Biblija

Okolica Jerusalema
u vrijeme Starog zavjeta
Razmjer 1 : 800 000
0 5 10 15 20
Kilometar
Timnat-Heres
Ješana
Efron, Ofra
Betel
Ai
Rimon
Donji Bet-Horon
Micpa
Gornji Bet-Horon
Mikmas
Rama
Geba
Gilgal?
Jerihon
Ajalon
Gibeon
Kefira
Gibea
Anatot
Kirjat-Jearim
Šoreš
Neftoah
Bahurim
Estaol
Kesalon
Jerusalem
Cora
Bet-Šemeš
Bet-Ter
Bet-Kerem
Zanoah
Jarmut
Betlehem
Poor
Gedera
Soko
Etam
Netofa
Adulam
Tekoa
Gedor
Keila
SREDOZEMNO MORE
Sikon
Karfata
Tir
Abel-Bet-Maaka
Damatajis
Kedeš
Iron
Aksib
Hacor
Ako
Rama
Kabul
Kana
Adami-Nekeb
Kineret
Kinneretsko jezero
−209
Karnajim
Aštarot
Afek
Rakat
Gat-Heper
Hamat
Daberat
Tabor
588
Sarid
En-Dor
Jokneam
Kišon
Megido
Sunem
Jisreel
Bet-Šean
Tanah
Jibleam
Dor
Dotan
Besek
Soko
Tebez
Samarija
Tirca
Šakot
Penuel
Mahanajim
Micpa
Gilead
Adama
Caretan
Tamat-Šilo
Aruma
Tapuah
Lebona
Šilo
Afek
Jafa
Ono
Timnat-Serah
Lod
Hadid
Donji Bet-Horon
Gornji Bet-Horon
Jabneel
Elteke
Gezer
Timna
Ekron
Ašdod
Aškelon
Gat
Azeka
Libna
Mareša
Lakiš
Gaza
Eglon?
Gerar?
Ciklag?
Beer Šeba
Ramat-Negreb
Horma
Aroer
Tekoa
Betlehem
Jerusalem
Zehaha
Gilgal?
Mikmas
Rama
Geba
Jeriho
Abel-Šitim
Bet-Hogla
Bet-Ješimot
Bet-Peor
Pisga
Nebo
802
Medeba
Kirjatajim
(Bet-) Baal-Meon
Jahaz
Kerijot
Dibon
Aroer
Arnon
Horonajim
Luhit
Soar
Tamar
Hebron
Adoraim
Ziklag
Eglon?
Debir
Gerar?
Maon
Ištemoa
Arad
Kina
Ein Gedi
Mrtvo more
−392
Jordan
Jabok
Rabat Amon
Jaser
Abel-Keramim
Hešbon
Elale
Ataroti
1065.
1016
1010
997
921
1208
1204
1347
940
Tabor
Gerizim
Ebal
Hermon
Damask
Parpar
Abana
Amana
Pharpar
Litani
Kišon
Karmel
Potok Kana
Tarkon
Sharon
Podgorje
Pustinja Judeja
Negev
Južni
ZEBULUN
ISAKAR
MANASE
EFRAIM
BENJAMIN
JUDEJA
DAN
NAFTALI
ASER
GAD
RUBEN
MOAB
AMON
FILISTINA
SVETA ZEMLJA
u vrijeme
Starog zavjeta
Razmjer 1 : 1 600 000
0 10 20 30
Kilometar
Približne granice između
Judeje i Israila
u vrijeme kraljeva
Nadmorske visine
date su u metrima
ispod −200
−200 do 0
0 do 100
100 do 300
300 do 600
600 do 900
900 do 1500
preko 1500

SVETA ZEMLJA
u vrijeme
Novog zavjeta
Razmjer 1 : 1 600 000
0 10 20 30
Kilometar
I Rimska provincija Judeja (4. god. pr. n. e. do 6. god. n. e.; Arhelajevo područje)
Sjeverna granica drevne Judeje
IIa Kraljevina Heroda Antipe
IIb Od 4. do 34. god. n. e.
III Filipova kraljevina (od 4. do 34. god. n. e.)
IV Rimska provincija Sirija
V Kraljevina Lisanije
VI Područje Dekapolisa
Visine su date u metrima (up. kartu Sveta zemlja u vrijeme Starog zavjeta)
MITTELMEER
Galilejsko jezero
Genezaretsko jezero
Mrtvo more
Jordan
Sidon
Carfata
Tir
Ptolemaida
Jotapata
Kana
Nazaret
Tabor
Dor
Gaba
Nain
Cezareja
Gineja
Apolonija
Jopa
Antipatrida
Arimateja
Lida
Modin
Jamnija
Aškelon
Ašdod
Gaza
Antedon
Rafija
Betogabri
Betleteta
Betlehem
Herodion
Hebron
En-Gedi
Masada
Malata
Eluza
Soar
Kumran
Jerihon
Jeruzalem
Betanija
Emaus
Kipros
Livija
Abila
Herodeona
Hešbon
Medeba
Filadelfija
Gadara
Hamat
Gerasa
Pela
Skitopol
Dion
Hipos
Gamala?
Rafana?
Damask
Cezareja Filipova
Betsaida Julias
Kafarnaum
Magdala
Tiberijada
Seforis
Gabalon
Kapernaum
Korazin
Gischala
Hahus
Abila
Kadeš
Libanonske gore
Antilibanon
Hermon
Golanska zaravan
Batanejska visoravan
Trahonitis
Galileja
Samarija
Sharon
Judeja
Idumeja
Perejska visoravan
Hauranska visoravan
Arabska pustinja
Nabatejska pustinja
Negev
Sinajska pustinja
Sirijska pustinja
Karmel
Zebulun
Neapol
Maborta
Sikar
Gerizim
Akrabare
Aleksandrion
Fazaelida
Jamnia
Gofna
Arhelaida
Efraim
Kipros
Herodion
Betogabri
Hebron
En-Gedi
Masada
Malata
Eluza
Soar
Kumran
Kalirhe
Maher

Biblija

Prijevod Staroga zavjeta zasnovan je na tekstu *Biblia Hebraica Stuttgartensia*.
Prijevod Novoga zavjeta zasnovan je na tekstu *United Bible Societies' Greek Text.*

Prijevod
Graham James Dannenberg
Edib Kafadar

Teološka redakcija
Rešid Hafizović

Jezička redakcija
Senahid Halilović
Ismail Palić

Urednik
Redžo Trako

Izdavač
TDP, Sarajevo

Za izdavača
Narcis Pozderac

Utemeljitelj projekta
Stuart Moses Graham

ISBN 978-9958-553-04-2

© Redžo Trako
Sva prava pridržana. Nijedan dio ove publikacije ne smije se umnožavati na bilo koji način ili javno reproducirati bez prethodnog dopuštenja urednika.

Karte u Bibliji pripremio je Karl Elliger, dizajnirali Njemačko biblijsko društvo iz Stuttgarta i Kartografski institut Helmut Fuchs iz Leonberga, a revidirao Siegfried Mittmann.
© 1963, 1978. i 1990. Njemačko biblijsko društvo, Stuttgart. Karte koristiti s dozvolom.

Prvo izdanje
Sarajevo, 2013.

Biblija

TDP
Sarajevo, 2013.

SADRŽAJ

Uvod 7

STARI ZAVJET

Postanak 11
Izlazak 56
Levijevski zakonik 93
Popis 119
Ponovljeni zakon 156
Ješua 186
Suci 207
Ruta 228
Prva knjiga Samuelova 231
Druga knjiga Samuelova 259
Prva knjiga o kraljevima 283
Druga knjiga o kraljevima 310
Prva knjiga ljetopisa 336
Druga knjiga ljetopisa 360
Ezra 389
Nehemija 398
Estera 410
Knjiga o Jobu 417
Psalmi 443
Mudre izreke 507
Propovjednik 529
Pjesma nad pjesmama 536
Izaija 541
Jeremija 592
Tužaljka 645
Ezekiel 651
Danijel 693
Hošea 706
Joel 715
Amos 719
Obadija 726
Jona 728

Mikah 730
Nahum 736
Habakuk 739
Cefanija 742
Hagaj 745
Zekarija 747
Malakija 755

NOVI ZAVJET

Evanđelje po Mateju 761
Evanđelje po Marku. 790
Evanđelje po Luki 808
Evanđelje po Ivanu 839
Djela apostolska 861
Poslanica apostola Pavla Rimljanima 891
Prva poslanica apostola Pavla Korinćanima 903
Druga poslanica apostola Pavla Korinćanima 914
Poslanica apostola Pavla Galaćanima 922
Poslanica apostola Pavla Efežanima 926
Poslanica apostola Pavla Filipljanima 930
Poslanica apostola Pavla Kološanima 933
Prva poslanica apostola Pavla Solunjanima 936
Druga poslanica apostola Pavla Solunjanima 939
Prva poslanica apostola Pavla Timoteju 941
Druga poslanica apostola Pavla Timoteju 945
Poslanica apostola Pavla Titu 947
Poslanica apostola Pavla Filemonu 949
Poslanica Hebrejima 950
Jakovljeva poslanica 958
Prva poslanica apostola Petra 961
Druga poslanica apostola Petra 965
Prva poslanica apostola Ivana 967
Druga poslanica apostola Ivana 971
Treća poslanica apostola Ivana. 972
Judina poslanica. 973
Otkrivenje Isusa Pomazanika apostolu Ivanu 975

DODACI

Vrijeme od Malakije do Isusa Pomazanika 991
Mjere i novčane jedinice koje se spominju u Bibliji 992
Biblijska imena i termini 994

UVOD

Dragi čitaoče,

knjiga koju držiš u rukama sastoji se iz dva dijela: *Starog zavjeta*, koji je napisan između 15. i 5. st. pr. n. e., i *Novog zavjeta*, napisanog u 1. st. n. e.
I jevreji i kršćani prihvatili su *Stari zavjet* kao bogoduhu Riječ Božiju. On se sastoji iz 39 knjiga pisanih hebrejskim jezikom, koji je blisko povezan s Jevrejima, izuzevši nekolicinu ulomaka koji su pisani aramejskim (Danijel 2:4–7:28; Ezra 4:8–6:18, 7:12–26 i Jeremija 10:11). *Stari zavjet* je naslov koji su kršćani dali ovim knjigama. Jevreji ih dijele u tri cjeline: *Tora* ili *Zakon* (Postanak – Ponovljeni zakon), *Nevijim* ili *Proroci* (Ješua, Suci, Samuel I – Kraljevi II, Izaija – Ezekiel, Hošea – Malakija) i *Ketuvim* ili *Spisi* (Ruta, Ljetopisi I – Pjesma nad pjesmama, Danijel). Ova posljednja cjelina na grčkom jeziku naziva se *Psalmi*, budući da Psalmi tvore najopsežniji dio ove cjeline. *Stari zavjet* obuhvaća brojna proročanstva u vezi s Pomazanikom, Spasiteljem svijeta, koja su ispunjena, prema kršćanskom vjerovanju, u Isusu Gospodinu.
Novi zavjet sastoji se od 27 knjiga pisanih starogrčkim jezikom. Prve četiri knjige kazuju o životu, naučavanjima, smrti i uskrsnuću Pomazanika Isusa. Peta knjiga – Djela apostolska kazuje o tome kako se Radosna vijest o Pomazaniku širila od 30. do 63. godine nove ere. Potom slijedi zbirka pisama koje su o Pomazaniku pisali apostoli. Ta su pisma pisana kako bi usmjeravala zajednicu vjernih, pomogla im da žive životom dostojnim Pomazanika i kako bi članovi zajednice prevladali naročite poteškoće s kojima se zajednica sučeljavala. Posljednja knjiga *Novoga zavjeta* jeste Otkrivenje ili *Apokalipsa*, koju je Isus Pomazanik dao svom učeniku Ivanu. Ona predstavlja viziju o sadašnjim i budućim događajima koji dosežu svoj vrhunac u novom nebu i novoj zemlji pod Pomazanikovom vlašću.
Biblijski tekst prevođen je više nego ijedna druga knjiga. Postoji oko 6.900 jezika kojima se govori u svijetu. Prije petsto godina samo trideset i tri jezika raspolagala su biblijskim tekstom. Početkom devetnaestog stoljeća taj se broj popeo na sedamdeset. U 2012. godini oko hiljadu i dvjesta jezika trebalo bi da raspolažu cjelovitim biblijskim tekstom, ali bi ih trebalo biti mnogo više koji raspolažu novozavjetnim biblijskim tekstom. Daleko je veći broj jezika koji posjeduju neki od dijelova novozavjetnog teksta. Samo oko pet posto ukupne svjetske populacije ne raspolaže bilo kojim dijelom biblijskoga teksta.
U okviru hrvatske i srpske nacionalne kulture danas postoji nekoliko prijevoda biblijskog teksta. Ovaj prijevod na bosanski jezik popunjava veliku prazninu koja je postojala u bosanskohercegovačkoj kulturi. Sačinio ga je tim stručnjaka iz Bosne i Hercegovine, zajedno sa stručnjakom za izvorne biblijske jezike (hebrejski, aramejski i grčki).
Bosanski prijevod *Staroga zavjeta* zasnovan je na tekstu *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, to jest na hebrejskom i aramejskom tekstu koji su zvanično prihvatili jevreji i kršćani. Hebrejski i aramejski biblijski tekst *Pisma* pisan je bez vokala, ali protekom stoljeća Jevreji su prestali govoriti ovim jezicima, pa je postalo otežano ispravno čitati biblijski tekst u sinagogi. Stoga su u 7. st. n. e. jevrejski učenjaci dodali bilješke, uključujući i sistem vokala, kako bi olakšali izgovaranje glasova i čitanje teksta. Njihove bilješke poznate su pod naslovom *Mazora*, a tekst koji je na takav način nastao naziva se *mazoretski rukopis*. Nema nikakve dvojbe oko toga da su jevrejski pisci stoljećima začuđujuće brižljivo i tačno prenosili tekst *Staroga zavjeta*. Kad, primjerice, uporedimo lenjingradski rukopis Izaije iz 11. st. n. e. (čiji je tekst koristila *Biblia Hebraica*) s rukopisom iz 2. st. pr. n. e. koji je pronađen u Kumranu pored Mrtvoga mora 1947. god., oni su gotovo posve isti. Katkada, međutim, savremeni biblijski učenjaci misle kako su *Mazora* vokali netačni i kako različiti vokali zahtijevaju neko bolje značenje. Na nekim mjestima hebrejski tekst nije jasan ili se čini da je tokom prenošenja pretrpio štetu. U ovim vrlo rijetkim slučajevima konsultirali smo druge izvore: *samarijsko Petoknjižje* (rukopis iz 13. st. n. e., ali je prenesen

neovisno o Jevrejima iz 5. st. pr. n. e.), *Targum* (aramejski prijevod hebrejskog teksta dovršen u 5. st. pr. n. e.), *Septuagintu* (starogrčki prijevod iz 2. st. pr. n. e.), *Pešitu* (sirjački prijevod iz 2. st. n. e.), *Vulgatu* (Jeronimov latinski prijevod iz 4. st. n. e.). Sva ozbiljnija odstupanja od mazoretskog teksta popraćena su podnožnim napomenama u našem prijevodu.

Rimokatolički i ortodoksni kršćani također su prihvatili određeni broj knjiga općepoznatih kao apokrifi ili deuterokanonski spisi. One su pisane u razdoblju između proroka Malakije (posljednja knjiga *Staroga zavjeta*) i nadolazećeg Pomazanika Isusa. Uspoređene s kanonskim spisima, one su, uz zajedničko odobravanje, knjige nižerazredne važnosti. U ovaj prijevod uključujemo samo one knjige koje su prihvatili jevreji i *svi* kršćani.

Pri prevođenju knjiga *Novoga zavjeta* koristili smo najnovije izdanje *United Bible Societies' Greek Text*. Ono je učinak vodećih znanstvenika u polju novozavjetnih studija, a utemeljeno je na stotinama starih rukopisa koji potječu iz razdoblja između 2. i 5. st. n. e. Koristili smo podnožne napomene da ukažemo na rijetka mjesta na kojima postoji važna razlika među tim rukopisima i gdje ne možemo biti u potpunosti sigurni koji od njih predstavlja izvorni tekst. Religiozni ljudi ne bi smjeli biti obeshrabreni zbog ovih tekstualnih inačica. Ove razlike pokazuju i dokazuju da niko nije nastojao vještački standardizirati tekst; značajna usaglašenost među rukopisima dokazuje da tekst *Novoga zavjeta* nije pretrpio nikakvo ozbiljno iskrivljenje.

Pretežan broj novozavjetnih knjiga od najranijih su vremena prihvatili svi kršćani i neprekidno ih čitali tokom obreda. Sedam od njih (Poslanicu Hebrejima, Jakovljevu poslanicu, Drugu Petrovu poslanicu, Drugu i Treću Ivanovu poslanicu, Judinu poslanicu i Otkrivenje) odbacili su neki kršćani, tako da je trebalo proteći sedam stoljeća kako bi se prevladalo podozrenje i zadobio jednodušan pristanak i prihvaćanje svake od njih. Nekolicina tih knjiga (Prva i Druga Klementova poslanica i Hermin Pastir) u početku je čitana u obrednim službama, ali, iako su ostale i dalje uvelike poštovane, ipak su isključene iz kanona. No, kako se odlučivalo o tome koje su knjige predstavljale Riječ Božiju, a koje nisu? Jednostavno gledano, to je, kako se vjeruje, bio prirodan konsenzus sveopće kršćanske zajednice vođene snagom Duha Svetoga. Najraniji koncil za definiranje kanonskog teksta (održan u Kartagi 397. god. n. e.) jednostavno je potvrdio ovaj kršćanski konsenzus. Patvoreni radovi (poput tzv. Tominog evanđelja, pisanog u 2. st.) nisu nikada zadobili istovjetno poštovanje kao što su to zadobila evanđelja po Mateju, Marku, Luki i Ivanu, ali nije bilo ni bilo kakvog pokušaja da se oni unište. Takvi radovi, u svakom slučaju, još uvijek postoje i nijedan od njih ne sukobljava se s temeljnim činjenicama da je Isus spasitelj svijeta i da je umro i iznova uskrsnuo.

Biblija je knjiga koja za kršćane predstavlja put koji vodi krajnjoj svrsi, a nije svrha samoj sebi. Temeljna svrha biblijskog teksta jeste da svjedoči za Pomazanika Isusa (Otkrivenje 10:10), za Čovjeka koji jest odvijeka predbivstvujuća Riječ Božija (Ivan 1:1–18), za Spasitelja svijeta (Ivan 4:42), za savršenu objavu bogolikosti u ljudskome liku (Poslanica Filipljanima 2:5–8). *Biblija* kazuje da je sami Isus put prema Bogu (Ivan 14:6), Posrednik između čovjeka i Boga (1. poslanica Timoteju 2:5) i da nas samo on može spasiti od nadolazeće srdžbe Božije (Djela apostolska 4:12). Ključ je tog spasenja Isusova smrt (Marko 10:45) i uskrsnuće (1. Petrova poslanica 1:3; 1. poslanica Korinćanima 15:2). Ona je *Evanđelje*, Radosna vijest Isusa Pomazanika. Oni koji se kaju za svoje grijehe i vjeruju Radosnoj vijesti, oni su spašeni (Djela apostolska 2:38).

Nastojali smo biti što je moguće vjerniji izvornim tekstovima, koristeći se jasnim, jednostavnim i prirodnim bosanskim jezikom. Da bismo olakšali čitanje Biblije, dodali smo kratak uvodnik za svaku pojedinu knjigu Biblije, a poteškoće i dvojbe objašnjavali smo u napomenama u dnu stranice. Na kraju našeg prijevoda čitaoci će pronaći objašnjenje ključnih biblijskih imena i termina te druge dodatke koji olakšavaju čitanje i razumijevanje prijevoda.

STARI ZAVJET

POSTANAK

Prvih pet knjiga Biblije tradicionalno se pripisuju proroku Mojsiju i potječu iz 15. st. pr. n. e. One tvore jednu golemu knjigu koja je kod jevreja poznata kao *Tora* ili *Zakon*, a kod kršćana kao *Petoknjižje*. Podjela *Tore* u pet knjiga, od kojih svaka ima posebno ime, izvedena je iz *Septuaginte*. I jevreji i kršćani prihvaćaju *Toru* kao Sveto pismo. Isus Pomazanik često ju je potvrđivao kao Riječ Božiju (Matej 5:18) koja je dana Mojsiju (Luka 16:29).

Postanak, ili prva knjiga Staroga zavjeta, sadržinski pokriva razdoblje od trenutka stvaranja do silaska u Egipat Jakova i njegovih sinova. Ova knjiga Biblije obuhvaća prapovijest, koja se usredotočuje na cijeli ljudski rod (1–11), i povijest patrijarha, koja se usmjerava na Abrahama i njegove potomke (12–50).

Biblijska starozavjetna prapovijest iz Postanka u svom prvom dijelu nudi izvještaj o stvaranju svijeta koji se konačno dovršava u kazivanju o stvaranju čovjeka. Biblijski izvještaj o stvaranju svijeta i čovjeka u naravi je teološki, a samo pripovijedanje o Božijim stvaralačkim zahvatima protkano je mitskim slikama i simbolima karakterističnim za tzv. univerzalne tradicije, koje su u ono doba dobrano uvriježene na prostoru drevnog Bliskog istoka i Grčke.

Ondje gdje se zaustavlja biblijska prapovijest započinje povijest patrijarha, u kojoj naročito orkestrira kazivanje o Božijem izboru Abrahama i prenošenju poklada Božijeg obećanja na dvanaest sinova Jakovljevih/Israilovih, praotaca budućeg naroda Israilova. Sveukupno kazivanje iz Postanka mogli bismo svesti na sljedećih nekoliko ključnih tema: stvaranje svijeta (uključujući i stvaranje Adama i Eve, Kajina i Abela) (2:4–6:8); potom epizoda o potopu i postpotopnoj prapovijesti, ponovnom stvaranju i ponovnom pojavljivanju obrazaca razaranja poznatih još iz vremena prije potopa (Noa i njegovi sinovi, Babilonska kula) (6:9–11:9); potom slijedi rodoslovni most prema povijesti patrijarha (11:10–26). Povijest patrijarha jedna je od najdužih epizoda ukupne biblijske starozavjetne pra/povijesti koja nudi kazivanja o obećanju sinovima Jakovljevim/Israilovim (11:28–50:26). Ta epizoda ima tri svoje etape: obećanje Abrahamu i izbor Izaka za baštinika obećanja danog Abrahamu (25:19–35:29); drugu etapu predstavlja opisivanje različitih sudbina Jišmaelovih potomaka (25:12–18) i Izakovih (25:19–35:29); treća etapa odslikava različitost sudbina Ezavovih potomaka (36:1–43) i sinova Jakovljevih (Josip i njegova braća: 37:1–50:26).

Stvaranje

1 U početku Bog nebo i zemlju stvori. (2) Zemlja bijaše bezoblična i pusta, bezdani tminama prekriveni; Duh Božiji lebdio je nad vodama.

(3) I reče Bog: "Svjetlost neka sija!" – i svjetlost zasja. (4) I vidje Bog da je svjetlost dobra i od tmine je odvoji. (5) Svjetlosti dan on ime dade, a tami – noć. Stiže večer, pa jutro – i dan prvi.

(6) I reče Bog: "Neka sred voda svod bude i vode između se neka se razdvoje!" I tako bi. (7) Bog stvori svod, i vode pod njim razdvoji od voda nad njim. (8) Ime nebo on svodu dade. Stiže večer, pa jutro – i dan drugi.

(9) I reče Bog: "Vode pod nebom na jedno mjesto neka se sakupe i nek se suha zemlja pokaže!" I tako bi. (10) Suhoj zemlji kopno on ime dade, a vodama sakupljenim – more. I vidje Bog da je to dobro.

(11) I reče Bog: "Neka zemlja rodi bilje raznovrsno: rastinje sjemenja puno i stabla što u plodovima sjeme svoje nose, svaka prema vrsti svojoj." I tako bi. (12) I nikne iz zemlje trava osjemenjena, svaka prema vrsti svojoj, i stabla voćki što u plodovima sjeme svoje nose, svaka prema vrsti svojoj. I vidje Bog da je to dobro. (13) Stiže večer, pa jutro – i dan treći.

(14) Tad Bog reče: "Neka svjetlila na svodu nebeskom budu, da dan od noći dijele, i da budu znamenjima i znacima godišnjih doba, dana i godina; (15) i nek svijetle na svodu nebeskom i zemlju nek obasjavaju. I tako bi. (16) Bog stvori dvije svjetiljke velike – jednu veću, danju da vlada, a drugu manju, da vlada noću – i zvijezde. (17) Na svod nebeski Bog ih smjesti, zemlji svjetlo da daju, (18) i danju i noću da vladaju, i svjetlost od tame da

luče. I vidje Bog da je to dobro. (19) Stiže večer, pa jutro – i dan četvrti.
(20) Tad Bog reče: "Vode neka se živim stvorenjima napune, a ptice iznad zemlje u širinu svoda nebeskog neka se razlete!" (21) Tako Bog stvori džinove morske i svakovrsne stvorove žive što se u mnoštvu morem migolje, prema vrstama njihovim, i ptice raznovrsne, krilate, prema vrstama njihovim. I vidje Bog da je to dobro. (22) I blagoslovi ih Bog riječima: "Plodite se i množite i napunite vode u morima, i ptice na zemlji neka se razmnože!" (23) Stiže večer, pa jutro – i dan peti.
(24) Tad Bog reče: "Neka zemlja živa stvorenja porodi, prema vrstama njihovim: stoku i gmazove što se tlom miču i životinje divlje zemaljske, prema vrstama njihovim. I tako bi. (25) Bog stvori zvijeri divlje zemaljske, prema vrstama njihovim, i stoku, prema vrstama njenim, i životinje svakovrsne što po zemlji mile, prema vrstama njihovim. I vidje Bog da je to dobro.
(26) Tad Bog reče: "Stvorimo čovjeka[1] po svome liku[2], da na nas liči; neka upravlja ribama u vodi i pticama na nebu i stokom i zemljom cijelom i gmazovima svakovrsnim što po zemlji mile!"
(27) I stvori Bog čovjeka po svome liku, u liku Boga stvori ga, i načini ga kao muško i kao žensko.
(28) Bog ih blagoslovi i reče im: "Plodite se i množite i zemlju punite i sebi je potčinite, i vladajte ribama u vodi i pticama na nebu i svakim stvorenjem živim što se po zemlji migolji!" (29) Potom reče Bog: "Pazite, dao sam vam, svuda po zemlji, raznovrsno bilje sjemenito i stabla voćki svakovrsnih što u plodovima sjeme svoje nose – to vam je hrana; (30) i svakoj zvijeri zemaljskoj i svakoj ptici nebeskoj i svemu što s dahom života po zemlji migolji – zeleno sam bilje raznovrsno dao da se njime hrani." I tako bi.

[1] Ili: *ljudski rod*; riječ *adam* na hebrejskom odnosi se i na muška i na ženska ljudska bića. Ova riječ znači i *čovjek*, *Adam*, pa smo je i prevodili različito.

[2] Ovom metaforom jevrejska religijska tradicija aludira na duhovno dostojanstvo čovjeka kao krunskoga Božijeg stvorenja, čija se bogolikost ne očituje u naravnoj, nego u analognoj sličnosti s Bogom. Po uzoru na Boga – Ravnatelja svim svjetovima – čovjek vlada svijetom stvorenja, koji mu je povjeren na čuvanje. Kršćanska tradicija, s druge strane, u čovjekovoj bogolikosti vidi doslovnu sličnost s Bogom, sličnost po Kristu – Logosu, snagom kojeg Otac stvara svijet i kristoliku / bogoliku narav čovječiju kao takvu u njemu.

(31) Bog pogleda i vidje da je sve stvoreno dobro. Stiže večer, pa jutro – i dan šesti.
2 Tako nebo i zemlja bijahu dovršeni sa svime na njima. (2) Do sedmoga dana Bog upotpuni učinjeno djelo svoje, i toga se dana odmori od svega što bješe uradio. (3) I sedmi dan Bog blagoslovi i svetim ga učini, jer toga dana otpočinu od svega što dotad uradi.

Postanak čovjeka i žene

(4) To je postanak neba i zemlje, kad su stvoreni bili, na dan kad je Jahve[3], Bog, zemlju i nebo stvorio. (5) Tada još nigdje na zemlji nijedne divlje mladice poljske, nijedne travke poljske nije bilo, jer Jahve, Bog, još kiše na zemlju ne bješe poslao, niti bješe čovjeka da zemlju obrađuje. (6) Ali se vlaga podiže iz zemlje i natopi tlo svekoliko. (7) Tad Jahve, Bog, od praha zemaljskog čovjeku[4] obličje dade i u nozdrve mu dah životni udahnu, i čovjek živim bićem postade.
(8) Jahve, Bog, na istoku bašču po imenu Eden uzgoji i tu čovjeka što mu je obličje dao smjesti. (9) Da iz tla stabla svakovrsna, oku ugodna i s plodovima ukusnim, niču – Jahve, Bog, učini, a isto tako, usred bašče, i drvo života, te drvo spoznanja dobra i zla.
(10) U Edenu je jedna rijeka izvirala, bašču da natapa, a odatle se u četiri rijeke granala. (11) Prvoj je ime Pišon, a optječe svu zemlju zvanu Havila, u kojoj zlata ima. (12) Zlato je u zemlji toj dobro, a tamo imade i mirišljive smole i oniksa. (13) Drugoj je ime Gihon; ona optječe svu zemlju zvanu Kuš. (14) Trećoj je ime Tigris; ona teče na istok od Asurije. A četvrta je Eufrat.
(15) Tada je Jahve, Bog, uzeo čovjeka i smjestio ga u bašču edensku, da je obrađuje i da je održava. (16) I zapovjedi mu Jahve, Bog, govoreći: "S kojeg god hoćeš drveta u bašči jedi slobodno, (17) samo nemoj s drveta spoznanja dobra i zla, jer ćeš u onaj dan u kojem s njega budeš jeo sigurno umrijeti!"
(18) Potom Jahve, Bog, reče: "Za čovjeka nije dobro sam da bude; stvorit ću mu prikladna pomagača." (19) Od praha zemaljskog Jahve je, Bog, svakoj zvijeri poljskoj i svakoj ptici nebeskoj obličje

[3] Hebrejsko JHWH ovdje prenosimo kao *Jahve*, iako niko ne zna tačan izgovor vlastitog Božijeg imena u Starom zavjetu.

[4] U izvorniku igra riječi: hebr. riječ *adamah* (zemlja) zvuči slično riječi *adam* (čovjek).

dao i Adamu ih doveo da vidi kako će ih zvati; i kako god je čovjek nazvao stvorenje živo – to mu je ime ostalo. (20) I čovjek dade imena stoci svoj i pticama nebeskim i svakoj zvijeri poljskoj, ali za čovjeka pomagač prikladan još se ne nađe.
(21) Tako Jahve, Bog, učini da čovjek u dubok sanak padne, a kad čovjek zaspa, Bog uze jedno od rebara njegovih i mesom ga obloži. (22) Od rebra što ga od čovjeka uzeo bješe Jahve, Bog, ženu sazda i dovede je čovjeku.
(23) Čovjek reče: "Kost je to od kostiju mojih, i meso od moga mesa; pa neka se onda ženom[5] zove, jer je od mene, čovjeka, uzeta." (24) Zato će čovjek ostaviti svoga oca i majku i sa ženom se svojom sjediniti, i oni će postati jedno tijelo.
(25) I čovjek i žena njegova bijahu goli, ali stida ne osjećahu.

Čovjekovo posrnuće

3 Od svake zvijeri poljske što ju je stvorio Jahve, Bog, lukavija bijaše zmija. Ona reče ženi: "Zbilja, je li Bog rekao: 'Ne jedite ni s jednog stabla u bašči'?"
(2) Žena zmiji odgovori: "Plodove sa stabala u bašči mi jesti možemo, (3) samo za plodove stabla što je usred bašče Bog nam je rekao: 'Ne jedite ih i ne dirajte, ili ćete umrijeti!'"
(4) Tad zmija reče ženi: "Umrijeti sigurno nećete!
(5) A Bog zna da će se, onoga dana kad okusite plod njegov, oči vaše otvoriti i da ćete poput Boga biti, jer ćete znati šta je dobro, a šta zlo."
(6) I kad žena vidje da je voćka bila dobra za jelo i oku ugodna, a još za stjecanje mudrosti poželjna, ona ubra plod njezin i pojede ga, a dade i mužu svome, koji s njom bijaše, te i on pojede. (7) Tad se oči oboma otvore i oni shvatiše da su goli; ispletoše smokova lišća, bedra da pokriju.
(8) I oni čuše šum Jahve, Boga, koji po prohladnome danu šećaše baščom, te se čovjek i žena od Jahve, Boga, među drvećem u bašči sakriše. (9) Tad Jahve, Bog, čovjeka poče dozivati govoreći: "Gdje si?"
(10) "Strah me obuze", reče on, "kad čuh šum tvoj, jer sam go, te se sakrih."
(11) A on reče: "A ko ti reče da si go? Zar si jeo s onog drveta za koje sam ti naredio da s njega ne jedeš?"
(12) Čovjek reče: "Žena koju si mi dao da sa mnom bude, ona mi je s tog drveta dala i ja pojedoh."
(13) Tad Jahve, Bog, reče ženi: "Šta si to učinila?!"
A žena odgovori: "Zmija me prevarila, i ja pojedoh."
(14) Jahve, Bog, tad reče zmiji: "Zato što si to učinila, više od sve stoke i od svake zvijeri poljske bit ćeš prokleta; dok si god živa, na trbuhu ćeš puzati i zemlju jesti.
(15) A ja ću tebe i ženu neprijateljima učiniti, i potomstvo tvoje i potomstvo njezino: ono će tebi glavu gnječiti, a ti ćeš njemu petu gristi."
(16) A ženi on reče: "Bol ću ti, kad djecu rađala budeš, višestruko uvećati; u bolu ćeš djecu donositi. Opet ćeš muža svoga željeti, i on će tobom upravljati."
(17) A Adamu on tad reče: "Zato što si glas žene svoje poslušao i sa stabla za koje sam ti naredio riječima: 'Ne jedi s njega!' – jeo, zemlja će zbog tebe biti prokleta; za života, dok se ne potrudiš, od nje se nećeš nahraniti.
(18) I trnje i korov tebi će rasti, i plodove ćeš poljske jesti.
(19) U znoju lica svog hljeb ćeš jesti, sve dok se u zemlju ne povratiš – od nje si uzet. Jer ti si prah, i u prah ćeš se vratiti."
(20) Ženi svojoj čovjek dade ime Eva[6], jer je ona majka svih živih.
(21) Jahve, Bog, od kože načini odjeću Adamu i ženi njegovoj i odjenu ih. (22) A onda Jahve, Bog, reče: "Gle, čovjek je postao kao jedan od nas, jer je spoznao dobro i zlo; on bi sada mogao pružiti svoju ruku i ubrati plod sa stabla života i pojesti ga, i živjeti zauvijek." (23) Zato ga je Jahve, Bog, poslao izvan bašče edenske da obrađuje zemlju, od koje je sazdan. (24) Tako je on čovjeka istjerao, a istočno od bašče edenske postavio kerubine[7] i mač plameni što se na sve strane okreće da put do stabla života čuvaju.

Kajin i Abel

4 Čovjek leže sa svojom ženom Evom, i ona zatrudnje i rodi Kajina[8], pa reče: "S pomoću Jahve dobih muško." (2) Potom je rodila njegova brata Abela[9].
Abel je uzgajao stada, a Kajin zemlju obrađivao.
(3) Prođe neko vrijeme i Kajin Jahvi u čast prinese

[5] Doslovno *čovječicom*; na hebrejskom se čovjek kaže *iš*, a žena *išša*.

[6] Ime Eva u hebrejskom se izvodi od istoga korijena od kojeg se izvodi riječ *život*.

[7] Krilata natprirodna bića.

[8] Kajin znači *dobih*.

[9] Abel znači *prolazan*, *beznačajan*.

nešto od plodova zemaljskih. (4) A i Abel, sa svoje strane, prinese nešto od pretilih prvjenaca stada svoga, sve lojnato. Jahve se obazre na Abela i njegov dar, (5) a Kajina i dar njegov i ne pogleda. Kajin se žestoko razljuti i u licu se naglo promijeni.
(6) Jahve tad reče Kajinu: "Zašto si ljut? Zašto se lice tvoje naglo promijeni? (7) Činiš li dobro, zar ti lice neće vedro biti? A ne činiš li dobro, grijeh ti čuči pred vratima; on te želi, ali ga ti moraš savladati."
(8) Kajin reče nešto Abelu, bratu svome, i desi se, malo poslije toga, kad oni u polju bjehu, da Kajin ustane protiv brata svoga Abela i ubije ga.
(9) Onda Jahve reče Kajinu: "Gdje ti je Abel, brat tvoj?"
A on reče: "Ne znam. Jesam li ja čuvar brata svojega?"
(10) "Šta si to učinio?!", reče Jahve, "krv brata tvojega glasom me iz zemlje doziva! (11) Proklet da si na zemlji, koja otvori usta svoja krv da primi brata tvoga što si je ti rukom svojom pustio. (12) Kad zemlju obrađivao budeš, ona ti više neće davati roda svoga, i na zemlji ćeš skitnica i lutalica biti."
(13) Tad Kajin Jahvi reče: "Kazna je moja nesnosna! (14) Eto, danas si me s lica zemlje otjerao; od lica tvoga ja ću skriven biti, i skitnica ću i lutalica na zemlji postati, i ko god me nađe život će mi uzeti!"
(15) Tad Jahve njemu reče: "Zato, ko god Kajinu život uzme, sedam će puta težom kaznom kažnjen biti!" I Jahve na Kajina biljeg stavi da ga neko, našavši ga, ubio ne bi.
(16) Onda se Kajin udalji ispred Jahve i naseli se u zemlju Nod[10], istočno od Edena.
(17) I prileže Kajin sa ženom svojom, i ona zatrudnje i rodi Hanoka. Poslije Kajin sagradi grad i dade mu ime Hanok, po imenu sina svoga. (18) Onda se Hanoku rodio Irad; Irad postade otac Mehujaelu, Mehujael otac Metušaelu, a Metušael otac Lameku.
(19) Lamek uze sebi dvije žene: jedna se zvala Ada, a druga Cila. (20) Ada rodi Jabala; on bješe otac onih što u šatoru prebivahu i stoku držahu. (21) Bratu mu je bilo ime Jubal; on bješe otac svih onih što liru i frulu svirahu. (22) A Cila, ona je rodila Tubal-Kajina, izumitelja svih alatki od bronze i gvožđa; a sestra Tubal-Kajinova bila je Naama.
(23) Lamek svojim ženama reče: "Ada i Cila, čujte glas moj, vi žene Lamekove, s pažnjom slušajte što vam govorim ja, jer čovjeka ubih što me je ranio, i dječaka što me je zgodio; (24) pa ako će Kajin sedam puta osvećen biti, Lamek će sedamdeset i sedam puta!"
(25) Adam ponovo leže sa svojom ženom, i ona rodi sina i ime mu Šet dade, jer, reče ona, "Bog mi je darovao plod drugi umjesto Abela, kojega ubi Kajin."
(26) A Šetu, njemu se također rodi sin i on mu dade ime Enoš. I ljudi tada počeše zazivati ime Jahvino.

Loza Adamova do Noe

5 Ovo je povijest potomaka Adamovih. Na dan kada je Bog stvorio čovjeka[11] načinio ga je sebi sličnim. (2) Stvorio ih je muško i žensko, i blagoslovio ih i čovjekom ih nazvao, na dan kad su stvoreni.
(3) Kad je Adam proživio stotinu i trideset godina, sličan baš njemu, u njegovu liku, rodio mu se sin kojemu dade ime Šet. (4) Nakon što mu se rodio sin Šet, Adam je još osam stotina godina živio i još sinova i kćeri imao. (5) Tako je Adam, sve uzev, devet stotina i trideset godina živio, a onda je umro.
(6) Šet je bio stotinu i pet godina proživio kad mu se rodio sin Enoš. (7) Nakon što mu se rodio sin Enoš, Šet je još osam stotina i sedam godina živio i još sinova i kćeri imao. (8) Tako je Šet, sve uzev, devet stotina i dvanaest godina živio, a onda je umro.
(9) Enoš je bio devedeset godina proživio kad mu se rodio sin Kenan. (10) Nakon što mu se rodio sin Kenan, Enoš je još osam stotina i petnaest godina živio i još sinova i kćeri imao. (11) Tako je Enoš, sve uzev, devet stotina i pet godina živio, a onda je umro.
(12) Kenan je bio sedamdeset godina proživio kad mu se rodio sin Mahalalel. (13) Nakon što mu se rodio sin Mahalalel, Kenan je još osam stotina i četrdeset godina živio i još sinova i kćeri imao. (14) Tako je Kenan, sve uzev, devet stotina i deset godina živio, a onda je umro.
(15) Mahalalel je bio šezdeset i pet godina proživio kad mu se rodio sin Jared. (16) Nakon što mu se rodio sin Jared, Mahalalel je još osam stotina i trideset godina živio i još sinova i kćeri imao. (17) Tako je Mahalalel, sve uzev, osam stotina i devedeset i pet godina živio, a onda je umro.

[10] Dosl. *izgubljeno mjesto*.

[11] Ili Adama (v. nap. uz 1:26).

(18) Jared je bio stotinu i šezdeset i dvije godine proživio kad mu se rodio sin Hanok. (19) Nakon što mu se rodio sin Hanok, Jared je još osam stotina godina živio i još sinova i kćeri imao. (20) Tako je Jared, sve uzev, devet stotina šezdeset i dvije godine živio, a onda je umro.
(21) Hanok je bio šezdeset i pet godina proživio kad mu se rodio sin Metušelah. (22) Nakon što mu se rodio sin Metušelah, Hanok je još tri stotine godina s Bogom hodio[12] i još sinova i kćeri imao. (23) Tako je Hanok, sve uzev, tri stotine i šezdeset i pet godina živio. (24) Hanok je s Bogom hodio, a onda ga je nestalo, jer Bog ga je sebi uznio.
(25) Metušelah je bio stotinu i osamdeset i sedam godina proživio kad mu se rodio sin Lamek. (26) Nakon što mu se rodio sin Lamek, Metušelah je još sedam stotina i osamdeset i dvije godine živio i još sinova i kćeri imao. (27) Tako je Metušelah, sve uzev, devet stotina i šezdeset i devet godina živio, a onda je umro.
(28) Lamek je bio stotinu i osamdeset i dvije godine proživio kad mu se rodio sin. (29) Tad mu on ime Noa[13] dade, govoreći: "Ovaj će nas odmarati od posla našeg i od napora ruku naših što dolazi od zemlje, koju je Jahve prokleo!" (30) Nakon što mu se rodio sin Noa, Lamek je još pet stotina i devedeset i pet godina živio i još sinova i kćeri imao. (31) Tako je Lamek, sve uzev, sedam stotina i sedamdeset i sedam godina živio, a onda je umro.
(32) Noa je bio pet stotina godina proživio kad su mu se rodili sinovi: Šem, Ham i Jafet.

Izopačenost ljudi

6 I dogodi se da, kad se ljudi počeše množiti na zemlji, i kad im se kćeri narodiše, (2) sinovi Božiji[14] vidješe kako su kćeri ljudske lijepe, pa sebi za žene uzimaše koje god bi odabrali.
(3) Tad Bog reče: "Moj duh neće dovijeka u čovjeku ostati, jer čovjek je tjelesan, ali će ljudski vijek stotinu i dvadeset godina biti." (4) Nefili[15] su tih dana na zemlji bili, a i poslije, kad su sinovi Božiji s kćerima ljudskim općili, a one im djecu rađale. To bijahu moćni ljudi od davnina, ljudi znameniti.
(5) Onda Jahve vidje da je izopačenost čovjekova na zemlji velika, te da je nakana svaka u mislima duše njegove samo zlo neprestano. (6) Jahve se pokaja što stvori čovjeka na zemlji i u srcu se svome ražalosti. (7) I Jahve reče: "Izbrisat ću s lica zemlje ljude, koje sam stvorio – sve od čovjeka do zvijeri, i gmazove i ptice nebeske – jer se pokajah što sam ih stvorio." (8) Ali Noa u očima Jahve milost pronađe.

Pripovijest o Noi

(9) Ovo su zapisi o Noi. U vremenu svome Noa bijaše čovjek pravedan i besprijekoran; Noa je s Bogom hodio. (10) Noi se rodiše trojica sinova: Šem, Ham i Jafet. (11) Tad je zemlja u očima Božijim izopačena bila, i nasiljem se zemlja ispunila. (12) Bog pogleda u zemlju i opazi da je ona izopačena: svako je biće na zemlji krivom stazom bilo krenulo.
(13) Tad Bog reče Noi: "Da uklonim sva bića, odlučio sam, jer zemlja se nasiljem ispuni zbog njih, i gle, zajedno sa zemljom ja ću ih zatrti. (14) Načini sebi lađu od čempresovine[16] s naborima; načini lađu s pregradama i smolom je iznutra i izvana obloži. (15) Ovako ćeš je napraviti: neka duljina lađe bude tri stotine aršina[17], njena širina pedeset aršina, a njena visina trideset aršina. (16) Načini krov[18] na lađi i svedi ga jedan aršin od vrha; vrata lađi načini sa strane; načini je s donjom, srednjom i gornjom palubom. (17) I gle, ja ću na zemlju bujicu vode poslati da uništi sva bića pod nebom, u kojima dašak života imade; sve što je na zemlji umrijet će. (18) Ali ja ću sklopiti savez s tobom; a ti ćeš u lađu ući – ti i sinovi tvoji i žena tvoja, i žene sinova tvojih, zajedno s tobom. (19) A od svega što je živo, od svih bića, u lađu po dvoje od svake vrste uvedi, da ih sa sobom izbaviš; neka muško i žensko budu. (20) Od ptica, prema vrstama njihovim,

[12] *Hodio je s Bogom* ovdje je upotrijebljeno umjesto *živio je* kao podsjećanje na to da postoji razlika između *hoditi Božijom stazom* i *živjeti*. *Hanok je s Bogom hodio*: to znači da je hodio Božijom stazom (što podrazumijeva pobožnost i poštivanje Božijih zakona), kao i to da je imao i jednu više (mističnu) vezu s Bogom.

[13] Noa na hebr. znači *odmor*.

[14] Izraz *sinovi Božiji* vjerovatno upućuje na kraljevske ličnosti, vladare koji su nasilno uzimali u svoje dvore *kćeri ljudske*.

[15] Ova riječ u hebrejskom jeziku znači *oni koji su posrnuli*. U očima ljudi oni su bili moćni i glasoviti, a u Božijim očima bili su grešnici (oni koji su posrnuli) sazreli za osudu.

[16] Čempres (*selva*; hebr. *gofer* – ne zna se tačno na koje se drvo odnosi ova hebrejska riječ).

[17] Aršin (lakat) – mjera za dužinu; 1 aršin – oko 45 cm.

[18] Ili *otvor za zrak*, *za svjetlo*.

i od zvijeri, prema vrstama njihovim, i od svakog stvora što po zemlji mili, prema vrsti njegovoj, po dvoje od vrste svake neka uđe s tobom – da ih izbaviš. (21) A ti svega što je jestivo sebi za jelo uzmi i čuvaj; to će hrana i tebi i njima biti."
(22) Tako Noa i učini; sve kako mu Bog zapovjedi, tako on i postupi.

7 Onda Jahve reče Noi: "Uđite u lađu, ti i svi ukućani tvoji, jer u vremenu ovom jedino tebe pravednim pred sobom vidim. (2) Povedi sa sobom od svih životinja čistih po sedam parova, mužjaka i ženku njegovu; a od životinja koje nisu čiste po dvoje, mužjaka i ženku njegovu; (3) i od ptica nebeskih po sedam parova, mužjaka i ženku, da im potomstvo na licu zemlje sačuvaš. (4) Jer nakon sedam dana ja ću kišu četrdeset dana i četrdeset noći na zemlju slati, i s lica zemlje izbrisat ću svakog živog stvora, što ga stvorih." (5) Noa učini sve kako mu Jahve zapovjedi.
(6) Tad je Noi šest stotina godina bilo kad na zemlju potop navali. (7) Noa i sinovi njegovi i žena njegova i žene sinova njegovih uđoše u lađu pred vodom nabujalom. (8) Od životinja čistih i onih što čiste nisu i od ptica i od svega što po zemlji mili (9) Noi na lađu uđe po dvoje, mužjak i ženka, kako Bog Noi zapovjedi.

Potop

(10) I dogodi se da nakon sedam dana voda nabujala na zemlju navali. (11) Kad je Noi šest stotina godina bilo, u drugome mjesecu, na sedamnaesti dan toga mjeseca, istog dana sva vrela bezdana golemoga proključaše i ustave se nebeske otvoriše. (12) Kiša je po zemlji četrdeset dana i četrdeset noći pljuštala.
(13) Baš na taj dan Noa, Šem, Ham i Jafet, sinovi Noini, žena Noina i tri žene sinova njegovih s njima u lađu uđoše, (14) oni i zvijer svaka, prema vrsti svojoj, i stoka sva, prema vrsti svojoj, i stvor svaki što po zemlji mili, prema vrsti svojoj, i ptica svaka, prema vrsti svojoj, sve što ima krila. (15) Tako po dvoje od svih stvorova što u sebi dašak života nose Noi u lađu uđe. (16) Sve što uđe, mužjak i ženka od bića svakoga, uđe onako kako Bog Noi zapovjedi; i vrata za njim Jahve priškrinu.
(17) Četrdeset dana pljusak se na zemlju sručivaše, a voda je bujala i lađu uzvijala, te se lađa iznad zemlje uzdigla. (18) Onda voda prevagnu i na zemlji silno nabuja, a po površini njenoj lađa je plutala. (19) Sve više i više voda je na zemlju navaljivala, i sve se gore visoke svuda pod nebom prekriše. (20) Voda nabuja petnaest aršina iznad planina što su vodom potopljene bile. (21) Svaki stvor što se po zemlji kretaše pogibe, i ptice i stoka i zvijeri i stvor svaki što po zemlji mili i ljudi svi; (22) sve što na kopnu bijaše, sve u čijim nosnicama daška životnoga bijaše – umrije. (23) Tako svaki stvor živi što na zemlji živješe bi istrijebljen, i čovjek i životinje i sve što gmiže i ptice na nebu – svega sa zemlje nestade, samo Noa ostade, zajedno s onima koji s njim na lađi bijahu. (24) Voda je zemljom stotinu i pedeset dana gospodarila.

8 Ali Bog se sjeti Noe, zvijeri svih i stoke sve što s njim u lađi bijahu, i zapovjedi Bog vjetru po zemlji da zapuše i vodu suzbije. (2) I vrela se bezdana i ustave nebeske zatvore, i kiša s neba uminu. (3) Voda se polahko sa zemlje povlačila, a po isteku stotinu i pedeset dana voda je i dalje jenjavala. (4) U sedmome mjesecu, sedamnaesti dan toga mjeseca, lađa se na brdima Ararata smiri. (5) Sve do desetoga mjeseca voda je bez prestanka opadala, a u desetome mjesecu, prvi dan toga mjeseca, vrhovi se brda ukazaše.
(6) I desi se da, po isteku četrdeset dana, Noa otkuči prozor što ga bijaše načinio na lađi (7) i gavrana odašalje; gavran je odlijetao i dolijetao sve dok voda na zemlji ne usahnu. (8) Tad golubicu on odasla da vidi je li voda na zemlji splahnula, (9) ali golubica ne nađe mjesta na koje bi se nogama svojim dočekala, pa mu se na lađu vrati, jer svu površinu zemljinu voda još uvijek prekrivaše; on ruku svoju promoli i prihvati je te je k sebi u lađu uze.
(10) Tako on još sedam dana počeka pa iznova golubicu iz lađe ispusti. (11) Golubica mu predvečer dođe, i gle – u kljunu joj tek ubran list maslinov. Tako Noa znade da je voda na zemlji splahnula.
(12) Potom on još sedam dana počeka pa golubicu opet odasla, ali mu se ona više ne vrati.
(13) Voda je – kad je Noi šest stotina i jedna godina bila, u prvome mjesecu, prvi dan toga mjeseca – na zemlji usahnula. Tad Noa s lađe kapak skide te pogleda i vidje – površina zemljina bila je suha.
(14) U drugome mjesecu, sedamnaesti dan toga mjeseca, zemlja je posvuda bila suha.
(15) Tad Bog Noi reče: (16) "Napusti lađu, ti i žena tvoja i sinovi tvoji i žene sinova tvojih s tobom. (17) Od svih stvorenja što su s tobom svako biće živo sa sobom izvedi, ptice i stoku i puzavca sva-

kog što po zemlji mili, da se po zemlji raziđu i plode, i da se na zemlji množe."
(18) I Noa lađu napusti, a s njim i sinovi njegovi i žena njegova i žene sinova njegovih. (19) Životinja svaka, puzavac svaki, i ptica svaka – sve što se zemljom kreće, lađu, po vrstama svojim, napusti.
(20) Potom Noa Jahvi žrtvenik načini, i od svake životinje čiste i od svake ptice čiste on uze i na žrtveniku žrtve paljenice[19] on prinese. (21) Jahve omirisa miris ugodni i reče u sebi: "Nikada više zbog čovjeka na zemlju prokletstvo baciti neću, jer, još od mladenaštva, ljudskoga srca nakane opake su, i nikada više sve stvorove žive zatrti neću, kako već učinih.
(22) Sve dok je zemlje, sjetva i žetva, i studen i vrućina, i ljeto i zima, i dan i noć – nikada prestati neće."

Božiji blagoslov i savez

9 I Bog blagoslovi Nou i sinove njegove pa im reče: "Plodite se i množite, i zemlju ispunite.
(2) Bojazan od vas i strah od vas u svakom će stvoru na zemlji i ptici svakoj na nebu biti, i u svemu što po zemlji mili, i u ribama svim u moru; u ruke vaše oni su predani. (3) Sve što se kreće i živi vama će hrana biti; ja vam sve dajem, kao što vam zeleno bilje dadoh.
(4) Jedino meso u kojem još imade života, krvi njegove, jesti ne smijete. (5) Sigurno ću i krv vašu tražiti[20]: od životinje svake ja ću je tražiti, i od čovjeka svakog za brata njegova ja ću život čovjekov tražiti. (6) Svako ko krv ljudsku prolije – čovjek će krv njegovu proliti, jer po svome liku Bog čovjeka stvori. (7) A vas što se tiče, plodite se i množite; na zemlji se u velikom broju nastanite i na njoj se raširite."
(8) Onda Noi i sinovima njegovim s njim Bog reče:
(9) "A ja, evo, savez svoj s vama sklapam, i s potomcima vašim poslije vas, (10) i sa svakim stvorom živim što je s vama: s pticama, sa stokom i sa svim zvijerima što su s vama na zemlji – sa svima što s vama iz lađe izađoše, sa svim stvorovima živim na zemlji. (11) Ja s vama savez svoj sklapam; i nikada više vode potopne sve stvorove žive zatrti neće, niti će ikada više potopa biti zemlju da ogoli."
(12) I još reče Bog: "Ovo je znamen saveza što ga između sebe i vas i svakog stvora živog koji je s vama sklapam, za sva pokoljenja buduća: (13) u oblake dugu postavljam, i ona će znamenom saveza između mene i zemlje biti. (14) Kad nad zemljom oblake okupim, duga će se u oblacima vidjeti, (15) i saveza svoga između mene i vas i svakoga stvora živog ja ću se sjetiti; i nikada više neće voda potopom postati zatirući bića sva. (16) Kad se u oblacima duga ukaže, ja ću je vidjeti i vječnog se saveza između Boga i svakog stvora živog na zemlji sjetiti."
(17) I reče Bog Noi: "To je znamen saveza što ga između sebe i svakog živog stvora što je na zemlji sklopih."

Noa i njegovi sinovi

(18) Sinovi Noini koji izađoše iz lađe bijahu Šem, Ham i Jafet; a Ham je otac Kanaana. (19) Ova trojica bijahu sinovi Noini, i od njih niknuše ljudi koji se po zemlji svoj raširiše.
(20) Noa stade zemlju obrađivati te vinograd zasadi. (21) On se vina napi i opijen bi, pa se u čadoru svome razgoliti. (22) Ham, otac Kanaanov, golotinju svoga oca vidje i to napolju kaza dvojici braće svoje. (23) Ali Šem i Jafet haljinku uzeše i prebaciše je preko ramena svojih te idući unatrag uđoše i golotinju svoga oca prekriše; lica su svoja bili okrenuli, pa očevu golotinju nisu vidjeli. (24) Kad se Noa od vina rastrijeznio, doznade šta mu najmlađi sin učini, (25) te prozbori: "Proklet bio Kanaan, slugin sluga braći svojoj neka bude!" (26) K tome još reče: "Blagoslovljen bio Jahve, Bog Šemov, i neka mu Kanaan sluga bude! (27) Neka Bog Jafeta[21] raširi, i neka on u čadorima Šemovim prebiva, i neka mu Kanaan sluga bude!"
(28) Poslije potopa Noa tri stotine i pedeset godina poživje. (29) Noa je, sve uzev, devet stotina i pedeset godina živio, a onda je umro.

Potomci Noini

10 Ovo su zapisi o potomcima Šemovim, Hamovim i Jafetovim, sinovima Noinim, kojima se rodiše sinovi nakon potopa.
(2) Sinovi Jafetovi bijahu: Gomer, Magog, Madaj, Javan, Tubal, Mešek i Tiras. (3) Sinovi Gomerovi bijahu: Aškenaz, Rifat i Togarmah. (4) Sinovi Javanovi bijahu: Elišah, Taršiš, Kitim i Rodanim.[22] (5)

[19] Žrtva paljenica – dobrovoljna žrtva koja se prinosi za oprost grijeha.

[20] Tj. ako ko krv vašu prolije, polagat će mi za to račun.

[21] Ime Jafet upućuje na prostranstvo i širinu.

[22] U pojedinim hebrejskim rukopisima stoji *Rodanim*, a u većini *Dodanim*. *Kitim* je narod s Kipra, a *Rodanim* narod s Rodosa.

Od njih su se narodi pomorski, prema plemenima svojim, unutar naroda svojih i po zemljama svojim razgranali, svaki s jezikom svojim.
(6) Sinovi Hamovi bijahu: Kuš, Micrajim[23], Put i Kanaan. (7) Sinovi Kušovi bijahu: Seba, Havilah, Sabtah, Raamah i Sabteka, a sinovi Raamahovi: Šeba i Dedan. (8) Potom se Kušu rodi sin Nimrod; on postade moćnikom na zemlji. (9) Lovac silan pred Jahvom bješe on, pa ostade zapamćeno: "silan lovac pred Jahvom kao Nimrod". (10) Kraljevstvo njegovo začelo se u Babilonu, Ereku, Akadu i Kalnehu, u zemlji Šinaru. (11) Iz zemlje te on je u Asir otišao i Ninivu, Rehobot-Ir i Kalah podigao, (12) i Resen između Ninive i Kalaha – grad velik.
(13) Od Micrajima se izrodiše Ludijci, Anamijci, Lehabijci, Naftuhijci, (14) Patrušani i Kasluhijci, od kojih postadoše Filistinci i Kaftorci.
(15) Kanaanu se rodi Cidon, sin njegov prvjenac, i Het; (16) i od njega, dalje, potekoše Jebusejci, Amorejci i Girgašejci, (17) Hivijci, Arkijci i Sinijci, (18) Arvađani, Cemarijci i Hamatijci; a potom se plemena Kanaanaca rasijaše. (19) Međe su se Kanaanaca protezale od Cidona prema Geraru, sve do Gaze, a onda prema Sodomi, Gomori, Admi i Cebojimu, sve do Leše. (20) To bijahu sinovi Hamovi, prema plemenima svojim, prema jezicima svojim, prema zemljama i prema narodima svojim.
(21) I Šemu, starijem bratu Jafetovu i ocu čitava roda Eberova, djeca se rađahu.
(22) Sinovi Šemovi bijahu: Elam, Ašur, Arpakšad, Lud i Aram. (23) Sinovi Aramovi bijahu: Uc, Hul, Geter i Maš. (24) Arpakšadu se rodi sin Šelah, a Šelahu Eber. (25) Dva su se sina Eberu rodila: jednom je ime bilo Peleg[24], jer se za njegova života zemlja razdijelila, a bratu njegovu Joktan. (26) Joktanu se rodiše sinovi: Almodad, Šelef, Hacarmavet, Jerah, (27) Hadoram, Uzal, Dikla, (28) Obal, Abimael, Šeba, (29) Ofir, Havilah i Jobab; svi su oni sinovi Joktanovi.
(30) Naseobine njihove protezahu se od Meše pa do Sefara, brdovitih krajeva na istoku. (31) To su, eto, sinovi Šemovi, prema plemenima svojim, prema jezicima svojim, prema zemljama svojim i prema narodima svojim.
(32) To su plemena sinova Noinih, prema lozama svojim; a od njih su se poslije potopa razgranali narodi.

[23] Micrajim – Egipat.

[24] Značenje ove riječi u hebrejskom srodno je značenju glagola *razdijeliti*, *podijeliti*, *rastaviti*.

Kula babilonska

11 Sva je zemlja isti jezik i riječi iste imala. (2) I dogodi se da ljudi, kako su s istoka odlazili, naiđoše na jednu ravnicu u zemlji Šinar i tamo se nastaniše.
(3) Jedni drugima rekoše: "Dođite opeke da pravimo i da ih u vatri dobro ispečemo." I opeke im bijahu umjesto kamena, a katran namjesto žbuke. (4) A onda rekoše: "Dođite sebi grad da dignemo, i kulu[25] kojoj će vrh u nebo sezati! Pribavimo sebi ime, inače ćemo na sve strane po zemlji raštrkani biti."
(5) Jahve siđe da vidi grad i kulu što su ih sinovi čovječiji podizali. (6) Jahve reče: "Gle, oni su narod jedan, i jezik jedan svi imadu. A ovo su oni započeli, i sada im ništa što nakane neostvarivo neće biti. (7) Hajde da siđemo i jezik im zamrsimo da jedni druge u govoru ne razumiju." (8) I tako ih Jahve na sve strane po zemlji rasu, te grad prestadoše dizati. (9) Eto, zato mu ime Babilon[26] bi dato, jer tamo Jahve zamrsi jezik zemlje sve; i odatle ih Jahve na sve strane po zemlji raspr̀si.

Potomci Šemovi

(10) Ovo su zapisi o potomcima Šemovim. Šem je bio stotinu godina proživio kad mu se, dvije godine iza potopa, rodio sin Arpakšad. (11) Nakon što mu se rodio sin Arpakšad, Šem je još pet stotina godina živio i još sinova i kćeri imao.
(12) Arpakšad je bio trideset i pet godina proživio kad mu se rodio sin Šelah. (13) Nakon što mu se rodio sin Šelah, Arpakšad je još četiri stotine i tri godine živio i još sinova i kćeri imao.
(14) Šelah je bio trideset godina proživio kad mu se rodio sin Eber. (15) Nakon što mu se rodio sin Eber, Šelah je još četiri stotine i tri godine živio i još sinova i kćeri imao.
(16) Eber je bio trideset i četiri godine proživio kad mu se rodio sin Peleg. (17) Nakon što mu se rodio sin Peleg, Eber je još četiri stotine i trideset godina živio i još sinova i kćeri imao.
(18) Peleg je bio trideset godina proživio kad mu se rodio sin Reu. (19) Nakon što mu se rodio sin

[25] Na babilonskim hramovima gradile su se kule jer se vjerovalo da su one kapije do neba, boravišta bogova.

[26] Riječ *babel* (Babilon) akadskog je porijekla i ima značenje sintagme *put ili kapija do boga*. Ova riječ zvuči kao hebrejska riječ *balal* u značenju glagola *zamrsiti* ili *pobrkati*.

Reu, Peleg je još dvije stotine i devet godina živio i još sinova i kćeri imao.
(20) Reu je bio trideset i dvije godine proživio kad mu se rodio sin Serug. (21) Nakon što mu se rodio sin Serug, Reu je još dvije stotine i sedam godina živio i još sinova i kćeri imao.
(22) Serug je bio trideset godina proživio kad mu se rodio sin Nahor. (23) Nakon što mu se rodio sin Nahor, Serug je još dvije stotine godina živio i još sinova i kćeri imao.
(24) Nahor je bio dvadeset i devet godina proživio kad mu se rodio sin Terah. (25) Nakon što mu se rodio sin Terah, Nahor je još stotinu i devetnaest godina živio i još sinova i kćeri imao.
(26) Terah je bio sedamdeset godina proživio kad su mu se rodili sinovi: Abram, Nahor i Haran.

Potomci Terahovi

(27) Ovo su zapisi o potomcima Terahovim. Terahu su se rodili sinovi: Abram, Nahor i Haran, a Haranu sin Lot. (28) Haran umrije – a otac njegov Terah prisutan bješe – u svome rodnom kraju u Uru Kaldejskome[27]. (29) Abram i Nahor sebi žene nađoše. Abramovoj ženi ime je Saraja bilo, a ženi Nahorovoj Milka; ona je bila kći Harana, oca Milkinog i Iskinog. (30) Saraja je bila nerotkinja; poroda nije imala.
(31) Terah povede sina svoga Abrama i sina Haranovog Lota, unuka svoga, i snahu svoju Saraju; i oni zajedno krenuše iz Ura Kaldejskoga u zemlju Kanaan; išli su sve do Harana i tamo se nastaniše.
(32) Životni vijek Terahov dostiže dvije stotine i pet godina; a u Haranu on, Terah, i umrije.

Pripovijest o Abramu

12 I reče Jahve Abramu:
"Ostavi zemlju svoju,
i rod svoj,
i dom oca svoga,
pa idi u zemlju koju ću ti ja pokazati.
(2) Golem ću narod od tebe načiniti,
i blagoslovit ću te,
i ime ću tvoje velikim učiniti,
i tako ćeš ti blagoslov biti.
(3) I blagoslovit ću one koji tebe blagosiljaju,
a one koji tebe proklinju ja ću prokleti;
tobom će sva plemena na zemlji blagoslovljena biti."
(4) Tako se Abram zaputi kako mu je Jahve i kazao, a i Lot pođe s njim. Abramu je sedamdeset i pet godina bilo kad je napustio Haran. (5) Abram uze sa sobom ženu svoju Saraju i bratića svoga Lota i sav imetak njihov što ga bijahu skupili i čeljad[28] koju bijahu stekli u Haranu, i oni se zaputiše u zemlju Kanaan. Kad prispješe u zemlju Kanaan, (6) Abram prođe zemljom sve do mjesta Šekema – do hrasta More, a tada su Kanaanci u zemlji bili. (7) Jahve se ukaza Abramu i reče: "Tvojim ću potomcima[29] zemlju ovu darovati." Tamo žrtvenik Jahvi, koji mu se tu ukaza, on načini. (8) Onda on odatle krenu dalje do brda na istoku Betela i čador svoj podiže između Betela na zapadu i Aja na istoku; i tu žrtvenik Jahvi on načini i ime Jahvino zazva.
(9) Abram je putovao dalje, nastavljajući prema Negebu.
(10) Tada u zemlji zavlada glad, pa Abram siđe do Egipta da tu privremeno boravi, jer glad u zemlji bijaše teška. (11) I dogodi se da on, kad se Egiptu približi, reče ženi svojoj Saraji: "Sada vidim kako si ti lijepa žena; (12) kad te Egipćani ugledaju, reći će: 'Ovo je njegova žena!' – i ubit će mene, a tebe će u životu ostaviti. (13) Nego reci da si sestra moja, kako bi zbog tebe lijepo sa mnom postupali, i kako bi tebi za volju i mene u životu ostavili."
(14) I dogodi se da, kad Abram stiže u Egipat, Egipćani vidješe kako je ona doista lijepa. (15) Faraonovi je dostojanstvenici ugledaše i faraonu je pohvališe, pa je domu faraonovu odvedoše. (16) Tako je on, faraon, zbog nje i s Abramom lijepo postupao; dao mu je ovaca, goveda, magaraca, sluga i sluškinja, magarica i deva.
(17) Ali zbog Saraje, žene Abramove, Jahve sruči na faraona i dom njegov pošasti goleme. (18) Tad faraon pozva Abrama i reče: "Šta to učini sa mnom? Zašto mi ne reče da je ona žena tvoja? (19) Zašto si rekao: 'Ona je sestra moja', te je ja za ženu uzeh? Evo ti sada žene tvoje; uzmi je i idi!" (20) Faraon zapovjedi ljudima svojim da se pobrinu za

[27] Kaldejci su bili polunomadski narod iz porodice Semita koji je u prvo vrijeme živio u sjevernoj Arabiji, a kasnije se nastanio u okolici grada Ur u južnoj Mezopotamiji (Postanak 11:28). Kraljevi koji su upravljali Novobabilonskim kraljevstvom (626–539. pr. n. e.) bili su iz tog naroda. Ime Kaldejci, koje se u Danijelovoj knjizi često spominje, u hebrejskom i aramejskom jeziku ima i značenje *skupina čarobnjaka*, *mađioničara*.

[28] Imućni ljudi imali su sluge koje su im pomagale oko stoke. Nisu sve sluge bile i robovi; mnogi su svojevoljno radili ovaj posao.

[29] Literarno: *Tvom sjemenu*.

Abrama, i oni ga otprave sa ženom njegovom i svime što mu je pripadalo.

13 Tako iz Egipta Abram otiđe gore u Negeb,
on i žena njegova i sve što mu je pripadalo, i
Lot s njim. (2) Abram bijaše veoma bogat; imao je
stoke mnogo, srebra i zlata. (3) Zaputi se on dalje
iz Negeba sve do Betela, do mjesta gdje mu je spo-
četka čador bio, između Betela i Aja, (4) do mjesta
žrtvenika što ga bijaše prije načinio; i tu Abram
ime Jahvino zazva.
(5) I Lot, koji je s Abramom išao, imaše stada, krda
i čadore. (6) I zemlja ih nije mogla izdržavati kad
bi zajedno bili, jer im blago bijaše toliko golemo da
zajedno boraviti nisu mogli. (7) I kavga izbi izme-
đu čobana Abramove stoke i čobana stoke Lotove.
Tada su Kanaanci i Perižani zemlju nastanjivali.
(8) Zato Abram reče Lotu: "Neka između tebe i
mene, čobana mojih i čobana tvojih kavge ne bude
nikakve, jer rod smo mi. (9) Zar zemlja sva pred
tobom nije? Odvoji se od mene; ako ti kreneš lije-
vo, ja ću krenuti desno, a ako ti kreneš desno, ja ću
krenuti lijevo."
(10) Lot podiže oči svoje i vidje dolinu svu jordan-
sku posvuda dobro natopljenu – a to bijaše prije
nego što Jahve uništi Sodomu i Gomoru – poput
vrta u Jahve, poput zemlje egipatske prema Coaru.
(11) I Lot tad svu dolinu jordansku za sebe odabra,
i na istok se zaputi. Tako se oni jedan od drugoga
odvoje. (12) Abram se u zemlji Kanaan nastani, a
Lot je po gradovima u dolini živio i blizu Sodo-
me čadore svoje razapeo. (13) Stanovnici Sodome,
preko mjere opaki, Jahvi grešni oni bijahu.
(14) Jahve Abramu, nakon što se Lot od njega bio
odvojio, reče: "Podigni sada oči svoje i s mjesta na
kojem si pogledaj ka sjeveru, jugu, istoku i zapadu;
(15) svu zemlju koju vidiš ja ću tebi i potomcima
tvojim zauvijek dati. (16) Tvoje ću potomke poput
zemljina praha brojnim učiniti, pa ako ko može
zemljin prah prebrojati, onda će moći i potomci
tvoji prebrojani biti. (17) Ustani, prođi zemljom
uzduž i poprijeko, jer tebi ću nju ja podariti."
(18) Tad Abram čador svoj podiže pa dođe i smje-
sti se pored hrasta Mamre, što je u Hebronu, i
tamo Jahvi žrtvenik načini.

Rat kraljeva

14 I dogodi se da Amrafel, kralj Šinara, i Ariok,
kralj Elasara, pa Kedor-Laomer, kralj Elama,
i Tidal, kralj Gojima, (2) povedu rat protiv Bere,
kralja Sodome, protiv Birše, kralja Gomore, pro-
tiv Šinaba, kralja Adme, protiv Šemebera, kralja
Cebojima, i protiv kralja u Beli, to jest Coaru. (3)
Posljednjih pet kao saveznici prispješe u dolinu
Sidim, gdje je danas Slano more[30]. (4) Dvanaest
godina oni su Kedor-Laomeru služili, a trinaeste
godine oni bunu digoše. (5) Godine četrnaeste
Kedor-Laomer i kraljevi koji uz njega bijahu usta-
doše i potukoše Refaimce u Ašterot-Karnajimu,
Zuzijce u Hamu, Emijce u Šaveh-Kirjatajimu, (6)
Horijce u brdskome kraju Seiru, sve do El-Para-
na, koji je uz pustinju. (7) Onda se oni vratiše u
En-Mišpat, to jest Kadeš, i zagospodariše svom ze-
mljom Amalečana, a i Amorejaca, koji su živjeli u
Haseson-Tamaru.
(8) I kralj Sodome i kralj Gomore, kralj Adme te
kralj Cebojima i kralj Bele, to jest Coara – istupiše
i u dolini Sidim zarad boja s njima bojne redove
postrojiše (9) protiv Kedor-Laomera, kralja Elama,
i Tidala, kralja Gojima, pa Amrafela, kralja Šinara,
te Arioka, kralja Elasara – četverica kraljeva protiv
peterice. (10) Dolina Sidim bila je krcata jamama
ispunjenim katranom; pa kraljevi Sodome i Go-
more, u bijegu, u jame upadoše, a oni koji preži-
vješe u brda umakoše. (11) I blago sve u Sodomi i
Gomori i sve zalihe hrane oni uzeše i odoše. (12) A
i Lota, bratića Abramova – i on je u Sodomi bio –
uzeše, i imetak njegov, pa odoše.
(13) Tad bjegunac neki dođe i Abrama, hebreja[31], o
ovome obavijesti. Abram je živio uz hrastove Ma-
mre Amoreja, brata Eškolovog i brata Anerovog, a
oni su saveznici Abramovi bili. (14) Kad Abram ču
da mu je rođak u sužanjstvo odveden, on povede
uvježbane ljude svoje, u kući njegovoj rođene, tri
stotine i osamnaest njih, pa krenu u potjeru sve do
Dana. (15) Vojsku svoju on razdijeli i noću na njih
nasrnu, on i sluge njegove, i porazi ih pa ih tjeraše
sve do Hobe, sjeverno od Damaska. (16) I uze na-
trag blago sve, i k tome još rođaka svoga Lota vrati
s imetkom njegovim, i žene i ljude.

Melkicedek blagosilja Abrama

(17) Kad se Abram povratio, porazivši Kedor-Lao-
mera i kraljeve koji uz njega bijahu, kralj Sodome

[30] Tj. Mrtvo more.

[31] U značenju: *stranac*, *tuđinac*, *došlac*; *podređeni*. Ovaj se izraz ovdje koristi kao oznaka društvenog statusa, a ne kao oznaka religijske ili etničke skupine.

iziđe mu u dolini Šave, to jest u Kraljevoj dolini, ususret.
(18) A Melkicedek, kralj Salema[32], iznese hljeba i vina; on je svećenik Boga Svevišnjega bio.
(19) I blagoslovi ga riječima:
"Neka Abrama Bog Svevišnji,
Stvoritelj neba i zemlje,
blagoslovi!
(20) I slava Bogu Svevišnjem,
koji ti je u ruke neprijatelje tvoje izručio!"
Tad mu Abram dade desetinu sveg plijena.
(21) Kralj Sodome reče Abramu: "Podaj meni ljude, a imetak sebi uzmi!"
(22) A Abram kralju Sodome odgovori: "Prisegu dajem pred Jahvom Svevišnjim, Tvorcem neba i zemlje, (23) da neću uzeti ni končića, ni kaiša na sandali niti bilo šta što je tvoje, iz bojazni da ne kažeš: 'Ja sam Abrama imućnim učinio!' (24) Neću uzeti ništa osim onoga što su mladići pojeli, i dijela za ljude koji su sa mnom išli, za Anera, Eškola i Mamrea; svoj dio neka oni uzmu."

Božiji savez s Abramom

15 Poslije ovoga Abramu od Jahve riječ u ukazanju dođe:
"Ne boj se, Abrame, ja sam zaštitnik tvoj;
nagrada će tvoja uistinu ogromna biti!"
(2) Abram reče: "O Gospode moj, Jahve, čime ćeš me nagraditi kad sam bez potomstva ja, a Eliezer od Damaska kuće je moje nasljednik?" (3) I još Abram reče: "Kako mi nijednog potomka nisi podario, jedan u domu mome rođen nasljednik je moj."
(4) I gle, od Jahve mu riječ dođe: "Ovaj čovjek neće biti nasljednik tvoj, nego onaj što će od tebe poteći – taj će ti nasljednik biti." (5) Onda ga on napolje izvede pa reče: "Pogledaj sada u nebo, i zvijezde prebroj, ako ih prebrojiti možeš." I još mu reče: "Toliko će potomaka tvojih biti."
(6) I Abram je vjerovao Jahvi, i on mu to uračuna u pravednost.
(7) I reče mu: "Ja sam Jahve, koji te iz Ura Kaldejskoga izvede, da bi ti zemlju ovu u posjed dao."
(8) "O Gospode moj, Jahve", reče on, "kako bih mogao doznati da ću je u posjedu držati ja?"
(9) On mu reče: "Prinesi mi junicu od tri godine, i kozu od tri godine, i ovna od tri godine, i grlicu, i golubića."
(10) Potom ih on sve njemu prinese i rasiječe ih na polovice, i položi polovicu svaku jednu naspram druge[33], ali ptice on ne rasiječe. (11) Ptice grabljivice na strvinu su nasrtale, a Abram ih je rastjerivao.
(12) Dok je sunce zalazilo, u dubok san Abram utonu – i gle, mrkli ga mrak i jeza obuzeše. (13) Bog reče Abramu: "Znaj dobro da će potomci tvoji biti stranci u zemlji tuđoj, u kojoj će četiri stotine godina robovati i prema njima će se loše postupati.
(14) Ali ja ću suditi narodu kojemu oni budu robovali, a poslije će oni izići s imetkom golemim. (15) A tebe što se tiče, ti ćeš očevima svojim u miru poći, i u lijepoj starosti ti ćeš pokopan biti. (16) Onda će se potomci tvoji u četvrtom koljenu ovdje vratiti, jer razvratnost Amorejaca još uvijek nije krajnju mjeru dosegnula."
(17) I dogodi se, kad sunce zađe i mrak se spusti, da se zadimljena pećnica s razbuktalom luči pojavi pa između onih raspolućenih dijelova prođe.
(18) Tog je dana Jahve sklopio savez s Abramom rekavši:
"Tvojim sam potomcima zemlju ovu darovao,
od rijeke u Egiptu sve do rijeke velike, rijeke Eufrata:
(19) i Kenijce, Kenižane, Kadmonce, (20) Hetite, Perižane, Refaimce, (21) Amorejce, Kanaance, Girgašane i Jebusejce."

Pripovijest o Hagari i Išmaelu

16 Saraja, žena Abramova, djecu mu nije rađala, a imala je služavku Egipćanku kojoj je bilo ime Hagara. (2) Saraja reče Abramu: "Vidiš, Jahve me zapriječio djecu da rađam. Hajde služavci mojoj; možda ću od nje djecu dobiti." I Abram posluša glas Sarajin.
(3) Abram je deset godina u zemlji Kanaan bio proživio kad je Saraja uzela Hagaru, Egipćanku, služavku svoju, i dala je mužu svome Abramu da mu žena bude. (4) I uđe on Hagari, i ona zanese. A kad je vidjela da je zanijela, Hagara poče s prijezirom gledati svoju gospodaricu.
(5) Saraja tad reče Abramu: "Ti si za nepravdu što je ja trpim odgovoran! Služavku svoju tebi sam u ruke predala, ali sam onda, kad ona vidje da je zanijela, u očima njenim ja prezrena postala. Neka Jahve i tebi i meni presudi!"

[32] Tj. Jerusalema.

[33] Čini sa da ovaj dio podsjeća na drevni ritual u kojem su dvije strane koje sklapaju savez trebale proći između podijeljenih polovica životinjskog tijela; svaka bi zazivala sudbinu ubijene životinje u slučaju da ne ispoštuje savez.

(6) Na to Abram Saraji odgovori: "Pa služavka je
tvoja u vlasti tvojoj; prema njoj postupi onako
kako misliš da je najbolje." I Saraja je stade zlostavljati, pa ona od nje pobježe.
(7) Anđeo je Jahvin pronađe pokraj vrela u pustinji,
kod izvora na putu ka Šuru. (8) On reče: "Hagaro,
služavko Sarajina, otkud dođe ti i kamo se zaputi?"
A ona odgovori: "Sklanjam se pred gospodaricom
svojom Sarajom."
(9) Potom joj anđeo Jahvin reče: "Idi natrag gospodarici svojoj pa joj se pokori." (10) I anđeo Jahvin
još joj reče: "Potomstvo tvoje tako ću umnožiti i
toliko će ga biti da se neće moći prebrojiti." (11)
Anđeo Jahvin još je dodao:
"Gle, dijete si zanijela,
i sina ćeš roditi;
ime Išmael[34] ti ćeš mu dati,
jer Jahve je čuo tugu tvoju.
(12) On će poput divljeg magarca[35] biti:
ruka će se njegova na svakoga dizati,
a ruka svačija na njega;
i pred licem sve braće svoje on će nastambu sebi
podići[36]."
(13) Tad ona Jahvu, koji joj prozbori, zovnu: "Ti si
Bog Svevideći! – pa", reče ona, "zar ostadoh živa nakon što vidjeh njega?!" (14) Stoga se vrelo to nazva
Beer Lahaj Roi[37], a ono je između Kadeša i Bereda.
(15) I rodi Hagara Abramu sina; a Abram sinu svome, što ga Hagara rodi, nadjenu ime Išmael. (16)
Abramu je osamdeset i šest godina bilo kad mu je
Hagara rodila Išmaela.

Obrezivanje kao znak saveza

17 Kad je Abramu devedeset i devet godina
bilo, Jahve mu se ukaza i reče:
"Ja sam Bog, Svemogući[38];
mojim putem hodi i krepostan budi!
(2) Ja savez svoj s tobom sklapam,
i silno ću te razmnožiti."
(3) Abram ničice na zemlju pade, a Bog mu prozbori:
(4) "Što se mene tiče, ovo je savez moj s tobom,
a ti ćeš ocem narodima mnogim postati.
(5) Neće ti više ime Abram[39] biti,
nego će ti ime biti Abraham[40],
jer ocem mnogim narodima ja te učinih.
(6) Učinit ću te uistinu plodnim, i od tebe ću narode izvesti, i kraljevi će od tebe poteći. (7) Savez
svoj s tobom sklapam i s potomcima tvojim kroz
naraštaje – savez vječni: ja ću biti Bogom tvojim i
potomaka tvojih poslije tebe. (8) Tebi i potomcima tvojim poslije tebe ja ću zemlju u kojoj ti kao
došlac boraviš dati, svu zemlju kanaansku, u vječni posjed; a njihovim Bogom ja ću biti."
(9) I Bog još Abrahamu reče: "A tebe što se tiče,
ti ćeš savezu mome vjeran biti, ti i potomci tvoji
poslije tebe kroz naraštaje. (10) Ovo je savez moj
s tobom i potomcima tvojim poslije tebe, koji ćeš
ti držati: neka među vama muško svako obrezano
bude. (11) Obrezujte se – to neka je znak saveza
između mene i vas. (12) I muško svako kad navrši osam dana, kroz naraštaje vaše, neka obrezano
bude, i sluga koji je rođen u domu vašem ili kupljen novcem od kakva neznanca koji nije od potomaka vaših. (13) I sluga koji je rođen u domu
vašem ili kupljen novcem vašim obrezan neka
bude; tako će na tijelu vašem znak mog vječnog
saveza biti. (14) A neobrezano muško, ono kojemu
nije obrezan djelić tijela njegova, neka se udalji od
naroda svoga; on je prekršio savez moj."
(15) I još Bog reče Abrahamu: "Što se žene tvoje
Saraje tiče, nećeš je više zvati Saraja: ime će joj
Sara[41] biti. (16) Ja ću je blagosloviti, i zbilja ću ti
od nje sina podariti. Blagoslovit ću je, i ona će majkom narodima postati; kraljevi naroda od nje će
poteći."
(17) Tad Abraham ničice na zemlju pade pa se
nasmija i u srcu svome reče: "Zar će se to čovjeku
stogodišnjaku sin roditi? I zar će Sara s devedeset
godina dijete donijeti?" (18) A onda Abraham reče
Bogu: "Oh, kad bi samo s blagoslovom tvojim Išmael mogao živjeti!"

[34] Ovo ime znači *Bog je čuo*.

[35] Tj. bit će slobodna duha.

[36] Cijeli bi iskaz također mogao značiti: *Živjet će u neprijateljstvu sa svom braćom svojom*.

[37] Ovo ime nije moguće sa sigurnošću prevesti; ono vjerovatno znači *Vrelo onoga koji je vidio (Boga) i preživio*, ali može značiti i *Vrelo živoga koji me vidi*, kao i *Živjet će istočno od sve svoje braće*.

[38] Hebr. *El-Šadaj*.

[39] Ovo ime znači *otac cijenjeni*.

[40] Ovo ime znači *otac mnoštva*, *otac narodâ*.

[41] Sara znači *princeza*.

(19) A Bog reče: "Da, ali žena tvoja Sara sina će ti
roditi, i ti ćeš mu ime Izak[42] nadjenuti, a ja ću s
njim savez svoj sklopiti – savez vječni za potom-
ke njegove poslije njega. (20) A što se Išmaela
tiče, čuo sam te: ja ću ga blagosloviti i plodnim
ću ga učiniti, i njega ću ja uistinu razmnožiti. On
će ocem dvanaesterici vladara postati, i golem ću
narod od njega izvesti. (21) Ali savez svoj ja ću s
Izakom držati; njega će ti Sara naredne godine u
ovo doba roditi." (22) Kad dovrši besjedu s njim,
Bog se od Abrahama uzdiže.
(23) Abraham uze sina svoga Išmaela i sluge sve
koje se u domu njegovu rodiše i sve koje bijaše
novcem svojim kupio, svako muško među ukuća-
nima svojim, i obreza ih tog istog dana baš onako
kako mu Bog reče. (24) Abrahamu je devedeset i
devet godina bilo kad se obrezao, (25) a sinu nje-
govu Išmaelu trinaest kad obrezan bi. (26) Istog
dana obrezaše se Abraham i sin mu Išmael; (27)
i svi muškarci u domu njegovu, koji se u kući nje-
govoj rodiše ili bijahu novcem kupljeni od kakva
neznanca, s njim se obrezaše.

Navještenje Izakova rođenja

18 Jahve se ukaza Abrahamu pokraj hrastova
Mamre, dok je on sjedio na ulazu u čador na
vrućini dnevnoj. (2) On podiže oči svoje i pogle-
da: trojica su prema njemu stajala. I kad ih opazi, s
vrata čadora ususret njima pohrli i do zemlje im se
nakloni (3) pa reče: "Gospodine moj, ako sam sada
u očima tvojim blagonaklonost pronašao, molim
te slugu svoga ne mimoiđi. (4) Malo vode nek se
donese, pa onda svi možete noge svoje oprati i pod
drvetom otpočinuti, (5) a ja ću komad hljeba doni-
jeti da se okrijepite; poslije toga možete dalje poći,
jer slugu ste svoga posjetili."
A oni rekoše: "Dobro, učini kako si rekao."
(6) Tako Abraham požuri u čador Sari pa reče:
"Brzo, tri mjerice brašna najboljega pripremi, za-
mijesi ga i uštipke ispeci." (7) Onda Abraham do
goveda odjuri pa po izboru jedno tele lijepo uze
te ga slugi dade da ga brže prigotovi. (8) On uze
kisela i slatka mlijeka, kao i tele koje bijaše prigo-
tovio pa to pred njih iznese; a on je, dok su oni jeli,
pokraj njih ispod drveta stajao.
(9) Onda mu oni rekoše: "Gdje ti je žena Sara?"
A on reče: "Eno je u čadoru."
(10) Tad Jahve reče: "Zbilja, ja ću se u ovo doba do-
godine tebi vratiti, a žena tvoja Sara sina će imati."
A Sara je na vratima čadora, koja su iza njega bila,
prisluškivala. (11) Abraham i Sara već bijahu stari,
u poodmakloj dobi; Sara bijaše mimo dobi kada bi
djecu mogla rađati. (12) Zato se Sara u sebi nasmi-
ja govoreći: "Sada kad sam oronula, a i gospodar[43]
moj ostario, zar ću sada radost ovu doživjeti?"
(13) Jahve Abrahamu reče: "Zašto se Sara nasmi-
jala i rekla: 'Hoću li doista, starica, dijete roditi?!'
(14) A zar je Jahvi išta teško? U vrijeme određeno
tebi ću se vratiti, u ovo doba dogodine, a Sara će
sina imati."
(15) Sara se, uplašena, poče pretvarati pa reče: "Ni-
sam se nasmijala."
A on reče: "Jesi, nasmijala si se!"

Abraham se zauzima za Sodomu

(16) Kad se ljudi podigoše i okrenuše prema So-
domi, Abraham pođe s njima da ih isprati. (17)
Jahve reče: "Zar da od Abrahama tajim ono što ću
učiniti, (18) a od Abrahama će uistinu golem i si-
lan narod postati, i njime će svi narodi na zemlji
blagoslovljeni biti? (19) Jer njega sam ja odabrao
da bi djecu svoju i ukućane svoje nakon sebe po-
učio kako će se puta Jahvina držati, radeći ono što
je dobro i pravedno, da bi Jahve Abrahamu učinio
ono što mu je obećao."
(20) I Jahve reče: "Optužba je protiv Sodome i Go-
more zaista golema, a grijeh je njihov uistinu te-
žak. (21) Odoh dolje da vidim je li ono što čine baš
onako kako optužba što je do mene doprla veli;
ako nije tako, ja ću to vidjeti."
(22) Potom se ljudi okrenuše i zaputiše ka Sodo-
mi, a Abraham još uvijek stajaše pred Jahvom. (23)
Abraham priđe bliže pa reče: "Hoćeš li doista zatrti
i kreposne s grešnima? (24) Možda ima pedeset
pravednika u gradu; hoćeš li uistinu zatrti mjesto
i ne poštedjeti ga zbog pedeset pravednika u nje-
mu? (25) Daleko je od tebe takvo što da učiniš, da
pravednika s bezbožnikom pogubiš, da bezbožnik
i pravednik jednako prođu! Daleko je to od tebe!
Zar neće Sudac zemlje sve pravedno postupiti?"
(26) Jahve reče: "Ako u gradu Sodomi pedeset pra-
vednika pronađem, onda ću čitav kraj zbog njih
poštedjeti."

[42] Izak znači *on će se smijati*, *nasmijani*.

[43] Uobičajeni naziv koji je žena u to vrijeme koristila za svo-
ga muža.

(27) A Abraham odgovori: "Osmjelio sam se, evo, Bogu govoriti, iako sam samo prah i pepeo ja! (28) A ako broj pravednika u gradu bude za pet manji od pedeset, hoćeš li grad sav zbog pet ljudi uništiti?"
On reče: "Neću ga uništiti i ako ih četrdeset i pet tamo nađem."
(29) Abraham mu se opet obrati pa reče: "A ako ih tamo samo četrdeset bude?"
On reče: "Zbog četrdeseterice neću to učiniti."
(30) Onda Abraham reče: "Neka se Jahve ne srdi što ću kazati: a ako ih tamo samo trideset bude?"
On reče: "Neću to učiniti i ako ih tamo trideset nađem."
(31) Abraham reče: "Kad sam se već osmjelio Bogu govoriti: šta će biti ako ih tamo samo dvadeset bude?"
On reče: "Zbog dvadeseterice neću to učiniti."
(32) Tad Abraham reče: "Neka se Jahve ne srdi što ću još i ovo kazati: a ako ih tamo samo deset bude?"
On reče: "Zbog deseterice neću ga uništiti."
(33) Čim okonča razgovor s Abrahamom, Jahve se udalji, a Abraham se u svoje mjesto vrati.

Propast Sodome

19 Dvojica anđela navečer stigoše u Sodomu, dok je Lot sjedio na ulazu u grad. Kad ih Lot opazi, on ustade da ih dočeka pa se licem svojim do zemlje nakloni, (2) a onda reče: "Molim vas, gospodo, svratite u kuću sluge svoga, da prenoćite i noge operete; onda rano možete ustati i na put krenuti."
"Ne", rekoše oni, "noć ćemo na trgu provesti."
(3) Ali on ih uporno nagovaraše, te oni k njemu svratiše i u dom njegov uniđoše; a on im gozbu pripremi i pogaču im ispeče, pa oni jedoše.
(4) Ali još prije negoli na počinak pođoše, građani Sodome kuću opkoliše, stari i mladi, sav svijet do posljednjeg čovjeka. (5) I oni Lota dozivahu te mu govorahu: "Gdje su ljudi koji su noćas tebi došli? Izvedi nam ih da s njima općimo!"
(6) Lot im na prag iziđe i vrata za sobom pritvori, (7) pa reče: "Molim vas, braćo moja, ne činite toga zla! (8) Evo, imam dvije kćeri koje nikada s čovjekom ne legoše; pustite me da vam ih izvedem, pa s njima činite što vam je volja, samo ljudima ovim ništa ne činite, jer su oni u okrilje krova moga došli."
(9) "Miči nam se s puta!", povikaše oni govoreći: "Ovaj čovjek kao tuđinac dođe, a već se sucem čini! Sad ćemo mi s tobom gore nego s njima!" I tako oni navališe na Lota i krenuše naprijed vrata da razvale. (10) Ali ona dvojica ispružiše ruke svoje i Lota nazad u kuću uvukoše pa vrata zatvoriše. (11) A ljude koji su pred vratima bili, mlade i stare, oni zaslijepiše, tako da vrata naći ne mogahu.
(12) Onda ona dvojica rekoše Lotu: "Koga još ovdje imaš: zetove, sinove svoje i kćeri svoje, i koga god u gradu imaš, iz grada ih izbavi! (13) Jer mi ćemo grad ovaj uništiti: tužba je protiv stanovnika njegovih pred Jahvom tako velika da nas je Jahve poslao da ga uništimo."
(14) Lot iziđe i obrati se zetovima svojim koji se bijahu obavezali da će se oženiti kćerima njegovim, pa reče: "Ustajte, idite iz mjesta ovoga, jer Jahve će grad uništiti!" Ali zetovi njegovi pomisliše da on zbija šalu.
(15) Kad jutro osvanu, anđeli požurivaše Lota riječima: "Ustani, povedi ženu svoju i dvije kćeri svoje koje su ovdje, da zatrt ne budeš kad grad kažnjen bude." (16) Ali on se nakanjivao, te ga ljudi čvrsto za ruku uzeše, a i ženu njegovu i dvije kćeri njegove, jer Jahve prema njima milosrdan bješe, i izvedoše ga i izvan grada ostaviše. (17) Čim ih u polje izvedoše, jedan od njih reče: "Bježi, život svoj da spasiš! Natrag se ne obziri, i nigdje se u dolini ne zaustavljaj! U brda bježi, da zatrt ne budeš!"
(18) Ali Lot im reče: "Nemoj, Gospode! (19) Evo sada u očima tvojim sluga je tvoj blagonaklonost stekao, i veliku milost ti mi ukaza spasivši mi život; ali u brda ja pobjeći ne mogu a da me propast ne snađe i da ne poginem. (20) Eno onamo grada, dovoljno je blizu da u njega pobjegnem, a i malehan je. Daj da bježim onamo – mali je – život svoj da spasim."
(21) On mu reče: "Dobro, i ovu ću ti želju uslišati, i grad o kojem govoriš neću uništiti. (22) Požuri, tamo se skloni, jer ništa učiniti ne mogu dok tamo ne stigneš." Zato se grad taj zove Coar.[44]
(23) Sunce je na zemlji već bilo granulo kad je Lot stigao u Coar. (24) Tad je Jahve na Sodomu i Gomoru užareni sumpor i vatru s neba prolio, (25) i on je gradove te uništio, i dolinu svu, i u gradovima žitelje sve, i sve što je na zemlji raslo. (26) Ali žena Lotova, idući za njim, natrag se obazre, i stupom soli postade.
(27) Sutradan u ranu zoru Abraham ustade i zaputi se ka mjestu gdje je pred Jahvom stajao; (28) i pogleda on prema Sodomi i Gomori, i prema svoj

[44] U hebrejskom ova riječ zvuči kao pridjev *malehan*.

zemlji u dolini, i vidje gust dim kako se sa zemlje uzdiže, kao dim iz peći kakve.
(29) Tako se Bog, gradove u dolini zatirući u kojima je Lot boravio, Abrahama sjeti, i Lota iz propasti on izbavi.

Lot i kćeri njegove

(30) Lot napusti Coar i u brdima se smjesti, i dvije kćeri njegove s njim, jer strah ga je bilo u Coaru ostati; on se nastani u pećini, i dvije kćeri njegove. (31) Jednoga dana starija reče mlađoj: "Otac nam je ostario, a na zemlji nema muškarca koji bi s nama legao, kako je običaj po svemu svijetu. (32) Hajde da oca vinom opijemo, pa onda s njime da legnemo, i tako s ocem lozu sačuvamo." (33) I tu noć one oca svoga vinom opiju, pa starija uđe i s ocem svojim leže, a on ne znade ni kad ona leže ni kad ustade. (34) Sutradan starija reče mlađoj: "Gle, ja sinoć ležah s ocem svojim; dajmo mu vina i večeras, pa onda ti uđi i lezi s njim, tako ćemo ocu svome lozu sačuvati." (35) Tako one oca svoga nagovore da i te noći vino pije, pa mlađa ode i s njim leže, a on ne znade ni kad ona leže ni kad ustade.
(36) Tako su obje kćeri Lotove zanijele s ocem svojim. (37) Starija rodi sina i nadjenu mu ime Moab[45]; on je otac današnjih Moabaca. (38) Što se mlađe tiče, i ona rodi sina i nadjenu mu ime Ben-Ami[46]; on je otac današnjih Amonaca.

Abraham, Sara i Abimelek

20 Odatle se Abraham u zemlju Negeb zaputi i između Kadeša i Šura on se nastani; i življaše kao došlac u Geraru. (2) Za ženu svoju Saru Abraham reče: "Ona je sestra moja." Onda kralj Gerara Abimelek posla po Saru i odvede je. (3) Ali jedne noći dođe Bog Abimeleku u san i reče mu: "Gle, ti ćeš zbog žene koju uze umrijeti, jer ona je žena udata."
(4) A Abimelek joj se ne bješe približavao, pa reče: "Gospodaru moj, zar ćeš narod pravedan uništiti? (5) Zar mi on nije rekao: 'Ona je sestra moja', a nije li i ona rekla: 'On je brat moj'? Čiste savjesti i ruku neokaljanih ovo učinih."
(6) Bog mu u snu odgovori: "Znam da si to čiste savjesti učinio, a ja sam te od grijeha prema meni čuvao, i nisam ti dopustio da je dodiruješ. (7) Zato sada vrati čovjeku ženu njegovu; on je vjerovjesnik, i on će se za tebe moliti, pa ćeš ti u životu ostati. A akoli je ne vratiš, znaj da ćeš sigurno umrijeti, i ti i tvoji svi."
(8) Sljedećeg jutra Abimelek rano ustade i sazva sve sluge svoje; i kad im reče šta se dogodilo, oni se zbilja uplašiše. (9) Onda Abimelek pozva Abrahama pa mu reče: "Šta nam to učini? Čime sam se to ja prema tebi ogriješio da ti meni i kraljevstvu mome težak grijeh natovariš? Postupio si prema meni kako ne valja." (10) I još upita Abimelek: "Šta te navelo da tako uradiš?"
(11) Abraham reče: "Mislio sam da u mjestu ovome uistinu nema straha od Boga, te će me zbog žene moje ubiti. (12) A zbilja, ona jest sestra moja – kći je oca moga, ali ne i majke moje, pa ženom mojom ona postade. (13) I kad Bog dade da se udaljim od kuće očeve, rekoh joj: Ovako mi za ljubav učini: gdje god da pođemo, ti za mene reci: 'On je brat moj.'"
(14) Abimelek uze ovaca i goveda, i sluga i sluškinja pa ih dade Abrahamu, a ženu njegovu Saru natrag mu dovede. (15) Abimelek reče: "Gle, pred vama je zemlja moja; nastanite se gdje vam je po volji." (16) A Sari reče: "Gle, bratu sam tvome hiljadu srebrenika dao; to će pokriti uvredu tvoju pred svima što su s tobom, i ti si potpuno nedužna."
(17) Abraham se Bogu pomoli, i Bog iscijeli Abimeleka i ženu njegovu i služavke njegove, pa su opet mogle rađati. (18) Jer zbog Sare, žene Abrahamove, u domu Abimelekovu Jahve bijaše svaku utrobu čvrsto zatvorio.

Izakovo rođenje

21 Jahve prema Sari milosrdan bješe, kako je i rekao, i Sari Jahve učini ono što joj je obećao. (2) Sara zanese i Abrahamu u starosti njegovoj sina rodi, u vrijeme što ga je Bog odredio. (3) Sinu koji mu se bijaše rodio, što mu ga Sara rodi, Abraham ime Izak nadjenu. (4) Kad mu je sin Izak osam dana navršio, Abraham ga obreza, kako mu Bog bijaše zapovjedio. (5) Abraham je bio stotinu godina proživio kad mu se rodio sin Izak.
(6) Sara reče: "Bog mi je osmijeh podario, i ko god ovo čuje nasmijat će mi se." (7) I k tome još reče: "Ko bi Abrahamu rekao da će Sara djecu dojiti? A opet, u starosti njegovoj, sina mu rodih."

[45] Ovo ime znači *od oca*.

[46] Ovo ime znači *sin moga bližnjega*.

Odlazak Hagare i Išmaela

(8) Dijete je raslo i od sise odbijeno bilo; a na dan
kada se Izak od sise odbio veliku je gozbu Abra-
ham priredio. (9) Ali Sara opazi kako se sin što ga
Hagara Egipćanka Abrahamu bijaše rodila – pod-
smijava, (10) pa reče Abrahamu: "Otjeraj ropkinju
i sina njezina, jer sin ropkinje nikada neće nasljed-
stvo dijeliti sa sinom mojim, s Izakom."
(11) To Abrahama uistinu ražalosti, jer mu i Išma-
el sin bijaše, (12) ali mu Bog reče: "Ne tuguj zbog
dječaka i sluškinje svoje; što god ti Sara kaže – ti
poslušaj nju, jer što potekne od Izaka zvat će se
tvojim rodom. (13) A i od sluškinjina sina ja ću
narod načiniti, jer i on je potomak tvoj."
(14) U ranu zoru Abraham ustade pa uze hljeba i
mješinu vode te Hagari dade; metnu joj to na ple-
ća, predade joj dječaka, te je isprati. Ona otiđe i pu-
stinjom Beer Šebe stade tumarati. (15) Kad u mje-
šini vode nestade, ona ostavi dječaka pod jednim
grmom, (16) pa se izmaknu i sjede prema njemu
daleko koliko luk jedan strijelu može odapeti, po-
mislivši: "Da ne gledam kako dijete umire." I dok je
tu u blizini sjedila, zajeca.
(17) Bog je čuo plač dječakov; i anđeo Božiji zovnu
s neba Hagaru pa joj reče: "Šta je tebi, Hagaro? Ne
boj se! Bog je čuo[47] dječaka kako plače dok tamo
leži. (18) Ustani, podigni dječaka i u naručje ga
uzmi, jer golem ću narod od njega načiniti." (19)
Onda joj Bog oči otvori, pa ona vrelo vidje, i ode pa
mješinu vodom napuni te dječaka napoji.
(20) Bog je uz dječaka bio, a on je rastao; i u pu-
stinji je boravio i strijelcem postao. (21) U pustinji
Paran on je živio, a majka njegova iz zemlje Egipta
ženu mu dobavi.

Abrahamov savez s Abimelekom

(22) Tada Abimelek i zapovjednik vojske njegove
Fikol rekoše Abrahamu: "Bog je s tobom u svemu
što činiš ti, (23) zato mi se sada Bogom zakuni da
nećeš prijevaran prema meni biti, niti prema djeci
mojoj, niti prema potomstvu mome, i da ćeš mi, u
zemlji u kojoj kao došlac živiš, dobro činiti, onako
kako tebi činjah ja."[48]
(24) Abraham reče: "Kunem se."
(25) Potom se Abraham požali Abimeleku zbog
bunara što ga sluge Abimelekove bijahu preotele.
(26) A Abimelek reče: "Ne znam ko je to učinio. Ti
mi ne reče, a ja sam za to tek danas čuo."
(27) Abraham uze ovaca i goveda pa ih Abimele-
ku dade, te njih dvojica savez sklopiše. (28) Onda
Abraham sedam janjaca iz stada odluči. (29) Abi-
melek reče Abrahamu: "Šta znači ovih sedam ja-
njaca što si ih odlučio?"
(30) On odgovori: "Uzet ćeš ovih sedam janjaca
iz ruke moje: neka mi to dokazom bude da sam
bunar iskopao ja." (31) Zato se to mjesto prozvalo
Beer Šeba[49], jer tu jedan drugom prisegnuše.
(32) Tako oni savez kod Beer Šebe sklopiše; a Abi-
melek i zapovjednik vojske njegove Fikol podigoše
se i u zemlju se Filistinaca vratiše. (33) U Beer Šebi
Abraham zasadi drvo metljiku, i tamo on zazva
ime Jahve, Boga Vječnoga. (34) I dugo vremena u
zemlji Filistinaca Abraham kao došlac proživje.

Abraham na kušnji

22 Neko vrijeme nakon toga prođe, i Bog
Abrahama na kušnju stavi pa mu reče:
"Abrahame!"
"Evo me", odgovori on.
(2) Tad Bog reče: "Uzmi sada sina svoga jedinca[50]
– Izaka, kojeg voliš, i idi u zemlju Moriju[51] pa ga
tamo kao žrtvu paljenicu prinesi na brdu koje ću
ti ja pokazati."
(3) I u ranu zoru Abraham ustade te magarca svo-
ga osedla i sa sobom dvojicu sluga svojih i sina
svoga Izaka povede; za žrtvu paljenicu on drva na-
cijepa pa ustade i zaputi se ka mjestu za koje mu
Bog bijaše rekao. (4) Trećega dana Abraham oči
svoje podiže i u daljini mjesto ugleda. (5) "Ovdje
s magarcem ostanite", reče Abraham slugama svo-
jim, "a ja i dječak onamo idemo da se pomolimo,
pa ćemo se onda vama vratiti."
(6) Abraham uze drva za žrtvu paljenicu i zaprti
njima sina svoga Izaka, a u ruku svoju žeravicu i
nož uze. Tako njih dvojica zajedno krenu dalje. (7)
Onda Izak ocu svome Abrahamu reče: "Oče!"
A on reče: "Evo me, sine!"

---

[47] Ovdje je očigledna igra riječi, jer Išmael znači *Bog je čuo*.

[48] Obično su se ove riječi izgovarale pri sklapanju kakva ugovora ili saveza.

[49] Tj. *Vrelo prisege*.

[50] Ovdje se Izak naziva jedincem zato što je on Abrahamov jedini sin sa Sarom.

[51] To je brdo u Jerusalemu na kome je – po predanju – Solomon sagradio hram.

"Gle", opet će Izak, "žeravica i drva ovdje su, ali gdje je janje za žrtvu paljenicu?"
(8) Abraham odgovori: "Bog će se, sinko, za janje žrtveno pobrinuti." I njih dvojica zajedno nastaviše.
(9) Dođoše do mjesta o kojem mu je Bog govorio. Tu Abraham žrtvenik načini i drva na njega naslaga, pa sina svoga Izaka sveza i na žrtvenik ga položi, navrh drva. (10) Onda Abraham ruku svoju ispruži i nož dohvati da sina svoga zakolje. (11) Ali anđeo Božiji s neba ga zovnu: "Abrahame! Abrahame!"
A on reče: "Evo me."
(12) "Ne spuštaj na dječaka ruku svoju", reče on, "i ništa mu ne čini! Sad znam da se Boga bojiš, jer mi ni sina svoga, jedinca svoga, ti ne uskrati." (13) Tad Abraham podiže oči svoje i pogleda, i gle – iza njega ovan se rogovima u grmlju ukliještio. Tako Abraham ode i uze ovna, pa ga umjesto sina svoga kao žrtvu paljenicu prinese. (14) Abraham to mjesto nazva Jahve Jire[52]; zato se danas veli: "Na brdu gdje će se Jahve pobrinuti."
(15) Onda anđeo Jahvin drugi put s neba Abrahama zovnu (16) i reče: "Sobom se zaklinjem – veli Jahve – kad si to učinio i sina mi svoga, jedinca svoga, nisi uskratio, (17) zbilja ću te blagosloviti, i sjeme tvoje silno ću umnožiti, poput zvijezda na nebu i poput pijeska na obalama morskim; a potomci će se tvoji kapija neprijatelja svojih domoći. (18) Sjemenom tvojim svi će narodi na zemlji blagoslovljeni biti, jer ti si mene poslušao."
(19) Potom se Abraham slugama svojim povrati, pa se zajedno ka Beer Šebi zaputiše. U Beer Šebi Abraham se nastani.

Sinovi Nahorovi

(20) Neko vrijeme nakon toga prođe, i Abrahamu rekoše: "Gle, i Milka je bratu tvome Nahoru djecu izrodila: (21) prvjenca Uca, brata njegova Buza i Kemuela, oca Aramova, (22) pa Keseda, Haza, Pildaša, Idlafa i Betuela." (23) Betuelu se rodila Rebeka. Njih je osmericu Milka rodila Abrahamovu bratu Nahoru. (24) K tome još prilježnica njegova, kojoj bijaše ime Reuma, rodi Tebaha, Gahama, Tahaša i Maakaha.[53]

Sarina smrt i ukop

23 Sara je stotinu dvadeset i sedam godina živjela. (2) I umrije Sara u Kirjat-Arbi, to jest u Hebronu, u zemlji Kanaan, a Abraham dođe da tuguje za njom i da je oplakuje.
(3) Potom se Abraham diže ispred umrle žene svoje i obrati se sinovima Hetovim riječima: (4) "Ja sam stranac i došlac među vama; dajte mi grobnicu da imam među vama, umrlu svoju da sahranim."
(5) Sinovi Hetovi odgovoriše Abrahamu riječima: (6) "Gospodine, poslušaj nas – ti si vladar Božiji među nama – sahrani umrlu svoju u našu najodabraniju grobnicu; nijedan od nas neće ti grobnicu svoju uskratiti umrlu svoju da sahraniš."
(7) Tad se Abraham pridiže pa se narodu zemlje one, sinovima Hetovim, nakloni (8) i reče im: "Ako ste voljni pustiti me umrlu svoju da sahranim, onda me poslušajte i Efrona, sina Coharova, u ime moje zamolite (9) da mi proda pećinu u Makpeli[54], koja njemu pripada i koja je na rubu njive njegove. Pitajte ga da mi je pred vama za punu cijenu proda, kao mjesto za grobnicu."
(10) Efron je sjedio među sinovima Hetovim; i Efron, Hetit, Abrahamu – da ga sinovi Hetovi, koji slušahu, pa i svi koji na kapiju[55] grada njegova bijahu došli, čuju – odgovori: (11) "Ne, gospodine moj, poslušaj me: ja tebi dajem njivu, i dajem ti pećinu koja je na njoj. Pred sinovima naroda svoga ja ti to dajem; umrlu svoju sahrani."
(12) Abraham se iznova nakloni narodu zemlje one (13) i reče Efronu tako da oni čuju: "Ako ti je po volji da me poslušaš, ja ću ti vrijednost njive namiriti; prihvati to od mene kako bih umrlu svoju tamo sahranio."
(14) Efron Abrahamu odgovori riječima: (15) "Poslušaj me, gospodine moj: zemlja vrijedi četiri stotine srebrenika[56] – šta je to za tebe i za mene? Eto, umrlu svoju sahrani."
(16) Abraham se složi s Efronom i izvaga mu vrijednost koju ovaj bijaše odredio tako da su to sinovi Hetovi čuli – četiri stotine srebrenika, prema mjeri od trgovaca prihvaćenoj.

[52] Tj. *Jahve će se pobrinuti*.

[53] Abrahamovu bratu Nahoru žena je rodila osam sinova, a njegova inoća još četiri. Ovi sinovi kasnije će postati precima dvanaest aramejskih plemena.

[54] Po predanju, ova je pećina danas u Hebronu.

[55] Glavna kapija grada obično je bila mjesto gdje su se potvrđivali i utanačivali pravni poslovi.

[56] Četiristo srebrenika bilo je oko 5 kg srebra. Usprkos Efronovu pretvaranju da je velikodušan, četiri stotine srebrenika bila je tada ogromna i neumjerena cijena za jednu njivu.

(17) Tako Efronova njiva u Makpeli, koja bijaše nasuprot Mamri, njiva i pećina na njoj i stabla sva na njivi do međe njezine postadoše vlasništvom (18) Abrahamovim u prisustvu sinova Hetovih, pred svima što na kapiju grada njegova bijahu došli.
(19) Poslije Abraham sahrani ženu svoju Saru u pećini na njivi u Makpeli, nasuprot Mamri, to jest u Hebronu, u zemlji Kanaan. (20) Tako su njiva i pećina na njoj kao mjesto za sahranjivanje prešli sa sinova Hetovih u vlasništvo Abrahamovo.

Izak i Rebeka

24 Abraham je već bio star i u poodmakloj dobi; a Jahve je u svemu Abrahama blagoslovio. (2) Abraham reče slugi[57] svome, najstarijemu u domu njegovu, koji je o svemu što on imađaše brigu vodio: "Stavi ruku svoju pod bedro moje[58], (3) da te Jahvom, Bogom neba i Bogom zemlje, zakunem da nećeš sinu mome naći ženu od kćeri Kanaanaca, među kojima ja živim, (4) nego da ćeš otići u zavičaj moj i svojti mojoj, pa ćeš sinu mome Izaku ženu naći."
(5) Sluga ga upita: "A ako žena ne bude voljna slijediti me u zemlju ovu, hoću li tada ja sina tvoga odvesti u zemlju iz koje si došao ti?"
(6) Abraham mu reče: "Pobrini se da sina moga tamo ne odvedeš! (7) Jahve, Bog neba, koji me je izveo iz doma oca mojega i domovine moje, i koji je sa mnom govorio i prisegnuo mi riječima: 'Potomcima tvojim ja ću zemlju ovu podariti' – on će anđela svoga pred tobom poslati, i ti ćeš odonud sinu mome ženu dovesti. (8) A ako žena ne bude voljna s tobom poći, onda ćeš ti od ove zakletve moje slobodan biti; samo mi sina tamo ne vodi!"
(9) Tako sluga stavi ruku svoju pod bedro Abrahamu, gospodaru svome, i na to mu prisegnu.
(10) I uze sluga deset gospodarevih deva pa krenu, ponijevši sa sobom svakovrsna blaga gospodara svoga. Zaputi se u Aram Naharajim[59] i stiže do Nahorova grada. (11) Pusti deve da poliježu izvan grada pokraj bunara, predvečer – kad žene izlaze vode da naliju.
(12) I tad reče: "O Jahve, Bože gospodara moga Abrahama, molim te uspjeh mi danas podari, a prema gospodaru mome Abrahamu ti blagost pokaži. (13) Gle, ja pokraj bunara stojim, a kćeri ljudi iz grada dolaze vodu da lijevaju; (14) pa neka djevojka kojoj kažem: 'Molim te, spusti krčag svoj da se napijem', i koja odgovori: 'Pij, a ja ću i deve tvoje napojiti' – neka ona bude ta koju si ti odredio za slugu svoga Izaka; tako ću znati da si ti gospodaru mome blagost pokazao."
(15) I još prije negoli on dovrši govor svoj, gle – s krčagom svojim na plećima pojavi se Rebeka. Ona bijaše kći Betuelova, a ovaj bijaše sin Milkin, a ona bješe žena Abrahamova brata Nahora. (16) Djevojka je bila nadasve lijepa: djevica – muškarac je ni dotaknuo nije. Ona se spusti do bunara i nali krčag svoj pa se opet gore povrati. (17) Tad joj sluga ususret potrča, govoreći: "Molim te, daj mi malo vode iz krčaga svoga da se napijem."
(18) Ona reče: "Pij, gospodaru" – i krčag svoj hitro na ruku spusti pa mu dade da pije.
(19) A kad ga napoji, ona reče: "Nalit ću vode i devama tvojim da se napoje." (20) Tako ona brzo izruči krčag u korito, pohita natrag do bunara da nalije još vode, i nali dovoljno za sve deve njegove.
(21) Čovjek ju je šutke gledao htijući doznati da li je Jahve putovanje njegovo uspješnim učinio.
(22) Kad su deve prestale piti, čovjek izvadi zlatnu halku, jednu beku[60] tešku, za njezine nosnice, i još dvije narukvice zlatne, deset šekela teške, za njezine ruke. (23) A zatim reče: "Čija si ti kći? Reci mi ima li u kući oca tvoga mjesta za nas da konačimo?"
(24) Ona mu reče: "Ja sam kći Betuela, sina Milkina, što ga ona Nahoru rodi." (25) I još mu reče: "Imade u nas i slame i krme podosta, a i mjesta za konak."
(26) Čovjek se onda duboko nakloni i Jahvi se pomoli, (27) pa reče: "Slavljen neka je Jahve, Bog gospodara moga Abrahama, koji gospodara moga nije ostavio bez blagosti svoje i vjernosti svoje! A mene je Jahve poveo putem ka domu braće gospodara moga."
(28) Djevojka odjuri i ukućanima majke svoje ovo ispriča. (29) Rebeka je imala brata kojemu bijaše ime Laban; i Laban pohitje van, do čovjeka na bunaru. (30) Čim ugleda halku na nosu i narukvice na rukama sestre svoje, i kad začu riječi sestre svo-

[57] Vjerovatno je riječ o Eliezeru od Damaska.

[58] To je bio način da se Abraham uvjeri da će obećanje biti izvršeno.

[59] Aram Naharajim (tj. *Aram između dviju rijeka*) sjeverni je dio područja koje su Grci kasnije nazvali Mezopotamijom, tj. *međuriječjem*, područjem između Eufrata i Tigrisa.

[60] Jedna beka – ½ šekela (5,8 g); 10 šekela – 115 grama.

je Rebeke: 'Ovo mi je čovjek rekao', ode do čovjeka i nađe ga kako stoji kod deva na bunaru (31) te mu reče: "Hodi, od Jahve blagoslovljeni! Zašto stojiš vani kad sam kuću i mjesto za deve spremio?"
(32) Tako čovjek u kuću uđe. Onda deve rastovariše, pa im slame i krme dadoše, a njemu i ljudima koji su s njim bili vode donesoše noge svoje da operu. (33) Ali kad pred njega hranu iznesoše, on reče: "Jesti neću dok ne kažem ono što kazati moram."
"Pa onda kaži", reče mu Laban.
(34) On reče: "Ja sam sluga Abrahamov. (35) Jahve je obilno blagoslovio gospodara moga, pa je on imućnim postao; i on mu je podario brava i goveda, i srebra i zlata, i sluga i sluškinja, i deva i magaraca. (36) A Sara, žena gospodara moga, rodila je u starosti sina gospodaru mome, a on mu je sve što posjeduje ostavio. (37) I gospodar moj mene zakle i reče: 'Nećeš sinu mome naći ženu od kćeri Kanaanaca, među kojima ja živim, (38) nego ćeš otići u kuću oca moga i svojti mojoj, pa ćeš sinu mome ženu naći.'
(39) Ja tad rekoh gospodaru svome: 'A šta ako žena ne pođe sa mnom?'
(40) On mi reče: 'Jahve, pred kojim sam hodio[61], anđela svoga s tobom će poslati da putovanje tvoje uspješnim učini, a ti ćeš od roda moga i iz kuće oca moga sinu mome ženu naći. (41) Jedino ćeš ovako zakletve moje oslobođen biti: kad dođeš rodu mome, ako ti je oni odbiju dati – zakletve ćeš moje tad oslobođen biti.'
(42) Tako ja danas stigoh na bunar pa rekoh: 'O Jahve, Bože gospodara moga Abrahama, ako si nakanio uspješnim učiniti put moj na koji krenuh – (43) gle, ja pokraj bunara stojim, pa neka djevojka koja dođe da vodu lijeva, i kojoj kažem: Molim te, daj mi malo vode iz krčaga svoga da se napijem, (44) a ona meni kaže: Pij, a i devama ću tvojim vode naliti – neka ona bude žena koju je Jahve za sina gospodara moga odredio.'
(45) I još prije negoli sam u srcu svome završio govor svoj, s krčagom svojim na ramenu iziđe Rebeka, pa se do bunara spusti i vode nali. Ja joj rekoh: 'Molim te, daj mi da se napijem.' (46) Ona krčag svoj hitro spusti pa reče: 'Pij, a ja ću i deve tvoje napojiti', i ja se napih, a ona i deve napoji.
(47) Onda je ja upitah: 'Čija si ti kći?', a ona odgovori: 'Ja sam kći Betuela, sina Nahorova što mu ga Milka rodi.' Tada joj ja na nos halku stavih, a na ruke narukvice. (48) Onda ničice padoh i Jahvi se pomolih i uzveličah Jahvu, Boga gospodara moga Abrahama, što me pravim putem povede da uzmem unuku brata gospodara moga sinu njegovu. (49) A sada, ako ćete ljubav i vjernost gospodaru mome iskazati, recite mi; a ako nećete, kažite mi da znam da li desno ili lijevo da okrenem."
(50) Tad Laban i Betuel odgovoriše: "To je od Jahve, pa ti mi ne možemo reći ni ovako ni onako. (51) Rebeka je ovdje pred tobom; uzmi je i pođi, pa neka bude ženom sinu gospodara tvoga, kako je Jahve zapovjedio."
(52) Kad sluga Abrahamov ču riječi njihove, on se do zemlje pred Jahvom nakloni. (53) Onda sluga zlatni i srebreni nakit i haljine izvadi pa ih Rebeki dade, a i brata njezina i majku njezinu vrijednim darovima on darova.
(54) Tad on i ljudi koji bijahu s njim jedoše i piše i tamo konačiše. A kad su ujutro ustali, on reče: "Otpremite me gospodaru mome."
(55) Ali brat njezin i majka njezina rekoše: "Neka djevojka s nama još koji dan ostane, makar deset dana, a potom neka ide."
(56) Ali im on reče: "Ne zadržavajte me sad kad mi je Jahve sreću na putu mome darovao. Otpremite me gospodaru mome."
(57) Oni rekoše: "Pozvat ćemo djevojku i želje njene saslušati." (58) Potom oni pozovu Rebeku i upitaju je: "Hoćeš li poći s ovim čovjekom?"
Ona reče: "Poći ću."
(59) Tako sestru svoju Rebeku i dojilju njezinu oni s Abrahamovim slugom i ljudima njegovim otpreme. (60) I blagosloviše oni Rebeku govoreći joj: "Sestro naša, namnožila se ti hiljadama nad hiljadama; potomci tvoji zaposjeli kapije dušmana svojih!"
(61) Onda se Rebeka i sluškinje njezine digoše i deve uzjahaše pa krenuše za čovjekom. Tako Rebeku sluga preuze pa ode.
(62) Izak se već bješe vratio iz okolice Beer Lahaj Roja; živio je u Negebu. (63) Predvečer iziđe Izak, razmišljanjem obuzet, u polje. I kad oči svoje podiže i pogleda – gle: deve dolaze. (64) I Rebeka podiže oči svoje, pa kad Izaka opazi, s deve sjaha. (65) Ona reče slugi: "Ko je onaj čovjek u polju što nam ususret ide?"

[61] Tj. čijim sam putem hodio. Ovo znači da je Abraham uvijek bio svjestan Božijeg prisustva.

A sluga reče: "Ono je gospodar moj." Tad ona uze veo pa se pokri.[62]
(66) Sluga ispriča Izaku sve što bješe svršio. (67) Onda Izak Rebeku u čador majke svoje Sare uvede i uze je za ženu. Tako ona ženom njegovom postade, i ona mu se omili; tako Izak utjehu nakon smrti majke svoje nađe.

Smrt Abrahamova

25 Abraham bijaše uzeo još jednu ženu kojoj je ime bilo Ketura. (2) Ona mu rodi Zimrana, Jokšana, Medana, Midjana, Išbaka i Šuaha. (3) Jokšanu se rodiše Šeba i Dedan. A sinovi Dedanovi bijahu Ašurim, Letušim i Leumim. (4) Sinovi Midjanovi bijahu Efah, Efer, Hanok, Abida i Eldaah. Svi oni bijahu Keturini potomci.
(5) Abraham ostavi Izaku sve što je posjedovao; (6) a sinovima priležnica svojih Abraham je, dok je još živ bio, darove dao i od sina svoga Izaka daleko ih u zemlju na istoku otpremio.
(7) Ovo su godine sve Abrahamova života što ga proživje – stotinu sedamdeset i pet godina. (8) Abraham izdahnu i u dubokoj starosti umrije, starac godinama bremenit, i rodu se svome pridruži.
(9) Onda ga sinovi njegovi Izak i Išmael ukopaše u pećini Makpeli blizu Mamre, na njivi Efrona, sina Cohara Hetita, (10) njivi što ju je Abraham kupio od Hetovih sinova; tamo je Abraham ukopan sa ženom svojom Sarom. (11) Nakon Abrahamove smrti Bog blagoslovi sina njegova Izaka; a Izak je živio u blizini Beer Lahaj Roja.

Potomci Išmaelovi

(12) Ovo su zapisi o potomcima Abrahamova sina Išmaela, što ga Egipćanka Hagara, sluškinja Sarina, Abrahamu rodi; (13) i ovo su imena sinova Išmaelovih, onako kako su se rađali: Išmaelov prvjenac Nebajot, zatim Kedar, Adbael, Mibsam, (14) Mišma, Dumah, Masa, (15) Hadad, Tema, Jetur, Nafiš i Kedemah. (16) To su sinovi Išmaelovi i to su imena njihova po naseljima njihovim i taborima njihovim – dvanaest vladara prema plemenima njihovim. (17) Ovo su godine Išmaelova života: stotinu trideset i sedam godina. On izdahnu i umrije, i narodu svome on se pridruži. (18) Potomci njegovi naseliše se na području od Havile do Šura, koji je na istoku Egipta na putu prema Ašuru. I živješe u sukobu sa svom braćom svojom.[63]

Sinovi Izakovi

(19) Ovo su zapisi o potomcima Abrahamova sina Izaka; Abrahamu se rodio Izak. (20) Izaku je četrdeset godina bilo kad se oženio Rebekom, kćerju Aramejca Betuela iz Padan Arama, a sestrom Aramejca Labana. (21) Izak se pomoli Jahvi za ženu svoju, jer ona neplodna bijaše, i Jahve usliša molitvu njegovu, pa žena njegova Rebeka zanese. (22) Ali djeca su se u utrobi njezinoj gurkala, pa ona reče: "Ako je ovako, šta ću?" Tako ona ode Jahvi da se raspita.
(23) Jahve joj reče: "Dva su roda u utrobi tvojoj, i dva će se naroda iz tijela tvoga izlučiti; jedan će narod jači od drugoga biti, i stariji će mlađemu služiti."
(24) Dođe vrijeme da ona rodi – i gle: blizanci u utrobi njezinoj. (25) Prvi iziđe crven, i sve mu tijelo poput rutave halje bješe, pa mu nadjenuše ime Ezav[64]. (26) Potom iziđe brat njegov, držeći rukom svojom Ezava za petu, pa mu nadjenuše ime Jakov[65]. Izaku je bilo šezdeset godina kad ih je Rebeka rodila.
(27) Kad su dječaci odrasli, Ezav postade vješt lovac, čovjek prostranstva zemaljskog, a Jakov bijaše čovjek tih, koji je u čadorima prebivao. (28) Izak, kojemu divljač bijaše draga, više je volio Ezava, ali je Rebeka više voljela Jakova.
(29) Jednom, dok Jakov neko jelo kuhaše, s polja dođe Ezav, a bijaše izgladnio. (30) Ezav reče Jakovu: "Daj mi da uzmem tog jela crvenoga, jer od gladi skapavam." Stoga mu je i Edom[66] ime bilo.
(31) Ali Jakov odgovori: "Najprije mi prodaj prvjenaštvo svoje."
(32) Ezav reče: "Gle, umrijet ću; pa od kakve mi je onda koristi prvjenaštvo moje?!"
(33) A Jakov reče: "Najprije mi prisegu položi." Tako mu on prisegu položi i prodade Jakovu prvjenaštvo svoje. (34) Onda Jakov dade Ezavu hljeba i čorbe od sočivice. Jeo je i pio, a potom ustade i ode. Tako je Ezav potcijenio prvjenaštvo svoje.

[62] To je bio znak da je neudata.

[63] V. drugu napomenu uz 16:12.

[64] Ezav znači *kosmat*.

[65] Jakov znači *prevarant*.

[66] Edom znači *riđi*.

Izak i Abimelek

26 I glad u zemlji zavlada, mimo gladi pređašnje što je za Abrahamova vremena bila. I ode Izak u Gerar kralju Filistinaca Abimeleku. (2) Jahve mu se ukaza i reče: "Ne idi dolje u Egipat; ostani u zemlji koju ću ti ja pokazati. (3) Ostani neko vrijeme u ovoj zemlji, a ja ću s tobom biti i blagoslovit ću te, jer tebi i potomcima tvojim ja ću sve zemlje ove darovati, i prisegu koju dadoh ocu tvome Abrahamu ja ću potvrditi. (4) Tvoje ću potomke poput zvijezda na nebu umnožiti, i potomcima tvojim sve ću zemlje ove darovati; i sjemenom tvojim svi će narodi na zemlji blagoslovljeni biti. (5) Jer meni se Abraham pokorio i poštovao zahtjeve moje, zapovijedi moje, odredbe moje i zakone moje."
(6) Tako Izak u Geraru ostade. (7) Kad su ga mještani za ženu njegovu upitali, on reče: "Ona je sestra moja", jer se bojao kazati: "Ona mi je žena", misleći: mještani bi me mogli ubiti zbog Rebeke, jer je ona lijepa.
(8) I kad je on neko vrijeme tamo bio proboravio, dogodi se da kralj Filistinaca Abimelek pogleda kroz prozor i opazi Izaka kako ženu svoju Rebeku miluje. (9) Tad Abimelek pozva Izaka i reče: "Gle, ona ti je doista žena! Kako si onda mogao reći: 'Ona je sestra moja'?" Izak mu odgovori: "Zato što sam mislio da bih zbog nje mogao poginuti."
(10) Onda Abimelek reče: "Šta si nam to učinio? Neko od ljudi mogao je lahko sa ženom tvojom leći, a ti bi na nas krivnju svalio!" (11) Tad Abimelek naloži svim ljudima: "Ko god bude uznemiravao ovog čovjeka ili ženu njegovu zacijelo će smaknut biti."
(12) Izak je u toj zemlji ljetinu posijao i iste godine stostruk rod ubrao, jer Jahve ga bješe blagoslovio, (13) pa je bogat postao, i sve se više bogatio dok nije uistinu imućnim postao: (14) jer mnogo je stado i krdo i mnoge sluge stekao, te su mu Filistinci zavidjeli. (15) Zato sve bunare što ih sluge oca njegova za vrijeme njegova oca Abrahama bijahu iskopali – Filistinci zatrpaše, zemljom ih zasuše.
(16) Onda Abimelek reče Izaku: "Udalji se od nas, jer premoćan si za nas postao." (17) Tako Izak odatle ode pa se utabori u dolini gerarskoj i tamo se nastani. (18) Potom Izak iznova iskopa bunare za vodu koji za života oca njegova Abrahama bijahu iskopani, jer ih Filistinci zatrpaše nakon što Abraham umrije, i on im nadjenu ista imena koja im otac njegov bijaše nadjenuo.
(19) Ali kad su sluge Izakove, kopajući u dolini, naišle na izvor tekuće vode, (20) čobani iz Gerara zavadiše se s čobanima Izakovim pa rekoše: "Voda je naša!" Tako on izvoru ime Esek[67] nadjenu, jer su se oni s njim posvadili.
(21) Onda oni iskopaše drugi bunar, pa se i oko njega posvadiše, a on mu dade ime Sitna[68]. (22) On se odatle udalji te iskopa još jedan bunar, i oko njega ne bi svađe, pa mu on ime Rehobot[69] nadjenu, govoreći: "Napokon nam je Jahve prostora načinio, na zemlji da cvjetamo."
(23) Odatle se on popne u Beer Šebu. (24) Iste noći ukaza mu se Jahve i reče: "Ja sam Bog oca tvoga Abrahama. Ne boj se, ja sam uz tebe. Blagoslovit ću te i zbog sluge svoga Abrahama potomke tvoje ja ću umnožiti." (25) Izak tamo žrtvenik načini i zovnu Jahvu imenom; tamo on čador svoj podiže, i tamo sluge Izakove bunar iskopaše.
(26) Uto mu Abimelek s ličnim savjetnikom svojim Ahuzatom i zapovjednikom vojske Fikolom iz Gerara dođe. (27) Izak im reče: "Zašto mi dođoste kad me mrzite i kad ste me od sebe otjerali?"
(28) Oni rekoše: "Jasno vidimo da je Jahve s tobom, zato rekosmo: neka se sada prisega položi između nas, između nas i tebe, pa da s tobom savez sklopimo, (29) da nam nećeš nepravdu nanositi, baš kao što i mi tebe uznemiravali nismo, nego smo uvijek lijepo s tobom postupali i s mirom te otpustili. A Jahve je tebe blagoslovio."
(30) Tad im on gozbu priredi, pa su jeli i pili. (31) Sutradan u ranu zoru jedni drugima prisegu polože. Potom ih Izak na put otpremi, i oni se s njim u miru rastadoše.
(32) Toga dana sluge Izakove dođoše i obavijestiše ga o bunaru što ga bijahu iskopali pa mu rekoše: "Našli smo vodu." (33) Tako mu on nadjenu ime Šiba[70]. Zato je do dana današnjeg gradu ime Beer Šeba.
(34) Kad je Ezavu četrdeset godina bilo, on se oženi Juditom, kćerju Hetita Beerija, i Basematom, kćerju Hetita Elona; (35) a Izaku i Rebeki one vrutak jada bijahu.

---

[67] Esek znači *prepirka*, *zavada*.

[68] Sitna znači *neprijateljstvo*.

[69] Rehobot znači *širok prostor*, *prostranstvo*.

[70] Šiba znači *prisega*, *zakletva*.

Jakov prijevarom dobija očev blagoslov

27 Izak ostarje i oči mu se ugasiše, te osta bez
vida. Zato on zovnu sina svoga starijega
Ezava pa mu reče: "Sine moj."
A on mu odgovori: "Evo me."
(2) Izak reče: "Gle, ja sam starac već i ne znam
dana svoje smrti. (3) Opremu zato svoju uzmi, to-
bolac svoj i luk svoj, pa u polje iziđi i divljači mi
ulovi, (4) i jelo mi slasno pripravi, onako kako ja
volim, i meni ga donesi da jedem, da te blagoslo-
vim prije nego što umrem."
(5) Rebeka je slušala dok je Izak sinu svome Ezavu
govorio. I kad Ezav iziđe u polje divljač da ulovi i
da je donese, (6) Rebeka reče sinu svome Jakovu:
"Gle, ja čuh oca tvoga gdje govori bratu tvome Eza-
vu: (7) 'Donesi mi lovine i jelo mi slasno pripremi
da jedem, pa da te blagoslovim pred Jahvom prije
nego što umrem.' (8) Zato sada, sine moj, pomno
slušaj i učini što ti naredim. (9) Otiđi do stada i
odande mi dva jareta po izboru donesi, da od njih
slasno jelo ocu tvome pripravim, onako kako on
voli. (10) Onda ćeš to ti odnijeti ocu svome da jede,
pa da tako tebe blagoslovi prije nego što umre."
(11) Ali Jakov reče majci svojoj Rebeki: "Gle, brat
je moj Ezav kosmat, a ja sam čovjek glatke kože.
(12) Šta ako me otac moj dodirne? Tad bih u oči-
ma njegovim varalicom ispao, i kletvu bih na se
naprtio, a ne blagoslov."
(13) Ali majka njegova reče mu: "Sine moj, neka
kletva tvoja na mene padne; samo se glasu mome
pokori pa otiđi i donesi mi ih."
(14) Tako on ode i nađe ih pa ih donese majci svo-
joj, a ona slasno jelo pripravi, onako kako je otac
njegov volio. (15) Onda Rebeka uze najbolju odje-
ću svoga starijega sina Ezava, koja bijaše u nje u
kući, pa u nju odjenu mlađega sina svoga Jakova.
(16) Jarećom kožom pokri mu ruke i glatki dio
vrata njegova. (17) A onda sinu svome Jakovu u
ruke slasno jelo dade i hljeb što ga bijaše spremila.
(18) On ode ocu svome i reče: "Oče moj."
A on odgovori: "Evo me. Koji si ti, sine moj?"
(19) Jakov reče ocu svome: "Ja sam Ezav, sin tvoj
prvjenac. Učinio sam kako si mi i rekao. Hajde
pridigni se, sjedi pa jedi lovine moje, da me onda
blagosloviš."
(20) Izak upita sina svoga: "Kako si tako brzo ulo-
vio, sine moj?"
A on reče: "Zato što je Jahve, Bog tvoj, učinio da
tako bude."
(21) Onda Izak reče Jakovu: "Priđi da te dodirnem,
sine moj, da poznam jesi li ti uistinu sin moj Ezav
ili nisi."
(22) Jakov se primaknu ocu svome Izaku, koji ga do-
dirnu pa reče: "Glas je Jakovljev, ali su ruke Ezavove."
(23) Nije ga poznao, jer su mu ruke kosmate bile, baš
kao ruke brata njegova Ezava; tako ga on blagoslovi
(24) i upita: "Jesi li ti uistinu sin moj Ezav?"
"Jesam", odgovori.
(25) Tad reče on: "Sine moj, donesi mi lovine da je-
dem, pa da te blagoslovim." Jakov mu iznese lovine te
on jede, a i vina mu donese te on pi. (26) Potom mu
otac njegov Izak reče: "Priđi i poljubi me, sine moj."
(27) Tako mu se on primaknu i poljubi ga, pa kad Izak
osjeti miris odjeće njegove, blagoslovi ga te reče: "Gle,
miris je sina moga kao miris polja što ga Jahve blago-
slovi. (28) Neka ti Bog rosu s neba dade i zemlje plod-
nost i žita napretek i vina mlada. (29) Narodi neka ti
služe i neka se plemena pred tobom klanjaju. Braći
svojoj gospodar budi, i neka ti se sinovi majke tvo-
je klanjaju. Neka su prokleti oni što tebe proklinju,
a blagoslovljeni oni što tebe blagosiljaju."

Ezav ostaje bez blagoslova

(30) Nakon što ga je Izak blagoslovio, Jakov se jed-
va bijaše udaljio od oca svoga – kad eto ti brata
njegova Ezava iz lova. (31) I on pripravi ukusno
jelo i ocu ga svome iznese te mu reče: "Pridigni se,
oče moj, i lovine moje jedi, pa da me blagosloviš."
(32) Otac njegov Izak reče mu: "Ko si ti?"
A on odgovori: "Ja sam sin tvoj, prvjenac tvoj –
Ezav."
(33) Izak silno uzdrhta i reče: "Pa ko je onda bio
onaj što divljač ulovi i meni je donese? Jedoh baš
prije nego što ti dođe. Njega sam blagoslovio, i on
će uistinu blagoslovljen ostati."
(34) Kad Ezav ču riječi oca svoga, on kriknu iz
sveg glasa i gorko zaplaka, govoreći ocu svome:
"Blagoslovi i mene, oče!"
(35) Ali on reče: "Brat tvoj dođe i na prijevaru ti
blagoslov ote."
(36) Tad Ezav reče: "Zar mu s pravom nije nadjenu-
to ime Jakov – ta dva me je puta prevario! Ote mi
prvjenaštvo moje, a gle, sad mi i blagoslov ote." Onda
on upita: "Zar i meni blagoslov namijenio nisi?"
(37) A Izak odgovori i reče Ezavu: "Gle, načinih
ga gospodarom tvojim; i svu mu braću kao sluge
dadoh; i žitom i vinom mladim njega opskrbih. A
sad, šta za te učiniti mogu, sine moj?"

(38) Ezav reče ocu svome: "Pa zar je u tebe samo jedan blagoslov, oče? Blagoslovi i mene, oče moj!" Ezav stade plakati na sav glas.
(39) Tad otac njegov Izak progovori i reče: "Gle, daleko od zemlje plodne boravište će tvoje biti, i daleko od rose s neba odozgo. (40) Od mača ćeš svoga živjeti i bratu ćeš svome služiti. Ali kad jednom nespokojan postaneš, jaram ćeš njegov s vrata svoga zbaciti."

Jakovljev bijeg u Haran

(41) Ezav zamrzi Jakova zbog blagoslova što mu ga otac njegov bijaše dao, pa pomisli u srcu svome: "Blizu su dani žalosti za ocem mojim, tada ću ubiti brata svoga Jakova."
(42) Kad su Rebeki kazali šta je njen stariji sin rekao, ona dozva svoga mlađeg sina Jakova pa mu reče: "Gle, brat se tvoj Ezav tješi mišlju da te ubije. (43) Zato sada, sine moj, pokori se riječima mojim te ustani i bježi u Haran bratu mome Labanu. (44) Ostani s njim neko vrijeme dok ljutnja brata tvoga ne splasne, (45) dok ne umine srdžba brata tvoga na te i dok on ne zaboravi šta si mu učinio. Onda ću ja po tebe poslati i odande te vratiti. Zašto da vas obojicu u jednom danu izgubim!"
(46) Potom Rebeka reče Izaku: "Život mi je moj dodijao zbog ovih žena Hetitkinja. Ako se Jakov oženi mještankom Hetitkinjom, kojom od žena ovih, što će mi onda život moj!"

28 Tad Izak posla po Jakova; blagoslovi ga pa mu zapovjedi: "Ne ženi se nijednom od kćeri kanaanskih. (2) Nego odmah pođi u Padan Aram[71], u kuću Betuela, oca majke svoje; tamo sebi ženu nađi među kćerima Labana, brata majke svoje. (3) Neka te Bog Svemogući blagoslovi i plodnim te učini i umnoži te, da zajednicom naroda brojnih postaneš. (4) Neka on na te blagoslov Abrahamov spusti, na te i na potomke tvoje s tobom, da ti svojinom postane zemlja u kojoj sada kao došlac živiš, zemlja koju Bog Abrahamu dade."
(5) Tako Izak Jakova na put otpremi, pa on u Padan Aram ode – Labanu, sinu Betuela Aramejca, bratu Rebeke, majke Jakovljeve i Ezavove.
(6) Ezav vidje da je Izak Jakova blagoslovio i u Padan Aram ga poslao da tamo sebi ženu potraži, i da mu je, blagoslovivši ga, zapovjedio: "Ne ženi se nijednom od kćeri kanaanskih", (7) i da je Jakov oca svoga i majku svoju poslušao i u Padan Aram otišao – (8) i tako Ezav shvati da ocu njegovu Izaku kćeri kanaanske nisu drage. (9) Stoga on ode Išmaelu te se, uza žene kojima se već bijaše oženio, oženi Mahalatom, kćerju Išmaela, sina Abrahamova, a sestrom Nebajotovom.

Jakovljev san u Betelu

(10) Jakov onda napusti Beer Šebu i u Haran se zaputi. (11) Dođe u neko mjesto i tamo zakonači, jer sunce već bijaše zašlo. On odande jedan kamen uze pa ga pod glavu stavi i leže da spava. (12) I usni san – gle, stepenice na zemlju metnute, a vrh im do neba seže; i anđeli Božiji uz njih se penju i niz njih silaze. (13) I gle, na vrhu stajaše Jahve i govoraše: "Ja sam Jahve, Bog oca tvoga Abrahama i Bog Izakov; zemlju na kojoj ležiš ja ću tebi i potomcima tvojim dati. (14) I tvojih će potomaka biti kao praha na zemlji, i ti ćeš se raširiti na zapad i na istok, i na sjever i na jug; i zbog tebe i potomaka tvojih svi će narodi na zemlji blagoslovljeni biti. (15) Gle, ja sam uz tebe i čuvat ću te kamo god kreneš, i u zemlju ću te ovu vratiti. Neću te napustiti sve dok ono što sam ti obećao ne ispunim."
(16) Jakov se probudi iz sna i pomisli: "Zacijelo je Jahve na ovome mjestu, a ja to ne znadoh." (17) Poboja se pa reče: "Kako je strašno ovo mjesto! Ovo nije ništa drugo nego dom Božiji, i ovo su vrata nebeska!"
(18) Rano ujutro Jakov uze kamen što ga pod glavu bijaše stavio pa ga kao stup uspravi te mu po vrhu ulja proli.[72] (19) Tome mjestu ime Betel[73] on nadjenu, a prije se grad taj zvao Luz.
(20) Potom se zavjetom Jakov obaveza govoreći: "Ako Bog uz mene bude i sačuva me na putu ovom kojim idem i hljeba mi dadne da pojedem i odjeće da se ogrnem, (21) i ako se kući oca svoga zdrav vratim, tada će Jahve biti Bog moj. (22) Ovaj kamen koji uspravih kao stup – kuća Božija bit će on; i od svega što mi podariš ja ću tebi desetinu dati."

Jakov u Haranu

29 Jakov putovanje svoje nastavi i prispje u zemlju istočnu. (2) On se obazre i u polju bunar vidje, i gle – tri su stada brava oko njega ležala: s bunara tog ona se napajahu. Golem je kamen bunaru na otvoru bio. (3) Kad bi sva stada tamo na

[71] Padan Aram znači *Aramova ravnica*; to je drugi naziv za Aram Naharajim.

[72] Jakov je lijevao maslinovo ulje na stup kako bi ga posvetio.

[73] Betel na hebr. znači *Božija kuća*.

okupu bila, čobani bi kamen s otvora na bunaru otkotrljali i brave bi napajali, a onda bi opet kamen na mjesto njegovo nazad, na otvor bunara, vraćali.
(4) Jakov upita čobane: "Braćo moja, odakle dolazite vi?"
"Mi smo iz Harana", odgovoriše oni.
(5) "Poznajete li", reče im on, "Labana, sina Nahorova?"
"Poznajemo", rekoše oni.
(6) Potom ih upita: "Je li on zdravo?"
A oni odgovoriše: "Zdravo je, a evo mu kći Rahela sa stadom dolazi."
(7) On reče: "Gle, sunce je još visoko; nije vrijeme stadima da se okupe. Napojte stada pa idite, na pašnjak ih vodite."
(8) Ali oni rekoše: "Ne možemo dok se stada sva ne okupe, pa da kamen s otvora na bunaru sklonimo; tek ćemo tada stada napojiti."
(9) Dok je on tako s njima razgovarao, dođe Rahela s ovcama oca svoga, jer ona čobanica bijaše.
(10) A kad Jakov ugleda Rahelu, kćer Labana, brata majke svoje, i ovce Labana, daidže svoga, priđe i kamen s otvora na bunaru skloni i napoji stado daidže svoga Labana. (11) Onda Jakov poljubi Rahelu i u plač briznu. (12) I reče Jakov Raheli da je on rod ocu njezinu i da je sin Rebekin, a ona pohita i ocu svome dojavi.
(13) Čim je Laban čuo vijest o Jakovu, sinu sestre svoje, ususret mu potrča. Zagrli ga i poljubi i u kuću ga svoju uvede. I on tu Labana o svemu obavijesti. (14) Na to mu Laban reče: "Zbilja si ti moja kost i moje meso."

Jakov uzima Leu i Rahelu za žene

Mjesec je dana Jakov kod njega bio ostao, (15) kad mu Laban reče: "Zar ćeš me samo zato što si mi rod badava služiti? Kaži mi koliku ćeš naknadu tražiti."
(16) A Laban je dvije kćeri imao; starijoj bijaše ime Lea, a mlađoj Rahela. (17) U Lee bijahu nježne oči[74], a Rahela bijaše stasita i u licu lijepa. (18) Jakov je volio Rahelu, pa reče: "Bit ću ti sluga sedam godina za tvoju mlađu kćer Rahelu."
(19) Laban reče: "Bolje je tebi da je dadem nego kome drugom; ostani sa mnom." (20) Tako je Jakov sedam godina sluga bio da bi Rahelu dobio, ali zbog ljubavi prema njoj učiniše mu se kao nekoliko dana.
(21) Onda Jakov reče Labanu: "Daj mi ženu moju – navršilo se vrijeme moje – da legnem s njom."
(22) Tad Laban sve ljude iz mjesta tog okupi i gozbu priredi. (23) A kad se večer spusti, on kćer svoju Leu uze i Jakovu je dovede, te Jakov s njom leže.
(24) I Laban kćeri svojoj Lei sluškinju svoju Zilpu dade sluškinja da joj bude.
(25) A kad jutro dođe, gle – to Lea bješe! Tad Jakov reče Labanu: "Šta si mi to učinio! Zar te nisam za Rahelu služio? Zašto si me prevario?"
(26) Ali Laban odgovori: "U našem mjestu nije običaj da se mlađa prije starije udaje. (27) Dovrši vjenčanu sedmicu s ovom; onda ćemo ti i onu drugu dati – za drugih sedam godina službe kod mene."
(28) Jakov tako i učini pa vjenčanu sedmicu s njom dovrši, a onda mu Laban kćer svoju Rahelu za ženu dade. (29) Laban i sluškinju svoju Bilhu kćeri svojoj Raheli dade sluškinja da joj bude. (30) I tako Jakov i s Rahelom leže; a zbilja je više volio Rahelu nego Leu. I kod Labana je još sedam godina služio.

Djeca Jakovljeva

(31) Kad Jahve vidje da Lea voljena nije, on utrobu njenu proširi, dok Rahela nerotkinja ostade. (32) Lea zanese i rodi sina; ime mu Ruben[75] nadjenu, jer ona reče: "Jahve je jad moj vidio, zato će me sada muž moj voljeti."
(33) Nakon toga ona opet zanese, i kad rodi sina, reče: "Jahve je čuo da voljena nisam, pa mi je ovog sina podario." Zato mu ime Šimon[76] nadjenu.
(34) Onda ona ponovo zanese, i kad rodi sina, reče: "Sad će se napokon muž moj uza me priviti, jer tri mu sina rodih." Zato mu ime Levi[77] nadjenu.
(35) I ona opet zanese, a kad rodi sina, reče: "Ovaj ću put Jahvu veličati." Stoga mu ime Jehuda[78] nadjenu. Nakon toga prestade rađati.

30 Kad Rahela vidje da Jakovu nijedno dijete rodila nije, sestri svojoj zavidjeti stade, pa Jakovu reče: "Daj mi djecu, inače ću umrijeti!"
(2) Tad se gnjev Jakovljev prema Raheli rasplamsa, pa on reče: "Jesam li ja na mjestu Boga, koji ti plod utrobe zapriječi?!"
(3) A ona reče: "Eto sluškinje moje Bilhe; s njom lezi, neka na koljenima mojim rodi, da i ja po njoj djecu zaimam."[79]

[74] Ili: *privlačne oči*.

[75] Ruben znači *gle*, *muško*.

[76] Šimon znači *koji čuje*.

[77] Levi znači *vezanost*, *privrženost*.

[78] Jehuda znači *hvala*, *veličanje*.

[79] Tj. da se vidi da su moji.

(4) Tako mu ona sluškinju svoju Bilhu za ženu dade, i Jakov s njome leže. (5) Bilha zanese i Jakovu sina rodi. (6) Onda Rahela reče: "Jahve mi je po pravdi presudio i glas je moj čuo, pa mi je sina podario." Zato mu ona ime Dan[80] nadjenu.
(7) Rahelina sluškinja Bilha ponovo zanese i Jakovu još jednog sina rodi. (8) Tad Rahela reče: "Golemu sam bitku sa sestrom svojom vodila, i zbilja sam pobijedila." Zato mu ime Naftali[81] nadjenu.
(9) A kad Lea vidje da je prestala djecu rađati, uze sluškinju svoju Zilpu i za ženu je Jakovu dade. (10) Leina sluškinja Zilpa Jakovu sina rodi. (11) Tad Lea reče: "Kakve li sreće!" Tako mu ona ime Gad[82] nadjenu.
(12) Leina sluškinja Zilpa Jakovu još jednog sina rodi. (13) Onda Lea reče. "Sretna li sam ja! Žene će me sretnom zvati." Tako mu ona ime Ašer[83] nadjenu.
(14) U vrijeme kad se pšenica žela iziđe Ruben u polje i nađe bunovine[84] pa je majci svojoj Lei odnese. Onda Rahela reče Lei: "Bi li mi dala bunovine od sina svoga?"
(15) Ali joj ona reče: "Zar nije dosta što si mi muža oduzela? Hoćeš li i bunovinu od sina moga uzeti?" Rahela odgovori: "Dobro, u zamjenu za bunovinu sina tvoga, neka večeras s tobom legne."
(16) Kad se Jakov iz polja navečer vrati, Lea mu tad ususret iziđe pa reče: "Ti ćeš k meni, jer sam te uistinu bunovinom sina svoga unajmila." Tako on tu noć s njom leže. (17) Bog je čuo Leu, pa ona zanese i petoga sina Jakovu rodi. (18) Onda Lea reče: "Bog me je nagradio jer sluškinju svoju mužu svome dadoh." Tako ona njemu, sinu, ime Isakar[85] nadjenu.
(19) Lea ponovo zače i šestoga sina Jakovu rodi. (20) Tad Lea reče: "Bog me je neprocjenjivim darom obdario; muž moj sada će me više poštovati, jer šest mu sinova rodih." Tako mu ona ime Zebulun[86] nadjenu.
(21) Poslije ona kćer rodi i ime joj Dina dade.

(22) Onda se Bog Rahele sjeti; On ju je čuo i utrobu njenu raširio. (23) Ona zanese i sina rodi pa reče: "Bog je sramotu moju uklonio!" (24) Nadjenu mu ime Jozef[87], govoreći: "Neka mi Jahve još jednog sina pridoda."

Množe se Jakovljeva stada

(25) A kad Rahela Jozefa rodi, Jakov reče Labanu: "Otpremi me u zavičaj moj i zemlju moju. (26) Daj mi žene moje, za koje sam ti sluga bio, i djecu moju, i dopusti mi da idem, jer sam znaš kako sam te služio."
(27) Ali Laban mu reče: "Ako sam u očima tvojim blagonaklonost stekao, molim te ostani uz mene; slutim da me je Jahve zbog tebe blagoslovio." (28) I dodade: "Odredi plaću koliku želiš, i ja ću ti je dati."
(29) Ali Jakov mu reče: "Ti sam znaš kako sam te služio i kakva je stoka tvoja uza me postala. (30) Jer ti malo imade prije negoli dođoh ja, i to se mnogostruko umnoži. I gdje god sam bio ja, tu te je Jahve blagosiljao. Ali, kad ću se ja i za dom vlastiti pobrinuti?"
(31) "Šta da ti dadem?", upita on.
A Jakov odgovori: "Ništa mi ne daj! Ako mi ovo učiniš, opet ću stado tvoje napasati i čuvati. (32) Dopusti mi danas kroz stado sve tvoje da prođem i od njega odlučim svaku ovcu šarenu i onu s biljegom, i svako janje garavo, i svaku kozu šarenu i onu s biljegom – to će mi plaća biti. (33) Tako će ubuduće, kad sravnjivao budeš nadnice što si mi ih platio, poštenje moje za me svjedočiti: svaka koza koja šarena ili s biljegom ne bude, ili svako janje koje garavo ne bude, ako ih kod mene nađeš, ukradenim neka se smatraju."
(34) Laban reče: "Dobro, neka bude kako ti kažeš."
(35) Ali istoga dana odluči Laban sve jarce šarene i one s biljegom, i sve koze šarene i one s biljegom, i sve koje na sebi imađahu bijelo, i sve ovce garave, pa ih sinovima svojim predade. (36) I on se od Jakova tri dana hoda udalji, a Jakov ostade ostalo Labanovo stado da napasa.
(37) Jakov uze svježe otkinute prutove topolove, bademove i platanove[88] pa na njima bijele pruge načini tako što koru oguli i otkri bjelinu na prutovima. (38) Onda prutove naprugane u pojila ispred

[80] Dan znači *biti u pravu*, *imati pravo*.

[81] Naftali znači *moja bitka*, *moj rat*.

[82] Gad znači *sreća*.

[83] Ašer znači *radosni*.

[84] Bot. *Mandragora officinarum*. Trava za koju se vjerovalo da pojačava spolnu moć. Korijen joj je u obliku viljuške i podsjeća na ljudske noge.

[85] Isakar znači *nagrada*.

[86] Zebulun znači *uvažavanje*.

[87] Jozef znači *Neka on (Bog) doda*.

[88] Bot. *Platanus occidentalis*, granato drvo glatke sivkaste kore i krupna široka lišća. Može izrasti i do 40 m.

stada postavi, u korita iz kojih se stado napajalo. Kad je stado dolazilo da se napoji u doba parenja, (39) pokraj prutova ono se parilo, pa su se rađali mladunci – prugasti, šareni i s biljegom. (40) Jakov janjce odluči, a glave ovaca prema prugastima i garavima iz stada Labanova upravi. Vlastito stado svoje na posebno je mjesto izdvojio i s Labanovim ga stadom nije miješao. (41) Osim toga, kad god bi se uzraslija stoka parila, Jakov bi prutove u korita pred stadom postavljao, da bi se ispred prutova parila; (42) a ako bi životinje slabašne bile, on prutove ne bi metao. Tako su slabašne životinje Labanu išle, a one uzraslije Jakovu. (43) Tako čovjek veoma bogatim postade i vlastito i golemo stado steče, i sluga i sluškinja, i deva i magaraca.

Jakov krišom odlazi u Kanaan

31 Jakov dozna da sinovi Labanovi govore: "Jakov je uzeo sve što je otac naš imao, i sve bogatstvo ovo od onoga što je ocu našem pripadalo on je stekao." (2) I opazi Jakov da držanje Labanovo prema njemu nije kakvo prije bješe.
(3) Tad Jahve Jakovu reče: "Vrati se u zemlju očeva svojih i rodu svome, a ja ću s tobom biti."
(4) Tako Jakov Raheli i Lei poruči da iziđu u polje gdje mu je stado bilo. (5) On im reče: "Vidim da držanje oca vašega prema meni nije kakvo prije bješe, a Bog oca mojega sa mnom je bio. (6) Vi znate da sam oca vašeg služio koliko sam god mogao, (7) a otac je vaš mene varao i deset mi puta plaću mijenjao. Ipak, Bog mu ne dade nepravdu da mi nanese. (8) Kad bi on rekao: 'Šarene će ti plaća biti' – onda bi sve stado mladilo šarene; a kad bi rekao: 'Prugaste će ti plaća biti' – tad bi sve stado mladilo prugaste. (9) Tako je Bog uzimao stoku ocu vašemu i meni je davao.
(10) Jednom sam, u vrijeme kad se stado parilo, usnio san: podigao sam oči i vidio jarce što se sa stadom pare – prugaste, šarene i one s biljegom. (11) Tad mi u snu anđeo Božiji reče: 'Jakove!' – 'Evo me', odgovorih ja, (12) a on reče: 'Podigni sada oči svoje i vidi da su svi jarci što se sa stadom pare prugasti, šareni i obilježeni, jer ja vidjeh sve što ti Laban učini. (13) Ja sam Bog iz Betela, gdje ti stup uljem pomaza i gdje mi ti prisegu položi. Ustani sada i idi iz zemlje ove; u zavičaj svoj vrati se.'"
(14) Onda mu Rahela i Lea odgovoriše: "Imamo li mi još uvijek ikakva udjela u nasljedstvu u domu oca svojega? (15) Ta nije li on nas držao za tuđinke? Ne samo da nas je prodao nego je i novac što je za nas plaćen u cijelosti pojeo. (16) Zbilja, sve blago što ga Bog od oca našega uze pripada nama i djeci našoj. Pa čini što ti je Bog kazao."
(17) Onda Jakov ustade i djecu svoju i žene svoje na deve posadi, (18) te potjera svu stoku svoju pred sobom, s imovinom svom što je bijaše u Padan Aramu stekao, pa krenu ocu svome Izaku u zemlju Kanaan.
(19) Kada Laban ode ovce svoje da ostriže, iz kuće oca svojega Rahela kumire kućne ukrade.[89] (20) Usto Jakov prevari Labana, Aramejca, tako što mu ne reče da će umaći. (21) Tako on uteče sa svim što je imao i, prešavši Eufrat, zaputi se ka brdovitome kraju Gileadu.

Laban stiže Jakova

(22) Trećega dana Labanu dojaviše da je Jakov umakao. (23) Tad on rođake svoje sa sobom povede; sedam je dana za Jakovom u potjeri bio – i sustiže ga na brdovitome Gileadu. (24) Ali u noći Labanu, Aramejcu, Bog u san dođe pa mu reče: "Pripazi da Jakovu ne govoriš ništa, ni lijepo ni ružno!"
(25) Jakov je čador svoj već bio postavio na brdu Gileadu kad ga Laban stiže, a i Laban i rođaci njegovi tamo se utaboriše. (26) Onda Laban reče Jakovu: "Šta učini ti? Mene si prevario, a kćeri si moje kao da si ih sabljom oteo – odveo. (27) Zašto si krišom otišao i prevario me? Zašto mi nisi rekao, kako bih te s veseljem i pjesmom uz defove i lire ispratio? (28) Nisi mi dao ni da unuke svoje i kćeri svoje izljubim. Nisi razborito postupio. (29) Kadar sam ti štetu nanijeti; ali Bog oca tvojega noćas mi reče: 'Pripazi da Jakovu ne govoriš ništa, bilo lijepo bilo ružno!' (30) Eto, hajde, zbilja si otišao jer si silno čeznuo u dom oca svojega da se vratiš. Ali zašto kumire moje ti ukrade?"
(31) A Jakov odgovori Labanu: "Pobojah se jer pomislih da ćeš kćeri svoje od mene nasilu odvesti. (32) Ali kod koga kumire svoje nađeš – pa taj neka ne živi! Pred rođacima našim sam pogledaj ima li ovdje kod mene što tvoje, pa ako ima, nosi." Jakov ne znade da je kumire Rahela ukrala.
(33) Tako Laban u čador Jakovljev otiđe, pa onda u Lein čador i čador dviju sluškinja, ali ništa ne

[89] Mali idoli koji su se mogli nositi; Rahela ih je ukrala jer je mislila da će joj donijeti zaštitu i blagoslov.

nađe. Izišavši iz Leina čadora, on u Rahelin čador uniđe. (34) Rahela već bijaše kućne kumire uzela i stavila ih u sedlo deve svoje pa na njih sjela. Laban je čitav čador pretražio, ali ih nije našao.
(35) A ona reče ocu svome: "Ne srdi se, gospodaru moj, što pred tobom ustati ne mogu; jer imam ono što kod žena u mjesecu bude." Tako je on tražio, ali kumire kućne našao nije.
(36) Sad se Jakov rasrdi i Labana koriti stade: "Kakvo je zlodjelo moje?", upita on Labana. "Koji sam to grijeh počinio da ti za mnom u hajku kreneš? (37) Sada kad si sve stvari moje pretražio, šta si to pronašao da domu tvome pripada? Stavi to ovdje pred rođake tvoje i moje, pa neka oni među nama dvojicom presude. (38) Ima već dvadeset godina kako sam s tobom. Tvoje ovce i koze nisu se izjalovile niti sam ja ovnove iz stada tvoga okusio. (39) Nisam ti ni životinju koju bi zvijeri divlje rastrgle donosio; gubitak sam sâm namirivao. A ti si od mene tražio da platim za sve što je noću ili danju ukradeno bilo. (40) Danju me je žega ubijala, a mraz noću, i san mi je od očiju bježao. (41) Tako sam dvadeset godina u domu tvome bio; četrnaest sam ti godina za dvije kćeri tvoje služio i šest godina za stado tvoje, a ti si plaću moju deset puta mijenjao. (42) Da Bog oca mojega, Bog Abrahamov i Strah[90] Izakov, nije sa mnom bio, ti bi me zbilja praznih ruku otpremio. Ali Bog je vidio patnju moju i trud ruku mojih, tako je on sinoć tebe ukorio."

Savez Labanov s Jakovom

(43) Tad Laban odgovori Jakovu: "Kćeri su moje kćeri, djeca su moja djeca, a stada su moja stada. Sve što vidiš moje je. Ali šta danas ovim kćerima svojim učiniti mogu, ili djeci koju su one rodile? (44) Eto sada, hajde da savez sklopimo ti i ja, pa neka on svjedokom između mene i tebe bude."
(45) Onda Jakov jedan kamen uze i poput stupa ga uspravi. (46) On reče rođacima svojim: "Skupite kamenja." Tako oni kamenja nakupiše i na gomilu ga poslagaše, i tu na gomili jedoše. (47) Laban joj nadjenu ime Jegar sahaduta, a Jakov joj nadjenu ime Galed[91].
(48) Laban reče: "Ova je gomila danas svjedok između mene i tebe." Zato se prozva Galed. (49) A prozvala se i Micpa[92], jer on reče: "Neka Jahve proviđa između tebe i mene onda kad jedan drugoga ne budemo gledali. (50) Ako budeš prema kćerima mojim loše postupao, ili ako još žena uz kćeri moje uzmeš, pa i da niko s nama ne bude, sjeti se da je Bog svjedok između mene i tebe."
(51) Laban Jakovu još reče: "Pogledaj gomilu ovu i pogledaj ovaj stup, koji između sebe i tebe uspravih. (52) Ova je gomila svjedok i ovaj je stup svjedok da ja neću preko gomile ove na tvoju stranu prijeći nažao da ti učinim i da ti nećeš preko gomile ove i ovog stupa na moju stranu prijeći nažao da mi učiniš. (53) Neka Bog Abrahamov i Bog Nahorov, Bog njihova oca, nama sude." Tako Jakov u ime Straha oca njegovoga Izaka prisegu položi. (54) Onda Jakov tamo na gori žrtvu prinese i rođake svoje na objed pozva. Nakon što su jeli, gore prekonačiše.
(55) Rano ujutro Laban ustade, izljubi unuke svoje i kćeri svoje pa ih blagoslovi. Potom krenu i domu se svome vrati.

Jakov se priprema za susret s Ezavom

32 I dok je Jakov putem svojim hodio, ususret mu iziđoše anđeli Božiji. (2) Kad ih Jakov ugleda, on reče: "Ovo je tabor Božiji!" Zato to mjesto on prozva Mahanajim[93].
(3) Onda Jakov posla pred sobom glasnike bratu svome Ezavu u zemlju Seir, u područje Edoma. (4) On im dade upute: "Ovako ćete kazati gospodaru mome Ezavu: Sluga tvoj Jakov kaže: 'Boravio sam kod Labana i tamo sam sve dosad ostao. (5) Imam goveda, magaraca i brava, i sluga i sluškinja. Poručujem to gospodaru svome ne bih li u očima njegovim blagonaklonost stekao.'"
(6) Glasnici se Jakovu vratiše i rekoše: "Dođosmo bratu tvome Ezavu, i evo – on ti ususret dolazi, a četiri je stotine ljudi s njim." (7) U golemu strahu i brizi Jakov ljude koji s njim bijahu u dvije skupine razdvoji, a isto tako i stada i krda i deve. (8) On pomisli: ako Ezav dođe i na jednu skupinu nasrne, onda bi se ona druga skupina mogla izvući.
(9) Onda se Jakov pomoli: "O Bože oca moga Abrahama, Bože oca moga Izaka, o Jahve, koji mi reče: 'Vrati se u zemlju očeva svojih i rodu svome, a ja ću ti dobrotvor biti'! (10) Nisam dostojan sve dobrote i sveg povjerenja koje si prema slugi svome

[90] Tj. Bog; onaj kojeg se Izak bojao.

[91] Aramejsko *Jegar sahaduta* i hebrejsko *Galed* znače isto: *gomila svjedočanstava*.

[92] Micpa znači *kula stražara*.

[93] Ovo ime znači *dva tabora*.

pokazao; jer samo štap ovaj imadoh kad prijeđoh ovaj Jordan, a sad sam u skupine dvije izrastao.
(11) Izbavi me, molim te, iz ruku brata moga, iz ruku Ezavovih, jer strah me je da će doći i ubiti me, a i majke i djecu. (12) A ti si rekao: 'Svako ću ti dobro dati i potomke ću tvoje umnožiti poput pijeska u moru, koji se od mnoštva prebrojiti ne može.'"
(13) On tamo prekonači i od onoga što je uza se imao on dar za brata svoga Ezava izabra: (14) dvije stotine koza i dvadeset jaraca, dvije stotine ovaca i dvadeset ovnova, (15) trideset deva dojilica s njihovim mladima, četrdeset krava i deset junaca, pa dvadeset magarica i deset magaraca. (16) On ih predade slugama svojim, svako stado posebno, pa reče slugama svojim: "Krenite preda mnom i između stada razmak držite." (17) On dade uputu onome na čelu: "Kad te brat moj Ezav sretne i upita: 'Kome pripadaš?, kamo si krenuo?, čije su sve ove životinje pred tobom?' – (18) ti ćeš reći: 'One pripadaju slugi tvome Jakovu; one su dar upućen gospodaru njegovu Ezavu. A gle, i on za nama dolazi.' " (19) On je upute dao i drugom i trećem i svima ostalima koji su za stadima išli: "Tako recite Ezavu kad ga sretnete. (20) I ne zaboravite reći: 'Sluga tvoj Jakov za nama dolazi.' " Jer on pomisli: umirit ću ga darovima ovim koje naprijed šaljem; kasnije, kada ga vidim, možda će me prihvatiti.
(21) Tako su darovi Jakovljevi pred njim krenuli, a on je sam u taboru zakonačio.

Jakov se hrve s Bogom

(22) Te noći on ustade i uze dvije žene svoje, dvije sluškinje svoje i jedanaestero djece svoje pa rijeku Jabok pregazi. (23) Nakon što njih prebaci preko vode, on prebaci i sve ostalo što je imao. (24) Tako Jakov ostade sam. A jedan se čovjek hrvao s njim sve do svitanja. (25) Vidjevši da ga ne može savladati, povrijedi mu zglob bedreni; tako se Jakovu kuk iščašio dok se on s njim hrvao. (26) Onda čovjek reče: "Pusti me, zora rudi!"
Ali Jakov odgovori: "Neću te pustiti sve dok me ne blagosloviš ti!"
(27) Čovjek ga upita: "Kako ti je ime?"
A on odgovori: "Jakov."
(28) Tad onaj reče: "Neće ti više biti ime Jakov, nego Israil[94], jer si se i s Bogom i s ljudima borio i nadvladao si."
(29) Onda Jakov reče: "Molim te, kaži mi ime svoje."
A on reče: "Zašto pitaš za ime moje?" I on ga tu blagoslovi.
(30) Tako Jakov tome mjestu ime Panuel[95] nadjenu, jer – reče – "To je zato što licem u lice Boga vidjeh, i ostadoh živ!"
(31) Sunce je nad njim granulo baš kada je Panuel prešao. Zbog kuka svoga on je hramao. (32) Zato do dana današnjega sinovi Israilovi ne jedu žilu koja je povezana s bedrenim zglobom, jer Jakovljev bedreni zglob baš kod te žile povrijeđen bijaše.

Jakovljev susret s Ezavom

33 Jakov podiže oči svoje pa pogleda, i gle – ide Ezav, i s njim četiri stotine ljudi. Onda on djecu svoju Lei, Raheli i dvjema sluškinjama podijeli. (2) Sluškinje i djecu im naprijed postavi, iza njih Leu i djecu njezinu, a Rahelu i Jozefa straga. (3) On sam naprijed prođe i do zemlje se sedam puta nakloni, sve dok bratu svome ne priđe.
(4) A Ezav bratu svome Jakovu ususret požuri pa ga zagrli; ruke mu oko vrata obavi pa ga poljubi, i obojica zaplakaše. (5) Tad Ezav oči svoje podiže te žene i djecu ugleda. "Ko su ovi s tobom?", upita on.
Jakov odgovori: "Oni su djeca koju je Bog slugi tvome milostivo podario."
(6) Onda se sluškinje i djeca njihova primaknuše i duboko se nakloniše. (7) Zatim se i Lea s djecom svojom primaknu i oni se duboko nakloniše. Naposljetku priđe Jozef s Rahelom, te se i oni nakloniše.
(8) Ezav upita: "Šta kaniš sa svom ovom pratnjom što je sretoh?"
On reče: "Da steknem blagonaklonost u očima tvojim, gospodaru moj."
(9) Ezav reče: "Ja imadem dosta, brate moj. Ono što je u tebe nek bude tvoje."
(10) "Nemoj, molim te!", reče Jakov. "Ako sam u očima tvojim blagonaklonost stekao, primi ovaj dar od mene, jer lice tvoje gledam kao da vidim lice Božije, tako si me lijepo primio. (11) Molim te, primi dar koji sam ti donio, jer Bog prema meni milostiv bješe i svega imam ja." Uporno ga je nagovarao, te on prihvati.
(12) Onda Ezav reče: "Krenimo putem svojim; ja ću s tobom putovati."
(13) Ali Jakov mu reče: "Zna gospodar moj da su djeca nejaka, a i ovce i krave dojilice meni su bri-

[94] Israil znači *onaj koji se s Bogom hrve*.

[95] Panuel znači *Božije lice*.

ga. Ako se samo jedan dan silovito potjeraju, sva će stada stradati. (14) Pa neka gospodar moj pred slugom svojim ide, a ja ću polahko ići, ukorak sa stokom ispred sebe i ukorak s djecom, dok ne stignem gospodaru svome u Seir."
(15) Ezav reče: "Onda mi dopusti da s tobom nekoliko ljudi svojih ostavim."
"Čemu to?", upita Jakov. "Eda samo milost u očima gospodara svoga pronađem!"
(16) Tako se Ezav toga dana natrag u Seir povrati. (17) A Jakov ipak otputova u Sukot[96], gdje sebi kuću sagradi i stadu svome staje načini; zato je mjestu tome ime Sukot.
(18) Nakon što iz Padan Arama dođe, Jakov zdrav prispje u grad Šekem, koji je u zemlji Kanaanu, i blizu se grada utabori. (19) Za stotinu kesita[97] kupi on od sinova Hamora, oca Šekemova, komad zemlje na kojem čador svoj podiže. (20) Onda tu žrtvenik načini i nazva ga El-Elohe Israil[98].

Dina i Šekem

34 Dina, kći koju Lea Jakovu bijaše rodila, izađe u posjetu ženama iz tog mjesta. (2) Opazi je vladar toga kraja Šekem, sin Hamora Hivijca, te je silom uze i s njom leže. (3) Srce mu je Dinom, kćerju Jakovljevom, obuzeto bilo; volio je djevojku i prema njoj nježan bio. (4) Tako Šekem ocu svome Hamoru reče: "Uzmi mi djevojku ovu za ženu."
(5) Jakov dozna da mu je kći Dina obeščašćena, no kako mu sinovi sa stadom u polju bijahu, on odluči ostati miran sve dok se oni ne vrate.
(6) Tad otac Šekemov Hamor ode Jakovu s njim da porazgovara. (7) Jakovljevi sinovi s polja se vratiše i kad čuše šta se zbilo, jad ih i srdžba ispuniše, jer Šekem je udario na obraz Israilu legavši s Jakovljevom kćeri, kako ne valja činiti.
(8) Ali Hamor im reče: "Srce sina moga Šekema za kćeri tvojom čezne; molim te, podaj mu je za ženu.
(9) Oprijateljite se s nama: kćeri nam svoje dajite i kćeri naše sebe uzimajte. (10) Tako ćete s nama živjeti: zemlja će vam slobodna biti; nastanite se na njoj, trgujte i imovinu na njoj stječite."
(11) A onda Šekem reče njezinu ocu i njezinoj braći: "Ako u očima vašim blagonaklonost steknem, dat ću vam šta god zatražite. (12) Neka cijena za mladu i darove bude po želji vašoj – ja ću platiti koliko god od mene zatražite, samo mi djevojku za ženu dajte!"
(13) Ali sinovi Jakovljevi prijevarno odgovoriše Šekemu i ocu njegovu Hamoru, jer on sestru njihovu Dinu obeščastio bješe. (14) Rekoše im: "Takvo što mi ne smijemo učiniti: ne smijemo dati sestru svoju čovjeku neobrezanu[99], to bi za nas bruka bila. (15) Samo ćemo ti je ovako dati: ako postanete kao mi i sve svoje muškarce obrežete. (16) Tada ćemo vam kćeri svoje davati i kćeri vaše sebi uzimati. Među vama ćemo se nastaniti i s vama jedan narod postati. (17) A ako ne pristanete da obrezani budete, uzet ćemo sestru svoju i otići."
(18) Njihove se riječi Hamoru i sinu njegovu Šekemu prihvatljivim učiniše. (19) Mladić nije oklijevao učiniti ono što su oni kazali jer je bio oduševljen kćeri Jakovljevom, a najugledniji od svih u domu oca svoga on bješe.
(20) Onda Hamor i sin njegov Šekem otiđu do kapija svoga grada i sugrađanima se svojim obrate govoreći: (21) "Ovi su ljudi prema nama dobrohotni; pa neka se u zemlji našoj nastane i u njoj trguju, jer, zbilja, zemlja je i za njih dovoljno prostrana. Uzimajmo kćeri njihove za žene i dajimo njima kćeri svoje. (22) Ali ljudi su voljni živjeti s nama kao jedan narod samo ako se svaki naš muškarac obreže, kao što su i oni sami obrezani. (23) Neće li stado njihovo, imovina njihova i sve druge životinje njihove našim postati? Pa dajmo im pristanak svoj, a oni će se među nama nastaniti." (24) Svi muškarci koji na kapije grada izađoše s Hamorom se i sinom njegovim složiše, i svako muško u gradu obrezano bi.

Pokolj u Šekemu

(25) Treći dan, dok svi još u bolovima bijahu, dvojica sinova Jakovljevih Šimon i Levi, braća Dinina, mačeva se svojih latiše pa u grad neometani uđoše i svako muško ubiše. (26) I Hamora i sina njegova Šekema oni mačem usmrtiše, pa Dinu iz kuće Šekemove izvedoše i krenuše dalje. (27) Sinovi Jakovljevi na mrtva se tijela okomiše i grad poharaše, jer im sestra obeščašćena bješe. (28) Stada sva i krda i magarce i sve drugo što je u gradu i u polju njihovo bilo oni prigrabiše. (29) Sve bogatstvo

[96] Sukot znači *sklonište*, *utočište*.

[97] Kesita – mjera srebra; novčana jedinica čija težina i vrijednost nije utvrđena.

[98] El-Elohe Israil znači *El*, *Bog Israilov*.

[99] To znači da takav ne pripada Israilcima.

njihovo i sve žene njihove i djecu oni ugrabiše i zarobiše, i sve što bješe u kućama uzeše.
(30) Tad Jakov Šimonu i Leviju reče: "Nevolju ste naprtili na me učinivši me mrskim žiteljima zemlje ove – Kanaancima i Perižanima. Mojih je ljudi malo; ako se protiv mene ujedine i napadnu me, oni će me uništiti, mene i dom moj."
(31) Ali oni uzvratiše: "Zar da on sa sestrom našom kao s bludnicom kakvom postupa?"

Jakov se vraća u Betel

35 Onda Bog reče Jakovu: "Ustani, idi gore u Betel i tamo se nastani; tamo žrtvenik Bogu, koji ti se ukazao kad si od brata svoga Ezava bježao, načini."
(2) Tako Jakov čeljadi svojoj i svima što su s njim bili reče: "Odbacite tuđe kumire koje uza se imate, očistite se i odjeću svoju presvucite. (3) Ustanimo i hajdemo gore u Betel; tamo ću ja načiniti žrtvenik Bogu, koji mi se odazva u danu jada moga i koji je uza me bio kud sam god hodio." (4) I dadoše Jakovu sve kumire tuđe koje su imali i halke iz ušiju svojih, a Jakov ih zakopa pod divljom pistacijom blizu Šekema. (5) Potom krenuše, a golem strah od Boga spopade gradove oko njih, te se ne dadoše u potjeru za sinovima Jakovljevim.
(6) Jakov i svi koji su bili s njim stigoše u Luz, to jest Betel, u zemlji Kanaan. (7) Tamo on žrtvenik načini, i mjesto to El-Betel[100] nazva, jer tu mu se Bog ukazao kad je on od brata svoga bježao.
(8) Debora, dadilja Rebekina, tad umrije, te je pod hrastom niže Betela sahraniše. Dadoše mu ime Alon Bakut[101].

Bog se ukazuje Jakovu i blagosilja ga

(9) Nakon što se Jakov iz Padan Arama vratio, Bog mu se ponovo ukazao i blagoslovio ga. (10) Bog mu reče: "Ime ti je Jakov, ali se više nećeš imenom Jakov zvati; ime će ti biti Israil." Tako mu on ime Israil nadjenu. (11) I još mu Bog reče: "Ja sam Bog Svemogući! Rodan budi i množi se; narod će i još naroda mnogo od tebe postati, i kraljevi će iz krila tvoga izići. (12) Zemlju koju Abrahamu i Izaku dadoh ja tebi predajem, i ja ću zemlju ovu potomcima tvojim poslije tebe dati." (13) Potom se Bog od njega, s mjesta gdje je s njim govorio, uspe. (14) Na mjestu gdje je Bog s njim govorio Jakov stup kameni uspravi i po njemu žrtvu livenicu i ulje maslinovo proli. (15) I mjestu na kojem je Bog s njim govorio ime Betel Jakov nadjenu.

Rođenje Benjaminovo i smrt Rahelina

(16) Onda krenuše iz Betela. I kad bi još malo do Efrate, Rahela se poče porađati; a teške je trudove imala. (17) I dok je u ljutim porođajnim mukama bila, babica joj reče: "Ne boj se, jer sada još jednog sina imaš." (18) I dok se s dušom rastavljala – jer je umirala – sinu ime Ben Oni[102] nadjenu; ali mu ime Benjamin[103] otac dade.
(19) Tako Rahela umrije, te je sahraniše na putu u Efratu, to jest Betlehem. (20) Na njezinom grobu Jakov stup podiže, i do dana današnjega taj je stup znamenje na Rahelinu grobu.
(21) Israil krenu dalje i čador svoj s onu stranu Migdal Edera podiže. (22) I dok je Israil u tom kraju živio, otiđe Ruben i s prilježnicom oca svoga Bilhom leže. I Israil za to saznade.[104]

Dvanaest Jakovljevih potomaka i smrt Izakova

Jakov je dvanaest sinova imao. (23) Leini su sinovi: prvjenac Jakovljev Ruben, Šimon, Levi, Jehuda, Isakar i Zebulun; (24) Rahelini su sinovi: Jozef i Benjamin;
(25) sinovi su Raheline sluškinje Bilhe: Dan i Naftali;
(26) sinovi su Leine sluškinje Zilpe: Gad i Ašer. Ovo su sinovi Jakovljevi što su mu se u Padan Aramu rodili.
(27) Jakov dođe ocu svome Izaku u Mamru, u Kirjat-Arbu, to jest Hebron, gdje su Abraham i Izak kao došlaci živjeli. (28) Izak stotinu i osamdeset godina poživje. (29) Potom izdahnu i umrije pa se, starac u poznoj dobi, narodu svome pridruži, a sinovi ga njegovi Ezav i Jakov pokopaše.

Potomci Ezavovi

36 Ovo su zapisi o potomcima Ezavovim, to jest Edomovim. (2) Ezav je sebi za žene uzeo kanaanske djevojke: Adu, kćer Hetita Elona, i Oholibamu, kćer Aninu i unuku Cibona Horijca, (3) i k

[100] El-Betel znači *Bog Betela*.

[101] Alon Bakut znači *hrast plača*.

[102] Ben Oni znači *sin žalosti*, *boli moje*.

[103] Benjamin znači *sin moje desne ruke* ili *sin juga*.

[104] Ovaj stavak u Septuaginti (drevni grčki prijevod Staroga zavjeta) glasi: "I kad Israil za to saznade, jako se naljuti."

tome još Basematu, kćer Išmaelovu i sestru Nebajotovu. (4) Ada Ezavu rodi Elifaza, Basemata rodi Reuela, (5) a Oholibama rodi Jeuša, Jalama i Koraha. Ovo su sinovi Ezavovi što mu se u Kanaanu rodiše.
(6) Ezav povede žene svoje, sinove svoje, kćeri svoje, sve ukućane doma svoga, i stada svoja i svu stoku svoju i sve dobro što ga je u Kanaanu stekao, pa u jednu zemlju daleko od brata svoga Jakova ode. (7) Imetak njihov bijaše pregolem, pa nisu mogli zajedno ostati; zemlja na kojoj su kao došlaci živjeli nije ih, zbog stoke njihove, obojicu mogla hraniti. (8) Stoga se Ezav, to jest Edom, u brdovitom kraju Seiru nastani.
(9) Ovo su zapisi o potomcima Ezava, oca Edomaca, u brdovitom kraju Seiru.
(10) Ovo su imena sinova Ezavovih: Elifaz, sin Ezavove žene Ade, pa Reuel, sin Ezavove žene Basemate.
(11) Sinovi Elifazovi bijahu: Teman, Omar, Cefo, Gatam i Kenaz.
(12) Ezavov sin Elifaz usto je imao i priležnicu po imenu Timna, koja mu rodi Amaleka. To su unuci Ezavove žene Ade.
(13) A ovo su Reuelovi sinovi: Nahat, Zerah, Šamah i Mizah. To su unuci Ezavove žene Basemate.
(14) A ovo su sinovi Ezavove žene Oholibame, kćeri Anine i unuke Cibonove, koje ona Ezavu rodi: Jeuš, Jalam i Korah.
(15) Ovo su poglavari među Ezavovim potomcima – sinovi Ezavova prvjenca Elifaza: poglavar Teman, poglavar Omar, poglavar Cefo, poglavar Kenaz, (16) poglavar Korah, poglavar Gatam i poglavar Amalek. To su poglavari koji potječu od Elifaza u zemlji Edomu; to su unuci Adini.
(17) A ovo su unuci Ezavova sina Reuela: poglavar Nahat, poglavar Zerah, poglavar Šamah i poglavar Mizah. To su poglavari koji potječu od Reuela u zemlji Edomu; to su sinovi Ezavove žene Basemate.
(18) A ovo su sinovi Ezavove žene Oholibame: poglavar Jeuš, poglavar Jalam i poglavar Korah. To su poglavari koji potječu od Ezavove žene Oholibame, kćeri Anine.
(19) Ovo su bili sinovi Ezavovi, to jest Edomovi, i ovo bijahu njihovi poglavari.

Potomci Seira Horijca

(20) Ovo su sinovi Seira Horijca, koji u toj zemlji žive: Lotan, Šobal, Cibeon, Anah, (21) Dišon, Ecer i Dišan. Ovi sinovi Seirovi bijahu horijski poglavari u Edomu.
(22) Lotanovi su sinovi: Hori i Hemam, a Timna bijaše Lotanu sestra.
(23) Ovo su Šobalovi sinovi: Alvan, Manahat, Ebal, Šefo i Onam.
(24) A ovo su sinovi Cibeonovi: Ajah i Anah. Anah je onaj što pronađe vrele izvore u pustinji dok je magarce oca svoga Cibeona napasao.
(25) Ovo su Anahova djeca: Dišon i Oholibama, kći Anahova.
(26) Ovo su Dišonovi sinovi: Hemdan, Ešban, Itran i Keran.
(27) A ovo su Ecerovi sinovi: Bilhan, Zaavan i Akan.
(28) Ovo su Dišanovi sinovi: Uc i Aran.
(29) A ovo su horijski poglavari: poglavar Lotan, poglavar Šobal, poglavar Cibon, poglavar Anah,
(30) poglavar Dišon, poglavar Ecer i poglavar Dišan. To bijahu horijski poglavari, kako vladaše, u zemlji Seiru.

Edomski kraljevi

(31) Ovo su kraljevi koji su vladali u zemlji edomskoj prije negoli je ijedan kralj od sinova Israilovih zavladao:
(32) Beorov sin Bela vladao je u Edomu, a njegov se grad zvao Dinhaba.
(33) Kad Bela umrije, na prijestolju ga naslijedi Jobab, sin Zeraha iz Bosre.
(34) Kad umrije Jobab, na prijestolju ga naslijedi Hušam iz zemlje temanske.
(35) Kad umrije Hušam, na prijestolju ga naslijedi Hadad, sin Bedadov, koji porazi Midjance na polju Moapskome; a njegov se grad zvao Avit.
(36) Kad umrije Hadad, na prijestolju ga naslijedi Samlah iz Masreke.
(37) Kad umrije Samlah, na prijestolju ga naslijedi Šaul iz Rehobota na Rijeci[105].
(38) Kad umrije Šaul, na prijestolju ga naslijedi Baal-Hanan, sin Akborov. (39) Kad sin Akborov Baal-Hanan umrije, na prijestolju ga naslijedi Hadad; a njegov se grad zvao Pau. Ženi mu bijaše ime Mehetabela; bila je kći Matrede, kćeri Mezahaba.
(40) Ovo su poglavari koji potječu od Ezava, po imenima, plemenima i krajevima njihovim: poglavar Timna, poglavar Alvah, poglavar Jetet, (41) poglavar Oholibamah, poglavar Elah, poglavar Pinon, (42) poglavar Kenaz, poglavar Teman, poglavar Mibcar, (43) poglavar Magdiel i poglavar Iram.

[105] Na Eufratu.

To bijahu poglavari u Edomu, prema staništima svojim u zemlji koju zaposjedoše. A Ezav je otac Edomcima bio.

Jozefovi snovi

37 Jakov je živio u zemlji u kojoj je otac njegov kao došlac boravio, u zemlji Kanaanu. (2) Ovo su zapisi o potomcima Jakovljevim. Jozef, kad bješe mladić sedamnaestogodišnjak, napasaše stada s braćom svojom, sinovima Bilhinim i Zilpinim – a one bjehu žene oca njegova – i loše je vijesti o njima ocu svome donosio.
(3) Israil je volio Jozefa više no ijednog drugog sina svog, jer mu se on u poznoj dobi njegovoj rodi; i on mu kićenu haljinku saši. (4) Kad su braća njegova uvidjela da ga otac njihov voli više no ijednog od njih, zamrziše ga i ne mogahu mu ni riječi lijepe prozboriti.
(5) A Jozef san usni, i kad ga braći svojoj pripovjedi, oni ga još više zamrziše. (6) On im reče: "Poslušajte san ovaj što ga usnih: (7) gle, u polju smo snopove vezali, kad najednom snop se moj podiže i uspravi, a snopovi se vaši oko snopa moga okupiše i duboko mu se nakloniše."
(8) Braća mu tad rekoše: "Hoćeš li nam to kraljem biti? Želiš li to nad nama vladati?" I oni ga još više zamrziše zbog sna njegova i zbog riječi njegovih.
(9) Potom on još jedan san usni pa ga braći svojoj pripovjedi. "Poslušajte", reče on, "još sam jedan san usnio: gle, Sunce, Mjesec i jedanaest zvijezda duboko mi se nakloniše."
(10) Kad to ocu svome i braći svojoj kaza, otac ga ukori i reče mu: "Kakav je to san što si ga usnio? Zar ćemo doći ja i majka tvoja i braća tvoja i tebi se do zemlje klanjati?" (11) Njegova braća gorku zavist prema njemu osjećahu, ali otac njegov ove je riječi u srcu svome čuvao.
(12) I otiđoše, nakon toga, braća njegova blizu Šekema stada očeva da napasaju. (13) Israil reče Jozefu: "Ne napasaju li braća tvoja stada blizu Šekema? Hajde, poslat ću te njima."
"Dobro, poći ću", odgovori on.
(14) A on mu reče: "Idi sad pa vidi jesu li ti braća i stoka dobro, pa dođi da me obavijestiš." Tako ga on iz doline Hebrona otpremi. I kad Jozef u Šekem stiže, (15) neki ga čovjek nađe kako poljem tumara, pa ga upita: "Šta tražiš?"
(16) On odgovori: "Tražim braću svoju. Možeš li mi, molim te, reći gdje oni stada napasaju?"
(17) "Otišli su odavde", reče čovjek, "jer sam ih čuo kako govore: Hajdemo u Dotan." Tako Jozef za braćom svojom krenu i nađe ih u Dotanu.
(18) Ali oni ga još izdaleka spaziše, i prije negoli im se on približi, skovaše zavjeru da ga ubiju. (19) "Eto onog što snove snije!", rekoše jedni drugima. (20) "Hajde sada ubijmo ga i u jednu ga od ovih čatrnja bacimo; možemo reći da ga je kakva divlja zvijer progutala. Onda ćemo vidjeti šta će od njegovih snova biti!"
(21) Ali Ruben, kad ovoču, pokuša da ga iz ruku njihovih izbavi. "Ne uzimajmo mu život", reče on. (22) "Ne prolijevajte krv, bacite ga u ovu čatrnju ovdje u pustinji, ali ruku na nj ne dižite!", reče im još Ruben. Htio ga je tako izbaviti i ocu ga njegovu vratiti.
(23) I kad Jozef braći svojoj dođe, oni mu skinuše haljinku, haljinku kićenu što ju je nosio, (24) pa ga zgrabiše i u čatrnju ga baciše. Čatrnja bijaše prazna; vode u njoj nije bilo.
(25) Poslije sjedoše da objeduju. A kad podigoše oči svoje, gle – opaziše karavanu Išmaelovaca kako iz Gileada dolazi. Deve su im bile natovarene mirisnom gumom[106], balzamom[107] i ladenom[108]; sve su to dolje u Egipat nosile. (26) Tad Jehuda reče braći svojoj: "Šta ćemo postići ako brata svoga ubijemo i krv njegovu sakrijemo? (27) Hajde da ga Išmaelovcima prodamo i ruke svoje na nj ne dignemo; ta brat nam je, naše meso." I braća ga njegova poslušaše.
(28) Uto midjanski trgovci naiđoše; braća Jozefa iz čatrnje izvukoše i za dvadeset ga srebrenika Išmaelovcima prodadoše, te ga oni odvedoše u Egipat.
(29) Kad se Ruben do čatrnje vrati i vidje da u njoj Jozefa nema, on odjeću svoju potrga.[109] (30) Onda se vrati braći svojoj pa reče: "Nema dječaka! Kamo sad da idem ja?"
(31) Tad oni uzeše Jozefovu haljinku; jednog jarca zaklaše i haljinku krvlju natopiše. (32) I poslaše kićenu haljinku ocu svome, poručivši: "Ovo smo pronašli; molimo te vidi je li ovo haljinka sina tvoga ili nije."

---

[106] Lučevina vjerovatno od bot. *Astragalus tragacantha.* Biljka može izrasti do 60 cm; smola joj se luči iz bodljika i skuplja se tokom dana trljanjem biljke pamučnim smotkom.

[107] Vjerovatno bot. *Commiphora opobalsamum* – bodljikavo pustinjsko rastinje čiji plodovi sadržavaju ulje koje se koristi u medicini i u kozmetici.

[108] Vjerovatno bot. *Cistus salvifolius* – smola koja se koristi u medicini.

[109] Kao znak očajanja i velike boli.

(33) On je prepozna pa reče: "Ovo je haljinka sina moga! Divlja ga je zvijer rastrgla; Jozef je zbilja raskomadan!"
(34) I potrga Jakov odjeću svoju i oko sebe kostrijet veza. Dugo je sina svoga oplakivao. (35) Svi mu sinovi i sve kćeri dođoše da ga tješe, ali se on nije dao utješiti. "Ne", reče on, "zbilja ću u žalosti dolje u grob sinu svome poći!" Tako ga je otac njegov oplakivao.
(36) A za to vrijeme Midjanci ga u Egiptu prodadoše Potifaru, službeniku faraonovu, zapovjedniku straže.

Jehuda i Tamara

38 I dogodi se da u to vrijeme Jehuda braću svoju napusti i ode nekom čovjeku iz Adulama kojemu bijaše ime Hirah. (2) Tamo Jehudi zape za oko kćer nekog Kanaanca kojemu bijaše ime Šua. On se njome oženi i leže s njom; (3) ona zanese pa rodi sina, kojemu on ime Er nadjenu. (4) Onda ona ponovo zanese i rodi sina pa mu ona ime Onan nadjenu. (5) Ona još jednog sina rodi i ime mu Šelah dade. Jehuda je bio u Kezibu kad ga je ona rodila.
(6) Jehuda oženi Era, prvjenca svoga, djevojkom po imenu Tamara. (7) Ali Er, prvjenac Jehudin, u očima Jahvinim zao bješe, pa mu Jahve život oduze.
(8) Tad Jehuda reče Onanu: "Lezi sa ženom brata svoga i dužnost svoju prema njoj kao djever ispuni, i potomstvo bratu svome produži."[110] (9) Ali znao je Onan da potomstvo neće njegovo biti; i kad god bi sa ženom brata svoga legao, svoje bi sjeme na zemlju bacao, da bratu svome potomstvo ne dade. (10) To što je činio u očima Jahvinim dobro ne bješe, pa on i njemu život oduze.
(11) Onda Jehuda reče snahi svojoj Tamari: "Živi kao udovica u kući oca svoga dok sin moj Šelah ne uzraste", jer – pomisli on – "bojim se da bi i on mogao umrijeti, baš kao i braća njegova." Tako Tamara ode da živi u domu oca svoga.
(12) Nakon dugo vremena Jehudina žena, kći Šuina, umrije. Kad je vrijeme žalosti prošlo, ode Jehuda u Timnu ljudima koji ovce njegove strizijahu, a i prijatelj njegov Hirah, Adulamac, s njim pođe.
(13) I dojaviše Tamari: "Svekar tvoj zaputio se u Timnu ovce svoje da striže." (14) Ona halju svoju udovičku skide, velom se pokri i zamota se, pa sjede na ulazu u Enajim, koji je na putu ka Timni, jer – vidje ona – Šelah sada uzrastao bješe, ali nju za njega ne udadoše.
(15) Kad je Jehuda opazi, pomisli da je bludnica, jer lice svoje pokrila bješe.[111] (16) On svrnu k njoj pa reče: "Hajde dopusti mi da s tobom legnem!" – ne znade on da mu je ona snaha.
A ona upita: "Šta ćeš mi dati da sa mnom legneš?"
(17) "Poslat ću ti jedno jare iz stada svoga", reče on.
"A hoćeš li mi", upita ona, "nešto kao zalog dati dok ga ne pošalješ?"
(18) "Kakav zalog da ti dam?", upita on.
A ona odgovori: "Pečatni prsten svoj i uzicu, i štap svoj što ti je u ruci." Tako on to njoj dade i s njom leže, te ona s njim zanese. (19) Onda ona ustade i ode; veo svoj sa sebe skide te opet halje svoje udovičke obuče.
(20) Uto Jehuda po prijatelju svome Adulamcu jare posla, zalog svoj od žene da povrati, ali je on ne nađe. (21) On upita ljude u mjestu tom: "Gdje je ona hramska bludnica što je bila uz put u Enajim?"
Ali oni rekoše: "Nije ovdje bilo nikakve hramske bludnice!"
(22) Tako se on vrati Jehudi i reče: "Nisam je našao. Osim toga, mještani mi rekoše: 'Nije ovdje bilo nikakve hramske bludnice!'"
(23) Onda Jehuda reče: "Neka to zadrži, da se ne brukamo! Vidiš, slao sam joj ovo jare, ali je ti ne nađe."
(24) Oko tri mjeseca nakon toga Jehudi dojaviše: "Snaha tvoja Tamara bludničenju se odala, i gle – bludničeći je i zanijela!"
Tad Jehuda reče: "Izvedite je, pa nek spaljena bude!"
(25) Dok su je izvodili, ona svekru svome poruči: "Zanijela sam s čovjekom kojem pripada ovo." I još reče: "Molim te vidi čiji je prsten pečatni i uzica i štap."
(26) Jehuda ih prepozna pa reče: "Ona je pravednija od mene, jer je sinu svome Šelahu ne dadoh!"
I nije više s njome legao.
(27) A kad dođe vrijeme da ona rodi, gle – blizanci u utrobi njezinoj. (28) Dok je rađala, jedan od njih ispruži ruku svoju, a babica mu za ruku konac crven priveza pa reče: "Ovaj prvi iziđe!" (29) Ali kad on ruku svoju uvuče, gle – brat njegov iziđe. "Kako li se samo ti naprijed probi?!", reče ona i ime mu Perec[112] na-

[110] Prema zakonu o leviratu, mlađi je brat – u slučaju smrti starijeg brata – dužan oženiti se njegovom ženom, kako bi mu produžio potomstvo i tako sačuvao uspomenu na njeg.

[111] V. napomenu uz Postanak 24:65.

[112] Perec znači *probijati se, jurišati naprijed*.

djenuše. (30) Onda iziđe brat njegov, koji je oko ruke crven konac imao, te mu ime Zerah[113] nadjenuše.

Jozef na kušnji

39 Jozefa dolje u Egipat odvedoše. Egipćanin Potifar, jedan od faraonovih činovnika, zapovjednik straže, kupi ga od Išmaelovaca, koji ga tamo dovedoše. (2) Jahve je bio s Jozefom, pa je on uspješan bio, i živio je u kući gospodara svoga Egipćanina. (3) Kad je gospodar njegov vidio da je Jahve s njim i da mu Jahve u svemu što ruka njegova učini uspjeh daje, (4) u očima njegovim Jozef blagonaklonost steče i prvim slugom njegovim postade. On ga zaduži da domom njegovim upravlja i sve što bijaše imao njemu povjeri. (5) I otkad ga je zadužio da upravlja domom njegovim i povjerio mu sve što je imao, Jahve zarad Jozefa dom Egipćaninov blagoslovi; blagoslov Jahvin bijaše na svemu što je imao, i u kući i u polju.
(6) Tako on prepusti Jozefu da vodi brigu o svemu što imaše; i ni za šta se on brinuo nije osim za jelo što ga je jeo. A Jozef bijaše stasit i lijep. (7) I nakon nekog vremena žena gospodara njegova zagleda se u Jozefa pa reče: "Dođi sa mnom u postelju!"
(8) Ali on ne htjede i ženi gospodara svoga reče: "Vidiš, otkad sam ja ovdje, gospodar se moj ni za šta u kući ne brine; sve što ima meni je povjerio. (9) Ni on sam u ovoj kući od mene preči nije. Gospodar moj ništa mi osim tebe nije uskratio, jer ti si žena njegova. Pa kako onda mogu takvo djelo bezbožno učiniti i Bogu zgriješiti?" (10) Iako je ona Jozefa iz dana u dan nagovarala, on se opirao da legne u postelju s njom ili da s njom bude.
(11) Jednog dana uđe Jozef u kuću poslove svoje da obavi, a od ukućana nikoga ne bješe u kući. (12) Ona ga za ogrtač uhvati pa reče: "Dođi u postelju sa mnom!" Ali on ogrtač svoj u ruci njezinoj ostavi i istrča van.
(13) Vidjevši da je on ogrtač svoj u ruci njezinoj ostavio i van istrčao, (14) ona sluge svoje pozva te im reče: "Gle, hebreja[114] nam je jednog doveo da šalu s nama zbija! On uđe ovdje da sa mnom legne, ali ja vrisnuh iz sveg glasa. (15) Kad je on čuo kako vrištim, ogrtač svoj pored mene ostavi i istrča van."
(16) Čuvala je uza se ogrtač njegov sve dok mu gospodar nije došao kući. (17) Onda mu ona ovako reče: "Onaj sluga hebrej, što si nam ga ti doveo, dođe k meni da se sa mnom poigrava! (18) Ali ja vrisnuh iz sveg glasa, te on ogrtač svoj pored mene ostavi i istrča van."
(19) Kad je gospodar njegov čuo riječi žene svoje, koja mu reče: "Tako se rob tvoj prema meni ponio!" – njegov se gnjev rasplamsa. (20) Gospodar Jozefa zgrabi i u tamnicu ga baci, tamo gdje su kraljevi sužnji zatvoreni bili. I Jozef je ondje u tamnici bio. (21) Ali Jahve bijaše s njim; on se smilova Jozefu i učini da on u očima glavnog tamničara blagonaklonost stekne. (22) Tako glavni tamničar brigu o svim sužnjima što su u tamnici bili Jozefu povjeri, i za sve što se tamo dešavalo on se pitao. (23) Glavni tamničar nije nadzirao ništa o čemu je Jozef brigu vodio, jer Jahve je s Jozefom bio, i u svemu što je radio uspjeh mu je davao.

Jozef tumači snove

40 Nakon nekog vremena peharnik i pekar kralja egipatskog zgriješiše prema gospodaru svome, kralju egipatskom. (2) Faraon se rasrdi na svoja dva službenika, glavnog peharnika i glavnog pekara, (3) pa ih baci u zatvor u kući zapovjednika straže, u istu onu tamnicu gdje Jozef zatočen bijaše.
(4) Zapovjednik straže odredi Jozefa da o njima brigu vodi, i on ih je dvorio. Nakon što provedoše neko vrijeme u zatvoru, (5) obojica njih – peharnik i pekar kralja egipatskog, koji bijahu utamničeni – iste noći san usniše, svaki za sebe; i svaki je san značenje svoje imao. (6) Kad im ujutro Jozef dođe, vidje da su snuždeni. (7) I upita on faraonove službenike koji s njim u zatvoru u kući gospodara njegova bijahu: "Zašto su vam danas lica tako nevesela?"
(8) Oni mu odgovoriše: "Obojica smo snove usnili, ali nema nikoga da nam ih protumači." Jozef im reče: "Zar tumačenje nije Božije? Ali dajte ispričajte mi!"
(9) Onda glavni peharnik san svoj Jozefu ispriča. On mu reče: "Usnio sam da preda mnom čokot vinove loze stoji, (10) a na čokotu tri mladice. I tek što je pupoljke dao, on probehara, a na grozdovima njegovim bobe sazreše. (11) U rukama mojim bijaše pehar faraonov, pa uzeh grožđa, iscijedih ga u pehar faraonov i pehar faraonu u ruke dadoh."
(12) "Evo šta znači san", reče mu Jozef. "Tri su mladice tri dana. (13) Za tri dana faraon će ti glavu uzdići i na mjesto tvoje vratiti; ti ćeš faraonu pehar u

[113] Zerah znači *crveni*.

[114] Tj. stranca, došlaca (v. napomenu uz Postanak 14:13).

ruke davati, baš kao i prije dok si peharnik njegov bio. (14) Ali kad opet budeš u dobru, sjeti me se i dobrom mi uzvrati, pa me faraonu spomeni i iz ove me kuće izbavi. (15) Jer mene su, zapravo, nasilu iz zemlje hebreja odveli, pa ni ovdje ne učinih ništa čime bih zaslužio da me u tamnicu strpaju."
(16) Kad glavni pekar vidje da je Jozef dobro tumačenje dao, reče mu: "I ja sam san usnio: na glavi mi tri sepetića hljeba bijeloga; (17) u sepetiću na vrhu pecivo svakovrsno za faraona, ali iz sepetića na mojoj glavi ptice jeđahu."
(18) "Evo šta znači san", reče Jozef. "Tri su sepetića tri dana. (19) Za tri dana faraon će ti glavu otkinuti i na drvo te objesiti, i ptice će meso tvoje jesti."
(20) I trećega dana faraonu rođendan bijaše, te on priredi gozbu za sve službenike svoje, i pred njih glavnog peharnika i glavnog pekara izvede: (21) glavnog peharnika na mjesto njegovo vrati, da ponovo pehar faraonu u ruke daje, (22) ali glavnog pekara objesi, baš onako kako im je Jozef protumačio. (23) Ipak, glavni se peharnik Jozefa ne sjeti; on ga zaboravi.

Faraonovi snovi

41 Nakon dvije godine usni faraon san: stajao je pored Nila, (2) kad iz rijeke iziđe sedam krava, lijepih i debelih, i stadoše po trstici pasti. (3) Poslije njih još sedam krava, ružnih i mršavih, iz Nila iziđe pa stade pored onih drugih krava na obali rijeke. (4) I krave ružne i mršave pojedoše onih sedam lijepih i debelih krava. Uto se iza sna faraon prenu.
(5) Ali on opet zaspa i usni drugi san: sedam klasova žita, jedrih i punih, na jednoj je stabljici izraslo. (6) Poslije njih proklija još sedam klasova, tankih i vjetrom istočnim sprženih. (7) I tanki klasovi žita proždriješe sedam jedrih i punih klasova. Uto se faraon probudi; shvatio je da to bješe san.
(8) Ujutro dušu njegovu nemir obuze, te on posla po čarobnjake sve i mudrace egipatske. Faraon im snove svoje ispriča, ali mu ih niko ne znade protumačiti.
(9) Uto se glavni peharnik faraonu obrati: "Danas ću grešku jednu svoju spomenuti. (10) Faraon jednom bijaše srdit na sluge svoje, pa mene i pekara glavnog u tamnicu u kući zapovjednika straže baci. (11) Obojica smo, svaki za se, iste noći san usnili, i svaki je san značenje svoje imao. (12) I jedan mladi hebrej, sluga zapovjednika straže, tamo je s nama bio. Mi smo mu snove svoje ispričali, a on nam ih je protumačio. Svakome kaza šta mu san znači. (13) I baš kako nam je on kazao, tako se i desilo: mene na mjesto moje vratiše, a onoga drugog objesiše."
(14) Onda faraon posla po Jozefa, i oni ga žurno iz tamnice izvedoše. Kad se obrijao i odjeću svoju presvukao, iziđe on pred faraona.
(15) "Usnio sam san", reče faraon Jozefu, "i niko ne zna značenje njegovo. A za tebe sam čuo da znaš protumačiti san čim ga čuješ."
(16) Tad Jozef faraonu odgovori: "Ne znam ja to, Bog će faraonu dati odgovor pravi."
(17) Onda faraon Jozefu reče: "U svome snu stajah na obali Nila, (18) kad iz rijeke iziđe sedam krava, lijepih i debelih, i stadoše po trstici pasti. (19) Poslije njih iziđe još sedam krava, mršavih i vrlo ružnih i suhonjavih. Nikada ne vidjeh tako ružne krave u svoj zemlji egipatskoj! (20) I mršave i ružne krave izjedoše onih prvih sedam debelih krava. (21) Pa iako ih izjedoše, ne bi se reklo da su im bile u trbuhu, jer bijahu jednako ružne kao i prije. Uto se probudih.
(22) Potom u snu svome vidjeh sedam klasova žita, jedrih i punih, kako na jednoj stabljici rastu. (23) Nakon njih još je sedam klasova proklijalo, uvehlih, tankih i vjetrom istočnim sprženih. (24) I tanki klasovi žita progutaše sedam lijepih klasova. Ispričah ovo čarobnjacima, ali ne bi nijednog da mi to znade protumačiti."

Tumačenje faraonovih snova

(25) Tad Jozef reče faraonu: "Faraonovi su snovi jedan isti san: Bog otkriva faraonu šta kani učiniti.
(26) Sedam je lijepih krava – sedam godina, i sedam je lijepih klasova žita – sedam godina; to je jedan isti san. (27) Sedam mršavih i ružnih krava koje poslije iziđoše – sedam su godina, a isto tako i sedam tankih klasova žita, vjetrom istočnim sprženih – sedam su godina gladnih.
(28) "Upravo je tako kako sam faraonu i kazao: Bog otkriva faraonu šta kani učiniti. (29) Sedam godina golemog obilja u svoj zemlji egipatskoj dolazi, (30) ali poslije njih sedam će godina gladnih doći, te će sve obilje u zemlji egipatskoj zaboravljeno biti, a glad će zemljom harati. (31) Obilje u zemlji neće se spominjati, zbog gladi koja nakon njega dolazi, jer će ona baš surova biti. (32) A što se san dvaput faraonu ponovio, to je zato što je Bog čvrsto nakanio, i Bog će to uskoro učiniti.

(33) "Pa neka faraon sada razborita i mudra čovjeka potraži i za upravitelja zemlje egipatske njega postavi. (34) Neka faraon nadzornike u zemlji postavi, da petinu žetve u zemlji egipatskoj za sedam godina obilja uzimaju. (35) Onda neka saberu sve žito za ovih sedam dobrih godina koje dolaze i uz faraonovo odobrenje u gradovima žito za hranu spreme, i neka ga čuvaju. (36) Neka se hrana čuva kao zaliha u zemlji za sedam godina gladnih što će se na zemlju egipatsku okomiti, da zemlja za gladi ne propadne."

Jozef postaje upraviteljem Egipta

(37) Faraonu i svim službenicima njegovim prijedlog se dobrim učini. (38) Zato faraon reče službenicima svojim: "Možemo li čovjeka poput ovog naći, nekoga u kome je duh Božiji?"
(39) Onda se faraon Jozefu obrati: "Zato što je Bog tebe o svemu ovom obavijestio, nema nikoga tako razborita i mudra kao što si ti. (40) Ti ćeš dvorom mojim upravljati, i sav narod moj tvojim će se zapovijedima pokoravati. Jedino ću na prijestolju veći od tebe ja biti." (41) Zatim faraon reče Jozefu: "Evo, postavljam te upraviteljem sve zemlje egipatske!" (42) Onda faraon s ruke svoje pečatni prsten skide i na ruku ga Jozefovu metnu. Obuče ga u odoru od lanene tkanine i oko vrata mu zlatan lanac objesi. (43) Učinio je da se u kolima kao drugi iza njega vozi, a ljudi su pred njim klicali: "Na koljena!" Tako ga je upraviteljem sve zemlje egipatske postavio.
(44) I još faraon reče Jozefu: "Ja jesam faraon, ali niko bez odobrenja tvoga neće ruke svoje ili noge svoje u svoj zemlji egipatskoj dići." (45) Onda faraon Jozefu ime Cafenat Paneah[115] nadjenu i dade mu Asenatu, kćer Potifere, svećenika iz Ona[116], žena da mu bude. Iču se za Jozefa po svoj zemlji egipatskoj.
(46) Jozefu je trideset godina bilo kad je u službu faraonu, kralju Egipta, stupio. I Jozef od faraona ode i po svoj zemlji egipatskoj putovaše.

Sedam izobilnih i sedam gladnih godina

(47) Za sedam godina obilja zemlja je bogato rađala. (48) Jozef je, za sedam izobilnih godina, svu hranu sabirao i u gradove je pohranjivao. U svakom je gradu ostavljao hranu što je na poljima oko njega rasla. (49) Jozef je u golemom obilju, kao pijeska morskog, žita nakupio; toliko ga je bilo da ga on prestade mjeriti, jer se izmjeriti nije moglo.
(50) Prije nego što dođoše godine gladne, Asenata, kći Potifere, svećenika iz Ona, dva sina Jozefu rodi.
(51) Prvjencu ime Manaše[117] Jozef nadjenu, "jer", reče on, "Bog mi dade da zaboravim sav jad svoj i sve ukućane oca moga." (52) Drugome sinu on ime Efrajim[118] nadjenu, "jer", reče on, "Bog me u zemlji muke moje rodnim učini."
(53) Sedam se godina obilja u Egiptu navrši, (54) a onda započe sedam gladnih godina, baš onako kako Jozef bijaše pretkazao. Gladi bijaše u svim ostalim zemljama, ali u svoj zemlji egipatskoj hljeba je bilo. (55) A kad je i u svoj zemlji egipatskoj zavladala glad, ljudi zavapiše za hljeb faraonu. Onda faraon svim Egipćanima reče: "Idite Jozefu i činite ono što vam on kaže!" (56) Kad se glad po svoj zemlji protegla, Jozef sva spremišta otvori: prodavao je žito Egipćanima, jer u zemlji egipatskoj glad surova bješe. (57) I iz zemalja svih dolažahu Jozefu u Egipat, žita da kupe, jer svud po zemlji glad surova bješe.

Jozefova braća u Egiptu

42 Kad Jakov dozna da u Egiptu žita ima, on sinovima svojim reče: "Što li samo jedni u druge buljite! (2) Evo", reče on, "čujem da u Egiptu žita ima. Otiđite dolje i kupite nam ga odonud, da preživimo i ne pomremo!"
(3) I odoše deseterica braće Jozefove dolje, iz Egipta žita da kupe. (4) Ali Jakov ne posla Benjamina, brata Jozefova, s braćom njegovom, "jer", reče on, "bojim se da ga kakvo zlo ne snađe."
(5) Tako i sinovi Israilovi bijahu među onima što odoše žita da kupe, jer je i u zemlji kanaanskoj vladala glad.
(6) A Jozef u zemlji upravitelj bješe; on bijaše taj što je svemu svijetu u zemlji žito prodavao. I braća Jozefova dođoše te mu se duboko licem do zemlje nakloniše. (7) Čim Jozef braću svoju ugleda, prepozna ih, ali se prema njima kao tuđinac ponašao i strogo im se obraćao. "Odakle dolazite vi?", upita on. A oni odgovoriše: "Iz zemlje kanaanske, hrane da kupimo."

[115] Cafenat Paneah u drevnom Egiptu značilo je *spasitelj svijeta, čuvar života*.

[116] Grad On poznat je i po imenu Heliopolis.

[117] Manaše zvuči kao hebrejska riječ za *zaboraviti*.

[118] Efrajim zvuči kao hebrejska riječ za *dvostruko rodan*.

(8) Jozef je braću svoju prepoznao, ali oni njega prepoznali nisu. (9) Onda se Jozef sjeti snova svojih što ih je o njima sanjao pa im reče: "Vi ste uhode! Došli ste da vidite gdje je zemlja naša nezaštićena!"
(10) A oni mu onda rekoše: "Ne, gospodaru, sluge su tvoje došle hrane da nabave. (11) Svi smo mi sinovi jednoga čovjeka; mi smo ljudi pošteni; sluge tvoje nisu uhode!"
(12) "Ne", reče im on, "nego ste došli da vidite gdje je zemlja naša nezaštićena!"
(13) Ali oni odgovoriše: "Tvoje su sluge dvanaesterica braće, sinovi jednoga čovjeka u zemlji kanaanskoj; najmlađi je, eto, sada s ocem našim, a jednoga više nema."
(14) Jozef im reče: "Baš je onako kako sam vam i rekao – vi ste uhode! (15) A ovako ćete iskušani biti: tako mi života faraonova, s mjesta ovoga otići nećete ako vam brat najmlađi ovamo ne dođe. (16) Pošaljite jednoga između sebe brata da vam dovede, a vi ćete ostali u tamnici ostati; tako će riječi vaše iskušane biti da se vidi jeste li na istini. A ako niste, tako mi života faraonova, vi ste sigurno uhode!" (17) I on ih sve zajedno na tri dana u tamnicu strpa.
(18) Trećega dana Jozef im reče: "Učinite ovo, i ostat ćete živi, jer se ja Boga bojim: (19) ako ste ljudi pošteni, neka jedan brat vaš u tamnici ostane, a vas što se tiče – vi idite i žito svojim izgladnjelim ukućanima odnesite. (20) Ali svoga najmlađega brata meni dovedite, da se tako riječi vaše obistine i da ne umrete." I oni tako učiniše.
(21) Onda oni jedni drugima rekoše: "Sigurno smo kažnjeni zbog brata svoga! Vidjeli smo koliko je duša njegova ucviljena bila kad nas je za milost molio, ali mi nismo slušali; zato nas je ova nevolja snašla!"
(22) Ruben im odgovori: "Ne rekoh li vam da se o dječaka ne griješite? Ali niste slušali! Za krv njegovu sada račun stiže!" (23) Oni nisu znali da ih Jozef razumije, jer tumač među njima posredovaše.
(24) On se od njih okrenu i zaplaka. A kad im se vrati i s njima još progovori, uze Šimona i veza ga pred očima njihovim.

Povratak Jozefove braće u Kanaan

(25) Onda Jozef naredi da im se vreće žitom napune, i da se svakom čovjeku novac njegov u vreću vrati, i da im se zalihe hrane za put dadu. I tako im učinjeno bi. (26) Natovariše žito svoje na magarce pa odatle pođoše.
(27) I tako na mjestu gdje se zaustaviše da konače jedan od njih vreću svoju odriješi da magarca svoga nahrani, pa na vrhu vreće svoje novac svoj ugleda. (28) Onda reče braći svojoj: "Moj je novac vraćen, gle – evo ga u mojoj vreći!" Srca im zadrhtaše, pa se jedni prema drugima strepeći okrenuše te rekoše: "Šta nam ovo Bog učini?!"
(29) Kad dođoše ocu svome Jakovu u zemlju kanaansku, ispričaše mu šta im se sve dogodilo. Rekoše: (30) "Čovjek, gospodar one zemlje, strogo nam se obraćao i za uhode nas držao. (31) Mi mu kazasmo: 'Mi smo ljudi pošteni; mi uhode nismo! (32) Mi smo dvanaesterica braće, sinovi jednoga oca. Jednoga više nema, a najmlađi je danas s ocem našim u zemlji kanaanskoj.'
(33) Tad nam čovjek, gospodar one zemlje, reče: 'Ovako ću doznati jeste li pošteni ljudi: ostavite jednoga od braće svoje ovdje sa mnom, a vi uzmite žita za svoje izgladnjele ukućane pa idite. (34) Ali svoga najmlađeg brata meni dovedite, da znam da niste uhode, nego ljudi pošteni; onda ću vam brata vratiti, i u ovoj ćete zemlji moći trgovati.'"
(35) I dok su istresali vreće svoje, gle – u vreći je svakog čovjeka kesa njegova s novcem bila! Kad oni i otac njihov ugledaše kese s novcem, uplašiše se. (36) Otac njihov Jakov reče im: "Djecu mi moju oduzimate! Jozefa više nema, Šimona više nema, a sada biste i Benjamina odveli. Sve je protiv mene!"
(37) Onda Ruben ocu svome reče: "Oba moja sina slobodno ubij ako ga tebi natrag ne dovedem. Povjeri ga meni na brigu, i ja ću ga natrag tebi vratiti."
(38) Ali Jakov reče: "Moj sin neće dolje s vama poći; brat je njegov mrtav, i samo je on ostao. Ako ga zlo u putu na koji vi krećete snađe, moju sijedu glavu u tuzi ćete dolje u Šeol[119] svaliti."

Jakovljevi sinovi ponovo u Egiptu

43 Glad u zemlji surova bijaše. (2) A kad pojedoše sve žito što ga iz Egipta bijahu donijeli, otac im njihov reče: "Idite natrag i malo nam hrane nabavite."
(3) Tad mu Jehuda reče: "Čovjek nas je ozbiljno upozorio: 'Nećete ponovo lice moje vidjeti ako brat vaš s vama ne bude!' (4) Ako si voljan poslati s nama brata našega, otići ćemo dolje i hrane ti

[119] Šeol – stanište mrtvih.

nabaviti. (5) A ako ga poslati nećeš, dolje nećemo poći, jer čovjek nam reče: 'Nećete ponovo lice moje vidjeti ako brat vaš s vama ne bude!'"
(6) Onda Israil upita: "A što me zlu izvrgnuste rekavši čovjeku da još jednog brata imate?"
(7) Oni odgovoriše: "Čovjek se potanko o nama i našim bližnjima raspitivao. 'Je li vam otac još živ?', pitao je. 'Imate li još kojeg brata?' Mi smo mu samo odgovarali na pitanja. Zar smo ikako mogli znati da će on reći: 'Dovedite ovamo brata svoga!'?"
(8) Tad Jehuda ocu svome Israilu reče: "Pošalji dječaka sa mnom, pa ćemo odmah ustati i poći – da i mi, i ti, i djeca naša, živi ostanemo, a ne da umremo. (9) Ja sam sobom jamac za nj, i mene za nj odgovornim drži. Ako ti ga nazad ne vratim i ovdje ga preda te ne dovedem, nek sam ti kriv dovijeka! (10) Jer da oklijevali nismo, dosad smo se dvaput mogli vratiti."
(11) Onda im otac njihov Israil reče: "Ako je tako, onda ovo uradite: metnite neke od najboljih plodova ove zemlje u vreće svoje i dolje ih na dar čovjeku ponesite: malo balzama[120], malo meda, mirisne gume[121] i ladena[122], i pistacija i badema. (12) Ponesite sa sobom dvostruko novca, jer novac koji je u vreće vaše navrh stavljen morate vratiti, možda je do zabune kakve došlo. (13) Uzmite brata svoga pa ustanite i onom se čovjeku natrag zaputite. (14) I neka Bog Svemogući milost prema vama u onom čovjeku probudi, pa da vam on vašeg drugog brata i Benjamina pusti. A ja, ostanem li bez djece, neka ostanem."
(15) Tako ljudi darove i dvostruko novca uzeše, a i Benjamina povedoše. Podigoše se i dolje u Egipat otiđoše i pred Jozefa stadoše. (16) Kad ugleda Benjamina s njima, Jozef reče upravitelju doma svoga: "Odvedi ove ljude u kuću, zakolji živinče i zgotovi ga, jer će u podne ovi ljudi jesti sa mnom."
(17) Čovjek uradi kako Jozef reče, pa ljude u Jozefov dom odvede. (18) Ljudi se uplašiše jer ih Jozefovu domu dovedoše. "Ovdje smo", rekoše oni, "dovedeni zbog novca koji nam je prvi put u vreće vraćen. On se sprema da na nas nasrne pa da nas, zajedno s magarcima našim, u roblje pretvori."
(19) Zato se oni upravitelju Jozefova doma primaknuše i na ulazu mu se u kuću obratiše: (20) "Oprostite, gospodaru", rekoše oni, "ovdje smo, doista, još jednom prije dolazili hrane da nabavimo. (21) Ali u mjestu gdje stadosmo da konačimo vreće svoje odriješismo, i gle – novac svakoga od nas na vrhu vreće njegove, naš novac, sav. Evo smo ga natrag donijeli. (22) I još smo donijeli novca, hrane da kupimo. Mi ne znamo ko nam je novac naš u vreće naše stavio."
(23) On reče: "Smirite se, ne bojte se! Vaš Bog i Bog oca vašeg dao vam je blago u vrećama vašim; u mene je vaš novac." Tad im Šimona izvede.
(24) Onda čovjek u kuću Jozefovu ljude uvede, vode im doturi te noge opraše, a magarcima njihovim hrane stočne dade. (25) Oni pripremiše darove svoje za Jozefov dolazak u podne, jer bijahu čuli da će tamo jesti.
(26) Kad je Jozef kući došao, iznesoše mu u kuću darove koje bijahu donijeli i pred njim se duboko do zemlje nakloniše. (27) On ih za zdravlje upita, a potom reče: "Je li dobro vaš otac stari, o kojem ste mi kazivali? Je li još uvijek živ?"
(28) Oni odgovoriše: "Sluga tvoj, otac naš, dobro je; još uvijek je živ." I duboko se nakloniše iskazujući poštovanje.
(29) Dižući pogled, on opazi brata svoga Benjamina, sina majke svoje, pa upita: "Je li ovo vaš najmlađi brat, o kojem ste mi kazivali?" I još reče: "Bog prema tebi milosrdan bio, sine moj!" (30) Jozef pohitje van, jer bijaše duboko ganut zbog brata svoga, pa potraži mjesto gdje bi zaplakao; uđe u svoju odaju i tamo zaplaka.
(31) Potom lice svoje sapra, iziđe i, obuzdavajući se, reče: "Poslužite jelo."
(32) I poslužiše njega napose, braću napose, a i Egipćane koji su s njim jeli napose; Egipćani ne bi mogli jesti s hebrejima, jer to je Egipćanima mrsko bilo. (33) Ljudi su pred njim posjedali, najstariji po starini, a i najmlađi po mladosti, i jedni su u druge zapanjeno gledali. (34) Jelo sa svoga stola doturao je njima, a Benjaminov obrok bio je koliko pet drugih. Tako su se oni gostili i s njim slobodno pili.

Srebreni pehar u Benjaminovoj vreći

44 Onda Jozef zapovjedi upravitelju doma svoga: "Napuni vreće ovih ljudi hranom koliko god mogu ponijeti, i metni novac svakoga čovjeka navrh vreće njegove. (2) A pehar moj, onaj srebreni, metni u otvor na vreći najmlađega, i novac njegov za žito." I on učini kako Jozef reče.

[120] V. 37:25.

[121] V. 37:25.

[122] V. 37:25.

(3) Kad je jutro svanulo, ljude na put s magarcima
njihovim otpremiše. (4) Oni izidoše iz grada i još ne
bijahu daleko odmakli, kad Jozef upravitelju doma
svoga reče: "Smjesta kreni za onim ljudima, pa kad
ih sustigneš, reci im: 'Zašto dobro zlim vraćate? (5)
Nije li ovo pehar iz kojeg gospodar moj pije, a njime
se i za proricanje služi. Čineći ovo, zlo ste učinili!' "
(6) Kad ih sustiže, on im ove riječi ponovi. (7) Ali
mu oni rekoše: "Zašto gospodar naš takve riječi
govori? Daleko bilo od sluga tvojih da nešto takvo
urade! (8) Čak smo ti iz zemlje kanaanske donijeli
i novac što ga navrh vreća svojih nađosmo. Kako
bismo onda mogli srebro ili zlato iz kuće gospo-
dara tvoga ukrasti? (9) Ako se u nekog od sluga
tvojih to pronađe – taj neka umre; a ostali će gos-
podaru tvome robovi biti."
(10) "Dobro", reče on, "neka bude kako vi kažete.
Onaj kod kojeg se pronađe mojim će robom po-
stati, a vi ostali krivnje ćete oslobođeni biti." (11)
Onda svaki od njih vreću svoju hitro na zemlju
spusti i odriješi je. (12) On je pretraživao, počevši
od najstarijega i završavajući s najmlađim. A pe-
har se u Benjaminovoj vreći nađe. (13) Nato oni
halje svoje rastrgaše[123], pa kad svaki čovjek ma-
garca svoga natovari, u grad se vratiše.
(14) Kad Jehuda i braća njegova u kuću Jozefovu
uđoše, on još uvijek bješe tu. Oni se preda nj na ze-
mlju baciše. (15) Jozef im reče: "Kakvo ste to djelo
počinili? Zar ne znate da čovjek poput mene zbilja
proricati znade?"
(16) "Šta možemo gospodaru mome kazati?",
reče Jehuda. "Šta možemo reći? U čemu možemo
opravdanje naći? Bog je razotkrio grijeh sluga tvo-
jih. Eto nas: robovi smo gospodara moga, i mi i
onaj kod kojeg se pehar nađe."
(17) Ali Jozef reče: "Daleko od mene bilo takvo što
da uradim! Samo čovjek kod kojeg se pehar našao
moj će rob biti, a vi ostali u miru ocu svome idite."

Jehuda se zauzima za Benjamina

(18) Onda mu se Jehuda primaknu pa reče: "Mo-
lim te, gospodaru moj, dopusti da gospodar moj
čuje riječ sluge svoga. Ne srdi se na slugu svoga,
jer samom si faraonu ravan. (19) Gospodar je moj
pitao sluge svoje, govoreći: 'Imate li oca ili brata?'
(20) A mi smo gospodaru mome odgovorili: 'Ima-
mo stara oca i mlada brata, dijete koje mu se u sta-
rosti rodi. Brat je njegov mrtav, pa je on jedini od
majke svoje ostao, i otac ga njegov voli.'
(21) Onda si ti slugama svojim kazao: 'Dovedite ga
meni ovamo da ga oči moje vide.' (22) A mi smo
gospodaru mome kazali: 'Mladić ne može oca svo-
ga ostaviti, jer ako bi oca svoga ostavio, otac bi mu
umro.' (23) Ali si ti slugama svojim rekao: 'Ako naj-
mlađi brat vaš ovamo s vama ne dođe, pred oči mi
više ne izlazite!'
(24) Kad smo se vratili slugi tvome, ocu mome,
rekli smo mu šta gospodar moj reče. (25) Onda
otac naš reče: 'Idite natrag i još nam malo hrane
nabavite.' (26) Ali mi rekosmo: 'Ne možemo dolje
ići. Samo ako naš najmlađi brat s nama bude, tada
ćemo dolje otići; jer ne možemo čovjeku na oči izi-
ći ako naš najmlađi brat s nama ne bude.'
(27) Tvoj sluga, otac moj, reče nam: 'Znate da mi
je žena dva sina rodila. (28) Jedan od njih ode od
mene, pa rekoh: 'Sigurno je rastrgan!' I od tada ga
više ne vidjeh. (29) Ako i ovoga od mene uzmete,
i zlo ga snađe, moju sijedu glavu u tuzi ćete dolje
u Šeol[124] svaliti.'
(30) Zato sada, kad dođem slugi tvome, ocu
mome, a mladić s nama ne bude, i ako otac moj,
čiji je život s mladićevim životom čvrsto povezan,
(31) vidi da mladić s nama nije, umrijet će. Tako
će tvoje sluge sijedu glavu sluge tvoga, oca svoga, u
tuzi dolje u Šeol svaliti. (32) Sluga je tvoj ocu svo-
me jamstvo za mladića položio riječima: 'Ako ti ga
ne vratim, ocu svome neka sam kriv dovijeka.'
(33) Zato te sada molim neka sluga tvoj kao rob
gospodaru mome umjesto dječaka ostane, a dje-
čak neka se s braćom svojom vrati. (34) Jer kako
ću natrag ocu svome otići ako dječak sa mnom
ne bude? Ne! Ne dopusti da vidim jad koji bi oca
moga snašao!"

Jozef se otkriva braći

45 Onda se Jozef pred svima što ga okruži-
vahu više nije mogao svladati, pa povika:
"Neka svi od mene odu!" Tako s Jozefom niko ne
bijaše kad se braći svojoj otkrio. (2) I tako je glasno
suze ronio da su ga Egipćani čuli. I faraonovi uku-
ćani za to su doznali.
(3) Jozef braći svojoj reče: "Ja sam Jozef! Je li mi
otac još uvijek živ?" Ali braća njegova ne umjedoše
mu odgovoriti jer pred njim užasnuti bijahu.

[123] Bio je to znak dubokog bola i žalosti (v. i 37:29).

[124] V. 42:38.

(4) Onda Jozef braći svojoj reče: "Molim vas priđite mi bliže!" I oni priđoše, a on reče: "Ja sam brat vaš Jozef, onaj kojeg ste u Egipat prodali! (5) A sada, ne žalostite se i ne srdite se na se što ste me ovamo prodali, jer Bog me pred vama posla da se život sačuva. (6) Dvije su godine već kako je glad u zemlji, a još pet godina neće se ni orati ni žeti. (7) Ali Bog mene pred vama posla da vam trag na zemlji sačuva i živote vam uz golemo izbavljenje spasi. (8) Niste me, dakle, vi, nego me je Bog ovamo poslao. On me ocem faraonu učinio, i gospodarom sveg doma njegova, i vladarom cijeloga Egipta. (9) Požurite ocu mome i recite mu: Ovako kaže sin tvoj Jozef: 'Bog me je gospodarom cijeloga Egipta učinio; dođi ovamo meni, ne oklijevaj! (10) Živjet ćeš u kraju Gošenu; bit ćeš blizu mene – ti i djeca tvoja i unučad tvoja, i stada tvoja i krda tvoja, i sve što imaš. (11) Tamo ću se i ja za te brinuti, jer još je pet godina gladnih, pa biste ti i ukućani tvoji i što god je tvoje neimaštvom pogođeni bili.'
(12) Evo, vaše oči vide, i oči brata moga Benjamina, da vam to usta moja govore. (13) Ispričajte ocu mome o dobru glasu što ga ja u Egiptu uživam, i o svemu što ste vidjeli. Morate požuriti i ovamo dolje oca mi dovesti." (14) Onda pade bratu svome Benjaminu oko vrata pa u plač briznu, a i Benjamin zaplaka o vratu njegovu. (15) I svu braću svoju on izljubi i plakaše im u naručju. A onda braća njegova porazgovaraše s njim.
(16) Kad su vijesti o dolasku Jozefove braće do faraonova dvora doprle, faraonu i svim službenicima njegovim drago bijaše. (17) Faraon reče Jozefu: "Kaži braći svojoj: Ovako uradite: natovarite životinje svoje i u zemlju se kanaansku vratite, (18) pa oca svoga i ukućane svoje uzmite i meni dođite. Ja ću vam najbolju zemlju u Egiptu dati, i vi ćete u obilju zemlje uživati. (19) I još im zapovjedi: Ovako uradite: potjerajte iz zemlje egipatske kolâ za djecu svoju i žene svoje, povedite oca svoga i dođite. (20) Za svoja dobra nikako se ne brinite jer sve što je najbolje u zemlji egipatskoj vaše je."

Povratak Jozefove braće u Kanaan

(21) Sinovi Israilovi tako i učiniše. Jozef im kola dade, kako faraon bijaše zapovjedio, a dade im i zalihe hrane za put. (22) Svakome je novo odijelo dao, a Benjaminu dade tri stotine srebrenika[125] i petere haljine. (23) A ovo spremi ocu svome: deset magaraca natovarenih najboljim stvarima iz Egipta i deset magarica natovarenih žitom, hljebom i ostalom hranom ocu za put. (24) A onda otpremi braću svoju. Dok su odlazili, reče im: "Nemojte se na putu zavaditi!"
(25) Tako oni krenuše iz Egipta i dođoše u zemlju kanaansku ocu svome Jakovu. (26) Oni mu rekoše: "Jozef je još živ! I doista on je vladar nad svom zemljom egipatskom!" Njemu se srce skameni, jer im ne povjerova. (27) Ali kad mu ispričaše sve što im Jozef bijaše kazao, i kad on vidje kola što ih Jozef bijaše poslao da ga prevezu, duh oca njihova Jakova oživje. (28) Onda Israil reče: "Dosta je! Sin moj Jozef još je živ! Poći ću i vidjeti ga prije negoli umrem."

Jakov odlazi u Egipat

46 Tako Israil sa svim što je imao na put krenu pa dođe u Beer Šebu te prinese žrtve Bogu oca svoga Izaka. (2) I Bog se Israilu u priviđenju noću obrati i reče: "Jakove! Jakove!"
"Evo me", odgovori on.
(3) "Ja sam Bog", reče on, "Bog oca tvoga! Ne boj se dolje u Egipat otići, jer ja ću te ondje golemim narodom učiniti. (4) Ja ću s tobom dolje u Egipat otići, i sigurno ću te ponovo natrag dovesti. A Jozef će ti oči sklopiti."
(5) Onda se Jakov iz Beer Šebe podiže, a sinovi Israilovi odvedoše oca svoga Jakova i djecu svoju i žene svoje u kola što ih faraon bijaše poslao da ga prevezu. (6) Uzeše sa sobom i stoku svoju i imetak svoj što ga bijahu u zemlji kanaanskoj stekli, te Jakov i svi potomci njegovi u Egipat dođoše. (7) Sinovi njegovi i unuci njegovi, i kćeri njegove i unuke njegove, i svi potomci njegovi bijahu s njim: on ih sa sobom u Egipat povede.

Jakovljevi potomci u Egiptu

(8) Ovo su imena sinova Israilovih – Jakov i potomci njegovi – koji dođoše u Egipat: Ruben, prvjenac Jakovljev;
(9) Rubenovi sinovi: Hanok, Palu, Hecron i Karmi;
(10) Šimonovi sinovi: Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Cohar i Šaul, sin Kanaankin;
(11) Levijevi sinovi: Geršon, Kehat i Merari;
(12) Jehudini sinovi: Er, Onan, Šelah, Perec i Zerah. Er i Onan umriješe u zemlji kanaanskoj; Perezovi sinovi bijahu Hecron i Hamul;

[125] Oko tri i po kilograma.

(13) Isakarovi sinovi: Tola, Puvah, Jašub[126] i Šimron;
(14) Zebulunovi sinovi: Sered, Elon i Jahleel.
(15) To su sinovi Leini što ih ona rodi Jakovu u Padan Aramu, i još kći njegova Dina. Svih sinova njegovih i kćeri njegovih trideset je i troje bilo.
(16) Gadovi sinovi: Sifjon, Hagi, Šuni, Ecbon, Eri, Arodi i Areli;
(17) Ašerovi sinovi: Imnah, Išvah, Išvi i Berijah, a sestra im bijaše Sera; Berijahovi sinovi: Heber i Malkiel.
(18) To su sinovi što ih Jakovu rodi Zilpa, koju Laban dade kćeri svojoj Lei. Ona je Jakovu ovo šesnaestero čeljadi rodila.
(19) Sinovi Jakovljeve žene Rahele: Jozef i Benjamin. (20) Jozefu se u zemlji egipatskoj rodiše Manaše i Efrajim, koje mu je Asenata, kći Potifere, svećenika iz Ona, rodila.
(21) Benjaminovi sinovi: Bela, Beker, Ašbel, Gera, Naaman, Ehi, Roš, Mupim, Hupim i Ard. (22) To su sinovi Rahelini koji se rodiše Jakovu – u svemu četrnaestero čeljadi.
(23) Danov sin: Hušim.
(24) Naftalijevi sinovi: Jahceel, Guni, Jecer i Šilem.
(25) To su sinovi Bilhe, koju Laban dade kćeri svojoj Raheli, i ona ih Jakovu rodi – u svemu sedmero čeljadi.

Jakovljevi sinovi u Gošenu

(26) Svih onih koji su s Jakovom u Egipat došli, onih koji bijahu njegovi izravni potomci, ne računajući žene Jakovljevih sinova, u svemu šezdeset i šestero čeljadi bješe. (27) A s dvojicom sinova što se Jozefu u Egiptu rodiše, sve čeljadi doma Jakovljeva koja u Egipat dođe sedamdesetero bješe.
(28) On Jozefu naprijed posla Jehudu da se prije njega u Gošenu pojavi;[127] i oni stigoše u kraj gošenski. (29) Jozef upregnu kola svoja pa ususret ocu svome Israilu u Gošenu krenu. I čim se pred njim pojavi, pade mu oko vrata, i dugo mu o vratu plakaše.
(30) Onda Israil Jozefu reče: "Sad neka umrem, jer vidjeh lice tvoje, i da si još živ!"
(31) A onda Jozef braći svojoj i čeljadi oca svoga reče: "Otići ću i faraonu kazati: 'Braća moja', reći ću mu, 'i čeljad oca moga, koji u zemlji kanaanskoj bijahu, došli su meni. (32) Ovi su ljudi čobani; oni stoku uzgajaju, i sa sobom su poveli stada svoja i krda svoja i sve što imaju.' (33) Kad vas faraon pozove i kaže: 'Čime se bavite?', (34) reći ćete: 'Sluge tvoje od malih nogu pa do danas stoku uzgajaju, i mi i očevi naši' – da bi vam bilo dopušteno nastaniti se u kraju gošenskom, jer su Egipćanima svi čobani mrski."

Jakovljeva porodica nastanjuje se u Gošenu

47 Jozef uđe faraonu pa ga obavijesti i reče: "Otac moj i braća moja, sa stadima svojim i krdima svojim i svime što imaju, dođoše iz zemlje kanaanske, i eno ih u kraju gošenskom." (2) On izdvoji petericu braće svoje pa ih pred faraona izvede.
(3) Faraon braći njegovoj reče: "Čime se bavite?"
"Sluge su tvoje čobani", odgovoriše oni faraonu, "i mi i očevi naši." (4) I još faraonu rekoše: "Došli smo u ovoj zemlji živjeti neko vrijeme, jer stada sluga tvojih ispaše nemaju, a glad je u zemlji kanaanskoj teška. Zato te sada molimo: dopusti slugama svojim da se u kraju gošenskom nastane."
(5) Faraon reče Jozefu: "Otac tvoj i braća tvoja tebi dođoše, (6) a zemljom egipatskom raspolažeš ti: smjesti oca svoga i braću svoju u najboljem kraju zemlje ove, neka u gošenskom kraju žive; i ako znaš da među njima sposobnih imade, onda im brigu o mojoj stoci povjeri."
(7) Onda Jozef uvede oca svoga Jakova i pred faraona ga izvede. Jakov faraona blagoslovi, (8) a faraon Jakova upita: "Koliko ti je godina?"
(9) Jakov odgovori faraonu: "Godina je moga došlačkog života stotinu i trideset. Malo ih je, a tegobne su bile godine života moga, i nisu brojem jednake godinama došlačkog života očeva mojih."
(10) A onda Jakov faraona blagoslovi pa se od njega udalji.
(11) Tako Jozef oca svoga i braću svoju nastani i dade im posjed u zemlji egipatskoj, u najboljem kraju zemlje ove, u kraju Ramsesovu, kako faraon i naredi. (12) Jozef još pribavi hrane ocu svome i braći svojoj i svoj čeljadi oca svoga, prema djeci njihovoj.

---

[126] U samaritanskim starozavjetnim tekstovima i u nekim rukopisima Septuaginte: *Jašub*; u mazoretskim (tradicionalnim) tekstovima: *Job*.

[127] I ovdje se kao i ranije (v. 43:3; 44:16, 18) Jehuda pojavljuje kao izaslanik (glasnogovornik) svoje braće. Zato ga Jakov ovdje šalje u Gošen kao prethodnicu. Kasnije (v. 49:8-10) Jehudino će pleme biti proglašeno nadmoćnim nad ostalim plemenima koja će poteći od Jakova.

Teška glad pritišće zemlju

(13) Nigdje u cijeloj zemlji nije bilo hrane, jer glad uistinu teška bijaše, pa i zemlja egipatska i zemlja kanaanska od gladi malaksaše. (14) Jozef sakupi sav novac što se u zemlji egipatskoj i zemlji kanaanskoj nalazio od žita što su ga kupovali, i novac ovaj Jozef na faraonov dvor odnese. (15) Kad je novca u zemlji egipatskoj i zemlji kanaanskoj nestalo, svi Egipćani dođoše Jozefu i rekoše: "Daj nam hrane! Zašto da pred očima tvojim pomremo? Novca je nestalo!"
(16) "Onda stoku svoju dajte", reče Jozef, "pa ću vam ja hranu u zamjenu za stoku vašu dati, kad je novca nestalo." (17) Tako su oni stoku svoju Jozefu dovodili, a on im je davao hranu u zamjenu za konje, za stada, za krda i za magarad; i on ih je te godine, u zamjenu za svu stoku njihovu, hranom opskrbio.
(18) Kad prođe ta godina, oni mu i sljedeće godine dođoše pa mu rekoše: "Ne možemo od gospodara svoga sakriti da nam je novca nestalo, a naša je stoka u gospodara našeg; ništa nije ostalo za gospodara našega osim tijela naših i njiva naših. (19) Zašto da pred očima tvojim nestanemo, i mi i njive naše? Kupi nas i zemlju našu za hranu, a mi ćemo sa zemljom svojom faraonu robovi biti. Daj nam, dakle, sjemenja da preživimo, da ne umremo, i da zemlja pustom ne ostane."
(20) Tako Jozef svu zemlju egipatsku faraonu kupi. Svaki Egipćanin svoje njive prodade, jer ih je teška glad bila pritisnula. I zemlja postade faraonova.
(21) A narod – njega on od jednog kraja egipatske granice do drugoga u gradove premjesti.[128] (22) Samo zemlju svećenika on ne kupi, jer su svećenici od faraona dobijali jedan dio, i imali su dovoljno hrane od dijela što im ga je faraon davao. Zato oni svoju zemlju nisu prodali.
(23) Onda Jozef reče ljudima: "Vas sam, evo, i zemlju vašu faraonu danas kupio; evo vam sjemena da zemlju zasijati možete. (24) Ali u doba žetve petinu ćete faraonu davati, a četiri će petine vama pripasti kao sjeme za njive i kao hrana za vas i čeljad vašu i djecu vašu."
(25) A oni rekoše: "Živote si nam spasio! Dopusti nam da u očima gospodara svoga blagonaklonost steknemo; a mi ćemo faraonu robovati." (26) Tako Jozef u Egiptu uvede zakon o zemljištu – do dana današnjeg – da faraonu pripada petina; samo zemlja svećenika faraonu ne pripade.

Jozefovo obećanje Jakovu

(27) I Israilci se nastaniše u zemlji egipatskoj, u kraju gošenskom. Oni u njemu imovinu stekoše i bijahu rodni, pa im se broj višestruko umnoži.
(28) Jakov je u zemlji egipatskoj sedamnaest godina živio, a duljina njegova života bijaše stotinu četrdeset i sedam godina. (29) Kad se Israilu primače vrijeme da umre, on pozva sina svoga Jozefa pa mu reče: "Molim te, ako sam u očima tvojim blagonaklonost stekao, stavi ruku svoju pod bedro moje i obećaj mi da ćeš prema meni dobrotu i odanost pokazati. Nemoj me, molim te, ukopati u Egiptu, (30) nego me, kad legnem dolje s očevima svojim, odnesi iz Egipta i tamo gdje su grobovi njihovi[129] ti me ukopaj."
On reče: "Učinit ću kako kažeš."
(31) "Zakuni mi se!", reče on. I Jozef mu se zakle. Onda se Israil pomoli povivši se na uzglavlju ležaja svoga.[130]

Jakov blagosilja Efrajima i Manašea

48 Nakon nekog vremena javiše Jozefu: "Otac ti je, eno, bolestan." Zato on dva sina svoja, Manašea i Efrajima, sa sobom povede. (2) Kad Jakovu rekoše: "Evo ti je sin tvoj Jozef došao", Israil skupi snagu svoju pa sjede u krevetu.
(3) Onda Jakov reče Jozefu: "Bog Svemogući ukaza mi se u Luzu, u zemlji kanaanskoj, i blagoslovi me, (4) i reče mi: 'Učinit ću te rodnim i brojnim, i stvorit ću od tebe zajednicu naroda, i potomcima tvojim poslije tebe zemlju ću ovu u vječni posjed dati.' (5) A sada, oba sina tvoja što ti se u zemlji egipatskoj rodiše prije nego što ti ja u Egipat dođoh – moji su; Efrajim i Manaše moji će biti, kao što su Ruben i Šimon. (6) A djeca koja su ti se nakon njih rodila tvoja će biti; neka se oni zovu po imenima braće svoje u svom nasljedstvu. (7) A ja – kad sam se ja iz Padana vraćao, umrije Rahela, na moju žalost, u zemlji kanaanskoj, na putu, kad smo bili nedaleko od Efrate. Tako sam je tamo uz put u Efratu (to jest Betlehem) ukopao."

[128] Ovako stoji u mazoretskom tekstu. U samaritanskim tekstovima te u tekstovima Septuaginte i Vulgate umjesto *u gradove premjesti* stoji *i u roblje ih pretvori*.

[129] Tj. u pećini Makpeli.

[130] Ova posljednja rečenica može značiti i: "Onda se Israil pokloni oslanjajući se na vrh svoga štapa."

(8) Kad Israil ugleda sinove Jozefove, upita: "Ko su ovi?"
(9) Jozef ocu svome reče: "Ovo su sinovi moji koje mi je Bog ovdje podario."
Tad Israil reče: "Dovedi mi ih da ih blagoslovim."
(10) Israilu od starosti bijahu oslabile oči, i jedva mogaše vidjeti. Onda mu Jozef privede sinove svoje, a on ih poljubi i prigrli.
(11) Israil Jozefu reče: "Nikada ni slutio nisam da ću lice tvoje opet vidjeti, a gle – Bog mi dade i djecu tvoju da vidim."
(12) Onda ih Jozef skinu s koljena Israilovih i licem se svojim do zemlje nakloni. (13) I Jozef ih obojicu uze, Efrajima svojom desnicom prema Israilovoj ljevici, i Manašea svojom ljevicom prema Israilovoj desnici, pa ih njemu primače. (14) Ali Israil ispruži desnicu svoju i spusti je na Efrajimovu glavu, iako on mlađi bješe, i ukrštajući ruke on spusti ljevicu svoju na Manašeovu glavu, iako Manaše prvjenac bješe.
(15) A onda Jozefa blagoslovi i reče:
"Neka Bog, pred kojim su očevi moji
Abraham i Izak hodili,
Bog, koji je pastir moj bio
sveg života moga
sve do dana današnjega,
(16) anđeo koji me je iz svakog zla izbavljao –
ove dječake neka blagoslovi!
Neka se oni mojim imenom zovu
i imenima očeva mojih
Abrahama i Izaka,
i neka se na zemlji silno umnože!"
(17) Kad Jozef ugleda oca svoga gdje je desnicu svoju na Efrajimovu glavu spustio, ne bi mu drago, pa zgrabi ruku oca svoga ne bi li je s Efrajimove glave na Manašeovu glavu premjestio. (18) Jozef reče ocu svome: "Ne tako, oče moj, ovaj je prvjenac; spusti desnicu svoju na njegovu glavu!"
(19) Ali se otac njegov usprotivi i reče: "Znam, sine moj, znam. I on će narodom postati, i on će velik biti. Ipak, mlađi brat njegov od njeg će veći biti, a njegovi će potomci mnoštvom naroda postati."
(20) On ih toga dana blagoslovi riječima:
"Vama će se Israilci blagosiljati govoreći:
'Učinio te Bog poput Efrajima i Manašea!'"
Tako je Efrajima ispred Manašea stavio.
(21) Onda Israil reče Jozefu: "Gle, ja ću uskoro umrijeti, ali Bog će s vama biti i natrag vas u zemlju očeva tvojih odvesti. (22) A tebi dajem jedan dio više nego braći tvojoj, koji mačem svojim i lukom svojim od Amorejaca uzeh."

Jakov blagosilja svoje sinove

49 Onda Jakov pozva sinove svoje pa reče: "Okupite se da vam kažem šta će vam se u danima koji dolaze dogoditi."
(2) "Okupite se i čujte, o sinovi Jakovljevi;
čujte oca svoga Israila."
(3) "Rubene, ti si prvjenac moj,
moć moja i početak muškosti moje,
ističeš se dikom i snagom se ističeš.
(4) Nemiran kao voda,
više se nećeš isticati,
jer si se na postelju oca svoga uspeo –
na ležaj moj – i okaljao ga."
(5) "Šimon i Levi su braća;
mačevi su im oruđe nasilja.
(6) Neka duša moja ne ulazi u tajno vijeće njihovo,
neka se njihovu zboru ne pridruži,
jer u srdžbi svojoj oni ljude pogubiše
i u obijesti svojoj volove osakatiše.
(7) Prokleta bila srdžba njihova,
jer je tako žestoka,
i bijes njihov,
jer je tako okrutan!
Ja ću ih po Jakovu razdijeliti,
i po Israilu ih raspršiti."
(8) "Jehuda, braća će te tvoja veličati;
ruka će tvoja na vratu dušmanima tvojim biti;
sinovi oca tvoga tebi će se klanjati.
(9) Ti si lavić, o Jehuda;
vraćaš se s plijena, sine moj.
Poput lava on se spušta i liježe, poput lavice,
– ko bi se drznuo da ga razdraži?
(10) Od Jehude se žezlo neće udaljiti,
ni štap vladarev između nogu njegovih,
dok ne dođe onaj kome pripada[131],
kome će narodi poslušni biti.
(11) On magarca svoga za lozu veže,
a magare njegovo za čokot birani;
odjeću svoju on u vinu pere,
a halju svoju u krvi od grožđa.
(12) Oči su mu od vina tamnije,
a zubi njegovi od mlijeka bjelji."
(13) "Zebulun će na obali morskoj živjeti,

[131] Ili: Šiloh. Za ovaj se stih tradicionalno smatra da upućuje na Mesiju.

brodovima će utočište biti;
među će mu se prema Cidonu protezati."
(14) "Isakar je magarac koščat
što među torovima liježe.
(15) Kad vidi da mu je počivalište lijepo
i da je zemlja ugodna,
on će pleća svoja podmetnuti da breme ponese
i prisilnom se radu predati."
(16) "Dan će narodu svome suditi
kao jedno od plemena Israilovih.
(17) Dan će biti zmija na putu,
guja na stazi
što konja vrh kopita ujeda,
te jahač njegov nauznak pada."
(18) "Na spasenje tvoje ja čekam, o Jahve!"
(19) "Na Gada će razbojnici nasrnuti,
ali on će na njih za petama njihovim nasrtati."
(20) "U Ašera bit će hrane slasne;
poslastica kraljevskih."
(21) "Naftali je košuta slobodna
što krasnu lanad mladi."
(22) "Jozef je grana rodna,
rodna grana pokraj izvora,
čiji se ogranci preko zida veru.
(23) Strijelci su ga ljuto napali,
i strijeljali ga i mučili.
(24) Ali luk njegov čvrst ostade,
a ruke njegove vrsne,
od ruku Moćnoga Jakovljeva,
od Pastira, Stijene Israilove,
(25) od Boga oca tvoga, koji ti pomaže,
od Svemogućega, koji te blagosilja
blagoslovima odozgo s nebesa,
blagoslovima bezdana što dolje leži,
blagoslovima iz prsa i utrobe.
(26) Blagoslovi oca tvoga
uzvišeniji su od blagoslova drevnih gora,
od dobrostivosti prastarih brda.
Neka oni na Jozefovoj glavi budu,
na tjemenu glave prviša među braćom svojom."
(27) "Benjamin je vuk proždrljiv;
ujutro on lovinu proždire,
a navečer plijen dijeli."
(28) Sve su to plemena Israilova – njih dvanaest, a ovo im otac njihov reče kad ih blagoslovi, dajući svakome blagoslov koji mu pristaje.
(29) A onda ih naputi i reče: "Ja ću se uskoro narodu svome pridružiti. Sahranite me s očevima mojim u pećini na polju Efrona Hetita, (30) u pećini na polju Makpeli, pokraj Mamre, u zemlji kanaanskoj, što ju je Abraham, zajedno s poljem, kupio od Efrona Hetita kao mjesto za sahranjivanje. (31) Tamo su Abraham i žena njegova Sara sahranjeni; tamo su Izak i žena njegova Rebeka sahranjeni; i tamo sam ja Leu sahranio. (32) Polje i pećina što je na njemu kupljeni su od Hetita."
(33) Kad je Jakov završio s uputama za sinove svoje, podiže noge svoje na krevet i izdahnu – narodu se svome pridruži.

Jakovljeva sahrana

50 Jozef pade na oca svoga i nad licem njegovim zaplaka te ga poljubi. (2) Onda Jozef naredi liječnicima koji njemu u službi bijahu da oca njegova Israila balzamiraju. Tako liječnici balzamiraše Israila. (3) Trebalo je punih četrdeset dana, jer toliko je potrebno za balzamiranje. I Egipćani ga sedamdeset dana oplakivahu.
(4) Kad su dani žalosti prošli, Jozef se obrati dvorjanima faraonovim i reče: "Ako sam u očima vašim blagonaklonost stekao, molim vas obratite se faraonu i recite mu: (5) otac me je moj zakleo riječima: 'Ja ću uskoro umrijeti; sahrani me u grob koji sam sebi u zemlji kanaanskoj iskopao.' Zato me, molim te, pusti da odem gore i oca svoga sahranim; a onda ću se vratiti."
(6) Faraon reče: "Otiđi gore i oca svoga sahrani, kako te je i zakleo da učiniš."
(7) Tako Jozef ode oca svoga da sahrani, a s njim pođoše i svi službenici faraonovi, dostojanstvenici s dvora njegova i svi dostojanstvenici iz zemlje egipatske, (8) i sva čeljad Jozefova i braća njegova i čeljad oca njegova. Samo su djeca njihova i stada njihova i krda njihova u kraju gošenskom ostali. (9) S njim pođoše i kola i konjanici; i to je zbilja velika pratnja bila.
(10) Kada prispješe na gumno atadsko, s onu stranu Jordana, ondje su mnogo i gorko naricali; i tamo je on sedam dana za ocem svojim žalio. (11) Kad stanovnici te zemlje, Kanaanci, vidješe tugovanje na gumnu atadskom, rekoše: "Egipćani održavaju svečani obred naricanja." Zato se to mjesto zove Abel-Micrajim[132]; ono je s onu stranu Jordana.
(12) Tako Jakovljevi sinovi učiniše kako im je i zapovjedio: (13) odnesoše ga u zemlju kanaansku i sahraniše ga u pećini na polju Makpeli, pokraj

[132] Abel-Micrajim znači *mjesto naricanja u Egipćana* ili *travnjak Egipćana*.

Mamre, što ju je Abraham, zajedno s poljem, kupio od Efrona Hetita kao mjesto za sahranjivanje. (14) Pošto je oca svoga sahranio, Jozef se u Egipat vrati, on i braća njegova, i svi ostali koji s njim pođoše da mu oca ukopaju.

Jozefovo dobročinstvo prema braći

(15) Kad braća Jozefova vidješe da im je otac umro, rekoše: "Šta ako nam Jozef zamjeri i uzvrati nam za sve zlo koje smo mu učinili?" (16) Zato Jozefu ovako poručiše: "Otac tvoj, prije nego što umrije, ove upute ostavi: (17) 'Ovako ćete Jozefu kazati: Molim te, usrdno te molim, oprosti braći svojoj grijehe i nepravde koje su počinili jer su se okrutno prema tebi ponijeli.' A sada, molimo te, oprosti grijehe slugama Boga oca svoga!" Kad mu to rekoše, Jozef zaplaka.
(18) Onda braća njegova dođoše pa preda nj padoše te rekoše: "Mi smo, evo, sluge tvoje!"
(19) Ali Jozef im reče: "Ne bojte se! Ta jesam li ja namjesto Boga? (20) Kanili ste da mi naudite, ali Bog je kanio da dobro bude da bi učinio što je sada učinjeno, da bi živote mnoge sačuvao. (21) Zato se ne bojte, ja ću se za vas i djecu vašu brinuti!" Tako ih je on ljubaznim riječima utješio.

Jozefova smrt

(22) Jozef ostade u Egiptu, on i sva čeljad oca njegova. Jozef poživje stotinu i deset godina (23) i dočeka treće koljeno djece Efrajimove. A i djeca Makirova, sina Manašeovog, i ona su se na Jozefovim koljenima rađala.
(24) Onda Jozef reče braći svojoj: "Ja ću uskoro umrijeti, ali će se Bog sigurno za vas brinuti i iz ove vas zemlje u zemlju koju je on pod prisegom Abrahamu, Izaku i Jakovu obećao – odvesti." (25) Onda Jozef učini da sinovi Israilovi prisegu polože i reče: "Bog će se sigurno za vas brinuti, a vi ćete onda kosti moje odavde odnijeti."
(26) Tako Jozef umrije u dobi od stotinu i deset godina; i pošto ga balzamiraše, u Egiptu ga u lijes položiše.

IZLAZAK

Općenito se smatra da je izlazak jevrejskih plemena iz Egipta, gdje su sužnjevali četiri stotine godina i služili egipatskog faraona, temeljni događaj ove knjige. Tema o izlasku iz egipatskog sužanjstva nije jedina o kojoj se govori u ovoj knjizi; postoje i druge, gotovo jednako važne teme i epizode vezane uz događaj izlaska, kao što je tema o savezu, tema o podizanju čadora sastanka, koji će biti znak da se Bog Israilov "učadorio" među svojim narodom, potom tema o novom zbiru uputa i propisa o dobrovoljnom i slobodnom služenju Bogu kao jedinom Gospodaru, umjesto dotadašnjeg služenja faraonu.
Prema tome, sabirajući glavne epizode i događaje iz knjige Izlaska, mogli bismo zaključiti sljedeće: poglavlja od 1:1 do 15:21 govore o tome kako Bog oslobađa Israil iz ropstva i poražava faraona; poglavlja 15:22–18:27 pripovijedaju o tome kako Bog putuje skupa s Israilom kroz pustinju do svete planine Sinaj; poglavlja 19:1–31:18 iznose događaje u vezi sa sklapanjem saveza na Sinaju između Boga i Mojsija, koji je stajao ispred naroda Israilova; poglavlja 32:1–34:35 govore o vjerolomnosti naroda Israilova, o kršenju saveza i njegovoj ponovnoj uspostavi na poticaj Božiji; poglavlja 35:1–40:38 kazuju o tome da se Israil najzad podlaže uputama i nalozima Božijim, a Bog se, zauzvrat, uprisutnjuje usred izabranog naroda.

Nevolje Israilaca u Egiptu

1 Ovo su imena sinova Israilovih koji su s Jakovom u Egipat otišli, svaki s ukućanima svojim:
(2) Ruben, Šimon, Levi i Jehuda; (3) Isakar, Zebulun i Benjamin; (4) Dan i Naftali; Gad i Ašer. (5) Potomaka Jakovljevih bijaše, brojem, sedamdeset; a Jozef je već bio u Egiptu.
(6) Jozef umrije, i sva braća njegova, i sav taj naraštaj. (7) Ali Israilci rodni bijahu, i silno se namnožiše, i uistinu ojačaše, tako da njima zemlja napučena postade.
(8) Nakon toga novi kralj, koji za Jozefa nije znao, Egiptom zavlada. (9) "Gle", reče on narodu svome, "Israilci postadoše brojniji i silniji od nas. (10) Hajde, mudro s njima postupajmo, inače će se oni još više umnožiti, pa ako rat izbije, dušmanima našim oni će se pridružiti, protiv nas oni će se boriti i iz zemlje će otići."
(11) Zato oni nadzornike nad njima postaviše, prisilnim radom da ih ugnjetavaju, i podigoše faraonu gradove spremišta – Pitom i Ramses. (12) Ali što su ih više tlačili, oni su se više umnožavali i više se širili; tako su od sinova Israilovih oni strahovali. (13) I Egipćani nemilosrdno sinove Israilove na rad nagonjahu. (14) Živote su im zagorčavali prisilnim radom na pravljenju opeke i žbuke i poslom svakim u polju, svim poslovima njihovim koje su im Egipćani bez milosti nametali.
(15) Onda se kralj egipatski obrati hebrejskim babicama, od kojih je jednoj bilo ime Šifra, a drugoj Pua; (16) i reče on: "Kad pri porodu Hebrejkama pomažete i na sjedalu porođajnom njih gledate, ako je muško dijete, ubijte ga, a ako je žensko, ono neka živi!" (17) Ali babice se Boga bojahu i ne učiniše kako im je kralj egipatski naredio da učine: one su mušku djecu u životu ostavljale. (18) Zato kralj egipatski pozva babice pa im reče: "Zašto ste to činile? Zašto ste mušku djecu u životu ostavljale?"
(19) Babice odgovoriše faraonu: "Žene Hebrejke nisu kao žene Egipćanke; one su jake, i prije negoli im babice dođu, one rode."
(20) Tako je Bog babicama dobrom uzvratio, a narod se namnožio i uistinu silnim postao. (21) Babice su se Boga bojale, zato im on obitelji podari.
(22) Onda faraon svemu narodu svom zapovjedi govoreći: "Svako muško dijete koje se rodi u Nil morate baciti, a svako žensko dijete u životu morate ostaviti!"

Mojsijevo rođenje

2 A jedan čovjek iz doma Levijeva ode i kćerju se Levijevom oženi. (2) Žena zanese i rodi sina; pa kad vidje kako je on lijep, tri ga je mjeseca skrivala. (3) A kad ga više nije mogla skrivati, ona mu nabavi sepetić papirusom ispleten pa ga katranom i smolom premaza te dijete u nj položi i metnu ga među trstiku uz obalu Nila. (4) Sestra njegova podalje je stajala, da vidi šta će se s njim zbiti.
(5) Onda faraonova kći siđe do Nila da se okupa, a sluškinje njezine šetale su obalom Nila. Ona ugle-

da sepetić među trstikom pa posla sluškinju svoju, i ona ga donese. (6) Kad ga otvori, ona ugleda dijete – gle: dječak je plakao. I ona se na nj sažali. "Ovo je hebrejsko dijete", reče.
(7) Tad sestra njegova reče kćeri faraonovoj: "Hoću li poći da ti nađem jednu dojilju Hebrejku da za te dijete doji?"
(8) Faraonova joj kći odgovori: "Idi!" A djevojka ode i djetetovu majku dovede. (9) "Uzmi ovo dijete", reče joj kći faraonova, "i za me ga doji, a ja ću ti zaradu tvoju dati." Tako je žena uzela dijete i dojila ga. (10) Kad je dijete uzraslo, ona ga odvede kćeri faraonovoj i ona ga posini. Dade mu ime Mojsije[1] – "jer sam ga iz vode izvadila", reče ona.

Bijeg u Midjan

(11) I dogodi se jednoga dana, kad je Mojsije već bio odrastao, te on ode braći svojoj i gledaše ih kako u muci rade. I opazi jednog Egipćanina kako tuče nekog Hebreja, jednog od braće njegove. (12) On pogleda okolo, i kad vidje da nikoga nema u blizini, on ubi Egipćanina i u pijesak ga zarovi.
(13) Sutradan on iziđe, i gle – dvojica se Hebreja tuku. On upita onog nepravednog: "Zašto tučeš druga svoga?"
(14) A on odgovori: "Ko je tebe vladarom i sucem nad nama postavio? Namjeravaš li ubiti i mene kao što si onog Egipćanina ubio?"
Uto se Mojsije poboja i pomisli: "Mora da se saznalo!" (15) Kad faraon za ovoču, htjede ubiti Mojsija, ali Mojsije umaknu faraonu te se skloni u zemlju midjansku, i ondje sjede pokraj nekog bunara. (16) Svećenik midjanski sedam je kćeri imao; i one dođoše vode da zahvate i pojila naliju, da stado oca svoga napoje. (17) Uto naiđoše neki čobani i rastjeraše ih, ali Mojsije ustade i u pomoć im priteče te im stado napoji.
(18) A kad se one vratiše ocu svome Reuelu, on ih upita: "Zašto ste se danas tako brzo vratile?"
(19) One odgovoriše: "Neki Egipćanin od čobana nas odbrani, i još nam i vode zahvati te stado napoji."
(20) "A gdje je on?", upita on kćeri svoje. "Kako to da ste ga ostavile? Zovnite ga da nešto pojede."
(21) Mojsije prihvati da ostane kod tog čovjeka, a on ga oženi svojom kćerju Ciporom. (22) Cipora rodi sina, a Mojsije mu ime Geršom[2] nadjenu – "jer sam došlac u zemlji tuđinskoj", reče on.
(23) Nakon dugo vremena kralj egipatski umrije. Sinovi Israilovi stenjali su u svome ropstvu i vapili, a vapaj njihov za spas iz ropstva Bogu je uzlazio.
(24) Bog je čuo uzdisanje njihovo, i sjetio se Bog saveza svoga s Abrahamom, s Izakom i s Jakovom.
(25) Bog pogleda sinove Israilove i na njih se obazre.

Plamteći grm

3 Mojsije napasaše stado punca svoga Jitra[3], svećenika midjanskoga. I odvede on stado do zapadne strane pustinje te prispje na Horeb[4], brdo Božije. (2) Tamo mu anđeo Jahvin u razbuktaloj vatri iz grma na vidjelo dođe. On pogleda, i gle – grm plamti, ali ne sagorijeva. (3) I Mojsije reče: "Da pridem sada i vidim ovaj čudan prizor: zašto grm ne sagorijeva."
(4) Kad Jahve vidje da on prilazi da pogleda, zovnu ga Bog iz grma i reče: "Mojsije! Mojsije!"
A Mojsije odgovori: "Evo me!"
(5) Onda Bog reče: "Ne primiči se ovamo! Skini obuću svoju s nogu svojih, jer mjesto na kojem stojiš sveta je zemlja[5]." (6) I on još reče: "Ja sam Bog oca tvoga, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljev." Tad Mojsije lice svoje zakloni, jer bijaše ga strah u Boga gledati.
(7) Jahve reče: "Ja sam doista jade naroda svoga u Egiptu vidio, i čuo sam ih kako vape zbog nadzornika svojih, jer za muke njihove ja znam. (8) Zato sam sišao da ih iz šaka Egipćana izbavim i da ih iz te zemlje u dobru i prostranu zemlju izvedem, u zemlju kroz koju med i mlijeko teku, na mjesto gdje su Kanaanci, Hetiti, Amorejci, Perižani, Hivijci i Jebusejci. (9) Eto, vapaj sinova Israilovih do mene doprije, i ja vidjeh muku kojom ih Egipćani

[1] Mojsije je ime egipatskog porijekla i znači *rođen* (*je*). Ono je sadržano u drugome dijelu faraonskih imena, kao što su, npr., Ahmose, Tutmose, Ramses. Ovo ime u hebrejskom zvuči kao *izvući*, *izvaditi* (Moše); tako se igrom riječi ukazuje na njegovo sudbinsko spašavanje izvlačenjem iz Nila.

[2] U značenju *došlac tamo*.

[3] Drugo ime Mojsijeva punca, koje bi zapravo moglo biti samo titula u značenju *njegova ekselencija*.

[4] Horeb znači *pustinja*, *pustara*, *pustoš*. Ovo bi moglo biti drugo ime za Sinaj. Horeb bi također mogla biti neka druga okolna planina ili brdo u jugoistočnom dijelu Sinajskog poluotoka. Horeb se tradicionalno povezuje s brdom zvanim *Ras es-safsaf* (Vrbin vrh), a Sinaj s planinom zvanom *Džebel Musa* (Mojsijeva gora).

[5] Ta zemlja nije bila sveta po sebi; taj je atribut dobila zato što se na tome mjestu Bog ukazao Mojsiju.

muče. (10) Hajde, dakle, sada: ja te faraonu šaljem da narod moj, sinove Israilove, iz Egipta izvedeš."

Mojsijeva misija

(11) Ali Mojsije reče Bogu: "Ko sam ja da faraonu pođem i sinove Israilove iz Egipta izvedem?"
(12) A on reče: "Ja ću sigurno biti s tobom, a ovo će ti biti znak da sam te ja poslao: kad narod iz Egipta izvedeš, Bogu ćeš se na ovoj gori klanjati."
(13) Onda Mojsije reče Bogu: "Ako, eto, otiđem sinovima Israilovim i kažem im: 'Bog očeva vaših vama me je poslao', a oni me upitaju: 'Kako mu je ime?' – šta ću im reći?"
(14) Bog reče Mojsiju: "JA SAM KOJI JESAM" – i nastavi: "Ovako ćeš sinovima Israilovim kazati: JA JESAM poslao me vama."
(15) I još Bog Mojsiju reče: "Ovako ćeš sinovima Israilovim kazati: 'Jahve[6], Bog očeva vaših, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljev, vama me je poslao.' Ovo je ime moje dovijeka, ime po kojem će me svi naraštaji pamtiti.
(16) Pođi, okupi starješine Israilove pa im kaži: 'Jahve, Bog očeva vaših, Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev na vidjelo mi dođe i reče: Zbilja se brinem zbog vas i zbog onog što vam se u Egiptu čini.
(17) Zato rekoh da ću vas iz bijede vaše u Egiptu odvesti u zemlju Kanaanaca, Hetita, Amorejaca, Perižana, Hivijaca i Jebusejaca, u zemlju kroz koju med i mlijeko teku.'"
(18) "Oni će poslušati ono što ti kažeš; a ti ćeš sa starješinama Israilovim kralju egipatskom otići pa mu kazati: 'Jahve, Bog Hebreja, s nama se susreo. Zato nas sada, molimo te, pusti da otiđemo tri dana hoda u pustinju, da žrtvu prinesemo Jahvi, Bogu svojemu.' (19) Ali ja znam da vas kralj egipatski neće pustiti da idete osim ako ga snažna ruka ne primora. (20) Zato ću ja ruku svoju ispružiti i na Egipat udariti svim čudesima svojim što ću ih usred njega izvesti; a poslije toga on će vas pustiti."
(21) "A ja ću ovim ljudima podariti naklonost u očima Egipćana; pa kad pođete, vi nećete praznih ruku otići, (22) nego će svaka žena od komšinice svoje i žena koje u njenoj kući žive nakita srebrenog i zlatnog zaiskati, a i odjeće; i ti ćeš ih na sinove svoje i kćeri staviti. Tako ćete Egipćane oplijeniti."

[6] Ime *Jahve* vlastito je ime Božije. Ono se izvodi od hebrejskoga glagola *ehje* (ja jesam).

Mojsijeva znamenja

4 Onda Mojsije reče: "A šta ako mi ne povjeruju i ne poslušaju što budem govorio? Jer oni mogu reći: 'Jahve ti se nije ukazao!'"
(2) Jahve mu reče: "Šta ti je to u ruci?"
A on odgovori: "Štap."
(3) Jahve reče: "Baci ga na zemlju!" I baci ga na zemlju, a on se u zmiju pretvori, pa Mojsije pred njom uzmače.
(4) Onda Jahve reče Mojsiju: "Ispruži ruku svoju i za rep je uhvati" – i on ruku svoju ispruži pa je zgrabi, a ona se u ruci njegovoj u štap pretvori –
(5) "tako da mogu vjerovati da se Jahve, Bog očeva njihovih, Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljev, tebi ukazao."
(6) I još mu Jahve reče: "Sad ruku svoju u njedra svoja stavi." Tako on ruku svoju u njedra svoja stavi, a kad je izvuče, gle – ruka mu gubava, poput snijega bijela.
(7) Onda Jahve reče: "Stavi opet ruku svoju u njedra svoja." On opet ruku svoju u njedra svoja stavi, a kad je iz njedara svojih izvuče, gle – ona kao i ostalo tijelo njegovo.
(8) [Tad Jahve reče:] "Ako ti ne povjeruju ili ne posvjedoče prvo znamenje, možda će u svjedočenje drugoga znamenja povjerovati. (9) Ali ako oni ne budu povjerovali ni u jedno od ovih dvaju znamenja ili ne budu hajali za ono što im ti budeš govorio, onda ti iz Nila malo vode zahvati i na suho je tlo prolij: voda koju iz Nila zahvatiš u krv će se na suhome tlu pretvoriti."

Aron, pomagač Mojsijev

(10) Onda Mojsije reče Jahvi: "Oprosti, Jahve, ali ja rječit nikad nisam bio, ni odskora ni otprije, a ni otkad si ti sa slugom svojim govorio; jer ja sam u govoru spor, a na jeziku težak."
(11) Jahve mu reče: "Ko je čovjeku usta stvorio? Ko ga nijemim i gluhim čini? Ko mu vid daje ili ga slijepim čini? Zar to nisam ja, Jahve? (12) Pa idi sada, a ja ću, baš ja, uz usta tvoja biti i kazivat ću ti šta ćeš govoriti."
(13) Ali on reče: "Molim te, Jahve, pošalji glas po kome drugom!"
(14) Rasplamsa se gnjev Jahvin prema Mojsiju, pa on reče: "Zar ti nemaš brata Arona, Levijevca? Ja znam da je on rječit. I evo, on je već tebi ususret krenuo; kad te ugleda, u srcu će se svome obradovati. (15) Ti ćeš njemu govoriti i u usta njegova ri-

ječi metati, a ja ću, baš ja, uz usta tvoja i usta njegova biti i kazivat ću vam šta vam je činiti. (16) On će mjesto tebe narodu govoriti, i on će tebi mjesto usta biti, a ti ćeš njemu mjesto Boga biti. (17) Uzmi u ruku svoju ovaj štap, da znamenja njime pokazuješ."

Mojsije se vraća u Egipat

(18) Onda Mojsije otiđe i vrati se Jitru, puncu svome, te mu reče: "Molim te pusti me da se vratim braći svojoj u Egipat i vidim jesu li još u životu."
A Jitro reče Mojsiju: "Pođi u miru."
(19) Onda Jahve Mojsiju u Midjanu reče: "Vrati se u Egipat, jer svi ljudi koji htjedoše život tvoj mrtvi su." (20) Tako Mojsije uze ženu svoju i sinove svoje, posadi ih na magarca i pođe natrag u zemlju egipatsku. A Mojsije u svoju ruku uze i štap Božiji.
(21) Jahve reče Mojsiju: "Kad se u Egipat vratiš, gledaj da sva čudesa za koja sam ti ja moć dao pred faraonom pokažeš; ali srce njegovo ja ću tvrdokornim učiniti, pa on neće pustiti narod da ode. (22) Onda ćeš faraonu kazati: Ovako veli Jahve: 'Israil je sin moj, prvjenac moj.[7] (23) Zato ti ja velim: pusti sina moga da ide, kako bi mi služio! – Ali ti njega ne htjede pustiti. Gle, zato ću ja ubiti sina tvoga, prvjenca tvoga.'"
(24) I desi se da u nekom konačištu na putu Jahve srete Mojsija i htjede da ga ubije. (25) Ali Cipora uze oštar kremen, obreza sina svoga i kožicu s uda Mojsiju u noge[8] baci. "Ti si mi zbilja krvav mladoženja"[9], reče ona. (26) I Jahve ga se okani. Tad je ona zbog obrezanja rekla "krvav mladoženja".
(27) Onda Jahve reče Aronu: "Pođi u pustinju da se s Mojsijem nađeš." Tako on ode i srete Mojsija u gori Božijoj pa ga poljubi. (28) Onda Mojsije kaza Aronu sve riječi Jahvine s kojima ga on bijaše poslao i sva znamenja koja mu on bijaše naredio da ih pokaže.
(29) Onda Mojsije i Aron otiđoše i sve starješine sinova Israilovih sabraše, (30) i Aron im kaza sve riječi što ih Jahve Mojsiju bijaše rekao. Onda je Mojsije pred ljudima i znamenja pokazao. (31) I ljudi povjerovaše. A kad su čuli da je Jahve zabrinut za sinove Israilove i da je on vidio jade njihove, onda oni ničice padoše i pomoliše se.

Susret s faraonom

5 Poslije toga Mojsije i Aron odoše faraonu i rekoše: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Pusti narod moj da ode kako bi mi svetkovinu u pustinji održao.'"
(2) Ali faraon reče: "Ko je taj Jahve da ja poslušam glas njegov i pustim Israilce da odu? Ja tog Jahvu ne znam, i neću pustiti Israilce!"
(3) Onda oni rekoše: "Bog Hebreja s nama se sastao. Molimo te pusti nas da tri dana hoda u pustinju odemo da žrtvu Jahvi, Bogu našem, prinesemo, inače će on na nas pošastima ili mačem udariti."
(4) Ali kralj egipatski reče im: "O Mojsije i Arone, zašto narod od rada njegova odvraćate? Vratite se poslovima svojim!" (5) I još reče faraon: "Pogledajte, mnogo je sada ljudi u zemlji, a vi biste ih još od posla odvratili!"

Israilci u još većim mukama

(6) Istoga dana izdade faraon zapovijed nadzornicima naroda i poslovođama njegovim i reče: (7) "Ne dajite više ljudima slamu za pravljenje opeke; neka idu i sami sebi slamu skupljaju. (8) Ali tražite od njih da prave isto onoliko opeke koliko su i ranije pravili; ne smanjujte nimalo! Oni su lijeni, zato viču: 'Pusti nas da idemo i žrtvu Bogu svome prinesemo!' (9) Neka se ti ljudi još više poslom zamuče, neka rade, pa se na krive riječi neće obazirati!"
(10) Tad nadzornici naroda i poslovođe njegove iziđoše i rekoše narodu: "Ovako veli faraon: 'Neću vam više slamu davati. (11) Idite i sami sebi slamu nabavljajte gdje god je naći možete, ali vam se posao nimalo neće umanjiti.'" (12) Tako se narod po svoj zemlji egipatskoj raziđe, strnjiku mjesto slame da sabire. (13) Nadzornici su neprestano navaljivali govoreći: "Obavite svoj dio posla, svoju dnevnicu, kao kad ste slamu imali!" (14) K tome su još poslovođe sinova Israilovih, što ih faraonovi nadzornici nad njima bijahu postavili, tukli i pitali: "Zašto svoj dio opeke ni jučer ni danas kao ranije niste namirili?"
(15) Onda poslovođe sinova Israilovih odoše i faraonu se požališe govoreći: "Zašto ovako prema slugama svojim postupaš? (16) Slugama tvojim ne daje se slama, a ipak nam stalno govore: 'Pravite opeku!' I gle – sluge se tvoje tuku, ali krivica je u narodu tvome."

---

[7] Ovo je figura govora kojom se upućuje na posebnu vezu Israilaca s Bogom (v. i Jeremija 31:9; Hošea 11:1).

[8] Ovo je vjerovatno eufemizam za *genitalije*.

[9] Znači: sigurno sam zbog ove krvi muža iznova dobila.

(17) "Vi ste lijeni!", reče on. "Prave lijenčine! Zato govorite: 'Pusti nas da idemo i žrtvu Jahvi prinesemo!' (18) Zato sada idite i radite; jer neće vam se slama dati, ali punu količinu opeke morate napraviti!"
(19) Poslovođe sinova Israilovih vidješe da su u nevolji jer im je rečeno: "Dnevnu količinu opeke ne smijete smanjiti!" (20) Kad su otišli od faraona, sretoše Mojsija i Arona, koji ih čekahu. (21) Oni im rekoše: "Jahve neka vas vidi i sudi vam, jer nas mrskim u očima faraonovim i u očima sluga njegovih učiniste, i dadoste im mač u ruke da nas pobiju!"
(22) Onda se Mojsije vrati Jahvi i reče: "O Jahve, zašto si ti narodu ovome muku donio? Zašto si me ti ikako slao? (23) Otkako sam ja otišao faraonu, u tvoje ime da govorim, on narodu ovome muku zadaje; a ti nikako ne izbavljaš narod svoj!"

Bog Israilcima obećava izbavljenje

6 Onda Jahve reče Mojsiju: "Sad ćeš vidjeti šta ću ja faraonu učiniti; jer pod rukom čvrstom on će ih pustiti da odu, i pod rukom čvrstom on će ih iz zemlje svoje protjerati."
(2) I još Bog Mojsiju reče: "Ja sam Jahve. (3) Ja sam se Abrahamu, Izaku i Jakovu kao Bog Svemogući[10] ukazao, ali po svome imenu Jahve njima se nisam obznanio. (4) I savez sam svoj s njima sklopio da ću im zemlju kanaansku dati, zemlju u kojoj su živjeli kao došlaci. (5) I ja jecaje sinova Israilovih čuh, jer ih u ropstvu Egipćani drže, i ja se saveza svoga sjetih."
(6) "Reci, zato, sinovima Israilovim: 'Ja sam Jahve, i ja ću vas ispod tereta egipatskog izvući, i ja ću vas iz robovanja njima izbaviti. Rukom ispruženom i golemim sudom ja ću vas osloboditi. (7) Onda ću vas ja za narod svoj uzeti, i ja ću vam Bog biti; a vi ćete znati da sam ja Jahve, Bog vaš, koji vas je ispod tereta egipatskog izvukao. (8) Ja ću vas odvesti u zemlju za koju sam ja prisegu položio da ću je dati Abrahamu, Izaku i Jakovu, i vama ću je u posjed dati; ja sam Jahve.'"
(9) Tako je Mojsije govorio sinovima Israilovim, ali ga oni zbog malodušnosti svoje i ropstva okrutnoga nisu slušali.
(10) Onda se Jahve Mojsiju obrati govoreći: (11) "Idi i kaži faraonu, kralju egipatskom, da sinove Israilove pusti iz zemlje svoje."
(12) Ali Mojsije pred Jahvom prozbori: "Gle, sinovi Israilovi nisu me poslušali, kako će me onda, govoru nevješta, faraon poslušati?"
(13) Onda je Jahve govorio Mojsiju i Aronu i zapovijedao im da idu sinovima Israilovim i faraonu, kralju egipatskom, i da izvedu sinove Israilove iz zemlje egipatske.

Rodoslovlje sinova Israilovih

(14) Ovo su glave u domovima očeva svojih. Sinovi Israilova prvjenca Rubena: Hanok i Palu, Hecron i Karmi; to su porodice Rubenove. (15) Šimonovi sinovi: Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Cohar i Šaul, sin Kanaankin; to su porodice Šimonove.
(16) Ovo su imena sinova Levijevih prema naraštajima njihovim: Geršon, Kehat i Merari; a Levi je stotinu trideset i sedam godina živio. (17) Geršonovi sinovi: Libni i Šimi, prema porodicama svojim. (18) Kehatovi sinovi: Amram, Ichar, Hebron i Uziel; a Kehat je stotinu trideset i tri godine živio. (19) Merarijevi sinovi: Mahli i Muši. To su porodice Levijeve prema naraštajima svojim. (20) Amram uze za ženu tetku svoju po ocu Jokebedu, i ona mu rodi Arona i Mojsija; a Amram je stotinu trideset i sedam godina živio. (21) Icharovi sinovi: Korah, Nefeg i Zikri. (22) Uzielovi sinovi: Mišael, Elcafan i Sitri. (23) Aron se oženi Elišebom, kćerju Aminadabovom, sestrom Nahšonovom, i ona mu rodi Nadaba i Abihua, Eleazara i Itamara. (24) Korahovi sinovi: Asir i Elkana i Abiasaf; to su porodice Korahovaca. (25) Aronov sin Eleazar oženi se jednom od Putielovih kćeri, i ona mu rodi Pinhasa. To su glave u domovima Levijevaca prema porodicama njihovim.
(26) To bjehu Aron i Mojsije kojima Jahve reče: "Izvedite sinove Israilove iz zemlje egipatske po vojskama njihovim." (27) Oni su ti koji su faraonu, kralju egipatskom, o izlasku sinova Israilovih iz Egipta govorili; to bijahu Mojsije i Aron.

Božija zapovijed Mojsiju

(28) I desi se na dan kad se Jahve Mojsiju u zemlji egipatskoj obratio (29) da Jahve kaza Mojsiju govoreći: "Ja sam Jahve! Kaži faraonu, kralju egipatskom, sve što ću ti ja reći."
(30) Ali Mojsije pred Jahvom prozbori: "Gle, ja sam govoru nevičan, kako će me onda faraon poslušati?"

[10] V. nap. uz Postanak 17:1.

7 Onda Jahve reče Mojsiju: "Gledaj, ja ću te Bogom faraonu učiniti, a brat tvoj Aron tvojim će prorokom biti. (2) Ti ćeš kazati sve što ti ja zapovjedim, a brat tvoj Aron faraonu će kazati neka pusti sinove Israilove da iz zemlje njegove odu. (3) Ali ja ću srce faraonovo tvrdokornim učiniti, da bih znamenje svoje i čudesa svoja u zemlji egipatskoj umnožio. (4) Kad vas faraon ne posluša, tad ću ja ruku svoju na Egipat metnuti i izvesti vojske svoje, narod svoj, sinove Israilove, iz zemlje egipatske, uz sud golemi. (5) Spoznat će Egipćani da sam ja Jahve, kad ispružim ruku svoju na Egipat i izvedem sinove Israilove iz njihove sredine."
(6) Tako Mojsije i Aron učiniše; kako im Jahve bijaše zapovjedio, tako oni i postupiše. (7) Mojsiju je osamdeset godina bilo, a Aronu osamdeset i tri, kad su s faraonom govorili.

Štap se pretvara u zmiju

(8) I Jahve reče Mojsiju i Aronu: (9) "Kad vam faraon kaže: 'Načinite čudo!' – onda ćeš ti reći Aronu: 'Uzmi štap svoj i pred faraona ga baci; u zmiju će se on pretvoriti.'"
(10) Tako Mojsije i Aron faraonu dođoše i učiniše onako kako je Jahve zapovjedio. I Aron štap svoj pred faraona i svitu njegovu baci, a on se u zmiju pretvori. (11) Onda faraon pozva mudrace i čarobnjake, pa i oni, magovi egipatski, svojim opsjenama isto učiniše. (12) Svaki baci štap svoj, i on se u zmiju pretvori. Ali Aronov štap proguta štapove njihove. (13) No srce faraonovo tvrdo bijaše, i on ih ne posluša, kako Jahve bijaše i rekao.

Voda se pretvara u krv

(14) Onda Jahve reče Mojsiju: "Srce je u faraona tvrdokorno; on odbija da pusti narod. (15) Idi faraonu ujutro. Kad on do vode iziđe, ti mu na obali Nila na susret stani, a štap što se u zmiju pretvorio bješe ti u ruku svoju uzmi. (16) Reći ćeš mu: 'Jahve, Bog Hebreja, poslao me tebi s riječima: Pusti narod moj da ide, u pustinji da mi služi. I gle, sve dosad ti poslušao nisi.'" (17) Ovako Jahve veli: "Po ovome ćeš znati da sam ja Jahve: gle, ja ću po vodi što je u Nilu štapom što je u ruci mojoj udariti, i ona će se u krv pretvoriti. (18) Ribe što su u Nilu pomrijet će, i Nil će se usmrdjeti, pa će Egipćanima mučno biti iz Nila vodu da piju."
(19) Onda Jahve reče Mojsiju: "Kaži Aronu: 'Uzmi štap svoj i ruku svoju nad vodama egipatskim ispruži, i nad rijekama njihovim, i nad prokopima njihovim, i nad jezercima njihovim, i nad svim vodenim zajazima njihovim – krv da postanu; i bit će krvi diljem sve zemlje egipatske, i u sudima drvenim i u sudima kamenim.'"
(20) Tako Mojsije i Aron učiniše, onako kako Jahve bijaše zapovjedio. I on diže štap pa pred faraonom i pred slugama njegovim po vodi što u Nilu bješe udari, i sva se voda što je u Nilu bila u krv pretvori. (21) Ribe što u Nilu bijahu pomriješe, i Nil se usmrdje, tako da Egipćani vodu iz Nila nisu mogli piti. I po svoj zemlji egipatskoj krvi je bilo.
(22) Ali magovi egipatski svojim čarolijama isto učiniše; srce faraonovo tvrdokorno ostade, i on ih ne posluša, kako Jahve i bješe rekao. (23) Onda se faraon okrenu i uđe u dvor svoj – to ga se ne kosnu. (24) I svi su Egipćani oko Nila kopali ne bi li vode pitke našli, jer oni ne mogahu vodu iz Nila piti.

Najezda žaba

(25) Sedam je dana prošlo kako je Jahve po Nilu udario.

8 Onda Jahve reče Mojsiju: "Idi faraonu pa mu reci: 'Ovako Jahve veli: Pusti narod moj da ide, da mi služi. (2) A ako ih ti pustiti ne htjedneš, gle – ja ću na svu zemlju tvoju žabama udariti. (3) Nil će vrvjeti žabama, koje će izlaziti i u kuću ti i u ložnicu ulaziti, i u postelju tvoju, i u kuće sluga tvojih i naroda tvoga, i u peći tvoje i u naćve tvoje. (4) Tako će na tebe i narod tvoj i sve sluge tvoje žabe uskakivati.'"
(5) Onda Jahve reče Mojsiju: "Kaži Aronu: 'Ispruži ruku svoju sa štapom nad rijekama, nad prokopima i nad jezercima, i učini da žabe na zemlju egipatsku navale.'"
(6) I Aron ispruži ruku svoju nad vodama egipatskim, a žabe iziđoše pa zemlju egipatsku poklopiše. (7) Ali i magovi opsjenama svojim isto učiniše: učiniše da žabe na zemlju egipatsku navale.
(8) Onda faraon pozva Mojsija i Arona pa reče: "Molite se Jahvi da ukloni žabe od mene i naroda moga, a ja ću pustiti narod tvoj da ode, da žrtvu Jahvi prinese."
(9) Mojsije reče faraonu: "Čast je tvoja da mi kažeš kad ću se ja za te i sluge tvoje i narod tvoj moliti, da se žabe od tebe i kuća tvojih uklone, da one samo u Nilu ostanu."
(10) "Sutra", reče on.
"Nek bude kako ti kažeš", reče Mojsije, "da znaš da nema nikoga poput Jahve, Boga našega. (11) Žabe

će od tebe i kuća tvojih i sluga tvojih i naroda tvoga otići; one će samo u Nilu ostati."
(12) Onda Mojsije i Aron odoše od faraona, a Mojsije Bogu zavapi zbog žaba kojima on bijaše na faraona nasrnuo. (13) Jahve po riječima Mojsijevim učini, pa žabe po kućama, dvorištima i njivama pocrkaše. (14) I oni ih u hrpe zgrnuše, i zemlja se usmrdje. (15) Ali kad faraon vidje da je stiglo olakšanje, srce mu otvrdje i ne posluša ih, kako Jahve i bješe rekao.

Najezda komaraca

(16) Onda Jahve reče Mojsiju: "Kaži Aronu: 'Zamahni štapom svojim i po prahu zemljanome udari, neka se u komarce[11] po svoj zemlji egipatskoj pretvori.'" (17) Oni učiniše tako: Aron ispruži ruku svoju sa štapom svojim pa udari po prahu zemljanome, a komarci na ljude i životinje navale. Sav prah zemljani po svoj zemlji egipatskoj u komarce se pretvori. (18) Magovi pokušaše opsjenama svojim komarce da stvore, ali ne mogoše. I bjehu komarci po ljudima i po životinjama.
(19) Onda čarobnjaci faraonu rekoše: "Ovo je prst Božiji!" Ali je srce u faraona tvrdokorno bilo, i on ih ne posluša, kako Jahve i bješe rekao.

Najezda muha

(20) Onda Jahve reče Mojsiju: "Porani ujutro i pred faraona, kad on bude k vodi išao, iziđi pa mu kaži: 'Ovako Jahve veli: Pusti narod moj da ide, da mi služi. (21) Jer ako ne pustiš naroda moga, gle – ja ću rojeve muha na te i sluge tvoje i narod tvoj i u kuće tvoje pustiti; kuće egipatske rojevima će muha vrvjeti, a i zemlja na kojoj su.'"
(22) "Ali toga dana ja ću nastranu odvojiti zemlju gošensku, u kojoj narod moj živi, pa nijednoga roja muha tamo neće biti, tako da znaš da sam ja, Jahve, usred zemlje ove. (23) Ja ću narod svoj od naroda tvoga razlučiti. Sutra će se ovaj znamen zbiti."
(24) Onda Jahve tako učini. I gusti rojevi muha uletješe u kuću faraonu, i kuće sluga njegovih; rojevima muha sva zemlja egipatska opustošena postade.
(25) Faraon pozva Mojsija i Arona pa reče: "Idite, žrtvu Bogu svome prinesite u zemlji ovoj."
(26) Ali Mojsije reče: "Nije pravo da se tako radi, jer su Egipćanima gnusne žrtve koje mi Jahvi, Bogu svome, prinosimo. Pa ako Egipćanima na oči prinesemo žrtve koje su im gnusne, neće li nas onda oni kamenovati? (27) Mi moramo tri dana hoda u pustinju otići i žrtve Jahvi, Bogu svome, kako nam on zapovijeda prinijeti."
(28) Faraon reče: "Ja ću vas pustiti da idete, u pustinji žrtve Jahvi, Bogu svome, da prinesete, samo ne idite predaleko. I za me se molite."
(29) Onda Mojsije reče: "Gle, ja odlazim od tebe, i ja ću se Jahvi moliti da se sutra rojevi muha od faraona, sluga njegovih i naroda njegova udalje; samo neka faraon opet prijevarno ne postupi ne puštajući narod da ode i žrtvu Jahvi prinese!"
(30) Tako Mojsije od faraona ode i Jahvi se pomoli.
(31) Jahve učini kako je Mojsije i tražio, pa rojeve muha od faraona, od sluga njegovih i od naroda njegova ukloni; i nijedna ne ostade. (32) Ali i ovoga puta srce u faraona tvrdokorno ostade, i on ne pusti narod da ode.

Pomor stoke

9 Onda Jahve reče Mojsiju: "Idi faraonu pa mu kaži: 'Ovako veli Jahve, Bog Hebreja: Pusti narod moj da ide, da mi služi. (2) Akoli ih ne htjedneš pustiti i budeš ih zadržavao, (3) gle – ruka Jahvina težak će pomor stoci tvojoj što je u polju donijeti: konjima, magarcima, devama, krdima i stadima. (4) Ali stoku Israilovu Jahve će od stoke egipatske razlučiti, pa tako ništa od svega što sinovima Israilovim pripada neće stradati.'"
(5) Jahve je tačno vrijeme odredio, rekavši: "Sutra će ovo Jahve u zemlji učiniti." (6) Tako to Jahve sutradan i učini, i sva stoka egipatska pomrije, a od stoke sinova Israilovih nijedno grlo ne uginu.
(7) Faraon posla da izvide, i gle – nijedno grlo od stoke Israilove ne bješe uginulo. Ali srce u faraona tvrdokorno bijaše, i on ne pusti naroda.

Zaraza čirevima

(8) Onda Jahve reče Mojsiju i Aronu: "Zagrabite pune pregršti pepela iz peći, pa neka ga Mojsije faraonu pred očima u nebo baci. (9) On će se po svoj zemlji egipatskoj u sitnu prašinu pretvoriti, i pretvorit će se u gnojne čireve koji će po svoj zemlji egipatskoj na ljudima i životinjama izbijati."
(10) I oni pepela iz peći zagrabiše, i pred faraona stadoše; Mojsije ga u nebo baci, i on se pretvori

[11] Vjerovatno zool. *Culex pipiens*; pojedini misle da je u pitanju uš (*Pediculus humanus*).

u gnojne čireve, koji na ljudima i životinjama izbiše. (11) Zbog čireva ni magovi ne mogahu pred Mojsijem stajati[12], jer čireva bijaše i po njima i po svim Egipćanima. (12) Ali Jahve srce faraonovo tvrdokornim učini, pa ih on ne htjede poslušati, baš kako je Jahve Mojsiju i rekao.

Grad

(13) Onda Jahve reče Mojsiju: "Porani ujutro pa stani pred faraona i reci mu: 'Ovako veli Jahve, Bog Hebreja: Pusti narod moj da ide, da mi služi. (14) Jer ovaj put ja ću sve pošasti na te i sluge tvoje i narod tvoj sručiti, da znaš da nikoga meni nalik na svoj zemlji nema. (15) Jer da sam ja dosad ruku svoju bio ispružio i na te i narod tvoj pošastima udario, na zemlji te više ne bi bilo. (16) Ali zbilja sam ti ja dopustio da opstaneš, zato da ti moć svoju pokažem i da se moje ime po svoj zemlji obznani. (17) A ti se opet nad narodom mojim uzdižeš i ne daš mu da ode. (18) Gle, sutra u ovo doba ja ću zbilja težak grad poslati, kakav nije viđen u Egiptu otkad je postao pa dosad. (19) Zato sada pošalji – stoku tvoju i sve što u polju imaš na sigurno da odvedu. Svaki čovjek i životinja koji se u polju nađu i ne budu odvedeni u dom, kad se grad na njih sruči, umrijet će.'"
(20) Onaj među slugama faraonovim koji se priboja riječi Jahvine natjera sluge svoje i stoku svoju u kuće da se sklone; (21) ali onaj koji nije mario za riječ Jahvinu sluge svoje i stoku svoju u polju ostavi.
(22) Onda Jahve reče Mojsiju: "Ispruži ruku svoju prema nebu, da grad po svoj zemlji egipatskoj udari: po ljudima i životinjama i po svem bilju poljskom diljem zemlje egipatske." (23) Mojsije štap svoj u nebo podiže, a Jahve grmljavinu i grad posla – i svjetlica je do zemlje sezala. Tako je Jahve po zemlji egipatskoj grad prosipao. (24) I grad je sipao, a munja je neprestano kroz grad sijevala, uistinu bijesna, kakve u svoj zemlji egipatskoj nije bilo otkad je ljudi u njoj. (25) Grad udari po svemu što je u polju bilo diljem sve zemlje egipatske – i po ljudima i po životinjama. Udari grad i po svem bilju u polju i svako stablo poljsko polomi. (26) Samo u zemlji gošenskoj, u kojoj su sinovi Israilovi bili, grada ne bijaše.
(27) Onda faraon posla po Mojsija i Arona te im reče: "Ovaj sam put zgriješio; Jahve je pravedan, a nismo u pravu ja i narod moj. (28) Molite se Jahvi, jer dosta je Božijega groma i grada bilo; a ja ću vas pustiti da odete, i nećete više ostati."
(29) Mojsije mu reče: "Čim izađem iz grada, ja ću ruke ka Jahvi raširiti: grmljavina će stati i grada više neće biti, da znaš da je zemlja Jahvina. (30) Ali ti i sluge tvoje – ja znam da se vi Jahve, Boga, još ne bojite."
(31) I lan i ječam stradaše, jer ječam je u klasu bio, a lan u cvatu. (32) Ali pšenica i žito strvno[13] ne stradaše, jer su oni kasno žito.
(33) Tako Mojsije od faraona ode pa iz grada izađe i ruke svoje ka Jahvi raširi: grmljavina i grad stadoše, i ni kiša više po zemlji nije pljuštala. (34) Ali kad faraon vidje da su kiša i grad i grmljavina stali, on opet zgriješi i srce mu tvrdokornim postade, njemu i slugama njegovim. (35) Srce u faraona tvrdokorno bijaše, pa on ne pusti sinove Israilove, baš kako je Jahve preko Mojsija i kazao.

Najezda skakavaca

10 Onda Jahve reče Mojsiju: "Idi faraonu, jer ja sam učinio da srce njegovo i srca sluga njegovih tvrdokorna postanu, da znamenja ova svoja među njima izvedem, (2) i da ti kazuješ sinu svome i unuku svome kako sam se ja Egipćanima narugao i kako sam ja među njima znamenja svoja izveo, da znate da sam ja Jahve."
(3) Mojsije i Aron otiđoše faraonu pa mu rekoše: "Ovako veli Jahve, Bog Hebreja: 'Dokle ćeš se ti opirati da preda mnom ponizan budeš? Pusti narod moj da ide, da mi služi. (4) Jer ako ne htjedneš pustiti naroda moga, gle – sutra ću ja u zemlju tvoju skakavce dovesti. (5) Oni će površinu zemlje prekriti, pa niko neće moći zemlju vidjeti. Oni će i ono malo što je izmaklo – što vam je nakon grada ostalo – izjesti, i svako će stablo koje vam na polju nikne oni izjesti. (6) Oni će kuće vaše ispuniti i kuće svih sluga tvojih i kuće svih Egipćana; takvo što ne vidješe ni očevi tvoji ni djedovi tvoji, od dana kad u zemlju ovu dođoše pa sve do danas.'" I okrenu se pa od faraona ode.
(7) Sluge faraonu rekoše: "Dokle će nam ovaj čovjek stupica biti? Neka ljudi idu i Jahvi, Bogu svome, služe. Zar ne vidiš da Egipat strada?"

[12] Ovi su čirevi izazivali teške rane po čitavu tijelu, a posebno po koljenima i po nogama (v. Ponovljeni zakon 28:35).

[13] Bot. *Triticum spelta*; tritikala; križanac nastao od pšenice i raži.

(8) Tako Mojsija i Arona dovedoše natrag faraonu,
a on im reče: "Pođite, služite Jahvi, Bogu svome! A
ko su ti koji će poći?" (9) Mojsije reče: "Mi ćemo
sa svojim mladima i svojim starima poći, sa sino-
vima svojim i kćerima svojim, sa stadima svojim i
krdima svojim mi ćemo poći, jer mi Jahvi moramo
svetkovinu održati."
(10) Onda im on reče: "Tako Jahve s vama bio ako
ja ikad vas i djecu vašu pustim da odete! Pazite,
jer opačina je vama na umu! (11) Tako neće biti!
Pođite sada, muškarci, i Jahvi služite, jer to je ono
što želite vi." I otjeraše ih od faraona.
(12) Onda Jahve reče Mojsiju: "Ispruži ruku svoju
nad zemljom egipatskom – za skakavce, na zemlju
egipatsku da navale i sve bilje po zemlji da izjedu,
sve što je iza grada preostalo." (13) Tako Mojsije
štap svoj nad zemljom egipatskom pruži, a Jahve
toga dana cijeloga i te noći cijele po zemlji istoč-
ni vjetar okrenu; a kad jutro osvanu, istočni vjetar
skakavce nanese. (14) Skakavci na svu zemlju egi-
patsku nagrnuše, i po svoj zemlji egipatskoj oni se
spustiše; zbilja ih je mnogo bilo. Toliko skakavaca
nikad nije bilo niti će ih toliko više ikad biti. (15)
Jer oni svu zemlju prekriše, tako da zemlja potam-
nje, i sve bilje zemaljsko oni izjedoše, i sve plodove
sa stabala što ih grad mimoiđe. Tako ni trun ze-
lenila na drvetu i bilju poljskom ne ostade, u svoj
zemlji egipatskoj.
(16) Tad faraon brže-bolje pozva Mojsija i Arona
pa reče: "Ja sam prema Jahvi, Bogu vašem, i prema
vama zgriješio! (17) Zato vas sada molim oprostite
mi još ovaj put grijeh moj i ponizno Jahvu, Boga
svoga, molite da on smrt ovu od mene udalji!"
(18) On ode od faraona i Jahvi se pomoli. (19) I
okrenu Jahve vrlo jak vjetar sa zapada, koji podi-
že skakavce i odnese ih u Trsteno more[14]; nijedan
skakavac nigdje na zemlji egipatskoj ne ostade.
(20) Ali Jahve srce faraonovo tvrdokornim učini,
i on ne pusti sinova Israilovih.

Mrak na zemlji

(21) Onda Jahve reče Mojsiju: "Ispruži ruku svoju
ka nebu, da se mrak na zemlju egipatsku spusti,
mrak što se može opipati." (22) Tako Mojsije ruku
svoju ka nebu ispruži, i mrak se mrkli tri dana na
svu zemlju egipatsku spusti. (23) Jedni druge nisu
vidjeli, niti se bilo ko tri dana sa mjesta svoga ma-
knuo, jedino su svi sinovi Israilovi u boravištima
svojim svjetla imali.
(24) Onda faraon zovnu Mojsija pa reče: "Idite,
služite Jahvi; samo neka stada vaša i krda vaša
ostanu. I žene i djeca vaša s vama neka pođu."
(25) Ali Mojsije reče: "Ti nam moraš dopustiti i
da prinosnice i žrtve paljenice uzmemo, da ih mi
Jahvi, Bogu svome, prinesemo. (26) Zato će i stoka
naša s nama poći; nijedan se papak ostaviti neće,
jer neke ćemo mi uzeti da Jahvi, Bogu svome, slu-
žimo. I sve dok tamo ne dođemo, mi sami nećemo
znati šta ćemo Jahvi prinijeti."
(27) Ali Jahve srce faraonovo tvrdokornim učini,
i on ne bi voljan pustiti ih da odu. (28) Onda mu
faraon reče: "Miči mi se s očiju! Pazi, na oči više
da mi ne izlaziš, jer na dan kad mi na oči izađeš
umrijet ćeš!"
(29) Mojsije reče: "Pravo zboriš! Lica tvoga ja više
nikada vidjeti neću!"

Navještenje smrti prvjenaca

11 Onda Jahve reče Mojsiju: "Još ću jednu po-
šast na faraona i na Egipat natovariti; poslije
toga on će vas pustiti da odavde odete. Kad vas
pusti da odete, on će vas zacijelo odavde sasvim
protjerati. (2) Kaži sada pred svijetom neka svaki
čovjek od komšije svoga i svaka žena od komšinice
svoje predmete srebrene i predmete zlatne zaište."
(3) Jahve narodu blagonaklonost u očima Egip-
ćana podari. A i sam Mojsije u zemlji egipatskoj
veoma cijenjen bijaše, i u očima sluga faraonovih
i u očima naroda.
(4) Mojsije reče: "Ovako veli Jahve: 'Oko ponoći ja
ću Egiptom proći, (5) i svaki će prvjenac u zemlji
egipatskoj umrijeti, od prvjenca faraonova, koji na
prijestolju svome sjedi, pa do prvjenca ropkinje koja
je za kamenom mlinskim, i prvina svaka od stoke.
(6) I u svoj će zemlji egipatskoj nastati velik jauk,
kakva prije nije bilo i kakva više neće biti. (7) Ali ni
na jednog od sinova Israilovih neće ni pas zalajati,
ni na čovjeka ni na životinju – da shvatite vi kako
Jahve razlučuje Egipat od Israilaca.' (8) Sve ove sluge
tvoje meni će doći i preda mnom se nakloniti govo-
reći: 'Idite, i ti i sav narod koji te slijedi!' Poslije toga
ja ću otići." I on s velikim gnjevom ode od faraona.
(9) Onda Jahve reče Mojsiju: "Faraon te neće po-
slušati, pa će se čuda moja u zemlji egipatskoj

[14] Trstenim morem u hebrejskom se nazivaju dva mjesta: prvo, more koje su prešli Israilci kad su izišli iz Egipta; smatra se da se ovaj događaj zbio u blizini močvarne oblasti uz Suecki zaliv, koja je poznata pod imenom Gorka jezera; drugo, Suecki zaliv.

umnožiti." (10) Mojsije i Aron sva ova čuda pred faraonom izvedoše, ali Bog srce faraonovo tvrdokornim učini, pa on ne pusti sinove Israilove da iz zemlje njegove odu.

Pesah

12 I Jahve reče Mojsiju i Aronu u zemlji egipatskoj: (2) "Ovaj će vam mjesec početak mjeseci biti; neka vam on prvi mjesec u godini bude.[15] (3) Kažite svoj zajednici israilskoj: 'Na deseti dan ovoga mjeseca svako neka mladoga brava[16] sebi uzme, prema kućama očeva svojih, jednoga brava za svaku kuću. (4) Pa ako je kuća odveć malehna za jednoga brava, onda neka on i komšija njegov najbliži kući njegovoj uzmu jednoga prema broju čeljadi; prema tome koliko svako čeljade treba pojesti, vi ćete brava podijeliti. (5) Brav vaš neka bude mužjak, bez mahane, godinu star; između ovaca ili koza uzeti ga možete. (6) Vi ćete ga sve do četrnaestoga dana ovog istog mjeseca čuvati, a onda neka ga sva zajednica israilska u sumrak zakolje. (7) I neka krvi uzmu i premažu oba dovratnika i nadvratnik kuća u kojima ga budu jeli. (8) Te iste noći meso neka jedu, na vatri pečeno, i neka ga s beskvasnim hljebom i gorkim travama jedu. (9) Ne jedite od njega ništa sirovo niti kuhano u vodi, nego na vatri pečeno – i glavušu njegovu i noge njegove i iznutrice njegove. (10) I ništa od njega do jutra ne ostavljajte; sve što od njega do jutra ostane vi ćete na vatri spaliti. (11) A ovako ćete ga jesti: opasanih krsta svojih, s obućom svojom na nogama svojim i sa štapom svojim u ruci svojoj; i u žurbi ga jedite – to je Pesah[17] Jahvin.

(12) Jer ja ću se te noći kroz zemlju egipatsku zaputiti i po prvjencima svim u zemlji egipatskoj udariti, i po ljudima i po životinjama; i svim božanstvima egipatskim ja ću presudu donijeti – ja sam Jahve. (13) Krv će vam biti znak na kućama u kojima živite; pa kad vidim krv, ja ću vas preskočiti, i nikakva pošast na vas se neće sručiti da vas uništi kad ja po zemlji egipatskoj udarim.

Blagdan beskvasnog hljeba

(14) I ovaj će dan vama spomen biti, a vi ćete ga kao svetkovinu Jahvi slaviti; kroz naraštaje svoje vi ga kao trajan obred morate svetkovati. (15) Sedam dana vi ćete hljeb beskvasni jesti, ali prvoga dana vi ćete iz kuća svojih kvas iznijeti; jer ko god bude od prvoga dana pa do dana sedmoga išta kvasno jeo – ta će osoba od Israilaca odbačena biti. (16) Prvog ćete dana sveti sabor održati, a sveti sabor i sedmoga dana. Nikakav se posao tim danima ne smije raditi, osim onoga što svaka osoba mora pojesti – jedino to možete pripraviti. (17) I održavajte Blagdan beskvasnog hljeba, jer baš na taj dan ja sam vojske vaše iz zemlje egipatske izveo; održavajte zato ovaj dan kao trajan obred kroz naraštaje svoje. (18) U prvome mjesecu[18], od večeri četrnaestoga dana toga mjeseca, vi ćete hljeb beskvasni jesti, pa sve do večeri dvadeset i prvoga dana toga mjeseca. (19) Sedam dana u kućama vašim kvasa neće biti; jer ko god bude išta kvasno jeo – ta će osoba od zajednice israilske odsječena biti, bio tuđinac bio rodom iz zemlje. (20) Vi nećete ništa kvasno jesti; u svim prebivalištima svojim vi ćete hljeb beskvasni jesti.'"

(21) Onda Mojsije pozva sve starješine israilske pa im reče: "Idite i brava sebi uzmite, prema porodicama svojim, i za Pesah brava zakoljite. (22) Uzmite stručak origana[19] i umočite ga u krv što je u zdjeli, i premažite krvlju što je u zdjeli nadvratnik i oba dovratnika; i neka niko od vas do jutra na vrata kuće svoje ne izlazi. (23) Jer Jahve će proći, po Egipćanima da udari; i kad vidi krv na nadvratniku i dvama dovratnicima, Jahve će mimo vrata proći i neće dati krvniku u vaše kuće da uniđe i po vama udari.

---

[15] Računanje vremena i kalendar, kao i početni mjesec u godini, u starih Israilaca razlikuje se od današnjeg računanja vremena. U Petoknjižju srećemo dva različita kalendara. Jedan počinje u martu / aprilu, a drugi u septembru / oktobru.

Imena mjeseci u hebrejskom kalendaru: abib; nisan (mart / april); ziv (ijar) (april / maj); sivan (maj / juni); tamuz (juni / juli); ab (juli / august); elul (august / septembar); ethanim (tišri) (septembar / oktobar); bul (markešvan) (oktobar / novembar); kislev (novembar / decembar); tebet (decembar / januar); šebat (januar / februar); adar (februar / mart); adar šeni – drugi adar (ovaj trinaesti mjesec dodaje se svake tri godine, kako bi lunarni kalendar pratio solarnu godinu). Imena tamuz i adar šeni ne potječu iz Biblije.

[16] Janje ili jare.

[17] Riječ *pesah* (*pasha*) na hebrejskom znači *proći bez dodira*, *bez štete*. Danas je to jedan od velikih blagdana jevrejskoga svetog kalendara, kojim jevreji čuvaju uspomenu na izlazak iz ropstva u slobodu.

[18] Kad počinje Blagdan beskvasnog hljeba.

[19] Bot. *Origanum maru*; mirisna biljka iz porodice metvica.

(24) I zauvijek se ove upute držite kao odredbe za vas i djecu vašu. (25) Kad dođete u zemlju koju će vam Jahve dati, kao što je i obećao, ovaj ćete obred svetkovati. (26) I kad vam djeca vaša kažu: 'Šta vam obred ovaj znači?', (27) vi ćete reći: 'Ovo je žrtva Pesaha Jahvi, koji prođe mimo kuća sinova Israilovih u Egiptu, kad po Egipćanima udari, a domove naše poštedje.' " A narod se duboko nakloni i pomoli. (28) Onda sinovi Israilovi odoše i tako učiniše; baš kako Jahve bijaše Mojsiju i Aronu zapovjedio, tako oni učiniše.

Smrt prvjenaca

(29) I desi se oko ponoći da Jahve po svim prvjencima u zemlji egipatskoj udari, od prvjenca faraonova, koji je na prijestolju svome sjedio, do prvjenca sužnjeg, koji bijaše u tamnici, i po prvini svakoj od stoke. (30) Faraon ustade u noći, on i sve sluge njegove i svi Egipćani, i velik jauk u Egiptu nastade, jer ne bješe doma u kojemu neko ne umrije.
(31) Tad faraon u noći pozva Mojsija i Arona pa reče: "Ustajte, odlazite od naroda moga, i vi i sinovi Israilovi! Idite, Jahvi se klanjajte, kako rekoste! (32) Povedite i stada svoja i krda svoja, kako rekoste, pa idite, a i mene blagoslovite!"

Izlazak Israilaca

(33) Egipćani su narod požurivali da ga brže-bolje iz zemlje istjeraju – jer: "Svi ćemo pomrijeti!", rekoše oni. (34) Tako narod ponese tijesto svoje prije nego što ono nakvasa: naćve svoje umotane u haljine na plećima svojim.
(35) I učiniše sinovi Israilovi kako Mojsije reče, i zaiskaše od Egipćana predmete srebrene i predmete zlatne, i haljine. (36) Jahve podari narodu blagonaklonost u očima Egipćana, pa im oni dadoše šta zaiskaše; tako oni pokradoše Egipćane.
(37) I zaputiše se sinovi Israilovi od Ramsesa prema Sukotu, oko šest stotina hiljada ljudi pješaka, pored žena i djece. (38) I mnogo drugog svijeta gore s njima pođe, sa stadima i krdima, vrlo mnogo stoke. (39) Od tijesta što ga iz Egipta ponesoše oni beskvasne pogače ispekoše; tijesto nije bilo nakvasalo, jer oni bijahu iz Egipta protjerani, i ne imadoše vremena da hranu sebi priprave.
(40) A vrijeme koje su sinovi Israilovi proživjeli u Egiptu iznosilo je četiri stotine i trideset godina. (41) I kad se navrši četiri stotine i trideset godina, baš toga dana sve vojske Jahvine iz zemlje egipatske izđoše.

Propisi o Pesahu

(42) Jednu noć treba zarad Jahve svetkovati, jer je on njih iz zemlje egipatske izveo; ova je noć zarad Jahve – da je svi sinovi Israilovi kroz sve naraštaje svoje svetkuju.
(43) Jahve reče Mojsiju i Aronu: "Ovo su propisi o Pesahu: nijedan stranac od njeg ne smije jesti; (44) ali rob svakoga čovjeka kupljen novcem, nakon što ga obrežete – on tad od njeg može jesti. (45) Gost ili najamnik od njeg ne smiju jesti. (46) On se mora samo u jednoj kući jesti; vi ne smijete iz kuće nimalo mesa iznijeti niti smijete koju kost od njeg slomiti. (47) Sva zajednica israilska ovo mora svetkovati. (48) Ali ako među vama boravi tuđinac koji Pesah Jahvi svetkovati želi, neka se svi muški njegovi obrežu, pa ga onda pustite da priđe da ga svetkuje; i on će biti kao domorodac u zemlji. Ali niko neobrezan ne može ga jesti. (49) Isti zakon vrijedi za domoroca kao i za tuđinca koji među vama boravi."
(50) Onda svi sinovi Israilovi tako učiniše; oni uradiše baš kako Jahve bijaše Mojsiju i Aronu zapovjedio. (51) I tog istog dana sinove Israilove, po vojskama njihovim, Jahve iz zemlje egipatske izvede.

Posvećivanje prvjenaca

13 Onda Jahve reče Mojsiju, govoreći: (2) "Posvetite meni svakog prvjenca; prvi plod utrobe svake među sinovima Israilovim, i od čovjeka i od životinje – to meni pripada."
(3) Mojsije reče narodu: "Sjećajte se ovoga dana u kojem ste iz Egipta, iz kuće ropstva, izišli; jer snažnom rukom Jahve vas je odatle izveo. I neka se ništa kvasno ne jede. (4) Danas u mjesecu abibu[20] vi ćete izići. (5) I kad vas Jahve dovede u zemlju Kanaanaca, Hetita, Amorejaca, Hivijaca i Jebusejaca, za koju se očevima vašim zakleo da će je vama dati, zemlju kojom med i mlijeko teku – vi ćete obred ovaj u mjesecu ovom održavati. (6) Sedam ćete dana beskvasni hljeb jesti, a sedmoga dana neka svetkovina za Jahvu bude. (7) Beskvasni hljeb neka se sedam dana jede; i neka se u vas ništa kvasno ne nađe, i neka se u granicama vašim nimalo kvasa u vas ne nađe. (8) Ti ćeš toga dana sinu svome kazati, govoreći: 'Ovo je zarad onoga

[20] Prvi mjesec.

što je Jahve za me učinio kad sam ja iz Egipta izišao.' (9) I to će ti kao znak na ruci tvojoj poslužiti, i kao opomena na čelu tvome – da zakon Jahvin u ustima tvojim bude; jer vas je snažnom rukom Jahve iz Egipta izveo. (10) Zato ćete vi zapovijed ovu iz godine u godinu u određeno vrijeme izvršavati.
(11) Pa kad vas Jahve u zemlju Kanaanaca dovede – kako se on vama i očevima vašim zakleo – i dade vam je, (12) vi ćete Jahvi prvi plod utrobe svake posvetiti, i prvi plod od svake životinje koju imate. Muški prvjenci Jahvi pripadaju! (13) A svaki prvi plod magarca vi ćete bravčetom[21] otkupiti; ako ga ne otkupite, onda ćete mu šiju zavrnuti; i svakog prvjenca od ljudi, među sinovima vašim, vi ćete otkupiti.
(14) I kad te sin tvoj u vremenu što će doći upita: 'Šta je ovo?', ti ćeš mu onda reći: 'Snažnom rukom Jahve nas je iz Egipta, iz kuće ropstva, izveo. (15) Desi se, kad nas faraon, tvrdoglav, ne htjede pustiti da idemo, da Jahve svakog prvjenca u zemlji egipatskoj usmrti, i prvjenca od ljudi i prvinu od životinja. Zato ja mužjake Jahvi žrtvujem, prvi plod utrobe svake, a svakog prvjenca od sinova svojih ja otkupljujem.' (16) Tako će to poslužiti kao znak na ruci tvojoj i kao zapis na čelu tvome, jer snažnom rukom Jahve nas iz Egipta izvede."
(17) Kad faraon pusti narod da ide, Bog ih ne povede putem prema zemlji filistinskoj, iako on bijaše bliži, jer Bog reče: "Narod se može predomisliti kad rat vidi, pa se u Egipat vratiti." (18) Zato Bog okolo povede narod putem kroz pustinju prema Trstenome moru; i sinovi Israilovi iz zemlje egipatske u vojničkom stroju izidoše.
(19) Mojsije sa sobom Jozefove kosti ponese, jer Jozef bijaše sinove Israilove svečano zakleo riječima: "Bog će se zacijelo za vas postarati, a vi ćete kosti moje odavde sa sobom ponijeti."
(20) Onda su oni iz Sukota krenuli i u Etamu se na rubu pustinje utaborili. (21) Jahve je pred njima u stupu od oblaka danju išao, putem da bi ih vodio, a noću u stupu od vatre, svjetlo da bi im davao – da oni i noću i danju putuju. (22) On nije ispred naroda danju stup od oblaka niti noću stup od vatre uklanjao.

Faraon u potjeri

14 Onda Jahve reče Mojsiju, govoreći: (2) "Kaži sinovima Israilovim neka se vrate i pred Pi-Hahirotom, između Migdola i mora, neka se utabore; vi ćete se pred Baal-Cefonom, nasuprot njemu, pokraj mora utaboriti. (3) Jer faraon će za sinove Israilove kazati: 'Oni u pometnji zemljom tumaraju; pustinja ih je zatvorila.' (4) Tako ću ja srce faraonovo tvrdokornim učiniti, pa će on za njima u potjeru poći; ali ja ću se nad faraonom i svom vojskom njegovom slavom okititi, a Egipćani će znati da sam ja Jahve." I oni tako učiniše.
(5) Kad je kralju egipatskom rečeno da je narod umakao, faraon i sluge njegove o narodu se predomisliše, pa rekoše: "Šta to učinismo te pustismo Israilce da nam ne služe!" (6) Tako on svoja kola pripremi i vojsku svoju sa sobom povede. (7) Šest stotina probranih kola uze, i sva ostala kola egipatska – a u svima zapovjednici. (8) Srce u faraona, kralja egipatskog, Jahve tvrdokornim učini, te on krenu u potjeru za sinovima Israilovim, dok su sinovi Israilovi slavodobitno izlazili. (9) Onda Egipćani krenu za njima u potjeru sa svim konjima i kolima faraonovim, konjanicima njegovim i vojskom njegovom, i oni ih sustigoše dok su uz more taborovali, pored Pi-Hahirota, ispred Baal-Cefona.
(10) Kako se faraon primicao, sinovi Israilovi pogledaše, i gle – Egipćani za njima idu; silan ih strah obuze, te sinovi Israilovi Jahvi zavapiše. (11) Tad oni Mojsiju rekoše: "Jesi li nas zato što u Egiptu grobova nema izveo, u pustinji da umremo? Zašto si se prema nama ovako ponio izvodeći nas iz Egipta? (12) Nisu li ovo riječi koje smo ti u Egiptu govorili: 'Ostavi nas Egipćanima da služimo'? Jer bolje bi nam bilo da smo Egipćanima služili nego da u pustinji pomremo."
(13) Ali Mojsije reče narodu: "Ne bojte se! Stojte stameno i vidjet ćete spasenje koje će vam Jahve danas donijeti; jer Egipćane koje ste danas vidjeli nikad više nećete vidjeti. (14) Jahve će se za vas boriti, a vi ćete mirni biti."

More se razdvaja

(15) Onda Jahve reče Mojsiju, govoreći: "Zašto mi zapomažete? Reci sinovima Israilovim neka naprijed krenu. (16) A ti – ti štap svoj podigni i ruku svoju nad morem ispruži, vodu da razdijeliš, a sinovi će Israilovi po suhome tlu kroz sredinu proći. (17) A ja – gle, ja ću srca Egipćana tvrdokornim učiniti, pa će oni za njima poći; i ja ću se nad faraonom i svom vojskom njegovom, nad kolima njegovim i konjanicima njegovim, slavom okititi.

[21] Janjetom ili jaretom.

(18) Tad će Egipćani znati da sam ja Jahve, kad se
ja nad faraonom, nad kolima njegovim i konjanicima njegovim slavom okitim."
(19) Anđeo Božiji, koji je pred taborom israilskim išao, pomaknu se i iza njih prođe, a i stup od oblaka ispred njih se maknu te iza njih stade. (20) Tako on između tabora egipatskog i tabora israilskog dođe; kroz noć, oblak je jednima tamu, a drugima svjetlo davao. Zato se oni cijelu noć jedni drugima nisu primicali.
(21) Onda Mojsije ruku svoju nad morem ispruži; a Jahve je cijelu noć snažnim vjetrom istočnim more natrag tjerao, i u suho je tlo more pretvorio, tako su se vode razdijelile. (22) Sinovi Israilovi sredinom mora po suhome tlu prođoše, a vode im s njihove desne i s njihove lijeve strane poput bedema bijahu.
(23) Onda Egipćani u potjeru krenuše, i svi konji faraonovi, kola njegova i konjanici njegovi za njima posred mora krenuše. (24) Za jutarnje straže iz stupa vatre i oblaka Jahve na vojsku egipatsku pogled spusti pa u vojsku egipatsku pometnju unese.
(25) On učini da se točkovi kola njihovih izokreću, i učini da se oni s mukom kreću; tako Egipćani rekoše: "Bježimo od Israilaca, jer Jahve se za njih protiv Egipćana bori!"
(26) Tad Jahve reče Mojsiju: "Ispruži ruku svoju nad morem – neka se vode na Egipćane vrate, na kola njihova i konjanike njihove!" (27) I Mojsije ruku svoju nad morem ispruži, i more se u cik zore na mjesto svoje vrati, dok su Egipćani pravo u njega bježali; onda Jahve nasred mora Egipćane uništi. (28) Vode se vratiše pa kola i konjanike prekriše, a tako i svu vojsku faraonovu što je za njima u more pošla; nijedan od njih ne ostade.
(29) Ali sinovi Israilovi po suhome su tlu sred mora hodili, a vode im s njihove desne i s njihove lijeve strane poput bedema bijahu. (30) Tako je toga dana Jahve izbavio Israilce iz egipatskih ruku; i gledahu Israilci mrtve Egipćane na obali morskoj. (31) Kad Israilci vidješe golemu moć što ju je Jahve protiv Egipćana pokazao, ljudi se pobojaše Jahve, pa u Jahvu i u slugu njegova Mojsija povjerovaše.

Pjesma o izbavljenju

15 Onda Mojsije i sinovi Israilovi ovu pjesmu Jahvi zapjevaše i rekoše:
"Ja ću Jahvi pjevati, jer uistinu uzvišen je on;
konja i konjanika njegova u more je zavitlao on.
(2) Jahve je snaga moja i pjesma moja,
i spasenje moje postao je on;
ovo je Bog moj, i ja ću ga slaviti;
Bog oca moga, i ja ću ga veličati.
(3) Jahve ratnik je;
Jahve ime mu je.
(4) Kola faraonova i vojsku njegovu u more je bacio on;
a odabrane vojvode njegove
u Trstenom se moru utopiše.
(5) Morske ih dubine prekriše;
kao kamen u dubine potonuše.
(6) Desnica tvoja, o Jahve, u sili veličanstvena bješe,
desnica tvoja, o Jahve, dušmana razmrska.
(7) I u veličini savršenstva svoga
one što na te ustaše poruši ti;
svoj plamteći gnjev posla ti, i on ih kao pljevu uništi.
(8) Od udara iz nozdrva tvojih vode se nagomilaše,
kao bedemi se uzburkane vode uzdigoše;
morske dubine u srcu se mora stisnuše.
(9) Dušmanin reče: 'Ja ću progoniti, ja ću sustići,
i plijen ću ja podijeliti;
moja će žudnja protiv njih ispunjena biti;
ja ću mač svoj isukati, moja će ih ruka uništiti!'
(10) Ti si vjetrom svojim zapuhao,
more ih je prekrilo;
u silnim vodama potonuše oni kao olovo.
(11) Među bogovima, o Jahve, ko je kao ti?
Ko je kao ti veličanstven u svetosti,
strašan u slavi? Ti čuda činiš.
(12) Ti si desnicu svoju pružio,
zemlja ih je progutala.
(13) Dobrotom svojom ti si vodio narod što si ga otkupio;
snagom svojom ti si ih do svetoga staništa svoga odveo.
(14) Narodi su čuli, oni dršću;
žitelje Filistine tjeskoba je obuzela.
(15) Onda su glavešine edomske užasnute bile;
poglavari moapski – drhtaj ih obuzima;
svi žitelji Kanaana rasplinuli su se.
(16) Strah i jeza navaljuju na njih;
snagom ruke tvoje oni su kao kamen nepomični;
sve dok narod tvoj ne prođe,
o Jahve, sve dok narod što si ga ti otkupio ne prođe.
(17) Ti ćeš njih dovesti i posaditi ih u gori posjeda svoga,
u mjestu, o Jahve, što si ga ti staništem svojim učinio,
u svetištu, o Jahve, što si ga ti rukama svojim izgradio.

(18) Jahve će dovijeka gospodariti."
(19) Jer konji faraonovi s kolima njegovim i konjanicima njegovim u more uđoše, a Jahve vode morske na njih vrati, ali sinovi Israilovi po suhome su tlu sred mora hodili.
(20) Proročica Mirjam, sestra Aronova, def u ruku svoju uze, a sve žene za njom s defovima i uz igru iziđoše.
(21) Mirjam im zapjeva:
"Pjevajte Jahvi, jer uistinu uzvišen je on;
konja i konjanika njegova u more je zavitlao on."

Gorka voda

(22) Onda Mojsije odvede Israilce od Trstenoga mora, i oni u pustinju Šur dođoše; tri su dana pustinjom išli, a vode nisu našli. (23) Kad prispješe u Maru, vode u Mari nisu mogli piti jer ona gorka bješe; zato se i zove Mara.[22] (24) Tako je narod gunđao na Mojsija, govoreći: "Šta ćemo piti?"
(25) Tad Mojsije zavapi Jahvi, a Jahve mu na jedno drvo pokaza; i on ga u vodu baci, pa voda slatka postade. Tamo im Jahve zakon i propis postavi, i tamo ih on na kušnju stavi. (26) I on reče: "Ako zbilja budete glas Jahve, Boga svoga, slušali, i činili što je u očima njegovim pravo, i slušali zapovijedi njegove, i držali se svih zakona njegovih – ja nijednu bolest što sam je na Egipćane navalio neću na vas navaliti, jer ja, Jahve, vaš sam iscjelitelj."
(27) Onda oni u Elim dođoše, gdje dvanaest vrela i sedamdeset stabala hurminih palmi bijaše, i oni se tamo pokraj vode utaboriše.

Mana i prepelice

16 Onda sva zajednica sinova Israilovih iz Elima krenu i dođe u pustinju Sin, koja je između Elima i Sinaja, petnaesti dan drugoga mjeseca nakon što su iz zemlje egipatske otišli. (2) Sva je zajednica sinova Israilovih na Mojsija i Arona u pustinji gunđala. (3) Sinovi im Israilovi rekoše: "Da smo bogdo od ruke Jahvine u zemlji egipatskoj pomrli, kad smo oko lonaca s mesom sjedili, kad smo hljeba do mile volje jeli; jer vi ste nas u pustinju ovu doveli da sav ovaj zbor glađu umorite!"
(4) Onda Jahve reče Mojsiju: "Gle, ja ću vam hljeb daždom s neba spuštati; a narod će svakoga dana napolje izlaziti i za taj dan dovoljno sakupiti – da ih tako na kušnju stavim: hoće li ili neće upute moje slijediti. (5) A šestoga dana, kad oni spreme što su unijeli, to će biti dvaput više od onoga što drugim danima skupe."
(6) Tako Mojsije i Aron svim sinovima Israilovim rekoše: "Večeras ćete vi znati da vas je Jahve iz zemlje egipatske izveo; (7) a ujutro ćete slavu Jahvinu vidjeti – jer on vas čuje kako na Jahvu gunđate; a ko smo mi pa da vi na nas gunđate?" (8) "Kad vam", dodade Mojsije, "Jahve da mesa, navečer da ga jedete, a ujutro hljeba do mile volje – jer Jahve vas čuje gdje na njega gunđate. I ko smo mi? Vi ne gunđate na nas, nego na Jahvu!"
(9) Onda Mojsije reče Aronu: "Kaži svoj zajednici sinova Israilovih: 'Primaknite se pred Jahvu, jer on je gunđanje vaše čuo.'"
(10) I dok je Aron svoj zajednici sinova Israilovih govorio, oni prema pustinji pogledaše, i gle – slava se Jahvina u oblaku ukaza.
(11) I Jahve reče Mojsiju, govoreći: (12) "Ja sam čuo gunđanje sinova Israilovih. Kaži im i reci: 'U sumrak ćete vi meso jesti, a ujutro ćete se hljebom zasititi; i vi ćete znati da sam ja Jahve, Bog vaš.'"
(13) I desi se da navečer prepelice naiđoše i tabor prekriše, a ujutro oko tabora sve je orosilo. (14) Kad je rose nestalo, gle – na površini pustinje pojavi se nešto tanahno poput pahuljice, tanahno kao slana na zemlji. (15) Kad to sinovi Israilovi vidješe, jedni drugima rekoše: "Šta je to?" Jer oni nisu znali šta je to.
A Mojsije im reče: "To je hljeb što vam ga Jahve dade da ga jedete. (16) Ovo je Jahve zapovjedio: 'Neka svaki čovjek nakupi koliko treba za jelo; vi ćete prema broju čeljadi koje svaki od vas u čadoru svome ima po jedan omer[23] uzeti.'"
(17) Sinovi Israilovi tako uradiše, pa neki nakupiše dosta, a neki malo. (18) Kad su to oni po omeru izmjerili, onaj ko je sabrao mnogo nije imao previše, a onaj ko je sabrao malo nije premalo imao; svaki čovjek bijaše nakupio onoliko koliko mu je za jelo trebalo.
(19) Mojsije im reče: "Neka nijedan čovjek ništa od toga do jutra ne ostavi."
(20) Ali oni Mojsija ne poslušaše, pa neki ostaviše dio toga do jutra, ali se to ucrva i usmrdje, te se Mojsije na njih rasrdi.
(21) Oni su iz jutra u jutro sakupljali, svaki čovjek onoliko koliko mu je za jelo trebalo, ali kad bi sunce ogrijalo, to bi se rastopilo. (22) A onda šestoga

[22] Mara znači *gorka*.

[23] Jedan omer – 2,2 litra.

dana oni dvaput više hljeba sakupiše, dva omera za svakoga. Kad sve glavešine zajednice dođoše i Mojsiju za ovo rekoše, (23) onda im on reče: "Ovo je ono što je Jahve kazao: sutra je dan počinka, subota[24], Jahvi sveta. Ispecite što kanite ispeći i skuhajte što kanite skuhati, a sve što ostane sklonite da se do jutra sačuva."
(24) Tako to oni do jutra skloniše, kako Mojsije bijaše zapovjedio, i to se ne usmrdje niti u njemu ijednog crva bješe. (25) Mojsije reče: "Pojedite to danas, jer danas je subota, za Jahvu; danas u polju to nećete naći. (26) Šest ćete dana to sakupljati, ali sedmoga dana, u subotu, toga neće biti."
(27) Desi se i sedmoga dana da neki ljudi iziđoše da sakupljaju, ali oni ništa ne nađoše. (28) Onda Jahve reče Mojsiju: "Dokle ćete se opirati da se zapovijedi mojih i uputa mojih držite? (29) Vidi, Jahve vam je subotu dao; zato vam on šestoga dana hljeba za dva dana daje. Neka svaki čovjek na mjestu svome ostane; neka nijedan čovjek sedmoga dana s mjesta svoga ne odlazi." (30) Tako je narod sedmoga dana otpočinuo.
(31) Dom Israilov manom[25] ga je prozvao; on je poput sjemena korijandra bio, bijel, a okus je kolača medenog imao. (32) Onda Mojsije reče: "Ovo je Jahve zapovjedio: 'Uzmite jedan omer mane i sačuvajte ga za naraštaje svoje, da vide hljeb kojim sam vas ja u pustinji hranio, kad sam vas iz zemlje egipatske izveo.'"
(33) Mojsije reče Aronu: "Uzmi posudu pa u nju jedan omer mane stavi, i metni je pred Jahvu da se za naraštaje vaše čuva."
(34) Kako je Jahve Mojsiju zapovjedio, tako je Aron pred Svjedočanstvo[26] manu stavio, da se čuva.
(35) Sinovi Israilovi četrdeset su godina manu jeli, sve dok u jednu naseljenu zemlju ne dođoše; oni su manu jeli sve dok do međe zemlje kanaanske nisu došli.
(36) A jedan omer deseti je dio efe.[27]

Voda u stijeni

17 Onda sva zajednica sinova Israilovih krenu iz pustinje sinske od mjesta do mjesta, prema zapovijedi Jahvinoj, i u Refidimu se utabori, ali tu ne bješe vode da narod pije. (2) Zato se narod s Mojsijem prepirati stade pa reče: "Daj nam vode da pijemo!"
A Mojsije im reče: "Zašto se sa mnom prepirete? Zašto Jahvu iskušavate?"
(3) Ali narod je tamo vode žedan bio, pa je na Mojsija gunđao, govoreći: "Zašto si nas iz Egipta izveo, da nas i djecu našu i stoku našu žeđu umoriš?"
(4) A Mojsije Jahvi zavapi, govoreći: "Šta ću s narodom ovim! Još malo pa će me kamenovati!"
(5) Onda Jahve reče Mojsiju: "Iziđi pred narod i nekoliko starješina israilskih sa sobom uzmi, i u ruku svoju štap svoj kojim si po Nilu udario uzmi pa pođi. (6) Gle, Ja ću pred tobom tamo na stijeni u Horebu stajati, a ti ćeš po stijeni udariti, i voda će iz nje izbiti, da narod pije." I Mojsije pred očima starješina israilskih tako učini.
(7) On mjestu ime Masa i Meriba[28] nadjenu zbog prepirke sinova Israilovih, i zbog toga što su oni Jahvu iskušavali govoreći: "Je li Jahve među nama, ili nije?"

Borba s Amalečanima

(8) Onda dođoše Amalečani i u Refidimu nasrnuše na Israilce. (9) Tad Mojsije reče Ješui: "Odaberi nam ljude pa pođi i bori se protiv Amalečana. Sutra ću ja sa štapom Božijim u ruci svojoj navrh brda stati."
(10) Ješua učini kako mu Mojsije reče, i borbu protiv Amalečana zapodjenu, a Mojsije, Aron i Hur navrh se brda uspeše. (11) I desi se, kad Mojsije ruku svoju podiže, da Israilci nadjačaše, a kad on ruku svoju spusti, Amalečani nadjačaše. (12) Ali ruke Mojsiju otežaše. Tad oni jedan kamen uzeše pa ga poda nj staviše, i on na njeg sjede; a Aron i Hur ruke su mu podupirali, jedan s jedne, a drugi s druge strane. Tako su mu ruke sve do sumraka ostale čvrste. (13) Tako Ješua Amaleka i narod njegov oštricom mača nadvlada.
(14) Onda Jahve reče Mojsiju: "Zapiši ovo u knjigu kao spomen i postaraj se da to Ješua čuje, jer ja ću spomen na Amaleka pod nebom posve izbrisati."
(15) Mojsije podiže žrtvenik i nadjenu mu ime Jahve Nisi[29], (16) i reče: "Jahve je prisegu položio; Jahve će se iz naraštaja u naraštaj protiv Amalečana boriti."

[24] Hebr. *šabat*. Dan subotnjeg odmora počinje u petak sa zalaskom sunca i traje do zalaska sunca u subotu.

[25] Mana znači *šta je to?*

[26] Kamene ploče na kojima je bilo ispisano Deset zapovijedi.

[27] Jedna efa – oko 22 litra.

[28] Masa znači *ispit*, *proba*, a Meriba *kavga*.

[29] U značenju *Jahve je moj bajrak*.

Jitro posjećuje Mojsija

18 A Jitro, svećenik iz Midjana, punac Mojsijev, ču
sve što Bog bijaše za Mojsija i za Israilce, narod svoj, učinio, i kako iz Egipta Jahve bijaše Israilce izveo. (2) Jitro, punac Mojsijev, uze ženu Mojsijevu Ciporu, nakon što je Mojsije ocu posla, (3) i dva sina njezina, od kojih je jednome ime bilo Geršom[30] – jer Mojsije reče: "U tuđoj zemlji došlac bijah" – (4) a drugi se zvao Eliezer[31] – jer reče: "Bog oca mojega bijaše mi na pomoći i od mača me faraonova izbavi."
(5) Onda Jitro, punac Mojsijev, dođe Mojsiju sa sinovima njegovim i ženom njegovom u pustinju gdje je on taborovao, u gori Božijoj. (6) On poruči Mojsiju: "Ja, punac tvoj Jitro, dolazim ti sa ženom tvojom i dva sina njezina."
(7) I Mojsije iziđe puncu svome na susret, pa se on duboko nakloni i poljubi ga; i oni jedan drugog za zdravlje upitaše pa u čador uđoše. (8) Mojsije ispriča puncu svome sve što Jahve bijaše faraonu i Egipćanima zbog Israilaca učinio, sve nedaće što su ih putem snalazile, i kako ih je Jahve izbavio.
(9) Jitro se obradova svem dobru što ga Jahve bijaše Israilcima učinio izbavivši ih iz šaka egipatskih.
(10) Onda Jitro reče: "Blagoslovljen neka je Jahve, koji vas je iz šaka egipatskih i šaka faraonovih izbavio, i koji je narod iz šaka egipatskih izbavio!
(11) Sad znam da je Jahve veći od bogova svih; to se zbilja pokazalo kad su oni s narodom okrutno postupali." (12) Onda Jitro, punac Mojsijev, uze žrtvu paljenicu i druge žrtve za Jahvu, a Aron sa svim glavešinama israilskim dođe da s puncem Mojsijevim pred Bogom objeduje.

Jitro savjetuje Mojsija

(13) I desi se sutradan da Mojsije sjede narodu da sudi, i stajaše narod oko Mojsija od jutra do mraka.
(14) Pa kad punac Mojsijev vidje šta sve Mojsije za narod čini, on reče: "Šta to ti narodu činiš? Zašto ti sam sjediš, a sav narod oko tebe stoji od jutra do mraka?"
(15) Mojsije reče svome puncu: "Jer narod dolazi meni da se kod Boga raspita. (16) Kad među njima spor izbije, to do mene dođe, pa ja između čovjeka i bližnjeg njegova presudim i propise Božije i zakone njegove obznanim."
(17) Mojsijev punac reče mu: "Ne valja to što radiš. (18) Ti ćeš doista namučiti i sebe i ovaj narod što je s tobom, jer zadaća je za te preteška; ti je ne možeš sam obavljati. (19) Sad me poslušaj: ja ću te savjetovati, a Bog će uz tebe biti. Ti narodu budi zastupnik pred Bogom, i sporove njihove Bogu iznesi; (20) onda ih propisima i zakonima pouči, pa im obznani put kojim će hoditi i dužnosti koje će izvršavati. (21) I još ćeš između sveg naroda sposobne i bogobojazne ljude probrati, ljude povjerljive, one koji nečasnu zaradu mrze, i njih ćeš ti postaviti za poglavare hiljadama, stotinama, pedesetinama i desetinama. (22) Neka oni u svako doba narodu sude; i neka svaki veći spor oni preda te iznesu, a o svakom manjem sporu neka sami odluče. Tako će tebi lakše biti, a i oni će s tobom breme nositi. (23) Ako tako uradiš i Bog ti tako zapovjedi, onda ćeš kadar biti da izdržiš, a i sav ovaj narod u miru će domu svome poći."
(24) I Mojsije posluša punca svoga pa uradi sve što on bijaše rekao. (25) Mojsije između svih Israilaca sposobne ljude probra pa ih učini narodu poglavarima, predvodnicima hiljada, stotina, pedesetina i desetina. (26) Oni su u svako doba narodu sudili; teže bi sporove Mojsiju iznosili, a o svakom manjem sporu oni bi sami odlučili.
(27) Onda se Mojsije od punca svoga oprosti, i Jitro ode putem svojim u zemlju svoju.

Mojsije na Sinaju

19 Tri mjeseca nakon što su sinovi Israilovi iz
zemlje egipatske izišli, baš toga dana, u pustinju Sinajsku oni dođoše. (2) Kad iz Refidima krenuše, oni u pustinju Sinajsku dođoše i u pustinji se utaboriše; tamo su Israilci pred gorom taborovali.
(3) Mojsije se Bogu uspe, a Jahve ga iz gore zovnu, govoreći: "Ovako ćeš ti domu Jakovljevu kazati i sinovima Israilovim reći: (4) 'Vi ste sami vidjeli šta sam ja Egipćanima učinio, i kako sam vas ja na krilima orlovskim nosio i sebi vas doveo. (5) Zato, ako ćete uistinu glas moj poslušati i saveza se moga držati, onda ćete vi istinska svojina moja među svim narodima biti – jer sva je zemlja moja – (6) i vi ćete mi kraljevstvo svećeničko i narod sveti biti.' To su riječi koje ćeš ti sinovima Israilovim kazati."
(7) Tako Mojsije dođe pa starješine narodne sazva i pred njih iznese sve ove riječi što mu ih Jahve bijaše zapovjedio. (8) Sav narod u jedan glas uzvrati: "Sve što je Jahve kazao mi ćemo uraditi!" Onda Mojsije prenese riječi narodne natrag Jahvi.

[30] U značenju *tuđinac u zemlji*.

[31] U značenju *Bog mi je pomoćnik*.

(9) Jahve reče Mojsiju: "Gle, ja ću tebi u gustom oblaku doći, da narod čuje kad ja s tobom govorio budem, i da u te zasvagda povjeruje." Tad Mojsije Jahvi prenese riječi narodne.
(10) Jahve još reče Mojsiju: "Idi narodu pa ga posvećuj danas i sutra, i neka odjeću svoju opere; (11) i neka se za treći dan pripremi, jer trećega dana Jahve će svemu narodu na oči na goru Sinajsku sići.
(12) Ti ćeš svuda okolo narodu međe postaviti pa im reći: 'Pripazite da se na goru ne penjete niti da se međa njenih dotičete; ko god se gore dotakne sigurno će usmrćen biti: (13) nijedna ruka neće ga dirati, ali će on zasigurno kamenovan ili strijelama prostrijeljen biti; bio zvijer ili čovjek, on neće živjeti.' Kad ovnov rog otegnut zvuk ispusti, oni će se na goru popeti."
(14) I s gore Mojsije narodu siđe pa narod posveti, a oni odjeću svoju opraše. (15) On reče narodu: "Spremite se za treći dan; ženi ne prilazite!"
(16) I desi da trećega dana, ujutro, da zagrmje i zasijeva i gust se oblak nad gorom nadvi i gromko truba zatrubi, i sav narod koji u taboru bješe zadrhta. (17) I Mojsije izvede narod iz tabora Bogu na susret; i oni podno gore stadoše.

Jahve se ukazuje na Sinaju

(18) Sva je gora Sinajska tad dimom prekrivena bila, jer je Jahve na nju u vatri sišao; i dim se iz nje kao dim iz peći dizao, i sva se gora silno tresla.
(19) Truba je sve jače i jače trubila; Mojsije je zborio, a Bog mu grmljavinom odgovarao. (20) Jahve siđe na goru Sinajsku, navrh gore; i Jahve Mojsija na vrh gore pozva, pa se Mojsije pope. (21) Onda Jahve Mojsiju reče: "Siđi i upozori narod da ne provaljuje, Jahvu da vidi, pa da mnogi od njih nestanu. (22) Neka i svećenici koji se Jahvi približavaju sami sebe posvete, inače će Jahve na njih navaliti."
(23) Mojsije reče Jahvi: "Narod se ne može na goru Sinajsku uspeti, jer si nas ti opomenuo rekavši: 'Postavite međe oko gore i posvetite je!'"
(24) Onda Jahve njemu reče: "Siđi pa se opet popni, ti i Aron s tobom, ali neka svećenici i narod ne provaljuju, ka Jahvi da se ispenju, ili će on na njih navaliti." (25) Tako Mojsije siđe k narodu i reče mu.

Deset zapovijedi

20 Onda Bog, govoreći, sve ove riječi reče:
(2) "Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji te iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva, izvede."
(3) "Ti drugih bogova do mene ne uzimaj!"
(4) "Ti kumira sebi ne pravi, niti išta nalik onome što je gore na nebu ili dolje na zemlji ili u vodi pod zemljom! (5) Ti im se ne klanjaj niti im služi, jer ja, Jahve, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran, koji djecu onih što me mrze zbog grijeha očeva do trećeg i četvrtog koljena kažnjava, (6) a koji blagost prema hiljadama pokazuje – prema onima koji me vole i mojih se zapovijedi drže."
(7) "Ti ime Jahve, Boga svoga, zalud ne uzimaj! Jer Jahve neće ostaviti nekažnjena onoga koji ime njegovo zalud uzima."
(8) "Ti se sjeti dana subotnjeg, svetim da ga održavaš! (9) Šest dana ti radi i sve poslove svoje svidi,
(10) ali sedmoga dana subota je Jahvi, Bogu tvome: nikakva posla ne radi, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni stoka tvoja, ni stranac koji kod tebe bude. (11) Jer za šest dana Jahve je nebesa i zemlju, more i sve što je u njima stvorio, a sedmoga je dana otpočinuo; zato je Jahve dan subotnji blagoslovio i svetim ga učinio."
(12) "Ti poštuj oca svoga i mater svoju, da bi ti se dani produljili u zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje!"
(13) "Ti ne ubij!"
(14) "Ti preljube ne čini!"
(15) "Ti ne kradi!"
(16) "Ti protiv bližnjega svoga ne svjedoči lažno!"
(17) "Ti za kućom bližnjega svoga ne žudi! Ti za ženom bližnjega svoga ne žudi, ni za slugom njegovim, ni za sluškinjom njegovom, ni za volom njegovim, ni za magarcem njegovim, niti i za čim što bližnjemu tvome pripada!"
(18) Sav je narod grom i munju i zvuk trube i goru u dimu osjetio i vidio; i kad je to vidio, narod je drhtao i podalje stajao. (19) Onda oni Mojsiju rekoše: "Ti nam govori, a mi ćemo slušati; ali nemoj da nam Bog govori, inače ćemo pomrijeti."
(20) Mojsije reče narodu: "Ne bojte se, jer Jahve je došao da vas na kušnju stavi, i da strah od njega s vama ostane, da ne griješite." (21) Tako je narod podalje stajao, a Mojsije se primače gustome oblaku u kojemu bijaše Bog.

Propisi o žrtveniku

(22) Onda Jahve reče Mojsiju: "Ovako ćeš sinovima Israilovim kazati: 'Vi ste sami vidjeli da sam ja vama s neba govorio. (23) Vi drugih bogova uza me ne pravite; bogove od srebra i bogove od zlata vi sebi ne pravite. (24) Žrtvenik od zemlje meni

napravite, i na njemu žrtve svoje paljenice i žrtve svoje pomiriteljice prinesite, brave svoje i volove svoje. Na svako mjesto u kojem ja naredim da se ime moje spominje ja ću vama doći i blagosloviti vas. (25) Akoli mi žrtvenik od kamena pravili budete, nemojte ga od kamena klesana graditi, jer ako na njemu dlijeto svoje upotrijebite, vi ćete ga okaljati. (26) I ti se nemoj stepenicama do žrtvenika moga penjati, da se golotinja tvoja na njemu ne pokaže.'"

Propisi o robovima

21 "A ovo su propisi koje ćeš im ti izložiti. (2) Ako kupiš roba Hebreja, on će šest godina služiti, a sedme godine neka slobodan bez otkupa ode. (3) Ako sam dođe, sam će i otići; ako je oženjen, neka onda i žena njegova s njim pođe. (4) Ako mu gospodar njegov ženu dade, pa mu ona sinove ili kćeri rodi, žena i djeca joj gospodaru će njezinom pripasti, a on će sam otići. (5) Ali ako rob otvoreno kaže: 'Ja volim gospodara svoga, ženu svoju i djecu svoju, i ja ne želim otići slobodan' – (6) neka ga onda gospodar njegov pred suce dovede[32]; neka ga on do vrata ili dovratnika dovede, pa će mu gospodar njegov šilom uho probušiti, i on će mu bez prestanka služiti."
(7) "Ako čovjek svoju kćer kao ropkinju proda, ona neće otići slobodna kao što muški robovi odlaze. (8) Ako se ona ne dopadne gospodaru svome, koji ju je sebi namijenio, onda će on dati da se ona otkupi. On nema prava da je zbog nevjerstva svoga prema njoj tuđincima proda. (9) Ako je sinu svome odredi, neka s njome kao s kćerju postupa. (10) Ako sebi drugu ženu uzme, on ovoj hranu njenu, odjeću njenu, niti bračna prava njena uskratiti ne smije. (11) Ako on ne bude voljan ovo troje za nju da učini, onda neka ona bez otkupa ide."

Propisi o ubistvu i nasilju

(12) "Ko udari čovjeka pa ga usmrti – taj neka se pogubi. (13) A ako to ne učini hotimice, nego Bog dadne da mu u šake padne, onda ću ti ja pokazati mjesto na koje on može umaći. (14) Ali ako čovjek prema bližnjemu svome drsko postupi, pa ga podmuklo ubije, ti ćeš ga i od žrtvenika moga odmaknuti, da pogubljen bude."
(15) "Ko oca svoga ili mater svoju udari – taj neka se pogubi. (16) Ko čovjeka otme, bilo da ga proda, bilo da se on u posjedu njegovu nađe – taj neka se pogubi. (17) Onaj ko prokune oca ili majku neka se smakne."
(18) "Ako se ljudi posvade, te jedan drugoga kamenom ili šakom udari, ali on ne umre, nego u postelji ostane, (19) pa ako se on pridigne i okolo sa štapom svojim prohoda – onda će onaj što ga je udario nekažnjen proći; on će samo gubitak vremena njegova namiriti, i sve dok potpuno ne ozdravi, on će se o njemu brinuti."
(20) "Ako čovjek roba ili ropkinju svoju štapom udari, pa rob njemu na rukama umre, nad njim će odmazda izvršena biti. (21) Ali ako on poživi dan ili dva, nikakve osvete neće biti, jer on je svojina njegova."
(22) "Ako se ljudi potuku i ženu noseću udare, pa ona prerano rodi, no ozbiljne ozljede ne bude – taj će morati platiti koliko god ženin muž od njega zatraži, i on neka plati koliko suci odluče. (23) Ali ako ozljede bude, onda ćeš ti propisati: život za život, (24) oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nogu za nogu, (25) opekotinu za opekotinu, ranu za ranu, modricu za modricu."
(26) "Ako čovjek udari roba ili ropkinju svoju po oku, pa ga uništi, on će roba zbog oka njegova osloboditi. (27) I ako on robu ili ropkinji svojoj zub izbije, on će roba zbog zuba njegova osloboditi."

Propisi o stoci

(28) "Ako vo čovjeka ili ženu nasmrt ubode, vo će se morati kamenovati, a meso njegovo neće se jesti; no vlasnik vola nekažnjen će proći. (29) Ali ako je vo i prije znao ubosti, a vlasnik njegov upozoren bio, pa ga on ipak ne zatvori, te on čovjeka ili ženu usmrti, vo će se kamenovati, a i vlasnik će njegov pogubljen biti. (30) Ako se od njega otkupnina zatraži, onda će on za otkup života svoga dati što god se od njega zatraži. (31) Ubo vo sina ili kćer – s njim će se po istoj mjeri postupiti."
(32) "Ako vo roba ili ropkinju ubode, vlasnik će njegovu ili njezinu gospodaru trideset šekela[33] srebra dati, a vo će se kamenovati."
(33) "Ako čovjek jamu otvori, ili jamu iskopa pa je ne pokrije, te u nju upadne vo ili magarac, (34) vla-

[32] Ili: "... neka ga onda gospodar njegov Bogu dovede..." Suci sude prema propisima Božijim; oni provode zakon Božiji, tj. volju Božiju.

[33] Oko 345 grama.

snik će jame nadoknadu dati; on će vlasniku njegovu novac dati, a uginula životinja njemu će ostati."
(35) "Ako vo jednoga čovjeka nagrdi tuđeg vola, pa on ugine, onda će oni živoga vola prodati i ravnomjerno novce podijeliti; a i vola uginulog neka podijele. (36) Ili ako se zna da je vo i ranije htio ubosti, ali ga vlasnik njegov nije zatvorio, on će morati vola za vola platiti, a uginula životinja njemu će ostati."

Propisi o krađi i svojini

22 "Ako čovjek vola ili brava ukrade pa ga zakolje ili proda, on će pet volova za tog vola i četiri brava za tog brava namiriti."
(2) "Ako se kradljivac uhvati u provalništvu, pa ga udare tako da umre, nikakve krvne odmazde za njega neće biti. (3) Ali ako sunce bude granulo, za njeg će se krvna odmazda zatražiti.
Kradljivac mora naknadu dati; ako ništa nema, onda će on zbog krađe svoje prodan biti. (4) Ako se ono što je on ukrao zaista živo u njegovu posjedu nađe – bio to vo, magarac ili brav – on će dvostruko platiti."
(5) "Ako čovjek dopusti da se satare njiva ili vinograd i pusti živinče svoje da na njivi drugog čovjeka pase, on će naknadu dati od onoga što je najbolje na njivi njegovoj i onoga što je najbolje u vinogradu njegovu."
(6) "Ako vatra bukne te trnje zahvati, pa žito u plastu ili žito nepožnjeveno ili njiva izgori – onaj koji je vatru zapalio morat će naknadu dati."
(7) "Ako čovjek bližnjemu svome novac ili robu dade da mu je čuva, pa ona iz kuće toga čovjeka ukradena bude, ako se kradljivac uhvati, on će dvostruko platiti. (8) Ako se kradljivac ne uhvati, onda će vlasnik kuće pred suce izići[34], da se utvrdi je li on za imetkom bližnjega svoga rukom svojom posegnuo. (9) Jer zbog svake pronevjere povjerena dobra – bio to vo, magarac, brav, odjeća ili bilo koja izgubljena stvar za koju neko kaže: 'To je to!' – spor obiju strana pred suce će doći, pa će onaj kojeg suci okrive bližnjemu svome dvostruko platiti."
(10) "Ako čovjek bližnjemu svome dadne magarca, vola, brava ili bilo koje živinče da mu ga čuva, pa ono ugine ili se ozlijedi ili bude odvedeno kad niko ne vidi, (11) neka se zakletva pred Jahvom između njih dvojice položi da on nije rukama svojim za imetkom bližnjega svoga posegnuo; vlasnik neka ovo prihvati, a onaj neka naknadu ne daje. (12) Ali ako ono uistinu od njega ukradeno bude, on će njegovu vlasniku naknadu dati. (13) Ako bude sve rastrgnuto, neka ga on kao dokaz donese; za ono što je rastrgnuto on neće naknadu davati."
(14) "Ako čovjek od bližnjega svoga živinče pozajmi, pa se ono ozlijedi ili ugine dok vlasnik njegov s njim ne bude, on će punu naknadu dati. (15) Akoli vlasnik sa živinčetom svojim bude, ovaj neće naknadu davati; a ako je živinče u najam uzeto, onda neka uzme nadnicu."

Ostali propisi

(16) "Ako čovjek zavede djevicu koja nije vjerena pa legne s njom, on joj mora bračni dar dati, da mu ona ženom bude. (17) Ako otac njezin posve odbije da mu je dade, on će platiti koliko je dar za djevice."
(18) "Ti ne dopusti da vračara živi!"
(19) "Ko god sa životinjom legne – taj se ima pogubiti."
(20) "Ko žrtvu kojemu drugom bogu, osim Jahvi jedinom, prinese – taj će posve uništen biti."
(21) "Ti došlacu nepravde ne nanosi niti ga tlači, jer i vi u zemlji egipatskoj došlaci bijaste."
(22) "Ti udovicu i siroče ne ucvili! (23) Ako ih imalo ucviliš, pa ako oni meni zavape, ja ću sigurno vapaj njihov čuti; (24) srdžba će moja planuti, i ja ću tebe mačem usmrtiti, pa će žene tvoje udovice ostati, a djeca tvoja bez oca."
(25) "Ako pozajmiš novca narodu mome, siromahu među vama, ne postupi prema njemu kao lihvar; i ne nameći mu kamatu! (26) Ako ikad bližnjemu svome ogrtač kao zalog uzmeš, ti mu ga vrati prije nego što sunce zađe, (27) jer mu je to jedini pokrivač; to mu je ogrtač za tijelo njegovo. U čemu će to drugom on spavati? I desit će se, kad on meni zavapi, da ću ga ja čuti, jer ja sam milosrdan."
(28) "Ti suce ne grdi[35], i vladara naroda svoga ne proklinji!"
(29) "Ti žrtvu od ljetine svoje i berbe svoje ne odlaži! Prvjence od sinova svojih ti ćeš meni dati[36],
(30) a isto ćeš i s volovima svojim i s bravima svojim učiniti. Neka s majkom svojom sedam dana ostane; osmoga dana meni ćeš ga dati."
(31) "Vi ćete moj sveti narod biti, zato ne jedite meso životinje u polju rastrgnute; paščadi ga bacite."

[34] Ili: "... onda će vlasnik kuće pred Boga izići..."

[35] Ili: "Ti na Boga ne huli..."

[36] Up. Izlazak 4:22; 13:2, 13, 15.

Propisi o pravdi i samilosti

23 "Ti lažne vijesti ne širi! Ne udružuj se s pokvarenjakom, da svjedočiš krivo!"
(2) "Ti se za mnoštvom ne povedi, pa da činiš zlo; i ne svjedoči u sporu tako što ćeš na stranu svjetine stati da pravdu izvrneš; (3) niti pristran budi prema siromahu u sporu njegovu!"
(4) "Ako naiđeš na vola dušmanina svoga ili magarca njegova zalutala, ti ćeš ga morati njemu vratiti. (5) Ako vidiš magarca mrzitelja svoga kako pod teretom svojim bespomoćan leži, ti se uzdrži da ga njemu ostaviš; svakako mu pomozi!"
(6) "Ti siromašnome bratu svome, u sporu njegovu, pravdu ne izvrni! (7) Ti se daleko od lažne optužbe drži; i ne ubijaj nevinoga niti pravednoga, jer ja krivoga krivnje neću osloboditi."
(8) "Ti mito ne uzimaj, jer mito zasljepljuje onoga koji jasno vidi i iskrivljuje riječi pravednika."
(9) "Ti došlaca ne tlači; ta i sam znaš kako je došlac biti, jer i vi u zemlji egipatskoj došlaci bijaste."

Propisi o zemlji i suboti

(10) "Ti zemlju svoju šest godina zasijavaj i plodove njezine beri, (11) ali sedme godine pusti je da otpočine i neorana i nesijana ostane, da se sirotinja u narodu tvome s nje hrani; a sve što ona ostavi neka poljske zvijeri pojedu. Ti isto uradi i s vinogradom svojim i maslinjakom svojim."
(12) "Šest dana ti posao svoj obavljaj, ali sedmoga dana ti ne radi, da vo tvoj i magarac tvoj odahnu, i da se sin ropkinje tvoje i došlac okrijepe."
(13) "Gledaj da sve što sam ti ja rekao uradiš; i ne spominji imena drugih bogova, i neka se ona iz tvojih usta ne čuju."

Tri godišnje svetkovine

(14) "Ti triput godišnje blagdan meni svetkuj. (15) Svetkuj Blagdan beskvasnog hljeba – sedam dana ti ćeš beskvasni hljeb jesti, kako sam ti ja zapovjedio, u određeno vrijeme u mjesecu abibu, jer u njemu si ti iz Egipta izišao. I niko preda me neka praznih ruku ne izlazi!"
(16) "Ti svetkuj i Blagdan žetve prvina od ljetine što si je u polju zasijao, i Blagdan berbe pri kraju godine, kad plodove svoga truda s polja sabereš."
(17) "Triput godišnje svi muški tvoji neka iziđu pred Jahvu, Boga."
(18) "Ti krv žrtve moje s kvasnim hljebom ne prinosi; loj od žrtve svetkovine moje do jutra ne smije ostati."
(19) "Ti donesi najbolje prvine sa zemlje svoje u dom Jahve, Boga svoga."
"Ti kozle u mlijeku majke njegove ne kuhaj."

Zaposjedanje kanaanske zemlje

(20) "Gle, ja ću preda te anđela poslati da te putem čuva i da te dovede do mjesta koje sam ja pripremio." (21) "Budi pažljiv pred njim i glasu se njegovu pokori; ne budi mu neposlušan, jer on preko prekršaja tvoga neće prijeći, ta moje je ime u njemu. (22) Ali ako se ti doista glasu njegovu pokoriš i sve što ti ja kažem učiniš, onda ću ja biti dušmanin dušmanima tvojim i protivnik protivnicima tvojim. (23) Jer anđeo moj pred tobom će ići i uvesti te u zemlju Amorejaca, Hetita, Perižana, Kanaanaca, Hivijaca i Jebusejaca; i ja ću ih potpuno uništiti. (24) Ti se bogovima njihovim ne klanjaj, i ne služi im, i prema djelima njihovim ti se ne upravljaj, nego ih poruši i stupove[37] njihove porazbijaj. (25) A ti služi Jahvi, Bogu svome, pa će on hljeb tvoj i vodu tvoju blagosloviti; i ja ću bolest od tebe otkloniti. (26) U zemlji tvojoj pometkinje i nerotkinje neće biti; ja ću broj tvojih dana ispuniti."
(27) "Ja ću strah svoj pred tobom poslati, i sav ću svijet u koji ti dođeš u pometnju dovesti; i ja ću učiniti da ti svi dušmani tvoji leđa svoja okrenu i uteknu. (28) Ja ću pred tobom stršljene[38] poslati, pa će oni Hivijce, Kanaance i Hetite ispred tebe otjerati. (29) Ja ih ispred tebe samo jedne godine neću otjerati, da zemlja pusta ne ostane i da zvijeri u polju za vas previše ne bude. (30) Ja ću ih ispred tebe malo-pomalo tjerati, sve dok ti rodnim ne postaneš i zemlju ne zaposjedneš."
(31) "Ja ću od Trstenoga mora do Filistinskog mora[39] međe tvoje postaviti, i od pustinje do Rijeke[40]; jer ja ću žitelje zemlje u ruke tvoje predati, i ti ćeš ih pred sobom tjerati. (32) Ti s njima ni božanstvima njihovim nikakva saveza ne sklapaj! (33) Neka oni u zemlji tvojoj ne žive, jer oni će

[37] One koji su za njih predstavljali božanstva.

[38] Zool. *Vespa crabro*. Nije posve jasno u kojem je značenju upotrijebljena odgovarajuća hebrejska riječ. Ona ovdje može značiti i *strah*, a može biti da je riječ i o nekoj vrsti bolesti.

[39] Sredozemno more.

[40] Misli se na Eufrat.

tebe natjerati da prema meni zgriješiš; ako božanstvima njihovim budeš služio, to će sigurno za te stupica biti."

Potvrda saveza

24 Onda Jahve Mojsiju reče: "Uspenji se gore meni – ti i Aron, Nadab i Abihu, i sedamdeseterica starješina Israilovih; i izdaleka ničice padnite! (2) A Mojsije neka se sam Jahvi primakne, a oni neka ne prilaze, i neka se narod s njim ne penje."
(3) Onda Mojsije dođe i prenese narodu sve riječi Jahvine i propise sve; i sav narod u jedan glas odgovori: "Sve što je Jahve rekao mi ćemo uraditi!"
(4) Mojsije sve riječi Božije zapisa. Onda on ujutro porani, pa podno gore žrtvenik s dvanaest stupova za dvanaest plemena Israilovih podiže. (5) On posla mladiće između sinova Israilovih, pa oni priniješe žrtve paljenice i kao žrtve pomiriteljice junce Jahvi žrtvovaše. (6) Mojsije uze polovinu krvi i u posude je nali, a drugu polovinu krvi on po žrtveniku proli. (7) Onda on uze Knjigu saveza i pred narodom je pročita, a oni rekoše: "Sve što je Jahve rekao mi ćemo uraditi; i mi ćemo pokorni biti!"
(8) A Mojsije zahvati krvi pa je po narodu proli i reče: "Ovo je krv saveza što ga je Jahve s vama sklopio, prema svim ovim riječima."
(9) I pope se Mojsije s Aronom, Nadabom i Abihuom, i sedamdesetericom starješina Israilovih, (10) i oni vidješe Boga Israilovog, a podno nogu Božijih kao da je pločnik od safira bio, čist poput samog neba. (11) A Bog ruku svoju na plemenite između sinova Israilovih ne pruži; i oni su Boga vidjeli, i jeli su i pili.
(12) I Jahve reče Mojsiju: "Popni se meni na goru i tu ostani, a ja ću ti dati ploče kamene sa Zakonom i zapovijedima koje sam ja njima za uputu napisao."
(13) Onda Mojsije sa slugom svojim Ješuom ustade, i Mojsije se na goru Božiju uspe. (14) A starješinama on reče: "Čekajte nas ovdje dok vam se ne vratimo. Eto, Aron i Hur s vama su: ko god bude spor kakav imao neka se njima obrati."
(15) Potom Mojsije na goru uziđe, a oblak goru prekri. (16) Slava je Jahvina na gori Sinajskoj počivala; oblak je goru šest dana pokrivao, a sedmoga dana, isred oblaka, on zovnu Mojsija. (17) U očima sinova Israilovih slava Jahvina poput vatre ražarene navrh gore bješe. (18) Mojsije u središte oblaka uđe, dok se na goru penjao; i Mojsije u gori četrdeset dana i četrdeset noći ostade.

Darovi za čador sastanka

25 Onda Jahve Mojsiju reče: (2) "Kaži sinovima Israilovim darove da mi donesu; od čovjeka svakog koji od srca daje ti ćeš dar primiti. (3) Ovo su darovi koje ćeš ti od njih primati: zlato, srebro i bronza[41], (4) plava, grimizna i crvena pređa, tanko ispreden lan, kostrijet, (5) ovnovske kože u crveno obojene, kože morskih krava, drvo bagremovo, (6) ulje za svjetlo, mirođije za ulje pomazanja i za miomirisni tamjan, (7) kamenje oniksa i drugo drago kamenje koje će se na tuniku[42] i na poprsje[43] staviti. (8) Neka oni za me svetište sagrade, pa da ja među njima boravim. (9) Sagradi bogomolju tu i sve što je u njoj tačno po urneku koji ću ti ja pokazati."

Kovčeg savezni

(10) "Neka oni od bagremova drveta naprave kovčeg dva i po aršina[44] dug, a jedan i po aršin širok, i jedan i po aršin visok. (11) Ti ga čistim zlatom obloži, izvana i iznutra ti ga obloži, i ti oko njega zlatan pervaz stavi. (12) Četiri zlatne halke za nj salij i za četiri noge njegove ti ih pričvrsti, i dvije halke neka s jedne strane njegove budu, a dvije s njegove druge strane. (13) Od drveta bagremova ti motke napravi i zlatom ih obloži. (14) Motke kroz halke sa strana kovčega provuci, da se na njima kovčeg nosi. (15) Neka motke u halkama kovčega ostanu; neka se one iz njih ne izvlače. (16) U kovčeg metni Svjedočanstvo, koje ću ti ja dati."

---

[41] Navedena riječ u hebrejskom i aramejskom označuje i bronzu i bakar. Bakar je otporniji na zagrijavanje, i vjerovatno se koristio za pravljenje žrtvenika (v. Izlazak 27:1–8 i 38:1–7). Bronza je tvrđa, i koristila se za pravljenje oružja (v. Samuel I 17:5).

[42] Hebr. *efod*; dio gornje odjeće bez rukava koju nosi glavni svećenik. Na nekim mjestima ova riječ znači *kumir*, tj. *idol* (v. Popis 8:27; 17:5; 18:14–20).

[43] Tkanina u obliku kvadrata koju glavni svećenik stavlja na košulju (v. Izlazak 28:15–16). Na 12 dragih kamenova koji se kače na tu tkaninu uklesana su imena 12 israilskih plemena. Uz pomoć te tkanine, kad god glavni svećenik stupa na *mjesto nadasve sveto* (sprva *čador za obrede*, a kasnije posebna unutarnja odaja u hramu), on narod dovodi u prisustvo Božije.

[44] Jedan aršin – oko 45 cm.

(17) "Od čistoga zlata ti kapak pomirbeni[45] napravi, dva i po aršina dug, a jedan i po aršin širok. (18) Od zlata dva kerubina[46] načini; načini ih od kovana zlata na oba kraja kapka pomirbenog. (19) Načini jednog kerubina na jednom kraju, a drugoga na drugom kraju; ti načini kerubine da s kapkom pomirbenim na oba kraja njegova jedan komad čine. (20) Neka kerubini krila svoja uvis podignu, da krilima svojim kapak pomirbeni pokriju i jedan drugome lice okrenu; neka lica kerubina prema kapku pomirbenom upravljena budu. (21) Ti kapak pomirbeni navrh kovčega stavi, a u kovčeg metni Svjedočanstvo, koje ću ti ja dati. (22) Tamo ću se ja s tobom sastajati, i iznad kapka pomirbenog, između dva kerubina što su na kovčegu Svjedočanstva, ja ću ti kazivati o svemu što ću ti kao zapovijed za sinove Izrailove dati."

Sto s hljebom

(23) "Od drveta bagremova sto načini, dva aršina dug, jedan aršin širok, a jedan i po aršin visok. (24) Čistim zlatom ti ga obloži i zlatan pervaz oko njega načini. (25) Oko njega obrub podlanicu širok načini; i oko njega zlatan pervaz za obrub načini. (26) Četiri zlatne halke za njega na četiri ćoška gdje su noge ti načini. (27) Neka halke uz obrub budu, da drže motke na kojima se sto nosi. (28) Od drveta bagremova motke napravi i zlatom ih obloži, da se na njima sto ponijeti može. (29) Za nj načini zdjele i šerpe i ćupove i pehare za nalijevanje pića darovanog; ti ih od čistog zlata načini. (30) Na sto preda me u svako doba hljeb Prisutnosti[47] iznosi."

Stalak za svjetiljku

(31) "Onda od čistoga zlata stalak za svjetiljku načini. Stalak i postolje njegovo i držak njegov neka se skuju; čaše njegove, pupoljci njegovi i cvijet njegov neka s njime jedan komad čine. (32) Neka se šest krakova s njegovih strana proteže: tri kraka stalka s njegove jedne strane, a tri kraka stalka s njegove druge strane. (33) Tri čaše u obliku badema, s pupoljkom i cvijetom, neka na jednom kraku budu, i tri čaše u obliku badema, s pupoljkom i cvijetom, na drugom kraku; a isto tako za svih šest krakova što su se iz svijećnjaka pružali. (34) Na samom stalku četiri čaše u obliku badema, s pupoljkom njegovim i cvijetom njegovim. (35) Neka jedan pupoljak bude ispod prvog para krakova koji se od stalka protežu, i jedan pupoljak ispod drugog para krakova koji se od njega protežu, i jedan pupoljak ispod trećeg para krakova koji se od njega protežu, za šest krakova koji se od stalka protežu. (36) Neka pupoljci njihovi i krakovi njihovi s njime jedan komad čine; neka sve u jednome komadu od skovanoga čistog zlata bude. (37) Onda sedam svjetiljki za njega načini i na nj ih tako postavi da prostor ispred njega osvjetljavaju. (38) Neka mu utrnjivači i table njihove od čistog zlata budu. (39) Neka se talent[48] čistoga zlata za stalak i sav ovaj pribor upotrijebi. (40) Gledaj da ih po urneku njihovu, koji ti je u gori pokazan, načiniš."

Božije obitavalište

26 "I još obitavalište načini s deset zavjesa od tanko ispredena lana i plave, grimizne i crvene pređe; na njima kerubine izvezi, djelo majstora spretnoga. (2) Duljina svake zavjese neka dvadeset i osam aršina bude, a širina svake zavjese četiri aršina; neka sve zavjese iste mjere budu. (3) Neka pet zavjesa jedna s drugom sastavljene budu, a i drugih pet zavjesa neka jedna s drugom sastavljene budu. (4) Od plavoga platna načini petlje na rubu krajnje zavjese u prvome dijelu, a isto ih tako načini i na rubu krajnje zavjese u drugome dijelu. (5) Pedeset petlji na jednoj zavjesi ti načini, a načini pedeset petlji i na rubu zavjese koja je u drugome dijelu; neka petlje jedna spram druge budu. (6) Od zlata pedeset kopči načini i zavjese jednu s drugom kopčama sastavi, tako da obitavalište jedna cjelina bude."

(7) "Onda ti za pokrovac nad obitavalištem zavjese od kostrijeti načini; jedanaest zavjesa, u svemu, načini. (8) Neka duljina svake zavjese trideset aršina bude, a širina svake zavjese četiri aršina; jeda-

[45] *Kapak pomirbeni* ili *kapak oprosni* prijevod je hebrejske riječi *kapporet*; nakon što se Božija srdžba smirila a on narodu oprostio grijehe i pomirio se s njim, spomenuta riječ ima posebno značenje.

[46] *Kerubin* ili *kerub* – natprirodno krilato biće, odnosno skulptura tog bića.

[47] Sveti hljeb u hramu kao ponuda Bogu; njegovih dvanaest dijelova simboliziralo je svakodnevnu prisutnost dvanaest izrailskih plemena pred Bogom.

[48] Oko 34,5 kg.

naest zavjesa neka istih mjera budu. (9) Posebno sastavi pet zavjesa, a drugih šest zavjesa posebno, i šestu zavjesu ispred pokrovca predvostruči. (10) Na rubu krajnje zavjese u prvome dijelu pedeset petlji načini, a pedeset petlji i na rubu krajnje zavjese u drugom dijelu. (11) Od bronze[49] pedeset kopči načini: kopče za petlje zakači pa pokrovac tako sastavi da on jedna cjelina bude. (12) A dio zavjese pokrovca koji pretjecao bude – pola zavjese što preostane neka se iza obitavališta prepusti aršin s druge strane. (13) Od onoga što preteče po dužini zavjese pokrovca, neka se zavrati na strane obitavališta tako da ga pokrije. (14) Za pokrovac načini pokrov od ovnovskih koža u crveno obojenih, a povrh toga pokrov od koža morskih krava."
(15) "Onda daske za obitavalište što uspravno stoje od drveta bagremova načini. (16) Neka duljina svake daske deset aršina bude, a širina svake daske jedan i po aršin. (17) Neka za svaku dasku dva klina budu, koji jedni drugima odgovaraju; tako ti na svim daskama za obitavalište napravi. (18) Daske za obitavalište načini: dvadeset dasaka za južnu stranu. (19) Ispod dvadeset dasaka četrdeset ležišta od srebra načini: dva ležišta pod jednom daskom za njena dva klina i dva ležišta pod drugom daskom za njena dva klina; (20) a i za drugu stranu obitavališta, za sjevernu stranu, dvadeset dasaka, (21) i njihovih četrdeset ležišta od srebra: dva ležišta pod jednom daskom i dva ležišta pod drugom daskom. (22) Za stražnju stranu obitavališta, prema zapadu, ti šest dasaka napravi. (23) Za ćoškove obitavališta straga dvije daske napravi. (24) Neka one pri dnu sastavljene budu, i neka one sve do vrha, do prve halke, zajedno sastavljene budu; neka tako s njima objema bude: one će dva ćoška činiti. (25) Neka bude osam dasaka s ležištima svojim od srebra – šesnaest ležišta: dva ležišta pod jednom daskom i dva ležišta pod svakom drugom daskom."
(26) "Onda od bagremova drveta grede napravi, pet za daske s jedne strane obitavališta, (27) pet za daske s druge strane obitavališta i pet greda za daske sa stražnje strane obitavališta, prema zapadu. (28) Neka se srednja greda s kraja na kraj po sredini dasaka pruža. (29) Daske zlatom obloži i zlatne halke načini, grede da drže; a i grede zlatom obloži. (30) Onda obitavalište podigni prema nacrtu koji ti je u gori pokazan."

[49] V. nap. uz Izlazak 25:3.

Zastor

(31) "Od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana zastor načini; neka na njemu kerubini izvezeni budu, djelo majstora spretnoga. (32) Zlatnim kukama ti ga objesi na četiri zlatom obložena stupa od bagremova drveta, na četiri postolja od srebra. (33) Zastor za kopče objesi i kovčeg Svjedočanstva tamo pod zastor unesi; a zastor neka ti služi kao pregrada između svetoga mjesta[50] i najsvetijega među svetim mjestima. (34) Na najsvetijem među svetim mjestima kapak pomirbeni na kovčeg Svjedočanstva stavi. (35) Sto ispred zastora metni, a stalak za svjetiljku naspram stola, na južnoj strani obitavališta; a sto na sjevernu stranu postavi. (36) Na ulazu u obitavalište načini zastirač od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana – djelo vezilje. (37) Za zastirač pet stupova od bagremova drveta napravi i zlatom ih obloži; neka i kuke njihove od zlata budu; i ti za njih pet postolja od bronze salij."

Žrtvenik za paljenice

27 "Onda od bagremova drveta žrtvenik načini, pet aršina dug i pet aršina širok; neka žrtvenik četvorni bude, a neka mu visina bude tri aršina. (2) Načini mu rogove na četiri ćoška: neka mu rogovi s njime u jednom komadu budu, i bronzom ga obloži. (3) Načini mu kante da se otpaci loja s pepelom uklone, i lopatice njegove i posude njegove i viljuške njegove i žeravnice njegove; sve što mu treba od bronze ti načini. (4) I za nj načini rešetku, bronzanu mrežu, a na mreži četiri halke bronzane na četiri ćoška njezina ti načini. (5) I dolje je spusti, podno ivice žrtvenika, tako da mreža do polovine žrtvenika zahvati. (6) Za žrtvenik motke načini, motke od bagremova drveta, pa ih bronzom obloži. (7) Neka se motke kroz halke provuku, tako da motke budu na obje strane žrtvenika kad se on bude nosio. (8) Žrtvenik načini šupljim, od dasaka; onako kako ti je u gori pokazano – tako neka se napravi."

Dvorište obitavališta

[50] Pregradak, u prvo vrijeme u obrednom čadoru, a kasnije u hramu, u koji su mogli ulaziti jedino israilski svećenici. Taj pregradak, koji je bio druga odaja, nazvan je *glavnim dijelom*. Ulazeći jednom godišnje na *mjesto svetije od svih mjesta*, na Dan pomirenja, veliki svećenik izgovarao bi najuzvišenije ime Božije (JHWH).

(9) "I dvorište napravi obitavalištu. Neka južna
strana stotinu aršina duga bude, sa zavjesama od
tanko ispredena lana; (10) i neka stupova njego-
vih dvadeset bude, s njihovih dvadeset postolja od
bronze; neka kuke na stupovima i spone njihove
od srebra budu. (11) Neka i sjeverna strana stotinu
aršina duga bude, sa zavjesama, i sa dvadeset stu-
pova i dvadeset postolja od bronze i sa srebrenim
kukama i sponama na stupovima. (12) A širina će
dvorišta sa zapadne strane imati zavjese pedeset
aršina duge, sa deset stupova i deset postolja. (13)
Neka širina dvorišta na istočnoj strani pedeset ar-
šina bude. (14) Neka s jedne strane ulaza zavjese
budu duge petnaest aršina, sa tri stupa i tri posto-
lja. (15) I neka s druge strane zavjese budu duge
petnaest aršina, s tri stupa i tri postolja."
(16) "Neka na ulazu u dvorište bude zastirač dva-
deset aršina dug, od plave, grimizne i crvene pređe
i tanko ispredena lana, djelo vezilje, s četiri stupa i
četiri postolja. (17) Neka svi stupovi okolo dvori-
šta budu ukrašeni srebrenim sponama, njihovim
kukama od srebra i njihovim postoljima od bron-
ze. (18) Neka duljina dvorišta stotinu aršina bude,
širina pedeset aršina, a visina pet aršina tanko
ispredena lana, i postolja njihova od bronze. (19)
Sve stvari u obitavalištu za svekoliku upotrebu, i
svi kočići njegovi, i svi kočići u dvorištu, neka od
bronze budu."

Ulje za svjetiljke

(20) "Ti sinovima Israilovim naloži da oni tebi za
svjetlo čistoga ulja od tučenih maslina donesu,
tako da svjetiljka neprestano gori. (21) U čadoru
sastanka, pred zastorom koji je ispred Svjedočan-
stva, neka Aron i sinovi njegovi čuvaju svjetiljke
da pred Jahvom od jutra do mraka gore; neka ovo
među sinovima Israilovim za buduće naraštaje
njihove trajni zakon bude."

Svećenička odjeća

28 "Onda sebi privedi Arona, brata svoga, i
sinove njegove s njim, između sinova Isra-
ilovih, da mi kao svećenici služe – Aron, Nadab
i Abihu, Eleazar i Itamar, sinovi Aronovi. (2) Ti
bratu svome Aronu svetu odjeću načini, da dika i
ukras bude. (3) Kaži svim ljudima spretnim koje
sam ja mudrošću obdario odjeću Aronu da načine,
da ga posvete, kao svećenik da mi služi. (4) Ovo je
odjeća koju će oni načiniti: poprsje i tunika i bluza
i košulja tkana[51] i turban i pojas; neka oni nači-
ne svetu odjeću Aronu, bratu tvome, i sinovima
njegovim, da mi on kao svećenik služi. (5) Neka
oni zlato, plavu i grimiznu i crvenu pređu i tanko
ispreden lan uzmu."

Tunika

(6) "Neka oni načine i tuniku od zlata, od plave,
grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana –
kako radi majstor spretni. (7) Neka na njoj budu
dvije naramenice, na njezina dva kraja pričvršće-
ne, tako da se sastaviti može. (8) S umijećem tkani
pojas što je na njemu neka kao i on bude, od iste
naprave: od zlata, od plave, grimizne i crvene pre-
đe i tanko ispredena lana. (9) Dva kamena oniksa
uzmi i u njih imena sinova Israilovih ureži, (10)
šest njihovih imena na jednom kamenu, a imena
ostalih šest na drugom kamenu, prema rođenju
njihovu. (11) Kao što draguljar žig urezuje, ti na
ta dva kamena imena sinova Israilovih ureži; u
filigranski okvir od zlata ti ih metni. (12) Oba ka-
mena na naramenice tunike stavi, da budu kame-
ni spomeni na sinove Israilove; i neka Aron imena
njihova kao spomen na ramenima svojim pred Ja-
hvom nosi. (13) Filigranske okvire od zlata načini,
(14) i dva lanca od čistoga zlata; ti ih kao usukanu
uzicu načini, i lance za filigranske okvire priveži."

Poprsje za odlučivanje

(15) "Načini poprsje za odlučivanje[52] – djelo maj-
stora spretnoga; kao i tuniku ti ga izradi: od zlata,
od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispreden
lana ti ga načini. (16) Četverouglast i dvostruko
presavijen neka bude, jedan pedalj[53] dug i jedan
pedalj širok. (17) Postavi na nj četiri reda dragog
kamenja: u prvom redu – rubin, topaz i smaragd;
(18) u drugom redu – tirkiz, lazurit i alem; (19) u
trećem redu – safir, ahat i ametist; (20) u četvrtom
redu – krizolit, oniks i jaspis; neka oni u filigran-
ske okvire od zlata budu umetnuti. (21) Kamenova
neka bude prema imenima sinova Israilovih –
dvanaest, po imenima svojim; neka budu kao ure-
zi na žigu, svaki prema imenu svome, za dvanaest
plemena. (22) Načini za poprsje spletene lančiće

[51] Dugih rukava i bez okovratnika.

[52] Četvrtasta tkanina s kesom u kojoj su stajali Urim i Tumim (v. 28:30).

[53] Oko 22,5 cm.

od čistoga zlata, kao uzice. (23) Dvije halke od zlata na poprsju načini, pa te dvije halke na dva kraja poprsja postavi. (24) Dvije uzice zlatne priveži za dvije halke na krajevima poprsja. (25) Druga dva kraja obiju uzica za dva filigranska okvira pričvrsti i za naramenice tunike sprijeda ih priveži. (26) Dvije halke od zlata načini i postavi ih na druga dva kraja poprsja, na njegov rub prema unutarnjoj strani tunike. (27) Još dvije halke od zlata načini i na dno naramenica tunike sprijeda ih postavi, uz šav više spretno ispletena pojasa na tunici. (28) Neka oni plavom uzicom privežu halke poprsja za halke na tunici, tako da ono bude nad spretno ispletenim pojasom na tunici, i da se poprsje od tunike ne odvaja. (29) Aron neka na srcu svome imena sinova Israilovih na poprsju za odlučivanje nosi kad bude na sveto mjesto stupao, kao vječni spomen pred Jahvom. (30) Na poprsje za odlučivanje Urim i Tumim[54] metni, i oni neka na Aronovu srcu budu kad on pred Jahvu bude izlazio; tako će Aron zasvagda pred Jahvom na srcu svome presudu sinova Israilovih nositi."

Bluza

(31) "Načini bluzu za tuniku, svu od plava prediva. (32) Neka na njenu vrhu u sredini otvor za glavu bude; neka joj oko otvora opšiven rub kao okovratnik na oklopu bude, da se ne podere. (33) Na porubu njenu šípke od plave, grimizne i crvene pređe ti načini, svud oko ruba njena, i zvonca od zlata između njih svud okolo: (34) zlatno zvonce i šipak, pa zlatno zvonce i šipak, svud okolo po porubu bluze. (35) Neka ona na Aronu bude kad on služi, i neka se zveckanje njeno čuje kad on pred Jahvom na sveto mjesto bude dolazio i s njega odlazio; tako će se znati da on nije umro."

Pločica na turbanu

(36) "Pločicu od čistoga zlata načini pa na njoj, kao urez na žigu, ureži: 'Posvećen Jahvi'. (37) Plavom uzicom ti je priveži, i ona neka sprijeda na turbanu bude. (38) Neka na Aronovu čelu stoji, i neka Aron preuzme na se krivnju za sinove Israilove ako su šta skrivili prinoseći darove svete, sve svete darove njihove; i neka uvijek na njegovu čelu bude, da oni pred Jahvom prihvaćeni budu."
(39) "Šarenu košulju od tanko ispredena lana ispleti, i tanak laneni turban načini, i pojas načini – djelo vezilje."

Odjeća za Aronove sinove

(40) "Sinovima Aronovim košulje načini; njima i pojase načini, i vrpce im oko glave načini, da dika i ukras budu. (41) Odjeni u njih brata svoga Arona i sinove njegove; pomaži[55] ih, zaredi ih i posveti, da mi kao svećenici služe. (42) Načini im laneno donje rublje da im golo tijelo pokrije; neka ono od krsta pa sve do bedara seže. (43) Neka ono na Aronu i sinovima njegovim bude kad oni u čador sastanka ulaze, ili kad žrtveniku prilaze, da na svetome mjestu služe, da na se krivnju ne navuku pa umru. Neka ovo zasvagda njemu i potomcima njegovim poslije njega zakon bude."

Posvećenje i zaređenje svećenika

29 "A ovo ćeš im ti učiniti da ih posvetiš, da mi kao svećenici služe: uzmi jednog junca i dva ovna bez mahane, (2) i beskvasni hljeb i beskvasne hljepčiće u ulju zamiješene i beskvasne krušne kore uljem premazane; od bijelog ih pšeničnog brašna napravi. (3) U jedan sepetić ti ih metni i u sepetiću ih s juncem i dvama ovnovima iznesi. (4) Onda Arona i sinove njegove do ulaza u čador sastanka dovedi pa ih vodom operi. (5) Uzmi odjeću pa obuci Aronu košulju, bluzu za tuniku, tuniku i poprsje, i vješto ispletenim pojasom tunike ti ga opaši; (6) na glavu mu turban stavi pa sveti vijenac na turban metni. (7) Onda ulja za pomazanje uzmi i prolij ga po glavi njegovoj pa ga pomaži. (8) Sinove njegove dovedi pa im košulje obuci. (9) Opaši ih pojasevima, Arona i sinove njegove, i smotaj im vrpce oko glave, i svećeništvo će po vječnoj odredbi njihovo biti. Tako ti Arona i sinove njegove zaredi."

Žrtve

(10) "Onda pred čador sastanka ti junca dovedi, a Aron i sinovi njegovi neka ruke svoje juncu na glavu stave. (11) Zakolji junca pred Jahvom, na ulazu

[54] Dvije stvari na poprsju tunike glavnog svećenika koje se izvlače da bi se doznala Božija volja; značenje im je *prokletstva i savršenstva*.

[55] U Starom zavjetu *pomazanje* označuje prolijevanje ulja po stvarima koje se koriste u svete svrhe i po glavi osoba koje se unapređuju i postavljaju na nove položaje.

u čador sastanka. (12) Uzmi malo junčeve krvi i svojim je prstom po rogovima žrtvenika razmaži, a svu krv na postolje žrtvenika izlij. (13) Uzmi sav loj oko droba i košuljicu s jetre, i oba bubrega i loj što je na njima, i spali ih na žrtveniku. (14) Ali meso junčevo i kožu njegovu i otpatke njegove izvan tabora spali; to je žrtva za grijehe."
(15) "I još jednoga ovna uzmi – a Aron i sinovi njegovi neka ruke svoje ovnu na glavu stave – (16) pa ti ovna zakolji i uzmi krvi njegove i po žrtveniku je sa svih strana prolij. (17) Onda ovna iskomadaj, pa mu operi drob i noge i metni ih s ostalim dijelovima njegovim i glavušom njegovom. (18) Cijeloga ovna na žrtveniku spali; to je žrtva paljenica Jahvi; to je ugodan miris, žrtva Jahvi vatrena."
(19) "Onda drugoga ovna uzmi, a Aron i sinovi njegovi neka ruke svoje ovnu na glavu stave. (20) Zakolji ovna i malo njegove krvi uzmi pa je stavi Aronu na resu desnog uha i na resu desnog uha njegovih sinova i na palac njihove desne šake i na palac njihove desne noge, a ostatak krvi po žrtveniku sa svih strana prolij. (21) Onda uzmi sa žrtvenika malo krvi i malo ulja za pomazanje, pa to prolij po Aronu i po odjeći njegovoj i po sinovima njegovim i po odjeći sinova njegovih; tako će on i odjeća njegova posvećeni biti, a i sinovi njegovi i odjeća sinova njegovih."
(22) "Uzmi i loj s ovna, debeli rep, loj oko droba, krilce jetre, oba bubrega i loj što je na njima, desni but – jer to je ovan za zaređenje – (23) i jedan hljeb i hljepčić jedan i jednu krušnu koru iz sepetića s beskvasnim hljebom što je pred Jahvom – (24) i sve to metni u ruke Aronove i u ruke sinova njegovih i njima zamaši kao žrtvom zamašnicom pred Jahvom. (25) Onda ih iz ruku njihovih uzmi, pa ih spali na žrtveniku, povrh žrtve paljenice, da ugodan miris pred Jahvom bude; to je žrtva Jahvi vatrena."
(26) "Onda, za Aronovo zaređenje, prsa ovna uzmi pa njima kao žrtvom zamašnicom pred Jahvom zamaši; neka to tvoj komad bude. (27) Posveti prsa žrtve zamašnice i plećku žrtve podizanice, kojima se zamahivalo i koja su prinesena kao žrtva od ovna za zaređenje, od onoga koji za Arona bijaše i od onoga koji bijaše za sinove njegove. (28) Neka ovo Aronu i sinovima njegovim kao njihov dio od sinova Israilovih zasvagda bude, jer to je žrtva podizanica; i neka to bude žrtva podizana od sinova Israilovih, od njihovih žrtava pomiriteljica, njihova žrtva Jahvi podizana."
(29) "Sveta odjeća Aronova neka sinovima njegovim poslije njega pripadne, da u njoj oni pomazani i zaređeni budu. (30) Neka ih onaj od sinova njegovih koji svećenik bude sedam dana umjesto njega nosi kad u čador sastanka uđe da na svetome mjestu služi."

Hrana za svećenike

(31) "Uzmi ovna za zaređenje i meso njegovo na svetome mjestu skuhaj. (32) Neka Aron i sinovi njegovi na ulazu u čador sastanka jedu meso od ovna i hljeb što je u sepetiću. (33) Neka oni tako jedu ono što je bilo okajanje pri njihovu zaređenju i posvećenju, ali neka ih svjetovnjak ne jede, jer su one svete. (34) Ako imalo mesa za zaređenje ili imalo hljeba do jutra preostane, onda ti ostatke spali; neka se to ne jede, jer sveto je."

Posveta žrtvenika i trajna žrtva paljenica

(35) "Tako ti s Aronom i sa sinovima njegovim postupi, prema svemu što sam ti ja zapovjedio; sedam ih dana zaređuj. (36) Svakoga dana žrtvuj junca kao žrtvu za grijehe, da se za te okajanje učini; i ti žrtvenik očisti kad za nj žrtvu učiniš, i pomaži ga da ga posvetiš. (37) Sedam dana okajanje na žrtveniku čini i posvećuj ga; tad će žrtvenik nadasve svet biti, i sve što se žrtvenika dotakne svetim će se smatrati."
(38) "A ovo ti kao žrtvu na žrtveniku prinosi: po dva janjeta stara godinu dana, redovno, svakoga dana. (39) Jedno janje kao žrtvu ujutro prinesi, a drugo janje u sumrak kao žrtvu prinesi; (40) i prinesi, s prvim janjetom, jednu desetinu efe[56] bijeloga brašna pomiješana s jednom četvrtinom hine[57] tučenih maslina, i jednu četvrtinu hine vina za žrtvu ljevanicu. (41) Drugo janje u sumrak prinesi, i s njim prinesi istu žrtvu prinosnicu i istu žrtvu ljevanicu kao ujutro, da bude ugodan miris, žrtva Jahvi vatrena. (42) Neka to kroz naraštaje tvoje bude trajna žrtva paljenica pred Jahvom, na ulazu u čador sastanka, gdje ću se ja s tobom sastajati da ti tamo govorim. (43) Ja ću se tamo sa sinovima Israilovim sastajati, i to će mjesto mojom slavom posvećeno biti. (44) Ja ću čador sastanka i žrtvenik posvetiti; i još ću Arona i sinove njegove posvetiti, da mi kao svećenici služe. (45) Ja ću među sino-

[56] Oko 1,3 kg.

[57] Oko 0,9 l.

vima Israilovim boraviti i Bog ću njihov biti. (46) Oni će znati da sam ja Jahve, Bog njihov, koji ih je iz zemlje egipatske izveo, da boravim među njima; ja sam Jahve, Bog njihov."

Žrtvenik za paljenje tamjana

30 "I još načini žrtvenik kao mjesto za paljenje tamjana; od bagremova drveta ti ga načini. (2) Neka bude četvorni: dužina da bude jedan aršin, širina njegova – jedan aršin, a visina njegova dva aršina; neka rogovi njegovi s njim jedan komad čine. (3) Čistim ga zlatom obloži: vrh njegov i strane njegove svuda naokolo i rogove njegove; i za nj zlatan pervaz svuda naokolo načini. (4) Dvije zlatne halke ispod pervaza njegova za nj načini; na stranama njegovim ti ih postavi – na suprotnim stranama – da drže motke na kojima se on nosi. (5) Motke od bagremova drveta načini pa ih zlatom obloži. (6) Ovaj žrtvenik metni ispred zastora što je kod kovčega Svjedočanstva, ispred kapka pomirbenog, koji je nad kovčegom Svjedočanstva, gdje ću se ja s tobom sastajati. (7) Neka Aron na žrtveniku miomirisni tamjan pali; neka ga on svakoga jutra pali kad o svjetiljkama bude brinuo. (8) Kad Aron, u sumrak, o svetiljkama bude brinuo, neka opet tamjan pali. Neka zasvagda kroz naraštaje tvoje bude tamjana pred Jahvom. (9) Ti nemoj nepropisno sastavljenog tamjana na ovom žrtveniku prinositi, niti žrtve paljenice niti žrtve prinosnice; i ti nemoj na nj žrtvu ljevanicu salijevati. (10) Neka Aron na rogovima njegovim jednom u godini okajanje učini; neka on jednom u godini krvlju žrtve okajnice na njemu okajanje učini za grijehe kroz naraštaje vaše. To je Jahvi nadasve sveto."

Otkup

(11) Onda Jahve reče Mojsiju: (12) "Kad budeš pravio popis sinova Israilovih, da ih prebrojiš, neka tada, kad ih brojao budeš, svaki od njih za se Jahvi otkupninu dade, da se na njih nikakva pošast okomila ne bi. (13) Ovo će dati svaki onaj koji prebrojan bude: pola šekela, prema šekelu svetišta[58] – u šekelu je dvadeset gera – pola šekela kao dar Jahvi. (14) Svi koji prebrojani budu, od dvadeset godina starosti pa nadalje, neka Jahvi dar prinesu. (15) Neka imućni ne plaćaju više, a siromašni neka ne plaćaju manje od pola šekela kad Jahvi darove prinesete da se otkupite. (16) Ti uzmi od sinova Israilovih novac od otkupljenja i daj ga za potrebe čadora sastanka, da to sinovima Israilovim pred Jahvom spomen bude, da sebe otkupite."

Umivaonik

(17) I reče Jahve Mojsiju: (18) "Umivaonik od bronze načini, s postoljem njegovim bronzanim; i ti ga između čadora sastanka i žrtvenika metni, pa u njega vode nalij. (19) Neka Aron i sinovi njegovi vodom iz njega ruke svoje i noge svoje operu; (20) kad god oni u čador sastanka uđu, neka se vodom operu, da ne umru, ili kad se budu žrtveniku primicali da služe, iznoseći u dimu žrtvu Jahvi vatrenu. (21) Tako neka oni ruke svoje i noge svoje operu, da ne umru; i neka im to bude trajan propis, Aronu i potomcima njegovim, kroz naraštaje njihove."

Ulje za pomazanje

(22) I još Jahve reče Mojsiju: (23) "Uzmi najboljih mirodija: pet stotina šekela[59] žitke mirhe[60], upola manje mirisavog cimeta[61] – dvije stotine i pedeset šekela, dvije stotine i pedeset šekela mirisave trske, (24) pet stotina šekela kasije[62] – prema šekelu svetišta – i jedan hin[63] maslinova ulja. (25) Od ovoga napravi sveto ulje za pomazanje – mirisnu smjesu, djelo mirodijaša; neka to bude sveto ulje za pomazanje. (26) Njime pomaži čador sastanka, i kovčeg Svjedočanstva, (27) i sto i sav pribor njegov, i stalak za svjetiljku i sav pribor njegov, i žrtvenik za paljenje tamjana, (28) i žrtvenik za žrtve paljenice i sav pribor njegov, i umivaonik i postolje njegovo.

[58] Oko 5 grama.

[59] Jedan šekel – oko 10 grama.

[60] *Mirha,* crvenosmeđa smola drveta *Commiphora abbysinica* i drugih stabala iz roda *Commiphora,* porijeklom iz Somalije. Od davnine služi za kađenje i balzamiranje.

[61] *Cimet*, bot. *Cinnamomum zeylanicum* (hebr. *qinnamon*). Ovo četinarsko drvo, koje pripada porodici lovora, uspijeva u Cejlonu i na Malajskom poluotoku. Naraste u visinu i do devet metara, a uzgaja se zbog svoje dragocjene unutarnje kore od koje se dobija cimet. Cimet se koristio kao začin, miris i kao sastojak svetog ulja.

[62] *Kasija*, bot. *Cinnamomum cassia* ili *Saussurea lappa*. Ovdje kontekst ukazuje na mirisavu biljku koja uspijeva u Cejlonu i Indiji, a koja je veoma slična cimetovu stablu. Kad se oguli i osuši, debela i gruba kora ove biljke koristi se kao začin, a u istu svrhu mogu poslužiti i njeni pupoljci. Manji listovi i mahune kasije ponekad se koriste u ljekovite svrhe.

[63] Oko 3,6 l.

(29) Posveti ih – da oni nadasve sveti budu; što
god ih se dotakne sveto će biti. (30) Arona i sinove
njegove pomaži i posveti ih, da mi oni kao svećenici služe. (31) Kaži sinovima Israilovim: 'Ovo će
mi kroz naraštaje vaše sveto ulje pomazanja biti.
(32) Neka se ono ni po čijem tijelu ne polijeva! Ne
pravite ulja iste vrste; ono je sveto, pa neka vam
sveto bude! (33) Ko god išta slično njemu napravi
ili ga po kome drugom osim po svećeniku polije
neka se iz naroda svoga udalji.'"

Tamjan za kađenje

(34) Onda Jahve reče Mojsiju: "Uzmi mirodija,
natafe[64], oklop crvenomorske dagnje, helbene[65]
– mirodija s čistim tamjanom – sve u jednakim
mjerama. (35) I napravi od tamjana mirisnu smjesu, djelo mirodijaša. Neka ona slana, čista i sveta
bude. (36) Izmrvi nešto od nje u prah i metni dio
toga ispred Svjedočanstva u čadoru sastanka, gdje
ću se ja s tobom sastajati. Neka ona za te nadasve
sveta bude. (37) Ti za se mirisa ove vrste nemoj
praviti; neka on tebi za Jahvu svet bude. (38) Ko
god išta njemu slično napravi, da u mirisu njegovom uživa, neka se iz naroda svoga udalji."

Spretni majstori

31 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Gle, ja sam
odabrao Becalela, sina Urija, sina Hurovog,
iz plemena Jehudinog. (3) Ja sam ga ispunio Duhom Božijim, vještinom, sposobnošću i time da se
razumije u zanate sve: (4) da pravi znalačke nacrte
za radove u zlatu, srebru i bronzi, (5) da siječe i
namješta drago kamenje, da drvo dubi i da se svim
poslovima bavi. (6) I gle, ja sam odredio Oholiaba,
sina Ahisamakova, iz plemena Danova, da mu pomogne; i u srca svih koji su vješti ja sam vještinu
ulio, da naprave sve što sam ja tebi zapovjedio: (7)
čador sastanka, i kovčeg Svjedočanstva i na njemu
kapak pomirbeni, i sve pokućstvo u obitavalištu,
(8) i sto i pribor, i stalak za svjetiljku od čistoga
zlata sa svim priborom njegovim, i žrtvenik za paljenje tamjana, (9) i žrtvenik za žrtve paljenice sa
svim priborom njegovim, i umivaonik i postolje
njegovo, (10) i odjeću tkanu, i haljine svete svećeniku Aronu, i haljine sinovima njegovim, kad
budu kao svećenici služili, (11) i ulje za pomazanje, i mirisni tamjan za sveto mjesto; neka to oni
načine onako kako sam ti ja zapovjedio."

Propis o suboti

(12) Onda Jahve reče Mojsiju: (13) "A tebe što se
tiče – ti kaži sinovima Israilovim: 'Vi subotu moju
morate svetkovati; jer ovo će kroz naraštaje vaše
biti znamen između mene i vas, da znate da sam ja
Jahve, koji vas posvećuje. (14) Zato ćete vi subotu
svetkovati, jer vam je ona sveta. Ko god je oskvrne
– taj neka se pogubi; jer ko god se toga dana ikakva posla prihvatio bude neka se iz naroda svoga
izluči. (15) Šest dana poslovi neka se sviđaju, ali
je sedmi dan subota počinka, Jahvi posvećena; ko
se god ikakva posla u subotu prihvati sigurno će
pogubljen biti. (16) Pa neka sinovi Israilovi subotu održavaju, da kroz naraštaje svoje subotu kao
trajan savez svetkuju.' (17) To će između mene i
sinova Israilovih zauvijek znamen biti; jer za šest
dana Bog je nebesa i zemlju stvorio, a sedmi dan
on je s radom prestao i odmarao se."
(18) Kad Jahve okonča razgovor s Mojsijem na
gori Sinajskoj, on mu dvije ploče Svjedočanstva
dade, ploče kamene, prstom Božijim ispisane.

Zlatno tele

32 A kad narod vidje kako Mojsije sa silaskom
svojim s gore oteže, on se oko Arona okupi
pa mu reče: "Hajde načini nam boga koji će pred
nama ići; a što se tiče onog Mojsija, čovjeka koji
nas iz zemlje egipatske izvede, mi ne znamo šta od
njega bi." (2) Aron im reče: "Strgnite halke zlatne
što su na ušima žena vaših, sinova vaših i kćeri vaših pa ih meni donesite." (3) Onda sav svijet potrga
zlatne halke što su na ušima bile i Aronu odnese.
(4) On ih iz ruku njihovih uze pa ih oruđem za
klesanje oblikova i od njih saliveno tele načini; a
oni rekoše: "Ovo je bog tvoj, o Israile, koji te je iz
zemlje egipatske izveo."
(5) A kad Aron ovo vidje, on pred teletom žrtvenik
podiže; i Aron navijesti: "Sutra nek bude svetko-

[64] Natafa je smolasta i mirisava guma koja se luči iz nekih vrsta *Commiphora opobalsamum*. Natafa je začin koji je korišten za kađenje.

[65] Helbena je vrsta smole koja se dobija iz *Ferula galbaniflua*, biljke snažnog korijena i stabljike visoke jedan metar i više. Kad sazrije, mlada stabljika daje mliječni sok ako se posiječe nekoliko centimetara iznad zemlje. Smolasta tekućina ubrzo se zgusne i dobija boju ćilibara. Ako se zapali, ona daje veoma ugodan miris. Helbena uspijeva u Iranu. Prije se uvozila u Palestinu, gdje se koristila kao sastojak za svetu smjesu za kađenje.

vina Jahvi!" (6) Tako oni sljedećeg dana poraniše i žrtve paljenice prinesoše, i žrtve pomiriteljice donesoše; i narod posjeda da jede i pije, pa onda ustade da se orgijama preda.

Jahvina prijetnja

(7) Onda Jahve reče Mojsiju: "Odmah dolje pođi, jer se narod tvoj, što si ga ti iz zemlje egipatske izveo, izopačio. (8) Brzo su se okrenuli od puta što sam im ja zapovjedio. Oni su sebi saliveno tele načinili, pa preda nj ničice pali i njemu žrtve prinijeli i rekli: 'Ovo je bog tvoj, o Israile, koji te iz zemlje egipatske izvede.' (9) Ja vidim", reče Jahve Mojsiju, "narod ovaj – i gle, to je svojeglav narod. (10) A sad mi ne staj na put, da se na njih gnjev moj rasplamti i da ih ja zatrem; onda ću ja od tebe golem narod načiniti."
(11) Onda Mojsije ponizno zamoli Jahvu, Boga svoga, pa reče: "O Jahve, zašto da se gnjev tvoj rasplamti na narod tvoj koji si ti iz zemlje egipatske silom golemom i rukom jakom izveo? (12) Zašto bi Egipćani govorili: 'U zloj nakani on ih je izveo, da ih u planinama smakne i da ih s lica zemlje zatre.' Ugasi gnjev svoj ražareni, popusti i ne navaljuj propast na narod svoj. (13) Sjeti se Abrahama, Izaka i Israila, sluga svojih kojima si se samim sobom zakleo i rekao im: 'Ja ću potomke vaše poput zvijezda na nebu umnožiti, i ja ću vašim potomcima svu ovu zemlju koju sam im obećao dati, i oni će je zasvagda naslijediti.' " (14) Tako Jahve odusta od nakane da na narod svoj navali propast kojom je prijetio.
(15) Onda se Mojsije okrenu i siđe s gore s dvjema pločama Svjedočanstva u rukama, pločama koje s obje strane bijahu ispisane; one bijahu ispisane i s jedne i s druge strane. (16) Ploče bijahu djelo Božije, a pismo bijaše pismo Božije, u ploče urezano.
(17) A kad Ješua začu galamu naroda koji je vikao, on Mojsiju reče: "Bojni poklič u taboru!"
(18) Ali Mojsije reče: "To nije poklič pobjede, to nije vika poraza; to ja zvuk pjesme čujem."

Mojsijeva ljutnja

(19) I desi se da, čim se Mojsije taboru primače, on tele i igru vidje; i ljutina se Mojsijeva raspali, pa on ploče iz ruku baci i u podnožju ih gore razbi. (20) On uze tele koje oni bijahu načinili i spali ga; onda ga on u prah smrvi i razasu ga po vodi pa natjera sinove Israilove da je popiju. (21) Onda Mojsije reče Aronu: "Šta ti je ovaj svijet učinio pa si tako golem grijeh na nj navalio?"
(22) Aron reče: "Neka se ljutina gospodara moga ne raspaljuje; ti sam znaš kako je ovaj narod sklon opačini. (23) Oni mi rekoše: 'Načini nam bogove koji će pred nama ići; što se tiče onog Mojsija, čovjeka koji nas iz zemlje egipatske izvede, mi ne znamo šta od njega bi.' (24) Ja im rekoh: 'Ko god zlata ima, neka ga strgne.' Tako su oni meni zlato dali, a ja sam ga u vatru bacio, pa ovo tele iziđe."
(25) A kad Mojsije vidje da je narod razuzdan – ta Aron ih je pustio da budu razuzdani i da im se tako neprijatelji podruguju – (26) onda Mojsije na ulaz u tabor stade pa reče: "Ko god je za Jahvu neka meni dođe!" I svi sinovi Levijevi oko njega se okupiše. (27) On im reče: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Neka svaki od vas mač o bedro svoje pripaše i krene taborom od vrata do vrata pa ubije brata svoga i prijatelja svoga i susjeda svoga.' " (28) I sinovi Levijevi učiniše onako kako je Mojsije i zapovjedio, i oko tri hiljade ljudi iz naroda toga dane umrije.
(29) Onda Mojsije reče: "Danas se Jahvi posvetite – jer svaki čovjek danas protiv sina svoga i protiv brata svoga bijaše – da vas on danas blagoslovi."

Mojsijev ponovni zagovor

(30) Sutradan Mojsije reče narodu: "Vi ste sami golem grijeh počinili; a sada ja odoh gore Jahvi, možda ja mogu grijeh vaš okajati."
(31) Onda se Mojsije vrati Jahvi pa reče: "Teško meni! Ovaj je narod golem grijeh počinio! Oni su boga od zlata sebi načinili. (32) A sada, molim te, grijeh njihov oprosti; a ako nećeš, molim te, izbriši me iz knjige svoje, koju si ti napisao."
(33) Jahve reče Mojsiju: "Ko je god prema meni zgriješio – ja ću ga iz knjige svoje izbrisati. (34) A sada pođi, povedi narod tamo kamo ću ti ja pokazati. Gle, moj anđeo pred tobom će ići; ali na dan kad budem kažnjavao, ja ću ih zbog grijeha njihovog kazniti."
(35) Onda Jahve po narodu udari zbog onoga što su učinili s teletom koje Aron bijaše napravio.

Nastavak putovanja

33 Onda Jahve reče Mojsiju: "Idi, kreni odavde, ti i narod što si ga iz zemlje egipatske izveo, u zemlju za koju sam se ja Abrahamu, Izaku i Jakovu zakleo riječima: 'Vašim ću je potomcima darovati.' (2) Ja ću pred tobom anđela poslati, i ja ću Kanaance, Amorejce, Hetite, Perižane, Hivijce i Jebusejce istjerati. (3) Pođite u zemlju kojom mli-

jeko i med teku; ali ja s vama neću poći, jer vi ste svojeglav narod, i ja bih vas putem mogao uništiti."
(4) Kad narod ču ove žalosne riječi, poče tugovati, i niko od njih nakita svoga ne stavi. (5) Jer Jahve Mojsiju bijaše rekao: "Kaži sinovima Israilovim: 'Vi ste svojeglav narod; kad bih ja s vama samo časak jedan hodio, ja bih vas uništio. Zato sada skinite nakit svoj, a ja ću vidjeti šta ću s vama učiniti.'" (6) Tako sinovi Israilovi nakon brda Horeba poskidaše nakit svoj.

Slava Božija i Mojsijevo posredovanje

(7) Onda Mojsije uze obitavalište i razape ga van tabora, podaleko od tabora, i on ga nazva čadorom sastanka. I ko god bi Jahvin savjet tražio odlazio bi do čadora sastanka, koji je bio van tabora. (8) I kad bi god Mojsije do obitavališta odlazio, sav bi narod ustao i stajao, svako na ulazu u svoje obitavalište, pa bi za Mojsijem zurio dok on ne bi u obitavalište ušao. (9) Kad bi god Mojsije u obitavalište ušao, stup bi se od oblaka spustio pa bi na ulazu u obitavalište stajao; a Jahve bi s Mojsijem govorio. (10) Kad bi vidio stup od oblaka gdje na ulazu u obitavalište stoji, sav bi narod ustao i ničice pao, svako na ulazu u obitavalište svoje. (11) Tako bi Jahve licem u lice s Mojsijem govorio, baš kao što čovjek s prijateljem svojim govori. Kad bi se Mojsije u tabor vratio, njegov momak Ješua, sin Nunov, ne bi se iz obitavališta udaljavao.
(12) Onda Mojsije reče Jahvi: "Vidi, ti mi veliš: 'Povedi ovaj narod!', ali ti mi ne dade da znam koga ćeš sa mnom poslati. I još ti reče: 'Ja te po imenu znam, a ti si u očima mojim blagonaklonost stekao.' (13) Eto, zato te ja molim: ako sam u očima tvojim blagonaklonost stekao, pouči me putevima svojim, da te spoznam, i da u očima tvojim blagonaklonost pronađem. I sjeti se da je ovaj narod tvoj narod."
(14) A Jahve reče: "U mome ćeš prisustvu ići, i ja ću ti počinak dati."
(15) Onda mu Mojsije reče: "Ako ti nećeš biti prisutan na putu našem, onda nas ne izvodi odavde. (16) Jer kako bi se moglo znati da sam ja u očima tvojim blagonaklonost stekao, ja i narod tvoj, ako ne po tom što ti s nama ideš. Tako ćemo se mi, ja i narod tvoj, od svih drugih naroda na licu zemaljskom razlikovati."
(17) Jahve reče Mojsiju: "Učinit ću i to što si kazao; jer ti si u očima mojim blagonaklonost stekao, i ja te po imenu znadem."
(18) Onda Mojsije reče: "Molim te pokaži mi slavu svoju!"
(19) A Jahve reče: "Ja ću učiniti da sva dobrota moja ispred tebe prođe, i ja ću ime svoje Jahve pred tobom obznaniti; i kome milostiv htjednem biti, njemu sam milostiv, i kome se htjednem smilovati, njemu se smilujem. (20) Ali", reče on, "ti ne možeš lica moga vidjeti, jer ne može čovjek mene vidjeti i živ ostati." (21) Onda Jahve reče: "Gle, pokraj mene ima mjesta gdje ti možeš na stijenu stati; (22) i desit će se, dok slava moja bude prolazila, da ću te ja u raspuklinu u stijeni staviti i svojom te rukom zakloniti sve dok ne prođem. (23) Onda ću ja ruku svoju skloniti, pa ćeš ti leđa moja vidjeti, ali se lice moje ne može vidjeti."

Obnavljanje saveza

34 I reče Jahve Mojsiju: "Iskleši sebi dvije ploče kamene kao one prijašnje, a ja ću na pločama ispisati riječi koje bijahu na prijašnjim pločama, što si ih ti razbio. (2) Stoga do jutra spreman budi, a ujutro se na goru Sinajsku popni, i tamo navrh gore preda me iziđi. (3) Neka se niko s tobom ne penje, i neka niko nigdje na gori viđen ne bude; pa ni stada ni krda ne smiju podno gore pasti." (4) Tako Mojsije isklesa dvije ploče kamene kao one prijašnje; i on rano ujutro ustade pa se, uzevši dvije kamene ploče u ruku, na goru Sinajsku uspe, kako mu Jahve i bijaše zapovjedio. (5) Jahve se u oblaku spusti pa s njim tamo stade i ime Jahve zazva. (6) Onda Jahve ispred Mojsija prođe pa obznani: "Jahve, Jahve – Bog, samilosni i milostivi, koji se brzo ne srdi, obilan ljubavlju i vjernošću; (7) koji čuva milost za hiljade, koji prašta opačinu, prijestup i grijeh; ali on krivoga nipošto nekažnjenim ne ostavlja: zbog grijeha očeva djecu i unuke do trećega i četvrtog koljena on kažnjava."
(8) Mojsije se žurno do zemlje nakloni i ničice pade. (9) On reče: "Ako sam sada blagonaklonost u očima tvojim stekao, molim ti se, o Gospode moj, neka Gospod moj s nama pođe. Iako je narod toliko svojeglav, ti oprosti opačinu našu i grijeh naš i uzmi nas u svoje vlasništvo."
(10) Onda Bog reče: "Gle, ja ću savez sklopiti. Pred cijelim narodom tvojim ja ću činiti čuda koja nigdje na zemlji i ni u jednom narodu nisu učinjena; i sav će narod među kojim ti živiš vidjeti djelo Jahvino, jer strašno je ono što ću ja s tobom izvesti.
(11) Pokori se onome što ti ja danas zapovijedam:

gle, ja ću pred vama Amorejce istjerati, i Kanaance i Hetite i Perižane i Hivijce i Jebusejce. (12) Gledaj da sa žiteljima zemlje u koju ideš nikakva saveza ne sklapaš, inače će vam to zamka biti. (13) Nego ti žrtvenike njihove poruši i stupove[66] im porazbijaj i motke im Ašerine[67] posijeci – (14) ti se nemoj drugome bogu klanjati, jer je Jahve, čije je ime Ljubomorni, ljubomoran Bog – (15) jer ti bi inače sa žiteljima zemlje one mogao savez sklopiti, pa bi te oni, kad se razvratu s bogovima svojim budu odali i žrtve im prinosili, mogli pozvati da od žrtava njihovih jedeš; (16) i ti bi mogao uzeti neke od kćeri njihovih za žene sinovima svojim, a te bi se kćeri mogle razvratu s bogovima svojim odati, te sinove tvoje nagnati da se i oni razvratu s bogovima njihovim odaju."
(17) "Ti sebi livenih bogova ne pravi."
(18) "Održavaj Blagdan beskvasnog hljeba. Sedam dana beskvasni hljeb jedi, kako sam ti ja zapovjedio, u određeno vrijeme u mjesecu abibu, jer si u mjesecu abibu iz Egipta izišao."
(19) "Prvi plod utrobe svake meni pripada, i mužjak svaki od stoke vaše, prvina od goveda i brava.
(20) Prvinu od magarca jednim janjetom iskupi; a ako je ne iskupiš, onda joj šijom zavrni. Sve prvjence sinova svojih iskupi. Neka niko preda me praznih ruku ne izlazi."
(21) "Šest dana radi, ali sedmoga dana otpočini; pa i u vrijeme oranja i žetve ti otpočini."
(22) "Svetkuj Blagdan sedmica – prve prinose pšenične žetve, i Blagdan berbe na kraju godine."
(23) "Triput u godini neka svi muški tvoji iziđu pred Gospoda, Jahvu, Boga Israilovog. (24) Jer ja ću pred tobom narode protjerati i međe tvoje ja ću raširiti, i niko neće zemlje tvoje poželjeti kad ti triput u godini uzlazio budeš da se pred Jahvom, Bogom svojim, pokažeš."
(25) "Krv žrtve moje s kvasnim hljebom ne prinosi; a nimalo od žrtve blagdana Pesaha do jutra neka ne ostane."
(26) "Ti donesi najbolje prvine sa zemlje svoje u dom Jahve, Boga svoga."
"Ti kozle u mlijeku majke njegove ne kuhaj."
(27) Onda Jahve reče Mojsiju: "Zapiši ove riječi, jer sam ja prema riječima ovim s tobom i s Israilom savez sklopio." (28) Mojsije ostade tamo s Jahvom četrdeset dana i četrdeset noći; on nije hljeba jeo niti je vode pio. I on je na ploče riječi saveza – Deset zapovijedi ispisao.

Mojsijev silazak s gore Sinajske

(29) I desi se – kad je Mojsije s gore Sinajske silazio, a dvije ploče Svjedočanstva bijahu mu u rukama kad je s gore silazio – da Mojsije ne znade da mu je koža na licu blistava, jer je s Jahvom razgovarao. (30) Pa kad Aron i svi sinovi Israilovi Mojsija ugledaše, gle – koža mu je na licu blistava bila, te se oni bojahu da mu priđu. (31) Ali Mojsije ih zovnu, a Aron i sve glavešine u zajednici njemu se vratiše, te Mojsije s njima prozbori. (32) Poslije mu svi sinovi Israilovi priđoše, a on im zapovjedi sve ono što mu Jahve na gori Sinajskoj bijaše kazao.
(33) Kad Mojsije s njima razgovor okonča, on lice svoje velom prekri. (34) A kad bi god Mojsije ulazio pred Jahvu s njime da govori, on bi veo skinuo sve dok ne bi izišao; i kad bi god izišao i sinovima Israilovim kazivao šta mu je naređeno, (35) sinovi bi Israilovi vidjeli da je koža na licu njegovu blistava. Onda bi Mojsije ponovo lice velom prekrio sve dok ne bi ušao s Jahvom da govori.

Propisi o suboti

35 Onda Mojsije sazva svu zajednicu sinova Israilovih pa im reče: "Ovo su stvari koje je Jahve zapovjedio da činite: (2) šest dana neka se poslovi obavljaju, ali sedmi dan neka vam svet bude – subota potpunog počinka, Jahvi posvećena; ko god bude toga dana ikakva posla obavljao neka se smakne. (3) Na dan subotnji ne ložite vatru ni u jednom od prebivališta svojih."

Darovi za obitavalište

(4) Mojsije se svoj zajednici sinova Israilovih obrati riječima: "Ovo je Jahve zapovjedio rekavši:
(5) Od sebe dar Jahvi prikupite; ko god draga srca želi neka Jahvi dar prinese: zlato, srebro i bronzu,
(6) plavu, grimiznu i crvenu pređu, tanko ispreden lan, kostrijet, (7) ovnovsku kožu u crveno obojenu, kožu morskih krava, drvo bagremovo, (8) ulja za svjetlo, i mirodija za ulje pomazanja i za miomirisni tamjan, (9) kamenje oniksa i drugo drago kamenje koje će se na tuniku i na poprsje staviti."
(10) "Neka između vas svaki spretan čovjek dođe pa sve što je Jahve zapovjedio napravi: (11) obi-

[66] Božanstva koja su simbolizirala muškost.

[67] Ašera je bilo ime ženi Ela, glavnog kanaanskog božanstva. Često su u njenu čast zabadane drvene motke pokraj ostalih paganskih predmeta obožavanja.

tavalište, pokrovac njegov i pokrov njegov, kopče njegove i daske njegove, grede njegove, stupove njegove i postolja njegova; (12) kovčeg i motke njegove, kapak pomirbeni i zavjesu za zaklon; (13) sto i motke njegove, i sav pribor njegov, i hljeb Prisutnosti; (14) i još stalak za svjetlo i pribor njegov, svjetiljke njegove i ulje za svjetlo; (15) i žrtvenik za paljenje tamjana i motke njegove, i ulje za pomazanje i miomirisni tamjan, i zastirač na ulazu u obitavalište; (16) žrtvenik za žrtve paljenice s rešetkom njegovom od bronze, motke njegove, i sav pribor njegov, umivaonik i postolje njegovo; (17) zavjese za dvorište, stupove njegove i postolja njegova, i zastirač na ulazu u dvorište; (18) kočiće za obitavalište i kočiće za dvorište i uzice njihove; (19) pletenu odjeću za služenje na svetome mjestu, svetu odjeću za svećenika Arona i odjeću za sinove njegove kad budu kao svećenici služili."
(20) Onda se sva zajednica sinova Israilovih od Mojsija udalji. (21) Svako koga je srce vuklo i svako koga je duša potakla došao je i prinio Jahvi dar za gradnju čadora sastanka i svu službu u njemu i za svetu odjeću. (22) Onda su svi oni koje su srca vukla, i muškarci i žene, došli i donijeli broševe i naušnice i prstenje i narukvice, sve predmete od zlata; tako učini svaki čovjek koji pred Jahvu dar u zlatu iznese. (23) Svaki čovjek u čijem se posjedu nađe plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana i kostrijeti i ovnovske kože u crveno obojene i kože morskih krava – donese ih. (24) Svako ko je mogao darovati srebra i bronze donese ga na dar Jahvi; a svaki čovjek u čijem se posjedu nađe bagremova drveta da se upotrijebi u bilo kojem poslu donese ga. (25) Sve žene spretne svojim su rukama prele i donosile što bi isprele od plave, grimizne i crvene pređe i od tanko ispredena lana. (26) I sve žene koje je srce vuklo i koje su vješte bile kostrijet su prele. (27) Glavešine doniješe kamenja oniksa i drugog dragog kamenja da se na tuniku i na poprsje stavi, (28) i mirodija i ulja za svjetlo i za ulje pomazanja i za miomirisni tamjan. (29) Israilci – svi muškarci i žene – koje je srce vuklo drage volje doniješe Jahvi darove za sav posao koji Jahve preko Mojsija bijaše zapovjedio da se uradi.

Majstori Becalel i Oholiab

(30) Onda Mojsije sinovima Israilovim reče: "Vidite, Jahve je imenom pozvao Becalela, sina Urija, sina Hurova, iz plemena Jehudina. (31) On ga je ispunio Duhom Božijim, vještinom, sposobnošću i time da se razumije u zanate sve: (32) da pravi znalačke nacrte za radove u zlatu, srebru i bronzi, (33) da siječe i namješta drago kamenje, da drvo dubi i da se svakim znalačkim poslom bavi. (34) A on je i njemu i Oholiabu, sinu Ahisamakovu, iz plemena Danova, podario sposobnost da druge poučavaju. (35) On ih je ispunio vještinom da rade sve poslove rezbara, i onog koji nacrte pravi, i onog koji veze od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana, i tkalca – zanatlije su to u svakome poslu i oni koji nacrte prave."

36 "Pa Becalel i Oholiab i svaki spretan čovjek kojem je Bog podario vještinu i sposobnost da razumije kako da obavlja sve poslove u izgradnji svetišta – neka postupe onako kako je Jahve zapovjedio."
(2) Onda Mojsije pozva Becalela i Oholiaba i svakog spretnog čovjeka što ga Jahve bijaše obdario vještinom i kojeg je srce vuklo da dođe i obavi posao. (3) Oni od Mojsija primiše sve darove što ih sinovi Israilovi bijahu donijeli da se obave poslovi oko gradnje svetišta. Ali oni i dalje svakoga jutra drage volje dolažahu s prinosima. (4) Onda dođoše svi spretni ljudi koji su sve radove na svetištu izvodili, svaki s posla što ga je obavljao, (5) te rekoše Mojsiju: "Narod donosi mnogo više nego što je potrebno za posao koji je Jahve naložio da uradimo." (6) Zato Mojsije izda naredbu, a ove se riječi po taboru razglasiše: "Neka više nijedan čovjek i nijedna žena ne donose darove za svetište." Tako spriječiše narod da i dalje donosi, (7) jer onoga što su oni već imali bilo je dovoljno, pa i više od toga, da sav posao obave.

Gradnja svetišta

(8) Svi spretni ljudi među onima koji su posao obavljali načiniše obitavalište s deset zavjesa od tanko ispredena lana i plave, grimizne i crvene pređe, s kerubinima na njima izvezenim, djelo majstora spretnoga; Becalel ih načini. (9) Dužina svake zavjese bijaše dvadeset osam aršina, a širina svake zavjese četiri aršina; sve su zavjese istih mjera bile. (10) Sastaviše pet zavjesa jedne s drugima, a i drugih pet zavjesa jedne s drugima spojiše. (11) Na rubu krajnje zavjese u prvome dijelu petlje od plavoga platna načiniše, a isto tako i na rubu krajnje zavjese u drugome dijelu učiniše. (12) Na jed-

noj zavjesi pedeset petlji načiniše, a pedeset petlji i na rubu krajnje zavjese u drugome dijelu napraviše; petlje su jedne naspram drugih bile. (13) Načiniše pedeset kopči od zlata i kopčama zavjese jedne s drugima sastaviše; tako je obitavalište jedna cjelina bilo.
(14) Onda za pokrovac nad obitavalištem zavjese od kostrijeti načiniše; jedanaest zavjesa, u svemu, načiniše. (15) Dužina svake zavjese trideset aršina bijaše, a širina svake zavjese četiri aršina; jedanaest zavjesa istih je mjera bilo. (16) Pet zavjesa napose spojiše, a drugih šest napose. (17) Na rubu krajnje zavjese u prvome dijelu pedeset petlji načiniše, a pedeset petlji i na rubu krajnje zavjese u drugome dijelu napraviše. (18) Načiniše pedeset kopči od bronze da pokrovac sastave, da on jedna cjelina bude. (19) Onda za pokrovac načiniše pokrov od ovnovskih koža u crveno obojenih, a povrh toga pokrov od koža morskih krava.
(20) Onda od bagremova drveta za obitavalište načiniše daske koje su uspravno stajale. (21) Dužina svake daske bješe deset aršina, a širina svake daske jedan i po aršin. (22) Svaka je daska imala dva klina koji su jedan drugome odgovarali; tako on sve daske za obitavalište napravi. (23) I načini obitavalištu daske: dvadeset dasaka za južnu stranu; (24) i četrdeset ležišta od srebra podno dvadeset dasaka on načini: dva ležišta pod jednu dasku za njena dva klina i po dva ležišta pod ostale daske za njihova dva klina. (25) Potom za drugu stranu obitavališta, za sjevernu stranu, dvadeset dasaka oni načiniše, (26) i njihovih četrdeset ležišta od srebra: dva ležišta pod jednu dasku i po dva ležišta pod ostale daske. (27) Za stražnju stranu obitavališta, prema zapadu, šest dasaka oni načiniše. (28) Napraviše sa stražnje strane i dvije daske za ćoškove obitavališta. (29) One pri dnu bijahu rastavljene, ali su se prema vrhu spajale kod prve halke; tako oni na dva ćoška s njima objema učiniše. (30) Osam je dasaka sa svojim ležištima od srebra bilo – šesnaest ležišta: dva pod svakom daskom.
(31) Onda grede od bagremova drveta načiniše: pet za daske s jedne strane obitavališta, (32) pet za daske s druge strane obitavališta i pet greda za daske obitavališta odostrag, prema zapadu. (33) Srednju gredu načiniše tako da se ona s kraja na kraj sredinom dasaka pružala. (34) Daske zlatom obložiše i načiniše od zlata halke njihove da grede drže. I grede zlatom obložiše.
(35) I još načiniše zastor od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana; oni ga s kerubinima na njemu izvezenim načiniše – djelo majstora spretnoga. (36) Za nj četiri stupa od bagremova drveta napraviše i zlatom ih obložiše, s kukama njihovim od zlata; i za njih četiri postolja od srebra sališe.
(37) Na ulazu u obitavalište načiniše zastirač od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana – djelo vezilje; (38) i za nj pet stupova s kukama njihovim načiniše i zlatom vrhove njihove i pojaseve njihove obložiše, ali pet postolja njihovih od bronze bijaše.

Nastavlja se gradnja

37 Onda od bagremova drveta načini Becalel kovčeg savezni, dva i po aršina dug, aršin i po širok i aršin i po visok; (2) i on ga iznutra i izvana čistim zlatom obloži i zlatan pervaz oko njega načini. (3) On za nj četiri halke od zlata za četiri noge njegove sali: dvije halke s jedne njegove strane, a dvije halke s njegove druge strane. (4) Onda on dvije motke od bagremova drveta načini pa ih zlatom obloži. (5) I provuče motke kroz halke sa strana kovčega, da se tako nosi. (6) Načini i kapak pomirbeni od čistoga zlata, dva i po aršina dug i jedan i po aršin širok. (7) Dva kerubina od zlata načini; od kovana ih zlata na dva kraja kapka pomirbenog načini: (8) jednoga kerubina na jednome kraju i jednoga kerubina na drugome kraju; na oba kraja on načini kerubine u jednome komadu s kapkom pomirbenim. (9) Kerubinima su krila uvis podignuta bila: krilima svojim kapak su pomirbeni zaklanjali, lica okrenutih jednog spram drugog; lica su kerubina prema kapku pomirbenom okrenuta bila.

Sto s hljebom

(10) Onda on sto od bagremova drveta načini, dva aršina dug, jedan aršin širok i jedan i po aršin visok. (11) Čistim ga zlatom obloži i zlatan pervaz oko njega načini. (12) On za njega i obrub podlanicu širok načini i zlatan pervaz na obrubu svud okolo napravi. (13) I sali za njega četiri zlatne halke na četiri ćoška gdje bijahu njegove četiri noge. (14) Sasvim uz obrub halke su bile, da drže motke na kojima se sto nosi. (15) Od bagremova drveta motke načini pa ih zlatom obloži, da se sto nosi.

(16) I on za sto pribor od čistoga zlata načini – njegove zdjele i njegove šerpe i njegove pehare i njegove ćupove, za nalijevanje pića darovanog.

Stalak za svjetiljku

(17) Onda od čistoga zlata stalak za svjetiljku načini. On skova stalak, postolje njegovo i držak njegov; čaše njegove, pupoljci njegovi i cvijet njegov u jednome komadu s njim bijahu. (18) Šest se krakova s njegovih strana pružalo: tri kraka stalka s jedne njegove strane i tri kraka stalka s njegove druge strane – (19) tri čaše u obliku badema, pupoljak i cvijet na jednome kraku, i tri čaše u obliku badema, pupoljak i cvijet na drugome kraku; a isto tako za svih šest krakova što su se iz stalka pružali. (20) Na samom stalku bile su četiri čaše u obliku badema, pupoljci njegovi i cvijeće njegovo. (21) Jedan pupoljak bijaše pod prvim parom krakova što su se iz njega pružali, i jedan pupoljak pod drugim parom krakova što su se iz njega pružali, i jedan pupoljak pod trećim parom krakova što su se iz njega pružali, tako za šest krakova što su se iz stalka pružali. (22) Pupoljci njihovi i grane njihove u jednom su komadu s njim bili; sve je to od čistoga zlata skovano bilo. (23) Od čistoga zlata sedam svjetiljki njegovih načini, i utrnjivače njegove i table njegove. (24) Stalak za svjetiljku i sav pribor njegov od jednog talenta čistoga zlata on načini.

Žrtvenik za paljenje tamjana

(25) Onda on od bagremova drveta žrtvenik za paljenje tamjana načini: jedan aršin dug, jedan aršin širok – četvorni – i dva aršina visok; rogovi mu u jednome komadu s njim bijahu. (26) Čistim ga zlatom obloži, vrh njegov i strane njegove naokolo i rogove njegove; i on za nj zlatan pervaz naokolo načini. (27) Za nj i dvije zlatne halke ispod pervaza njegova načini, na dvjema stranama njegovim – na suprotnim stranama – da drže motke na kojima se on nosi. (28) Motke od bagremova drveta načini pa ih zlatom obloži. (29) I sveto ulje za pomazanje on napravi, i čisti miomirisni tamjan od mirodija – djelo mirodijaša.

Žrtvenik za paljenice i umivaonik

38 Onda on od bagremova drveta načini žrtvenik za žrtve paljenice, pet aršina dug, pet aršina širok – četvorni – i tri aršina visok. (2) Rogove mu na četiri ćoška načini, tako da rogovi njegovi u jednom komadu s njim bijahu, i bronzom ga obloži. (3) Načini i sav pribor za žrtvenik: kante i lopatice i posude i viljuške i žeravnice; sav pribor njegov od bronze načini. (4) On za žrtvenik, ispod njegove izbočine, načini rešetku, bronzanu mrežu; sezala mu je do sredine. (5) Četiri bronzane halke na četiri kraja bronzane rešetke sali, motke da drže. (6) Motke od bagremova drveta načini pa ih bronzom obloži. (7) Motke proturi kroz halke sa strana žrtvenika, da se na njima nosi. On ga šupljim načini, od dasaka. (8) I još on od ogledala žena koje su služile na ulazu u čador sastanka umivaonik od bronze načini i postolje njegovo bronzano.

Dvorište obitavališta

(9) Onda on dvorište napravi: na južnoj strani bijahu zavjese od tanko ispredena lana od stotinu aršina; (10) dvadeset stupova njihovih i dvadeset postolja njihovih od bronze napravljenih; kuke na stupovima i spone njihove bijahu od srebra. (11) I na sjevernoj strani zavjese su od stotinu aršina bile; dvadeset stupova njihovih i dvadeset postolja njihovih od bronze bijahu, a kuke na stupovima njihovim i spone njihove bijahu od srebra. (12) Na zapadnoj strani bile su zavjese od pedeset aršina, s deset stupova svojih i deset postolja njihovih; kuke na stupovima i pojasevi njihovi od srebra bijahu. (13) Na istočnoj strani bjehu zavjese od pedeset aršina. (14) Zavjese od petnaest aršina s jedne su strane ulaza bile, s tri stupa svoja i tri postolja njihova, (15) a tako i s druge strane. Na objema stranama ulaza u dvorište bijahu zavjese od petnaest aršina, s tri stupa svoja i tri postolja njihova. (16) Sve su zavjese oko dvorišta od tanko ispredena lana bile. (17) Postolja za stupove od bronze bijahu, kuke na stupovima i pojasevi njihovi – od srebra, a i vrhovi su im bili u srebru; tako na svim stupovima u dvorištu bijahu srebreni pojasevi.
(18) Zastirač na ulazu u dvorište bijaše od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana – djelo vezilje. Dužina mu bijaše dvadeset aršina, a visina pet aršina, kao i u zavjesa u dvorištu. (19) Četiri stupa njihova i četiri postolja njihova od bronze bijahu, kuke njihove i pojasevi njihovi – od srebra, a i vrhovi su im bili u srebru. (20) Svi kočići u obitavalištu i u dvorištu okolo od bronze bijahu.

Utrošene stvari

(21) Ovo je popis stvari za obitavalište, obitavalište Svjedočanstva, onako kako su prema zapovijedi Mojsijevoj popisane, trudom Levijevaca, pod nadzorom Itamara, sina svećenika Arona. (22) I Becalel, sin Urija, sina Hurova, iz plemena Jehudina, načini sve što Jahve bijaše Mojsiju zapovjedio. (23) S njim je bio Oholiab, sin Ahisamakov, iz plemena Danova, savatlija i vješt majstor i tkalac plave, grimizne i crvene pređe i tankog lana.
(24) Sveg zlata što je utrošeno u radove, u sve radove na svetištu, zlata u žrtvu prinesenog, bijaše dvadeset devet talenata[68] i sedam stotina i trideset šekela, prema šekelima svetišta[69]. (25) A srebra, sabranoga od onih iz zajednice koji su popisani, bijaše stotinu talenata i hiljadu sedam stotina sedamdeset i pet šekela, prema šekelima svetišta – (26) jedna beka po glavi, to jest pola šekela, prema šekelima svetišta, za svakoga ko je pridodan onima što su bili popisani, od dvadeset godina starosti pa nadalje – za šest stotina i tri hiljade i pet stotina i pedeset muških glava. (27) Stotinu talenata srebra bilo je utrošeno da se izliju postolja za svetište i postolja za zastor: stotinu postolja od stotinu talenata – jedan talenat za jedno postolje. (28) Od hiljadu sedam stotina sedamdeset i pet šekela napravio je kuke na stupovima i vrhove im obložio i pojaseve im napravio. (29) Bronze u žrtvu prinesene bijaše sedamdeset talenata i dvije hiljade četiri stotine šekela. (30) Od nje on načini podnožja na ulazu u čador sastanka, i žrtvenik bronzani i bronzanu rešetku njegovu i sav pribor za žrtvenik, (31) i podnožja u dvorištu svuda okolo i podnožja za ulaz u dvorište, i sve kočiće u obitavalištu i sve kočiće u dvorištu svuda okolo.

Svećenička odjeća i tunika

39 I još od plave, grimizne i crvene pređe načiniše lijepo istkanu odjeću za služenje na svetome mjestu, kao i svetu odjeću za Arona, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(2) Načini on tuniku od zlata, od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana. (3) Onda oni zlatne plohe skovaše pa ih na niti izrezaše da se utkaju u plavu, grimiznu i crvenu pređu i tanki lan – kako radi majstor spretni. (4) Za tuniku načiniše naramenice koje bijahu pričvršćene za njezina dva kraja. (5) Vješto istkan pojas što je na njoj stajao kao i ona bješe, od istog materijala: od zlata, od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(6) Kamenje oniksa u filigranske okvire od zlata metnuše; na njima su kao urez na žigu urezana bila imena sinova Israilovih. (7) Onda ih on na naramenice na tunici metnu, kao kamenčiće spomena sinovima Israilovim, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

Poprsje

(8) Načini i poprsje, djelo majstora spretnoga; kao i tuniku on ga načini: od zlata, od plave, grimizne i crvene pređe i od tanko ispredena lana. (9) On bijaše četvrtast: jedan pedalj dug i jedan pedalj širok, i dvostruko presavijen. (10) U njega četiri reda dragog kamenja umetnuše. Prvi red bijaše red rubina, topaza i smaragda; (11) drugi red – tirkiza, lazurita i alema; (12) treći red – safira, ahata i ametista; (13) četvrti red – krizolita, oniksa i jaspisa. U filigranske okvire od zlata bijahu umetnuti. (14) Kamenova je bilo prema imenima sinova Israilovih; bilo ih je dvanaest, prema imenima njihovim, i na njima urezi kao na žigu, na svakom prema imenu njegovu, za dvanaest plemena. (15) Za poprsje načiniše spletene lančiće od čistoga zlata, kao uzice. (16) Načiniše dva filigranska okvira od zlata i dvije zlatne halke, pa metnuše dvije halke na dva kraja poprsja. (17) Onda dvije zlatne uzice privezaše za dvije halke na krajevima poprsja. (18) Druga dva kraja obiju uzica privezaše za dva filigranska okvira pa ih za naramenice na tunici sprijeda pričvrstiše. (19) Načiniše i dvije zlatne halke pa ih na dva kraja poprsja metnuše, uz njegov unutarnji rub koji bijaše tik uz tuniku. (20) Onda oni još dvije zlatne halke načiniše pa ih za dno naramenica sprijeda tunike pričvrstiše, blizu mjesta gdje se ona sastavlja, povrh ispletena pojasa na tunici. (21) Plavom uzicom povezaše halke na poprsju s halkama na tunici, tako da ono stoji nad pojasom na tunici, da se poprsje od tunike ne bi odvojilo, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

Bluza i ostala svećenička odjeća

(22) Onda bluzu za tuniku načini, svu od plava prediva satkanu, djelo tkalje. (23) Otvor bijaše na

[68] V. Izlazak 25:39.

[69] V. Izlazak 21:32.

sredini bluze, kao otvor na oklopu, i traka oko njena otvora, tako da se ne podere. (24) Na porubu bluze načiniše šípke od plave, grimizne i crvene pređe i tanko ispredena lana. (25) I zvonca od čistoga zlata načiniše, pa između šipaka svuda okolo po porubu bluze zvonca metnuše, (26) stavljajući naizmjence zvonce i šipak svuda okolo po porubu bluze za službu, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(27) Od tanko istkana lana načiniše košulje za Arona i sinove njegove, (28) i turban od tankoga lana, i ukrašene vrpce oko glave od tankoga lana i donje rublje laneno od tanko ispredena lana, (29) i pojas od tanko ispredena lana i plave, grimizne i crvene pređe – djelo vezilje – baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(30) Od čistoga zlata načiniše pločicu za svetu krunu i na njoj – kao urez na žigu – urezaše: "Posvećen Jahvi". (31) Onda oni za nju plavu uzicu privezaše, da je za čelo turbana pričvrste, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

Završetak radova

(32) Tako svi radovi na obitavalištu, čadoru sastanka, bijahu okončani; a sinovi Israilovi učiniše sve onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio – tako oni učiniše. (33) Onda oni Mojsiju obitavalište donesoše, obitavalište i sav pribor njegov: kopče njegove, daske njegove, grede njegove, stupove njegove i postolja njegova; (34) i pokrov od ovnovskih koža u crveno obojenih, i pokrov od koža morskih krava, i zastor za zaklon; (35) kovčeg Svjedočanstva i motke njegove i kapak pomirbeni; (36) sto, sav pribor njegov i hljeb Prisutnosti; (37) stalak za svjetiljku od čistoga zlata, s njegovim nizom svjetiljki i svim priborom njegovim, i uljem za svjetlo; (38) i zlatni žrtvenik, i ulje za pomazanje i miomirisni tamjan, i zastirač na ulazu u obitavalište; (39) bronzani žrtvenik i njegovu rešetku bronzanu, motke njegove i sav pribor njegov, umivaonik i postolje njegovo; (40) zavjese za dvorište, stupove njegove i postolja njegova, i zastirač na ulazu u dvorište, uzice njegove i kočiće njegove i sav pribor za obitavalište, čador sastanka; (41) pletenu odjeću za služenje na svetome mjestu i svetu odjeću za svećenika Arona i odjeću za sinove njegove kad budu kao svećenici služili. (42) Tako sinovi Israilovi uradiše sve poslove onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio. (43) A Mojsije je sav posao nadzirao, i gle – oni ga bijahu uradili; baš onako kako Jahve bijaše zapovjedio, tako oni bijahu učinili. Zato ih Mojsije blagoslovi.

Ustanova i posvećenje svetišta

40 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Prvi dan prvoga mjeseca podigni obitavalište, čador sastanka. (3) Kovčeg Svjedočanstva tamo metni, i kovčeg zastorom zakloni. (4) Unesi sto i poredaj ono što mu pripada; i stalak unesi i svjetiljke njegove postavi. (5) I još, ispred kovčega Svjedočanstva, zlatni žrtvenik za paljenje tamjana stavi, pa zastirač na ulazu u obitavalište postavi. (6) Žrtvenik za žrtve paljenice stavi ispred ulaza u obitavalište, čador sastanka. (7) Između čadora sastanka i žrtvenika umivaonik metni pa u nj vode nalij. (8) Svud okolo dvorište uredi i zastirač na ulazu u dvorište objesi."
(9) "Onda ulja za pomazanje uzmi pa obitavalište i sve što je u njemu pomaži, i posveti njega i sav pribor njegov, pa će ono svetim postati. (10) Pomaži žrtvenik za žrtve paljenice i sav pribor njegov, i žrtvenik posveti, pa će i žrtvenik nadasve svetim postati. (11) Umivaonik i postolje njegovo pomaži pa ga posveti.
(12) Onda Arona i sinove njegove do ulaza u čador sastanka dovedi pa ih vodom operi. (13) Onda svetu odjeću Aronu odjeni, pomaži ga i posveti, da mi on kao svećenik služi. (14) Sinove njegove dovedi pa im košulje odjeni; (15) i njih ti pomaži baš onako kako si i oca njihova pomazao, da mi oni kao svećenici služe; a pomazanje će ih njihovo kroz naraštaje njihove za vječno svećenstvo odrediti."

Izvršenje Jahvinih zapovijedi

(16) Tako Mojsije uradi; onako kako mu Jahve bijaše zapovjedio – tako on sve učini. (17) I prvoga mjeseca druge godine, prvi dan toga mjeseca, podiže se obitavalište. (18) Mojsije podiže obitavalište i postolja njegova postavi, pa daske njegove uspravi i grede njegove metnu i stupove njegove podiže. (19) Nad obitavalištem pokrovac razastrije pa metnu povrh njega pokrov pokrovca, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio. (20) Onda uze Svjedočanstvo pa ga u kovčeg stavi, i motke za kovčeg pričvrsti, te kapak pomirbeni navrh kovčega metnu. (21) Kovčeg u obitavalište unese, i zastor za zaklon objesi, pa kovčeg Svjedočanstva zakloni, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

(22) Onda on postavi sto u čadoru sastanka, na
sjevernoj strani obitavališta, izvan zastora. (23)
Po njemu poreda hljeb pred Jahvom, baš onako
kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio. (24) Onda
on postavi stalak za svjetiljku u čadoru sastanka,
nasuprot stolu, na južnoj strani obitavališta. (25)
Postavi svjetiljke pred Jahvom, baš onako kako Ja-
hve Mojsiju bijaše zapovjedio. (26) Onda on ispred
zastora zlatni žrtvenik u čadoru sastanka postavi,
(27) pa miomirisni tamjan na njemu zapali, baš
onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio. (28)
Onda on zastirač na ulazu u obitavalište stavi. (29)
Žrtvenik za žrtve paljenice postavi pokraj ulaza u
obitavalište, čador sastanka, pa na njemu žrtve pa-
ljenice i žrtve od žita prinese, baš onako kako Ja-
hve Mojsiju bijaše zapovjedio. (30) Između čadora
sastanka i žrtvenika umivaonik metnu pa u nj vode
za pranje nali. (31) Iz njega Mojsije i Aron i sinovi
njegovi opraše ruke svoje i noge svoje. (32) Oni su
se prali kad god bi u čador sastanka ulazili ili se žr-
tveniku primicali, baš onako kako Jahve Mojsiju bi-
jaše zapovjedio. (33) Onda Mojsije oko obitavališta
i žrtvenika dvorište napravi, pa na ulazu u dvorište
zastirač objesi. Tako Mojsije posao završi.

Slava Jahvina

(34) Onda oblak prekri čador sastanka, i slava Ja-
hvina obitavalište ispuni. (35) Mojsije ne mogaše
ući u čador sastanka jer se na nj oblak bijaše spu-
stio, a slava je Jahvina obitavalište ispunjavala. (36)
Kad god bi se, za sve vrijeme njihova putovanja,
oblak s obitavališta podigao, sinovi bi Israilovi na
put krenuli; (37) ali ako se oblak ne bi podigao,
onda oni ne bi kretali sve do dana dok se on ne bi
podigao. (38) Jer sve dok putovahu, oblak Jahvin
danju bijaše nad obitavalištem, a noću u oblaku
bijaše vatra, pred očima sveg doma Israilovog.

LEVIJEVSKI ZAKONIK

Sadržaj ove biblijske knjige u najvećoj mjeri bavi se stvarima bogoštovlja u Božijem svetilištu povezanim sa svećenicima levijevcima koji su služili Bogu.
Sadržaj Levijevskog zakonika bilo bi moguće razvrstati u četiri osnovne cjeline.
Poglavlja 1–7 govore o žrtvama. U ovom dijelu knjige iznose se temeljni propisi u vezi sa žrtvama (1:1–6:7). Poglavlja 6:8–7:38 nude sažeti pregled spomenutih propisa s elementima koji se odnose na svećenike. Cijeli ovaj odjeljak Levijevskog zakonika povremeno je isprekidan pripovijestima koje lebde u vremenskom kontekstu s kraja knjige Izlaska i samog Levijevskog zakonika (8–9), a svrha tih pripovijesti ogleda se u nastojanju da se opišu običaji koje su obnašali svećenici i narod u svetištu.
U drugoj cjelini govori se o svećeničkom posvetnom slavlju i onom što iz toga proistječe (8–16). Ona obuhvaća posvetnost sedmoga dana i završno posvetno slavlje osmoga dana (8–9). Sadržaj ovih poglavlja, usto, sažima događaje s kraja knjige Izlaska. Tu se još govori o zgrešenju Aronovih sinova i o pravilima za svećenike (10), o zakonima nečistoće (11–15) kao i o ceremoniji čišćenja u svetištu na Dan pomirenja (16).
"Svetački zakonik" ili "Svetačka zbirka" (17–26) govore o zakonu posvećivanja (17), o moralnim i etičkim zakonima (18–20), o svećeničkim i žrtvenim propisima (21–22), o svetim prigodama (23–25), o blagoslovima i kletvama (26). Poglavlja 17–26 u općim crtama opisuju žrtve, svećeničke dužnosti (8–9: 21–22) i svete prigode (16, 23, 25).
Četvrta cjelina knjige svojevrsni je dodatak koji se bavi zavjetima i posvećenjima (27).

Propisi o žrtvi paljenici

1 Onda Jahve zovnu Mojsija pa mu se iz čadora
sastanka obrati riječima: (2) "Govori sa sinovima Israilovim te im reci: Kad bilo ko od vas žrtvu Jahvi prinosi, vi žrtvu svoju od krupne ili sitne stoke prinesite. (3) Ako je žrtva njegova žrtva paljenica od krupne stoke, neka on mužjaka bez mahane prinese. Neka je prinese na ulazu u čador sastanka, da pred Jahvom primljena bude. (4) Neka ruku svoju na glavu žrtve paljenice spusti, ne bi li se ona za nj primila, da u njegovo ime okajanje učini. (5) Neka on junca pred Jahvom zakolje, a sinovi Aronovi[1], svećenici, neka krv prinesu i tom krvlju sa svih strana poškrope žrtvenik što je na ulazu u čador sastanka. (6) Neka on potom žrtvu paljenicu odere i iskomada je. (7) Sinovi svećenika Arona neka vatru na žrtveniku nalože i drva na vatru poredaju. (8) Neka onda sinovi Aronovi, svećenici, poredaju komade, glavu i loj po drvima što su u vatri na žrtveniku. (9) Njen drob i noge neka on vodom opere, i neka je svećenik svu na vatri spali; to je žrtva paljenica, žrtva vatrena, miris ugodan Jahvi."

[1] Tj. oni iz roda Aronova.

(10) "A ako mu je žrtva od sitne stoke, bilo od ovaca bilo od koza, neka on mužjaka bez mahane za žrtvu paljenicu prinese. (11) Neka ga na strani žrtvenika od sjevera pred Jahvom zakolje, a sinovi Aronovi, svećenici, neka žrtvenik sa svih strana krvlju njegovom poškrope. (12) Neka ga onda on iskomada, zajedno s glavom i lojem, a neka svećenik komade poreda na drva što su u vatri na žrtveniku. (13) Drob i noge neka on vodom opere, a neka je svećenik svu na vatri spali; to je žrtva paljenica, žrtva vatrena, miris ugodan Jahvi."
(14) "A ako je njegova žrtva Jahvi žrtva paljenica od ptica, neka on onda grlicu ili golubića prinese. (15) Neka je svećenik do žrtvenika donese, glavu joj otkine i na vatri spali; a neka joj krv sa strane žrtvenika oteče. (16) Neka joj još gušu s perjem ukloni i pored žrtvenika na istočnu je stranu baci, na mjesto gdje je pepeo. (17) Neka je onda raspori uzduž krila, ali neka je ne raskida; a svećenik neka je na vatri spali; to je žrtva paljenica, žrtva vatrena, miris ugodan Jahvi."

Propisi o žitnoj žrtvi

2 "A kad neko prinosi Jahvi žitnu žrtvu, neka
mu žrtva od najboljeg brašna bude, i neka je

on uljem polije i na nju tamjana stavi. (2) Neka je onda sinovima Aronovim, svećenicima, donese; i neka svećenik zagrabi od nje šaku najboljeg brašna i ulja, i sav tamjan, pa neka to svećenik na žrtveniku spali kao dio za opomenu[2]; to je žrtva vatrena, miris ugodan Jahvi. (3) Ostatak žitne žrtve pripada Aronu i sinovima njegovim: najsvetiji dio od žrtava koje se Jahvi vatrom prinose."
(4) "A ako prinosiš žitnu žrtvu pečenu u pećnici, neka to budu beskvasni hljepčići od najboljeg brašna u ulju zamiješeni ili beskvasne krušne kore uljem premazane. (5) Ako je žitna žrtva tvoja pečena u tavi, neka bude od najboljeg brašna, bez kvasa, pomiješanog s uljem. (6) Izlomi je i uljem je polij; to je žitna žrtva. (7) Ako je žitna žrtva tvoja u šerpi kuhana, neka bude od najboljeg brašna i ulja. (8) Kad prinosiš Jahvi žitnu žrtvu od toga pripravljenu, neka se ona pred svećenika iznese pa neka je on na žrtvenik donese. (9) Neka onda svećenik odvoji od žitne žrtve dio za spomen pa neka ga na žrtveniku spali kao žrtvu vatrom prinesenu, miris ugodan Jahvi. (10) Ostatak žitne žrtve pripada Aronu i sinovima njegovim: najsvetiji dio od žrtava koje se Jahvi vatrom prinose."
(11) "Nijedna žitna žrtva koju Jahvi prinosiš ne smije s kvasom biti, jer ne smiješ nimalo kvasa niti meda u dimu prinositi u žrtvu Jahvi vatrom prinesenu. (12) Kao žrtvu prvih plodova ti ih Jahvi prinosi, ali neka se na žrtveniku kao ugodan miris oni ne prinose. (13) K tome, svaku svoju žitnu žrtvu posoli, da ti na žitnoj žrtvi ne nedostaje soli saveza s Bogom tvojim; sa svim žrtvama svojim so prinosi."
(14) "A ako prinosiš Jahvi žitnu žrtvu od prvih plodova, prinesi klasove mladog žita pržena na vatri, samljeveno zrnevlje mladog rastinja. (15) Pomasti je uljem i na nju tamjana stavi; to je žitna žrtva. (16) Neka svećenik spali njen dio za spomen, dio njenog samljevenog žita i njenog ulja, i sav tamjan njen, kao žrtvu Jahvi vatrenu."

Propisi o žrtvi sudioništva

3 "Ako neko prinosi žrtvu sudioništva pa kani prinijeti nešto od krupne stoke, bilo mužjaka bilo ženku, neka životinju bez mahane pred Jahvom prinese. (2) Neka spusti ruku svoju na glavu žrtve svoje pa je na ulazu u čador sastanka zakolje, a sinovi Aronovi, svećenici, neka žrtvenik sa svih strana krvlju poškrope. (3) Od žrtve sudioništva neka žrtvu paljenicu Jahvi prinese, loj što drob pokriva i sav loj što je na drobu, (4) i oba bubrega s lojem koji je na njima, i koji je na slabinama, i najbolje od jetre – neka je s bubrezima izvadi. (5) Neka je onda sinovi Aronovi na žrtveniku u dimu prinesu na žrtvi paljenici što je na drvima na vatri; to je žrtva vatrena, miris ugodan Jahvi. (6) A ako neko prinosi Jahvi žrtvu sudioništva od sitne stoke, neka je – mužjaka ili ženku – bez mahane prinese. (7) Ako za žrtvu svoju janje prinosi, neka ga onda pred Jahvom prinese, (8) i neka ruku svoju na glavu žrtve svoje spusti i neka je pred čadorom sastanka zakolje, a sinovi Aronovi neka žrtvenik sa svih strana krvlju poškrope. (9) Od žrtve sudioništva neka Jahvi žrtvu paljenicu prinese: loj njezin, cio debeli rep – neka ga uza samu kičmu otkine, i loj što drob pokriva i sav loj što je na drobu, (10) i oba bubrega s lojem koji je na njima, i koji je na slabinama, i najbolje od jetre – neka je s bubrezima izvadi. (11) Neka to onda svećenik na žrtveniku spali kao hranu, žrtvu Jahvi vatrenu."
(12) "A i ako kozu prinosi, neka je onda pred Jahvom prinese, (13) i neka ruku svoju na glavu žrtve svoje spusti pa je pred čadorom sastanka zakolje, a sinovi Aronovi neka žrtvenik sa svih strana krvlju poškrope. (14) Neka od nje Jahvi žrtvu paljenicu prinese: loj što drob pokriva i sav loj što je na drobu, (15) i oba bubrega s lojem koji je na njima, i koji je na slabinama, i najbolje od jetre – neka je s bubrezima izvadi. (16) Neka ih onda svećenik na žrtveniku spali kao hranu, žrtvu vatrenu, ugodan miris; sav je loj Jahvin. (17) Ovo je vječni zakon za naraštaje vaše gdje god budete prebivali: vi ne smijete nimalo loja niti krvi jesti."

Propisi o žrtvi okajnici

4 Onda se Jahve obrati Mojsiju riječima: (2) "Kaži sinovima Israilovim: Ako neko nehotice zgriješi u bilo čemu što je Jahve zapovjedio da se ne čini pa nešto od toga učini:
(3) Ako pomazani svećenik[3] zgriješi pa na narod krivnju naprti, neka onda on prinese Jahvi junca bez mahane kao žrtvu okajnicu za grijeh koji je

[2] Tj. dio koji bi trebalo da podsjeti svakoga ko jede to meso da ono pripada Bogu.

[3] Tj. onaj koji je tek stupio u službu i bio pomazan u znak njegova posvećenja službi.

skrivio. (4) Neka dovede junca do ulaza u čador sastanka pred Jahvu i neka ruku svoju juncu na glavu spusti pa neka junca pred Jahvom zakolje. (5) Neka onda pomazani svećenik uzme nešto krvi junčeve te je u čador sastanka odnese, (6) i neka svećenik prst svoj u krv umoči pa neka krvlju ispred zastora svetišta sedam puta pred Jahvom prsne. (7) Neka svećenik stavi te krvi i na rogove žrtvenika za miomirisni tamjan što je pred Jahvom u čadoru sastanka; a svu krv junčevu neka prolije po postolju žrtvenika za žrtve paljenice što je na ulazu u čador sastanka."
(8) "Neka izvadi sav loj iz junca – žrtve okajnice: loj što drob pokriva i sav loj što je na drobu, (9) i oba bubrega s lojem koji je na njima, i koji je na slabinama, i najbolje od jetre – neka je s bubrezima skine, (10) baš onako kako se skida loj s vola prinesenog kao žrtva sudioništva – i neka ih onda svećenik za žrtve na žrtveniku paljenice spali. (11) Ali kožu junčevu i sve meso njegovo s glavom njegovom i nogama njegovim i drobom njegovim i otpacima njegovim – (12) preostalo od junca – neka iznese izvan tabora na čisto mjesto gdje se pepeo prosipa i na vatri ga od drva spali; gdje se pepeo prosipa, neka se spali."
(13) "Ako sva zajednica Israilova nehotice grijeh učini, a to zajednica ne vidi, pa oni učine bilo šta od onoga što je Jahve zapovjedio da se ne čini, te budu krivi, (14) neka onda kad se sazna za grijeh koji su učinili zajednica junca kao žrtvu okajnicu prinese i pred čador ga sastanka dovede. (15) Neka onda starješine zajednice ruke svoje juncu na glavu pred Jahvom spuste, i neka se junac pred Jahvom zakolje. (16) Neka onda pomazani svećenik krvi junčeve u čador sastanka odnese, (17) i neka svećenik prst svoj u krv umoči i sedam puta pred Jahvom ispred zastora svetišta prsne. (18) Neka stavi krvi i na rogove žrtvenika[4] što je pred Jahvom u čadoru sastanka; a svu ostalu krv neka prolije po postolju žrtvenika za žrtve paljenice što je na ulazu u čador sastanka. (19) Neka iz njega sav loj izvadi i na žrtveniku ga spali. (20) Neka i s tim juncem postupi onako kako je postupio s juncem prinesenim za žrtvu okajnicu. (21) Onda neka iznese junca izvan tabora na čisto mjesto i spali ga kako je i prvog junca spalio; to je žrtva okajnica za zajednicu."
(22) "Kad vladar zgriješi i nehotice učini bilo šta od onoga što je Jahve, Bog njegov, zapovjedio da se ne čini, pa bude kriv, (23) neka on, ako mu se kaže za grijeh njegov koji je učinio, kozu, mužjaka bez mahane, kao žrtvu svoju prinese. (24) Neka ruku svoju jarcu na glavu spusti i zakolje ga na mjestu gdje se žrtve paljenice pred Jahvom kolju; to je žrtva okajnica. (25) Neka onda svećenik prstom svojim krvi sa žrtve okajnice zahvati i na rogove je žrtvenika za žrtve paljenice stavi, a svu ostalu krv njegovu neka po postolju žrtvenika za žrtve paljenice prolije. (26) Sav loj njegov neka na žrtveniku spali, kao i loj žrtve sudioništva. Neka tako svećenik za grijeh njegov okajanje učini, pa će njemu oprošteno biti."
(27) "A ako iko od običnog svijeta nehotice zgriješi čineći bilo šta od onoga što je Jahve zapovjedio da se ne čini, pa bude kriv, (28) neka on, ako mu se kaže za grijeh njegov koji je učinio, kozu, ženku bez mahane, kao žrtvu svoju prinese. (29) Neka ruku svoju na glavu žrtve okajnice spusti i zakolje žrtvu okajnicu na mjestu za žrtvu paljenicu. (30) Neka onda svećenik prstom svojim krvi njene zahvati i na rogove je žrtvenika za žrtve paljenice stavi, a svu krv njenu neka po postolju žrtvenika za žrtve paljenice prolije. (31) Neka onda sav loj njezin izvadi onako kako je izvađen loj iz žrtve sudioništva, i neka ga svećenik na žrtveniku spali kao miris ugodan Jahvi. Neka tako svećenik za nj okajanje učini, pa će njemu oprošteno biti."
(32) "A ako za žrtvu svoju okajnicu janje prinosi – neka prinese ženku bez mahane. (33) Neka ruku svoju na glavu žrtve okajnice spusti i zakolje je kao žrtvu okajnicu na mjestu gdje se žrtva paljenica kolje. (34) Neka onda svećenik prstom svojim krvi njene zahvati i na rogove je žrtvenika za žrtve paljenice stavi, a svu ostalu krv njezinu neka po postolju žrtvenika za žrtve paljenice prolije. (35) Neka onda sav loj njezin izvadi, baš onako kako se janjeći loj iz žrtve sudioništva vadi, i neka to svećenik na žrtveniku spali na žrtvama Jahvi vatrenim. Neka tako svećenik za nj okajanje učini za njegov grijeh koji je počinio, pa će njemu oprošteno biti."
5 "Ako čovjek čuvši poziv da svjedoči o nečemu što je vidio ili je saznao, onda će on – ako ne kaže – zgriješiti i posljedice će snositi. (2) Ili ako čovjek išta nečisto dotakne, bila to strvina nečistog puzavca ili strvina nečiste stoke ili strvina onoga što puže, makar on toga svjestan ne bio, i

[4] Tj. žrtvenika za mirisni tamjan.

on nečist bude, tad je on kriv. (3) Ili ako čovječiju nečist dotakne, bilo šta što bi ga onečistilo, makar on toga svjestan ne bio, kad za to sazna, on će kriv biti. (4) Ili ako se čovjek usnama svojim nepromišljeno zakune da će učiniti zlo ili dobro; za bilo šta za što se čovjek nepromišljeno zakune, a toga svjestan nije, kad za to sazna, on će kriv biti. (5) Ako, dakle, bude kriv za bilo šta od ovoga, neka prizna to u čemu je zgriješio. (6) Neka i žrtvu naknadnicu Jahvi prinese za grijeh što ga je počinio, ženku od sitne stoke, janje ili kozu kao žrtvu okajnicu. Neka tako za nj svećenik učini okajanje za grijeh njegov."
(7) "A ako nije dovoljno imućan da janje pribavi, neka onda Jahvi prinese svoju žrtvu naknadnicu za ono u čemu je zgriješio: dvije grlice ili dva golubića – jedno za žrtvu okajnicu, a drugo za žrtvu paljenicu. (8) Neka ih svećeniku odnese pa neka on najprije prinese ono što je za žrtvu okajnicu: neka mu s prednje strane glavicom zavrne, ali neka je ne otkida. (9) Neka i krvlju od žrtve okajnice žrtvenik sa strane poškropi, a ostatak krvi neka postoljem žrtvenika oteče; to je žrtva okajnica. (10) A drugo neka on kao žrtvu paljenicu prema propisu prinese. Neka tako za nj svećenik učini okajanje za grijeh koji je on počinio, pa će njemu oprošteno biti.
(11) A ako nije dovoljno imućan za dvije grlice ili dva golubića, neka onda kao žrtvu za ono što je zgriješio prinese desetinu jedne efe[5] najboljeg brašna kao žrtvu okajnicu. Neka on na nj ulja ne lijeva niti na nj tamjana meće, jer to je žrtva okajnica. (12) Neka to svećeniku odnese, a svećenik neka od toga zagrabi šaku kao dio za spomen i neka ga na žrtveniku na žrtvama Jahvi vatrenim u dimu spali; to je žrtva okajnica. (13) Neka tako za nj svećenik učini okajanje za bilo koji od ovih grijeha koji je on počinio, pa će njemu oprošteno biti. Ostatak neka svećeniku pripadne, kao i u žitne žrtve."
(14) Onda Jahve reče Mojsiju: (15) "Ako čovjek nevjerno postupi i nehotice se o Jahvine svetinje ogriješi, neka onda svoju žrtvu naknadnicu Jahvi prinese: od sitne stoke ovna bez mahane, onako kako ti šekelima vrijednost u srebru procijeniš, prema šekelu svetišta; to je žrtva naknadnica. (16) Neka nadoknadi za ono čime se o svetinju ogriješio i neka tome petinu vrijednosti toga doda i to svećeniku dadne. Neka onda svećenik ovna za žrtvu naknadnicu uzme i za nj okajanje učini, pa će njemu oprošteno biti."

Propisi o žrtvi naknadnici

(17) "Ako čovjek zgriješi i učini nešto od onoga što je Jahve zapovjedio da se ne čini, makar toga svjestan ne bio, kriv je i posljedice će snositi. (18) Neka onda od sitne stoke ovna bez mahane svećeniku dovede, onako kako ti vrijednost procijeniš, kao žrtvu naknadnicu. Neka tako za nj svećenik okajanje učini za grijeh koji je nehotice počinio a nije znao, pa će njemu oprošteno biti. (19) To je žrtva naknadnica; on je sigurno pred Jahvom kriv bio."
6 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Kad neko zgriješi i prema Jahvi nevjerno postupi i prevari druga svoga u nečemu što je kod njega položeno ili mu je povjereno, ili krađom, ili iznuđivanjem od druga svoga; (3) ili ako nađe ono što je izgubljeno bilo pa slaže i lažno se za to zakune te zgriješi u bilo čemu od onoga što bi čovjek mogao učiniti, (4) neka onda kad zgriješi i kriv bude, vrati ono što je krađom uzeo ili ono što je iznuđivanjem dobio, ili polog koji mu je povjeren bio, ili izgubljenu stvar koju je našao, (5) ili bilo šta za što se lažno zakleo. Neka to u cijelosti vrati i neka tome još jednu petinu doda pa neka to dadne onome kome to pripada na dan svoje žrtve naknadnice. (6) A onda za naknadu neka svećeniku dovede svoju žrtvu naknadnicu Jahvi, od sitne stoke ovna bez mahane, onako kako ti vrijednost procijeniš. (7) Neka tako za nj svećenik pred Jahvom okajanje učini, pa će njemu oprošteno biti za bilo šta što je učinio a što je na nj krivnju bacilo."

Propisi o žrtvama

Žrtva paljenica

(8) Onda Jahve reče Mojsiju: (9) "Zapovjedi Aronu i sinovima njegovim: Ovo su propisi o žrtvi paljenici: neka žrtva paljenica svu noć do jutra na ognjištu na žrtveniku ostane, a vatra na žrtveniku neka ne prestaje gorjeti. (10) Neka svećenik lanenu haljinku svoju obuče i neka mu uz tijelo lanena donja odjeća bude, pa neka pokupi otpatke loja s pepelom od žrtve paljenice koju je vatra na žrtveniku progutala i neka ga pored žrtvenika stavi. (11) Neka onda odjeću svoju skine i drugu odjeću neka obuče i otpatke loja s pepelom izvan tabora na čisto mjesto odnese. (12) Vatra na žrtveniku

[5] Desetina efe iznosi oko 1,3 kg.

neka ne prestaje gorjeti; ona se ne smije ugasiti. Neka svako jutro svećenik drva u nju loži pa neka žrtvu paljenicu na nju položi i lojnate komade sa žrtve sudioništva na njoj spali. (13) Neka vatra na žrtveniku neprestano gori; ona se ne smije ugasiti."

Žitna žrtva

(14) "A ovo su propisi o žitnoj žrtvi: neka je sinovi Aronovi pred Jahvu ispred žrtvenika donesu. (15) Onda neka jedan zagrabi od nje šaku najboljeg brašna i ulja, i sav tamjan što je na žitnoj žrtvi, pa neka to u dimu na žrtveniku prinese kao dio za spomen, miris ugodan Jahvi. (16) Ono što od toga ostane neka Aron i sinovi njegovi pojedu. Neka se to u beskvasnim hljepčićima na svetome mjestu pojede; neka to oni u dvorištu čadora sastanka pojedu. (17) Ne smije se s kvasom peći. Ja sam im to dao kao njihov dio od žrtava meni vatrenih; to je nadasve sveto, kao žrtva okajnica i žrtva naknadnica. (18) Svako muško među sinovima Aronovim može to jesti; to je trajni zakon za naraštaje tvoje, od žrtava Jahvi vatrenih. Ko ih god drugi dotakne posvećen će biti[6]."

(19) Onda Jahve reče Mojsiju: (20) "Ovu žrtvu neka Jahvi prinesu Aron i sinovi njegovi na dan kad on bude pomazan: jednu desetinu efe najboljeg brašna kao redovnu žitnu žrtvu, pola od toga ujutro, a pola uvečer. (21) Neka se to s uljem u tavi pripremi; kad se dobro umijesi, ti to donesi. Ispečenu žitnu žrtvu iznesi u komadima kao miris ugodan Jahvi. (22) Neka to učini pomazani svećenik koji će između sinova njegovih na njegovo mjesto doći. Po trajnom zakonu neka se ona sva Jahvi spali. (23) Neka se, dakle, svaka žitna žrtva svećenička potpuno spali. Ona se ne smije jesti."

Žrtva okajnica

(24) Onda Jahve reče Mojsiju: (25) "Kaži Aronu i sinovima njegovim: Ovo su propisi o žrtvi okajnici: na mjestu gdje se žrtva paljenica kolje neka se pred Jahvom žrtva okajnica zakolje; ona je nadasve sveta. (26) Neka je jede svećenik koji je za grijeh prinosi. Neka se ona na svetome mjestu jede, u dvorištu čadora sastanka. (27) Ko god meso njeno dotakne posvećen će biti, a ako imalo njene krvi po odjeći štrcne, to što je štrcnulo ti na svetome mjestu saperi. (28) I neka se zemljana posuda u kojoj se ono kuhalo razbije, a ako se u bronzanoj posudi kuhalo, neka se onda ona oriba i u vodi opere. (29) Svako muško među svećenicima može od nje jesti; ona je nadasve sveta. (30) Ali nijedna žrtva okajnica od koje je imalo krvi u čador sastanka doneseno da se okajanje na svetome mjestu učini ne smije se jesti; neka se ona spali."

Žrtva naknadnica

7 "A ovo su propisi o žrtvi naknadnici; ona je nadasve sveta. (2) Na mjestu gdje se žrtva paljenica kolje neka se žrtva naknadnica zakolje, a žrtvenik neka se sa svih strana njenom krvlju poškropi. (3) Neka onda sav loj njezin prinese: debeli rep i loj što drob pokriva, (4) i oba bubrega s lojem koji je na njima, i koji je na slabinama, i najbolje od jetre neka s bubrezima izvadi. (5) Neka ih svećenik na žrtveniku spali kao žrtvu Jahvi vatrenu; to je žrtva naknadnica. (6) Svako muško među svećenicima može od nje jesti. Na svetome mjestu neka se ona jede; ona je nadasve sveta."

(7) "Žrtva je naknadnica kao žrtva okajnica, jedan je zakon za njih: one pripadaju svećeniku koji njima okajanje čini. (8) Svećenik koji za bilo koga prinese žrtvu paljenicu, on može zadržati kožu žrtve paljenice što ju je prinio. (9) Isto tako svaka žitna žrtva koja se u peći peče i sve što se u šerpi ili u tavi kuha pripada svećeniku koji je prinese. (10) Svaka žrtva žitna, pomiješana s uljem ili suha, pripada jednako svim sinovima Aronovim."

Žrtva sudioništva

(11) "A ovo su propisi o žrtvi sudioništva koja će se Jahvi prinijeti. (12) Ako je kao znak zahvale prinosi, onda neka sa žrtvom zahvalnicom prinese beskvasne hljepčiće u ulju zamiješene i beskvasne krušne kore uljem premazane i kolače od najboljeg brašna u ulju zamiješene. (13) Sa svojom žrtvom sudioništva koju u zahvalu prinosi neka žrtvu svoju s nakvasalim kolačima prinese. (14) Od toga neka prinese jedan od svake žrtve kao prinos Jahvi; to pripada svećeniku koji škropi krvlju žrtve sudioništva."

(15) "A meso njegove žrtve sudioništva koju on u zahvalu prinosi, neka se ono pojede na dan kad je prinese; ništa od nje ne smije za jutro ostaviti. (16) A bude li žrtva njegova žrtva zavjetnica ili dragovoljna žrtva, neka se ona jede onoga dana kad on žrtvu svoju prinese, i sve što od nje ostane može se

[6] Nikome osim muških potomaka Aronovih nije bilo dopušteno da dotiče i jede svete žrtve. Ko god bi ih drugi dotakao sâm bi postao žrtva.

sutradan pojesti, (17) a ono mesa što od žrtve trećega dana ostane neka se spali. (18) Ako bi imalo mesa od njegove žrtve sudioništva bilo pojedeno trećega dana, onome koji je prinosi ona neće primljena biti niti će mu biti uračunata; ona je nečista, a onaj koji je jede posljedice će snositi."
(19) "I meso koje bilo šta nečisto dotakne ne smije se jesti; ono neka se spali. A drugo meso – ko god je čist može ga jesti. (20) A čovjek koji pojede mesa od žrtve sudioništva koja Jahvi pripada, a nečist je – taj mora iz naroda svoga odstranjen biti. (21) Kad bilo ko nešto nečisto dotakne, bilo čovječiju nečist ili nečistu životinju ili bilo koju nečistu i odvratnu stvar, i pojede mesa od žrtve sudioništva koja Jahvi pripada, taj mora iz naroda svoga odstranjen biti."

Loj i krv zabranjeni

(22) Onda Jahve reče Mojsiju: (23) "Kaži sinovima Israilovim: Nemojte jesti loja volujskog, ovčijeg niti kozijeg. (24) Loj s uginulog i loj s razderane životinje može se u bilo koju drugu svrhu koristiti, samo ga nikako ne smijete jesti. (25) Jer ko god jede loj životinje od koje se vatrom Jahvi žrtva prinosi, i taj mora iz naroda svoga odstranjen biti. (26) I gdje god boravili, ne smijete nimalo krvi jesti, bilo od ptice bilo od životinje. (27) Ko god imalo krvi pojede, i taj mora iz naroda svoga odstranjen biti."

Svećenički dio

(28) Onda Jahve reče Mojsiju: (29) "Kaži sinovima Israilovim: Onaj koji žrtvu sudioništva Jahvi prinosi neka kao svoju žrtvu Jahvi dio od žrtve sudioništva donese. (30) Svojim vlastitim rukama neka donese žrtvu Jahvi vatrenu. Nek prinese loj s prsima, da se prsa kao žrtva zamašnica pred Jahvom prinesu. (31) Neka svećenik loj na žrtveniku spali, a prsa neka Aronu i sinovima njegovim pripadnu. (32) Desni but od svojih žrtava sudioništva daj svećeniku na dar. (33) Onaj među sinovima Aronovim koji krv i loj žrtve sudioništva prinese – neka desni but njemu u dio bude. (34) Jer ja sam od sinova Israilovih uzeo prsa žrtve zamašnice i but što se prinosi od njihovih žrtava sudioništva i dao ih svećeniku Aronu i sinovima njegovim kao njihovo vječito pravo kod sinova Israilovih."
(35) "To je Aronu posvećeni dio i dio posvećen sinovima njegovim od žrtava Jahvi vatrenih onoga dana kad ih je on izveo da kao svećenici Jahvi služe. (36) Na dan kad su pomazani Jahve je zapovjedio da im se to od sinova Israilovih daje; to je vječito pravo kroz naraštaje njihove."
(37) Ovo su propisi o žrtvi paljenici, žitnoj žrtvi, žrtvi okajnici, žrtvi naknadnici, žrtvi posvetnici i žrtvi sudioništva, (38) koje je Jahve Mojsiju na gori Sinajskoj naložio na dan kad je on sinovima Israilovim zapovjedio da žrtve svoje Jahvi prinesu u pustinji Sinajskoj.

Posvećenje Arona i sinova njegovih

8 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Uzmi Arona i s njim sinove njegove, i odjeću, i ulje pomazanja, i junca za žrtvu okajnicu, i dva ovna i sepetić beskvasnog hljeba, (3) pa svu zajednicu na ulazu u čador sastanka okupi."
(4) Mojsije učini kako mu je Jahve i zapovjedio; a kad se zajednica na ulazu u čador sastanka okupila, (5) Mojsije zajednici reče: "Ovo je Jahve zapovjedio da se uradi." (6) Onda Mojsije dovede Arona i sinove njegove pa ih vodom opra. (7) Obuče mu košulju i opasa ga pojasom pa mu bluzu odjenu i u tuniku ga obuče. On ga još opasa vješto ispletenim pojasom od tunike i njime je uza nj priteže. (8) Onda na nj poprsje stavi, a na poprsje Urim i Tumim[7] metnu. (9) On mu i turban na glavu metnu, a na turban, sprijeda, zlatnu pločicu stavi, sveti vijenac, onako kako je Jahve Mojsiju bio zapovjedio. (10) Onda Mojsije uze ulje za pomazanje pa pomaza obitavalište i sve što je u njemu bilo te ih posveti. (11) Žrtvenik sedam puta njime poprska te pomaza žrtvenik i sav njegov pribor, umivaonik i postolje njegovo, da ih posveti. (12) Onda on po Aronovoj glavi ulja za pomazanje poli i pomaza ga da ga posveti. (13) Potom Mojsije dovede sinove Aronove i košulje im obuče te ih pojasevima opasa i smota im vrpce oko glave, onako kako je Jahve Mojsiju bio zapovjedio.
(14) Onda on junca za žrtvu okajnicu dovede, a Aron i sinovi njegovi ruke svoje na glavu juncu, žrtvi okajnici, spustiše. (15) Potom ga Mojsije zakla pa uze krvi i prstom je na rogove okolo žrtvenika stavi te žrtvenik očisti. Onda on ostalu krv po postolju žrtvenika proli te ga posveti, da za nj okajanje učini. (16) Uze još sav loj koji je oko droba bio, košuljicu s jetre i oba bubrega i loj što je na njima, pa to Mojsije na žrtveniku spali. (17)

[7] V. Izlazak 28:30.

A junca i kožu njegovu i meso njegovo i otpatke njegove on izvan tabora spali, onako kako je Jahve Mojsiju bio zapovjedio.
(18) Onda on ovna za žrtvu paljenicu izvede, a Aron i sinovi njegovi ruke svoje ovnu na glavu spustiše. (19) Mojsije ga zakla i žrtvenik sa svih strana krvlju poškropi. (20) Kad ovna na komade isiječe, Mojsije glavu, komade i loj spali. (21) Pošto drob i noge opra u vodi, Mojsije cijelog ovna na žrtveniku spali; to bješe žrtva paljenica, ugodan miris, žrtva Jahvi vatrena, onako kako je Jahve Mojsiju bio zapovjedio.
(22) Onda on dovede drugog ovna, ovna posvećenja, a Aron i sinovi njegovi ruke svoje ovnu na glavu spustiše. (23) Mojsije ga zakla i uze mu krvi pa je stavi Aronu na resu desnog uha i na palac njegove desne šake i na palac njegove desne noge. (24) Mojsije dovede i sinove Aronove pa im stavi krvi na resu desnog uha i na palac njihove desne šake i na palac njihove desne noge. Onda Mojsije krvlju žrtvenik sa svih strana poškropi. (25) Uze loj, debeli rep, sav loj oko droba, krilce jetre, oba bubrega i njihov loj i desni but. (26) Iz sepetića s beskvasnim hljebom što je pred Jahvom bio uze jedan beskvasni hljepčić i jedan hljebni kolačić u ulju i jednu krušnu koru pa ih na komade loja i na desni but metnu. (27) Onda on sve to u ruke Aronu i u ruke sinovima njegovim metnu i to kao žrtvu zamašnicu pred Jahvom prinese. (28) Potom im to Mojsije iz ruku uze i na žrtveniku sa žrtvom paljenicom spali; to bješe žrtva posvetnica, ugodan miris, žrtva Jahvi vatrena. (29) Mojsije uze i prsa pa ih kao žrtvu zamašnicu pred Jahvom prinese; to bijaše Mojsijev dio od ovna posvećenja, onako kako je Jahve Mojsiju bio zapovjedio.
(30) Onda Mojsije uze ulja za pomazanje i krvi što je na žrtveniku bila pa njome poškropi Arona, odjeću njegovu, sinove njegove i odjeću sinova njegovih; tako on posveti Arona, odjeću njegovu, sinove njegove i odjeću sinova njegovih.
(31) Potom Mojsije reče Aronu i sinovima njegovim: "Skuhajte meso na ulazu u čador sastanka i jedite ga tamo zajedno s hljebom što je u sepetiću žrtve posvetnice, onako kako sam ja zapovjedio rekavši: 'Neka ga Aron i sinovi njegovi jedu.' (32) Što od mesa i od hljeba ostane na vatri spalite. (33) Sedam dana s ulaza u čador sastanka ne idite, sve do dana dok se ne navrši vrijeme vašeg posvećivanja; jer ćete sedam dana posvećivani biti. (34) Jahve je zapovjedio da se čini onako kako je danas učinjeno, da se za vas okajanje učini. (35) Vi, dakle, morate na ulazu u čador sastanka danju i noću sedam dana ostati i činiti ono što Jahve traži da ne biste umrli, jer meni je tako zapovjeđeno." (36) Tako su Aron i sinovi njegovi učinili sve što je Jahve preko Mojsija bio zapovjedio.

Aron prinosi žrtve

9 I desi se da osmoga dana Mojsije pozva Arona i sinove njegove i starješine Israilove (2) te on Aronu reče: "Uzmi sebi jedno muško tele za žrtvu okajnicu i jednog ovna za žrtvu paljenicu, oboje bez mahane, i pred Jahvom ih prinesi. (3) Onda sinovima Israilovim kaži: 'Uzmite jednog jarca za žrtvu okajnicu, i tele i janje, oboje godinu dana staro, bez mahane, za žrtvu paljenicu, (4) i jednog vola i ovna za žrtvu sudioništva, da ih pred Jahvom žrtvujete, i žrtvu žitnu s uljem zamiješenu, jer će vam se danas Jahve ukazati.'" (5) I ono što Mojsije bijaše zapovjedio oni odnesoše pred čador sastanka te se sva zajednica primače i pred Jahvu stade.
(6) Mojsije reče: "Ovo vam je Jahve zapovjedio da činite, da vam se pokaže slava Jahvina." (7) Onda Mojsije reče Aronu: "Primakni se žrtveniku pa prinesi svoju žrtvu okajnicu i svoju žrtvu paljenicu, da okajanje za se i za narod učiniš; onda žrtvu za narod prinesi, da okajanje za nj učiniš, onako kako je Jahve zapovjedio."
(8) Aron se primače žrtveniku pa za se tele kao žrtvu okajnicu zakla. (9) Sinovi Aronu donesoše krv te on prst svoj u krv umoči i na rogove je žrtvenika stavi, a ostalu krv po postolju žrtvenika proli. (10) Loj i bubrege i najbolje od jetre žrtve okajnice on onda na žrtveniku spali, onako kako je Jahve Mojsiju bio zapovjedio. (11) A meso i kožu izvan tabora spali.
(12) Onda on žrtvu paljenicu zakla, a sinovi Aronu dodadoše krv te on njome žrtvenik sa svih strana poškropi. (13) Oni mu u komadima dodadoše žrtvu paljenicu, zajedno s glavom, i on to na žrtveniku spali. (14) On još drob i noge opra te ih sa žrtvom paljenicom na žrtveniku spali.
(15) Onda on žrtvu za narod donese, pa za narod uze jarca žrtve okajnice te ga zakla i prinese kao žrtvu okajnicu, kako je i s prvim učinio. (16) On donese i žrtvu paljenicu i prinese je kako je propisano. (17) Potom on još žrtvu žitnu donese i zagra-

bi od nje šaku te to na žrtveniku, uz jutarnju žrtvu paljenicu, spali.
(18) Onda on za narod vola i ovna kao žrtvu sudioništva zakla. Sinovi Aronu dodadoše krv, i on njome žrtvenik sa svih strana poškropi. (19) A komade loja od vola i ovna, debeli rep, lojnati ovoj, bubrege i najbolje od jetre – (20) te masne komade oni na prsa položiše, i on ih na žrtveniku spali. (21) A prsa i desni but Aron kao žrtvu pred Jahvom prinese, onako kako je Mojsije bio zapovjedio.
(22) Onda Aron ruke svoje prema narodu podiže i blagoslovi ga, i pošto prinese žrtvu okajnicu, žrtvu paljenicu i žrtvu sudioništva, on siđe. (23) Potom Mojsije i Aron u čador sastanka uđoše. Kad oni izađoše i narod blagosloviše, svem se narodu pokaza slava Jahvina. (24) Onda ispred Jahve vatra izbi te proguta žrtvu paljenicu i komade loja na žrtveniku, a kad to sav narod vidje, od veselja zaklica i licem na tlo pade.

Nadab i Abihu čine grijeh

10 A Nadab i Abihu, sinovi Aronovi, uzeše žeravnice svoje, i pošto u njih vatru staviše, tamjan na nju metnuše i prinesoše pred Jahvom vatru mimo propisa, koju im on ne bješe naredio.
(2) I vatra ispred Jahve izbi te ih proguta i oni pred Jahvom umriješe. (3) Tada Mojsije reče Aronu: "O ovome je Jahve govorio kad je rekao:
'Po onima koji mi se primaknu ja ću se svetim pokazati,
pred svim narodom ja ću slavljen biti.'"
I zato je Aron šutio.
(4) Mojsije pozva i Mišaela i Elsafana, sinove Aronovog amidže Uziela, pa im reče: "Dođite ovamo i braću svoju ispred svetišta izvan tabora odnesite."
(5) I oni dođoše pa ih, još u košuljama njihovim, izvan tabora odnesoše, kako Mojsije bješe rekao.
(6) Onda Mojsije reče Aronu i sinovima njegovim Eleazaru i Itamaru: "Neka vam kosa ne bude raščupana i ne derite haljina svojih da ne biste umrli i da Jahve na svu zajednicu gnjevan ne bude. A neka braća vaša, sva kuća Israilova, oplakuje one koje je Jahve vatrom uništio. (7) Ne idite s ulaza u čador sastanka, inače ćete umrijeti, jer je Jahvino ulje pomazanja na vama." I oni uradiše onako kako Mojsije reče.
(8) Onda Jahve reče Aronu: (9) "Ne pij vina ni opojna pića, ni ti ni sinovi tvoji, kad u čador sastanka ulazite, da ne biste umrli – to je trajni zakon za naraštaje vaše – (10) i da biste razlikovali sveto od običnoga i nečisto od čistoga, (11) i da biste poučili sinove Israilove svim zakonima koje im je Jahve preko Mosjija objavio."
(12) Onda Mojsije Aronu i njegovim preživjelim sinovima Eleazaru i Itamaru reče: "Uzmite žitnu žrtvu što od žrtava Jahvi vatrenih pretekne i beskvasnu je pored žrtvenika jedite, jer ona je nadasve sveta. (13) Jedite je na svetome mjestu jer je to vaše pravo i pravo sinova vaših od žrtava Jahvi vatrenih; jer meni je tako naređeno. (14) A prsa žrtve zamašnice i but žrtve vi smijete na čistom mjestu jesti, vi i sinovi vaši i kćeri vaše, jer je to vama i sinovima vašim dato kao pravo od žrtava sudioništva sinova Israilovih. (15) But prinesen podizanjem i prsa prinesena zamahivanjem neka oni donesu s komadima loja od žrtava vatrenih, da se kao žrtva zamašnica pred Jahvom prinesu; to će biti zasvagda dio za vas i djecu vašu, onako kako je Jahve zapovjedio."
(16) A Mojsije se potanko raspita o jarcu žrtve okajnice, i gle – on je već spaljen bio. Zato se on naljuti na Aronove preživjele sinove Eleazara i Itamara pa reče: (17) "Zašto žrtvu okajnicu na svetome mjestu niste jeli? Ta ona je nadasve sveta! Data vam je da se krivnja sa zajednice skine, da se za njih okajanje pred Jahvom učini. (18) Eto, zato što krv njena nije unesena unutra u svetište, vi ste je, sigurno, trebali u svetištu jesti, onako kako sam ja zapovjedio."
(19) Ali Aron reče Mojsiju: "Gle, baš su danas oni pred Jahvom svoju žrtvu okajnicu i svoju žrtvu paljenicu prinijeli. Kad bi mi se takvo što desilo da danas žrtvu okajnicu jedem, bi li to u očima Božijim dobro bilo?" (20) Kad to Mojsije ču, to mu se dobrim učini.

Čiste i nečiste životinje

11 Jahve opet progovori Mojsiju i Aronu i reče im: (2) "Kažite sinovima Israilovim: 'Od svih životinja što su na kopnu vi možete ove jesti: (3) svaku kojoj je papak razdvojen, potpuno rastavljen, i koja preživa – nju smijete jesti. (4) Ali ove – među onima koje preživaju, ili razdvojen papak imaju – nisu vam za jelo: deva, jer iako ona preživa, razdvojena papka nema – ona vam je nečista; (5) isto tako, šafan[8], iako preživa, razdvojena pap-

[8] Lat. *Hyrax syracius*; planinski zec, poput poljskog štakora, živi na vrhovima planinskih stijena.

ka nema – on vam je nečist; (6) i zec, iako preživa, razdvojena papka nema – on vam je nečist; (7) i svinja, iako joj je papak razdvojen, potpuno rastavljen, ne preživa – ona vam je nečista. (8) Vi ne smijete meso njihovo jesti niti strvinu njihovu doticati; oni su vam nečisti.
(9) Od svega što živi u vodi ovo možete jesti: sve što peraje i krljušt ima, a u vodi je, u morima ili u rijekama – to jesti možete. (10) Ali sve što je u morima i rijekama a peraja i krljušt nema – sve što vrvi u vodi i sva bića što u vodi žive – neka vam je odvratno; (11) i budući da vam je odvratno, ne smijete mesa njihova jesti, a i strvina će vam njihova odvratna biti. (12) Sve što je u vodi a peraja i krljušti nema neka vam odvratno bude.
(13) I još, neka vam ove ptice odvratne budu[9]; one su ogavne, nisu za jelo: orao, strvinar, crni strvinar, (14) crveni soko i crni soko svake vrste, (15) sve vrste gavrana, (16) rogata sova, sova kreštalica, galeb, sve vrste jastreba, (17) mala sova, morski gavran i velika rogata sova, (18) bijela sova, pustinjska sova, orao štekavac, (19) roda, sve vrste čaplje, pupavac i slijepi miš.
(20) Svi krilati kukci što četveronoške idu neka su vam odvratni. (21) Ali ove od krilatih stvorova što četveronoške idu vi smijete jesti: one kojima su noge spojene za skakutanje po zemlji. (22) Od njih smijete jesti ove: skakavca[10] svake vrste, cvrčka svake vrste i sve vrste zrikavca. (23) A svi ostali krilati stvorovi na četiri noge neka su vam odvratni.
(24) I njima ćete se vi onečistiti: ko god strvinu njihovu dotakne do večeri će nečist biti; (25) ko god u ruke uzme jednu strvinu njihovu mora oprati odjeću svoju i do večeri će nečist biti.
(26) A i svaka životinja kojoj je papak razdvojen, ali ne potpuno rastavljen, ili koja ne preživa, vama je nečista; ko ih god dotakne[11] nečist će biti. (27) A tako i sve što ide na šapama, između svih četveronožaca, vama je nečisto: ko god dotakne strvinu njihovu do večeri će nečist biti. (28) Ko god u ruke uzme strvinu njihovu mora oprati odjeću svoju i do večeri će nečist biti. One su vam nečiste.
(29) Od životinja što po zemlji gmižu ove su vam nečiste: krtica, miš i sve vrste velikog guštera, (30) geko, gušter bodljikavog repa, zidni gušter, pješčani gmaz i kameleon. (31) Od svih stvorova što po zemlji gmižu – ovi su vam nečisti; ko god ih dotakne kad mrtvi budu do večeri će nečist biti. (32) I kad jedan od njih ugine pa na nešto padne, ta će stvar, koja je u upotrebi, nečista biti, bilo to što drveno, tkanina, koža ili vreća; treba je staviti u vodu; do večeri će ona nečista biti, a onda će čista postati. (33) Ako jedan od njih u zemljanu posudu upadne, šta god je u njoj nečisto će postati, a nju vi razbijte. (34) Bilo kakva hrana koja se jede, a na nju dospije voda iz takve posude, nečista će biti, i svaka tekućina koja se iz svake takve posude pije nečista će biti. (35) I k tome, sve na što dio od strvine njihove padne nečisto je; peć i ognjište moraju se srušiti; oni su nečisti i neka vam nečisti ostanu. (36) A vrelo i čatrnja u kojoj se voda skuplja neka čisti budu. Ali ko god dotakne strvinu njihovu nečist će biti. (37) Ako dio njihove strvine padne na sjeme sjetveno što će se sijati, ono je čisto. (38) Ali ako se sjeme vodom namoči pa dio njihove strvine na nj padne, ono vam je nečisto.
(39) Ako ugine koja od životinja što se njome hranite, onaj koji strvinu njezinu dotakne do večeri će nečist biti. (40) Ko god pojede imalo od strvine njezine, odjeću svoju mora oprati i do večeri će nečist biti. I ko god u ruke uzme strvinu njihovu haljine svoje mora oprati i do večeri će nečist biti.
(41) Svaki stvor što po zemlji gmiže odvratan je; za jelo nije. (42) Što god na trbuhu puže i što god na više nogu hoda – od svih puzavaca što po zemlji gmižu – to nemojte jesti, jer je to odvratno. (43) Ne poganite sebe nijednim od tih puzavaca što gmižu i ne prljajte se njima, da nečisti ne postanete. (44) Ta ja sam Jahve, Bog vaš. Zato se posvetite i sveti budite, jer sam ja svet. Ne prljajte se nijednim od tih puzavaca što po zemlji gmižu. (45) Ta ja sam Jahve, koji vas je iz zemlje egipatske izveo, da vam Bog bude; zato sveti budite, jer sam ja svet.'"
(46) To su propisi o životinjama, pticama, svakom živom stvoru što se u vodi kreće i svemu što po zemlji gmiže, (47) da se razlikuje čisto od nečistog i stvor što se može jesti od stvora što za jelo nije.

Očišćenje porodilje

12 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Kaži sinovima Israilovim: Žena koja zanese pa muško rodi sedam će dana nečista biti, onako kako je nečista u vrijeme svoga mjesečnog pranja. (3) Osmoga

[9] Ne zna se tačno o kojim je pticama riječ u hebrejskom izvorniku.

[10] Lat. *Oedipoda migratoria*, *Locusta viridissima*. U hebrejskom izvorniku spominju se dva naziva.

[11] Tj. ko dotakne strvinu njihovu.

dana neka se dječak obreže. (4) A ona neka čeka trideset i tri dana da se od krvi svoje očisti. Ništa sveto ona ne smije doticati niti smije svetištu dolaziti sve dok joj se ne navrše dani čišćenja. (5) A ako ona žensko rodi, onda će dvije sedmice nečista biti, kao za svoga mjesečnog pranja. Šezdeset i šest dana ona će čekati da se od krvi svoje očisti.
(6) Kad joj se navrše dani čišćenja, za sina ili za kćer, neka ona svećeniku na ulaz u čador sastanka dovede janje jednogoče za žrtvu paljenicu i golubića ili grlicu za žrtvu okajnicu. (7) Neka ih onda on pred Jahvom prinese i za nju okajanje učini, pa će ona od krvarenja svoga očišćena biti. Ovo su propisi o onoj koja rodi dijete, muško ili žensko. (8) A ako nije dovoljno imućna da janje pribavi, neka onda dvije grlice ili dva golubića uzme, jedno za žrtvu paljenicu, a drugo za žrtvu okajnicu, i neka svećenik za nju okajanje učini, pa će ona očišćena biti."

Kožne bolesti

13 Onda Jahve reče Mojsiju i Aronu: (2) "Kad se čovjeku na koži pojavi oteklina ili osip ili svijetla pjega pa mu to na koži bude znak zaraze, neka se on onda dovede svećeniku Aronu ili jednom od njegovih sinova svećenika. (3) Neka svećenik pregleda zaraženo mjesto na njegovoj koži, pa ako dlaka na bolesnom mjestu bude pobijeljela i ako se pokaže da je bolesno mjesto dublje od njegove kože, to je zaraza. Kad ga svećenik pregleda, neka ga nečistim proglasi. (4) Ali ako svijetla pjega na njegovoj koži bude bijela, ali se ne pokaže da je dublja od kože a dlaka na njoj ne pobijeli, neka onda svećenik zaraženoga sedam dana osami. (5) Sedmoga dana neka ga svećenik pregleda, pa ako vidi da se bolesno mjesto ne mijenja i ne širi po koži, neka ga svećenik onda još sedam dana osami. (6) Sedmoga dana neka ga svećenik opet pregleda, pa ako se bolesno mjesto bude smanjilo i znak se ne bude proširio po koži, neka ga svećenik onda čistim proglasi; to je samo osip. Neka on odjeću svoju opere, pa će čist biti. (7) Ali ako se osip po koži proširi, nakon što se on svećeniku radi čišćenja bio pokazao, neka on opet pred svećenika dođe. (8) Neka ga svećenik pregleda, pa ako se osip bude proširio po koži, neka ga svećenik onda nečistim proglasi; to je zaraza."
(9) "Kad čovjek ima zarazu, neka se onda svećeniku dovede. (10) Neka ga onda svećenik pregleda, pa ako na koži bude bijela oteklina od koje je dlaka pobijeljela i ako na oteklini bude živa rana, (11) to je već ukorijenjena zaraza na njegovoj koži, pa neka ga svećenik nečistim proglasi. Neka ga ne osamljuje jer je on već nečist."
(12) "Ako zaraza izbije po svoj koži njegovoj i, koliko svećenik bude vidio, prekrije svu kožu zaraženoga od glave do pete, (13) neka ga svećenik onda pregleda, pa ako mu je, dakle, zaraza sve tijelo prekrila, neka zaraženoga čistim proglasi; sva mu je koža pobijeljela, i on je čist. (14) Ali kad god se na njemu ranjavo meso pokaže, on će nečist biti. (15) Neka svećenik pregleda ranjavo meso i neka ga nečistim proglasi. Ranjavo je meso nečisto; to je zaraza. (16) Ili ako se ranjavo meso opet promijeni, pa pobijeli, neka on svećeniku ode; (17) neka ga svećenik pregleda, pa ako je, dakle, zaraženo mjesto pobijeljelo, neka svećenik onda onoga zaraženoga čistim proglasi; on je čist."
(18) "Kad neko ima čir na koži pa on zacijeli, (19) a na mjestu gdje je bio čir pojavi se bijela oteklina ili crvenkastobijela, svijetla pjega, neka se onda on svećeniku pokaže; (20) neka ga svećenik pregleda, pa ako se, dakle, pokaže da je dublja od kože i ako dlaka na njoj bude pobijeljela, neka ga svećenik onda nečistim proglasi; to je zaraza što je izbila na čiru. (21) Ali ako je svećenik pregleda, i na njoj, dakle, ne bude bijele dlake i ona ne bude dublja od kože i bude poblijedjela, neka ga svećenik onda sedam dana osami; (22) a ako se po koži proširi, neka ga onda svećenik nečistim proglasi, to je zaraza. (23) Ali ako svijetla pjega ostane na svome mjestu i ne proširi se, to je ožiljak od čira, pa neka ga svećenik čistim proglasi."
(24) "Kad neko na koži ima opeklinu, pa se na ranjavome mesu opekline pojavi svijetla pjega, crvenkastobijela ili bijela, (25) neka je onda svećenik pregleda, pa ako dlaka na toj svijetloj pjegi bude pobijeljela i pokaže se da je ona dublja od kože, to je zaraza što je na opeklini izbila. Zato, neka ga svećenik nečistim proglasi; to je zaraza. (26) Ali ako svećenik pregleda tu svijetlu pjegu, pa na pjegi uistinu ne bude bijele dlake i ona ne bude dublja od kože, nego poblijedi, neka ga svećenik onda sedam dana osami. (27) Sedmoga dana neka ga svećenik pregleda, pa ako se ona bude proširila po koži, neka ga svećenik onda nečistim proglasi; to je zaraza. (28) Ali ako svijetla pjega ostane na svome mjestu i ne proširi se po koži, nego poblijedi, to

je oteklina od opekline, pa neka ga svećenik čistim proglasi jer je to ožiljak od opekline."
(29) "Ako je muškarcu ili ženi oboljenje na glavi ili bradi, (30) neka svećenik onda pregleda bolesno mjesto, pa ako se pokaže da je dublje od kože i na njemu bude tanka žućkasta dlaka, neka tog čovjeka svećenik onda nečistim proglasi; to je šuga, to je zaraza na glavi ili na bradi. (31) Ali ako svećenik pregleda zarazu šugom, pa se uistinu pokaže da ona nije dublja od kože i na njoj ne bude crne dlake, neka onda svećenik šugavca sedam dana osami. (32) Sedmoga dana neka svećenik pregleda zaraženo mjesto, pa ako se šuga ne bude proširila i ne bude žućkaste dlake i ne pokaže se da je dublja od kože, (33) neka se onda on obrije, ali šugavo mjesto neka ne brije, i neka svećenik šugavca još sedam dana osami. (34) Potom, neka sedmoga dana svećenik pregleda ošugano mjesto, pa ako se šuga ne bude proširila po koži i pokaže se da nije dublja od kože, neka ga svećenik čistim proglasi, a on neka odjeću svoju opere, pa će čist biti. (35) Ali ako se šuga bude proširila po koži nakon što je čistim proglašen, (36) neka ga svećenik onda pregleda, pa ako se šuga bude proširila po koži, svećenik ne treba tražiti žućkastu dlaku; taj je čovjek nečist. (37) Ako on prosudi da se šugavo mjesto nije promijenilo i da je na njemu nikla crna dlaka, šuga je izliječena. On je čist, pa neka ga svećenik čistim proglasi."
(38) "Ako muškarac ili žena imaju pjege po koži, bijele, svijetle pjege, (39) neka ih onda svećenik pregleda, pa ako su pjege mutnobijele, to je bezazlen osip što je izbio na koži; taj je čovjek čist."
(40) "Ako čovjeku kosa s glave opadne i oćelavi, on je čist. (41) Ako mu sprijeda i sa strana opadne kosa s glave i oćelavi na čelu, on je čist. (42) Ali ako mu se na ćelavoj glavi ili ćelavom čelu pojavi crvenkastobijela zaraza, to je zaraza što je izbila na njegovoj ćelavoj glavi ili na njegovom ćelavom čelu. (43) Neka ga onda svećenik pregleda, pa ako oteklina od zaraze na njegovoj ćelavoj glavi ili na njegovom ćelavom čelu bude crvenkastobijele boje kao zaraza na koži, (44) on ima zarazu, nečist je. Neka ga svećenik slobodno nečistim proglasi; zaraza mu je na glavi."
(45) "Što se tiče oboljelog od kožne zaraze, neka on poderanu odjeću nosi i neka mu kosa na glavi ne bude počešljana i neka se on do gornje usne svoje pokrije i neka viče: 'Nečist! Nečist!' (46) Neka on ostane nečist sve dane u kojima ima zarazu; on je nečist. Neka on sam živi; neka mu prebivalište bude izvan tabora."[12]

Propisi o plijesni

(47) "Kad se znak plijesni pokaže na odijelu, bilo to vuneno odijelo ili odijelo laneno, (48) bilo na osnovi ili potki ćetena ili vune, bilo na koži ili kakvoj stvari napravljenoj od kože; (49) ako znak na odijelu ili na koži, ili na pletenom ili na tkanom, ili na kakvoj stvari od kože, bude zelenkast ili crvenkast, to je znak zaraze, i neka se svećeniku pokaže. (50) Neka svećenik onda pregleda taj znak i to što je zaraženo sedam dana na posebno mjesto izdvoji. (51) Neka onda sedmoga dana pregleda znak, pa ako se znak bude proširio po odijelu, bilo po pletenom ili po tkanom, ili po koži, za šta god se koža koristila, taj je znak zloćudna zaraza; to je nečisto. (52) Zato, neka on spali to odijelo, bilo pleteno ili tkano, od vune ili od lana, ili kakvu stvar od kože na kojoj se znak pojavio, jer to je zloćudna zaraza; ta stvar neka se spali."
(53) "Ali ako svećenik pregleda znak a on se uistinu ne bude proširio po odijelu, bilo po pletenom ili po tkanom, ili po kakvoj stvari od kože, (54) neka im svećenik onda naredi da operu to na čemu se znak pojavio i neka ga još sedam dana na posebno mjesto izdvoji. (55) Kad se opere stvar na kojoj je bio znak, neka je svećenik opet pregleda, pa ako se znak ne bude promijenio, makar se ne proširio, nečista je. Spalite je na vatri, bilo da ju je plijesan zahvatila svrha ili sprijeda."
(56) "No, kad je svećenik pregleda a znak bude izblijedio nakon što je opran, neka on onda od odijela ili od kože, bilo od pletenog ili od tkanog, otkine zaraženi dio; (57) a ako se opet pojavi na odijelu, bilo na pletenom ili na tkanom, ili na kakvoj stvari od kože, zaraza se širi; stvar na kojem je znak neka u vatri izgori. (58) Odijelo, bilo pleteno ili tkano, ili kakva stvar od kože, sa koje spadne znak kad ga vi operete neka se onda još jednom opere, pa će čisto biti."
(59) To su propisi o znaku zaraze na odijelu od vune ili ćetena, bilo na pletenom ili na tkanom, ili na kakvoj stvari od kože, da se oni čistim ili nečistim proglase.

[12] Poderana odjeća, raščupana kosa i djelimično pokrivanje lica bili su znakovi žalosti "nečistih" zbog toga što su bili izdvojeni iz israilskoga tabora, a time i odvojeni od Boga.

Propisi o čišćenju od zaraze

14 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Neka ovo budu
propisi o zaraženom na dan njegova čišće-
nja. Neka se on pred svećenika dovede, (3) a sve-
ćenik neka iziđe izvan tabora i pregleda ga, pa ako
zaraženi bude izliječen od zaraze, (4) neka sveće-
nik onda naredi da se za onoga kojeg treba očistiti
uzmu dvije žive i čiste ptice i kedrovine i grimizne
pređe i vranilove trave[13]. (5) Neka svećenik još
naredi da se u zemljanoj posudi nad svježom vo-
dom jedna ptica zakolje. (6) A živu pticu – neka
nju zajedno s kedrovinom, grimiznom predom i
vranilovom travom uzme i neka njih i živu pticu u
krv ptice što je nad živom vodom zaklana umoči.
(7) Neka onda sedam puta poškropi onoga koji se
treba očistiti od zaraze i neka ga čistim proglasi, a
pticu neka na otvoreno polje pusti. (8) Onaj koji se
treba očistiti neka onda haljine svoje opere i neka
sve svoje dlake obrije i u vodi se okupa, pa će čist
biti. Poslije toga on smije u tabor ući, ali neka se-
dam dana izvan čadora svoga ostane. (9) Sedmoga
dana neka on sve dlake svoje obrije: neka obrije
glavu svoju, bradu svoju, obrve svoje i sve dlake
svoje. Neka onda haljine svoje opere i neka se u
vodi okupa, pa će čist biti."
(10) "A osmoga dana neka on za žrtvu uzme dva
muška janjeta bez mahane i jedno žensko janje
bez mahane, godinu dana staro, i tri desetine efe[14]
najboljeg brašna pomiješanog s uljem za žitnu
žrtvu i jedan log[15] ulja, (11) a svećenik koji ga
čistim proglašava neka pred Jahvu na ulaz u ča-
dor sastanka izvede čovjeka koji se treba očistiti i
neka iznese već rečeno. (12) Neka onda svećenik
uzme jedno muško janje i s logom ga ulja kao
žrtvu naknadnicu prinese; neka ih on kao žrtvu
zamašnicu pred Jahvom prinese. (13) Potom, neka
muško janje zakolje na mjestu gdje se kolju žrtva
okajnica i žrtva paljenica, na mjestu u svetištu, jer
žrtva naknadnica, kao i žrtva okajnica, svećeni-
ku pripada; ona je nadasve sveta. (14) Neka onda
svećenik uzme krvi žrtve naknadnice i stavi je na
resicu desnoga uha onome koji se treba očistiti, na
palac njegove desne šake i na palac njegove desne
noge. (15) Neka svećenik uzme još od loga ulja pa
to izlije na svoj lijevi dlan; (16) neka onda kažiprst
desne ruke svećenik umoči u ulje što je na njego-
vom lijevom dlanu i neka svojim prstom sedam
puta pred Jahvom uljem prsne. (17) A ulja što mu
na dlanu preostane neka svećenik stavi na resicu
desnoga uha onome koji se treba očistiti, na palac
njegove desne ruke i na palac njegove desne noge,
na krv žrtve naknadnice, (18) a ostatak ulja što mu
je na dlanu neka svećenik stavi na glavu onome
koji se treba očistiti. Neka tako svećenik za nj oka-
janje pred Jahvom učini. (19) Onda neka svećenik
prinese žrtvu okajnicu i učini okajanje za onoga
koji se treba očistiti od svoje nečistoće. Potom,
neka žrtvu paljenicu zakolje. (20) Neka svećenik
žrtvu paljenicu i žrtvu žitnu na žrtveniku prinese i
tako za nj okajanje učini, pa će on čist biti."
(21) "A ako on bude siromašan i ne bude dovolj-
no imućan, neka onda jedno muško janje za žrtvu
naknadnicu kao žrtvu zamašnicu uzme, da se za
nj okajanje učini, i jednu desetinu efe najboljeg
brašna pomiješanog s uljem za žitnu žrtvu, jedan
log ulja (22) i dvije grlice ili dva golubića – koliko
bude mogao: jedno neka bude žrtva okajnica, a
drugo žrtva paljenica. (23) Neka ih onda, radi či-
šćenja svoga, na ulaz u čador sastanka pred Jahvu
osmi dan svećeniku donese. (24) Neka svećenik
uzme janje za žrtvu naknadnicu i log ulja i neka
ih kao žrtvu zamašnicu pred Jahvom prinese. (25)
Potom, neka on janje za žrtvu naknadnicu zako-
lje i krvi od žrtve naknadnice neka uzme i neka
je stavi na resicu desnoga uha onome koji se tre-
ba očistiti, na palac njegove desne šake i na palac
njegove desne noge. (26) Neka svećenik još izlije
ulja na dlan svoje lijeve ruke (27) pa neka svojim
prstom desne ruke sedam puta pred Jahvom uljem
što mu je u lijevom dlanu prsne. (28) Neka sveće-
nik onda stavi ulja što mu je na dlanu na resicu
desnoga uha onome koji se treba očistiti, na palac
njegove desne ruke i na palac njegove desne noge,
na mjesta gdje je stavio krv žrtve naknadnice. (29)
I još ostatak ulja što mu je na dlanu neka svećenik
stavi na glavu onome koji se treba očistiti, da za
nj pred Jahvom okajanje učini. (30) Neka on onda
prinese jednu od grlica ili jednog od golubića –
koliko može, (31) što je mogao nabaviti – jedno
kao žrtvu okajnicu, a drugo kao žrtvu paljenicu,
zajedno sa žitnom žrtvom. Neka tako svećenik
pred Jahvom učini okajanje za onoga koji se treba
očistiti. (32) To su pravila za zaraženoga koji nije
dovoljno imućan za svoje čišćenje."

[13] Lat. *Origanum maru*.

[14] Oko 3,9 kg.

[15] Oko 0,3 l.

Propisi o čišćenju kuće od plijesni

(33) Jahve još reče Mojsiju i Aronu: (34) "Kad uđete u zemlju kanaansku, koju vam ja u posjed dajem, pa ja stavim znak zaraze na neku kuću u zemlji posjeda vašeg, (35) neka onaj čija je kuća dođe i svećeniku kaže: 'U kući mi se pokazalo nešto kao znak zaraze.' (36) Neka svećenik onda zapovjedi da isprazne kuću prije nego što on uđe da pregleda znak, da ne bi sve što je u kući bilo nečistim proglašeno, a poslije neka svećenik uđe i pregleda kuću. (37) Neka on pregleda znak na zidovima kuće, pa ako na njemu bude zelenkastih ili crvenkastih udubljenja te se pokaže da je to dublje od površine zida, (38) neka svećenik onda na kućna vrata iz kuće iziđe i neka sedam dana kuću zatvorenom drži. (39) Sedmoga dana neka se svećenik vrati i pregleda kuću. Ako se znak uistinu bude proširio po zidovima kuće, (40) neka im onda svećenik naredi da izvade kamenje na kojem je znak i bace ga na nečisto mjesto izvan grada. (41) Neka on naredi da se sva kuća iznutra sastruže i da se žbuka koju su sastrugali baci na nečisto mjesto izvan grada. (42) Neka oni onda uzmu drugo kamenje i zamijene ono kamenje, a on neka uzme drugu žbuku i ožbuka kuću."
(43) "Ako se opet u kući znak pojavi, nakon što je kamenje izvadio i kuću sastrugao i nakon što je ona ponovo ožbukana, (44) neka onda svećenik uđe i pregleda ga. Ako on vidi da se znak uistinu proširio po kući, to je ružan znak; ta je kuća nečista. (45) Neka on zato poruši kuću, njeno kamenje i njenu drvenu građu i svu žbuku, i neka to izvan grada na nečisto mjesto odnese. (46) I ko god uđe u kuću dok je ona zatvorena do večeri će nečist biti. (47) Isto tako, ko god legne u toj kući neka odjeću svoju opere, i ko god bude jeo u toj kući neka odjeću svoju opere.
(48) Ali ako svećenik uđe da vidi, a znak se uistinu ne bude proširio po kući nakon što je kuća ponovo ožbukana, neka svećenik onda kuću čistom proglasi jer je znaka nestalo. (49) A da bi očistio kuću, neka uzme dvije ptice i kedrovine i grimizne pređe i vranilove trave (50) i neka jednu pticu u zemljanoj posudi nad svježom vodom zakolje. (51) Potom neka uzme kedrovinu i vranilovu travu i grimiznu pređu i živu pticu i neka ih umoči u krv zaklane ptice i u svježu vodu i neka kuću sedam puta poškropi. (52) Neka on tako očisti kuću ptičijom krvlju, svježom vodom, živom pticom, kedrovinom, vranilovom travom i grimiznom pređom. (53) Neka on onda izvan grada živu pticu na otvoreno polje pusti. Tako će on za kuću okajanje učiniti, pa će ona čista biti."
(54) To su propisi o svakom znaku zaraze – i za šugu, (55) i za zaražene haljine ili kuću, (56) i za oteklinu i za osip i za svijetlu pjegu – (57) da se zna kad je nešto nečisto, a kad je čisto. To su propisi o kožnoj zarazi i plijesni.

Muškarčeva spolna nečistoća

15 Jahve još reče Mojsiju i Aronu: (2) "Govorite sinovima Israilovim i kažite im: Kad čovjek bude imao izljev iz svoga tijela[16], njegov je izljev nečist. (3) Nečistoća mu je u izljevu: bilo da mu tijelo pusti tečnost da isteče ili je ne pusti, on je nečist. (4) Svaka postelja na koju legne onaj koji ima izljev nečista će biti, i sve na što on sjedne nečisto će biti. (5) I ko god dotakne postelju njegovu neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude; (6) i ko god sjedne na ono na čemu je sjedio čovjek koji ima izljev neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (7) I ko god dotakne onoga koji ima izljev neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (8) Ili ako čovjek koji ima izljev pljune na onoga koji je čist, neka i on odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (9) Svako sedlo na kojem bude jahao čovjek koji ima izljev nečisto će biti. (10) I ko god dotakne nešto od onoga što je pod njim bilo neka do večeri nečist bude, i ko god to ponese neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (11) Isto tako, koga god dotakne onaj koji ima izljev, a da ruke svoje vodom oprao nije, neka taj haljine svoje opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (12) Zemljana posuda koju dotakne onaj što ima izljev neka se razbije, a svaka drvena posuda neka se vodom opere."
(13) "A kad se čovjek koji ima izljev od izljeva svoga očisti, neka onda on sebi, za čišćenje svoje, sedam dana odbroji; onda neka odjeću svoju opere i u živoj se vodi okupa, pa će čist postati. (14) Neka on potom sebi osmoga dana dvije grlice ili dva golubića uzme i pred Jahvu na ulaz u čador sastanka dođe i neka ih svećeniku dade, (15) a svećenik

[16] Tj. kad muškarac bude imao izljev iz spolnog organa; o tome se govori do 18. stavka ovog poglavlja; od 19. stavka pa do samoga kraja riječ je ženinoj spolnoj nečistoći.

neka ih prinese: jedno kao žrtvu okajnicu, a drugo kao žrtvu paljenicu. Neka tako svećenik za nj, zbog izljeva njegova, pred Jahvom okajanje učini."
(16) "A kad čovjek sjeme izbaci, neka on cijelo tijelo svoje vodom opere i neka do večeri nečist bude. (17) I svaka haljinka ili koža na kojoj bude izbačenog sjemena neka se u vodi opere i neka do večeri nečista bude. (18) Kad čovjek legne sa ženom pa sjeme izbaci, neka se oboje vodom okupaju i neka do večeri nečisti budu."

Ženina spolna nečistoća

(19) "Kad žena ima izljev, a izljev joj iz tijela bude krv, nečistoća njenog mjesečnog pranja sedam će dana trajati, a svako ko je dotakne do večeri će nečist biti. (20) I sve na što ona legne dok joj traje mjesečno pranje nečisto će biti, i sve na što ona sjedne nečisto će biti. (21) Ko god postelju njenu dotakne neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (22) Ko god dotakne bilo šta na što ona sjedne neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (23) Bilo to na postelji ili na onome na čemu ona sjedi, kad on to dotakne, do večeri će nečist biti. (24) Ako čovjek legne s njom pa na njemu bude nečistoće od njenog mjesečnog pranja, on će sedam dana nečist biti, i svaka postelja na koju on legne nečista će biti. (25) Ako žena imadne izljev krvi dulje vremena, ali ne u vrijeme svoga mjesečnog pranja, ili ako imadne izljev koji traje dulje od njenog mjesečnog pranja, ona će sve dok joj traje nečisti izljev biti kao što je u danima svoga mjesečnog pranja; nečista je. (26) Svaka postelja na koju ona legne sve dok joj izljev traje bit će joj kao postelja u vrijeme njezina mjesečnog pranja, i sve na što ona sjedne nečisto će biti, kao kad je nečista u vrijeme svoga mjesečnog pranja. (27) Isto tako, ko ih god dotakne nečist će biti, pa neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist bude. (28) Kad se ona od svoga izljeva očisti, neka sebi sedam dana odbroji, a poslije toga ona će čista biti. (29) A onda neka sebi osmoga dana dvije grlice ili dva golubića uzme i neka ih svećeniku na ulaz u čador sastanka donese. (30) Neka svećenik prinese jedno kao žrtvu okajnicu, a drugo kao žrtvu paljenicu. Neka tako svećenik za nju, zbog njezina nečistog izljeva, pred Jahvom okajanje učini."
(31) "Tako vi sinove Israilove odvojene od nečistoća njihovih držite, da ne bi u nečistoći svojoj umrli, oskvrnjujući obitavalište moje koje je među njima."
(32) To su propisi za onoga koji izljev ima i za čovjeka koji sjeme izbaci pa zbog njega nečist postane, (33) i za ženu koja mjesečno pranje ima, za onoga koji izljev ima, bilo muško bilo žensko, ili za čovjeka koji s nečistom ženom legne.

Propisi o Danu okajanja

16 Jahve je govorio Mojsiju poslije smrti dvojice sinova Aronovih, kad se oni prisustvu Jahvinu primaknuše i umriješe. (2) I reče Jahve Mojsiju: "Kaži bratu svome Aronu da ne ulazi u svako doba u svetinju iza zastora, pred kapak pomirbeni[17], koji je na kovčegu, da ne bi umro; jer ja ću se u oblaku nad kapkom pomirbenim pokazati. (3) S ovim neka Aron u svetinju uđe: s juncem za žrtvu okajnicu i ovnom za žrtvu paljenicu. (4) Neka on svetu lanenu košulju obuče, a donja odjeća od ćetena neka mu uz tijelo bude, i neka se lanenin pojasom opaše i neka lanen turban na glavu metne; to je sveta odjeća – neka se zato vodom okupa pa je obuče. (5) Od zajednice sinova Israilovih neka on dva jarca za žrtvu okajnicu i jednog ovna za žrtvu paljenicu uzme. (6) Neka onda Aron prinese junca za žrtvu okajnicu za svoj grijeh, da za se i za čeljad svoju okajanje učini. (7) Neka uzme dva jarca i pred Jahvu ih na ulaz u čador sastanka izvede. (8) Neka Aron baci žrijeb za ta dva jarca, jedan žrijeb za Jahvu, a drugi za žrtvenog jarca. (9) Neka onda Aron dovede jarca na kojeg je pao žrijeb za Jahvu i neka ga kao žrtvu okajnicu prinese. (10) A jarac na kojeg je pao žrijeb za žrtvenog jarca neka se živ pred Jahvu dovede da se nad njim okajanje učini, da se on kao žrtveni jarac u pustinju pošalje."
(11) "Neka onda Aron prinese junca za žrtvu okajnicu za svoj grijeh, da za se i za čeljad svoju okajanje učini, i neka junca za žrtvu okajnicu za svoj grijeh on zakolje. (12) Neka uzme sa žrtvenika pred Jahvom žeravnicu punu žara i dvije pregršti sitno samljevena miomirisnog tamjana i neka to iza zastora odnese. (13) Neka stavi tamjan na vatru pred Jahvom, da dim od tamjana prekrije pomirbeni kapak što je na Svjedočanstvu[18], da ne bi

[17] U hebrejskome riječ *kapporet* označava posebno mjesto pomirenja s Bogom nakon što se Božija ljutnja smirila i nakon što je narodu oprostio počinjene grijehe.

[18] Tj. u kovčegu u kojem su kamene ploče s ispisanih Deset zapovijedi.

umro. (14) I neka on krvi junčeve uzme pa neka svojim prstom pomirbeni kapak s istočne strane poškropi; i ispred pomirbenog kapka neka on svojim prstom sedam puta krvlju prsne."
(15) "Neka potom zakolje jarca za žrtvu okajnicu što je za narod pa neka krv njegovu iza zastora odnese i neka s njegovom krvlju učini ono što je učinio s krvlju junčevom, i neka njome po pomirbenom kapku i ispred pomirbenog kapka prsne. (16) Neka on za svetište okajanje učini, zbog nečistoća sinova Israilovih i zbog prijestupa njihovih, kakvi god grijesi njihovi bili; neka on tako učini i za čador sastanka, koji je među njima, usred nečistoće njihove. (17) Kad on uđe da u svetištu okajanje učini, neka u čadoru sastanka nikoga ne bude dok on ne iziđe – da on za se i za čeljad svoju i za svu zajednicu Israilovu okajanje učini. (18) Potom neka do žrtvenika što je pred Jahvom iziđe i za nj okajanje učini, i neka uzme krvi junčeve i krvi jarčeve pa neka je sa svih strana na rogove žrtvenika stavi. (19) Svojim prstom neka ga on sedam puta krvlju poškropi i očisti ga, i od nečistoća sinova Israilovih neka ga posveti."
(20) "Kad on učini okajanje za svetište, čador sastanka i žrtvenik, neka živoga jarca privede. (21) Potom neka Aron obje ruke svoje živom jarcu na glavu spusti i neka nad njim ispovjedi sva zlodjela sinova Israilovih i sve prijestupe njihove i sve grijehe njihove; i neka ih on jarcu na glavu spusti pa neka jarca pošalje u pustinju s čovjekom ranije određenim. (22) Neka jarac na sebi sva zlodjela njihova u pustu zemlju ponese; i neka taj pusti jarca u pustinji."
(23) "Neka potom Aron u čador sastanka uđe i skine sa sebe lanenu odjeću što ju je obukao prije negoli je u svetište ušao i neka je tamo ostavi. (24) Neka se on na svetome mjestu vodom okupa i odjeću svoju obuče pa neka iziđe i prinese žrtvu paljenicu za se i žrtvu paljenicu za narod i neka za se i za narod okajanje učini. (25) Neka potom loj žrtve okajnice na žrtveniku na vatri spali.
(26) Onaj koji je pustio jarca kao žrtvenog jarca neka odjeću svoju opere i vodom se okupa; a nakon toga neka u tabor dođe. (27) A junac žrtve okajnice i jarac žrtve okajnice čija je krv donesena da se u svetištu okajanje učini neka se izvan tabora odnesu, a kože njihove, meso njihovo i otpaci njihovi neka se na vatri spale. (28) Onaj ko ih bude spaljivao neka odjeću svoju opere i vodom se okupa; a nakon toga neka u tabor dođe.
(29) Neka vam ovo trajni zakon bude: sedmoga mjeseca, deseti dan toga mjeseca, odričite se[19] i ništa ne radite, ni domorodac ni tuđinac koji među vama boravi; (30) jer toga će se dana za vas okajanje učiniti da vas očisti; vi ćete pred Jahvom biti čisti od svih svojih grijeha. (31) Neka vam to bude subota potpunog odmora, da duše svoje skrušenim učinite; to je trajni zakon. (32) I neka svećenik koji je pomazan i zaređen da služi kao svećenik umjesto oca svoga okajanje učini. Neka on lanenu odjeću obuče, svetu odjeću, (33) i neka za svetište okajanje učini, i neka on za čador sastanka i za žrtvenik okajanje učini. Neka on još za svećenike i za sav narod u zajednici okajanje učini. (34) I neka vam to trajni zakon bude da jednom u godini za sinove Israilove okajanje za sve grijehe njihove činite."
I baš onako kako Mojsiju Jahve bijaše zapovjedio, tako on učini.

Krv za okajanje

17 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Govori Aronu i sinovima njegovim i svim sinovima Israilovim pa im kaži: 'Ovo je Jahve zapovjedio govoreći: (3) Ko god iz kuće Israilove zakolje vola, janje ili kozu u taboru, ili to učini izvan tabora, (4) a ne bude ih na ulaz u čador sastanka donio da ih pred obitavalištem Jahvinim kao žrtvu Jahvi prinese, taj će se smatrati krivim za prolijevanje krvi; taj je prolio krv, i on mora iz naroda svoga odstranjen biti. (5) To je tako da bi sinovi Israilovi donosili svoje žrtve što su ih vani u polju prinosili, da bi ih oni Jahvi donosili, svećeniku na ulaz u čador sastanka, i da bi ih Jahvi kao žrtve sudioništva prinosili. (6) Neka svećenik krvlju poškropi žrtvenik Jahvin na ulazu u čador sastanka i neka loj kao miris ugodan Jahvi spali. (7) Neka oni više ne prinose svoje žrtve jarcima zlodusima, s kojima se nevjeri odaju. Neka im ovo bude trajni zakon kroz naraštaje njihove.'"
(8) "Onda im kaži: 'Svaki čovjek iz kuće Israilove, ili od tuđinaca koji među njima borave, koji prinese žrtvu paljenicu ili drugu žrtvu, (9) a ne donese je na ulaz u čador sastanka da je Jahvi prinese, i taj neka iz naroda svoga odstranjen bude. (10) I svaki čovjek iz kuće Israilove, ili od tuđinaca koji među njima borave, koji imalo krvi pojede – ja ću

[19] Ili: postite.

se okrenuti protiv onog čovjeka koji krv jede i iz naroda ga njegova odstraniti. (11) Jer život je živoga u krvi njegovoj, a ja sam vam je dao da na žrtveniku za duše svoje okajanje činite; jer krv je ta koja zbog života okajanje čini.' (12) Zato sam ja rekao sinovima Israilovim: 'Niko među vama ne smije jesti krv, ni tuđinac koji među vama boravi krv ne smije jesti.' (13) I kad koji od sinova Israilovih, ili od tuđinaca koji među njima borave, uhvati u lovu zvijer ili pticu koja se može jesti, neka krv njenu prolije i neka je zemljom zatrpa, (14) jer je život živoga s krvi njegovom. Zato sam ja rekao sinovima Israilovim: 'Vi ne smijete jesti krv iz živoga, jer je život svakog živog krv njegova; ko je god bude jeo odstranjen će biti.' (15) Kad neko pojede uginulo ili rastrgnuto, bio on domorodac ili tuđinac, neka odjeću svoju opere i vodom se okupa, i neka do večeri nečist ostane; onda će on čist postati. (16) Ali ako je ne opere i ne okupa se, onda će on posljedice snositi."

Propisi o moralu

18 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Govori sinovima Israilovim i reci im: 'Ja sam Jahve, Bog vaš. (3) Ne činite ono što se čini u zemlji egipatskoj, gdje ste živjeli, niti činite ono što se čini u zemlji kanaanskoj, kamo vas ja vodim; vi ne slijedite običaje njihove. (4) Izvršavajte naloge moje i držite se propisa mojih, živite po njima; ja sam Jahve, Bog vaš. (5) Držite se propisa mojih i naloga mojih, po kojima će čovjek pronaći život ako ih vrši; ja sam Jahve.'"
(6) "Neka niko ne prilazi krvnoj rodbini svojoj da golotinju otkrije; ja sam Jahve. (7) Ne otkrivaj golotinju oca svoga, to jest golotinju majke svoje[20]; ona ti je majka, ne otkrivaj golotinju njezinu. (8) Ne otkrivaj golotinju žene oca svoga; to je golotinja oca tvoga. (9) Golotinju sestre svoje – kćeri oca tvoga ili kćeri majke tvoje – bila rođena u kući ili izvan nje, golotinju njihovu ti ne otkrivaj. (10) Golotinju kćeri sina svoga ili kćeri kćeri svoje, golotinju njihovu ti ne otkrivaj, jer su one golotinja tvoja. (11) Golotinju kćeri žene oca svoga koja se ocu tvome rodila – ona ti je sestra – golotinju njezinu ti ne otkrivaj. (12) Ne otkrivaj golotinju sestre oca svoga; ona je ocu tvome rodbina krvna. (13) Ne otkrivaj golotinju sestre majke svoje, jer je ona majci tvojoj rodbina krvna. (14) Ne otkrivaj golotinju brata oca svoga; ženi njegovoj ti ne prilazi, ona ti je strina. (15) Ne okrivaj golotinju snahe svoje; ona je žena sina tvoga, ne otkrivaj golotinju njezinu. (16) Ne otkrivaj golotinju žene brata svoga; to je golotinja brata tvoga. (17) Ne otkrivaj golotinju i žene i kćeri njezine i ne uzimaj kćer sina njezinog niti kćer kćeri njezine da joj golotinju otkriješ; oni su rodbina krvna. To je besramnost. (18) Ne uzimaj za ženu sestru žene svoje da joj suparnica bude, dok ti je žena živa, da golotinju njezinu otkriješ."
(19) "Ne prilazi ženi za njena mjesečnog pranja da joj golotinju otkriješ. (20) Ne liježi sa ženom bližnjega svoga, pa da se njome onečistiš. (21) Ne daj nijedno dijete svoje da Moleku[21] žrtvovano bude i ne skrnavi ime Boga svoga; ja sam Jahve. (22) Ne liježi sa muškom kako se sa ženskom liježe; to je odvratno. (23) I ne liježi ni sa kakvom životinjom, pa da se njome onečistiš; i neka nijedna žena ne staje pred životinju da se s njome pari; to je opačina.
(24) Nemojte se onečišćavati ničim od ovoga, jer su se svim tim onečistili narodi koje ja pred vama izgonim. (25) A i zemlja se onečistila, zato sam joj ja nevolju donio, pa je zemlja stanovnike svoje ispljunula. (26) A vi, vi se morate zakona mojih i naloga mojih držati i ne smijete nijednu od ovih gnusoba činiti, ni domoroci ni tuđinci koji među vama borave – (27) jer sve ove gnusobe učinili su ljudi koji su prije vas u ovoj zemlji bili, pa je zemlja nečista postala – (28) da vas zemlja ne bi ispljunula ako je onečistite, kao što je ispljunula narod koji je prije vas bio. (29) Jer svi koji ijednu od ovih gnusoba učine, takvi će iz naroda svoga odstranjeni biti. (30) Zato se vi zapovijedi moje držite da ne slijedite nijedan od odvratnih običaja koji su se prije vas vršili, da se njima ne biste onečistili; ja sam Jahve, Bog vaš."

O pravdi i posvećenju

19 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Govori svoj zajednici sinova Israilovih pa im kaži: Budite sveti jer sam ja, Jahve, Bog vaš, svet. (3) Svako od vas neka poštuje mater svoju i oca svoga, i čuvajte subote moje; ja sam Jahve, Bog vaš. (4) Ne okrećite se kumirima i ne pravite sebi livenih bogova; ja sam Jahve, Bog vaš."

[20] Tj. ne sramoti oca svoga prilazeći kao muškarac svojoj majci. (Usp. slične primjere i u ostatku ovog poglavlja.)

[21] Božanstvo Amonaca kojem su žrtvovali djecu da bi primirili njegovu srdžbu.

(5) "Kad prinosite Jahvi žrtvu sudioništva, prinesite je tako da vam se primi.[22] (6) Neka se ona jede isti dan kad je prinesete, i sutradan, a što pretekne za prekosutra neka se na vatri spali. (7) A ako se imalo od nje bude jelo trećega dana, to je prijestup; primljena neće biti. (8) Svako ko je bude jeo neka odgovara za posljedice jer on je svetinju Jahvinu oskvrnuo; i taj čovjek neka iz naroda svoga odstranjen bude."
(9) "Kad sabirete ljetinu sa zemlje svoje, ne sabirite je do samih krajeva njive svoje i ne sakupljajte pabirke ljetine svoje. (10) Ne pabirčite vinograda svoga i ne kupite opali plod vinograda svoga; ostavite ga siromahu i tuđincu. Ja sam Jahve, Bog vaš."
(11) "Nemojte krasti ni varati ni jedni drugima lagati. (12) Ne zaklinjite se krivo imenom mojim, pa da oskvrnete ime Boga svoga; ja sam Jahve."
(13) "Ne tlači bližnjega svoga i ne pljačkaj ga. Plaća najamnika neka ne ostaje kod tebe svu noć do jutra."
(14) "Ne proklinji gluha čovjeka, a pred slijepa prepreku ne stavljaj, već štuj Boga svoga; ja sam Jahve."
(15) "Ne čini nepravdu u presudi; ne budi pristran prema siromahu, a ne čini po volji velikome, već pošteno sudi bližnjemu svome."
(16) "Ne idi okolo kao klevetnik među narodom svojim, i ne čini da se prolije krv bližnjega svoga; ja sam Jahve."
(17) "Ne mrzi brata svoga u srcu svome; ti zbilja možeš koriti bližnjega svoga, ali ne tovari zbog njega grijeha na se. (18) Ne osvećuj se i ne srdi se na sinove naroda svoga, već voli bližnjega svoga kao i samog sebe; ja sam Jahve."
(19) "Zakona se mojih drži."
"Ne daj da se dvije vrste stoke tvoje jedna s drugom pare; ne zasijavaj njivu svoju dvjema vrstama sjemena i ne nosi na sebi odjeću od dvije vrste tkanine."
(20) "Ako čovjek legne sa ženom koja je robinja obećana drugome, ali koja nikako nije otkupljena niti joj je sloboda data, neka se kazna izvrši, ali neka oni ne budu pogubljeni, jer ona nije slobodna bila. (21) Neka on Jahvi na ulaz u čador sastanka donese svoju žrtvu naknadnicu, ovna za žrtvu naknadnicu. (22) Neka svećenik, ovnom žrtve naknadnice, za nj pred Jahvom okajanje učini za grijeh njegov što ga je počinio, pa će njemu grijeh što ga je učinio oprošten biti."
(23) "Kad uđete u zemlju pa posadite sve vrste drveća čiji se plodovi jedu, onda vi plodove njihove zabranjenim[23] smatrajte. Tri godine neka vam oni zabranjeni budu; neka se ne jedu. (24) A četvrte godine svi plodovi njihovi neka sveti budu, žrtva hvale Jahvi. (25) Pete godine vi smijete plodove njihove jesti, da bi vam se rod njihov uvećao; ja sam Jahve, Bog vaš."
(26) "Ništa s krvlju ne jedite."
"Ne bavite se proricanjem niti vračanjem."
(27) "Ne šišajte kosu na glavi sa strana i ne podrezujte krajeve brade svoje. (28) Ne zasijecajte tijelo svoje za umrloga i ne urezujte znakove po sebi: ja sam Jahve."
(29) "Ne obeščašćuj kćer svoju praveći od nje bludnicu[24] da ne bi zemlja u razvrat zapala i da se zemlja ne bi besramnošću ispunila."
(30) "Čuvajte subote moje i svetište moje poštujte; ja sam Jahve."
(31) "Ne okrećite se zazivačima duhova i posrednicima; ne tražite ih, pa da vas oni onečiste. Ja sam Jahve, Bog vaš."
(32) "Pred sijedom glavom ustanite i starca poštujte, i Boga svoga štujte; ja sam Jahve."
(33) "Kad tuđinac živi s vama u zemlji vašoj, ne činite mu nažao. (34) Tuđinac koji s vama živi neka među vama kao domorodac bude, i vi ga volite kao same sebe, jer vi ste bili tuđinci u zemlji egipatskoj; ja sam Jahve, Bog vaš."
(35) "Ne činite krivo u presudama, u mjeri za duljinu, težinu ili zapreminu. (36) Neka su vam vage tačne, utezi pravi, efa prava, hin prav; ja sam Jahve, Bog vaš, koji vas je iz zemlje egipatske izveo. (37) Zato se vi zakona mojih i svih naredbi mojih držite i vršite ih; ja sam Jahve."

O žrtvovanju ljudi i nemoralnim činima

20 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Ti još sinovima Israilovim kaži: Bilo koji čovjek od sinova Israilovih ili od tuđinaca što u Israilu žive koji dadne Moleku ijedno od djece svoje zbilja će smaknut biti; narod zemlje neka ga kamenuje. (3) I ja ću se okrenuti protiv tog čovjeka i odstraniti ga iz naroda njegova, jer je on dijete svoje Moleku dao i tako svetište moje opoganio i sveto ime moje

[22] Ili da vi budete primljeni.

[23] Doslovno: *neobrezanim*.

[24] Misli se na bludnice koje su u pagansko doba bile u hramovima.

oskvrnuo. (4) A ako se narod zemlje ne obazre na tog čovjeka, kad on dadne Moleku jedno od djece svoje, i ne smakne ga, (5) tad ću se ja protiv tog čovjeka i protiv porodice njegove okrenuti i ja ću iz naroda njihova odstraniti i njega i sve one koji se poslije njega odaju nevjeri, prepuštajući se nevjeri s Molekom."
(6) "A ko se okrene posrednicima i zazivačima duhova, da se s njima nevjeri oda, ja ću se i protiv takvoga okrenuti i odstraniti ga iz naroda njegova.
(7) Zato se vi posvećujte i sveti budite; jer ja sam Jahve, Bog vaš. (8) Propisa se mojih držite i po njima radite; ja sam Jahve, koji vas posvećuje."
(9) "Ako ko prokune oca svoga ili mater svoju, neka se doista smakne; on je prokleo oca svoga ili mater svoju, njegova je krivnja na njemu."
(10) "Ako čovjek učini preljubu sa ženom drugog čovjeka, ako učini preljubu sa ženom sunarodnika svoga, neka preljubnik i preljubnica doista smaknuti budu. (11) Ako čovjek legne sa ženom oca svoga, on je otkrio golotinju oca svoga; neka doista oboje smaknuti budu, njihova je krivnja na njima. (12) Ako čovjek legne sa snahom svojom, neka doista oboje smaknuti budu; oni su počinili rodoskvrnuće, njihova je krivnja na njima. (13) Ako muškarac legne s muškarcem onako kako se sa ženom liježe, obojica su počinili odvratno djelo; neka oni doista smaknuti budu, njihova je krivnja na njima. (14) Ako se čovjek oženi i ženom i majkom njezinom, to je besramnost; neka i on i one u vatri spaljeni budu, da ne bi među vama besramnosti bilo. (15) Ako čovjek legne sa životinjom, neka on doista smaknut bude; a i životinju ubijte.
(16) Ako žena priđe kakvoj životinji da se s njome pari, vi i ženu i životinju ubijte; neka one doista smaknute budu, njihova je krivnja na njima."
(17) "Ako čovjek za ženu uzme sestru svoju, kćer oca svoga ili kćer majke svoje, pa on vidi golotinju njezinu i ona vidi golotinju njegovu, to je sramota; i neka oni pred očima naroda svoga odstranjeni budu. On je otkrio golotinju sestre svoje; on snosi posljedice. (18) Ako čovjek legne sa ženom za njezina mjesečnog pranja pa otkrije golotinju njezinu, on je razgolitio izljev njen i ona je otkrila izljev svoje krvi; zato neka oboje iz naroda svoga odstranjeni budu. (19) Ne otkrivaj golotinju sestre majke svoje niti sestre oca svoga, jer je to razgolićivanje rodbine svoje krvne; oni će grijeh svoj ponijeti.
(20) Ako čovjek legne sa ženom amidže svoga, on je otkrio golotinju amidže svoga; oni će grijeh svoj ponijeti; bez djece će oni umrijeti. (21) Ako se čovjek oženi ženom brata svoga, to je odvratno; on je otkrio golotinju brata svoga; bez djece će oni biti."
(22) "Zato se vi držite svih zakona mojih i naredbi mojih i po njima radite da vas zemlja u koju vas ja vodim da u njoj živite ne bi ispljunula. (23) K tome, vi ne smijete slijediti običaje naroda koje ću ja pred vama istjerati, jer su oni sve to činili, pa su mi zato mrski postali. (24) Zato sam ja vama rekao: Vi ćete zemlju njihovu zaposjesti, i ja ću vam je sam u posjed dati – zemlju kojom teku med i mlijeko. Ja sam Jahve, Bog vaš, koji vas je odvojio od tih naroda. (25) Zato vi razlikujte čistu životinju od nečiste, i nečistu pticu od čiste; i nemojte se poganiti zbog životinje ili ptice ili bilo čega što po zemlji puže, što sam vam ja kao nečisto izdvojio. (26) Zato vi meni trebate sveti biti, jer sam ja, Jahve, svet; i ja sam vas od tih naroda odvojio da moji budete."
(27) "Muškarac ili žena koji su posrednici ili zazivači duhova među vama neka doista smaknuti budu; neka se oni kamenuju, njihova je krivnja na njima."

Propisi o svećenstvu

21 Potom Jahve reče Mojsiju: "Govori svećenicima, sinovima Aronovim, pa im kaži: Neka niko ne kalja sebe umrlom osobom u narodu svome[25], (2) osim rodbine svoje koja mu je najbliža: majke svoje i oca svoga i sina svoga i kćeri svoje i brata svoga; (3) a i sestrom svojom djevicom, koja mu je blizu jer muža nije imala, i njome se može okaljati. (4) Neka se on ne okalja kao muž među narodom svojim i tako sebe oskrnavi.
(5) Neka glave svoje ne prostrižuju[26] i neka ne briju krajeve brada svojih i neka tijelo svoje ne zasijecaju. (6) Neka oni Bogu svome sveti budu i neka ime Boga svoga ne skrnave, jer žrtve Jahvi vatrene oni prinose, hranu Boga svoga; neka zato oni sveti budu. (7) Neka oni ne uzimaju za ženu onu koja je okaljana bludom i neka ne uzimaju za ženu onu koja je razvedena od muža svoga, jer svećenik mora biti svet Bogu svome. (8) Zato ga ti svetim drži jer on prinosi hranu Boga tvoga; neka ti je on svet jer sam ja, Jahve, koji vas posvećuje, svet. (9)

[25] Tj. neka je ne dotiče.

[26] U znak žalosti za mrtvim.

A i kći bilo kojeg svećenika, ako sebe bludom okalja[27], oca je svoga okaljala, i neka se ona zato na vatri spali.
(10) Svećenik koji je najveći među braćom svojom[28], po čijoj je glavi poliveno ulje pomazanja i koji je posvećen da nosi svećeničku odjeću neka ne ide razdriješene kose i neka odjeću svoju ne dere u žalosti[29]; (11) neka on ne prilazi umrloj osobi i neka sebe ne kalja ni zbog oca svoga ili majke svoje; (12) neka on ne izlazi iz svetišta[30] i neka ne skrnavi svetište Boga svoga, jer je posvećenje od ulja pomazanja Boga njegovog na njemu; ja sam Jahve. (13) Neka on uzme ženu dok je djevica. (14) Udovicu ili razvedenu ženu ili onu koja je okaljana bludom – njih on neka ne uzima, neka se radije ženi djevicom iz naroda svoga, (15) da ne bi oskvrnuo potomstvo svoje među narodom svojim; ta ja sam Jahve, koji ga posvećuje."
(16) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (17) "Kaži Aronu: Nijedan od potomaka tvojih kroz naraštaje njihove koji bude imao kakvu mahanu neka se ne primiče da prinese hranu Boga svoga. (18) Jer niko ko ima kakvu mahanu ne smije prilaziti: slijep čovjek ili čovjek hrom ili onaj koji je izobličen ili je unakažena uda, (19) ili čovjek kojem je slomljena noga ili ruka, (20) ili onaj koji je grbav ili zakržljao ili onaj s mahanom na oku ili onaj s osipom ili krastama ili onaj utučenih mošnji. (21) Nijedan među potomcima svećenika Arona koji imadne kakvu mahanu neka ne prilazi da prinese žrtve Jahvi vatrene; kad ima mahanu, neka ne prilazi da hranu Boga svoga prinese. (22) On smije jesti hranu Boga svoga, i od nadasve svete i od svete, (23) samo neka ne dolazi k zastoru i neka ne prilazi žrtveniku, jer on ima mahanu, i neka svetinja mojih ne skrnavi; jer ja sam Jahve, koji ih posvećuje."
(24) Tako Mojsije kaza ovo Aronu i sinovima njegovim i svim sinovima Israilovim.

Ko može jesti žrtve

22 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Kaži Aronu i sinovima njegovim da paze na svete darove sinova Israilovih koje oni meni posvećuju, da ne bi oskvrnuli sveto ime moje; ja sam Jahve. (3) Kaži im: Ako se iko među potomcima vašim kroz naraštaje vaše, dok je nečist, primakne svetim darovima koje sinovi Israilovi Jahvi posvećuju – ta osoba neka od mene odsječena bude; ja sam Jahve.
(4) Nijedan od potomaka Aronovih koji imadne kožnu zarazu ili imadne izljev ne smije jesti svetih darova dok čist ne bude. I ako neko dotakne bilo šta što je onečistila strvina ili ako muškarac sjeme izbaci, (5) ili ako ko dotakne ikakve stvorove što pužu, kojima se onečisti, ili bilo kojeg čovjeka kojim se onečisti, kakva god nečist njegova bila – (6) osoba koja takve dotakne neka do večeri nečista bude i neka ne jede svetih darova sve dok tijelo svoje vodom ne okupa. (7) A kad sunce zađe, on će čist postati, a poslije neka on jede svetih darova, jer to mu je hrana. (8) Neka on ne jede uginulo ili rastrgnuto, pa da zbog tog nečist postane; ja sam Jahve. (9) Zato neka oni drže naloge moje, da ne bi zbog njih grijeh ponijeli i tako umrli jer ih skrnave; ja sam Jahve, koji ih posvećuje."
(10) "Ali nijedan svjetovnjak ne smije svetoga dara jesti; svećenikov gost ili unajmljenik ne smiju svetoga dara jesti. (11) Ali ako svećenik svojim novcem u vlasništvo dobije roba, taj je smije jesti, i oni koji se u njegovoj kući rode smiju hrane njegove jesti. (12) Ako se svećenikova kći uda za svjetovnjaka, neka ona ne jede žrtve podizanice. (13) Ali ako svećenikova kći postane udovica ili se razvede, a ne imadne djeteta, pa se u kuću oca svoga vrati, kao za mladosti svoje, neka hranu oca svoga jede; ali neka nju nijedan svjetovnjak ne jede. (14) A ako ko nehotice sveti dar pojede, neka mu on onda doda petinu i neka sveti dar svećeniku dadne."
(15) "Neka oni ne skrnave svete darove sinova Israilovih koje oni Jahvi prinose, (16) i tako ih natjeraju da ponesu kaznu zbog grijeha što jedu svete darove svoje; ta ja sam Jahve, koji ih posvećuje."

Žrtve koje neće biti primljene

(17) Onda Jahve reče Mojsiju: (18) "Govori Aronu i sinovima njegovim i svim sinovima Israilovim pa im kaži: Bilo ko iz kuće Israilove ili od tuđinaca u Israilu ko žrtvu svoju prinese, bila to neka od zavjetnih ili neka od dragovoljnih žrtava koje oni prinose Jahvi kao žrtvu paljenicu – (19) da vam primljena bude – neka to bude mužjak bez mahane od goveda, ovaca ili koza. (20) Šta god ima mahanu, to ne prinosite, jer vam primljeno neće biti. (21) Kad neko prinosi Jahvi žrtvu sudioništva

[27] V. nap. uz 19:29.

[28] Tj. veliki svećenik.

[29] V. nap. uz 21:5.

[30] Tj. neka ne ide na sahranu.

od goveda ili od brava da ispuni poseban zavjet ili kao dragovoljnu žrtvu, ona – da bi primljena bila – mora potpuna biti; neka na njoj nikakve mahane ne bude. (22) One slijepe ili ozlijeđene ili osakaćene ili koje imaju ranu što curi ili osip ili kraste – Jahvi ne prinosite i ne pravite od njih na žrtveniku žrtve Jahvi vatrene. (23) A vola ili janje kojima je preveć narastao ili zakržljao ud, njega možete kao dragovoljnu žrtvu prinijeti, ali kao zavjetna oni neće primljeni biti. (24) Isto tako, ništa s modrim ili utučenim ili rastrganim ili odsječenim mošnjama nemojte Jahvi prinositi niti u svojoj zemlji žrtvovati; (25) i vi iz ruke tuđinca ne prihvaćajte ništa takvo za žrtvu kao hranu Boga svoga, jer je njihova oštećenost u njima: one imaju mahanu, neće vam primljene biti."
(26) Potom Jahve reče Mojsiju: (27) "Kad tele, janje ili kozle na svijet dođe, neka ono sa svojom majkom sedam dana ostane, a od osmoga dana neka bude primljeno kao žrtva paljenica Jahvi. (28) Ali vola ili ovcu – njih i mlado njihovo u jednom danu ne koljite.
(29) Kad prinosite Jahvi žrtvu zahvalnicu, vi je prinesite da primljeni budete. (30) Neka se ona isti dan pojede, ne ostavljajte ništa od nje za ujutro; ja sam Jahve.
(31) Zato se zapovijedi mojih držite i vršite ih; ja sam Jahve. (32) Nemojte sveto ime moje skrnaviti, već neka sam posvećen među sinovima Israilovim; ja sam Jahve, koji vas posvećuje, (33) koji vas je iz zemlje egipatske izveo da vam bude Bog. Ja sam Jahve."

Svetkovine

23 Jahve opet progovori Mojsiju i reče: (2) "Govori sinovima Israilovim i kaži im: Jahvini propisani blagdani koje vi imate svetim saborom proglasiti – moja propisana vremena jesu ova:

Subota

(3) Šest dana posao se može obavljati, ali sedmoga dana subota je potpunog počinka, sveti sabor. Nemojte ništa raditi; to je subota Jahvi u svim prebivalištima vašim."

Pesah i Blagdan beskvasnog hljeba

(4) "Ovo su Jahvini blagdani, sveti sabori što ih vi imate proglasiti u vrijeme koje je za njih određeno. (5) U prvome mjesecu, četrnaestoga dana toga mjeseca u sumrak je Jahvin Pesah. (6) Potom, petnaestoga dana toga istog mjeseca Blagdan je beskvasnog hljeba Jahvi; sedam dana beskvasni hljeb jedite. (7) Prvoga dana neka vam bude sveti sabor; nemojte nikakva svakodnevna posla raditi. (8) Ali sedam dana žrtvu Jahvi vatrenu prinosite. Sedmoga dana sveti je sabor; nikakva svakodnevna posla ne radite."

Prvi prinosi

(9) Onda Jahve reče Mojsiju: (10) "Govori sinovima Israilovim i reci im: Kad uđete u zemlju koju ću vam ja dati pa ljetinu njezinu požanjete, onda snop prvina od ljetine svoje svećeniku donesite. (11) Neka on snopom pred Jahvom zamaše za vas, da primljeni budete; u danu poslije subote neka svećenik njime zamaše. (12) I na dan kad budete snopom mahali, muško janje godinu dana staro, bez mahane, kao žrtvu paljenicu Jahvi prinesite. (13) Njegova žrtva žitna neka onda bude dvije desetine efe[31] najboljeg brašna u ulju zamiješenog, žrtva Jahvi vatrena, ugodan miris, a njegova žrtva ljevanica – četvrtina hine[32] vina. (14) Do tog istog dana, dok dar Boga svoga ne donesete, vi ne jedite ni hljeba ni pržena zrnevlja ni mlada klasja. Neka to bude trajni zakon kroz naraštaje vaše u svim prebivalištima vašim."

Blagdan žetve

(15) "Vi još brojte za se od dana poslije subote, od dana kad ste snop žrtve zamašnice donijeli – neka bude sedam punih sedmica. (16) Odbrojte pedeset dana do dana poslije sedme subote, onda novu žitnu žrtvu Jahvi prinesite. (17) Donesite iz prebivališta svojih dva hljeba napravljena od dvije desetine efe[33], za žrtvu zamašnicu; neka oni budu od najboljeg brašna pečenog s kvasom kao prvine Jahvi. (18) Zajedno s hljebom prinesite sedam muških janjaca godinu dana starih, bez mahane, i jednog junca od krupne stoke i dva ovna; neka oni budu žrtva paljenica Jahvi, zajedno sa žrtvom žitnom i žrtvama ljevanicama, žrtva vatrena, miris ugodan Jahvi. (19) I još prinesite jednog jarca za žrtvu okajnicu i dva janjeta od godinu dana za žr-

[31] Dvije desetine efe – oko 2,6 kg.

[32] Oko 0,9 litara.

[33] Oko 0,6 kg.

tve sudioništva. (20) Neka svećenik onda zamaše njima, zajedno s hljebom od prvina, kao žrtvom zamašnicom s dva janjeta pred Jahvom; neka oni budu za svećenika, sveti Jahvi. (21) Toga istoga dana vi sazovite zbor; održite sveti sabor. Nikakva svakodnevna posla nemojte raditi. Neka to bude trajni zakon u svim prebivalištima vašim kroz naraštaje vaše."
(22) "Kad kupite ljetinu sa zemlje svoje, ne žanjite njive svoje do samih krajeva i ne sakupljajte pabirke ljetine svoje; siromahu i strancu vi ih ostavite. Ja sam Jahve, Bog vaš."

Blagdan podsjećanja

(23) Jahve opet reče Mojsiju: (24) "Govori sinovima Israilovim i reci: U sedmome mjesecu, prvi dan tog mjeseca, neka vam bude počinak, opomena glasom truba, sveti sabor. (25) Nemojte nikakva svakodnevna posla raditi, već žrtvu Jahvi vatrenu prinosite."

Dan okajanja

(26) Jahve reče Mojsiju: (27) "Tačno desetoga dana tog sedmog mjeseca dan je okajanja; neka vam to bude sveti sabor: odričite se[34] i žrtvu Jahvi vatrenu prinesite. (28) Vi nemojte nikakva posla tog istog dana raditi jer je to dan okajanja, da se za vas okajanje pred Jahvom, Bogom vašim, učini. (29) Ako bude neko ko se tog istog dana odricati ne htjedne, neka on od naroda svoga odsječen bude. (30) A ko bude radio bilo kakav posao tog istog dana – takvoga ću ja istrijebiti iz naroda njegova. (31) Nikakva posla nikako ne radite! Neka to bude trajni zakon kroz naraštaje vaše u svim prebivalištima vašim. (32) Neka vam to bude subota potpunog odmora, odričite se; devetoga dana tog mjeseca, navečer, od večeri do večeri vi subotu svoju svetkujte."

Blagdan koliba

(33) Jahve opet progovori Mojsiju i reče: (34) "Govori sinovima Israilovim i reci: Petnaestog dana tog sedmog mjeseca Jahvin je Blagdan koliba – sedam dana. (35) Prvoga dana sveti je sabor; nikakva svakodnevna posla nemojte raditi. (36) Sedam dana žrtvu Jahvi vatrenu prinosite. Osmoga dana neka vam sveti sabor bude, žrtvu Jahvi vatrenu prinesite; to je zbor. Nikakva svakodnevna posla ne radite."
(37) "Ovo su Jahvini blagdani koje vi imate svetim saborima proglasiti: da prinosite Jahvi žrtve vatrene – žrtve paljenice i žrtve žitne, druge žrtve i žrtve ljevanice koje se traže za svaki dan – (38) pored subota Jahvinih i pored darova vaših i pored svih vaših zavjetnih i dragovoljnih žrtava koje vi Jahvi dajete."
(39) "Tačno petnaestoga dana sedmog mjeseca, kad pokupite ljetinu sa zemlje, sedam dana Jahvin blagdan svetkujte, uz odmor prvoga dana i odmor osmoga dana. (40) Prvoga dana uzmite sebi odabrane plodove sa stabala, palmine grane i grane s lisnatih stabala i potočnih vrba[35] i sedam se dana pred Jahvom, Bogom svojim, radujte. (41) Tako ga vi sedam dana u godini kao svetkovinu Jahvinu slavite. Neka to bude trajni zakon kroz naraštaje vaše; u sedmom ga mjesecu svetkujte. (42) Sedam dana u kolibama boravite; svi domoroci u Israilu neka u kolibama borave, (43) kako bi naraštaji vaši znali da sam ja dao da sinovi Israilovi žive u kolibama kad sam ih iz zemlje egipatske izveo; ja sam Jahve, Bog vaš."
(44) Tako Mojsije objavi blagdane Jahvine.

Svjetiljka pred Jahvom

24 Onda Jahve reče Mojsiju: (2) "Zapovjedi sinovima Israilovim da ti za svjetlo donesu čista ulja od tučenih maslina, da svjetiljka neprestano gori. (3) Neka je izvan zastora Svjedočanstva u čadoru sastanka Aron čuva, da pred Jahvom neprestano od jutra do mraka gori; neka to bude trajni zakon kroz naraštaje vaše. (4) Neka on održava svjetiljke na stalku od čistoga zlata pred Jahvom neprestano."

Hljeb koji se prinosi Jahvi

(5) "Onda ti najboljeg brašna uzmi pa od njega dvanaest hljepčića ispeci; neka u svakom hljepčiću dvije desetine efe[36] budu. (6) Ti ih u dva reda poredaj, po šest u svaki red, na stolu od čistoga zlata pred Jahvom. (7) Na svaki red čistoga tamjana metni kao dio za opomenu, žrtvu Jahvi vatrenu. (8) Svake subote neka ga on neprestano pred Jahvom

[34] Ili: postite.

[35] Ili topola ili jablanova.

[36] Oko 2,6 kg.

reda; to je vječni savez za sinove Israilove. (9) Neka to bude za Arona i sinove njegove, i neka ga oni na svetome mjestu jedu; jer to mu je nadasve sveto od žrtava Jahvi vatrenih, njegov dio zasvagda."

O kazni za huljenje na ime Jahvino

(10) Sin jedne Israilke kome je otac bio Egipćanin iziđe među sinove Israilove; i sin Israilke i neki čovjek iz Israila potukoše se u taboru. (11) Sin Israilke hulio je na Ime[37] i proklinjao ga. Zato ga oni dovedoše Mojsiju. – A njegovoj majci bijaše ime Šelomit, kći Dibrijeva, od plemena Danova. – (12) Oni ga strpaše u pritvor dok im se ne razjasni zapovijed Jahvina.
(13) Onda Jahve reče Mojsiju: (14) "Onoga koji je proklinjao izvedi izvan tabora, i neka svi koji su ga čuli ruke svoje njemu na glavu spuste; neka ga onda sva zajednica kamenuje. (15) Ti govori sinovima Israilovim i reci: 'Ako iko bude proklinjao Boga svoga, tad će on posljedice snositi. (16) I još, onaj koji bude na ime Jahvino hulio neka zacijelo smaknut bude; neka ga sva zajednica kamenuje. Bio stranac ili domorodac, ako bude na Ime hulio, neka smaknut bude.

Oko za oko, zub za zub

(17) Ako čovjek usmrti ljudsko biće, neka on zacijelo smaknut bude. (18) Onaj ko usmrti životinju neka je nadoknadi, život za život. (19) Ako čovjek učini nažao bližnjemu svome – baš onako kako je on učinio, neka se tako i njemu učini: (20) lom za lom, oko za oko, zub za zub; baš onako kako je on čovjeka ozlijedio, neka se tako i njemu ozljeda zada. (21) Neka zato onaj koji životinju ubije nadoknadu učini, a onaj koji čovjeka ubije neka smaknut bude. (22) Neka za vas jedan zakon bude; neka on bude i za tuđinca i za domoroca, jer ja sam Jahve, Bog vaš.'"
(23) Tad Mojsije reče sinovima Israilovim, pa oni izvedoše izvan tabora onog što je proklinjao te ga kamenovaše. Tako sinovi Israilovi uradiše baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

Godina počinka i godina jubileja

25 Jahve potom progovori Mojsiju na gori Sinajskoj riječima: (2) "Govori sinovima Israilovim i reci im: Kad vi dođete u zemlju koju ću vam ja dati, neka onda zemlja subotu Jahvi imade. (3) Šest godina ti njivu svoju zasijavaj i šest godina vinograd svoj obrezuj i rod njegov sabiraj, (4) ali sedme godine neka zemlji bude subota počinka, subota Jahvina; ti njivu svoju ne zasijavaj niti vinograd svoj obrezuj. (5) Samoniklo rastinje ljetine svoje ne žanji i grožđe svoje s neobrezanih loza ne beri; neka zemlji bude subotnja godina[38]. (6) Svakome od vas neka subotnji plodovi sa zemlje hrana budu: vama samima i vašim slugama i sluškinjama i najamniku vašem i tuđincu koji s vama boravi, onima koji s vama kao stranci žive. (7) I stoka vaša i životinje što su u zemlji vašoj neka ljetinu njezinu za jelo imaju."
(8) "Vi još sebi odbrojte sedam subota od godina, sedam puta sedam godina, da dobijete vrijeme od sedam subota od godina – četrdeset i devet godina. (9) Onda vi u ovnov rog desetoga dana sedmog mjeseca na sve strane zapušite; na dan okajanja vi u rog širom zemlje svoje zapušite. (10) Pedesetu godinu tako vi posvetite i slobodu širom zemlje svim stanovnicima njezinim proglasite. Neka vam to bude jubilej, i svako od vas neka se na imovinu svoju vrati i svako od vas neka se rodu svome vrati. (11) Neka vam pedeseta godina jubilej bude: ne sijte niti žanjite samoniklo i ne berite s loza neobrezanih. (12) Jer to je jubilej; neka vam on svet bude. Jedite ljetinu njegovu s njive."
(13) "U toj godini jubilejskoj neka se svako od vas na imovinu svoju vrati. (14) Osim toga, ako prodaješ bližnjemu svome ili kupuješ iz ruke bližnjega svoga, ne postupajte loše jedni prema drugima. (15) Prema broju godina nakon jubileja kupuj iz ruku prijatelja svoga; on neka vam proda prema broju godina ljetine. (16) Ako je više godina, ti cijenu povisi, a ako je godina malo, cijenu snizi, jer ono što ti on prodaje jeste broj ljetina. (17) Zato vi nemojte jedni prema drugima loše postupati, nego se bojte Boga svoga; jer ja sam Jahve, Bog vaš."
(18) "Zato se zakona mojih držite i čuvajte odredbe moje, da ih provodite, pa da sigurno na zemlji živite. (19) Onda će zemlja davati plodove svoje da biste vi mogli do mile volje jesti i na njoj sigurno živjeti. (20) Ali ako vi kažete: 'Šta ćemo mi jesti sedme godine ako ne posijemo ili ne pokupimo ljetinu svoju?', (21) onda ću ja šeste godine blagoslov svoj vama dati, pa će ona za tri godine ljetinu donijeti. (22) Kad osme godine budete sijali, jedite

[37] Tj. na Jahvu.

[38] Tj. godina počinka.

još od stare ljetine, hraneći se sve do devete godine, dok ljetina njezina ne stigne."

Propisi o otkupu imovine

(23) "Zemlja se, k tome, ne smije trajno prodavati jer je zemlja moja; ta vi ste stranci i došlaci kod mene. (24) Zato se za svaki zemljišni posjed svoj imate pobrinuti da se zemlja otkupi."
(25) "Ako brat vaš postane toliko siromašan da moradne prodati dio svoje imovine, neka onda njegov najbliži rođak dođe i otkupi ono što je brat njegov prodao. (26) Ili ako čovjek nema rođaka, a ponovo stekne svoja sredstva pa nađe dovoljno za njezin otkup, (27) neka onda on izračuna godine od njezine prodaje i neka čovjeku kojem ju je prodao namiri ostatak i tako se na imovinu svoju vrati. (28) Ali ako on ne nađe dovoljno novca da je sebi povrati, neka onda ono što je on prodao ostane u rukama kupca njegova sve do jubilejske godine; a na jubilej neka se to povrati, da se on na imovinu svoju vrati."
(29) "Isto tako, ako čovjek proda stambenu kuću u gradu zidom opasanu, onda njegovo pravo na otkup i dalje vrijedi sve dok se ne navrši godina od njezine prodaje; njegovo pravo na otkup traje jednu punu godinu. (30) Ali ako se ona za nj ne otkupi u vremenu od jedne pune godine, onda kuća koja je u gradu opasanu zidom prelazi trajno na njenog kupca kroz naraštaje njegove; ona se za jubilej ne vraća. (31) Ali kuće u selima oko kojih nema zida neka se smatraju poljima otvorenim; one mogu otkupljene biti i vraćaju se za jubilej. (32) A levijevski gradovi – levijevci imaju trajno pravo na otkup kuća u gradovima koji su u posjedu njihovu. (33) Ono, dakle, što levijevcima pripada može se otkupiti i kuća prodata u gradu njegova vlasništva neka se za jubilej vrati, jer kuće u gradovima levijevskim njihov su posjed među sinovima Israilovim. (34) Ali pašnjaci oko gradova njihovih neka se ne prodaju jer je to njihov trajni posjed."

O siromašnome bratu

(35) "Ako tvoj brat postane siromašan pa ne uzmogne održavati svoje odnose prema vama, onda ga ti izdržavaj onako kao stranca ili došlaca, da bi on mogao živjeti s vama. (36) Ne uzimaj od njega kamate ni lihve, nego štuj Boga svoga, da bi brat tvoj mogao živjeti s tobom. (37) Ne daji mu svoj novac uz kamatu niti hranu svoju zarad dobiti. (38) Ja sam Jahve, Bog vaš, koji vas je iz zemlje egipatske izveo da vam zemlju kanaansku dade i da vam Bog bude."
(39) "Ako brat vaš postane toliko siromašan u odnosu na vas da on sam sebe tebi proda, ti ga nemoj robovskoj službi podvrgavati. (40) Neka on bude s vama kao najamnik, kao došlac; neka on služi kod vas sve do jubilejske godine. (41) A onda neka on otiđe od vas, on i djeca njegova s njim, i neka natrag porodici svojoj ide, da se na imovinu predaka svojih vrati. (42) Jer oni su sluge moje koje sam ja iz zemlje egipatske izveo; oni se ne smiju u roblje prodavati. (43) U vlasti nad njim okrutan ne budi, već štuj Boga svoga. (44) A robove svoje i ropkinje koje biste mogli imati – vi smijete kupovati robove i ropkinje od naroda što su oko vas. (45) A, isto tako, i od sinova došlaca što među vama žive kao stranci vi kupovati smijete, i od njihovih porodica što su s vama i što su ih oni u zemlji vašoj rodili – i oni mogu postati vaše vlasništvo. (46) Vi ih čak možete ostaviti u nasljedstvo sinovima svojim poslije sebe, da ih kao vlasništvo prime; možete od njih zauvijek robove učiniti. Ali braću svoju, sinove Israilove – nemojte jedni nad drugima u vlasti okrutni biti."

O otkupu siromaha

(47) "Ako bude dovoljno novca u stranca ili došlaca koji je s vama, a brat vaš postane toliko siromašan u odnosu na njeg da sam sebe proda strancu koji živi s vama ili potomcima porodice strančeve, (48) neka mu onda pripadne pravo na otkup nakon što je prodan bio. Može ga otkupiti jedan od braće njegove, (49) amidža njegov ili ga amidžić njegov otkupiti može, ili ga može otkupiti jedan od rođaka njegovih krvnih iz porodice njegove; ili ako zaimadne, može otkupiti sam sebe. (50) Neka onda on sa svojim kupcem izračuna vrijeme od godine kad je sebe njemu prodao do jubilejske godine, a cijena njegova neka odgovara broju godina; neka bude kao da je on sve vrijeme kod njega najamnik bio. (51) Ako ostane još mnogo godina, neka on u omjeru s njima za svoj otkup namiri dio svoje prodajne cijene; (52) a ako do jubilejske godine ostane malo godina, neka on tako s njim i računa. Prema svojim godinama neka on namiri vrijednost otkupa svoga. (53) Kao čovjek koji se unajmljuje godinu za godinom neka on s njim bude; u vlasti nad njim neka on na tvoje oči okrutan ne bude. (54) Ako on i ne bude ovako otkupljen, neka

u jubilejskoj godini on ipak otiđe, on i sinovi njegovi s njim. (55) Jer sinovi Israilovi moje su sluge; oni su sluge moje što sam ih ja iz zemlje egipatske izveo. Ja sam Jahve, Bog vaš."

Blagoslovi poslušnosti

26 "Nemojte sebi praviti kumira niti podizati sebi kipa ili paganskog stupa niti postavljati u zemlji svojoj kamen s likom da mu se klanjate; jer ja sam Jahve, Bog vaš. (2) Subote moje održavajte i svetište moje poštujte; ja sam Jahve. (3) Ako vi budete živjeli po zakonima mojim i budete se držali zapovijedi mojih, da biste ih vršili, (4) onda ću vam ja kiše u njihovo doba dati, pa će zemlja rod svoj davati a drveće u polju plodove će svoje donositi. (5) Zbilja će vam vršidba do berbe grožđa trajati, a berba će grožđa trajati sve do sjetve. Vi ćete tako do mile volje hljeb svoj jesti i u zemlji ćete svojoj sigurno živjeti. (6) Ja ću još zemlji mir podariti, da vi možete leći a da ni od koga ne strepite. Ja ću sa zemlje ukloniti i štetne zvijeri, i nijedan mač neće kroz vašu zemlju proći. (7) A vi ćete dušmane svoje progoniti i oni će pred vama od mača padati; (8) vas peterica stotinu će progoniti, a vas stotinu progonit će deset hiljada, i dušmani će vaši pred vama od mača padati. (9) Tako ću se ja vama okrenuti i plodnim vas učiniti i umnožiti vas, i ja ću savez svoj s vama potvrditi. (10) Vi ćete staru zalihu jesti i staru ćete zbog nove izbacivati. (11) Ja ću još i obitavalište[39] svoje među vama napraviti, i neću vas odbaciti. (12) Među vama ću ja hoditi i Bog vaš biti, a vi ćete biti narod moj. (13) Ja sam Jahve, Bog vaš, koji vas je iz zemlje egipatske izveo da ne biste robovi njihovi bili, i ja sam sâm slomio prečage vašeg jarma i učinio da uspravno hodite."

Kazna za neposlušnost

(14) "Ali ako se ne budete meni pokoravali i ne budete sve ove zapovijedi vršili, (15) ako, umjesto toga, propise moje odbacite, i ako vam duša naredbe moje bude prezirala pa ne bude sve zapovijedi moje izvršavala, i tako savez moj budete prekršili, (16) ja ću ovo vama jedno za drugim uraditi: dodijelit ću vam iznenadni strah, sušicu i groznicu što će oči oslabiti i učiniti da duša uvehne; a vi ćete i sjeme svoje uzalud sijati jer će ga dušmani vaši pojesti. (17) Ja ću se protiv vas okrenuti, pa ćete vi od udaraca pred dušmanima svojim padati; i oni koji vas mrze nad vama će vladati, a vi ćete bježati i kad vas niko ne bude progonio."
(18) "Ako mi se i poslije toga ne budete pokoravali, onda ću vas ja za grijehe vaše sedmostruko kažnjavati. (19) Slomit ću ja vašu silu ponositu. Nebo ću vam poput gvožđa učiniti, a zemlju vašu kao bronzu. (20) Snaga će se vaša uzalud trošiti jer vam zemlja neće roda svoga davati, a drveće u polju neće plodovima svojim rađati."
(21) "Ako tada budete prema meni neprijateljski postupali i ne htjednete mi se pokoriti, ja ću na vama sedmostruko povećati patnje za grijehe vaše. (22) Pustit ću među vas zvijeri poljske, pa će vas one djece vaše lišiti, stoku vam uništiti i broj vaš umanjiti, te će vam puti pusti ostati."
(23) "A ako se zbog ovoga meni ne okrenete, nego prema meni budete neprijateljski postupali, (24) onda ću ja prema vama neprijateljski postupati, i ja, baš ja, sedmostruko ću po vama zbog grijeha vaših udariti. (25) Donijet ću na vas mač koji će se za savez osvetiti; i kad se vi u gradove svoje skupite, ja ću među vas pošast poslati pa ćete vi u dušmanske ruke izručeni biti. (26) Kad vam prekinem opskrbu hljebom, deset će vam žena u jednoj pećnici hljeb peći, i one će vam hljeb na mjeru nazad donositi, pa ćete vi jesti, ali siti nećete biti."
(27) "A ako se vi i pored toga ne budete meni pokoravali, nego prema meni budete neprijateljski postupali, (28) onda ću ja prema vama s gnjevom i neprijateljstvom postupati, i ja ću vas, baš ja, sedmostruko za grijehe vaše kazniti. (29) Vi ćete meso sinova svojih jesti i jest ćete meso kćeri svojih. (30) Ja ću onda vaše svetinje na uzvišicama uništiti i vaše žrtvenike za kađenje oboriti i vaša mrtva tjelesa na beživotne kumire vaše nabacati, jer će vas duša moja prezirati. (31) Ja ću vam još gradove u ruševine pretvoriti i svetišta vaša opustošiti, i neću uživati u mirisu vaših žrtava. (32) Ja ću zemlju tako opustošiti da će dušmani vaši koji se u njoj nastane nad njom užasnuti biti. (33) Vas ću ja po narodima razasuti i za vama ću mač isukati, pošto vam zemlja pusta postane, a gradovi vaši postanu ruševine."
(34) "Tada će zemlja namiriti subote svoje u sve dane pustoši, dok vi budete u zemlji dušmana svojih; tada će zemlja otpočinuti i subote svoje namiriti. (35) Sve dane dok bude pusta ona će svetkova-

[39] Aluzija na čador sastanka kao Jahvinu prisutnost među Israilcima.

ti počinak koji nije svetkovala u vašim subotama dok ste vi na njoj živjeli. (36) A onima od vas koji možda ostanu – njima ću ja u zemljama dušmana njihovih strah u srca utjerati. I šušanj nošenog lista u bijeg će ih tjerati, a i kad ih niko ne bude progonio, oni će kao od mača bježati i padati. (37) Oni će se tako jedan o drugoga spoticati kao da od mača bježe mada ih niko neće progoniti; i vi nećete moći pred dušmanima svojim stati. (38) Vas će među narodima nestati, i zemlja će vas vaših dušmana progutati. (39) Zato će oni od vas koji možda ostanu zbog opačine svoje u zemljama dušmana svojih istruhnuti; i još zbog opačina praočeva svojih oni će s njima istruhnuti."
(40) "Ako oni priznaju opačinu svoju i opačinu praočeva svojih, što su je oni u nevjernosti svojoj protiv mene počinili, i još neprijateljski prema meni postupajući – (41) i ja sam prema njima neprijateljski postupao pa sam ih u zemlju dušmana njihovih doveo – ili ako njihova nepokorna srca skrušena postanu pa oni onda odustanu od opačine svoje, (42) tad ću se ja saveza svoga s Jakovom sjetiti, i ja ću se saveza svoga s Izakom sjetiti, a i saveza svoga s Abrahamom, i ja ću se zemlje sjetiti. (43) Jer zemlju će oni napustiti, i ona će subote svoje namiriti dok pusta bez njih ležala bude. Oni će dotle trpjeti zbog opačine svoje jer su naredbe moje odbacivali i jer su im duše propise moje prezirale. (44) Ali i pored toga, kad oni budu u zemlji dušmana svojih, ja ih neću odbaciti niti ću ih prezirati toliko da ih uništim, kršeći savez svoj s njima; jer ja sam Jahve, Bog njihov. (45) Ali ja ću se za njih sjetiti saveza s precima njihovim koje sam ja pred očima narodâ iz zemlje egipatske izveo, da im Bog budem. Ja sam Jahve."
(46) To su naredbe, zakoni i propisi koje je Jahve u gori Sinajskoj između sebe i sinova Israilovih po Mojsiju postavio.

Propisi o otkupu zavjetovanog

27 Jahve opet progovori Mojsiju i reče: (2) "Govori sinovima Israilovim i reci im: Kad se čovjek teškim zavjetom obaveže, neka mu se odredi vrijednost prema vašoj procjeni osoba koje pripadaju Jahvi. (3) Ako određujete vrijednost muškarcu od dvadeset do šezdeset godina, neka ti onda procjena bude pedeset šekela[40] srebra, prema šekelu svetišta. (4) Ili ako je to žensko, neka vam procjena bude trideset šekela. (5) Ako je u dobi od pet do dvadeset godina, neka vam onda procjena za muško bude dvadeset šekela, a za žensko deset šekela. (6) A ako su u dobi od jednog mjeseca do pet godina, neka vam onda procjena za muško bude pet šekela srebra, a procjena za žensko tri šekela srebra. (7) Ako su u dobi od šezdeset godina i više, ako je to muško, neka vam onda procjena bude petnaest šekela, a za žensko deset šekela. (8) Ali ako on ima manje nego što je vaša procjena, neka se on onda pred svećenika postavi pa neka mu svećenik vrijednost procijeni; prema sredstvima onoga koji se zavjetovao neka mu svećenik vrijednost procijeni."
(9) "A ako je to životinja od vrste koju ljudi mogu kao žrtvu Jahvi prinositi, svaka takva koju neko dadne Jahvi neka je sveta. (10) On je ne smije mijenjati niti zamjenjivati, dobru za lošu niti lošu za dobru; ili ako on zamijeni životinju za životinju, onda će i ona i njezina zamjena svete postati. (11) Ali ako je to bilo koja nečista životinja od vrste koju ljudi ne prinose Jahvi kao žrtvu, neka on onda životinju pred svećenika dovede. (12) Neka svećenik procijeni je li ona dobra ili loša; kako je ti, svećenik, procijeniš, tako neka bude. (13) Ali ako bi je on ikad poželio otkupiti, neka joj onda petinu na vašu procjenu doda."
(14) "I ako čovjek kuću svoju kao svetinju Jahvi posveti, neka onda svećenik procijeni je li ona dobra ili loša; kako je svećenik procijeni, tako neka ostane. (15) Ipak, ako bi onaj koji ju je posvetio poželio otkupiti kuću svoju, neka joj doda petinu vaše procjene vrijednosti, pa da ona njegova bude."
(16) "A opet, ako čovjek posveti Jahvi dio zemljišta od posjeda svoga, neka onda vaša procjena bude prema sjemenu koje je za nj potrebno; homer[41] ječmenog sjemena na pedeset šekela srebra. (17) Ako on posveti svoje zemljište u jubilejskoj godini, neka ostane vrijednost koju ste vi procijenili. (18) Ali ako on zemljište svoje posveti poslije jubileja, neka onda svećenik za nj izračuna vrijednost prema godinama koje su ostale do jubilejske godine; i to neka se odbije od procjene vaše. (19) Ako bi onaj koji ga posvećuje ikad poželio otkupiti zemljište, neka mu on onda doda petinu vaše procjene, pa da ono na njega prijeđe. (20) Ali ako on zemljište ne htjedne otkupiti, nego zemljište

[40] Jedan šekel – 10 g.

[41] Oko 220 l; šest bušela.

proda drugom čovjeku, ono se više ne može otkupiti; (21) a kad bude vraćeno za jubilej, zemljište će biti sveto Jahvi, kao zemlja posvećena[42]; neka ono bude svećeniku, kao posjed njegov. (22) Ili ako on posveti Jahvi zemljište koje je kupio, koje nije dio njegova posjeda, (23) neka onda svećenik za nj izračuna iznos tvoje procjene do jubilejske godine; i neka on toga dana dadne vrijednost koju si ti procijenio kao svetu Jahvi. (24) U jubilejskoj godini neka se zemljište vrati onome od koga ga je on kupio, onome čijem posjedu zemlja pripada. (25) I svaka vaša procjena neka prema šekelu svetišta bude. Neka šekel dvadeset gera bude."

(26) "A prvinu među životinjama, koja kao prvina Jahvi pripada, nijedan čovjek ne smije posvetiti; bio to vo ili ovca, to je Jahvino. (27) Ali ako je ona od nečistih životinja, neka je on onda otkupi prema vašoj procjeni vrijednosti i neka joj doda jednu petinu od toga; a ako ona ne bude otkupljena, neka se onda prema vašoj procjeni vrijednosti proda."

(28) "Ali ništa što čovjek preda[43] Jahvi od svega što ima, od ljudi ili životinja ili zemljišta iz svoga posjeda, ne smije se prodavati niti otkupljivati. Što je god osuđeno na uništenje, Jahvi je nadasve sveto. (29) Niko ko bi možda bio predat[44] među ljudima ne smije otkupljen biti; neka on zacijelo smaknut bude."

(30) "Svaka desetina od zemlje, od sjemena zemljinog ili od plodova s drveća, pripada Jahvi; ona je Jahvi sveta. (31) Ali ako čovjek poželi otkupiti dio svoje desetine, neka joj on jednu petinu njene vrijednosti doda. (32) Svaka desetina od krupne i sitne stoke, sve što ispod štapa prolazi, svaka deseta neka bude sveta Jahvi. (33) On ne smije gledati je li ona dobra ili loša niti je smije mijenjati; ili ako je on zamijeni, neka onda i ona i njena zamjena svete budu. To se ne smije otkupljivati."

(34) To su zapovijedi koje je Jahve u gori Sinajskoj dao Mojsiju za sinove Israilove.

[42] Ili izdvojena (hebr. *herem*).

[43] Isto.

[44] Isto.

POPIS

Četvrta knjiga Tore ili Petoknjižja – Popis govori o događajima s kojima su se Israilci sučelili na svome putu kroz pustinju do Obećane zemlje. Narativna osnovica knjige natopljena je brojnim religijskim propisima, a sam sadržaj knjige bitno je utemeljen na dva osnovna izvora: na svećeničkim spisima i na nesvećeničkoj pripovjedačkoj građi. U samome tekstu knjige preovlađuju teme kao što je ona o središnjem položaju svetišta, o Božijoj prisutnosti u narodu i o imenovanju levijevaca za službu u svetištu.
Tri goleme tematske cjeline odlikuju ukupan sadržaj Popisa. Prva cjelina kazuje o pripremama za put kroz pustinju (1–19). Ona se usredsređuje na popis ljudi i na organizaciju privremenih boravišta naroda na tegobnom putu kroz pustinju, na dužnosti i posvećenje levijevaca i na organizaciju plemena i pokretnog svetišta dok traje putovanje kroz pustinju. U ovom odjeljku Popisa također se mogu pronaći razni propisi i zabrane vezane za iskupljenje od krivice putem žrtve, za očišćenje i obredna pranja, za svećenička blagosiljanja itd. U drugoj cjelini preovlađuje pripovijest o samom putovanju kroz pustinju (11–25). U to pripovijedanje uključene su i one epizode koje kazuju o pobunama u narodu i o prigovorima i žalbama Israilaca. Posebice je istaknuta epizoda pobune koju pokreću Korah, Datan i Abiram (16–17), kao i susret naroda s raznim neprijateljima, Bileamovo blagosiljanje, kršenje propisa o suboti i propisi u vezi sa žrtvama. Treća cjelina donosi pripovijesti o završetku putovanja kroz pustinju i o pripremama naroda da uđe u obećanu zemlju Kanaan (26–36). Potom slijedi drugi popis stanovništva, zakoni o nasljeđivanju u slučaju žena, prenošenje vođstva na Ješuu, osveta Midjancima, podjela posjeda u Transjordaniji, sažimanje priče o putovanju kroz pustinju, raspodjela zemljišta u Kanaanu, epizoda o levijevskim gradovima, zakoni o ubojstvu i dodatak zakonima o nasljeđivanju u slučaju žena. U završnim poglavljima knjige slijede pregled obrednog kalendara (28–29) i propisi o ženskim zavjetima.

Popis israilskih boraca

1 Onda Jahve progovori Mojsiju u pustinji Sinajskoj, u čadoru sastanka, prvi dan drugoga mjeseca, druge godine nakon što oni izađoše iz zemlje egipatske, i reče: (2) "Obavi popis sve zajednice sinova Israilovih po rodovima njihovim, po porodicama njihovim, brojem, poimence, svakog muška, glavu po glavu, (3) od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god u Israilu sposoban u rat poći, ti i Aron po četama ih njihovim pobrojte. (4) Neka, usto, s vama bude po jedan čovjek iz svakog plemena, svaki glava u kući oca svoga.
(5) Ovo su imena ljudi koji će vam pomagati: od Rubena – Elicur, sin Šedeurov; (6) od Šimona – Šelumiel, sin Curišadajev; (7) od Jehude – Nahšon, sin Aminadabov; (8) od Isakara – Netanel, sin Cuarov; (9) od Zebuluna – Eliab, sin Helonov; (10) od sinova Jozefovih: od Efrajima – Elišama, sin Amihudov; od Manašea – Gamliel, sin Pedahcurov; (11) od Benjamina – Abidan, sin Gideonijev; (12) od Dana – Ahiezer, sin Amišadajev; (13) od Ašera – Pagiel, sin Okranov; (14) od Gada – Elijasaf, sin Deuelov; (15) od Naftalija – Ahira, sin Enanov."
(16) To su oni koji bijahu pozvani iz zajednice, glavešine plemena očeva svojih; oni bijahu glave rodovima Israilovim.
(17) Tako Mojsije i Aron povedoše ove ljude što bijahu po imenu određeni (18) te oni sazvaše svu zajednicu prvi dan drugoga mjeseca. Potom su se oni upisivali po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, od dvadeset godina starosti pa nadalje, glava za glavom, (19) baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio. Tako ih on u pustinji Sinajskoj pobroja.
(20) Sinova Rubena, prvjenca Israilovog – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, svako muško od dvadeset godina pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (21) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Rubenova, bijaše četrdeset i šest hiljada i pet stotina.
(22) Sinova Šimonovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, njihovi pobrojani ljudi, brojem, poimence, glava za glavom, svako muško od dvadeset godina pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (23)

njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Šimonova, bijaše pedeset i devet hiljada i tri stotine.
(24) Sinova Gadovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (25) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Gadova, bijaše četrdeset i pet hiljada šest stotina i pedeset.
(26) Sinova Jehudinih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (27) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Jehudina, bijaše sedamdeset i četiri hiljade i šest stotina.
(28) Sinova Isakarovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (29) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Isakarova bijaše pedeset i četiri hiljade i četiri stotine.
(30) Sinova Zebulunovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (31) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Zebulunova, bijaše pedeset i sedam hiljada i četiri stotine.
(32) Sinova Jozefovih, to jest sinova Efrajimovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (33) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Efrajimova, bijaše četrdeset hiljada i pet stotina.
(34) Sinova Manašeovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (35) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Manašeova, bijaše trideset i dvije hiljade i dvije stotine.
(36) Sinova Benjaminovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (37) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Benjaminova, bijaše trideset i pet hiljada i četiri stotine.
(38) Sinova Danovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (39) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Danova, bijaše šezdeset i dvije hiljade i sedam stotina.
(40) Sinova Ašerovih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (41) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Ašerova, bijaše četrdeset i jedna hiljada i pet stotina.
(42) Sinova Naftalijevih – kad bijahu rodoslovno upisani po rodovima svojim, po porodicama svojim, brojem, poimence, glava za glavom, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god bio sposoban u rat poći – (43) njihovih pobrojanih ljudi, od plemena Naftalijeva, bijaše pedeset i tri hiljade i četiri stotine.
(44) To su oni koji bijahu pobrojani, koje su Mojsije i Aron pobrojali s glavešinama Izrailovim, dvanaestericom njih, od kojih je svaki bio iz kuće oca svoga. (45) Tako je svih pobrojanih ljudi od sinova Izrailovih po kućama očeva njihovih, od dvadeset godina starosti pa nadalje, ko je god u Izrailu bio sposoban u rat poći, (46) baš svih pobrojanih ljudi – bilo šest stotina i tri hiljade i pet stotina i pedeset.

Levijevci izuzeti iz popisa

(47) Ali Levijevci ne bijahu među njima po plemenu očeva svojih pobrojani. (48) Jer Jahve Mojsiju bijaše rekao: (49) "Samo pleme Levijevo ti nemoj brojati niti ih među sinovima Izrailovim ti popisuj. (50) Nego ti odredi Levijevce za obitavalište Svjedočanstva i za sve pokućstvo njegovo i za sve što mu pripada. Neka oni nose obitavalište i sve pokućstvo njegovo i neka paze na nj; neka se oni oko obitavališta i tabore. (51) Kad se obitavalište treba premjestiti, neka ga Levijevci spuste, a kad se s obitavalištem utabori, neka ga Levijevci podignu. Svjetovnjak koji se primakne neka smaknut bude.
(52) Sinovi Izrailovi neka se tabore, svaki čovjek kod svoga tabora, i svaki čovjek kod svoga bajraka, po četama svojim. (53) A Levijevci neka se oko obitavališta Svjedočanstva tabore, da se na zajed-

nicu sinova Israilovih ne bi gnjev sručio. Zato neka Levijevci vode brigu o obitavalištu Svjedočanstva."
(54) Tako sinovi Israilovi učiniše; sve onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio – tako oni učiniše.

Raspored plemena u taborima

2 Jahve progovori Mojsiju i Aronu i reče: (2) "Neka se tabore sinovi Israilovi, svaki kod svoga bajraka, sa znakovima kuća očeva svojih; oko čadora sastanka, ali malo podalje, neka se oni tabore.
(3) Koji se tabore na istočnoj strani, prema mjestu gdje izlazi sunce neka budu oni pod bajrakom Jehudina tabora, po četama svojim, a vođa sinova Jehudinih – Nahšon, sin Aminadabov, (4) i vojska njegova, brojem sedamdeset i četiri hiljade i šest stotina. (5) Koji se tabore do njega neka budu pleme Isakarovo, a vođa sinova Isakarovih – Netanel, sin Cuarov, (6) i vojska njegova, brojem pedeset i četiri hiljade i četiri stotine. (7) Onda – pleme Zebulunovo, a vođa sinova Zebulunovih – Eliab, sin Helonov, (8) i vojska njegova, brojem pedeset i sedam hiljada i četiri stotine. (9) Pobrojanih u Jehudinu taboru u svemu ima stotinu osamdeset i šest hiljada i četiri stotine ljudi, po vojskama njihovim. Oni neka krenu prvi.
(10) Na južnoj strani neka bude bajrak Rubenova tabora, po vojskama njihovim, a vođa sinova Rubenovih – Elisur, sin Šedeurov, (11) i vojska njegova, brojem četrdeset i šest hiljada i pet stotina. (12) Koji se tabore do njega neka budu pleme Šimonovo, a vođa sinova Šimonovih – Šelumiel, sin Surišadajev, (13) i vojska njegova, brojem pedeset i devet hiljada i tri stotine. (14) Onda – pleme Gadovo, a vođa sinova Gadovih – Elijasaf, sin Deuelov, (15) i vojska njegova, brojem četrdeset i pet hiljada šest stotina i pedeset. (16) Pobrojanih u Rubenovu taboru ima stotinu i pedeset i jednu hiljadu i četiri stotine i pedeset ljudi, po vojskama njihovim. Oni neka krenu drugi.
(17) Onda neka krene čador sastanka s taborom Levijevaca usred ostalih tabora; baš onako kako oni taboruju, tako neka i kreću, svako na svome mjestu, pod bajrakom svojim.
(18) Na zapadnoj strani neka bude bajrak Efrajimova tabora, po vojskama njihovim, a vođa sinova Efrajimovih – Elišama, sin Amihudov, (19) i vojske njegove, brojem četrdeset hiljada i pet stotina.
(20) Do njega – pleme Manašeovo, a vođa sinova Manašeovih – Gamliel, sin Pedahsurov, (21) i vojske njegove, brojem trideset i dvije hiljade i dvije stotine. (22) Onda – pleme Benjaminovo, a vođa sinova Benjaminovih – Abidan, sin Gideonijev, (23) i vojska njegova, brojem trideset i pet hiljada i četiri stotine. (24) Pobrojanih u Efrajimovu taboru ima stotinu osam hiljada i stotinu ljudi, po vojskama njihovim. Oni neka krenu treći.
(25) Na sjevernoj strani neka bude bajrak Danova plemena, po vojskama njihovim, a vođa sinova Danovih – Ahiezer, sin Amišadajev, (26) i vojska njegova, brojem šezdeset i dvije hiljade i sedam stotina. (27) Koji se tabore do njega neka budu pleme Ašerovo, a vođa sinova Ašerovih – Pagiel, sin Okranov, (28) i vojska njegova, brojem četrdeset i jedna hiljada i pet stotina. (29) Onda – pleme Naftalijevo, a vođa sinova Naftalijevih – Ahira, sin Enanov, (30) i vojska njegova, brojem pedeset i tri hiljade i četiri stotine. (31) Broj ljudi u Danovu taboru: stotinu pedeset i sedam hiljada i šest stotina. Neka oni krenu posljednji pod svojim zastavama."
(32) To su pobrojani ljudi od sinova Israilovih, po kućama očeva svojih; ukupno pobrojanih ljudi, po vojskama njihovim: šest stotina i tri hiljade i pet stotina i pedeset. (33) Ali Levijevci ne bijahu brojeni sa sinovima Israilovim, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(34) Tako sinovi Israilovi učiniše; sve onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio, tako se oni pod bajracima svojim utaboriše, i tako oni krenuše, svako prema rodu svome, prema porodici svojoj.

Levijevci za svećenstvo

3 Ovo su potomci Aronovi i Mojsijevi iz vremena kad je Jahve na gori Sinajskoj s Mojsijem govorio. (2) Ovo su bila imena sinova Aronovih: prvjenac Nadab i Abihu, Eleazar i Itamar. (3) Ovo su imena sinova Aronovih, svećenika pomazanih, koje je on zaredio da služe kao svećenici. (4) Ali Nadab i Abihu umriješe pred Jahvom kad u pustinji Sinajskoj pred Jahvu vatru mimo propisa prinesoše; i oni ne imađahu djece. Tako su Itamar i Eleazar za života oca svoga Arona kao svećenici služili.
(5) Onda Jahve reče Mojsiju: (6) "Dovedi pleme Levijevo, pa ih pred svećenika Arona postavi da mu služe. (7) Neka oni za nj i za svu zajednicu pred čadorom sastanka dužnosti izvršavaju, obitavalištu[1]

[1] Aluzija na čador sastanka kao Jahvinu prisutnost među Izrailcima.

služeći. (8) Neka oni k tomu sve pokućstvo čadora sastanka održavaju, uz dužnosti sinova Israilovih, obitavalištu služeći. (9) Zato ti levijevce Aronu i sinovima njegovim podaj; oni su mu od sinova Israilovih potpuno dati. (10) Tako ti odredi Arona i sinove njegove da svećeničku službu svoju drže; a svjetovnjak koji se primakne neka smaknut bude."
(11) I još progovori Jahve Mojsiju i reče: (12) "Gle, ja sam umjesto svakog prvjenca uzeo levijevce od sinova Israilovih, prvo dijete iz utrobe među sinovima Israilovim. Zato neka levijevci moji budu. (13) Jer svi su prvjenci moji; onoga dana kad sam ja sve prvjence u zemlji egipatskoj usmrtio, ja sam sebi sve prvjence u Israilu posvetio, i od ljudi i od životinja. Oni će moji biti. Ja sam Jahve."
(14) Onda Jahve progovori Mojsiju u pustinji Sinajskoj i reče: (15) "Postroji sinove Levijeve po porodicama njihovim, po rodovima njihovim; svako muško od mjesec dana naviše ti pobroj." (16) Tako ih Mojsije pobroja prema riječi Jahvinoj, baš onako kako mu je bilo naređeno. (17) Ovo su poimenice sinovi Levijevi: Geršon, Kehat i Merari. (18) Ovo su imena sinova Geršonovih po porodicama njihovim: Libni i Šimi; (19) i sinovi Kehatovi po porodicama njihovim: Amram, Ichar, Hebron i Uziel; (20) i sinovi Merarijevi po porodicama njihovim: Mahli i Muši. Ovo su porodice levijevaca po kućama očeva njihovih.
(21) Od Geršona bijaše porodica Libnijevaca i porodica Šimijevaca; to bijahu porodice Geršonovaca. (22) Njihovih pobrojanih ljudi – kad se popisivalo svako muško od mjesec dana naviše – njihovih pobrojanih ljudi bijaše sedam hiljada i pet stotina. (23) Porodice Geršonovaca imale su se utaboriti iza obitavališta prema zapadu, (24) a glava porodicama Geršonovaca bijaše Elijasaf, sin Laelov.
(25) Geršonovci su se u čadoru sastanka brinuli za obitavalište i čador, pokrovac njegov i zastirač na ulazu u čador sastanka, (26) i za zavjese u dvorištu i zastirač na ulazu u dvorište što je oko obitavališta i žrtvenika, i konope njegove, prema svemu što je spadalo u tu službu.
(27) Od Kehata bijaše rod Amramovaca i rod Icharovaca i rod Hebronovaca i rod Uzielovaca; to bijahu rodovi Kehatovaca. (28) Kad se pobroja svako muško od mjesec dana naviše, bijaše osam hiljada i šest stotina[2] onih koji su se brinuli o svetištu. (29) Rodovi sinova Kehatovih imali su se utaboriti na južnoj strani svetišta, (30) a glava rodova Kehatovaca bijaše Elicafan, sin Uzielov. (31) Oni su se brinuli za kovčeg, sto, stalak za svjetiljku, žrtvenike i pribor svetišta kojim su se u službi koristili, i zastirač, prema svemu što je spadalo u tu službu. (32) A Eleazar, sin svećenika Arona, bijaše glava među prvacima Levijevim i imađaše nadzor nad onima što su se brinuli o svetištu.
(33) Od Merarija bijaše rod Mahlijevaca i rod Mušijevaca; to bijahu rodovi Merarijevi. (34) Njihovih pobrojanih ljudi, kad se popisivalo svako muško od mjesec dana naviše, bijaše šest hiljada i dvije stotine. (35) Glava rodovima Merarijevim bijaše Curiel, sin Abihailov. Oni su se imali utaboriti na sjevernoj strani obitavališta. (36) Sinovi Merarijevi brinuli su se za daske obitavališta, grede njegove, stupove njegove, postolja njegova, svu opremu njegovu, i službu za njih vezanu, (37) i za stupove oko dvorišta s postoljima njihovim i kočićima njihovim i konopčićima njihovim.
(38) A oni koji su se trebali utaboriti pred obitavalištem prema istoku, pred čadorom sastanka prema mjestu gdje sunce izlazi, jesu Mojsije i Aron i sinovi njegovi, koji su, vršeći obavezu sinova Israilovih, služili u svetištu; a svjetovnjak koji bi se primakao morao je smaknut biti.
(39) Svih pobrojanih ljudi od levijevaca, što su ih Mojsije i Aron na zapovijed Jahvinu pobrojali po porodicama njihovim, svako muško od mjesec dana naviše, bijaše dvadeset i dvije hiljade.

Otkup prvjenaca

(40) Onda Jahve reče Mojsiju: "Pobroj svakog prvjenca od sinova Israilovih od mjesec dana naviše i popiši imena njihova. (41) Levijevce uzmi za me – ja sam Jahve – umjesto svih prvjenaca među sinovima Israilovim, i stoku levijevsku umjesto sve prvine među stokom sinova Israilovih." (42) Tako Mojsije pobroja sve prvjence među sinovima Israilovim, onako kako mu Jahve bijaše zapovjedio, (43) i sve muške prvjence imenom i brojem od mjesec dana naviše, jer njihovih pobrojanih ljudi bijaše dvadeset dvije hiljade dvije stotine i sedamdeset i tri.
(44) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (45) "Levijevce umjesto svih prvjenaca među sinovima Israilovim uzmi, i stoku levijevsku umjesto stoke njihove. Levijevci neka moji budu; ja sam

[2] U nekim rukopisima stoji *tri stotine.*

Jahve. (46) Za otkup dvije stotine sedamdeset i tri prvjenca od sinova Israilovih – kojih je više nego levijevaca – (47) za svakog, po glavi, ti pet šekela uzmi; uzmi ih prema šekelu svetišta – šekel je dvadeset gera – (48) i podaj novce – otkup za one kojih je među njima više – Aronu i sinovima njegovim." (49) Tako Mojsije uze novce od otkupnine od onih što su premašili broj, kojih je bilo više od onih što su ih otkupili levijevci; (50) od prvjenaca sinova Israilovih on uze novce, prema šekelu svetišta, hiljadu tri stotine i šezdeset i pet šekela. (51) A onda, na zapovijed Jahvinu, Mojsije dade novce od otkupnine Aronu i sinovima njegovim, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

Dužnosti Kehatovaca

4 Onda Jahve progovori Mojsiju i Aronu i reče: (2) "Popišite sinove[3] Kehatove među sinovima Levijevim, po rodovima njihovim, po porodicama njihovim, (3) od trideset godina nadalje, i do dobi od pedeset godina, sve koji stupe u službu da obavljaju poslove u čadoru sastanka. (4) Ovo je služba sinova Kehatovih u čadoru sastanka – briga za svetinje nad svetinjama."
(5) "Kad se tabor podiže na put, neka Aron i sinovi njegovi uđu i neka oni zaštitni zastor skinu i neka njime kovčeg Svjedočanstva pokriju; (6) i neka oni na nj pokrov od kože morskih krava polože i neka po njemu prostru platno potpuno plave[4] boje, i motke njegove neka umetnu. (7) Po stolu hljeba Prisutnosti neka oni još plavo platno prostru i neka na nj stave zdjele, šerpe, žrtvene pehare, ćupove za žrtve ljevanice, i hljeb što je tamo bez prestanka neka na njemu bude. (8) Neka oni po tome crveno platno prostru i neka to pokrovom od kože morskih krava pokriju, i motke njegove neka umetnu. (9) Onda neka uzmu plavo platno i neka stalak za svjetlo prekriju, zajedno sa svjetiljkama njegovim i utrnjivačima njegovim i tablama njegovim i svim posudama njegovim za ulje, čime ga oni poslužuju; (10) i neka oni njega i sav pribor njegov u pokrov od kože morskih krava metnu i neka ga na nosiljku stave. (11) Po zlatnom žrtveniku neka plavo platno prostru i pokriju ga pokrovom od kože morskih krava, i motke njegove neka umetnu; (12) i neka uzmu sav pribor za službu kojim oni u svetištu služe i neka ga u plavo platno metnu i prekriju pokrovom od kože morskih krava i neka ga na nosiljku stave. (13) Onda neka uklone otpatke loja s pepelom sa žrtvenika i neka po njemu grimizno platno prostru. (14) Neka još stave na nj sav pribor njegov kojim se koriste dok služe na njemu: žeravnice, viljuške, lopatice i posude, sav pribor žrtvenika; i neka oni po njemu pokrov od kože morskih krava prostru, i motke njegove neka umetnu. (15) Kad Aron i sinovi njegovi završe pokrivanje svetinja i sveg pribora u svetištu, kad se tabor podigne na put, tad neka sinovi Kehatovi dođu da to ponesu – da oni ne bi svetinje dotakli, pa umrli. To su stvari u čadoru sastanka koje sinovi Kehatovi imaju ponijeti.
(16) Eleazar, sin svećenika Arona, neka se brine za ulje za svjetlo i miomirisni tamjan i trajnu žitnu žrtvu i ulje pomazanja – on je odgovoran za sve obitavalište i sve što je u njemu, sa svetištem i priborom njegovim."
(17) Onda Jahve progovori Mojsiju i Aronu i reče: (18) "Ne dajte da pleme rodova kehatovačkih bude odsječeno od levijevaca. (19) Naprotiv, ovako s njima postupite – da bi oni živjeli, a ne umrli, kad se najvećim svetinjama budu primaknuli – Aron i sinovi njegovi neka uniđu i neka svakom od njih posao njegov i teret njegov odrede; (20) ali neka sinovi Kehatovi ni za jedan tren ne ulaze da svetinje vide, inače će umrijeti."

Dužnosti Geršonovaca

(21) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (22) "Popiši i sinove Geršonove, po porodicama njihovim, po rodovima njihovim; (23) od trideset pa do dobi od pedeset godina ti ih pobroj: sve koji uđu u službu da u čadoru sastanka posao obavljaju. (24) Ovo je služba porodica geršonovačkih dok oni budu radili i ono što imaju nosili: (25) neka oni nose zastore obitavališta, i čador sastanka s njegovim pokrovom i pokrov od kože morskih krava što je navrh njega, i zastirač na ulazu u čador sastanka, (26) i zavjese iz dvorišta, i zastirač na ulazu u dvorište što je oko obitavališta i žrtvenika, i uzice njihove, i svu opremu za službu svoju; i sve što treba neka oni urade. (27) Sva služba sinova geršonovačkih, u svemu što imaju nositi i u svem poslu njihovu, neka se po zapovijedi Arona i sinova njegovih obavlja; i ti im kao dužnost sve što imaju nositi dodijeli. (28) To je služba porodica

[3] Tj. potomke; tako i dalje u tekstu.

[4] Ili ljubičaste; tako i dalje u tekstu.

sinova geršonovačkih u čadoru sastanka, a dužnosti njihove neka po uputi Itamara, sina svećenika Arona, budu.

Dužnosti Merarijevaca

(29) "A sinove Merarijeve, ti ih pobroj po rodovima njihovim, po porodicama njihovim, (30) pobroji ih od trideset pa sve do dobi od pedeset godina, svakog koji uđe u službu da u čadoru sastanka posao obavlja. (31) Ovo im je dužnost nositi, za svu službu njihovu u čadoru sastanka: daske obitavališta i grede njegove i stupove njegove i postolja njegova, (32) i stupove oko dvorišta i postolja njihova i kočiće njihove i uzice njihove, sa svom opremom njihovom, svime za službu njihovu; ti svakome poimence odredi šta će nositi. (33) To je služba porodica sinova Merarijevih, prema svoj službi njihovoj u čadoru sastanka, po uputi Itamara, sina svećenika Arona."
(34) Tako Mojsije i Aron i glavešine zajednice pobrojaše sinove kehatovačke po rodovima njihovim i po porodicama njihovim, (35) od trideset pa sve do dobi od pedeset godina, svakoga ko uđe u službu da radi u čadoru sastanka. (36) Njihovih pobrojanih ljudi, po rodovima njihovim, bijaše dvije hiljade sedam stotina i pedeset. (37) To su pobrojani ljudi od rodova kehatovačkih, svi koji su u čadoru sastanka služili, koje su Mojsije i Aron pobrojali na zapovijed Jahvinu po Mojsiju.
(38) Pobrojanih ljudi od sinova Geršonovih, po rodovima njihovim i po porodicama njihovim, (39) od trideset pa sve do dobi od pedeset godina, svih koji uđoše u službu da rade u čadoru sastanka, (40) njihovih pobrojanih ljudi, po rodovima njihovim i po porodicama njihovim, bijaše dvije hiljade šest stotina i trideset. (41) To su pobrojani ljudi od rodova sinova Geršonovih, svi koji su u čadoru sastanka služili, koje su Mojsije i Aron pobrojali na zapovijed Jahvinu po Mojsiju.
(42) Pobrojanih ljudi od rodova sinova Merarijevih, po rodovima njihovim i po porodicama njihovim, (43) od trideset pa sve do dobi od pedeset godina, svih koji uđoše u službu da rade u čadoru sastanka, (44) njihovih pobrojanih ljudi, po rodovima njihovim, bijaše tri hiljade i dvije stotine. (45) To su pobrojani ljudi od rodova sinova Merarijevih koje su Mojsije i Aron pobrojali na zapovijed Jahvinu po Mojsiju.
(46) Svih pobrojanih od levijevaca što su ih Mojsije i Aron i glavešine Israilove pobrojali po rodovima njihovim i po porodicama njihovim, (47) od trideset pa sve do dobi od pedeset godina, svih koji su mogli ući da obavljaju posao posluživanja i nošenja u čadoru sastanka, (48) njihovih pobrojanih ljudi bijaše osam hiljada pet stotina i osamdeset. (49) Na Jahvinu zapovijed po Mojsiju oni bijahu pobrojani, svako po svojoj službi i po onome što je nosio; bijahu to njegovi pobrojani ljudi, baš kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

O nečistima

5 Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Zapovjedi sinovima Israilovim da otjeraju iz tabora svakog zaraženog kožnom bolešću i svakoga ko imadne izljev i svakoga ko je zbog umrle osobe nečist. (3) I muško i žensko otjerajte; pošaljite ih izvan tabora, da ne bi oni opoganili tabor svoj u kojemu ja među njima boravim." (4) Sinovi Israilovi tako učiniše te ih izvan tabora poslaše; baš kako Jahve Mojsiju bješe naredio, tako sinovi Israilovi učiniše.
(5) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (6) "Kaži sinovima Israilovim: Kad muškarac ili žena počine bilo koji od grijeha ljudskih, postupivši nevjerno prema Jahvi, i ta osoba bude kriva, (7) neka ona onda prizna grijeh svoj što ga je počinila i neka u potpunosti učinjenu štetu nadoknadi i neka tome jednu petinu doda pa neka to dade onome kome je štetu nanijela. (8) Ali ako čovjek ne bude imao bližeg rođaka kojem bi se dala naknada za nepravdu, naknada je koja se čini za nepravdu – Jahvi, za svećenika, zajedno s ovnom okajničkim kojim se za nj okajanje čini. (9) I svaka žrtva podizanica od svih svetih darova sinova Israilovih što ih oni svećeniku prinose njegova neka bude. (10) Neka zato sveti darovi svakog čovjeka njegovi budu; što god čovjek svećeniku dadne njegovo neka bude."

O žrtvi za ljubomoru

(11) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (12) "Govori sinovima Israilovim i kaži im: Ako žena nekog čovjeka skrene s pravog puta i bude mu nevjerna, (13) pa drugi čovjek s njom legne, a to mužu njezinu od očiju skriveno bude, pa ona, iako se ona onečistila, otkrivena ne bude, i protiv nje svjedoka ne bude, i ona na djelu uhvaćena ne

bude – (14) i ako duh ljubomore muža njezinog obuzme te on bude ljubomoran na ženu svoju kad se onečistila, ili ako ga duh ljubomore obuzme te on bude ljubomoran na ženu svoju kad se ne bude onečistila, (15) neka onda on ženu svoju svećeniku odvede i neka za nju jednu desetinu efe[5] ječmenoga brašna kao žrtvu prinese; neka on po njoj ulja ne polijeva i neka na nju tamjana ne stavlja jer je to žitna žrtva za ljubomoru, žitna žrtva za spomen, podsjetnica na nepravdu."
(16) "Neka je onda svećenik privede i pred Jahvu postavi, (17) i neka svećenik svete vode u zemljanu posudu uzme, i neka svećenik malo prašine što je na podu obitavališta uzme i neka je u vodu stavi. (18) Neka onda svećenik ženu pred Jahvu postavi i kosu joj razdriješi i neka joj na dlanove metne žitnu žrtvu za spomen – a to je žitna žrtva za ljubomoru – i neka u ruci svećenikovoj bude voda gorčine i prokletstva. (19) Neka svećenik ženu zakune i neka joj kaže: 'Ako nijedan čovjek s tobom legao nije i ako u nečistoću nisi zalutala dok si u vlasti svoga muža bila, neka ti ne naudi ova voda gorčine i prokletstva; (20) ali ako si skrenula s pravoga puta dok si u vlasti svoga muža bila i ako si se okaljala, te ako je neki čovjek mimo tvoga muža legao s tobom' – (21) neka onda svećenik zakune ženu kletvom i neka svećenik ženi kaže – 'Neka te Jahve učini prokletstvom i kletvom u narodu tvome tako što će Jahve učiniti da ti stegno oslabi[6] i trbuh ti se nadme; (22) i ova voda prokletstva neka u utrobu tvoju uđe i neka učini da ti se trbuh nadme i da ti stegno oslabi.' A žena neka kaže: 'Amen! Amen!'"
(23) "Potom neka ova prokletstva svećenik na svitak zapiše i neka ih u vodu gorčine ispere. (24) Neka onda dade ženi da popije vodu gorčine i prokletstva, da voda prokletstva uđe u nju i gorčinu izazove. (25) Neka ženi iz ruke svećenik uzme žitnu žrtvu za ljubomoru, neka žitnom žrtvom pred Jahvom zamaše i neka je na žrtvenik donese; (26) neka svećenik uzme šaku od žitne žrtve kao žrtvu njezinu za spomen i neka to na žrtveniku u dimu prinese, a onda neka dade ženi da vodu popije. (27) Kad joj on dadne da vodu popije, onda će biti: ako je ona sebe onečistila i mužu svome nevjerna bila, voda prokletstva u nju će ući i gorčinu izazvati, i trbuh će joj se naduti i stegno će joj oslabiti, i ta će žena prokletstvom u narodu svome postati. (28) Ali ako žena ne bude sebe onečistila, i čista bude, onda će ona slobodna biti i plod će se u njoj začinjati.
(29) Ovo su propisi o ljubomori: kad žena, dok je u vlasti svoga muža, skrene s pravog puta pa se onečisti, (30) ili kad duh ljubomore obuzme čovjeka te on bude ljubomoran na ženu svoju, neka onda on ženu pred Jahvu postavi, a svećenik neka sve ove propise na njoj primijeni. (31) I neka je čovjek[7] slobodan od krivice, a žena neka krivnju svoju ponese."

Propisi o zavjetu odvajanja

6 Jahve opet progovori Mojsiju i reče: (2) "Govori sinovima Israilovim i reci im: Kad se čovjek ili žena obaveže posebnim zavjetom – zavjetom odvajanja[8] – da se Jahvi posveti, (3) neka se usteže od vina i opojna pića; neka ne pije sirćeta, bilo ono od vina ili opojna pića, i neka soka od grožđa ne pije i neka ne jede ni svježa ni suha grožđa. (4) Sve dane svoga odvajanja neka ne jede ništa što vinova loza rađa: od sjemenja do komine."
(5) "Sve dane u kojima zbog zavjeta bude odvojen bio neka mu britva preko glave ne prelazi. Neka on svet bude sve dok se ne navrše dani za koje je on sebe Jahvi odvojio; neka on uvojke kose na glavi svojoj pusti da slobodno rastu. (6) Sve dane svoga odvajanja Jahvi neka se on mrtvoj osobi ne primiče. (7) Neka se on ne onečisti zbog oca svoga ili majke svoje, zbog brata svoga ili sestre svoje, kad oni umru, jer znak njegove predanosti Bogu kosa je njegova na glavi. (8) Sve dane svog odvajanja on je svet Jahvi."
(9) "Ali ako neko uistinu iznenada pokraj njega umre, pa on svoju posvećenu kosu na glavi onečisti, neka onda on glavu svoju obrije onoga dana kad čist postane; sedmoga dana neka je obrije. (10) Potom neka osmoga dana svećeniku dvije grlice ili dva golubića na ulaz u čador sastanka donese. (11) Neka svećenik jedno prinese za žrtvu okajnicu, a drugo za žrtvu paljenicu, i neka za nj okajanje učini zbog grijeha njegova što je uz umrlu osobu bio. I tog istog dana neka on glavu svoju posveti, (12) i neka dane svoje Jahvi kao onaj koji se odvojio posveti, i neka muško janje od godinu dana za žrtvu

[5] Oko 1,5 kg.

[6] Tj. da žena postane nerotkinjom.

[7] Tj. muž.

[8] Ovaj zavjet podrazumijeva odvajanje i potpuno posvećivanje Bogu za neko određeno vrijeme.

naknadnicu prinese. Prethodni dani neka mu se ne računaju jer mu je odvajanje oskvrnuto bilo."
(13) "Ovo su propisi o onome koji se odvoji kad se navrše dani njegova odvajanja: nek on žrtvu na ulaz u čador sastanka donese. (14) Neka on žrtvu svoju Jahvi prinese: jedno muško janje od godinu dana, bez mahane, za žrtvu paljenicu, i jedno žensko janje od godinu dana, bez mahane, za žrtvu okajnicu, i jednog ovna bez mahane za žrtvu pričesnicu, (15) i sepetić beskvasnih hljepčića od najboljeg brašna u ulju zamiješenog i beskvasne krušne kore uljem premazane, zajedno s njihovom žitnom žrtvom i njihovom žrtvom ljevanicom. (16) Neka to onda svećenik pred Jahvom prinese, i neka njegovu žrtvu okajnicu i njegovu žrtvu paljenicu prinese. (17) Neka on još ovna za žrtvu pričesnicu Jahvi prinese, zajedno sa sepetićom beskvasnih hljepčića; neka svećenik isto tako njegovu žitnu žrtvu i njegovu žrtvu ljevanicu prinese. (18) Neka onda onaj koji se bio odvojio svoju posvećenu kosu na glavi na ulazu u čador sastanka obrije i neka posvećenu kosu sa svoje glave uzme i stavi je na vatru što je pod žrtvom pričesnicom. (19) Neka svećenik uzme s ovna plećku, kad se ona skuha, i jedan beskvasni hljepčić iz sepetića i jednu beskvasnu krušnu koru pa neka ih onome koji se bio odvojio u ruke stavi, nakon što on posvećenu kosu svoju obrije. (20) Potom neka svećenik zamaše njima pred Jahvom kao žrtvom zamašnicom. To je sveto za svećenika, zajedno s prsima prinesenim zamahivanjem i stegnom prinesenim podizanjem. Poslije toga onaj koji se bio izdvojio smije piti vino."
(21) "Ovo su propisi o onome koji se odvoji i koji žrtvu svoju zbog odvajanja svoga Jahvi zavjetuje, pored onoga što on još može da priušti; prema zavjetu svome kojim se obaveže, tako neka on prema propisima o svome odvajanju uradi."

Svećenički blagoslov

(22) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (23) "Kaži Aronu i sinovima njegovim: Ovako vi blagosiljajte sinove Israilove – kažite im:
(24) 'Jahve te blagoslovio i sačuvao;
(25) Jahve dao da nad tobom lice njegovo sija, i milostiv prema tebi bio;
(26) Jahve na te pogled svoj digao, i mir ti dao!'
(27) Tako neka oni ime moje na sinovima Israilovim zazivaju, pa ću ih ja blagosloviti."

Darovi vođa

7 Na dan kad Mojsije završi podizanje obitavališta, on ga pomaza i posveti sa svim pokućstvom njegovim i žrtvenikom i svim priborom njegovim; on ih pomaza i još ih posveti. (2) Potom poglavari Israilovi, glavešine u kućama očeva svojih, prinesoše dar – oni bijahu poglavari plemena; oni su bili ti koji bjehu nad pobrojanim ljudima. (3) Kad oni dar svoj pred Jahvu izvedoše: šest pokrivenih kola i dvanaest volova, jedna kola za svaku dvojicu poglavara i jednog vola za svakog, onda ih oni pred obitavalište dovedoše. (4) Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (5) "Primi ovo od njih da se koristi u službi u čadoru sastanka pa to levijevcima podaj, svakom čovjeku prema službi njegovoj."
(6) Tako Mojsije kola i volove uze pa ih levijevcima dade. (7) Dvoja kola i četiri vola on sinovima Geršonovim dade, prema službi njihovoj, (8) a četvera kola i osam volova on sinovima Merarijevim dade, prema službi njihovoj, po uputi Itamara, sina svećenika Arona. (9) Ali sinovima Kehatovim on ništa ne dade jer njihova služba bijahu svetinje[9], na ramenima da ih nose.
(10) Dar za posvetu poglavari prinesoše žrtveniku na dan kad on bješe pomazan; tako poglavari svoj dar pred žrtvenik prinesoše. (11) Onda Jahve reče Mojsiju: "Neka oni dar svoj prinesu, po jedan poglavar svaki dan, za posvetu žrtvenika."
(12) Onaj koji prvoga dana dar svoj prinese bješe Nahšon, sin Aminadabov, od plemena Jehudina; (13) a dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela[10] i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (14) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (15) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (16) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (17) i za žrtvu sudioništva: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Nahšona, sina Aminadabova.
(18) Drugoga dana dar prinese Netanel, sin Cuarov, poglavar Isakarov; (19) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u

[9] Tj. sveti predmeti koji su se nalazili u obitavalištu.

[10] Jedan šekel težio je oko deset grama.

ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (20) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (21) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (22) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (23) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Netanela, sina Cuarovog.
(24) Trećega dana to bješe Eliab, sin Helonov, poglavar sinova Zebulunovih; (25) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (26) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (27) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (28) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (29) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Eliaba, sina Helonovog.
(30) Četvrtoga dana to bješe Elicur, sin Šedeurov, poglavar sinova Rubenovih; (31) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (32) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (33) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (34) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (35) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Elicura, sina Šedeurovog.
(36) Petoga dana to bješe Šelumiel, sin Curišadajev, poglavar djece Šimonove; (37) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (38) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (39) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (40) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (41) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Šelumiela, sina Curišadajeva.
(42) Šestoga dana to bješe Elijasaf, sin Deuelov, poglavar sinova Gadovih; (43) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (44) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (45) jedan junac, jedan ovan, jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (46) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (47) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Elijasafa, sina Deuelova.
(48) Sedmoga dana to bješe Elišama, sin Amihudov, poglavar sinova Efrajimovih; (49) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (50) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (51) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (52) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (53) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Elišame, sina Amihudova.
(54) Osmoga dana to bješe Gamliel, sin Pedahcurov, poglavar sinova Manašeovih; (55) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (56) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (57) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (58) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (59) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Gamliela, sina Pedahcurova.
(60) Devetoga dana to bješe Abidan, sin Gideonijev, poglavar sinova Benjaminovih; (61) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (62) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (63) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (64) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (65) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Abidana, sina Gideonijeva.
(66) Desetoga dana to bješe Ahiezer, sin Amišadajev, poglavar sinova Danovih; (67) dar mu bijaše

jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (68) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (69) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (70) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (71) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Ahiezera, sina Amišadajeva.
(72) Jedanaestoga dana to bješe Pagiel, sin Okranov, poglavar sinova Ašerovih; (73) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (74) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (75) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (76) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (77) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Pagiela, sina Okranova.
(78) Dvanaestoga dana to bješe Ahira, sin Enanov, poglavar sinova Naftalijevih; (79) dar mu bijaše jedna srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela i jedna srebrena zdjela od sedamdeset šekela, prema šekelu svetišta, obje pune najboljeg brašna u ulju zamiješenog – za žitnu žrtvu; (80) jedna zlatna posudica od deset šekela, puna tamjana; (81) jedan junac, jedan ovan i jedno muško janje od godinu dana – za žrtvu paljenicu; (82) jedan jarac za žrtvu okajnicu; (83) i za žrtvu pričesnicu: dva vola, pet ovnova, pet jaraca i pet muških janjaca od godinu dana. To bješe dar Ahire, sina Enanova.
(84) Ovo bijahu darovi sinova Israilovih za posvetu žrtvenika kad on pomazan bješe: dvanaest srebrenih posuda, dvanaest srebrenih zdjela i dvanaest zlatnih posudica – (85) svaka srebrena posuda teška stotinu i trideset šekela, a svaka zdjela sedamdeset; sveg srebra od posuđa bješe dvije hiljade i četiri stotine šekela, prema šekelu svetišta; (86) dvanaest zlatnih posudica, punih tamjana, svaka deset šekela teška, prema šekelu svetišta; sveg zlata od posuda: stotinu i dvadeset šekela; (87) svega, goveda za žrtvu paljenicu: dvanaest junaca; ovnova: dvanaest; muških janjaca od godinu dana, s njihovom žitnom žrtvom: dvanaest; i jaraca za žrtvu okajnicu: dvanaest; (88) a u svemu, goveda za žrtvu pričesnicu: dvadeset i četiri junca; ovnova: šezdeset; jaraca: šezdeset; muških janjaca od godinu dana: šezdeset. To su bili darovi za posvetu žrtvenika nakon što pomazan bješe.
(89) I kad Mojsije uđe u čador sastanka da govori s Jahvom, on ču glas kako mu progovara iznad pomirbenog kapka što je na kovčegu Svjedočanstva, između dva kerubina; pa je on govorio s njim.

Sedam svjetiljki

8 Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Govori Aronu i reci mu: Kad svjetiljke budeš postavljao, neka sedam svjetiljki pred stalkom svijetli." (3) Aron tako i učini; on svjetiljke stalku s prednje strane postavi, baš kako Jahve Mojsiju bješe zapovjedio. (4) A stalak za svjetiljke ovako načinjen bješe: kovina od zlata; od postolja svoga do cvijeta svoga on kovina bješe; po uzorku što ga Jahve Mojsiju bijaše pokazao, tako on stalak za svjetiljke načini.

Očišćenje levijevaca

(5) Opet Jahve progovori Mojsiju i reče: (6) "Uzmi levijevce između sinova Israilovih pa ih očisti. (7) Da ih očistiš, ovo im učini: poškropi ih vodom pročišćenja, a oni neka sve tijelo svoje obriju i haljine svoje neka operu, pa će čisti biti. (8) Potom neka uzmu jednog junca, s njegovom žitnom žrtvom: najboljim brašnom u ulju zamiješenim; a drugoga junca ti za žrtvu okajnicu uzmi. (9) Tako ti levijevce pred čador sastanka dovedi, i još svu zajednicu sinova Israilovih saberi, (10) pa levijevce pred Jahvu izvedi; a sinovi Israilovi neka ruke svoje na levijevce spuste. (11) Neka onda Aron levijevce pred Jahvu izvede kao žrtvu zamašnicu od sinova Israilovih, da oni uzmognu vršiti službu Jahvinu. (12) A levijevci neka ruke svoje juncima na glave spuste; onda prinesi Jahvi jednog za žrtvu okajnicu, a drugoga za žrtvu paljenicu, da za levijevce okajanje učiniš. (13) Učini da levijevci stanu pred Arona i pred sinove njegove, da ih kao žrtvu zamašnicu Jahvi prineseš.
(14) Tako ti razdvoji levijevce od sinova Israilovih, i levijevci neka moji budu. (15) Poslije toga levijevci smiju ući da služe u čadoru sastanka, ali ti ih očisti i kao žrtvu zamašnicu ti ih prinesi. (16) Jer oni su meni od sinova Israilovih potpuno dati; ja sam ih za se uzeo umjesto svakog prvog ploda

utrobe, prvjenca od svih sinova Israilovih. (17) Jer svaki je prvjenac među sinovima Israilovim moj, među ljudima i među životinjama; onoga dana kad sam ja svakog prvjenca u zemlji egipatskoj usmrtio ja sam ih sebi posvetio. (18) Ali ja sam levijevce umjesto svakog prvjenca među sinovima Israilovim uzeo. (19) Ja sam levijevce između svih sinova Israilovih Aronu i sinovima njegovim na dar dao da vrše službu sinova Israilovih u čadoru sastanka i da u ime sinova Israilovih okajanje čine, da među sinovima Israilovim pošasti ne bude kad se svetištu primaknu."
(20) Tako Mojsije i Aron i sva zajednica sinova Israilovih s levijevcima učiniše; sve onako kako Jahve Mojsiju za levijevce zapovjedio bješe, tako sinovi Israilovi s njima učiniše. (21) Levijevci se još od grijeha očistiše i odjeću svoju opraše, a Aron ih kao žrtvu zamašnicu pred Jahvom prinese. Aron i okajanje za njih učini da ih očisti. (22) Poslije toga levijevci uđoše da vrše svoju službu u čadoru sastanka pred Aronom i pred sinovima njegovim; baš onako kako Jahve Mojsiju za levijevce zapovjedio bješe, tako oni s njima učiniše.

Povlačanje iz službe

(23) Jahve progovori Mojsiju i reče: (24) "Ovo se odnosi na levijevce: od dobi od dvadeset i pet godina pa nadalje neka oni ulaze da vrše službu u čadoru sastanka, (25) a u pedesetoj godini neka se oni povuku iz službe i neka više ne rade. (26) Oni mogu pomagati svojoj braći u čadoru sastanka u vršenju dužnosti, ali sami neće raditi. Tako ti prema levijevcima postupi u pogledu dužnosti njihovih."

Pesah

9 Tako Jahve u pustinji Sinajskoj, u prvom mjesecu druge godine, nakon što oni iz zemlje egipatske iziđoše, progovori Mojsiju i reče: (2) "Sad neka sinovi Israilovi svetkuju Pesah u za nj propisano vrijeme. (3) Četrnaestoga dana ovog mjeseca, u sumrak, u za nj propisano vrijeme vi ga svetkujte; svetkujte ga prema svim propisima njegovim i prema svim običajima njegovim."
(4) Tako Mojsije reče sinovima Israilovim da svetkuju Pesah. (5) Oni su svetkovali Pesah u prvome mjesecu, četrnaestoga dana toga mjeseca, u sumrak, u pustinji Sinajskoj; sve onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio, tako sinovi Israilovi učiniše. (6) Ali bilo je nekih ljudi koji umrlom osobom onečišćeni bjehu, te oni toga dana ne mogahu svetkovati Pesah; zato oni toga dana dođoše pred Mojsija i Arona. (7) Ti ljudi rekoše Mojsiju: "Iako se mi umrlom osobom onečistismo, zašto nam je uskraćeno da među sinovima Israilovim žrtvu Jahvinu u za nju propisano vrijeme prinosimo?"
(8) Mojsije im na to reče: "Sačekajte dok ne čujem šta će Jahve za vas zapovjediti."
(9) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (10) "Govori sinovima Israilovim i reci: Ako se iko od vas ili od potomaka vaših umrlom osobom onečisti ili se na daleku putu nađe, on opet smije Pesah Jahvi svetkovati. (11) U drugome mjesecu, četrnaesti dan, u sumrak, neka ga oni slave; neka ga[11] s beskvasnim hljebom i gorkim travama jedu. (12) Neka oni ništa od njega do jutra ne ostavljaju i neka mu kosti ne lome; prema svem zakonu Pesaha neka ga oni svetkuju. (13) A ko bude čist i ne nađe se na putu, a opet Pesah svetkovati propusti, neka takav onda od naroda svoga odsječen bude, jer on nije žrtvu Jahvinu u za nju propisano vrijeme prinio. Taj će čovjek krivnju svoju ponijeti. (14) Ako među vama boravi tuđinac i svetkuje Pesah Jahvin – po zakonu Pesaha i po propisima njegovim, tako neka on čini; vi morate isti zakon imati, i za tuđinca i za domoroca."

Oblak nad obitavalištem

(15) Na dan kad je obitavalište podignuto bilo oblak[12] prekri obitavalište, čador Svjedočanstva, a navečer, pa sve do jutra, on poput vatre iznad obitavališta bješe. (16) Tako je neprestano bilo: oblak bi ga danju prekrivao, a noću bi poput vatre bio. (17) Kad god bi se oblak s čadora digao, sinovi bi Israilovi na put kretali, a na mjestu gdje bi oblak stao tamo bi se sinovi Israilovi utaborili. (18) Na zapovijed Jahvinu sinovi bi Israilovi na put kretali, i na zapovijed Jahvinu oni bi se utaborili; dokle god je oblak iznad obitavališta stajao, oni bi taborovali. (19) Pa i kad bi se oblak poduže iznad obitavališta zadržao, sinovi Israilovi naloga bi se Jahvina držali i ne bi na put kretali. (20) Ako bi oblak ponekad nekoliko dana iznad obitavališta ostao, po zapovijedi Jahvinoj oni bi ostajali utabo-

[11] Tj. brava.

[12] Šekina, tj. znak Jahvine prisutnosti.

reni. Potom bi po zapovijedi Jahvinoj na put kretali. (21) Ako bi nekad oblak od večeri do jutra ostao, kad bi se oblak ujutro digao, oni bi kretali; ili ako bi danju i noću ostajao, kad god bi se oblak digao, oni bi na put kretali. (22) Zadržao se oblak nad obitavalištem dva dana ili mjesec ili godinu, sinovi bi Izrailovi utaboreni ostajali i ne bi na put kretali; ali kad bi se on digao, oni bi na put kretali. (23) Na zapovijed Jahvinu oni su taborovali, i na zapovijed Jahvinu oni su na put kretali; oni su se naloga Jahvina držali, po zapovijedi Jahvinoj po Mojsiju.

Srebrene trube

10 Jahve opet progovori Mojsiju i reče: (2) "Napravi sebi dvije trube; od kovana srebra ti ih napravi; i neka ti služe za sazivanje zajednice i za pokretanje tabora. (3) Kad obje zatrube, neka se sva zajednica pred tobom na ulazu u čador sastanka sabere. (4) Ali ako jedna zatrubi, neka se onda vođe, glavari rodova[13] Izrailovih, pred tobom saberu. (5) A kad vi uzbunu zatrubite, neka krenu tabori što su na istočnoj strani podignuti. (6) Kad zatrubite uzbunu i drugi put, neka krenu tabori što su na južnoj strani podignuti. (7) A kad sazivate zbor, zatrubite, ali ne oglašujte uzbunu. (8) Neka i sinovi Aronovi, svećenici, u trube pušu; i neka vam to bude trajan zakon kroz naraštaje vaše."
(9) "Kad u zemlji svojoj idete u rat protiv neprijatelja koji vas napadne, onda uzbunu zatrubite, da budete pred Jahvom, Bogom svojim, spomenuti i od neprijatelja svojih spašeni. (10) Isto tako, u danu veselja svoga i u propisanim svetkovinama svojim i na prvi dan mjeseci svojih zapušite u trube iznad žrtava svojih paljenica i iznad žrtava svojih pričesnica; i neka one budu spomen na vas pred Bogom vašim. Ja sam Jahve, Bog vaš."

Plemena napuštaju Sinaj

(11) Druge godine, u drugome mjesecu, dvadesetoga dana tog mjeseca, oblak se diže iznad obitavališta Svjedočanstva, (12) i sinovi Izrailovi zaputiše se putevima svojim iz pustinje Sinajske. Potom oblak stade u pustinji Paran. (13) Tako oni prvi put krenuše po zapovijedi Jahvinoj po Mojsiju. (14) Bajrak tabora sinova Jehudinih, prema vojskama njihovim, krenu prvi, s Nahšonom, sinom Aminadabovim, na čelu vojske svoje, (15) i Netanelom, sinom Cuarovim, na čelu vojske plemena sinova Isakarovih, (16) i Eliabom, sinom Helonovim, na čelu vojske plemena sinova Zebulunovih.
(17) Potom obitavalište bi spušteno, a sinovi Geršonovi i sinovi Merarijevi, koji su nosili obitavalište, krenuše. (18) Onda krenu bajrak tabora Rubenova, prema vojskama njihovim, s Elicurom, sinom Šedeurovim, na čelu vojske svoje, (19) i Šelumielom, sinom Curišadajevim, na čelu vojske plemena sinova Šimonovih, (20) i Elijasafom, sinom Deuelovim, na čelu vojske plemena sinova Gadovih.
(21) Potom krenuše Kehatovci, noseći svetinje, a obitavalište bi podignuto prije njihova dolaska. (22) Onda krenu bajrak tabora sinova Efrajimovih, prema vojskama njihovim, s Elišamom, sinom Amihudovim, na čelu vojske svoje, (23) i Gamlielom, sinom Pedahcurovim, na čelu vojske plemena sinova Manašeovih, (24) i Abidanom, sinom Gideonijevim, na čelu vojske plemena sinova Benjaminovih.
(25) Potom krenu bajrak tabora sinova Danovih, prema vojskama njihovim, koje su činile zadnju stražu svih tabora, s Ahiezerom, sinom Amišadajevim, na čelu vojske svoje, (26) i Pagielom, sinom Okranovim, na čelu vojske plemena sinova Ašerovih, (27) i Ahirom, sinom Enanovim, na čelu vojske plemena sinova Naftalijevih. (28) Tim su redom stupali sinovi Izrailovi po vojskama svojim kad su na put kretali.

Mojsijeva molba Hobabu

(29) Onda Mojsije reče Hobabu, sinu Reuela Midjanca, puncu Mojsijevu: "Mi smo se zaputili u mjesto za koje je Jahve rekao: 'Ja ću ga vama dati'; pođi s nama pa ćemo ti mi dobro činiti, jer Jahve je Izrailu obećao dobro."
(30) Ali on mu odgovori: "Ja neću poći, nego ću se radije u zemlju svoju i svojti svojoj vratiti."
(31) "Ne ostavljaj nas, molim te", reče Mojsije, "jer ti znaš gdje se mi trebamo u pustinji utaboriti, i ti ćeš nam kao oči biti. (32) Pa neka bude, ako ti s nama pođeš, da svako dobro koje nam Jahve učini s tobom podijelimo."

Polazak na put

(33) Tako oni krenuše s gore Jahvine i putovaše tri dana. Jahvin kovčeg savezni ta je tri dana pred njima išao kako bi im našao mjesto za počinak. (34)

[13] Ili: hiljada.

Oblak je Jahvin danju nad njima bio kad su oni iz tabora kretali. (35) Kad bi kovčeg polazio, Mojsije bi govorio:
"Ustani, Jahve!
Neka se dušmani tvoji rasprše,
i neka oni kojima si mrzak pred tobom bježe!"
(36) A kad bi se zaustavio, on je govorio:
"Vrati se, Jahve,
nebrojenim hiljadama Israilovim."

Prigovaranje ljudi

11 Narod stade Jahvi zbog nedaća prigovarati, a kad to Jahve ču, gnjev njegov planu, i vatra se Jahvina među njima rasplamsa te neke krajeve na granici tabora proguta. (2) Zato narod zavapi Mojsiju, a Mojsije se pomoli Jahvi pa se vatra utiša. (3) Tako se to mjesto prozva Tabera[14], jer je vatra Jahvina među njima plamtjela.
(4) Svjetinu koja je među njima bila obuze pohlepa za hranom; a i sinovi Israilovi opet stadoše plakati te rekoše: "Ko će nam dati mesa da jedemo? (5) Prisjećamo se ribe koju smo u Egiptu nekoć besplatno jeli, krastavaca i dinja i prase i crvenoga luka i luka bijeloga, (6) a sada želje za jelom mi nemamo; ničega nema očima našim do ove mane."
(7) A mana je poput sjemena korijandra bila, i bojom je kao mirišljiva smola. (8) Narod bi išao naokolo i skupljao je pa bi je između dva žrvnja mlio ili bi je u stupi stupao i u loncu je kuhao i od nje kolačiće pravio; a okus joj je bio poput okusa kolačića pečenih na ulju. (9) Kad bi noću rosa na tabor pala, mana bi s njom padala.

Mojsije se žali Jahvi

(10) Mojsije ču kako narod plače u porodicama svojim, svako na ulazu u čador svoj; i gnjev Jahvin žestoko planu, a Mojsiju ne bi pravo. (11) Zato Mojsije reče Jahvi: "Zašto si tako strog prema slugi svome? I zašto ja ne stekoh blagonaklonost u očima tvojim kad si na me naprtio breme sveg naroda ovog? (12) Jesam li ja začeo sav ovaj narod? Jesam li ih ja rodio, pa da mi ti kažeš: 'Nosi ih u naramku svome, kao što dojilja dojenče nosi, u zemlju za koju si se ti zakleo da ćeš je očevima njihovim dati'? (13) Gdje ću naći mesa da ga dadnem svem narodu ovom? Jer oni preda mnom plaču, govoreći: 'Daj nam mesa da jedemo!' (14) Ja nisam kadar sam nositi sav ovaj narod jer je to za me preteško. (15) Pa ako ćeš ti sa mnom ovako postupati, molim te odmah me ubij, ako sam blagonaklonost u očima tvojim stekao, i ne daj mi da jad svoj vidim."

Sedamdeset pomagača

(16) Jahve tad reče Mojsiju: "Saberi mi sedamdeset ljudi od starješina Israilovih za koje ti znaš da su starješine narodu i njegovi zapovjednici i u čador ih sastanka dovedi, pa neka oni tamo zauzmu svoje mjesto s tobom. (17) Onda ću ja sići i tamo s tobom govoriti, i ja ću uzeti Duha, koji je na tebi, pa ću ga na njih spustiti, i oni će s tobom breme naroda ponijeti, da ga ti ne bi nosio sam. (18) Kaži narodu: Posvetite se za sutra, i meso ćete jesti; jer vi ste Jahvi na uho zaplakali, govoreći: 'O, kad bi nam neko dao mesa da jedemo! Jer bilo nam je bolje u Egiptu!' Zato će vam Jahve dati mesa, pa ćete ga vi jesti. (19) I nećete ga jesti samo jedan dan, niti dva dana, niti pet dana, niti deset dana, niti dvadeset dana, (20) nego čitav mjesec, sve dok vam na nozdrve ne izbije i dok vam se ne ogadi; jer vi ste odbacili Jahvu, koji je među vama, i zaplakali pred njim govoreći: 'Zašto smo ikako išli iz Egipta?'"
(21) A Mojsije reče: "Naroda u kojem sam ja ima šest stotina hiljada pješaka, a ti veliš: 'Ja ću im dati mesa čitav mjesec da jedu.' (22) Trebaju li im se stada i krda zaklati da bi im doteklo? Ili, trebaju li im se sve ribe iz mora sabrati pa da im dosta bude?"
(23) Jahve reče Mojsiju: "Je li ruka Jahvina kratka? Sad ćeš ti vidjeti hoće li ti se moja riječ obistiniti ili neće!"
(24) Tako Mojsije iziđe i kaza narodu riječi Jahvine. I on sabra sedamdeset muškaraca od starješina narodnih i smjesti ih okolo čadora. (25) Potom Jahve u oblaku siđe i stade govoriti s njim; i on uze Duha, koji je na njemu bio, pa ga na sedamdeset starješina spusti. I kad Duh otpočinu na njima, oni proricati stadoše, ali to više ne ponoviše.
(26) Ali dvojica u taboru ostadoše: jednome bijaše ime Eldad, a drugome Medad. I Duh otpočinu na njima – a oni bijahu među onima koji bijahu popisani, ali oni ne otiđoše u tabor – te oni u taboru proricati stadoše. (27) Zato neki mladić dotrča i reče Mojsiju: "Eldad i Medad proriču u taboru!"

[14] Tabera znači *spaljivanje*, *oganj*.

(28) Tada Ješua, sin Nunov, koji od svoje mladosti Mojsiju pratilac bješe, reče: "Mojsije, gospodaru moj, obuzdaj ih!"
(29) A Mojsije mu reče: "Jesi li ti zavidan zarad mene? Dao Bog da svi u narodu Jahvinom proroci budu i da Jahve Duh svoj na njih spusti!" (30) Onda se Mojsije vrati u tabor, i on i starješine Israilove.

Prepelice i kuga

(31) I dade Jahve te zapuha vjetar i donese s mora prepelice i dade da one pored tabora padnu, oko dan hoda s jedne strane i dan hoda s druge strane, svuda oko tabora, i oko dva aršina iznad zemlje. (32) Narod je izlazio cijeli dan i cijelu noć i cijeli sutrašnji dan i skupljao prepelice – i ko je skupio najmanje skupio je deset homera[15] – te ih svuda oko tabora za se razastirao. (33) I dok im je meso među zubima bilo, još nesažvakano, gnjev Jahvin planu na narod, i Jahve udari po narodu veoma teškom kugom. (34) Zato se to mjesto prozva Kibrot-Hataava[16], jer tamo oni pokopaše ljude koji pohlepni bjehu. (35) Iz Kibrot-Hataave narod krenu u Hacerot i u Hacerotu ostade.

Mirjam i Aron gunđaju protiv Mojsija

12 Onda Mirjam i Aron počeše govoriti protiv Mojsija zbog Kušanke kojom se bješe oženio – jer se on bješe oženio Kušankom – (2) i oni rekoše: "Je li Jahve uistinu samo po Mojsiju govorio? Nije li on i po nama govorio?" I Jahve to ču.
(3) A Mojsije bijaše veoma skroman čovjek, skromniji od bilo koga na licu zemlje. (4) I odmah Jahve reče Mojsiju, Aronu i Mirjami: "Vas troje dođite u čador sastanka." Tako njih troje dođoše.
(5) Potom Jahve siđe u stupu od oblaka i stade na ulazu u čador pa zovnu Arona i Mirjamu. Kad njih dvoje stupiše naprijed, (6) on reče:
"Čujte sada riječi moje:
ako je među vama prorok,
ja, Jahve, u ukazanju ću mu se obznaniti;
ja ću s njim u snu govoriti.
(7) Ali nije tako sa slugom mojim Mojsijem,
on je vjeran u cijeloj kući mojoj;
(8) s njim ja iz usta u usta govorim,
baš otvoreno, a ne u zagonetkama;
i on gleda lik Jahvin.
Kako vas onda nije bilo strah
govoriti protiv sluge moga, protiv Mojsija?"
(9) Tako gnjev Jahvin na njih planu te on otiđe. (10) Ali kad se oblak povuče iznad čadora – gle, Mirjam bješe s kožnim oboljenjem, kao snijeg. Kad se Aron okrenu prema Mirjami – gle, ona s kožnom bolešću bješe. (11) Onda Aron reče Mojsiju: "O gospodaru moj, preklinjem te ne uzimaj nam za zlo ovaj grijeh koji smo ne misleći počinili i zbog kojega smo krivi. (12) O, ne daj da ona bude kao mrtvo dijete kojem je, kad iz majčine utrobe iziđe, meso napola izjedeno!"
(13) Tada Mojsije zavapi Jahvi: "O Bože, izliječi je, molim te!"
(14) Ali Jahve reče Mojsiju: "Da joj je otac njezin samo pljunuo u lice, ne bi li ona sramotu svoju sedam dana nosila? Neka ona sedam dana izvan tabora zatvorena bude, a poslije neka se opet primi." (15) Tako je Mirjam bila sedam dana izvan tabora zatvorena, a narod nije kretao dalje sve dok Mirjam ponovo ne bi primljena. (16) A poslije toga narod krenu iz Hacerota i utabori se u pustinji Paran.

Izviđanje zemlje

13 Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Pošalji sebi ljude da izvide zemlju kanaansku, koju ću ja sinovima Israilovim dati; po jednog čovjeka iz svakog plemena očeva njihovih – glavara među njima ti pošalji."
(3) Tako ih na zapovijed Jahvinu Mojsije posla iz pustinje Paran, sve ljude koji bijahu glavešine sinova Israilovih. (4) A ovo su imena njihova: od plemena Rubenova, Šamua, sin Zakurov; (5) od plemena Šimonova, Šafat, sin Horijev; (6) od plemena Jehudina, Kaleb, sin Jefuneov; (7) od plemena Isakarova, Igal, sin Jozefov; (8) od plemena Efrajimova, Hošea, sin Nunov; (9) od plemena Benjaminova, Palti, sin Rafuov; (10) od plemena Zebulunova, Gadiel, sin Sodijev; (11) od plemena Jozefova, od plemena Manašeova, Gadi, sin Susijev; (12) od plemena Danova, Amiel, sin Gemalijev; (13) od plemena Ašerova, Setur, sin Mikaelov; (14) od plemena Naftalijeva, Nahbi, sin Vofsijev; (15) od plemena Gadova, Geuel, sin Makijev. (16) To su imena ljudi koje Mojsije bijaše poslao da izvide zemlju; a Hošei, sinu Nunovu, Mojsije nadjenu ime Ješua.

[15] Tj. više od dvije tone – barem hiljadu ptica.

[16] To ime znači *grobovi pohlepe.*

(17) Kad ih posla da izvide zemlju kanaansku, Mojsije im reče: "Otiđite gore u Negeb, a onda se popnite na brda. (18) Vidite kakva je zemlja i je li narod koji u njoj živi jak ili slab, ima li ih malo ili mnogo. (19) Kakva je zemlja u kojoj oni žive, je li dobra ili loša? I kakvi su gradovi u kojima oni žive, jesu li poput otvorenih tabora ili su utvrđeni? (20) Kakvo je tlo, je li plodno ili neplodno? Ima li po njemu drveća ili nema? Gledajte da pribavite plodova iz te zemlje." A bilo je vrijeme ranoga grožđa.
(21) Tako oni otiđoše gore i izvidješe zemlju od pustinje Cin pa sve do Rehoba, do Lebo-Hamata. (22) Pošto se uspeše u Negeb, dođoše u Hebron, gdje bijahu Ahiman, Šešaj i Talmaj, potomci Anakovi. – A Hebron bješe izgrađen sedam godina prije Zoana u Egiptu. – (23) Potom dođoše u dolinu Eškol i tamo odsjekoše granu s jednim grozdom i ponesoše je na motki dvojica među sobom, i usto još šipaka i smokava. (24) To se mjesto prozva dolina Eškol[17], zbog grozda što ga sinovi Israilovi tamo odsjekoše.

Izvještaj izviđača

(25) Kad se, nakon četrdeset dana, vratiše iz zemlje koju su izviđali, (26) oni se zaputiše Mojsiju i Aronu i svoj zajednici sinova Israilovih u pustinji Paran – u Kadeš; i oni donesoše vijesti njima i svoj zajednici te im plodove te zemlje pokazaše. (27) Ovako Mojsiju rekoše: "Mi otiđosmo u zemlju u koju nas posla ti, i kroz nju doista med i mlijeko teku, a evo plodova njezinih. (28) Ali narod koji u toj zemlji živi jak je, a gradovi su utvrđeni i uistinu golemi; i k tome još, mi tamo vidjesmo potomke Anakove. (29) Amalek živi u zemlji negepskoj, Hitijci i Amorejci i Jebusejci žive u brdima, a Kanaanci žive pored mora i uz Jordan."
(30) Onda Kaleb utiša narod pred Mojsijem te reče: "Mi svakako trebamo gore otići i zaposjesti je, jer mi ćemo je sigurno nadvladati."
(31) Ali ljudi koji bijahu s njim gore išli rekoše: "Mi nismo kadri gore poći protiv toga naroda, jer su oni jači od nas." (32) Zato oni proniješe među sinovima Israilovim loš glas o zemlji koju su izviđali. Oni rekoše: "Zemlja kroz koju prođosmo, izviđajući je, zemlja je koja proždire stanovnike svoje; i sav narod što ga mi u njoj vidjesmo krupni su ljudi. (33) Tamo mi još vidjesmo Nefilima – a sinovi Anakovi potječu od Nefilima – i mi u svojim očima postasmo kao skakavci, a takvi bijasmo i u očima njihovim."

Pobuna ljudi

14 Tad sva zajednica podiže glasove svoje i povika, a narod te noći plakaše. (2) Svi su sinovi Israilovi gunđali na Mojsija i Arona, i sva im zajednica reče: "Kamo sreće da smo u zemlji egipatskoj pomrli! Ili kamo sreće da smo u pustinji ovoj pomrli! (3) Zašto nas Jahve dovodi u ovu zemlju od mača da padnemo? Žene će nam i djeca plijen postati! Zar nam ne bi bilo bolje da se u Egipat vratimo?" (4) Zato oni jedni drugima rekoše: "Hajde da odredimo vođu pa da se u Egipat vratimo!"
(5) Tad Mojsije i Aron padoše ničice pred svom zajednicom sinova Israilovih. (6) Ješua, sin Nunov, i Kaleb, sin Jefuneov, koji bijahu među onima što su izviđali zemlju, haljine svoje razderaše[18]; (7) i oni rekoše svoj zajednici sinova Israilovih: "Zemlja kroz koju prođosmo, izviđajući je, krajnje je dobra. (8) Ako je Jahve zadovoljan nama, onda će nas on u tu zemlju odvesti i nama je dati – zemlju kroz koju med i mlijeko teku. (9) Samo se nemojte protiv Jahve buniti, i ne bojte se naroda u toj zemlji, jer će nam on zalogaj biti. Oni su bez zaštite, a s nama je Jahve; nemojte ih se bojati!" (10) Ali sva zajednica reče da će ih kamenovati. Tad se u čadoru sastanka svim sinovima Israilovim slava Jahvina ukaza.

Jahvina prijetnja i Mojsijevo posredovanje

(11) Jahve reče Mojsiju: "Dokle će mene narod ovaj prezirati? I dokle oni neće u me vjerovati i pored svih znamenja koje sam ja među njima pokazao?
(12) Ja ću po njima kugom udariti i posjeda ih lišiti, a od tebe ću ja načiniti narod veći i moćniji od njih."
(13) Ali Mojsije reče Jahvi: "Onda će Egipćani za to čuti, jer snagom svojom ti si narod ovaj između njih izveo, (14) i oni će to stanovnicima zemlje ove kazati. Oni su čuli da si ti, o Jahve, među narodom ovim, jer tebe gledaju licem u lice dok oblak tvoj nad njima stoji; i ti ideš pred njima u stupu od oblaka danju i u stupu od vatre noću. (15) Pa ako ti narod ovaj kao jednog pogubiš, onda će

[17] Eškol znači *grozd*.

[18] Kao znak žalosti.

narodi koji su čuli za slavu tvoju reći: (16) 'Jahve nije mogao dovesti ovaj narod u zemlju koju im je pod zakletvom obećao, pa ih je zato u pustinji poklao.' (17) Zato te ja molim neka moć Jahvina bude velika, baš onako kako si ti očitovao: (18) 'Jahve se ne srdi brzo i pun je blagosti, oprašta opačinu i prijestup; ali on nikako ne ostavlja krivoga: zbog grijeha očeva on djecu do trećega i četvrtog koljena kažnjava.' (19) Oprosti, molim te, opačinu narodu ovom prema veličini blagosti svoje, onako kako si već opraštao narodu ovome od Egipta pa sve dosada."
(20) Jahve reče: "Opraštam im po riječi tvojoj; (21) i doista, kako ja živ bio, tako će sva zemlja slavom Jahvinom biti ispunjena. (22) Doista, svi ljudi koji su vidjeli slavu moju i znamenja moja što sam ih ja u Egiptu i u pustinji pokazao, a ipak su me ovih deset puta na kušnju stavljali i nisu glas moj poslušali – (23) nikada neće vidjeti zemlju za koju sam se ja zakleo očevima njihovim, niti će je vidjeti iko od onih što su me prezirali. (24) Ali slugu svoga Kaleba, koji je drukčijeg duha i koji me predano slijedi, ja ću uvesti u zemlju u koju je on ušao, a potomci će je njegovi zaposjesti. (25) Amalečani i Kanaanci žive u dolinama; sutra se vrati i zaputi se u pustinju put Trstenog mora[19]."

Jahvina kazna

(26) Jahve progovori Mojsiju i Aronu i reče: (27) "Dokle ću ja trpjeti ovu opaku zajednicu koja protiv mene gunđa? Čuo sam pritužbe sinova Izrailovih što ih oni na me iznose. (28) Kažite im: 'Kako ja živ bio', veli Jahve, 'baš onako kako ste vi preda mnom govorili, tako ću ja sigurno prema vama postupiti: (29) tjelesa će vaša mrtva u ovoj pustinji popadati, svi pobrojani ljudi vaši, prema ukupnom broju vašem, od dvadeset godina starosti pa naviše, koji su na me gunđali. (30) Vi sigurno nećete ući u zemlju za koju sam se ja zakleo da ću vas u njoj nastaniti – samo Kaleb, sin Jefuneov, i Ješua, sin Nunov. (31) Ali djecu vašu, za koju ste vi rekli da će plijen postati – njih ću ja uvesti, i oni će prepoznati zemlju koju ste vi odbacili. (32) A vi – tijela će vam mrtva u ovoj pustinji popadati. (33) Sinovi će vaši četrdeset godina pastiri u pustinji biti[20], i oni će patiti zbog vaše nevjere, sve dok vam mrtva tijela ne budu ležala u ovoj pustinji. (34) Prema broju dana u kojima ste vi tu zemlju izviđali, četrdeset dana, za svaki dan vi ćete godinu dana krivnju svoju nositi, četrdeset godina, pa ćete vidjeti kako je kad sam ja protiv vas. (35) Ja, Jahve, govorim: sigurno ću ovako postupiti prema svoj ovoj opakoj zajednici koja se protiv mene skupila. U ovoj će pustinji oni zatrti biti, i tamo će umrijeti.'"
(36) A ljudi koje Mojsije posla da izvide zemlju i koji se vratiše te učiniše da sva zajednica protiv njega gunđa, pronoseći loš glas o zemlji, (37) baš ti ljudi koji su pronijeli odveć loš glas o zemlji umriješe od pošasti pred Jahvom. (38) Ali, od onih ljudi koji su išli da izvide tu zemlju, Ješua, sin Nunov, i Kaleb, sin Jefuneov, ostadoše živi.

Uzaludni trud Izrailaca

(39) Kad Mojsije prenese ove riječi svim sinovima Izrailovim, narod se uvelike rastuži. (40) I rano ujutro oni ustadoše i popeše se navrh brda, govoreći: "Evo nas; zbilja smo zgriješili, pa ići ćemo gore na mjesto koje je Jahve obećao."
(41) Ali Mojsije reče: "Zašto kršite zapovijed Jahvinu kad nećete uspjeti? (42) Ne idite gore da ne budete pokošeni pred neprijateljima svojim, jer Jahve nije među vama. (43) Amalečani i Kanaanci tamo će pred vama biti, i vi ćete od mača popadati, jer ste se od Jahve okrenuli; i Jahve neće s vama biti."
(44) Ne hajući, oni su uzlazili navrh brda; ali ni Jahvin kovčeg savezni ni Mojsije ne napustiše tabor.
(45) Onda Amalečani i Kanaanci koji su živjeli u tim brdima siđoše pa udariše na njih te ih sve do Horme pregaziše.

Propisi o žrtvama

15 Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Govori sinovima Izrailovim i reci im: Kad dođete u zemlju prebivališta svoga, koju vam ja dajem, (3) i kad prinesete Jahvi žrtvu vatrenu, žrtvu paljenicu ili žrtvu[21] za ispunjenje posebnoga zavjeta ili dobrovoljnu žrtvu ili žrtvu u vrijeme svojih svetkovina, čineći miris ugodan Jahvi, od krupne ili od sitne stoke – (4) tad neka onaj koji bude prinosio žrtvu svoju prinese Jahvi žitnu žrtvu od jedne de-

[19] Trsteno more – u Novom zavjetu: *Crveno more*. Trsteno more jedni poistovjećuju s Crvenim morem, a drugi sa Sueckim i Akapskim zalivom, kao i s Velikim i Malim slanim jezerom (ova se jezera nalaze između Sueckog zaliva i Sredozemnog mora).

[20] Tj. lutat će pustinjom.

[21] Ili žrtvu klanicu.

setine efe[22] najboljega brašna zamiješenog u jednoj četvrtini hine[23] ulja; (5) a pripremite i vino za žrtvu ljevanicu, jednu četvrtinu hine, sa žrtvom paljenicom ili drugom žrtvom, za svako janje; (6) a za ovna pripremite kao žitnu žrtvu dvije desetine efe[24] najboljega brašna zamiješenog u jednoj trećini hine[25] ulja; (7) a za žrtvu ljevanicu prinesite jednu trećinu hine vina kao miris ugodan Jahvi. (8) Kad pripravite Jahvi junca za žrtvu paljenicu ili žrtvu[26] za ispunjenje posebnoga zavjeta, ili za žrtvu sudioništva, (9) onda s juncem prinesite žitnu žrtvu od tri desetine efe[27] najboljega brašna zamiješenog u pola hine[28] ulja; (10) a prinesite i za žrtvu ljevanicu pola hine vina kao žrtvu vatrenu, miris ugodan Jahvi. (11) Neka se tako uradi za svakog vola, ili za svakog ovna, ili za svako od muških janjaca ili od koza. (12) Prema broju koji pripremite, tako vi za svako uradite prema broju njihovu. (13) Svi domoroci neka to tako urade kad budu prinosili žrtvu vatrenu, kao miris ugodan Jahvi."
(14) "Ako među vama živi stranac ili onaj koji bi mogao biti među vama kroz naraštaje vaše, pa on htjedne prinijeti žrtvu vatrenu, kao miris ugodan Jahvi, baš onako kako vi postupate, tako neka i on postupi. (15) U zajednici neka bude jedan zakon za vas i za stranca koji među vama boravi, trajan zakon kroz naraštaje vaše: kako vi budete, tako neka i stranac pred Jahvom bude. (16) Neka je jedan zakon i jedan propis za vas i za stranca koji boravi među vama."
(17) Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (18) "Govori sinovima Israilovim i reci im: Kad uđete u zemlju u koju vas ja vodim, (19) onda neka bude, kad budete jeli hljeba s te zemlje, da vi Jahvi žrtvu podizanicu prinesete. (20) Od prvine tijesta svoga kao žrtvu prinesite kolačić, podižući ga; kao žrtvu s gumna, tako ga vi podižući prinesite. (21) Od prvine tijesta svoga dajite žrtvu Jahvi kroz naraštaje svoje."
(22) "Ali ako u neznanju pogriješite i ne budete se držali svih ovih zapovijedi koje je Jahve Mojsiju objavio, (23) svega što vam je Jahve po Mojsiju zapovjedio, od dana kad je Jahve zapovijedi dao pa nadalje kroz naraštaje vaše – (24) onda neka bude, ako je to nehotice učinjeno, bez znanja zajednice, da sva zajednica prinese jednog junca za žrtvu paljenicu, kao miris ugodan Jahvi, s njenom žitnom žrtvom i njenom žrtvom ljevanicom, onako kako je propisano, i jednog jarca za žrtvu okajnicu. (25) Onda neka svećenik učini okajanje za svu zajednicu sinova Israilovih pa će njima oprošteno biti; jer to je bila pogreška, a oni su prinijeli žrtvu svoju, žrtvu Jahvi vatrenu, i svoju žrtvu okajnicu pred Jahvom za pogrešku svoju. (26) Tako će svoj zajednici sinova Israilovih oprošteno biti, a i strancima koji među njima borave, jer se to svem narodu desilo greškom."
(27) "Isto tako, ako jedna osoba nenamjerno zgriješi, neka onda prinese žensko kozle od godinu dana za žrtvu okajnicu. (28) Neka onda svećenik pred Jahvom učini okajanje za osobu koja krene stranputicom kad nenamjerno zgriješi, čineći za nju okajanje da bi joj oprošteno bilo. (29) Neka vam bude jedan vjerozakon za onoga koji što nenamjerno učini, za onoga koji je domorodac među sinovima Israilovim i za stranca koji među njima boravi. (30) Ali osoba koja što iz inada učini, bila ona domorodac ili stranac, ona na Jahvu huli; i ta osoba neka od naroda svoga odsječena bude. (31) Zato što je riječ Jahvinu prezrela i zapovijed njegovu prekršila, ta osoba neka se potpuno odsiječe; njezina krivnja neka na njoj bude."

Povreda subote i Jahvina kazna

(32) I dok sinovi Israilovi bijahu u pustinji, oni nađoše nekog čovjeka kako u subotu skuplja drva. (33) Oni koji ga nađoše dok je skupljao drva odvedoše ga Mojsiju i Aronu i svoj zajednici; (34) i oni ga u pritvor staviše jer ne bješe objavljeno šta s njim treba činiti. (35) Onda Jahve reče Mojsiju: "Taj čovjek neka se pogubi; neka ga sva zajednica kamenuje izvan tabora!" (36) Tako ga sva zajednica izvan tabora izvede i na smrt ga kamenova, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.

Rese na odijelu

(37) Jahve još progovori Mojsiju i reče: (38) "Govori sinovima Israilovim i reci im da kroz naraštaje svoje na okrajcima haljina svojih načine sebi rese i da na svakom okrajku plavu uzicu na

[22] Desetina efe – oko 1,3 kg.

[23] Četvrtina hine – oko 0,9 litara.

[24] Dvije desetine efe – oko 2,6 kg.

[25] Trećina hine – oko 1,2 litra.

[26] Ili žrtvu klanicu.

[27] Tri desetine efe – oko 3,9 kg.

[28] Polovina hine – oko 1,8 litara.

resu stave. (39) Neka vam to budu rese da u njih gledate i da se svih zapovijedi Jahvinih sjećate, da ih izvršavate i da ne krećete za srcem svojim i očima svojim, koji su vas razvratu odveli, (40) da se sjetite vršiti sve zapovijedi moje i da Bogu svome sveti budete. (41) Ja sam Jahve, Bog vaš, koji vas je iz zemlje egipatske izveo da vam bude Bog; ja sam Jahve, Bog vaš."

Korahova pobuna i Jahvina kazna

16 Korah, sin Icharov, sin Kehatov, sin Levijev, s Datanom i Abiramom, sinovima Eliabovim, i Onom, sinom Peletovim, sinovima Rubenovim, (2) digoše se protiv Mojsija, zajedno s nekim od sinova Israilovih, dvije stotine i pedeset poglavara u zajednici, odabranih u zboru, ljudi na dobru glasu. (3) Oni se okupiše protiv Mojsija i Arona te im rekoše: "Vi ste prevršili mjeru! Sva je zajednica sveta, svako od njih, i Jahve je među njima, pa zašto se vi uzdižete nad zborom Jahvinim?"
(4) Kad Mojsije to ču, on pade licem na tlo, (5) i on progovori Korahu i svoj družini njegovoj i reče: "Sutra ujutro Jahve će pokazati ko je njegov i ko je svet, i toga će sebi primaći; baš onoga koga odabere on će sebi primaći. (6) Ovo učinite ti, Koraše, i svi pratioci tvoji: uzmite sebi žeravnice (7) i u njih vatre stavite pa na njih sutra pred Jahvom tamjana položite; a čovjek koga Jahve odabere bit će onaj koji je svet. Vi ste prevršili mjeru, vi sinovi Levijevi!"
(8) Potom Mojsije reče Korahu: "Čujte sada, vi sinovi Levijevi, (9) zar vam nije dosta što vas je Bog Israilov od zajednice Israilove izdvojio kako bi vas sebi primakao, da službu u obitavalištu Jahvinu vršite i da pred zajednicom stojite služeći joj, (10) i što je tebe i svu braću tvoju, sinove Levijeve, sebi primakao, pa tražite još i svećeništvo? (11) Zato ste se ti i sva družina tvoja protiv Jahve okupili. A Aron – ko je on pa da vi na njega gunđate?"
(12) Potom Mojsije posla po Datana i Abirama, sinove Eliabove, ali oni rekoše: "Mi nećemo doći. (13) Zar ti nije dosta što si nas iz zemlje kroz koju med i mlijeko teku izveo da bi nas u pustinji pobio, nego bi još nad nama gospodario? (14) Ti nas uistinu nisi doveo u zemlju kroz koju med i mlijeko teku niti si nam u naslijeđe polja i vinograde dao. Zamazuješ li to oči ovim ljudima? Mi nećemo doći!"
(15) Tada se Mojsije silno razljuti pa reče Jahvi: "Ne obaziri se na žrtvu njihovu! Ja od njih nisam nijednog magarca uzeo niti sam ijednom od njih nažao učinio." (16) Mojsije reče Korahu: "Ti i sva družina tvoja budite sutra pred Jahvom, i vi i oni zajedno s Aronom. (17) Svako od vas neka žeravnicu svoju uzme pa neka na nju tamjana metne, i neka svako od vas žeravnicu svoju pred Jahvu donese, dvije stotine i pedeset žeravnica, a i ti i Aron – svaki žeravnicu svoju." (18) Tako svaki od njih žeravnicu svoju uze i u nju vatre stavi pa na nju tamjana položi; i oni stadoše s Mojsijem i Aronom na ulazu u čador sastanka. (19) Tako Korah okupi protiv njih svu zajednicu na ulazu u čador sastanka. I slava Jahvina svoj se zajednici ukaza.
(20) Tada Jahve progovori Mojsiju i Aronu i reče: (21) "Odvojite se od te zajednice da ih smjesta uništim!"
(22) Ali oni licem na tlo padoše i rekoše: "O Bože, Bože duša u svakome tijelu, kad jedan čovjek zgriješi, hoćeš li ti biti ljut na zajednicu svu?"
(23) Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (24) "Govori zajednici i reci: Udaljite se iz okoline boravišta Korahova, Datanova i Abiramova!"
(25) Tad Mojsije ustade i ode Datanu i Abiramu, a starješine Israilove za njim krenuše, (26) i on progovori zajednici i reče: "Odmaknite se sada od čadora tih opakih ljudi i ne dirajte ništa što njima pripada, da ne biste zbog svih grijeha njihovih pometeni bili." (27) Tako se oni udaljiše iz okoline boravišta Korahova, Datanova i Abiramova, a Datan i Abiram iziđoše i stadoše na ulaz u čadore svoje, zajedno sa ženama svojim i sinovima svojim i dječicom svojom. (28) Mojsije reče: "Po ovome ćete znati da je mene Jahve poslao da sva djela ova učinim; jer ovo nije djelo moje. (29) Ako ovi ljudi umru kao što umiru svi ljudi ili ako ih zadesi sudbina svih ljudi, onda mene Jahve nije poslao. (30) Ali ako Jahve učini nešto sasvim novo, pa zemlja otvori usta svoja te ih proguta sa svime što je njihovo, pa oni živi u Šeol siđu, tad ćete vi znati da su ovi ljudi Jahvu prezreli."
(31) Kad on završi i sve ove riječi kaza, zemlja se pod njima raspuče; (32) i zemlja usta svoja otvori pa proguta njih, i domove njihove, i sve ljude koji su Korahu pripadali s imecima njihovim. (33) Tako oni i sve što im je pripadalo živi u Šeol siđoše; i zemlja se nad njima zatvori i njih iz zbora nestade. (34) Svi Israilci koji bijahu oko njih pobjegoše kad čuše viku njihovu, govoreći: "Zemlja bi nas mogla progutati!" (35) I vatra od Jahve planu pa proguta dvije stotine i pedeset ljudi koji tamjan prinošahu.

Pobunjeničke žeravnice

[29](36) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (37) "Kaži Eleazaru, sinu svećenika Arona, da podigne žeravnice s vatrišta jer su one svete; a vatru podalje prospi. (38) A žeravnice onih ljudi koje su grijesi života njihovih koštali – neka se od njih skuju ploče da se žrtvenik obloži, jer su ih oni iznijeli pred Jahvu i jer su one svete; i neka one budu znamen sinovima Israilovim." (39) Tako svećenik Eleazar uze bronzane žeravnice koje bijahu prinijeli ljudi koji izgorješe, i oni od njih skovaše ploče za žrtvenik, (40) kao opomenu sinovima Israilovim da se nijedan stranac koji nije od potomaka Aronovih ne smije primaći da pred Jahvom tamjan pali, da ne bi kao Korah i družina njegova prošao – baš onako kako mu Jahve po Mojsiju bijaše kazao.

Opet pobuna i kuga

(41) A sutradan je sva zajednica sinova Israilovih gunđala na Mojsija i Arona govoreći: "Vi ste pobili narod Jahvin!"
(42) Ali desi se, kad se zajednica okupi protiv Mojsija i Arona, da se oni okrenuše prema čadoru sastanka, i gle – oblak ga prekri i slava se Jahvina ukaza. (43) Onda Mojsije i Aron dođoše pred čador sastanka, (44) a Jahve progovori Mojsiju i reče: (45) "Maknite se iz te zajednice da ih smjesta uništim!" Tada oni licem na tlo padoše.
(46) Mojsije reče Aronu: "Uzmi žeravnicu svoju pa u nju vatre sa žrtvenika stavi i tamjana na nju položi, onda je brzo zajednici odnesi i okajanje za njih učini, jer gnjev je iz Jahve izbio, kuga je počela!" (47) Tad Aron uze što Mojsije bijaše rekao i otrča usred zbora, jer gle – kuga među narodom već bijaše počela. Tako on stavi tamjana i okajanje za narod učini. (48) On stade između mrtvih i živih, tako da i kuga stade. (49) A onih koji umriješe od kuge bijaše četrnaest hiljada i sedam stotina, pored onih koji zbog Koraha umriješe. (50) Onda se Aron vrati Mojsiju na ulaz u čador sastanka, jer kuga bijaše stala.

Aronov se štap omladio

17 [30] Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Govori sinovima Israilovim, i uzmi od njih po jedan štap za svaki dom očinski: dvanaest štapova, od svih starješina njihovih, prema kućama očeva njihovih. Svakome napiši ime na njegov štap, (3) a ime Aronovo napiši na Levijev štap, jer je za glavu svake od kuća očeva njihovih po jedan štap. (4) Položi ih u čadoru sastanka pred Svjedočanstvo[31], gdje se ja s tobom sastajem. (5) Desit će se da će štap čovjeka kojeg ja odaberem propupati; tako ću se ja osloboditi gunđanja sinova Israilovih, koji gunđaju na vas."
(6) I tako Mojsije progovori svim sinovima Israilovim, i svi poglavari njihovi dadoše mu svaki po jedan štap, za svakog poglavara prema kućama očeva njihovih, dvanaest štapova, a među njima bješe i štap Aronov. (7) Tako Mojsije položi štapove pred Jahvu u čadoru Svjedočanstva.
(8) I tako sutradan Mojsije uđe u čador Svjedočanstva, i gle – Aronov štap za kuću Levijevu propupao, i mladice iz njega izrasle, i obeharao, i zrele bademe donio. (9) Tad Mojsije ispred Jahve sve štapove uze pa ih pred sve sinove Israilove iznese, pa ih oni pogledaše i svaki čovjek štap svoj uze. (10) Ali Jahve reče Mojsiju: "Vratite štap Aronov pred Svjedočanstvo da se čuva kao znamen protiv sinova buntovnih, da stanete ukraj njihovu gunđanju na me, da ne bi umrli." (11) Mojsije tako uradi; baš onako kako mu Jahve bješe zapovjedio, tako on učini.
(12) Onda sinovi Israilovi progovoriše Mojsiju i rekoše: "Gle, poginusmo, pomrijesmo! Svi pomrijesmo! (13) Ko se god primakne, ko se obitavalištu Jahvinu primakne – umire! Hoćemo li svi poginuti?!"

Dužnosti levijevaca

18 Tako Jahve reče Aronu: "Ti i sinovi tvoji i kuća oca tvoga s tobom nosit ćete krivnju za grijehe prema svetištu, a ti i sinovi tvoji s tobom nosit ćete krivnju za grijehe svećeništva svoga. (2) Dovedi sa sobom i braću svoju, pleme Levijevo, pleme oca svoga, da ti se pridruže i da ti služe dok ti i sinovi tvoji budete pred čadorom Svjedočanstva. (3) I neka oni tako vode brigu o vašoj obavezi i obavezi sveg čadora, ali neka se oni ne primiču pokućstvu svetišta i žrtveniku, da ne umru i oni i vi. (4) Neka vam se oni pridruže i neka vode brigu o obavezama u čadoru sastanka, o svoj službi u čadoru; ali svjetovnjak neka vam se ne primiče. (5) Zato vi vodite brigu o obavezama u svetištu i obavezama oko žrtvenika, da se ne bi opet na sinove Israilove gnjev izlio. (6) Gle, ja sam sobom od

[29] U nekim tekstovima 17:1.

[30] U nekim tekstovima 17:16.

[31] Ili: kovčeg Svjedočanstva.

sinova Israilovih vašu braću levijevce uzeo; oni su vam dar, Jahvi posvećeni, da vrše službu u čadoru sastanka. (7) Ti i sinovi tvoji vodite brigu o svojim svećeničkim poslovima oko svega što se tiče žrtvenika i onoga što je iza zastora, i vi vršite službu. Ja vama na dar dajem svećeničku službu, a svjetovnjak koji se primakne neka se smakne."

Svećenički dio

(8) Potom Jahve reče Aronu: "Gle, ja sam tebi povjerio brigu o žrtvama mojim, sve svete darove sinova Israilovih ja dajem tebi u dio i sinovima tvojim kao trajni dio. (9) Ovo neka bude tvoje od nadasve svetih darova od vatre sačuvanih: svaka žrtva njihova, svaka žitna žrtva i svaka žrtva okajnica i svaka žrtva naknadnica što ih budu meni predavali neka tebi i sinovima tvojim nadasve svete budu. (10) Kao nadasve svete darove ti ih jedi; svako muško neka ih jede. Neka su ti one svete. (11) I ovo je tvoje: žrtva od dara njihova, sve žrtve zamašnice sinova Israilovih; ja ih dajem tebi i tvojim sinovima i kćerima s tobom kao trajni dio. Svako iz kuće tvoje ko je čist smije ih jesti. (12) Sve najbolje od svježeg ulja i sve najbolje od svježeg vina i od žita, prvine što oni daju Jahvi, ja dajem tebi. (13) Prvi zreli plodovi od svega u njihovoj zemlji što ih oni donose Jahvi tvoji će biti; svako iz kuće tvoje ko je čist smije ih jesti."
(14) "Svaka posvećena stvar u Israilu neka tvoja bude. (15) Svaki prvi plod utrobe od živoga, bio čovjek ili životinja, što ga oni žrtvuju Jahvi, tvoj neka bude; ali gledaj da prvjenca od ljudi otkupiš, a i prvjenca od nečistih životinja ti otkupi. (16) A njihova otkupna cijena – kad budu imali mjesec dana, tad ih otkupi, onako kako ti procijeniš: pet šekela[32] u srebru, prema šekelu svetišta, što iznosi dvadeset gera."
(17) "Ali prvjenče od vola ili prvjenče od ovce ili prvjenče od koze ne otkupljuj; oni su sveti. Krvlju njihovom ti žrtvenik poškropi i loj njihov u dimu prinesi kao žrtvu vatrenu, na miris ugodan Jahvi. (18) Meso njihovo tvoje neka bude; neka ono bude tvoje kao i prsa žrtve zamašnice i desna plećka. (19) Sve žrtve od svetih darova što ih sinovi Israilovi prinose Jahvi ja dajem tebi i sinovima tvojim i kćerima tvojim s tobom kao trajni dio. To je vječni savez soli[33] pred Jahvom tebi i potomcima tvojim."
(20) Onda Jahve reče Aronu: "Ti nećeš u zemlji njihovoj baštine imati niti ćeš među njima dijela imati; ja sam tvoj dio i baština tvoja među sinovima Israilovim."
(21) "Gle, sinovima Levijevim ja sam sve desetine u Israilu u baštinu dao za službu koju oni vrše, službu u čadoru sastanka. (22) Neka se sinovi Israilovi više ne primiču čadoru sastanka, da grijeh na se ne navuku i ne umru. (23) Neka samo levijevci vrše službu u čadoru sastanka, i neka oni grijeh svoj ponesu; neka to bude trajni zakon kroz naraštaje vaše; među sinovima Israilovim neka baštine nemaju. (24) Jer desetine sinova Israilovih, što ih oni prinose Jahvi kao žrtvu, ja sam levijevcima u baštinu dao; zato sam ja za njih kazao: 'Neka nemaju baštine među sinovima Israilovim.'"
(25) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (26) "Ti još govori levijevcima i reci im: Kad budete uzimali od sinova Israilovih desetinu koju sam vam ja u baštinu dao, onda vi od nje Jahvi dar prinesite, desetinu od te desetine. (27) Vaš će vam se dar računati kao žito s gumna ili kao sav prinos iz vinskoga badnja. (28) Tako vi prinesite Jahvi dar od svojih desetina koje primite od sinova Israilovih; i od njih vi podajte Jahvin dar svećeniku Aronu. (29) Od svih darova svojih prinesite žrtvu podizanicu Jahvi, od svega ono što je najbolje, ono od njih što je sveto. (30) Ti im kaži: Kad od toga prinesete najbolji dio, onda će se preostalo levijevcima računati kao prinos s gumna i kao prinos iz vinskoga badnja. (31) Vi to smijete jesti bilo gdje, vi i čeljad vaša, jer to vam je naknada za vašu službu u čadoru sastanka. (32) Vi nećete zbog toga nikakva grijeha na se natovariti kad najbolji dio njegov prinesete; samo svete darove sinova Israilovih ne skrnavite, da ne umrete."

Obred s rumenom junicom

19 Potom Jahve progovori Mojsiju i Aronu i reče: (2) "Ovo je zakonska odredba koju je Jahve zapovjedio riječima: Kažite sinovima Israilovim da vam dovedu čistu rumenu junicu bez mahane, na koju još nije stavljan jaram. (3) Dajte je svećeniku Eleazaru, i neka se ona izvan tabora izvede i neka se pred njim zakolje. (4) Neka onda svećenik Eleazar uzme na prst njezine krvi pa neka njome sedam puta prema pročelju čadora sastanka prsne. (5) Neka se onda na njegove oči junica spali; njezina koža i njezino meso i njezina krv, s

[32] Pet šekela – oko 50 grama.

[33] Tj. neraskidiv savez.

otpacima njezinim, neka se spale. (6) Neka svećenik uzme kedrovine i vranilove trave i grimizne pređe pa neka to baci na junicu kad gorjela bude. (7) Neka onda svećenik opere haljine svoje i neka tijelo svoje vodom okupa, pa neka poslije u tabor dođe, ali neka do večeri nečist bude. (8) Neka i onaj koji je bude spalio haljine svoje opere i neka tijelo svoje vodom okupa, i neka do večeri nečist bude. (9) I jedan čovjek koji bude čist neka pokupi pepeo od junice pa neka ga pohrani na čisto mjesto izvan tabora, a zajednica sinova Israilovih neka ga čuva za vodu očišćenja; to je čišćenje od grijeha. (10) Onaj koji bude kupio pepeo od junice neka haljine svoje opere i neka do večeri nečist bude; i neka to bude trajni zakon sinovima Israilovim i strancima koji među njima borave."

O očišćenju

(11) "Onaj koji dotakne mrtvo tijelo bilo koje osobe neka sedam dana nečist bude. (12) Neka se taj trećega i sedmoga dana od nečistoće vodom očisti, pa će on čist biti; ali ako se ne očisti trećega i sedmoga dana, on neće čist biti. (13) Svako ko dotakne mrtvaca, tijelo čovjeka koji je umro, pa se ne očisti, skrnavi obitavalište Jahvino; i ta osoba neka od Israila odsječena bude. Ona nije bila poškropljena vodom očišćenja, pa neka zato nečista bude; njezina je nečistoća još na njoj."
(14) "Ovo je zakon kad čovjek umre u čadoru: svako ko uđe u čador i svako ko bude u čadoru neka sedam dana nečist bude. (15) Svaki otvoren sud koji na sebi ne bude imao poklopca neka nečist bude. (16) Isto tako, ko god na otvorenu polju dotakne nekoga ko je ubijen mačem ili nekoga ko je umro ili ljudsku kost ili grob neka sedam dana nečist bude. (17) Onda neka oni za nečistoga uzmu pepela od spaljene žrtve okajnice i neka mu se u kakvu sudu doda tekuće vode. (18) Neka čista osoba uzme vranilovu travu i neka je u vodu umoči pa neka poškropi čador i sve pokućstvo i sve osobe koje budu tamo i onoga koji je dotaknuo kost ili ubijenoga ili umrloga ili grob. (19) Onda neka čista osoba trećega i sedmoga dana poškropi nečistoga; a sedmoga dana neka ga ona od nečistoće očisti, pa neka on haljine svoje opere i neka se vodom okupa i neka navečer čist bude. (20) Ali čovjek koji bude nečist pa se od nečistoće ne očisti, taj neka od zajednice odsječen bude, jer je on svetište Jahvino oskrnavio; on nije bio poškropljen vodom očišćenja, on je nečist. (21) Neka im to zato trajni zakon bude. I onaj koji bude škropio vodom očišćenja neka haljine svoje opere, a i onaj koji vodu očišćenja dotakne neka do večeri nečist bude. (22) Osim toga, sve što nečista osoba dotakne neka nečisto bude; a osoba koja to dotakne neka do večeri nečista bude."

Mirjamina smrt

Voda iz stijene

20 Onda sinovi Israilovi, sva zajednica, dođoše u pustinju Sin u prvome mjesecu; i narod ostade u Kadešu. A tamo Mirjam umrije i tamo je pokopaše.
(2) Nije bilo vode za zajednicu, pa se oni okupiše protiv Mojsija i Arona. (3) I tako se narod poče prepirati s Mojsijem i govoriti: "Što ne izgidosmo kad nam braća pred Jahvom izgidoše! (4) Ta zašto ste zajednicu Jahvinu u ovu pustinju doveli, da mi i stoka naša ovdje pomremo?! (5) I zašto ste nas natjerali da iz Egipta izađemo, da nas u ovaj nesretni kraj dovedete? U ovom kraju nema ni žita ni smokava, ni vinove loze ni šipaka, niti ima vode za piće!" (6) Onda Mojsije i Aron otiđoše ispred zajednice na ulaz u čador sastanka pa licem na tlo padoše. Tad im se slava Jahvina ukaza.
(7) I Jahve progovori Mojsiju i reče: (8) "Uzmi štap pa ti i brat tvoj Aron sakupite zajednicu i na njihove oči progovorite stijeni da ona vodu svoju izlije. Tako ćeš im ti vodu iz stijene izvesti i dati zajednici i stoci njihovoj da je piju."
(9) Tako Mojsije uze štap ispred Jahve, baš onako kako mu on bješe zapovjedio; (10) i Mojsije i Aron okupiše zajednicu ispred stijene. I Mojsije im reče: "Čujte sada, vi buntovnici! Hoćemo li vam mi iz ove stijene vodu izvesti?" (11) Onda Mojsije ruku svoju podiže pa štapom svojim dvaput po stijeni udari, i voda u obilju izbi te se zajednica i stoka njihova napojiše.
(12) Ali Jahve reče Mojsiju i Aronu: "Zato što mi niste vjerovali, i niste me smatrali svetim u očima sinova Israilovih, vi zato nećete odvesti ovaj zbor u zemlju koju sam im ja dao."
(13) To su vode Meripske, gdje se sinovi Israilovi s Jahvom preporiječiše, a on se među njima svetim pokaza.
(14) Iz Kadeša Mojsije posla glasnike kralju Edoma: "Ovo veli brat tvoj Israil: 'Ti znaš za sve nevolje što su nas snašle: (15) kako su nam očevi u Egipat

sišli, i kako smo mi dugo u Egiptu ostali, i kako su Egipćani prema nama i očevima našim loše postupali. (16) Ali kad smo mi Jahvi zavapili, on je glas naš čuo pa je anđela poslao i iz Egipta nas izveo; i eto, sad smo u Kadešu, u gradu na rubu tvoga područja. (17) Molimo te pusti nas da prođemo kroz tvoju zemlju. Mi nećemo ići preko polja niti kroz vinograde; mi nećemo ni vode iz bunara piti. Mi ćemo kraljevskim putem ići, ne skrećući ni desno ni lijevo, sve dok ne prođemo kroz područje tvoje.'"
(18) Ali Edom mu odgovori: "Nećeš ovuda proći, jer ću ja na te s mačem izići!"
(19) Sinovi Israilovi opet mu rekoše: "Ići ćemo glavnim putem, pa ako mi i stoka naša budemo imalo vode tvoje popili, mi ćemo ti je platiti. Pusti nas samo da prođemo pješice, ništa više."
(20) Ali on odgovori: "Nećeš proći!" I Edom iziđe na nj s velikom i jakom silom. (21) Tako Edom ne pusti Israila da prođe kroz područje njegovo; zato se Israil okrenu od njega.

Aronova smrt

(22) Kad krenuše iz Kadeša, sinovi Israilovi, sva zajednica, dođoše na Horsku goru. (23) Onda Jahve progovori Mojsiju i Aronu na Horskoj gori uz među zemlje Edomove i reče: (24) "Aron će se pridružiti precima svojim; on neće ući u zemlju koju sam ja sinovima Israilovim dao jer ste se vi pobunili protiv zapovijedi moje kod voda Meripskih. (25) Uzmi Arona i sina mu Eleazara pa ih na Horsku goru izvedi; (26) i svuci odjeću s Arona pa je njegovu sinu Eleazaru obuci. Tako će se Aron pridružiti precima svojim; tamo će umrijeti." (27) I Mojsije uradi baš onako kako Jahve bješe zapovjedio, i oni na oči sve zajednice uziđoše na Horsku goru. (28) Pošto Mojsije svuče haljine s Arona i obuče ih njegovu sinu Eleazaru, tamo navrh gore Aron umrije. Onda Mojsije i Eleazar siđoše s gore. (29) Kad sva zajednica vidje da je Aron umro, trideset ga dana sav dom Israilov oplakivaše.

Pobjeda nad Aradom

21 Kad Kanaanac kralj Arada, koji je živio u Negebu, ču da Israil dolazi Atarimovim putem, on tad navali na Israila pa neke od njih zarobi.
(2) Tad se Israil zavjetova Jahvi i reče: "Ako ćeš mi ti doista ovaj narod u ruke predati, ja ću gradove njihove potpuno uništiti." (3) Jahve je čuo glas Israilov, pa mu predade Kanaance; onda su oni njih i gradove njihove potpuno uništili. Tako se to mjesto prozvalo Horma[34].

Bronzana zmija

(4) Onda oni krenuše s Horske gore putem prema Trstenome moru da zaobiđu zemlju edomsku; i narod postade nestrpljiv zbog putovanja. (5) I ljudi stadoše govoriti protiv Boga i Mojsija: "Zašto ste nas izveli iz Egipta da u pustinji pomremo?! Nema ni hljeba ni vode, a dušama je našim omrznula ova bijedna hrana."
(6) Jahve među narod posla ljute zmije pa one počeše ujedati ljude, tako da mnogi narod u Israilu pomrije. (7) Zato narod dođe Mojsiju i reče: "Mi smo zgriješili jer smo protiv Jahve i protiv tebe govorili; pomoli se Jahvi da od nas zmije ukloni." I Mojsije se za narod pomoli.
(8) Onda Jahve reče Mojsiju: "Načini ljutu zmiju pa je na motku postavi; i desit će se da će svako ko bude ujeden, kad je pogleda, živ ostati." (9) I Mojsije načini zmiju od bronze pa je na motku postavi; i desi se da, kad bilo koga zmija ujede, pa taj u zmiju od bronze pogleda, ostane živ.

Putovanje prema Jordanu

(10) Sinovi Israilovi krenuše dalje te se u Obotu utaboriše. (11) Onda otiđu iz Obota i utabore se u Ijeabarimu, u pustinji što je nasuprot Moabu, prema istoku. (12) Odatle dalje krenuše i utaboriše se u Vadi-Zeredu. (13) Odatle pođoše na put i utaboriše se s onu stranu Arnona, koji je u pustinji što izlazi izvan međe amorejske, jer Arnon je međa moapska, između Moaba i Amorejaca. (14) Zato se kaže u Knjizi ratova Jahvinih:
"Vaheb u Sufi,
i doline arnonske,
(15) i padina doline
što se pruža prema mjestu Ar
i naslanja na među moapsku."
(16) Odatle oni nastaviše dalje u Beer – a to je bunar gdje je Jahve Mojsiju rekao: "Okupi narod da im ja vode dam."
(17) Tad Israil ovu pjesmu zapjeva:
"Proključaj, bunaru!
Zapjevajte mu!
(18) Bunar što ga glavari iskopaše,
što ga plemići narodni izdubiše,

[34] Hebr. Horma znači *određeno za uništenje.*

žezlom i štapovima svojim."
I iz pustinje oni otiđoše u Matanu, (19) iz Matane u Nahaliel, iz Nahaliela u Bamot, (20) a iz Bamota u dolinu što je u zemlji moapskoj, na vrh Pisge, koja gleda na pustaru.

Dvije pobjede

(21) Potom Israil posla glasnike Sihonu, kralju Amorejaca, poručivši: (22) "Pusti me da prođem kroz tvoju zemlju. Mi nećemo skretati u polja niti u vinograde, nećemo vode s bunara piti. Ići ćemo kraljevskim putem sve dok među tvoju ne prijeđemo." (23) Ali Sihon ne dade Israilu preko granice njegove proći. Tako Sihon okupi sav narod svoj pa iziđe u pustinju na Israila; dođe u Jahac pa navali na Israila. (24) Tad ga Israil oštricom mača udari i zaposjednu zemlju njegovu od Arnona do Jaboka, sve do sinova Amonovih; jer međa sinova Amonovih bješe Az[35]. (25) Israil je zauzeo sve ove gradove, i Israil je živio u svim gradovima amorejskim, u Hešbonu i u svim naseljima njegovim. (26) Kako Hešbon bijaše grad Sihona, kralja Amorejaca, koji se borio protiv prijašnjeg kralja moapskog i koji mu je iz ruku uzeo svu zemlju njegovu, sve do Arnona – (27) zato mudri pjesnici vele:
"Dođite u Hešbon! Neka on sagrađen bude!
Neka se grad Sihonov utemelji.
(28) Jer vatra iz Hešbona izbi,
plamen iz grada Sihonova;
ona Ar moapski proguta,
uzdignute visove arnonske.
(29) Teško tebi, o Moabe!
Propao si, narode Kemošev!
On je sinove svoje kao bjegunce dao,
a kćeri svoje u sužanjstvo,
jednom amorejskom kralju – Sihonu.
(30) Ali ih mi potukosmo,
Hešbon je razoren sve do Dibona,
a onda ih opustošismo sve do Nofaha,
koji se pruža do Medebe."
(31) Tako se Israil nastani u zemlji Amorejaca.
(32) Mojsije dade da se izvidi Jazer, i oni zauzeše naselja njegova i protjeraše Amorejce koji tamo bijahu. (33) Onda se oni okrenuše i pođoše gore putem prema Bašanu, a Og, kralj bašanski, iziđe sa svim narodom svojim u boj kod Edreja. (34) Ali Jahve reče Mojsiju: "Ne boj ga se, jer sam ja njega i sav narod njegov i zemlju njegovu tebi u ruke predao; prema njemu postupi baš onako kako si postupio prema Sihonu, kralju amorejskome, koji je živio u Hešbonu." (35) Tako oni potukoše njega i sinove njegove i sav narod njegov, ne ostavljajući nikog od njih u životu; i oni zaposjedoše zemlju njegovu.

Balak poziva u pomoć vrača Bileama

22 Onda sinovi Israilovi krenuše na put i utaboriše se u moapskim poljanama, s onu stranu Jordana, prema Jerihonu. (2) I Balak, sin Ciporov, vidje šta je sve Israil učinio Amorejcima. (3) Zato Moaba obuze golem strah od naroda, jer brojan bješe; i Moab strahovaše od sinova Israilovih. (4) Moab reče starješinama midjanskim: "Ova će rulja opasti sve što je oko nas, kao što vo travu u polju opase."
A Balak, sin Ciporov, bijaše u ono vrijeme kralj moapski. (5) I on posla glasnike Bileamu, sinu Beorovu, u Petor, što je blizu Rijeke[36], u zemlju sinova naroda njegova, da ga pozovu riječima: "Evo, neki je narod došao iz Egipta; evo je prekrio lice zemlje i nastanio se prema meni. (6) Zato te molim da dođeš i prokuneš mi ovaj narod, jer je mnogo jači od mene; možda ću ga moći savladati i iz zemlje ga protjerati. Ja znam da je blagoslovljen onaj koga ti blagosloviš, a proklet onaj koga ti prokuneš."
(7) Tako starješine moapske i starješine midjanske pođoše s nagradom za vračanje u rukama svojim; i oni dođoše Bileamu te mu prenesoše Balakove riječi. (8) On im reče: "Ostanite ovdje na konaku, a ja ću vam dati odgovor kako mi Jahve kaže." I glavari moapski ostadoše kod Bileama.
(9) Onda Bog dođe Bileamu i reče: "Ko su ti ljudi s tobom?"
(10) Bileam reče Bogu: "Balak, sin Ciporov, kralj moapski, poručio mi je: (11) 'Evo, neki je narod došao iz Egipta, i on je lice zemlje prekrio, pa dođi i prokuni mi ga; možda ću se moći protiv njega boriti i protjerati ga.'"
(12) Bog reče Bileamu: "Ne idi s njima! Ne kuni onaj narod, jer on je blagoslovljen!"
(13) Tako Bileam ujutro ustade i reče glavarima Balakovim: "Vratite se u zemlju svoju, jer me Jahve nije htio pustiti s vama da pođem."

[35] Ili *utvrđena*.

[36] Eufrata.

(14) Moapski glavari ustadoše i dođoše Balaku pa rekoše: "Bileam ne htjede poći s nama."
(15) Onda Balak posla glavare, brojnije i uglednije od onih prvih. (16) Oni dođoše Bileamu pa mu rekoše: "Ovako veli Balak, sin Ciporov: 'Preklinjem te: neka te ništa ne spriječi da mi dođeš, (17) jer ja ću te uistinu bogato nagraditi i učinit ću šta god mi kažeš. Zato te molim da dođeš i prokuneš mi ovaj narod.'"
(18) Bileam odgovori slugama Balakovim: "I kad bi mi Balak kuću svoju dao, punu srebra i zlata, ja ne bih mogao ništa učiniti, ni malo ni veliko, protiv zapovijedi Jahve, Boga svoga. (19) A vas molim da ostanete i noćas ovdje, a ja ću doznati šta će mi još Jahve kazati."
(20) Bog noću dođe Bileamu pa mu reče: "Ako su ti ljudi došli da te zovu, ustani i pođi s njima, ali radi samo ono što ti ja kažem."

Anđeo i Bileam

(21) Tako Bileam ujutro ustade i osedla svoju magaricu pa krenu s glavarima moapskim. (22) Ali Bog se naljuti što je on pošao i anđeo Jahvin stade na put da mu se suprotstavi. A on je jahao na magarici i dvije sluge njegove bijahu s njim. (23) Kad magarica vidje anđela Jahvinog kako stoji na putu s isukanim mačem u ruci, ona skrenu s puta u polje, a Bileam udari magaricu da je vrati na put. (24) Onda anđeo Jahvin stade na uskom puteljku između dva vinograda, a bijaše zid i s jedne i s druge strane. (25) Kad magarica ugleda anđela Jahvinog, ona se uza zid stisnu i uza nj Bileamu nogu pritisnu, te je on opet udari. (26) Anđeo Jahvin krenu dalje i stade na jedno mjesto gdje se nije moglo ni desno ni lijevo okrenuti. (27) Kad magarica vidje anđela Jahvinog, ona leže pod Bileamom; Bileam se razljuti te udari magaricu štapom. (28) I Jahve otvori usta magarici, pa ona reče Bileamu: "Šta sam ti uradila pa me triput udari?"
(29) Bileam reče magarici: "Pa ti me ismijavaš! Da mi je mač u ruci, dosad bih te ubio."
(30) Magarica reče Bileamu: "Nisam li ja tvoja magarica što si je ti sav život svoj do dana današnjeg jahao? Jesam li ti ikad ovakva bila?"
"Nisi", reče on.
(31) Tad Jahve otvori oči Bileamu i on vidje anđela Jahvinog kako stoji na putu s isukanim mačem u ruci, i on se saže sve do zemlje. (32) Anđeo Jahvin reče mu: "Zašto si magaricu svoju već tri puta udarao? Evo, ja sam izišao da ti protivnik budem, jer mi je put tvoj naopak. (33) Ali magarica me vidjela i već se tri puta preda mnom sklonila. Da se ona nije preda mnom sklonila, ja bih te sigurno već bio ubio, a nju u životu ostavio."
(34) Bileam reče anđelu Jahvinom: "Zgriješio sam jer nisam znao da mi ti stojiš na putu. Pa ako tebi nije drago, ja ću se vratiti."
(35) Ali anđeo Jahvin reče Bileamu: "Hajde s tim ljudima, ali govori samo ono što ti ja kažem." Tako Bileam pođe s glavarima Balakovim.

Bileam i Balak

(36) Kad je Balak čuo da dolazi Bileam, on mu izađe ususret u grad Moab, koji je na arnonskoj međi, na samom rubu njegove zemlje. (37) Tad Balak reče Bileamu: "Zar ja nisam žurno po te poslao? Zašto mi nisi došao? Zar te ja zbilja nisam kadar nagraditi?"
(38) A Bileam reče Balaku: "Evo, sad sam ti došao! Jesam li ja kadar išta kazati? Riječi koje mi Bog u usta stavi, samo ću njih govoriti." (39) Onda Bileam otiđe s Balakom, i oni dođoše u Kirjat-Hucot.
(40) Balak žrtvova goveda i brave te posla nešto od toga Bileamu i glavarima koji bijahu s njim.
(41) A onda sutradan ujutro desi se da Balak povede Bileama i izvede ga na Bamot Baal, te on odatle vidje dio naroda.

Prvo Bileamovo proročanstvo

23 Onda Bileam reče Balaku: "Napravi mi ovdje sedam žrtvenika, i pripremi mi ovdje sedam junaca i sedam ovnova." (2) Balak učini baš onako kako Bileam reče, te Balak i Bileam prinesoše po jednog junca i po jednog ovna na svakom žrtveniku. (3) Potom Bileam reče Balaku: "Stani pored svoje žrtve paljenice, a ja odoh; možda će mi Jahve ususret doći, i sve što mi on pokaže ja ću tebi kazati." Tako on ode na jedno golo brdo.
(4) I Bog dođe ususret Bileamu, a Bileam mu reče: "Ja sam podigao sedam žrtvenika, i na svakom sam žrtveniku junca i ovna prinio."
(5) Tad Jahve stavi riječ Bileamu u usta pa reče: "Vrati se Balaku i ovako govori."
(6) Tako se on njemu vrati, a gle, on stajaše pored svoje žrtve paljenice, on i svi glavari moapski. (7) On započe govor svoj i reče:
"Iz Arama me dovede Balak,

kralj moapski, iz istočnih gora:
'Dođi, prokuni mi Jakova,
dođi, osudi Israila!'
(8) Kako ću ja prokleti onoga koga Bog prokleo nije?
I kako ja mogu osuditi onoga koga Jahve osudio nije?
(9) Ja ga s vrha stijena vidim,
ja ga s visova gledam.
Gle naroda što odvojen živi
među narode on se ne broji.
(10) Ko će izbrojiti prah Jakovljev,
ili prebrojiti četvrtinu Israila?
Dajte mi da umrem smrću pravednika,
i da mi kraj kao njegov bude!"
(11) Potom Balak reče Bileamu: "Šta mi to učini? Ja te dovedoh da mi neprijatelje prokuneš, a gle, ti im blagoslov dade!"
(12) "Nisam li ja dužan", uzvrati on, "govoriti ono što mi Jahve u usta stavi?"

Drugo Bileamovo proročanstvo

(13) "Molim te", reče mu Balak, "hajde sa mnom na drugo mjesto odakle ih možeš vidjeti, makar ćeš vidjeti samo njihov sami kraj i makar ih nećeš sve vidjeti; prokuni mi ih odonud." (14) Tako ga on odvede na Sede Cofim, na vrh Pisge, i napravi sedam žrtvenika pa prinese po jednog junca i po jednog ovna na svakom žrtveniku.
(15) I on reče Balaku: "Ostani ovdje pored svoje žrtve paljenice dok se ja sam ne sretnem tamo s Jahvom."
(16) Potom Jahve dođe ususret Bileamu i stavi mu riječ u usta pa reče: "Vrati se Balaku i ovako govori."
(17) On mu dođe, a gle, on stajaše pored svoje žrtve paljenice, a i glavari moapski s njim. Balak ga upita: "Šta reče Jahve?"
(18) Tad on započe govor svoj i reče:
"Ustani, Balače, i čuj;
saslušaj me, sine Ciporov!
(19) Bog nije čovjek, da bi lagao,
niti je sin čovječiji, da bi se kajao.
Kaže li on, pa ne učini?
Obeća li on, pa ne ispuni?
(20) Gle, dano mi je da blagoslovim;
kad on blagoslovi, ja to ne mogu povući.
(21) On nije u Jakovu nesreće vidio,
niti je u Israilu nevolje nazreo.
Jahve, Bog njegov, s njim je,
a poklik kraljev među njima je.
(22) Bog ih je iz Egipta izveo;
on je njima kao rozi bivola.
(23) I nema nikakva vračanja protiv Jakova,
niti kakva gatanja protiv Israila.
U pravo vrijeme reći će se Jakovu
i Israilu šta Bog učini.
(24) Gle, narod ustaje kao lavica,
i kao lav on se diže;
leći neće dok plijen ne proguta
i dok ne popije krv ubijenih."
(25) Onda Balak reče Bileamu: "Niti ih ikako kuni niti ih ikako blagosiljaj!"
(26) Ali Bileam odgovori Balaku: "Zar ti ja ne rekoh: 'Sve što Jahve kaže ja to moram činiti'?"

Treće Bileamovo proročanstvo

(27) Onda Balak reče Bileamu: "Molim te dođi, ja ću te na drugo mjesto odvesti; možda će biti pravo u očima Božijim da mi ih odonud prokuneš." (28) Tako Balak odvede Bileama navrh Peora, koji gleda na pustaru.
(29) Bileam reče Balaku: "Napravi mi ovdje sedam žrtvenika i pripremi mi ovdje sedam junaca i sedam ovnova." (30) Balak učini baš onako kako Bileam reče pa prinese po jednog junca i jednog ovna na svakom žrtveniku.

24 Kad Bileam vidje da je dobro u očima Jahvinim da blagoslovi Israil, on više ne ode kao prije da traži znamenja, nego se licem prema pustinji okrenu. (2) I Bileam podiže oči svoje pa vidje Israila gdje po plemenima bješe utaboren; i Duh Božiji na nj siđe. (3) On započe govor svoj i reče:
"Proročanstvo Bileama, sina Beorova,
proročanstvo čovjeka kojemu su oči otvorene;
(4) proročanstvo onoga koji čuje riječi Božije,
koji vidi ukazanje Svemoćnoga[37];
dok dolje pada, oči svoje ne zatvara.
(5) Kako su lijepi čadori tvoji, o Jakove,
prebivališta tvoja, o Israile!
(6) Kao doline[38] što se protežu,
kao vrtovi pored rijeke,
kao aloje što ih Jahve posadi,
kao kedrovi pokraj voda.

[37] Hebr. *Shaddai*. Vjerovatno znači *Svemoćni*; značenje ovoga imena ne može se zasigurno utvrditi.

[38] Ili, možda, palmici.

(7) Voda će teći iz kablova njegovih,
i sjemena će mu uz mnogo voda biti.
Kralj će mu biti veći od Agaga[39],
i kraljevstvo će mu biti uzdignuto.
(8) Bog ga je iz Egipta izveo;
On je njemu kao rozi bivola.
On će progutati narode dušmanske,
i kosti će im zdrobiti,
i uništiti ih strijelama svojim.
(9) On se skuplja, liježe kao lav;
i ko bi se drznuo da ga – lava[40] – razdraži?
Blagoslovljen svako ko tebe blagosilja,
i proklet svako ko tebe proklinje!"
(10) Tad Balak srdžbom planu na Bileama pa dlanom o dlan udari. "Zovnuo sam te", reče Balak Bileamu, "da prokuneš neprijatelje moje, a gle, ti ih, evo, već triput blagosiljaš! (11) Zato odmah bježi u svoj kraj! Bio sam rekao da ću te dobro počastiti, ali, evo, Jahve ti ne dade da počašćen budeš."
(12) Bileam reče Balaku: "Ne rekoh li ja glasnicima koje si mi ti poslao: (13) 'I kad bi mi Balak kuću svoju dao, punu srebra i zlata, ja ne bih mogao ništa, ni dobro ni zlo, protiv zapovijedi Jahvine, po svojoj volji učiniti. Ono što Jahve kaže, to ću ja govoriti'? (14) Sad, evo, ja odoh narodu svome; ali hajde da ti obznanim šta će ovaj narod učiniti narodu tvome u danima što dolaze."

Četvrto Bileamovo proročanstvo

(15) On započe govor svoj i reče:
"Proročanstvo Bileama, sina Beorova,
i proročanstvo čovjeka kojemu su oči otvorene;
(16) proročanstvo onoga koji čuje riječi Božije,
i zna znanje Svevišnjega[41],
koji vidi ukazanje Svemoćnoga;
dok dolje pada, oči svoje ne zatvara.
(17) Ja ga vidim, ali ne sada;
gledam ga, ali ne izbliza.
Zvijezda će iz Jakova izići,
žezlo se iz Israila podići,
i čelo Moabu razbiti,
i sve sinove Šetove satrti.
(18) Edom će zaposjednut biti,
i Seir će, neprijatelj njegov, zaposjednut biti,
a Israil će sve jači biti.
(19) Jedan od Jakova vlast će imati
i preostale u gradu zatrti."

Posljednja Bileamova proročanstva

(20) I on pogleda u Amaleka pa započe govor svoj i reče:
"Amalek bješe prvi među narodima,
ali kraj mu je propast."
(21) I on pogleda u Kenijce pa započe govor svoj i reče:
"Prebivalište vam je izdržljivo,
i gnijezdo vam na litici savijeno.
(22) Ipak će Kajin[42] uništen biti;
dokle će te Ašur u ropstvu držati?"
(23) Potom on započe govor svoj i reče:
"Avaj! Ko će živjeti ako to Bog ne naredi?
(24) A brodovi od obale Kitima dolaze,
i Ašuru jad nanose, i Eberu bol zadaju,
pa će i oni propasti." (25) Potom Bileam ustade i ode te se vrati u svoj kraj, a i Balak ode svojim putem.

Grijeh na Peoru

25 Dok je Israil boravio u Šitimu, narod se poče odavati bludu sa ženama moapskim. (2) Jer one su pozivale narod na žrtvovanja svojim bogovima, a narod je jeo i klanjao se bogovima njihovim. (3) Tako Israil pristade uz Baala peorskog, i Jahve se razljuti na Israila. (4) Jahve reče Mojsiju: "Uzmi sve glavare narodne pa ih usred bijela dana pred Jahvom pogubi, da se žestoka srdžba Jahvina od Israila otkloni."
(5) Tako Mojsije reče sucima[43] Israilovim: "Neka svako od vas pobije svoje ljude koji su pristali uz Baala peorskog."
(6) I baš tad jedan od sinova Israilovih dođe i dovede svojoj braći jednu Midjanku, na oči Mojsijeve i na oči sve zajednice sinova Israilovih, dok su oni plakali na ulazu u čador sastanka. (7) Kad to vidje Pinhas, sin Eleazara, sina svećenika Arona, on se podiže između zajednice i koplje u ruku uze (8) pa ode za Israilcem u čador te ih probode kroz trbuh[44] oboje, Israilca i ženu. Tako stade pomor

[39] Titula kralja Amalečana, ogorčenih neprijatelja Israilaca.

[40] Ili lavicu.

[41] Hebr. *Elyon*.

[42] Smatra se pretkom nekadašnjih Kenijaca.

[43] Suci – u značenju *narodne vođe*.

[44] Ili tijelo.

među sinovima Israilovim. (9) A onih koji umriješe od pomora bilo je dvadeset i četiri hiljade.
(10) Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (11) "Pinhas, sin Eleazara, sina svećenika Arona, otklonio je gnjev moj sa sinova Israilovih jer on bješe ljubomoran među njima ljubomorom mojom, te ja ne uništih sinove Israilove u ljubomori svojoj. (12) Zato reci: 'Evo, ja s njim sklapam svoj savez mira; (13) i neka to bude za nj i za potomke njegove poslije njega, savez vječnog svećeništva, jer on bješe ljubomoran zarad Boga svoga i učini okajanje za sinove Israilove.'"
(14) Ubijenom Israilcu, koji je bio ubijen s Midjankom, bijaše ime Zimri; bio je sin Salua, glavara u jednom očinskom domu Šimonovaca. (15) A Midjanki koja je bila ubijena bijaše ime Kozbi; bila je kći Cura, koji je bio glava naroda u očinskom domu u Midjanu.
(16) Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (17) "Budi neprijatelj Midjancima i udari po njima, (18) jer su i oni vama bili neprijatelji svojim lukavštinama kad su vas prevarili u slučaju Peora i u slučaju Kozbije, kćeri poglavara midjanskoga, njihove sestre koja je ubijena na dan pomora zbog Peora."

Novi popis Israilaca

26 Potom se desi poslije pomora da Jahve progovori Mojsiju i Eleazaru, sinu svećenika Arona, i reče: (2) "Obavite popis sve zajednice sinova Israilovih, od dvadeset godina starosti pa nadalje, po kućama očeva njihovih, ko je god u Israilu sposoban u rat poći." (3) Tako Mojsije i svećenik Eleazar govorahu s njima u ravnicama moapskim kod Jordana prema Jerihonu pa rekoše: (4) "Od dvadeset godina starosti pa nadalje, onako kako je Jahve Mojsiju zapovjedio." A sinovi Israilovi koji su izišli iz zemlje egipatske bijahu:
(5) Ruben, prvjenac Israilov; sinovi Rubenovi: od Hanoka rod Hanokovaca; od Palua rod Paluovaca; (6) od Hecrona rod Hecronovaca; od Karmija rod Karmijevaca. (7) To su rodovi Rubenovaca; a onih od njih što pobrojani bjehu bilo je četrdeset tri hiljade sedam stotina i trideset.
(8) Paluov sin Eliab; (9) sinovi Eliabovi: Nemuel, Datan i Abiram. A ovaj Datan i Abiram bijahu zvaničnici zajednice, koji su se u Korahovu društvu protiv Mojsija i protiv Arona borili kad su protiv Jahve ustali, (10) pa je zemlja usta svoja otvorila i njih zajedno s Korahom progutala, kad je ta družina pomrla, kad je vatra dvije stotine i pedeset ljudi progutala, pa su oni opomenom postali. (11) Ali sinovi Korahovi ne umriješe.
(12) Sinovi Šimonovi po rodovima svojim: od Jemuela rod Jemuelovaca; od Jamina rod Jaminovaca; od Jakina rod Jakinovaca; (13) od Coraha rod Corahovaca; od Šaula rod Šaulovaca. (14) To su rodovi Šimonovaca: dvadeset dvije hiljade i dvije stotine ljudi.
(15) Sinovi Gadovi po rodovima svojim: od Sifjona rod Sifjonovaca; od Hagija rod Hagijevaca; od Šunija rod Šunijevaca; (16) od Ecbona rod Ecbonovaca; od Erija rod Erijevaca; (17) od Aroda rod Arodovaca; od Arelija rod Arelijevaca. (18) To su rodovi sinova Gadovih, prema onima od njih koji bjehu pobrojani: četrdeset hiljada i pet stotina.
(19) Sinovi Jehudini Er i Onan; ali Er i Onan umriješe u zemlji kanaanskoj. (20) Sinovi Jehudini po rodovima svojim bijahu: od Šelaha rod Šelahovaca; od Pereca rod Perecovaca; od Zeraha rod Zerahovaca. (21) Sinovi Perecovi bijahu: od Hecrona rod Hecronovaca; od Hamula rod Hamulovaca. (22) To su rodovi Jehudini prema onima od njih koji bjehu pobrojani: sedamdeset šest hiljada i pet stotina.
(23) Sinovi Isakarovi po rodovima svojim: od Tole rod Tolinaca; od Puvaha rod Puvahovaca; (24) od Jašuba rod Jašubovaca; od Šimrona rod Šimronovaca. (25) To su rodovi Isakarovi prema onima od njih koji bjehu pobrojani: šezdeset četiri hiljade i tri stotine.
(26) Sinovi Zebulunovi po rodovima svojim: od Sereda rod Seredovaca; od Elona rod Elonovaca; od Jahleela rod Jahleelovaca. (27) To su rodovi Zebulunovi prema onima od njih koji bjehu pobrojani: šezdeset hiljada i pet stotina.
(28) Sinovi Jozefovi po rodovima svojim: Manaše i Efrajim. (29) Sinovi Manašeovi: od Makira rod Makirovaca; a Makiru se rodi Gilead; od Gileada rod Gileadovaca. (30) Ovo su sinovi Gileadovi: od Jezera rod Jezerovaca; od Heleka rod Helekovaca; (31) od Asriela rod Asrielovaca; i od Šekema rod Šekemovaca; (32) od Šemide rod Šemidinaca; od Hefera rod Heferovaca. (33) A Celofhad, sin Heferov, ne imade sinova, nego samo kćeri; a imena kćerima Celofhadovim bijahu: Mahla, Noa, Hogla, Milka i Tirsa. (34) To su rodovi Manašeovi; a onih od njih koji bjehu pobrojani bilo je pedeset dvije hiljade i sedam stotina.

(35) Ovo su sinovi Efrajimovi po rodovima svojim:
od Šutelaha rod Šutelahovaca; od Bekera rod Bekerovaca; od Tahana rod Tahanovaca. (36) Ovo su
sinovi Šutelahovi: od Erana rod Eranovaca. (37) To
su rodovi sinova Efrajimovih prema onima od njih
koji bjehu pobrojani: trideset i dvije hiljade i pet
stotina. To su sinovi Jozefovi po rodovima svojim.
(38) Sinovi Benjaminovi po rodovima svojim: od
Bele rod Belinaca; od Ašbela rod Ašbelovaca; od
Ahirama rod Ahiramovaca; (39) od Šefufama rod
Šefufamovaca; od Hufama rod Hufamovaca. (40)
Sinovi Belini bijahu Ard i Naaman: od Arda rod
Ardovaca; od Naamana rod Naamanovaca. (41) To
su sinovi Benjaminovi po rodovima svojim; a onih
od njih koji bjehu pobrojani bilo je četrdeset pet
hiljada i šest stotina.
(42) Ovo su sinovi Danovi po rodovima svojim:
od Šuhama rod Šuhamovaca. To su sinovi Danovi
po rodovima svojim. (43) Svih rodova Šuhamovih,
prema onima od njih koji bjehu pobrojani, bilo je
šezdeset četiri hiljade i četiri stotine.
(44) Sinovi Ašerovi po rodovima svojim: od Imnaha rod Imnahovaca; od Išvija rod Išvijevaca; od
Berijaha rod Berijahovaca. (45) Od sinova Berijahovih: od Hebera rod Heberovaca; od Malkiela
rod Malkielovaca. (46) Ašerovoj kćeri bijaše ime
Serah. (47) To su rodovi sinova Ašerovih prema
onima od njih koji bjehu pobrojani: pedeset tri
hiljade i četiri stotine.
(48) Sinovi Naftalijevi po rodovima svojim: od
Jahceela rod Jahceelovaca; od Gunija rod Gunijevaca; (49) od Jecera rod Jecerovaca; od Šilema rod
Šilemovaca. (50) To su sinovi Naftalijevi po rodovima svojim; a onih od njih koji bjehu pobrojani
bilo je četrdeset i pet hiljada i četiri stotine. (51) To
su oni koji su pobrojani od sinova Israilovih: šest
stotina i jedna hiljada i sedam stotina i trideset.
(52) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (53)
"Neka se među ovima zemlja u baštinu razdijeli
prema broju imena. (54) Brojnijima ti baštinu njihovu povećaj, a kojih je manje, ti im baštinu umanji; neka se svakome baština njegova dadne prema
broju onih od njih koji su pobrojani. (55) Ali zemlja
neka se žrijebom podijeli. Neka oni prime baštinu
svoju prema imenima plemena očeva svojih. (56)
Onako kako žrijeb odluči neka se baština njihova
podijeli između brojnijih i onih kojih je manje."
(57) Ovo su oni koji su bili pobrojani od levijevaca
po rodovima svojim: od Geršona rod Geršonovaca; od Kehata rod Kehatovaca; od Merarija rod
Merarijevaca. (58) Ovo su rodovi Levijevi: rod
Libnijevaca, rod Hebronovaca, rod Mahlijevaca,
rod Mušijevaca, rod Korahovaca. A Kehatu se rodi
Amram. (59) Amramovoj ženi bijaše ime Jokebeda; bila je kći Levijeva koja se Leviju rodila u Egiptu; i ona rodi Amramu Arona, Mojsija i sestru njihovu Mirjamu. (60) Aronu se rodiše Nadab, Abihu,
Eleazar i Itamar. (61) Ali Nadab i Abihu umriješe
kad pred Jahvom vatru mimo propisa prinesoše. (62) Onih od njih koji bjehu pobrojani bilo je
dvadeset i tri hiljade, svih muških od mjesec dana
naviše, jer oni ne bjehu pobrojani među sinovima
Israilovim budući da im među sinovima Israilovim nije bila data nikakva baština.
(63) Ovo su oni što su ih pobrojali Mojsije i svećenik Eleazar, koji sinove Israilove pobrojaše u ravnicama moapskim kod Jordana prema Jerihonu.
(64) Ali među njima ne bijaše nijedan čovjek od
onih što su ih pobrojali Mojsije i svećenik Aron,
koji sinove Israilove pobrojaše u pustinji Sinajskoj.
(65) Jer za njih Jahve bijaše rekao: "Oni će sigurno
u pustinji pomrijeti." I nijedan čovjek od njih ne
ostade, osim Kaleba, sina Jefuneova, i Ješue, sina
Nunova.

O ženskome pravu na baštinu

27 Onda kćeri Celofhada, sina Heferova, sina Gileadova, sina Makirova, sina Manašeova, od roda Manašea, sina Jozefova, priđoše; a ovo su imena kćeri njegovih: Mahla, Noa, Hogla, Milka i Tirca. (2) One stadoše pred Mojsija i pred svećenika Eleazara i pred poglavare i svu zajednicu na ulazu u čador sastanka te rekoše: (3) "Otac nam umrije u pustinji, ali on ne bijaše u društvu onih koji se u Korahovoj družini protiv Jahve okupiše, već on umrije u vlastitom grijehu svome, a ne imađaše sinova. (4) Zašto bi se ime oca našega izbrisalo iz porodice njegove jer on ne imađaše sina? Dajte nam posjed među braćom oca našega." (5) Zato Mojsije iznese njihov slučaj pred Jahvu.
(6) Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (7) "Kćeri Celofhadove pravo zbore. Ti im zacijelo podaj posjed kao baštinu među braćom oca njihova, i ti na njih prenesi baštinu oca njihova. (8) K tome, ti govori sinovima Israilovim i reci: 'Ako čovjek umre, a ne imadne sina, onda ti baštinu njegovu prenesi na kćer njegovu. (9) Ako on ne imadne kćeri, onda ti baštinu njegovu podaj braći njego-

voj. (10) Ako on ne imadne braće, onda ti baštinu njegovu podaj braći oca njegova. (11) Ako mu otac ne imadne braće, onda ti baštinu njegovu podaj najbližem rođaku njegovu u rodu njegovu, pa neka ga on u vlasti drži. Neka to sinovima Israilovim bude zakonska odredba, baš onako kako je Jahve Mojsiju zapovjedio.'"
(12) Onda Jahve reče Mojsiju: "Popni se na ovu goru Abarimsku pa pogledaj zemlju što sam je ja sinovima Israilovim dao. (13) Kad je vidiš, i ti ćeš se pridružiti precima svojim, kao što im se pridružio brat tvoj Aron, (14) jer ste se u pustinji Sinskoj za vrijeme bune u zajednici usprotivili riječi mojoj da me svetim smatrate pred očima njihovim kod vode." – To su Meripske vode u Kadešu u pustinji Sinskoj.

Ješua Mojsijev nasljednik

(15) Potom Mojsije progovori Jahvi i reče: (16) "Neka Jahve, Bog duhova u svakom tijelu, postavi čovjeka nad ovom zajednicom, (17) koji će pred njom izlaziti i ulaziti, i koji će je izvoditi i uvoditi, da zajednica Jahvina ne bude kao ovce što nemaju pastira."
(18) Tad Jahve reče Mojsiju: "Uzmi Ješuu, sina Nunova, čovjeka u kojem je Duh, i ruku svoju na nj položi; (19) i postavi ga pred svećenika Eleazara i pred zajednicu svu, i na njihove oči naredbe mu daj. (20) Predaj mu nešto od svoje vlasti, da mu sva zajednica sinova Israilovih pokorna bude. (21) I neka on stane pred svećenika Eleazara, koji će tražiti za nj da Urim pred Jahvom presudi. Na njegovu zapovijed neka oni izlaze i na njegovu zapovijed neka oni ulaze, i on i sinovi Israilovi s njim, baš zajednica sva." (22) Mojsije uradi tačno onako kako mu je Jahve zapovjedio; i on uze Ješuu pa ga postavi pred svećenika Eleazara i pred zajednicu svu. (23) Onda on ruke svoje na nj položi i naredbe mu dade, baš onako kako Jahve po Mojsiju bješe rekao.

Žrtveni propisi

28 Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Zapovjedi sinovima Israilovim i reci im: Gledajte da prinesete žrtvu moju, moju hranu za žrtve moje vatrene, mirisa meni ugodna, u za njih propisano vrijeme. (3) Ti im kaži: Ovo je žrtva vatrena koju ćete vi prinositi Jahvi: dva muška janjeta od godinu dana bez mahane kao trajnu žrtvu paljenicu svakoga dana – (4) jedno janje prinesite ujutro, a drugo janje prinesite u sumrak – (5) a za žitnu žrtvu jednu desetinu efe[45] najboljega brašna pomiješana s jednom četvrtinom hine[46] tučenih maslina. (6) To je trajna žrtva paljenica koja je naređena na gori Sinajskoj kao ugodan miris, žrtva Jahvi vatrena. (7) A žrtva ljevanica uz nju neka bude po jedna četvrtina hine za svako janje; na svetome mjestu izlijevajte Jahvi žrtvu ljevanicu od pića opojnog. (8) Drugo janje prinesite u sumrak; kao jutarnju žitnu žrtvu i kao njezinu žrtvu ljevanicu vi ga prinesite, žrtvu vatrenu, miris ugodan Jahvi."
(9) "I na dan subotnji: dva muška janjeta od godinu dana bez mahane i dvije desetine efe najboljega brašna u ulju zamiješenog kao žitnu žrtvu i njezinu žrtvu ljevanicu. (10) To je žrtva paljenica svake subote, povrh trajne žrtve paljenice i njezine žrtve ljevanice."
(11) "I na početku svakog vašeg mjeseca prinesite Jahvi žrtvu paljenicu: dva junca, jednog ovna i sedam muških janjaca od godinu dana, bez mahane; (12) i tri desetine efe najboljega brašna u ulju zamiješenog kao žitnu žrtvu za svakog vola; i dvije desetine efe najboljega brašna u ulju zamiješenog kao žitnu žrtvu za ovna; (13) i jednu desetinu efe najboljega brašna u ulju zamiješenog kao žitnu žrtvu za svako janje, za žrtvu paljenicu na ugodan miris, žrtvu Jahvi vatrenu. (14) Njihove žrtve ljevanice neka budu pola hine vina za junca i trećina hine za ovna i četvrtina hine za janje; to je žrtva paljenica svakoga mjeseca kroz mjesece u godini. (15) I jedan jarac za žrtvu okajnicu Jahvi – neka se on prinese sa žrtvom svojom ljevanicom povrh trajne žrtve paljenice."
(16) "Neka onda četrnaesti dan prvoga mjeseca bude Pesah Jahvin. (17) Petnaestog dana toga mjeseca neka bude svetkovina; beskvasni hljeb neka se sedam dana jede. (18) Prvoga dana neka bude sveti sabor; nikakva svakodnevna posla nemojte raditi. (19) Prinesite žrtvu vatrenu, žrtvu paljenicu Jahvi: dva junca, jednog ovna i sedam muških janjaca od godinu dana; neka vam bez mahane budu. (20) Za njihovu žitnu žrtvu prinesite najbolje brašno u ulju zamiješeno: tri desetine efe za junca i dvije desetine za ovna. (21) Jednu desetinu efe prinesite za svakog od sedam janjaca; (22) i jednog jarca kao žrtvu okajnicu, da za se okajanje učinite. (23) Prinesite ih povrh jutarnje žrtve paljenice, koja je trajna žrtva paljenica. (24) Tako vi svaki dan za sedam dana prinosite hranu žrtve

[45] Oko 1,3 kg.

[46] Oko 0,9 l.

vatrene, mirisa Jahvi ugodna; neka se to prinosi sa svojom žrtvom ljevanicom, povrh trajne žrtve paljenice. (25) Sedmoga dana neka vam bude sveti sabor; nikakva svakodnevna posla nemojte raditi."
(26) "I na dan prvina, kad budete na svoj Blagdan sedmica prinosili Jahvi mladu žitnu žrtvu, neka vam bude sveti sabor; nikakva svakodnevna posla nemojte raditi. (27) Prinesite žrtvu paljenicu kao miris ugodan Jahvi: dva mlada junca, jednog ovna i sedam muških janjaca od godinu dana; (28) i njihovu žitnu žrtvu – najbolje brašno u ulju zamiješeno: tri desetine efe za svakog junca, dvije desetine za ovna, (29) i jednu desetinu za svakog od sedam janjaca; (30) i jednog jarca da za se okajanje učinite. (31) Povrh trajne žrtve paljenice i njezine žitne žrtve, prinesite ih s njihovim žrtvama ljevanicama. Neka bez mahane budu."

Žrtva sedmoga mjeseca

29 "I u sedmome mjesecu, prvi dan toga mjeseca, neka vam bude sveti sabor; nikakva svakodnevna posla nemojte raditi. To će vam biti dan puhanja u trube. (2) Prinesite žrtvu paljenicu kao miris ugodan Jahvi: jednog junca, jednog ovna i sedam muških janjaca od godinu dana, bez mahane; (3) i njihovu žitnu žrtvu, najbolje brašno u ulju zamiješeno: tri desetine efe za junca, dvije desetine za ovna, (4) i jednu desetinu za svakog od sedam janjaca; (5) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, da za se okajanje učinite, (6) povrh žrtve paljenice za mlađak i njezine žitne žrtve, i trajne žrtve paljenice i njezine žitne žrtve, i njihovih žrtava ljevanica, prema propisima njihovim, kao ugodan miris, žrtvu Jahvi vatrenu."
(7) "A deseti dan toga sedmog mjeseca neka vam bude sveti sabor; odričite se[47]; nikakva posla raditi nemojte. (8) Prinesite Jahvi žrtvu paljenicu, miris ugodan: jednog junca, jednog ovna i sedam muških janjaca od godinu dana – neka vam bez mahane budu – (9) i njihovu žitnu žrtvu, najbolje brašno u ulju zamiješeno: tri desetine efe za junca, dvije desetine za ovna, (10) jednu desetinu za svakog od sedam janjaca; (11) jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh žrtve okajnice za okajanje i trajne žrtve paljenice i njezine žitne žrtve i njihovih žrtava ljevanica.
(12) Onda petnaesti dan toga sedmog mjeseca neka vam bude sveti sabor; nikakva svakodnevna posla nemojte raditi i svetkujte blagdan Jahvi sedam dana. (13) Prinesite žrtvu paljenicu, žrtvu vatrenu kao miris ugodan Jahvi: trinaest junaca, dva ovna i četrnaest janjaca od godinu dana, koji su bez mahane; (14) i njihovu žitnu žrtvu – najbolje brašno u ulju zamiješeno: tri desetine efe za svakog od trinaest junaca, dvije desetine za svakog ovna, (15) i jednu desetinu za svakog od četrnaest janjaca; (16) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(17) "A drugoga dana: dvanaest junaca, dva ovna i četrnaest janjaca od godinu dana, bez mahane; (18) i njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice za junce, za ovnove i za janjce, prema broju njihovu onako kako je propisano; (19) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(20) "Onda trećega dana: jedanaest junaca, dva ovna i četrnaest janjaca od godinu dana, bez mahane; (21) i njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice za junce, za ovnove i za janjce, prema broju njihovu onako kako je propisano; (22) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(23) "A četvrtoga dana: deset junaca, dva ovna i četrnaest janjaca od godinu dana, bez mahane; (24) njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice za junce, za ovnove i za janjce, prema broju njihovu onako kako je propisano; (25) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(26) "Onda petoga dana: devet junaca, dva ovna i četrnaest janjaca od godinu dana, bez mahane; (27) i njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice za junce, za ovnove i za janjce, prema broju njihovu onako kako je propisano; (28) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(29) "A šestoga dana: osam junaca, dva ovna i četrnaest janjaca od godinu dana, bez mahane; (30) i njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice za junce, za ovnove i za janjce, prema broju njihovu onako kako je propisano; (31) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(32) "Onda sedmoga dana: sedam junaca, dva ovna i četrnaest janjaca od godinu dana, bez mahane; (33) i njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve lje-

[47] Ili: postite.

vanice za junce, za ovnove i za janjce, prema broju njihovu onako kako je propisano; (34) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(35) "A osmoga dana neka vam bude svečani zbor; nikakva svakodnevna posla nemojte raditi. (36) Ali prinesite žrtvu paljenicu, žrtvu vatrenu, kao miris ugodan Jahvi: jednog junca, jednog ovna i sedam muških janjaca, bez mahane; (37) njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice za junca, za ovna i za janjce, prema broju njihovu onako kako je propisano; (38) i jednog jarca za žrtvu okajnicu, povrh trajne žrtve paljenice, njezine žitne žrtve i njezine žrtve ljevanice."
(39) "Prinesite ih Jahvi u svoja propisana vremena, povrh svojih zavjetnih žrtava i svojih dragovoljnih žrtava, kao svoje žrtve paljenice i svoje žitne žrtve i svoje žrtve ljevanice i svoje žrtve sudioništva." (40) Mojsije kaza sinovima Israilovim sve kako mu Jahve bješe zapovjedio.

Zavjetni propisi

30 Potom Mojsije progovori poglavarima plemena sinova Israilovih i reče: "Ovo je riječ što ju je Jahve zapovjedio. (2) Ako se čovjek zavjetuje Jahvi ili se zakune i obaveže se nekom obavezom, neka ne krši riječ svoju; neka on učini sve što mu iz usta iziđe.
(3) "Isto tako, ako se žena zavjetuje Jahvi i obaveže se nekom obavezom u kući oca svoga u mladosti svojoj, (4) i otac njezin čuje zavjet njezin i obavezu njezinu kojom se obavezala, pa joj ništa ne rekne, neka su onda svi zavjeti njezini valjani i svaka obaveza njezina kojom se obavezala neka je valjana. (5) Ali ako bi joj to otac zabranio onoga dana kad čuje, nijedan od zavjeta njezinih ili obaveza njezinih kojim se obavezala valjani neće biti; i Jahve će njoj oprostiti jer joj je to otac njezin zabranio."
(6) "Ali ako se ona uda dok je pod zavjetima svojim ili nepromišljenim obećanjem s usana svojih kojim se obavezala, (7) i muž to njezin čuje, pa joj ništa ne rekne onoga dana kad čuje, neka su onda zavjeti njezini valjani i obaveze njezine kojim se obavezala neka su valjane."
(8) "Ali ako joj to muž njezin onoga dana kad čuje zabrani, neka onda on poništi zavjet njezin pod kojim je ona i nepromišljeno obećanje s usana njezinih kojim se obavezala; i Jahve će njoj oprostiti."
(9) "A zavjet udovice ili razvedene žene – sve čime se ona bude obavezala njoj će obaveza biti." (10) "Ali ako se ona zavjetovala u kući muža svoga ili se obavezala obavezom uz zakletvu, (11) i muž to njezin čuo, pa joj ništa nije rekao i nije joj to zabranio, neka su onda svi zavjeti njezini valjani i svaka obaveza njezina kojom se obavezala neka je valjana. (12) Ali ako ih muž njezin uistinu poništi onoga dana kad čuje, onda sve što dođe s usana njezinih a tiče se zavjeta njezinih ili obaveze njezine valjano neće biti; muž ih je njezin poništio, a Jahve će njoj oprostiti.
(13) Svaki zavjet i svaku obavezujuću zakletvu da će se uživanja odricati muž njezin može potvrditi ili muž njezin može poništiti. (14) Ali ako joj muž uistinu ništa iz dana u dan ne bude govorio, onda on potvrđuje sve zavjete njezine i sve obaveze njezine koje su na njoj; on ih je potvrdio jer joj nije ništa rekao onoga dana kad je za njih čuo. (15) Ali ako ih on uistinu poništi nakon što za njih čuje, neka onda on ponese krivnju njezinu."
(16) To su zakoni koje je Jahve Mojsiju zapovjedio o odnosu između čovjeka i žene njegove, i između oca i kćeri njegove dok je ona u mladosti i u kući oca svoga.

Pokolj Midjana

31 Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Osveti se žestoko Midjancima za sinove Israilove; a poslije toga pridružit ćeš se precima svojim."
(3) Mojsije progovori narodu i reče: "Naoružajte svoje ljude za rat, da na Midjan krenu i izvrše osvetu Jahvinu nad Midjanom. (4) Hiljadu iz svakog plemena od svih plemena Israilovih vi u rat pošaljite." (5) Tako se od hiljada Israilovih opremi po hiljada iz svakog plemena: dvanaest hiljada naoružanih za rat. (6) Mojsije ih posla u rat, hiljadu iz svakog plemena, i Pinhasa, sina svećenika Eleazara, sa svetim posudama i trubama za uzbunu u rukama njegovim.
(7) Tako oni povedoše rat protiv Midjana, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio, i oni sve muškarce pobiše. (8) Pobiše, uz ostale ubijene, kraljeve midjanske: Evija, Rekema, Sura, Hura i Rebu, pet kraljeva midjanskih; a mačem posjekoše i Bileama, sina Beorova. (9) Sinovi Israilovi zarobiše žene midjanske i djecu njihovu; i svu krupnu stoku njihovu i svu sitnu stoku njihovu i sva dobra

njihova oni zaplijeniše. (10) Onda oni spališe sve gradove njihove u kojima su živjeli i sve tabore njihove. (11) Uzeše sav plijen i svu lovinu, i od ljudi i od životinja. (12) Dovedoše zarobljene, lovinu i plijen Mojsiju i svećeniku Eleazaru i zajednici sinova Israilovih u tabor u ravnicama moapskim, koje su uz Jordan, prema Jerihonu.
(13) Mojsije, svećenik Eleazar i svi poglavari zajednice iziđoše im ususret izvan tabora. (14) Mojsije bijaše ljut na zapovjednike vojske, zapovjednike hiljada i zapovjednike stotina, koji se bjehu vratili iz ratne službe. (15) I Mojsije im reče: "Jeste li poštedjeli sve žene? (16) Eto, te su navele sinove Israilove, po savjetu Bileamovu, da zgriješe prema Jahvi u slučaju Peora, pa je zajednicu Jahvinu pomor zadesio. (17) Zato pobijte svu mušku djecu i pobijte sve žene koje muškarca poznaše s njim liježući. (18) Ali sve djevojke koje muškarca ne poznaše s njim liježući sačuvajte za se. (19) I taborujte sedam dana izvan tabora; svi vi koji ste koga ubili i koji ste kojeg ubijenog dotakli očistite se, vi i zarobljenici vaši, trećeg i sedmog dana. (20) Očistite svaku haljinku i svaku stvar od kože i sve što je od kostrijeti napravljeno i sve predmete od drveta."
(21) Onda svećenik Eleazar reče ratnicima koji su u boju bili: "Ovo je zakonska odredba koju je Jahve Mojsiju zapovjedio: (22) samo zlato i srebro, bronzu, gvožđe, kalaj i olovo, (23) sve što može vatru podnijeti, vi kroz vatru provucite, pa će to čisto biti, ali se to još mora vodom čišćenja očistiti. A sve što ne može vatru podnijeti vi kroz vodu provucite. (24) I haljine svoje sedmoga dana vi operite, pa se očistite; a poslije toga smijete ući u tabor."

Podjela plijena

(25) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (26) "Ti i svećenik Eleazar i glave kuća očinskih u zajednici prebrojte plijen koji je zarobljen, i od ljudi i od stoke; (27) i podijelite plijen između ratnika koji su išli u boj i sve ostale zajednice. (28) Udarite ratnicima koji su išli u boj danak za Jahvu, po jedno od svakih pet stotina, od ljudi, goveda, magaraca ili brava; (29) uzmite to od njihove polovice pa podajte svećeniku Eleazaru, kao žrtvu[48] Jahvi. (30) Od polovice sinova Israilovih uzmite po jedno od svakih pedeset, od ljudi, goveda, magaraca i brava, od svih životinja, pa ih podajte levijevcima, koji se staraju o obitavalištu Jahvinom." (31) Mojsije i svećenik Eleazar učiniše baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(32) A dobiti što je preostala od plijena koji su ratnici zaplijenili bilo je: šest stotina sedamdeset i pet hiljada brava, (33) sedamdeset i dvije hiljade goveda, (34) šezdeset i jedna hiljada magaraca, (35) a od ljudi, od žena koje nikad nisu poznale muškarca s njim liježući, svih osoba bijaše trideset i dvije hiljade. (36) Polovica, dio koji je pripao onima koji su išli u rat, iznosila je: tri stotine trideset i sedam hiljada i pet stotina brava – (37) a danak Jahvi bio je šest stotina i sedamdeset i pet brava – (38) i trideset i šest hiljada goveda, od kojih je danak Jahvi bio sedamdeset i dvoje goveda; (39) i trideset hiljada i pet stotina magaraca, od kojih je danak Jahvi bio šezdeset i jedan magarac; (40) i šesnaest hiljada ljudi, od kojih je danak Jahvi bio trideset i dvije osobe. (41) Danak, Jahvinu žrtvu[49], Mojsije dade svećeniku Eleazaru, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(42) A polovica koja je pripala sinovima Israilovim, što ju je Mojsije odvojio od ljudi koji su išli u rat – (43) polovica koja je pripala zajednici iznosila je: tri stotine trideset i sedam hiljada i pet stotina brava, (44) i trideset i šest hiljada goveda, (45) i trideset hiljada i pet stotina magaraca, (46) a ljudi je bilo šesnaest hiljada. (47) I od polovice koja je pripala sinovima Israilovim Mojsije uze po jedno od svakih pedeset, i od ljudi i od stoke, i dade ih levijevcima, koji su se starali za obitavalište Jahvino, baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(48) Potom zapovjednici koji su bili nad hiljadama u vojsci, zapovjednici hiljada i zapovjednici stotina, priđoše Mojsiju (49) pa mu rekoše: "Tvoje su sluge popisale ratnike koji su pod našim zapovjedništvom, i nijedan nam čovjek ne manjka. (50) Tako smo mi donijeli na dar Jahvi ono što je svaki čovjek našao: zlatnine – halke i narukvice, pečatno prstenje, naušnice i ogrlice, da za se okajanje pred Jahvom učinimo."
(51) Mojsije i svećenik Eleazar uzeše od njih zlato, sve vrste izrađenih predmeta. (52) Sveg zlata od dara što ga oni Jahvi prinesoše, od zapovjednika hiljada i zapovjednika stotina, bijaše šesnaest hiljada i sedam stotina i pedeset šekela. (53) Ratnici su već bili uzeli plijen, svaki čovjek za se. (54) Tako

[48] Ili žrtvu podizanicu.

[49] Ili žrtvu podizanicu.

Mojsije i svećenik Eleazar uzeše zlato od zapovjednika hiljada i stotina pa ga donesoše u čador sastanka kao spomen sinovima Israilovim pred Jahvom.

Rubenovci i Gadovci u Gileadu

32 Sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi imađahu mnogo stoke, preko mjere. Zato, kad vidješe jazerovsku zemlju i zemlju gileadovsku, kako je ona mjesto koje je zbilja pogodno za stoku, (2) sinovi Gadovi i sinovi Rubenovi dođoše pa progovoriše Mojsiju i svećeniku Eleazaru i poglavarima zajednice te rekoše: (3) "Atarot, Dibon, Jazer, Nimra, Hešbon, Eleale, Sebam, Nebo i Beon, (4) zemlja koju je Jahve osvojio pred zajednicom Israilovom, zemlja je za stoku, a sluge tvoje stoku imaju." (5) Oni rekoše: "Ako smo stekli blagonaklonost u očima tvojim, neka se ova zemlja slugama tvojim u posjed dade; ne vodi nas preko Jordana."
(6) Ali Mojsije reče sinovima Gadovim i sinovima Rubenovim: "Zar će braća vaša u rat ići, a vi sami ovdje sjedjeti? (7) I zašto uzdržavate srca sinova Israilovih da ne idu prijeko u zemlju koju im je Jahve dao? (8) Tako su uradili i očevi vaši kad sam ih ja poslao iz Kadeš Barnee da vide zemlju. (9) Jer kad se popeše do doline eškolske i zemlju ugledaše, oni uzdržanost u srcima sinova Israilovih probudiše, pa oni ne otiđoše u zemlju koju im je Jahve dao. (10) Zato toga dana srdžba Jahvina planu i on se zakle riječima: (11) 'Niko od ljudi što su izišli iz Egipta, od dvadeset godina starosti pa nadalje, neće vidjeti zemlju što sam je ja obrekao Abrahamu, Izaku i Jakovu, zato što me nisu potpuno slijedili, (12) osim Kaleba, sina Jefunea Kenižanina, i Ješue, sina Nunova, jer oni Jahvu potpuno slijeđahu.' (13) Tako se Jahvina srdžba rasplamsa na Israila, i on dade da oni lutaju pustinjom četrdeset godina, sve dok se ne zatrije sav naraštaj onih koji su činili zlo u očima Jahvinim. (14) A gle, vi, naraštaju grešnika, ustajete umjesto očeva svojih da još više raspalite plamen Jahvine srdžbe na Israila. (15) Ako se okrenete i ne budete ga slijedili, on će ih opet u pustinji ostaviti, i vi ćete sav ovaj narod uništiti."
(16) Onda mu oni priđoše i rekoše: "Mi ćemo ovdje napraviti torove za stoku svoju i gradove za nejač svoju; (17) a mi sami spremni smo uzeti oružje u ruke i ići pred sinovima Israilovim, sve dok ih ne dovedemo na njihovo mjesto, dok naša nejač, zbog stanovnika ove zemlje, bude živjela u gradovima utvrđenim. (18) Mi se nećemo vratiti domovima svojim sve dok svaki od sinova Israilovih ne zadobije baštinu svoju. (19) Mi nećemo uzimati baštine s njima s onu stranu Jordana i još dalje jer je nama baština dopala s ovu stranu Jordana, na istoku."
(20) Mojsije im reče: "Ako ćete tako uraditi, ako ćete pred Jahvom za rat u ruke oružje uzeti – (21) kad svi vi naoružani pred Jahvom Jordan prijeđete, dok on ispred sebe ne rastjera neprijatelje svoje, (22) i kad zemlja bude pred Jahvom pokorena, tad ćete se vi vratiti i biti oslobođeni obaveze prema Jahvi i prema Israilu, i ova će zemlja postati posjed vaš pred Jahvom. (23) Ali ako tako nećete učiniti, pa vi ste prema Jahvi zgriješili, i budite sigurni da će vas grijeh vaš stići. (24) Pravite sami gradove za nejač svoju i torove za stada svoja, i radite onako kako su vam usta govorila."
(25) Sinovi Gadovi i sinovi Rubenovi progovoriše Mojsiju i rekoše: "Sluge će tvoje učiniti onako kako gospodar naš zapovijeda. (26) Naša djeca, žene naše, stoka naša i sve naše blago neka budu ovdje u gradovima gileadskim, (27) a sluge tvoje, svako ko je za rat naoružan, poći će pred Jahvom prijeko u boj, baš onako kako gospodar naš kaže."
(28) Tako Mojsije izda naredbu za njih svećeniku Eleazaru i Ješui, sinu Nunovu, i poglavarima u plemenima sinova Israilovih. (29) Mojsije im reče: "Ako sinovi Gadovi i sinovi Rubenovi, svako ko je naoružan za boj, budu prešli s vama Jordan pred Jahvom, pa zemlja pred vama bude pokorena, onda im vi u posjed dajte zemlju gileadsku; (30) ali ako oni ne budu s vama prešli naoružani, neka im pripadnu posjedi među vama u zemlji kanaanskoj."
(31) Sinovi Gadovi i sinovi Rubenovi uzvratiše i rekoše: "Onako kako je Jahve rekao slugama tvojim, tako ćemo mi učiniti. (32) Mi ćemo sami naoružani pred Jahvom u zemlju kanaansku prijeći, a posjed naš baštinski s ove strane Jordana neka ostane."
(33) Tako Mojsije dade njima, sinovima Gadovim i sinovima Rubenovim i polovici plemena Jozefova sina Manašea, kraljevstvo Sihona, kralja Amorejaca, i kraljevstvo Oga, kralja Bašana, zemlju s gradovima njezinim omeđenim, gradove u okolnoj zemlji. (34) Sinovi Gadovi sagradiše Dibon, Atarot, Aroer, (35) Atrot-Šofan, Jazer, Jogbehu, (36) Bet-Nimru i Bet-Haran, gradove utvrđene, i torove za stada. (37) Sinovi Rubenovi sagradiše Hešbon,

Elealu, Kirjatajim, (38) Nebo, Baal-Meon – imena su izmijenjena – i Sibmu, i oni preimenovaše gradove koje sagradiše. (39) Sinovi Makira, sina Manašeova, otiđoše u Gilead, zauzeše ga i oteše posjede Amorejcima koji bijahu u njemu. (40) Mojsije dade Gilead Makiru, sinu Manašeovu, te se on u njemu nastani. (41) Jair, potomak Manašeov, otiđe i zauze sela njegova pod čadorima i prozva ih Havot-Jair[50]. (42) Nobah otiđe i zauze Kenat i sela njegova te ga po imenu svome prozva Nobah.

Pregled putovanja od Egipta do Jordana

33 Ovo su puti sinova Israilovih kojima oni iziđoše iz zemlje egipatske po vojskama svojim, pod rukom Mojsijevom i Aronovom. (2) Mojsije je bilježio mjesta odakle su oni kretali na putovanja svoja po zapovijedi Jahvinoj, a ovo su putovanja njihova po mjestima odakle su kretali. (3) Krenuli su na put iz Ramsesa u prvome mjesecu, petnaesti dan prvoga mjeseca; sutradan poslije Pesaha sinovi Israilovi slavodobitno krenuše pred očima svih Egipćana, (4) dok su Egipćani pokopavali sve svoje prvjence što ih je Jahve među njima bio usmrtio. Jahve je još i bogovima njihovim presudio.
(5) Onda sinovi Israilovi otputovaše iz Ramsesa i utaboriše se u Sukotu. (6) Iz Sukota otputovaše i utaboriše se u Etamu, koji je na rubu pustinje. (7) Otputovaše iz Etama i vratiše se u Pi-Hahirot, koji je prema Baal-Sefonu, i utaboriše se pred Migdolom. (8) Iz Pi-Hahirota krenuše na put i posred mora prođoše u pustinju; tri su dana išli pustinjom Etam te se utaborili u Mari. (9) Iz Mare se zaputiše i dođoše u Elim; a u Elimu bješe dvanaest vrela i sedamdeset stabala palmi, i tu se oni utaboriše. (10) Otputovaše iz Elima i utaboriše se pored Trstenog mora. (11) Zaputiše se od Trstenog mora i utaboriše se u pustinji Sin. (12) Iz pustinje Sin krenuše na put i utaboriše se u Dofki. (13) Otputovaše iz Dofke i utaboriše se u Alušu. (14) Zaputiše se iz Aluša i utaboriše se u Refidimu; a tamo narod nije imao vode da pije. (15) Otputovaše iz Refidima i utaboriše se u pustinji Sinajskoj.
(16) Zaputiše se iz pustinje Sinajske i utaboriše se u Kibrot-Hataavi. (17) Otputovaše iz Kibrot-Hataave i utaboriše se u Hacerotu. (18) Zaputiše se iz Hacerota i utaboriše se u Ritmi. (19) Otputovaše iz Ritme i utaboriše se u Rimon-Perecu. (20) Zaputiše se iz Rimon-Pereca i utaboriše se u Libni. (21) Otputovaše iz Libne i utaboriše se u Risi. (22) Zaputiše se iz Rise i utaboriše se u Kehelati. (23) Otputovaše iz Kehelate i utaboriše se na Šeferskoj gori. (24) Zaputiše se sa Šeferske gore i utaboriše se u Haradi. (25) Otputovaše iz Harade i utaboriše se u Makhelotu. (26) Zaputiše se iz Makhelota i utaboriše se u Tahatu. (27) Otputovaše iz Tahata i utaboriše se u Tarahu. (28) Zaputiše se iz Taraha i utaboriše se u Mitki. (29) Otputovaše iz Mitke i utaboriše se u Hašmoni. (30) Zaputiše se iz Hašmone i utaboriše se u Moserotu. (31) Otputovaše iz Moserota i utaboriše se u Bene-Jaakanu. (32) Zaputiše se iz Bene-Jaakana i utaboriše se u Hor-Hagidgadu. (33) Otputovaše iz Hor-Hagidgada i utaboriše se u Jotbati. (34) Zaputiše se iz Jotbate i utaboriše se u Abroni. (35) Otputovaše iz Abrone i utaboriše se u Ecion-Geberu. (36) Zaputiše se iz Ecion-Gebera i utaboriše se u pustinji Sin, to jest u Kadešu. (37) Otputovaše iz Kadeša i utaboriše se na Horskoj gori, na međi zemlje edomske.
(38) Potom se svećenik Aron pope na Horsku goru na zapovijed Jahvinu i umrije tamo četrdesete godine nakon što sinovi Israilovi iziđoše iz zemlje egipatske, prvi dan petoga mjeseca. (39) Aronu je bilo stotinu dvadeset i tri godine kad je umro na gori Horskoj.
(40) Kanaanac kralj Arada, koji je živio u Negebu u zemlji kanaanskoj, čuo je za dolazak sinova Israilovih.
(41) Potom se oni zaputiše s Horske gore i utaboriše se u Calmoni. (42) Otputovaše iz Calmone i utaboriše se u Punonu. (43) Zaputiše se iz Punona i utaboriše se u Obotu. (44) Otputovaše iz Obota i utaboriše se u Ije-Abarimu, na međi moapskoj. (45) Zaputiše se iz Ijima i utaboriše se u Dibon-Gadu. (46) Otputovaše iz Dibon-Gada i utaboriše se u Almon-Diblatajimu. (47) Zaputiše se iz Almon-Diblatajima i utaboriše se u gorama Abarimskim, pred Nebom. (48) Otputovaše s gora Abarimskih i utaboriše se u ravnicama moapskim kod Jordana prema Jerihonu. (49) Utaborili su se kod Jordana, od Bet-Ješimota pa sve do Abel-Šitima u ravnicama moapskim.

Propisi o zaposjedanju zemlje

(50) Onda Jahve progovori Mojsiju u ravnicama moapskim kod Jordana prema Jerihonu i reče:

[50] Tj. sela, naselja ili gradovi Jairovi.

(51) "Govori sinovima Israilovim i reci im: Kad prijeđete preko Jordana u zemlju kanaansku, (52) istjerajte ispred sebe sve stanovnike zemlje te, i uništite sve njihove kamenove s likom, i uništite sve njihove kumire salivene, i razorite sva njihova svetišta na uzvisinama; (53) i zaposjednite zemlju te se u njoj nastanite, jer sam vam ja dao tu zemlju da je zaposjednete. (54) Zemlju ćete podijeliti žrijebom po porodicama svojim; brojnijima dajte više baštine, a onima kojih je manje manje baštine dajte. Kako god kome padne žrijeb, to neka je njegovo. A baštinu ćete dobijati po plemenima očeva svojih. (55) A ako stanovnike zemlje ispred sebe ne istjerate, onda će se desiti da će oni koje od njih pustite da ostanu biti trnje u očima vašim i bodljike u bokovima vašim, i oni će vam zadavati muke u zemlji u kojoj živite; (56) i onako kako kanim postupiti s njima, tako ću ja s vama postupiti."

Kanaanske međe

34 Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (2) "Zapovjedi sinovima Israilovim i reci im: Kad uđete u zemlju kanaansku – to je zemlja koja će vama u baštinu pripasti, zemlja kanaanska s međama svojim. (3) Vaša južna strana pružat će se od Sinske pustinje uz Edom, a vaša južna međa protezat će se od kraja Slanoga mora[51] na istoku. (4) Onda će vam međa skretati s juga prema strmini akrabimskoj i nastavljati se do Sina, a kraj će joj biti južno od Kadeš-Barnee; i ona će dopirati do Hasaradara i nastavljat će se do Acmona. (5) Iz Acmona će međa skretati prema potoku egipatskom, a kraj će joj biti na moru.
(6) A zapadnu među – imat ćete Veliko more[52], to jest obalu njegovu; to će vam biti zapadna međa. (7) A ovo će vam biti međa sjeverna: povucite crtu od Velikog mora do Horske gore. (8) Povucite crtu od Horske gore do Lebo-Hamata, a kraj međe neka bude u Cedadu; (9) i neka međa ide dalje do Zifrona, i neka joj kraj bude u Hacarenanu. To će vam biti sjeverna međa.
(10) Za svoju istočnu među povucite još crtu od Hacarenana do Šefama, (11) a od Šefama međa će silaziti do Rible istočno od Ajina; i međa će se spuštati i dopirat će do istočne strane Kineretskog jezera. (12) I međa će silaziti do Jordana, a kraj će joj biti na Slanome moru. To će vam biti zemlja sa svojim međama naokolo."
(13) Tako Mojsije zapovjedi sinovima Israilovim govoreći: "Ovo je zemlja koju ćete žrijebom među sobom u posjed razdijeliti, za koju je Jahve zapovjedio da je dobije devet plemena i polovina desetog plemena. (14) Jer pleme sinova Rubenovih dobilo je svoje po kućama očeva svojih, i pleme sinova Gadovih po kućama očeva svojih, i pola plemena Manašeova dobilo je posjed svoj. (15) Dva plemena i polovina trećega dobili su posjed svoj s onu stranu Jordana prema Jerihonu, na istoku, prema strani na kojoj sunce izlazi."
(16) Onda Jahve progovori Mojsiju i reče: (17) "Ovo su imena ljudi koji će vam zemlju u baštinu podijeliti: svećenik Eleazar i Ješua, sin Nunov. (18) Uzmi po jednog poglavara iz svakog plemena za podjelu zemlje u baštinu. (19) Ovo su imena tih ljudi: od plemena Jehudina, Kaleb, sin Jefuneov; (20) od plemena sinova Šimonovih, Šamuel, sin Amihudov; (21) od plemena Benjaminova, Elidad, sin Kislonov; (22) od plemena sinova Danovih, poglavar Buki, sin Joglijev. (23) Od sinova Jozefovih: od plemena sinova Manašeovih, poglavar Haniel, sin Efodov; (24) od plemena sinova Efrajimovih, poglavar Kemuel, sin Šiftanov; (25) od plemena sinova Zebulunovih, poglavar Elicafan, sin Parnakov; (26) od plemena sinova Isakarovih, poglavar Paltiel, sin Azanov; (27) od plemena sinova Ašerovih, poglavar Ahidud, sin Šelomijev; (28) od plemena sinova Naftalijevih, poglavar Pedahel, sin Amihudov."
(29) To su oni kojima je Jahve zapovjedio da sinovima Israilovim podijele baštinu u zemlji kanaanskoj.

Levijevski gradovi

35 Jahve progovori Mojsiju u ravnicama moapskim kod Jordana prema Jerihonu i reče: (2) "Zapovjedi sinovima Israilovim da od baštine koju posjeduju daju levijevcima gradove da u njima žive; i podajte levijevcima pašnjake oko gradova. (3) Neka gradovi budu njihovi da u njima žive; a pašnjaci njihovi neka budu za njihova goveda i za stoku njihovu i za sve životinje njihove."
(4) "Pašnjaci oko gradova što ćete ih vi levijevcima dati neka se protežu od gradskih zidina pa naizvan hiljadu aršina naokolo. (5) I k tome još izvan grada na istočnoj strani izmjerite dvije hiljade aršina, i na južnoj strani dvije hiljade aršina, i na zapadnoj

[51] Tj. Mrtvoga mora.

[52] Tj. Sredozemno more.

strani dvije hiljade aršina, i na sjevernoj strani dvije hiljade aršina, s gradom u sredini. To neka im budu pašnjaci za gradove."

Gradovi utočišta

(6) "Od gradova što ćete ih dati levijevcima neka šest budu gradovi utočišta, koje ćete vi dati da ubojica u njih može umaći; a pored njih predajte još četrdeset i dva grada. (7) Svih gradova što ćete ih dati levijevcima neka bude četrdeset i osam, zajedno s pašnjacima njihovim. (8) A gradove koje ćete dati iz posjeda sinova Izrailovih – uzmite više od onih koji imaju više, a manje uzmite od onih koji imaju manje; neka svako dadne levijevcima neke svoje gradove srazmjerno posjedu svome što ga je dobio u baštinu."
(9) Potom Jahve progovori Mojsiju i reče: (10) "Govori sinovima Izrailovim i reci im: Kad prijeđete preko Jordana u zemlju kanaansku, (11) onda sebi odaberite gradove da vam budu gradovi utočišta, da ubojica koji je nehotice koga ubio može tamo umaći. (12) Ti gradovi neka vam budu utočište od osvetnika, da ubojica ne umre dok ne stane na sud pred zajednicu."
(13) "Gradovi koje ćete dati neka vam budu šest gradova utočišta. (14) Dajte tri grada s one strane Jordana i tri grada u zemlji kanaanskoj; neka oni budu gradovi utočišta. (15) Tih šest gradova neka budu utočište sinovima Izrailovim, i strancu i došlacu među njima, da svako ko nehotice ubije neku osobu može tamo umaći."
(16) "Ali ako ko udari koga gvozdenim predmetom, pa ovaj umre, taj je uistinu ubojica; neka se ubojica zacijelo smakne. (17) Ako ga udari kamenom iz ruke od kojega ovaj može poginuti, pa ovaj umre, on je uistinu ubojica; neka se ubojica zacijelo smakne. (18) Ili ako ga udari drvenim predmetom iz ruke od kojega bi ovaj mogao umrijeti, pa ovaj umre, on je uistinu ubojica; neka se ubojica zacijelo smakne. (19) Neka sam krvni osvetnik smakne ubojicu; neka ga smakne kad ga sretne. (20) Ako ko koga gurne iz mržnje ili baci nešto na nj iz zasjede, pa ovaj umre, (21) ili ako
ga u neprijateljstvu udari rukom, pa ovaj umre, onaj koji ga je udario neka se zacijelo smakne, on je ubojica; krvni osvetnik neka smakne ubojicu kad ga sretne."
(22) "Ali ako ga slučajno gurne, ne u neprijateljstvu, ili baci nešto na nj, ali ne iz zasjede, (23) ili obori što od kamena od čega se može poginuti, ne vidjevši da je to palo na nj, pa ovaj umre, a on mu nije bio neprijatelj niti mu je zlo želio, (24) neka onda zajednica presudi između ubojice i krvnog osvetnika po ovim propisima. (25) Neka zajednica izbavi ubojicu iz ruku krvnog osvetnika, i neka ga zajednica vrati u njegov grad utočišta u koji je bio umakao; i neka on u njemu živi sve do smrti velikog svećenika koji je svetim uljem pomazan. (26) Ali ako ubojica ikad prijeđe granicu grada svoga utočišta u koji je umakao, (27) pa ga krvni osvetnik nađe izvan granice njegova grada utočišta, te krvni osvetnik ubije ubojicu, on neće biti kriv za krvoproliće, (28) jer ovaj je trebao ostati u svom gradu utočišta sve do smrti velikog svećenika. A poslije smrti velikog svećenika neka se ubojica vrati na zemlju koja je u posjedu njegovu."
(29) "Neka vam to budu zakonske odredbe kroz naraštaje vaše u svim prebivalištima vašim."
(30) "Ako ko ubije koga, neka se ubojica smakne na dokaz svjedokâ, ali nijedna osoba ne smije se smaknuti na svjedočenje jednog svjedoka."
(31) "K tome, ne uzimajte otkupninu za život ubojice koji zaslužuje smrt, nego neka on zacijelo smaknut bude. (32) Ne uzimajte otkupninu za onoga koji je pobjegao u svoj grad utočište, da bi se on mogao vratiti da živi na zemlji svojoj prije smrti svećenika."
(33) "Zato ne prljajte zemlju u kojoj ste; jer krv prlja zemlju, i ne može se okajanje za zemlju učiniti za krv što je na njoj prolivena, osim krvlju onoga koji ju je prolio. (34) Ne skrnavite zemlju u kojoj živite, usred koje ja boravim; jer ja, Jahve, boravim među sinovima Izrailovim."

Baština udatih žena

36 Tad glave u kućama očeva od porodice sinova Gileada, sina Makira, sina Manašea, od porodica sinova Jozefovih, priđoše i progovoriše pred Mojsijem i pred poglavarima, glavama u kućama očeva sinova Izrailovih, (2) rekavši: "Jahve je zapovjedio našemu gospodaru da sinovima Izrailovim zemlju u baštinu žrijebom dade, i našemu je gospodaru od Jahve zapovjeđeno da baštinu našeg brata Celofhada dade kćerima njegovim. (3) Ali ako se one udaju za nekog od sinova iz drugih plemena sinova Izrailovih, njihova će se baština uzeti iz baštine očeva naših i dodat će se baštini plemena kojem one budu pripadale; tako će ona

biti uzeta iz baštine koja je nama dodijeljena. (4) Kad dođe jubilej sinova Israilovih, onda će se baština njihova dodati baštini plemena kojem one budu pripadale; tako će baština njihova biti uzeta iz baštine plemena naših očeva."
(5) Potom Mojsije, po riječi Jahvinoj, zapovjedi sinovima Israilovim i reče: "Pleme sinova Jozefovih pravo govori. (6) Evo šta je Jahve zapovjedio za kćeri Celofhadove: 'Neka se one udaju za onoga koji je dobar u očima njihovim; samo one se moraju udati u porodicu plemena oca svoga.' (7) Baština sinova Israilovih ne smije se prenositi s plemena na pleme; jer svaki sin Israilov mora se držati baštine plemena očeva svojih. (8) Svaka kći koja dođe u posjed baštine nekog od plemena Israilovih neka se uda za nekoga iz porodice od plemena oca svoga, tako da svaki sin Israilov posjeduje baštinu očeva svojih. (9) Tako se baština neće prenositi s jednog plemena na drugo, jer svako pleme sinova Israilovih mora se držati baštine svoje."
(10) Baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio, tako kćeri Celofhadove učiniše. (11) Mahla, Tirca, Hogla, Milka i Noa, kćeri Celofhadove, udaše se za sinove amidža svojih. (12) One se udaše u porodice sinova Manašea, sina Jozefova, i njihova baština ostade u plemenu porodice oca njihova.
(13) To su zapovijedi i propisi koje je Jahve po Mojsiju dao sinovima Israilovim u ravnicama moapskim kod Jordana prema Jerihonu.

PONOVLJENI ZAKON

Suština ove knjige pripisuje se proroku Mojsiju, uz neznatne dodatke (tj. 1:1–5 i poglavlje 34), prema posljednjoj redakciji. Naslov Ponovljeni zakon, poput drugih naslova Petoknjižja, ne dolazi iz izvornog hebrejskog teksta, nego iz *Septuaginte*.
Situacija opisana u Ponovljenom zakonu nije se promijenila od tada pa do kraja Popisa.
Israilci su na teritoriji Moaba (oblast gdje se rijeka Jordan ulijeva u Crno more), čekaju da uđu u Obećanu zemlju. Mojsije je veoma star, blizu smrti. Prisjeća se kako je Bog postupao prema njemu i Israilcima. Prenosi vođstvo na Ješuu i drži svoj posljednji govor narodu pred ulazak u Obećanu zemlju. On ističe zakone koji su tada bili posebno nužni i potiče svoj narod da ostane vjeran Jahvi. Ponovljeni zakon je zabilježio Mojsijeva završna djela i dostojan je zaključak Petoknjižja. Isto tako služi kao uvod u Ješuu i knjige koje slijede.
Značajno je reći da Mojsiju, koji donosi Božiji zakon Israilu, Bog nije dopustio da uvede Israilićane u Obećanu zemlju, zemlju spasa i počinka (3:20). Ta privilegija data je Ješui (hebr. Jehošua, što znači: Jahve spasava); grčki oblik ovog imena je Isus. Riječ je o Pomazaniku Isusu, koji donosi svome narodu dublje spasenje i mir.

Israilci napuštaju goru Horeb

1 Ovo su riječi što ih je Mojsije progovorio svem
Israilu s onu stranu Jordana u pustinji, u Arabi prema Sufu, između Parana i Tofela, Labana, Hacerota i Dizahaba. (2) Od Horeba preko Seirske gore do Kadeš-Barnee jedanaest je dana. (3) Četrdesete godine, prvi dan jedanaestoga mjeseca[1], Mojsije progovori djeci Israilovoj – sve onako kako mu Jahve za njih bijaše zapovjedio – (4) nakon što je porazio Sihona, kralja amorejskoga, koji je živio u Hešbonu, i Oga, kralja bašanskoga, koji je živio u Aštarotu i Edreju. (5) S onu stranu Jordana, u zemlji moapskoj, stade Mojsije razlagati ovaj Zakon pa reče:
(6) Jahve, Bog naš, progovorio nam je na Horebu i rekao: "Dosta ste boravili u gori ovoj. (7) Okrenite se i na put krenite pa idite u brdoviti kraj Amorejaca i svim susjedima njihovim u Arabi, u brdima, u nizini, u Negebu, na obali morskoj, u zemlji kanaanskoj i libanonskoj, sve do velike rijeke, rijeke Eufrata. (8) Evo, ja sam ovu zemlju pred vas stavio; uđite i zaposjednite zemlju za koju se Jahve zakleo da će je dati očevima vašim – Abrahamu, Izaku i Jakovu, njima i potomcima njihovim poslije njih."

[1] Šebat, jedanaesti mjesec hebrejskoga kalendara; otprilike od sredine januara do sredine februara.

Mojsije imenuje poglavare

(9) Ja sam vam tada progovorio i rekao: "Ja vas ne mogu nositi sam. (10) Jahve, Bog vaš, umnožio vas je, i gle – danas vas je koliko i zvijezda na nebu. (11) Umnožio vas Jahve, Bog očeva vaših, hiljadu puta više nego što vas ima i blagoslovio vas, baš onako kako vam je i obećao! (12) Kako ću ja sam ponijeti vaš teret i breme vaše i neslogu vašu? (13) Izaberite mudre, razborite i iskusne ljude iz plemena svojih, a ja ću vam ih postaviti za poglavare." (14) Vi ste mi uzvratili i rekli: "To što veliš da se učini dobro je." (15) Tako sam ja uzeo poglavare vaših plemena, mudre i iskusne ljude, i postavio ih vama za glavare, predvodnike hiljada i stotina, pedesetina i desetina, i zapovjednike plemenima vašim.
(16) Potom sam ja u ono vrijeme naložio vašim sucima rekavši: "Poslušajte što je između braće vaše i sudite pravedno između čovjeka i brata njegova ili stranca koji je s njim. (17) Ne budite pristrani u suđenju; jednako saslušajte i maloga i velikoga. Ne bojte se ljudi, jer je sud Božiji. Slučaj koji vam je pretežak preda me iznesite, pa ću ga ja poslušati." (18) Ja sam vam u ono vrijeme zapovjedio sve što vam je činiti.

Narod šalje uhode

(19) Onda smo mi krenuli iz Horeba i prošli kroz svu tu golemu i strašnu pustinju što ste je vidje-

li putujući u brdoviti kraj Amorejaca, baš onako kako nam Jahve, Bog naš, bijaše zapovjedio; i stigli smo u Kadeš-Barneu. (20) Ja vam rekoh: "Došli ste u brdoviti kraj Amorejaca, koji će nam Jahve, Bog naš, dati. (21) Evo, Jahve, Bog tvoj, stavio je ovu zemlju preda te; ustani i zaposjedni je, kako ti je rekao Jahve, Bog očeva tvojih. Ne boj se i potišten ne budi."
(22) Tad ste mi svi prišli i rekli: "Pošaljimo ljude pred sobom da nam zemlju izvide i da nam jave kojim ćemo putem poći i u koje ćemo gradove doći."
(23) To mi se svidjelo, pa sam uzeo dvanaest vaših ljudi, po jednog čovjeka iz svakog plemena. (24) Oni otiđoše i uspeše se u brdoviti kraj pa dođoše u dolinu Eškolsku te je izvidješe. (25) Onda uzeše plodova zemlje te i nama ih dolje doniješe; i oni nam donesoše vijest i rekoše: "Ta zemlja što će nam je Jahve dati dobra je."
(26) Ali vi ne htjedoste gore poći, nego se pobuniste protiv zapovijedi Jahve, Boga svoga; (27) gunđali ste u čadorima svojim i govorili: "Jahve mrzi nas, pa nas je zato iz zemlje egipatske izveo da nas Amorejcima u ruke preda i da nas uništi. (28) Kamo gore da idemo? Braća naša oslabiše nam srca kad rekoše: 'Ti su ljudi veći i stasitiji nego mi; gradovi su veliki i sa zidinama do neba. A k tome, tamo još vidjesmo i sinove Anakove[2].'"
(29) Onda vam ja rekoh: "Ne budite užasnuti niti ih se bojte! (30) Sam Jahve, Bog vaš, koji ide pred vama, za vas će se boriti, baš onako kako je to za vas u Egiptu na vaše oči uradio, (31) i u pustinji, gdje si vidio kako te je Jahve, Bog tvoj, nosio, baš onako kako čovjek nosi sina svog, sav put koji ste prevalili pješice sve dok niste došli do ovog mjesta."
(32) Ali i pored svega vi se niste uzdali u Jahvu, Boga svoga, (33) koji ide putem pred vama da vam traži mjesto za tabor, u vatri noću, a u oblaku danju, da vam pokaže put kojim ćete poći.

Jahve kažnjava Israil

(34) Tad Jahve ču glasove vaše, pa se naljuti i zakle se riječima: (35) "Niko od ovih ljudi, ovoga zlog naraštaja, neće vidjeti dobru zemlju za koju sam se ja zakleo da ću je dati očevima vašim, (36) osim Kaleba, sina Jefuneova; on će je vidjeti, i njemu i sinovima njegovim ja ću dati zemlju na koju je on nogom zakoračio, jer je on do kraja Jahvu slijedio."
(37) Jahve je zbog vas i na mene bio ljut, pa je rekao: "Ni ti nećeš tamo ući. (38) Ješua, sin Nunov, koji te služi – on će tamo ući; ohrabri ga, jer će on povesti Israila da je naslijedi. (39) I još djeca vaša, za koju ste rekli da će plijen postati, i sinovi vaši koji danas ništa ne znaju o dobru i zlu tamo će ući, i ja ću je njima dati, pa će je oni zaposjesti. (40) A vi – vi se okrenite i zaputite se u pustinju prema Trstenome moru."

Israil poražen na Hormi

(41) Tad mi vi rekoste: "Mi smo zgriješili protiv Jahve; a ići ćemo gore i boriti se, baš onako kako nam je Jahve, Bog naš, zapovjedio." I svaki od vas bio se oružjem svojim ratnim opasao i mislio je kako je lahko uspeti se u kraj brdoviti.
(42) Ali Jahve meni reče: "Kaži im: Ne idite gore i ne borite se, jer ja nisam među vama, da vas neprijatelji vaši ne bi porazili."
(43) Tako sam vam ja govorio, ali vi niste htjeli slušati, nego ste se protiv zapovijedi Jahvine pobunili i drsko se ponijeli pa ste se u brda uspeli. (44) Amorejci, koji su živjeli u brdima tim, izišđoše na vas i gonjahu vas kao pčele, satirući vas od Seira do Horme. (45) Onda ste se vi vratili i plakali pred Jahvom, ali Jahve nije slušao glasa vašeg niti vam je uha okrenuo. (46) Tako ste vi u Kadešu ostali pozadugo, onoliko koliko ste tamo proveli.

Lutanje u pustinji

2 Onda se mi okrenusmo i zaputismo se u pustinju prema Trstenome moru, kako mi je Jahve rekao, i zadugo kružismo oko gore Seirske. (2) I Jahve mi progovori i reče: (3) "Dosta ste kružili oko ove gore. Okrenite na sjever, (4) pa oporuči narodu i reci: Proći ćete kroz područje braće svoje, sinova Ezavovih, koji žive u Seiru; oni će se vas bojati, ali vi dobro pazite, (5) pa ih ne izazivajte, jer vam ja neću dati nimalo njihove zemlje, ni stope, zato što sam goru Seirsku Ezavu u posjed dao. (6) Kupujte novcem od njih hranu da jedete, i od njih novcem kupujte vodu da pijete. (7) Jer Jahve, Bog tvoj, blagoslovio je tebe u svim djelima ruku tvojih; on je znao za tvoja lutanja ovom golemom pustinjom. Ovih je četrdeset godina Jahve, Bog tvoj, s tobom bio; ničega ti ponestalo nije."
(8) Tako mi prođosmo podalje od braće svoje, sinova Ezavovih, koji žive u Seiru, udaljivši se od

[2] Ratoboran narod.

puta u Arabu, odmičući se od Elata i od Ecjon-Gebera. I okrenusmo se i udarismo putem kroz pustinju Moapsku. (9) Onda mi Jahve reče: "Ne uznemiravaj Moapce i ne izazivaj ih na rat, jer ja ti neću nimalo zemlje njihove u posjed dati, zato što sam Ar sinovima Lotovim u posjed dao."
(10) Tamo su prije živjeli Emijci, narod velik, brojan i stasit poput Anakovaca. (11) Kao Anakovce, i njih uzimaju za Refaijce, ali ih Moapci zovu Emijcima. (12) Prije su u Seiru živjeli Horijci, ali ih sinovi Ezavovi lišiše imanja i pred sobom ih uništiše pa se nastaniše u mjestu njihovu, baš onako kako je Israil učinio zemlji posjeda svoga, koju im je Jahve dao.
(13) [I Jahve reče:] "Sad ustanite i prijeđite potok[3] Zered." Tako mi prijeđosmo potok Zered. (14) A vrijeme u kojem smo išli od Kadeš-Barnee pa sve dok nismo prešli potok Zered bijaše trideset i osam godina, sve dok nije nestalo sveg naraštaja ratnika iz tabora, kako im se Jahve bješe i zakleo. (15) K tome, ruka je Jahvina protiv njih bila da ih u taboru zatire sve dok ih svih ne nestade.
(16) I tako se desi, kad svih ratnika u narodu napokon nestade, (17) da mi Jahve progovori i reče: (18) "Danas prijeđi Ar, među moapsku. (19) Kad dođeš do sinova Amonovih, ne uznemiravaj ih i ne izazivaj ih, jer ti ja neću nimalo zemlje sinova Amonovih u posjed dati, zato što sam je sinovima Lotovim u posjed dao."
(20) I ona se uzima za zemlju Refaijaca; u njoj su prije živjeli Refaijci, ali ih Amonci zovu Zamzumijcima, (21) narod velik, brojan i stasit kao i Anakovci, ali ih Jahve uništi pred Amoncima, i oni ih lišiše imanja i nastaniše se u mjestu njihovu, (22) baš onako kako Jahve učini za sinove Ezavove, koji žive u Seiru, kad je pred njima uništio Horijce; oni ih lišiše imanja i nastaniše se u mjestu njihovu do dana današnjeg. (23) I Avijce koji su živjeli po selima sve do Gaze, Kaftorci, koji dođoše iz Kaftora[4], njih uništiše i nastaniše se u mjestu njihovu.

Israilci pobjeđuju kralja Sihona

(24) [I Jahve reče:] "Ustajte, na put krenite i prođite kroz dolinu Arnon. Gle, ja sam tebi u ruke Amorejca Sihona, kralja hešbonskoga, i zemlju njegovu predao; počni sa zaposjedanjem i u boju se ogledaj s njim. (25) Danas ću ja početi ugoniti strah i trepet od tebe u narode pod svim nebesima, koji će se, kad čuju glas o tebi, tresti i koje će zbog tebe tjeskoba obuzimati."
(26) Tako sam ja Sihonu, kralju hešbonskome, poslao glasnike iz pustinje Kedemot s riječima mira: (27) "Pusti me da prođem preko zemlje tvoje; ići ću samo glavnim putem; neću skretati ni desno ni lijevo. (28) Prodaj mi za novac hranu da mogu jesti, i daj mi za novac vodu da mogu piti, samo me pusti da prođem pješice – (29) baš kao što su mi to učinili sinovi Ezavovi, koji žive u Seiru, i Moapci, koji žive u Aru – dok ne prijeđem preko Jordana u zemlju koju nam daje Jahve, Bog naš."
(30) Ali Sihon, kralj hešbonski, ne htjede nas pustiti da prođemo preko zemlje njegove, jer mu Jahve, Bog tvoj, duh učini svojeglavim a srce tvrdokornim, da bi ga predao vama u ruke, kao što je i danas učinio. (31) Jahve mi reče: "Evo, ja sam ti počeo izručivati Sihona i zemlju njegovu. Počni s osvajanjem, da zaposjedneš zemlju njegovu."
(32) Onda Sihon, on i sav narod njegov, iziđe da se s nama ogleda u boju u Jahacu. (33) Jahve, Bog naš, predade ga nama, te ga mi potukosmo, zajedno sa sinovima njegovim i svim narodom njegovim. (34) Tako smo mi u ono vrijeme zauzeli sve gradove njegove i potpuno zatrli svaki grad u kojemu su bili ljudi, žene i djeca. Nikoga živa nismo ostavili. (35) Uzeli smo samo stoku kao plijen i plijen iz gradova koje smo zauzeli. (36) Od Aroera, što je na rubu doline Arnona, i grada što je u dolini pa sve do Gileada ne bješe nijednoga grada da pred nama izdrži; Jahve, Bog naš, sve ih je nama izručio. (37) Samo se nisi primicao zemlji sinova Amonovih, uz rijeku Jabok, i gradovima u brdima, i kamo god nam Jahve, Bog naš, bješe zapovjedio.

Još o osvojenim područjima

3 Potom se okrenusmo i pođosmo gore putem prema Bašanu, a Og, kralj bašanski, iziđe sa svim narodom svojim da se u Edreju ogleda s nama u boju. (2) Ali Jahve mi reče: "Ne boj ga se, jer sam ja njega i sav narod njegov i zemlju njegovu tebi u ruke predao; prema njemu postupi baš onako kako si postupio prema Sihonu, kralju amorejskome, koji je živio u Hešbonu."
(3) Tako je Jahve, Bog naš, i Oga, kralja bašanskoga, sa svim narodom njegovim, nama u ruke predao, i mi smo ga tukli sve dok mu niko nije u živo-

[3] Potok koji povremeno presušuje.

[4] Tj. Krit.

tu ostao. (4) U ono vrijeme zauzesmo sve gradove njegove; nije bilo nijednoga grada da im ga mi ne uzesmo: šezdeset gradova, sve područje argopsko, kraljevinu Ogovu u Bašanu. (5) Svi ti gradovi bijahu utvrđeni visokim zidinama, kapijama i rešetkama; a bilo je uz njih i mnoštvo neobzidanih sela. (6) Mi na njih prokletstvo svalismo, onako kako postupismo i sa Sihonom, kraljem hešbonskim, potpuno zatirući svaki grad u kojemu su bili ljudi, žene i djecu u svakome gradu. (7) Ali svu stoku i plijen iz gradova zaplijenismo.
(8) Tako smo mi u ono vrijeme uzeli zemlju iz ruku dvojice kraljeva amorejskih koji bijahu s onu stranu Jordana, od doline Arnona do gore Hermonske – (9) Cidonci Hermon zovu Sirjon, a Amorejci ga zovu Senir – (10) sve gradove na visoravni i sav Gilead i sav Bašan, sve do Salke i Edreja, gradove Ogova kraljevstva u Bašanu. – (11) Jer od preostalih Refaijaca ostade sam Og, kralj bašanski. Eto, krevet mu bijaše od gvožđa; još je u Rabi[5] sinova Amonovih; dug je devet aršina, a širok četiri aršina, prema običnom aršinu.
(12) Tako mi u ono vrijeme zaposjedosmo tu zemlju: sve od Aroera, što je uz dolinu[6] Arnon, i polovinu brdovitoga kraja gileadskog i gradove njegove dadoh Rubenovcima i Gadovcima. (13) Ostatak Gileada i sav Bašan, kraljevstvo Ogovo, dadoh polovini plemena Manašeova, sve područje argopsko. – A Bašan, on se zove zemljom Refaijaca. (14) Jair, potomak Manašeov, zauzeo je sve područje argopsko, sve do međe Gešurovaca i Maakinovaca, i ta mjesta bašanska nazvao po imenu svome Havot-Jair[7], kako se i danas zove. – (15) Makiru sam dao Gilead. (16) Rubenovcima i Gadovcima dao sam od Gileada do doline[8] Arnona – a sredinu doline kao među – i do rijeke[9] Jaboka, međe sinova Amonovih, (17) i Arabu, s Jordanom, kao među, od Kinereta pa sve do mora Arabskoga, Slanoga mora[10], podno obronaka Pisge na istoku.
(18) Onda sam vam ja u ono vrijeme zapovjedio: "Jahve, Bog vaš, dao vam je ovu zemlju da je zaposjednete; svi vi junaci prijeđite naprijed naoružani pred braćom svojom, sinovima Israilovim. (19) A žene vaše i djeca vaša i stoka vaša – a ja znam da vi imate mnogo stoke – neka ostanu u gradovima vašim koje sam vam ja dao, (20) sve dok Jahve braći vašoj kao i vama ne dade počinak, te i oni ne zaposjednu zemlju koju će Jahve, Bog vaš, dati njima s onu stranu Jordana. Onda vi možete vratiti svakoga čovjeka na posjed njegov koji sam vam ja dao."

Mojsije neće ući u Obećanu zemlju

(21) Ja sam u ono vrijeme zapovjedio Ješui i rekao: "Oči su tvoje vidjele sve što Jahve, Bog vaš, učini onoj dvojici kraljeva; tako će Jahve učiniti sa svim kraljevstvima što ćeš ih ti prijeći. (22) Ne bojte ih se, jer je Jahve, Bog vaš, onaj koji se za vas bori."
(23) U ono vrijeme ja zamolih Jahvu rekavši: (24) "O Gospode, Jahve, ti si počeo pokazivati slugi svome veličinu svoju i snažnu ruku svoju; ta ima li kojega boga na nebu ili na zemlji koji je kadar učiniti takve čini i moćna djela kakva su tvoja? (25) Pusti me, molim te, da prijeđem i vidim onu divnu zemlju što je s onu stranu Jordana, taj lijepi brdoviti kraj i Libanon."
(26) Ali Jahve zbog vas bijaše ljut na me, pa me ne htjede poslušati; Jahve mi reče: "Dosta! Ne govori mi više o tome. (27) Popni se na vrh Pisge i podigni oči svoje prema zapadu i sjeveru i jugu i istoku, i očima svojim razgledaj, jer ovaj Jordan ti nećeš prijeći. (28) Nego zaduži Ješuu i ohrabri ga i osnaži, jer će on na čelu ovoga naroda prijeko poći, i on će im u baštinu dati zemlju koju ćeš ti vidjeti." (29) Tako mi ostadosmo u dolini prema Bet-Peoru.

Poticaj Israilcima na pokornost Jahvi

4 Sada, Israile, poslušaj zakone i odredbe kojima vas ja učim da ih izvršavate, da biste živjeli i unišli pa zaposjeli zemlju koju vam Jahve, Bog očeva vaših, daje. (2) Ne dodajite ništa riječi koju vam ja zapovijedam niti od nje šta oduzimajte, tako ćete držati zapovijedi Jahve, Boga svoga, koje vam ja dajem. (3) Oči su vaše vidjele šta je Jahve učinio u slučaju Baal-Peora, jer svakoga ko je slijedio Baal-Peora – njega je Jahve, Bog tvoj, među vama zatro. (4) A vi koji ste se čvrsto držali Jahve, Boga svoga, danas ste živi, svi do jednoga.
(5) Eto, ja sam vas naučio zakonima i odredbama baš onako kako mi je Jahve, Bog moj, zapovjedio da ih vi vršite u zemlji u koju ulazite da je zapo-

[5] Raba je bila prijestonica Amonaca.

[6] Ili uvalu.

[7] Tj. Jairova Naselja.

[8] Ili uvale.

[9] Ili uvale.

[10] Tj. Mrtvoga mora.

sjednete. (6) Zato ih se držite i vršite ih, jer to je vaša mudrost i vaš razbor u očima narodâ koji će čuti sve ove odredbe i reći: "Zacijelo je ovaj veliki narod mudar i razborit narod." (7) Jer koji to veliki narod imade da mu je bog tako blizu kao što je nama Jahve, Bog naš, kad god ga zovnemo? (8) Ili koji to veliki narod imade da su mu zakoni i odredbe tako pravedne kao sav ovaj zakon što ga ja danas pred vas iznosim? (9) Samo, pazi na se i brižno čuvaj dušu svoju da ne zaboraviš stvari što su ih vidjele oči tvoje i da ti one ne odu iz srca ni u jednom danu života tvoga; nego pouči njima sinove svoje i unuke svoje. (10) Onoga dana kad si stajao pred Jahvom, Bogom svojim, na Horebu, kad je Jahve meni rekao: "Okupi mi narod, da im dam da čuju riječi moje, da nauče da me se boje sve dane koje na zemlji žive i da djecu svoju nauče" – (11) vi ste se primakli i stali podno gore, a na gori je do sred nebesa vatra plamtjela: tama, oblak i mrkli mrak. (12) Tad vam je Jahve ispred vatre progovorio; čuli ste zvuk glasova, ali niste vidjeli nikakva lika – samo glas. (13) Tako vam on objavi savez svoj koji vam je zapovjedio da ga vršite – Deset zapovijedi; on ih ispisa na dvije ploče kamene. (14) Jahve mi je u ono vrijeme zapovjedio da vas naučim zakonima i odredbama, da ih vršite u zemlji u koju ćete prijeći da je zaposjednete.

Opomena protiv višeboštva

(15) Zato se dobro čuvajte, jer vi niste vidjeli nikakva lika onoga dana kad vam je Jahve na Horebu ispred vatre progovorio, (16) da ne biste krivo postupili i pravili sebi klesana lika u obliku kakva kipa, nalik mušku ili žensku, (17) nalik kakvoj životinji što je na zemlji, nalik kakvoj krilatoj ptici što po nebu leti, (18) nalik bilo čemu što po zemlji puže, nalik bilo kojoj ribi što je u vodi pod zemljom, (19) i da ne digneš oči svoje prema nebu i ugledaš Sunce, Mjesec i zvijezde, svu vojsku nebesku, i da te oni odvrate pa da im se klanjaš i da im služiš, onima koje je Jahve, Bog tvoj, dodijelio svim narodima pod nebom cijelim. (20) A vas je Jahve uzeo i izvadio vas iz peći gvozdene, iz Egipta, da budete narod njegova posjeda, kao danas.
(21) I zbog vas se Jahve na me razljutio i zakleo se da ja neću prijeći Jordan i da neću ući u dobru zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, u baštinu daje. (22) Ja ću umrijeti u ovoj zemlji, ja neću prijeći Jordan, ali ćete vi prijeći i tu dobru zemlju zaposjesti. (23) Zato pazite da ne zaboravite savez Jahve, Boga svoga, koji je on s vama sklopio, i da sebi ne pravite klesana lika u bilo kojem obličju, što je Jahve, Bog tvoj, tebi zabranio. (24) Jer Jahve, Bog tvoj, vatra je proždrljiva, Bog ljubomoran.
(25) Kad izrodite djecu i djece djecu i kad već dugo u toj zemlji budete ostali i krivo postupali pa napravite klesani lik u bilo kojem obličju, čineći ono što je zlo u očima Jahve, Boga vašega, te ga na srdžbu izazovete – (26) ja pozivam nebo i zemlju da danas protiv vas posvjedoče da će vas zacijelo brzo nestati sa zemlje u koju preko Jordana idete da je zaposjednete; nećete na njoj dugo živjeti, nego ćete potpuno zatrti biti. (27) Jahve će vas po narodima razasuti, i malo će vas među narodima u koje vas Jahve odvede ostati. (28) Tamo ćete služiti bogovima, djelu ljudskih ruku, drvetu i kamenu, koji niti vide niti čuju, niti jedu niti mirišu. (29) I odonud ćeš ti tražiti Jahvu, Boga svoga, i naći ćeš ga ako ga budeš tražio svim srcem svojim i svom dušom svojom. (30) Kad budeš u nevolji i kad te sve ovo snađe, u posljednjim danima ti ćeš se vratiti Jahvi, Bogu svome, i poslušati njegov glas. (31) Jer Jahve, Bog tvoj, Bog je milostiv; on te neće iznevjeriti niti će te uništiti, i neće zaboraviti savez s očevima tvojim na koji im se zakleo.
(32) Zbilja, upitaj sada za dane stare što su prije tebe bili, od dana kad je Bog stvorio čovjeka na zemlji, je li se od jednoga do drugoga kraja nebesa išta slično ovoj velikoj stvari učinilo, i je li se išta takvo čulo? (33) Je li ijedan narod čuo glas Božiji da govori ispred vatre, kao što si ga ti čuo i živ ostao? (34) I je li ijedan bog pokušao otići i uzeti sebi jedan narod iz drugog naroda kušnjama, znamenjem i čudima i ratovima i čvrstom šakom i ispruženom rukom i strahotama velikim, kao što je Jahve, Bog vaš, na vaše oči u Egiptu za vas učinio. (35) Tebi je to pokazano da znaš da je Jahve Bog; nema drugoga osim njega. (36) On ti je dao da s nebesa čuješ glas njegov da bi te odgojio; i na zemlji on ti je dao da vidiš veliku vatru njegovu, i ti si ispred vatre riječi njegove čuo. (37) Zato što je on volio očeve tvoje, zato je on odabrao potomke njihove poslije njih. I on te je navlastito velikom moći svojom iz Egipta izveo, (38) izgoneći pred tobom narode veće i moćnije od tebe, da bi te uveo u zemlju njihovu i tebi je u baštinu dao, kao što je i danas. (39) Zato danas znaj i u srce primi da je samo Jahve Bog gore na nebu i dolje na zem-

lji; drugoga nema. (40) Zato drži zakone njegove i zapovijedi njegove koje ti danas dajem, da bude dobro tebi i djeci tvojoj poslije tebe, i da produljiš dane svoje na zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, zauvijek daje.

Gradovi utočišta

(41) Potom Mojsije izdvoji tri grada s onu stranu Jordana, na istoku, (42) da tamo može umaći ubojica koji je nehotice ubio bližnjega svoga, ne osjećajući prije toga mržnju prema njemu, da bježeći u jedan od ovih gradova živ ostane: (43) Becer u pustinji na visoravni za Rubenovce, Ramot u Gileadu za Gadovce i Golan u Bašanu za Manašeovce.

Božiji zakon

(44) A ovo je zakon što ga je Mojsije pred sinove Israilove stavio; (45) ovo su uvjeti saveza, zakoni i odredbe što ih je Mojsije sinovima Israilovim izrekao kad su oni iz Egipta izišli, (46) s one strane Jordana, u dolini prema Bet-Peoru, u zemlji Sihona, kralja amorejskoga, koji je živio u Hešbonu, kojeg su Mojsije i sinovi Israilovi potukli kad su iz Egipta izišli. (47) Oni su zaposjeli njegovu zemlju i zemlju Oga, kralja bašanskoga, dvojice kraljeva amorejskih s one strane Jordana, na istoku, (48) od Aroera, koji je na rubu potoka[11] Arnona, pa sve do gore Sirjonske – to jest Hermonske – (49) sa svom Arabom s onu stranu Jordana, na istoku, pa sve do Arabskoga mora, podno obronaka Pisge.

Deset zapovijedi

5 Onda Mojsije sazva sav Israil te im reče:
Čuj, Israile, zakone i odredbe koje vam ja danas u uši govorim, da ih naučite i brižljivo ih vršite. (2) Jahve, Bog naš, sklopio je savez s nama na Horebu. (3) Jahve nije sklopio taj savez s očevima našim, nego s nama, sa svima nama koji smo danas ovdje živi. (4) Jahve je govorio s vama licem u lice ispred vatre na gori; (5) a ja sam tada stajao između Jahve i vas da vam objavim riječ Jahvinu, jer ste se vi bili prepali vatre i niste se na goru uspeli. On reče:
(6) "Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji te iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva, izvede. (7) Ti drugih bogova do mene ne uzimaj!"
(8) "Ti kumira sebi ne pravi, niti išta nalik onome što je gore na nebu ili dolje na zemlji ili u vodi pod zemljom! (9) Ti im se ne klanjaj niti im služi, jer ja, Jahve, Bog tvoj, Bog sam ljubomoran, koji djecu onih što me mrze zbog grijeha očeva do trećeg i četvrtog koljena kažnjava, (10) a koji blagost prema hiljadama pokazuje – prema onima koji me vole i mojih se zapovijedi drže."
(11) "Ti ime Jahve, Boga svoga, zalud ne uzimaj! Jer Jahve neće ostaviti nekažnjena onoga koji ime njegovo zalud uzima."
(12) "Ti svetkuj dan subotnji, svetim da ga održavaš, kako ti je Jahve, Bog tvoj, zapovjedio! (13) Šest dana ti radi i sve poslove svoje svidi, (14) ali sedmoga dana subota je – Jahvi, Bogu tvome: nikakva posla ne radi, ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni vo tvoj, ni magarac tvoj, ni stoka tvoja, ni stranac koji kod tebe bude, tako da sluga tvoj i sluškinja tvoja otpočinu kao i ti. (15) Sjeti se da si bio rob u zemlji egipatskoj i da te je Jahve, Bog tvoj, odande izveo čvrstom šakom i ispruženom rukom; zato ti je Jahve, Bog tvoj, zapovjedio da svetkuješ dan subotnji."
(16) "Ti poštuj oca svoga i mater svoju, kako ti je Jahve, Bog tvoj, zapovjedio, da bi ti se dani produljili i da bi ti bilo dobro u zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje!"
(17) "Ti ne ubij!"
(18) "Ti preljube ne čini!"
(19) "Ti ne kradi!"
(20) "Ti protiv bližnjega svoga ne svjedoči lažno!"
(21) "Ti za ženom bližnjega svoga ne žudi! Ti za kućom bližnjega svoga ne žudi, ni za njivom njegovom, ni za slugom njegovim, ni za sluškinjom njegovom, ni za volom njegovim, ni za magarcem njegovim, niti i za čim što bližnjemu tvome pripada!"

Mojsijevo posredništvo

(22) Te riječi Jahve jakim glasom progovori svem vašem zboru na gori ispred vatre, oblaka i mrkloga mraka, i ništa ne dodade. On ih ispisa na dvije ploče kamene i dade ih meni. (23) A kad ste čuli glas ispred tmine, dok je gora plamtjela u vatri, vi ste mi se primakli, svi poglavari plemena vaših i starješine vaše. (24) Rekli ste: "Evo nam je Jahve, Bog naš, pokazao svoju slavu i veličinu svoju, i mi smo čuli njegov glas ispred vatre; mi danas vidjesmo da Bog govori s čovjekom, i čovjek ostane živ.

[11] Ili uvale. V. nap. uz 2:13.

(25) Zašto onda da umremo? Ta ova će nas velika vatra progutati; budemo li i dalje slušali glas Jahve, Boga svoga, umrijet ćemo. (26) Jer ima li ijedan smrtnik da je čuo glas živoga Boga kako ispred vatre govori, kao što smo mi čuli, pa da je ostao živ? (27) Primakni se i čuj sve što Jahve, Bog naš, veli; onda nam kaži sve što Jahve, Bog naš, tebi kaže, a mi ćemo slušati i tako činiti."
(28) Jahve je čuo riječi vaše kad ste sa mnom govorili, i Jahve mi reče: "Čuo sam riječi naroda ovoga što ih je tebi rekao. Dobro je sve što su rekli. (29) O, kad bi samo takvo srce imali da me se boje i da se zapovijedi mojih uvijek drže, da bude dobro i njima i djeci njihovoj zauvijek! (30) Idi reci im: Vratite se u čadore svoje. (31) A ti – ti ostani ovdje kod mene da ti kažem sve zapovijedi i zakone i odredbe kojima ćeš ti njih naučiti da ih oni vrše u zemlji koju im ja u posjed dajem."
(32) Zato pazite da radite baš onako kako vam je Jahve, Bog vaš, zapovjedio; ni desno ni lijevo nemojte skretati. (33) Hodite cijelim putem koji vam je Jahve, Bog vaš, odredio, da biste živjeli i da bi vam dobro bilo, i da biste produljili dane u zemlji koju ćete zaposjesti.

Pokornost Bogu vodi napretku

6 Ovo su zapovijedi, zakoni i odredbe koje mi je Jahve, Bog vaš, zapovjedio da vas njima poučim da ih vršite u zemlji u koju prelazite da je zaposjednete, (2) da se ti i sin tvoj i unuk tvoj Jahve, Boga svoga, bojite, da se držite svih zakona njegovih i zapovijedi njegovih koje ti ja dajem, sve dane života svoga, da bi ti se dani produljili. (3) O Israile, slušaj, drži se toga i vrši to, da ti dobro bude i da se silno umnožiš – baš onako kako ti je Jahve, Bog očeva tvojih, obećao – u zemlji kroz koju med i mlijeko teku.
(4) Čuj, Israile! Jahve je naš Bog; jedan je Jahve! (5) Voli Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom snagom svojom. (6) Ove riječi koje ti ja danas zapovijedam neka ti na srcu budu. (7) Sinove svoje njima brižno pouči i kazuj o njima kad u kući svojoj sjediš i kad putem hodiš i kad ležeš i kad ustaješ. (8) Sveži ih kao znak na ruku svoju i neka ti budu povezi podno čela. (9) Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na kapijama svojim.
(10) A kad te Jahve, Bog tvoj, dovede u zemlju za koju se zakleo očevima tvojim Abrahamu, Izaku i Jakovu, da će je tebi dati – velike i divne gradove, koje nisi ti sagradio, (11) i kuće pune dobara, koje nisi ti napunio, i iskopane čatrnje, koje nisi ti iskopao, i vinograde i masline, koje nisi ti posadio – i kad budeš jeo pa se najedeš, (12) onda pazi da ne zaboraviš Jahvu, koji te je iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva, izveo. (13) Boj se Jahve, Boga svoga, i njemu se klanjaj[12] i imenom se njegovim zaklinji.
(14) Ne slijedite druge bogove, nijednog od bogova naroda koji vas okružuju, (15) jer Jahve, Bog tvoj, koji je među vama, Bog je ljubomoran; srdžba će Jahve, Boga tvoga, na te planuti pa će te on s lica zemlje zbrisati.
(16) Nemojte Jahvu, Boga svoga, na kušnju stavljati, kao što ste ga kod Mase na kušnju stavili. (17) Brižno čuvajte zapovijedi Jahve, Boga svoga, i uvjete saveza njegova i zakone njegove koje vam je zapovjedio. (18) Čini ono što je pravo i dobro u očima Jahvinim, da ti dobro bude i da uđeš i zaposjedneš dobru zemlju za koju se Jahve zakleo da će je očevima tvojim dati, (19) kad istjera pred tobom sve neprijatelje tvoje, kako je Jahve i rekao.
(20) Kad te sutra upita sin tvoj i kaže: "Kakvi su to uvjeti saveza, zakoni i odredbe što ih je Jahve, Bog naš, vama propisao?", (21) onda ti kaži sinu svome: "Mi smo bili faraonovi robovi u Egiptu, i Jahve nas je snažnom rukom iz Egipta izveo. (22) K tome, Jahve je pred očima našim velika i bolna znamenja i čuda protiv Egipta, faraona i sveg doma njegova pokazao; (23) on nas je odande izveo da nas uvede, da nam dade zemlju koju je on zakletvom očevima našim obećao." (24) Zato nam je Jahve zapovjedio da vršimo sve zakone ove, da se bojimo Jahve, Boga svoga, za svoje dobro zasvagda i za opstanak svoj, kao što je to danas. (25) Nama će pravednost biti ako budemo vodili računa da vršimo svu ovu zapovijed pred Jahvom, Bogom svojim, baš onako kako nam je on zapovjedio.

Upozorenja i opomene

7 Kad te Jahve, Bog tvoj, uvede u zemlju u koju ulaziš da je zaposjedneš i pred tobom ukloni mnoge narode: Hetite i Girgašejce i Amorejce i Kanaance i Perižane i Hivijce i Jebusejce, sedam naroda većih i jačih od tebe – (2) i kad ih Jahve, Bog tvoj, tebi izruči pa ih ti potučeš, onda ih ti potpuno zatri. Ne sklapaj s njima nikakva saveza i ne pokazuj nimalo milosti prema njima. (3) I još, ne

[12] Ili služi.

vjenčavaj se s njima; ne daji kćer svoju sinu njegovu niti uzimaj kćer njegovu za sina svoga. (4) Jer ona će odvratiti od mene sina tvoga, da služi drugim bogovima; onda će srdžba Jahvina na vas planuti i on će vas brzo uništiti. (5) Nego ovako vi prema njima postupite: porušite žrtvenike njihove i porazbijajte stupove njihove i posijecite im motke Ašerine[13] i spalite kumire njihove. (6) Jer vi ste narod svet Jahvi, Bogu svome; Jahve, Bog vaš, odabrao vas je od svih naroda kojih na licu zemlje imade da budete narod njegova vlastitog posjeda.
(7) Jahve vas nije zavolio niti vas je odabrao zato što ste brojniji od bilo kojeg naroda – ta vi ste najmanji od svih naroda – (8) nego zato što vas je Jahve volio i što je poštovao zakletvu koju je položio praocima vašim; Jahve vas je snažnom rukom izveo i iz kuće vas ropstva izbavio, iz ruku faraona, kralja egipatskog. (9) Zato znaj da je Jahve, Bog tvoj, pravi Bog, Bog vjerni, koji se drži saveza i blagosti do hiljaditoga koljena prema onima koji ga vole i koji se zapovijedi njegovih drže; (10) ali onima koji ga mrze on u lice uzvraća, da ih uništi; prema onome koji ga mrzi on neće kolebljiv biti, on će mu u lice uzvratiti. (11) Zato se drži zapovijedi i zakona i odredbi koje ti ja danas zapovijedam, da ih vršiš.

Božija obećanja

(12) Onda će biti – zato što ti slušaš ove odredbe i držiš ih se i vršiš ih – da će Jahve, Bog tvoj, savez s tobom održavati i držati se blagosti, za što se zakleo praocima tvojim. (13) On će te voljeti i blagosloviti i umnožiti; on će blagosloviti i plod utrobe tvoje i rod zemlje tvoje: žito tvoje i mlado vino tvoje i ulje tvoje, prirast goveda tvojih i mladinu sitne stoke tvoje u zemlji za koju se zakleo praocima tvojim da će je tebi dati. (14) Ti ćeš nad svim narodima blagoslovljen biti; neće biti neplodna muška niti ženska u tebe ili među stokom tvojom. (15) Jahve će ukloniti svaku bolest s tebe; i on neće svaliti na te nijednu od strašnih bolesti egipatskih za koje si znao, nego će ih on spustiti na sve one koji tebe mrze. (16) Zatiri sve narode koje ti Jahve, Bog tvoj, predavao bude; neka ih oko tvoje ne sažalijeva, i bogovima njihovim ti ne služi, jer zamka ti je to.

[13] Motke Ašerine – drveni simboli kanaanske božice. Njoj odgovarajuće muško božanstvo bio je El ili Baal, koji je bio predstavljan kamenim stupom.

(17) Može biti da ćeš reći u srcu svome: "Ovi su narodi veći od mene; kako ih ja mogu posjeda lišiti?" (18) Ti se ne boj njih; dobro se sjeti šta je Jahve, Bog tvoj, učinio faraonu i svemu Egiptu: (19) velikih kušnji koje su oči tvoje vidjele i znamenja i čuda i čvrste šake i ispružene ruke kojima te je Jahve, Bog tvoj, izveo. Tako će Jahve, Bog tvoj, učiniti sa svim narodima kojih se ti bojiš. (20) K tome, Jahve, Bog tvoj, na njih će stršljene[14] slati sve dok ne nestane onih koji budu preostali i koji se od tebe budu skrivali. (21) Ne strahuj pred njima, jer je Jahve, Bog tvoj, u tvojoj sredini, Bog velik i strahovit. (22) Jahve, Bog tvoj, uklonit će malo-pomalo te narode ispred tebe; nećeš ih moći brzo dokrajčiti, jer bi se zvijeri poljske previše za te razmnožile. (23) Ali Jahve, Bog tvoj, njih će preda te izručiti i u veliku će ih pometnju dovesti sve dok ne budu uništeni. (24) On će kraljeve njihove tebi u ruke izručiti, pa ćeš ti učiniti da imena njihova pod nebom nestane; niko neće moći preda te stati sve dok ih ne uništiš. (25) Istesane likove bogova njihovih spali; ne žudi za srebrom niti zlatom što je na njima i sebi ga ne uzimaj, da njime u klopku ne namamljen budeš, jer to je odvratno Jahvi, Bogu tvome. (26) Ne unosi stvar odvratnu u kuću svoju, pa da kao i ona budeš upropašten; neka ti ona krajnje mrska bude i neka ti bude krajnje odvratna, jer je ona nešto prokleto.

Djela Božijega dobročinstva

8 Pazite i sve zapovijedi koje vam ja danas naređujem vršite, da biste živjeli i umnožili se pa ušli te zaposjeli zemlju za koju se Jahve zakleo da će je praocima vašim dati. (2) Sjeti se svega puta kojim te je Jahve, Bog tvoj, vodio pustinjom ovih četrdeset godina da te poniznim učini, stavljajući te na kušnju da sazna šta ti je u srcu, hoćeš li se držati njegovih zapovijedi ili nećeš. (3) On te je poniznim učinio i pustio te da budeš gladan i manom, za koju ti nisi znao, niti su očevi tvoji znali, hranio, da te nauči da znaš kako čovjek ne živi samo o hljebu, nego da živi o svakoj riječi što iziđe iz usta Jahvinih. (4) Odjeća tvoja nije na tebi iznošena bila niti su ti noge otjecale ovih četrdeset godina. (5) Zato znaj u srcu svome da te je Jahve, Bog tvoj, odgajao baš kao što čovjek odgaja sina

[14] Ne zna se posigurno o kojem se insektu radi. Isto u: Izlazak 23:28.

svoga. (6) Drži se, dakle, zapovijedî Jahve, Boga svoga, da bi putevima njegovim hodio i da bi se njega bojao. (7) Jer Jahve, Bog tvoj, vodi te u dobru zemlju, zemlju potokâ, vodoskokâ i vrelâ što izviru u dolinama i brdima; (8) zemlju pšenice i ječma, vinove loze i smokava i šipaka, zemlju maslinova ulja i meda; (9) zemlju u kojoj ćeš jesti hranu ne oskudijevajući, u kojoj ti ništa neće nedostajati; zemlju u čijem je kamenju željezo i iz čijih brda bakar možeš iskapati. (10) Kad budeš jeo pa se zasitiš, blagoslovi Jahvu, Boga svoga, zbog dobre zemlje koju ti je on dao.
(11) Oprezan budi da ne zaboraviš Jahvu, Boga svoga, ne držeći se zapovijedi njegovih i odredbi njegovih i zakona njegovih koje ti ja danas naređujem; (12) jer kad budeš jeo pa se zasitiš, i kad sagradiš dobre kuće i u njih se naseliš, (13) i kad ti se goveda i bravi namnože, i kad ti se srebro i zlato umnoži, i kad se sve što imaš umnoži, (14) tad će ti srce uznosito postati pa ćeš ti zaboraviti Jahvu, Boga svoga, koji te je iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva, izveo. (15) On te je vodio golemom i strašnom pustinjom, preko ljutih zmija i štipavaca, žednom zemljom u kojoj nije bilo vode; vodu ti je iz stijene kremene on izveo. (16) On te je u pustinji manom, za koju očevi tvoji nisu znali, hranio, da te poniznim učini i da te na kušnju stavi, da bi ti na kraju tvome dobro učinio. (17) Jer, ti možeš reći u srcu svome: "Moja moć i snaga ruke moje donijeli su mi bogatstvo ovo." (18) Ali sjeti se Jahve, Boga svoga, jer on je taj koji ti daje moć da stječeš bogatstvo, da bi potvrdio savez svoj na koji se zakleo očevima tvojim, kao što je to danas. (19) I desit će se, ako ikad zaboraviš Jahvu, Boga svoga, i pođeš za drugim bogovima pa im budeš služio i klanjao im se – ja danas protiv vas svjedočim – da će vas zacijelo nestati. (20) Kao narodi koje Jahve pred vama zatire, tako ćete i vi nestati, jer niste htjeli poslušati glas Jahve, Boga svoga.

Israil izaziva Božiju srdžbu

9 Čuj, o Israile! Ti danas prelaziš Jordan da uđeš i s posjeda izagnaš narode veće i moćnije od sebe, velike gradove do neba utvrđene, (2) narod velik i stasit, sinove Anakove, koje ti poznaješ i o kojima si čuo: "Ko će stati pred sinove Anakove!" (3) Zato znaj danas da je Jahve taj koji će prijeći pred tobom kao vatra žderuća. On će ih uništiti i on će ih pred tobom potčiniti, da ih ti uzmogneš protjerati i brzo ih uništiti, baš onako kako ti je Jahve i rekao.
(4) Ne reci u srcu svome, kad ih Jahve, Bog tvoj, pred tobom protjera: "Jahve me, zbog pravednosti moje, uvede da zaposjednem zemlju ovu"; zbog opačina ovih naroda Jahve ih je pred tobom s posjeda izagnao. (5) Nije to zbog tvoje pravednosti niti zbog čestitosti srca tvoga što ti ideš da zaposjedneš zemlju njihovu, nego zbog opačine tih naroda Jahve ih pred tobom protjeruje, da potvrdi riječ koju je Jahve položio očevima tvojim Abrahamu, Izaku i Jakovu.
(6) I znaj: nije to zbog pravednosti tvoje što ti Jahve, Bog tvoj, daje ovu dobru zemlju u posjed, jer si ti narod tvrdoglav. (7) Sjeti se, ne zaboravi kako si Jahvu, Boga svoga, na gnjev u pustinji izazvao; od dana kad ste otišli iz zemlje egipatske dok niste došli na ovo mjesto vi ste se protiv Jahve bunili. (8) Pa i na Horebu ste vi Jahvin gnjev izazvali, i Jahve je bio tako ljut na vas da vas je htio uništiti. (9) Kad sam se popeo na goru da primim ploče kamene, ploče saveza što ga Jahve bješe s vama sklopio, tad ja ostadoh na gori četrdeset dana i četrdeset noći; niti sam hljeba jeo niti sam vode pio. (10) Jahve mi dade dvije kamene ploče ispisane prstom Božijim i na njima sve riječi što vam ih Jahve na dan zbora ispred vatre na gori bješe rekao. (11) I desi se, kad prođe četrdeset dana i četrdeset noći, da mi Jahve dade dvije ploče kamene, ploče saveza. (12) Tad mi Jahve reče: "Ustani, odavde brzo dolje pođi jer narod tvoj što si ga iz Egipta izveo pokvario se. Brzo su skrenuli s puta koji sam im ja zapovjedio; oni su sebi kumira izlili." (13) Jahve mi još progovori i reče: "Vidio sam taj narod i, uistinu, to je tvrdoglav narod. (14) Pusti me da ih zatrem i ime njihovo pod nebom izbrišem; a od tebe ću ja načiniti narod moćniji i veći nego što su oni."
(15) Tako se ja okrenuh i siđoh s gore dok je gora u plamenu bila, a dvije ploče saveza bijahu mi u jednoj i drugoj ruci. (16) I ja vidjeh da ste vi uistinu prema Jahvi, Bogu svome, zgriješili. Sebi ste tele bili izlili; brzo ste skrenuli s puta koji vam je Jahve zapovjedio. (17) Uzeo sam dvije ploče te ih iz ruku bacio i na vaše ih oči razbio. (18) Pao sam ničice pred Jahvu, kao i ranije, četrdeset dana i četrdeset noći; niti sam hljeba jeo niti vode pio zbog sveg grijeha koji ste vi počinili radeći ono što je zlo u očima Jahvinim da ga rasrdite. (19) Jer mene je bilo strah srdžbe i gnjeva usplamtjelog koji je zbog

vas Jahvu obuzeo da vas zatre, ali Jahve me i tada posluša. (20) Jahve je toliko bio ljut na Arona da bi ga uništio, pa sam se ja i za Arona u ono vrijeme molio. (21) Uzeo sam vaš grijeh – tele koje ste bili načinili – i spalio ga pa ga zdrobio i smrvio u prah sitan poput prašine; bacio sam njegovu prašinu u potok što je tekao s gore.
(22) A i kod Tabere i kod Mase i kod Kibrot-Hataave Jahvu ste rasrdili. (23) Kad vas je Jahve poslao iz Kadeš-Barnee, govoreći: "Pođite gore i zaposjednite zemlju koju sam vam ja dao", tada ste se vi usprotivili zapovijedi Jahve, Boga svoga; niste se u nj uzdali niti ste glas njegov slušali. (24) Otkad vas ja znam, bunite se protiv Jahve.
(25) Zato ja padoh ničice pred Jahvu četrdeset dana i četrdeset noći, a to sam uradio jer Jahve bijaše rekao da će vas uništiti. (26) Pomolio sam se Jahvi i rekao: "O Gospode Bože, ne uništavaj narod svoj, baštinu svoju, koji si ti veličinom svojom izbavio, koji si ti jakom rukom iz Egipta izveo. (27) Sjeti se sluga svojih Abrahama, Izaka i Jakova; ne obaziri se na tvrdoglavost ovoga naroda ni na opačinu njegovu ni na grijeh njegov. (28) Jer zemlja iz koje nas ti izvede mogla bi reći: 'Zato što ih Jahve ne mogaše uvesti u zemlju koju im je bio obećao i zato što mu bijahu mrski, on ih je izveo da bi ih u pustinji pobio.' (29) A oni su narod tvoj, baština tvoja, koji si ti svojom velikom moći i ispruženom rukom svojom izveo."

Ploče ponovo ispisane

10 U ono vrijeme Jahve mi reče: "Iskleši sebi dvije ploče kamene kao one prijašnje i popni se k meni na goru i načini sebi kovčeg od drveta. (2) Ja ću na pločama ispisati riječi koje bijahu na prijašnjim pločama, što si ih ti razbio, a ti ćeš ih metnuti u kovčeg." (3) Tako ja načinih kovčeg od bagremova drveta i isklesah dvije ploče kamene kao one prijašnje i popeh se na goru s dvjema pločama u ruci. (4) On na tim pločama napisa, kao što i ranije bješe napisao, Deset zapovijedi, koje vam je Jahve na dan zbora ispred vatre na gori rekao; i Jahve ih dade meni. (5) Tad se ja okrenuh i siđoh s gore te stavih ploče u kovčeg što ga bijah napravio; i one stoje tamo, onako kako mi je Jahve zapovjedio. (6) Sinovi Israilovi zaputiše se iz Beerot Bene-Jaakana[15] u Moseru. Tamo Aron umrije i tamo bi pokopan, a Eleazar, sin njegov, služio je kao svećenik umjesto njega. (7) Odatle oni krenuše u Gudgodu, a iz Gudgode u Jotbatu, zemlju potoka. (8) U ono vrijeme Jahve odvoji pleme Levijevo da nosi kovčeg saveza Jahvinog, da stoji pred Jahvom služeći mu i da blagosilja u njegovo ime sve do dana današnjega. (9) Zato Levi nema dijela niti baštine s braćom svojom; Jahve je baština njegova, baš onako kako mu je Jahve, Bog tvoj, i rekao.
(10) Ostao sam na gori četrdeset dana i četrdeset noći kao i prvi put, a Jahve me i taj put posluša; Jahve te ne htjede uništiti. (11) Onda mi Jahve reče: "Ustani, nastavi put svoj pred ovim narodom, da uđu i zaposjednu zemlju za koju sam se ja zakleo očevima njihovim da ću je njima dati."
(12) A sad, o Israile, šta traži Jahve, Bog tvoj, od tebe osim da se bojiš Jahve, Boga svoga, da hodiš po svim putevima njegovim i da ga voliš, i da služiš Jahvi, Bogu svome, svim srcem svojim i svom dušom svojom, (13) i da se držiš zapovijedi Jahvinih i zakona njegovih koje ti ja danas za tvoje dobro dajem? (14) Gle, Jahvi, Bogu tvome, pripada nebo i nebo nad nebesima, zemlja i sve što je na njoj. (15) A opet, Jahve je očeve vaše zavolio, i volio ih je, i on je odabrao potomke njihove poslije njih – vas nad svim narodima, kako je i danas. (16) Zato srce svoje obrežite[16] i ne ukrućujte više vrat svoj. (17) Jer Jahve, Bog vaš, Bog je bogova i Gospod gospodara, Bog veliki, moćni i strahoviti, koji nije pristran i koji ne uzima mito. (18) On vrši pravdu za siroče i udovicu i pokazuje svoju ljubav strancu dajući mu hranu i odjeću. (19) Zato pokažite svoju ljubav strancu jer ste i sami bili stranci u zemlji egipatskoj. (20) Boj se Jahve, Boga svoga; služi mu i uz njeg se priljubi i njegovim se imenom zaklinji. (21) On je hvala tvoja i on je Bog tvoj, koji je za te učinio one velike i strašne stvari što su ih vidjele oči tvoje. (22) Očevi tvoji siđoše u Egipat – sedamdeset osoba, a sad vas je Jahve, Bog tvoj, učinio brojnim kao zvijezde na nebu.

Nagrada za poslušnost

11 Zato voli Jahvu, Boga svoga, i uvijek se drži naredbe njegove, zakona njegovih, odredbi njegovih i zapovijedi njegovih. (2) Znajte danas da ja ne zborim sinovima vašim koji nisu upoznali ni vidjeli odgoj Jahve, Boga vašega, veličinu njegovu,

[15] Zdenci sinova Jaakanovih.

[16] Tj. posvetite se Bogu.

snažnu šaku njegovu i ispruženu ruku njegovu, (3) i znamenje njegovo i njegova djela što ih je usred Egipta učinio faraonu, kralju egipatskom, i svoj zemlji njegovoj; (4) i ono što je on uradio vojsci egipatskoj, konjima njezinim i kolima njezinim, kad je učinio da ih voda Trstenoga mora preplavi dok su vas gonili, i to se i do dana današnjega zna; (5) i ono što je on vama u pustinji učinio sve dok niste došli na ovo mjesto; (6) i ono što je on učinio s Datanom i Abiramom, sinovima Eliaba, sina Rubenova, kad je zemlja usta svoja otvorila pa progutala njih, čeljad njihovu, čadore njihove i sve živo što uz njih bješe, usred svega Israila – (7) vaše su vlastite oči vidjele sve veliko djelo Jahvino što ga je on učinio.

(8) Zato se držite svake zapovijedi koju vam ja danas naređujem da jaki budete i da uđete i zaposjednete zemlju u koju prelazite da je u posjed uzmete, (9) da vam se produlje dani na zemlji za koju se Jahve očevima vašim zakleo da će je njima i potomcima njihovom dati, zemlju kroz koju teku med i mlijeko. (10) Jer zemlja u koju ulaziš da je zaposjedneš nije kao zemlja egipatska iz koje ste došli, gdje si ti sijao sjeme svoje i nogom[17] ga zalijevao kao povrtnjak. (11) Zemlja u koju se spremaš poći da je zaposjedneš, zemlja brda i dolina, s neba kišnicu pije, (12) zemlja o kojoj se Jahve, Bog tvoj, brine; oči Jahve, Boga tvoga, uvijek su na njoj, od početka do kraja godine.

(13) I desit će se – ako budete pokorno slušali zapovijedi moje koje vam danas naređujem: da volite Jahvu, Boga svoga, i da mu služite svim srcem svojim i svom dušom svojom – (14) da će on zemlji vašoj kišu u njezino vrijeme dati, kišu jesenju i proljetnu, pa da ti žito svoje i mlado vino svoje i ulje svoje sabereš. (15) On će stoci tvojoj dati travu u poljima tvojim, a ti ćeš jesti i sit biti.

(16) Gledajte da vam srca ne budu zavedena, da se ne okrenete i ne služite drugim bogovima i da im se ne klanjate, (17) jer bi tada srdžba Jahvina na vas planula i on bi zatvorio nebesa pa ne bi bilo kiše i zemlja roda svoga ne bi davala; i vas bi brzo nestalo s dobre zemlje koju vam Jahve daje.

(18) Zato vi usadite ove moje riječi u srce svoje i dušu svoju; privežite ih kao znak na ruku svoju, i neka vam one budu kao povezi podno čela. (19) Poučavajte njima sinove svoje govoreći o njima kad sjedite u kući svojoj i kad putem idete i kad ležete i kad ustajete. (20) Ispišite ih na dovratnicima kuća svojih i na kapijama svojim, (21) da se dani vaši i dani sinova vaših umnože na zemlji za koju se Jahve zakleo očevima vašim da će je njima dati kao dani nebesa nad zemljom. (22) Jer ako vi brižni budete i sve zapovijedi ove koje vam ja naređujem da ih izvršavate uzdržite: da volite Jahvu, Boga svoga, da hodite svim putevima njegovim i da se čvrsto uza nj držite, (23) onda će Jahve sve te narode ispred vas protjerati, i vi ćete narode veće i moćnije od sebe s posjeda izgnati. (24) Svako mjesto na koje vam noga zagazi vaše će biti; od pustinje do Libanona, od Rijeke, rijeke Eufrata, do Zapadnoga mora[18] međa će se vaša protezati. (25) Niko pred vas neće moći stati; Jahve, Bog vaš, navući će strah i trepet od vas na svu zemlju na koju vi zakoračite, kako vam je i rekao.

(26) Gle, ja danas blagoslov i prokletstvo pred vas stavljam: (27) blagoslov, ako budete slušali zapovijedi Jahve, Boga svoga, koje vam ja danas naređujem, (28) a prokletstvo, ako ne budete slušali zapovijedi Jahve, Boga svoga, nego se okrenete od puta koji vam ja danas naređujem slijedeći druge bogove za koje niste znali.

(29) I desit će se, kad te Jahve, Bog tvoj, uvede u zemlju u koju ulaziš da je zaposjedneš, da ćeš ti blagoslov gori Gerizimu izreći, a prokletstvo gori Ebalu. (30) Nisu li one s onu stranu Jordana, zapadno od puta prema sunčevu zalazištu, u zemlju Kanaanaca koji žive u Arabi, prema Gilgalu, pokraj hrastova More. (31) Jer vi ćete uskoro prijeći Jordan da uđete i zaposjednete zemlju koju vam Jahve, Bog vaš, daje, i vi ćete je zaposjesti i u njoj živjeti; (32) brižni budite da sve zakone i odredbe koje ja danas pred vas iznosim vršite.

Zakon svetišta

12 Ovo su zakoni i odredbe kojih ćete se vi brižljivo držati u zemlji koju ti Jahve, Bog očeva tvojih, u posjed daje za sve dane života vašeg na zemlji. (2) Potpuno uništite sva mjesta gdje narodi koje ćete vi s imanja prognati služe bogovima svojim, na visokim gorama i na brdima i pod svakim drvetom zelenim. (3) Porušite žrtvenike njihove i porazbijajte stupove njihove i spalite im motke Ašerine, i posijecite isklesane likove bogova njihovih i ime im s mjesta tog zatrite. (4) Prema Jahvi,

[17] Tj. vjerovatno nekom napravom na nožni pogon.

[18] Tj. Sredozemnog mora.

Bogu svome, tako ne postupajte; (5) njega tražite na mjestu koje će Jahve od svih plemena vaših odabrati da tamo ime svoje postavi za prebivalište svoje; tamo vi otiđite. (6) Donesite tamo svoje žrtve paljenice, svoje žrtve klanice, desetine svoje, prinos ruku svojih, svoje žrtve zavjetnice, dragovoljne žrtve svoje i prvine od goveda svojih i od brava svojih. (7) I tamo vi i vaša čeljad jedite pred Jahvom, Bogom svojim, i radujte se svemu čega se vaše ruke dotaknu a u čemu vas je Jahve, Bog vaš, blagoslovio.
(8) Nikako ne činite ono što mi danas ovdje činimo – svako ono što je pravo u očima njegovim – (9) jer vi još niste stigli u počivalište i baštinu koju ti Jahve, Bog tvoj, daje. (10) Kad prijeđete Jordan i kad se nastanite u zemlji koju vam Jahve, Bog vaš, u baštinu daje, i kad vam on dadne da se odmorite od svih neprijatelja svojih uokolo, i kad budete živjeli u sigurnosti, (11) onda će se desiti da ćete vi na mjesto koje Jahve, Bog vaš, odabere da mu tamo ime prebiva sve što vam ja zapovjedim donijeti: svoje žrtve paljenice i svoje žrtve klanice, desetine svoje i prinos ruku svojih i sve svoje probrane žrtve zavjetnice koje budete zavjetovali Jahvi. (12) Radujte se pred Jahvom, Bogom svojim, vi i sinovi vaši i kćeri, sluge vaše i sluškinje, i levijevac koji bude u gradovima vašim, jer on nema dijela ni baštine s vama.
(13) Pripazi da ne prinosiš svoje žrtve paljenice na mjestu svakom koje ugledaš, (14) nego na mjestu koje Jahve odabere u jednom od plemena tvojih; tamo ti prinosi svoje žrtve paljenice, i tamo čini sve što ti ja zapovijedam.
(15) Ali ti smiješ zaklati i jesti mesa bilo gdje u gradovima svojim, što ti duša želi, prema blagoslovu Jahve, Boga tvoga, što ti ga on daje; nečist i čist smiju ga jesti, kao da je od gazele ili srne. (16) Samo krv ne jedite; prolijte je na zemlju kao vodu. (17) Nije vam dopušteno jesti u gradovima svojim desetinu žita svoga ni mlada vina ni ulja ni prvine od goveda svojih ili brava, niti išta od žrtava svojih zavjetnica koje budete zavjetovali niti dragovoljnih žrtava svojih niti prinosa ruku svojih. (18) To jedi pred Jahvom, Bogom svojim, na mjestu koje će Jahve, Bog tvoj, odabrati, ti i sin tvoj i kći, sluge tvoje i sluškinje, i levijevac koji bude u gradovima tvojim; i raduj se pred Jahvom, Bogom svojim, u svemu što ti ruke iznesu. (19) Brižan budi da levijevca ne napustiš u sve dane dok si na zemlji svojoj.
(20) Kad Jahve, Bog tvoj, razvuče među tvoju, kao što ti je obećao, pa ti rekneš: "Mesa bih jesti htio", jer ti duša želi meso jesti, onda ti mesa možeš jesti, što ti duša želi. (21) Ako mjesto što ga Jahve, Bog tvoj, odabere da na nj ime svoje postavi bude predaleko od tebe, onda ti možeš zaklati od goveda svojih ili brava koje ti je Jahve dao, onako kako sam ti ja zapovjedio; i možeš jesti u gradovima svojim što ti duša želi. (22) Baš onako kako se jede gazela ili srna, tako ga ti jedi; i nečisti i čisti mogu ga zajedno jesti. (23) Samo gledaj da ne jedeš krvi, jer krv je život; ne jedi s mesom život. (24) Nemoj je jesti; prolij je na zemlju kao vodu. (25) Ne jedi je, da bude dobro tebi i sinovima tvojim poslije tebe, jer ti ćeš činiti ono što je pravo u očima Jahvinim. (26) Samo svete stvari svoje koje budeš imao i svoje žrtve zavjetnice uzmi i idi na mjesto koje Jahve odabere. (27) I prinesi žrtve svoje paljenice, meso i krv, na žrtveniku Jahve, Boga svoga; krv žrtava tvojih neka se izlije na žrtvenik Jahve, Boga tvoga, a ti meso jedi.
(28) Brižan budi da poslušaš sve ove riječi koje ti ja zapovijedam, da bude dobro tebi i sinovima tvojim poslije tebe zauvijek, jer ti ćeš činiti ono što je dobro i pravo u očima Jahve, Boga tvoga.
(29) Kad Jahve, Bog tvoj, ukloni pred tobom narode kojima odlaziš da ih s posjeda izgnaš, pa kad ih s imanja prognaš i nastaniš se u zemlji njihovoj, (30) pripazi da ne padneš u zamku i ne pođeš za njima, nakon što oni budu zatrti pred tobom, i da ne uspitaš za njihove bogove i ne rekneš: "Kako ovi narodi služe svojim bogovima, da i ja tako činim?" (31) Ti tako prema Jahvi, Bogu svome, ne postupaj, jer svako odvratno djelo koje je Jahvi mrsko oni su činili bogovima svojim; ta oni čak sinove svoje i kćeri u vatri prinose bogovima svojim. (32) Što vam god ja zapovjedim – brižni budite da to vršite; ne dodaji tome niti od toga oduzimaj.

Kloni se idolopoklonstva

13 Ako se u tebe pojavi kakav prorok ili snoviđenja sanjač i pokaže ti neko znamenje ili čudo, (2) pa se ispuni to znamenje ili čudo o kojem ti je govorio, te on kaže: "Pođimo za drugim bogovima – za koje vi niste znali – i njima služimo", (3) riječi tog proroka ili tog sanjača snoviđenja ti ne slušaj; jer Jahve, Bog vaš, stavlja vas na kušnju da vidi volite li Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom. (4) Slijedite Jahvu, Boga svoga, i njega se bojte; i držite se zapovijedi

njegovih, slušajte glas njegov, služite mu i uza nj se priljubite. (5) A taj prorok ili taj snoviđenja sanjač neka bude potpuno zatrt jer je on zvao na pobunu protiv Jahve, Boga vašega, koji vas je iz zemlje egipatske izveo i izbavio vas iz kuće ropstva, da te zavede s puta kojim ti je Jahve zapovjedio da hodiš. Tako ćeš ti zlo iz sredine svoje ukloniti.
(6) Ako te brat tvoj, sin majke tvoje, ili tvoj sin ili kći, ili žena u naručju tvome, ili prijatelj tvoj koji ti je kao duša, budu tajno navodili i govorili: "Hajdemo služiti drugim bogovima" – za koje nisi znao ni ti ni očevi tvoji, (7) od bogova naroda koji su oko vas, blizu tebe ili daleko od tebe, od jednoga kraja zemlje do drugoga – (8) ne popuštaj mu i ne slušaj ga; i neka ti ga oko ne sažalijeva, ne štedi ga niti ga sakrivaj, (9) nego ga zacijelo ubij; neka tvoja ruka bude prva protiv njega da ga smakne, a poslije ruka sveg naroda. (10) Zato ga ti nasmrt kamenuj jer on je gledao da te odvrati od Jahve, Boga tvoga, koji te iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva, izveo. (11) Onda će sav Israil čuti i bojat će se, i nikada više u tvojoj sredini neće učiniti nešto tako opako.
(12) Ako u jednom od svojih gradova koje ti Jahve, Bog tvoj, daje da u njima živiš čuješ ikoga da govori (13) kako su se između vas neki nedostojni ljudi pojavili i kako su zaveli stanovnike svoga grada govoreći: "Hajdemo služiti drugim bogovima" – za koje vi ne znate – (14) onda ti potanko ispitaj te istraži i raspitaj se. Ako bude istina i ako se ustanovi da je među vama učinjeno to djelo odvratno, (15) ti zacijelo udari oštricom mača po stanovnicima grada tog i svali oštricom mača prokletstvo na nj i sve što je u njemu i na stoku njegovu. (16) Onda ti sav plijen iz njega nasred trga saberi i spali grad i sav plijen iz njega kao cjelovitu žrtvu paljenicu Jahvi, Bogu svome; i neka on ostane ruševina zauvijek. Neka se više nikada ne podigne. (17) Ništa od onoga na što je prokletstvo svaljeno neka ti za ruku ne prianja, ne bi li se Jahve okrenuo od ražarenog gnjeva svog i milosrđe ti iskazao i smilovao ti se pa ti dao da se umnožiš, baš onako kako se on očevima tvojim zakleo, (18) ako ti budeš htio slušati glas Jahve, Boga svog, držeći se svih zapovijedi njegovih koje ti ja danas naređujem i čineći ono što je pravo u očima Jahve, Boga tvoga.

Čiste i nečiste životinje

14 Vi ste sinovi Jahve, Boga svoga; nemojte zbog umrloga tijelo svoje zasijecati niti kosu s čela svoga prostrizati. (2) Jer ti si narod svet Jahvi, Bogu svome; od svih naroda koji su na licu zemlje Jahve je tebe odabrao da budeš narod njegova posjeda.
(3) Ne jedite ništa odvratno. (4) Ovo su životinje koje možete jesti: vo, ovca, koza, (5) srna, gazela, srndać, divokoza, kozorog, antilopa i planinska ovca. (6) Svaku životinju kojoj je papak razdvojen, rastavljen nadvoje, i koja preživa – nju možete jesti. (7) Ali ove – među onima koje preživaju, ili papak nadvoje razdvojen imaju – nisu vam za jelo: deva, zec i jazavac[19], jer iako preživaju, papci im nisu razdvojeni; one su vam nečiste. (8) I svinja, iako joj je papak razdvojen, ona ne preživa, neka vam je i ona nečista. Ne jedite mesa njihova i ne dotičite strvinu njihovu.
(9) Od svega što je u vodi ovo možete jesti: sve što ima peraje i krljušt možete jesti, (10) ali što god nema peraja i krljušt ne smijete jesti; to vam je nečisto.
(11) Svaku čistu pticu možete jesti. (12) A ovo su one koje ne smijete jesti: orao, strvinar, crni strvinar, (13) crveni soko, crni soko i soko svake vrste, (14) sve vrste gavrana, (15) rogata sova, sova kreštalica, galeb i sve vrste jastreba, (16) mala sova, velika rogata sova, bijela sova, (17) pustinjska sova, orao štekavac, morski gavran, (18) roda, sve vrste čaplje, pupavac i slijepi miš. (19) I svi krilati kukci koji se roje vama su nečisti; neka se oni ne jedu. (20) Svaku čistu pticu možete jesti.
(21) Ništa što ugine ne smijete jesti. To možeš dati strancu koji je u gradovima tvojim da jede, ili to možeš prodati tuđincu, jer ti si narod svet Jahvi, Bogu svome.
Ti kozle u mlijeku majke njegove ne kuhaj.

Desetina

(22) Svakako odvoji desetinu sveg prinosa od onoga što posiješ, što nikne u polju svake godine. (23) Jedi pred Jahvom, Bogom svojim, na mjestu koje on odabere da ime svoje postavi, desetinu žita svoga, mladog vina svoga, ulja svoga i prvinu od svojih goveda i svojih brava, da naučiš da se uvijek bojiš Jahve, Boga svoga. (24) Ali ako ti put bude predug pa ne mogneš donijeti desetinu jer ti mjesto koje Jahve, Bog tvoj, odabere da postavi ime svoje bude predaleko, ti je onda, kad te Jahve, Bog tvoj, blago-

[19] V. napomenu uz Mudre izreke 30:26.

slovi, (25) zamijeni za novac pa uzmi novac u ruku i idi na mjesto koje Jahve, tvoj Bog, odabere. (26) Možeš potrošiti novac na što ti god duša želi: na volove ili ovce ili vino ili opojno piće, ili što drugo što ti duša želi; i tamo ti jedi pred Jahvom, Bogom svojim, i radujte se, ti i čeljad tvoja. (27) Ali ne zanemaruj levijevca koji bude u gradovima tvojim jer on nema dijela ni baštine s tobom.
(28) Na kraju svake treće godine iznesi svu desetinu prinosa svoga od te godine pa je u gradu svome položi. (29) Levijevac, zato što on nema dijela ni baštine s tobom, i stranac, siroče i udovica koji budu u gradovima tvojim neka dođu i jedu i neka se zasite, da bi te Jahve, Bog tvoj, blagoslovio u svemu poslu ruku tvojih.

Godina praštanja dugova

15 Na kraju svake sedme godine ti opraštaj dugove. (2) Neka se oproštenje ovako učini: svaki zajmodavac neka oprosti ono što je u zajam bližnjemu svome dao; neka on to ne utjeruje od bližnjega svoga i brata svoga jer je proglašeno Jahvino opraštanje dugova. (3) Od tuđinca to možeš iznuditi, ali neka ruka tvoja ostavi što god je tvoje kod brata tvoga. (4) A u tebe neće siromaha biti jer će Jahve tebe sigurno blagosloviti u zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, u baštinu daje da je zaposjedneš, (5) samo ako budeš pokorno slušao glas Jahve, Boga svoga, da brižljivo vršiš sve ove zapovijedi koje ti ja danas naređujem. (6) Jer Jahve, Bog tvoj, blagoslovit će tebe kako ti je i obećao, i ti ćeš mnogim narodima pozajmljivati, a nećeš uzaimati; i nad mnogim ćeš narodima vladati, ali oni nad tobom vladati neće.
(7) Ako bude u tebe kakav siromah, jedan od braće tvoje, u bilo kojem od gradova tvojih u zemlji tvojoj što ti je Jahve, Bog tvoj, daje, ne daj da ti srce tvrdo bude i ne zatvaraj ruku svoju bratu svome siromahu, (8) nego mu širom otvori ruku svoju i darežljivo mu pozajmi dovoljno za potrebu njegovu, šta god mu bude nedostajalo. (9) Pripazi da ti u srcu ne bude nikakva loša misao pa da rekneš: "Sedma godina, godina praštanja dugova, primiče se", te da ti oko prijeko pogleda brata tvoga siromaha i ti mu ništa ne dadneš; tad bi on zavapio Jahvi protiv tebe, i grijeh bi na tebe pao. (10) Ti mu s radošću daji, pa ti se srce neće žalostiti kad mu davao budeš, jer zbog toga će tebe Jahve, Bog tvoj, blagosloviti u svemu poslu tvome i svemu što ti ruke iznesu. (11) Jer siromaha nikad neće nestati iz zemlje; zato ti ja zapovijedam i kažem: "Otvori širom ruku svoju bratu svome, siromahu svome i nevoljniku u zemlji svojoj."
(12) Ako ti brat tvoj, Hebrej ili Hebrejka, prodat bude, neka ti onda služi šest godina, a sedme godine ti ga oslobodi. (13) Kad ga oslobodiš, ne šalji ga praznih ruku. (14) Opskrbi ga darežljivo od stada svoga i s gumna svoga i iz vinskoga badnja svoga; kako je tebe Jahve, Bog tvoj, blagoslovio, tako i ti njemu daj. (15) Sjeti se da si bio rob u zemlji egipatskoj i da te je Jahve, Bog tvoj, izbavio; zato ti ja danas ovo zapovijedam. (16) Ali ako ti on kaže: "Ja ne želim od tebe otići", jer on voli tebe i čeljad tvoju i dobro mu je kod tebe, (17) e onda ti uzmi šilo pa mu njime uho na vratima probuši i neka ti on bude sluga zauvijek. I sa svojom sluškinjom isto tako učini.
(18) Neka ti ne bude teško kad ga oslobađao budeš, jer je on tebi šest godina dvostruku zaradu najamnika zaslužio; tako će te Jahve, Bog tvoj, blagosloviti u svemu što budeš radio.

Prinošenje prvjenaca

(19) Posveti Jahvi, Bogu svome, sve prvjence od goveda svojih i brava svojih; ne radi s prvjencem od goveda svojih i ne striži prvjenca od brava svojih. (20) Ti i čeljad tvoja jedite ga svake godine pred Jahvom, Bogom svojim, na mjestu koje Jahve odabere. (21) Ali ako on bude imao ikakvu mahanu, bude hrom ili slijep, ili ako bude imao bilo kakvu ozbiljnu mahanu, nemoj ga žrtvovati Jahvi, Bogu svome. (22) Ti ga u gradovima svojim pojedi; i nečisti i čisti smiju ga jesti, kao gazelu ili srnu. (23) Samo ne jedi krv njegovu; prolij je na zemlju kao vodu.

Svetkovine

16 Svetkuj mjesec abib i slavi Pesah Jahvi, Bogu svome, jer je tebe Jahve, Bog tvoj, u mjesecu abibu noću iz Egipta izveo. (2) Prinesi žrtvu Pesaha Jahvi, Bogu svome, od brava i goveda na mjestu koje Jahve odabere da na njemu ime svoje postavi. (3) Ne jedi s njome nakvasala hljeba; sedam dana s njome beskvasni hljeb jedi, hljeb muke – jer ti si iz zemlje egipatske u žurbi izišao – da se sjećaš u svim danima života svoga dana kad si iz zemlje egipatske izišao. (4) Sedam dana neka se u tebe ne vidi kvasa na svoj zemlji tvojoj, i neka nimalo

mesa što ga ti navečer prvoga dana za žrtvu prineseš ne ostane preko noći do jutra. (5) Nije ti dopušteno žrtvovati Pesah u bilo kojem od gradova koje ti Jahve, Bog tvoj, dadne; (6) nego na mjestu koje Jahve, Bog tvoj, odabere da na njemu ime svoje postavi žrtvuj Pesah navečer, kad sunce zađe, u vrijeme u koje si iz Egipta izišao. (7) Ti ga skuhaj i pojedi na mjestu koje Jahve, Bog tvoj, odabere. Ujutro se ti u čadore svoje vrati. (8) Šest dana beskvasni hljeb jedi, a sedmoga dana neka bude svečan zbor Jahvi, Bogu tvome; nikakva posla ne radi.
(9) Izbroj za se sedam sedmica; započni brojiti sedam sedmica od vremena kad počneš klasove žeti. (10) Onda ti slavi Blagdan sedmica Jahvi, Bogu svome, prinoseći dobrovoljnu žrtvu iz ruke svoje, koju ćeš dati baš onako kako je tebe Jahve, Bog tvoj, blagoslovio; (11) i raduj se pred Jahvom, Bogom svojim, ti i sin tvoj i kći tvoja, i sluge tvoje i sluškinje, i levijevac koji bude u gradu tvome, i stranac, i siroče i udovica koji budu u tvojoj sredini, na mjestu koje Jahve, Bog tvoj, odabere da na njemu ime svoje postavi. (12) Sjeti se da si bio rob u Egiptu i brižan budi da se držiš ovih zakona.
(13) Slavi Blagdan koliba sedam dana nakon što pokupiš prinos s gumna svoga i iz vinskoga badnja svoga; (14) i raduj se blagdanu svome, ti i sin tvoj i kći tvoja, i sluge tvoje i sluškinje, i levijevac koji bude u gradu tvome, i stranac, i siroče i udovica koji budu u tvojim gradovima. (15) Sedam dana slavi blagdan Jahvi, Bogu svome, na mjestu koje Jahve odabere, jer će te Jahve, tvoj Bog, blagosloviti u svemu prinosu tvome i u svemu djelu ruku tvojih, pa će veselje tvoje potpuno biti.
(16) Triput u godini neka tvoji muškarci iziđu pred Jahvu, Boga tvoga, na mjesto koje on odabere, na Blagdan beskvasnog hljeba i na Blagdan sedmica i na Blagdan koliba, i neka oni ne izlaze pred Jahvu praznih ruku. (17) Neka svako dadne onoliko koliko može, prema blagoslovu Jahve, Boga tvoga, koji ti je on dao.

Suci

(18) Odredi sebi suce i savjetnike u svim gradovima svojim koje ti Jahve, Bog tvoj, daje, po plemenima svojim, pa neka oni narodu pravedno sude. (19) Ne izvrći pravdu; ne budi pristran i ne uzimaj mito jer mito zaslijepljuje oči mudroga i iskrivljuje riječi pravednoga. (20) Za samom pravdom idi, da uživiš i zaposjedneš zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, daje.

Čuvanje čistote bogoslužja

(21) Ne usađuj sebi Ašere ni od kakva drveta pored žrtvenika Jahve, Boga svoga, što ćeš ga ti sebi napraviti. (22) Ne podiži sebi stupa, koji je mrzak Jahvi, Bogu tvome.

17 Ne žrtvuj Jahvi, Bogu svome, vola ili ovcu koji imaju kakvu mahanu ili štogod loše, jer to je odvratno Jahvi, Bogu tvome.
(2) Ako se nađe u tvojoj sredini, u bilo kojem od gradova tvojih koje ti Jahve, tvoj Bog, dadne, čovjek ili žena koji budu činili ono što je zlo u očima Jahve, Boga tvoga, kršeći savez njegov, (3) i koji budu otišli i služili drugim bogovima i budu se klanjali njima, ili Suncu, ili Mjesecu, ili bilo čemu od vojske nebeske, što ja nisam zapovjedio, (4) te ako ti se to kaže ili ti čuješ za to, onda ti to pomno ispitaj. Pa bude li to istina i dokaže se da je ta odvratna stvar učinjena u Israilu, (5) onda ti toga čovjeka ili ženu tu koji budu počinili to zlodjelo na kapije svoje izvedi, toga čovjeka i ženu tu, i nasmrt ih kamenuj. (6) Na iskaz dvojice svjedoka ili trojice svjedoka neka se smakne onaj koji umrijeti treba, ali na iskaz jednoga svjedoka neka se ne smiče. (7) Ruke svjedoka neka budu prve protiv njega da ga smaknu, a poslije ruke sveg naroda. Tako ćeš ti ukloniti zlo iz svoje sredine.

Vrhovni sud

(8) Bude li koji slučaj pretežak za te da o njemu odlučiš: između jedne ili druge vrste ubojstva, između jedne ili druge vrste svađe, između jedne ili druge vrste napada – sporova u sudovima tvojim – onda ti ustani i uspenji se na mjesto koje Jahve, Bog tvoj, odabere. (9) I otiđi levijevskom svećeniku ili sucu koji bude u danima tim i upitaj ih pa će ti oni donijeti presudu o slučaju tom. (10) Postupi po slovu presude koju ti oni donesu s mjesta tog koje Jahve odabere; i gledaj da izvršavaš sve onako kako te oni pouče. (11) Po slovu zakona kojem te oni pouče i po presudi koju ti oni kažu ti postupi; ne odstupaj ni desno ni lijevo od riječi koju ti oni očituju. (12) Onaj koji postupi drsko ne slušajući svećenika koji tamo stoji da služi Jahvi, Bogu tvome, ni suca – taj neka se smakne; tako ćeš ti ukloniti zlo iz Israila. (13) Tad će sav narod čuti i bojati se, pa neće više drsko postupati.

Kralj

(14) Kad dođeš u zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, daje pa je zaposjedneš i nastaniš se u njoj te rekneš: "Ja ću sebi kralja postaviti kao i svi narodi što su oko mene", (15) ti sebi zacijelo postavi za kralja onoga kojeg Jahve, Bog tvoj, odabere; jednog od braće svoje sebi za kralja postavi; ne smiješ nad sobom postaviti tuđinca, koji nije brat tvoj. (16) I neka on sebi ne množi konje i neka ne goni narod da se vrati u Egipat da konje množi, jer je vama Jahve rekao: "Tim putem više se nikad nećete vratiti." (17) Neka sebi ne uzima mnogo žena, jer će mu srce stranputicom krenuti, i neka sebi ne gomila ni srebra ni zlata.
(18) A kad sjedne na prijestolje kraljevstva svoga, neka prepiše sebi ovaj zakon na svitak od svećenika levijevskih. (19) Neka on bude uz njega i neka ga on čita sve dane života svoga, da nauči da se boji Jahve, Boga svoga, brižljivo se držeći svih riječi ovog zakona i ovih odredbi, (20) da mu se srce ne bi uzdiglo iznad braće njegove i da ne bi od zapovijedi ni desno ni lijevo odstupio, da on i sinovi njegovi dugo opstanu u kraljevstvu njegovu usred Israila.

Levijevski dio

18 Svećenici levijevski, sve pleme Levijevo, neka nemaju dijela niti baštine s Israilom; neka oni jedu Jahvine žrtve paljene i njegov dio[20]. (2) Neka oni nemaju baštine među braćom svojom; Jahve je baština njihova, kako im je on i rekao.
(3) I neka ovo bude svećenički udio od naroda, od onih koji prinose žrtvu, bilo vola bilo brava: od njih neka oni daju svećeniku plećku, čeljusti i trbuh. (4) Podaj mu prvinu od žita svoga, mladoga vina svoga, ulja svoga i prvu vunu s ovaca svojih. (5) Jer Jahve, Bog tvoj, odabrao je njega i sinove njegove od svih plemena tvojih da stoje i služe u Jahvino ime zasvagda.
(6) A ako neki levijevac ode iz kojeg od gradova tvojih širom Israila gdje on boravi, pa dođe kad mu duša želi na mjesto koje Jahve odabere, (7) neka on onda služi u ime Jahve, Boga svoga, kao sva braća njegova levijevci koji tamo pred Jahvom stoje. (8) Neka oni jedu jednake dijelove, osim onoga što dobiju od prodaje očevine svoje.

Zabranjeni postupci

(9) Kad uđeš u zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, dadne, ne uči se da se povodiš za odvratnim činima onih naroda. (10) Neka se u tebe ne nađe niko ko bi sina svoga ili kćer svoju u vatru natjerao[21], ko bi se služio gatanjem, ko bi se bavio čaranjem, ili ko bi tumačio znamenja, ili vračar bio, (11) ili ko bi bacao čini, ili posrednik bio, ili zazivač duhova, ili ko bi mrtve zazivao. (12) Jer ko god ove stvari učini odvratan je Jahvi; i zbog ovih odvratnih stvari Jahve, Bog tvoj, istjerat će ih pred tobom. (13) Ti budi besprijekoran pred Jahvom, Bogom svojim. (14) Jer ti narodi što ćeš ih ti s posjeda izgnati slušaju one koji se bave čaranjem i gatare, a tebi – tebi, Jahve, Bog tvoj, nije dopustio to da činiš.

Prorok kao što je Mojsije

(15) Jahve, Bog tvoj, podignut će tebi proroka kao što sam ja iz tvoje sredine, od tvoje braće; njega slušaj. (16) To je sve ono što si tražio od Jahve, Boga svoga, na Horebu na dan zbora, kad si rekao: "Daj da više ne čujem glas Jahve, Boga svoga, da više ne vidim ovu vatru veliku, da ne umrem!" (17) Jahve mi reče: "Dobro su rekli. (18) Podići ću im proroka između braće njihove kao što si ti, i ja ću mu u usta staviti riječi svoje, pa će im on govoriti sve što mu ja zapovjedim. (19) Ko god ne bude slušao riječi moje koje on bude govorio u moje ime meni će odgovarati. (20) A prorok koji u moje ime drsko progovori riječ koju mu ja nisam zapovjedio da govori, ili koji bude govorio u ime drugih bogova, taj prorok neka se smakne." (21) A ako ti kažeš u srcu svome: "Kako ćemo mi poznati riječ koju Jahve nije rekao?" – (22) Kad prorok bude govorio u ime Jahve, ako se to ne desi ili se ne obistini, to Jahve nije rekao. Taj je prorok drsko govorio; njega se ti ne boj.

Gradovi utočišta

19 Kad Jahve, Bog tvoj, ukloni narode čiju ti zemlju Jahve, Bog tvoj, daje pa ih ti s posjeda izgnaš te se nastaniš u gradovima njihovim i u kućama njihovim, (2) odvoji sebi tri grada usred zemlje svoje koju ti Jahve, Bog tvoj, daje da je zaposjedneš. (3) Načini sebi put i podijeli na tri dijela

[20] Ili baštinu.

[21] Tj. prinio ih kao žrtvu.

zemlju svoju koju će ti Jahve, Bog tvoj, u baštinu dati, da svaki ubojica može tamo umaći.
(4) A ovo je slučaj u kojem ubojica može tamo umaći i živjeti: kad nehotice ubije bližnjega svoga, ne mrzeći ga prije toga – (5) kao kad čovjek s prijateljem svojim ode u šumu da siječe drva i zamahne sjekirom u ruci da posiječe drvo pa gvožđe spadne s držalice te pogodi prijatelja njegova i ovaj umre – on može umaći u jedan od ovih gradova i život sačuvati; (6) inače bi krvni osvetnik u žestini svoga bijesa mogao goniti ubojicu i sustići ga, kad je put dug, pa mu život uzeti, ako taj i nije zaslužio smrt jer ga prije nije mrzio. (7) Zato ti ja zapovijedam i velim: "Tri grada sebi odvoji."
(8) Kad Jahve, Bog tvoj, proširi područje tvoje, baš onako kako se očevima tvojim zakleo, i dadne ti svu zemlju za koju je rekao da će je očevima tvojim dati – (9) budeš li se ti brižljivo držao svih ovih zapovijedi koje ti ja danas naređujem i vršio ih: da voliš Jahvu, Boga svoga, i da hodiš putevima njegovim uvijek – onda ti sebi dodaj još tri grada pored onih triju. (10) Tako se neće prolijevati nedužna krv usred zemlje koju ti Jahve, Bog tvoj, u baštinu daje, i krivnja za prolijevanje krvi neće na tebi biti.
(11) Ali ako imade čovjek koji mrzi bližnjega svoga i vreba ga i protiv njega ustane te ga udari pa ovaj umre, i on umakne u jedan od ovih gradova, (12) neka onda starješine njegova grada pošalju po njega i odvedu ga odatle i predaju ga u ruke krvnom osvetniku, da umre. (13) Neka ti ga oko ne sažalijeva, nego saperi krv nedužnoga s Israila, da ti dobro bude.

Propisi o međama i krivom svjedočenju

(14) Ne pomiči međnik susjeda svoga, što su ga postavili preci, u baštini svojoj koju ćeš naslijediti u zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje da je zaposjedneš.
(15) Neka ne ustaje samo jedan svjedok protiv nekog čovjeka zbog bilo kakve nepravde ili grijeha koji je skrivio; na iskazu dvojice ili trojice svjedoka neka se stvar ustanovi. (16) Ako kakav zlobni svjedok ustane protiv nekog čovjeka da ga okrivi za zastranu, (17) neka onda obojica ljudi koji su u sporu stanu pred Jahvu, pred svećenike i suce koji budu u tim danima. (18) Neka suci pomno provedu istragu, pa ako svjedok bude lažan i ako bude krivo svjedočio protiv brata svoga, (19) onda vi postupite prema njemu baš onako kako je on kanio postupiti prema bratu svome; tako ćeš ti ukloniti zlo iz sredine svoje. (20) Ostali će čuti i pobojati se, i nikada više neće učiniti takvo zlo u tvojoj sredini. (21) Neka ti ga zato oko ne sažalijeva: život za život, oko za oko, zub za zub, ruka za ruku, noga za nogu.

Propisi o ratu

20 Kad izađeš u boj protiv neprijatelja svojih i vidiš konje i kola i narod brojniji od sebe, ne boj ih se, jer s tobom je Jahve, Bog tvoj, koji te je iz zemlje egipatske izveo. (2) Kad budeš stupao u boj, neka se primakne svećenik i progovori narodu. (3) Neka im on kaže: "Čuj, Israile, danas vi stupate u boj protiv neprijatelja svojih. Ne budite malodušni! Ne bojte se i neka vas ne obuzima strah i ne dršćite pred njima, (4) jer je Jahve, Bog vaš, onaj koji ide s vama da se za vas protiv neprijatelja vaših bori, da vas spasi."
(5) Neka i časnici progovore narodu i neka kažu: "Ko je taj koji je sagradio novu kuću, a nije je posvetio? Neka on ode i vrati se kući svojoj, da ne bi u boju umro, a nju neko drugi posvetio. (6) Ko je taj koji je zasadio vinograd, a u njegovu plodu nije uživao? Neka on ode i vrati se kući svojoj, da ne bi u boju umro, a u njegovu plodu neko drugi uživao. (7) I ko je taj koji se s nekom vjerio, a nije je uzeo? Neka on ode i vrati se kući svojoj, da ne bi u boju umro, a nju neko drugi uzeo." (8) Onda neka časnici još progovore narodu i kažu: "Ko je taj koji se boji i koji je malodušan? Neka on ode i vrati se kući svojoj, da ne učini da i srca braće njegove omekšaju kao što je srce njegovo." (9) Kad časnici završe govor narodu, neka oni vojskama postave zapovjednike na čelo naroda.
(10) Kad se približiš nekom gradu da se protiv njega boriš, ti ga pozovi na mir. (11) Ako ti odgovori mirom i otvori ti vrata svoja, neka onda sav narod koji se u njemu nađe za te prisilno radi i neka ti služi. (12) Ali ako ne sklopi mira s tobom, nego zarati s tobom, onda ga ti opsjedni. (13) Kad ti ga Jahve, Bog tvoj, u ruke preda, sve muškinje u njemu oštricom mača posijeci. (14) Samo žene, djecu, stoku i sve što bude u gradu – sav plijen njegov – sebi kao ratni plijen uzmi; i koristi se plijenom od neprijatelja svojih što ti ga Jahve, Bog tvoj, daje.
(15) Tako učini sa svim gradovima koji budu vrlo daleko od tebe, koji ne budu gradovi ovih naroda ovdje. (16) Samo u gradovima onih naroda koje ti Jahve, Bog tvoj, u baštinu dadne ne ostavljaj u

životu ništa što diše, (17) nego ih potpuno zatri – Hetite i Amorejce, Kanaance i Perižane, Hivijce i Jebusejce, kako ti je Jahve, Bog tvoj, zapovjedio, (18) da vas oni ne nauče da činite sve odvratne stvari koje su oni činili za svoje bogove, pa da zgriješite prema Jahvi, Bogu svome.
(19) Kad budeš dugo opsjedao neki grad da boj zametneš s njim i da ga osvojiš, ne uništavaj stabla njegova zamahujući sjekirom na njih, jer s njih možeš jesti, i nemoj ih sjeći. Ta je li stablo poljsko čovjek, da ga ti opsjedaš?! (20) Samo stabla za koja znaš da nisu voćke uništi i posijeci, da od njih možeš praviti naprave za opsadu grada koji je u ratu s tobom sve dok on ne padne.

Okajanje ubistva

21 Ako se nađe ubijena osoba gdje leži na otvorenu polju u zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje da je zaposjedneš, a ne bude se znalo ko ju je ubio, (2) neka onda starješine tvoje i suci tvoji izađu i neka izmjere koliko je do gradova koji su oko ubijenog. (3) Neka bude da grad koji je najbliži ubijenom, to jest starješine toga grada, od krupne stoke uzmu junicu s kojom se nije radilo i koja nije vukla pod jarmom; (4) i neka starješine toga grada svedu junicu u dolinu kroz koju voda teče, koja nije ni orana ni sijana, i neka tamo, u dolini, junici šiju zavrnu. (5) Neka se onda svećenici, sinovi Levijevi, primaknu, jer ih je Jahve, Bog tvoj, odabrao da mu služe i da u Jahvino ime blagosiljaju; i svaki spor i svaki sukob neka oni riješe. (6) Sve starješine onoga grada koji bude najbliži ubijenome neka operu ruke svoje nad junicom kojoj je u dolini šija zavrnuta; (7) i neka oni objave i kažu: "Naše ruke ne proliše ovu krv, niti to oči naše vidješe. (8) Zakloni narod svoj Israil, koji si ti izbavio, o Jahve, i ne stavljaj krivnju za nedužnu krv među Israil, narod svoj." I krivnja za prolijevanje krvi bit će s njih skinuta. (9) Tako ćeš ti ukloniti krivnju za nedužnu krv iz svoje sredine kad učiniš ono što je pravo u očima Jahvinim.

Postupak sa zarobljenicama

(10) Kad izađeš u boj protiv neprijatelja svojih, pa ti ih Jahve, Bog tvoj, u ruke preda, te ih ti kao sužnje odvedeš, (11) i vidiš među sužnjima lijepu ženu pa ti se ona svidi, i uzeo bi je sebi za ženu, (12) onda je ti kući svojoj odvedi, pa neka ona glavu svoju obrije i nokte svoje obreže. (13) Neka ona još sa sebe haljine sužanjske skine i neka u tvojoj kući ostane i neka cijeli mjesec oca svoga i mater oplakuje; a poslije toga ti možeš k njoj ući i muž joj biti, a ona neka ti žena bude. (14) A ako ti ne budeš zadovoljan njome, onda je pusti da ide kamo joj drago; samo je nipošto ne prodaji za novac, i ne postupaj loše prema njoj[22], jer si je ponizio.

Pravo prvorodstva i nevaljali sin

(15) Ako čovjek imadne dvije žene – jednu voljenu, a drugu nevoljenu – pa mu i voljena i nevoljena rode sinove, ali prvjenac bude od nevoljene, (16) onda, na dan kad on sinovima svojim bude zavještao ono što imadne, on ne smije učiniti tako da sin voljene bude prvjenac ispred sina nevoljene, koji je prvjenac. (17) Nego neka on prizna prvjenca, sina nevoljene, dajući mu dvostruki dio od svega što ima, jer je on začetak snage njegove; njemu pripada pravo prvjenca.
(18) Ako neko imadne tvrdoglava i nepokorna sina, koji ne sluša ni oca svoga ni mater svoju – pa i kad ga istuku, neće ih poslušati – (19) neka ga onda otac njegov i majka uhvate pa neka ga izvedu pred starješine njegova grada, na kapiju njegova rodnog grada. (20) Neka oni kažu starješinama njegova grada: "Ovaj je naš sin tvrdoglav i nepokoran; neće da nas sluša; izjelica je i pijanica." (21) Neka ga onda svi ljudi iz njegova grada nasmrt kamenuju; tako ćeš ti ukloniti zlo iz sredine svoje, a sav će Israil čuti i bojati se.

Različiti propisi

(22) Ako neko učini grijeh koji zaslužuje smrt, i ti ga, kad bude smaknut, na drvo objesiš, (23) neka njegovo tijelo ne visi svu noć na drvetu, nego ga ti zacijelo pokopaj istoga dana – jer onaj koji je obješen na drvetu prokletstvo je Božije – da ne bi okaljao zemlju svoju, koju ti Jahve, Bog tvoj, u baštinu daje.

22 Ne gledaj vola brata svoga ili ovcu njegovu gdje lutaju i ne bježi od njih; ti ih zacijelo bratu svome vrati. (2) Ako brat tvoj ne bude blizu tebe ili ga ti ne budeš znao, dotjeraj ih kući svojoj pa neka ostanu u tebe sve dok ih brat tvoj ne potraži; tad mu ih vrati. (3) Tako učini s magarcem njegovim, isto učini s haljinkom njegovom i jednako učini sa svime što je brat tvoj izgubio, što

[22] Ili: *ne postupaj s njom kao s ropkinjom.*

je on izgubio, a ti našao. Nije ti dopušteno bježati od toga. (4) Ne gledaj magarca brata svoga ili vola njegova gdje je pao na putu i ne bježi od njih; ti mu zacijelo pomozi da ih podigne.
(5) Neka žena ne nosi na sebi mušku odjeću i neka muškarac ne oblači odjeću žensku, jer ko god čini ove stvari odvratan je Jahvi, Bogu tvome.
(6) Ako slučajno uz put naiđeš na ptičije gnijezdo, na kakvom stablu ili na zemlji, s ptićima ili jajima, i majku gdje leži na ptićima ili jajima, ne uzimaj majke s ptićima; (7) ti zacijelo pusti majku da ode, a ptiće možeš uzeti sebi, da ti dobro bude i da dane svoje produljiš.
(8) Kad budeš gradio novu kuću, načini ogradu na krovu svome, da na kuću svoju ne navučeš krivnju za prolivenu krv, ako neko padne s nje.
(9) Ne zasijavaj vinograd svoj dvjema vrstama usjeva, da ne bi sav prinos od sjemena što si ga posijao i plod u vinogradu oskrnavljeni bili.
(10) Ne ori s volom i magarcem zajedno.
(11) Ne nosi na sebi tkaninu istkanu od vune i lana zajedno.
(12) Načini sebi rese na četiri okrajka haljinke svoje kojom se pokrivaš.[23]

Propisi o moralu

(13) Ako neko uzme ženu i uđe k njoj, pa je zamrzi, (14) i optuži je za sramna djela te je na zao glas da govoreći: "Ja se oženih ovom ženom, ali kad joj se primakoh, ne nađoh je djevicom", (15) neka tada otac te djevojke i majka njezina uzmu i iznesu na kapiju pred gradske starješine znak djevojčina djevičanstva. (16) Neka djevojčin otac kaže starješinama: "Ja dadoh kćer svoju ovom čovjeku za ženu, ali je on zamrzi; (17) i gle, optuži je za sramna djela govoreći: 'Ja kćer tvoju ne nađoh djevicom.' Ali evo znaka djevičanstva kćeri moje." I neka oni razastru haljinu pred gradskim starješinama. (18) Neka tako starješine toga grada uhvate toga čovjeka i neka ga istuku: (19) neka ga natjeraju da za kaznu plati stotinu srebrenika pa neka to daju ocu one djevojke, jer je ovaj na zao glas dao djevicu Israilovu. I neka mu ona i dalje bude žena; on je ne može pustiti dok je živ.
(20) Ali ako optužba da se djevojka nije našla djevicom bude istinita, (21) neka oni onda izvedu djevojku na ulaz u kuću oca njezina pa neka je ljudi iz njezina grada nasmrt kamenuju, jer je ona u Israilu počinila djelo besramno odajući se bludu u kući oca svoga; tako ćeš ti ukloniti zlo iz svoje sredine.
(22) Ako se nađe čovjek gdje leži s udatom ženom, neka onda oboje umru, čovjek koji je legao sa ženom tom i ta žena; tako ćeš ti ukloniti zlo iz svoje sredine.
(23) Ako bude kakva djevojka koja je djevica zaručena za nekog čovjeka, pa je drugi čovjek nađe u gradu i legne s njom, (24) onda ih oboje izvedite na kapiju toga grada i nasmrt ih kamenujte – djevojku jer nije zapomagala u gradu, i čovjeka jer je obeščastio ženu bližnjega svoga. Tako ćeš ti ukloniti zlo iz svoje sredine.
(25) Ali ako u polju čovjek naiđe na djevojku koja je zaručena, pa je taj čovjek prisili i legne s njom, neka onda umre samo čovjek koji legne s njom. (26) Ali djevojci ništa ne čini; na djevojci nema nikava grijeha što smrt zaslužuje, jer baš onako kako čovjek ustane na bližnjega svoga pa ga ubije, takav je slučaj ovaj. (27) Kad ju je on našao u polju, zaručena je djevojka zapomagala, ali nije bilo nikoga da je spasi.
(28) Ako čovjek naiđe na djevojku koja je djevica a nije zaručena, i zgrabi je pa legne s njom, te budu otkriveni, (29) neka onda čovjek koji je legao s njom dadne ocu te djevojke pedeset srebrenika, i neka mu ona bude žena, jer ju je obeščastio; on je ne može pustiti dok je živ.
(30) Neka niko ne uzima ženu oca svoga, da ne bi otkrio pokrivač oca svoga.

Osobe isključene iz Jahvina zbora

23 Niko ko je uškopljen i kome je ud odsječen neka ne ulazi u zbor Jahvin. (2) Niko ko je rođen kao potomak bluda neka ne ulazi u zbor Jahvin; niko od njegovih, ni do desetoga koljena, neka ne ulazi u zbor Jahvin. (3) Nijedan Amonovac niti Moabac neka ne ulazi u zbor Jahvin; niko od njihovih, ni do desetoga koljena, neka nikada ne ulazi u zbor Jahvin, (4) zato što oni ne izišše pred vas s hljebom i vodom na put kad ste vi iz Egipta izišli, i zato što oni protiv tebe unajmiše Bileama, sina Beorova, iz Petora u Aram Naharajimu[24], da te prokune. (5) Ali Jahve, Bog tvoj, ne htjede poslušati Bileama, nego ti Jahve, Bog tvoj,

[23] V. Popis 15:37 i dalje.

[24] Tj. u Mezopotamiji.

okrenu prokletstvo u blagoslov, jer tebe Jahve, Bog tvoj, voli. (6) Nikada ne idi za njihovim mirom i blagostanjem njihovim u sve svoje dane.
(7) Ne preziri Edomca jer ti je on brat; ne preziri Egipćanina jer si ti bio stranac u zemlji njegovoj. (8) Sinovi koji im se rode u trećem koljenu mogu ući u zbor Jahvin.

Održavanje čistoće u taboru

(9) Kad pođeš s taborom na neprijatelje svoje, čuvaj se svakog zla.
(10) Ako ko među vama bude nečist zbog noćnog izljeva, onda on mora iz tabora izići; on ne može opet u tabor ući. (11) Ali kad se večer primakne, neka se on vodom okupa, a u sumrak on može opet u tabor ući.
(12) Imaj mjesto izvan tabora i tamo izlazi napolje; (13) i neka imaš lopaticu u opremi svojoj, pa kad izađeš napolje, njome ćeš iskopati rupu i okrenuti se pa zatrpati nečist svoju. (14) Jer Jahve, Bog tvoj, hodi sredinom tabora tvoga, da bi te izbavio i neprijatelje tvoje tebi predao – zato tabor tvoj mora svet biti; on ne smije na tebi ništa nepristojno vidjeti, da se od tebe odvratio ne bi.

Različiti propisi

(15) Ne predaji gospodaru njegovu roba koji je od gospodara svoga tebi pobjegao. (16) Neka on živi s tobom u tvojoj sredini, na mjestu koje on odabere u jednom od gradova tvojih gdje mu se svidi; ne postupaj loše s njim.
(17) Neka nijedna od kćeri Israilovih ne bude bludnica svetišta[25] i neka nijedan od sinova Israilovih ne bude bludnik svetišta. (18) Ne donosi najamnine bludnicine ni plaće pseće[26] u kuću Jahve, Boga svoga, ni za kakvu zavjetnu žrtvu, jer je to oboje odvratno Jahvi, Bogu tvome.
(19) Ne uzimaj kamate bratu svome: kamate na novac, hranu ili bilo šta što se može pod kamatu dati. (20) Možeš uzeti kamatu tuđincu, ali ne uzimaj kamate bratu svome, da te Jahve, Bog tvoj, blagoslovi u svemu čega se ruka tvoja prihvati u zemlji u koju ćeš ući da je zaposjedneš.
(21) Kad položiš zavjet Jahvi, Bogu svome, ne oklijevaj da ga ispuniš jer bi ti to bio grijeh, a Jahve, Bog tvoj, zacijelo će ga od tebe tražiti. (22) Ali ako se uzdržiš od zavjetovanja, ne bi ti to bio grijeh.
(23) Brižan budi da izvršiš ono što siđe s usana tvojih – baš onako kako si se dobrovoljno zavjetovao Jahvi, Bogu svome – ono što si izgovorio ustima svojim.
(24) Kad uđeš u vinograd bližnjega svoga, tad možeš jesti grožđa koliko ti duša želi, ali u sud svoj nimalo ne stavljaj.
(25) Kad uđeš u nepokošeno žito bližnjega svoga, tad možeš rukom trgati klasove, ali ne prinosi srpa nepokošenu žitu bližnjega svoga.

24 Kad čovjek uzme ženu pa se njome oženi i desi se da ona ne stekne blagonaklonost u očima njegovim jer je on na njoj vidio nešto bestidno, i on joj napiše pismo otpuštenja pa joj ga u ruku stavi te je otpusti iz kuće svoje, (2) i ona napusti njegovu kuću pa ode i postane žena drugome čovjeku, (3) i ako je i taj drugi muž zamrzi te joj napiše pismo otpuštenja pa joj ga u ruku stavi te je otpusti iz kuće svoje, ili ako taj drugi muž koji ju je uzeo da mu žena bude umre – (4) prvome mužu njezinom koji ju je otpustio nije dopušteno da je opet uzme da mu žena bude jer se ona oskvrnula; to je odvratno pred Jahvom, i ti ne navaljuj grijeh na zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, u baštinu daje.
(5) Kad se čovjek nanovo oženi, neka on ne ide s vojskom i neka mu se ne daje nikakva dužnost; neka on bude slobodan kod kuće jednu godinu i neka usrećuje ženu svoju koju je uzeo.
(6) Neka niko ne uzima u zalog ručni mlin ili žrvanj gornji, jer bi u zalog uzimao život.
(7) Ako se nađe neko gdje otima jednog od braće svoje od sinova Israilovih pa bude s njim nasilno postupao ili ga proda, neka onda taj lopov umre; tako ćeš ti ukloniti zlo iz svoje sredine.
(8) Pripazi na pojavu kožne bolesti, da brižno vršiš i činiš sve onako kako vas levijevski svećenici nauče; kako sam im ja zapovjedio, tako pripazite da to vršite. (9) Sjeti se šta je Jahve, Bog tvoj, učinio Mirjami na putu kad ste iz Egipta izišli.
(10) Kad bližnjemu svome daješ kakav zajam, ne ulazi u kuću njegovu da mu uzmeš zalog; (11) ostani napolju, a čovjek kojem si dao zajam neka ti iznese zalog napolje. (12) Ako on bude siromah, ne spavaj s njegovim zalogom. (13) Kad sunce zađe, ti mu zacijelo vrati zalog, da i on mogne spavati u ogrtaču svome i da te blagoslovi; to će ti biti dobro pred Jahvom, Bogom tvojim.

[25] Tj. paganskog svetišta.

[26] Tj. zarade bludnika kojemu se plaća.

(14) Ne tlači slugu najamnika siromašna i bijedna,
bio on jedan od braće tvoje ili jedan od stranaca
tvojih, koji je u zemlji tvojoj, u gradovima tvojim.
(15) Podaj mu plaću njegovu svaki dan prije nego-
li sunce zađe, jer je on siromah i srce mu za njom
žudi, da on na te Jahvi ne zavapi pa da ti to grijeh
bude.
(16) Neka se očevi ne pogubljuju zbog sinova i
neka se sinovi ne pogubljuju zbog očeva; neka se
svako pogubi zbog grijeha svoga.
(17) Ne izvrći pravde strancu ni siročetu, i ne uzi-
maj udovici u zalog haljinku. (18) Sjeti se da si bio
rob u Egiptu i da te je Jahve, Bog tvoj, odande izba-
vio; zato ti ja zapovijedam da ovo činiš.
(19) Kad budeš kupio ljetinu u polju svome pa u
polju snop zaboraviš, ne vraćaj se da ga uzmeš;
neka on bude za stranca, za siroče i za udovicu, da
te Jahve, Bog tvoj, blagoslovi u svemu poslu ruku
tvojih. (20) Kad omlatiš masline svoje, ne pregle-
daj grane iza sebe; neka to bude za stranca, za si-
roče i za udovicu.
(21) Kad obereš grožđe u vinogradu svome, ne pa-
birči ga iza sebe; neka to bude za stranca, za siroče
i za udovicu. (22) Sjeti da si bio rob u Egiptu; zato
ti ja zapovijedam da ovo činiš.

25 Ako izbije kakav spor među ljudima pa oni
dođu na sud i suci donesu odluku o slučaju
njihovu te opravdaju pravoga, a osude krivoga, (2)
onda neka sudac natjera krivoga, ako on zasluži da
bude išiban, da legne i da bude išiban pred njim s
onoliko udaraca bičem koliko odgovara njegovoj
krivici. (3) Može mu udariti četrdeset udaraca, ne
više; neka ga ne udara bičem više od toga, da tvoj
brat ne bude ponižen u očima tvojim.
(4) Ne zavezuj usta volu kad vrše.
(5) Kad braća žive zajedno pa jedan od njih umre a
ne bude imao sina, neka se žena umrloga ne udaje
za stranca; djever njezin neka uđe k njoj i uzme je
sebi za ženu i neka prema njoj djeversku dužnost
izvrši.[27] (6) I neka prvjenac kojeg ona rodi bude na
ime umrloga brata njegova, da mu se ime u Israilu
ne zatre. (7) Ali ako čovjek taj ne bude htio uzeti
snahu svoju, neka onda snaha njegova otiđe gore
na kapiju pred starješine i kaže: "Djever moj od-
bija u Israilu sačuvati ime bratu svome; on ne želi
izvršiti dužnost djeversku prema meni." (8) Neka
mu onda starješine iz njegova grada nalože da
dođe i neka mu progovore. A ako on uporan bude
pa kaže: "Ja je uzeti neću", (9) neka mu onda sna-
ha njegova na oči starješina dođe i neka mu skine
sandalu i u lice mu pljune, i neka rekne: "Tako se
postupa s čovjekom koji ne podiže kuću bratu svo-
me." (10) U Israilu neka mu ime bude "Kuća onoga
koji je ostao bez sandale".
(11) Ako se dvojica, čovjek i brat njegov, potuku,
pa se žena jednoga primakne da muža svoga izba-
vi iz ruku onoga koji ga udara, te pruži ruku svoju
pa ga za stidno mjesto uhvati, (12) tad joj ti šaku
odsijeci; neka je ne sažalijeva oko tvoje.
(13) Nemoj da ti u torbi budu utezi dvojni, veliki i
mali. (14) Nemoj da ti u kući budu mjere dvojne,
velika i mala. (15) Neka ti je uteg pun i prav; neka
ti je mjera puna i prava, da ti se produlje dani u
zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje. (16) Jer svako
ko to čini, svako ko nepravedno postupa, odvratan
je Jahvi, Bogu tvome.
(17) Sjeti se šta ti je Amalek učinio na putu kad
ste iz Egipta izišli, (18) kako te u putu susreo pa
napao sve one koji su zaostali u pozadini tvojoj,
kad si ti bio slab i iscrpljen; on se Boga nije bojao.
(19) I zato ti, kad ti Jahve, Bog tvoj, dadne počinak
od svih okolnih neprijatelja tvojih u zemlji koju ti
Jahve, Bog tvoj, u baštinu daje da je zaposjedneš, iz-
briši spomen na Amaleka pod nebom. Ne zaboravi!

Prinošenje prvih plodova

26 A kad stigneš u zemlju koju ti Jahve, Bog
tvoj, u baštinu daje pa je zaposjedneš i na-
staniš se u njoj, (2) onda uzmi nešto prvine od
sveg prinosa s njive što ga dobiješ od zemlje svoje
koju ti Jahve, Bog tvoj, daje, pa to u košaru stavi i
otiđi u mjesto koje Jahve, Bog tvoj, odabere da na
njemu postavi ime svoje. (3) Otiđi svećeniku koji u
to vrijeme u službi bude pa mu reci: "Ja danas oči-
tujem Jahvi, Bogu svome[28], da sam došao u zemlju
za koju se Jahve očevima našim zakleo da će je
nama dati." (4) Neka onda svećenik uzme košaru
iz ruke tvoje i neka je spusti pred žrtvenik Jahve,
Boga tvoga. (5) Ti odgovori i reci pred Jahvom, Bo-
gom svojim: "Otac moj bješe lutalica Aramejac, i
on siđe u Egipat pa se tamo s malo ljudi strancem
nastani; ali tamo on postade velikim, moćnim i
brojnim narodom. (6) A Egipćani su s nama ružno
postupali i mučili nas i težak nam rad nametali.

[27] U kanonskom pravu judaizma ta se praksa naziva zakonom o leviratu.

[28] Ovako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu stoji *tvome*.

(7) Onda mi zavapismo Jahvi, Bogu očeva svojih, i Jahve ču glas naš i vidje muku našu i težak rad naš i ugnjetavanje naše; (8) i Jahve nas izvede iz Egipta čvrstom šakom i ispruženom rukom i strahotom velikom i znamenjem i čudima; (9) i on nas izvede na ovo mjesto i dade nam ovu zemlju, zemlju kroz koju med i mlijeko teku. (10) I evo, ja sam donio prvinu od prinosa sa zemlje koju si mi ti, o Jahve, dao." I spusti je pred Jahvu, Boga svoga, i klanjaj se pred Jahvom, Bogom svojim. (11) Ti i levijevac i stranac koji kod tebe bude radujte se svem dobru koje je Jahve, Bog tvoj, dao tebi i čeljadi tvojoj.
(12) Kad završiš s odvajanjem sve desetine od prinosa svoga u godini trećoj, godini desetine, onda je ti podaj levijevcu, strancu, siročetu i udovici, da oni u gradovima tvojim jedu i da se zasite. (13) Kaži pred Jahvom, Bogom svojim: "Ja sam iz kuće posvećeno uklonio i dao ga levijevcu i strancu, siročetu i udovici, prema svim zapovijedima tvojim koje si mi naredio; nijednu od zapovijedi tvojih nisam prekršio niti zaboravio. (14) Od toga u žalosti ništa nisam jeo, niti sam išta od toga u nečistoći prinio, niti sam od toga išta mrtvacu ponudio. Slušao sam glas Jahve, Boga svoga; učinio sam sve onako kako si mi ti zapovjedio. (15) Pogledaj dolje iz svetoga prebivališta svoga, s nebesa, i blagoslovi Israila, narod svoj, i zemlju koju si nam ti dao, zemlju kroz koju med i mlijeko teku – kako si se očevima našim zakleo."
(16) "Danas ti Jahve, Bog tvoj, zapovijeda da vršiš ove zakone i odredbe. Zato pripazi da ih vršiš svim srcem svojim i svom dušom svojom. (17) Ti si danas očitovao da ti je Jahve Bog i da ćeš ti putevima njegovim hoditi i da ćeš zakone njegove, zapovijedi njegove i odredbe njegove čuvati, i da ćeš slušati glas njegov. (18) Jahve je danas očitovao da si ti narod njegov, posjed dragocjeni, kako ti je i obećao, i da je na tebi da držiš sve zapovijedi njegove; (19) i da će te on hvalom, slavom i čašću visoko iznad svih naroda koje je stvorio postaviti, i da ćeš ti Jahvi, Bogu svome, posvećen narod biti, kako je i rekao."

Prokletstva na gori Ebal

27 Potom Mojsije i starješine Israilove zadužiše narod rekavši: "Držite se svih zapovijedi koje vam ja danas naređujem. (2) Tako, onaj dan kad prijeđete preko Jordana u zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, daje, podigni sebi veliko kamenje i krečom ga premaži, (3) i ispiši na njemu sve riječi ovoga zakona, kad prijeđeš na onu stranu da uđeš u zemlju koju ti Jahve, Bog tvoj, daje, zemlju kroz koju med i mlijeko teku, onako kako ti je Jahve, Bog očeva tvojih, rekao. (4) Tako ti, kad prijeđeš preko Jordana, na gori Ebal to kamenje podigni, kako ti ja danas zapovijedam, i krečom ga premaži. (5) I još podigni tamo žrtvenik Jahvi, Bogu svome, žrtvenik od kamena; ne podiži gvožđa na nj. (6) Podigni žrtvenik Jahve, Boga svoga, od kamena neklesana, pa na njemu Jahvi, Bogu svome, žrtve paljenice prinesi; (7) i prinesi žrtve sudioništva, pa tamo jedi i raduj se pred Jahvom, Bogom svojim. (8) Ispiši na tom kamenju sve riječi zakona ovog, da se dobro vide."
(9) Onda Mojsije i svećenici levijevski progovoriše svem Israilu i rekoše: "Šuti i slušaj, o Israile! Danas si ti postao narodom Jahve, Boga svoga. (10) Zato slušaj glas Jahve, Boga svoga, i vrši zapovijedi njegove i zakone njegove koje ti ja danas naređujem."
(11) I Mojsije još toga dana zaduži narod rekavši:
(12) "Kad prijeđete preko Jordana, ovi neka stanu na goru Gerizim da blagosiljaju narod: Šimon, Levi, Jehuda, Isakar, Jozef i Benjamin. (13) A ovi neka stanu na goru Ebal da proklinju: Ruben, Gad, Ašer, Zebulun, Dan i Naftali. (14) Neka onda levijevci progovore i svim Israilcima glasno kažu: (15) 'Proklet bio onaj ko načini kumira[29] ili liven lik, gnusobu Jahvi, djelo ruku majstorovih, i u tajnosti ga podigao!', a sav narod neka odgovori i rekne: 'Amin!'
(16) 'Proklet bio onaj ko ne poštuje oca svoga ili mater svoju!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(17) 'Proklet bio onaj ko pomiče međnik susjeda svoga!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(18) 'Proklet bio onaj ko zavede slijepca na putu!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(19) 'Proklet bio onaj ko uskraćuje pravdu strancu, siročetu i udovici!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(20) 'Proklet bio onaj ko legne sa ženom oca svoga, jer je otkrio pokrivač oca svoga!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(21) 'Proklet bio onaj ko legne sa kakvom životinjom!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(22) 'Proklet bio onaj ko legne sa sestrom svojom – kćerju oca svoga ili majke svoje!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(23) 'Proklet bio onaj ko legne s punicom svojom!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'

[29] Ili *klesan lik*.

(24) 'Proklet bio onaj ko iz potaje ubije bližnjega svoga!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(25) 'Proklet bio onaj ko primi mito da koga nevina ubije!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'
(26) 'Proklet bio onaj ko ne potvrdi riječi zakona ovog vršeći ih!', a sav narod neka rekne: 'Amin!'

Blagoslovi

28 I desit će se – ako budeš pažljivo slušao glas Jahve, Boga svoga, i brinuo se da vršiš sve zapovijedi njegove koje ti ja danas naređujem – da će te Jahve, Bog tvoj, postaviti visoko iznad svih naroda na zemlji. (2) Svi ovi blagoslovi na te će se spustiti i stići će te ako budeš slušao glas Jahve, Boga svoga:
(3) Blagoslovljen neka si u gradu i blagoslovljen neka si u polju!
(4) Blagoslovljen neka je plod utrobe tvoje i plod sa zemlje tvoje i plod stoke tvoje, prirast goveda tvojih i mlado od stada tvoga!
(5) Blagoslovljena neka je košara tvoja i naćve tvoje!
(6) Blagoslovljen neka si kad ulaziš i blagoslovljen neka si kad izlaziš!
(7) Jahve će dati da će neprijatelji tvoji koji ustanu na te pred tobom potučeni biti; oni će na te izlaziti jednim putem, a sedmerim će putevima bježati pred tobom. (8) Jahve će narediti da blagoslov nad tobom bude u žitnicama tvojim i u svemu na šta se ruke tvoje spuste, i on će te blagosloviti u zemlji koju ti Jahve, Bog tvoj, daje. (9) Jahve će tebe narodom svetim sebi postaviti, kako ti se i zakleo, ako se ti budeš držao zapovijedi Jahve, Boga svoga, i putevima njegovim hodio. (10) Tako će svi narodi zemaljski vidjeti da je nada te zazvano ime Jahvino, i tebe će se bojati. (11) Jahve će ti dati dobra u izobilju, u plodu utrobe tvoje i u plodu stoke tvoje i u plodu zemlje tvoje, u zemlji za koju se Jahve zakleo očevima tvojim da će je tebi dati. (12) Jahve će ti otvoriti bogatu riznicu svoju – nebesa, da zemlji tvojoj dadne kišu u vrijeme njezino i da blagoslovi sav posao ruku tvojih; i ti ćeš mnogim narodima pozajmljivati, ali nećeš uzaimati. (13) Jahve će te učiniti glavom, a ne repom, i samo ćeš ti biti gore, a nećeš biti dolje, ako budeš slušao zapovijedi Jahve, Boga svoga, koje ti ja danas nalažem da ih čuvaš i vršiš; (14) i ne okreći se ni od jedne riječi koju vam ja danas naređujem, ni desno ni lijevo, da odeš za drugim bogovima da im služiš.

Prokletstva

(15) Ali desit će se – ako ne budeš slušao glas Jahve, Boga svoga, i ne budeš se brinuo da vršiš sve zapovijedi njegove i zakone njegove kojima te ja danas zadužujem – da će se sve ove kletve spustiti na te i stići te:
(16) Proklet neka si u gradu i proklet neka si u polju!
(17) Prokleta neka je košara tvoja i naćve tvoje!
(18) Proklet neka je plod utrobe tvoje i plod zemlje tvoje i prirast goveda tvojih i mlado od stada tvoga!
(19) Proklet neka si kad ulaziš i proklet neka si kad izlaziš!
(20) Jahve će poslati na te kletve, pometnju i ukor u svemu na šta ti ruka krene da čini, sve dok ne budeš zatrt i sve dok te odjednom ne nestane, zbog zla djela tvojih, jer si mene ostavio. (21) Jahve će ti kugu privezati dok te on ne uništi u zemlji u koju ideš da je zaposjedneš. (22) Jahve će po tebi udariti sušicom i groznicom i upalom i žegom i sušom i medljikom[30] i plijesni, i to će te progoniti sve dok te ne nestane. (23) Nebesa iznad tvoje glave bronzana će biti, a zemlja pod tobom gvozdena. (24) Jahve će pretvoriti kišu tvoje zemlje u prah i prašinu; s neba će se na te spuštati sve dok ne budeš zatrt.
(25) Jahve će dati da budeš potučen pred neprijateljima svojim; jednim ćeš putem na njih izlaziti, a sedmerim ćeš putevima pred njima bježati, i bit ćeš strah svim kraljevstvima na zemlji. (26) I mrtva tjelesa tvoja bit će hrana svim pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim, i nikoga neće biti da ih poplaši.
(27) Jahve će po tebi udariti čirevima egipatskim i izraslinama i krastama i svrabom, od čega se nećeš moći izliječiti. (28) Jahve će po tebi udariti ludilom i sljepilom i pometnjom srca; (29) i usred bijela dana ti ćeš pipati, kao što slijepac u mraku pipa, i nećeš imati napretka na putevima svojim, nego ćeš neprestano biti samo tlačen i pokradan, bez ikoga da te spasi. (30) Ženu ćeš zaručivati, ali će je drugi napastovati; kuću ćeš sagraditi, ali u njoj nećeš živjeti; vinograd ćeš zasaditi, ali plod njegov nećeš uživati. (31) Vo će ti pred očima zaklan biti, ali ga ti nećeš jesti; magarac će ti otet biti, i neće ti vraćen biti; ovca će ti neprijateljima tvojim data biti, a ti nikoga da te spasi nećeš imati. (32) Sinovi

[30] Bolest koju donosi vreli vjetar.

tvoji i kćeri tvoje drugome će narodu predani biti, dok ti oči bude gledale i čeznule za njima neprestano, ali u ruci tvojoj moći neće biti. (33) Narod kojeg ne poznaješ jest će prinos sa zemlje tvoje i sav trud tvoj, a ti ćeš uvijek biti samo tlačen i gažen neprestano. (34) Poludjet ćeš od prizora što ga oči tvoje budu gledale. (35) Jahve će te udariti po koljenima i nogama bolnim čirevima, od kojih se nećeš moći izliječiti, od tabana na stopalu tvome do tjemena na glavi tvojoj. (36) Jahve će odvesti tebe i kralja tvoga, što ga budeš nad sobom postavio, narodu kojega ni ti ni očevi tvoji niste poznavali, i tamo ćeš služiti drugim bogovima, drvetu i kamenu. (37) Postat ćeš grozota, pošalica i poruga među svima narodima u koje te Jahve odvede.
(38) Mnogo ćeš sjeme u polje iznositi, ali ćeš malo sakupiti, jer će ga skakavci jesti. (39) Vinograde ćeš saditi i obrađivati, ali vina nećeš piti niti ćeš šta nabrati, jer će ih crv jesti. (40) Imat ćeš masline diljem područja svoga, ali se uljem nećeš mazati, jer će ti masline opadati. (41) Sinove ćeš i kćeri dobijati, ali tvoji neće biti, jer će u sužanjstvo zapadati. (42) Kukac će zaposjesti sva stabla tvoja i prinos sa zemlje tvoje.
(43) Stranac koji bude s tobom sve će se više i više uzdizati nad tobom, a ti ćeš sve niže i niže padati. (44) On će pozajmljivati tebi, ali ti nećeš pozajmljivati njemu; on će biti glava, a ti ćeš rep biti.
(45) Tako će te sve ove kletve snalaziti i progoniti i stizati dok ne budeš zatrt, jer nisi htio slušati glasa Jahve, Boga svoga, držeći se zapovijedi njegovih i zakona njegovih što ti ih je on naredio. (46) One će postati znamenom i čudom na tebi i potomstvu tvome zauvijek.
(47) Zato što nisi služio Jahvi, Bogu svome, s radošću i draga srca zbog obilja svega, (48) u gladi ćeš, žeđi, golotinji i oskudici svega služiti neprijateljima svojim koje će Jahve na te poslati; i on će ti na vrat jaram od gvožđa stavljati sve dok te ne zatre.
(49) Jahve će narod iz daleka, s kraja zemlje, na te dovesti, kao orao što se obruši, narod kojemu jezika nećeš razumjeti, (50) narod razjarena lica koji neće imati obzira prema starima niti će pokazivati milosti prema mladima. (51) I k tome još, jest će ti plod od stoke tvoje i prinos sa zemlje tvoje sve dok ti ne budeš zatrt, i neće ti ostavljati nimalo žita, mlada vina ni ulja, ni prirasta od goveda tvojih ni mlado od stada tvoga, sve dok te ne upropaste. (52) Opsjedat će te u svim gradovima tvojim sve dok visoki i utvrđeni bedemi tvoji u koje si se uzdao ne padnu diljem zemlje, i on će te opsjedati u svim gradovima tvojim širom zemlje tvoje koju ti Jahve, Bog tvoj, bude dao. (53) Tad ćeš ti plod utrobe svoje jesti, meso sinova svojih i kćeri svojih što ti ih Jahve, Bog tvoj, dadne, za opsade i nevolje kojima će te neprijatelj tvoj pritiskati. (54) Čovjek nježan i većma osjetljiv iz sredine tvoje zlim će okom gledati na brata svoga i ženu u naručju svome i djecu svoju preostalu što ostanu, (55) i nikome od njih neće dati nimalo mesa djece svoje koju će jesti, jer mu ništa drugo ne preostaje dok traje opsada i nevolje kojima će te neprijatelj tvoj pritiskati u svim gradovima tvojim. (56) Žena nježna i osjetljiva iz sredine tvoje, koja se, osjetljiva i nježna, ne bi usudila na zemlju spustiti taban stopala svoga, zlim će okom gledati na muža u naručju svome i sina svoga i kćer, (57) i na posteljicu svoju što joj između nogu iziđe i na djecu svoju koju rodi, jer će ih ona potajno jesti u oskudici svega dok traje opsada i nevolja kojima će te neprijatelj tvoj pritisnuti u svim gradovima tvojim.
(58) Ako se ne budeš brinuo da vršiš sve riječi zakona ovog što su zapisane u ovoj knjizi, i ne budeš poštovao ovo časno i strašno ime – Jahvu, Boga svoga – (59) onda će Jahve na tebe i potomstvo tvoje velike pošasti navući, pošasti teške i duge, i bolesti nesretne i dugotrajne. (60) Na te će vratiti sve bolesti egipatske kojih si se plašio, pa će se one za te prilijepiti. (61) I svaku bolest i svaku pošast koja nije zapisana u knjizi zakona ovog Jahve će na te navaliti sve dok ne budeš zatrt. (62) Tad će vas malo ostati, a bilo vas je mnogo kao zvijezda na nebu, jer ti nisi slušao glas Jahve, Boga svoga. (63) Desit će se – kako se Jahve nad vama radovao dajući vam napredak i množeći vas – da će se tako Jahve nad vama radovati čineći da vas nestane i zatirući vas; i vi ćete biti otrgnuti od zemlje u koju idete da je zaposjednete. (64) A Jahve će vas i među narode razasuti, s jednog kraja zemlje na drugi; i tamo ćeš služiti drugim bogovima, drvetu i kamenu, za koje nisi znao ni ti ni očevi tvoji. (65) Među tim narodima nećeš moći otpočinuti, i neće biti počivališta za taban stopala tvoga; a tamo će ti Jahve dati srce nemirno, oči slabe i dušu očajnu. (66) Zato će ti život o koncu pred tobom visiti; i ti ćeš biti u strahu i danju i noću, i neće biti sigurnosti za život tvoj. (67) Ujutro ćeš govoriti: 'Kamo sreće da je večer!', a navečer ćeš govoriti: 'Kamo sreće da

je jutro!' – od straha što ti se bude uvukao u srce i od prizora što ga oči tvoje budu gledale. (68) Jahve će te na lađama natrag u Egipat odvesti, putem za koji sam ti rekao: 'Nikada ga više nećeš vidjeti!' I tamo ćete se vi na prodaju neprijateljima svojim kao robovi i ropkinje nuditi, ali kupca neće biti."

Savez u Moabu

29 Ovo su riječi saveza što ga je Jahve zapovjedio Mojsiju da sklopi sa sinovima Izrailovim u zemlji moapskoj, povrh saveza što ga je on sklopio s njima na Horebu.
(2) Mojsije sazva sav Izrail pa im reče: "Vidjeli ste sve što je Jahve učinio pred vašim očima s faraonom i svim slugama njegovim i svom zemljom njegovom, (3) velike kušnje što su ih oči tvoje vidjele, to veliko znamenje i čuda. (4) Ali do dana današnjega Jahve vam ne dade srce da spoznajete ni oči da vidite ni uši da čujete. (5) Ja sam vas četrdeset godina pustinjom vodio; odjeća vaša nije se na vama poderala niti je sandala na nozi vašoj dotrajala. (6) Niste hljeba jeli niti ste vina ili drugoga opojnog pića pili, da uznate da sam ja Jahve, Bog vaš. (7) Kad ste stigli na ovo mjesto, Sihon, kralj hešbonski, i Og, kralj bašanski, izišđoše da se s nama u boju ogledaju, ali mi ih potukosmo; (8) i mi uzesmo njihovu zemlju pa je dadosmo u baštinu Rubenovcima, Gadovcima i polovini plemena Manašeova. (9) Zato čuvajte riječi ovoga saveza da ih vršite, pa da napredak imate u svemu što radite.
(10) Danas stojite svi pred Jahvom, Bogom svojim: poglavari vaši, plemena vaša, starješine vaše i zapovjednici vaši, sve muškinje Izrailovo, (11) djeca vaša, žene vaše i stranac koji je u taborima tvojim – od onoga koji ti siječe drva do onoga koji ti vodu nosi – (12) da stupite u savez s Jahvom, Bogom svojim, u savez što ga danas Jahve, Bog tvoj, uz zakletvu s tobom sklapa, (13) da te danas narodom svojim postavi i da ti Bog bude, baš onako kako ti je on rekao i kako se očevima tvojim – Abrahamu, Izaku i Jakovu zakleo.
(14) Ne sklapam ovaj savez uz zakletvu samo s vama, (15) nego i s onima koji danas ovdje s nama pred Jahvom, Bogom našim, stoje i s onima koji danas nisu ovdje s nama – (16) ta vi znate kako smo živjeli u zemlji egipatskoj i kako smo prošli posred naroda kroz koje ste vi prošli; (17) i još ste vidjeli grdobe njihove i kumire njihove od drveta, kamena, srebra i zlata, što ih imađahu – (18) da među vama ne bude čovjeka ni žene, ni roda ni plemena, čije bi se srce danas okrenulo od Jahve, Boga našega, pa da ode i služi bogovima naroda tih; da među vama ne bude korijena na kojem otrovan plod i pelin rađaju. (19) Neko će se, kad čuje riječi prokletstva ovog, blagosiljati u srcu svome govoreći: 'Miran sam iako slijedim svojeglavost srca svoga, pa neka sve voda odnese.' – (20) Jahve mu nikada neće oprostiti, nego će srdžba Jahvina i ljubomora njegova planuti na tog čovjeka, i svako prokletstvo koje je zapisano u ovoj knjizi na nj će se spustiti, a Jahve će ime njegovo pod nebom izbrisati. (21) Onda će ga Jahve od svih plemena Izrailovih za nesreću izdvojiti, prema svim prokletstvima saveza što su zapisana u knjizi zakona ovog.
(22) Kasniji naraštaj, sinovi vaši koji budu poslije vas, i tuđinac koji dođe iz zemlje daleke, kad vide pošasti zemlje te i bolesti kojima je Jahve bude pritisnuo, reći će: (23) 'Sva je zemlja njegova sumpor i so, pustopoljina užarena: niti se sije niti šta iz nje niče, i nikakva trava na njoj ne raste, kao razorena Sodoma i Gomora, Adma i Sebojim, što ih je Jahve u srdžbi svojoj i gnjevu svome razorio.' (24) Svi će narodi upitati: 'Zašto ovo učini Jahve zemlji ovoj? Otkud ovoliki gnjeva plam?' (25) Onda će im se reći: 'Zato što su ostavili savez Jahve, Boga očeva svojih, koji je on s njima sklopio kad ih je iz zemlje egipatske izveo. (26) Otišli su i služili drugim bogovima i njima se klanjali, bogovima koje nisu poznavali i koje im on nije odredio. (27) Zato je srdžba Jahvina na ovu zemlju planula i na nju se navuklo svako prokletstvo što je u ovoj knjizi zapisano; (28) i Jahve ih je iz zemlje njihove u srdžbi i bijesu i gnjevu velikom iščupao pa ih u drugu zemlju bacio, kako je i danas.'
(29) Što je tajno, to pripada Jahvi, Bogu našem, a što je objavljeno, to pripada nama i djeci našoj zauvijek, da vršimo sve riječi zakona ovog.

Obećan povratak

30 Tako će biti – kad te sve ovo snađe, blagoslov i prokletstvo što sam ih preda te stavio, pa ti oni u svim narodima u koje te Jahve, Bog tvoj, protjera naumpadnu, (2) i vratiš se Jahvi, Bogu svome, te poslušaš glas njegov svim srcem svojim i dušom svojom, sve onako kako ti ja danas zapovijedam, ti i sinovi tvoji – (3) da će te onda Jahve, Bog tvoj, iz sužanjstva vratiti i tebi se smilovati i opet te između svih naroda u koje te Jahve, Bog

tvoj, bude razasuo sabrati. (4) Ako izgnanici tvoji budu na kraju svijeta, Jahve će te, Bog tvoj, i odatle sabrati i otud će te on vratiti. (5) Jahve, Bog tvoj, uvest će te u zemlju koju su posjedovali očevi tvoji, pa ćeš je ti zaposjesti; i on će ti napredak dati i umnožit će te više od očeva tvojih.
(6) Jahve, Bog tvoj, još će obrezati srce tvoje i srce potomstva tvoga, da uzvoliš Jahvu, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom i da živiš. (7) Jahve, Bog tvoj, svalit će sva ova prokletstva na neprijatelje tvoje i na one koji te mrze i koji su te progonili. (8) A ti ćeš opet slušati glas Jahvin i vršiti sve njegove zapovijedi što ti ih ja danas naređujem. (9) Onda će ti Jahve, Bog tvoj, u izobilju napredak dati u svakom djelu ruke tvoje, u plodu utrobe tvoje i u plodu stoke tvoje i u plodu zemlje tvoje, jer će se Jahve opet nad tobom dobru radovati, baš onako kako se i nad očevima tvojim radovao, (10) ako poslušaš glas Jahve, Boga svoga i budeš vršio zapovijedi njegove i zakone njegove što su zapisani u ovoj knjizi Zakona, ako se okreneš Jahvi, Bogu svome, svim svojim srcem i dušom.
(11) Jer ova zapovijed koju ti ja danas naređujem nije za te preteška niti je nedokučiva. (12) Ona nije na nebesima, da bi ti rekao: 'Ko će se uzići na nebo da nam je uzme i objavi nam je da je vršimo?' (13) Ona nije ni preko mora, da bi ti rekao: 'Ko će za nas prijeći preko mora da nam je uzme i objavi nam je da je vršimo?' (14) Ta je riječ sasvim blizu tebe, u ustima tvojim i u srcu tvome, da je vršiš.

Biraj život

(15) Gledaj, danas preda te stavljam: život i dobro, smrt i zlo; (16) jer danas ti ja zapovijedam da voliš Jahvu, Boga svoga, da hodiš putevima njegovim i da čuvaš zapovijedi njegove i zakone njegove i odredbe njegove, da uživiš i umnožiš se, i da te Jahve, Bog tvoj, blagoslovi u zemlji u koju ulaziš da je zaposjedneš. (17) Ali ako se srce tvoje okrene i ne pokoriš se, već zaveden budeš te se budeš klanjao drugim bogovima i služio im, (18) ja vam danas objavljujem da će vas zacijelo nestati; nećete poživjeti u zemlji u koju prelazite preko Jordana da je zaposjednete.
(19) Pozivam nebo i zemlju da danas svjedoče protiv vas da pred vas stavljam: život i smrt, blagoslov i prokletstvo. Zato biraj život, da živiš, ti i potomstvo tvoje, (20) voleći Jahvu, Boga svoga, pokoravajući se glasu njegovu i držeći se čvrsto uza nj; jer to je život tvoj i dugi dani tvoji, da boraviš u zemlji za koju se Jahve zakleo očevima tvojim – Abrahamu, Izaku i Jakovu da će je njima dati."

Ješua određen za vođu

31 Tako Mojsije otiđe i svem Israilu ove riječi progovori. (2) Reče im: "Meni je danas stotinu i dvadeset godina; ja više ne mogu dolaziti i odlaziti, a Jahve mi je rekao: 'Ti nećeš preko ovog Jordana prijeći.' (3) Sam Jahve, Bog tvoj, pred tobom će prijeći; on će pred tobom uništiti one narode, i vi ćete ih s posjeda izgnati. Pred tobom će prijeći Ješua, baš onako kako je Jahve rekao. (4) Jahve će učiniti s njima baš onako je učinio i sa Sihonom i Ogom, kraljevima amorejskim, i zemljom njihovom, kad ih je uništio. (5) Jahve će ih pred vas postaviti, i vi ćete s njima učiniti po svim zapovijedima koje sam vam ja naredio. (6) Budite jaki i odvažni, ne bojte se i ne strepite pred njima, jer sam Jahve, Bog tvoj, s tobom ide. On te neće iznevjeriti niti će te ostaviti."
(7) Onda Mojsije zovnu Ješuu pa mu pred svim Israilom reče: "Budi jak i odvažan, jer ćeš ti s ovim narodom poći u zemlju za koju se Jahve zakleo očevima njihovim da će je njima dati, i ti ćeš im je u baštinu dati. (8) Sam Jahve pred tobom ide; on će s tobom biti. On te neće iznevjeriti niti će te ostaviti. Ne boj se i potišten ne budi!"

Čitanje Zakona

(9) Tako Mojsije zapisa ovaj zakon i dade ga svećenicima – sinovima Levijevim, koji su nosili kovčeg saveza Jahvina, i svim starješinama Israilovim.
(10) Onda im Mojsije zapovjedi: "Na kraju svake sedme godine, kad bude godina praštanja dugova, na Blagdan koliba, (11) kad sav Israil dođe da bude pred Jahvom, Bogom tvojim, na mjestu koje će on odabrati, pročitaj ovaj zakon pred svim Israilom. (12) Saberi narod: muškarce i žene i djecu i stranca koji bude u gradovima tvojim, da čuju i nauče i da se boje Jahve, Boga vašega, i da brižni budu da vrše sve riječi ovoga zakona. (13) Djeca njihova, koja to još ne znaju, čut će i naučit će bojati se Jahve, Boga vašega, dokle god budete živjeli na zemlji u koju ćete preko Jordana prijeći da je zaposjednete."

Israil će otpasti

(14) Onda Jahve reče Mojsiju: "Gle, bliži se dan tvoje smrti; zovni Ješuu pa se pojavite u čadoru

sastanka da mu ja dam zapovijedi." Tako Mojsije i Ješua otiđoše i pojaviše se u čadoru sastanka. (15) Jahve se pokaza u čadoru u stupu od oblaka, a stup od oblaka stajaše na ulazu u čador. (16) Jahve reče Mojsiju: "Gle, ti ćeš uskoro leći s očevima svojim; a ovaj će se narod dići i odati se nevjeri s tuđim bogovima one zemlje usred koje će ući, i mene će ostaviti i prekršiti savez moj koji sam ja s njima sklopio. (17) Onda će toga dana srdžba moja na njih planuti i ja ću njih ostaviti i lice svoje od njih sakriti, pa će oni biti uništeni, i mnoga će ih zla i nevolje snaći, pa će oni toga dana reći: 'Zar me ova zla ne snalaze zato što Bog moj nije sa mnom?' (18) Ali ja ću toga dana sigurno lice svoje sakriti zbog sveg zla što će ga oni učiniti, jer će se drugim bogovima okrenuti. (19) Zato sada zapišite sebi ovu pjesmu i sinove Israilove njoj naučite; stavi je u usta njihova, da mi ova pjesma protiv sinova Israilovih svjedok bude. (20) Jer kad ih ja uvedem u zemlju kroz koju teku med i mlijeko, za koju sam se zakleo očevima njihovim, pa kad se oni najedu i zasite i ugoje, tad će se okrenuti drugim bogovima i njima služiti, a mene će odbaciti i savez moj prekršiti. (21) A kad ih mnoga zla i nevolje zadese, ova će pjesma svjedočiti protiv njih – jer nje neće nestati s usana potomstva njihova; ta znam ja nakanu njihovu što je danas snuju, prije negoli sam ih i doveo u zemlju koju sam im pod zakletvom obećao." (22) Tako Mojsije toga dana zapisa ovu pjesmu i sinove Israilove njoj nauči.

(23) Onda on Ješui, sinu Nunovu, dade zapovijedi i reče: "Budi jak i odvažan, jer ćeš ti uvesti sinove Israilove u zemlju koju sam im pod zakletvom obećao, a ja ću s tobom biti."

(24) A kad Mojsije od početka do kraja zapisa u knjigu riječi ovoga zakona, (25) onda on levijevcima, koji su nosili kovčeg saveza Jahvina, zapovjedi: (26) "Uzmite ovu knjigu zakona i metnite je pored kovčega saveza Jahve, Boga svoga, da tamo svjedokom protiv vas bude. (27) Ta znam ja bunu tvoju i svojeglavost tvoju; evo, dok sam ja danas još živ s vama, vi se protiv Jahve bunite; a koliko ćete tek kad ja umrem! (28) Skupite mi sve starješine plemena svojih i zapovjednike svoje da pred njima ove riječi kažem i da pozovem nebesa i zemlju da protiv njih svjedoče. (29) Jer znam ja da ćete se vi poslije moje smrti izopačiti i da ćete skrenuti s puta koji sam vam ja naredio; i zlo će vas zadesiti u danima budućim jer ćete činiti ono što je zlo u očima Jahvinim, srdeći ga djelima ruku svojih."

Mojsijeva pjesma

(30) Potom Mojsije pred svim zborom Israilovim od početka do kraja izgovori riječi ove pjesme:

32 "Slušajte, nebesa – da govorim;
i čuj, zemljo, riječi iz usta mojih.
(2) Neka učenje moje kao kiša pada,
govor moj kao rosa neka se spušta,
kao kapljice po travi mladoj,
i kao pljusak po rastinju bujnom.
(3) Jer ime Jahvino ja obznanjujem;
a vi priznajte veličinu Bogu našemu!
(4) On je Stijena. Djelo je njegovo savršeno,
jer su pravi svi puti njegovi;
Bog vjernosti i bez nepravde,
pravedan je i čestit on.
(5) Oni se prema njemu loše poniješe;
zbog slabosti svoje nisu djeca njegova,
već naraštaj opak i pokvaren.
(6) Zar tako uzvraćaš Jahvi,
narode glupi i nerazumni?
Nije li on Otac tvoj, koji te je stvorio?
On te je uobličio i postavio.
(7) Sjeti se starih dana,
razmisli o godinama naraštaja svih.
Upitaj oca svoga, pa će ti on reći,
starješine svoje, pa će ti oni kazati.
(8) Kad je Svevišnji narodima baštinu njihovu dao,
kad je sinove čovječije razdvajao,
on je međe narodima udario,
prema broju sinova Israilovih[31].
(9) Jer Jahvin je dio narod njegov;
Jakov je dio baštine njegove.
(10) On ga je u pustoj zemlji našao,
i u praznoj pustoši što vije;
on ga je obgrlio, on se za nj brinuo,
on ga je kao zjenicu oka svoga čuvao.
(11) Kao orao što gnijezdo svoje uskomeša,
ponad mladih svojih što lebdi,
krila svoja on je raširio i njih uhvatio,
na perima svojim on ih je nosio.
(12) Sam Jahve njega je vodio,
i s njim ne bješe boga tuđega.
(13) On mu dade da jaše po uzvisinama zemaljskim,
a jeo je plod poljski;
i dade mu da siše meda iz stijene,

[31] U grčkim rukopisima stoji *anđela Božijih*, a u kumranskim *sinova Božijih* (tj. *anđela Božijih*).

i ulja iz stijene kremenite,
(14) usirena mlijeka kravljeg i mlijeka ovčijeg,
s lojem od janjaca,
i ovnova iz rasploda bašanskoga i koza,
s pšenicom najboljom,
i krvi grožđane što je vinom pijete.
(15) Ali Ješurun[32] se bješe udebljao i ritati stao –
udebljao si se, utovio i zaoblio –
pa je ostavio Boga, koji ga je stvorio,
i prezreo Stijenu spasenja svoga.
(16) Oni ga tuđim bogovima ljubomornim učiniše,
gnusobama ga oni rasrdiše.
(17) Prinošahu žrtve zlodusima, koji nisu Bog,
bogovima koje ne poznavahu,
novima, koji nedavno dođoše,
kojih se očevi vaši ne bojahu.
(18) Zanemario si Stijenu, koja te donese,
i zaboravio Boga koji te rodi.
(19) Jahve je to vidio pa ih je odbio
jer ga rasrdiše sinovi njegovi i kćeri.
(20) Tad on reče: 'Lice ću svoje od njih sakriti,
i vidjet ću kako će svršiti;
jer oni su naraštaj izopačen,
sinovi u kojima vjernosti nema.
(21) Učiniše me ljubomornim onim što Bog nije;
na srdžbu me izazvaše ništavilima svojim.
I ja ću njih učiniti ljubomornim onima što puk nisu;
na srdžbu ću ih izazvati narodom nerazumnim.
(22) Jer vatra je gnjeva moga planula,
i plamti do najvećih dubina šeolskih;
proždrijet će zemlju i ljetinu njezinu,
spaliti gore sve do temelja.
(23) Nesreće ću na njih navaliti;
strijele ću svoje na njih odapinjati.
(24) Glađu će biti ispijeni i vrućicom usplamtjelom uništeni,
i gorkom propašću;
i zube zvjerinje na njih ću poslati,
i otrov stvorenja što prahom gamižu.
(25) Napolju će mač žalost donositi,
a unutra užas –
i mladiću i djevici,
dojenčetu i čovjeku sjedokosu.
(26) Bio bih rekao: U prah ću ih satjerati;
spomen ću na njih među ljudima izbrisati,
(27) da se nisam bojao ruga dušmanskoga –
da protivnici njihovi krivo ne razumiju,
da ne kažu: Pobjednička je ruka naša,
a nije Jahve sve ovo učinio.'
(28) Jer oni su narod bez razuma,
oštroumlja nema u njima.
(29) Da su samo mudri bili, da su ovo razabrali,
budućnost svoju da su razumjeli!
(30) Kako da jedan hiljadu potjera,
a dva deset hiljada u bijeg da natjera,
ako ih Stijena njihova nije prodala,
i ako ih Jahve nije predao?
(31) Stijena njihova zbilja nije kao Stijena naša,
ta i sami neprijatelji naši o tome sude.
(32) Jer trs je njihov od trsa sodomskoga,
i s polja gomorskih;
grožđe im je grožđe otrovno,
grozdovi im – gorki.
(33) Vino je njihovo otrov zmijski,
i ljuti otrov kobri.
(34) 'Nije li to pohranjeno kao zaliha u mene,
zapečaćeno u riznicama mojim?
(35) Osveta je moja. Ja ću naplatiti.
U propisano vrijeme noga će im se okliznuti;
jer dan nesreće njihove blizu je,
i zla kob žuri prema njima.'
(36) Jer Jahve će presuditi u korist naroda svoga,
i smilovat će se slugama svojim
kad vidi da im je snaga otišla
i da nikoga nema, ni roba ni slobodna.
(37) I on će reći: 'Gdje su bogovi njihovi,
stijena u koje su utočište tražili?
(38) Ko je jeo loj njihovih klanica,
pio vino njihovih ljevanica?
Neka se dignu i pomognu vam,
neka vam oni zaklon budu!
(39) Vidite sada da sam samo ja onaj koji jest,
i da pored mene boga nema.
Samo ja usmrćujem i oživljujem.
Ja ranjavam, i samo ja iscjeljujem,
i iz ruke moje niko ne izbavlja.
(40) Ja zbilja dižem ruku svoju prema nebu
i kažem: ne živio ja vječno
(41) ako ne naoštrim mač svoj blistavi,
i u ruku svoju pravdu ne uzmem,
i ne osvetim se protivnicima svojim,
i ne naplatim mrziteljima svojim.
(42) Strijele ću svoje krvlju opiti,
a mač moj meso će proždirati,
i krv ubijenih i zarobljenih,

[32] U grčkim i nekim hebrejskim rukopisima stoji: *Ali Jakov je jeo i nasitio se; Ješurun*. A Jakov i Ješurun znače isto što i Israil.

od dugokosih glavara dušmanskih.'
(43) Radujte se, o narodi, s narodom njegovim
i neka mu se klanjaju svi anđeli Božiji[33].
Jer on će osvetiti krv sluga svojih,
i osvetit će se protivnicima svojim,
i učinit će okajanje za zemlju svoju i narod svoj."
(44) Dođe Mojsije s Hošeom[34], sinom Nunovim, i kaza pred narodom sve riječi pjesme ove. (45) Kad svem Israilu sve ove riječi kaza, (46) Mojsije im reče: "Primite k srcu sve riječi kojima vas ja danas opominjem, koje ćete vi sinovima svojim zapovjediti da ih se drže i da ih vrše, sve riječi ovoga zakona. (47) Jer to nije prazna riječ za vas; ona je zbilja život vaš. I ovom ćete riječju produljiti dane svoje u zemlji u koju ćete preko Jordana prijeći da je zaposjednete."
(48) Toga istog dana Jahve progovori Mojsiju i reče: (49) "Popni se na ovu goru Abarimsku, goru Nebo, što je u zemlji moapskoj prema Jerihonu, pa pogledaj zemlju kanaansku, koju ja sinovima Israilovim u posjed dajem. (50) Onda umri na gori na koju se popneš i pridruži se narodu svome, kako je i Aron, brat tvoj, umro na gori Horskoj i pridružio se narodu svome, (51) zato što ste izgubili vjeru u mene među sinovima Israilovim kod voda u Meriba-Kadešu, u pustinji Cinskoj, jer me niste među sinovima Israilovim svetim smatrali. (52) Zato ćeš ti zemlju tu izdaleka vidjeti, ali nećeš tamo poći, u zemlju koju ja dajem sinovima Israilovim."

Mojsijev blagoslov

33 A ovo je blagoslov kojim Mojsije, čovjek Božiji, blagoslovi sinove Israilove pred svoju smrt. (2) On reče:
"Jahve dođe sa Sinaja,
i ustade im iz Seira;
on s gore Paranske zasvjetluca,
i iz beskrajna mnoštva svetih[35] dođe;
iz desnice njegove izbijala za njih munja blještava.
(3) Doista, on voli narode.
Svi sveti tvoji u tvojoj su ruci,
pred nogama tvojim oni su lijegali;
svako prima riječi tvoje.
(4) Mojsije nam zakon u dužnost stavi,
posjed zbora Jakovljeva.
(5) On bijaše kralj u Ješurunu,
kad se glavari narodni okupiše,
plemena Israilova zajedno.
(6) Neka živi Ruben i neka ne umire,
ali neka ljudi njegovih malo bude[36]."
(7) I ovo on reče za Jehudu:
"Počuj, o Jahve, glas Jehudin
i odvedi ga narodu njegovu.
Rukama svojim on se za nj borio,
i budi mu pomagač protiv protivnika njegovih."
(8) Za Levija on reče:
"Tvoj Tumim i tvoj Urim – čovjeku milosti tvoje,[37]
kojega si ti u Masi iskušao,
s kojim si se kod voda meripskih borio;
(9) koji za oca svoga i majku svoju reče:
'Nisam ih cijenio';
on nije poznavao braću svoju,
niti je imao obzira prema sinovima svojim,
jer se oni držahu riječi tvoje
i čuvahu savez tvoj.[38]
(10) Oni će naučiti Jakova odredbama tvojim,
i Israila zakonu tvome.
Stavit će tamjan pred nosnice tvoje,
i cijele žrtve paljenice na žrtvenik tvoj.
(11) O Jahve, blagoslovi moći njegove,
i primi djelo ruku njegovih;
polomi bedra onima koji na njega ustanu,
i onima koji ga mrze, da više ne ustanu."
(12) Za Benjamina on reče:
"Neka miljenik Jahvin prebiva u sigurnosti kod njega,
koji ga cijeloga dana štiti;
među plećima njegovim on prebiva."
(13) Za Jozefa on reče:
"Blagoslovio Jahve zemlju njegovu:
s dragocjenostima nebeskim, rosom,
i iz bezdana što se dolje prostire,
(14) i s najboljim prinosom sunčevim,
i s najboljim plodom mjesečevim,
(15) i s najboljim s drevnih gora,
i s dragocjenostima vječnih brda,
(16) i s najboljim darom sa zemlje i iz obilja njezina,

[33] Ovaj stavak postoji u kumranskim rukopisima i u grčkim tekstovima, ali ne i u mazoretskim.

[34] Tj. Ješuom.

[35] Svetih ovdje znači *anđelâ*.

[36] U hebrejskom tekstuovaj stavak može imati i značenje ...*ali neka ljudi njegovih malo ne bude*.

[37] U grčkim tekstovima i nekim hebrejskim ovaj stavak glasi *Tvoj Tumim i tvoj Urim dati su Leviju, čovjeku milosti tvoje*.

[38] Ovi stavci ne znače da se on loše odnosio prema svojoj porodici, nego znače da je više revnovao Jahvi.

i blagonaklonost onoga što prebiva u grmu.
Neka to Jozefu na glavu dođe,
na tjeme onoga koji je ugledan među braćom svojom.
(17) Kao prvjenac volujski veličanstvo je njegovo,
a rogovi su mu rogovi bivolji;
njima će on narode tiskati,
sve odjednom do krajeva zemaljskih.
Jedan je deset hiljada Efrajimovih,
a drugi je hiljade Manašeove."
(18) Za Zebuluna on reče:
"Raduj se, Zebulune, izlascima svojim,
a ti, Isakare, čadorima svojim.
(19) Oni će narode na goru zvati;
tamo će oni pravedne žrtve prinositi,
jer će obilje iz mora vaditi
i blago u pijesku skriveno."
(20) Za Gada on reče:
"Blagoslovljen bio onaj koji Gada rasprostrani!
On liježe kao lav
i razdire ruku i glavu.
(21) Onda on sebi prvi dio izabra,
jer tamo vladarev dio bješe odvojen;
i on s poglavarima narodnim dođe,
i izvrši pravdu Jahvinu
i odredbe njegove o Israilu."
(22) Za Dana on reče:
"Dan je lavić
što skače iz Bašana."
(23) Za Naftalija on reče:
"O Naftali, blagonaklonošću zasićen,
i blagoslovom Jahvinim ispunjen,
zaposjedni jezero[39] i jug."
(24) Za Ašera on reče:
"Blagoslovljeniji je od sinova Ašer;
neka mu braća blagonaklonost ukažu,
i neka nogu svoju u ulje umače.
(25) Zasuni će ti od gvožđa i bronze biti,
i dok god živ budeš, hod će tvoj smiren biti.
(26) Nema nikoga poput Boga Ješurunova[40],
što jaše nebom tebi u pomoć,
i nebesima u veličanstvu svome.
(27) Vječni je Bog utočište,
a dolje su ruke neumorne.
On dušmana pred tobom istjera,
i reče: 'Uništi!'
(28) Tako Israil u sigurnosti prebiva,
vrelo Jakovljevo u spokoju je,
u zemlji žita i mlada vina,
gdje nebesa rosu ispuštaju.
(29) Blagoslovljen si, o Israile;
ko je kao ti, narod što ga je spasio Jahve,
koji je štit i pomagač tvoj
i mač veličanstva tvoga?
Zato će dušmani tvoji pred tobom puzati,
a ti ćeš leđa njihova gaziti."

Mojsijeva smrt

34 Onda se Mojsije iz poljana moapskih pope na goru Nebo, navrh Pisge, što je prema Jerihonu. I Jahve mu pokaza svu zemlju: Gilead sve do Dana, (2) i sav Naftali i zemlju Efrajimovu i Manašeovu, i svu zemlju Jehudinu sve do zapadnoga mora[41], (3) i Negeb i ravnicu u dolini Jerihona, grada palmi, sve do Soara. (4) Onda mu Jahve reče: "Ovo je zemlja za koju sam se ja zakleo Abrahamu, Izaku i Jakovu, rekavši: 'Dat ću je potomstvu tvome'; pustio sam te da je očima svojim vidiš, ali ti nećeš tamo prijeći."
(5) Tako Mojsije, sluga Jahvin, umrije tamo u zemlji moapskoj, po riječi Jahvinoj. (6) On ga ukopa u dolini u zemlji moapskoj, prema Bet-Peoru, ali nijedan čovjek do dana današnjega ne zna gdje mu je grob. (7) Iako Mojsiju bješe stotinu i dvadeset godina kad umrije, oko mu ne bješe slabo niti mu snaga bješe oslabjela. (8) Sinovi Israilovi oplakivahu Mojsija u poljanama moapskim trideset dana; potom prođoše dani oplakivanja Mojsija i tugovanja za njim.
(9) A Ješua, sin Nunov, bijaše ispunjen duhom mudrosti jer je Mojsije na nj ruke svoje bio položio; sinovi su ga Israilovi slušali i činili kako je Jahve Mojsiju bio zapovjedio. (10) Otada u Israilu ne ustade nijedan prorok sličan Mojsiju, kojeg je Jahve znao licem u lice, (11) po svim znamenjima i čudima s kojima ga je Jahve poslao da ih učini u zemlji egipatskoj protiv faraona, svih sluga njegovih i sve zemlje njegove, (12) i po moćnoj ruci njegovoj i po svim djelima strahovitim što ih je Mojsije činio pred očima sveg Israila.

[39] Galilejsko jezero.

[40] Tj. Israilovog.

[41] Tj. Sredozemnog mora.

JEŠUA

Ješua kazuje kako je Bog dao obećanje Abrahamu i pomogao njegovim potomcima, Izrailcima da osvoje zemlju Kanaan. Ješuina knjiga započinje ondje gdje završava knjiga Ponovljenog zakona. Izrailci su još uvijek utaboreni na istočnoj obali rijeke Jordan. Bog im zapovijeda da krenu naprijed. Na čudestven način on zaustavlja riječni tok i pomaže im da prijeđu rijeku kopnenim putem. Izrailci osvajaju golemi teritorij koji je, potom, razdijeljen među različitim izrailskim plemenima. Ova knjiga završava Ješuinim posljednjim govorom narodu.

Ješua, autor ove knjige, zapravo je nepoznat, ali je, najvjerovatnije, izveden iz drevnih vrela, uključujući i samog Ješuu (18:8; 24:25). Mjesta poput Jerusalema i Hebrona nazivaju se po svojim starim nazivima – jebusejski grad (15:8) i Kirjat-Arba (14:15). Međutim, ukazivanje na knjigu Jašarovu (10:13) i često ponavljanje fraze "a oni su i dan-danas tamo" (4:9), jasno stavlja do znanja da je knjiga Ješuina napisana kasnije, možda početkom monarhije (11. st. pr. n. e.). Možda ju je prorok Samuel imao u svojim rukama. Ješua je opisan kao "čovjek u kojem je Duh Božiji" (Popis 27:18). Samo je njemu bilo dopušteno da prati Mojsija na planinu Sinaj, gdje je Mojsije primio ploče Zakona (Izlazak 24:13–14). Nikada nije bio poljuljan u svojoj vjeri da će Bog pomoći Izrailcima da osvoje Kanaan (Popis 14:26–34). Bio je dostojan nasljednik proroka Mojsija, a pod njegovim vojnim vodstvom Izrailci su se nastanili u zemlju Kanaan.

Božiji nalog Ješui

1 Desi se, nakon smrti Mojsija, sluge Jahvina, da se Ješui, sinu Nunovu, pomoćniku Mojsijevu, Jahve obrati riječima: (2) "Mojsije, sluga moj, umro je; zato sada ustani i preko rijeke Jordana prijeđi, ti i sav narod ovaj, u zemlju koju ja dajem njima, sinovima Izrailovim. (3) Svako mjesto na koje taban stopala vaših zagazi – vama sam ga dao, baš onako kako sam Mojsiju obećao. (4) Od pustinje i Libanona pa sve do velike rijeke, rijeke Eufrata, sva zemlja Hitijaca, i sve do Velikog mora[1] prema zapadu vaša će zemlja biti. (5) Niko se pred tobom neće održati za sve dane života tvog. Baš kao što sam s Mojsijem bio, ja ću s tobom biti; nikada te neću ostaviti niti ću od tebe ruke dići. (6) Budi jak i odvažan, jer ćeš ti narodu ovom dati u posjed zemlju za koju se ja očevima njihovim zakleh da ću im je dati. (7) Samo jak i doista odvažan budi. Gledaj da radiš prema svemu zakonu što ti ga Mojsije, sluga moj, dade; ne skreći od njega ni desno ni lijevo, da te sreća prati gdje god ti krenuo. (8) Neka se ova knjiga zakona od usta tvojih ne odvaja, a ti o njoj danju i noću razmišljaj – da paziš da radiš prema svemu što je u njoj napisano, jer tad ćeš ti napredovati, i tad ćeš ti uspješan biti. (9) Nisam li ti ja zapovjedio: budi jak i odvažan? Ne boj se i potišten ne budi, jer je Jahve, Bog tvoj, s tobom gdje god ti krenuo."

Ješuina naredba narodu

(10) Onda Ješua glavešinama narodnim zapovjedi govoreći: (11) Prođite kroz tabor pa svijetu naredite i recite: "Pripremite sebi putne namirnice, jer za tri dana vi ćete preko ovog Jordana ovdje prijeći, da zaposjednete zemlju koju vam Jahve, Bog vaš, daje vašom da bude."

(12) Rubenovcima i Gadovcima i polovini plemena Manašeova Ješua reče: (13) Sjetite se riječi koje vam je Mojsije, sluga Jahvin, naložio govoreći: "Jahve, Bog vaš, počinak vam daje i zemlju će vam ovu dati." (14) Žene vaše, djeca vaša i stoka vaša mogu ostati u zemlji koju vam je Mojsije dao s onu stranu Jordana, ali vi prijeđite pred braćom svojom u bojnom poretku – svi vaši ratnici hrabri – i pomozite im, (15) sve dok Jahve braći vašoj, kao i vama, počinak ne dade, te i oni ne zaposjednu zemlju koju Jahve, Bog vaš, njima daje. Onda se vi u zemlju svoju vratite i zaposjednite ono što vam je Mojsije, sluga Jahvin, dao s onu stranu Jordana, prema sunčevu istoku.

(16) Oni Ješui odgovoriše riječima: "Sve što si nam ti zapovjedio mi ćemo učiniti, i gdje god nas poslao, mi ćemo poći. (17) Baš onako kako smo Mojsiju u svemu pokorni bili, tako ćemo mi tebi po-

[1] Tj. do Sredozemnog mora.

korni biti, samo da Jahve, Bog tvoj, s tobom bude kao što je s Mojsijem bio. (18) Svako ko se naredbi tvojoj usprotivi i riječima se tvojim ne pokori, ma šta mu ti zapovjedio – smaknut će biti; samo jak i odvažan budi."

Rahaba i uhode

2 Onda Ješua, sin Nunov, potajno posla iz Šitima dva čovjeka kao uhode i reče: "Pođite, zemlju izvidite, napose Jerihon." Tako oni krenuše pa stigoše u kuću bludnice[2] kojoj bijaše ime Rahaba i tamo prenoćiše.
(2) I javiše to kralju jerihonskom i rekoše: "Gle, neki ljudi od sinova Israilovih večeras ovdje dođoše zemlju da uhode." (3) A kralj jerihonski poruči Rahabi: "Izvedi ljude koji ti dođoše, koji ti u dom uđoše, jer su oni došli svu zemlju da uhode."
(4) Ali žena bijaše odvela ona dva čovjeka pa ih sakrila, te reče: "Jesu, ti su mi ljudi došli, ali ja ne znadoh odakle su. (5) Tako se desilo, kad bijaše vrijeme da se uvečer zatvore gradske kapije, da su ti ljudi izišli. Ja ne znam kamo su ti ljudi otišli. Brzo za njima krenite, jer ih vi možete sustići."
(6) A ona ih bijaše izvela na krov i sakrila ih pod stabljike lana što ih je bila po krovu razastrla. (7) I tako ljudi krenuše u potjeru za njima put Jordana, do gaza; a čim su oni što su u potjeru za njima krenuli izišli, zatvoriše kapiju.
(8) I prije nego što legoše, ona se k njima na krov pope (9) i reče im: "Ja znam da vam je Jahve ovu zemlju dao, i da nas je golem strah od vas obuzeo, i da svi žitelji zemlje ove pred vama strepe. (10) Jer mi smo čuli kako je Jahve isušio vodu Trstenog mora[3] pred vama kad ste iz Egipta izišli, i šta ste učinili dvojici kraljeva amorejskih koji su s onu strana Jordana bili – Sihonu i Ogu, koje ste potpuno zatrli. (11) Kad smo to čuli, srca su nam klonula, i svakog čovjeka hrabrost zbog vas izda; jer Jahve, Bog vaš, on je Bog na nebesima gore i na zemlji dolje. (12) Zato vas sada molim da mi se Jahvom zakunete – jer ja sam prema vama dobrotu pokazala – da ćete i vi prema ukućanima oca moga dobrotu pokazati, i da mi date znak istinit (13) da ćete poštedjeti život oca moga i majke moje i braće moje i sestara mojih, i sve što im pripada, i da ćete živote naše od smrti izbaviti."
(14) Ljudi joj rekoše: "Život naš neka bude za živote vaše ako za ovu stvar našu ne kažeš; i desit će se, kad nam Jahve zemlju dadne, da ćemo mi prema vama dobrotu i vjernost iskazati."
(15) Onda ih ona na konopu kroz prozor spusti, jer kuća njena uz bedeme gradske bijaše, tako da je ona s unutarnje strane bedema živjela. (16) Ona im reče: "Pođite u brda, da gonitelji na vas ne nabasaju, i tamo se tri dana krijte sve dok se gonitelji ne vrate. Onda možete putem svojim krenuti."
(17) Ljudi joj rekoše: "Mi ćemo biti slobodni od ove zakletve kojom si nas zaklela, (18) osim ako ti, kad mi u zemlju uđemo, ne privežeš ovu uzicu od grimizne pređe za prozor kroz koji si nas spustila, i ako ti u kuću svoju ne dovedeš oca svoga i majku svoju i braću svoju i svu svojtu oca svoga. (19) Desit će se: ko god na vrata kuće tvoje naizvan iziđe – krv njegova na njegovu glavu[4] – a mi nećemo krivicu snositi; ali ko god s tobom u kući bude – krv će njegova na našoj glavi biti, ako se na nj ruka podigne. (20) Ali ako kažeš za ovu stvar našu, onda ćemo mi biti slobodni od zakletve kojom si nas zaklela."
(21) Ona reče: "Kako vi kažete, tako neka bude." Onda ih ona isprati, i oni odoše; a ona za prozor grimiznu uzicu priveza.
(22) Oni se udaljiše i u brda dođoše, i ostaše tamo tri dana sve dok se gonitelji ne vratiše. A gonitelji su ih po svim putevima tražili, ali ih ne nađoše. (23) Onda se dvojica ljudi vratiše i siđoše s brda pa pregaziše preko rijeke te dođoše Ješui, sinu Nunovu, i ispričaše mu sve što im se bijaše desilo. (24) Oni rekoše Ješui: "Sigurno je Jahve svu zemlju nama u ruke predao; k tome, sve je stanovnike zemlje one strah od nas obuzeo."

Israilci prelaze Jordan

3 Onda Ješua porani ujutro, te se on i svi sinovi Israilovi iz Šitima zaputiše pa do Jordana stigoše, i oni tamo prije prelaska zakonačiše. (2) Poslije tri dana prođoše starješine taborom (3) i narodu zapovjediše govoreći: "Kad vidite kovčeg saveza Jahve, Boga vašeg, i svećenike levijevce kako ga nose, onda se vi s mjesta svoga pokrenite i za njim pođite. (4) Ali neka između vas i kovčega razmak oko dvije hiljade aršina[5] bude. Ne primičite mu se,

[2] Ova riječ u hebrejskome može značiti i *vlasnica prenoćišta*.

[3] V. Izlazak 10:18.

[4] Tj. sam će biti odgovoran.

[5] Dvije hiljade aršina – oko devetsto metara.

da biste znali kojim ćete putem ići, jer ovim putem vi nikada prije niste išli."
(5) Onda Ješua reče narodu: "Posvetite se, jer sutra će Jahve među vama čudesa činiti." (6) I Ješua se svećenicima obrati riječima: "Podignite kovčeg savezni i pođite pred narodom." I tako oni uzeše kovčeg savezni i krenuše pred narodom.
(7) A Jahve reče Ješui: "Danas ću te ja u očima sveg Israila početi uzdizati – da znaju da ću ja s tobom biti kao što sam s Mojsijem bio. (8) A ti naredi svećenicima koji kovčeg savezni nose i reci: Kad prispijete do ruba voda jordanskih, vi se u Jordanu zaustavite."
(9) Onda Ješua reče sinovima Israilovim: "Dođite ovamo i poslušajte riječi Jahve, Boga svoga." (10) I Ješua reče: "Po ovome ćete znati da je Bog živi među vama, i da će on sigurno pred vama protjerati Kanaance, Hetite, Hivijce, Perižane, Girgašane, Amorejce i Jebusejce. (11) Gle, kovčeg saveza Gospoda sve zemlje pred vama će preko Jordana prijeći. (12) Zato sada izaberite dvanaest ljudi iz plemena Israilovih, po jednog čovjeka za svako pleme. (13) Desit će se – kad tabani svećenika koji nose kovčeg Jahve, Gospoda sve zemlje, u Jordan zagaze – da će se vode jordanske pregraditi, i vode koje odozgo naniže teku na jedno će se mjesto skupljati."
(14) I tako, kad narod iz čadora svojih krenu da prijeđe Jordan, sa svećenicima što su pred narodom kovčeg savezni nosili, (15) i kad oni što su kovčeg nosili zagaziše u Jordan, i kad se stopala svećenika što su kovčeg nosili u vodu umočiše – jer Jordan se prelijeva preko svojih obala u sve dane žetve – (16) vode što su odozgo naniže tekle stadoše i okupiše se na jednome mjestu daleko odatle u Adamu, gradu što je pored Caretana; a one što su tekle dolje prema Arabskome moru, Slanome moru, potpuno su odvojene bile. Tako ljudi prijeđoše prema Jerihonu. (17) A svećenici što su nosili kovčeg saveza Jahvina čvrsto su stajali na suhome tlu usred Jordana dok je sav Israil po suhome tlu prelazio, sve dok sav narod preko Jordana ne prijeđe.

Kamenje iz rijeke

4 A kad je sav narod preko Jordana prešao, Jahve se obrati Ješui i reče: (2) "Izaberite iz naroda dvanaest ljudi, po jednog čovjeka iz svakog plemena, (3) pa im naredite i recite: Podignite odavde iz sredine Jordana dvanaest kamenova, s mjesta gdje stopala svećenika čvrsto stoje, pa ih sa sobom ponesite i stavite ih na mjesto gdje ćete noćas konačiti."
(4) Tako Ješua pozva dvanaest ljudi što ih bijaše među sinovima Israilovim probrao, po jednog čovjeka iz svakog plemena; (5) i Ješua im reče: "Prijeđite opet do kovčega Jahve, Boga svoga, do u sredinu Jordana, i neka svako od vas po jedan kamen na rame svoje podigne, prema broju plemena sinova Israilovih. (6) Neka to među vama spomen bude, pa kad kasnije djeca vaša upitaju i kažu: 'Šta vam ovi kamenovi znače?' – (7) onda ćete im vi kazati: Jer se vode jordanske pred kovčegom saveza Jahvina zaustaviše: kad je kovčeg preko Jordana prelazio, vode se jordanske razdijeliše." Zato će ovi kamenovi sinovima Israilovim zasvagda spomen biti.
(8) Tako sinovi Israilovi učiniše kako Ješua zapovjedi, pa uzeše dvanaest kamenova iz sredine Jordana, baš onako kako je Jahve Ješui rekao, prema broju plemena sinova Israilovih; i oni ih sa sobom ponesoše do svoga tabora pa ih tamo spustiše. (9) Onda Ješua stavi dvanaest kamenova u sredinu Jordana na mjesto gdje su svećenici što su nosili kovčeg savezni stajali, a oni su i dan-danas tamo.
(10) Svećenici koji su nosili kovčeg savezni stajali su usred Jordana sve dok se nije uradilo sve što Jahve bijaše Ješui zapovjedio da narodu kaže, prema svemu što Mojsije bijaše Ješui zapovjedio. A narod pohitje i prijeđe. (11) I pošto je sav narod prešao, prijeđoše pred narodom kovčeg Jahvin i svećenici. (12) Sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi i pola plemena Manašeovog u bojnome poretku pred sinovima Israilovim prijeđoše, baš onako kako im Mojsije bijaše rekao – (13) oko četrdeset hiljada za rat opremljenih prijeđe u pustopoljine jerihonske da se bori pred Jahvom. (14) Toga dana Jahve je Ješuu pred očima sveg Israila uzdigao; a oni ga poštovaše, baš kao što su Mojsija za sve dane života njegova poštovali.
(15) Onda Jahve reče Ješui: (16) "Naredi svećenicima što kovčeg Svjedočanstva nose da iziđu iz Jordana."
(17) Tad Ješua svećenicima naredi i reče: "Izađite iz Jordana." (18) I desi se – kad svećenici što su nosili kovčeg saveza Jahvina iziđoše iz sredine Jordana, i kad tabani na stopalima svećenika na suho tlo stadoše – da se vode jordanske na mjesto svoje vratiše i preko svih svojih obala kao i prije potekoše.
(19) A narod iz Jordana iziđe na deseti dan prvoga mjeseca i utabori se u Gilgalu na istočnom rubu

Jerihona. (20) A onih dvanaest kamenova koje bijahu iz Jordana uzeli Ješua u Gilgalu postavi. (21) On reče sinovima Israilovim: "Kad djeca vaša jednoga dana upitaju očeve svoje i kažu: 'Šta znače ovi kamenovi?' – (22) onda vi djecu svoju poučite i recite: 'Israil je preko ovog Jordana po suhome tlu prešao.' (23) Jer Jahve, Bog vaš, isušio je vode jordanske pred vama sve dok niste prešli, baš onako kako je Jahve, Bog vaš, s Trstenim morem učinio kad ga on bijaše isušio pred nama sve dok mi ne prijeđosmo – (24) da bi svi narodi na zemlji znali da je ruka Jahvina moćna, da biste se vi zasvagda Jahve, Boga svoga, bojali."

5 I desi se – kad su svi kraljevi amorejski koji bijahu s onu stranu Jordana prema zapadu, i svi kraljevi kanaanski koji bijahu uz more, čuli kako je Jahve isušio vode jordanske pred sinovima Israilovim sve dok oni ne prijeđu – da srca njihova klonuše, i nemadoše više hrabrosti pred sinovima Israilovim.

Obrezivanje u Gilgalu

(2) Tada Jahve reče Ješui: "Načini sebi noževe od kamena pa opet, drugi put, sinove Israilove obreži." (3) Tako Ješua sebi načini noževe od kamena pa obreza sinove Israilove na Gibeat-Haaralotu. (4) A evo zašto ih Ješua obreza: svi ljudi koji iz Egipta iziđoše, svi muškarci, ljudi za vojsku stasali, umriješe u pustinji na putu nakon što iz Egipta iziđoše. (5) Svi muški koji iziđoše obrezani bijahu, ali svi muški koji se u pustinji rodiše na putu dok su iz Egipta izlazili ne bijahu obrezani; (6) jer su sinovi Israilovi četrdeset godina pustinjom lutali, sve dok sav narod, svi muški za vojsku stasali koji iz Egipta iziđoše, ne umrije, jer oni nisu glas Jahvin poslušali, pa im se Jahve zakleo da im neće dati da vide zemlju za koju je Jahve očevima njihovim zakletvu položio da će je nama dati, zemlju kojom med i mlijeko teku. (7) Djecu njihovu koju je on na mjesto njihovo uzdigao Ješua je obrezao: oni još uvijek bijahu neobrezani, jer ih oni u putu ne obrezaše. (8) I pošto je sav narod obrezan bio, oni ostadoše na svojim mjestima u taboru sve dok ne ozdraviše. (9) Onda Jahve reče Ješui: "Danas skidoh s vas sramotu egipatsku." Tako se to mjesto do dana današnjeg zove Gilgal[6].

[6] Ime *Gilgal* izvodi se iz hebrejske riječi *galal*, koja znači *skinuti*, *podići*, *odstraniti*.

Svetkovanje Pesaha

(10) Dok su sinovi Israilovi u Gilgalu taborovali, oni su navečer četrnaestog dana u mjesecu u pustopoljinama jerihonskim Pesah svetkovali. (11) Dan nakon Pesaha, baš taj dan, oni su jeli plodove zemlje, beskvasne pogače i prženo zrnevlje. (12) I mana stade na dan nakon što oni pojedoše plodova zemlje, tako da sinovi Israilovi nisu više mane imali, nego su oni te godine plodove zemlje kanaanske jeli.

Objava Božija Ješui

(13) I desi se, kad Ješua blizu Jerihona bijaše, da on podiže oči svoje i pogleda – i gle, neki čovjek s isukanim mačem u ruci pred njim je stajao. Ješua mu priđe pa mu reče: "Jesi li ti uz nas ili uz naše neprijatelje?"
(14) On reče: "Ni uz jedne ni uz druge, uistinu sam ja upravo došao kao vođa vojske Jahvine."
A Ješua ničice na tlo pade i duboko se nakloni, pa mu reče: "Šta ima gospodar moj slugi svome reći?"
(15) Vođa vojske Jahvine reče Ješui: "Skini obuću svoju s nogu svojih, jer mjesto na kojem stojiš sveto je." I Ješua učini tako.

Pad Jerihona

6 A kapije Jerihona pred sinovima Israilovim bijahu dobro utvrđene; niti je ko ulazio niti je ko izlazio. (2) Jahve reče Ješui: "Gle, ja ti u ruke Jerihon dadoh, i kralja njegova i ratnike njegove hrabre. (3) Ti oko grada prođi; sa svim ratnicima oko grada jedanput obiđi. Tako čini šest dana. (4) K tome, neka sedam svećenika nose pred kovčegom sedam truba od ovnovskih rogova; a sedmoga dana ti sedam puta oko grada prođi, a svećenici u trube neka duhaju. (5) Neka sav narod – kad oni otegnutim zvukom u ovnovski rog zatrube, pa kad ti zvuk trube začuješ – golemu viku podigne; bedemi će se gradski srušiti, a narod će se uspeti, svaki čovjek pravo naprijed."
(6) Tako Ješua, sin Nunov, svećenike pozva pa im reče: "Ponesite kovčeg savezni, i neka sedam svećenika sedam truba od ovnovskih rogova pred kovčegom Jahvinim ponesu." (7) Onda on narodu reče: "Pođite naprijed, pa oko grada prođite, i neka naoružani ljudi pred kovčegom Jahvinim idu."
(8) Tako i bi kako Ješua narodu bijaše kazao: sedam svećenika koji su pred Jahvom sedam truba

od ovnovskih rogova nosili prođoše naprijed pa u trube zaduhaše; a kovčeg saveza Jahvina za njima je išao. (9) Naoružani ljudi išli su pred svećenicima koji su u trube duhali, a stražnji čuvari pođoše za kovčegom, dok su oni i dalje u trube duhali. (10) Ali Ješua naredi narodu i reče: "Vi nemojte vikati, i neka vam se glas ne čuje, ni riječ iz vaših usta neka ne iziđe, sve do dana dok vam ja ne kažem: Vičite! Onda ćete vi podviknuti." (11) Tako on dade da se kovčeg Jahvin oko grada ponese i da ga obiđe jedanput; onda se oni u tabor vratiše i tamo prekonačiše.
(12) I Ješua rano ujutro ustade, a svećenici kovčeg Jahvin ponesoše. (13) Sedam svećenika koji su pred kovčegom sedam truba od ovnovskih rogova nosili naprijed su bez stanke išli i u trube duhali; naoružani ljudi pred njima su išli, a stražnji čuvari išli su za kovčegom Jahvinim, dok su oni i dalje u trube duhali. (14) Tako drugoga dana oni prođoše jedanput oko grada pa se u tabor vratiše; tako su šest dana činili. (15) A sedmoga dana oni u ranu zoru ustadoše i oko grada sedam puta na isti način prođoše; ali toga dana oni oko grada sedam puta prođoše. (16) A kad bi sedmi put, i kad svećenici u trube zaduhaše, Ješua reče narodu: "Vičite, jer vam je Jahve predao grad! (17) Neka na gradu zabran bude; on i sve što je u njemu Jahvi pripada; samo će bludnica Rahaba i svi koji su s njom u kući njenoj u životu ostati, jer ona sakri poslanike što ih mi poslasmo. (18) A vas što se tiče – vi se čuvajte stvari na kojima je zabran, da ih ne biste poželjeli, pa neke od stvari zabranjenih uzeli, i tako tabor Israilov ukletim učinili i nevolju na nj sručili. (19) Ali sve srebro i zlato i sve bronzano i gvozdeno Jahvi je sveto; neka to u riznicu Jahvinu uđe."
(20) I narod je podvikivao, a svećenici u trube zaduhaše; a kad je zvuk trube začuo, narod golemu viku podiže, i bedemi se srušiše, te se narod uspe u grad, svaki čovjek pravo naprijed, i oni grad zauzeše. (21) Sve u gradu oštricom mača oni posve uništiše: i muško i žensko, i mlado i staro, i volove i ovce i magarce.
(22) Ješua reče dvojici ljudi koji zemlju uhođahu: "Idite u kuću bludnicinu pa odatle tu ženu i sve koji njoj pripadaju izvedite, kako ste joj se i zakleli." (23) Tako mladi ljudi koji bijahu uhode uđoše pa izvedoše Rahabu i oca njezina i majku njezinu i braću njezinu i sve što je ona imala; k tome, izvedoše i svu svojtu njezinu pa ih izvan tabora israilskog smjestiše. (24) A grad i sve što je u njemu bilo spališe. Samo zlato i srebro i sve bronzano i gvozdeno oni u riznicu kuće Jahvine metnuše. (25) A bludnicu Rahabu i čeljad oca njezina i sve što je ona imala Ješua poštedje; a ona i dan-danas među Israilcima živi, jer ona sakri poslanike što ih Ješua bijaše poslao Jerihon da uhode.
(26) Tad im Ješua izreče kletvu riječima: "Proklet bio pred Jahvom čovjek koji ustane i podigne ovaj grad Jerihon; temelji ga stajali prvjenca, a na sinu svome najmlađemu kapije mu podizao!"
(27) Tako je Jahve s Ješuom bio, a glas o njemu svud se po zemlji pronese.

Poraz Israilaca kod Aja

7 Ali sinovi Israilovi prijevarno se poniješe, ne pazeći na stvari zabranjene, jer Akan, sin Karmija, sina Zabdija, sina Zerahova, iz plemena Jehudina, uze neke stvari koje proklete bjehu, zato se gnjev Jahvin prema sinovima Israilovim rasplamsa.
(2) I Ješua posla ljude iz Jerihona u Aj, koji je blizu Bet-Avena, istočno od Betela, i reče im: "Pođite gore pa zemlju izvidite." Tako ljudi gore otiđoše i Aj uhodiše. (3) Vratiše se Ješui i rekoše mu: "Ne daj da sav narod uzlazi; samo oko dvije ili tri hiljade ljudi neka se do Aja popne; ne vodi sav narod onamo da ga mučiš, jer malo ih je."
(4) Tako oko tri hiljade ljudi iz naroda onamo se pope, ali oni pred Ajancima pobjegoše. (5) Ajanci pobiše oko trideset i šest njihovih ljudi, i goniše ih od kapije gradske sve do Šebarima, pa ih u strmini pobiše; tako srca narodu klonuše kao da im voda venama poteče.

Ješuin vapaj i Jahvin odgovor

(6) Tad Ješua podera odjeću svoju[7] i ničice na tlu pred kovčegom Jahvinim sve do večeri provede, i on i starješine Israilove; i oni po glavama svojim prašinu posuše. (7) Ješua reče: "Teško meni, o moj Gospode Jahve, zašto si ikako narod ovaj preko Jordana preveo, samo da nas u ruke Amorejcima predaš, da nas unište?! O, da samo htjedosmo s onu stranu Jordana ostati! (8) O Gospode moj, šta da sada kažem kad je Israil pred neprijateljima svojim ustuknuo? (9) Jer Kanaanci i sav svijet u zemlji za to će čuti, pa će nas oni opkoliti i ime

[7] U znak velike žalosti.

naše sa zemlje izbrisati. A šta ćeš ti za ime svoje uzvišeno učiniti?"
(10) Onda Jahve reče Ješui: "Ustani! Zašto si ničice pao? (11) Israil je zgriješio, a i savez moj što sam im ga u dužnost stavio oni su prekršili. I k tome, neke od stvari na kojima je zabran oni su uzeli, i krali su i varali, i još su ih oni među svojim stvarima skrivali. (12) Zato sinovi Israilovi nemaju snage da se neprijateljima svojim odupru; oni pred neprijateljima svojim leđa okreću i bježe, jer su prokleti postali. Ja više s vama neću biti ako iz sredine svoje ne uklonite stvari proklete. (13) Ustani! Posveti narod i reci: Posvetite sebe za sutra, jer ovako Jahve, Bog Israilov, veli: 'Ima u tebe stvari na kojima je zabran, o Israile. Ti nećeš imati snage neprijateljima svojim da se odupreš sve dok iz sredine svoje ne ukloniš stvari zabranjene.' (14) Onda ujutro po plemenima svojim pristupajte. I neka pleme koje Jahve izdvoji po porodicama pristupi, a neka porodica koju Jahve izdvoji po kućama pristupi, a neka iz kuće koju Jahve izdvoji čovjek za čovjekom pristupi. (15) Neka onaj kod kojeg se nađu stvari na kojima je zabran spaljen bude, on i sve što njemu pripada, jer je on savez Jahvin prekršio, i jer je on stvar sramotnu u Israilu počinio."

Pronalaženje i kažnjavanje krivca

(16) I Ješua ujutro porani pa Israila po plemenima izvede, a pleme se Jehudino izdvoji. (17) On porodicu Jehudinu izvede, pa izdvoji porodicu Zerahovu, i čovjeka za čovjekom iz porodice Zerahove izvede, i Zabdi se izdvoji. (18) On izvede čeljad njegovu, čovjeka za čovjekom, te se Akan, sin Karmija, sina Zabdija, sina Zerahova, od plemena Jehudina izdvoji.
(19) Tad Ješua reče Akanu: "Sine moj, preklinjem te, slavi Jahvu, Boga Israilova, i veličaj ga! A sad mi reci šta si učinio. Ne skrivaj to od mene."[8]
(20) A Akan odgovori Ješui riječima: "Uistinu, ja sam zgriješio prema Jahvi, Bogu Israilovu, a evo šta učinih: (21) kad među plijenom ugledah prekrasan ogrtač iz Šinara[9] i dvije stotine šekela[10] srebra i šipku od zlata pedeset šekela[11] tešku, ja ih poželjeh, te ih uzeh; i eno, oni su skriveni u zemlji u čadoru mome, a odozdo je srebro."
(22) I Ješua uputi poslanike te oni do čadora otrčaše – i gle, to bješe skriveno u čadoru njegovu, a odozdo srebro. (23) Oni to iz čadora uzeše i donesoše Ješui i svim sinovima Israilovim, a oni to pred Jahvom razastriješe.
(24) Onda Ješua, i sav Israil s njim, uzeše Zerahova sina Akana, srebro, ogrtač, zlatnu šipku, sinove njegove, kćeri njegove, volove njegove, magarad njegovu, ovce njegove, čador njegov i sve što mu je pripadalo, i oni ih u dolinu Akor[12] dovedoše. (25) Ješua reče: "Zašto si nam muku zadao? Jahve će tebi danas muku zadati!" I sav Israil ih kamenova; i oni ih spališe, pošto ih kamenovaše. (26) Oni na Akana naslagaše veliku gromilu kamenja koja i dan-danas stoji, a Jahvu prođe žestina njegova gnjeva. Zato se to mjesto do dana današnjeg zove dolina Akor.

Pad Aja

8 Onda Jahve reče Ješui: "Ne boj se i potišten ne budi! Povedi sa sobom sve ratnike i ustani, pođi gore u Aj; evo, ja sam ti predao u ruke kralja Aja, narod njegov, grad njegov, i zemlju njegovu. (2) Ti učini s Ajem i kraljem njegovim isto ono što si učinio s Jerihonom i njegovim kraljem; vi sebi samo plijen njegov i stoku njegovu uzmite. A iza grada postavi zasjedu."
(3) Tako Ješua sa svim ratnicima krenu da ide na Aj. Probra Ješua trideset hiljada ljudi, ratnika hrabrih, i posla ih noću. (4) On im zapovjedi i reče: "Pazite, vi ćete gradu zasjedu s leđa njegovih postaviti. Ne udaljavajte se previše od grada, i svi spremni budite. (5) Onda ćemo se ja i sav narod što je sa mnom gradu primaknuti. A kad nam oni ususret iziđu, kao što su i ranije učinili, mi ćemo pred njima uteći. (6) Oni će nas tjerati sve dok ih mi od grada ne odvučemo, jer oni će reći: 'Oni pred nama bježe kao i ranije.' Tako ćemo mi pred njima bježati. (7) A vi ćete se iz zasjede pojaviti i grad zaposjesti, jer će ga Jahve, Bog vaš, vama u ruke predati. (8) A kad se vi grada domognete, spalite ga. Postupite prema riječi Jahvinoj. Pazite, ja sam vam to zapovjedio."
(9) Onda ih Ješua posla, a oni odoše na mjesto zasjede i čekaše u zasjedi između Betela i Aja, Aju sa zapada; a Ješua tu noć među narodom provede.

[8] Uobičajena formula preklinjanja u biblijskome tekstu kad se od nekoga traži da nešto kaže.

[9] Tj. iz Babilona.

[10] Dvjesto šekela – oko 2,3 kg.

[11] Pedeset šekela – oko 575 g.

[12] Akor – u značenju *muka*.

(10) Ješua ujutro porani i narod sazva, a onda pred narodom sa starješinama Israilovim na Aj krenu. (11) Onda svi ratnici koji s njim bijahu gore krenuše i gradu se primakoše, pa stigoše pred njega i utaboriše se Aju sa sjevera. A između njih i Aja jedna dolina bijaše. (12) I on pet hiljada ljudi uze i postavi ih u zasjedu između Betela i Aja, gradu sa zapada. (13) Onda oni smjestiše narod, svu vojsku što gradu sa sjevera bijaše, i stražnje čuvare njegove na zapadnoj strani grada, a Ješua provede tu noć u dolini.
(14) I desi se, kad kralj Aja ovo vidje, da svijet iz grada rano ujutro u boj protiv Israila požuri, on i sav narod njegov, na određeno mjesto ispred pustopoljine. Ali on ne znade da mu je iza grada zasjeda postavljena. (15) Ješua i sav Israil pretvarali su se da su pred njima potučeni, pa putem ka pustinji utekoše. (16) I sav se narod koji bijaše u gradu sabra da za njima u potjeru krene, i oni Ješuu goniše, te se od grada udaljiše. (17) Tako nijedan čovjek u Aju niti u Betelu ne ostade a da za Israilom ne pođe; grad ostaviše nezaštićenim i u potjeru za Israilom krenuše.
(18) Onda Jahve reče Ješui: "Ispruži sablju[13] što ti je u ruci prema Aju, jer ću ga ja tebi u ruke dati." I Ješua prema gradu ispruži sablju što mu u ruci bijaše. (19) Ljudi u zasjedi hitro se s mjesta svoga podigoše, pa čim on ispruži ruku svoju, oni pojuriše i u grad uđoše, te ga zaposjedoše, i oni grad brzo spališe.
(20) Kad se Ajanci okrenuše i pogledaše – gle, dim se iz grada u nebo dizao, a oni nemadoše kamo uteći, ni tamo ni ovamo, jer se narod koji bijaše prema pustinji bježao okrenu na gonitelje. (21) Kad Ješua i sav Israil vidješe da su ljudi iz zasjede grad zaposjeli i da se dim iz grada uzdiže, oni se okrenuše i navališe na Ajance. (22) A preostali njima ususret iz grada iziđoše, pa se oni usred Israila nađoše – jedni bjehu s jedne, a drugi s druge strane – te ih Israil pogubi, tako da niko živ ne ostade niti iko uteče. (23) A kralja Aja živa uhvatiše pa ga Ješui dovedoše.
(24) Pa kad Israil pobi sve stanovnike Aja u poljima i u pustinji gdje su ih oni gonili, i kad svaki od njih od mača pade, sve dok ih ne smaknuše, onda se sav Israil u Aj vrati i na nj mačem udari. (25) Svih koji toga dana stradaše, i ljudi i žena, dvanaest hiljada bijaše – sav narod iz Aja. (26) Jer Ješua ne povuče ruku svoju kojom bijaše koplje ispružio sve dok posve ne zatrije sve stanovnike Aja. (27) Israil sebi iz toga grada uze samo stoku i plijen, kako Jahve Ješui bijaše zapovjedio. (28) A Ješua spali Aj i zauvijek ga u ruševinu pretvori – pustoš do dana današnjeg. (29) On kralja Aja na drvo objesi i tamo ga do večeri ostavi, a u sumrak Ješua naredi pa oni tijelo njegovo s drveta skinuše i baciše ga pred kapiju gradsku te naslagaše na nj veliku gromilu kamenja koja do dana današnjeg stoji.

Čitanje svetog Zakona narodu

(30) Onda Ješua podiže žrtvenik Jahvi, Bogu Israilovu, u gori Ebal, (31) baš onako kako Mojsije, sluga Jahvin, sinovima Israilovim bijaše zapovjedio, onako kako je u knjizi Zakona Mojsijeva napisano, žrtvenik od neklesana kamena na kojem čovjek nije gvozdenom alatkom radio; i oni na njemu žrtve paljenice Jahvi prinesoše, i žrtve sudioništva prinesoše. (32) On tamo na kamenju prepisa Zakon Mojsijev, koji on bijaše napisao, pred sinovima Israilovim. (33) Sav Israil i starješine njegove i vođe i suci njegovi stajahu s obje strane kovčega pred svećenicima levijevskim, koji su kovčeg saveza Jahvina nosili, kako tuđinci tako i domaći. Pola je njih ispred gore Gerizim stajalo, a pola njih stajalo ispred gore Ebal, baš onako kako Mojsije, sluga Jahvin, bijaše sprva zapovjedio da narod Israilov blagoslovi. (34) A onda Ješua pročita sve riječi Zakona, blagoslov i kletvu, prema svemu što je u knjizi Zakona zapisano. (35) Ne bijaše ni jedne riječi od svega što Mojsije bijaše zapovjedio a da je Ješua ne pročita pred svim skupom Israilovim, i ženama i djecom i tuđincima koji su među njima živjeli.

Lukavstvo Gibeonaca

9 Desi se – kad su svi kraljevi koji s onu stranu Jordana bijahu, u brdovitim krajevima i u nizinama i svuda po obali Velikoga mora prema Libanonu: Hetiti i Amorejci, Kanaanci, Perižani, Hivijci i Jebusejci, čuli za ovo – (2) da se oni okupiše da se protiv Ješue i Israila zajedno bore.
(3) Kad su stanovnici Gibeona saznali šta je Ješua Jerihonu i Aju učinio, (4) i oni se lukavstvom poslužiše pa krenuše kao izaslanici, metnuvši pohabane vreće na magarce svoje i stare mješine za vino, poderane i zakrpljene, (5) a na noge svoje metnuše pohabane i zakrpljene sandale i pohabanu odjeću

[13] Ili koplje.

na se; sav hljeb od njihovih zaliha bijaše suh i izdrobljen. (6) Onda oni otiđoše Ješui u tabor u Gilgalu pa rekoše njemu i ljudima Israilcima: "Mi iz daleke zemlje dolazimo, pa sklopite savez s nama."
(7) Ljudi Israilci rekoše Hivijcima[14]: "Možda vi u našoj zemlji živite; kako ćemo onda s vama savez sklopiti?"
(8) Ali oni rekoše Ješui: "Mi smo sluge tvoje."
Onda im Ješua reče: "Ko ste vi i odakle dolazite?"
(9) Oni mu rekoše: "Sluge su tvoje iz uistinu daleke zemlje došle zbog slave Jahve, Boga tvojega; jer mi smo slušali o njemu i o svemu što je on u Egiptu učinio, (10) i o svemu što je on učinio dvojici kraljeva amorejskih koji s onu stranu Jordana bijahu: Sihonu, kralju Hešbona, i Ogu, kralju Bašana, koji je u Aštarotu bio. (11) Zato nam starješine naše i svi stanovnici zemlje naše rekoše: Uzmite hrane za put, pa im ususret pođite i recite: 'Mi smo sluge vaše, pa sklopite savez s nama.' (12) Ovaj hljeb naš bijaše vruć kad ga od kuća svojih na put ponijesmo na dan kad vama pođosmo, ali, gle, on je sad suh i izdrobljen. (13) Ove mješine za vino koje mi nalismo bijahu nove, a, gle, one su poderane; i ova odjeća naša i sandale naše pohabani su od uistinu duga puta."
(14) I ljudi Israilci probaše malo hrane njihove, ali za savjet Jahvu ne upitaše. (15) Ješua s njima sklopi ugovor o nenapadanju i s njima sklopi savez da će im život poštedjeti, a glavari zajednice zakletvu im položiše.
(16) Ali desi se nakon tri dana pošto oni s Gibeoncima savez sklopiše da oni saznadoše da su ovi susjedi i da u zemlji njihovoj žive. (17) Tad sinovi Israilovi krenuše i trećega dana u gradove njihove stigoše. A gradovi njihovi bijahu Gibeon, Kefira, Beerot i Kirjat-Jearim. (18) Sinovi Israilovi ne udariše na njih jer im se glavešine zajednice Jahvom, Bogom Israilovim, bijahu zakleli. I sva je zajednica glavešinama prigovarala. (19) Ali sve glavešine rekoše svoj zajednici: "Mi smo im se Jahvom, Bogom Israilovim, zakleli, pa ih sada ne smijemo dirati. (20) Ovako ćemo prema njima postupiti: mi ćemo ih pustiti da žive, da nas ne bi stigao gnjev zbog zakletve koju smo im položili." (21) Glavešine im rekoše: "Neka žive." Tako oni drvosječe i vodonoše svoj zajednici postadoše, baš onako kako im glavešine i rekoše.

[14] Gibeonci pripadaju Hivijcima.

(22) Onda Ješua sabra Gibeonce pa im reče: Zašto ste nas prevarili govoreći: "Mi uistinu daleko od vas živimo", kad vi u našoj zemlji živite? (23) Zato ste sada prokleti, i nikada nećete prestati da robujete, i kao drvosječe i kao vodonoše za kuću Boga mojega.
(24) A oni odgovoriše Ješui: "Tvojim je slugama jasno rečeno da je Jahve, Bog tvoj, naredio slugi svome Mojsiju da vam svu zemlju dadne i da sve stanovnike zemlje pred vama zatre; zato smo se mi zbog vas za živote svoje silno pobojali pa smo ovo učinili. (25) A evo, mi smo u rukama tvojim; čini s nama što je u očima tvojim dobro i pravo."
(26) Tako on njima učini i iz ruku ih sinova Israilovih izbavi, te ih oni ne pobiše. (27) Ali toga dana Ješua im naredi da drva sijeku i vodu nose za zajednicu i za žrtvenik Jahvin, do dana današnjeg, na mjestu koje Jahve odabere.

Peterica kraljeva napadaju Gibeon

10 I desi se, kad Adoni-Cedek, kralj Jerusalema, ču da je Ješua zaposjeo Aj i posve ga uništio – kao što bijaše s Jerihonom i kraljem njegovim učinio, tako je učinio i s Ajom i kraljem njegovim – i kad su stanovnici Gibeona sklopili mir s Israilom i u zemlji njegovoj bili – (2) da se on silno uplašio, jer Gibeon bijaše golem grad, kao kakav kraljevski grad, i bijaše veći od Aja, i sve muškinje njegovo bijaše hrabro. (3) Zato Adoni-Cedek, kralj Jerusalema, poruči Hohamu, kralju Hebrona, i Piramu, kralju Jarmuta, i Jafiji, kralju Lakiša, i Debiru, kralju Eglona: (4) "Dođite gore k meni i pomozite mi, pa navalimo na Gibeon, jer je on s Ješuom i sa sinovima Israilovim ugovor o nenapadanju sklopio." (5) Tako se peterica kraljeva amorejskih: kralj Jerusalema, kralj Hebrona, kralj Jarmuta, kralj Lakiša i kralj Eglona sabraše pa gore pođoše, oni i sva vojska njihova, i utaboriše se kod Gibeona, pa na nj udariše.

Israilci pritječu u pomoć Gibeoncima

(6) Onda Gibeonci poručiše Ješui u tabor u Gilgalu i rekoše: "Ne ostavljajte sluge svoje; pohitajte nam gore pa nas spasite i pomozite nam, jer svi kraljevi amorejski koji žive u brdovitu kraju protiv nas se udružiše."
(7) I krenu gore Ješua iz Gilgala, on i svi ratnici njegovi, svi borci hrabri. (8) Jahve reče Ješui: "Ne

boj se njih, jer ja sam ih tebi u ruke predao; nijedan od njih neće ti se moći suprotstaviti." (9) I Ješua se iznenada okomi na njih, nakon što je svu noć od Gilgala išao. (10) I Jahve ih pred Israilom smete, i on ih u Gibeonu u velikom pokolju silno potuče, i tjeraše ih putem prema strmini Bet-Horona i udaraše po njima sve do Azeke i Makede. (11) Dok su pred Israilom putem niz strminu Bet-Horona bježali, Jahve je na njih krupnu zrnad s neba bacao sve do Azeke, i više ih umrije od grumenja krupe nego od mača sinova Israilovih.
(12) Na dan kad Jahve predade Amorejce sinovima Israilovim Ješua se pred Israilom Jahvi obrati:
"O Sunce, stani iznad Gibeona,
a Mjeseče, nad dolinom Ajalon."
(13) I Sunce stade, i Mjesec se zaustavi,
sve dok se narod neprijateljima svojim ne osveti.
Nije li to u knjizi Jašarovoj zapisano? I Sunce na sredini neba stade i ne požuri da zađe skoro cijeli dan. (14) Ne bijaše dana poput tog ni prije njega ni poslije njega, dana kad se Jahve glasu čovjekovu odazva; jer Jahve se za Israila borio.
(15) Potom se Ješua i sav Israil s njim vratiše u tabor u Gilgalu.

Smaknuće peterice amorejskih kraljeva

(16) A onih pet kraljeva utekoše i sakriše se u pećinu kod Makede. (17) Dojaviše Ješui i rekoše: "Nađeno je pet kraljeva sakrivenih u pećini kod Makede."
(18) Ješua reče: "Dokotrljajte goleme stijene na ulaz u pećinu i postavite kod nje ljude da ih čuvaju, (19) ali se tamo ne zadržavajte; gonite neprijatelje svoje i s leđa na njih navalite. Ne dajte im da u gradove svoje uđu, jer Jahve, Bog vaš, u ruke vam ih je predao."
(20) I desi se – kad ih Ješua i sinovi Israilovi u doista velikom pokolju posjekoše, sve dok ne bijahu uništeni, samo nekoliko preživjelih koji od njih ostadoše u utvrđene gradove stigoše – (21) da se sav narod zdrav i čitav Ješui u tabor kod Makede vrati. I niko ne progovori ni riječi na sinove Israilove.
(22) Onda Ješua reče: "Otvorite ulaz u pećinu i izvedite mi onih pet kraljeva iz pećine." (23) Oni tako učiniše, i izvedoše mu onih pet kraljeva iz pećine: kralja Jerusalema, kralja Hebrona, kralja Jarmuta, kralja Lakiša i kralja Eglona. (24) Kad oni Ješui ove kraljeve izvedoše, Ješua pozva sve ljude Israilove, pa reče vojskovođama koji s njim bijahu išli: "Priđite, stanite stopalima svojim na šije ovih kraljeva." I oni priđoše pa stopalima svojim na šije njihove stadoše. (25) Ješua im tada reče: "Ne bojte se i potišteni ne budite! Budite jaki i odvažni, jer ovako će Jahve učiniti sa svim neprijateljima vašim s kojima se budete borili." (26) A poslije Ješua po njima udari i pobi ih, pa ih na pet stabala objesi; na stablima su sve do večeri visili.
(27) I desi se u sumrak da Ješua naredi te ih oni sa stabala skidoše i baciše ih u pećinu gdje se bijahu sakrili, pa goleme stijene, koje su i dan-danas tamo, na ulaz u pećinu metnuše.

Osvajanje gradova na jugu

(28) Toga dana Ješua zauze Makedu i oštricom mača udari po njoj i kralju njezinu, te posve zatrije nju i svakoga ko u njoj bijaše; nikoga živa ne ostavi. I s kraljem Makede on učini isto što bijaše s kraljem Jerihona učinio.
(29) Onda Ješua i svi Israilci s njim pođoše dalje iz Makede u Libnu pa na Libnu navališe. (30) Jahve i nju, s kraljem njezinim, u ruke Israilu predade, i on oštricom mača udari po njoj i po svakome ko u njoj bijaše; nikoga živa u njoj ne ostavi. I s kraljem njezinim on učini isto što bijaše s kraljem Jerihona učinio.
(31) Onda Ješua i sav Israil s njim pođoše dalje iz Libne u Lakiš, i oni se kraj njega utaboriše pa na nj navališe. (32) Jahve predade Lakiš u ruke Israilu; a on ga drugoga dana zauze i oštricom mača udari po njemu i svakome ko u njemu bijaše, baš onako kao što bijaše i s Libnom učinio. (33) Onda Horam, kralj Gezera, dođe gore da Lakišu pomogne, ali Ješua potuče i njega i narod njegov tako da niko živ ne ostade.
(34) Potom Ješua i sav Israil s njim pođoše dalje iz Lakiša u Eglon, i oni se kraj njega utaboriše pa na nj navališe. (35) Oni ga toga dana zauzeše oštricom mača; i toga dana on posve zatrije svakoga ko u njemu bijaše, baš onako kao što bijaše i s Lakišom učinio.
(36) Onda Ješua i sav Israil s njim pođoše gore iz Eglona prema Hebronu pa na nj navališe. (37) Oni ga zaposjedoše i oštricom mača udariše po njemu i kralju njegovom i svim naseljima njegovim i svima što u njemu bijahu. On nikoga živa ne ostavi, onako kako bijaše s Eglonom učinio. I on ga posve zatrije i svakoga ko u njemu bijaše.
(38) Onda se Ješua i sav Israil okrenuše pa na Debir navališe. (39) On pokori grad i kralja njegova i

sve gradove njegove, i oni oštricom mača na njih udariše, i svakoga ko u njemu bijaše posve zatriješe. On nikoga živa ne ostavi. Baš onako kako bijaše s Hebronom učinio, tako on s Debirom i kraljem njegovim učini, kao što bijaše i s Libnom i kraljem njezinim učinio.
(40) Tako Ješua po svoj zemlji udari – po brdovitu kraju i Negebu i nizinama na zapadu i strminama i svim kraljevima njihovim. On nikoga živa ne ostavi; sve što je disalo on posve zatrije, baš onako kako Jahve, Bog Israilov, bijaše zapovjedio. (41) Ješua udari po njima od Kadeš-Barnee pa sve do Gaze, i od sve zemlje gošenske pa sve do Gibeona. (42) Ješua sve ove kraljeve i zemlje njihove u jednom pohodu porazi, jer se Jahve, Bog Israilov, za Israila borio. (43) I tako se Ješua i sav Israil s njim vratiše u tabor u Gilgalu.

Osvajanje gradova na sjeveru

11 Onda se desi da Jabin, kralj Hacora, kad ču za ovo, dojavi Jobabu, kralju Madona, i kralju Šimrona, i kralju Akšafa, (2) i kraljevima koji bijahu na sjeveru u brdovitim krajevima, i u oblasti Arabi južno od Kinereta, i u nizinama na zapadu, i na brežuljcima Dora prema zapadu; (3) Kanaancima na istoku i na zapadu, i Amorejcima, i Hetitima, i Perižanima, i Jebusejcima u brdovitim krajevima, i Hivijcima podno Hermona u zemlji Micpi. (4) Oni iziđoše, oni i sve vojske njihove s njima – toliko ljudi koliko je pijeska što je na obali morskoj, s uistinu mnogim konjima i bojnim kolima. (5) I svi ovi kraljevi udružiše snage i došavši zajedno kod voda Meroma utaboriše se da se protiv Israila bore.
(6) Tad Jahve reče Ješui: "Ne boj se njih, jer sutra u ovo vrijeme ja ću ih sve pobijene Israilu predati; ti konje njihove osakati i bojna kola njihova spali."
(7) Tako Ješua i svi ratnici s njim iznenada na njih udariše pokraj voda Meroma, pa na njih navališe. (8) Jahve ih Israilu u ruke predade, pa ih oni potukoše, i goniše ih sve do Velikog Cidona i Misrefot-Majima i doline Micpe prema istoku; i udarahu po njima sve dok niko živ ne ostade. (9) Ješua učini s njima onako kako mu Jahve reče: konje njihove osakati i bojna kola njihova spali.
(10) Onda se Ješua vrati i zauze Hacor, te po kralju njegovu mačem udari; jer Hacor ranije bijaše glava svim ovim kraljevstvima. (11) Oštricom mača po svakome ko u njemu bijaše oni udariše, te ih posve zatriješe; žive duše ne ostade. I on Hacor spali. (12) Sve gradove ovih kraljeva Ješua pokori, i sve kraljeve njihove, i on na njih oštricom mača udari, i posve ih uništi, baš onako kako Mojsije, sluga Jahvin, bijaše zapovjedio. (13) Ali Israil ne spali nijedan od gradova koji stajahu na brežuljcima svojim, osim sami Hacor, koji Ješua spali. (14) Sav plijen iz ovih gradova i stoku sinovi Israilovi sebi uzeše; ali oštricom mača po svakom čovjeku oni udariše sve dok ih posve ne zatriješe; ni žive duše ne ostaviše. (15) Baš onako kako Jahve bijaše Mojsiju, slugi svome, zapovjedio, tako Mojsije Ješui zapovjedi, a Ješua tako i učini; on uradi sve što Jahve bijaše Mojsiju zapovjedio.
(16) Tako Ješua zauze svu ovu zemlju: brdovite krajeve i sav Negeb, i svu zemlju gošensku, nizine, Arabu, gorje Israilovo i nizine njegove (17) od gore Halaka, koja se diže prema Seiru, pa sve do Baal-Gada u dolini libanonskoj podno gore Hermona; i on sve kraljeve njihove zarobi pa ih pobi i pogubi. (18) Dugo je vremena Ješua protiv svih ovih kraljeva ratovao. (19) Ne bješe nijednoga grada da je sa sinovima Israilovim mir sklopio, osim Hivijaca, koji su u Gibeonu živjeli; oni ih sve u boju zauzeše. (20) Jer sam Jahve srca im tvrdokornim učini da u boj protiv Israila iziđu, da bi ih on potpuno uništio, i da im se milost nikakva ne bi ukazala, već da bi ih on uništio, baš kao što Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio.
(21) I dođe Ješua u to vrijeme i istrijebi Anakovce iz brdovitoga kraja, iz Hebrona, iz Debira, iz Anaba i iz svega brdovitoga kraja Jehudina i iz svega brdovitoga kraja Israilova. Njih i gradove njihove Ješua potpuno uništi. (22) Nijedan Anakovac u zemlji sinova Israilovih ne ostade; samo u Gazi, u Gatu i u Ašdodu nekoliko njih ostade. (23) Tako Ješua svu zemlju zauze, onako kako Jahve bijaše Mojsiju rekao, pa je Ješua Israilu u baštinu dade i podijeli je po plemenima njihovim. Onda se zemlja odmori od rata.

Poraženi kraljevi istočno od Jordana

12 Ovo su kraljevi zemaljski što ih sinovi Israilovi poraziše, i čiju zemlju s onu stranu Jordana prema istoku oni zaposjedoše, od doline Arnona sve do gore Hermona, i svu Arabu prema istoku: (2) Sihon, kralj Amorejaca, koji je živio u Hešbonu, i vladao od Aroera, što je na rubu doline Arnona, i sredinom doline i polovinom Gileada, pa sve do potoka Jaboka, međe sinova Amonovih,

(3) i Arabom sve do Kineretskog mora prema istoku, i sve do Arabskog mora, Slanog mora, na istok prema Bet-Ješimotu, i na jug do podno obronaka Picge; (4) i područje Oga, kralja bašanskog, jednog od posljednjih Refaimaca, koji je živio u Aštarotu i u Edreju, (5) a vladao gorom Hermonom i Salekom i cijelim Bašanom, sve do međa Gešura i Maake, i polovinom Gileada, sve do međe Sihona, kralja hešbonskog.
(6) Mojsije, sluga Jahvin, i sinovi Israilovi njih potukoše; i Mojsije, sluga Jahvin, zemlju njihovu dade u posjed Rubenovcima i Gadovcima i polovini plemena Manašeova.

Poraženi kraljevi zapadno od Jordana

(7) A ovo su kraljevi zemaljski što ih Ješua i sinovi Israilovi potukoše s onu stranu Jordana prema zapadu, od Baal-Gada u dolini libanonskoj pa sve do gore Halaka, koja se diže prema Seiru; i Ješua zemlje njihove dade u posjed plemenima Israilovim, prema dijelovima njihovim, (8) u brdovitome kraju, u nizinama, u Arabi, u strminama, i u pustinji, i u Negebu: zemlju hetitsku, amorejsku i kanaansku, perižansku, hivijsku i jebusejsku:
(9) kralj Jerihona, jedan; kralj Aja, koji je blizu Betela, jedan; (10) kralj Jerusalema, jedan; kralj Hebrona, jedan; (11) kralj Jarmuta, jedan; kralj Lakiša, jedan; (12) kralj Eglona, jedan; kralj Gezera, jedan; (13) kralj Debira, jedan; kralj Gedera, jedan; (14) kralj Horme, jedan; (15) kralj Libne, jedan; kralj Adulama, jedan; (16) kralj Makede, jedan; kralj Betela, jedan; (17) kralj Tapuaha, jedan; kralj Hefera, jedan; (18) kralj Afeka, jedan; kralj Šarona, jedan; (19) kralj Madona, jedan; kralj Hacora, jedan; (20) kralj Šimron-Merona, jedan; kralj Akšafa, jedan; (21) kralj Taanaka, jedan; kralj Megida, jedan; (22) kralj Kedeša, jedan; kralj Jokneama na Karmelu, jedan; (23) kralj Dora na visoravnima Nafat-Dora, jedan; kralj Gojima u Gilgalu, jedan; (24) kralj Tirce, jedan; u svemu trideset i jedan kralj.

Neosvojeni krajevi

13 I Ješua bijaše star i odmakao u godinama kad mu Jahve reče: "Ti si star, u godinama odmakao, a uistinu je mnogo zemlje ostalo da se zaposjedne.
(2) Ovo je zemlja što je preostala: sve pokrajine Filistinaca i Gešuraca; (3) od Šihora, koji je istočno od Egipta, pa sve do granice Ekrona na sjeveru – to se računa kao kanaansko; zemlje peterice vladara filistinskih: Gaza, Ašdod, Aškelon, Gat i Ekron; i Avijaca (4) prema jugu, sva zemlja kanaanska, i Meara, koja pripada Cidoncima, sve do Afeka, prema granici amorejskoj; (5) i zemlja Gebalaca, i sav Libanon prema istoku, od Baal-Gada podno gore Hermona pa sve do Lebo-Hamata. (6) A sve stanovnike brdovitih krajeva od Libanona pa sve do Misrefot-Majima, sve Cidonce, ja ću pred sinovima Israilovim protjerati; samo podijeli žrijebom ovu zemlju Israilu u baštinu kako sam ti ja zapovjedio. (7) I zato podijeli ovu zemlju u baštinu među devet plemena i među polovinom plemena Manašeova."

Plemena istočno od Jordana

(8) S drugom polovinom Manašeova plemena Rubenovci i Gadovci dobiše svoju baštinu koju im Mojsije dade s onu stranu Jordana prema istoku, baš onako kako im Mojsije, sluga Jahvin, dodijeli: (9) od Aroera, koji je na rubu doline Arnona, i od grada koji je usred doline, i visoravan svu od Medebe do Dibona; (10) i sve gradove Sihona, kralja amorejskog, koji je vladao u Hešbonu, sve do međe sinova Amonovih; (11) i Gilead, i područje Gešura i Maake, i svu goru Hermon, i sav Bašan sve do Saleke; (12) u Bašanu sve kraljevstvo Oga, koji je vladao u Ašarotu i u Edreju – a bio je jedan od posljednjih Refaima; Mojsije ih potuče i protjera. (13) Ali sinovi Israilovi ne protjeraše Gešurce i Maakance; jer Gešurci i Maakanci i dan-danas među Israilcima žive. (14) Samo plemenu Levijevu on baštine ne dade; žrtve vatrom prinesene Jahvi, Bogu Israilovu, njihova su baština, kao što mu je on rekao.

Zemlja data sinovima Rubenovim

(15) Tako Mojsije dade baštinu plemenu sinova Rubenovih, prema porodicama njihovim. (16) Njihova zemlja bijaše od Aroera, koji je na rubu doline Arnona, s gradom koji je usred doline, i sva visoravan kod Medebe; (17) Hešbon i svi gradovi njegovi koji su na visoravni: Dibon i Bamot-Baal i Betbaal-Meon, (18) i Jahac i Kedemot i Mefaat, (19) i Kirjatajim i Sibma i Ceret-Šahar na brdu iznad doline, (20) i Bet-Peor i obronci Picge i Bet-Ješimot, (21) i svi gradovi na visoravni i sve kra-

ljevstvo Sihona, kralja amorejskog, koji je vladao u Hešbonu, i kojeg je Mojsije pobijedio zajedno s glavešinama midjanskim: Evijem i Rekemom i Curom i Hurom i Rebaom, vladarima Sihonovim, koji su u toj zemlji živjeli. (22) Sinovi Israilovi mačem posjekoše i proroka Bileama, sina Beorova, među ostalima koji su u boju ubijeni. (23) Međa sinova Rubenovih bijaše Jordan. Ovi gradovi i sela njihova bijahu baština sinova Rubenovih, po porodicama njihovim.

Zemlja data sinovima Gadovim

(24) Mojsije dade baštinu i plemenu Gadovu, sinovima Gadovim, prema porodicama njihovim. (25) Njihova zemlja bijaše Jazer, i svi gradovi gileadski, i polovina zemlje sinova Amonovih, sve do Aroera, koji je prije Rabe; (26) i od Hešbona sve do Ramat-Micpe i Betonima, i od Mahanajima sve do međe Debira; (27) a u dolini: Bet-Haram i Bet-Nimra i Sukot i Cafon, ostatak kraljevstva Sihona, kralja hešbonskog, s Jordanom kao međom, sve do kraja Kineretskog mora s onu stranu Jordana prema istoku. (28) Ovi gradovi i sela njihova baština su sinova Gadovih, prema porodicama njihovim.

Zemlja data polovini plemena Manašeova

(29) Mojsije dade baštinu i polovini plemena Manašeova; i to bijaše za polovinu plemena Manašeova, prema porodicama njihovim. (30) Njihova zemlja bijaše od Mahanajima, sav Bašan, sve kraljevstvo Oga, kralja bašanskog, i svi gradovi Jairovi koji su u Bašanu, šezdeset gradova; (31) i pola Gileada, i Aštarot i Edrej, gradovi kraljevstva Ogova u Bašanu. Ovo bijaše namijenjeno sinovima Makira, sina Manašeova, polovini sinova Makirovih, prema porodicama njihovim.
(32) To su područja koja je Mojsije u baštinu dao u poljanama moapskim, s onu stranu Jordana, istočno od Jerihona. (33) Ali plemenu Levijevu Mojsije baštine ne dade; Jahve, Bog Israilov, njihova je baština, kao što im je on obećao.

Dioba zemlje zapadno od Jordana

14 A ovo su područja što su ih sinovi Israilovi naslijedili u zemlji kanaanskoj, koja su im u baštinu dali svećenik Eleazar, Ješua, sin Nunov, i glavešine porodica iz plemena sinova Israilovih. (2) Njihova je baština žrijebom podijeljena, kao što Jahve preko Mojsija bijaše zapovjedio, između devet plemena i još polovine desetoga. (3) Mojsije bijaše odredio baštinu dvama plemenima i onoj polovini plemena s onu stranu Jordana; ali on ne dade baštine levijevcima među njima. (4) Jer bijahu dva plemena sinova Jozefovih: Manaše i Efrajim, i oni ne dadoše dio zemlje levijevcima, osim gradova da u njima žive i pašnjaka za njihova stada i krda. (5) I sinovi Israilovi učiniše baš onako kako Jahve Mojsiju bijaše zapovjedio; i oni zemlju podijeliše.

Hebron – Kalebova baština

(6) Onda se sinovi Jehudini Ješui u Gilgalu primaknuše, te mu Kaleb, sin Jefunea Kenižanina, reče: "Ti znaš šta je Jahve Mojsiju, čovjeku Božijem, za te i za me u Kadeš-Barnei rekao. (7) Bilo mi je četrdeset godina kad me je Mojsije, sluga Jahvin, poslao iz Kadeš-Barnee zemlju da izvidim, pa mu ja natrag donesoh vijest onako kako mi je na srcu bilo. (8) Ali braća moja koja sa mnom pođoše uliše narodu strah u srce; a ja sam Jahvu, Boga svoga, svim srcem slijedio. (9) I Mojsije se tog dana meni zakle i reče: 'Sigurno će zemlja na koju je noga tvoja zagazila zasvagda baština tebi i djeci tvojoj biti, jer si ti Jahvu, Boga moga, svim srcem slijedio.' (10) I gle, Jahve mi je, kao što je i obećao, dao da poživim ovih četrdeset pet godina od vremena kad je Jahve ove riječi Mojsiju rekao, kad je Israil po pustinji tumarao, i evo, danas mi je osamdeset i pet godina. (11) Ja sam i danas jak kao što sam bio na dan kad me je Mojsije poslao; kakva je snaga moja tada bila, takva je snaga moja i sada, i za put u boj i za povratak iz boja. (12) Daj mi, onda, ovaj brdoviti kraj o kojem je Jahve toga dana govorio, jer sam si toga dana čuo da su tamo Anakovci, a gradovi su njihovi golemi i utvrđeni; možda će Jahve uza me biti, pa ću ih ja istjerati kao što Jahve reče."
(13) I Ješua ga blagoslovi i dade Hebron Kalebu, sinu Jefuneovu, u baštinu. (14) Zato Hebron ostade baština Kenižaninu Kalebu, sinu Jefuneovu, sve do dana današnjeg, jer je on Jahvu, Boga Israilova, svim srcem slijedio. (15) Hebron se prije Kirjat-Arba zvao, jer Arba bješe najveći čovjek među Anakovcima. Onda se zemlja odmori od rata.

Zemlja data plemenu Jehudinu

15 Dio zemlje plemena sinova Jehudinih, prema porodicama njihovim, pružao se do međe edomske, i južno do pustinje Cinske na kraj-

njem jugu. (2) Njihova južna međa pružala se od kraja Slanoga mora, od zaliva koji vodi na jug. (3) Onda se ona pružala dalje na jug do strmine akrabimske i nastavljala se do Cina, pa uzlazila južno od Kadeš-Barnee i nastavljala se do Hecrona, uzlazila na Adar i skretala prema Karkai. (4) Onda je ona do Acmona išla i nastavljala se do potoka egipatskog, pa je međa na more izlazila. To vam je južna međa. (5) Istočna međa bilo je Slano more, sve do ušća Jordana. A međa na sjevernoj strani bila je od zaliva morskog kod ušća Jordana. (6) Onda se međa uspinjala u Bet-Hoglu i nastavljala se sjeverno od Bet-Arabe, pa je međa uzlazila do kamena Bohana, sina Rubenova. (7) Međa se uspinjala od doline Akora do Debira i skretala na sjever prema Gilgalu, koji je na naspram strmine adumimske, a ona je na jugu doline; i međa se nastavljala prema vodama En-Šemeša i završavala se kod En-Rogela. (8) Onda je međa uzlazila dolinom Ben-Hinom prema strmini jebusejskoj na jugu, to jest Jerusalemu; i odatle se međa uspinjala do vrha gore koja je uz dolinu Hinom prema zapadu, a ona je na kraju doline Refaima prema sjeveru. (9) S vrha gore međa je okretala prema vrelu voda neftoaških i nastavljala se prema gradovima gore Efrona, a onda je međa silazila prema Baali, to jest Kirjat-Jearimu. (10) Međa je okretala od Baale na zapad prema gori Seiru i nastavljala prema strmini gore Jearima, to jest Kesalonu, na sjeveru, pa se spuštala u Bet-Šemeš i nastavljala kroz Timnu. (11) Međa se nastavljala prema sjevernoj strani Ekrona. Onda je međa skretala prema Šikeronu te išla duž gore Baala i pružala se do Jabneela, pa je međa na more izlazila. (12) Zapadna međa je bila kod obale Velikog mora[15] i obale njegove. Ovo je međa sinova Judinih, prema porodicama njihovim.

(13) I Ješua, na Jahvinu zapovijed njemu, dade Kalebu, sinu Jefuneovu, dio među sinovima Jehudinim – Kirjat-Arbu (a Arba bijaše otac Anakov), to jest Hebron. (14) Kaleb odatle protjera tri sina Anakova: Šešaja i Ahimana i Talmaja, djecu Anakovu. (15) Odatle on onda krenu na stanovnike Debira – a Debir se prije zvao Kirjat-Sefer. (16) I Kaleb reče: "Onome koji na Kirjat-Sefer navali i zauzme ga ja ću mu kćer svoju Aksu za ženu dati." (17) Zauze ga Otniel, sin Kenaza, brata Kalebova; tako mu Kaleb dade kćer svoju Aksu za ženu. (18) A kad mu ona dođe, nagovori ga da ona upita svoga oca za jedno polje. Pa kad ona sjaha s magarca, Kaleb je upita: "Šta želiš?"

(19) Ona reče: "Učini mi na volju, kad si mi dao zemlju negepsku, daj mi i vrela vode." I Kaleb joj dade vrela gornja i vrela donja. (20) Ovo je bašti-na plemena sinova Jehudinih, prema porodicama njihovim.

(21) Najjužniji gradovi plemena sinova Jehudinih prema međi edomskoj bijahu Kabceel, Eder, Jagur, (22) Kina, Dimona, Adada, (23) Kedeš, Hacor, Itnan, (24) Zif, Telem, Bealot, (25) Hacor-Hadata, Keriot-Hecron, to jest Hacor, (26) Amam, Šema, Molada, (27) Hacar-Gada, Hešmon, Bet-Pelet, (28) Hacar-Šual, Beer-Šeba, Bizijotija, (29) Baala, Ijim, Ecem, (30) Eltolad, Kesil, Horma, (31) Ciklag, Madmana, Sansana, (32) Lebaot, Šilhim, Ajin i Rimon; u svemu dvadeset i devet gradova sa selima svojim.

(33) U nizinama: Eštaol, Cora, Ašna, (34) Zanoah, En-Ganim, Tapuah, Enam, (35) Jarmut, Adulam, Soko, Azeka, (36) Šaarajim, Aditajim, Gedera i Gederotajim; četrnaest gradova sa selima svojim.

(37) Cenan, Hadaša, Migdal-Gad, (38) Dilean, Micpa, Jokteel, (39) Lakiš, Bockat, Eglon, (40) Kabon, Lahmas, Kitliš, (41) Gederot, Bet-Dagon, Naama i Makeda; šesnaest gradova sa selima svojim.

(42) Libna, Eter, Ašan, (43) Iftah, Ašna, Necib, (44) Keila, Akzib i Mareša; devet gradova sa selima svojim.

(45) Ekron, s naseljima svojim i selima svojim; (46) od Ekrona pa do mora, sve što je pokraj Ašdoda bilo, sa selima svojim. (47) Ašdod, naselja njegova i sela njegova; Gaza, naselja njezina i sela njezina, sve do potoka egipatskog i obale Velikog mora.

(48) U brdovitome kraju: Šamir, Jatir, Soko, (49) Dana, Kirjat-Sana, to jest Debir, (50) Anab, Eštemo, Anim, (51) Gošen, Holon i Gilo; jedanaest gradova sa selima svojim.

(52) Arab, Duma, Ešan, (53) Janum, Bet-Tapuah, Afeka, (54) Humta, Kirjat-Arba, to jest Hebron, i Sior; devet gradova sa selima svojim.

(55) Maon, Karmel, Zif, Juta, (56) Izreel, Jokdeam, Zanoah, (57) Kajin, Gibea i Timna; deset gradova sa selima svojim.

(58) Halhul, Bet-Cur, Gedor, (59) Maarat, Bet--Anot i Eltekon; šest gradova sa selima svojim.

(60) Kirjat-Baal (to jest, Kirjat-Jearim) i Raba; dva grada sa selima svojim.

(61) U pustinji: Bet-Araba, Midin, Sekaka, (62) Nibšan, Ir-Hameleh i En-Gedi; šest gradova sa selima svojim.

[15] V. 1:4.

(63) A Jebusejaca, stanovnika Jerusalema, što se tiče – sinovi Jehudini nisu ih mogli protjerati; tako i dan-danas Jebusejci žive u Jerusalemu sa sinovima Jehudinim.

Zemlja data sinovima Efrajimovim

16 Međa zemlje što su je sinovi Jozefovi dobili pružala se od Jordana kod Jerihona do voda jerihonskih, kroz pustinju na istok, i odatle se brdovitim krajem do Betela uspinjala. (2) Dalje se od Betela do Luza pružala, i nastavljala se prema međi Arkijaca u Atarotu. (3) Silazila je na zapad prema zemlji jafletskoj, sve do područja Donjeg Bet-Horona i do Gezera, pa je na more[16] izlazila.
(4) Sinovi Jozefovi Manaše i Efrajim dobili su svoju baštinu.
(5) A ovo je bila zemlja sinova Efrajimovih, prema porodicama njihovim: međa njihove baštine prema istoku išla je od Atarot-Adara pa sve do Gornjeg Bet-Horona, (6) i pružala se do mora[17]. Iz Mikmetata na sjeveru ona je okretala na istok prema Taanat-Šilohu i prolazila kraj njega na istok do Janoe. (7) Onda se spuštala iz Janoe u Atarot i u Naaru, pa dopirala do Jerihona, i na Jordan izlazila. (8) Od Tapuaha međa se pružala prema zapadu do potoka Kane, pa je na more[18] izlazila. Ovo je baština plemena sinova Efrajimovih, prema porodicama njihovim, (9) zajedno s gradovima koji su se čuvali za sinove Efrajimove među baštinom sinova Manašeovih – svi gradovi sa selima svojim.
(10) Ali oni ne protjeraše Kanaance koji su u Gezeru živjeli; tako Kanaanci i dan-danas među sinovima Efrajimovim žive, ali su oni prisilni radnici.

Zemlja data sinovima Manašeovim

17 A ovo dobi pleme Manašeovo, jer on Jozefov prvjenac bijaše. Makiru, prvjencu Manašeovu, ocu Gileadovu, pripade Gilead i Bašan, jer on veliki ratnik bijaše. (2) I ostali sinovi Manašeovi dobiše dio prema porodicama svojim: sinovi Abiezerovi i sinovi Helekovi i sinovi Asrielovi i sinovi Šekemovi i sinovi Heferovi i sinovi Šemidini; to bijahu muški potomci Manašea, sina Jozefovog, prema porodicama svojim. (3) Ali Celofehad, sin Hefera, sina Gileada, sina Makira, sina Manašeova, ne imade sinova, samo kćeri; a ovo su imena kćeri njegovih: Mahla, Noa, Hogla, Milka i Tirca.
(4) One iziđoše pred svećenika Eleazara i pred Ješuu, sina Nunova, i pred glavare, govoreći: "Jahve je naredio Mojsiju da nam baštinu među braćom našom dade." I na Jahvinu zapovijed Ješua im dade baštinu među braćom oca njihova. (5) Tako Manašea deset dijelova zapade, povrh zemlje gileadske i bašanske, koje su s onu stranu Jordana, (6) jer kćeri Manašeove dobiše baštinu među sinovima njegovim, a zemlja gileadska ostalim sinovima Manašeovim pripade.
(7) Međa Manašeova pružala se od Ašera do Mikmetata, koji je istočno od Šekema; onda je međa odatle išla na jug do stanovnika En-Tapuaha. (8) Zemlja tapuaška pripadala je Manašeu, ali Tapuah na međi Manašeovoj pripao je sinovima Efrajimovim. (9) Međa se spuštala do potoka Kane; južno od potoka gradovi su, među gradovima Manašeovim, pripadali Efrajimu, a međa Manašeova bila je sjeverno od potoka, i ona je na more izlazila. (10) Južna strana pripadala je Efrajimu, sjeverna strana Manašeu, a međa im bijaše more. Na sjeveru su dosezali do Ašera, a na istoku do Isakara. (11) U Isakaru i u Ašeru u Manašeovu posjedu bijahu i Bet-Šan i naselja njegova, i Ibleam i naselja njegova, i stanovnici Dora i naselja njegova, i stanovnici En-Dora i naselja njegova, i stanovnici Taanaka i naselja njegova, i stanovnici Megida i naselja njegova; a treći je Nafat.[19] (12) Ali sinovi Manašeovi ne mogahu zaposjesti ove gradove, jer Kanaanci iskazaše upornost da u toj zemlji žive. (13) I desi se, kad sinovi Israilovi ojačaše, da oni Kanaance prisilnom radu podvrgnuše, ali ih oni posve ne protjeraše.

Jozefovi sinovi prodiru u šume

(14) Onda se sinovi Jozefovi obratiše Ješui govoreći: "Zašto si nam ti samo jedan dio dodijelio i jedan nam dio u baštinu dao, kad smo mi narod mnogobrojan a i Jahve nas je dosad mnogo blagosiljao?"
(15) Ješua im reče: "Ako ste vi narod mnogobrojan, pođite u šumu i raskrčite sebi mjesta tamo u zemlji Perizejaca i Refaimaca, jer je brdoviti kraj Efrajimov za vas pretijesan."

[16] Sredozemno more.

[17] Isto.

[18] Isto.

[19] Tj. Nafat-Dor.

(16) Sinovi Jozefovi rekoše: "Brdoviti kraj nije nam dovoljan, a svi Kanaanci što u ravnici žive željezna kola imaju, i oni što su u Bet-Šeanu i oni što su u dolini izreelskoj."
(17) Ješua odgovori domu Jozefovu, Efrajimu i Manašeu, i reče: "Vi ste narod mnogobrojan i imate golemu moć; vi nećete samo jedan dio dobiti, (18) nego će i brdoviti kraj vaš biti. Jer iako je šumom obrastao, vi ćete je iskrčiti, i ona će do svojih krajnjih međa vaša biti; vi ćete Kanaance protjerati ako oni i željezna kola imaju, pa ako su i snažni."

Ostalih sedam plemena

18 Onda se sva zajednica sinova Israilovih u Šilohu sabra i tamo čador za sastanke podiže; i zemlja im pod jaram pade. (2) Ali među sinovima Israilovim ostade sedam plemena koja ne podijeliše baštinu svoju. (3) Zato Ješua sinovima Israilovim reče: "Dokle ćete oklijevati da zaposjednete zemlju koju vam je Jahve, Bog očeva vaših, dao? (4) Nađite po tri čovjeka iz svakog plemena, da ih ja pošaljem pa da oni ustanu i zemljom prođu i prema svojoj je baštini popišu, i neka meni nazad dođu. (5) Neka je oni na sedam dijelova podijele; neka Jehuda na zemlji svojoj na jugu ostane, a neka dom Jozefov na zemlji svojoj na sjeveru ostane. (6) Vi zemlju u sedam dijelova popišite, i to mi ovdje donesite: ja ću za vas ovdje pred Jahvom, Bogom našim, žrijeb baciti. (7) A levijevci nemaju dijela među vama, jer je svećenička služba Jahvi njihova baština. Gad i Ruben i pola plemena Manašeova već su dobili baštinu svoju na istoku, s onu stranu Jordana, koju im je Mojsije, sluga Jahvin, dao."
(8) Onda ljudi ustadoše i krenuše, a Ješua zapovjedi onima koji krenuše zemlju da popišu i reče: "Idite i zemljom prođite i popišite je, pa mi se vratite; onda ću ja za vas ovdje u Šilohu pred Jahvom žrijeb baciti." (9) Tako ljudi krenuše i zemljom prođoše i po gradovima je u sedam dijelova u jednu knjigu popisaše; i oni Ješui u tabor u Šiloh dođoše. (10) I Ješua za njih u Šilohu pred Jahvom žrijeb baci, i tamo Ješua sinovima Israilovim zemlju podijeli po dijelovima njihovim.

Baština Benjaminova plemena

(11) I pade žrijeb na pleme sinova Benjaminovih prema porodicama njihovim, a zemlja koju žrijebom dobiše ležala je između sinova Jehudinih i sinova Jozefovih. (12) Njihova je međa na sjeveru počinjala od Jordana, onda je međa uzlazila do strmine Jerihona na sjeveru pa se uspinjala prema zapadu kroz brdoviti kraj i izlazila u pustinju Bet-Aven. (13) Odatle se međa nastavljala prema Luzu, prema strmini Luza, to jest Betela, na jugu, pa se međa spuštala u Atrot-Adar, kraj brda koje je južno od Donjeg Bet-Horona. (14) Međa se odatle pružala i okretala sa zapada na jug, od brda koje je pred Bet-Horonom s juga, i završavala se kod Kirjat-Baala, to jest Kirjat-Jearima, grada sinova Jehudinih. To je bila zapadna strana. (15) Južna strana počinjala je od ruba Kirjat-Jearima, pa je međa išla prema zapadu i pružala se do vrela voda neftoaških. (16) Onda se međa spuštala do ivice brda koje je u dolini Ben-Hinom, na sjeveru doline Refaim, i silazila do doline Ben-Hinom uz jebusejsku strminu na jug i išla do En-Rogela. (17) Onda se savijala prema sjeveru i išla do En-Šemeša, pa se nastavljala do Gelilota, koji je nasuprot usponu adumimskom, te se spuštala do Kamena Bohana, sina Rubenova. (18) Nastavljala se prema sjevernoj strmini Bet-Arabe i spušala se do Arabe. (19) Onda se međa nastavljala prema sjevernoj strani Bet-Hogle, pa je međa izlazila u sjeverni zaliv Slanoga mora, na južnom kraju Jordana. To je bila južna međa. (20) A Jordan je bio njegova međa na istočnoj strani. To je bila baština sinova Benjaminovih prema porodicama njihovim i prema međama njihovim svuda okolo.
(21) Gradovi plemena sinova Benjaminovih prema porodicama njihovim bijahu: Jerihon, Bet-Hogla, Emek-Kecic, (22) Bet-Araba, Cemarajim, Betel, (23) Avim, Para, Ofra, (24) Kefar-Amoni, Ofni i Geba – dvanaest gradova sa selima svojim. (25) Gibeon, Rama, Beerot, (26) Micpa, Kefira, Moca, (27) Rekem, Irpeel, Tarala, (28) Cela, Haelef, Jebus, to jest Jerusalem, Gibeah i Kirjat – četrnaest gradova sa selima svojim. To je baština sinova Benjaminovih prema porodicama njihovim.

Baština Šimonova plemena

19 Onda drugi žrijeb pade na Šimona, na pleme sinova Šimonovih prema porodicama njihovim, i baština njihova bijaše usred baštine sinova Jehudinih. (2) Tako oni u baštinu dobiše Beeršebu ili Šebu, Moladu, (3) Hacar-Šual, Balu, Ecem, (4) Eltolad, Betul, Hormu, (5) Ciklag, Bet-Markabot, Hacar-Susu, (6) Bet-Lebaot i Šaruhen – trinaest

gradova sa selima njihovim; (7) Ajin, Rimon, Eter i Ašan – četiri grada sa selima njihovim; (8) i sva sela što bijahu oko ovih gradova sve do Baalat-Beera, Rame i Negeba. To je bila baština plemena sinova Šimonovih prema porodicama njihovim. (9) Baština je sinova Šimonovih bila iz dijela sinova Jehudinih, jer dio sinova Jehudinih za njih prevelik bijaše; tako sinovi Šimonovi dobiše baštinu usred Jehudine baštine.

Baština Zebulunova plemena

(10) Treći žrijeb pade na sinove Zebulunove prema porodicama njihovim. A područje njima u baštinu dato pružalo se sve do Sarida. (11) Onda se međa njihova penjala prema zapadu do Marale, pa je dodirivala Dabešet i dopirala do potoka što je blizu Jokneama. (12) Onda se od Sarida okretala na istok, prema mjestu gdje izlazi sunce, sve do međe Kislot-Tabora, pa se nastavljala do Dabrata i penjala se do Jafije. (13) Odatle je išla dalje na istok, prema mjestu gdje izlazi sunce, do Gat-Hefera i Et-Kacina, pa je izlazila na Rimon, koji se pruža do Nee. (14) Onda je međa zaokretala na sjeveru do Hanatona i završavala se u dolini Iftahelu. (15) I Katat, Nahalal, Šimron, Idala i Betlehem – dvanaest gradova sa selima svojim. (16) To je bila baština sinova Zebulunovih prema porodicama njihovim, ovi gradovi sa selima svojim.

Baština Isakarova plemena

(17) Četvrti žrijeb pade na Isakara, na sinove Isakarove prema porodicama njihovim. (18) Područje njima u baštinu dato bilo je: Izreel, Kesulot, Šunem, (19) Hafarajim, Šion, Anaharat, (20) Rabit, Kišjon, Ebec, (21) Remet, En-Ganim, En-Hada i Bet-Pacec. (22) Međa je dopirala do Tabora, Šahacume i Bet-Šemeša, pa im se međa na Jordanu završavala – šesnaest gradova sa selima njihovim. (23) To je bila baština plemena sinova Isakarovih prema porodicama njihovim, gradovi i sela njihova.

Baština Ašerova plemena

(24) Peti žrijeb pade na pleme sinova Ašerovih prema porodicama njihovim. (25) Područje njima u baštinu dato bilo je: Helkat, Hali, Beten, Akšaf, (26) Alamelek, Amad i Mišal; a na zapadu je međa dopirala do Karmela i Šihor-Libnata. (27) Onda se okretala prema istoku do Bet-Dagona i dopirala do Zebuluna i do doline Iftahela ka sjeveru, pa išla do Bet-Emeka i Neiela, te se nastavljala na sjever do Kabula, (28) Abdona, Rehoba, Hamona i Kane, sve do Velikog Cidona. (29) Međa se onda okretala prema Rami i prema utvrđenom gradu Tiri; potom se međa savijala prema Hosi i izlazila na more u području Akziba. (30) I Uma i Afek i Rehob – dvadeset i dva grada sa selima svojim. (31) To je bila baština plemena sinova Ašerovih prema porodicama njihovim, ovi gradovi sa selima svojim.

Baština Naftalijeva plemena

(32) Šesti žrijeb pade na sinove Naftalijeve, na sinove Naftalijeve prema porodicama njihovim. (33) Njihova se međa pružala od Helefa, od hrasta u Caananimu i Adami-Nekeba i Jabneela pa sve do Lakuma, a završavala se na Jordanu. (34) Onda je međa okretala prema zapadu do Aznot-Tabora i odatle se nastavljala do Hukoka; na jugu je dopirala do Zebuluna, dodirivala Ašer na zapadu, i sezala do Jehude na Jordanu prema istoku. (35) Utvrđeni gradovi bijahu Cidim, Cer, Hamat, Rakat, Kineret, (36) Adama, Rama, Hacor, (37) Kedeš, Edrei, En-Hacor, (38) Iron, Migdal-El, Horem, Bet-Anat i Bet-Šemeš – devetnaest gradova sa selima svojim. (39) To je bila baština plemena sinova Naftalijevih prema porodicama njihovim, ovi gradovi i sela njihova.

Baština Danova plemena

(40) Sedmi žrijeb pade na pleme sinova Danovih prema porodicama njihovim. (41) Područje njima u baštinu dato bilo je: Cora, Eštaol, Ir-Šemeš, (42) Šaalabin, Ajalon, Itla, (43) Elon, Timna, Ekron, (44) Elteke, Gibeton, Baalat, (45) Jehud, Bene-Berak, Gat-Rimon, (46) Me-Jarkon i Rakon, s područjem naspram Jafe. (47) Ali sinovi Danovi udariše na muku da zaposjednu zemlju svoju, zato sinovi Danovi odoše gore i navališe na Lešem pa ga zauzeše. Na nj oni oštricom mača udariše, te ga zaposjedoše i u njemu se nastaniše; i oni Lešemu dadoše ime Dan – po Danu, ocu svome. (48) To je bila baština plemena sinova Danovih prema porodicama njihovim, ovi gradovi sa selima svojim.

Baština Ješuina

(49) Kad okončaše podjelu ubaštinjene zemlje po međama njenim, sinovi Israilovi dadoše Ješui, sinu

Nunovu, baštinu u svojoj sredini. (50) Po zapovijedi Jahvinoj dadoše mu grad koji je on tražio – Timnat-Serah u brdovitome kraju Efrajimovom. I on podiže grad i nastani se u njemu. (51) To su baštine što ih svećenik Eleazar, Ješua, sin Nunov, i glavešine u domovima plemena sinova Israilovih žrijebom podijeliše u Šilohu, pred Jahvom, na ulazu u čador za zborove. I tako su oni okončali podjelu zemlje.

Gradovi utočišta

20 Onda se Jahve obrati Ješui i reče: (2) "Kaži sinovima Israilovim i reci: Odredite gradove utočišta, za koje sam vam ja preko Mojsija govorio, (3) da ubojica koji nehotice, bez nakane, koga ubije može tamo umaći, i da vam oni od krvnog osvetnika utočište postanu. (4) Neka on u jedan od ovih gradova pobjegne, i neka pred kapiju grada stane i svoj slučaj pred starješine toga grada neka iznese, a oni će ga sebi u grad odvesti i mjesto mu dati, da on među njima boravi. (5) Ako ga krvni osvetnik bude gonio, neka onda oni ne daju ubojicu u njegove ruke, jer on je susjeda svoga bez nakane ubio, i nije ga prije toga mrzio. (6) Neka on u tom gradu ostane sve dok pred zajednicu, da mu ona sudi, ne stane, sve do smrti velikog svećenika koji u tim danima bude. Onda neka se ubojica vrati u grad svoj i u kuću svoju, u grad iz kojeg je umakao." (7) I oni posvetiše Kadeš u Galileji u brdovitome kraju Naftalijevu, Šekem u brdovitome kraju Efrajimovu i Kirjat-Arbu, to jest Hebron, u brdovitome kraju Jehudinu. (8) S onu stranu Jordana, istočno od Jerihona, oni odrediše Becer u pustinji na polju plemena Rubenova, Ramot u Gileadu od plemena Gadova i Golan u Bašanu od plemena Manašeova. (9) To su bili odabrani gradovi za sve sinove Israilove i za tuđince koji među njima žive, da svaki onaj koji koga nehotice ubije može tamo umaći, i ne umrijeti od ruke krvnog osvetnika prije negoli na suđenje pred zajednicu iziđe.

Četrdeset osam levijevskih gradova

21 Onda glavešine porodica levijevskih dođoše svećeniku Eleazaru, Ješui, sinu Nunovu, i glavešinama porodica plemena sinova Israilovih. (2) Oni im se u Šilu u zemlji kanaanskoj obratiše riječima: "Jahve je preko Mojsija zapovjedio da nam date gradove da u njima živimo, i pašnjake njihove za stoku našu." (3) Tako sinovi Israilovi iz svoje baštine dadoše levijevcima ove gradove s pašnjacima njihovim, po zapovijedi Jahvinoj. (4) I pade žrijeb za porodice Kehatovaca. I sinovi svećenika Arona, koji bijahu od levijevaca, žrijebom dobiše trinaest gradova od plemena Jehudina i od plemena Šimonova i od plemena Benjaminova. (5) Ostali sinovi Kehatovi žrijebom dobiše deset gradova od porodica iz plemena Efrajimova i iz plemena Danova i od polovine plemena Manašeova. (6) Sinovi Geršonovi žrijebom dobiše trinaest gradova od porodica iz plemena Isakarova i iz plemena Ašerova i iz plemena Naftalijeva i od polovine plemena Manašeova u Bašanu. (7) Sinovi Merarijevi, prema porodicama svojim, dobiše dvanaest gradova od plemena Rubenova i od plemena Gadova i od plemena Zebulunova. (8) Tako sinovi Israilovi žrijebom dadoše levijevcima ove gradove s pašnjacima njihovim, kako Jahve bijaše preko Mojsija zapovjedio.

(9) Oni dadoše ove gradove, koji su ovdje po imenu spomenuti, od plemena sinova Jehudinih i od plemena sinova Šimonovih; (10) a oni bijahu za sinove Aronove, za jednu od porodica Kehatovih od sinova Levijevih, jer prvi žrijeb na njih pade. (11) Tako im oni dadoše Kirjat-Arbu – a Arba je bio otac Anakov – to jest Hebron, s okolnim pašnjacima njenim u brdovitome kraju Jehudinu. (12) Ali polja gradska i sela njegova oni u posjed dadoše Kalebu, sinu Jefuneovu. (13) Tako sinovima svećenika Arona oni dadoše Hebron, grad utočište za ubojice, s pašnjacima njegovim, i Libnu s pašnjacima njenim, (14) i Jatir s pašnjacima njegovim, i Eštemou s pašnjacima njenim, (15) i Holon s pašnjacima njegovim, i Debir s pašnjacima njegovim, (16) i Ajin s pašnjacima njegovim, i Jutu s pašnjacima njenim, i Bet-Šemeš s pašnjacima njegovim – devet gradova od ovih dvaju plemena. (17) Od plemena Benjaminova – Gibeon s pašnjacima njegovim, Gebu s pašnjacima njenim, (18) Anatot s pašnjacima njegovim i Almon s pašnjacima njegovim – četiri grada. (19) Svih gradova za svećenike, sinove Aronove, bijaše trinaest, zajedno s pašnjacima njihovim.

(20) Onda su gradovi plemena Efrajimova dodijeljeni porodicama sinova Kehatovih, levijevcima, ostalim sinovima Kehatovim. (21) Oni im dadoše Šekem, grad utočište za ubojice, s pašnjacima njegovim, u brdovitome kraju Efrajimovu, i Gezer s pašnjacima njegovim, (22) i Kibcajim s pašnjacima

njegovim, i Bet-Horon s pašnjacima njegovim – četiri grada; (23) od plemena Danova – Elteku s pašnjacima njenim, Gibeton s pašnjacima njegovim, (24) Ajalon s pašnjacima njegovim, Gat-Rimon s pašnjacima njegovim – četiri grada; (25) od polovine plemena Manašeova – Taanak s pašnjacima njegovim i Gat-Rimon s pašnjacima njegovim – dva grada. (26) Svih gradova s pašnjacima njihovim za porodice ostalih sinova Kehatovih bijaše deset.
(27) Sinovima Geršonovim, jednoj od porodica levijevskih, od polovine plemena Manašeovog dadoše Golan u Bašanu, grad utočište za ubojice, s pašnjacima njegovim i Be-Ešteru s pašnjacima njenim – dva grada; (28) od plemena Isakarova – Kišjon s pašnjacima njegovim, Dabrat s pašnjacima njegovim, (29) Jarmut s pašnjacima njegovim i En-Ganim s pašnjacima njegovim – četiri grada; (30) od plemena Ašerova – Mišal s pašnjacima njegovim, Abdon s pašnjacima njegovim, (31) Helkat s pašnjacima njegovim i Rehob s pašnjacima njegovim – četiri grada; (32) od plemena Naftalijeva – Kadeš u Galileji, grad utočište za ubojice, s pašnjacima njegovim, i Hamot-Dor s pašnjacima njegovim, i Kartan s pašnjacima njegovim – tri grada. (33) Svih gradova Geršonovaca, prema porodicama njihovim, s pašnjacima njihovim bijaše trinaest.
(34) Porodicama sinova Merarijevih, ostalim levijevcima, dadoše od plemena Zebulunova Jokneam s pašnjacima njegovim i Kartu s pašnjacima njenim, (35) Dimnu s pašnjacima njenim i Nahalal s pašnjacima njegovim – četiri grada; (36) od plemena Rubenova – Becer s pašnjacima njegovim i Jahac s pašnjacima njegovim, (37) Kedemot s pašnjacima njegovim i Mefaat s pašnjacima njegovim – četiri grada; (38) od plemena Gadova – Ramot u Gileadu, grad utočište za ubojice, s pašnjacima njegovim i Mahanajim s pašnjacima njegovim, (39) Hešbon s pašnjacima njegovim i Jazer s pašnjacima njegovim – u svemu četiri grada. (40) Sve su ovo bili gradovi sinova Merarijevih, prema porodicama njihovim, ostalim porodicama levijevskim; dobili su dvanaest gradova. (41) Svih gradova levijevskih s pašnjacima njihovim usred posjeda sinova Izrailovih u svemu četrdeset i osam bijaše. (42) Svaki od ovih gradova imao je pašnjake koji su ga okruživali; tako je bilo sa svim ovim gradovima.
(43) Tako Jahve Izrailcima dade svu zemlju za koju se on bijaše zakleo da će je očevima njihovim dati, i oni je u posjed uzeše i nastaniše se u njoj. (44) I Jahve im počinak na svim stranama dade, baš onako kako se on bijaše očevima njihovim zakleo. Nijedan od neprijatelja njihovih pred njima čvrst ne ostade; Jahve im u ruke sve neprijatelje njihove predade. (45) Ništa od svega dobra što ga Jahve kući Izrailovoj bijaše obećao ne ostade neispunjeno; sve se ispuni.

Povratak plemena s onu stranu Jordana

22 Onda Ješua pozva sinove Rubenove i Gadove i pola plemena Manašeova (2) pa im reče: "Vi ste se držali svega što vam je Mojsije, sluga Jahvin, zapovjedio, i vi ste mi se pokorili u svemu što sam vam ja zapovjedio. (3) Vi niste dugo vremena do dana današnjega braće svoje ostavili, nego ste zapovijed Jahve, Boga svoga, koju vam je on naložio, vršili. (4) A sada je Jahve braći vašoj počinak dao, kako im je on i rekao; zato se sada okrenite i pođite u čadore svoje, u zemlju posjeda svoga koju vam je Mojsije, sluga Jahvin, s onu stranu Jordana dao. (5) Samo dobro pazite da se držite zapovijedi i Zakona koje vam Mojsije, sluga Jahvin, dade: da volite Jahvu, Boga svoga, i da svim putevima njegovim hodite i da se zapovijedi njegovih držite i da se uza nj držite i da mu svim srcem svojim i svom dušom svojom služite." (6) I Ješua ih blagoslovi pa ih odasla, a oni odoše u čadore svoje.
(7) Jednoj polovini plemena Manašeova Mojsije bijaše dao posjed u Bašanu, a drugoj polovini Ješua dade posjed među braćom njihovom na zapadu, s onu stranu Jordana. I tako, kad ih Ješua odasla u čadore njihove, on ih blagoslovi (8) i reče im: "Vratite se u čadore svoje s velikim blagom i s doista mnogom stokom, sa srebrom, zlatom, bronzom, željezom i s doista mnogim ruhom; podijelite plijen od neprijatelja svojih s braćom svojom."

Podizanje žrtvenika na obali Jordana

(9) Vratiše se sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi i polovina plemena Manašeova i odoše od sinova Izrailovih u Šili, koja je u zemlji kanaanskoj, da se upute u zemlju gileadsku, zemlju posjeda svoga, koju bijahu zaposjeli prema zapovijedi Jahvinoj preko Mojsija. (10) Kad stigoše do predjela Jordana u zemlji kanaanskoj, sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi i polovina plemena Manašeova podigoše žrtvenik tamo pokraj Jordana, golem žrtvenik i naočit. (11) I sinovi Izrailovi čuše kako se govori: "Gle, sinovi

Rubenovi i sinovi Gadovi i polovina plemena Manašeova podigoše žrtvenik na međi zemlje kanaanske, u predjelu Jordana, na strani koja sinovima Israilovim pripada." (12) Kad sinovi Israilovi čuše za to, sva se zajednica sinova Israilovih u Šilu sabra da u boj protiv njih krenu.
(13) Onda sinovima Rubenovim i sinovima Gadovim i polovini plemena Manašeova u zemlju gileadsku sinovi Israilovi poslaše svećenika Pinhasa, sina Eleazarova, (14) i s njim deset poglavara: po jednog rodovskog poglavara od svakog plemena Israilova; a svaki od njih bijaše glava u domu oca svoga među rodovima Israilaca. (15) Oni sinovima Rubenovim i sinovima Gadovim i polovini plemena Manašeova u zemlju gileadsku dođoše, i oni im se obratiše riječima: (16) "Ovako veli sva zajednica Jahvina: Kakvo je ovo vjerolomno djelo koje ste vi protiv Boga Israilova počinili kad ste se danas od Jahve okrenuli i sebi žrtvenik podigli, da danas protiv Jahve ustanete? (17) Zar nam nije dosta grijeha iz Peora, od kojega se do dana današnjeg nismo oprali, iako se pošast na zajednicu Jahvinu svalila, (18) pa se vi danas od Jahve okrećete? Ako vi protiv Jahve danas ustanete, on će sutra na svu zajednicu Israilovu srdit biti. (19) Ako je zemlja posjeda vašeg nečista, onda prijeđite u zemlju posjeda Jahvina, u kojoj Jahvin čador stoji, i među nama posjed uzmite. Samo protiv Jahve ne ustajte, niti ustajte protiv nas tako što ćete sebi žrtvenik mimo žrtvenika Jahve, Boga našega, podići. (20) Nije li se Akan, sin Zerahov, nevjerno prema zabranjenim stvarima ponio, i nije li se gnjev na svu zajednicu Israilovu sručio? A nije on bio jedini koji je zbog grijeha svoga umro."
(21) Onda sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi i polovina plemena Manašeova odgovoriše glavama porodica Israilovih: (22) "Bog nad bogovima, Jahve, Silni, Bog nad bogovima, Jahve – on zna, a neka i sam Israil zna! Ako je ovo bila pobuna ili nevjerstvo Jahvi, ne poštedi nas danas! (23) Ako smo mi žrtvenik sebi podigli da se od Jahve okrenemo i da žrtve paljenice i žitne žrtve prinesemo, ili da žrtve sudioništva na njemu prinesemo, neka nas sam Jahve pozove da račun položimo! (24) A uistinu mi ovo učinismo jer bjesmo zabrinuti, te rekosmo: Jednoga dana sinovi vaši mogli bi sinovima našim kazati: 'Šta vi imate s Jahvom, Bogom Israilovim? (25) Jer Jahve učini Jordan međom između vas i nas, o vi sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi, vi ništa s Jahvom nemate.' Tako bi sinovi vaši mogli nagnati sinove naše da se Jahve ne boje. (26) Zato mi rekosmo: Podignimo žrtvenik, ali ne za žrtve paljenice niti za druge žrtve; (27) već neka to bude svjedokom između nas i vas i između naraštaja naših poslije nas da ćemo mi služiti Jahvi pred njim žrtvama svojim paljenicama i drugim žrtvama svojim i žrtvama svojim sudioništva, da sinovi vaši ne bi sinovima našim jednom kazali: 'Vi ništa nemate s Jahvom.' (28) Zato mi rekosmo: I desit će se, ako ikada oni ovo nama ili naraštajima našim kažu, da ćemo mi kazati: Pogledajte žrtvenik koji očevi naši načiniše baš poput žrtvenika Jahvina, ne za žrtve paljenice niti za druge žrtve, nego da bude svjedok između nas i vas. (29) Daleko bilo od nas da mi protiv Jahve ustanemo i da se danas od njega okrenemo podižući žrtvenik za žrtve paljenice, za žrtve prinosnice ili za druge žrtve mimo žrtvenika Jahve, Boga našega, koji je pred njegovim čadorom."
(30) A kad svećenik Pinhas i glavari zajednice, glave porodica Israilovih koje s njim bijahu, čuše riječi što ih rekoše sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi i sinovi Manašeovi, bijaše im drago. (31) I svećenik Pinhas, sin Eleazarov, reče sinovima Rubenovim i sinovima Gadovim i sinovima Manašeovim: "Danas znamo da je Jahve među nama, jer se vi niste nevjerno prema Jahvi ponijeli; i vi ste sinove Israilove iz ruku Jahvinih izbavili."
(32) Onda se svećenik Pinhas, sin Eleazarov, i glavari vratiše od sinova Rubenovih i sinova Gadovih, iz zemlje gileadske u zemlju kanaansku, sinovima Israilovim, i doniješe im vijesti. (33) Vijesti obradovaše sinove Israilove, i sinovi Israilovi blagosiljaše Boga; više nisu govorili o odlasku u boj protiv njih, da poharaju zemlju u kojoj su sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi živjeli. (34) Sinovi Rubenovi i sinovi Gadovi nazvaše žrtvenik Svjedokom – "jer", rekoše oni, "to je svjedok među nama da je Jahve Bog."

Ješuin oproštajni govor

23 I desi se – nakon što mnogo dana prođe, kad Jahve Israilu bijaše dao da od svih neprijatelja njihovih na svakoj strani otpočine, i Ješua bijaše ostario, u godinama odmakao – (2) da Ješua pozva sav Israil, sve starješine njihove i glavare njihove i suce njihove i činovnike njihove, pa im reče: "Ja sam star, u godine zašao. (3) A vi ste vidjeli sve što Jahve, vaš Bog, učini svim ovim narodima radi vas, jer je Jahve, Bog vaš, onaj koji se za vas borio. (4) Vidite, ja sam vam razdijelio ove narode koji

ostaju, kao baštinu plemenima vašim, i sve narode koje sam ja potukao, od Jordana pa sve do Velikog mora[20], prema strani gdje sunce zalazi. (5) Jahve, Bog vaš – on će ih pred vama goniti i ispred vas ih otjerati, a vi ćete zemlju njihovu zaposjesti, baš onako kako vam je Jahve, Bog vaš, obećao. (6) Budite uistinu čvrsti i pazite da čuvate i činite sve što je u knjizi Zakona Mojsijeva zapisano, da od nje ni desno ni lijevo ne skrenete, (7) i da se ne udružujete s ovim narodima, ovima koji među vama ostaju, niti da imena bogova njihovih spominjete, niti da navodite koga da se njima zaklinjete, niti da im služite, niti da pred njima ničice padate. (8) Nego se čvrsto držite Jahve, Boga svoga, kako ste do danas činili. (9) Jer Jahve je ispred vas goleme i silne narode otjerao; a vas što se tiče – nijedan čovjek do danas nije bio kadar da vam se odupre. (10) Jedan od vaših ljudi u bijeg tjera hiljadu, jer je Jahve, Bog vaš, onaj koji se za vas bori, baš onako kako vam je on i obećao. (11) Zato brižno vodite računa da volite Jahvu, Boga svoga. (12) Jer ako se ikada vratite i prigrlite ostatak ovih naroda, ovih koji među vama ostaju, i s njima se budete vjenčavali, da se udružite vi s njima i oni s vama, (13) znajte dobro da Jahve, Bog vaš, neće dalje pred vama ove narode tjerati, pa će oni vama zamka i stupica biti, i bič na bokovima vašim i trnje u očima vašim, sve dok ne iščeznete s ove dobre zemlje, koju vam Jahve, Bog vaš, dade. (14) I gle, danas ću ja putem sve zemlje poći, a vi znate svim srcem svojim i svom dušom svojom da nijedna riječ od svih riječi dobrih što ih Jahve, Bog vaš, o vama izreče ne ostade neispunjena; sve se za vas ispunilo; ništa ne ostade neispunjeno. (15) A desit će se – baš kao što su se ispunile sve dobre riječi što vam ih je Jahve, Bog vaš, kazao – da će tako Jahve na vas i sve zlo kojim vam je prijetio sručiti, sve dok vas ne izbriše s ove dobre zemlje koju vam je Jahve, Bog vaš, dao. (16) A ako se ogriješite o savez Jahve, Boga svoga, koji vam je on zapovjedio, pa odete da služite drugim bogovima i da ničice pred njima padate, onda će gnjev Jahvin na vas planuti, a vas će brzo s dobre zemlje koju vam on dade nestati."

Ješuin osvrt na povijest Izraelaca

24 Onda Ješua u Šekem sabra sva plemena Izraelova i pozva starješine Izraelove i poglavare njihove i suce njihove i činovnike njihove, i oni pred Boga stadoše. (2) Ješua reče svemu narodu: "Ovako veli Jahve, Bog Izraelov: U davna vremena očevi su vaši, Terah, otac Abrahamov i otac Nahorov, s onu stranu Rijeke[21] živjeli i drugim bogovima služili. (3) Onda sam ja preveo oca vašeg Abrahama s one strane Rijeke i kroz svu ga zemlju kanaansku proveo, i potomke njegove umnožio i Izaka mu dao. (4) Izaku dadoh Jakova i Ezava: Ezavu u posjed dadoh goru Seir, a Jakov i sinovi njegovi u Egipat siđoše. (5) Onda sam ja Mojsija i Arona poslao, i Egipat sam onim što sam u njemu činio mučio; a poslije sam ja vas izveo. (6) Ja sam očeve vaše iz Egipta izveo, i vi ste do mora došli; a Egipat je očeve vaše gonio bojnim kolima i konjanicima sve do Trstenog mora. (7) Ali kad su oni zavapili Jahvi, on je između vas i Egipćana tamu stavio i more je na njih sručio i prekrio ih; a vi ste očima svojim vidjeli šta sam ja u Egiptu učinio. I vi ste u pustinji dugo vremena živjeli. (8) Onda sam vas ja doveo u zemlju Amorejaca, koji su živjeli s onu stranu Jordana, i oni su se protiv vas borili; a ja sam ih vama u ruke predao, i vi ste zemlju njihovu zaposjeli kad sam ih ja pred vama uništio. (9) Onda je Balak, sin Ciporov, kralj moapski, ustao i protiv Izraila se borio, pa je pozvao Bileama, sina Beorova, da vas prokune. (10) Ali ja ne htjedoh poslušati Bileama, i on vas morade blagosloviti, a ja vas iz ruku njegovih izbavih. (11) Vi ste preko Jordana prešli i došli ste u Jerihon; a stanovnici Jerihona protiv vas su se borili – kao i Amorejci, Perižani, Kanaanci, Hetiti, Girgašani, Hivijci i Jebusejci – ali sam ih ja vama u ruke predao. (12) Onda sam stršljene[22] pred vama poslao, i oni su ispred vas dva kralja amorejska gonili, ali ne mačem vašim niti lukom vašim. (13) Ja sam vam dao zemlju na kojoj niste vi radili, i gradove koje niste vi podigli, a u njima se nastaniste; vi jedete iz vinograda i maslinika koje niste vi posadili.

Izraelci iskazuju vjernost Jahvi

(14) Zato se sada Jahve bojte i iskreno mu i vjerno služite; odbacite bogove kojima su očevi vaši služili s onu stranu Rijeke i u Egiptu, i Jahvi služite.

[20] Veliko more, tj. Sredozemno more.

[21] Tj. Eufrata.

[22] Značenje ove riječi u hebrejskome jeziku nije moguće sa sigurnošću utvrditi. Smatra se da bi mogla značiti i *panika* ili neka nepoznata bolest.

(15) Ako vam je mrsko Jahvi služiti, onda danas izaberite kome ćete služiti: bilo bogovima kojima su očevi vaši služili s onu stranu Rijeke, bilo bogovima Amorejaca, u čijoj zemlji živite; a mene što se tiče i doma moga – mi ćemo služiti Jahvi."
(16) Onda narod odgovori i reče: "Daleko bilo od nas da Jahvu ostavimo, pa da drugim bogovima služimo; (17) jer je Jahve, Bog naš, onaj koji je nas i očeve naše iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva, izveo i koji je pred nama ova znamenja velika pokazao i čuvao nas cijelim putem kojim smo išli i među svim narodima kroz koje smo prolazili. (18) Jahve je ispred nas sve narode protjerao, pa i Amorejce, koji su u zemlji ovoj živjeli. I mi ćemo Jahvi služiti, jer on je Bog naš."
(19) Onda Ješua reče narodu: "Vi niste kadri Jahvi služiti, jer je on Bog sveti. On je Bog ljubomorni; on neće prijestup vaš niti grijehe vaše oprostiti. (20) Ako ostavite Jahvu i tuđim bogovima budete služili, onda će se on protiv vas okrenuti i nesreću vam donijeti i dokrajčiti vas nakon što vam je dobro činio."
(21) Narod reče Ješui: "Ne, mi ćemo Jahvi služiti."
(22) Onda Ješua narodu reče: "Vi ste svjedoci protiv sebe da ste sebi Jahvu izabrali, da njemu služite."
A oni rekoše: "Mi smo svjedoci."
(23) "Odbacite zato sada tuđe bogove koji su među vama i srca svoja Jahvi, Bogu Israilovu, predajte."
(24) Narod reče Ješui: "Mi ćemo služiti Jahvi, Bogu svome, i mi ćemo se njegovu glasu pokoriti."
(25) Tako toga dana Ješua s narodom savez sklopi i u Šekemu im propise i zakone odredi. (26) I Ješua zapisa ove riječi u knjigu Zakona Božijeg; i on uze golem kamen i stavi ga tamo pod hrast koji bijaše pokraj svetišta Jahvina. (27) Ješua reče svem narodu: "Gledajte, ovaj će kamen biti svjedok protiv nas, jer on je čuo sve riječi koje nam je Jahve rekao; tako će on biti svjedok protiv vas, da ne biste Boga svoga zanijekali." (28) Onda Ješua raspusti narod, svakoga na baštinu njegovu.

Ješuina smrt i pokop

(29) Desi se poslije ovih događaja da Ješua, sin Nunov, sluga Jahvin, umrije kad mu je stotinu i deset godina bilo. (30) I oni ga u kraju baštine njegove sahraniše, u Timnat-Serahu, koji je u brdovitome kraju Efrajimovu, sjeverno od gore Gaaša. (31) Israil je služio Jahvi za sveg vijeka Ješuina i sveg vijeka starješina koje su Ješuu nadživjele i doživjele sve što Jahve bijaše za Israil učinio.

Pokop Jozefovih kostiju i smrt Eleazarova

(32) I oni pokopaše kosti Jozefove, koje sinovi Israilovi iz Egipta doniješe, u Šekemu na komadu zemlje koji Jakov bijaše kupio od sinova Hamora, oca Šekemova, za stotinu srebrenika; i ovo postade baština sinova Jozefovih. (33) I Eleazar, sin Aronov, umrije; a oni ga sahraniše u Gibei, koja je njegovu sinu Pinhasu bila data u brdovitome kraju Efrajimovu.

SUCI

Knjiga o sucima (hebr. *šofetim*, *suci* ili *vođe*) nastavlja s Israilovom poviješću od smrti Ješuine (1:1; 2:8) do pred samo rođenje Samuelovo. Samuel je predstavljen kao posljednji Israilov sudac (Samuel I 7:15). Kako Israil nije uspio pokoriti cijelu zemlju Kanaan, život naroda sve je više zapadao u moralnu i religioznu krizu, dosegnuvši svoju najnižu tačku pod vođstvom suca Samsona. Završni dio knjige, u kome više nisu prisutni *suci*, opisuje daljnje izopačenje naroda i zapadanje u idolopoklonstvo i građanski rat. Pojam *suci* ne bi se smio razumijevati u strogo pravnom smislu riječi. Njih radije treba razumijevati u širem smislu, kao vladare, vođe koji često igraju značajne vojne uloge. Sadržaj knjige nije prvenstveno zainteresiran za stvarnu historiju Israila tog vremena. Knjiga prije označava jednu selektivnu predodžbu koja ima cilj da saopći čitaocu didaktičku poruku i poduči ga posljedicama koje proistječu iz čina neposlušničkog odnosa prema Bogu.

Knjiga o sucima može biti podijeljena u tri osnovne cjeline: udvojeni proslov (1:1–3:6), udvojeni zaključak (17:1–21:25) i glavni odjeljak koji se, općenito, naziva *ciklusima* (3:7–16:31).

Udvojeni proslovi u srazmjeri su s udvojenim zaključcima: prvi proslov poravnat je s prvim zaključkom, a drugi proslov poravnat je s drugim zaključkom. Udvojeni proslovi uvode paradigme koje tvore književnu pripravu za glavne cikluse glavnog odjeljka knjige. Dijelovi sadržaja 1:1–2:5 upoznaju čitaoca s obrascem narastajućeg Israilova neuspjeha da istjera Kanaance, što će posebice biti odraženo u ciklusima glavnog odjeljka knjige. Oni također otkrivaju i geografsku rasprostranjenost od Jehude do Dana, koja se također jasno odslikava u glavnim ciklusima knjige o sucima, upoznajući tako čitaoca s obrascem svih glavnih ciklusa knjige kao i sa samim okvirom odjeljka o ciklusima.

Udvojeni zaključci objedinjeni su četiri puta ponovljenim refrenom: *U danima tim ne bješe kralja u Israilu*. Ovaj refren dva je puta dopunjen riječima *svako je činio ono što je bilo pravo u očima njegovim*. Ciklusi glavnog dijela knjige (3:7–16:31) sadrže kazivanja o šest glavnih sudaca. Kazivanja su oblikovana na književnoj osnovi sačinjenoj od sljedećih sastavnih dijelova: (1) Israil čini zlo u očima Jahvinim; (2) Jahve predaje Israilce u ruke silnika; (3) Israil služi silnike mnogo godina; (4) Israil se jada Jahvi; (5) Jahve podiže izbavitelja (suca); (6) Duh je Jahvin nad izbaviteljem; (7) silnici su svladani; (8) zemljom vlada mir deset godina.

Osvajanje Jerusalema

1 Desi se, poslije smrti Ješuine, da sinovi Israilovi upitaše Jahvu: "Ko će nam prvi poći gore protiv Kanaanaca, da se bori protiv njih?"
(2) Jahve reče: "Neka Jehudinci gore pođu; gle, ja sam zemlju njima u ruke predao."
(3) Tada Jehudinci rekoše Šimonovcima, braći svojoj: "Pođite gore s nama u zemlju koja nam je dodijeljena da se borimo protiv Kanaanaca, a mi ćemo onda s vama poći u zemlju koja je vama dodijeljena." Tako Šimonovci pođoše s njima. (4) Jehudinci otiđoše gore, i Jahve im predade u ruke Kanaance i Perižane, te potukoše u Bezeku deset hiljada ljudi. (5) U Bezeku nađoše Adoni-Bezeka i boriše se protiv njega, i potukoše Kanaance i Perižane. (6) Ali Adoni-Bezek umače; i oni ga goniše pa ga uhvatiše i odsjekoše mu palčeve na rukama i nogama. (7) Tada reče Adoni-Bezek: "Sedamdeset kraljeva s odsječenim palcima na rukama i nogama znali su skupljati mrvice pod mojim stolom; kako sam ja činio, tako mi Bog vraća." Tako ga oni odvedoše u Jerusalem i on tamo umrije.
(8) Potom sinovi Jehudini napadoše na Jerusalem pa ga osvojiše i udariše po njemu oštricom mača te grad zapališe. (9) Poslije toga otiđoše sinovi Jehudini da se bore protiv Kanaanaca koji življahu u brdima i u Negebu i u nizini. (10) Tako Jehuda krenu na Kanaance koji su živjeli u Hebronu – a Hebronu prije bijaše ime Kirjat-Arba – i oni potukoše Šešaja i Ahimana i Talmaja.

Osvajanje drugih gradova

(11) Potom on odatle krenu na stanovnike Debira – a Debiru prije bijaše ime Kirjat-Sefer. (12) Tada

Kaleb reče: "Onaj ko napadne na Kirjat-Sefer pa ga zauzme – ja ću mu kćer svoju Aksu za ženu dati."
(13) Zauze ga Otniel, sin Kenaza, mlađeg brata Kalebova; tako mu on dade kćer svoju Aksu za ženu.
(14) A kad mu ona dođe, nagovori ga da ona upita svoga oca za jedno polje. Ona sjaha sa svoga magarca, a Kaleb je upita: "Šta hoćeš?"
(15) Ona mu reče: "Učini mi na volju, kad si mi dao zemlju negepsku, daj mi i vrela vode." Tako joj Kaleb dade vrela gornja i vrela donja.
(16) Sinovi Kenijca[1], punca Mojsijeva, otiđoše sa sinovima Jehudinim iz grada palmi[2] gore u pustinju Jehudinu, što je na jugu Arada; i oni otiđoše pa se nastaniše kod tog naroda. (17) Potom ode Jehuda s bratom svojim Šimonom pa oni udariše na Kanaance što su živjeli u Cefatu i potpuno uništiše grad. Zato se taj grad prozva Horma[3]. (18) I Jehuda zauze Gazu s njezinim područjem i Aškelon s područjem njegovim i Ekron s područjem njegovim.
(19) I Jahve bijaše s Jehudom, pa oni zaposjedoše brda, ali ne mogahu protjerati stanovnika doline jer oni imađahu željezna kola. (20) Potom dadoše Hebron Kalebu, onako kako Mojsije bješe rekao; i on odande protjera tri sina Anakova. (21) Ali sinovi Benjaminovi ne protjeraše Jebusejce koji su živjeli u Jerusalemu; tako Jebusejci žive sa sinovima Benjaminovim u Jerusalemu do dana današnjega.
(22) I kuća Jozefova krenu gore na Betel, a Jahve bijaše s njima. (23) Kuća Jozefova izviđala je Betel – a grad se nekoć zvao Luz. (24) Uhode vidješe čovjeka koji je izlazio iz grada pa mu rekoše: "Molimo te pokaži nam ulaz u grad, pa ćemo mi prema tebi dobrostivo postupiti." (25) Tako im on pokaza ulaz u grad, te oni udariše po gradu oštricom mača, ali onog čovjeka i svu porodicu njegovu pustiše da slobodno odu. (26) Taj čovjek otiđe u zemlju Hetita i podiže grad pa ga nazva Luz, i to mu je i dan-danas ime.

Neosvojena mjesta

(27) A Manašeu u ruke nisu pali Bet-Šean ni sela njegova ni Taanak ni sela njegova, ni stanovnici Dora ni sela njegovih ni stanovnici Ibleama ni sela njegovih ni stanovnici Megida ni sela njegovih; tako su Kanaanci ostali živjeti u toj zemlji. (28) I desilo se, kad je Israil ojačao, da oni Kanaance prisilnom radu podvrgnuše, ali ih nikada potpuno ne protjeraše. (29) Efrajim ne protjera Kanaance koji su živjeli u Gezeru; tako su Kanaanci živjeli među njima u Gezeru. (30) Zebulun ne protjera stanovnike Kitrona ni stanovnike Nahalola; tako su Kanaanci živjeli među njima i bili podvrgnuti prisilnom radu. (31) Ašer ne protjera stanovnike Akona ni stanovnike Cidona ni Ahlaba ni Akziba ni Helbe ni Afika ni Rehoba. (32) Tako su Ašerovci živjeli među Kanaancima, stanovnicima zemlje te, jer ih oni ne protjeraše. (33) Naftali ne protjera stanovnike Bet-Šemeša ni stanovnike Bet-Anata, nego je živio među Kanaancima, stanovnicima zemlje te; a stanovnici Bet-Šemeša i Bet-Anata bijahu podvrgnuti prisilnom radu.
(34) Potom Amorejci potisnuše sinove Danove u brda, i ne dadoše im sići u dolinu; (35) i Amorejci ostadoše živjeti na Har-Heresu, u Ajalonu i u Šaalbimu, ali kad je ruka kuće Jozefove ojačala, i oni postaše prisilni radnici. (36) Međa Amorejaca protezala se od akrabimske strmine i od Sele pa naviše.

Ukor Israila

2 Anđeo Jahvin dođe iz Gilgala gore u Bokim, i on reče: "Ja sam vas izveo iz Egipta i odveo vas u zemlju za koju sam se zakleo očevima vašim; i rekao sam: Ja nikada neću prekršiti savez svoj s vama, (2) a vi – vi nemojte sklapati saveza sa stanovnicima zemlje ove; porušite žrtvenike njihove. Ali vi niste poslušali glas moj. Šta ste to učinili? (3) Zato ja rekoh: Neću ih protjerati pred vama, nego će vam oni trnje u bokovima biti, a bogovi njihovi zamka će vam biti."
(4) Kad anđeo Jahvin kaza ove riječi svim sinovima Israilovim, narod izglasa zaplaka. (5) Tako oni prozvaše to mjesto Bokim[4]; i tamo prinesoše žrtve Jahvi.

Ješuina smrt

(6) Kad Ješua raspusti narod, sinovi Israilovi otiđoše da zaposjednu zemlju, svaki na svoju baštinu.
(7) Narod je služio Jahvi za svih dana Ješuinih i za svih dana starješina koje su nadživjele Ješuu i koje su vidjele sve veliko djelo Jahvino koje je on učinio za Israila. (8) Potom Ješua, sin Nunov, sluga Jahvin, umrije u dobi od stotinu i deset godina. (9) I oni ga sahraniše u zemlji iz njegove baštine, u Timnat-He-

[1] Tj. potomci Hobaba Kenijca.

[2] Tj. iz Jerihona.

[3] Horma znači *uništenje*.

[4] U značenju *oni koji plaču*, *rasplakani*.

resu, u brdima Efrajimovim, sjeverno od gore Gaaša.
(10) I sav se taj naraštaj pridruži očevima svojim; i izraste poslije njih drugi naraštaj koji nije poznavao Jahve niti djela što ga on bješe za Israila učinio.

Israil služi paganskim božanstvima

(11) Onda sinovi Israilovi stadoše činiti ono što je zlo u očima Jahvinim i služiti baalima[5], (12) a ostaviše Jahvu, Boga očeva svojih, koji ih je iz zemlje egipatske izveo, pa pođoše za drugim bogovima između bogova naroda okolnih i njima se klanjahu; tako oni Jahvu na srdžbu izazvaše. (13) Ostavili su Jahvu i služili Baalu i Aštarotu. (14) Srdžba Jahvina planu na Israila, pa ih on predade u ruke razbojnicima koji su ih pljačkali; i on ih predade u ruke neprijateljima njihovim uokolo, pa se oni ne mogahu više oduprijeti neprijateljima svojim. (15) Kud bi god pošli, ruka bi Jahvina protiv njih na zlo bila, kao što je Jahve rekao i kao što im se Jahve zakleo, pa su zato u velikoj nevolji bili.

Suci

(16) Onda im Jahve podiže suce koji ih izbaviše iz ruku onih što su ih pljačkali. (17) Ali oni ne poslušaše suce svoje, nego su se bili odali razvratu hodeći za drugim bogovima i njima se klanjajući. Brzo su skrenuli s puta kojim su očevi njihovi hodili pokoravajući se zapovijedima Jahvinim; oni nisu tako postupali. (18) Kad im je podizao suce, Jahve je bio sa sucem i izbavljao ih iz ruku neprijatelja njihovih sve dane suca tog; jer Jahvu bješe žalost obuzela od stenjanja njihova pod onima koji su ih ugnjetavali i muku im nanosili. (19) Ali kad bi sudac umro, oni bi se nazad vraćali i postupali gore od očeva svojih, slijedeći druge bogove, njima služeći i njima se klanjajući; ne bi napuštali svoje postupke ni svoje odmetničke pute. (20) Zato srdžba Jahvina planu na Israila pa on reče: "Kad je ovaj narod pogazio savez moj koji sam ja zapovjedio očevima njihovim i nije poslušao glas moj, (21) ni ja više neću protjerivati pred njima nijedan od naroda koje je Ješua ostavio kad je umro, (22) da bih njima iskušao Israila: hoće li se oni ili neće držati Jahvina puta njime hodeći kao što su se očevi njihovi držali." (23) Zato Jahve dopusti tim narodima da ostanu i odmah ih ne protjera; on ih ne predade Ješui u ruke.

[5] Tj. paganskim božanstvima.

Idolopoklonstvo vodi u ropstvo

3 A ovo su narodi koje je Jahve ostavio da bi njima stavljao Israil na kušnju – svi oni koji nisu iskusili nijedan od ratova kanaanskih; (2) samo da bi naraštaji sinova Israilovih naučili šta je rat, oni koji ga prije nisu bili iskusili – (3) pet vladara filistinskih i svi Kanaanci i Cidonci i Hivijci koji su živjeli na gori Libanonu, od gore Baal-Hermona pa sve do Lebo-Hamata. (4) Oni su ostali da se iskuša Israil, da se vidi hoće li se pokoriti zapovijedima Jahvinim, koje je on po Mojsiju očevima njihovim bio zapovjedio. (5) Živjeli su sinovi Israilovi među Kanaancima, Hetitima, Amorejcima, Perižanima, Hivijcima i Jebusejcima; (6) i uzimali su kćeri njihove sebi za žene i davali su kćeri svoje njihovim sinovima i služili su njihovim bogovima.
(7) I činili su sinovi Israilovi ono što bješe zlo u očima Jahvinim, i zaboravili su Jahvu, Boga svoga, i služili baalima i ašerama[6]. (8) Onda srdžba Jahvina planu na Israila pa ih on predade u ruke Kušan-Rišatajimu, kralju Aram-Naharajima[7]; i sinovi Israilovi služiše Kušan-Rišatajimu osam godina.

Otniel

(9) Kad sinovi Israilovi zavapiše Jahvi, Jahve podiže izbavitelja sinovima Israilovim da ih izbavi – Otniela, sina Kenaza, mlađeg brata Kalebova. (10) Duh Jahvin na nj se sruči, pa on postade vođa u Israilu. Kad ode u boj, Jahve mu predade u ruke Kušan-Rišatajima, kralja aramskoga, pa ga on nadvlada. (11) Onda zemlja otpočinu četrdeset godina. I umrije Otniel, sin Kenazov.
(12) A sinovi Israilovi opet činjahu zlo u očima Jahvinim. Zato Jahve ojača Eglona, kralja moapskoga, protiv Israila, jer oni činjahu zlo u očima Jahvinim. (13) I on okupi sebi sinove Amonove i Amalekove pa dođe i potuče Israila te oni zaposjedoše grad palmi. (14) Sinovi Israilovi služili su Eglonu, kralju moapskome, osamnaest godina.

Ehud

(15) Ali kad sinovi Israilovi zavapiše Jahvi, Jahve im podiže izbavitelja – Ehuda, sina Gerina, Benjaminovca, čovjeka ljevoruka. I sinovi Israilovi po

[6] Drveni kipovi; baali su simbolizirali muška, a ašere ženska božanstva.

[7] Tj. Mezopotamije.

njemu poslaše danak Eglonu, kralju moapskome.
(16) Ehud načini sebi mač s dvjema oštricama, aršin[8] dug, i priveza ga sebi za desno bedro ispod ogrtača. (17) On predade danak Eglonu, kralju moapskome. A Eglon bijaše vrlo debeo čovjek.
(18) I desi se, kad predade danak, da on otpusti ljude koji su nosili danak, (19) a on se sam vrati od kumira koji bijahu u Gilgalu i reče: "O kralju, imam za te jednu tajnu poruku."
A kralj reče: "Šuti!" I svi koji su ga dvorili ostaviše ga.
(20) Ehud mu pristupi dok je on sjedio sam u svojoj hladnoj gornjoj odaji. "Imam za te poruku od Boga", reče Ehud, a on ustade sa svoga mjesta.
(21) Ehud ispruži svoju lijevu ruku, poteže mač sa svoga desnoga bedra i zari mu ga u trbuh. (22) Za oštricom uđe i drška, te se salo zatvori oko oštrice, jer on ne izvuče mač iz trbuha svoga; i nečist je izlazila. (23) Potom Ehud iziđe na trijem i zatvori za sobom vrata gornje odaje te ih zaključa.
(24) Kad je on već bio izišao, dođoše sluge njegove i pogledaše – gle, vrata gornje odaje bijahu zaključana, te oni rekoše: "Bit će da se olakšava u hladovini." (25) Čekali su dugo, sa zebnjom; ali gle, on nije otvarao vrata gornje odaje. Zato oni uzeše ključ pa ih otvoriše – i gle, gospodar im bješe mrtav na zemlju pao.
(26) I Ehud uteče, dok su se oni snebivali, te prođe pokraj kumira i umače u Seiru. (27) A kad stiže, on puhnu u trubu u brdima Efrajimovim; i sinovi Israilovi siđoše s brdâ s njim, a on pred njima. (28) On im reče: "Pođite za mnom, jer vam je Jahve u ruke predao neprijatelje vaše Moapce." Tako oni siđoše za njim i zaposjedoše plićake na Jordanu prema Moabu i ne dadoše nikome da prijeđe. (29) U to vrijeme pobiše oni oko deset hiljada Moabaca, sve čilih i hrabrih ljudi; i niko ne umače. (30) Tako Moab toga dana pade pod ruku Israilovu. I zemlja bijaše mirna osamdeset godina.

Šamgar

(31) Poslije njega dođe Šamgar, sin Anatov, koji volujskim štapom pobi šest stotina Filistinaca, te i on spasi Israila.

Debora i Barak

4 A onda, kad umrije Ehud, sinovi Israilovi opet počeše činiti zlo u očima Jahvinim. (2) I Jahve ih predade u ruke Jabinu, kralju kanaanskome, koji je vladao u Hasoru; a zapovjednik njegove vojske bijaše Sisera, koji je živio u Harošet-Hagojimu.
(3) Sinovi Israilovi zavapiše Jahvi; jer je Jabin imao devet stotina željeznih kola i okrutno tlačio sinove Israilove dvadeset godina.
(4) A Israilu je u to vrijeme sudila proročica Debora, žena Lapidotova. (5) Ona bi živjela pod Deborinom palmom između Rame i Betela u brdima Efrajimovim, a sinovi Israilovi dolazili su k njoj da im presudi. (6) I ona posla po Baraka, sina Abinoamova, iz Kedeš-Naftalija pa mu reče: "Gle, Jahve, Bog Israilov, zapovjedio je: Idi i stupaj do gore Tabora i povedi sa sobom deset hiljada ljudi od sinova Naftalijevih i od sinova Zebulunovih. (7) Ja ću ti Siseru, zapovjednika vojske Jabinove, s kolima njegovim i mnoštvom njegovim namamiti na rijeku Kišon, i ja ću ti ga u ruke predati."
(8) Tad joj Barak reče: "Ići ću ako ćeš ti poći sa mnom, ali ako ti nećeš sa mnom poći, ja neću ići."
(9) Ona reče: "Ja ću sigurno s tobom poći, ali čast neće tebi pripasti na putu na koji ćeš uskoro poći jer će Jahve Siseru jednoj ženi u ruke predati." Onda Debora ustade i pođe s Barakom u Kedeš.
(10) Barak pozva Zebuluna i Naftalija u Kedeš, i deset hiljada ljudi gore za njim pođe; a i Debora je pošla s njim.
(11) Kenijac Heber bijaše se odvojio od Kenijaca, od sinova Hobaba, punca Mojsijeva, i bješe razapeo čador svoj kod hrasta u Caananimu, što je blizu Kedeša.
(12) Dojaviše Siseri da se Barak, sin Abinoamov, uspeo na goru Tabor. (13) Sisera sabra sva svoja kola, devet stotina željeznih kola, i sav narod koji bijaše s njim, od Harošet-Hagojima do rijeke Kišona. (14) Debora reče Baraku: "Ustani! Jer ovo je dan u kojem ti je Jahve Siseru u ruke predao; gle, pred tobom je Jahve izišao." Tako Barak siđe s gore Tabora s deset hiljada ljudi za sobom. (15) Jahve oštricom mača potuče pred Barakom Siseru i sva kola njegova i svu vojsku njegovu; i Sisera siđe s kola i pobježe pješice. (16) Ali Barak je gonio kola i vojsku sve do Harošet-Hagojima, i sva vojska Siserina pade od oštrice mača; ni jedan jedini ne ostade.
(17) A Sisera pješice umače u čador Jaele, žene Hebera Kenijca, jer između Jabina, kralja Hasora, i kuće Kenijca Hebera bijaše mir. (18) Jaela iziđe pred Siseru pa mu reče: "Svrati se, gospodaru moj,

[8] Aršin je dug oko 53 cm.

svrati se k meni! Ne boj se!" I on se svrati k njoj u čador, a ona ga pokri pokrivačem.
(19) On joj reče: "Molim te daj mi malo vode da pijem, jer sam žedan." Ona otvori mijeh s mlijekom pa ga napoji, a onda ga pokri. (20) On joj reče: "Stani na ulaz u čador, pa ako bilo ko dođe pa te upita i kaže: Ima li ovdje ikoga?, ti reci: Nema."
(21) Ali Jaela, žena Heberova, uze jedan kočić čadorski i dohvati čekić u ruku pa mu tiho priđe i zabi mu kočić u sljepoočnicu, te on prođe u zemlju, jer on bijaše u duboku snu, izmoren. Tako on umrije. (22) I gle, dok je Barak gonio Siseru, Jaela iziđe preda nj pa mu reče: "Dođi, pa ću ti pokazati čovjeka kojeg tražiš." I on uđe k njoj – i gle, Sisera je ležao mrtav s kočićem u sljepoočnici.
(23) Tako Bog toga dana potčini Jabina, kralja kanaanskoga, pred sinovima Israilovim. (24) Ruka sinova Israilovih sve je jače pritiskala Jabina, kralja kanaanskoga, dok ga oni ne unište.

Pjesma Deborina

5 Onda Debora i Barak, sin Abinoamov, zapjevaše toga dana:
(2) "Da su poglavari na čelu u Israilu,
da se narod drage volje javlja,
blagosiljajte Jahvu!
(3) Čujte, kraljevi; poslušajte, vladari!
Jahvi ću ja pjevati,
pjesmom ću ja Jahvu, Boga Israilova, slaviti.
(4) Jahve, kad si ti iz Seira izišao,
kad si iz polja edomskoga koračao,
zemlja se tresla, lila se nebesa,
i iz oblaka se voda izlijevala.
(5) Gore su se tresle pred Jahvom,
onim sa Sinaja, pred Jahvom, Bogom Israilovim.
(6) U dane Šamgara, sina Anatova,
u dane Jaele glavni puti bijahu pusti,
i putnici iđahu putima okolnim.
(7) Seljaci stajahu, oni u Israilu stajahu,
sve dok ja, Debora, ne ustadoh,
sve dok ne ustadoh ja, majka u Israilu.
(8) Nove bogove oni izabraše,
pa rat dođe na gradske kapije.
Nijedan se štit ni koplje ne vidje
među četrdeset hiljada u Israilu.
(9) Srce moje hrli vođama Israilovim,
dobrovoljcima među narodom;
blagosiljajte Jahvu!
(10) Vi koji jašete na singavim magarcima,
vi koji sjedite na pokrovcima,
i vi koji putem putujete – pjevajte!
(11) Uz glas onih koji dijele stada na pojilima,
tamo neka zbore o pravednim djelima Jahvinim,
pravednim djelima za seljake njegove u Israilu.
Onda narod Jahvin siđe na kapije.
(12) Probudi se, probudi, Deboro;
probudi se, probudi, pjesmu zapjevaj!
Ustani, Barače, sužnje svoje vodi, sine Abinoamov!
(13) Onda preživjeli siđoše k plemićima;
narod Jahvin kao ratnik k meni siđe.
(14) Iz Efrajima siđoše oni kojima je korijen u Amaleku,
za tobom, Benjamine, s narodima tvojim;
iz Makira glavari siđoše,
a iz Zebuluna oni što nose štap glavarski.
(15) I prvaci Izakarovi bijahu s Deborom;
kakav Izakar bješe, takav bješe Barak;
jurnuše u dolinu njemu za petama.
Među četama Rubenovim
srce se mnogo ispitivalo.
(16) Zašto si ostao među torovima
da slušaš kako se na fruli stadima svira?
Među četama Rubenovim
srce se mnogo ispitivalo.
(17) Gilead ostade s onu stranu Jordana;
a zašto Dan ostade na lađama?
Ašer sjede na obali morskoj
i ostade u svojim zalivima.
(18) Zebulun bješe narod što preziraše svoje živote do smrti,
a i Naftali, na brežuljcima poljskim.
(19) Kraljevi dođoše i boriše se;
onda se kraljevi kanaanski boriše
u Taanaku kod voda megidskih;
i ne zaplijeniše nimalo srebra.
(20) Zvijezde se s neba boriše,
s puteva svojih one se protiv Sisere boriše.
(21) Bujica ih kišonska pomete,
prastara bujica, bujica kišonska.
O dušo moja, stupaj snažno!
(22) Potom kopita konjska zatutnjaše
u galopu, u jurnjavi njegovih konja snažnih.
(23) 'Proklinjite Meroz', reče anđeo Jahvin,
'gorko proklinjite žitelje njegove,
jer ne pritekoše Jahvi u pomoć,
u pomoć Jahvi protiv ratnika.'
(24) Nadasve blagoslovljena među ženama neka je Jael,

žena Hebera Kenijca;
nadasve je blagoslovljena ona među ženama koje prebivaju u čadoru.
(25) Sisera zatraži vode, a ona mu dade mlijeka;
u krasnoj zdjeli ona mu grušanje donese.
(26) Rukom posegnu za kočićem čadorskim,
desnicom za čekićem radničkim.
Onda ona udari Siseru, glavu mu smrska;
ona mu sljepoočnicu razmrska i probode.
(27) Među noge njezine on se svinu, pade, leže;
među noge njezine on se sruši, pade;
gdje se svinu, tamo mrtav osta.
(28) Kroz prozor gleda i tuguje
mati Siserina, kroz rešetke:
'Što mu se kola dugo ne vraćaju?
Što nema zveketa kola njegovih?'
(29) Odgovaraju joj princeze njezine mudre,
samoj sebi ona ponavlja:
(30) 'Zar ne nalaze, zar ne dijele plijen?
Djevojka, dvije djevojke ratniku svakom;
Siseri u plijen haljine mnogobojne,
mnogobojne haljine vezene u plijen,
haljine s vezom bogatim na vratu plijendžije?'
(31) Tako neka nestanu svi dušmani tvoji, o Jahve;
a oni koji te vole neka budu kao sunce kad se diže u snazi svojoj."
I zemlja bijaše mirna četrdeset godina.

Midjanci tlače Israilce

6 Potom sinovi Israilovi činjahu ono što je bilo zlo u očima Jahvinim, i Jahve ih predade u ruke Midjanu za sedam godina. (2) Ruka Midjana pritisnu Israila. Zbog Midjana sinovi Israilovi načiniše sebi jazbine u planinama i pećine i utvrde. (3) Jer kad bi Israilci sijali, dolazili bi Midjanci s Amalečanima i sinovima istoka i na njih ustajali. (4) Tako bi se oni utaborili prema njima i uništavali bi rod zemlje sve do Gaze, i ne bi ostavili nimalo hrane Israilu, nijednu ovcu, vola ni magarca. (5) Oni bi dolazili sa svojom stokom i čadorima svojim, ulazili bi u mnoštvu kao jata skakavaca, i njima i devama njihovim broja nije bilo; dolazili su u zemlju da je poharaju. (6) Tako Israil zapade u veliku bijedu zbog Midjana, pa sinovi Israilovi zavapiše Jahvi.
(7) I desi se, kad sinovi Israilovi zavapiše Jahvi zbog Midjana, (8) da Jahve posla proroka sinovima Israilovim pa im on reče: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Ja sam vas iz Egipta izveo; iz kuće sam vas ropstva izveo. (9) Izbavio sam vas iz ruku Egipćana i iz ruku svih tlačitelja vaših, i njih sam ja pred vama s posjeda izgnao i vama njihovu zemlju dao, (10) i vama sam ja rekao: Ja sam Jahve, Bog vaš; nemojte štovati bogove Amorejaca, u čijoj zemlji živite. Ali vi ne poslušaste glas moj.'"

Anđeo Jahvin ukazuje se Gideonu

(11) Onda anđeo Jahvin dođe i sjede pod hrast u Ofri što je pripadao Joašu Abiezerovcu, dok je njegov sin vrhao pšenicu na tijesku da bi je sačuvao od Midjanaca. (12) Ukaza mu se anđeo Jahvin i reče mu: "Jahve je s tobom, hrabri ratniče."
(13) "Gospodaru moj", reče mu Gideon, "ako je Jahve s nama, što nas je sve ovo zadesilo? I gdje su sva njegova čuda o kojima su nam očevi naši govorili kad su rekli: 'Nije li nas Jahve iz Egipta izveo?' A sad je nas Jahve ostavio i u ruke nas Midjanu predao."
(14) Jahve se okrenu prema njemu i reče: "Pođi s tom snagom svojom i izbavi Israila iz ruke midjanske. Zar te nisam ja poslao?"
(15) "Ali, Gospodaru", reče mu Gideon, "kako ću ja izbaviti Israila? Gle, rod je moj najmanji u Manašeu i ja sam najmlađi u kući oca svoga."
(16) Ali Jahve mu reče: "Sigurno ću ja s tobom biti, i ti ćeš poraziti Midjance kao jednoga."
(17) "Ako sam sad stekao blagonaklonost u očima tvojim", reče mu Gideon, "daj mi onda znak da baš ti govoriš sa mnom. (18) Molim te ne idi odavde dok ti se ja ne vratim i ne iznesem svoju žrtvu pa je preda te položim."
A Jahve reče: "Ostat ću dok se ne vratiš."
(19) Potom Gideon otiđe te pripremi jedno kozle i beskvasni hljeb od jedne efe[9] brašna; stavi meso u sepetić i čorbu u lonac pa to iznese pod hrast i prinese kao žrtvu. (20) "Uzmi meso i beskvasni hljeb", reče mu anđeo Božiji, "pa ih metni na ovu stijenu, a čorbu prolij." I on tako učini. (21) Onda anđeo Jahvin potegnu vrh štapa što mu je bio u ruci pa dotaknu meso i beskvasni hljeb; i vatra suknu iz stijene pa proguta meso i beskvasni hljeb. Tad mu anđeo Jahvin nestade ispred očiju. (22) Kad Gideon vidje da je to bio anđeo Jahvin, reče: "Jao, Jahve, Gospode! Ta sad vidjeh anđela Jahvinog licem u lice."
(23) Jahve mu reče: "Mir s tobom! Ne boj se; nećeš umrijeti." (24) Onda Gideon podiže tamo žrtvenik

[9] Jedna efa – otprilike 22 litra.

Jahvi i nazva ga Jahve-Šalom[10]. I danas je on u Ofri abiezerskoj.

Gideon protiv Baala

(25) Iste noći Jahve mu reče: "Uzmi junca od oca svoga – drugog junca od sedam godina – pa obori Baalov žrtvenik koji pripada ocu tvome i posijeci Ašerinu motku koja je kraj njega. (26) Onda podigni žrtvenik Jahvi, Bogu svome, na vrhu ove tvrđe, onako kako treba, pa uzmi drugog junca i prinesi žrtvu paljenicu s drvima Ašerine motke koju ćeš posjeći." (27) Tada Gideon uze deset svojih sluga i učini kako mu Jahve bješe rekao; ali kako se bojao porodice svoje i građana da to uradi danju, on to uradi noću.
(28) Kad građani ustadoše rano ujutro – gle, žrtvenik Baalov bijaše porušen, i Ašerina motka koja je bila pored njega bijaše posječena, a drugi junac prinesen na žrtveniku koji bijaše sagrađen. (29) Pitahu jedni druge: "Ko učini ovo?" I kad istražiše i raspitaše se, rekoše: "Gideon, sin Joašov, učini to."
(30) Onda građani rekoše Joašu: "Izvedi sina svoga da umre jer je porušio žrtvenik Baalov, a posjekao je i Ašerinu motku što je bila kraj njega."
(31) Ali Joaš reče svima koji bijahu protiv njega: "Zar ćete se vi boriti za Baala, zar ćete ga vi izbavljati? Ko ga god bude branio do jutra će smaknut biti. Ako je on bog, neka se sam za sebe bori kad mu je neko žrtvenik porušio." (32) Zato Gideonu on toga dana nadjenu ime Jerubbaal, to jest "Neka se Baal protiv njega bori", kad mu je on žrtvenik porušio.

Gideonov poziv na oružje

(33) Potom se svi Midjanci i Amalečani i sinovi istoka okupiše; i oni prijeđoše s onu stranu[11] te se utaboriše u dolini izreelskoj. (34) I duh Jahvin siđe na Gideona pa on zapuha u trubu, te se Abiezerovci sabraše da ga slijede. (35) On posla glasnike svuda po Manašeu, te se i oni sabraše da ga slijede; i on posla glasnike Ašeru, Zebulunu i Naftaliju, te oni dođoše gore da ih dočekaju.

Znak na runu

(36) Onda Gideon reče Bogu: "Ako ćeš ti mojom rukom izbaviti Israila, kako si rekao – (37) gle, ja ću staviti ovčije runo na gumno. Ako bude rose samo na runu, a sva zemlja bude suha, tada ću znati da ćeš ti izbaviti Israila mojom rukom, kao što si rekao." (38) Tako je i bilo. Kad sutradan rano ustade i stisnu runo, on iscijedi rosu iz runa, punu zdjelu vode.
(39) Onda Gideon reče Bogu: "Nemoj srdžbom planuti na me da još jednom progovorim: molim te dopusti mi da još jednom probam s runom, neka sada samo runo bude suho, a neka rose po svoj zemlji bude." (40) Bog učini tako te noći, jer samo runo bijaše suho, a rose bijaše po svoj zemlji.

Gideonovih trista izabranih ljudi

7 Potom Jerubbaal – to jest Gideon – i sav narod koji bijaše s njim poraniše i utaboriše se kod En-Haroda; a tabor midjanski bijaše sjeverno od njega kraj brda More u dolini. (2) Jahve reče Gideonu: "Previše je naroda koji je s tobom da im ja Midjan u ruke predam, jer bi se Israil hvalisao riječima: 'Moja me vlastita ruka izbavila.' (3) Zato sada dođi, objavi pred narodom i reci: 'Ko se god boji i strepi neka se vrati i ode s gore Galudske[12].'" Tako se dvadeset i dvije hiljade ljudi vrati, a deset hiljada ostade.
(4) Onda Jahve reče Gideonu: "Naroda još uvijek ima previše; svedi ih na vodu pa ću ti ih ja ondje iskušati. Neka bude da onaj za koga ti ja kažem: 'Ovaj neka s tobom ide', s tobom pođe, ali svako za koga ti ja kažem: 'Ovaj neka s tobom ne ide', neka s tobom ne ide." (5) Tako on odvede ljude dolje na vodu. "Odvoj", reče Jahve Gideonu, "svakoga ko lapće vodu jezikom kao što lapće pas, a i svakoga ko klekne da pije." (6) A onih koji su srkali stavljajući ruku na usta bijaše tri stotine, a sav ostali narod kleknu da vodu pije. (7) Jahve reče Gideonu: "Ja ću vas izbaviti s one tri stotine ljudi koji su srkali i predat ću ti Midjance u ruke; zato neka sav ostali narod ide, svako kući svojoj." (8) Tako one tri stotine ljudi uzeše u ruke namirnice od naroda i trube njihove. Sve ostale Israilce on otpusti, svakog u čador njegov, ali zadrža one tri stotine ljudi. A tabor midjanski bijaše ispod njega u dolini.
(9) I desi se, iste noći, da mu Jahve reče: "Ustaj, navali dolje na tabor, jer ti ga ja u ruke predajem. (10) Ali ako se bojiš sići, pođi dolje u tabor s Purom, slugom svojim, (11) pa čuj šta oni govore; a posli-

[10] Tj. Jahve je Mir.

[11] Tj. s onu stranu Jordana.

[12] Ili Gileadske.

je će ti ruke ojačati pa ćeš moći navaliti na tabor.”
Tako on siđe sa slugom svojim Purom do prvih straža vojske koja bijaše u taboru. (12) A Midjanci i Amalečani i svi sinovi istoka ležahu u dolini brojni kao skakavci, a kamilama njihovim ne bješe broja, kao pijesku na obali morskoj.
(13) Kad Gideon dođe – gle, neki čovjek bješe pripovijedao san prijatelju svome govoreći: “Eto, usnio sam kako se jedna pogača ječmena kotrlja u tabor midjanski; dođe do čadora te ga udari tako da on pade i prevrnu ga tako da se čador svali koliko je dug i širok.”
(14) A prijatelj njegov uzvrati: “To nije ništa drugo do mač Gideona, sina Joašova, Israilca; Bog mu je predao u ruke Midjan i sav tabor.”
(15) Kad je Gideon čuo san i tumačenje njegovo, on ničice pade. Vrati se u tabor Israilov i povika: “Ustajte, jer vam je Jahve predao u ruke tabor midjanski.” (16) On podijeli one tri stotine ljudi u tri čete i svima metnu u ruke trube i prazne vrčeve, sa bakljama u vrčevima. (17) On im reče: “Gledajte mene i isto činite. Kad ja dođem do krajeva na granici tabora, činite što ja budem činio. (18) Kad ja i svi oni koji budu sa mnom zapušemo u trubu, onda i vi zapušite u trube svuda oko tabora i vičite: ‘Za Jahvu i za Gideona!’ ”

Midjanci u pometnji

(19) Tako Gideon i stotinu ljudi koji bijahu s njim dođoše do krajeva na granici tabora s početka srednje smjene straže, onda kad oni bijahu tek postavili stražu; i oni zapuhaše u trube te razlupaše vrčeve što im bijahu u rukama. (20) Tako one tri čete zapuhaše u trube i porazbijaše vrčeve; držali su baklje u lijevoj, a trube za puhanje u desnoj ruci i vikali: “Mač za Jahvu i Gideona!” (21) Svako stajaše na svome mjestu oko tabora; i sva vojska uskomeša se i dade u bijeg, vičući. (22) Kad su zapuhali u tri stotine truba, Jahve u svoj vojsci okrenu mač jednoga na drugoga; i vojska pobježe sve do Bet-Šitte prema Ceredi, sve do granice Abel-Mehole, kod Tabata. (23) Bijahu pozvani Israilci od Naftalija, Ašera i sveg Manašea, te oni gonjahu Midjance.
(24) Gideon posla glasnike diljem svih brda Efrajimovih da govore: “Siđite pred Midjan i zauzmite vode pred njima, sve do Bet-Bare i Jordana.” Tako bijahu pozvani svi Efrajimovi ljudi te oni zauzeše vode sve do Bet-Bare i Jordana. (25) Uhvatiše dvojicu poglavara midjanskih, Oreba i Zeeba: Oreba ubiše kod stijene Orebove, a Zeeba ubiše kod Zeebova tijeska, dok su Midjance gonili; i oni donesoše Gideonu preko Jordana glavu Orebovu i Zeebovu.

Zavist Efrajimovaca

8 Onda Efrajimovi ljudi rekoše Gideonu: “Šta si nam ovo učinio ne pozvavši nas kad si išao da se boriš protiv Midjana?” I žestoko mu prigovoriše.
(2) A on im reče: “Šta sam ja to učinio u poređenju s vama? Nije li pabirčenje Efrajimovo bolje od berbe Abiezerove? (3) Bog vam je u ruke predao poglavare midjanske Oreba i Zeeba; pa šta sam ja mogao učiniti u poređenju s vama?” Kad on to reče, njihova se srdžba na nj tad utiša.

Gideon goni neprijatelja preko Jordana

(4) Gideon i tri stotine ljudi koji bijahu s njim dođoše do Jordana pa prijeđoše prijeko, izmoreni a ipak u potjeri. (5) Tad on reče ljudima iz Sukota: “Molim vas dajte hljeba narodu koji me slijedi, jer je izmoren, a ja gonim Zebaha i Calmunu, kraljeve midjanske.”
(6) Glavari Sukota rekoše: “Je li šaka Zebahova i Calmunina već u rukama tvojim, pa da mi damo hljeba vojsci tvojoj?”
(7) “Dobro”, reče Gideon, “kad mi Jahve preda u ruke Zebaha i Calmunu, iskidat ću vam meso trnjem pustinjskim i dračom.” (8) Odatle on otiđe gore u Penuel te njima isto progovori, a Penuelci mu odgovoriše baš kao što odgovoriše i Sukoćani.
(9) Zato on progovori i Penuelcima i reče: “Kad se vratim kao pobjednik, ovu ću kulu porušiti.”
(10) Zebah i Calmuna bijahu u Karkoru, i vojska njihova s njima, oko petnaest hiljada ljudi, svi koji ostadoše od sve vojske sinova istoka; jer stotinu i dvadeset hiljada ratnika s mačem bijaše palo. (11) Gideon krenu putem onih koji su živjeli u čadorima istočno od Nobaha i Jogbehe i udari po taboru dok tabor bijaše bezbrižan. (12) Kad Zebah i Calmuna umakoše, on krenu za njima u potjeru pa uhvati dvojicu kraljeva midjanskih, Zebaha i Calmunu, te prestravi svu vojsku.

Gideon se sveti Sukotu i Penuelu

(13) Potom se Gideon, sin Joašov, vrati iz boja preko uzvisine Hereške. (14) I on uhvati mladića iz

Sukota pa ga ispita. Onda mu ovaj popisa imena prvaka u Sukotu i njegovih starješina, sedamdeset i sedam ljudi. (15) Gideon dođe Sukoćanima i reče: "Evo Zebaha i Calmune, za koje ste mi se vi rugali govoreći: 'Je li šaka Zebahova u Calmunina već u rukama tvojim, pa da mi damo hljeba tvojim ljudima koji su izmoreni?' " (16) On uze starješine gradske i pustinjsko trnje i draču pa njima kazni Sukoćane. (17) Poruši kulu penuelsku i pobi ljude u gradu.
(18) Onda on reče Zebahu i Calmuni: "Kakvi bijahu ljudi što ste ih pobili na Taboru?"
A oni odgovoriše: "Oni bijahu kao ti; svaki je ličio na kraljeva sina."
(19) "Oni su bili moja braća", reče on, "sinovi majke moje. Tako mi Jahve živoga, da ste im samo poštedjeli živote, ne bih vas ubio." (20) Zato on reče Jeteru, prvjencu svome: "Ustani, pobij ih." Ali mladić ne izvuče mača svoga bojeći se jer bijaše još mlad.
(21) Onda Zebah i Calmuna rekoše: "Ustani sam pa na nas navali; jer kakav je čovjek, takva mu je i snaga." Tad Gideon ustade pa ubi Zebaha i Calmunu te uze ukrasne polumjesece što bijahu na vratovima njihovih deva.

Gideon – vladar israilski

(22) Tad Israilci rekoše Gideonu: "Vladaj nad nama, i ti i sin tvoj, i sin sina tvoga, jer si nas ti izbavio iz ruku midjanskih."
(23) Ali Gideon im reče: "Neću ja vladati nad vama niti će sin moj nad vama vladati; nad vama će vladati Jahve." (24) Gideon im još reče: "Tražim od vas da mi svako dadne jednu naušnicu od plijena svoga." – Jer oni[13] imađahu zlatne naušnice budući da su bili Išmaelovci.
(25) Oni rekoše: "Mi ćemo ih sigurno dati." Zato prostriješe ogrtač pa svako od njih baci na nj naušnicu iz plijena svoga. (26) Zlatne naušnice koje je on tražio težile su hiljadu i sedam stotina šekela[14] zlata, povrh ukrasnih polumjeseca i privjesaka i grimiznih ogrtača koje su nosili midjanski kraljevi, i povrh lanaca što su bili na vratovima njihovih deva. (27) Gideon od zlata načini oklop pa ga postavi u svoj grad Ofru, a sav Israil odade se tamo razvratu s njom, tako da ona postade zamka Gideonu i ukućanima njegovim.

[13] Tj. pobijeđeni neprijatelj.

[14] Približno 19,5 kg.

Četrdeset godina mira

(28) Tako Midjan bi potčinjen pred sinovima Israilovim i više ne podiže glavu svoju. I zemlja bijaše mirna četrdeset godina za života Gideonova.
(29) Onda se Jerubbaal, sin Joašov, vrati kući svojoj da živi. (30) A on je imao sedamdeset sinova koji bijahu njegovi izravni potomci, jer je imao mnogo žena. (31) Sina mu rodi i njegova priležnica koja bijaše u Šekemu pa mu on nadjenu ime Abimelek. (32) A Gideon, sin Joašov, umrije u dubokoj starosti i sahraniše ga u grobu oca njegova Joaša, u Ofri abiezerskoj.
(33) Onda se desi, čim Gideon umrije, da se sinovi Israilovi opet odaše nevjeri s baalima i postaviše sebi za boga Baal-Berita. (34) Tako se sinovi Israilovi ne sjetiše Jahve, Boga svoga, koji ih bijaše izbavio iz ruku svih neprijatelja njihovih na svim stranama, (35) niti pokazaše dobrotu prema ukućanima Jerubbaalovim – to jest Gideonovim – prema svemu dobru koje je on učinio Israilu.

Abimelekova zavjera

9 Abimelek, sin Jerubbaalov, ode u Šekem k braći[15] majke svoje te progovori njima i svem rodu u kući oca majke svoje i reče: (2) "Upitajte sad sve glavare šekemske: 'Šta vam je bolje: da sedamdeset ljudi, sve sinova Jerubbaalovih, vlada nad vama ili da jedan čovjek nad vama vlada?' A sjetite se da sam i ja vaša kost i vaše meso."
(3) A braća[16] majke njegove u njegovo ime kazaše sve ove riječi pred svim glavarima šekemskim; i srca im se prikloniše Abimeleku jer rekoše: "On je brat[17] naš." (4) Oni mu dadoše sedamdeset srebrenjaka iz hrama Baal-Beritova, kojima Abimelek unajmi bezvrijedne i lahkomislene ljude te oni pođoše za njim. (5) Potom on ode u kuću oca svoga u Ofru i pobi braću svoju, sinove Jerubbaalove, sedamdeset ljudi, na jednom kamenu. Ali ostade Jotam, namlađi sin Jerubbaalov, jer se sakri. (6) Svi se ljudi iz Šekema i sav Bet-Milo sabraše pa dođoše i postaviše Abimeleka za kralja pored hrasta kod stupa u Šekemu.

Jotamova slikovita priča

(7) A kad rekoše za to Jotamu, on ode i stade na vrh gore Gerizima pa podiže svoj glas i povika. Ovako

[15] Ili rođacima.

[16] Tj. rođaci.

[17] Tj. rođak.

im on reče: "Slušajte me, Šekemljani, da bi Bog vas slušao. (8) Jednom iziđoše stabla da pomažu kralja nad sobom te rekoše maslini: 'Kraljuj nad nama!' (9) Ali maslina im reče: 'Zar ću se ja odreći ulja svoga kojim su počašćeni i Bog i ljudi i otići da se nad drvećem vihorim?' (10) Onda stabla rekoše smokvi: 'Dođi, kraljuj nad nama!' (11) Ali smokva im reče: 'Zar ću se ja odreći slasti svoje i dobrog ploda svoga i otići da se nad drvećem vihorim?' (12) Onda stabla rekoše lozi: 'Dođi, kraljuj nad nama!' (13) Ali loza im reče: 'Zar ću se ja odreći mladog vina svoga što veseli i Boga i ljude i otići da se nad drvećem vihorim?' (14) Najzad, sva stabla rekoše kupini: 'Dođi, kraljuj nad nama!' (15) Kupina reče stablima: 'Ako me zbilja hoćete pomazati za kralja svoga, dođite i sklonite se u hlad moj, a ako nećete, neka vatra izbije iz kupine i proguta kedrove libanonske.'
(16) I zato, ako ste iskreno i čestito postupili postavivši Abimeleka za kralja i ako ste se lijepo prema Jerubbaalu i njegovoj kući ponijeli, i ako ste se ponijeli prema njemu onako kako zaslužuje – (17) jer otac se moj za vas borio i život svoj opasnosti izlagao te vas iz ruku midjanskih izbavio, (18) a vi ste danas ustali protiv kuće oca moga i sinove ste njegove pobili, sedamdeset ljudi, na jednom kamenu, i postavili Abimeleka, sina sluškinje njegove, Šekemljanima za kralja, jer vam je on brat[18] – (19) ako ste se danas iskreno i čestito ponijeli prema Jerubbaalu i kući njegovoj, radujte se Abimeleku i neka se on vama raduje. (20) Ali ako niste, neka vatra izbije iz Abimeleka i neka proguta Šekemljane i Bet-Milu; i neka vatra izbije iz Šekemljana i Bet-Mile i neka proguta Abimeleka." (21) Onda Jotam pobježe i umače te ode u Beer i ostade tamo jer se bojao brata svoga Abimeleka.

Šekemova i Abimelekova propast

(22) Abimelek je vladao nad Israilom tri godine. (23) Onda Bog posla duha raskolništva među Abimeleka i Šekemljane; i Šekemljani se nevjerno poniješe prema Abimeleku – (24) da bi nasilje učinjeno sedamdeseterici sinova Jerubbaalovih na vidjelo izišlo i da bi njihova krv pala na Abimeleka, brata njihova, koji ih je ubio, i na Šekemljane, koji mu bijahu potpora da ubije braću svoju. (25) Šekemljani, protiveći mu se, postaviše ljude u zasjede na vrhovima planina te oni pljačkahu sve koji bi kraj njih putem prošli; i obavijestiše o tome Abimeleka.
(26) Onda Gaal, sin Ebedov, dođe s braćom[19] svojom te prijeđe u Šekem, a Šekemljani se pouzdaše u nj. (27) Izišli su u polje i brali grožđe u vinogradima svojim te ga gazili i stali se veseliti; ušli su u kuću boga svoga pa su jeli i pili te proklinjali Abimeleka. (28) Onda Gaal, sin Ebedov, reče: "Ko je Abimelek i ko je Šekem da mu mi služimo? Nije li on sin Jerubbaalov i nije li Zebul namjesnik njegov; zar ne bi trebalo da oni služe ljudima Hamora, oca Šekemova? Zašto da mi služimo njemu? (29) Kamo sreće da je ovaj narod u mojoj vlasti! Tad bih ja uklonio Abimeleka. Ja bih rekao Abimeleku: Povećaj vojsku svoju i iziđi!"
(30) Kad Zebul, vladar gradski, ču šta reče Gaal, sin Ebedov, planu od srdžbe. (31) On lukavo posla glasnike Abimeleku s riječima: "Evo su Gaal, sin Ebedov, i braća[20] njegova došli u Šekem; i oni, evo, uzbunjuju grad protiv tebe. (32) Zato ustani noću, ti i ljudi što su s tobom, pa stani u zasjedu u polju. (33) A ujutro, čim sunce grane, porani pa navali na grad; a kad on i ljudi koji su s njim iziđu na te, učini s njima sve što uzmogneš."
(34) Tako Abimelek i svi ljudi koji bijahu s njim ustadoše noću i u četiri čete postaviše zasjedu Šekemu. (35) Gaal, sin Ebedov, iziđe i stade na ulaz u gradsku kapiju, a Abimelek i ljudi koji bijahu s njim ustadoše iz zasjede. (36) Kad Gaal ugleda ljude, reče Zebulu: "Eno, ljudi silaze s vrhova planinskih." A Zebul mu reče: "Ti u sjenama planina vidiš ljude." (37) Gaal opet progovori i reče: "Eno, ljudi silaze s najvišeg predjela zemlje, a jedna četa dolazi putem od hrasta gatarskoga."
(38) Tad mu Zebul reče: "Što se sad ne hvališeš kao kad si govorio: 'Ko je Abimelek da mu mi služimo?' Nije li ovo narod koji si prezirao? Iziđi sad pa se pobij s njima!" (39) Tako Gaal iziđe pred šekemske glavare i pobi se s Abimelekom. (40) Abimelek ga je gonio, a on je pred njim bježao; i mnogi padoše ranjeni do ulaza u kapiju. (41) Abimelek onda ostade u Arumi, a Zebul protjera Gaala i braću[21] njegovu, tako da oni ne mogahu ostati u Šekemu.
(42) I desi se sutradan da narod iziđe u polje, te obavijestiše o tome Abimeleka. (43) Zato on povede svoje ljude i podijeli ih u tri čete pa postavi

[18] Tj. rođak.

[19] Tj. rođacima.

[20] Tj. rođaci.

[21] Tj. rođake.

zasjedu u polju; kad pogleda i vidje ljude kako izlaze iz grada, on nasrnu na njih i pobi ih. (44) Onda Abimelek i četa koja bijaše s njim jurnuše naprijed pa stadoše na ulaz u gradsku kapiju; druge dvije čete onda nasrnuše na sve one koji bijahu u polju te ih pobiše. (45) Abimelek je navaljivao na grad čitav dan dok ga nije zauzeo i pobio narod u njemu; onda je razorio grad i posuo so po njemu.
(46) Kad za to čuše svi glavari iz Migdal-Šekema, uniđoše u utvrdu hrama El-Berita. (47) Abimeleku rekoše da su se sabrali svi glavari iz Migdal-Šekema. (48) Zato se Abimelek pope na goru Calmon, on i svi ljudi koji bijahu s njim; i Abimelek uze sjekiru u ruke pa odsiječe granu sa stabla te je podiže i položi je sebi na rame. Onda on reče ljudima koji bijahu s njim: "Što ste vidjeli da sam ja učinio, požurite i to isto učinite." (49) I svi ljudi odsjekoše, svaki sebi, granu pa pođoše za Abimelekom pa nabacaše granje na utvrdu i zapališe vatru nad onima koji bijahu unutra, te svi ljudi u Migdal-Šekemu umriješe, oko hiljadu ljudi i žena.
(50) Potom Abimelek krenu na Tebec, opsjednu Tebec i osvoji ga. (51) A tamo usred grada bijaše tvrda kula, te svi ljudi i žene sa svim glavarima gradskim tamo pobjegoše i zaključaše se; i oni se popeše na krov kule. (52) Tako Abimelek dođe do kule i navali na nju te priđe ulazu u kulu da je zapali. (53) Ali neka žena baci gornji žrvanj Abimeleku na glavu i razbi mu lobanju. (54) Tad on brzo zovnu mladića, štitonošu svoga, pa mu reče: "Izvuci mač svoj pa me ubij, da se za me ne kaže: 'Ubila ga žena!' " Tako ga mladić probode te on umrije.
(55) Kad Israilci vidješe da je Abimelek mrtav, svako ode svojoj kući. (56) Tako je Bog naplatio zlo koje je Abimelek učinio ocu svome kad je pobio sedamdesetericu braće svoje. (57) I Bog dade da se Šekemljanima razbije o glavu sve zlo njihovo, i stiže ih kletva Jotama, sina Jerubbaalova.

Tola

10 Poslije Abimelekove smrti ustade Tola, sin Pue, sina Dodova, Izakarovac, da spasi Israil; a on življaše u Šamiru u brdima Efrajimovim.
(2) Bio je vođa Israilu dvadeset i tri godine. Onda umrije te ga pokopaše u Šamiru.

Jair

(3) Poslije njega ustade Jair Gileađanin, te je on bio vođa Israilu dvadeset i dvije godine. (4) Imao je trideset sinova koji su jahali na trideset magaraca, a oni su imali trideset gradova u zemlji gileadskoj što se i dan-danas zovu Havot-Jair. (5) Umrije i Jair te ga pokopaše u Kamonu.

Israilci pod tlakom Filistinaca i Amonaca

(6) Onda sinovi Israilovi opet činjahu zlo u očima Jahvinim, služahu baalima i aštoretima, bogovima aramskim, bogovima cidonskim, bogovima moapskim, bogovima sinova Amonovih i bogovima Filistinaca; tako oni ostaviše Jahvu i ne služahu njemu. (7) Srdžba Jahvina planu na Israila, pa ih on predade u ruke Filistincima i sinovima Amonovim. (8) Te godine oni stadoše mučiti i satirati sinove Israilove; osamnaest godina oni mučahu sve sinove Israilove s onu stranu Jordana u Gileadu u zemlji amorejskoj. (9) Sinovi Amonovi prijeđoše Jordan da se bore i protiv Jehude, Benjamina i kuće Efrajimove, te Israil bijaše u velikoj nevolji.
(10) Onda sinovi Israilovi zavapiše Jahvi govoreći: "Zgriješili smo prema tebi, jer smo, uistinu, ostavili Boga svoga i služili baalima."
(11) "Zar vas ja", reče Jahve sinovima Israilovim, "nisam izbavio od Egipćana, Amorejaca, sinova Amonovih i Filistinaca? (12) I kad su vas Cidonci, Amalečani i Maonci tlačili, vi ste meni zavapili, pa sam vas ja izbavio iz ruku njihovih. (13) I opet ste vi mene ostavili i drugim bogovima služili; zato vas ja više neću izbavljati. (14) Idite i vapite bogovima koje ste izabrali; neka vas oni izbave kad vas nevolja snađe."
(15) (A) Sinovi Israilovi rekoše Jahvi: "Zgriješili smo, čini s nama šta ti se god dobrim čini, samo te molimo da nas izbaviš danas." (16) Zato oni sklone tuđe bogove iz svoje sredine i stadoše služiti Jahvi; i on više ne mogaše trpjeti bijedu Israilovu.
(17) Onda se sinovi Amonovi okupiše te se utaboriše u Gileadu. Sabraše se i sinovi Israilovi te se utaboriše u Micpi. (18) Narod, glavari gileadski, rekoše jedan drugome: "Koji će čovjek započeti boj protiv sinova Amonovih? Taj neka bude glava svim stanovnicima Gileada."

Jiftah

11 Gileađanin Jiftah bijaše hrabar ratnik, ali mu majka bijaše bludnica. Jiftahov otac bio je Gilead. (2) Gileadu žena njegova rodi sinove, pa kad sinovi žene njegove odrastoše, oni otjeraše Jiftaha govoreći mu: "Ti nećeš imati baštine u kući

oca našega jer si ti sin druge žene." (3) Tako Jiftah pobježe od svoje braće te se nastani u zemlji Tobu; i nedostojni ljudi okupiše se oko Jiftaha te pođoše s njim.
(4) Desi se poslije nekog vremena da sinovi Amonovi zaratiše s Israilom. (5) Kad sinovi Amonovi zaratiše s Israilom, starješine gileadske otiđoše da izvuku Jiftaha iz zemlje topske, (6) pa rekoše Jiftahu: "Dođi i budi nam vođa, da se borimo protiv sinova Amonovih."
(7) Tad Jiftah reče starješinama gileadskim: "Zar me vi niste mrzjeli i zar me iz kuće oca moga niste istjerali? Pa što ste mi sada došli kad ste u nevolji?"
(8) Gileadske starješine rekoše Jiftahu: "Zato smo ti sada došli da ideš s nama i da se boriš protiv sinova Amonovih i da budeš poglavar svim stanovnicima Gileada."
(9) Tad Jiftah reče gileadskim starješinama: "Ako me odvedete natrag da se borim protiv sinova Amonovih, pa mi ih Jahve izruči, hoću li ja biti poglavar vaš?"
(10) Gileadske starješine rekoše Jiftahu: "Jahve nam je svjedok; sigurno ćemo postupiti po riječi tvojoj." (11) Onda Jiftah ode sa starješinama gileadskim te ga narod postavi sebi za poglavara i vođu; i sve što bijaše rekao Jiftah ponovi pred Jahvom u Micpi.
(12) Jiftah posla glasnike kralju sinova Amonovih s riječima: "Šta je to između tebe i mene pa si ti došao k meni da se boriš protiv zemlje moje?"
(13) Kralj sinova Amonovih reče Jiftahovim glasnicima: "Zato što je Israil oteo zemlju moju kad je došao iz Egipta, od Arnona pa sve do Jaboka i Jordana; zato je sada u miru vrati."
(14) A Jiftah opet posla glasnike kralju sinova Amonovih (15) te mu oni rekoše: Ovako veli Jiftah: "Israil nije oteo zemlju moapsku ni zemlju sinova Amonovih; (16) nego, kad oni dođoše iz Egipta, i kad Israil prođe kroz pustinju do Trstenog mora i dođe u Kadeš, (17) onda Israil posla poruči po glasnicima kralju edomskome: 'Molimo te pusti nas da prođemo kroz zemlju tvoju', ali kralj edomski ne htjede poslušati. I oni poslaše poruku kralju moapskome, ali ni on ne pristade. Tako Israil ostade u Kadešu. (18) Potom oni prođoše kroz pustinju i zaobiđoše zemlju edomsku i zemlju moapsku te dođoše na istočnu stranu moapske zemlje pa se utaboriše s onu stranu Arnona, ali ne uđoše u područje moapsko, jer Arnon bješe međa moapska. (19) I Israil posla glasnike Sihonu, kralju amorejskom, kralju hešbonskom, te mu poruči: 'Molimo te pusti nas da prođemo kroz zemlju tvoju do mjesta svoga.' (20) Ali Sihon ne povjerova Israilu da će proći kroz područje njegovo; zato Sihon okupi sav narod svoj i utabori se u Jahacu te se pobi s Israilom. (21) Jahve, Bog Israilov, preda Sihona i sav narod njegov Israilu u ruke, te ih oni potukoše; tako Israil zaposjednu svu zemlju Amorejaca, stanovnika te zemlje. (22) Tako oni zaposjednuše sve područje amorejsko, od Arnona pa sve do Jaboka, i od pustinje pa sve do Jordana. (23) Kad je sad Jahve, Bog Israilov, protjerao Amorejce pred narodom svojim Israilom, hoćeš li je onda ti zaposjesti? (24) Zar ti ne posjeduješ ono što ti Kemoš, bog tvoj, u posjed dade? Pa zar da i mi ne posjedujemo sve što nam je Jahve, Bog naš, dao?! (25) A jesi li ti imalo bolji od Balaka, sina Cipora, kralja moapskoga? Je li se on ikada svađao s Israilom i je li se on ikada protiv njih borio? (26) Dok je Israil živio u Hešbonu i selima njegovim i u Aroeru i selima njegovim i u svim gradovima što su na obalama Arnona, tri stotine godina, zašto ih tada niste ponovo osvojili? (27) Nisam se zato ja o tebe ogriješio, nego ti meni činiš nepravdu ratujući protiv mene; neka Jahve, Sudac, danas presudi sinovima Israilovim i sinovima Amonovim." (28) Ali kralj sinova Amonovih ne obazre se na poruku koju mu posla Jiftah.

Jiftahov strašni zavjet

(29) Duh se Jahvin sruči na Jiftaha pa on prođe kroz Gilead i Manaše; potom on prođe kroz Micpu gileadsku, a iz Micpe gileadske otiđe sinovima Amonovim. (30) Jiftah se zavjetova Jahvi i reče: "Ako mi uistinu predaš u ruke sinove Amonove, (31) onda neka bude: ko god iziđe pred mene na vrata kuće moje kad se ja kao pobjednik od sinova Amonovih vratim – taj neka je Jahvin, i ja ću ga prinijeti kao žrtvu paljenicu."
(32) Tako Jiftah prijeđe k sinovima Amonovim da se bori protiv njih; i Jahve mu ih predade u ruke. (33) On udari na njih teškim pokoljem od Aroera do ulaza u Minit – u dvadeset gradova – i sve do Abel-Keramima. Tako sinovi Amonovi bijahu potčinjeni pred sinovima Israilovim.
(34) Kad Jiftah dođe kući svojoj u Micpu – gle, ususret mu je uz defove i ples dolazila kći njegova. A ona mu bješe jedinica; osim nje on ne imade ni sina

ni kćeri. (35) Kad je ugleda, on razdera odjeću svoju i zavika: "Joj, kćeri moja! Ti me u jad i u nesreću baci! Dao sam riječ Jahvi, i ne mogu je povući!"
(36) "Oče moj", reče mu ona, "dao si riječ svoju Jahvi; učini sa mnom kako si i rekao jer ti je Jahve dao da se osvetiš neprijateljima svojim, sinovima Amonovim." (37) Ona reče ocu svome: "Dopusti mi samo ovo: pusti me samu dva mjeseca da idem po gorama i oplakujem djevičanstvo svoje, ja i pratilje moje."
(38) "Idi", reče joj on. Tako je on otpusti na dva mjeseca; i ona ode sa svojim pratiljama te oplakivaše po gorama djevičanstvo svoje. (39) Nakon dva mjeseca ona se vrati ocu svome, koji učini s njom onako kako se bješe i zavjetovao; i ona ne pozna nijednog čovjeka. Tako nasta običaj u Israilu (40) da kćeri Israilove svake godine idu da se sjećaju kćeri Jiftaha Gileađanina četiri dana u godini.

Jiftah se pobi s Efrajimom

12 Onda se skupiše Efrajimovi ljudi te se uputiše prijeko[22] put Cafona i rekoše Jiftahu: "Zašto si išao prijeko da se boriš protiv sinova Amonovih ne zovući nas da idemo s tobom? Spalit ćemo ti kuću nad tobom."
(2) Jiftah im reče: "Ja i narod moj bijasmo u velikoj svađi sa sinovima Amonovim; kad sam vas zvao, niste me izbavili iz ruku njihovih. (3) Kad sam vidio da me vi nećete izbaviti, uzeo sam život svoj u svoje ruke i otišao prijeko da se borim protiv sinova Amonovih, pa im ih je Jahve u ruke predao. Zašto ste mi onda danas došli da se borite protiv mene?" (4) Onda Jiftah okupi sve Gileađane i pobi se s Efrajimom; i Gileađani potukoše Efrajima, jer ovi govorahu: "Vi ste bjegunci Efrajimovi, o Gileađani, usred Efrajima i usred Manašea." (5) Gileađani zauzeše plićake na Jordanu prema Efrajimu. I dešavalo se – kad bi koji bjegunac Efrajimov rekao: "Pustite me da prijeđem" – da bi mu Gileađani rekli: "Jesi li ti Efrajimovac?" Ako bi on rekao: "Nisam", (6) onda bi mu oni rekli: "Sad reci: Šibolet!", ali bi on rekao: "Sibolet", jer nije umio dobro izgovoriti. Onda bi ga oni uhvatili i pogubili na jordanskim plićacima. Tako su u to vrijeme ubijene četrdeset i dvije hiljade Efrajimovaca.
(7) Jiftah je bio vođa Israilu šest godina. Potom Jiftah Gileađanin umrije, te ga pokopaše u jednom od gileadskih gradova.

[22] Tj. prijeđoše Jordan.

Ibcan, Elon i Abdon

(8) Poslije njega Israilu je vođa bio Ibcan iz Betlehema. (9) On je imao trideset sinova i trideset kćeri, koje je poudao izvan plemena, a svojim je sinovima izvana doveo trideset kćeri. On je bio vođa Israilu sedam godina. (10) Potom Ibcan umrije, te ga pokopaše u Betlehemu.
(11) Poslije njega Israilu je vođa bio Elon Zebulunovac; a on je vođa bio Israilu deset godina. (12) Potom Elon Zebulunovac umrije, te ga pokopaše u Ajalonu u zemlji zebulunskoj.
(13) Poslije njega Israilu je vođa bio Abdon, sin Hilela Piratonca. (14) On je imao četrdeset sinova i trideset unuka, koji su jahali na sedamdeset magaraca; a on je vođa bio Israilu osam godina. (15) Potom Abdon, sin Hilela Piratonca, umrije, te ga pokopaše u Piratonu u zemlji Efrajimovoj, u brdima amalečanskim.

Navještenje Samsonova rođenja

13 Sinovi Israilovi opet činjahu zlo u očima Jahvinim, pa ih Jahve predade u ruke Filistincima na četrdeset godina.
(2) Bijaše neki čovjek iz Core, iz porodice Danovaca, kojemu je bilo ime Manoah, a žena njegova bješe nerotkinja, i ne imađaše poroda. (3) Onda se anđeo Jahvin ukaza toj ženi pa joj reče: "Gle, ti si, eto, nerotkinja, i nisi imala poroda, ali ćeš zanijeti i sina roditi. (4) Zato sada pripazi da ne piješ vina ni opojna pića i da ne jedeš ništa nečisto. (5) Jer, gle, ti ćeš zanijeti i sina roditi, pa neka mu nikakva britva nad glavu ne dolazi, jer će dječak od rođenja biti zavještenje[23] Bogu; i on će početi izbavljati Israila iz ruku filistinskih."
(6) Onda žena ode i reče svome mužu: "Dođe mi jedan čovjek Božiji, a lik mu bješe kao u anđela Božijeg, strahopoštovanja vrijedan. I ja ga ne upitah odakle dođe, niti mi on reče ime svoje. (7) Ali mi reče: Gle, ti ćeš zanijeti i sina roditi, a sad ne pij vina ni opojna pića i ne jedi ništa nečisto, jer će dječak biti zavještenje Bogu od utrobe pa do dana smrti svoje."
(8) Tad se Manoah pomoli Jahvi i reče: "O Gospode, molim te, neka nam čovjek Božiji što si ga ti poslao opet dođe da nas nauči šta ćemo činiti s dječakom koji se roditi ima."

[23] U hebrejskom: *nazirej*; to je značilo da nije skraćivao kosu, nije pio opojna pića, nije doticao mrtve i sl.

(9) Bog posluša glas Manoahov, te anđeo Božiji opet dođe ženi dok je ona sjedila u polju, ali Manoah, muž njezin, ne bješe s njom. (10) Zato žena brzo otrča te kaza svome mužu i reče mu: "Gle, ukazao mi se čovjek koji je dolazio neki dan."
(11) Tad Manoah ustade i pođe za svojom ženom, pa kad dođe do čovjeka, reče mu: "Jesi li ti čovjek koji je govorio s ovom ženom?"
"Jesam", reče on.
(12) "Kad se riječi tvoje ispune", reče Manoah, "kakav će dječaku život biti i kakav će mu poziv biti?"
(13) Anđeo Božiji reče Manoahu: "Neka žena vodi računa o svemu što sam ja rekao. (14) Ona ne smije ništa što dolazi od vinove loze jesti niti vina ili opojna pića piti niti išta nečisto jesti; neka se drži svega što sam ja zapovjedio."
(15) Tad Manoah reče anđelu Božijem: "Molim te dopusti nam da te zadržimo pa da ti jare pripremimo."
(16) "I kad bi me zadržao", reče anđeo Jahvin Manoahu, "ja hrane tvoje ne bih jeo; a ako pripremaš žrtvu paljenicu, Jahvi je prinesi." A Manoah nije znao da je to anđeo Jahvin.
(17) Manoah reče anđelu Jahvinom: "Kako ti je ime, da te počastimo kad se riječi tvoje ispune?"
(18) Ali mu anđeo Jahvin odgovori: "Zašto pitaš za ime moje? Ono je tajnovito."
(19) Tako Manoah uze jare sa žrtvom žitnom te ga na stijeni Jahvi prinese, a on izvede čuda dok su Manoah i žena njegova gledali. (20) Jer desi se – kad se plamen sa žrtvenika prema nebu diže – da anđeo Jahvin u plamenu sa žrtvenika uziđe. Kad to Manoah i žena njegova vidješe, licem na tlo padoše.
(21) Anđeo se Jahvin više ne ukaza Manoahu ni ženi njegovoj. Tad Manoah shvati da je to anđeo Jahvin. (22) Zato Manoah reče ženi svojoj: "Mi ćemo zacijelo umrijeti jer smo Boga vidjeli."
(23) Ali mu žena njegova reče: "Da nas je Bog htio ubiti, on ne bi iz ruku naših žrtvu paljenicu i žrtvu žitnu primio niti bi nam sve ovo pokazao niti bi nam dao da u ovo doba takvo što čujemo."
(24) Potom žena rodi sina i nadjenu mu ime Samson; i dijete odraste, a Jahve ga blagoslovi. (25) I Duh ga Jahvin poticati stade u Mahaneh-Danu, između Core i Eštaola.

Samsonova ženidba

14 Potom Samson siđe u Timnu pa u Timni, među kćerima filistinskim, ugleda ženu. (2) I on se vrati i reče ocu svome i majci: "Vidio sam u Timni, među kćerima filistinskim, ženu; oženite me njome."
(3) Tad mu otac njegov i majka njegova rekoše: "Zar nema nijedne žene među kćerima braće tvoje ili u svem narodu našem, pa da ti uzimaš ženu između neobrezanih Filistinaca?"
Ali Samson reče ocu svome: "Oženi me njome jer se ona meni dobrom čini." (4) A otac njegov i majka ne znadoše da je to od Jahve, jer je on tražio priliku protiv Filistinaca. A u ono doba Filistinci vladahu Israilom.
(5) Onda Samson siđe u Timnu s ocem svojim i majkom te dođe do vinograda timnjanskih; i gle, mlad lav prema njemu pođe, ričući. (6) Duh se Jahvin sruči na nj i osnaži ga, te on razdera lava kao što se razdere jare iako se ništa u ruci ne imade, ali ni ocu svome ni majci ne reče šta bješe učinio. (7) Tako on siđe i progovori s djevojkom; i ona se Samsonu dobrom učini. (8) Kad se vrati poslije da je uzme, on skrenu da vidi strvinu lavlju – i gle, roj pčela i med bijahu u tijelu lavljem. (9) Onda on sastruga med sebi u ruke i pođe dalje, jedući putem. Kad dođe ocu svome i majci, dade im malo pa i oni jedoše, ali im ne reče da med bijaše sastrugao s tijela lavljeg.
(10) Potom otac njegov siđe k ženi; i Samson tamo priredi gozbu jer su tako običavali mladi ljudi. (11) Kad ga ugledaše, dovedoše mu trideset pratilaca da budu uza nj.

Samsonova zagonetka

(12) Samson im tad reče: "Dopustite mi da vam sad zadam jednu zagonetku; ako mi je uistinu odgonetnete za sedam dana slavlja i riješite je, ja ću vam onda dati trideset lanenih šalova i trideset haljina za presvlaku. (13) Ali ako mi je odgonetnuti ne mognete, onda ćete vi meni dati trideset lanenih šalova i trideset haljina za presvlaku."
A oni mu rekoše: "Zadaj zagonetku svoju, da je čujemo."
(14) Tako im on reče: "Od onoga koji jede dođe nešto da se jede, i od jakoga dođe slatko." I tri dana oni ne mogahu riješiti zagonetku.
(15) Onda se desi da četvrtoga[24] dana oni rekoše Samsonovoj ženi: "Zavedi muža svoga da nam riješi zagonetku, inače ćemo spaliti i tebe u kuću oca tvoga. Jeste li nas pozvali da nas opljačkate? Nije li tako?"

[24] U grčkim i sirjačkim rukopisima stoji *četvrtoga*, a u mazoretskim *sedmoga*.

(16) Samsonova žena zaplaka pred njim i reče: "Ti mene samo mrziš, i ne voliš me; zadao si zagonetku sinovima naroda moga, a meni nisi kazao odgonetku."
A on joj reče: "Nisam je kazao ni ocu svome ni majci, a da je tebi kažem?" (17) No ona plakaše pred njim sedam dana, dok im je slavlje trajalo. A sedmoga dana on joj kaza, jer je ona na nj toliko navaljivala. Onda ona kaza odgonetku sinovima naroda svoga.
(18) I sedmoga dana prije nego što sunce zađe ljudi iz grada rekoše mu: "Šta je slađe od meda? I šta je jače od lava?"
A on im reče: "Da niste s mojom junicom orali, ne biste riješili zagonetke moje." (19) Onda se Duh Jahvin sruči na nj i osnaži ga, te on siđe u Aškelon i pobi trideset njih pa im uze plijen i dade presvlaku onima koji bijahu riješili zagonetku. I on planu od gnjeva te ode gore u kuću oca svoga. (20) A Samsonovu ženu dadoše pratiocu njegovu koji mu bješe najbliži prijatelj.

Samson Filistincima pali ljetinu

15 Ali poslije nekog vremena, u vrijeme kad se žela pšenica, Samson uze jedno jare i ode da posjeti ženu svoju, govoreći: "Želim ući k ženi svojoj u sobu." Ali otac njezin ne pusti ga da uđe.
(2) Otac njezin reče: "Ja sam zbilja mislio da je ti silno mrziš, pa sam je dao pratiocu tvome. Zar nije njezina mlađa sestra ljepša od nje? Molim te neka ona bude tvoja umjesto one."
(3) Samson im tada reče: "Ovaj put ja neću biti kriv Filistincima kad im zlo učinim." (4) Samson otiđe i uhvati tri stotine šakala pa uze baklje i okrenu šakale repom prema repu te stavi po jednu baklju između dva repa. (5) Kad zapali baklje, on pusti šakale u nepokošeno žito filistinsko, spaljujući tako i snopove i nepokošeno žito, zajedno s vinogradima i maslinicima.
(6) Onda Filistinci zapitaše: "Ko je ovo učinio?"
"Samson, zet Timnjanina", rekoše im, "jer mu Timnjanin uze ženu i dade je pratiocu njegovu."
Zato Filistinci gore otiđoše pa nju i oca njezina spališe. (7) Samson im reče: "Kad ste tako postupili, ja ću vam se zacijelo osvetiti, a poslije toga ću se okaniti." (8) On nemilosrdno na njih udari pokoljem velikim, a onda otiđe dolje i nastani se u pećini u Etamskoj stijeni.
(9) Onda Filistinci dođoše gore i utaboriše se u Jehudi te se raširiše po Lehiju. (10) Jehuđani im rekoše: "Zašto ste krenuli gore na nas?"
A oni odgovoriše: "Došli smo da svežemo Samsona, da mu učinimo ono što je on nama učinio."
(11) Potom tri hiljade Jehuđana siđe do pećine u Etamskoj stijeni i reče Samsonu: "Zar ti ne znaš da Filistinci vladaju nad nama? Šta nam ovo učini?"
A on im odgovori: "Kako su oni meni učinili, tako sam i ja učinio njima."
(12) Oni mu rekoše: "Došli smo da te svežemo pa da te u ruke Filistincima predamo."
A Samson im reče: "Zakunite mi se da me nećete ubiti."
(13) "Nećemo", rekoše mu oni, "ali ćemo te svezati i njima u ruke predati; mi te sigurno nećemo ubiti."
Tad ga oni svezaše dvama novim užetima i izvedoše ga iz stijene. (14) Kad je došao u Lehi, Filistinci su išli prema njemu vičući. I Duh Jahvin sruči se na nj i osnaži ga, te užeta na rukama njegovim postadoše kao lan vatrom spaljen, pa mu povezi spadoše s ruku. (15) On nađe svježu magareću čeljust te pruži ruku i uze je pa njome pobi hiljadu ljudi.
(16) Samson tada reče:
"Čeljusti magarećom,
namagarčio sam ih,[25]
čeljusti magarećom,
pobih hiljadu ljudi."
(17) Kad prestade govoriti, baci čeljust iz ruke; i on to mjesto nazva Ramat-Lehi[26]. (18) Kako bijaše silno žedan, zavapi Jahvi i reče: "Ti si ovo veliko izbavljenje dao rukom sluge svoga, pa zar da sad od žeđi umrem i u ruke neobrezanima padnem?"
(19) Ali Jahve rascijepi udubinu što je u Lehiju, pa iz nje voda poteče. Kad se on napi, snaga mu se povrati i on živnu. Zato ga on nazva En-Hakore[27]; a ono je i dan-danas u Lehiju. (20) Tako je on vođa bio Israilu dvadeset godina u danima vladavine Filistinaca.

Samson i Delila

16 Samson otiđe u Gazu i ugleda tamo jednu bludnicu pa uđe k njoj. (2) Kad rekoše Gažanima: "Samson je došao ovamo", oni opkoliše to

[25] Hebrejska riječ *hamor* može značiti *gomila* i *magarac,* tako da se ovo mjesto može razumjeti i u značenju *čeljusti magarećom* / *gomile na gomile*.

[26] Tj. Brdo čeljusti.

[27] Tj. Vrelo vapiočevo.

mjesto i čekahu ga u zasjedi svu noć na gradskoj kapiji. I oni se prišutješe svu noć, govoreći: "Pričekajmo dok ne svane, tad ćemo ga ubiti." (3) A Samson ležaše do ponoći, a u ponoć ustade i pograbi vrata gradske kapije i dva dovratnika te ih podiže zajedno s prečagama; onda ih metnu na ramena i odnese ih na vrh gore što je prema Hebronu.
(4) A poslije toga desi se da se on zagleda u neku ženu u dolini Sorek kojoj bješe ime Delila. (5) Filistinski gospodari dođoše gore k njoj te joj rekoše: "Iskušaj ga pa doznaj gdje leži njegova velika snaga i čime ga možemo svladati, da ga svežemo i da ga nemoćnim učinimo. Onda će ti svaki od nas dati hiljadu i stotinu šekela srebra."
(6) Tad Delila reče Samsonu: "Molim te reci mi gdje je tvoja velika snaga i čime se možeš svezati i nemoćnim učiniti?"
(7) Samson joj odgovori: "Da me svežu sa sedam sirovih žila, što se još nisu osušile, tada bih oslabio i bio bih kao i svaki drugi čovjek."
(8) Onda joj gospodari filistinski donesoše sedam sirovih žila, što se još ne bijahu osušile, pa ga ona njima sveza. (9) A kod nje u sobi bijaše zasjeda. "Samsone", reče mu ona, "eto Filistinaca na te!" Ali on pokida žile kao što se prekine uže za tegljenje kad vatru dotakne. Tako se ne otkri tajna snage njegove.
(10) Onda Delila reče Samsonu: "Gle, prevario si me i slagao mi; molim te sad mi kaži čime se ti možeš svezati."
(11) On joj reče: "Da me čvrsto svežu novim užetima što nisu upotrebljavana, tada bih oslabio i bio bih kao i svaki drugi čovjek."
(12) Tad Delila uze nova užeta pa ga njima sveza i reče mu: "Samsone, eto Filistinaca na te!", jer čekahu u zasjedi u sobi. Ali on pokida užeta s ruku svojih kao konac.
(13) Onda Delila reče Samsonu: "Dosad si me varao i lagao mi; kaži mi čime se ti možeš svezati."
A on joj reče: "Da utkaš sedam pramenova s moje glave u osnovu [pa da ih pribodeš pribadačom, tada bih oslabio i bio bih kao i svaki drugi čovjek."
(14) I tako, dok je on spavao, Delila uze sedam pramenova s njegove glave i utka ih u osnovu[28]].
Onda ih pribode pribadačom pa mu reče: "Samsone, eto Filistinaca na te!" A on se probudi i iščupa pribadaču iz stana i osnovu.
(15) Tada mu ona reče: "Kako možeš reći: 'Volim te', kad ti srce nije sa mnom? Prevario si me tri puta i nisi mi rekao gdje je tvoja velika snaga."
(16) I tako, kako ga je ona svaki dan salijetala riječima i molila, njemu dođe do guše. (17) Zato joj on kaza sve što mu bješe na srcu i reče joj: "Nikad se britva na moju glavu nije spustila, jer sam ja od majčine utrobe zavještenje Bogu. Ako se obrijem, onda će me snaga moja ostaviti, pa ću oslabiti i kao i svaki drugi čovjek biti."
(18) Kad Delila vidje da joj on bješe rekao sve što mu je na srcu, ona poruči gospodarima filistinskim: "Dođite još jednom jer mi je on rekao sve što mu je na srcu." Onda gospodari filistinski dođoše gore k njoj i donesoše u rukama novac. (19) Ona ga uspava u krilu svome pa zovnu jednog čovjeka i naredi mu da obrije sedam pramenova s njegove glave. Tad ga ona stade sputavati, a njega ostavi snaga njegova.
(20) "Samsone", reče ona, "eto Filistinaca na te!"
A on se probudi i reče: "Izići ću kao i prije i otrest ću ih od sebe." Ali on ne znade da Jahve bješe od njega otišao. (21) Onda ga Filistinci zgrabiše te mu oči iskopaše; i svedoše ga u Gazu te ga svezaše bronzanim lancima, i on morade okretati mlin u tamnici. (22) Ali na glavi mu, nakon što bijaše obrijana, opet poče rasti kosa.

Samsonova osveta i smrt

(23) A kad se gospodari filistinski sabraše da prinesu veliku žrtvu svome bogu Dagonu i da se vesele, rekoše: "Bog naš predao nam je u ruke Samsona, neprijatelja našega."
(24) Kad ga narod ugleda, stade hvaliti boga svoga govoreći: "Bog naš predao nam je u ruke neprijatelja našega, samog razoritelja zemlje naše, koji pobi mnoge od nas." (25) I tako, kad im se srce razveseli, oni rekoše: "Izvedite Samsona da nas zabavlja." Zovnuše Samsona iz tamnice, i on pred njima igraše. I natjeraše ga da stane među stupove.
(26) Tad Samson reče momku koji ga je držao za ruku: "Pusti me da opipam stupove na koje se oslanja ova kuća, da se na njih naslonim." (27) A kuća bijaše puna ljudi i žena, i svi gospodari filistinski bijahu tamo, a oko tri hiljade ljudi s krova gledahu Samsona kako ih zabavlja.
(28) Tad Samson zavapi Jahvi i reče: "O Gospode, Jahve, molim te sjeti me se, i molim te daj mi snage samo još ovaj put, o Bože, da se odmah osve-

[28] Dodatak u zagradi nalazi se u grčkim rukopisima; njega nema u hebrejskom tekstu.

tim Filistincima za svoja oka dva." (29) Samson se uhvati za dva srednja stupa na koje se oslanjala kuća i oprije se o njih, o jedan desnom, a o drugi lijevom rukom. (30) "Neka umrem s Filistincima!", reče Samson i gurnu svom svojom snagom, tako da se kuća sruši na gospodare i sav narod što tamo bijaše. Tako bješe više mrtvih koje je ubio kad je umro nego onih koje je za života svoga poubijao. (31) Potom rođaci njegovi i sva čeljad oca njegova dođoše, uzeše ga, odnesoše ga natrag te ga pokopaše između Core i Eštaola u grobnici Manoaha, oca njegova. Tako je on bio vođa u Israilu dvadeset godina.

Mikahovo idolopoklonstvo

17 Bijaše neki čovjek s brda Efrajimovih kojemu bješe ime Mikah. (2) On reče majci svojoj: "Hiljadu i stotinu srebrenjaka što su ti ih uzeli i zbog kojih si izustila kletvu i u moje uši – evo, to je srebro u mene; ja sam ga uzeo."
A majka mu reče: "Jahve te blagoslovio, sine moj!"
(3) Potom on majci svojoj vrati hiljadu i stotinu srebrenjaka, a majka njegova reče: "Ja trajno posvećujem srebro iz ruke svoje Jahvi, da sin moj načini klesani i liveni kip; zato ih sad tebi vraćam."
(4) I kad on vrati srebro majci svojoj, ona uze dvije stotine srebrenjaka i dade ih zlataru koji načini od njih klesani kip i kip liveni, i oni bijahu u kući Mikahovoj. (5) A ovaj čovjek, Mikah, imao je svetište; i on načini tuniku i kućne kumire te posveti jednog od sinova svojih da on bude svećenik njegov.
(6) U tim danima nije bilo kralja u Israilu; svako je činio ono što je bilo pravo u očima njegovim.
(7) I bijaše neki mladić iz Betlehema u Jehudi, iz porodice Jehudine, koji bijaše levijevac; i on je neko vrijeme boravio tamo. (8) Onda taj čovjek otiđe iz tog grada, iz Betlehema u Jehudi, da se nastani neko vrijeme gdje bude mogao naći; i putujući, on dođe u brda Efrajimova, kući Mikahovoj.
(9) Mikah ga upita: "Odakle dolaziš?"
A on mu reče: "Ja sam levijevac iz Betlehema u Jehudi, i hoću da se nastanim neko vrijeme gdje budem mogao naći."
(10) Mikah mu onda reče: "Stanuj kod mene i budi mi otac i svećenik, a ja ću ti davati deset srebrenjaka na godinu, odjeću i opskrbu." Tako levijevac uđe.
(11) Levijevac pristade živjeti kod njega, i mladić mu postade kao jedan od sinova. (12) Mikah posveti levijevca, te mladić postade njegov svećenik i življaše u Mikahovoj kući. (13) Onda Mikah reče: "Sad znam da će mi Jahve napredak dati kad vidi da za svećenika imam levijevca."

Danovci u potrazi za zemljom

18 U one dane ne bješe kralja israilskog; i u one dane pleme Danovaca tražilo je za se baštinu da na njoj živi, jer do toga dana ne bješe im među plemenima Israilovim dodijeljena baština u posjed. (2) Zato sinovi Danovi poslaše petericu ljudi od svih iz plemena svoga, odvažnih ljudi iz Core i Eštaola, da izvide zemlju i da je istraže; i rekoše im: "Idite, istražite zemlju."
I oni dođoše u brda Efrajimova, do kuće Mikahove, te ondje zakonačiše. (3) Kad se primakoše kući Mikahovoj, prepoznaše glas mladića, levijevca; i svratiše se tamo pa ga upitaše: "Ko te doveo ovamo? Šta ti radiš ovdje? I zašto si ovdje?"
(4) On im reče: "Tako je i tako Mikah sa mnom uradio i unajmio me, te sam mu ja svećenik postao."
(5) "Upitaj Boga, molimo te", rekoše mu oni, "da znamo hoće li nam put na koji smo se zaputili u napredak biti."
(6) "Pođite u miru", reče im svećenik, "put na koji ste pošli odobrava Jahve."
(7) Potom peterica ljudi otputovaše te dođoše u Lajiš i vidješe kako narod koji bješe u njemu živi u sigurnosti, po običaju Cidonaca, mirno i bezbrižno; i ne bješe nijednog vladara da ih tlači zbog bilo čega u zemlji; i oni bijahu daleko od Cidonaca i ne imahu nikakvih odnosa ni s kim.
(8) Kad se vratiše rođacima svojim u Coru i Eštaol, rođaci ih njihovi upitaše: "Kakve nam vijesti donosite?"
(9) Oni odgovoriše: "Ustajte! Navalimo na njih! Jer vidjeli smo zemlju, i ona je, zbilja, vrlo dobra. Pa hoćete li sjediti skrštenih ruku? Ne oklijevajte poći, da uđete, da zemlju zaposjednete. (10) Kad dođete, naći ćete bezbrižan narod i zemlju prostranu; ta Bog vam ju je u ruke predao, mjesto na kojemu ničega što je na zemlji ne manjka."
(11) Tada iz plemena Danovaca, iz Core i iz Eštaola, krenu šest stotina ljudi za rat naoružanih. (12) Otiđoše gore i utaboriše se u Kirjat-Jearimu u Jehudi. Zato se to mjesto i dan-danas zove Mahane-Dan[29]; a ono je zapadno od Kirjat-Jearima. (13)

[29] Tj. Danov tabor.

Odatle oni prođoše u brda Efrajimova te stigoše do Mikahove kuće.
(14) Onda peterica ljudi koji su išli da izvide zemlju lajišku rekoše braći svojoj: "Znate li da u ovim kućama imaju tunika, kućni kumiri, klesani kip i kip liveni. Pa gledajte sad šta ćete učiniti."
(15) Oni se tamo svratiše i uđoše u kuću mladića, levijevca, u kuću Mikahovu, te ga upitaše za zdravlje. (16) Šest stotina ljudi za boj naoružanih, koji bjehu od sinova Danovih, stajalo je na ulazu u kapiju. (17) Onda peterica ljudi koji su išli da izvide zemlju dođoše i uđoše tamo te uzeše klesani kip i tuniku i kućne kumire i kip liveni, dok svećenik stajaše na ulazu u kapiju sa šest stotina ljudi za boj naoružanih.
(18) Kad su ušli u Mikinu kući i uzeli klesani kip, tuniku i kućne kumire i kip liveni, svećenik im reče: "Šta to radite?"
(19) "Šuti!", rekoše mu oni, "stavi ruku svoju na usta i pođi s nama pa nam budi otac i svećenik. Je li ti bolje da budeš svećenik u kući jednog čovjeka ili da budeš svećenik jednom plemenu i rodu u Israilu?" (20) Svećenik se od srca obradova pa uze tuniku i kućne kumire i kip klesani te pođe s ljudima. (21) Onda se oni okrenuše i pođoše te pustiše djecu i stoku i dragocjenosti ispred sebe.
(22) Kad se udaljiše od kuće Mikahove, sabraše se ljudi koji su živjeli u kućama blizu Mikahove kuće te sustigoše sinove Danove. (23) Oni zavikaše na sinove Danove, a ovi se okrenuše i rekoše Mikahu: "Šta vam je pa ste se okupili?"
(24) On reče: "Uzeli ste mi bogove koje sam ja načinio i svećenika i otišli, a šta meni preostaje? Pa kako me možete pitati: 'Šta ti je?'"
(25) Sinovi mu Danovi rekoše: "Da te više nismo čuli, inače će se bijesni ljudi na vas okomiti pa ćete ti i ukućani tvoji živote izgubiti." (26) Tako sinovi Danovi krenuše svojim putem; a kad Mikah vidje da su oni za nj prejaki, okrenu se i vrati se kući svojoj.
(27) Potom oni uzeše ono što Mikah bijaše načinio i svećenika što bijaše njegov te dođoše u Lajiš, k mirnu i bezbrižnu narodu, pa udariše po njima oštricom mača i spališe grad. (28) I ne bješe nikoga da ih izbavi, jer Cidon bješe daleko i oni ne imahu odnosa ni s kim, a grad bješe u dolini blizu Bet-Rehoba.
Sinovi Danovi obnoviše grad pa se u njemu nastaniše. (29) Gradu dadoše ime Dan, po Danu, ocu svome, koji se rodio u Israilu; a grad se prije zvao Lajiš. (30) Sinovi Danovi postaviše sebi klesani kip; a Jonatan, sin Geršoma, sina Mojsijeva[30], on i sinovi njegovi bijahu svećenici plemenu Danovaca sve do dana kad zemlja pade u sužanjstvo. (31) Tako oni sebi postaviše Mikahov kip klesani, što ga on bijaše načinio, za sve vrijeme dok kuća Božija bijaše u Šilohu.

Levijevski svećenik i njegova prilježnica

19 A u ono vrijeme kad nije bilo kralja u Israilu bijaše neki levijevac što je boravio kao došlac u dalekom predjelu brda Efrajimovih, koji uze sebi prilježnicu iz Betlehema u Jehudi. (2) Ali prilježnica mu nevjerna bješe i ode od njega u kuću oca svoga u Betlehemu u Jehudi i ostade tamo četiri mjeseca. (3) Ustade potom muž njezin i povede sa sobom slugu svoga i dva magarca te ode za njom da je privoli i da je vrati. Tako ga ona uvede u kuću oca svoga, pa kad ga otac djevojčin ugleda, bješe mu drago što ga vidi. (4) Punac ga njegov, otac djevojčin, zadrža; i on ostade kod njega tri dana. Tako su oni tamo jeli i pili i konačili.
(5) A četvrtoga dana poraniše, te on ustade da ide, ali otac djevojčin reče zetu svome: "Okrijepi se zalogajem hljeba pa onda idite." (6) Tako obojica sjedoše te su zajedno jeli i pili; a onda otac djevojčin reče čovjeku: "Molim te ostani drage volje i noćas, i neka ti srce veselo bude." (7) Čovjek ustade da ide, ali ga punac stade nagovarati, pa on opet tamo prenoći. (8) Petoga dana on rano ujutro ustade da ide, a otac djevojčin reče: "Molim te okrijepi se i sačekaj dok dan ne odmakne." Tako su obojica jeli.
(9) Kad čovjek ustade da ide sa svojom prilježnicom i slugom, punac mu njegov, otac djevojčin, reče: "Dan se, evo, primakao večeri; molim te ostani na konaku. Eto, dan je na izmaku, prenoći ovdje, da ti srce veselo bude, a onda sutra porani na put i idi čadoru svome."
(10) Ali čovjek ne htjede prenoćiti, pa ustade i krenu te dođe do pred Jebus, to jest Jerusalem. A s njim bijahu dva osedlana magarca; i prilježnica njegova bijaše s njim. (11) Kad su bili blizu Jebusa, dan skoro bijaše izmakao. Sluga reče gospodaru svome: "Molim te hajde da svratimo u ovaj grad jebusejski i da u njemu prenoćimo."

[30] Ovako stoji u nekim grčkim i latinskim rukopisima, kao i u tumačenjima hebrejskog teksta koja daju hebrejski učenjaci; ali u hebrejskom tekstu stoji *Manašeova*.

(12) Ali gospodar mu njegov reče: "Nećemo svraćati u grad tuđinaca, koji nisu od sinova Israilovih, nego ćemo ići do Gibee." (13) Potom reče slugi svome: "Hajde da požurimo u jedno od tih mjesta, pa ćemo prenoćiti u Gibei ili u Rami." (14) Tako oni prođoše i nastaviše svojim putem, a sunce zađe kad bijahu blizu Gibee, koja pripadaše Benjaminu. (15) Svratili su tamo da ostanu na konaku u Gibei. Kad su ušli, oni sjedoše[31] na gradski trg jer ih niko ne primi u kuću na konak.
(16) A neki starac navečer se vraćao s posla iz polja. Taj čovjek bijaše iz brda Efrajimovih i življaše kao došlac u Gibei, a ljudi u tom mjestu bijahu Benjaminovci. (17) I on podiže oči svoje pa ugleda putnika na gradskom trgu. "Kamo ideš i odakle dolaziš?", upita starac.
(18) A on mu odgovori: "Idemo iz Betlehema u Jehudu u daleki predio brda Efrajimovih; ja sam odatle, a išao sam u Betlehem u Jehudu. Vraćam se kući[32], a niko neće da me primi u kuću svoju. (19) A eto, ima i slame i krme za magarce naše, a i hljeba i vina za mene, sluškinju tvoju[33] i mladića koji je sa slugama tvojim; ničega ne manjka."
(20) Starac reče: "Mir s tobom. Samo me pusti da se pobrinem za svu potrebu tvoju, samo nemoj noćiti na trgu." (21) Tako ga je on uveo u kuću svoju i dao magarcima krme, a oni su oprali noge te jeli i pili.
(22) Dok su se oni gostili, gle, ljudi iz toga grada, neki opaki ljudi, opkoliše kuću i zalupaše na vrata; i oni progovoriše vlasniku kuću, starcu, i rekoše: "Izvedi čovjeka koji je došao u kuću tvoju da se s njime naslađujemo."
(23) Ali čovjek, vlasnik kuće, iziđe te im reče: "Ne, prijatelji moji, molim vas ne činite opačine; ovaj je čovjek došao u moju kuću, zato ne činite ludost ovu. (24) Evo moje kćeri djevice i njegove priležnice. Molim vas pustite me da ih izvedem, pa ih vi silujte i s njima što vam je volja činite. Ali ne činite takvu ludost ovome čovjeku."
(25) Ali ti ljudi ne htjedoše ga poslušati. Tako onaj čovjek uze svoju priležnicu pa im je izvede, te je oni silovahu i zlostavljahu svu noć do jutra, a onda je, kad se zora primače, pustiše. (26) Kad je dan počeo svitati, žena dođe i pade na ulazu u kuću onoga čovjeka gdje bješe njezin gospodar i ležaše tamo dok se ne razdani.
(27) Kad njezin gospodar ustade ujutro i otvori kućna vrata te iziđe da krene dalje na put, kad, gle, priležnica njegova ležaše na ulazu u kuću s rukama na pragu. (28) On joj reče: "Ustani da idemo", ali odgovora nije bilo. Tad je on položi na magarca; i ustade taj čovjek i ode domu svome. (29) Kad je došao u svoju kuću, uze nož i uhvati svoju priležnicu pa je isiječe na dvanaest komada, ud po ud, te ih posla širom područja israilskog. (30) Svi koji to vidješe rekoše: "Ovakvo što još se nije desilo niti se vidjelo od dana kad su sinovi Israilovi došli iz zemlje egipatske pa do dana današnjega.[34] Promislite, posavjetujte se i govorite!"

Odluka da se kazne krivci u Gibei

20 Onda svi sinovi Israilovi od Dana do Beer-Šebe, i zemlja gileadska, iziđoše i zajednica se sabra kao jedan pred Jahvom u Micpi. (2) Poglavari sveg naroda, svih plemena Israilovih, zauzeše svoje mjesto u zboru naroda Božijeg, četiri stotine hiljada pješaka s mačem. – (3) A sinovi Benjaminovi čuli su da su sinovi Israilovi došli gore u Micpu. – "Kažite", rekoše sinovi Israilovi, "kako se ovo zlo dogodilo?"
(4) Tad levijevac, muž ubijene žene, odgovori i reče: "Došao sam sa svojom priležnicom da prenoćim u Gibei, koja pripada Benjaminu. (5) Ali Gibeanci ustadoše na me te zbog mene navečer opkoliše kuću. Htjeli su ubiti mene, ali su umjesto toga silovali moju priležnicu, te ona umrije. (6) Uzeo sam svoju priležnicu i isjekao je na komade te je razaslao širom zemlje Israilove baštine, jer su oni počinili razuzdano i sramno djelo u Israilu. (7) A sad svi vi, sinovi Israilovi, posavjetujte se i iznesite mišljenje svoje."
(8) Tad sav narod kao jedan ustade i reče: "Niko od nas neće otići u svoj čador niti će se iko od nas vratiti kući svojoj. (9) A ovo ćemo učiniti Gibei: žrijebom na nju! (10) Uzet ćemo deset ljudi od stotine iz svih plemena Israilovih i stotinu od hiljade i hiljadu od deset hiljada da nose hranu narodu, pa da ih – kad dođu u Benjaminovu Gibeu – kazne za

[31] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu stoji: *Kad je ušao, on sjede.*

[32] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu stoji: *kući Jahvinoj.*

[33] Tj. moju priležnicu.

[34] U grčkim rukopisima ovdje još stoji: "I on zapovjedi ljudima i reče: Ovako ćete kazati svakom Israilcu: Je li se ovakva stvar ikada desila od dana od kada je Israil izišao iz Egipta pa do dana današnjega?"

sva sramna djela što su ih počinili u Israilu." (11) Tako se svi Israilci okupiše protiv toga grada, ujedinjeni kao jedan.
(12) Onda plemena Israilova poručiše po ljudima svim plemenima Benjaminovim: "Kakvo se ovo zlo dogodilo među vama? (13) Zato sada izručite ljude – opake ljude iz Gibee – da ih smaknemo i da uklonimo zlo iz Israila." Ali sinovi Benjaminovi ne htjedoše poslušati rođake svoje, sinove Israilove. (14) Sinovi Benjaminovi okupiše se iz svojih gradova u Gibeu da pođu u boj protiv sinova Israilovih. (15) Toga dana, iz gradova, sinova Benjaminovih bijaše brojem dvadeset i šest hiljada ljudi s mačem, povrh stanovnika Gibee, kojih bijaše brojem sedam stotina izvrsnih ljudi. (16) Od sveg tog naroda sedam stotina izvrsnih ljudi bijaše ljevoruko; svaki je mogao zavitlati kamen na dlaku i da ne promaši.
(17) A pored Benjamina, Israilaca bijaše brojem četiri stotine hiljada ljudi s mačem; sve to bijahu ratnici.

Sukob među Israilcima i poraz Benjaminovaca

(18) I ustadoše sinovi Israilovi, otiđoše u Betel i zapitaše Boga govoreći: "Koji će od nas prvi poći da se bori protiv sinova Benjaminovih?"
"Prvi Jehuda!", reče Jahve.
(19) Tako sinovi Israilovi ustadoše ujutro i utaboriše se kod Gibee. (20) Israilci iziđoše u boj protiv Benjamina i svrstaše se u bojne redove protiv njih pred Gibeom. (21) Onda sinovi Benjaminovi iziđoše iz Gibee i toga dana posjekoše do zemlje dvadeset i dvije hiljade Israilaca. (22) Ali se ljudi, Israilci, ohrabriše te se opet svrstaše u bojne redove na mjestu gdje se bijahu prvoga dana svrstali. (23) Sinovi Israilovi otiđoše i plakaše pred Jahvom do večeri, a onda upitaše Jahvu: "Hoćemo li opet ići da se borimo protiv sinova brata svoga Benjamina?"
A Jahve reče: "Krenite na nj!"
(24) Onda drugoga dana sinovi Israilovi krenuše na sinove Benjaminove. (25) Benjamin iziđe pred njih iz Gibee drugoga dana i sinovima Israilovim opet posiječe do zemlje osamnaest hiljada ljudi; svi oni bijahu s mačem. (26) Tad se svi sinovi Israilovi i sav narod zaputiše i dođoše u Betel pa zaplakaše; tako su ostali tamo pred Jahvom i postili taj dan do večeri. Prinosili su pred Jahvom žrtve paljenice i žrtve pomiriteljice. (27) Sinovi Israilovi upitaše Jahvu – jer kovčeg saveza Božijega u danima tim bijaše tamo, (28) i Pinhas, sin Eleazara, sina Aronova, stajaše pred njim da služi u danima tim – "Hoćemo li još jednom izići u boj protiv sinova brata svoga Benjamina ili ćemo prestati?"
A Jahve reče: "Idite, jer ću ih ja sutra vama u ruke predati."
(29) Tako Israil postavi ljude u zasjedu oko Gibee. (30) Trećega dana sinovi Israilovi krenuše na sinove Benjaminove i svrstaše se u bojne redove protiv Gibee kao i prije. (31) Sinovi Benjaminovi iziđoše na njih, ali bijahu odvučeni od grada, te počeše kao i prije neke udarati i ubijati po putevima, od kojih jedan ide gore u Betel, a drugi u Gibeu, i po polju – oko trideset Israilaca. (32) "Padaju pred nama kao i prvi put", govorahu sinovi Benjaminovi.
"Bježimo", govorili su sinovi Israilovi, "da ih iz grada odvučemo na puteve." (33) Tad se svi Israilci digoše s položaja svojih i svrstaše se u bojne redove kod Baal-Tamara, a Israilci u zasjedi navališe iz svoga mjesta, iz Maare-Gebe. (34) Kad deset hiljada izvrsnih ljudi iz sveg Israila iziđe na Gibeu, boj postade žestok; ali Benjaminovci ne znadoše da im je nesreća blizu. (35) I Jahve udari Benjamina pred Israilom, pa sinovi Israilovi pobiše toga dana dvadeset i pet hiljada i stotinu Benjaminovaca, sve onih s mačem. (36) Tako sinovi Benjaminovi vidješe da su poraženi.
Kad Israilci uzmaknuše pred Benjaminom, jer se osloniše na ljude u zasjedi koju bijahu postavili Gibei, (37) ljudi iz zasjede pohitaše i navališe na Gibeu; rasporediše se za borbu i udariše oštricom mača po svem gradu. (38) A dogovoreni znak između Israilaca i ljudi u zasjedi bješe da podignu iz grada golem oblak dima. (39) Onda Israilci u borbi ustuknuše, a Benjamin poče udarati te pobi oko trideset Israilaca, govoreći: "Zbilja ih tučemo kao u prvom boju." (40) Ali kad se iz grada poče dizati oblak u stupu od dima, Benjamin pogleda iza sebe – i gle, u nebo se dizao dim iz cijeloga grada. (41) Onda se Israilci okrenuše, a Benjaminovci se prestraviše jer vidješe da im je nesreća blizu. (42) I stadoše oni bježati pred Israilcima putem ka pustinji, ali ne mogahu pobjeći od boja, a oni što su dolazili iz gradova ubijali su ih među njima. (43) Oni opkoliše Benjamina: gonili su ga bez stanka i potukli ga kod Gibee, na istoku. (44) Tako pade osamnaest hiljada Benjaminovaca; sve to bijahu hrabri ratnici. (45) Ostali se okrenuše i umakoše ka pustinji do Rimonske stijene, ali Israilci uhvatiše na

putevima pet hiljada njih, i sustizahu ih sve dok ih sa zemljom ne sravniše, te pobiše dvije hiljade njih. (46) Tako od sveg Benjamina onih s mačem koji padoše toga dana bijaše dvadeset i pet hiljada; sve to bijahu hrabri ratnici. (47) A šest stotina ljudi okrenu se i umače ka pustinji do Rimonske stijene, i oni ostadoše kod Rimonske stijene četiri mjeseca. (48) Israilci potom navališe natrag na sinove Benjaminove te udariše oštricom mača po njima i po cijelom gradu sa stokom i svime što zatekoše; i sve gradove na koje naiđoše zapališe.

Žal Israilaca za izgubljenom braćom

21 Israilci se zakleše u Micpi govoreći: "Niko od nas neće dati kćer svoju Benjaminovcu za ženu." (2) I narod ode u Betel i ostade sjedeći tamo pred Jahvom do večeri: pustili su glas i gorko plakali. (3) "O Jahve, Bože Israilov", govorili su, "zašto se ovo dogodilo u Israilu, pa da danas nestane jednog plemena u Israilu?" (4) A sutradan narod porani te tamo podiže žrtvenik i prinese žrtve paljenice i žrtve pomiriteljice.
(5) Onda sinovi Israilovi upitaše: "Ima li ko među svim plemenima Israilovim da nije pristupio zboru Jahvinu?" Jer oni se bijahu svečano zakleli za onoga ko ne dođe pred Jahvu u Micpi riječima: "On će zacijelo smaknut biti." (6) I sinovi Israilovi sažališe se na brata svoga Benjamina pa rekoše: "Jedno je pleme danas odsječeno od Israila. (7) Kako ćemo naći žene onima koji su ostali kad smo se zakleli Jahvom da im nećemo dati nijednu od kćeri svojih za ženu?"

Rješenje za opstanak Benjaminovaca

(8) "Ima li koje od plemena Israilovih da nije došlo pred Jahvu u Micpu?", upitaše oni. I gle, niko iz Jabeš-Gileada ne bješe došao u tabor na zbor. (9) Jer kad prebrojiše narod, gle, nikoga od stanovnika Jabeš-Gileada ne bješe tamo. (10) Zato zajednica posla tamo dvanaest hiljada hrabrih ratnika i zapovjedi im: "Idite i udrite oštricom mača po stanovnicima Jabeš-Gileada, i po ženama i po djeci. (11) Evo šta vam je činiti: pobijte sve muškarce i sve žene koje poznaše muškarca." (12) I oni nađoše među stanovnicima Jabeš-Gileada četiri stotine mladih djevica koje ne poznaše muškarca te ih dovedoše u tabor u Šilohu, koji je u zemlji kanaanskoj.
(13) Onda sva zajednica poruči i progovori sinovima Benjaminovim koji bijahu kod Rimonske stijene i objavi im mir. (14) Benjamin se tada vrati, pa im oni dadoše žene koje zadržaše u životu od žena iz Jabeš-Gileada, ali njih ne bješe dovoljno za sve njih. (15) I narod se sažali na Benjamina, jer Jahve bješe načinio prazninu u plemenima Israilovim.
(16) Onda starješine zajednice rekoše: "Kako ćemo naći žene onima koji su ostali kad su Benjaminove žene uništene? (17) Preživjeli Benjaminovci", rekoše oni, "moraju imati nasljednike da se jedno pleme Israilovo ne bi izbrisalo. (18) Ali mi njima ne možemo dati svoje kćeri za žene." Jer sinovi se Israilovi bijahu zakleli riječima: "Proklet bio onaj ko dadne ženu Benjaminu."
(19) Zato oni rekoše: "Evo, svake godine ima svetkovina Jahvi u Šilohu, koji je sjeverno od Betela, istočno od puta koji ide iz Betela u Šekem i južno od Lebone." (20) I oni zapovjediše sinovima Benjaminovim govoreći: "Idite i vrebajte po vinogradima, (21) i gledajte, pa kad kćeri šilohske iziđu da zaigraju, onda vi iziđite iz vinograda i neka svaki od vas uhvati sebi ženu od kćeri šilohskih pa neka ode u zemlju Benjaminovu. (22) A kad očevi njihovi ili braća njihova dođu da nam se požale, mi ćemo im reći: Dajte nam ih drage volje, jer mi u boju ne uzesmo ženu svakom Benjaminovcu, niti ih vi njima dadoste, inače ćete sada vi biti krivi."
(23) Sinovi Benjaminovi tako učiniše i uzeše onoliko žena od onih koje su igrale koliko njih bijaše te ih odvedoše. Onda oni odoše i vratiše se na baštinu svoju te obnoviše gradove i nastaniše se u njima. (24) Sinovi Israilovi tada odoše odatle, svaki u svoje pleme i rod, i svaki od njih ode odatle na svoju baštinu.
(25) U danima tim ne bješe kralja u Israilu; svako je činio ono što je bilo pravo u očima njegovim.

RUTA

Knjiga o Ruti predstavlja kratku zadivljujuću i poučnu pripovijest. Tri glavna lika u njoj – Naoma, Ruta i Boaz – i pastirsko ozračje u kome se oni kreću odslikali su veoma vješti i profinjeni potezi pera pisca ove pripovijesti. Profinjeni jezik sadržaja ove knjige otkriva nam pisca visokog književnog razreda, možda dvorskog pisara. Istodobno, pučki obrasci i motivi priskrbljuju jasan dokaz i uvjerenje da ova pripovijest ima svoje korijene u usmenim kazivanjima u kojima su uživali Israilci dok su podizali svoje porodice i obrađivali svoje njive.
Dvije žene, Naoma i Ruta, sučeljene s dvojbama, nezbrinute i smrću odvojene od sina i muža, izvrgnute su nesvakidašnjoj zavjeri životne sudbine. Prekretnicu u njihovim životima predstavlja to što je Ruta iskoristila priliku koju joj je omogućilo jevrejsko zakonsko predanje po kojem je strancima, udovicama i siromasima bilo dopušteno da sakupljaju vlati žita na njivama tokom žetve (Levijevski 19:9–10; 23:22; Ponovljeni 24:19–22). Tom prilikom Ruta susreće Boaza, svog budućeg muža, koji joj je dopustio da sakuplja vlati žita na njegovoj njivi, usto je dodatno i velikodušno pomažući.
Knjiga o Ruti završava rodoslovljem i zadivljujućim otkrićem da je Moapka Ruta prabaka samog kralja Davida. Rana kršćanska predanja u vezi s Isusovim rodoslovljem izričito imenuju četiri žene (od kojih su tri neisrailke): Mariju, Tamaru, Rahab i Rutu (Matej 1:5).

Naoma i Ruta

1 Desi se u danima kad su vladali suci da u zemlji zavlada glad. I neki čovjek iz Betlehema u Jehudi ode sa svojom ženom i svoja dva sina da se naseli u zemlji moapskoj. (2) Tom čovjeku bješe ime Elimelek, a ženi njegovoj Naoma; a imena njegovoj dvojici sinova bijahu Mahlon i Kilion. Oni bijahu Efraćani iz Betlehema u Jehudi. I oni dođoše u zemlju moapsku i tamo ostadoše. (3) Onda umrije Elimelek, muž Naomin, i ona ostade sa svoja dva sina. (4) Oni se oženiše Moapkama: jednoj bijaše ime Orpa, a drugoj Ruta. I oni proživješe tamo oko deset godina. (5) Potom umriješe i Mahlon i Kilion, te žena ostade bez svoje dvoje djece i muža svoga.
(6) Onda ona ustade sa snahama svojim da se vrati iz zemlje moapske jer u zemlji moapskoj bješe čula da je Jahve posjetio narod svoj i hrane mu dao. (7) Tako ona ode iz tog mjesta u kojem je bila, a i njezine dvije snahe s njom; i one krenuše na put da se vrate u zemlju Jehudinu. (8) Tad Naoma reče dvjema snahama svojim: "Idite, vratite se svaka kući majke svoje. Jahve s vama lijepo postupao kao što ste vi postupale s umrlima i sa mnom. (9) Jahve vam dao da nađete počinak, svaka u kući muža svoga."
Onda ih ona poljubi, a one pustiše glas i zaplakaše. (10) "Nećemo", rekoše joj one, "već ćemo se zacijelo vratiti s tobom narodu tvome."
(11) Ali Naoma reče: "Vratite se, kćeri moje. Zašto biste išle sa mnom? Imam li ja još sinova u utrobi svojoj pa da vam oni muževi budu? (12) Vratite se, kćeri moje. Idite, jer ja sam prestara da se udajem. I kad bih rekla da se nadam da bi se čak večeras udati mogla, pa i sinove roditi, (13) zar biste vi čekale da odrastu? Zar biste se zato uzdržale od udaje? Ne, kćeri moje, ta teže je meni nego vama jer se ruka Jahvina na me digla."
(14) One ponovo pustiše glas i zaplakaše; i Orpa na rastanku poljubi svekrvu svoju, a Ruta se privi uz nju.
(15) Tad Naoma reče: "Gle, jetrva ti se vrati narodu svome i bogovima svojim; vrati se za jetrvom svojom."
(16) Ali Ruta reče: "Ne tjeraj me da te ostavim i da se okrenem od tebe; jer gdje ti pođeš, poći ću i ja, i gdje ti budeš konačila, konačit ću i ja. Tvoj će narod moj narod biti, a Bog tvoj – Bog moj. (17) Gdje ti umreš, umrijet ću i ja, i tamo ću pokopana biti. Zato, neka mi Jahve učini i gore ako tebe i mene išta osim smrti rastavi." (18) Kad Naoma vidje da je ova riješila poći s njom, više joj ništa ne reče.
(19) Tako su njih dvije išle dok ne dođoše u Betlehem. A kad dođoše u Betlehem, sav se grad zbog njih podiže, a žene uskliknuše: "Je li ovo Naoma?"
(20) Ona im reče: "Ne zovite me Naoma[1]; zovite me Mara[2], jer me je Svemogući ogorčenom učinio.
(21) Otišla sam punih ruku, a Jahve me vraća ruku praznih. Zašto me zovete Naoma kad je Jahve pro-

[1] Tj. ugodna.

[2] Tj. gorka.

tiv mene svjedočio i kad je Svemogući muku na me natovario?" (22) Tako se Naoma vrati iz zemlje moapske s Rutom Moapkom, snahom svojom. I one stigoše u Betlehem kad je počinjala žetva ječma.

Ruta pabirči na Boazovoj njivi

2 Naoma imađaše rođaka s muževe strane, čovjeka vrlo bogata, iz porodice Elimelekove, kojem bijaše ime Boaz. (2) I Ruta Moapka reče Naomi: "Molim te pusti me da odem na njivu i za onim u čijim očima steknem blagonaklonost kupim pabirke među klasjem."
A Naoma joj reče: "Idi, kćeri moja." (3) Tako se ona zaputi i ode te stade pabirčiti na njivi za žeteocima; i ona slučajno dođe na komad njive što je pripadao Boazu, koji bijaše iz roda Elimelekova.
(4) I gle, Boaz dođe iz Betlehema pa reče žeteocima: "Jahve bio s vama!"
A oni njemu odvratiše: "Jahve te blagoslovio!"
(5) Onda Boaz upita slugu svoga koji nadziraše žeteoce: "Čija je ona mlada žena?"
(6) Sluga koji nadziraše žeteoce odgovori: "Ona je mlada Moapka koja se vratila s Naomom iz zemlje moapske. (7) 'Molim te', reče ona, 'pusti me da pabirčim i kupim za žeteocima između snopova.' Tako je ona došla i ostala od jutra do sada; samo je malo sjedila u kolibi."
(8) Onda Boaz reče Ruti: "Čuj me dobro, kćeri moja. Ne idi pabirčiti na drugoj njivi; i ne idi odavde, nego ostani ovdje sa sluškinjama mojim. (9) Neka ti oči gledaju njivu koju oni žanju i idi za njima. Uistinu, zapovjedio sam slugama da te ne diraju. Kad ožedniš, idi do posuda s vodom i pij od onoga što sluge iscrpe."
(10) Ona se tada pokloni padajući licem na tlo pa mu reče: "Kako sam stekla blagonaklonost u očima tvojim pa se obazireš na me kad sam ja tuđinka?"
(11) Boaz joj odgovori: "Obavijestili su me podrobno o svemu što si učinila za svoju svekrvu poslije smrti muža svoga, i kako si ostavila oca svoga i majku svoju i zemlju u kojoj si se rodila i kako si došla narodu koji prije nisi poznavala. (12) Jahve te nagradio za ono što si učinila i puna ti plaća bila od Jahve, Boga Israilovog, pod čija si krila došla da utočište potražiš."
(13) Tad ona reče: "Nalazim blagonaklonost u očima tvojim, gospodaru moj, jer si me ti utješio i uistinu lijepo progovorio sluškinji svojoj, iako ja nisam kao jedna od sluškinja tvojih."
(14) Kad bijaše vrijeme ručku, Boaz joj reče: "Hodi ovamo pa jedi hljeba i umoči komad hljeba u sirće." I ona sjede kod žetelaca, a on joj iznese pržena žita pa ona jede te se nasiti i ostavi malo. (15) Kad ustade kupiti pabirke, Boaz zapovjedi slugama svojim i reče: "Neka ona pabirči i među snopovima, a vi je ne vrijeđajte. (16) Nego, namjerno joj izvucite i žita iz rukoveti i ostavite joj ga da ga pabirči, i ne korite je."
(17) Tako je ona do večeri pabirčila po njivi. Potom je ovrhla ona što je bila popabirčila, i bilo je oko jedne efe[3] ječma. (18) Ona to uze i ode u grad, a svekrva njezina vidje to što ona bijaše napabirčila. I Ruta to izvadi i dade joj ono što bijaše ostalo pošto se ona nasitila.
(19) Svekrva je njezina onda upita: "Gdje si danas pabirčila i gdje si radila? Blagoslovljen bio onaj koji se obazre na te!"
Tad Ruta kaza svojoj svekrvi kod koga je radila i reče: "Čovjeku kod kojeg sam danas radila ime je Boaz."
(20) Naoma reče snahi svojoj: "Neka ga blagoslovi Jahve, koji nije uskratio svoju dobrotu ni živima ni mrtvima." I još joj Naoma reče: "Taj je čovjek naš rođak; on je jedan od naših najbližih rođaka[4]."
(21) Onda Ruta Moapka reče: "On mi još reče: Drži se sluga mojih dok ne požanju sve žito moje."
(22) Naoma reče snahi svojoj Ruti: "Dobro je, kćeri moja, da ideš sa sluškinjama njegovim, da ne bi nasrnuli na te u čijoj drugoj njivi."
(23) Tako ona ostade blizu Boazovih sluškinja da pabirči do kraja žetve ječma i pšenice. I živjela je sa svekrvom svojom.

Događaj na gumnu

3 Onda joj Naoma, svekrva njezina, reče: "Kćeri moja, zar ja tebi ne bih trebala potražiti mir, da ti dobro bude? (2) I nije li Boaz, s čijim si sluškinjama bila, naš rođak? Eno, on će vijati ječam večeras na gumnu. (3) Zato se operi i namaži i obuci svoje najljepše haljine pa siđi na gumno; ne otkrivaj mu se dok ne završi s jelom i pićem. (4) A kad legne, zapamti mjesto gdje ležao bude pa otiđi i otkrij mu noge i lezi; on će ti onda reći šta ćeš činiti."

[3] Jedna efa – oko 22 litra.

[4] Zemlju koju je prodala udovica po zakonu Tore bio je obavezan otkupiti najbliži rođak njezina muža.

(5) "Učinit ću sve što kažeš", reče joj ona.
(6) Tako ona siđe na gumno i učini sve onako kako joj njezina svekrva bješe zapovjedila. (7) Kad Boaz već bijaše jeo i pio i kad mu se srce razveseli, ode da legne nakraj gomile žita; i ona potajno dođe pa mu otkri noge i leže. (8) Desi se usred noći da se čovjek trznu i okrenu, kad, gle – kod njegovih nogu leži žena. (9) "Ko si ti?", upita on.
A ona odgovori: "Ja sam Ruta, sluškinja tvoja. Zato raširi pokrivač svoj preko sluškinje svoje jer si ti blizak rod."
(10) Tad on reče: "Jahve te blagoslovio, kćeri moja. Ovo tvoje dobro djelo bolje je od onoga koje si prije pokazala ne polazeći za mladićima, siromašnima ili bogatima. (11) Sad se, kćeri moja, ne boj. Učinit ću za te šta god kažeš jer sav moj narod u gradu zna da si ti žena izvrsna. (12) I istina je da sam blizak rod, ali imade i rođak bliži od mene. (13) Ostani noćas; pa, kad svane, ako on htjedne nad tobom skrbništvo preuzeti, dobro, neka ga preuzme. Ali ako on nad tobom ne bude želio preuzeti skrbništvo, onda ću ga ja preuzeti, tako mi Jahve, koji je živ. Lezi do jutra."
(14) Tako ona ležaše kod njegovih nogu sve do jutra i ustade prije nego što je čovjek čovjeka mogao prepoznati. "Neka se", reče on, "ne zna da je žena dolazila na gumno." (15) On još reče: "Donesi mi ogrtač što je na tebi i pridrži ga." Ona ga pridrža, a on izmjeri šest mjera ječma i uprti na nju. Onda ona ode u grad.
(16) Kad dođe svekrvi svojoj, ova upita: "Kako je bilo, kćeri moja?"
I ona joj ispriča sve što onaj čovjek bijaše za nju učinio. (17) "Ovih šest mjera ječma", reče ona, "on mi je dao i rekao: Ne idi svekrvi svojoj praznih ruku."
(18) Tada Naoma reče: "Pričekaj, kćeri moja, dok ne vidiš šta će se zbiti, jer taj čovjek neće otpočinuti dok to danas ne svidi."

Boaz se ženi Rutom

4 Boaz otiđe na kapiju pa tamo sjede, i gle – naiđe onaj bliski rođak o kojem je Boaz govorio, te on reče: "Hodi ovamo, prijatelju, i sjedi." I on svrati i sjede. (2) Boaz uze deset ljudi od gradskih strarješina i reče: "Sjedite ovdje." I oni posjedaše.
(3) Potom on reče najbližem rođaku: "Naoma, koja se vratila iz zemlje moapske, prodaje komad zemlje koji je pripadao našem bratu Elimeleku. (4) Zato sam mislio da te obavijestim i da ti kažem: kupi ga pred ovima koji sjede ovdje i pred starješinama naroda moga. Ako ga hoćeš otkupiti, otkupi ga, ali ako nećeš, kaži mi da znam, jer nema nikoga osim tebe da ga otkupi, a ja sam poslije tebe."
"Otkupit ću ga", reče on.
(5) Onda Boaz reče: "Onoga dana kad kupiš njivu iz ruku Naominih moraš uzeti i Rutu Moapku, udovicu umrloga, da sačuvaš ime umrloga na baštini njegovoj."[5]
(6) Najbliži rođak reče: "Onda ne mogu otkupiti jer bih uništio svoju vlastitu baštinu. Otkupi ti; uzmi moje pravo na otkup jer ja otkupiti ne mogu."
(7) A ovo bijaše običaj u Israilu u vremenima davnim, kad se otkupljivalo i razmjenjivalo imanje, da se potvrdi kakva stvar: čovjek bi izuo sandalu i dao je drugome; i to bijaše znak svjedočenja u Israilu.
(8) Tako najbliži rođak reče Boazu: "Kupi ti." I on izu svoju sandalu.
(9) Tad Boaz reče starješinama i svem narodu: "Vi ste danas svjedoci da sam ja iz Naominih ruku kupio sve što je pripadalo Elimeleku i sve što je pripadalo Kilionu i Mahlonu. (10) K tome, ja sam dobio i Rutu Moapku, udovicu Mahlonovu, da mi bude žena, da sačuvam ime umrloga na baštini njegovoj, da se ime umrloga ne otkine od braće njegove ni s kapija zavičaja njegova[6]; vi ste danas svjedoci."
(11) Sav narod koji bijaše na kapiji i starješine rekoše: "Svjedoci smo. Dao Jahve da žena koja ti dolazi u dom bude kao Rahela i Lea, koje obje podigoše kuću Israilovu; a ti blago u Efrati stekao i u Betlehemu se proslavio. (12) I kuća ti bila kao kuća Pereca, što ga Jehudi rodi Tamara, kroz potomstvo koje će ti Jahve dati od ove mlade žene."
(13) Tako Boaz uze Rutu i ona mu postade žena, i on uđe k njoj. I Jahve joj dade da zanese, te ona rodi sina. (14) Onda žene rekoše Naomi: "Blagoslovljen je Jahve, koji te danas ne ostavi bez najbližeg rođaka! I ime mu bilo slavno u Israilu! (15) I život ti on vratio i podupirao te u starosti, jer snaha tvoja, koja te voli i koja ti je bolja od sedam sinova, njega je rodila."

Početak loze Davidove

(16) Onda Naoma uze dijete i položi ga sebi na krilo i posta mu dadilja. (17) Komšinice mu nadjenu-

[5] Kad nekoj ženi umre muž, po zakonu Tore njegov najbliži rođak bio je dužan oženiti se udovicom.

[6] Tj. s mjesta na kome su se sastajali gradski prvaci; to znači da i dalje bude poštovan.

še ime i rekoše: "Naomi se rodio sin." I dadoše mu ime Obed. On je otac Jišaja, oca Davidova.
(18) A ovo su naraštaji Perecovi: Perecu se rodio Hecron, (19) a Hecronu se rodio Ram, a Ramu Aminadab, (20) a Aminadabu se rodio Nahšon, a Nahšonu Salmon, (21) a Salmonu se rodio Boaz, a Boazu Obed, (22) a Obedu se rodio Jišaja, a Jišaji David.

PRVA KNJIGA SAMUELOVA

Prva i Druga knjiga Samuelova prvotno su činile jedno djelo koje pripovijeda o početku monarhije i o kraljevanju prve dvojice kraljeva – Šaula i Davida. U grčkom prijevodu hebrejske Biblije (Septuaginta) djelo je razdvojeno u dva dijela ili dvije zasebne knjige.
Prva knjiga Samuelova dijeli se na tri osnovne cjeline zasnovane na predstavljanju tri glavna lika: Samuela (poglavlja 1–7), Šaula (8–15) i Davida (16–31). Samuel je prijelazni lik, jer je bio posljednji sudac i prorok koji najavljuje Šaula, a potom najavljuje njegovo odbacivanje od Gospoda i navještava dolazak Davida na njegovo mjesto.
Prva i Druga knjiga Samuelova predstavljaju književno remek-djelo, ali obje knjige također sadrže jedan tip izvorne povijesti. Premda je sadržaj obiju knjiga pisan stotinama godina nakon događaja koje opisuju, čini se da one ipak u sebi sadrže i stariju izvornu građu. U toj povijesti posebno se naglašava i pojašnjava dugotrajnost davidovske dinastije. Teološki govoreći, to je nagrada za Davidovu vjernost i poslušnost Bogu. David se također motri kao model za ponovnu uspostavu monarhije nakon sužanjstva.

Elkana i njegove žene

1 Bješe neki čovjek iz Ramatajim-Cofima, iz brda Efrajimovih, a ime mu bješe Elkana, sin Jerohama, sina Elihua, sina Tohua, sina Cufova, Efrajimovac. (2) On je imao dvije žene: jednoj bješe ime Hana a drugoj Penina; i Penina je imala djece, a Hana djece ne imađaše.
(3) I taj bi čovjek svake godine uzlazio iz svoga grada da se klanja i prinosi žrtvu Jahvi nad vojskama u Šilohu. A dva sina Elijeva, Hofni i Pinhas, bijahu tamo svećenici Jahvi. (4) Kad bi došao dan da Elkana prinese žrtvu, on bi davao dijelove svojoj ženi Penini i svim njezinim sinovima i kćerima, (5) a Hani bi dvostruki dio davao, jer je Hanu volio, ali njoj Jahve utrobu bješe zatvorio. (6) Suparnica njezina jetko bi je izazivala da je razljuti, jer Jahve njoj bješe utrobu zatvorio. (7) To se dešavalo iz godine u godinu; kad god bi ona uzlazila u kuću Jahvinu, ova bi je izazivala; zato bi ona plakala i ne bi jela. (8) Onda joj muž njezin Elkana reče: "Hana, zašto plačeš i zašto ne jedeš, i zašto ti je srce tužno? Nisam li ti ja bolji od deset sinova?"
(9) Onda Hana, nakon što su jeli i pili u Šilohu, ustade i stupi pred Jahvu.[1] Svećenik Eli bijaše sjedio na stolici uz dovratnik hrama Jahvinog. (10) Ogorčena u duši, ona se pomoli Jahvi i gorko zaplaka. (11) Zavjetova se i reče: "O Jahve nad vojskama, ako ti samo pogledaš na muku sluškinje svoje i sjetiš se mene, i ne zaboraviš sluškinju svoju, nego sluškinji svojoj muško dijete dadeš, onda ću ja njega sve dane života njegova Jahvi podariti, i nikad mu britva preko glave neće prijeći[2]."
(12) I desi se, dok se ona i dalje molila pred Jahvom, da je Eli zagledao njezina usta. (13) A Hana – ona je srcem govorila, samo su joj se usne micale, a glas joj se nije čuo. Zato Eli pomisli da je pijana. (14) Tad joj Eli reče: "Dokle ćeš se opijati? Skloni svoje vino od sebe!"
(15) Ali Hana uzvrati: "Ne, gospodaru moj, ja sam žena žalosnica; nisam pila ni vina ni opojna pića,

[1] Riječi "i stupi pred Jahvu" nema u hebrejskim rukopisima; ima ih samo u grčkim.

[2] U drevnom Israilu znak da je neko potpuno posvećen Bogu bio je to što mu nije skraćivana kosa.

nego sam dušu svoju pred Jahvu izlila. (16) Ne drži sluškinju svoju nedostojnom ženom, jer sam ja sve dosad o svojoj velikoj brizi i svojoj nevolji zborila."
(17) Tad Eli odgovori i reče: "Pođi u miru, i neka ti Bog Israilov usliša molbu koju si mu uputila."
(18) Ona reče: "Neka sluškinja tvoja stekne blagonaklonost u očima tvojim." Tako ta žena ode putem svojim; jela je i lice joj više ne bješe tužno.

Rođenje Samuelovo

(19) Potom oni ustadoše rano ujutro i padoše ničice pred Jahvu te se opet vratiše kući svojoj u Ramu. I Elkana pozna ženu svoju Hanu, a Jahve se sjeti nje. (20) I desi se u pravo vrijeme da Hana, nakon što zanese, rodi sina; i ona mu nadjenu ime Samuel, govoreći: "Jer sam ga tražila od Jahve."[3]
(21) Onda taj čovjek – Elkana – uziđe sa svim svojim ukućanima da prinese Jahvi godišnju žrtvu i da ispuni zavjet svoj. (22) Ali Hana gore ne ode jer reče mužu svom: "Ja neću gore ići sve dok se dijete od sise ne odbije; tad ću ga donijeti da iziđe pred Jahvu i tamo zauvijek ostane."
(23) Muž njezin Elkana reče joj: "Uradi ono što ti se najboljim čini. Ostani dok ga ne odbiješ od sise; samo neka Jahve potvrdi riječ svoju." Tako je žena ostala i dojila sina svoga sve dok ga nije od sise odbila.
(24) A kad ga je odbila od sise, povede ga gore sa sobom, uzevši trogodišnjeg junca i jednu efu[4] brašna i mijeh vina, te ga dovede, iako dijete bijaše mlado, u kuću Jahvinu u Šiloh. (25) Potom zaklaše junca i dovedoše dječaka Eliju. (26) Ona reče: "O gospodaru! Tako ti života tvoga, gospodaru moj, ja sam ona žena koja je stajala ovdje kraj tebe moleći se Jahvi. (27) Za ovog sam dječaka ja molila, pa mi je Jahve uslišio molbu koju sam mu uputila. (28) Zato sam ga Jahvi i posvetila; dok je god živ, on je Jahvi posvećen." I on tamo ničice pred Jahvom pade.

Hanina pjesma zahvalnica

2 Onda se Hana pomoli i reče:
"Moje srce kliče u Jahvi;
u Jahvi raste snaga moja;
usta moja smjelo protiv dušmana mojih zbore,
jer se radujem spasenju tvome.
(2) Nema niko svet kao Jahve;
zbilja nema nikog osim tebe,
niti ima stijene poput Boga našega.
(3) Ne hvališite se više tako ponosito,
neka vam iz usta ne izlazi gordost;
jer Jahve je Bog znanja,
i on djela vaga.
(4) Slomljeni su lukovi moćnih,
a nemoćni se snagom opasuju.
(5) Koji siti bjehu u najam se za hljeb daju,
a koji bjehu gladni prestadoše gladovati.
Čak i nerotkinja rađa sedmero,
a koja mnogo djece imade – sahne.
(6) Jahve usmrćuje i oživljava;
on spušta u Šeol i podiže.
(7) Jahve daje neimaštinu i bogatstvo;
on ponižava, on i uzdiže.
(8) On siromahe iz prašine diže,
on nevoljnike iz gomile pepela uzdiže
da ih s plemićima posadi
i da im dadne da počasno mjesto naslijede;
jer stupovi su zemlje Jahvini,
i on je na njih svijet postavio.
(9) On čuva noge bogobojaznih svojih,
a opaki su ušutkani u mraku;
jer snagom čovjek prevladati neće.
(10) Koji se protive Jahvi smrskani će biti;
na njih će Svevišnji s neba zagrmjeti:
Jahve će međama zemlje suditi,
i on će dati snagu kralju svome,
i ojačat će pomazanika svoga."
(11) Potom Elkana ode domu svome u Ramu. A dječak je služio Jahvi pred svećenikom Elijem.

Grijeh sinova Elijevih

(12) A sinovi Elijevi bijahu nedostojni ljudi; oni nisu poznavali Jahvu, (13) ni prava svećenikâ prema narodu. Kad bi ko prinosio žrtvu, sluga svećenikov došao bi s trorogom viljuškom u ruci dok se meso kuhalo. (14) Onda bi je on zabo u tavu ili kotlić ili kazan ili lonac; sve što bi se viljuškom izvadilo svećenik bi sebi uzeo. Tako su u Šilohu činili svim Israilcima koji su tamo dolazili. (15) Isto tako, prije nego što bi spalili salo, sluga svećenikov došao bi i rekao čovjeku koji bi prinosio žrtvu: "Daj svećeniku mesa da ispeče, jer on neće uzeti od tebe skuhano meso, samo sirovo."
(16) Ako bi mu čovjek rekao: "Oni zacijelo najprije moraju spaliti salo, pa onda uzmi koliko ti drago",

[3] Ime *Samuel* na hebrejskom zvuči kao *Bog je čuo*.

[4] Jedna efa – oko 22 litra.

onda bi on odgovorio: "Ne, nego ga sad daj; a ako nećeš, ja ću ga silom uzeti." (17) Tako grijeh mladića pred Jahvom bijaše uistinu velik, jer ljudi prezirahu žrtvu Jahvinu.

Dijete Samuel pred Jahvom

(18) Samuel je služio pred Jahvom kao dječak koji je nosio lanenu tuniku, (19) a njegova majka šila bi mu mali ogrtač i donosila bi mu ga svake godine kad bi dolazila sa svojim mužem da prinese godišnju žrtvu. (20) Onda bi Eli blagoslovio Elkanu i ženu njegovu i rekao bi: "Neka ti Jahve da potomstvo od ove žene namjesto onog što ga je ona posvetila Jahvi." I oni bi odlazili svojoj kući.
(21) Jahve pohodi Hanu, i ona zanese i rodi tri sina i dvije kćeri. A dječak Samuel rastao je pred Jahvom.

Eli kori sinove svoje

(22) Eli bijaše veoma star; i on ču za sve što su sinovi njegovi činili svem Israilu, i kako su lijegali sa ženama što su služile na ulazu u čador sastanka.
(23) On im reče: "Zašto činite takve stvari, ružne stvari koje čujem od sveg ovog naroda? (24) Nemojte, sinovi moji, jer riječi koje čujem da ih Jahvin narod širi nisu dobre. (25) Ako jedan čovjek zgriješi prema drugome, Bog će posredovati za nj; ali ako čovjek zgriješi prema Jahvi, ko se može za nj zauzeti?" Ali oni ne htjedoše poslušati glas oca svoga, jer je Jahve njih želio smaknuti.
(26) A dječak je Samuel stasao i zadobijao blagonaklonost i kod Jahve i kod ljudi.

Kazna se primiče

(27) Onda jedan čovjek Božiji dođe Eliju pa mu reče: "Ovako veli Jahve: 'Nisam li se ja uistinu objavio kući oca tvoga kad oni bijahu u Egiptu, robovi u kući faraonovoj? (28) Nisam li ih ja odabrao od svih plemena Israilovih da budu svećenici moji, da se uspinju do žrtvenika moga, da tamjan pale, da tuniku preda mnom nose; i nisam li ja dao kući oca tvoga sve vatrene žrtve sinova Israilovih? (29) Zašto gazite žrtvu moju i prinos moj što sam ih ja zapovjedio za obitavalište svoje i cijenite sinove svoje više nego mene, gojeći se najboljim od svake žrtve naroda moga Israila?'
(30) Zato Jahve, Bog Israilov, očituje: 'Ja sam uistinu rekao da će kuća tvoja i kuća oca tvoga hoditi preda mnom zauvijek'; ali sada Jahve očituje: 'Daleko to od mene bilo – jer one koji mene poštuju ja ću poštovati, a oni koji me preziru poniženi će biti.
(31) Gle, dolaze dani kad ću ja slomiti snagu tvoju i snagu doma oca tvoga, pa u kući tvojoj neće biti starca. (32) Ti ćeš vidjeti nevolju obitavališta moga i pored sveg dobra što ga ja činim Israilu, i neće biti starca u kući tvojoj dovijeka. (33) Ipak, ja neću odsjeći svakog čovjeka tvog od žrtvenika moga, tako da ti se oči gase i da ti duša tuguje; i sve potomstvo kuće tvoje od ljudskoga će mača poginuti.
(34) Znak će ti biti ono što će zadesiti dvojicu sinova tvojih Hofnija i Pinhasa: obojica će istoga dana umrijeti. (35) Ali ja ću sebi podići vjerna svećenika koji će raditi po onome što je u srcu mome i duši mojoj; i ja ću mu trajnu kuću sagraditi, a on će hoditi pred mojim pomazanikom uvijek. (36) Svako ko ostane u kući tvojoj doći će i pokloniti mu se za srebrenjak ili koru hljeba i reći će: Molim te uzmi me u jednu od svećeničkih službi, da imam komad hljeba da pojedem.'"

Božiji poziv Samuelu

3 A dječak Samuel služio je Jahvi pred Elijem. Riječ Jahvina rijetko se javljaše u danima tim, ukazanja bijahu rijetka.
(2) Desi se u to vrijeme, dok je Eli ležao na svome mjestu – vid mu je već bio počeo slabiti, te nije dobro vidio – (3) a svjetiljka Božija još se ne bješe ugasila, i dok je Samuel ležao u hramu Jahvinom, gdje je bio kovčeg Božiji, (4) da Jahve zovnu Samuela, a on reče: "Evo me." (5) Onda on otrča Eliju i reče: "Evo me; zvao si me."
Ali on odgovori: "Nisam te zvao; idi lezi." Tako on ode i leže.
(6) Tad Jahve iznova zovnu: "Samuele!", te Samuel ustade pa ode Eliju i reče: "Evo me; zvao si me."
Ali on odgovori: "Nisam te zvao, sine moj; idi lezi."
(7) A Samuel još nije znao za Jahvu niti mu je riječ Jahvina bila objavljena. (8) Tako Jahve opet zovnu Samuela, i treći put, te on ustade pa ode Eliju i reče: "Evo me; zvao si me."
Tad Eli shvati da je Jahve zvao dječaka. (9) Zato Eli reče Samuelu: "Idi i lezi, pa ako te on zovne, ti kaži: Govori, Jahve, jer sluga tvoj sluša." Tako Samuel ode i leže na svoje mjesto.
(10) Onda Jahve dođe i stade te zovnu kao i prije: "Samuele! Samuele!"
A Samuel reče: "Govori, jer sluga tvoj sluša."

(11) Jahve reče Samuelu: "Gle, ja ću učiniti nešto
u Israilu zbog čega će svakome ko to čuje oba uha
zazujati. (12) Tog dana ja ću izvršiti nad Elijem sve
što sam rekao o kući njegovoj, od početka do kraja.
(13) Jer ja sam njemu rekao da ću suditi kući nje-
govoj dovijeka zbog nepravde za koju je on znao,
jer su mu sinovi na Boga hulili, a on ih nije ukorio.
(14) Zato sam se ja zakleo kući Elijevoj da nepra-
vda Elijeve kuće nikada neće biti okajana žrtvom
niti prinosom."
(15) Tako je Samuel ležao do jutra. Onda je otvorio
vrata kuće Jahvine. Ali Samuel se bojao kazati Eliju
za ukazanje. (16) Onda Eli zovnu Samuela i reče:
"Samuele, sine moj."
A on odgovori: "Evo me."
(17) "Kakva to bješe riječ", upita Eli, "što ti je on
kaza? Molim te ne sakrivaj je od mene. Bog te že-
stoko kaznio, i još žešće, ako sakriješ od mene išta
od svega što ti je on rekao." (18) Zato mu Samuel
reče sve, i ništa ne sakri od njega. A on reče: "To je
Jahve; neka čini što mu se dobrim učini."
(19) Tako je Samuel rastao, a Jahve je s njim bio, i
nije dao da nijedna od njegovih riječi propadne.
(20) Sav Israil od Dana pa sve do Beer-Šebe uznao
je da je Samuel potvrđen prorokom Jahvinim. (21)
I Jahve se i dalje ukazivao u Šilohu, jer se u Šilohu
Jahve objavljivao Samuelu po riječi Jahvinoj.
4 Tako je riječ Samuelova došla svem Israilu.

Filistinci otimaju kovčeg savezni

I Israil iziđe da se s Filistincima ogleda u boju, te
se utabori pokraj Ebenezera, dok su Filistinci ta-
borovali u Afeku. (2) Filistinci se postrojiše u bojni
red da se sukobe s Israilom. Kad se boj rasplam-
sa, Israil bi potučen pred Filistincima, koji pobiše
oko četiri hiljade ljudi na bojnome polju. (3) Kad
narod dođe u tabor, rekoše starješine Israilove:
"Zašto nas Jahve danas potuče pred Filistincima?
Dajte da donesemo iz Šiloha kovčeg saveza Jahvi-
na, da on dođe među nas i izbavi nas iz ruku duš-
mana naših." (4) Zato narod posla ljude u Šiloh,
te oni odonud donesoše kovčeg saveza Jahve nad
vojskama, koji sjedi nad kerubinima; i dva sina
Elijeva Hofni i Pinhas bijahu tamo kod kovčega
saveza Božijeg.
(5) Kad kovčeg saveza Jahvina dođe u tabor, sav
Israil na sav glas povika da je zemlja odjekivala.
(6) Kad Filistinci začuše viku, zapitaše se: "Kakva
je ovo velika vika u taboru Hebreja?" Tada oni
shvatiše da je kovčeg Jahvin došao u tabor. (7)
Filistinci se prestrašiše i zavikaše: "Bog je došao
u tabor. Teško nama!", rekoše, "jer se ništa slično
ovome ranije nije desilo. (8) Teško nama! Ko će
nas izbaviti iz ruku ovih moćnih bogova? Ovo su
bogovi koji su udarili po Egipćanima svakojakim
pošastima u pustinji. (9) Budite hrabri i budite
muškarci, o Filistinci, da ne postanete robovi He-
brejima, kao što su oni bili robovi vama; zato muš-
karci budite i borite se!"
(10) Tako se Filistinci dadoše u bitku, i Israil bi po-
tučen, te svaki čovjek pobježe u čador svoj; i pokolj
bješe uistinu velik jer od Israila trideset hiljada
pješaka pade. (11) I kovčeg Božiji bješe otet; a dva
sina Elijeva Hofni i Pinhas poginuše.
(12) A jedan Benjaminovac otrča iz bojnog reda
te istoga dana dođe u Šiloh razderanih haljina i
prašnjave glave. (13) Kad on dođe, gle, Eli sjeđa-
še na stolici pokraj puta, željno izgledajući, jer mu
je srce strepjelo za kovčeg Božiji. Tako taj čovjek
dođe da to dojavi gradu, i nastade vika u svemu
gradu. (14) Kad Eli začu viku, upita: "Kakvo je ovo
komešanje bučno?"
Tad onaj čovjek žurno dođe i ispriča sve Eliju. (15)
A Eliju bješe devedeset i osam godina, i oči mu bi-
jahu tako slabe da nije vidio. (16) Čovjek reče Eli-
ju: "Dolazim iz bojnoga reda; ja sam danas uistinu
pobjegao iz bojnoga reda."
A on upita: "Šta se desilo, sine moj?"
(17) Tad glasnik odgovori: "Israil je pobjegao pred
Filistincima, i velik se pokolj u narodu dogodio, i
tvoja dva sina Hofni i Pinhas poginuše, i kovčeg
je Božiji otet." (18) Kad on spomenu kovčeg Bož-
ji, Eli pade sa stolice unatrag pokraj puta te slomi
vrat i umrije, jer bijaše čovjek star i težak. Tako je
on sudio Israilu četrdeset godina.
(19) A njegova snaha, žena Pinhasova, bijaše trud-
na i pred porodom; i kad ču vijest da je kovčeg Bo-
žiji otet i da su joj svekar i muž umrli, ona kleknu
i rodi jer je obuzeše trudovi. (20) Dok je umirala,
rekoše joj žene koje su kraj nje stajale: "Ne boj se
jer si ti sina rodila." Ali ona ne uzvrati niti se obazre.
(21) I nadjenu dječaku ime Ikabod, govoreći: "Sla-
va je napustila Israil"[5], zbog otetog kovčega Bož-
ijeg i zbog svekra njezinog i muža njezinog. (22)
Ona reče: "Slava je napustila Israil jer je otet kov-
čeg Božiji."

[5] Ikabod na hebrejskom znači *nema slave*.

Otimanjem kovčega Filistinci izazivaju Boga

5 Filistinci uzeše kovčeg Božiji pa ga odnesoše
iz Ebenezera u Ašdod. (2) Onda Filistinci uzeše kovčeg Božiji i odnesoše ga u hram Dagonov pa ga postaviše pokraj Dagona. (3) Kad stanovnici Ašdoda poraniše sutradan ujutro, gle, Dagon bijaše licem na tlo pao pred kovčeg Jahvin. I oni uzeše Dagona te ga opet postaviše na njegovo mjesto. (4) Ali kad poraniše sljedeće jutro, gle, Dagon bijaše licem na tlo pao pred kovčeg Jahvin, a glava Dagonova i obje ruke njegove bijahu odsječene na pragu; samo je Dagonov trup ostao. (5) Zato ni svećenici Dagonovi a ni svi oni koji ulaze u hram Dagonov ne staju na prag Dagonov u Ašdodu do dana današnjega. (6) Ruka Jahvina pritisnu stanovnike Ašdoda, i on ih uništi i udari po njima oteklinama, i po Ašdodu i po područjima njegovim.[6] (7) Kad ljudi u Ašdodu vidješe šta se zbiva, rekoše: "Kovčeg Boga Izrailova ne smije u nas ostati jer je ruka njegova žestoko pritisla nas i boga našeg Dagona." (8) Zato oni poslaše ljude i sabraše sve gospodare filistinske pa ih zapitaše: "Šta ćemo s kovčegom Boga Izrailova?" A oni odgovoriše: "Neka se kovčeg Boga Izrailova prenese u Gat." I oni prenesoše kovčeg Boga Izrailova. (9) Ali kad ga prenesoše, ruka Jahvina okrenu se protiv toga grada i zavlada silna strava; on udari po ljudima u gradu, i po mladima i po starima, tako da po njima izbiše otekline. (10) Zato oni poslaše kovčeg Božiji u Ekron.

A kad kovčeg Božiji stiže u Ekron, Ekronjani povikaše: "Donijeli su mi kovčeg Boga Izrailova da pobije mene i narod moj!" (11) Oni poslaše ljude te sabraše sve gospodare filistinske i rekoše: "Pošaljite nazad kovčeg Boga Izrailova; neka se on vrati na svoje mjesto, da ne pobije mene i narod moj." Jer u gradu bijaše zavladala smrtna strava; ruka Božija bijaše tamo teško pritisnula. (12) Ljudi koji ne umriješe bijahu pogođeni oteklinama, i vapaj grada do neba se dizao.

Kovčeg vraćen Izrailcima

6 Kovčeg Jahvin bijaše u zemlji Filistinaca se-
dam mjeseci. (2) Tad Filistinci pozvaše svećenike i vračeve te rekoše: "Šta ćemo s kovčegom Jahvinim? Kažite nam kako da ga pošaljemo na mjesto njegovo."

(3) Oni odgovoriše: "Ako budete htjeli vratiti kovčeg Boga Izrailova, ne šaljite ga prazna, nego mu vi svakako žrtvu naknadnicu pošaljite. Tad ćete se izliječiti i znat ćete zašto se njegova ruka nije sklonila sa vas."

(4) Onda oni upitaše: "Kakvu ćemo mu žrtvu naknadnicu poslati?"

A ovi odgovoriše: "Pet zlatnih oteklina i pet zlatnih stahora, prema broju gospodara filistinskih, jer je ista pošast bila na svima vama i vašim gospodarima. (5) Zato načinite uzorke svojih oteklina i uzorke svojih stahora, koji pustoše zemlju, i dajte slavu Bogu Izrailovu; možda će on povući ruku svoju s vas, bogova vaših i zemlje vaše. (6) Zašto onda dopuštate da vam srca tvrdokorna budu kao što su Egipćani i faraon dopustili da im srca tvrdokorna postanu? Kad se on oštro na njih okrenuo, nisu li oni dopustili narodu da ide, pa su oni otišli? (7) I zato, uzmite i spremite nova kola i dvije krave telkinje koje nikad nisu pod jarmom bile; i upregnite krave u kola, a telad njihovu odvedite u štalu, daleko od njih. (8) Uzmite kovčeg Jahvin pa ga postavite na kola; i metnite stvari od zlata koje mu vraćate kao žrtvu naknadnicu u kutiju kraj njega. Onda ga pošaljite na put da ide. (9) Gledajte, ako krene gore putem ka svome kraju, prema Bet-Šemešu, onda nam je on učinio ovo veliko zlo. Ali ako ne krene tuda, onda ćemo znati da nas nije njegova ruka udarila; to se desilo slučajno."

(10) Onda ljudi učiniše tako, te uzeše dvije krave telkinje pa ih upregnuše u kola, a telad njihovu zatvoriše u štali. (11) Oni staviše kovčeg Jahvin na kola, i kutiju sa zlatnim stahorima i uzorcima svojih oteklina. (12) I krave krenuše putem pravo prema Bet-Šemešu; one krenuše glavnom cestom, ričući usput, i ne skrenuše ni desno ni lijevo. A gospodari filistinski išli su za njima do granice Bet-Šemeša.

(13) A narod u Bet-Šemešu žeo je svoju pšenicu u dolini, te podiže oči svoje i vidje kovčeg i bješe mu drago što ga vidi. (14) Kola dođoše na polje Ješue iz Bet-Šemeša i stadoše tamo gdje bijaše jedan veliki kamen. I oni iscijepaše drvo od kola te prinesoše Jahvi krave za žrtvu paljenicu. (15) Levijevci spustiše kovčeg Jahvin i kutiju što bijaše uz njega, u kojoj bijahu stvari od zlata, te ih metnuše na onaj veliki kamen; i ljudi iz Bet-Šemeša prinesoše Jahvi

[6] U grčkim i latinskim rukopisima ovdje se dodaje: "On na njih stahore navede i oni su vršljali po brodovima njihovim. Onda stahori dođoše gore u zemlju njihovu i smrtni strah obuze grad."

toga dana žrtve paljenice i žrtve klanice. (16) Kad to vidješe peterica gospodara filistinskih, vratiše se istoga dana u Ekron.
(17) Ovo su zlatne otekline što su ih Filistinci poslali za žrtvu naknadnicu Jahvi: jedna za Ašdod, jedna za Gazu, jedna za Aškelon, jedna za Gat, jedna za Ekron; (18) i zlatni stahori, prema broju svih gradova filistinskih što su pripadali peterici gospodara, i od utvrđenih gradova i od sela. Veliki kamen na koji oni postaviše kovčeg Jahvin stoji i dan-danas kao svjedok na polju Ješue iz Bet-Šemeša.
(19) Kad su vidjeli kovčeg Jahvin, sinovi Jekonijini nisu se radovali sa stanovnicima Bet-Šemeša.[7] Zato je Jahve od naroda pobio sedamdeset ljudi, a narod je žalio jer Jahve bješe velikim pokoljem po narodu udario. (20) Ljudi u Bet-Šemešu rekoše: "Ko je kadar stati pred Jahvu, ovog Boga svetog? I kome će on od nas otići gore?" (21) Zato oni po glasnicima poručiše stanovnicima Kirjat-Jearima: "Filistinci su vratili kovčeg Jahvin; siđite i odnesite ga gore sebi."

7 Zato ljudi iz Kirjat-Jearima dođoše te uzeše kovčeg Jahvin pa ga unesoše u Abinadabovu kuću na brdu i posvetiše njegova sina Eleazara da čuva kovčeg Jahvin. (2) Od dana kad kovčeg ostade u Kirjat-Jearimu mnogo vremena prođe – dvadeset godina; i sva je kuća Israilova žalila za Jahvom.

Izbavljenje od Filistinaca

(3) Onda Samuel progovori svoj kući Israilovoj i reče: "Ako se vraćate Jahvi svim srcem svojim, uklonite iz sredine svoje tuđe bogove i Aštoretu i upravite srca svoja Jahvi i služite jedino njemu; a on će vas izbaviti iz filistinskih ruku." (4) Tako sinovi Israilovi ukloniše baale i Aštoretu te služahu samo Jahvi.
(5) Potom Samuel reče: "Okupite sav Israil u Micpu, a ja ću se Jahvi moliti za vas."
(6) Oni se okupiše u Micpi: crpili su vodu pa je prolijevali pred Jahvom i postili toga dana i tamo rekli: "Zgriješili smo prema Jahvi." I Samuel bijaše vođa sinovima Israilovim u Micpi.
(7) A kad Filistinci čuše da su se sinovi Israilovi okupili u Micpi, filistinski gospodari krenuše gore na Israil. A kad to sinovi Israilovi čuše, obuze ih strah od Filistinaca. (8) Tad sinovi Israilovi rekoše Samuelu: "Ne prestaj vapiti za nas Bogu našem Jahvi da nas spasi iz ruke Filistinaca." (9) Samuel uze jedno janje dojenče pa ga prinese Jahvi za potpunu žrtvu paljenicu; i Samuel zavapi Jahvi za Israila, a Jahve mu se odazva. (10) Dok je Samuel prinosio žrtvu paljenicu, Filistinci se primicahu da navale na Israila. Ali Jahve silno zagrmi toga dana na Filistince i zbuni ih, tako da oni bijahu potučeni pred Israilom. (11) Israilci iziđoše iz Micpe i proganjahu Filistince ubijajući ih sve do ispod Bet-Kara.
(12) Onda Samuel uze jedan kamen pa ga postavi između Micpe i Šena te ga nazva Ebenezer[8], govoreći: "Dovde nam je Jahve pomogao." (13) Tako Filistinci bijahu potčinjeni i oni više ne dođoše unutar međa Israilovih. I ruka Jahvina bijaše protiv Filistinaca za sveg vijeka Samuelova. (14) Gradovi što ih Filistinci oteše od Israila bijahu vraćeni Israilu, od Ekrona čak do Gata; i Israil oslobodi svoje područje iz ruke Filistinaca. I bješe mir između Israila i Amorejaca.
(15) A Samuel je sudio Israilu sve dane života svog. (16) On bi svake godine obilazio Betel i Gilgal i Micpu, i sudio je Israilu u svim tim mjestima. (17) Onda se vraćao u Ramu, jer mu je tamo kuća bila, i tamo je sudio Israilu; i tamo je on Jahvi žrtvenik podigao.

Israil traži kralja

8 Desi se, kad Samuel ostari, da on postavi sinove svoje sucima Israilu. (2) Njegovom prvjencu bilo je ime Joel, a njegovom drugom sinu Abija; oni su sudili u Beer-Šebi. (3) Ali sinovi njegovi nisu hodili putem njegovim, nego skrenuše s puta za zaradom nepoštenom, i mito uzimahu i pravdu izvrtahu.
(4) Zato se sve starješine Israilove okupiše te dođoše Samuelu u Ramu; (5) i oni mu rekoše: "Gle, ti si ostario, a sinovi tvoji ne hode putem tvojim. Postavi nam onda kralja da nad nama vlada, kao u svih naroda." (6) Ali Samuelu se ne dopade to što rekoše oni: "Daj nam kralja da nad nama vlada." Zato se Samuel pomoli Jahvi.
(7) Jahve reče Samuelu: "Slušaj glas naroda u svemu što ti kaže, jer on nije odbacio tebe, nego je odbacio mene da im kralj budem. (8) Sve ono isto što su oni činili od dana kad sam ih ja izveo iz Egipta pa do dana današnjega – napuštajući mene

[7] Tako stoji u grčkim rukopisima, a u hebrejskim stoji: "I on je pobio neke od ljudi u Bet-Šemešu jer oni bijahu zavirili u kovčeg Jahvin."

[8] Ebenezer znači *kamen pomoći*.

i služeći drugim bogovima – to oni čine i tebi. (9) Zato ti poslušaj glas njihov, ali ih svečano opomeni i kaži im kako će kralj koji nad njima bude vladao postupati."
(10) Tako Samuel kaza sve riječi Jahvine narodu koji je od njega tražio kralja. (11) On reče: "Ovako će postupati kralj koji bude nad vama vladao: on će uzimati vaše sinove i postavljati u svoja bojna kola i među konjanike svoje da mu služe, pa će oni trčati pred njegovim kolima bojnim. (12) On će sebi postavljati zapovjednike hiljada i pedesetina, i da mu oru i žanju ljetinu i da mu prave oružje bojno i opremu za njegova kola bojna. (13) Uzimat će i kćeri vaše da pripravljaju mirise, da kuhaju i peku. (14) Uzimat će najbolja polja vaša i vinograde vaše i maslinike vaše pa će ih slugama svojim davati. (15) Uzimat će desetinu od žita vašeg i od vinograda vaših pa će je časnicima svojim i slugama svojim davati. (16) Uzimat će i sluge vaše i sluškinje vaše i najbolje volove[9] vaše i magarce vaše pa će ih u poslu svome koristiti. (17) Uzimat će desetinu od sitne stoke vaše, a vi ćete mu sami sluge postati. (18) Onda ćete vi toga dana zavapiti zbog kralja svoga što ga budete sebi izabrali, ali Jahve vam se toga dana neće odazvati."
(19) Ali narod ne htjede poslušati glas Samuelov, već reče: "Ne! Neka bude kralj nad nama, (20) da i mi budemo kao svi narodi, da nad nama kralj naš vlada i da pred nama izlazi i bojeve naše vodi."
(21) A kad ču sve riječi naroda, Samuel ih ponovi pred Jahvom. (22) Jahve reče Samuelu: "Poslušaj glas njihov i kralja im postavi."
Zato Samuel reče narodu israilskom: "Neka svako ide u svoj grad."

Šaulova potraga za magaricama

9 Bijaše jedan Benjaminovac kojemu bješe ime Kiš, sin Abiela, sina Cerora, sina Bekorata, sina Afijahova, sina nekoga Benjaminovca, čovjek moćan. (2) On je imao sina kojemu bješe ime Šaul – izvrstan i lijep – i nije bilo ljepše osobe od njega među sinovima Israilovim; bio je za glavu viši od svakoga u narodu.
(3) Jednom se izgubiše magarice Kišu, ocu Šaulovu. Zato Kiš reče sinu svome Šaulu: "Uzmi sad jednog slugu pa ustani i idi da tražiš magarice."
(4) Šaul prođe kroz brda Efrajimova i prođe kroz zemlju Šališinu, ali oni ih ne nađoše. Onda prođe kroz zemlju Šaalimovu, ali ih ne bi. Onda prođe kroz zemlju Benjaminovu, ali ih ne nađoše.
(5) Kad stigoše u zemlju cufovsku, Šaul reče slugi svome koji bijaše s njim: "Hajde da se vratimo, inače će otac moj zaboraviti magarice pa će se zabrinuti za nas."
(6) Sluga mu odgovori: "Gle, u ovom je gradu čovjek Božiji, i taj je čovjek cijenjen; sve što on kaže zacijelo se obistini. Hajdemo sad tamo, možda nam on može štogod kazati o putu na koji smo se zaputili."
(7) Tad Šaul reče slugi svome: "Ali, evo, ako pođemo, šta ćemo ponijeti čovjeku tom? Jer nestalo je hljeba u vreći našoj i nemamo dara da ga ponesemo čovjeku Božijem. Šta imamo?"
(8) Sluga opet odgovori Šaulu i reče: "Gle, ja imam u ruci četvrtinu šekela[10] srebra; dat ću je čovjeku Božijem pa će nam on kazati put naš." – (9) Nekoć je bilo u Israilu: kad bi čovjek išao da se raspita kod Boga, rekao bi: "Daj da idemo vidovnjaku", jer onoga kojeg sada zovu prorokom prije su zvali vidovnjakom. – (10) Tada Šaul reče slugi svom: "Dobro kažeš; hajdemo." Tako oni otiđoše u grad gdje je bio čovjek Božiji.
(11) Dok su se penjali uz strminu prema gradu, sretoše neke djevojke koje su izlazile da naliju vode pa im upitaše: "Je li ovdje vidovnjak?"
(12) One im odgovoriše i rekoše: "Jeste; on je tu pred vama. A sad požurite, on je danas došao u grad jer narod danas ima žrtvu na uzvisini. (13) Čim uđete u grad, naći ćete ga prije nego što se popne na uzvisinu da jede, jer narod neće jesti dok on ne dođe, zato što on mora blagosloviti žrtvu; poslije će oni koji su pozvani jesti. Zato idite gore jer ćete ga odmah naći."
(14) Tako se oni popeše u grad. Dok su ulazili u grad, gle, Samuel je izlazio prema njima htijući se popeti na uzvisinu.

Božiji izbor kralja

(15) A dan prije Šaulova dolaska, Jahve bijaše Samuelu objavio ovo: (16) "Sutra oko ovih doba ja ću ti poslati čovjeka iz zemlje Benjaminove pa ćeš ga ti pomazati da bude poglavar narodu mome Israilu; on će izbaviti narod moj iz ruke filistinske. Ja sam se obazreo na narod svoj, jer je vapaj njihov do mene dopro."

[9] Ovako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim namjesto *volove* stoji *mladiće*.

[10] Oko tri grama.

(17) Kad Samuel vidje Šaula, Jahve mu reče: "Evo čovjeka o kojem sam ti govorio! Ovaj će vladati nad narodom mojim."
(18) Tad Šaul pristupi Samuelu na kapiji pa reče: "Molim te kaži mi gdje je kuća vidovnjakova."
(19) Samuel odgovori Šaulu i reče: "Ja sam taj vidovnjak. Hajde gore preda mnom na uzvisinu, jer ćeš ti danas sa mnom jesti; a ujutro ću te pustiti da ideš i reći ću ti sve što ti na srcu leži. (20) A magarice tvoje što su se izgubile prije tri dana – ne brini za njih jer su one nađene. A za koga je sve što je poželjno u Israilu? Zar nije za te i za svu kuću oca tvoga?"
(21) Šaul odgovori: "Nisam li ja Benjaminovac, od najmanjeg plemena Israilova, i nije li moj rod najmanji od svih rodova plemena Benjaminova? Zašto mi onda tako govoriš?"
(22) Onda Samuel uze Šaula i njegovog slugu pa ih uvede u odaju i dade im mjesto na čelu onih koji bijahu pozvani, a bješe ih oko trideset. (23) Samuel reče kuharu: "Donesi dio koji sam ti dao, za koji sam ti rekao: Stavi ga nastranu." (24) Tad kuhar uze but s onim što bješe na njemu pa ga stavi pred Šaula. A Samuel reče: "Evo onoga što je čuvano! Stavi ga preda se i jedi; to je čuvano za te do vremena određenog, jer sam ja rekao da sam pozvao ljude." Tako je Šaul toga dana jeo sa Samuelom.
(25) Kada siđoše s uzvisine u grad, Samuel je sa Šaulom govorio na krovu.[11] (26) I oni poraniše te u zoru Samuel zovnu Šaula na krovu i reče: "Ustaj da te otpustim." Tako Šaul ustade te obojica, on i Samuel, iziđoše napolje. (27) Dok su silazili ka dnu grada, Samuel reče Šaulu: "Reci slugi da ide pred nama i da pođe dalje, a ti sad stani da ti objavim riječ Božiju."

Šaul među prorocima

10 Onda Samuel uze bocu ulja, izli je Šaulu na glavu, poljubi ga i reče: "Nije li tebe Jahve pomazao za vladara nad svojom baštinom?[12] (2) Kad danas odeš od mene, naći ćeš dva čovjeka blizu Rahelinog groba na zemlji Benjaminovoj u Celcahu; i oni će ti reći: 'Našle su se magarice koje si išao tražiti. I gle, tvoj se otac prestao brinuti za magarice, a brine se za vas i govori: Šta da činim za sina svog?' (3) Tad ćeš ti poći dalje odande i doći ćeš do hrasta taborskoga, i tamo će ti doći ususret tri čovjeka koja će se penjati Bogu u Betel: jedan će nositi tri jareta, drugi će nositi tri hljeba, a treći će nositi mješinu vina; (4) i oni će te pozdraviti pa će ti dati dva hljeba, koje ćeš ti iz ruke njihove primiti. (5) Poslije ćeš ti doći na Gibeat-Elohim[13], gdje je posada filistinska; i čim tamo u grad dođeš, ti ćeš sresti skupinu proroka koji će silaziti s uzvisine, s harfom, defom, frulom i lirom pred sobom, a oni će u proročki zanos padati. (6) Tad će se Duh Jahvin snažno spustiti na te, pa ćeš ti u proročki zanos padati s njima i drugi čovjek postati. (7) Kad ti ovi znakovi dođu, čini ono što zgoda ustraži, jer je Bog s tobom. (8) I siđi preda mnom u Gilgal; i gle, ja ću sići k tebi da prinesem žrtve paljenice i žrtve sudioništva. Čekaj sedam dana dok ti ja ne dođem i dok ti ne pokažem šta ćeš činiti."
(9) Onda se desi, kad on okrenu leđa da ode od Samuela, da mu Bog srce promijeni; i ispuniše se svi oni znakovi toga dana. (10) Kad odande stigoše na Gibeu, gle, dođe mu ususret skupina proroka; i Duh se Božiji snažno spusti na nj, tako da on stade u proročki zanos padati među njima. (11) I desi se, kad svi koji su ga otprije znali vidješe da on sada s prorocima proriče, da ljudi počeše jedni drugima govoriti: "Šta se zbilo sa sinom Kiševim? Je li i Šaul među prorocima?"
(12) Neki tamošnji čovjek reče: "A ko je otac njihov?" Tako je nastala mudra izreka: "Je li i Šaul među prorocima?" (13) Kad je prestao u proročki zanos padati, pope se na uzvisinu.
(14) A Šaulov amidža upita njega i slugu njegova: "Kamo ste išli?"
A on reče: "Da tražimo magarice. Kad smo vidjeli da se neće naći, otišli smo Samuelu."
(15) Šaulov amidža reče: "Molim te kaži mi šta vam je Samuel rekao."
(16) Tad Šaul odgovori amidži svome: "On nam je pouzdano rekao da su magarice nađene." Ali on mu ništa ne reče o kraljevanju koje Samuel bješe spomenuo.

Šaul javno biva izabran za kralja

(17) Poslije toga Samuel sazva narod Jahvi u Micpu; (18) i on reče sinovima Israilovim: "Ovako veli

[11] U grčkim rukopisima još stoji: "I oni prostriješe Šaulu postelju na krovu i on leže da spava." Naravno, riječ je o ravnome krovu, kakav je u to doba i u tom podneblju bio uobičajen.

[12] Tako je u hebrejskom tekstu, a u grčkim rukopisima stoji: "Nije li tebe Jahve pomazao za poglavara nad Israilom, svojim narodom? Ti ćeš vladati nad Jahvinim narodom, i izbavit ćeš ga iz ruku njegovih neprijatelja unaokolo. I evo ti znaka da te Jahve pomaza za poglavara nad baštinom svojom."

[13] Tj. Brdo Božije.

Jahve, Bog Israilov: 'Ja sam izveo Israila iz Egipta, i ja sam vas izbavio iz ruke egipćanske i iz ruke svih kraljevstava koja su vas tlačila.' (19) A vi ste danas odbacili Boga svoga, koji vas izbavlja iz svih nesreća vaših i muka vaših; i rekli ste: 'Ne, nego postavi kralja nad nama!' Zato sada izađite pred Jahvu po plemenima svojim i po rodovima svojim."
(20) Tako Samuel privede sva plemena Israilova, a pleme Benjaminovo bi odabrano žrijebom. (21) Potom on privede pleme Benjaminovo po rodovima njegovim, a bi izabran Matrijev rod. I [kad oni privedoše Matrijev rod, čovjeka po čovjeka,][14] žrijeb pade na Šaula, sina Kišova; ali kad ga potražiše, ne mogoše ga naći. (22) Zato oni još upitaše Jahvu: "Je li taj čovjek ikako došao ovamo?"
A Jahve reče: "Gle, on se skriva iza prtljaga."
(23) Oni tako otrčaše i dovedoše ga odande; a kad je stao među narod, bio je viši za glavu od bilo koga iz naroda. (24) Samuel reče svem narodu: "Vidite li onoga koga je Jahve odabrao? Zacijelo nema nikoga kao što je on u svem narodu."
Tad sav narod povika: "Živio kralj!"
(25) Potom Samuel objasni narodu pravila kraljevanja te ih zapisa u knjigu i položi je pred Jahvu. I Samuel raspusti sav narod, svakoga kući njegovoj.
(26) Tad se Šaul vrati kući svojoj u Gibeu, a junaci kojima Bog bijaše dotakao srca pođoše s njim. (27) Ali neki nedostojni ljudi rekoše: "Kako nas ovaj može spasiti?" I oni ga prezirahu i ne donesoše mu nikakva dara. Ali on je šutio[15].

Pobjeda nad Amonovcima

11 Nekako do mjesec dana[16] dođe Amonovac Nahaš te opsjednu Jabeš-Gilead; i svi Jabešani rekoše Nahašu: "Sklopi savez s nama, pa ćemo ti mi pokorni biti."
(2) Ali Nahaš Amonovac reče im: "Sklopit ću ga s vama pod ovim uvjetom: da ja svakome od vas desno oko iskopam i tako sramotu na sav Israil navalim."
(3) Starješine jabeške odvratiše mu: "Daj nam sedam dana da pošaljemo glasnike širom zemlje israilske. Pa ako ne bude nikoga da nas izbavi, mi ćemo ti se predati." (4) I dođoše glasnici u Gibeu Šaulovu te kazaše ove riječi pred narodom, a sav narod podiže glas svoj i zaplaka.
(5) I gle, Šaul je dolazio iz polja za volovima, te on upita: "Šta je narodu pa plače?" I oni mu prenesoše riječi Jabešana. (6) Tad se Duh Božiji snažno spusti na Šaula, kad onču riječi te, i on srdžbom planu. (7) Uze dva vola ispod jarma pa ih iskomada i širom ih zemlje israilske razasla po glasnicima poručujući: "Ko god ne izađe za Šaulom i za Samuelom, ovako će se učiniti volovima njegovim." Tada strah Jahvin uhvati ljude, te oni izađoše kao jedan. (8) On ih prebroji u Bezeku – i sinova Israilovih bijaše tri stotine hiljada, a ljudi Jehudinih trideset hiljada.
(9) Oni kazaše glasnicima koji bijahu došli: "Ovako kažite ljudima iz Jabeš-Gileada: Sutra do sunčeve pripeke vi ćete izbavljeni biti." Tako glasnici otiđoše i kazaše to Jabešanima; i oni se obradovaše. (10) Onda Jabešani rekoše: "Sutra ćemo vam se predati, a vi možete činiti s nama šta vam se god dobrim učini."
(11) Sutradan Šaul podijeli narod u tri čete; i oni uđoše usred tabora za jutarnje straže i tukoše Amonovce sve do dnevne pripeke. Oni koji preživješe bijahu raspršeni, tako da ni dvojica zajedno ne ostadoše.

Šaul proglašen za kralja

(12) Onda narod reče Samuelu: "Ko je onaj što je rekao: 'Hoće li Šaul vladati nad nama?' Dovedite ljude te da ih smaknemo."
(13) Ali Šaul reče: "Niko se danas smaknuti neće, jer je danas Jahve donio izbavljenje u Israilu."
(14) Tad Samuel reče narodu: "Hajdemo u Gilgal da tamo obnovimo kraljevstvo." (15) Tako sav narod ode u Gilgal, i tamo u Gilgalu oni postaviše Šaula za kralja pred Jahvom. Tamo prinesoše pred Jahvom i žrtve sudioništva; i tamo su se Šaul i svi Israilci silno veselili.

Samuelov oproštajni govor Israilu

12 Onda Samuel reče svem Israilu: "Evo, ja sam poslušao glas vaš u svemu što ste mi rekli, i ja sam vam postavio kralja. (2) I evo kralja

[14] Ovih riječi nema u hebrejskim rukopisima; ima ih samo u grčkim.

[15] U kumranskom se rukopisu ovdje dodaje: "A Nahaš, kralj Amonovaca, bolno je tlačio Gadovce i Rubenovce. Svakom bi od njih iskopao desno oko i nije dopuštao Israilu izbavitelja. Niko od Israilaca s onu stranu Jordana nije ostao, a da mu Nahaš, kralj Amonovaca, desno oko nije iskopao. Ali bijaše sedam hiljada ljudi koji umakoše Amonovcima i dođoše u Jabeš-Gilead."

[16] Ovih riječi nema u hebrejskim rukopisima; ima ih samo u grčkim.

koji hodi pred vama, a ja sam star i sijed, a, evo, moji su sinovi s vama. Ja sam hodio pred vama od mladosti svoje pa do dana današnjega. (3) Evo me; svjedočite protiv mene pred Jahvom i pomazanikom njegovim[17]. Čijeg sam vola ja uzeo, ili čijeg sam magarca ja uzeo, ili koga sam ja prevario? Koga sam ja ugnjetavao, ili iz čije sam ruke ja mito uzeo da zbog njega oči svoje zatvorim? Ja ću vam to nadomjestiti."
(4) Oni rekoše: "Ti nas nisi prevario niti si nas ugnjetavao niti si išta iz bilo čije ruke uzeo."
(5) On im reče: "Jahve je svjedok protiv vas, i pomazanik njegov danas je svjedok da ništa niste našli u ruci mojoj."
A oni rekoše: "Svjedok je."
(6) Onda Samuel reče narodu: "Jahve je svjedok koji[18] je postavio Mojsija i Arona i koji je izveo očeve vaše iz zemlje egipatske. (7) Zato sada stanite ovdje da se raspravim s vama pred Jahvom o svim pravednim djelima Jahvinim što ih je on za vas i očeve vaše učinio. (8) Kad je Jakov došao u Egipat, Egipćani su ih stali tlačiti[19] i kad su očevi vaši zavapili Jahvi, tad je Jahve poslao Mojsija i Arona koji su izveli očeve vaše iz Egipta i naselili ih na mjestu ovom. (9) Ali oni zaboraviše Jahvu, Boga svoga, pa ih on predade u ruke Siseri, zapovjedniku vojske hacorske, i u ruke Filistincima i u ruke kralju moapskome, te su se oni borili protiv njih. (10) Oni zavapiše Jahvi i rekoše: 'Zgriješili smo ostavivši Jahvu i služeći baalima i Aštoreti; izbavi nas sad iz ruku neprijatelja naših, pa ćemo ti služiti.' (11) Tad Jahve posla Jerubaala i Bedana[20] i Jiftaha i Samuela[21] te vas izbavi iz ruku svih okolnih neprijatelja vaših, pa ste živjeli u miru.

Potvrda kralja

(12) Ali kad vidjeste da je Nahaš, kralj sinova Amonovih, krenuo na vas, rekoste mi: 'Ne, nego neka kralj vlada nad nama', iako vam je Jahve, Bog vaš, kralj. (13) A sad, evo kralja kojeg ste izabrali, kojeg ste tražili; i evo, Jahve je nad vama postavio kralja. (14) Ako se budete Jahve bojali i budete mu služili i glas njegov budete slušali, i ne budete se riječima Jahvinim protivili, onda ćete i vi i kralj koji bude vladao nad vama slijediti Jahvu, Boga svoga. (15) A ako ne budete slušali glas Jahvin, nego se budete protivili riječima Jahvinim, onda će ruka Jahvina biti protiv vas i protiv vašega kralja[22].
(16) A sad stojte i vidite ovo veliko djelo što će ga Jahve pred očima vašim učiniti. (17) Nije li danas žetva pšenice? Ja ću zovnuti Jahvu da grom i kišu pošalje. Tad ćete vi znati i vidjeti da je velika opačina vaša što ste je pred Jahvom učinili tražeći sebi kralja." (18) Tako Samuel zovnu Jahvu, a Jahve tog dana posla grom i kišu; i sav se narod silno bojaše Jahve i Samuela.
(19) Onda sav narod reče Samuelu: "Moli se Jahvi, Bogu svome, za sluge svoje da ne pomremo jer smo, tražeći sebi kralja, svim svojim grijesima dodali zlo."
(20) Samuel reče narodu: "Ne bojte se. Vi jeste počinili sve ovo zlo, ali se ne okrećite od Jahve, nego služite Jahvi svim srcem svojim. (21) Ne smijete više lutati za ispraznim stvarima koje ne koriste i ne spašavaju, jer su isprazne. (22) Ta Jahve neće, zarad velikog imena svoga, napustiti narod svoj, jer Jahvi je bilo drago da vas učini narodom svojim. (23) A mene što se tiče – daleko bilo od mene da zgriješim prema Jahvi prestavši se moliti za vas; naprotiv, ja ću vas podučavati dobrom i pravom putu. (24) Samo se bojte Jahve i služite mu vjerno svim srcem svojim; jer razmislite o velikim djelima što ih je on za vas učinio. (25) Ali ako i dalje budete opako postupali, i vi i kralj vaš bit ćete pometeni."

Rat s Filistincima

13 Šaulu su bile pedeset i dvije godine[23] kad je počeo vladati. Nakon što je vladao Izrailom dvije godine, (2) Šaul izabra sebi tri hiljade Izrailaca, od kojih dvije hiljade bijahu sa Šaulom u Mikmasu i u brdima betelskim, dok jedna hiljada

[17] Tj. Šaulom.

[18] Ovako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim nema riječi *je svjedok koji*.

[19] Ovako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim nema riječi *Egipćani su ih stali tlačiti*.

[20] U grčkim i sirjačkim rukopisima stoji: *Baraka*.

[21] U grčkim rukopisima stoji: *Samsona*.

[22] U hebrejskim rukopisima namjesto *vašega kralja* stoji *očeva vaših*.

[23] U hebrejskome tekstu doslovno stoji *sin godine*, ali hebrejska riječ *sin* (*bn*) može se razumjeti kao brojka: *b* – 5, *n* – 2, tj. 52, što bi, zapravo, značilo 52 godine. Rukopisi Septuaginte uopće ne sadrže ovaj stavak. Samo u nekim kasnim grčkim rukopisima, kojima se ne pripisuje naročita vrijednost, spominje se broj *trideset*.

bijaše s Jonatanom u Benjaminovoj Gibei. A ostale ljude on otpusti, svakoga u čador njegov. (3) Jonatan potuče stražu filistinsku koja bješe u Gebi, a Filistinci čuše za to. Onda Šaul zapuha u trubu širom zemlje poručujući: "Neka Hebreji čuju." (4) Sav Israil ču vijest da je Šaul potukao posadu filistinsku i da je Israil postao mrzak Filistincima. Onda narod bi sazvan da se pridruži Šaulu u Gilgali.
(5) A Filistinci se okupiše da se bore protiv Israila: tri hiljade[24] bojnih kola i šest hiljada konjanika, i ljudi mnoštvo, kao pijeska na obali morskoj; i oni se popeše te se utaboriše u Mikmasu, istočno od Bet-Avena. (6) Kad Israilci vidješe da su u škripcu – jer narod bijaše u teškom položaju – tad se narod sakri u pećine, u jame, među stijene, u jazbine i čatrnje. (7) Neki Hebreji prijeđoše i preko Jordana u zemlju Gadovu i Gileadovu. A Šaul – on je još bio u Gilgalu, a sav ga je narod slijedio drhteći. (8) On čekaše sedam dana prema dogovorenom vremenu koje je odredio Samuel, ali Samuel u Gilgal ne dođe; i narod se poče razilaziti od njega. (9) Zato Šaul reče: "Donesite mi žrtvu paljenicu i žrtve sudioništva." I on prinese žrtvu paljenicu. (10) Tek što je prinio žrtvu paljenicu, kad dođe Samuel, te mu Šaul iziđe ususret da ga pozdravi.
(11) Ali Samuel upita: "Šta si učinio?"
A Šaul odgovori: "Kad sam vidio da se narod razilazi od mene i da ti ne dolaziš u dogovorenim danima, a da se Filistinci okupljaju u Mikmasu, (12) rekoh: Sad će Filistinci dolje u Gilgalu udariti na mene, a ja nisam tražio blagonaklonost Jahvinu. Zato sam osjetio potrebu i prinio žrtvu paljenicu."
(13) Samuel reče Šaulu: "Nerazumno si postupio; nisi se držao zapovijedi Jahve, Boga svoga, koju ti je on dao, jer sad bi Jahve učvrstio kraljevstvo tvoje nad Israilom zauvijek. (14) Ali sad se kraljevstvo tvoje neće održati. Jahve je tražio sebi čovjeka po srcu svom, i Jahve ga je odredio za vladara nad narodom svojim, jer se ti nisi držao onoga što ti je Jahve zapovjedio."
(15) Tad se Samuel podiže i ode [iz Gilgala svojim putem. Ono naroda što je ostalo, pođe za Šaulom ususret ratnicima. Oni su došli][25] iz Gilgala u Gibeu Benjaminovu. A Šaul pobroja narod koji bijaše s njim: oko šest stotina ljudi. (16) I Šaul i njegov sin Jonatan i ljudi koji bijahu s njima ostadoše u Gebi Benjaminovoj dok su Filistinci taborovali u Mikmasu. (17) Onda iz tabora filistinskog iziđoše tri čete pljačkaša: jedna četa okrenu prema Ofri, u zemlju šualsku, (18) druga četa krenu prema Bet-Horonu, a treća četa upravi prema planinskom vijencu koji gleda na dolinu Ceboimsku prema pustinji.
(19) Nijedan se kovač nije mogao naći u svoj zemlji Israilovoj, jer Filistinci rekoše: "Ako ih bude, Hebreji će mačeve ili koplja praviti." (20) Tako sav Israil siđe k Filistincima, svako da naoštri svoj raonik, svoj trnokop, sjekiru svoju i srp[26] svoj. (21) Cijena je bila dvije trećine šekela[27] za raonike i trnokope, a jedna trećina[28] za viljuške, sjekire i podbadače. (22) Tako se desi na dan bitke da se nijedan mač ni koplje ne nađoše ni u koga u rukama među narodom što bijaše sa Šaulom i Jonatanom, ali se nađoše u Šaula i sina njegova Jonatana.

Jonatan donosi pobjedu Israilcima

(23) A jedna straža filistinska iziđe prema prolazu u Mikmasu.

14 Jednoga dana Jonatan, sin Šaulov, reče momku štitonoši: "Hajde da prijeđemo do straže filistinske što je na drugoj strani." Ali on ništa ne reče ocu svom.
(2) Šaul je sjedio na kraju Gibee pod šipkom u Migronu. A ljudi koji bijahu s njim bilo je oko šest stotina, (3) a Ahija, sin Ahituba, brata Ikaboda, sina Pinhasa, sina Elija, svećenika Jahvina u Šilohu, nosio je tuniku. I narod nije znao da Jonatan već bješe otišao.
(4) U prolazu kuda je Jonatan pokušavao prijeći do straže filistinske bila je oštra litica s jedne strane i oštra litica s druge strane, i jedna se zvala Bocec, a druga Sene. (5) Jedna se litica uzdizala na sjeveru, nasuprot Mikmasu, a druga na jugu, nasuprot Gebi. (6) Onda Jonatan reče momku štitonoši: "Hajde da prijeđemo do straže onih neobrezanih; možda će Jahve učiniti nešto za nas, jer ništa ne priječi Jahvu da spasi, s mnogo ili s malo."
(7) Njegov mu štitonoša reče: "Čini sve što ti je na srcu; kreni, s tobom sam, i srcem i dušom."

[24] Ovako je u grčkim i sirjačkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu stoji *trideset hiljada*.

[25] Ovih riječi nema u hebrejskim rukopisima; ima ih samo u grčkim.

[26] U grčkim je rukopisima *srp*, a u hebrejskim *raonik*.

[27] Dvije trećine šekela – oko osam grama.

[28] Jedna trećina šekela – oko četiri grama.

(8) Tad Jonatan reče: "Gle, prijeći ćemo k tim ljudima i pokazat ćemo im se. (9) Ako nam kažu ovako: 'Čekajte dok mi do vas ne dođemo', onda ćemo mi ostati na mjestu svome i nećemo gore k njima ići. (10) Ali ako kažu ovako: 'Dođite gore k nama', onda ćemo mi otići gore jer je njih Jahve nama u ruke predao; i to će nam biti znak."
(11) Kad se obojica njih pokazaše straži filistinskoj, Filistinci rekoše: "Evo, Hebreji izlaze iz rupa u koje su se sakrili." (12) Tad stražari dozvaše Jonatana i štitonošu njegova te rekoše: "Popnite se k nama, pa ćemo vam mi nešto kazati."
Jonatan reče štitonoši svome: "Penji se za mnom, jer ih je Jahve Israilu u ruke predao." (13) Potom se Jonatan stade penjati rukama i nogama, a štitonoša njegov za njim. I oni su padali pred Jonatanom, a njegov je štitonoša za njim neke ubijao. (14) U tom prvom pokolju Jonatan i štitonoša njegov pobiše oko dvadeset ljudi na oko pola jutra[29] izorane zemlje.
(15) I nasta zebnja u taboru, u polju i među svim narodom. Čak i stražu i pljačkaše obuze strah, i zemlja se tako potrese da nastade silan strah i trepet.
(16) I Šaulovi stražari u Gibei Benjaminovoj pogledaše – i gle, mnoštvo je nestajalo: išli su tamo-amo. (17) Šaul reče ljudima koji bijahu s njim: "Postrojte čete pa vidite ko je otišao od nas." I kad ih postrojiše – gle, Jonatan i štitonoša njegov nisu bili tamo. (18) Onda Šaul reče Ahiji: "Donesi kovčeg Božiji ovamo." Jer kovčeg Božiji bijaše u to vrijeme u sinova Israilovih.[30] (19) Dok je Šaul govorio sa svećenikom, nastavljala se i širila pometnja u taboru filistinskom; zato Šaul reče svećeniku: "Povuci ruku svoju."[31]
(20) Onda se Šaul i sav narod koji bijaše s njim okupiše i krenuše u boj; i gle, ljudi, u silnoj pometnji, bijahu ukrstili mačeve sa saborcima svojim.
(21) I Hebreji koji prije bijahu s Filistincima i koji su krenuli s njima u tabor njihov, čak i oni prijeđoše Israilcima koji bijahu sa Šaulom i Jonatanom.
(22) Kad svi Israilci što se bijahu sakrili u brdima Efrajimovim čuše da su Filistinci pobjegli, čak ih i oni u borbi žestoko progoniše. (23) Tako je Jahve toga dana izbavio Israila.

Šaulova nerazumna zapovijed

A boj se proširio sve do Bet-Avena. (24) I Israilci bijahu u teškoj muci toga dana[32] jer Šaul nad narodom bješe izrekao kletvu: "Proklet bio čovjek koji okusi hranu prije večeri, dok se ja ne osvetim neprijateljima svojim." Tako niko od ljudi ne okusi hrane. (25) Sva je zemlja gladovala.[33] A tamo je bilo meda na površini zemlje. (26) Kad je narod ušao u šumu, gle, med je tekao, ali niko nije prinosio ruku ustima jer se narod bojao kletve. (27) Ali Jonatan ne bješe čuo kad mu je otac zakleo narod; zato on ispruži štap koji mu bijaše u ruci te umoči vrh njegov u saće pa prinese ruku ustima, i oči mu zasjaše. (28) Tad neko iz naroda reče: "Tvoj je otac strogo zakleo narod riječima: 'Proklet bio čovjek koji danas okusi hrane!' I narod bijaše klonuo."
(29) Onda Jonatan reče: "Moj otac donosi nevolju zemlji. Gledajte sad kako su oči moje zasjale jer sam okusio malo ovoga meda. (30) Koliko bi samo bolje bilo da je danas narod slobodno jeo od plijena što ga je uzeo od neprijatelja svojih! Zar pokolj filistinski ne bi bio još veći?"
(31) Toga dana oni potukoše Filistince od Mikmasa do Ajalona, a narod bijaše posve iscrpljen. (32) Narod pohlepno navali na plijen pa uze ovce i volove i telad te ih zakla na zemlji; i narod ih je jeo s krvlju. (33) Potom oni progovoriše Šaulu i rekoše: "Gle, narod griješi Jahvi jedući meso s krvlju."
A on reče: "Nevjerno ste postupili; dovaljajte mi ovamo[34] velik kamen." (34) I Šaul reče: "Raziđite se među ljude pa im kažite: Neka mi svako od vas dovede vola svoga ili ovcu svoju i neka ih ovdje zakolje i jede; i ne griješite Jahvi jedući meso s krvlju." Tako svako iz naroda te noći dovede vola svoga pa ga tamo zakla. (35) Onda Šaul podiže žrtvenik Jahvi; to je bio prvi žrtvenik što ga je on podigao Jahvi.
(36) Tada Šaul reče: "Pođimo noćas dolje za Filistincima i plijenimo ih dok jutro ne svane, i ne ostavimo nikoga od njih."
A oni rekoše: "Čini sve što ti se dobrim učini."
Ali svećenik reče: "Istupimo ovdje pred Boga."

[29] Jedno jutro – 4047 metara kvadratnih.

[30] Ovako je u hebrejskom tekstu; u grčkom stoji: "Donesi tuniku Božiju ovamo." Jer on je nosio tuniku Božiju u to vrijeme pred sinovima Israilovim.

[31] To je značilo da nije bilo više vremena da se pita Bog da li da se ide u boj ili ne.

[32] U hebrejskom tekstu stoji "I Israilci bijahu u teškoj muci toga dana." U grčkim rukopisima stoji: "A ljudi sa Šaulom u svemu je bilo oko deset hiljada. I boj se proširio preko brda Efrajimovih. Onda toga dana Šaul vrlo nepromišljeno postupi."

[33] Ovako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu stoji: "Sva je zemlja otišla u šumu."

[34] Ovako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom stoji: *danas*.

(37) Šaul upita Boga: "Hoću li poći dolje za Filistincima? Hoćeš li ih ti Israilu u ruke predati?" Ali Bog mu ne odgovori toga dana. (38) "Primaknite se ovamo", reče Šaul, "svi vi poglavari narodni, i istražite pa vidite kako se ovaj grijeh danas desio. (39) Jer tako mi Jahve živoga, koji izbavlja Israila, i ako je na mome sinu Jonatanu, on će sigurno umrijeti." Ali niko mu iz sveg naroda ne odgovori. (40) Onda on reče svem Israilu: "Vi ćete biti na jednoj strani, a ja i sin moj Jonatan bit ćemo na drugoj strani."
A narod reče Šaulu: "Čini sve što ti se dobrim učini."
(41) Tad Šaul reče Jahvi, Bogu Israilovu: "[Zašto nisi odgovorio slugi svome danas? Ako je krivnja na meni ili na sinu mome Jonatanu, odgovori Urimom, a ako je krivnja na Israilcima, odgovori Tumimom.][35] Daj mi pravi odgovor." I Jonatan i Šaul bijahu izabrani, a narod slobodan ostade. (42) Šaul reče: "Bacite žrijeb između mene i sina moga Jonatana." I Jonatan bi izabran.
(43) Tad Šaul reče Jonatanu: "Kaži mi šta si učinio." Tad mu Jonatan progovori i reče: "Ja sam zbilja okusio malo meda s vrha štapa što mi je bio u ruci. Evo me, moram umrijeti!"
(44) Šaul reče: "Tako mi Bog učinio zlo i još dodao ako ti, Jonatane, doista ne umreš!"
(45) Ali ljudi rekoše Šaulu: "Mora li umrijeti Jonatan, koji je donio ovo veliko izbavljenje u Israilu? Daleko bilo! Tako nam Jahve živoga, nijedna dlaka s njegove glave neće pasti na zemlju jer je on danas ovo s Bogom učinio." Tako narod spasi Jonatana, i on ne umrije. (46) Onda Šaul presta goniti Filistince, te Filistinci otiđoše u kraj svoj.

Vladavina Šaulova

(47) Kad je Šaul preuzeo kraljevstvo nad Israilom, potuče se sa svim svojim neprijateljima na sve strane: s Moabom, sinovima Amonovim, Edomom, kraljevima Cobe i Filistincima; i kamo god bi se okrenuo, odnosio bi pobjedu.[36] (48) On se junački borio i potukao Amalečane te izbavio Israil iz ruku onih koji su ga harali.
(49) Sinovi Šaulovi bijahu Jonatan, Išvi i Malki-Šua; a imena njegovim dvjema kćerima bijahu ova: starijoj – Meraba, a mlađoj – Mikala. (50) Šaulova žena zvala se Ahinoama, kći Ahimaacova. A zapovjedniku vojske njegove bilo je ime Abner, sin Nera, amidže Šaulova. (51) Šaulov otac Kiš i Abnerov otac Ner bili su sinovi Abielovi.
(52) I rat protiv Filistinaca bijaše žestok za sveg vijeka Šaulova; i kad bi god Šaul vidio snažna ili hrabra čovjeka, on bi ga uzimao sebi u službu.

Šaulova neposlušnost

15 Onda Samuel reče Šaulu: "Jahve je poslao mene da te pomažem za kralja nad narodom njegovim, nad Israilom; zato poslušaj sad riječi Jahvine. (2) Ovako veli Jahve nad vojskama: 'Kaznit ću Amaleka za ono što je učinio Israilu kad mu se ispriječio na putu dok je on iz Egipta izlazio. (3) Sad idi i udari po Amaleku i potpuno uništi sve što mu pripada i ne štedi ga, nego smakni i muškarce i žene, djecu i dojenčad, volove i ovce, deve i magarce.'"
(4) Onda Šaul sazva narod te ga pobroja u Telaimu: dvije stotine hiljada pješaka i deset hiljada Judejaca. (5) Šaul dođe u amalečki grad te postavi busiju u dolini. (6) Šaul reče Kenijcima: "Idite, odvojite se, odlazite od Amalečana, da vas ja s njima ne uništim; jer ste se vi ponijeli dobro prema svim sinovima Israilovim kad su oni iz Egipta izišli." Tako se Kenijci odvojiše od Amalečana. (7) I Šaul potuče Amalečane sve od Havile pa kako se ide prema Šuru, koji je pred Egiptom. (8) On uhvati živa Agaga, kralja amalečkoga, i oštricom mača potpuno zatrije sav narod. (9) Ali Šaul i narod poštedješe Agaga i najbolje ovce, volove, tovljena goveda, janjce i sve što bješe dobro, i ne htjedoše ih potpuno zatrti; ali sve prezreno i bezvrijedno oni potpuno zatriješe.

Samuel kori Šaula

(10) Onda Jahvina riječ dođe Samuelu: (11) "Žao mi je što sam Šaula učinio kraljem, jer se on okrenuo od mene i nije izvršio zapovijedi moje." I Samuel bijaše potišten, i cijelu je noć vapio Jahvi.
(12) Porani Samuel ujutro da se nađe sa Šaulom. I rekoše Samuelu: "Šaul je došao u Karmel, i gle, on je sebi spomenik podigao, a onda se okrenuo i otišao dolje u Gilgal."
(13) Samuel dođe Šaulu, te mu Šaul reče: "Jahve te blagoslovio! Ja sam izvršio zapovijed Jahvinu."

---

[35] Ovih riječi nema u hebrejskim rukopisima; ima ih samo u grčkim.

[36] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim je: *zlo bi činio.*

(14) Ali Samuel reče: "Kakvo je onda ovo blejanje
ovaca u ušima mojim i mukanje volova koje čujem?"
(15) "Dotjerali su ih", odgovori Šaul, "od Amalečana, jer su ljudi poštedjeli najbolje ovce i volove da prinesu žrtvu Jahvi, Bogu tvome; a ostale smo potpuno uništili."
(16) Onda Samuel reče Šaulu: "Stani da ti kažem šta mi je Jahve sinoć rekao."
"Govori!", reče mu on.
(17) Samuel reče: "Zar nije istina, iako si bio malehan u očima svojim, da si postao poglavar plemenima Izrailovim? Jahve te pomazao za kralja nad Izrailom, (18) i Jahve ti dao zadaću rekavši: 'Idi i potpuno uništi grešnike, Amalečane, i tuci se s njima sve dok ne budu istrijebljeni.' (19) Zašto se onda nisi pokorio glasu Jahvinom, nego si navalio na plijen i učinio ono što je zlo u očima Jahvinim?"
(20) Tad Šaul reče Samuelu: "Ja sam se pokorio glasu Jahvinom i otišao sam da ispunim zadaću koju mi je Jahve dao pa sam doveo Agaga, kralja amalečkoga, i potpuno sam uništio Amalečane. (21) A ljudi su uzeli od plijena, ovaca i volova, ono najbolje što se imalo uništiti, da ih žrtvuju Jahvi, Bogu tvome, u Gilgalu."
(22) Samuel reče:
"Raduje li se Jahve
žrtvama paljenicama i klanicama
jednako kao i pokornosti glasu Jahvinu?
Gle, pokornost je bolja od žrtve,
a obzir – od loja ovnujskoga.
(23) Jer buna je kao grijeh čaranja,
a neposluh je kao opačina i klanjanje kumirima.
Odbacio si riječ Jahvinu,
zato je i on tebe odbacio, da više kralj ne budeš."
(24) Tad Šaul reče Samuelu: "Ja sam zgriješio; ja sam se doista ogriješio o zapovijed Jahvinu i riječi tvoje jer sam se bojao ljudi i jer sam poslušao glas njihov. (25) Zato mi sad, molim te, oprosti grijeh i vrati se sa mnom da se klanjam Jahvi."
(26) Ali Samuel reče Šaulu: "Neću se vratiti s tobom jer si ti odbacio riječ Jahvinu, i Jahve je tebe odbacio, da više ne budeš kralj u Izrailu."
(27) Kad se Samuel okrenuo da ide, Šaul ga zgrabi za rub ogrtača, te se on podera. (28) Zato mu Samuel reče: "Jahve je danas otkinuo kraljevstvo od tebe i dao ga susjedu tvome, koji je bolji od tebe. (29) A Slava Izrailova slagati neće niti će se predomisliti, jer on nije čovjek da se predomišlja."
(30) "Zgriješio sam", reče Šaul, "ali te molim poštuj me sada pred starješinama naroda moga i pred Izrailom i vrati se sa mnom da se klanjam Jahvi, Bogu tvome." (31) Tako Samuel otiđe nazad za Šaulom, i Šaul se klanjaše Jahvi.
(32) Onda Samuel reče: "Dovedi mi Agaga, kralja amalečkoga."
I Agag mu dođe rasterećen[37]: "Smrt doista više nije gorka!"[38], reče Agag.
(33) Ali Samuel reče: "Kako je mač tvoj ostavio žene bez djece, tako će majka tvoja među ženama bez djeteta ostati." I Samuel isiječe Agaga na komade pred Jahvom u Gilgalu.
(34) Potom Samuel ode u Ramu, a Šaul se pope kući svojoj u Gibeu Šaulovu. (35) Samuel više ne vidje Šaula sve do dana smrti svoje, jer Samuel je tugovao zbog Šaula. A Jahvi žao bijaše što je postavio Šaula Izrailu za kralja.

Samuel pomaza Davida za kralja

16 Jahve reče Samuelu: "Dokle ćeš tugovati zbog Šaula kad sam ga ja odbacio, da više ne bude kralj nad Izrailom? Napuni rog svoj uljem i pođi; ja ću te poslati Jišaju Betlehemcu, jer sam sebi izabrao kralja između sinova njegovih."
(2) Ali Samuel reče: "Kako ću ići? Kad Šaul čuje za to, ubit će me."
A Jahve reče: "Povedi sa sobom junicu i reci: 'Došao sam da prinesem žrtvu Jahvi.' (3) Pozovi Jišaju na žrtvu, a ja ću ti pokazati šta ćeš činiti, i pomaži mi onoga kojeg ti ja odredim."
(4) Tako Samuel učini ono što Jahve reče te dođe u Betlehem. I dođoše mu ususret gradske starješine drhćući i upitaše: "Dolaziš li u miru?"
(5) "U miru", odgovori on, "došao sam da prinesem žrtvu Jahvi. Posvetite se i dođite sa mnom na žrtvu." On posveti i Jišaju i sinove njegove pa ih pozva na žrtvu.
(6) Kad dođoše, on pogleda u Eliaba i pomisli: "Nema sumnje, pomazanik je Jahvin pred njim."
(7) Ali Jahve reče Samuelu: "Ne gledaj u vanjštinu njegovu niti njegov visoki stas, jer sam ga ja odbacio; ta Bog ne gleda kao što gleda čovjek, jer čovjek gleda u vanjski izgled, a Jahve gleda u srce."
(8) Potom Jišaj zovnu Abinadaba pa mu naredi da prođe pred Samuela. Ali on reče: "Ni ovoga Jahve

[37] Ovo također može značiti: *I Agag mu dođe otimajući se...*

[38] Ovo također može značiti: *Doista je smrt gorka!*

nije izabrao." (9) Onda Jišaj naredi Šamahu da prođe. Ali on reče: "Ni ovoga Jahve nije izabrao." (10) Tako Jišaj naredi sedmerici sinova svojih da prođu pred Samuela. Ali Samuel reče Jišaju: "Nijednog od ovih Jahve nije izabrao. (11) Jesu li to svi sinovi tvoji?", upita Samuel Jišaja.
A on odgovori: "Još je ostao najmlađi; eno ga čuva ovce."
Tad Samuel reče Jišaju: "Pošalji po njega, jer nećemo sjedati dok on ovamo ne dođe."
(12) Zato on posla po njega i naredi da ga uvedu. A on bješe rumen, lijepih očiju i naočita izgleda. I Jahve reče: "Ustani, pomaži ga, jer on je taj." (13) Potom Samuel uze rog s uljem pa ga pomaza usred braće njegove; a Duh se Jahvin snažno spuštao na Davida od tog dana pa nadalje. Onda Samuel ustade i ode u Ramu.

David u službi kod Šaula

(14) Duh se Jahvin udaljio od Šaula, a zloduh ga je od Jahve mučio. (15) Tad Šaulu sluge njegove rekoše: "Evo te sad zloduh od Boga muči. (16) Neka sad gospodar naš zapovjedi slugama svojim koje su pred njim da traže čovjeka koji dobro svira na liri, pa kad te zloduh od Boga obuzme, neka on zasvira na liri rukom svojom, pa će tebi dobro biti."
(17) Zato Šaul reče slugama svojim: "Nađite mi sad čovjeka koji znade dobro svirati pa mi ga dovedite."
(18) Tad jedan mladić reče: "Gle, vidio sam sina Jišaja Betlehemca koji znade svirati, snažan junak, ratnik, čovjek razborita govora i čovjek naočit; i Jahve je s njim."
(19) Zato Šaul poruči Jišaju po glasnicima: "Pošalji mi svoga sina Davida koji je kod stada!" (20) Jišaj uze magarca s hljebom i mješinom vina i jare pa ih po svome sinu Davidu posla Šaulu. (21) Onda David dođe Šaulu i stade ga služiti; i Šaul ga silno zavolje pa mu on štitonošom postade. (22) Šaul poruči Jišaju: "Neka sada David ostane kod mene jer je on stekao blagonaklonost u očima mojim."
(23) Tako je bivalo, kad bi god duh od Boga dolazio Šaulu, David bi uzimao liru i svirao na njoj rukom svojom, i Šaul bi se okrijepio i bio bi dobro, a zloduh bi se od njega udaljio.

Golijatov izazov

17 Prikupiše Filistinci svoje vojske za boj; i oni se sabraše u Soku što pripada Judeji te se utaboriše između Soka i Azeke u Efez-Damimu. (2) Šaul i Israilci sabraše se i utaboriše u dolini Ela pa se postrojiše u bojni red da se sukobe s Filistincima. (3) Filistinci stajahu na gori s jedne strane, dok Israil stajaše na gori s druge strane, a dolina bijaše između njih. (4) Onda iz filistinskih tabora bojnih iziđe jedan prvak po imenu Golijat, iz Gata, koji bijaše visok šest aršina[39] i jedan pedalj. (5) Imao je bronzani šljem na glavi, a bio je obučen u ljuskav oklop, koji je bio težak pet hiljada šekela[40] bronze. (6) Na nogama je imao bronzane štitnike za potkoljenice, a bronzana sulica bila mu je između pleća. (7) Motka njegova koplja bila je kao vratilo na tkalačkom stanu, a šiljak na koplju njegovu težio je šest stotina šekela[41] gvožđa; pred njim je išao i njegov štitonoša. (8) On ustade i povika bojnim redovima Israilovim te im reče: "Zašto izlazite da se postrojavate u red bojni? Zar ja nisam Filistinac, a vi sluge Šaulove? Izaberite sebi čovjeka pa neka on k meni siđe. (9) Akoli on uzmogne boriti se sa mnom pa me ubije, onda ćemo mi vama sluge biti; a akoli ja savladam njega pa ga ubijem, onda ćete vi nama sluge biti i služiti nas."
(10) I Filistinac još reče: "Ja izazivam danas bojne redove Israilove; dajte mi čovjeka da se pobijemo."
(11) Kad su Šaul i sav Israil čuli ove riječi Filistinčeve, bili su obeshrabreni i silno uplašeni.
(12) A David je bio sin Efraćanina iz Betlehema u Judeji kojem je bilo ime Jišaj, a koji je imao osam sinova. I taj čovjek bijaše star u Šaulovo vrijeme, odmakao ugledom među ljudima. (13) Tri starija sina Jišajova bijahu otišla za Šaulom u boj. A imena njegovoj trojici sinova koji bijahu otišli u boj bila su Eliab, prvjenac, drugi Abinadab, a treći Šamah. (14) David je bio najmlađi. I tri su najstarija krenula za Šaulom, (15) ali je David odlazio Šaulu i vraćao se da čuva stado oca svoga u Betlehemu.
(16) Onaj je Filistinac četrdeset dana izlazio ujutro i navečer i zauzimao položaj svoj.
(17) Onda Jišaj reče sinu svome Davidu: "Uzmi sad za braću svoju jednu efu[42] ovog prženog žita i ovih deset hljebova pa trči u tabor braći svojoj. (18) Odnesi još ovih deset komada sira zapovjedniku hi-

[39] U mazoretskom tekstu stoji *šest aršina*. U kumranskom rukopisu i u grčkim stoji *četiri aršina*. Šest aršina i jedan pedalj jednako je 2,9 metara. Četiri aršina i jedan pedalj jednako je 2,2 metra.

[40] Pet hiljada šekela – 57,5 kg.

[41] Šest stotina šekela – 6,9 kg.

[42] Jedna efa – 17,6 kg.

ljade njihove te vidi jesu li ti braća dobro i zdravo i donesi nazad znak o njima; (19) jer su Šaul i oni i svi Israilci u dolini Ela, bore se protiv Filistinaca."

David prihvaća izazov

(20) Tako David porani ujutro i ostavi stado s jednim čuvarem te uze što mu je trebalo pa ode, kako mu Jišaj bješe i zapovjedio. I on dođe u krug tabora dok je vojska izlazila u red bojni, dižući bojni poklik. (21) Israil i Filistinci stupiše u red bojni, vojska protiv vojske. (22) Tad David ostavi stvari svoje u ruke čuvaru opreme pa otrča u red bojni da pozdravi braću svoju. (23) Dok je on govorio s njima, gle, prvak, Filistinac iz Gata po imenu Golijat, istupi između vojske filistinske i progovori iste one riječi; i David ih ču.
(24) Kad svi Israilci ugledaše čovjeka tog, pobjegoše od njega i silno se prepadoše. (25) Israilci rekoše: "Jeste li vidjeli onog čovjeka što izlazi? Sigurno izlazi da izaziva Israila. A kralj će dati veliko blago onome čovjeku koji ga ubije i svoju će mu kćer dati i kuću će oca njegova osloboditi od dažbina u Israilu."
(26) Tad David progovori ljudima koji stajahu kod njega i reče: "Šta će se učiniti onome čovjeku koji ubije onog Filistinca i skine sramotu s Israila? Ta ko je taj neobrezani Filistinac pa da se on ruga vojskama Boga živoga?"
(27) Narod mu reče isto kao i prije: "Ovo će biti učinjeno čovjeku koji ga ubije."
(28) A Eliab, najstariji brat njegov, ču kako on govori s ljudima; i Eliab planu srdžbom na Davida i reče: "Zašto si ti došao ovamo? I kome si ostavio ono malo ovaca u pustinji? Znam ja tvoj bezobrazluk i opačinu srca tvoga, jer ti si došao da vidiš bitku!"
(29) Ali David reče: "Šta sam to ja učinio? Pa samo sam pitao!" (30) Onda se on okrenu od njega drugome pa upita isto, a ljudi mu isto odgovoriše kao i prije.

David ubija Golijata

(31) Kad su čuli riječi koje je David rekao, oni ih prenesoše Šaulu, a on posla po njega. (32) David reče Šaulu: "Neka nikome srce ne zastaje zbog njega; tvoj će sluga poći i boriti se s onim Filistincem."
(33) Onda Šaul reče Davidu: "Ti nisi kadar izići na onog Filistinca i boriti se s njim, jer ti si mladić, a on je ratnik od svoje mladosti."
(34) Ali David reče Šaulu: "Tvoj je sluga čuvao ovce ocu svome. Kad bi lav ili medvjed došao pa iz stada janje ugrabio, (35) ja bih išao za njim pa bih na nj navalio i spasio ga iz usta njegovih; a kad bi se on digao na me, ja bih ga zgrabio za grivu pa bih ga udario i ubio. (36) Tvoj je sluga i lava i medvjeda ubio, a onaj će neobrezani Filistinac biti kao jedan od njih jer se narugao vojskama Boga živoga." (37) David još reče: "Jahve, koji me je izbavio iz lavljih pandži i iz šapa medvjeđih, on će me izbaviti iz ruku onog Filistinca."
A Šaul reče Davidu: "Idi i neka je Jahve s tobom!"
(38) Onda Šaul obuče Davida u svoju odjeću i metnu mu na glavu bronzani šljem te ga odjenu u oklop. (39) David pripasa mač njegov preko oklopa njegova i pokuša hodati, jer na to ne bješe navikao. Tad David reče Šaulu: "Ne mogu hodati u ovome, jer nisam navikao." I David to skide sa sebe. (40) On uze štap svoj u ruku i izabra sebi pet glatkih kamenova iz potoka pa ih metnu u pastirsku torbu koju je imao, baš u zadžepak, a praćka mu bješe u ruci; i on se primaknu Filistincu.
(41) Onda Filistinac dođe i primače se Davidu, a njegov štitonoša bješe pred njim. (42) Kad Filistinac pogleda i ugleda Davida, prezre ga, jer on bješe mladić, rumen i naočit. (43) Filistinac reče Davidu: "Jesam li ja pas da ideš na me štapovima?" I Filistinac prokle Davida bogovima svojim. (44) Filistinac još reče Davidu: "Dođi k meni, tvoje ću meso dati pticama nebeskim i zvijerima poljskim."
(45) Tad David reče Filistincu: "Ti ideš na me mačem, kopljem i sulicom, a ja na te idem u ime Jahve nad vojskama, Boga vojski Israilovih, kojem si se ti narugao. (46) Danas će te Jahve meni u ruke predati, i ja ću te oboriti i glavu ti odrubiti. I ja ću danas mrtva tijela filistinskih vojnika dati pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim, da sva zemlja uzna da ima Boga u Israilu, (47) i da sav ovaj zbor uzna da Jahve ne izbavlja mačem ni kopljem; jer boj je Jahvin, i on će vas nama u ruke predati."
(48) I desi se, kad Filistinac ustade pa dođe i primače se da se sukobi s Davidom, da David brzo potrča od reda bojnoga ususret Filistincu. (49) I David zavuče ruku u svoju torbu pa uze iz nje kamen te ga zavitla i pogodi Filistinca u čelo. I kamen mu se zabi u čelo, te on licem na tlo pade.
(50) Tako David praćkom i kamenom savlada Filistinca; i on pogodi Filistinca te ga ubi. A David u rukama ne imade mača. (51) Onda David otrča i

stade iznad Filistinca pa mu uze mač te ga isuka iz korica i ubi ga pa mu njime glavu odsiječe.
Kad Filistinci vidješe da im je prvak mrtav, dadoše se u bijeg. (52) Israilci i Judejci ustadoše vičući te stadoše goniti Filistince sve do Gata[43] i do ekronskih kapija. A pobijeni Filistinci ležali su putem od Šaarajima, čak do Gata i Ekrona. (53) Sinovi Israilovi vratiše se iz potjere za Filistincima te im poharaše tabore. (54) Onda David uze Filistinčevu glavu i odnese je u Jerusalem, a oružje njegovo stavi u čador svoj.
(55) A kad Šaul vidje Davida da ide na Filistinca, on upita Abnera, zapovjednika vojske: "Abnere, čiji je sin onaj mladić?"
A Abner odgovori: "Tako mi života tvoga, kralju, ne znam."
(56) Kralj reče: "Raspitaj se čiji je sin taj mladić."
(57) I kad se David vrati nakon što ubi Filistinca, Abner ga uze pa ga dovede pred Šaula, a u ruci Davidovoj bijaše Filistinčeva glava. (58) Šaul mu reče: "Čiji si ti sin, mladiću?"
A David odgovori: "Ja sam sin sluge tvoga Jišaja Betlehemca."

Jonatan i David

18 Desi se, kad on završi razgovor sa Šaulom, da se duša Jonatanova sjedini s dušom Davidovom te ga Jonatan zavolje kao sebe samoga. (2) Šaul ga uze toga dana i ne pusti ga da se vrati kući oca svoga. (3) Onda Jonatan sklopi savez s Davidom jer ga je volio kao sebe samoga. (4) Jonatan skide sa sebe plašt pa ga dade Davidu, zajedno s oklopom svojim i mačem svojim i lukom svojim i pojasom svojim. (5) Tako bi David išao kud bi ga god Šaul poslao, i sreća ga je pratila; i Šaul ga postavi na čelo ratnicima. A to je bilo milo svima, pa i Šaulovim uglednicima.
(6) Desi se, dok su dolazili, kad se David vraćaše nakon što ubi Filistinca, da žene iz svih Israilovih gradova iziđoše ususret kralju Šaulu, s defovima i cimbalama, veselo pjevajući i igrajući. (7) Dok su igrale, žene su pjevale:
"Šaul pobi hiljade svoje,
a David desetine hiljada."
(8) Tad se Šaul vrlo razljuti jer mu se te riječi ne svidješe; i on reče: "Davidu su pripisale desetine hiljada, a meni – hiljade. I šta on još može dobiti nego kraljevstvo?" (9) Od toga dana pa nadalje Šaul je poprijeko gledao Davida.

Šaul se okreće protiv Davida

(10) Desi se sutradan da se zloduh od Boga snažno spusti na Šaula, pa on poče bjesnjeti u kući; David je, kao i obično, rukom udarao u liru, a Šaul je u ruci imao koplje. (11) Šaul zavitla koplje pomislivši: "Prikovat ću Davida uza zid." Ali David mu se dva puta izmače.
(12) Šaul se bojao Davida jer je Jahve bio s njim, a Šaula bijaše ostavio. (13) Zato ga Šaul ukloni iz svoje blizine i postavi ga za zapovjednika hiljade, te je on izlazio i vraćao se pred narodom. (14) Davida je pratila sreća na svim putevima njegovim jer Jahve bijaše s njim. (15) Kad Šaul vidje da ga velika sreća prati, obuze ga strah od njega. (16) Ali sav Israil i Juda voljeli su Davida, a on je izlazio i vraćao se pred njima.
(17) Onda Šaul reče Davidu: "Evo moje starije kćeri Merabe: dat ću ti je za ženu, samo mi budi hrabar i vodi bojeve Jahvine", jer Šaul pomisli: "Moja se ruka neće dići na nj, nego neka na nj dignu ruke Filistinci."
(18) Ali David reče Šaulu: "Ko sam ja i šta je loza moja, i šta je rod oca moga u Israilu pa da ja budem kraljev zet?" (19) Tako se desi, onda kad je Meraba, kći Šaulova, trebala poći za Davida, da je dadoše Meholaćaninu Adrielu za ženu.

David se ženi Šaulovom kćeri Mikali

(20) Ali Šaulova kći Mikala voljela je Davida. Kad to rekoše Šaulu, bješe mu drago. (21) Šaul pomisli: "Dat ću mu je da mu ona bude zamka i da ruka filistinska bude protiv njega." Zato Šaul reče Davidu: "I drugi mi put danas možeš zetom biti." (22) A Šaul zapovjedi svojim slugama: "Tajno progovorite Davidu i recite: Gle, drag si kralju, i svi uglednici njegovi tebe vole; zato budi sada kraljev zet."
(23) Tako Šaulove sluge kazaše te riječi Davidu, ali David reče: "Je li beznačajno u očima vašim kralju zet biti, jer ja sam siromah i malo me cijene?"
(24) O ovim riječima što ih David reče izvijestiše Šaula sluge njegove. (25) Tad Šaul reče: "Ovako recite Davidu: Kralj ne želi nikakva dara osim stotinu obrezanih filistinskih kožica, da se osveti neprijateljima kraljevim." A Šaul je kanio filistinskom rukom ubiti Davida.

[43] U grčkim rukopisima stoji *do Gata*, a u mazoretskom tekstu *do doline*.

(26) Kad mu sluge njegove dojaviše ove riječi, Davidu bijaše drago da kraljevim zetom postane. I prije nego što isteče vrijeme, (27) David ustade i ode, on i ljudi njegovi, pa pobi među Filistincima dvije stotine ljudi.[44] Onda David donese njihove kožice obrezane te ih u punome broju dadoše kralju, da on kraljevim zetom postane. Tako mu Šaul dade za ženu kćer svoju Mikalu. (28) Kad vidje i spozna da je Jahve s Davidom i da Mikala, kći Šaulova,[45] voli Davida, (29) Šaul se još više prepade Davida. Tako Šaul neprestano bijaše neprijatelj Davidu.
(30) Potom su filistinski zapovjednici išli u boj, ali je bivalo, koliko su god često oni izlazili, da je David bio uspješniji nego sve sluge Šaulove. Tako je ime njegovo postalo vrlo cijenjeno.

Jonatan se zauzima za Davida

19 I Šaul reče sinu svome Jonatanu i svim uglednicima svojim da smaknu Davida. Ali Jonatanu, sinu Šaulovu, David bijaše vrlo drag. (2) Zato Jonatan reče Davidu: "Moj otac Šaul gleda da te smakne. Zato te molim budi ujutro na oprezu i ostani na skrovitu mjestu i sakrij se. (3) Ja ću izići i stati pokraj oca svoga u polju gdje ti budeš i govorit ću s ocem svojim o tebi; ako išta saznam, reći ću ti."
(4) Onda Jonatan progovori lijepo o Davidu ocu svome Šaulu te mu reče: "Ne daj da se kralj ogriješi o slugu svoga Davida, jer se on nije o tebe ogriješio i jer su ti djela njegova veliko dobro donijela. (5) Ta on je život svoj na kocku stavio i ubio onog Filistinca, a Jahve je donio veliku pobjedu svem Israilu; ti si to vidio i radovao si se. Zašto bi se ti onda ogriješio o krv nevinu ubivši Davida bez razloga?"
(6) Šaul posluša riječi Jonatanove i zakle se: "Tako mi Jahve živoga, on neće smaknut biti!" (7) Onda Jonatan zovnu Davida i kaza mu sve ove riječi. I Jonatan dovede Davida Šaulu, i David bijaše u njegovoj blizini kao i prije.

Šaul se ponovo okreće protiv Davida

(8) Kad opet izbi rat, David iziđe i potuče se s Filistincima te ih porazi u velikom pokolju, tako da oni pobjegoše pred njim. (9) I zloduh od Jahve obuze Šaula dok je sjedio u kući svojoj s kopljem u ruci, a David je rukom udarao u liru. (10) Šaul pokuša da kopljem pribode Davida uza zid, ali on umače ispred Šaula, tako da Šaul zabode koplje u zid. I David pobježe i spasi se te noći.
(11) Onda Šaul posla glasnike Davidu u kuću da ga nadziru, da bi ga ujutro smaknuo. Ali Davidu žena njegova Mikala reče: "Ako noćas ne spasiš glavu svoju, sutra ćeš biti smaknut." (12) Tako Mikala spusti Davida kroz prozor pa on iziđe te pobježe i spasi se. (13) Mikala uze kućnog kumira i položi ga na krevet pa mu na glavu metnu pokrivač od kozije dlake te ga pokri odjećom.
(14) Kad Šaul posla glasnike da uhvate Davida, ona reče: "On je bolestan."
(15) Onda Šaul posla glasnike da obiđu Davida i reče: "Donesite mi ga na postelji da ga smaknem."
(16) Kad glasnici uđoše, a ono na postelji bijaše kućni kumir, a na glavi mu pokrivač od kozije dlake.
(17) Tad Šaul reče Mikali: "Zašto si me tako prevarila i pustila neprijatelja moga da ode, te on umače?"
A Mikala reče Šaulu: "On mi je rekao: Pusti me da idem, ili ću te ubiti!"
(18) I David pobježe i spasi se pa dođe Samuelu u Ramu i ispriča mu sve što mu Šaul bijaše učinio. Potom on i Samuel odoše i ostaše u Najotu. (19) I Šaulu dojaviše govoreći: "Eno Davida u Najotu u Rami."
(20) Onda Šaul posla glasnike da Davida uhvate, ali kad oni vidješe skupinu proroka u proročkom zanosu, i Samuela kako stoji i predvodi ih, Duh Božiji spusti se na glasnike Šaulove, te i oni stadoše u proročki zanos padati. (21) Kad to rekoše Šaulu, on posla druge glasnike, ali i oni stadoše u proročki zanos padati. Zato Šaul opet posla glasnike, i treći put, ali i oni stadoše u proročki zanos padati. (22) Onda on sam ode u Ramu i dođe do velikog bunara u Sekuu pa zapita: "Gdje su Samuel i David?"
A neko reče: "Eno ih u Najotu u Rami."
(23) Zato Šaul krenu dalje prema Najotu u Rami, a i na nj siđe Duh Božiji, te je on išao, proričući neprestano, sve dok nije došao u Najot u Rami. (24) On sa sebe skinu haljine i stade u proročki zanos padati pred Samuelom ležavši tako go cijeli taj dan i cijelu noć. Zato se kaže: "Je li i Šaul među prorocima?"

Jonatan opet pomaže Davidu

20 Potom David pobježe iz Najota u Rami te dođe Jonatanu i upita: "Šta sam učinio? Šta sam skrivio? I šta sam zgriješio ocu tvome pa on traži život moj?"

[44] U grčkim rukopisima stoji: *stotinu ljudi.*

[45] Mikala, kći Šaulova; u grčkim rukopisima stoji *sav Israil.*

(2) On mu odgovori: "Daleko bilo; ti nećeš umrijeti! Gle, moj otac ne čini ništa, ni veliko ni malo, a da to meni ne otkrije. Pa zašto bi otac moj to od mene krio! To ne može biti!"
(3) Ali se David opet zakle i reče: "Tvoj otac dobro zna da sam ja stekao blagonaklonost u očima tvojim, te je rekao: 'Jonatan ne smije znati za ovo, inače će se rastužiti.' Ali, tako mi Jahve živoga i tako mi života tvoga, samo je korak jedan između mene i smrti."
(4) Tad Jonatan reče Davidu: "Učinit ću za te sve što kažeš."
(5) Zato David reče Jonatanu: "Gle, sutra je mlađak, i ja bih trebao s kraljem za trpezu sjesti. Ali pusti me da idem i da se sakrijem u polju do prekosutra navečer. (6) Ako tvoj otac ikako primijeti da me nema, ti reci: 'David me usrdno zamolio da ga pustim da pohiti u svoj grad Betlehem jer se tamo prinosi godišnja žrtva za sav rod njegov.' (7) Ako on rekne: 'Dobro', sluga je tvoj siguran, ali ako se silno razljuti, znaj da je zlo namjerio. (8) Zato postupaj milostivo prema slugi svome jer si ti slugu svoga uveo u Jahvin savez sa sobom. Ali ako sam šta skrivio, ti me sam smakni; jer zašto bi me vodio ocu svome?"
(9) Jonatan reče: "Daleko bilo! Ta ako bih ja doista nekako saznao da mi je otac namjerio da tebe zlo snađe, zar ja to tebi ne bih rekao?"
(10) Onda David upita Jonatana: "Ko će mi javiti ako otac tvoj oštro odgovori?"
(11) Jonatan reče Davidu: "Dođi, hajdemo u polje." Tako obojica izađoše u polje.
(12) Onda Jonatan reče Davidu: "Neka Jahve, Bog Israilov, bude svjedok! Kad ispitam oca svoga sutra nekad u ovo doba, ili prekosutra, gle, ako bude dobro mislio o tebi, zar ja to onda neću tebi poručiti i obavijestiti te? (13) Ako mome ocu bude drago da ti nažao učini, neka to isto, i još gore, Jahve učini Jonatanu ako te ne obavijestim i ne pustim te da odeš sigurno. I neka Jahve bude s tobom kao što je bio s ocem mojim. (14) Akoli ja još budem živ, zar mi ti nećeš pokazati blagost Jahvinu, da ne umrem? (15) Ne uskrati blagost svoju kući mojoj, čak ni onda kad Jahve svakog od neprijatelja Davidovih s lica zemlje istrijebi."
(16) Tako Jonatan sklopi savez s kućom Davidovom i reče: "Neka se Jahve osveti neprijateljima Davidovim." (17) Iz ljubavi prema njemu Jonatan navede Davida da opet položi zakletvu, jer ga je volio kao što je volio život svoj.
(18) Onda njemu Jonatan reče: "Sutra je mlađak, i primijetit će se da te nema jer će tvoje mjesto biti prazno. (19) Prekosutra će tvoje odsustvo biti posve očigledno, onda siđi dolje i dođi na mjesto gdje si se bio sakrio u dan onog događaja i ostani pokraj onoga humka[46]. (20) Ja ću na tu stranu tri strijele odapeti kao da gađam metu. (21) I gle, poslat ću momka rekavši: 'Idi nađi strijele.' Ako momku napomenem: 'Evo, strijele su s ovu stranu, ispred tebe, donesi ih', onda ti dođi jer si siguran, i ništa ti se nažao učiniti neće, tako mi Jahve živoga. (22) Ali ako momku kažem ovako: "Eno, strijele su s onu stranu, iza tebe', ti onda idi jer te Jahve šalje odavde. (23) A za dogovor ovaj što smo ga ti i ja utanačili – Jahve je između tebe i mene zauvijek."
(24) Tako se David sakri u polju, a kad mlađak izađe, kralj sjede da jede. (25) Kao i obično, kralj sjede na svoje mjesto, mjesto uza zid; Jonatan sjede prema njemu[47], a Abner sjede kraj Šaula, ali Davidovo mjesto bijaše prazno. (26) No Šaul toga dana ne reče ništa jer pomisli: "Mora da se nešto desilo Davidu; on nije čist, zacijelo nije čist[48]." (27) I sutradan, drugoga dana u mjesecu, Davidovo mjesto bješe opet prazno; zato Šaul upita sina svoga Jonatana: "Zašto sin Jišajev ni jučer ni danas nije došao na objed?"
(28) Jonatan tad odgovori Šaulu: "David me usrdno zamolio da ga pustim da ide u Betlehem (29) rekavši: 'Molim te pusti me da idem jer rod naš prinosi žrtvu u gradu, i brat mi je moj naredio da budem tamo. Zato me, molim te, pusti, ako sam stekao blagonaklonost u očima tvojim, da idem da vidim braću svoju.' Zato on nije došao za kraljev sto."
(30) Tada Šaul gnjevom planu na Jonatana i reče mu: "Ti, sine pokvarene, neposlušne žene! Zar ja ne znam da si ti stao uz sina Jišajeva na sramotu svoju i sramotu majke koja te je rodila? (31) Jer dokle god sin Jišajev bude živ na zemlji, neće biti ni tebe ni kraljevstva tvoga!"
(32) A Jonatan odgovori svome ocu Šaulu i reče mu: "Zašto da se on smakne? Šta je učinio?"
(33) Tad Šaul baci koplje svoje na nj da ga ubije; tako Jonatan vidje da je njegov otac riješio smaknuti Davida. (34) Onda Jonatan razjaren ustade od stola i

[46] U grčkom tekstu stoji *onoga humka*, a u hebrejskom *stijene Ezel*.

[47] U grčkom tekstu stoji *sjede prema njemu*, a u hebrejskom *ustade*.

[48] Da bi neko sudjelovao u proslavi mladog mjeseca, morao je biti obredno čist.

toga drugog dana u mjesecu ne htjede jesti jer se rastuži zbog Davida što ga je otac njegov uvrijedio.
(35) I desi se ujutro da Jonatan iziđe u polje da se sastane s Davidom, a s njim bijaše jedan momčić.
(36) On reče momku svome: "Trči, nađi strijele što ću ih odapeti." Dok je momak trčao, on odape strijelu preko njega. (37) Kad momak dođe do mjesta na kojem je bila strijela što ju je Jonatan odapeo, Jonatan viknu za njim govoreći: "Zar nije strijela s onu stranu, iza tebe?" (38) I Jonatan viknu za momkom: "Pohitaj, brzo, ne stoj!" A Jonatanov momak uze strijelu i vrati se gospodaru svome. (39) Ali momak ni za šta nije znao; samo su Jonatan i David znali za to. (40) Onda Jonatan dade svoje oružje momku te mu reče: "Idi, odnesi ga u grad."
(41) Kad je momak otišao, David se podiže iza humka[49] pa licem na tlo pade i triput se pokloni. I oni se poljubiše te zajedno zaplakaše, ali David je plakao više. (42) Jonatan reče Davidu: "Pođi u miru, jer smo se mi jedan drugome zakleli u Jahvino ime riječima: Jahve će biti između tebe i mene, i između mojih potomaka i potomaka tvojih, zasvagda." [50]Potom David ustade i ode, a Jonatan se vrati u grad.

David u Nobu

21 Potom David dođe u Nob svećeniku Ahimeleku; a Ahimelek dođe drščući Davidu ususret pa ga upita: "Zašto si sam i što nema nikoga s tobom?"
(2) David odgovori svećeniku Ahimeleku: "Kralj mi je naložio jednu stvar i rekao mi: 'Neka niko ništa ne zna o ovoj stvari radi koje te šaljem i koju sam ti naložio.' I ja sam uputio mladiće na mjesto određeno. (3) A sad, šta ti imaš pri ruci? Daj mi pet hljebova ili što god možeš naći."
(4) Svećenik odgovori Davidu i reče: "Nemam pri ruci običnog hljeba, nego imam hljeba posvećenog, samo ako su se mladići ustezali od žena."
(5) David odgovori svećeniku i reče mu: "Nama su žene zacijelo bile uskraćene kao i ranije kad sam izlazio, i tijela su u mladića čista, iako je ovo obično putovanje: a koliko su im tek danas tijela čista!"
(6) Tako mu svećenik dade hljeba posvećenog, jer tamo ne bješe hljeba osim hljeba Prisutnosti, koji se uklanjao ispred Jahve da bi se na njegovo mjesto stavio vruć hljeb kad bi se onaj sklanjao.
(7) I jedan je od sluga Šaulovih toga dana bio tamo, zadržan obavezom pred Jahvom, a ime mu je bilo Doeg Edomac, najmoćniji među pastirima Šaulovim.
(8) David upita Ahimeleka: "Imaš li sad pri ruci koplje ili mač? Jer ja nisam ponio sa sobom ni mača ni oružja svoga jer je kraljev posao bio hitan."
(9) Tad svećenik odgovori: "Mač Filistinca Golijata, kojega si ti ubio u dolini Elah, evo je zamotan u platno iza tunike; ako njega hoćeš uzeti, uzmi ga, jer drugoga osim njega ovdje nema."
A David reče: "Takvoga više nema; daj mi ga."

David kod Filistinaca

(10) Onda David ustade i tog dana pobježe od Šaula pa ode Akišu, kralju gatskome. (11) Ali uglednici Akišovi rekoše mu: "Nije li ovo David, kralj zemlje? Zar nisu o njemu igrajući pjevali:
Šaul pobi hiljade svoje,
a David desetine hiljada?"
(12) David primi ove riječi k srcu i silno se uplaši Akiša, kralja gatskoga. (13) Zato se on načini umobolnim pred njima te se poče vladati kao luđak u rukama njihovim: stade grebati po vratima kapije i puštati pljuvačku da mu curi dolje niz bradu. (14) Onda Akiš reče uglednicima svojim: "Vidite li da je taj čovjek lud! Zašto ga dovodite k meni? (15) Treba li mi još luđaka pa ste mi doveli ovoga da preda mnom zbija budalaštine? Hoće li mi taj u kuću ući?!"

Pokolj svećenikâ u Nobu

22 Tako David ode odatle i pobježe u pećinu Adulam, a kad braća njegova i sva kuća oca njegova čuše za to, oni otiđoše dolje k njemu.
(2) Svi koji bijahu u nevolji i svi koji bijahu u dugovima i svi koji bijahu nezadovoljni okupiše se oko njega te im on posta vođom. Oko četiri stotine ljudi bilo je s njim.
(3) I ode David odatle u Micpu moapsku; i on reče kralju moapskome: "Molim te pusti oca moga i majku moju da budu kod tebe dok ja ne saznam šta će Bog učiniti sa mnom." (4) Onda ih on ostavi kod kralja moapskoga; i oni ostadoše kod njega sve vrijeme dok je David bio u skrovištu. (5) A prorok Gad reče Davidu: "Ne ostaj u skrovištu; pođi i

[49] Ovako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim stoji: *s južne strane*.

[50] U hebrejskom tekstu ovdje počinje stavak 21:1.

idi u zemlju Jehudinu." Tako David pođe i ode u Heretsku šumu.
(6) Onda Šaul doznade da se otkrilo gdje su David i ljudi koji bijahu s njim. A Šaul je sjedio u Gibei, pod tamariskom na brdu, sa svojim kopljem u ruci, a svi uglednici njegovi stajahu oko njega. (7) Šaul reče uglednicima svojim koji oko njega stajahu: "Čujte sad, o Benjaminovci! Hoće li svima vama sin Jišajev polja i vinograde dati? Hoće li on sve vas zapovjednicima hiljada i zapovjednicima stotina postaviti? (8) Ta svi ste se vi urotili protiv mene, i nema nikoga da mi otkrije kad sin moj sklapa savez sa sinom Jišajevim, i niko od vas mene ne žali niti mi otkriva da je sin moj nahuškao slugu moga protiv mene da me vreba iz zasjede kao danas."
(9) Tad Edomac Doeg, koji je stajao pored uglednika Šaulovih, reče: "Ja sam vidio sina Jišajeva kako dolazi u Nob Ahimeleku, sinu Ahitubovu. (10) Ovaj je pitao Jahvu za njega, dao mu hrane i dao mu mač Filistinca Golijata."
(11) Potom kralj posla nekoga po svećenika Ahimeleka, sina Ahitubova, i sve ukućane njegove, svećenike u Nobu; i svi oni dođoše kralju. (12) Šaul reče: "Slušaj sad, sine Ahitubov."
A on odgovori: "Evo me, gospodaru moj."
(13) Šaul ga tad upita: "Zašto ste se ti i sin Jišajev urotili protiv mene, pa si mu ti hljeba i mač dao i Boga za njega pitao, da bi se on protiv mene digao, vrebajući iz zasjede kao danas?"
(14) Tad Ahimelek odgovori kralju i reče: "A ko je među svim slugama tvojim vjeran kao David, i još zet kraljev, koji je zapovjednik straže tvoje i koji je poštovan u kući tvojoj? (15) Jesam li ja tek danas počeo pitati Boga za njega? Daleko bilo! Neka kralj nikakvu krivicu ne pripisuje slugi svome niti bilo kome od ukućana oca moga jer sluga tvoj baš ništa ne zna o svoj stvari toj."
(16) Ali kralj reče: "Ti ćeš zacijelo umrijeti, Ahimeleče, ti i svi ukućani oca tvoga!"
(17) Onda kralj reče stražarima koji su ga pratili: "Istupite i smaknite svećenike Jahvine, jer je i njihova ruka uz Davida i jer su znali da je on u bijegu bio, a nisu mi to dojavili."
Ali kraljeve sluge ne htjedoše dići ruku i spustiti ih na svećenike Jahvine. (18) Tad kralj reče Doegu: "Istupi ti pa udari po svećenicima!" I istupi Edomac Doeg pa udari po svećenicima i ubi toga dana osamdeset i pet ljudi koji nošahu lanenu tuniku. (19) I on udari oštricom mača po Nobu, gradu svećeničkom, i po muškarcima i po ženama, po djeci i po dojenčadi; i udari oštricom mača i po volovima, magarcima i ovcama.
(20) Ali jedan sin Ahimeleka, sina Ahitubova, po imenu Abiatar, pobježe i umače za Davidom. (21) Abiatar kaza Davidu da je Šaul pobio svećenike Jahvine. (22) Tad David reče Abiataru: "Ja sam znao, onoga dana kad je Edomac Doeg bio tamo, da će on to sigurno kazati Šaulu. Ja sam krivac za smrt svake osobe u kući oca tvoga. (23) Ostani kod mene; ne boj se, jer onaj koji traži život moj traži i život tvoj; kod mene si siguran."

David spašava Keilu

23 Onda rekoše Davidu: "Eno Filistinci ratuju protiv Keile i pustoše gumna."
(2) Zato David upita Jahvu: "Hoću li poći i navaliti na one Filistince?"
A Jahve reče Davidu: "Idi i navali na Filistince pa spasi Keilu."
(3) Ali Davidu ljudi njegovi rekoše: "Gle, nas je strah ovdje u Judi. U kakvom ćemo tek biti strahu ako navalimo na filistinske redove u Keili?"
(4) Tad David još jednom upita Jahvu. A Jahve mu odgovori i reče: "Ustani i siđi u Keilu, jer ću ti ja Filistince u ruke predati." (5) Zato David i ljudi njegovi otiđoše u Keilu i tukoše se s Filistincima; i on odvede stoku njihovu i udari po njima pokoljem velikim. Tako David izbavi žitelje Keile.
(6) I desi se, kad Abiatar, sin Ahimelekov, uteče k Davidu u Keilu, da on dolje dođe s tunikom u ruci.
(7) Kad rekoše Šaulu da je David došao u Keilu, Šaul reče: "Bog ga je meni u ruke predao jer je on sam sebe zatvorio ušavši u grad s kapijama i rešetkama." (8) Tako Šaul pozva sav narod u rat da siđe u Keilu i opkoli Davida i ljude njegove. (9) Ali David je znao da mu Šaul sprema zlo; zato on reče svećeniku Abiataru: "Donesi ovamo tuniku." (10) Onda David reče: "O Jahve, Bože Israilov, tvoj je sluga zacijelo čuo da Šaul gleda da dođe u Keilu i uništi grad zbog mene. (11) Hoće li me žitelji Keile njemu u ruke predati? Hoće li Šaul sići, kao što je čuo sluga tvoj? O Jahve, Bože Israilov, molim te, kaži sluzi svome."
A Jahve reče: "Sići će."
(12) Onda David upita: "Hoće li žitelji Keile mene i ljude moje Šaulu u ruke predati?"
A Jahve reče: "Predat će vas."
(13) Onda se David i ljudi njegovi, njih oko šest stotina, podigoše i otiđoše iz Keile te hodahu ko-

jekuda. A kad Šaulu javiše da je David utekao iz Keile, on odusta od vojnog pohoda. (14) David se zadrža u skrovištima pustinjskim i ostade u brdima u pustinji Zif. Šaul ga je tražio svakoga dana, ali mu ga Bog u ruke ne predade.

David u Horešu

(15) Dok je bio u pustinji Zif u Horešu, David uvidje da Šaul bijaše došao da mu oduzme život. (16) Onda se podiže Šaulov sin Jonatan i ode k Davidu u Horeš i pomože mu da se vjerom u Boga osnaži. (17) On mu reče: "Ne boj se jer te ruka oca moga Šaula neće stići, i ti ćeš biti kralj Israilu, a ja ću biti do tebe; to i otac moj Šaul zna." (18) Tako njih dvojica sklopiše savez pred Jahvom; i David ostade u Horešu, a Jonatan ode kući svojoj.
(19) Dođoše potom Zifejci Šaulu u Gibeu i rekoše: "Zar se David ne sakriva kod nas u skrovištima u Horešu, na brdu Hakili, koje je južno od Ješimona? (20) Zato, kralju, siđi kad ti duša zaželi, a naše je da ti ga u ruke predamo."
(21) Šaul reče: "Blagoslovio vas Jahve kad ste se nada mnom sažalili. (22) Idite sad i još se bolje raspitajte, istražite i izvidite mjesto njegovo na koje on često navraća, i ko ga je tamo vidio, jer meni su rekli da je on vrlo lukav. (23) Zato izvidite i otkrijte sva skrovišta u kojima se on skriva pa se vratite k meni s vijestima pouzdanim, i ja ću s vama poći; pa ako on bude u zemlji, ja ću ga pronaći među svim hiljadama Jehudinim."
(24) Onda se oni podigoše i otiđoše ispred Šaula u Zif. A David i ljudi njegovi bijahu u pustinji Maonu, u Arabi, južno od Ješimona. (25) Kad Šaul i ljudi njegovi iziđoše u potragu, i kad to rekoše Davidu, on siđe do stijene u pustinji Maon i ostade tamo. A kad Šaulču za to, on krenu u potjeru za Davidom u pustinju Maon. (26) Šaul je išao jednom stranom planine, a David i ljudi njegovi drugom stranom; i David je žurio da umakne Šaulu, jer Šaul i ljudi njegovi počeše opkoljavati Davida i ljude njegove da ih pohvataju. (27) Ali Šaulu dođe glasnik i reče: "Brzo dođi jer su u zemlju upali Filistinci!" (28) Tako se Šaul vrati iz potjere za Davidom i ode da se sukobi s Filistincima. Zato su to mjesto prozvali Sela-Hamahlekot[51]. [52](29) David se odande uspe i ostade u engedskim skrovištima.

David Šaulu pošteđuje život

24 A kad se Šaul vrati iz potjere za Filistincima, rekoše mu: "Eno Davida u engedskoj pustinji." (2) Onda Šaul uze tri hiljade probranih ljudi iz sveg Israila i ode da traži Davida i ljude njegove kod Litica divokoza. (3) Šaul putem dođe do torova za ovce gdje bijaše jedna pećina i uđe da nuždu obavi. A u dubini pećine sjedio je David i ljudi njegovi. (4) I rekoše Davidu ljudi njegovi: "Evo dana za koji ti je Jahve rekao: Gle, ja ću tebi u ruke neprijatelja tvoga predati pa ti s njim postupi onako kako ti se dobrim učini." Onda David ustade i potajno odsiječe rub Šaulova plašta.
(5) Ali poslije Davida poče peći savjest što je odsjekao rub Šaulova plašta. (6) Zato on reče ljudima svojim: "Ne dao mi Jahve da ja to učinim gospodaru svome, pomazaniku Jahvinom, da dignem ruku na nj, kad je on pomazanik Jahvin." (7) David ovim riječima oštro ukori svoje ljude i ne dopusti im da ustanu na Šaula. Onda Šaul ustade, iziđe iz pećine i ode svojim putem.
(8) Potom ustade David i iziđe iz pećine te zovnu Šaula i reče: "Gospodaru moj, kralju!" A kad Šaul pogleda iza sebe, David se pokloni licem do zemlje i ničice pade. (9) David reče Šaulu: "Zašto slušaš riječi ljudi koji govore: 'Eno, David gleda da ti naudi'? (10) Gle, danas su oči tvoje vidjele da te je Jahve meni u ruke u pećini predao, pa su neki rekli da te ubijem, ali sam te ja poštedio, rekavši: 'Neću dići ruku na gospodara svoga, jer je on pomazanik Jahvin.' (11) Vidi sad, oče moj! Pogledaj uistinu rub plašta svoga u ruci mojoj! Ja sam odsjekao rub plašta tvoga, ali te nisam ubio, pa znaj i vidi da nema zla ni grijeha u rukama mojim i da ja nisam zgriješio prema tebi, iako ti vrebaš u zasjedi život da mi oduzmeš. (12) Neka Jahve sudi između mene i tebe i neka me Jahve osveti na tebi, ali moja ruka neće protiv tebe biti. (13) Kako kaže poslovica stara: 'Opačina dolazi od opakoga'; ali ruka moja neće protiv tebe biti. (14) Na koga je izišao kralj Israilov? Koga ti goniš? Krepalo pseto, jednu buhu jedinu? (15) Neka Jahve bude sudac i neka presudi između mene i tebe; i neka on vidi i zastupa slučaj moj i neka me izbavi iz ruku tvojih."
(16) Kad David izgovori ove riječi Šaulu, Šaul reče: "Je li to glas tvoj, Davide, sine moj?" Tad Šaul podiže glas svoj i zaplaka. (17) On reče Davidu: "Ti si pravedniji od mene jer si sa mnom lijepo postupao, a ja sam s tobom postupao ružno. (18) Ti si danas

[51] Tj. Stijena bijega.

[52] U hebrejskom tekstu ovdje počinje stavak 24:1.

dokazao da si mi činio dobro, da me je Jahve tebi u ruke predao, ali me ti nisi ubio. (19) Jer kad čovjek nađe neprijatelja svoga, hoće li ga pustiti da u miru ode? Jahve te zato dobrom nagradio za ono što si mi danas učinio. (20) Eto, ja znam da ćeš ti zacijelo kralj biti i da će se kraljevstvo Izrailovo u ruci tvojoj održati. (21) Zato mi se sada zakuni Jahvom da nećeš zatirati potomke moje poslije mene i da nećeš izbrisati ime moje iz kuće oca moga."
(22) David se zakle Šaulu. I Šaul ode kući svojoj, a David i njegovi ljudi popeše se u skrovište.

Smrt Samuelova

25 Onda umrije Samuel; i sav se Izrail sabra te ga oplakivaše i pokopa ga u kući njegovoj u Rami.

Nabal i Abigajila

Podiže se David te siđe u pustinju Maon[53]. (2) I bijaše neki čovjek u Maonu koji je imao poslove u Karmelu; i taj je čovjek bio vrlo bogat i imao je tri hiljade ovaca i hiljadu koza. I desi se, dok je on strigao ovce svoje u Karmelu – (3) tom čovjeku bilo je ime Nabal, a njegovoj je ženi bilo ime Abigajila; žena je bila pametna i lijepa, a čovjek se ponašao grubo i loše, i bio je Kalebovac – (4) da David u pustinji ču da Nabal striže ovce svoje.
(5) Zato David posla deset momaka. "Idite gore u Karmel", reče David momcima, "otiđite Nabalu, pozdravite ga u moje ime (6) i ovako kažite: 'Živ bio, mir tebi, mir kući tvojoj i mir svemu što imaš!
(7) Čujem da strižeš ovce. A tvoji su pastiri s nama bili i mi ih ničim nismo uvrijedili niti im je šta nedostajalo u sve dane što su ih proveli u Karmelu.
(8) Upitaj momke svoje, pa će ti oni reći. Neka zato momci moji steknu blagonaklost u očima tvojim, jer mi smo došli u dan svečani. Molim te podaj slugama svojim i sinu svome Davidu što ti se god pri ruci nađe.'"
(9) Kad dođoše, Davidovi momci progovoriše Nabalu sve ove riječi u ime Davidovo, a onda pričekaše. (10) Ali Nabal odgovori slugama Davidovim i reče: "Ko je David? I ko je sin Jišajev? Danas ima mnogo sluga koji se odmeću od gospodara svoga. (11) Zar da ja uzmem hljeb svoj i vodu svoju i meso svoje koje sam zaklao strigačama svojim pa da to dam ljudima za koje ne znam odakle su?"
(12) Tako momci Davidovi pođoše istim putem natrag i vratiše se; i oni dođoše te mu rekoše sve ove riječi. (13) David reče ljudima svojim: "Neka svako od vas pripaše mač svoj." Tako svaki čovjek pripasa mač svoj. I David pripasa mač svoj, i oko četiri stotine ljudi pope se za Davidom, dok dvije stotine ostade kod stvari.
(14) Ali jedan od Nabalovih momaka reče Nabalovoj ženi Abigajili: "Eno, David je poslao glasnike iz pustinje da blagoslovi našeg gospodara, a on ih je prezreo. (15) A ti su ljudi bili vrlo dobri prema nama i nisu nas ničim uvrijedili niti nam je išta nedostajalo dokle smo god s njima išli kad smo u poljima bili. (16) Oni su nam bili bedem i noću i danju, sve vrijeme dok smo s njima bili, ovce čuvajući. (17) Zato sad razmisli i gledaj šta ti je činiti, jer skovano je zlo protiv gospodara našeg i protiv svih ukućana njegovih; a on je takva ništarija da niko s njim progovoriti ne može."
(18) Onda požuri Abigajila i uze dvije stotine hljebova i dva mijeha vina i pet pripremljenih ovaca i pet mjera[54] prženog žita i stotinu grozdova grožđica i dvije stotine kolača od smokve pa to natovari na magarce. (19) Ona reče momcima svojim: "Idite preda mnom; evo, ja idem za vama." Ali ona ništa ne reče mužu svome Nabalu.
(20) Desi se, dok je ona jahala na magarcu svome i silazila skrovitom stranom planine, da su David i ljudi njegovi silazili prema njoj; tako se ona susrete s njima. (21) A David mišljaše: "Zacijelo sam uzalud čuvao sve što taj čovjek u pustinji ima, tako da ništa nije nestalo od svega što mu je pripadalo, a on mi zlim dobro uzvrati. (22) Bog zlo učinio Davidu[55], i još gore, ako mu od svega što ima do jutra ostavim ijedno što uza zid mokri."
(23) Kad Abigajila ugleda Davida, požuri i sjaha s magarca te ničice pade pred Davidom i pokloni se do zemlje. (24) Ona mu pade pred noge i reče: "Neka samo na me padne krivica, gospodaru moj. I, molim te, dopusti da sluškinja tvoja progovori ušima tvojim i čuj riječi sluškinje svoje. (25) Neka se gospodar moj ne obazire na tog nedostojnog čovjeka Nabala[56], jer kakvo mu je ime, takav je i on: Nabal mu je ime, i ludost je s njim. Ali ja, sluškinja tvoja, ne vidjeh momke gospodara moga, što

[53] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom je: *Paran.*

[54] Oko 30 kg.

[55] Ovako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom stoji: *neprijateljima Davidovim.*

[56] *Nabal* u hebrejskom znači *budala.*

si ih ti poslao. (26) Zato sad, gospodaru moj, tako mi Jahve živoga i tako mi života tvoga, kad te je Jahve spriječio da prolijevaš krv i da se svetiš rukom svojom, neka neprijatelji tvoji i oni koji žele zlo gospodaru mome budu kao Nabal. (27) I neka se ovaj dar što ga je sluškinja tvoja donijela gospodaru svome dadne momcima koji prate gospodara moga. (28) Molim te oprosti grijeh sluškinji svojoj, jer će Jahve gospodaru mome sigurno napraviti trajnu kuću, zato što gospodar moj vodi bojeve Jahvine, i za sveg života tvoga neće se u tebi naći zlo. (29) Ako bi se neko podigao da te goni i da ti život oduzme, neka onda život gospodara moga bude zavezan u svežanj života kod Jahve, Boga tvoga, a živote neprijatelja tvojih on će zavitlati kao iz praćke. (30) I kad Jahve učini gospodaru mome sve dobro koje mu je obećao i postavi ga vladarom nad Israilom, (31) neka ne žalosti i ne uznemiruje srce gospodara moga što je krv bez razloga prolio i što se gospodar moj osvetio. Kad Jahve učini dobro gospodaru mome, tad se sjeti sluškinje svoje."
(32) Onda David reče Abigajili: "Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji te je danas meni ususret poslao. (33) I blagoslovljena bila razboritost tvoja i blagoslovljena bila ti, koja si me danas odvratila od prolijevanja krvi i toga da se osvetim rukom svojom. (34) A tako mi Jahve, Boga Israilova, koji me je spriječio da ti nažao učinim, da mi nisi brzo ususret došla, Nabalu do svitanja zacijelo ne bi ostalo ništa što uza zid mokri." (35) Potom David primi iz njezine ruke ono što mu ona bješe donijela i reče joj: "Idi svojoj kući u miru. Evo, čuo sam riječi tvoje i udovoljio molbi tvojoj."
(36) Onda Abigajila dođe Nabalu, i gle, on se gošćaše u kući svojoj, kao što se kralj gosti. I Nabal bijaše veseo jer se bješe dobro napio; zato mu ona nikako ništa i ne reče sve do svitanja. (37) Ali ujutro, kad se Nabal otrijeznio, žena mu njegova sve ispriča, te zamrije srce u njemu i on se skameni. (38) Nakon desetak dana Jahve udari Nabala, te on umrije.

David se ženi Abigajilom

(39) Kad je David čuo da je Nabal umro, reče: "Blagoslovljen bio Jahve, koji je podupro slučaj moj protiv Nabala, jer je on prezrivo postupio prema meni, i koji je odvratio od zla slugu svoga. A Jahve je svalio Nabalovo zlo na glavu njegovu."
Potom David poruči Abigajili da bi je uzeo za ženu.
(40) Kad sluge Davidove dođoše Abigajili u Karmel, progovoriše joj i rekoše: "David nas je poslao da te uzme sebi za ženu."
(41) Ona ustade i pokloni se licem do zemlje pa reče: "Evo, sluškinja je tvoja djevojka koja će prati noge slugama gospodara svoga." (42) Onda Abigajila brzo ustade i zajaha magarca, a pratilo ju je njezinih pet djevojaka; i pođe ona za glasnicima Davidovim te se udade za nj.
(43) David se još oženi Ahinoamom iz Jizreela, pa mu obje njih bijahu žene. (44) A kćer svoju Mikalu, ženu Davidovu, Šaul bijaše dao Paltiju, sinu Laišovu, koji je bio iz Galima.

David još jednom pošteđuje život Šaulu

26 Onda Zifijci dođoše Šaulu u Gibeu i rekoše: "Zar se David ne krije na brdu Hakila, nasuprot Ješimonu?"
(2) Zato Šaul ustade i siđe u pustinju Zif, uzevši sa sobom tri hiljade odabranih Israilaca, da Davida u pustinji Zif potraži. (3) Šaul se utabori na brdu Hakila, koje je nasuprot Ješimona, pored puta; a David je boravio u pustinji. Kad vidje da je Šaul došao za njim u pustinju, (4) David posla uhode i saznade da Šaul doista dolazi. (5) David onda ustade i dođe do mjesta gdje se Šaul bješe utaborio. I ugleda David mjesto gdje su Šaul i Abner, sin Nerov, zapovjednik vojske, ležali; Šaul ležaše u krugu tabora, a oko njega se bijaše utaborila vojska.
(6) Onda David progovori Hetitu Ahimeleku i Abišaju, sinu Cerujinu, bratu Joabovu: "Ko će sići sa mnom u tabor k Šaulu?"
A Abišaj reče: "Ja ću sići s tobom."
(7) Tako David i Abišaj dođoše noću k vojsci, i gle, Šaul je ležao i spavao u krugu tabora, a koplje mu bijaše zabodeno u zemlju kod glave; a Abner i vojnici ležali su oko njega. (8) Tad Abišaj reče Davidu: "Danas ti je Jahve predao u ruke neprijatelja tvoga, pa te zato molim da me pustiš da ga jednim udarcem koplja pribodem uza zemlju, dvaput ga neću udariti."
(9) Ali David reče Abišaju: "Ne ubijaj ga, jer ko je kadar dići ruku na pomazanika Jahvina i nedužan ostati?" (10) David još reče: "Tako mi Jahve živoga, njega će zacijelo Jahve udariti, ili će mu doći dan kad će umrijeti, ili će otići dolje u boj pa će nestati. (11) Ne dao Jahve da ja dignem ruku na pomazanika Jahvina! A sad, molim te uzmi koplje što je kod glave njegove i vrč za vodu pa hajdemo."
(12) Tako David uze koplje i vrč za vodu što bjehu

kod Šaulove glave te oni odoše; a to niko ne vidje niti znade niti se iko probudi, jer svi bijahu zaspali nakon što ih dubok san od Jahve bješe obuzeo.
(13) Onda David prijeđe na drugu stranu i stade na vrh gore u daljini, tako da je između njih bio velik prostor. (14) David zovnu vojsku i Abnera, sina Nerova, govoreći: "Zar se nećeš odazvati, Abnere?"
Tad Abner uzvrati: "Ko si ti što dozivaš kralja?"
(15) A David odgovori Abneru: "Zar ti nisi čovjek? I ko je kao ti u Israilu? Zašto onda nisi čuvao kralja, gospodara svoga? Jer jedan je od ljudi došao da ubije kralja, gospodara tvoga. (16) Ono što si učinio nije dobro. Tako mi Jahve živoga, svi vi zaslužujete da umrete, jer niste čuvali gospodara svoga, pomazanika Jahvinog. Pogledaj sad gdje su kraljevo koplje i vrč za vodu što mu bijahu kod glave!"
(17) Tad Šaul pozna Davidov glas te reče: "Je li to tvoj glas, Davide, sine moj?"
A David odgovori: "To je moj glas, kralju, gospodaru moj", (18) i upita: "Zašto onda gospodar moj progoni slugu svoga? Ta šta sam učinio? Ili kakvo je zlo u ruci mojoj? (19) Neka zato sad gospodar moj posluša riječi sluge svoga. Ako te je Jahve podigao na mene, neka on žrtvu pomiriše, ali ako su to uradili sinovi ljudski, neka su prokleti pred Jahvom, jer me danas protjeraše da ne bih imao udjela u baštini Jahvinoj, govoreći: 'Idi, služi drugim bogovima.' (20) Zato ne dopusti da krv moja padne na zemlju daleko od prisustva Jahvina, jer kralj je Israilov izišao da traži buhu jednu, baš kao kad neko lovi jarebicu u planinama."
(21) Tad Šaul reče: "Zgriješio sam. Vrati se, Davide, sine moj, neću ti više štete činiti jer je život moj danas bio dragocjen u očima tvojim. Gle, ja sam ludovao i mnogo sam pogriješio."
(22) David odgovori: "Evo kraljeva koplja! Pa neka jedan od mladića dođe i neka ga uzme. (23) Jahve će uzvratiti svakome za pravednost njegovu i vjernost; ta Jahve te je danas meni u ruke predao, ali ja ne htjedoh dići ruku na pomazanika Jahvinog. (24) Eto, kako je život tvoj bio danas vrlo vrijedan u očima mojim, tako neka i život moj bude vrlo vrijedan u očima Jahvinim, i neka me on izbavi iz nevolja svih."
(25) Onda Šaul reče Davidu: "Blagoslovljen bio, sine moj Davide; ti ćeš mnogo postići i jamačno ćeš nadmoćan biti." Tako David ode svojim putem, a Šaul se vrati u mjesto svoje.

David bježi k Filistincima

27 Onda David u srcu svome reče: "Ja ću jednoga dana stradati od ruke Šaulove. Nema mi ništa bolje nego da pobjegnem u zemlju filistinsku. Šaul će onda pasti u očaj, te me više neće tražiti po svoj zemlji Israilovoj, i ja ću mu umaći iz ruke." (2) Tako David, on i šest stotina ljudi koji bijahu sa njim, ustadoše i prijeđoše k Akišu, sinu Maokovu, kralju gatskome. (3) I David, on i ljudi njegovi, živjeli su kod Akiša u Gatu, svaki s ukućanima svojim, a tako i David s dvjema ženama svojim Ahinoamom Jizreelkom i Abigajilom Karmelankom, udovicom Nabalovom. (4) I rekoše Šaulu da je David umakao u Gat, te ga on više nije tražio.
(5) Onda David reče Akišu: "Ako sam stekao blagonaklonost u očima tvojim, neka mi dadnu mjesto u jednom od gradova zemaljskih da tamo živim, jer zašto bi sluga tvoj živio u kraljevskome gradu kod tebe?" (6) Tako mu toga dana Akiš dade Ciklag; zato Ciklag i dan-danas pripada kraljevima Jehudinim. (7) David je u filistinskoj zemlji živio godinu i četiri mjeseca.
(8) A David i ljudi njegovi išli su gore i pljačkali Gešurce, Girzijce i Amalečane, jer su to od Telama[57] bili stanovnici te zemlje, kad se dolazi u Šur pa sve do zemlje egipatske. (9) David je harao zemlju, ne ostavljajući u životu ni muškarca ni žene, i otimao je ovce, goveda, magarce, deve i haljine. Onda se vraćao i dolazio Akišu.
(10) Akiš bi upitao: "Gdje ste danas u pljački bili?"
A David bi odgovarao: "U Negebu[58] Jehudinom i u Negebu jerahmeelskom i u Negebu kenijskom."
(11) David nije ostavljao u životu ni muškarca ni žene da ih dovede u Gat, jer govoraše: "Oni bi nas izdali govoreći: Tako je David radio." I takav mu je običaj bio za sve vrijeme dok je živio u zemlji filistinskoj. (12) Tako je Akiš vjerovao Davidu i govorio: "On je zacijelo ogadio sebe narodu svome Israilu; zato će mi on biti sluga zauvijek."

Šaul i zazivačica duhova

28 Desi se u danima tim da Filistinci sabraše naoružane tabore svoje da krenu u rat protiv Israila. I Akiš reče Davidu: "Sigurno znaj da ćeš ići sa mnom u tabor, ti i ljudi tvoji."

[57] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu umjesto *od Telama* stoji *od davnina*.

[58] Tj. u južnome kraju; tako i dalje.

(2) David reče Akišu: "Dobro, vidjet ćeš šta učiniti može sluga tvoj."
Nato Akiš reče: "Dobro, doživotno ću te postaviti za čuvara svog."
3) Samuel bijaše umro, te ga sav Israil oplakivaše, i pokopaše ga u Rami, gradu njegovu. A Šaul bijaše protjerao iz zemlje zazivače duhova i vračeve. (4) Tako se Filistinci sabraše te dođoše i utaboriše se u Šunemu, a Šaul sabra sav Israil te se oni utaboriše u Gilboi. (5) Kad ugleda filistinski tabor, Šaul se uplaši i srce mu silno zadrhta. (6) Kad Šaul upita Jahvu, Jahve mu se ne odazva ni u snovima ni Urimom ni preko proroka. (7) Onda Šaul reče slugama svojim: "Tražite mi ženu koja je zazivačica duhova, da joj odem pa da nju upitam."
A sluge mu njegove rekoše: "Gle, u En-Doru ima jedna žena koja duhove zaziva."
(8) Potom se Šaul preruši obukavši druge haljine i ode, on i dva čovjeka s njim, te oni dođoše toj ženi u noći; i on reče: "Zazovi mi duhove, molim te, i dozovi mi onoga koga ti ja kažem."
(9) Ali žena mu odgovori: "Gle, ti znaš šta je Šaul učinio, kako je zazivače duhova i vračeve iz zemlje istrijebio. Zašto onda životu mome zamku postavljaš da izazoveš smrt moju?"
(10) Šaul joj se zakle Jahvom i reče: "Tako mi Jahve živoga, nikakva te kazna neće stići zbog ovoga."
(11) Tad žena upita: "Koga da ti dozovem?"
A on reče: "Dozovi mi Samuela."
(12) Kad žena ugleda Samuela, viknu iz sveg glasa; i progovori žena Šaulu i reče: "Zašto si me prevario? Ta ti si Šaul!"
(13) Kralj joj reče: "Ne boj se! Nego, šta vidiš?"
A žena odgovori Šaulu: "Vidim jednog boga kako se diže iz zemlje."
(14) On je upita: "Kako izgleda?"
A ona odgovori: "Starac se diže, i zaogrnut je plaštom." Tad Šaul znade da je to Samuel te ničice pade i pokloni se.
(15) Onda Samuel reče Šaulu: "Zašto si me uzemirio dozivajući me gore?"
A Šaul odgovori: "U velikoj sam nevolji, jer Filistinci vode rat protiv mene, a Bog me je napustio te mi se više ne odaziva ni preko proroka ni u snovima; zato sam te zovnuo da mi dadeš na znanje šta da činim."
(16) Samuel reče: "Zašto onda pitaš mene kad te je Jahve napustio i protivnikom ti postao? (17) Jahve je učinio onako kako je preko mene rekao: Jahve je istrgnuo kraljevstvo iz ruke tvoje i dao ga bližnjemu tvome – Davidu. (18) Zato što ti nisi poslušao glasa Jahvinog i nisi izvršio njegov gnjev žestoki na Amaleku, Jahve je tebi danas ovo učinio. (19) Jahve će još, zajedno s tobom, Filistincima u ruke i Israil predati, pa ćete ti i sinovi tvoji sutra sa mnom biti. Uistinu će Jahve Israilovu vojsku Filistincima u ruke predati."
(20) Tad Šaul odmah na zemlju koliko je dug pade i silno se uplaši zbog riječi Samuelovih; još mu i snage nestade jer cijeli dan i cijelu noć ništa pojeo nije. (21) Kad ona žena dođe k Šaulu i vidje da je prestravljen, reče mu: "Eto, sluškinja tvoja poslušala je glas tvoj, i ja sam život svoj na kocku stavila te sam poslušala riječi koje si mi rekao. (22) Zato i ti, molim te, poslušaj glas sluškinje svoje i pusti me da preda te metnem komad hljeba da jedeš i snagom se opašeš kad pođeš putem svojim."
(23) Ali on to odbi i reče: "Neću da jedem!"
Ipak, sluge njegove koje bijahu s njim nagovoriše ga, zajedno s tom ženom, pa ih on posluša. Tako on ustade sa zemlje i sjede na postelju. (24) Žena je kod kuće imala ugojeno tele, pa ga brzo zakla te uze brašna, umijesi ga i ispeče od njega beskvasni hljeb. (25) Ona ga iznese pred Šaula i sluge njegove, te su jeli. Potom oni ustadoše i odoše iste noći.

Filistinci ne vjeruju Davidu

29 Okupiše Filistinci sve vojske svoje u Afeku, a Israilci su taborovali kod izvora u Jizreelu. (2) I gospodari filistinski stupali su naprijed sa stotinama i hiljadama. A David i ljudi njegovi išli su na začelju s Akišom. (3) Potom zapovjednici filistinski rekoše: "Šta će ovi Hebreji ovdje?"
A Akiš reče zapovjednicima filistinskim: "Ta ovo je David, sluga Šaula, kralja Israilovog, koji je sa mnom svih ovih dana i ovih godina, i ja na njemu ne nađoh nikakve krivice od dana kad je k meni pobjegao pa do dana današnjega."
(4) Ali filistinski se zapovjednici razljutiše na nj te mu rekoše: "Naredi tom čovjeku da ide natrag, da se vrati na mjesto svoje, koje si mu ti odredio, i ne puštaj ga da ide dolje s nama u boj, jer bi nam on u boju mogao protivnik postati. Ta čime bi taj mogao zaslužiti da ga primi gospodar njegov ako ne glavama ovih naših ljudi? (5) Zar to nije David o kome su, igrajući, pjevali:
'Šaul pobi hiljade svoje,
a David desetine hiljada'?"

(6) Tad Akiš zovnu Davida te mu reče: "Tako mi Jahve živoga, ti si čestit, i bilo bi mi drago da ideš i vraćaš se sa mnom u vojsci, jer ja ne nađoh zla u tebi od onoga dana kad si došao k meni pa do dana današnjega. Ali nisi drag u očima gospodara. (7) Zato se sad vrati i pođi u miru, da ne naljutiš gospodare filistinske."
(8) David reče Akišu: "Ali šta sam učinio, i šta si ti zamjerio sluzi svome od onoga dana kad sam preda te došao pa do dana današnjega te ne mogu ići i boriti se protiv neprijatelja gospodara svoga kralja?"
(9) A Akiš odgovori Davidu: "Znam da si drag u očima mojim kao anđeo Božiji, ali zapovjednici filistinski vele: 'On ne smije ići s nama u boj!' (10) Zato porani ujutro sa slugama gospodara svoga što su došli s tobom, pa otiđite na mjesto koje sam vam naznačio. I ne gaji nikakve mržnje u svome srcu, jer si mi drag.[59] Pa čim ustanete ujutro i čim svane, idite." (11) Tako porani David, on i ljudi njegovi, i krenu ujutro i vrati se u zemlju filistinsku. A Filistinci odoše gore u Jizreel.

Davidova pobjeda nad Amalečanima

30 Onda se desi, kad David i ljudi njegovi trećega dana stigoše u Ciklag, da Amalečani bijahu navalili na Negeb i Ciklag te bijahu opustošili Ciklag i spalili ga; (2) i bijahu zarobili žene i sve[60] koji bijahu u njemu, i malo i veliko, nikog ne ubivši, te ih odvedoše i otiđoše putem svojim.
(3) Kad David i ljudi njegovi stigoše u grad, gle, on bješe spaljen, a žene njihove i njihovi sinovi i kćeri njihove bijahu odvedeni u sužanjstvo. (4) Onda David i ljudi koji bijahu s njim pustiše glasove svoje i plakahu sve dok im za plač ne nestade snage. (5) I obje žene Davidove bijahu odvedene u sužanjstvo: Ahinoama Jizreelka i Abigajila, udovica Nabala Karmelanina. (6) David bijaše zapao u veliku nevolju jer je narod govorio da će ga kamenovati: sav je narod bio ogorčen, svako zbog sinova svojih i kćeri svojih. Ali David nađe snagu u Jahvi, Bogu svome.
(7) Onda David reče svećeniku Abiataru, sinu Ahimelekovu: "Molim te donesi mi tuniku." Tako Abiatar donese tuniku Davidu. (8) David upita Jahvu i reče: "Hoću li goniti one razbojnike? Hoću li ih stići?"
A on mu reče: "Goni ih, jer ćeš ih zacijelo stići i zacijelo ćeš zarobljenike spasiti."
(9) Tako ode David, on i šest stotina ljudi koji bijahu s njim, pa dođoše do potoka Besor; tu ostadoše oni koji bijahu zaostali. (10) A David, on i četiri stotine ljudi, nastaviše s potjerom, dok dvije stotine ljudi koji bijahu odveć iscrpljeni da prijeđu potok Besor ostadoše.
(11) I oni nađoše u polju jednog Egipćanina pa ga odvedoše Davidu i dadoše mu hljeba, te je jeo, i donesoše mu vode da pije. (12) Dadoše mu komad smokova kolača i dva grozda grožđica, te je jeo; tad mu se život povrati, jer ne bješe hljeba jeo niti vode pio tri dana i tri noći. (13) David ga upita: "Čiji si ti? I odakle si?"
A on odgovori: "Ja sam mladić Egipćanin, sluga jednog Amalečanina; gospodar me je moj ostavio kad sam se razbolio prije tri dana. (14) Napali smo Negeb keretski i onaj koji pripada Jehudi te Negeb Kalebov, i spalili smo Ciklag."
(15) Tad ga upita David: "Hoćeš li me odvesti dolje tim razbojnicima?"
A on reče: "Zakuni mi se Bogom da me nećeš ubiti niti predati u ruke gospodaru mome, pa ću te odvesti dolje razbojnicima tim."
(16) Kad ga je odveo dolje, gle, oni se bijahu razasuli po svoj zemlji, jedući i pijući i slaveći svoj veliki plijen što su ga bili oteli iz zemlje filistinske i iz zemlje Jehudine. (17) David ih je tukao od sumraka do večeri sutrašnjega dana[61]; i niko od njih ne umače, osim četiri stotine mladića koji zajahaše deve i pobjegoše. (18) Tako David povrati sve što Amalečani bijahu oteli; i spasi David dvije žene svoje. (19) I ništa im ne bješe nestalo, ni malo ni veliko, ni sinovi ni kćeri, ni plijen ni bilo šta drugo što bijahu oteli; David sve vrati. (20) Tako David uze sve ovce i goveda; tjerali su ih pred drugom stokom i govorili: "Ovo je plijen Davidov."

Podjela plijena

(21) Kad David dođe k dvjema stotinama ljudi koji bijahu odveć iscrpljeni da bi slijedili Davida i koji bijahu ostali na potoku Besor, oni iziđoše ususret

[59] U hebrejskim rukopisima nema riječi: "pa otiđite na mjesto koje sam vam naznačio. I ne gaji nikakve mržnje u svome srcu, jer si mi drag".

[60] Ovako stoji u grčkim rukopisima, a u hebrejskim samo: *žene*.

[61] Ovo mjesto neki razumiju u smislu: *David ih je tukao od zore do večeri, potpuno ih uništivši*.

Davidu i ljudima koji su bili s njim; David priđe tim ljudima i pozdravi ih. (22) Onda svi opaki i nedostojni ljudi među onima koji su išli s Davidom rekoše: "Zato što nisu išli s nama, mi im nećemo dati ništa od plijena koji smo povratili, nego samo svakom čovjeku ženu njegovu i djecu njegovu da ih vode i idu."
(23) Tad David reče: "Ne smijete tako činiti, braćo moja, s onim što nam je dao Jahve, koji nas je čuvao i u ruke nam predao razbojnike što bijahu izišli na nas. (24) I ko će vas poslušati u tome? Ta kakav je dio onome koji ide u boj, takav je dio i onome koji kod prtljaga ostaje; oni će jednako dobiti." (25) Tako to David učini zakonom i odredbom Israilu od toga dana pa do dana današnjega.
(26) A kad David dođe u Ciklag, on posla dio plijena starješinama Jehudinim, prijateljima svojim, i reče: "Evo dara za vas od plijena neprijatelja Jahvinih." (27) [I posla dio] onima u Betelu i onima u Ramotu negepskome i onima u Jatiru (28) i onima u Aroeru i onima u Sifmotu i onima u Eštemoi (29) i onima u Rakalu i onima u gradovima jerahmeelskim i onima u gradovima kenijskim (30) i onima u Hormi i onima u Bor-Ašanu i onima u Ataku, (31) i onima u Hebronu i svim mjestima u koja su David i ljudi njegovi običavali dolaziti.

Smrt Šaula i njegovih sinova

31 Potukoše se Filistinci s Israilom, te Israilci pobjegoše pred Filistincima i padahu pobijeni na gori Gilboi. (2) Filistinci stisnuše Šaula i sinove njegove i ubiše Jonatana, Abinadaba i Malki-Šua, sinove Šaulove. (3) Boj se ražesti oko Šaula, te ga sustigoše strijelci i grdno ga raniše. (4) Tad Šaul reče štitonoši svome: "Izvuci mač svoj pa me njime probodi, inače će ovi neobrezani doći pa me probosti i narugati mi se." Ali njegov štitonoša ne htjede to učiniti, jer se bješe silno uplašio. Zato Šaul uze mač svoj i baci se na nj. (5) Kad štitonoša vidje da je Šaul mrtav, i on pade na mač svoj te umrije. (6) Tako toga dana umrije Šaul, zajedno sa svoja tri sina, štitonošom svojim i svim ljudima svojim.
(7) Kad Israilci koji bijahu s druge strane doline i oni koji bijahu s onu stranu Jordana vidješe da su Israilci pobjegli i da su Šaul i sinovi njegovi mrtvi, napustiše gradove svoje i pobjegoše; onda Filistinci dođoše i nastaniše se u njima.
(8) Desi se sutradan, kad Filistinci dođoše da opljačkaju pobijene, da nađoše Šaula i tri sina njegova koji bijahu pali na gori Gilboi. (9) Oni mu odsjekoše glavu i skidoše mu oružje te poslaše glasnike širom zemlje filistinske da donesu dobru vijest kućama kumira njihovih i narodu. (10) Njegovo oružje metnuše u hram Aštoretin, a tijelo mu prikovaše na zid Bet-Šana. (11) A kad žitelji Jabeš-Gileada čuše šta su Filistinci učinili Šaulu, (12) svi se hrabri ljudi podigoše i svu noć hodiše te sa zida Bet-Šana skinuše Šaulovo tijelo i tijela sinova njegovih pa dođoše u Jabeš i ondje ih spališe. (13) Onda uzeše njihove kosti te ih ukopaše pod tamariskom u Jabešu i postiše sedam dana.

DRUGA KNJIGA SAMUELOVA

Sadržaj Druge knjige Samuelove također nastavlja usredotočavati čitaočevu pažnju na Davida. Ali, Davidov se položaj sada počinje drastično mijenjati u odnosu na njegovo stanje kakvo je opisano u Prvoj knjizi Samuelovoj (16). Njegova moć brzo raste i ispunjava prazninu koju je iza sebe ostavila Šaulova smrt (1:1–5:5) tako što najprije postaje kralj Jehude, a potom i Israila. David potom osvaja Jerusalem i proglašava ga svojom prijestonicom, gdje smješta i kovčeg saveza. On nalaže gradnju hrama, a kao nagradu za to od Gospoda prima obećanje da će njegova loza dugo trajati (7). Međutim, ratovi koje je bio prisiljen voditi odložili su gradnju hrama sve do kraljevanja kralja Solomona (7:13; 8 i 10).
Među brojnim iskušenjima koja su prijetila Davidovom kraljevanju, prijestup koji je učinio s Batšebom bio je najpogibeljniji i rezultirao je osudom koju je nad njim izrekao prorok Natan. Davidovo kajanje za svaki prijestup koji je počinio, a bilo ih je mnogo, bilo je primjerno i do te mjere iskreno da je svaki put bilo prihvaćeno i oprošteno mu. Druga knjiga Samuelova, jednostavno, slika Davida kao odveć složen lik i karakter.

David doznaje za smrt Šaulovu

1 Desi se poslije Šaulove smrti, kad se David vrati nakon što porazi Amalečane, da David ostade dva dana u Ciklagu. (2) I gle, trećega dana dođe iz Šaulova tabora neki čovjek poderanih haljina i prašnjave glave. Kad priđe Davidu, on ničice na zemlju pade. (3) David ga upita: "Odakle dolaziš?"
A on mu reče: "Ja sam pobjegao iz tabora Israilova."
(4) "Šta se desilo? Molim te reci mi!", reče mu David.
A on odgovori: "Ljudi su pobjegli iz boja, i mnogo je ljudi palo i poginulo, a i Šaul i sin njegov Jonatan mrtvi su."
(5) Onda David upita mladića koji mu to reče: "Kako znaš da su Šaul i sin njegov Jonatan mrtvi?"
(6) Mladić koji mu to bješe kazao odgovori: "Slučajno sam se našao na gori Gilboi, i gle, Šaul se navaljivaše na svoje koplje, a kola i konjanici bijahu mu za petama. (7) Kad pogleda iza sebe, on ugleda mene pa me zovnu, a ja rekoh: 'Evo me.' (8) On me upita: 'Ko si ti?', a ja mu odgovorih: 'Ja sam Amalečanin.' (9) Tad mi on reče: 'Molim te priđi k meni pa me ubij jer me je smrtna muka spopala, a život moj još je u meni.' (10) Tako mu ja priđoh i ubih ga, jer sam znao da neće preživjeti nakon što je pao. I uzeh krunu što mu bijaše na glavi i narukvicu što mu bijaše na ruci pa ih donesoh ovdje gospodaru svome."
(11) Tad David uze haljine svoje te ih razdera, a tako i svi ljudi koji bijahu s njim. (12) Do večeri su tugovali i plakali i postili za Šaulom i sinom njegovim Jonatanom i narodom Jahvinim i kućom Israilovom, jer oni bijahu pali od mača. (13) David upita mladića koji mu to reče: "Odakle si?"
A on odgovori: "Ja sam sin jednog stranca, Amalečanina."
(14) Onda ga David upita: "Kako te nije bilo strah dići ruku da ubiješ pomazanika Jahvina?" (15) I zovnu David jednog od momaka i reče: "Idi i posijeci ga!" Tako ga on posiječe, te ovaj umrije. (16) David mu reče: "Tvoja krv na tvoju glavu, jer usta tvoja posvjedočiše protiv tebe riječima: Ja sam ubio pomazanika Jahvina."

Davidova tužaljka

(17) Onda David zapjeva ovu tužaljku za Šaulom i sinom njegovim Jonatanom, (18) i reče da se sinovi Jehudini pouče njoj[1]; zapisana je u knjizi Jašarovoj[2].
(19) "Slava tvoja, o Israile, pala je na brežuljcima tvojim!
Kako samo padoše moćni!
(20) Ne pričajte o tome u Gatu,
ne obznanjujte to po ulicama aškelonskim[3],
da se ne obraduju kćeri filistinske,
da ne kliču kćeri neobrezanih.

[1] U grčkim rukopisima stoji *njoj,* a u hebrejskom tekstu *Luku* (tako se, vjerovatno, zvala pjesma).

[2] Ili: *u knjizi pravednika.*

[3] Gat i Aškelon bili su gradovi koji su pripadali israilskim neprijateljima Filistincima.

(21) O gore Gilbojske,
ne bilo na vama ni rose ni kiše, ni polja što sjemenom rađaju,
jer tamo je oskrnavljen štit moćnoga,
štit Šaulov, uljem nepomazan,
(22) već krvlju ubijenih, mašću moćnih.
Luk Jonatanov nikada nije promašio,
a mač Šaulov nikad se čist nije vratio.
(23) Šaul i Jonatan, voljeni i mili u životu svom,
ni u smrti se svojoj ne rastadoše;
od orlova brži bjehu oni,
jači od lavova oni bjehu.
(24) O kćeri Izrailove, plačite za Šaulom,
koji vas je raskošno u grimiz odijevao,
koji vam je na odjeću ukrase od zlata metao.
(25) Kako samo usred boja padoše moćni!
Jonatan pogibe na brežuljcima tvojim.
(26) Žao mi je tebe, brate moj Jonatane;
ti mi bijaše drag veoma!
Tvoja mi ljubav čudesnija bješe
od ljubavi žena.
(27) Kako samo padoše moćni,
i kako oružja bojnog nestade!"

David postaje kralj Jehude

2 Desi se potom da David upita Jahvu i reče: "Hoću li poći gore u jedan od gradova Jehudinih?"
A Jahve mu reče: "Idi gore."
"Kamo da idem?", upita David.
A on reče: "U Hebron." (2) Onda David pođe onamo, a tako i njegove dvije žene: Jizreelka Ahinoama i Abigaila, udovica Nabala Karmelijca. (3) I povede gore David ljude svoje koji bijahu s njim, svakoga s ukućanima njegovim, te se oni nastaniše u naseljima hebronskim. (4) Potom dođoše ljudi iz Jehude i tamo oni pomazaše Davida za kralja nad kućom Jehudinom.
I progovoriše oni Davidu i rekoše: "Ljudi iz Jabeš-Gileada pokopali su Šaula."
(5) David posla glasnike stanovnicima Jabeš-Gileada te im poruči: "Jahve vas blagoslovio jer ste učinili ovo dobro Šaulu, gospodaru svome, i pokopali ga. (6) Iskazao vam Jahve ljubav i vjernost, a i ja ću vam iskazati dobrotu jer tako učiniste. (7) Neka vam zato ruke jake budu i odvažni budite, jer je Šaul, gospodar vaš, mrtav, i jer je kuća Jehudina mene za kralja svoga pomazala."

Abner postavlja Iš-Bošeta za kralja nad Israilom

(8) Ali Abner, sin Nerov, zapovjednik vojske Šaulove, bješe uzeo Iš-Bošeta[4], sina Šaulova, i doveo ga onamo u Mahanajim. (9) Njega on postavi za kralja Gileadu, Ašurijcima[5], Jizreelu, Efrajimu i Benjaminu, pa i svem Israilu. (10) Iš-Bošetu, sinu Šaulovu, bješe četrdeset godina kad postade kralj nad Israilom, i on kraljevaše dvije godine. Ali kuća Jehudina slijeđaše Davida. (11) Sedam godina i šest mjeseci David bijaše kralj nad kućom Jehudinom u Hebronu.

Sukob i borba za vlast u Israilu

(12) Onda Abner, sin Nerov, otiđe iz Mahanajima u Gibeon sa slugama Iš-Bošeta, sina Šaulova. (13) A Joab, sin Cerujin, i sluge Davidove iziđoše im u susret kod Gibeonskog jezerceta, te oni sjedoše, jedni na jednu stranu jezerceta, a drugi na drugu stranu. (14) Tad Abner reče Joabu: "Neka sad mladići ustanu i neka se bore pred nama."
A Joab reče: "Neka ustanu."
(15) Tako oni ustadoše, pa ih prebrojiše: dvanaest od Benjamina za Iš-Bošeta, sina Šaulova, i dvanaest od ljudi Davidovih. (16) Svaki od njih zgrabi protivnika svoga za glavu i zabode mu mač svoj u bok; tako oni zajedno popadaše. Zato se to mjesto prozva Helkat-Hacurim[6], a ono je u Gibeonu. (17) Boj bijaše veoma žestok toga dana, a Abnera i Izrailce poraziše ljudi Davidovi.
(18) I tri sina Cerujina bijahu tamo: Joab, Abišaj i Asahel; a Asahel bješe brzonog poput gazele u polju. (19) Asahel je gonio Abnera i nije skretao ni desno ni lijevo dok ga je gonio. (20) Onda Abner pogleda iza sebe i reče: "Jesi li to ti, Asahele?"
A on odgovori: "Jesam."
(21) "Okreni se desno ili lijevo", reče mu Abner, "pa zgrabi jednog od mladića i uzmi sebi opremu njegovu." Ali se Asahel ne htjede okrenuti goneći ga. (22) Abner opet reče Asahelu: "Okani se potjere za mnom! Zašto da te poravnim sa zemljom? Kako bih onda mogao bratu tvome Joabu u lice pogledati?" (23) Ali on se ne htjede okaniti; zato ga Abner udari u trbuh stražnjim krajem koplja, tako da mu

[4] Drugo mu je ime bilo Išbaal.

[5] Moguće je da se to odnosi na Ašer, jedno od dvanaest izrailskih plemena.

[6] Tj. polje oštrica.

koplje na leđa iziđe. I tamo on pade i na mjestu umrije. I ko god dođe na mjesto gdje Asahel bješe pao i umro tu zastade.
(24) Ali Joab i Abišaj gonjahu Abnera; i dok je sunce zalazilo, oni dođoše do brda Ame, što je ispred Gije, na putu prema pustinji Gibeonskoj. (25) Sinovi Benjaminovi skupiše se za Abnerom i udružiše u jednu četu te stadoše na vrh jednog brda.
(26) Tad Abner povika Joabu i reče: "Hoće li mač dovijeka gutati? Zar ne znaš da će gorko na kraju biti? Dokle ćeš oklijevati da kažeš ljudima da se okane potjere za braćom svojom?"
(27) Joab reče: "Tako mi Boga živoga, da nisi progovorio, ovi bi se ljudi sigurno tek ujutro razišli, i svako bi se okanio potjere za bratom svojim." (28) Tako Joab zapuha u trubu, te svi ljudi stadoše i ne gonjahu više Israila niti se više nastaviše tući. (29) Abner i ljudi njegovi išli su kroz Arabu cijelu tu noć; tako su prešli Jordan, išli pješice cijelo jutro i došli do Mahanajima.
(30) Onda se Joab vratio iz potjere za Abnerom, i kad sabra sve svoje ljude, nedostajalo je devetnaest Davidovih ljudi, i još Asahel. (31) Ali ljudi Davidovi bijahu pobili mnoge Benjaminovce i Abnerove ljude: umrije tri stotine i šezdeset ljudi. (32) I ponesoše Asahela te ga pokopaše u grob oca njegova u Betlehemu. Onda Joab i ljudi njegovi putovahu svu noć dok u Hebronu zora ne svanu.

Jačanje kuće Davidove

3 Dugo potraja rat između kuće Šaulove i kuće Davidove; David je neprestano bivao sve jači, a kuća Šaulova neprestano je bivala sve slabija.
(2) Davidu se rodiše sinovi u Hebronu: prvjenac mu bijaše Amon, od Jezreelke Ahinoame, (3) i drugi mu Kileab, od Abigajile, udovice Nabala Karmelijca, treći Absalom, sin Maake, kćeri Talmaja, kralja gešurskoga, (4) četvrti Adonija, sin Hagitin, peti Šefatija, sin Abitalin, (5) i šesti Jitream, od Davidove žene Egle. Oni se Davidu rodiše u Hebronu.

Abner se pridružuje Davidu

(6) Desi se, dok trajaše rat između kuće Davidove i kuće Šaulove, da Abner postajaše sve jači u kući Šaulovoj. (7) A Šaul je imao prilježnicu kojoj bijaše ime Ricpa, kći Ajina. Tad reče Iš-Bošet Abneru: "Zašto si legao s prilježnicom oca moga?" (8) Abner se veoma razljuti na te Iš-Bošetove riječi i reče: "Jesam li ja pasija glava u Jehudi?[7] Ja danas činim dobro kući oca tvoga Šaula, braći njegovoj i prijateljima njegovim, i ja ne dadoh da ti Davidu u ruke padneš, a ti me danas kriviš zbog žene te.
(9) Učinio Bog tako Abneru i još gore ako ja ne uradim Davidu onako kako mu se Jahve zakleo: (10) da će premjestiti kraljevstvo iz kuće Šaulove i da će učvrstiti prijestolje Davidovo nad Israilom i Jehudom, od Dana pa sve do Beeršebe." (11) I on više ne mogaše odgovoriti Abneru ni riječi jer ga se bojaše.
(12) Onda Abner, u svoje ime, posla glasnike Davidu s riječima: "Čija je zemlja? Sklopi savez sa mnom i, evo, moja će ruka s tobom biti da ti privede sveg Israila."
(13) "Dobro", reče on, "sklopit ću savez s tobom, ali jedno od tebe tražim: nemoj mi na oči dolaziti sve dok najprije ne dovedeš Mikalu, kćer Šaulovu, kad dođeš da me vidiš." (14) Onda David posla glasnike Iš-Bošetu, sinu Šaulovu, s riječima: "Daj mi ženu moju Mikalu, koju sam zaručio sa stotinu filistinskih obrezaka."
(15) Iš-Bošet posla po nju i uze je od muža Paltiela, sina Lajiševa. (16) Ali muž njezin pođe s njom, i plakaše dok je išao, slijedeći je sve do Bahurima. Onda mu Abner reče: "Hajde vrati se." Tako se on vrati.
(17) Razgovori se Abner sa starješinama Israilovim i reče: "Prije ste tražili da vam David bude kralj. (18) Učinite to onda sad! Jer Jahve je progovorio o Davidu i rekao: Rukom sluge svoga Davida ja ću narod svoj Israil iz ruku Filistinaca izbaviti i iz ruku svih neprijatelja njegovih." (19) Abner progovori i Benjaminovcima, a k tome još ode i u Hebron da rekne Davidu za sve što se dopalo Israilu i čitavoj kući Benjaminovoj.
(20) Onda Abner dođe s dvadeset ljudi Davidu u Hebron. I David priredi gozbu Abneru i ljudima koji bijahu s njim. (21) Abner reče Davidu: "Dopusti mi da ustanem i pođem i gospodaru svome kralju sav Israil sakupim, da sklopi savez s tobom i da ti budeš kralj svemu što ti duša poželi." Tako David otpusti Abnera, i ovaj pođe u miru.
(22) I gle, ljudi Davidovi i Joab vratiše se iz pljačke i donesoše mnogo plijena sa sobom, ali Abner više ne bješe s Davidom u Hebronu, jer ga ovaj bijaše otpustio, i on bješe otišao u miru. (23) Kad Joab i sva vojska koja bijaše s njim stigoše, rekoše Joabu:

[7] U značenju *Jesam li ja izdajica za dobro Jehude?*

"Abner, sin Nerov, došao je kralju, i ovaj ga je otpustio, te je on otišao u miru."
(24) Tad Joab dođe kralju i reče: "Šta si učinio? Abner ti je dolazio; pa zašto si ga ti otpustio, te je on već otišao? (25) Ti znaš Abnera, sina Nerova, da je on došao da te prevari, da promotri korake tvoje i da sazna sve što ti činiš!"

Abnerovo ubistvo

(26) Kad Joab iziđe od Davida, posla glasnike za Abnerom, te ga oni vratiše s vrela Sire, ali David za to ne znade. (27) I tako, kad se Abner vrati u Hebron, Joab ga odvede nastranu, nasred kapije, da se s njime u četiri oka razgovori, i tamo ga, da osveti krv brata svoga Asahela, udari u trbuh, tako da ovaj umrije. (28) Kad to poslije David ču, on reče: "Ja i kraljevstvo moje zauvijek smo nevini pred Jahvom za krv Nerova sina Abnera. (29) Neka ona padne na glavu Joabovu i svu kuću oca njegova, i neka kuća Joabova ne bude bez onoga koji ima izljev ili kožnu zarazu ili onoga koji se laća preslice[8] ili onoga koji pada od mača ili kojem nedostaje hljeba." (30) Tako Joab i brat njegov Abišaj ubiše Abnera jer on bijaše ubio brata njihova Asahela u boju kod Gibeona.

David žali za Abnerom

(31) Onda David reče Joabu i svim ljudima koji bijahu s njim: "Poderite odjeću svoju i pripašite kostrijet pa naričite za Abnerom. I kralj David iđaše za nosilima. (32) Tako Abnera pokopaše u Hebronu; i kralj podiže glas i zaplaka na grobu Abnerovu, i svi ljudi zaplakaše. (33) Kralj za Abnerom zapjeva tužaljku:
"Zar Abner morade umrijeti kako umire luda?
(34) Ruke ti ne bijahu vezane niti noge tvoje u lisičine sputane;
kao što čovjek pred zločincima pada, tako pade ti."
I sav narod opet za njim zaplaka. (35) Potom sav narod dođe da skloni Davida da jede hljeba dok je još dan, ali se David zavjetova: "Neka mi Bog učini tako i još gore ako okusim hljeba ili bilo čega drugog prije negoli sunce zađe." (36) I sav narod to saznade i bješe mu drago, baš kao što narodu bijaše drago zbog svega što kralj učini. (37) Tako su sav narod i sav Israil toga dana vidjeli da nije bila kraljeva volja da se smakne Nerov sin Abner. (38) Onda kralj reče ljudima svojim: "Zar ne znate da je kraljević i velik čovjek u Israilu danas pao? (39) Ja sam danas slab iako sam kralj pomazani, a ovi ljudi, sinovi Cerujini, prejaki su za me. Neka Jahve plati zlotvoru prema zlu njegovu!"

Iš-Bošetovo ubistvo

4 A kad [Iš-Bošet,] sin Šaulov, ču da je umro Abner u Hebronu, obeshrabri se i sav se Israil uznemiri. (2) Šaulov sin imađaše dvojicu ljudi koji bijahu zapovjednici četa: jednom je bilo ime Baana, a drugome Rekab – sinovi Rimona Beerećanina, od sinova Benjaminovih – jer se i Beerot smatra dijelom Benjamina, (3) a Beerećani umakoše u Gitajim i tamo su i dan-danas stranci.
(4) A Jonatan, sin Šaulov, imao je sina koji je bio hrom na obje noge. Njemu bijaše pet godina kad iz Jizreela dođe vijest o Šaulu i Jonatanu, i njegova ga dadilja uze te pobježe. I desi se, u njenoj žurbi da pobjegne, da on pade i ostade hrom; a ime mu bijaše Mefibošet[9].
(5) Tako se sinovi Rimona Beerećanina Rekab i Baana zaputiše i dođoše, za dnevne žege, do Iš-Bošetove kuće dok on bijaše na podnevnom počinku. (6) Vratarica je bila zadrijemala čisteći pšenicu pa je usnula. Rekab i njegov brat Baana prošunjaše se pokraj nje.[10] (7) Kad su ušli u kuću, oni ga, dok je on ležao na krevetu u svojoj spavaćoj sobi, udariše te ga ubiše i glavu mu odrubiše. I uzeše oni glavu njegovu te iđahu cijelu noć putem kroz Arabu. (8) Onda oni donesoše Iš-Bošetovu glavu Davidu u Hebron i rekoše kralju: "Evo glave Iš-Bošeta, sina Šaulova, neprijatelja tvoga, koji je tražio glavu tvoju; danas je Jahve osvetio gospodara moga kralja na Šaulu i potomcima njegovim."
(9) David odvrati Rekabu i bratu njegovu Baani, sinovima Rimona Beerićanina, i reče im: "Tako mi Jahve živoga, koji me je izbavio iz svake nevolje, (10) kad mi jedan čovjek progovori i reče: 'Eno, Šaul je mrtav', pomislivši da nosi dobru vijest, ja ga zgrabih i pogubih ga u Ciklagu, nagrađujući ga time za njegovu vijest. (11) Kako ću tek sada od

[8] Nejasno je značenje izraza *laćati se preslice* u hebrejskom; može se razumjeti kao *ženskasti muškarci* ili *ljudi sa štakama, bogalji*.

[9] Drugo mu je ime bilo Mefibaal.

[10] Ovako je u grčkim rukopisima. U hebrejskim stoji: "I tako oni dođoše nasred kuće kao da htjedoše uzeti pšenice pa ga udariše u trbuh, i onda Rekab i brat njegov Baana umakoše."

vas tražiti račun za krv čestita čovjeka što ga zločinci ubiše u kući njegovoj, na postelji njegovoj, i zbrisati vas sa zemlje!" (12) Potom David zapovjedi mladićima, te ih oni pobiše i odsjekoše im ruke i noge pa ih objesiše kraj jezerceta u Hebronu. A Iš-Bošetovu glavu uzeše te je pokopaše u Abnerov grob u Hebronu.

David – kralj nad svim Israilom

5 Potom sva plemena Israilova dođoše Davidu u Hebron i rekoše: "Gle, mi smo tvoja kost i tvoje meso. (2) Prije, dok nam je Šaul bio kralj, ti si predvodio Israil u boju. I Jahve je tebi rekao: Ti ćeš biti pastir mome narodu Israilu, i ti ćeš biti vladar nad Israilom." (3) Tako sve starješine Israilove dođoše kralju u Hebron, i kralj David s njima sklopi savez u Hebronu pred Jahvom; onda oni pomazaše Davida za kralja nad Israilom. (4) Davidu bijaše trideset godina kad postade kralj, a vladao je četrdeset godina. (5) U Hebronu je vladao Jehudom sedam godina i šest mjeseci, a u Jerusalemu je vladao trideset i tri godine svim Israilom i Jehudom.

Osvojenje Jerusalema

(6) I krenu kralj s ljudima svojim u Jerusalem na Jebusejce, stanovnike zemlje te, a oni progovoriše Davidu i rekoše: "Ovamo nećeš ući; slijepi će te i hromi otjerati", htijući kazati: "David ovamo ne može ući." (7) Ali David zauze tvrđavu Cion, to jest grad Davidov. (8) Toga dana David reče: "Ko god pobije Jebusejce neka kroz tunel za vodu dopre do hromih i slijepih[11], koji mrze dušu Davidovu[12]." Zato se kaže: "Slijepi i hromi neka ne ulaze u Hram." (9) David se onda nastani u toj tvrđavi i nazva je Davidov grad. I David podiže grad svuda naokolo od Mila pa unutra. (10) David je sve više i više jačao, jer je Jahve, Bog nad vojskama, bio s njim.

(11) Onda Hiram, kralj tirski, posla Davidu glasnike s cedrovinom, tesarima i zidarima, te oni Davidu sagradiše dvor. (12) I David spozna da ga je Jahve potvrdio za kralja nad Israilom i da je on uzvisio kraljevstvo njegovo za dobro naroda svoga Israila.

(13) Dotle David uze još priležnica i žena iz Jerusalema, nakon što dođe iz Hebrona, te mu se rodi još sinova i kćeri. (14) A ovo su imena onih koji mu se rodiše u Jerusalemu: Šamua, Šobab, Natan, Solomon, (15) Jibhar, Elišua, Nefeg, Jafija, (16) Elišama, Elijada i Elifelet.

Rat s Filistincima

(17) Kad su Filistinci čuli da je David pomazan za kralja nad Israilom, svi se oni popeše da ga traže; a kad Davidču za to, on siđe u tvrđavu. (18) I Filistinci bijahu došli te se raširili po dolini Refajimskoj. (19) Tad David upita Jahvu: "Hoću li poći gore na Filistince? Hoćeš li ih ti meni u ruke predati?" A Jahve mu reče: "Idi gore, jer ću ja Filistince sigurno tebi u ruke predati."

(20) Tako David dođe u Baal-Peracim te ih tamo potuče; i on reče: "Jahve se prodro kroz neprijatelje moje preda mnom kao što voda prodire." Zato su to mjesto nazvali Baal-Peracim[13]. (21) Oni tamo ostaviše svoje kumire, te ih David i ljudi njegovi odnesoše.

(22) Ali Filistinci opet dođoše te se raširiše po dolini Refajimskoj. (23) Zato David upita Jahvu, a on reče: "Ne idi ravno gore, nego ih okruži iza leđa pa navali na njih ispred balzamovih drveta. (24) Kad čuješ topot koraka po vrhovima drveta balzamovih[14], hitar budi, jer će tada Jahve izići pred tobom da udari na filistinsku vojsku." (25) David učini baš onako kako mu Jahve bješe zapovjedio, te pobi Filistince od Gebe pa sve do ulaza u Gezer.

Savezni kovčeg u Jerusalemu

6 I opet David okupi sve probrane ljude Israilove, trideset hiljada. (2) I ustade David te krenu sa svim ljudima koji bijahu s njim u Baale-Jehudu[15] da donese odande kovčeg Božiji što nosi Ime[16], samo ime Jahve nad vojskama, što je ustoličen nad kerubinima. (3) Oni staviše kovčeg Božiji na nova kola, iznoseći ga iz kuće Abinadabove, što je bila na brdu, a Uza i Ahjo, sinovi Abinadabovi, bijahu na čelu novih kola (4) s kovčegom Božijim na njima, a Ahjo je išao pred kovčegom.[17]

[11] Tj. Jebusejaca.

[12] Ili: *...koji su mrski duši Davidovoj.*

[13] Tj. gospodar prodora.

[14] Misli se na nebesku vojsku koja će ući u boj.

[15] Tj. u Kirjat-Jearim.

[16] Misli se na tetragram YHWH (Yahve), čije čitanje nije poznato, niti je dopušteno da se izgovori.

[17] U drugim hebrejskim rukopisima u ovom stavku stoji: "Tako ih istjeraše, s kovčegom Božijim na njima, iz kuće Abinadabove, koja bijaše na brdu, a Ahjo je išao pred kovčegom."

(5) Dotle su David i sva kuća Israilova slavili pred Jahvom iz sve snage pjevajući uz lire, harfe, defove, udaraljke i cimbala.
(6) Ali kad stigoše do Nakonova gumna, ispruži Uza ruku prema kovčegu Božijem te ga pridrža, jer ga volovi umalo ne prevrnuše. (7) I planu srdžba Jahvina na Uzaa, i Bog ga tamo pokosi zbog grijeha tog[18]; i on umrije ondje pokraj kovčega Božijeg.
(8) David se naljuti što se gnjev Jahvin bješe izlio na Uzaa, pa se to mjesto i dan-danas zove Perec-Uza[19]. (9) Tako se David poboja Jahve toga dana, te reče: "Kako mi može doći kovčeg Jahvin?" (10) I David ne htjede sa sobom povesti kovčeg Jahvin u Davidov grad, nego ga David skloni u kuću Gatijca Obed-Edoma. (11) Tako kovčeg Jahvin ostade u kući Obed-Edoma Gatijca tri mjeseca, a Jahve blagoslovi Obed-Edoma i sve ukućane njegove.
(12) Progovoriše kralju Davidu te rekoše: "Jahve je blagoslovio kuću Obed-Edomovu i sve što mu pripada zbog kovčega Božijeg." David otiđe i s dragošću odnese kovčeg Jahvin iz kuće Obed-Edomove u grad Davidov. (13) I tako bi, kad nosači kovčega Jahvinog zakoračiše šest koraka, on žrtvova vola i utovljeno goveče. (14) I David je igrao pred Jahvom svom snagom i nosio je lanenu tuniku. (15) Tako su David i sva kuća Israilova uz poklike i zvuk truba nosili gore kovčeg Jahvin.
(16) Onda se desi, dok je kovčeg Jahvin ulazio u Davidov grad, da Šaulova kći Mikala pogleda s prozora te ugleda kralja Davida kako skače i igra pred Jahvom; i ona ga prezre u srcu svome.
(17) Tako unesoše kovčeg Jahvin i postaviše ga na mjesto njegovo u čadoru koji David bješe razapeo za nj; i David pred Jahvom prinese žrtve paljenice i žrtve sudioništva. (18) Pošto prinese žrtve paljenice i žrtve sudioništva, on blagoslovi narod u ime Jahve Svemoćnog. (19) I on još podijeli svem narodu, svem mnoštvu Israilovu, i ljudima i ženama, svakome po jedan hljepčić, jedan kolač od hurmi i jedan kolač od suhoga grožđa. Potom sav narod ode, svako kući svojoj.
(20) Ali kad se David vrati da blagoslovi ukućane svoje, Šaulova kći Mikala iziđe mu u susret pa reče: "Kako se časno danas kralj Israilov ponio! On se danas u očima sluškinja sluga svojih otkrio kao što se kakav luđak bestidno otkriva!"
(21) Ali David reče Mikali: "To je bilo pred Jahvom, koji me odabrao nad ocem tvojim i nad svom kućom njegovom da me postavi za vladara narodu Jahvinu Israilu; zato ću ja pred Jahvom slaviti. (22) Ja ću se još i više uniziti i u svojim ću vlastitim očima ponizan biti, ali pred sluškinjama o kojima si govorila, pred njima ću ja cijenjen biti." (23) A Mikala, kći Šaulova, ne imade djeteta do dana svoje smrti.

David se priprema da podigne hram

7 Desi se, kad se kralj nastani u dvoru svome i Jahve mu dade mir od svih okolnih neprijatelja njegovih, (2) da kralj reče proroku Natanu: "Gle, ja boravim u kući od kedrovine, a kovčeg Božiji leži unutar čadorskih zastora."
(3) Natan reče kralju: "Idi, čini sve što ti je na umu, jer je Jahve s tobom."
(4) Ali te iste noći dođe Natanu riječ Jahvina: (5) "Idi i reci slugi mome Davidu: Ovako veli Jahve: Jesi li ti onaj što će mi kuću sagraditi da u njoj obitavam? (6) Ja nisam obitavao u kući još od dana kad sam izveo sinove Israilove iz Egipta pa do dana današnjega, nego sam u čadoru, i u samom obitavalištu, okolo selio. (7) Posvuda sam hodio sa svim sinovima Israilovim, pa jesam li progovorio riječ nekom od vladara Israilovih kojima sam zapovjedio da budu pastiri narodu mome Israilu rekavši: Zašto mi niste sagradili kuću od kedrovine?

Božiji savez s Davidom

(8) Zato sad ovako kaži slugi mome Davidu: Ovako veli Jahve nad vojskama: Ja sam te doveo s pašnjaka, od brava, da budeš vladar narodu mome Israilu. (9) Ja sam bio s tobom kud si god išao i pokosio sam sve neprijatelje tvoje ispred tebe, i ja ću ti ime velikim učiniti, kao imena velikana na zemlji. (10) Ja ću još odrediti mjesto narodu svome Israilu i posadit ću ga da živi na mjestu svome i da ga više ne uznemiravaju, i da ga više neće tlačiti opaki kao prije, (11) baš od dana kad sam postavio vođe nad narodom svojim Israilom. I ja ću ti dati mir od svih neprijatelja tvojih. Jahve ti još objavljuje da će ti Jahve kuću podići. (12) Kad se navrše dani tvoji, pa ti legneš na počinak s očevima svojim, ja ću podići jednog od potoma-

[18] Prema jevrejskom vjerovanju, nije dopušteno doticati kovčeg Saveza. Ko dotakne taj kovčeg mora umrijeti, na jednak način kao onaj koji vidi Boga licem u lice.

[19] Tj. provala gnjeva na Uzu.

ka tvojih poslije tebe, koji će iz tebe izići, i ja ću učvrstiti kraljevstvo njegovo. (13) On će sagraditi kuću imenu mojemu, a ja ću zauvijek prijestolje njegova kraljevstva učvrstiti. (14) Ja ću mu otac biti, a on će meni biti sin: kad on nepravdu učini, ja ću ga kazniti ljudskom šibom i kako sinovi ljudski udaraju, (15) ali se blagost moja neće od njega udaljiti, kao što sam je udaljio od Šaula, kojeg sam uklonio ispred tebe. (16) Tvoja kuća i kraljevstvo tvoje zauvijek će preda mnom trajati; prijestolje tvoje zauvijek će učvršćeno biti. (17) Prema svim ovim riječima i svemu ovom ukazanju, tako Natan progovori Davidu.

Davidov odgovor molitvom

(18) Potom kralj David uđe i sjede pred Jahvu te reče: "Ko sam ja, o Gospode, Jahve, i šta je kuća moja, pa si me ovako daleko doveo? (19) Ovo je mala stvar u očima tvojim, o Gospode, Jahve, ali ti progovori i o dalekoj budućnosti kuće sluge svoga; a to je ljudski običaj, o Gospode, Jahve. (20) Šta još David može reći tebi? Jer ti znaš slugu Svoga, o Gospode, Jahve! (21) Zarad riječi svoje i po srcu svome, ti si ovo veliko djelo učinio da bi ga slugi svome na znanje dao. (22) Zato si ti velik, o Gospode, Jahve; nema nikog kao ti; niti ima boga osim tebe, po svemu što smo ušima svojim čuli. (23) I koji je narod na zemlji kao tvoj narod Israil, za kojeg je Bog išao da ga sebi kao narod otkupi i da sebi ime stekne, i da učini velika i strašna djela za zemlju tvoju, izgoneći narode i bogove njihove pred narodom tvojim, što si ga sebi otkupio iz Egipta? (24) Jer ti si sebi svoj narod Israil učvrstio kao svoj vlastiti narod zauvijek, i ti si im, o Jahve, postao Bog. (25) Sad, o Jahve, Bože, riječ što si je rekao o slugi svome i kući njegovoj – potvrdi je zauvijek i učini kako si rekao. (26) Neka se ime tvoje veliča dovijeka riječima: 'Jahve nad vojskama Bog je Israilov'; a kuća sluge tvoga Davida neka bude učvršćena pred tobom. (27) Jer ti si, o Jahve nad vojskama, Bože Israilov, objavio slugi svome i rekao: 'Ja ću tebi podići kuću'; zato je sluga tvoj smogao hrabrosti da ti se ovom molitvom pomoli. (28) O Gospode, Jahve, ti si Bog i riječi su tvoje istina, i obećao si ovo dobro slugi svome. (29) Neka ti zato bude drago da blagosloviš kuću sluge svoga, da dovijeka ostane pred tobom. Jer ti si, o Gospode, Jahve, progovorio, i neka tvojim blagoslovom kuća sluge tvoga zauvijek blagoslovljena bude."

Davidove pobjede

8 Desi se poslije toga da David porazi Filistince i potčini ih; i David Filistincima uze glavni grad[20] iz ruku.
(2) On potuče Moapce i izmjeri ih kanapom, natjeravši ih da legnu na zemlju; i odmjeri on dvije kanafe onih koje je trebalo pogubiti i jednu punu kanafu onih koje je trebalo ostaviti u životu. Tako Moapci postadoše sluge Davidu i davahu danak.
(3) Onda David potuče Hadadezera, sina Rehoba, kralja Cobe, kad je ovaj išao da povrati vlast do rijeke Eufrata. (4) David od njega zarobi hiljadu kola, sedam hiljada konjanika i dvadeset hiljada pješaka, i osakati konje pregaše, ali ih ostavi dovoljno za stotinu kola. (5) Kad Aramejci iz Damaska pritekoše u pomoć Hadadezeru, kralju copskom, David pobi dvadeset i dvije hiljade Aramejaca. (6) Onda David postavi vojne posade među Aramejce iz Damaska; i Aramejci postadoše sluge Davidove te mu počeše davati danak. I Jahve je pomagao Davidu kud bi god on išao. (7) David uze zlatne štitove što su ih nosile sluge Hadadezerove i odnese ih u Jerusalem. (8) Iz Bete i iz Berotaja, gradova Hadadezerovih, kralj David uze silni tuč.
(9) A kad Tou, kralj hamatski, ču da je David potukao svu vojsku Hadadezera, (10) on posla svoga sina Jorama[21] kralju Davidu da ga pozdravi i blagoslovi jer se tukao s Hadadezerom i potukao ga, a Hadadezer je bio u ratu s Touom. I Joram odnese svakovrsne stvari od srebra, zlata i tuča. (11) Kralj David i njih posveti Jahvi sa srebrom i zlatom koje bješe posvetio od svih naroda što ih bijaše potčinio: (12) od Edomaca[22], Moabaca, sinova Amonovih, Filistinaca, Amalečana i od plijena Hadadezera, sina Rehobova, kralja copskog.
(13) Tako David steče slavu kad u Slanoj dolini pobi osamnaest hiljada Edomaca. (14) On u Edomu postavi posade vojne. U svem Edomu on postavi posade vojne, i svi Edomci postadoše podanici Davidovi. I Jahve je pomagao Davidu kud bi god on išao.
(15) Tako je David vladao nad svim Israilom; i provodio je pravdu i pravicu za sav svoj narod.

[20] *Glavni grad* ili *Meteg-amu*. Tj. vjerovatno Gat.

[21] Poznata i pod imenom *Hadoram*.

[22] Tako stoji u nekim hebrejskim, grčkim i sirjačkim rukopisima. U većini hebrejskih rukopisa stoji *Aramaca*. Up. Ljetopisi I 18:12. (Isto se odnosi i na 8:13.)

(16) Cerujin sin Joab zapovijedao je vojskom, a Jehošafat, sin Ahiludov, bio je ljetopisac. (17) Ahitubov sin Cadok i Abiatarov sin Ahimelek bili su svećenici, a Seraja bijaše tajnik. (18) Jehojadin sin Benaja zapovijedao je Kerećanima i Pelećanima[23], a Davidovi sinovi bijahu glavni službenici.

Davidova dobrota prema Mefibošetu

9 Onda David upita: "Ima li još iko da je ostao iz kuće Šaulove da prema njemu zbog Jonatana dobrotu pokažem?" (2) A bijaše jedan sluga iz Šaulove kuće kojem je bilo ime Ciba, te ga zovnuše pred Davida, a kralj ga upita: "Jesi li ti Ciba?"
"Sluga sam tvoj", odgovori on.
(3) Kralj reče: "Zar nema više nikoga iz kuće Šaulove prema kome bih mogao pokazati dobrotu Božiju?"
A Ciba odgovori kralju: "Ima još Jonatanov sin koji je hrom na obje noge."
(4) "Gdje je?", upita ga kralj.
A Ciba mu odgovori: "Eno ga u kući Makira, sina Amielova, u Lo-Debaru."
(5) Onda kralj David posla po njega da ga dovedu iz kuće Makira, sina Amielova, iz Lo-Debara. (6) Mefibošet, sin Jonatana, sina Šaulova, dođe Davidu pa ničice, licem na tlo, pade. I David reče: "Mefibošete!"
A on odgovori: "Evo sluge tvoga!"
(7) David mu reče: "Ne boj se, jer ću prema tebi zacijelo pokazati dobrotu zbog oca tvoga Jonatana i vratit ću ti svu zemlju djeda tvoga Šaula, i ti ćeš za mojim stolom uvijek jesti."
(8) On opet ničice pade i reče: "Šta je sluga tvoj pa se ti obazireš na mrtvoga psa kao što sam ja?"
(9) Potom kralj zovnu Šaulova slugu Cibu te mu reče: "Sve što je pripadalo Šaulu u svoj kući njegovoj ja sam dao unuku gospodara tvoga. (10) Ti i sinovi tvoji i sluge tvoje obrađivat ćete mu zemlju i kupiti ljetinu, da unuk gospodara tvoga hrane imade, a Mefibošet, unuk gospodara tvoga, uvijek će za mojim stolom jesti." A Ciba je imao petnaest sinova i dvadeset sluga.
(11) Onda Ciba reče kralju: "Sve onako kako gospodar moj kralj slugi svome zapovjedi, tako će sluga tvoj raditi." Tako je Mefibošet jeo za Davidovim stolom kao jedan od kraljevih sinova. (12) Mefibošet je imao mladoga sina kojem je bilo ime Mika, a svi koji su živjeli u Cibinoj kući služili su Mefibošetu. (13) Tako je Mefibošet živio u Jerusalemu jer je stalno jeo za kraljevim stolom; a bijaše hrom na obje noge.

Davidovi izaslanici poniženi

10 Desi se poslije toga da kralj Amonaca umrije, a njegov sin Hanun postade kralj umjesto njega. (2) Onda David reče: "Iskazat ću dobrotu prema Hanunu, sinu Nahaševu, jer je otac njegov iskazao dobrotu prema meni." Tako David posla glasnike da mu iskažu sućut zbog oca njegova.
Ali kad Davidove sluge dođoše u zemlju Amonaca, (3) amonski prvaci rekoše gospodaru svome Hanunu: "Zar misliš da David poštuje oca tvoga zato što ti je poslao ljude da izraze sućut? Nije li ti David poslao sluge svoje da pretraži grad, da ga izvidi i obori?"
(4) Zato Hanun uhvati sluge Davidove pa im obrija pola brade te im odreza odjeću po sredini sve do zadnjice i otpusti ih. (5) Kad to rekoše Davidu, on posla glasnike pred te ljude jer su bili vrlo ponižени. I reče kralj: "Ostanite u Jerihonu dok vam brade ne narastu pa se onda vratite."

Poraz Amonaca i Aramejaca

(6) Kad sinovi Amonovi vidješe da su se ogadili Davidu, oni poslaše ljude i unajmiše Aramejce iz Bet-Rehoba i Aramejce iz Cobe, dvadeset hiljada pješaka, i kralja Maake s hiljadu ljudi, i dvanaest hiljada ljudi iz Toba. (7) Kad za to ču David, on posla Joaba i svu vojsku, junake. (8) Sinovi Amonovi izađoše i postrojiše se u bojni red na ulazu u grad, dok su Aramejci iz Cobe i iz Rehoba i ljudi iz Tobe i Maake ostali sami u polju.
(9) Kad Joab vidje bojne redove postavljene ispred sebe i iza sebe, on probra neke od najboljih ljudi u Israilu i postroji ih prema Aramejcima. (10) A ostale ljude on dade u ruke bratu svome Abišaju te ih postroji prema sinovima Amonovim. (11) On reče: "Ako Aramejci budu prejaki za me, onda ćeš ti meni pomoći, a ako sinovi Amonovi budu prejaki za te, ja ću pomoći tebi. (12) Budi jak i hrabro se borimo za narod svoj i za gradove Boga svoga; i neka Jahve učini ono što je dobro u očima njegovim." (13) Tako se Joab i ljudi koji bijahu s njim primakoše da se tuku s Aramejcima, a oni se razbježaše pred njim. (14) Kad sinovi Amonovi vidješe da su Aramejci pobjegli, i oni umakoše pred

[23] Kerećani i Pelećani bili su posebni kraljevski stražari s Krita i iz Filistine.

Abišajem te uđoše u grad. Onda se Joab vrati iz boja protiv sinova Amonovih i dođe u Jerusalem.
(15) Kad Aramejci vidješe da su ih Israilci potukli, opet se sabraše. (16) I Hadadezer posla ljude i dovede Aramejce koji bijahu s onu stranu Rijeke[24]; i oni dođoše u Helam, a na čelu im bijaše Šobak, zapovjednik Hadedezerove vojske. (17) Kad to rekoše Davidu, on okupi sav Israil i prijeđe Jordan te dođe u Helam. I postrojiše se Aramejci da dočekaju Davida i boriše se protiv njega. (18) Ali Aramejci se razbježaše ispred Israila, a David od Aramejaca pobi sedam stotina vozača kola i četrdeset hiljada konjanika[25] pa obori i vojskovođu Šobaka, te on ondje umrije. (19) Kad svi kraljevi, sluge Hadadezerove, vidješe da ih je Israil potukao, sklopiše mir s Israilom i postadoše njegovi podanici. Zato su se Aramejci bojali da ikad više pomažu sinovima Amonovim.

Davidov veliki grijeh

11 Onda se desi u proljeće, u vrijeme kad kraljevi idu u boj, da David posla Joaba i ljude svoje s njim i sav Israil, pa oni potukoše sinove Amonove i opkoliše Rabu. Ali David ostade u Jerusalemu.
(2) I ustade uvečer David iz postelje svoje te se prošeta po krovu dvora kraljevskog, i s krova ugleda jednu ženu kako se kupa, a ta žena bijaše vrlo lijepa. (3) Zato David posla da se raspitaju o toj ženi, te neko reče: "Nije li to Batšeba, kći Eliamova, žena Urije Hitijca?"
(4) David posla glasnike da je dovedu, pa kad ona dođe, on leže s njom; i pošto se očisti od nečistoće svoje, ona se vrati kući svojoj. (5) Ta žena zanese, pa poruči Davidu i reče: "Trudna sam."
(6) Tad David poruči Joabu: "Pošalji mi Uriju Hitijca." Tako Joab posla Uriju Davidu. (7) Kad mu Urija dođe, David ga upita kako je Joab, kako je vojska i kako napreduje rat. (8) Onda David reče Uriji: "Siđi kući svojoj pa noge svoje operi." I Urija iziđe iz kraljeva dvora, a za njim poslaše dar od kralja. (9) Ali Urija zaspa na vratima kraljeva dvora sa svim ljudima gospodara svoga, pa ne siđe kući svojoj.
(10) I kad progovoriše Davidu i rekoše: "Urija nije sišao kući svojoj", David reče Uriji: "Zar ti nisi došao s puta? Zašto nisi otišao kući svojoj?"
(11) Urija reče Davidu: "Kovčeg i Israil i Jehuda borave u poljskim skloništima; moj gospodar Joab i ljudi gospodara moga utaborili su se na otvorenu polju. Hoću li onda ja ići kući svojoj da jedem i pijem i liježem sa ženom svojom?! Tako mi života tvoga i duše tvoje, ja to neću učiniti."
(12) Tad David reče Uriji: "Ostani i danas ovdje, a sutra ću te pustiti da ideš." Tako Urija ostade u Jerusalemu taj dan i sutradan. (13) I David ga pozva pa on poče jesti i piti pred njim, te ga on opi; i uvečer on iziđe da legne u postelju s ljudima gospodara svoga, i ne siđe kući svojoj.
(14) A ujutro David napisa pismo Joabu i posla ga po Uriji. (15) U pismu on napisa: "Postavite Uriju u prvi red gdje je boj najžešći i povucite se od njega, da on pogođen bude i da umre."
(16) Tako Joab, izvidjevši grad, postavi Uriju na mjesto gdje je znao da stoje junaci. (17) Ljudi iz grada iziđoše i potukoše se s Joabom, i neki među Davidovom vojskom padoše, a pogibe i Hitijac Urija. (18) Onda Joab posla nekoga Davidu da ga izvijesti o svemu što se dogodilo u boju. (19) On naloži glasniku i reče: "Kad izvijestiš kralja o svemu što se zbilo u boju – (20) ako se desi da se kralj rasrdi i kaže ti: 'Zašto ste se toliko primicali gradu da se borite? Zar niste znali da će odapinjati strijele sa zida? (21) Ko je ubio Abimeleka, sina Jerubešetova[26]? Zar nije jedna žena bacila na nj gornji žrvanj sa zida, te on umrije u Tebecu? Zašto ste se toliko primicali zidu?' – onda ti kaži: Poginuo je i Urija Hitijac, sluga tvoj."
(22) Tako glasnik krenu te dođe i izvijesti Davida o svemu zbog čega ga Joab bješe poslao.[27] (23) Glasnik reče Davidu: "Ti nas ljudi nadjačaše i navališe na nas u polju, ali ih mi odbismo sve do kapija gradskih. (24) No strijelci sa zida stadoše odapinjati strijele na ljude tvoje; tako neki od sluga kraljevih umriješe, a mrtav je i sluga tvoj Hitijac Urija."
(25) Tad David reče glasniku: "Ovako kaži Joabu: 'Nemoj da te to uznemiri, jer mač proždire i ovog i onog; udari jače na grad i obori ga', i tako ga ohrabri."

[24] Eufrata.

[25] Tako je u hebrejskom; u nekim grčkim rukopisima stoji *pješaka*.

[26] Bio je također poznat kao *Jerubaal*.

[27] U grčkim se rukopisima ovdje dodaje: "A David se silno naljuti na Joaba i reče glasniku: 'Zašto ste se primicali gradu da se borite? Zar niste znali da će se na vas odapinjati strijele sa zida? Ko je ubio Abimeleka, sina Jerubešetova? Zar nije jedna žena bacila na nj gornji žrvanj sa zida, te on umrije u Tebecu? Zašto ste se toliko primicali zidu?'"

(26) A kad Urijina žena ču da joj je muž Urija mrtav, poče ga oplakivati. (27) Kad je prošlo vrijeme žalosti, David posla po nju da je dovedu u dvor njegov, i ona mu postade žena; potom mu ona rodi sina. Ali ono što David bješe učinio bilo je zlo u očima Jahvinim.

Prorok Natan kori Davida

12 Onda Jahve posla Natana Davidu. I on mu dođe i reče: "Bijahu u jednom gradu dva čovjeka: jedan bogat, a drugi siromah. (2) Taj bogataš imade mnogo ovaca i goveda. (3) A onaj siromah ne imade ništa do malehno žensko janje što ga bijaše kupio i gojio; i ono je raslo uz njega i djecu njegovu. Jelo bi od njegova zalogaja i pilo iz njegove čaše i ležalo u njegovu naručju, i bilo mu je kao kći. (4) I dođe neki putnik tom bogatašu, a ovaj ne htjede uzeti jednog brava svoga ili jedno goveče svoje da ga prigotovi putniku koji mu bješe došao; on radije uze janje od onog siromaha pa njeg zgotovi čovjeku koji mu bješe došao."
(5) Tad David srdžbom žestoko planu na tog čovjeka, te reče Natanu: "Tako mi Jahve živoga, čovjek koji je to učinio zacijelo zaslužuje da umre. (6) On to janje mora četverostruko nadoknaditi jer je učinio to i nije imao milosti."
(7) Tad Natan reče Davidu: "Ti si taj čovjek! Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Ja sam te za kralja nad Israilom pomazao i ja sam te iz šaka Šaulovih izbavio. (8) Ja sam ti i kuću gospodara tvoga dao i dao sam ti da se brineš o ženama gospodara tvoga, i ja sam tebi kuću Israilovu i Jehudinu dao; a da je to bilo premalo, ja bih ti još mnogo poput toga dao! (9) Zašto si prezreo riječ Jahvinu čineći ono što je zlo u očima njegovim? Mačem si pokosio Uriju Hitijca, njegovu si ženu sebi za ženu uzeo, i njega si mačem sinova Amonovih ubio. (10) I zato, mač nikada neće od kuće tvoje otići, jer si ti mene prezreo i ženu si Hitijca Urije sebi za ženu uzeo.' (11) Ovako veli Jahve: 'Ja ću na te zlo iz vlastite kuće tvoje navaliti; ja ću ti i žene ispred očiju tvojih uzeti i dati ih drugu tvome, pa će on sa tvojim ženama usred bijela dana lijegati. (12) Ti si to, doduše, tajno uradio, ali ja ću ovo učiniti pred svim Israilom, usred bijela dana.'"
(13) Tad David reče Natanu: "Zgriješio sam prema Jahvi."
A Natan reče Davidu: "Jahve ti je grijeh uklonio; nećeš umrijeti. (14) Ali, pošto si tim djelom prezreo Jahvu[28], zacijelo će umrijeti dijete koje ti se rodilo." (15) Tako Natan ode svojoj kući.

Smrt Bat-Šebaina djeteta

Potom Jahve udari na dijete koje Davidu bijaše rodila Urijina žena, pa se ono teško razbolje. (16) David je molio Boga za dijete; i postio je David i izlazio i ležao svu noć na zemlji. (17) Starješine u kući njegovoj stajale su kraj njega da ga podignu sa zemlje, ali on to nije htio niti je hranu s njima jeo. (18) Onda se sedmoga dana desi da dijete umrije. A sluge Davidove uplašiše se da mu kažu da je dijete umrlo, jer mišljahu: "Gle, dok je dijete bilo živo, mi smo mu govorili, ali nas on nije slušao. Kako ćemo mu onda reći da je dijete umrlo, kad bi mogao sebi zlo učiniti!"
(19) Ali kad David vidje da se njegove sluge sašaptavaju, shvati da je dijete umrlo; zato David upita sluge svoje: "Je li dijete umrlo?"
A oni odgovoriše: "Jeste, umrlo je."
(20) Tad David ustade sa zemlje, opra se, pomaza se i presvuče; onda dođe u kuću Jahvinu te pade ničice. Potom ode kući svojoj, i kad zatraži da jede, iznesoše pred njega hranu, te jede. (21) Onda ga sluge njegove upitaše: "Šta to radiš? Dok je dijete bilo živo, postio si i plakao, a kad je dijete umrlo, ustao si i jeo."
(22) On odgovori: "Dok je dijete bilo živo, postio sam i plakao jer sam mislio: 'Ko zna, možda mi se Jahve smiluje, pa dijete poživi.' (23) Ali sad, kad je umrlo, što bih postio? Mogu li ga vratiti? Ja ću otići k njemu, ali se ono meni neće vratiti."

Rođenje Solomonovo

(24) Onda David utješi svoju ženu Batšebu i uđe k njoj te leže s njom; i ona rodi sina, a on[29] mu nadjenu ime Solomon. I zavolje ga Jahve (25) i to objavi po proroku Natanu, a on mu, u ime Jahvino, nadjenu ime Jedidjah.

Novi rat

(26) I Joab navali na Rabu sinova Amonovih i zauze kraljevski grad. (27) Joab poruči Davidu po glasnicima: "Navalio sam na Rabu, i osvojio sam

[28] U nekim hebrejskim rukopisima stoji *prezreo neprijatelja Jahvina.*

[29] U nekim rukopisima stoji *ona*.

grad voda. (28) A ti sad saberi ostalu vojsku, okruži grad i osvoji ga, da ja ne osvajam grada, pa da se on po meni nazove."
(29) Tako David okupi svu vojsku i krenu u Rabu, navali na nju i osvoji je. (30) Onda on njihovu kralju skide krunu s glave, a bila je teška talenat[30] zlata, i u njoj bijaše dragi kamen[31], te ga metnuše Davidu na glavu. I on mnogo plijena iz grada odnese. (31) On povede i ljude koji bijahu u njemu i postavi ih da rade kod pila, oštrim gvozdenim alatkama i sjekirama, i natjera ih da rade u ciglanama. I tako on učini sa svim gradovima sinova Amonovih. Potom se David i sva vojska vratiše u Jerusalem.

Amnon i Tamara

13 Kako je vrijeme prolazilo, Davidov sin Amnon zaljubi se u Tamaru, lijepu sestru Davidova sina Abšaloma. (2) Amnon se toliko uznemiri zbog svoje sestre Tamare da se razbolje, jer ona bijaše djevica, i Amnon sebe vidje nemoćnim da joj učini bilo što. (3) Ali Amnon imaše prijatelja kojem bješe ime Jonadab, sin Šimeje, brata Davidova; a Jonadab bijaše veoma dovitljiv čovjek.
(4) On upita Amnona: "O kraljev sine, zašto si tako potišten svakog jutra? Zar mi nećeš reći?"
Tad mu Amnon reče: "Zaljubljen sam u Tamaru, sestru brata svoga Abšaloma."
(5) Jonadab mu onda reče: "Lezi u svoju postelji i načini se bolesnim; kad ti otac tvoj dođe da te obiđe, reci mu: Molim te neka moja sestra Tamara dođe i dadne mi da jedem; i neka preda mnom gotovi hranu, da ja to vidim i da iz njezine ruke jedem."
(6) Tako Amnon leže i načini se bolesnim; i kad kralj dođe da ga obiđe, Amnon reče kralju: "Molim te neka moja sestra Tamara dođe i napravi mi nekoliko kolačića preda mnom, pa da jedem iz njezine ruke."
(7) Tad David poruči Tamari u dvor: "Idi sad kući brata svoga Amnona i spremi mu hrane."
(8) Tako Tamara ode kući brata svoga Amnona, a on ležaše. I uze ona tijesto, umijesi ga i pred njim napravi kolačiće te ih ispeče. (9) Onda uze tavu i istrese ih preda nj, ali Amnon ne htjede jesti, već reče: "Neka svi otiđu od mene." Tako svi iziđoše od njega. (10) Onda Amnon reče Tamari: "Donesi jelo u spavaću sobu, da ti ja iz ruke jedem." Tamara uze kolačiće koje bijaše napravila i unese ih u spavaću sobu bratu svome Amnonu. (11) Kad mu ih ona donese da jede, on je zgrabi i reče joj: "Dođi, lezi sa mnom, sestro moja!"
(12) Ali ona uzvrati: "Ne, brate moj, ne obeščašćuj me, jer se tako ne radi u Israilu; ne čini tu sramotu!
(13) Ja, kud bih ja sa sramotom svojom? A ti, ti bi bio kao bezumnik[32] jedan u Israilu. I zato, molim te, govori s kraljem, jer on mene tebi neće uskratiti." (14) Ali je on ne posluša; kako je bio jači od nje, on je obeščasti i leže s njom.
(15) Onda je Amnon silno zamrzi; i mržnja kojom ju je mrzio bijaše veća od ljubavi kojom ju je volio. I reče joj Amnon: "Ustani! Idi!"
(16) Ali ona mu reče: "Neću, jer veća je nepravda da me otjeraš od one koju si mi nanio."
Ali on je ne htjede poslušati. (17) Potom on zovnu momka svoga koji ga je njegovao i reče: "Otjeraj ovu ženu od mene i zaključaj vrata za njom!" (18) A ona je imala na sebi haljinu s dugim rukavima, jer tako su se oblačile kraljeve kćeri koje su bile djevice. Onda je njegov sluga izvede i zaključa vrata za njom. (19) Tamara posu sebi pepeo[33] po glavi i razdera haljinu svoju s dugim rukavima, koju je nosila, i stavi ruku svoju sebi na glavu pa ode, vičući glasno dok je išla (20) Onda joj brat njezin Abšalom reče: "Je li Amnon, brat tvoj, bio s tobom? Šuti sad, sestro moja, on ti je brat; ne uzimaj to k srcu." Tako Tamara ostade osamljena u kući brata svoga Abšaloma.
(21) A kad kralj Davidču za sve ovo, silno se razljuti. Ali ne htjede žalostiti sina svoga Amnona, koga je ljubio pošto mu bijaše prvorođeni.[34] (22) Ali Abšalom ne reče Amnonu ni lijepe ni ružne, jer Abšalom je mrzio Amnona što mu je obeščastio sestru Tamaru.

Abšalomova osveta

(23) I desi se nakon pune dvije godine da u Abšaloma bijaše striženje ovaca u Baal-Hacoru, koji je blizu Efrajima, te Abšalom pozva sve kraljeve sinove. (24) Abšalom dođe kralju i reče: "Gle, u sluge

[30] Jedan talenat – oko 34 kg.

[31] Ili *drago kamenje*.

[32] Ili *bestidnik*.

[33] Ili *prašinu*.

[34] Posljednja se rečenica nalazi u grčkim i nekim hebrejskim rukopisima, uključujući i kumranske, ali je nema u mazoretskim.

je tvoga striženje ovaca; molim te neka kralj i sluge njegove pođu sa slugom tvojim."
(25) Ali kralj reče Abšalomu: "Ne, sine moj, ne trebamo ići svi jer ćemo ti biti teret." Premda ga je Abšalom nagovarao, on ne pristade, već ga blagoslovi.
(26) Onda Abšalom reče: "Ako je tako, molim te neka brat moj Amnon pođe s nama."
"Zašto bi on išao s tobom?", upita ga kralj, (27) ali kad ga Abšalom stade nagovarati, on pusti Amnona i sve kraljeve sinove da pođu s njim.
(28) Abšalom priredi kraljevsku gozbu i zapovjedi[35] slugama svojim i reče: "Gledajte, kad se Amnonovo srce razveseli od vina, i kad vam ja kažem: 'Udrite Amnona!', onda ga ubijte. Ne bojte se; zar vam to nisam lično ja zapovjedio? Budite hrabri i odvažni." (29) Abšalomove sluge učiniše s Amnonom sve onako kako im Abšalom bješe zapovjedio. Onda skočiše na noge svi kraljevi sinovi i svaki uzjaha svoju mazgu te umače.
(30) I dok oni bijahu na putu, Davidu dođe vijest: "Abšalom je pobio sve kraljeve sinove, i nijedan od njih nije ostao." (31) Tad kralj ustade, razdera odjeću svoju i leže na zemlju; i sve sluge njegove stajahu okolo poderanih haljina.
(32) Ali Jonadab, sin Šimeje, brata Davidova, reče: "Neka moj gospodar ne misli da su pobili sve mladiće, sinove kraljeve, jer je samo Amnon mrtav; a Abšalomova su se usta zarekla na to od onoga dana kad je on obeščastio njegovu sestru Tamaru.
(33) Neka zato moj gospodar kralj ne prima k srcu vijest da su svi kraljevi sinovi mrtvi, jer je samo Amnon mrtav."
(34) A Abšalom bješe pobjegao. I momak koji je stajao na straži podiže oči i pogleda, i gle: s puta iza njega gorskim obronkom dolažaše mnogo ljudi. Stražar ode i reče kralju: "Vidio sam ljude od Horonajima, na obronku brda.[36]"
(35) Jonadab reče kralju: "Evo, došli su kraljevi sinovi; onako kako je sluga tvoj rekao, tako se dogodilo." (36) Čim on to reče, gle, kraljevi sinovi dođoše i podigoše glasove te zaplakaše, a i kralj i sve sluge njegove gorko zaplakaše.
(37) I pobježe Abšalom te ode Talmaju, sinu Amihudovu, kralju gešurskome. A David oplakivaše svoga sina svaki dan. (38) Tako Abšalom umače i ode u Gešur te ostade tamo tri godine. (39) Srce kralja Davida čeznulo je za Abšalomom jer se on bješe utješio zbog Amnonove smrti.

Mudra žena iz Tekoe

14 I opazi Joab, sin Cerujin, da kraljevo srce žudi za Abšalomom. (2) Zato Joab posla u Tekou po jednu mudru ženu odatle i reče joj: "Molim te pretvaraj se da si u žalosti i obuci žalobne haljine i ne maži se uljem, nego budi kao žena koja je mnogo dana u žalosti za mrtvim; (3) onda otiđi kralju i ovako mu reci." I Joab joj reče šta će kazati.
(4) Kad ta žena iz Tekoe ode[37] kralju, ona pade ničice, licem na tlo, i reče: "Pomozi, kralju!"
(5) Kralj je upita: "Kakva te nevolja snašla?"
A ona odgovori: "Ja sam uistinu udovica, jer mi je muž umro. (6) Tvoja je sluškinja imala dva sina, ali se njih dvojica pobiše u polju, i ne bješe nikoga da ih razdvoji, pa jedan udari drugoga i ubi ga. (7) I evo, sav se rod diže protiv sluškinje tvoje i reče: 'Predaj onoga što je ubio brata svoga da ga smaknemo za život brata njegova kojeg je on ubio, pa da zatremo i baštinika.' Tako oni meni hoće ugasiti žeravicu koja je ostala, da mome mužu ne ostave ni imena ni potomka na licu zemlje."
(8) Tad kralj reče toj ženi: "Idi svojoj kući, a ja ću izdati naredbe za tebe."
(9) Žena iz Tekoe reče kralju: "Gospodaru moj, kralju, neka je krivnja na meni i na kući oca moga, a kralj i prijestolje njegovo nedužni su."
(10) "Ko ti god progovori", reče kralj, "dovedi ga meni, pa te više neće dirati."
(11) Tad ona reče: "Neka kralj izvoli spomenuti Jahvu, Boga svoga, da krvni osvetnik neće dalje ubijati, da oni ne pogube sina moga."
A on reče: "Tako mi Jahve živoga, nijedna dlaka s glave tvome sinu neće na zemlju pasti."
(12) Onda žena reče: "Molim te dopusti da sluškinja tvoja progovori riječ gospodaru svome, kralju."
A on reče: "Govori."
(13) Žena reče: "Zašto si onda takvo što kanio protiv naroda Božijega – jer izgovarajući ovu riječ kralj je postao krivac: on ne prima natrag prognanika svoga? (14) Ta mi ćemo sigurno umrijeti, i mi smo kao voda koja se na zemlju prolije i koja se više ne može sakupiti. Ali Bog ne oduzima život, nego gleda da prognanik ne bude otjeran od njega.

[35] U mazoretskim rukopisima stoji samo *Abšalom zapovjedi...*

[36] Posljednja se rečenica nalazi u grčkim rukopisima, ali je nema u hebrejskim.

[37] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim stoji *progovori*.

(15) A razlog zbog kojeg sam došla da kažem ovu
riječ gospodaru svome, kralju, jeste to što su me
ljudi uplašili; zato je sluškinja tvoja pomislila: 'Daj
da sad govorim s kraljem, možda će kralj ispuniti
molbu sluškinje svoje. (16) Jer kralj će čuti i izba-
viti sluškinju svoju iz ruku čovjeka koji i mene i
sina moga hoće da odsiječe od baštine Božije.' (17)
Onda je sluškinja tvoja pomislila: 'Neka riječ gos-
podara moga, kralja, bude utješna, jer kao anđeo
Božiji – takav je gospodar moj, kralj, koji razlučuje
dobro i zlo. I neka je Jahve, Bog tvoj, s tobom.'"
(18) Tad kralj odgovori i reče ženi: "Molim te ne
krij od mene ništa za što te budem pitao."
A žena reče: "Neka gospodar moj, kralj, govori."
(19) Tako kralj upita: "Jesu li Joabovi prsti s tobom
u svemu tome?"
A žena odgovori: "Tako mi života tvoga, gospoda-
ru moj, kralju, niko ne može skrenuti ni desno ni
lijevo od svega što gospodar moj, kralj, veli. Zbilja,
sluga tvoj Joab bješe taj koji mi je ovo zapovjedio
i koji je stavio sve ove riječi u usta sluškinje tvoje.
(20) Sluga tvoj Joab učinio je to kako bi promije-
nio tok stvari, ali je gospodar moj mudar kao an-
đeo Božiji, pa zna sve što se na zemlji zbiva."

Poziv Abšalomu da se vrati

(21) Onda kralj reče Joabu: "Evo, ja ću to zacijelo
učiniti; idi, dakle, i dovedi natrag mladića Abša-
loma."
(22) Joab pade ničice, licem na tlo, i blagoslovi kra-
lja; a onda reče Joab: "Danas sluga tvoj zna da je
stekao blagonaklonost u očima tvojim, gospodaru
moj, kralju, jer je kralj ispunio molbu svoga sluge."
(23) Tako se podiže Joab i ode u Gešur te dovede
Abšaloma u Jerusalem. (24) Kralj ipak reče: "Neka
ide kući svojoj i neka mi ne dolazi na oči." Tako
Abšalom ode kući svojoj i ne dođe kralju na oči.
(25) A u svem Israilu ne bješe niko lijep kao Abša-
lom, tako mnogo hvaljen: od glave do pete na nje-
mu ne bješe mahane. (26) Kad bi šišao kosu na
glavi svojoj – a šišao ju je na kraju svake godine:
bila mu je preteška, pa ju je šišao – on bi mjerio
kosu s glave svoje, i bila bi teška dvije stotine šeke-
la[38], po kraljevskoj mjeri. (27) Abšalomu se rodiše
tri sina i jedna kći kojoj je bilo ime Tamara; ona
bijaše vrlo lijepa žena.

[38] Dvije stotine šekela – 2,5 kg.

Kralj prašta Abšalomu

(28) I življaše Abšalom u Jerusalemu pune dvije
godine, a ne dođe kralju na oči. (29) Onda Abša-
lom posla po Joaba da ga uputi kralju, ali mu on
ne dođe. Posla on po njega i drugi put, ali mu on
ne dođe. (30) Zato on reče slugama svojim: "Vidite,
Joabovo je polje do moga, i tamo mu raste ječam;
idite i zapalite ga." Tako Abšalomove sluge zapališe
polje.
(31) Onda se Joab podiže, dođe Abšalomu u kuću i
reče mu: "Zašto su sluge tvoje zapalile moje polje?"
(32) Abšalom odgovori Joabu: "Gle, ja sam bio po-
slao po tebe i poručio: Dođi ovamo da te pošaljem
kralju da upitaš: 'Zašto sam došao iz Gešura? Bolje
bi mi bilo da sam još tamo.' I zato hoću da izađem
kralju na oči, pa ako ima krivice u meni, neka me
on smakne." (33) A kad Joab dođe kralju i reče mu
to, on pozva Abšaloma. On dođe kralju i licem na
tlo pred kralja pade, a kralj ga poljubi.

Abšalomova zavjera

15 Desi se poslije toga da Abšalom pribavi
sebi kola i konje i pedeset ljudi koji su tr-
čali pred njim. (2) Abšalom bi rano ustajao i stajao
pored puta koji je vodio na kapiju; i kad bi bilo ko
imao kakvu parnicu te došao kralju da mu pre-
sudi, Abšalom bi ga zovnuo i upitao: "Iz kojeg si
grada?"
A ovaj bi odgovorio: "Tvoj je sluga iz jednog od
plemena Israilovih."
(3) Onda bi Abšalom njemu rekao: "Vidi, tvoje su
riječi dobre i pravedne, ali te kod kralja niko neće
saslušati." (4) Abšalom bi još rekao: "Eh, kad bi
mene postavili za suca u zemlji, onda bi k meni
mogao doći svaki čovjek koji bi imao kakvu parni-
cu ili spor, pa bih mu ja pravdu dao." (5) A kad bi
neko prilazio da mu se pokloni, on bi pružio ruku,
uhvatio bi tu osobu i poljubio je. (6) Tako je Abša-
lom postupao sa svim Israilcima koji su dolazili
kralju da im presudi, pa je Abšalom tako osvajao
srca Israilaca.
(7) I desi se nakon četiri[39] godine da Abšalom reče
kralju: "Molim te, pusti me da idem u Hebron i is-
punim zavjet koji sam dao Jahvi. (8) Jer sluga se
tvoj ovim riječima zavjetovao kad je bio u Gešuru,

[39] U sirjačkim i nekim grčkim rukopisima stoji *četiri*, a u ma-
zoretskom tekstu *četrdeset*, što bi, također, moglo značiti *dugo
vremena,* a ne *četrdeset godina.*

u Aramu: Ako me Jahve uistinu odvede natrag u Jerusalem, onda ću služiti Jahvi u Hebronu[40]."
(9) Kralj mu reče: "Pođi u miru." Tako se on podiže i ode u Hebron.
(10) Ali Abšalom posla uhode po svim plemenima Israilovom i poruči: "Čim čujete zvuk trube, tad recite: Abšalom je kralj u Hebronu." (11) Potom dvije stotine ljudi koji bijahu pozvani i koji pođoše bezazleno, ne znajući ništa, krenuše s Abšalomom iz Jerusalema. (12) I dok je prinosio žrtve, Abšalom posla po Gilonca Ahitofela, savjetnika Davidova, u njegov grad Gilo. A zavjera bijaše jaka, jer se svijet stalno množio uz Abšaloma.

Davidov bijeg iz Jerusalema

(13) Potom glasnik dođe Davidu i reče: "Srca su Israilaca uz Abšaloma."
(14) David reče svim dvoranima svojim koji bijahu s njim u Jerusalemu: "Dižite se, bježimo, jer inače niko od nas neće umaći Abšalomu! Požurite, inače će nas on brzo stići i nesreću na nas navaliti i oštricom mača po gradu udariti."
(15) Tad dvorani kraljevi rekoše kralju: "Gle, što god gospodar naš kralj odabere, mi smo sluge tvoje." (16) Tako kralj iziđe sa svim ukućanima svojim, ali ostavi kralj deset priležnica da čuvaju dvor. (17) Iziđe kralj i sav narod za njim te stadoše kod posljednje kuće. (18) I prođoše kraj njega sve sluge njegove: svi Kerećani, svi Pelećani i svi Gatijci – šest stotina ljudi koji bijahu došli s njim iz Gata prođe dalje pred kraljem.
(19) Onda kralj reče Gatijcu Itaju: "Zašto i ti ideš s nama? Vrati se i ostani s kraljem, jer ti si tuđinac i prognanik iz zemlje svoje. (20) Jučer si došao, pa hoću li te ja danas tjerati da lutaš s nama kad ne znam ni kamo idem? Vrati se i povedi natrag braću svoju; i milost i vjera s tobom bili."
(21) Ali Itaj odgovori kralju i reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi života gospodara moga, gdje god bude gospodar moj, kralj, za život ili za smrt, zacijelo će tamo biti i sluga tvoj."
(22) Zato David reče Itaju: "Hajde prolazi!" Tako Gatijac Itaj prođe sa svim ljudima svojim i djecom sa sobom. (23) Dok je sva zemlja glasno plakala, sav je narod prolazio. Prijeđe i kralj preko potoka Kidrona i sav narod prođe prema pustinji.
(24) I gle, dođe i Cadok, a s njim svi levijevci koji su nosili kovčeg saveza Božijega. I spustiše oni kovčeg Božiji, a Abiatar je dolazio gore[41] sve dok sav narod nije izišao iz grada. (25) Kralj reče Cadoku: "Vrati kovčeg Božiji u grad. Ako steknem blagonaklonost u očima Jahvinim, onda će me on opet vratiti i dati mi da vidim i njega i obitavalište njegovo. (26) Ali ako on rekne: 'Nisi mi drag', gle, evo me, neka mi on uradi ono što se njemu dobrim učini." (27) Kralj još reče svećeniku Cadoku: "A ti – ti gledaj.[42] Vrati se u grad sa sinom Ahimaacom i Abiatarovim sinom Jonatanom. Ti i Abiatar uzmite svoja dva sina. (28) Vidi, ja ću čekati kod plićaka u pustinji dok mi od vas ne dođe glas da me obavijesti." (29) Tako Cadok i Abiatar vratiše kovčeg Božiji u Jerusalem i ostadoše tamo.
(30) I penjao se David strminom gore Maslinske, i plakaše penjući se, i glava mu bijaše pokrivena a noge bose. Onda sav narod koji bijaše s njim pokri svoju glavu i penjaše se plačući. (31) I progovori neko Davidu i reče: "Ahitofel je među zavjernicima s Abšalomom." A David reče: "O Jahve, molim te, učini da savjet Ahitofelov bude nerazboritost."
(32) Desi se, dok je David dolazio na vrh gdje se klanjalo Bogu, da ga, gle, srete Hušaj Arčanin, poderane haljine i glave posute prašinom. (33) David mu reče: "Ako pođeš sa mnom, bit ćeš mi na teretu. (34) Ali ako se vratiš u grad i kažeš Abšalomu: 'Ja ću ti biti sluga, kralju; kao što sam prije bio sluga ocu tvome, tako ću sada tebi sluga biti' – onda mi možeš osujetiti Ahitofelove savjete. (35) Zar neće svećenici Cadok i Abiatar tamo s tobom biti? Tako, što god čuješ iz kraljeva dvora, ti javi svećenicima Cadoku i Abiataru. (36) Eno su njihova dva sina tamo s njima – Ahimaac, sin Cadokov, i Jonatan, sin Abiatarov; po njima mi javljaj sve što čuješ."
(37) Tako Davidov prijatelj Hušaj dođe u Jerusalem dok je Abšalom ulazio u grad.

David i Ciba

16 Kad David prijeđe malo preko vrha, gle, srete ga Ciba, sluga Mefibošetov, s dva osamarena magarca i na njima dvije stotine hljebova, stotinu grozdova suhoga grožđa, stotinu voćnih kolačića i mijeh vina. (2) Kralj upita Cibu: "Što će ti to?"

[40] Riječi *u Hebronu* nalaze se u nekim grčkim rukopisima, ali ih nema u mazoretskom tekstu.

[41] Ili *prinosio žrtve.*

[42] Ili *Jesi li ti vidovnjak?*

A Ciba odgovori: "Magarci su kraljevim ukućanima za jahanje, hljeb i voćni kolačići mladićima za jelo, a vino za piće svakome ko klone u pustinji."
(3) Onda kralj upita. "A gdje je sin gospodara tvoga?"
A Ciba odgovori kralju: "Eno ga, ostao je u Jerusalemu, jer misli: 'Danas će mi kuća Israilova vratiti kraljevstvo oca moga.'"
(4) Tad kralj reče Cibi: "Vidi, sve što pripada Mefibošetu tvoje je."
A Ciba reče: "Klanjam se; daj mi da steknem blagonaklonost u očima tvojim, gospodaru moj, kralju!"

Šimej proklinje Davida

(5) Kad kralj David dođe u Bahurim, gle, iziđe odande čovjek od roda kuće Šaulove kojem bijaše ime Šimej, sin Gerin; iziđe on, stalno proklinjući dok je izlazio. (6) Bacao je kamenje na Davida i na sve dvorane kralja Davida, iako sva vojska i svi junaci bijahu s njegove desne i s njegove lijeve strane. (7) Ovako je Šimej govorio dok je proklinjao: "Odlazi, odlazi, krvniče i bezvrijedniče! (8) Jahve ti je vratio za svu krv kuće Šaulove, na čijem si mjestu ti vladao; i Jahve je sinu tvome Abšalomu kraljevstvo u ruke dao. I eto, u svojoj si vlastitoj nevolji, jer si krvnik!"
(9) Tad Cerujin sin Abišaj reče kralju: "Zar da ovaj mrtvi pas kune gospodara moga, kralja? Pusti me da odem prijeko i skinem mu glavu."
(10) Ali kralj reče: "Šta vi hoćete od mene, o sinovi Cerujini? Ako on kune i ako mu je Jahve rekao: 'Proklinji Davida', ko smije reći: 'Zašto činiš tako?'"
(11) Onda David reče Abišaju i svim dvoranima svojim: "Evo, sin moj, koji je iz tijela moga potekao, traži život moj, a kamoli ovaj Benjaminovac sada! Ostavite ga na miru i pustite ga da proklinje jer mu je Jahve tako rekao. (12) Možda će Jahve vidjeti moju muku i vratiti mi dobro umjesto njegovih kletvi danas." (13) Tako David i ljudi njegovi pođoše dalje, a Šimej brdskom stranom uporedo s njim, i dok je išao, proklinjao je i bacao kamenje i prašinu na nj. (14) Kralj i svi ljudi koji bijahu s njim stigoše do Jordana[43] izmoreni. I ondje se on okrijepi.

Abšalom ulazi u Jerusalem

(15) Potom Abšalom i sav narod, Israilci, uđoše u Jerusalem, i Ahitofel s njim. (16) I desi se, kad Arčanin Hušaj, prijatelj Davidov, dođe Abšalomu, da Hušaj reče Abšalomu: "Živio kralj! Živio kralj!"
(17) Abšalom reče Hušaju: "Je li to tvoja vjernost prijatelju tvome? Zašto nisi otišao s prijateljem svojim?"
(18) Tad Hušaj reče Abšalomu: "Ne! Jer koga su Jahve, ovaj narod i svi Israilci izabrali, njegov ću ja biti i s njim ću ostati. (19) I kome ću služiti? Zar ne sinu njegovu? Kako sam služio ocu tvome, tako ću i tebi služiti."
(20) Onda Abšalom reče Ahitofelu: "Savjetuj nas. Šta da radimo?"
(21) Ahitofel reče Abšalomu: "Uđi k prilježnicama oca svoga, koje je on ostavio da čuvaju dvor; onda će sav Israil čuti da si se ti ogadio ocu svome. Ojačat će i ruke svih onih koji su s tobom." (22) Tako Abšalomu razapeše čador na krovu, i Abšalom pred svim Israilom uđe k prilježnicama oca svoga.
(23) Savjet što bi ga Ahitofel dao u to doba bio je kao da neko pita za riječ Božiju; tako su i David i Abšalom cijenili sve Ahitofelove savjete.

Ahitofelov savjet

17 Ahitofel još reče Abšalomu: "Molim te pusti me da odaberem dvanaest hiljada ljudi pa da se noćas dignem i krenem u potjeru za Davidom. (2) Navalit ću na nj kad bude umoran i iscrpljen i prestrašit ću ga, pa će sav narod koji je s njim pobjeći. Onda ću samoga kralja ubiti, (3) a narod ću tebi natrag dovesti. Povratak svih vezan je za čovjeka kojeg ti tražiš[44]; onda će sav narod miran biti." (4) Svidje se to Abšalomu i svim starješinama Israilovim.

Hušajev savjet

(5) Tad Abšalom reče: "Zovnite sad i Arčanina Hušaja, da poslušamo šta on kazati imade."
(6) Kad Hušaj dođe Abšalomu, Abšalom mu reče: "Ahitofel je rekao ovako. Hoćemo li učiniti što on kaže? Ako nećemo, govori ti."
(7) A Hušaj reče Abšalomu: "Ovaj put savjet što ga je dao Ahitofel nije dobar." (8) Hušaj još reče: "Ti znaš oca svoga i ljude njegove, da su oni junaci i da su ljuti kao medvjedica kojoj su u polju oteli mladunce. A otac je tvoj ratnik, i on neće provesti noć

[43] Riječi *do Jordana* nalaze se u nekim grčkim rukopisima, a nema ih u mazoretskom tekstu.

[44] Ovako je u mazoretskom tekstu. U grčkim rukopisima u 17:3 stoji *...a narod ću sav natrag tebi dovesti, kao što se mlada vraća mužu svome. Ti radiš o glavi samo jednome čovjeku.*

s vojskom. (9) On se sad krije u nekoj jami ili na nekom drugom mjestu. I kad koji od naših padne u prvom napadu, ko god za to čuje reći će: 'Dogodio se pokolj među ljudima koji slijede Abšaloma.' (10) Pa i onaj koji je hrabar, u koga je srce kao u lava, obeshrabrit će se posvema; jer sav Israil zna-de da ti je otac junak i da su oni koji su s njim hrabri ljudi. (11) Nego, ja savjetujem da se oko tebe zacijelo okupi sav Israil, od Dana do Beeršebe, da ga bude koliko je pijeska na obali mora, i da ti lično pođeš u boj. (12) Tako ćemo mu mi doći na mjesto na kojem se bude nalazio i svalit ćemo se na nj kao što rosa pada na zemlju, pa ni on niti iko od njegovih ljudi neće ostati. (13) Ako se povuče u grad, onda će sav Israil donijeti konope do toga grada pa ćemo ga vući u dolinu sve dok nijedan kamenčić od njega tamo ne ostane."
(14) Onda Abšalom i svi Israilci rekoše: "Bolji je savjet Arčanina Hušaja nego Ahitofelov savjet." Jer Jahve je bio odredio da se osujeti dobri Ahitofelov savjet, da sruči nesreću na Abšaloma.

Hušajeva upozorenja spašavaju Davida

(15) Onda Hušaj reče svećenicima Cadoku i Abia-taru: "Tako je i tako Ahitofel savjetovao Abšaloma i starješine Israilove, a ja sam ih savjetovao ovako. (16) A sad brzo javite Davidu: Ne noćivaj noćas kod plićaka u pustinji, nego svakako idi prijeko, inače će kralj i svi ljudi koji su s njim uništeni biti."
(17) A Jonatan i Ahimaac boravili su kod En-Ro-gela, i jedna bi sluškinja išla i donosila im vijesti, a oni bi išli i javljali kralju Davidu, jer ih nisu smje-li vidjeti kako ulaze u grad. (18) Ali vidje ih neki momak te reče Abšalomu; zato njih dvojica brzo odoše i dođoše u Bahurim, u kuću nekom čovjeku koji je imao bunar u dvorištu, te se dolje spustiše.
(19) A žena uze i prostrije pokrivač preko otvora na bunaru i prosu žito po njemu, tako da se ništa nije znalo. (20) Onda Abšalomove sluge dođoše ženi u kuću i upitaše: "Gdje su Ahimaac i Jonatan?" A žena im reče: "Prešli su preko potoka." I kad ih oni potražiše pa ih ne nađoše, vratiše se u Jerusalem.
(21) Desi se, pošto oni otiđoše, da njih dvojica iziđoše iz bunara i odoše da jave kralju Davidu; i rekoše oni Davidu: "Ustajte i brzo prijeđite preko vode jer je tako i tako savjetovao Ahitofel protiv vas." (22) Tad se David i svi ljudi koji bijahu s njim podigoše i prijeđoše preko Jordana; i do zore ne ostade niko da nije prešao preko Jordana.
(23) A kad Ahitofel vidje da nisu poslušali njegova savjeta, on osedla magarca i krenu svojoj kući, u grad svoj, pobrinu se za kuću svoju pa se objesi; tako on umrije, i pokopaše ga u grob oca njegova.
(24) Potom David dođe u Mahanajim. A Abšalom prijeđe preko Jordana, on i svi Israilci s njim. (25) Abšalom postavi Amasu za zapovjednika vojske umjesto Joaba. A Amasa je bio sin nekog čovje-ka koji se zvao Jišmaelovac Jitra[45], koji je ušao k Abigajili, kćeri Nahaševoj, sestri Cerujinoj, majki Joabovoj. (26) I utabori se Israil i Abšalom u zemlji gileadskoj.
(27) I kad David dođe u Mahanajim, Nahašev sin Šobi iz Rabe sinova Amonovih, Amielov sin Makir iz Lo-Debara, i Barzilaj, Gileađanin iz Rogelima, (28) donesoše postelje, zdjele, zemljano posuđe, pšenice, ječma, brašna, prženog žita, boba, sočivi-ce, prženih sjemenki, (29) meda, usirena mlijeka, brava i kravljeg sira, da David i ljudi koji bijahu s njim jedu, jer rekoše: "Ljudi su ogladnjeli i umorili se i ožednjeli u pustinji."

Abšalomov poraz

18 Onda David pobroji ljude koji bijahu s njim i postavi nad njima zapovjednike hiljada i zapovjednike stotina. (2) I podijeli David vojsku na tri skupine[46]: jednu trećinu pod zapovjedniš-tvom Joaba, jednu trećinu pod zapovjedništvom Abišaja, sina Cerujina, brata Joabova, i jednu treći-nu pod zapovjedništvom Itaja Gatijca. I reče kralj ljudima: "I ja ću zacijelo s vama poći."
(3) Ali ljudi rekoše: "Ti ne smiješ ići, jer doista ako mi pobjegnemo, oni se neće obazirati na nas; pa i ako nas pola pogine, na nas se oni obazirati neće. Ali ti vrijediš kao deset hiljada nas; i zato je bolje da bu-deš spreman da nam iz grada u pomoć pritekneš."
(4) Tad im kralj reče: "Učinit ću sve što se vama najboljim čini." Tako kralj stade kod kapije, a svi ljudi počeše izlaziti po stotinama i hiljadama. (5) Kralj naloži Joabu, Abišaju i Itaju i reče: "Budite mi blagi prema mladiću Abšalomu." I svi su ljudi čuli kad je to kralj zapovjednicima svim naložio za Abšaloma.
(6) Onda vojska iziđe u polje na Israila, i boj se odi-gra u šumi Efrajimovoj. (7) Israilsku vojsku ondje potukoše ljudi Davidovi, i velik je pokolj toga dana

[45] U nekim grčkim rukopisima stoji *Jišmaelovac Jitra*, a u he-brejskome tekstu *Israilac Jitra*. Ime *Jitra* varijanta je od *Jeter*.

[46] U hebrejskom tekstu stoji: *I posla David vojsku*...

bio – dvadeset hiljada ljudi. (8) Jer boj se tamo bješe proširio po svem kraju, i više je ljudi toga dana progutala šuma nego što ih je progutao mač.
(9) A Abšalom slučajno Davidovim ljudima pade u ruke. Abšalom je jahao na mazgi, a mazga je išla ispod gustoga granja velikoga hrasta. I glavu mu se zaglavi u drvetu, te on osta viseći između neba i zemlje, dok je mazga ispod njega otišla dalje. (10) Kad to vidje neki čovjek, on progovori Joabu i reče: "Eno, vidio sam Abšaloma kako visi na jednom hrastu."
(11) Tad Joab reče čovjeku koji mu je to kazao: "Gle, vidio si ga?! Pa zašto ga onda nisi tamo sa zemljom sastavio? I ja bih ti dao deset srebrenjaka i pojas."
(12) Čovjek reče Joabu: "Da primim u ruku i hiljadu srebrenjaka, ne bih digao ruku na kraljeva sina, jer smo čuli kad je kralj naložio tebi, Abišaju i Itaju rekavši: 'Čuvajte mi mladića Abšaloma!' (13) A da sam se ja nevjerno ponio prema životu njegovu – a kralju ništa skriveno ne ostaje – onda bi ti sam postrani stajao."
(14) Tad Joab reče: "Neću ja ovdje dangubiti s tobom!" Onda uze u ruke tri koplja i zabode ih Abšalomu u srce dok je ovaj još bio živ usred hrasta.
(15) I primače se deset mladića, Joabovih štitonoša, te udariše po Abšalomu i ubiše ga.
(16) Onda Joab zapuha u trubu, i ljudi se vratiše iz potjere za Israilom, jer ih je Joab zaustavio. (17) Oni uzeše Abšaloma i baciše ga u duboku jamu u šumi i navališe na nj vrlo veliku gomilu kamenja. I sav Israil umače, svako u čador svoj. (18) A Abšalom za svoga života bijaše sebi podigao stup u Kraljevoj dolini, jer mišljaše: "Nemam sina da sačuva spomen na ime moje." Zato je on taj stup nazvao po imenu svome, i on se i dan-danas zove Abšalomov spomenik.

Davidu javljaju da je Abšalom poginuo

(19) Onda Ahimaac, sin Cadokov, reče: "Molim te pusti me da potrčim i dojavim kralju da ga je Jahve izbavio iz ruku neprijatelja njegovih."
(20) Ali Joab mu reče: "Ti nisi taj koji će danas odnijeti vijesti, nego ih drugi dan odnesi; a danas ne nosi vijesti jer je poginuo kraljev sin."
(21) Onda Joab reče Kušijcu: "Idi reci kralju šta si vidio." I Kušijac se pokloni Joabu i otrča.
(22) A Ahimaac, sin Cadokov, ponovo reče Joabu: "Šta bilo da bilo, molim te pusti me da i ja otrčim za Kušijcem."
Ali Joab odgovori: "Zašto bi trčao, sine moj, kad nećeš dobiti nagradu ako odeš?"
(23) "Šta bilo da bilo", reče on, "ja ću trčati."
Onda mu ovaj reče: "Trči." Tad Ahimaac otrča putem preko ravnice i preteče Kušijca.
(24) A David je sjedio među dvjema kapijama, kad se pope stražar na krov kapije kod zida te podiže oči i pogleda, i gle, neki je čovjek trčao sam. (25) Stražar zovnu kralja i obavijesti ga o tom. A kralj reče: "Ako je sam, dobra mu je vijest u ustima." A onaj se primicao sve više.
(26) Onda stražar ugleda još jednog čovjeka kako trči; i zovnu stražar čuvara kapije i reče: "Eno još jednog čovjeka koji trči sam!"
A kralj reče: "I taj nosi dobru vijest."
(27) Stražar reče: "Izgleda mi da onaj prvi trči kao Cadokov sin Ahimaac."
A kralj reče: "To je dobar čovjek i nosi dobru vijest."
(28) Ahimaac viknu kralju: "Mir!" I pred kraljem on licem na tlo pade. I reče on: "Blagoslovljen je Jahve, Bog tvoj, koji vam je predao ljude što digoše ruku na gospodara moga, kralja."
(29) Kralj upita: "Je li sve dobro s mladićem Abšalomom?"
A Ahimaac odgovori: "Kad je Joab poslao kraljeva slugu – slugu tvog – vidio sam veliku strku, ali ne saznadoh šta se zbilo."
(30) Tad kralj reče: "Odmakni se i stani tamo." Tako se on odmaknu i mirno stade.
(31) Uto dođe Kušijac i reče: "Neka gospodar moj, kralj, primi dobru vijest, jer te je Jahve danas izbavio iz ruku svih onih koji se digoše protiv tebe."
(32) Tad kralj upita Kušijca: "Je li sve dobro s mladićem Abšalomom?"
A Kušijac odgovori: "Neka neprijatelji gospodara moga, kralja, i svi koji se dignu protiv tebe da ti nažao učine prođu kao mladić taj!"
[47](33) Kralja to duboko potrese, te se on pope u gornju odaju nad kapijom i zaplaka. I ovako je govorio dok je hodao: "O sine moj Abšalome, sine moj, sine moj Abšalome! Da sam bogdo ja umjesto tebe umro, o Abšalome, sine moj, sine moj!"

Davidova žalost za sinom

19 Onda javiše Joabu: "Eno, kralj plače i tuguje za Abšalomom." (2) Pobjeda se toga dana za svu vojsku pretvori u žalost, jer je vojska čula

[47] U hebrejskom tekstu 19:1.

da se toga dana govori: "Kralj je ožalošćen zbog sina svog." (3) Tako vojska krišom dođe u grad toga dana, onako kako se osramoćena vojska šulja kad bježi iz boja. (4) Kralj pokri svoje lice i glasno povika: "O sine moj Abšalome, o Abšalome, sine moj, sine moj!" (5) Onda Joab dođe kralju u kuću i reče: "Danas si ti zastidio lica svih sluga svojih, koji su danas spasili život tebi i sinovima i kćerima tvojim, ženama tvojim i priležnicama tvojim, (6) jer voliš one koji te mrze, a mrziš one koji te vole. Gle, danas si ti pokazao da ti zapovjednici i vojnici ne znače ništa; ta ja znam da bi ti danas bilo pravo kad bi Abšalom bio živ, a svi mi mrtvi. (7) Zato sad ustani, iziđi i progovori lijepo slugama svojim, jer, Jahvom ti se kunem, ako ne iziđeš, ni jedan jedini čovjek neće noćas s tobom ostati, a to će ti biti gore od sveg zla koje te snašlo od mladosti pa do sada."

Davidov povratak na tron

(8) Tad kralj ustade i sjede na kapiju. Kad rekoše svim ljudima: "Eno kralj sjedi na kapiji", tad sav narod dođe pred kralja.
A Izrailci bijahu pobjegli, svaki u svoj čador. (9) Svi su se ljudi po svim plemenima Izrailovim prepirali i govorili: "Kralj nas je izbavio iz ruku neprijatelja naših i spasio nas iz ruku filistinskih, a sad je pobjegao iz zemlje zbog Abšaloma. (10) Ali Abšalom, kojeg smo mi pomazali da vlada nad nama, poginuo je u boju. Pa zašto o povratku kralja ništa ne govorite?"
(11) Potom kralj David poruči svećenicima Cadoku i Abiataru: "Progovorite starješinama Jehudinim i recite: 'Zašto biste vi bili posljednji koji će dovesti kralja natrag u dvor njegov, kad je ono što se govori u svem Izrailu doprlo do kralja[48]? (12) Vi ste braća moja, vi ste moja kost i meso moje. Pa zašto biste vi bili posljednji koji će dovesti kralja natrag?' (13) Recite Amasi: 'Zar ti nisi moja kost i meso moje? Bog meni tako učinio, i još gore, ako ti umjesto Joaba odsad ne budeš zapovjednik vojske moje.'"
(14) Tako on ujedini srca svih ljudi Jehudinih kao jedno, te oni poručiše kralju: "Vratite se, ti i svi ljudi tvoji." (15) Kralj se onda vrati i dođe do Jordana, a Jehudinci dođoše u Gilgal, kralju u susret, da prevedu kralja preko Jordana.
(16) Onda Šimej, sin Gerin, Benjaminovac iz Bahurima, pohitje i siđe s ljudima Jehudinim u susret kralju Davidu. (17) S njim bijaše hiljadu Benjaminovaca, i Ciba, sluga u kući Šaulovoj, i njegovih petnaest sinova i njegovih dvadeset slugu s njima; i oni odjuriše pred kralja do Jordana. (18) Dovezli su splav da prevedu kraljevu čeljad i da urade ono što je njemu bilo drago. I Šimej, sin Gerin, pade pred kralja kad se ovaj spremao prijeći preko Jordana. (19) I on reče kralju: "Neka me moj gospodar ne smatra krivim i neka ne spominje šta je sluga tvoj učinio krivo onoga dana kad je gospodar moj, kralj, izišao iz Jerusalema, i neka to kralj ne uzima k srcu. (20) Jer sluga tvoj zna da je zgriješio; a evo, danas sam došao ja, prvi iz sve kuće Jozefove, da siđem u susret gospodaru svome, kralju."
(21) Ali Cerujin sin Abišaj reče: "Zar Šimeja ne bi trebalo smrću kazniti zbog toga što je proklinjao pomazanika Jahvina?"
(22) Onda David reče: "Šta ja imam s vama, o sinovi Cerujini, pa da mi vi danas neprijatelji budete? Zar danas bilo koga u Izrailu treba ubiti? Ta zar ja ne znam da sam ja danas kralj u Izrailu?" (23) Kralj reče Šimeju: "Nećeš umrijeti." Tako mu se kralj zakle.
(24) Onda Šaulov unuk Mefibošet siđe kralju u susret; i on nije hajao za noge svoje niti je podrezivao brkove svoje niti je prao odjeću svoju od dana kad je kralj otišao pa sve do dana kad se u miru povratio Jerusalemu. (25) Kad dođe kralju u susret, kralj ga upita: "Zašto ne pođe sa mnom, Mefibošete?"
(26) A on odgovori: "O gospodaru moj, kralju, sluga me moj[49] prevario; jer sluga tvoj reče: 'Osedlat ću sebi magarca da ga uzjašem i idem s kraljem', ta sluga je tvoj hrom. (27) I još je on pred gospodarom mojim, kraljem, oklevetao slugu tvoga, ali je gospodar moj, kralj, kao anđeo Božiji, zato čini ono što je dobro u očima tvojim. (28) Jer svi ukućani oca moga ne bjehu drugo do mrtvaci pred gospodarom mojim, kraljem; ali si ti posadio slugu svoga među one koji jedu za stolom tvojim. Ta kakvo još pravo imam ja da se i dalje žalim kralju?"
(29) Kralj mu tad reče: "Zašto još uvijek govoriš o stvarima svojim? Riješio sam: ti i Ciba podijelite polja."
(30) Mefibošet reče kralju: "Neka on uzme i sve kad se gospodar moj, kralj, živ i zdrav vratio kući svojoj."
(31) I Gileađanin Barzilaj bješe sišao iz Rogelima; i krenu on ka Jordanu s kraljem da ga otprati preko

[48] U hebrejskom tekstu stoji dodatak *i dvora njegova*, a u grčkom ga nema.

[49] Tj. Ciba.

Jordana. (32) A Barzilaj bijaše veoma star: bilo mu je osamdeset godina; i on je kralju opskrbu davao dok je on boravio u Mahanajimu, jer bijaše veoma bogat čovjek. (33) Kralj reče Barzilaju: "Pođi sa mnom na onu stranu, pa ću te ja u Jerusalemu kod sebe izdržavati."
(34) Ali Barzilaj reče kralju: "Koliko ću dugo ja još živjeti pa da idem gore s kraljem u Jerusalem? (35) Sad mi je osamdeset godina. Umijem li razlikovati dobro od zla? I može li slugi tvome goditi što jede i pije? I mogu li ja još čuti glas pjevača i pjevačica? Zašto bi onda sluga tvoj bio na teret gospodaru mome, kralju? (36) Tvoj će sluga samo prijeći preko Jordana s kraljem. Zašto da me kralj nagrađuje takvom nagradom? (37) Molim te dopusti da se sluga tvoj vrati, da umrem u gradu svome, kod groba oca svoga i majke svoje. A evo sluge tvoga Kimhama[50], neka on s gospodarem mojim, kraljem, na onu stranu prijeđe, i učini mu što je dobro u očima tvojim."
(38) Kralj reče: "Kimham će sa mnom na onu stranu prijeći, i ja ću mu učiniti što bude dobro u očima tvojim; i što god zatražiš od mene, ja ću ti učiniti." (39) Sav narod prijeđe preko Jordana, a prijeđe i kralj. Potom kralj poljubi Barzilaja i blagoslovi ga, a Barzilaj se vrati u mjesto svoje.
(40) I krenu kralj u Gilgal, a Kimham krenu s njim; i svi ljudi Jehudini i polovina Israilovih ljudi pratili su kralja. (41) I gle, svi Israilci dođoše kralju te mu govorahu: "Zašto te braća naša Jehudinci ukradoše i odvedoše kralja i ukućane njegove i sve ljude Davidove s njim preko Jordana?"
(42) Onda svi Jehudinci odgovoriše Israilcima: "Nama je kralj blizak rod. Zašto se onda ljutite zbog toga? Jesmo li mi ikad jeli na kraljev račun i jesmo li išta sebi uzeli?"
(43) Ali Israilci odgovoriše Jehudincima i rekoše: "Mi imamo deset udjela u kralju, zato mi i imamo više prava na Davida nego vi. Zašto onda postupate prema nama prezrivo? Zar nismo mi prvi posavjetovali da se kralj dovede natrag?" Ali riječi Jehudinaca bijahu oštrije od riječi Israilaca.

Pobuna Šebe

20 I zadesi se tamo nekakav nitkov po imenu Šeba, sin Bikrijev, Benjaminovac; i on zapuha u trubu i povika: "Mi nemamo udjela u Davidu, niti imamo baštine u sinu Jišajevu; svaki čovjek čadoru svome, o Israile!" (2) Tako svi Israilci ostaviše Davida i pođoše za Bikrijevim sinom Šebom, ali Jehudinci stupahu čvrsto uz svoga kralja, od Jordana pa sve do Jerusalema.
(3) Onda David dođe u dvor svoj u Jerusalemu, i uze kralj deset žena – prilježnica koje bješe ostavio da čuvaju kuću – pa ih stavi pod stražu i opskrbi ih hranom, ali ne uđe k njima. Tako su one bile zatvorene sve do dana smrti svoje, živeći kao udovice.
(4) Onda kralj reče Amasi: "Sazovi mi Jehudince za tri dana i ti sam budi ovdje." (5) Tako Amasa ode da pozove Jehudince, ali se zadrža duže nego što mu kralj bješe odredio. (6) Tad David reče Abišaju: "Sad će nam Bikrijev sin Šeba učiniti više štete nego Abšalom; uzmi sluge gospodara svoga i kreni u potjeru za njim, da se ne domogne utvrđenih gradova i ne pobjegne nam." (7) Tako Joabovi ljudi iziđoše za njim, i Kerećani i Pelećani i svi junaci s njima; i iziđoše iz Jerusalema u potjeru za Bikrijevim sinom Šebom.
(8) Kad su bili kod velikog kamena u Gibeonu, iziđe pred njih Amasa. A Joab na sebi imaše bojnu odoru, a preko nje bijaše pojas s bodežom u koricama privezan za pas; i dok je on išao naprijed, kama mu ispade. (9) Joab reče Amasi: "Jesi li dobro, brate moj?" I uhvati Joab svojom desnicom Amasu za bradu da ga poljubi. (10) Ali Amasa nije pazio na mač koji je Joabu bio u ruci, pa ga ovaj udari njime u trbuh i prosu mu utrobu na zemlju, i više ga ne udari, a ovaj umrije. Onda Joab i brat njegov Abišaj krenuše u potjeru za Bikrijevim sinom Šebom.
(11) A tamo je pokraj Amase stajao jedan od Joabovih momaka i govorio: "Kome je god draži Joab i ko je god za Davida neka slijedi Joaba!" (12) A Amasa je ležao plivajući u krvi nasred puta. I kad taj čovjek vidje da svi ljudi zastaju, on odvuče Amasu s puta u polje i baci neku haljinku preko njega, pošto je vidio da svako ko naiđe kraj njega zastane. (13) Čim je Amasa bio uklonjen s puta, svi ljudi pođoše za Joabom da gone Bikrijeva sina Šebu.

Smirenje pobune

(14) A Šeba prođe kroza sva plemena Israilova do Abel Bet-Maake, i svi Berićani; i okupiše se oni te pođoše za njim. (15) [Joab i vojska njegova] dođoše i okružiše ga u Abel Bet-Maaki, te digoše

[50] Kimham – sin Barzilaja.

nasip okolo grada, a bio je uz bedeme; i svi ljudi koji bijahu s Joabom stadoše potkopavati zid da ga obore. (16) Tad jedna mudra žena povika iz grada: "Čujte! Čujte! Molim vas recite Joabu da dođe ovamo da ja govorim s njim." (17) Tako joj on priđe, a žena upita: "Jesi li ti Joab?"
A on odgovori: "Jesam."
Onda mu ona reče: "Poslušaj riječi sluškinje svoje."
A on reče: "Slušam."
(18) Onda ona progovori i reče: "Nekoć bi govorili: 'Oni će sigurno pitati za savjet u Abelu', i tako bi riješili spor. (19) Ja sam od onih koji su miroljubivi i vjerni u Israilu. Ti gledaš da uništiš jedan grad, baš maticu u Israilu. Zašto bi proždro baštinu Jahvinu?"
(20) Joab odgovori: "Daleko, daleko od mene bilo da ja progutam ili uništim! (21) Nije tako, nego je jedan čovjek iz brda Efrajimovih po imenu Šeba, sin Bikrijev, digao ruku na kralja Davida. Samo njega predajte, i ja ću se udaljiti od grada."
A žena reče Joabu: "Eto, njegovu ćemo ti glavu preko zida baciti." (22) Onda žena stade pred narod sav i mudro ih posavjetova. I oni odsjekoše glavu Bikrijevu sinu Šebi i baciše je Joabu. Onda on zapuha u trubu, te se njegovi ljudi raziđoše od grada, svaki u čador svoj. I Joab se vrati kralju u Jerusalem.

Davidovi visoki dužnosnici

(23) Joab je zapovijedao svom vojskom Israilovom, a Jehojadin sin Benaja zapovijedao je Kerećanima i Pelećanima; (24) Adoram je zapovijedao prisilnim radnicima, a Ahiludov sin Jehošafat bio je bilježnik; (25) Ševa je bio tajnik, a Cadok i Abiatar bili su svećenici; (26) a i Jairanin Ira bio je Davidov svećenik.

Osveta Gibeonaca

21 I zavlada glad u danima Davidovim tri uzastopne godine, te se David obrati Jahvi. A Jahve reče: "To je zbog Šaula i njegove okrvavljene kuće, jer je on pobio Gibeonce."
(2) Stoga kralj pozva Gibeonce i progovori im – a Gibeonci nisu bili sinovi Israilovi, nego preostali Amorejci; sinovi Israilovi bili su im se zakleli na savez, ali je Šaul, u svojoj gorljivosti za sinovima Israilovim i Jehudinim, gledao da ih pobije. (3) David ovako upita Gibeonce: "Šta da učinim za vas? I kako da učinim okajanje, pa da vi blagoslovite baštinu Jahvinu?"
(4) Tad mu Gibeonci rekoše: "Mi ne tražimo ni srebra ni zlata od Šaula ili kuće njegove, niti nam je do tog da ikoga pogubimo u Israilu."
A on reče: "Učinit ću za vas sve što mi kažete."
(5) Onda oni rekoše kralju: "Čovjek koji nas je uništavao i koji je smišljao da nas zatre, da nas ne bude nigdje unutar međa Israilovih – (6) neka nam od njegovih potomaka sedam ljudi predaju da ih objesimo pred Jahvom u Gibei Jahvina odabranika Šaula."
A kralj reče: "Ja ću vam ih predati."
(7) Ali kralj poštedi Mefibošeta, sina Šaulovog sina Jonatana, zbog zakletve Jahvom koja je bila položena među njima, među Davidom i Šaulovim sinom Jonatanom. (8) Tako kralj uze dvojicu sinova Ricpe, kćeri Ajine, Armonija i Mefibošeta, koje ona bješe rodila Šaulu, i petericu sinova Merabe[51], kćeri Šaulove, koje ona bješe rodila Adrielu, sinu Meholaćanina Barzilaja. (9) Potom ih on predade u ruke Gibeoncima te ih oni objesiše u gori pred Jahvom, tako da njih sedmerica zajedno poginuše, a pogubiše ih u prvim danima žetve, kad je počinjala žetva ječma.
(10) A Ricpa, kći Ajina, uze kostrijet te ga prostrije sebi na stijenu, od početka žetve pa sve dok kiša s neba na mrtva tjelesa ne pade; i ona ne dade pticama nebeskim da se na njih spuštaju danju niti zvijerima poljskim noću. (11) Kad javiše Davidu šta je Ajina kći Ricpa, prilježnica Šaulova, uradila, (12) David ode i uze kosti Šaulove i kosti sina njegova Jonatana od stanovnika Jabeš-Gileada, koji ih bijahu potajno uzeli s trga betšanskoga, gdje su ih Filistinci bili objesili onoga dana kad potukoše Šaula u Gilboi. (13) On odnese odande Šaulove kosti i kosti sina njegova Jonatana, a skupiše i kosti onih koji bijahu obješeni. (14) Oni pokopaše Šaulove kosti i kosti sina njegova Jonatana u zemlji Benjaminovoj, u Celi, u grobu Šaulova oca Kiša; tako oni uradiše sve što kralj bijaše zapovjedio, a poslije toga Jahve usliši molitvu za zemlju.

Sukobi s Filistincima i junaštva Israilaca

(15) Kad opet izbi rat između Filistinaca i Israila, David siđe sa svojim ljudima; i kako su se tukli s Filistincima, Davida obuze umor. (16) Tad Išbi-Benob, jedan od potomaka Rafahovih[52], čije je koplje

[51] U dva hebrejska rukopisa i u sirjačkom stoji *Merabe*, a u ostalim hebrejskim rukopisima *Mikale*.

[52] Rafah – gorostas, div.

bilo teško tri stotine šekela[53] bronze i o čijem je pasu bio nov mač, povika da će ubiti Davida. (17) Ali Cerujin sin Abišaj priteče Davidu u pomoć te udari Filistinca i ubi ga. Tad se Davidu ljudi njegovi zakleše riječima: "Nećeš više ići s nama u boj, da ne bi ugasio svjetiljku Israilovu!"
(18) I desi se poslije toga da opet izbi rat s Filistincima u Gobu; tad Hušanin Sibekaj pogubi Safa, jednog od potomaka Rafahovih.
(19) Onda opet izbi rat s Filistincima u Gobu, pa Elhanan, sin Jaare-Oregima Betlehemca, pogubi Golijata iz Gata[54], čija je motka koplja bila kao vratilo na tkalačkom stanu.
(20) Opet izbi rat u Gatu, gdje je bio neki čovjek visoka rasta koji je imao dvadeset i četiri prsta, po šest prstiju na rukama i po šest na nogama; a i on je bio Rafahov potomak. (21) Kad je počeo prkositi Israilu, ubio ga je Jonatan, sin Šimeja, brata Davidova.
(22) Ta su četverica Rafahovi potomci u Gatu, a pali su od Davidove ruke i od ruku sluga njegovih.

Davidov psalam izbavljenja

22 I progovori David Jahvi riječi ove pjesme onoga dana kad ga Jahve izbavi iz ruku svih neprijatelja njegovih i iz ruku Šaulovih. (2) On reče:
"Jahve je hridina moja i utvrda moja i izbavitelj moj.
(3) Bože moj, stijeno moja, kojoj se ja utječem,
štitu moj i rože spasenja moga[55], uporište moje i utočište moje,
spasitelju moj, ti me od nasilja čuvaš.
(4) Zovnem Jahvu, koji je hvale dostojan,
i spašen sam od dušmana svojih.
(5) Valovi me smrti opkoliše,
bujice me propasti preplaviše,
(6) užad me šeolska opasaše,
stupice smrti preda me izbiše.
(7) U nevolji svojoj zovnuh Jahvu,
jesam, zavapio sam Bogu svome;
iz svoga hrama on ču glas moj,
i vapaj moj za pomoć doprije mu do ušiju.
(8) Onda se zemlja potrese i podrhta,
temelji se neba tresijahu
i bijahu uzdrmani, jer on ljut bješe.
(9) Iz nozdrva njegovih dim se diže,
iz njegovih usta vatra suknu,
ugljen se od nje palio.
(10) On savi i nebesa, te siđe,
pod nogama mu mrkla tmina.
(11) On zajaha kerubina i poletje,
i vinu se na krilima vjetra.
(12) On učini tminu pokrovom svojim oko sebe,
tminu voda, tmaste oblake nebeske.
(13) Od sjaja pred njim
ugljen se vatreni raplamsa.
(14) Jahve zagrmje s neba,
i Svevišnji pusti glas svoj.
(15) I odape on strijele i raspr̀si ih[56],
udari munjom i razbi ih.
(16) Tad se udubine morske ukazaše,
temelji svijeta ogolješe
od ukora Jahvinog,
od udara daha iz nozdrva njegovih.
(17) On pruži ruku odozgo i uze me;
on me iz silnih voda izvuče.
(18) On me izbavi od jakog neprijatelja moga,
od onih koji me mrze, jer oni bijahu prejaki za me.
(19) Suprotstaviše mi se na dan nesreće moje,
ali Jahve bijaše oslonac moj.
(20) On me i izvede na širinu,
on me spasi jer sam mu drag.
(21) Jahve me nagradi po mojoj pravednosti;
po čistoći ruku mojih on mi namiri.
(22) Jer čuvah ja puteve Jahvine,
i ne udaljavah se od Boga svog.
(23) Jer sve su odredbe njegove preda mnom;
a propise njegove nisam ostavio.
(24) Bijah i nedužan pred njim,
i čuvah se grijeha svoga.
(25) Zato mi je Jahve po mojoj pravdi namirio,
po mojoj čistoći u očima njegovim.
(26) S vjernim ti si vjeran,
s besprijekornim, i ti si besprijekoran.
(27) S čistim ti si čist,
a s pokvarenim ti si pronicljiv.
(28) Jer ti spašavaš narod ponizni,
a oči su ti na obijesnom, kojeg ponižavaš.
(29) Jer ti si svjetiljka moja, o Jahve;
i Jahve obasjava tminu moju.
(30) Jer s tobom ja mogu na četu udariti;

[53] Tri stotine šekela – 3,5 kg.

[54] Ili: *Elhanan, sin Jairov, pogubi Lahmija, brata Golijata iz Gata*... Up. Ljetopisi I 20:5.

[55] *Rože spasenja moga* – u značenju: *Moćni moj spasitelju.*

[56] Tj. neprijatelje.

s Bogom svojim ja mogu zid preskočiti.
(31) A Bog – njegov je put savršen;
riječ je Jahvina bez mahane;
on je štit svima koji se njemu utječu.
(32) Jer ko je Bog mimo Jahve?
I ko je stijena osim našega Boga?
(33) Bog je moja utvrda jaka;
i čini mi put sigurnim.
(34) On mi daje noge kao u košute
i postavlja me na uzvisine moje.
(35) On vježba moje šake za boj,
pa mi ruke mogu saviti luk bronzani.
(36) Ti mi daješ i štit spasenja svoga,
i naklonost me tvoja velikim čini.
(37) Ti povećavaš korake moje,
i noge moje ne posklizavaju.
(38) Gonio sam dušmane svoje i uništio ih,
i nisam se vratio dok nisu zatrti bili.
(39) Mrskao sam ih tako da se nisu mogli dići;
pod noge su mi padali.
(40) Jer ti me snagom za boj opasa;
ti mi podvrgnu one koji se dižu na me.
(41) Ti učini i da dušmani moji leđa mi u bijegu okrenu,
i ja uništih one koji me mrze.
(42) Oni zavapiše u pomoć, ali ne bješe nikoga da ih spasi;
vapiše i Jahvi, ali on im se ne odazva.
(43) Potom ih smrvih kao zemljinu prašinu;
kao blato po ulicama zgnječih ih i zgazih.
(44) Ti me izbavi od prepiranja naroda mog;
zadrža me glavarom narodâ;
narod koji ne poznavah meni služi.
(45) Tuđinci mi se podvrgavaju;
čim me čuju, pokore mi se.
(46) Tuđinci gube srčanost
i drščući iz utvrda svojih izlaze.
(47) Živio Jahve! Slava stijeni mojoj!
Uzvišen neka je Bog, stijena spasenja moga,
(48) Bog koji me osvećuje
i podvrgava mi narode!
(49) On me izbavlja od dušmana mojih;
ti me podižeš iznad onih koji se dižu na me;
ti me spašavaš od nasilnika.
(50) Zato ću ti ja zahvaljivati, o Jahve, među narodima,
i pjevat ću slave imenu tvome.
(51) Jahve daje velike pobjede kralju svome,
i iskazuje ljubav pomazaniku svome,
Davidu i sjemenu njegovu dovijeka."

Posljednje riječi Davidove

23 A ovo su posljednje riječi Davidove:
"David, sin Jišajev, očituje,
čovjek koji bijaše visoko uzdignut očituje,
pomazanik Boga Jakovljeva,
i ljubljenik Jakoga Israilova[57].
(2) Duh Jahvin govori kroza me,
i riječ njegova na mome jeziku bješe.
(3) Bog Israilov reče,
stijena mi Israilova progovor:
'Ko nad ljudima pravedno vlada,
ko u strahu od Boga vlada,
(4) on je kao jutarnje svjetlo kad sunce grane,
jutro bez oblaka,
kad mehka trava iz zemlje niče,
kroz sunce poslije kiše.'
(5) Zbilja, nije li takva kuća moja kod Boga?
Jer on je sklopio vječni savez sa mnom,
sve uredio i utvrdio;
za sve spasenje moje i svaku želju moju,
zar on zbilja neće dati da to uspije?
(6) A nedostojni – svaki će od njih odbačen biti kao trnje,
jer se u ruku uzeti ne mogu.
(7) I čovjek koji ih dira
mora se gvožđem i motkom kopljanom opremiti;
a oni će tu gdje jesu vatrom potpuno spaljeni biti."

Popis junaka

(8) Ovo su imena Davidovih junaka: Hakmonac Jišbaal[58], poglavar zapovjednikâ, kojega su zvali Adino Eznijac jer je jednom od ruke njegove osam stotina ljudi palo[59]. (9) A iza njega bijaše Eleazar, sin Dode Ahošanina, jedan od trojice junaka koji bijahu s Davidom kod Pas-Damima[60] kad su izazivali Filistince koji se bijahu tamo okupili za boj, a Israilci se bijahu povukli. (10) On se diže te stade udarati po Filistincima dok mu se ruka ne umori i ne zalijepi se za mač, i Jahve dade veliku pobjedu toga dana, i ljudi se vratiše za njim samo da plijen pokupe.

---

[57] Ili *...i ljubljeni pjesnik Israilov.*

[58] U nekim grčkim rukopisima stoji *Hakmonac Jišbaal*. Hebrejski rukopisi imaju *Tahkemonac Jošeb-Bašebet*.

[59] Ili *...zapovjednikâ; on je svojim kopljem zavitlao protiv osam stotina, pobivši ih odjednom*.

[60] *Kod Pas-Damima*: u hebrejskom tekstu stoji *tamo*. Up. Ljetopisi I 11:13.

(11) A iza njega bijaše Šama, sin Ageja Hararca. I okupiše se Filistinci u Lehiju gdje bješe jedan komad zemlje pun sočivice, a ljudi bijahu pobjegli od Filistinaca. (12) Ali on stade nasred tog komada zemlje te ga stade braniti i tući Filistince; i Jahve dade veliku pobjedu.
(13) Onda trojica od trideseterice poglavara siđoše i dođoše Davidu u Adulamsku pećinu u vrijeme žetve, dok je četa filistinska taborovala u Refajimskoj dolini. (14) David je tada bio u utvrdi svojoj, a filistinska je posada bila u Betlehemu. (15) David zaželje vode i reče: "O, kad bi mi neko donio vode iz bunara kod betlehemske kapije da se napijem!" (16) Tako se tri junaka probiše kroz filistinski tabor i zahvatiše vode iz bunara kod betlehemske kapije, uzeše je i odnesoše Davidu. Ali David je ne htjede popiti, nego je proli Jahvi[61] (17) i reče: "Daleko od mene bilo, o Jahve, da ja to učinim! Zar da pijem krv ljudi koji su opasnosti izložili živote svoje?" Zato je David ne htjede popiti. To su ta trojica junaka učinila.
(18) Abišaj, brat Joabov, sin Cerujin, bijaše poglavar trideseterice[62]. On zamahnu kopljem svojim na tri stotine ljudi i pobi ih; i proslavi se kao trideseterica. (19) Njega su od trideseterice cijenili najviše, zato je postao njihov zapovjednik, ali nije dostigao prvu trojicu.
(20) Jehojadin sin Benaja, sin junaka iz Kabceela, koji je činio junačka djela, ubio je dva sina Ariela iz Moaba. On je još jednog snježnog dana sišao i ubio lava u jami. (21) Ubio je i nekog Egipćanina, čovjeka golema. U ruci tog Egipćanina bilo je koplje, ali je on sišao k njemu s toljagom i istrgnuo mu koplje iz ruke te ga ubio njegovim vlastitim kopljem. (22) To je učinio Jehojadin sin Benaja, i proslavio se kao i ona trojica junaka. (23) On je bio cijenjen među tridesetericom, ali nije dostigao onu trojicu. I David ga postavi nad stražu svoju.
(24) Među tridesetericom bijahu: Joabov brat Asahel, Elhanan sin Dode iz Betlehema, (25) Šama iz Haroda, Elika iz Haroda, (26) Helec iz Peleta, Ira sin Ikeša iz Tekoe, (27) Abiezer iz Anatota, Mebunaj iz Huše, (28) Calmon iz Ahoha, Maharaj iz Netofe, (29) Heleb sin Baane iz Netofe, Itaj sin Ribaja iz Gibee sinova Benjaminovih, (30) Benaja iz Piratona, Hidaj od Gaaških potoka, (31) Abi-Albon iz Arbe, Azmavet iz Barhuma, (32) Eljahba iz Šaalbona, sinovi Jašenovi, Jonatan (33) sin Šamaha[63] iz Harara, Šararov sin Ahijam iz Arara, (34) Ahasbajev sin Elifelet iz Maake, Eliam, sin Ahitofelov, iz Gila, (35) Hecro iz Karmela, Paaraj iz Araba, (36) Natanov sin Igal iz Cobe, Bani iz Gada, (37) Amonac Celek, Naharaj iz Beerota, štitonoša Cerujina sina Joaba, (38) Ira iz Jatira, Gareb iz Jatira, (39) Hitijac Urija – trideset i sedam u svemu.

Popis naroda

24 I opet srdžba Jahvina planu na Israila i potaknu Davida protiv njih govoreći: "Idi, izbroj Israilce i Jehudince." (2) Kralj reče Joabu, zapovjedniku vojske, koji bijaše s njim: "Prođite sad kroza sva plemena Israilova, od Dana do Beeršebe, i popišite narod, da znam koliko ima naroda."
(3) Ali Joab reče kralju: "Neka Jahve, Bog tvoj, doda narodu još stotinu puta ovoliko koliko ga ima sada, dok oči gospodara moga, kralja, još vide, ali zašto gospodar moj, kralj, želi takvo što?"
(4) Ipak, kraljeva riječ prevlada Joaba i zapovjednike vojske. Zato Joab i zapovjednici vojske iziđoše od kralja da popišu narod israilski. (5) Prijeđoše oni preko Jordana i utaboriše se u Aroeru, na južnoj strani grada što je u sredini doline Gad i prema Jazeru. (6) Potom dođoše u Gilead i u Kadeš u zemlji hititskoj[64], a onda dođoše u Dan, Ijon[65] i naokolo u Cidon; (7) potom dođoše do utvrde Tira i u sve gradove Hivijaca i Kanaanaca, i iziđoše u Beeršebu, na jug Jehude. (8) Tako, kad prođoše kroza svu zemlju, vratiše se u Jerusalem nakon devet mjeseci i dvadeset dana. (9) I Joab dade kralju popis naroda: u Israilu bijaše osam stotina hiljada junaka koji su potezali mač a u Jehudi bijaše pet stotina hiljada ljudi.
(10) A Davida je boljelo srce nakon što je prebrojio ljude. Zato David reče Jahvi: "Silno sam zgriješio u onome što sam učinio. Ali sad, o Jahve, molim te, ukloni krivicu sluge svoga, jer sam vrlo nerazborito postupao."
(11) Kad ujutro David ustade, riječ Jahvina dođe proroku Gadu, Davidovu vidovnjaku: (12) "Idi i

[61] Tj. kao žrtvu ljevanicu.

[62] Tako je u dva hebrejska rukopisa i u sirjačkom tekstu; u mazoretskom tekstu stoji *trojice*. Isto je i u nastavku ovoga stavka.

[63] U nekim grčkim rukopisima stoji *sin Šamaha*, a u hebrejskom tekstu *Šamah*.

[64] U grčkim rukopisima stoji *u Kadeš u zemlji hititskoj*, a u hebrejskom tekstu *u zemlju Tahtim-Hodšija*.

[65] Ili *u Dan-Jaan*.

progovori Davidu: Ovako veli Jahve: Nudim ti troje: izaberi sebi jedno od toga da ti učinim."
(13) Tako Gad dođe Davidu i reče mu: "Hoćeš li da tri godine[66] zavlada glad u zemlji tvojoj, ili da tri mjeseca bježiš pred neprijateljima svojim dok te oni budu gonili, ili tri dana da bude kuga u zemlji tvojoj? Sad razmisli i vidi kakav ću odgovor odnijeti onome koji me je poslao." (14) Tad David reče Gadu: "Na velikoj sam muci! Neka sad Jahvi u ruke padnemo, jer je milost njegova velika. Ali ne daj da padnem u ljudske ruke."

Jahve šalje kugu

(15) Tako Jahve[67] od tog jutra pa do vremena određenog posla kugu na Israila, te umrije sedamdeset hiljada ljudi od Dana do Beeršebe. (16) Kad anđeo pruži ruku svoju prema Jerusalemu da ga uništi, sažali se Jahve zbog te nesreće pa reče anđelu koji je zatirao narod: "Dosta je! Sad povuci ruku svoju!" A anđeo Jahvin bijaše kod gumna Araunaha Jebusejca.
(17) Onda David, kad ugleda anđela koji je ubijao narod, progovori Jahvi i reče: "Evo, ja sam zgriješio i zlo učinio, ali ove ovce – šta su one učinile? Molim te neka ruka tvoja udari na me i kuću oca moga."

David podiže žrtvenik

(18) Tako Gad dođe Davidu toga dana te mu reče: "Idi gore i podigni žrtvenik Jahvi na gumnu Araunaha Jebusejca." (19) I David ode gore onako kako Gad reče, baš onako kako Jahve bješe zapovjedio.
(20) Araunah pogleda dolje i ugleda kralja i sluge njegove kako idu prema njemu; i iziđe Araunah te se pokloni licem do zemlje pred kraljem.
(21) Onda Araunah reče: "Zašto je gospodar moj, kralj, došao slugi svom?"
A David reče: "Da kupi od tebe gumno, da sagradi žrtvenik Jahvi, da prestane kuga u narodu."
(22) Araunah reče Davidu: "Neka gospodar moj, kralj, uzme i prinese ono što je dobro u očima njegovim. Evo volova za žrtvu paljenicu, mlatilica i volujskih jarmova za drvo. (23) Sve to, o kralju, Araunah daje kralju." Araunah još reče kralju: "Neka te Jahve, Bog tvoj, primi."
(24) Ali kralj reče Araunahu: "Ne, nego ću ga ja zbilja od tebe kupiti i tebi platiti, jer neću da prinosim žrtve paljenice Jahvi, Bogu svome, koje me nisu ništa koštale." Tako David kupi gumno i volove za pedeset šekela srebra. (25) David ondje sagradi Jahvi žrtvenik i prinese žrtve paljenice i žrtve sudioništva. Tako Jahvu dirnu molitva za zemlju, i kuga se povuče iz Israila.

[66] U grčkim rukopisima stoji *tri godine*, a u hebrejskom tekstu *sedam godina*.

[67] U grčkim rukopisima na početku ovoga stavka još stoji: *Dakle, David izabra kugu. Bilo je to baš u vrijeme žetve pšenice. Tako Jahve...*

PRVA KNJIGA O KRALJEVIMA

Prva knjiga o kraljevima započinje kazivanjem o Israilu, čija je povijest otpočela u prvim poglavljima knjige Postanka, smirujući se u pojedinačnim kazivanjima i razdobljima kroz koja prolazi monarhija već u sadržaju Prve i Druge knjige Samuelove. Ova knjiga započinje s prijenosom vlasti s Davida na Solomona, nastavljajući pripovijest o kralju Solomonu, koji je vladao nad ujedinjenim Israilom (3–11), da bi u završnici izložila potonju povijest sada već razjedinjenih kraljevstava: Israila na sjeveru, kojim je vladao Ahazjah, i Jehude na jugu, kojom je vladao Jehošafat. Sadržinsko razgraničenje između Prve i Druge knjige o kraljevima pada tačno u središte kazivanja o Ahazjahovom kraljevanju (Kraljevi I 22:51 – Kraljevi II 1:18). Ta činjenica zapravo jasno pokazuje da su ove dvije knjige nekoć činile jedinstvenu cjelinu i jednu knjigu koja pripovijeda o Israilu pod kraljevskim vladanjem od smrti Davidove pa sve do sužanjstva. Podjela na dvije knjige desila se pri prevođenju hebrejske Biblije na grčki jezik (Septuaginta). Sumirajući sadržaj knjiga o kraljevima, mogli bismo naglasiti tri različite, ali uzajamno povezane odlike. Glavni likovi ovih knjiga jesu Gospod Bog Israilov, raznovrsni israilski kraljevi i proroci, kao i određen broj važnih tuđinaca. Zavjera oko nastojanja da Israil pod svojom monarhijom živi ili ne živi kao narod Božiji u Obećanoj zemlji, kao i to kako se Bog odnosi prema svome narodu u njegovoj poslušnosti ili neposlušnosti prema njemu.

Potom, kazivanje knjiga o kraljevima predstavlja pripovijest o prošlosti, što će reći da u ovom sadržaju imamo posla s historiografskom književnošću. Ovdje nije riječ samo o prošlosti naroda Israilova, nego i o prošlosti drugih naroda u području Bliskog istoka tog vremena. Najzad, sadržaj knjiga o kraljevima mogao bi se, također, definirati i kao didaktička književnost, jer rečeni sadržaj nastoji poučiti čitaoca o Bogu Israilovu i njegovu naumu, o tome kako taj Bog nije isto što i božanstva drugih naroda. On je neusporedivi Tvorac nebesa i Zemlje, potpuno različit od svijeta koji je stvorio, a ipak snažno djelatan unutar njega. On ravna poviješću i zaslužuje da bude štovan, ne na bilo kakvom mjestu, nego u hramu jerusalemskom kao najpogodnijem mjestu njegova štovanja.

Davidova starost

1 Kralj David bijaše ostario, odmakao u godinama; i pokrivali su ga haljinama, ali on se ne mogaše ugrijati. (2) Zato mu sluge njegove rekoše: "Neka se gospodaru našem, kralju, nađe djevica mlada, pa neka ona dvori kralja i bude mu njegovateljica; i neka ti ona legne na prsa, da se gospodar moj, kralj, ugrije." (3) Tako oni počeše tražiti lijepu djevojku po svem kraju Israilovu i nađoše Šunamku Abišagu te je dovedoše kralju. (4) Djevojka bijaše vrlo lijepa; i ona je njegovala kralja i služila mu, ali je on ne pozna.

(5) Adonija, sin Hagitin, stade se uznositi i govoriti: "Ja ću biti kralj." Tako on sebi pripremi kola i konje s pedeset ljudi da idu pred njim. (6) Njegov ga otac nikada nije prekorio pitajući ga: "Zašto tako činiš?" A on još bijaše i vrlo naočit, a rodio se poslije Abšaloma. (7) On se posavjetova sa Cerujinim sinom Joabom i svećenikom Abiatarom, pa oni iza njeg stadoše. (8) Ali svećenik Cadok, Jehojadin sin Benajah, prorok Natan, Šimej, Rei i junaci Davidovi ne bjehu s Adonijom.

(9) Prinese Adonija za žrtve ovce i volove i tovljenu telad kod kamena Zoheletskog, blizu En-Rogela, i pozva svu braću svoju, kraljeve sinove, i sve Jehudince, sluge kraljeve, (10) ali ne pozva proroka Natana ni Benajaha ni junake ni brata svoga Solomona.

Natan i Batšeba

(11) Onda Natan progovori Batšebi, majci Solomonovoj, i reče: "Zar nisi čula da je Hagitin sin Adonija postao kralj, a da naš gospodar David ne zna za to? (12) Zato te molim da mi dopustiš da te sad nasavjetujem, da spasiš život sebi i sinu svome Solomonu. (13) Otiđi i uđi kralju Davidu pa mu reci: Zar se ti, gospodaru moj, kralju, ovako nisi zakleo sluškinji svojoj: 'Zacijelo će sin tvoj Solomon

poslije mene kralj biti, i on će na prijestolju mome sjediti'? Zašto je onda Adonija kralj postao? (14) Eto, dok ti još budeš tamo govorila s kraljem, ja ću ući za tobom i potvrditi riječi tvoje."
(15) Tako Batšeba uđe kralju u spavaću sobu. A kralj bijaše vrlo star, i služila ga je Šunamka Abišaga. (16) Potom se Batšeba pokloni i pred kraljem ničice pade. A kralj upita: "Šta želiš?"
(17) Ona mu reče: "Gospodaru moj, ti si se skuškinji svojoj Jahvom, Bogom svojim, ovako zakleo: 'Zacijelo će sin tvoj Solomon poslije mene kralj biti, i on će na mome prijestolju sjediti.' (18) A gle, kralj je Adonija, a ti, gospodaru moj, kralju, ne znaš za to. (19) On je za žrtvu mnogo volova i tovljene teladi i ovaca prinio, i sve je kraljeve sinove i svećenika Abiatara i zapovjednika vojske Joaba pozvao, ali nije pozvao slugu tvoga Solomona. (20) U te su sada, gospodaru moj, kralju, uprte svačije oči u Israilu, da im ti kažeš ko će sjediti na prijestolju gospodara moga, kralja, poslije njega. (21) Inače, čim gospodar moj, kralj, legne na počinak s očevima svojim, desit će se da će mene i sina moga Solomona krivcima smatrati."
(22) I gle, dok je ona još govorila s kraljem, uđe prorok Natan. (23) Javiše kralju i rekoše: "Prorok je Natan ovdje." I kad on uđe pred kralja, licem na tlo pred kraljem ničice pade. (24) Natan onda reče: "Gospodaru moj, kralju, jesi li ti rekao: 'Adonija će poslije mene kralj biti, i on će na prijestolju mome sjediti'? (25) Jer on je danas sišao i za žrtve mnogo volova i tovljene teladi i ovaca prinio i pozvao je sve kraljeve sinove i zapovjednike vojne i svećenika Abiatara, pa, eno, jedu i piju s njim i govore: 'Živio kralj Adonija!' (26) Ali mene, mene – slugu tvoga, i svećenika Cadoka i Benajaha, sina Jehojadina, i slugu tvoga Solomona on pozvao nije. (27) Je li to učinio gospodar moj, kralj, a da nisi pokazao slugi svome ko će sjediti na prijestolju gospodara moga, kralja, poslije njega?"
(28) Tad kralj David reče: "Zovnite mi Batšebu." I uđe ona kralju i stade preda nj. (29) Kralj se zavjetova i reče: "Tako mi Jahve živoga, koji me izbavi iz muka svih, (30) zacijelo, onako kako sam ti se zavjetovao Jahvom, Bogom Israilovim, rekavši: 'Tvoj će sin Solomon poslije mene kralj biti, i on će na prijestolju mome umjesto mene sjediti', ja ću zbilja danas tako postupiti."
(31) Tad se Batšeba pokloni licem do zemlje i ničice pred kraljem pade pa reče: "Vječno živio gospodar moj, kralj David!"
(32) Onda kralj David reče: "Zovnite mi svećenika Cadoka, proroka Natana i Benajaha, sina Jehojadina." I oni uđoše pred kralja. (33) Kralj im reče: "Povedite sa sobom sluge gospodara svoga i posadite moga sina Solomona na moju mazgu pa ga odvedite dolje u Gihon. (34) Neka ga svećenik Cadok i prorok Natan pomažu ondje za kralja nad Israilom, pa zapušite u trube i vičite: 'Živio kralj Solomon!' (35) Onda dođite gore s njim, pa neka on dođe i sjedne na prijestolje moje umjesto mene, jer sam ga ja postavio za vladara nad Israilom i Jehudom."
(36) Jehojadin sin Benajah odvrati kralju i reče: "Amen! I Jahve, Bog gospodara moga, kralja, tako je rekao! (37) Kao što je Jahve bio s gospodarom mojim, kraljem, tako neka on bude i sa Solomonom, i neka prijestolje njegovo učini većim od prijestolja gospodara moga, kralja Davida!"

Solomonovo pomazanje za kralja

(38) Tako svećenik Cadok, prorok Natan, Jehojadin sin Benajah, Kerećani i Pelećani siđoše i posadiše Solomona na mazgu kralja Davida te ga odvedoše u Gihon. (39) Potom svećenik Cadok uze rog s uljem iz čadora[1] i pomaza Solomona. Tad zapuhaše u trube i svi ljudi povikaše: "Živio kralj Solomon!" (40) Sav narod krenu gore za njim, svirajući u svirale i silno se radujući, tako da se zemlja tresla od galame njihove.
(41) I ču to Adonija i svi gosti što bijahu s njim, dok su završavali s jelom. Kad Joab ču zvuk trube, upita: "Kakva je ovo buka u gradu?"
(42) Dok je on još govorio, gle, dođe Jonatan, sin svećenika Abiatara. Tad Adonija reče: "Uđi, jer ti si dobar čovjek i nosiš dobre vijesti."
(43) Ali Jonatan odgovori Adoniji: "Ne! Gospodar naš, kralj David, postavio je Solomona za kralja. (44) Kralj je poslao s njim svećenika Cadoka, proroka Natana, Jehojadina sina Benajaha, Kerećane i Pelećane, i oni ga posadiše na kraljevu mazgu. (45) Svećenik Cadok i prorok Natan pomazaše ga u Gihonu za kralja, i oni se odande uspeše slaveći, tako da je grad na nogama. To je buka što ste je čuli. (46) K tome još, Solomon je već zauzeo svoje mjesto na prijestolju kraljevskom. (47) I još su kraljeve sluge došle čestitati gospodaru našemu, kralju Davidu, riječima: 'Dao Bog da ime Solomonovo bude slav-

[1] Tj. čadora sastanka.

nije od imena tvoga i da prijestolje njegovo bude veće od prijestolja tvoga!' I kralj se poklonio na postelji. (48) Kralj je još ovako rekao: Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji dade da oči moje danas vide nasljednika na prijestolju mome."
(49) Tad se svi Adonijini gosti prepadoše, pa ustadoše i svaki ode svojim putem. (50) I Adonija se poboja Solomona, pa se podiže i ode te se uhvati za rogove žrtvenika.[2] (51) I javiše Solomonu i rekoše: "Gle, Adonija se boji kralja Solomona, jer se, eno, uhvatio za rogove žrtvenika i govori: Neka mi se kralj Solomon zakune danas da neće slugu svoga mačem smaknuti."
(52) Solomon reče: "Ako je čovjek dostojan, ni dlaka mu s glave neće na zemlju pasti, ali ako se u njemu nađe zla, umrijet će." (53) Tako kralj Solomon posla ljude te ga oni odvedoše dolje od žrtvenika. I dođe on i ničice pade pred kraljem Solomonom, a Solomon mu reče: "Idi kući svojoj."

Davidova oporuka Solomonu

2 Kako su se Davidu primicali dani da umre, on naloži sinu svome Solomonu i reče: (2) "Ja polazim na put svega svijeta. Zato budi jak i pokaži se čovjekom. (3) Drži se naloga Jahve, Boga svoga, da hodiš putevima njegovim, da se držiš propisa njegovih, zapovijedi njegovih, odredaba njegovih i svjedočanstava njegovih[3], onako kako je zapisano u Zakonu Mojsijevu, da uspiješ u svemu što radiš i kamo se god okreneš, (4) da Jahve ispuni obećanje svoje koje je dao za me riječima: 'Ako sinovi tvoji uspaze na put svoj: da vjerno hode preda mnom svim srcem svojim i svom dušom svojom, tebi neće ponestati ljudi na prijestolju Israilovu[4].'
(5) A i ti znaš šta mi je Cerujin sin Joab učinio, šta je učinio dvojici zapovjednika vojske Israilove Abneru, sinu Nerovu, i Amasi, sinu Jeterovu, koje je pobio; on je u miru kao u ratu krv prolio. I ratnom je krvlju omastio pojas svoj oko struka i sandale na nogama svojim. (6) Zato ti postupi po mudrosti svojoj, i ne dopusti njegovoj sijedoj kosi da u miru siđe u Šeol. (7) A sinovima Gileađanina Barzilaja pokaži dobrotu, i neka oni budu među onima koji jedu za stolom tvojim, jer su oni stajali uza me kad sam bježao od brata tvog Abšaloma. (8) Gle, s tobom je Šimej, sin Gere Benjaminovca, iz Bahurima; i on je taj koji me je teškom kletvom prokleo onoga dana kad sam išao u Mahanajim, ali kad mi je sišao na Jordan, zakleo sam mu se Jahvom i rekao: 'Neću te smaknuti mačem.' (9) Zato ga ti sad ne puštaj da ode nekažnjen, jer si ti mudar čovjek i znat ćeš kako ćeš postupiti s njim, te ćeš njegovu sijedu kosu u krvi u Šeol snijeti."

Davidova smrt i Solomonovo preuzimanje vlasti

(10) Potom David leže na počinak s očevima svojim, te ga pokopaše u gradu Davidovom. (11) David je vladao Israilom četrdeset godina: sedam godina vladao je u Hebronu, a trideset i tri godine vladao je u Jerusalemu. (12) I Solomon sjede na prijestolje oca svoga Davida i njegovo se kraljevstvo učvrsti.
(13) I dođe Adonija, sin Hagitin, Batšebi, majci Solomonovoj. "Dolaziš li u miru?", upita ona.
A on odgovori: "U miru." (14) Onda on reče: "Imam ti nešto reći."
A ona reče: "Govori."
(15) Tako on reče: "Ti znaš da je kraljevstvo bilo moje i da je sav Israil gledao u me, ali se kraljevstvo okrenulo i pripalo bratu mome jer je bilo njegovo od Jahve. (16) Sad od tebe tražim jedno; nemoj me odbiti."
A ona mu reče: "Govori."
(17) Tad on reče: "Molim te priupitaj kralja Solomona, jer on tebe odbiti neće, da mi dadne Šunamku Abišagu za ženu."
(18) Batšeba reče: "Dobro, razgovarat ću s kraljem za te."

Adonijino pogubljenje

(19) Tako Batšeba ode kralju Solomonu da razgovara s njim za Adoniju. Kralj joj ustade u susret, pokloni joj se i sjede na prijestolje svoje; onda naredi da postave prijestolje za kraljevu majku, te ona sjede s njegove desne strane. (20) Tad ona reče: "Zatražila bih jednu sitnicu od tebe; nemoj me odbiti."
A kralj joj odgovori: "Traži, majko moja, jer ja tebe odbiti neću."
(21) Ona reče: "Neka se Šunamka Abišaga dadne bratu tvome Adoniji za ženu."

[2] To su bile ručice nalik na rogove; nalazile su se na svakom ćošku žrtvenika. Ko bi se uhvatio za njih, ne bi bio ubijen.

[3] Tj. Deset zapovijedi.

[4] Tj. uvijek će jedan od njih biti na prijestolju Israilovu.

(22) Kralj Solomon odgovori i reče majci svojoj: "A zašto tražiš Šunamku Abišagu za Adoniju? Traži za nj i kraljevstvo, jer je on stariji brat moj – baš za njega, svećenika Abiatara i Cerujina sina Joaba!"
(23) Potom se kralj Solomon zakle Jahvom: "Jahve meni učinio tako, i još gore, ako Adonija nije kazao ovu riječ protiv života svoga! (24) Tako mi Jahve živoga, koji me je učvrstio i posadio na prijestolje oca moga Davida i koji mi je dao kuću kako je obećao, Adonija će danas sigurno pogubljen biti!" (25) I kralj Solomon posla Jehojadina sina Benajaha, i ovaj nasrnu na nj, te on umrije.

Abiatarovo otpuštenje

(26) Onda kralj svećeniku Abiataru reče: "Idi u Anatot na imanje svoje; zaslužuješ smrt, ali te neću pogubiti ovaj put jer si nosio kovčeg Gospoda moga, Jahve, pred ocem mojim Davidom, i jer si s ocem mojim dijelio patnje sve." (27) Tako Solomon otpusti Abiatara iz svećeničke službe Jahvi, da ispuni riječ Jahvinu koju je on izrekao o Elijevoj kući u Šilohu.

Joabovo pogubljenje

(28) I stiže ta vijest do Joaba, jer Joab bješe pristao uz Adoniju, ali ne bješe pristao uz Abšaloma. I Joab pobježe u Jahvin čador te se uhvati za rogove žrtvenika. (29) Kralju Solomonu javiše da je Joab pobjegao u Jahvin čador i da je kod žrtvenika.[5] Tad Solomon posla Benajaha, sina Jehojadina, i reče: "Idi, navali na nj!"
(30) Tako Benajah dođe u Jahvin čador i reče Joabu: "Ovako veli kralj: Iziđi!"
Ali on reče: "Neću, umrijet ću ovdje."
I Benajah opet izvijesti kralja i reče: "Tako je rekao Joab i tako mi je odgovorio."
(31) Kralj mu reče: "Učini kako je rekao pa ga ubij i pokopaj ga, da skineš s mene i kuće oca moga krv što ju je Joab prolio bez razloga. (32) Jahve će krv njegovu vratiti na glavu njegovu jer je on nasrnuo na dvojicu ljudi pravednijih i boljih od sebe i mačem ih ubio – Abnera, sina Nerova, zapovjednika vojske Israilove, i Amasu, sina Jeterova, zapovjednika vojske Jehudine – a otac moj David nije znao za to. (33) Neka se tako krv njihova vrati na glavu Joabu i potomstvu njegovu zauvijek, a Davidu i potomstvu njegovu i kući njegovoj i prijestolju njegovu neka zasvagda bude mir od Jahve."
(34) Potom Benajah, sin Jehojadin, ode gore te navali na Joaba i ubi ga, te ga pokopaše u njegovoj kući u pustinji. (35) Umjesto njega za zapovjednika vojske kralj postavi Benajaha, sina Jehojadina, a umjesto Abiatara kralj postavi svećenika Cadoka.

Šimejevo pogubljenje

(36) Tad kralj pozva Šimeja i reče mu: "Sagradi sebi kuću u Jerusalemu i tu živi i nikamo odatle ne izlazi. (37) Jer onoga dana kad iziđeš i prijeđeš preko potoka Kidron, znaj sigurno da ćeš umrijeti; krv tvoja na glavu tvoju."
(38) Tad Šimej reče kralju: "Dobro veliš. Onako kako je gospodar moj, kralj, rekao, tako će sluga tvoj učiniti." Tako Šimej dugo življaše u Jerusalemu.
(39) Ali desi se poslije tri godine da dvojica sluga Šimejevih pobjegoše Akišu, sinu Maakinu, kralju gatskome. I dojaviše Šimeju i rekoše: "Eno sluga tvojih u Gatu." (40) Tad Šimej ustade i osedla magarca svog pa ode Akišu u Gat da traži sluge svoje. I ode Šimej i dovede sluge svoje iz Gata.
(41) Rekoše Solomonu da je Šimej otišao iz Jerusalema u Gat i da se vratio. (42) Zato kralj pozva Šimeja i reče mu: "Zar te nisam zakleo Jahvom i ozbiljno te opomenuo rekavši: 'Znaj sigurno da ćeš onoga dana kad se udaljiš i odeš bilo kuda umrijeti'? A ti si meni rekao: 'Dobra je riječ što sam je čuo.' (43) Zašto se onda nisi držao zakletve Jahvom i zapovijedi koju sam ti dao?" (44) Kralj još reče Šimeju: "Ti znaš sve zlo koje srcem svojim priznaješ, što si ga učinio ocu mome Davidu; neka zato Jahve vrati zlo tvoje na glavu tvoju. (45) A neka je blagoslovljen kralj Solomon i neka prijestolje Davidovo bude učvršćeno pred Jahvom dovijeka!"
(46) I kralj zapovjedi Benajahu, sinu Jehojadinu, te on iziđe i navali na nj, tako da ovaj umrije. Tako se kraljevstvo učvrsti u rukama Solomonovim.

Solomonova molitva i Božiji odgovor

3 Potom se Solomon oprijatelji s faraonom, kraljem egipatskim, i uze faraonovu kćer te je odvede u Davidov grad dok ne završi gradnju dvora svoga i hrama Jahvina i zida oko Jerusalema.
(2) Narod još prinošaše žrtve na uzvisinama jer do dana tih ne bješe sagrađena kuća imenu Jahvinu.

[5] U grčkim rukopisima ovdje se dodaje: *Tada Solomon poruči Joabu: "Zašto se držiš žrtvenika?" Joab mu odgovori: "Uplaših se tebe, te sam pobjegao pred Jahvu."*

(3) A Solomon je volio Jahvu, upravljajući se po propisima oca svoga Davida, samo je na uzvisinama žrtve prinosio i tamjan palio. (4) Kralj ode u Gibeon da tamo prinese žrtvu jer to bijaše najviša uzvisina; Solomon prinese hiljadu žrtava paljenica na tom žrtveniku. (5) U Gibeonu se Jahve noću ukaza Solomonu u snu; i reče Bog: "Traži šta da ti dadem."
(6) Tad Solomon reče: "Ti si pokazao veliku blagost slugi svome Davidu, ocu mome, onako kako je on pred tobom hodio vjerno i pravedno i čestita srca prema tebi; i ti si sačuvao za nj tu blagost veliku, pa si mu dao sina da sjedi na prijestolju njegovu, kao danas. (7) I ti si, o Jahve, Bože moj, učinio slugu svoga kraljem na mjestu oca moga Davida, a ja sam još dijete, i ne umijem vladati. (8) Sluga je tvoj usred naroda tvoga koji si ti odabrao, naroda velikog kojeg je previše da bi se prebrojio ili popisao. (9) Zato podari slugi svome srce razborito da sudi narodu tvome, da luči dobro od zla. Jer ko je kadar voditi ovaj veliki narod tvoj?"
(10) Gospodu bijaše drago što je Solomon to zamolio. (11) Bog mu reče: "Kad si iskao to, a nisi iskao dug život za se, niti si za se bogatstvo iskao, niti si iskao život neprijatelja svojih, nego si za se iskao razboritost da pravdu razumiješ, (12) učinit ću, evo, po riječima tvojim. Gle, dajem ti srce mudro i razborito, tako da prije tebe kao ti niko bio nije niti će poslije tebe kao ti iko biti. (13) Dajem ti i ono što nisi tražio: i bogatstvo i slavu, tako da među kraljevima niko kao ti neće biti sve dok si živ. (14) Ako budeš hodio putevima mojim, držeći se propisa mojih i zapovijedi, kao što je otac tvoj David hodio, onda ću ja produžiti dane tvoje."
(15) Onda se Solomon probudi, i gle – to bijaše san. I dođe on u Jerusalem te stade pred kovčeg saveza Jahvina i prinese žrtve paljenice i žrtve sudioništva i napravi gozbu za sve sluge svoje.

Solomonove mudre presude

(16) Onda dvije bludnice dođoše kralju i stadoše preda nj. (17) Jedna žena reče: "O gospodaru moj, ja i ova žena živimo u istoj kući; i ja sam rodila dijete dok je ona bila u kući. (18) Trećega dana nakon što sam ja rodila desi se da i ova žena rodi dijete, a bile smo zajedno. U kući nije bilo nijednog stranca s nama, samo nas dvije u kući. (19) Sin ove žene umrije u noći, jer ona leže na nj. (20) Zato ona ustade usred noći i uze moga sina od mene dok sam ja, sluškinja tvoja, spavala, pa ga stavi sebi na prsa, a svoga mrtvog sina stavi meni na prsa. (21) Kad sam ujutro ustala da podojim sina svog, gle, on bješe mrtav, ali kad sam ga ujutro pažljivo pogledala, gle, to ne bješe sin moj što sam ga rodila."
(22) Tad ona druga žena reče: "Ne! Onaj što je živ moj je sin, a onaj što je mrtav sin je tvoj."
Ali ona je prva govorila: "Nije! Onaj što je mrtav tvoj je sin, a onaj što je živ sin je moj." Tako su se one prepirale pred kraljem.
(23) Onda kralj reče: "Ova kaže: 'Moj je sin onaj što je živ, a tvoj je sin onaj što je mrtav', a druga kaže: 'Nije! Tvoj je sin onaj što je mrtav, a moj je sin onaj što je živ.'" (24) Kralj reče: "Dajte mi mač." I donesoše pred kralja mač. (25) Kralj reče: "Rasijecite živo dijete nadvoje i dajte polovinu jednoj, a polovinu drugoj."
(26) Tad žena čije je dijete bilo ono žîvō progovori kralju, jer je duboko zabolje zbog sina njezina, i reče: "O gospodaru moj, podaj njoj živo dijete, i nipošto ga ne ubijajte!"
Ali ona druga reče: "Neće biti ni moje ni tvoje; raspolovite ga!"
(27) Tad kralj reče: "Dajte žîvō dijete ovoj prvoj ženi, i nipošto ga ne ubijajte; ona mu je majka."
(28) Kad ču za presudu što je kralj bijaše donio, sav se Israil uplaši kralja i vidje da je u njemu mudrost Božija da pravdu kroji.

Solomonovi dostojanstvenici

4 A kralj Solomon bijaše kralj nad svim Israilom. (2) Ovo bijahu njegovi dostojanstvenici: Azaria, sin Cadokov – svećenik; (3) Elihoref i Ahija, sinovi Šišini – tajnici; Jehošafat, sin Ahiludov – bilježnik; (4) Benajah, sin Jehojadin – vojskovođa; Cadok i Abiatar – svećenici; (5) Azaria, sin Natanov – nadnamjesnik, i Zabud, sin Natana, svećenika – prijatelj kraljev; (6) Ahišar – upravitelj dvora, i Adoniram, sin Abdin – nadglednik prisilnih radnika.
(7) Solomon je u svem Israilu imao dvanaest namjesnika koji su podmirivali kralja i njegovu kuću; svaki je morao podmirivati jedan mjesec u godini. (8) Ovo su njihova imena: Ben-Hur u brdima Efrajimovim; (9) Ben-Deker u Makacu, Šaalbimu, Bet-Šemešu i Elon-Bethananu; (10) Ben-Hesed u Arubotu – njegovi su bili Soko i sva zemlja heferska; (11) Ben-Abinadab na svim brežuljcima dorskim – žena mu je bila Tafata, kći Solomonova; (12) Baanah, sin Ahiludov, u Tanaku i Megidu

i u svem Bet-Šeanu, koji je pokraj Caretana, niže Jizreela, od Bet-Šeana do Abel-Mehole pa sve do preko Jokmeama; (13) Ben-Geber u Ramot-Gileadu – njegovi su bili gradovi Jaira, sina Manašeova, koji su u Gileadu: njegovo je bilo područje Argoba u Bašanu, šezdeset velikih gradova opasanih zidovima s bronzanim rešetkama; (14) Ahinadab, sin Idov, u Mahanajimu, (15) Ahimaac u Naftaliju – i on se oženio Solomonovom kćeri Basematom; (16) Baanah, sin Hušajev, u Ašeru i Bealotu[6]; (17) Jehošafat, sin Paruahov, u Isakaru; (18) Šimej, sin Elin, u Benjaminu; (19) Geber, sin Urijin, u zemlji gileadskoj, zemlji Sihona, kralja amorejskoga, i Oga, kralja bašanskoga – a on je bio jedini namjesnik u tom kraju.[7]

Solomonova moć, bogatstvo i mudrost

(20) Jehudinaca i Israilaca bilo je koliko je pijeska na obali mora; jeli su i pili i radovali se. [8](21) I Solomon zavlada svim kraljevstvima od Rijeke[9] do zemlje filistinske i do međe egipatske; ona su donosila danak Solomonu i služila mu sve dane života njegova. (22) Solomonu je svakoga dana trebalo za hranu trideset kora[10] najboljeg brašna i šezdeset kora običnog brašna, (23) deset ugojenih volova, dvadeset volova s ispaše, stotinu ovaca, pored jelena, gazela, srndaća i ugojene peradi. (24) Jer on je imao vlast nad svime s onu stranu Rijeke[11], od Tifse do Gaze, nad svim kraljevima s onu stranu Rijeke, i imao je mir sa svih strana oko sebe. (25) Tako su Jehuda i Israil živjeli u sigurnosti, svako pod svojom lozom i smokvom svojom, od Dana pa sve do Beeršebe, za sveg vijeka Solomonova.
(26) Solomon je imao četiri hiljade[12] konjušnica za konje pregaše i dvanaest hiljada ljudi u konjskim posadama.
(27) Ti su namjesnici[13] podmirivali kralja Solomona i sve one koji su dolazili za sto kralja Solomona, svaki u mjesecu svome; nisu dali da ičega nestane. (28) Donosili su i ječam i slamu za konje i brze konje na mjesto na koje je trebalo, svaki prema zaduženju svome.
(29) I Bog dade Solomonu mudrost i vrlo veliku razboritost i širinu uma što se ne da izmjeriti kao ni pijesak na obali morskoj. (30) Solomonova mudrost nadmaši mudrost svih sinova Istoka i svu mudrost Egipta. (31) Jer on bijaše mudriji od svih ljudi: od Etana Ezrahanina, od Hemana, Kalkola i Darde, sinova Maholovih; i znalo se za ime njegovo u svim narodima naokolo. (32) On je izrekao i tri hiljade mudrih izreka, a njegovih je pjesama bilo hiljadu i pet. (33) Govorio je o drveću, od kedra što je u Libanonu do majorana[14] što raste na zidu; govorio je i o životinjama i pticama i gmazovima i ribama. (34) Iz svih su naroda dolazili da čuju mudrost Solomonovu, od svih zemaljskih kraljeva koji su bili čuli za mudrost njegovu.

Savez s kraljem Hiramom

5 Hiram, kralj Tire, posla sluge svoje Solomonu kad je čuo da je Solomon pomazan za kralja namjesto oca svog, jer Hiram je uvijek Davidu prijatelj bio. (2) Onda Solomon poruči Hiramu: (3) "Ti znaš da otac moj David nije mogao sagraditi kuće imenu Jahve, Boga svog, zbog ratova koji su vođeni protiv njega sa svih strana, sve dok mu Jahve nije neprijatelje njegove pod noge bacio. (4) Ali sad je Jahve, Bog moj, meni dao mir sa strana svih; nema neprijatelja ni nesreće. (5) Ja, evo, namjeravam sagraditi kuću imenu Jahve, Boga svoga, onako kako je Jahve progovorio ocu mome Davidu i rekao: 'Tvoj sin, kojeg ću ja posaditi na prijestolje tvoje umjesto tebe – on će sagraditi kuću imenu mome.' (6) Zato zapovjedi sad da mi nasijeku kedrovine iz Libanona, a moje će sluge raditi sa slugama tvojim, i ja ću ti dati plaću za sluge tvoje, sve onako kako kažeš, jer ti znadeš da među nama nema nikoga ko umije sjeći drva kao Cidonci."
(7) Kad je čuo riječi Solomonove, Hiram se veoma obradova pa reče: "Blagoslovljen danas bio Jahve, koji je Davidu dao mudra sina nad ovim narodom velikim!" (8) I poruči Hiram Solomonu: "Čuo sam poruku tvoju što si mi je poslao; učinit ću sve što želiš s kedrovinom i čempresom. (9) Moje će sluge snijeti drvo iz Libanona na more, i ja ću ga složiti u

[6] Ili Alotu.

[7] U grčkim rukopisima ovdje stoji: *i bio je jedan namjesnik u zemlji jehudinskoj*.

[8] U hebrejskom tekstu 5:1.

[9] Tj. Eufrata.

[10] Trideset kora – četiri tone.

[11] Tj. zapadno od rijeke Eufrata.

[12] U grčkim rukopisima stoji *četiri hiljade*, a u hebrejskom tekstu *četrdeset hiljada*.

[13] Vidi 4:7-19.

[14] Lat. *Origanum maru.*

splavove da idu morem do mjesta koje mi ti odrediš, i ondje ću ga rastaviti, pa ga ti nosi. Onda ćeš ti ispuniti želju moju dajući hranu ukućanima mojim." (10) Tako je Hiram davao Solomonu kedrovine i čempresa koliko je ovaj želio. (11) Solomon bi onda davao Hiramu dvadeset hiljada kora pšenice za hranu njegovim ukućanima i dvadeset hiljada bata[15] ulja od tučenih maslina; tako bi Solomon davao Hiramu iz godine u godinu. (12) Jahve je dao mudrost Solomonu, baš kako mu je i obećao; a između Hirama i Solomona vladao je mir, te njih dvojica sklopiše savez.

Podizanje radnika

(13) Kralj Solomon diže prisilne radnike iz sveg Israila, a prisilnih je radnika bilo trideset hiljada. (14) Slao ih je u Libanon u smjenama od deset hiljada po mjesecu: mjesec su dana provodili u Libanonu, a dva mjeseca kod kuće. A Adoniram je bio nadglednik prisilnih radnika. (15) Solomon je imao sedamdeset hiljada nosača i osamdeset hiljada kamenorezaca u gorama, (16) mimo tri hiljade i tri stotine glavnih poslovođa što su nadgledali posao i upravljali ljudima koji su radili. (17) Onda kralj zapovjedi, i oni počeše sjeći veliko kamenje, kamenje vrijedno, da od klesanoga kamena postave temelje hramu. (18) Tako su Solomonovi i Hiramovi graditelji i Gebalci sjekli i pripremali drvo i kamen za gradnju hrama.

Gradnja hrama

6 Desi se, četiri stotine i osamdesete godine nakon što sinovi Israilovi izišđoše iz zemlje egipatske, četvrte godine svoje vlasti nad Israilom, u mjesecu zivu, koji je drugi mjesec, da Solomon poče graditi kuću Jahvinu. (2) A hram koji je kralj Solomon gradio Jahvi bijaše šezdeset aršina[16] dug, dvadeset aršina širok, a trideset aršina visok. (3) Trijem ispred glavnog predvorja hrama bio je dvadeset aršina dug, prema širini hrama, a deset aršina širok, prema dužini hrama. (4) Na hramu je načinio i prozore sa griljama[17]. (5) Uza zidove hrama sagradio je katove koji su opasavali zidove hrama i oko glavnog predvorja i oko unutarnjeg svetišta; tako je napravio bočne odaje svuda naokolo. (6) Donji kat bio je pet aršina širok, srednji šest aršina, a treći sedam aršina, jer je s vanjske strane naokolo napravio izbočine na hramu da se ništa ne umeće u zidove hrama.
(7) Hram, dok se gradio, gradio se od kamena oklesanog u kamenolomu, i nije se čuo ni čekić ni sjekira ni bilo kakvo gvozdeno oruđe u hramu dok se gradio.
(8) Ulaz u donje[18] bočne odaje bio je s desne strane hrama, a zavojitim se stubama penjalo na srednji kat, a sa srednjega na treći. (9) Tako on sagradi hram i dovrši ga; i pokri hram kedrovim gredama i daskama. (10) On još sagradi odaje oko cijeloga hrama, svaku pet aršina visoku, a bile su vezane za hram kedrovim drvetom.
(11) I dođe Solomonu riječ Jahvina: (12) "Ovaj hram što ga gradiš – ako budeš slijedio propise moje i izvršavao odredbe moje i držao se zapovijedi mojih živeći po njima, onda ću ja s tobom održati riječ svoju koju sam dao ocu tvome Davidu. (13) Obitavat ću među sinovima Israilovim i neću ostaviti narod svoj Israil."
(14) Tako Solomon sagradi hram i dovrši ga. (15) Onda zidove hrama iznutra obloži kedrovim daskama: od poda do stropa iznutra ih obloži drvetom, a pod hrama obloži čempresovim daskama. (16) U stražnjem dijelu hrama kedrovim daskama pregradi dvadeset aršina od poda do stropa, da odvoji u hramu unutarnje svetište – mjesto nadasve sveto. (17) Glavno predvorje ispred ove pregrade bilo je dugo četrdeset aršina. (18) Unutrašnjost hrama bila je od kedrovine po kojoj bijahu urezane tikve i cvjetovi rastvoreni; sve je bilo od kedrovine, nigdje se kamen vidio nije.
(19) Onda on uredi unutarnje svetište u hramu da tamo postavi kovčeg saveza Jahvina. (20) Unutarnje svetište bilo je dvadeset aršina dugo, dvadeset aršina široko i dvadeset aršina visoko, a obložio ga je čistim zlatom. A kedrovinom je obložio i žrtvenik. (21) Tako Solomon obloži unutrašnjost hrama čistim zlatom. I pruži zlatne lance preko prednjega dijela unutarnjeg svetišta i zlatom ga obloži. (22) On obloži cio hram zlatom dok sav ne

[15] U grčkim rukopisima stoji *dvadeset hiljada bata* (440 kolitara), a u hebrejskom tekstu *20 kora* (4.400 litara).

[16] Jedan aršin – 45 cm.

[17] Značenje hebrejske riječi koja se odnosi na ovo nije sasvim jasno. Odnosi se na prozore s drvenim griljama, kroz koje je vani mogla izlaziti toplota.

[18] U grčkim rukopisima stoji *donje*, a u hebrejskom tekstu *srednje*.

bi dovršen. On zlatom obloži i sav žrtvenik koji je kraj unutarnjeg svetišta.
(23) U unutarnjem svetištu načini još dva kerubina od maslinova drveta, svaki deset aršina visok. (24) Pet aršina bijaše dugo jedno krilo u kerubina i pet aršina drugo krilo u kerubina: od kraja jednoga do kraja drugoga krila bijaše deset aršina. (25) I drugi kerubin bijaše od deset aršina; oba kerubina bijahu jednake mjere i istog oblika. (26) Visina jednog kerubina bijaše deset aršina, a tako i drugoga kerubina. (27) On postavi kerubine nasred unutarnje prostorije, a krila kerubina bijahu raširena, tako da je krilo jednoga doticalo jedan zid, a krilo drugoga kerubina doticalo je drugi zid, a krila su im se dodirivala u sredini prostorije. (28) I kerubine je obložio zlatom.
(29) Potom po svim zidovima hrama unaokolo, i unutarnjim i vanjskim zidovima svetišta[19], ureza likove kerubina, palmi i cvjetova rastvorenih. (30) Obložio je zlatom pod hrama, unutarnji i vanjski.
(31) Za ulaz u unutarnje svetište načini vrata od drveta maslinova, nadboj i dovratnike petostrane. (32) Tako načini dvokrilna vrata od drveta maslinova pa ureza na njima kerubine, palme i cvjetove rastvorene, i obloži ih zlatom; a kerubine i palme zlatom presvuče.
(33) I za ulaz u glavno predvorje načini četverostrane dovratnike od drveta maslinova (34) i dvokrilna vrata od drveta čempresova; oba krila otvarahu se i na jednu i na drugu stranu. (35) Ureza na njima kerubine, palme i cvjetove rastvorene, i jednako obloži zlatom sve što bješe urezano.
(36) Sagradi unutarnje dvorište s tri reda klesanoga kamena i jednim redom kedrovih greda.
(37) Četvrte godine, u mjesecu zivu, bijahu postavljeni temelji Jahvinom hramu. (38) Jedanaeste godine, u mjesecu bulu, koji je osmi mjesec, hram je dovršen sa svim dijelovima svojim i po nacrtima svojim. Tako ga je on sedam godina gradio.

Solomonov dvor

7 A dvor svoj građaše Solomon trinaest godina, i dovrši on sav dvor svoj. (2) Sagradio je dvor od šume libanonske, stotinu aršina dug, pedeset aršina širok i trideset aršina visok, na četirima redovima kedrovih stupova, s kedrovim gredama na stupovima. (3) Bio je pokriven kedrovinom iznad bočnih soba što su ležale na četrdeset i pet stupova, po petnaest u redu svakom. (4) Prozori s griljama bijahu u tri reda, i prozor je prema prozoru stajao u tri reda. (5) Otvori na svim ulazima i dovratnici bijahu četverokutni, i prozor je prema prozoru stajao u tri reda.
(6) Potom je načinio predvorje sa stupovima, pedeset aršina dugo i trideset aršina široko, a ispred njega trijem, a ispred toga bjehu stupovi i prag.
(7) Sagradio je prijestolni trijem gdje će suditi – sudački trijem, koji je bio obložen kedrovinom od poda do stropa[20]. (8) Dvor u kojem će živjeti, ono drugo dvorište od predvorja prema unutrašnjosti, bio je iste gradnje. Sagradio je dvor nalik na onaj trijem i faraonovoj kćeri, kojom se bješe oženio.
(9) Sve je to bilo od skupocjena kamena, od kamena sječenog po mjeri, izrezanog pilama, iznutra i izvana, baš od temelja do zidnoga vijenca, i tako vani do velikog dvorišta. (10) Temelji bijahu od skupocjena kamena, velikoga kamena, kamena od deset aršina i kamena od osam aršina. (11) I gore je bio skupocjeni kamen, kamen sječen po mjeri, i kedrovina. (12) Tako su veliko dvorište svud naokolo okruživala tri reda klesana kamena i jedan red kedrovih greda, baš kao i unutrašnje dvorište Jahvina hrama i trijem hrama.

Huramov posao u hramu

(13) I posla kralj Solomon po Hurama iz Tira. (14) On bijaše sin udovice iz plemena Naftalijeva, a otac mu je bio Tiranin, ljevač tuča; i bijaše pun znanja i umijeća i vještine za bilo kakav posao s tučem. Tako on dođe kralju Solomonu i sav mu posao obavi.
(15) Izlio je dva stupa od tuča; osamnaest je aršina bio visok jedan stup, a dvanaest aršina mjerenih uzicom bio je opseg i jednog i drugog. (16) Napravio je i dvije glavice od livenog tuča da se stave na vrhove stupova; jedna je glavica bila visoka pet aršina, a i druga je glavica bila visoka pet aršina. (17) Na glavicama na vrhu stupova bijahu spletene mreže i lanci uvrnute žice: sedam za jednu glavicu i sedam za drugu glavicu. (18) Tako on načini dva reda šipaka oko jedne mreže da pokrije glavice koje bijahu na vrhu stupova, i tako uradi za drugu

[19] Odnosi se na mjesto nadasve sveto i na glavno predvorje hrama.

[20] U latinskim i sirjačkim rukopisima stoji: *od poda do stropa,* a u hebrejskom tekstu: *od poda do poda.*

glavicu. (19) Glavice koje bijahu na vrhu stupova na trijemu bile su u obliku ljiljana, od četiri aršina. (20) Glavice bijahu na oba stupa, odmah iznad okrugle izbočine koja je bila kraj mreže, a šipaka je u redovima oko obiju glavica bilo po dvije stotine. (21) Tako on podiže stupove na trijemu hrama: podiže stup s desne strane i nazva ga Jakin[21], i podiže stup s lijeve strane i nazva ga Boaz[22]. (22) Glavice na vrhu stupova bile su u obliku ljiljana. Tako je završen rad na stupovima.

(23) Napravio je i on more[23] od livene kovine, deset aršina[24] od ivice do ivice, okruglo, pet aršina[25] duboko, a opsega mjerena vrpcom trideset[26] aršina. (24) Pod rubom su okolo stajali odlivci nalik na tikve, okružujući ga, po deset na jedan aršin, potpuno okružujući more; tikve su bile u dva reda, salivene s morem. (25) More je stajalo na dvanaest volova, tri okrenuta sjeveru, tri zapadu, tri jugu i tri istoku; i more je bilo postavljeno na njih, a oni su stražnjim dijelom bili okrenuti unutra. (26) Bilo je debelo podlanicu, a rub mu je bio kao rub u čaše, kao cvijet ljiljana; moglo je zaprimiti dvije hiljade bata[27].

(27) Potom je načinio deset postolja tučanih; svako postolje bilo je četiri aršina dugo, četiri aršina široko i tri aršina visoko. (28) Ovako su postolja izrađena: imala su okvire, okvire između prečaga, (29) a na okvirima koji su bili između prečaga bili su lavovi, volovi i kerubini; i gore na prečagama bilo je postolje, a ispod lavova i volova bili su vijenci kovane izradbe. (30) I svako je postolje imalo četiri tučana točka s tučanim osovinama, i njegove su četiri noge imale držače; pod umivaonikom bijahu izliveni držači s vijencima sa svake strane. (31) Njegov otvor unutar vijenca na vrhu bio je jedan aršin, a otvor je bio okrugao, po obrascu postolja, jedan i po aršin; a oko otvora su bili urezani ukrasi, i okviri su bili četvrtasti, ne okrugli. (32) Četiri točka bila su pod okvirom, a osovine točkova na postolju. I svaki je točak bio aršin i po visok. (33) Točkovi su bili napravljeni kao kolski točkovi. Njihove osovine, naplaci njihovi, paoci njihovi i glavčine njihove bili su liveni. (34) I bijahu četiri držača na četirima uglovima svakog postolja; držači su bili dio samog postolja. (35) Na vrhu postolja bio je krug pola aršina visok, a njegovi podupirači i prečage na vrhu bili su dio njega. (36) On je urezao po pločama njegovih podupirača i po okvirima njegovim kerubine, lavove i palme, onoliko koliko je bilo praznog prostora na svakoj, i vijenaca naokolo. (37) Ovako je napravio deset postolja: svako je bilo jednako saliveno, jedne mjere i jednog oblika.

(38) On je načinio deset umivaonika tučanih; svaki je umivaonik zaprimao četrdeset bata[28]; svaki je umivaonik bio od četiri aršina, i na svakome od deset postolja bio je jedan umivaonik. (39) Potom je namjestio postolja, pet s desne strane hrama i pet s lijeve strane hrama; a more[29] je postavio s desne strane hrama, prema jugoistoku. (40) Huram je načinio i lonce, lopatice i zdjele.

Tako je Huram dovršio sav posao koji je obavljao za kralja Solomona u kući Jahvinoj: (41) dva stupa i dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh dvaju stupova, i dvije mreže da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova; (42) i četiri stotine šipaka za one dvije mreže: dva reda šipaka za svaku mrežu da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova; (43) i deset postolja s deset umivaonika na postoljima; (44) i jedno more s dvanaest volova pod njim; (45) i kablove, lopatice i zdjele; baš sav pribor što ga je Huram načinio kralju Solomonu za kuću Jahvinu bio je od uglađena tuča. (46) Kralj ih je izlio u glini u Jordanskoj dolini, između Sukota i Caretana. (47) Solomon je ostavio sav pribor i nije ga mjerio, jer ga je bilo previše; nije se moglo utvrditi koliko je tuča bilo.

(48) Solomon je napravio i sve pokućstvo koje je bilo u kući Jahvinoj: zlatni žrtvenik, zlatni sto na kojem je stajao hljeb Prisutnosti, (49) stalke za svjetiljke od čistoga zlata, pet s desne i pet s lijeve strane, ispred unutarnjeg svetišta, cvjetove, svjetiljke i mašice, od zlata, (50) i čaše, utrnjivače, posude, kašike i žeravnice, od čistoga zlata, i baglame za vrata unutarnje sobe, mjesto nadasve sveto, i za vrata na glavnom predvorju hrama, od zlata.

[21] U značenju: *on će učvrstiti*.

[22] U značenju: *u njemu je snaga*.

[23] Tj. bazen.

[24] Deset aršina – 4,5 metara.

[25] Pet aršina – 2,3 metra.

[26] Trideset aršina – 13,5 metara.

[27] Oko 44 kilolitra.

[28] Četrdeset bata – 880 litara.

[29] Tj. bazen.

(51) Tako je dovršen sav posao koji je kralj Solomon obavljao za kuću Jahvinu. I unese Solomon stvari koje bješe posvetio otac njegov David – zlato i srebro i pribor – te ih stavi u riznice kuće Jahvine.

Prijenos kovčega u hram

8 Potom Solomon sazva preda se u Jerusalem sve starješine Israilove i sve poglavare plemenske, glave porodica sinova Israilovih, da donesu gore kovčeg saveza Jahvina iz Ciona, grada Davidova. (2) Svi se Israilci okupiše kralju Solomonu na blagdan u mjesecu etanimu, koji je sedmi mjesec. (3) Tad dođoše sve starješine Israilove, i svećenici podigoše kovčeg. (4) Donesoše gore kovčeg Jahvin i čador sastanka i sav sveti pribor što bijaše u čadoru, a svećenici i levijevci gore ih odnesoše. (5) I kralj Solomon i sva zajednica Israilova koja se bješe kod njeg okupila pred kovčegom žrtvovaše toliko brava i goveda da se nisu mogli prebrojiti ni sračunati. (6) Potom svećenici donesoše kovčeg saveza Jahvina na mjesto njegovo, u unutranje svetište hrama, mjesto nadasve sveto, pod krila kerubina. (7) A kerubini su širili krila nad mjestom gdje je stajao kovčeg i zaklanjali su odozgo kovčeg i motke njegove. (8) Motke su bile tako duge da su im se krajevi mogli vidjeti sa svetoga mjesta ispred unutarnjeg svetišta, ali se nisu mogli vidjeti izvana; a tamo su i dan-danas. (9) U kovčegu ne bješe ničega osim dviju kamenih ploča koje je tamo stavio Mojsije na Horebu, gdje je Jahve sklopio savez sa sinovima Israilovim kad su oni izišli iz Egipta.
(10) I desi se, kad svećenici iziđoše sa svetoga mjesta, da oblak ispuni kuću Jahvinu, (11) tako da svećenici nisu mogli stajati da služe zbog oblaka, jer slava Jahvina ispuni kuću Jahvinu. (12) Tad Solomon reče:
"Jahve reče da će prebivati u gustome oblaku.
(13) Ja ti uistinu sagradih kuću uzvišenu,
mjesto za tvoje vječno obitavalište."[30]

Solomonov govor ljudima

(14) Onda se kralj okrenu i blagoslovi sav zbor Israilov, dok je sav zbor Israilov stajao. (15) On reče: "Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji je ustima svojim progovorio ocu mome Davidu i rukom svojom to ispunio, rekavši: (16) 'Od dana kad sam izveo narod svoj Israil iz Egipta nisam izabrao grada ni u jednom od plemena Israilovih da se u njemu sagradi kuća gdje bi ime moje bilo, nego sam odabrao Davida da bude nad narodom mojim Israilom.' (17) Moj otac David srcem naumi sagraditi kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (18) Ali Jahve reče ocu mome Davidu: 'Na srcu ti je bilo da sagradiš kuću imenu mome; dobro si učinio što si to srcem naumio. (19) Ali nećeš ti sagraditi kuću, nego sin tvoj koji će od tebe poteći – on će sagraditi kuću imenu mome.' (20) I Jahve ispuni riječ svoju što je izreče, jer ja naslijedih oca svoga Davida i sjedoh na prijestolje Israilovo, kako je Jahve i obećao, i sagradih kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (21) Tamo sam uredio mjesto za kovčeg, u kojem je savez Jahvin, što ga je on sklopio s očevima našim kad ih je iz zemlje egipatske izveo."

Solomonova molitva

(22) Tad Solomon stade ispred žrtvenika Jahvina pred svim zborom Israilovim i raširi ruke prema nebu (23) i reče: "O Jahve, Bože Israilov, nema boga poput tebe, ni gore na nebu ni dolje na zemlji, koji se držiš saveza i pokazuješ ljubav prema slugama svojim koji hode pred tobom svim srcem svojim, (24) koji si ispunio slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao; doista si ustima svojim progovorio i ispunio to rukom svojom, kao i danas. (25) Zato sad, o Jahve, Bože Israilov, ispuni slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao kad si rekao: 'Tebi neće ponestati ljudi da sjede na prijestolju Israilovu samo ako sinovi tvoji uspaze na put svoj: da hode preda mnom onako kako si ti hodio.' (26) Zato sad, o Bože Israilov, neka se potvrdi riječ tvoja koju si progovorio slugi svome, ocu mome Davidu.
(27) A hoće li Bog uistinu obitavati na zemlji? Gle, nebesa, i nebo nad nebesima ne mogu te obuhvatiti, a kamoli ova kuća koju sam ja sagradio! (28) Ali obazri se na molitvu sluge svoga i molbu njegovu, o Jahve, Bože moj, da čuješ vapaj i molitvu što je sluga tvoj danas pred tobom moli, (29) da ti oko bude otvoreno ovoj kući noću i danju, mjestu za koje si rekao: 'Moje će ime tamo biti', da čuješ molitvu što će je sluga tvoj uputiti mjestu ovom. (30) Čuj molbu sluge svoga i naroda svoga Israila kad

[30] U grčkim rukopisima ovi stavci (8:12-13) nalaze se iza stavka 8:53, i glase ovako: *Tad Solomon reče o kući, kad je okončao gradnju njenu: "Jahve je postavio sunce na nebesima, / i reče da će prebivati u gustome oblaku. / Sagradi moju kuću, za sebe najbolju, / da prebivam ponovo." Pa zar nije tako zapisano u Pjesmi nad pjesmama?*

se pomole okrenuti mjestu ovom, uslišaj s neba, iz obitavališta svoga, uslišaj i oprosti.
(31) Kad neko zgriješi protiv bližnjega svoga i od njeg se zatraži da se zakune, pa on dođe i položi zakletvu pred žrtvenikom tvojim u kući ovoj, (32) onda usliši s neba i čini i sudi slugama svojim, pa osudi onoga krivca stavljajući mu na glavu ono što je učinio, a pravednoga oslobodi dajući mu prema pravednosti njegovoj.
(33) Kad neprijatelj potuče narod tvoj Israil, jer je on zgriješio prema tebi – ako ti se opet okrene i prizna ime tvoje i pomoli se i uputi ti molbu u kući ovoj, (34) onda usliši s neba i oprosti grijeh narodu svome Israilu i vrati ih u zemlju koju si dao očevima njihovim.
(35) Kad se nebesa zatvore i kiše ne bude, jer su oni zgriješili prema tebi, i kad se pomole okrenuti mjestu ovom i priznaju ime tvoje, i okrenu se od svoga grijeha kad im ti muku navališ, (36) onda usliši s neba i oprosti grijeh slugama svojim, narodu svome Israilu – zbilja, nauči ih pravome putu kojim trebaju hoditi. I pošalji kišu na zemlju svoju koju si narodu svome u baštinu dao.
(37) Kad u zemlji zavlada glad, ako zavlada kuga, medljika ili plijesan, skakavac ili zrikavac, ako ih neprijatelj njihov opkoli u kojem od gradova njihovih[31]: kakva god kuga, kakva god bolest dođe, (38) kakvu god molitvu ili molbu uputi neko ili sav narod tvoj Israil, svako svjestan muke u srcu svome, i šireći ruke prema kući ovoj – (39) onda usliši s neba, obitavališta svoga, i oprosti i čini, i vrati svakome prema svim putevima njegovim, čije srce ti poznaješ, jer samo ti poznaješ srca svih sinova ljudskih, (40) da te se oni uzboje dok god žive u zemlji što si je dao očevima našim.
(41) I tuđinac, koji nije od naroda tvoga Israila, kad dođe iz daleke zemlje radi imena tvoga – (42) jer ljudi će čuti za veliko ime tvoje i snažnu šaku tvoju i tvoju ispruženu ruku – kad on dođe i pomoli se okrenut kući ovoj, (43) tad usliši s neba, obitavališta svoga, i učini sve radi čega te taj tuđinac bude dozivao, da svi narodi na zemlji upoznaju ime tvoje i da te se boje kao narod tvoj Israil i da znadu da se ova kuća koju sam sagradio zove imenom tvojim.
(44) Kad narod tvoj krene u boj na neprijatelja svoga, kojim ga god putem ti pošalješ, i pomoli se Jahvi okrenut gradu, koji si ti odabrao, i kući koju sam ja imenu tvome sagradio, (45) onda usliši s neba molitvu njihovu i molbu, i podupri pravo njihovo.
(46) Kad zgriješe prema tebi – ta nema čovjeka koji ne griješi – pa se ti naljutiš na njih i neprijatelju ih izručiš, pa ih odvedu u sužanjstvo, u zemlju neprijateljsku, daleko ili blizu: (47) ako im se srca promijene u zemlji sužanjstva svoga, i pokaju se i smjerno ti se pomole u zemlji onih koji ih budu odveli u sužanjstvo i kažu: 'Zgriješili smo i učinili nepravdu; postupili smo opako', (48) i ako ti se vrate svim srcem svojim i svom dušom svojom u zemlji neprijatelja svojih koji ih budu odveli u sužanjstvo i pomole ti se okrenuti zemlji svojoj, koju si ti dao očevima njihovim, i gradu koji si ti odabrao i kući koju sam ja imenu tvome sagradio – (49) onda usliši molitvu njihovu i molbu s neba, obitavališta svoga, i podupri pravo njihovo, (50) i oprosti narodu svome koji je zgriješio prema tebi i sve njihove prijestupe koje budu učinili prema tebi i učini da im se smiluju oni koji ih budu odveli u sužanjstvo – (51) jer oni su narod tvoj i baština tvoja koju si izveo iz Egipta, iz peći za taljenje gvožđa – (52) da oči tvoje budu otvorene smjernoj molitvi sluge tvoga i smjernoj molitvi naroda tvoga Israila, da ih saslušaš kad god te zovnu. (53) Ta ti si njih izdvojio od svih naroda na zemlji kao baštinu svoju, onako kako si rekao preko sluge svoga Mojsija, kad si izveo očeve naše iz Egipta, o Gospode, Jahve."

Solomonov blagoslov naroda

(54) Kad Solomon završi svu ovu molitvu i molbu Jahvi, ustade ispred žrtvenika Jahvina s koljena na kojima je klečao ruku raširenih prema nebu. (55) I stade pa blagoslovi sav zbor Israilov glasno: (56) "Blagoslovljen bio Jahve, koji dade počinak narodu svome Israilu, sve onako kako je obećao; nijedna riječ ne izostade od sveg dobrog obećanja njegova što ga je on dao preko Mojsija, sluge svoga. (57) Jahve, Bog naš, s nama bio kao što je bio s očevima našim; neka nas on ne ostavi i od nas ne digne ruke, (58) da prikloni sebi srca naša, da hodimo svim putevima njegovim i držimo se zapovijedi njegovih i propisa njegovih i odredbi njegovih koje je on dao očevima našim. (59) I neka ove moje riječi, kojima sam se pomolio pred Jahvom, budu blizu Jahve, Boga našega, danju i noću, da on

[31] U grčkim rukopisima stoji *u kojem od gradova njihovih*, a u hebrejskom tekstu *u zemlju gradova njihovih*.

podupre pravo sluge svoga i pravo naroda svoga Israila, sve u danu svakom, (60) da svi narodi na zemlji znaju da je Jahve Bog – drugoga nema. (61) Neka zato srce vaše bude potpuno predano Jahvi, Bogu našemu, da hodi po propisima njegovim i da se drži zapovijedi njegovih kao danas."

Žrtve posvetnice

(62) Kralj i sav Israil s njim prinesoše žrtvu pred Jahvom. (63) Solomon prinese Jahvi za žrtvu sudioništva dvadeset i dvije hiljade goveda i stotinu dvadeset hiljada brava. Tako kralj i svi sinovi Israilovi posvetiše kuću Jahvinu. (64) Istoga dana kralj posveti sredinu dvorišta ispred kuće Jahvine, i ondje prinese žrtve paljenice i žitne žrtve i loj od žrtava sudioništva, jer je tučani žrtvenik pred Jahvom bio premali da primi žrtve paljenice i žitne žrtve i loj od žrtava sudioništva.
(65) Tako je Solomon, i sav Israil s njim, vrlo velik zbor od ulaza u Hamat do potoka Egipatskog, u ono vrijeme svetkovao blagdan pred Jahvom, Bogom našim, sedam dana i još sedam dana – četrnaest dana. (66) Osmoga dana otpustio je ljude, a oni su blagoslovili kralja. Potom su otišli u čadore svoje, veseli i razdragana srca zbog sveg dobra što ga je Jahve bio ukazao slugi svome Davidu i narodu svome Israilu.

Božije obećanje i opomena

9 I desi se, kad Solomon dovrši gradnju kuće Jahvine i dvora kraljevskoga i svega što je želio uraditi, (2) da se Jahve ukaza Solomonu drugi put, kao što mu se bješe ukazao u Gibeonu. (3) Jahve mu reče: "Uslišio sam molitvu tvoju i molbu koju si preda mnom uputio; ja sam posvetio ovu kuću koju si sagradio stavljajući tamo ime svoje zauvijek, i oči moje i srce moje tamo će dovijeka biti. (4) A ti, budeš li hodio preda mnom onako kako je hodio otac tvoj David, čestita srca i uspravno, radeći sve onako kako sam ti zapovjedio, i držao se propisa mojih i odredbi mojih, (5) onda ću ja zauvijek učvrstiti kraljevsko prijestolje tvoje nad Israilom, baš onako kako sam i obećao ocu tvome Davidu kad sam rekao: 'Tebi neće ponestati ljudi na prijestolju Israilovu.' (6) Ali ako se vi i sinovi vaši okrenete od mene i ne budete se držali zapovijedi mojih i propisa mojih koje sam pred vas postavio, pa odete služiti drugim bogovima i njima se klanjati, (7) onda ću ja odsjeći Israil sa zemlje koju sam mu dao, a ovu kuću, koju sam posvetio imenu svome, ja ću ukloniti ispred očiju svojih. Tako će Israil postati pošalica i predmet poruge među svim narodima. (8) A ova kuća, koja je uzvišena, svakoga ko prođe kraj nje zapanjit će i zviždeći će govoriti: 'Zašto je Jahve tako postupio sa zemljom ovom i kućom ovom?' (9) I govorit će im se: 'Ta ostavili su Jahvu, Boga svoga, koji je izveo očeve njihove iz Egipta, i prigrlili druge bogove te im se klanjali i služili im; zato je Jahve navalio na njih svu ovu nesreću.'"

Gradovi dati Hiramu

(10) Desi se poslije dvadeset godina, za koje Solomon sagradi obje kuće: kuću Jahvinu i dvor kraljevski – (11) a tirski kralj Hiram dobavljao je Solomonu kedrovo i čempresovo drvo i zlata koliko je želio – da onda Solomon dade Hiramu dvadeset gradova u zemlji galilejskoj. (12) Tako Hiram iziđe iz Tira da vidi gradove koje mu je Solomon dao, ali mu se ne svidješe. (13) On reče: "Kakvi su ovo gradovi što si mi ih dao, brate moj?" I nazvaše ih zemljom Kabul[32], a tako se i dan-danas zovu. (14) I posla Hiram kralju stotinu i dvadeset talenata[33] zlata.

Prisilni rad

(15) A ovo je zapis o prisilnome radu koji je kralj Solomon nametnuo da se sagradi kuća Jahvina, njegov dvor, Milo[34], bedem jerusalemski, Hacor, Megido i Gezer. (16) Naime, faraon, kralj egipatski, bješe gore otišao i zauzeo Gezer te ga spalio i pobio Kanaance koji su živjeli u gradu pa ga onda dao u miraz svojoj kćeri, ženi Solomonovoj. (17) Tako je Solomon obnovio Gezer i Donji Bet-Horon (18) i Baalat i Tamar u pustinji, u zemlji Jehudinoj, (19) i sve gradove spremišta koje je imao – gradove za kola svoja i gradove za posade konjičke, i sve što mu je bilo drago da sagradi u Jerusalemu, u Libanonu i u svoj zemlji pod vlašću njegovom. (20) Svi ljudi koji su ostali od Amorejaca, Hitijaca, Perižana, Hivijaca i Jebusejaca, koji nisu bili Israilci, (21) od njihovih potomaka koji su ostali poslije iza njih u zemlji, a koje Israilci ne mogahu potpuno zatrti – njih Solomon diže za prisilne radnike do dana

[32] Tj. *nisu ni za šta*.

[33] Jedan talent – oko 37,5 kg.

[34] Vjerovatno upućuje na nasip koji je služio da se ojača brijeg na kojemu je bio grad sagrađen.

današnjega. (22) Ali sinove Israilove Solomon nije pretvarao u robove; oni su bili ratnici, sluge njegove, prvaci njegovi, vojskovođe njegove, zapovjednici kola njegovih i konjanici njegovi. (23) To su bili glavni časnici koji su nadzirali Solomonove poslove: njih pet stotina i pedeset, koji su nadgledali ljude koji su obavljali poslove.
(24) Nakon što faraonova kći ode iz Davidova grada gore u svoju kuću koju joj Solomon bješe sagradio, onda on sagradi Milo.
(25) I tri je puta u godini Solomon prinosio žrtve paljenice i žrtve sudioništva na žrtveniku koji je podigao Jahvi, paleći tamjan s njima pred Jahvom. Tako on dovrši hram.
(26) Kralj Solomon sagradi i lađe u Ecjon-Geberu, koji je blizu Elota na obali Trstenoga mora[35], u zemlji edomskoj. (27) I posla Hiram svoje sluge, mornare koji su poznavali more, na lađama, zajedno sa slugama Solomonovim. (28) Oni otploviše u Ofir i odande uzeše četiri stotine i dvadeset talenata zlata[36] te ih odnesoše kralju Solomonu.

Kraljica od Sabe

10 A kad kraljica od Sabe ču za slavu Solomonovu u pogledu imena Jahvina, dođe da ga iskuša teškim pitanjima. (2) I dođe ona u Jerusalem s velikom pratnjom, devama koje su nosile mirođije i mnogo zlata i kamenja dragog. Kad dođe Solomonu, progovori ona s njim o svemu što joj bijaše na srcu. (3) Solomon joj odgovori na sva pitanja; ništa nije bilo skriveno kralju da joj to ne može objasniti. (4) Kad kraljica od Sabe vidje svu mudrost Solomonovu, dvor koji bješe sagradio, (5) hranu na stolu njegovu, sjedala dvorana njegovih, uslugu pomoćnika njegovih i odoru njihovu, peharnike njegove i uspinjanje njegovo u kuću Jahvinu, dah joj zastade.
(6) Tad ona reče kralju: "Istinita je vijest što sam je u zemlji svojoj čula o riječima tvojim i mudrosti tvojoj. (7) Ali nisam vjerovala u ono što se pričalo dok nisam došla i očima svojim to vidjela. I gle, ni pola mi rečeno nije. Ti u mudrosti i blagostanju nadmašuješ ono što sam čula. (8) Blago ženama[37] tvojim, blago ovim slugama tvojim koje stalno pred tobom stoje i slušaju mudrost tvoju. (9) Blagoslovljen neka je Jahve, Bog tvoj, koji ti se obradovao i postavio te na prijestolje Israilovo; Jahve je zavolio Israila zauvijek, i zato te on učinio kraljem da vršiš pravdu i pravednost." (10) Onda ona dade kralju stotinu i dvadeset talenata zlata[38], i vrlo mnogo mirođija i kamenja dragog. Nikad više nije došlo toliko mirođija koliko je kraljica od Sabe dala Solomonu.
(11) I Hiramove lađe, koje dovožahu zlato iz Ofira, dovezle su iz Ofira mnogo sandalovine[39] i dragoga kamenja. (12) Kralj od sandalovine napravi potpornje za kuću Jahvinu i za dvor kraljevski, i lire i harfe za pjevače; toliko sandalovine više nije došlo niti se vidjelo do dana današnjeg.
(13) Kralj Solomon dao je kraljici od Sabe sve što je ona zaželjela i zaiskala, povrh onoga što joj je dao od svoje kraljevske darežljivosti. Potom ona ode i vrati se sa slugama svojim u zemlju svoju.

Solomonovo bogatstvo i moć

(14) A zlato što je dolazilo Solomonu u jednoj godini bilo je teško šest stotina i šezdeset i šest talenata[40], (15) povrh onoga što su donosili trgovci i prodavci i svi kraljevi arapski i upravitelji zemlje.
(16) Kralj Solomon načinio je dvije stotine velikih štitova od kovanoga zlata, upotrijebivši šest stotina šekela[41] zlata za svaki veliki štit, (17) i tri stotine malih štitova od kovanoga zlata, upotrijebivši tri mine zlata[42] za svaki mali štit; kralj ih je stavio u Dvor od šume libanonske. (18) K tome još, kralj načini veliko prijestolje od bjelokosti i obloži ga čistim zlatom. (19) Prijestolje je imalo šest stepenica, a njegov stražnji dio okrugao vrh, i naslone za ruke s obiju strana sjedišta, a kraj naslona za ruke stajala su dva lava. (20) Dvanaest lavova stajalo je ondje na šest stepenica, s obiju strana; takvo što nije napravljeno ni za jedno drugo kraljevstvo.
(21) Sve posude za piće kralja Solomona bijahu od zlata, i sve posuđe u Dvoru od šume libanonske bijaše od čistog zlata. Ništa nije bilo od srebra; ono se nije smatralo vrijednim u danima Solomono-

[35] Odnosi se na *Akabski zaliv.*

[36] Četiri stotine i dvadeset talenata – 14,5 tona.

[37] U grčkim i sirjačkim rukopisima stoji *ženama*, a u hebrejskom tekstu *ljudima*.

[38] Stotinu i dvadeset talenata – 4,1 tona.

[39] Hebrejski *almug*. Ne zna se zasigurno na šta se odnosi ta riječ. Neki učenjaci misle da su to neke vrste borovice.

[40] Oko 23 tone.

[41] Oko 6,9 kg.

[42] Tri mine – 1,7 kg.

vim. (22) Kralj na moru imaše trgovačke lađe, zajedno s Hiramovim lađama; jednom u tri godine trgovačke su lađe dolazile dovozeći zlato i srebro, bjelokost i majmune i babune.
(23) Tako je kralj Solomon po bogatstvu i mudrosti postao veći od svih zemaljskih kraljeva. (24) Sav je svijet nastojao doći pred Solomona, da čuje njegovu mudrost koju mu je Bog umetnuo u srce. (25) Iz godine u godinu ko bi god došao donosio bi dar: stvari od srebra i zlata, haljine, oružje, mirođije, konje i mazge.
(26) Sakupio je Solomon kola i konje: imao je hiljadu i četiri stotine kola i dvanaest hiljada konja, i smjestio ih je u gradove kola i kod kralja u Jerusalemu. (27) Kralj je učinio da srebra u Jerusalemu bude u izobilju kao kamenja, i učinio je da kedra bude u izobilju kao stabala divljih smokvi u Šefeli. (28) Konji Solomonovi bili su uvezeni iz Egipta[43] i Kue; kraljevi su ih kupovali iz Kue za određenu cijenu. (29) Kola su se uvozila iz Egipta za šest stotina šekela srebra, a konji za stotinu i pedeset[44], a isto tako su ih izvozili svim kraljevima hititskim i kraljevima aramejskim.

Solomon se okreće od Boga

11 I voljaše kralj Solomon mnoge tuđinke uz faraonovu kćer: Moapke, Amonke, Edomke, Cidonke i Hititkinje – (2) od naroda za koje je Jahve rekao sinovima Israilovim: "Nemojte zalaziti među njih i neka oni ne zalaze među vas, oni će zacijelo okrenuti srca vaša za bogovima svojim." Solomon im bijaše privržen u ljubavi. (3) Imao je sedam stotina žena, plemkinja, i tri stotine priležnica, a žene su mu zavodile srce njegovo. (4) I kad je Solomon ostario, žene su mu okrenule srce njegovo za bogovima drugim, i srce njegovo nije bilo potpuno predano Jahvi, Bogu njegovu, kao što je bilo srce oca njegova Davida. (5) I Solomon je pošao za Aštartom, božicom Cidonaca, i Milkomom, odvratnim kumirom Amonaca. (6) Solomon činjaše ono što je bilo zlo u očima Jahvinim, i ne slijeđaše u svemu Jahvu kao otac njegov David. (7) Onda Solomon podiže uzvisinu Kemošu, odvratnom kumiru Moabaca, na gori istočno od Jerusalema, i Moleku, odvratnom kumiru sinova Amonovih. (8) Tako učini i za sve žene svoje tuđinke, koje su palile tamjan i prinosile žrtve bogovima svojim.
(9) I rasrdi se Jahve na Solomona jer se njegovo srce bješe okrenulo od Jahve, Boga Israilova, koji mu se dvaput bješe ukazao, (10) i koji mu bješe zapovjedio da ne ide za drugim bogovima, ali on se ne držaše onoga što mu Jahve bješe zapovjedio. (11) Zato Jahve reče Solomonu: "Kad si to učinio i nisi se držao saveza moga i propisa mojih, koje sam ti zapovjedio, ja ću zacijelo otrgnuti kraljevstvo od tebe i slugi ga tvome dati. (12) Neću to ipak učiniti za života tvoga, zbog oca tvoga Davida, istrgnut ću ga iz ruke sina tvoga. (13) Ali neću otrgnuti sve kraljevstvo, jedno ću pleme dati sinu tvome, zbog sluge svoga Davida i zbog Jerusalema, koji sam odabrao."

Bog podiže Solomonove protivnike

(14) Potom Jahve diže Solomonu protivnika Edomca Hadada; on bijaše od kraljevske loze u Edomu. (15) Desilo se, naime, kad je David bio u Edomu, a vojskovođa Joab bio otišao gore da pokopa ubijene, i kad je pobio sve muškarce u Edomu – (16) jer su Joab i sav Israil ostali ondje šest mjeseci dok nisu zatrli svako muško u Edomu – (17) da je Hadad, još uvijek dječak, umakao u Egipat, on i neki Edomci koji su služili oca njegova. (18) Otišli su iz Midjana i stigli u Paran, pa sa sobom poveli ljude iz Parana te došli u Egipat faraonu, kralju Egipta, koji mu dade kuću i opskrbi ga hranom, i zemlju mu dade. (19) I Hadad steče veliku blagonaklonost kod faraona, pa mu ovaj za ženu dade sestru žene svoje, sestru kraljice Tahpenese. (20) Tahpenesina sestra rodi mu sina Genubata, kojeg Tahpenesa odgoji na dvoru faraonovu; i Genubat bješe na faraonovu dvoru među sinovima faraonovim. (21) Ali kad Hadad u Egiptu čuo da je David legao na počinak s očevima svojim i da je vojskovođa Joab mrtav, reče faraonu: "Pusti me da idem u zemlju svoju."
(22) Tad mu faraon reče: "Ali šta ti nedostaje kod mene, pa, eto, tražiš da ideš u zemlju svoju?"
A on odgovori: "Ništa, ali me ipak pusti da idem."
(23) Bog protiv Solomona podiže još jednog protivnika Rezona, sina Elijadova, koji bijaše pobjegao od gospodara svoga Hadadezera, kralja copskoga. (24) On oko sebe okupi ljude i posta vođa družini

[43] Moguće je hebrejsku riječ *Mucri* razumjeti i u značenju *Egipat*. Inače, *Mucri* je bilo područje sjeverno od vijenca Taurusa u južnoj Turskoj, a *Kue* je bilo područje južno odatle.

[44] Šest stotina šekela – 6,9 kg, a sto pedeset šekela – 1,7 kg.

pljačkaša, nakon što David pobi one u Cobi; i oni otiđoše u Damask i ostadoše u njemu, i oni vladahu u Damasku. (25) Tako je on bio protivnik Israilov za sveg vijeka Solomonova, uza zlo koje je Hadad činio: i njemu se bio zgadio Israil i vladao je nad Aramom.
(26) Onda Jarobam, sin Nebatov, Efrajimovac iz Cereda, sluga Solomonov, čijoj je majci bilo ime Cerua, a bila je udovica, diže ruku protiv kralja. (27) A evo zašto je digao ruku protiv kralja: Solomon je sagradio Milo i zatvorio rupu u zidu grada oca svoga Davida. (28) A taj je čovjek Jarobam bio hrabar ratnik, i kad Solomon vidje da je mladić vrijedan, postavi ga da nadzire sav prisilni rad u kući Jozefovoj.
(29) Desi se u ono vrijeme kad Jarobam ode iz Jerusalema da ga na putu srete prorok Ahija iz Šiloha. A Ahija bješe obukao nov ogrtač; i njih dvojica bijahu sami u polju. (30) Onda Ahija uze novi ogrtač koji je imao na sebi i razdera ga na dvanaest dijelova. (31) On reče Jarobamu: "Uzmi sebi deset dijelova, jer ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Gle, ja ću istrgnuti kraljevstvo iz ruke Solomonove i dat ću tebi deset plemena – (32) a on će imati jedno pleme, zbog sluge moga Davida i zbog Jerusalema, grada koji sam odabrao od svih plemena Israilovih – (33) jer je on mene ostavio i klanjao se Aštoreti, božici Cidonaca, Kemošu, bogu Moabaca, i Milkomu, bogu sinova Amonovih, i nije hodio putevima mojim čineći ono što je pravo u očima mojim i držeći se propisa mojih i odredaba mojih, kao što je otac njegov David činio. (34) Ipak, neću mu uzeti sve kraljevstvo iz ruke, nego ću ga učiniti vladarem za sveg života njegovog, zbog sluge svoga Davida, kojeg sam odabrao, koji se držao zapovijedi mojih i propisa mojih, (35) ali ću uzeti kraljevstvo iz ruke sina njegova i dati ga tebi – deset plemena. (36) A sinu njegovu jedno ću pleme dati, da sluga moj David uvijek ima svjetiljku preda mnom u Jerusalemu, gradu koji sam sebi izabrao da ime svoje tamo smjestim. (37) Ja ću tebe uzeti, i ti ćeš vladati nad svime što ti duša poželi, i bit ćeš kralj nad Israilom. (38) A ako budeš slušao sve što ti ja zapovjedim i budeš hodio putevima mojim, i budeš činio ono što je pravo u mojim očima držeći se propisa mojih i zapovijedi mojih, kao što je sluga moj David činio, onda ću ja s tobom biti i trajnu ću ti kuću sagraditi, kao što sam sagradio Davidu, i dat ću ti Israila. (39) Tako ću ja zbog ovoga navaliti muku na potomke Davidove, ali ne zauvijek.'"
(40) Solomon je zato nastojao smaknuti Jarobama, ali Jarobam umače u Egipat Šišaku, kralju Egipta, i ostade u Egiptu do smrti Solomonove.

Solomonova smrt

(41) A ostala djela Solomonova i sve što je činio i mudrost njegova – zar to nije zapisano u knjizi djela Solomonovih? (42) Tako je Solomon u Jerusalemu vladao nad svim Israilom četrdeset godina. (43) I ode Solomon na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu oca njegova Davida, a na kraljevsko mjesto njegovo zasjede sin njegov Rehabam.

Rehabamova nerazboritost

12 Onda Rehabam ode u Šekem, jer sav Israil bješe došao u Šekem da njega postavi za kralja. (2) A kad je Jarobam, sin Nebatov, čuo za to – on, naime, bijaše u Egiptu, kamo je pobjegao pred kraljem Solomonom – vrati se iz Egipta. (3) Onda poslaše po Jarobama, te on i sav zbor Israilov dođoše i progovoriše Rehabamu i rekoše: (4) "Tvoj je otac teretli jaram na nas navalio; zato sad olakšaj tešku službu oca svoga i teretli jaram što ga je on na nas navalio, pa ćemo ti služiti."
(5) Tad im on reče: "Idite, pa mi se vratite za tri dana." Tako narod ode. (6) Tad se kralj Rehabam posavjetova sa starješinama koji su služili ocu njegovu Solomonu dok je bio živ i upita: "Šta savjetujete da se odgovori narodu ovom?"
(7) Oni tad progovoriše i rekoše mu: "Ako danas uslužiš ove ljude i poslušaš ih i udovoljiš molbi njihovoj i lijepim im riječima progovoriš, oni će tebi uvijek sluge biti."
(8) Ali on odbaci savjet koji mu dadoše starješine i posavjetova se s mladićima koji su odrasli s njim i služili mu. (9) On njih upita: "Šta vi savjetujete da odgovorimo ovom narodu koji mi je progovorio i rekao: 'Olakšaj jaram što ga je otac tvoj na nas navalio'?"
(10) Mladići koji su odrasli s njim progovoriše mu i rekoše: "Ovako kaži tom narodu koji ti je progovorio i rekao: 'Tvoj je otac na nas teretli jaram navalio, sad nam ga ti olakšaj!' – reci mu: Moj je mali prst deblji od struka oca moga! (11) Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ću jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bičevima, a ja ću vas kažnjavati štipavcima[45]."

[45] Riječ *štipavci* ovdje se odnosi na bičeve s oštrim komadima metala.

(12) Onda trećega dana Jarobam i sav narod dođoše Rehabamu, kako kralj bješe i rekao: "Vratite mi se trećega dana." (13) Kralj odgovori oštro tim ljudima, odbacivši savjet što mu ga dadoše starješine, (14) i progovori im onako kako su ga nasavjetovali mladići pa reče: "Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ću jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bičevima, a ja ću vas kažnjavati štipavcima." (15) Tako kralj ne posluša naroda, jer tako udesi Jahve da ispuni riječ svoju što ju je Jahve, preko Ahije iz Šiloha, kazao Jerobamu, sinu Nebatovu.

Podjela kraljevstva

(16) Kad sav Israil vidje da ga kralj ne htjede poslušati, narod odgovori kralju i reče: "Kakav dio u Davidu imamo mi?
Mi nemamo baštine u sinu Jišajevu.
Svako u čador svoj, o Israile!
Sad se brini za kuću svoju, Davide!"
Tako Israilci otiđoše u čadore svoje. (17) A nad sinovima Israilovim koji su živjeli u gradovima Jehudinim vladao je Rehabam. (18) Onda kralj Rehabam posla Adonirama, koji je nadzirao prisilni rad, ali ga sav Israil kamenova nasmrt. I kralj Rehabam požuri da se popne na svoja kola i umakne u Jerusalem. (19) Tako se Israil i dan-danas buni protiv Davidove kuće.
(20) Desi se, kad sav Israil ču da se Jarobam vratio, da poslaše po njega i pozvaše ga u zbor te ga postaviše za kralja nad svim Israilom. Niko osim plemena Jehudina ne pristade uz kuću Davidovu.
(21) Kad Rehabam dođe u Jerusalem, okupi svu kuću Jehudinu i pleme Benjaminovo, stotinu i osamdeset hiljada probranih ratnika, da udare na kuću Israilovu i da povrate kraljevstvo Rehabamu, sinu Solomonovu. (22) Ali riječ Božija dođe Šemaji, čovjeku Božijem: (23) "Progovori Rehabamu, sinu Solomonovu, kralju Jehude, i svoj kući Jehudinoj i Benjaminovoj i ostalom narodu, i reci: (24) 'Ovako veli Jahve: Ne smijete ići gore i tući se s braćom svojom sinovima Israilovim; neka se svako vrati kući svojoj, jer je ovo poteklo od mene.' "
Tako oni poslušaše riječ Jahvinu, i vratiše se i raziđoše se prema riječi Jahvinoj.

Jarobamovo idolopoklonstvo

(25) Onda Jarobam utvrdi Šekem u brdima Efrajimovim i u njemu se nastani. I iziđe odande te podiže Penuel. (26) Jarobam reče u srcu svome: "Sad će se kraljevstvo vratiti kući Davidovoj. (27) Ako se ovaj narod popne da prinese žrtve u kući Jahvinoj u Jerusalemu, onda će se srca naroda ovog vratiti gospodaru svome Rehabamu, kralju Jehude; mene će ubiti i vratiti se Rehabamu, kralju Jehude."
(28) Zato se kralj posavjetova i načini dva zlatna teleta i reče narodu: "Previše vam je da idete gore u Jerusalem; evo bogova tvojih, o Israile, koji su te izveli iz zemlje egipatske." (29) Jedno postavi u Betelu, a drugo smjesti u Dan. (30) I to postade grijeh, jer je narod odlazio da se klanja jednome u Betel i drugome u Dan.[46] (31) I sagradi on svetišta na uzvisinama i postavi svećenike iz sveg naroda koji ne bijahu od sinova Levijevih. (32) Jarobam uvede svetkovinu u osmome mjesecu, petnaestoga dana tog mjeseca, poput svetkovine što je u Jehudi, i pope se do žrtvenika; tako uradi u Betelu, prinoseći žrtve teladima što ih bješe načinio. I on postavi u Betelu svećenike na uzvisinama koje bješe načinio. (33) Potom se pope do žrtvenika što ga bješe načinio u Betelu petnaestoga dana u osmome mjesecu, baš u mjesecu koji u srcu svome bješe odredio; i uvede svetkovinu sinovima Israilovim i pope se do žrtvenika da zapali tamjan.

Opomena Jarobamu

13 I gle, dođe po riječi Jahvinoj čovjek Božiji iz Jehude u Betel, dok je Jarobam stajao kod žrtvenika da zapali tamjan. (2) Po riječi Jahvinoj on povika na žrtvenik i reče: "O žrtveniče, žrtveniče, ovako veli Jahve: Gle, kući će se Davidovoj roditi sin po imenu Jošija; i na tebi će on žrtvovati svećenike s uzvisina koji na tebi tamjan pale, i ljudske će se kosti na tebi spaljivati." (3) Potom toga istog dana on dade znak i reče: "Ovo je znak o kojem je Jahve rekao: Gle, žrtvenik će se razdvojiti i pepeo što je na njemu prosut će se."
(4) A kad kralj Jarobam ču šta je čovjek Božiji vikao na žrtvenik u Betelu, pruži ruku od žrtvenika i reče: "Zgrabite ga!" Ali ruka koju ispruži na nj osuši se, tako da je on ne mogaše povući k sebi. (5) A žrtvenik se raspuče i prosu se pepeo sa žrtvenika, prema znaku što ga po riječi Jahvinoj bješe dao čovjek Božiji.
(6) Kralj reče čovjeku Božijem: "Molim te učini da se Jahve, Bog tvoj, smiluje, i moli se za mene da

[46] Tako stoji u grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu stoji: *...jer je narod odlazio jednome sve do Dana.*

mi se ruka povrati." Tako čovjek Božiji umilostivi Jahvu, i kralju se ruka povrati i postade kakva je i prije bila. (7) Onda kralj reče čovjeku Božijem: "Pođi sa mnom kući i okrijepi se, a ja ću te nagraditi."
(8) Ali čovjek Božiji reče kralju: "Kad bi mi dao pola kuće svoje, ne bih pošao s tobom niti bih jeo hljeba niti pio vode na mjestu ovom. (9) Jer tako mi je zapovjeđeno po riječi Jahvinoj i rečeno: Ne jedi hljeba niti pij vode niti se vraćaj putem kojim si došao." (10) Tako on ode drugim putem, i ne vrati se putem kojim bijaše došao u Betel.

Neposlušni prorok

(11) A jedan je star prorok živio u Betelu; i dođoše sinovi njegovi te mu rekoše za sva djela što ih čovjek Božiji bješe učinio toga dana u Betelu; riječi koje je on rekao kralju, i njih oni pripovjediše ocu svome. (12) Otac ih njihov upita: "Kojim je putem otišao?" A sinovi njegovi pokazaše mu[47] put kojim je otišao čovjek Božiji što bješe došao iz Jehude. (13) Onda on reče sinovima svojim: "Osamarite mi magarca." I osamariše mu magarca, te on odjaha na njemu. (14) Tako on ode za čovjekom Božijim i nađe ga kako sjedi pod jednim hrastom te ga upita: "Jesi li ti čovjek Božiji što je došao iz Jehude?"
A ovaj odgovori: "Jesam."
(15) Tad mu on reče: "Hajde sa mnom kući da jedeš."
(16) Ovaj reče: "Ne mogu se vratiti niti ići s tobom, niti ću jesti hljeba niti piti vode s tobom na mjestu ovom, (17) jer mi je po riječi Jahvinoj došla zapovijed: Ne jedi hljeba niti pij vode ondje; ne vraćaj se putem kojim si došao."
(18) On mu reče: "I ja sam prorok kao ti, i anđeo mi je progovorio po riječi Jahvinoj i rekao: Povedi ga natrag sa sobom kući svojoj da jede hljeba i pije vode." Slagao mu je. (19) Tako se on vrati s njim, i jede hljeba u kući njegovoj i vode pi.
(20) I desi se, dok su sjedjeli za stolom, da riječ Jahvina dođe proroku koji ga je natrag doveo, (21) i on povika čovjeku Božijem što je došao iz Jehude i reče: "Ovako veli Jahve: Kad si se pobunio protiv riječi Jahvine i nisi se držao zapovijedi koju ti je Jahve, Bog tvoj, dao, (22) nego si se vratio i jeo hljeba i pio vode na mjestu za koje ti je on rekao: 'Ne jedi hljeba i ne pij vode', tijelo tvoje neće stići u grob očeva tvojih."
(23) Desi se, nakon što je ovaj jeo hljeba i nakon što je pio, da on osamari magarca njemu, proroku što ga bješe natrag doveo. (24) I kad on ode, dočeka ga lav na putu i ubi ga, i tijelo mu bješe bačeno na put, a magarac je stajao kraj njega; i lav je stajao kraj tijela. (25) I gle, ljudi su prolazili i vidjeli tijelo bačeno na put, a lav je stajao kraj tijela; i oni dođoše i ispričaše to u gradu u kojem je živio onaj stari prorok.
(26) I kad toču prorok koji ga natrag s puta bijaše doveo, reče: "To je čovjek Božiji koji se pobunio protiv riječi Jahvine; zato ga je Jahve predao lavu koji ga je rastrgao i ubio, prema riječi Jahvinoj koju mu je on i rekao." (27) Onda on progovori sinovima svojim i reče: "Osamarite mi magarca." I oni ga osamariše. (28) On ode i nađe tijelo bačeno na put, magarca i lava kako stoje kraj tijela; lav ne bješe pojeo tijelo niti rastrgao magarca. (29) Tako stari prorok podiže tijelo čovjeka Božijega, položi ga na magarca i odnese ga natrag u svoj grad da ga ožali i pokopa. (30) Položi mu tijelo u svoj grob, i oplakivaše ga i govoraše: "Jao, brate moj!" (31) Kad ga je pokopao, progovori sinovima svojim i reče: "Kad umrem, pokopajte me u grob u koji je pokopan čovjek Božiji; položite moje kosti pokraj kostiju njegovih. (32) Jer sigurno će se ispuniti ono što je on po riječi Jahvinoj vikao na žrtvenik u Betelu i na sva svetišta na uzvisinama u gradovima samarijskim."
(33) Poslije ovog događaja Jarobam se ne vrati sa svoga zlog puta, nego opet od sveg naroda postavi svećenike na uzvisinama; svakoga ko je želio biti svećenik on je posvećivao za uzvisine. (34) To je bio grijeh kuće Jarobamove, da je izbriše i zatre s lica zemlje.

Ahija proriče protiv kralja

14 U ono vrijeme razbolje se Abija, sin Jarobamov. (2) Jarobam reče svojoj ženi: "Ustani sad i preobuci se, da te ne prepoznaju da si žena Jarobamova, pa idi u Šiloh; gle, tamo je prorok Ahija, koji je za me rekao da ću biti kralj nad narodom ovim. (3) Ponesi deset hljebova, kolača i posudu meda i idi k njemu. On će ti reći šta će biti s dječakom."
(4) Jarobamova žena tako uradi, pa ustade i ode u Šiloh te dođe Ahiji u kuću.

[47] U grčkim rukopisima stoji *pokazaše mu*, a u hebrejskom tekstu *vidjeli su.*

A Ahija nije vidio jer su mu oči bile oslabile od starosti. (5) I Jahve bijaše rekao Ahiji: "Evo dolazi žena Jarobamova da te upita o sinu svome jer je on bolestan. Reci joj tako i tako, jer kad ona stigne, pretvarat će se da je druga žena."
(6) Kad Ahija ču njezine korake na vratima, reče: "Uđi, ženo Jarobamova, zašto se pretvaraš da si druga žena? Jer poslan sam ti s ružnim vijestima.
(7) Idi, reci Jarobamu: Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Ja sam te uzdigao iz naroda i učinio te vođom nad svojim narodom Israilom, (8) i otrgnuo kraljevstvo od kuće Davidove i dao ga tebi, ali ti nisi bio kao sluga moj David, koji se držao zapovijedi mojih i koji je slijedio mene svim srcem svojim, čineći samo ono što je pravo u očima mojim, (9) i još si činio više zla od svih koji su prije tebe bili pa si otišao i načinio sebi druge bogove i kumire livene da me rasrdiš, i mene si za leđa bacio – (10) zato ću ja, evo, navaliti nesreću na kuću Jarobamovu i odsjeći ću od Jarobama sve što uza zid mokri[48], i roba i slobodna u Israilu, i pomest ću kuću Jarobamovu onako kako se mete balega sve dok je ne nestane. (11) Ko god pripada Jarobamu a umre u gradu, psi će ga pojesti, a onoga koji umre u polju ptice će s neba pojesti; Jahve je tako rekao.'
(12) A ti ustani, idi kući svojoj. Kad zakoračiš u grad, dijete će umrijeti. (13) Sav će Israil žaliti za njim i pokopat će ga, i jedino će on od Jarobamovih ukućana biti pokopan jer je on jedini u kući Jarobamovoj u kome je Jahve, Bog Israilov, našao nečega dobrog. (14) I Jahve će podići sebi kralja nad Israilom koji će odsjeći kuću Jarobamovu ovoga dana i – šta! – čak sada. (15) Jer Jahve će udariti Israila, pa će se on njihati kao trska u vodi; i on će iščupati Israila iz ove dobre zemlje koju je dao očevima njihovim i raspršit će ih s onu stranu Eufrata, jer su oni, praveći sebi motke Ašerine, srdili Jahvu. (16) On će se odreći Israila zbog grijeha koje je Jarobam počinio i kojima je Israila na grijeh navodio."
(17) Onda se žena Jarobamova podiže te ode na put i dođe u Tircu. Dok je ona prelazila preko kućnoga praga, dijete umrije. (18) Sav ga je Israil pokopao i oplakivao, prema riječi koju je Jahve progovorio preko sluge svoga proroka Ahije.
(19) A ostala djela Jarobamova: kako je ratovao i kako je vladao, eto su zapisana u knjizi Ljetopisa kraljeva israilskih. (20) Jarobam je vladao dvadeset i dvije godine, a onda je legao na počinak s očevima svojim, a njegov sin Nadab zasjeo je na njegovo kraljevsko mjesto.

[48] Tj. svako muško.

Rehabamovo kraljevanje

(21) Solomonov sin Rehabam vladao je u Jehudi. Rehabamu je bila četrdeset i jedna godina kad je postao kralj, a vladao je sedamnaest godina u Jerusalemu, gradu koji je Jahve odabrao od svih plemena Israilovih da ondje smjesti ime svoje. A majka mu se zvala Naama; bila je Amonka. (22) Jehuda je činila zlo u očima Jahvinim, i grijesima koje su činili izazivali su u njega ljubomoru više od svega što su očevi njihovi činili. (23) Jer i oni su podizali sebi uzvisine i stupove i motke Ašerine na svakom visokom brdu i pod svakim drvetom bujnim. (24) Bilo je i svetišnih bludnika[49] u zemlji. Činili su sva odvratna djela naroda koje je Jahve izgnao pred sinovima Israilovim.
(25) I desi se pete godine vladavine kralja Rehabama da Šišak, kralj egipatski, navali na Jerusalem. (26) On odnese blago iz kuće Jahvine i dvora kraljevskog. Odnio je sve: uzeo je i zlatne štitove što ih je Solomon napravio. (27) Poslije kralj Rehabam napravi umjesto njih tučane štitove i povjeri ih zapovjednicima straže koja je čuvala ulaz u kraljev dvor. (28) Kad god bi kralj išao u kuću Jahvinu, stražari su ih nosili, pa ih onda vraćali u stražarnicu.
(29) A ostala djela Rehabamova i sve što je on radio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Jehudinih? (30) Između Rehabama i Jarobama neprestano je bio rat. (31) I ode Rehabam na počinak s očevima svojim, i bi pokopan s očevima svojim u gradu Davidovu; a majka njegova zvala se Naama; bila je Amonka. Sin njegov Abijam zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.

Abijam, kralj jehudinski

15 Osamnaeste godine vladavine kralja Jarobama, sina Nebatova, Abijam postade kralj nad Jehudom, (2) i vladao je tri godine u Jerusalemu; a majka mu se zvala Maaka; bila je kći Abšalomova. (3) Činio je sve grijehe koje je činio otac njegov prije njega, i srce mu nije bilo potpuno predano Jahvi, Bogu njegovu, kao srce oca njegova

[49] Riječ je o muškarcima koji su se bavili prostitucijom u hramu, što se u pagansko vrijeme smatralo obrednim seksualnim činom.

Davida. (4) Ali Jahve mu je, Bog njegov, zbog Davida dao svjetiljku u Jerusalemu, da podigne sina njegova poslije njega, učvršćujući Jerusalem, (5) jer David činjaše ono što je dobro u očima Jahvinim, i sve dane života svoga ne skretaše s onoga što mu je on zapovjedio, osim u slučaju Urije Hitita. (6) Između Rehabama i Jarobama bijaše rat u sve dane života njegova.
(7) A ostala djela Abijamova i sve što je on činio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Jehudinih? I bijaše rat između Abijama i Jarobama.

Asa nasljeđuje Abijama

(8) I ode Abijam na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu Davidovu, a njegov sin Asa zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.
(9) Tako u dvadesetoj godini Jarobamova kraljevanja nad Israilom Asa poče kraljevati nad Jehudom. (10) Vladao je četrdeset i jednu godinu u Jerusalemu; a njegovoj neni bilo je ime Maaka; bila je kći Abšalomova. (11) Asa je činio ono što je pravo u očima Jahvinim, kao otac njegov David. (12) Protjerao je iz zemlje i svetišne bludnike i uklonio sve kumire koje su bili načinili očevi njegovi. (13) Uklonio je i svoju nenu Maaku da ne bude kraljica majka jer ona bješe načinila odvratnu motku Ašerinu; Asa posiječe tu njenu odvratnu motku i spali je u potoku Kidronu. (14) Ali uzvisine nisu bile uklonjene; ipak, srce Asino bilo je potpuno predano Jahvi za sva vijeka njegova. (15) On je unio u kuću Jahvinu posvećene stvari oca svoga i svoje vlastite posvećene stvari: srebro, zlato i posuđe.
(16) I bijaše rat između Ase i Baaše, kralja israilskoga, u sve dane njihove. (17) Israilski kralj Baaša navali gore na Jehudu i utvrdi Ramu, da spriječi svakoga da iziđe ili uđe Asi, kralju jehudinskom. (18) Tad Asa iznese sve srebro i zlato koje je bilo ostao u riznicama kuće Jahvine i riznicama kraljeva dvora i predade ga slugama svojim u ruke. I posla ih kralj Asa Ben-Hadadu, sinu Tabrinmona, sina Hezjona, kralja aramskoga, koji je živio u Damasku, i poruči: (19) "Neka bude ugovor između mene i tebe kao što je bio između oca moga i oca tvoga. Evo, šaljem ti dar: srebro i zlato; hajde, raskini ugovor s israilskim kraljem Baašom ne bi li se on povukao od mene."
(20) Tako Ben-Hadad posluša kralja Asu i posla vojskovođe svoje na israilske gradove te pokori Ijon, Dan, Abel-Bet-Maaku i sav Kinerot, povrh sve zemlje Naftalijeve. (21) Kad Baaša ču za to, prestade utvrđivati Ramu i ostade u Tirci. (22) Potom kralj Asa objavi svoj Jehudi – niko nije bio izuzet – i oni odniješe iz Rame kamenje i drvo kojima je Baaša gradio. I kralj Asa utvrdi time Gebu Benjaminovu i Micpu.
(23) A ostala od svih djela Asinih i sva moć njegova i sve što je činio i gradovi koje je sagradio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva jehudinskih? Ali u starosti mu obolješe noge. (24) I ode Asa na počinak s očevima svojim, i bi pokopan s očevima svojim u gradu oca svoga Davida, a sin njegov Jehošafat zasjede na kraljevsko mjesto njegovo.

Nadab, a onda Baaša kraljuju nad Israilom

(25) I Nadab, sin Jarobamov, postade kralj nad Israilom druge godine Asina kraljevanja nad Jehudom, a vladao je nad Israilom dvije godine. (26) Činio je zlo u očima Jahvinim i hodio putem oca svoga u grijehu njegovu na koji je navodio Israila.
(27) Onda se Baaša, sin Ahijin, iz kuće Isakarove uroti protiv njega, i Baaša ga ubi u Gibetonu, koji pripada Filistincima, dok su Gibeton opsjedali Nadab i sav Israil. (28) Tako ga Baaša ubi
treće godine Asina kraljevanja nad Jehudom i zavlada umjesto njega.
(29) I desi se, čim postade kralj, da pobi svu čeljad Jarobamovu. Nikoga živa ne ostavi Jarobamu, nego ih sve zatrije, prema riječi Jahvinoj koju je on progovorio preko sluge svoga Ahije iz Šiloha, (30) zbog grijeha što ih Jarobam bijaše počinio i na koje bijaše navodio Israila, jer je Jahvu, Boga Israilova, na srdžbu izazvao.
(31) A ostala djela Nadabova i sve što je činio – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva israilskih?
(32) Između Ase i Baaše, kralja israilskoga, bijaše rat u sve dane njihove. (33) Treće godine Asina kraljevanja nad Jehudom Baaša, sin Ahijin, postade kralj nad svim Israilom u Tirci, a vladao je dvadeset i četiri godine. (34) Činio je zlo u očima Jahvinim i hodio putem Jarobamovim u grijehu njegovu na koji je navodio Israila.

Proročanstvo protiv Baaše

16 I dođe riječ Jahvina Jehuu, sinu Hananijevu, protiv Baaše: (2) "Ja sam te iz praha podigao i vođom te nad svojim narodom Israilom učinio, a

ti si putem Jarobamovim hodio i narod moj Israil na grijeh navodio, izazivajući me na srdžbu grijesima njihovim, (3) zato ću ja, evo, uništiti Baašu i kuću njegovu, i učinit ću da kuća tvoja bude kao kuća Jarobama, sina Nebatova. (4) Ko god Baašin umre u gradu, psi će ga pojesti, a ko god njegov umre u polju, ptice će ga nebeske pojesti."
(5) A ostala djela Baašina i ono što je činio i sila njegova – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Israilovih?

Elahovo kraljevanje u Israilu

(6) Baaša leže na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u Tirci, a sin njegov Elah zasjede na njegovo kraljevsko mjesto. (7) I još po proroku Jehuu, sinu Hananijevu, dođe riječ Jahvina protiv Baaše i kuće njegove, i zbog sveg zla što ga je u očima Jahvinim činio, izazivajući ga na srdžbu djelima ruku svojih, jer bijaše kao kuća Jarobamova, i zbog toga što je po njoj udario.
(8) Dvadeset i šeste godine Asina kraljevanja nad Jehudom Baašin sin Elah postade kralj nad Israilom u Tirci, a vladaše dvije godine. (9) Sluga njegov Zimri, zapovjednik polovine kola njegovih, uroti se protiv njega. On se opijao u Tirci u kući Arce, koji upravljaše dvorom u Tirci. (10) Tad uđe Zimri i udari ga te ga ubi, dvadeset i sedme godine Asina kraljevanja nad Jehudom, i zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.
(11) Desilo se, kad je postao kralj i čim je sjeo na prijestolje svoje, da je pobio sve ukućane Baašine: nije ostavio niti jedno što uza zid mokri, ni od rođaka njegovih ni od prijatelja njegovih. (12) Tako je Zimri zatro sve ukućane Baašine prema riječi Jahvinoj koju je on progovorio protiv Baaše preko proroka Jehua, (13) zbog svih grijeha koje su Baaša i sin njegov Elah počinili i na koje su navodili Israila, izazivajući Jahvu, Boga Israilova, na srdžbu kumirima svojim.
(14) A ostala djela Elahova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Israilovih?

Zimrijevo kraljevanje u Israilu

(15) Dvadeset i sedme godine Asina kraljevanja nad Jehudom Zimri je u Tirci vladao sedam dana. I utabori se vojska kod Gibetona, koji je pripadao Filistincima. (16) Ljudi u taboru čuše gdje se govori: "Zimri se urotio protiv kralja i još ga je ubio." Zato sav Israil toga dana u taboru postavi vojskovođu Omrija za kralja nad Israilom. (17) Onda Omri i sav Israil s njim povratiše se od Gibetona gore i opsjednuše Tircu. (18) Kad Zimri vidje da je grad osvojen, uđe u utvrdu dvora kraljevskoga i zapali dvor kraljevski nad sobom, i umrije, (19) zbog grijeha koje je počinio, čineći zlo u očima Jahvinim i hodeći putem Jarobamovim i u grijehu njegovu koji je činio i na koji je Israila navodio.
(20) A ostala djela Zimrijeva i urota njegova koju je skovao – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Israilovih?

Omrijevo kraljevanje u Israilu

(21) Onda se narod israilski podijeli na dva dijela: pola naroda pristade uz Tibnija, sina Ginatova, da ga za kralja postavi, a druga polovina stade uz Omrija. (22) Ali narod koji stade uz Omrija nadjača narod koji pristade uz Tibnija, sina Ginatova. I Tibni umrije, a Omri postade kralj. (23) Trideset i prve godine Asina kraljevanja nad Jehudom Omri postade kralj nad Israilom, a vladaše dvanaest godina; šest je godina vladao u Tirci. (24) Kupio je brdo Samariju[50] od Šemera za dva talenta srebra, i na tom je brdu podigao grad nazvavši ga Samarija, po Šemeru, vlasniku brda.
(25) Omri je činio zlo u očima Jahvinim i postupao je opakije nego svi koji bijahu prije njega. (26) Jer hodio je putem Jarobama, sina Nebatova, i u grijehu njegovu na koji je Israila navodio, izazivajući Jahvu, Boga Israilova, kumirima njihovim.
(27) A ostala djela Omrijeva što ih je činio i sila koju je pokazivao – zar to nije zapisano u knjizi Ljetopisa kraljeva Israilovih? (28) I leže Omri na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u Samariji, a njegov sin Ahab zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.

Ahab postade kralj nad Israilom

(29) Ahab, sin Omrijev, postade kralj nad Israilom trideset i osme godine Asina kraljevanja nad Jehudom, a vladaše nad Israilom u Samariji dvadeset i dvije godine. (30) Ahab, sin Omrijev, činio je više zla u očima Jahvinim nego svi koji bijahu prije njega. (31) Desi se, kao da mu je bilo malo da hodi u grijesima Jarobama, sina Nebatova, da se oženi Izebelom, kćerju Etbaala, kralja cidonskoga,

[50] U hebrejskom: *Šomeron.*

i stade služiti Baalu i njemu se klanjati. (32) Tako Baalu podiže žrtvenik u hramu Baalovu koji bijaše sagradio u Samariji. (33) Ahab načini i motku Ašerinu. Tako Ahab, da izazove Jahvu, Boga Israilova, učini više nego svi kraljevi israilski prije njega.
(34) U njegovo je doba Hiel iz Betela sagradio Jerihon; životom prvjenca svoga Abirama temelje mu je udario, a životom Seguba, najmlađeg sina svoga, kapije mu postavio, prema riječi što ju je Jahve po Ješui, sinu Nunovu, progovorio.

Ilija nagovješćuje kaznu Božiju

17 Ilija, koji bijaše iz Tišbe naseljenik u Gileadu, reče Ahabu: "Tako mi Jahve živoga, Boga Israilova, pred kojim ja stojim, zacijelo neće biti ni rose ni kiše ovih godina, osim na moju riječ."
(2) Tad njemu dođe riječ Jahvina: (3) "Idi odavde i kreni na istok pa se sakrij kod potoka Kerita, koji je istočno od Jordana. (4) Pit ćeš s potoka, a ja sam zapovjedio gavranima[51] da te ondje opskrbljuju."
(5) Tako on krenu i učini po riječi Jahvinoj, jer ode i nastani se kod potoka Kerita, koji je istočno od Jordana. (6) Gavrani mu donosili hljeb i meso ujutro, i hljeb i meso uvečer, a on pio iz potoka. (7) Poslije nekog vremena desi se da potok presuši jer ne bješe kiše u zemlji.
(8) Onda mu dođe riječ Jahvina: (9) "Ustani, idi u Carfatu, koja pripada Cidonu, i ostani ondje; gle, zapovjedio sam jednoj udovici ondje da te opskrbljuje."
(10) Tako se on diže i ode u Carfatu, i kad dođe do gradske kapije, gle, jedna je udovica ondje sakupljala pruće; i zovnu je on i reče: "Hoćeš li mi donijeti malo vode u vrču da pijem?" (11) Dok je ona išla da donese vode, on je zovnu i reče: "Molim te donesi mi komad hljeba u ruci."
(12) Ali ona reče: "Tako mi Jahve živoga, nemam nimalo hljeba, samo šaku brašna u zdjeli i malo ulja u vrču; i, evo, skupljam pruće da ga odnesem kući i pripremim jelo sebi i sinu svome da jedemo i umremo."
(13) Ilija joj tad reče: "Ne boj se; idi, uradi kako si rekla, ali prvo mi napravi hljepčić od onoga što imaš pa mi ga iznesi, a poslije možeš napraviti jedan sebi i sinu svome. (14) Jer ovako veli Jahve, Bog Israilov: Zdjela s brašnom neće se istrošiti niti će se vrč s uljem isprazniti sve do dana dok Jahve ne pošalje kišu na zemlju." (15) Tako ona ode i uradi onako kako joj Ilija reče, te su ona i on i ukućani njezini mnogo dana jeli. (16) Zdjela s brašnom nije se istrošila niti se vrč s uljem ispraznio, prema riječi Jahvinoj koju je on preko Ilije progovorio.

Ilija oživljuje udovicina sina

(17) I desi se poslije ovih događaja da se sin te žene, gazdarice kuće, razbolje; i njegova bolest bijaše tako teška da u njemu ne bješe daha. (18) Zato ona reče Iliji: "Šta ja imam s tobom, čovječe Božiji? Jesi li došao da me podsjetiš na grijeh moj i da mi sina usmrtiš?"
(19) On joj reče: "Daj mi sina svoga." Onda joj ga on uze iz naručja i odnese ga u gornju sobu gdje je stanovao te ga položi na postelju svoju. (20) Onda zovnu Jahvu i reče: "O Jahve, Bože moj, jesi li donio nesreću i udovici u koje prebivam usmrćujući sina njezinog?" (21) Potom se pruži nad djetetom tri puta i zovnu Jahvu govoreći: "O Jahve, Bože moj, ja ti se molim, neka se u ovo dijete vrati život njegov!" (22) Jahve ču Ilijin glas, i život se vrati u dijete, i ono oživje. (23) Ilija uze dijete i snese ga iz gornje sobe u kuću pa ga dade njegovoj majci; i reče Ilija: "Evo, sin ti je živ."
(24) Tad žena reče Iliji: "Sad znam da si ti čovjek Božiji i da je riječ Jahvina u ustima tvojim istinita."

Obadija se susreće s Ilijom

18 I desi se nakon mnogo dana, godine treće, da riječ Jahvina dođe Iliji: "Idi, pokaži se Ahabu, a ja ću poslati kišu na zemlju." (2) Tako Ilija ode da se pokaže Ahabu.
A u Samariji bijaše teška glad. (3) Ahab zovnu Obadiju, koji je upravljao dvorom njegovim – a Obadija se mnogo bojao Jahve; (4) jer kad je Izebela poubijala proroke Jahvine, Obadija je poveo stotinu proroka i sakrio ih u dvije pećine, po pedeset u svaku, i opskrbio ih hljebom i vodom. (5) Tad Ahab reče Obadiji: "Prođi zemljom do svih vrela i dolina; možda ćemo naći trave i sačuvati u životu konje i mazge, pa nećemo morati pobiti nimalo stoke naše." (6) Tako oni među sobom podijeliše zemlju da je istraže; Ahab sam ode jednim putem, a Obadija ode sam drugim putem.
(7) I dok je Obadija bio na putu, gle, Ilija mu dođe u susret, i on ga poznade te licem na tlo pade i reče: "Jesi li to ti, Ilija, gospodaru moj?"

[51] Neki učenjaci misle da hebrejsku riječ *'rbjm* ne treba čitati *'orebijm* (gavranovi), nego *'arabijm* (Arapi). Isto i u 17:6.

(8) On mu reče: "Jesam. Idi, kaži gospodaru svome: Evo Ilije."
(9) On reče: "Kakav sam grijeh počinio da slugu svoga dadeš u ruke Ahabu da me smakne? (10) Tako mi Jahve živoga, nema naroda ni kraljevstva u koje gospodar moj nije slao da te traže, i kad su mu rekli: 'Nema ga', dao je da se zakune to kraljevstvo ili narod da te nisu mogli pronaći. (11) A ti sad meni kažeš: 'Idi, kaži gospodaru svome: Evo Ilije.' (12) Desit će se, kad ja odem od tebe, da će te Duh Jahvin odnijeti ne znam kamo, pa kad ja dođem i kažem Ahabu, a on te ne mogne naći, on će mene ubiti, iako se sluga tvoj od mladosti svoje Jahve boji. (13) Zar nije rečeno gospodaru mome šta sam ja učinio kad je Izebela poubijala proroke Jahvine, kako sam ja sakrio stotinu proroka Jahvinih u dvije pećine, po pedeset u svaku, i opskrbio ih hljebom i vodom? (14) A ti sad govoriš: 'Idi, kaži gospodaru svome: Evo Ilije'; on će me onda ubiti."
(15) Ilija reče: "Tako mi živoga Jahve nad vojskama, pred kojim stojim, ja ću se njemu danas zacijelo pokazati."

Ilija pobijedi proroke Baalove

(16) Tako Obadija pođe u susret Ahabu i reče mu, a Ahab pođe u susret Iliji. (17) Kad ugleda
Iliju, Ahab mu reče: "Jesi li to ti, ti koji uznemiravaš Israil?"
(18) On reče: "Ne uzemiravam ja Israil, nego ti i kuća oca tvoga, jer ste vi ostavili zapovijedi Jahvine i krenuli za baalima. (19) Zato mi sad sakupi sav Israil na gori Karmelu, i s njime četiri stotine i pedeset proroka Baalovih i četiri stotine proroka Ašerinih koji jedu za stolom Izebelinim."
(20) Tako Ahab posla vijest među sve sinove Israilove i sakupi proroke na gori Karmelu. (21) Ilija pristupi svem narodu i reče: "Dokle ćete se kolebati između puta dva? Ako je Jahve Bog, slijedite ga, a ako je Baal, slijedite njega." Ali narod mu ništa ne odgovori. (22) Onda Ilija reče narodu: "Ja sam jedini ostao od proroka Jahvinih, a Baalovih je proroka četiri stotine i pedeset. (23) Neka nam sad daju dva vola, i neka oni sebi izaberu jednog vola, i neka ga isijeku i stave na drva, ali neka ne pale vatru pod njim, a ja ću pripremiti drugoga vola i položiti ga na drva, ali neću paliti vatru pod njim. (24) Vi onda zazovite ime boga svoga, a ja ću zazvati Jahvino ime, a Bog koji odgovori vatrom – on je Bog."
I sav narod reče: "To je dobra zamisao."
(25) Onda Ilija reče prorocima Baalovim: "Izaberite sebi jednog vola i pripremite ga prvi, jer je vas mnogo, i zazovite ime svoga boga, ali ne palite vatru pod njim."
(26) Oni tada uzeše vola koji im je dat i pripremiše ga te zazivahu ime Baalovo od jutra do podneva govoreći: "O Baale, odgovori nam!" Ali nikakvog glasa ne bješe, i niko ne odgovori. I igrali su oko žrtvenika koji bijahu načinili.
(27) Desi se u podne da im se Ilija naruga i reče: "Dozivajte glasnije, jer on je bog; ili je zauzet ili je u zahodu ili je na putu ili možda spava, pa ga treba probuditi." (28) Zato oni povikaše glasnije i stadoše se zarezivati mačevima i kopljima po običaju svome dok krv na njima ne šiknu. (29) Kad je prošlo podne, proricali su u zanosu sve dok nije došlo vrijeme da se prinese večernja žrtva, ali nije bilo nikakva glasa, niko nije odgovarao i niko nije obraćao pažnju.
(30) Onda Ilija reče svem narodu: "Priđite mi." I sav mu narod priđe. Onda on popravi žrtvenik Jahvin koji bješe porušen. (31) Ilija uze dvanaest kamenova, prema broju plemena sinova Jakova, kome bješe došla riječ Jahvina: "Israil će biti ime tvoje." (32) I od tog kamenja sagradi žrtvenik u ime Jahve i iskopa jarak oko žrtvenika, dovoljno velik da primi dvije mjere[52] sjemena. (33) Potom složi drva i rasiječe junca na komade pa ga položi na drva. (34) I reče on: "Napunite vodom četiri vrča pa ih salijte na žrtvu paljenicu i na drva." I reče on: "Uradite to još jednom", i oni to uradiše i drugi put. I reče on: "Uradite to treći put", i oni to uradiše i treći put. (35) Voda je tekla oko žrtvenika, a on je i jarak napunio vodom.
(36) U vrijeme prinošenja večernje žrtve prorok Ilija pristupi i reče: "O Jahve, Bože Abrahamov, Izakov i Israilov, neka se danas obznani da si ti Bog u Israilu i da sam ja sluga tvoj i da sam učinio sve ovo po riječi tvojoj. (37) Odgovori mi, o Jahve, odgovori mi, da ovaj narod uzna da si ti, o Jahve, Bog i da si ti opet obratio srca njihova."
(38) Tad se vatra Jahvina sruči i proguta žrtvu paljenicu i drva i kamenje i prah i poliza vodu što bijaše u jarku. (39) Kad to sav narod vidje, pade licem na tlo i povika: "Jahve – on je Bog! Jahve – on je Bog!"
(40) Ilija im onda reče: "Pohvatajte proroke Baalove; ne dajte da ijedan od njih pobjegne!" I pohvataše ih, a Ilija ih svede do potoka Kišona i ondje ih pokla.

[52] U hebrejskom: *dvije see*, što je jednako 14,7 litara.

Svršetak suše

(41) I reče Ilija Ahabu: "Idi gore, jedi i pij, jer čuje se tutanj velikog pljuska." (42) Tako Ahab ode gore da jede i pije. A Ilija se pope na vrh Karmela i čučnu i sakri lice među koljena. (43) Reče slugi svom: "Idi sad gore, pogledaj prema moru."
I ode on gore te pogleda pa reče: "Nema ničega."
A Ilija sedam puta govoraše: "Vrati se."
(44) Desi se sedmoga puta da sluga reče: "Eno se oblak malehan kao ljudska ruka diže od mora."
A Ilija reče: "Idi gore, kaži Ahabu: Pripremi konje svoje i siđi da te pljusak ne zaustavi."
(45) Naskoro nebo pocrnje od oblaka i vjetra, i udari jak pljusak, a Ahab otiđe kolima u Jizreel. (46) Onda se ruka Jahvina spusti na Iliju, i on opasa bedra svoja te otrča pred Ahabom sve do u blizinu Jizreela.

Ilija bježi od Izebele

19 I Ahab ispriča Izebeli sve što Ilija bijaše učinio i kako je mačem poubijao sve proroke. (2) Onda Izebela po glasniku poruči Iliji: "Bogovi meni tako učinili, i još gore, ako ja ne učinim da ti život bude kao život jednog od njih do sutra u ovo doba."
(3) I Ilija se uplaši te se diže i ode, da spasi živu glavu, pa dođe u Beeršebu, koja pripada Jehudi, i ondje ostavi slugu svoga. (4) A on sam ode u pustinju jedan dan hoda i dođe do jedne smreke te sjede pod nju i zamoli da umre rekavši: "Dosta je! Uzmi mi sad, o Jahve, život, jer ja nisam bolji od očeva svojih."
(5) On leže i zaspa pod smrekom; i gle, anđeo ga dotače i reče mu: "Ustani, jedi!" (6) On tad pogleda, i gle, kraj glave mu bješe hljepčić ispečen na vrelom kamenju i vrč vode. I jeo je i pio pa opet legao.
(7) Anđeo Jahvin opet dođe, i drugi put, te ga dotače i reče: "Ustani i jedi, jer je put tvoj predalek." (8) I ustao je pa je jeo i pio, i okrijepljen tom hranom putovao četrdeset dana i četrdeset noći do Horeba, gore Božije.

Ilijin susret s Bogom na Horebu

(9) Onda je ondje ušao u neku pećinu i u njoj konačio; i gle, dođe mu riječ Jahvina, i on mu reče: "Šta ti radiš ovdje, Ilija?"
(10) On odgovori: "Bio sam silno željan Jahve, Boga nad vojskama, jer su sinovi Israilovi ostavili savez tvoj, porušili žrtvenike tvoje i pobili mačem proroke tvoje. I ostao sam ja sam, a oni gledaju da i mene ubiju."
(11) I reče Jahve: "Iziđi i stani na goru preda mnom!"
I gle, tuda je Jahve prolazio. I velik i snažan vjetar razdirao je gore i lomio stijene pred Jahvom, ali Jahve ne bješe u vjetru. I poslije vjetra bio je zemljotres, ali Jahve ne bješe u zemljotresu. (12) Poslije zemljotresa izbi vatra, ali Jahve ne bješe u vatri, a poslije vatre začu se zvuk blagog šumora. (13) Kad to Ilija začu, on navuče ogrtač preko lica pa iziđe i stade na ulaz u pećinu. I gle, dođe mu glas i reče: "Šta radiš ovdje, Ilija?"
(14) Tad on reče: "Bio sam silno željan Jahve, Boga nad vojskama, jer su sinovi Israilovi ostavili savez tvoj, porušili žrtvenike tvoje i pobili mačem proroke tvoje. I ostao sam ja sam, a oni gledaju da i mene ubiju."
(15) Jahve mu reče: "Idi, vrati se putem svojim u pustinju damaščansku, pa kad stigneš, pomaži Hazaela za kralja nad Aramom, (16) i pomaži Jehuu, sina Nimšijeva, za kralja nad Israilom, a Elizeja, sina Šafatova, iz Abel-Mehole, pomaži za proroka namjesto sebe. (17) Desit će se da će onoga koji pobjegne od mača Hazaelova smaknuti Jehu, a onoga koji pobjegne od Jehuina mača smaknut će Elizej. (18) Ali ostavit ću sedam hiljada u Israilu, sva koljena koja se nisu pregibala Baalu i sva usta koja ga nisu poljubila."
(19) Tako Ilija odande ode i nađe Elizeja, sina Šafatova, kako ore s dvanaest pari volova, a on sam bijaše kod dvanaestoga. Ilija priđe k njemu i baci na nj ogrtač svoj. (20) On ostavi volove te otrča za Ilijom i reče: "Molim te pusti me da poljubim oca svoga i mater svoju, onda ću za tobom poći."
A on mu reče: "Vrati se opet, ali [se sjeti] šta sam ti učinio." (21) Tako se Elizej vrati od njega i uze par volova pa ih žrtvova i skuha meso uz pomoć oruđa volujskoga te ga dade ljudima, pa su oni jeli. Onda je ustao te pošao za Ilijom i služio ga.

Rat s Aramejcima

20 I Ben-Hadad, kralj Arama, okupi svu svoju vojsku, a s njim bijahu trideset i dva kralja, i konji i kola. I ode gore te opsjednu Samariju i navali na nju. (2) Onda posla glasnike u grad Ahabu, kralju israilskom, i poruči mu: "Ovako veli Ben-Hadad: (3) Tvoje srebro i tvoje zlato moji su; i tvoje najljepše žene i djeca moji su."
(4) Israilski kralj odgovori: "Onako kako ti kažeš, gospodaru moj, kralju: tvoj sam ja, i sve što imam ja tvoje je."

(5) Onda se glasnici vratiše i rekoše: "Ovako veli
Ben-Hadad: Zacijelo sam ti poručio: 'Dat ćeš mi
srebro svoje i zlato svoje i žene svoje i djecu svoju',
(6) ali sutra u ovo doba poslat ću ti sluge svoje, i
oni će pretražiti kuću tvoju i kuće sluga tvojih; i
što je god ugodno očima tvojim oni će u ruke svoje
uzeti i odnijeti."
(7) Tad israilski kralj sazva sve starješine zemlje i
reče: "Molim vas gledajte i vidite kako ovaj čovjek
nevolju traži; jer on je poslao po žene moje i djecu
moju i srebro moje i zlato moje, i ja ga nisam odbio."
(8) Sve starješine i sav narod rekoše mu: "Nemoj
poslušati i nemoj pristati."
(9) Zato on reče Ben-Hadadovim glasnicima: "Kažite gospodaru mome, kralju: Sve što si tražio od sluge
svoga prvi put ja ću učiniti, ali ovo učiniti ne mogu."
I odoše glasnici i odnesoše mu natrag odgovor.
(10) Ben-Hadad mu poruči: "Bogovi meni tako
učinili, i još gore, ako od Samarije dostigne praha
da svi ljudi koji me slijede dobiju po jednu šaku!"
(11) Onda israilski kralj odgovori: "Recite mu:
Neka se ne hvali onaj koji se opasuje kao onaj koji
skida opremu svoju."
(12) Kad Ben-Hadad ču ovu poruku, dok su on i
kraljevi pili u čadorima svojim, on reče slugama
svojim: "Na položaje!" I oni zauzeše položaje protiv grada.

Pobjeda Izraelaca

(13) I gle, neki prorok pristupi Ahabu, kralju israilskome, i reče: "Ovako veli Jahve: Jesi li vidio sve
ovo silno mnoštvo? Evo, ja ću ti ih danas u ruke
predati, i ti ćeš znati da sam ja Jahve."
(14) Ahab upita: "Po kome?"
A ovaj odgovori: "Ovako veli Jahve: Po momcima
pokrajinskih vladara."
Onda on upita: "Ko će započeti boj?"
A ovaj odgovori: "Ti."
(15) Onda Ahab postroji momke pokrajinskih vladara, a bilo ih je dvije stotine i trideset i dvojica, a
poslije njih postroji sav narod, sve sinove Israilove,
njih sedam hiljada. (16) Oni iziđoše u podne, dok
su se Ben-Hadad i trideset i dva kralja koji mu bijahu saveznici opijali u čadorima svojim.
(17) Momci pokrajinskih vladara iziđoše prvi,
a Ben-Hadad posla izviđače te mu oni dojaviše:
"Ljudi su izišli iz Samarije."
(18) Onda on reče: "Ako su izišli radi mira, pohvatajte ih žive, a i ako su izišli radi boja, pohvatajte ih žive."
(19) Tako su oni, momci pokrajinskih vladara, izišli
iz grada, i vojska za njima. (20) Svaki je ubio protivnika svog, i Aramejci su bježali, a Israil ih je gonio, a
Ben-Hadad, kralj aramejski, pobježe s konjanicima
na konju. (21) Israilski kralj iziđe i udari po konjima i kolima, i pobi Aramejce u velikom pokolju.
(22) Onda prorok priđe kralju israilskom i reče
mu: "Idi, ojačaj se i gledaj pa vidi šta ti je činiti, jer
će početkom godine aramejski kralj navaliti na te."
(23) I rekoše sluge kralju aramejskom: "Njihovi su
bogovi bogovi gora, zato su bili jači od nas; ali hajdemo se radije potući s njima u ravnici, pa ćemo
onda mi sigurno biti jači od njih. (24) Učini ovo:
Ukloni sve kraljeve s mjesta njihovih pa postavi
zapovjednike namjesto njih, (25) i postroji vojsku
kao vojsku koju si izgubio, konja za konja i kola
za kola. Onda ćemo se potući s njima u ravnici,
i sigurno ćemo biti jači od njih." On ih posluša i
učini tako.

Drugi rat s Aramejcima

(26) Na početku godine Ben-Hadad postroji Aramejce i pope se u Afek da se tuče s Israilom. (27)
Sinovi su Israilovi bili postrojeni i opskrbljeni, te
im iziđoše u susret; i sinovi Israilovi utaboriše se
pred njima kao dva mala stada koza, a Aramejci
prekrivahu zemlju.
(28) Onda pristupi čovjek Božiji i progovori kralju israilskome i reče: "Ovako veli Jahve: Zato što
su Aramejci rekli: 'Jahve je bog gora, ali nije bog
dolina', zato ću ti ja predati u ruke sve ovo silno
mnoštvo, i ti ćeš znati da sam ja Jahve."
(29) Tako su bili utaboreni jedni naspram drugih
sedam dana. A sedmoga dana zametnu se boj, i
sinovi Israilovi pobiše stotinu hiljada aramejskih
pješaka u jednome danu. (30) A ostali umakoše u
Afek, u grad, i sruši se zid na dvadeset i sedam hiljada ljudi koji su bili ostali. A Ben-Hadad umače u
grad i sakri se u unutarnju odaju.
(31) Njegove mu sluge rekoše: "Gle, čuli smo da su
kraljevi kuće Israilove kraljevi milosrdni, molimo
te hajde da stavimo kostrijet na bedra svoja i konope na glave svoje pa da iziđemo kralju Israila;
možda će ti on poštedjeti život."
(32) I pripasaše kostrijet na bedra svoja i staviše
konope na glave svoje pa dođoše kralju israilskome i rekoše: "Sluga tvoj Ben-Hadad veli: Molim te
pusti me da živim!"
A on reče: "Je li još živ? On je brat moj!"

(33) Ljudi to uzeše kao dobar znak, i brzo, hvatajući ga za riječ, rekoše: "Brat tvoj Ben-Hadad."
Tad on reče: "Idite, dovedite ga." Potom Ben-Hadad iziđe, a ovaj ga uze na kola svoja.
(34) Ben-Hadad mu reče: "Vratit ću gradove koje je otac moj uzeo ocu tvom, a ti sebi napravi trgovišta u Damasku, kao što ih je otac moj napravio u Samariji."
[Ahab reče:] "A ja ću te s ovim savezom pustiti da ideš." Tako on sklopi savez s njim i pusti ga da ide.

Prorok kori Ahaba

(35) I jedan od sinova proročkih, po riječi Jahvinoj, reče drugu svom: "Molim te udari me." Ali čovjek ga ne htjede udariti. (36) Tad mu ovaj reče: "Kad nisi poslušao glas Jahvin, eto, čim odeš od mene, lav će te ubiti." I čim ode od njega, lav naiđe na njega i ubi ga.
(37) Potom on nađe drugog čovjeka i reče: "Molim te udari me." I čovjek ga udari i rani ga. (38) Tako prorok ode pa sačeka kralja kraj puta, i preruši se stavivši povez preko očiju. (39) Dok je kralj prolazio, on mu povika: "Tvoj je sluga izišao usred boja, kad neki čovjek iziđe nastranu i dovede mi jednog čovjeka i reče: 'Čuvaj ovog čovjeka; ako zbog bilo čega nestane, onda će život tvoj biti za život njegov, ili ćeš platiti talenat srebra.' (40) I dok je sluga tvoj bio zauzet poslom, njega je nestalo."
Kralj mu israilski reče: "Takva će ti presuda biti; sam si je donio."
(41) Onda on brzo skide sebi povez s očiju, i kralj israilski poznade da je on jedan od proroka. (42) On reče kralju: "Ovako veli Jahve: Kad si pustio iz ruku čovjeka kojemu sam odredio da umre, zato će život tvoj otići za život njegov, i narod tvoj za njegov narod." (43) Tako kralj israilski krenu kući svojoj, mrk i ljut, i dođe u Samariju.

Sukob oko Nabotova vinograda

21 I desilo se nakon ovih događaja da je Nabot Jizreelac imao vinograd u Jizreelu pokraj dvora samarijskog kralja Ahaba. (2) Ahab progovori Nabotu i reče: "Daj mi vinograd svoj da mi služi kao povrtnjak jer je blizu dvora moga, a ja ću tebi dati bolji vinograd za nj, ili ću ti, ako ti se više sviđa, u novcu isplatiti vrijednost njegovu."
(3) Ali Nabot reče Ahabu: "Ne dao mi Jahve da ti dadnem baštinu očeva svojih."
(4) I Ahab uđe u kuću svoju mrk i ljut zbog onog što mu bješe rekao Nabot Jizreelac, jer rekao je: "Neću ti dati baštinu očeva svojih." I leže na postelju svoju i okrenu lice i ne htjede jesti.
(5) Ali dođe mu žena njegova Izebela pa mu reče: "Zašto si tako mrk te ne jedeš?"
(6) On joj reče: "Zato što sam progovorio Nabotu Jizreelcu i rekao mu: 'Prodaj mi vinograd svoj, ili, ako ti je draže, dat ću ti drugi vinograd za nj.' Ali on reče: 'Neću ti dati vinograd svoj.'"
(7) Njegova mu žena Izebela reče: "Kraljuješ li ti sad nad Israilom? Ustani, jedi, i neka ti se srce raduje; ja ću ti dati vinograd Nabota Jizreelca."

Nabotovo ubistvo

(8) Onda ona napisa pisma u ime Ahabovo i opečati ih pečatom njegovim, i posla pisma starješinama i plemićima koji su živjeli s Nabotom u gradu njegovu. (9) I napisa u pismima: "Proglasite post i posadite Nabota na čelo naroda; (10) i posadite preda nj dvojicu nedostojnih ljudi, pa neka oni posvjedoče protiv njega: 'Kleo si Boga i kralja.' Onda ga izvedite i nasmrt ga kamenujte."
(11) Tako ljudi iz grada, starješine i plemići koji su živjeli u njegovu gradu, učiniše onako kako im bijaše poručila Izebela, baš onako kako je bilo napisano u pismima što ih ona njima bijaše poslala.
(12) Oni proglasiše post i posadiše Nabota na čelo naroda. (13) Potom dvojica nedostojnih ljudi uđoše i sjedoše preda nj; i nedostojni ljudi posvjedočiše protiv njega, baš protiv Nabota, pred narodom i rekoše: "Nabot je kleo Boga i kralja." I izvedoše ga izvan grada te ga nasmrt kamenovaše. (14) Onda poručiše Izebeli: "Nabot je kamenovan, i mrtav je."
(15) Kad Izebela ču da je Nabot kamenovan i da je mrtav, ona reče Ahabu: "Ustani, zaposjedni vinograd Nabota Jizreelca koji ti on nije htio prodati, jer Nabot više nije živ, već mrtav." (16) Kad Ahab ču da je Nabot mrtav, ustade i siđe do vinograda Nabota Jizreelca da ga zaposjedne.

Ilija opominje Ahaba

(17) Tad Tišbijcu Iliji dođe riječ Jahvina: (18) "Ustani, siđi u susret Ahabu, kralju israilskome, koji je u Samariji; eno ga u vinogradu Nabotovu, u koji je sišao da ga zaposjedne. (19) Ti mu progovori i reci: Ovako veli Jahve: 'Jesi li ubio, pa sad otimaš?' I ti mu progovori i reci: Ovako veli Jahve:

'Na mjestu gdje su psi lizali krv Nabotovu lizat će psi i krv tvoju, baš tvoju.'"
(20) Ahab reče Iliji: "Jesi li me našao, neprijatelju moj?"
A ovaj odgovori: "Našao sam te jer si se ti prodao da činiš zlo u očima Jahvinim. (21) Evo, navalit ću zlo na tebe i potpuno ću te zamesti, i odsjeći ću od Ahaba svako muško u Israilu, i roba i slobodnoga, (22) i učinit ću da kuća tvoja bude kao kuća Nebatova sina Jarobama i kao kuća Ahijina sina Baaše, jer si ti mene na srdžbu izazvao i jer si Israila na grijeh navodio. (23) I za Izebelu Jahve progovori i reče: 'Psi će pojesti Izebelu u kraju jizreelskom.' (24) One koji pripadaju Ahabu i umru u gradu psi će pojesti, a one koji umru u polju ptice će nebeske pojesti."

Ahabovo pokajanje

(25) Zacijelo niko nije bio kao Ahab, koji se prodao da čini zlo u očima Jahvinim, i kojeg je žena njegova Izebela nagovarala. (26) Odvratno je postupao slijedeći kumire, sve onako kako su činili Amorejci, koje je Jahve protjerao pred sinovima Israilovim.
(27) A desi se, kad Ahab ču ove riječi, da on podera odjeću svoju i obuče kostrijet i zaposti, i ležaše u kostrijeti i iđaše naokolo utučen[53]. (28) Onda Tišbijcu Iliji dođe riječ Jahvina: (29) "Vidiš li kako se Ahab ponizio preda mnom? Zato što se ponizio preda mnom, ja neću donijeti zlo u danima njegovim, ja ću navaliti zlo na njegovu kuću u danima sina njegova."

Jehošafatovo savezništvo s Ahabom

22 Tri godine prođoše bez rata između Arama i Israila. (2) Treće godine kralj jehudinski Jehošafat siđe kralju Israila. (3) I kralj Israila reče slugama svojim: "Znate li da Ramot-Gilead nama pripada, a mi još ništa ne činimo da ga iz ruku aramejskoga kralja uzmemo." (4) I reče Jehošafatu: "Hoćeš li poći sa mnom u boj na Ramot-Gilead?"
A Jehošafat reče kralju israilskome: "Ja sam kao ti, moj je narod kao i tvoj, moji konji kao i tvoji."

Proročanstva lažnih proroka

(5) I Jehošafat još reče kralju israilskome: "Molim te najprije Jahvu za savjet upitaj." (6) Onda kralj israilski okupi proroke, oko četiri stotine ljudi, i upita ih: "Hoću li ići u boj na Ramot-Gilead, ili ću se suzdržati?"
A oni odgovoriše: "Idi, jer Jahve će ga kralju u ruke predati."
(7) Ali Jehošafat upita: "Zar ovdje nema još neki prorok Jahvin da njega upitamo?"
(8) Kralj israilski reče Jehošafatu: "Ima još jedan čovjek preko kojeg možemo upitati Jahvu, ali ja ga mrzim jer mi nikad ne proriče dobro, nego uvijek zlo. To je Mikajah, sin Jimlahov."
Ali Jehošafat reče: "Neka kralj ne govori tako."
(9) Onda kralj israilski pozva jednog časnika i reče: "Brzo dovedi Mikajaha, sina Jimlahova." (10) A sjeđahu kralj israilski i Jehošafat, kralj jehudinski, svaki na prijestolju svome, obučeni sjeđahu, na gumnu kraj kapije samarijske, a svi proroci proricahu pred njima. (11) Onda Kenaanahov sin Cidkijah načini sebi gvozdene rogove i reče: "Ovako veli Jahve: Njima ćeš probadati Aramejce sve dok ne budu zatrti."
(12) Tako su svi proroci ovako proricali i govorili: "Kreni gore na Ramot-Gilead, i pobijedi, jer Jahve će ga kralju u ruke predati."

Mikajah proriče poraz

(13) Onda glasnik koji bijaše otišao da pozove Mikajaha progovori mu i reče: "Evo, riječi su proroka jednako povoljne za kralja, pa neka i riječ tvoja bude kao i njihova, i govori dobro."
(14) Ali Mikajah reče: "Tako mi Jahve živoga, ono što mi Jahve kaže, to ću govoriti."
(15) Kad dođe kralju, kralj mu reče: "Mikajah, hoćemo li ići u boj na Ramot-Gilead, ili ću se suzdržati?"
A on mu reče: "Idi gore i pobijedi", odgovori on, "jer Jahve će ga kralju u ruke predati."
(16) Tad mu kralj reče: "Koliko te puta moram zaklinjati da mi ne govoriš ništa osim istine u Jahvino ime?"
(17) Tad on odgovori:
"Vidio sam sav Israil raštrkan po gorama, kao ovce bez pastira.
I Jahve reče: Ovi nemaju gospodara.
Neka se svaki od njih u miru kući vrati."
(18) Onda kralj israilski reče Jehošafatu: "Zar ti nisam rekao da mi on neće proreći dobro, nego zlo?"
(19) Mikajah reče: "Čuj zato riječ Jahvinu. Vidio sam Jahvu kako sjedi na prijestolju svome i svu vojsku nebesku kako stoji oko njega, s njegove

[53] Ili *ponizan*.

desne i s njegove lijeve strane. (20) Jahve reče: 'Ko će namamiti Ahaba da ode gore i padne u Ramot-Gileadu?' I jedan reče ovo, a drugi ono. (21) Onda jedan duh istupi i stade pred Jahvu te reče: 'Ja ću ga namamiti.' (22) Jahve ga upita: 'Kako?' A ovaj reče: 'Otići ću i biti lažljivi duh u ustima svih proroka njegovih.' Tad on reče: 'Ti ćeš ga namamiti, i ti ćeš uspjeti. Idi i učini tako.' (23) I tako je, eto, Jahve stavio lažljivog duha u usta svih ovih tvojih proroka, jer Jahve ti je propast navijestio."
(24) Tad se Kenaanahov sin Cidkijah primače Mikajahu i udari ga po obrazu i reče: "Kako je Duh Jahvin prešao s mene da bi s tobom govorio?"
(25) Mikajah reče: "Gle, vidjet ćeš onoga dana kad uđeš u unutarnju sobu da se sakriješ."
(26) Tad kralj israilski reče: "Uzmite Mikajaha i vratite ga upravitelju gradskome Amonu i kraljeviću Joašu, (27) i recite: Ovako veli kralj: Bacite ovog čovjeka u tamnicu i držite ga na suhu hljebu i vodi dok se ja sretno ne vratim."
(28) Mikajah reče: "Ako se ti doista sretno vratiš, Jahve kroza me govorio nije." I dodade: "Čuj, narode sav!"

Ahabov poraz i smrt

(29) Tako kralj israilski i Jehošafat, kralj jehudinski, navališe gore na Ramot-Gilead. (30) Kralj israilski reče Jehošafatu: "Ja ću se preobući i stupiti u boj, a ti obuci haljine svoje." Tako se kralj israilski preobuče i ode u boj.
(31) A aramejski kralj naredi trideset i dvojici zapovjednika kola: "Ne tucite se ni s malim ni s velikim, nego samo s kraljem israilskim." (32) Zato, kad ugledaše Jehošafata, zapovjednici kola rekoše: "Ovo je zacijelo kralj israilski", i skrenuše da se tuku s njim, ali Jehošafat stade vapiti. (33) Kad zapovjednici kola shvatiše da to nije kralj israilski, prestadoše ga goniti.
(34) Ali neki čovjek nasumce nategnu luk i pogodi kralja israilskoga između oklopa od metalnih pločica i ploče na prsima. Tad on reče vozaču kola: "Okreni kola i vodi me iz boja, jer sam grdno ranjen." (35) Boj je toga dana bjesnio, i kralj se propinjaše u kolima svojim ispred Aramejaca, ali je navečer umro, a krv je iz rane istekla na dno kola.
(36) Onda, dok je sunce zalazilo, kroz vojsku prođe vika: "Svako u grad svoj i svako u zemlju svoju!"
(37) Tako kralj umrije, i odnesoše ga u Samariju, i u Samariji kralja pokopaše. (38) Kola opraše kod jezerceta samarijskoga – a ondje su se bludnice kupale – i psi polizaše krv njegovu, po riječi Jahvinoj koju je rekao. (39) A ostala djela Ahabova i sve što je činio i dvor od bjelokosti koji je sagradio i svi gradovi koje je podigao – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Israilovih? (40) Tako Ahab leže na počinak s očevima svojim, a sin njegov Ahazjah zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.

Jehošafatovo kraljevanje nad Jehudom

(41) I Jehošafat, sin Asin, postade kralj jehudinski četvrte godine Ahabova kraljevanja nad Israilom.
(42) Jehošafatu je bilo trideset i pet godina kad je postao kralj, a vladao je dvadeset i pet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Azuba; bila je kći Šilhija. (43) U svemu je hodio putem oca svoga Ase i nije s njega skretao, čineći ono što je pravo u očima Jahvinim. Ali uzvisine nisu bile uklonjene; narod je još prinosio žrtve i palio tamjan na uzvisinama.
(44) Jehošafat je bio u miru i s kraljem israilskim.
(45) A ostala djela Jehošafatova i sila koju je pokazivao i kako je ratovao – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva Jehudinih? (46) Preostale bludnike[54] koji su ostali u danima oca njegova Ase istrijebio je iz zemlje.
(47) I nije bilo kralja u Edomu; zamjenik je bio na mjestu kralja.
(48) Jehošafat načini trgovačke lađe da ode u Ofir po zlato, ali nikad nisu zaplovili jer su se lađe razbile u Ecjon-Geberu. (49) Onda Ahazjah, sin Ahabov, reče Jehošafatu: "Neka moje sluge pođu sa slugama tvojim na lađama." Ali Jehošafat ne pristade.
(50) I ode Jehošafat na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod svojih očeva u gradu oca svoga Davida, a sin njegov Jehoram zasjede na njegovo kraljevsko mjesto.

Ahazjahovo kraljevanje nad Israilom

(51) Ahabov sin Ahazjah postade kralj israilski u Samariji sedamnaeste godine Jehošafatova kraljevanja nad Jehudom, a vladao je nad Israilom dvije godine. (52) Činio je zlo u Jahvinim očima i hodio putem oca svoga i putem majke svoje i putem Jarobama, sina Nebatova, koji je Israila na grijeh navodio. (53) I služio je Baalu i klanjao mu se, i izazivao je Jahvu, Boga Israilova, na srdžbu, sve onako kako je i otac njegov činio.

[54] V. nap. uz 14:24.

DRUGA KNJIGA O KRALJEVIMA

Sadržinski je povezana s Prvom knjigom o kraljevima. Ona nastavlja pripovijest o Israilu pod njegovom monarhijom. Knjiga započinje s kratkotrajnim razdobljem vladavine Ahazije, kralja Israilova. Potom se sadržaj knjige bavi prorocima koji se protive otpadničkim kraljevima iz sjevernoga kraljevstva Israil, što je primjetno i u sadržaju Prve knjige o kraljevima (12:25–13:34), čije su dinastije brzo propadale jedna za drugom usljed osude Božije koja je padala na njih. Ova knjiga također pripovijeda o otpadništvu i nekih kraljeva iz južnoga kraljevstva Jehude. Izuzetak čine pravedni kraljevi Hezekija i Jošija, koji je reformirao Israilovo bogoštovlje i podlagao se Bogu. No, prečesti prijestupi, otpadništva i idolopoklonstvo israilskih kraljeva u konačnici su izazvali takvu Božiju srdžbu da je propalo i južno kraljevstvo Jehuda, Jerusalem je osvojen, a Asirci su odveli Israilce u babilonsko sužanjstvo 586. god. pr. n. e. Sadržaj Druge knjige o kraljevima završava se navještenjem budućnosti davidovske loze koja je visila o tankom koncu izmještenog jehudinskog vladaoca koji sjedi na stolcu babilonskoga kralja.

Susret Ahazijinih glasnika s Ilijom

1 Poslije Ahabove[1] smrti Moab se pobuni protiv Israila. (2) I pade Ahazija[2] kroz rešetku na svojoj gornjoj odaji u Samariji te se povrijedi. Zato on posla glasnike i reče im: "Idite, upitajte Baal-Zebuba, boga ekronskoga, hoću li ja ozdraviti od bolesti ove."
(3) Ali anđeo Jahvin reče Tišbijcu Iliji: "Ustani, idi gore u susret glasnicima kralja samarijskoga pa im reci: Je li to zato što nema Boga u Israilu, pa idete pitati Baal-Zebuba, boga ekronskoga? (4) I zato Jahve ovako veli: 'Nećeš sići s postelje na koju si se popeo, nego ćeš sigurno umrijeti.'" Tad Ilija ode.
(5) Kad se glasnici vratiše k Ahaziji, on ih upita: "Zašto ste se vratili?"
(6) Oni mu rekoše: "Neki nam čovjek dođe u susret i reče nam: Idite, vratite se kralju koji vas je poslao pa mu recite: Ovako veli Jahve: 'Je li to zato što nema Boga u Israilu, pa ti šalješ da pitaju Baal-Zebuba, boga ekronskoga? Zato nećeš sići s postelje na koju si se popeo, nego ćeš sigurno umrijeti.'"
(7) On ih upita: "Kakav je bio taj čovjek koji vam je došao u susret i rekao vam riječi te?"
(8) Oni mu odgovoriše: "Čovjek kosmat s kožnim pojasom svezanim oko bedara."
A on reče: "To je Tišbijac Ilija."
(9) Onda mu Ahazija posla zapovjednika pedesetine s pedesetericom njegovom. I otiđe on gore k Iliji, i gle, ovaj sjeđaše na vrhu brda. "O čovječe Božiji", reče mu on, "kralj veli: 'Siđi!'"
(10) Ilija odgovori zapovjedniku pedesetine: "Ako sam ja čovjek Božiji, neka se spusti vatra s neba pa neka proguta tebe i pedesetericu tvoju." Tad se vatra s neba spusti i proguta njega i pedesetericu njegovu.
(11) Onda mu Ahazija opet posla drugog zapovjednika pedesetine s pedesetericom njegovom. I taj mu reče: "O čovječe Božiji, ovako veli kralj: 'Odmah siđi!'"
(12) Ilija im odgovori: "Ako sam ja čovjek Božiji, neka se vatra s neba spusti pa neka proguta tebe i pedesetericu tvoju." Tad se vatra Božija s neba spusti i pruguta njega i pedesetericu njegovu.
(13) Onda Ahazija posla i trećeg zapovjednika s pedesetericom njegovom. Kad se treći zapovjednik pedesetine pope, dođe i pade na koljena pred Ilijom pa ga zamoli i reče: "O čovječe Božiji, molim te neka život moj i život ove pedeseterice sluga tvojih bude dragocjen u očima tvojim. (14) Eto, vatra se spustila s neba i progutala prvu dvojicu zapovjednika pedesetina s pedesetericom njihovom, ali neka sad život moj dragocjen bude u očima tvojim."
(15) Anđeo Jahvin reče Iliji: "Siđi s njim; ne boj ga se." Tako on ustade i s njim siđe kralju, (16) pa mu reče: "Ovako veli Jahve: Zato što si slao glasnike da pitaju Baal-Zebuba, boga ekronskoga – zar nema Boga u Israilu da se pita za riječ njegovu? – nećeš sići s postelje na koju si se popeo, nego ćeš sigurno umrijeti."

[1] Israilski kralj.

[2] Sin Ahabov i nasljednik na prijestolju.

Joram kraljuje nad Israilom

(17) Tako Ahazija umrije po riječi Jahvinoj koju je
progovorio Ilija. I kako Ahazija ne imađaše sino-
va, na njegovo kraljevsko mjesto zasjede Joram[3],
druge godine vladavine Jehorama, sina Jehošafata,
kralja jehudinskoga. (18) A ostala djela Ahazijina
što ih je činio – zar ona nisu zapisana u Knjizi za-
pisa kraljeva Israilovih?

Ilijino uzdignuće na nebo

2 Desi se, kad je Jahve trebao u vihoru uznijeti
Iliju na nebo, da Ilija s Elizejom ode iz Gilgala.
(2) Ilija reče Elizeju: "Ostani ovdje, molim te, jer
me Jahve šalje do Betela."
Ali Elizej reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi živo-
ta tvoga, ja te ostaviti neću." Tako oni siđoše u Betel.
(3) Onda proročka zajednica što bješe u Betelu izi-
đe Elizeju i reče mu: "Znadeš li ti da će Jahve danas
uzeti gospodara tvoga iznad glave tvoje?"
A on reče: "Da, znam; tiho!"
(4) Ilija mu reče: "Elizeju, molim te ostani ovdje,
jer me Jahve šalje u Jerihon."
Ali Elizej reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi ži-
vota tvoga, ja te ostaviti neću." Tako oni dođoše u
Jerihon.
(5) Proročka zajednica što bješe u Jerihonu priđe
Elizeju i reče mu: "Znadeš li ti da će Jahve danas
uzeti gospodara tvoga iznad glave tvoje?"
A on reče: "Da, znam; tiho!"
(6) Onda mu Ilija reče: "Molim te ostani ovdje, jer
me Jahve šalje do Jordana."
A on reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi života tvo-
ga, ja te ostaviti neću." Tako njih dvojica pođoše dalje.
(7) I otiđe njih pedeset iz proročke zajednice te
stade u daljini prema njima dok su njih dvojica
stajala pokraj Jordana. (8) Ilija uze ogrtač svoj i
smota ga te udari njime po vodi, a voda se razdijeli
tamo i amo, te njih dvojica prijeđoše po suhu.
(9) Kad prijeđoše, Ilija reče Elizeju: "Traži šta da
učinim za te prije nego što od tebe uzet budem."
A Elizej reče: "Neka dvostruki dio duha tvoga na
meni bude."[4]
(10) On reče: "Tražio si nešto teško: ako me budeš
vidio kad od tebe uzet budem, bit će ti tako, a ako
ne budeš, neće ti biti."
(11) Dok su oni išli i razgovarali, pojaviše se vatre-
na kola i vatreni konji koji njih dvojicu razdvojiše.
I uziđe Ilija na nebo u vihoru. (12) Elizej to vidje i
povika: "Oče moj, oče moj[5], kola Israilova i konja-
nici njegovi!" I više ga ne vidje. Onda uze haljine
svoje i razdera ih nadvoje. (13) Uze i ogrtač koji
bješe pao s Ilije te se vrati i stade pokraj obale Jor-
dana. (14) Uze ogrtač Ilijin koji bješe pao s njega
te njime udari po vodi i reče: "Gdje je Jahve, Bog
Ilijin?" I kad udari po vodi, ona se razdijeli tamo i
amo, te Elizej prijeđe.

Elizej nasljeđuje Iliju

(15) A kad ga vidje proročka zajednica iz Jerihona
koja stajaše prema njemu, reče: "Duh Ilijin počiva
na Elizeju." I dođe mu u susret te mu se do zemlje
pokloni. (16) Reče mu: "Gle, sa slugama je tvojim
pedeset snažnih ljudi, pa te molimo neka idu i tra-
že gospodara tvoga; možda ga je Duh Jahvin podi-
gao i bacio na neku goru ili u dolinu neku."
A on reče: "Ne šaljite ih."
(17) Ali kako ga oni nagovarahu dok se on ne
unezgodi, on reče: "Pošaljite ih." I poslaše pedeset
ljudi: tražili su tri dana, ali ga nisu našli. (18) Vrati-
še se Elizeju dok je on boravio u Jerihonu, a on im
reče: "Zar vam nisam rekao: 'Ne idite'?"
(19) Onda ljudi iz grada rekoše Elizeju: "Evo, grad
je ovaj sad u lijepom stanju, kao što gospodar naš
vidi, ali je voda loša pa je zemlja neoplodna."
(20) On reče: "Donesite mi novu zdjelu i naspite
soli u nju." I oni mu je donesoše. (21) On iziđe na
izvor i baci soli u nj pa reče: "Ovako veli Jahve:
Izliječio sam ovu vodu; odatle više neće biti smrti
ni neplodnosti." (22) Tako je ta voda i dan-danas
zdrava, prema riječi što ju je Elizej progovorio.
(23) Onda se on odande popeo u Betel. I dok je
išao putem, dječaci iziđoše iz grada i rugahu mu se
govoreći: "Idi gore, ćelo; idi gore, ćelo!" (24) Kad se
obazre i ugleda ih, on ih prokle u Jahvino ime. Tad
iz šume iziđoše dvije medvjedice i rastrgaše četr-
deset i dvoje djece. (25) Odatle on otiđe na goru
Karmel, a odande se vrati u Samariju.

Pobuna Moabaca

3 Osamnaeste godine vladavine Jehošafata, kra-
lja jehudinskoga, došao je za kralja nad Israi-
lom u Samariji Joram, sin Ahabov, i vladao je dva-

[3] Joram je bio mlađi brat Ahazije.

[4] Prema Ponovljenom zakonu, prvjencu je pripadalo dvostruko od naslijeđa.

[5] Tako su iz počasti zvali Iliju.

naest godina. (2) Činio je zlo u očima Jahvinim, ali ne kao otac njegov i majka njegova; jer je on uklonio sveti stup Baalov koji je bio načinio otac njegov. (3) No prianjao je uz grijehe Nebatova sina Jarobama na koje je on navodio Israila; nije ih ostavljao.
(4) A moapski kralj Meša držao je ovce, i plaćao bi kralju izrailskome stotinu hiljada janjaca i vunom od stotine hiljada ovnova. (5) Ali kad je Ahab umro, moapski se kralj pobuni protiv kralja izrailskoga. (6) A u to je vrijeme kralj Joram izišao iz Samarije i postrojio sav Israil. (7) Potom je otišao i poručio Jehošafatu, kralju jehudinskom: "Moapski se kralj pobunio protiv mene. Hoćeš li poći sa mnom da se tučemo s Moabom?"
A ovaj odgovori: "Hoću; ja sam kao ti, narod moj kao narod tvoj, konji moji kao konji tvoji."
(8) On upita: "Kojim ćemo putem poći?"
A ovaj odgovori: "Kroz pustinju Edomsku."
(9) Tako kralj izrailski pođe s kraljem jehudinskim i kraljem edomskim; sedam su dana kružili, i ne bješe vode za vojsku i za stoku što je za njima išla.
(10) Onda kralj izrailski povika: "Teško meni! Ta Jahve je zovnuo ova tri kralja da ih Moapcima u ruke preda."
(11) Ali Jehošafat reče: "Zar ovdje nema proroka Jahvina da preko njega upitamo Jahvu?"
Tad jedan od sluga izrailskoga kralja odgovori i reče: "Ovdje je Elizej, sin Šafatov, koji je Iliji vodu na ruke lijevao[6]."
(12) Jehošafat reče: "U njega je riječ Jahvina." Tako siđoše k njemu kralj izrailski i Jehošafat i kralj edomski.
(13) I reče Elizej kralju izrailskome: "Šta ja imam s tobom? Idi prorocima oca svoga i prorocima majke svoje."
A izrailski mu kralj reče: "Ne, jer Jahve je pozvao ova tri kralja da ih Moapcima u ruke preda."
(14) Elizej reče: "Tako mi živoga Jahve nad vojskama, pred kojim ja stojim, da ne cijenim prisustvo Jehošafata, kralja jehudinskoga, ne bih te ni pogledao ni vidio. (15) A sad mi dovedite svirača."
I desi se, dok je svirač svirao, da se ruka Jahvina spusti na Elizeja. (16) On reče: "Ovako veli Jahve: 'Ispunite ovu dolinu járcima.' (17) Jer ovako veli Jahve: 'Nećete vidjeti vjetra niti ćete kiše vidjeti, a ova će se dolina vodom ispuniti, pa ćete vi piti, i vi i goveda vaša i ostala stoka vaša. (18) To je lahko u očima Jahvinim; a on će vam i Moapce u ruke predati. (19) Tad ćete vi na sve gradove utvrđene i sve gradove izabrane udariti, i sva ćete zdrava stabla oboriti i sve izvore zatrpati, i svaki ćete dobar komad zemlje kamenjem uništiti.' " (20) I desi se ujutro, oko vremena kad se prinosi žrtva, da, eto, dođe voda putem edomskim i preplavi zemlju.
(21) Čuše Moapci da su kraljevi došli da se tuku s njima. I svi ljudi, mladi i stari, koji bijahu sposobni nositi oružje bili su sazvani i stajali su na granici. (22) Ujutro poraniše, i zasja na vodi sunce, a Moapcima se voda pred njima učini crvenom kao krv. (23) Tad oni rekoše: "To je krv; zacijelo su se kraljevi potukli te jedni druge pobili. Zato sad, Moabe, na plijen!" (24) Ali kad su stigli do tabora Israilova, Israilci se digoše i udariše po Moapcima, te ovi pobjegoše pred njima, a Israilci uđoše u zemlju, ubijajući Moapce. (25) Tako oni uništiše gradove, i svako baci po jedan kamen na svaki komad dobre zemlje i napuniše je. Tako zatrpaše sve izvore i oboriše sva plodonosna stabla; ostade samo Kir-Harešet[7], ali njega opkoliše praćkari i tukoše po njemu.
(26) Kad kralj moapski vidje da je boj suviše žestok za nj, uze sa sobom sedam stotina ljudi s mačem da se probiju do kralja aramejskoga[8], ali nisu mogli. (27) Onda on uze najstarijega sina svoga koji je trebao vladati na njegovu mjestu te ga prinese kao žrtvu paljenicu na zidu. I silno se prenerazište Izrailci, te odoše od njega i vratiše se u zemlju svoju.

Udovicino ulje

4 Jedna od žena nekoga iz proročke zajednice povika Elizeju: "Umro je sluga tvoj, muž moj, a ti znadeš da se sluga tvoj bojao Jahve; sad je došao zajmodavac da mi uzme dvoje djece sebi za robove."
(2) Elizej joj reče: "Šta ja mogu učiniti za te? Reci mi šta imaš u kući?"
A ona reče: "Sluškinja tvoja ništa u kući nema osim vrča ulja."
(3) Tad on reče: "Idi, zaišći sudova od svih susjeda svojih, praznih sudova; ne donosi samo malo.
(4) Onda idi unutra pa zatvori vrata za sobom i

[6] Fraza u značenju *bio je njegov sluga.*

[7] Moguće je da ovo znači *ostade kamenje Kir-Harešeta*. Kir-Harešet je bio glavni moapski grad.

[8] Tako je u starolatinskim rukopisima. U hebrejskom tekstu stoji *edomskoga.*

sinovima svojim, i nalijevaj ulje u sve te sudove, i nastranu stavi pune."
(5) Tako ona ode od njega i zatvori vrata za sobom i sinovima svojim; oni su joj donosili sudove, a ona ih je nalijevala. (6) Kad se sudovi napuniše, reče ona sinu svome: "Donesi mi još jedan sud."
Ali joj on reče: "Nema više nijednog suda." I ulje stade.
(7) Onda ona dođe i ispriča to čovjeku Božijem, a on reče: "Idi, prodaj ulje i izmiri dug svoj, a od onoga što preostane možete živjeti ti i sinovi tvoji."

Elizej i Šunamka

(8) Dođe dan te Elizej prijeđe do Šunama, gdje bijaše jedna ugledna žena, i ona ga nagovori da jede. Tako je i bilo, kad god bi prolazio, svraćao bi tamo da jede. (9) Ona reče mužu svome: "Evo, sad znam da je ovaj čovjek koji stalno prolazi kraj nas sveti čovjek Božiji. (10) Molim te da mu napravimo ozidanu sobicu na krovu i postavimo mu ondje postelju, sto, stolicu i stalak za svjetiljku, pa kad nam dođe, da može tamo prebivati."
(11) Dođe Elizej jednoga dana tamo i uđe u gornju sobu i leže ondje. (12) Onda reče slugi svome Gehaziju: "Zovni tu Šunamku." I kad je ovaj zovnu, ona stade preda nj. (13) On mu reče: "Sad joj kaži: Evo, toliko se brineš za nas; šta ja mogu učiniti za te? Treba li štogod progovoriti za te kralju ili zapovjedniku vojske?"
A ona odgovori: "Ja živim među narodom svojim."
(14) Onda on reče: "Šta da se onda uradi za nju?"
A Gehazi odgovori: "Eto, ona nema sina, a muž joj je ostario."
(15) On reče: "Pozovi je." Ovaj je pozva, a ona stade na vrata. (16) Onda on reče: "Dogodine u ovo doba sina ćeš zagrliti."
Ali ona reče: "Ne, gospodaru moj, čovječe Božiji, ne laži sluškinji svojoj."
(17) Ali žena zanese i dogodine u to doba rodi sina, kako joj Elizej bijaše rekao.

Proživljenje Šunamkina sina

(18) Kad je to dijete poraslo, dođe ono jednoga dana ocu svome koji bijaše kod žetelaca, (19) i reče ono ocu svome: "Moja glava! Moja glava!"
A otac njegov reče slugi svome: "Nosi ga njegovoj majci." (20) Kad ga je ovaj uzeo i odnio majci njegovoj, dječak joj je do podneva sjedio u krilu, a onda je umro. (21) Ona ode gore, položi ga na krevet čovjeka Božijega pa zatvori vrata za njim i iziđe.
(22) Onda zovnu muža svoga i reče: "Molim te pošalji mi jednoga slugu i magaricu jednu da požurim čovjeku Božijem pa da se vratim."
(23) On upita: "Što ćeš mu ići danas? Nije ni mlađak ni subota."
A ona reče: "Bit će dobro." (24) Potom ona osedla magaricu i reče slugi svome: "Povedi i kreni! Ne usporavaj zbog mene, osim ako ti ja ne kažem."
(25) Tako ona ode i dođe čovjeku Božijem na goru Karmel.
Kad je ugleda u daljini, čovjek Božiji reče slugi svome Gehaziju: "Evo one Šunamke! (26) Molim te trči sad pred nju pa je upitaj: Jesi li dobro? Je li ti muž dobro? Je li ti dijete dobro?"
A ona reče: "Dobro smo."
(27) Kad je došla čovjeku Božijem na brdo, uhvati se za noge njegove. I priđe Gehazi da je odgurne, ali čovjek Božiji reče: "Pusti je, jer joj je duša ogorčena, a Jahve je to od mene sakrio i nije mi rekao."
(28) Tad ona reče: "Jesam li ja tražila sina od gospodara svoga? Zar nisam rekla: Nemoj me zavaravati?"
(29) On tad reče Gehaziju: "Opaši bedra svoja i uzmi u ruku štap moj pa idi; ako ikoga sretneš, ne pozdravljaj ga, a ako iko tebe pozdravi, ne odzdravljaj mu; i položi dječaku na lice štap moj."
(30) Dječakova majka reče: "Tako mi Jahve živoga i tako mi života tvoga, neću te ostaviti." I on ustade te pođe za njom.
(31) Onda Gehazi ode pred njima i položi štap dječaku na lice, ali ne bješe ni glasa ni odgovora. Zato se on vrati preda nj i reče mu: "Dječak se nije probudio."
(32) Kad je Elizej ušao u kuću, gle, dječak ležaše mrtav na postelji svojoj. (33) I uđe on i zatvori vrata za sobom te se pomoli Jahvi. (34) I ode gore te leže na dijete, stavi usta svoja na usta njegova i oči svoje na oči njegove i ruke svoje na ruke njegove, ispruži se po njemu; i ugrija se tijelo dječakovo. (35) Potom ustade i prohoda po kući tamo-amo pa se pope na postelju i ispruži se po njoj; i dječak kihnu sedam puta i otvori oči.
(36) Elizej zovnu Gehazija i reče: "Zovni onu Šunamku." I on je zovnu. A kad mu ona dođe, on reče: "Uzmi sina svoga." (37) Ona uđe te mu pade pred noge i do zemlje se pokloni, i uze svoga sina te iziđe.

Otrovni pirjan

(38) Kad se Elizej vratio u Gilgal, u zemlji vladaše
glad. I dok je zajednica proroka sjedila pred njim,
on reče slugi svom: "Pristavi veliki lonac i skuhaj
pirjana zajednici proročkoj." (39) Tad neko iziđe u
polje da nabere zelja i nađe divlju lozu pa nabra s
nje pun naramak divljih tikvica te dođe i iskriža ih
u lonac s pirjanom, jer ne znadoše kakve su. (40) I
ususše ga ljudima da jedu, ali kad su ga počeli jesti,
povikaše govoreći: "Čovječe Božiji, u ovom je lon-
cu smrt!" I nisu ga mogli jesti.
(41) Ali on reče: "Donesite sad brašna." I on ga sasu
u lonac i reče: "Uspite ljudima da jedu." Tad nije
bilo ničega štetnog u loncu.

Stotina ljudi se nahrani

(42) I dođe neki čovjek iz Baal-Šališe i donese u
torbi čovjeku Božijem hljeb od prvina, dvadeset
ječmenih hljebova, i klasove mlada žita. Elizej
reče: "Daj ljudima da jedu."
(43) A njegov sluga upita: "Šta, hoću li ovo iznijeti
pred stotinu ljudi?"
A on reče: "Podaj to ljudima neka jedu jer ovako
veli Jahve: Oni će jesti, i ostat će iza njih."
(44) I on to postavi pred njih, te su oni jeli, a iza
njih je i ostalo, prema riječi Jahvinoj.

Naamanovo izlječenje

5 Naaman, vojskovođa kralja aramejskoga, bija-
še ugledan kod gospodara svoga, i veoma cije-
njen, jer je po njemu Jahve dao pobjedu Aramu.
Taj je čovjek bio i hrabar ratnik, ali je bolovao od
kožne zaraze. (2) A Aramejci bijahu izišli u četama
i zarobili jednu mladu djevojku iz zemlje israilske;
i ona je služila ženi Naamanovoj. (3) Reče ona gos-
podarici svojoj: "Kad bi samo gospodar moj otišao
proroku u Samariji; on bi ga tad izliječio od gube."
(4) Naaman uđe gospodaru svome i reče: "Tako je
i tako rekla djevojka iz zemlje israilske."
(5) Aramejski kralj tad reče: "Idi sad, a ja ću poslati
pismo kralju israilskome." I ode Naaman, ponijev-
ši deset talenata srebra i šest hiljada šekela zlata i
deset presvlaka.
(6) Donio je pismo kralju israilskome u kome je
stajalo: "S ovim ti pismom, evo, šaljem slugu svoga
Naamana da ga izliječiš od gube."
(7) Kad kralj israilski pročita pismo, on podera
odjeću svoju i reče: "Jesam li ja Bog da usmrćujem
i oživljavam, pa da mi ovaj čovjek poručuje da izli-
ječim čovjeka od gube? Gledajte sad i vidite kako
on pokušava zametnuti kavgu sa mnom!"
(8) Desi se, kad Elizej, čovjek Božiji, ču da je kralj
israilski poderao odjeću svoju, da on poruči kralju:
"Zašto si poderao odjeću svoju? Neka mi sad dođe,
i znat će da ima prorok u Israilu." (9) Tako Naaman
stiže s konjima svojim i kolima svojim pa stade na
vrata Elizejeve kuće. (10) Elizej mu poruči po gla-
sniku i reče: "Idi i okupaj se sedam puta u Jordanu,
pa će ti tijelo ozdraviti i bit ćeš čist."
(11) Ali Naaman ode bijesan i reče: "Eto, pomislih:
'On će mi zacijelo izići i zazvati ime Jahve, Boga
svoga, zamahati rukom iznad bolesnog mjesta i
izliječiti zarazu.' (12) Nisu li Abana i Parpar, rijeke
u Damasku, bolje od svih voda israilskih? Zar se
ne bih mogao u njima oprati i biti čist?" Zato se
okrenu i ode srdit.
(13) Tad mu sluge njegove priđoše te mu progo-
voriše i rekoše: "Da ti je, oče moj, prorok rekao da
učiniš nešto veliko, zar ti to ne bi učinio, a nekmo-
li kad ti kaže: 'Operi se i budi čist'?" (14) Tako on
siđe i umoči se sedam puta u Jordan, prema riječi
čovjeka Božijega, i tijelo mu ozdravi te posta kao
tijelo u malog djeteta, i on posta čist.
(15) Kad se vratio čovjeku Božijem s pratnjom
svojom, i došao pa stao preda nj, on reče: "Evo, ja
sad znadem da nema Boga na svoj zemlji osim u
Israilu; zato te sad molim da uzmeš dar od sluge
svoga."
(16) Ali Elizej reče: "Tako mi Jahve živoga, pred
kojim stojim, neću uzeti ništa." I ovaj ga nagovara-
še da uzme, ali on ne htjede.
(17) Naaman reče: "Ako nećeš, molim te neka se
slugi tvome barem dade onoliko zemlje koliko
dvije mazge ponijeti mogu, jer sluga tvoj više neće
prinositi žrtve paljenice niti će prinositi druge žr-
tve drugim bogovima nego samo Jahvi.[9] (18) Ali
neka Jahve oprosti ovo slugi tvome: kad gospodar
moj uđe u hram Rimonov da se ondje klanja i na-
sloni se na ruku moju, te se ja poklonim u hramu
Rimonovu – kad se poklonim u hramu Rimonovu,
neka to Jahve oprosti slugi tvome."
(19) On mu reče: "Idi u miru."
I kad se udalji Naaman i proputova neko vrijeme,
(20) Gehazi, sluga čovjeka Božijeg Elizeja, pomi-
sli: "Eto, gospodar je moj poštedio ovog Aramejca

[9] Vjerovalo se da se Jahve mora obožavati na israilskoj zemlji, pa makar ona bila prenesena u neki drugi kraj.

Naamana ne primivši iz ruku njegovih ono što je donio. Tako mi Jahve živoga, potrčat ću za njim i uzeti nešto od njega."
(21) Tako Gehazi pojuri za Naamanom. Kad Naaman vidje da neko trči za njim, siđe s kola preda nj i upita: "Je li sve uredu?"
(22) "Sve je uredu", odgovori Gehazi. "Gospodar me je moj poslao da kažem: 'Evo, baš su mi sad iz brda Efrajimovih došla dvojica mladića od zajednice proročke. Molim te podaj im talenat srebra i dvije presvlake.'"
(23) Naaman reče: "Slobodno uzmi dva talenta." I navaljivao je na nj da ih uzme, te je zavezao dva talenta srebra u dvije kese zajedno s dvije presvlake pa ih dao dvojici sluga njegovih; i oni to poniješe pred njim. (24) Kad dođe na Ofel[10], Gehazi uze stvari slugama iz ruku i pohrani ih u kući pa otpusti ljude, te oni odoše. (25) Onda uđe i stade pred gospodara svoga. A Elizej ga upita: "Gehazi, gdje si bio?" On odgovori: "Tvoj sluga nikamo nije išao."
(26) Onda mu on reče: "Zar nije duh moj bio s tobom kad je taj čovjek sišao s kola preda te? Je li vrijeme da se primaju novci i da se primaju haljine i maslinici i vinogradi i bravi i volovi i sluge i sluškinje? (27) Zato će se Naamanova zaraza prilijepiti za te i potomke tvoje zauvijek." I Gehazi se udalji od njega zaražen, bijel kao snijeg.

Čudo sa sjekirom

6 Reče proročka zajednica Elizeju: "Gle, mjesto nam je kod tebe, gdje živimo, pretijesno. (2) Daj da odemo do Jordana, pa da svako od nas odande uzme po brvno te da napravimo ondje sebi mjesto za život."
"Idite", reče on.
(3) Onda neko reče: "Hoćeš li, molimo te, poći sa slugama svojim."
A on odgovori: "Poći ću."
(4) Tako on ode s njima; i kad dođoše do Jordana, počeše sjeći drva. (5) Ali dok je jedan sjekao brvno, spade mu sjekira i pade u vodu, te on povika: "Teško meni, gospodaru moj! Bila je posuđena."[11]
(6) Tad čovjek Božiji upita: "Gdje je pala?" I kad mu ovaj pokaza mjesto, on odsiječe štap te ga baci tamo i učini da gvožđe ispliva. (7) "Izvadi je", reče on. I ovaj pruži ruku te je uze.

Aramejska zavjera protiv Elizeja

(8) A kralj aramejski bio je u ratu s Israilom; i posavjetova se on sa slugama svojim i reče: "Na tom će i tom mjestu biti tabor moj."
(9) Čovjek Božiji poruči kralju israilskome: "Čuvaj se da ne prođeš kraj tog mjesta jer Aramejci tamo silaze." (10) Israilski kralj posla ljude na mjesto o kojem mu je čovjek Božiji govorio; tako ga je on više od jedanput ili dva puta upozorio da se pričuva odatle.
(11) Razjari se zbog toga srcem kralj aramejski te zovnu sluge svoje i reče im: "Hoćete li mi reći ko je od nas za kralja israilskoga?"
(12) "Niko, gospodaru moj kralju", reče jedan od sluga, "nego Elizej, prorok u Israilu, prenosi kralju israilskome riječi što ih ti kazuješ u sobi svojoj spavaćoj."
(13) Tad on reče: "Idite i vidite gdje je, da pošaljem da ga uhvate."
I dojaviše mu: "Eno ga u Dotanu." (14) On posla tamo konje i kola i silnu vojsku, i oni stigoše noću i opkoliše grad.
(15) Kad sluga čovjeka Božijega porani i iziđe, gle, vojska s konjima i kolima bješe opkolila grad. I reče mu sluga njegov: "Teško nama, gospodaru moj! Šta ćemo?"
(16) A on reče: "Ne boj se, jer više je onih koji su s nama nego onih koji su s njima." (17) I Elizej se pomoli i reče: "Molim ti se, o Jahve, otvori mu oči da vidi." I Jahve slugi otvori oči, te je vidio – i gle: gora bješe puna konja i kola vatrenih svuda oko Elizeja.
(18) Kad Aramejci siđoše prema njemu, Elizej se pomoli Jahvi i reče: "Udari, molim ti se, sljepilom po narodu ovom." I on udari po njima sljepilom po riječi Elizejevoj. (19) Onda im Elizej reče: "Ovo nije ni put ni grad; pođite za mnom, pa ću vas odvesti čovjeku kojeg tražite." I odvede ih u Samariju.
(20) Kad su došli u Samariju, Elizej reče: "Jahve, otvori im oči da vide." I Jahve im otvori oči, pa su vidjeli – i gle: bili su usred Samarije.
(21) Onda kralj israilski, kad ih ugleda, reče Elizeju: "Oče moj, hoću li ih pobiti? Hoću li ih pobiti?"
(22) "Ne ubijaj ih", odgovori on. "Zar bi ubio one koje si zarobio mačem svojim i lukom svojim? Iznesi pred njih hljeba i vode da jedu i piju pa da se vrate gospodaru svome." (23) Tako im on priredi veliku gozbu; a kad su se najeli i napili, on ih otpusti da idu, te se oni vratiše gospodaru svome.

[10] Ofel – vjerovatno samarijska utvrda, gdje je stolovao Elizej.

[11] Željezo je u to doba bilo vrlo skupocjeno.

I aramejske družine pljačkaša nisu više ulazile u zemlju israilsku.

Opsada Samarije

(24) Desi se poslije toga da aramejski kralj Ben-Hadad okupi svu vojsku svoju pa ode gore i opsjede Samariju. (25) U Samariji je zavladala velika glad; i držali su je tako pod opsadom dok magareća glava nije bila osamdeset šekela[12] srebra, a četvrtina kaba[13] golubijeg đubreta[14] pet šekela[15] srebra.
(26) Dok je kralj prolazio zidinama, neka mu žena viknu: "Pomagaj, gospodaru moj, kralju!"
(27) "Neka ti Jahve pomogne", reče on, "odakle ću ti ja pomoći? – S gumna ili iz tijeska vinskoga?" (28) I još joj kralj reče: "Šta ti je?"
A ona odgovori: "Ova mi je žena rekla: 'Daj sina svoga da ga danas pojedemo, a sutra ćemo pojesti sina moga.' (29) Tako smo skuhale sina moga i pojele ga; a sutradan joj rekoh ja: 'Daj sina svoga da ga pojedemo', ali ona bijaše sakrila sina svoga."
(30) Kad kralj ču riječi žene te, on podera haljine svoje, i dok je prolazio zidinama, narod je gledao – i gle: na njemu je ispod bila kostrijet. (31) Onda on reče: "Bog meni učinio tako i još gore ako Elizeju, sinu Šafatovu, danas ostane glava na ramenima!"
(32) Elizej je sjedio u kući svojoj, a s njim sjeđahu starješine. I kralj ispred sebe odasla čovjeka; ali prije nego što mu glasnik dođe, Elizej reče starješinama: "Vidite li onog ubojicu kako šalje nekoga da mi skine glavu? Gledajte, kad glasnik dođe, zatvorite vrata i držite ih zatvorenim pred njim. Zar se ne čuju koraci gospodara njegova za njim?"
(33) Dok je on još razgovarao s njima, gle, siđe mu glasnik i [kralj] reče: "Evo, ovo je zlo od Jahve; zašto bih više čekao Jahvu?"

7 Elizej tad reče: "Čuj riječ Jahvinu; ovako veli Jahve: 'Sutra, nekad u ovo doba, na kapiji samarijskoj mjera[16] će se dobrog brašna prodavati za jedan šekel[17] i dvije mjere ječma za jedan šekel.'"

(2) Kraljevski časnik o čiju se ruku kralj oslanjao odgovori čovjeku Božijem i reče: "Gle, ako bi Jahve otvorio ustave nebeske, bi li to moglo biti?"
Elizej tad reče: "Eto, vlastitim ćeš očima vidjeti, ali nećeš jesti."

Povlačenje Aramejaca

(3) A na kapiji gradskoj bijahu četverica s kožnom zarazom; i oni rekoše jedan drugome: "Zašto da sjedimo ovdje dok ne umremo? (4) Ako kažemo: 'Ući ćemo u grad', glad je u gradu, te ćemo tamo umrijeti; a i ako ovdje budemo sjedili, opet ćemo umrijeti. Hajdemo zato sad u tabor aramejski. Ako nas poštede, živjet ćemo, a ako nas ubiju, samo ćemo umrijeti."
(5) Ustali su u sumrak da idu u tabor aramejski; kad su stigli do ruba tabora aramejskog – gle, nikoga nije bilo. (6) Jer Gospod je učinio da aramejska vojska čuje buku kola i hrzanje konja i buku vojske silne, pa su jedni drugima govorili: "Evo, israilski je kralj unajmio protiv nas kraljeve hititske i kraljeve egipatske da navale na nas." (7) Zato se digoše i pobjegoše u sumrak, ostavivši čadore svoje i konje svoje i magarce svoje, tabor onakav kakav je bio, i utekoše da spase živu glavu. (8) Kad su oni zaraženi došli na rub tabora, uđoše u jedan čador te jedoše i piše, i odniješe odande srebro i zlato i haljine, pa odoše i to sakriše; onda se vratiše pa uđoše u drugi čador i iz njega nešto uzeše pa odoše i to sakriše.
(9) Onda rekoše jedan drugome: "Ne činimo pravo. Ovo je dan dobrih vijesti, a mi šutimo; ako budemo čekali do jutra, stići će nas kazna. Hajdemo zato sad i dojavimo ovo dvoru kraljevskom." (10) Tako oni dođoše i zovnuše stražare na kapiji gradskoj te im rekoše: "Otišli smo u tabor aramejski, i gle, nikoga ne bješe tamo, ni glasa ljudskoga, samo konji privezani i magarci privezani, i čadori onakvi kakvi jesu."
(11) Stražari na kapiji povikaše i dojaviše to dvoru kraljevskome. (12) Onda kralj ustade noću i reče dvoranima svojim: "Sad ću vam kazati šta su nam učinili Aramejci. Oni znaju da smo mi gladni; zato su otišli iz tabora da se sakriju u polju, misleći: 'Kad iziđu iz grada, mi ćemo ih žive pohvatati i u grad ući.'"
(13) Jedan njegov dvoranin reče: "Daj neka nekoliko ljudi uzme pet konja od onih koji su preostali u gradu. Gle, s njima će svakako biti kao sa svim

[12] To je oko 920 grama.

[13] To je oko 0,3 litra.

[14] Nije jasno zašto se spominje golubije đubre. Moguće da je to bio naziv za neku zrnastu hranu, ili da se to đubre koristilo kao gorivo.

[15] To je oko 57,5 grama.

[16] U hebrejskome *sea* – 7,5 litara.

[17] To je 11,5 grama.

mnoštvom israilskim koje je u njemu ostalo; zato ih pošaljimo da vidimo šta će se zbiti."
(14) Zato oni uzeše dvoja kola s konjima, i kralj ih posla za aramejskom vojskom i reče: "Idite i izvidite."
(15) Išli su za njima do Jordana, i gle, sav je put bio pun haljina i opreme koje su Aramejci pobacali u žurbi svojoj. Potom se glasnici vratiše i izvijestiše kralja. (16) Iziđe narod te opljačka
tabor aramejski. Tada se mjera dobrog brašna prodavala za jedan šekel i dvije mjere ječma za jedan šekel, prema riječi Jahvinoj.
(17) Kralj zaduži onog kraljevskog časnika o čiju se ruku oslanjao za nadzor nad kapijom, ali ga narod na kapiji pregazi te on umrije, baš onako kako bijaše rekao čovjek Božiji, koji je govorio kad mu je kralj sišao. (18) Dogodilo se baš onako kako je čovjek Božiji rekao kralju: "Dvije mjere ječma za jedan šekel i mjera dobrog brašna za jedan šekel prodavat će se sutra, nekad u ovo doba, na kapiji samarijskoj." (19) Tad kraljevski časnik odgovori čovjeku Božijem i reče: "Gle, ako bi Jahve otvorio ustave nebeske, bi li to moglo biti?" A on reče: "Eto, vlastitim ćeš očima vidjeti, ali nećeš jesti." (20) I tako mu je i bilo, jer ga je narod izgazio na kapiji te je umro.

Kralj Joram Šunamki vraća zemlju

8 Progovori Elizej onoj ženi što joj je oživio sina i reče: "Ustani i idi s ukućanima svojim pa se privremeno nastani gdje god možeš, jer Jahve je odredio glad, i ona će pritisnuti zemlju sedam godina." (2) I žena se diže te učini onako kako reče čovjek Božiji, i ode ona s ukućanima svojim te se nastani u zemlji filistinskoj za sedam godina.
(3) Na kraju sedme godine žena se vrati iz zemlje filistinske i ode kralju da ga moli za kuću svoju i za polje svoje. (4) A kralj razgovaraše s Gehazijem, slugom čovjeka Božijega, te reče: "Molim te pričaj mi o svim djelima velikim što ih je učinio Elizej."
(5) Dok je ovaj pričao kralju kako je Elizej oživio mrtvaca, gle, žena što joj je on oživio sina dođe da zamoli kralja za kuću svoju i polje svoje.
"Gospodaru moj, kralju", reče Gehazi, "evo one žene i sina njezina što ga je Elizej oživio."
(6) Kralj upita ženu za to, i ona mu ispriča. I kralj joj odredi jednog časnika te mu reče: "Vrati sve što je bilo njezino i sav prihod s polja od onoga dana kad je otišla iz zemlje do sada."

Elizej navješćuje zlo od Hazaela

(7) Onda Elizej ode u Damask. I razboli se aramejski kralj Ben-Hadad, i rekoše mu: "Čovjek je Božiji došao ovamo."
(8) "Uzmi dar", reče kralj Hazaelu[18], "pa idi pred čovjeka Božijega te se preko njega raspitaj kod Jahve hoću li se ja izliječiti od bolesti ove."
(9) Tako Hazael ode u susret Elizeju, ponijevši dar – najbolje u Damasku, koliko se moglo natovariti na četrdeset deva; i dođe on te stade preda nj i reče: "Tvoj me je sin, aramejski kralj Ben-Hadad, tebi poslao da pitam hoće li se izliječiti od bolesti one."
(10) Tad mu Elizej reče: "Idi, kaži mu: 'Ozdravit ćeš sigurno', ali je Jahve meni pokazao da će on zacijelo umrijeti." (11) I gledaše on u njega neprestano dok mu ne bi neugodno, i čovjek Božiji zaplaka.
(12) "Zašto plače gospodar moj?", upita Hazael.
Tad on odgovori: "Zato što znam kakvo ćeš zlo činiti sinovima Israilovim: utvrde ćeš im zapaliti, mladiće ćeš im mačem poubijati, djecu ćeš im smrskati i žene ćeš im bremenite rasporiti."
(13) "Ali šta je sluga tvoj" – reče tad Hazael – "pas, da takvo što učini?!"
A Elizej odgovori: "Jahve mi je pokazao da ćeš ti biti kralj aramejski."
(14) I ode on od Elizeja te se vrati gospodaru svome, koji ga upita: "Šta ti je rekao Elizej?"
A on odgovori: "Rekao mi je da ćeš zacijelo ozdraviti." (15) A sutradan uze on pokrivač i umoči ga u vodu pa ga prostrije kralju preko lica, te ovaj umrije. I na njegovo kraljevsko mjesto zasjede Hazael.

Jehoram vlada nad Jehudom

(16) I pete godine vladavine Jorama, sina Ahabova, kralja israilskoga, onda kad je Jehošafat bio kralj Jehude, sin jehudinskoga kralja Jehošafata Jehoram postade kralj. (17) Bile su mu trideset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je osam godina u Jerusalemu. (18) On hođaše putem kraljeva israilskih, baš kao i kuća Ahabova, jer se Ahabovom kćeri oženio, i činjaše zlo u očima Jahvinim. (19) Ali Jahve ne htjede uništiti Jehudu zbog sluge svoga Davida, jer mu je on bio obećao da će mu zauvijek dati svjetiljku kroz sinove njegove[19].

[18] Vjerovatno jedan od Ben-Hadadovih prvaka.

[19] Tj. da će potomci njegovi biti na vlasti.

Pobune protiv Jehude

(20) U njegovo se vrijeme Edom pobunio protiv jehudejske vlasti i postavio sebi kralja. (21) Zato je Jehoram prešao u Cair sa svim kolima svojim, i digao se noću te pobio Edomce koji su ga okruživali i zapovjednike kola, ali ljudi pobjegoše u čadore svoje. (22) Tako se Edom do dana današnjega buni protiv Jehude. Onda se u isto vrijeme pobuni i Libna.
(23) Ostala djela Jehoramova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih?

Ahazija nasljeđuje Jehorama u Jehudi

(24) Ode Jehoram na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ahazija.
(25) Dvanaeste godine vladavine Jorama, sina Ahabova, kralja israilskoga, poče vladati Ahazija, sin Jehorama, kralj Jehude. (26) Ahaziji je bilo dvadeset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je jednu godinu u Jerusalemu. Majka mu se zvala Atalija i bila je unuka israilskoga kralja Omrija. (27) On je hodio putevima kuće Ahabove i činio je zlo u očima Jahvinim, kao i kuća Ahabova, jer on bijaše zet kući Ahabovoj.
(28) I pođe on s Ahabovim sinom Joramom u Ramot-Gilead da ratuje protiv aramejskoga kralja Hazaela. Ali Aramejci raniše Jorama. (29) Zato se kralj Joram vrati u Jizreel da se liječi od rana koje mu zadadoše Aramejci u Rami kad se tukao s aramejskim kraljem Hazaelom. Onda Jehoramov sin Ahazija, kralj jehudinski, siđe u Jizreel da obiđe Ahabova sina Jorama, jer ovaj ležaše ozlijeđen.

Jehu vlada nad Israilom

9 Zovnu prorok Elizej jednog od proročke zajednice pa mu reče: "Opaši bedra svoja i uzmi u ruku ovu bocu s uljem pa idi u Ramot-Gilead. (2) Kad tamo dođeš, potraži Jehua, sina Jehošafata, sina Nimšijeva, i otiđi k njemu, pa neka on ustane od braće svoje[20], a ti ga u sobu unutarnju uvedi. (3) Onda uzmi bocu ulja pa mu ga izlij na glavu i reci: Ovako veli Jahve: 'Pomazujem te za kralja nad Israilom.' Onda otvori vrata pa bježi, i ne čekaj."

[20] Tj. drugova svojih.

(4) Tako mladić, sluga prorokov, ode u Ramot-Gilead. (5) Kad je stigao, vojskovođe sjeđahu, a on reče: "Nosim ti vijest, zapovjedniče."
Tad Jehu reče: "Kojemu od nas?"
A on odgovori: "Tebi, zapovjedniče."
(6) Jehu ustade i uđe u kuću, a ovaj mu izli ulje na glavu i reče mu: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Pomazujem te za kralja nad narodom Jahvinim, nad Israilom. (7) Ti ćeš udariti na kuću Ahaba, gospodara svoga, da ja osvetim krv sluga svojih, proroka, i krv svih sluga Jahvinih što je na rukama Izebelinim. (8) Jer sva će kuća Ahabova izginuti, i od Ahaba ću ja svako što uza zid mokri u Israilu odsjeći, bilo ono rob ili slobodno. (9) Učinit ću kuću Ahabovu da bude kao kuća Jarobama, sina Nebatova, i kao kuća Baaše, sina Ahijina. (10) Izebelu će pojesti psi u kraju jizreelskom, i niko je neće pokopati." Onda otvori vrata i pobježe.
(11) I Jehu iziđe slugama gospodara svoga, a jedan ga upita: "Je li sve uredu? Što ti je ovaj luđak dolazio?"
A on im odgovori: "Vi znate čovjeka tog i priču njegovu."
(12) "Nije istina", rekoše oni, "reci nam."
A on reče: "Tako mi je i tako rekao: 'Ovako veli Jahve: Pomazujem te za kralja nad Israilom.'"
(13) Oni tad pohitaše i svi uzeše haljine svoje pa ih prostriješe poda nj po vrhu stepenica te zapuhaše u trube i povikaše: "Jehu je kralj!"

Ubojstvo Jorama i Ahazije

(14) Tako Jehu, sin Jehošafata, sina Nimšijeva, skova zavjeru protiv Jorama. A Joram je sa svim Israilom branio Ramot-Gilead od aramejskoga kralja Hazaela, (15) ali se kralj Joram bio vratio u Jizreel da mu vidaju rane koje mu bijahu zadali Aramejci kad se tukao s aramejskim kraljem Hazaelom. I reče Jehu: "Ako tako mislite, onda ne dajte nikome da pobjegne iz grada pa da ode i ispriča to u Jizreelu." (16) Potom se Jehu pope na kola i ode u Jizreel, jer je ondje ležao Joram. A jehudinski kralj Ahazija bješe sišao da obiđe Jorama.
(17) A stražar stajaše na kuli u Jizreelu te ugleda mnogu družinu Jehuovu kako se primiče i povika: "Vidim družinu mnogu."
A Joram reče: "Uzmi konjanika i pošalji ga pred njih, pa neka on upita: 'Dolazite li u miru?'"
(18) I ode konjanik pred njih te reče: "Ovako veli kralj: 'Dolazite li u miru?'"

A Jehu reče: "Šta ti imaš s mirom? Kreni za mnom!"
I stražar javi: "Glasnik je stigao k njima, ali se nije vratio."
(19) Potom kralj posla drugog konjanika, koji im dođe i reče: "Ovako veli kralj: 'Dolazite li u miru?'"
A Jehu reče: "Šta ti imaš s mirom? Kreni za mnom!"
(20) Stražar javi: "I on je stigao k njima, ali se nije vratio; a kako voze, to je kao da vozi Jehu, sin Nimšijev, jer on vozi kao mahnit."
(21) Onda Joram reče: "Upregnite kola." I upregnuše mu kola. Kralj israilski Joram i kralj jehudinski Ahazija iziđoše, svaki u kolima svojim, da se sretnu s Jehuom, i nađoše ga na posjedu Nabota Jizreelca. (22) Kad ugleda Jehua, Joram upita: "Dolaziš li u miru, Jehu?"
A ovaj odgovori: "U kakvome miru, dok je toliko razvrata majke tvoje Izebele i čaranja njezinih?"
(23) Joram se okrenu i stade bježati, govoreći Aheziji: "Izdaja, Ahazija!"
(24) I nategnu Jehu luk svoj iz sve snage i pogodi Jorama među pleća; i strijela mu prođe kroza srce, te on pade u kolima svojim. (25) Tad Jehu reče Bidkaru, časniku svome: "Podigni ga pa ga baci na polje Nabota Jizreelca, jer sjećam se kako smo ja i ti jahali zajedno za njegovim ocem Ahabom kad je Jahve protiv njega izrekao ovo proročanstvo: (26) 'Zacijelo sam jučer vidio krv Nabotovu i krv sinova njegovih', veli Jahve, 'i ja ću ti vratiti za to na posjedu ovom', veli Jahve. Zato ga sad uzmi pa ga baci na posjed taj, prema riječi Jahvinoj."
(27) Kad to vidje Ahazija, kralj jehudinski, pobježe putem ka Bet-Haganu. A Jehu krenu za njim u potjeru i reče: "Ubijte i njega!" [I pogodiše ga] u kolima na strmini Gurskoj, koja je u Jibleamu, ali on umače u Megido i ondje umrije. (28) Potom ga sluge njegove odvezoše kolima u Jerusalem i pokopaše ga u grobnicu kod očeva njegovih u gradu Davidovu.
(29) Jedanaeste godine vladavine Jorama, sina Ahabova, Ahazija postade kralj nad Jehudom.

Ubojstvo Izebele

(30) Kad je Jehu došao u Jizreel, Izebela je čula za to, te je namazala oči i nakitila glavu pa je pogledala kroz prozor. (31) Dok je Jehu ulazio na kapiju, ona reče: "Dolaziš li u miru, Zimri[21], ubojico gospodara svoga?"

[21] Vidi Kraljevi I, 16:8-20.

(32) Tad on pogleda gore prema prozoru i reče: "Ko je na mojoj strani? Ko?" A dva ili tri evnuha pogledaše dolje u njega. (33) "Bacite je dolje", reče on. I oni je baciše dolje, i krv njezina poprska zid i konje, koji je pregaziše.
(34) Kad je ušao, jeo je i pio, pa reče: "Postarajte se sad za ovu prokletu ženu pa je pokopajte jer je ona kraljeva kći." (35) Oni otiđoše da je pokopaju, ali ne nađoše od nje ništa osim lobanje, stopala i šaka. (36) Zato se vratiše i kazaše to Jehuu, a on reče: "Ovo je riječ Jahvina što ju je on progovorio preko sluge svoga Tišbijca Ilije: 'Na imanju jizreelskom psi će pojesti tijelo Izebelino; (37) i truplo će Izebelino biti kao balega na polju jizreelskom, te se neće moći reći: Ovo je Izebela.'"

Presuda domu Ahabovu

10 A Ahab imaše sedamdeset sinova u Samariji. I napisa Jehu pisma pa ih posla u Samariju vladarima jizreelskim, starješinama i starateljima djece Ahabove, poručujući: (2) "Sad, kad vam dođe ovo pismo – kako su sinovi gospodara vaših s vama, i kako imate kola i konje i grad utvrđeni i oružje – (3) odaberite najboljega i najvaljanijega od sinova gospodara svoga pa ga posadite na prijestolje oca njegova, i borite se za kuću gospodara svoga."
(4) Ali oni se silno uplašiše i rekoše: "Gle, dva kralja ne mogahu pred njim opstati; kako ćemo onda opstati mi?" (5) I upravitelj dvora, gradski upravitelj, starješine i staratelji djece poručiše Jehuu govoreći: "Mi smo sluge tvoje: sve što nam kažeš mi ćemo učiniti; nikoga nećemo za kralja postavljati; čini što je dobro u očima tvojim."
(6) Potom on njima napisa drugo pismo: "Ako ste na mojoj strani i ako me hoćete poslušati, skinite glave ljudima, sinovima gospodara svoga, pa mi dođite sutra, nekad u ovo doba, u Jizreel."
A sinovi kraljevi, njih sedamdeset, bijahu s velikašima gradskim, koji su ih odgajali. (7) Kad im je stiglo pismo, oni pohvataše sinove kraljeve i pobiše ih, svih sedamdeset, i staviše glave njihove u košare pa ih poslaše Jehuu u Jizreel. (8) Kad dođe glasnik i reče mu: "Donijeli su glave sinova kraljevih", on reče: "Ostavite ih do jutra u dvije gomile na kapiji gradskoj."
(9) I iziđe on ujutro pa stade i reče svem narodu: "Vi ste pravedni? Eto, ja sam se urotio protiv gospodara svoga i ubio ga, ali ko pobi sve ove? (10)

Znajte onda da se nijedna riječ Jahvina, što ju je Jahve progovorio o kući Ahabovoj, neće izjaloviti, jer je Jahve učinio ono što je rekao preko sluge svoga Ilije." (11) Tako Jehu pobi sve koji su ostali iz kuće Ahabove u Jizreelu, i sve njegove velikaše i prijatelje njegove i svećenike njegove, ne ostavivši mu nikoga u životu.

Ubojstva Ahazijinih rođaka

(12) Onda Jehu ustade i pođe u Samariju. Na putu, dok je bio u Bet-Ekedu pastirskom, (13) Jehu srete rođake jehudinskoga kralja Ahazije i upita ih: "Ko ste vi?"
A oni odgovoriše: "Mi smo rođaci Ahazijini, a sišli smo da pozdravimo sinove kraljeve i sinove majke kraljice." (14) "Pohvatajte ih žive", reče on. I pohvataše ih žive te ih pobiše kod bunara u Bet-Ekedu, četrdeset i dva čovjeka, i nijednog od njih on ne ostavi.
(15) A kad ode odatle, srete Jehonadaba, sina Rekabova, koji mu je dolazio u susret; i pozdravi ga Jehu i reče mu: "Je li tvoje srce iskreno, kao što je moje srce prema tvome?"
A Jehonadab odgovori: "Jeste."
"Ako jeste", reče Jehu, "daj mi ruku." I on mu dade ruku te ga Jehu uze k sebi na kola. (16) "Pođi sa mnom", reče Jehu, "i vidi moju revnost prema Jahvi." I uze ga da se vozi u kolima njegovim. (17) Kad je došao u Samariju, ubijao je sve Ahabove koji bijahu ostali u Samariji dok ih nije zatro, prema riječi što ju je Jahve rekao Iliji.

Ubojstvo Baalovih obožavalaca

(18) Onda Jehu okupi sav narod i reče mu: "Ahab je malo služio Baalu; Jehu će mu mnogo služiti. (19) Pozovite sad sve proroke Baalove, sve obožavaoce njegove i sve svećenike njegove; neka niko ne izostane jer ja imam veliku žrtvu za Baala; ko god izostane, neće živjeti." Ali Jehu je radio lukavo, kako bi uništio obožavaoce Baalove. (20) I reče Jehu: "Sazovite svečani zbor Baalu." I oni ga objaviše. (21) Onda Jehu posla glasnike širom Israila, i svi obožavaoci Baalovi dođoše, tako da ne ostade nijedan koji ne dođe. I kad uđoše u Baalov hram, hram se Baalov ispuni od jednoga kraja do drugoga. (22) Jehu reče čuvaru haljina: "Iznesi haljine svim obožavaocima Baalovim." I on im iznese haljine.
(23) Jehu uđe u hram Baalov s Jehonadabom, sinom Rekabovim, i reče obožavaocima Baalovim: "Pogledajte okolo i vidite da ovdje s vama nema nijednog od sluga Jahvinih, nego samo obožavaoci Baalovi." (24) Onda oni uđoše da prinesu žrtve klanice i žrtve paljenice. A Jehu
postavi napolju osamdeset ljudi i reče: "Onaj koji pusti ijednog od ljudi koje vam predajem u ruke da pobjegne platit će životom za život njegov."
(25) Potom se desi, čim prinese žrtvu paljenicu, da Jehu reče stražarima i časnicima: "Uđite, pobijte ih; neka niko ne izađe." I pobiše ih oštricom mača, te ih stražari i časnici izbaciše i uđoše u unutarnje svetište u Baalovu hramu. (26) Iznesoše stupove iz Baalova hrama te ih spališe. (27) Porušiše i stup Baalov, i srušiše hram Baalov, i načiniše od njeg zahod do dana današnjega.
(28) Tako Jehu iskorijeni Baala iz Israila. (29) Ali grijeha na koje je Jarobam, sin Nabatov, navodio Israila, Jehu se nije okanio: zlatne teladi u Betelu i Danu. (30) Jahve reče Jehuu: "Zato što si učinio dobro izvršavajući ono što je pravo u očima mojim i što si postupio s kućom Ahabovom sve onako kako je bilo u srcu mome, sinovi će tvoji do četvrtoga koljena sjediti na prijestolju Israilovu." (31) Ali Jehu nije pazio da hodi po zakonu Jahve, Boga Israilova, svim srcem svojim; on se nije okanio grijeha na koje je Jarobam navodio Israila.
(32) U onim je danima Jahve počeo odsijecati dijelove od Israila, a Hazael potuče Israilce na svem području njihovu: (33) od Jordana na istok, na svoj zemlji gileadskoj, u kraju Gadovu, Rubenovu i Manašeovu, od Aroera, koji je kraj doline Arnonske, pa do Gileada i Bašana. (34) A ostala djela Jehuova i sve što je činio i sva sila njegova – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (35) I Jehu ode na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u Samariji, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehoahaz. (36) Dvadeset i osam godina Jehu je vladao nad Israilom u Samariji.

Atalija – kraljica jehudinska

11 Kad Atalija, majka Ahazijina, vidje da joj je sin mrtav, ustade i zatrije sve kraljevsko sjeme. (2) Ali Jehošeba, kći kralja Jehorama, sestra Ahazijina, uze Ahazijina sina Joaša, ukravši ga između kraljevih sinova koje su ubijali, i smjesti njega i dojilju njegovu u sobu spavaću. Tako su ga sakrili od Atalije, te nije bio smaknut. (3) On je ostao

sakriven s dojiljom njegovom u kući Jahvinoj šest godina dok je Atalija vladala zemljom.

Jehojada postavlja Joaša na prijestolje Jehude

(4) A sedme godine Jehojada[22] posla po zapovjednike stotina Karijaca[23] i stražare, i naredi da mu ih dovedu u kuću Jahvinu. Potom on sklopi savez s njima i zakle ih u Jahvinoj kući, i pokaza im sina kraljevoga. (5) On im zapovjedi govoreći: "Ovo ćete uraditi: trećina vas koji ulazite subotom i čuvate stražu nad kućom kraljevskom – (6) još jedna trećina neka bude kod kapije Surske, a jedna trećina kod kapije iza stražara – neka čuva stražu nad kućom, odbrane radi. (7) Dvije skupine vas – svih koji odlaze s dužnosti subotom – neka također čuvaju stražu nad kućom Jahvinom, kralja radi. (8) Onda okružite kralja, svi s oružjem u ruci, i ko se god primakne redovima vašim neka bude ubijen. Budite uz kralja kad god bude ulazio i izlazio."
(9) Tako zapovjednici stotina učiniše sve onako kako zapovjedi svećenik Jehojada. I svaki je od njih uzeo svoje ljude koji su išli u službu subotom, zajedno s onima koji su trebali izići iz službe subotom, i došao je svećeniku Jehojadi. (10) Potom svećenik dade zapovjednicima stotina koplja i štitove kralja Davida što su bili u kući Jahvinoj. (11) Stražari, svaki s oružjem u ruci, poredaše se od južne do sjeverne strane kuće, blizu žrtvenika i kuće, oko kralja. (12) Onda Jehojada izvede kraljeva sina i, metnuvši mu krunu, dade mu svjedočanstvo[24]; te proglasiše ga kraljem i pomazaše ga, i pljeskahu i vikahu: "Živio kralj!"
(13) Kad Atalija ču viku stražara i naroda, dođe k narodu u kuću Jahvinu. (14) Pogleda, kad gle, kralj stajaše, prema običaju, kraj stupa, a kod kralja zapovjednici i trubači, i sav se narod zemlje radovao i u trube puhao. Tad Atalija podera haljine svoje i povika: "Izdaja! Izdaja!" (15) A svećenik Jehojada naredi zapovjednicima stotina, koji su bili postavljeni nad vojskom, i reče im: "Izvedite je kroz redove, i ko god pođe za njom, pogubite ga mačem." Jer svećenik reče: "Neka ona ne bude pogubljena u kući Jahvinoj." (16) I pograbiše je, pa kad ona stiže do mjesta gdje konji ulaze u dvor kraljevski, tamo je pogubiše.
(17) Potom Jehojada sklopi savez između Jahve, kralja i naroda da će oni narod Jahvin biti, i još između kralja i naroda. (18) Sav narod iz zemlje ode u hram Baalov pa ga sruši i potpuno razlupa žrtvenike njegove i likove njegove te ubi Baalova svećenika Matana ispred žrtvenika. Svećenik [Jehojada] još postavi stražu nad kućom Jahvinom. (19) Poveo je zapovjednike stotina i Karijce i stražare i sav narod iz zemlje, pa oni svedoše kralja iz kuće Jahvine i uđoše kroz stražarsku kapiju u kraljevski dvor. I sjede on na prijestolje kraljevsko. (20) Sav se narod zemlje radovao i grad se bio smirio, jer su Ataliju pogubili mačem u dvoru kraljevskom. [25](21) Joašu je bilo sedam godina kad je postao kralj.

Joaš popravlja hram

12 Sedme godine Jehuove vladavine Joaš je postao kralj, i vladao je četrdeset godina u Jerusalemu; majka mu se zvala Cibja, a bila je iz Beeršebe. (2) Joaš je činio dobro u očima Jahvinim u svim danima svojim u kojima ga je svećenik Jehojada poučavao. (3) Samo uzvisine nisu bile uklonjene; narod je još na uzvisinama žrtve prinosio i tamjan palio.
(4) Onda Joaš reče svećenicima: "Sve srebro od svetinja što se donose u kuću Jahvinu, srebro koje je u optjecaju, i srebro od procjene svakog čovjeka i sve srebro od svakog čovjeka kojeg srce potakne da ga donese u kuću Jahvinu – (5) neka ga svećenici sebi uzmu, svaki od rizničara svoga, i neka poprave oštećenja na kući, gdje se god kakvo oštećenje nađe."
(6) Ali desilo se da dvadeset i treće godine vladavine kralja Joaša svećenici još nisu bili popravili oštećenja na kući. (7) Zato kralj Joaš pozva svećenika Jehojadu i ostale svećenike i upita ih: "Zašto ne popravljate oštećenja na kući? Nemojte zato više uzimati novaca od rizničara svojih, nego njima platite da se poprave oštećenja na kući." (8) I svećenici se složiše da više neće uzimati novac od naroda niti će popravljati oštećenja na kući.
(9) Ali svećenik Jehojada uze sanduk i provrtje rupu na poklopcu i metnu ga pokraj žrtvenika, s desne strane kad se ulazi u kuću Jahvinu; i sve-

[22] Jehojada – glavni svećenik.

[23] Karijci – vojnici iz Karije (današnja jugozapadna Turska) koji su služili kao kraljeva lična straža.

[24] Vjerovatno je riječ o nekoj vrsti uputa kralju šta treba uraditi.

[25] U hebrejskom tekstu ovdje počinje 12. poglavlje.

ćenici koji su čuvali prag stavljali su u njega sve novce što su se donosili u kuću Jahvinu. (10) Kad bi vidjeli da u sanduku ima mnogo novaca, došli bi kraljev tajnik i veliki svećenik pa bi prebrojili novce što su se nalazili u kući Jahvinoj te bi ih zavezali u vreće. (11) Novce kojima bi vrijednost bila određena davali su u ruke onima koji su obavljali posao, koji su nadzirali kuću Jahvinu, a oni su ih isplaćivali drvodjeljama i graditeljima koji su radili na kući Jahvinoj, (12) i zidarima i klesarima, i za nabavku drveta i kamena klesanoga za opravku oštećenja na kući Jahvinoj, i za sve druge troškove za opravku kuće. (13) Ali za Jahvinu se kuću nisu pravili srebreni pehari, utrnjivači, škropionice, trube, niti bilo kakav sud od zlata niti sud od srebra – od novaca koje su donosili u kuću Jahvinu, (14) jer njih davahu radnicima, a ovi njima popravljahu kuću Jahvinu. (15) I oni nisu tražili obračun od ljudi kojima su davali novce da plate radnicima, jer su oni radili pošteno. (16) Novci od žrtava naknadnica i novci od žrtava okajnica nisu se unosili u kuću Jahvinu; oni su pripadali svećenicima.
(17) Onda aramejski kralj Hazael ustade i navali na Gat te ga osvoji; i krenu Hazael gore na Jerusalem. (18) Jehudinski kralj Joaš uze sve svete predmete koje bijahu posvetili očevi njegovi, kraljevi jehudinski: Jehošafat, Joram i Ahazija, i svete predmete što ih on sam bješe posvetio, i sve zlato što se našlo u riznicama kuće Jahvine i dvora kraljevskoga, pa to posla aramejskom kralju Hazaelu. Tako se ovaj udalji od Jerusalema.

Ubistvo Joaša

(19) A ostala djela Joašova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (20) Njegove se sluge digoše i skovaše zavjeru te ubiše Joaša u Bet-Milu kad je silazio u Silu. (21) Ta njegove ga sluge: Jozakar, sin Šimeatov, i Jehozabad, sin Šomerov, udariše, te on umrije; i pokopaše ga kod njegovih očeva u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amacija.

Israilski kralj Jehoahaz

13 Dvadeset i treće godine vladavine Joaša, sina Ahazijina, kralja jehudinskoga, Jehuov sin Jehoahaz postao je kralj israilski u Samariji, a vladao je sedamnaest godina. (2) On je činio zlo u očima Jahvinim povodeći se za grijesima na koje je Jarobam, sin Nebatov, navodio Israila; od njih se nije okretao. (3) Zato planu srdžba Jahvina na Israila, pa ih je on neprestano predavao u ruke aramejskom kralju Hazaelu i Ben-Hadadu, sinu Hazaelovu. (4) Onda je Jehoahaz zatražio blagonaklonost Jahvinu, i Jahve mu je to uslišio, jer je on vidio tlačenje Israila, kako ih kralj aramejski tlači. (5) Jahve je dao Israilu izbavitelja, pa su oni umakli iz ruke aramejske, te su sinovi Israilovi živjeli u svojim domovima kao i prije. (6) Ali oni se nisu okanjivali grijeha kuće Jarobamove na koje je on navodio Israila, nego su u njemu hodili, a i motka Ašerina ostala je u Samariji. (7) Od vojske Jehoahazu nije ostavio više od pedeset konjanika i deset kola i deset hiljada pješaka, jer ih je aramejski kralj bio razbio i učinio da budu kao prah u vrševini.
(8) A ostala djela Jehoahazova i sve što je on činio i moć njegova – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (9) I ode Jehoahaz na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u Samariji, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehoaš.

Israilski kralj Jehoaš

(10) Trideset i sedme godine vladavine Joaša, kralja jehudinskog, Jehoahazov sin Jehoaš postao je kralj israilski u Samariji, a vladao je šesnaest godina. (11) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao svih grijeha na koje je Jarobam, sin Nebatov, navodio Israila, nego je u njima hodio.
(12) A ostala djela Jehoašova i sve što je činio i moć njegova kojom se tukao s jehudinskim kraljem Amacijom – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (13) I ode Jehoaš na počinak s očevima svojim, a na njegovo prijestolje zasjede Jarobam; i Jehoaš bi pokopan u Samariji kod kraljeva israilskih.

Elizejeva smrt

(14) Kad se Elizej razbolje od bolesti od koje mu je valjalo umrijeti, siđe mu Jehoaš, kralj israilski, pa zaplaka nad njim i reče: "Oče moj, oče moj, kola Israilova i konjanici njegovi!"
(15) "Uzmi luk i strijele", reče mu Elizej. I uze on luk i strijele. (16) Onda reče on kralju israilskome: "Uzmi u ruku luk." I on ga uze u ruku. Potom Elizej spusti ruke svoje na kraljeve. (17) "Otvori prozor prema istoku", reče, i on ga otvori. Potom Elizej

reče: "Odapni!" I on odape. I reče Elizej: "Jahvina strijela pobjede, baš strijela pobjede nad Aramom, jer ti ćeš u Afeku do nogu potući Aramejce."
(18) Onda reče: "Uzmi strijele", i ovaj ih uze. I reče on kralju israilskome: "Udri po zemlji", i on udari po njoj tri puta pa stade. (19) A čovjek se Božiji naljuti na nj i reče: "Trebao si udariti pet ili šest puta, tad bi udarao po Aramu dok ga ne bi dotukao, a sad ćeš udariti po Aramu tri puta."
(20) Elizej umrije, i pokopaše ga. A čete moapske upadale bi u zemlju svake godine u proljeće. (21) I dok [Israilci] su pokopavali nekog čovjeka, gle, ugledaše četu pljačkaša te baciše čovjeka u Elizejev grob. A kad tijelo tog čovjeka dotače Elizejeve kosti, čovjek oživje i stade na noge.
(22) Tlačio je aramejski kralj Hazael Israila za sveg vijeka Jehoahazova. (23) Ali Jahve prema njima bijaše milostiv, i smilova im se te se okrenu njima zbog saveza svoga s Abrahamom, Izakom i Jakovom, i ne htjede ih uništiti niti ih odbaciti do dana današnjega.
(24) Kad aramejski kralj Hazael umrije, na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ben-Hadad. (25) Onda Jehoaš, sin Jehoahazov, opet ote iz ruku Hazaelova sina Ben-Hadada gradove koje on u ratu bijaše oteo iz ruku ocu njegovu Jehoahazu. Tri ga je puta Joaš potukao i povratio gradove israilske.

Amacija vlada nad Jehudom

14 Druge godine vladavine Jehoaša, sina Jehoahaza, kralja israilskoga, Amacija, sin Joaša, kralja jehudinskoga, postade kralj. (2) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jehoadina, a bila je iz Jerusalema. (3) On je činio pravo u očima Jahvinim, ali ne kao otac njegov David; činio je sve onako kako je činio otac njegov Jehoaš. (4) Ali uzvisine nisu bile uklonjene: narod je još prinosio žrtve i palio tamjan na uzvisinama. (5) I desi se, kad mu je kraljevstvo bilo čvrsto u ruci, da on pobi sluge koji mu ubiše oca, kralja. (6) Ali sinove ubojica on ne pogubi, nego učini onako kako je zapisano u knjizi Zakona Mojsijeva, gdje je Jahve zapovjedio: "Neka se očevi ne pogubljuju za sinove, ni sinovi za očeve, nego neka svako bude pogubljen za grijeh svoj."
(7) On pobi deset hiljada Edomaca u Slanoj dolini i u boju zauze Selu te joj dade ime Jokteel, ime koje i dan-danas nosi.
(8) Potom Amacija poruči po glasnicima Jehoašu, sinu Jehoaza, sina Jehuova, kralju israilskome: "Dođi da se ogledamo jedan s drugim." (9) A israilski kralj Jehoaš odvrati jehudinskom kralju Amaciji: "Libanonski trn poručio je libanonskom kedru: 'Podaj kćer svoju sinu mome za ženu.' Ali tuda u Libanonu prođe divlja zvijer i zgazi trn. (10) Eto, potukao si Edom, pa ti se srce uzdiglo. Uživaj u svojoj slavi i ostani kod kuće. Zašto bi tražio nevolju, pa da i sam propadneš, a i Jehuda s tobom?"
(11) Ali Amacija ne htjede poslušati. Zato israilski kralj Jehoaš otiđe gore, i ogledaše se on i kralj jehudinski Amacija u Bet-Šemešu, u Jehudi. (12) Israilci potukoše Jehudince, i svaki od njih pobježe u dom svoj. (13) Tad israilski kralj Jehoaš uhvati u Bet-Šemešu jehudinskoga kralja Amaciju, sina Joaševa, sina Ahazijina[26], pa dođe u Jerusalem i sruši zid jerusalemski od kapije Efrajimove do Ugaone kapije – četiri stotine aršina. (14) On uze sve zlato i srebro i sve posuđe što se nađe u kući Jahvinoj i u riznicama dvora kraljevskoga, a i taoce, te se vrati u Samariju.

Jarobam

(15) A ostala djela Jehoaševa koja je činio i moć njegova i kako se tukao s jehudinskim kraljem Amacijom – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (16) I ode Jehoaš na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u Samariji kod kraljeva israilskih, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jarobam.

Amacijino ubojstvo

(17) Amacija, sin Joašev, kralj jehudinski, živio je petnaest godina poslije smrti israilskoga kralja Jehoaša, sina Jehoahazova. (18) A ostala djela Amacijina – zar ona nisu zapisana u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (19) Protiv njega su kovali zavjeru u Jerusalemu, te je on pobjegao u Lakiš, ali su poslali za njim ljude u Lakiš i ondje ga ubili. (20) Potom su ga na konjima prenijeli, i on je pokopan kod očeva svojih u Jerusalemu, u gradu Davidovu. (21) Sav narod Jehude uze Azariju[27], kojem je bilo šesnaest godina, i postavi ga za kralja umjesto oca njegova Amacije. (22) On je sagradio

[26] Ahazija – poznat i kao Jehoahaz.

[27] Poznat i kao Uzijah.

Elat i vratio ga Jehudi nakon što je kralj otišao na počinak s očevima svojim.

Jarobam II vlada nad Israilom

(23) Petnaeste godine vladavine jehudinskoga kralja Amacije, sina Joaševa, Jarobam, sin israilskoga kralja Joaša, postao je kralj u Samariji, i vladao je četrdeset i jednu godinu. (24) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao nijednoga grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila. (25) On je vratio israilsku među od ulaza u Hamat pa sve do mora Arabskoga[28], prema riječi što ju je Jahve, Bog Israilov, progovorio preko sluge svoga Jone, sina Amitajeva, proroka iz Gat-Hefera. (26) Ta Jahve je vidio muku Israilovu, nevolju ljutu, jer nije bilo ni roba ni čovjeka slobodna, niti je bilo ikoga da pomogne Israilu. (27) Jahve nije rekao da će izbrisati ime Israilovo pod nebom, nego ih je on spasio rukom Jarobama, sina Jehoaševa.
(28) A ostala djela Jarobamova i sve što je činio i sva moć njegova, kako se borio i kako je vratio Israilu Damask i Hamat, koji su pripadali Jehudi[29] – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (29) I ode Jarobam na počinak s očevima svojim, baš s kraljevima israilskim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Zakarija.

Azarijina vladavina nad Jehudom

15 Dvadeset i sedme godine vladavine israilskoga kralja Jarobama, Azarija, sin jehudinskoga kralja Amacije, postade kralj. (2) Bilo mu je šesnaest godina kad je postao kralj, i vladao je pedeset i dvije godine u Jerusalemu, a majka mu se zvala Jekolija i bila je iz Jerusalema. (3) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov Amacija. (4) Ali uzvisine nisu bile uklonjene: narod je još prinosio žrtve i palio tamjan na uzvisinama. (5) Jahve udari kralja, te on ostade s kožnom zarazom sve do dana smrti svoje; živio je u odvojenoj kući, a kraljev sin Jotam upravljao je dvorom i sudio narodu zemlje. (6) A ostala djela Azarijina i sve što je on činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih?
(7) Ode Azarija na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga kod očeva njegovih u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jotam.

Zekarijina vladavina nad Israilom

(8) Trideset i osme godine vladavine jehudinskoga kralja Azarje Jarobamov sin Zekarija postao je israilski kralj u Samariji, i vladao je šest mjeseci. (9) On je činio zlo u očima Jahvinim, kao što su ga činili očevi njegovi: nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila. (10) Onda se Šalum, sin Jabešov, uroti protiv njega, i udari ga u Jibleamu[30] te ga ubi, i postade vladar umjesto njega. (11) A ostala djela Zekarijina – eto ih zapisanih u Knjizi zapisa kraljeva israilskih. (12) Ovo su riječi što ih je Jahve rekao Jehuu: "Tvoji će sinovi do četvrtoga koljena sjediti na prijestolju Israilovu." I tako je i bilo.

Šalumova vladavina nad Israilom

(13) Šalum, sin Jabešov, postao je kralj trideset i devete godine vladavine jehudinskoga kralja Uzije, i vladao je mjesec dana u Samariji. (14) Tad Menahem, sin Gadijev, otiđe iz Tirce gore u Samariju i udari Šaluma, sina Jabešova, u Samariji te ga ubi i postade kralj umjesto njega. (15) A ostala djela Šalumova i njegova zavjera koju je skovao – eto, to je zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih. (16) Tad je Menahem udario na Tapuu[31] i na sve koji su bili u njoj i na međe njezine od Tirce, jer mu nisu otvorili kapiju; zato je on udario na nju i rasporio u njoj sve žene bremenite.

Menahemova vladavina nad Israilom

(17) Trideset i devete godine vladavine jehudinskoga kralja Azarije Gadijev sin Menahem postao je kralj israilski, i vladao je deset godina u Samariji. (18) On je činio zlo u očima Jahvinim: sveg svoga vijeka nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila.
(19) Pul[32], kralj Asirije, navali na zemlju, i Menahem dade Pulu hiljadu talenata srebra da ruka njegova bude uza nj, da učvrsti kraljevstvo u ru-

[28] Tj. Mrtvog mora.

[29] Damask i Hamat plaćali su danak Solomonu, a o Solomonu se ovdje govori i kao o kralju Jehude.

[30] Ovako je u nekim grčkim izvorima. Ono što stoji u hebrejskim može značiti *pred narodom*.

[31] Tako je u nekim grčkim rukopisima, a u hebrejskim stoji *Tifsu*.

[32] Poznat i kao Tiglat-Pileser.

kama svojim. (20) Tad Menahem ubra novce od Israila, od svih imućnih ljudi, od svakog čovjeka pedeset šekela srebra, da plati kralju asirskome. Tako se asirski kralj povrati i ne ostade ondje u zemlji. (21) A ostala djela Menahemova i sve što je on činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih? (22) I ode Menahem na počinak s očevima svojim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Pekahja.

Pekahjina vladavina nad Israilom

(23) Pedesete godine vladavine jehudinskoga kralja Azarije Menahemov sin Pekahja postao je kralj israilski u Samariji, i vladao je dvije godine. (24) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila. (25) Onda Pekah, sin Remalijin, časnik njegov, skova zavjeru protiv njega, i udari na nj u Samariji, u kuli dvora kraljevskoga, zajedno s Argobom i Arjeom – a s njim je bilo pedeset Gileađana – i ubi ga te postade kralj umjesto njega. (26) A ostala djela Pekahjina i sve što je on činio – eto, to je zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih.

Pekahova vladavina nad Israilom

(27) Pedeset i druge godine vladavine jehudinskoga kralja Azarije Remalijin sin Pekah postao je kralj israilski u Samariji, i vladao je dvadeset godina. (28) On je činio zlo u očima Jahvinim: nije se okanjivao grijeha na koje je Nebatov sin Jarobam navodio Israila.
(29) U doba israilskoga kralja Pekaha došao je asirski kralj Tiglat-Pileser i zauzeo Ijon, Abel-Bet-Maaku, Janoah, Kedeš, Hasor, Gilead, Galileju i svu zemlju Naftalijevu, i odveo narod u sužanjstvo u Asiriju. (30) Onda Hošea, sin Elahov, skova zavjeru protiv Pekaha, sina Remalijina, te ga udari i pogubi pa postade kralj umjesto njega, dvadesete godine vladavine Jotama, sina Uzijahova. (31) A ostala djela Pekahova i sve što je činio – eto, to je zapisano u Knjizi zapisa kraljeva israilskih.

Jotamova vladavina nad Jehudom

(32) Druge godine vladavine Remalijina sina Pekaha, kralja israilskoga, sin jehudinskoga kralja Uzijaha Jotam postade kralj. (33) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jeruša i bila je kći Cadokova. (34) On je činio pravo u očima Jahvinim onako kako je činio otac njegov Uzijah. (35) Ali uzvisine nisu bile uklonjene: narod je još prinosio žrtve i palio tamjan na uzvisinama. Jotam je sagradio Gornju kapiju kuće Jahvine. (36) A ostala djela Jotamova i sve što je on činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (37) U tim je danima Jahve počeo slati aramejskoga kralja Recina i Remalijina sina Pekaha na Jehudu. (38) I ode Jotam na počinak s očevima svojim i bi pokopan u gradu oca svoga Davida, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ahaz.

Ahazova vladavina nad Jehudom

16 Sedamnaeste godine vladavine Pekaha, sina Remalijina, sin jehudinskoga kralja Jotama Ahaz postade kralj. (2) Ahazu je bilo dvadeset godina kad je postao kralj, a vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. On nije činio ono što je pravo u očima Jahve, Boga njegova, kao otac njegov David, (3) nego je hodio putevima kraljeva israilskih, i još je dao da sin njegov prođe kroz vatru kao žrtva po gnusnim običajima naroda koje je Jahve istjerao pred sinovima Israilovim. (4) Prinosio je žrtve i palio tamjan po uzvisinama, brdima i pod svakim drvetom zelenim.
(5) Onda aramejski kralj Recin i Remalijin sin Pekah, kralj israilski, pođoše u rat protiv Jerusalema, i opkoliše Ahaza, ali ga ne mogahu nadjačati. (6) U to vrijeme edomski kralj vrati Edomu[33] Elat i potpuno istjera Jehudince iz Elata; i Edomci uđoše u Elat, i ondje žive i dan-danas.
(7) Posla Ahaz glasnike asirskome kralju Tiglat-Pileseru i poruči: "Ja sam sluga tvoj[34]; hodi gore pa me izbavi iz ruke kralja aramejskoga i iz ruke kralja israilskoga koji se dižu protiv mene." (8) Ahaz uze srebro i zlato što se našlo u kući Jahvinoj i u riznicama dvora kraljevskoga i posla ga na dar kralju asirskome. (9) I kralj ga asirski posluša; i pođe kralj asirski gore na Damask te ga zauze i progna narod iz njega u Kir, a Recina pogubi.
(10) Kralj Ahaz ode u Damask da se sretne s asirskim kraljem Tiglat-Pileserom, i vidje žrtvenik u Damasku; i kralj Ahaz posla svećeniku Urijahu uzorak žrtvenika s potankim uputama za izradbu

[33] Ovo je vjerovatno značenje. U mazoretskom tekstu stoji ...*aramejski kralj Recin vrati Aramu*.

[34] U značenju: *podanik tvoj.*

njegovu. (11) Tako svećenik Urijah sagradi žrtvenik; prema svemu onome što je kralj Ahaz poslao iz Damaska, tako ga je Urijah načinio prije dolaska kralja Ahaza iz Damaska. (12) Kad je kralj došao iz Damaska, vidio je žrtvenik; onda se kralj primaknuo žrtveniku i popeo se na nj (13) te spalio svoju žrtvu paljenicu i žitnu žrtvu, i izlio svoju žrtvu ljevanicu i poškropio žrtvenik krvlju svoje žrtve sudioništva. (14) Tučani žrtvenik, koji je bio pred Jahvom, sklonio je s njegova mjesta ispred hrama: između novog žrtvenika i kuće Jahvine, i stavio ga sa sjeverne strane novoga žrtvenika.
(15) Potom je kralj Ahaz zapovjedio svećeniku Urijahu: "Na velikom žrtveniku spaljuj jutarnju žrtvu paljenicu i večernju žitnu žrtvu i kraljevu žrtvu paljenicu i njegovu žitnu žrtvu, a tako i žrtvu paljenicu sveg naroda u zemlji i njihovu žitnu žrtvu i njihove žrtve ljevanice, i poškropi ga svom krvlju žrtve paljenice i svom krvlju žrtve klanice. A tučani će mi žrtvenik za gatanje služiti. (16) I svećenik Urijah uradi sve onako kako mu kralj Ahaz zapovjedi.
(17) Onda kralj Ahaz skide stranice sa kolica i ukloni s njih posudu za pranje; on skide i more s tučanih volova koji su bili pod njim i stavi ga na kameni pločnik. (18) Natkriveni subotni prolaz koji su bili sagradili u kući i vanjski ulaz za kralja on ukloni iz kuće Jahvine zarad kralja asirskoga. (19) A ostala djela koja je Ahaz činio – zar ona nisu zapisana u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (20) I ode Ahaz na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Hezekija.

Hošeina vladavina nad Israilom

17 Dvanaeste godine vladavine jehudinskoga kralja Ahaza Elahov sin Hošea postao je israilski kralj u Samariji, i vladao je devet godina. (2) On je činio zlo u očima Jahvinim, ali ne kao israilski kraljevi koji bjehu prije njega. (3) Asirski kralj Šalmaneser pođe na nj, a Hošea mu postade sluga i poče mu plaćati danak. (4) Ali asirski kralj otkri zavjeru Hošee, koji bješe poslao glasnike egipatskom kralju Sou, i nije platio danak asirskome kralju kao svake godine; zato ga asirski kralj uhvati i baci ga u tamnicu.
(5) Onda asirski kralj navali na svu zemlju i otiđe gore na Samariju te je opsjedaše tri godine. (6) Devete godine vladavine Hošee asirski kralj zauze Samariju i progna Israilce u Asiriju te ih naseli u Halah na Haboru, rijeci u Gozanu, i u gradove medeske.

Zašto je propalo israilsko kraljevstvo

(7) To se desi jer sinovi Israilovi bijahu zgriješili protiv Jahve, Boga svoga, koji ih je izveo iz zemlje egipatske, iz ruke faraona, kralja egipatskog; a oni su se bojali drugih bogova (8) i slijedili običaje naroda koje je Jahve protjerao pred sinovima Israilovim i običaje što su ih uveli kraljevi israilski. (9) Sinovi su Israilovi potajno činili djela koja nisu bila prava prema Jahvi, Bogu njihovu. K tome su podizali sebi uzvisine u svim gradovima svojim, od kula stražarskih do gradova utvrđenih. (10) Podizali su sebi stupove svete i motke Ašerine na svakom visokom brdu i pod svakim drvetom zelenim, (11) i ondje su palili tamjan na uzvisinama svim, kao narodi što ih je Jahve prognao pred njima; i činili su zlodjela, razjarujući Jahvu. (12) Služili su kumirima, za koje im Jahve bijaše rekao: "Ne činite to!" (13) A Jahve je opominjao Israila i Jehudu preko svih proroka svojih i vidovnjaka i govorio: "Okrenite se od zlih puteva svojih i držite se zapovijedi mojih, propisa mojih prema svem Zakonu što sam ga zapovjedio precima vašim i što sam ga poslao vama po slugama svojim, prorocima."
(14) Ali oni nisu poslušali, nego su ostali svojeglavi kao i očevi njihovi, koji nisu vjerovali u Jahvu, Boga svoga. (15) Oni su odbacili propise njegove i savez njegov, koji je on sklopio s očevima njihovim, i opomene njegove kojima ih je on opominjao. I išli su za idolima ispraznim, pa su postali isprazni, i krenuli su za narodima što bijahu oko njih, iako im je Jahve zapovjedio da ne rade kao oni. (16) Odbacili su sve zapovijedi Jahve, Boga svoga, i napravili sebi salivene kumire – dva teleta, i načinili motku Ašerinu, i klanjahu se svoj vojsci nebeskoj i služahu Baalu. (17) I dadoše da im sinovi i kćeri kroz vatru kao žrtve prolaze i odadoše se gatanju i vračanju i prodadoše se da čine zlo u očima Jahvinim, razjarujući ga. (18) Zato se Jahve vrlo rasrdi na Israila i ukloni ga ispred očiju svojih; niko ne ostade do plemena Jehudina.
(19) A ni Jehudinci se nisu držali zapovijedi Jahve, Boga svoga, nego su slijedili običaje što ih bijaše uveo Israil. (20) Jahve je odbacivao sve potomke Israilove i bacao ih na muke i predavao ih u ruke pljačkašima dok ih nije uklonio od očiju svojih.

(21) Kad je on otrgnuo Israila od kuće Davidove, oni su za kralja postavili Jarobama, sina Nebatova. Onda Jarobam odvrati Israila od Jahve i navede ga na grijeh veliki. (22) Sinovi Israilovi hodili su u svim grijesima što ih je činio Jarobam; nisu ih napuštali (23) sve dok Jahve nije uklonio Israila ispred očiju svojih, kako je i rekao preko sluga svojih, proroka. Tako je Israil do dana današnjega ostao prognan iz svoje vlastite zemlje u Asiriju.

Novi stanovnici u gradovima israilskim

(24) Asirski je kralj doveo ljude iz Babilona i iz Kute i iz Ave i iz Hamata i iz Sefarvajima i naselio ih u gradovima samarijskim umjesto sinova Israilovih. Tako su oni zaposjeli Samariju i nastanili se u gradovima njezinim. (25) Spočetka, kad se nastaniše ondje, nisu se bojali Jahve; zato Jahve posla lavove među njih pa oni pobiše neke od njih. (26) Zato oni progovoriše kralju asirskome i rekoše: "Narodi koje si prognao u gradove samarijske ne znaju kako štovati boga zemlje te; i on među njih posla lavove, i eto, lavovi ih pobiše, jer oni ne znaju kako štovati boga zemlje te." (27) Tad asirski kralj zapovjedi: "Uzmite onamo jednog od svećenika koje ste odonud prognali pa neka on ode i živi onamo, i neka ih on pouči štovanju boga zemlje te." (28) Tako jedan od svećenika koje su prognali iz Samarije dođe i nastani se u Betelu i pouči ih kako će štovati Jahvu.
(29) Ali svaki je narod još sebi bogove pravio i postavljao ih u kuće na uzvisinama koje su bili podigli Samarijanci, svaki narod u gradovima svojim u kojima je živio. (30) Babilonci načiniše Sukot-Benota, Kućani Nergala, Hamaćani Ašimu (31) i Avijci Nibhaza i Tartaka; a Sefarvajimci spaljivahu djecu svoju u vatri kao žrtve Adrameleku i Anameleku, bogovima sefarvajimskim. (32) Oni su se bojali i Jahve i postavljali od svojih ljudi svećenike na uzvisinama koji su vršili službu za njih u svetištima na uzvisinama. (33) Bojali su se Jahve i služili bogovima svojim po običaju naroda između kojih su prognani.
(34) I dan-danas oni se drže starih običaja: ne boje se Jahve niti se drže svojih propisa, svojih odredaba i Zakona, niti zapovijedi što ih je Jahve dao sinovima Jakova, kojem je nadjenuo ime Israil; (35) s njima je Jahve sklopio savez i zapovjedio im: "Nemojte se bojati drugih bogova niti im se klanjati niti im služiti niti im žrtve prinositi. (36) Samo Jahve, koji vas je izveo iz zemlje egipatske snagom velikom i rukom ispruženom – njega se bojte i njemu se klanjajte i njemu žrtve prinosite. (37) Propisâ i odredaba i Zakona i zapovijedi što vam ih je on propisao vi se uvijek držite, i nemojte se drugih bogova bojati. (38) Savez što sam ga s vama sklopio nemojte zaboraviti, i nemojte se drugih bogova bojati. (39) Samo se bojte Jahve, Boga svoga, i on će vas izbaviti iz ruke svih neprijatelja vaših." (40) Ali oni ne poslušaše, nego nastaviše po svom običaju starom. (41) Tako, dok su se ti narodi bojali Jahve, služili su i svojim kumirima; jednako tako djeca njihova i unučad njihova, onako kako su očevi njihovi činili, tako oni i dan-danas čine.

Hezekijina vladavina nad Jehudom

18 Desi se treće godine vladavine Hošee, sina israilskoga kralja Elaha, da Hezekija, sin jehudinskoga kralja Ahaza, postade kralj. (2) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj i vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu; majka mu se zvala Abija, a bila je Zekarijina kći. (3) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov David. (4) Uklonio je uzvisine i porušio stupove svete i posjekao motke Ašerine. Raskomadao je i tučanu zmiju koju je načinio Mojsije, jer su sve do tih dana sinovi Israilovi njoj spaljivali tamjan, a ona se zvala Nehuštan. (5) On se uzdao u Jahvu, Boga Israilova; tako poslije njega ne bješe nikoga poput njega među svim kraljevima jehudinskim, a ni među onima koji bijahu prije njega. (6) Jer on prionu uz Jahvu; nije se okretao od njega, nego se držao zapovijedi što ih je Jahve Mojsiju dao.
(7) Jahve bijaše s njim; gdje bi god krenuo, bilo bi mu u napredak. I pobuni se on protiv asirskoga kralja i ne htjede da mu služi. (8) On potuče Filistince sve do Gaze i kraja njezina, od kule stražarske do grada utvrđenoga.
(9) Četvrte godine vladavine kralja Hezekije, a to bješe sedma godina vladavine Hošee, sina israilskoga kralja Elaha, asirski kralj Šalmaneser krenu na Samariju i opsjednu je. (10) Zauzeše je na isteku godine treće; šeste godine vladavine Hezekije, a to bješe deveta godina vladavine israilskoga kralja Hošee, Samarija pade. (11) Tad asirski kralj progna Israilce u Asiriju i naseli ih u Halah na Habor, rijeku gozansku, i u gradove medeske, (12) jer se nisu pokoravali glasu Jahve, Boga svoga, nego su

prekršili savez njegov: sve što je Mojsije, sluga Jahvin, zapovjedio; niti su htjeli slušati niti činiti.

Osvajanje jehudinskih gradova

(13) A četrnaeste godine vladavine kralja Hezekije asirski kralj Sanherib navali na sve utvrđene gradove jehudinske i osvoji ih. (14) Tad jehudinski kralj Hezekija poruči asirkome kralju u Lakiš: "Pogriješio sam. Povuci se od mene; sve što mi nametneš ja ću prihvatiti." Tako asirski kralj zatraži od jehudinskoga kralja Hezekije tri stotine talenata[35] srebra i trideset talenata[36] zlata. (15) Hezekija mu dade sve srebro što se nađe u kući Jahvinoj i u riznicama dvora kraljevskoga. (16) U to vrijeme Hezekija skide zlato s vrata Jahvina hrama i s dovratnika, koje bijaše obložio jehudinski kralj Hezekija, i dade ga asirskome kralju.
(17) Onda asirski kralj posla Tartana i Rabsarisa i Rabšakeha[37] iz Lakiša sa silnom vojskom kralju Hezekiji u Jerusalem. Tako oni krenuše gore i dođoše u Jerusalem. I kad stigoše gore, dođoše i stadoše kod vodovoda Gornjeg jezerceta, koje je na putu u Peračevo polje. (18) Kad zovnuše kralja, pred njih iziđoše Eliakim, sin Hilkijahov, koji je upravljao dvorom, tajnik Šebna i bilježnik Joah, sin Asafov.
(19) Onda im Rabšakeh reče: "Kažite sad Hezekiji: Ovako veli veliki kralj, kralj asirski: 'Kakvo to pouzdanje imaš?' (20) Kažeš: 'Imam savjet i snagu za rat', a to su samo riječi prazne. Na koga se oslanjaš, pa si se pobunio protiv mene? (21) Gle, ti se oslanjaš na stabljiku trske polomljene – na Egipat – koja, ako se čovjek na nju nasloni, prodire u dlan njegov i probada ga. Takav je faraon, kralj egipatski, svima koji se na nj oslanjaju. (22) A ako mi kažete: 'Mi se uzdamo u Jahvu, Boga svog' – zar nije on onaj čije je uzvisine i čije je žrtvenike Hezekija uklonio i rekao Jehudi i Jerusalemu: 'Klanjajte se pred ovim žrtvenikom u Jerusalemu'? (23) Zato sad dođi, pogodi se s mojim gospodarom, kraljem asirskim, a ja ću ti dati dvije hiljade konja ako mogneš na njih jahače posaditi. (24) Kako onda možeš odbiti jednog časnika koji je od najmanjih slugu gospodara moga i uzdati se da će ti Egipat dati kola i konjanike? (25) Jesam li se ja sad popeo bez Jahvina odobrenja da napadnem ovu zemlju i uništim je? Jahve mi je rekao: 'Kreni gore na tu zemlju i uništi je.'"
(26) Tad Hilkijahov sin Eliakim, Šebna i Joah rekoše Rabšakehu: "Govori sad sa slugama svojim aramejski, jer ga mi razumijemo, a ne govori s nama jehudinski pred ljudima koji su na zidinama."
(27) Ali Rabšakeh im reče: "Je li me gospodar moj poslao da samo gospodaru vašem i vama prenesem ove riječi, a ne i ljudima što sjede na zidinama, koji su osuđeni da jedu nečist svoju i piju mokraću svoju s vama?" (28) Onda se Rabšakeh uspravi i glasno povika na jehudinskome: "Čujte riječ velikoga kralja, kralja asirskoga. (29) Ovako veli kralj: Ne dajte Hezekiji da vas vara, jer vas on neće moći izbaviti iz ruke moje. (30) Ne dajte Hezekiji ni da vas navede da se uzdate u Jahvu kad kaže: Jahve će nas sigurno izbaviti, a ovaj se grad neće predati u ruke kralju asirskome. (31) Ne slušajte Hezekiju, jer ovako veli kralj asirski: Sklopite mir sa mnom i iziđite preda me, pa neka svako jede sa svoje loze i svoje smokve i neka pije vode iz svoje čatrnje, (32) dok ja ne dođem i ne odvedem vas u zemlju kao što je vaša, zemlju žita i mlada vina, zemlju hljeba i vinograda, zemlju maslina i meda, da živite i da ne umrete. I ne slušajte Hezekiju kad vas zavodi govoreći: Jahve će nas izbaviti. (33) Je li ijedan bog narodâ izbavio zemlju svoju iz ruke kralja asirskoga? (34) Gdje su bogovi hamatski i arpadski? Gdje su bogovi sefarvajimski, henski i ivski? Jesu li oni izbavili Samariju iz ruke moje? (35) Koji su među svim bogovima tih zemalja izbavili zemlju svoju iz ruke moje, pa da Jahve iz ruke moje izbavi Jerusalem?"
(36) Ali narod je šutio i nije mu odgovorio ni riječi jer je kraljeva zapovijed bila: "Ne odgovarajte mu."
(37) Potom Eliakim, sin Hilkijin, koji je upravljao dvorom, tajnik Šebna i bilježnik Joah, sin Asafov, dođoše Hezekiji poderanih haljina i prenesoše mu riječi Rabšakehove.

Prorok Izaija hrabri Hezekiju

19 Kad kralj Hezekija ču za to, razdrije haljine svoje, obuče kostrijet i ode u kuću Jahvinu.
(2) Potom posla Eliakima, koji je upravljao dvorom, kraljevskog tajnika Šebnu i svećeničke starješine, odjevene u kostrijet, proroku Izaiji, sinu Amocovu. (3) Oni mu rekoše: "Ovako veli Heze-

[35] Oko 10,4 tone.

[36] Oko 1.040 kg.

[37] Tartan – vrhovni zapovjednik; Rabsaris – vrhovni dvorski upravitelj; Rabšakeh – glavni savjetnik.

kija: ‘Ovo je dan nevolje, kazne i rugla, jer djeca prispješe do rođenja, ali nema snage da se rode. (4) Možda će Jahve, Bog tvoj, čuti sve riječi Rabšakeha, koga je gospodar njegov, kralj asirski, poslao da uvrijedi Boga živoga, pa će Jahve, Bog tvoj, osuditi riječi koje je čuo. Zato se pomoli za ostatak koji je preostao.’”
(5) Tako sluge kralja Hezekije dođoše Izaiji. (6) Izaija im reče: “Ovako kažite gospodaru svome: Ovako veli Jahve: ‘Ne boj se riječi što si ih čuo, kojima su sluge asirskoga kralja hulile na me. (7) Gle, ja ću u njega duh udahnuti, pa će on jednu glasinu čuti i u zemlju se svoju vratiti. I ja ću učiniti da on padne od mača u zemlji svojoj.’”

Sanheribovo pismo Hezekiji

(8) Potom se Rabšakeh vrati i nađe kralja asirskoga kako se bori protiv Libne, jer bješe čuo da je kralj bio napustio Lakiš. (9) Kralj je čuo da o Tirhaku, kralju kuškome[38], govore: “Gle, izišao je da se bori protiv tebe.” Zato je opet poslao glasnike Hezekiji s riječima: (10) “Ovako kažite Hezekiji, kralju Jehudinom, i kažite mu: Neka te Bog tvoj, u kojeg se uzdaš, ne zavede riječima: ‘Jerusalem neće pasti u ruke kralju asirskome.’ (11) Gle, ti si čuo šta su asirski kraljevi učinili sa zemljama svim, potpuno ih uništivši. Pa hoćeš li ti biti pošteđen? (12) Jesu li bogovi onih naroda koje su očevi moji zatrli njih spasili: Gozance, Harance, Resefce i Edence u Telasaru? (13) Gdje je kralj Hamata, kralj Arpada, kralj grada Sefarvajima, Hene i Ive?”

Hezekijina molitva u hramu

(14) Tad Hezekija uze pismo iz ruku glasnika te ga pročita, i ode u kuću Jahvinu pa ga razvi pred Jahvom. (15) Hezekija se pomoli Jahvi i reče: “O Jahve, Bože Israilov, koji si ustoličen nad kerubinima, ti si Bog, samo ti, svih kraljevstava na zemlji. Ti si nebo i zemlju stvorio. (16) Prikloni uho svoje, o Jahve, i čuj; otvori oči svoje, o Jahve, i vidi; i poslušaj riječi koje je Sanherib poručio da uvrijedi Boga živoga. (17) Uistinu su, o Jahve, asirski kraljevi uništili ove narode i zemlje njihove (18) i pobacali im bogove u vatru, jer to nisu bili bogovi, nego djelo ljudskih ruku, od drveta i kamena. Zato su ih uništili. (19) Sad, o Jahve, Bože naš, molim te, izbavi nas iz ruke njegove, da sva kraljevstva na zemlji spoznaju da si samo ti, o Jahve, Bog.”

Božiji odgovor preko Izaije

(20) Onda Izaija, sin Amocov, poruči Hezekiji: “Ovako veli Jahve, Bog Israilov: ‘Molio si mi se zbog Sanheriba, kralja asirskoga, pa sam ja uslišio molitvu tvoju.’ (21) Ovo je riječ što ju je Jahve progovorio protiv njega:

Prezrela te i narugala ti se
djevica, kći cionska;
mahala je glavom za tobom[39]
kći jerusalemska![40]
(22) Koga si ukorio i na kog hulio?
I na koga si digao glas svoj
i oholo podigao oči svoje?
Na Svetog Israilova![41]
(23) Po glasnicima svojim vrijeđao si Gospoda,
i govorio: ‘S mnogo svojih kola
popeh se na visine gorske,
na najviše vrhove libanonske;
i posjekoh mu kedrove visoke i čemprese najbolje.
I stigoh u njegovo konačište najudaljenije,
u njegovu šumu najgušću.
(24) Kopao sam bunareve i pio tuđe vode,
i tabanima stopala svojih isušio
sve vodotoke egipatske.’
(25) Zar nisi čuo?
Davno sam to učinio;
od davnina sam to smišljao.
Sad učinih da se desi to,
da ti pretvoriš gradove utvrđene
u razvaline.
(26) Zato stanovnici njihovi ne imahu dovoljno snage,
bijahu potišteni i posramljeni;
bijahu kao poljsko bilje
i kao zelenilo,
kao trava na vrhovima kuća,
spržena prije nego i uzraste.
(27) Ali znadem ja kad sjedaš ti,
i kad izlaziš i kad ulaziš,
i kad bjesniš na me.
(28) Zato što bjesniš na me,

[38] Ili *etiopskom*.

[39] Rugajući se.

[40] Djevica, kći cionska, kći jerusalemska – poetski nazivi za stanovnike Jerusalema.

[41] Tj. *Boga*.

i što je obijest tvoja doprla do ušiju mojih,
ja ću staviti kuku svoju na nos tvoj,
i uzde svoje u žvale tvoje,
i vratit ću te putem kojim si došao.
(29) Neka ti onda ovo bude znak: ove ćeš godine jesti što samo uzraste, druge godine ono što iz toga nikne, a treće godine sijte, žanjite, sadite vinograde i jedite plod njihov. (30) Ostatak koji preživi iz kuće Jehudine opet će puštati žile u dubinu i nositi plod u visinu. (31) Jer iz Jerusalema će ostatak izići, a s gore Cionske preživjeli. Revnost Jahvina to će izvesti.
(32) Zato Jahve ovako veli o kralju asirskome: 'On u ovaj grad neće ući i ondje strijelu odapeti, i on neće doći preda nj sa štitom niti će nasip za opsadu dići. (33) Putem kojim je došao, njime će se vratiti, i u ovaj grad neće ući', Jahve očituje. (34) Jer ja ću braniti ovaj grad da ga spasim zarad sebe i zarad sluge svoga Davida."

Povlačenje Asiraca i Sanheribova smrt

(35) Potom te noći anđeo Jahvin iziđe i pobi stotinu osamdeset i pet hiljada ljudi u taboru asirskome; i kad ljudi ujutro poraniše, gle, svi bijahu mrtvi. (36) Zato asirski kralj Sanherib ode i vrati se u Ninivu te ostade da ondje živi. (37) Desi se, dok se klanjao u kući boga svoga Nisroka, da ga sinovi njegovi Adramelek i Šarezer ubiše mačem i pobjegoše u zemlju araratsku. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Esarhadon.

Hezekijina bolest i ozdravljenje

20 U tim se danima Hezekija smrtno razbolje. I dođe mu prorok Izaija, sin Amocov, te mu reče: "Ovako veli Jahve: Uredi kuću svoju, jer ćeš umrijeti, i nećeš živ ostati."
(2) Tad se Hezekija okrenu licem zidu te se pomoli Jahvi i reče: (3) "Sjeti se sad, o Jahve, preklinjem te, kako sam pred tobom vjerno i svim srcem hodio i činio ono što je dobro u očima tvojim." I Hezekija gorko zaplaka.
(4) Prije nego što Izaija iziđe iz dvorišta središnjega, dođe mu je riječ Jahvina: (5) "Vrati se i kaži Hezekiji, poglavaru naroda moga: Ovako veli Jahve, Bog oca tvoga Davida: 'Čuo sam molitvu tvoju, vidio sam suze tvoje; evo, ja ću te izliječiti. Za tri ćeš dana ti u kuću Jahvinu uzići. (6) Ja ću dodati vijeku tvome petnaest godina i izbavit ću tebe i grad ovaj iz ruke kralja asirskoga; i branit ću grad ovaj zarad sebe i zarad sluge svoga Davida.' " (7) Tad Izaija reče: "Uzmite oblog od smokava." I oni ga uzeše te ga priviše na čir, i on ozdravi.
(8) Hezekija upita Izaiju: "Koji će biti znak da će me Jahve izliječiti i da ću ja za tri dana u kuću Jahvinu uzići?"
(9) Izaija reče: "Ovo će ti biti znak od Jahve da će Jahve učiniti ono što je rekao: hoće li se sjena pomaknuti deset stupnjeva naprijed ili će se vratiti deset stupnjeva?"
(10) A Hezekija reče: "Lahko je sjeni pomaknuti se deset stupnjeva naprijed; ne, nego neka se sjena vrati deset stupnjeva."
(11) Tad prorok Izaija zavapi Jahvi, i on vrati sjenu deset stupnjeva, koje je bila prešla na Ahazovu sunčanome satu.

Poslanici babilonskoga kralja

(12) U to vrijeme Merodak-Baladan, sin Baladanov, kralj babilonski, posla Hezekiji pisma i dar jer bijaše čuo da je Hezekija bolestan. (13) Hezekija toplo primi poslanice i pokaza im svu svoju riznicu: srebro i zlato i mirođije i skupocjeno ulje i oružarnicu i sve što se našlo u riznicama njegovim. Ne bješe ničega u dvoru Hezekijinu ni u svem njegovu imanju da im on to ne pokaza. (14) Tad prorok Izaija dođe kralju Hezekiji i upita ga: "Šta su oni ljudi rekli i odakle su ti došli?"
A Hezekija odgovori: "Došli su iz zemlje daleke, iz Babilona."
(15) Izaija upita: "Šta su vidjeli u dvoru tvome?"
A Hezekija odgovori: "Vidjeli su sve što je u dvoru mome, nema ničega u riznicama mojim što im nisam pokazao."
(16) Tad Izaija reče Hezekiji: "Čuj riječ Jahvinu:
(17) Gle, dolaze dani kad će sve što je u dvoru tvome i sve što su očevi tvoji do dana današnjeg u spremište nakupili biti odneseno u Babilon; ništa neće ostati, veli Jahve. (18) Neki od sinova tvojih, što će od tebe poteći, koji će ti se roditi, odvedeni će biti i postat će uškopljenici na dvoru kralja babilonskoga."
(19) Tad Hezekija reče Izaiji: "Dobra je riječ Jahvina što si je progovorio", jer on pomisli: "Zar nije tako, ako bude mira i sigurnosti za života moga?"
(20) A ostala djela Hezekijina i sva moć njegova, i kako je napravio jezerce i vodovod i doveo vodu u grad – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kra-

ljeva jehudinskih? (21) I ode Hezekija na počinak s očevima svojim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Manaše.

Manašeova opačina

21 Manašeu je bilo dvanaest godina kad je postao kralj, i vladao je pedeset i pet godina u Jerusalemu; a majka mu se zvala Hefsiba. (2) On je činio zlo u očima Jahvinim, slijedeći gnusna djela naroda što ih je Jahve protjerao pred sinovima Israilovim. (3) On je ponovo podigao uzvisine koje je otac njegov Hezekija bio uništio, i podigao je žrtvenike Baalu i načinio motku Ašerinu, onako kako bješe israilski kralj Ahab učinio, i klanjao se svoj vojsci nebeskoj i služio joj. (4) Sagradio je [paganske] žrtvenike u kući Jahvinoj, za koju je Jahve rekao: "U Jerusalemu ću ja ime svoje postaviti." (5) U oba je dvorišta kuće Jahvine sagradio žrtvenike svoj vojsci nebeskoj. (6) Sina je svoga kao žrtvu spalio u vatri; bavio se čaranjem, koristio gatanjem, i imao posla s posrednicima i zazivačima duhova. Činio je mnogo zla u očima Jahvinim, izazivajući ga na srdžbu. (7) Potom je rezani lik Ašerin što ga je načinio stavio u kuću za koju je Jahve rekao Davidu i sinu njegovu Solomonu: "U ovoj kući i u Jerusalemu, koji sam izabrao od svih plemena Israilovih, postavit ću ime svoje zauvijek. (8) I neću više dati da noge israilske odlutaju iz zemlje koju sam dao očevima njihovim, samo ako uspaze da rade sve onako kako sam im ja zapovjedio i prema svem zakonu što im ga je sluga moj Mojsije zapovjedio." (9) Ali oni ne poslušaše, i Manaše ih navede da čine gore od naroda koje je Jahve uništio pred sinovima Israilovim.
(10) Jahve progovori preko sluga svojih proroka i reče: (11) "Zato što je Manaše počinio ta djela gnusna, postupajući gore nego što svi Amorejci prije njega postupahu, i što je i Jehudu kumirima svojim na grijeh naveo, (12) zato Jahve, Bog Israilov, ovako veli: Evo, ja ću na Jerusalem i Jehudu nesreću navaliti da će svakome ko za nju čuje oba uha zazujati. (13) Rastegnut ću nad Jerusalemom uzicu samarijsku i visak kuće Ahabove[42], i zbrisat ću Jerusalem kao što se zdjela briše – briše, pa se izvrne. (14) Odbacit ću ostatak baštine svoje i predat ću ih u ruke neprijateljima njihovim, te će oni postati grabež i plijen svim neprijateljima svojim, (15) jer oni čine zlo u očima mojim i na srdžbu me izazivaju od dana kad su im očevi došli iz Egipta pa sve do danas."
(16) A Manaše je još prolijevao i previše nedužne krvi, dok nije napunio Jerusalem od jednoga do drugoga kraja, povrh grijeha svoga na koji je navodio Jehudu da čini zlo u očima Jahvinim.
(17) A ostala djela Manašeova i sve što je činio i grijeh koji je počinio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (18) I ode Manaše na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u vrtu dvora svoga, u vrtu Uzinome, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amon.

Amonovo kraljevanje nad Jehudom

(19) Amonu je bilo dvadeset i dvije godine kad je postao kralj, i vladao je dvije godine u Jerusalemu; a majka mu se zvala Mešulemet, i bila je kći Haruca iz Jotbe. (20) On je činio zlo u očima Jahvinim, kao što ga je činio otac njegov Manaše. (21) Hodio je u svemu putem kojim je otac njegov hodio i služio kumirima kojima je otac njegov služio, klanjajući im se. (22) Tako je ostavio Jahvu, Boga oca svoga, i nije hodio putem Jahvinim. (23) Sluge se Amonove urotiše protiv njega i smaknuše ga u dvoru njegovu. (24) Onda narod zemlje pobi sve urotnike protiv kralja Amona, i narod zemlje te postavi sina njegova Jošiju za kralja umjesto njega.
(25) A ostala djela što ih je Amon činio – zar ona nisu zapisana u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (26) Pokopaše ga u grobu u vrtu Uzinome, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jošijah.

Jošijah, kralj jehudinski

22 Jošijahu je bilo osam godina kad je postao kralj, i vladao je trideset i jednu godinu u Jerusalemu; a majka mu se zvala Jedida, i bila je kći Adaje iz Bockata. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim hodeći u svemu putem oca svoga Davida i ne skrećući ni desno ni lijevo.
(3) A osamnaeste godine vladavine svoje posla kralj Jošijah tajnika Šafana, sina Acalijina, sina Mešulamova, u kuću Jahvinu i reče: (4) "Idi gore Hilkijahu, svećeniku velikom, pa neka on izbroji novac što je donijet u kuću Jahvinu i što su ga čuvari na vratima sakupili od naroda. (5) Neka ga predaju u ruke radnicima koji nadgledaju kuću

[42] Tj. zadesit će ih ista sudbina kao Samariju i kuću Ahabovu.

Jahvinu, a oni neka ga daju radnicima što kuću Jahvinu popravljaju: (6) tesarima, graditeljima, zidarima, i da se kupuju drvo i kamen klesani za popravak kuće. (7) Ali neka se od njih ne traži nikakav račun za novac koji im je dat u ruke, jer oni rade pošteno."

Hilkijah nalazi Knjigu zakona

(8) Onda veliki svećenik Hilkijah reče tajniku Šafanu: "Našao sam Knjigu zakona u kući Jahvinoj." I Hilkijah dade knjigu Šafanu, koji ju je pročitao. (9) Tajnik Šafan dođe kralju i donese mu vijesti i reče: "Tvoje su sluge isplatile novac što je bio u kući Jahvinoj i predale ga u ruke radnicima i nadglednicima u kući." (10) I tajnik Šafan još reče kralju: "Svećenik Hilkijah dade mi jednu knjigu." I Šafan je stade čitati pred kraljem.
(11) Kad ču riječi Knjige zakona, kralj razdrije haljine svoje. (12) Potom kralj zapovjedi svećeniku Hilkijahu, Šafanovu sinu Ahikamu, Mikajahovu sinu Akboru, tajniku Šafanu i kraljevu slugi Asajahu, i reče: (13) "Idite, upitajte Jahvu za me i za narod i za svu Jehudu zbog riječi ove knjige što je nađena, jer velik je gnjev Jahvin što na nas plamti zato što očevi naši ne poslušaše riječi knjige ove, da čine sve onako kako je napisano za nas."

Huldino proročanstvo

(14) Tako svećenik Hilkijah, Ahikam, Akbor, Šafan i Asajah odoše proročici Huldi, ženi Šaluma, sina Tikvahova, sina Harhasova, čuvara [hramske] odjeće – koja je živjela u Jerusalemu, u Drugoj četvrti – i progovoriše joj.
(15) Ona im reče: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Kažite čovjeku koji vas je meni poslao: (16) Ovako veli Jahve: 'Evo, ja ću navaliti zlo na mjesto ovo i stanovnike njegove, sve prema riječima iz knjige što ju je kralj jehudinski pročitao. (17) Zato što su me ostavili i palili tamjan drugim bogovima da bi me rasrdili svim djelima ruku svojih, zato moj gnjev plamti na mjesto ovo, i neće se ugasiti.' (18) Ali kralju jehudinskome, koji vas je poslao da upitate Jahvu, njemu ovako kažite: Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'A riječi što si ih čuo: (19) Zato što je srce tvoje mehko bilo pa si se ponizio pred Jahvom kad si čuo šta sam rekao protiv ovoga mjesta i stanovnika njegovih, da će oni biti pustoš i prokletstvo, i zato što si razdro haljine svoje i plakao preda mnom, ja sam uistinu čuo', očituje Jahve. (20) 'Zato ću te ja, eto, pridružiti očevima tvojim, i ti ćeš u miru biti pokopan, pa oči tvoje neće vidjeti sve zlo koje ću sručiti na mjesto ovo.'" I oni odnesoše odgovor nazad kralju.

Jošijahova obnova saveza

23 Tad kralj posla po sve starješine jehudinske i jerusalemske i sabra ih. (2) Kralj se pope u kuću Jahvinu, sa svim Jehudincima i stanovnicima Jerusalema, svećenicima, prorocima i narodom svim, od najvećega od najmanjega, i pročita pred njima sve riječi iz Knjige saveza, koja je nađena u kući Jahvinoj. (3) Kralj stade kraj stupa i obnovi savez pred Jahvom da će slijediti Jahvu i držati se zapovijedi njegovih, svjedočanstava njegovih i odredaba njegovih, svim srcem i dušom svom, i da će ispuniti riječi saveza zapisane u toj knjizi. I sav narod stupi u savez.

Obnova vjere

(4) Potom kralj zapovjedi velikom svećeniku Hilkijahu i svećenicima drugoga reda i vratarima da iznesu iz Jahvina hrama sve posuđe koje bijaše načinjeno za Baala, za Ašeru i za svu vojsku nebesku; i on ih spali izvan Jerusalema u poljima kidronskim, i njihov pepeo odnese u Betel. (5) On ukloni svećenike poganske što su ih jehudinski kraljevi bili postavili da pale tamjan na uzvisinama u gradovima jehudinskim i u kraju jerusalemskome, a i one što su palili tamjan Baalu, suncu i mjesecu i sazviježđima i svoj vojsci nebeskoj. (6) Iz kuće Jahvine iznese Ašeru izvan Jerusalema, na potok kidronski, i spali je na potoku kidronskome, i smrvi je u prah, i razasu prah po grobovima svjetine. (7) Poruši i stanove svetišnih bludnika koji su bili u kući Jahvinoj, gdje su žene tkale Ašeri tkanine. (8) Potom dovede sve svećenike iz gradova jehudinskih i oskvrnu uzvisine gdje su svećnici palili tamjan, od Gebe do Beeršebe; i poruši uzvisine kod kapije, na ulazu u kapiju Ješue, upravitelja gradskoga, s lijeve strane gradske kapije. (9) Ali svećenici uzvisina nisu uzlazili žrtveniku Jahvinom u Jerusalemu, nego su jeli beskvasni hljeb s braćom svojom. (10) On oskvrnu i Tofet, koji je u dolini Ben Hinom, da niko ne bi sina svoga ili kćer svoju kao žrtve u vatru radi Moleka uveo. (11) Ukloni konje što su ih kraljevi jehudinski bili pri-

nijeli suncu na ulazu u kuću Jahvinu, pokraj odaje dvoranina Natan-Meleka, koja je bila unutra; i spali sunčeva kola. (12) Žrtvenike na krovu, pokraj gornje sobe Ahazove, koje bijahu načinili kraljevi jehudinski, i žrtvenike koje je bio načinio Manaše u dva dvorišta kuće Jahvine, kralj poruši; i smrska ih ondje te prah njihov prosu u potok kidronski. (13) Uzvisine pred Jerusalemom, koje bijahu s južne strane Gore uništenja, što ih je izrailski kralj Solomon bio sagradio Aštoreti, gnusobi Sidonaca, i Kemošu, gnusobi Moabaca, i Milkomu, gnusobi sinova Amonovih, kralj oskvrnu. (14) On razbi svete stupove i posiječe Ašerine motke i ispuni njihova mjesta kostima ljudskim.
(15) I još, žrtvenik u Betelu i uzvisinu koju bješe načinio Nebatov sin Jarobam, koji je naveo Izraila na grijeh, i taj žrtvenik i uzvisinu on poruši. Onda uništi kamenje, smrvi ga i spali Ašeru. (16) A kad se Jošijah okrenu, ugleda grobove što bijahu na gori, i posla ljude da pokupe kosti iz grobova tih, te ih spali na žrtveniku i oskvrnu ga, prema riječi Jahvinoj što ju je objavio čovjek Božiji koji je to navijestio. (17) Onda kralj upita: "Kakav je ono spomenik što ga vidim?"
A ljudi mu iz grada rekoše: "To je grob čovjeka Božijega koji je došao iz Jehude i navijestio ovo što si ti učinio sa žrtvenikom betelskim."
(18) "Pustite ga na miru", reče on, "neka niko ne dira kosti njegove." Tako ostaviše njegove kosti nedirnute, zajedno s kostima proroka koji bijaše došao iz Samarije.
(19) Jošijah ukloni i sve hramove s uzvisina što ih izrailski kraljevi bijahu sagradili u gradovima samarijskim, izazivajući Jahvu; i učini s njima baš onako kako bješe učinio u Betelu. (20) Sve svećenike uzvisina koji bijahu ondje on pokla na žrtvenicima i na njima spali kosti ljudske; onda se vrati u Jerusalem.

Obnova Pesaha

(21) Onda kralj zapovjedi svem narodu: "Svetkujte Pesah Jahvi, Bogu svome, onako kako je zapisano u ovoj Knjizi saveza." (22) Takav Pesah nije se zacijelo svetkovao od dana sudaca koji su sudili Izrailu niti u svim danima kraljeva izrailskih i kraljeva jehudinskih. (23) Ali osamnaeste godine vladavine kralja Jošijaha takav je Pesah svetkovan Jahvi u Jerusalemu.
(24) Jošijah je još uklonio i posrednike i zazivače duhova i kućne kumire i idole i sve gnusobe što su se mogle vidjeti u zemlji jehudinskoj i u Jerusalemu, da ispuni riječi zakona koje su zapisane u knjizi što ju je svećenik Hilkijah našao u kući Jahvinoj. (25) Prije njega nije bilo nijednoga kralja poput njega koji se okrenuo Jahvi svim srcem svojim i svom dušom svojom i svom snagom svojom, prema svem Zakonu Mojsijevu, niti se iko poput njega pojavio poslije njega.
(26) Ali Jahvu nije napuštala ljutina njegova velikog gnjeva kojom je srdžba njegova plamtjela na Jehudu zbog svega čime ga je Manaše izazivao. (27) Jahve reče: "Uklonit ću i Jehudu ispred očiju svojih onako kako sam uklonio Izraila. I odbacit ću Jerusalem, ovaj grad koji sam izabrao, i hram za koji sam rekao: Tu neka ime moje bude."
(28) A ostala djela Jošijahova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih? (29) U njegovim je danima faraon Neko, kralj egipatski, otišao na rijeku Eufrat kralju asirskome. I kralj je Jošijah otišao preda nj, ali ga faraon, kad ga vidje u Megidu, ubi. (30) Jošijahove su sluge odvukle tijelo Jošijahovo u kolima iz Megida i odvezle ga u Jerusalem te ga pokopale u njegov grob. Tad narod zemlje te uze Jehoahaza, sina Jošijahova, i pomaza ga i postavi za kralja na mjesto oca njegova.

Jehoahaz nasljeđuje Jošijaha

(31) Jehoahazu je bilo dvadeset i tri godine kad je postao kralj, i vladao je tri mjeseca u Jerusalemu; a majka mu se zvala Hamutal i bila je kći Jeremije iz Libne. (32) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako su činili očevi njegovi. (33) Faraon Neko bacio ga je u tamnicu u Ribli, u zemlji Hamatovoj, da ne bi vladao u Jerusalemu; i nametnuo je zemlji danak od stotinu talenata srebra i jedan talenat zlata.

Faraon postavlja Jehojakima za kralja

(34) Faraon Neko postavio je Jošijahova sina Elijakima za kralja na mjesto oca njegova Jošijaha i predio mu ime u Jehojakim. A Jehoahaza je uzeo i odveo u Egipat, i on ondje umrije. (35) Tako je Jehojakim davao faraonu srebro i zlato, ali je zemlji nametao porez da bi dao novac po zapovijedi faraonovoj. Utjerivao je srebro i zlato od naroda zemlje, od svakoga prema njegovu imovnom stanju, da bi to dao faraonu Neku. (36) Jehojakimu je bilo

dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je jedanaest godina u Jerusalemu; a majka mu se zvala Zebida i bila je kći Pedaje iz Rume. (37) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako su činili očevi njegovi.

Jehojakimova vladavina nad Jehudom

24 U Jehojakimovo vrijeme dođe babilonski kralj Nabukodonosor, i Jehojakim mu bijaše sluga tri godine; zatim se okrenu i pobuni se protiv njega. (2) Jahve posla na nj pljačkaške družine kaldejske, aramejske, moapske i amonske. On ih posla na Jehudu da je uništе, prema riječi koju je Jahve progovorio preko sluga svojih proroka. (3) Zacijelo je to na zapovijed Jahvinu zadesilo Jehudu, da ih ukloni ispred očiju svojih zbog grijeha Manašeovih i svega što je on činio, (4) a i zbog nedužne krvi što ju je prolio, jer je on nedužnom krvlju Jerusalem natopio; a Jahve to nije htio oprostiti.
(5) A ostala djela Jehojakimova i sve što je činio – zar to nije zapisano u Knjizi zapisa kraljeva jehudinskih?

Jehojakinova vladavina nad Jehudom

(6) I ode Jehojakim na počinak s očevima svojim, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehojakin. (7) Egipatski kralj više nije izlazio iz zemlje svoje, jer kralj babilonski bijaše osvojio sve što je pripadalo kralju egipatskom, od potoka Egipatskog do rijeke Eufrata.
(8) Jehojakinu je bilo osamnaest godina kad je postao kralj, i vladao je tri mjeseca u Jerusalemu; a majka mu se zvala Nehušta i bila je kći Elnatana iz Jerusalema. (9) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio i otac njegov.

Progonstvo u Babilon

(10) U ono vrijeme sluge babilonskog kralja Nabukodonosora krenuše na Jerusalem, i grad pade pod opsadu. (11) I Nabukodonosor, kralj babilonski, dođe do grada dok su ga sluge njegove opsjedale. (12) Jehudinski kralj Jehojakin iziđe pred kralja babilonskog, on i majka njegova i sluge njegove i zapovjednici njegovi i dvorani njegovi. I osme godine svoje vladavine zarobi kralj babilonski Jehojakina. (13) On odnese odande sve blago kuće Jahvine i blago dvora kraljevskoga, i raskomada sve zlatne posude što ih bješe načinio Solomon, kralj israilski, u hramu Jahvinu, baš onako kako Jahve bješe i rekao. (14) Potom odvede u progonstvo sav Jerusalem i sve zapovjednike i sve junake velike, deset hiljada sužanja, i sve majstore i kovače. Niko do najsiromašnijih ljudi u zemlji ne ostade.
(15) Tako on progna Jehojakina u Babilon; i kraljevu majku i žene kraljeve i dvorane njegove i prvake zemlje on progna iz Jerusalema u Babilon.
(16) Sve junake, njih sedam hiljada, i majstore i kovače, njih hiljadu, sve snažne i sposobne za rat, i njih kralj babilonski progna u Babilon.

Cidkijah postavljen za kralja

(17) Potom babilonski kralj umjesto Jehojakina za kralja postavi amidžu njegova Mataniju, i predjenu mu ime u Cidkijah. (18) Cidkijahu je bila dvadeset i jedna godina kad je postao kralj, i vladao je jedanaest godina u Jerusalemu; a majka mu se zvala Hamutal i bila je kći Jeremije iz Libne. (19) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio Jehojakim. (20) Zbog srdžbe se Jahvine to desilo u Jerusalemu i Jehudi, dok ih on nije otjerao iz prisustva svoga. I pobuni se Cidkijah protiv kralja babilonskoga.

Nabukodonosorova opsada Jerusalema

25 Devete godine Cidkijahove vladavine, desetog dana desetoga mjeseca, krenu babilonski kralj Nabukodonosor, on i sva vojska njegova, na Jerusalem, utabori se nadomak gradu i svuda oko njega podiže opsadu. (2) Tako grad ostade pod opsadom sve do jedanaeste godine vladavine kralja Cidkijaha. (3) Devetog dana četvrtoga mjeseca u gradu je vladala tako teška glad da narod u zemlji ne imaše ništa za jelo. (4) Onda [Babilonci] provališe u grad, i svi ratnici [Jehudinci] pobjegoše noću kroz kapiju između dva zida kraj vrta kraljeva, iako Kaldejci bijahu svuda oko grada, i krenuše putem prema Arabi. (5) Ali vojska kaldejska krenu u potjeru za kraljem i stiže ga na ravnicama jerihonskim, a sva se vojska njegova razbježa od njega. (6) Potom uhvatiše kralja i dovedoše ga babilonskom kralju u Riblu, i on mu izreče presudu. (7) Cidkijahove sinove poklaše pred očima njegovim, potom Cidkijahu iskopaše oči i sputaše ga u tučane verige te ga odvedoše u Babilon.

Razorenje Jerusalema

(8) Sedmog dana petoga mjeseca, devetnaeste
godine vladavine kralja Nabukodonosora, kralja
babilonskoga, dođe u Jerusalem Nebuzaradan,
zapovjednik tjelesne straže, sluga kralja babilon-
skog. (9) On zapali kuću Jahvinu, dvor kraljevski i
sve kuće u Jerusalemu; svaku veliku kuću on spali.
(10) Tako sva vojska kaldejska što bijaše sa zapo-
vjednikom straže poruši bedeme oko Jerusalema.
(11) Potom Nebuzaradan, zapovjednik straže, pro-
gna narod koji bijaše ostao u gradu i bjegunce koji
bijahu prebjegli babilonskom kralju i ostali narod.
(12) Ali zapovjednik straže ostavi neke od najsi-
romašnijih u zemlji da budu vinogradari i ratari.
(13) Tučane stupove što bijahu u kući Jahvinoj,
postolja i tučano more[43] što bijahu u kući Jahvinoj
Kaldejci razlupaše i odnesoše tuč u Babilon. (14)
Odnesoše i lonce, lopatice, utrnjivače, kutlače i sve
tučane predmete što su se koristili u službi u hra-
mu. (15) Zapovjednik straže odnese i žeravnice i
činije za škropljenje, sve što bijaše od čistoga zlata
i što bijaše od čistoga srebra. (16) Dva stupa, jedno
more i pokretna postolja, što Solomon bijaše nači-
nio za kuću Jahvinu – od svih predmeta tih bilo je
tuča preko mjere. (17) Jedan je stup bio visok osa-
mnaest aršina, a na njemu je bila tučana glavica;
i svaka glavica bila je visoka tri aršina, a mreža i
šipci bijahu svud okolo glavice, sve od tuča. I drugi
stup, sa svojom mrežom, takav bješe.
(18) Potom zapovjednik straže odvede Serajaha,
glavnog svećenika, i Cefaniju, drugog svećenika,
i tri hramska vratara. (19) K tome još, odvede iz
grada jednog dvoranina koji je nadzirao ratnike i
pet kraljevih savjetnika koji se zatekoše u gradu, i
tajnika zapovjednika vojske koji je popisivao na-
rod zemlje, i šezdeset ljudi iz zemlje koji se zateko-
še u gradu. (20) Zapovjednik straže Nebuzaradan
pohvata ih i odvede babilonskom kralju u Riblu.
(21) Potom babilonski kralj udari na njih i pogubi
ih u Ribli, u zemlji hamatskoj. Tako su Jehudinci
prognani sa zemlje svoje.

Gedalija postavljen za upravitelja Jehude

(22) A nad narod što je ostao u zemlji jehudinskoj,
što ga je babilonski kralj Nabukodonosor ostavio,
on postavi Gedaliju, sina Ahikamova, sina Šafano-
va. (23) Kad svi zapovjednici vojni, oni i ljudi nji-
hovi, čuše da je babilonski kralj postavio Gedaliju
za upravitelja, dođoše Gedaliji u Micpu: Netanijin
sin Jišmael, Kareahov sin Johanan, Serajah, sin
Tanhumeta iz Netofe, i Maakatijev sin Jaazanija –
oni i ljudi njihovi. (24) Gedalija se zakle njima i
ljudima njihovim i reče: "Ne bojte se sluga kaldej-
skih; ostanite u zemlji i služite kralju babilonskom,
i bit će vam lijepo."
(25) U sedmome mjesecu Jišmael, sin Netanije,
sina Elišamina, koji bijaše roda kraljevskoga, dođe
s deset ljudi i obori Gedaliju, te ovaj umrije, zajed-
no s Jehudincima i Kaldejcima koji bijahu s njim
u Micpi. (26) Tad se sav narod, i malo i veliko, i
zapovjednici vojni, diže i ode u Egipat, jer se bo-
jaše Kaldejaca.

Pomilovanje Jehojakina

(27) Desi se trideset i sedme godine progonstva
jehudinskoga kralja Jehojakina, u dvanaestome
mjesecu, dvadeset i sedmi dan toga mjeseca, da
Evil-Merodak, kralj babilonski, prve godine svo-
je vladavine, ukaza blagonaklonost jehudinskom
kralju Jehojakinu i pusti ga iz tamnice. (28) Potom
mu on ljubazno progovori i postavi mu prijesto-
lje iznad prijestolja kraljeva koji bijahu s njim u
Babilonu. (29) Jehojakin presvuče svoje tamničke
haljine, i jeđaše redovno s kraljem sve dane života
svoga. (30) Kralj [Babilona] redovno mu davaše
za izdržavanje, dio za dan svaki, sve dane života
njegova.

[43] Tj. bazen.

PRVA KNJIGA LJETOPISA

Knjige ljetopisa raspolažu trima glavnim cjelinama: prvu cjelinu čine rodoslovlja (Ljetopisi I 1–9), drugu čini povijest ujedinjene monarhije (Ljetopisi I 10 – Ljetopisi II 9), a treću cjelinu predstavlja povijest monarhije kraljevstva Jehude (Ljetopisi II 10–36). Prva cjelina započinje kazivanjem o Adamu, ali se onda usredsređuje na dvanaest izrailskih plemena i odnose koji vladaju među njima. Posebno se ističe mjesto njihova boravka i naglašava nerazdvojnost, organska povezanost Izraila i Obećane zemlje. U početku osuđujući vladanje kralja Šaula (Ljetopisi I 10), tekst knjiga ljetopisa u nastavku najviše pažnje poklanja uspješnoj vladavini kralja Davida (Ljetopisi I 11–29), kralja Solomona (Ljetopisi II 1–9), čije vladanje simbolizira vrhunac Izrailove povijesti, dok završnica Druge knjige ljetopisa (10–36) opisuje pojavljivanje, trajanje i pad kraljevstva Jehude. Nakon Solomonove smrti dotad jedinstveno kraljevstvo raspada se na sjeverno kraljevstvo Izrail i južno kraljevstvo Jehudu. Premda pisac knjiga ljetopisa nastoji sinhronijski pratiti tok povijesti i jednog i drugog kraljevstva, on ipak u konačnici usredsređuje svoju pažnju na plemena Jehudu, Benjamina i Levija, koja su podigla južno kraljevstvo Jehudu. Tekst bilježi povijest monarhije ovoga kraljevstva i svjedoči o njenim uspjesima i padovima. Tekst knjiga ljetopisa navodi postignuća najuspješnijih kraljeva južnoga kraljevstva Jehude, naročito kralja Abije, Ase, Jehošafata, Hezekije i Jošije. Kroz cijeli tekst knjiga ljetopisa provijavaju ideje o tome kako Bog šalje proroke da opominju i upozore monarhe, vođe i narod na posljedice njihove poslušnosti ili neposlušnosti. Obje knjige ljetopisa završavaju opisivanjem događaja iz 6. st. pr. n. e., ali dekret Kira Velikog, kojim se nalaže povratak naroda iz babilonskog sužanjstva u prostor nekadašnjeg kraljevstva Jehude, jasnije nudi nadu u budućnost negoli to čini završnica knjiga o kraljevima.

Rodoslovlje od Adama do Izraila

1 Adam, Šit, Enoš, (2) Kenan, Mahalalel, Jared,
(3) Hanok, Metušelah, Lamek, (4) Noa, Šem, Ham i Jafet.
(5) Sinovi Jafetovi: Gomer, Magog, Madaj, Javan, Tubal, Mešek i Tiras. (6) Sinovi Gomerovi: Aškenaz, Rifat i Togarmah. (7) Sinovi Javanovi: Eliša, Taršiš, Kitim i Rodanim.
(8) Sinovi Hamovi: Kuš, Micrajim, Put i Kanaan. (9) Sinovi Kušovi: Seba, Havilah, Sabta, Raamah i Sabteka, a sinovi Raamahovi: Šeba i Dedan. (10) Kušu se rodi Nimrod; on postade moćnikom na zemlji.
(11) Od Micrajima se izrodiše Ludijci, Anamijci, Lehabijci, Naftuhijci, (12) Patrušani i Kasluhijci, od kojih postadoše Filistinci i Kaftorci.
(13) Kanaanu se rodi Cidon, sin njegov prvjenac, i Het; (14) i od njega, dalje, potekoše Jebusejci, Amorejci i Girgašejci, (15) Hivijci, Arkijci i Sinijci, (16) Arvadijci, Cemarijci i Hamatijci.
(17) Sinovi Šemovi bijahu: Elam, Ašur, Arpakšad, Lud i Aram. Sinovi Aramovi bijahu Uc, Hul, Geter i Mešek[1]. (18) Arpakšadu se rodi sin Šelah, a Šelahu Eber. (19) Dva su se sina Eberu rodila: jednom je ime bilo Peleg[2], jer se za njegova života zemlja razdijelila, a bratu njegovu Joktan. (20) Joktanu se rodiše sinovi: Almodad, Šelef, Hacarmavet, Jerah, (21) Hadoram, Uzal, Diklah, (22) Ebal[3], Abimael, Šeba, (23) Ofir, Havilah i Jobab; svi su oni sinovi Joktanovi.
(24) Šem, Arpakšad, Šelah, (25) Eber, Peleg, Reu, (26) Serug, Nahor, Terah, (27) Abram, to jest Abraham.
(28) Sinovi Abrahamovi: Izak i Jišmael. (29) Ovo su njihova rodoslovlja: Jišmaelov prvjenac Nebajot, zatim Kedar, Adbeel, Mibsam, (30) Mišma, Dumah, Masa, Hadad, Tema, (31) Jetur, Nafiš i Kedemah; to su sinovi Jišmaelovi. (32) Sinovi Keture, prilježnice Abrahamove; ona rodi: Zimrana, Jokšana, Medana, Midjana, Išbaka i Šuaha. A sinovi Jokšanovi: Šeba i Dedan. (33) Sinovi Midjanovi bijahu Efah, Efer, Hanok, Abida i Eldaah. Svi oni bijahu Keturini potomci.
(34) Abrahamu se rodi Izak. Sinovi Izakovi: Ezav i Izrail. (35) Sinovi Ezavovi: Elifaz, Reuel, Jeuš, Ja-

[1] U nekim rukopisima stoji *Maš* (v. Postanak 10:23).

[2] Peleg znači *razdijeliti*.

[3] U nekim hebrejskim rukopisima stoji *Obal*.

lam i Korah. (36) Sinovi Elifazovi: Teman, Omar, Cefo, Gatam, Kenaz i (s Timnom) Amalek. (37) Sinovi Reuelovi: Nahat, Zerah, Šamah i Mizah. (38) Sinovi Seirovi: Lotan, Šobal, Cibeon, Anah, Dišon, Ecer i Dišan. (39) Sinovi Lotanovi: Hori i Homam: a Timna bijaše Lotanova sestra. (40) Sinovi Šobalovi: Alvan[4], Manahat, Ebal, Šefo i Onam. A sinovi Cibeonovi: Ajah i Anah. (41) Anahov sin bijaše Dišon. A sinovi Dišonovi: Hemdan, Ešban, Itran i Keran. (42) Sinovi Ecerovi: Bilhan, Zaavan i Akan. Sinovi Dišanovi: Uc i Aran.

(43) Ovo su kraljevi koji su vladali u zemlji edomskoj prije negoli je ijedan kralj od sinova Israilovih zavladao: Bela je bio sin Beorov, a njegov se grad zvao Dinhaba. (44) Kad umrije Bela, na prijestolju ga naslijedi Jobab, sin Zeraha iz Bocre. (45) Kad umrije Jobab, na prijestolju ga naslijedi Hušam iz zemlje temanske. (46) Kad umrije Hušam, na prijestolju ga naslijedi Hadad, sin Bedadov, koji porazi Midjance na polju Moapskome; a njegov se grad zvao Avit. (47) Kad umrije Hadad, na prijestolju ga naslijedi Samlah iz Masreke. (48) Kad umrije Samlah, na prijestolju ga naslijedi Šaul iz Rehobota na Rijeci[5]. (49) Kad umrije Šaul, na prijestolju ga naslijedi Baal-Hanan, sin Akborov. (50) Kad umrije Baal-Hanan, na prijestolju ga naslijedi Hadad; a njegov se grad zvao Pau. Ženi mu bijaše ime Mehetabela; bila je kći Matrede, kćeri Mezahaba. (51) Potom umrije Hadad.

A edomski poglavari bijahu: poglavar Timna, poglavar Alvah, poglavar Jetet, (52) poglavar Oholibama, poglavar Elah, poglavar Pinon, (53) poglavar Kenaz, poglavar Teman, poglavar Mibcar, (54) poglavar Magdiel i poglavar Iram. To bijahu poglavari edomski.

Potomci Jehudini

2 Ovo su sinovi Israilovi: Ruben, Šimon, Levi, Jehuda, Isakar, Zebulun, (2) Dan, Jozef, Benjamin, Naftali, Gad i Ašer.

(3) Sinovi Jehudini: Er, Onan i Šelah; njih mu je trojicu rodila Kanaanka Bat-Šua. A Er, prvjenac Jehudin, u očima Jahvinim pokvaren bješe, te ga on pogubi. (4) Njegova nevjesta Tamara rodi mu Pereca i Zeraha. Jehuda u svemu imaše pet sinova.

(5) Sinovi Perecovi: Hecron i Hamul. (6) Sinovi Zerahovi: Zimri, Etan, Heman, Kalkol i Darda[6] – u svemu peterica. (7) Karmijev sin: Akar, koji Israilu donese nevolju kršeći zabranu. (8) Etanov sin: Azarjah.

(9) A sinovi Hecronovi koji mu se rodiše: Jerahmeel, Ram i Kelubaj[7]. (10) Ramu se rodi Aminadab, a Aminadabu se rodi Nahšon, poglavar sinova Jehudinih; (11) Nahšonu se rodi Salma, Salmi se rodi Boaz, (12) Boazu se rodi Obed, a Obedu se rodi Jišaj; (13) a Jišaju se rodiše: prvjenac njegov Eliab, onda drugi Abinadab, treći Šimea, (14) četvrti Netanel, peti Radaj, (15) šesti Ocem, sedmi David, (16) i sestre njihove: Ceruja i Abigajila. A trojica Cerujinih sinova: Abišaj, Joab i Asahel. (17) Abigajila rodi Amasu, a Amasin je otac bio Jišmaelovac Jeter.

(18) A Hecronov je sin Kaleb imao sinove sa ženom Azubom i s Jeriotom; a ovo su bili njezini sinovi: Ješer, Šobab i Ardon. (19) Kad umrije Azuba, Kaleb se oženi Efratom, koja mu rodi Hura. (20) Huru se rodi Uri, a Uriju se rodi Becalel.

(21) Poslije Hecron leže s kćerkom Makira, oca Gileadova, kojom se oženio kad mu je bilo šezdeset godina; i ona mu rodi Seguba. (22) Segubu se rodi Jair, koji je imao dvadeset i tri grada u zemlji gileadskoj. (23) Ali Gešur i Aram uzeše od njih gradove Jairove, s Kenatom i selima njegovim, šezdeset gradova. Sve su to bili sinovi Makira, oca Gileadova. (24) Kad umrije Hecron u Kaleb-Efrati, Abija, žena Hecronova, rodi mu Ašhura, oca Tekoina.

(25) A sinovi Jerahmeela, prvjenca Hecronova: prvjenac Ram, pa Bunah, Oren, Ocem i Ahijah. (26) Jerahmeel je imao još jednu ženu kojoj je bilo ime Atara; ona je bila Onamova majka. (27) Sinovi Rama, prvjenca Jerahmeelova, bijahu Maac, Jamin i Eker. (28) Onamovi sinovi bijahu Šamaj i Jada. A Šamajevi sinovi: Nadab i Abišur. (29) Abišurovoj ženi bijaše ime Abihajila, i ona mu rodila Ahbana i Molida. (30) Sinovi Nadabovi: Seled i Apajim; a Seled umrije bez djece. (31) Apajimov sin: Jiši. A Jišijev sin: Šešan. A Šešanov sin: Ahlaj. (32) Sinovi Jade, brata Šamajeva: Jeter i Jonatan; a Jeter umrije bez djece. (33) Jonatanovi sinovi: Pelet i Zaza. To su bili Jerahmeelovi sinovi.

---

[4] U nekim je rukopisima *Alvan* (v. Postanak 36:23), a u većini je *Alian*.

[5] Tj. Eufratu.

[6] U nekim je hebrejskim rukopisima *Darda* (v. Kraljevi I 4:31). Većina hebrejskih rukopisa ima *Dara*.

[7] Tj. Kaleb.

(34) A Šešan ne imaše sinova, nego kćeri. Šešan je imao jednog slugu Egipćanina koji se zvao Jarha. (35) Šešan dade svoju kćer za ženu svome slugi Jarhi, i ona mu rodi Ataja. (36) Ataju se rodi Natan, a Natanu se rodi Zabad, (37) a Zabadu se rodi Eflal, a Eflalu se rodi Obed, (38) a Obedu se rodi Jehu, a Jehuu se rodi Azarjah, (39) a Azarjahu se rodi Helec, a Helecu se rodi Eleasah, (40) a Eleasahu se rodi Sismaj, a Sismaju se rodi Šalum, (41) a Šalumu se rodi Jekamija, a Jekamiji se rodi Elišama.
(42) A sinovi Kaleba, brata Jerahmeelova: prvjenac mu Meša, koji je bio Zifov otac; i njegov sin bijaše Marešah, otac Hebronov. (43) Hebronovi sinovi: Korah, Tapuah, Rekem i Šema. (44) Šemi se rodi Raham, otac Jorkeamov; a Rekemu se rodi Šamaj. (45) Šamajev sin bio je Maon, a Maon je bio Betcurov otac. (46) Efa, Kalebova prilježnica, rodila je Harana, Mocu i Gazeza; a Haran je bio otac Gazezov. (47) Sinovi Jahdajevi: Regem, Jotan, Gešan, Pelet, Efah i Šaaf. (48) Maaka, prilježnica Kalebova, rodila je Šebera i Tirhanaha. (49) Još je rodila Šaafa, oca Madmanahova, Ševu, oca Makbenahova i oca Gibeina; a Kalebova je kći bila Aksa. (50) To su bili sinovi Kalebovi.
Sinovi Hura, prvjenca Efratahova: Šobal, otac Kirjat-Jearimov, (51) Salma, otac Betlehemov, i Haref, otac Bet-Gaderov. (52) Šobal, otac Kirjat-Jearimov, imao je sinove: Haroeha, polovicu Manahaćana, (53) i porodice kirjatjearimske: Jitrane, Pućane, Šumaćane i Mišrane; od njih su potekli Coraćani i Eštaoljani. (54) Sinovi Salmini: Betlehem i Netofaćani, Atrot-Bet-Joab i polovica Manahaćana, Corani. (55) Porodice pisara koje su živjele u Jabecu: Tiraćani, Šimeaćani i Sukaćani. To su Kenijci koji su potekli od Hamata, oca kuće Rekabove.

Potomci Davidovi

3 A ovo bijahu sinovi Davidovi koji mu se rodiše u Hebronu: prvjenac Amnon od Jizreelke Ahinoame, drugi Daniel od Karmelanke Abigajile, (2) treći Abšalom, sin Maake, kćeri Talmaja, kralja gešurskoga, četvrti Adonija, sin Hagitin, (3) peti Šefatija od Abitale, i šesti Jitream od njegove žene Egle. (4) Šesterica mu se rodiše u Hebronu; a ondje je on vladao sedam godina i šest mjeseci. A u Jerusalemu je vladao trideset i tri godine. (5) Ovi mu se rodiše u Jerusalemu: Šimijah, Šobab, Natan i Solomon – četverica – od Bat-Šue, kćeri Amielove; (6) i Jibhar, Elišama, Elifelet, (7) Nogah, Nefeg, Jafija, (8) Elišama, Elijada i Elifelet – deveterica – (9) sve sinovi Davidovi, povrh sinova od prilježnica; a Tamara bijaše njihova sestra.
(10) A Solomonov je sin bio Rehabam, a njegov sin Abijah, njegov sin Asa, njegov sin Jehošafat, (11) njegov sin Joram, njegov sin Ahazjah, njegov sin Joaš, (12) njegov sin Amacjah, negov sin Azarjah, njegov sin Jotam, (13) njegov sin Ahaz, njegov sin Hezekija, njegov sin Manaše, (14) njegov sin Amon, njegov sin Jošijah. (15) Jošijahovi sinovi: prvjenac Johanan, drugi Jehojakim, treći Cidkijah, četvrti Šalum. (16) Jehojakimovi sinovi: sin njegov Jekonija, sin njegov Cidkijah. (17) Sinovi Jekonije, sužnja: sin mu Šealtiel, (18) Malkiram, Pedajah, Šenacar, Jekamija, Hošama i Nedabija. (19) Pedajahovi sinovi: Zerubabel i Šimij. A sinovi Zerubabelovi: Mešulam i Hananjah – a Šelomita im bijaše sestra – (20) i Hašubah, Ohel, Berekjah, Hasadjah i Jušab-Hesed – peterica. (21) Sinovi Hananjahovi: Pelatjah i Jišajah, sinovi Refajahovi, sinovi Arnanovi, sinovi Obadjahovi i sinovi Šekanjahovi. (22) Potomci Šekanjahovi: Šemajah i sinovi Šemajahovi: Hatuš, Jigal, Barijah, Nearjah i Šafat – šesterica. (23) Sinovi Nearjahovi: Elioenaj, Hizkijah i Azrikam – trojica. (24) Sinovi Elioenajevi: Hodavjah, Elijašib, Pelajah, Akub, Johanan, Delajah i Anani – sedmerica.

Plemena na jugu

4 Sinovi Jehudini: Perec, Hecron, Karmi, Hur i Šobal. (2) Reajahu, sinu Šobalovu, rodi se Jahat, a Jahatu se rodiše Ahumaj i Lahad. To bijahu rodovi Coraćana. (3) Ovo su sinovi od oca Etama: Jizreel, Jišma i Jidbaš; a sestri njihovoj bilo je ime Hacelelponija. (4) Penuel je bio Gedorov otac, a Ezer otac Hušahov. To bijahu sinovi Hura, prvjenca Efrataha, oca Betlehemova. (5) Ašur, otac Tekoe, imao je dvije žene, Helu i Naaru. (6) Naara mu rodi Ahuzama, Hefera, Temenija i Haahaštarija. To bijahu sinovi Naarini. (7) Sinovi Helini: Ceret, Ichar[8] i Etnan. (8) Kozu se rodiše Anub i Cobebah, i porodice Aharhela, sina Harumova. (9) Jabec bijaše časniji od braće svoje, i majka mu je nadjenula ime govoreći: "Jer sam ga u muci rodila."[9] (10) I Jabec zavapi Bogu Israilovu i reče: "Oh, kad bi me

[8] U nekim rukopisima stoji *Cohar*.

[9] *Jabec* na hebrejskom znači *muka*, *trpljenje*.

ti uistinu blagoslovio i proširio među moju, i kad bi ruka tvoja uza me bila, i kad bi me ti od zla sačuvao, pa da me ne zaboli!" I Bog mu dade ono što je tražio.
(11) Kelubu, bratu Šuhahovom, rodi se Mehir, kojem se rodi Ešton. (12) Eštonu se rodiše Bet-Rafa, Paseah i Tehinah, otac Ir-Nahaša. To su Rekini ljudi.
(13) A sinovi Kenazovi: Otnijel i Serajah. A sinovi Otnijelovi: Hatat i Meonotaj[10]. (14) Meonotaju se rodi Ofrah, a Serajahu se rodi Joab, otac Ge-Harašima[11], jer oni bijahu majstori. (15) Sinovi Kaleba, sina Jefuneova: Iru, Elah i Naam; a Elahov je sin bio Kenaz.
(16) Sinovi Jehalelelovi: Zif, Zifah, Tirija i Asarel. (17) Sinovi Ezrahovi: Jeter, Mered, Efer i Jalon. – A to su sinovi Bitije, kćeri faraonove, koju Mered uze za ženu; i ona zanese te rodi Mirjamu, Šamaja i Jišbaha, oca Eštemoina. (18) Njegova žena Jehudinka rodi Jereda, oca Gedorova, i Hebera, oca Sokova, i Jekutijela, oca Zanoahova. (19) Sinovi žene Hodijine, sestre Nahamove: Dalijah[12], otac Keile Garmijca i Eštemoa Maakaćanin. (20) Sinovi Šimonovi: Amnon i Rina, Benhanan i Tilon. A sinovi Jišijevi: Zohet i Ben-Zohet. (21) Sinovi Šelaha, sina Jehudina: Er, otac Lekahov, i Laadah, otac Marešahov, i porodice kuće lanara u Bet-Ašbei, (22) i Jokim, ljudi iz Kozebe, Joaš, Saraf, koji su se oženili Moapkama i vratili u Lehem[13]. A to su zapisi stari. (23) To su bili lončari a živjeli su u Netajimu i Gederi; oni su ondje živjeli kod kralja i radili za nj.
(24) Sinovi Šimonovi: Nemuel, Jamin, Jarib, Zerah i Šaul; (25) njegov sin bio je Šalum, njegov sin Mibsam, a njegov sin Mišma. (26) Mišmini sinovi: njegov sin Hamuel, njegov sin Zakur i njegov sin Šimij. (27) A Šimij je imao šesnaest sinova i šest kćeri, ali njegova braća nisu imala mnogo sinova, niti se sva porodica njihova množila kao sinovi Jehudini. (28) Živjeli su u Beeršebi, Moladi i Hacar-Šualu, (29) u Bilhi, Ecemu, Toladu, (30) Betuelu, Hormi, Ciklagu, (31) u Bet-Markabotu, Hacar-Susimu, Bet-Biriju i Šaarajimu. To bijahu njihovi gradovi do vladavine Davidove. (32) Njihova su naselja bila: Etam i Ajin, Rimon, Token i Ašan – pet gradova – (33) i sva sela njihova oko tih gradova sve do Baala[14]. To su bila njihova naselja; i oni su imali svoje rodoslovlje.
(34) Mešobab i Jamlek i Jošah, sin Amacjahov, (35) i Joel i Jehu, sin Jošibjaha, sina Serajaha, sina Asijela, (36) i Elijoenaj, Jaakoba, Ješohaja, Asajah, Adijel, Jesimiel, Benajah, (37) Ziza, sin Šifija, sina Alona, sina Jedajaha, sina Šimrija, sina Šemajaha – (38) ovi, poimence spomenuti, bijahu poglavari rodova svojih, i njihove se porodice silno umnožiše. (39) Oni su otišli na ulaz u Gedor, na istočnu stranu doline, da traže pašu stadima svojim. (40) Našli su obilnu i dobru pašu, a zemlja je bila prostrana i tiha i mirna, jer su ondje prije živjeli Hamovci. (41) Ovi, poimence pribilježeni, dođoše u danima jehudinskoga kralja Hezekije i navališe na čadore njihove i Meunijce koji se ondje zatekoše, i potpuno ih zatriješe do dana današnjega, i nastaniše se na mjesto njihovo, jer je ondje bilo paše za stada njihova. (42) Od njih, od sinova Šimonovih, pet stotina ljudi krenu na goru Seirsku, na čelu s Pelatijom, Nearijom, Refajahom i Uzielom, sinovima Jišijevim. (43) Oni poubijaše ostale Amalečane koji su bili umakli i naseliše se ondje do dana današnjega.

Plemena s onu stranu Jordana

5 Sinovi Rubena, prvjenca Israilova – jer on bijaše prvjenac, ali je oskvrnuo postelju očevu, pa je zato njegovo prvjenaštvo dato sinovima Israilova sina Jozefa, tako da on nije upisan u rodosovlje prema prvjenaštvu; (2) iako je Jehuda prevladao braću svoju, i od njega je potekao poglavar, ipak je prvjenaštvo pripalo Jozefu – (3) sinovi Rubena, prvjenca Israilova: Hanok, Palu, Hecron i Karmi. (4) Sinovi Joelovi: njegov sin Šemajah, njegov sin Gog, njegov sin Šimij, (5) njegov sin Mikah, njegov sin Reajah, njegov sin Baal, (6) njegov sin Beerah, kojeg je Tilgat-Pilneser, kralj asirski, odveo u izgnanstvo; on je bio poglavar Rubenovaca. (7) Njegova braća[15], po porodicama, u rodoslovlju naraštaja svojih: poglavar Jeijel, pa Zekarija (8) i Bela, sin Azaza, sina Šemina, sina Joelova, koji je živio u Aroeru pa sve do Neba i Baal-

[10] Ovako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim nema riječi *i Meonotaj*.

[11] Tj. stanovnika doline majstora.

[12] Tako je u grčkim rukopisima; hebrejski tekst nema ime *Dalija*.

[13] Ili *...koji su vladali u Moabu, i Jašubi-Lehem*.

[14] U hebrejskim rukopisima stoji *Baala*, a u nekim grčkim *Balata*.

[15] Tj. rođaci.

-Meona. (9) Prema istoku, oni su bili zauzeli zemlju sve do ulaza u pustinju od rijeke Eufrata, jer stoka se njihova bješe umnožila u zemlji gileadskoj. (10) Za Šaulovih dana oni su vodili rat s Hagarincima, koji su popadali od ruke njihove, tako da su oni zauzeli čadore njihove širom sve zemlje istočno od Gileada.
(11) A sinovi su Gadovi živjeli naspram njih u zemlji bašanskoj sve do Salke. (12) Joel je bio poglavar, pa drugi Šafan, pa Janaj i Šafat u Bašanu. (13) Njihovi su rođaci, po porodicama: Mihael, Mešulam, Šeba, Joraj, Jakan, Zija i Eber – sedmerica. (14) To su sinovi Abihajila, sina Hurija, sina Jaroaha, sina Gileada, sina Mihaela, sina Ješišaja, sina Jahdona, sina Buzova; (15) Ahi, sin Abdijela, sina Gunijeva, bio je glava porodice njihove. (16) Živjeli su u Gileadu, u Bašanu i naseljima njegovim, i po svim pašnjacima šaronskim sve do krajeva njihovih. (17) Svi su oni bili upisani u rodoslovlja u danima Jotama, kralja jehudinskog, i danima Jarobama, kralja izrailskog.
(18) Sinova Rubenovih i Gadovaca i polovine plemena Manašeova, junaka, ljudi koji su nosili štit i mač i strijeljali lukom i bili vješti boju, bilo je četrdeset četiri hiljade sedam stotina i šezdeset ratnika. (19) Ratovali su protiv Hagarijanaca, Jetura, Nafiša i Nodaba. (20) Oni su bili potpomognuti protiv njih, te su im Hagarijanci i svi koji bijahu s njima bili u ruke predani; jer oni su u boju zavapili Bogu, i on im je uslišio molitve jer su se uzdali u njega. (21) Oni su im oteli stoku: njihovih pedeset hiljada deva, dvije stotine i pedeset hiljada ovaca, dvije hiljade magaraca, i odveli su u sužanjstvo stotinu hiljada ljudi. (22) Ta mnogi su pali pobijeni, jer je taj rat bio od Boga. I naselili su se na mjesto njihovo do progona.
(23) Sinovi polovine plemena Manašeova živjeli su u toj zemlji; od Bašana do Baal-Hermona i Šenira i gore Hermonske mnogo ih je bilo. (24) Ovo su bili poglavari porodica njihovih: Efer, Jiši, Elijel, Azrijel, Jeremija, Hodavija i Jahdijel, junaci silni, ljudi čuveni, poglavari porodica svojih.
(25) Ali oni bijahu nevjerni Bogu očeva svojih, i odadoše se razvratu s bogovima naroda zemlje te što ih je Bog pred njima bio uništio. (26) Zato je Bog Izrailov potaknuo duh Pula, kralja asirskoga, duh Tiglat-Pilnesera, kralja asirskoga, pa ih je on odveo u progonstvo – Rubenovce, Gadovce i polovinu plemena Manašeova; odvede ih u Halah, Habor, Haru i na rijeku Gozansku do dana današnjega.

Levijevci i njihova staništa

6 [16] Sinovi Levijevi: Geršon[17], Kehat i Merari. (2) Sinovi Kehatovi: Amram, Ichar, Hebron i Uzijel. (3) Amramova djeca: Aron, Mojsije i Mirjama. A sinovi Aronovi: Nadab, Abihu, Eleazar i Itamar. (4) Eleazaru se rodi Pinhas, a Pinhasu se rodi Abišua, (5) a Abišui se rodi Buki, a Bukiju se rodi Uzi, (6) a Uziju se rodi Zerahja, a Zerahji se rodi Merajot, (7) Merajotu se rodi Amarjah, a Amarjahu se rodi Ahitub, (8) a Ahitubu se rodi Cadok, a Cadoku se rodi Ahimaac, (9) a Ahimaacu se rodi Azarjah, a Azarjahu se rodi Johanan, (10) a Johananu se rodi Azarjah – on je služio kao svećenik u hramu što ga je Solomon sagradio u Jerusalemu – (11) a Azarjahu se rodi Amarjah, a Amarjahu se rodi Ahitub, (12) a Ahitubu se rodi Cadok, a Cadoku se rodi Šalum, (13) a Šalumu se rodi Hilkijah, a Hilkijahu se rodi Azarjah, (14) a Azarjahu se rodi Serajah, a Serajahu se rodi Jehocadak; (15) a Jehocadak je otišao kad je Jahve rukom Nabukodonosorovom odveo u progonstvo Jehudu i Jerusalem.
[18](16) Sinovi Levijevi: Geršon, Kehat i Merari. (17) Ovo su imena Geršonovih sinova: Libni i Šimij. (18) Sinovi Kehatovi: Amram, Ichar, Hebron i Uzijel. (19) Sinovi Merarijevi: Mahli i Muši. A ovo su rodovi Levijevaca po kućama očeva svojih. (20) Od Geršona: njegov sin Libni, njegov sin Jahat, njegov sin Zimah, (21) njegov sin Joah, njegov sin Ido, njegov sin Zerah, njegov sin Jeateraj. (22) Sinovi Kehatovi: njegov sin Aminadab, njegov sin Korah, njegov sin Asir, (23) njegov sin Elkanah, njegov sin Ebjasaf, njegov sin Asir, (24) njegov sin Tahat, njegov sin Urijel, njegov sin Uzijah i njegov sin Šaul. (25) Sinovi Elkanahovi: Amasaj i Ahimot; (26) njegov sin Elkanah, njegov sin Cofaj, njegov sin Nahat; (27) njegov sin Eliab, njegov sin Jeroham, njegov sin Elkanah i njegov sin Samuel[19]. (28) Sinovi Samuelovi: prvjenac Joel[20] i drugi Abi-

[16] U hebrejskom tekstu 5:27, i dalje do kraja pasusa.

[17] Na nekim mjestima (npr. u 23:15) stoji *Geršom*.

[18] U hebrejskom tekstu 6:1.

[19] Neki grčki rukopisi imaju *i njegov sin Samuel*. Hebrejski tekst nema ovih riječi.

[20] Grčki i sirjački rukopisi imaju *Joel* (v. također 6:33 i Samuel I 8:2). Hebrejski tekst nema ovo ime.

jah. (29) Sinovi Merarijevi: Mahli, njegov sin Libni, njegov sin Šimij, njegov sin Uzah, (30) njegov sin Šima, njegov sin Hagijah, njegov sin Asajah.
(31) A ovo su oni koje je David postavio da vode brigu o pjesmi u kući Jahvinoj pošto je kovčeg ondje otpočinuo. (32) Oni su vršili službu pjevajući pred obitavalištem, čadorom sastanka, dok Solomon nije sagradio kuću Jahvinu u Jerusalemu; i oni su vršili službu svoju po redoslijedu svome.
(33) Ovo su oni što su služili sa sinovima svojim: od sinova Kehatovaca: pjevač Heman, sin Joela, sina Samuela, (34) sina Elkanaha, sina Jerohama, sina Elijela, sina Toaha, (35) sina Cufa, sina Elkanaha, sina Mahata, sina Amasaje, (36) sina Elkanaha, sina Joela, sina Azarjaha, sina Cefanije, (37) sina Tahata, sina Asira, sina Ebjasafa, sina Koraha, (38) sina Ichara, sina Kehata, sina Levija, sina Israilova. (39) Hemanov brat Asaf stajao je s njegove desne strane, baš Asaf, sin Berekjaha, sina Šime, (40) sina Mihaela, sina Baasejaha, sina Malkijaha, (41) sina Etnija, sina Zeraha, sina Adajaha, (42) sina Etana, sina Zimaha, sina Šimija, (43) sina Jahata, sina Geršona, sina Levijeva. (44) S lijeve strane bijahu njihovi rođaci, sinovi Merarijevi: Etan, sin Kišija, sina Abdija, sina Maluka, (45) sina Hašabije, sina Amacjaha, sina Hilkijaha, (46) sina Amcija, sina Banija, sina Šemera, (47) sina Mahlija, sina Mušija, sina Merarija, sina Levijeva. (48) Njihovi rođaci levijevci bijahu postavljeni za svu službu u obitavalištu, kući Božijoj.
(49) Ali Aron i sinovi njegovi prinosili su žrtve na žrtveniku za žrtve paljenice i na žrtveniku za tamjan, obavljajući sav posao na mjestu nadasve svetom, da učine okajanje za Israil, prema svemu što Mojsije, sluga Božiji, bješe zapovjedio. (50) Ovo su sinovi Aronovi: njegov sin Eleazar, njegov sin Pinhas, njegov sin Abišua, (51) njegov sin Buki, njegov sin Uzi, njegov sin Zerahja, (52) njegov sin Merajot, njegov sin Amarjah, njegov sin Ahitub, (53) njegov sin Cadok, njegov sin Ahimaac.
(54) A ovo su naselja njihova prema taborima njihovim u međama njihovim. Sinovima Aronovim od porodica Kehatovih – jer na njih je pao prvi žrijeb – (55) njima dadoše Hebron u zemlji jehudinskoj i pašnjake oko njega; (56) ali gradska polja i sela dadoše Kalebu, sinu Jefuneovu. (57) Sinovima Aronovim dadoše gradove utočišta: Hebron, Libnu s pašnjacima, Jatir, Eštemou s pašnjacima, (58) Hilen s pašnjacima, Debir s pašnjacima, (59) Ašan s pašnjacima i Bet-Šemeš s pašnjacima; (60) a od plemena Benjaminova: Gebu s pašnjacima, Alemet s pašnjacima i Anatot s pašnjacima. Svih gradova njihovih, po rodovima njihovim, bijaše trinaest.
(61) Onda je ostalim sinovima Kehatovim žrijebom dodijeljeno deset gradova od plemenskoga roda, od polovine plemena, polovine Manašea. (62) Sinovima Geršonovim, po rodovima njihovim, dodijeljeno je trinaest gradova u Bašanu od plemena Isakarova i od plemena Ašerova i od plemena Naftalijeva i od plemena Manašeova. (63) Sinovima Merarijevim dodijeljeno je žrijebom dvanaest gradova, po rodovima njihovim, od plemena Rubenova, plemena Gadova i plemena Zebulunova. (64) Tako sinovi Israilovi dadoše levijevcima te gradove s pašnjacima. (65) Od plemena sinova Jehudinih, plemena sinova Šimonovih i plemena sinova Benjamnovih žrijebom su dali ove gradove koji su poimence spomenuti.
(66) A neki od rodova sinova Kehatovih dobili su gradove za svoje područje od plemena Efrajimova. (67) Dali su im gradove utočišta: Šekem u brdovitome kraju Efrajimovu s pašnjacima, a tako i Gezer s pašnjacima, (68) Jokmeam s pašnjacima, Bet-Horon s pašnjacima, (69) Ajalon s pašnjacima i Gat-Rimon s pašnjacima; (70) a od polovine plemena Manašeova: Aner s pašnjacima i Bileam s pašnjacima – ostalim rodovima sinova Kehatovih.
(71) Sinovima Geršonovim od roda polovine plemena Manašeova dodijeljeni su: Golan u Bašanu s pašnjacima i Aštarot s pašnjacima; (72) i od plemena Isakarova: Kedeš s pašnjacima, Daberat s pašnjacima, (73) Ramot s pašnjacima i Anem s pašnjacima; (74) i od plemena Ašerova: Mašal s pašnjacima, Abdon s pašnjacima, (75) Hukok s pašnjacima i Rehob s pašnjacima; (76) i od plemena Naftalijeva: Kedeš u Galileji s pašnjacima, Hamon s pašnjacima i Kirjatajim s pašnjacima.
(77) Ostalim levijevcima, sinovima Merarijevim, od plemena Zebulunova dodijeljeni su: Rimono s pašnjacima, Tabor s pašnjacima; (78) i s onu stranu Jordana u Jerihonu, s istočne strane Jordana, dati su im, od plemena Rubenova: Becer u pustinji, s pašnjacima, Jahca s pašnjacima, (79) Kedemot s pašnjacima i Mefaat s pašnjacima; (80) i od plemena Gadova: Ramot u Gileadu s pašnjacima, Mahanajim s pašnjacima, (81) Hešbon s pašnjacima i Jazer s pašnjacima.

Plemena na sjeveru

7 Sinovi Isakarovi – njih četverica: Tola, Puah, Jašub i Šimron. (2) Sinovi Tolini: Uzi, Refajah, Jerijel, Jahmaj, Jibsam i Samuel, glave porodica svojih. Tolinci po naraštajima svojim bijahu junaci veliki; u danima Davidovim bilo ih je dvadeset i dvije hiljade i šest stotina. (3) Uzijev sin: Jizrahija. A Jizrahijini sinovi: Mihael, Obadija, Joel i Jišijah; sva peterica poglavari. (4) S njima je, po naraštajima njihovim, prema porodicama njihovim, bilo trideset i šest hiljada ljudi u vojnim četama za rat, jer su imali mnogo žena i sinova. (5) Njihovih rođaka među svim plemenima Isakarovim što bijahu veliki junaci, popisani po rodoslovlju, bijaše osamdeset i sedam hiljada u svemu.
(6) Sinovi Benjaminovi – njih trojica: Bela, Beker i Jediael. (7) Sinova Belinih bijaše pet: Ecbon, Uzi, Uzijel, Jerimot i Iri; oni bijahu glave porodica, veliki junaci, i bilo ih je dvadeset i dvije hiljade i trideset četverica popisanih po rodoslovlju. (8) Sinovi Bekerovi: Zemirah, Joaš, Eliezer, Elijoenaj, Omri, Jeremot, Abijah, Anatot i Alemet. Sve su to bili sinovi Bekerovi. (9) Oni su popisani po rodoslovlju, prema naraštajima svojim, glave porodica svojih, dvadeset hiljada i dvije stotine junaka silnih. (10) Sin Jediaelov: Bilhan. A sinovi Bilhanovi: Jeuš, Benjamin, Ehud, Kenaanah, Zetan, Taršiš i Ahišahar. (11) Sve su to bili sinovi Jediaelovi, po glavama porodica svojih, sedamnaest hiljada i dvije stotine junaka silnih što bijahu spremni s vojskom u rat poći. (12) Šupim i Hupim – sinovi Irovi; Hušim bijaše Aherov[21] sin.
(13) Sinovi Naftalijevi: Jahciel, Guni, Jecer i Šalum, sinovi Bilhini.
(14) Sinovi Manašeovi: Asrijel, koga je rodila Aramejka, prilježnica njegova; ona je rodila Makira, oca Gileadova. (15) Makir oženi Hupima i Šupima, a sestri njegovoj bijaše ime Maaka. Drugome bijaše ime Celofehad, i Celofehad imađaše kćeri. (16) Maaka, žena Makirova, rodila je sina i nadjenula mu ime Pereš; njegovu je bratu bilo ime Šereš, a sinovi njegovi bijahu Ulam i Rakem. (17) Sin Ulamov: Bedan. To bijahu sinovi Gileada, sina Makira, sina Manašeova. (18) Njegova sestra Hamoleketa rodila je Išhoda, Abiezera i Mahlaha. (19) Sinovi Šemidini bijahu: Ahjan, Šekem, Likhi i Aniam.
(20) Sinovi Efrajimovi: Šutelah i njegov sin Bered, njegov sin Tahat, njegov sin Eleadah, njegov sin Tahat, (21) njegov sin Zabad, njegov sin Šutelah, i Ezer i Elead, koje ubiše Gaćani što se rodiše u zemlji, jer siđoše da im otmu stoku. (22) Njihov otac Efrajim tugovao je mnogo dana, a rođaci su mu dolazili da ga utješe. (23) Onda on uđe k ženi svojoj, te ona zanese i rodi sina, a on mu nadjenu ime Berijah[22], jer mu kuću bijaše snašla nesreća. (24) Kći mu je bila Šeera, koja je sagradila Donji i Gornji Bet-Horon, a i Uzen-Šeeru. (25) Refah mu je bio sin, a i Rešef, njegov sin Telah, njegov sin Tahan, (26) njegov sin Ladan, njegov sin Amihud, njegov sin Elišama, (27) njegov sin Nun i njegov sin Ješua.
(28) Njihovi posjedi i naselja bili su Betel i naselja njegova, i Naaran s istoka, i sa zapada Gezer i naselja njegova, i Šekem s naseljima svojim sve do Aje i naselja njezinih, (29) i duž međa sinova Manašeovih, Bet-Šean i naselja njegova, Taanak i naselja njegova, Megido i naselja njegova i Dor i naselja njegova. U njima su živjeli sinovi Jozefa, sina Israilova.
(30) Sinovi Ašerovi: Imna, Išva, Išvi i Berijah, a sestra njihova Sera. (31) Sinovi Berijahovi: Heber i Malkijel, koji bješe Birzajitov otac. (32) Heberu se rodiše Jaflet, Šomer[23] i Hotam, i sestra im Šua. (33) Sinovi Jafletovi: Pasak, Bimhal i Ašvat. To bijahu sinovi Jafletovi. (34) Sinovi Šemerovi: Ahi, Rohgah, Hubah i Aram. (35) Sinovi brata njegova Helema: Cofah, Imna, Šeleš i Amal. (36) Sinovi Cofahovi: Suah, Harnefer, Šual, Beri, Imrah, (37) Becer, Hod, Šama, Šilšah, Itran i Beera. (38) Sinovi Jeterovi: Jefune, Pispah i Ara. (39) Sinovi Ulini: Arah, Haniel i Ricja. (40) Svi oni bijahu sinovi Ašerovi, glave porodica, probrani i silni junaci, poglavari među vladarima. A njih je, ljudi popisanih po rodoslovlju za službu ratnu, bilo dvadeset i šest hiljada.

Potomci Benjaminovi

8 Rodiše se Benjaminu: prvjenac njegov Bela, drugi Ašbel, treći Aharah, (2) četvrti Nohah i peti Rafa. (3) Belini sinovi bijahu: Adar[24], Gera, Abihud[25], (4) Abišua, Naaman, Ahoah, (5) Gera,

[21] *Aherov sin* može se prevesti kao *sin drugoga* (tj. Dana).

[22] Berijah znači *nesreća*.

[23] U 7:34 – *Šemer*.

[24] U Postanku 46:21 i u Popisu 26:40 – *Ard*.

[25] *Abihud* ili *otac Ehudov* (v. 8:6).

Šefufan i Huram. (6) Ovo su sinovi Ehudovi, to su glave porodica stanovnika Gebe, i njih su prognali u Manahat, dakle: (7) Naaman, Ahijah i Gera – on ih je odveo u progonstvo, i njemu su se rodili Uza i Ahihud. (8) Šaharajimu se rodiše djeca na polju Moapskome, nakon što otpusti Hušimu i Baaru, žene svoje. (9) Od njegove žene Hodeše rodiše mu se: Jobab, Cibja, Meša, Malkam, (10) Jeuc, Sakja i Mirmah; to su bili njegovi sinovi, porodični glavari. (11) Od Hušime mu se rodiše: Abitub i Elpaal. (12) Sinovi Elpaalovi bijahu: Eber, Mišam i Šemed, koji je sagradio Ono i Lod s naseljima okolnim; (13) i Berijah i Šema, koji bijahu porodični glavari stanovnika Ajalona i koji natjeraše u bijeg stanovnike Gata; (14) a Ahjo, Šašak, Jeremot, (15) Zebadija, Arad, Eder, (16) Mihael, Išpah i Joha – sinovi Berijahovi. (17) Zebadija, Mešulam, Hizki, Heber, (18) Išmeraj, Izlijah i Jobab – sinovi Elpaalovi. (19) Jakim, Zikri, Zabdi, (20) Elijenaj, Ciletaj, Elijel, (21) Adajah, Berajah i Šimrat – sinovi Šimijevi. (22) Išpan, Eber, Elijel, (23) Abdon, Zikri, Hanan, (24) Hananija, Elam, Antotija, (25) Ifdejah i Penuel – sinovi Šašakovi. (26) Šamšeraj, Šeharija, Atalija, (27) Jaarešija, Elijah i Zikri – sinovi Jerohamovi. (28) To bijahu glave porodica po naraštajima svojim, glavari koji su živjeli u Jerusalemu.

(29) A u Gibeonu je živio Jeijel[26], otac Gibeona, a žena mu se zvala Maaka; (30) a sin njegov prvjenac: Abdon, pa Cur, Kiš, Baal, Ner[27], Nadab, (31) Gedor, Ahjo, Zeker (32) i Miklot, kome se rodi Šimea. A i oni su živjeli kod rođaka svojih u Jerusalemu, uz rođake svoje. (33) Neru se rodi Kiš, a Kišu se rodi Šaul, a Šaulu se rodiše Jonatan, Malki-Šua, Abinadab i Ešbaal. (34) Jonatanov sin: Merib-Baal, a Merib-Baalu se rodi Mikah. (35) Mikahovi sinovi: Piton, Melek, Tarea i Ahaz. (36) Ahazu se rodi Jehoada, a Jehoadi se rodiše Alemet, Azmavet i Zimri, a Zimriju se rodi Moca. (37) Moci se rodi Binea; njegov sin bješe Rafa, njegov sin Eleasa, a njegov sin Acel. (38) Acel je imao šest sinova kojima su bila imena: Azrikam, Bokeru[28], Jišmael, Šearija, Obadija i Hanan; sve to bijahu sinovi Acelovi. (39) Sinovi brata njegova Ešeka: njegov prvjenac Ulam, drugi Jeuš i treći Elifelet. (40) Sinovi Ulamovi bijahu veliki junaci, strijelci, i imađahu mnogo sinova i unuka: stotinu i pedeset. Svi su oni bili od sinova Benjaminovih.

Stanovnici Jerusalema

9 Tako je sav Israil upisan po rodoslovljima; i eto, oni su popisani u Knjizi kraljeva israilskih. A Jehudinci su bili prognani u Babilon zbog nevjere svoje.

(2) Prvi koji su živjeli na posjedima svojim u gradovima svojim bili su neki Israilci, svećenici, levijevci i hramski poslužitelji. (3) Neki od sinova Jehudinih, sinova Benjaminovih i sinova Efrajimovih i Manašeovih živjeli su u Jerusalemu: (4) Utaj, sin Amihuda, sina Omrija, sina Imrija, sina Banija, od sinova Pereca, sina Jehudina; (5) od Šilonaca: prvjenac Asajah i sinovi njegovi; (6) od sinova Zerahovih: Jeuel i rođaci njihovi, njih šest stotina i devedeset; (7) od sinova Benjaminovih: Salu, sin Mešulama, sina Hodavije, sina Hasenuina, (8) i Ibnejah, sin Jerohamov, i Elah, sin Uzija, sina Mikrijeva, i Mešulam, sin Šefatije, sina Reuela, sina Ibnijahova; (9) i rođaci njihovi po naraštajima svojim: njih devet stotina i pedeset šest. Svi su oni bili porodični glavari prema kućama očeva svojih.

(10) Od svećenika: Jedajah, Jehojarib, Jakin (11) i Azarjah, sin Hilkijaha, sina Mešulama, sina Cadoka, sina Merajota, sina Ahitubova, predstojnik kuće Božije; (12) i Adajah, sin Jerohama, sina Pašhura, sina Malkijahova, i Maasaj, sin Adijela, sina Jahzeraha, sina Mešulama, sina Mešilemita, sina Imerova; (13) i rođaci njihovi, glavari porodični: hiljadu sedam stotina i šezdeset ljudi vrlo sposobnih za službu u kući Jahvinoj.

(14) Od levijevaca: Šemajah, sin Hašuba, sina Azrikama, sina Hašabije, od sinova Merarijevih; (15) i Bakbakar, Hereš, Galal i Matanija, sin Mike, sina Zikrija, sina Asafova, (16) i Obadija, sin Šemajaha, sina Galala, sina Jedutunova, i Berekija, sin Ase, sina Elkanahova, koji je živio u selima netofatskim.

(17) A vratari: Šalum, Akub, Talmon, Ahiman i rođaci njihovi – poglavar Šalum (18) dosad je bio postavljen na kraljevskim vratima na istoku. To su bili vratari za tabor sinova Levijevih. (19) Šalum, sin Korea, sina Ebjasafa, sina Korahova, i rođaci njegovi iz kuće oca njegova, Korahovci, bijahu odgovorni za službu čuvanja pragova čadora, a očevi njihovi bijahu odgovorni za čuvanje ulaza u tabor

[26] Neki grčki rukopisi imaju *Jeijel* (v. 9:35). Hebrejski tekst nema to ime.

[27] Neki grčki rukopisi imaju *Ner* (v. 8:33, 9:36). Hebrejski tekst nema to ime.

[28] Azrikam, Bokeru – ili *njegov prvjenac Azrikam*.

Jahvin. (20) Prije im je gospodar bio Eleazarov sin Pinhas, i Jahve je bio s njim. (21) Mešelemjin sin Zekarija bijaše vratar na ulazu u čador sastanka. (22) Svih njih koji su bili izabrani da budu vratari na pragovima bilo je dvije stotine i dvanaest. Oni su bili upisani po rodoslovlju u selima svojim, oni koje su David i vidovnjak Samuel postavili u službu povjerljivu. (23) Tako su oni i sinovi njihovi čuvali stražu na kapijama kuće Jahvine, kuće čadora. (24) Vratari su bili na četiri strane: na istoku, zapadu, sjeveru i jugu. (25) Rođaci njihovi po selima morali su dolaziti s vremena na vrijeme, svakih sedam dana, da budu s njima; (26) jer četiri glavna vratara, koji su bili levijevci, bili su u službi povjerljivoj i nadzirali su odaje i riznice u kući Božijoj. (27) Noćivali su oko kuće Božije, jer im je bila povjerena straža, i bili su zaduženi da je otvaraju svako jutro.
(28) A neki su od njih bili zaduženi za posuđe za službu, i oni su ga prebrojavali kad je unošeno i kad je iznošeno. (29) Neki su od njih isto tako bili postavljeni da vode brigu o pokućstvu i svim predmetima u svetištu i o finom brašnu i vinu i ulju i tamjanu i mirođijama. (30) Neki od sinova svećeničkih miješali su mirođije. (31) Matitija, jedan od levijevaca, koji bješe prvjenac Šaluma Korahovca, vodio je brigu o onome što se peče u tavama. (32) Neki rođaci njihovi od sinova Kehatovaca bili su zaduženi da za svaku subotu pripreme hljeb što se iznosi.
(33) A to su bili i pjevači, glave porodica levijevskih, koji su živjeli u odajama hramskim, oslobođeni druge službe, jer su svojim poslom bili zaposleni dan i noć. (34) To su bile glave porodica levijevskih prema naraštajima svojim, glavari koji su živjeli u Jerusalemu.

Rodoslovlje Šaulovo i njegovi potomci

(35) U Gibeonu je živio Jeijel, otac Gibeona, a žena mu se zvala Maaka, (36) a sin njegov prvjenac: Abdon, pa Cur, Kiš, Baal, Ner, Nadab, (37) Gedor, Ahjo, Zekarija i Miklot. (38) Miklotu se rodi Šimeam. A i oni su živjeli kod rođaka svojih u Jerusalemu, uz rođake svoje. (39) Neru se rodi Kiš, a Kišu se rodi Šaul, a Šaulu se rodiše Jonatan, Malki-Šua, Abinadab i Ešbaal. (40) Jonatanov sin: Merib-Baal, a Merib-Baalu se rodi Mikah. (41) Mikahovi sinovi: Piton, Melek, Tahrea i Ahaz. (42) Ahazu se rodi Jadah, a Jadahu se rodiše Alemet, Azmavet i Zimri; a Zimriju se rodi Moca. (43) Moci se rodi Binea; njegov je sin bio Refajah, njegov sin Eleasah, a njegov sin Acel. (44) Acel je imao šest sinova kojima su bila imena: Azrikam, Bokeru, Jišmael, Šearija, Obadija i Hanan. To bijahu sinovi Acelovi.

Smrt Šaula i sinova njegovih

10 Potukoše se Filistinci s Israilom, te Israilci pobjegoše pred Filistincima i padahu pobijeni na gori Gilboi. (2) Filistinci stisnuše Šaula i sinove njegove i ubiše Jonatana, Abinadaba i Malki-Šuu, sinove Šaulove. (3) Boj se ražesti oko Šaula, te ga sustigoše strijelci i raniše ga. (4) Tad Šaul reče štitonoši svome: "Izvuci mač svoj pa me njime probodi, inače će ovi neobrezani doći i narugati mi se." Ali njegov štitonoša ne htjede to učiniti, jer se bješe silno uplašio. Zato Šaul uze mač svoj i baci se na nj. (5) Kad štitonoša vidje da je Šaul mrtav, i on pade na mač svoj te umrije. (6) Tako Šaul umrije sa svoja tri sina, i svi iz kuće njegove umriješe zajedno.
(7) Kad svi Israilci koji bijahu u dolini vidješe da su oni pobjegli i da su Šaul i sinovi njegovi mrtvi, napustiše gradove svoje i pobjegoše; onda Filistinci dođoše i nastaniše se u njima.
(8) Desi se sutradan, kad Filistinci dođoše da opljačkaju pobijene, da nađoše Šaula i sinove njegove koji bijahu pali na gori Gilboi. (9) I svukoše ga te mu uzeše glavu i oružje te poslaše glasnike širom zemlje filistinske da pronesu dobru vijest kumirima njihovim i narodu. (10) Njegovo oružje metnuše u hram bogova svojih, a glavu mu postaviše u hramu Dagonovu. (11) Kad sav Jabeš-Gilead ču šta su sve Filistinci učinili Šaulu, (12) svi se hrabri ljudi podigoše i uzeše tijelo Šaulovo i tijela sinova njegovih te ih odniješe u Jabeš, i pokopaše im kosti pod velikim drvetom u Jabešu, i postiše sedam dana.
(13) Tako Šaul umrije zbog nevjere svoje, što bijaše nevjeran Jahvi, zbog riječi Jahvine, koje se nije držao, a i zato što je pitao za savjet posrednika, (14) a nije pitao Jahvu. Zato ga je on ubio i predao kraljevstvo Davidu, sinu Jišajevu.

David – kralj nad svim Israilom

11 Onda se sav Israil sabra Davidu u Hebron i reče: "Gle, mi smo tvoja kost i tvoje meso. (2) Prije, još dok je Šaul bio kralj, predvodio si Israil u boju. I Jahve, Bog tvoj, tebi je rekao: Ti ćeš

biti pastir mome narodu Israilu, i ti ćeš biti vladar nad narodom mojim Israilom." (3) Tako sve starješine Israilove dođoše kralju u Hebron, i David s njima sklopi savez u Hebronu pred Jahvom; onda oni pomazaše Davida za kralja nad Israilom, onako kako Jahve bijaše obrekao po Samuelu.

Jerusalem – stolni grad

(4) Potom David i sav Israil otiđoše u Jerusalem – to jest Jebus – a Jebusejci, stanovnici te zemlje, bijahu ondje. (5) Stanovnici Jebusa rekoše Davidu: "Ovamo ne možeš ući." Ali David zauze utvrdu Cion – to jest grad Davidov.
(6) David bješe rekao: "Ko prvi obori Jebusejca bit će poglavar i zapovjednik." Prvi se pope Cerujin sin Joab i postade poglavar. (7) David se onda nastani u toj utvrdi; zato su je prozvali gradom Davidovim. (8) On podiže grad svuda naokolo, od Mila pa sve do kraja okolnoga; a Joab obnovi ostatak grada. (9) David je sve više i više jačao, jer je Jahve, [Bog] nad vojskama, bio s njim.

Davidovi junaci

(10) A ovo su poglavari junaka što ih je David imao, koji su mu zajedno sa svim Israilom pružali jaku potporu u kraljevstvu njegovu, da ga učine kraljem, prema riječi Jahvinoj o Israilu. (11) Ovo je popis junaka koje je David imao: Jašobeam, sin jednog Hakmonijevca, poglavar nad trideseticom[29]; on je udario svojim kopljem na tri stotine i odjednom ih pobio.
(12) Iza njega bio je Eleazar, sin Dode Ahošanina, jedan od trojice junaka. (13) On je bio s Davidom u Pas-Damimu[30] kad su se tamo Filistinci bili okupili za boj, a ondje bijaše komad zemlje pun ječma; i narod pobježe pred Filistincima. (14) Oni stadoše nasred tog komada zemlje i branjahu ga, i ubijahu Filistince; i Jahve ih velikom pobjedom izbavi.
(15) Trojica od trideseterice poglavara siđoše Davidu do stijene, u pećinu Adulamsku, dok je četa filistinska taborovala u Refajimskoj dolini. (16) David je tada bio u utvrdi svojoj, a filistinska je posada bila u Betlehemu. (17) David zaželje vode i reče: "O, kad bi mi neko donio vode iz bunara kod betlehemske kapije da se napijem!" (18) Tako se ona trojica probiše kroz filistinski tabor i zahvatiše vode iz bunara kod betlehemske kapije, uzeše je i odnesoše Davidu. Ali David je ne htjede popiti, nego je proli Jahvi[31] (19) i reče: "Daleko od mene bilo da to učinim pred Bogom svojim. Zar da pijem krv ljudi koji su opasnosti izložili živote svoje? Ta oni su je, izlažući živote svoje pogibelji, donijeli." Zato je David ne htjede popiti. To su ta trojica junaka učinila.
(20) Abišaj, brat Joabov, bijaše poglavar trideseterice[32]. On zamahnu kopljem svojim na tri stotine ljudi i pobi ih; i proslavi se kao trideseterica. (21) Od trideseterice drugoga čina on je bio najugledniji[33], zato je postao njihov zapovjednik, ali nije dostigao prvu trojicu.
(22) Jehojadin sin Benajaha, sin junaka iz Kabceela, koji je činio junačka djela, ubio je dva sina Ariela iz Moaba. On je još jednoga snježnog dana sišao i ubio lava u jami. (23) Ubio je i nekog Egipćanina, čovjeka stasita, pet aršina[34] visoka. U ruci tog Egipćanina bilo je koplje kao tkalačko vratilo, ali je on sišao k njemu s toljagom i istrgnuo Egipćaninu koplje iz ruke te ga ubio njegovim vlastitim kopljem. (24) To je učinio Jehojadin sin Benajaha, i proslavio se kao i ona trojica junaka. (25) On je bio cijenjen među trideseticom, ali nije dostigao onu trojicu. I David ga postavi nad stražu svoju.
(26) A junaci vojski bijahu: Joabov brat Asahel, Elhanan sin Dode iz Betlehema, (27) Šamot iz Harora, Helec iz Pelona, (28) Ira, sin Ikeša iz Tekoe, Abiezer iz Anatota, (29) Sibekaj iz Huše, Ilaj iz Ahoha, (30) Maharaj iz Netofe, Heled sin Baanaha iz Netofe, (31) Itaj sin Ribaja iz Gibee sinova Benjaminovih, Benajah iz Piratona, (32) Huraj od Gaaških potoka, Abiel iz Arbe, (33) Azmavet iz Baharuma, Eljahba iz Šaalbona, (34) sinovi Hašema iz Gizona, Jonatan sin Šageje iz Harara, (35) Ahijam sin Sakara iz Harara, Urov sin Elifal, (36) Hefer iz Mekere, Ahija iz Pelona, (37) Hecro iz Karmela, Ecbajev sin Naaraj, (38) Natanov brat Joel, Hagrijev sin Mibhar, (39) Celek iz Amona, Naharaj iz Beerota, štitonoša Cerujina sina Joaba, (40) Ira iz Jatira, Gareb

[29] U hebrejskima rukopisima stoji *trideseterícom*, a u nekim grčkim *trojicom*.

[30] Pas-Damim – također poznat kao *Efez-Damim* (Samuel I 17:1).

[31] Tj. kao žrtvu ljevanicu.

[32] Tako je u sirjačkim rukopisima; u mazoretskom tekstu stoji *trojice*. Isto je i u nastavku ovog stavka.

[33] Up. Samuel II 23:19. U hebrejskim tekstovima *...on je bio ugledniji od dvojice*.

[34] Pet aršina – 2,3 metra.

iz Jatira, (41) Hitijac Urija, Ahlajev sin Zabad, (42) Adina sin Šize Rubenovca, poglavar Rubenovaca, i s njim trideseterica, (43) Maakahov sin Hanan i Jošafat iz Mitana, (44) Uzija iz Aštere, Šama i Jeijel, sinovi Hotama, iz Aroera, (45) Šimrijev sin Jediael i brat mu Joha, iz Tiza, (46) Elijel iz Mahave, Elnaamovi sinovi Jeribaj i Jošavija, Jitmah iz Moaba, (47) Elijel, Obed i Jaasijel iz Mecobe.

Davidovi pomagači u Ciklagu

12 A evo onih što dođoše Davidu u Ciklag, dok se on još uklanjao od Šaula, sina Kiševa; i oni su bili među junacima koji su mu pomagali u ratu. (2) Bili su opremljeni lukovima, i desnicom su i ljevicom umjeli zavitlati kamenje i odapeti strijele iz luka; bili su Šaulovi rođaci po Benjaminu. (3) Ahiezer bijaše poglavar, pa Joaš, sinovi Šemajaha Gibeanca; i Jezijel i Pelet, sinovi Azmavetovi, i Berakah i Jehu Anatoćanin, (4) i Išmajah Gibeonac, junak među trideseticom i nad trideseticom, [35]onda Jeremija, Jahazijel, Johanan, Jozabad Gederoćanin, [36](5) Eluzaj, Jerimot, Bealija, Šemarija, Šefatija Harufejac, (6) Elkanah, Išijah, Azarel, Joezer, Jašobeam, Korahinjani, (7) i Joela i Zebadija, sinovi Jerohama iz Gedora.
(8) Od Gadovaca prijeđoše Davidu u utvrdu u pustinji silni junaci, ljudi obučeni za boj, koji su umjeli sa štitom i kopljem, i kojima su lica bila kao lica lavova, i koji su bili brzi kao gazele po gorama. (9) Prvi bješe Ezer, Obadija drugi, Eliab treći, (10) Mišmanah četvrti, Jeremija peti, (11) Ataj šesti, Elijel sedmi, (12) Johanan osmi, Elzabad deveti, (13) Jeremija deseti, Makbanaj jedanaesti. (14) Ovi sinovi Gadovi bijahu zapovjednici vojni; onaj što je bio najmanji bio je nad stotinom, a najveći nad hiljadom. (15) To su oni koji prijeđoše Jordan prvoga mjeseca kad se on izlio po svim obalama svojim i koji su natjerali u bijeg sve one u dolinama, i na istok i na zapad.
(16) Potom neki od sinova Benjaminovih i Jehudinih dođoše Davidu u utvrdu. (17) David im iziđe u susret i reče im: "Ako mi dolazite u miru da mi pomognete, moje će se srce ujediniti s vama; ali ako ste došli da me izdate protivnicima mojim – a na rukama mojim nema nepravde – neka Bog očeva naših vidi i odluči."
(18) Tad Duh obuze Amasaja, koji bijaše poglavar trideseterici, i on reče:
"Mi smo tvoji, o Davide,
i s tobom, o sine Jišajev!
Mir, mir s tobom,
i mir s onim ko ti pomaže;
uistinu, Bog tvoj tebi pomaže!"
Tad ih David primi i postavi ih za zapovjednike četa.
(19) I od Manašea neki prebjegoše Davidu kad je on trebao krenuti s Filistincima u boj na Šaula. Ali oni im ne pomogoše jer su ga filistinski gospodari nakon savjetovanja otpustili govoreći: "Mogao bi prebjeći gospodaru svome Šaulu, pa bismo to glavom platili." (20) Dok je on išao u Ciklag, prebjegoše mu od Manašea: Adnah, Jozabad, Jediael, Mihael, Jozabad, Elihu i Ciletaj, zapovjednici hiljada koji su pripadali Manašeu. (21) Oni su pomagali Davidu protiv četa razbojničkih jer svi bijahu silni junaci, i bijahu zapovjednici vojni. (22) Iz dana u dan ljudi su dolazili Davidu da mu pomognu sve dok se ne sakupi silna vojska poput vojske Božije.

Pomagači okupljeni u Hebronu

(23) A evo broja ljudi opremljenih za rat koji su došli Davidu u Hebron da na nj prenesu kraljevstvo Šaulovo po riječi Jahvinoj. (24) Jehudinih sinova koji su nosili štit i koplje bijaše šest hiljada i osam stotina opremljenih za boj. (25) Od sinova Šimonovih, silnih junaka, spremnih za boj, sedam hiljada i sto. (26) Od sinova Levijevih četiri hiljade i šest stotina. (27) Jehojada bijaše poglavar kuće Aronove, a s njim je bilo tri hiljade i sedam stotina; (28) a i Cadok, mlad i silan junak, i iz kuće oca njegova dvadeset i dva zapovjednika. (29) Od sinova Benjaminovih, rođaka Šaulovih, tri hiljade; jer najveći dio njih dotad je ostao vjeran kući Šaulovoj. (30) Od sinova Efrajimovih dvadeset hiljada i osam stotina, junaka silnih, ljudi na glasu u porodicama svojim. (31) Od polovine plemena Manašeova osamnaest hiljada onih što bijahu poimence određeni da dođu i postave Davida za kralja. (32) Od sinova Isakarovih, ljudi koji su razumjeli vrijeme i koji su znali šta Israil treba činiti, poglavara njihovih dvije stotine; i svi su rođaci njihovi bili pod njihovom zapovijedi. (33) Od Zebuluna je bilo pedeset hiljada onih koji su išli u vojsku, koji su se mogli postrojiti u bojni sastav sa svakovrsnim oružjem za boj i koji su pomagali Davidu puna

[35] U hebrejskom tekstu (5).

[36] U hebrejskom tekstu (6) i tako dalje.

srca. (34) Od Naftalija hiljadu zapovjednika, i s njima trideset i sedam hiljada sa štitom i kopljem. (35) Od Danovaca koji su se mogli postrojiti u sastav bojni dvadeset osam hiljada i šest stotina. (36) Od Ašera četrdeset hiljada onih koji su išli u vojsku da se postroje u sastav bojni. (37) S onu stranu Jordana, od Rubenovaca i Gadovaca i polovine plemena Manašeova, stotinu i dvadeset hiljada sa svakovrsnim oružjem za boj.
(38) Svi oni, budući ratnici koji se mogahu postrojiti u sastav bojni, dođoše u Hebron čista srca da postave Davida za kralja nad svim Israilom. I svi su ostali Israilci bili kao jedan da učine Davida kraljem. (39) Bili su ondje tri dana s Davidom, jedući i pijući, jer su im to rođaci njihovi bili pripremili. (40) I još oni koji im bijahu blizu, sve do Isakara i Zebuluna i Naftalija, donosili su hranu na magarcima, devama, mazgama i volovima: mnogo kolača od brašna, kolača od smokava i suhoga grožđa, vina, ulja, volova i brava. U Israilu uistinu bijaše veselje.

Prenošenje kovčega saveza iz Kirjat-Jearima

13 Potom se David posavjetova sa zapovjednicima hiljada i stotina, baš sa svakim vođom. (2) David reče svem zboru Israilovu: "Ako vam se dobrim čini i ako je to od Jahve, Boga našega, hajde da pošaljemo glasnike posvuda rođacima našim po svoj zemlji Israilovoj, a i svećenicima i levijevcima koji su s njima u gradovima njihovim s pašnjacima, da se sastanu s nama; (3) i hajde da vratimo sebi kovčeg Boga našega, jer ga nismo tražili za Šaulovih dana." (4) Tad sav zbor reče da će tako učiniti, jer to bješe pravo u očima svega naroda.
(5) Tako David okupi sav Israil, od Šihora egipatskoga pa do ulaza u Hamat, da bi donio kovčeg Božiji iz Kirjat-Jearima. (6) David i sav Israil popeše se u Baalu, u Kirjat-Jearim, koji pripada Jehudi, da odande donesu kovčeg Boga, Jahve, koji je ustoličen nad kerubinima, kovčeg što nosi Ime[37]. (7) Oni povezoše kovčeg Božiji iz Abinadabove kuće na novim kolima, a Uzah i Ahjo[38] upravljahu kolima. (8) David i sav Israil iz sve su snage slavili pred Jahvom, uz pjesmu i lire, harfe, defove, činele i trube.
(9) Kad su došli do Kidonova gumna, Uzah pruži ruku da pridrži kovčeg jer ga volovi umalo ne prevališe. (10) Jahvina srdžba planu na Uzaha, te ga on ubi jer je pružio ruku ka kovčegu; i on umrije ondje pred Bogom. (11) David se tad naljuti, jer Jahvin gnjev izbi na Uzaha, i on to mjesto nazva Perec-Uzah[39], kako se i dan-danas zove. (12) David se uplaši Boga toga dana i reče: "Kako ću donijeti sebi kovčeg Božiji?" (13) Zato David ne ponese kovčeg Božiji sa sobom u grad Davidov, nego ga skloni u kuću Obed-Edoma Gatijca. (14) Tako kovčeg Božiji ostade tri mjeseca kod porodice Obed-Edoma u kući njegovoj; i Jahve blagoslovi porodicu Obed-Edoma i sve što je imao.

Davidov dvor i porodica njegova

14 Tirski kralj Hiram posla glasnike Davidu s kedrovinom, zidarima i tesarima da mu sagrade dvor. (2) I David spozna da ga je Jahve potvrdio za kralja nad Israilom, i da je kraljevstvo njegovo uistinu uzdignuto zarad naroda njegova Israila.
(3) Potom David uze još žena u Jerusalemu, te mu se rodi još sinova i kćeri. (4) Evo imena djece koja mu se rodiše u Jerusalemu: Šamua, Šobab, Natan, Solomon, (5) Jibhar, Elišua, Elpelet, (6) Nogah, Nefeg, Jafija, (7) Elišama, Beeljada i Elifelet.

Pobjeda nad Filistincima

(8) Kad su Filistinci čuli da je David pomazan za kralja nad svim Israilom, svi se oni popeše da ga traže; a David ču za to, pa iziđe na njih. (9) I Filistinci bijahu došli te provalili u dolinu Refaimsku. (10) Tad David upita Boga: "Hoću li poći gore na Filistince? Hoćeš li ih ti meni u ruke predati?"
A Jahve mu reče: "Idi gore, jer ću ih ja tebi u ruke predati."
(11) Tako oni dođoše u Baal-Peracim, i David ih ondje potuče; i reče David: "Bog je prodro kroz neprijatelje moje rukom mojom kao što voda prodire." Zato su to mjesto nazvali Baal-Peracim[40]. (12) Ostavili su ondje bogove svoje, a David naredi da ih spale.

[37] Misli se na tetragram YHWH čije čitanje nije poznato, niti je dopušteno da se izgovori.

[38] *Ahjo* – ili *njegov brat*.

[39] Tj. provala Uzahova.

[40] Tj. gospodar prodora.

(13) Ali Filistinci opet provališe u dolinu. (14) Zato David opet upita Boga, a Bog mu reče: "Ne idi ravno gore, nego ih okruži pa navali na njih ispred balzamovih stabala. (15) Kad čuješ topot koraka po vrhovima stabala balzamovih, iziđi u boj, jer će tada Bog izići pred tobom da udari na filistinsku vojsku." (16) David učini baš onako kako mu Bog bješe zapovjedio, i oni pobiše filistinsku vojsku od Gibeona pa sve do Gezera. (17) Tad se slava Davidova proširi po svim zemljama; i svim narodima Jahve uli strah od njega.

Kovčeg saveza u Jerusalemu

15 David sagradi sebi kuće u gradu Davidovu; i on pripremi mjesto za kovčeg Božiji i razape čador za njega. (2) Onda David reče: "Niko osim levijevaca ne smije nositi kovčeg Božiji, jer Jahve je njih izabrao da nose kovčeg Božiji i da mu služe dovijeka." (3) I David okupi sav Israil u Jerusalemu da donese kovčeg Božiji na njegovo mjesto koje on bijaše za nj pripremio. (4) David okupi sinove Aronove i levijevce: (5) od sinova Kohatovih: poglavara Urijela i stotinu i dvadesetericu njegovih rođaka; (6) od sinova Merarijevih: poglavara Asajaha i dvije stotine i dvadesetericu njegovih rođaka; (7) od sinova Geršonovih: poglavara Joela i stotinu i trideseticu njegovih rođaka; (8) od sinova Elicafanovih: poglavara Šemajaha i dvije stotine njegovih rođaka; (9) od sinova Hebronovih: poglavara Elijela i osamdesetericu njegovih rođaka; (10) od sinova Uzijelovih: poglavara Aminadaba i stotinu dvanaestericu njegovih rođaka.
(11) Onda David pozva svećenike Cadoka i Abiatara, i levijevce Urijela, Asajaha, Joela, Šemajaha, Elijela i Aminadaba, (12) i reče im: "Vi ste glave porodica levijevskih; posvetite sebe i rođake svoje da prenesete gore kovčeg Jahve, Boga Israilova, na mjesto koje sam za nj pripremio. (13) Zato što ga prvi put niste nosili vi, Jahve, Bog naš, izlio je srdžbu svoju na nas, jer ga nismo pitali kako da to uradimo prema propisu." (14) Tako se svećenici i levijevci posvetiše da odnesu gore kovčeg Jahve, Boga Israilova. (15) Sinovi levijevaca ponesoše kovčeg Božiji na ramenima svojim, na motkama, onako kako Mojsije bješe zapovjedio po riječi Jahvinoj.
(16) Onda David reče poglavarima levijevaca da odrede rođake svoje za pjevače da pjevaju pjesme radosnice uz pratnju svirala, harfi, lira i glasnih činela. (17) Tako levijevci odrediše Joelova sina Hemana, a od rođaka njegovih Berekijina sina Asafa; i od rođaka njegovih sinova Merarijevih Kušajahova sina Etana, (18) i s njima rođake njegove drugoga reda: Zekariju, Jaazijela[41], Šemiramota, Jehijela, Unija, Eliaba, Benajaha, Maasejaha, Matitiju, Elifelehua, Miknejaha, Obed-Edoma i Jeijela, vratare. (19) Tako su pjevači Heman, Asaf i Etan bili određeni da gromko udaraju tučanim činelima; (20) a Zekarija, Azijel, Šemiramot, Jehijel, Uni, Eliab, Maasejah i Benajah u harfe sa zvucima tankim; (21) a Matitija, Elifelehu, Miknejah, Obed-Edom, Jeijel i Azazija u lire sa zvucima dubljim. (22) Kenanija, poglavar levijevaca, predvodio je pjevanje; davao je upute kako da se pjeva jer je bio vješt. (23) Berekija i Elkanah bili su vratari kod kovčega. (24) Šebanija, Jošafat, Netanel, Amasaj, Zekarija, Benajah i Eliezer, svećenici, puhali su u trube pred kovčegom Božijim. Obed-Edom i Jehijah bili su isto tako vratari kod kovčega.
(25) Tako je David sa starješinama israilskim i zapovjednicima nad hiljadama s veseljem išao da iz Obed-Edomove kuće odnese gore kovčeg saveza Jahvina. (26) Kako je Bog pomagao levijevcima koji su nosili kovčeg saveza Jahvina, oni žrtvovaše sedam junaca i sedam ovnova. (27) A David bješe odjenut u ogrtač od prepredena lana, kao i svi levijevci koji su nosili kovčeg, i pjevači i Kenanija, koji je s pjevačima predvodio pjevanje. David je nosio i lanenu tuniku. (28) Tako je sav Israil nosio gore kovčeg saveza Jahvina kličući, i uz zvuk roga, uz trube, uz glasne činele, uz harfe i lire.
(29) Desilo se, kad je kovčeg saveza Jahvina ulazio u Davidov grad, da Šaulova kći Mikala pogleda s prozora te ugleda kralja Davida kako skače i igra, i ona ga prezre u srcu svome.

Čador za kovčeg

16 Unesoše kovčeg Božiji i postaviše ga u čador koji za nj bješe razapeo David; i prinesoše pred Bogom žrtve paljenice i žrtve sudioništva. (2) Pošto prinese žrtve paljenice i žrtve sudioništva, David blagoslovi narod u ime Jahve. (3) Svakome u Israilu, i mušku i žensku, svima podijeli po jedan hljepčić, jedan kolač od hurmi i jedan kolač od suhoga grožđa.

[41] Tri hebrejska rukopisa i grčki imaju *Zekariju*, *Jaazijela*. Većina hebrejskih rukopisa ima *Zekariju*, *Bena*, *Jaazijela* (ili: *Zekariju*, *sina Jaazijela*).

(4) On postavi neke levijevce da služe pred kovčegom Jahvinim, da slave i zahvaljuju i veličaju Jahvu, Boga Israilova: (5) poglavara Asafa, i drugoga do njega Zekariju, pa Jaazijela[42], Šemiramota, Jehijela, Matitiju, Eliaba, Benajaha, Obed-Edoma i Jeijela, sa sviralima, harfama i lirama; i Asaf je udarao glasnim činelima, (6) a svećenici Benajah i Jahazijel neprestano su puhali u trube pred kovčegom saveza Božijega.
(7) Onda toga dana David prvo odredi Asafa i njegove rođake da se zahvale Jahvi.

Psalam zahvale

(8) O, zahvalite Jahvi, dozivajte ime njegovo;
obznanjujte djela njegova među narodima.
(9) Pjevajte mu, pjevajte mu hvale;
zborite o svim čudesima njegovim.
(10) Dičite se svetim imenom njegovim;
neka se raduje srce onih što traže Jahvu.
(11) Tražite Jahvu i snagu njegovu;
tražite lice njegovo neprestano.
(12) Sjetite se čudesa njegovih koje je učinio,
njegovih čuda i sudova što ih je izustio,
(13) o sjeme Israila, sluge njegova,
sinovi Jakovljevi, izabranici njegovi!
(14) On je Jahve, Bog naš;
sudovi su njegovi po zemlji svoj.
(15) Sjećajte se uvijek saveza njegova,
riječi koju je zapovjedio hiljadi naraštaja,
(16) saveza koji je sklopio s Abrahamom,
i njegove prisege Izaku.
(17) On ga je potvrdio kao propis Jakovu,
kao savez vječni Israilu,
(18) govoreći: "Tebi ću dati zemlju kanaansku,
kao dio baštine tvoje."
(19) Kad ih je bilo samo malo,
vrlo malo, i kad bijahu došlaci u njoj,
(20) i lutahu od naroda do naroda,
od jednog do drugoga kraljevstva,
(21) on nikom ne dopusti da ih tlači,
i radi njih ukori kraljeve i reče:
(22) "Ne dirajte u pomazanike moje,
i ne činite nažao prorocima mojim."
(23) Pjevaj Jahvi, zemljo sva;
objavljujte dobre vijesti o spasenju njegovu iz dana u dan.
(24) Kazujte o slavi njegovoj među poganima,
o čudesima njegovim među svim narodima.
(25) Jer velik je Jahve, i nadasve dostojan hvale;
njega se treba bojati više od svih bogova.
(26) Jer svi su bogovi naroda ništavni,
a Jahve je nebesa stvorio.
(27) Sjaj i veličanstvo pred njim su,
snaga i radost u njegovu su obitavalištu.
(28) Pripisujte Jahvi, o porodice naroda,
pripisujte Jahvi slavu i snagu.
(29) Pripisujte Jahvi slavu dostojnu imena njegova;
prinesite žrtvu i dolazite pred njega.
Klanjajte se Jahvi u sjaju njegove svetosti.
(30) Dršći pred njim, zemljo sva;
uistinu, svijet je učvršćen, pomaknuti se neće.
(31) Neka se nebesa raduju, i zemlja neka se veseli;
i neka oni govore među narodima: "Jahve vlada."
(32) Neka more huči, i sve što je u njemu;
neka polja kliču, i sve što je na njima.
(33) Tad će drveće šumsko pjevati od radosti pred Jahvom;
jer on dolazi da sudi zemlji.
(34) O, zahvaljujte Jahvi jer je on dobar,
jer je vječna ljubav njegova.
(35) Onda recite: "Spasi nas, o Bože, Spasitelju naš,
i saberi nas, i izbavi nas od naroda,
da zahvaljujemo tvom imenu svetom,
i dičimo se slavom tvojom.
(36) Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov,
odvijeka pa dovijeka."
Tada sav narod reče: "Amen!", i stade hvaliti Jahvu.

Klanjanje pred kovčegom

(37) Tako David ostavi Asafa i rođake njegove ondje pred kovčegom saveza Jahvina da neprestano služe pred kovčegom koliko je posao svakog dana zahtijevao; (38) i Obed-Edoma sa šezdeset i osmericom rođaka njegovih; Obed-Edoma, sina Jedutunova, i Hosaha, kao vratare. (39) On ostavi svećenika Cadoka i rođake njegove svećenike pred obitavalištem Jahvinim na uzvisini u Gibeonu (40) da na žrtveniku za žrtve paljenice neprestano prinose Jahvi žrtve paljenice jutrom i večeri, baš sve onako kako je zapisano u zakonu Jahvinu što ga je on zapovjedio Israilu. (41) S njima bijahu Heman i Jedutun i ostali koji bijahu izabrani, koji bijahu poimence određeni, da zahvaljuju Jahvi, jer je vječna ljubav njegova. (42) I s njima bijahu Heman i Jedutun da glasno trube, sviraju u činele i druga svirala Bogu na čast, a Jedutunovi sinovi da budu na kapiji.

[42] Hebrejski *Jeijela*. Up. 15:18.

(43) Potom se sav narod raziđe, svako kući svojoj, a David se vrati da blagoslovi ukućane svoje.

Božiji savez s Davidom

17 Desi se, kad se David useli u dvor svoj, da on reče proroku Natanu: "Ja, evo, boravim u kući od kedrovine, a kovčeg je saveza Jahvina pod zavjesama." (2) Natan tad reče Davidu: "Čini što ti je god na srcu, jer Bog je s tobom."
(3) Iste se noći desi da riječ Božija dođe Natanu: (4) "Idi i kaži slugi mome Davidu: Ovako veli Jahve: 'Nemoj mi graditi kuću da u njoj obitavam; (5) ja nisam obitavao u kući još od dana kad sam izveo Israila iz Egipta pa do dana današnjega, nego sam išao od čadora do čadora i od jednoga do drugog obitavališta. (6) Posvuda sam hodio sa svim sinovima Israilovim, pa jesam li progovorio riječ nekom od vođa Israilovih kojima sam zapovjedio da budu pastiri narodu mome, rekavši: Zašto mi niste sagradili kuću od kedrovine?' (7) Zato sad ovako kaži slugi mome Davidu: Ovako veli Jahve nad vojskama: 'Ja sam te doveo s pašnjaka, od ovaca, da budeš vladar narodu mome Israilu. (8) Ja sam bio s tobom kuda si god išao, i pokosio sam sve neprijatelje tvoje ispred tebe, i ja ću učiniti da ime tvoje bude kao imena velikana na zemlji. (9) Ja ću još odrediti mjesto narodu svome Israilu i posadit ću ga da živi na mjestu svome i da ga više ne uznemiravaju; i neće ga više tlačiti opaki kao prije, (10) baš od dana kad sam postavio vođe nad narodom svojim Israilom. I ja ću potčiniti sve neprijatelje tvoje.
K tome, kažem ti da će ti Jahve kuću sagraditi[43]. (11) Kad se navrše dani tvoji, pa budeš morao poći očevima svojim, ja ću podići jednog od potomaka tvojih poslije tebe, jednog od sinova tvojih; i ja ću učvrstiti kraljevstvo njegovo. (12) On će meni kuću sagraditi, a ja ću njemu prijestolje zasvagda učvrstiti. (13) Ja ću njemu otac biti, a on će meni biti sin; i ja neću ukloniti od njega ljubav svoju, kao što sam je uklonio od prethodnika tvoga. (14) Postavit ću ga u kuću svoju i kraljevstvo svoje zauvijek, i njegovo će prijestolje dovijeka učvršćeno biti.'" (15) Prema svim ovim riječima i svemu ovom ukazanju, tako Natan progovori Davidu.

Davidov odgovor molitvom

(16) Potom kralj David uđe te sjede pred Jahvu i reče: "Ko sam ja, o Jahve, Bože, i šta je kuća moja, pa si me ovako daleko doveo? (17) Ovo je mala stvar u očima tvojim, o Bože, ali ti progovori o dalekoj budućnosti kuće sluge svoga, i pogledao si na me onako kako se na ugledna čovjeka gleda, o Jahve, Bože. (18) Šta još David može reći tebi o časti podarenoj slugi tvome? Jer ti znaš slugu svoga. (19) O Jahve, zarad sluge svoga i po srcu svome, ti si ovo veliko djelo učinio da obznaniš sve ove stvari velike. (20) O Jahve, nema nikog kao ti, niti ima boga osim tebe, po svemu što smo ušima svojim čuli. (21) I koji je narod na zemlji kao tvoj narod Israil, što ga je Bog išao da otkupi sebi za narod i da sebi ime stekne, i da učini velika i strašna djela, izgoneći narode pred narodom tvojim, što si ga sebi otkupio iz Egipta? (22) Ti si narod svoj Israil učinio svojim vlastitim narodom zauvijek, i ti si mu, o Jahve, postao Bogom.
(23) Sad, o Jahve, neka se riječ koju si rekao o slugi svome i kući njegovoj potvrdi zauvijek, i učini kako si rekao. (24) Neka ime tvoje bude učvršćeno, i neka se veliča dovijeka riječima: 'Jahve nad vojskama Bog je Israilov, baš Bog Israilu; a kuća tvoga sluge Davida neka bude učvršćena pred tobom.' (25) Jer ti si, o Jahve, Bože moj, objavio slugi svome da ćeš mu kuću sagraditi; zato je sluga tvoj smogao hrabrosti da se moli pred tobom. (26) O Jahve, ti si Bog, i obećao si ovo dobro slugi svome. (27) Bilo ti je drago da blagosloviš kuću sluge svoga da dovijeka ostane pred tobom; ta ti si je, o Jahve, blagoslovio, i ona je blagoslovljena zauvijek."

Jačanje Davidova kraljevstva

18 Desi se poslije toga da David porazi Filistince i potčini ih te ote Filistincima iz ruku Gat i naselja njegova. (2) On porazi i Moab, i Moapci postadoše sluge Davidove te mu počeše davati danak.
(3) David potuče i Hadadezera, kralja Cobe, sve do Hamata, kad je ovaj išao da učvrsti vlast svoju do rijeke Eufrata. (4) David od njega zarobi hiljadu kola, sedam hiljada konjanika i dvadeset hiljada pješaka, i osakati konje pregaše, ali ih ostavi dovoljno za stotinu kola.
(5) Kad Aramejci iz Damaska pritekoše u pomoć Hadadezeru, kralju copskome, David pobi dvadeset i dvije hiljade Aramejaca. (6) Onda David postavi vojne posade među Aramejce iz Damaska; i

[43] Hebrejski: *kažem ti da će ti Jahve kuću sagraditi*; grčki: *ja ću te učiniti velikim i Jahve će ti kuću sagraditi.*

Aramejci postadoše sluge Davidove te mu počeše davati danak. I Jahve je pomagao Davidu kuda bi god on išao. (7) David uze zlatne štitove što su ih nosile sluge Hadadezerove i odnese ih u Jerusalem.
(8) I još iz Tibhata i Kuna, gradova Hadadezerovih, David uze silni tuč, od kojega je Solomon načinio tučano more, stupove i tučano posuđe.
(9) A kad Tou, kralj hamatski, ču da je David potukao svu vojsku Hadadezera, kralja copskoga, (10) on posla svoga sina Hadorama kralju Davidu da ga pozdravi i blagoslovi jer se tukao s Hadadezerom i potukao ga, a Hadadezer je bio u ratu s Touom. I Hadoram odnese svakovrsne stvari od zlata, srebra i tuča. (11) Kralj David i njih posveti Jahvi, sa srebrom i zlatom što ga bješe uzeo od svih naroda: od Edomaca, Moabaca, sinova Amonovih, Filistinaca i od Amalečana.
(12) Cerujin sin Abišaj još potuče osamnaest hiljada Edomaca u Slanoj dolini. (13) Potom postavi posade u Edomu, i svi Edomci postadoše sluge Davidove. I Jahve je pomagao Davidu kud bi god on išao.
(14) Tako je David vladao nad svim Israilom; i sprovodio je pravdu i pravicu za sav narod svoj. (15) Cerujin sin Joab zapovijedao je vojskom, a Ahiludov sin Jehošafat bijaše bilježnik; (16) Ahitubov sin Cadok i Abiatarov sin Ahimelek bili su svećenici, a Šavša bijaše tajnik; (17) Jehojadin sin Benajah zapovijedao je nad Kerećanima i Pelećanima[44], a Davidovi sinovi bili su odmah do kralja.

Davidovi izaslanici poniženi

19 Desi se poslije toga da Nahaš, kralj sinova Amonaca, umrije, a njegov sin postade kralj umjesto njega. (2) Onda David reče: "Iskazat ću dobrotu prema Hanunu, sinu Nahaševu, jer je otac njegov iskazao dobrotu prema meni."
Tako David posla glasnike da mu iskažu sućut zbog oca njegova. Ali kad sluge Davidove dođoše u zemlju Amonaca Hananu da ga utješe, (3) amonski prvaci rekoše Hanunu: "Zar misliš da David poštuje oca tvoga zato što ti je poslao ljude da izraze sućut? Nisu li sluge njegove došle da istraže i izvide zemlju i da je obore?" (4) Zato Hanun uhvati sluge Davidove pa ih obrija te im odreza odjeću po sredini sve do zadnjice i otpusti ih.
(5) Onda dođoše i obavijestiše Davida o tim ljudima. I posla im on glasnike u susret, jer su ti ljudi bili vrlo poniženi. I reče kralj: "Ostanite u Jerihonu dok vam brade ne narastu, pa se onda vratite."

Poraz Amonaca i Aramejaca

(6) Kad sinovi Amonovi vidješe da su se ogadili Davidu, Hanun i sinovi Amonovi poslaše hiljadu talenata srebra da unajme kola i konjanike iz Mezopotamije, iz Aram-Maake i iz Cobe. (7) I unajmiše oni trideset i dvije hiljade kola i kralja Maake i narod njegov, koji dođoše i utaboriše se pred Medebom. I okupiše se sinovi Amonovi iz svojih gradova i dođoše u boj. (8) Kad za to ču David, on posla Joaba i svu vojsku, junake. (9) Sinovi Amonovi izađoše i postrojiše se u bojni red na ulazu u grad, a kraljevi koji bijahu došli stajahu sami u polju.
(10) Kad Joab vidje bojne redove postavljene ispred sebe i iza sebe, on odabra neke od najboljih ljudi u Israilu i postroji ih prema Aramejcima. (11) A ostale ljude on dade u ruke bratu svome Abišaju, i oni se svrstaše prema sinovima Amonovim. (12) On reče: "Ako Aramejci budu prejaki za me, onda mi ti pomozi; a ako sinovi Amonovi budu prejaki za te, ja ću pomoći tebi. (13) Budi jak, i hrabro se borimo za narod svoj i za gradove Boga svoga; i neka Jahve učini ono što je dobro u očima njegovim."
(14) Tako se Joab i ljudi koji bijahu s njim primakoše da se tuku s Aramejcima, a oni se razbježaše pred njim. (15) Kad sinovi Amonovi vidješe da su Aramejci pobjegli, i oni umakoše pred bratom njegovim Abišajem te uđoše u grad. Onda se Joab vrati u Jerusalem.
(16) Kad Aramejci vidješe da su ih Israilci potukli, poslaše glasnike i dovedoše Aramejce koji bijahu s onu stranu Rijeke[45], zajedno sa Šofakom, zapovjednikom Hadadezerove vojske, na čelu. (17) Kad to rekoše Davidu, on okupi sav Israil i prijeđe preko Jordana pa dođe do njih te se postroji u bojne redove prema njima. I kad se David svrsta u bojne redove prema Aramejcima, oni se potukoše s njim. (18) Ali Aramejci se razbježaše ispred Israila, a David od Aramejaca pobi sedam hiljada vozača kola i četrdeset hiljada pješaka te pogubi vojskovođu Šofaka. (19) I kad Hadadezerove sluge vidješe da ih je Israil potukao, sklopiše mir s Davidom

[44] Strani vojnici koje je David unajmio kao ličnu stražu.

[45] Tj. Eufrata.

i postadoše mu podanici. Zato Aramejci više nisu htjeli pomagati sinovima Amonovim.

Razaranje Rabe

20 Onda se desi kad nastupi sljedeća godina, u vrijeme kad kraljevi idu u boj, da Joab izvede vojsku i pohara zemlju sinova Amonovih, pa dođe te opkoli Rabu[46]. Ali David ostade u Jerusalemu. I udari Joab na Rabu i razori je. (2) Onda David njihovu kralju skide krunu s glave, a bila je teška jedan talenat[47] zlata, i u njoj bijaše dragi kamen[48], te je metnuše Davidu na glavu. I on mnogo plijena iz grada odnese. (3) On povede i ljude koji bijahu u njemu i postavi ih da rade s pilama, oštrim gvozdenim alatkama i sjekirama. I tako David učini sa svim gradovima sinova Amonovih. Potom se David i sav narod vratiše u Jerusalem.

Boj s Filistincima

(4) Desi se poslije toga da u Gezeru izbi rat s Filistincima; tad Hušanin Sibekaj ubi Sipaja, jednog od potomaka Rafinih[49], i oni bijahu pokoreni. (5) I opet izbi rat s Filistincima, te Jairov sin Elhanan ubi Lahmija, brata Golijata iz Gata, čija je motka koplja bila kao vratilo na tkalačkom stanu.
(6) Opet izbi rat u Gatu, gdje je bio neki čovjek visoka rasta koji je imao dvadeset i četiri prsta, po šest prstiju na rukama i po šest na nogama, a i on je bio Rafin potomak. (7) Kad je počeo prkositi Israilu, ubio ga je Jonatan, sin Šimeja, brata Davidova. (8) To su bili Rafini potomci u Gatu, a pali su od Davidove ruke i od ruku sluga njegovih.

Popis naroda

21 Onda Sotona ustade na Israila i potače Davida da prebroji Israilce. (2) I reče David Joabu i prvacima narodnim: "Idite, prebrojte Israila od Beer-Šebe do Dana, i javite mi da znam koliko ih ima."
(3) Joab reče: "Neka Jahve doda narodu svome još stotinu puta onoliko koliko ga ima sada! Ali, gospodaru moj, kralju, zar svi oni nisu sluge gospodara moga? Zašto gospodar moj želi takvo šta? Zašto da on bude uzrok krivice Israilu?"
(4) Ipak, kraljeva riječ prevlada Joaba. Zato Joab ode i prođe Israilom, pa se vrati u Jerusalem. (5) Joab dade Davidu popis naroda: u svem Israilu bijaše milion i stotinu hiljada ljudi koji su potezali mač, a u Jehudi bijaše četiri stotine i sedamdeset hiljada ljudi. (6) Ali Joab ne prebroji Levijevce i Benjaminovce među njima jer mu kraljeva zapovijed mrska bješe.
(7) Bogu ne bješe drago zbog toga, te on udari po Israilu. (8) David reče Bogu: "Silno sam zgriješio što sam to učinio. Ali sad, molim te, ukloni krivicu sluge svoga, jer sam vrlo nerazborito postupao."
(9) Jahve progovori Gadu, vidovnjaku Davidovu, i reče: (10) "Idi i progovori Davidu: Ovako veli Jahve: 'Nudim ti troje: izaberi sebi jedno od toga da ti učinim.'"
(11) Tako Gad dođe Davidu i reče mu: "Ovako veli Jahve: 'Izaberi sebi: (12) tri godine gladi, ili da tri mjeseca budeš brisan pred neprijateljima svojim dok te mač neprijatelja tvojih stizao bude, ili tri dana mača Jahvina, kuge u zemlji, i da anđeo Jahvin zatire širom sveg kraja israilskog.' Sad promisli i vidi kakav ću odgovor odnijeti onome koji me poslao."
(13) David reče Gadu: "Na velikoj sam muci! Neka sad Jahvi u ruke padnem, jer je milost njegova velika. Ali ne daj da padnem u ljudske ruke."

Jahve šalje kugu

(14) Tako Jahve posla kugu na Israila, te umrije sedamdeset hiljada Israilaca. (15) I Bog posla anđela u Jerusalem da ga uništi; ali kad ga je stao zatirati, Jahve pogleda i sažali se zbog te nesreće, pa reče anđelu zatorniku: "Dosta je! Sad povuci ruku svoju!" A anđeo Jahvin stajaše kod gumna Ornana Jebusejca.
(16) Onda David podiže oči svoje i ugleda anđela Jahvina kako stoji između zemlje i neba s isukanim mačem u ruci ispruženoj nad Jerusalemom. Tad David i starješine obučene u kostrijet padoše ničice. (17) I David reče Bogu: "Nisam li ja zapovjedio da se izbroji narod? Ja sam zbilja onaj koji je zgriješio i vrlo ružno postupao, ali ove ovce, šta su one učinile? O Jahve, Bože moj, molim te neka ruka tvoja udari na me i na ukućane moje, a ne na narod tvoj, pa da on pomoren bude."

---

[46] Raba je bila glavni grad Amona. To je bilo u predjelu Amana, glavnoga grada Jordana.

[47] Jedan talenat – 34,5 kg.

[48] Ili *drago kamenje*.

[49] *Rafa*: ovo možda upućuje na grupu ljudi koji su došli u Palestinu prije Israilaca i koji su bili poznati po svojoj visini.

David podiže žrtvenik

(18) Onda anđeo Jahvin zapovjedi Gadu da kaže Davidu da ide gore i podigne žrtvenik Jahvi na gumnu Ornana Jebusejca. (19) I David ode gore po riječi što je Gad reče u ime Jahvino. (20) I okrenu se Ornan i ugleda anđela, a njegova se četiri sina koja bijahu s njim sakriše. A Ornan je vrhao pšenicu. (21) Kad David dođe Ornanu, Ornan pogleda dolje i ugleda Davida, te iziđe s gumna i pokloni se Davidu licem do zemlje. (22) Tad David reče Ornanu: "Daj mi ovo gumno da na njemu sagradim žrtvenik Jahvi; za punu ćeš mi ga cijenu dati, da prestane kuga u narodu."
(23) Ornan reče Davidu: "Uzmi ga; i neka gospodar moj kralj čini što je dobro u očima njegovim. Evo, ja ću dati volove za žrtve paljenice, i mlatilice za drva, i pšenicu za žitnu žrtvu; sve ću ja to dati."
(24) Ali kralj David reče Ornanu: "Ne, nego ću ja to kupiti za cijenu punu, jer ja za Jahvu neću da uzimam ono što je tvoje, niti da prinosim žrtvu paljenicu koja me nije ništa koštala."
(25) Tako David za to mjesto dade Ornanu šest stotina šekela zlata na mjeru. (26) David ondje sagradi Jahvi žrtvenik i prinese žrtve paljenice i žrtve sudioništva. I zovnu Jahvu, a on mu odgovori vatrom s neba na žrtveniku za žrtve paljenice.
(27) Jahve zapovjedi anđelu, te on uvuče mač svoj u korice.
(28) U ono vrijeme, kad vidje da mu je Jahve odgovorio na gumnu Ornana Jebusejca, David ondje prinese žrtve. (29) A Jahvino obitavalište, koje Mojsije bješe načinio u pustinji, i žrtvenik za žrtve paljenice bijahu u ono vrijeme na uzvisini u Gibeonu. (30) Ali David nije mogao ići preda nj da pita Boga jer ga je bilo strah mača anđela Jahvina.

David se priprema za gradnju hrama

22 Onda David reče: "Ovo je kuća Jahve, Boga, a ovo je Israilu žrtvenik za žrtve paljenice."
(2) I naredi David da se saberu stranci koji bijahu u zemlji israilskoj, i odredi klesare da klešu kamen za gradnju kuće Božije. (3) David pripremi silno gvožđe da se načine čavli na vratima kapija i za baglame, i tuča da se ne mogaše izvagati, (4) i nebrojene kedrove trupce, jer su Sidonci i Tirci dovozili Davidu silnu kedrovinu. (5) David reče: "Moj je sin Solomon mlad i nevješt, a kuća koju treba sagraditi Jahvi mora biti uistinu veličanstvena, čuvena i slavna širom zemalja svih. Zato ću ja sve za nju pripremiti." I David pripremi mnogo toga prije svoje smrti.

David zadužuje Solomona da gradi hram

(6) Onda on zovnu sina svoga Solomona i zaduži ga da sagradi kuću Jahvi, Bogu Israilovu. (7) David reče Solomonu: "Sine moj, bio sam nakanio da sagradim kuću imenu Jahve, Boga svoga. (8) Ali dođe mi riječ Jahvina: 'Mnogo si krvi prolio i velike si ratove vodio; nećeš ti graditi kuću imenu mome, jer si mnogo krvi na zemlji preda mnom prolio. (9) Gle, rodit će ti se sin koji će biti čovjek mira; i ja ću mu dati mir od svih neprijatelja njegovih sa strana svih; njemu će biti ime Solomon[50]; i ja ću u danima njegovim dati mir i spokoj Israilu. (10) On će sagraditi kuću imenu mome, i on će meni sin biti, a ja ću njemu biti otac; i ja ću učvrstiti kraljevsko prijestolje njegovo nad Israilom zauvijek.'
(11) I neka je, sine moj, Jahve s tobom, da te sreća prati, i da sagradiš kuću Jahvi, Bogu svome, kao što je on rekao za te. (12) Samo neka ti Jahve podari razboritost i razum i dade ti zapovjedništvo nad Israilom, da čuvaš zakon Jahve, Boga svoga. (13) Onda će te sreća pratiti budeš li pazio da vršiš propise i odredbe koje je Jahve preko Mojsija zapovjedio Israilu. Budi jak i odvažan, i ne boj se i ne budi potišten. (14) A evo, ja sam uz veliki trud za kuću Jahvinu pripravio stotinu hiljada talenata[51] zlata i milion talenata[52] srebra, i tuča i gvožđa preko mjere, jer sila toga imade; pripremio sam i drvo i kamen, a i ti možeš dodati što. (15) K tome, mnogo je radnika u tebe: klesara, zidara i tesara, i svih ljudi koji su vješti u poslovima svakovrsnim. (16) Zlatu, srebru, tuču i gvožđu nema mjere. Ustani i radi, i neka je Jahve uz tebe."
(17) David još zapovjedi i israilskim poglavarima da pomažu sinu njegovu Solomonu i reče: (18) "Zar Jahve, Bog vaš, nije s vama? I zar vam on nije dao mir sa strana svih? Ta on je stanovnike ove zemlje meni u ruke predao, a zemlja je pokorena pred Jahvom i pred narodom njegovim. (19) Upravite srce svoje i dušu svoju da tražite Jahvu, Boga svoga; zato se dignite i gradite svetište Jahvi, Bogu,

[50] Ime *Solomon* znači *miroljubiv.*

[51] Stotinu hiljada talenata – 3.450 tona.

[52] Milion talenata – 34.500 tona.

da kovčeg saveza Jahvina i svete sudove Božije donesete u kuću koja će se sagraditi imenu Jahvinu."

Rodovi i službe levijevaca

23 Kad je David ostario, postavio je sina svoga Solomona za kralja nad Israilom. (2) I sabrao je sve poglavare israilske i svećenike i levijevce. (3) Levijevci od trideset godina pa naviše bijahu pobrojani, a bilo ih je, po popisu muških glava, trideset i osam hiljada. (4) Od njih su dvadeset i četiri hiljade imale nadzirati rad oko kuće Jahvine, a šest hiljada bili su činovnici i suci, (5) četiri hiljade vratari, a četiri su hiljade slavile Jahvu uz svirala što ih bješe načinio za hvalu. (6) David ih podijeli u skupine po sinovima Levijevim: Geršonu, Kehatu i Merariju.
(7) Od Geršonovaca: Ladan i Šimij. (8) Sinovi Ladanovi: prvi Jehijel, te Zetam i Joel, trojica. (9) Sinovi Šimijevi: Šelomot, Hazijel i Haran, trojica. To bijahu poglavari porodica Ladanovih. (10) Sinovi Šimijevi: Jahat, Zizah[53], Jeuš i Berijah. Ta četverica bijahu sinovi Šimijevi. (11) Jahat je bio prvi, a Zizah drugi; ali Jeuš i Berijah nisu imali mnogo sinova, te se računahu kao jedna porodica, jedan razred.
(12) Kehatovih sinova bilo je četiri: Amram, Ichar, Hebron i Uzijel. (13) Sinovi Amramovi bijahu: Aron i Mojsije. A Aron je bio odvojen, on i sinovi njegovi zauvijek, da ga posvećuju kao nadasve svetog, da pale tamjan pred Jahvom, da mu služe i da blagosiljaju u njegovo ime zauvijek. (14) A Mojsije, čovjek Božiji – njegovi su sinovi poimence pobrojeni u plemenu Levijevu. (15) Sinovi Mojsijevi: Geršom[54] i Eliezer. (16) Geršomov je sin bio poglavar Šebuel. (17) Eliezerov je sin bio poglavar Rehabija; i Eliezer nije imao drugih sinova, a sinova Rehabijinih bilo je vrlo mnogo. (18) Icharov je sin bio poglavar Šelomit. (19) Sinovi Hebronovi: prvi Jerijah, drugi Amarija, treći Jahazijel i četvrti Jekameam. (20) Sinovi Uzijelovi: prvi Mikah i drugi Išijah.
(21) Sinovi Merarijevi bijahu: Mahli i Muši. Sinovi Mahlijevi: Eleazar i Kiš. (22) Eleazar je umro a nije imao sinova, nego samo kćeri, te su ih rođaci njihovi, sinovi Kišovi, uzimali za žene. (23) Mušijevih je sinova bilo tri: Mahli, Eder i Jeremot.
(24) To su bili sinovi Levijevi po porodicama svojim, glave porodica onih od njih koji su pobrojani, prema broju imena po glavama njihovim, koji su radili posao u službi u kući Jahvinoj, od dvadeset godina pa naviše. (25) David je rekao: "Jahve, Bog Israilov, dao je mir narodu svome, i on će obitavati u Jerusalemu zauvijek. (26) Ni levijevci više neće morati nositi obitavalište i sav pribor njegov za službu." (27) Po posljednjim Davidovim riječima pobrojani su sinovi Levijevi od dvadeset godina pa naviše. (28) Jer njihov je posao da pomažu sinovima Aronovim u službi u kući Jahvinoj, u dvorištu i u odajama, i oko čišćenja svih svetih stvari – da rade u službi u kući Božijoj – (29) i oko hljeba što se iznosi, i najboljeg brašna za žitnu žrtvu, i beskvasnih kolača, ili onoga što se peče u tavi ili što se dobro miješa, i svih mjera za količinu i veličinu. (30) Oni imaju stajati svakoga jutra da zahvaljuju Jahvi i slave ga, a tako i uvečer, (31) i prinositi Jahvi sve žrtve paljenice, subotom, za mlađake i određene svetkovine, u propisanom broju i na način koji im je propisan, neprestano pred Jahvom. (32) Imaju voditi brigu o čadoru sastanka, i o mjestu svetome i sinovima Aronovim, rođacima svojim, radi službe u kući Jahvinoj.

Svećenički redovi

24 A ovo su redovi sinova Aronovih: Aronovi sinovi bijahu Nadab, Abihu, Eleazar i Itamar. (2) Ali Nadab i Abihu umriješe prije oca svoga i ne imadoše djece. Zato su Eleazar i Itamar služili kao svećenici. (3) Sa Cadokom, od sinova Eleazarovih, i Ahimelekom, od sinova Itamarovih, David ih podijeli prema poslovima njihovim u službi. (4) Kako se našlo više poglavara od sinova Eleazarovih nego od sinova Itamarovih, podijeliše ih ovako: šesnaest glava porodica od sinova Eleazarovih i osam od sinova Itamarovih potomaka, prema porodicama njihovim. (5) Tako su podijeljeni žrijebom, jedni i drugi, jer oni bijahu službenici svetišta i dostojanstvenici Božiji, i od sinova Eleazarovih i od sinova Itamarovih.
(6) Šemaja, sin Netanelov, pisar od levijevaca, upisa ih pred kraljem, prvacima, svećenikom Cadokom, Abiatarovim sinom Ahimelekom i glavama porodica svećeničkih i levijevskih; jedna je porodica bila uzeta za Eleazara, a jedna za Itamara.

[53] U jednom hebrejskom rukopisu, grčkom i latinskom: *Zizah* (v. 23:11); drugi hebrejski rukopisi imaju *Zina*.

[54] *Geršom* – varijanta imena *Geršon*.

(7) Prvi žrijeb pade na Jehojariba, drugi na Jedajaha, (8) treći na Harima, četvrti na Seorima, (9) peti na Malkijaha, šesti na Mijamina, (10) sedmi na Hakoca, osmi na Abijaha, (11) deveti na Ješuu, deseti na Šekaniju, (12) jedanaesti na Elijašiba, dvanaesti na Jakima, (13) trinaesti na Hupaha, četrnaesti na Ješebeaba, (14) petnaesti na Bilgaha, šesnaesti na Imera, (15) sedamnaesti na Hezira, osamnaesti na Hapiceca, (16) devetnaesti na Petahiju, dvadeseti na Jehezkela, (17) dvadeset i prvi na Jakina, dvadeset i drugi na Gamula, (18) dvadeset i treći na Delajaha, dvadeset i četvrti na Maaziju.
(19) To je bio njihov red služenja kad su ulazili u kuću Jahvinu, prema odredbi koja im je data preko oca njihova Arona, baš onako kako je njemu Jahve, Bog Israilov, zapovjedio.

Ostali Levijevi

(20) A ostali sinovi Levijevi: od sinova Amramovih, Šubael; od sinova Šubaelovih, Jehdejah. (21) Od Rehabije: od sinova Rehabijinih, prvi Išijah. (22) Od Icharovaca: Šelomot; od sinova Šelomotovih: Jahat. (23) Sinovi Hebronovi: prvi Jerija, drugi Amarija, treći Jahazijel, četvrti Jekameam. (24) Od sinova Uzielovih: Mikah; od sinova Mikahovih: Šamir. (25) Brat Mikahov: Išijah; od sinova Išijahovih: Zekarija. (26) Sinovi Merarijevi: Mahli i Muši; sin Jaazijin: Beno. (27) Sinovi Merarijevi: od Jaazije: Beno, Šoham, Zakur i Ibri. (28) Od Mahlija: Eleazar, koji nije imao sinova. (29) Od Kiša: sin Kišov: Jerahmeel. (30) Sinovi Mušijevi: Mahli, Eder i Jerimot.
To bijahu sinovi levijevaca po porodicama svojim. (31) I oni su, baš kao i rođaci njihovi sinovi Aronovi, bacali žrijebove pred kraljem Davidom, Cadokom, Ahimelekom i glavama porodica svećeničkih i levijevskih – i glava porodice kao i oni od njegova mlađeg brata.

Broj i službe pjevača

25 David i vojskovođe odvojiše još za službu neke od sinova Asafovih, Hemanovih i Jedutunovih, koji su imali pjevati u zanosu uz lire, harfe i činele; a evo popisa onih koji su vršili službu svoju: (2) od sinova Asafovih: Zakur, Jozef, Netanija i Ašarela; sinovi Asafovi bijahu pod upravom Asafa, koji je u zanosu pjevao pod upravom kraljevom. (3) Od Jedutuna, sinovi Jedutunovi: Gedalija, Ceri, Ješaja, Šimij[55], Hašabija i Matitija – šesterica, pod upravom oca njihova Jedutuna s harfom, koji je pjevao u zanosu zahvaljujući Jahvi i hvaleći ga. (4) Od Hemana, sinovi Hemanovi: Bukijah, Matanija, Uzijel, Šebuel, Jerimot, Hananija, Hanani, Eliatah, Gidalti, Romamti-Ezer, Jošbekaša, Maloti, Hotir i Mahaziot. (5) Svi su oni bili sinovi Hemana, vidovnjaka kraljeva, da ga uzdignu po riječima Jahvinim, jer Jahve je Hemanu dao četrnaest sinova i tri kćeri.
(6) Svi su oni bili pod upravom oca svoga, da u kući Jahvinoj pjevaju uz činele, harfe i lire za službu u kući Božijoj. Asaf, Jedutun i Heman bili su pod upravom kraljevom. (7) Onih koji su bili uvježbani u pjevanju Jahvi, s braćom njihovom, svih koji su bili vješti, bilo je dvije stotine osamdeset i osam. (8) Oni baciše žrijeb za dužnosti svoje, svi jednako, i mali i veliki, i učitelj i učenik.
(9) Prvi žrijeb pade Asafu na Jozefa, [sinove njegove i rođake, njih dvanaest,][56] drugi na Gedaliju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (10) treći na Zakura, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (11) četvrti na Icrija, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (12) peti na Netaniju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (13) šesti na Bukiju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (14) sedmi na Ješarelu[57], sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (15) osmi na Ješaju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (16) deveti na Mataniju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (17) deseti na Šimija, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (18) jedanaesti na Azarela, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (19) dvanaesti na Hašabju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (20) trinaesti na Šubaela, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (21) četrnaesti na Matitju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (22) petnaesti na Jeremota, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (23) šesnaesti na Hananiju, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (24) sedamnaesti na Jošbekašu, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (25) osamnaesti na Hananija, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (26) devetnaesti na Malotija, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (27) dvadeseti na Elijatu, sinove njegove i rođake,

[55] Grčki rukopisi i jedan hebrejski imaju *Šimij*. Ostali hebrejski rukopisi nemaju to ime.

[56] Grčki rukopisi imaju ove riječi, a hebrejski ih nemaju.

[57] U 25:2 – *Ašarel*.

njih dvanaest, (28) dvadeset i prvi na Hotira, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (29) dvadeset i drugi na Gidaltija, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (30) dvadeset i treći na Mahaziota, sinove njegove i rođake, njih dvanaest, (31) dvadeset i četvrti na Romamti-Ezera, sinove njegove i rođake, njih dvanaest.

Redovi vratara

26 Redovi vratara: od Korahovaca, Koreov sin Mešelemja, između sinova Asafovih.
(2) Mešelemja je imao sinove: prvjenca Zekariju, drugog Jediaela, trećeg Zebadiju, četvrtog Jatniela,
(3) petog Elama, šestog Jehohanana, sedmog Eliehoenaja. (4) Obed-Edom imao je sinove: prvjenca Šemajaha, drugog Jehozabada, trećeg Joaha, četvrtog Sakara, petog Netanela, (5) šestog Amiela, sedmog Isakara i osmog Peuletaja; Bog ga uistinu bješe blagoslovio.
(6) A i njegovu se sinu Šemajahu rodiše sinovi koji su upravljali kućom oca svoga, jer bijahu junaci veliki. (7) Sinovi Šemajahovi: Otni, Refael, Obed i Elzabad, čija braća Elihu i Semakija bijahu ljudi hrabri. (8) Svi su oni bili od Obed-Edemovih sinova; oni i sinovi njihovi i rođaci njihovi bijahu ljudi valjani, snažni za službu, šezdeset i dvojica od Obed-Edoma.
(9) Mešelemja je imao sinove i rođake, osamnaest ljudi hrabrih.
(10) Isto tako Hosah, između sinova Merarijevih, imao je sinove: prvog Šimrija – iako on nije bio prvjenac, otac ga je njegov postavio za prvoga – (11) drugog Hilkijaha, trećeg Tebaliju, četvrtog Zekariju; svih sinova i rođaka Hosahovih bilo je trinaest.
(12) Ovim redovima vratara, poglavarima, date su dužnosti kao i rođacima njihovim, da služe u kući Jahvinoj. (13) Oni su bacali žrijebove, jednako i mali i veliki, prema porodicama svojim, za kapiju svaku. (14) Žrijeb za istočnu stranu pao je na Šelemiju. Onda su bacili žrijeb za njegova sina Zekariju, savjetnika pronicljiva, a njegov je žrijeb pao za sjevernu stranu. (15) Obed-Edomu pao je za južnu stranu, a njegovim je sinovima dopalo spremište.
(16) Šupimu i Hosahu dopala je zapadna strana, kod kapije Šaleketske, na putu što vodi uzbrdo. Straža je bila do straže. (17) S istočne strane bilo je šest levijevaca na dan[58], sa sjevera četverica na dan, s juga četverica na dan, a u spremištu po dvojica. (18) U dvorištu[59], sa zapada, četverica su bila na putu i dvojica na dvorištu. (19) To su bili redovi vratara od sinova Korahovih i sinova Merarijevih.

Rizničari

(20) Levijevci, rođaci njihovi, nadzirali su[60] blago kuće Božije i blago od posvećenih darova. (21) Sinovi Ladanovi, sinovi Geršonovaca koji su pripadali Ladanu, Jehijeliovci, bili su glave porodica koje su pripadale Ladanu Geršonovcu.
(22) Sinovi Jehijeliovi, Zetam i brat mu Joel, nadzirali su blago kuće Jahvine. (23) Od Amramovaca, Icharovaca, Hebronovaca i Uzijelovaca, (24) Šebuel, sin Geršona, sina Mojsijeva, bio je nadglednik blaga. (25) Njegovi su rođaci po Eliezeru bili: sin mu Rehabija, njegov sin Ješajah, njegov sin Joram, njegov sin Zikri i njegov sin Šelomot. (26) Taj Šelomot i rođaci njegovi nadzirali su sve blago od posvećenih darova koje su posvetili kralj David i glave porodica, zapovjednici hiljada i stotina i vojskovođe. (27) Oni su posvetili dio plijena osvojena u bojevima da se održava kuća Jahvina. (28) I sve što su bili posvetili vidovnjak Samuel, Kišov sin Šaul, Nerov sin Abner i Cerujin sin Joab, ko god je bilo šta bio posvetio, sve je to bilo pod nadzorom Šelomota i rođaka njegovih.

Druge dužnosti levijevaca

(29) A Icharovcima – Kenaniji i sinovima njegovim bile su dodijeljene vanjske dužnosti u Israilu, da budu dostojanstvenici i suci. (30) A Hebronovci – Hašabija i rođaci njegovi, hiljadu i sedam stotina valjanih ljudi, upravljali su poslovima Israila zapadno od Jordana u svem poslu Jahvinu i službi kraljevskoj. (31) Hebronovci: poglavar Jerijah – ti su Hebronovci ispitani po rodoslovljima svojim i porodicama četrdesete godine vladavine Davidove, i među njima su se u Jezeru gileadskom našli ljudi izvanredne sposobnosti – (32) i rođaci njegovi, sposobni ljudi, bilo ih je dvije hiljade i sedam stotina porodičnih glava. Kralj David postavi ih za nadziratelje Rubenovaca, Gadovaca i polovine plemena Manašeova, za sve Božije i kraljevske poslove.

[58] Ovako je u grčkim rukopisima; hebrejski nemaju riječi *na dan*.

[59] Značenje hebrejske riječi *parbar* nije posve jasno. Ona može značiti *dvorište* ili *trijem sa stupovima*.

[60] Tako je u grčkim rukopisima. U hebrejskim rukopisima stoji *Od Levijevaca Ahijah je nadzirao...*

Vojni zapovjednici

27 A ovo je popis sinova Israilovih, glava
porodica, zapovjednika hiljada i stotina i
časnika njihovih koji su služili kralju u svim poslovima redova koji su mjesec za mjesecom ulazili i izlazili u svim mjesecima u godini, a svaki je red brojao dvadeset i četiri hiljade ljudi:
(2) Jašobeam, sin Zabdiela, bio je nad prvim redom prvoga mjeseca, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi. (3) On je bio između sinova Perecovih, i bio je poglavar svim vojskovođama prvoga mjeseca.
(4) Ahošanin Dodaj i red njegov bili su nad drugim redom drugoga mjeseca, a Miklot je bio glavni časnik, i u njegovu je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(5) Treći vojskovođa, za treći mjesec, bio je Benajah, sin svećenika Jehojade – poglavar, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi. (6) Taj je Benajah bio junak među trideseticom, i bio je nad trideseticom; a nad njegovim je redom bio sin njegov Amizabad.
(7) Četvrti, za četvrti mjesec, bio je Joabov brat Asahel, a za njim sin njegov Zebadija, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(8) Peti, za peti mjesec, bio je zapovjednik Šamhut Icharovac, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(9) Šesti, za šesti mjesec, bio je Ira, sin Ikeša Tekoanca, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(10) Sedmi, za sedmi mjesec, bio je Helec Pelonjanin, između sinova Efrajimovih, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(11) Osmi, za osmi mjesec, bio je Sibekaj Hušaćanin, između Zerahovaca, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(12) Deveti, za deveti mjesec, bio je Abiezer Anatoćanon, između Benjaminovaca, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(13) Deseti, za deseti mjesec, bio je Maharaj Netofaćanin, između Zerahovaca, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(14) Jedanaesti, za jedanaesti mjesec, bio je Benajah Piratonjanin, između sinova Efrajimovih, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.
(15) Dvanaesti, za dvanaesti mjesec, bio je Heldaj Netofaćanin, od Otniela, i u njegovom je redu bilo dvadeset i četiri hiljade ljudi.

Glavni zapovjednici plemena

(16) A nad plemenima Israilovim: glavni zapovjednik nad Rubenovcima bio je Eliezer, sin Zikrijev; nad Simeonovcima Šefatija, sin Maakahov; (17) nad Levijem Hašabija, sin Kemuelov; nad Aronom Cadok; (18) nad Jehudom Elihu, između braće Davidove; nad Isakarom Omri, sin Mihaelov; (19) nad Zebulunom Išmajah, sin Obadijin; nad Naftalijem Jeremot, sin Azrielov; (20) nad sinovima Efrajimovim Hošea, sin Azazijin; nad polovinom plemena Manašeova Joel, sin Pedajahov; (21) nad polovinom plemena Manašeova u Gileadu Ido, sin Zekarijin; nad Benjaminom Jaasiel, sin Abnerov; (22) nad Danom Azarel, sin Jerohamov. To su bili prvaci plemena Israilovih.
(23) Ali David nije pobrojao one od dvadeset godina i manje, jer Jahve bješe rekao da će on umnožiti Israil kao zvijezde na nebu. (24) Cerujin sin Joab bio ih je počeo brojiti, ali nije završio; zato se srdžba na Israil sručila, i taj broj nije ušao u Knjigu zapisa kralja Davida.

Ostali nadzornici

(25) A Adielov sin Azmavet nadgledao je kraljevska spremišta. A Uzijahov sin Jonatan nadgledao je spremišta u zemlji, u gradovima, u selima i u tvrđavama. (26) Kelubov sin Ezri nadgledao je radnike u polju koji su obrađivali zemlju. (27) Ramaćanin Šimij nadgledao je vinograde, a Šifmejac Zabdi nadgledao je prinos iz vinograda u vinskim podrumima. (28) Baal-Hanan Gederac nadgledao je masline i divlja smokvina stabla u Šefeli, a Joaš je nadgledao spremišta ulja. (29) Šitraj Šaronac nadgledao je stoku što je pasla u Šaronu, a Adlajev sin Šafat nadgledao je stoku u dolinama. (30) Obil Jišmaelovac nadgledao je deve, a Jehdejah Meronoćanin nadgledao je magarce. (31) Jaziz Hagarinac nadgledao je brave. Svi su oni bili nadglednici imetka koji je pripadao kralju Davidu.

Savjetnici

(32) Jonatan, stric Davidov, bio je savjetnik, mudar čovjek i pisar; a Hakmonijev sin Jehijel bio je s kraljevim sinovima. (33) Ahitofel je bio kraljev savjetnik, a Hušaj Arkijac kraljev prijatelj. (34) Ahitofela su naslijedili Benajahov sin Jehojada i Abiatar, a Joab je bio zapovjednik kraljevske vojske.

David napućuje Solomona

28 David okupi u Jerusalemu sve dostojanstvenike izrailske, prvake plemenske, zapovjednike redova koji su služili kralju, zapovjednike hiljada, zapovjednike stotina i nadglednike sveg imanja i stoke što su pripadali kralju i sinovima njegovim, zajedno s dvoranima i junacima, svim hrabrim vojnicima. (2) Kralj David onda ustade na noge i reče: "Poslušajte me, braćo moja i narode moj. Ja sam bio nakanio da sagradim trajnu kuću za kovčeg saveza Jahvina i podnožje našemu Bogu. Zato sam se pripremio da je sagradim. (3) Ali reče mi Bog: 'Nećeš ti graditi kuću imenu mome jer si ti ratnik i prolijevao si krv.' (4) Ipak, Jahve, Bog Izrailov, odabrao je mene od sve kuće oca moga da budem kralj nad Izrailom zauvijek. On je odabrao Jehudu da bude vođa; i u kući Jehudinoj, kući oca moga, i između sinova oca moga, njemu je bilo drago da mene postavi za kralja nad svim Izrailom. (5) Od svih sinova mojih – a Jahve mi je dao mnogo sinova – on je odabrao sina moga Solomona da sjedi na prijestolju Jahvina kraljevstva nad Izrailom. (6) On mi je rekao: 'Tvoj je sin Solomon taj koji će meni kuću i dvorišta sagraditi, jer ja sam njega odabrao da mi bude sin, a ja ću njemu biti otac. (7) Ja ću zauvijek učvrstiti kraljevstvo njegovo ako on odlučno bude vršio zapovijedi moje i odredbe moje kao danas.' (8) Zato sad, pred očima sveg Izraila, zbora Jahvina, i pred Bogom našim, izvršavajte i slijedite sve zapovijedi Jahve, Boga svoga, da biste držali u posjedu ovu dobru zemlju i ostavili je u baštinu sinovima svojim poslije sebe zauvijek.
(9) A ti, sine moj Solomone, znaj za Boga oca svoga i služi mu svim srcem i drage duše, jer Jahve ispituje sva srca i zna svaku namjeru u mislima. Budeš li ga tražio, on će ti dati da ga nađeš; ali ako ga ostaviš, on će te zauvijek ostaviti. (10) Promisli sad, jer Jahve je tebe izabrao da sagradiš kuću za svetište; budi odvažan i radi."
(11) Onda David dade sinu svome Solomonu nacrt trijema hrama, njegovih zgrada, spremišta, gornjih soba, unutarnjih soba i sobe za kapak pomirbeni, (12) i nacrt svega što mu bješe na pameti za dvorišta kuće Jahvine, za sve sobe unaokolo, za spremišta kuće Božije i riznice posvećenih stvari; (13) a i za svećeničke i levijevske redove i za svaki posao u službi oko kuće Jahvine i za sve posuđe u službi oko kuće Jahvine; (14) za zlatno posuđe, mjeru zlata za sve posuđe za službu svakovrsnu; za srebreno posuđe, mjeru srebra za sve posuđe za službu svakovrsnu; (15) i mjeru zlata za zlatne stalke i njihove zlatne svjetiljke, s mjerom od svakog stalka i njegove svjetiljke; i mjeru srebra za srebrene stalke, s mjerom od svakog stalka i njegove svjetiljke, prema upotrebi svakog stalka; (16) i zlato na mjeru za stolove za hljeb posvećeni, za sto svaki; i srebro za stolove srebrene; (17) i za viljuške, škropionice i vrčeve od čistoga zlata; i za zlatne zdjele, s mjerom za svaku zdjelu; i za srebrene zdjele, s mjerom za svaku zdjelu; (18) i za žrtvenik za tamjan prečišćeno zlato na mjeru; i zlato za uzorak kola, kerubine što krila svoja šire i zaklanjaju kovčeg saveza Jahvina.
(19) Reče David: "Sve to, sve pojedinosti tog uzorka, Jahve mi je dao da razumijem u pismu koje je napisala ruka njegova nada mnom."
(20) Onda David reče sinu svome Solomonu: "Budi jak i odvažan, i radi! Ne boj se i ne budi potišten, jer s tobom je Jahve, Bog, moj Bog. On te neće iznevjeriti niti će te ostaviti dok se ne završi sav posao u službi oko kuće Jahvine. (21) I eto redova svećeničkih i levijevskih za svu službu u kući Božijoj, i svaki voljan čovjek vješt u bilo čemu bit će uza te pri svem poslu u službi svakovrsnoj. I dostojanstvenici i sav narod u cjelini bit će pod zapovjedništvom tvojim."

Prinosi za hram

29 Potom kralj David reče svem zboru: "Moj sin Solomon, kojeg je sam Bog izabrao, još je mlad i nevješt, a ovaj je posao velik, jer ovaj hram nije za čovjeka, nego za Boga, Jahvu. (2) Ja sam za kuću Boga svoga pribavio, koliko sam mogao, zlata za zlatne stvari, i srebra za srebrene stvari, i tuča za tučane stvari, i gvožđa za gvozdene stvari, i drveta za drvene stvari, oniksova kamenja, i kamenja za ukivanje, i kamenja za ukrašavanje, i kamenja raznobojnog, i svakovrsnoga dragog kamenja i mramora u izobilju. (3) I još, u radosti svojoj u kući Boga svoga, zlatno i srebreno blago koje imam predajem kući Boga svoga, uza sve što sam već pripremio za kuću svetu: (4) tri hiljade talenata[61] zlata, od Ofirova zlata, i sedam hiljada talenata[62] prečišćena srebra, da se oblože zidovi prosto-

[61] Tri hiljade talenata – 100 tona.

[62] Sedam hiljada talenata – 240 tona.

rija; (5) zlata za zlatne stvari i srebra za srebrene stvari, za svaki posao koji radi ruka majstorska. Ko je onda voljan da sebe danas Jahvi posveti?"
(6) Tad se poglavari porodica, i prvaci plemena Israilovih, i zapovjednici hiljada i stotina, s nadglednicima nad kraljevskim poslovima, rado ponudiše (7) i za službu u kući Božijoj dadoše pet hiljada talenata[63] i deset hiljada darika[64] zlata, i deset hiljada talenata[65] srebra, i osamnaest hiljada talenata[66] tuča i stotinu hiljada talenata[67] gvožđa.
(8) Ko je god imao dragoga kamenja davao ga je u riznicu kuće Jahvine Jehijelu Geršonovcu u ruke.
(9) Tad se narod poče veseliti što su se oni tako rado ponudili, jer su od sveg srca prinijeli dar Jahvi, a i kralj David silno se radovao.

Davidova molitva

(10) Stoga David blagoslovi Jahvu pred svim zborom; i reče David: "Blagoslovljen si ti, Jahve, Bože Israila, oca našega, za sva vremena. (11) Tvoji su, o Jahve, veličina i sila i slava i pobjeda i veličanstvo, i doista sve što je na nebesima i na zemlji. Tvoje je kraljevstvo, o Jahve, i ti se uzdižeš kao glava iznad svega. (12) I bogatstvo i čast od tebe dolaze, i ti vladaš nad svim, i u tvojoj su ruci sila i moć; i to leži u ruci tvojoj da svakoga uzdigne i ojača. (13) Zato ti sad, Bože naš, mi zahvaljujemo i hvalimo slavno ime tvoje.
(14) Ali ko sam ja i šta je narod moj pa da mi budemo kadri davati prinose ovako velikodušno? Ta sve dolazi od tebe, i mi smo tebi iz tvoje ruke dali.
(15) Ta mi smo došlaci pred tobom, naseljenici, kao što su svi naši očevi bili; naši su dani na zemlji kao sjena, i nade nema. (16) O, Jahve, Bože naš, sve ovo izobilje koje smo pripremili da sagradimo kuću tebi, imenu tvome svetome, iz tvoje je ruke, i sve je tvoje. (17) Ja znam, Bože moj, da ti iskušavaš srce i da se raduješ čestitosti, zato sam ja čista srca i drage volje prinio sve ove stvari; i sad sam s radošću vidio kako narod tvoj, koji je ovdje prisutan, tebi rado prinosi darove svoje. (18) O, Jahve, Bože Abrahama, Izaka i Israila, očeva naših, sačuvaj ovo zauvijek u srcu naroda svoga, i upravi sebi srca njihova; (19) i podari sinu mome Solomonu potpuno srce, da čuva zapovijedi tvoje, svjedočanstva tvoja i propise tvoje, i da ih sve izvršava, i da sagradi hram za koji sam ja sve pripremio."
(20) Potom David reče svem zboru: "Blagoslovite sad Jahvu, Boga svoga." I sav zbor blagoslovi Jahvu, Boga očeva svojih, i ničice pade i pokloni se Jahvi i kralju.

Ponovno postavljenje Solomona za kralja

(21) Sutradan, za sav Israil, žrtvovaše Jahvi klanice i prinesoše Jahvi žrtve paljenice: hiljadu junaca, hiljadu ovnova i hiljadu janjaca, s njihovim žrtvama ljevanicama i drugim žrtvama u izobilju. (22) Tako su u velikom veselju jeli i pili toga dana pred Jahvom. I po drugi put postaviše Solomona, sina Davidova, za kralja, i pomazaše pred Jahvom njega za vladara, a Cadoka za svećenika. (23) Onda Solomon sjede na prijestolje Jahvino kao kralj umjesto oca svoga Davida, i bijaše sretan; i sav mu se Israil pokoravao. (24) Svi dostojanstvenici i junaci, a i svi sinovi kralja Davida prisegnuše na vjernost kralju Solomonu. (25) Jahve visoko uzdiže Solomona u očima sveg Israila i obdari ga kraljevskim veličanstvom kakvo nijedan kralj nad Israilom prije njega ne imade.

Davidova smrt

(26) David, sin Jišajev, vladao je nad svim Israilom.
(27) Četrdeset je godina on vladao nad Israilom: sedam godina vladao je u Hebronu, a trideset i tri godine u Jerusalemu. (28) Potom je umro u lijepoj starosti, pošto se bio naživio, nauživao bogatstva i slave, a umjesto njega zavladao je sin njegov Solomon. (29) Djela kralja Davida, od prvoga do posljednjega, zapisana su u ljetopisima vidovnjaka Samuela, u ljetopisima proroka Natana i u ljetopisima vidovnjaka Gada, (30) sa svom vladavinom njegovom, silom njegovom i prilikama koje su snalazile njega, Israil i sva kraljevstva zemaljska.

[63] Pet hiljada talenata – 170 tona.

[64] Deset hiljada darika – 85 kg.

[65] Deset hiljada talenata – 345 tona.

[66] Osamnaest hiljada talenata – 620 tona.

[67] Sto hiljada talenata – 3.450 tona.

DRUGA KNJIGA LJETOPISA

Sadržaj Druge knjige ljetopisa bitno je utemeljen na dva događaja: na vladanju kralja Solomona i na kraljevstvu Jehude. Solomonova vladavina predstavlja vrhunac povijesti Israila, vrijeme do tada nepoznate slave, napretka i mira. Ako je Davidova vladavina bila krajnje uspješna zbog toga što je učvrstio međunarodni položaj Israila i pripremio tlo za gradnju dugo očekivanog hrama u Jerusalemu, onda je Solomonova vladavina bila krajnje uspješna stoga što je on oba rečena plana ostvario dokraja. Hram u Jerusalemu, kao prebivalište kovčega saveza i šatora, simbolizira definitivno uspostavljanje i ispunjenje ranijih religijskih institucija Israila, jer hram je, između ostalog, bio Bogom posvećeno mjesto za žrtvu i molitvu.
Kazivanje o podijeljenoj monarhiji u knjigama ljetopisa različito je od onoga koje pronalazimo u Prvoj i Drugoj knjizi o kraljevima. Pisac knjiga ljetopisa isključuje neovisnu povijest sjevernog kraljevstva Israila, jer njegove kraljeve i svetišta smatra suprotstavljenim Bogu. Usljed takvog postupka ni dva velika proroka koja su se pojavila na prostoru sjevernog kraljevstva, Elijah i Eliša, nisu našli svoje mjesto u sadržaju ljetopisa. Ali zato pisac ljetopisa dostatnu pažnju poklanja južnom kraljevstvu Jehudi i njegovim uspješnim monarsima, kao što su Asa, Jehošafat i Hezekija. Druga knjiga ljetopisa u završnici opisuje i zalazak južnoga kraljevstva, koje gubi tlo pod nogama, a njegov narod zapada u babilonsko sužanjstvo.

Solomon i sav zbor s njim u Gibeonu

1 Učvrsti se Solomon, sin Davidov, sigurno nad
kraljevstvom svojim, a Jahve, Bog njegov, bijaše s njim i uzdiže ga silno.
(2) Solomon progovori svem Israilu, zapovjednicima hiljada i stotina, i sucima, i svakom poglavaru širom Israila, glavama porodica. (3) Potom Solomon i sav zbor s njim otiđoše na uzvisinu u Gibeonu, jer tamo bijaše Božiji čador sastanka što ga Mojsije, sluga Jahvin, bješe načinio u pustinji. (4) A David bijaše donio kovčeg Božiji iz Kirjat-Jearima na mjesto koje je bio pripremio za nj, jer za nj bijaše podigao čador u Jerusalemu. (5) A tučani žrtvenik, što ga je napravio Becalel, sin Urija, sina Hurova, bio je ondje[1] pred obitavalištem Jahvinim, a Solomon i zbor tragali su za uputom. (6) Solomon se pope ondje pred Jahvom do žrtvenika tučanog koji je bio u čadoru sastanka i prinese na njemu hiljadu žrtava paljenica.

Solomonova molitva za mudrost

(7) Te noći Bog se ukaza Solomonu i reče mu: "Traži šta da ti dadem."
(8) Solomon odgovori Bogu: "Ti si pokazao veliku blagost ocu mome Davidu, i mene si za kralja na mjesto njegovo postavio. (9) I ispunila se, o Jahve, Bože, riječ tvoja ocu mome Davidu, jer si me ti učinio kraljem nad narodom kojega ima kao prašine na zemlji. (10) Podaj mi sada mudrosti i znanja da ishodim i dohodim pred narodom ovim. Jer ko je kadar voditi ovaj veliki narod tvoj?"
(11) Bog reče Solomonu: "Zato što si to imao na srcu, i nisi iskao bogatstva, blaga ni časti, ni smrti onih koji te mrze, niti si iskao dug život, nego si iskao sebi mudrosti i znanja da upravljaš narodom mojim, nad kojim sam te ja za kralja postavio, (12) mudrost i znanje tebi su podareni. A dat ću ti i bogatstvo i blago i čast što ih nijedan od kraljeva prije tebe nije imao niti će ih oni koji će doći poslije tebe imati." (13) I Solomon otiđe s uzvisine u Gibeonu, iz čadora sastanka, u Jerusalem, i vladaše nad Israilom.

Solomonovo bogatstvo

(14) Sakupio je Solomon kola i konje: imao je hiljadu i četiri stotine kola i dvanaest hiljada konja, i smjestio ih je u gradove i kod kralja u Jerusalemu.
(15) Kralj je učinio da srebra i zlata u Jerusalemu bude u izobilju kao kamenja, i učinio je da kedra bude u izobilju kao stabala divljih smokvi u Šefeli.
(16) Konji Solomonovi bili su uvezeni iz Egipta[2] i Kue; kraljevski su ih trgovci kupovali iz Kue za

[1] *Bio je ondje*, ili *metnuo ga je*.

[2] Hebrejsku riječ *Mucri* moguće je razumjeti i u značenju *Egipat*. Inače, *Mucri* je bilo područje sjeverno od vijenca Taurusa u južnoj Turskoj, a *Kue* je bilo područje južno odatle.

određenu cijenu. (17) Kola su se uvozila iz Egipta za šest stotina šekela srebra, i konji za stotinu i pedeset[3], a isto tako su ih izvozili svim kraljevima hititskim i aramejskim.

Solomonove pripreme za gradnju hrama i dvora

2 [4]Solomon riješi sagraditi kuću imenu Jahvinu i kraljevski dvor za sebe. [5](2) Tako Solomon odredi sedamdeset hiljada nosača i osamdeset hiljada kamenolomaca u planinama i tri hiljade i šest stotina nadzornika nad njima.
(3) Potom Solomon poruči Hiramu[6], kralju tirskome: "Onako kako si radio s ocem mojim i slao mu kedrovinu da sagradi dvor u kojem će obitavati, tako učini i meni. (4) Evo, uskoro ću podići kuću imenu Jahve, Boga svoga, i njemu je posvetiti, da se pred njim miomirisni tamjan pali i da se stalno posvećeni hljeb iznosi i da se prinose žrtve paljenice ujutro i navečer, subotom, i za mlađake, i na propisane blagdane Jahve, Boga našega; i da tako uvijek bude u Israilu. (5) Kuća koju ću naskoro podići bit će velika, jer veći je Bog naš od svih bogova. (6) Ali ko je kadar njemu kuću sagraditi kad ga ni nebesa nad nebesima ne mogu obuhvatiti? Pa ko sam ja da njemu sagradim kuću osim zato da se pali tamjan pred njim? (7) Pošalji mi zato čovjeka vješta obradi zlata, srebra, tuča i gvožđa, grimiznih, crvenih i ljubičastih tkanina, i koji rezbariti znade, da radi s ljudima vještim kod mene u Jehudi i Jerusalemu što mi ih je otac moj David ostavio. (8) Pošalji mi i kedrovine, čempresovine i smrekovine iz Libanona, jer ja znam da sluge tvoje umiju sjeći drvo libanonsko; i uistinu će sluge moje raditi sa slugama tvojim (9) da mi u izobilju pripreme drva, jer kuća koju ću sagraditi bit će velika i veličanstvena. (10) I gle, ja ću dati slugama tvojim, drvosječama koji budu sjekli drva, dvadeset hiljada kora[7] samljevene pšenice i dvadeset hiljada kora ječma i dvadeset hiljada bata[8] vina i dvadeset hiljada bata ulja."

[3] Šest stotina šekela – 6,9 kg, a sto pedeset šekela – 1,7 kg.

[4] U hebrejskom tekstu 1:18.

[5] U hebrejskom tekstu 2:1.

[6] Hiram – hebrejski *Huram* (varijanta imena *Hiram*). Tako i u 2:11,12.

[7] Dvadeset hiljada kora – 3.500 tona.

[8] Dvadeset hiljada bata – 440.000 litara.

Hiram pomaže Solomonu

(11) Hiram, kralj tirski, odgovori onda u pismu Solomonu: "Zato što Jahve voli narod svoj, on te učinio kraljem nad njim." (12) Onda Hiram još dodade: "Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji je stvorio nebo i zemlju, koji je kralju Davidu podario mudra sina, obdarena razboritošću i razumom, koji će sagraditi kuću Jahvi i dvor kraljevski sebi.
(13) Šaljem ti sad Huram-Abija, čovjeka vješta, znanjem obdarena, (14) sina jedne Danovke i oca Tirca, koji umije raditi sa zlatom, srebrom, tučem, gvožđem, kamenom i drvetom, i grimiznim, ljubičastim lanom i crvenim tkaninama, i koji umije rezbariti rezbarije svakovrsne i izraditi bilo koji nacrt što mu se dade, da radi s ljudima tvojim vještim i vještim ljudima gospodara moga Davida, oca tvoga. (15) Pa neka onda gospodar moj pošalje slugama svojim pšenice i ječma, ulja i vina, kako je rekao. (16) Mi ćemo nasjeći koliko ti god drva iz Libanona treba i dovest ćemo ti ih na splavovima morem u Jopu, da ih ti preneseš gore u Jerusalem."
(17) Solomon pobroji sve strance koji bijahu u zemlji Israilovoj poslije popisa što ga bješe proveo otac njegov David; a zateklo ih se stotinu pedeset i tri hiljade i šest stotina. (18) Od njih on odredi sedamdeset hiljada nosača i osamdeset hiljada kamenolomaca u planinama i tri hiljade i šest stotina nadzornika da se brinu da narod radi.

Podizanje hrama u Jerusalemu

3 Onda Solomon poče graditi kuću Jahvinu u Jerusalemu, na gori Morijskoj, gdje se Jahve bio ukazao ocu njegovu Davidu, na mjestu što ga je David bio pripremio na gumnu Ornana Jebusejca. (2) Gradnju je otpočeo drugoga dana u drugome mjesecu četvrte godine svoje vladavine. (3) A ovo su temelji koje je Solomon postavio za gradnju kuće Jahvine. Dužina je u aršinima, po staroj mjeri, bila šezdeset aršina[9], a širina dvadeset aršina[10].
(4) Trijem, koji je bio ispred kuće, bio je dug onoliko koliko je kuća bila široka: dvadeset aršina, a dvadeset aršina[11] visok; i on ga je iznutra obložio čistim zlatom. (5) Glavnu odaju obložio je čempresovinom, a nju je obložio čistim zlatom i ukrasio

[9] Šezdeset aršina – 27 metara.

[10] Dvadeset aršina – 9 metara.

[11] Tako je u nekim grčkim i sirjačkim rukopisima; u hebrejskim je *stotinu i dvadeset aršina*.

je palmama i vijencima. (6) Povrh toga, iskitio je kuću dragim kamenjem; a zlato je bilo iz Parvajima. (7) Zlatom je obložio i kuću: grede, pragove i zidove njezine i vrata njezina; i urezao je kerubine po zidovima.
(8) I sagradio je odaju mjesta nadasve sveta: bila je, prema širini hrama, dvadeset aršina[12] duga i dvadeset aršina široka; i obložio ju je čistim zlatom: šest stotina talenata[13]. (9) Čavli su težili pedeset šekela[14] zlata. I gornje je sobe obložio zlatom.
(10) Potom je isklesao dva kerubina u odaji mjesta nadasve sveta i obložio ih zlatom. (11) Raspon krila kerubina bio je dvadeset aršina[15]; krilo jednoga, od pet aršina[16], dodirivalo je zid kuće, a drugo krilo, od pet aršina, dodirivalo je krilo drugoga kerubina. (12) Krilo drugoga kerubina, od pet aršina, dodirivalo je zid kuće, a drugo krilo, od pet aršina, bilo je spojeno s krilom prvoga kerubina. (13) Krila tih kerubina išla su uširinu dvadeset aršina, a oni su stajali na nogama, licem prema glavnoj odaji. (14) Načinio je zastor od ljubičaste, grimizne i crvene pređe i prepredena lana i na njemu izvezao kerubine.
(15) Podigao je i dva stupa ispred kuće, trideset i pet aršina[17] visoka, a glavica na vrhu svakoga bila je pet aršina[18]. (16) U unutarnjem svetištu načinio je vijence i postavio ih na vrhove stupova; i načinio je stotinu šipaka te ih postavio na vijence. (17) Podigao je stupove ispred hrama, jedan s desne i jedan s lijeve strane, te onaj s desne strane nazvao Jakin, a onaj s lijeve Boaz.

Hramsko pokućstvo

4 Potom je napravio tučani žrtvenik, dvadeset aršina[19] dug, dvadeset aršina širok i deset aršina[20] visok. (2) Napravio je i more[21] od livene kovine, deset aršina[22] od ivice do ivice, okruglo, pet aršina[23] duboko, a opsega, mjerena vrpcom, trideset aršina[24]. (3) Pod rubom su okolo stajali volovski kipovi[25], okružujući ga, po deset na jedan aršin, potpuno okružujući more. Volovi su bili u dva reda, saliveni s morem. (4) More je stajalo na dvanaest volova, tri okrenuta sjeveru, tri zapadu, tri jugu i tri istoku; i more je bilo postavljeno na njih, a oni su stražnjim dijelom bili okrenuti unutra. (5) Bilo je debelo podlanicu, a rub mu je bio kao rub u čaše, kao cvijet ljiljana; moglo je zaprimiti tri hiljade bata[26]. (6) Još je napravio deset umivaonika za pranje, postavivši pet s desne a pet s lijeve strane da se u njima peru stvari za žrtve paljenice; a more je bilo za svećenike da se oni u njemu peru.
(7) Potom je načinio deset zlatnih stalaka za svjetiljke, onako kako je propisano za njih, i postavio ih u hram, pet s desne a pet s lijeve strane. (8) Napravio je i deset stolova te ih postavio u hram, pet s desne a pet s lijeve strane. Načinio je i stotinu zlatnih zdjela. (9) Onda je napravio svećeničko dvorište i veliko dvorište i vrata za dvorište, i obložio je vrata tučem. (10) Postavio je more s desne strane, prema jugoistoku.
(11) Huram je načinio i kablove, lopatice i zdjele. Tako je Huram dovršio posao koji je obavljao za kralja Solomona u kući Božijoj: (12) dva stupa i dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh dvaju stupova, i dvije mreže da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova; (13) i četiri stotine šipaka za one dvije mreže: dva reda šipaka za svaku mrežu da prekriju dvije glavice u obliku posuda što su bile navrh stupova. (14) Napravio je i deset postolja i načinio deset umivaonika na postoljima[27], (15) i jedno more s dvanaest volova pod njim. (16) Kablove, lopatice, viljuške i sav pribor za kuću Jahvinu Huram-Abi je kralju Solomonu napravio od uglađena tuča. (17) Kralj ih je izlio u glini u Jordanskoj dolini, između Sukota i Ceretana. (18) Solomon načini toliko sveg

[12] Dvadeset aršina – 9 metara.

[13] Šest stotina talenata – 20,7 tona.

[14] Pedeset šekela – 575 grama.

[15] Dvadeset aršina – 9 metara.

[16] Pet aršina – 2,3 metra.

[17] Trideset i pet aršina – 15,8 metara.

[18] Pet aršina – 2,3 metra.

[19] Dvadeset aršina – 9 metara.

[20] Deset aršina – 4,5 metara.

[21] Tj. bazen.

[22] Deset aršina – 4,5 metara.

[23] Pet aršina – 2,3 metra.

[24] Trideset aršina – 13,5 metara.

[25] Ili *odlivci nalik na tikve* (up. Kraljevi I 7:24).

[26] Tri hiljade bata – 66.000 litara.

[27] Ovo je vjerovatno značenje (up. Kraljevi I 7:27-30); u hebrejskom stoji: *načinio postolja i načinio umivaonike...*

tog pribora da se nije moglo utvrditi koliko je bilo tuča.
(19) Solomon je napravio i sve pokućstvo koje je bilo u kući Božijoj: zlatni žrtvenik, stolove na kojima je stajao hljeb Prisutnosti, (20) stalke sa svjetiljkama od čistoga zlata da gore ispred unutarnjeg svetišta onako kako je propisano, (21) cvjetove, svjetiljke i mašice, od čistoga zlata, (22) i utrnjivače, posude, kašike i žeravnice, od čistoga zlata, i ulaz u kuću, unutarnja vrata za mjesto nadasve sveto, i vrata na glavnom predvorju, od zlata.

Prijenos kovčega u hram

5 Tako je bio dovršen sav posao koji je Solomon obavljao za kuću Jahvinu. I unese Solomon sve stvari koje bješe posvetio otac njegov David – srebro i zlato i sav pribor – te ih stavi u riznice kuće Božije.
(2) Potom Solomon sazva u Jerusalem sve starješine Israilove i sve poglavare plemenske, glave porodica sinova Israilovih, da donesu gore kovčeg saveza Jahvina iz Ciona, grada Davidova. (3) Svi se Israilci okupiše kralju na blagdan što je u sedmome mjesecu. (4) Tad dođoše sve starješine Israilove, i levijevci podigoše kovčeg. (5) Donesoše gore kovčeg i čador sastanka i sav sveti pribor što bijaše u čadoru, a svećenici levijevci gore ih odnesoše. (6) I kralj Solomon i sva zajednica Israilova koja se bješe kod njeg okupila pred kovčegom žrtvovaše toliko brava i goveda da se nisu mogli prebrojiti ni sračunati. (7) Potom svećenici donesoše kovčeg saveza Jahvina na mjesto njegovo, u unutarnje svetište hrama, na mjesto nadasve sveto, pod krila kerubina. (8) A kerubini su širili svoja krila nad mjestom gdje je stajao kovčeg i zaklanjali su kovčeg i motke njegove. (9) Motke su bile tako duge da su im se krajevi mogli vidjeti ispred unutarnjeg svetišta, ali se nisu mogli vidjeti izvana; a tamo su i dan-danas. (10) U kovčegu ne bješe ničega osim dviju ploča koje je tamo stavio Mojsije na Horebu, gdje je Jahve sklopio savez sa sinovima Israilovim kad su oni izišli iz Egipta. (11) Kad svećenici izađoše iz svetoga mjesta – jer svi svećenici koji su bili prisutni, bez obzira na redove, bijahu se posvetili – (12) i svi pjevači levijevci, Asaf, Heman, Jedutun i sinovi njihovi i rođaci, obučeni u prepredeni lan, s činelima, harfama i lirama, stojeći istočno od žrtvenika, a s njima stotinu i dvadeset svećenika koji su puhali u trube (13) kao jedan, kad se moglo čuti kako trubači i pjevači u jedan glas slave i veličaju Jahvu, i kad su dizali glas uz pratnju truba, činela i drugih svirala, i kad su slavili Jahvu govoreći: "On je uistinu dobar jer je vječna ljubav njegova" – tad kuću, kuću Jahvinu, ispuni oblak, (14) tako da svećenici ne mogoše služiti zbog oblaka tog, jer slava Jahvina ispuni kuću Božiju.

Solomonova posveta hrama i molitva

6 Tad Solomon reče: "Jahve je rekao da će prebivati u gustom oblaku. (2) A ja sam ti uzvišenu kuću sagradio, i mjesto obitavališta tvoga zauvijek."
(3) Onda se kralj okrenu i blagoslovi sav zbor Israilov, dok je sav zbor Israilov stajao. (4) On reče: "Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov, koji je ustima svojim progovorio ocu mome Davidu i rukama svojim to ispunio rekavši: (5) 'Od dana kad sam izveo narod svoj iz Egipta nisam izabrao grada ni u jednom od plemena Israilovih da se u njemu sagradi kuća gdje bi ime moje bilo, niti sam izabrao ijednog čovjeka za vođu nad narodom mojim Israilom; (6) ali izabrao sam Jerusalem da ondje ime moje bude, i odabrao Davida da bude nad narodom mojim Israilom.' (7) Moj otac David srcem naumi da sagradi kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (8) Ali Jahve reče ocu mome Davidu: 'Zato što ti je na srcu bilo da sagradiš kuću imenu mome, dobro si učinio što si to srcem naumio. (9) Ali nećeš ti sagraditi kuću, nego sin tvoj koji će od tebe poteći – on će sagraditi kuću imenu mome.'
(10) I Jahve ispuni riječ svoju što je izreče, jer ja naslijedih oca svoga Davida i sjedoh na prijestolje Israilovo, kako je Jahve i obećao, i sagradih kuću imenu Jahve, Boga Israilova. (11) Ondje sam postavio kovčeg u kojemu je savez Jahvin što ga je on sklopio sa sinovima Israilovim."
(12) Tad Solomon stade ispred žrtvenika Jahvina pred svim zborom Israilovim i raširi ruke. (13) A on bijaše načinio tučanu propovjedaonicu, pet aršina[28] dugu, pet aršina široku i tri aršina[29] visoku, i postavio je nasred dvorišta. On stade na nju, kleknu pred svim zborom Israilovim i raširi ruke prema nebu (14) i reče: "O Jahve, Bože Israilov, nema boga poput tebe, ni gore na nebu ni dolje na zemlji, koji se držiš saveza i pokazuješ ljubav prema slugama svojim koji hode pred tobom svim

[28] Pet aršina – 2,3 metra.

[29] Tri aršina – 1,4 metra.

srcem svojim, (15) koji si ispunio slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao; doista si ustima svojim progovorio i ispunio to rukom svojom, kao i danas. (16) Zato sad, o Jahve, Bože Israilov, ispuni slugi svome Davidu, ocu mome, ono što si mu obećao kad si rekao: 'Tebi neće ponestati ljudi da sjede na prijestolju Israilovu samo ako sinovi tvoji uspaze na put svoj: da hode preda mnom po zakonu mome onako kako si ti hodio.' (17) Zato sad, Jahve, Bože Israilov, neka se potvrdi riječ tvoja koju si progovorio slugi svome Davidu. (18) A hoće li Bog uistinu obitavati s ljudima na zemlji? Gle, nebesa, i nebo nad nebesima ne mogu te obuhvatiti, a kamoli ova kuća koju sam ja sagradio! (19) Ali obazri se na molitvu sluge svoga i molbu njegovu, o Jahve, Bože moj, da čuješ vapaj i molitvu što je sluga tvoj pred tobom moli, (20) da ti oko bude otvoreno ovoj kući danju i noću, mjestu za koje si rekao da ćeš ondje ime svoje postaviti, da čuješ molitvu što će je sluga tvoj uputiti mjestu ovom. (21) Čuj molbu sluge svoga i naroda svoga Israila kad se pomole okrenuti mjestu ovom; uslišaj s neba, iz obitavališta svoga, uslišaj i oprosti.
(22) Kad neko zgriješi protiv bližnjega svoga i od njeg se zatraži da se zakune, pa on dođe i položi zakletvu pred žrtvenikom tvojim u kući ovoj, (23) onda usliši s neba i čini i sudi slugama svojim, pa kazni onoga krivca stavljajući mu na glavu ono što je učinio, a pravednoga oslobodi dajući mu prema pravednosti njegovoj.
(24) Kad neprijatelj potuče narod tvoj Israil, jer je on zgriješio prema tebi – ako ti se opet okrene i prizna ime tvoje i pomoli se i uputi ti molbu u kući ovoj, (25) onda usliši s neba i oprosti grijeh narodu svome Israilu i vrati ih u zemlju koju si dao njima i očevima njihovim.
(26) Kad se nebesa zatvore i kiše ne bude, jer su oni zgriješili prema tebi, i kad se pomole okrenuti mjestu ovom i priznaju ime tvoje, i okrenu se od svoga grijeha kad im ti muku navališ, (27) onda usliši s neba i oprosti grijeh slugama svojim, narodu svome Israilu – zbilja, nauči ih pravome putu kojim trebaju hoditi. I pošalji kišu na zemlju svoju koju si narodu svome u baštinu dao.
(28) Kad u zemlji zavlada glad, ako zavlada kuga, medljika ili plijesan, skakavac ili zrikavac, ako ih neprijatelji njihovi opkole u kojem od gradova njihovih: kakva god kuga, kakva god bolest dođe, (29) kakvu god molitvu ili molbu uputi neko ili sav narod tvoj Israil, svako svjestan svoje muke i svoga jada, i šireći ruke prema kući ovoj – (30) onda usliši s neba, obitavališta svoga, i oprosti i vrati svakome prema svim putevima njegovim, čije srce ti poznaješ, jer samo ti poznaješ srca svih sinova ljudskih, (31) da te se oni uzboje, da hode putevima tvojim dok god žive u zemlji što si je dao očevima našim.
(32) I tuđinac, koji nije od naroda tvoga Israila, kad dođe iz daleke zemlje radi velikog imena tvoga i snažne šake tvoje i tvoje ispružene ruke – kad on dođe i pomoli se okrenut kući ovoj, (33) tad usliši s neba, obitavališta svoga, i učini sve radi čega te taj tuđinac bude dozivao, da svi narodi na zemlji upoznaju ime tvoje i da te se boje kao narod tvoj Israil i da znadu da se ova kuća koju sam sagradio zove imenom tvojim.
(34) Kad narod tvoj krene u boj na neprijatelje svoje, kojim ga god putem ti pošalješ, i pomoli ti se okrenut gradu ovome, koji si ti odabrao, i kući koju sam ja imenu tvome sagradio, (35) onda usliši s neba molitvu njihovu i molbu, i podupri pravo njihovo.
(36) Kad zgriješe prema tebi – ta nema čovjeka koji ne griješi – pa se ti naljutiš na njih i neprijatelju ih izručiš, pa ih odvedu u sužanjstvo, u zemlju neku, daleko ili blizu: (37) ako im se srca promijene u zemlji u koju budu odvedeni kao sužnji, i pokaju se i smjerno ti se pomole u zemlji sužanjstva svoga i kažu: 'Zgriješili smo i učinili nepravdu; postupili smo opako', (38) i ako ti se vrate svim srcem svojim i svom dušom svojom u zemlji sužanjstva svoga, gdje budu odvedeni u sužanjstvo, i pomole se okrenuti zemlji svojoj, koju si ti dao očevima njihovim, i gradu koji si ti odabrao i kući koju sam ja imenu tvome sagradio – (39) onda usliši molitvu njihovu i molbe s neba, obitavališta svoga, i podupri pravo njihovo, i oprosti narodu svome koji je zgriješio prema tebi.
(40) Bože moj, molim se, neka oči tvoje budu otvorene i neka uši tvoje budu pomne prema molitvi na mjestu ovom.
(41) Podigni se, o Jahve, Bože, na počivalište svoje, ti i kovčeg moći tvoje. Neka se svećenici tvoji, o Jahve, Bože, u spasenje odjenu, i neka se vjerni tvoji raduju onome što je dobro.
(42) O Jahve, Bože, ne okreni lice od pomazanika svoga; sjeti se ljubavi prema slugi svome Davidu."

Slava Jahvina ispunjava hram

7 Kad Solomon dovrši molitvu, vatra se spusti
s neba i proguta žrtvu paljenicu i žrtve klanice, i slava Jahvina ispuni hram. (2) Svećenici ne mogahu ući u kuću Jahvinu, jer slava Jahvina bješe ispunila kuću Jahvinu. (3) Svi sinovi Israilovi, vidjevši da se vatra spustila i da je slava Jahvina nad kućom, ničice padoše na pločnik i stadoše se klanjati i slaviti Jahvu govoreći: "Uistinu je on dobar; doista je vječna ljubav njegova."

Prinošenje žrtava

(4) Potom kralj i sav narod počeše prinositi žrtve pred Jahvom. (5) Kralj Solomon prinese za žrtvu dvadeset i dvije hiljade goveda i stotinu dvadeset hiljada brava. Tako kralj i sav narod posvetiše kuću Božiju. (6) Svećenici stadoše na mjesta svoja, a i levijevci sa sviralima za pjesme Jahvi, što ih kralj David bješe načinio da se slavi Jahve – "jer je vječna ljubav njegova" – kad je god on preko njih slavu izricao, dok su svećenici s druge strane puhali u trube; i sav je Israil stajao.
(7) Onda Solomon posveti sredinu dvorišta ispred kuće Jahvine, i ondje prinese žrtve paljenice i loj od žrtava sudioništva, jer na tučani žrtvenik koji bijaše načinio nisu mogle stati žrtve paljenice, žitne žrtve i loj.

Svetkovina posvete

(8) Tako je Solomon, i sav Israil s njim, vrlo velik zbor od ulaza u Hamat do potoka Egipatskog, u ono vrijeme svetkovao blagdan sedam dana. (9) Osmoga dana održaše svečani zbor, jer su posvetu žrtvenika svetkovali sedam dana i blagdan sedam dana. (10) Onda dvadeset i trećeg dana u sedmome mjesecu on posla ljude u čadore njihove, vesele i razdragana srca zbog dobra što ga je Jahve bio ukazao Davidu i Solomonu i narodu svome Israilu.

Božije obećanje i opomena

(11) Tako Solomon dovrši kuću Jahvinu i dvor kraljevski, i uspješno završi sve što je bio naumio uraditi u kući Jahvinoj i u svome dvoru.
(12) A onda se u noći Jahve ukaza Solomonu i reče mu: "Uslišao sam molitvu tvoju i izabrao sam sebi to mjesto za kuću žrtve. (13) Ako zatvorim nebesa, pa ne bude kiše, ili ako zapovjedim skakavcima da poharaju zemlju, ili ako pošaljem kugu među narod svoj, (14) i moj se narod, koji se mojim imenom zove, ponizi, i pomoli se, i potraži lice moje, i okani se pokvarenih puteva svojih, onda ću ja čuti s neba, oprostit ću mu grijeh i izliječit ću zemlju njegovu. (15) Moje će oči biti otvorene i moje uši pomne za molitvu na mjestu tom. (16) Sad sam izabrao i posvetio kuću ovu da ime moje zauvijek ondje bude, i oči moje i srce moje ondje će neprestano biti. (17) A ti, budeš li hodio preda mnom onako kako je hodio otac tvoj David, radeći sve onako kako sam ti zapovjedio, i držao se propisa mojih i odredaba mojih, (18) onda ću ja učvrstiti kraljevsko prijestolje tvoje baš onako kako sam se obavezao ocu tvome Davidu kad sam rekao: 'Tebi neće ponestati ljudi da budu vladari u Israilu.' (19) Ali ako se okrenete i ostavite propise moje i zapovijedi moje koje sam pred vas postavio, pa odete služititi drugim bogovima i njima se klanjati, (20) onda ću vas ja iskorijeniti iz zemlje svoje koju sam vam dao, a ovu kuću, koju sam posvetio imenu svome, ja ću ukloniti ispred očiju svojih i učinit ću je pošalicom i predmetom poruge među svim narodima. (21) A ova kuća, koja je uzvišena – svako ko prođe kraj nje zapanjit će se i upitati: 'Zašto je Jahve tako postupao sa zemljom ovom i kućom ovom?' (22) I govorit će im se: 'Ta ostavili su Jahvu, Boga očeva svojih, koji ih je izveo iz Egipta, i prigrlili druge bogove te im se klanjali i služili im; zato je on navalio na njih svu ovu nesreću.'"

Dovršetak gradnje i drugi poslovi Solomonovi

8 Desi se na isteku dvadeset godina u kojima
je Solomon sagradio kuću Jahvinu i dvor svoj (2) da on sagradi gradove koje mu dade Huram i naseli ondje sinove Israilove.
(3) Onda Solomon ode u Hamat-Cobu i osvoji je. (4) On sagradi Tadmor u pustinji i sve gradove spremišta što ih bješe sagradio u Hamatu. (5) Sagradi i Gornji Bet-Horon i Donji Bet-Horon, utvrđene gradove sa zidinama, kapijama i rešetkama, (6) i Baalat i sve gradove spremišta što ih je Solomon imao, i sve gradove za svoja kola i gradove za svoje konjanike, i sve što mu je bilo drago sagraditi u Jerusalemu, u Libanonu i u svoj zemlji pod vlašću njegovom.
(7) Svi ljudi koji su ostali od Hitijaca, Amorejaca, Perižana, Hivijaca i Jebusejaca, koji nisu bili Isra-

ilci, (8) od njihovih potomaka koji su ostali poslije njih u zemlji, a koje Israilci nisu zatrli, njih Solomon diže za prisilne radnike do dana današnjega.
(9) Ali sinove Israilove Solomon nije pretvarao u robove za posao; oni su bili ratnici, glavni njegovi zapovjednici i zapovjednici kola njegovih i konjanici njegovi. (10) Bili su glavni časnici kralja Solomona, njih dvije stotine i pedeset, koji su nadgledali ljude.
(11) Onda Solomon dovede faraonovu kćer iz grada Davidovog u kuću koju bijaše za nju sagradio, jer reče: "Moja žena neće obitavati u kući israilskoga kralja Davida, jer sveta su mjesta u koja je ušao kovčeg Jahvin."
(12) Onda Solomon prinese Jahvi žrtve paljenice na žrtveniku Jahvinu što ga bijaše podigao pred trijemom, (13) i to koliko je trebalo za svaki dan, prinoseći ih po zapovijedi Mojsijevoj za subote, mlađake i tri godišnja blagdana: Blagdan beskvasnog hljeba, Blagdan sedmica i Blagdan koliba.
(14) Po uredbi oca svoga Davida postavi on redove svećenika za službu njihovu, i levijevce za njihove dužnosti slavljenja i služenja pred svećnicima, onoliko koliko je trebalo za svaki dan, i vratare po redovima njihovim na kapiji svakoj, jer tako bješe zapovjedio David, čovjek Božiji. (15) I oni ni u čemu, ni u pogledu spremišta[30], ne odstupiše od kraljeve zapovijedi svećenicima i levijevcima.
(16) Tako bi obavljen sav posao Solomonov od dana kad su položeni temelji kući Jahvinoj pa sve dok ona nije dovršena. Tako je dovršena kuća Jahvina.
(17) Potom Solomon ode u Ecjon-Geber i Elot na morskoj obali u zemlji edomskoj. (18) A Hiram mu po slugama posla brodove i ljude vične moru; i oni otploviše sa slugama Solomonovim u Ofir i odande uzeše četiri stotine i pedeset talenata[31] zlata te ih odnesoše kralju Solomonu.

Kraljica od Sabe

9 A kad kraljica od Sabe ču za slavu Solomonovu, dođe u Jerusalem da iskuša Solomona teškim pitanjima. Imala je vrlo veliku pratnju, s devama koje su nosile mirođije i mnogo zlata i kamenja dragog. Kad dođe Solomonu, progovori ona s njim o svemu što joj bijaše na srcu. (2) Solomon joj odgovori na sva pitanja; ništa nije bilo skriveno Solomonu da joj to ne može objasniti. (3) Kad kraljica od Sabe vidje mudrost Solomonovu, dvor koji bješe sagradio, (4) hranu na stolu njegovu, sjedala dvorana njegovih, uslugu pomoćnika njegovih i odoru njihovu, peharnike njegove i odjeću njihovu, i uspinjanje njegovo u kuću Jahvinu[32], dah joj zastade.
(5) Tad ona reče kralju: "Istinita je vijest što sam je u zemlji svojoj čula o riječima tvojim i mudrosti tvojoj. (6) Ali nisam vjerovala u ono što su govorili dok nisam došla i očima svojim vidjela. I gle, nije mi rečeno ni pola od veličine mudrosti tvoje. Ti nadmašuješ ono što sam čula. (7) Blago ljudima tvojim, blago ovim slugama tvojim koji stalno pred tobom stoje i slušaju mudrost tvoju. (8) Blagoslovljen neka je Jahve, Bog tvoj, koji ti se obradovao i postavio te na prijestolje svoje za kralja da vladaš za Jahvu, Boga svoga; ta Bog je tvoj zavolio Israila učvrstivši ga zauvijek, zato te je on učinio kraljem nad njim, da vršiš pravdu i pravednost."
(9) Onda ona dade kralju stotinu dvadeset talenata zlata[33] i vrlo mnogo mirođija i kamenja dragog; nikad nije bilo takvih mirođija kakve je kraljica od Sabe dala Solomonu.
(10) Sluge Huramove i sluge Solomonove koje su donosile zlato iz Ofira donosile su i sandalovinu[34] i kamenje drago. (11) Od sandalovine kralj je napravio stube za kuću Jahvinu i za dvor kraljevski, i lire i harfe za pjevače; i ništa nalik tome nije se prije vidjelo u zemlji Jehudinoj.
(12) Kralj Solomon dao je kraljici od Sabe sve što je zaželjela i zaiskala, povrh onoga što joj je dao zauzvrat: za ono što je ona donijela kralju. Potom ona ode i vrati se sa slugama svojim u zemlju svoju.

Solomonovo bogatstvo i moć

(13) A zlato što je dolazilo Solomonu u jednoj godini bilo je teško šest stotina šezdeset i šest talenata[35], (14) povrh onoga što su donosili trgovci i prodavci; i svi su kraljevi u Arabiji i upravitelji zemlje donosili zlato Solomonu. (15) Kralj Solomon načinio je dvije stotine velikih štitova od kovano-

[30] Ili *riznica.*

[31] Četiristo pedeset talenata – 15,5 tona.

[32] Ili: *...i žrtve njegove paljenice što ih je prinosio u kući Jahvinoj.*

[33] Stotinu dvadeset talenata – 4,1 tona.

[34] Hebrejski *almug.* Ne zna se zasigurno na šta se odnosi ta riječ. Neki učenjaci misle da su to neke vrste borovice.

[35] Šesto šezdeset i šest talenata – 23 tone.

ga zlata, upotrijebivši šest stotina šekela[36] zlata za svaki veliki štit, (16) i tri stotine malih štitova od kovanoga zlata, upotrijebivši tri stotine šekela[37] zlata za svaki štit; kralj ih je stavio u Dvor od šume libanonske.
(17) K tome još, kralj načini veliko prijestolje od bjelokosti i obloži ga čistim zlatom. (18) Prijestolje je imalo šest stepenica – i zlatno je podnožje bilo pričvršćeno uza nj – i naslone za ruke s obiju strana sjedišta, a kraj naslona za ruke stajala su dva lava. (19) Dvadeset lavova stajalo je ondje na šest stepenica, s obiju strana; takvo što nije napravljeno ni za jedno drugo kraljevstvo. (20) Sve posude za piće kralja Solomona bijahu od zlata, i sve posuđe u Dvoru od šume libanonske bijaše od čistog zlata. Ništa nije bilo od srebra; ono se nije smatralo vrijednim u danima Solomonovim. (21) Kralj imaše trgovačke lađe koje su plovile sa Hiramovim slugama; jednom u tri godine trgovačke su lađe dolazile dovozeći zlato i srebro, bjelokost i majmune i babune[38].
(22) Tako je kralj Solomon po bogatstvu i mudrosti postao veći od svih zemaljskih kraljeva. (23) Svi su kraljevi zemaljski nastojali doći pred Solomona, da čuju njegovu mudrost koju mu je Bog metnuo u srce. (24) Iz godine u godinu ko god bi došao donosio bi dar: stvari od srebra i zlata, haljine, oružje, mirođije, konje i mazge.
(25) Solomon je imao četiri hiljade staja za konje i kola i dvanaest hiljada konjanika, i smjestio ih je po gradovima gdje bijahu kola i kod kralja u Jerusalemu. (26) Vladao je nad svim kraljevima od Rijeke[39] pa do zemlje filistinske i do međe egipatske.
(27) Kralj je učinio da bude srebra u Jerusalemu u izobilju kao kamenja, i učinio je da kedra bude u izobilju kao stabala divljih smokvi u Šefeli. (28) Konji Solomonovi bili su uvezeni iz Egipta[40] i iz svih zemalja.

Solomonova smrt

(29) A ostala djela Solomonova, od prvoga do posljednjega – zar ona nisu zabilježena u zapisima proroka Natana, u proročanstvu Šilonjanina Ahijaha i u ukazanjima vidovnjaka Ide o Jarobamu, sinu Nebatovu? (30) Četrdeset je godina Solomon vladao u Jerusalemu nad svim Israilom. (31) I ode Solomon na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu oca njegovoga Davida, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Rehabam.

Rehabamova nerazboritost

10 Onda Rehabam ode u Šekem, jer sav Israil bješe došao u Šekem da njega postavi za kralja. (2) A kad je Jarobam, sin Nebatov, čuo za to – on, naime, bijaše u Egiptu, kamo je pobjegao pred kraljem Solomonom – vrati se iz Egipta. (3) Onda poslaše po Jarobama, te on i sav Israil dođoše i progovoriše Rehabamu i rekoše: (4) "Tvoj je otac teretli jaram na nas navalio; zato sad olakšaj tešku službu oca svoga i teretli jaram što ga je on na nas navalio, pa ćemo ti služiti."
(5) Tad im on reče: "Vratite mi se za tri dana." Tako narod ode. (6) Tad se kralj Rehabam posavjetova sa starješinama koji su služili ocu njegovu Solomonu dok je još bio živ i upita: "Šta savjetujete da se odgovori narodu ovom?"
(7) Oni mu progovoriše i rekoše: "Budeš li dobrostiv prema tim ljudima i budeš li im ugodio i lijepim im riječima progovorio, oni će tebi uvijek sluge biti."
(8) Ali on odbaci savjet što mu ga dadoše starješine i posavjetova se s mladićima koji su odrasli s njim i služili mu. (9) On njih upita: "Šta vi savjetujete da odgovorimo ovom narodu koji mi je progovorio i rekao: 'Olakšaj jaram što ga je otac tvoj na nas navalio'?" (10) Mladići koji su odrasli s njim progovoriše mu i rekoše: "Ovako kaži narodu koji ti je progovorio i rekao: 'Tvoj je otac na nas teretli jaram navalio, sad nam ga ti olakšaj!' – reci mu: 'Moj je mali prst deblji od struka oca moga! (11) Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ću jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bičevima, a ja ću vas kažnjavati štipavcima[41]'."
(12) Onda trećega dana Jarobam i sav narod dođoše Rehabamu, kako kralj bješe i rekao: "Vratite mi se trećega dana." (13) Kralj Rehabam oštro im odgovori, odbacivši savjet starješina (14) i progovori im onako kako su ga nasavjetovali mladići, pa

[36] Šesto šekela – 6,9 kg.

[37] Tri stotine šekela – 3,5 kg.

[38] Ili paune.

[39] Tj. Eufrata.

[40] Ili *Mucrija*. Mucri je bio u oblasti Cilicije (jugoistočna Turska).

[41] Riječ *štipavci* ovdje se odnosi na bičeve s oštrim komadima metala.

reče: "Moj vam je otac težak jaram naprtio, a ja ću jaram vaš još težim učiniti; moj vas je otac kažnjavao bičevima, a ja ću vas kažnjavati štipavcima."
(15) Tako kralj ne posluša naroda, jer tako udesi Bog, da Jahve ispuni riječ svoju što ju je, preko Ahijaha iz Šiloha, kazao Jarobamu, sinu Nebatovu.

Podjela kraljevstva

(16) Kad sav Israil vidje da ga kralj ne htjede poslušati,
narod odgovori kralju i reče:
"Kakav dio u Davidu imamo mi?
Mi nemamo baštine u sinu Jišajevu.
Svako u čador svoj, o Israile!
Sad se brini za kuću svoju, Davide!"
Tako svi Israilci otiđoše u čadore svoje.
(17) A nad sinovima Israilovim koji su živjeli u gradovima Jehudinim vladao je Rehabam. (18) Onda kralj Rehabam posla Hadorama, koji je nadzirao prisilni rad, ali ga sinovi Israilovi kamenovaše nasmrt. I kralj Rehabam požuri da se popne na svoja kola i umakne u Jerusalem. (19) Tako se Israil i dan-danas buni protiv Davidove kuće.

Rehabamova vladavina nad Jehudom

11 Kad Rehabam dođe u Jerusalem, okupi kuću Jehudinu i Benjaminovu, stotinu i osamdeset hiljada probranih ratnika, da udare na kuću Israilovu i da povrate kraljevstvo Rehabamu.
(2) Ali riječ Jahvina dođe Šemajahu, čovjeku Božijem: (3) "Progovori Rehabamu, sinu Solomonovu, kralju Jehude, i svim Israilcima u Jehudi i Benjaminu, i reci: (4) Ovako veli Jahve: Ne smijete ići gore i tući se s braćom svojom; neka se svako vrati kući svojoj, jer je ovo poteklo od mene." Tako oni poslušaše riječi Jahvine i odustadoše od toga da idu na Jarobama.
(5) Rehabam je živio u Jerusalemu, a gradio je tvrde gradove u Jehudi. (6) Tako je sagradio Betlehem, Etam, Tekou, (7) Bet-Cur, Soko, Adulam, (8) Gat, Marešu, Zif, (9) Adorajim, Lakiš, Azeku, (10) Coru, Ajalon i Hebron – gradove utvrde u Jehudi i u Benjaminu. (11) Pojačao je i utvrde te postavio u njih zapovjednike i smjestio zalihe hrane, ulja i vina. (12) U sve gradove stavio je štitove i koplja, i dobro ih utvrdio. Tako on držaše Jehudu i Benjamin.
(13) K tome još, svećenici i levijevci iz svih krajeva širom Israila pristadoše uza nj.

Jarobam postavlja lažne svećenike

(14) Levijevci napustiše svoje pašnjake i svojinu svoju i dođoše u Jehudu i Jerusalem, jer ih Jarobam i sinovi njegovi bijahu isključili iz svećeničke službe Jahvi. (15) On postavi svoje svećenike za uzvisine, za jarce i telad[42] što ih bješe napravio. (16) Oni iz svih plemena Israilovih čija su srca čeznula tražeći Jahvu, Boga Israilova, pođoše za njima u Jerusalem da prinose žrtve Jahvi, Bogu očeva svojih. (17) Oni učvrstiše kraljevstvo jehudinsko i podupriješe Rehabama, sina Solomonova, za tri godine, jer su tri godine Davidovim i Solomonovim putem hodili.

Rehabamova porodica

(18) Potom Rehabam uze sebi za ženu Mahalatu, kćer Davidova sina Jerimota, i Abihajle, kćeri Jišajeva sina Eliaba, (19) i ona mu rodi sinove: Jeuša, Šemariju i Zahama. (20) Poslije nje on uze Maaku, kćer Abšalomovu[43], i ona mu rodi Abijaha, Ataja, Zizu i Šelomita. (21) Rehabam voljaše Abšalomovu kćer Maaku više od svih svojih drugih žena i prilježnica. Ta on bijaše uzeo osamnaest žena i šezdeset prilježnica, i bio je otac dvadeset i osam sinova i šezdeset kćeri. (22) Rehabam postavi Maakina sina Abijaha za poglavara i vođu među braćom njegovom, jer bješe naumio postaviti njega za kralja. (23) Mudro je činio i neke je sinove svoje razmjestio svuda po krajevima Jehudinim i Benjaminovim, po svim utvrđenim gradovima, i dao im je hrane u izobilju. I mnoge im je žene našao.

Šišak, kralj egipatski, pustoši Jehudu

12 Kad se kraljevstvo Rehabamovo učvrstilo i ojačalo, on i sav Israil s njim ostaviše zakon Jahvin. (2) I desi se pete godine vladavine kralja Rehabama, zato što oni bijahu nevjerni Jahvi, da Šišak, kralj egipatski, navali na Jerusalem (3) s hiljadu i dvije stotine kola i šezdeset hiljada konjanika. A narodu koji dođe s njim iz Egipta – Libijcima, Sukijcima i Etiopljanima – nije bilo broja. (4) On zauze utvrđene gradove jehudinske i dođe sve do Jerusalema. (5) Onda prorok Šemajah dođe Rehabamu i prvacima jehudinskim, koji se

[42] Tj. kipove jaraca i teladi.

[43] Ili Abišalomovu.

bijahu okupili u Jerusalemu strahujući od Šišaka, i reče im: "Ovako veli Jahve: Vi ste ostavili mene, pa sam i ja vas Šišaku u ruke ostavio." (6) Tad se prvaci izrailski i kralj poniziše i rekoše: "Jahve je pravedan."
(7) Kad Jahve vidje da su se ponizili, riječ Jahvina dođe Šemajahu: "Oni su se ponizili, pa ih neću uništiti, nego ću im naskoro dati spasenje, i moj se gnjev neće izliti na Jerusalem preko Šišaka. (8) Oni će mu postati robovi, da nauče kako je služiti meni i služiti kraljevima zemaljskim."
(9) I navali egipatski kralj Šišak na Jerusalem i odnese blago iz kuće Jahvine i blago iz dvora kraljevskoga. Odnio je sve: uzeo je i zlatne štitove što ih je Solomon napravio. (10) Poslije kralj Rehabam napravi umjesto njih tučane štitove i povjeri ih zapovjednicima straže koja je čuvala ulaz u kraljev dvor. (11) Kad bi god kralj išao u kuću Jahvinu, stražari bi dolazili i nosili ih, pa ih onda vraćali u stražarnicu. (12) I kad se ponizio, srdžba se Jahvina okrenula od njega, da ga ne bi potpuno uništila, a bijaše dobra i u Jehudi.
(13) Tako se kralj Rehabam učvrsti u Jerusalemu i vladaše. Rehabamu je bila četrdeset i jedna godina kad je počeo vladati, i vladao je sadamnaest godina u Jerusalemu, gradu što ga je Jahve odabrao od svih plemena Izrailovih da ondje postavi ime svoje. A majka mu se zvala Naama, i bila je Amonka.
(14) On je činio zlo jer nije čeznuo tražeći Jahvu.
(15) A djela Rehabamova, od prvoga do posljednjega – zar ona nisu zabilježena u zapisima proroka Šemajaha i vidovnjaka Ide, prema popisu rodoslovnom? I neprestano se vođahu ratovi između Rehabama i Jarobama. (16) I Rehabam ode na počinak s očevima svojim, i bi pokopan u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Abijah.

Abijah nasljeđuje Rehabama

13 Osamnaeste godine vladavine kralja Jarobama Abijah je postao kralj nad Jehudom,
(2) i vladao je tri godine u Jerusalemu; a majka mu se zvala Mikaja, i bila je kći Uriela iz Gibee.
I izbi rat između Abijaha i Jarobama. (3) Abijah pođe u boj s vojskom ratnika hrabrih, četiri stotine hiljada probranih ljudi, a Jarobam protiv njega u bojni red postroji osam stotina hiljada probranih ljudi, ratnika hrabrih.

Abijahov govor

(4) Onda Abijah stade na gori Cemarajimskoj, koja je u brdima Efrajimovim, i reče: "Slušajte me, Jarobame i sav Izraile! (5) Zar ne znate da je Jahve, Bog Izrailov, zauvijek dao vlast nad Izrailom Davidu i sinovima njegovim savezom soli[44]? (6) Ali Nebatov sin Jarobam, sluga Davidova sina Solomona, diže se i pobuni protiv gospodara svoga, (7) i ljudi nedostojni okupiše se oko njega, ništarije, koji se pokazaše prejakima za Rehabama, sina Solomonova, kad on bijaše mlad i bojažljiv, i ne može ostati pri svome protiv njih.
(8) I vi se sad namjeravate oprijeti kraljevstvu Jahvinu što je u ruci sinova Davidovih, zato što vas uistinu mnogo ima i što su u vas zlatna telad koju vam je Jarobam načinio da vam bogovi budu. (9) Zar niste otjerali svećenike Jahvine, sinove Aronove i levijevce, i postavili sebi svećenike kao narodi drugih zemalja? Ko god dođe da se posveti s mladim juncem i sedam ovnova, i on može postati svećenik onoga što bog nije. (10) Ali nama – Jahve je nama Bog, i mi ga nismo ostavili; i sinovi Aronovi služe Jahvi kao svećenici, a levijevci im pomažu u poslu. (11) Svakog jutra i večeri oni pale Jahvi žrtve paljenice i miomirisni tamjan, i hljeb je na čistu stolu, i zlatni stalak sa svjetiljkama svake se večeri pali, jer mi se držimo naredbe Jahve, Boga svoga, a vi ste ga ostavili. (12) I gle, Bog je nama na čelu i svećenici njegovi s trubama što daju znak da zatrube uzbunu protiv vas. O sinovi Izrailovi, nemojte se boriti protiv Jahve, Boga očeva svojih, jer nećete uspjeti."

Abijah dobi bitku protiv Jarobama

(13) Ali Jarobam bijaše postavio zasjedu da dođe sleđa, tako da je Izrail bio ispred Jehude, a zasjeda iza njih. (14) Kad se Jehudinci okrenuše, gle, bijahu napadnuti i sprijeda i straga, te zavapiše Jahvi, a svećenici zapuhaše u trube. (15) Potom Jehudinci podigoše poklič bojni, i kad Jehudinci podigoše poklič bojni, tad Jahve razbi Jarobama i sav Izrail pred Abijahom i Jehudom. (16) Sinovi Izrailovi pobjegoše pred Jehudom, i Bog ih predade njima u ruke. (17) Abijah i narod njegov potukoše ih u velikom pokolju, tako da pet stotina hiljada probranih Izrailaca pade pobijeno. (18) Tako su sinovi Izrailovi tada podjarmljeni, a sinovi Jehudini bija-

[44] Savez soli – to je neraskidivi savez.

hu jaki jer su se uzdali u Jahvu, Boga očeva svojih.
(19) Abijah je gonio Jarobama, i zauzeo od njega gradove: Betel sa selima njegovim, Ješanu sa selima njezinim i Efron sa selima njegovim.

Jarobamova smrt

(20) Jarobam više ne povrati snage u danima Abijahovim; i Jahve ga udari, te on umrije.
(21) A Abijah ojača, te uze sebi četrnaest žena i postade otac dvadeset i dvojici sinova i šesnaest kćeri.
(22) A ostala djela Abijahova i pothvati njegovi i riječi njegove zapisani su u bilješkama proroka Ide.

Asa nasljeđuje Abijaha

14 [45]Ode Abijah na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Asa. Zemlja je u njegovim danima bila mirna deset godina.
[46](2) Asa činjaše ono što je dobro i pravo u očima Jahve, Boga njegova, (3) jer ukloni tuđe žrtvenike i uzvisine, poruši stupove svete i posiječe motke Ašerine, (4) i zapovjedi Jehudi da traži Jahvu, Boga očeva svojih, i da se drži zakona i zapovijedi. (5) On ukloni i uzvisine i žrtvenike za kađenje iz svih gradova jehudinskih, a kraljevstvo pod njegovom vlašću bijaše mirno. (6) On sagradi utvrđene gradove u Jehudi, jer zemlja bijaše mirna, i niko ne bijaše u ratu s njim tih godina, jer mu Jahve bijaše dao mir. (7) "Hajde da sagradimo ove gradove", reče on Jehudi, "i da ih opašemo zidinama i kulama, kapijama i rešetkama. Zemlja je još naša, jer smo tražili Jahvu, Boga svoga; mi smo ga tražili, i on nam je dao mir sa strana svih." Tako su gradili i bili sretni. (8) A Asa je imao vojsku od tri stotine hiljada ljudi iz Jehude, koji su nosili velike štitove i koplja, i dvije stotine i osamdeset hiljada iz Benjamina, koji su nosili štitove male i koji su rukovali lukom; svi su oni bili ratnici hrabri.

Pobjeda nad Zerahovom vojskom

(9) I iziđe na njih Zerah Etiopljanin s vojskom od milion ljudi i tri stotine kola i dođe do Mareše. (10) Asa iziđe preda nj, i postrojiše se u redove bojne u dolini Cefatskoj u Marešu. (11) Onda Asa zovnu Jahvu, Boga svoga, i reče: "Jahve, nema nikoga mimo tebe da pomogne u boju između silnoga i nejakoga; zato nam pomozi, o Jahve, Bože naš, jer se mi u tebe uzdamo i u tvoje smo ime došli protiv mnoštva ovog. O Jahve, ti si naš Bog, ne daj da te čovjek prevlada."
(12) I razbi Jahve Etiopljane pred Asom i Jehudom, i pobjegoše Etiopljani. (13) Asa i narod koji bijaše s njim gonili su ih sve do Gerara; i toliko je Etiopljana palo da se nisu mogli oporaviti[47], jer su bili zgaženi pred Jahvom i vojskom njegovom. I Jehudinci odnesoše vrlo velik plijen. (14) Oni uništiše sve gradove oko Gerara, jer ih bijaše obuzeo strah od Jahve; i poharaše sve te gradove jer u njima bijaše mnogo plijena. (15) Udariše i na čadore za stoku i odvedoše mnogo brava i deva. Onda se vratiše u Jerusalem.

Azarijino proročanstvo

15 I Duh se Božiji spusti na Azariju, sina Ododova, (2) te on iziđe pred Asu i reče mu: "Slušajte me, Asa i sva Jehudo i Benjamine. Jahve je s vama kad ste vi s njim; i ako ga budete tražili, on će vam dati da ga nađete, ali ako ga ostavite, on će vas ostaviti. (3) Mnogo su dana Israilci bili bez istinskog Boga i bez svećenika učitelja i bez zakona. (4) Ali u nevolji svojoj oni se okrenuše Jahvi, Bogu Israilovu, i tražiše ga, pa im on dade da ga nađu. (5) U ona vremena nije bilo mira onome ko je izlazio ni onome ko je dolazio, jer mnogi su nemiri bili pogodili sve stanovnike zemlje. (6) Narod je satirao drugi narod i grad drugi grad, jer im je Jahve svaku nevolju donosio. (7) Ali vi budite hrabri, i neka vam ruke ne klonu, jer ima nagrada za trud vaš."

Obnova vjere

(8) A kad Asa ču riječi te i proročanstvo što ga Azarija, sin proroka Odeda izreče[48], ohrabri se te ukloni odvratne kumire iz sve zemlje Jehudine i Benjaminove i iz svih gradova što ih je osvojio u brdima Efrajimovim. Potom obnovi Jahvin žrtvenik koji je bio pred trijemom Jahvinim. (9) Okupi svu Jehudu i Benjamin i one od Efrajima, Manašea i Šimona koji se bijahu nastanili među njih, jer mnogi iz Israila bijahu prebjegli k njemu kad su vidjeli da je Jahve, Bog njegov, s njim. (10) Tako se sabraše u Jerusalemu u trećem mjesecu petnaeste godine vladavine Asine. (11) Toga dana žrtvovaše

[45] U hebrejskom tekstu 13:23.

[46] U hebrejskom 14:1.

[47] Ili: *...da nijedan ne ostade živ.*

[48] U sirjačkim i latinskim rukopisima stoji *Azarija, sin proroka Odeda...*, a u hebrejskim *prorok Oded...*

Jahvi sedam stotina volova i sedam hiljada brava od plijena što su ga doveli. (12) Oni se obavezaše savezom da će tražiti Jahvu, Boga očeva svojih, svim srcem svojim i dušom; (13) a ko god ne bude tražio Jahvu, Boga Israilova, ima se pogubiti, bio mali ili veliki, čovjek ili žena. (14) I još se glasno zakleše Jahvi, kličući, uz trube i rogove. (15) Sva se Jehuda radovala zbog zakletve te, jer su se svim srcem zakleli i njega željno tražili, a on im je dao da ga nađu. Zato im je Jahve dao mir sa strana svih.
(16) Kralj Asa ukloni i Maaku, mater svoju, s mjesta kraljice majke, jer ona bijaše načinila odvratnu motku Ašerinu; i Asa sasiječe tu motku, zdrobi je i spali u potoku Kidronu. (17) Ali uzvisine nisu bile uklonjene iz Israila. Ipak, srce je Asino bilo nedužno za svih dana njegovih. (18) On unese u Božiju kuću posvećene stvari oca svoga i svoje posvećene stvari: srebro i zlato i posuđe. (19) I više nije bilo rata sve do trideset i pete godine Asine vladavine.

Asa u ratu s Baašom

16 Trideset i šeste godine Asine vladavine israilski kralj Baaša navali gore na Jehudu i utvrdi Ramu, da spriječi svakoga da iziđe ili uđe Asi, kralju jehudinskom. (2) Tad Asa iznese srebro i zlato iz riznica kuće Jahvine i dvora kraljevskoga i posla ga Ben-Hadadu, kralju aramejskom, koji je živio u Damasku, i poruči: (3) "Neka bude ugovor između mene i tebe kao što je bio između oca moga i oca tvoga. Evo, šaljem ti srebro i zlato; hajde, raskini ugovor s israilskim kraljem Baašom ne bi li se on povukao od mene." (4) Tako Ben-Hadad posluša kralja Asu i posla vojskovođe svoje na israilske gradove, i oni pokoriše Ijon, Dan, Abel-Majim i sve Naftalijeve gradove spremišta. (5) Kad Baaša ču za to, prestade utvrđivati Ramu i obustavi posao. (6) Onda kralj Asa dovede svu Jehudu, i oni odniješe iz Rame kamenje i drvo kojima je Baaša gradio, i time on utvrdi Gebu i Micpu.

Asa zatočuje vidovnjaka

(7) U to vrijeme judejskom kralju Asi dođe vidovnjak Hanani i reče mu: "Zato što si se oslonio na kralja aramejskog, a nisi se oslonio na Jahvu, Boga svoga, vojska kralja aramejskog[49] izmakla ti je iz ruke. (8) Zar nisu Etiopljani i Libijci bili silna vojska s vrlo mnogo kola i konjanika? Ali zato što si se oslonio na Jahvu, on ti ih je predao u ruke. (9) Ta oči Jahvine gledaju svuda po zemlji, da on osnaži one čija su srca njemu potpuno predana. Nerazborito si to učinio. Zato će se doista dizati ratovi na te." (10) Asa se tad rasrdi na vidovnjaka i baci ga u tamnicu, jer se zbog toga razgnjevio na nj. A u isto vrijeme Asa je tlačio i neke iz naroda.

Asin kraj

(11) Djela Asina, od prvoga do posljednjega, zapisana su, eto, u Knjizi o kraljevima jehudinskim i israilskim. (12) U trideset i devetoj godini njegove vladavine Asu zabolješe noge; bolest mu je bila vrlo teška, ali ni u bolesti on nije tražio Jahvu, nego liječnike. (13) I ode Asa na počinak s očevima svojim i umrije četrdeset i prve godine vladavine svoje. (14) Pokopali su ga u grobnici koju on sebi bijaše iskopao u gradu Davidovu, i položili ga u počivalište koje on bijaše ispunio raznovrsnim mirođijama smiješanim vještinom mirodijaša; i vrlo veliku vatru oni mu zapališe.[50]

Jehošafat nasljeđuje Asu

17 Onda na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehošafat, i učvrsti položaj svoj nad Israilom. (2) On smjesti vojsku po svim utvrđenim gradovima jehudinskim i postavi posade po zemlji jehudinskoj i gradovima Efrajimovim što ih otac njegov Asa bijaše zauzeo. (3) Jahve je bio s Jehošafatom jer je on hodio prijašnjim putevima oca svoga[51] i nije tražio baale, (4) nego je tražio Boga oca svoga, slijedio zapovijedi njegove i nije postupao kao Israil. (5) Zato je Jahve učvrstio kraljevstvo u ruci njegovoj, i sva je Jehuda donosila danak Jehošafatu, pa je on stekao veliko bogatstvo i slavu. (6) Srce mu se uznosilo na putevima Jahvinim, i opet je iz Jehude uklonio uzvisine i motke Ašerine. (7) Treće godine vladavine on posla svoje dostojanstvenike: Ben-Hajila, Obadiju, Zekariju, Netanela i Mikajaha da poučavaju po gradovima jehudinskim, (8) i s njima levijevce: Šemajaha, Netaniju, Zebadiju, Asahela, Šemiramota, Jehonatana, Adoniju, Tobijaha i Tobadoniju, levijevce, i s njima Elišamu i Jehorama, svećenike. (9) Oni su poуča-

[49] Tako je u hebrejskim rukopisima; u nekim grčkim stoji *israilskog.*

[50] Tj. vatru na kojoj su palili mirođije i miomirise.

[51] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim stoji *oca svoga Davida.*

vali po Jehudi, noseći uza se Knjigu zakona Jahvina; išli su po gradovima svim i poučavali narod.
(10) I strah od Jahve obuze sva kraljevstva zemalja oko Jehude, tako da ona nisu ratovala s Jehošafatom. (11) Neki su Filistinci donosili Jehošafatu darove i srebro kao danak; Arapi su mu, isto tako, dovodili stada: sedam hiljada i sedam stotina ovnova i sedam hiljada i sedam stotina jaraca. (12) Tako je Jehošafat postajao sve veći i veći, i gradio je tvrđave i gradove spremišta po Jehudi. (13) Imao je velike zalihe u gradovima jehudinskim, a u Jerusalemu ratnike, ljude hrabre. (14) Evo popisa njihova po porodicama: od Jehude, zapovjednici hiljada – zapovjednik Adnah i s njim tri stotine hiljada hrabrih ratnika; (15) do njega zapovjednik Johanan i s njim dvije stotine i osamdeset hiljada; (16) do njega Zikrijev sin Amasija, koji se dobrovoljno javio u službu Jahvinu, i s njim dvije stotine hiljada hrabrih ratnika; (17) a od Benjamina – Eliada, ratnik hrabar, i s njim dvije stotine hiljada ljudi naoružanih lukom i štitom; (18) i do njega Jehozabad i s njim stotinu i osamdeset hiljada ljudi opremljenih za boj. (19) To su oni koji su služili kralju, povrh onih koje je kralj postavio u utvrđene gradove širom sve Jehude.

Jehošafatovo savezništvo s Ahabom

18 Jehošafat steče veliko bogatstvo i slavu, i orodi se s Ahabom. (2) Poslije nekoliko godina siđe u Samariju da obiđe Ahaba. I Ahab zakla mnogo brava i volova njemu i ljudima koji bijahu s njim, i nagovaraše ga da navali gore na Ramot-Gilead. (3) Izrailski kralj Ahab reče judejskom kralju Jehošafatu: "Hoćeš li poći sa mnom u boj na Ramot-Gilead?" A on mu odgovori: "Ja sam kao i ti, moj je narod kao i tvoj, i bit ćemo s tobom u boju."

Proročanstva lažnih proroka

(4) I Jehošafat još reče kralju izrailskome: "Molim te najprije Jahvu za savjet upitaj."
(5) Onda kralj izrailski okupi proroke, njih četiri stotine, i upita ih: "Hoćemo li ići u boj na Ramot-Gilead, ili ću se suzdržati?"
A oni odgovoriše: "Idi, jer Bog će ga kralju u ruke predati."
(6) Ali Jehošafat upita: "Zar ovdje nema još neki prorok Jahvin da njega upitamo?"
(7) Izrailski kralj reče Jehošafatu: "Ima još jedan čovjek preko kojeg možemo upitati Jahvu, ali ga ja mrzim jer mi nikad ne proriče dobro, nego uvijek zlo. To je Mikajah, sin Jimlahov."
Ali Jehošafat reče: "Neka kralj ne govori tako."
(8) Onda kralj izrailski pozva jednog časnika i reče: "Brzo dovedi Mikajaha, sina Jimlahova." (9) A sjeđahu kralj izrailski i Jehošafat, kralj jehudinski, svaki na prijestolju svome, obučeni u svoje kraljevske haljine, na gumnu kraj kapije samarijske; a svi proroci proricahu pred njima. (10) Kenaanahov sin Cidkijah načini sebi gvozdene rogove i reče: "Ovako veli Jahve: Njima ćeš probadati Aramejce sve dok ne budu zatrti."
(11) Tako su svi proroci proricali i govorili: "Kreni gore na Ramot-Gilead i pobijedi, jer Jahve će ga kralju u ruke predati."

Mikajah proriče poraz

(12) Onda glasnik koji bijaše otišao da pozove Mikajaha progovori mu i reče: "Evo, riječi su proroka jednako povoljne za kralja, pa neka i riječ tvoja bude kao i njihova, i govori dobro."
(13) Ali Mikajah reče: "Tako mi Jahve živoga, ono što Bog moj kaže, to ću govoriti."
(14) Kad dođe kralju, kralj ga upita: "Mikajah, hoćemo li ići u boj na Ramot-Gilead ili ću se suzdržati?"
"Idi gore i pobijedi", odgovori on, "jer će vam oni u ruke predani biti."
(15) Tad mu kralj reče: "Koliko te puta moram zaklinjati da mi ne govoriš ništa osim istine u Jahvino ime?"
(16) Tad on odgovori:
"Vidio sam sav Izrail raštrkan po gorama,
kao ovce bez pastira.
I Jahve reče: 'Ovi nemaju gospodara.
Neka se svako od njih u miru kući vrati.'"
(17) Onda kralj izrailski reče Jehošafatu: "Zar ti nisam rekao da mi neće proreći dobro, nego zlo?"
(18) Mikajah reče: "Čuj zato riječ Jahvinu. Vidio sam Jahvu kako sjedi na prijestolju svome i svu vojsku nebesku kako stoji s njegove desne i s njegove lijeve strane. (19) Jahve reče: 'Ko će namamiti izrailskoga kralja Ahaba da ode gore i padne u Ramot-Gileadu?' I jedan reče ovo, a drugi ono. (20) Onda jedan duh istupi i stade pred Jahvu te reče: 'Ja ću ga namamiti.' Jahve ga upita: 'Kako?' (21) A ovaj reče: 'Otići ću i biti lažljivi duh u ustima svih proroka njegovih.' Tad on reče: 'Ti ćeš ga namamiti, i uspjet ćeš. Idi i učini tako.' (22) I tako je, eto, Jahve stavio lažljivog duha u usta ovih tvojih proroka, jer Jahve ti je propast navijestio."

(23) Tad se Kenaanahov sin Cidkijah primače pa udari Mikajaha po obrazu i reče: "Kako je duh Jahvin prešao s mene da bi s tobom govorio?"
(24) Mikajah reče: "Gle, vidjet ćeš onoga dana uđeš u unutarnju sobu da se sakriješ."
(25) Tad kralj israilski reče: "Uzmite Mikajaha i vratite ga upravitelju gradskome Amonu i kraljeviću Joašu (26) i recite: Ovako veli kralj: Bacite ovog čovjeka u tamnicu i držite ga na suhu hljebu i vodi dok se ja sretno ne vratim."
(27) Mikajah reče: "Ako se doista sretno vratiš, Jahve kroza me govorio nije." I dodade: "Čuj, narode sav!"

Ahabov poraz i smrt

(28) Tako kralj israilski i Jehošafat, kralj jehudinski, navališe gore na Ramot-Gilead. (29) Kralj israilski reče Jehošafatu: "Ja ću se preobući i stupiti u boj, a ti obuci haljine svoje." Tako se israilski kralj preobuče, i ode u boj.
(30) A aramejski kralj naredi zapovjednicima kola: "Ne tucite se ni s malim ni s velikim, nego samo s kraljem israilskim." (31) Zato, kad ugledaše Jehošafata, zapovjednici kola rekoše: "Ovo je kralj israilski", i skrenuše da se tuku s njim. Ali Jehošafat stade vapiti, te mu Jahve pomože i odvrati ih od njega. (32) Kad zapovjednici kola shvatiše da to nije kralj israilski, prestadoše ga goniti.
(33) Ali neki čovjek nasumce nategnu luk i pogodi kralja israilskoga između oklopa od metalnih pločica i ploče na prsima. Tad on reče vozaču svojih kola: "Okreni kola i vodi me iz boja, jer sam grdno ranjen." (34) Boj je toga dana bjesnio, i israilski se kralj do večeri propinjaše u kolima svojim ispred Aramejaca, a u sumrak umrije.

Jehu kori Jehošafata

19 Potom se jehudinski kralj Jehošafat sretno vrati kući u Jerusalem. (2) Vidovnjak Jehu, sin Hananijev, iziđe preda kralja Jehošafata i reče mu: "Zar da pomažeš bezbožniku i voliš one koji mrze Jahvu, pa da navučeš na sebe gnjev Jahvin? (3) Ali ima dobra u tebi, jer si uklonio iz zemlje motke Ašerine i čeznuo tražeći Jahvu."

Jehošafat postavi suce

(4) Tako je Jehošafat živio u Jerusalemu, i opet je izlazio među narod od Beeršebe do brda Efrajimovih i vraćao ga Jahvi, Bogu očeva njihovih. (5) On postavi suce u zemlji, u svakom utvrđenom gradu jehudinskom. (6) On reče sucima: "Gledajte šta radite, jer vi ne sudite za čovjeka, nego za Jahvu, koji je s vama kad sud donosite. (7) Neka onda sad bude strah od Jahve nad vama; dobro pazite šta radite, kod Jahve, Boga našega, nema nepravde ni pristranosti ni uzimanja mita."
(8) U Jerusalemu Jehošafat još postavi neke od levijevaca i svećenike i neke od glava porodica Israilovih radi suda Jahvina i da presuđuju u sporovima među stanovnicima Jerusalema. (9) Tad im on naloži i reče: "Ovako radite u strahu od Jahve, vjerno i iskreno. (10) Kad god kakav spor iziđe pred vas od braće vaše što žive u gradovima: bilo to prolijevanje krvi, zakon, zapovijedi, uredbe ili običaji, vi ih opomenite da ne budu krivi pred Jahvom i da se na vas i braću vašu gnjev ne sruči. Tako učinite i nećete biti krivi. (11) Eto, glavni će svećenik Amarija biti nad vama u svemu što se bude ticalo Jahve, a Jišmaelov sin Zebadija, upravitelj kuće Jehudine, u svemu što se bude ticalo kralja. A levijevci će služiti pred vama kao časnici. Radite odlučno, a Jahve će biti s čestitima."

Prijetnja rata nad Jehudom i Jerusalemom

20 Desi se poslije toga da sinovi Moabovi i sinovi Amonovi, zajedno s nekim Meunjanima[52], dođoše da zarate s Jehošafatom. (2) Onda dođoše i izvijestiše Jehošafata: "Silno mnoštvo dolazi na te s one strane mora, iz Edoma[53], i eno ga u Hacecon-Tamaru, to jest u Engediju." (3) Jehošafat se uplaši i okrenu lice svoje Jahvi, pa proglasi post u svoj Jehudi. (4) Tako se okupi Jehuda da traži pomoć od Jahve: iz svih gradova jehudinskih dođoše tražiti Jahvu.

Jehošafatova molitva

(5) Onda Jehošafat ustade u zboru jehudinskom i jerusalemskom u kući Jahvinoj pred novim dvorištem (6) i reče: "O Jahve, Bože očeva naših, zar ti nisi Bog na nebesima? I zar ti nisi vladar nad svim kraljevstvima naroda? U tvojoj su ruci snaga i moć, tako da ti se niko ne može oduprijeti. (7) Zar ti nisi, Bože naš, istjerao stanovnike ove zemlje

[52] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskim stoji *Amonovcima*.

[53] Jedan hebrejski rukopis ima *Edoma*; u svim je ostalim rukopisima *Arama*.

pred narodom svojim Israilom i zauvijek je dao potomcima prijatelja svoga Abrahama? (8) Oni su živjeli u njoj, i ondje su ti sagradili svetište za ime tvoje, i govorili su: (9) 'Ako bi se na nas sručilo zlo, bio to mač presude, ili kuga, ili glad, mi ćemo stajati pred ovom kućom i pred tobom – jer ime je tvoje u ovoj kući – i zavapit ćemo ti u nevolji svojoj, a ti ćeš nas čuti i izbaviti.' (10) I evo, sinovi Amonovi i Moabovi i oni s gore Seirske, na koje nisi pustio da Israil navali kad je izlazio iz zemlje egipatske – on se okrenuo od njih i nije ih zatro – (11) vidi kako nas nagrađuju dolazeći da nas protjeraju s posjeda tvoga, koji si nam ti u baštinu dao. (12) O Bože naš, zar im nećeš suditi? Ta mi smo nemoćni pred tim mnoštvom silnim koje dolazi na nas, i ne znamo šta da radimo, samo su nam oči uprte u te."

Jahvin odgovor na molitvu

(13) Sva je Jehuda stajala pred Jahvom, sa ženama, djecom i dječicom. (14) Onda usred zbora duh Jahvin siđe na Jehazijela, sina Zekarije, sina Benajaha, sina Jeijela, sina Matanije, levijevca od sinova Asafovih, (15) i reče on: "Slušajte, sva Jehudo i stanovnici Jerusalema i kralju Jehošafate: ovako vam veli Jahve: 'Ne bojte se i ne budite potišteni zbog tog mnoštva velikog, jer taj boj nije vaš, nego Božiji. (16) Sutra navalite dolje na njih. Gle, oni će se penjati uz strminu Cic, i vi ćete ih zateći nakraj doline ispred pustinje Jeruelske. (17) Vi se ne trebate biti u boju tom; postavite se, stojte i gledajte spasenje koje će vam Jahve dati, o Jehudo i Jerusaleme.' Ne bojte se i ne budite potišteni; sutra izađite da se s njima suočite, jer Jahve je s vama."
(18) Jehošafat sagnu glavu licem do zemlje, i sva Jehuda i stanovnici Jerusalema padoše ničice pred Jahvom, klanjajući se Jahvi. (19) Levijevci od Kehatovih i Korahovih sinova ustadoše da hvale Jahvu, Boga Israilova, na sav glas.

Neprijatelji se međusobno uništavaju

(20) Oni poraniše i izađoše u pustinju Tekou; a kad izađoše, Jehošafat stade i reče: "Poslušajte me, o Jehudo i stanovnici Jerusalema, uzdajte se u Jahvu, Boga svoga, i bit ćete učvršćeni. Uzdajte se u proroke njegove i neka vas sreća prati." (21) Pošto se posavjetova s narodom, on postavi one koji su pjevali Jahvi i one koji su ga hvalili u svetom ruhu dok su izlazili pred vojskom i govorili: "Zahvaljujte Jahvi, jer je vječna ljubav njegova." (22) Kad počeše s pjesmom i hvalom, Jahve postavi zasjede sinovima Amonovim i Moabovim i onima s gore Seirske, koji bijahu došli na Jehudu, te oni bijahu razbijeni. (23) Sinovi su Amonovi i Moabovi, naime, ustali na stanovnike Seirske gore da ih potpuno unište, a kad su završili sa stanovnicima Seira, ustadoše da unište jedni druge.
(24) Kad su Jehudinci došli do osmatračnice prema pustinji, pogledaše prema onom mnoštvu, i gle, to bijahu mrtva tijela što su ležala na zemlji, i niko ne umače. (25) Kad Jehošafat i narod njegov dođoše da pokupe plijen, nađoše među njima mnogo blago, haljine i vrijedne stvari koje uzeše sebi, više nego što su mogli i ponijeti. Tri su dana kupili plijen jer ga je toliko bilo.

Pobjednički povratak u Jerusalem

(26) Onda se četvrti dan okupiše u dolini Beraki, jer ondje su blagosiljali Jahvu. Zato se to mjesto do danas zove dolina Beraka[54]. (27) Svi ljudi iz Jehude i Jerusalema vratiše se veseli s Jehošafatom na čelu, jer Jahve im bijaše dao da se vesele nad neprijateljima svojim. (28) Došli su u Jerusalem s harfama, lirama i trubama, u kuću Jahvinu. (29) I strah Božiji obuze sva kraljevstva zemaljska kad čuše da se Jahve borio protiv neprijatelja Israilovih. (30) Tako je Jehošafatovo kraljevstvo bilo u miru, jer mu je Bog njegov dao mir odasvud.

Jehošafatov kraj

(31) I Jehošafat je vladao nad Jehudom. Bilo mu je trideset i pet godina kad je postao kralj, a vladao je u Jerusalemu dvadeset i pet godina. Majka mu se zvala Azuba i bila je kći Šilhija. (32) On je hodio putem oca svoga Ase i nije s njega skretao, čineći ono što je pravo u očima Jahvinim. (33) Ali uzvisine nisu bile uklonjene; narod još nije bio upravio svoje srce Bogu očeva svojih.
(34) A ostala djela Jehošafatova, od prvoga do posljednjega, zapisana su, eto, u povijesti Hananijeva sina Jehua, koja je zabilježena u Knjizi o kraljevima israilskim. (35) Poslije toga jehudinski kralj Jehošafat udruži se s israilskim kraljem Ahazijom. Učinivši to, on je postupio opako. (36) Tako se udružio s njim da naprave lađe koje bi išle u Taršiš[55]; i napraviše lađe u Ecjon-Geberu. (37) Tad

[54] Tj. blagoslov.

[55] *...lađe koje bi išle u Taršiš...* – to znači: *flota trgovačkih lađa...*

je Dodavahuov sin Eliezer iz Mareše protiv Jehošafata prorekao: "Zato što si se udružio s Ahazijom, Jahve je uništio djela tvoja." Tako su se lađe razbile, i nisu mogle otploviti u Taršiš.

Jehoram vlada nad Jehudom

21 Onda Jehošafat ode na počinak s očevima svojim, i bi pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehoram. (2) On je imao braću, sinove Jehošafatove: Azariju, Jehijela, Zekariju, Azarjahu, Mihaela i Šefatiju. Svi su oni bili sinovi izrailskoga kralja Jehošafata. (3) Otac im je njihov dao mnoge darove u srebru, zlatu i dragocjenostima, s utvrđenim gradovima u Jehudi, ali je kraljevstvo dao Jehoramu, jer on bijaše prvjenac.
(4) Kad je Jehoram preuzeo kraljevstvo oca svoga i ojačao, on mačem pobi svu braću svoju, a i neke vladare izrailske. (5) Jehoramu su bile trideset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je osam godina u Jerusalemu. (6) On hođaše putem kraljeva izrailskih baš kao i kuća Ahabova – jer se Ahabovom kćeri oženio – i činjaše zlo u očima Jahvinim. (7) Ali Jahve ne htjede uništiti kuću Davidovu zbog saveza što ga s Davidom bijaše sklopio, jer mu je on bio obećao da će mu zauvijek dati svjetiljku kroz sinove njegove[56].

Pobune protiv Jehude

(8) U njegovo se vrijeme Edom pobunio protiv jehudinske vlasti i postavio sebi kralja. (9) Zato je Jehoram prešao onamo sa zapovjednicima svojim i svim kolima svojim; i digao se noću te pobio Edomce koji su ga okruživali i zapovjednike kola. (10) Tako se Edom do dana današnjega buni protiv Jehude. Onda se u isto vrijeme pobuni Libna protiv vlasti njegove, jer on bijaše ostavio Jahvu, Boga očeva svojih. (11) K tome je još napravio uzvisine po gorama jehudinskim, naveo stanovnike Jerusalema da se odaju razvratu i zaveo Jehudu.
(12) Tad mu od proroka Ilije dođe pismo u kojem je stajalo: "Ovako veli Jahve, Bog oca tvoga Davida: Zato što nisi hodio putevima oca svoga Jehošafata i putevima jehudinskoga kralja Ase, (13) nego si hodio putem kraljeva izrailskih i naveo Jehudu i stanovnike Jerusalema da se odaju razvratu, kao što se razvratu odala kuća Ahabova, a pobio si i braću svoju, porodicu svoju, koji bijahu bolji od tebe – (14) gle, Jahve će velikom nesrećom udariti po narodu tvome, sinovima tvojim, ženama tvojim i svemu imanju tvome; (15) i ti ćeš bolovati od mnogih bolesti, bolesti u crijevima, dok ti od te bolesti crijeva ne iziđu, dan za danom."
(16) Onda Jahve pobudi protiv Jehorama duh Filistinaca i Arapa koji su graničili s Etiopljanima; (17) i oni navališe na Jehudu te provališe u nju i odnesoše sav imetak što se nađe u kraljevu dvoru, zajedno sa sinovima njegovim i ženama, tako da mu ne ostade nijedan sin osim Jehoahaza[57], najmlađeg mu sina.
(18) Tako poslije svega toga Jahve po njemu udari neizlječivom bolešću crijeva. (19) I desi se nakon nekog vremena, na isteku dvije godine, da mu od te bolesti iziđoše crijeva, te on umrije u velikoj muci. I narod mu njegov ne naloži vatru kao što je ložio očevima njegovim. (20) Bile su mu trideset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je u Jerusalemu osam godina. I umrije, a da niko zažalio nije, i sahraniše ga u gradu Davidovu, ali ne u grobnicama kraljeva.

Ahazija nasljeđuje Jehorama

22 Potom stanovnici Jerusalema postaviše Ahaziju, njegova najmlađeg sina, za kralja na mjesto njegovo, jer sve starije bijaše pobila četa koja s Arapima dođe u tabor. Tako zavlada Ahazija, sin jehudinskog kralja Jehorama. (2) Ahaziji su bile dvadeset i dvije[58] godine kad je postao kralj, a vladao je jednu godinu u Jerusalemu. Majka mu se zvala Atalija i bila je unuka Omrija. (3) I on je hodio putevima kuće Ahabove, jer ga je majka savjetovala da postupa opako. (4) On je činio zlo u očima Jahvinim, kao kuća Ahabova, jer mu oni, na propast njegovu, bijahu savjetnici poslije smrti oca njegova.

Ahazijino savezništvo s Joramom

(5) On je i savjet njihov poslušao, te je pošao s Joramom, sinom izrailskoga kralja Ahaba, u Ramot-Gilead da ratuje protiv aramejskog kralja Hazaela. Ali Aramejci raniše Jorama. (6) Zato se on vrati u Jizreel da se liječi od rana koje mu zadadoše u

[56] Tj. da će potomci njegovi biti na vlasti.

[57] U 22:1 Jehoahaz je nazvan *Ahazija*.

[58] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu, Kraljevi II 8:26, ovdje stoji *četrdeset i dvije*.

Rami kad se tukao s aramejskim kraljem Hazaelom. Onda Jehoramov sin Ahazija, kralj judejski, siđe u Jizreel da obiđe Ahabova sina Jorama, jer ovaj ležaše ozlijeđen.
(7) Ali Bog dade propast Ahaziji kad je otišao Joramu. Došavši, izišao je s Joramom na Nimšijeva sina Jehua, kojeg je Jahve bio pomazao da zatre kuću Ahabovu.

Jehu ubija jehudinske prvake

(8) Desilo se, dok je Jehu izvršavao sud nad kućom Ahabovom, da on zateče prvake jehudinske i sinove Ahazijine braće kako poslužuju Ahaziju te ih pobi. (9) Dao se u potragu i za Ahazijom; uhvatili su ga dok se krio u Samariji i doveli Jehuu te ga pogubili i pokopali, jer rekoše: "On je sin Jehošafata, koji je tražio Jahvu svim srcem svojim." Tako ne bješe nikoga iz kuće Ahazijine ko je imao snage da kraljuje.

Atalija – kraljica jehudinska

(10) A kad Atalija, majka Ahazijina, vidje da joj je sin mrtav, ustade i zatrije sve kraljevsko sjeme kuće Jehudine. (11) Ali Jehošeba, kći kralja Jehorama, uze Ahazijina sina Joaša, ukravši ga između kraljevih sinova koje su ubijali, i smjesti njega i dojilju njegovu u sobu spavaću. Tako ga Jehošeba, kći kralja Jehorama, žena svećenika Jehojade – a Ahaziji je bila sestra – sakri od Atalije da ga ona ne ubije. (12) On je ostao sakriven s njima u kući Božijoj šest godina dok je Atalija vladala zemljom.

Jehojada postavlja Joaša na prijestolje Jehude

23 A sedme godine ojača Jehojada te uze zapovjednike stotina: Jerohamova sina Azariju, Johananova sina Jišmaela, Obedova sina Azariju, Adajahova sina Maasejaha i Zikrijeva sina Elišafata, i oni stupiše u savez s njim. (2) Oni pođoše širom Jehude i sabraše levijevce iz svih gradova jehudinskih i glave porodica israilskih pa dođoše u Jerusalem. (3) Tad sav zbor sklopi savez s kraljem u kući Božijoj. I reče im Jehojada: "Evo, kraljev će sin vladati, kao što je i Jahve rekao za sinove Davidove. (4) Ovo vam valja učiniti: jedna trećina vas – od svećenika i levijevaca koji subotom ulaze u službu – neka budu vratari, (5) jedna trećina neka bude u dvoru kraljevskome, a jedna trećina na Kapiji temelja; i neka sav narod bude u dvorištu kuće Jahvine. (6) Ali neka niko ne ulazi u kuću Jahvinu osim svećenika i levijevaca koji služe; oni smiju ući jer su posvećeni. I neka se sav narod drži naloga Jahvina. (7) Levijevci će okružiti kralja, svaki s oružjem u ruci; i ko god uđe u kuću neka bude ubijen. Budite uz kralja kad god bude ulazio i izlazio."
(8) Tako levijevci i sva Jehuda učiniše sve onako kako zapovjedi svećenik Jehojada. I svaki je od njih uzeo svoje ljude koji su išli u službu subotom, zajedno s onima koji su trebali izići iz službe subotom, jer svećenik Jehojada nije pustio nijedan red. (9) Potom svećenik Jehojada dade zapovjednicima stotina koplja i velike i male štitove kralja Davida što su bili u kući Božijoj. (10) On postavi sav narod, svakog čovjeka s oružjem u ruci, od južne do sjeverne strane kuće, blizu žrtvenika i kuće, oko kralja. (11) Onda izvedoše kraljeva sina i, metnuvši mu krunu, dadoše mu svjedočanstvo[59] te ga proglasiše kraljem. A Jehojada i sinovi njegovi pomazaše ga i vikahu: "Živio kralj!"

Ubistvo Atalije

(12) Kad Atalija ču viku naroda koji je trčao i hvalio kralja, ona uđe k narodu u kuću Jahvinu. (13) Pogleda, kad gle, kralj stajaše kraj svoga stupa na ulazu, a kod kralja zapovjednici i trubači i sav se narod zemlje radovao i puhao u trube, a pjevači sa sviralima predvodili su hvalu. Tad Atalija podera haljine svoje i povika: "Izdaja! Izdaja!" (14) A svećenik Jehojada izvede zapovjednike stotina, koji su bili postavljeni nad vojskom, i reče im: "Izvedite je kroz redove, i ko god pođe za njom, pogubite ga mačem." Još svećenik reče: "Neka ona ne bude pogubljena u kući Jahvinoj." (15) I pograbiše je, pa kad ona dođe na ulaz u Konjsku kapiju kraljevskog dvora, tamo je pogubiše.

Obnova vjere

(16) Potom Jehojada sklopi savez između sebe i sveg naroda i kralja da će narod biti Jahvin. (17) Sav narod ode u hram Baalov te ga sruši i razlupa žrtvenike njegove i likove te ubi Baalova svećenika Matana ispred žrtvenika. (18) Jehojada još postavi i službe nad kućom Jahvinom pod upravom levijevskih svećenika, koje David bijaše odredio

[59] To je prijepis prava vladajuće kraljevske časti.

za kuću Jahvinu, da prinose žrtve paljenice Jahvi, kao što je zapisano u zakonu Mojsijevu, uz veselje i pjesmu, prema naredbi Davidovoj. (19) Postavio je vratare na kući Jahvinoj da ne ulazi niko ko je nečist od bilo čega. (20) Poveo je zapovjednike stotina, plemiće, vladare narodne i sav narod iz zemlje, pa oni svedoše kralja iz kuće Jahvine i kroz gornja vrata u kraljevski dvor. Onda posadiše kralja na prijestolje kraljevsko. (21) Tako se sav narod zemlje radovao i grad se bio smirio, jer su Ataliju pogubili mačem.

Obnova hrama

24 Joašu je bilo sedam godina kad je postao kralj, a vladao je četrdeset godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Cibja i bila je iz Beer-Šebe. (2) Joaš je činio pravo u očima Jahvinim za svih dana svećenika Jehojade. (3) Jehojada ga oženi dvjema ženama, te mu se rodiše sinovi i kćeri.
(4) Desi se poslije toga da Joaš riješi obnoviti kuću Jahvinu. (5) Okupi svećenike i levijevce i reče im: "Idite u gradove jehudinske i kupite novac od sveg Israila da se opravlja kuća Boga vašeg od godine do godine, i požurite s tim." Ali levijevci to ne uradiše odmah.
(6) Zato kralj pozva glavnog svećenika Jehojadu i reče mu: "Zašto nisi tražio od levijevaca da donose iz Jehude i Jerusalema porez što ga je odredio Mojsije, sluga Jahvin, zajednici Israilovoj za čador Svjedočanstva?"
(7) Sljedbenici[60] opake Atalije bijahu, naime, provalili u kuću Božiju, te su čak i svete stvari iz kuće Jahvine upotrijebili za baale.
(8) Zato kralj zapovjedi te oni načiniše kovčeg i staviše ga vani kraj kapije kuće Jahvine. (9) Proglasiše po Jehudi i Jerusalemu da se donosi Jahvi porez što ga je Mojsije, sluga Božiji, odredio Israilu u pustinji. (10) Svi su se časnici i narod sav radovali i donosili prinose svoje bacajući ih u kovčeg dok nisu završili. (11) Dešavalo se, kad bi god levijevci unijeli kovčeg kraljevu časniku, i kad bi vidjeli da ima mnogo novca, dolazili bi kraljev pisar i časnik glavnog svećenika, ispraznili kovčeg, uzeli ga te ga vratili na mjesto njegovo. Tako su radili svaki dan, te su prikupili mnogo novca. (12) Kralj i Jehojada davali su ga onima koji su radili posao u službi oko kuće Jahvine; i unajmljivali su zidare i tesare da obnove kuću Jahvinu, a i radnike koji su radili s gvožđem i tučem da poprave kuću Jahvinu. (13) Tako su poslovođe radile, i opravak je napredovao u rukama njihovim, te su obnovili kuću Jahvinu prema nacrtu njezinu i utvrdili je. (14) Kad su završili, donijeli su ostatak novca pred kralja i Jehojadu te od njega napravili posuđe za kuću Jahvinu, posuđe za službu i žrtve paljenice, i tave i drugo posuđe zlatno i srebreno. I neprestano su za svih Jehojadinih dana prinosili žrtve paljenice u kući Jahvinoj.
(15) I umrije Jehojada kad zađe u duboku starost; bilo mu je stotinu i trideset godina kad je umro. (16) Sahranili su ga u gradu Davidovu među kraljevima, jer je činio dobro u Israilu i prema Bogu i kući njegovoj.

Joaševo otpadništvo i kazna

(17) Ali poslije Jehojadine smrti dođoše jehudinski dostojanstvenici i pokloniše se kralju, a kralj ih stade slušati. (18) Oni napustiše kuću Jahve, Boga očeva svojih, i stadoše služiti Ašerinim motkama i kumirima; zato se na Jehudu i Jerusalem sruči gnjev zbog te krivnje njihove. (19) Ali Jahve im je slao proroke da ih vrate njemu; iako su oni protiv njih svjedočili, oni nisu htjeli slušati.
(20) Onda duh Božiji siđe na Jehojadina sina, svećenika Zekariju, i on stade poviše naroda i reče mu: "Ovako veli Bog: 'Zašto kršite zapovijedi Jahvine, pa nemate napretka? Zato što ste vi ostavili Jahvu, i on je ostavio vas.'" (21) Ali oni skovaše zavjeru protiv njega i na kraljevu ga zapovijed nasmrt kamenovaše u dvorištu kuće Jahvine. (22) Tako se kralj Joaš ne sjeti blagosti koju mu otac njegov Jehojada bijaše ukazao, nego mu ubi sina. I dok je ovaj umirao, reče: "Jahve neka vidi i osveti!"
(23) Desilo se na kraju godine da je aramejska vojska krenula na nj; i dođoše u Jehudu i Jerusalem te pobiše sve dostojanstvenike u narodu i poslaše sav plijen kralju damašćanskom. (24) Iako je aramejska vojska došla s malo ljudi, opet joj je Jahve izručio u ruke vrlo veliku vojsku, jer oni bijahu ostavili Jahvu, Boga očeva svojih. Tako oni izvršiše sud na Joašu.
(25) Kad su otišli od njega – a ostavili su ga u bolesti teškoj – njegove se vlastite sluge urotiše protiv njega zbog ubojstva sina[61] svećenika Jehojade te

[60] Sljedbenici – ili *sinovi*.

[61] U grčkim je rukopisima *sina*, a u hebrejskom tekstu *sinova*.

ga ubiše na postelji. Tako on umrije, i pokopaše ga u gradu Davidovu, ali ga ne pokopaše u grobnicama kraljeva. (26) A evo onih što se urotiše protiv njega: Zabad, sin Amonke Šimeate, i Jehozabad, sin Moapke Šimrite. (27) A o sinovima njegovim i mnogim proročanstvima protiv njega i obnovi kuće Božije zapisano je u bilješkama u Knjizi o kraljevima. Onda na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amacija.

Amacija vlada nad Jehudom

25 Amaciji je bilo dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jehoadina i bila je iz Jerusalema. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim, ali ne srcem svim. (3) I desi se, kad mu je kraljevstvo bilo čvrsto u vlasti njegovoj, da on pobi sluge koji mu ubiše oca. (4) Ali djecu njihovu on ne pogubi, nego učini onako kako je zapisano u zakonu, u knjizi Mojsijevoj, gdje je Jahve zapovjedio: "Neka se očevi ne pogubljuju za sinove, ni sinovi za očeve, nego neka svako bude pogubljen za grijeh svoj."

Amacija pobjeđuje Edomce

(5) Okupi Amacija Jehudince i postavi ih po porodicama pod zapovjednike hiljada i zapovjednike stotina širom Jehude i Benjamina. Popisao je one od dvadeset godina pa naviše i našao tri stotine hiljada probranih ljudi, sposobnih da idu u rat i rukuju kopljem i štitom. (6) Unajmio je od Israila još stotinu hiljada hrabrih ratnika za stotinu talenata srebra. (7) Ali dođe mu čovjek Božiji i reče: "Kralju, ne daj israilskoj vojsci da ide s tobom, jer Jahve nije s Israilom niti ijednim od sinova Efrajimovih. (8) Ali ako ti sam pođeš, učini to i pokaži snagu u boju, da ne bi učinio Bog da se spotakneš pred neprijateljem, jer Bog ima moć da pomogne i da učini da posrneš."
(9) Amacija upita čovjeka Božijeg: "A šta je s onih stotinu talenata što sam ih dao četama israilskim?" A čovjek Božiji odgovori: "Jahve ima mnogo više od toga da ti dade."
(10) Tad Amacija odvoji čete koje mu bijahu došle iz Efrajima da idu kući; zato planu srdžba njihova na Jehudince, i u žestokoj se ljutini vratiše kući.
(11) A Amacija se osokoli i povede narod svoj naprijed pa ode u Slanu dolinu te pobi deset hiljada seirskih sinova. (12) Jehudini sinovi zarobiše još deset hiljada živih pa ih odvedoše na vrh hridi te ih pobacaše, tako da se svi raskomadaše. (13) Ali čete koje Amacija bijaše vratio da ne idu u boj s njim harale su po gradovima jehudinskim, od Samarije do Bet-Horona, te pobile tri hiljade ljudi i odnijele mnogo plijena.

Amacijino idolopoklonstvo i Jahvin ukor

(14) A kad se, poklavši Edomce, Amacija vratio, donio je bogove sinova seirskih, postavio ih sebi za bogove, klanjao se pred njima i palio im tamjan.
(15) Tad srdžba Jahvina planu na Amaciju, i on mu posla proroka koji mu reče: "Zašto tražiš bogove naroda tog koji nisu izbavili svoj vlastiti narod iz ruke tvoje?"
(16) Dok mu je on govorio, kralj mu reče: "Jesmo li te postavili za kraljeva savjetnika? Prestani! Zašto da pogubljen budeš?"
Tada prorok ušutje, rekavši: "Znam da je Bog riješio da te uništi jer si učinio to i nisi poslušao savjeta moga."

Israilski kralj Jehoaš poražava Amaciju

(17) Onda se jehudinski kralj Amacija posavjetova pa poruči Jehoašu, sinu Jehoahaza, sina Jehuova, kralju israilskome: "Dođi da se ogledamo jedan s drugim."
(18) A israilski kralj Jehoaš odvrati jehudinskom kralju Amaciji: "Libanonski trn poručio je libanonskom kedru: 'Podaj kćer svoju sinu mome za ženu.' Ali tuda u Libanonu prođe divlja zvijer i zgazi trn. (19) Misliš kako si potukao Edom, pa ti se srce uzdiglo i obijestilo od hvalisanja. Ostani kod kuće. Zašto bi tražio nevolju pa da i sam propadneš, a i Jehuda s tobom?"
(20) Ali Amacija ne htjede poslušati, jer tako bijaše od Boga, da bi ih on izručio u ruke Jehoašu, jer su tražili bogove edomske. (21) I iziđe israilski kralj Jehoaš te se ogledaše on i jehudinski kralj Amacija u Bet-Šemešu, u Jehudi. (22) Israilci potukoše Jehudince, i svaki od njih pobježe u dom svoj.
(23) Tad israilski kralj Jehoaš uhvati u Bet-Šemešu jehudinskog kralja Amaciju, sina Joaševa, sina Jehoahazova[62], te ga odvede u Jerusalem i sruši zid jerusalemski od kapije Efrajimove do Ugaone kapije – četiri stotine aršina. (24) On uze sve zlato i srebro i sve posuđe što se nađe u kući Božijoj kod

[62] Jehoahaz – također poznat kao *Ahazija.*

Obed-Edoma i riznicama dvora kraljevskoga, povrh toga i taoce, te se vrati u Samariju.

Amacijin kraj

(25) Amacija, sin Joašev, kralj jehudinski, živio je petnaest godina poslije smrti izrailskoga kralja Jehoaša, sina Jehoahazova. (26) A ostala djela Amacijina, od prvoga do posljednjega – zar ona nisu zapisana u Knjizi o kraljevima jehudinskim i izrailskim? (27) Od vremena kad se Amacija okrenuo od Jahve u Jerusalemu su kovali zavjeru protiv njega, te je on pobjegao u Lakiš, ali su poslali za njim ljude u Lakiš i ondje ga ubili. (28) Potom su ga donijeli na konjima i on je pokopan kod očeva svojih u gradu Davidovu[63].

Uzijah nasljeđuje Amaciju

26 Sav jehudinski narod uze Uzijaha, kojem bijaše šesnaest godina, te ga postavi za kralja na mjesto njegova oca Amacije. (2) On opet sagradi Elot i vrati ga Jehudi, nakon što kralj Amacija otpočinu kod očeva svojih. (3) Uzijahu je bilo šesnaest godina kad je postao kralj, a vladao je pedeset i dvije godine u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jekilija i bila je iz Jerusalema. (4) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac mu Amacija. (5) Nastavio je tražiti Boga u danima Zekarije, koji je stekao mudrost kroz ukazanje Božije[64]; i dokle je god tražio Jahvu, Bog mu je davao napredak.

Uzijahovi uspjesi u ratu

(6) I iziđe on pa povede rat protiv Filistinaca, te sruši zid Gatski i zid Jabneški i zid Ašdodski i sagradi gradove po Ašdodu i među Filistincima. (7) Bog mu je pomogao protiv Filistinaca i protiv Arapa koji su živjeli u Gur-Baalu i protiv Meunjana. (8) I Amonci[65] su davali danak Uzijahu, a glas o njemu pronese se sve do međe egipatske, jer on bijaše vrlo moćan. (9) Povrh toga, Uzijah u Jerusalemu sagradi kule na kapiji Ugaonoj, na kapiji Dolinskoj i na uglu zida te ih utvrdi. (10) Sagradi i kule u pustinji i iskopa mnogo bunara, jer imaše mnogo stoke i u Šefeli i u ravnici. Imao je orače i vinogradare u brdima i poljima rodnim, jer voljaše zemlju. (11) Povrh toga, Uzija je imao vojsku spremnu za boj koja je izlazila u bitku po četama, prema broju kako su ih popisali pisar Jeiel i nadzornik Maaseja, pod upravom Hananije, jednog od kraljevih časnika. (12) Glava porodica, ratnika hrabrih, u svemu je bilo dvije hiljade i šest stotina. (13) Pod njihovom je upravom bila silna vojska od tri stotine i sedam hiljada i pet stotina ljudi koji su bili velika ratna sila, da pomognu kralju protiv neprijatelja. (14) Za svu vojsku Uzija je pripremio štitove, koplja, kacige, oklope, lukove i kamenje za praćke. (15) U Jerusalemu je napravio strojeve bojne koje su izumili vješti ljudi, da budu na kulama i na ugaonim utvrdama i bacaju strijele i veliko kamenje. Zato se glas o imenu njegovu nadaleko pronio, jer je primao čudesnu pomoć sve dok nije ojačao.

Uzijahova nevjera i kazna

(16) Ali kad je ojačao, srce mu se tako uzobijestilo da je počeo postupati opako, te je postao nevjeran Jahvi, Bogu svome, jer uniđe u hram Jahvin da pali tamjan na žrtveniku za kađenje. (17) Tad je za njim ušao svećenik Azarija, i osamdeset svećenika Jahvinih, hrabrih ljudi, s njim. (18) Oni se usprotiviše kralju Uzijahu i rekoše mu: "Nije tvoje, Uzijahe, da pališ tamjan Jahvi, nego je to za svećenike, sinove Aronove koji su posvećeni da pale tamjan. Izlazi iz svetišta, jer si nevjeran postao, i nećeš steći čast od Boga, Jahve." (19) Ali se Uzijah, kojem u ruci bijaše kadionik za paljenje tamjana, rasrdi; i dok se srdio na svećenike, izbi mu zaraza na čelu pred svećenicima u kući Jahvinoj pokraj žrtvenika za kađenje. (20) Glavni ga svećenik Azarija i svi svećenici pogledaše, i gle, čelo mu bijaše zaraženo. Oni ga brže istjeraše napolje, a i on sam pohitje da iziđe, jer ga Jahve bijaše udario. (21) Kralj Uzijah ostade s kožnom zarazom sve do dana smrti svoje; i, kako je bio zaražen, živio je u odvojenoj kući, jer je bio odsječen od kuće Jahvine. Njegov sin Jotam upravljao je dvorom i sudio narodu zemlje.
(22) A ostala djela Uzijahova, od prvoga do posljednjega, zabilježio je prorok Izaija, sin Amocov. (23) Tako Uzijah ode na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga kod očeva njegovih u polju za

[63] Tako je u grčkim rukopisima; u hebrejskom tekstu je: *u gradu Jehudinu.* Oboje znači: *u Jerusalemu.*

[64] U nekim rukopisima stoji: *...koji je stekao mudrost u strahu Božijem.*

[65] Tako je u hebrejskom tekstu; u grčkim rukopisima je *Meunjani.*

ukop koje je pripadalo kraljevima, jer rekoše: "On je zaražen." A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jotam.

Jotam vlada nad Jehudom

27 Jotamu je bilo dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Jeruša i bila je kći Cadokova. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov Uzija; ali on nije ušao u hram Jahvin. Ipak, narod je nastavio postupati opako. (3) Sagradio je Gornju kapiju kuće Jahvine i mnogo je gradio Ofelski zid. (4) Povrh toga, sagradio je gradove po brdima jehudinskim, a sagradio je i tvrđave i kule po šumama. (5) Tukao se i s kraljem amonskim, i pobijedio je, tako da su mu Amonci te godine dali stotinu talenata srebra, deset hiljada kora pšenice i deset hiljada kora ječma. To su mu Amonci predali i druge i treće godine. (6) Tako je Jotam postao moćan, jer je uredio puteve svoje pred Jahvom, Bogom svojim.
(7) A ostala djela Jotamova, svi ratovi njegovi i pothvati, zapisana su, eto, u Knjizi o kraljevima izrailskim i jehudinskim. (8) Bilo mu je dvadeset i pet godina kad je postao kralj, a vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. (9) I ode Jotam na počinak s očevima svojim i bi pokopan u gradu Davidovu, a na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Ahaz.

Ahaz nasljeđuje Jotama

28 Ahazu je bilo dvadeset godina kad je postao kralj, a vladao je šesnaest godina u Jerusalemu. On nije činio pravo u očima Jahve kao otac njegov David, (2) nego je hodio putevima kraljeva izrailskih, a načinio je i livene likove baalima. (3) Palio je tamjan u dolini Ben-Hinom i spaljivao sinove svoje u vatri, po gnusnim običajima naroda koje je Jahve istjerao pred sinovima Izrailovim. (4) Prinosio je žrtve i palio tamjan po uzvisinama, brdima i pod svakim drvetom zelenim.

Jehudinci trpe poraze

(5) Zato ga je Jahve, Bog njegov, i predao u ruke kralju aramejskom, te su ga oni potukli i uzeli mu mnogo sužanja te ih odveli u Damask. Bio je još predan u ruke i kralju izrailskome, koji mu nanese velike gubitke. (6) Tako Remalijin sin Pekah u jednom danu u Jehudi pobi stotinu dvadeset hiljada, sve junaka, jer oni bijahu ostavili Jahvu, Boga očeva svojih. (7) A Zikri, silan Efrajimovac, ubi kraljeva sina Maasejaha i upravitelja dvora Azrikama i Elkanaha, drugoga do kralja.
(8) Sinovi Izrailovi odvedoše u sužanjstvo od svoje braće dvije stotine hiljada žena, sinova i kćeri, i uzeše od njih silan plijen pa ga odnesoše u Samariju.

Savjet proroka Odeda

(9) Ali bijaše ondje prorok po imenu Oded; i iziđe on pred vojsku koja je dolazila u Samariju te joj reče: "Eto, zato što je Jahve, Bog očeva vaših, bio ljut na Jehudince, on vam ih je u ruke predao, i vi ste ih pobili u bijesu koji je do neba dopro. (10) A sad mislite podjarmiti Jehudince i Jerusalemce sebi za robove i ropkinje. Zar doista i vi sami niste počinili grijehe prema Jahvi, Bogu svome? (11) Zato me sad poslušajte i vratite sužnje koje ste zarobili od svoje braće, jer je usplamtjela srdžba Jahvina nad vama." (12) Tad se neki glavari sinova Efrajimovih – Johananov sin Azarija, Mešilemotov sin Berekija, Šalumov sin Jehizkija i Hadlajev sin Amasa – digoše protiv onih što su dolazili iz boja (13) i rekoše im: "Ne smijete ovamo dovoditi sužnje, jer vi mislite navaliti na nas krivnju protiv Jahve, još uvećavajući grijeh naš i krivnju našu; ta naša je krivnja velika, i usplamtjela je srdžba nad Izrailom." (14) Tako naoružani ljudi ostaviše sužnje i plijen pred časnicima i zborom svim. (15) Onda se digoše poimence određeni ljudi, uzeše sužnje, obukoše sve gole u odjeću iz plijena, dadoše im haljine i sandale, nahraniše ih i napojiše, namazaše ih pa povedoše sve iznemogle među njima na magarcima te ih odvedoše u Jerihon, grad palmi, braći njihovoj, a onda se vratiše u Samariju.

Ahazovi grijesi i nevolje

(16) U to je vrijeme kralj Ahaz zatražio pomoć od asirskoga kralja. (17) Edomci, naime, opet bijahu došli i navalili na Jehudu i odveli sužnje. (18) A i Filistinci bijahu provalili u gradove u Šefeli i u Negebu jehudinskom, zauzevši Bet-Šemeš, Ajalon, Gederot, te Soko sa selima njegovim, Timnu sa selima njezinim i Gimzo sa selima njegovim, pa se ondje naselili. (19) Jahve je ponizio Jehudu zbog izrailskoga[66] kralja Ahaza, jer je on razuzdao

[66] Izrailskoga – tj. *jehudinskoga*, kako je uobičajeno u Ljetopisima II.

Jehudince i bio nadasve nevjeran Jahvi. (20) Tako navali na njega asirski kralj Tiglat-Pilneser i baci ga na muke umjesto da ga utvrdi. (21) Iako je Ahaz bio uzeo ponešto iz kuće Jahvine i dvora kraljevskoga i od prvaka i dao to asirskome kralju, to mu nije pomoglo.
(22) I dok je bio u nevolji, taj isti kralj Ahaz posta još nevjerniji Jahvi. (23) Prinosio je žrtve damaščanskim bogovima koji su ga porazili, govoreći: "Zato što su bogovi aramejskih kraljeva njima pomogli, ja ću im prinositi žrtve da i meni pomognu." Ali oni bijahu njegova propast i propast sveg Israila.
(24) Ahaz polupa posuđe iz kuće Božije, nakon što ga bijaše sabrao, zatvori vrata kuće Jahvine i načini žrtvenike na svakom uglu u Jerusalemu. (25) U svakom je jehudinskom gradu podigao uzvisine da drugim bogovima tamjan pali, i srdio je Jahvu, Boga očeva svojih.
(26) A ostala djela njegova i svi putevi njegovi, od prvih do posljednjih, zapisani su, eto, u Knjizi o kraljevima jehudinskim i israilskim. (27) I ode Ahaz na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga u gradu, u Jerusalemu, ali ga ne unesoše u grobnice kraljeva israilskih. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Hezekija.

Hezekija nasljeđuje Ahaza

29 Hezekija je postao kralj kad mu je bilo dvadeset i pet godina, a vladao je dvadeset i devet godina u Jerusalemu. Majka mu se zvala Abija, a bila je Zekarijina kći. (2) On je činio pravo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio otac njegov David.

Čišćenje hrama

(3) Prve godine vladavine svoje, prvoga mjeseca, on otvori vrata na kući Jahvinoj i popravi ih. (4) Uvede svećenike i levijevce te ih sabra na istočni trg (5) pa im onda reče: "Slušajte me, levijevci! Sad se posvetite, i posvetite kuću Jahve, Boga očeva svojih, i iznesite nečist iz svetišta. (6) Jer naši su očevi nevjerni bili, i činili su zlo u očima Jahve, Boga našega, i ostavili ga, i okrenuli lica od obitavališta Jahvina, i leđa mu okrenuli. (7) Trijemska su vrata zatvorili i svjetiljke utrnuli, i nisu palili tamjan niti prinosili žrtve paljenice Jahvi, Bogu Israilovu, u svetištu. (8) Zato se Jahvin gnjev sručio na Jehudu i Jerusalem, i on ih je učinio strahom i užasom i porugom, kao što svojim očima vidite. (9) Ta očevi su nam, eto, pali od mača, a sinovi naši i kćeri naše i žene naše zbog tog su u sužanjstvu. (10) Sad sam srcem naumio da sklopim savez s Jahvom, Bogom Israilovim, ne bi li se njegova srdžba usplamtjela odvratila od nas. (11) Sinovi moji, ne budite sada nehajni, jer Jahve vas je izabrao da stojite pred njim, da mu služite, da budete sluge njegove i da tamjan palite."
(12) Tad se digoše levijevci: Amasajev sin Mahat i Azarijin sin Joel, od Kehatovih sinova; i od Merarijevih sinova, Abdijev sin Kiš i Jehalelelov sin Azarija; i od Geršonovaca, Zimahov sin Joah i Joahov sin Eden; (13) i od sinova Elicafanovih, Šimri i Jeijel; i od Asafovih sinova, Zekarija i Matanija; (14) i od Hemanovih sinova, Jehijel i Šimij; i od Jedutunovih sinova, Šemajah i Uzijel. (15) Oni okupiše braću svoju, posvetiše se i uđoše da očiste kuću Jahvinu, po zapovijedi kraljevoj, prema riječima Jahvinim. (16) Tako svećenici uđoše unutra u kuću Jahvinu da je očiste, i sve nečisto što nađoše u hramu Jahvinu iznesoše na dvorište kuće Jahvine. Onda su to levijevci uzimali i nosili u Kidronsku dolinu. (17) I počeli su posvećivanje prvoga dana prvoga mjeseca, a osmoga dana toga mjeseca uđoše u trijem Jahvin. Onda su osam dana posvećivali kuću Jahvinu, a šesnaestog su dana prvoga mjeseca završili. (18) Potom su ušli kralju Hezekiji i rekli: "Očistili smo svu kuću Jahvinu, žrtvenik za žrtve paljenice i sav pribor njegov i sto za hljeb posvećeni i sav pribor njegov. (19) I sve posuđe koje je kralj Ahaz pobacao za vladavine svoje i u nevjeri svojoj mi smo pripremili i posvetili; i eno ga pred žrtvenikom Jahvinim."
(20) Tad kralj Hezekija porani i okupi gradske prvake te se pope do kuće Jahvine. (21) Dovedoše sedam junaca, sedam ovnova, sedam janjaca i sedam jaraca za žrtvu okajnicu za kraljevstvo, svetište i Jehudu. I on naredi svećenicima, sinovima Aronovim, da ih prinesu na žrtveniku Jahvinu. (22) Tako zaklaše junce, a svećenici uzeše krv te njome poškropiše žrtvenik; zaklaše i ovnove i krvlju poškropiše žrtvenik; zaklaše i janjce i krvlju poškropiše žrtvenik. (23) Potom dovedoše pred kralja i zbor jarce za žrtvu okajnicu i položiše ruke na njih. (24) Svećenici ih zaklaše i njihovom krvlju očistiše žrtvenik da učine okajanje za sav Israil, jer kralj bijaše naredio da se za sav Israil prinese žrtva paljenica i žrtva okajnica.

(25) Onda on postavi u Jahvinoj kući levijevce s
činelama, harfama i lirama, prema zapovijedi Davida i kraljeva vidovnjaka Gada i proroka Natana;
jer zapovijed je bila od Jahve preko proroka njegovih. (26) Levijevci su stajali sa sviralima Davidovim, a svećenici s trubama. (27) Onda Hezekija naredi da se prinese žrtva paljenica na žrtveniku. Kad se žrtva paljenica poče prinositi, poče i pjesma Jahvina uz trube i svirala israilskoga kralja Davida. (28) Dok se sav zbor klanjao, pjevali su i pjevači i trube su se orile; sve je to trajalo dok se nije završilo prinošenje žrtve paljenice.
(29) A kad se završilo prinošenje žrtava paljenica, pokloniše se kralj i svi koji su bili kod njega, i počeše se klanjati. (30) Povrh toga, kralj Hezekija i dostojanstvenici narediše levijevcima da riječima Davida i vidovnjaka Asafa pjevaju hvale Jahvi. I oni su s veseljem pjevali hvale i pregibali se i klanjali.
(31) Onda Hezekija reče: "Sad kad ste se posvetili Jahvi, pristupite i donesite u kuću Jahvinu žrtve klanice i žrtve zahvalnice." I sav zbor donese žrtve klanice i žrtve zahvalnice, i svi oni koji su bili rada srca donesoše žrtve paljenice. (32) Žrtava paljenica što ih donese zbor bijaše sedamdeset junaca, stotinu ovnova i dvije stotine janjaca; sve je to bilo za žrtvu paljenicu Jahvi. (33) Bilo je posvećeno šest stotina junaca i tri hiljade brava. (34) Ali je svećenika bilo premalo, tako da nisu mogli oguliti sve žrtve paljenice; zato su im braća njihova levijevci pomagali dok se god posao nije završio i dok se nisu drugi svećenici posvetili, jer levijevci bijahu gorljivijeg srca da se posvete nego svećenici. (35) Bilo je i mnogo žrtava paljenica s lojem od žrtava sudioništva i s ljevanicama uz žrtve paljenice. Tako se obnovila služba u kući Jahvinoj. (36) Hezekija i sav narod veselili su se zbog onoga što je Bog priredio narodu, jer se to iznenada desilo.

Poziv svemu Israilu na Pesah

30 Hezekija poruči svem Israilu i Jehudi, pa napisa i pisma Efrajimu i Manašeu da dođu u Jerusalem u kuću Jahvinu da svetkuju Pesah Jahvi, Bogu Israilovu. (2) Kralj i prvaci njegovi i sav zbor u Jerusalemu bijahu, naime, riješili da svetkuju Pesah u drugome mjesecu, (3) jer ga nisu mogli svetkovati u pravo vrijeme, zato što se nije bilo posvetilo dovoljno svećenika niti se narod bio okupio u Jerusalemu. (4) I to je bilo pravo u očima kralja i sveg zbora. (5) Tako odrediše da se oglasi širom Israila od Beer-Šebe pa do Dana da narod dođe i svetkuje Pesah Jahvi, Bogu Israilovu, u Jerusalemu, jer ga oni u velikome broju nisu svetkovali kako je propisano.
(6) Tako glasnici otiđoše širom Israila i Jehude s pismima od kralja i prvaka njegovih, po kraljevoj zapovijedi koja je glasila: "O sinovi Israilovi, vratite se Jahvi, Bogu Abrahamovu, Izakovu i Israilovu, da se i on vrati onima od vas koji su ostali i umakli iz ruku kraljeva asirskih. (7) Ne budite kao očevi vaši i braća vaša, koji su bili nevjerni Jahvi, Bogu očeva njihovih, pa ih je on učinio užasom, kao što vidite. (8) I ne budite svojeglavi kao očevi vaši, nego se predajte Jahvi, i dođite u svetište njegovo koje je on zauvijek posvetio, i služite Jahvi, Bogu svome, da se usplamtjela srdžba njegova odvrati od vas. (9) Ako se vratite Jahvi, vaša će braća i sinovi vaši naći samilost kod onih koji su ih odveli u sužanjstvo, te će se vratiti u ovu zemlju, jer je Jahve, Bog vaš, milostiv i samilostan, i neće okrenuti lice svoje od vas ako mu se vratite."
(10) I prođoše glasnici od grada do grada po zemlji Efrajimovoj i Manašeovoj, i sve do Zebuluna, ali su ih ljudi ismijavali i rugali im se. (11) Ipak, neki od Ašera, Manašea i Zebuluna poniziše se i dođoše u Jerusalem. (12) I na Jehudincima bijaše ruka Božija čineći ih jednodušnim da čine ono što su kralj i prvaci zapovjedili po riječi Jahvinoj.
(13) Mnogo se naroda bijaše okupilo u Jerusalemu, vrlo velik zbor, da svetkuje Blagdan beskvasnog hljeba u drugom mjesecu. (14) Oni se digoše i ukloniše žrtvenike u Jerusalemu; ukloniše i sve žrtvenike za tamjan i pobacaše ih u potok Kidronski. (15) Onda četrnaestoga dana drugoga mjeseca poklaše pesahalne janjce. A svećenici se i levijevci postidješe, pa se posvetiše i donesoše žrtve paljenice u kuću Jahvinu. (16) Stajali su na svojim mjestima po običaju svome, po zakonu Mojsija, čovjeka Božijega; svećenici su škropili krvlju primajući je iz ruku levijevaca. (17) Kako je u zboru bilo mnogo onih koji se ne bijahu posvetili, levijevci su morali klati pesahalne janjce za sve koji su bili nečisti, da bi ih posvetili Jahvi. (18) Jer mnoštvo se naroda – mnogi od Efrajima, Manašea, Isakara i Zebuluna – ne bijaše očistilo, a opet je jelo Pesah drukčije nego što je propisano. Ali Hezekija se pomoli za njih i reče: "Neka dobri Jahve oprosti (19) svakome ko pripravi srce svoje da traži Boga, Jahvu, Boga očeva svojih, makar on i ne bio čist po propisima svetišta." (20) I Jahve ču Hezekiju i oprosti narodu.

(21) Sinovi Israilovi koji bijahu u Jerusalemu sedam su dana u velikom veselju svetkovali Blagdan beskvasnog hljeba, a levijevci i svećenici iz dana su u dan hvalili Jahvu uz glasna svirala Jahvina. (22) Tad Hezekija progovori sokoleći sve levijevce koji su pokazivali da dobro poznaju službu Jahvinu. Tako su jeli sedam određenih dana, prinoseći žrtve sudioništva i zahvaljujući Jahvi, Bogu očeva svojih. (23) Potom je sav zbor riješio da svetkuje blagdan još sedam dana, pa su još sedam dana svetkovali u veselju. (24) Jehudinski kralj Hezekija darovao je zboru hiljadu junaca i sedam hiljada brava, a prvaci su zboru darovali hiljadu junaca i deset hiljada brava; i mnogo se svećenika posvetilo. (25) Sav se jehudinski zbor veselio, zajedno sa svećenicima i levijevcima i svim zborom što bješe došao iz Israila, i došljacima koji bijahu došli iz zemlje israilske, i onima koji su živjeli u Jehudi. (26) Tako je bilo veliko veselje u Jerusalemu, jer takvo što nije bilo u Jerusalemu još od dana israilskoga kralja Solomona, sina Davidova. (27) Tad se digoše levijevski svećenici i blagosloviše narod; i njihov glas bi uslišan, i molitva njihova doprije do njegova svetog obitavališta, do neba.

Nastavak obnove

31 Kad se sve to svršilo, svi Israilci koji se nađoše ondje zađoše po gradovima jehudinskim, porazbijaše stupove[67] svete, posjekoše motke Ašerine i porušiše uzvisine i žrtvenike širom Jehude i Benjamina, kao i u Efrajimu i Manašeu, dok ih sve ne uništiše. Onda se sinovi Israilovi vratiše u gradove svoje, svaki na posjed svoj.
(2) I Hezekija odredi svećeničke i levijevske redove po redovima njihovim, svakoga prema službi njegovoj, i svećenike i levijevce, za žrtve paljenice i žrtve sudioništva, da služe i zahvaljuju i pjevaju hvale na kapijama tabora Jahvina. (3) Odredio je i kraljevski dio od dobara svojih za žrtve paljenice, za jutarnje i večernje žrtve paljenice, i žrtve paljenice za subote i mlađake i određene svetkovine, onako kako je zapisano u zakonu Jahvinu. (4) Zapovjedio je još narodu koji je živio u Jerusalemu da daje dio što pripada svećenicima i levijevcima, kako bi se posvetili zakonu Jahvinu. (5) Čim se to razglasilo, sinovi su Israilovi počeli pribavljati u izobilju prvine žita, mlada vina, ulja, meda i sveg prinosa s polja; i napretek su donosili desetinu svega. (6) Sinovi Israilovi i Jehudini koji življahu u gradovima jehudinskim također su donosili desetinu od goveda i brava i desetinu od svetih darova posvećenih Jahvi, Bogu njihovu, i stavljali je na gomile. (7) Trećeg su mjeseca počeli praviti gomile, a završili su ih do sedmog mjeseca. (8) Kad dođoše Hezekija i upravitelji i ugledaše gomile, blagoslovišе Jahvu i narod njegov Israil. (9) Potom Hezekija upita svećenike i levijevce za gomile. (10) Glavni svećenik Azarija, iz kuće Cadokove, reče mu: "Otkako su se ovi prinosi počeli donositi u kuću Jahvinu, imali smo mnogo da jedemo a mnogo je i preteklo, jer je Jahve blagoslovio narod svoj, te je ovog mnoštva napretek ostalo."
(11) Tad im Hezekija zapovjedi da pripreme odaje u kući Jahvinoj, i oni ih pripremiše. (12) Unosili su vjerno prinose i desetine i stvari posvećene; levijevac Konanija bio je nadglednik nad njima, a brat mu Šimi bio je drugi do njega. (13) Jehijel, Azazija, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Elijel, Jismakija, Mahat i Benaja bili su nadglednici podređeni Konaniji i njegovu bratu Šimiju, po nalogu kralja Hezekije, a Azarija je bio glavni nadglednik kuće Božije. (14) Kore, sin levijevca Jimnaha, čuvar istočne kapije, vodio je brigu o dragovoljnim žrtvama Božijim dijeleći prinose Jahvine i svetinje nad svetinjama. (15) Pod njim su bili Eden, Minjamin, Ješua, Šemajah, Amarija i Šekanija u gradovima svećeničkim, da vjerno dijele braći svojoj po redovima, kako velikome tako i malome, (16) bez obzira na rodoslovni popis njihov, muškarcima od tri[68] godine pa naviše – svakome ko je ulazio u kuću Jahvinu da izvrši svagdanje obaveze svoje – za posao u službama njihovim po redovima njihovim, (17) a tako i svećenicima koji su upisani po rodoslovlju po porodicama svojim, i levijevcima od dvadeset godina pa naviše, po dužnostima njihovim i redovima njihovim. (18) U rodoslovni popis bijahu popisana sva njihova mala djeca, žene njihove, sinovi njihovi i kćeri njihove, za sav zbor, jer se oni bijahu vjerno posvetili. (19) A i za Aronove sinove, svećenike, na pašnjacima gradova svojih ili u svakom pojedinom gradu bili su ljudi poimence određeni da dijele dijelove svakome mušku među svećnicima i svakome upisanom u rodoslovlje među levijevcima.

[67] Tj. paganske stupove.

[68] U hebrejskom tekstu *tri.* Pojedini učenjaci smatraju da ovo treba čitati *trideset.*

(20) Hezekija je tako uradio širom Jehude; i činio je što je dobro, pravo i vjerno pred Jahvom, Bogom njegovim. (21) Svaki posao koji bi započeo u službi kuće Božije u zakonu i zapovijedi, tražeći Boga svoga, radio je svim srcem svojim i uspijevao.

Sanheribova najezda

32 Poslije tih događaja i čina vjernosti dođe asirski kralj Sanherib i provali u Jehudu te opsjednu utvrđene gradove misleći provaliti u njih. (2) I kad Hezekija vidje da je Sanherib došao i da je namjerio povesti rat protiv Jerusalema, (3) riješi s časnicima i ratnicima svojim da ustavi vodu s izvora izvan grada, i oni mu pomogoše. (4) Sabralo se mnogo ljudi, te oni ustaviše sve izvore i potok što je tekao posred zemlje; rekoše: "Zašto da asirski kraljevi dođu i nađu obilje vode?" (5) I on se odvaži te obnovi sav zid koji je bio srušen i podiže kule na njemu, i sagradi još jedan vanjski zid i utvrdi Milo u gradu Davidovu, i napravi mnogo oružja i štitova. (6) Postavio je vojne zapovjednike nad narodom i okupio ih preda se na trg kod gradske kapije pa im progovorio, sokoleći ih, i rekao: (7) "Budite jaki i odvažni. Ne bojte se i ne budite potišteni zbog kralja asirskoga i sve svjetine što je s njim, jer onaj s nama veći je od onoga s njim. (8) S njim je samo ruka od mesa, a s nama je Jahve, Bog naš, da nam pomaže i da bije bojeve naše." I sav se narod pouzda u riječi Hezekije, kralja jehudinskog.
(9) Poslije toga, dok je sa svom vojskom svojom opsjedao Lakiš, asirski kralj Sanherib posla sluge svoje u Jerusalem na jehudinskoga kralja Hezekiju i na sve Jehudince koji bijahu ondje i poruči: (10) "Ovako veli asirski kralj Sanherib: U šta se vi uzdate pa ostajete pod opsadom u Jerusalemu? (11) Ne zavodi li vas Hezekija da se glađu i žeđu smrti predate govoreći vam: 'Jahve, Bog naš, izbavit će nas iz ruku kralja asirskoga'? (12) Nije li taj isti Hezekija uklonio uzvisine njegove i žrtvenike njegove i rekao Jehudi i Jerusalemu: 'Klanjajte se pred jednim žrtvenikom i na njemu tamjan palite'? (13) Zar ne znate šta smo ja i očevi moji učinili svim narodima zemaljskim? Jesu li bogovi naroda tih zemalja mogli izbaviti zemlju svoju iz ruke moje? (14) Koji su među svim bogovima tih naroda što su ih očevi moji potpuno zatrli izbavili narod svoj iz ruke moje, pa da vaš Bog bude kadar izbaviti vas iz ruke moje? (15) Zato ne dajte sad Hezekiji da vas vara i da vas tako zavodi, i ne vjerujte mu, jer nijedan bog nijednog naroda ili kraljevstva nije bio kadar izbaviti narod svoj iz ruke moje ni iz ruku očeva mojih, a kamoli da vas Bog vaš iz moje ruke izbavi!"
(16) Njegove su sluge i dalje govorile protiv Boga, Jahve, i njegova sluge Hezekije. (17) Napisao je i pisma vrijeđajući Jahvu, Boga Israilova, i govoreći protiv njega: "Kao što bogovi naroda drugih zemalja nisu izbavili narod svoj iz ruke moje, tako ni Hezekijin Bog neće iz ruke moje izbaviti narod svoj." (18) Oni ovo glasno vikahu na jehudinskom jeziku narodu jerusalemskome koji bijaše na zidu da ga uplaše i užasnu, kako bi zauzeli grad. (19) Govorili su o bogu jerusalemskome kao o bogovima drugih naroda na zemlji, djelu ljudskih ruku.
(20) Ali kralj Hezekija i prorok Izaija, sin Amocov, pomoliše se i zavapiše nebu. (21) I Jahve posla anđela koji zatrije sve silne ratnike, zapovjednike i dostojanstvenike u taboru kralja asirskoga. Tako se on posramljen vrati u zemlju svoju. I kad uđe u hram boga svoga, neka ga od njegove vlastite djece ondje mačem pogubiše.
(22) Tako je Jahve spasio Hezekiju i stanovnike Jerusalema iz ruku asirskoga kralja Sanheriba i iz ruku svih ostalih i odasvud im mir dao. (23) I mnogi su donosili darove Jahvi u Jerusalem i izvrsne poklone jehudinskom kralju Hezekiji, tako da se on poslije toga uzvisio u očima svih naroda.

Hezekijina oholost, uspjeh i smrt

(24) U onim se danima Hezekija smrtno razboli; i pomoli se on Jahvi, a Jahve mu progovori i dade mu znak. (25) Ali Hezekija ne uzvrati na dobročinstvo koje mu je bilo ukazano, jer se bio srcem osilio; zato se gnjev sručio na njega i na Jehudu i Jerusalem. (26) Ali Hezekija se ponizio zbog oholosti srca svoga, i on i stanovnici Jerusalema, tako da se gnjev Jahvin nije sručio na njih za dana Hezekijinih.
(27) Imao je Hezekija silno blago i slavu; i napravio je riznice za srebro, zlato, drago kamenje, mirođije, štitove i svakojake dragocjenosti, (28) a tako i spremišta za prinos od žita, vina i ulja, štale za svakojaku krupnu stoku i torove za stada. (29) Podigao je gradove i stekao stada i krda u izobilju, jer mu je Bog vrlo veliko blago dao. (30) Hezekija je začepio gornji odliv gihonskih voda i upravio ih na zapadnu stranu Davidova grada. I Hezekija je uspijevao u svemu čega bi se poduhvatio. (31)

Samo kad su došli izaslanici babilonskih vladara da ga upitaju za čudo koje se dogodilo u zemlji, Bog ga je ostavio da bi ga iskušao, da dozna sve što mu je u srcu.
(32) A ostala djela Hezekijina i njegove čini odanosti zapisani su, eto, u viđenju proroka Izaije, sina Amocova, u Knjizi o kraljevima jehudinskim i israilskim. (33) I ode Hezekija na počinak s očevima svojim, i pokopaše ga na uzvisini gdje su grobnice sinova Davidovih. Sva Jehuda i stanovnici Jerusalema odali su mu počast kad je umro. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjeo je sin njegov Manaše.

Manašeova opačina

33 Manašeu je bilo dvadeset godina kad je postao kralj, a vladao je pedeset i pet godina u Jerusalemu. (2) On je činio zlo u očima Jahvinim slijedeći gnusna djela naroda što ih je Jahve protjerao pred sinovima Israilovim. (3) On je ponovo podigao uzvisine koje je otac njegov Hezekija bio oborio, i podigao je i žrtvenike baalima i načinio motke Ašerine, i klanjao se svoj vojsci nebeskoj i služio joj. (4) Sagradio je [paganske] žrtvenike u kući Jahvinoj, za koju je Jahve rekao: "Moje će ime zauvijek u Jerusalemu biti." (5) U oba je dvorišta kuće Jahvine sagradio žrtvenike svoj vojsci nebeskoj. (6) Sinove je svoje kao žrtvu spalio u vatri u dolini Ben-Hinom; bavio se čaranjem, koristio gatanjem, bavio vračanjem i imao posla s posrednicima i zazivačima duhova. Činio je mnogo zla u očima Jahvinim, izazivajući ga na srdžbu. (7) Potom je rezani lik kumira što ga je načinio stavio u kuću Božiju, za koju je Bog rekao Davidu i sinu njegovu Solomonu: "U ovoj kući i u Jerusalemu, koji sam izabrao od svih plemena Israilovih, postavit ću ime svoje zauvijek. (8) I neću više dati da noga israilska ode sa zemlje koju sam odredio očevima vašim, samo ako uznastoje raditi sve onako kako sam im ja zapovjedio prema svem zakonu, odredbama i naredbama datim po Mojsiju." (9) Tako Manaše navede Jehudu i stanovnike Jerusalema da čine gore od naroda koje je Jahve uništio pred sinovima Israilovim.

Manašeovo pokajanje

(10) Jahve je govorio Manašeu i narodu njegovu, ali se oni nisu obazirali. (11) Zato Jahve dovede na njih vojskovođe asirskoga kralja, te ga oni uhvatiše kukama, svezaše ga u tučane verige i odvedoše u Babilon. (12) Kad ga nevolja snađe, on preklinjaše Jahvu, Boga svoga, i veoma se ponizi pred Bogom očeva svojih. (13) Kad mu se pomoli, njega se dotače preklinjanje njegovo te usliši molbu njegovu i opet ga vrati u Jerusalem, u kraljevstvo njegovo. Tad Manaše spozna da je Jahve Bog.
(14) A poslije toga sagradi on vanjski zid grada Davidova zapadno od Gihona, u dolini, sve do ulaza u Riblju kapiju, opasa njime Ofel i visoko ga podiže. Potom postavi vojne zapovjednike u svim utvrđenim gradovima u Jehudi. (15) Uklonio je tuđe bogove i onaj kumir iz kuće Jahvine, i sve žrtvenike što ih bijaše podigao na gori kuće Jahvine i u Jerusalemu i baci ih izvan grada. (16) Podiže žrtvenik Jahvin i prinese na njemu žrtve sudioništva i žrtve zahvalnice, i naredi Jehudi da služi Jahvi, Bogu Israilovu. (17) Ipak, narod je još prinosio žrtve na uzvisinama, ali samo Jahvi, Bogu svome.
(18) A ostala djela Manašeova, i molitva njegova Bogu njegovu, i riječi vidovnjaka koji su mu govorili u ime Jahve, Boga Israilova, zapisani su, eto, u zapisima kraljeva israilskih. (19) A i molitva njegova i kako je Boga preklinjao, i sav grijeh njegov, nevjera njegova i mjesta na kojima je sagradio uzvisine i podigao motke Ašerine i rezane likove prije nego što se ponizio – sve je to zapisano, eto, u bilješkama Hozajevim[69]. (20) I ode Manaše na počinak kod očeva svojih, i pokopaše ga u kući njegovoj. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Amon.

Amon postaje kralj nad Jehudom

(21) Amonu su bile dvadeset i dvije godine kad je postao kralj, a vladao je dvije godine u Jerusalemu. (22) Amon je činio zlo u očima Jahvinim kao što ga je činio otac njegov Manaše, prinoseći žrtve svim likovima rezanim koje bijaše načinio otac mu Manaše i služeći im. (23) Ali Amon se nije ponizio pred Jahvom kao što je to učinio otac njegov Manaše, nego je još umnožio krivicu svoju. (24) Sluge se Amonove urotiše protiv njega i smaknuše ga u dvoru njegovu. (25) Onda narod zemlje pobi sve urotnike protiv kralja Amona, i postavi sina njegova Jošijaha za kralja umjesto njega.

[69] Ili bilješkama vidovnjaka.

Jošijahova obnova vjere

34 Jošijahu je bilo osam godina kad je postao kralj,
i vladao je trideset i jednu godinu u Jerusalemu.
(2) On je činio pravo u očima Jahvinim, hodeći putevima oca svoga Davida i ne skrećući ni desno ni lijevo. (3) Osme godine vladavine svoje, dok je još bio mladić, počeo je tražiti Boga oca svoga Davida, a dvanaeste je godine počeo čistiti Jehudu i Jerusalem od uzvisina, Ašerinih motki i rezanih i livenih likova. (4) Pred njim su oborili žrtvenike baalima, a žrtvenike za tamjan što bijahu visoko iznad njih on je posjekao; a i motke Ašerine i rezane i livene likove on je posjekao i smrvio u prah te ih razasuo po grobovima onih koji su njima prinosili žrtve. (5) Potom je spalio kosti svećenika na žrtvenicima njihovim i tako očistio Jehudu i Jerusalem. (6) U Manašeovim, Efrajimovim i Šimonovim gradovima, pa sve do Naftalija, u ruševinama oko njih, (7) porušio je žrtvenike i smrvio motke Ašerine i likove rezane i posjekao sve žrtvenike za tamjan širom zemlje israilske. Potom se vratio u Jerusalem.
(8) A osamnaeste godine svoje vladavine, kad je očistio zemlju i kuću, poslao je Acalijina sina Šafana, gradskog upravitelja Maasejaha i Joahazova sina Joaha, bilježnika, da poprave kuću Jahve, Boga njegova. (9) Oni dođoše velikom svećeniku Hilkijahu i predadoše mu novac što bijaše donesen u kuću Božiju, koji bijahu sabrali levijevci, čuvari praga, iz ruke Manašea i Efrajima, i od sveg ostatka Israilova, i od sve Jehude i Benjamina i stanovnika Jerusalema. (10) Onda ga oni predadoše u ruke radnicima koji nadgledaju kuću Jahvinu, a radnici koji su radili u kući Jahvinoj trošili su ga na obnovu i popravak kuće. (11) Oni su ga po redu davali drvodjeljama i graditeljima da kupuju klesani kamen i drvo za grede, i da načine brvna za kuće koje su jehudinski kraljevi pustili da propadnu. (12) Ti su ljudi pošteno radili posao, a nad njima su bile poslovođe da nadgledaju: Jahat i Obadija, levijevci od sinova Merarijevih, i Zekarija i Mešulam, od sinova Kehatovih, i levijevci – svi koji su bili vješti sviralima. (13) Oni su također bili nad bremenošama, i nadzirali su sve radnike u poslovima svim; a neki su levijevci bili pisari, časnici i vratari.

Hilkijah nalazi Knjigu zakona

(14) Kad su iznosili novac koji je bio unesen u kuću Jahvinu, svećenik Hilkijah nađe Knjigu zakona Jahvina, data preko Mojsija.[70] (15) Hilkijah progovori i reče tajniku Šafanu: "Našao sam Knjigu zakona u kući Jahvinoj." I Hilkijah dade knjigu Šafanu.
(16) Onda Šafan odnese knjigu kralju te ga izvijesti i reče: "Sve što im je povjereno tvoje sluge rade. (17) Isplatili su novac koji je bio u kući Jahvinoj i predali ga u ruke nadglednicima i radnicima." (18) I progovori još tajnik Šafan kralju i reče: "Svećenik Hilkijah dade mi jednu knjigu." I Šafan poče čitati iz nje pred kraljem.
(19) Kad ču riječi zakona, kralj razdrije haljine svoje. (20) Potom kralj zapovjedi Hilkijahu, Šafanovu sinu Ahikamu, Mikahovu sinu Abdonu, tajniku Šafanu i kraljevu slugi Asajahu: (21) "Idite, upitajte Jahvu za me i za one što su ostali u Israilu i Jehudi zbog riječi ove knjige što je nađena; jer velik je gnjev Jahvin što se na nas izlio, zato što očevi naši nisu držali riječi Jahvine da čine sve onako kako je zapisano u ovoj knjizi."

Proročica Hulda i njezino proročanstvo

(22) Tako Hilkijah i oni što ih kralj bijaše poslao s njim otiđoše proročici Huldi, ženi Šaluma, sina Tokhatova, sina Hasraha, čuvara [hramske] odjeće – koja je živjela u Jerusalemu u Drugoj četvrti – i progovoriše joj o tome.
(23) Ona im reče: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Kažite čovjeku koji vas je meni poslao: (24) Ovako veli Jahve: Evo, ja ću navaliti zlo na mjesto ovo i stanovnike njegove: sve kletve zapisane u knjizi koju su čitali pred kraljem jehudinskim. (25) Zato što su me ostavili i palili tamjan drugim bogovima da bi me rasrdili svim djelima ruku svojih, moj će se gnjev izliti na mjesto ovo i neće se ugasiti. (26) Ali jehudinskom kralju, koji vas je poslao da upitate Jahvu, njemu ovako kažite: Ovako veli Jahve, Bog Israilov, za riječi koje si čuo: (27) Zato što je srce tvoje mehko bilo pa si se ponizio pred Bogom kad si čuo šta je rekao protiv ovoga mjesta i stanovnika njegovih, i zato što si se preda mnom ponizio, razdro haljine svoje i plakao preda mnom, ja sam te uistinu čuo', očituje Jahve. (28) Evo, ja ću te pridružiti očevima tvojim, i ti ćeš u miru biti pokopan, pa oči tvoje neće vidjeti sve zlo koje ću sručiti na mjesto ovo i stanovnike njegove." I oni odnesoše odgovor nazad kralju.

[70] Vjerovatno je riječ o jednome svitku u kome je bio dio zakona.

Jošijahova obnova saveza

(29) Tad kralj posla po sve starješine jehudinske i
jerusalemske i sabra ih. (30) Kralj se pope u kuću
Jahvinu, sa svim Jehudincima, stanovnicima Jeru-
salema, svećenicima, levijevcima i narodom svim,
od najvećega od najmanjega, i pročita pred njima
sve riječi iz Knjige saveza koja je nađena u kući
Jahvinoj. (31) Kralj stade kraj stupa svojega i ob-
novi savez pred Jahvom da će slijediti Jahvu i drža-
ti se zapovijedi njegovih, svjedočanstava njegovih
i odredaba njegovih svim srcem svojim i dušom
svom, i da će vršiti riječi saveza zapisane u toj knji-
zi. (32) On naredi i svima koji su bili u Jerusalemu
i Benjaminu da stanu s njim. I stanovnici Jerusa-
lema postupiše po savezu Boga, Boga očeva svo-
jih. (33) Jošijah ukloni sve gnusne kumire iz svih
zemalja koje su pripadale sinovima Israilovim i
učini da svi koji su bili u Israilu služe Jahvi, Bogu
svome. Za sveg njegova života oni se nisu okrenuli
od Jahve, Boga očeva svojih.

Svetkovanje Pesaha

35 Potom je Jošijah svetkovao Pesah Jahvi
u Jerusalemu; četrnaestoga dana prvoga
mjeseca zaklano je pesahalno bravče. (2) Postavio
je svećenike u službe njihove i ohrabrio ih u službi
u kući Jahvinoj. (3) A levijevcima koji su poučavali
sav Israil i koji su bili posvećeni Jahvi reče: "Posta-
vite sveti kovčeg u kuću koju je sagradio Davidov
sin Solomon, kralj israilski; on vam više neće biti
breme na plećima. Sada služite Jahvi, Bogu svome,
i narodu njegovu Israilu. (4) Pripremite se po po-
rodicama u redovima svojim, onako kako je napi-
sao israilski kralj David i onako kako je napisao
sin njegov Solomon. (5) Stojte na svetome mjestu
po redovima porodica braće svoje, običnoga svije-
ta, i po redu porodica levijevskih. (6) I zakoljite pe-
sahalno bravče, posvetite se i pripremite braću svo-
ju da rade kako je zapovjedio Jahve preko Mojsija."
(7) Jošija je običnom svijetu, svima koji bijahu pri-
sutni, prinosio stada janjaca i jarića, sve za Pesah:
trideset hiljada, i još tri hiljade junaca; sve je to bilo
s kraljevih posjeda. (8) Njegovi su časnici isto tako
prinosili dragovoljnu žrtvu narodu, svećenicima i
levijevcima. Hilkijah, Zekarija i Jehijel, upravite-
lji kuće Božije, dali su svećenicima za pesahalne
žrtve dvije hiljade i šest stotina brava i tri stotine
junaca. (9) A Konanija, te Šemajah i Netanel, braća
njegova, i Hašabija, Jehijel i Jozabad, časnici levi-
jevski, prinijeli su levijevcima za pesahalne žrtve
pet hiljada brava i pet stotina junaca.
(10) Tako je pripremljena služba, i svećenici su sta-
li na mjesta svoja i levijevci po redovima svojim,
po kraljevoj zapovijedi. (11) Klali su[71] pesahalno
bravče; i dok su svećenici škropili krvlju što su je
primali[72] iz ruke njihove, levijevci su gulili kožu.
(12) Onda su uzeli žrtve paljenice da ih dadu obič-
nome svijetu, po redovima porodica, da ih prinesu
Jahvi onako kako je zapisano u knjizi Mojsijevoj.
Tako su učinili i s juncima. (13) I pekli su na vatri
pesahalno bravče po propisu i kuhali svete žrtve u
loncima, kotlovima i tavama te ih hitro raznosili
svemu običnom svijetu. (14) Poslije su pripremali
[Pesah] sebi i svećenicima, jer su svećenici, sinovi
Aronovi, do mraka prinosili žrtve paljenice i loj;
zato su ga levijevci pripremali sebi i svećenicima,
sinovima Aronovim. (15) A pjevači, sinovi Asafovi,
stajali su na mjestima svojim, onako kako je za-
povjedio David, Asaf, Heman i kraljev vidovnjak
Jedutun; a vratari na svakoj kapiji nisu napuštali
službe, već su njima sve pripremala braća njihova
levijevci.
(16) Tako je sva služba Jahvina bila pripremljena
toga dana da se proslavi Pesah i da se prinesu žr-
tve paljenice na žrtveniku Jahvinu po zapovijedi
kralja Jošijaha. (17) Tako su sinovi Israilovi koji se
nađoše tu svetkovali Pesah u ono vrijeme i Blag-
dan beskvasnih hljebova sedam dana. (18) Takav
Pesah nije bio svetkovan u Israilu još od dana pro-
roka Samuela, niti je ijedan od kraljeva israilskih
svetkovao Pesah kakav je svetkovao Jošijah sa sve-
ćenicima, levijevcima, svom Jehudom i Israilom
koji se našao tu i stanovnicima Jerusalema. (19)
Taj Pesah svetkovan je osamnaeste godine Jošija-
hove vladavine.

Jošijahova smrt

(20) Poslije svega toga, kad je Jošijah bio uredio
hram, dođe egipatski kralj Neko da povede rat u
Karkemišu na Eufratu, a Jošijah iziđe preda nj.
(21) Ali Neko mu posla glasnike i poruči: "Šta
mi imamo jedan s drugim, kralju jehudinski? Ne
idem ja danas na tebe, nego na kuću s kojom sam

[71] Tj. levijevci.

[72] Tako je u grčkim rukopisima; hebrejski ne sadrže riječi *...krvlju što su je primali.*

zaratio, i Bog mi je naredio da požurim. Prestani se, za svoje dobro, protiviti Bogu koji je sa mnom, da te on ne upropasti." (22) Ali Jošijah se ne htjede okrenuti od njega, nego se preruši da se potuče s njim; ne htjede poslušati Nekove riječi iz usta Božijih, nego dođe da se bije na polju Megidskome. (23) Strijelci pogodiše kralja Jošijaha, te on reče slugama svojim: "Vodite me jer sam teško ranjen." (24) I sluge ga njegove skinuše s kola i odnesoše u druga kola koja je imao pa ga odvezoše u Jerusalem; i on umrije, i bi pokopan u grobnicama svojih očeva. Sva Jehuda i Jerusalem oplakivaše Jošijaha. (25) I Jeremija zapjeva tužaljku za Jošijahom. I svi pjevači i pjevačice u tužaljkama svojim spominju Jošijaha do dana današnjega. I učiniše ih običajem u Israilu; one su, eto, i zapisane u Tužaljkama.
(26) A ostala djela Jošijahova i njegovi čini odanosti, onako kako je zapisano u zakonu Jahvinu, (27) i djela njegova, od prvoga do posljednjega, zapisani su, eto, u Knjizi o kraljevima israilskim i jehudinskim.

Jehoahaz, Jehojakim i Jehojakin

36 Tad narod zemlje uze Jehoahaza, sina Jošijahova i postavi ga za kralja u Jerusalemu na mjesto oca njegova. (2) Jehoahazu su bile dvadeset i tri godine kad je postao kralj, a vladao je tri mjeseca u Jerusalemu. (3) Onda ga egipatski kralj svrgnu u Jerusalemu i nametnu zemlji porez od stotinu talenata[73] srebra i jedan talenat[74] zlata. (4) Egipatski kralj postavi njegova brata Elijakima za kralja nad Jehudom i Jerusalemom i predjenu mu ime u Jehojakim. A njegova brata Jehoahaza Neko uze i odvede u Egipat.
(5) Jehojakimu je bilo dvadeset i pet godina kad je postao kralj, i vladao je jedanaest godina u Jerusalemu. On je činio zlo u očima Jahve, Boga svoga. (6) Babilonski kralj Nabukodonosor navali na nj i sveza ga u mjedene verige da ga odvede u Babilon. (7) Nabukodonosor u Babilon odnese i ponešto od stvari iz kuće Jahvine i stavi to u svoj hram u Babilonu.
(8) A ostala djela Jehojakimova i gnusobe koje je činio, i što se protiv njega našlo – sve je to zapisano u Knjizi o kraljevima israilskim i jehudinskim. A na njegovo kraljevsko mjesto zasjede sin njegov Jehojakin.
(9) Jehojakinu je bilo osam godina kad je postao kralj, a vladao je tri mjeseca i deset dana u Jerusalemu; on je činio zlo u očima Jahvinim. (10) Kad je bila mijena godine, kralj Nabukodonosor posla po njega i dovede ga u Babilon s dragocjenim predmetima iz kuće Jahvine, a za kralja nad Jehudom i Jerusalemom postavi njegova rođaka Cidkijaha.

Cidkijah

(11) Cidkijahu je bila dvadeset i jedna godina kad je postao kralj, a vladao je jedanaest godina u Jerusalemu. (12) On je činio zlo u očima Jahve, Boga svoga; nije se ponizio pred prorokom Jeremijom, koji je govorio iz usta Jahvinih. (13) Pobunio se i protiv kralja Nabukodonosora, koji ga bijaše zakleo Bogom, ali je on postao tvrdokoran i ukrutio srce svoje, ne htijući se okrenuti Jahvi, Bogu Israilovu. (14) A i svi svećenički časnici i narod postajali su sve nevjerniji povodeći se za svim gnusnim djelima naroda; i oni oskvrnuše kuću Jahvinu, koju on bijaše posvetio u Jerusalemu.

Pad Jerusalema

(15) Jahve, Bog očeva njihovih, svejednako im je slao riječ po glasnicima svojim, jer se bijaše sažalio na narod svoj i prebivalište svoje, (16) ali su se oni rugali glasnicima Božijim, prezirali riječi njegove i podsmjehivali se prorocima njegovim, dok se Jahvin gnjev nije digao na narod njegov, i više nije bilo lijeka. (17) Zato on dovede na njih kaldejskoga kralja, koji mačem pobi mladiće njihove u kući svetišta njihova, i ne smilova se ni mladiću ni djevici, ni starcu ni nemoćnome; sve ih on u ruke njegove predade. (18) Sve stvari iz kuće Božije, velike i male, i blago kuće Jahvine, i blago kralja i časnika njegovih – sve to odnese on u Babilon. (19) Onda spališe kuću Božiju i srušiše jerusalemski zid, i spališe sve utvrđene građevine njegove i uništiše sve dragocjenosti njegove. (20) One koji umakoše od mača on odvede u Babilon, i oni bijahu sluge njemu i sinovima njegovim dok ne zavlada kraljevstvo perzijsko – (21) da bi se ispunila Jahvina riječ iz usta Jeremijinih, dok zemlja nije namirila subote svoje; sve dane pustoši svoje svetkovala je subotu, dok se nije napunilo sedamdeset godina.

[73] Stotina talenata – 3,45 tona.

[74] Jedan talenat – 34,5 kg.

Kir dopušta povratak Israilcima

(22) Prve godine perzijskoga kralja Kira, da bi se
ispunila riječ Jahvina iz usta Jeremijinih, Jahve po-
taknu duh perzijskoga kralja Kira, te on posla pro-
glas širom svoga kraljevstva, i još napismeno dade
i reče: (23) "Ovako veli perzijski kralj Kir: Jahve,
Bog nebeski, dao mi je sva kraljevstva zemaljska
i odredio me da mu sagradim kuću u Jerusalemu,
koji je u Jehudi. Ko je god među vama od sveg na-
roda njegova, Bog njegov Jahve s njim bio, pa neka
ide gore!"

EZRA

U hebrejskoj Bibliji Ezra i Nehemija čine jednu knjigu, ali je njen nekoć jedinstven sadržaj razdijeljen na dva dijela u kršćanskoj tradiciji. Knjiga o Ezri započinje tamo gdje završava sadržaj knjiga ljetopisa, to jest s vraćanjem naroda iz babilonskog sužanjstva. S povratkom Israila iz babilonskog sužanjstva ubrzo započinje i proces ponovne gradnje hrama u Jerusalemu. Tokom tog razdoblja, a pod skrbništvom Perzijanaca, Israil se iznova uspostavlja, ali sada kao 'narod Knjige'. To se upravo događa u vremenu Ezre i Nehemije. Dok hram i njegovo svećenstvo iznova zadobijaju neviđenu moć, sama zajednica zadobija novo mjerilo identiteta. A edikt babilonskog cara Kira dao je temeljnu zamisao cijelom sadržaju knjige o Ezri i Nehemiji. Taj sadržaj navijestio je preporod i obnovu zajednice te ponovnu izgradnju hrama, društvene zajednice i same prijestolnice Jerusalema. No, cijeli taj proces odvijao se u više etapa, pa je i pisanje povijesti Israila tog vremena moralo biti postupno. Najprije dolaze prvi povratnici, koje predvodi Šešbazar, 538. pr. n. e.; oni započinju iznova dizati hram, ali ubrzo bivaju prisiljeni napustiti gradnju hrama. Potom, u drugoj etapi, dolazi drugi val ljudi iz sužanjstva pod vođstvom Zerubabela i Ješue, i to u vrijeme vladavine perzijskog cara Darija, i ovaj drugi val povratnika dovršava gradnju hrama oko 515. god. pr. n. e. Treću skupinu povratnika predvodi Ezra (458) u vrijeme vladavine kralja Artakserksa I (465–424); on ponovno uspostavlja tekst Tore, to jest Mojsijeva Zakona, kao vrhovni autoritet u Israilu, to jest u kraljevstvu Jehudi. Najzad, posljednju skupinu povratnika predvodi Nehemija (445), koji obnavlja jerusalemski zid i naseljava grad Jerusalem.

Vrativši se iz babilonskog sužanjstva, Israilci su se trudili obnoviti predsužanjske religijske institucije kao što je oltar, hram, grad, ali i iznova uspostaviti religijske prakse koje su u skladu s njihovim razumijevanjem Tore. Sadržaj Ezre posebno naglašava pouku koju su Israilci izvukli iz babilonskog sužanjstva; svoj povratak odande oni trebaju razumjeti kao milost Božiju, njegov oprost i obećanje koje je Bog dao onima koji ga slušaju.

Povratak iz progonstva

1 Prve godine perzijskoga kralja Kira, da bi se
ispunila riječ Jahvina iz usta Jeremijinih, Jahve
potaknu duh perzijskoga kralja Kira, te on posla
proglas širom svoga kraljevstva, i još ga napi-
smeno izda i reče: (2) "Ovako veli perzijski kralj
Kir: Jahve, Bog nebeski, dao mi je sva kraljevstva
zemaljska, i odredio me da mu sagradim kuću u
Jerusalemu, koji je u Jehudi. (3) Ko je god među
vama od sveg naroda njegova, Bog njegov s njim
bio, pa neka ide gore u Jerusalem u Jehudi i neka
iznova sagradi kuću Jahve, Boga Israilova; on je
Bog, koji je u Jerusalemu. (4) Svakog preživjelo-
ga, u kojem god mjestu on živio, neka ga ljudi tog
mjesta podupru srebrom i zlatom, dobrima i sto-
kom, i još dragovoljnom žrtvom za kuću Božiju u
Jerusalemu."
(5) Tad se digoše poglavari porodica Jehudinih i
Benjaminovih i svećenici i levijevci, baš svako čiji
duh Bog bijaše potaknuo da krene i iznova sagra-
di kuću Jahvinu u Jerusalemu. (6) Svi oni oko njih
osokoliše ih predmetima od srebra, zlatom, dobri-
ma, stokom i dragocjenostima, povrh svega što je
dato kao dragovoljna žrtva.

(7) Kralj Kir isto tako iznese predmete iz kuće Jahvine što ih Nabukodonosor bijaše odnio iz Jerusalema i stavio u hram svojih bogova; (8) i Kir, kralj perzijski, naredi da ih iznese ruka rizničara Mitredata, te ih on izbroji jehudejskom prvaku Šešbacaru. (9) A evo njihova popisa: trideset lavora zlatnih, hiljadu lavora srebrenih, dvadeset i devet noževa, (10) trideset zdjela zlatnih, četiri stotine i deset srebrenih zdjela druge vrste i hiljadu predmeta drugih. (11) Svih predmeta zlatnih i srebrenih bilo je pet hiljada i četiri stotine. Šešbacar ih sve odnese s prognanicima koji su išli iz Babilona u Jerusalem.

Popis povratnika

2 Ovo su ljudi iz pokrajine koji su došli iz sužanjstva, koje je babilonski kralj Nabukodonosor bio odveo u Babilon, i koji su se vratili u Jerusalem i Jehudu, svaki u grad svoj, (2) koji su došli sa Zerubabelom, Ješuom, Nehemijom, Serajahom, Reelajahom, Mordokajem, Bilšanom, Micparom, Bigvajem, Rehumom i Baanahom.
Popis ljudi iz naroda Israilova: (3) sinova Paroševih, dvije hiljade stotinu sedamdeset i dva; (4) sinova Šefatijinih, tri stotine sedamdeset i dva; (5) sinova Arahovih, sedam stotina sedamdeset i pet; (6) sinova Pahat-Moabovih od sinova Ješue i Joaba, dvije hiljade osam stotina i dvanaest; (7) sinova Elamovih, hiljadu dvije stotine pedeset i četiri; (8) sinova Zatuovih, devet stotina četrdeset i pet; (9) sinova Zakajevih, sedam stotina i šezdeset; (10) sinova Banijevih, šest stotina četrdeset i dva; (11) sinova Bebajevih; šest stotina dvadeset i tri; (12) sinova Azgadovih, hiljadu dvije stotine dvadeset i dva; (13) sinova Adonikamovih, šest stotina šezdeset i šest; (14) sinova Bigvajevih, dvije hiljade pedeset i šest; (15) sinova Adinovih, četiri stotine pedeset i četiri; (16) sinova Aterovih od Hezekije, devedeset i osam; (17) sinova Bezajevih, tri stotine dvadeset i tri; (18) sinova Jorahovih, stotinu i dvanaest; (19) sinova Hašumovih, dvije stotine dvadeset i tri; (20) sinova Gibarovih, devedeset i pet; (21) ljudi iz Betlehema, stotinu dvadeset i tri; (22) ljudi iz Netofe, pedeset i šest; (23) ljudi iz Anatota, stotinu dvadeset i osam; (24) ljudi iz Azmaveta, četrdeset i dva; (25) ljudi iz Kirjat-Arima, Kefire i Beerota, sedam stotina četrdeset i tri; (26) ljudi iz Rame i Gebe, šest stotina dvadeset i jedan; (27) ljudi iz Mikmasa, stotinu dvadeset i dva; (28) ljudi iz Betela i Aja, dvije stotine dvadeset i tri; (29) ljudi iz Neba, pedeset i dva; (30) ljudi iz Magbiša, stotinu pedeset i šest; (31) ljudi iz drugog Elama, hiljadu dvije stotine pedeset i četiri; (32) ljudi iz Harima, tri stotine i dvadeset; (33) ljudi iz Loda, Hadida i Ona, sedam stotina dvadeset i pet; (34) ljudi iz Jerihona, tri stotine četrdeset i pet; (35) ljudi iz Senae, tri hiljade šest stotina i trideset.
(36) Svećenika: sinova Jedajahovih iz kuće Ješuine, devet stotina sedamdeset i tri; (37) sinova Imerovih, hiljadu pedeset i dva; (38) sinova Pašhurovih, hiljadu dvije stotine četrdeset i sedam; (39) sinova Harimovih, hiljadu sedamnaest.
(40) Levijevaca: sinova Ješuinih i Kadmielovih od sinova Hodavijinih[1], sedamdeset i četiri.
(41) Pjevača: sinova Asafovih, stotinu dvadeset i osam.
(42) Hramskih vratara: sinova Šalumovih, sinova Aterovih, sinova Talmonovih, sinova Akubovih, sinova Hatitinih i sinova Šobajevih, stotinu trideset i devet u svemu.
(43) Hramske sluge: sinovi Cihini, sinovi Hasufovi, sinovi Tabaotovi, (44) sinovi Kerosovi, sinovi Siahini, sinovi Padonovi, (45) sinovi Lebanahovi, sinovi Hagabahovi, sinovi Akubovi, (46) sinovi Hagabovi, sinovi Šalmajevi, sinovi Hananovi, (47) sinovi Gidelovi, sinovi Gaharovi, sinovi Reajahovi, (48) sinovi Recinovi, sinovi Nekodini, sinovi Gazamovi, (49) sinovi Uzini, sinovi Paseahovi, sinovi Besajevi, (50) sinovi Asnahovi, sinovi Meunimovi, sinovi Nefusimovi, (51) sinovi Bakbukovi, sinovi Hakufini, sinovi Harhurovi, (52) sinovi Baclutovi, sinovi Mehidini, sinovi Haršini, (53) sinovi Barkosovi, sinovi Siserini, sinovi Temahovi, (54) sinovi Necijahovi i sinovi Hatifini.
(55) Sinovi sluga Solomonovih: sinovi Sotajevi, sinovi Hasoferetovi, sinovi Perudini, (56) sinovi Jaalahovi, sinovi Darkonovi, sinovi Gidelovi, (57) sinovi Šefatijini, sinovi Hatilovi, sinovi Pokeret-Hacebajima i sinovi Amijevi.
(58) Svih hramskih slugu i sinova sluga Solomonovih bilo je tri stotine devedeset i dva.
(59) A ovo su oni koji su došli iz Tel-Melaha, Tel-Harše, Keruba, Adona i Imera, ali nisu mogli dokazati da njihove porodice i potomci potječu od

[1] U *Ezri* 3:9 stoji *...sinovima njegovim, Binuju i Hodaviji*, a u *Nehemiji* 7:43 *od sinova Hodavijinih*. Značenje hebrejskog teksta nije potpuno jasno. Ovo *sinova Hodavijinih* može značiti i *od Binuja*, *od Hodavije*.

Israila: (60) sinovi Delajahovi, sinovi Tobijahovi i sinovi Nekodini, njih šest stotina pedeset i dva.
(61) Od svećenika: sinovi Hobajahovi, sinovi Hakocovi, sinovi Barzilaja, koji se oženio jednom od kćeri Barzilaja iz Gileada i prozvao se njihovim imenom. (62) Oni su tražili svoj pradjedovski popis, ali ga nisu mogli naći; zato su smatrani nečistima i bili isključeni iz svećenstva. (63) Namjesnik[2] im je zabranio da jedu od svetinja sve dok se ne pojavi svećenik s Urimom i Tumimom.
(64) Sav je zbor brojio četrdeset i dvije hiljade tri stotine i šezdeset osoba, (65) povrh sluga i sluškinja, kojih je bilo sedam hiljada tri stotine trideset i sedam; i imali su dvije stotine pjevača i pjevačica. (66) Njihovih je konja bilo sedam stotina trideset i šest; mazgi njihovih, dvije stotine četrdeset i pet; (67) deva njihovih, četiri stotine trideset i pet, i magaraca njihovih, šest hiljada sedam stotina i dvadeset.
(68) Kad su neki od glavara porodica stigli u kuću Jahvinu u Jerusalemu, prinijeli su dragovoljne žrtve za kuću Božiju da se obnovi na temeljima svojim. (69) Prema mogućnosti svojoj, za taj su posao u riznicu dali šezdeset hiljada drahmi[3] zlata, pet hiljada mina[4] srebra i stotinu svećeničkih haljina.
(70) Svećenici, levijevci i dio naroda naseliše se u Jerusalemu i u blizini njegovoj[5], pjevači, vratari i sluge hramske živjeli su u gradovima svojim, a sav ostali Israil u gradovima svojim.

Obnova žrtvenika i žrtvenog obreda

3 Kad nastupi sedmi mjesec, i sinovi Israilovi bijahu u gradovima, sabra se narod kao jedan u Jerusalemu. (2) Tad se Ješua, sin Jocadaka, i braća njegova svećenici, i Zerubabel, sin Šealtielov, i braća njegova digoše i sagradiše žrtvenik Bogu Israilovu da na njemu prinose žrtve paljenice, kako je zapisano u zakonu Mojsija, čovjeka Božijega. (3) Tako podigoše žrtvenik na temeljima njegovim, jer ih obuze strah od naroda u zemlji; i na njemu prinošahu Jahvi žrtve paljenice ujutro i navečer. (4) Slavili su Blagdan koliba, onako kako je propisano, i svakodnevno su prinosili određen broj žrtava paljenica, prema odredbi, koliko je trebalo za svaki dan; (5) i poslije su iznosili trajnu žrtvu paljenicu, isto tako za mlađake i za sve utvrđene blagdane Jahvine koji su bili posvećeni, i od svakoga ko je prinosio Jahvi dragovoljnu žrtvu. (6) Od prvoga dana sedmoga mjeseca počeli su prinositi Jahvi žrtve paljenice, ali temelji Jahvinu hramu nisu bili postavljeni.

Polaganje temelja hrama

(7) Onda zidarima i drvodjeljama dadoše novac, a Cidoncima i Tircima hranu, piće i ulje, da dovezu kedrovinu od Libanona do mora u Jafi, po dopuštenju koje dobiše od perzijskoga kralja Kira.
(8) A druge godine po njihovu dolasku u kuću Božiju u Jerusalemu, drugoga mjeseca, Šealtielov sin Zerubabel i Josadakov sin Ješua i ostala braća njihova svećenici i levijevci i svi koji dođoše iz sužanjstva u Jerusalem počeše s poslom, i odrediše levijevce od dvadeset godina i starije da nadgledaju posao oko kuće Jahvine. (9) Tad Ješua i sinovi njegovi i braća složno stadoše s Kadmielom i sinovima njegovim, Binuju i Hodaviji[6] i sinovima Henadadovim, sa sinovima njihovim i braćom levijevcima, da nadgledaju radnike u hramu Božijem.
(10) Kad graditelji položiše temelje hramu Jahvinu, stadoše svećenici u odorama svojim, s trubama, i levijevci, sinovi Asafovi, s činelama, da slave Jahvu po uputama Davida, kralja Israilova. (11) Pjevali su hvaleći Jahvu i zahvaljujući mu: "Jer je on dobar, jer je ljubav njegova nad Israilom vječna." I sav je narod klicao dok je slavio Jahvu, jer su bili položeni temelji kući Jahvinoj. (12) Ali mnogi svećenici i levijevci i glave porodica, starci koji su vidjeli prijašnji hram, glasno su plakali kad su temelji hramu bili položeni pred očima njihovim, dok su mnogi klicali od radosti, (13) tako da narod glasno nije mogao razlikovati klik radosti od plača u narodu, jer narod je glasno klicao, i vika se nadaleko čula.

Poteškoće sa Samarijancima

4 A kad Jehudini i Benjaminovi neprijatelji čuše da prognanici grade hram Jahvi, Bogu Israilovu, (2) dođoše Zerubabelu i glavama porodica te im rekoše: "Dajte da i mi gradimo s vama,

[2] Hebrejski se ovdje koristi perzijskom riječju (vladarska titula *tiršata*).

[3] Oko 520 kg.

[4] Oko 2,9 tona.

[5] Hebrejski tekst ne sadrži riječi *u Jerusalemu i u blizini njegovoj*, koje su preuzete iz Esdras I 5:46.

[6] Up. Ezra 2:40 i Nehemija 7:43. U hebrejskom tekstu stoji *sinovima Jehudinim*.

jer mi kao i vi tražimo Boga vašega i njemu prinosimo žrtve od dana asirskoga kralja Hesaradona, koji nas je doveo ovamo."
(3) Ali Zerubabel i Ješua i ostale glave porodica Israilovih rekoše im: "Nije vaše da gradite s nama kuću Bogu našemu, mi ćemo je sami graditi Jahvi, Bogu Israilovu, kako nam je zapovjedio perzijski kralj, kralj Kir."
(4) Tad je narod zemlje te strašio ljude u Jehudi i smetao im dok su gradili, (5) unajmljujući savjetnike protiv njih da osujete naum njihov u sve dane perzijskoga kralja Kira, sve do vladavine perzijskoga kralja Darija.
(6) A za vladavine Ahašveroša[7], s početka vladavine njegove, napisaše tužbu protiv stanovnika Jehude i Jerusalema. (7) I za vremena Artašašte[8] pisali su Bišlam, Mitredat, Tabeel i ostali drugovi njihovi perzijskome kralju Artašašti; a pismo je bilo napisano aramejskim pismom i aramejskim jezikom.[9] (8) Zapovjednik Rehum i tajnik Šimšaj napisaše kralju Artašašti pismo protiv Jerusalema, ovako kako slijedi – (9) zapovjednik Rehum i tajnik Šimšaj i ostali drugovi njihovi, suci, manji upravitelji, časnici, tajnici, ljudi iz Ereka, Babilonci, Šušanci, to jest Elamci, (10) i ostali narodi koje je veliki i uvaženi Osnapar[10] prognao i naselio u grad Samariju i u ostale krajeve s onu strane Rijeke[11].
(11) Evo prijepisa pisma koje su mu poslali: "Kralju Artašašti, od sluga tvojih, ljudi s onu stranu Rijeke. Sada (12) neka je znano kralju da su Jevreji koji su otišli od tebe došli k nama u Jerusalem; oni ponovo grade odmetnički i opaki grad, podižu zidine i popravljaju temelje. (13) I neka je znano kralju, ako se taj grad ponovo izgradi i zidine se podignu, oni više neće plaćati danak, porez ni carinu, a to će biti na štetu kraljevskim prihodima. (14) I kako mi jedemo hljeb s dvora, i ne dolikuje nam da gledamo kraljevu sramotu, zato obavještavamo kralja, (15) da se istraže zapisnici tvojih očeva. I ti ćeš u tim zapisnicima otkriti i saznati da je ovaj grad odmetnički grad i nesretan za kraljeve i pokrajine, i da su u njemu u minulim danima bunu dizali; zato je ovaj grad bio uništen.
(16) Obavještavamo kralja da više nećeš imati posjeda s onu stranu Rijeke ako se ovaj grad ponovo izgradi i zidine podignu."
(17) Kralj posla ovaj odgovor zapovjedniku Rehumu, tajniku Šimšaju i ostalim drugovima njihovim koji su živjeli u Samariji i u drugim pokrajinama s onu stranu Rijeke: "Mir! Eto, (18) pismo koje ste nam poslali prevedeno je i pročitano preda mnom.
(19) Naredbu sam izdao, te je poduzeta istraga i utvrđeno je da se taj grad dizao protiv kraljeva u danima minulim, da su se u njemu buna i ustanak dizali, (20) da su u Jerusalemu vladali moćni kraljevi, koji su upravljali svim pokrajinama s onu stranu Rijeke, i da im se plaćao danak, porez i carina. (21) Zato izdajte sada zapovijed da ti ljudi prestanu raditi; taj se grad neće graditi dok ja to ne naredim. (22) Pazite da ne budete nemarni provodeći to; zašto da se na štetu kraljeva zlo namnoži?"
(23) Čim je prijepis pisma od kralja Artašašte pročitan pred Rehumom i tajnikom Šimšajem i drugovima njihovim, oni pohitješe Jevrejima u Jerusalem i zaustaviše ih oružanom silom. (24) Tad su obustavljeni radovi na kući Božijoj u Jerusalemu, i bili su obustavljeni sve do druge godine vladavine perzijskoga kralja Darija.

Ponovna gradnja hrama

5 Kad su proroci – prorok Hagaj i Zekarija, sin Adonov – proricali Jevrejima u Jehudi i Jerusalemu u ime Boga Israilova, koji je bio nad njima, (2) tad se Šealtielov sin Zerubabel i Jocadakov sin Ješua digoše i stadoše ponovo graditi kuću Božiju u Jerusalemu; a proroci Božiji bijahu s njima i podupirahu ih. (3) U to vrijeme dođoše im Tatnaj, upravitelj s onu stranu Rijeke, i Šetar-Boznaj i drugovi njihovi te ih upitaše: "Ko vam je naredio da se ponovo gradi ovaj hram i da se dovrši ova građevina?" (4) Onda ih upitaše[12]: "Kako se zovu ljudi koji su ponovo gradili tu zgradu?" (5) Ali oko Boga njihova bdjelo je nad starješinama jevrejskim, i oni ih nisu zaustavili dok vijest nije otišla Dariju i dok nije stigao pismeni odgovor o tome.
(6) Ovo je prijepis pisma koje su Tatnaj, upravitelj s onu stranu Rijeke, i Šetar-Boznaj i drugovi nji-

[7] Poznat i kao Kserks.

[8] Poznat i kao Artakserks; tako i dalje.

[9] Tekst od 4:8 do 6:18 pisan je aramejskim, službenim jezikom u to doba.

[10] Poznat i kao Asurbanipal.

[11] Tj. Eufrata; tako i dalje. Perzijanci su svu zaposjednutu zemlju zapadno od rijeke Eufrat uključili u jednu veliku provinciju, u koju je spadala i Jehuda.

[12] Tako je u grčkim i sirjačkim rukopisima, a u aramejskom tekstu *upitali smo*.

hovi časnici, koji su bili s onu stranu Rijeke, poslali kralju Dariju. (7) Poslali su mu izvještaj u kojem je bilo napisano ovako:
"Kralju Dariju, svaki mir! (8) Neka je znano kralju da smo otišli u pokrajinu jehudejsku, u kuću velikoga Boga, koja se gradi od golemoga kamenja, i drvo se polaže u zidove; i taj se posao vrlo brižljivo obavlja i napreduje u rukama njihovim. (9) Upitali smo njihove starješine i ovako im rekli: 'Ko vam je naredio da se ponovo gradi ovaj hram i da se dovrši ova građevina?' (10) Pitali smo i za njihova imena, da te obavijestimo i da zapišemo imena ljudi koji im stoje na čelu. (11) Ovako su nam odgovorili i rekli:
'Mi smo sluge Boga neba i zemlje, i gradimo hram koji je bio sagrađen prije mnogo godina, koji je veliki izrailski kralj sagradio i dovršio. (12) Ali kako su naši očevi izazvali gnjev Boga nebeskog, on ih je predao u ruke Kaldejcu Nabukodonosoru, kralju babilonskome, koji je razorio ovaj hram i prognao narod u Babilon. (13) Ali prve godine babilonskoga kralja Kira, kralj je Kir naredio da se ponovo sagradi ova kuća Božija. (14) Još je i zlatno i srebreno posuđe kuće Božije, što ga Nabukodonosor bijaše uzeo iz hrama u Jerusalemu i odnio ga u hram babilonski, kralj Kir uzeo iz hrama babilonskog, i ono je predato čovjeku kojemu je bilo ime Šešbasar, kojega je on bio postavio za upravitelja. (15) Rekao mu je: Uzmi ovo posuđe, idi i položi ga u hram u Jerusalemu; i neka se kuća Božija ponovo sagradi na mjestu svome. (16) Tako je taj Šešbasar došao i postavio temelje kući Božijoj u Jerusalemu; i od tada pa do danas ona se gradi, i još nije dovršena.'
(17) I ako je drago kralju, neka se istraži pismohrana kraljeva u Babilonu da se vidi je li kralj Kir izdao naredbu da se ponovo sagradi ova Božija kuća u Jerusalemu; i neka nam kralj pošalje svoju odluku o ovome."

6 Tad kralj Darije naredi, te se istraži spremište u kojemu je bila pismohrana u Babilonu. (2) I nađe se, u Ekbatani[13], u tvrđavi koja je u medijskoj pokrajini, svitak, a na njemu bijaše zapisano ovo:
"Zabilješka.
(3) Prve godine kraljevanja Kira zapovjedio je Kir:
'Božija kuća u Jerusalemu – neka se kuća, mjesto gdje se prinose žrtve, ponovo sagradi, i neka joj se temelji učvrste, neka bude visoka šezdeset aršina i široka šezdeset aršina[14], (4) s tri reda velikoga kamenja i jednim redom drveta. I neka se trošak plati iz kraljevske riznice. (5) I neka se zlatno i srebreno posuđe iz kuće Božije, koje je Nabukodonosor uzeo iz hrama u Jerusalemu i odnio ga u Babilon, vrati na mjesto svoje u hramu u Jerusalemu; i položite ga u kući Božijoj.'"
(6) "I zato, Tatnaju, namjesniče pokrajine s onu stranu Rijeke, Šetar-Boznaju i drugovi vaši časnici iz pokrajina s onu stranu Rijeke, držite se podalje odatle. (7) Ne ometajte radove na kući Božijoj; neka upravitelj jevrejski i starješine jevrejske ponovo sagrade kuću Božiju na mjestu njezinu.
(8) K tome, ja izdajem naredbu o onome što vam valja uraditi za te jehudinske starješine u gradnji te kuće Božije: puni trošak neka se tim ljudima plati iz kraljevske riznice, od poreza s onu stranu Rijeke, i to bez odlaganja. (9) Svega što bude trebalo, i mladih junaca, ovnova i janjaca za žrtve paljenice Bogu nebeskom, i pšenice, soli, vina i ulja za pomazanje, onako kako svećenici u Jerusalemu budu tražili, neka im se daje svakoga dana bez prekida, (10) da prinose žrtve ugodne Bogu nebeskom i da mole za život kralja i sinova njegovih.
(11) I naređujem: ko god prekrši ovaj proglas – neka se izvuče drvo iz kuće njegove, i neka on na nj nabijen bude, i neka zato njegova kuća postane gomila krša. (12) Neka Bog, koji je učinio da njegovo ime ondje obitava, obori svakoga kralja ili narod koji se usudi da prekrši ovu naredbu i uništi ovu kuću Božiju u Jerusalemu. Ja, Darije, izdao sam ovu naredbu. Neka se posve revno izvrši!"
(13) Tad Tatnaj, upravitelj pokrajine s onu stranu Rijeke, Šetar-Boznaj i drugovi njihovi izvršiše naredbu posve revno, baš onako kako kralj Darije bijaše i poručio. (14) A jevrejske starješine uspješno nastaviše graditi po proročanstvu proroka Hagaja i Zekarije, sina Idina. I dovršiše gradnju po zapovijedi Boga Izrailova i naredbi Kira, Darija i Artašašte, kralja perzijskoga. (15) Taj je hram završen trećega dana mjeseca adara; bilo je to šeste godine vladavine kralja Darija.

Posvećenje kuće Božije i svetkovanje Pesaha

(16) Sinovi Izrailovi, svećenici, levijevci i ostali prognanici u veselju slaviše posvećenje te kuće

[13] Današnji Hemedan.

[14] Oko 27 metara.

Božije. (17) Za posvećenje toga hrama Božijega
prinesoše stotinu junaca, dvije stotine ovnova, če-
tiri stotine janjaca, a za žrtvu okajnicu za sav Israil
dvanaest jaraca, prema broju plemena Israilovih.
(18) Potom postaviše svećenike u redove njihove i
levijevce u razrede njihove za službu Božiju u Jeru-
salemu, onako kako je zapisano u knjizi Mojsijevoj.
(19) Prognanici su svetkovali Pesah četrnaestoga
dana prvoga mjeseca. (20) I svećenici i levijevci
bijahu se zajedno očistili; svi bijahu čisti. Potom
zaklaše pashalno janje za sve prognanike, kako
za svoju braću svećenike, tako i za sebe. (21) Si-
novi Israilovi koji se bijahu vratili iz progonstva i
svi oni koji se bijahu očistili od nečistoće naroda
zemlje te da bi im se pridružili u traženju Jahve,
Boga Israilova, jeli su pesah. (22) I u veselju su
sedam dana svetkovali Blagdan beskvasnog hlje-
ba, jer im je Jahve bio dao da se raduju i okrenuo
prema njima srce asirskoga kralja da ih ohrabri u
poslu oko kuće Boga, Boga Israilova.

Ezrina zadaća

7 Poslije tih događaja, za vladavine perzijskoga
kralja Artašašte, Ezra, sin Serajaha, sina Aza-
rije, sina Hilkijaha, (2) sina Šaluma, sina Cadoka,
sina Ahituba, (3) sina Amarije, sina Azarije, sina
Merajota, (4) sina Zerahije, sina Uzija, sina Bukija,
(5) sina Abišue, sina Pinhasa, sina Eleazara, sina
vrhovnog svećenika Arona – (6) taj se Ezra vrati
iz Babilona – a bijaše učenjak vješt u Mojsijevu za-
konu, što ga dade Jahve, Bog Israilov – i kralj mu
dade sve što je tražio, jer ruka Jahve, Boga njego-
va, nad njim bijaše. (7) Neki od sinova Israilovih
i neki od svećenika, levijevaca, pjevača, vratara i
sluga hramskih otiđoše gore u Jerusalem sedme
godine kralja Artašašte.
(8) Ezra dođe u Jerusalem u petome mjesecu sed-
me godine kraljeve. (9) Prvoga je dana prvoga
mjeseca krenuo gore iz Babilona, i prvoga je dana
petoga mjeseca stigao u Jerusalem, jer je nad njim
bila dobra ruka Boga njegova. (10) A Ezra se srcem
bio predao da uči zakon Jahvin, i da ga vrši, i da
poučava propisima njegovim i običajima u Israilu.

Artašaštine naredbe

(11) A evo prijepisa naredbe što ju je kralj Artašašta
dao svećeniku Ezri, učenjaku vještu riječima zapovi-
jedi Jahvinih i odredbama njegovim danim Israilu:
(12) "Artašašta, kralj kraljeva, svećeniku Ezri, uče-
njaku svetog zakona Boga nebeskog, potpuni mir!
(13) Ovo su moje naredbe: ko god od naroda isra-
ilskoga i svećenika njegovih i levijevaca u kraljev-
stvu mome želi ići u Jerusalem može s tobom poći.
(14) Zato što te šalju kralj i sedam njegovih savjet-
nika da se raspitaš o Jehudi i Jerusalemu, prema
zakonu Boga tvoga, koji ti je u ruci, (15) i da po-
neseš sve srebro i zlato što su ih kralj i savjetnici
njegovi slobodno prinijeli Bogu Israilovu, čije je
obitavalište u Jerusalemu, (16) sa svim srebrom i
zlatom koje prikupiš po svoj pokrajini babilonskoj,
zajedno s dragovoljnim žrtvama naroda i svećeni-
ka, što ih dragovoljno prinose za kuću Boga svoga
u Jerusalemu – (17) tim ćeš novcem, zato, kupiti
junce, ovnove i janjce, sa žitnim žrtvama njihovim
i njihovim žrtvama ljevanicama, i prinijet ćeš ih na
žrtveniku kuće Boga vašega u Jerusalemu. (18) Što
se god tebi i braći tvojoj dobrim učini da se ura-
di s ostalim srebrom i zlatom, učinite to po volji
Boga svoga. (19) Isto tako, posuđe koje ti je dato
za službu u kući Boga tvoga sve izruči pred Bogom
Jerusalema. (20) Ostale potrepštine za kuću Boga
tvoga za koje bi imao prigodu da ih pribaviš, iz
kraljevske ih riznice pribavi.
(21) Ja, kralj Artašašta, naređujem svim rizničari-
ma s onu stranu Rijeke: sve što svećenik Ezra, uče-
njak zakona Boga nebeskog, od vas zatraži, neka se
to revno izvrši, (22) do stotinu talenata[15] srebra, sto-
tinu kora[16] pšenice, stotinu bata[17] vina, stotinu bata
ulja i soli koliko god treba. (23) Sve što Bog nebe-
ski zapovjedi, neka se to revno izvrši za kuću Boga
nebeskog, da se ne bi gnjev sručio na kraljevstvo
kraljevo i sinove njegove. (24) I još vas obavješta-
vamo da se nijednom svećeniku, levijevcu, pjevaču,
vrataru, hramskom sluzi ni drugim slugama te kuće
Božije ne smije nametati danak, porez ni carina.
(25) A ti, Ezra, po mudrosti Boga svoga koju po-
sjeduješ, postavi činovnike i suce da sude svemu
narodu koji je s onu stranu Rijeke, svima onima
koji poznaju zakone Boga tvoga; i poučite svakoga
ko nije upućen u njih. (26) Ko se god ne bude dr-
žao zakona Boga tvojega i zakona kraljeva, neka se
presuda nad njim strogo izvrši, bilo na smrt, bilo
na progonstvo, bilo na zapljenu dobara, bilo na
utamničenje."

[15] Oko 3,45 tona.

[16] Oko 17,6 tona.

[17] Oko 2.000 litara.

Ezrin put iz Babilona u Palestinu

(27) Blagoslovljen bio Jahve, Bog očeva naših, koji
je to usadio u srce kraljevo da proslavi kuću Jahvinu u Jerusalemu, (28) i koji je pokazao blagost prema meni pred kraljem i savjetnicima njegovim i pred svim kraljevskim prvacima moćnim. Tako se ja osnažih po ruci Jahve, Boga moga, nada mnom, i okupih prvake iz Israila da sa mnom pođu gore.

8 A evo glava porodica njihovih i rodoslovnog popisa onih koji pođoše sa mnom gore iz Babilona za vladavine kralja Artašašte:
(2) od sinova Pinhasovih, Geršom; od sinova Itamarovih, Danijel; od sinova Davidovih, Hatuš; (3) od sinova Šekanije, koji bijaše od sinova Paroševih, Zekarija i stotinu i pedeset muškaraca s popisa rodoslovnog s njim; (4) od sinova Pahat-Moabovih, Eliehoenaj, sin Zerahijin, i dvije stotine muškaraca s njim; (5) od sinova Zatuovih[18], Šekanija, sin Jahazielov, i tri stotine muškaraca s njim; (6) od sinova Adinovih, Ebed, sin Jonatanov, i pedeset muškaraca s njim; (7) od sinova Elamovih, Ješajah, sin Atalijin, i sedamdeset muškaraca s njim; (8) od sinova Šefatijinih, Zebadija, sin Mikaelov, i osamdeset muškaraca s njim; (9) od sinova Joabovih, Obadija, sin Jehijelov, i dvije stotine i osamnaest muškaraca s njim; (10) od sinova Banijevih[19], Šelomit, sin Josifijin, i stotinu i šezdeset muškaraca s njim; (11) od sinova Bebajevih, Zekarija, sin Bebajev, i dvadeset i osam muškaraca s njim; (12) od sinova Azgadovih, Johanan, sin Hakatanov, i stotinu i deset muškaraca s njim; (13) od sinova Adonikamovih, onih posljednjih, poimence, Elifelet, Jeuel i Šemajah, i šezdeset muškaraca s njima; (14) od sinova Bigvajevih, Utaj i Zabud[20], i sedamdeset muškaraca s njima.
(15) I sabrah ih kod rijeke što teče ka Ahavi, gdje se utaborismo za tri dana; i kad pregledah narod i svećenike, ne nađoh ondje nijednog levijevca. (16) Zato poslah po glavare: Eliezera, Arijela, Šemajaha, Elnatana, Jariba, Elnatana, Natana, Zekariju i Mešulama, i po učitelje Jojariba i Elnatana. (17) Poslah ih Idi, poglavaru mjesta Kasifje, i rekoh im šta će kazati Idi i braći njegovoj, hramskim slugama u mjestu Kasifji, da nam dovedu pomoćnike za kuću Boga našega.
(18) Po dobroj ruci Boga našega nad nama, dovedoše nam Šerebiju, mudra čovjeka od sinova Mahlija, sina Levija, sina Israilova, i sinove njegove i braću – osamnaest ljudi; (19) i Hašabiju i s njim Ješajaha, od sinova Merarijevih, i braću njegovu i sinove njegove – dvadeset ljudi; (20) i dvije stotine i dvadeset hramskih slugu koje David i prvaci bijahu dali levijevcima da im služe, svih poimence popisanih.
(21) Onda proglasih post ondje na rijeci Ahavi, da se ponizimo pred Bogom svojim i zamolimo ga za sretan put sebi, djeci svojoj i svem imanju svome. (22) Ta bijaše me stid tražiti od kralja vojsku i konjanike da nas putem štite od neprijatelja, jer smo bili rekli kralju: "Ruka Boga našega blagonaklona je prema svima onima koji njega traže, a njegova je snaga i gnjev njegov protiv svih onih koji ga ostave." (23) Tako postismo i molismo Boga svoga za to, i on usliša molbu našu.
(24) Onda odvojih dvanaest glavnih svećenika – Šerebiju, Hašabiju i desetericu braće njihove s njima – (25) i izvagah im srebro, zlato i posuđe, dar što ga kralj i savjetnici njegovi i prvaci njegovi i sav Israil ondje prisutan bijahu prinijeli za kuću Boga našega. (26) Tako im u ruke izvagah šest stotina i pedeset talenata[21] srebra, i stotinu komada srebrenine teških dva talenta[22], i stotinu talenata[23] zlata, (27) i dvadeset zlatnih zdjela vrijednih hiljadu darika[24], i dvije posude od čiste uglačane mjedi, dragocjene kao zlato. (28) Onda im rekoh: "Vi ste posvećeni Jahvi, i posuđe je sveto; a srebro i zlato dragovoljna su žrtva Jahvi, Bogu očeva vaših. (29) Pazite ih i čuvajte dok ih ne izvagate u odajama kuće Jahvine pred glavnim svećenicima, levijevcima i glavama porodica Israilovih u Jerusalemu."
(30) Tako svećenici i levijevci primiše izvagano srebro i zlato i posuđe da ga odnesu u Jerusalem, u kuću Boga našega.
(31) Onda dvanaestoga dana prvoga mjeseca krenusmo na put od rijeke Ahave ka Jerusalemu; i ruka Boga našega nad nama bješe, i on nas je putem štitio od neprijatelja i razbojnika. (32) Tako stigosmo u Jerusalem i ostadosmo ondje tri dana.

[18] Tako stoji u nekim grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu nema ovoga imena.

[19] Tako stoji u nekim grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu nema ovoga imena.

[20] Po latinskoj i jevrejskoj pisarskoj tradiciji *Zakur*.

[21] Tj. 22,4 tone.

[22] Dva talenta iznose 69 kg.

[23] Stotinu talenata iznosi 3,45 tone.

[24] Hiljadu darika iznosi 8,5 kg.

(33) Četvrtog je dana u kući Boga našega izvagano
srebro i zlato i posuđe u ruke svećeniku Merimotu,
sinu Urijahovu; s njim bijaše Eleazar, sin Pinhasov,
a s njima levijevci: Jozabad, sin Ješuin, i Noadija,
sin Binujev. (34) Sve je bilo prebrojeno i izvagano,
i sva je težina tada zabilježena.
(35) Prognanici koji se bijahu vratili iz sužanjstva
prinesoše žrtve paljenice Bogu Israilovu: dvana-
est junaca za sav Israil, devedeset i šest ovnova,
sedamdeset i sedam[25] janjaca, dvanaest jaraca za
žrtvu okajnicu – sve za žrtvu paljenicu Jahvi. (36)
Potom predadoše kraljeve naredbe namjesnicima
kraljevim i upraviteljima s onu stranu Rijeke, i oni
potpomogoše narod i kuću Božiju.

Prekid brakova s tuđinkama

9 Pošto je to završeno, dođoše prvaci i rekoše:
"Israilski narod i svećenici i levijevci nisu se
odvojili od naroda zemaljskih u gnusobama njiho-
vim – od Kanaanaca, Hetita, Perižana, Jebusejaca,
Amonaca, Moabaca, Egipćana i Amorejaca, (2) jer
su neke od kćeri njihovih sebi i svojim sinovima
za žene uzeli, te se sveti rod pomiješao s narodima
zemaljskim; uistinu, prvaci i vladari u toj su nevje-
ri prvi bili." (3) Kad to čuh, razdrijeh haljinu svoju
i ogrtač svoj, počupah sebi kose s glave i iz brade
i sjedoh zaprepašten. (4) Tad se svi koji su drhta-
li na riječ Boga Israilova okupiše kod mene zbog
nevjernosti povratnika, a ja sam zaprepašten sje-
dio sve do večernje žrtve. (5) A kad dođe večernja
žrtva, izađoh iz posta svoga, iz razderane haljine i
ogrtača, te padoh na koljena i ispružih ruke prema
Jahvi, Bogu svome, (6) govoreći:
"O Bože moj, stidim se i nije mi zgodno podići lice
k tebi, Bože moj, jer su se preko glave umnožile
opačine naše i krivnja naša do neba porasla. (7)
Još od dana očeva naših pa do danas u velikoj smo
krivnji, i zbog opačina svojih mi, kraljevi naši i
svećenici naši predani smo u ruke kraljevima ze-
maljskim, pod mač, u sužanjstvo, izvrgnuti pljački
i sramoti, kako je i danas. (8) Ali sad Jahve, Bog
naš, ukaza nam nakratko milost da nam ostavi
ostatak i dadne nam pribježište u svetom mjestu
svome, da nam Bog naš oči prosvijetli i dade nam
olakšanja u ropstvu našem. (9) Ta mi smo robovi,
ali nas Bog naš nije u ropstvu našem ostavio, već
nam je milost svoju u očima perzijskih kraljeva
dao, da nas u život povrati, da podignemo kuću
Boga svoga, obnovimo ruševine njezine, i da nam
dadne utočište u Jehudi i Jerusalemu.
(10) Šta ćemo sad, Bože naš, poslije toga kazati? Ta
ostavili smo zapovijedi tvoje, (11) koje si ti preko
sluga svojih, proroka, zapovjedio riječima: 'Zemlja
u koju ulazite da je zaposjednete onečišćena je
zemlja nečistoćom naroda zemaljskih; oni su je
onečistili gnusobama svojim koje su je ispunile s
kraja na kraj. (12) Zato ne dajite sad kćeri svoje
sinovima njihovim, i ne uzimajte kćeri njihove za
sinove svoje, i nikad ne tražite mir njihov niti sre-
ću njihovu, da biste jaki bili i dobra zemaljska jeli i
zauvijek je svojim sinovima u baštinu ostavili.'
(13) Poslije svega što nas je zadesilo zbog zlodje-
la naših i goleme krivnje naše, kad si nas ti, Bože
naš, kaznio manje nego što zaslužuju opačine naše
i dao nam ostatak kao što je ovaj, (14) zar da opet
kršimo zapovijedi tvoje i orođavamo se s narodi-
ma koji čine gnusobe te? Ne bi li se ti razljutio na
nas toliko da bi nas zatro, pa ne bi bilo ni ostatka
niti ikoga ko bi umakao. (15) O Jahve, Bože Isra-
ilov, ti si pravedan, jer mi ostadosmo ostatkom,
kako je danas; evo nas pred tobom u krivnji svojoj,
iako zbog nje niko nije kadar stajati pred tobom."
10 Dok se Ezra molio i spominjao grijehe, pla-
čući i padajući ničice pred kućom Božijom,
skupilo se oko njega mnoštvo ljudi, žena i djece iz
Israila; i taj je narod gorko plakao. (2) Šekanija, sin
Jehijelov, jedan od sinova Elamovih, reče Ezri: "Mi
smo bili nevjerni Bogu svome i ženili se tuđin-
kama iz naroda zemaljskih, ali opet ima nade za
Israila. (3) Zato sklopimo sad savez s Bogom svo-
jim da otpustimo sve žene [tuđinke] i djecu koju
su one rodile, po savjetu gospodara moga i onih
koji drhte na zapovijed Boga našega; i neka se to
po svetom zakonu uradi. (4) Ustani! To je dužnost
tvoja, a mi ćemo biti uza te; budi odvažan i djeluj."
(5) Tad Ezra ustade i zakle prvake svećeničke, levi-
jevce i sav Israil da učine po riječi toj; i oni polože
prisegu. (6) Onda Ezra otiđe ispred kuće Božije
i uđe u odaju Jehohanana, sina Elijašibova. Bio je
tu, ali hljeba nije jeo niti je vode pio, jer tugovaše
zbog nevjernosti povratnika.
(7) Širom Jehude i Jerusalema izdade se proglas
svim povratnicima da se okupe u Jerusalemu,
(8) a ko god ne dođe u Jerusalem za tri dana, po
pozivu poglavara i starješina, sva će mu imovina
biti zaplijenjena, a on će sam biti istjeran iz zbora

[25] U Esdras I 8:66 i Jozefus 72.

povratničkoga. (9) Tako se svi ljudi iz Jehude i Benjamina za tri dana sabraše u Jerusalemu. Bilo je to devetoga mjeseca, dvadesetoga dana u mjesecu, i sav je narod sjedio na trgu pred kućom Božijom, dršćući zbog toga i zbog silne kiše.
(10) Tad svećenik Ezra ustade i reče im: "Vi ste bili nevjerni i ženili se tuđinkama, uvećavajući krivnju Izrailovu. (11) Zato sad priznajte grijehe Jahvi, Bogu očeva svojih, i vršite volju njegovu, te se rastavite od naroda zemaljskih i od tuđinki."
(12) Tad sav zbor glasno odgovori: "Tako je! Onako kako si rekao, tako nam je činiti. (13) Ali naroda je mnogo, kišno je doba, i mi ne možemo stajati napolju, niti se taj posao može uraditi za dan ili dva, jer mi smo podosta zgriješili u tome. (14) Neka naši poglavari zastupaju sav zbor, i neka svi oni koji su se po gradovima našim oženili tuđinkama dođu u propisano vrijeme, zajedno sa starješinama i sucima iz svakoga grada, dok se ljuta srdžba Boga našega zbog ovoga ne odvrati od nas."
(15) Samo se Jonatan, sin Asahelov, i Jahzejah, sin Tikvahov, tome usprotiviše, a podupriješe ih Mešulam i levijevac Šabetaj. (16) Ali povratnici učiniše tako. I svećenik Ezra izabra ljude[26] koji su bili glave porodica za porodicu svaku, sve njih poimence. Tako prvoga dana desetoga mjeseca zasjedoše da ispitaju stvar. (17) Do prvoga dana prvoga mjeseca završiše s ispitivanjem svih ljudi koji se bijahu oženili tuđinkama.

Popis oženjenih tuđinkama

(18) Među svećeničkim sinovima koji se bijahu oženili tuđinkama nađoše se od sinova Ješue, sina Jocadakova, i braće njegove: Maasejah, Eliezer, Jarib i Gedalija. (19) Oni se obvezaše da će otpustiti žene svoje, i kako bijahu krivi, žrtvovaše ovna za prijestup svoj.
(20) Od sinova Imerovih: Hanani i Zebadija; (21) od sinova Harimovih: Maasejah, Elijah, Šemajah, Jehijel i Uzijah; (22) a od sinova Pašhurovih: Elijoenaj, Maasejah, Jišmael, Netanel, Jozabad i Elasah.
(23) Od levijevaca: Jozabad, Šimej, Kelajah – to jest Kelita, Petahija, Jehuda i Eliezer.
(24) Od pjevača: Elijašib[27]; a od vratara: Šalum, Telem i Uri.
(25) Od drugih Israilaca: od sinova Paroševih: Ramijah, Jizijah, Malkijah, Mijamin, Eleazar, Hašabija[28] i Benajah; (26) od sinova Elamovih: Matanija, Zekarija, Jehijel, Abdi, Jeremot i Elijah; (27) od sinova Zatuovih: Elijoenaj, Elijašib, Matanija, Jeremot, Zabad i Aziza; (28) od sinova Bebajevih: Jehohanan, Hananija, Zabaj i Atlaj; (29) od sinova Banijevih: Mešulam, Maluk, Adajah, Jašub, Šeal i Jeremot; (30) od sinova Pahat-Moabovih: Adna, Kelal, Benajah, Maasejah, Matanija, Becalel, Binuj i Manaše; (31) od sinova Harimovih: Eliezer, Jišijah, Malkijah, Šemajah, Šimon, (32) Benjamin, Maluk i Šemarija; (33) od sinova Hašumovih: Matenaj, Matatah, Zabad, Elifelet, Jeremaj, Manaše i Šimej; (34) od sinova Banijevih: Maadaj, Amram, Uel, (35) Benajah, Bedejah, Keluhi, (36) Vanija, Meremot, Elijašib, (37) Matanija, Matenaj, Jaasu. (38) Od sinova Binujevih[29] Šimej, (39) Šelemija, Natan, Adajah, (40) Maknadebaj, Šašaj, Šaraj, (41) Azarel, Šelemija, Šemarija, (42) Šalum, Amarija i Jozef; (43) od sinova Nebovih: Jeijel, Matitija, Zabad, Zebina, Jadaj, Joel i Benajah. (44) Svi su se oni bili oženili tuđinkama, a neki su od njih imali djecu od tih žena.[30]

[26] Ovako stoji u sirjačkim rukopisima. Hebrejski tekst ovdje nije potpuno jasan.

[27] U Esdrasu I 9:24 *Elijašib i Zakur*.

[28] U grčkim rukopisima stoji *Hašabija*, a u hebrejskom tekstu *Malkijah*.

[29] U grčkim rukopisima stoji *Od sinova Binujevih*, a u hebrejskom tekstu *Bani, Binuj*.

[30] Značenje hebrejskog teksta nije potpuno jasno. Drugi dio ove rečenice može značiti: *I oni su ih otpremili natrag s djecom njihovom*.

NEHEMIJA

V. Ezra

Nehemijina molitva

1 Riječi Nehemije, sina Hakalijina:
Desi se u mjesecu kislevu, dvadesete godine[1], dok sam bio u utvrdi Šušanu, (2) da dođe Hanani, jedan od braće moje, on i neki ljudi iz Jehude; i ja ih upitah za Jevreje koji bijahu umakli i preživjeli sužanjstvo, i za Jerusalem. (3) Rekoše mi: "Ostatak koji je preživio sužanjstvo ondje je u pokrajini u velikoj nevolji i sramoti; jerusalemski je zid porušen i kapije su mu spaljene."
(4) Kad sam čuo te riječi, sjedoh i zaplakah, i tugovah danima; postio sam i molio se pred Bogom nebeskim. (5) Rekoh: "Preklinjem te, o Jahve, Bože nebeski, Bože veliki i strašni, što čuvaš savez i ljubav za one koji njega vole i njegovih se zapovijedi drže, (6) neka uho tvoje sad bude pažljivo i oči tvoje otvorene, da čuješ molitvu sluge svoga, kojom se ja pred tobom molim sada, danju i noću, za sinove Israilove, sluge tvoje, priznajući grijehe sinova Israilovih koje smo prema tebi zgriješili; zgriješili smo ja i kuća oca moga. (7) Vrlo smo pokvareno prema tebi postupali, i nismo se držali zapovijedi, propisa ni odredaba koje si ti zapovjedio slugi svome Mojsiju. (8) Sjeti se riječi što si ih zapovjedio slugi svome Mojsiju: 'Budete li nevjerni, ja ću vas među narode raspršiti; (9) ali ako mi se vratite i budete se držali zapovijedi mojih i vršili ih, i one od vas koji su raspršeni i u najudaljenijem dijelu nebesa budu, ja ću ih odande sabrati i odvesti ih na mjesto koje sam izabrao da na njemu ime moje prebiva.' (10) Oni su sluge tvoje i narod tvoj, koji si ti izbavio svojom moći velikom i svojom rukom snažnom. (11) O Gospode, preklinjem te, neka uho tvoje bude pažljivo na molitvu sluge tvoga i na molitvu sluga tvojih koji se raduju da ime tvoje štuju; i učini slugu svoga sretnim danas, i podari mu milost pred čovjekom ovim."
A ja bijah kraljev peharnik.

[1] Tj. od vladavine perzijskoga kralja Artašašte I.

Uslišenje Nehemijine molitve

2 Desi se u mjesecu nisanu, dvadesete godine kraljevanja Artašaštova, da pred njim bijaše vino, i ja uzeh to vino te ga dadoh kralju. I ne bijah tužan pred njim prije. (2) Kralj mi reče: "Što ti je lice tužno kad bolestan nisi? To nije ništa drugo do tuga u srcu."
I ja se silno uplaših. (3) Rekoh kralju: "Živio kralj zauvijek! Kako da mi lice ne bude tužno kad grad, mjesto u kojem su grobnice očeva mojih, pust leži, a kapije mu vatra progutala?"
(4) Kralj me tad upita: "Šta bi ti htio?"
A ja se pomolih Bogu nebeskom, (5) i odgovorih kralju: "Ako je kralju drago, i ako je sluga tvoj blagonaklonost kod tebe stekao, pošalji me u Jehudu, u grad u kojem su grobnice očeva mojih, da je obnovim."
(6) Tad me kralj – dok je kraljica kraj njega sjedila – upita: "Koliko će trajati taj put tvoj, i kad ćeš se vratiti?" Tako kralju bi drago da me pošalje, i ja mu rekoh vrijeme određeno.
(7) I još rekoh kralju: "Ako je kralju drago, neka mi se daju pisma za upravitelje s onu stranu Rijeke, kako bi me propuštali sve dok ne stignem u Jehudu, (8) i pismo Asafu, čuvaru šume kraljeve, da mi dadne drvo da napravim grede za kapije na utvrdi koja je kraj hrama, za gradski bedem i za kuću koju ću zaposjesti." I kralj mi to dade, jer dobrostiva ruka Boga moga nada mnom bješe.
(9) Potom dođoh upraviteljima s onu stranu Rijeke te im dadoh pisma kraljeva. A kralj bijaše poslao sa mnom vojne zapovjednike i konjanike.
(10) Kad to čuše Horonac Sanbalat i Tobijah, časnik amonski, bi im vrlo mrsko što je neko došao da traži dobro za sinove Israilove.

Nehemija pregleda jerusalemske zidove

(11) Tako dođoh u Jerusalem i ostadoh ondje tri dana. (12) I ustadoh u noći, ja i nekoliko ljudi sa mnom. Nikom nisam govorio šta mi je Bog moj ulijevao u srce da učinim u Jerusalemu, i nije bilo

druge životinje uza me osim one na kojoj sam jahao. (13) Tako noću iziđoh na Dolinska vrata ka Zmajevu vrelu i Kapiji otpadaka, pregledajući zidove jerusalemske koji bijahu porušeni i vrata njegova koja vatra bijaše progutala. (14) Onda prođoh ka Izvorskoj kapiji i Kraljevu jezercetu, ali ne bješe mjesta da prođe životinja poda mnom. (15) Tako se noću uspeh uz tjesnac i pregledah zid. Onda ponovo uđoh na Dolinska vrata i vratih se. (16) Časnici nisu znali kamo ja bijah otišao i šta bijah učinio, niti ja dotad bijah išta rekao Jevrejima, svećenicima, prvacima, časnicima niti drugima koji su radili posao.
(17) Onda im rekoh: "Vidite u kakvoj smo nevolji, da je Jerusalem pust, a kapije mu spaljene. Dajte da opet sagradimo zid jerusalemski, pa više nećemo biti izloženi sramoti." (18) Rekoh im kako je ruka Boga moga prema meni blagonaklona bila i još za riječi koje mi je kralj rekao.
Oni tada rekoše: "Ustanimo i gradimo." Tako se prihvatiše toga dobrog posla.
(19) Ali kad za to čuše Horonac Sanbalat i Tobijah, časnik amonski, i Arapin Gešem, narugaše nam se i prezreše nas. "Šta to radite?", govorili su. "Bunite li se protiv kralja?!"
(20) Ali im ja uzvratih i rekoh: "Bog nebeski dat će nam uspjeh; zato ćemo mi, sluge njegove, ustati i graditi; a vi nemate ni udjela, ni prava, ni spomena u Jerusalemu.

Graditelji zidina jerusalemskih

3 Tad ustade veliki svećenik Elijašib s braćom svojom svećenicima te sagradi Ovčiju kapiju; posvetiše je i postaviše joj vrata. Posvetiše zid do Kule stotine i kule Hananelove. (2) Do njeg su gradili Jerihonci, a do njih je gradio Zakur, sin Imrijev.
(3) A Senaanci gradili su Riblju kapiju; položili su joj grede i postavili vrata s prijevornicama i rešetkama. (4) Do njih je popravljao Merimot, sin Urijaha, sina Hakocova. Do njeg je popravljao Mešulam, sin Berekije, sina Mešezabelova. A do njeg je popravljao Cadok, sin Baanin. (5) Do njih su popravljali Tekoanci, ali prvaci njihovi nisu podupirali posao gospodara svojih.
(6) Jojada, sin Paseahov, i Mešulam, sin Besodejin, popravili su Staru kapiju; položili su joj grede i postavili vrata s prijevornicama i rešetkama. (7) Do njih su, isto tako, popravljali Melatija Gibeonac i Jadon Meronoćanin, ljudi iz Gibeona i Micpe, mjestâ pod vlašću upravitelja s onu stranu Rijeke[2]. (8) Do njeg je popravljao Uziel, sin Harhajin, jedan od zlatara. A do njeg je popravljao Hananija, jedan od mirođijara; i oni obnoviše Jerusalem sve do zida Širokoga. (9) Do njih je popravljao Refajah, sin Hurov, upravitelj polovine okruga jerusalemskoga.
(10) Do njih je popravljao Jedajah, sin Harumafov, prema kući svojoj. A do njeg je popravljao Hatuš, sin Hašabnejin. (11) Malkijah, sin Harimov, i Hašub, sin Pahat-Moabov, popravljali su drugi dio i Kulu peći. (12) Do njeg je popravljao Šalum, sin Halohešov, upravitelj polovine okruga jerusalemskoga, on i kćeri njegove.
(13) Hanun i stanovnici Zanoaha popravili su kapiju Dolinsku. Sagradili su je i postavili joj vrata s prijevornicama i rešetkama, i popravili još hiljadu aršina zida, do Kapije otpadaka.
(14) Kapiju otpadaka popravljao je Malkijah, sin Rekabov, upravitelj okruga bethakeremskoga. On ju je sagradio i postavio joj vrata s prijevornicama i rešetkama.
(15) Šalum, sin Kol-Hozehin, upravitelj okruga micpanskoga, popravljao je kapiju Izvorsku. On ju je sagradio, pokrio i postavio joj vrata s prijevornicama i rešetkama, i još je popravio zid kod jezerceta Šelahova u kraljevu vrtu, sve do stepenica što silaze iz grada Davidova. (16) Za njim je popravljao Nehemija, sin Azbukov, upravitelj polovine okruga betsurskoga, sve do mjesta nasuprot grobnicama Davidovim, i sve do umjetnog jezerceta i kuće junaka. (17) Za njim su popravljali levijevci: Rehum, sin Banijev; do njeg je popravljao Hašabija, upravitelj polovine okruga keilskoga, za okrug svoj. (18) Za njim su popravljala braća njihova: Bavaj, sin Henadadov, upravitelj druge polovine okruga keilskoga; (19) do njeg je Ezer, sin Ješuin, upravitelj micpanski, popravljao drugi dio pred usponom prema oružarnici na Uglu. (20) Za njim je Baruk, sin Zabajev, revno popravljao drugi dio, od Ugla do kućnih vrata velikoga svećenika Elijašiba. (21) Za njim je Meremot, sin Urijaha, sina Hakocova, popravljao drugi dio, od Elijašibovih kućnih vrata pa sve do kraja kuće Elijašibove. (22) Za njim su popravljali svećenici iz okolice. (23) Za njima su Benjamin i Hašub popravljali pred kućom svojom. Za njima je popravljao Azarija, sin Maasejaha, sina Ananijina, pored kuće svoje. (24) Za njim je Binuj, sin Henadadov, popravljao drugi dio, od kuće Aza-

[2] Tj. perzijska pokrajina zapadnog Eufrata.

rijine do Ugla, i sve do kraja. (25) Palal, sin Uzajev, popravljao je ispred Ugla i kule što se uzdiže od gornje kraljevske palače kod dvorišta stražarskoga. Za njim je popravljao Pedajah, sin Parošev. (26) Hramske sluge koje su živjele u Ofelu popravljale su sve do ispred Vodene kapije ka istoku i ispuštenoj kuli. (27) Za njima su Tekoanci popravljali drugi dio ispred velike izdignute kule pa sve do zida Ofelskoga.
(28) Iznad Konjske kapije popravljali su svećenici, svaki ispred kuće svoje. (29) Za njima je Cadok, sin Imerov, popravljao ispred kuće svoje. A za njim je popravljao Šemajah, sin Šekanijin, čuvar kapije Istočne. (30) Za njim su Hananija, sin Šelemijin, i Hanun, šesti sin Calafov, popravljali drugi dio. Za njima je ispred stana svoga popravljao Mešulam, sin Berekijin. (31) Za njim je popravljao Malkijah, jedan od zlatara, sve do kuće sluga hramskih i trgovaca, ispred kapije Nadzorne i sve do gornje sobe na uglu. (32) Između gornje sobe na uglu i kapije Ovčije popravljali su zlatari i trgovci.

Graditelji izvrgnuti poruzi

4 [3]Desi se, kad Sanbalat ču da popravljamo zid, da se on razbjesni i silno naljuti te poče ismijavati Jevreje. (2) Govorio je pred braćom svojom i vojskom[4] samarijanskom: "Šta rade ovi jadni Jevreji? Kane li ga obnoviti? Mogu li žrtve prinijeti? Mogu li završiti u jednome danu? Mogu li iz gomila praha oživiti kamenje, i ono spaljeno?"
(3) A Amonac Tobijah, koji bješe kraj njega, reče: "To što oni grade – da se lisica popne na to, srušila bi im kameni zid!"
(4) Čuj, o Bože naš, kako smo prezreni! Vrati porugu njihovu na glave njihove i predaj ih kao plijen u zemlju sužanjstva. (5) Ne pokrivaj im krivnju, i neka grijeh njihov ne bude izbrisan pred tobom, jer vrijeđaju graditelje.
(6) Tako smo mi gradili zid dok nije dostigao pola svoje visine, jer narod je radio svim srcem.

Osujećena urota protiv graditelja

[5](7) A kad Sanbalat, Tobijah, Arapi, Amonci i Ašdođani čuše da napreduje popravak zidina jerusalemskih, i da su se počele zatvarati rupe, većma se naljutiše. (8) Svi se zajedno urotiše da dođu i udare na Jerusalem i nered u njemu naprave. (9) Ali mi se pomolismo Bogu svome, i
postavismo zbog njih stražu danju i noću.
(10) A ljudi iz Jehude govoraše: "Snaga izdaje nosače, mnogo je krša, a mi sami nismo kadri obnoviti zid."
(11) Naši neprijatelji govorahu: "Oni neće ni znati ni vidjeti sve dok ne dođemo među njih, dok ih ne pobijemo i ne prekinemo radove."
(12) Kad su Jevreji koji su živjeli kraj njih dolazili i deset nam puta govorili: "Navalit će[6] na nas iz svakog mjesta kojem se okrenete", (13) tad sam ja postavljao ljude u nizinama iza zida, na goletima, i raspoređivao narod po porodicama, s mačevima, kopljima i lukovima.
(14) Kad sam to vidio, ustao sam i progovorio prvacima, časnicima i ostalom narodu: "Ne bojte ih se; sjetite se Gospoda, koji je velik i strašan, i borite se za braću svoju, sinove svoje, kćeri svoje, žene svoje i kuće svoje."
(15) Kad su naši neprijatelji čuli da je to nama znano, i da je Bog osujetio namjeru njihovu, onda se svi mi vratismo zidu, svaki poslu svome. (16) Od tog je dana pola mojih slugu nastavilo s poslom, a pola je njih držalo koplja, štitove, lukove i oklope prsne; a zapovjednici bijahu iza sve kuće Jehudine. (17) Oni koji su zidali zid i oni koji su nosili teret uzimali su tovar jednom rukom, radeći posao, a drugom su držali oružje. (18) A graditelji – svaki je, dok je gradio, nosio mač svoj pripasan uz bok, a trubač je stajao kraj mene. (19) Rekao sam prvacima, časnicima i ostalom narodu: "Posao je velik i zamašan, a mi smo odvojeni na zidu, daleko jedni od drugih. (20) Na kojem god mjestu čujete zvuk trube, ondje se oko nas skupite. Naš će se Bog boriti za nas!"
(21) Tako smo nastavili s radovima, a polovina njih držala je koplja, od zore pa dok se ne bi zvijezde pojavile. (22) U to sam vrijeme još rekao narodu: "Neka svako sa slugom svojim prenoći u Jerusalemu, da nam noću posluže kao stražari, a danju kao radnici." (23) Tako niko od nas, ni ja, ni braća moja, ni sluge moje, ni stražari koji su me pratili, ne skide haljine svoje; svako je držao svoje oružje u desnoj ruci i kad bi po vodu išao[7].

[3] U hebrejskom tekstu 3:33.

[4] Ili *bogatašima*.

[5] U hebrejskom tekstu 4:1.

[6] Tako je u grčkim rukopisima. Hebrejski tekst ne sadrži riječi *navalit će*.

[7] To je vjerovatno značenje. U hebrejskom tekstu stoji: *oružje, voda*.

Ukinuće lihve

5 Velika se vika diže među ljudima i ženama
njihovim protiv jevrejske braće njihove. (2)
Jedni su govorili: "Nas, sinova naših i kćeri naših
mnogo je; neka nam se zato dade žito da jedemo i
u životu ostanemo."
(3) Drugi su govorili: "Mi zalažemo polja svoja, vinograde svoje i kuće svoje da dobijemo žita, jer glad je."
(4) Drugi su opet govorili: "Uzajmili smo novac za kraljev porez na polja naša i vinograde naše. (5) I naše je tijelo kao tijelo braće naše, naša djeca kao djeca njihova. Ali mi nagonimo sinove svoje i kćeri svoje da budu robovi, a neke su od kćeri naših u ropstvo već natjerane, i mi smo bespomoćni jer polja naša i vinogradi pripadaju drugima."
(6) Tad kad sam čuo viku njihovu i riječi te, vrlo sam se rasrdio. (7) Razmislio sam, i prekorio prvake i glavare rekavši im: "Vi utjerujete lihvarske kamate, svaki od brata svoga!" I sazvao sam protiv njih velik zbor. (8) Rekao sam im: "Mi smo, koliko smo mogli, otkupili jevrejsku braću svoju koja su bila prodana narodima; biste li sad vi prodali i braću svoju da bismo ih otkupili mi?" Tad svi šućahu, i nijednu riječ ne mogahu reći. (9) Ja još rekoh: "Nije dobro to što radite; zar ne treba da hodite u strahu od Boga našega, da izbjegnete poniženje drugih naroda, neprijatelja naših? (10) I ja, i braća moja, i sluge moje davali smo im u zajam novca i žita. Molim vas okanimo se ovog lihvarenja! (11) Molim vas vratite im još danas polja njihova, vinograde njihove, maslinike njihove i kuće njihove, a tako i postotak novca i žita, mlada vina i ulja što ga utjerujete od njih."
(12) Tad oni rekoše: "Vratit ćemo, i nećemo tražiti ništa od njih; uradit ćemo baš onako kako ti kažeš."
Ja tad pozvah svećenike i uzeh prisegu od ovih da će uraditi po riječi toj. (13) I istresoh prednji dio haljine svoje i rekoh: "Neka ovako Bog istrese iz kuće njegove i imanja njegova svakog čovjeka koji ne bude ispunio riječ ovu; tako neka on bude istresen i ispražnjen!"
I sav je zbor rekao: "Amen!", slaveći Jahvu. Onda narod postupi po riječi ovoj.

Nehemijin primjer

(14) Sve od dana kad sam postavljen da budem upravitelj njihov u zemlji Jehudinoj, od dvadesete do trideset i druge godine kraljevanja Artašaštova, dvanaest godina, ni ja ni braća moja nismo jeli upraviteljske hrane. (15) A prijašnji upravitelji, oni koji su bili prije mene, ugnjetavali su narod i [svaki dan] uzimali od njega hljeb i vino, povrh četrdeset šekela srebra[8]; čak su i sluge njihove gospodovale narodom. Ali ja tako nisam činio zbog straha od Boga. (16) I još sam se prihvatio posla na ovom zidu; nismo kupili nimalo zemlje, i sve su sluge moje bile ondje okupljene na poslu.
(17) I za mojim je stolom bilo stotinu i pedeset Jevreja i službenika, pored onih koji su nam dolazili iz naroda oko nas. (18) I svakog su se dana za me pripremali jedan vo, šest probranih ovaca i povrh toga perad, a svakih deset dana svakovrsno vino u obilju. I uza sve to nisam tražio hrane upraviteljske, jer je ovome narodu robovanje teško bilo.
(19) Sjeti me se, o Bože moj, po dobru, po svemu što sam za ovaj narod učinio.

Neprijateljske spletke protiv Nehemije

6 Kad su Sanbalat, Tobijah, Gešem Arapin i
ostali neprijatelji naši obaviješteni da sam ja
obnovio zid i da u njemu nije ostalo rupe – u to
vrijeme nisam bio postavio vrata na kapijama –
(2) tad mi Sanbalat i Gešem poručiše: "Hajde da se sastanemo u Kefirimu[9] u Ononskoj ravnici." A namjeravali su da mi naude.
(3) Zato sam im poslao glasnike s riječima: "U velikom sam poslu i ne mogu doći. Posao bi stao ako bih ga ostavio i dolje k vama došao!"
(4) Četiri su mi puta tako poručivali, i ja sam im jednako odvraćao. (5) Onda mi Sanbalat isto onako posla svoga slugu peti put s otvorenim pismom u ruci. (6) U njemu je pisalo: "Pripovijeda se među narodima a i Gašmu[10] veli da se ti i Jevreji na pobunu spremate; zato ti obnavljaš zid. I, kako kažu, ti ćeš im kralj biti. (7) Ti si i proroke postavio da te proglase u Jerusalemu govoreći: 'Kralj je u Jehudi!' I kralju će se sad reći to, prema vijestima ovim. Zato dođi sad da se posavjetujemo."
(8) Tad sam mu ja odgovorio: "Ne radi se to što ti govoriš, nego ti to izmišljaš iz svoje glave."
(9) Ta svi su nas oni pokušavali uplašiti, misleći: "Ruke će im klonuti od posla, i neće ga završiti." Ali ja sam osnažio ruke svoje.[11]

[8] Ovo još može značiti: četrdeset šekela srebra za hljeb i vino.

[9] Ili: u jednom od sela.

[10] U 6:1 i drugdje – Gešem.

[11] Tako je u grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu stoji *Osnaži ruke moje*.

(10) Kad sam ušao u kuću Šemajaha, sina Delajahova, sina Mehatabelova, koji bijaše zatvoren u kući, on reče: "Hajde da se nađemo u kući Božijoj, u hramu, i hajde da zatvorimo vrata hramska, jer doći će da te ubiju, noću će doći da te ubiju."
(11) Ali ja rekoh: "Zar da čovjek poput mene bježi? I može li neko kao ja ući u hram i ostati u životu? Neću ući!" (12) Tad shvatih da ga sigurno nije poslao Bog, nego je on izrekao proročanstvo protiv mene, jer su ga bili unajmili Tobijah i Sanbalat. (13) Njega su unajmili ne bih li se ja uplašio i onako postupio te zgriješio, pa da me oni na loš glas iznesu i da mi se narugaju. (14) Sjeti se, o Bože moj, Tobijaha i Sanbalata po ovim djelima njihovim, a i proročice Noadije i ostalih proroka što me pokušaše zastrašiti.

Završetak obnove zidina

(15) Tako je dvadeset i petog mjeseca elula, za pedeset i dva dana, završen zid. (16) Kad su svi naši neprijatelji čuli za to, i svi narodi oko nas to vidjeli[12], izgubili su pouzdanje u sebe, jer su shvatili da je to djelo učinjeno uz pomoć Boga našega. (17) Tih su dana i mnoga pisma od Jehudinih prvaka išla Tobijahu, i Tobijahova pisma k njima dolazila. (18) Mnogi su u Jehudi bili vezani za nj prisegom, jer je on bio zet Šekanije, sina Arahova, a njegov sin Jehohanan bijaše se oženio kćerju Mešulama, sina Berekijina. (19) Oni su i preda mnom kazivali o njegovim dobrim djelima, a njemu prenosili moje riječi. A Tobijah je slao pisma da me zastraši.

Popis prvih povratnika

7 Kad zid bi obnovljen i ja namjestih vrata, a vratari i pjevači i levijevci bijahu postavljeni, (2) tad ja povjerih upravu nad Jerusalemom svome bratu Hananiju i Hananiji, zapovjedniku tvrđave, jer on bijaše čovjek povjerljiv i bojaše se Boga više nego mnogi. (3) Tad im rekoh: "Ne dajte da se kapije jerusalemske otvaraju dok sunce ne ugrije, i dok oni budu čuvali stražu, neka zatvore vrata i zamandale ih. A postavite stražare i od stanovnika Jerusalema, svakog na mjesto njegovo, i svakog ispred kuće njegove." (4) A grad je bio velik i prostran, ali je u njemu bilo malo naroda i kuće ne bjehu sagrađene.

(5) Onda mi Bog moj usadi u srce da okupim prvake, časnike i narod da se upišu po rodovima. Tad nađoh rodoslovnu knjigu onih koji se prvi vratiše, i u njoj nađoh da piše:
(6) Ovo su ljudi iz pokrajine koji su došli iz prognaničkog sužanjstva, koje je babilonski kralj Nabukodonosor bio odveo, i koji su se vratili u Jerusalem i Jehudu, svaki u grad svoj, (7) koji su došli sa Zerubabelom, Ješuom, Nehemijom, Azarijom, Raamijom, Nahamanijem, Mordokajem, Bilšanom, Misperetom, Bigvajem, Nehumom i Baanom.
Popis ljudi Israilova naroda: (8) sinova Paroševih, dvije hiljade stotinu sedamdeset i dva; (9) sinova Šefatijinih, tri stotine sedamdeset i dva; (10) sinova Arahovih, šest stotina pedeset i dva; (11) sinova Pahat-Moabovih od sinova Ješue i Joaba, dvije hiljade osam stotina i osamnaest; (12) sinova Elamovih, hiljadu dvije stotine pedeset i četiri; (13) sinova Zatuovih, osam stotina četrdeset i pet; (14) sinova Zakajevih, sedam stotina i šezdeset; (15) sinova Binujevih, šest stotina četrdeset i osam; (16) sinova Bebajevih, šest stotina dvadeset i osam; (17) sinova Azgadovih, dvije hiljade tri stotine dvadeset i dva; (18) sinova Adonikamovih, šest stotina šezdeset i sedam; (19) sinova Bigvajevih, dvije hiljade šezdeset i sedam; (20) sinova Adinovih, šest stotina pedeset i pet; (21) sinova Aterovih od Hezekije, devedeset i osam; (22) sinova Hašumovih, tri stotine dvadeset i osam; (23) sinova Bezajevih, tri stotine dvadeset i četiri; (24) sinova Harifovih, stotinu i dvanaest; (25) sinova Gibeonovih, devedeset i pet; (26) ljudi iz Betlehema i Netofe, stotinu osamdeset i osam; (27) ljudi iz Anatota, stotinu dvadeset i osam; (28) ljudi iz Bet-Azmaveta, četrdeset i dva; (29) ljudi iz Kirjat-Jearima, Kefire i Beerota, sedam stotina četrdeset i tri; (30) ljudi iz Rame i Gebe, šest stotina dvadeset i jedan; (31) ljudi iz Mikmasa, stotinu dvadeset i dva; (32) ljudi iz Betela i Aja, stotinu dvadeset i tri; (33) ljudi iz onog drugog Neba, pedeset i dva; (34) ljudi iz drugog Elama, hiljadu dvije stotine pedeset i četiri; (35) ljudi iz Harima, tri stotine i dvadeset; (36) ljudi iz Jerihona, tri stotine četrdeset i pet; (37) ljudi iz Loda, Hadida i Ona, sedam stotina dvadeset i jedan; (38) ljudi iz Senae, tri hiljade devet stotina i trideset.
(39) Svećenika: sinova Jedajahovih iz kuće Ješuine, devet stotina sedamdeset i tri; (40) sinova Imero-

[12] Ovo može značiti još i: *I svi narodi oko nas se uplašili.*

vih, hiljadu pedeset i dva; (41) sinova Pašhurovih, hiljadu dvije stotine četrdeset i sedam; (42) sinova Harimovih, hiljadu sedamnaest.
(43) Levijevaca: sinova Ješuinih, od Kadmijela, od sinova Hodavijinih, sedamdeset i četiri.
(44) Pjevača: sinova Asafovih, stotinu četrdeset i osam.
(45) Hramskih vratara: sinova Šalumovih, sinova Aterovih, sinova Talmonovih, sinova Akubovih, sinova Hatitinih i sinova Šobajevih, stotinu trideset i osam.
(46) Hramske sluge: sinovi Cihini, sinovi Hasufini, sinovi Tabaotovi, (47) sinovi Kerosovi, sinovi Sijini, sinovi Padonovi, (48) sinovi Lebanini, sinovi Hagabini, sinovi Šalmajevi, (49) sinovi Hananovi, sinovi Gidelovi, sinovi Gaharovi, (50) sinovi Reajahovi, sinovi Recinovi, sinovi Nekodini, (51) sinovi Gazamovi, sinovi Uzini, sinovi Paseahovi, (52) sinovi Besajevi, sinovi Meunimovi, sinovi Nefušesimovi, (53) sinovi Bakbukovi, sinovi Hakufini, sinovi Harhurovi, (54) sinovi Baclitovi, sinovi Mehidini, sinovi Haršini, (55) sinovi Barkosovi, sinovi Siserini, sinovi Temahovi, (56) sinovi Necijahovi i sinovi Hatifini.
(57) Sinovi sluga Solomonovih: sinovi Sotajevi, sinovi Soferetovi, sinovi Peridini, (58) sinovi Jaalini, sinovi Darkonovi, sinovi Gidelovi, (59) sinovi Šefatijini, sinovi Hatilovi, sinovi Pokeret-Hacebajimovi, sinovi Amonovi.
(60) Svih hramskih sluga i sinova sluga Solomonovih bilo je tri stotine devedeset i dva.
(61) Ovi su došli iz Tel-Melaha, Tel-Harše, Keruba, Adona i Imera, ali nisu mogli dokazati da njihove porodice i potomci potječu od Israila: (62) sinovi Delajahovi, sinovi Tobijahovi i sinovi Nekodini, njih šest stotina četrdeset i dva. (63) Od svećenika: sinovi Hobajahovi, sinovi Hakocovi, sinovi Barzilaja, koji se oženio kćerju Barzilaja iz Gileada i prozvao se njihovim imenom. (64) Ovi su tražili svoj pradjedovski popis, ali ga nisu mogli naći; zato su smatrani nečistima i bili isključeni iz svećenstva. (65) Namjesnik im je zabranio da jedu od svetinja sve dok se ne pojavi svećenik s Urimom i Tumimom.

Zbir ljudi, blaga i darova

(66) Sav je zbor brojio četrdeset i dvije hiljade tri stotine i šezdeset osoba, (67) povrh njihovih sluga i sluškinja, kojih je bilo sedam hiljada tri stotine trideset i sedam; a imali su i dvije stotine četrdeset i pet pjevača i pjevačica. (68) Imali su sedam stotina trideset i šest konja, dvije stotine četrdeset i pet mazgi[13], (69) četiri stotine trideset i pet deva, šest hiljada sedam stotina i dvadeset magaraca.
(70) Neki od glavara porodičnih pridoniješe radu. Namjesnik[14] dade u riznicu hiljadu drahmi zlata[15], pedeset zdjela, pet stotina i trideset svećeničkih haljina. (71) Neki od glavara porodičnih dadoše u riznicu dvadeset hiljada drahmi zlata te dvije hiljade i dvije stotine mina srebra[16]. (72) A onog što je ostali narod dao bilo je: dvadeset hiljada drahmi zlata[17], dvije hiljade mina srebra[18] i šezdeset i sedam svećeničkih haljina.
(73) Svećenici, levijevci, vratari, pjevači, neki iz naroda, hramske sluge i sav Israil naseliše se po gradovima svojim.

Ezra čita zakon

A kad nastupi sedmi mjesec, sinovi Israilovi već bijahu u gradovima svojim.

8 I sav se narod kao jedan okupi na trgu pred Vodenom kapijom pa reče pismoznancu Ezri da donese knjigu Mojsijeva zakona što ga je Jahve zapovjedio Israilu. (2) Tako svećenik Ezra prvoga dana sedmoga mjeseca donese zakon pred zbor ljudi, žena i sve djece koja su ga mogla razumjeti. (3) Čitao je iz nje na trgu ispred Vodene kapije od ranoga jutra do podneva pred ljudima i ženama, onima koji su mogli razumjeti; i sav je narod pomno slušao knjigu zakona. (4) Pismoznanac Ezra stajao je na drvenoj govornici što su je bili načinili za tu svrhu. A kraj njega stajali su Matitija, Šema, Anajah, Urijah, Hilkijah i Maasejah, s njegove desne strane, i Pedajah, Mišael, Malkijah, Hašum, Hašbadanah, Zekarija i Mešulam, s njegove lijeve strane. (5) Ezra otvori knjigu na oči sveg naroda, jer stajaše iznad sveg naroda; a kad je otvori, sav narod ustade. (6) Potom Ezra blagoslovi Jahvu,

[13] Riječi *Imali su sedam stotina trideset i šest konja, dvije stotine četrdeset i pet mazgi* nema u hebrejskom tekstu; preuzeto iz Ezra 2:66.

[14] Hebrejski tekst se ovdje koristi perzijskom riječju (vladarska titula *tiršata*).

[15] To je oko 8,5 kg.

[16] To je oko 1,3 tone.

[17] To je oko 170 kg.

[18] To je 1,15 tona.

velikoga Boga. I sav narod dižući ruke uzvrati: "Amen, amen!" Potom se pokloniše i padoše ničice, licem do zemlje, pred Jahvom. (7) Isto su tako Ješua, Bani, Šerebija, Jamin, Akub, Šabetaj, Hodijah, Maasejah, Kelita, Azarija, Jozabad, Hanan, Pelajah i levijevci tumačili zakon narodu, dok je narod stajao na svome mjestu.[19] (8) Oni su čitali iz knjige, iz zakona Božijega, tumačeći ga, da razumiju ono što se čita.

Posvećeni dan

(9) Potom namjesnik Nehemija i Ezra, svećenik i pismoznanac, i levijevci koji su poučavali narod rekoše svemu narodu: "Ovaj dan posvećen je Jahvi, Bogu vašem; ne tugujte i ne plačite." A sav je narod plakao dok je slušao riječi Zakona.
(10) Onda im Nehemija reče: "Idite, jedite masno, pijte slatko i pošaljite obroke onome koji nema ništa zgotovljeno; jer ovaj je dan posvećen našem Gospodu. Ne žalostite se, jer radost Jahvina vaša je snaga."
(11) I levijevci smirivahu narod govoreći: "Umirite se, jer ovaj je dan svet; ne žalostite se." (12) Sav narod ode da jede, da pije, da pošalje obroke i da proslavi veliku svetkovinu, jer je shvatio riječi koje su mu obznanjene.

Obnova Blagdana koliba

(13) Potom se drugoga dana glave porodica sveg naroda, svećenici i levijevci sabraše oko pismoznanca Ezre da proniknu u riječi zakona. (14) Nađoše zapisano u zakonu kako je Jahve zapovjedio po Mojsiju da sinovi Israilovi za blagdana sedmoga mjeseca stanuju u kolibama. (15) Tako to oni proglasiše i pronesoše proglas po svim gradovima svojim i Jerusalemu govoreći: "Idite u brda i donesite maslinova granja i granja divlje masline, mrčina granja, palmina granja i granja ostaloga lisnatog drveća, da se naprave kolibe, kako je zapisano."
(16) Tako narod iziđe i donese granja pa napravi sebi kolibe, svako na krovu svome, i u dvorištima svojim, i dvorištima kuće Božije, i na trgu kod Vodene kapije i na trgu kod kapije Efrajimove. (17) Sav zbor onih koji su se vratili iz sužanjstva napravio je kolibe i stanovao u njima. Sinovi Israilovi ne bijahu tako činili još od dana Ješue, sina Nunova, pa do tog dana. I bilo je veliko veselje. (18) Ezra je čitao iz knjige zakona Božijega svakog dana, od prvoga do posljednjeg dana. I sedam su dana svetkovali blagdan, a osmog je dana, prema propisu, bio svečani zbor.

Narod ispovijeda grijehe

9 A dvadeset i četvrtoga dana toga mjeseca sabraše se sinovi Israilovi na post, u kostrijeti i prekriveni prašinom. (2) Potomci Israilovi bijahu se odvojili od svih tuđinaca; stajali su i ispovijedali svoje grijehe i nedjela očeva svojih. (3) Dok su stajali na mjestu svome, čitali su iz knjige zakona Jahve, Boga svoga, četvrtinu dana, a drugu su se četvrtinu ispovijedali i klanjali se Jahvi, Bogu svome. (4) A na levijevskoj govornici stajali su Ješua, Bani, Kadmijel, Šebanija, Buni, Šerebija, Bani i Kenani, glasno vapeći Jahvi, Bogu svome.
(5) Tad levijevci Ješua, Kadmijel, Bani, Hašabneja, Šerebija, Hodijah, Šebanija i Petahija rekoše: "Ustanite, blagosiljajte Jahvu, Boga svoga, zasvagda!
O neka je blagoslovljeno ime tvoje slavno,
i uzdignuto iznad svakog blagoslova i hvale!
(6) Ti si sam Jahve.
Ti si stvorio nebesa,
nebesa nad nebesima, sa svom vojskom njihovom,
zemlju i sve što je na njoj,
mora i sve što je u njima.
Ti daješ život svima njima
i pred tobom se vojska nebeska klanja.
(7) Ti si Jahve, Bog,
koji je Abrama odabrao
i iz Ura ga kaldejskoga izveo,
i ime mu Abraham dao.
(8) Vidio si da je njegovo srce tebi vjerno,
i s njim si savez sklopio
da ćeš mu dati zemlju kanaansku,
hititsku i amorejsku,
perižansku, jebusejsku i girgašansku –
da ćeš je njegovim potomcima dati.
I ti si ispunio obećanje svoje, jer ti si pravedan.
(9) Vidio si muku naših očeva u Egiptu,
i čuo si njihov vapaj kraj Trstenog mora.
(10) Onda si ispunio znamenja i čuda protiv faraona,
protiv sluga njegovih i sveg naroda zemlje njegove;
jer si ti znao da oni osorno postupaju prema njima,
i stekao si sebi ime, onako kako je i danas.
(11) Razdvojio si more pred njima,

[19] U to doba jevreji su slabo razumijevali hebrejski, jer su govorili aramejski, tako da bi Ezra čitao odjeljak po odjeljak Tore, a onda bi zastajao i čekao da to neko prevede na aramejski.

pa su usred mora po suhome tlu prošli,
a njihove si gonitelje u dubine zavitlao,
kao kamen u vode silovite.
(12) I vodio si ih stupom od oblaka danju,
a stupom od vatre noću,
da bi im osvijetlio put
kojim im je valjalo ići.
(13) Onda si na Sinajsku goru sišao,
i s neba im govorio;
ti si im dao naredbe pravedne i zakone istinske,
dobre odredbe i zapovijedi.
(14) Tako si im obznanio subotu svoju svetu,
i propisao si im zapovijedi, odredbe i zakone,
preko sluge svoga Mojsija.
(15) Ti si ih opskrbljivao hljebom s neba kad su gladni bili,
ti si im izveo vodu iz stijene kad su žedni bili,
i ti si im rekao da uđu i zaposjednu
zemlju za koju si se zakleo da ćeš im je dati.
(16) Ali su oni, očevi naši, osorno postupali;
postali su tvrdoglavi i nisu htjeli slušati zapovijedi tvoje.
(17) Odbijali su poslušati,
i nisu se sjećali čudesa tvojih što si ih među njima učinio;
tako su postali tvrdoglavi i postavili su vođu da se vrate u ropstvo svoje, u Egipat.
Ali ti si Bog praštanja,
milostiv i samilostan,
na gnjev spor i blagosti pun,
i ti ih napustio nisi.
(18) Pa i kad su načinili sebi
tele od rastopljene kovine
i rekli: ‘Ovo je bog tvoj
koji te izveo iz Egipta’,
i kad su grdno hulili,
(19) ti ih, iz velike samilosti svoje,
nisi u pustinji ostavio;
stup od oblaka nije ih danju napuštao,
da bi ih putem njihovim vodio,
niti stup od vatre noću,
da bi im osvjetljivao put kojim im je ići valjalo.
(20) Ti si dao svoga dobroga duha da ih uputiš,
svoje mane ustima njihovim nisi uskraćivao,
i kad su žedni bili, vode si im davao.
(21) Uistinu, ti si im četrdeset godina davao opskrbu u pustinji, i ništa im nije manjkalo;
odjeća im se nije derala niti su im stopala otjecala.
(22) Ti si im još i kraljevstva i narode dao,
i dodijelio ih njima kao međe.
Oni su zaposjeli zemlju Sihona, kralja hešbonskoga,
i zemlju Oga, kralja bašanskoga.
(23) Učinio si da njihovih sinova ima kao zvijezda na nebu,
i doveo si ih u zemlju
za koju si rekao očevima njihovim da u nju uđu i zaposjednu je.
(24) Tako su njihovi sinovi ušli i zaposjeli zemlju.
I ti si pred njima podjarmio stanovnike zemlje te – Kanaance,
i predao ih njima u ruke, zajedno s kraljevima njihovim i narodima zemlje te,
da rade s njima što im je volja.
(25) Oni su osvojili gradove uvrđene i zemlju plodnu.
Oni su zaposjeli kuće pune svakog dobra,
izdubljene čatrnje, vinograde, maslinike,
voćke u izobilju.
Tako su jeli, sitili se i debljali,
i uživali su u tvojoj velikoj dobroti.
(26) Ali postadoše neposlušni i pobuniše se protiv tebe,
i tvoj zakon za leđa baciše,
ubijali su proroke tvoje koji su ih napućivali
da se tebi vrate,
i grdno su hulili.
(27) Zato si ih ti izručio u ruke tlačiteljima njihovim, koji su ih tlačili,
ali kad su ti zavapili u vrijeme nevolje svoje,
ti si čuo s neba, i u velikoj samilosti svojoj
dao im izbavitelje koji su ih izbavili iz ruku tlačitelja njihovih.
(28) Ali čim su stekli mir, opet su činili zlo pred tobom;
zato si ih ti prepustio u ruke neprijateljima njihovim, pa su oni nad njima zavladali.
Kad su ti opet zavapili, ti si čuo s neba,
i mnogo si ih puta spasio u samilosti svojoj,
(29) i napućivao si ih da se vrate zakonu tvome.
Ali oni su osorno postupali i nisu slušali zapovijedi tvoje, nego su griješili protiv odredaba tvojih,
po kojima će čovjek živjeti ako ih vršio bude.
A oni su ti tvrdoglavo okrenuli leđa i postali tvrdokorni, i nisu htjeli poslušati.
(30) A ti si ih mnogo godina podnosio,
i napućivao ih Duhom svojim preko proroka svojih,
ali oni nisu htjeli slušati.
Zato si ih ti narodima tih zemalja u ruke predao.
(31) Ali u svojoj velikoj samilosti ti ih nisi dokrajčio niti napustio,

jer ti si milostiv i samilostan Bog.
(32) I zato, Bože naš, veliki, silni i Bože strašni, koji čuvaš savez i blagost,
ne dopusti da pred tobom bude neznatna sva ova tegoba
koja je snašla nas, kraljeve naše, prvake naše, svećenike naše, očeve naše i sav narod tvoj,
od dana asirskih kraljeva pa do dana današnjega.
(33) Ti si pravedan u svemu što nas je snašlo,
jer si ti pošteno postupao, a mi smo postupali krivo.
(34) Kraljevi naši, vođe naše, svećenici naši i očevi naši nisu se držali Zakona tvoga
i nisu se osvrtali na zapovijedi tvoje i opomene tvoje kojima si ih opominjao.
(35) U kraljevstvu svome,
u velikoj dobroti tvojoj koju si im podario,
u prostranoj i plodnoj zemlji koju si im dao,
oni nisu tebi služili niti su se svojih zlodjela okanjivali.
(36) Evo, danas smo mi robovi,
a zemlja što si je dao očevima našim da jedu od plodova i dobara njezinih –
evo, u njoj smo robovi.
(37) Njezin obilan prinos ide kraljevima
koje si postavio nad nas zbog grijeha naših;
oni gospodare i nad našim tijelima
i nad stokom našom, kako im je volja,
pa smo u velikoj nevolji.
[20](38) I zbog svega toga,
dajemo pismenu prisegu;
a na zapečaćenoj su ispravi imena vođa naših, levijevaca naših i svećenika naših."

Potpisnici prisege

10 A na zapečaćenoj ispravi stajala su imena: namjesnik Nehemija, sin Hakalijin, i Cidkijah, (2) Serajah, Azarija, Jeremija, (3) Pašhur, Amarija, Malkijah, (4) Hatuš, Šebanija, Maluk, (5) Harim, Meremot, Obadija, (6) Daniel, Gineton, Baruk, (7) Mešulam, Abijah, Mijamin, (8) Maazija, Bilgaj, Šemajah. To su bili svećenici.
(9) I levijevci: Ješua, sin Azanijin, Binuj od sinova Henadadovih, Kadmiel, (10) i njihova braća Šebanija, Hodijah, Kelita, Pelajah, Hanan, (11) Mika, Rehob, Hašabija, (12) Zakur, Šerebija, Šebanija, (13) Hodijah, Bani, Beninu.
(14) Narodni poglavari: Paroš, Pahat-Moab, Elam, Zatu, Bani, (15) Buni, Azgad, Bebaj, (16) Adonija, Bigvaj, Adin, (17) Ater, Hezekija, Azur, (18) Hodijah, Hašum, Bezaj, (19) Harif, Anatot, Nebaj, (20) Magpijaš, Mešulam, Hezir, (21) Mešezabel, Cadok, Jadua, (22) Pelatija, Hanan, Anajah, (23) Hošea, Hananija, Hašub, (24) Haloheš, Pilha, Šobek, (25) Rehum, Hašabnah, Maasejah, (26) Ahijah, Hanan, Anan, (27) Maluk, Harim, Baana.
(28) A ostali narod, svećenici, levijevci, vratari, pjevači, hramske sluge i svi oni koji su se odvojili od naroda zemaljskih zarad zakona Božijega, žene njihove, sinovi i kćeri njihove, svi oni koji su bili kadri razumjeti, (29) priključili su se braći svojoj, prvacima svojim, zazivajući prokletstvo na sebe i prisežući da će hoditi po zakonu Božijem, koji je dat po Mojsiju, slugi Božijem, i da će čuvati i vršiti sve zapovijedi Jahve, Gospoda našega, i propise njegove i odredbe; (30) i da mi nećemo davati kćeri svojih narodima zemaljskim niti ćemo uzimati njihovih kćeri sinovima svojim. (31) A narodi zemaljski koji u subotu donose na prodaju robu ili kakvo žito – mi od njih u subotu ili u drugi sveti dan nećemo kupovati; i svake sedme godine mi ćemo dizati ruke od obrađivanja zemlje i utjerivanja svakoga duga.
(32) Mi smo još uzeli sebi u obavezu da ćemo svake godine prinositi jednu trećinu šekela[21] za službu u kući Boga svoga: (33) za posvećeni hljeb, za trajne žitne žrtve, za trajne žrtve paljenice, subote, mlađake, za blagdane, za stvari posvećene i za žrtve okajnice, da se učini okajanje za Israila, i za sav posao u kući Boga našega.
(34) Mi smo i među svećenicima, levijevcima i narodom bacali žrijeb za prinos drva, da ih donesu u kuću Boga našega, po porodicama našim, u određena vremena svake godine, da se lože na žrtveniku Jahve, Boga našega, kako je zapisano u zakonu; (35) i da svake godine u kuću Jahvinu donesu prvine sa zemlje svoje i prvine od sveg voća s drveta svakog, (36) i da dovedu u kuću Boga našega prvjence naše i prvinu od stoke naše, prvinu od krda naših i prvinu od stada naših, kako je to zapisano u zakonu, svećenicima koji služe u kući Boga našega. (37) I mi ćemo prvinu od svojih naćvi, svojih prinosa, plodova s drveta svakog, mlada vina i ulja nositi svećenicima u odaje kuće Boga našega, a desetinu sa zemlje svoje levijevcima, jer

[20] U hebrejskom tekstu 10:1.

[21] To je četiri grama.

levijevci su ti koji uzimaju desetine u svim gradovima u kojima mi radimo. (38) Neka svećenik, sin Aronov, bude uz levijevce kad levijevci budu primali desetine, a neka levijevci donose desetinu od tih desetina u kuću Boga našega, u odaje spremišne. (39) Neka sinovi Israilovi i sinovi Levijevi donose u spremišta prinos od žita, mlada vina i ulja; ondje se nalaze posude svetišta, svećenici koji služe, vratari i pjevači. Tako nećemo zapustiti kuću Boga svoga.

Naseljavanje Jevreja; pokrajinski glavari

11 I nastaniše se narodni poglavari u Jerusalemu, a ostali narod bacaše žrijebove da izvede jednog od deset da živi u Jerusalemu, svetome gradu, a preostalih devet imalo je ostati u gradovima svojim. (2) I narod je blagoslovio sve ljude koji su se dragovoljno javili da žive u Jerusalemu.
(3) Evo pokrajinskih glavara koji su živjeli u Jerusalemu; a po gradovima Jehudinim svako je živio na posjedu svome u gradovima svojim – neki Israilci, svećenici, hramske sluge i potomci Solomonovih sluga. (4) Neki od sinova Jehudinih i neki od sinova Benjaminovih živjeli su u Jerusalemu. Od sinova Jehudinih: Atajah, sin Uzijaha, sina Zekarijina, sina Amarijina, sina Šefatijina, sina Mahalalelova, od sinova Perecovih; (5) i Maasejah, sin Baruka, sina Kol-Hozeha, sina Hazajaha, sina Adajaha, sina Jojariba, sina Zekarije, sina Šelahova. (6) Svih sinova Perecovih, ljudi sposobnih, koji su živjeli u Jerusalemu, bilo je četiri stotine šezdeset i osam.
(7) A evo sinova Benjaminovih: Salu, sin Mešulama, sina Joeda, sina Pedajaha, sina Kolajaha, sina Maasejaha, sina Itiela, sina Ješajahova; (8) i za njim Gabaj i Salaj, njih devet stotina dvadeset i osam. (9) Joel, sin Zikrijev, bio je njihov nadglednik, a Jehuda, sin Hasenuahov, bio je drugi nad gradom.
(10) Od svećenika: Jedajah, sin Jojariba, Jakin, (11) Serajah, sin Hilkijaha, sina Mešulama, sina Cadoka, sina Merajota, sina Ahituba, poglavar kuće Božije, (12) i braća njihova koja su vršila službu hramsku, njih osam stotina dvadeset i dva; i Adajah, sin Jerohama, sina Pelalije, sina Amcija, sina Zekarije, sina Pašhura, sina Malkijahova, (13) i rođaci njegovi, glavari porodica, njih dvije stotine četrdeset i dva; i Amašsaj, sin Azarela, sina Ahzaja, sina Mešilemota, sina Imerova, (14) i braća njihova, ratnici hrabri, njih stotinu dvadeset i osam. A njihov nadglednik bio je Zabdiel, sin Hagedolimov.
(15) A od levijevaca: Šemajah, sin Hašuba, sina Azrikama, sina Hašabije, sina Bunijeva; (16) i Šabetaj i Jozabad, od levijevskih poglavara, koji su upravljali vanjskim poslovima kuće Božije; (17) i Matanija, sin Mike, sina Zabdija, sina Asafova, koji je predvodio kad se započinjala zahvala u molitvi, i Bakbukija, drugi među braćom svojom; i Abda, sin Šamue, sina Galala, sina Jedutunova. (18) Svih je levijevaca u svetome gradu bilo dvije stotine osamdeset i četiri.
(19) I vratari: Akub, Talmon i braća njihova koja su čuvala stražu na kapijama, njih stotinu sedamdeset i dva.
(20) Ostalih je Israilaca, svećenika i levijevaca bilo po svim gradovima Jehudinim, i svako je bio na baštini svojoj. (21) Hramske sluge živjele su u Ofelu, a nad njima su bili Ciha i Gišpa.
(22) A levijevski nadglednik u Jerusalemu bio je Uzi, sin Banija, sina Hašabije, sina Matanije, sina Mike, od sinova Asafovih, koji su bili pjevači u službi u kući Božijoj. (23) Za njih je bila izdana kraljeva zapovijed i čvrsta uredba da svakodnevno budu predvodnici pjesama.
(24) Petahija, sin Mešezabelov, od sinova Zeraha, sina Jehudina, bio je kraljev zastupnik u svim poslovima s narodom.
(25) A u selima s poljima njihovim – neki od sinova Jehudinih živjeli su u Kirjat-Arbi i naseljima njezinim, u Dibonu i naseljima njegovim, i u Jekabceelu i selima njegovim, (26) i u Jesui, u Moladi i Bet-Peletu; (27) i u Hazar-Šualu, u Beeršebi i naseljima njezinim, (28) i u Ciklagu, u Mekoni i naseljima njezinim, (29) i u En-Rimonu, u Cori i u Jarmutu, (30) Zanoahu, Adulamu i selima njihovim, Lakišu i poljima njegovim, Azeki i naseljima njezinim. Tako su se utaborili od Beeršebe pa sve do doline Hinomske. (31) Benjaminovi su sinovi još živjeli od Gebe pa nadalje, u Mikmasu i Aji, u Betelu i naseljima njegovim, (32) u Anatotu, Nobu, Ananiji, (33) Hazoru, Rami, Gitajimu, (34) Hadidu, Zeboimu, Nebalatu, (35) Lodu i Ononu, dolini zanatlija. (36) Neki od levijevskih redova u Jehudi pripadali su Benjaminu.

Svećenici i levijevci, povratnici iz progonstva

12 A ovo su svećenici i levijevci koji su došli sa Zerubabelom, sinom Šealtielovim, i Ješuom: Serajah, Jeremija, Ezra, (2) Amarija, Maluk,

Hatuš, (3) Šekanija, Rehum, Meremot, (4) Ido, Gineton, Abija, (5) Mijamin, Maadija, Bilgah, (6) Šemajah, Jojarib, Jedajah, (7) Salu, Amok, Hilkijah i Jedajah. To su bili svećenički glavari i braća njihova za Ješuinih dana.
(8) Levijevci: Ješua, Binuj, Kadmiel, Šerebija, Jehuda i Matanija, koji je bio odgovoran za hvalospjeve, on i braća njegova. (9) A Bakbukija i Uni, braća njihova, stajali su nasuprot njima u redovima službeničkim. (10) Ješua rodi Jojakima, a Jojakim rodi Elijašiba, a Elijašib rodi Jojadu, (11) a Jojada rodi Jonatana, a Jonatan rodi Jaduu.
(12) A u danima Jojakimovim svećenici, glavari porodica, bijahu: Serajahove – Merajah; Jeremijine – Hananija; (13) Ezrine – Mešulam; Amarijine – Jehohanan; (14) Malukove – Jonatan; Šebanijine – Jozef; (15) Harimove – Adna; Merajotove – Helkaj; (16) Idine – Zekarija; Ginetonove – Mešulam; (17) Abijine – Zikri; Minjaminove – ...[22]; Moadijine – Piltaj; (18) Bilgahove – Šamua; Šemajahove – Jehonatan; (19) Joaribove – Matenaj; Jedajahove – Uzi; (20) Salajeve – Kalaj; Amokove – Eber; (21) Hilkijahove – Hašabija; Jedajahove – Netanel.
(22) A levijevci, glavari porodični, popisani su u danima Elijašiba, Jojade, Johanana i Jadue, a tako i svećenici za vladavine Darija Perzijanca. (23) Sinovi Levijevi, glavari porodični, upisani su u Knjigu zapisa do dana Johanana, sina Elijašibova. (24) Glavari levijevski: Hašabija, Šerebija i Ješua, sin Kadmielov[23], i braća njihova nasuprot njima, da izriču hvale i zahvale, onako kako je propisao David, čovjek Božiji, zbor po zbor. (25) Matanija, Bakbukija, Obadija, Mešulam, Talmon i Akub bili su vratari koji su čuvali stražu na skladištima kod kapije. (26) Oni su služili u danima Jojakima, sina Ješue, sina Jocadakova, i u danima namjesnika Nehemije i Ezre, svećenika i pismoznanca.

Posvećenje jerusalemskoga zida

(27) A pri posvećenju jerusalemskoga zida tražili su levijevce iz svih mjesta njihovih da ih dovedu u Jerusalem kako bi slavili posvećenje u veselju, uz spjevove zahvale i pjesme uz pratnju činela, harfi i lira. (28) Tako se skupiše pjevači iz predjela oko Jerusalema i iz netofatskih sela, (29) iz Bet-Gilgala i s polja u Gebi i Azmavetu, jer pjevači bijahu sebi sagradili sela oko Jerusalema. (30) Svećenici se i levijevci očistiše; oni očistiše i narod, kapije i zid.
(31) Onda sam ja naredio da se jehudinski poglavari popnu na zid, i sastavio sam dva velika zbora: prvi je išao desno na vrh zida prema Kapiji otpadaka. (32) Hošaja i polovina jehudinskih poglavara slijedili su ih, (33) zajedno s Azarijom, Ezrom, Mešulamom, (34) Jehudom, Benjaminom, Šemajahom, Jeremijom, (35) i nekim od svećeničkih sinova s trubama, te Zekarijom, sinom Jonatana, sina Šemajaha, sina Matanije, sina Mikajaha, sina Zakura, sina Asafova, (36) i braćom njegovom: Šemajahom, Azarelom, Milalajem, Gilalajem, Maajem, Netanelom, Jehudom i Hananijem, sa sviralima Davida, čovjeka Božijega. A pismoznanac Ezra išao je pred njima. (37) Na Izvorskoj kapiji popeli su se pravo uz stepenice Davidova grada, zidnim usponom iznad Davidove kuće do Vodene kapije na istoku.
(38) Drugi je zbor išao nalijevo, dok sam ih ja slijedio s polovinom naroda na zidu, iznad Kule peći do Širokog zida, (39) pa iznad Efrajimove kapije, kroz Staru kapiju, Riblju kapiju, Hananelovu kulu, Kulu stotine, sve do Ovčije kapije; i zaustavili su se kod Stražarske kapije. (40) Potom su oba zbora zauzela svoje mjesto u kući Božijoj. Tako i ja i sa mnom polovina časnika, (41) i svećenici: Elijakim, Maasejah, Minjamin, Mikajah, Elijoenaj, Zekarija i Hananija, s trubama, (42) te Maasejah, Šemajah, Eleazar, Uzi, Jehohanan, Malkijah, Elam i Ezer. I pjevači su pjevali, predvođeni Jizrahijom. (43) Toga su dana prinijeli velike žrtve i radovali se što im je Bog dao veliko veselje, a i žene su se i djeca radovali, tako da se veselje u Jerusalemu izdaleka čulo.
(44) Toga su dana postavljeni i ljudi da nadziru spremišta prinosa, prvina od plodova i desetina, da sabiru u njih s polja gradskih dijelove koje zakon traži za svećenike i levijevce; jer Jehuda se radovala svećenicima i levijevcima u službi. (45) Ta oni su vršili službu Bogu svome i službu čišćenja, zajedno s pjevačima i vratarima, po zapovijedi Davida i sina mu Solomona. (46) I u Davidovim i Asafovim danima, u negdašnja vremena, postojale su vođe pjevača, pjesme pohvalnice i spjevovi zahvale Bogu. (47) Tako je sav Israil u danima Zerubabela i Nehemije davao dijelove koji su pripadali pjevačima i vratarima, onoliko koliko je za svaki dan bilo potrebno, i stavljali su nastranu posvećeni dio za levijevce, a levijevci su stavljali nastranu posvećeni dio za sinove Aronove.

[22] U hebrejskom tekstu ovdje nedostaje ime.

[23] Ili: Binui, Kadmiel.

Isključenje stranaca

13 Tog se dana naglas čitalo iz Mojsijeve knjige narodu; i u njoj se nađe kako stoji zapisano da nijedan Amonac niti Moabac nikada ne smije ući u zbor Božiji, (2) jer oni nisu izišli u susret sinovima Israilovim s hljebom i vodom, nego su protiv njih unajmili Bileama da ih prokune. Ali je naš Bog preokrenuo kletvu u blagoslov. (3) Pa kad su čuli zakon, sve su tuđince isključili iz Israila.

Istjerivanje Tobijaha i čišćenje hrama

(4) A prije toga svećenik Elijašib, koji je bio postavljen nad odajama u kući Boga našega, budući svojta Tobijahu, (5) bijaše mu uredio veliku sobu u koju su se nekoć ostavljale žitne žrtve, tamjan, posuđe, desetine žita, vino i ulje propisano za levijevce, pjevače i vratare, te prinosi za svećenike. (6) U to vrijeme ja nisam bio u Jerusalemu, jer sam se trideset i druge godine babilonskoga kralja Artašašta bio vratio kralju. Ali nakon nekog vremena zatražio sam dopust od kralja, (7) te sam došao u Jerusalem i saznao za zlo što ga Elijašib bijaše počinio pripremivši Tobijahu sobu u dvorištima kuće Božije. (8) To mi nikako nije bilo milo, pa sam izbacio iz sobe sve pokućstvo Tobijahovo. (9) Onda sam naredio da se očiste sobe, i vratio sam tamo posuđe kuće Božije, zajedno sa žitnim žrtvama i tamjanom.

Obnova vjere

(10) Doznao sam i to da levijevcima nisu davali dijelove njihove, te su levijevci i pjevači koji su vršili službu otišli, svaki na polje svoje. (11) Zato sam prekorio časnike govoreći: "Zašto je zapuštena kuća Božija?" Onda sam ih okupio i vratio ih na mjesta njihova. (12) Sva je Jehuda tada donosila u spremišta desetinu žita, vino i ulje. (13) Upravu nad spremištima povjerio sam svećeniku Šelemiji, pismoznancu Cadoku i levijevcu Pedajahu, a uz njih je bio Hanan, sin Zakura, sina Matanijina, jer njih su smatrali pouzdanim, a njihova je zadaća bila da dijele braći svojoj.
(14) Sjeti me se po ovome, Bože moj, i ne briši mojih vjernih djela što sam ih učinio za kuću Boga moga i službe u njoj.
(15) U onim sam danima u Jehudi vidio ljude kako gaze po vinskoj kaci u subotu, i unose vreće žita te ih tovare na magarce, zajedno s vinom, grožđem, smokvama i svakojakim teretom, i donose ih u Jerusalem u dan subotnji. Zato ih prekorih što u taj dan prodaju hranu. (16) A tako su i Tirci koji su živjeli ondje uvozili ribu i svakovrsnu robu pa je prodavali sinovima Jehudinim u subotu, baš u Jerusalemu. (17) Tad prekorih jehudinske prvake i rekoh im: "Kakvo to zlo djelo činite skrnaveći dan subotnji? (18) Nisu li očevi vaši isto radili, pa je Bog naš na nas i na ovaj grad svu ovu nevolju navalio? A vi uvećavate gnjev na Israila skrnaveći subotu!"
(19) Baš kad se smračilo kod jerusalemskih kapija prije subote, desilo se da sam zapovjedio da se zatvore vrata i da se ne otvaraju do iza subote. Onda sam postavio neke svoje sluge na kapije da nikakav tovar ne bi ušao na dan subotnji. (20) Jednom ili dvaput trgovci su i prodavači svakovrsne robe proveli noć izvan Jerusalema. (21) Onda sam ih ja upozorio i rekao im: "Zašto provodite noć pod zidom? Ako to opet uradite, dignut ću ruku na vas!" Od tog vremena više nisu dolazili u subotu. (22) I zapovjedio sam levijevcima da se očiste i da dođu čuvati kapije, da bi posvetili dan subotnji.
I po ovome sjeti me se, o Bože moj, i smiluj mi se po velikoj blagosti svojoj!
(23) Tih sam dana vidio i Jevreje koji su se bili oženili Ašdođankama, Amonkama i Moapkama. (24) A djeca njihova – pola ih je govorilo jezikom ašdodskim, i niko od njih nije umio govoriti jezikom jehudinskim, nego jezikom naroda svoga. (25) Zato sam ih korio i proklinjao, a neke sam tukao i čupao im kose, i Bogom ih zaklinjao: "Ne dajite kćeri svojih sinovima njihovim, i ne uzimajte kćeri njihovih za sinove svoje niti za sebe. (26) Nije li u tome zgriješio Solomon, kralj israilski? Među mnogim narodima nije bilo kralja kao što je on, i bio je voljen kod Boga svoga, i Bog ga je učinio kraljem nad svim Israilom, ali su i njega tuđinke na grijeh navele. (27) Hoćemo li onda slušati i o vama da činite ovo veliko zlo i da iznevjeravate Boga našeg ženeći se tuđinkama? (28) Čak je jedan od sinova Jojade, sina velikog svećenika Elijašiba, bio zet Horonjaninu Sanbalatu, pa sam ga ja otjerao od sebe.
(29) Sjeti se njih, o Bože moj, jer su oni oskvrnuli svećeništvo i zavjet svećenički i levijevski.
(30) Tako sam ih očistio od svega tuđega i odredio dužnosti svećenicima i levijevcima, svakom zadaću njegovu; (31) i pobrinuo sam se za dostavu drva u određena vremena i za prvine.
Sjeti me se po dobru, o Bože moj!

ESTERA

Knjiga o Esteri kazuje nam o tome kako dvoje mladih i hrabrih Jevreja, mladić po imenu Mordekaj i kraljica Estera, potpomognuti rukom sudbine, uspijevaju raskrinkati i osujetiti genocidne planove Hamana, neprijatelja Jevreja. Pobjedničko slavlje četrnaestog i petnaestog dana mjeseca adara (februar – mart) stvorilo je priliku za uspostavu, u jevrejskom svetom kalendaru, novoga jevrejskog blagdana Purima. Na taj dan ujutro i navečer jevreji naglas čitaju cijeli sadržaj Knjige o Esteri. Sadržaj ove knjige spada među pet malih blagdanskih svitaka (megillot) u sadržaju hebrejske Biblije.
Priča o Esteri dešava se u perzijskom gradu Susi, na dvoru kralja Kserksa I (486–465). Estera i Mordekaj pripadaju jevrejskoj zajednici u perzijskoj dijaspori. I sam autor knjige o Esteri, najvjerovatnije, cijeli je svoj život proveo u ovoj jevrejskoj dijaspori.

Kraljevska gozba

1 Desi se u danima Ahašveroša, onoga Ahašveroša koji je vladao od Hodua do Kuša[1] nad
stotinu dvadeset i sedam pokrajina, (2) u danima
tim dok je kralj Ahašveroš sjedio na kraljevskom
prijestolju svome u utvrđenome Šušanu, (3) treće
godine vladavine svoje priredi on gozbu za sve
prvake svoje i sluge, a pred njim bijahu perzijske
i medijske vojskovođe, plemići i prvaci pokrajina
njegovih. (4) I pokazivaše on bogatstvo kraljevske
slave svoje i sjaj silnoga veličanstva svoga mnogo
dana – stotinu osamdeset dana.
(5) Kad prođoše dani ti, kralj priredi sedmodnevnu gozbu za sav narod koji bijaše prisutan u tvrđavi u Susi, od onih najvećih do onih najmanjih, u ograđenom vrtu dvora kraljevskoga. (6) Zavjese od prepredena bijelog i ljubičastog lana bile su privezane uzicama od prepredena grimiznog lana za srebrene prstenove i mramorne stupove, a na mozaičkom pločniku od porfira, mramora, sedefa i skupocjenog kamenja nalazile su se počivaljke od zlata i srebra.
(7) Piće se služilo u svakojakim zlatnim posudama, a kraljevskog je vina, kako kraljevskoj ruci i pristoji, bilo u izobilju. (8) Pilo se po zakonu, nije bilo prisile, jer tako je kralj bio naredio svakom nadgledniku dvora svoga da postupa prema svakome po želji njegovoj. (9) I kraljica Vašti priredi gozbu za žene u dvoru koji je pripadao kralju Ahašverošu.

Kraljica Vašti odbija doći

(10) Sedmoga dana, kad mu je srce bilo veselo od vina, kralj Ahašveroš zapovjedi Mehumanu, Bizti, Harboni, Bigti, Abagti, Zetaru i Karkasu, sedmerici evnuha koji su ga lično služili, (11) da dovedu preda nj kraljicu Vašti s kraljevskom krunom njezinom, da narodu i prvacima pokaže ljepotu njezinu, jer lijepa bješe. (12) Ali kraljica Vašti ne htjede doći na kraljevu zapovijed koju dostaviše evnusi. Kralj se tada veoma naljuti i gnjevom planu.
(13) Onda kralj reče mudracima koji poznaju vremena – jer kralj imađaše običaj da se posavjetuje sa svima koji su poznavali zakon i pravo (14) i bili mu bliski: Karcenom, Šetarom, Admatom, Taršišom, Meresom, Marsenom i Memukanom, sedmericom prvaka perzijskih i medijskih koji su gledali kralja licem u lice i sjedili na čelnim mjestima u kraljevstvu: (15) "Šta da se, prema zakonu, čini s kraljicom Vašti, jer se ona nije pokorila zapovijedi kralja Ahašveroša što su je dostavili evnusi?"
(16) Tad Memukan pred kraljem i prvacima odgovori: "Kraljica Vašti nije skrivila samo kralju nego i svim prvacima i svim narodima u svim pokrajinama kralja Ahašveroša. (17) Ta za kraljicino će vladanje doznati sve žene, pa će ih to navesti da s prijezirom gledaju na muževe svoje i kažu: 'Kralj Ahašveroš zapovjedio je da pred njega dovedu kraljicu Vašti, ali ona nije htjela doći.' (18) Danas će perzijske i medijske gospođe koje su čule za kraljicino vladanje jednako odgovoriti svim prvacima kraljevim, i prijezira će i srdžbe u izobilju biti. (19) Ako je kralju po volji, neka izda kraljevski ukaz, pa neka se on upiše u perzijske i medijske zakone, tako da se ne može opozvati, da se Vašti više ne može pojaviti pred kraljem Ahašverošom, a neka kralj dade njezin kraljevski položaj drugoj koja je dostojnija od nje. (20) Kad se kraljev ukaz

[1] Tj. od današnjeg Pakistana do Sudana ili Etiopije.

što će ga on načiniti pročuje širom kraljevstva njegova, jer ono je veliko, tad će sve žene iskazati poštovanje muževima svojim, velikim i malim."
(21) Riječ se svidje kralju i prvacima, te kralj učini kako je predložio Memukan. (22) Tako on posla pisma u sve pokrajine kraljevske, u svaku pokrajinu na pismu njezinu i svakom narodu na jeziku njegovu, da svaki čovjek treba biti gospodar u kući svojoj i onaj koji govori jezikom naroda svoga.

Potraga za nasljednicom kraljice Vašti

2 Poslije tih događaja, kad se srdžba Ahašverošova stišala, on se sjeti Vaštije i onoga što je ona učinila i onoga što je određeno protiv nje.
(2) Tad kraljevi pratioci koji su ga služili rekoše: "Neka se kralju potraže lijepe i mlade djevice. (3) Neka kralj postavi nadglednike u svim pokrajinama kraljevstva svoga da sakupe sve lijepe i mlade djevice u tvrđavu susku, u harem, na brigu Hegaju, evnuhu kraljevu, koji je zadužen za žene; i neka im se dade da se dotjeruju. (4) Neka onda djevojka koja se svidi kralju bude kraljica umjesto Vaštije."
To bijaše po volji kralju, te on tako i postupi.
(5) A u tvrđavi u Susi bijaše neki Jevrej po imenu Mordekaj, sin Jaira, sina Šimeja, sina Kišova, Benjaminovac, (6) koji je bio prognan iz Jerusalema sa sužnjima koji bijahu prognani s jehudskim kraljem Jekonijom, a prognao ih je Nabukodonosor, kralj babilonski. (7) On je odgajao Hadasu, to jest Esteru, kćer strica svoga, jer ona nije imala ni oca ni majke. Djevojka je bila stasita i lijepa, a kad su joj umrli otac i majka, Mordekaj ju je uzeo sebi za kćer.

Estera stječe blagonaklonost

(8) Tako se desi, kad se zapovijed i naredba kraljeva pročuše i mnoge se djevojke okupiše u tvrđavi suskoj pod brigom Hegajevom, da dovedoše Esteru u kraljev dvor i povjeriše brigu o njoj Hegaju, koji bijaše zadužen za žene. (9) I ta mu se djevojka svidje te steče njegovu blagonaklonost. Zato se on brzo pobrinu za njezino uljepšavanje i opskrbu, dade joj sedam probranih sluškinja iz dvora kraljeva i premjesti nju i sluškinje njezine na najbolje mjesto u haremu. (10) Estera ne obznani ni iz kojeg je naroda ni od kojeg je roda, jer Mordekaj joj bijaše dao upute da to ne obznanjuje. (11) Svakoga dana Mordekaj se šetao ispred dvorišta haremskoga da vidi kako je Estera i kako živi.
(12) I kad bi došao red na svaku djevojku da uđe kralju Ahašverošu, nakon dvanaest mjeseci, prema propisima za žene – jer dani njihova uljepšavanja ispunjavali su se ovako: šest mjeseci mirhinim uljem i šest mjeseci mirođijama i tvarima za njegu žena – (13) djevojka bi kralju ulazila ovako: sve što bi poželjela bilo joj je dato da ponese sa sobom iz harema u kraljev dvor. (14) Uvečer bi ulazila, a ujutro se vraćala u drugi harem, na brigu Šaašgazu, kraljevu evnuhu koji je nadgledao priležnice. Ona se više ne bi vraćala kralju osim ako bi se kralju svidjela i bila pozvana po imenu.
(15) Kad dođe red na Esteru, kćer Abihajila, strica Mordekaja, koji ju je bio uzeo kao svoju kćer, da uđe kralju, ona ne zatraži ništa osim onoga što bijaše preporučio Hegaj, kraljev evnuh koji je nadgledao žene. A Estera je stjecala blagonaklonost u očima svih koji bi je vidjeli. (16) Tako odvedoše Esteru kralju Ahašverošu u kraljevski dvor njegov u desetom mjesecu, mjesecu tebetu, sedme godine vladavine njegove.

Estera postaje kraljica

(17) Kralj zavolje Esteru više od svih drugih žena, i ona steče blagonaklonost i ljubav kod njega više nego sve ostale djevice, tako da joj on metnu na glavu kraljevsku krunu i učini je kraljicom umjesto Vaštije. (18) Onda kralj priredi veliku gozbu, gozbu Esterinu, za sve svoje prvake i sluge; i proglasi on praznik u pokrajinama i razdijeli darove, kako i pristoji ruci kraljevskoj.
(19) Kad su se djevice okupile drugi put, Mordekaj je sjedio na kapiji kraljevoj. (20) Estera još nije bila obznanila od kojeg je roda i naroda, baš onako kako joj je Mordekaj bio i zapovjedio; jer Estera je činila ono što joj je Mordekaj rekao, kao što je činila i kad je bila pod skrbništvom njegovim.

Mordekaj spašava kralja

(21) U tim danima kad je Mordekaj sjedio na kapiji kraljevoj Bigtan i Tereš, dva kraljeva evnuha koja su čuvala vrata, rasrdiše se i stadoše gledati kako da dignu ruku na kralja Ahašveroša. (22) Ali Mordekaj sazna za tu urotu te javi kraljici Esteri, a Estera obavijesti kralja u Mordekajevo ime. (23) I kad se urota istraži i vidje se da je istinita, obojicu ih objesiše na vješalima; i to se pred kraljem zapisa u knjigu ljetopisa.

Hamanova urota protiv Jevreja

3 Poslije tih događaja kralj Ahašveroš unaprijedi Hamana, sina Hamedatina, Agađanina[2], i promaknu ga, i učvrsti mu vlast nad svim prvacima koji su bili s njim. (2) Sve kraljeve sluge što su bile na kapiji kraljevoj poklanjale su se i iskazivale počast Hamanu, jer tako je kralj za njega bio zapovjedio. Ali Mordekaj se nije ni poklanjao niti je počast iskazivao. (3) Onda kraljeve sluge koje bijahu na kapiji kraljevoj upitaše Mordekaja: "Zašto kršiš kraljevu zapovijed?"
(4) I kad su mu svaki dan govorili, a on ih nije htio poslušati, rekoše Hamanu da vide hoće li Mordekajev razlog i nadalje vrijedjeti, jer im je rekao da je Jevrej. (5) Kad Haman vidje da Mordekaj niti se poklanja niti mu počast iskazuje, razbjesni se. (6) Ali prezre pomisao da digne ruku na samog Mordekaja, jer mu rekoše koji je Mordekajev narod; zato Haman gledaše da zatre sve Jevreje, narod Mordekajev, po svem kraljevstvu Ahašverošovu.
(7) U prvome mjesecu, mjesecu nisanu, dvanaeste godine kralja Ahašveroša, bacan je pur, to jest žrijeb, pred Hamanom za dan i za mjesec, i žrijeb pade na trinaesti dan dvanaestog mjeseca, to jest mjeseca adara. (8) Tad Haman reče kralju Ahašverošu: "Ima jedan narod razasut i raspršen među narodima u svim pokrajinama kraljevstva tvoga; njegovi su zakoni drukčiji od zakona svih ostalih naroda, i oni se ne drže kraljevih zakona, tako kralju ne ide u korist da ih pusti da opstanu. (9) Ako je kralju po volji, neka se izda naredba da se oni zatru, a ja ću isplatiti deset hiljada talenata srebra u ruke onima koji obavljaju kraljev posao da se stavi u riznicu kraljevsku." (10) Tad kralj skinu s ruke pečatni prsten i dade ga Hamanu, sinu Hamedate Agađanina, neprijatelju jevrejskome. (11) Kralj reče Hamanu: "Srebro je tvoje, a i narod, pa čini s njime što ti je drago."
(12) Onda trinaestoga dana prvoga mjeseca bijahu sazvani kraljevi pisari, i bi napisano baš onako kako je Haman zapovjedio kraljevim satrapima[3], upraviteljima koji bijahu nad svakom pokrajinom i prvacima svakog naroda, svakoj pokrajini na pismu njezinu, svakom narodu na jeziku njegovu, i bi napisano u ime kralja Ahašveroša i zapečaćeno kraljevim pečatnim prstenom. (13) Pisma su poslana po tekličima svim pokrajinama kraljevim da se zatru, pobiju i istrijebe svi Jevreji, i mladi i stari, žene i djeca, u jednom danu, trinaestoga dana dvanaestoga mjeseca, mjeseca adara, i da se zaplijeni njihova imovina. (14) Prijepis ukaza što se trebao izdati kao zakon u pokrajini svakoj objavljen je svim narodima da budu spremni za taj dan. (15) Nagnani kraljevom zapovijedi, kuriri izidoše, a odluka bi donesena u tvrđavi u Susi. I dok su kralj i Haman sjedili i pili, grad Susa bio je u pometnji.

Estera doznaje za Hamanovu urotu

4 Kad Mordekaj saznade šta se sve uradilo, razdrije haljine svoje, obuče se u kostrijet i posu pepelom, te izide usred grada i zakuka glasno i gorko. (2) Išao je samo do kapije kraljeve, jer niko obučen u kostrijet nije smio ući na kapiju kraljevu.
(3) U svakoj pokrajini gdje su doprli kraljeva zapovijed i odluka zavlada velika žalost među Jevrejima, koji su postili, plakali i kukali; a mnogi legoše na kostrijet i pepeo.
(4) Onda dođoše Esterine sluškinje i evnusi te je o tom obavijestiše, pa se kraljica poče previjati od bola velikoga. I posla haljine Mordekaju da se odjene i skine kostrijet sa sebe, ali ih on ne primi.
(5) Potom Estera pozva Hataka, jednog od evnuha kraljevih, kojeg je kralj bio odredio da je poslužuje, i naredi mu da ide Mordekaju i dozna šta se dogodilo i zašto. (6) Tako Hatak izide Mordekaju na gradski trg ispred kraljeve kapije. (7) Mordekaj mu ispriča sve što mu se dogodilo i reče mu tačnu sumu novca što ju je Haman obećao uplatiti u kraljevu riznicu da se zatru Jevreji. (8) Dade mu i prijepis ukaza o njihovu zatiranju koji je izdat u Susi da ga pokaže Esteri i javi joj i naredi da otiđe kralju i moli za njegovu milost i zauzme se kod njega za narod svoj.
(9) Hatak se vrati i prenese Esteri Mordekajeve riječi. (10) Tad Estera progovori Hataku i naloži mu da odgovori Mordekaju: (11) "Sve kraljeve sluge i narod pokrajina kraljevih znaju da za svakog muškarca ili ženu koji dođu kralju u dvorište unutarnje a ne budu pozvani vrijedi samo jedan zakon, da se pogube, osim ako im kralj ne pruži zlatno žezlo da ostanu na životu. A ja ovih trideset dana nisam pozvana da dođem kralju." (12) Esterine riječi oni prenesoše Mordekaju.

[2] Haman je bio potomak Agaga, kralja amalečkoga, koji je bio jedan od najžešćih neprijatelja Israila. V. *Izlazak* 17:8-16. Zbog toga je Mordekaj uporno odbijao da mu se pokloni.

[3] Satrapi su imali vlast nad velikim dijelovima na koje je bilo podijeljeno Perzijsko carstvo.

(13) Tad Mordekaj reče da odgovore Esteri: "Nemoj misliti da ćeš zato što si u kraljevu dvoru jedina od svih Jevreja umaći – (14) jer budeš li sad šutjela, Jevrejima će olakšanje i izbavljenje s drugog mjesta doći, a tebe će i kuće oca tvoga nestati. I ko zna nisi li došla do kraljevske časti za vrijeme kakvo je ovo?"
(15) Onda Estera reče da odgovore Mordekaju: (16) "Hajde sakupi sve Jevreje koji se nađu u Susi, pa postite za me; ne jedite i ne pijte tri dana, ni noću ni danju. I ja ću sa sluškinjama svojim tako postiti, pa ću onda tako ući kralju, i ako to nije po zakonu; pa ako je ginuti, neka ginem." (17) Tako Mordekaj ode i postupi baš onako kako mu bijaše zapovjedila Estera.

Estera ulazi kralju

5 I desi se trećega dana da Estera obuče kraljevsku odoru svoju i stade u unutarnje dvorište kraljevskoga dvora ispred odaja kraljevih, a kralj sjeđaše na kraljevskom prijestolju svome u sobi prijestolnoj prema ulazu u dvor. (2) Kad kralj ugleda kraljicu Esteru kako stoji u dvorištu, ona steče milost u očima njegovim; i pruži kralj Esteri zlatno žezlo koje mu je bilo u ruci. Tako se Estera primaknu i dotaknu vrh žezla. (3) Tad je kralj upita: "Šta ti je, kraljice Estero? Šta tražiš? I polovina kraljevstva tebi će se dati."
(4) Estera reče: "Ako je kralju drago, neka kralj i Haman dođu danas na gozbu koju sam mu priredila."
(5) Kralj tad reče: "Brzo dovedite Hamana da učinimo ono što Estera želi." Tako kralj i Haman dođoše na gozbu što ju je priredila Estera. (6) Dok su pili vino na gozbi, kralj reče Esteri: "Šta želiš, dat će ti se. I šta god zatražiš, bila to i polovina kraljevstva, bit će učinjeno."
(7) Estera odgovori: "Moja je molba i zahtjev: (8) ako sam stekla blagonaklonost u očima kraljevim, i ako je drago kralju da udovolji molbi mojoj i zahtjevu mome, neka kralj i Haman dođu na gozbu koju ću im sutra prirediti, a tad ću postupiti po riječi kraljevoj."

Hamanov ponos

(9) Onda toga dana Haman iziđe radostan i zadovoljna srca, ali kad ugleda Mordekaja na kraljevoj kapiji, i kako on ne ustaje i ne miče se pred njim, ispuni ga srdžba prema Mordekaju. (10) Ali Haman se savlada, ode svojoj kući i posla po svoje prijatelje i svoju ženu Zerešu. (11) Pripovijedao im je Haman o sjaju bogatstva svoga, i mnoštvu sinova svojih, i svemu čime ga je kralj veličao, i kako ga je unaprijedio iznad ostalih kraljevih prvaka i sluga. (12) Haman još reče: "Ni kraljica Estera ne pušta nikoga osim mene da dođe s kraljem na gozbu koju je priredila; i sutra je samo mene s kraljem pozvala. (13) Ali me sve to ne može zadovoljiti sve dok gledam Jevreja Mordekaja kako sjedi na kraljevoj kapiji."
(14) Tad mu žena njegova Zereša i svi prijatelji njegovi rekoše: "Dadni neka se podignu vješala visoka pedeset aršina, i zatraži ujutro od kralja da naredi da na njima objese Mordekaja; onda u veselju idi s kraljem na gozbu." I taj se savjet svidi Hamanu, te on naredi da se načine vješala.

Kralj želi počastvovati Mordekaja

6 Te noći kralj nije mogao zaspati, pa je naredio da se donese knjiga zapisa, ljetopisi, te su se čitali pred njim. (2) I nađe se zapisano šta je Mordekaj ispripovijedao o Bigtanu i Terešu, dvojici evnuha kraljevih što su bili vratari, kako su gledali da dignu ruku na kralja Ahašveroša. (3) Kralj upita: "Kakvom je čašću i odlikovanjem nagrađen Mordekaj za ovo?"
A kraljeve sluge koje su ga dvorile odgovoriše: "Ništa nije učinjeno za nj."
(4) Onda upita kralj: "Ko je u predvorju?" A Haman baš bijaše ušao u vanjsko predvorje kraljevskoga dvorca da govori s kraljem o vješanju Mordekaja na vješalima što ih već bijaše pripremio za nj.
(5) Kraljeve sluge odgovoriše kralju: "Eno, Haman stoji u predvorju."
A kralj reče: "Neka uđe." (6) Haman uđe, te ga kralj upita: "Šta da se učini za čovjeka koga kralj želi počastiti?"
A Haman u sebi reče: "Koga bi kralj želio više počastiti od mene?" (7) Zato Haman odgovori kralju: "Čovjeku koga kralj želi počastiti – (8) neka donesu kraljevsko odijelo što ga kralj nosi i konja što ga kralj jaše, i neka se konju kraljevska kresta stavi na glavu, (9) i neka se odijelo i konj predaju jednom od najplemenitijih prvaka kraljevih, i neka odjenu tog čovjeka koga kralj želi počastiti i provedu ga na konju preko gradskoga trga i proglase pred njim: Tako će biti učinjeno čovjeku koga kralj želi počastiti."

(10) Tad kralj reče Hamanu: "Uzmi brzo haljine i konja, kako si rekao, i učini tako za Jevreja Mordekaja koji sjedi na kraljevoj kapiji; ne ispusti ništa od onoga što si rekao." (11) Tako Haman uze odijelo i konja, odjenu Mordekaja te ga provede na konju preko gradskoga trga i proglasi pred njim: "Tako će biti učinjeno čovjeku koga kralj želi počastiti."
(12) Potom se Mordekaj vrati na kraljevu kapiju. A Haman pohitje kući, žalostan, pokrivene glave.
(13) Ispričao je Haman svojoj ženi Zereši i svim prijateljima svojim sve što mu se dogodilo. Onda mu savjetnici njegovi i žena njegova Zereša rekoše: "Ako je Mordekaj, pred kojim si počeo padati, od sjemena jevrejskoga, nećeš ga savladati, nego ćeš zacijelo pred njim pasti."
(14) Dok su još razgovarali s njim, stigoše kraljevi evnusi i žurno odvedoše Hamana na gozbu koju je priredila Estera.

Esterina molba kralju

7 Dođoše kralj i Haman da piju s kraljicom Esterom. (2) I reče kralj Esteri i drugoga dana dok su pili vino na gozbi: "Koja ti je molba, kraljice Estero? Bit će ti udovoljena. I šta tražiš? I ako je polovina kraljevstva, bit će učinjeno."
(3) Onda kraljica Estera odgovori: "Ako sam, kralju, stekla blagonaklonost u očima tvojim, i ako je kralju drago, neka mi se dade život moj – to je moja molba – i narod moj – to je moja želja – (4) jer smo mi, ja i narod moj, prodani da budemo uništeni, pobijeni i satrti. Da smo prodani kao robovi i ropkinje, ja bih šutjela, jer nevolja ne bi bila jednaka jedu kraljevu[4]."
(5) Tad kralj Ahašveroš upita kraljicu Esteru: "Ko je taj, i gdje je taj koji bi se drznuo da to učini?"
(6) Estera reče: "Protivnik je i neprijatelj ovaj opaki Haman!"

Hamanovo vješanje

Haman se tad užasnu pred kraljem i kraljicom. (7) Kralj ustade srdit, ostavi vino i ode u dvorski vrt, a Haman ostade da moli kraljicu za život, jer bijaše vidio da mu je kralj već odredio nevolju. (8) I dok se kralj vraćao iz dvorskoga vrta na mjesto gdje su pili vino, Haman je padao na počivaljku na kojoj bijaše Estera. Tad kralj povika: "Hoće li on još nasrnuti i na kraljicu u mojoj vlastitoj kući?!"
Kad kralj izusti te riječi, pokriše Hamanu lice. (9) Tad Harbona, jedan od evnuha pred kraljem, reče: "Eno uistinu vješala gdje stoje kraj Hamanove kuće, pedeset aršina visokih, što ih je Haman načinio za Mordekaja, koji je govorio u kraljevu korist." "Objesite ga na njih!", reče kralj. (10) Tako objesiše Hamana na vješala što ih je on bio pripremio za Mordekaja, i kraljeva srdžba splasnu.

Mordekajevo unapređenje

8 Tog dana kralj Ahašveroš dade kraljici Esteri kuću Hamana, neprijatelja Jevreja; i dođe Mordekaj pred kralja, jer Estera bijaše otkrila ko joj je on. (2) Kralj skinu svoj pečatni prsten što ga je oduzeo Hamanu i dade ga Mordekaju. A Estera postavi Mordekaja nad Hamanovom kućom.
(3) Estera tad opet progovori kralju, pade mu pred noge, zaplaka i preklinjaše ga da odvrati zlo Hamana Agađanina i njegovu urotu koju je skovao protiv Jevreja. (4) Kralj pruži zlatno žezlo Esteri, te ona ustade i stade pred kralja. (5) Onda reče: "Ako je kralju drago, i ako sam stekla blagonaklonost pred njim, i ako se ova stvar čini prikladnom kralju, i ako sam ja mila u očima njegovim, neka se pismeno opozovu pisma što ih je smislio Haman, sin Hamedatin, Agađanin, koja je napisao da zatre jevreje u svim pokrajinama kraljevim. (6) Ta kako mogu podnijeti da gledam nesreću što će zadesiti narod moj, i kako mogu podnijeti da gledam zatiranje roda svog?"

Kralj zaštićuje Jevreje

(7) Onda kralj Ahašveroš reče kraljici Esteri i Jevreju Mordekaju: "Eto, dao sam Esteri kuću Hamanovu, a njega su objesili na vješala jer je digao ruku na Jevreje. (8) A vi o Jevrejima napišite, u kraljevo ime, kako se vama čini najboljim, i zapečatite to kraljevim pečatnim prstenom, jer odluka koja je napisana u kraljevo ime i zapečaćena kraljevim pečatnim prstenom ne može se opozvati."
(9) Tako tada bijahu sazvani kraljevi tajnici u trećem mjesecu, to jest mjesecu sivanu, dvadeset i trećega dana; i napisa se prema svemu što Mordekaj bijaše zapovjedio Jevrejima, satrapima, namjesnicima i prvacima pokrajina koje su se protezale od Hodua do Kuša, stotinu dvadeset i

[4] Ili: *... jer nevolja ne bi bila jednaka šteti koju trpi kralj.*

sedam pokrajina, svakoj pokrajini na pismu njezinu, i svakom narodu na jeziku njegovu, i Jevrejima na pismu i jeziku njihovu. (10) On napisa pisma u ime kralja Ahašveroša i zapečati ih kraljevim pečatnim prstenom te ih posla po tekličima na konjima, koji su jahali na konjima, pastusima iz kraljevske ergele. (11) U njima je kralj Jevrejima, kojih je bilo po svim gradovima, dao pravo da se sastaju i brane živote svoje, da uništavaju, ubijaju i satiru cijelu vojsku bilo kojeg naroda ili pokrajine koja bi ih napala, ne štedeći ni djecu ni žene, i da zaplijene dobra njihova – (12) i to jednoga dana u svim pokrajinama kralja Ahašveroša, trinaestoga dana dvanaestoga mjeseca, to jest mjeseca adara.
(13) Prijepis ukaza koji se imao izdati kao zakon u pokrajini svakoj objavljen je svim narodima, tako da Jevreji toga dana budu spremni osvetiti se neprijateljima svojim. (14) Tekliči, jašući na kraljevskim pastusima, izjuriše potaknuti kraljevom zapovijedi; a naredba je izdata u tvrđavi u Susi.
(15) Onda Mordekaj iziđe od kralja u plavim i bijelim kraljevskim haljinama, s velikom zlatnom krunom i grimiznim odijelom od prepredena lana; a grad Susa klicao je i veselio se. (16) Za Jevreje to bijaše svjetlo i veselje i radost i slava. (17) U svakoj pokrajini i u svakom gradu kamo je god doprla kraljeva zapovijed i odluka njegova među Jevrejima bijaše veselje i radost, svetkovina i praznik. I mnogi među narodima zemaljskim postadoše Jevreji, jer ih bijaše spopao strah od Jevreja.

Jevreji uništavaju svoje neprijatelje

9 U dvanaestome mjesecu, to jest mjesecu adaru, trinaestoga dana, kad su imali biti izvršeni kraljeva zapovijed i ukaz, onoga dana kad su se neprijatelji Jevreja ponadali da će ih nadvladati, dogodi se obrnuto, pa sami Jevreji zadobiše vlast nad onima koji su ih mrzili. (2) Jevreji se okupiše u gradovima svojim po svim pokrajinama kralja Ahašveroša da dignu ruku na one koji su gledali da im naude; i niko ne može pred njima stati, jer sve narode bijaše strah od njih obuzeo. (3) Čak su i svi pokrajinski prvaci, satrapi, namjesnici i oni koji su obavljali poslove kraljeve pomagali Jevrejima, jer ih bijaše spopao strah od Mordekaja. (4) Uistinu je Mordekaj bio uzvišen u kraljevoj kući, i njegova se slava širila po svim pokrajinama, jer taj je čovjek, Mordekaj, postajao sve veći i veći. (5) Tako su Jevreji udarili mačem na sve svoje neprijatelje, ubijajući i zatirući ih, i činili su što im je bilo drago s onima koji su ih mrzili. (6) U tvrđavi u Susi jevreji su pobili i zatrli pet stotina ljudi, (7) i Paršandatu, Dalfona, Aspatu, (8) Poratu, Adaliju, Aridatu, (9) Parmaštu, Arisaja, Aridaja i Vajzatu, (10) deset sinova Hamana, sina Hamedatina, neprijatelja Jevreja, ali se ne domogoše plijena.
(11) Tog dana kralju je dojavljen broj onih koji su pobijeni u tvrđavi u Susi. (12) Kralj reče kraljici Esteri: "Jevreji su pobili i zatrli pet stotina ljudi i deset sinova Hamanovih u tvrđavi u Susi. Šta su tek učinili u ostalim pokrajinama kraljevim! A koja je tvoja molba? Bit će ti udovoljena. I šta još tražiš? I to će biti učinjeno."
(13) Onda Estera reče: "Ako je kralju drago, neka se i sutra dopusti Jevrejima u Susi da rade po današnjem ukazu, i neka se deset sinova Hamanovih objesi na vješala."
(14) I kralj zapovjedi da se tako uradi; i izdade se ukaz u Susi, te objesiše deset sinova Hamanovih.
(15) Jevreji u Susi okupiše se i četrnaestoga dana mjeseca adara te pobiše tri stotine ljudi u Susi, ali se ne domogoše plijena.
(16) A ostali Jevreji u pokrajinama kraljevim okupiše se da brane živote svoje i da se riješe neprijatelja, te pobiše sedamdeset i pet hiljada onih koji su ih mrzili, ali se ne domogoše plijena. (17) To se dogodilo trinaestoga dana mjeseca adara, a četrnaestoga dana oni otpočinuše i proglasiše taj dan danom svetkovanja i veselja.
(18) Ali Jevreji u Susi okupiše se trinaestoga i četrnaestoga dana istoga mjeseca, a petnaestoga dana otpočinuše i proglasiše taj dan danom svetkovanja i veselja. (19) Zato Jevreji iz seoskih krajeva, oni koji žive u selima, slave četrnaesti dan mjeseca adara kao blagdan veselja i svetkovanja i međusobnog otpremanja darova.[5]

Svetkovina Purima

(20) Onda Mordekaj zapisa te događaje i posla pisma svim Jevrejima po svim pokrajinama kralja Ahašveroša, i bliskim i dalekim, (21) obvezujući ih da svake godine svetkuju četrnaesti dan mjeseca adara, i petnaesti dan istoga mjeseca – (22) jer su se u tim danima Jevreji riješili neprijatelja svojih, i to je bio mjesec u kojem im se tuga pretvorila u radost, a žalost u blagdan – i da ih učine danima

[5] Tj. darova u hrani.

svetkovanja i veselja i međusobnog otpremanja darova i davanja darova siromasima.
(23) Tako se Jevreji složiše da nastave slavlje koje su bili počeli, čineći ono što im je Mordekaj napisao. (24) Haman, sin Hamedatin, Agađanin, neprijatelj svih Jevreja, spletkario je protiv Jevreja da bi ih uništio i bacio je pur, to jest žrijeb, da ih smakne i uništi. (25) Ali kad je to doprlo do kralja, on je pismeno zapovjedio da se njegova opaka spletka što ju je bio skovao protiv Jevreja vrati na glavu njegovu, i da se on i sinovi njegovi objese na vješala. (26) Zbog toga se ti dani zovu Purim, po riječi pur. I zbog uputa u tom pismu, i onog što su oni vidjeli i onog što im se dogodilo, (27) Jevreji ustanoviše i učiniše običajem sebi i potomcima svojim i svima onima koji su se s njima udružili da nijedne godine ne izostavljaju svetkovanje tih dvaju dana prema propisu njihovu i u propisano vrijeme njihovo. (28) Zato se tih dana treba sjećati i svetkovati ih u svakom naraštaju, svakoj porodici, svakoj pokrajini i svakom gradu; i ti dani Purima ne smiju zamrijeti među Jevrejima, niti spomen na njih iščeznuti među potomcima njihovim.
(29) Potom kraljica Estera, kći Abihajilova, s Jevrejom Mordekajem, s punim ovlaštenjem napisa da bi potkrijepila ovo drugo pismo o Purimu. (30) On posla pisma svim Jevrejima, u stotinu dvadeset i sedam pokrajina Ahašverošova kraljevstva, riječi mira i istine, (31) da ustanovi te dane Purima u njihova propisana vremena, baš onako kako su Jevrej Mordekaj i kraljica Estera bili ustanovili za njih i njihove potomke s uputama za vremena njihova posta i jadikovki. (32) Esterina zapovijed ustanovi te propise o Purimu, i to bi zapisano u knjigu.

Mordekajeva veličina i slava

10 A kralj Ahašveroš nametnu danak zemlji i otocima morskim. (2) I sva djela njegove moći i snage, i potpuna pripovijest o Mordekajevoj veličini do koje ga je kralj uzdigao – zar to nije zapisano u ljetopisima kraljeva medijskih i perzijskih? (3) Jer Jevrej Mordekaj bio je drugi do kralja Ahašveroša, istaknut među Jevrejima i voljen od mnoštva braće svoje, onaj koji je tražio dobro za narod svoj i onaj koji je govorio za dobrobit sveg naroda svoga.

KNJIGA O JOBU

Knjiga je dobila naslov po hudoj sudbini nedužnog čovjeka Joba, koji je pretrpio gubitak i bol bez ikakve vlastite krivice i odgovornosti. Sadržaj knjige jedinstven je u cijeloj drevnoj književnosti, a satkan je na raznovrsnim predanjima i književnim žanrovima poznatim na cijelom prostoru tadašnjeg Bliskoga istoka. Glavni lik knjige predstavljen je kao Job, nejevrej iz zemlje Uz (vjerovatno sjeverna Arabija), o čijoj su sudbini na više načina često govorili ljudi toga kraja. Knjiga o Jobu u hebrejskoj se Bibliji svrstava među knjige mudroslovne književnosti, poput Psalama, Mudrih izreka, Propovjednika, Siraha itd. Njen sadržaj ne predstavlja raspravu o nedužnom trpljenju, kako se često pretpostavlja, niti simbolizira apologiju Božije pravde i pravičnosti u sučeljenju s neobjašnjivim ljudskim trpljenjem. Job možda zamišlja način na koji bi se mogao parničiti s Bogom kako bi opravdao svoju pravičnost i, možda, zadobio od Boga priznanje o lošem odnosu prema njemu (Job 9:2–35; 13:13–28; 16:18–22; 19:23–27; 23:1–7; 31:35–37). Taj odnos s Bogom nije kao odnos s prijateljima, niti je rasprava s Bogom ista kao ona s prijateljima. To Job zna. Ali, tumači knjige o Jobu iz odnosa između Joba i Boga nastoje izvući različite zaključke. Neki misle da taj paradigmatični odnos kazuje o tome kako čovjek nema nikakvo pravo pitati Boga za razlog njegovih postupaka. Drugi misle da iz tog odnosa treba izvući zaključak o Jobovu pretjerano ograničenom razumijevanju naravi kosmosa kao mjesta u kojem se svako trpljenje može svesti na zakonske kategorije krivnje ili nedužnosti. Treći misle da je Job bezuvjetno poslušan čovjek koji, i kad pita Boga za razloge svoga trpljenja, ne parniči se s njim, već nastoji, čak i u muci i trpljenju, živjeti duboko pobožan život čovjeka pred tajanstvenim Bogom.

Jobova narav i bogatstvo

1 Bijaše u zemlji Ucu neki čovjek po imenu Job; i bijaše taj čovjek nedužan, čestit, bojao se Boga i klonio zla. (2) Rodilo mu se sedam sinova i tri kćeri. (3) Posjedovao je i sedam hiljada ovaca, tri hiljade deva, pet stotina jarmova volova, pet stotina magarica i vrlo mnogo sluga; i bijaše taj čovjek najveći od svih ljudi s istoka. (4) Njegovi su sinovi običavali odlaziti i praviti gozbe u kući svakog od njih na dan njegov, pa bi slali po svoje sestre i pozivali ih da jedu i piju s njima. (5) Kad bi se dani gozbe izredali, Job bi ih pozvao i očistio, poranivši ujutro i prinijevši žrtve paljenice za svakog od njih; jer govorio je Job: "Možda su sinovi moji zgriješili i kleli Boga u srcima svojim." Tako je Job neprestano činio.

Dopuštenje sotoni da kuša Joba

(6) I dođoše jednog dana sinovi Božiji[1] da stanu pred Jahvu, a među njima dođe i sotona. (7) Jahve upita sotonu: "Odakle dolaziš?"
Sotona tad odgovori Jahvi i reče: "Tumarao sam po zemlji i potucao se po njoj."
(8) Jahve upita sotonu: "Jesi li zapazio slugu moga Joba? Ta nema mu na zemlji ravna, nedužan je i čestit čovjek, boji se Boga i kloni zla."
(9) Sotona tad odgovori Jahvi i reče: "Boji li se Job Boga uzalud? (10) Zar ti nisi oko njega i kuće njegove i svega što on ima sa svake strane živicu postavio? Blagoslovio si djelo ruku njegovih, i stoka mu se namnožila u zemlji. (11) Ali pruži sada ruku svoju i dirni u sve što on imade – zacijelo će te u lice prokleti."
(12) Onda Jahve reče sotoni: "Eto, sve što on imade u rukama je tvojim, samo ruke na nj ne pružaj." I sotona ode od Jahve.
(13) Jednog dana dok su sinovi Jobovi i kćeri jeli i pili vino u kući najstarijega brata svoga, (14) dođe glasnik Jobu i reče: "Volovi su orali, a magarice su pasle pokraj njih, (15) kad na njih navališe Sabejci te ih odvedoše. Oštricom mača pogubiše sluge, a jedini ja umakoh da ti javim!" (16) I dok je on govorio, dođe još jedan i reče: "Vatra se Božija sruči s neba i spali ovce i sluge te ih proguta, a jedini ja umakoh da ti javim!" (17) I dok je on govorio, dođe još jedan i reče: "Kaldejci s tri čete navališe

[1] Tj. anđeli.

na deve te ih odvedoše. Oštricom mača pogubiše sluge, a jedini ja umakoh da ti javim!" (18) I dok je on govorio, dođe još jedan i reče: "Tvoji su sinovi i kćeri jeli i pili vino u kući najstarijega brata svoga, (19) i gle, silan vjetar zapuha iz pustinje udarivši na četiri ugla kuće, te se ona na djecu sruši, i oni umriješe, a jedini ja umakoh da ti javim!"
(20) Tad Job ustade i razdrije odjeću na sebi, i obrija glavu pa pade na zemlju i poče se klanjati,
(21) govoreći:
"Go iziđoh iz utrobe materine,
i go ću se onamo[2] vratiti.
Jahve dade i Jahve uze.
Blagoslovljeno bilo ime Jahvino."
(22) U svemu tome Job ne zgriješi niti Boga okrivi.

Jobova bolest

2 Jednoga dana opet sinovi Božiji dođoše da stanu pred Jahvu, a među njima dođe i sotona da pred Jahvu stane. (2) Jahve upita sotonu: "Odakle si došao?"
Sotona tad odgovori Jahvi i reče: "Tumarao sam po zemlji i potucao se po njoj."
(3) Jahve upita sotonu: "Jesi li zapazio slugu moga Joba? Ta nema mu na zemlji ravna, nedužan je i čestit čovjek, boji se Boga i kloni zla. I povrh toga, čvrst je u neporočnosti svojoj, iako si me ti potaknuo protiv njega da ga bez razloga upropastim."
(4) Sotona odgovori Jahvi i reče: "Koža za kožu![3] Doista, sve što čovjek imade dat će za život svoj.
(5) Eto pruži sad ruku svoju i dirni u kost njegovu i meso njegovo – u lice će te prokleti."
(6) Tad Jahve reče sotoni: "Eto, u rukama je tvojim, samo mu život poštedi."
(7) Onda sotona ode od Jahve te udari Joba bolnim prištevima od nožnih tabana do tjemena. (8) I uze Job komad polomljene grnčarije da se struže njime, sjedeći u pepelu.
(9) Tad mu žena njegova reče: "Jesi li još ustrajan u neporočnosti svojoj? Prokuni Boga i umri!"
(10) Ali joj on odgovori: "Govoriš kao luda žena. Trebamo li, zbilja, od Boga prihvatiti dobro, a ne prihvatiti nesreću?" U svemu tome Job ne zgriješi usnama svojim.
(11) I kad tri Jobova prijatelja Temanac Elifaz, Šuahac Bildad i Naamac Cofar čuše za svu nevolju koja ga je snašla, svaki dođe iz mjesta svoga; i dogovoriše se da se sastanu i dođu pa da ga žale i tješe. (12) Kad pogledaše izdaleka i ne prepoznaše ga, glasno zaplakaše. I svaki od njih razdrije odjeću na sebi, i prosuše oni prašinu preko glave prema nebu. (13) Potom sjeđahu s njim na zemlji sedam dana i sedam noći, i niko mu ne progovori ni riječi, jer vidješe da je bol njegova uistinu teška.

Jobova jadikovka

3 Tad otvori Job usta svoja i prokle dan svoj[4].
(2) I reče Job:
(3) "Ne bilo dana kad sam se roditi imao,
i noći što je rekla: 'Dječak je začeť!
(4) Taj se dan u tminu pretvorio;
Bog odozgo za nj ne mario,
i svjetlost mu ne svijetlila!
(5) Tama i smrtna sjena za nj se otimali;
oblak ga prekrio;
pomrčina ga dana užasom šibala!
(6) A ta noć – tama je prevladala –
ne bila među danima u godini;
ne ulazila u broj mjeseci!
(7) Eto, noć ta jalova bila;
ne čuo se u njoj klik radosni!
(8) Prokleli je oni što dan[5] proklinju,
što Levijatana probuditi mogu![6]
(9) Smračile se zvijezde sumraka njezina;
svjetlo čekala, ali ga nemala,
i ne vidjela cik zore!
(10) Što mi ne zatvori vrata na utrobi,
i ne sakri muku od očiju mojih!
(11) Što rađajući se ne umrijeh,
ne iziđoh iz utrobe i ne izdahnuh?
(12) Što su me koljena prihvatila,
i što prsa, da dojim?
(13) Ta sad bih počivao i spokojan bio;
tad bih spavao, na počinku bio,
(14) s kraljevima i savjetnicima zemaljskim,
koji su sebi iznova gradili ruševine,
(15) ili s prvacima koji su imali zlata,
koji su kuće svoje punili srebrom;
(16) ili kao nedonošče odbačeno što ne bih bio,

[2] Tj. u zemlju.

[3] Čovjek će napustiti sve samo da očuva zdravlje.

[4] Tj. dan rođenja svog.

[5] Ili: more.

[6] Job, slikovito govoreći, izražava želju da "oni koji proklinju dan" probude morsko čudovište Levijatana da proguta noć (dan) njegova rođenja.

kao djeca što nikad svjetla vidjela nisu.
(17) Ondje opaki više ne bjesne,
i ondje su iznemogli na počinku.
(18) Sužnji uživaju u miru svome;
ne čuju glas nadziratelja.
(19) Mali je i veliki ondje,
i rob je slobodan od gospodara svoga.
(20) Što se daje svjetlo paćeniku,
i život onima duše ogorčene,
(21) koji čeznu za smrću, ali nje nema,
i traže je više od blaga skrivenog,
(22) koji se silno raduju
i kliču kad grob nađu?
(23) Što će to čovjeku kome je put skriven,
i koga je Bog ukliještio?
(24) Zato uzdahnem kad pogledam hranu svoju,
i kao voda razlijevaju se moji krici.
(25) Ono čega se bojim spopada me,
i od čega strahujem, stiže me.
(26) Nemam mira ni spokoja,
nemam počinka, samo nemir."

Elifaz veli da nevini ne propadaju

4 Tad Temanac Elifaz odgovori i reče:
(2) "Ako se neko osmjeli da sa tobom riječ progovori, hoćeš li nestrpljiv postati?
Ali ko se može od riječi uzdržati?
(3) Eto, mnoge si naputio,
i slabe si ruke ojačao.
(4) Riječima svojim činio si da klonuli stoje,
i jačao si koljena klecava.
(5) Ali sad kad tebe snađe, nestrpljiv si;
dira te, potišten si.
(6) Zar pobožnost tvoja nije pouzdanje tvoje,
i neporočnost života tvoga nada tvoja?
(7) Sjeti se sad, ko je ikad nevin propao?
Ili gdje su čestiti zatrti?
(8) Kako sam vidio, oni koji nepravdu oru
i oni koji nevolju siju – nju će i požnjeti.
(9) Od daha Božijega oni ginu,
od udara srdžbe njegove dokrajčeni bivaju.
(10) Lav riče i lav urliče,
ali su laviću zubi polomljeni.
(11) Lav ugine jer plijena ponestane,
i razaspu se mladi lavicini.
(12) I krišom mi je dojavljena riječ,
i moje je uho čulo šapat njen.
(13) Usred nemirnih misli u ukazanjima noćnim,
kad dubok san ljude obuzme,
(14) strah me spopade, i drhat,
i rastrese sve kosti moje.
(15) Potom mi neki dah preko lica prođe;
nakostriješiše se dlake na tijelu mom.
(16) Stajao je mirno, ali mu izgleda ne poznadoh,
nekakav lik pred očima mojim;
bijaše tišina, potom začuh glas:
(17) 'Može li ljudski stvor biti pravedan pred Bogom?
Može li čovjek biti čist pred Tvorcem svojim?
(18) Ni u sluge se svoje on ne uzda,
i anđele svoje on okrivljuje –
(19) pa kako neće stanovnike kuća glinenih,
kojima je temelj u prašini,
koje satiru lahko kao moljce!
(20) Komadaju ih između jutra i večeri;
neopaženi, zasvagda nestaju.
(21) Zar nije pokidan konop čadora njihova?
Oni umiru, ali bez mudrosti.'

Bog je pravedan

5 Zovi sad, ima li ikoga ko će ti se odazvati?
I kojem ćeš se svecu[7] obratiti?
(2) Jer zlovolja ubija ludoga,
a ljubomora usmrćuje glupoga.
(3) Vidjeh bezumnika kako korijen pušta,
i odmah prokleh prebivalište njegovo.
(4) Sinovi su mu daleko od spasa,
još ih i tlače na sudu,
a izbavitelja nema.
(5) Ljetinu im gladni pojedoše,
pa i ono što raste sred trnja,
a žedni žude za blagom njihovim.
(6) Ta muka ne dolazi iz prašine,
niti nevolja niče iz zemlje.
(7) Čovjek se rađa za nevolju,
kao što iskre uvis lete.
(8) Ali ja – ja bih tražio Boga,
i iznio bih slučaj svoj pred Boga,
(9) koji čini velika i nedokučiva djela,
čuda nebrojena.
(10) On daje kišu zemlji,
i šalje vodu poljima,
(11) i uzdiže ponižene,
a ožalošćeni bivaju usrećeni.
(12) On osujećuje urotu lukavih,
pa im ruke uspjeha nemaju.

[7] Tj. anđelu.

(13) On hvata mudre u lukavstvu njihovu,
a namjera spletkara brzo se osujeti.
(14) Danju padaju u tminu,
a u podne tumaraju kao noću.
(15) On izbavlja od mača usta njihovih[8],
i siromahe iz ruku silnika.
(16) Tako bespomoćni gaje nadu,
i nepravda mora zatvoriti usta svoja.
(17) Gle, kako je sretan čovjek koga Bog pokara,
stoga ne preziri odgoj Svemogućeg!
(18) Ta on zadaje bol, ali i olakšava;
on ranjava, ali i iscjeljuje rukama svojim.
(19) Iz šest nevolja on će te izbaviti,
ni u sedmoj te zlo neće dotaći.
(20) U gladi on će te od smrti spasiti,
i u ratu od udarca mača.
(21) Bit ćeš zaštićen od biča jezika,
i neće te biti strah nasilja kad dođe.
(22) Smijat ćeš se nasilju i gladi,
i neće te biti strah zvijeri zemaljskih.
(23) Ta ti ćeš u savezu s kamenjem poljskim biti,
i poljske će zvijeri s tobom u miru biti.
(24) Znat ćeš da ti je čador siguran,
jer ćeš obići torove svoje i nećeš gubitka naći.
(25) Znat ćeš i da će ti potomstvo biti mnogobrojno,
i sjeme tvoje kao trava na zemlji.
(26) Doći ćeš u grob kad sazriš,
kao gomila žita u vrijeme kad dozri.
(27) Eto tako; mi smo to istražili, i tako je;
čuj to, i znaj to za se."

Samo nevoljnik zna nevolju svoju

6 Tad Job odgovori i reče:
(2) "O, kad bi se samo jad moj izmjerio
i položio na vagu s nevoljom mojom!
(3) Ta teži bi bili od morskoga pijeska;
zato su mi riječi nagle bile.
(4) Strijele su Svemoćnoga u meni,
otrov njihov moj duh pije.
Strahote su Božije protiv mene ustale.
(5) Reve li magarac kraj trave svoje,
i muče li vo kraj krme svoje?
(6) Dade li se hrana bljutava bez soli jesti,
i ima li ikakve slasti u bjelancu?
(7) Što mi je gadno bilo i dotaći,
to mi je sad hrana grozna.
(8) O, kad bi se molba moja uslišala,
i kad bi Bog udovoljio žudnji mojoj!
(9) Kad bi Bog htio da me smrska,
kad bi ruku svoju pustio i sasjekao me!
(10) Ali još je utjeha moja,
i radujem se u nepoštednoj boli,
što nisam porekao riječi Svetoga[9].
(11) Imam li toliko snage da čekam?
I kakvi su izgledi moji, da izdržim?
(12) Je li moja snaga – snaga kamena?
I je li moje tijelo od tuča?
(13) Zar nisam nemoćan da sebi pomognem,
zar spas nije otklonjen od mene?
(14) Očajniku treba dobrota od prijatelja njegova,
da ga ne napusti strah od Svemogućega.
(15) Moja su braća varljiva kao potoci,
kao bujice potoka što nestaju,
(16) koje su mutne od leda,
i koje bujaju od snijega.
(17) Kad presuše, mirne su,
kad je žega, sa svoga mjesta iščeznu.
(18) Vodotoci njihovi vijugaju[10],
idu u ništavilo i nestaju.
(19) Karavane temske pogledahu,
putnici iz Šebe im se nadahu.
(20) Bijahu razočarani jer se uzdahu,
otiđoše onamo i smetoše se.
(21) Uistinu, vi ste mi sada takvi postali,
gledate užas, i bojite se.
(22) Rekoh li: 'Dajte mi nešto',
ili: 'Ponudite mito za me iz svoga blaga',
(23) ili: 'Izbavite me iz ruku neprijateljskih',
ili: 'Otkupite me iz ruku tlačiteljevih'?
(24) Poučite me, pa ću ušutjeti;
i pokažite mi gdje sam zgriješio.
(25) Kako su bolne riječi iskrene!
Ali čemu dokazi vaši?
(26) Kanite li koriti riječi,
kad riječi očajnika u vjetar odlaze?
(27) Za sirotu vi biste i žrijeb bacali
i trampili prijatelja svoga.
(28) Sad me, molim vas, pogledajte,
i vidite lažem li vam u lice.
(29) Okanite se, da nepravde ne bude!
Okanite se, u pravednosti ja sam!
(30) Ima li zlobe na jeziku mome?
Zar usta moja riječi ne kušaju?

[8] Ovo može značiti i *On izbavlja bijednika iz usta njihovih*.

[9] Tj. Boga.

[10] Ili *Karavane skreću s puteva svojih*.

Jobov život čini se uzaludnim

7 Zar čovjek nema tešku službu na zemlji,
i nisu li dani njegovi kao dani najamnika?
(2) Kao rob što žudi za hladom,
i kao najamnik što željno čeka plaću svoju,
(3) tako dani praznine mene zapadoše,
i noći nevolje meni su određene.
(4) Kad legnem, pomislim:
'Kad ću ustati?'
Ali noć se nastavlja,
i ja se neprestano prevrćem do svitanja.
(5) Meso mi je pokriveno crvima i korom blatnjavom,
koža mi puca i gnoji se.
(6) Moji su dani brži od čunka tkalačkog,
i svršavaju se bez nade.[11]
(7) Sjeti se da je moj život samo dah;
i oči mi više dobra vidjeti neće.
(8) Oko onoga koji me vidi više me neće gledati,
tvoje će oči u me uprte biti, ali mene biti neće.
(9) Kad oblak iščezne, nema ga,
tako onaj ko u Šeol siđe ne vraća se.
(10) On se svojoj kući više neće vratiti,
niti će ga mjesto njegovo više poznavati.
(11) Zato neću vezati usta svoja;
govorit ću u muci duha svoga,
žalit ću se u gorčini duše svoje.
(12) Jesam li ja more, ili neman morska,
pa si ti stražu nada mnom postavio?
(13) Kažem li: 'Moja će me postelja umiriti,
moj će mi ležaj bol olakšati',
(14) tad me ti prestravljuješ snovima,
i strašiš me ukazanjima;
(15) tako da uzvolim gušenje,
i smrt prije nego da kost i koža budem.
(16) Predajem se; vječno živjeti neću.
Ostavi me, ta dašak su dani moji.
(17) Šta je čovjek da ga ti veličaš,
i da se za nj brineš,
(18) da ga svakog jutra ispituješ,
i svakog trenutka iskušavaš?
(19) Hoćeš li ikad okrenuti od mene pogled svoj,
ili me pustiti da bar progutam pljuvačku svoju?
(20) Jesam li zgriješio? Šta sam ti učinio,
o ti koji na ljude motriš?
Zašto si mene za metu svoju uzeo,
pa sam sâm sebi teret postao?
(21) Zašto mi onda prijestupe ne oprostiš
i nepravdu moju ne ukloniš?
Jer domalo ću u prah leći;
i ti ćeš me tražiti, ali me neće biti."

Bildad veli da Bog dobrim uzvraća

8 Tad Šuahac Bildad progovori i reče:
(2) "Dokle ćeš tako govoriti,
i dokad će riječi iz usta tvojih kao silan vjetar biti?
(3) Izopačuje li Bog pravdu?
I izopačuje li Svemogući ono što je pravo?
(4) Ako su mu zgriješili sinovi tvoji,
on ih je predao kazni grijeha njihova.
(5) Budeš li tražio Boga,
i molio samilost od Svemogućega,
(6) budeš li čist i čestit,
on će se sigurno obazreti na te,
i obnoviti pravedni posjed tvoj.
(7) Iako ti početak neznatan bješe,
kraj će ti se silno uvećati.
(8) Molim te upitaj prijašnje naraštaje,
i promisli o nauku očeva njihovih.
(9) Ta mi smo tek od jučer, i ne znamo ništa,
naši su dani zemaljski kao sjena.
(10) Zar te oni neće poučiti i reći ti,
i izvući riječi iz uma svoga?
(11) Može li rogoz van močvare nići?
Može li trska bez vode uzrasti?
(12) Dok je još zelena i nepokošena,
usahne prije svake druge trave.
(13) Takve su staze svih koji zaborave Boga;
i ugasit će se nada bezbožnika,
(14) čije je povjerenje krhko,
i čije je pouzdanje mreža paukova.
(15) On se naslanja na kuću svoju, ali ona propada;
čvrsto se drži za nju, ali ona ne izdržava.
(16) On buja na suncu,
i mladice mu se po vrtu šire.
(17) Korijenjem svojim opliće hrpu kamenja,
i mjesto u kršu traži.
(18) Kad bude otrgnut s mjesta svoga,
ono će ga zanijekati i reći: 'Nikad te ne vidjeh.'
(19) Gle, zacijelo mu život sahne;
i iz prašine drugo će nići.
(20) Ne, Bog neće odbaciti neporočna,
niti će podržati zlotvore.
(21) On će ti još usta smijehom ispuniti,
a usne tvoje klicanjem.
(22) Oni koji te mrze bit će u sramotu odjenuti,
a čadora pokvarenjačkih više neće biti."

[11] Ili *i svršavaju se kao nit utkana.*

Nema suca između Boga i čovjeka

9 Tad Job odgovori i reče:
(2) "Zaista znam da je tako;
ali kako čovjek može imati pravo pred Bogom?
(3) Ako bi se s njime neko prepirati htio,
ni jednom od hiljadu puta ne bi mu odgovorio.
(4) Mudra je srca i snage silne,
ko je njemu prkosio i siguran ostao?
(5) Bog je taj koji pomjera planine, a one ne znaju,
kad ih on u ljutini svojoj preokrene;
(6) koji pomjera zemlju iz mjesta njezina,
te joj se stupovi tresu;
(7) koji zapovjedi suncu, pa ne sija,
i zvijezdama pečat stavlja,
(8) koji sam razastire nebesa;
i gazi po valovima morskim;
(9) koji je stvorio Medvjeda, Oriona i Vlašiće,
i zviježđe južno;
(10) koji čini djela velika, nedokučiva,
i čudesa nebrojena.
(11) Da prođe kraj mene, ne bih ga vidio;
da mine mimo, ne bih ga opazio.
(12) Da nešto ugrabi, ko bi ga spriječio?
Ko bi mu mogao reći: 'Šta činiš?'
(13) Bog neće obuzdati srdžbu svoju;
pod njim čuče pomagači Rahabovi[12].
(14) Kako ću mu onda ja odgovoriti,
i pred njim riječi izabrati.
(15) Jer iako prav bijah, ne mogoh odgovoriti;
morao bih moliti za milost suca svoga.
(16) Kad bih ga zovnuo, i on se odazvao,
ne bih vjerovao da on sluša glas moj.
(17) Jer on mene olujom[13] stuca,
i bez razloga mi rane umnožava.
(18) On mi ne da da predahnem,
nego me gorčinom natapa.
(19) Akoli je o snazi riječ – gle, on je jaki!
A akoli je riječ o pravdi – ko ga privesti može?
(20) I pravedna – usta će me moja osuditi;
i nedužna – on će me krivim proglasiti.
(21) Nedužan sam;
na se se ne obazirem;
život svoj prezirem.
(22) Svejedno je; zato velim:
'On zatire nedužnog i opakog.'
(23) Kad bič najednom ubija,
on se ruga očaju nevinih.
(24) Zemlja je predana u ruke opakima;
on zastire oči sucima njezinim.
Ako to nije on, onda ko je?
(25) Moji su dani brži od trkača;
bježe, dobra ne vide.
(26) Prolaze kao čamci rogozni,
kao orao kad se sruči na plijen svoj.
(27) Iako velim: 'Zaboravit ću jadikovku svoju,
razvedrit ću lice i veseo biti',
(28) strah me je svih mojih patnji,
znam da me ti nećeš osloboditi.
(29) Kad sam već proglašen krivim,
zašto da se onda uzalud mučim?
(30) Kad bih se i snijegom oprao,
i očistio ruke sapunicom,
(31) opet bi me ti u nečist gurnuo,
pa bi se i haljine moje gnušale nada mnom.
(32) Nije to čovjek kao ja, da mu odgovorim,
da se na sudu sudim s njim.
(33) Među nama nema suca
koji bi na obojicu ruku digao.
(34) Neka on ukloni šibu svoju od mene,
i neka me strahota njegova ne zastrašuje.
(35) Govorio bih, i ne bih ga se bojao,
ali ja nisam takav u duši.

Job u očaju zbog djela Božijih

10 Gnušam se nad životom svojim;
punog ću oduška žalbi svojoj dati;
u gorčini duše svoje ja ću govoriti.
(2) Reći ću Bogu: Ne osuđuj me,
nego mi kaži što se parničiš sa mnom.
(3) Je li uistinu pravo da ti tlačiš,
da odbacuješ djelo ruku svojih,
i blagonaklono gledaš na spletke opakih?
(4) Imaš li ti oči tjelesne?
I vidiš li kao što čovjek vidi?
(5) Jesu li dani tvoji kao dani u smrtnika,
i jesu li godine tvoje kao godine u čovjeka,
(6) pa da tražiš moju krivnju,
i ispituješ grijeh moj?
(7) Znaš da zbilja nisam kriv,
a opet nema izbavljenja iz ruke tvoje.
(8) Tvoje me ruke oblikovaše i sastaviše,
pa bi li me uništio?
(9) Sjeti se da si me kao glinu stvorio,
pa bi li me opet u prašinu pretvorio?

[12] Tj. legendarno morsko čudovište koje utjelovljuje snage nereda i zla.

[13] Ili *ni za šta.*

(10) Nisi li me kao mlijeko izlio,
i da se kao sir usirim učinio,
(11) kožom me i mesom odjenuo,
i kostima me i žilama spleo?
(12) Život si mi i blagost podario,
i svojom si brigom moj duh sačuvao.
(13) Ali ovo si u srcu svome sakrio;
znam da je ovo u tebi bilo:
(14) ako zgriješim, da me zapaziš,
i da me krivnje moje ne oslobodiš.
(15) Ako sam opak, teško meni!
A ako sam pravedan, ne usuđujem se glavu dići.
Sit sam sramote i utopio sam se u jadu svom.
(16) Kad bih se ispravio, ti bi se kao lav na me nagonio;
i opet bi snagu svoju protiv mene pokazao.
(17) Ti dovodiš nove svjedoke protiv mene,
i uvećavaš svoju srdžbu na me;
sa mnom je tegoba za tegobom.
(18) Što si me onda iz utrobe izvukao?
Što ne umrijeh, da me nijedno oko ne vidi!
(19) Trebao sam biti kao da me nije bilo,
prenesen iz utrobe u grob.
(20) Nije li ono malo mojih dana skoro dokončalo,
pusti me!
Okreni se od mene, da se još malo proveselim
(21) prije negoli pođem – a neću se vratiti –
u zemlju tame i smrtne sjene,
(22) u zemlju potpune tmine,
duboke sjene i nereda,
gdje je i svjetlo kao tama."

Cofar kori Joba

11 Naamac Cofar tad odgovori i reče:
(2) "Hoće li riječi mnoge bez odgovora proći,
i ovaj se brbljivi čovjek opravdati?
(3) Hoće li hvastanje tvoje ljude ušutkati?
I hoćeš li se bez ičijeg ukora rugati?
(4) Jer ti reče: 'Nauk je moj neporočan,
i ja sam u očima tvojim nedužan.'
(5) Ali da hoće Bog progovoriti,
i usne svoje tebi otvoriti,
(6) i tajne ti mudrosti otkriti!
Jer mudrost duboka dvije strane imade.
I znaj da Bog prašta dio opačine tvoje.
(7) Možeš li otkriti dubine Božije?
Proniknuti u granice Svemogućeg?
(8) Visoke su kao nebo – šta ćeš učiniti?
Dublje od Šeola – šta ćeš saznati?
(9) Od zemlje su duže
i od mora šire.
(10) Ako naiđe, ili te zatvori,
ili sud sazove, ko će ga spriječiti?
(11) Jer on znade varalice,
i vidi zlo i kad se ne obazre.
(12) Bezumnik će pametan postati
kad se ždrijebe magarca divljeg pitomo rodi.
(13) Ako bi ti srce svoje upravio
i ruku svoju prema njemu pružio,
(14) ako bi ti zloća u ruci bila, pa je uklonio,
i ne dopustio opačini da prebiva u čadorima tvojim,
(15) onda bi ti zbilja čelo svoje uzdići mogao,
i nepokolebljiv bio, ne bi se bojao.
(16) Jer nevolju bi zaboravio,
kao vode protekle nje bi se sjećao.
(17) Život bi ti od podneva svjetliji bio;
a tmina bi bila kao svanuće.
(18) Tad bi ti pouzdanja imao, jer ima nade;
i okolo bi gledao, i u miru počivao.
(19) Legao bi, i niko te ne bi uzbunjivao,
i mnogi bi molili za tvoju naklonost.
(20) Ali ugasnut će oči opakih,
i neće im utočišta biti;
da izdahnu – tome će se nadati."

Job ne prihvaća ukore

12 Potom Job odgovori i reče:
(2) "Zbilja, vi ste narod pravi,
i s vama će mudrost umrijeti!
(3) Ali i ja imam pameti kao i vi;
od vas gori nisam.
A ko ne zna takve stvari?
(4) Prijateljima svojim ja sam pošalica,
onaj što zazva Boga, pa mu on odgovori;
čovjek pravedan i nedužan – taj je pošalica!
(5) Onaj što uživa u miru prezire nevolju,
kao usud onih što im se noge klizaju.
(6) Mirni su čadori razbojnički,
a izazivači su Boga bezbrižni,
kao da Boga u šaci svojoj drže!
(7) Ali zapitaj sad zvijeri, pa neka te one pouče;
i ptice nebeske, pa neka ti one kažu.
(8) Ili progovori zemlji, pa neka te ona pouči;
i neka ti ribe u moru očituju.
(9) Ko među svima njima ne zna
da je to učinila ruka Jahve,
(10) u čijoj je ruci život svakog živog stvora,
i dah sveg ljudskog roda?

(11) Zar uho ne iskušava riječi,
kao što nepce kuša hranu svoju?
(12) Mudrost je u staraca,
a razbor u dobi odmakloj.

Job govori o moći Božijoj

(13) U njega je mudrost i snaga;
savjet i razbor pripadaju njemu.
(14) Gle, on ruši, i to se ne obnavlja;
kog zatvara, niko ga ne oslobađa.
(15) Gle, on ustavlja vode, i one presuše;
i on ih pušta, pa zemlju opustoše.
(16) Snaga i duboka mudrost[14] u njega su,
zavedeni i zavoditelj njemu pripadaju.
(17) On daje da savjetnici razodjeveni hode,
i od sudaca pravi bezumnike.
(18) On popušta stegu kraljeva,
i slabine im veže pojasima.
(19) On daje da svećenici razodjeveni hode,
i svrgava utvrđene.
(20) Pouzdane on riječî lišava,
i uzima razbor prvacima.
(21) On prosipa prijezir po plemićima,
i otpasuje pojas jakima.
(22) On otkriva tajne tmine,
i mrklu tamu u svjetlo uvodi.
(23) On uzdiže narode, pa ih uništava;
narode proširi, pa ih rastjera.
(24) On lišava pameti poglavare naroda zemaljskih,
i pušta ih da tumaraju po besputnoj pustinji.
(25) Oni u tami bez svjetlosti tumaraju,
i on daje da kao pijanci teturaju.

Riječi prijatelja Job vidi ispraznim

13 Gle, oči su moje sve to vidjele,
uši moje čule i razabrale.
(2) Što vi znate znam i ja;
od vas gori nisam.
(3) Govoriti zato želim sa Svemogućim,
i raspraviti s Bogom želim.
(4) A vi u laž uvijate;
i vi ste liječnici bezvrijedni.
(5) O, kad biste samo ušutjeli,
i kad bi vam to mudrost bila!
(6) Molim vas čujte dokaz moj,
i poslušajte razloge s usana mojih.
(7) Zar ćete zarad Boga govoriti nepravedno,
zarad njega zboriti prijevarno?
(8) Zar ćete zarad njega pristrani biti?
Zar ćete Boga kao odvjetnici braniti?
(9) Zar bi bilo dobro da vas on ispita?
I zar biste ga vi, kao čovjeka, obmanuli?
(10) On bi vas zacijelo ukorio
ako biste potajno pristrani bili.
(11) Zar vas veličanstvo njegovo ne plaši,
i užas od njega zar vas ne obuzima?
(12) Vaše su riječi slavne izreke od pepela,
vaše su utvrde – utvrde od ilovače.

Job je siguran da će se opravdati

(13) Ušutite sada, da ja progovorim;
pa šta me snađe, neka me snađe.
(14) Što da meso svoje u zube uzimam,
i život svoj u ruke svoje stavljam?
(15) Makar me ubio,
ja ću se u njega uzdati.
Ali ću pred njim puteve svoje braniti.
(16) I to će biti spasenje moje,
jer bezbožnik ne smije preda nj izići.
(17) Slušajte pažljivo riječi moje,
i neka vam uši prime ono što govorim.
(18) Evo, pripremio sam slučaj svoj;
znam da ću se opravdati.
(19) Ko će se sa mnom sporiti?
Ja ću tad ušutjeti i umrijeti.
(20) Samo mi dvije stvari ne čini,
pa se od lica tvoga neću sakrivati.
(21) Ukloni ruku svoju s mene,
i ne daj da me užas od tebe plaši.
(22) Onda pozovi, i ja ću se odazvati;
ili pusti mene da govorim, a ti odgovaraj.
(23) Koliko ima nepravde moje i grijeha?
Obznani mi prijestup moj i grijeh moj.
(24) Zašto skrivaš lice svoje
i gledaš na me kao na neprijatelja svoga?
(25) Hoćeš li natjerati vjetrom tjeran list da se trese?
I hoćeš li progoniti suhu pljevu?
(26) Jer ti pišeš gorko protiv mene,
i tjeraš me da ponesem grijehe mladosti svoje.
(27) Stavio si mi noge u klade,
i motriš sve puteve moje;
i određuješ granicu tabanima stopala mojih,
(28) dok ja propadam kao truhlež,
kao haljina što je moljci jedu.

[14] Ili pobjeda.

Job govori o neminovnosti smrti

14 Čovjek, koga je rodila žena,
kratka je vijeka i pun nevolje.
(2) Kao cvijet on niče i sahne.
I kao sjena on bježi, i ne ostaje.
(3) I ti otvaraš na nj oči svoje,
i dovodiš ga preda se na suđenje.
(4) Ko će načiniti čisto od nečistog?
Niko!
(5) Kad su dani njegovi odbrojani,
i kad je broj mjeseci njegovih u tvojoj ruci;
i kad si mu postavio granice, da ih ne može prijeći,
(6) skini s njega pogled svoj, da otpočine,
dok kao najamnik ne ispuni dan svoj.
(7) Jer ima nade za drvo,
da će, kad se posiječe, opet niknuti,
i njegovih mladica neće nestati.
(8) Mada mu korijen stari u zemlji,
i panj njegov umire u prašini,
(9) na miris vode će on propupati
i kao biljka grančice pustiti.
(10) Ali čovjek umire i leži povaljen.
Čovjek izdiše, i gdje je?
(11) Kao što voda ispari iz mora,
i rijeka presuši i usahne,
(12) tako čovjek liježe, i ne ustaje.
Dok nebesa ne nestane,
neće se prenuti niti će se iz sna svoga probuditi.
(13) O, kad bi me ti sakrio u Šeol,
kad bi me skrio dok ti gnjev ne umine,
kad bi mi postavio rok, i sjetio me se!
(14) Ako čovjek umre, hoće li opet živjeti?
Sve dane borbe svoje čekat ću ja
dok mi smjena ne dođe.
(15) Ti ćeš zovnuti, i ja ću ti se odazvati;
čeznut ćeš za djelom ruku svojih.
(16) Jer ti ćeš tad brojiti korake moje,
i nećeš opažati grijeha moga.
(17) Moj će prijestup u vreći zapečaćen biti,
i ti ćeš pokriti grijeh moj.
(18) Ali drobi se gora rušeća,
i miče hrid s mjesta svoga,
(19) voda izglođe kamenje,
i bujice saperu prašinu sa zemlje –
tako ti ubijaš nadu čovjeku.
(20) Ti ga zauvijek svladavaš, i on odlazi;
lik mu izmijeniš, i otjeraš ga.
(21) Sinovi njegovi budu slavni, ali on za to ne zna;
ili postanu nevažni, ali on to ne opaža.
(22) On pati zbog tijela svoga,
i jedino za sobom tuguje."

Elifaz kaže da Job previše sebi umišlja

15 Tad Temanac Elifaz odgovori i reče:
(2) "Bi li mudar čovjek odgovarao znanjem ispraznim
i ispunio trbuh svoj vjetrom istočnim?
(3) Bi li on raspravljao govorom ništavnim,
ili riječima beskorisnim?
(4) Uistinu, ti strah od Boga ništiš
i zamišljenost pred Bogom priječiš.
(5) Jer tvoja krivica uči usta tvoja,
pa biraš jezik lukavih.
(6) Tvoja te vlastita usta osuđuju, a ne ja;
i vlastite usne tvoje protiv tebe svjedoče.
(7) Jesi li bio prvi koji se rodio,
i jesi li prije brda na svijet došao?
(8) Čuješ li tajni savjet Božiji,
i mudrost sebi prisvajaš?
(9) Šta ti znaš, a da mi ne znamo?
Šta ti razumiješ, a da mi ne razumijemo?
(10) Među nama su i sijedi i stari,
od oca tvoga stariji.
(11) Jesu li ti utjehe Božije premale,
čak i riječi koje ti se blago govore?
(12) Što te srce tvoje zavodi?
I što ti oči sijaju,
(13) pa duh svoj protiv Boga okrećeš,
i dopuštaš da ti riječi takve iz usta izlaze?
(14) Šta je čovjek, da čist bude,
i onaj od žene rođen, da pravedan bude?
(15) Gle, on se ne uzda u svece svoje[15],
i nebesa nisu čista u očima njegovim,
(16) a kamoli onaj koji je odvratan i pokvaren,
čovjek, koji opačinu kao vodu pije!

Šta je Elifaz vidio od života

(17) Reći ću ti, poslušaj me,
i što vidjeh, to ću očitovati,
(18) ono što su mudri ljudi govorili,
ne tajeći ništa što su od očeva svojih primili,
(19) kojima je jedino data zemlja ova,
i između kojih nijedan stranac prošao nije.
(20) Zlikovac se sve dane svoje previja u bolovima,
i odbrojane su godine spremljene za nemilosrdnike.
(21) Zvukovi su mu užasa u ušima;

[15] Tj. anđele.

dok je u miru, razoritelj nasrće na njega.
(22) On ne vjeruje da će se vratiti iz tmine,
a suđen mu je mač.
(23) Suđeno mu je da bude hrana lešinarima.
On zna da je dan tmine na pomolu.
(24) Užasavaju ga nemir i tjeskoba,
svladavaju ga kao za napad spreman kralj,
(25) jer je on digao ruku na Boga,
i osorno se vlada prema Svemogućem.
(26) Prkosno nasrće na njega,
sa svojim štitom glomaznim.
(27) Jer lice je svoje salom prekrio,
i bedra svoja mesom uoblio.
(28) U napuštene se gradove naselio,
u kuće u kojima niko ne bi prebivao,
kojima je suđeno da budu ruševine.
(29) On se neće obogatiti, niti će mu blago ostati,
i njegov se posjed neće zemljom širiti.
(30) On neće umaći od tmine;
mladice će mu usahnuti od plamena,
i behar njegov vjetrom će otpuhan biti.[16]
(31) Neka se ne uzda u ispraznost, varajući sebe;
jer ispraznost će mu nagrada biti.
(32) To će se prije njegova vremena ispuniti,
i grana palme njegove neće ozelenjeti.
(33) On će nezrelo grožđe svoje kao loza stresati,
i kao maslina cvijet će svoj odbaciti.
(34) Jer jalova je družina bezbožnika,
a čadore podmitljivaca vatra guta.
(35) Oni začinju nevolju, i rađaju zlo,
a um njihov priprema prijevaru."

Jobu su prijatelji žalosni utješitelji

16 Potom Job odgovori i reče:
(2) "Mnogo sam takvih stvari čuo,
žalosni ste utješitelji svi vi.
(3) Zar nema kraja riječima ispraznim?
I šta te muči, pa odgovaraš?
(4) I ja bih mogao govoriti kao vi
da sam na mjestu vašem.
Mogao bih vam riječi uputiti,
i na vas glavom klimati.
(5) Mogao bih vas ustima svojim osnažiti,
a utjeha s usana mojih mogla bi olakšanje biti.

[16] Ovako stoji u grčkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu stoji: *a od daha usta njegovih on će nestati.*

Job se žali na teške muke

(6) Ako progovorim, moj se bol ne umanjuje,
a ako se suzdržim, neće minuti?
(7) Ali sad si me, [Bože,] iscrpio;
svu moju družinu upropastio.
(8) Zgužvao si me;
to je svjedok postalo;
a suhonjavost moja ustaje na me
i svjedoči u lice moje.
(9) Njegova me srdžba raskida i goni,
on na me zubima škripi;
protivnik moj očima me probada.
(10) Razjapljuju usta na me;
s prijezirom me po obrazu biju;
na me se gomilaju.
(11) Bog me predaje nitkovima,
i baca me u ruke opakima.
(12) Bio sam miran, ali me on uzdrmao,
te me uhvatio za šiju i zdrobio;
i za metu me svoju postavio.
(13) Njegove me strijele okružuju;
bez milosti bubrege mi para;
žuč moju po zemlji prolijeva.
(14) Svejednako me probada;
kao ratnik nasrće na me.
(15) Po koži svojoj kostrijet sam zašio,
i svoj sam rog u prašinu zario.[17]
(16) Lice mi je od plača planulo,
i duboka mi je tmina na očnim kapcima,
(17) iako su moje ruke čiste od nasilja,
i moja je molitva iskrena.
(18) O zemljo, ne sakrivaj krv moju,
i ne bilo počinka vapaju mom!
(19) Gle, baš je sad na nebu svjedok moj,
i u visini branitelj moj.
(20) Moji su prijatelji rugaoci moji;
oko moje Bogu suze lije.
(21) O, kad bi čovjek molio Boga
kao što čovjek moli bližnjega svog.
(22) Jer kad mine nekoliko godina,
na put bez povratka ja ću poći.
17 Slomljen je duh moj, ugasnuli su dani moji,
i grob je spreman za me.
(2) Sa mnom su zbilja podrugljivci,
od poruge njihove oka sklopiti ne mogu.
(3) Zalog kod sebe sad položi za me;
ima li koga da mi jamac bude?

[17] Tj. sjedim ovdje u prašini poražen.

(4) Jer ti ne dade srcima njihovim da znaju,
zato im nećeš pobjedu dati.
(5) Koji radi dijela plijena potkaže prijatelja,
djeci će mu oči usahnuti.
(6) Ali on me učinio primjerom ljudima,
i ja sam taj što mu ljudi u lice pljuju.
(7) Od tuge su mi se i oči zamutile,
i svi su udovi moji poput sjene.
(8) Čestiti će se zbog toga užasnuti,
a nedužni će protiv bezbožnih ustati.
(9) Ali, pravedni će se puta svoga držati,
a onaj kome su ruke čiste sve će jači i jači bivati.
(10) Ali dođite sad opet svi vi,
jer među vama ja mudra ne vidim.
(11) Minuli su dani moji, propale su zamisli moje,
a i želje srca moga.
(12) Oni pretvaraju noć u dan i govore:
'Svjetlo je blizu', a tama je tu.
(13) Ako očekujem da mi Šeol dom bude,
prostrijet ću sebi ležaj u tmini;
(14) ako doviknem jami: 'Ti si otac moj',
crvu: 'Majko moja i sestro',
(15) gdje mi je onda nada?
I vidi li se nade za me?
(16) Hoće li ona sa mnom u Šeol dolje?
Hoćemo li zajedno u prah sići?"

Bildad govori o opakima

18 Tad Šuahac Bildad odgovori i reče:
(2) "Dokle ćeš još riječi tražiti?
Razuman budi, pa možemo zboriti.
(3) Što gledaš na nas kao na stoku,
kao na ljude bezumne?
(4) O ti, koji se razdireš od srdžbe –
hoće li zbog tebe zemlja opustjeti,
ili se stijena s mjesta svoga pomaknuti?
(5) Doista, svjetlo se opakog gasi,
a plamen vatre njegove ne daje svjetlosti.
(6) Svjetlo u čadoru njegovom tamni,
i svjetiljka se njegova nad njime gasi.
(7) Njegovi krepki koraci sve su kraći,
i njegova ga vlastita spletka obara.
(8) Jer njega su noge njegove u mrežu bacile,
pa on po zamkama korača.
(9) Stupica ga za petu hvata,
i on u klopku upada.
(10) Za nj je omča u zemlji skrivena,
i na puteljku za nj zamka je.
(11) Odasvud ga strahote plaše,
i muče ga na koraku svakom.
(12) Njegova snaga nestaje,
i nesreća kraj njega spremna stoji.
(13) Kožu mu bolest proždire,
prvjenac smrti udove mu guta.
(14) Otrgnut je od sigurnosti čadora svoga,
i oni ga u stroju odvode kralju strahota.
(15) U njegovu čadoru ništa njegovo nije;
sumpor mu je razasut po stanu.
(16) Njegovo se korijenje dolje suši,
a grana mu gore sahne.
(17) Spomen na njega nestaje sa zemlje,
i on na zemlji ugleda nema.
(18) Tjeraju ga iz svjetlosti u tminu,
i izgone iz svijeta naseljena.
(19) On nema potomka ni potomstva u narodu svom,
niti preživjelog gdje on življaše.
(20) Oni sa zapada užasnuti su sudbinom njegovom,
a one sa istoka jeza obuzima.
(21) Zbilja, takva su prebivališta opakoga,
i takvo je mjesto onoga koji ne zna za Boga."

Job se osjeća povrijeđenim

19 Tad Job odgovori i reče:
(2) "Dokle ćete dušu moju mučiti
i riječima me satirati?
(3) Već ste me deset puta povrijedili;
nije vas stid što me napadate.
(4) Pa i ako sam zbilja zgriješio,
na meni ostaje greška moja.
(5) Ako se doista budete hvastali preda mnom,
i dokažete mi sramotu moju,
(6) onda znajte da je Bog meni nepravdu nanio,
i oko mene mrežu svoju navukao.
(7) Gle, ja vičem: 'Nasilje!', ali odgovora nema;
u pomoć dozivam, ali pravde nema.
(8) On mi je na putu zid digao, pa ne mogu proći;
i spustio je tminu na staze moje.
(9) Lišio me je časti,
i skinuo mi krunu s glave.
(10) Odasvud me obara, dok me ne nestane;
i nadu mi je kao drvo iščupao.
(11) I gnjevom je svojim na me planuo,
i neprijatelja svoga u meni vidio.
(12) Njegove čete zajedno dolaze,
i protiv mene opsade podižu,
i taboruju oko čadora mog.

(13) Udaljio je braću moju daleko od mene,
a znanci su se moji od mene otuđili.
(14) Moji su rođaci zatajili,
a prisni me prijatelji zaboravili.
(15) Gosti u kući mojoj i sluškinje moje drže me za stranca.
Tuđinac sam u očima njihovim.
(16) Zovnem slugu, ali se on ne odaziva;
ustima ga svojim moram preklinjati.
(17) Moj je dah ženi mojoj odvratan,
a svojoj sam vlastitoj braći gnusan.
(18) I mala me djeca preziru;
ustanem, a ona mi se rugaju.
(19) Svi drugovi moji nada mnom se gnušaju,
a oni koje volim protiv mene staju.
(20) Sama sam kost i koža,
ostade mi samo koža oko zuba.
(21) Žalite me, o prijatelji moji, žalite me,
jer Božija me je ruka udarila.
(22) Što me progonite kao što Bog progoni,
zar se niste zasitili mesa mog?

Job se nada Izbavitelju

(23) O, kad bi se riječi moje zapisale!
O, kad bi se u knjigu napisale!
(24) Kad bi se željeznom pisaljkom i olovom
zauvijek u stijenu urezale!
(25) Ali ja, ja znam da živi Izbavitelj moj,
i da će on najposlije na zemlji ustati.
(26) Pa i kad koža moja propadne,
ipak ću vidjeti Boga iz mesa svog.
(27) Njega ću sam gledati,
i njega će oči moje, a ne druge, vidjeti.
Kako čezne srce u meni!
(28) Ako kažete: 'Kako ćemo ga goniti?',
i: 'Koji izgovor za parnicu protiv njega možemo naći?' –
(29) tad se mača bojte,
jer kaznu mačem gnjev donosi,
da biste znali da suda imade."

Uspjeh je opakoga kratkotrajan

20 Potom Naamac Cofar odgovori i reče:
(2) "Zato me nemirne misli moje tjeraju da odgovorim,
baš zbog unutarnjeg nemira moga.
(3) Slušam ukor koji me vrijeđa,
a duh razuma moga tjera me da odgovorim.
(4) Znaš li od davnina,
otkako je čovjek na zemlju postavljen,
(5) da je kratko slavlje opakoga,
i radost bezbožnika kao tren?
(6) Iako stasom do neba dopire,
i glava mu oblake dotiče,
(7) on kao nečist njegova zauvijek nestaje;
oni koji su ga vidjeli reći će: 'Gdje je on?'
(8) On odlijeće kao san, i ne mogu ga naći;
čak ga kao noćno ukazanje odagnaju.
(9) Oko što ga je vidjelo više ga ne vidi,
niti ga mjesto njegovo više gleda.
(10) Sinovi njegovi traže naklonost siromaha,
a ruke njegove vraćaju blago.
(11) Kosti su mu pune mladalačke jedrine,
ali ona liježe u prah s njim.
(12) Iako je zlo slatko u ustima njegovim,
i on ga skriva pod jezikom,
(13) iako ga on želi, i neće da ga pusti,
nego ga u ustima drži,
(14) ipak mu se hrana u trbuhu pretvara
u otrov zmijski.
(15) On guta blago,
ali će ga povratiti;
Bog će ga njemu iz trbuha izbaciti.
(16) On siše zmijski otrov;
gujin ga jezik ubija.
(17) On ne gleda u potoke,
ni rijeke u kojima med i mlijeko teku.
(18) On vraća ono što je stekao,
i ne može to progutati;
a blago od trgovine njegove –
u njemu neće uživati.
(19) Jer tlačio je siromašne i dizao ruke na njih;
oteo je kuću koju sam nije sagradio.
(20) Zacijelo on neće imati odmora od žudnje svoje,
ne može se spasiti blagom svojim.
(21) Ništa mu ne ostaje da pożdere,
zato sreća njegova ne traje.
(22) U izobilju svome sputan će biti;
ruka svakoga ko pati na nj će udariti.
(23) Kad on napuni trbuh, Bog će na nj ražareni gnjev svoj poslati,
i sasut će ga na nj dok bude jeo.
(24) Možda izmakne željeznom oružju,
ali će ga tučani luk prostrijeliti.
(25) On je izvlači iz leđa,
baš šiljak blistavi iz svoje žuči.
Užasi ga obuzimaju,

(26) potpuna tama vreba mu blago,
a neraspirena će ga vatra progutati;
progutat će preživjeloga u čadoru njegovu.
(27) Nebesa će nepravdu njegovu otkriti,
a zemlja će se protiv njega dići.
(28) Poplava će mu kuću odnijeti;
imetak će njegov u dan srdžbe njegove otploviti.
(29) To je od Boga sudbina zlikovcu,
naslijeđe koje mu je Bog odredio."

Job govori o spokojnom životu opakih

21 Tad Job odgovori i reče:
(2) "Slušajte pomno govor moj,
pa me tako utješite.
(3) Imajte strpljenja sa mnom, da govorim;
pa kad progovorim, slobodno se rugajte.
(4) A ja, žalim li se ja čovjeku?
I kako nestrpljiv da ne budem?
(5) Pogledajte me i zapanjite se,
i stavite sebi ruku na usta.
(6) Pa i kad se toga sjetim, uznemirim se,
i jeza mi tijelo obuzme.
(7) Zašto opaki još žive,
stare, i vrlo moćni postaju?
(8) Oni sa sobom vide djecu svoju,
i potomstvo svoje pred očima svojim,
(9) kuće su im sigurne od straha,
a prut Božiji nad njima nije.
(10) Njihovi bikovi plode nepogrešno;
krave im se tele, i ne pomeću.
(11) Svoju djecu tjeraju kao stado,
i dječica im skakuću naokolo.
(12) Pjevaju uz def i liru,
i vesele se uz frule zvuk.
(13) Svoje dane provode sretno,
i u Šeol silaze u miru.
(14) Govore Bogu: 'Dalje od nas!
Ne želimo ni znati za puteve tvoje!
(15) Ko je Svemogući, pa da mu služimo,
i šta dobijamo ako mu se usrdno molimo?!'
(16) Gle, sreća njihova nije u rukama njihovim;
daleko je od mene savjet opakih.
(17) Koliko puta zgasne svjetiljka opakih,
i sruči li se nesreća na njih?
Dodjeljuje li Bog propast u srdžbi svojoj?
(18) Jesu li oni kao slama na vjetru,
ili kao pljeva što je vihor raznese?
(19) Govore: 'Bog čovjeku tovari kaznu za sinove njegove.'
Bog mu platio, i on uznao!
(20) Neka oči njegove propast njegovu vide,
i neka se on gnjeva Svemogućeg napije.
(21) Zašto da on brine za čeljad svoju kad umre,
kad je broj mjeseci njegovih prekinut?
(22) Može li iko Bogu učitelj biti,
kad on sudi i onima na visini?
(23) Neko umire u punoj snazi,
u potpunom miru i spokoju;
(24) bokovi su mu salom ispunjeni,
a kosti pune srži,
(25) drugi umire gorke duše,
ne okusivši nikakva dobra.
(26) Zajedno liježu u prašinu,
i crvi ih prekrivaju.
(27) Gle, ja znam misli vaše,
i zamisli da mi nepravdu nanesete.
(28) Jer govorite: 'Gdje je kuća plemenitih,
a gdje su čadori, prebivališta opakih?'
(29) Ne upitaste li putnike,
i zar ne priznajete svjedočanstvo njihovo?
(30) Jer opaki se čuvaju za dan nesreće;
njih će povesti na dan bijesa.
(31) Ko će ga suočiti s djelima njegovim,
i ko će mu vratiti za ono što je uradio?
(32) Dok ga odnose u grob,
nad grobnicom njegovom drži se straža.
(33) Lahka će mu biti zemlja u dolini;
i svi će ljudi poći za njim,
a nebrojeni idu i prije njega.
(34) Kako ćete me onda zalud tješiti,
jer što ostade od odgovora vaših, to je neistina?"

Elifazov odgovor Jobu

22 Potom Temanac Elifaz odgovori i reče:
(2) "Može li čovjek biti koristan Bogu,
ili mudar koristan sam sebi?
(3) Je li zadovoljstvo Svemogućem da ti pravedan budeš,
ili korist ako ti svoje puteve neporočnim učiniš?
(4) Da li te on zbog pobožnosti tvoje kori,
da bi se upustio u to da ti sudi?
(5) Nije li opačina tvoja golema,
i nepravda tvoja beskrajna?
(6) Jer ti si bez razloga uzeo zaloge od braće svoje,
i ljude dogola skinuo.
(7) Izmorenima nisi davao vode da piju,
a gladnima si hljeb uskraćivao.
(8) Ali zemlja pripada moćniku,

i častan obitava na njoj.
(9) Otpuštao si udovice praznih ruku,
i stucao snagu siročadi.
(10) Zato su stupice okolo tebe,
i nenadan te užas obuzima,
(11) ili tama, pa ne vidiš,
i bujica vode te prekriva.
(12) Zar Bog nije u visinama nebeskim?
Pogledaj zvijezde daleke, kako su visoko!
(13) Ti veliš: 'Šta Bog zna?
Može li on suditi kroz mrklu tminu?
(14) Oblaci ga zaklanjaju, pa ne vidi;
i on hoda po svodu nebeskom.'
(15) Hoćeš li se držati staroga puta
kojim su išli zli ljudi,
(16) koji su prije vremena otrgnuti,
i kojima je temelje bujica odnijela?
(17) Oni govorahu Bogu: 'Dalje od nas!',
i: 'Šta nam Svemogući može učiniti?'
(18) A on im je kuće punio dobrom;
daleko je od mene savjet opakih.
(19) Pravedni vide, i drago im je,
a nevini se rugaju njima
(20) i govore: 'Zaista, naši protivnici propadoše,
i blago njihovo vatra proguta.'
(21) Predaj se sad i budi u miru s njim,
pa će ti dobro doći.
(22) Molim te prihvati uputu iz usta njegovih,
i riječi njegove sebi u srce usadi.
(23) Ako se vratiš Svemogućem, vratit će ti se snaga;
ako ukloniš nepravdu daleko od čadora svoga,
(24) i položiš zlato svoje u prašinu,
i ofirsko[18] zlato među kamenje u potoku,
(25) tada će Svemogući biti zlato tvoje
i probrano srebro tvoje.
(26) Jer tad ćeš se ti radovati Svemogućem
i podići ćeš lice k Bogu.
(27) Ti ćeš mu se moliti, i on će te uslišati;
i ti ćeš ispuniti zavjete svoje.
(28) Za šta se odlučiš, bit će ti učinjeno,
i svjetlost će obasjati puteve tvoje.
(29) Kad ljudi ponižavani budu,
ti ćeš reći: 'Podigni ih',
i on će spasiti ponizne.
(30) On će i onoga koji nije nevin izbaviti,
i taj će čistoćom tvojih ruku izbavljen biti."

[18] Ofir je mjesto za koje se ne zna gdje je bilo, ali je bilo čuveno po čistoći zlata koje se tamo nalazilo.

Job čezne da se potuži Bogu

23 Potom Job odgovori i reče:
(2) "I danas je moja žalba pobuna;
njegova je ruka teška usprkos mom stenjanju.
(3) O kad bih znao gdje ga mogu naći,
kad bih mogao doći do prijestolja njegova!
(4) Iznio bih svoj slučaj pred njim,
i ispunio bih usta svoja dokazima.
(5) Saznao bih šta bi mi on odgovorio,
i razumio bih ono što bi mi on rekao.
(6) Bi li se on meni veličinom moći svoje suprotstavio?
Ne, zacijelo bi se on na me obazro.
(7) Ondje bi čestiti s njim raspravio,
i ja bih zasvagda od Sudije svoga oslobođen bio.
(8) Eto, krenem naprijed, ali ga ondje nema,
pa natrag, ali ga ne opažam.
(9) Kad on radi na lijevoj strani, ne vidim ga;
on se nadesno okrene, ali ga ja ne ugledam.
(10) Ta on zna put kojim ja kročim;
ako me iskuša, zlatan ću izići.
(11) Noga mi se čvrsto držala staze njegove;
držao sam se njegova puta i nisam skretao.
(12) Nisam odstupao od zapovijedi s usana njegovih;
čuvao sam riječi iz usta njegovih bolje nego prijeku hranu svoju.
(13) Ali on je bez premca, pa ko ga od čega može odvratiti?
I što mu duša zaželi, on to čini.
(14) Jer on vrši ono što mi je određeno,
i mnogo je takvih presuda kod njega pripremljeno.
(15) Zato bih ja u njegovu prisustvu prestrašen bio;
kad promislim, strah me od njega obuzme.
(16) Bog je taj koji mi je srce bojažljivim učinio,
i Svemogući koji me je prestrašio.
(17) A opet, nije me ušutkala tmina,
niti mrkli mrak što me prekriva.

Jobu se čini da se Bog ne obazire na zla

24 Zašto Svemogući ne odredi vrijeme za sud,
i zašto oni što su ga spoznali ne vide dane njegove[19]?
(2) Neki uklanjaju međaše;
otimaju stada i napasaju ih.
(3) Odvode magarce siročadi;

[19] Tj. dane u kojima će suditi.

za zalog uzimaju vola udovici.
(4) Guraju bijednika s puta;
svu sirotinju zemaljsku sile da se krije.
(5) Gle, kao divlji magarci u pustinji
izlaze da rade hranu tražeći,
hljeb djeci svojoj u pustinji.
(6) Ubiru krmu po polju
i pabirče vinograde opakog.
(7) Noćivaju goli, bez odjeće,
i nemaju nikakva pokrivača od studeni.
(8) Mokri su od planinskih kiša
i grle hridi nemajući skloništa.
(9) Opaki otimaju siroče od sise,
i od siromaha dijete uzimaju kao zalog.
(10) Nagone siromaha da ide naokolo go, bez odjeće,
i nosi snopove žita, a ostaje gladan.
(11) Među žrvnjima ulje proizvode;
po vinskim badnjevima samo žedni gaze.
(12) Iz grada ljudi stenju,
a duše ranjenika vape;
ali Bog ne gleda na ludost[20].
(13) Drugi su s onima koji ustaju protiv svjetlosti;
oni neće da znaju za puteve njezine,
niti da ostanu na stazama njezinim.
(14) Ubojica se diže u svitanje;
siromaha i bijednika on ubija,
a u noći se kao lopov šunja.
(15) Oko preljubnika iščekuje sumrak;
on govori: 'Nijedno me oko vidjeti neće',
i pokriva velom lice svoje.
(16) U tami provaljuju u kuće,
danju se zatvaraju;
svjetla ne poznaju.
(17) Jer jutro je njima isto kao mrkla tmina;
ta oni prijateljuju s užasima mrkle tmine.
(18) [Vi kažete:] 'Oni su pjena na površini vode;
njihov je posjed na zemlji proklet.
Radnici se ne približavaju vinogradima.
(19) Suša i vrućina gutaju vode snježne,
a tako i Šeol one koji su griješili.
(20) Majka će ih zaboraviti;
crv se naslađuje sve dok se ne prestanu spominjati.
Tako će opačina biti slomljena poput stabla.
(21) Oni nanose nepravdu nerotkinji[21],
i ne čine dobra udovici.
(22) Ali Bog snagom svojom odvlači moćne;
oni ustaju, ali niko na život jamstvo ne imade.
(23) On im daje sigurnost, i oni su potpomognuti,
ali oči njegove motre na puteve njihove.
(24) Nakratko se uzdignu, a onda ih nestane;
i oni padaju i kao sve druge ih kupe;
baš kao glavice klasja sijeku ih.
(25) A ako nije tako, ko će dokazati da sam lažac ja
i obezvrijediti govor moj?'"

Bildad veli da je čovjek bezvrijedan

25 Šuahac Bildad tad odgovori i reče:
(2) "Vlast i strahopoštovanje pripadaju Bogu,
koji uspostavlja mir u visinama svojim.
(3) Ima li broja četama njegovim?
I nad kim to svjetlo njegovo ne izlazi?
(4) Kako onda čovjek može pred Bogom pravedan biti?
I kako može biti čist onaj što ga je žena rodila?
(5) Ako ni Mjesec nema sjaja,
i zvijezde nisu čiste u njegovim očima,
(6) kamoli će čovjek, taj crv,
i sin čovječiji, crvić taj!"

Job kori Bildada

26 Onda Job odgovori i reče:
(2) "Kakva si ti pomoć slabome!
Kako si ti spasio ruku iznemoglu!
(3) Kakav si ti savjet dao nerazboritome!
Kakvu si ti veliku pronicljivost pokazao!
(4) Kome li si ti riječi izrekao?
I čiji se duh kroza te pokazao?

Bog je velik

(5) Duše pokojnika drhte
onima pod vodama i onima što žive u njima.
(6) Ogoljen je Šeol pred Bogom,
a Abadon[22] ništa ne pokriva.
(7) On razastire sjever preko praznine,
i vješa zemlju ni o šta.
(8) On zamotava vode u oblake svoje,
ali oblaci se pod njima ne provaljuju.
(9) On sakriva lice punog mjeseca,
i razastire oblake svoje preko njega.
(10) On je označio obzorje na površini voda
kao granicu između svjetla i tmine.
(11) Stupovi se nebeski tresu
i ostaju zapanjeni kad on kori.

[20] Ili *molitvu*.

[21] Tj. onoj koja nema djece da je zaštite.

[22] Tj. mjesto propasti.

(12) On je snagom svojom more umirio,
i mudrošću svojom Rahab razmrskao.
(13) Od njegova se daha nebesa vedre;
njegova ruka probada zmiju u bijegu.
(14) Gle, ovo su rubovi puteva njegovih;
a kako tihu riječ čujemo o njemu!
Ali ko može razumjeti njegovu silnu grmljavinu?"[23]

Job svjedoči Božiju čestitost

27 Potom Job nastavi svoju besjedu i reče:
(2) "Tako mi Boga živoga, koji mi je pravo uskratio,
i Svemogućeg, koji mi je dušu ozlojedio,
(3) sve dok bude života u meni,
i duha Božijega u nosnicama mojim,
(4) usne moje neće govoriti nepravedno
niti će jezik moj prijevaru izustiti.
(5) Daleko bilo od mene da kažem da vi imate pravo;
do smrti se neću odreći neporočnosti svoje.
(6) Čvrsto se držim pravednosti svoje i ne puštam je.
Savjest me neće koriti dok god sam živ.

Stanje bezbožnika

(7) Dušmanin moj neka je kao opaki,
i protivnik moj kao nepravednik.
(8) Jer čemu se nada bezbožnik kad je dokrajčen,
kad mu Bog život uzima?
(9) Hoće li Bog čuti vapaj njegov
kad ga nevolja snađe?
(10) Hoće li se on obradovati Svemogućem?
Hoće li dozivati Boga u svako doba?
(11) Ja ću vas poučiti sili Božijoj;
ono što je kod Svemogućeg neću tajiti.
(12) Eto, svi ste vi to vidjeli;
zašto onda isprazno govorite?
(13) Ovo je sudbina opakoga od Boga dana,
i baština koju tlačitelj prima od Svemogućega.
(14) Ako je njegovih sinova i mnogo, njima je suđen mač;
a potomci njegovi neće se hljeba zasititi.
(15) Pošast će pokopati one koji ga nadžive,
a udovice njihove neće ih oplakivati.
(16) Iako opaki nakupi srebra kao praha,
i nagomila haljina kao ilovače,
(17) što on na hrpu stavi, pravednik će nositi,
a nedužni će srebro podijeliti.
(18) Sagradio je sebi kuću poput čahure,
poput kolibe što ju je čuvar sazdao.
(19) Liježe bogat, ali takav ustati neće;
oči otvara, i ničeg ne nalazi.
(20) Užasi ga sustižu kao bujica;
bura ga otima u noći.
(21) Istočni ga vjetar odnosi, i njega više nema,
jer odnosi ga u vrtlogu s mjesta njegova.
(22) I bez milosti zavitlat će njime,
dok on bude gledao da mu umakne iz ruke.
(23) Ljudi će mu pljeskati podrugljivo,
i siktat će na njega ondje gdje bude.[24]

Job govori o riznicama zemaljskim

28 Zacijelo postoji rudnik srebra
i mjesto gdje se prečišćava zlato.
(2) Željezo se vadi iz zemlje,
a bakar se tali iz stijene.
(3) Čovjek dokrajči tminu,
i do najvećih dubina traži
kamen u tami i mrkloj sjeni.
(4) On buši okno daleko od prebivališta
što ih je noga zaboravila;
oni vise i njišu se tamo-amo, daleko od ljudi.
(5) Zemlja – iz nje niče hrana –
a dolje je kao od vatre preobražena.
(6) Njene su stijene izvor safira,
a u prašini njezinoj zlata ima.
(7) Taj put nijedna grabljivica ne zna,
niti ga je spazilo oko jastreba.
(8) Smione zvijeri nisu njime kročile,
niti je bijesni lav njime prošao.
(9) Čovjek spušta ruku svoju na stijenu kremenitu;
ogoljuje planine u podnožju.
(10) On kopa kanale kroz stijene,
i oko mu vidi što god je dragocjeno.
(11) On zagrađuje rijeke da ne teku,
a ono što je skriveno iznosi na vidjelo.

Mudrost je neprocjenjiva a potraga za njom teška

(12) Ali gdje se može mudrost naći?
I gdje je mjesto na kojem razum prebiva?
(13) Čovjek ne poznaje vrijednost njezinu,
niti se ona nalazi u zemlji živih.
(14) Bezdan govori: 'U meni je nema',
a more veli: 'U meni nije.'

[23] Mnogi učenjaci stihove 26:5-14 pripisuju Bildadu.

[24] Neki učenjaci stihove 27:13-23 pripisuju Cofaru.

(15) Čistim se zlatom kupiti ne može,
cijena joj se u srebru ne može izmjeriti.
(16) Ne može se kupiti ofirskim zlatom,
dragocjenim oniksom ni safirom.
(17) Ni zlato ni kristal ne mogu se s njome izjednačiti,
niti se ona može zamijeniti za stvari od čista zlata.
(18) Koralj i jaspis ne treba ni spominjati;
i bolje je steći mudrost nego biserje.
(19) Etiopski topaz ne može se s njome izjednačiti,
niti se ona može izmjeriti u čistome zlatu.
(20) Otkuda onda dolazi mudrost?
I gdje je mjesto razumu?
(21) Tako je zaklonjena od očiju svih živih,
sakrivena i od ptica nebeskih.
(22) Abadon i smrt govore:
'Samo je glasina o njoj doprla do ušiju naših.'
(23) Bog razumije njezin put,
i on zna gdje ona prebiva.
(24) Jer on motri na krajeve zemaljske
i opaža sve pod nebesima.
(25) Kad je odredio snagu vjetru
i odmjerio vode,
(26) kad je odredio granicu kiši
i put gromu,
(27) tad je on mudrost vidio i objavio,
učvrstio je pa je ispitao.
(28) I reče on čovjeku: 'Gle, strah od Gospodina,
to je mudrost,
a okaniti se zla, to je razum.'"

Jobova prošlost bila je veličajna

29 Job opet nastavi svoju besjedu i reče:
(2) "O da mi je biti kao u minulim mjesecima,
kao u danima kad je Bog nada mnom bdio,
(3) kad mi je nad glavom sjala svjetiljka njegova,
i kad sam s njegovim svjetlom kroz tminu hodio,
(4) kao što bijah u cvijetu mladosti svoje,
kad nad mojim čadorom bijaše naklonost Božija,
(5) kad Svemogući još bijaše uz mene,
i djeca moja oko mene,
(6) kad mi staza bijaše natopljena kajmakom,
a iz stijene mi potokom ulje naviraše!
(7) Kad bih izlazio na gradsku kapiju,
kad bih sjedao na trg,
(8) mladići bi me opazili, pa bi se uklanjali,
a starci bi se na noge dizali.
(9) Prvaci bi prekidali razgovor
i stavljali ruku sebi preko usta;
(10) plemićima bi glas utihnuo,
a jezik bi im se za nepce zalijepio.
(11) Jer ko bi me čuo, blaženim bi me zvao,
a ko bi me vidio, mene bi hvalio,
(12) jer ja sam izbavljao siromaha koji je za pomoć vapio
i siroče kojem nije imao ko pomoći.
(13) Onaj koji je umirao mene je blagosiljao,
a ja sam srce udovice razveseljavao.
(14) Odjenuh pravednost, i ona me pokrivaše;
pravda mi bijaše kao plašt i turban.
(15) Bijah oči slijepome
i noge hromome.
(16) Bijah otac bijednicima,
i prihvatah parnice neznancima.
(17) Lomio sam vilice opakima,
i otimao im plijen između zuba.
(18) Onda pomislih: 'Umrijet ću u gnijezdu svome,
i umnožit ću svoje dane, pa će ih biti kao pijeska.
(19) Moj korijen pruža se do vode,
a svu noć na granama mojim leži rosa.
(20) Moja slava svagda će mladovati sa mnom,
i luk će mi se obnavljati u ruci.'
(21) Mene slušahu i čekahu,
i šućahu iščekujući savjet od mene.
(22) Poslije mojih riječi više ne progovarahu,
i riječi moje po njima kapahu.
(23) Iščekivahu me kao kišu,
i gutahu moje riječi kao pljusak proljetni.
(24) Kad nisu vjerovali, osmjehivao sam im se,
a kad se moje lice ozari, oni se ohrabre.
(25) Ja sam im put birao, i kao poglavar sjedio,
i kao kralj među četama prebivao,
kao utješitelj ožalošćenima.

Jobova je sadašnjost ponižavajuća

30 Ali sada, rugaju mi se oni mlađi od mene,
čije očeve ne bih stavio s ovčarskim psima.
(2) Doista, kakve sam koristi imao od snage ruku njihovih?
Krepkost ih je ostavila.
(3) Od oskudice i gladi suhonjavi su,
noću u pustopoljini i pustoši po sasušenoj zemlji tumaraju,
(4) u grmlju sljez beru,
i hrana im je korijen grma žutilovke.
(5) Prognani su iz zajednice;
viču na njih kao na lopove,

(6) te oni obitavaju po suhim koritima potočnim,
po raspuklinama u zemlji i stijenama.
(7) Iz grmlja oni uzvikuju;
pod šikarom se sakupljaju.
(8) Soj luđački, bezimeni,
iz zemlje su prognani.
(9) A sad sam ja postao njihova pjesma rugalica,
i čak njihova uzrečica.
(10) Gnušaju se nada mnom i drže se podalje od mene,
i ne ustežu se da mi pljunu u lice.
(11) Zato što [Bog] popusti uzicu na luku svome i pogodi me,
oni otpustiše uzdu preda mnom.
(12) Zdesna svjetina ustaje;
sapliću mi noge i protiv mene puteve propasti grade.
(13) Stazu mi prekidaju,
korist iz moje propasti izvlače;
a niko da mi pomogne.
(14) Kao kroz široku pukotinu oni kuljaju,
usred se lomljave valjaju.
(15) Strahote mene salijeću;
čast moju kao vjetar tjeraju,
i kao oblak sreća moja nestaje.
(16) I sad se duša moja u meni osipa;
spopadaju me dani mučni.
(17) Noću me kosti probadaju,
ne prestaju boli što me izjedaju.
(18) Od goleme sile halja je moja nagrđena;
steže me kao ovratnik na kaputu mome.
(19) On me u blato bacio,
i ja sam se pretvorio u prah i pepeo.
(20) Tebi vapim u pomoć, ali mi ti ne odgovaraš;
ustajem, a ti za me ne haješ.
(21) Postao si okrutan prema meni;
progoniš me snagom ruke svoje.
(22) U vihor me dižeš i tjeraš me da lebdim;
kovitlaš me u oluji.
(23) Ta znam ja da ćeš ti mene u smrt sanijeti
i u kuću sastanka svih živih.
(24) Zacijelo niko ne diže ruku na propala čoveka,
kad u nevolji u pomoć zavapi.
(25) Nisam li ja zaplakao za onim kome je život tegoban?
Nije li mi duša bila ojađena zbog bijednika?
(26) Kad sam slutio dobro, tad se zlo pojavljivalo;
kad sam iščekivao svjetlo, tad se tama spuštala.
(27) Utroba vrije u meni i ne mogu da se smirim;
s danima patnje ja se suočavam.
(28) Idem naokolo u žalosti i bez utjehe;
ustajem u zboru i vapim u pomoć.
(29) Zbratimio sam se sa šakalima
i sprijateljio s nojevima.
(30) Koža na meni crni i puzne,
i kosti mi gore od groznice.
(31) Zato je lira moja ugođena na žalovanje,
a frula moja na glas narikača.

Job potvrđuje svoju odanost Bogu

31 Sklopih savez s očima svojim;
kako da se onda zagledam u djevicu?
(2) I kakav je čovjekov usud od Boga odozgo,
ili baština njegova od Svemogućeg s visina?
(3) Nije li to nesreća za nepravednog
i propast onima koji zlodjela čine?
(4) Ne vidi li Bog puteve moje,
i ne broji li sve korake moje?
(5) Ako sam hodio s neistinom,
i ako mi je noga hitjela za prijevarom,
(6) neka me Bog izvaga na vagi pravoj,
pa neka uvidi moju neporočnost.
(7) Ako mi je noga s puta skrenula,
ili mi se srce povelo za očima,
ili mi ljaga za ruke prionula,
(8) dao Bog da ja sijao, a drugi jeo,
i moja ljetina od drugih počupana bila.
(9) Ako mi je srce zavela žena,
ili ako sam vrebao na vratima bližnjega svoga,
(10) neka moja žena melje drugome,
i drugi neka liježe s njom.
(11) Ta to bi bilo sramota,
i još grijeh za osudu.
(12) Ta to bi bila vatra što izgara do propadanja,
i sav bi mi prirod progutala.
(13) Ako sam prezreo pravo slugu svojih ili sluškinja,
kad bi podnijeli žalbu protiv mene,
(14) šta bih onda učinio kad Bog ustane na me?
I kad me pozove da račun položim, šta ću mu odgovoriti?
(15) Nije li onaj koji je mene u utrobi stvorio i njih stvorio,
i nije li nas isti taj u utrobi oblikovao?
(16) Ako sam siromahu želju uskratio,
ili učinio da udovicu oči izdaju,
(17) ili sâm svoj zalogaj pojeo,
a da ga siroče nije okusilo,
(18) a od mladosti je sa mnom kao s ocem odrastalo,

i od rođenja sam ja udovicu vodio –
(19) ako sam ikog vidio da propada bez odjeće,
ili bijednika da nema pokrivača,
(20) ako mi se njegova bedra nisu zahvalila,
i ako se on nije runom mojih ovaca ogrijao,
(21) ako sam ruku na siroče digao,
jer sam vidio da imam potporu na sudu,
(22) neka mi ruka otpadne od ramena,
i neka mi se ruka u laktu otkine.
(23) Ta mene je strah propasti od Boga,
i zbog uzvišenosti njegove takvo što ne mogu činiti.
(24) Ako sam se u zlato uzdao,
i čisto zlato svojim pouzdanjem zvao,
(25) ako sam se naslađivao jer sam veliko blago imao,
i jer mi je ruka toliko mnogo bila stekla,
(26) ako sam pogledao u sunce dok je sjalo,
ili mjesec kako se kreće u blistavilu,
(27) i ako mi je srce potajno zavedeno bilo,
i ruka moja poljubac iz usta slala,
(28) i to bi bili grijesi za osudu,
jer zanijekao bih Boga gore.
(29) Jesam li se propasti neprijatelja radovao,
ili klicao kad bi ga zlo zadesilo?
(30) Ne, nisam dao ustima da griješe,
proklinjući njegov život.
(31) Zar nisu ljudi iz čadora moga govorili:
'Ko će naći onoga ko se nije nasitio mesa njegova?'
(32) Stranac nije vani noćivao,
jer ja sam putniku vrata otvarao.
(33) Jesam li svoje prijestupe kao ljudi tajio,
u srcu skrivajući krivnju svoju,
(34) jer sam se silno mnoštva bojao,
i prijezir me je rodovski užasavao,
te sam šutio i nisam napolje izlazio?
(35) O kad bi bilo koga da me čuje!
Gle, evo mog potpisa;
Neka mi Svemogući odgovori!
A tužbu što bi je moj protivnik sastavio,
(36) zacijelo bih je ja na svojim plećima ponio,
kao krunu sebi bih je privezao.
(37) Položio bih mu račun za svaki korak svoj;
prišao bih mu kao knez.
(38) Ako se moja zemlja potuži na me,
i sve brazde njene zaplaču u isto vrijeme,
(39) ako sam pojeo plod njen a da nisam platio,
ili natjerao posjednike njene da plate životima,
(40) tad neka niču trnjci mjesto pšenice,
i korov mjesto ječma."
Jobov je govor završen.

Elihu u srdžbi kori Joba

32 Onda ona tri čovjeka prestadoše odgovarati Jobu, jer je on sebe vidio pravednim. (2) Ali srdžbom planu Elihu, sin Barakelov, od plemena Buza, iz roda Ramova; na Joba on srdžbom planu jer je ovaj sebe pred Bogom opravdao. (3) I planu on srdžbom na svoja tri prijatelja jer nisu Jobu našli odgovora, te su tako osudili Boga. (4) I čekao je Elihu da govori s Jobom jer oni bijahu mnogo stariji od njega. (5) A kad vidje da u ustima one trojice ljudi ne bi odgovora, Elihu planu srdžbom.
(6) Tad Elihu, sin Barakela Buzijca, progovori i reče:
"Ja sam po godinama mlad, a vi stari;
zato sam se stidio i bojao da vam kažem šta mislim.
(7) Mišljah da će starost progovoriti,
i da će minule godine mudrosti poučavati.
(8) Ali duh u čovjeku,
dah Svemogućeg, daje im razum.
(9) Oni koji su bogati godinama možda nisu mudri,
ni starješine može biti ne razumiju pravdu.
(10) Zato velim: 'Poslušajte me,
i ja ću vam reći šta mislim.'
(11) Eto, čekao sam dok ste vi govorili,
slušao rasuđivanja vaša
dok ste promišljali šta ćete kazati.
(12) S velikom sam pažnjom pratio vas;
ali ne bi nijednoga koji opovrgnu Joba,
nijednog od vas koji na njegove riječi odgovori.
(13) Ne govorite:
'Našli smo mudrost;
Bog će ga opovrgnuti, ne čovjek.'
(14) Jer Job nije suprotstavio svoje riječi mojima,
niti ću mu ja vašim riječima uzvratiti.
(15) Oni su smeteni, više ne odgovaraju;
riječi su ih izdale.
(16) Moram li čekati, jer oni ne govore,
stoje i više ne odgovaraju?
(17) I ja ću kazati svoje,
i ja ću reći šta znam.
(18) Jer pun sam riječi;
duh u meni tjera me.
(19) Gle, utroba mi je kao vino u boci,
kao nove mješine za vino, samo što ne pukne.
(20) Pustite me da govorim, ne bi li mi lahnulo;
pustite me da usne svoje otvorim i odgovorim.

(21) Nikome sad sklon neću biti,
niti ću ijednom čovjeku laskati.
(22) Jer ja ne umijem laskati,
inače bi me Stvoritelj moj brzo uklonio.

Elihu tvrdi da govori u ime Boga

33 A sad, Jobe, čuj govor moj,
i saslušaj sve riječi moje.
(2) Evo sad usta svoja otvaram,
jezik mi u ustima progovara.
(3) Moje riječi dolaze iz čista srca,
i moje usne iskreno govore ono što znam.
(4) Duh me Božiji stvorio,
i dah Svemogućeg daje mi život.
(5) Opovrgni me ako možeš;
pripremi se preda mnom, zauzmi položaj svoj.
(6) Gle, ja sam pred Bogom isto što i ti;
i ja sam načinjen od ilovače.
(7) Gle, nikakav strah od mene ne treba te užasavati,
niti ti moja ruka treba teška biti.
(8) Dakako, progovorio si preda mnom,
i ja sam čuo riječi tvoje:
(9) 'Ja sam čist i bez grijeha;
nedužan sam i nema krivnje na meni.
(10) Eto, Bog meni mahane podmeće;
za svoga me neprijatelja drži.
(11) On mi sputava noge u klade;
na sve staze moje motri.'
(12) Ali, kažem ti, u tom nisi u pravu,
jer Bog je veći od čovjeka.
(13) Zašto se tužiš na njega
da on ne polaže račun ni za jedno od svojih djela?
(14) Uistinu Bog govori jednom,
ili dvaput, ali niko to ne opaža.
(15) U snu, noćnom ukazanju,
kad dubok san ljude obuzme,
dok drijemaju u svojim posteljama,
(16) tad im on u uši progovara,
i užasava ih opomenama,
(17) da čovjeka od njegova djela odvrati,
i da ga od obijesti sačuva.
(18) On spasi njegovu dušu od grobne jame,
i život njegov od prelaska preko rijeke smrti.
(19) Čovjek, jednako, biva ukoren i bolom u postelji,
neprestanim sijevanjem u kostima njegovim,
(20) tako da mu se život gnuša nad hljebom,
i duša njegova nad hranom omiljenom.
(21) Tijelo mu propada da se više ne vidi,
i kosti njegove – nekad skrivene – strše.
(22) Onda mu se duša primiče grobnoj jami,
a život njegov vjesnicima smrti.
(23) Ako mu se nađe anđeo kao posrednik,
jedan od hiljadu,
da podsjeti čovjeka šta mu je dobro,
(24) neka mu se onda smiluje i kaže:
'Izbavi ga da ne siđe u grobnu jamu,
našao sam otkupninu';
(25) neka mu tijelo ozdravi kao u mladosti,
neka se on vrati u dane mladalačke krepkosti;
(26) tad će se on pomoliti Bogu, i Bog će ga prihvatiti,
da s radošću vidi lice njegovo,
i on vrati čovjeku pravednost njegovu.
(27) On će tad zapjevati pred ljudima i reći:
'Griješio sam i izvrtao ono što je pravo,
ali nisam dobio kako sam zaslužio.
(28) On mi je izbavio dušu da ne ode u jamu,
nego da život moj ugleda svjetlo.'
(29) Gle, Bog sve to čovjeku dva, pa i tri puta čini,
(30) da odbije njegovu dušu od grobne jame,
da ga svjetlo života obasja.
(31) Pazi, Jobe, poslušaj me;
šuti i pusti me da govorim.
(32) Ako imaš nešto da kažeš, odgovori mi;
govori, jer želim da te opravdam.
(33) Ako nemaš, onda me poslušaj;
šuti, pa ću te mudrosti poučiti."

Elihu nastavlja govoriti o Božijoj pravednosti

34 Potom Elihu nastavi i reče:
(2) "Čujte riječi moje, vi mudraci,
i poslušajte me, vi učeni.
(3) Jer uho ispituje riječi
kao što nepce kuša hranu.
(4) Razaberimo sami šta je pravo;
spoznajmo zajedno šta je dobro.
(5) Jer Job reče: 'Ja sam pravedan,
ali Bog mi uskrati pravdu.
(6) Treba li da lažem o pravu svom?
Iako sam bez prijestupa, rana mi ne može zacijeljeti.'
(7) Koji je čovjek kao Job,
koji ispija porugu kao vodu,
(8) koji se druži sa zlikovcima,
i hodi s opakim ljudima?

(9) Ta on veli: 'Ništa čovjeku ne koristi
ako želi ugoditi Bogu.'
(10) Zato me poslušajte, vi ljudi razumni.
Daleko od Boga bilo da čini zlo,
i od Svemogućeg da čini nepravdu.
(11) Jer on nagrađuje čovjeka prema djelu njegovu,
i čini da ga snađe ono što on vladanjem svojim zasluži.
(12) Zacijelo, Bog neće postupiti opako,
i Svemogući neće iskriviti pravdu.
(13) Ko je njemu dao vlast nad zemljom?
I ko je njemu povjerio sav svijet?
(14) Ako bi on riješio da tako postupi,
ako bi povukao sebi duh svoj i dah svoj,
(15) svi bi ljudi zajedno izginuli,
i čovjek bi se u prah pretvorio.
(16) Ali ako imaš razuma, čuj ovo;
poslušaj riječi moje.
(17) Treba li vladati onaj koji mrzi pravdu?
I hoćeš li ti osuditi Pravednog i Moćnog,
(18) koji kaže kralju: 'Ništarijo!',
a plemićima: 'Zlikovci!',
(19) koji ne pokazuje sklonost prvacima
niti bogataša cijeni više nego siromaha,
jer svi su oni djelo ruku njegovih?
(20) Začas umiru, i u ponoć
ljudi drhte i iščezavaju,
i moćni se bez ruke uklanjaju.
(21) Jer oči su njegove uprte u čovjekove pute,
i on vidi sve njegove korake.
(22) Nema te tmine ni mrkle sjene
gdje bi se zlikovci mogli sakriti.
(23) Jer Bog ne mora više ispitivati čovjeka,
da bi on došao na sud pred Boga.
(24) On satire moćnike bez istrage,
i postavlja druge na mjesto njihovo.
(25) Zato on zna djela njihova,
i on ih noću obara,
pa oni stučeni ostaju.
(26) On ih udara kao zlikovce
tamo gdje ih svako može vidjeti,
(27) jer su se okrenuli od njega
i zanemarili sve puteve njegove,
(28) učinivši da vapaj siromaha dopre do njega,
da on čuje vapaj mučenika.
(29) Kad on šuti, ko onda može osuđivati?
I kad sakrije lice svoje, ko ga onda može vidjeti?
On je jednako i nad narodom i nad čovjekom,
(30) da bezbožnici ne bi zavladali
i zamke ljudima postali.
(31) Ta je li iko rekao Bogu:
'Trpio sam kaznu;
više neću griješiti;
(32) pouči me onome što ne vidim;
ako sam nepravdu činio,
više je neću činiti'?
(33) Hoće li ti onda on naknaditi onako kako ti kažeš,
jer si ti to odbio?
Ti moraš odlučiti, ne ja;
zato kaži šta znaš.
(34) Razumni će mi ljudi reći,
i mudar čovjek koji me čuje:
(35) 'Job govori neznalački,
i njegove su riječi nerazborite.
(36) Joba treba do kraja iskušati
jer odgovara poput zlikovca.
(37) On grijehu svome dodaje pobunu;
podrugljivo plješće rukama među nama,
i protiv Boga množi riječi svoje.'"

Elihu oštro kori Joba

35 Potom Elihu nastavi i reče:
(2) "Misliš li ti da je ovo pravedno?
Kažeš li: 'Moja je pravednost veća od Božije'?
(3) Ti govoriš: 'Kakvu će mi prednost ona donijeti?
Šta ću dobiti što ne griješim?'
(4) Ja ću tebi odgovoriti,
i prijateljima tvojim s tobom.
(5) Pogledaj nebesa i vidi;
i zagledaj se u oblake – viši su od tebe.
(6) Zgriješiš li, jesi li njemu naudio?
I ako je tvojih prijestupa mnogo, šta mu ti možeš učiniti?
(7) Ako si pravedan, šta mu ti možeš dati,
i šta će on iz tvoje ruke dobiti?
(8) Tvoja je opačina za čovjeka poput tebe,
i pravednost tvoja za sina čovječijeg.
(9) Zbog mnoštva tlačenja oni stenju;
vape u pomoć pred rukom moćnika.
(10) Ali niko ne kaže: 'Gdje je Bog, Stvoritelj moj,
koji daje pjesme u noći,
(11) koji više poučava nas nego zvijeri zemaljske,
i čini nas mudrijim od ptica nebeskih?'
(12) Eno ih vape, ali on ne odgovara
zarad oholosti zlikovaca.
(13) Zacijelo Bog neće uslišati isprazan vapaj
niti će se Svemogući na nj osvrnuti,

(14) kamoli kad ti kažeš da ga ne vidiš,
da je parnica pred njim, i da moraš na nj čekati!
(15) A sad, pošto se on u srdžbi svojoj nije svetio,
niti se imalo na opačinu obazirao,
(16) zato Job isprazno usta svoja otvara,
i nerazborito mnogo besjedi."

Elihu govori o tome k ako Bog postupa s čovjekom

36 Elihu onda nastavi i reče:
(2) "Pričekaj malo, pa ću ti pokazati
da ima još nešto da se kaže u prilog Bogu.
(3) Izdaleka ću donijeti znanje svoje,
i priznat ću pravednost Stvoritelju svome.
(4) Jer zaista riječi moje nisu lažne;
onaj koji je savršena znanja s tobom je.
(5) Gle, Bog je silan, ali nikog ne prezire;
on je silan i postojan u svojoj nakani.
(6) Opake on ne drži u životu,
nego udjeljuje pravdu mučenicima.
(7) S pravednikâ on očiju ne skida,
nego ih je s kraljevima na prijestolju
zauvijek ustoličio, i oni su uzvišeni.
(8) I kad su sputani u lisičine,
i uhvaćeni u stege muke,
(9) on im onda iznosi djela njihova
i prijestupe njihove: što su sebe veličali.
(10) On im otvara uho za uputu
i zapovijeda da se zla okane.
(11) Budu li čuli i njemu služili,
okončat će svoje dane u sreći
i godine svoje u zadovoljstvu.
(12) Ali ne budu li čuli, prijeći će preko rijeke smrti,
i u neznanju će umrijeti.
(13) Ali oni bezbožna srca gaje srdžbu;
oni ne vape u pomoć kad ih on sputa.
(14) Oni umiru u mladosti,
i život im vehne među bludnicima svetišta.
(15) On izbavlja mučenike u njihovoj muci,
i progovara im na uši za vrijeme tlačenja.
(16) Onda će te on uistinu iščupati iz ralja nevolje
na prostrano mjesto gdje nema tjeskobe,
i za svojim stolom, punim svakog dobra, naći ćeš mir.
(17) Ali ako su ti usta puna osude opakoga,
sud i pravda će te ščepati.
(18) Čuvaj se da te bogatstvo ne namami,
i ne daj da te veliko mito s puta zavede.
(19) Hoće li te blago tvoje sačuvati od nevolje,
ili sva sila snage tvoje?
(20) Ne žudi za noći
kad ljudi nestaju iz svoga obitavališta.
(21) Pazi, ne okreći se zlu,
jer više voliš njega nego muku.
(22) Gle, uzvišen je Bog u svojoj moći;
ko je učitelj poput njega?
(23) Ko je njemu odredio put njegov,
i ko mu je rekao: 'Krivo si radio'?
(24) Upamti da ti trebaš veličati djelo njegovo,
o kojem ljudi pjevaju.
(25) Svi ljudi za njim gledaju,
ali ga vide samo izdaleka.
(26) Gle, Bog je uzvišen, i mi ga ne poznajemo;
broj njegovih godina nedokučiv je.
(27) On podiže kapi vode;
one cijede kišu iz bujice
(28) što je oblaci izlijevaju;
one izobilno padaju na ljude.
(29) Može li iko shvatiti kako on širi oblake,
kako on grmi iz svoga paviljona?
(30) Gle, on razastire svoju svjetlost oko sebe,
i pokriva dubine morske.
(31) Jer pomoću njih on narodima vlada;
on daje hranu u izobilju.
(32) On puni svoje ruke munjom,
i zapovijeda joj kuda će udariti.
(33) Njegov grom najavljuje oluju,
i stoka obznanjuje dolazak njen.

Elihu kaže da je Bog pozadina oluje

37 I od toga srce moje drhti,
i poskakuje s mjesta svojega.
(2) Slušajte pomno grmljavinu njegova glasa,
i tutnjavu što izlazi iz njegovih usta.
(3) On nju pušta ispod sveg neba,
i svoju munju na krajeve zemlje.
(4) Za njom se jedan glas hori;
veličanstvenim glasom svojim on grmi,
i ne zauzdava munje kad mu se glas začuje.
(5) Bog glasom svojim čudesno grmi,
čineći velika djela koja mi ne možemo shvatiti.
(6) On snijegu kaže: 'Prospi se po zemlji',
a pljusku kišovitom: 'Izlij se.'
(7) On zaustavlja ruku svakom čovjeku,[25]
da svi ljudi upoznaju djelo njegovo.
(8) Tad se zvijer uvlači u svoj brlog
i ostaje u svojoj jazbini.

[25] Tj. sprečava ga u njegovu radu.

(9) S juga dolazi oluja,
a sa sjevera studen.
(10) Od daha Božijega led nastaje,
i prostrane se vode lede.
(11) I on mokrinom puni oblake guste;
i iz oblaka izbija munja njegova.
(12) Oblaci mijenjaju smjer, okrećući se po njegovoj uputi,
da bi činili sve što im on zapovjedi
na licu zemlje naseljene.
(13) On ih dovodi ili radi kazne,
ili da zemlju natopi
blagost pokazujući.
(14) Poslušaj ovo, Jobe,
stani i promotri čuda Božija.
(15) Znaš li kako njih Bog postavlja,
i čini da munja iz oblaka njegova sija?
(16) Znaš li kako se gusti oblaci slažu,
ta čuda onog koji je znanja savršena,
(17) ti koji skapavaš od vrućine u svojim haljinama
kad zemlja utihne dok puše južnjak?
(18) Možeš li ti kao on razastrijeti nebesa,
čvrsta poput ogledala livenog?
(19) Pouči nas šta ćemo mu reći;
mi ne možemo zbog tmine stanje svoje srediti.
(20) Kad ja govorim, mora li se to njemu najaviti?
Je li ijedan čovjek ikad rekao da želi nestati?
(21) Sad ljudi ne vide svjetlo koje sija jarko na nebesima;
a vjetar je tuda prohujao i razvedrio ih.
(22) Sa sjevera se zlatan sjaj pojavljuje;
Bog je u veličanstvu što ulijeva strahopoštovanje.
(23) Svemogućeg mi ne možemo dosegnuti;
u moći je on uzvišen,
u svojoj pravdi i golemoj pravednosti on ne tlači.
(24) Zato ga ljudi štuju;
on se ne obazire ni na jednog od onih što se mudrim smatraju."

Božije obraćanje Jobu

38 Tad Jahve odgovori Jobu iz vihora i reče:
(2) "Ko je taj što riječima neznalačkim volju moju zamračuje?
(3) Opaši sad bedra svoja kao muško,
pa ću te ja ispitivati, a ti ćeš mi odgovarati!
(4) Gdje si ti bio kad sam ja zemlji temelje polagao?
Kaži mi, ako razuma imaš,
(5) ko joj je mjere odredio? Jer eto ti znaš!
Ili ko je vrpcu preko nje pružio?
(6) Na čemu joj temelji stoje?
Ili ko joj je kamen temeljac položio
(7) dok su jutarnje zvijezde zajedno pjevale
i svi sinovi Božiji od radosti klicali?
(8) Ko je more vratima zatvorio
kad je ono iz utrobe navrlo,
(9) kad sam ja oblak njegovom haljom učinio
i mrklu tminu njegovim povojima,
(10) i odredio mu granice,
i postavio zasun i vrata,
(11) i rekao: 'Dotle ćeš stići, ali ne dalje;
i ovdje će se zaustaviti tvoji vali ponosni!'
(12) Jesi li ikad u životu zapovjedio jutru,
ili pokazao zori mjesto njezino,
(13) da bi ona zemljine krajeve uhvatila,
i iz nje opake istresla?
(14) Ona se mijenja kao ilovača pod žigom,
i postaje šarena kao haljina.
(15) Opakima je svjetlo uskraćeno,
i podignuta ruka im je slomljena.
(16) Jesi li ti prodro do izvora morskih,
ili hodio po dubinama bezdana?
(17) Jesu li ti kapije smrti otvorene,
ili jesi li vidio kapije mrkle tmine?
(18) Jesi li uvidio kako je zemlja široka?
Kaži mi ako sve to znaš.
(19) Gdje je put koji vodi obitavalištu svjetla?
I tama, gdje joj je mjesto,
(20) da je ti odvedeš u njezin kraj
i razaznaš staze do doma njezina?
(21) Eto, ti znaš, jer si se tada bio rodio,
i mnogo si dana svojih proživio!
(22) Jesi li ulazio u riznice snijega,
ili, jesi li vidio riznice grada,
(23) koje sam pristedio za vrijeme nevolje,
za dane rata i boja?
(24) Gdje je put kojim se dijeli svjetlo,
ili istočni vjetar rastjeruje po zemlji?
(25) Ko je raskrčio put bujici
ili gromu,
(26) da bi doveo kišu na zemlju gdje nema ljudi,
u pustinju gdje žive duše nema,
(27) da bi nahranio pustu i nenapučenu zemlju,
i da bi učinio da sjemenke trave proklijaju?
(28) Ima li kiša oca?
Ili ko je rodio kapi rose?
(29) Iz čije utrobe izlazi led?
I inje pod nebesima, ko je njega rodio?
(30) Voda postaje čvrsta poput kamena,
i površina bezdana ledi se.

(31) Možeš li povezati lance Plejada,
ili popustiti konopce Orionove?
(32) Možeš li učiniti da se u pravo vrijeme pojavi sazviježđe,
i povesti Velikog medvjeda s Malim medvjedom?
(33) Poznaješ li ti zakone nebeske,
i uređuješ li ti njihovu vlast nad zemljom?
(34) Možeš li dići svoj glas do oblaka,
da te obilje vode oblije?
(35) Možeš li otpremiti munje da krenu
i kažu ti: 'Evo nas'?
(36) Ko je mudrost u srce usadio,
ili pamet razumu dao?
(37) Ko je tako mudar da prebroji oblake,
ili izvrne nebeske krčage za vodu,
(38) kad se tlo stvrdne
i grude slijepe?
(39) Možeš li ti lavu plijen loviti,
ili lavićima glad utažiti
(40) dok čuče u svojim brlozima
i vrebaju iz svojih jazbina?
(41) Ko priprema gavranu hranu njegovu
kad njegovi ptići ciјuču Bogu
i skakuću naokolo jer nemaju šta jesti?

Bog dalje govori o prirodi i stvorenjima

39 Znaš li kad se divokoze mlade?
Promatraš li kad se srne tele?
(2) Možeš li izbrojiti mjesece dok nose,
i znaš li kad se mlade?
(3) One se sagnu i rađaju svoje mlade;
njihove porođajne muke prestaju.
(4) Njihovi mladi jačaju i rastu pod vedrim nebom;
one odlaze i ne vraćaju im se.
(5) Ko je pustio na slobodu divljeg magarca?
I ko je odriješio sveze magarcu hitrom,
(6) kome sam ja dao pustaru za dom
i slanu zemlju za obitavalište?
(7) On prezire gradsku vrevu,
povike goniča on ne čuje.
(8) On tumara planinama za svojim pašnjakom
i traži gdje ima zelenila.
(9) Hoće li bivo pristati da ti služi,
i hoće li prenoćiti za tvojim jaslama?
(10) Možeš li upregnuti bivola konopcima u brazdi,
i hoće li on orati za tobom?
(11) Hoćeš li se osloniti na njega zbog velike snage njegove
i prepustiti mu posao svoj?
(12) Hoćeš li se uzdati u njega da će vratiti tvoje žito i pokupiti ga s gumna tvog?
(13) Ženka noja lepršа krilima radosno,
ali nema krila i perje da leti kao roda,
(14) jer ona polaže svoja jaja na zemlju
i ostavlja ih da ih pijesak ugrije,
(15) a zaboravlja da ih noga može smrskati,
ili ih kakva zvijer zgaziti.
(16) Sa svojim mladima postupa okrutno, kao da nisu njezini;
iako joj je trud uzaludan, ona ne mari,
(17) jer nju Bog nije mudrošću obdario,
i nije joj nimalo razuma dodijelio.
(18) A kad se digne da pobjegne,
ruga se konju i konjaniku njegovu.
(19) Daješ li ti konju snagu?
Pokrivaš li mu ti vrat grivom?
(20) Činiš li da on skače kao skakavac?
Njegovo je veličanstveno hrzanje strahovito.
(21) On udara kopitom po tlu i raduje se snazi svojoj;
na oružje on izlazi.
(22) Strahu se ruga i ničeg se ne prepada;
i on ne uzmiče pred mačem.
(23) Tobolac zveči na njemu,
blistavo koplje i sulica.
(24) Tresući se i bjesneći on juri po zemlji,
i ne zaustavlja se na zvuk trube.
(25) Kad se god truba začuje, on otpuhuje: 'Aha!'
I njuši boj izdaleka,
i viku zapovjednika i poklič bojni.
(26) Da li se to po tvojoj mudrosti soko u visine vine
šireći krila ka jugu?
(27) Da li to na tvoju zapovijed orao uzlijeće
i savija sebi gnijezdo na visini?
(28) Na litici on stanuje i noćiva,
na grebenu kamenitom, mjestu nepristupačnom.
(29) Odatle on vreba plijen;
oči ga njegove izdaleka opažaju.
(30) Njegovi mladi sišu krv;
i gdje ima ubijenih, tamo je on."

Job se pita šta on može odgovoriti

40 Potom Jahve reče Jobu:
(2) "Hoće li se kudilac sa Svemogućim prepirati?
Neka odgovori onaj koji kori Boga."
(3) Tad Job odgovori Jahvi i reče:
(4) "Gle, ja sam nevažan; šta ti mogu odgovoriti?

Stavljam ruku na usta.
(5) Jednom sam progovorio, i neću odgovoriti;
pa i drugi put, i neću ništa više dodati."
(6) Onda Jahve odgovori Jobu iz oluje i reče:
(7) "Opaši sad bedra svoja kao čovjek;
ja ću te ispitivati, a ti ćeš mi odgovarati.
(8) Hoćeš li zbilja moj sud poništiti?
Hoćeš li me osuditi da sebe opravdaš?
(9) Ili, imaš li ruku kao što je Božija,
i može li glas tvoj kao njegov zagrmjeti?
(10) Okiti se ugledom i dostojanstvom,
i ogrni se čašću i veličanstvom.
(11) Izlij žestinu svoje srdžbe,
i pogledaj svakog ko se diči, pa ga unizi.
(12) Pogledaj svakog ko se diči, pa ga ponizi,
i zdrobi zlikovce ondje gdje oni stoje.
(13) Sve ih zajedno u prašinu pokopaj;
prekrij im lica u grobu.
(14) Onda ću i ja tebe hvaliti,
da bi te desnica tvoja mogla spasiti.
(15) Pogledaj behemota[26], kojeg sam kao i tebe stvorio;
jede travu kao vo.[27]
(16) Pogledaj sad njegovu snagu u bedrima
i jakost u trbušnim mišićima.
(17) On savija rep poput cedra;
žile su na njegovim stegnima isprepletene.
(18) Njegove su kosti cijevi bronzane;
njegovi su udovi kao šipke željezne.
(19) On je prvo[28] djelo Božije;
samo mu se Tvorac njegov s mačem može primaći.
(20) Uistinu, planine mu hranu donose,
i sve se zvijeri poljske ondje igraju.
(21) Pod lotos on liježe,
u šikaru trstenu u močvari.
(22) Lotosi ga pokrivaju svojom hladovinom;
vrbe ga potočne okružuju.
(23) Nabuja li rijeka, on se ne uznemirava;
siguran je, makar mu Jordan u usta navirao.
(24) Može li iko s njim oči u oči stati,
kukama može li mu ko nos probosti?

Božija moć očituje se u njegovim stvorenjima

41 [29]Možeš li Levijatana[30] udicom izvući?
Ili mu jezik konopcem svezati?
(2) Možeš li mu uže kroz nos provući,
ili mu vilicu kukom probosti?
(3) Hoće li te on dugo preklinjati,
ili ti blage riječi progovoriti?
(4) Hoće li on s tobom savez sklopiti?
Hoćeš li ga ti zasvagda za slugu uzeti?
(5) Hoćeš li se s njim kao s pticom igrati,
ili ga pred djevojkama svojim na uzici vodati.
(6) Hoće li se za nj ribari cjenkati?
Hoće li ga među trgovcima podijeliti?
(7) Možeš li mu probosti kožu harpunima,
ili glavu ribarskim kopljima?
(8) Digni ruku na nj,
sjetit ćeš se borbe, i nikad to više nećeš učiniti!
[31](9) Gle, očekivanje je tvoje lažno;
hoćeš li se obeshrabriti čak i kad ga ugledaš?
(10) Niko nije tako hrabar da bi se usudio njega izazvati;
ko je onda taj koji je kadar preda me stati?
(11) Ko je meni dao da mu ja moram vratiti?
Sve što je pod nebesima moje je.
(12) Ja neću šutjeti o njegovim udovima,
ili njegovoj silnoj snazi, ili njegovu skladnu stasu.
(13) Ko može svući njegovu vanjsku odjeću?
Ko može prodrijeti kroz njegov dvostruki oklop[32]?
(14) Ko može otvoriti vrata na licu njegovu?
Oko zuba njegovih užas vlada.
(15) Njegovi redovi štitova ponos su njegov,
zatvoreni i tijesno jedni uz druge priljubljeni.
(16) Svaki stoji tako blizu drugoga
da nimalo zraka između njih proći ne može.
(17) Jedni su s drugima spojeni;
jedan se uz drugoga privijaju, i ne mogu se razdvojiti.
(18) Njegovo kihanje prosipa svjetlo,
a oči su mu poput očnih kapaka jutarnjih.
(19) Iz usta mu izbijaju užarene baklje;
ognjene iskre frcaju.
(20) Iz nozdrva mu suklja dim

[26] Riječ je o ogromnoj životinji koja može biti nilski konj, krokodil, slon ili neka prahistorijska životinja.

[27] Ovo također može značiti *proždire stoku kao travu*.

[28] Ili *glavno*.

[29] U hebrejskom tekstu 40:25.

[30] Levijatan može biti kit, krokodil ili neka prahistorijska neman.

[31] U hebrejskom tekstu 41:1.

[32] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu *uzda*.

kao iz kotla što ključa na ražarenoj trsci.
(21) Dah njegov potpaljuje ugljen,
i plamen mu iz usta izbija.
(22) U šiji mu silna snaga leži,
a pred njim užas igra.
(23) Nabori na njegovu mesu spojeni su,
čvrsto stoje na njemu, i nepomični su.
(24) Srce mu je tvrdo kao kamen,
čak tvrdo kao donji žrvanj.
(25) Kad se on digne, moćni strahuju;
od buke se užasavaju.
(26) Mač koji do njeg dosegne bez učinka je,
tako i koplje, strelica ili sulica.
(27) Željezo mu je kao slama,
bronza kao truhlo drvo.
(28) Strijela ga ne može u bijeg natjerati;
praćke su mu kao pljeva.
(29) Buzdohan mu je kao slamčica;
smije se fijuku sulice.
(30) Pod trbuhom su mu oštre bodlje;
on se pomiče kao drljača po blatu.
(31) On čini da dubine uskipe kao kotao;
uzmućuje more kao pomast u krčagu.
(32) Za sobom ostavlja blistavu brazdu;
neko bi pomislio da je bezdan sijeda.
(33) Ništa na zemlji nije ravno njemu,
onome stvorenom bez straha.
(34) On motri na sve što je visoko;
on je kralj svim ponositima."

Jobovo priznanje

42 Potom Job odgovori Jahvi i reče:
(2) "Ja znam da ti možeš sve,
i da se nijedna tvoja nakana ne može osujetiti.
(3) [Pitao si:] 'Ko je taj što neznalački sakriva savjet moj?'
Zacijelo sam ja govorio stvari koje nisam razumio,
stvari meni odveć čudesne, koje nisam znao.
(4) 'Sad slušaj, a ja ću govoriti;
ja ću te ispitivati, a ti ćeš mi odgovarati.'
(5) Moje su uši čule za tebe,
ali te sada oči moje vide.
(6) Stoga se ja povlačim,
i kajem se u prahu i pepelu."
(7) Nakon što izgovori ove riječi Jobu, desi se da Jahve reče Temancu Elifazu: "Gnjevom sam planuo na te i na tvoja dva prijatelja jer niste govorili o meni onako pravo kako je govorio sluga moj Job.
(8) Zato uzmite sad sedam junaca i sedam ovnova, pa pođite slugi mome Jobu, te prinesite za se žrtvu paljenicu, a moj sluga Job molit će se za vas. Ja ću uslišati molitvu njegovu da ne bih prema vama po ludosti vašoj postupio, jer niste govorili o meni onako pravo kako je govorio moj sluga Job."
(9) Tako Temanac Elifaz, Šuahac Bildad i Naamac Cofar odoše te učiniše onako kako im je Jahve i rekao; i usliša Jahve molitvu Jobovu.
(10) Pošto se Job pomoli za svoje prijatelje, Jahve mu vrati blago, i udvostruči mu Jahve sve što je imao. (11) Onda mu dođoše sva braća njegova i sve sestre njegove i svi koji ga prije poznavahu, te su jeli s njim hljeb u njegovoj kući; i tješili su ga i razgovarali zbog svih nedaća što ih je Jahve bio na nj sručio. I svako mu dade kesitu[33] i zlatan prsten. (12) Jahve blagoslovi kasnije Jobove dane više nego one prijašnje; i imao je četrnaest hiljada brava, šest hiljada deva, hiljadu jarmova volova i hiljadu magarica. (13) Imao je i sedam sinova i tri kćeri. (14) Prvoj je nadjenuo ime Jemima, drugog Kezija, a trećoj Keren-Hapuk. (15) U svoj zemlji ne bijaše tako lijepih žena kao kćeri Jobovih; i dade im otac baštinu među braćom njihovom. (16) Poslije toga, Job je živio stotinu četrdeset godina, i vidio je svoje sinove i svoje unuke, do četvrtog koljena. (17) I umrije kao starac naživjevši se.

[33] Kesita znači komadi nekovana srebra koji su se koristili u trgovini prije kovanog novca.

PSALMI

Ova knjiga predstavlja zbirku molitvenih pjevanja povezanih s bogoštovljem u Izrailu. Riječ *psalam* izvedena je iz grčkog *psalmos*, što se najčešće na hebrejski prevodi kao *mizmor* ili *tehillim*, a označava pjesmu koja se u različitim obrednim prilikama recitira uz pratnju nekog instrumenta. Nastajanje psalama trajalo je najmanje pet stoljeća. Pretežan broj psalama porijeklom je iz kraljevstva Jehude, nekoliko njih (80. i 81) nastalo je u sjevernom kraljevstvu Israil, dok psalam 29, za koji se smatra da je jedan od najstarijih, izražava prilagođenu varijantu ranoga kanaanskog bogoštovlja. Neki drugi psalmi, primjerice 51, 114, 126, 137, potječu iz razdoblja nakon babilonskog sužanjstva. Većina je psalama iz predsužanjskog razdoblja, tj. iz vremena monarhije, i blisko je povezana s hramom u Jerusalemu.

Dva tipa psalama prevladavaju: tužaljke, koje čine trećinu knjige, i himne. Tužaljke mogu biti pojedinačne ili komunitarne, a najčešće izražavaju zazivanje imena Božijeg, tuženje kroz koje psalmist opisuje iskušani jad i patnju, kao i zazivanje Božijeg uplitanja u postojeće stanje stvari. Što se himni tiče, one se, uobičajeno, usredsređuju na ulogu Boga kao tvorca ili otkupitelja. One ne izražavaju neke strogo određene zahtjeve i iskanja, već izražavaju duhovno ozračje vlastitog religijskog doživljaja i nastojanje da se što više približi Bogu i poveže s njim.

Neki psalmi (15) služe kao svojevrsni uvod u liturgijski proces kojim se izražava težnja za učadorenjem u božanskom čadoru i obitavanjem na svetoj gori Gospodnjoj. Neki su psalmi kraljevski (2) i usredsređuju se na kralja u njegovoj stvarnoj i prenesenoj ulozi, dok se psalmi 93–99. odnose na kraljevstvo usko povezano s imenom Božijim. Psalmi su uvijek predstavljali važan sastavni dio kršćanskog bogoštovlja. Čitaju se, recitiraju i pjevaju skoro u svim kršćanskim zajednicama i donose nadahnuće za neizbrojne kršćanske himne.

Knjiga prva

1 Blago li čovjeku koji ne hodi po savjetu opakih,
niti stupa na stazu grešnika,
niti sjeda na stolicu podrugljivaca!
(2) Ali raduje se on zakonu Jahvinu[1],
i o zakonu njegovu dan i noć razmišlja.
(3) On je kao stablo zasađeno pokraj potoka
što u svoje vrijeme plod donosi
i čije lišće ne vehne;
i šta god da radi, za rukom mu polazi.
(4) Opaki nisu takvi,
već su kao pljeva koju vjetar raznosi.
(5) Zato opaki neće izdržati na sudu,
ni grešnici u zboru pravednika.
(6) Jer Jahve zna put pravednih,
a put opakih u propast vodi.

2 Zašto narodi bjesne,
i puci jalove snove snuju?
(2) Kraljevi zemaljski mjesto su njihovo zauzeli,
i vladari se udružili
protiv Jahve i pomazanika njegova[2], govoreći:
(3) "Raskinimo lance njihove
i odbacimo od sebe konope njihove."
(4) Onaj što sjedi na nebesima smije se,
Gospod im se podruguje.
(5) Jednog će im dana on u srdžbi svojoj progovoriti
i bijesom ih svojim užasnuti:
(6) "Ali ja, ja sam postavio kralja svoga
nad Cionom, gorom svojom svetom."
(7) Ja ću zacijelo proglasiti odluku Jahvinu:
on mi je rekao: "Ti si sin moj,
danas sam te rodio."
(8) Zaišći od mene, pa ću ti ja predati narode u baštinu,
i same krajeve zemaljske u posjed.
(9) Ti ćeš ih žezlom gvozdenim slomiti,
kao zemljano posuđe ćeš ih rastreskati."
(10) Zato se sad, kraljevi, urazumite;

[1] Tj. Petoknjižju Mojsijevu.

[2] Tj. od Boga izabranog kralja. Ovdje se to prvotno odnosi na jednog od israilskih kraljeva i, u konačnici, na Mesiju, kojeg je Bog odredio da vlada svijetom.

vladari zemaljski, opomenu primite.
(11) Služite Jahvi s poštovanjem
i radujte se trepteći.
(12) Poklonite mu se iskreno, da se on ne bi razljutio, te vi izginuli začas,
jer njegov gnjev može začas planuti.
Blago li onima koji nalaze utočište kod njega!

3 *Psalam Davidov*[3]*: kad je bježao od svoga sina Abšaloma*

O Jahve, kako su se umnožili protivnici moji!
Mnogi se dižu protiv mene.
(2) Mnogi govore o meni:
"Nema mu spasenja kod Boga." *Selah*[4]
(3) Ali ti si, o Jahve, štit oko mene,
slava moja i onaj koji mi glavu diže.
(4) Glasno sam Jahvi zavapio,
i on mi je sa svete gore svoje odgovorio. *Selah*
(5) Legao sam i spavao;
probudio sam se, jer me Jahve uzdržava.
(6) Neću se uplašiti deset hiljada ljudi
što su se protiv mene naokolo namjestili.
(7) Ustani, Jahve, spasi me, Bože moj!
Jer ti udaraš po obrazu sve dušmane moje;
ti razbijaš zube opakima.
(8) Spasenje je kod Jahve;
neka je blagoslov tvoj na narodu tvome! *Selah*

4 *Horovođi. Uz žičana svirala. Psalam Davidov*

Odgovori mi kad te zovnem, o moj pravedni Bože!
Ti si mi u nevolji olakšanje dao;
smiluj mi se i usliši molitvu moju.
(2) O sinovi čovječiji, dokle će se moja slava sramotom činiti? *Selah*
Dokle ćete voljeti ono što je bezvrijedno i težiti prijevari?
(3) Ali znajte da je Jahve pobožnjaka svoga nastranu odvojio;
Jahve čuje kad ga ja dozivam.
(4) Drhtite, i ne griješite;[5]
promislite srcima svojim na postelji svojoj, i mirni budite. *Selah*
(5) Prinesite žrtve pravednosti,
i uzdajte se u Jahvu.
(6) Mnogi pitaju: "Ko će nam ikakvo dobro pokazati?"
Neka nas obasja svjetlo lica tvoga, o Jahve!
(7) U moje si srce usadio više radosti
nego kad oni imaju žita i vina napretek.
(8) U miru ću leći i usnuti,
jer samo ti, o Jahve, daješ mi da u sigurnosti prebivam.

5 *Horovođi. Uz svirala. Psalam Davidov*

Čuj riječi moje, o Jahve,
obazri se na uzdisanje moje.
(2) Obazri se na glas vapaja mog u pomoć, kralju moj i Bože moj,
jer tebi se ja molim.
(3) Ujutro, o Jahve, glas mi čuješ;
ujutro molitvu svoju iznosim i željno bdijem.
(4) Jer ti nisi Bog kojem godi opačina;
nikakvo zlo kod tebe ne obitava.
(5) Hvastavi neće izdržati pogled tvoj;
tebi su mrski svi koji nepravdu čine.
(6) Ti uništavaš one koji govore lažno;
Jahvi su gnusni krvoloci i varalice.
(7) Ali ja, po tvojoj ću obilnoj dobroti u tvoju kuću ući,
pred tvojim svetim hramom ja ću se s poštovanjem prema tebi pokloniti.
(8) O Jahve, vodi me u svojoj pravednosti poradi neprijatelja mojih;
poravnaj svoj put preda mnom.
(9) U onome što oni govore nema ničeg vjerodostojnog;
srca im žude da unište;
grlo im je grob otvoren;
jezikom varaju.
(10) Proglasi ih krivim, o Bože;
neka im spletke njihove propast donesu.
Otjeraj ih zbog mnoštva grijeha njihovih,
jer se oni na te dižu.
(11) Ali neka se raduju svi oni koji traže utočište kod tebe,
neka svagda kliču;
i podaj im utočište,
da bi se oni koji vole ime tvoje tebi radovali.
(12) Jer ti si taj koji blagosilja pravednika, o Jahve,
Ti ga opasuješ blagonaklonošću kao štitom.

6 *Horovođi. Uz žičano sviralo. U oktavi*[6]*. Psalam Davidov*

O Jahve, ne kori me u srdžbi svojoj,
niti me kažnjavaj u gnjevu svome.
(2) Smiluj mi se, o Jahve, jer ja vehnem;

[3] Može značiti *psalam koji je napisao David* i *psalam Davidu.*

[4] Značenje ove riječi u hebrejskom nije sigurno utvrđeno. Moguće je da znači *muzička dionica.*

[5] Ili *u svome gnjevu ne griješite.*

[6] Ili *Uz žičano sviralo s osam struna.*

ozdravi me, o Jahve, jer su mi kosti u hropcu.
(3) I duša mi je silno potresena;
a dokle, o Jahve, dokle?
(4) Vrati se, o Jahve, dušu mi izbavi;
spasi me zarad ljubavi svoje.
(5) Jer nema ti spomena u smrti;
u Šeolu ko će ti zahvaliti?
(6) Klonuo sam od jecanja;
svake noći postelja mi od plača popliva,
i ja natapam svoj ležaj suzama.
(7) Oči su mi od tuge oslabjele;
zbog svih su se mojih protivnika istrošile.
(8) Odstupite od mene, svi vi koji nepravdu činite,
jer Jahve je čuo plač moj.
(9) Jahve je čuo smjernu molbu moju;
Jahve prima molitvu moju.
(10) Svi će se moji dušmani postidjeti i užasnuti;
oni će uzmaknuti, iznenada će se postidjeti.

7 *Tužaljka Davidova ispjevana Jahvi zbog Kuša Benjaminovca*

O Jahve, Bože moj, tebi se utječem;
spasi me od svih progonitelja mojih, i izbavi me,
(2) inače će mi dušu kao lav razderati,
raskidajući je, a izbavitelja biti neće.
(3) O Jahve, Bože moj, ako sam to učinio,
ako ima nepravde na rukama mojim,
(4) ako sam prijatelju svome zlom uzvratio,
ili onoga ko mi je bio protivnik bez povoda pokrao,
(5) neka mi dušman dušu progoni i neka je zgrabi;
i neka me živog satare
i slavu moju u prašinu baci. *Selah*
(6) Ustani, o Jahve, u srdžbi svojoj;
digni se protiv bijesa protivnika mojih,
probudi se zarad mene[7]; gledaj da se pravda zadovolji.
(7) Neka te zbor narodâ okruži;
ti vladaj nad njima s visine.
(8) Jahve sudi narodima;
opravdaj me, o Jahve, prema mojoj pravednosti i čestitosti što je u meni.
(9) O, neka prestane zlo opakoga, a pravednika učvrsti,
pravedni Bože, koji iskušavaš srca i duše.
(10) Moj je štit Bog višnji,
koji spašava one neporočna srca.
(11) Bog je pravedan sudija,
i Bog koji svaki dan izlijeva gnjev svoj.
(12) Ne pokaje li se čovjek, on će naoštriti mač svoj;
on je luk svoj savio i pripravio.
(13) Pripremio je i smrtonosno oružje svoje;
vatrene je strijele pripremio.
(14) Eto, čovjek nosi opačinu
te začinje nevolju i donosi laž.
(15) Iskopa rupu i izdubi je,
te pade u jamu koju je napravio.
(16) Nevolja koju je nanio o njegovu će se glavu obiti,
i njegovo će se nasilje njemu na tjeme sručiti.
(17) A ja ću se zahvaliti Jahvi zbog pravednosti njegove,
i pjevat ću hvalu imenu Jahve Svevišnjega.

8 *Horovođi. Po gititu*[8]*. Psalam Davidov*

O Jahve, Gospode naš,
veličanstveno je ime tvoje na svoj zemlji,
ti si iznio na vidjelo svoj sjaj iznad nebesa!
(2) Učinio si da ti s usana djece i dojenčadi stižu hvale
zbog protivnika tvojih,
zaustavio dušmane i osvetnike.
(3) Kad vidim nebesa tvoja, djelo prstiju tvojih,
Mjesec i zvijezde koje si postavio,
(4) šta je čovjek da ga se sjećaš,
i sin čovječiji da se za nj brineš?
(5) A opet, ti si ga učinio malo nižim od Boga[9],
i okrunio si ga slavom i čašću.
(6) Dao si mu vlast nad djelima ruku svojih;
sve si mu pod noge stavio,
(7) sva stada i krda,
i još zvijeri poljske,
(8) ptice na nebu i ribe u moru,
sve što prolazi stazama morskim.
(9) O Jahve, Gospode naš,
veličanstveno li je ime tvoje na svoj zemlji!

9 *Horovođi. Po napjevu "Smrt sinova". Psalam Davidov*[10]

Zahvaljivat ću Jahvi svim srcem svojim;
pripovijedati o svim čudima tvojim.
(2) Radovat ću se i veseliti tebi;
pjevat ću slavu imenu tvome, o Svevišnji.
(3) Kad se moji dušmani vraćaju,

[7] Ili *probudi se, Bože moj.*

[8] Vjerovatno je riječ o himni koja se pjeva u doba tiještenja grožđa, ili o pjesmi kakvu pjevaju stanovnici Gata.

[9] Ili *od anđela.*

[10] Ova je pjesma (9. i 10. psalam) napisana u akrostihu, tj. svaka strofa počinje sljedećim slovom jevrejskog alfabeta.

oni posrću i ginu pred tobom.
(4) Jer ti poduprije moje pravo i parnicu moju;
ti sjede na prijestolje – sudac pravedan.
(5) Ti ukori pogane, ti uništi zlikovce;
Ti izbrisa ime njihovo zasvagda.
(6) Dušmani skončaše u vječnom rasulu,
i ti im uništi gradove;
i svakog im spomena nesta.
(7) A Jahve vlada dovijeka;
on je postavio prijestolje svoje da s njega sudi,
(8) i on će svijetu suditi po pravdi;
on će provesti sud narodima pravedno.
(9) Jahve je utočište tlačenom,
utvrda u vremenima nevoljnim;
(10) a oni koji znaju ime tvoje u te će se uzdati,
jer ti, o Jahve, nisi ostavio one koji te traže.
(11) Pjevajte slave Jahvi, koji prebiva u Cionu;
razglasite među narodima djela njegova.
(12) Jer sjeća se onaj koji osvećuje krv;
on ne zaboravlja vapaj ucviljenoga.
(13) Smiluj mi se, o Jahve;
pogledaj kako me dušmani moji progone,
ti koji me dižeš od kapija smrti,
(14) da pripovijedam o svim slavama tvojim,
da se na kapijama naroda cionskoga
radujem spasenju tvojemu.
(15) Pogani su pali u jamu koju su iskopali;
u mrežu što su je postavili noga im se zaplela.
(16) Jahve se obznanio;
on je sud proveo.
U djela svojih vlastitih ruku zlikovac se zapleo. *Higajon.*[11] *Selah*
(17) Opaki će se vratiti u Šeol,
svi pogani što zaboravljaju Boga.
(18) Jer na siromaha se neće uvijek zaboravljati,
niti će se nada ucviljenog zasvagda izgubiti.
(19) Ustani, o Jahve, ne daj da čovjek prevlada;
neka se poganima pred tobom sudi.
(20) Utjeraj im strah, o Jahve;
neka pogani znaju da su samo ljudi. *Selah*

10 Zašto stojiš daleko, o Jahve?
Što se skrivaš u vremenima nevoljnim?
(2) U obijesti opaki žestoko gone ojađene;
neka se uhvate u zamke koje su postavili.
(3) Jer opaki se hvasta žudnjom srca svoga,
a pohlepnik proklinje i prezire Jahvu.
(4) Opaki, lica uznosita, ne traži njega.
Sve su misli njegove: "Nema Boga."
(5) Njegovi su puti uvijek sretni;
tvoji su sudovi visoko, daleko od poimanja njegova;
na sve protivnike svoje on otpuhuje.
(6) Sebi govori: "Ništa me neće potresti;
ni kroz jedan naraštaj neće me nedaća snaći."
(7) Usta su mu puna kletvi i prijevare i tlačenja;
pod jezikom su mu nevolja i zlo.
(8) On sjedi po busijama seoskim;
iz zasjede ubija nedužnoga;
oči mu krišom motre na nesretnika.
(9) On vreba u skrovištu kao lav u brlogu svome;
vreba da uhvati jadnika;
hvata jadnika i odvlači ga u mrežu svoju.
(10) On čuči, saginje se,
a nesretnici padaju u njegove kandže.
(11) On sebi govori: "Bog je zaboravio;
sakrio je lice svoje; nikad to vidjeti neće."
(12) Ustani, o Jahve; o Bože, podignu ruku svoju.
Ne zaboravi jadnike.
(13) Zašto je opaki prezreo Boga?
Rekao je sebi: "Ti nećeš za to pitati."
(14) Ti si to vidio, jer si gledao nevolju i tugu, da bi ih u ruku svoju uzeo.
Nesretnik se tebi predaje;
ti si pomagač siročetu.
(15) Slomi ruku opakome i zlotvoru,
traži njegovu opačinu sve dok se ne bude mogla naći.
(16) Jahve je kralj zasvagda;
nestalo je pogana iz zemlje njegove.
(17) O Jahve, ti si čuo želju poniznih;
ti ćeš im srca osnažiti, ti ćeš uho svoje prikloniti
(18) da odbraniš siroče i tlačenog,
da čovjek, koji je od zemlje, više ne sije strah.

11 *Horovođi. Psalam Davidov*
Jahvi se ja utječem;
kako mi možete reći: "Bježi kao ptica u goru!
(2) Jer, gle, opaki lukove svoje napinju,
strijele svoje na uzice postavljaju,
da u tmini gađaju one čestita srca.
(3) Ako su temelji porušeni,
šta može pravednik učiniti?"
(4) Jahve je u svom svetom hramu; Jahvino je prijestolje na nebu;
on gleda sinove ljudske, iskušava ih očima svojim.
(5) Jahve stavlja na kušnju pravednika i opakoga,
a onaj ko voli nasilje njegovoj je duši mrzak.

[11] Ova riječ vjerovatno znači razmišljanje, u smislu: stani i razmisli (o rečenome).

(6) Na opakog će on kišu ugljevlja užarena i sumpora plamtećeg poslati;
i vreo vjetar sudbina će im biti.
(7) Jer Jahve je pravedan, on voli pravednost;
čestiti će vidjeti lice njegovo.

12 *Horovođi. U oktavi*[12]*. Psalam Davidov*
Pomagaj, Jahve, jer nestaje pobožnih,
jer nestaje vjernih među sinovima ljudskim.
(2) Oni jedni drugima laži govore;
laskavim usnama i dvoličnim srcem progovaraju.
(3) Neka im Jahve odsiječe sve usne laskave,
jezik hvastavi,
(4) što govori: "Svojim jezikom mi ćemo prevladati;
naše su usne naše vlastite; ko je gospodar naš?"
(5) "Zbog tlačenja jadnika, zbog stenjanja bijednika,
sad ću ja ustati", govori Jahve. "Dovest ću ih u sigurnost za kojom čeznu."
(6) Riječi su Jahvine čiste;
kao srebro taljeno u peći zemljanoj, sedam puta pročišćeno.
(7) Ti ćeš nas, o Jahve, čuvati;
ti ćeš nas sačuvati od ovog naraštaja zauvijek.
(8) Opaki se šepure svuda naokolo
jer se među sinovima ljudskim opačina uzvisuje.

13 *Horovođi. Psalam Davidov*
Dokle, o Jahve? Hoćeš li me zauvijek zaboraviti?
Dokle ćeš ti lice svoje od mene skrivati?
(2) Dokle ću se ja s mislima svojim hrvati,
s tjeskobom u srcu svaki dan?
Dokle se će dušmanin moj nada mnom uzdizati?
(3) Obazri se i odgovori mi, o Jahve, Bože moj;
prosvijetli mi oči, inače ću san smrtni usnuti,
(4) i moj će dušmanin reći: "Nadjačao sam ga",
i moji će se protivnici radovati ako klonem.
(5) Ali ja se uzdam u ljubav tvoju;
moje će se srce radovati spasenju tvome.
(6) Ja ću pjevati Jahvi,
jer je on prema meni dobrostiv.

14 *Horovođi. Psalam Davidov*
Bezumnici rekoše u srcu: "Nema Boga."
Oni su pokvareni, počinili su gnusna djela;
nema nijednoga da čini dobro.
(2) Jahve gleda s neba na sinove ljudske,
da vidi ima li ikoga da razumije,
ikoga da Boga traži.
(3) Svi su oni s puta skrenuli, zajedno su se pokvarili;
nema nijednoga da čini dobro, čak nijednoga.
(4) Zar zlotvori nikada neće naučiti,
oni koji proždiru narod moj kao da jedu hljeb
i ne dozivaju Jahvu?
(5) Eno ih je silan strah obuzeo,
jer Bog je s naraštajem pravednim.
(6) Vi biste osujetili namjere jadnika,
ali Jahve je utočište njegovo.
(7) O, kad bi Israilu došlo spasenje s Ciona!
Kad Jahve vrati blagostanje narodu svom,[13]
veselit će se Jakov, radovat će se Israil.

15 *Psalam Davidov*
O Jahve, ko smije u čadoru tvome prebivati?
Ko smije na tvome brdu svetome obitavati?
(2) Onaj ko čestito hodi i pravedno postupa
i istinu srcem govori.
(3) On jezikom ne kleveće,
niti nanosi zlo prijatelju svome,
niti kudi bližnjega svoga;
(4) u njegovim je očima prezren pokvarenjak,
ali on cijeni one koji se Jahve boje;
on se zaklinje na svoju vlastitu štetu;
(5) on ne daje svoj novac na kamatu,
niti uzima mito protiv nedužnoga.
Onaj ko tako čini nikada neće klonuti.

16 *Miktam*[14] *Davidov*
Sačuvaj me, Bože, jer tebi se ja utječem.
(2) Rekoh Jahvi: "Ti si Gospodar moj;
nemam nikakva dobra osim tebe."
(3) A sveci što su u zemlji,
oni su uglednici u kojima je sva radost moja.
(4) Umnožit će se jadi onih što su pohrlili drugom bogu;
ja im neću krv žrtve ljevanice prinijeti,
niti ću imena njihova u usta svoja uzeti.
(5) Jahve je baština moja i pehar moj;
u tvojoj je ruci sudbina moja.
(6) Međe mi padoše na mjesta ugodna;
uistinu, krasna mi je baština moja.
(7) Ja ću slaviti Jahvu, koji me nasavjetova;
uistinu, moja me nutrina i noću poučava.
(8) Ja sam svagda Jahvu preda se stavljao;
bude li mi on s desne strane, neću klonuti.
(9) Zato se srce moje raduje i jezik moj kliče,
i tijelo će moje u sigurnosti počivati.
(10) Jer ti nećeš prepustiti moju dušu Šeolu,
niti ćeš dati da svetac tvoj istruhne.

[12] Ili *Uz sviralo s osam struna.*

[13] Ili *kad Bog vrati svoj zarobljeni narod.*

[14] Miktam znači dobro uređena pjesma.

(11) Ti si mi objavio stazu života;
prisutnost tvoja radošću će me ispuniti;
u tvojoj desnici ima zadovoljstva dovijeka.

17 *Molitva Davidova*
Čuj pravednu molbu, o Jahve, obazri se na vapaj moj;
saslušaj molitvu moju što ne dolazi s usana lažljivih.
(2) Neka presuda moja od tebe dođe;
neka ti oči pravedno gledaju.
(3) Iskušao si srce moje;
pohodio si me i noću, i provjerio me ognjem, a ništa ne nalaziš;
riješio sam da usta moja grijehe ne čine.
(4) U djelima ljudskim, po riječi s usana tvojih,
čuvao sam se staza nasilnika.
(5) Moji su se koraci čvrsto držali staza tvojih.
Noge mi nisu poskliznule.
(6) Dozivam te, jer ti ćeš mi odgovoriti, o Bože;
prikloni mi uho svoje, čuj govor moj.
(7) Divno pokaži ljubav svoju,
ti koji desnicom svojom spašavaš one koji u tebi pribježište od svoga dušmana nalaze.
(8) Čuvaj me kao zjenicu oka;
sakrij me u sjeni krila svojih
(9) od opakih što me spopadaju,
mojih smrtnih dušmana što me okružuju.
(10) Oni zatvaraju srce svoje bešćutno,
ustima svojim govore nadmeno.
(11) Ušli su nam u trag, opkoljavaju nas,
očima upiru da nas na zemlju povale.
(12) Slični su lavu koji jedva čeka da rastrga,
i laviću što iz skrovišta vreba.
(13) Ustani, o Jahve, suprotstavi im se, unizi ih;
mačem svojim dušu mi od opakih izbavi,
(14) rukom svojom od ljudi, o Jahve,
od ljudi ovoga svijeta čiji je udio bogat u ovome životu,
i čiji trbuh ti dobrima svojim puniš;
djeca su im presita,
i ostavljaju obilje unucima svojim.
(15) A ja, ja ću pravedan lice tvoje gledati;
nasitit ću se slike tvoje kad se probudim.

18 *Za horovođu. Psalam Davida, sluge Jahvina. Pjevao je riječi ove pjesme Jahvi kad ga je on izbavio iz ruku neprijatelja njegovih, iz ruku Šaulovih. Rekao je:*
Volim te, o Jahve, snago moja.
(2) Jahve je stijena moja i tvrđava moja i izbavitelj moj,
moj Bog, litica moja, kojoj se ja utječem,
moj štit i sila spasenja moga, uporište moje.
(3) Zovnem Jahvu, koji je hvale dostojan,
i spašen sam od dušmana svojih.
(4) Konopi me smrtni opasaše,
bujice me propasti preplaviše.
(5) Užad šeolska smotaše se oko mene;
stupice se smrtne sa mnom suočiše.
(6) U nevolji svojoj zovnuh Jahvu,
i zavapih u pomoć svome Bogu;
iz svoga hrama on ču glas moj,
i moj mu vapaj u pomoć doprije do ušiju.
(7) Zemlja se potrese i uzdrhta;
i drhtahu temelji gora,
i bijahu potreseni, jer on bješe ljut.
(8) Iz nozdrva njegovih dim se diže, iz njegovih usta vatra suknu, ugljen se od nje palio.
(9) On savi i nebesa, te siđe,
pod nogama mu mrkla tmina.
(10) On zajaha kerubina i poletje;
i vinu se na krilima vjetra.
(11) On učini tminu skrovištem svojim, pokrovom svojim oko sebe,
tminu voda, tmaste oblake nebeske.
(12) Od sjaja pred njim promaknuše oblaci njegovi,
zrnad grada i ugljevlje užareno.
(13) Jahve zagrmje s neba,
i Svevišnji pusti glas svoj,
zrnevlje grada i žeravicu.
(14) On odape strijele svoje, i dušmane rasprši,
bljeske munje u izobilju, i razbi ih.
(15) Tad se udubine morske ukazaše,
temelji svijeta ogolješe
od ukora tvoga, o Jahve,
od udara daha iz nozdrva tvojih.
(16) On pruži ruku odozgo i uze me;
on me iz silnih voda izvuče.
(17) On me izbavi od jakog neprijatelja moga,
od onih koji mrze me, jer oni bijahu prejaki za me.
(18) Suprotstaviše mi se na dan nesreće moje,
ali Jahve bijaše oslonac moj.
(19) On me i na širinu izvede;
on me spasi, jer sam mu drag.
(20) Jahve me nagradi po mojoj pravednosti;
po čistoći ruku mojih on mi namiri.
(21) Jer čuvah ja puteve Jahvine,
i ne udaljavah se opako od Boga svog.
(22) Jer sve su odredbe njegove preda mnom,
i propise njegove nisam ostavio.

(23) Bijah i nedužan pred njim,
i čuvah se grijeha svoga.
(24) Zato mi Jahve po mojoj pravdi namiri,
po čistoći ruku mojih u očima njegovim.
(25) S vjernim ti si vjeran;
s besprijekornim ti si besprijekoran.
(26) S čistim ti si čist,
a s pokvarenim ti si pronicljiv.
(27) Jer ti spašavaš narod ponizni,
ali oči obijesne ponižavaš.
(28) Jer ti pališ svjetiljku moju;
Jahve, Bog moj, obasjava tminu moju.
(29) Jer s tobom ja mogu na četu udariti;
s Bogom svojim ja mogu zid preskočiti.
(30) A Bog – njegov je put savršen;
riječ je Jahvina bez mahane;
on je štit svima koji se njemu utječu.
(31) Jer ko je Bog mimo Jahve?
I ko je stijena osim našega Boga?
(32) Bog je moja utvrda jaka;
i čini mi put sigurnim.
(33) On mi daje noge kao u košute,
i postavlja me na uzvisine moje.
(34) On vježba moje šake za boj,
pa mi ruke mogu saviti luk bronzani.
(35) Ti mi daješ i štit spasenja svoga,
i desnica me tvoja podupire;
i naklonost me tvoja velikim čini.
(36) Ti povećavaš korake moje,
i noge moje ne posklizavaju.
(37) Gonio sam dušmane svoje i sustigao ih,
i nisam se vratio dok nisu zatrti bili.
(38) Mrskao sam ih tako da se nisu mogli dići;
pod noge su mi padali.
(39) Jer ti me snagom za boj opasa;
ti mi podvrgnu one koji se dižu na me.
(40) Ti učini i da dušmani moji leđa mi u bijegu okrenu,
i ja uništih one koji me mrze.
(41) Oni zavapiše u pomoć, ali ne bješe nikoga da ih spasi,
pa i Jahvi, ali on im se ne odazva.
(42) Potom ih smrvih poput praha na vjetru;
istresoh ih kao blato po ulicama.
(43) Ti me izbavi od prepiranja naroda;
ti me postavi za glavara narodâ;
narod kojeg ne poznavah meni služi.
(44) Čim me čuju, pokore mi se;
tuđinci mi se podvrgavaju.
(45) Tuđinci gube srčanost
i dršćući iz utvrda svojih izlaze.
(46) Živio Jahve! Slava stijeni mojoj!
Uzvišen neka je Bog spasenja moga,
(47) Bog koji me osvećuje
i podvrgava mi narode!
(48) On me izbavlja od dušmana mojih.
Ti me podižeš iznad onih koji se dižu na me;
ti me spašavaš od nasilnika.
(49) Zato ću ti ja zahvaljivati među narodima, o Jahve,
i pjevat ću slave imenu tvome.
(50) Jahve daje velike pobjede kralju svome,
i iskazuje ljubav pomazaniku svome,
Davidu i sjemenu njegovu dovijeka.

19

Horovođi. Psalam Davidov
Nebesa kazuju slavu Božiju,
i prostranstvo njihovo očituje djelo ruku njegovih.
(2) Dan danu govor prosipa,
i noć noći znanje objavljuje.
(3) Nema govora, niti riječi ima;
njihov se glas ne čuje.
(4) Jeka njihova raširi se po svoj zemlji,
i riječi njihove na kraj svijeta.
Na nebesima je on razapeo čador suncu,
(5) koje kao ženik izlazi iz odaje svoje;
kao snažan čovjek ono se raduje što žuri putanjom svojom.
(6) Izlazi na jednom kraju nebesa,
i kruži do drugoga kraja;
i ništa nije skriveno toploti njegovoj.
(7) Savršen je zakon Jahvin, dušu krijepi;
pouzdano je svjedočanstvo Jahvino, priprostog mudrim čini.
(8) Pravi su propisi Jahvini, srce razveseljavaju;
neokaljana je zapovijed Jahvina, oči prosvjetljuje.
(9) Čisto je strahopoštovanje pred Jahvom, zauvijek ostaje;
istiniti su sudovi Jahvini; oni su potpuno pravedni.
(10) Vredniji su od zlata, jesu, od mnogo čistog zlata,
k tome slađi od meda i onog što se cijedi sa saća.
(11) Povrh toga, njima se sluga tvoj opominje;
velika je nagrada u čuvanju njihovu.
(12) Ko može raspoznati greške svoje? Riješi me prijestupa skrivenih.
(13) Isto tako, čuvaj slugu svoga od grijeha hotimičnih;
neka me ne svladaju;
tad ću nedužan biti,

i velikog prijestupa riješen postati.
(14) Neka riječi iz usta mojih i razmišljanje srca moga
budu ugodni u očima tvojim,
o Jahve, stijeno moja i iskupitelju moj.

20 *Horovođi. Psalam Davidov*
Odazvao ti se Jahve u dan nevolje!
Štitilo te ime Boga Jakovljeva!
(2) Poslao ti pomoć iz svetišta
i podupro te s Ciona!
(3) Spomenuo sve tvoje žrtve žitne
i primio tvoje žrtve paljenice! *Selah*
(4) Udijelio ti što ti srce želi
i ispunio ti sve zamisli tvoje!
(5) Zakličimo zbog pobjede tvoje,
i u ime Boga svoga podići ćemo bajrake svoje.
Ispunio Jahve sve molbe tvoje!
(6) Sad znam da Jahve spašava pomazanika svoga;
on će mu se odazvati sa svetog neba svoga,
s pobjedonosnom snagom desnice svoje.
(7) Jedni se ponose kolima, a drugi konjima,
a mi ćemo se ponositi imenom Jahve, Boga svoga.
(8) Oni posrću i padaju,
a mi ustajemo i postojano stojimo.
(9) Spašavaj, o Jahve;
neka nam se Kralj odazove na dan kad zovnemo.[15]

21 *Horovođi. Psalam Davidov*
O Jahve, snazi tvojoj kralj će se radovati,
i spasenju tvome kako će se silno veseliti!
(2) Ti mu dade što mu srce želi,
i ti ne odbi molbu s usana njegovih. *Selah*
(3) Jer ti ga dočeka s obilnim blagoslovima;
ti mu na glavu krunu od čistog zlata stavi.
(4) On te za život zamoli,
ti mu ga dade,
mnoge dane, zasvagda.
(5) Slava je njegova velika pobjedom tvojom,
sjajem i veličanstvom ti ga obasipaš.
(6) Jer ti ga blagoslovljenim zauvijek činiš;
ti ga radošću prisutnosti svoje veseliš.
(7) Jer kralj se uzda u Jahvu,
i po ljubavi svevišnjeg on neće klonuti.
(8) Tvoja će ruka stići sve dušmane tvoje;
tvoja desnica stići će one koji te mrze.
(9) Učinit ćeš ih kao usijanu peć kad se pojaviš;
Jahve će ih u gnjevu svome uništiti,
i vatra će ih progutati.
(10) Njihovo potomstvo ti zatri sa zemlje,
i njihovo sjeme među sinovima ljudskim.
(11) Makar oni smjerali zlo protiv tebe,
i kovali zavjeru,
neće uspjeti.
(12) Jer ti ćeš dati da oni okrenu leđa,
kad na lica njihova nategneš luk.
(13) Budi uzvišen, o Jahve, u snazi svojoj;
mi ćemo pjevati i slaviti tvoju moć.

22 *Horovođi. Po napjevu "Košuta u zoru"*
Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?
Daleko je od izbavljenja moga stenjanje moje.
(2) Bože moj, danju vapim, ali se ti ne odazivaš;
i noću, ali mira nemam.
(3) A ipak, ti si svet,
o ti, koji si ustoličen nad slavama Israilovim.
(4) U te se očevi naši uzdahu;
uzdahu se, i ti ih izbavi.
(5) Tebi zavapiše, i izbaviše se;
u te se pouzdaše, i ne postidješe se.
(6) Ali ja sam crv, a ne čovjek,
sramota ljudima i prezren narodu.
(7) Svi koji me vide podsmjehuju mi se;
krevelje mi se, mašu glavom, govoreći:
(8) "Predao se Jahvi; neka ga on izbavi;
neka ga on spasi, jer mu je drag."
(9) A opet, ti si taj koji me izvede iz utrobe;
ti si dao da se uzdam na grudima majke svoje.
(10) Tebi sam prepušten od rođenja;
ti si Bog moj od utrobe majčine.
(11) Nemoj biti daleko od mene, jer nevolja je blizu,
jer nema nikoga da pomogne.
(12) Mnogi me bikovi opkoliše;
snažni me bikovi iz Bašana[16] okružiše.
(13) Širom na me ralje otvaraju,
kao pobjesnjeli lav što riče.
(14) Izlih se kao voda,
i sve mi kosti iz zglobova ispadoše;
srce mi je poput voska;
topi se u meni.
(15) Grlo se moje kao crepljika osušilo,
i jezik mi uz nepce prianja;
i ti me u smrtni prah polažeš.
(16) Jer psi me opkoliše;
družba zlotvora mene okruži;
probodoše mi i ruke i noge.
(17) Sve kosti svoje prebrojiti mogu.

[15] Ili *Spašavaj kralja, o Jahve, i odazovi nam se kad te zovemo*.

[16] Bašan je područje istočno od rijeke Jordana, poznato po uzgoju stoke.

Oni gledaju, zure u mene;
(18) haljine moje među sobom dijele,
i bacaju žrijeb za odjeću moju.
(19) Ali ti, o Jahve, ne budi daleko;
o ti, snago moja, u pomoć mi pohiti.
(20) Izbavi mi dušu od mača,
moj jedini život od šapa pasijih.
(21) Spasi me ralja lavljih;
od rogova bivoljih izbavi me.
(22) Ja ću objaviti tvoje ime svojoj braći i sestrama;
usred zajednice ću te slaviti.
(23) Vi koji se bojite Jahve, hvalite ga;
svi vi potomci Jakovljevi, slavite ga,
i stojte u strahopoštovanju pred njim, svi vi potomci Israilovi.
(24) Jer on nije prezreo muku jadnika niti mu se ona zgnušala,
i nije sakrio lice svoje od njega,
nego kad mu je u pomoć zavapio, on je čuo.
(25) Zato ću te slaviti u velikom zboru;
ja ću ispuniti zavjete svoje pred onima koji te se boje.
(26) Jadnici će jesti i nasititi se;
oni koji Jahvu traže hvalit će ga.
Neka srce vaše živi dovijeka.
(27) Svi će se krajevi zemlje sjetiti i okrenuti Jahvi,
i sve će se porodice pogana njemu klanjati,
(28) jer kraljevstvo je Jahvino,
i on vlada nad narodima.
(29) Njemu će se klanjati svi koji spavaju na zemlji,
pred njim će se pognuti svi koji u prah silaze,
a ja ću za nj živjeti.[17]
(30) Potomstvo će mu moje služiti;
budućim naraštajima pripovijedat će se o Jahvi.
(31) Oni će očitovati pravednost njegovu
narodu još nerođenom, da je on to izvršio.

23

Psalam Davidov
Jahve je pastir moj,
ja neću oskudijevati.
(2) On mi daje da liježem po zelenim pašnjacima;
on me vodi kraj voda tihih.
(3) On mi dušu krijepi;
on me vodi stazama pravednosti
radi imena svoga.
(4) Pa iako hodim dolinom smrtne sjene,
nikakva se zla ne bojim, jer si ti sa mnom;
tvoj prut i štap tvoj tješe me.
(5) Ti pripremaš trpezu preda mnom u prisustvu dušmana mojih;
glavu si mi uljem pomazao;
pehar se moj prelijeva.
(6) Zacijelo će me dobrota i ljubav pratiti sve dane života moga,
i ja ću prebivati u Jahvinoj kući zauvijek.

24

Psalam Davidov
Zemlja je Jahvina, i sve što je u njoj,
svijet i oni što na njemu žive.
(2) Jer on ju je na morima utemeljio
i na rijekama učvrstio.
(3) Ko se smije uspeti na brdo Jahvino?
Ko smije stajati na njegovom svetom mjestu?
(4) Onaj kome su ruke čiste i srce neporočno,
koji nije uznio dušu svoju do ispraznosti
i koji se ne zaklinje lažno.
(5) On će primiti blagoslov od Jahve
i pravednost od Boga spasenja svoga.
(6) To je naraštaj onih koji njega traže,
koji traže lice tvoje,[18] o Bože Jakovljev. *Selah*
(7) Podignite vrhove svoje, o kapije,
i dignite se, vrata drevna,
da uniđe kralj slave!
(8) Ko je kralj slave?
Jahve snažni i silni,
Jahve silni u boju.
(9) Podignite vrhove svoje, o kapije,
dignite se, o vrata drevna,
da uniđe kralj slave!
(10) Ko je taj kralj slave?
Jahve nad vojskama,
on je kralj slave.

25

Psalam Davidov[19]
Tebi, o Jahve, dušu svoju uznosim.
(2) Bože moj, u te se uzdam,
ne daj da se postidim;
ne daj da dušmani moji kliču nada mnom.
(3) Uistinu, niko od onih što tebe iščekuju neće se postidjeti;
oni će se koji bez povoda nevjerno postupaju postidjeti.
(4) Pokaži mi, Jahve, puteve svoje;
pouči me stazama svojim.
(5) Povedi me istinom svojom i pouči me,
jer ti si Bog spasenja moga;
u te se uzdam po cijeli dan.
(6) Sjeti se, o Jahve, samilosti svoje i ljubavi svoje,
jer one su od davnina.

[17] Ovo je vjerovatni smisao; hebrejski tekst ovdje nije jasan.

[18] Tj. koji traže pomoć tvoju.

[19] Ovaj je psalam u akrostihu.

(7) Ne sjećaj se grijeha mladosti moje i prijestupa mojih;
po ljubavi me svojoj spomeni,
iz dobrote svoje, o Jahve.
(8) Dobar i pošten je Jahve;
zato on grešnike putem upućuje.
(9) On ponizne u pravdi vodi,
i uči ih putu svome.
(10) Sve su staze Jahvine ljubav i istina
onima koji drže savez njegov i svjedočanstva njegova.
(11) Zbog imena svojega, o Jahve,
oprosti mi nepravdu moju, jer velika je.
(12) Ko je čovjek koji se boji Jahve?
On će ga poučiti putu koji treba odabrati.
(13) Duša će mu u dobru živjeti,
i njegovi će potomci zemlju baštiniti.
(14) Prisan je Jahve s onima koji ga se boje,
i on će njima objaviti savez svoj.
(15) Moje su oči neprestano uprte k Jahvi,
jer on će mi izvući noge iz stupice.
(16) Okreni se prema meni i smiluj mi se,
jer usamljen sam i jadan.
(17) Otkloni tjeskobe srca moga;
iz jada moga izbavi me.
(18) Pogledaj muku moju i jad moj,
i oprosti sve grijehe moje.
(19) Pogledaj dušmane moje, jer mnogo ih je,
i oni me silno mrze!
(20) Čuvaj dušu moju i izbavi me;
ne daj da se postidim, jer tebi se utječem.
(21) Neporočnost i čestitost neka me čuvaju,
jer u te se uzdam.
(22) Izbavi Israila, o Bože,
iz svih nevolja njegovih!

26 *Psalam Davidov*

Opravdaj me, o Jahve, jer hodih u neporočnosti svojoj,
i uzdah se u Jahvu bez kolebanja.
(2) Ispitaj me, o Jahve, i iskušaj me;
istraži ćud moju i srce moje.
(3) Jer tvoja mi je ljubav pred očima,
i ja hodim u istini tvojoj.
(4) Ja ne sjedim s nedostojnim ljudima
niti hoću da idem s licemjerima.
(5) Mrzak mi je skup zlotvora,
i neću da sjedim s opakima.
(6) Oprat ću ruke svoje u nedužnosti,
i obići ću žrtvenik tvoj, o Jahve,
(7) razglašujući na sav glas slavu tvoju
i pripovijedajući o svim čudima tvojim.
(8) O Jahve, volim kuću u kojoj obitavaš
i mjesto gdje slava tvoja prebiva.
(9) Ne uzimaj mi dušu s grešnicima
ni život moj s krvolocima,
(10) u čijim je rukama opaka spletka
i čija je desnica puna mita.
(11) Ali ja, ja ću hoditi u neporočnosti svojoj;
izbavi me, i smiluj mi se.
(12) Noga mi stoji na ravnome mjestu;
u zajednicama ću te blagosiljati, Jahve.

27 *Psalam Davidov*

Jahve je svjetlo moje i spasenje moje;
koga da se bojim?
Jahve je utočište života moga;
koga da me bude strah?
(2) Kad zlotvori navale na me da mi tijelo unište,
protivnici moji i dušmani moji, oni posrću i padaju.
(3) Makar se vojska protiv mene utaborila,
srce moje neće zastrepjeti;
makar rat protiv mene izbio,
čak ću i tada pun pouzdanja biti.
(4) Jedno sam molio od Jahve i tražio
da prebivam u kući Jahvinoj sve dane života svoga,
da gledam ljepotu Jahvinu
i tražim uputu u hramu njegovu.
(5) Jer na dan nevolje on će me skloniti u obitavalište svoje;
u skrovište čadora svoga on će me sakriti;
on će me na stijenu uzdignuti.
(6) I sada, glava se moja izdiže nad dušmanima mojim oko mene,
i ja ću prinijeti žrtve radosnice u čadoru njegovu;
pjevat ću hvale i svirati Jahvi.
(7) Čuj, o Jahve, glas moj kad zavapim,
pa mi se smiluj, i odazovi mi se.
(8) Kad ti reče: "Traži lice moje", srce ti moje reče:
"Lice tvoje, o Jahve, ja ću tražiti."
(9) Ne sakrivaj lica svoga od mene,
ne tjeraj slugu svoga u srdžbi;
ti si bio pomagač moj;
ne ostavljaj me niti me napuštaj,
o Bože, moj spasitelju!
(10) Ako me otac moj i mati moja ostave,
tad će me Jahve primiti.
(11) Nauči me putu svome, o Jahve,
i povedi me pravom stazom
zbog neprijatelja mojih.

(12) Ne predaji me želji protivnika mojih,
jer lažni svjedoci protiv mene ustaju,
i to takvi koji nasilje izdišu.
(13) [Izgubio bih nadu] da nisam vjerovao da ću vidjeti dobrotu Jahvinu
u zemlji živih.
(14) Iščekuj Jahvu;
budi jak, i neka ti se srce osmjeli;
tako je, čekaj Jahvu.

28 *Psalam Davidov*
Tebi, o Jahve, ja vapim;
stijeno moja, ne ogluši se na me,
jer zanijemiš li ti,
postat ću kao oni koji silaze u grobnu jamu.
(2) Čuj glas smjerne molitve moje kad ti u pomoć ja zavapim,
kad dignem ruke presvetom svetištu tvome.
(3) Ne odvlači me s opakima,
s onima koji nepravdu čine,
koji s bližnjima svojim u miru govore,
ali u srcima pakost gaje.
(4) Naplati im po djelima njihovim i po zlim običajima njihovim;
naplati im po djelima ruku njihovih;
plati im naknadu njihovu.
(5) Kad oni ne mare za djela Jahvina,
niti za djela ruku njegovih,
on će ih sa zemljom sravniti, i više ih neće podići.
(6) Slava Jahvi,
jer on je čuo glas smjerne molitve moje.
(7) Jahve je snaga moja i štit moj;
moje se srce u njega uzda, i meni se u pomoć pritječe;
zato mi srce kliče,
i svojom ću pjesmom ja njemu zahvaliti.
(8) Jahve je snaga narodu svome,
i on je utočište spasa pomazaniku svome.
(9) Spasi narod svoj i blagoslovi baštinu svoju;
budi im pastir, i nosi ih dovijeka.

29 *Psalam Davidov*
Pripisujte Jahvi, o sinovi Silnoga,[20]
pripisujte Jahvi slavu i snagu.
(2) Pripisujte Jahvi slavu imena njegova;
klanjajte se Jahvi u svetom redu.
(3) Jahvin je glas nad vodama;
Bog slave grmi,
Jahve je nad silnim vodama.
(4) Jahvin je glas jak,
Jahvin je glas veličanstven.
(5) Jahvin glas lomi kedrove;
tako je: Jahve komada kedrove libanonske.
(6) On čini da Liban poskakuje kao tele,
a Sirjon kao bivo mlad.
(7) Od Jahvina glasa sipaju plamenovi.
(8) Od Jahvina glasa uzvitlava se pustinja;
Jahve potresa pustinju kadešku.
(9) Od Jahvina glasa hrastovi se savijaju[21]
i ogoljavaju šume,
a u hramu njegovu sve kliče: "Slava!"
(10) Jahve sjedi kao kralj nad bujicom;
tako je: Jahve sjedi kao kralj dovijeka.
(11) Dao Jahve snagu narodu svome;
blagoslovio Jahve mirom narod svoj!

30 *Psalam Davidov. Pjesma za posvećenje hrama Davidova*
Ja ću te, o Jahve, veličati, jer si me ti uzdigao,
i nisi dao da dušmani moji likuju nada mnom.
(2) O Jahve, Bože moj,
ja sam ti u pomoć zavapio, i ti si me ozdravio.
(3) O Jahve, ti si mi dušu iz Šeola izveo;
ti si me na životu čuvao da ne bih u grobnu jamu sišao.
(4) Pjevajte hvalu Jahvi, vi pobožnjaci njegovi,
i slavite sveto ime njegovo.
(5) Jer njegova je srdžba samo na tren,
a blagonaklonost njegova život cio;
plač može potrajati noć,
ali poklik radosni dolazi ujutro.
(6) A ja u dobru svome rekoh:
"Nikada neću klonuti."
(7) O Jahve, blagonaklonošću svojom ti si učinio da moja gora postojano stoji;
ti sakri lice svoje, ja potišten ostadoh.
(8) Tebi, o Jahve, zavapih,
i Jahvi se smjerno pomolih:
(9) "Kakva je korist od moje krvi, da u jamu siđem?
Hoće li te prašina slaviti? Hoće li vjernost tvoju očitovati?
(10) Čuj, o Jahve, i smiluj mi se;
o Jahve, budi pomagač moj."
(11) Okrenuo si tugovanje moje u igru;
skinuo si kostrijet s mene i odjenuo me u veselje,
(12) da ti duša moja hvalu pjeva i ne umukne.
O Jahve, Bože moj, ja ću ti dovijeka zahvaljivati.

[20] Tj. anđeli.

[21] Ili *mlade se srne...*

31 *Horovođi. Psalam Davidov*
Kod tebe, o Jahve, utočište potražih;
ne daj da se ikad postidim;
u svojoj me pravednosti izbavi.
(2) Prikloni mi uho svoje, brzo me spasi;
budi mi stijena utočišta,
utvrda, da me spasiš.
(3) Jer ti si stijena moja i tvrđava moja;
zarad imena svojega vodi me i upravljaj mnome.
(4) Izvuci me iz mreže koju mi oni potajno razapeše,
jer ti si snaga moja.
(5) Tebi u ruke ja duh svoj predajem;
ti si me otkupio, o Jahve, Bože vjerni.
(6) Meni[22] su mrski oni koji štuju isprazne kumire,
a ja se uzdam u Jahvu.
(7) Ja ću se veseliti i radovati ljubavi tvojoj,
jer ti si vidio muku moju;
ti si upoznao jade duše moje,
(8) i nisi me predao u dušmanske ruke;
noge si mi na prostrano mjesto posadio.
(9) Smiluj mi se, o Jahve, jer sam u nevolji;
oči mi slabe od tuge, a i duša moja i tijelo moje.
(10) Jer život mi se troši u mori,
i godine moje u jecanju;
snaga me izdaje zbog nepravde moje,
i tijelo mi slabi.
(11) Zbog svih protivnika svojih postao sam sramota,
naročito bližnjima svojim,
i strah poznanicima svojim;
oni koji me vide na ulici bježe od mene.
(12) Zaboravljen sam kao mrtvac, iščezao iz sjećanja;
kao razbijeni sud sam.
(13) Jer čujem klevetu mnogih,
užas je odasvud;
oni se međusobno savjetuju protiv mene,
smišljajući kako da mi život uzmu.
(14) A ja, uzdam se u te, o Jahve;
govorim: "Ti si Bog moj."
(15) Moj je vijek u rukama tvojim;
izbavi me iz ruku dušmana mojih i progonitelja mojih.
(16) Neka lice tvoje zasja nad slugom tvojim;
spasi me iz ljubavi svoje.
(17) Ne daj da se zastidim, o Jahve, jer tebi vapim;
neka se zastide zlikovci, neka umuknu u Šeolu.
(18) Neka zanijeme usne lažljive
koje govore protiv pravednika drsko,
oholo i prijezirno.
(19) Kako je velika dobrota tvoja,
koju si ti spremio za one koji te se boje,
koju si ukazivao onima koji ti se utječu,
pred sinovima ljudskim!
(20) Ti ih skrivaš na tajnom mjestu prisutnosti svoje od zavjera ljudskih;
sakrivaš ih u skloništu svome od jezika optužujućih.
(21) Slava Jahvi,
jer on mi svoju čudesnu ljubav pokaza u gradu opkoljenom.
(22) U nemiru svome rekoh:
"Otrgnut sam od očiju tvojih";
ali ti si čuo glas smjerne molbe moje
kad sam ti zavapio.
(23) Volite Jahvu, svi vi pobožnjaci njegovi!
Jahve čuva vjernoga
i posve vraća oholom.
(24) Budite jaki, i neka vam se srca osmjele,
svi vi koji se u Jahvu uzdate!

32 *Maskil*[23] *Davidov*
Blago onom kome su oproštene opačine
i čiji su grijesi pokriveni!
(2) Blago čovjeku kome Jahve neće uračunati grijeh,
i u čijem duhu prijevare nema!
(3) Dok sam šutio, tijelo mi je slabilo
od jecanja cijeloga dana.
(4) Jer danju i noću ruka me tvoja pritiskala;
moja je snaga bila presušila kao za ljetne žege. *Selah*
(5) Svoj ti grijeh priznah,
i nepravdu svoju ne sakrivah;
"Priznat ću Jahvi prijestupe svoje", rekoh;
i ti si oprostio krivnju grijeha moga. *Selah*
(6) Zato nek ti se moli svaki pobožnjak u vremenu nevolje[24];
kad silne vode navale, zacijelo ga neće stići.
(7) Ti si skrovište moje; ti me od nevolje čuvaš;
ti me pjesmama izbavljenja okružuješ. *Selah*
(8) Ja ću te uputiti i naučiti putu kojim ti valja ići;
ja ću te savjetovati, i oko će moje nad tobom bdjeti.
(9) Ne budite kao konj ili mazga koji razuma nemaju,

[22] Ovako je u većini hebrejskih rukopisa. U nekim hebrejskim, grčkim, sirjačkim i drugim rukopisima stoji *Tebi*.

[23] Vjerovatno je riječ o poučnoj pjesmi.

[24] Ovo je vjerovatni smisao; hebrejski tekst ovdje nije jasan.

kojima treba đem i uzda da bi se ukrotili,
inače ti se neće primaknuti.
(10) Mnogo je jada opakih,
ali ko se bude uzdao u Jahvu, njega će ljubav okruživati.
(11) Radujte se Jahvi, i veselite se, o vi pravedni;
i kličite od radosti, o vi srca čestita!

33 Pjevajte radosno Jahvi, o pravednici;
slavljenje pristoji čestitima.
(2) Slavite Jahvu uz liru;
pjevajte mu hvale uz harfu od deset struna.
(3) Zapjevajte mu pjesmu novu;
svirajte spretno uz poklike radosne.
(4) Jer riječ je Jahvina prava;
on je vjeran u svemu što čini.
(5) On voli pravednosti i pravdu;
zemlja je puna ljubavi Jahvine.
(6) Po riječi Jahvinoj nebesa su stvorena,
i dahom usta njegovih sva vojska njihova.
(7) On sabire morske vode kao u mješinu[25];
bezdane u spremišta nakuplja.
(8) Neka se sva zemlja boji Jahve;
neka svi stanovnici svijeta stoje u strahopoštovanju pred njim.
(9) Jer on progovori, i ona postade;
on zapovjedi, i ona čvrsto stade.
(10) Jahve poništava savjetovanje poganima;
on mrsi namjere narodima.
(11) Savjet Jahvin ostaje dovijeka,
i naumi srca njegova od naraštaja do naraštaja.
(12) Blagoslovljen je narod kojem je Bog Jahve,
narod što ga on sebi za baštinu odabra.
(13) Jahve gleda s neba;
on vidi sve sinove ljudske;
(14) Iz prebivališta svoga on motri
sve koji žive na zemlji,
(15) onaj koji daje oblik srcima svih njih,
onaj koji gleda na sva djela njihova.
(16) Kralja ne spašava vojska silna;
ratnika ne izbavlja snaga golema.
(17) Konj je lažna nada za pobjedu,
i nikoga on ne izbavlja svojom snagom velikom.
(18) Gle, oko je Jahvino nad onima koji ga se boje,
nad onima koji se uzdaju u ljubav njegovu,
(19) da im dušu od smrti izbavi,
i da ih u vrijeme gladi u životu drži.
(20) Naša duša iščekuje Jahvu;
on je naša pomoć i štit naš.
(21) Ta srce naše njemu se raduje,
jer se mi uzdamo u njegovo sveto ime.
(22) Neka nas ljubav tvoja, o Jahve, obaspe,
onako kako se mi uzdamo u te.

34 *Psalam Davidov. Kad se David činio budnim pred Abimelekom, on ga je otjerao, te je tako David sretno izmakao*[26]
Ja ću blagosiljati Jahvu u svako doba;
njegova će mi slava neprestano u ustima biti.
(2) Moja će se duša Jahvom dičiti;
ponizni će to čuti i radovati se.
(3) Veličajte Jahvu sa mnom,
i uzdižimo njegovo ime zajedno.
(4) Tražio sam Jahvu, i on mi se odazvao,
i od mojih me strahova izbavio.
(5) Ako ga pogledaš, zablistaš,
i lice ti se nikada ne postidi.
(6) Ovaj jadnik zavapi, i Jahve ga ču,
te ga iz svih njegovih nevolja izbavi.
(7) Anđeo Jahvin tabori se oko onih koji ga se boje,
i izbavlja ih.
(8) Kušajte i vidite da je Jahve dobar;
kako je blagoslovljen čovjek koji se njemu utječe!
(9) Bojte se Jahve, vi sveci njegovi,
jer ne oskudijevaju oni koji ga se boje.
(10) Čak i lavići trpe oskudicu i glad,
ali oni koji traže Jahvu ni u kakvu dobru neće oskudijevati.
(11) Dođite, djeco, poslušajte me;
poučit ću vas strahu Jahvinu.
(12) Ko žudi za životom
i voli dane mnoge da bi doživio dobro?
(13) Čuvaj svoj jezik od zla
i usne svoje od govora lažljiva.
(14) Kloni se zla i čini dobro;
traži mir i teži za njim.
(15) Oči su Jahvine uprte ka pravednima,
i njegove uši slušaju njihov vapaj.
(16) Lice se Jahvino okreće protiv zlotvora,
da im zatre spomen sa zemlje.
(17) Pravednici vape, i Jahve ih čuje,
i izbavlja ih iz svih nevolja njihovih.
(18) Jahve je blizu onima srca slomljenih
i spašava one satrta duha.
(19) Mnogo ima muka pravednik,
ali Jahve ga izbavlja iz svih njih.
(20) On čuva sve kosti njegove;
nijedna se neće slomiti.

[25] Ili *na gomilu*.

[26] Ova je pjesma pisana u akrostihu.

(21) Zlo će ubiti zlikovca,
a oni koji mrze pravednika bit će osuđeni.
(22) Jahve iskupljuje dušu sluga svojih,
i niko od onih koji se njemu utječu neće osuđen biti.

35 *Psalam Davidov*
Spori se, o Jahve, s onima koji se spore sa mnom;
bori se protiv onih koji se bore protiv mene.
(2) Uzmi štitilo i štit,
pa mi u pomoć priteci.
(3) Trgni koplje i sjekiru da dočekaš one koji me gone;
kaži duši mojoj: "Ja sam ti spasenje."
(4) Postidjeli se i osramotili oni koji traže život moj;
odbijeni bili i poniženi oni koji kuju zlo protiv mene.
(5) Kao pljeva na vjetru bili,
kad ih Jahvin anđeo bude gonio.
(6) Put im mračan i klizav bio,
kad ih Jahvin anđeo bude gonio.
(7) Jer bez razloga mrežu mi svoju postaviše;
bez razloga duši mi jamu iskopaše.
(8) Propast ih iznenada snašla,
i zapleli se u mrežu koju su postavili;
baš u tu propast neka padnu.
(9) A moja će se duša radovati Jahvi;
ona će klicati spasenju njegovu.
(10) Sve će kosti moje govoriti: "Jahve, ko je poput tebe,
koji izbavljaš jadnike od onih koji su prejaki za njih,
i jadnike i bijednike od onih koji im otimaju?"
(11) Pakosni svjedoci ustaju;
pitaju me o stvarima koje ne znam.
(12) Vraćaju mi zlo za dobro,
na žalost duše moje.
(13) Ali meni, kad su oni bili bolesni, odjeća je bila kostrijet;
dušu sam svoju postom skrušavao,
i molitva mi se neuslišena u prsa vraćala.
(14) Išao sam naokolo tugujući kao za svojim prijateljem ili bratom;
sagnuh se u tuzi, kao onaj što za majkom žali.
(15) Ali kad posrnuh, oni se okupiše i radovaše;
oni koji udaraju, a koje nisam poznavao, protiv mene se okupiše;
bez prestanka me razdirahu.
(16) Kao bezbožni lakrdijaši na piru,[27]
zubima na me škripahu.
(17) Jahve, dokle ćeš to gledati?
Spasi mi dušu od pustošenja njihova,
moj jedini život od lavova.
(18) Zahvaljivat ću ti u velikom zboru;
slavit ću te među mnoštvom silnim.
(19) Ne daj onima što su nepravedno dušmani moji da nada mnom likuju,
i ne daj onima koji me mrze bez razloga da pakosno namiguju.
(20) Jer oni ne govore miroljubivo,
nego kuju lažljive optužbe protiv onih koji u zemlji žive mirno.
(21) Širom su na me usta otvarali;
govorili su: "Aha! Aha! Svojim smo očima vidjeli!"
(22) Ti si vidio, Jahve, nemoj šutjeti;
o Jahve, ne budi daleko od mene.
(23) Drmni se i preni za moje pravo
i parnicu moju, Bože moj i Gospode moj.
(24) Sudi mi, Jahve, Bože moj, po pravdi svojoj,
i ne daj im da likuju nada mnom.
(25) Ne daj im da pomisle: "Aha, baš ono što smo željeli!"
Ne daj im da reknu: "Progutali smo ga!"
(26) Nek se postide i ponize svi zajedno oni koji se raduju nevolji mojoj;
nek se odjenu stidom i sramotom oni koji se uzdižu iznad mene.
(27) Neka radosno kliču i vesele se oni koji podupiru opravdanje moje;
i neka neprestano govore: "Uzvišen bio Jahve,
kojem je milo dobro sluge njegova."
(28) A moj će jezik očitovati pravednost tvoju
i slavu tvoju cijeli dan.

36 *Horovođi. Psalam Davida, sluge Jahvina*
Prijestup progovara bezbožnom u srcu njegovu;
nema straha od Boga pred očima njegovim.
(2) Jer sam sebi laska
da bi sakrio svoju nepravdu i zamrzio je.
(3) Riječi iz usta njegovih opačina su i prijevara;
prestao je biti mudar i činiti dobro.
(4) I na postelji svojoj opačinu snuje;
staje na stazu koja nije dobra;
ne prezire zlo.
(5) Tvoja ljubav, Jahve, proteže se do nebesa,
vjernost tvoja do oblaka.

[27] Ovo je vjerovatni smisao; hebrejski tekst ovdje nije jasan.

(6) Pravednost je tvoja kao silne gore;
sudovi su tvoji kao bezdan golemi.
O Jahve, ti čuvaš i čovjeka i zvijer.
(7) Kako je dragocjena ljubav tvoja, o Bože!
I rod se ljudski utječe u sjeni krila tvojih.
(8) Oni piju do mile volje iz obilja kuće tvoje,
i ti ih napajaš s rijeke slasti svojih.
(9) Jer u tebe je vrelo života;
u tvome svjetlu mi svjetlo vidimo.
(10) Zadrži ljubav svoju prema onima koji znaju za te,
i svoju pravednost prema onima čestita srca.
(11) Ne daj da se noga ohologa okomi na me,
i ne daj da me ruka opakoga goni.
(12) Eno, padoše zlotvori;
oboreni su, i ne mogu se dići.

37 *Psalam Davidov*[28]

Ne sekiraj se zbog zlotvora;
ne budi zavidan grešnicima.
(2) Jer oni će brzo uvehnuti kao trava
i usahnuti kao zeleno bilje.
(3) Uzdaj se u Jahvu i čini dobro;
prebivaj u zemlji i živi u sigurnosti.
(4) Raduj se Jahvi,
i on će ispuniti želje srca tvog.
(5) Prepusti svoj put Jahvi,
i još se u njega uzdaj, i on će ovo učiniti:
(6) on će tvoju pravednost iznijeti na vidjelo kao svjetlo
i tvoj sud kao podne.
(7) Otpočini pred Jahvom i željno ga iščekuj;
ne sekiraj se zbog onoga kome se posreći na putu njegovu,
zbog čovjeka koji izvodi pokvarene spletke.
(8) Uzdrži se od srdžbe i okani se gnjeva;
ne sekiraj se; to vodi samo zlu.
(9) Jer zlotvori će uništeni biti,
ali oni koji se budu uzdali u Jahvu, oni će zemlju baštiniti.
(10) Ali još malo, i opakoga više neće biti,
i ti ćeš pažljivo tražiti mjesto njegovo, ali njega ondje neće biti.
(11) A ponizni će zemlju naslijediti,
i obilnom će se srećom naslađivati.
(12) Opaki snuje protiv pravednika
i škripi zubima na njega.
(13) Jahve mu se smije,
jer on vidi da dolazi njegov dan.
(14) Opaki su isukali mač svoj i napeli luk svoj
da obore jadnika i bijednika,
da pobiju one čestita vladanja.
(15) Njihov će mač srce njihovo probiti,
i njihovi će se lukovi slomiti.
(16) Bolje je i malo u pravednika
nego obilje mnogih zlikovaca.
(17) Jer ruke će se opakoga slomiti,
a Jahve uzdržava pravednika.
(18) Jahve danomice zna za nedužne,
i njihova će baština trajati dovijeka.
(19) Oni se u vrijeme nevolje neće postidjeti,
i u danima gladi u obilju će uživati.
(20) A opakih će nestati;
i dušmani Jahvini bit će kao cvijeće po pašnjacima,
oni iščezavaju – kao dim nestaju.
(21) Opaki uzajmljuje i ne vraća,
a pravednik je milosrdan i dijeli.
(22) Jer oni koje on blagoslovi baštinit će zemlju,
a oni koje on prokune bit će odsječeni.
(23) Korake čovjekove Jahve učvršćuje,
i njemu je mio njegov put.
(24) Padne li, neće se strmoglaviti,
jer Jahve je onaj koji ga za ruku drži.
(25) Bijah mlad, a evo ostarjeh,
ali ne vidjeh pravednika ostavljena
ili potomke njegove da prose hljeba.
(26) Po cijeli je dan milosrdan i daje u zajam,
i njegovi su potomci blagoslovljeni.
(27) Kloni se zla i čini dobro,
pa ćeš obitavati dovijeka.
(28) Jer Jahve voli pravdu
i ne ostavlja pobožne svoje.
Oni su zauvijek sačuvani,
ali potomci opakih bit će odsječeni.
(29) Pravednici će naslijediti zemlju
i prebivat će u njoj dovijeka.
(30) Pravednikova usta izgovaraju mudrost,
a jezik mu progovara pravdu.
(31) Zakon njegova Boga njemu je u srcu;
koraci njegovi ne posklizavaju.
(32) Opaki vreba pravednika
i gleda da ga ubije.
(33) Jahve ga neće ostaviti u njegovoj ruci
niti će dati da bude osuđen kad mu se bude sudilo.
(34) Iščekuj Jahvu i drži se puta njegova,
i on će te uzdići da naslijediš zemlju;
kad opaki budu odsječeni, ti ćeš to vidjeti.
(35) Vidjeh opaka i nasilna čovjeka

[28] Ovaj je psalam u akrostihu.

gdje se širi kao bujno stablo na svojoj zemlji.
(36) Potom prođoh[29], i gle, njega više ne bi;
tražio sam ga, ali se nije mogao naći.
(37) Upamti nedužna čovjeka, i gledaj čestita;
jer miroljubiv čovjek potomstvo će imati.
(38) A prijestupnici će svi zajedno biti zatrti;
potomstvo će opakih odsječeno biti.
(39) A spas pravednima dolazi od Jahve;
on je njihova tvrđava u vrijeme nevolje.
(40) Jahve im pomaže i izbavlja ih;
on ih izbavlja od opakih i spašava ih,
jer se oni njemu utječu.

38 *Psalam Davidov. Molba*
O Jahve, ne karaj me u gnjevu svome,
i ne kažnjavaj me u srdžbi svojoj planuloj.
(2) Jer strijele tvoje u me se duboko zabodoše,
i ruka me tvoja pritisnu.
(3) U tijelu mojemu nema jedrine zbog ogorčenja tvoga;
u kostima mojim nema zdravlja zbog grijeha moga.
(4) Jer opačine moje skroz su me prerasle,
kao teško breme otežale su mi.
(5) Moje rane postaju gnusne i gnoje se
zbog ludosti moje.
(6) Pognuh se i duboko poklonih;
po cijeli dan hodam tugujući.
(7) Jer gore mi bedra,
i u tijelu mojemu jedrine nema.
(8) Iznemogao sam i posve stučen;
stenjem od nemira u srcu svome.
(9) Gospode, sve su želje moje pred tobom,
i uzdasi moji tebi skriveni nisu.
(10) Srce mi tuče, snaga me izdaje;
i svjetlo očiju mojih, i to me ostavi.
(11) Moji voljeni i prijatelji moji stoje podalje od muke moje;
i bližnji moji daleko stoje.
(12) Oni koji traže moj život postavljaju mi stupice;
i oni koji gledaju da mi nažao učine propašću prijete,
po cijeli dan smišljaju lukavštine.
(13) A ja, kao gluh čovjek, ne čujem,
i kao nijemac sam, koji usta svojih ne otvara.
(14) Jesam, ja sam kao čovjek koji ne čuje
i u čijim ustima nema odgovora.
(15) Ta uzdam se u te, o Jahve;
ti ćeš se odazvati, o Gospode, Bože moj.
(16) Jer rekoh: "Ne radovali se nada mnom,
niti se uzdizali nada mnom kad mi noga posklizne."
(17) Spreman sam da padnem,
i tuga je moja neprestano preda mnom.
(18) Ta ja priznajem nepravdu svoju;
tjeskoba me ispunila zbog grijeha moga.
(19) Oni koji su bezrazložno dušmani moji jaki su,[30]
i mnogo je onih koji me nizašta mrze.
(20) I oni koji uzvraćaju zlom za dobro,
oni mi se protive jer slijedim ono što je dobro.
(21) Ne ostavljaj me, o Jahve;
o Bože moj, ne budi daleko od mene!
(22) Pohiti mi u pomoć,
o Gospode, spasitelju moj!

39 *Horovođi. Od Jedutuna*[31]*. Psalam Davidov*
Rekoh: "Čuvat ću puteve svoje
da ne zgriješim jezikom;
stavit ću sebi brnjicu na usta
dokle god opaki budu u prisustvu mom."
(2) Zanijemjeh i umuknuh,
uzdržavah se i od dobra,
ali mi se tuga povećavaše.
(3) U meni je srce gorjelo,
dok sam tonuo u misli, vatra je plamtjela;
tad progovorih jezikom svojim:
(4) "Jahve, pokaži mi svršetak moj
i koliko je dana mojih;
neka znam kako sam prolazan.
(5) Eto, učinio si da su mi dani široki kao šaka,
vijek je moj kao ništa u tvojim očima;
zacijelo, svaki je čovjek tek dašak. *Selah*
(6) Zacijelo, svaki čovjek ide naokolo kao prikaza;
zacijelo, prave buku nizašta;
zgrće blago, a ne zna ko će ga pokupiti.
(7) A sad, Gospode, šta ja čekam?
Moja je nada u tebi.
(8) Izbavi me svih mojih prijestupa;
ne daj da budem poruga ludome.
(9) Zanijemjeh, usta ne otvaram,
jer ti si taj koji ovo učini.
(10) Sačuvaj me od udarca svoga;
od udara ruke tvoje ja propadam.
(11) Ti koriš i kažnjavaš čovjeka za nepravdu;

[29] U grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima stoji *prođoh*, a u hebrejskom tekstu *prođe*.

[30] Tako je u kumranskim rukopisima, a u mazoretskom tekstu stoji *Moji dušmani živi su i jaki*.

[31] Jedutun – jedan od tri glavna svirača u doba Davida.

kao moljac uništavaš ono što mu je dragocjeno;
zacijelo, svaki je čovjek tek dašak. *Selah*
(12) Čuj molitvu moju, o Jahve, i poslušaj vapaj moj;
ne ogluši se na suze moje,
jer ja sam stranac kod tebe,
došlac kao svi očevi moji.
(13) Odvrati pogled od mene da se još jednom nasmijem
prije negoli odem i više me ne bude."

40 *Horovođi. Psalam Davidov*
Iščekivah Jahvu strpljivo,
i on mi se prikloni i ču vapaj moj.
(2) Izvuče me iz jame propasti, iz blata i kala,
te mi posadi noge na stijenu, učvršćujući mi korake.
(3) U usta mi stavi novu pjesmu, pjesmu hvale našemu Bogu;
mnogi će vidjeti i strepjeti,
i uzdat će se u Jahvu.
(4) Blagoslovljen li je čovjek koji je učinio Jahvu svojim pouzdanjem
i nije se okrenuo oholom niti onima koji idu za lažima.
(5) Mnoga su, o Jahve, Bože moj, čuda koja si ti učinio,
i namisli tvoje o nama;
niko se s tobom ne može ravnati.
Ako bih ja očitovao i progovorio o njima,
bilo bi ih previše da bi se nabrojala.
(6) Žrtve klanice i žitne žrtve ti nisi želio,
ali uši si mi otvorio;[32]
žrtve paljenice i žrtve okajnice nisi tražio.
(7) Tad rekoh: "Evo me, došao sam;
u svitku knjige piše za me.
(8) Milo mi je da vršim tvoju volju, o Bože moj;
tvoj je zakon u srcu mom."
(9) Proglasio sam radosne vijesti o pravednosti u velikome zboru;
gle, usana svojih neću zapečatiti,
o Jahve, ti znaš.
(10) Ne krijem tvoju pobjedu[33] u srcu svom;
kazujem o tvojoj vjernosti i spasenju tvom;
ne tajim tvoju ljubav ni istinu tvoju od velikoga zbora.
(11) Ti mi, o Jahve, nećeš uskratiti milosrđa svoga;
tvoja ljubav i istina tvoja čuvaju me bez prestanka.
(12) Jer okružiše me nebrojena zla;
sustigoše me opačine moje, pa gledati ne mogu;
više ih je nego vlasi na glavi mi,
i srce me moje izdaje.
(13) Neka ti je po volji, o Jahve, da me izbaviš;
o Jahve, pohiti mi u pomoć!
(14) Postidjeli se i ponizili svi
koji traže da mi život unište;
odbijeni bili i osramotili se
svi koji se budu radovali mojoj šteti.
(15) Zaprepastili se od sramote svoje
oni koji mi kažu: "Neka, neka!"
(16) Veseli bili svi koji te traže i raduju se tebi;
oni koji vole tvoje spasenje neprestano govorili:
"Uzvišen bio Jahve!"
(17) Kako sam jadan i bijedan,
Jahve na me pazio.
Ti si moja pomoć i izbavitelj moj;
ne skanjuj se, o Bože moj.

41 *Horovođi. Psalam Davidov*
Blagoslovljen li je onaj koji gleda na bespomoćnoga;
u dan nevolje Jahve će ga izbaviti.
(2) Jahve će ga štititi i živa ga čuvati,
i on će se zvati blagoslovljenim na zemlji,
i neće ga predati želji dušmana njegovih.
(3) Jahve će ga krijepiti na njegovoj bolesničkoj postelji;
u bolesti njegovoj ti ga ozdravljaš.
(4) A ja rekoh: "O Jahve, smiluj mi se;
dušu mi iscijeli, jer ogriješih se o tebe."
(5) Moji dušmani govore zlurado o meni:
"Kad će umrijeti i imena mu nestati?"
(6) A dođe li da me vidi, neiskreno govori;
u srcu mu se opačina skuplja;
kad iziđe napolje, svuda je širi.
(7) Svi koji me mrze šapuću zajedno protiv mene;
snuju mi bol i govore:
(8) "Zlo se na nj sručilo,
tako da gdje legne, odatle neće ustati."
(9) Pa i prijatelj moj prisni u koga se uzdah,
onaj koji je jeo hljeb moj, ustaje na me.
(10) A ti, o Jahve, smiluj mi se i podigni me
da im vratim.
(11) Po tome ću znati da si zadovoljan mnome,
jer dušman moj ne kliče pobjedonosno nada mnom.
(12) A mene podupri zbog čestitosti moje,
i posadi me u prisustvo svoje.
(13) Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov,

[32] U nekim grčkim tekstovima stoji *ali si za me tijelo pripremio*.

[33] Ili pravednost.

od vijeka do vijeka!
Amen! Amen!

Knjiga druga

42 *Horovođi. Maskil sinova Korahovih*[34]
Kao što srna žudi za potocima,
tako duša moja čezne za tobom, o Bože.
(2) Duša mi je žedna Boga, Boga živoga;
kad ću doći i pred Boga izići?
(3) Suze su mi hrana danju i noću,
dok mi govore cijeli dan: "Gdje je Bog tvoj?"
(4) Tih se događaja sjećam i izlijevam svoju dušu u sebi.
Jer običavao sam ići s mnoštvom i predvoditi ih u povorci ka kući Božijoj
uz radosne poklike i zahvale, dok je mnoštvo svetkovalo.
(5) Što si očajna, dušo moja?
I što si se uznemirila u meni?
Uzdaj se u Boga, jer ja ću njega opet slaviti,
Spasitelja svoga i Boga svoga.
(6) U meni je duša očajna;
zato tebe spominjem iz zemlje jordanske
i s vrhova hermonskih, s gore Micarske.
(7) Bezdan doziva bezdan u huci slapova tvojih;
svi tvoji pjenušavi vali mene preplaviše.
(8) Jahve će zapovjediti ljubav svoju danju,
a njegova će pjesma biti uza me noću,
molitva Bogu života moga.
(9) Reći ću Bogu, stijeni svojoj: "Što si me zaboravio?
Zašto moram ići u žalosti zbog tlačenja dušmanskoga?"
(10) Kosti mi se mrskaju dok mi se protivnici moji rugaju,
govoreći mi po cijeli dan: "Gdje je Bog tvoj?"
(11) Što si očajna, dušo moja?
I što si se uznemirila u meni?
Uzdaj se u Boga, jer ja ću njega opet slaviti,
Spasitelja svoga i Boga svoga.

43 Odbrani me, o Bože, i zastupaj parnicu moju protiv naroda bezbožna;
o, izbavi me od himbena i nepravedna čovjeka!
(2) Jer ti si Bog, utvrda moja; što si me odbacio?
Zašto moram tumarati u žalosti zbog tlačenja dušmanskoga?
(3) O, pošalji svjetlost svoju i istinu svoju, neka me oni vode;
neka me dovedu na svetu goru tvoju
i u obitavališta tvoja.
(4) Tad ću ja otići na žrtvenik Božiji,
Bogu, radosti mojoj i veselju mome;
i slavit ću te lirom, o Bože, Bože moj.
(5) Što si očajna, dušo moja?
I što si se uznemirila u meni?
Uzdaj se u Boga, jer ja ću njega opet slaviti,
Spasitelja svoga i Boga svoga.

44 *Horovođi. Maskil sinova Korahovih*
O Bože, ušima svojim slušasmo,
očevi nam naši kazivahu
o djelu što si ga ti učinio u danima njihovim,
u danima davnim.
(2) Ti rukom svojom protjera pogane,
onda njih, očeve naše, posadi;
ti ožalosti narode,
potom njih, očeve naše, u zemlji raširi.
(3) Jer svojim mačem oni ne zaposjedoše zemlju,
niti im njihova ruka donese pobjedu,
nego desnica tvoja, tvoja ruka i svjetlo lica tvoga,
jer ti im bijaše naklonjen.
(4) Ti si moj kralj, o Bože;
zapovjedi pobjede Jakovu.
(5) Uz tvoju pomoć odbit ćemo protivnike svoje;
uz pomoć imena tvoga pogazit ćemo one koji ustaju na nas.
(6) Jer ja se u luk svoj neću uzdati
niti će me mač moj spasiti.
(7) Ti nas spašavaš od protivnika naših,
i ti posramljuješ mrzitelje naše.
(8) Bogom se mi dičimo po cijeli dan,
i tvoje ćemo ime zauvijek slaviti. *Selah*
(9) Ali ti si nas odbacio i osramotio,
i više ne izlaziš s vojskama našim.
(10) Dao si da uzmaknemo pred dušmanom,
a mrzitelji naši opljačkaše nas.
(11) Prepustio si nas da nas požderu kao ovce
i rasuo si nas među poganima.
(12) Prodaješ svoj narod jeftino,
i ne tražiš koristi od prodaje njegove.
(13) Učinio si nas sramotom našim susjedima,
porugom i ruglom onima oko nas.
(14) Učinio si da nas pogani po zlu spominju,
i da nam se narodi podsmijavaju.
(15) Cijeli dan moja je sramota preda mnom,
i poniženje me moje svladalo,

[34] U mnogim hebrejskim rukopisima 42. i 43. psalam čine jedan.

(16) zbog glasa onog što kudi i grdi,
zbog prisustva dušmana i osvetnika.
(17) Sve nas je to snašlo, ali te mi zaboravili nismo,
i nismo se ponijeli nevjereno prema savezu tvome.
(18) Srca nam se okrenula nisu,
i noge nam s puta tvoga nisu skrenule,
(19) a opet si nas ti smrvio i učinio svratištem šakalima
i prekrio nas sjenom smrtnom.
(20) Da smo zaboravili ime svoga Boga
ili pružili ruke k bogu tuđemu,
(21) zar to Bog ne bi saznao?
Ta on poznaje tajne srca.
(22) Ali zbog tebe nas ubijaju po cijeli dan;
drže nas kao ovce za klanje.
(23) Preni se, zašto spavaš, o Jahve?
Probudi se, ne odbacuj nas dovijeka.
(24) Zašto skrivaš lice svoje
i zaboravljaš našu muku i tlačenje?
(25) Jer duša nam je utonula u prah;
tijelo nam uz zemlju prianja.
(26) Ustani, budi nam pomagač,
i izbavi nas zbog ljubavi svoje.

45 *Horovođi. Po napjevu "Ljiljan". Maskil sinova Korahovih. Svadbena pjesma*

Srce mi se izlijeva dobrom riječju;
ja upućujem svoje stihove kralju;
jezik je moj pero vješta pisara.
(2) Ti si najljepši od sinova ljudskih;
ljupkost ti se prosipa po usnama;
zato te Bog zauvijek blagoslovio.
(3) Pripaši svoj mač uz bedro, o silni,
u sjaju svome i veličanstvu!
(4) I u veličanstvu svome jaši dalje pobjedonosno
u ime istine i zaštite pravednosti;[35]
neka ti desnica tvoja pokaže djela koja ulijevaju strahopoštovanje.
(5) Oštre su strijele tvoje;
narodi padaju pred tobom;
neka tvoje strijele probodu srca kraljevim dušmanima.
(6) Prijestolje je tvoje, o Bože, zasvagda;
žezlo je pravednosti žezlo kraljevstva tvoga.
(7) Ti voliš pravednost i mrziš opačinu;
zato te je Bog, tvoj Bog, pomazao
uljem radosti ponad drugova tvojih.
(8) Sve ti haljine mirišu mirhom i alojom i kasijom;
iz bjelokosnih dvorova vesele te svirala sa strunama.
(9) Kraljeva su kćeri među tvojim časnim ženama;
s desne ti strane stoji kraljica u zlatu ofirskome.
(10) Slušaj, kćeri, promisli i saslušaj:
zaboravi svoj narod i kuću oca svoga;
(11) tad će kralj zaželjeti ljepotu tvoju;
pokloni mu se jer je on gospodar tvoj.
(12) Narod tirski doći će s poklonom;
bogati među narodom tražit će naklonost tvoju.
(13) Kraljeva je kći sva prekrasna u odaji svojoj;
njena je haljina zlatom protkana.
(14) Nju će odvesti kralju u vezenim haljinama;
djevice, drugarice njezine koje je prate,
bit će tebi dovedene.
(15) S radošću i veseljem će ih voditi;
u kraljev će dvor unići.
(16) Umjesto tvojih očeva bit će sinovi tvoji;
ti ćeš ih učiniti vladarima širom zemlje.
(17) Ja ću učiniti da ti se ime spominje u svim naraštajima;
zato će ti narodi zahvaljivati zasvagda.

46 *Horovođi. Pjesma sinova Korahovih. Po alamotu*[36]*. Pjesma*

Bog nam je utočište i snaga,
prava pomoć u nevolji.
(2) Zato se mi nećemo bojati sve i da se zemlja promijeni,
i sve i da planine u srce morsko skliznu,
(3) sve i da mu vode zahuče i zapjene,
sve i da se planine od njegova naleta potresu.
(4) Ima jedna rijeka čije struje vesele grad Božiji,
sveta obitavališta Svevišnjega.
(5) Bog je sred njega, on se neće pomjeriti;
kad jutro svane, Bog će mu pomoći.
(6) Pogani digoše viku, kraljevstva se uzdrmaše;
glas svoj on podiže, zemlja se rastopi.
(7) Jahve nad vojskama s nama je;
Bog Jakovljev naša je utvrda.
(8) Dođite, vidite djela Jahve,
koji je napravio pustoši po zemlji.
(9) On daje da do kraja zemlje prestaju ratovi;
luk on lomi i presijeca koplje popola;
kola on spaljuje.
(10) "Prestanite, i znajte da sam ja Bog;
uzvišen ću biti među narodima, uzvišen ću biti na zemlji."
(11) Jahve nad vojskama s nama je;

[35] Ovo je vjerovatni smisao; hebrejski tekst ovdje nije jasan.

[36] Alamot – vjerovatno je riječ o sopranu.

Bog Jakovljev naša je utvrda.

47 *Horovođi. Psalam sinova Korahovih*
O, plješćite, narodi svi;
kličite Bogu poklicima radosnim.
(2) Jer Jahvu, Svevišnjeg, sa strahom treba štovati,
velikog kralja nad zemljom svom.
(3) On nam podvrgava narode,
i baca nam pogane pod noge.
(4) On nam odabire baštinu,
slavu Jakova, kojeg voli. *Selah*
(5) Bog je uzišao uz klicanje,
Jahve, uz zvuk trube.
(6) Pjevajte slave Bogu, slave pjevajte;
pjevajte slave kralju našemu, slave pjevajte.
(7) Jer Bog je kralj zemlje sve;
pjevajte mu hvalospjev.[37]
(8) Bog gospodari nad narodima,
Bog sjedi na svetom prijestolju svom.
(9) Narodni prvaci sabiru se s narodom[38] Boga Abrahamova,
jer Božiji su štitovi zemaljski;[39]
on je visoko uzvišen.

48 Velik je Jahve, i predostojan hvale,
u gradu našega Boga, njegovoj gori svetoj.
(2) Krasna je u uzvišenosti, radost zemlje sve,
Cionska gora je visoki Cafon[40],
grad kralja velikoga.
(3) Bog, u dvorima njegovim,
pokaza se utvrdom.
(4) Jer, gle, kraljevi se sabraše,
zajedno krenuše.
(5) Ugledaše ga pa se zapanjiše;
užasnuše se, u strahu umakoše.
(6) Drhat ih obuze,
muka kao u porodilje.
(7) Istočnim vjetrom
ti razbijaš lađe taršiške.
(8) Kako smo čuli, tako smo i vidjeli,
u gradu Jahve nad vojskama, u gradu Boga našega;
Bog će ga učvrstiti dovijeka. *Selah*
(9) Mi promišljamo o ljubavi tvojoj, o Bože,
usred hrama tvoga.
(10) Kao ime tvoje, Bože,
tako i slava tvoja doseže do krajeva zemlje;
desnica je tvoja puna pravednosti.
(11) Neka se Cionska gora raduje,
neka se Jehudini gradovi vesele
zbog sudova tvojih.
(12) Hodite okolo Ciona, i obiđite ga;
prebrojte kule njegove;
(13) promotrite bedeme njegove;
prođite dvorima njegovim,
da biste to kazivali naraštaju budućem.
(14) Jer takav je Bog,
naš Bog za vijeke sve;
on će nas voditi dovijeka.

49 *Horovođi. Psalam sinova Korahovih*
Čujte ovo, narodi svi;
saslušajte, svi stanovnici zemlje,
(2) i prosti i uzvišeni,
bogati i siromašni jednako.
(3) Moja će usta kazivati mudrost,
i misli moga srca razumne.
(4) Ja ću prikloniti uho izreci mudroj;
objasnit ću zagonetku svoju uz liru.
(5) Što da se bojim u danima nesreće
kad me opkoli nepravda neprijatelja mojih,
(6) baš onih što se uzdaju u svoje blago,
i hvastaju se obiljem bogatstva svoga?
(7) Niko ne može sebe otkupiti
niti za sebe Bogu iskupninu dati –
(8) jer skup je otkup njegove duše,
i nikad se ne može platiti –
(9) da bi dovijeka živio,
da ne bi grobnu jamu vidio.
(10) Ta on vidi da i mudri umiru;
budala i bezumnik jednako ginu
i ostavljaju svoje blago drugima.
(11) Grobovi su im kuće dovijeka,[41]
i obitavališta njihova naraštajima svim;
svoje su zemlje nazvali po svojim imenima.
(12) Čovjek u svojoj raskoši neće izdržati;
on je sličan zvijerima što ugibaju.
(13) To je put onih koji su nerazboriti,
i onih poslije njih koji odobravaju
njihove riječi. *Selah*
(14) Kao stada redaju se u Šeolu;
smrt će im pastir biti;
i čestiti će njih ujutro gaziti,
i lik će njihov brzo nestati,

[37] Hebrejski *maskil.*

[38] Tako je u grčkim i sirjačkim rukopisima. U hebrejskom je tekstu *kao narod.*

[39] Tj. moćnici.

[40] Cafon je visoka planina u Fenikiji na kojoj su, prema vjerovanju Kanaanaca, živjeli bogovi.

[41] Tako je u Targumu i grčkim i sirjačkim rukopisima. Hebrejski tekst ovdje nije jasan.

Šeol će im prebivalište biti.
(15) Ali Bog će izbaviti moju dušu Šeolu iz ruku,
jer on će mene primiti. *Selah*
(16) Ne boj se obogati li se neko,
poveća li se slava njegove kuće,
(17) jer kad on umre, ništa neće odnijeti;
njegova slava neće za njim sići.
(18) Iako dok je živ, on sebe čašću časti,
i iako ga ljudi hvale dok ga sreća prati,
(19) on će se naraštaju očeva svojih pridružiti;
oni više neće svjetlo vidjeti.
(20) Čovjek u svojoj raskoši neće izdržati,
on je sličan zvijerima što ugibaju.

50 *Psalam Asafov*
Silni, Bog, Jahve, progovori
i pozva zemlju od izlaska sunca do zalaska njegova.
(2) Iz Ciona, savršenog u ljepoti,
Bog zablista.
(3) Naš Bog dođe i ne šuti;
vatra guta pred njim,
i oko njega oluja bjesni.
(4) On poziva nebesa gore,
i zemlju, da sudi narodu svojemu:
(5) "Saberite mi pobožnjake moje,
one koji žrtvom sklopiše savez sa mnom."
(6) I nebesa očituju pravednost njegovu,
jer sam je Bog sudac. *Selah*
(7) "Čuj, o narode moj, i ja ću govoriti;
o Israile, svjedočit ću protiv tebe;
ja sam Bog, vaš Bog.
(8) Ne korim te zbog žrtava tvojih,
a tvoje su paljenice neprestano preda mnom.
(9) Ja neću uzeti nijedna junca iz štale tvoje
niti jarce iz torova tvojih.
(10) Jer svaka je zvijer šumska moja,
stoka na hiljadu brda.
(11) Ja znam sve ptice gorske,
i sve što se miče po poljima moje je.
(12) Da ogladnim, ne bih ti kazao,
jer svijet je moj, i sve što je u njemu.
(13) Zar da ja jedem meso junaca,
ili pijem krv jaraca?
(14) Prinesi Bogu žrtvu zahvalnicu,
i ispuni svoje zavjete Svevišnjemu;
(15) zovni me u dan nevolje,
ja ću te spasiti, a ti ćeš me poštovati."
(16) Ali opakome Bog veli:
"Odakle ti pravo da kazuješ o odredbama mojim,
i da uzimaš u svoja usta savez moj?
(17) Jer ti mrziš red,
i bacaš moje riječi za leđa.
(18) Kad vidiš lopova, drag ti je,
i družiš se s preljubnicima.
(19) Odriješio si sebi usta u zlu,
i jezik ti kuje prijevaru.
(20) Sjediš i govoriš na brata svoga;
potvaraš sina vlastite matere svoje.
(21) Te si stvari učinio, a ja sam šutio;
mislio si da sam baš onakav kakav si ti;
ja ću te ukoriti i iznijet ću ti slučaj po redu pred oči.
(22) Promislite sad o ovome, vi koji zaboravljate Boga,
ili ću vas rastrgati, a izbavitelja neće biti.
(23) Onaj koji prinosi žrtvu zahvalnicu poštuje me;
i onome koji svoj put pravo postavi
ja ću spasenje Božije pokazati."

51 *Horovođi. Psalam Davidov. Kad je Davidu došao prorok Natan poslije njegova grijeha s Batšebom*
Smiluj mi se, o Bože, po ljubavi svojoj;
po veličini samilosti svoje izbriši prijestupe moje.
(2) Dobro me operi od nepravde moje,
i očisti me od grijeha moga.
(3) Ta ja znam prijestupe svoje,
i moj je grijeh svagda preda mnom.
(4) O tebe, tebe sama, ja sam se ogriješio,
i učinio ono što je zlo u očima tvojim,
tako da se opravdaš kad progovoriš
i nedužan si kad sudiš.
(5) Gle, opak sam od rođenja,
grešan otkad me je majka moja zanijela.
(6) Eto, ti žudiš za istinom u dubini duše,
i u nutrini nauči me mudrosti.
(7) Očisti me velenduhom, pa ću biti čist;
operi me, pa ću biti bjelji od snijega.
(8) Daj da čujem radost i veselje,
neka se kosti što si ih ti polomio raduju.
(9) Sakrij lice svoje od grijeha mojih,
i izbriši sve nepravde moje.
(10) Stvori u meni čisto srce, o Bože,
i obnovi u meni duh postojan.
(11) Ne odbacuj me od prisutnosti svoje,
i ne uzimaj od mene svoga duha svetoga.
(12) Vrati mi radost spasenja svoga,
i daj mi duh voljan, da me podupre.
(13) Tad ću ja poučavati prijestupnike putovima tvojim,
i grešnici će ti se obraćati.

(14) Spasi me od krivnje za prolivenu krv, o Bože,
Bože spasenja moga;
tad će moj jezik radosno pjevati o tvojoj pravednosti.
(15) O Gospode, otvori usne moje
da bi mi usta očitovala slavu tvoju.
(16) Jer tebi se ne mili žrtva, inače bih ja nju prinio;
tebi nije po volji žrtva paljenica.
(17) Žrtve Bogu slomljen su duh;
slomljeno i satrveno srce, o Bože, ti nećeš prezreti.
(18) Blagonaklonošću svojom učini dobro Cionu;
sagradi zidove jerusalemske.
(19) Tad će ti biti mile žrtve pravednosti,
žrtva paljenica, žrtva potpuno spaljena;
tad će se mladi junci prinositi na žrtveniku tvojemu.

52 *Horovođi. Maskil Davidov. Kad je Edomac Doeg dojavio Šaulu: "David je ušao u dom Ahimelekov"*
Što se hvališ zlom, o silniče?
Ljubav Božija traje cijeli dan.
(2) Jezik ti smišlja propast,
kao britva oštra, o varalice.
(3) Više voliš zlo nego dobro,
laž više od kazivanja onog što je pravo. *Selah*
(4) Voliš sve riječi pogubne,
o varljivi jeziče!
(5) Ali Bog će te slomiti zauvijek;
on će te zgrabiti, i otrgnuti te od čadora tvoga,
i iščupati te iz zemlje živih. *Selah*
(6) Pravednik će vidjeti i bojati se,
i smijat će mu[42] se govoreći:
(7) "Gle čovjeka koji ne htjede uzeti Boga za utočište,
nego se uzdao u obilje bogatstva svoga,
i bio ustrajan u svojoj želji zloj!"
(8) A ja, ja sam kao zelena maslina u kući Božijoj;
uzdam se u ljubav Božiju dovijeka.
(9) Zauvijek ću te slaviti zbog onog što si učinio,
pred pobožnjacima ću tvojim očitovati da je ime tvoje dobrostivo.

53 *Horovođi. Za mahalat*[43]*. Psalam Davidov*
Bezumnici rekoše u srcu: "Nema Boga."
Oni su pokvareni, počinili su gnusnu nepravdu;
nema nijednoga da čini dobro.
(2) Bog gleda s neba na sinove ljudske
da vidi ima li ikoga da razumije,
ikoga da Boga traži.
(3) Svi su oni s puta skrenuli, zajedno su se pokvarili;
nema nijednoga da čini dobro, čak nijednoga.
(4) Zar zlotvori nikada neće naučiti,
oni koji proždiru narod moj kao da jedu hljeb
i ne dozivaju Boga?
(5) Tamo gdje straha nije bilo njih silan strah obuze,
jer Bog rasu kosti onoga koji se utaborio protiv tebe;
ti si ih posramio, jer ih je Bog prezreo.
(6) O, kad bi Izrailu došlo spasenje s Ciona!
Kad Bog vrati blagostanje narodu svom,[44]
veselit će se Jakov, radovat će se Izrail.

54 *Horovođi. Uz žičana svirala. Maskil Davidov. Kad su Zifijci došli Šaulu govoreći: "David se krije kod vas"*
Spasi me, o Bože, imenom svojim,
i opravdaj me snagom svojom.
(2) Čuj molitvu moju, o Bože;
saslušaj riječi iz usta mojih.
(3) Jer tuđinci[45] na me navaljuju,
i silnici traže život moj;
oni ne gledaju na Boga. *Selah*
(4) Ali, Bog je moj pomagač;
Gospod je duši mojoj uzdržavatelj.
(5) On će vratiti zlo neprijateljima mojim;
uništi ih u vjernosti svojoj!
(6) Prinijet ću ti dragovoljnu žrtvu;
slavit ću ime tvoje, o Jahve, jer je dobrostivo.
(7) Ta ono me izbavilo iz svih nevolja,
i moje je oko nadmoćno gledalo neprijatelje moje.

55 *Horovođi. Uz žičana svirala. Maskil Davidov*
Saslušaj molitvu moju, o Bože,
i ne skrivaj se od smjerne molbe moje.
(2) Obazri se na me i odazovi mi se;
nespokojan sam u žalbi svojoj, i zacijelo sam rastresen,
(3) zbog glasa dušmanskoga,
zbog tlake zlikovačke;
jer oni navaljuju nevolju na me,
i u srdžbi su kivni na mene.
(4) Srce je u meni tjeskobno,
i smrtni su me strahovi spopali.
(5) Strah i trepet obuzumaju me,
i užas me je svladao.

[42] Tj. zlotvoru.

[43] Vjerovatno je riječ o nekom puhaćem instrumentu.

[44] Ili *kad Bog vrati svoj zarobljeni narod.*

[45] Ili *oholi.*

(6) Rekoh: "O da su mi krila golubičija!
Odletio bih i otpočinuo.
(7) Eto, daleko bih odlutao,
u pustinji bih se nastanio. *Selah*
(8) U svoje bih utočište pohitao
pred pobjesnjelim vjetrom i olujom.
(9) Pometi zlikovce, o Gospode, smuti im jezike,
jer ja vidjeh nasilje i razdor u gradu.
(10) Dan i noć oni kruže oko njega po zidinama njegovim,
a nepravda i nedaća usred njega su.
(11) Propast je usred njega;
ugnjetavanje i prijevara ne odlaze s njegovih ulica.
(12) Ta nije dušman taj koji me grdi,
tad bih to ja mogao podnijeti,
niti je to onaj kome sam mrzak, koji se digao na me,
tad bih se ja mogao od njega sakriti,
(13) nego si to ti, čovjek meni ravan,
moj drug i prijatelj moj prisni.
(14) Mi, koji smo nekoć slatko drugovali,
hodili smo u tisci kući Božijoj.
(15) Smrt neka ih zaskoči;
neka živi siđu u Šeol,
jer zlo je u njihovu obitavalištu, među njima.
(16) A ja, ja ću prizvati Boga,
i Jahve će me spasiti.
(17) Večerom i jutrom i u podne ja ću se tužiti i u nevolji vapiti,
i on će čuti glas moj.
(18) On će u miru izbaviti moju dušu iz boja koji se bije protiv mene,
jer mnogo je onih koji se bore protiv mene.
(19) Bog će čuti i poniziti ih –
baš onaj koji sjedi na prijestolju odvijeka –
ljude koji se ne mijenjaju,
i koji se Boga ne boje. *Selah*
(20) [Moj prijatelj] diže ruke na one koji su bili u miru s njim;
krši savez svoj.
(21) Govor mu bijaše glađi od masla,
ali mu u srcu bijaše rat;
riječi mu bijahu nježnije od ulja,
a opet mačevi isukani.
(22) Prebaci svoje breme na Jahvu, i on će te poduprijeti;
on nikad neće dati da pravednik klone.
(23) A ti, o Bože, oborit ćeš ih u jamu propasti;
krvoloci i varalice neće doživjeti ni polovicu dana svojih.
A ja ću se u te uzdati.

56 *Horovođi. Za napjev "Nijema golubica na drvetu u daljini". Miktam Davidov. Kad su ga u Gatu uhvatili Filistinci*

Smiluj mi se, o Bože, jer me gaze;
tlače me boreći se cijeli dan.
(2) Moji me neprijatelji satiru cijeli dan,
jer mnogo je onih koji se protiv mene bore, o Svevišnji.
(3) Kad me strah obuzme,
ja ću se uzdati u te.
(4) U Boga, čiju riječ ja slavim,
u Boga se ja uzdam;
neću se bojati.
šta mi može sam čovjek učiniti?
(5) Po cijeli dan oni izvrću riječi moje;
sve su im namisli meni na zlo.
(6) Oni šuruju, oni vrebaju,
oni motre na korake moje,
dok čekaju da mi život uzmu.
(7) Zbog opačine im nipošto ne daj da umaknu,
u gnjevu obori pogane, o Bože!
(8) Zapamti jadikovanje moje;
spremi moje suze u bocu svoju.
Zar one nisu u tvome spisu?
(9) Tad će se dušmani moji vratiti onoga dana kad ja zovnem;
to znam, jer Bog je za mene.
(10) U Boga, čiju riječ ja slavim,
u Jahvu, čiju riječ ja slavim,
(11) u Boga se ja uzdam, neću se bojati.
Šta mi čovjek može učiniti?
(12) Tvoji me zavjeti obavezuju, o Bože;
ja ću ti iznijeti žrtve zahvalnice.
(13) Jer ti si izbavio moju dušu od smrti,
moje noge od spoticanja,
kako bih ja hodio pred Bogom
u svjetlosti živih.

57 *Horovođi. Za napjev "Ne uništi". Miktam Davidov. Kad je ispred Šaula umakao u pećinu*

Smiluj mi se, o Bože, smiluj mi se,
jer duša se moja tebi utječe;
i u sjeni tvojih krila ja ću potražiti utočište
dok propast ne mine.
(2) Zavapit ću Bogu Svevišnjemu,
Bogu koji mi sve ispunjava.
(3) On će poslati s neba i spasiti me;
on kori onoga koji me gazi.

Bog će poslati ljubav svoju i istinu svoju. *Selah*
(4) Moja je duša među lavovima;
moram ležati među onima koji izdišu vatru,
sinovima ljudskim čiji su zubi koplja i strijele,
a jezik im oštar mač.
(5) Neka si uzvišen nad nebesima, o Bože;
neka slava tvoja bude nad zemljom svom.
(6) Oni razapinju mrežu za moje noge;
duša se moja svinula;
iskopaše jamu preda mnom;
sami posred nje padoše. *Selah*
(7) Postojano je srce moje, o Bože, postojano je srce moje;
ja ću pjevati i svirati.
(8) Probudi se, dušo moja!
Probudite se, harfo i liro!
Ja ću zoru probuditi!
(9) Slavit ću te, o Gospode, među narodima;
pjevat ću ti hvale među pucima.
(10) Jer tvoja je ljubav velika do neba,
i tvoja vjernost dopire do oblaka.
(11) Neka si uzvišen nad nebesima, o Bože;
neka slava tvoja bude nad zemljom svom!

58 *Horovođi. Za napjev "Ne uništi". Miktam Davidov*

Govorite li doista pravedno, vi moćnici[46]?
Sudite li pošteno ljudima?
(2) Ne, u srcu smišljate nepravdu;
na zemlji odmjeravate rukama nasilje.
(3) Zlikovci su otišli u zabludu;
lažljivci idu krivim putem od rođenja.
(4) U njih je otrov kao u zmije;
kao gluha kobra što začeplja svoje uši,
(5) tako da ne čuje glas vračara
ni vješta čarobnjaka.
(6) O Bože, razmrskaj im zube u ustima;
polomi očnjake lavićima, o Jahve!
(7) Neka iščeznu kao voda što otječe;
neka budu zgaženi kao trava na stazi.[47]
(8) Neka budu kao puž koji se pužući rastopi,
kao mrtvorođenčad žene što nikada sunca ne vide.
(9) Prije negoli vam lonci vatru od trnja osjete,
on će ga pomesti u vihoru, jednako i zelene i goruće.
(10) Pravednik će se radovati kad vidi odmazdu;
u krvi će zlikovaca noge svoje on oprati.
(11) I reći će ljudi: "Zacijelo ima nagrade za pravednika;
zacijelo ima Boga, koji sudi na zemlji!"

59 *Horovođi. Za napjev "Ne uništi". Miktam Davidov. Kad je Šaul postavio straže oko kuće Davidove da ga pogubi*

Izbavi me od dušmana mojih, o Bože moj;
postavi me visoko na sigurno, daleko od onih koji se dižu na me.
(2) Izbavi me od zlotvora,
i spasi me od krvoloka.
(3) Ta, evo, dušu moju vrebaju;
silnici otpočinju napad na mene,
ne zbog prijestupa moga ili grijeha moga, o Jahve.
(4) Bez ikakve krivnje moje nasrću i okreću se na me.
Preni se meni u pomoć, pa vidi!
(5) Ti se, o Jahve, Bože nad vojskama, Bože Israilov,
preni i kazni pogane sve;
nemoj se smilovati nikome ko je
opaki izdajica. *Selah*
(6) Uvečer se vraćaju, reže kao psi,
i kruže oko grada.
(7) Eno ih bljuju iz usta;
mačevi su im na usnama,
i govore: "Ko čuje?"
(8) Ali ti im se, o Jahve, smiješ;
ti se rugaš poganima svim.
(9) O snago moja, pazit ću na te,
jer ti si, Bože, moja utvrda.
(10) Bog moje ljubavi meni će ususret izići;
Bog će mi dati da pobjedonosno pogledam na neprijatelje svoje.
(11) Ne ubijaj ih, inače će moj narod zaboraviti;
raspršii ih silom svojom, i obori ih,
o Gospode, zaštitniče naš.
(12) Zbog grijeha usta njihovih i riječi s usana njihovih,
neka budu uhvaćeni u svojoj oholosti,
i zbog kletvi i laži što ih iznose.
(13) Dokrajči ih u gnjevu, dokrajči ih da ih više ne bude,
da se zna da je Bog vladar u Jakovu
do krajeva zemlje. *Selah*
(14) Uvečer se vraćaju, zavijaju kao psi,
i kruže oko grada.
(15) Naokolo lutaju za hranom,
i reže ako se ne nasite.
(16) A ja, o tvojoj ću snazi pjevati;
hoću, jutrom ću radosno pjevati o ljubavi tvojoj,

[46] Ili *bogovi*.

[47] Ili *kad nategnu luk, neka im se strijele otupe*.

jer ti si utvrda moja
i utočište u danu nevolje moje.
(17) O snago moja, pjevat ću ti hvale;
jer ti si, Bože, utvrda moja, Bog koji mi ljubav ukazuje!

60 *Horovođi. Za napjev "Ljiljan Saveza". Miktam Davidov. Za nauk. Kad je David izišao u borbu protiv Aram-Naharajima*[48] *i protiv Aram-Cobe*[49] *i kad je Joab vraćajući se pobio dvanaest hiljada Edomaca u Slanoj dolini*

O Bože, odbacio si nas, slomio si nas.
Razljutio si se; o, vrati nas!
(2) Potresao si zemlju, rascijepio je;
zakrpi joj raspukline, ljulja se.
(3) Ti si dao da tvoj narod osjeti tegobu;
napojio si nas vinom od kojeg teturamo.
(4) Dao si bajrak onima koji te se boje,
da se razvije zarad istine.[50] *Selah*
(5) Da bi se voljeni tvoji izbavili,
spašavaj desnicom svojom, i odazovi mi se!
(6) Bog progovori u svetištu svom:
"Zaklicat ću, razdijelit ću Šekem
i odmjeriti Sukotsku dolinu.
(7) Gilead je moj, Manaše je moj;
Efrajim mi je kaciga;
Jehuda je žezlo moje.
(8) Moab je umivaonik moj;
preko Edoma ću baciti obuću svoju;[51]
nad Filistinom ću pobjedonosno klicati!"
(9) Ko će me odvesti u utvrđeni grad?
Ko će me odvesti u Edom?
(10) Zar nas nisi ti sam, o Bože, odbacio?
I zar nećeš poći s našim vojskama, o Bože?
(11) O, pošalji nam pomoć protiv neprijatelja,
jer zaludu je ljudska pomoć.
(12) S pomoću Božijom mi ćemo junački nastupati,
a on je taj koji će zgaziti protivnike naše.

61 *Horovođi. Za žičana svirala. Psalam Davidov*

Čuj vapaj moj, o Bože;
obazri se na molitvu moju.
(2) S kraja zemlje ja ti vapim dok mi srce klone;
povedi me na stijenu višu od mene.
(3) Jer ti si meni utočište,
tvrda kula protiv dušmana.
(4) Daj mi da prebivam u tvojemu čadoru dovijeka;
daj mi da nađem utočište u zaklonu
tvojih krila. *Selah*
(5) Jer ti si čuo moje zavjete, o Bože;
ti si mi dao baštinu onih što se boje imena tvoga.
(6) Produlji kralju život,
njegove godine za naraštaje mnoge.
(7) Neka on dovijeka sjedi na prijestolju pred Bogom;
odredi ljubav i vjernost da ga čuvaju.
(8) Zato ću ja dovijeka pjevati u slavu imenu tvome,
da bih ispunjavao svoje zavjete dan za danom.

62 *Horovođi. Za Jedutuna. Psalam Davidov*

Moja duša u miru iščekuje samo Boga;
od njega je spasenje moje.
(2) Jedino je on stijena moja i spasenje moje,
utvrda moja; ja se neću nikad pokolebati.
(3) Dokle ćete nasrtati na čovjeka,
da ga ubijete, svi vi,
kao zid nagnuti, kao ogradu klimavu?
(4) Oni su se urotili samo da ga zbace s njegova visoka mjesta;
naslađuju se lažima;
ustima blagosiljaju,
ali u sebi proklinju. *Selah*
(5) Dušo moja, iščekuj u miru samo Boga,
jer od njega je nada moja.
(6) Jedino je on stijena moja i spasenje moje,
utvrda moja; ja se neću pokolebati.
(7) Na Bogu počiva spasenje moje i slava moja;
stijena moje snage, moje je utočište u Boga.
(8) Uzdaj se u njega u svako doba, o narode;
izlijte svoja srca pred njim;
Bog je nama utočište. *Selah*
(9) Ljudi niska roda samo su dašak, a ljudi visoka roda laž su;
da se svi zajedno popnu na kantar, od daha bi bili lakši.
(10) Ne uzdajte se u tlačenje,
i ne nadajte se zaludu otimačini;
umnoži li se blago, neka vam srca ne žude za njim.
(11) Jedno je Bog progovorio;
ovo dvoje ja čuo:
da snaga pripada Bogu;
(12) i da je ljubav tvoja, o Gospode,
jer ti nagrađuješ čovjeka po djelu njegovu.

---

[48] Aramejci iz sjeverozapadne Mezopotamije.

[49] Aramejci iz srednje Sirije.

[50] Ili *da vam se van dometa luka sklone*.

[51] Tj. Edom je moja zemlja.

63 *Psalam Davidov. Kad je bio u Jehudskoj pustinji*
O Bože, ti si Bog moj; željno ću te tražiti;
duša je moja tebe žedna, moje tijelo za tobom čezne,
u suhoj i iscrpljenoj zemlji gdje nema vode.
(2) Tako da te gledam u svetištu tvom
da vidim tvoju moć i slavu tvoju.
(3) Zato što je ljubav tvoja bolja od života,
moje će te usne slaviti.
(4) Stoga ću tebe za sveg života ja slaviti;
u tvoje ću ime ruke dizati.
(5) Duša mi je sita kao od moždine i loja,
a usta moja usnama radosnim pjevaju slavu,
(6) kad te se sjetim na postelji
i razmišljam o tebi u bdijenjima noćnim.
(7) Jer ti si pomagač moj,
i u sjeni tvojih krila ja od radosti pjevam.
(8) Duša se moja uza te privija;
tvoja me desnica podupire.
(9) A oni što traže da mi život unište
sići će u dubine zemlje.
(10) Oni će biti izručeni maču da im sudi;
oni će biti plijen šakalima.
(11) A kralj će se radovati Bogu;
svako ko se bude njime kleo dičit će se,
jer lašcima će usta začepljena biti.

64 *Horovođi. Psalam Davidov*
Čuj, o Bože, glas pritužbe moje;
sačuvaj mi život od prijetnje dušmanske.
(2) Sakrij me od zavjere zlotvora,
od skupa onih što nepravdu čine,
(3) onih što kao mačeve oštre jezike svoje.
Uperuju otrovne svoje riječi kao strijele svoje,
(4) da iz zasjede gađaju nedužna;
nenadano ga gađaju, i ne boje se.
(5) Čvrsto se drže zle nakane;
kazuju o postavljanju stupica potajno;
govore: "Ko će nas vidjeti?"
(6) Smišljaju nepravde i govore:
"Skovali smo savršenu zamisao."
Jer misao i srce čovječije duboki su.
(7) Ali Bog će njih strijelom gađati;
iznenada će oni ranjeni biti.
(8) On će okrenuti njihove jezike protiv njih,
i upropastiti ih;
svi koji ih vide glavom će odmahivati.
(9) Tad će se svi ljudi bojati,
i očitovat će djelo Božije,
i promišljati o djelu njegovu.
(10) Pravednik neka se raduje Jahvi, i njemu neka se utječe;
neka svi srca čestita njega slave.

65 *Horovođi. Psalam Davidov. Pjesma*
Hvalospjev te čeka na Cionu, o Bože,
i tebi će se zavjet vršiti.
(2) O ti koji uslišavaš molitvu,
tebi svi ljudi dolaze.
(3) Kad su nas grijesi zatrpali,
ti si nam oprostio prijestupe.
(4) Blagoslovljen li je onaj koga ti odabereš i sebi približiš
da boravi u dvorima tvojim!
Mi ćemo se nasititi dobrote kuće tvoje,
svetoga hrama tvoga.
(5) Strašnim djelima odazovi nam se u pobjedi, o Bože, spasitelju naš,
ti koji si uzdanje svih krajeva zemlje i najudaljenijih mora,
(6) koji učvršćuješ gore svojom snagom,
opasan silom,
(7) koji umiruješ huku mora,
huku valova njihovih
i vrevu naroda.
(8) Oni što borave na krajevima zemlje stoje u strahopoštovanju pred znamenjima tvojim;
ti činiš da istok i zapad od radosti kliču.
(9) Ti se brineš za zemlju, i natapaš je;
ti je silno obogaćuješ.
Rijeka Božija puna je vode;
ti pripremaš ljudima žito, jer tako ti pripremaš zemlju.
(10) Ti joj brazde obilno natapaš,
ti joj nabore ravnaš,
ti je pljuskovima mekšaš,
ti joj rastinje blagosiljaš.
(11) Ti okruni godinu dobrotom svojom,
kud god prođeš, plodovi niču.
(12) Pustinjski pašnjaci bujaju,
i brda se veseljem pašu.
(13) Livade su pokrivene stadima,
a doline zastrte žitom;
od radosti kliču, tako je, pjevaju.

66 *Horovođi. Pjesma. Psalam*
Kliči radosno Bogu, zemljo sva;
(2) opjevaj slavu njegova imena;
učini veličajnom slavu njegovu.
(3) Recite Bogu: "Kako tvoja djela ulijevaju strahopoštovanje!

Tako je velika tvoja moć da dušmani tvoji pred tobom pužu.
(4) Sva će ti se zemlja klanjati,
i pjevat će tebi u slavu;
oni će pjevati u slavu imenu tvojemu." *Selah*
(5) Dođite i vidite djela Boga,
koji učini čuda među sinovima ljudskim.
(6) On pretvori more u zemlju suhu;
oni prođoše pješice kroz rijeku;
hajde, njemu se radujmo!
(7) On vlada svojom snagom dovijeka;
oči mu motre na narode;
neka se buntovnici ne uznose! *Selah*
(8) Blagosiljajte našega Boga, o narodi,
i razglašavajte njegovu slavu,
(9) on nas drži u životu,
i ne da da nam noge poskliznu.
(10) Ta iskušavao si nas, o Bože;
pročistio si nas kao srebro.
(11) Pustio si nas u mrežu;
navalio si nam na pleća teško breme.
(12) Pustio si da nam ljudi zajašu za vratove;
prošli smo kroz vatru i vodu,
ali si nas ti izveo na mjesto izobilja.
(13) Doći ću u tvoju kuću sa žrtvama paljenicama;
izvršit ću ti svoje zavjete,
(14) što ih obećaše usne moje
i izustiše usta moja kad bijah u nevolji.
(15) Prinijet ću ti žrtve s dimom spaljenih ovnova;
prinijet ću junce s jarcima. *Selah*
(16) Dođite i čujte, svi koji štujete Boga,
pa ću vam pripovijedati o onome što je on učinio za me.
(17) Ustima sam mu svojim zavapio,
i jezikom sam ga veličao.
(18) Ako mi srce opačinu gaji,
Jahve neće uslišiti;
(19) ali je Bog zacijelo uslišao;
na glas molitve moje on se obazro.
(20) Blagoslovljen bio Bog,
koji mi nije odbio molitvu
ni ljubav svoju.

67

Horovođi. Uz žičana svirala. Psalam. Pjesma

Bog nam se smilovao i blagoslovio nas,
i obasjao nas licem svojim, *Selah*
(2) da bi putevi tvoji bili znani na zemlji,
spasenje tvoje među narodima svim.
(3) Neka te slave narodi, o Bože;
neka te svi narodi slave.
(4) Neka se puci raduju i pjevaju od radosti;
jer ti ćeš narodima suditi pošteno
i voditi puke na zemlji. *Selah*
(5) Neka te slave narodi, o Bože;
neka te svi narodi slave.
(6) Zemlja je rodila;
Bog nas, naš Bog, blagosilja.
(7) Neka nas Bog blagosilja,
neka ga svi krajevi zemaljski sa strahom štuju.

68

Horovođi. Psalam Davidov. Pjesma

Bog neka ustane, neka se dušmani njegovi raspršе,
i neka se oni što ga mrze pred njim razbježe.
(2) Kao što se dim rastjeruje, tako ih rastjeraj;
kao što se vosak na vatri topi,
tako neka zlikovaca nestane pred Bogom.
(3) Ali pravedni neka se raduju;
neka se vesele pred Bogom;
tako je, neka kliču od radosti.
(4) Pjevajte Bogu, pjevajte u slavu imenu njegovu;
zapjevajte pjesmu onome koji jezdi na oblacima[52],
kojemu je ime Jah[53], i kličite pred njim.
(5) Otac onome ko oca nema, zaštitinik udovica,
Bog je u svom prebivalištu svetom.
(6) Bog udomljuje usamljene;
on usrećuje sužnje oslobađajući ih,
samo buntovnici borave u sažeženoj zemlji.
(7) O Bože, kad si išao pred svojim narodom,
kad si stupao pustinjom, *Selah*
(8) zemlja se tresla;
i još su nebesa izlijevala kišu pred Bogom;
sam se Sinaj tresao pred Bogom, Bogom Israilovim.
(9) Ti si svuda prolio obilje kiše, o Bože;
okrijepio si svoju baštinu kad je bila iscrpljena.
(10) Tvoje se stado u njoj nastani;
iz dobrote svoje ti opskrbi siromaha, o Bože.
(11) Jahve izdaje zapovijed;
veliko je mnoštvo žena što pronose radosne vijesti:
(12) "Kraljevi vojski bježe, oni bježe!"
Domaćice plijen dijele.
(13) Čak i vi koji liježete u torove,
imate krila golubice obložena srebrom,
a njeno perje svjetlucavim zlatom.
(14) Kad Svevišnji ondje raspršи kraljeve,
to bješe kao snijeg što pade po Calmonu.
(15) Silna je gora Gora bašanska;

[52] Ili *pustinjom*.

[53] Tj. Jahve.

vrletna je gora Gora bašanska.
(16) Zašto vi zavidno gledate, o gore vrletne,
na goru koju Bog poželje za svoje prebivalište?
Jahve će ondje zacijelo zauvijek boraviti.
(17) Božija su kola bezbrojno mnoštvo, hiljade hiljada;
Gospod je sa Sinaja u svetište dolazio.
(18) Ti si uzišao na visinu, ti si vodio sužnje svoje za sobom;
ti si primio darove od ljudi,[54]
pa i od onih koji se bune što Jahve, Bog, ondje prebiva.
(19) Blagoslovljen bio Gospod, koji svaki dan nosi breme naše,
Bog koji je spasenje naše. *Selah*
(20) Bog je naš Bog spasa;
i od Jahve, Gospoda, dolazi bijeg od smrti.
(21) Bog će zacijelo razmrskati glave svojim dušmanima,
kosmato tjeme onoga što ustrajava u svojim grijesima.
(22) Gospod reče: "Ja ću ih vratiti iz Bašana.
Ja ću ih vratiti iz dubina morskih,
(23) da ih noga tvoja smrska u krvi,
a jezici pasa tvojih dobiju svoj dio od dušmana tvojih."
(24) Ljudi su vidjeli ulazak tvoje povorke, o Bože,
ulazak moga Boga, kralja moga, u svetište.
(25) Nastaviše pjevači, za njima svirači,
u sredini djevojke udarahu u defove.
(26) Blagosiljajte Boga u zborovima,
baš Jahvu, vi koji ste s izvora Israilova.
(27) Predvodi ih Benjamin, najmlađi,
vladare Jehudine u mnoštvu,
vladare Zebulunove, vladare Naftalijeve.
(28) Pokaži svoju snagu, Bože;
pokaži snagu, Bože, kojom si se za nas borio.
(29) Zarad tvoga hrama u Jerusalemu
kraljevi će ti donositi darove.
(30) Ukori zvijeri[55] u trstici,
narode koji su poput krda bikova s teladi.
Neka ti, uniženi, srebrene šipke donesu;
raspršri narode koji se raduju ratu.
(31) Doći će izaslanici[56] iz Egipta;
Kuš[57] će se brzo predati Bogu.
(32) Pjevajte Bogu, o kraljevstva zemaljska,
pjevajte Gospodu u slavu, *Selah*
(33) onome koji se vozi po najvišim nebesima što su od drevnih vremena;
eno, on progovara svojim glasom, glasom silnim.
(34) Svjedočite snagu Božiju;
njegovo je veličanstvo nad Israilom,
a moć njegova na nebesima.
(35) O Bože, ti ulijevaš strahopoštovanje iz svetišta svoga.
Bog Israilov sam daje snagu i moć narodu.
Slava Bogu!

69

Horovođi. Za napjev "Ljiljani". Psalam Davidov

Spasi me, Bože,
jer vode su mi došle do vrata.
(2) Potonuo sam u dubok glib, i nema oslonca;
zapao sam u duboke vode, i bujica me preplavila.
(3) Klonuo sam od plakanja; grlo mi se sasušilo;
oči me izdaju dok čekam Boga svoga.
(4) Onih koji me mrze bez razloga više je nego dlaka na glavi mojoj;
oni koji bi me uništili moćni su, a nepravedno su mi dušmani;
zar moram vratiti ono što nisam ukrao ja?
(5) O Bože, ti si taj koji zna moju ludost,
i moji ti grijesi nisu skriveni.
(6) Neka se oni koji se uzdaju u te ne postide zbog mene, o Gospode, Jahve nad vojskama;
neka se oni koji te traže ne osramote zbog mene, o Bože Israilov,
(7) jer zarad tebe sam ja trpio ukor;
sramota mi je lice prekrila.
(8) Otuđio sam se od svoje braće,
i postao stranac sinovima majke svoje.
(9) Ta revnost me za tvojom kućom izjeda,
na me su se sručile pogrde onih koji tebe grde.
(10) Kad zaplakah u duši od posta,
to mi ukorom postade.
(11) Kad uzeh kostrijet za odijelo,
postadoh im porugom.
(12) Oni što sjede na kapiji gradskoj ismijavaju me,
i ja sam pjesma pijancima.
(13) Ali ja, ja svoju molitvu tebi upućujem, o Jahve;
u ugodno vrijeme;
o Bože, u veličini ljubavi svoje

[54] U targumskim i sirjačkim rukopisima *ti si dao darove ljudima*.

[55] Tj. Egipat.

[56] Ili *stvari od bronze*.

[57] Oblast gornjeg Nila, granično područje između današnjeg Sudana i Etiopije.

odazovi mi se svojim spasenjem pouzdanim.
(14) Izbavi me iz gliba, i ne daj mi da potonem;
daj da budem izbavljen od neprijatelja mojih i od voda dubokih.
(15) Neka me bujice ne preplave
niti me bezdan proguta,
niti grobna jama zatvori svoja usta nada mnom.
(16) Odazovi mi se, o Jahve, jer ljubav je tvoja dobrostiva;
iz svoje velike samilosti okreni se meni,
(17) i ne sakrivaj lica svoga od sluge svoga,
jer sam u nevolji; brzo mi se odazovi.
(18) O približi se duši mojoj, i izbavi je;
iskupi me zbog dušmana mojih!
(19) Ti znaš prijekor moj i sramotu moju i beščašće moje;
svi su moji protivnici pred tobom.
(20) Prijekor mi je srce slomio, i bolesnim me učinio.
I tražio sam sažaljenje, ali ga nije bilo,
i tješitelje, ali ne nađoh nijednoga.
(21) Još mi dadoše žuči u hrani,
i dadoše mi da ugasim žeđ sirćetom.
(22) Neka im sto pred njima postane stupicom;
a gozbe žrtvene neka postanu zamkom.
(23) Neka im oči potamne, da ne vide,
i neka im se saviju leđa zauvijek.
(24) Izlij svoj gnjev na njih,
i neka ih stigne tvoja goruća srdžba.
(25) Neka im tabor opusti;
ne bilo nikoga da prebiva u čadorima njihovim.
(26) Ta progonili su onoga koga si ti sam potukao,
i govore o boli onih koje si ti ranio.
(27) Dodaj krivnju njihovoj krivnji,
i ne domogli se tvoga spasenja!
(28) Izbrisani bili iz knjige života,
i ne bili upisani s pravednima!
(29) A ja sam u boli i nevolji;
neka me spasenje tvoje, o Bože, zaštiti.
(30) Ja ću slaviti ime Božije pjesmom,
i veličati njega zahvalom.
(31) I to će Jahvi biti milije nego vo
ili junac s rogovima i papcima.
(32) Ponizni će to vidjeti, i drago će im biti;
vi koji tražite Boga, neka vam se srce ohrabri.
(33) Ta Jahve čuje bijedne,
i ne prezire svoje sužnje.
(34) Neka ga slave nebo i zemlja,
mora i sve što se kreće u njima.
(35) Jer Bog će spasiti Cion i obnoviti gradove Jehudine,
da bi se ljudi ondje nastanili, i zaposjeli ga.
(36) Potomci sluga njegovih njega će baštiniti,
i oni koji vole njegovo ime ondje će obitavati.

70 *Horovođi. Psalam Davidov. Molba*
O Bože, pohiti da me izbaviš;
o Jahve, pohiti mi u pomoć!
(2) Postidjeli se i ponizili
oni koji traže život moj;
odbijeni bili i osramotili se
svi koji se budu radovali mojoj šteti.
(3) Vraćeni bili zbog svoje sramote
oni koji mi kažu: "Neka, neka!"
(4) Veseli bili svi koji te traže i raduju se tebi;
oni koji vole tvoje spasenje neprestano govorili:
"Uzvišen bio Bog!"
(5) Ali ja sam potišten i bijedan;
pohiti k meni, o Bože!
Ti si moja pomoć i moj izbavitelj;
o Jahve, ne odgađaj!

71 Kod tebe, o Jahve, utočište potražih;
ne daj da se ikad postidim.
(2) U svojoj me pravednosti izbavi i spasi;
prikloni mi uho svoje, i spasi me.
(3) Budi mi stijena utočišta kojoj mogu svagda doći;
zapovjedi da budem spašen,
jer si ti moja litica i moja tvrđava.
(4) Spasi me, o Bože moj, iz ruku zlikovaca,
iz šaka zlotvora i nemilosrdnika,
(5) jer si ti moja nada, o Gospode;
Jahve, ti si mi pouzdanje od mladosti moje.
(6) Od rođenja sam se na tebe oslanjao;
ti si onaj koji me je izveo iz majčine utrobe;
ja te neprestano slavim.
(7) Mnogima postadoh čudo,
a ti si moje tvrdo utočište.
(8) Usta su mi puna tvoje hvale,
i slave tvoje cijeli dan.
(9) Ne odbacuj me u starosti;
ne ostavljaj me kad me snaga izda.
(10) Jer moji su dušmani progovorili na me;
i oni koji čekaju da me ubiju savjetuju se,
(11) i govore: "Bog ga je napustio;
gonite ga i zgrabite, jer nikoga nema da ga izbavi."
(12) O Bože, ne budi daleko od mene;
o Bože moj, pohitaj mi u pomoć!
(13) Neka se oni moji tužitelji postide i propadnu;

neka one koji gledaju da mi nažao učine prijekor i sramota prekriju.
(14) Ali ja, ja ću se uvijek uzdati,
i sve ću te više i više slaviti.
(15) Usta će moja kazivati o tvojoj pravednosti
i spasenjima tvojim cijeli dan;
jer ja im broja ne znam.
(16) Doći ću i kazivati o silnim djelima Gospodnjim;
Jahve, svjedočit ću tvoju pravednost, samo tvoju.
(17) O Bože, poučavaš me od mladosti moje,
i ja još uvijek očitujem tvoja čudesa.
(18) Pa i kad ostarim i osijedim, o Bože, ne ostavljaj me,
dok ne proglasim tvoju snagu novom naraštaju,
tvoju moć svima što će doći.
(19) Jer pravednost tvoja, o Bože, do nebesa doseže,
ti koji učini velika djela;
o Bože, ko je kao ti?
(20) Ti koji si mi pokazao mnoge nevolje i jade
opet ćeš me oživiti,
i opet ćeš me iz dubina zemlje podići.
(21) Povećaj moju čast,
i opet me utješi!
(22) I još ću te slaviti uz harfu,
zbog istinitosti tvoje, o Bože moj;
tebi u slavu pjevat ću uz liru,
o Sveti Israilov.
(23) Moje će usne klicati od radosti kad ti budem u slavu pjevao,
i duša moja, koju si ti izbavio.
(24) I jezik će moj kazivati o tvojim pravednim djelima cijeli dan;
jer oni su posramljeni, jer poniženi su oni što gledaju da mi nažao učine.

72 *Za Solomona*

Daj kralju svoju pravdu, o Bože,
i svoju pravednost sinu kraljevu.
(2) Neka sudi narodu tvome pošteno,
i siromasima tvojim pravedno.
(3) Neka gore donesu mir narodu,
brda plodove pravednosti.
(4) Neka on odbrani siromahe iz naroda,
spasi djecu bijednika,
i smrska tlačitelja.
(5) Neka te se boje dok je sunca,
i dok je mjeseca, kroza sve naraštaje.
(6) On će biti kao kiša što se spušta na pokošeno polje,
kao pljusci što natapaju zemlju.
(7) Za njegovih dana pravda će cvjetati,
i neka bude mira napretek dok ne nestane mjeseca.
(8) I još neka vlada od mora do mora,
i od Rijeke[58] do nakraj zemlje.
(9) Neka mu se pustinjski nomadi poklone,
i dušmani njegovi prašinu ližu.
(10) Neka kraljevi Taršiša i otoka poklone donose,
kraljevi Šebe i Sabe darove prinose.
(11) I neka mu se svi kraljevi poklone,
svi narodi neka mu služe.
(12) Jer on će izbaviti bijednika kad zavapi u pomoć,
a i ubogoga i onoga koji je bez pomagača.
(13) On će se sažaliti na siromaha i bijednika,
i spasit će živote bijednicima.
(14) On će im sačuvati živote od tlačenja i nasilja,
i njihova će krv biti dragocjena u njegovim očima.
(15) Zato živio on, i neka se njemu da zlato iz Šebe;
i neka mole za njega neprestano;
neka ga blagosiljaju po cijeli dan.
(16) Neka bude napretek žita u zemlji po vrhovima gora;
rod će mu se njihati kao kedrovi libanonski;
i neka oni iz grada cvjetaju kao rastinje zemaljsko.
(17) Dovijeka mu ime živjelo;
trajalo mu ime dokle god sunce sija.
Svi će narodi po njemu biti blagoslovljeni,
i ubrojit će ga u blažene.
(18) Slava Jahvi, Bogu, Bogu Israilovu,
koji jedini čini čuda!
(19) I slava njegovu imenu dičnom, dovijeka;
i sva se zemlja njegovom slavom napunila.
Amen, i amen!
(20) Završavaju su molitve Jišajeva sina Davida.

Knjiga treća

73 *Psalam Asafov*

Zacijelo je Bog dobar Israilu,
onima koji su čista srca!
(2) A meni, umalo mi noge ne posrnuše,
skoro mi se noge ne poskliznuše.
(3) Jer bijah zavidan oholima
kad vidjeh sreću opakih.
(4) Ta oni nemaju muka smrtnih,[59]
i tijelo im se ugojilo.

[58] Tj. Eufrata.

[59] Ili *Ta oni nemaju muka, zdravi su.*

(5) Oni nisu u nevolji kao drugi ljudi,
niti su na mukama kao ljudski rod.
(6) Stoga je oholost ogrlica njihova;
haljina nasilja njih pokriva.
(7) Iz njihovih tvrdih srca izbija nepravda;[60]
zamisli njihova srca razularile su se.
(8) Oni se podruguju i opako govore;
u obijesti prijete tlačenjem.
(9) Okrenuli su se ustima na nebesa,
a jezik im stupa zemljom.
(10) Zato se njihov narod okreće njima
i pije obilne vode.[61]
(11) Oni govore: "Otkud Bog zna?
I ima li znanja u Svevišnjega?"
(12) Eto, takvi su opaki;
i uvijek bezbrižni, blago množe.
(13) Zacijelo sam ja zaludu svoje srce čistim čuvao
i ruke svoje u nedužnosti prao,
(14) povazdan me pogađaju nevolje
i svako jutro kaznu primam.
(15) Da sam rekao: "Govorit ću tako",
gle, izdao bih naraštaj tvoje djece.
(16) Kad sam promišljao da bih to razumio,
u očima mi je to tegobno bilo
(17) dok nisam ušao u svetište Božije;
tad sam shvatio kakav je njihov kraj.
(18) Dakako, ti ih na klizavo tlo postavljaš;
u propast ih ti bacaš.
(19) Kako začas propadaju!
Potpuno ih odnose užasi iznenadni!
(20) Kao san kad se neko probudi,
tako ćeš ti, o Gospode, kad ustaneš, prezreti njihov
nepostojan lik.
(21) Kad mi srce bijaše ožalošćeno,
a utroba probodena,
(22) tad bijah bešćutan i neupućen;
bijah kao zvijer pred tobom.
(23) Ali ja sam s tobom neprestano;
ti si me za desnicu prihvatio.
(24) Svojim ćeš me savjetom ti voditi,
i poslije ćeš me u slavu primiti.
(25) Koga imam na nebu osim tebe?
I pored tebe ja ne želim ništa na zemlji.
(26) Moje meso i moje srce mogu zatajiti,
ali Bog je snaga srca moga i moj udio zauvijek.
(27) Jer, eto, oni što su daleko od tebe propast će;
ti ćeš uništiti sve one koji su ti nevjerni.
(28) A mene što se tiče, blizina Božija moje je dobro;
ja sam Gospoda, Jahvu, sebi za utočište uzeo,
da bih o svim djelima tvojim pripovijedao.

74

Maskil Asafov

O Bože, zašto si nas zauvijek odbacio?
Zašto tinjaš srdžbom na ovce paše svoje?
(2) Sjeti se naroda svoga što si ga davno stekao,
što si ga otkupio da bude plemenom baštine tvoje,
i ove gore Cion, gdje si prebivao.
(3) Okreni svoje korake ka vječnim ruševinama;
dušman je oštetio sve u svetištu.
(4) Tvoji protivnici vikahu usred zborišta tvoga;
postaviše svoje bajrake kao znakove pobjede.
(5) Čini se kao da je neko digao
sjekiru svoju u čestaru.
(6) A sad svu njegovu rezbariju
razbijaju sjekiricom i maljevima.
(7) Do zemlje spališe svetište tvoje;
oskrnaviše obitavalište imena tvoga.
(8) U srcima svojim rekoše: "Potpuno ćemo ih potčiniti."
Spališe sva Božija zborišta u zemlji.
(9) Mi ne vidimo svoja znamenja;
nijednog proroka više nema,
niko od nas ne zna dokle će tako biti.
(10) Dokle će, o Bože, protivnik grditi,
i dušmanin vječito prezirati ime tvoje?
(11) Zašto povlačiš svoju ruku, baš desnicu svoju?
Iz njedara svojih izvuci je, zatri ih!
(12) A opet, Bog je moj kralj od davnina,
koji donosi spasenje zemlji.
(13) Ti si snagom svojom more razdijelio;
ti si nemanima u vodama glave smrskao.
(14) Ti si Levijatanu glave smrskao;
ti si ga pustinjskim stvorovima kao hranu dao.
(15) Ti si vrela i bujice pustio;
ti si potoke što neprestano teku isušio.
(16) Tvoj je dan, tvoja je i noć;
ti si svjetlo[62] i sunce pripremio.
(17) Ti si sve granice zemlji postavio;
ti si ljeto i zimu dao.
(18) Sjeti se toga, o Jahve, kako te dušmanin grdio,
a bezuman narod ime tvoje prezreo.
(19) Ne predaji dušu svoje grlice divljoj zvijeri;
ne zaboravi život svojih siromaha dovijeka.
(20) Obazri se na savez;

[60] Tako je u grčkim i sirjačkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu *Oči im podbuhle od sala*.

[61] Hebrejski tekst ovdje nije jasan.

[62] Ili *mjesec*.

jer tamna mjesta zemaljska puna su staništa nasilja.
(21) Ne daj da se tlačeni vrati osramoćen;
neka siromah i oskudnik slave ime tvoje.
(22) Ustani, o Bože, i zastupaj parnicu svoju;
sjeti se kako te bezumnik kudi po cijeli dan.
(23) Ne zaboravi glas protivnika svojih,
viku onih što ustaju na te, koja se diže neprestano.

75 *Horovođi. Za napjev "Ne uništi". Psalam Asafov. Pjesma*
Zazovimo ime tvoje, očitujući čudesa tvoja,[63]
jer ime je tvoje blizu;
ljudi očituju čudesa tvoja.
(2) "Kad ja odaberem propisano vrijeme,
ja sam taj koji sudi po pravdi.
(3) Kad se zemlja i sav narod njezin potresu,
ja sam taj koji učvršćuje stupove njezine. *Selah*
(4) Rekoh hvalisavcima: 'Ne hvastajte se',
a opakima: 'Ne dižite nosa.'
(5) Ne dižite nosa svoga visoko,
ne govorite nadmeno."
(6) Ta niko ni sa istoka ni sa zapada,
ni iz pustinje ne može uzvisiti čovjeka;
(7) ali Bog je sudac;
on jedne ponižava, a druge uzdiže.
(8) Jer u Jahvinoj je ruci pehar, i vino se pjeni;
dobro je pomiješano, i on ga nalijeva;
zacijelo, svi zlikovci zemaljski moraju ga ispiti do samoga taloga.
(9) A ja, ja ću to dovijeka očitovati;
pjevat ću hvale Bogu Jakovljevu.
(10) [On reče:] "Ja sve ću rogove opakom odsjeći,
a pravednik će rogove dići."

76 *Horovođi. Uz žičana svirala. Psalam Asafov. Pjesma*
Bog je znan u Jehudi;
ime je njegovo veliko u Israilu.
(2) Njegovo je sklonište u Salemu;
i njegovo obitavalište u Cionu.
(3) Tu je on polomio strijele plamene,
štit i mač i oružje bojno. *Selah*
(4) Ti si blistav,
veličanstveniji od gora punih lovine.[64]
(5) Odvažni bijahu opljačkani,
utonuše u san;
i nijedan od ratnika ne mogaše dići ruke svoje.
(6) Od ukora tvoga, o Bože Jakovljev,
i jahač i konj u vječni san padoše.
(7) Tebe, samo tebe, treba se bojati;
i ko je kadar stajati pred tobom kad se samo rasrdiš?
(8) Ti si dao da se čuje sud s neba;
zemlja se priboja i umiri
(9) kad se diže Bog da sudi,
da spasi sve ponizne na zemlji. *Selah*
(10) Jer gnjev će te ljudski slaviti;
oko sebe ćeš one koji prežive tvoj gnjev okupiti.
(11) Zavjetujte se Jahvi, Bogu svome, i vršite zavjete;
neka svi naokolo donose darove njemu, kojeg se treba bojati.
(12) On će zaustaviti dah vladarima;
njega se boje kraljevi zemaljski.

77 *Horovođi. Za Jedutuna. Psalam Asafov*
Moj se glas diže Bogu, i ja ću glasno zavapiti;
glas se moj diže Bogu, i on će me čuti.
(2) U dan svoje nevolje tražih Boga;
noću mi se ruka pruži bez umora;
duša moja ne htjede da se utješi.
(3) Kad se sjetim Boga, tad me nemir obuzme;
kad razmišljam, duh moj tad klone. *Selah*
(4) Ti držiš moje kapke očne otvorenim;
te sam uznemiren da ne mogu govoriti.
(5) Promišljao sam o danima prijašnjim,
godinama davnim.
(6) Sjetim se pjesme svoje u noći;
srcem svojim promišljam,
i duh moj traga.
(7) Hoće li Gospod dovijeka odbacivati?
I zar više nikad neće pokazati naklonost svoju?
(8) Je li ljubav njegova zauvijek nestala?
Je li riječ njegova zauvijek prestala?
(9) Je li Bog zaboravio da bude milostiv,
ili je u srdžbi uskratio samilost svoju? *Selah*
(10) Tad ja rekoh: "Na moju žalost
desnica se Svevišnjega promijenila."[65]
(11) Ja ću se sjetiti djela Jahvinih;
zacijelo ću se spomenuti tvojih čuda davnih.
(12) Razmišljat ću o svem što si učinio,
i razmotriti djela tvoja.
(13) Svet je put tvoj, o Bože;
koji je bog tako velik kao naš Bog?
(14) Ti si Bog koji čini čuda;

[63] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom izvorniku stoji *tvoje je ime blizu, oni očituju čudesa tvoja.*

[64] Tj. od lovine oduzete od neprijatelja.

[65] Tj. nije više uz nas.

ti snagu svoju među narodima pokazuješ.
(15) Ti snagom svojom narod svoj izbavljuješ,
sinove Jakovljeve i Jozefove. *Selah*
(16) Vode su te vidjele, o Bože;
Vode su te vidjele, na muci su bile;
i bezdani su se tresli.
(17) Oblaci izliše vodu;
nebom se prolomi grmljavina;
tvoje strijele bljesnuše amo-tamo.
(18) Tvoj se grom ču u vihoru;
munje svijet osvijetliše;
zemlja se potrese i zadrhta.
(19) Tvoj je put vodio kroz more,
i tvoje staze kroz silne vode,
a tragovi tvojih stopala ne mogu se poznati.
(20) Ti si svoj narod vodio kao stado
rukom Mojsijevom i Aronovom.

78 *Maskil Asafov*
Poslušaj, narode moj, nauk moj;
prikloni uho riječima iz usta mojih.
(2) Ja ću progovoriti slikovito;
izustit ću stvari skrivene od davnina,
(3) što ih čusmo i saznasmo,
i što nam očevi naši kazivahu.
(4) Nećemo ih kriti od njihove djece,
nego ćemo pripovijedati budućem naraštaju o slavi Jahvinoj,
i moći njegovoj i čudima njegovim što ih učini.
(5) Jer on ustanovi svjedočanstvo u Jakovu,
i postavi zakon u Israilu,
što očevima našim zapovjedi da njima poučavaju djecu svoju,
(6) da budući naraštaj znade, i djeca što će se tek roditi,
da se oni dignu i pripovijedaju ih svojoj djeci,
(7) da se uzdaju u Boga,
i da ne zaborave djela Božija,
već da se drže zapovijedi njegovih,
(8) i da ne budu kao očevi njihovi,
svojeglav i pobunjenički naraštaj,
naraštaj nepostojana srca
i čiji duh nije bio vjeran Bogu.
(9) Sinovi Efrajimovi, iako strijelci opremljeni lukovima,
ipak okrenuše leđa na dan boja.
(10) Oni se nisu držali saveza Božijega,
i odbijali su hoditi po zakonu njegovu.
(11) Oni zaboraviše na djela njegova
i njegova čuda što ih im on pokaza.
(12) On je činio čuda naočigled njihovim precima
u zemlji egipatskoj, u polju Coanskom.
(13) On je more razdijelio i proveo ih,
i dao da voda stoji čvrsto kao zid.
(14) Potom ih je danju vodio oblakom,
a svu noć svjetlom vatre.
(15) On je hridi u pustinji raskolio
i dao im vode u izobilju koliko je mora.
(16) On je izveo i potoke iz stijene
i dao da poteku vode kao rijeke.
(17) Ali oni su se i dalje griješili o njega,
dižući se na Svevišnjega u pustinji.
(18) I u srcima su svojim kušali Boga
ištući hranu po želji.
(19) Potom su progovarali protiv Boga;
govorili su: "Može li Bog postaviti sto u pustinji?
(20) Eno, udari on u stijenu, i vode izbiše,
i potoci nabujaše;
može li on i hljeba dati?
Hoće li on narodu svome mesa priskrbiti?"
(21) I Jahve ču i gnjevom se ispuni;
i vatra buknu na Jakova,
i srdžba uzavrije na Israila,
(22) jer nisu vjerovali u Boga,
i nisu se uzdali u spasenje njegovo.
(23) A eto, on zapovjedi oblacima gore
i otvori vrata nebeska;
(24) daždom im je spuštao manu da jedu
i dao im žita s neba.
(25) Čovjek je jeo hljeb anđeoski;
on im je slao hrane napretek.
(26) Dao je da zapuše istočni vjetar na nebesima,
i silom je svojom upravljao vjetar južni.
(27) Kad im je spuštao daždom mesa kao prašine,
čak krilatih ptica kao morskoga pijeska,
(28) tad je činio da one padaju usred njihova tabora,
oko njihovih čadora.
(29) Tako su jeli i dobro se nasitili,
i po želji njihovoj on im je udovoljio.
(30) Ali prije negoli zadovoljiše želju svoju,
dok im hrana još bješe u ustima,
(31) srdžba Božija uzavrije na njih
i pobi neke od najsnažnijih među njima,
i pokosi mladiće Israilove.
(32) Ali oni su i dalje griješili,
i nisu vjerovali u njegova čudesna djela.
(33) Stoga im on dokrajči dane u ispraznosti,
i njihove godine u iznenadnom strahu.
(34) Kad god ih je ubijao, tad su ga oni tražili,

i vraćali su se, i revno tragali za Bogom;
(35) i sjećali su se da je Bog njihova stijena,
i Svevišnji Bog njihov otkupitelj.
(36) Ali su ga ustima svojim varali,
i jezikom mu svojim lagali.
(37) Jer srce njihovo ne bješe njemu predano,
niti oni bijahu vjerni savezu njegovu.
(38) A on, samilostan, grijeh im je praštao i nije ih zatirao;
i često je svoju srdžbu obuzdavao,
i nije raspirivao sav gnjev svoj.
(39) Tako se sjećao da su oni tijelo,
dah što prolazi i ne vraća se.
(40) Koliko su se često bunili protiv njega u pustinji,
i žalostili ga u pustari.
(41) Svejednako su Boga kušali,
i zadavali boli Svetom Israilovu.
(42) Nisu se sjećali njegove moći,
dana kad ih je on od protivnika izbavio,
(43) kad je on pokazao svoje znamenje u Egiptu
i svoja čuda u Coanskom polju,
(44) i pretvorio im rijeke u krv,
i potoke, da piti nisu mogli.
(45) Posla među njih rojeve muha koje ih poharaše,
i žabe koje ih uništiše.
(46) I još, predade njihovu ljetinu zrikavcu,
a plod njihova truda skakavcu.
(47) On uništi njihove vinograde gradom
a smokve njihove teškim oborinama.
(48) Predade i njihovu stoku gradu
i njihova krda munjama.
(49) Sruči na njih svoju rasplamtjelu srdžbu,
bijes i ogorčenje i nevolju,
skupinu anđela zatiratelja.
(50) On pripremi stazu svojoj srdžbi;
ne poštedje im dušu od smrti,
već im živote predade pošasti,
(51) i udari po svim prvjencima u Egiptu,
prvini njihove muškosti u čadorima Hamovim.
(52) Ali povede svoj narod kao ovce,
i vodio ih je pustinjom kao stado;
(53) vodio ih je pouzdano, te se nisu bojali;
a more je progutalo njihove dušmane.
(54) Tako ih je doveo u svoju svetu zemlju,
u ova brda što ih je desnica njegova stekla.
(55) I još je istjerao pogane pred njima
i odmjerio im baštinu,
i nastanio plemena Israilova pod čadore njihove.
(56) Ali oni su iskušavali Svevišnjega Boga i bunili se protiv njega,
i nisu se držali svjedočanstava njegovih,
(57) nego okrenuše leđa i postupahu nevjerno kao očevi njihovi;
nepouzdani kao loš luk.
(58) Oni ga srđahu svojim uzvisinama
i izazivahu ga na ljubomoru svojim kumirima.
(59) Kad Bog ču, gnjevom se ispuni,
i silno mu se zgnuša Israil,
(60) te on napusti svoje prebivalište u Šilohu,
čador koji bješe razapeo među ljudima,
(61) i predade svoju snagu[66] u sužanjstvo
i svoju slavu[67] u dušmanske ruke.
(62) Predade i svoj narod maču,
i razgnjevi se na baštinu svoju.
(63) Vatra proguta njegove mladiće,
a djevice njegove ne pjevahu svadbenih pjesama.
(64) Njegovi svećenici padoše od mača,
a udovice njegove ne mogahu plakati.
(65) Tad se Gospod prenu kao iza sna,
kao ratnik vinom omamljen.
(66) Odbi natrag protivnike svoje;
navuče na njih vječitu sramotu.
(67) Potom odbaci čador Jozefov,
i ne odabra pleme Efrajimovo,
(68) nego odabra pleme Jehudino,
goru Cion koju voli.
(69) I sagradi sebi svetište kao uzvisine,
kao zemlju koju učvrsti dovijeka.
(70) K tome, odabra Davida, slugu svoga,
i odvede ga od torova;
(71) od ovaca dojilica on ga odvede
da bude pastir Jakovu, narodu njegovu,
i Israilu, baštini njegovoj.
(72) I napasao ih je srcem neporočnim
i vodio ih rukama vještim.

79

Psalam Asafov

Bože, pogani provališe u baštinu tvoju;
oskrnaviše sveti hram tvoj;
razoriše Jerusalem.
(2) Trupla tvojih sluga dadoše za hranu pticama nebeskim,
meso tvojih pobožnjaka zvijerima zemaljskim.
(3) Njihovu su krv prolijevali kao vodu oko Jerusalema;
i ne bješe nikoga da ih pokopa.

[66] Odnosi se na kovčeg saveza.

[67] Isto.

(4) Mi postadosmo sramotom svojim susjedima,
porugom i ruglom onima oko nas.
(5) Dokle, Jahve? Hoćeš li se dovijeka srditi?
Hoće li ljubomora tvoja poput vatre gorjeti?
(6) Izlij svoj gnjev na pogane koji ne znaju za te,
i na kraljevstva koja ne zazivaju ime tvoje.
(7) Jer oni progutaše Jakova
i opustošiše stanište njegovo.
(8) Ne pamti na našu štetu nepravdi naših očeva;
neka nas tvoja samilost brzo susretne,
jer smo vrlo poniženi.
(9) Pomozi nam, Bože, Spasitelju naš, zarad slave imena svoga;
i izbavi nas i grijehe nam oprosti zarad imena svoga.
(10) Što da pogani govore: "Gdje je njihov Bog?"
neka se na naše oči pozna među poganima
odmazda za prolivenu krv sluga tvojih.
(11) Neka stenjanje sužnja dopre do tebe;
snagom svoje ruke sačuvaj one kojima je suđeno da umru.
(12) I vrati našim susjedima sedmostruko u naručje
pogrdu koju ti predbaciše, o Gospode!
(13) Tad ćemo mi, narod tvoj i ovce pašnjaka tvoga,
dovijeka tebi zahvaljivati;
svim naraštajima pripovijedat ćemo o slavi tvojoj.

80

Horovođi. Za napjev "Ljiljani Saveza". Psalam Asafov

O, saslušaj, Pastiru Israilov,
ti što vodiš Jozefa kao stado;
ti što sjediš nad kerubinima, zablistaj!
(2) Pred Efrajimom i Benjaminim i Manašeom pokreni silu svoju,
i dođi da nas spasiš!
(3) O Bože, obnovi nas,
i daj da lice tvoje zasja nad nama da bismo se spasili.
(4) O Jahve, Bože nad vojskama,
dokle ćeš se ti srditi na molitvu naroda svoga?
(5) Hranio si ih hljebom suza,
i tjerao si ih da obilno piju suze.
(6) Ti činiš da se oko nas svađaju naši susjedi,
i dušmani nas naši ismijavaju.
(7) O Bože nad vojskama, obnovi nas,
i daj da lice tvoje zasja nad nama da bismo se spasili.
(8) Ti ukloni lozu iz Egipta;
ti istjera pogane, a nju posadi.
(9) Ti joj očisti tlo,
i ona pusti korijenje i ispuni zemlju.
(10) Gore prekri njezin hlad,
i kedrove silne njene grane.
(11) Ona je pružala svoje grane do Mora[68]
i svoje mladice sve do Rijeke[69].
(12) Što si joj porušio plotove,
pa svi koji putem prolaze beru plodove njene?
(13) Izjeda je vepar iz šume,
i sve što se kreće poljem njome se hrani.
(14) O Bože nad vojskama, okreni se opet sad, preklinjemo te;
pogledaj dolje s neba i vidi, i pazi na ovu lozu,
(15) baš mladicu što je desnica tvoja zasadi,
i sina kojeg ti za se podiže.
(16) Spaljena je, posječena je loza tvoja;
oni ginu od ukora lica tvoga.
(17) Tvoja ruka neka bude nad čovjekom desnice tvoje,
nad sinom čovječijim kojeg ti za se podiže.
(18) Onda se mi nećemo od tebe okretati;
oživi nas, i mi ćemo ime tvoje zazivati.
(19) O Jahve, Bože nad vojskama, obnovi nas;
daj da lice tvoje zasja nad nama da bismo se spasili.

81

Horovođi. Po gititu[70]*. Psalam Asafov*

Zapjevajte od radosti Bogu, snazi našoj;
kličite radosno Bogu Jakovljevom.
(2) Zapjevajte pjesmu, udarajte u defove,
svirajte milozvučno liru i harfu.
(3) Zapušite u trubu za mlađaka,
za uštapa, na svetkovinu našu.
(4) Jer to je propis Israilu,
odredba Boga Jakovljeva.
(5) On ga je postavio za zakon Jozefu
kad je on izišao iz zemlje egipatske.
Ja sam čuo jezik koji nisam znao:
(6) "Skinuh teret s njihovih pleća,
ruke mu ne bijahu natovarene košarom.
(7) Ti zavapi u nevolji, i ja te izbavih;
iz skrovišta groma tebi se odazvah;
kod voda meripskih tebe iskušah. *Selah*
(8) Čuj, narode moj, i ja ću te opomenuti;
o Israile, kad bi me poslušao!
(9) Neka ne bude u tebe tuđega boga,
niti se klanjaj ijednom stranom bogu.
(10) Ja, Jahve, tvoj sam Bog,
koji te je izveo iz zemlje egipatske;
otvori širom usta svoja, i ja ću ih napuniti.
(11) Ali narod moj nije slušao glasa moga,
i Israil mi se nije pokoravao.

---

[68] Tj. Sredozemnog mora.

[69] Tj. Eufrata.

[70] V. 8:1.

(12) Zato sam ih ja prepustio njihovim tvrdokornim srcima
da hode kako su sami zamislili.
(13) O kad bi me narod moj slušao,
kad bi Israil putevima mojim hodio!
(14) Ja bih brzo podjarmio njihove dušmane
i okrenuo svoju ruku na njihove protivnike.
(15) Oni što mrze Jahvu pretvarali bi se da su mu pokorni,
i njihova bi kazna trajala dovijeka.
(16) A ja bih vas hranio najboljom pšenicom,
i medom iz stijene ja bih vas sitio."

82 *Psalam Asafov*
Bog zauzima svoje mjesto u svom zboru;
usred vladara[71] on sudi.
(2) Dokle ćete vi suditi nepravedno
i biti pristrani prema zlikovcima? *Selah*
(3) Bránite slaba i sirota;
s jadnikom i bijednikom pravedno postupajte.
(4) Spasite slaba i oskudnika;
izbavite ih iz ruku opakih.
(5) Oni ne znaju niti razumiju;
naokolo u tmini hodaju;
uzdrmani su svi temelji zemlje.
(6) Ja rekoh: "Vi ste bogovi,
i svi ste sinovi Svevišnjega.
(7) Ipak ćete umrijeti kao ljudi
i pasti kao svaki drugi vladar."
(8) Ustani, o Bože, sudi zemlji!
Jer ti si taj koji drži u vlasti sve narode.

83 *Pjesma. Psalam Asafov*
O Bože, ne šuti;
ne budi nijem i, o Bože, ne miruj!
(2) Jer, evo, dušmani se tvoji komešaju,
i oni koji te mrze glavu dižu.
(3) Oni kuju lukave planove protiv naroda tvoga,
i šuruju protiv tvojih štićenika.
(4) Govore: "Hajde da ih satremo kao narod,
da se ime Israilovo više ne spominje."
(5) Ta oni jednodušno šuruju;
protiv tebe savez sklapaju:
(6) čadori edomski i Išmaelci,
Moab i Hagarijci,
(7) Gebal i Amon i Amalek,
Filistina i stanovnici Tire;
(8) i Asir im se pridruži;
oni pružiše ruku djeci Lotovoj. *Selah*
(9) Postupi s njima kao s Midjanom,
kao sa Siserom i Jabinom na kišonskoj bujici,
(10) koji izginuše u En-Doru,
koji postadoše kao gnojivo za zemlju.
(11) Učini da plemići njihovi budu kao Oreb i Zeeb,
i svi vladari njihovi kao Zebah i Calmuna,
(12) koji rekoše: "Zaposjednimo
pašnjake Božije."
(13) O Bože moj, daj da budu kao uskovitlana prašina,
kao pljeva na vjetru.
(14) Kao što vatra guta šumu,
i kao plamen što gore potpaljuje,
(15) tako ih ti burom svojom goni,
i olujom ih svojom užasni.
(16) Prekrij im lica sramotom,
pa da traže ime tvoje, o Jahve.
(17) Neka se stide i budu potišteni dovijeka,
i neka budu poniženi, i neka ih nestane,
(18) da uznaju da si jedino ti, kome je ime Jahve,
Svevišnji nad zemljom svom.

84 *Horovođi. Po gititu*[72]*. Psalam sinova Korahovih*
Kako su krasna obitavališta tvoja,
o Jahve nad vojskama!
(2) Duša mi čezne i još vapije za dvorima Jahvinim;
srce moje i moje tijelo pjevaju od radosti Bogu živomu.
(3) I vrabac nađe dom,
i lastavica gnijezdo, gdje može položiti mlade svoje,
baš žrtvenike tvoje, o Jahve nad vojskama,
kralju moj i Bože moj.
(4) Blago onima koji obitavaju u tvojoj kući!
Oni te svagda slave. *Selah*
(5) Blago čovjeku čija je snaga u tebi,
u čijem su srcu ceste [k Cionu]!
(6) Prolazeći dolinom Bakom oni je čine mjestom izvora;
i rana je kiša prekriva blagoslovima.[73]
(7) Oni postaju sve jači,
dok se svaki od njih ne pojavi pred Bogom u Cionu.
(8) O Jahve, Bože nad vojskama, čuj molitvu moju;
poslušaj, Bože Jakovljev! *Selah*
(9) Vidi štit naš[74], o Bože,
i pogledaj na lice pomazanika svoga.

[71] Ili *bogova*.

[72] V. 8:1.

[73] Ili *lokvama*.

[74] Tj. kralja.

(10) Jer bolji je dan u tvojim dvorima nego hiljadu drugdje.
Ja bih radije stajao na pragu kuće Boga moga
nego boravio u čadorima opakih.
(11) Jer Jahve, Bog, sunce je i štit;
Jahve daje milost i slavu;
nikakva dobra on ne uskraćuje onima koji hode neporočno.
(12) O Jahve nad vojskama,
blago čovjeku koji se uzda u te!

85 *Horovođi. Psalam sinova Korahovih*
O Jahve, ti si pokazao blagonaklonost svojoj zemlji;
vratio si blagostanje Jakovu.
(2) Oprostio si nepravdu narodu svojemu;
pokrio si sav grijeh njegov. *Selah*
(3) Zadržao si svu jarost svoju;
ugasio si svoj ražareni gnjev.
(4) Obnovi nas, o Bože, Spasitelju naš,
i zaustavi svoje ogorčenje prema nama.
(5) Hoćeš li se srditi na nas dovijeka?
Hoćeš li produljiti svoju srdžbu na sve naraštaje?
(6) Zar nas sam nećeš opet oživiti,
da bi se tvoj narod tebi radovao?
(7) Pokaži nam ljubav svoju, o Jahve,
i podari nam spasenje svoje.
(8) Da čujem šta će Bog, Jahve, reći;
jer on će obećati mir narodu svojemu, pobožnjacima svojim;
samo neka se ne vraćaju ludosti.
(9) Zacijelo je njegovo spasenje blizu onih koji ga se boje
da bi slava obitavala u našoj zemlji.
(10) Ljubav i vjernost sastaju se;
pravednost i mir ljube se.
(11) Vjernost niče iz zemlje,
i pravednost gleda s neba.
(12) Uistinu, Jahve će dati ono što je dobro,
i zemlja će naša roditi.
(13) Pravednost ide pred njim
i utire put koracima njegovim.

86 *Davidova molitva*
Prikloni svoje uho, o Jahve, i odazovi mi se,
jer potišten sam i bijedan.
(2) Čuvaj dušu moju, jer sam ti odan;
o ti, Bože moj, spasi slugu svojega, koji se uzda u te.
(3) Smiluj mi se, o Gospode,
jer tebi ja vapim po cijeli dan.
(4) Razveseli dušu sluge svojega,
jer tebi, o Jahve, ja dušu svoju uzdižem.
(5) Jer ti si, Gospode, dobar i rado praštaš,
i prepun ljubavi prema svima koji te dozivaju.
(6) Saslušaj, o Jahve, molitvu moju;
i obazri se na glas smjernih molbi mojih!
(7) U dan nevolje svoje ja ću te dozivati,
jer ti ćeš mi se odazvati.
(8) Nema niko kao ti među bogovima, o Gospode,
niti ima djela kao tvojih.
(9) Svi narodi što si ih stvorio doći će i pred tobom se klanjati, o Gospode,
i veličat će ime tvoje.
(10) Jer ti si velik i činiš čuda;
jedino si ti Bog.
(11) Pouči me putu svojemu, o Jahve;
ja ću hoditi u istini tvojoj;
učini mi srce nepodvojenim, da se boji imena tvoga.
(12) Hvalit ću te, o Gospode, Bože moj, svim srcem svojim,
i veličat ću ime tvoje dovijeka.
(13) Jer velika je ljubav tvoja prema meni,
ti si izbavio moju dušu iz šeolskih dubina.
(14) O Bože, oholi se digoše na me,
i skupina silnika traži život moj,
a nemaju obzira prema tebi.
(15) Ali ti, o Gospode, samilostan si i milosrdan Bog,
sporo se srdiš i pun si ljubavi i vjernosti.
(16) Okreni se k meni, i smiluj mi se;
podari svoju snagu sluzi svome,
i spasi sina sluškinje svoje.
(17) Daj mi znak dobrote svoje,
da ga vide oni koji me mrze, i da se postide,
jer si me ti, o Jahve, pomogao i utješio.

87 *Psalam sinova Korahovih. Pjesma*
Temelji su Jahvinog grada u svetim gorama.
(2) Jahve voli kapije cionske
više nego sva druga obitavališta Jakovljeva.
(3) Uzvišene stvari govore se o tebi,
o grade Božiji. *Selah*
(4) "Spomenut ću Rahab[75] i Babilon među onima koji me priznaju,
i Filistinu i Tir i Kuš,
govoreći: "Ovaj je rođen ondje."
(5) Ali o Cionu će se govoriti: "Ovaj i onaj rođeni su u njemu";
i sam će ga Svevišnji učvrstiti.
(6) Jahve će zapisati kad bude upisivao narode:

[75] Egipat.

"Ovaj je rođen ondje[76]." *Selah*
(7) Onda će oni koji budu pjevali kao i oni koji budu igrali reći:
"Sva su moja vrela u tebi."

88 *Pjesma. Psalam sinova Korahovih. Horovođi. Za napjev "Bolne patnje". Maskil Hemana Ezrahovca*
O Jahve, Bože, Spasitelju moj,
danju i noću vapim pred tobom.
(2) Neka molitva moja dopre do tebe;
prikloni svoje uho vapaju mome!
(3) Jer duša mi se zasitila nevolja,
i život mi se primakao Šeolu.
(4) Ubrajam se među one što silaze u grobnu jamu;
postao sam kao čovjek bez snage,
(5) napušten među mrtvima,
poput ubijenih što leže u grobu,
kojih se ti više ne sjećaš,
i koji su odsječeni od ruke tvoje.
(6) Smjestio si me u najdublju jamu,
u tmine, u dubine.
(7) Gnjev se tvoj na me sručio,
i svim si me valima svojim namučio. *Selah*
(8) Znance si moje od mene udaljio;
gnusnim si me njima učinio;
zatvoren sam, i ne mogu izići.
(9) Oči su mi oslabjele od muke;
svakoga te dana dozivam, o Jahve;
dlanove ti svoje pružam.
(10) Hoćeš li mrtvima čuda činiti?
Hoće li duhovi ustati i slaviti te? *Selah*
(11) Hoće li se ljubav tvoja u grobu očitovati,
vjernost tvoja u Abadonu[77]?
(12) Hoće li se čuda tvoja u tmini obznaniti,
i pravednost tvoja u zemlji zaborava?
(13) Ali ja sam, o Jahve, tebi zapomagao,
i ujutro moja molitva dospijeva preda te.
(14) O Jahve, zašto odbacuješ dušu moju?
Zašto sakrivaš lice svoje od mene?
(15) Potišten sam i blizu smrti od mladosti;
strahote tvoje podnosim; očajan sam.
(16) Preko mene je prešla tvoja ražarena srdžba;
strahote me tvoje uništiše.
(17) Okružuju me cijeli dan kao voda;
potpuno su me opkolile.
(18) Udaljio si od mene voljenog i prijatelja;
tama mi je jedini poznanik.

89 *Maskil Etana Ezrahovca*
O ljubavi Jahvinoj pjevat ću dovijeka;
svim naraštajima objavljivat ću tvoju vjernost svojim ustima.
(2) Očitovat ću da je tvoja ljubav postojana dovijeka,
da si ti utemeljiio svoju vjernost na nebu.
(3) Ti reče: "Sklopio sam savez s odabranikom svojim;
zakleo sam se Davidu, slugi svome:
(4) Ja ću učvrstiti sjeme tvoje dovijeka,
i podići ću prijestolje tvoje
kroza sve naraštaje." *Selah*
(5) Nebesa će slaviti čudesa tvoja, o Jahve,
i vjernost tvoju u zboru svetih.[78]
(6) Ta ko se na nebesima može uporediti s Jahvom?
Ko je među sinovima Božijim[79] kao Jahve,
(7) Bog kojeg se silno boje u saboru svetih,
i koji ulijeva strahopoštovanje više od svih što ga okružuju?
(8) O Jahve, Bože nad vojskama, ko je silan kao ti, o Jahve?
I vjernost te tvoja okružuje.
(9) Ti upravljaš uzburkanim morem;
kad se vali njegovi dignu, ti ih smiruješ.
(10) Ti sam smrska Rahaba kao onog ubijenog;
ti raspršiš svoje dušmane silnom rukom svojom.
(11) Nebesa su tvoja, tvoja i zemlja je;
svijet i sve što je u njemu ti si utemeljio.
(12) Sjever i jug ti si stvorio;
gore Tabor i Hermon kliču imenu tvom.
(13) Tvoja je ruka puna snage;
ruka je tvoja moćna, tvoja je desnica uzdignuta.
(14) Pravednost i pravda temelj su prijestolja tvoga;
ljubav i vjernost pred tobom idu.
(15) Blago narodu koji je naučio da ti kliče!
O Jahve, on hodi u svjetlu lica tvojega.
(16) U tvom se imenu on cijeli dan raduje,
i tvojom se pravednošću uznosi.
(17) Jer ti si slava moći njegove,
i tvojom se blagonaklonošću naša snaga uzdiže.
(18) Jer naš štit[80] pripada Jahvi,
i kralj naš Svecu Israilovu.
(19) Jednom si progovorio u ukazanju vjernima svojim
i rekao: "Pružih pomoć snažnome;

[76] Tj. u Cionu.

[77] Tj. u svijetu umrlih.

[78] Tj. anđela.

[79] Vjerovatno se odnosi na anđele.

[80] Tj. kralj.

uzdigoh odabranog iz naroda.
(20) Nađoh Davida, slugu svojega;
svojim uljem svetim pomazah onoga
(21) kod koga će se šaka moja učvrstiti;
i moja će ga ruka snažiti.
(22) Dušmanin ga neće prevariti,
niti će ga opaki tlačiti.
(23) Nego ću ja njegove protivnike pred njim smrviti,
i po onima koji ga mrze udariti.
(24) Moja vjernost i moja ljubav bit će s njim,
i kroz ime moje njegova će snaga jačati.
(25) I ja ću postaviti njegovu ruku nad more,
i desnicu njegovu nad rijeke.
(26) On će me dozivati: 'Ti si otac moj,
Bog moj i stijena, spasitelj moj.'
(27) I ja ću ga učiniti svojim prvjencem,
najvišim od kraljeva zemaljskih.
(28) Svoju ću mu ljubav zauvijek čuvati,
i moj će mu savez potvrđen biti.
(29) Tako ću ja učvrstiti njegove potomke dovijeka,
i prijestolje njegovo dokad je dana nebeskih.
(30) Ostave li sinovi njegovi zakon moj,
i ne budu li slijedili odredbe moje,
(31) prekrše li propise moje,
i ne budu li se držali zapovijedi mojih,
(32) onda ću ja kazniti grijeh njihov šibom
i nepravdu njihovu bičevanjem.
(33) Ali neću mu ljubavi svoje oduzimati
niti ću ikad vjernosti svoje iznevjeriti.
(34) Saveza svoga neću prekršiti
niti ću promijeniti ono što rekoh.
(35) Jednom se zakleh svetošću svojom;
neću slagati Davidu.
(36) Njegovo će sjeme trajati dovijeka
i njegovo prijestolje kao sunce preda mnom
(37) bit će učvršćeno zauvijek kao mjesec,
na nebu vjerni svjedok." *Selah*
(38) Ali ti si odbacio i odbio,
pun si gnjeva prema pomazaniku svome bio.
(39) Ti si savez sa slugom svojim prezreo;
krunu si njegovu do zemlje oskvrnuo.
(40) Ti si sve njegove zidine porušio;
njegove si utvrde razorio.
(41) Svi što tim putem prolaze pljačkaju ga;
sramotom je svojim susjedima postao.
(42) Ti si desnicu njegovih protivnika podigao;
sve si dušmane njegove obradovao.
(43) I još si oštricu njegova mača okrenuo
i nisi ga u boju podupirao.
(44) Ti si njegov sjaj prekinuo
i prijestolje njegovo na zemlju bacio.
(45) Ti si dane njegove mladosti skratio;
sramom si ga prekrio. *Selah*
(46) Dokle, o Jahve?
Hoćeš li se dovijeka skrivati?
Hoće li tvoj gnjev kao vatra gorjeti?
(47) Sjeti se kako je kratak moj život;
za kakvu si ispraznost sve sinove ljudske stvorio?
(48) Koji je čovjek kadar da živi a ne vidi smrt?
Može li izbaviti svoju dušu iz šaka šeolskih? *Selah*
(49) Gdje je negdašnja ljubav tvoja, o Gospode,
kojom si se zakleo Davidu u vjernosti svojoj?
(50) Sjeti se, o Jahve, poniženja sluga svojih,
kako ja u srcu nosim poruge svih naroda,
(51) kojima su se dušmani tvoji rugali, o Jahve,
kojima su dušmani tvoji ismijavali korake pomazanika tvoga.
(52) Slava Jahvi dovijeka!
Amen, i amen!

Knjiga četvrta

90 *Molitva Mojsija, čovjeka Božijega*
Gospode, bio si nam utočište u svim naraštajima.
(2) Prije negoli se gore rodiše,
i ti zemlju i svijet stvori,
baš odvijeka dovijeka Bog si ti.
(3) Ti vraćaš čovjeka u prah
i govoriš: "Vratite se, djeco ljudska."
(4) Jer je hiljadu godina u tvojim očima
kao dan jučerašnji kad mine,
ili kao noćna straža.
(5) Odnio si ih kao poplava, usnule;
ujutro su kao trava što iznova niče.
(6) Jutrom cvate i iznova niče;
pri večeri se suši i vehne.
(7) Ta srdžba nas tvoja uništi,
i gnjev nas tvoj užasava.
(8) Naše si prijestupe preda se stavio,
naše potajne grijehe na svjetlo prisutnosti svoje.
(9) Jer svi naši dani prođoše u gnjevu tvojemu;
kao uzdah dovršismo godine svoje.
(10) Život nam traje sedamdeset godina,
ili osamdeset, ako smo snažni,
a najbolje od njih samo muka i tuga;
jer brzo ga nestane, i mi odlijećemo.
(11) Ko razumije silu tvoje srdžbe
i bijesa tvoga, prema strahu koji ti doliči?
(12) Zato nas nauči da brojimo svoje dane,

da bismo stekli mudro srce.
(13) Vrati se, Jahve; dokle ćeš tako?
sažali se na sluge svoje.
(14) O, zasiti nas ujutro ljubavlju svojom,
da pjevamo od radosti i veselimo se sve dane svoje.
(15) Obraduj nas isto onoliko dana koliko si nas žalostio,
i onoliko godina koliko smo gledali nevolju.
(16) Neka se tvoje djelo pokaže slugama tvojim
i tvoje veličanstvo djeci njihovoj.
(17) Neka blagonaklonost Gospoda, Boga našega, bude nad nama;
i učvrsti nam djelo ruku naših;
tako je, učvrsti nam djelo ruku naših.

91 Onaj koji obitava u skrovištu Svevišnjega
počivat će u sjeni Svemogućega.
(2) Reći ći Jahvi: "Moje utočište i utvrdo moja,
Bože moj, u koga se uzdam!"
(3) Jer on je taj koji te izbavlja iz stupice lovačke
i od kuge pogubne.
(4) On će te pokriti svojim krilima,
i pod krila njegova ti se skloniti možeš;
vjernost je njegova štit i bedem.
(5) Ti se nećeš bojati užasa noćnoga
ni strijele što leti danju,
(6) ni kuge što se šulja u tmini,
ni propasti što hara u podne.
(7) Hiljadu može kraj tebe pasti
i deset hiljada s tvoje desne strane,
ali se tebi primaći neće.
(8) Ti ćeš samo gledati svojim očima
i vidjet ćeš naknadu zlikovcu.
(9) Jer ti si učinio Jahvu, utočište svoje,
baš Svevišnjega, obitavalištem svojim.
(10) Nikakvo te zlo neće snaći,
niti će se ikakva pošast čadoru tvome približiti.
(11) Jer on će narediti anđelima svojim
da te čuvaju na svim tvojim putevima.
(12) Na rukama svojim oni će te uznijeti,
da ti ne bi nogom o kamen udario.
(13) Ti ćeš gaziti lava i kobru,
zgazit ćeš lavića i guju.
(14) "Zato što me voli, zato ću ga izbaviti;
visoko ću ga na sigurno postaviti, jer on priznaje ime moje.
(15) On će me dozivati, a ja ću se njemu odazivati;
bit ću s njim u nevolji;
spasit ću ga i poštovati.
(16) Dugim ću ga životom nasititi
i dat ću mu da vidi spasenje moje."

92 *Psalam. Pjesma. Za dan subotnji*
Dobro je slaviti Jahvu
i pjevati slave imenu tvojemu, o Svevišnji,
(2) očitovati tvoju ljubav ujutro
i tvoju vjernost noću,
(3) uz lutnju od deset struna i uz harfu,
uz svirku na liri.
(4) Jer ti, o Jahve, obradovao si me svojim djelima,
ja ću pjevati od radosti zbog djela ruku tvojih.
(5) Kako su velika tvoja djela, o Jahve!
zamisli su tvoje uistinu duboke.
(6) Bešćutan čovjek ne zna,
niti budala razumije ovo:
(7) makar zlikovci nicali kao trava
i svi zlotvori cvali,
zauvijek će oni propasti.
(8) Ali ti, o Jahve, uzvišen si dovijeka.
(9) Jer, eto, dušmani tvoji, o Jahve,
jer, eto, dušmani će tvoji izginuti;
svi će se zlotvori raspršiti.
(10) A ti si uzdigao moju snagu kao u bivola;
ja sam pomazan svježim uljem.
(11) I radosno pogleda oko moje na neprijatelje moje,
uši mi čuju zlotvore što se dižu na me.
(12) Pravednik će cvjetati kao palma,
on će rasti kao kedar libanonski.
(13) Zasađeni u kući Jahvinoj,
oni će cvjetati u dvorima našega Boga.
(14) Još će i u starosti rađati;
bit će sočni i prezeleni,
(15) da očituju da je Jahve pošten;
on je stijena moja, i u njemu nema zloće.

93 Jahve vlada, on je odjeven u veličanstvo;
Jahve se odjenuo i opasao snagom;
uistinu, svijet je učvršćen, pomaći se neće.
(2) Tvoje je prijestolje učvršćeno od davnina;
ti si odvijeka.
(3) Bujice se digoše, o Jahve,
bujice digoše svoj glas,
bujice digoše svoje valove što tuku.
(4) Jači od tutnjave voda golemih,
od silnih valova morskih,
silan je Jahve u visini.
(5) Tvoja su svjedočanstva potpuno potvrđena;
svetost dolikuje tvojoj kući,
o Jahve, dovijeka.

94 O Jahve, Bože osvetniče,
Bože osvetniče, pojavi se!
(2) Ustani, sudijo zemljin,

po zasluzi plati oholima.
(3) Dokle će opaki, o Jahve,
dokle će opaki klicati?
(4) Oni lijevaju riječi, osorno govore;
svi se zlotvori hvastaju.
(5) Oni narod tvoj, o Jahve, stucaju
i tlače baštinu tvoju.
(6) Ubijaju udovicu i stranca
i usmrćuju siroče.
(7) Govore: "Jahve ne vidi,
niti se Bog Jakovljev obazire."
(8) Pazite, vi bezumni među narodom;
i kad ćete se urazumiti, budale?
(9) Onaj što uho usadi, zar on ne čuje?
Onaj što oko oblikova, zar on ne vidi?
(10) Onaj što narode u suru utjeruje, zar on neće kazniti,
baš onaj što čovjeka znanju poučava?
(11) Jahve poznaje misli čovječije,
da su one isprazne.
(12) Blago čovjeku koga ti, o Jahve, odgajaš
i koga iz zakona svoga poučavaš,
(13) da mu olakšanje od nesretnih dana podariš,
dok se zlikovcu jama ne iskopa.
(14) Jer Jahve neće napustiti narod svoj,
niti će se odreći baštine svoje.
(15) Ta opet će sud pravedan biti,
i svi će ga čestita srca slijediti.
(16) Ko će za me protiv zlotvora ustati?
Ko će se za me protiv zlikovaca zauzeti?
(17) Da mi Jahve ne bješe pomagač,
duša bi mi se brzo nastanila u smrtnoj tišini.
(18) Kad rekoh: "Noga mi se poskliznula",
tvoja me ljubav, o Jahve, poduprije.
(19) Kad se nemirne misli u meni namnože,
tvoje mi utjehe dušu razvesele.
(20) Mogu li se iskvarene sudije udružiti s tobom,
koji štetne odluke donose?
(21) Oni se ujedinjuju protiv duše pravednika
i na smrt osuđuju nedužnoga.
(22) Ali Jahve je utvrda moja,
i moj Bog, stijena, utočište moje.
(23) On će im platiti za opačine njihove,
i uništit će ih u njihovu zlu;
uništit će ih Jahve, naš Bog.

95 O, dođite, od radosti Jahvi zapjevajmo,
stijeni našega spasenja radosno zakličimo.
(2) Sa zahvalom preda nj dođimo,
pjesmama mu radosno zakličimo.
(3) Jer Jahve je velik Bog
i velik kralj nad svim bogovima,
(4) u čijoj su ruci dubine zemaljske,
njegovi su i vrhovi planinski.
(5) More je njegovo, jer ga je on stvorio,
i njegove su ruke kopno načinile.
(6) Dođite, padnimo ničice i poklonimo se,
kleknimo pred Jahvu, stvoritelja svoga.
(7) Jer on je naš Bog,
a mi smo narod njegove paše i ovce ruke njegove.
Danas ako čujete njegov glas,
(8) ne budite tvrdoglavi kao u Meribi,
kao u onaj dan na Masi u pustinji,
(9) gdje su me vaši očevi stavljali na kušnju
i ispitivali su me, iako su vidjeli moja djela.
(10) Četrdeset godina rasrdih se na taj naraštaj,
i rekoh: "Oni su narod čija su srca zalutala,
i ne poznaju puteve moje.
(11) Zato se u srdžbi zakleh:
Oni neće ući u moje počivalište."

96 Pjevajte Jahvi novu pjesmu;
pjevaj Jahvi, zemljo sva.
(2) Pjevajte Jahvi, blagosiljajte ime njegovo;
objavljujte dobre vijesti o spasenju njegovu iz dana u dan.
(3) Kazujte o slavi njegovoj među poganima,
o čudesima njegovim među svim narodima.
(4) Jer velik je Jahve i nadasve dostojan hvale;
njega se treba bojati više od svih bogova.
(5) Jer svi su bogovi naroda ništavni,
a Jahve je nebesa stvorio.
(6) Sjaj i veličanstvo pred njim su;
snaga i ljepota u njegovom su svetištu.
(7) Pripisujte Jahvi, o porodice naroda,
pripisujte Jahvi slavu i snagu.
(8) Pripisujte Jahvi slavu dostojnu imena njegova;
prinesite žrtvu i uđite u dvore njegove.
(9) Klanjajte se Jahvi za sjaja njegove svetosti;
dršći pred njim, zemljo sva.
(10) Kazujte među poganima: "Jahve vlada;
uistinu, svijet je učvršćen, pomaći se neće;
on će pravedno suditi narodima."
(11) Neka se nebesa raduju, i zemlja neka se veseli;
neka more huči, i sve što je u njemu;
(12) neka polja kliču, i sve što je na njima.
Tad će sve drveće šumsko pjevati od radosti
(13) pred Jahvom, jer on dolazi,
jer on dolazi da sudi zemlji.
On će suditi svijetu po pravdi
i narodima po istini svojoj.

97 Jahve vlada, neka se zemlja veseli;
neka se otoci mnogi raduju.
(2) Oblaci i mrkla tama njega okružuju;
pravednost i pravda temelji su prijestolja njegova.
(3) Vatra ide pred njim
i spaljuje njegove protivnike naokolo.
(4) Munje njegove osvjetljuju svijet;
zemlja je vidjela i zadrhtala.
(5) Gore su se topile kao vosak pred Jahvom,
pred Gospodom zemlje sve.
(6) Nebesa očituju pravednost njegovu,
i svi narodi gledaju slavu njegovu.
(7) Neka se postide svi oni koji služe urezanim likovima,
koji se hvastaju kumirima;
njemu se klanjajte, svi bogovi!
(8) Cion čuje i drago mu je,
a sela Jehudina vesele se
zbog sudova tvojih, o Jahve.
(9) Jer ti si Jahve Svevišnji nad zemljom svom;
ti si uzvišen visoko iznad svih bogova.
(10) Neka vam je mrsko zlo, vi koji volite Jahvu,
koji čuva duše pobožnjaka svojih;
on ih izbavlja iz ruku zlikovaca.
(11) Svjetlost se sije kao sjeme pravedniku
i radost onome čestita srca.
(12) Radujte se Jahvi, pravednici,
i slavite sveto ime njegovo.

98 O, pjevajte Jahvi novu pjesmu,
jer on učini čuda,
njegova desnica i njegova sveta ruka doniješe mu pobjedu.
(2) Jahve je obznanio spasenje svoje;
on je objavio svoju pravednost na oči poganima.
(3) On se sjetio svoje ljubavi i svoje vjernosti prema domu Israilovu;
svi su krajevi zemlje vidjeli spasenje Boga našega.
(4) Poklikni radosno Jahvi, zemljo sva;
prolomi se i kliči od radosti, i pjevaj hvale.
(5) Pjevajte Jahvi hvale uz liru,
uz liru i svirku.
(6) Uz trube i zvuk roga
kličite veselo pred kraljem, Jahvom.
(7) Neka more huči, i sve što je u njemu,
svijet i oni što žive na njemu.
(8) Rijeke neka plješću,
neka gore zajedno pjevaju od radosti
(9) pred Jahvom, jer on dolazi da sudi zemlji;
on će suditi zemlji po pravdi
i narodima po pravici.

99 Jahve vlada, narodi neka dršću;
on sjedi ponad kerubina, zemlja neka se potrese!
(2) Velik je Jahve u Cionu,
i uzvišen je on nad svim narodima.
(3) Oni neka slave tvoje veliko i strašno ime;
sveto je ono.
(4) Silni Kralju, ti voliš pravdu;
ti si pravičnost utemeljio;
ti si pravdu i pravednost u Jakovu izvršio.
(5) Uzdižite Jahvu, Boga našega,
i klanjajte se kod podnožja njegova;
svet je on.
(6) Mojsije i Aron bijahu među njegovim svećenicima,
i Samuel bijaše među onima koji dozivaju ime njegovo;
oni su dozivali Jahvu, i on im se odazivao.
(7) On im je progovarao iz stupa od oblaka;
oni su čuvali njegova svjedočanstva
i zakon što im je dao.
(8) O Jahve, Bože naš, ti si im se odazivao;
bio si im Bog koji prašta,
a opet osvetnik za njihova zlodjela.
(9) Uzdižite Jahvu, Boga našega,
i klanjajte se na svetom brdu njegovu,
jer svet je Jahve, naš Bog.

100 *Psalam. Za zahvalu*
Kliči radosno Jahvi, zemljo sva.
(2) Služite Jahvi s radošću;
dođite preda nj s pjesmom radosnom.
(3) Znajte da je sam Jahve Bog;
on je taj koji nas je stvorio, a mi smo njegovi;
mi smo njegov narod i ovce paše njegove.
(4) Uđite na njegove kapije sa zahvalom,
i u dvore njegove s hvalom.
Zahvaljujte mu, blagosiljajte ime njegovo.
(5) Jer Jahve je dobar;
njegova je ljubav vječna
i njegova vjernost za sve naraštaje.

101 *Psalam Davidov*
Ja ću pjevati o ljubavi i pravdi,
tebi, o Jahve, hvale ću pjevati.
(2) Pazit ću da živim nedužnim životom.
Kad ćeš mi ti doći?
Hodit ću u svojoj kući neporočna srca.
(3) Neću stavljati ništa nedostojno pred svoje oči;
mrsko mi je djelo otpadnika;

ono se za me neće prihvatiti.
(4) Pokvareno srce udaljit će se od mene;
ni za kakvo zlo neću znati.
(5) Ko god potajno potvori bližnjega svoga, njega ću ja uništiti;
nikoga ko bude nadmena pogleda i osorna srca neću trpjeti.
(6) Moje oči gledat će vjerne u zemlji da sa mnom stanuju;
ko bude hodio nedužnim putem, taj će mi služiti.
(7) Ko se bude bavio prijevarom neće u mojoj kući prebivati;
ko bude govorio laži neće preda mnom svoje mjesto zadržati.
(8) Svakoga jutra ja ću zatirati sve zlikovce u zemlji,
da bih odsjekao od Jahvina grada svakoga zlotvora.

102 *Molitva nevoljnika koji je malaksao i izlijeva svoju tugu pred Jahvom*

Čuj molitvu moju, o Jahve!
I neka moj vapaj u pomoć dopre do tebe.
(2) Ne sakrivaj lica svoga od mene u dan nevolje moje;
prikloni mi uho svoje;
na dan kad te zovnem brzo mi se odazovi.
(3) Jer moji dani nestaju kao dim,
a kosti su moje spržene kao ognjište.
(4) Srce mi je utučeno kao trava, i usahlo je,
uistinu, zaboravljam da jedem hljeb svoj.
(5) Od glasnog jecanja moga
kosti su mi prionule uz meso.
(6) Nalik sam na pustinjsku sovu;
postao sam kao ćuk iz pustih razvalina.
(7) Ležim budan,
postao sam kao samotna ptica na krovu.
(8) Moji me dušmani grde po cijeli dan;
oni koji mi se podruguju koriste moje ime kao kletvu.
(9) Jer ja jedem pepeo kao hljeb
i miješam svoje piće sa suzama
(10) zbog tvoga ogorčenja i gnjeva tvoga,
jer si me ti digao i bacio.
(11) Moji su dani kao izdužena[81] sjena,
i ja sahnem kao trava.
(12) Ali ti, o Jahve, ostaješ dovijeka,
i tvoje ime kroz sve naraštaje.
(13) Ti ćeš ustati i sažaliti se Cionu;
ta vrijeme je da se njemu smiluje,
jer došlo je propisano vrijeme.
(14) Zacijelo, njegovo je kamenje milo tvojim slugama
i sažalijevaju njegov prah.
(15) I bojat će se pogani imena Jahvina
i svi kraljevi zemaljski slave tvoje.
(16) Jer Jahve će sazdati Cion;
u slavi će se svojoj on pokazati.
(17) On se obazro na molitvu siromaha
i nije prezreo molbu njihovu.
(18) Ovo neka se zapiše za budući naraštaj,
da bi narod što će tek biti stvoren slavio Jahvu.
(19) Jer on pogleda dolje sa svoje uzvisine svete;
s neba se Jahve zagleda u zemlju
(20) da čuje jecanje sužnjih,
da oslobodi one na smrt osuđene,
(21) da bi se kazivalo o Jahvinu imenu na Cionu
i njegovoj hvali u Jerusalemu
(22) kad se narodi okupe,
i kraljevstva, da Jahvi služe.
(23) On je za života moga snagu moju slomio;
dane mi je skratio.
(24) Ja govorim: "O Bože moj, ne uzimaj me usred mog života;
tvoje godine traju kroz sve naraštaje.
(25) U početku ti si položio temelje zemlji,
i nebesa su djelo tvojih ruku.
(26) Njih će nestati, a ti ostaješ;
i svi će se oni pohabati kao odijelo.
Kao haljinu ti ćeš ih zamijeniti,
i oni će biti odbačeni.
(27) Ali ti ostaješ isti,
i tvojim godinama nema kraja.
(28) Djeca će tvojih sluga ostati,
i potomci će njihovi biti učvršćeni pred tobom."

103 *Psalam Davidov*

Slavi Jahvu, dušo moja,
i sve što je u meni neka slavi sveto ime njegovo.
(2) Slavi Jahvu, dušo moja,
i ne zaboravi nijedno dobročinstvo njegovo;
(3) on prašta sve grijehe tvoje,
on iscjeljuje sve bolesti tvoje,
(4) on ti izbavlja život od grobne jame
i kruni te ljubavlju i samilošću,
(5) on dobrima zasićuje godine tvoje,
pa se mladost tvoja obnavlja kao orao.[82]
(6) Jahve čini pravedna djela
i sudi svima koji su potlačeni.

[81] Tj. pri kraju su.

[82] Tj. kao novo perje u orla.

(7) On je obznanio svoje puteve Mojsiju,
svoja djela sinovima Israilovim.
(8) Jahve je samilostan i milosrdan,
sporo se srdi i prepun je ljubavi.
(9) On nas neće svagda optuživati
niti dovijeka svoju srdžbu gajiti.
(10) On ne postupa s nama po grijesima našim
niti nam plaća po nepravdama našim.
(11) Jer koliko su nebesa visoko iznad zemlje,
toliko je velika ljubav njegova prema onima koji ga štuju.
(12) Koliko je istok daleko od zapada,
toliko je on daleko udaljio od nas prijestupe naše.
(13) Baš kao što se otac smiluje djeci svojoj,
tako se Jahve smiluje onima koji ga štuju.
(14) Jer on sam zna od čega smo stvoreni;
on se sjeća da smo mi prah.
(15) A čovjek, njegovi su dani kao trava;
kao poljski cvijet, tako on cvate.
(16) Kad vjetar zapuše preko njega, više ga nema,
i njegovo mjesto više ga ne poznaje.
(17) Ali ljubav Jahvina odvijeka je i dovijeka nad onima koji ga štuju,
i njegova pravednost nad djecom njihove djece,
(18) onima koji se drže saveza njegova
i gledaju da vrše propise njegove.
(19) Jahve je učvrstio svoje prijestolje na nebesima,
i njegova je vrhovna vlast nad svim.
(20) Slavite Jahvu, vi anđeli njegovi,
snage silne, koji izvršavate riječ njegovu,
pokoravajući se glasu riječi njegove!
(21) Slavite Jahvu, sve vojske njegove,
vi koji mu služite, izvršavajući volju njegovu.
(22) Slavite Jahvu, sva djela njegova,
u svim mjestima vlasti njegove;
slavi Jahvu, o dušo moja!

104

Slavi Jahvu, o dušo moja!
O Jahve, Bože moj, ti si uistinu velik;
odjeven si u sjaj i veličanstvo,
(2) ogrnuo si se svjetlošću kao ogrtačem,
razapeo si nebo kao šatorski zastor.
(3) On polaže grede svojih gornjih odaja u vode;
on uzima oblake za svoja kola;
on hodi na krilima vjetra;
(4) on čini vjetrove svojim glasnicima,
a razbuktjele vatre slugima svojim.
(5) On je učvrstio zemlju na temeljima njenim,
tako da se ona nikada neće pomaći s mjesta.
(6) Ti si je pokrio bezdanom kao haljinom;
vode stajahu iznad gora.
(7) Od ukora tvoga one se povukoše,
od udara tvoga groma odjuriše.
(8) Gore se digoše; doline se slegoše[83]
do mjesta koje si im ti odredio.
(9) Ti si postavio granicu[84] da ne prelaze preko,
tako da se neće povratiti da pokriju zemlju.
(10) On daje da izvori lijevaju vodu u doline;
oni teku među planinama.
(11) Sve poljske zvijeri oni poje;
divlji magarci žeđ gase.
(12) Ponad njih se ptice nebeske gnijezde;
među granama one svoje glasove puštaju.
(13) On iz svojih gornjih odaja planine natapa;
plodom djela njegovih zemlja se siti.
(14) On daje da trava za stoku raste,
i bilje da ga čovjek uzgaja,
da bi izveo hranu iz zemlje,
(15) i vino što srce čovječije raduje,
i ulje da mu lice sja,
i hranu što mu tijelo krijepi.
(16) Stabla Jahvina napajaju se do mile volje,
kedrovi libanonski koje on posadi,
(17) na njima se vrapci gnijezde,
u čempresu dom je rodin.
(18) Visoke su planine za divokoze;
litice su skloništa pećinskom glodavcu.
(19) On je stvorio mjesec radi godišnjih doba;
sunce zna vrijeme svoga zalaska.
(20) Ti određuješ tamu, i nastaje noć,
u kojoj se sve šumske zvijeri skitaju.
(21) Lavići riču za svojim plijenom
i ištu svoju hranu od Boga.
(22) Kad sunce grane, povlače se
i liježu u svoje brloge.
(23) Čovjek ide na posao
i radi do večeri.
(24) O Jahve, kako je mnogo djela tvojih!
Mudro si ih sve učinio;
zemlja je puna tvojih stvorenja.
(25) Eno mora, velikog i širokog,
koje vrvi od stvorenja nebrojenih,
životinja, i malih i velikih.
(26) Onuda idu lađe,
i Levijatan, kojeg si stvorio da se igra u njemu.
(27) Svi oni tebe čekaju
da ih u određeno doba nahraniš.

[83] To znači *Vode potekoše niz planine i preplaviše doline.*

[84] Tj. vodama.

(28) Ti im daješ, oni je sabiru;
otvoriš li svoju ruku, dobrom se nasite.
(29) Sakriješ li lice svoje, potišteni su;
uzmeš li im duh, izdišu
i u prah se vraćaju.
(30) Pošalješ li svoj duh, bivaju stvoreni,
i ti obnavljaš lice zemlje.
(31) Neka Jahvina slava traje dovijeka;
neka se Jahve raduje svojim djelima!
(32) On pogleda u zemlju, i ona se potrese;
on dodirne planine, i one se zadime.
(33) Pjevat ću Jahvi dokle god živim;
pjevat ću hvalu svome Bogu dok me još ima.
(34) Mililo se njemu razmišljanje moje;
a ja, radovat ću se Jahvi.
(35) Neka grešnici nestanu sa zemlje,
i neka zlikovaca više ne bude.
Slavi Jahvu, o dušo moja!
Hvali Jahvu!

105 O zahvaljujte Jahvi, dozivajte ime njegovo;
obznanjujte djela njegova među narodima.
(2) Pjevajte mu, pjevajte mu hvale;
zborite o svim čudima njegovim.
(3) Dičite se svetim imenom njegovim;
neka se raduje srce onih koji traže Jahvu.
(4) Tražite Jahvu i snagu njegovu;
tražite lice njegovo neprestano.
(5) Sjetite se čuda njegovih koje je učinio,
njegovih čuda i sudova što ih je izustio,
(6) o sjeme Abrahamovo, sluge njegove,
sinovi Jakovljevi, izabranici njegovi!
(7) On je Jahve, naš Bog;
sudovi su njegovi po zemlji svoj.
(8) On se uvijek sjeća saveza svoga,
riječi koju je zapovjedio hiljadi naraštaja,
(9) saveza koji je sklopio s Abrahamom,
i svoje prisege Izaku.
(10) On ga je potvrdio kao propis Jakovu,
kao vječni savez Israilu,
(11) govoreći: "Tebi ću ja dati zemlju kanaansku
kao dio baštine tvoje."
(12) Kad ih je bilo samo malo,
vrlo malo, i kad bijahu došlaci u njoj,
(13) lutahu od naroda do naroda,
od jednog do drugog kraljevstva.
(14) On nikom ne dopusti da ih tlači,
i zbog njih ukori kraljeve i reče:
(15) "Ne dirajte u pomazanike moje,
i ne činite nažao prorocima mojim."
(16) I on pozva glad na zemlju;
uništi im sve zalihe hrane.
(17) Posla čovjeka pred njih,
Jozefa, koji bijaše prodan kao rob.
(18) Oni mu sputaše noge okovima,
njega samog staviše u gvožđe;
(19) dok se nije dogodilo ono što je on predskazao,
Jahvina ga je riječ iskušavala.
(20) Kralj naredi da ga puste,
vladar naroda, i oslobodi ga.
(21) Postavi ga za glavara svoje kuće
i upravitelja sveg posjeda svoga,
(22) da po volji upućuje[85] velikaše njegove
i poučava mudrosti starješine njegove.
(23) Tad Israil dođe u Egipat;
tako je Jakov boravio kao došlac u zemlji Hamovoj[86].
(24) Jahve dade da njegov narod bude vrlo rodan,
i učini ga jačim od njegovih protivnika.
(25) Okrenu im srca da zamrze njegov narod,
da postupaju podmuklo s njegovim slugama.
(26) On posla svoga slugu Mojsija
i Arona, koga bješe odabrao.
(27) Oni su pokazivali njegova čudesna djela među njima,
i čuda u Hamovoj zemlji.
(28) On posla tminu, i učini zemlju mračnom;
a [Mojsije i Aron] nisu se bunili protiv njegovih riječi.
(29) On im vode u krv pretvori,
i ribe im pobi.
(30) Zemlja im je od žaba vrvjela,
čak i odaje njihovih kraljeva.
(31) On progovori, i doletje roj muha
i komarci po svoj zemlji njihovoj.
(32) On im dade grad mjesto kiše,
i ognjene munje u zemlji njihovoj.
(33) On im obori i lozu i smokve,
i razmrska stabla na zemlji njihovoj.
(34) On progovori, i dođoše skakavci,
i mladi skakavci nebrojeni,
(35) te pojedoše sve bilje u zemlji njihovoj,
i pojedoše urod sa zemlje njihove.
(36) I on pobi sve prvjence u zemlji njihovoj,
prvinu sve muškosti njihove.
(37) Potom izvede Israilce[87] sa srebrom i zlatom,

[85] Tako je u grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima. U hebrejskom tekstu je *veže*.

[86] Tj. u Egiptu.

[87] U hebrejskom je tekstu *ih*.

i među njegovim plemenima ne bješe niko da je posrtao.
(38) Egipat se obradova kad oni otiđoše,
jer ga bješe obuzeo strah od njih.
(39) On razastrije oblak kao pokrov,
i vatru da noću obasjava.
(40) Oni zamoliše, i on dovede prepelice,
i nasiti ih hljebom nebeskim.
(41) On otvori stijenu, i voda provre;
kao rijeka pustinjom poteče.
(42) Jer on se sjeti svoga svetog obećanja
data Abrahamu, slugi svome,
(43) i izvede svoj narod s veseljem,
izabranike svoje s radosnim klicanjem.
(44) I dade im zemlje poganske,
da zaposjednu plod truda narodnoga,
(45) da bi odredbe njegove čuvali
i njegovih se zakona držali.
Hvali Jahvu!

106 Hvalite Jahvu!
O zahvaljujte Jahvi, jer je on dobar,
jer je vječna ljubav njegova.
(2) Ko može govoriti o silnim djelima Jahvinim
ili obznaniti svu hvalu njegovu?
(3) Blago onima koji čuvaju pravdu,
koji uvijek čine što je pravo!
(4) Sjeti se mene, o Jahve, kad pokažeš blagonaklonost narodu svom;
pomozi i meni kad njeg spasiš,
(5) da vidim sreću izabranika tvojih,
da se veselim radosti tvoga naroda,
da se dičim baštinom tvojom.
(6) Griješili smo kao naši očevi,
nepravdu smo činili, opako smo postupali.
(7) Naši očevi u Egiptu nisu razumjeli tvoja čudesa;
nisu se sjećali obilja tvoje ljubavi,
nego su se pobunili kraj mora, na Trstenome moru.
(8) Ipak, on ih je spasio zarad imena svoga,
da obznani svoju moć.
(9) Tako on ukori Trsteno more, i ono presuši;
i provede ih kroz dubine kao kroz pustinju.
(10) Tako ih on spasi iz ruku onoga koji ih je mrzio,
i izbavi ih iz ruku dušmanskih.
(11) Vode prekriše njihove protivnike;
niko od njih ne ostade.
(12) Tad su njegovim riječima vjerovali;
hvalu su mu pjevali.
(13) Ali brzo su zaboravili njegova djela;
nisu čekali njegova savjeta,
(14) nego su silno žudjeli u pustoši
i iskušavali Boga u pustinji.
(15) I on im dade ono što su iskali,
ali posla na njih pogubnu bolest.
(16) Kad postaše zavidni Mojsiju u taboru,
i Aronu, svecu Jahvinu,
(17) zemlja se otvori i proguta Datana,
i proždrije družinu Abiramovu.
(18) I buknu vatra u njihovoj družini;
plamen proguta zlikovce.
(19) Oni načiniše tele na Horebu
i klanjahu se livenom kumiru.
(20) Tako zamijeniše svoju Slavu[88]
za lik bika koji jede travu.
(21) Zaboraviše Boga, spasitelja svoga,
koji bješe učinio velike stvari u Egiptu,
(22) čudesa u Hamovoj zemlji
i strahote kraj Trstenog mora.
(23) Zato on reče da bi ih uništio,
da Mojsije, izabranik njegov, nije stao na branik pred njega
da odvrati njegov gnjev da ih ne bi uništio.
(24) Tad su oni milu zemlju prezreli;
u riječ njegovu nisu vjerovali,
(25) nego su u svojim čadorima gunđali;
glas Jahvin nisu slušali.
(26) Zato on podiže ruku i zakle se
da će ih potući u pustinji,
(27) i da će njihovo sjeme razbacati među narode,
a njih razasuti po zemljama.
(28) Oni se združiše i s Baalom peorskim,
i jeli su žrtve prinesene mrtvima.
(29) Tako ga rasrdiše svojim djelima,
te pomor izbi među njima.
(30) Ali Pinhas se podiže i umiješa,
i tako pomor stade.
(31) I to mu se upisa u pravednost,
svim naraštajima dovijeka.
(32) Rasrdiše Jahvu[89] i kod voda meripskih,
pa Mojsiju bješe teško zbog njih;
(33) jer se pobuniše protiv duha njegova,
nepromišljeno on progovori.
(34) Ne uništiše one narode,
kako im Jahve bješe zapovjedio,
(35) nego se pomiješaše s poganima
i primiše njihove običaje,
(36) služili su njihovim kumirima,

[88] Tj. Boga.

[89] U hebrejskom je tekstu *ga*.

koji im postadoše zamka.
(37) Čak su svoje sinove i kćeri svoje zlodusima žrtvovali,
(38) i nedužnu krv prolijevali,
krv svojih sinova i svojih kćeri,
koje su kanaanskim kumirima žrtvovali;
i zemlja bješe zaprljana krvlju.
(39) Tako postadoše nečisti u svojim postupcima,
i odaše se nevjeri u svojim djelima.
(40) Zato Jahvina srdžba planu na njegov narod,
i njemu se zgadi baština njegova.
(41) Onda ih on predade u ruke poganima,
i oni koji su ih mrzili vladahu nad njima.
(42) I dušmani ih njihovi tlačiše,
i oni bijahu podvrgnuti njihovoj sili.
(43) Mnogo ih je puta on izbavio;
ali oni bijahu skloni buni
te tako propadoše u grijehu svome.
(44) Ali on pogleda na nevolju njihovu
kad ču njihov vapaj;
(45) i zarad njih saveza se svoga sjeti,
te iz svoje goleme ljubavi popusti.
(46) Isto tako, on dade da im se ukaže samilost
u prisustvu svih njihovih porobljivača.
(47) Spasi nas, Jahve, Bože naš,
i saberi nas od naroda,
da zahvaljujemo tvom imenu svetom
i dičimo se slavom tvojom.
(48) Blagoslovljen bio Jahve, Bog Israilov,
odvijeka pa dovijeka.
I neka sav narod kaže: "Amen!"
Hvalite Jahvu!

Knjiga peta

107 O, zahvaljujte Jahvi, jer je on dobar,
jer je ljubav njegova vječna.
(2) Tako neka kažu otkupljenici Jahvini,
koje je on otkupio iz protivničke ruke
(3) i sabrao iz zemalja,
s istoka i sa zapada,
sa sjevera i s juga[90].
(4) Lutali su pustinjom po pustome kraju,
ne nalazeći puta do naseljena grada.
(5) Bili su i gladni i žedni;
duša je u njima bila klonula.
(6) Tad zavapiše Jahvi u svojoj nevolji;
on ih izbavi iz tjeskobe.
(7) I povede ih pravim putem
da odu u naseljen grad.
(8) Neka zahvaljuju Jahvi na njegovoj ljubavi
i na njegovim čudima učinjenim sinovima ljudskim!
(9) Jer on nasiti žednu dušu,
a gladnu dušu napuni dobrima.
(10) Bilo je onih koji su boravili u tami i u smrtnoj sjeni,
zatvorenika u bijedi i lancima,
(11) jer su se pobunili protiv riječi Božijih
i prezreli savjet Svevišnjega.
(12) Zato im on ponizi srca mukom;
oni posrtahu, i ne bješe nikog da im pomogne.
(13) Tad zavapiše Jahvi u svojoj nevolji;
on ih spasi iz tjeskobe.
(14) Izvede ih iz tmine i smrtne sjene,
i raskide im lance.
(15) Neka zahvaljuju Jahvi na njegovoj ljubavi,
i na njegovim čudima učinjenim sinovima ljudskim!
(16) Jer on poruši kapije bronzane
i presiječe šipke gvozdene.
(17) Budale, zbog svog buntovničkog puta,
i zbog svojih nepravdi, bijahu na muci.
(18) Njihovoj duši gadila se sva hrana,
i oni se primaknuše kapijama smrti.
(19) Tad zavapiše Jahvi u svojoj nevolji;
on ih spasi iz tjeskobe.
(20) On posla svoju riječ i ozdravi ih,
i izbavi ih iz njihove propasti.
(21) Neka zahvaljuju Jahvi na njegovoj ljubavi,
i na njegovim čudima učinjenim sinovima ljudskim!
(22) Neka prinesu i žrtve zahvalnice
i kazuju o njegovim djelima uz pjesme radosne.
(23) Oni što isplovljavaju na more u lađama,
što trguju na velikim vodama,
(24) oni su vidjeli Jahvina djela
i njegova čuda u bezdanu.
(25) Jer on progovori i uskovitla olujni vjetar,
koji podiže valove morske.
(26) Do neba su se dizali, do dubina se spuštali;
u jadu im se bila duša rasplinula.
(27) Vrtjeli su se i teturali kao pijanci,
i sva im vještina postade beskorisna.
(28) Tad zavapiše Jahvi u svojoj nevolji;
i on ih izvuče iz tjeskobe.
(29) On smiri oluju,

[90] U hebrejskom *s mora*.

te se utišaše morski valovi.
(30) Tad se oni obradovaše jer se smiriše,
pa ih on odvede u željenu luku.
(31) Neka zahvaljuju Jahvi na njegovoj blagosti
i na njegovim čudima učinjenim sinovima ljudskim!
(32) Neka ga veličaju i u narodnom zboru,
i neka ga hvale u vijeću starješina.
(33) On pretvara rijeke u pustinju
i izvore vode u žednu zemlju,
(34) plodnu zemlju u slanu pustaru,
zbog opačine onih koji na njoj prebivaju.
(35) On pretvara pustinju u jezerce
i suhu zemlju u izvore vode,
(36) i ondje naseljava gladne
da bi osnovali grad za stanovanje,
(37) te zasijali njive i posadili vinograde,
i pobirali obilnu ljetinu.
(38) I on ih blagosilja, te se oni silno množe,
i ne dade on da im se stoka umanji.
(39) Kad ih je malo i kad se ponize
od tlačenja, jada i tuge,
(40) on izlijeva prijezir na plemiće,
i tjera ih da tumaraju po pustari besputnoj.
(41) Ali on uzdiže bijednika na sigurno, daleko od muke,
i umnožava porodice kao stada.
(42) Čestiti to vide i raduju se;
a svi zlikovci usta svoja zatvaraju.
(43) Ko je mudar neka se obazre na ove stvari
i promisli o ljubavi Jahvinoj.

108
Pjesma. Psalam Davidov

Postojano je srce moje, o Bože;
ja ću pjevati i svirati dušom svojom.
(2) Probudite se, harfo i liro!
Ja ću zoru probuditi!
(3) Slavit ću te, o Jahve, među narodima,
pjevat ću ti hvale među pucima.
(4) Jer tvoja je ljubav viša od nebesa,
i tvoja vjernost dopire do oblaka.
(5) Budi uzvišen, o Bože, nad nebesima,
i tvoja slava neka bude nad zemljom svom.
(6) Da bi se tvoji voljeni izbavili,
spasi desnicom svojom, i odazovi mi se!
(7) Bog progovori u svetištu svom:
"Zaklicat ću, razdijelit ću Šekem
i odmjeriti Sukotsku dolinu.
(8) Gilead je moj, Manaše je moj;
Efrajim mi je kaciga;
Jehuda je žezlo moje.
(9) Moab je umivaonik moj;
preko Edoma ću baciti obuću svoju;[91]
nad Filistinom ću pobjedonosno klicati!"
(10) Ko će me uvesti u utvrđeni grad?
Ko će me odvesti u Edom?
(11) Zar nas nisi ti sam, o Bože, odbacio?
I zar nećeš poći s našim vojskama, o Bože?
(12) O, pomozi nam protiv protivnika,
jer zaludu je ljudska pomoć.
(13) S Bogom ćemo biti hrabri,
i on je taj koji će zgaziti naše dušmane.

109
Horovođi. Psalam Davidov

O Bože moje hvale,
nemoj šutjeti!
(2) Jer oni su otvorili opaka i prijevarna usta protiv mene;
lažljivim jezikom progovorili su na me.
(3) I riječima me mržnje okružuju,
i bez razloga me napadaju.
(4) Na ljubav moju kao moji tužitelji uzvraćaju,
ali ja se molim.
(5) Tako mi uzvraćaju zlim za dobro,
i mržnjom za moju ljubav.
(6) [Oni govore:] "Postavi zlikovca nad njega,
i neka mu tužitelj s desne strane stane.
(7) Kad mu se bude sudilo, neka ispadne kriv,
i neka mu molitva grijehom postane.
(8) Neka njegovih dana bude malo;
neka drugi zauzme službu njegovu.
(9) Djeca mu bila bez oca,
a njegova žena udovica.
(10) Djeca mu se skitala i prosila,
i izdržavala se daleko od svojih porušenih domova.
(11) Lihvar se domogao svega što on ima,
i tuđinci pokrali plod njegova truda.
(12) Ne bilo nikoga da mu ukaže ljubav,
i niko se ne smilovao njegovoj siročadi.
(13) Odsjeklo se potomstvo njegovo;
zatrlo im se ime u budućem naraštaju.
(14) Spominjala se nepravda njegovih očeva pred Jahvom,
i ne izbrisao se grijeh njegove majke.
(15) Neka neprestano pred Jahvom budu njihovi grijesi,
da bi on izbrisao sa zemlje spomen na njih."
(16) Jer se on nije sjetio da pokaže ljubav,
nego je progonio jadnika i bijednika

[91] V. nap. uz 60:8.

i onog očajna srca, da ih pobije.
(17) I volio je prokletstvo, te ga je ono stiglo,
i nije uživao u blagoslovu, te je bio daleko od njega.
(18) A odjenuo je prokletstvo kao haljinu,
i ono je ušlo kao voda u njegovo tijelo,
i kao ulje u kosti njegove.
(19) Neka mu bude kao haljina kojom se pokriva,
i kao pojas kojim se neprestano paše.
(20) Neka ovo bude nagrada mojim tužiteljima od Jahve
i onima koji govore zlo protiv moje duše.
(21) Ali ti, o Jahve, Gospode, postupaj dobrostivo prema meni zarad imena svoga;
zato što je ljubav tvoja dobra, izbavi me;
(22) ta jadan sam ja i bijedan,
i srce je moje u meni ranjeno.
(23) Iščezavam kao sjena večernja kad se produljuje;
otresaju me kao skakavca.
(24) Koljena su mi oslabjela od posta,
i tijelo mi je mršavo i iscrpljeno.
(25) Postao sam im predmetom poruge;
kad me vide, glavom klimaju.
(26) Pomozi mi, o Jahve, Bože moj;
spasi me iz ljubavi svoje.
(27) I neka oni znaju da je ovo tvoja ruka;
ti si, Jahve, to učinio.
(28) Oni neka proklinju, ali ti blagosiljaj;
kad se dignu, postidjet će se,
a tvoj će se sluga radovati.
(29) Neka se moji tužitelji odjenu u sramotu,
i neka se pokriju svojim stidom kao ogrtačem.
(30) Ustima ću svojim obilno Jahvi zahvaljivati;
i usred mnoštva ja ću ga hvaliti.
(31) Jer on stoji bijedniku s desne strane
da ga spasi od onih koji mu duši sude.

110 *Psalam Davidov*
Jahve je rekao Gospodinu mome:
"Sjedi s desne strane moje
dok ne učinim tvoje dušmane podnožjem nogama tvojim."
(2) Jahve će pružiti tvoje jako žezlo s Ciona i reći će:
"Vladaj posred dušmana svojih."
(3) Tvoj će se narod dobrovoljno javljati na dan tvoje moći;
u sjaju svečarskom tvoji mladići
kao rosa iz utrobe zore doći će ti.
(4) Jahve se zakleo, i neće se predomisliti:
"Ti si svećenik zauvijek
sličan Melkicedekovu."
(5) Gospod je s tvoje desne strane;
on će razmrskati kraljeve u dan gnjeva svoga.
(6) On će suditi narodima,
gomilajući mrtve,
razmrskat će poglavare diljem zemlje sve.
(7) On će se napiti s potoka uz cestu;
zato će dići glavu.

111 [92]Hvalite Jahvu!
Ja ću zahvaljivati Jahvi svim srcem svojim
u društvu čestitih i u zboru.
(2) Velika su djela Jahvina;
o njima razmišljaju svi koji u njima uživaju.
(3) Sjajno je i veličanstveno djelo njegovo,
i njegova pravednost ostaje dovijeka.
(4) On je dao da se njegova čudesa pamte;
Jahve je milostiv i milosrdan.
(5) On hrani one koji ga štuju;
on će se sjećati svoga saveza zauvijek.
(6) On je pokazao svome narodu snagu svojih djela,
davši im baštinu naroda.
(7) Djela njegovih ruku vjerna su i pravedna;
svi su njegovi propisi pouzdani.
(8) Potvrđeni su dovijeka;
izvršavaju se u istini i pravdi.
(9) On je poslao spasenje narodu svome;
on je zapovjedio svoj savez zauvijek;
sveto je i strašno ime njegovo.
(10) Strah od Jahve početak je mudrosti;
zdrav razum imaju svi koji izvršavaju njegove propise;
njemu pripada vječna hvala.

112 Hvalite Jahvu!
Blago čovjeku koji se boji Jahve,
koji se silno raduje njegovim zapovijedima.
(2) Njegovi će potomci biti moćni na zemlji;
naraštaj čestitih bit će blagoslovljen.
(3) Blago i bogatstvo u njegovoj su kući,
a pravednost njegova traje dovijeka.
(4) Svjetlost se pojavljuje u tami čestitima;
Pravedni je milostiv i milosrdan.
(5) Dobro je čovjeku koji je milostiv i daje u zajam,
koji obavlja svoje poslove po pravdi.
(6) Zacijelo, pravednik neće propasti;
on će se dovijeka pamtiti.
(7) On se neće bojati zlih vijesti;
njegovo je srce nepokolebljivo, uzda se u Boga.
(8) Njegovo je srce sigurno, on se neće bojati,

[92] Psalmi 111. i 112. napisani su u akrostihu.

dok ne pogleda zadovoljno protivnike svoje.
(9) On je darežljivo dijelio sirotinji,
njegova pravednost traje dovijeka;
njegov će se rog[93] uzdići u počasti.
(10) Zlikovac će to vidjeti i rasrditi se,
zubima će škripati i rasplinuti se;
želja će opakih propasti.

113 Hvalite Jahvu!
Hvalite, sluge Jahvine,
hvalite ime Jahvino.
(2) Slava imenu Jahvinu
odsada pa dovijeka.
(3) Od izlaska sunca do njegova zalaska
Jahvino ime treba hvaliti.
(4) Jahve visoko nadvisuje sve narode;
njegova slava nadvisuje nebesa.
(5) Ko je kao Jahve, naš Bog,
koji je ustoličen na visini,
(6) koji se saginje da gleda
nebo i zemlju?
(7) On podiže siromaha iz prašine
i diže bijednika iz gomile pepela,
(8) da ih posadi s plemićima,
s plemićima iz svoga naroda.
(9) Nerotkinji daje da stanuje u kući
kao radosna majka djece.
Hvalite Jahvu!

114 Kad je Israil izišao iz Egipta,
i kuća Jakovljeva od naroda strana jezika,
(2) Jehuda je postala njegovo svetište,
Israil njegovo kraljevstvo.
(3) More pogleda i uzmaknu;
Jordan se vrati.
(4) Planine poskočiše kao ovnovi,
brda kao janjci.
(5) Šta te tišti, o more, pa bježiš,
o Jordane, pa se vraćaš,
(6) o planine, pa skačete kao ovnovi,
o brda, kao janjci?
(7) Dršći, zemljo, pred Jahvom,
pred Bogom Jakovljevim,
(8) koji pretvori stijenu u jezerce,
stijenu kremenu u vrelo.

115 Ne nama, o Jahve, ne nama,
nego imenu svojemu daj slavu,
zbog ljubavi svoje, zbog vjernosti svoje.
(2) Što da pogani govore:
"Gdje im je sad Bog?"
(3) Ali naš je Bog na nebesima;
on čini što mu je drago.
(4) Njihovi kumiri srebro su i zlato,
ljudskih ruku djelo.
(5) Usta imaju, ali ne mogu govoriti;
oči imaju, ali ne vide;
(6) uši imaju, ali ne čuju;
noseve imaju, ali ne mirišu;
(7) ruke imaju, ali ne osjećaju;
noge imaju, ali ne mogu hodati;
ne mogu ni glasa iz grla izustiti.
(8) Oni koji ih prave postat će kao oni,
i svako ko se u njih pouzda.
(9) O Israile, uzdaj se u Jahvu;
on je njihov pomagač i njihov štit.
(10) O kućo Aronova, uzdaj se u Jahvu;
on je njihov pomagač i njihov štit.
(11) Vi koji se bojite Jahve, uzdajte se u Jahvu;
on je njihov pomagač i njihov štit.
(12) Jahve je pazio na nas; on će nas blagosloviti;
on će blagosloviti kuću Israilovu;
on će blagosloviti kuću Aronovu.
(13) On će blagosloviti one koji budu štovali Jahvu,
jednako, male i velike.
(14) Umnožio vas Jahve,
vas i djecu vašu!
(15) Blagoslovio vas Jahve,
stvoritelj neba i zemlje!
(16) Nebesa su nebesa Jahvina,
a zemlju je on dao sinovima ljudskim.
(17) Mrtvi ne hvale Jahvu
niti oni koji silaze u tišinu;
(18) ali mi, mi ćemo slaviti Jahvu
odsada pa dovijeka.
Hvalite Jahvu!

116 Ja volim Jahvu, jer on čuje
moj glas i smjerne molbe moje.
(2) Zato što je on prignuo svoje uho k meni,
zato ću ja njega dozivati dok sam živ.
(3) Konopi me smrtni opasaše,
i užasi me šeolski snađoše;
nađoh nevolju i tugu.
(4) Tad zovnuh ime Jahvino:
"O Jahve, preklinjem te, spasi život moj!"
(5) Milosrdan je Jahve i pravedan;
jeste, naš je Bog samilostan.
(6) Jahve čuva prostodušnog;
bio sam ponižen, i on me spasio.
(7) Vrati se u svoje počivalište, dušo moja,

[93] Tj. snaga.

jer Jahve je dobrostiv prema tebi bio.
(8) Ti si izbavio moju dušu od smrti,
moje oči od suza,
moje noge od posrtanja.
(9) Ja ću hoditi pred Jahvom
u zemlji živih.
(10) Povjerovah i kad sam rekao[94]:
"Vrlo sam potišten."
(11) U nemiru sam svome rekao:
"Svi su ljudi lašci."
(12) Čime da uzvratim Jahvi
za sve njegovo dobročinstvo prema meni?
(13) Podići ću pehar spasenja[95]
i zovnuti ime Jahvino.
(14) Ispunit ću svoje zavjete Jahvi
pred svim narodom njegovim.
(15) Dragocjena je u Jahvinim očima
smrt njegovih pobožnjaka.
(16) O Jahve, zacijelo sam ja tvoj sluga,
ja sam sluga tvoj, sin sluškinje tvoje,
ti si odriješio sveze moje.
(17) Tebi ću prinijeti žrtvu zahvalnicu
i zovnuti ime Jahvino.
(18) Ispunit ću svoje zavjete Jahvi
pred svim njegovim narodom,
(19) u dvorištima Jahvine kuće,
usred tebe, o Jerusaleme.
Hvalite Jahvu!

117 Hvalite Jahvu, svi pogani;
slavite ga, svi narodi.
(2) Jer velika je njegova ljubav prema nama,
i vjernost Jahvina vječna je.
Hvalite Jahvu!

118 Zahvaljujte Jahvi, jer je on dobar,
jer je ljubav njegova vječna.
(2) O, neka Israil kaže:
"Njegova je ljubav vječna."
(3) O, neka Aronova kuća kaže:
"Njegova je ljubav vječna."
(4) O, neka oni koji ga štuju kažu:
"Njegova je ljubav vječna."
(5) U nevolji zovnuh Jahvu;
Jahve mi se odazva, i na široko me mjesto postavi.
(6) Jahve je uz mene; ja se neću bojati.
Šta mi mogu ljudi učiniti?
(7) Jahve je uz mene među onima koji me pomažu;
zato ću ja pobjedonosno gledati one koji me mrze.
(8) Bolje je naći utočište kod Jahve
nego se u čovjeka uzdati.
(9) Bolje je naći utočište kod Jahve
nego se u prvake uzdati.
(10) Opkoliše me svi pogani;
u ime Jahvino ja ću ih zacijelo odsjeći.
(11) Opkoliše me, tako je, opkoliše me;
u ime Jahvino ja ću ih zacijelo odsjeći.
(12) Opkoliše me kao pčele;
ugasiše se brzo kao vatra od trnja;
u ime Jahvino ja ću ih zacijelo odsjeći.
(13) Snažno su me gurali, pa sam pao,
ali me Jahve spasio.
(14) Jahve je moja snaga i pjesma moja,
i postao je spasenje moje.
(15) U čadorima pravednih čuje se radosno klicanje pobjedničko;
Jahvina desnica junačna je.
(16) Jahvina desnica uzdignuta je;
Jahvina desnica junačna djela učini.
(17) Umrijeti neću, nego živjeti
i pripovijedati o djelima Jahvinim.
(18) Jahve me strogo odgajao,
ali me smrti nije predao.
(19) Otvorite mi kapije pravednosti;
na njih ću ući, Jahvi ću zahvaliti.
(20) Ovo je kapija Jahvina;
na nju će pravednik ući.
(21) Ja ću ti zahvaliti, jer si mi se odazvao,
i spasenje moje postao.
(22) Kamen što ga odbaciše graditelji
postade glavni kamen temeljac;
(23) to je od Jahve,
i čudesno je u očima našim.
(24) Ovaj je dan djelo Jahvino;
veselimo se i radujmo njemu.
(25) O Jahve, spasi nas, preklinjemo te;
o Jahve, preklinjemo te, podari nam sreću!
(26) Blagoslovljen bio onaj koji dolazi u Jahvino ime!
Mi smo vas iz Jahvine kuće blagoslovili.
(27) Jahve je Bog, i on nam je svjetlo dao;
privežite uzicama gozbenu žrtvu za rogove žrtvenika.
(28) Ti si moj Bog, i ja ti zahvaljujem;
ti si moj Bog, ja te veličam.
(29) Zahvaljujte Jahvi, jer je on dobar,
jer je ljubav njegova vječna.

Alef 119[96] Kako su blagoslovljeni oni čiji
je život neporočan,

[94] Ili *Povjerovah, zato progovorih.*

[95] U znak zahvalnosti Bogu za njegovu pomoć i pobjedu.

[96] Ovaj je psalam u akrostihu.

koji hode po zakonu Jahvinu.
(2) Kako su blagoslovljeni oni koji se
drže svjedočanstava njegovih,
koji njega traže svim srcem svojim.
(3) I ne nanose nikakvu nepravdu;
njegovim putevima hode.
(4) Ti si zapovjedio svoje propise,
da ih brižljivo čuvamo.
(5) O, kad bi moji putevi bili čvrsti,
da čuvaju pravila tvoja.
(6) Tad se ja neću postidjeti
kad budem gledao sve zapovijedi tvoje.
(7) Zahvaljivat ću ti čestita srca
kad naučim tvoje odredbe pravedne.
(8) Držat ću se pravila tvojih;
ne ostavljaj me potpuno!

Bet (9) Kako može mladić sačuvati svoj
život čistim?
Držeći se tvoje riječi.
(10) Svim srcem svojim tebe sam
tražio;
ne daj da odlutam od zapovijedi tvojih.
(11) Tvoje obećanje u srce sam po-
hranio,
da se ne bih o te ogriješio.
(12) Slava tebi, o Jahve;
nauči me svojim pravilima.
(13) Svojim sam usnama kazivao
o svim naredbama usta tvojih.
(14) Radujem se putu tvojih svjedo-
čanstava,
kao svem blagu.
(15) Razmišljat ću o tvojim propisima
i paziti na puteve tvoje.
(16) Uživat ću u tvojim pravilima;
neću zaboraviti riječ tvoju.

Gimel (17) Budi dobrostiv prema slugi svome,
da živim i čuvam riječ tvoju.
(18) Otvori moje oči da gledam
čudesa iz tvoga zakona.
(19) Ja sam stranac na zemlji;
ne sakrivaj svojih zapovijedi od mene.
(20) Duša mi je ispijena od čežnje
za tvojim naredbama u svako doba.
(21) Ti koriš ohole, prokletnike,
koji se udaljavaju od zapovijedi tvojih.
(22) Skini s mene poniženje i prijezir,
jer ja se držim svjedočanstava tvojih.
(23) Iako vladari sijele i govore protiv
mene,
tvoj sluga razmišlja o pravilima tvojim.
(24) Tvoja su mi svjedočanstva užitak;
ona su moji savjetnici.

Dalet (25) Duša mi prianja uz prašinu;
oživi me po riječi svojoj.
(26) Kazivao sam o svojim putevima,
i ti si mi se odazvao;
pouči me pravilima svojim.
(27) Daj mi da razumijem put propi-
sa tvojih,
pa ću razmišljati o čudima tvojim.
(28) Duša mi plače od žalosti;
osnaži me po riječi svojoj.
(29) Udalji lažni put od mene,
i budi milosrdan prema meni po
zakonu tvom.
(30) Ja sam odabrao put vjernosti;
preda se sam stavio odredbe tvoje.
(31) Ja se priljubljujem uz tvoja svje-
dočanstva;
o Jahve, nemoj me posramiti!
(32) Ja ću ići putem tvojih zapovijedi,
jer ćeš ti rasprostraniti srce moje.

He (33) Pouči me, o Jahve, putu pravila
tvojih,
i ja ću ga se do kraja držati.
(34) Daj mi razum da se držim zako-
na tvoga
i čuvam ga svim srcem svojim.
(35) Uputi me stazom zapovijedi svojih,
jer u njoj uživam.
(36) Prikloni moje srce svjedočan-
stvima svojim,
a ne nečasnoj dobiti.
(37) Odvrati moje oči da ne gledaju
ispraznost,
i oživi me na putevima svojim.
(38) Ispuni svoje obećanje slugi svome,
koje si dao onima što te štuju.
(39) Ukloni moje poniženje od kojeg
strahujem,
jer tvoje su naredbe dobre.
(40) Evo, ja čeznem za propisima
tvojim;
oživi me pravednošću svojom.

Vau (41) Neka mi i tvoja ljubav dođe, o
Jahve,
spasenje tvoje po obećanju tvome,

(42) pa ću znati odgovoriti onome
koji me bude izazivao,
jer se uzdam u riječ tvoju.
(43) I ne uzimaj mi riječ istine potpuno iz usta,
jer ja iščekujem naredbe tvoje.
(44) Tako ću čuvati tvoj zakon neprestano,
dovijeka.
(45) I hodit ću slobodno,
jer tragam za naredbama tvojim.
(46) I kazivat ću o tvojim svjedočanstvima pred kraljevima,
i neću se postidjeti.
(47) Uživat ću u zapovijedima tvojim,
koje volim.
(48) I podići ću svoje ruke štujući zapovijedi tvoje,
koje volim,
i razmišljat ću o pravilima tvojim.

Zajin

(49) Sjeti se obećanja slugi svome
kojim si mi dao nadu.
(50) Ovo mi je utjeha u muci,
što me riječ tvoja oživila.
(51) Oholi mi se slobodno rugaju,
ali ja ne odstupam od zakona tvoga.
(52) Sjećam se tvojih naredbi drevnih, o Jahve,
i nalazim utjehu u njima.
(53) Žestoko ogorčenje spopada me zbog zlikovaca
koji ostavljaju zakon tvoj.
(54) Tvoja su mi pravila pjesma
u kući mog hodočašća.
(55) O Jahve, sjetim se tvoga imena noću,
i čuvam zakon tvoj.
(56) Ovo mi je postao običaj,
da se držim propisa tvojih.

Het

(57) Jahve je moj udio;
obećao sam da ću se držati riječi tvojih.
(58) Tražio sam tvoju blagonaklonost svim srcem svojim;
smiluj mi se po obećanju svome.
(59) Razmotrio sam puteve svoje,
i upravio sam svoje noge ka svjedočanstvima tvojim.
(60) Hitio sam, i nisam se skanjivao
da čuvam zapovijedi tvoje.
(61) Uzice zlikovaca opasaše me,
ali ja ne zaboravih zakona tvoga.
(62) U ponoć ću ustati da ti se zahvalim
zbog tvojih naredbi pravednih.
(63) Prijatelj sam svima onima koji te štuju
i onima koji čuvaju propise tvoje.
(64) Zemlja je puna tvoje blagosti, o Jahve;
pouči me pravilima svojim.

Tet

(65) Dobro si postupao prema slugi svome,
o Jahve, po riječi svojoj.
(66) Pouči me dobrom razboru i znanju,
jer ja vjerujem u zapovijedi tvoje.
(67) Prije nego što udarih na muku, zalutah,
ali sad čuvam obećanje tvoje.
(68) Ti si dobar i činiš dobro;
pouči me pravilima svojim.
(69) Oholi me kaljaju lažima;
svim ću se srcem svojim držati propisa tvojih.
(70) Srca su im okorjela i bezosjećajna,
ali ja uživam u zakonu tvomu.
(71) Dobro je što sam bio ucviljen,
da bih naučio pravila tvoja.
(72) Bolji mi je zakon s usta tvojih
nego hiljade zlatnika i srebrenjaka.

Jod

(73) Tvoje su me ruke stvorile i oblikovale;
podari mi razum, da naučim zapovijedi tvoje.
(74) Neka me vide oni koji te štuju, i raduju se,
jer ja iščekujem riječi tvoje.
(75) Ja znam, o Jahve, da su tvoji sudovi pravedni
i da si me ti u vjernosti ucvilio.
(76) O, neka me tvoja ljubav utješi
po obećanju tvome slugi tvome.
(77) Neka mi tvoja samilost dođe, da živim,
jer je tvoj zakon meni slast.
(78) Neka se postide oholi, jer me potkopavaju lažima,
a ja ću razmišljati o tvojim propisima.
(79) Neka se oni koji te štuju okrenu k meni,

baš oni koji znaju svjedočanstva tvoja.
(80) Neka mi srce bude nedužno u pravilima tvojim,
da se ne postidim.

Kaf (81) Duša mi vehne za spasenjem tvojim;
ali ja iščekujem riječ tvoju.
(82) Oči me izdaju od čežnje za tvojim obećanjem
dok govorim: "Kad ćeš me utješiti?"
(83) Iako sam postao kao vinski mijeh u dimu,
ne zaboravljam pravila tvoja.
(84) Dokle mora sluga tvoj čekati?
Kad ćeš izvršiti sud nad onima koji me progone?
(85) Oholi mi kopaju jame,
ljudi koji ne rade po zakonu tvomu.
(86) Sve su zapovijedi tvoje vjerne;
lažima me progone; pomozi mi!
(87) Umalo me ne zatrše na zemlji,
ali ja ne digoh ruke od propisa tvojih.
(88) Oživi me po ljubavi svojoj,
da bih čuvao svjedočanstvo usta tvojih.

Lamed (89) Zauvijek je, o Jahve,
tvoja riječ na nebu učvršćena.
(90) Vjernost se tvoja nastavlja kroz sve naraštaje;
ti si učvrstio zemlju, i ona stoji.
(91) I danas je sve po naredbama tvojim,
jer sve tebi služi.
(92) Da mi tvoj zakon nije bio užitak,
onda bih propao u svojoj muci.
(93) Nikad neću zaboraviti propise tvoje,
jer si me po njima ti oživio.
(94) Ja sam tvoj, spasi me,
jer sam tragao za propisima tvojim.
(95) Zlikovci me čekaju da me unište;
ja ću brižljivo razmotriti svjedočanstva tvoja.
(96) Vidio sam granicu svem savršenstvu;
tvoja je zapovijed široka preko mjere.

Mem (97) O, kako volim zakon tvoj!
O njemu razmišljam po cijeli dan.
(98) Tvoje me zapovijedi čine mudrijim od dušmana mojih,
jer su uvijek uz mene.
(99) Pronicljiviji sam od svih učitelja svojih,
jer razmišljam o svjedočanstvima tvojim.
(100) Razumijevam bolje nego stari,
jer se držim propisa tvojih.
(101) Čuvao sam noge svoje od svakog zla puta,
da bih se držao riječi tvoje.
(102) Nisam odstupao od naredbi tvojih,
jer si me ti sam poučio.
(103) Kako su mi slatka obećanja tvoja!
Jesu, slađa od meda ustima mojim!
(104) Iz tvojih propisa stječem razum;
zato mi je mrzak svaki lažan put.

Nun (105) Tvoja je riječ svjetiljka nogama mojim
i svjetlo stazi mojoj.
(106) Zakleo sam se, i to ću potvrditi,
da ću čuvati pravedne odredbe tvoje.
(107) Ucviljen sam preko mjere;
oživi me, o Jahve, po riječi svojoj.
(108) O, primi dobrovoljne žrtve usta mojih, o Jahve,
i pouči me odredbama svojim.
(109) Život mi je neprestano u opasnosti,
ali ja ne zaboravljam zakon tvoj.
(110) Zlikovci mi postaviše stupicu,
ali ja ne skrenuh od propisa tvojih.
(111) Naslijedio sam tvoja svjedočanstva zauvijek,
jer su ona radost srca mog.
(112) Priklonih svoje srce da izvršavam pravila tvoja
zauvijek, dokraja.

Samek (113) Mrzim prevrtljive ljude,
a volim zakon tvoj.
(114) Ti si moje skrovište i štit moj;
ja iščekujem riječ tvoju.
(115) Odstupite od mene, zlotvori,
da bih se držao zapovijedi Boga svog.
(116) Podupri me po svome obećanju, da živim;
i ne daj da se postidim nade svoje.
(117) Potpomozi me, da budem siguran,
da se neprestano obazirem na pravila tvoja.

(118) Ti si odbacio one koji odstupaju od pravila tvojih,
jer zaludu je varanje njihovo.
(119) Ti uklanjaš sve zlikovce na zemlji kao šljaku;
zato ja volim svjedočanstva tvoja.
(120) Tijelo mi dršće od straha od tebe,
i stojim u strahopoštovanju pred naredbama tvojim.

Ajin (121) Radio sam što je pravo i pravedno;
ne prepuštaj me tlačiteljima mojim.
(122) Budi jamac slugi svom;
ne daj oholima da me tlače.
(123) Oči me izdaju od čežnje za spasenjem tvojim
i tvojim pravednim obećanjem.
(124) Postupaj sa svojim slugom po ljubavi svojoj,
i pouči me pravilima svojim.
(125) Ja sam sluga tvoj; podari mi razum,
da spoznam svjedočanstva tvoja.
(126) Vrijeme je da Jahve djeluje,
jer oni su povrijedili zakon tvoj.
(127) Zacijelo ja volim tvoje zapovijedi
više od zlata, tako je, više od čistoga zlata.
(128) Zacijelo ja sve propise tvoje držim za ispravne,
mrzak mi je svaki lažan put.

Pe (129) Tvoja su svjedočanstva divna;
zato ih se moja duša drži.
(130) Objava tvojih riječi daje svjetlo;
razum daje prostodušnima.
(131) Otvaram usta širom i dahćem,
žudeći za zapovijedima tvojim.
(132) Okreni se k meni, i smiluj mi se,
onako kako to činiš onima koji vole ime tvoje.
(133) Učvrsti mi korake kao što si obećao,
i ne daj da ikakva opačina ovlada mnome.
(134) Izbavi me od tlake ljudske,
da čuvam propise tvoje.
(135) Neka tvoje lice obasja slugu tvog,
i pouči me pravilima svojim.
(136) Oči mi proliše potoke suza,
jer oni ne čuvaju zakon tvoj.

Cade (137) Pravedan si, o Jahve,
i ispravni su sudovi tvoji.
(138) Svoja si svjedočanstva zapovjedio u pravednosti
i potpunoj vjernosti.
(139) Revnost me moja izjede,
jer protivnici moji zapostavljaju riječi tvoje.
(140) Tvoje je obećanje sasvim provjereno,
zato ga sluga tvoj voli.
(141) Malen sam i prezren,
ali ne zaboravljam propise tvoje.
(142) Tvoja je pravednost vječita,
i tvoj je zakon istina.
(143) Nevolja me i tjeskoba snađoše,
ali su mi zapovijedi tvoje užitak.
(144) Svjedočanstva su tvoja zauvijek pravedna;
podari mi razum da živim.

Kof (145) Svim srcem zavapih; odazovi mi se, o Jahve!
ja ću se držati pravila tvojih.
(146) Tebi zavapih; spasi me,
i čuvat ću svjedočanstva tvoja.
(147) Ustajem prije zore i u pomoć vapim;
iščekujem riječi tvoje.
(148) Oči mi straže noćne pretječu,
da razmišljam o obećanju tvome.
(149) Poslušaj moj glas po ljubavi svojoj;
oživi me, o Jahve, po odredbama svojim.
(150) Primiču se oni koji idu za opačinom;
oni su daleko od zakona tvog.
(151) Ti si blizu, o Jahve,
i sve su tvoje zapovijedi istina.
(152) Davno sam iz tvojih svjedočanstava saznao
da si ih ti zauvijek uspostavio.

Reš (153) Pogledaj na moju muku, i spasi me,
jer ja ne zaboravljam zakon tvoj.
(154) Zastupaj moj slučaj, i izbavi me;
oživi me po obećanju svome.
(155) Spasenje je daleko od zlikovaca,
jer oni ne tragaju za zakonima tvojim.
(156) Velika su milosrđa tvoja, o Jahve;
oživi me po odredbama svojim.

(157) Mnogo je mojih progonitelja i protivnika,
ali ja ne odstupam od svjedočanstava tvojih.
(158) Gledam nevjerne s gnušanjem,
jer ne čuvaju obećanje tvoje.
(159) Vidi kako volim propise tvoje;
oživi me, o Jahve, po ljubavi svojoj.
(160) Sve su riječi tvoje istina,
i tvoje su pravedne odredbe sve do jedne vječne.

Sin

(161) Vladari me progone bez razloga,
a moje srce dršće pred riječima tvojim.
(162) Radujem se tvome obećanju
kao onaj koji se domogne velika plijena.
(163) Mrzim i prezirem laž,
ali volim zakon tvoj.
(164) Sedam puta na dan tebe hvalim
zbog pravednih odredbi tvojih.
(165) Oni koji vole tvoj zakon u velikom su miru,
i ni o šta se oni ne spotiču.
(166) Spasenju se tvome nadam, o Jahve,
i zapovijedi tvoje izvršavam.
(167) Duša moja čuva svjedočanstva tvoja,
i ja ih silno volim.
(168) Ja se držim propisa tvojih i svjedočanstava tvojih,
jer su svi moji putevi pred tobom.
(169) Neka moj vapaj dopre preda te, o Jahve;
podari mi razum po riječi svojoj.

Tau

(170) Neka moja molba dopre preda te;
izbavi me po obećanju svome.
(171) Neka moje usne izriču hvalu,
jer me ti poučavaš pravilima svojim.
(172) Neka mi jezik pjeva o obećanju tvome,
jer su pravedne sve zapovijedi tvoje.
(173) Neka tvoja ruka bude spremna da mi pomogne,
jer sam odabrao propise tvoje.
(174) Ja čeznem za tvojim spasenjem, o Jahve,
i tvoj mi je zakon užitak.
(175) Neka moja duša živi da bi te hvalila,
i neka mi tvoje odredbe pomognu.
(176) Zalutao sam kao izgubljena ovca; potraži svog slugu,
jer zapovijedi tvoje ja ne zaboravljam.

120

Hodočasnička pjesma

U nevolji zavapih Jahvi,
i on mi se odazva.
(2) Izbavi mi dušu, o Jahve, od usana lažljivih,
od jezika varljiva.
(3) Šta će ti se dati, i šta će ti se još učiniti,
jeziče varljivi?
(4) Oštre strijele ratničke,
s ugljevljem užarenim.
(5) Kuku meni što sam se naselio u Mešeku,
što boravim među čadorima kedarskim![97]
(6) Predugo je moja duša obitavala
s onima koji mrze mir.
(7) Ja sam za mir, ali kad progovorim,
oni su za rat.

121

Hodočasnička pjesma

Podići ću oči ka gorama;
odakle će mi pomoć doći?
(2) Pomoć mi dolazi od Jahve,
koji je stvorio nebo i zemlju.
(3) On neće dati da ti noga posklizne;
onaj koji te čuva neće zadrijemati.
(4) Gle, onaj koji čuva Israila
neće ni zadrijemati ni zaspati.
(5) Jahve je tvoj čuvar;
Jahve je tvoj hlad s desne strane tvoje.
(6) Sunce ti neće danju nauditi,
ni mjesec noću.
(7) Jahve će te od svakog zla štititi;
on će dušu tvoju čuvati.
(8) Jahve će paziti na tvoj ulazak i izlazak
odsada pa dovijeka.

122

Hodočasničke pjesme. Psalam Davidov

Obradovah se kad mi rekoše:
"Hajdemo u kuću Jahvinu."
(2) Noge nam stoje
u tvojim kapijama, o Jerusaleme,
(3) Jerusaleme, što si sagrađen
kao zbijen grad,
(4) u koji uzlaze plemena, baš plemena Jahvina –
po odredbi Israilu –
da hvale ime Jahvino.
(5) Jer ondje su bila posađena prijestolja sudačka,

[97] Mjesta čiji su stanovnici bili poznati kao divlji i bespoštedni borci.

prijestolja kuće Davidove.
(6) Molite za mir Jerusalemu:
"Sretni bili oni koji te vole.
(7) Mir vladao među tvojim zidinama,
i sreća u tvojim dvorima."
(8) Zarad svoje braće i svojih prijatelja
reći ću sad: "Mir u tebi."
(9) Zarad kuće Jahve, Boga našega,
tražit ću tvoje dobro.

123 K tebi dižem oči svoje,
o ti koji sjediš na nebesima!
(2) Gle, kao što oči sluga gledaju u ruku gospodara njihova,
oči sluškinje u ruku gospodarice njezine,
tako naše oči gledaju u Jahvu, Boga našega,
dok nam se on ne smiluje.
(3) Smiluj nam se, o Jahve, smiluj nam se,
jer smo se većma zasitili prijezira.
(4) Duša nam se zasitila
ruganja onih samozadovoljnih
i prijezira oholih.

124 "Da Jahve ne bješe na našoj strani",
neka sad Israil kaže,
(2) "da Jahve ne bješe na našoj strani,
kad se ljudi digoše na nas,
(3) onda bi nas žive preplavile,
kad njihov gnjev planu na nas,
(4) onda bi nas vode progutale,
bujica bi nas odnijela,
(5) onda bi nas pobjesnjele vode odnijele."
(6) Slava Jahvi,
koji ne dade da budemo plijen zubima njihovim.
(7) Duša nam umače kao ptica iz lovačke stupice;
stupica se raskide, i mi umakosmo.
(8) Naša je pomoć u imenu Jahve,
koji je stvorio nebo i zemlju.

125 Oni koji se uzdaju u Jahvu
kao Cionska su gora koja se ne može pomjeriti, nego ostaje dovijeka.
(2) Kao što gore okružuju Jerusalem,
tako Jahve okružuje narod svoj
odsada pa dovijeka.
(3) Jer žezlo zlikovaca neće ostati na zemlji pravednika,
da pravednici ne bi posegnuli za nepravdom.
(4) Čini dobro, o Jahve, onima koji su dobri
i onima koji su čestita srca.
(5) A oni koji skreću na krive puteve,
Jahve će njih odvesti sa zlotvorima.
Mir Israilu!

126 Kad je Jahve vratio sužnje cionske,
mi smo bili kao oni koji sanjaju.
(2) Tad nam se usta ispuniše smijehom
i jezik radosnim klicanjem;
tad se govorilo među poganima:
"Jahve im učini velika djela."
(3) Jahve nam učini velika djela;
mi se radujemo.
(4) Vrati naše preostale sužnje, o Jahve,
kao potoke u pustinji Negevu.
(5) Oni koji budu sijali u suzama, žnjet će u radosnom klicanju.
(6) Onaj ko bude plačući išao naokolo, noseći svoju vreću sa sjemenom
vraćat će se doista s radosnim poklikom, noseći snopove svoje.

127 *Hodočasničke pjesme. Psalam Solomonov*
Ako Jahve kuću ne sagradi,
uzalud se muče njezini graditelji;
ako Jahve ne bude čuvao grad,
uzalud stražar bdije.
(2) Uzalud ranite,
na počinak kasno odlazite,
hljeb mučnoga rada jedete,
jer on daje svom miljeniku i u snu.
(3) Gle, djeca su dar Jahvin,
plod utrobe nagrada je.
(4) Kao strijele u ruci ratnika,
takva su djeca nečije mladosti.
(5) Blago čovjeku čiji je tobolac pun njih;
oni se neće postidjeti
kad budu govorili sa svojim dušmanima na kapiji.

128 Blago svakom ko se boji Jahve,
ko hodi putevima njegovim.
(2) Ti ćeš jesti plod ruku svojih,
bit ćeš sretan, i bit će ti dobro.
(3) Žena će ti biti kao rodna loza
u kući tvojoj,
tvoja djeca kao mladice masline
oko stola tvoga.
(4) Eto, tako će biti blagoslovljen čovjek
koji se bude bojao Jahve.
(5) Blagoslovio te Jahve s Ciona,
i ti gledao blagostanje Jerusalema sve dane života svoga!
(6) Vidio djecu djece svoje!
Mir Israilu!

129 "Mnogo puta su me od mladosti progonili",
neka sad Israil kaže,
(2) "mnogo puta su me od mladosti progonili,
ali me nisu prevladali.
(3) Orači su po leđima mojim orali;
brazde su svoje produljivali."
(4) Jahve je pravedan;
on je presjekao uzice zlikovačke.
(5) Neka se svi koji mrze Cion
postide i okrenu natrag.
(6) Neka budu kao trava na krovovima,
što uvehne prije nego uzraste,
(7) kojom žetelac ne napuni dlan,
ni naručje onaj koji veže snopove,
(8) i neka prolaznici ne govore:
"Jahvin blagoslov bio nad vama;
mi vas blagosiljamo u ime Jahvino."

130 Iz dubina zavapih tebi, o Jahve.
(2) Gospode, čuj glas moj!
Neka tvoje uši pomno slušaju
glas mojih molbi.
(3) Da ti, o Jahve, bilježiš opačine,
o Gospode, ko bi opstao?
(4) Ali u tebe je oprost,
da bi te se bojali.
(5) Ja iščekujem Jahvu, moja duša iščekuje,
i u njegovu se riječ uzdam.
(6) Duša mi iščekuje Jahvu
više nego stražari jutro,
više nego stražari jutro.
(7) O Israile, uzdaj se u Jahvu,
jer je u Jahve ljubav,
i u njega je otkupljenje obilno.
(8) I on će otkupiti Israilce
od svih njihovih opačina.

131 *Hodočasničke pjesme. Psalam Davidov*
O Jahve, srce moje nije oholo, niti su mi oči uznosite,
niti se ja uplićem u stvari velike,
niti u stvari za me preteške.
(2) Ali sam se sabrao i smirio;
kao dijete odbijeno od sise sa svojom majkom,
moja je duša kao dijete odbijeno od sise u meni.
(3) O Israile, uzdaj se u Jahvu
odsada po dovijeka!

132 Sjeti se, o Jahve, poradi Davida,
sve muke njegove,
(2) kako se zakleo Jahvi
i zavjetovao Moćnom Jakovljevom:
(3) "Zacijelo neću ući u kuću svoju
ni leći na postelju svoju,
(4) neću dati da mi oči zaspu
ni očni kapci zadrijemaju,
(5) dok ne nađem mjesto Jahvi,
obitavalište Moćnom Jakovljevom."
(6) Eto, čusmo za nj[98] u Efrati,
nađosmo ga u polju Jaarskome.
(7) Uđimo u njegovo obitavalište;
klanjajmo se kod podnožja njegovog.
(8) Ustani, o Jahve, dođi u svoje počivalište,
ti i kovčeg tvoje moći.
(9) Neka se tvoji svećenici u pravednost odjenu,
i neka tvoji pobožnjaci od radosti pjevaju.
(10) Poradi Davida, sluge svojega,
ne odbacuj pomazanika svoga.
(11) Jahve se zakleo Davidu,
istinom koju neće povući:
"Jednog od tvojih potomaka ja ću postaviti na prijestolje tvoje.
(12) Budu li tvoji sinovi čuvali savez
i moje svjedočanstvo kojem ću ih poučiti,
i njihovi će sinovi sjediti na tvom prijestolju zauvijek."
(13) Jer Jahve je odabrao Cion;
on ga je želio za svoj stan.
(14) "Ovo je moje počivalište zauvijek;
ovdje ću obitavati, jer sam ja to želio.
(15) Ja ću mu opskrbu obilno blagosloviti;
siromahe ću njegove hljebom nasititi.
(16) I svećenike ću njegove u spasenje odjenuti,
i njegovi će pobožnjaci od radosti pjevati.
(17) Ondje ću dati da nikne Davidov rog;
ja sam pripremio svjetiljku za pomazanika svoga.[99]
(18) Njegove ću dušmane u sram obući,
a na njemu će samom kruna njegova blistati."

133 *Hodočasničke pjesme. Psalam Davidov*
Gle, kako je dobro i milo
da braća žive zajedno i složno!
(2) To je kao dragocjeno ulje na glavi,
što se spušta na bradu,
bradu Aronovu,
što se spušta na rub haljina njegovih.
(3) To je kao da se rosa s Hermona
spušta na gore cionske,

[98] Tj. za kovčeg saveza.

[99] Tj. pripremio sam nasljednika prijestolja Davidova.

jer ondje je Jahve spustio svoj blagoslov – život dovijeka.

134 Hajdete slaviti Jahvu, sve sluge Jahvine,
što služite noću u kući Jahvinoj!
(2) Dižite svoje ruke prema svetištu
i slavite Jahvu.
(3) Blagoslovio te Jahve s Ciona,
onaj koji je stvorio nebo i zemlju.

135 Hvalite Jahvu!
Hvalite ime Jahvino,
hvalite, o sluge Jahvine,
(2) vi koji služite u kući Jahvinoj,
u dvorištima kuće Boga našega!
(3) Hvalite Jahvu, jer je Jahve dobar;
pjevajte hvale imenu njegovu, jer je to divno.
(4) Jer Jahve je odabrao sebi Jakova,
Israila sebi za svojinu.
(5) Jer ja znam da je Jahve velik,
i da je naš Gospod iznad svih bogova.
(6) Jahve čini što mu je drago,
na nebu i na zemlji, na morima i u svim bezdanima.
(7) On daje da se oblaci dižu s krajeva zemlje,
daje munju s kišom,
i izvodi vjetar iz riznica svojih.
(8) On udari po prvjencima u Egiptu,
i po ljudima i po životinjama.
(9) On posla znamenja i čuda posred tebe, o Egipte,
na faraona i sve sluge njegove.
(10) On udari po mnogim narodima
i pogubi moćne kraljeve,
(11) Sihona, kralja Amorejaca,
i Oga, kralja bašanskoga,
i sva kraljevstva kanaanska,
(12) te dade njihovu zemlju u baštinu,
u baštinu Israilu, narodu svojemu.
(13) Tvoje je ime, o Jahve, vječno,
tvoj spomen, o Jahve, kroz sve naraštaje.
(14) Jer Jahve će suditi narodu svom,[100]
i smilovat će se slugama svojim.
(15) Poganski kumiri samo su srebro i zlato,
čovječije ruke djelo.
(16) Usta imaju, ali ne govore;
oči imaju, ali ne vide;
(17) uši imaju, ali ne čuju;
niti ima imalo daha u ustima njihovim.
(18) Oni koji ih prave bit će kao oni,
hoće, svako ko se u njih bude uzdao.
(19) O kućo Israilova, slavi Jahvu;
o kućo Aronova, slavi Jahvu;
(20) o kućo Levijeva, slavi Jahvu;
vi koji štujete Jahvu, slavite Jahvu!
(21) Slava Jahvi s Ciona,
onome koji obitava u Jerusalemu!
Hvalite Jahvu!

136 Zahvaljujte Jahvi, jer je on dobar,
jer je vječna ljubav njegova.
(2) Zahvaljujte Bogu bogova,
jer je vječna ljubav njegova.
(3) Zahvaljujte Gospodu gospodara,
jer je vječna ljubav njegova,
(4) njemu koji jedini čini velika čuda,
jer je vječna ljubav njegova,
(5) njemu koji vješto stvori nebesa,
jer je vječna ljubav njegova,
(6) njemu koji razastrije zemlju nad vodama,
jer je vječna ljubav njegova,
(7) njemu koji stvori velike svjetiljke,
jer je vječna ljubav njegova:
(8) sunce da vlada danju,
jer je vječna ljubav njegova,
(9) mjesec i zvijezde da vladaju noću,
jer je vječna ljubav njegova.
(10) Njemu koji udari po prvjencima Egipćana,
jer je vječna ljubav njegova,
(11) i izvede Israila iz njihove sredine,
jer je vječna ljubav njegova,
(12) snažnom šakom i ispruženom rukom,
jer je vječna ljubav njegova,
(13) njemu koji razdvoji Trsteno more,
jer je vječna ljubav njegova,
(14) i provede Israila posred njega,
jer je vječna ljubav njegova,
(15) a faraona i vojsku mu u Trsteno more obori,
jer je vječna ljubav njegova,
(16) njemu koji je vodio svoj narod pustinjom,
jer je vječna ljubav njegova,
(17) njemu koji udari po velikim kraljevima,
jer je vječna ljubav njegova,
(18) i pogubi moćne kraljeve,
jer je vječna ljubav njegova:
(19) Sihona, kralja Amorejaca,
jer je vječna ljubav njegova,
(20) i Oga, kralja bašanskoga,
jer je vječna ljubav njegova,
(21) te njihovu zemlju u baštinu dade,
jer je vječna ljubav njegova,

[100] Ili *Jahve će opravdati narod svoj.*

(22) baš u baštinu Israilu, slugi svojemu,
jer je vječna ljubav njegova.
(23) Njemu koji se sjeti nas u našem poniženju,
jer je vječna ljubav njegova,
(24) i spasi nas od naših protivnika,
jer je vječna ljubav njegova,
(25) koji daje hranu svim ljudima,
jer je vječna ljubav njegova.
(26) Zahvaljujte Bogu neba,
jer je vječna ljubav njegova.

137 Kraj babilonskih rijeka,
ondje smo sjedili i plakali
kad se sjetismo Ciona.
(2) O vrbe usred njega[101]
lire smo svoje vješali.
(3) Jer ondje su naši zarobljivači zahtijevali od nas da pjevamo,
i naši mučitelji da ih zabavljamo, govoreći:
"Pjevajte nam jednu od cionskih pjesama."
(4) Kako da pjevamo Jahvinu pjesmu
u tuđoj zemlji?
(5) Ako te zaboravim, o Jerusaleme,
neka mi desnica zaboravi svirati.
(6) Neka mi jezik uz nepce prione
ako te se ne sjetim,
ako ne budem uzdizao Jerusalem
iznad svoje najveće radosti.
(7) Sjeti se, o Jahve, šta su sinovi Edomovi uradili
kad je pao Jerusalem,
kako su govorili: "Sravnite ga, sravnite ga
do temelja!"
(8) O narode babilonski, koji ćeš biti opustošen,
blago će biti onome ko ti naknadi onim čime si ti nama platila!
(9) Blago će biti onome ko zgrabi i smrska o stijenu dječicu tvoju!

138 *Psalam Davidov*
Zahvaljivat ću ti svim srcem svojim;
pjevat ću ti hvale pred bogovima.
(2) Poklonit ću se prema tvome hramu svetome,
i zahvaljivat ću imenu tvome zarad ljubavi tvoje i vjernosti tvoje;
jer ti si nada sve uzdigao ime svoje i riječ svoju.
(3) Onog dana kad sam te zovnuo, ti si mi se odazvao;
učinio si me smionim i dao snagu duši mojoj.
(4) Svi kraljevi zemaljski tebi će zahvaljivati, o Jahve,
kad čuju riječi iz usta tvojih.
(5) I pjevat će o putevima Jahvinim,
jer velika je slava Jahvina.
(6) Ta iako je Jahve uzvišen,
on opet gleda na poniznog,
a uznositog izdaleka poznaje.
(7) Iako ja hodim posred nevolje, ti ćeš me držati u životu;
ti ćeš ruku svoju na gnjev mojih dušmana pružiti,
i tvoja će me desnica spasiti.
(8) Jahve će ispuniti ono što se mene tiče;
tvoja je ljubav, o Jahve, vječna;
ne ostavljaj djelo ruku svojih.

139 *Horovođi. Psalam Davidov*
O Jahve, istražio si me i upoznao.
(2) Kad ja sjedam i kad ustajem, ti znadeš;
misli moje izdaleka ti osjećaš.
(3) Stazu moju i gdje liježem ti pomno razaznaješ,
i sve puteve moje dobro ti poznaješ.
(4) Prije negoli i dođe riječ na moj jezik,
gle, o Jahve, ti je potpuno znaš.
(5) Ti si me straga i sprijeda okružio,
i svoju si ruku na me stavio.
(6) Takvo znanje meni je odveć čudesno;
odveć uzvišeno, ne mogu ga dosegnuti.
(7) Kamo da odem od duha tvoga?
I kamo da pobjegnem od prisustva tvoga?
(8) Ako se uspnem na nebo, tamo si ti;
prostrem li sebi ležaj u Šeolu, eto, tamo si ti.
(9) Krila zorina uzmem li,
naselim li se na najudaljenijim krajevima mora,
(10) i tamo će me ruka tvoja voditi,
i tvoja će me desnica dohvatiti.[102]
(11) Kažem li: "Zacijelo će me tama prekriti,
i svjetlo oko mene noć će postati",
(12) ni tmina tebi nije tamna,
a noć je svijetla kao dan.
Tmina i svjetlost tebi su jednaki.
(13) Jer ti si oblikovao utrobu moju;
ti si me satkao u utrobi majke moje.
(14) Ja ću tebi zahvaljivati, jer sam stvoren strahovito i čudesno;
divna su djela tvoja,
i duša moja to dobro zna.
(15) Moje ti kosti nisu bile skrivene
kad sam stvoren u tajnosti
i vješto načinjen u dubinama zemlje;
(16) tvoje su oči vidjele moje neoblikovano tijelo,

[101] Tj. Babilona.

[102] To znači: i da bježim na krajnji istok i na krajnji zapad, ne mogu izmaći Božijoj volji.

i u tvojoj je knjizi bilo sve zapisano,
dani koji su mi bili određeni,
dok još nijednog ne bješe.
(17) Kako su mi dragocjene i namisli tvoje, o Bože!
Kako je velik zbroj njihov!
(18) Kad bi ih morao brojati, pijesak bi nadmašile.
Kad se probudim, još sam s tobom.
(19) O, kad bi ti pogubio zlikovca, o Bože;
zato odstupite od mene, krvoloci!
(20) Jer oni govore zlobno o tebi,
i dušmani tvoji zalud uzimaju [ime tvoje].
(21) Zar ja ne mrzim one koji tebe mrze, o Jahve?
I ne gnušam li se nad onima koji se dižu na te?
(22) Mrzim ih najviše;
oni su mi postali dušmani.
(23) Istraži me, o Bože, i upoznaj srce moje;
iskušaj me i upoznaj nemirne misli moje.
(24) I vidi ima li u meni škodljive navike,
i povedi me putem vječnim.

140
Horovođi. Psalam Davidov

Spasi me, o Jahve, zlih ljudi;
sačuvaj me nasilnika
(2) koji u srcima opačine smišljaju;
oni neprestano ratove začinju.
(3) Kao zmija jezike svoje oštre;
pod usnama im je otrov gujin. *Selah*
(4) Čuvaj me, o Jahve, od ruku zlikovaca;
sačuvaj me nasilnika
koji su naumili da mi noge spotaknu.
(5) Ponosni su mi zamku i uzice sakrili;
mrežu su kraj puta razapeli;
stupice su mi postavili. *Selah*
(6) Rekoh Jahvi: "Ti si moj Bog;
poslušaj, o Jahve, moje molbe.
(7) O Jahve, Gospode, snago moga spasenja,
zakloni mi glavu u dan boja.
(8) Ne udovolji, o Jahve, željama zlikovca;
ne promiči njegovu zlu namisao,
da se ne uzdigne. *Selah*
(9) A glave onih koji su me opkolili
neka prekrije nevolja njihovih usana.
(10) Neka se žeravica na njih sruči;
neka se oni strovale u vatru,
u duboke jame iz kojih se ne mogu dići.
(11) Klevetnik neka se ne okući na zemlji;
zlo neka brzo ulovi nasilnika."
(12) Ja znadem da će Jahve poduprijeti pravo ucviljenoga
i pravdu siromašnoga.
(13) Zaista, pravednici će zahvaljivati imenu tvom;
čestiti će obitavati u prisustvu tvom.

141
Psalam Davidov

O Jahve, dozivam te; pohiti k meni!
Saslušaj moj glas kad te zovnem!
(2) Neka se moja molitva uračuna kao tamjan pred tobom,
podizanje mojih ruku kao večernja žrtva.
(3) Postavi stražu, o Jahve, na moja usta;
stražari na vratima mojih usana.
(4) Ne priklanjaj moje srce nikakvu zlu,
da čini opaka djela sa zlotvorima;
i ne daj mi da jedem poslastica njihovih.
(5) Neka me pravednik udara, to je blagost;
neka me kori, to je ulje na glavi.
Neće to odbiti glava moja
jer se ja neprestano molim protiv njihovih zlodjela.
(6) Kad njihovi vladari budu pobacani sa hridi,
razumjet će da su moje riječi bile umjesne.
(7) [Reći će:] "Kao kad neko ore i provaljuje zemlju,
tako se naše kosti rasuše na ustima Šeola."
(8) Jer oči su moje uprte u te, o Jahve, Gospode moj;
tebi se ja utječem; ne ostavljaj me nezaštićena.
(9) Čuvaj me čeljusti zamke koju su mi postavili
i stupica zlotvora.
(10) Neka zlikovci upadnu u svoje vlastite mreže,
a ja prošao sigurno!

142
Maskil Davidov. Kad je bio u pećini. Molitva

Glasno vapim Jahvi;
smjerno se molim Jahvi.
(2) Pred tobom izlijevam svoju pritužbu;
pred tobom očitujem svoju nevolju.
(3) Kad duh u meni klone,
ti poznaješ moj put.
Na putu kojim hodim
zamku su mi sakrili.
(4) Pogledaj nadesno pa vidi,
jer nema nikog ko se na me obazire;
nemam kamo pobjeći;
za moju dušu niko ne mari.
(5) Tebi zavapih, o Jahve;
rekoh: "Ti si moje utočište,
moj dio u zemlji živih.
(6) Obazri se na moj vapaj,
jer sam većma ponižen;
izbavi me od progonitelja mojih,
jer su prejaki za me.
(7) Izvedi iz tamnice dušu moju

da zahvaljujem imenu tvom;
pravednici će se okupiti oko mene,
zbog tvoje dobrote prema meni."

143 *Psalam Davidov*
Čuj molitvu moju, o Jahve,
poslušaj molbu moju u vjernosti svojoj!
Odazovi mi se u pravednosti svojoj.
(2) I ne upuštaj se u parničenje sa slugom svojim,
jer niko živ nije pravedan u očima tvojim.
(3) Jer dušman mi je dušu progonio;
do zemlje mi je život stukao;
u tamna me mjesta naselio, kao one koji su davno umrli.
(4) Zato mi duh klone;
srce mi je potišteno.
(5) Dana se davnih sjećam;
o svim tvojim djelima promišljam;
o djelima tvojih ruku razmišljam.
(6) Ruke ti svoje pružam;
duša mi za tobom čezne kao suha zemlja. *Selah*
(7) Brzo mi se odazovi, o Jahve, duh me izdaje;
ne sakrivaj lica svoga od mene,
inače ću postati kao oni što silaze u grobnu jamu.
(8) Daj da osjetim tvoju ljubav ujutro,
jer se u te uzdam;
pouči me kojim putem da krenem,
jer tebi dušu svoju povjeravam.
(9) Izbavi me, o Jahve, od dušmana mojih;
tebi se ja utječem.
(10) Nauči me da vršim volju tvoju,
jer ti si moj Bog;
tvoj dobri duh neka me vodi po ravnu tlu.
(11) Zarad imena svojega, o Jahve, oživi me.
U svojoj pravednosti izvuci moju dušu iz nevolje.
(12) I u dobroti svojoj porazi dušmane moje
i uništi sve one koji mi dušu cvijele,
jer ja sam sluga tvoj.

144 *Psalam Davidov*
Slava Jahvi, stijeni mojoj,
koji ruke moje uči ratu,
a prste moje boju;
(2) mom vjernom drugu i tvrđavi mojoj,
mome uporištu i izbavitelju mom,
mome štitu i onome kome se ja utječem,
koji mi potčinjava narod moj.
(3) O Jahve, šta je čovjek da se ti za nj brineš?
Ili sin čovječiji da ti na nj misliš?
(4) Čovjek je tek kao dašak;
njegovi su dani kao sjena prolazna.
(5) Rastavi nebesa svoja, o Jahve, i siđi;
dodirni planine, da se zadime.
(6) Daj neka munja sijevne, i dušmane raspršiš;
odapni strijele svoje, i njih smeti.
(7) Pruži ruku svoju s visine;
spasi me i izbavi iz voda golemih,
iz ruku stranaca
(8) čija usta govore lažno
i čija je desnica varava.[103]
(9) Pjevat ću ti pjesmu novu, o Bože;
na harfi od deset struna pjevat ću hvale tebi
(10) koji daješ spasenje kraljevima,
koji spašavaš svoga slugu Davida od pogubna mača.
(11) Spasi me i izbavi iz ruku stranaca
čija usta govore lažno
i čija je desnica varava.
(12) Neka nam sinovi u mladosti budu kao bujne biljke,
a kćeri naše kao stupovi isklesani da dvorac ukrase;
(13) hambari nam puni bili prinosa od svake vrste,
i stada nam rađala na hiljade i desetine hiljada u našim poljima;
(14) stoka nam nosila tovare
bez nesreće i bez gubitka,
ne bilo vike na našim ulicama!
(15) Blago narodu kojem je tako;
blago narodu čiji je Bog Jahve.

145 *Hvalospjev Davidov*[104]
Ja ću te veličati, Bože moj, o kralju,
i slavit ću tvoje ime dovijeka.
(2) Svaki ću te dan slaviti,
i hvalit ću tvoje ime dovijeka.
(3) Velik je Jahve, i predostojan hvale,
i nedokučiva je veličina njegova.
(4) Naraštaj će naraštaju hvaliti djela tvoja,
i očitovat će moćna djela tvoja.
(5) O slavnom sjaju tvoga veličanstva
i o tvojim čudesima ja ću razmišljati.
(6) Ljudi će kazivati o snazi velikih djela tvojih,
a ja ću pripovijedati o veličini tvojoj.
(7) Oni će željno izricati spomen na tvoju obilnu dobrotu
i radosno klicati o tvojoj pravednosti.
(8) Jahve je milostiv i milosrdan,
ne srdi se brzo, i uzvišen je u ljubavi.
(9) Jahve je dobar prema svima,
i milost je njegova nad svim njegovim stvorenjima.

[103] Tj. koji se lažno zaklinju.

[104] Ovaj je psalam ispjevan u akrostihu.

(10) Sva će te djela tvoja hvaliti, o Jahve,
i pobožnjaci tvoji tebe će veličati.
(11) Oni će kazivati o slavi kraljevstva tvoga
i pripovijedati o moći tvojoj,
(12) da obznane sinovima ljudskim silna djela tvoja
i slavu veličanstva kraljevstva tvoga.
(13) Kraljevstvo je tvoje vječno kraljevstvo,
i tvoja vlast kroz sve naraštaje.
Jahve je vjeran svim svojim obećanjima
i pun ljubavi prema svemu što je stvorio.[105]
(14) Jahve podupire sve one koji padaju
i pridiže sve one koji su pognuti.
(15) Oči svih uprte su u tebe,
i ti im daješ hranu u određeno vrijeme.
(16) Ti otvaraš ruku svoju
i udovoljavaš željama svakog živog stvora.
(17) Jahve je pravedan u svim svojim putevima
i dobrostiv u svim svojim djelima.
(18) Jahve je blizu svima koji ga dozivaju,
svima koji ga istinski dozivaju.
(19) On će ispuniti želju onima koji ga štuju;
i čut će njihov vapaj i spasiti ih.
(20) Jahve čuva sve one koji ga vole,
ali zlikovce sve on će uništiti.
(21) Moja će usta izricati hvalu Jahvinu,
i ljudi će svi slaviti njegovo ime dovijeka.

146 Hvalite Jahvu!
Hvali Jahvu, dušo moja!
(2) Ja ću hvaliti Jahvu dok sam živ;
pjevat ću hvale svome Bogu dok me ima.
(3) Ne uzdajte se u sinove ljudske,
u smrtnika u kojem nema spasenja.
(4) Duh se njegov odvaja, on se u zemlju vraća;
baš toga dana njegove zamisli propadaju.
(5) Blago li onom čija je pomoć Bog Jakovljev,
čije je uzdanje u Jahvi, Bogu njegovu,
(6) koji je stvorio nebo i zemlju,
more, i sve što je u njima,
koji ostaje vjeran dovijeka,
(7) koji vrši pravdu za tlačenoga,
koji hrani gladnoga.
Jahve oslobađa sužnje.
(8) Jahve otvara oči slijepima;
Jahve pridiže sve one koji su pognuti;
Jahve voli pravedne;
(9) Jahve štiti došlace;
on uzdržava siroče i udovicu,
a osujećuje put zlikovački.
(10) Jahve će vladati zauvijek,
tvoj Bog, o Cione, svim naraštajima.
Hvalite Jahvu!

147 Hvalite Jahvu!
Ta dobro je pjevati hvale Bogu našem,
jer ugodno je i dolično.
(2) Jahve gradi Jerusalem;
on sabire prognanike Israilove.
(3) On liječi one srca slomljenih
i previja im rane.
(4) On određuje broj zvijezda;
on im svima imena daje.
(5) Velik je Jahve i obilan snagom;
njegov je razum neograničen.
(6) Jahve podupire ucviljene;
on zlikovce ponižava do zemlje.
(7) Pjevajte Jahvi sa zahvalom;
pjevajte hvale uz liru Bogu našemu,
(8) koji prekriva nebesa oblacima,
koji daje kišu zemlji,
koji daje da po brdima trava niče.
(9) On hrani stoku
i mlade gavrane što grakću.
(10) On ne uživa u snazi konja;
on ne nalazi ništa u hitrini nogu čovječijih.
(11) Jahve je naklonjen onima koji ga štuju,
koji iščekuju ljubav njegovu.
(12) Hvali Jahvu, Jerusaleme!
Hvali Boga svoga, Cione!
(13) Jer on je učvrstio rešetke kapija tvojih;
on je blagoslovio sinove tvoje u tebi.
(14) On daje mir tvojim međama;
on te siti najboljom pšenicom.
(15) On šalje svoju zapovijed na zemlju;
njegova se riječ vrlo brzo širi.
(16) On prostire snijeg kao vunu;
on razbacuje inje kao pepeo.
(17) On baca svoj led u komadima;
ko može izdržati njegovu studen?
(18) On šalje svoju riječ i topi ih;
on daje da vjetar puše i vode teku.
(19) On objavljuje svoje riječi Jakovu,
svoje zakone i odredbe Israilu.
(20) Nijednom narodu nije tako učinio,
a naredbe njegove oni ne poznaju.
Hvalite Jahvu!

148 Hvalite Jahvu!
Hvalite Jahvu s nebesa;
hvalite ga u visinama!

[105] Ovaj se dio (*Jahve... stvorio*) ne nalazi u mazoretskom tekstu, ali ga ima u kumranskim, grčkim i sirjačkim rukopisima.

(2) Hvalite ga, svi anđeli njegovi;
hvalite ga, sve vojske njegove!
(3) Hvalite ga, Sunce i Mjeseče;
hvalite ga, sve zvijezde sjajne!
(4) Hvalite ga, nebesa nad nebesima,
i vode što ste nad nebesima!
(5) Neka hvale ime Jahvino,
jer on je zapovjedio, pa su oni stvoreni.
(6) On ih je zauvijek učvrstio;
on je donio odredbu koja neće minuti.
(7) Hvalite Jahvu sa zemlje,
nemani morske i svi bezdani,
(8) vatro i grade, sniježe i maglo,
olujni vjetre, izvršavajući riječ njegovu,
(9) gore i sva brda,
voćke i svi kedrovi,
(10) zvijeri i sva stoko,
gmazovi i ptice krilate,
(11) kraljevi zemaljski i narodi svi,
prvaci i zemaljski suci svi,
(12) mladići i djevojke,
starci i djeco.
(13) Neka oni hvale ime Jahvino,
jer jedino je njegovo ime uzvišeno;
njegova slava nadvisuje nebo i zemlju.
(14) I on je podigao snagu narodu svome,
slavu svim pobožnjacima svojim,
baš sinovima Israilovim, narodu sebi bliskom.
Hvalite Jahvu!

149 Hvalite Jahvu!
Pjevajte Jahvi pjesmu novu,
i njegovu hvalu u zboru pobožnih.
(2) Neka se Israil raduje svom Stvoritelju;
sinovi Ciona neka se vesele svom kralju.
(3) Neka hvale ime njegovo uz igru;
neka mu pjevaju hvale uz def i liru.
(4) Jer Jahve uživa u narodu svome;
on će ukrasiti ucviljene spasenjem.
(5) Neka pobožni kliču slavi;
neka pjevaju od radosti u posteljama svojim.
(6) Neka im uzvišene hvale Božije budu u ustima
i dvosjekli mač u rukama,
(7) da izvrše odmazdu nad poganima
i kaznu nad narodima,
(8) da im kraljeve sputaju lancima
a plemiće njihove gvozdenim okovima,
(9) da izvrše nad njima zapisani sud;
ovo je slava svim njegovim pobožnjacima.
Hvalite Jahvu!

150 Hvalite Jahvu!
Hvalite Boga u svetištu njegovu;
hvalite ga u silnom prostranstvu njegovu.
(2) Hvalite ga zbog silnih djela njegovih;
hvalite ga zbog njegove nedostižne veličine.
(3) Hvalite ga zvukom trube;
hvalite ga harfom i lirom.
(4) Hvalite ga defom i igrom;
hvalite ga strunastim sviralama i frulom.
(5) Hvalite ga cimbalima glasnim;
hvalite ga cimbalima zvonkim.
(6) Sve što diše neka hvali Jahvu.
Hvalite Jahvu!

MUDRE IZREKE

Temeljni naglasak sadržaja ove knjige stavljen je na učenja sabrana na osnovi predanja starih (5:1–4) i svakidašnjeg iskustva (6:6–11). Sadržinsku okosnicu knjige čini ljestvica vrijednosti koju mudraci ispisuju snagom načela: "Strah od Boga početak je mudrosti" (9:10; 1:7; 15:33), a među te vrijednosti, svakako, spada iskrenost, prilježnost, pouzdanost, samosavladavanje, umjerenost itd. Ljudska mudrost ograničena je i u svom narastanju uvijek ovisna o mudrosti Božijoj i uvjetovana njom. Ova biblijska knjiga često mudrost izjednačuje s pravičnošću. Štaviše, mudrost spregnuta s pravičnošću rađa plodovima uspjeha, dok ludost, duhovna slabost, uvijek vodi u propast i rastakanje.

Autorstvo knjige načelno se pripisuje Solomonu zbog njegove već legendarne mudrosti (1:1; 10:1; 25:1). Po naravi sadržaja ova knjiga smješta se u korpus tzv. mudroslovne književnosti Starog zavjeta i drevnog Bliskog istoka, Egipta u prvome redu, ali u njenom sadržaju ima jasnih tragova pučke mudrosti nakupljene u drevnim izrailskim selima i porodicama u kojima je bila uvriježena prepisivačka tradicija. Koliko god je moguće sadržaj ove knjige čitati u ravni historijskog iskustva i njegova značenja primjeravati svakidašnjem životu pojedinca i zajednice, valja naglasiti da se njen sadržaj, osobito pojam mudrosti – a napose pojam božanske Mudrosti – u spoznajnom i iskustvenom smislu može čitati i razumijevati i u prenesenom, metaforičkom smislu i značenju, poglavito u onim slučajevima kad se ona, nerijetko, uspoređuje s dobrom i razboritom ženom, kakvu mladići trebaju tražiti u dobi kad se spremaju preuzeti životne odgovornosti i obaveze, ili luckastom, raspusnom i lahkomislenom djevom, koju treba izbjegavati i s njom svoj život ne dijeliti. Jezik je ove knjige bremenit, simboličan, često šifriran, zagonetan i semantički odveć lelujav i neuhvatljiv. No, ono što se sasvim jasno iz njega razabire, među ostalim stvarima, jest potreba i upozorenje da se čita s dozom kreativne napetosti, kao i poziv čitaocu da se pri njegovu iščitavanju podvrgne svojevrsnoj umnoj (samo)disciplini, podarujući mu tako, u svakom trenu, životvornu sintezu britka unutarnjeg uvida i zrenja, kreposne brižnosti za duhovnu vrlinu i gorljive nabožnosti.

Proslov

1 Mudre izreke Solomona, sina Davidova, kralja Israila[1]:
(2) da se mudrost i pouka steknu,
da se riječi razumne razaberu,
(3) da se primi pouka o životu promišljenom,
pravdi, pravičnosti i nepristrasnosti,
(4) da se lahkovjernim razboritost dade,
mladima znanje i obazrivost;
(5) mudrac će poslušati i još više naučiti,
a razuman mudar savjet dobiti;
(6) da se razumije izreka mudra i govor slikoviti,
riječi mudraca i zagonetke njihove.
(7) Strah od Jahve početak je znanja;
mudrost i pouku preziru bezumni.

[1] Iako se na početku ovog poglavlja mudre izreke koje ono sadrži pripisuju Solomonu, iz odjeljaka koji slijede (22:17-21; 24:23; 30. i dr.) da se jasno razabrati da one ne potječu samo od njega. Ipak, najveći dio sadržaja poglavlja usko je vezan za Solomona.

Kloni se loša društva

(8) Poslušaj, sine moj, pouku oca svoga
i ne odbacuj upute majke svoje;
(9) zbilja će ti na glavi lijep vijenac biti,
a na vratu tvome ukrasi.
(10) Sine moj, ako te grešnici mamili budu,
ne pristaj!
(11) Ako kažu: "Hajde s nama, krv da vrebamo,
nevinoga u zasjedi bez razloga da čekamo;
(12) da ih žive, kao Šeol[2], progutamo, i čitave,
kao one što slaze u grob;
(13) sve blago vrijedno naći ćemo mi,
kuće ćemo svoje plijenom napuniti;
(14) bacat ćeš s nama žrijeb svoj,
svi ćemo mi jednu kesu imati."
(15) Sine moj, ne idi putem s njima,
makni noge svoje sa staze njihove,
(16) jer noge njihove na zlo lete,

[2] Šeol – stanište mrtvih.

i krv da proliju one hite.
(17) Zbilja je uzalud mrežu razapinjati
na oči svakoj ptici.
(18) Ali oni vlastitu krv svoju vrebaju;
zasjedu vlastitim životima svojim oni postavljaju.
(19) Takva je sudbina svakoga ko nasiljem dobitak stječe;
on ga života košta.

Mudrost opominje

(20) Mudrost po ulici viče,
na trgu ona glas svoj diže;
(21) uzvikuje po mjestima bučnim;
na kapijama gradskim riječi svoje govori:
(22) "Dokle ćete, o vi lahkovjerni,
svoju lahkovjernost ljubiti?
I dokle će se podrugljivci podrugivanjem naslađivati,
a bezumnici znanje mrziti?
(23) Obratite se na ukor moj;
gle, ja ću na vas duh svoj izliti;
ja ću vam riječi svoje obznaniti.
(24) Ja sam dozivala, a vi ste odbijali,
ruku sam svoju pružala, a niko nije mario;
(25) i svaki ste savjet moj zanemarili,
i ukor moj niste željeli –
(26) zato ću se i ja nevolji vašoj smijati;
kad vas strah obuzme, ja ću se rugati:
(27) kad vas strah poput oluje obuzme
i nevolja vam poput vihora dođe,
kada na vas jad i muka navale.
(28) Tad će me oni zvati,
ali se ja neću odazvati;
brižljivo će me tražiti,
ali me neće naći,
(29) jer su spoznaju mrzili
i straha od Jahve nisu izabrali.
(30) Savjeta moga nisu htjeli primiti,
i svaki su ukor moj prezirno odbijali.
(31) Zato će oni plod svojih postupaka jesti
i svojih se spletki nasititi.
(32) Jer će prevrtljive prevrtljivost njihova ubiti,
a bezumne će nemar njihov uništiti.
(33) Ali onaj koji mene sluša bezbrižno će živjeti
i bez straha od zla, spokojan će biti."

Blagodat mudrosti

2 Sine moj, ako ćeš riječi moje primiti
i u sebe zapovijedi moje čuvati,
(2) uho svoje ka mudrosti upravi,
srce svoje razumu prikloni;
(3) jer ako razboritost budeš tražio,
glas svoj za razum digao;
(4) ako ga budeš kao srebro tražio
i za njim kao za skrivenim blagom tragao –
(5) onda ćeš ti strah od Jahve razumjeti
i znanje ćeš Božije naći.
(6) Jer Jahve mudrost daje;
iz njegovih usta znanje i razum dolaze.
(7) On čuva duboku mudrost za čestite;
štit je onima koji hode bezazleni,
(8) jer on štiti staze pravde,
i čuva put njemu odanih.
(9) Tad ćeš poznati pravdu i pravičnost
i nepristrasnost i svaki put dobra.
(10) Jer mudrost će u srce tvoje ući,
a znanje će duši tvojoj milo biti;
(11) obazrivost će te čuvati,
razboritost će paziti na te,
(12) da te od puta zla izbavi,
od čovjeka koji opačine govori;
(13) od onih koji napuštaju puteve čestitosti
da bi stazama tame hodili;
(14) koji se činjenjem zla naslađuju
i opačini se zla raduju;
(15) kojih su putevi krivi,
i koji krivudaju na stazama svojim;
(16) da te izbavi od žene lahke,
od preljubnice na riječi laskave;
(17) koja saputnika mladosti svoje ostavlja
i zavjet Boga svoga zaboravlja;
(18) jer kuća njena u smrt tone
i tragovi njezini mrtvima vode;
(19) niko ko ode k njoj više se ne vrati
niti do puteva života dopre.
(20) Zato ti stazom dobrih ljudi hodi
i puteva se pravednika drži.
(21) Jer čestiti će na zemlji živjeti,
i bezazleni će na njoj ostati;
(22) ali opaki će sa zemlje pometeni biti,
a vjerolomni će biti iščupani iz nje.

Koristi mudrosti

3 Sine moj, ne zaboravi pouke moje,
zapovijedi moje neka čuva srce tvoje;
(2) jer će ti dane i godine životne produljiti
i mir ti donijeti.
(3) Ne dopusti da te dobrota i vjernost ikada napuste;

sebi ih oko vrata priveži,
na ploču ih srca svoga upiši.
(4) Tako ćeš blagonaklonost i ugled
u očima Božijim i ljudskim steći.
(5) Uzdaj se u Jahvu svim srcem svojim
i ne oslanjaj se na razum vlastiti.
(6) Na svim putevima svojim njega se sjeti,
i on će ti staze ispraviti.
(7) Ne umišljaj da mudar si;
boj se Jahve i zla se kloni.
(8) To će ti tijelu lijek biti
i okrepa kostima tvojim.
(9) Jahvu blagom svojim počasti
i prvinama sveg prinosa svoga;
(10) tad će ti hambari prepuni biti
i kace će ti se novim vinom prelijevati.
(11) Sine moj, ne odbij stegu Jahvinu
i ukor njegov ne preziri;
(12) jer koga Jahve voli – toga i kori,
kao otac milog sina svoga.
(13) Blago čovjeku koji mudrost nađe
i čovjeku koji razboritost stekne.
(14) Jer korist njena veća je od koristi srebra,
a dobit njena bolja je od dobiti zlata.
(15) Od dragulja je ona dragocjenija;
i ništa za čim žudiš s njom se porediti ne može.
(16) Dug je život u desnici njenoj;
u ljevici su joj bogatstvo i čast.
(17) Putevi su joj putevi miline,
a sve su joj staze mir.
(18) Drvo je života onima koji se za nju uhvate,
i sretni su svi koji je čvrsto drže.
(19) Jahve je mudrošću zemlju utemeljio,
razumom je on nebesa utvrdio.
(20) Znanjem njegovim bezdan se rastavio,
a iz oblaka se rosa cijedila.
(21) Sine moj, sačuvaj mudrost i obazrivost,
neka ti se iz očiju ne gube;
(22) tako će biti život duši tvojoj,
i ukras na vratu tvome.
(23) Tad ćeš ti putem svojim bezbrižno hoditi
i noga ti se neće spoticati.
(24) Kad legneš, nećeš se bojati;
kad legneš, sanak će ti sladak biti.
(25) Ne boj se strahote iznenada
niti stradanja kad bezbožnike stigne,
(26) jer Jahve će ti uzdanica biti
i nogu će tvoju da se u zamku ne uhvati čuvati.
(27) Dobra onima kojima treba ne uskrati
kad si ga kadar učiniti.
(28) Ne reci bližnjemu svome:
"Idi, pa se vrati,
sutra ću ti dati",
kad to u sebe imaš.
(29) Ne kuj zla bližnjemu svome
dok on kraj tebe bezbrižno živi.
(30) Ni s jednim čovjekom ti se bez razloga ne prepiri
ako ti on zla ne učini.
(31) Nasilniku ne zavidi
i ne biraj nijedan od puteva njegovih.
(32) Jer su Jahvi mrski pokvarenjaci;
a s čestitima on je prisan.
(33) Prokletstvo je Jahvino na kući opakoga,
a on blagosilja dom pravednika.
(34) Podrugljivcima on se podruguje,
a poniznima milost ukazuje.
(35) Mudri će čast naslijediti,
a bezumnici otkrivaju sramotu.

Očeva uputa

4 Čujte, sinovi moji, pouku očevu,
i pazite da biste razboritost stekli,
(2) jer ja vam dobar nauk dajem;
ne ostavljajte upute moje.
(3) Kad ja bijah sin u oca svoga,
krhak, i sin jedinac u matere svoje,
(4) tad me on učaše i govoraše mi:
"Neka srce tvoje čvrsto primi riječi moje;
zapovijedi se mojih drži, i živjet ćeš.
(5) Steci mudrost! Razboritost steci!
Ne zaboravi riječi mojih usta i od njih se ne okreći.
(6) Ne ostavljaj je, i ona će te čuvati;
voli je, i ona će na te paziti.
(7) Najvažnije je u mudrosti: steci mudrost;
i svime što imaš steci razboritost.
(8) Cijeni je, i ona će te uzdići;
ako je prigrliš, čast će ti pribaviti.
(9) Ona će ti na glavu vijenac od ljupkosti staviti;
krunu od ljepote darovat će ti."
(10) Čuj, sine moj, i riječi moje prihvati,
pa će ti se godine životne umnožiti.
(11) Ja te putem mudrosti uputih;
pravim te stazama vodih.
(12) Kad budeš hodio, noge ti se neće saplitati,
a potrčiš li, nećeš se spotaknuti.
(13) Drži se upute; ne puštaj je.
Čuvaj je, jer ona je život tvoj.

(14) Ne stupaj na stazu opakoga
i ne zapućuj se putem zlikovaca.
(15) Ostavi ga, ne prolazi njime;
okreni se od njega i dalje hodi.
(16) Jer oni ne mogu spavati ako zla ne čine;
i sanak im na oči ne dolazi sve dok koga ne sapletu.
(17) Jer oni hljeb opačine jedu
i vino nasilja piju.
(18) A staza je pravednika kao svjetlo praskozorja,
koje sve jače sija do pune svjetlosti dana.
(19) Put je bezbožnika kao mrkli mrak;
oni ne znaju o što se spotiču.
(20) Sine moj, pazi na riječi moje;
prigni uho svoje besjedama mojim.
(21) Ne puštaj ih iz svoga vida;
čuvaj ih usred srca svoga.
(22) Jer one su život onima koji ih nađu
i zdravlje svem tijelu njihovu.
(23) Povrh svega ustrajno čuvaj srce svoje,
jer iz njega život izvire.
(24) Ne daj opačini blizu usta svojih
i ne daj pokvarenom govoru blizu usana svojih.
(25) Neka oči tvoje pravo gledaju
i neka ti pogled pravo ispred tebe uprt bude.
(26) Pazi na stazu kojom hodiš,
i svi će ti puti sigurni biti.
(27) Ni desno ni lijevo ne skreći;
korak svoj daleko od zla drži.

Zamke bludničenja

5 Sine moj, zapazi mudrost moju,
prigni uho svoje razboritosti mojoj;
(2) da oštroumnost zadržiš
i da ti usne znanje sačuvaju.
(3) Jer s usana preljubnice kaplje med,
a glađe od ulja nepce je njeno;
(4) ali na kraju ona je gorka kao pelin,
kao dvosjekli mač oštra.
(5) Noge joj k smrti silaze,
koraci joj pravo u Šeol vode.
(6) Ona ne misli na put života;
putevi su njeni nesigurni, ona to ne zna.
(7) Zato sada, sinovi, poslušajte me
i ne udaljavajte se od riječi mojih.
(8) Držite put svoj daleko od nje
i vratima se kuće njezine ne primičite,
(9) da ne biste drugima slavu svoju dali,
a okrutnima godine svoje;
(10) da se ne bi tuđinci izobiljem vašim sladili
i da teško stečena dobra vaša u tuđu kuću ne odu;
(11) da na kraju života svoga ne ridate,
kad meso vaše i tijelo vaše istrošeni budu,
(12) i kažete: "Kako sam samo pouku mrzio!
I kako je srce moje s prijezirom ukor odbijalo!
(13) Ja ne poslušah glasa učitelja svojih,
niti prignuh uho svoje onima što me poučavahu!
(14) Umalo ne upadoh u svako zlo
usred zbora i zajednice!"
(15) Pij vodu iz čatrnje svoje
i taze vodu iz bunara svoga.
(16) Moraju li se razlijevati izvori tvoji,
po ulicama potoci tvoji?
(17) Neka oni samo tvoji budu,
a ne i za neznance s tobom.
(18) Izvor ti blagoslovljen bio,
i radovao se sa ženom mladosti svoje;
(19) kao košuta mila i srna umiljata,
neka te grudi njene uvijek zadovolje;
ljubavlju njenom uvijek obuzet bio.
(20) Pa zašto bi se ti, sine moj, preljubnicom zanosio
i njedra tuđinke grlio?
(21) Jer pred očima su Jahvinim čovjekovi puti,
i sve staze njegove on motri.
(22) Opakog će uhvatiti zla njegova;
užad grijeha njegova čvrsto će ga držati.
(23) On će bez pouke umrijeti,
i u velikom bezumlju svom on će zalutati.

Pazi na stupice

6 Sine moj, kad jamčiš za bližnjega svoga,
jamstvo za neznanca dadeš,
(2) kad budeš riječima iz usta svojih u stupicu namamljen,
riječima iz usta svojih ulovljen,
(3) onda ovo učini, sine moj, i spasi se ti:
kako si bližnjemu svome u šake dopao,
pođi, pokloni se i uporno bližnjega svoga moli.
(4) Ne daj sna očima svojim
niti drijema očnim kapcima svojim;
(5) otmi se lovcu iz ruku kao gazela
i kao ptica iz ruku ptičara.
(6) Otiđi mravu, o ljenjivče,
puteve njegove promatraj i mudar budi:
(7) on nema poglavara
ni nadzornika ni vladara,
(8) on hranu svoju ljeti sprema
i zalihe svoje za žetve prikuplja.

(9) Dokle ćeš, o ljenjivče, tu ležati?
Kad ćeš se iz sna svoga probuditi?
(10) Još malo spavaj, još malo drijemaj,
još malo sklopi ruke na počinak –
(11) i tvoja će neimaština kao skitnica doći,
a oskudica će tvoja kao čovjek s oružjem navaliti.
(12) Hulja, bezbožnik,
onaj je što pokvarenih usta hodi,
(13) koji namiguje,
koji nogama svojim podgurkuje,
koji prstima svojim upire;
(14) koji zloćom srca svoga stalno zlo snuje,
koji svađu zapodijeva.
(15) Zato će mu nesreća iznenada doći;
u tren oka on će smrvljen biti, a lijeka neće biti.
(16) Šest je stvari koje su mrske Jahvi,
sedam ih je njemu odvratnih:
(17) oči ohole, jezik lažljiv,
ruke koje nevinu krv prolijevaju,
(18) srce koje zle namjere snuje,
noge koje u zlo srljaju,
(19) lažan svjedok koji laži izgovara
i čovjek koji među braćom svađu zapodijeva.
(20) Sine moj, čuvaj zapovijedi oca svoga,
i pouke majke svoje ne ostavljaj;
(21) zauvijek ih za srce svoje priveži;
oko vrata ih svoga zaveži.
(22) Kad budeš hodio, one će te voditi,
kad budeš spavao, one će paziti na te,
a kad se probudiš, one će te razgovarati.
(23) Jer zapovijed je svjetiljka, a pouka svjetlo;
a ukori stege put su života,
(24) da te od zle žene čuvaju,
od laskava jezika preljubnice.
(25) Ne poželi u srcu svome ljepote njene
i ne dopusti joj da te osvoji očnim kapcima svojim.
(26) Bludnici je dosta i kora hljeba,[3]
a preljubnica i ono najdragocjenije uzima.
(27) Može li čovjek u njedra svoja žeravicu metnuti
a da mu odjeća ne izgori?
(28) Može li čovjek po užarenom ugljevlju hoditi
a da mu se stopala ne sprže?
(29) Tako je onome koji ide ženi bližnjega svoga;
ko god nju dotakne nekažnjen neće proći.
(30) Ne preziru lopova ako ukrade
da glad svoju utoli, kad gladan je;
(31) ali kad uhvaćen bude, sedmerostruko vraća,
i sve imanje iz kuće svoje daje.
(32) Nerazborit je onaj koji sa ženom preljubu čini;
ko god to učini sebe uništava.
(33) Na rane i sramotu on će udariti,
i bruka njegova nikada se neće izbrisati.
(34) Jer ljubomora čovjeka razjari,
pa on na dan osvete ne štedi.
(35) Nikakvu odštetu neće prihvatiti
niti će zadovoljan biti, koliko god darova davao ti.

[3] Ili *Zbog bludnice čovjek će na koru hljeba spasti.*

Bludnicine varke

7 Sine moj, drži riječi moje
i zapovijedi moje kod sebe čuvaj.
(2) Drži zapovijedi moje, i živjet ćeš,
i pouke moje kao zjenicu oka svoga.
(3) Za prste ih sebi priveži;
na ploču ih srca svoga napiši.
(4) Kaži mudrosti: "Ti si sestra moja",
i nazovi razbor prisnim prijateljem,
(5) da te oni od preljubnice čuvaju,
od žene tuđe što riječima svojim laska.
(6) Jer na prozoru doma svoga
kroz rešetku pogledah ja,
(7) i vidjeh među lahkovjernima,
i opazih među momcima mladića nerazborita
(8) kako prolazi ulicom pokraj ugla njezina,
i kući se njenoj zapućuje,
(9) u sumrak, u smiraj dana,
dok se mrklina noćna spuštala.
(10) I gle, ususret mu iziđe žena,
kao bludnica obučena i srca prepredena.
(11) Bučna je i buntovna,
noge joj u kući ne mogu ostati;
(12) sad je na ulici, sad na trgovima,
i na svakom uglu vreba.
(13) I ona ga zgrabi i poljubi ga
i reče mu bezobrazna lica:
(14) "Bila sam dužna prinijeti žrtvu pomiriteljicu;
danas sam zavjet svoj ispunila.
(15) Zato sam ti ja ususret izišla;
tebe sam tražila, i nađoh te.
(16) Po postelji sam svojoj pokrivače prostrla,
obojenu posteljinu egipatsku.
(17) Namirisala sam postelju svoju
smirnom, alojom i cimetom.
(18) Dođi, opijajmo se ljubavlju sve do jutra,
naslađujmo se milovanjem.
(19) Jer muž mi kod kuće nije,
otišao je na dalek put;

(20) sa sobom je torbicu novčanu ponio,
i neće kući doći sve do uštapa."
(21) Namami ga ona silnim nagovorom;
laskavim jezikom svojim ona ga zavede.
(22) On najednom za njom pođe
kao što vo na klanje ide,
kao što se jelen u gvožđa sputa,
(23) dok mu jetru ne probode strijela;
kao ptica što u zamku jurne,
tako ni on ne zna da će ga to stajati života.
(24) Zato me, sinovi, poslušajte sada,
i obazrite se na riječi iz mojih usta.
(25) Ne daj da ti srce skrene na puteve njene,
ne lutaj po stazama njezinim.
(26) Jer mnogo je smrtno ranjenih
koje je ona oborila;
i mnogo je onih koje je ona pobila.
(27) Kuća joj je put do Šeola,
koji se do odaja smrti spušta.

Preporuka mudrosti

8 Ne doziva li mudrost,
i ne diže li razum glas svoj?
(2) Navrh uzvisina, pored puta,
gdje se staze sastaju, stoji ona;
(3) pored kapija, gradu na ulazu,
na vratima ulaznim, ona viče:
(4) "Vas, o ljudi, zovem ja;
glas je moj za sinove ljudske.
(5) O lahkovjerni, shvatite mudrost;
urazumite se, o nerazumni!
(6) Slušajte, jer ja ću o važnim stvarima zboriti;
i da otkrijem šta je pravo, usta ću svoja otvarati.
(7) Jer usta će moja istinu govoriti;
a opakost je mrska usnama mojim.
(8) Prave su sve riječi iz usta mojih;
ništa krivo niti izopačeno u njima ne stoji.
(9) Sve su one jasne razumnome,
i prave onima što nađoše znanje.
(10) Primi se upute moje, a ne srebra,
i znanja prije nego najprobranijega zlata.
(11) Jer mudrost je bolja od dragulja;
i nikakve se mile stvari s njome porediti ne mogu.
(12) Ja, mudrost, s razboritošću boravim,
i ja znanje i promišljenost posjedujem.
(13) Strah od Jahve jest mrziti zlo;
oholost i umišljenost i put zla
i usta pokvarena mrzim ja.
(14) Savjet je moj, i duboka razboritost;
ja sam razum, i snaga je moja.
(15) Mnome kraljevi kraljuju,
a vladari pravdu kroje.
(16) Mnome kraljevići vladaju,
i plemići, i svi koji pravo sude.
(17) Ja volim one koji vole mene;
a oni koje me ustrajno traže naći će me.
(18) Bogatstvo i čast sa mnom su,
dugotrajno izobilje i pravednost.
(19) Moj je plod bolji od zlata,
i od čistog zlata,
a dobitak moj – od najprobranijeg srebra.
(20) Ja putem pravde hodim,
sred staza pravednosti,
(21) da onima koji me vole izobilje podarim,
riznice da im napunim.
(22) Jahve me je imao na početku puta svoga,
prije svojih djela iz davnina.
(23) Iz vječnosti sam ja nastala, od početka,
od najranijeg vremena, prije vremena zemljinoga.
(24) Kad nije bilo bezdana, ja sam rođena,
dok još nije bilo vrela što vodom obiluju.
(25) Prije negoli su planine postavljene,
prije brda ja sam rođena;
(26) dok još nije bio zemlju ni polja,
niti prve praške svijeta stvorio;
(27) kad je nebesa postavljao,
ja sam tamo bila,
kad je na licu bezdana vidokrug označavao,
(28) kad je u visini oblake učvršćivao,
i vrela bezdana ojačavao,
(29) kad je moru granice njegove postavljao,
da se vode ne bi o zapovijed njegovu ogriješile,
kad je temelje zemlji udarao –
(30) tad sam ja kao majstor pored njega bila;
i ja sam mu iz dana u dan radost bila,
i pred njim se uvijek veselila,
(31) veselila se na svijetu, zemlji njegovoj,
i sinovima se ljudskim radovala.
(32) Zato sada, o sinovi, poslušajte me,
jer blagoslovljeni su oni koji puteve moje drže.
(33) Poslušajte upute i mudri budite,
i nemojte ih zanemariti.
(34) Blagoslovljen je čovjek koji mene sluša,
koji svaki dan u kapije moje gleda,
koji na dovratnicima mojim čeka.
(35) Jer onaj koji mene nađe
život nalazi i kod Jahve blagonaklonost stječe.
(36) A onaj ko se o mene ogriješi sebi će nauditi;
svi oni kojima sam mrska – smrt vole."

Poziv mudrosti

9 Mudrost je kuću svoju sagradila,
sedam je stupova svojih istesala;
(2) hranu je svoju pripremila,
vino je svoje pomiješala;
i sto je svoj postavila;
(3) djevojke je svoje poslala,
i ona zove s vrhova gradskih uzvisina:
(4) "Ko god je neiskusan neka ovdje svrati!"
Nerazumnome kaže ona:
(5) "Dođi, jedi hrane moje
i pij vina što sam ga pomiješala.
(6) Okani se ludosti svoje, i živjet ćeš,
i pođi dalje putem razuma."
(7) Onaj koji podrugljivca opominje na se sramotu tovari,
a onaj koji opakoga kori na se porugu prti.
(8) Ne kori podrugljivca,
on će te mrziti;
kori mudraca, on će te voljeti.
(9) Uputi mudroga, pa će on još mudriji biti,
pouči pravednoga, pa će on još više naučiti.
(10) Strah od Jahve početak je mudrosti,
a spoznaja Svetoga – to je razum.
(11) Jer zbog mene će ti se dani umnožiti
i godine života povećati.
(12) Ako si mudar, sebi si mudar,
a ako se podsmjehuješ, sam ćeš to trpjeti.
(13) Žena ludosti bučna je,
lahkovjerna, i ništa ne zna.
(14) Ona na ulazu u kuću svoju sjedi,
na stolici u visinima gradskim,
(15) i zove one što prolaze,
one što stazama svojim pravo idu:
(16) "Ko god je neiskusan, neka ovdje svrati",
a nerazumnome ona veli:
(17) "Ukradena je voda slatka,
a hljeb koji se potajno jede ukusan je."
(18) Ali on ne zna da su mrtvi tamo,
da su gosti njeni u dubinama šeolskim.

Mudre izreke Solomonove

10 Mudre izreke Solomonove.
Mudar sin ocu radost donosi,
a lud je sin žalost majci svojoj.
(2) Ne donosi korist nepošteno stečeno blago,
ali pravednost od smrti izbavlja.
(3) Jahve neće dopustiti da pravednik gladuje,
ali će žudnju opakoga odbiti.
(4) Lijena ruka osiromašuje čovjeka,
a vrijedna ga obogaćuje.
(5) Onaj koji sakuplja ljeti sin je koji mudro postupa,
a onaj koji za žetve spava sin je koji postupa sramno.
(6) Blagoslovi su nad glavom pravednika,
a usta su bezbožnika skrovište nasilja.
(7) Blagoslovljen je spomen pravednika,
a propada ime bezbožnika.
(8) Ko je mudra srca prima zapovijedi,
a luda brbljiva strada.
(9) Ko hodi bezazleno – hodi sigurno,
a poznat će se i onaj koji pođe stazama krivim.
(10) Onaj koji namiguje nevolju donosi,
ali onaj koji smiono kori mir donosi.[4]
(11) Usta su pravednika vrelo života,
a usta opakoga kriju nasilje.
(12) Mržnja svađu potiče,
a ljubav pokriva sve grijehe.
(13) Mudrost je na usnama razboritog,
a batina – za leđa nerazumnog.
(14) Mudri znanje čuvaju,
a usta bezumnika blizu su propasti.
(15) Blago je imućnome tvrđava njegova,
a siromašnima je propast neimaština njihova.
(16) Pravednome je nagrada život,
a nagrada opakoga – kazna.
(17) Onaj koji se upute drži na stazi života je,
a onaj koji ne haje za ukor zabludio je.
(18) Onaj koji mržnju skriva ima usne lažljive,
a onaj koji klevetu širi bez pameti je.
(19) Gdje je mnogo riječi, grijeh je neizbježan,
a ko jezik svoj obuzda mudar je.
(20) Jezik je pravednoga kao srebro probrano,
a malo vrijedi srce opakoga.
(21) Usne pravednoga mnoge hrane,
a budale umiru jer pameti nemaju.
(22) Blagoslov Jahvin bogatstvo donosi,
i on na to muku ne dodaje.
(23) Bezumnik uživa u činjenju opačina,
a razuman čovjek u mudrosti uživa.
(24) Ono čega se opaki boji snaći će ga,
a želja će pravednoga biti ispunjena.
(25) Kad oluja prohuji, opakoga više nema,
a pravednik zauvijek postojano stoji.

[4] U grčkim rukopisima stoji *ali onaj koji smiono kori mir donosi*, a u hebrejskom tekstu *a luda brbljiva strada.*

(26) Kakvo je sirće zubima i dim očima,
takav je ljenjivac onima koji ga šalju.
(27) Strah će od Jahve život produžiti,
a opakima će se godine skratiti.
(28) Nada pravednome radost donosi,
a propada nada opakoga.
(29) Put je Jahvin utočište čestitome,
a propast onima koji zlo čine.
(30) Pravednik nikad neće uzdrman biti,
a opaki neće na zemlji ostati.
(31) S usta pravednoga mudrost izvire,
a pokvaren će jezik iščupan biti.
(32) Usne pravednoga znaju šta je milo,
a usta opakoga šta je pokvareno.

11 Kriva vaga Jahvi je mrska,
a prava mjera Jahvi radost je.
(2) Kad oholost dođe, sramota dođe,
a mudrost je uz smjerne.
(3) Čestite će voditi poštenje njihovo,
a nevjerne će uništiti pokvarenost njihova.
(4) Na dan srdžbe nema koristi od bogatstva,
a pravednost od smrti izbavlja.
(5) Pravednost će nedužnome put utrti,
a opaki će od zlobe svoje propasti.
(6) Čestite će pravednost njihova izbaviti,
a nevjerni će u pohlepi svojoj sapeti biti.
(7) Kad zao čovjek umre, nada mu propadne;
svega čemu se on u sili nadao nestaje.
(8) Pravedan je spašen nevolje,
a opaki zauzima mjesto njegovo.
(9) Ustima svojim bezbožnik bližnjega svoga uništi,
a pravedni se znanjem izbavlja.
(10) Kad pravednome dobro krene, grad se raduje,
a opakoga kad nestane, radosna vika nastane.
(11) Blagoslovom čestitoga grad se uzdiže,
a ustima opakoga razara se.
(12) Onaj koji bližnjega svoga prezire nerazuman je,
a čovjek razuman šuti.
(13) Brbljivac tajnu otkriva,
a pouzdan čovjek tajnu čuva.
(14) Gdje upute nije, ljudi stradaju,
a s mnogo savjetnika dolazi pobjeda.
(15) Ko je strancu jamac – to će mu zbilja trpnja biti,
a kome je mrsko jamac da bude – siguran je.
(16) Ljupka žena slavu stječe,
[ali žena koja mrzi pravednost prijestolje je beščašća.
Ljenjivica biva lišena bogatstva,][5]
a bezobzirni ljudi stječu bogatstvo.
(17) Milosrdan čovjek sebi dobro čini,
a okrutan čovjek tijelu svome zlo nanosi.
(18) Opaki varljivu zaradu stječe,
a ko pravdu sije sigurnu nagradu dobija.
(19) Onaj ko je uistinu pravedan do života dopire,
a ko za zlom krene izaziva smrt svoju.
(20) Ko je opaka srca Jahvi mrzak je,
a bezazleni na putu svome radost su Jahvi.
(21) Zbilja, zao čovjek nekažnjen neće proći,
a potomci će pravednih izbavljeni biti.
(22) Kao halka zlatna na svinjskome rilu
lijepa je žena koja razuma nema.
(23) Želja pravednoga završava se samo dobrim,
a nada opakoga samo bijesom.
(24) Ima onih što obilno daju, i sve više imaju;
darežljivi još više stječu, a škrci u neimaštinu zapadaju.
(25) Darežljiv će čovjek napredan biti,
a ko napaja sam će se napojiti.
(26) Onoga koji žito u potaji drži narod prokune,
a blagoslov je nad glavom onoga koji je rad da ga proda.
(27) Onaj koji ustrajno dobro traži blagonaklonost će naći,
a ko zlo traži zlo će ga snaći.
(28) Ko se u bogatstvo svoje uzda – taj će propasti,
a pravedan će kao zelen list rasti.
(29) Onaj koji vlastitu kuću svoju uznemirava samo vjetar žanje;
a bezumnik će mudrome sluga biti.
(30) Plod pravednoga drvo života je,
a ko je mudar pridobiva duše.
(31) Ako će pravednik na zemlji dobiti ono što zaslužio je,
još više će bezbožnik i grešnik!

12 Ko god voli pouku voli znanje,
a kome je ukor mrzak tupoglav je.
(2) Dobar će čovjek kod Jahve blagonaklonost steći,
a on će ukoriti čovjeka koji zlo kuje.
(3) Opačinom se čovjek neće utvrditi,
a korijen se pravednome neće pomjeriti.
(4) Čestita je žena mužu svome kruna,
a koja ga sramoti – ta mu je truhlež u kostima.
(5) Misli su pravednoga prave,
a savjeti opakoga prijevarni.

[5] Tako je u grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu ovih riječi nema.

(6) Riječi opakih krv vrebaju,
a čestite će usta njihova izbaviti.
(7) Opaki su uništeni i nema ih više,
a kuća pravednoga uspravno stoji.
(8) Čovjek će prema oštroumnosti svojoj hvaljen biti,
a onaj opaka srca prezren će biti.
(9) Bolji je onaj koji se malo cijeni, a slugu ima,
nego onaj koji se uzdiže, a hljeba nema.
(10) Pravedan čovjek vodi brigu o životu živinčeta svoga,
a i samilost je opakoga okrutna.
(11) Onaj koji zemlju svoju radi dosta će hljeba imati,
a koji za besposlicama ide nerazuman je.
(12) Opak čovjek želi plijen zlih ljudi,
ali korijen pravednoga plod daje.
(13) Zao čovjek upada u zamku grijehom usana svojih,
a pravedan će nevolju izbjeći.
(14) Čovjek će se dobrom zasititi od ploda usta svojih,
a djela ruku čovjekovih njemu će se vratiti.
(15) Put bezumnika prav je u njegovim očima,
a mudar je onaj koji savjet sluša.
(16) Bijes bezumnika odmah se vidi,
a razborit čovjek sramotu pokriva.
(17) Onaj koji istinu govori iznosi što je pravo,
a lažan svjedok prijevaru.
(18) Ima onih što nesmotreno govore – kao kad mač probada,
a jezik mudroga lijek donosi.
(19) Istinoljubive usne traju dovijeka,
a lažljiv jezik traje samo tren.
(20) Prijevara je u srcu onih koji zlo snuju,
a koji savjete miroljubive daju radosni su.
(21) Nikakvo zlo neće pravednoga snaći,
a opaki grcaju u nevolji.
(22) Lažljive usne Jahvi su mrske,
a istinoljubivi su Jahvi radost.
(23) Pametan čovjek skriva svoje znanje,
a srce bezumnika ludost obznanjuje.
(24) Ruka će vrijednoga vladati,
a lijena će prisilnom radu podvrgnuta biti.
(25) Tjeskoba u srcu čovjeka pritišće,
a dobra mu riječ donosi radost.
(26) Pravedan vodi bližnjega svoga,
a opake put vodi u zabludu.
(27) Ljenjivac ne dovršava posla svoga[6],
a marljivost je čovjeku dragocjen imetak.
(28) Na putu je pravde život,
i na stazi njenoj nema smrti.

13 Mudar čovjek pouku prima,
a podrugljivac ukora ne sluša.
(2) Od ploda usta svojih čovjek dobro uživa,
a za nasiljem žudi duša nevjernoga.
(3) Onaj koji usta svoja čuva život svoj čuva,
a ko nesmotreno govori – propast mu je.
(4) Duša ljenjivca žudi i ništa ne dobija,
a duša je vrijednoga posve zasićena.
(5) Pravedan čovjek mrzi neistinu,
a opaki gnusno i sramno postupa.
(6) Pravda čuva onoga što čestito živi,
a grešnika opačina uništava.
(7) Ima onih što se pretvaraju da su bogati, a ništa nemaju;
drugi se pretvaraju da su siromašni, a golemo bogatstvo imaju.
(8) Otkup je života čovjeku bogatstvo njegovo,
a siromah prijetnje ne čuje.
(9) Svjetlo pravednoga blistavo sija,
a svjetiljka se opakoga ugasi.
(10) S ohološću samo sukob dolazi,
a mudrost je u onih koji savjet primaju.
(11) Nečasno stečeno blago nestaje,
a uvećava ga onaj koji ga radom skuplja.
(12) Preduga nada ubija srce,
a ispunjena želja drvo je života.
(13) Onaj koji savjet prezire za njeg će platiti,
a ko zapovijed poštuje nagrađen će biti.
(14) Pouka mudroga vrelo je života;
ona udaljuje čovjeka od zamke smrti.
(15) Ispravno razumijevanje donosi blagonaklonost,
a mučan je put nevjernoga.
(16) Svaki razborit čovjek po znanju postupa,
a bezumnik ludost svoju otkriva.
(17) Zao glasnik u muku zapada,
a pouzdan izaslanik lijek donosi.
(18) Neimaština i sramota stići će onoga koji za uputu ne haje,
a ko na ukor pazi počašćen će biti.
(19) Ispunjena želja slatka je duši,
a ludima je mrsko da se zla klone.
(20) Onaj koji s mudrim ljudima hodi mudar će biti,
a saputnik bezumnika zlo će trpjeti.
(21) Nesreća progoni grešnike,
a nagrada je pravednome blagostanje.

[6] Frazeološki izraz u hebrejskom *ne peče lovinu svoju*.

(22) Dobar čovjek ostavlja baštinu djeci djece svoje,
a za pravednog se čuva blago grešnika.
(23) Obilje je hrane na zemlji siromahovoj,
ali je nepravda pomete.
(24) Onaj koji štedi prut svoj mrzi sina svoga,
a ko ga voli brižljivo ga odgaja.
(25) Pravedan do mile volje jede,
a trbuh opakoga potrebit je.

14 Mudra žena kuću svoju gradi,
a luda je vlastitim rukama svojim sa zemljom sravnjuje.
(2) Onaj koji čestito hodi Jahve se boji,
a ko s puta skreće Jahvu prezire.
(3) U ustima je bezumnika prut za leđa njegova,
a mudre će usne njihove zaštititi.
(4) Gdje nema volova, jasle su prazne,
a snagom volovskom dolazi obilna žetva.
(5) Pouzdan svjedok neće slagati,
a lažan svjedok lažima diše.
(6) Podrugljivac mudrost traži, i ne nalazi je,
a lahko stiže znanje onome ko razuma ima.
(7) Ostavi ludoga,
jer te nema čemu poučiti.
(8) Mudrost je razboritoga da put svoj razumije,
a ludost je bezumnoga prijevara.
(9) Ludi se grijehu izruguju,
a među čestitim dobronamjernosti ima.
(10) Srce zna za gorčinu svoju,
i niko drugi radost njegovu podijeliti ne može.
(11) Kuća će opakoga uništena biti,
a cvjetat će čador čestitoga.
(12) Ima puta koji se čovjeku pravim čini,
ali na kraju svome to je put smrti.
(13) I u smijehu srce može na muci biti,
a i radost se tugom može okončati.
(14) Otpadnik u srcu postupaka će se svojih nasititi,
a dobar čovjek svojim će zadovoljan biti.
(15) Lahkovjeran u sve povjeruje,
a razuman čovjek o koracima svojim razmisli.
(16) Mudar je čovjek oprezan i od zla se okreće,
a bezumnik je neoprezan i nemaran.
(17) Nagao čovjek ludosti čini;
a omražen je čovjek zlih nakana.
(18) Lahkovjerni baštine ludost,
a razumni su znanjem okrunjeni.
(19) Zao će pred dobrim ničice pasti,
a opaki pred kapijama pravednog.
(20) Siromah je čak i bližnjemu svome mrzak,
a mnogo je onih koji vole imućne.
(21) Griješi onaj koji bližnjega svoga prezire,
a blago onome koji je prema potlačenome milostiv.
(22) Ne idu li stranputicom oni koji zlo kuju?
A dobrota će i vjernost s onima koji dobro snuju biti.
(23) U svakom trudu ima koristi,
a puki govor samo u neimaštinu vodi.
(24) Kruna je mudrih njihovo bogatstvo,
a vijenac bezumnih njihova je ludost.
(25) Pouzdan svjedok spašava živote,
a onaj koji laži govori nevjeran je.
(26) U strahu od Jahve velika je sigurnost,
i djeca njegova imat će utočište.
(27) Strah od Jahve vrelo je života;
njime se izbjegava zamka smrti.
(28) U mnoštvu naroda kraljeva je slava,
a bez naroda vladar propada.
(29) Onaj koji se teško rasrdi golema je razuma,
a ko je nagao ludost iskazuje.
(30) Mirno srce život je tijelu,
a zavist je truhlež kostima.
(31) Onaj koji siromaha tlači Stvoritelju se njegovu ruga,
a ko je milostiv prema siromahu poštuje ga.
(32) Opaki zbog grijeha svoga propada,
a pravedan i u smrti utočište ima.
(33) Mudrost počiva u srcu onoga koji razuma ima,
a pokaže se nutrina srca bezumnika.
(34) Pravednost uzvisuje narod,
a grijeh je sramota svakom narodu.
(35) Kralj se raduje slugi koji mudro postupa,
a gnjev njegov natovari se na onoga koji sramno postupa.

15 Blag odgovor gnjev stišava,
a gruba riječ jača srdžbu.
(2) Jezik mudroga znanje preporučuje,
a usta bezumnika ludost prolijevaju.
(3) Oči su Jahvine na mjestu svakome,
na zlog i dobrog motre.
(4) Blag jezik je drvo života,
a opačina na njemu duh satire.
(5) Bezumnik odbija pouku oca svoga,
a ko za ukor haje razuman je.
(6) Golemo je blago u kući pravednog,
a nevolja u zaradi opakog.
(7) Usne mudrog znanje šire,
a takva nisu srca bezumnika.
(8) Žrtva opakoga Jahvi je mrska,

a radost mu je molitva čestitoga.
(9) Put opakoga mrzak je Jahvi,
a voli onoga koji za pravdom ide.
(10) Teška kazna čeka onoga koji pravi put ostavlja;
a ko ukor mrzi umrijet će.
(11) Šeol i Abadon pred Jahvom otvoreni leže,
i koliko još srca sinova ljudskih!
(12) Podrugljivac ne voli onoga koji ga kori,
on neće mudrome otići.
(13) Veselo srce lice razvedri,
a kad je srce žalosno, duh se lomi.
(14) Srce oštroumnog traži znanje,
a usta bezumnika ludošću se hrane.
(15) Svi su dani patnikovi zli,
a veselo se srce gosti bez prestanka.
(16) Bolje je malo sa strahom od Jahve
nego golemo blago i nemir s njim.
(17) Bolja je zdjela povrća gdje ima ljubavi
nego s mržnjom vo utovljeni.
(18) Nagao čovjek kavgu zameće,
a strpljiv svađu smiruje.
(19) Put je ljenjivca kao plot trnja,
a staza je čestitoga glavni put.
(20) Mudar sin veseli oca,
a bezumnik prezire majku svoju.
(21) Ludost je radost onome što razuma nema,
a razuman čovjek pravo hodi.
(22) Bez savjetovanja nakane propadaju,
a uz mnogo savjetnika uspiju.
(23) Čovjek se valjanom odgovoru veseli,
a kako je riječ u pravo vrijeme ugodna!
(24) Mudrome staza života vodi gore,
da se drži podalje od Šeola, dolje.
(25) Jahve će sa zemljom kuću ohologa sravniti,
i međe udovici postaviti.
(26) Zle nakane Jahvi su mrske,
a iskrene su mu riječi drage.
(27) Onaj koji nečasno stječe kući svojoj donosi nevolje,
a kome je podmićivanje mrsko živjet će.
(28) Srce pravednika razmišlja o odgovoru svom,
a usta opakoga zloću prolijevaju.
(29) Daleko je Jahve od opakog,
a molitvu pravednog on čuje.
(30) Svjetlucave oči srce razgale;
dobra vijest kosti izliječi.
(31) Onaj čije uho posluša ukor koji život daje
boravit će među mudrima.
(32) Onaj koji za pouku ne haje sebe prezire,
a ko ukor posluša razboritost stječe.
(33) Strah od Jahve uputa je ka mudrosti,
a prije slave dolazi poniznost.

16 Nakane srca pripadaju čovjeku,
a odgovor s jezika od Jahve dolazi.
(2) Svi putevi čovjekovi čisti su u očima njegovim,
ali Jahve vaga pobude.
(3) Djela svoja Jahvi predaj,
i nakane će se tvoje ispuniti.
(4) Jahve sve sa svrhom stvori,
pa i opakoga za dan propasti.
(5) Ko god je srca ohola mrzak je Jahvi;
znaj, on neće nekažnjen ostati.
(6) Lubavlju i vjernošću grijeh se okajava,
a strahom od Jahve kloni se zla.
(7) Kad su Jahvi dragi putevi čovjekovi,
i neprijatelje njegove s njim pomiri.
(8) Bolje je malo s pravdom
nego golema dobit s nepravdom.
(9) Srce čovjekovo put svoj smišlja,
a Jahve korake njegove upravlja.
(10) Proroštvo je na usnama kraljevim;
u presudi ne smiju pogriješiti usta njegova.
(11) Vaga i tezulje pripadaju Jahvi;
svi utezi u vreći njegovo su djelo.
(12) Mrsko je kraljevima opačine činiti
jer je prijestolje na pravdi utvrđeno.
(13) Pravedne usne radost su kraljevima,
i onaj ko pravo govori voljen je.
(14) Žestina kraljeva vjesnik je smrti,
ali mudar čovjek nju će ublažiti.
(15) Život je u vedrini lica kraljeva,
a kao oblak s proljetnom kišom blagonaklonost je njegova.
(16) Koliko je samo bolje mudrost nego zlato steći,
i radije razum nego srebro odabrati.
(17) Put je čestitoga zla se kloniti;
a ko pazi na put svoj sebi život čuva.
(18) Prije propasti dolazi oholost,
a uznosit duh prije posrtaja.
(19) Bolje je biti smjerna duha s potlačenim
nego s oholim plijen dijeliti.
(20) Koji na nalog pazi na dobro će naići,
a blago onome što se u Jahvu uzda.
(21) Mudar srcem razboritim će se zvati,
a ugodne riječi uvjerljivost jačaju.
(22) Razum je vrelo života onome koji ga ima,
a ludost kaznu donosi ludima.
(23) Srce mudroga poučava usta njegova

i jača uvjerljivost na njegovim usnama.
(24) Ugodne riječi saće su meda,
slast duši i lijek kostima.
(25) Ima puta koji se čovjeku pravim čini,
ali na kraju svome to je put smrti.
(26) Glad radnikova za nj radi,
jer ga tjeraju usta njegova.
(27) Čovjek nedostojan zlo iskopava,
i na usnama mu je oganj užareni.
(28) Pokvarenjak svađu zameće,
a klevetnik prisne prijatelje razdvaja.
(29) Nasilnik susjeda svoga mami
i navodi ga na put koji dobar nije.
(30) Onaj koji namiguje smišlja opačine;
zlo donosi onaj koji usne svoje stišće.
(31) Sijeda glava kruna je slave;
ona je na putu pravde.
(32) Koji se teško srdi od junaka je bolji,
a koji sobom vlada od osvojitelja grada.
(33) Žrijeb se u krilo baca, ali Jahvina je odluka svaka.

17 Bolja je suha kora i mir s njom
nego kuća puna gozbe sa svađom.
(2) Sluga koji mudro postupa vladat će nad sinom sramotnim,
i s braćom će dijeliti baštinu.
(3) Lonac je za taljenje – za srebro i peć za zlato,
a srca Jahve iskušava.
(4) Zlotvor opake usne sluša;
lažac pažnju na jezik poguban obraća.
(5) Koji siromaha zadirkuje Stvoritelju se njegovu ruga;
koji se nesreći veseli neće nekažnjen proći.
(6) Unuci su kruna starcima,
a dika sinovima oci su njihovi.
(7) Divan govor ne dolikuje ludome,
još manje plemiću usne lažljive.
(8) Mito je čarobni kamen u očima onoga koji ga daje;
kamo se god okrene, uspijeva.
(9) Ljubav traži onaj koji prijestup skriva,
a onaj koji glasinu širi prisne prijatelje razdvaja.
(10) Ukor dublje prodire u onoga koji razuma ima
nego u bezumnoga stotinu udaraca.
(11) Buntovan čovjek samo zlo traži,
zato mu se okrutan vjesnik šalje.
(12) Bolje je nabasati na medvjedicu kojoj su oteli mlade
nego na bezumnoga u bezumlju njegovu.
(13) Koji dobro zlom uzvraća –
zlo mu iz kuće neće otići.
(14) Zametanje svađe puštanje je poplave,
zato se svađe kloni prije negoli ona izbije.
(15) Koji krivoga opravdava i koji pravednoga osuđuje –
obojica su jednako mrski Jahvi.
(16) U ruci bezumnoga, od kakve je koristi novac?
– Da mudrost kupi, kad nema razuma?!
(17) Prijatelj u svako doba voli,
i bratom u nevolji postaje.
(18) Čovjek nerazborit obavezuje se
i jamči pred bližnjim svojim.
(19) Onaj koji grijeh voli svađu voli,
a koji visoko kapiju diže propast traži.
(20) Onaj koji pokvareno srce ima nikakvo dobro ne nalazi,
a koji je pokvarena jezika u zlo zapada.
(21) Kojemu se bezumnik rodi – na žalost mu je,
a ni otac budale nema radosti.
(22) Veselo je srce dobar lijek,
a duh neveseo kosti suši.
(23) Opaki uzima mito iz njedara
da bi puteve pravednosti izopačio.
(24) Mudrost je pred onim koji razuma ima,
a oči bezumnika tumaraju na kraj svijeta.
(25) Bezuman sin žalost je ocu svome
i gorčina onoj što ga je rodila.
(26) Ni pravednika ne valja kazniti
ni na plemića zbog čestitosti njegove udariti.
(27) Onaj koji riječi svoje obuzda znan je,
a koji je mirna duha razuman je.
(28) I bezuman, kad šuti, mudrim smatra se,
i razboritim, kad zatvori usne svoje.

18 Onaj koji se odvaja račun svoj traži;
svakoj se pouci protivi.
(2) Bezumnik u razumu ne uživa,
i samo se davanjem oduška srcu svome naslađuje.
(3) Kad opak čovjek dođe, i prijezir dolazi,
a sa sramotom poruga dolazi.
(4) Riječi iz usta čovjekovih duboke su vode;
vrelo je mudrosti potok pjenušavi.
(5) Ne valja pristran prema opakome biti
niti pravdu pravednome na sudu uskratiti.
(6) Usne bezumnoga svađu donose,
a usta njegova prizivaju udarce.
(7) Usta su bezumnome propast,
a usne njegove stupica duši njegovoj.
(8) Riječi su klevetnika kao slatki zalogaji
u najskrovitije dijelove tijela one zalaze.
(9) I ko je nemaran u poslu svome

brat je onome koji razara.
(10) Ime Jahvino kula je tvrda;
pravedan u nju utrčava i siguran je.
(11) Blago je bogatašu utvrda njegova,
i kao visok zid u mašti njegovoj.
(12) Prije propasti oholo je srce čovjekovo,
a poniznost ide pred slavom.
(13) Onaj koji odgovara prije negoli sasluša –
ludost je to i bruka za nj.
(14) Duh čovjekov kadar je bolest trpjeti,
a slomljen duh ko će podnositi?
(15) Srce razboritog znanje stječe,
i uho mudrog znanje traži.
(16) Dar čovjeku put otvara
i vodi ga pred velikaše.
(17) U pravu izgleda prvi koji slučaj svoj iznosi,
sve dok ne dođe drugi i ne zapita ga.
(18) Žrijeb svađu smiruje
i među moćnicima odlučuje.
(19) Uvrijeđeni brat tvrđi je od utvrde,
a svađe su poput demira na tvrđavi.
(20) Plodom s usta čovjekovih stomak će se njegov nasititi;
on će se nasititi rodom s usana svojih.
(21) Smrt i život jeziku su u vlasti,
a oni koji ga vole plod će njegov jesti.
(22) Koji ženu nađe sreću je našao
i blagonaklonost Jahvinu stekao.
(23) Siromah ponizno moli,
a bogataš grubo odgovara.
(24) Ima prijatelja s kojih se strada,[7]
a imade i prijatelj od brata vjerniji.

19 Bolji je siromah koji bezazleno hodi
nego onaj opakih usana, i još bezuman.
(2) Ne valja čovjeku ni bez znanja biti,
a koji žuri – koraci mu s puta skrenu.
(3) Ludost čovjeku život upropaštava,
a srce njegovo na Jahvu je gnjevno.
(4) Blago prijatelje mnoge donosi
a siromaha prijatelj njegov ostavlja.
(5) Lažan svjedok neće nekažnjen proći,
a koji laži širi neće umaći.
(6) Mnogi blagonaklonost plemića traže,
a svako je prijatelj darodavcu.
(7) Siromaha sva braća njegova mrze;
još više ga ostavljaju prijatelji njegovi!
On ih riječima traži, ali njih nema.
(8) Onaj koji mudrost stječe vlastitu dušu svoju voli;
onaj koji razum čuva sreću pronalazi.
(9) Lažan svjedok neće nekažnjen proći,
a koji laži širi, on će propasti.
(10) Raskoš ne dolikuje bezumnome;
još manje sluzi nad plemićem da vlada.
(11) Razboritost ne da čovjeku da se srdi,
a njegova je dika da prijestup oprosti.
(12) Gnjev je kraljev kao kad lav riče,
a milost njegova kao rosa na travi.
(13) Bezuman sin propast je ocu svome,
a svadljivost ženina kao stalno prokišnjavanje.
(14) Kuća i blago baština su od očeva,
a od Jahve je žena razumna.
(15) Lijenost tvrd san donosi,
a neradin čovjek ogladni.
(16) Koji se zapovijedima pokorava dušu svoju čuva,
a umire onaj koji nehajno postupa.
(17) Ko je prema siromahu milostiv, taj Jahvi pozajmljuje,
i Jahve će ga za dobro djelo njegovo nagraditi.
(18) Karaj sina svoga dok nade ima,
ali ne poželi smrt njegovu.
(19) Uistinu će srdit čovjek kaznu platiti;
spasiš li ga, morat ćeš to opet učiniti.
(20) Poslušaj savjet i pouku prihvati
da bi poslije mudar bio.
(21) Mnogo je nakana u srcu čovjekovu,
ali će naum Jahvin prevagnuti.
(22) Što je u čovjeku lijepo – to je dobrota njegova,
a bolje je siromah nego lažac biti.
(23) Strah od Jahve životu vodi,
pa čovjek spokojno počiva, zlom netaknut.
(24) Ljenjivac ruku svoju u zdjelu umače,
ni ustima je svojim ne prinosi.
(25) Udari podrugljivca, pa će se lahkovjerni opametiti,
a ukori onoga što razuma ima, pa će on znanje steći.
(26) Onaj koji oca zlostavlja i mater odgoni
sraman je i sramotan sin.
(27) Prestani slušati pouku, sine moj,
i od riječi ćeš spoznaje odlutati.
(28) Pokvaren svjedok pravdi se podruguje,
a usta opakog opačinu šire.
(29) Prutevi su za podrugljivce pripravljeni,
i udarci za leđa bezumnih.

20 Vino je podrugljivac, opojno piće galamdžija,
i ko god zbog njih zabludi mudar nije.
(2) Bijes je kraljev poput rike lava;
ko ga izaziva vlastiti život gubi.

[7] Ovo može značiti i *S previše prijatelja čovjek strada.*

(3) Čast je čovjeku kloniti se svađe,
a svaki se bezumnik zavadi.
(4) Ljenjivac u jesen ne ore;
on moli u doba žetve, i nema ništa.
(5) Nakana je u srcu čovjekovu kao voda duboka,
a razuman je čovjek crpi.
(6) Mnogo ljudi vjernost svoju obznanjuje,
ali pouzdana čovjeka – ko je kadar pronaći?
(7) Pravednik koji bezazleno hodi –
blago li sinovima njegovim poslije njega.
(8) Kralj koji na prijestolju pravde sjedi
očima svojim sve zlo razviđa.
(9) Ko može reći: "Ja sam očistio srce svoje;
čist sam od grijeha svojega"?
(10) Nejednaki utezi i nejednake mjere –
oboje je Jahvi mrsko.
(11) I dijete se po djelima svojim poznaje:
je li čisto i pravo vladanje njegovo.
(12) Uho koje čuje i oko koje vidi –
oboje Jahve načini.
(13) Ne voli san, da siromah ne postaneš;
otvori oči svoje, i hljeba ćeš se nasititi.
(14) "Ne valja, ne valja!" – veli kupac,
a kad ode, onda se hvališe.
(15) Ima zlata i mnogih dragulja,
ali su dragocjenije usne spoznaje.
(16) Uzmi haljinu onome koji jamči za neznanca
i za stranca; drži je u zalogu.
(17) Nečasno stečen hljeb sladak je čovjeku,
ali mu se poslije usta šljunkom napune.
(18) Skroji nakane savjetovanjem,
a boj bij mudrim vođenjem.
(19) Onaj koji kao klevetnik kruži tajne odaje,
zato s brbljivcem ne druguj.
(20) Onaj koji oca svoga ili mater svoju proklinje –
svjetiljka će mu se u mrklome mraku utrnuti.
(21) Baština u početku brzo stečena
na kraju neće biti blagoslovljena.
(22) Ne reci: "Ja ću zlo uzvratiti!";
sačekaj Jahvu, i on će te spasiti.
(23) Nejednaki utezi mrski su Jahvi,
a kriva vaga ne valja.
(24) Koraci su čovjekovi po Jahvi,
kako onda može čovjek put svoj razumjeti?
(25) Čovjeku je zamka brzopleto reći: "Ovo je sveto!",
a poslije se o zavjetima svojim propitivati.
(26) Mudar kralj izdvaja opake
i preko njih točak nagoni.[8]
(27) Duh čovjekov svjetiljka je Jahvina
koja istražuje sve najskrovitije dijelove bića njegova.
(28) Vjernost i iskrenost čuvaju kralja,
i prijestolje svoje on čestitošću podupire.
(29) Dika je mladića snaga njihova,
a čast staraca sijeda kosa njihova.
(30) Masnice i rane zlo sapiru,
a udarci dijelove najskrovitije.

21 Srce je kraljevo kao vodotok u rukama Jahvinim;
on ga okreće kamo god želi.
(2) Put svakog čovjeka njemu se pravim čini,
ali Jahve srca vaga.
(3) Da se radi pravo i pravedno,
Jahvi je od žrtve draže.
(4) Ponosite oči i oholo srce –
svjetiljka opakoga – grijeh su.
(5) Nakane vrijednih sigurno su na korist,
a onoga ko je nagao na bijedu.
(6) Blago stečeno lažljivim jezikom
para je koja iščezava, potraga za smrću.
(7) Opake će odnijeti nasilje njihovo,
jer oni odbijaju postupati pravedno.
(8) Krivčev je put kriv,
a ko je čist – njegovi su postupci pravi.
(9) Bolje je u ćošku na krovu živjeti
nego sa svadljivom ženom kuću dijeliti.
(10) Duša opakoga za zlom žudi;
bližnji mu u očima milosti ne vidi.
(11) Kad se podrugljivac kazni, lahkovjerni mudar postaje,
a kad mudar poučen bude, on znanje crpi.
(12) Pravedni[9] motri na kuću opakoga
i pokvarenjaka u propast okreće.
(13) Onaj koji uho svoje pred vapajem siromaha začepi
i sam će zavapiti, ali mu se neće odazvati.
(14) Potajni dar bijes obuzdava,
a poklon u njedrima žestok gnjev.
(15) Kad se pravedno čini, to je radost pravednome,
a užas zlotvorima.
(16) Čovjek koji s puta razuma odluta
u društvu će mrtvih počivati.
(17) Onaj koji uživanje voli siromah će postati,
a ko voli vino i ulje neće se obogatiti.
(18) Pokvarenjak je otkup pravednome,
a nevjeran je na mjestu čestitog.
(19) Bolje je živjeti u pustinji

[8] Tj. kažnjava ih strogo ali pravedno.

[9] Može se odnositi i na Boga i na čovjeka.

nego sa ženom svadljivom i čangrizavom.
(20) Ima vrijedna blaga i ulja u staništu mudroga,
ali ih bezumnik proždire.
(21) Onaj koji pravdu i vjernost slijedi
život, blagodat i čast nalazi.
(22) Mudar čovjek na grad moćnih juriša
i razara utvrdu u koju se oni uzdaju.
(23) Onaj koji usta svoja i jezik svoj čuva
dušu svoju od nevolje štiti.
(24) "Gordi", "ponositi" i "podrugljivac" imena su onome
koji drsko i oholo postupa.
(25) Želja će ljenjivca ubiti,
jer ruke njegove odbijaju da rade.
(26) Po cijeli dan on žudi,
a pravednik daje i ne štedi.
(27) Žrtva je opakoga mrska,
a tek kad je sa zlom namjerom prinosi!
(28) Lažnog će svjedoka nestati,
a koji sluša s uspjehom će svjedočiti.
(29) Opaki pokazuje drsko lice,
a što se čestitog tiče, on put svoj osigurava.
(30) Nema mudrosti i nema razuma
i nema savjeta protiv Jahve!
(31) Konj se za dan boja pripravlja,
a pobjeda je u Jahve.

22 Dobro je ime poželjnije od golemoga blaga,
blagonaklonost je bolja od srebra i zlata.
(2) Bogataš i siromah jedno zajedničko imaju:
Jahve ih je obojicu stvorio.
(3) Pametan vidi zlo i sakrije se,
a lahkovjerni idu dalje i zbog toga trpe.
(4) Nagrada je za poniznost i strah od Jahve
bogatstvo, čast i život.
(5) Trnje i zamke na putu su pokvarenog;
onaj koji se čuva daleko će od njih biti.
(6) Uputi dijete putem kojim treba poći,
pa kad ono u godine zađe, s njega neće skrenuti.
(7) Bogataš nad siromahom vlada,
a dužnik je sluga zajmodavcu.
(8) Onaj koji nepravdu sije nevolju će požnjeti,
a pruta će srdžbe njegove nestati.
(9) Onaj koji je darežljiv blagoslovljen će biti,
jer on dio hrane svoje siromahu daje.
(10) Otjeraj podrugljivca, i svađe će nestati,
a i razdor i sramota će prestati.
(11) Onaj koji čisto srce voli
i čiji je govor lijep – kralj mu je prijatelj.
(12) Oči Jahvine znanje čuvaju,
a riječi vjerolomnoga on obesnažuje.
(13) Ljenjivac veli: "Eno lava napolju;
stradat ću na ulici!"
(14) Usta su preljubnice jama duboka;
na koga je Jahve gnjevan – u nju upada.
(15) Ludost je za srce djetinje vezana;
prut pouke daleko će je od njega otjerati.
(16) Onaj koji siromaha tlači da bi sebi više stekao,
ili bogatom poklone daje – samo će u siromaštvo zapasti.

Trideset izreka mudraca

(17) Prikloni uho svoje i poslušaj riječi mudroga,
i upravi srce svoje znanju mojem;
(18) jer lijepo će biti budeš li ih ti u sebi čuvao,
da one na usnama tvojim spremne budu.
(19) Da bi se ti u Jahvu uzdao,
ja tebe danas podučavam, baš tebe.
(20) Nisam li ti ja trideset izvrsnih savjeta
i pouka napisao,
(21) da te podučim stamenim riječima istine
kako bi ti pravo odgovorio onome koji te poslao?
/1/
(22) Ne kradi od siromaha, jer je on siromašan,
i ne satiri potlačenoga na sudištu;
(23) jer Jahve će slučaj njihov preuzeti
i uzeti život onima koji ih pokradu.
/2/
(24) Ne druži se s čovjekom srditim
i ne hodi s čovjekom koji se brzo razljuti,
(25) da ne bi puteve njegove zapamtio
i sam se u zamku zapleo.
/3/
(26) Ne budi među onima koji se obavezuju,
među onima koji za dugove jamče;
(27) ako ti nemaš čime platiti,
zašto da ti on krevet ispod tebe izmakne?
/4/
(28) Ne pomiči stare međe
što su ih očevi tvoji postavili.
/5/
(29) Vidiš li čovjeka spretna u poslu svome? –
on će pred kraljevima stajati;
on neće stajati pred ljudima neznanim.
/6/

23 Kad s vladarom sjedaš da jedeš,
dobro pazi šta je pred tobom[10],
(2) i sebi nož pod grlo metni

[10] Ili *ko je pred tobom.*

ako si čovjek proždrljiv.
(3) Ne žudi za poslasticama njegovim,
jer to je hrana varljiva.
/7/
(4) Ne muči se blago da stekneš,
okani se takve misli;
(5) kad oči svoje na njega baciš, nema ga,
jer ono sigurno sebi krila načini,
kao orao koji se put neba vine.
/8/
(6) Ne jedi hljeb tvrdice,
ne žudi za poslasticama njegovim;
(7) jer kako on u sebi misli, takav i jeste:
on ti veli: "Jedi i pij!",
ali srce njegovo uz tebe nije.
(8) Ti ćeš zalogaj što si ga pojeo ispljuvati
i uludo svoje riječi hvale potrošiti.
/9/
(9) Ne govori pred bezumnikom
jer će on mudrost riječi tvojih prezirati.
/10/
(10) Ne pomiči stare međe
i u polja siročadi ne zalazi;
(11) jer je Zaštitnik njihov jak,
on će se za slučaj njihov protiv tebe zauzeti.
/11/
(12) Prikloni srce svoje pouci
i uši svoje riječima spoznaje.
(13) Ne uskrati pouke djetetu;
ako ga i prutem udariš, ono neće umrijeti.
(14) Prutem ćeš ga udariti
i dušu njegovu iz Šeola izbaviti.
/12/
(15) Sine moj, ako ti je srce mudro,
i moje će srce razdragano biti;
(16) i nutrina će se moja radovati
kad ti usne prozbore ono što je pravo.
/13/
(17) Neka ti srce ne zavidi grešnicima,
već neka uvijek u strahu od Jahve živi.
(18) Budućnosti sigurno ima,
i nada tvoja neće propasti.
(19) Poslušaj, sine moj, i mudar budi,
i pravim putem srce svoje upravi.
/14/
(20) Ne budi s onima koji mnogo vina piju,
niti s onima koji meso proždiru;
(21) jer će pijanica i izjelica u siromaštvo zapasti,
i drijemež će ih u dronjke odjenuti.
/15/
(22) Poslušaj oca svoga, koji te je rodio,
i ne preziri mater svoju kad ostari.
/16/
(23) Kupuj istinu, a nemoj je prodavati,
stječi mudrost, pouku i razum.
(24) Otac pravednoga silno će se radovati,
a koji mudra sina ima njime će se veseliti.
(25) Neka se otac tvoj i mati tvoja vesele,
i neka se raduje ona koja te rodila.
/17/
(26) Daj mi srce svoje, sine moj,
i nek ti se oči putevima mojim raduju.
(27) Jer bludnica je jama duboka,
a preljubnica bunar tijesan.
(28) Zbilja ona kao lopov vreba,
i nevjerne među ljudima umnožava.
/18/
(29) Ko je bolan? ko je čemeran?
ko je u zavadi? ko prigovara?
ko je u ranama nizašto? ko krv u očima ima? –
(30) oni koji dugo uz vino ostaju,
oni koji idu da miješano vino kušaju.
(31) Ne gledaj u vino kad je crveno,
kad ono u peharu zablista,
kad se glatko niz grlo spušta:
(32) na kraju ono kao zmija ujeda
i kao guja žaca.
(33) Oči će tvoje čudne stvari vidjeti,
a srce će ti naopake stvari zboriti.
(34) A ti ćeš biti kao onaj koji nasred mora liježe,
ili kao onaj koji liježe na vrh jarbola.
(35) "Udariše me, ali se ja ne razboljeh;
istukoše me, ali ja ne osjetih.
Kad ću se probuditi, da još jedno piće potražim?"
/19/
24 Ne zavidi zlim ljudima
niti poželi da s njima budeš;
(2) jer srca njihova nasilje snuju,
a usne njihove o nevolji govore.
/20/
(3) Mudrošću se kuća gradi,
a razumom utvrđuje;
(4) i znanjem se sobe pune
svakim vrijednim i lijepim blagom.
/21/
(5) Bolje je znanje od sirove snage,
a znalac je od silnoga bolji;
(6) jer s mudrom uputom ti ćeš u boj poći,

a s mnogo savjetnika pobjeda dolazi.
/22/
(7) Mudrost je preuzvišena za budalu,
na kapiji[11] ona usta svojih ne otvara.
/23/
(8) Onoga koji nakani da zlo učini,
ljudi će smutljivcem zvati.
(9) Snovanje je ludosti grijeh,
a podrugljivac je mrzak ljudima.
/24/
(10) Kloneš li na dan nesreće,
slaba je snaga tvoja.
/25/
(11) Izbavi one što ih u smrt vode,
i one koji do stratišta posrću, o, zadrži ih!
(12) Ako ti kažeš: "Ali mi ne znadosmo za ovo",
ne razmatra li to onaj koji srca vaga?
I ne zna li to onaj koji dušu tvoju čuva?
I neće li on čovjeku prema djelu njegovu platiti?
/26/
(13) Sine moj, jedi med jer je dobar,
jeste, med je iz saća sladak okusu tvome;
(14) znaj da je takva mudrost duši tvojoj:
ako je nađeš, bit će budućnosti,
a nade tvoje neće nestati.
/27/
(15) Ne staj u zasjedu staništu pravednog, o pokvarenjače;
ne razaraj boravište njegovo;
(16) jer pravedni sedam puta padne, i opet ustane,
a opaki u nesreći posrće.
/28/
(17) Ne raduj se kad neprijatelj tvoj padne,
i neka ti se srce ne veseli kad on posrne;
(18) da to Jahve ne bi vidio i zamjerio,
i gnjev svoj od njega otklonio.
/29/
(19) Ne razdražuj se zbog zlotvora,
i ne zavidi opakima;
(20) jer za zla čovjeka nema budućnosti;
svjetiljka će se opakoga utrnuti.
/30/
(21) Sine moj, boj se Jahve i kralja;
ne udružuj se s onima koji su promjenljivi,
(22) jer nesreća njihova iznenada dolazi;
a ko zna kakva propast od njih dvojice dolazi?

[11] Tj. na sudu.

Još nekoliko izreka mudraca

(23) I ovo su izreke mudrih.
Ne valja u suđenju pristrasan biti.
(24) Onoga koji opakome kaže: "Ti si pravedan"
ljudi će proklinjati, narodi će se nad njim gnušati;
(25) a oni koji opakoga ukore osjetit će zadovoljstvo,
i obilan će se blagoslov na njih spustiti.
(26) U usne ljubi
ko pravo odgovori.
(27) Svidi poslove svoje napolju
i polja svoja pripremi;
potom kuću sebi sagradi.
(28) Ne svjedoči protiv bližnjega svoga bez razloga,
i ne varaj usnama svojim.
(29) Ne reci: "Tako ću ja prema njemu postupiti
kako je on postupio prema meni;
vratit ću tom čovjeku za ono što je on učinio!"
(30) Prođoh pokraj polja ljenjivčeva
i pokraj vinograda čovjeka koji razuma nema,
(31) i gle, sve bijaše u čičak zaraslo;
zemlja bijaše koprivom pokrivena,
a kameni zid bijaše porušen.
(32) Kad to vidjeh, zamislih se,
pogledah i pouku uzeh.
(33) "Malo spavaj, malo drijemaj,
malo ruke za počinak sklopi",
(34) i doći će kao lopov neimaština tvoja,
i oskudica tvoja kao čovjek naoružan.

Druge Solomonove izreke

25 I ovo su izreke Solomonove što su ih prepisali ljudi Hezekije, kralja Jehudina.
(2) Slava je Božija stvar prikriti,
a slava kraljevska stvar istražiti.
(3) Koliko su nebesa visoka i koliko je zemlja duboka,
toliko je srce kraljeva nedokučivo.
(4) Ukloni trosku sa srebra,
i eto tvari za zlatara;
(5) ukloni opakoga ispred kralja,
i na pravdi će mu se prijestolje utvrditi.
(6) Ne uznosi se pred kraljem,
i ne staj na mjesto velikaša;
(7) jer bolje je da ti se kaže: "Popni se ovamo!"
nego da te ponize pred plemićem.
Što su ti oči vidjele –
(8) s time ne žuri na sudište,

jer šta ćeš učiniti na kraju
kad te ponizi bližnji tvoj?
(9) Raspravljaj o slučaju svome s bližnjim svojim,
i tuđu tajnu ne odaji,
(10) ili će te onaj koji je čuje ukoriti,
pa će se zao glas o tebi raširiti.
(11) Jabuke zlatne u posudama srebrenim –
to je riječ kazana u pravo vrijeme.
(12) Minđuša zlatna i ukras od tanka zlata –
to je ukor mudraca uhu koje sluša.
(13) Kao studen snijega u doba žetve
pouzdan je glasnik onima koji ga šalju,
jer on krijepi dušu gospodara svojih.
(14) Oblaci i vjetar bez kiše –
to je čovjek koji se lažno hvališe darovima svojim.
(15) Strpljivošću se vladar može uvjeriti,
a mehak jezik i kost lomi.
(16) Jesi li našao meda? – Jedi koliko ti treba,
da se ne bi prejeo pa ga povratio.
(17) Neka ti noga rijetko u kuću bližnjega tvoga zalazi,
da se on ne bi tebe zasitio, pa te zamrzio.
(18) Buzdohan i mač i oštra strijela –
to je čovjek koji protiv bližnjega svoga lažno svjedoči.
(19) Pokvaren zub i noga nestabilna –
to je pouzdanje u nevjerna čovjeka na dan nevolje.
(20) Koji u studenom danu haljinu skida, ili sirće na sodi –
to je onaj koji uznemirenu srcu pjesme pjeva.
(21) Ako je gladan dušmanin tvoj, daj mu hrane da jede;
i ako je žedan, daj mu vode da pije;
(22) jer ćeš mu time na glavu žeravicu zgrtati,[12]
a Jahve će te nagraditi.
(23) Vjetar sa sjevera kišu donosi,
a jezik koji ogovara lice ljutito.
(24) Bolje je na krovu u ćošku živjeti
nego sa svadljivom ženom kuću dijeliti.
(25) Studena voda žednoj duši –
to je dobra vijest iz zemlje daleke.
(26) Zamućeno vrelo i nečist bunar –
to je pravedan čovjek koji pred opakim uzmiče.
(27) Ne valja mnogo meda jesti,
niti je časno vlastitu slavu svoju tražiti.
(28) Srušen grad, bez zidova –
to je čovjek koji sobom ne može vladati.

26 Kao snijeg ljeti i kao kiša za žetve,
tako ni čast ne pristaje bezumnome.
(2) Kao vrabac kad prhne, kao lastavica kad poleti,
tako se ni bezrazložna kletva ne spušta.
(3) Bič je za konja, uzda za magarca,
a prut za leđa bezumnika.
(4) Ne odgovaraj bezumnome prema bezumlju njegovu
da ne bi i ti kao on bio.
(5) Odgovori bezumniku kako bezumlje njegovo traži,
da ne bi pomislio da je mudar.
(6) Noge sebi odsijeca i nasilje čini
ko po bezumnome poruku šalje.
(7) Noge bez koristi hromome –
takva je mudra izreka u ustima bezumnog.
(8) Kao onaj koji za praćku kamen privezuje,
takav je onaj koji bezumnome ukazuje čast.
(9) Trn u ruci pijanice –
takva je mudra izreka u ustima bezumnog.
(10) Strijelac koji svakoga ranjava –
takav je onaj koji bezumnika ili prolaznike unajmljuje.
(11) Kao pas koji se vraća bljuvotini svojoj,
takav je bezumnik koji bezumlje svoje ponavlja.
(12) Vidiš li čovjeka koji sam sebe mudrim vidi?
Više ima nade za bezumnika nego za njega.
(13) Ljenjivac veli: "Eno lava na putu!
Lav je na trgu!"
(14) Kao što se vrata na baglamama svojim okreću,
tako i ljenjivac u postelji svojoj.
(15) Ljenjivac ruku svoju u zdjelu umače;
njemu je zamorno da je opet ustima svojim prinese.
(16) Ljenjivac sam sebe vidi mudrijim
od sedam ljudi koji su kadri razborit odgovor dati.
(17) Onaj koji psa za uši hvata –
to je onaj koji se, prolazeći, upliće u svađu koja ga se ne tiče.
(18) Kao mahnit čovjek koji baca
ugarke, strijele i pogibelj,
(19) takav je čovjek koji bližnjega svoga prevari,
pa kaže: "Samo sam se šalio!"
(20) Bez drveta, vatra se ugasi,
a gdje klevetnika nema, svađa se smiruje.
(21) Ugljen žeravici i drvo vatri –
to je svadljiv čovjek koji svađu potpaljuje.
(22) Riječi su klevetnika kao slatki zalogaji,
u najskrovitije dijelove tijela one zalaze.

[12] Tj. jer će izgorjeti od stida.

(23) Zemljana posuda uglađena –
to su usne vatrene i srce pokvareno.
(24) Onaj koji mrzi usnama se svojim prikriva,
a u srcu svome on prijevaru gaji;
(25) kad lijepo govori, ne vjeruj mu,
jer sedam je mrskih djela u srcu njegovu.
(26) Makar se mržnja njegova pod opsjenom krila,
opačina njegova pred zborom će se otkriti.
(27) Onaj koji jamu kopa u nju će upasti,
a onaj koji kamen zakotrlja – na njeg će se vratiti.
(28) Lažljiv jezik mrzi one koje satire,
a laskava usta propast donose.

27 Ne hvali se sutrašnjim danom,
jer ti ne znaš šta dan može donijeti.
(2) Neka te drugi hvale, a ne usta tvoja;
neznanac, a ne usne tvoje.
(3) Kamen je težak i pijesak je težak,
a draženje bezumnika teže je od oboga.
(4) Gnjev je okrutan i srdžba je neukrotiva,
ali ko će se ljubomori oduprijeti?
(5) Bolji je javni ukor
nego ljubav tajna.
(6) Dobrih su namjera rane od prijatelja,
a lažni su poljupci dušmana.
(7) Sit čovjek med prezire,
a gladnu čovjeku i gorko je slatko.
(8) Kao ptica koja od gnijezda svog odluta,
takav je čovjek koji od doma svoga odluta.
(9) Ulje i miris srce obraduju,
tako je sladak i savjet čovjekov prijatelju njegovu.
(10) Ne ostavljaj prijatelja svoga niti prijatelja oca svoga,
i ne idi u kuću brata svoga kad te nevolja snađe;
bolji je susjed u blizini nego brat u daljini.
(11) Budi mudar, sine moj, i srce moje obraduj,
da ja odgovorim onome koji me kori.
(12) Razborit čovjek vidi zlo i skriva se,
lahkovjeran nastavlja dalje i kaznu trpi.
(13) Uzmi haljinu onome koji za neznanca jamči;
a za preljubnicu – drži ga u zalogu.
(14) Onaj koji glasno u rano jutro prijatelja svoga blagosilja,
to će mu se kao kletva uzeti.
(15) Stalno prokišnjavanje u danu s kišom bez prestanka
i svadljiva žena – jednaki su;
(16) ko bi nju obuzdao vjetar bi obuzdao,
i desnicom svojom ulje zahvaća.
(17) Željezo oštri željezo,
tako i čovjek oštri drugoga čovjeka.
(18) Onaj koji se o smokvi brine plodove će njene jesti,
a onaj koji gospodara svoga čuva počašćen će biti.
(19) Kao što se u vodi odraz lica vidi,
tako se i u srcu vidi odraz čovjekov.
(20) Šeol i Abadon nikada nisu siti,
niti su ikada site oči čovjekove.
(21) Lončić za taljenje je za srebro i peć za zlato,
a svako se kuša hvalom koja mu se daje.
(22) Makar ti bezumnoga tučkom u stupi skupa sa zdrobljenim žitom stucao,
bezumlje njegovo neće ga proći.
(23) Dobro se pobrini za stada svoja,
i pazi na krda svoja;
(24) jer blago ne traje dovijeka,
niti kruna ostaje svim naraštajima.
(25) Kad trave nestane i novo se rastinje pokaže,
i bilje se planinsko sabere,
(26) janjci će tebi za odjeću biti,
a jarci će ti vrijednost polja pribaviti,
(27) i imat ćeš bravljeg mlijeka dovoljno sebi za hranu,
da čeljad svoju nahraniš,
i da sluškinje svoje prehraniš.

28 Opaki bježe kad ih niko ne tjera,
a pravedni su neustrašivi kao lav.
(2) Zbog grijeha zemlje mnogo je u njoj vladara,
a s razumnim i znanim čovjekom ona opstoji.
(3) Vladar[13] koji tlači ubogoga
silna je kiša koja uroda ne ostavlja.
(4) Oni koji Zakon ostave opakog veličaju,
a koji se Zakona drže opiru mu se.
(5) Zli ljudi ne razumiju pravednost,
a oni koji Jahvu traže potpuno je razumiju.
(6) Bolji je siromah čiji je put besporočan
nego pokvareni, makar i bogat bio.
(7) Onaj koji se zakona drži sin je razborit,
a ko je prijatelj izjelicama sramoti oca svoga.
(8) Onaj koji blago svoje kamatom i lihvom umnožava
sabire ga onome koji je milostiv prema siromahu.
(9) Onaj koji uho svoje, da ne sluša Zakon, ukloni –
i molitva je njegova mrska.
(10) Onaj koji čestitoga na zao put navodi
sam će u vlastitu jamu upasti,
a nedužni će dobro naslijediti.
(11) Bogat čovjek sebe mudrim vidi,
a siromah koji razuma ima prozret će ga.

[13] Ili siromah.

(12) Kad pravedan uspijeva, velika je slava,
a kad se opaki digne, ljudi se sakriju.
(13) Onaj koji grijehe svoje sakriva neće sretan biti,
a ko ih prizna i okani ih se milost će naći.
(14) Blago čovjeku Bogu odanu,
a onaj koji srce svoje tvrdokornim učini u nevolju će zapasti.
(15) Lav koji riče i medvjed nasrtljivi –
to je opak vladar siromašnu narodu.
(16) Vladar – veliki tlačitelj razuma nema,
a dugo živi koji nečasno stečenu zaradu mrzi.
(17) Čovjek pritisnut krivicom za ljudsku krv
sve će do smrti bježati; neka mu niko ne pomaže.
(18) Onaj koji nedužan hodi spašen će biti,
a ko je pokvaren najednom će sav propasti.
(19) Onaj koji zemlju svoju radi izobilje će hrane imati,
a ko sanjarije slijedi u veliku će neimaštinu zapasti.
(20) Pouzdan će čovjek obilno blagoslovljen biti,
a ko žuri da se obogati neće nekažnjen proći.
(21) Ne valja pristrasan biti,
jer zbog kore hljeba čovjek će zgriješiti.
(22) Pohlepan čovjek hrli za bogatstvom,
a ne zna da će ga neimaština stići.
(23) Onaj koji čovjeka ukori naposljetku će više blagonaklonosti steći
od onoga koji laska.
(24) Onaj koji oca svoga ili mater svoju pljačka
pa kaže: "To nije grijeh",
prijatelj je čovjeku razaraču.
(25) Nadut čovjek svađu zameće,
a ko se u Jahvu uzda sretan će biti.
(26) Onaj koji se u srce svoje uzda lud je,
a ko mudro hodi spašen će biti.
(27) Onaj koji siromahu daje nikada neće oskudijevati,
a ko oči svoje zatvara mnoge će kletve trpjeti.
(28) Kad se opaki dignu, ljudi se sakriju,
a kad ih nestane, pravedni se umnože.

29 Čovjek koji nakon mnogo ukora tvrdoglav ostane
najednom će se skrhati, a lijeka neće biti.
(2) Kad se pravedni umnože, ljudi se raduju,
a kad opaki zavlada, narod stenje.
(3) Čovjek koji mudrost voli veseli oca svoga,
a ko s bludnicama druguje rasipa blago.
(4) Kralj zemlju pravednošću učvršćuje,
a čovjek koji mito uzima ruši je.
(5) Čovjek koji bližnjemu svome laska
mreža je razapeta za noge njegove.
(6) Zao čovjek zbog grijeha u zamku upada,
a pravedan pjeva i veseli se.
(7) Pravedan brine o pravima siromaha,
opaki tu brigu ne razumije.
(8) Podrugljivci dižu grad na noge,
a mudri ljudi srdžbu otklanjaju.
(9) Kad mudar čovjek ima spor s bezumnim,
bezumnik ili bjesni ili se smije, a mira nema.
(10) Krvopije mrze nedužnoga,
a čestiti se za život njegov brinu.
(11) Bezumnik uvijek pokazuje svoju srdžbu,
a mudar je čovjek obuzdava.
(12) Ako vladar posluša laži,
izopače se svi pomoćnici njegovi.
(13) Siromah i tlačitelj u ovome su jednaki:
Jahve daje svjetlo očima obojice.
(14) Ako kralj siromahu pošteno sudi,
prijestolje će se njegovo zauvijek učvrstiti.
(15) Prut i ukor mudrost donose,
a dijete koje čini po svome sramoti mater svoju.
(16) Kad se opaki umnože, grijeh se umnoži;
ali pravedni će vidjeti propast njihovu.
(17) Karaj sina svoga, i on će ti mir donijeti;
i dušu će ti on obradovati.
(18) Kad otkrovenja nema, narod je razuzdan,
a sretan je ko se Zakona drži.
(19) Rob se ne može samo riječima poučavati;
jer ako i razumije, odgovora neće biti.
(20) Vidiš li čovjeka koji nepromišljeno govori? –
više je nade za bezumnika nego za njega.
(21) Ako se robu svome od malih nogu ugađa,
naposljetku će ga i baštinikom naći.[14]
(22) Srdit čovjek svađu zameće,
a nagao čovjek mnoge grijehe učini.
(23) Čovjeka će oholost njegova poniziti,
a ponizan duh čast će steći.
(24) Onaj koji je drug lopovu mrzi život svoj;
on čuje zakletvu, ali ništa ne govori.[15]
(25) Strah od čovjeka zamku postavlja,
a ko se u Jahvu uzda uzdignut će biti.
(26) Mnogi traže vladarovu naklonost,
a pravda čovjeku od Jahve dolazi.
(27) Nepravedan čovjek mrzak je pravednom,
a ko je čestit na putu svome mrzak je opakome.

[14] Tj. imat će nevolja s njim.

[15] Tj. i pored zakletve ne želi istinito svjedočiti na sudu.

Izreke Agurove

30 Riječi Agura, sina Jakeova iz Mase.
Ovaj čovjek objavljuje: Umoran sam, Bože;
umoran sam, Bože; iznuren!
(2) Ja sam sigurno gluplji od svakog čovjeka,
i ja nemam razuma ljudskog.
(3) Ja ne učih mudrost
niti imam znanje Svetog.
(4) Ko se na nebo uspeo pa sišao?
Ko je skupio vjetar u pesnicama svojim?
Ko je umotao vode u ogrtač svoj?
Ko je sve krajeve zemlje učvrstio?
Kako je ime njemu ili sinu njegovu?
– Ti sigurno znaš!
(5) Svaka je riječ Božija provjerena;
on je štit onima koji u njemu utočište nalaze.
(6) Ne dodaji riječima njegovim,
da te on ne bi ukorio, i da ti ne bi dokazani lažac postao.
(7) Za dvije stvari ja te molim,
ne odbij me prije nego što umrem:
(8) udalji prijevaru i laži od mene,
ne daj mi ni neimaštine ni bogatstva;
nahrani me hranom koja mi pripada,
(9) da se ja ne bih zasitio i zanijekao, pa upitao:
"Ko je Jahve?",
ili da ne bih u neimaštinu zapao, pa ukrao,
i ime Boga svoga obeščastio.
(10) Ne kleveći roba gospodaru njegovu,
da te on ne bi prokleo, pa ti za to kriv bio.
(11) Imade soj koji oca svoga kune,
a mater svoju ne blagosilja.
(12) Imade soj koji sebe čistim vidi,
ali se nije oprao od nečisti svoje.
(13) Imade soj – o, kako su mu oči uznosite,
a kapci mu se uzdižu![16]
(14) Imade soj kojemu su zubi mačevi
i kutnjaci noževi,
da bi potlačene na zemlji proždro
i siromahe među ljudima.
(15) Pijavica dvije kćeri ima:
"Daj, daj!"
Troje je što se neće zasititi,
četvero što neće reći: "Dosta!":
(16) Šeol i utroba jalova,
zemlja koja se nikad ne zasiti vodom
i vatra koja nikad ne kaže: "Dosta!"
(17) Oko koje se ocu ruga
i mater prezire
iskopat će gavrani iz doline,
a orlići će ga pojesti.
(18) Troje mi je čudesno,
a četvero ne razumijem:
(19) put orla na nebu,
put zmije na stijeni,
put lađe nasred mora
i put čovjeka s djevojkom.
(20) To je put preljubnice:
ona jede i usta svoja briše,
i veli: "Ja ništa loše nisam učinila."
(21) Zbog troga se zemlja trese,
i pod četvrtim izdržati ne može:
(22) zbog roba kad kraljem postane
i budale kad se hrane zasiti,
(23) zbog žene nevoljene kad se uda
i sluškinje kad zamijeni gospodaricu svoju.
(24) Četvero je malo na zemlji,
ali je izuzetno mudro:
(25) mravi nisu jak puk,
a oni hranu svoju ljeti spremaju;
(26) jazavci[17] nisu snažan puk,
pa opet oni u stijenama domove sebi prave;
(27) skakavci nemaju kralja,
pa opet svi u redovima izlaze;
(28) guštera možeš rukama uhvatiti,
pa se opet i u dvorima kraljevskim nađe.
(29) Imade troje što ponosito korača,
i četvrto što dostojanstveno hodi:
(30) lav – silan među zvijerima;
ni pred čim ne uzmiče;
(31) pijetao što se šepuri, i jarac,
i kralj kad je vojska njegova s njim.
(32) Ako si lud bio i uzdizao se,
ili ako si zlo snio, stavi ruku svoju na usta.
(33) Jer kako maslo nastaje kad se mlijeko mete,
i kako krv poteče kad se nos pritisne,
tako i srdžba kad uzavri, svađa se zametne.

Izreke Lemueleve

31 Riječi kralja Lemuela iz Mase, kojima ga je mati njegova naučila:
(2) Šta, o sine moj?
I šta, o sine utrobe moje?

[16] U oholosti.

[17] Izvorno *šefanim* (*Hyrax syriacus*) – male, plašljive životinje s krznom; žive na Sinajskome poluotoku, u sjevernoj Palestini i u predjelu Mrtvoga mora.

I šta, o sine zavjeta mojih?
(3) Ne daji snage svoje ženama
ni muškosti svoje onima što kraljeve satiru.
(4) Nije za kraljeve, o Lemuele,
nije za kraljeve da vino piju,
niti za vladare da žestoka pića žele,
(5) jer će oni piti i zaboraviti ono što je naređeno,
i svim će potlačenim prava uskratiti.
(6) Daj opojno piće onome koji nestaje,
a vino onome kojemu je život gorak.
(7) Neka pije i neimaštinu svoju zaboravi,
i neka se nevolje svoje više ne sjeća.
(8) Otvori usta svoja za nijemoga,
za prava svih nesretnih.
(9) Otvori usta svoja, po pravdi sudi,
i brani prava potlačenih i siromašnih.

Opis divne žene

(10) Vrsnu ženu ko može naći?
Jer ona mnogo više od dragulja vrijedi.
(11) Srce njenog muža na nju se oslanja,
i neće mu dobitka nedostajati.
(12) Ona mu dobro, a ne zlo, čini
sve dok živi.
(13) Ona vunu i lan prebire
i s uživanjem rukama svojim radi.
(14) Ona je kao lađa trgovačka;
iz daleka hranu svoju donosi.
(15) Dok je još noć, ona ustane
i čeljadi svojoj hranu dadne,
i sluškinjama svojim ono što ih spada.
(16) Ona polje razgleda pa ga kupi;
od zarade svoje vinograd posadi.
(17) Snagom se opaše
i ruke svoje učvrsti.
(18) Ona osjeti da joj je dobitak dobar;
svjetiljka njena noću se ne gasi.
(19) Ruke svoje prema preslici pruža
i vretena se hvata.
(20) Potlačenom ruku svoju otvara,
i nevoljniku ruke svoje pruža.
(21) Ne boji se za čeljad svoju kad snijeg pada,
jer sva su čeljad njena u toplo odjevena.
(22) Ona za se pokrivače šije;
odjeća joj je tanki lan i purpur.
(23) Njezin je muž cijenjen na kapijama gradskim
kad sjedi među starješinama zemaljskim.
(24) Ona šije i prodaje haljine lanene,
a trgovce pojasima snabdijeva.
(25) Snaga i dostojanstvo njoj su odjeća,
i ona se smiješi budućim danima.
(26) Ona mudro usta svoja otvara,
a na jeziku joj je pouka ljubazna.
(27) Na put čeljadi svoje dobro motri
i ne jede kruh nerada.
(28) Djeca joj ustaju i blagosiljaju je;
i muž njezin, i on je hvali:
(29) "Mnoge žene uzvišene stvari čine,
ali ih sve ti nadvisuješ."
(30) Čar je varljiva, a ljepota prolazna;
žena koja se Jahve boji – ona će slavljena biti.
(31) Daj joj plod ruku njezinih,
i neka je na kapijama grada djela njena hvale.

PROPOVJEDNIK

Iako vrijeme i autor nisu spomenuti u sadržaju ove knjige, ipak nekoliko odjeljaka snažno sugerira da je kralj Solomon njen autor (1:1, 12, 16; 2:4–9; 7:26–29; 12:9). S druge strane, piščev naslov "Propovjednik" (hebr. *Kohelet*), njegov jedinstveni stil i njegov stav prema vladarima (4:1–2; 5:8–9; 8:2–4; 10:20) – sve to može ukazivati na postsužanjsko razdoblje (5–4. st. pr. n. e.). Na osnovu podataka uzetih iz sadržaja ove knjige stječe se dojam kako je vrijeme "Propovjednika, sina Davidova" vrijeme blagostanja i izuzetnog privrednog rasta (5:10; 7:12; 10:19). To je samo razlog više da se "Propovjednik" u svome naučavanju otisne u neke druge svjetove izvan prizemne ekonomske lagode i obilja. U fokusu njegova zanimanja jeste jedinka izgubljena pred silom i snagom amorfnog kolektiviteta opijenog silom i snagom žezla zemaljske vlasti i upravljanja. Neizbježnost pojedinačnog sudbinskog određenja (3:15; 6:10), nemogućnost uzmicanja pred smrću (3:19) i neumoljivo opetovanje životne svakidašnjice u svom uzajamnom djelovanju tvore ozračje udaljenosti, zagonetnosti i, u konačnici, potpune ravnodušnosti svijeta prema pojedincu, ravnodušnosti koju je teško nadići i prevladati. No, "Propovjednik" ipak nalazi načina da iz te nesmiljene kolotečine svakidašnjeg života izvuče na svjetlost, barem u tragovima, tradicionalnu i teško savladivu mudrost: makar su svijet i ovdašnji život takvi, nakrcani ispraznošću i prividima, besmrtnici, unatoč svemu, žive u svijetu koji se ne da kontrolirati nikakvom silom i vlašću, a istinski, smisleni život može biti samo onaj koji se razlijeva pred vrhunaravnim Bogom, jedinim istinskim odrediteljem svega što se zbiva na zemlji.

1 Riječi Propovjednika, sina Davidova, kralja u
Jerusalemu.
(2) "Ispraznost nad ispraznošću", veli Propovjednik, "ispraznost nad ispraznošću! Sve je isprazno."
(3) Kakva je korist čovjeku od sveg truda njegova
što ga on pod suncem ulaže?
(4) Naraštaj odlazi, i naraštaj dolazi,
a zemlja zauvijek ostaje.
(5) I sunce izlazi, i sunce zalazi;
i žuri do mjesta gdje ponovo izlazi.
(6) Pušući prema jugu,
a onda zaokrećući prema sjeveru,
vjetar se kovitla tamo i amo
i vraća se u vrtlozima.
(7) Sve rijeke u more teku,
pa opet more nije puno.
Do mjesta odakle rijeke otječu,
tamo one ponovo teku.
(8) Sve je tegobno;
čovjek to ne može reći.
Oko nije sito gledanja
niti je uho sito slušanja.
(9) Ono što je bilo ponovo će biti,
i ono što je učinjeno ponovo će učinjeno biti.
I tako ničega novog nema pod suncem.
(10) Ima li išta za što bi neko mogao reći:
"Vidi ovo, to je nešto novo"?
Već odavno postoji
ono što je bilo prije nas.
(11) O onom iz prošlosti ni spomena nema;
a ni o onome kasnije što će se zbiti,
o tome spomena neće biti
među onima koji će poslije doći.

Zalud mudrost!

(12) Ja, Propovjednik, bijah kralj Israilu u Jerusalemu. (13) I dušom se ja predah da mudro tražim i istražujem sve što se pod nebom čini. Kako je tešku zadaću Bog sinovima ljudskim dao! (14) Ja vidjeh sva djela koja se pod suncem čine – i gle, sve je ispraznost i trka s vjetrom. (15) Što je krivo ne može se ispraviti, a čega nema ne može se izbrojiti.
(16) Rekoh sebi: "Gle, ja sam stekao veću mudrost i umnožio je više od svih koji su prije mene Jerusalemom vladali; i srce je moje blago mudrosti i spoznaje vidjelo." (17) I dušom se ja predah da mudrost spoznam i da upoznam mahnitost i ludost; ja vidjeh da je i to trka s vjetrom. (18) Jer s mnogo mudrosti mnogo je i jada, a što je više znanja, više je i muke.

Zalud užitak i imetak!

2 Rekoh sebi: "Daj sada da te užitkom iskušam;
pa uživaj!" – I gle, i to je uzaludno bilo. (2) Ja o smijehu rekoh: "To je ludost!", a o užitku: "Našto je

on?" (3) Ja sam duhom svojim tražio kako da tijelo svoje vinom potaknem, dok me je srce moje mudro vodilo, i kako da ludost prigrlim, sve dok ne vidim kakvo je dobro u onome što sinovi ljudski u malo godina života svoga pod nebom čine. (4) Velikih se poslova latih: za se kuće sagradih, za se vinograde zasadih. (5) Za se bašče i perivoje uredih i u njima sve vrste voćki posadih; (6) za se jezerca načinih da iz njih šumu stabala u rastu natapam. (7) Robove i robinje kupih, i imadoh robove u kući mojoj rođene. Imadoh i stada i krda veća nego svi koji prije mene u Jerusalemu bijahu. (8) Nakupih sebi i srebra i zlata i blaga kraljeva i pokrajina. Nađoh sebi pjevače i pjevačice i užitak ljudski – mnoge suložnice. (9) Onda ja velik postadoh i porastoh više od svih koji prije mene u Jerusalemu bijahu. I mudrost moja uza me je stajala. (10) Što god su oči moje željele ja im nisam branio, ja srcu svome nikakav užitak uskratio nisam, jer srce moje bijaše sretno zbog svega truda moga i to mi bijaše nagrada za sav trud moj. (11) Onda pogledah sva djela svoja što ih ruke moje učiniše i trud koji uložih – i gle, sve bijaše ispraznost i trka s vjetrom, i nikakve koristi pod suncem ne bješe.

Mudrost je bolja od ludosti

(12) Zato se ja okrenuh o mudrosti, mahnitosti i ludosti da razmislim; jer šta može učiniti čovjek što će poslije kralja doći do ono što je već učinjeno? (13) I ja vidjeh da je mudrost bolja od ludosti kao što je svjetlo bolje od mraka. (14) Mudrom čovjeku oči su u glavi, a bezumnik po mraku hoda. A ipak, ja znam da će ista sudbina obojicu snaći. (15) Onda rekoh sebi: "Kakva je sudbina bezumnog, takva će i mene snaći. Zašto sam onda uistinu mudar bio?" Zato rekoh sebi: "I to je isprazno!" (16) Kako nema trajna spomena mudru čovjeku, a ni bezumnu, tako će u danima što dolaze sve zaboravljeno biti. I mudar čovjek kao i bezumnik umire! (17) Zato ja život zamrzih, jer djelo koje se pod suncem čini mučno mi bješe; jer sve je uzaludnost i trka s vjetrom.

Zalud trud!

(18) Tako ja zamrzih sav plod truda svoga što ga bijah pod suncem uložio, jer ga moram ostaviti čovjeku što će poslije mene doći. (19) A ko zna hoće li on mudar čovjek ili bezumnik biti? A opet, on će raspolagati svim plodom truda moga što sam ga ja mudro radeći pod suncem uložio. I to je isprazno. (20) Zato mi srce u očaj pade zbog sveg ploda truda moga što sam ga pod suncem uložio. (21) Kad se nađe čovjek koji je s mudrošću, znanjem i umijećem radio, onda on to daje u baštinu onome koji se oko toga trudio nije. I to je ispraznost i veliko zlo. (22) Jer šta čovjek dobiva za sav trud svoj i napor koji pod suncem ulaže? (23) Jer u svim danima njegovim zadaća mu je bolna i mučna; ni noću mu srce ne miruje. I to je isprazno. (24) Nema ništa čovjeku bolje nego da jede i pije i kaže sebi da mu je posao dobar. Ja vidjeh da je i to iz ruke Božije. (25) Jer ko može jesti i ko se može bez njega radovati? (26) Jer čovjeku koji je u očima njegovim dobar on je mudrost, znanje i veselje dao, a grešniku je dao zadaću da sakuplja i sabire, da bi to dao onome koji je dobar u očima Božijim. I to je ispraznost i trka s vjetrom.

Sve ima svoje vrijeme

3 Svemu je određeno vrijeme. I svaki posao pod nebom svoje vrijeme ima –
(2) vrijeme rađanja i vrijeme umiranja;
vrijeme sađenja i vrijeme čupanja zasađenog;
(3) vrijeme ubijanja i vrijeme iscjeljenja;
vrijeme rušenja i vrijeme građenja;
(4) vrijeme plakanja i vrijeme smijanja;
vrijeme tugovanja i vrijeme plesanja;
(5) vrijeme bacanja kamenja i vrijeme skupljanja kamenja;
vrijeme grljenja i vrijeme sustezanja od grljenja;
(6) vrijeme traženja i vrijeme odustajanja od izgubljenog;
vrijeme čuvanja i vrijeme odbacivanja;
(7) vrijeme deranja i vrijeme ušivanja;
vrijeme šutnje i vrijeme govora;
(8) vrijeme ljubavi i vrijeme mržnje;
vrijeme boja i vrijeme mira.
(9) Koja je korist radniku od rada njegova? (10) Ja vidjeh zadaću što je Bog sinovima ljudskim dade, da se njome zabave. (11) On učini sve prikladnim u svoje vrijeme. On i vječnost u srca ljudska usadi, ali čovjek nije kadar dokučiti šta je Bog od početka pa do kraja činio. (12) Ja znam da za njih nema ništa bolje nego da se raduju i da za života svoga dobro čine; (13) i da svaki čovjek koji jede i pije u svem trudu svome dobro vidi – to je dar Božiji. (14) Ja znam da će sve što Bog čini vječno ostati; nema se šta tome dodati i nema se šta od toga oduzeti; jer Bog tako čini da ga se ljudi boje. (15)

Ono što jest već je bilo, i ono što će biti već je bilo,
jer Bog pita za ono što je prošlo. (16) I još pod sun-
cem vidjeh da na mjestu pravednosti opačina stoji,
i na mjestu pravde opačina stoji. (17) Rekoh sebi:
"Bog će suditi obojici: i pravednome i opakome",
jer ima vremena za svaku stvar i za svako djelo.
(18) Rekoh sebi i o sinovima ljudskim: "Bog ih je
sigurno na kušnju stavio, da vide da nisu drugo do
zvijeri." (19) Jer sudbina sinova ljudskih i sudbina
zvijeri jednaka je. Kako umiru jedni, tako umiru i
drugi; zbilja, svi oni jednako dišu, i čovjek nema
prednosti nad zvijerima, jer sve je isprazno. (20)
Svi na isto mjesto idu. Svi su od praha postali i svi
će se u prah vratiti. (21) Ko zna da li dah ljudski
uzlazi, a dah zvijeri ka zemlji silazi? (22) I vidjeh
da za čovjeka nema ništa bolje nego da bude sre-
tan u poslovima svojim, jer to ga je zapalo. Ta ko
će ga dovesti da vidi šta će se poslije njega zbiti?

Zla nasilja

4 Onda ja opet pogledah sve nasilje koje se pod
suncem čini, i gle – suze potlačenih, a niko-
ga nemaju da ih utješi; sila je na strani tlačitelja
njihovih, a oni nikoga nemaju da ih utješi. (2) I ja
sretnijim vidjeh mrtve, koji su već pomrli, nego
žive, koji su još živi. (3) Ali sretniji od obojih onaj
je koji nikad ni postojao nije, koji nikada nije vidio
zlo što se pod suncem čini. (4) Ja vidjeh da svaki
trud i svaki uspjeh koji se ostvari dolazi iz zavisti
između čovjeka i bližnjega njegova. I to je ispra-
znost i trka s vjetrom.
(5) Bezumnik sklapa ruke svoje i meso svoje izjeda.
(6) Šaka počinka bolja je od dviju šaka truda i trke
s vjetrom.
(7) Onda ja opet pogledah u ispraznost pod sun-
cem. (8) Bijaše jedan sam čovjek, ne imade ni sina
ni brata, a opet svem trudu njegovu kraja ne bija-
še. Zbilja, oči mu ne bjehu zadovoljne blagom, i on
se nikad ne upita: "Pa kome ja radim i sebi užitak
uskraćujem?" I to je isprazno, i to je mučan posao.
(9) Bolje je dvoje nego jedno, jer oni imaju lijepu
nagradu za rad svoj. (10) Jer ako jedno od njih
padne, drugo će ga podići. A jao jednome koji pad-
ne, a nema drugoga da ga podigne. (11) I još, ako
dvoje zajedno legnu, toplo će im biti, a kako će se
neko sam ugrijati? (12) A ako je neko kadar savla-
dati onoga koji je sam, dvoje mu se može oduprije-
ti. Uže od tri struke ne kida se lahko. (13) Mladić
siromašan a mudar bolji je od starog i ludog kralja
koji više ne umije pouku da crpi. (14) Jer mladić
može iz tamnice izići da kraljem postane, makar
se kao siromah u kraljevstvu svome rodio. (15) Ja
vidjeh kako svi živi pod suncem pristaju uz mla-
dića, kraljeva nasljednika. (16) Nema kraja svem
narodu, svima koji prije njih bijahu; pa ni oni koji
će poslije doći neće njime zadovoljni biti, jer i ovo
je ispraznost i trka s vjetrom.

Odnos prema Bogu

5 Pazi na korake svoje kad u kuću Božiju ideš, i
radije se primakni da poslušaš nego da žrtvu
bezumničku prineseš, jer oni ne znaju da zlo čine.
(2) Ne žuri s riječima i ne prenagljuj s mišlju da
stvar pred Boga izneseš, jer Bog je na nebu, a ti
si na zemlji; zato štedi riječi svoje. (3) Jer san od
mnoge brige dolazi, a glas luđaka od mnoge riječi.
(4) Kad se Bogu zavjetuješ, ne kasni da to ispuniš,
jer njega luđaci ne raduju. Ispuni zavjet svoj! (5)
Bolje ti je da se ne zavjetuješ nego da se zavjetuješ,
a to ne ispuniš. (6) Neka te govor tvoj na grijeh ne
navodi, i ne kaži pred vjesnikom[1] da je to zabuna
bila. Zašto da se Bog ljuti zbog riječi tvojih i zatre
djelo ruku tvojih? (7) Jer u mnogim je snovima i
mnogim riječima – praznina. Zato se Boga boj. (8)
Ako vidiš da se siromah tlači i da se pravednost i
pravda u pokrajini niječu, ne budi užasnut time;
jer jedan činovnik motri na drugog činovnika, a
ima i činovnika viših od njih. (9) Nakon svega,
kralj koji polje obrađuje korist je zemlji.

Bogatstvo je ludost

(10) Onaj koji voli novac – novca mu nikada do-
sta nije, a ni zarade onome koji voli blago. I to je
isprazno. (11) Kad se umnože dobra, umnože se i
oni koji ih troše. Pa kakva su ona korist vlasnicima
osim da u njih očima gledaju? (12) San je radniku
sladak, jeo on malo ili mnogo; a pun stomak boga-
tašu ne da zaspati. (13) Teško zlo ja pod suncem
vidjeh: blago zgrnuto na zlo vlasnika njegova. (14)
Kad lošim poslom tog blaga nestane, pa kad on
bude sina imao, onda njemu za potporu ništa ne
ostane. (15) Kako je on go iz utrobe majke svoje
došao, i vratit će se tako kako je došao. On neće
uzeti ništa od plodova truda svoga što bi u ruci
svojoj mogao ponijeti. (16) I to je teško zlo – baš
kako se čovjek rađa, tako će i umrijeti. Pa kakva je

[1] Tj. svećenik, svećenikov izaslanik ili sam anđeo.

korist onome koji za vjetar radi? (17) Sav život svoj
on u tami jede, uistinu nemiran, bolan i bijesan.
(18) Evo šta ja vidjeh da je dobro i dolično čovjeku: da jede, pije i uživa u svem trudu svome što ga pod suncem ulaže za malo godina života svoga koje mu Bog dade; jer to je nagrada njegova. (19) I kako je svakom čovjeku Bog bogatstvo i blago dao, tako mu je on dao i da u njima uživa i da nagradu svoju dobije i radom se svojim naslađuje; to je dar Božiji. (20) Jer on neće često na godine života svoga misliti, zato što je Bog učinio da se on oko sreće srca svoga zabavi.
Zalud život!

6 Ja pod suncem jedno zlo vidjeh, i ono silno pritišće ljude: (2) čovjek kojemu Bog bogatstvo i blago i čast dade, pa mu ničeg što mu duša želi ne nedostaje; ali Bog mu ne dade da u njima uživa, nego u njima uživa neznanac. To je ispraznost i teški jad. (3) Čovjek može stotinu djece imati i mnogo godina poživjeti; ali koliko ih god ima – ako duša njegova ne može u dobru svome uživati i pristojnu sahranu imati – ja velim: sretnije je od njega mrtvorođenče, (4) jer ono zalud dolazi i u tminu odlazi, i ime mu je tminom prekriveno. (5) Nikada sunca nije vidjelo niti je ikada išta spoznalo, a mirnije je nego taj čovjek, (6) makar on i dvaput hiljadu godina živio, ali u dobru svome ne uživao. – Ne idu li svi na jedno mjesto? (7) Sav je trud čovjekov za usta njegova, a stomak njegov nikako da se zasiti. (8) Kakvu prednost ima mudar čovjek nad luđakom, kakvu siromah koji se pred drugima umije lijepo vladati? (9) Bolje je ono što oči vide nego ono što duša želi. I to je ispraznost i trka s vjetrom. (10) Svemu što postoji već je ime nadjenuto; a zna se šta je čovjek; nijedan se ne može sporiti s jačim od sebe. (11) Što je više riječi, više je besmisla; pa kakvu onda korist čovjek ima? (12) Jer ko zna šta je za čovjeka dobro u životu njegovu, u malo godina njegova uzaludna života? On kroz njih kao sjena prolazi. Jer ko može čovjeku reći šta će se poslije njega pod suncem zbiti?

Šta je dobro, a šta loše

7 Dobar glas bolji je od skupocjene masti,
a dan smrti bolji je od dana rođenja.
(2) Bolje je otići u kuću žalosti
nego u kuću gozbe,
jer to je kraj svakome čovjeku;
živi bi to trebali primiti k srcu.
(3) Tuga je bolja od smijeha,
jer kad je lice tužno, srce može biti radosno.
(4) Srce je mudrih u kući žalosti,
a srce bezumnih u kući užitka.
(5) Bolje je poslušati ukor mudra čovjeka
nego slušati pjesmu luđaka.
(6) Jer kao pucketanje trnja ispod kotla,
takav je smijeh budala. I to je isprazno.
(7) Tlačenje mudra čovjeka čini mahnitim,
a mito srce kvari.
(8) Bolji je konac nekog posla nego početak njegov;
strpljiv je duh bolji od duha ponosita.
(9) Ne srdi se brzo srcem svojim,
jer srdžba leži u njedrima luđaka.
(10) Ne reci: "Zašto su minula vremena bila bolja od ovih?",
jer nije mudro da za to pitaš.
(11) Mudrost je, kao i baština, dobro
i korist onima koji sunce vide.
(12) Jer mudrost je zaštita,
kao što je zaštita novac,
ali je prednost znanja što mudrost čuva život onih koji je imaju.
(13) Pogledaj djelo Božije,
jer ko je kadar da ispravi ono što je on savio?
(14) U danima blagostanja sretan budi,
a u danima nevolje razmišljaj:
Bog je dao i jedno i drugo
da čovjek ne bi ništa o budućnosti svojoj otkrio.
(15) Ja svašta vidjeh za svoga uzaludna života: pravedna čovjeka kako u pravednosti svojoj propada, i opaka čovjeka kako u opačini svojoj život svoj nastavlja. (16) Ne budi odveć pravedan i ne budi odveć mudar. Zašto da sebe upropaštavaš? (17) Ne budi odveć pokvaren i ne budi lud. Zašto da ti prije vremena svoga umreš? (18) Dobro je da ti nešto zgrabiš, ali ni drugo iz ruke ne puštaj; jer ko se Boga boji s oboma dolazi. (19) Mudrost mudru čovjeku daje snagu veću od snage deset vladara u gradu. (20) Zbilja, na zemlji nema pravedna čovjeka koji dobro čini i nikada ne griješi. (21) I ne obaziri se na svaku riječ koju svijet kaže da ne bi čuo slugu svoga kako te kune. (22) Jer zna srce tvoje da si i ti sam mnogo puta druge proklinjao. (23) Ja sve ovo mudrošću iskušah, pa rekoh: "Ja ću mudar biti", ali to daleko od mene bješe. (24) Ono što jeste daleko je i vrlo duboko. Ko će to otkriti?
(25) Uputih srce svoje da spoznam, istražim i dokučim mudrost i tumačenje, i da spoznam da je zlo ludost i da je ludost mahnitost. (26) I ja otkrih da

je od smrti gorča žena čije je srce zamka i mreža, čije su ruke okovi. Čovjek koji je Bogu drag njoj će umaći, a grešnika će ona zarobiti. (27) Gle, ja sam ovo otkrio, veli Propovjednik, povezujući stvari i tražeći tumačenje (28) koje još uvijek tražim, ali ga ne nađoh. Među hiljadu ja jednog čovjeka nađoh, ali žene, među svima njima, nijedne ne nađoh. (29) Gle, ja sam ovo otkrio: Bog stvori ljude čestitim, ali oni za spletkama mnogim krenuše.

O pokornosti vladaru

8 Ko je kao mudar čovjek i ko zna tumačiti stvari? Mudrost obasjava čovjeka i razvedrava mrko lice njegovo. (2) Ja velim: "Pokori se zapovijedi kraljevoj, jer si ti pred Bogom prisegu dao. (3) Ne žuri da ga ostaviš. Ne pristaj uz zao posao, jer on će učiniti što mu je volja." (4) Ako je kraljeva riječ zapovjednička, ko će mu kazati: "Šta činiš?" (5) Ko god se zapovijedi pokori neće nevolju iskusiti, jer mudro srce zna za pravo vrijeme i put. (6) Jer za sve postoji pravo vrijeme i put, iako čovjeka jad njegov silno pritišće. (7) Kad nijedan čovjek ne zna šta će se zbiti, ko će mu reći kad će se to zbiti? (8) Nijedan čovjek nema snage vjetar obuzdati, niti ima vlast nad danom smrti svoje; i nema otpuštanja u ratu; a zlo neće izbaviti one koji ga čine. (9) Sve ovo ja vidjeh i razmislih o svakom djelu što se pod suncem čini, kad čovjek vlada nad čovjekom na njegovu štetu. (10) Onda ja još vidjeh kako opake zakopavaju, one koji ulažahu u sveto mjesto i izlažahu iz njega, i oni u zaborav padoše[2] u gradu u kojem su to činili. I to je isprazno.

(11) Kad se kazna za zlo brzo ne izvrši, tada se srca sinova ljudskih posve zlu predaju. (12) Iako grešnik stotinu puta zlo učini i dugo živi, ipak ja znam da će sretniji biti oni koji se Boga boje, koji su pred Licem njegovim bogobojazni. (13) A zao čovjek neće sretan biti i neće mu se dani kao sjena produljivati, jer on se Boga ne boji.

(14) Ima još nešto uzaludno što se na zemlji čini: ima, dakle, pravednih ljudi koje stiže ono što opaki zarade, a ima i opakih ljudi koji dobiju ono što pravedni zarade. Ja velim da je i to isprazno. (15) Zato užitak u životu ja hvalim, jer za čovjeka ništa dobro pod suncem nema osim da jede i pije i sretan bude, a to će ga u muci njegovoj pratiti sve dane života što mu ga pod suncem Bog dade. (16) Kad se srcem predadoh da mudrost dokučim i trud koji se na zemlji čini pogledam – iako mu oči ni danju ni noću sna ne vide – (17) i vidjeh sve djelo Božije: – čovjek ne može dokučiti ono što se pod suncem zbiva; ma koliko marljivo tragao, otkriti neće; pa makar mudar čovjek i rekao: "Ja znam", on to dokučiti ne može.

Ljudi su u ruci Božijoj

9 Tako sam o svemu ovome ja razmišljao i razabrao da su pravedni ljudi, mudri ljudi, i djela njihova u ruci Božijoj. Čovjek ne zna da li ga bilo ljubav bilo mržnja čeka. (2) Svima je isto. Ista je sudbina pravednom i opakom; dobrom, čistom i nečistom; čovjeku koji žrtvu prinosi i onome koji je ne prinosi. Kako je dobru čovjeku, tako je i grešniku; kako je onome koji prisegu daje, tako je i onome koji se boji prisegu dati. (3) Evo zla u svemu što se pod suncem čini: ista sudbina svim ljudima. I još, srca sinova ljudskih puna su zla, i bezumlje im je u srcima dok su god živi, a poslije se oni mrtvima pridružuju. (4) Jer ko je god među živima – nade ima; zbilja, živ pas bolji je od mrtva lava. (5) Jer živi znaju da će umrijeti, a mrtvi ništa ne znaju niti više nagrade imaju, jer o njima više ni spomena nema. (6) Zbilja je ljubav njihova, mržnja njihova i žar njihov davno iščezao, i nikada više oni neće imati udjela u onom što se pod suncem čini. (7) Idi, u veselju hljeb svoj jedi i čila srca vino svoje pij; jer Bog je već odobrio djela tvoja. (8) Uvijek bijele haljine oblači, i neka ti nikad ne nestane ulja na glavi. (9) Uživaj sa ženom koju voliš za sve dane života svoga prolaznog, što ti ga on pod suncem dade; jer to je tebi nagrada u životu i u muci tvojoj što je pod suncem ulažeš.

(10) Što god ti ruke budu radile, ti se toga svom snagom prihvati, jer nema rada ni nakane ni spoznaje ni mudrosti u Šeolu, u koji ti ideš. (11) I opet nešto ja pod suncem vidjeh: utrku ne dobijaju brzi niti boj dobijaju snažni; i ne dolazi hljeb mudrom niti blago razboritom niti milost učenom; jer vrijeme i sreća sve ih sustižu. (12) K tome, čovjek ne zna časa svoga: kao ribu u varljivu mrežu ulovljenu i ptice u zamku uhvaćene, tako i sinove ljudske namamljuju u zamku u zlo vrijeme, koje se na njih najednom sruči.

(13) I još pod suncem dokučih ovu mudrost koja na me traga ostavi. (14) Bijaše jedan gradić u kojem bješe malo ljudi, pa na nj moćan kralj udari, opkoli ga i veliku opsadu na nj navali. (15) Ali u

[2] Ili: i oni su bili slavljeni.

njemu se nađe čovjek siromašan a mudar, i on mudrošću svojom grad spasi. A onda tog siromaha niko ne spomenu. (16) Onda ja rekoh: "Bolja je mudrost od snage." Ali mudrost se siromaha ne cijeni i riječi se njegove ne slušaju. (17) Riječi mudraca koje se u tišini čuju bolje su od vike vladara među ludima. (18) Bolja je mudrost od oružja bojnog, ali jedan grešnik mnogo dobra zatire.

Još malo o ludosti

10 Mrtva muha mirisnom ulju neugodan miris daje, a i malo ludosti teže je od mudrosti i časti. (2) Mudra čovjeka srce na desnu stranu upravlja[3], a luda čovjeka srce upravlja na lijevu stranu. (3) Pa i kad putem hodi, luđak razuma nema i svima pokazuje da je lud. (4) Ako se bijes vladarov na te sruči, ne ostavljaj mjesto svoje, jer smirenost mnoge napade suzbija.
(5) Imade zlo što ga ja pod suncem vidjeh, nalik grijehu koji od vladara dolazi: (6) ludost se na mnoga uzvišena mjesta postavlja, a bogati na skromnim mjestima sjede. (7) Vidjeh robove na konjima i vladare kako kao robovi pješice idu. (8) Onaj koji jamu kopa u nju može upasti, a onaj koji zid probija – zmija ga može ujesti. (9) Onoga koji kamenje razbija ono može raniti, a onaj koji drva cijepa od njih može stradati. (10) Ako je sjekira tupa i on joj sječivo ne naoštri, onda će mu više snage trebati; a mudrost će kao korist uspjeh donijeti. (11) Ako zmija ujede prije negoli se očara, nema koristi čarobnjaku. (12) Lijepe su riječi iz usta mudra čovjeka, a luđaka uništavaju usne njegove; (13) s početka su riječi njegove ludost, a na kraju su one bezumlje pokvareno. (14) A opet luđak riječi množi. Nijedan čovjek ne zna šta će se zbiti, a ko mu može reći šta će poslije njega doći? (15) Luđaka rad njegov toliko umori da on ne umije ni do grada doći.
(16) Jao tebi, o zemljo, kojoj je kralj mladić i kojoj prvaci ujutro piruju. (17) Blago tebi, o zemljo, kojoj je kralj roda plemenita i kojoj prvaci u pravo vrijeme objeduju – da jaki budu, a ne da se opijaju. (18) Od lijenosti se grede na krovu uliježu, a zbog nemara kuća prokišnjava. (19) Gozba se radi slavlja priprema i vino život veselim čini, a novac je odgovor svemu. (20) I još, ne proklinji kralja u mislima i ne kuni bogataša u ložnici svojoj, jer će ptica nebeska odnijeti glas, i na krilima će se razglasiti.

[3] Tj. upravlja ga na pravi put.

Baci hljeb svoj na vodu

11 Baci hljeb svoj na vodu,[4] jer nakon mnogo dana opet ćeš ga naći. (2) Podijeli svoj dio sedmerici, ili osmerici, jer ti ne znaš kakvo se zlo na zemlji može zbiti. (3) Kad se oblaci napune, oni kišu na zemlju izlijevaju; a bilo da drvo na jug ili na sjever padne, gdje god da drvo padne, tamo leži. (4) Onaj koji na vjetar pazi neće posijati, a ko u oblake gleda neće požnjeti. (5) Baš kao što ti ne znaš put vjetra, i kako u utrobi trudnice kosti nastaju,[5] tako ni djelo Boga, koji sve stvara, ti ne poznaješ. (6) Ujutro sjeme svoje posij, a neka ti ruke navečer besposlene ne budu, jer ti ne znaš hoće li jutarnja ili večernja sjetva uspjeti ili će obje jednako dobre biti. (7) Svjetlo je ugodno, a očima je drago da sunce vide. (8) Zbilja, ako bi čovjek i mnogo godina živio, neka se u svima njima raduje, i neka se dana tame sjeti, jer mnogo će ih biti. Sve što će doći zalud je.
(9) Raduj se, mladiću, dok si mlad, i neka ti se srce u danima mladosti tvoje raduje. I slijedi zov srca svoga i želje očiju svojih, ali znaj da će ti Bog za sve to suditi. (10) Zato izbaci gnjev iz srca svoga i ukloni bol iz tijela svoga, jer djetinjstvo i cvijet mladosti prolaze.

Sjećaj se Boga dok si mlad

12 Sjećaj se Stvoritelja svoga u danima mladosti svoje, prije negoli dođu dani zla i primaknu se godine kad ćeš ti reći: "Ja im se ne radujem"; (2) prije nego što sunce i svjetlo, mjesec i zvijezde potamne, i oblaci se nakon kiše vrate; (3) na dan kad čuvari kuće zadrhte i jaki se ljudi pognu, i mlinarice besposličariti stanu, jer ih je malo, i oni koji kroz prozore gledaju potamne; (4) kad se vrata na ulici pozatvaraju, kad se zvuk mlina koji melje utiša, kad ljudi ustajali budu na pjesme ptičije, a kad se zvuci pjesama utišaju; (5) i kad se uzvisine i užasa na putu ljudi uzboje; kad badem probehara i skakavac se vući stane i kapra[6] jalova postane[7] – tad će čovjek u svoj vječni dom poći, a ožalošćeni će ulicama naokolo hodati. (6) [Sjećaj

[4] Ovaj izraz znači ili *dobro istraži sve opasnosti prije negoli uložiš u trgovinu*, ili *daj onima kojima je potrebno*.

[5] Ili *kako u utrobi trudnice duh i kosti nastaju*.

[6] Kapra – *Capparis spinosa*, *Capparis sicula*; hebr. *abhiyonah* – u stara vremena govorilo se da potiče želju za spolnim odnosom.

[7] Ili *kad tjelesne požude nestane*.

se Stvoritelja svoga] prije nego što se srebrena uzica prekine i zlatna posuda razbije, prije negoli se vrč pokraj vrela razmrska i točak na bunaru slomi; (7) tad će se prah u zemlju od koje je nastao vratiti, a duh će se Bogu, koji ga je dao, vratiti. (8) "Isprazност nad ispraznošću", veli Propovjednik, "sve je isprazno!"

O Propovjedniku

(9) Ne bješe Propovjednik samo mudar, nego je on narod i znanju učio; i on je razmišljao, istraživao i sastavio mnoge izreke mudre. (10) Propovjednik se trudio da pronađe ugodne riječi, i da riječi istine ispiše pravo. (11) Riječi su mudrih ljudi kao podbadače, a zbirke izreka njihovih kao čvrsto zabijeni čavli; jedan ih je Pastir prikupio.
(12) Osim toga, sine moj, znaj: kad se mnoge knjige pišu, kraja nema, a mnogo učenja umara tijelo.
(13) Kad se sve čulo – zaključak je: boj se Boga i drži se zapovijedi njegovih, jer to se svakog čovjeka tiče. (14) Jer svako djelo Bog će na sud iznijeti, sve skriveno, bilo ono dobro ili zlo.

PJESMA NAD PJESMAMA

Prvi stavak dolazi da pripiše autorstvo knjige Solomonu. Nju je, zacijelo, mogao napisati Solomon, jer spominjanje Tirce i Jerusalema u 6:4 jasno naznačuje vrijeme 10. st. pr. n. e.
Nekoć su ljudi Pjesmu nad pjesmama motrili kao alegoriju ljubavi između Boga i Israila, ili između Isusa Krista i njegove zajednice, ili između Krista i njegove duše. Međutim, Novi zavjet danas donosi navode iz tog sadržaja ili, čak, aludira na Pjesmu nad pjesmama. Stoga je dvojbeno da li su ova tumačenja (dok kojiput sežu do same duše) objektivno punovažna. Izuzetan opis ljubavi u 8:6–7 izražava prisjećanje na opise mudrosti koja se pronalazi u Izrekama 1–9 i knjizi o Jobu 28. To pokazuje da Pjesma nad pjesmama pripada biblijskoj mudroslovnoj književnosti i predstavlja mudroslovni opis jednog ljubavnog suodnosa. Biblija govori o mudrosti i ljubavi kao o darovima Božijim koji se primaju uz zahvalnost i slavljenje.
Pjesma nad pjesmama je lanac koji povezuje liriku portretirane ljubavi unutar svekolike njene neusiljenosti, ljepote, snage i izuzetnosti – iskušane u raznovrsnim trenucima razdvojenosti i bliske povezanosti, tjeskobe i zanosa, napetosti i opuštenosti. Svoj visoko senzualni i sugestivni slikovni govor izvučen iz same prirode Pjesma nad pjesmama dijeli s ljubavnom poezijom brojnih kultura.

1 Solomonova pjesma nad pjesmama.
(2) [Zaručnica:] "Neka me on poljubi poljupcima svojih usta!
Jer bolja od vina ljubav je tvoja.
(3) Pomasti tvoje ugodno mirišu,
ime je tvoje kao ulje prečišćeno;
zato te djevice vole.
(4) Povedi me sa sobom, pa bježimo zajedno!
Neka me kralj uvede u odaje svoje."
[Prijatelji:] "Mi ćemo se tebi radovati i veseliti;
veličat ćemo tvoju ljubav više nego vino.
S pravom te oni vole."
(5) [Zaručnica:] "Crna sam ali ljupka,
o kćeri jerusalemske,
kao čadori kedarski,
kao zavjese Solomonove.
(6) Ne zurite u me što sam garava,
što sam od sunca izgorjela.
Sinovi moje majke rasrdiše se na me;
natjeraše me da čuvam vinograde,
a svoga vinograda ja nisam čuvala.
(7) Kaži mi, ti koga voli moja duša,
gdje napasaš stado svoje,
i gdje ga ostavljaš da planduje u podne?
Jer što da budem kao ona koja se pokriva[1]
pokraj stada drugova tvojih?"
(8) [Prijatelji:] "Ako sama ne znaš,
o najljepša među ženama,
slijedi utrtu stazu stada
i napasaj kozliće svoje
kod čadora pastirskih."
(9) [Zaručnik:] "Meni si ti, dušo moja, kao
moja kobila u faraonovim kolima.
(10) Krasni su tvoji obrazi s ukrasima,
tvoj vrat s nanizanim zrnima."
(11) [Prijatelji:] "Mi ćemo načiniti za tebe zlatan nakit
sa srebrenim ukrasima."
(12) [Zaručnica:] "Dok kralj bješe na svome ležaju,
moj nard[2] zamirisa.
(13) Moj je dragi meni vrećica mirhe
što mi cijelu noć među grudima počiva.
(14) Moj je dragi meni kita henina cvijeća
iz engedskih vinograda."
(15) [Zaručnik:] "Kako si lijepa, draga moja,
kako si lijepa!
Oči su ti kao golubice."
(16) [Zaručnica:] "Kako si lijep, dragi moj,
i tako mio!
Uistinu, postelja je naša mlada trava zelena!"
(17) [Zaručnik:] "Grede su naših kuća kedrovi,
rogovi krovni čempresi."
2 [Zaručnica:] "Ja sam ruža šaronska,
ljiljan u dolinama."
(2) [Zaručnik:] "Kao ljiljan među trnjem,

[1] Tj. prostitutka.

[2] Biljka od koje se dobija mirisno ulje i mast; upotrebljava se i u medicini.

takva je moja draga među djevojkama."
(3) [Zaručnica:] "Kao stablo jabuke među šumskim stablima,
takav je moj dragi među mladićima.
Uživam sjedjeti u njegovu hladu,
i plod mi je njegov ukusan.
(4) On me odvede u svoju gozbenu dvoranu,
a njegov je bajrak nada mnom ljubav.
(5) Nahranite me kolačima od grožđica,
okrijepite me jabukama,
jer sam bolna od ljubavi.
(6) Neka mi njegova lijeva ruka bude pod glavom,
a desnom rukom neka me zagrli."
(7) [Zaručnik:] "Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske,
gazelama i košutama poljskim,
da ne dižete i ne budite ljubav moju
dok ona ne bude htjela."
(8) [Zaručnica:] "Slušaj! Dragi moj!
Gledaj! Eno ga dolazi,
penje se po planinama,
poskakuje preko brda!
(9) Moj je dragi kao gazela ili jelen mlad.
Eno ga stoji za našim zidom,
gleda kroz prozore,
viri kroz rešetke.
(10) Moj dragi progovori i reče mi:
'Ustani, draga moja, ljepoto moja,
hajde.
(11) Jer, evo, zima je minula,
kiša je prestala i prošla.
(12) Cvijeće se već pojavilo po zemlji;
došlo je vrijeme pjesme,
i čuje se grlicin glas u našoj zemlji.
(13) Smokvino stablo izbacilo je svoje zrele smokve,
i loze su u cvatu zamirisale.
Ustani, draga moja, ljepoto moja,
hajde.'"
(14) [Zaručnik:] "Golubice moja, u raspuklini u stijeni,
u skrovištu u strmoj litici,
daj da ti vidim lik,
daj da ti čujem glas,
jer tvoj je glas sladak,
i lik je tvoj divan."
(15) [Prijatelji:] "Pohvatajte nam lisice,
lisičiće što uništavaju vinograde,
naše vinograde u cvatu."
(16) [Zaručnica:] "Moj je dragi moj, a ja sam njegova;
on napasa svoje stado među ljiljanima.
(17) Dok dan ne zahladni i sjena nestane,
okreni se, dragi moj, kao gazela
ili mlad jelen na beterskim[3] gorama.

3 Po postelji svojoj noćima sam tražila onoga
koga duša moja voli;
tražila sam ga, ali ga nisam našla.
(2) Sad moram ustati i obići grad;
po ulicama i trgovima
moram tražiti onoga koga duša moja voli:
tražila sam ga, ali ga nisam našla.
(3) Nađoše me čuvari koji obilaze grad,
te rekoh: 'Vidjeste li onoga koga duša moja voli?'
(4) Tek što ih ostavih,
nađoh onoga koga duša moja voli;
uhvatih se njega i neću ga pustiti
dok ga ne odvedem u kuću svoje majke,
i u sobu one koja me začela."
(5) [Zaručnik:] "Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske,
gazelama i košutama poljskim,
da ne dižete niti budite ljubav moju
dok ona ne bude htjela."
(6) [Prijatelji:] "Šta se to diže iz pustinje
kao stup dima
namirisan mirhom i tamjanom,
svim miomirisnim praškovima trgovačkim.
(7) Gle, to je Solomonova nosiljka;
šezdeset ratnika oko nje,
između silnih Israilaca.
(8) Svi su oni vješti maču,
iskusni su u boju;
svaki je pripasao mač uz bok
spreman za noćne strahote.
(9) Kralj Solomon načinio je sebi nosiljku
od drveta libanonskog.
(10) Motke je njene načinio od srebra,
naslon njen od zlata
i sjedište njeno od tkanine grimizne,
njenu su unutrašnjost s ljubavlju opremile kćeri jerusalemske.
(11) Izađite, kćeri cionske,
i gledajte u kralja Solomona s krunom
kojom ga je majka njegova okrunila
na dan vjenčanja njegova
i na dan radosti srca njegova."

4 [Zaručnik:] "Kako si lijepa, dušo moja,
kako si lijepa!
Oči su ti kao golubice iza vela tvog;

[3] Beter je selo jugozapadno od Jerusalema.

kosa ti je kao stado koza
koje su sišle s gore Gileadske.
(2) Zubi su ti kao stado tek ostriženih ovaca
koje dolaze s kupanja,
od kojih se svaka blizni,
i nijedna od njih ne gubi svoje mlado.
(3) Usne su ti kao crven konac,
usta su ti dražesna.
Obrazi su ti kao raspukli šipak
iza vela tvog.
(4) Vrat ti je kao Davidova kula,
sagrađena od kamena na katove
na kojima visi hiljadu štitova,
sve okrugli štitovi ratnika.
(5) Tvoje su dvije dojke kao dva laneta,
blizanca gazelina
što pasu među ljiljanima.
(6) Dok dan ne zahladni
i sjena ne nestane,
ići ću svojim putem ka planini mirhe
i brdu tamjana.
(7) Sva si lijepa, dušo moja,
i na tebi nema mahane.
(8) Pođi sa mnom iz Libanona, zaručnice moja,
sa mnom ti pošla iz Libanona.
Siđi dolje s vrha Amane,
s vrha Senira i Hermona,
iz lavljih brloga,
s leopardskih planina.
(9) Srce si mi ukrala, sestro moja, zaručnice;
zbog tebe mi srce brže kuca, od jednog pogleda očiju tvojih,
jedne struke ogrlice tvoje.
(10) Kako je lijepa ljubav tvoja, sestro moja, zaručnice!
Koliko je samo bolja ljubav tvoja od vina,
i miris tvojih ulja
od svih mirodija!
(11) S usana tvojih, zaručnice, med se cijedi;
med i mlijeko su ti pod jezikom,
a miris je tvojih haljina kao miris libanonski.
(12) Vrt zaključan je sestra moja, zaručnica,
bunar zatrpan, vrelo začepljeno.
(13) Mladice[4] su tvoje voćnjak šipkov
s najboljim plodovima, henom i nardom,
(14) nardom i šafranom, kalamusom i cimetom,
sa svim tamjanovim stabljikama,
mirhom i alojom, zajedno sa svim mirodijama najboljim.
(15) Ti si vrtno vrelo,
izvor žive vode,
i potoci što teku iz Libanona."
(16) [Zaručnica:] "Probudi se, sjeverni vjetre,
i dođi, vjetre južni;
zapušite nad vrtom mojim,
neka se njegove mirodije raznesu u tuđinu.
Neka dragi moj dođe u vrt svoj
i jede njegove najbolje plodove!"

5 [Zaručnik:] "Došao sam u svoj vrt, sestro moja, zaručnice;
pobrao sam svoju mirhu zajedno s balzamom svojim.
Pojeo sam svoje saće s medom svojim;
popio sam svoje vino s mlijekom svojim."
[Prijatelji:] "Jedite, prijatelji;
pijte i opijajte se, ljubavnici."
(2) [Zaručnica:] "Bila sam zaspala, ali mi je srce budno bilo.
Slušaj! Moj dragi kuca:
'Otvori mi, sestro moja, draga moja,
golubice moja, savršena moja!
Jer glava mi je puna rose,
uvojci moji – noćne vlage.'
(3) Svukla sam haljinu,
kako da je opet obučem?
Oprala sam noge,
kako da ih zaprljam?
(4) Moj dragi pruža ruku kroz otvor,
i sve se u meni diže za njim.
(5) Ustadoh da otvorim dragom svome;
i ruke mi se cijeđahu od mirhe,
a prsti od žitke mirhe,
na ručkama zasuna.
(6) Otvorih draganu svome,
ali se moj dragi već bješe okrenuo i otišao!
Srce mi klonu zbog njegova odlaska.
Tražila sam ga, ali ga nisam našla;
dozivala sam ga, ali se on nije odazvao.
(7) Nađoše me čuvari koji obilaze grad;
udarali su me i ranili;
stražari na zidinama šal mi moj uzeše.
(8) Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske,
ako nađete moga dragoga,
šta ćete mu reći,
jer bolna sam od ljubavi."
(9) [Prijatelji:] "Kakav je tvoj dragi,

[4] Tj. udovi.

o najljepša među ženama?
Kakav je tvoj dragi,
pa nas tako zaklinješ?"
(10) [Zaručnica:] "Moj je dragi blistav i rumen,
ističe se među deset hiljada.
(11) Glava mu je kao zlato, čisto zlato;
uvojci su mu kao grozd kovrdžavi,
a crni kao gavran.
(12) Oči su mu kao golubice
kraj potoka,
okupane u mlijeku,
umetnute kao dragulji.
(13) Obrazi su mu kao lijehe miomirisnog bilja,
kao cvijeće umilno;
usne su mu ljiljani
što se cijede od mirhe.
(14) Ruke su mu zlatni štapovi
u koje je umetnut krizolit;
trbuh mu je izglačana bjelokost
obložena safirima.
(15) Noge su mu stupovi od alabastera,
postavljeni na postolje od čistoga zlata;
lik mu je kao Libanon,
izvrstan kao kedrovi njegovi.
(16) Usta su mu puna slasti.
I on je potpuno poželjan.
To je dragi moj, to je prijatelj moj,
o kćeri jerusalemske."

6 [Prijatelji:] "Kamo je otišao tvoj dragi,
o najljepša među ženama?
Kamo je skrenuo dragi tvoj,
da ga s tobom tražimo?"
(2) [Zaručnica:] "Moj je dragi sišao u svoj vrt,
ka lijehama balzama,
da napase svoje stado u vrtovima
i bere ljiljane.
(3) Ja pripadam svome dragom, a moj dragi meni,
on koji napasa svoje stado među ljiljanima."
(4) [Zaručnik:] "Lijepa si kao Tirca, draga moja,
krasna kao Jerusalem,
vrijedna strahopoštovanja kao vojska s bajracima.
(5) Okreni svoje oči od mene,
jer su me one smele;
kosa ti je kao stado koza
što su sišle s Gileada.
(6) Zubi su ti kao stado tek ostriženih ovaca
što su došle s kupanja,
od kojih se svaka blizni,
i nijedna od njih ne gubi mlado svoje.
(7) Obrazi su ti kao raspukli šipak
iza vela tvog.
(8) Ima šezdeset kraljica i osamdeset prilježnica,
i djevojaka bezbroj,
(9) ali jedna je golubica moja, savršena moja:
ona je jedinica u majke;
ona je ljubimica one koja ju je rodila.
Djevojke su je vidjele i nazvale je blagoslovljenom,
kraljice i prilježnice isto tako, i hvalile su je."
(10) [Prijatelji:] "Ko je ova što sviće kao zora,
lijepa kao uštap,
sjajna kao sunce,
vrijedna strahopoštovanja kao vojska s bajracima?"
(11) [Zaručnik:] "Siđoh do orašja
da vidim cvat u dolini,
da vidim je li loza propupala,
i jesu li šipci procvali.
(12) Prije negoli i osjetih, želja me posadi
na kola mog plemenitog naroda."
(13) [Prijatelji:] "Vrati se, vrati se, Šulamko;
vrati se, vrati se, da te gledamo!"
[Zaručnik:] "Što biste gledali Šulamku[5]
kao igru mahanajimsku[6]?

7 Kako su ti lijepe noge u sandalama,
o kćeri vladareva!
Obline su bokova tvojih kao dragulji,
djelo ruku umjetnika.
(2) Pupak ti je kao okrugao pehar
kojem nikad ne nedostaje miješana vina;
stomak ti je kao pšenica na gomili
opasana ljiljanima.
(3) Tvoje su dvije dojke kao dva laneta,
blizanca gazelina.
(4) Vrat ti je kao kula od bjelokosti,
oči tvoje jezerca hešbonska
kod bat-rabimske kapije;
nos ti je kao kula libanonska
što gleda prema Damasku.
(5) Glava te kruni kao gora Karmel,
a lepršavi su uvojci na tvojoj glavi kao grimizni konci;
u pletenice tvoje kralj se zapleo.
(6) Kako si lijepa i kako ljupka,
ljubavi moja, sa svim čarima svojim.
(7) Stas je tvoj kao palma,

[5] Riječ bi mogla biti ženska inačica imenu *Solomon*. Ona također može značiti *postala je* ili *postat će nevjesta Solomonova*, a također može značiti *savršena* ili *u miru* ili *žena iz Šaloma*.

[6] Ovo može značiti ples koji izvode dvije grupe igrača.

a grudi tvoje kao grozdovi njezini.
(8) Rekoh: ‘Popet ću se na palmu,
dohvatit ću njezin plod.’
O, grudi ti bile kao lozini grozdovi,
a miris tvog daha kao jabuke,
(9) i usta kao najbolje vino!”
[Zaručnica:] “Ono silazi pravo mome draganu,
teče mirno preko usana i zuba.[7]
(10) Ja pripadam dragome svome,
i on je željan mene.
(11) Dođi, dragi moj, hajdemo u polje,
provedimo noć u selima.
(12) Hajde da poranimo i odemo u vinograde;
hajde da vidimo je li loza propupala,
i je li joj se cvat otvorio,
i jesu li šipci procvali.
Tamo ću ti dati ljubav svoju.
(13) Mandragora je zamirisala,
i nad našim su vratima sve najbolji plodovi,
i mladi i stari,
što sam ih za te sačuvala, dragi moj.

8 O, da si mi kao brat
koji je dojio prsa majke moje.
Da te vani nađem, poljubila bih te,
i niko me ne bi prezirao.
(2) Povela bih te i odvela
u kuću svoje majke koja me odgojila;
napojila bih te mirodijama začinjenim vinom i sokom od mojih šipaka.
(3) Neka mi njegova lijeva ruka bude pod glavom,
a desnom rukom neka me zagrli.”
(4) [Zaručnik:] “Zaklinjem vas, kćeri jerusalemske,
ne dižite i ne budite ljubav moju
dok ona ne bude htjela.”
(5) [Prijatelji:] “Ko je ova što dolazi iz pustinje
naslonjena na dragog svog?”
[Zaručnica:] “Pod jabukom sam te probudila;
ondje je tvoja mati bila, u trudovima s tobom,
ondje je ona što je bila u trudovima tebe rodila.
(6) Stavi me kao žig preko srca svog,
kao pečat na ruku svoju.
Jer ljubav je jaka kao smrt,
požuda je žestoka kao Šeol;
njeni su bljesci bljesci vatre,
samog razbuktalog plamena.
(7) Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav
niti je rijeke mogu preplaviti;
ako bi neko morao dati sve blago svoje kuće za ljubav,
bilo bi ono posve prezreno.”
(8) [Prijatelji:] “Mi imamo malu sestru,
i grudi joj nisu narasle;
šta ćemo učiniti sa sestrom svojom
onoga dana kad je budu prosili?
(9) Bude li kao zid,
sagradit ćemo na njoj kule od srebra;
bude li kao vrata,
prepriječit ćemo je daskama kedrovim.”
(10) [Zaručnica:] “Ja sam bila zid, i grudi su mi bile kao kule;
tako postadoh u njegovim očima kao ona koja nalazi mir.
(11) Solomon je imao vinograd u Baal-Hamonu;
vinograd je bio povjerio čuvarima.
Svaki je trebao za urod donijeti hiljadu šekela srebra.
(12) Vinograd je moj preda mnom;
hiljadu je šekela za tebe, Solomone,
a dvije stotine za one što se brinu za njegov rod.”
(13) [Zaručnik:] “O ti koja sjediš u vrtovima,
drugovi slušaju glas tvoj –
daj da ga čujem ja!”
(14) [Zaručnica:] “Požuri, dragi moj,
i budi kao gazela ili jelen mlad
na planinama mirodija.”

[7] Tako je u grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima, a u hebrejskom tekstu: *preko usana onih usnulih*.

IZAIJA

Izaija, sin Amocov, često se smatra, prema onome što je napisao, najsjajnijim prorokom. Bio je savremenik proroka Amosa, Hošee i Mike, a služio je u Jerusalemu početkom 740. pr. n. e., godine u kojoj je umro kralj Uzijah (6:1). Živio je sve do pred kraj 681, godine u kojoj je Esarhadon postao kralj Asirije (37:38). Izaija je pisao u vrijeme kada se širio Asirski imperij, a Israil bio na zalasku. Oko 733. god. kraljevi Arama i Israila nastojali su prisiliti Ahaza, kralja Jehude, da se pridruži savezu protiv Asirije (7:1). Ahaz je to odbio i pozvao u pomoć Asiriju protiv tog saveza – odluka koju je Izaija osudio. Godine 722/721. Asirija je pokorila Israil. To je kraljevstvo Jehudu učinilo još ranjivijim. Godine 701. Asirci su zaprijetili da će pokoriti Jerusalem (36:1), ali kao odgovor na molitvu kralja Hezekije, Izaija je predvidio kako će Bog prisiliti Asirce da se povuku (37:6–7). Bilo kako bilo, on je upozoravao narod Jehude da bi ga njegov grijeh mogao odvesti u ropstvo, ravno u ruke narastajućeg Babilonskog imperija. Posjeta babilonskih izaslanika stvorila je okvir za spomenuto Izaijino predviđanje (37:6–7), koje se ispunilo 586. pr. n. e. Izaija je prorekao razaranje kraljevstva Jehude, ali je potom predvidio i ponovno izbavljenje naroda iz sužanjstva (40:2–3). Bog će otkupiti svoj narod i izbaviti ga iz babilonskog sužanjstva kao što ga je otkupio i izbavio iz egipatskog ropstva (35:9; 41:14). Izaija je predvidio uspon kralja Kira koji će ujediniti Medijce i Perzijance i pokoriti Babilon 539. godine (41:2). Kralj Kir je dopustio Jevrejima da se vrate u svoju zemlju 538/537, izbavljenje koje je preraslo u uzvišeno spasenje od grijeha kroz Isusa Pomazanika (52:7).
Izaija govori o sudu Božijem i njegovu spasenju. Predviđa se razdoblje mira i napretka (11:6–9) koje će donijeti Pomazanik, Kralj iz loze Davidove (9:7). Bog ga naziva "svojim slugom" u poglavljima 42–53. Ovaj sluga kroz trpljenje donosi spasenje ljudskome rodu, izbavljajući ljude iz ropstva grijeha (52:13–53:12). On je svjetlost paganima (42:6), tako da će narodi moći umaći Božijoj osudi i pronaći spasenje, postajući tako slugama Božijim (54:17). Krajnja svrha je uspostava kraljevstva Božijeg na Zemlji.

Pobuna Božijeg naroda

1 Viđenje Izaije, sina Amocova, što ga je vidio o
Jehudi i Jerusalemu za vremena Uzijaha, Jotama, Ahaza i Hezekije, kraljeva Jehudinih.
(2) Slušajte, nebesa, i čuj, zemljo,
jer Jahve govori:
"Sinove sam odgojio i podigao,
ali su se oni protiv mene pobunili.
(3) Vo poznaje vlasnika svoga,
i magarac jasle gospodara svoga,
ali Israil ne zna,
narod moj ne razumije."
(4) Jao, grešan narod,
narod pritisnut opačinom,
sjeme zlotvora,
sinovi koji postupaju pokvareno!
Oni su ostavili Jahvu,
prezreli su Sveca Israilova,
okrenuli se od njega.
(5) Gdje ćete opet biti udareni
dok ustrajavate u buni?
Sva je glava bolesna,
i sve je srce iznemoglo.
(6) Od glave do pete
ništa nije zdravo,
samo modrice, masnice i rane otvorene,
ni očišćene, ni povijene,
ni uljem omekšane.
(7) Zemlja vam je pusta,
gradovi vam spaljeni,
polja vaša – stranci ih haraju u prisustvu vašem;
ona je pustoš, kao da su je stranci uništili.
(8) Cionska je kći ostala kao sklonište u vinogradu,
kao čuvareva koliba u polju krastavaca, kao grad pod opsadom.
(9) Da nam Jahve nad vojskama
ne ostavi nekoliko preživjelih,
bili bismo kao Sodoma,
bili bismo kao Gomora.
(10) Čujte riječ Jahvinu,
vladari Sodome;
poslušaj uputu Boga našega,
narode Gomore.
(11) "Šta je meni mnoštvo žrtava vaših?" –

veli Jahve.
"Sit sam ovnovskih žrtava paljenica
i loja od stoke ugojene,
i ne uživam u krvi junaca, janjaca i koza.
(12) Kad dolazite da izađete preda me,
ko traži od vas da gazite dvorištima mojim?
(13) Ne prinosite više svoje bezvrijedne žrtve,
tamjan mi je gnusan.
Mlađak i subota, sazivanje zborova –
ne mogu podnijeti opačinu i zbor svečani.
(14) Mrzim vaš mlađak i svetkovine vaše propisane,
breme su mi oni postali;
umorio sam se od nošenja.
(15) Zato kad vi budete širili ruke u molitvi,
ja ću oči svoje od vas sakriti;
hoću, makar vi molitve umnožili,
ja neću slušati.
Ruke su vam ogrezle u krvi.
(16) Operite se, očistite se;
uklonite mi s očiju zlo djela svojih;
prestanite činiti zlo,
(17) naučite činiti dobro;
tražite pravdu,
korite tlačitelja,
branite siroče,
zauzimajte se za udovicu."
(18) "Dođite sad, pa rasuđujemo zajedno",
veli Jahve.
"Iako su vaši grijesi kao grimiz[1],
bit će bijeli kao snijeg;
iako su crveni kao tkanina crvena,
bit će kao vuna.
(19) Ako pristanete i pokorite se,
jest ćete najbolje od zemlje,
(20) ali ako odbijete i pobunite se,
mač će vas proždrijeti."
Uistinu, usta su Jahvina progovorila.

Otkupljenje izopačenog Ciona

(21) Kako vjeran grad postade bludnica,
on koji bijaše pun pravde!
Nekad je u njemu konačila pravednost,
a sad ubojice.
(22) Srebro ti je postalo troska,
vino tvoje razrijeđeno je vodom.
(23) Vladari su tvoji buntovnici
i drugovi lopovima;
svako voli mito
i leti za nagradama.
Oni ne staju u odbranu siročeta
niti slučaj udovice pred njih dolazi.
(24) Stoga Gospod, Jahve nad vojskama,
Moćni Israilov, očituje:
"Ah, ja ću se rasteretiti protivnika svojih
i osvetiti se neprijateljima svojim.
(25) I okrenut ću svoju ruku protiv tebe,
i pročistiti tvoju trosku kao lugom,
i ukloniti sve prljavštine tvoje.
(26) Potom ću vratiti tvoje suce kao sprva,
i tvoje savjetnike kao u početku;
poslije toga zvat ćeš se gradom pravednosti,
gradom vjernim."
(27) Cion će biti otkupljen pravdom,
a njegovi pokajnici[2] pravednošću.
(28) Ali prijestupnici i grešnici bit će zajedno zdrobljeni,
a onima koji ostave Jahvu doći će kraj.
(29) Zacijelo ćete se stidjeti hrastova koje ste poželjeli,
i unezgodit ćete se zbog vrtova koje ste odabrali.[3]
(30) Jer, bit ćete poput hrasta čiji list vehne
ili poput vrta bez vode.
(31) Jak čovjek postat će trud,
a djelo njegovo iskra.
Tako će oboje zajedno gorjeti,
a neće biti nikoga da ih ugasi.

Budućа kuća Božija

2 Evo šta je Izaija, sin Amocov, vidio o Jehudi i Jerusalemu.
(2) Dogodit će se u kasnijim danima
da će gora kuće Jahvine
biti postavljena kao glavna među gorama.
Bit će uzdignuta iznad brda,
i svi će puci prema njoj nagrnuti.
(3) Mnogi će narodi doći i reći:
"Hajde, uspnimo se na goru Jahvinu,
u kuću Boga Jakovljeva,
da nas on pouči putevima svojim
i da mi hodimo stazama njegovim."
Jer će uputa doći iz Ciona
i riječ Jahvina iz Jerusalema.
(4) On će suditi narodima,

[1] Tj. zgriješili ste prolijevajući krv.

[2] Ili povratnici.

[3] Tj. da ih uzmete kao božanstvo.

i presuđivat će mnogim narodima;
i oni će od svojih mačeva iskovati plugove, a od svojih kopalja kosijere.
Narod neće dizati mača na narod,
i nikad se više neće učiti ratu.
(5) Dođi, kućo Jakovljeva, pa hodimo u svjetlosti Jahvinoj.

Dan Jahvin

(6) Ta ti si ostavio narod svoj, kuću Jakovljevu,
jer oni su puni onoga što dolazi s istoka[4],
i gatara kao Filistinci,
i pogađaju se s tuđincima.
(7) A zemlja im je puna srebra i zlata,
i blagu im nema kraja;
i zemlja im je još puna konja,
i njihovim kolima kraja nema.
(8) I zemlja im puna kumira;
klanjaju se djelu ruku svojih,
onome što njihovi prsti načiniše.
(9) Tako je čovjek postao skrušen,
a svako je ponizan,
ali im ne praštaj.
(10) Uđi u stijenu i sakrij se u prašinu
od užasa Jahvina i sjaja veličanstva njegova.
(11) Ohol pogled čovjekov bit će unižen
i uznositost čovječija bit će ponižena,
a jedini će Jahve biti uzvišen toga dana.
(12) Jer Jahve nad vojskama priprema dan svođenja računa
sa svakim ko je ohol i uznosit,
i sa svakim ko se uzdiže,
da se ponizi:
(13) sa svim kedrovima libanonskim, uznositim i uzdignutim,
sa svim hrastovima bašanskim,
(14) sa svim gorama uznositim,
sa svim brdima uzdignutim,
(15) sa svakom kulom visokom,
sa svakim zidom utvrđenim,
(16) sa svim lađama taršiškim
i sa svim brodovima krasnim.
(17) Oholost čovječija bit će ponižena,
i uznositost ljudska bit će unižena;
a jedini će Jahve biti uzvišen toga dana.
(18) I kumiri će potpuno iščeznuti.
(19) Ljudi će pobjeći u pećine u stijenama
i u rupe u zemlji
pred užasom Jahvinim
i sjajem veličanstva njegova,
kad on ustane da zemlju potrese.
(20) Toga dana ljudi će baciti krticama i slijepim miševima
svoje kumire od srebra i svoje kumire od zlata
što su ih bili sebi načinili da im se klanjaju,
(21) da bi ušli u spilje u stijenama i raspukline u liticama
pred užasom Jahvinim i sjajem veličanstva njegova,
kad on ustane da zemlju potrese.
(22) Prestanite se uzdati u čovjeka, kojemu je dah u njegovim nosnicama,
jer čemu on vrijedi?

Bog će suditi Jerusalemu i Jehudi

3 Jer gle, Gospod, Jahve nad vojskama, uklonit će iz Jerusalema i Jehude
i opskrbu i potporu, svu opskrbu hljebom i svu opskrbu vodom,
(2) junaka i ratnika,
suca i proroka,
gatara i starješinu,
(3) zapovjednika pedesetine i dostojanstvenika,
savjetnika i stručna majstora,
i vješta vrača.
(4) I učinit ću puke mladiće njihovim vladarima,
i djeca će vladati njima,
(5) i narod će se tlačiti,
čovjek čovjeka, bližnji bližnjega;
mladić će biti drzak prema starcu
i podređeni prema časniku.
(6) Kad čovjek uhvati svoga brata u kući svoga oca te kaže:
"Ti imaš ogrtač, ti ćeš nam biti vladar,
a ove ruševine bit će pod tvojom upravom",
(7) on će toga dana negodovati:
"Neću vam biti vidar,
jer u mojoj kući nema ni hljeba ni ogrtača;
nemojte mene postavljati narodu za vladara."
(8) Ta Jerusalem je posrnuo, i Jehuda je pala,
jer se jezik njihov i djela njihova protive Jahvi,
buneći se protiv njegove slavne prisutnosti.
(9) Izraz njihovih lica svjedoči protiv njih,
i oni pokazuju svoj grijeh kao Sodoma;
oni ga i ne kriju.
Teško njima,

[4] Hebrejski tekst ovdje nije jasan; vjerovatno je riječ o različitim oblicima neznaboštva.

jer su na se zlo navukli!
(10) Kažite pravednicima da će im biti dobro,
jer će oni uživati u plodu djela svojih.
(11) Teško zlikovcu! Njemu će biti loše,
jer će mu se učiniti ono što zasluži.
(12) Zajmodavci tlače narod moj
i zelenaši vladaju nad njim.
O narode moj! Oni koji tobom upravljaju vode te stranputicom
i okreću te od staze.
(13) Jahve ustaje da se raspravi,
i stoji da sudi narodima.
(14) Jahve se upušta u suđenje sa starješinama i vladarima naroda svoga:
"Vi ste ti koji ste uništili vinograd;
plijen od siromaha u vašim je kućama.
(15) Šta smjerate satirući narod moj
gazeći lice sirotinje?",
očituje Gospod, Jahve nad vojskama.

Jehudine žene žigosane

(16) Jahve još reče: "Zato što su cionske kćeri ohole
i hode visoko uzdignute glave i zavodničkih očiju,
i sitnim koracima idu,
i kolutovima na nogama zveckaju,
(17) zato će Gospod navaliti cionskim kćerima na tjeme kraste,
i Jahve će ogoliti čela njihova."
(18) Toga će dana Gospod ukloniti ukrase njihove: kolutove oko gležnja, povezače, ukrasne polumjesece, (19) naušnice, narukvice, velove, (20) poveze na glavi, lančiće na gležnjevima, pojase, kutijice s mirisom, hamajlije, (21) prstenove, halke za nos, (22) svečana odijela, vanjske tunike, ogrtače, kese za novac, (23) ogledalca, rublje, turbane i šalove.
(24) I dogodit će se da će umjesto miomirisa[5] biti smrad,
umjesto pojasa uže,
umjesto uređene kose tjeme očerupano,
umjesto lijepih haljina kostrijet,
i žigosanje umjesto ljepote.
(25) Tvoji junaci past će od mača
i tvoji ratnici u boju.
(26) I kapije će cionske naricati i tugovati,
i napušten on će na zemlji ostati.

4 Jer sedam žena dočepat će se jednog čovjeka toga dana i reći će: "Mi ćemo jesti hljeb svoj i nositi haljine svoje, samo nas pusti da se zovemo imenom tvojim; ukloni sramotu našu!"

Očišćenje Israila

(2) Toga dana izdanak Jahvin[6] bit će lijep i slavan, a plod zemlje ponos i ukras preživjelima u Israilu.
(3) Dogodit će se da će se onaj koga ostave na Cionu te ostane u Jerusalemu zvati svetim – svako ko je upisan među žive u Jerusalemu. (4) Kad Gospod sapere prljavštinu cionskih kćeri i opere prolivenu krv u Jerusalemu duhom suda i duhom vatre, (5) tad će Jahve stvoriti nad svom gorom Cionskom i nad njenim zborovima oblak od dima danju, a noću sjaj rasplamsale vatre; jer slava će sve natkriti. (6) Bit će zaklon da daje hlad od vrućine danju, i utočište i sklonište od oluje i kiše.

Usporedba Israila s vinogradom

5 Da zapjevam sad svome voljenom
pjesmu moga voljenog o njegovu vinogradu.
Moj voljeni imade vinograd na plodnom brdu.
(2) Okopa ga, iskrči kamenje,
te ga zasadi najboljom lozom.
Usred njega sagradi kulu,
i još istesa vinski tijesak.
Zato je očekivao da će roditi dobro grožđe,
ali je rodilo samo grožđe divlje.
(3) A sad, stanovnici Jerusalema i vi iz Jehude,
presudite između mene i vinograda moga.
(4) Šta sam još mogao učiniti za vinograd svoj a da nisam učinio?
Zašto je, kad sam očekivao da će roditi dobro grožđe, rodilo grožđe divlje?
(5) Zato ću vam sad reći šta ću učiniti s vinogradom svojim:
plot ću njegov ukloniti, pa će biti uništen;
srušit ću njegov zid, pa će postati zemlja izgažena.
(6) Opustošit ću ga;
on se neće potkresivati ni okopavati,
nego će tamo drača i trnje izrasti.
I još ću naložiti oblacima da ne puštaju kišu na njega.
(7) Jer vinograd Jahve nad vojskama kuća je Israilova
a Jehuda njegova mila biljka.
On je tražio pravdu, a eto krvoprolića,
pravednost, a eto vapaja nesretnoga.

[5] Ili balzamova ulja.

[6] Tj. Mesija.

Teško opakima

(8) Teško onima koji dodaju kuću na kuću i sastavljaju polje s poljem,
sve dok više mjesta ne ostane,
pa vi morate živjeti sami usred zemlje!
(9) U moje se uši Jahve nad vojskama zakleo: "Zacijelo će mnoge kuće opustjeti,
velike i lijepe, bez ukućana.
(10) Jer deset jutara vinograda donijet će samo jednu batu[7] vina,
a homer[8] sjemena donijet će samo jednu efu[9] žita."
(11) Teško onima što porane ujutro da trče za žestokim pićem,
koji dokasno noću sjede da ih vino zagrije!
(12) Na njihovim su gozbama lira i harfa, def i frula, i vino,
ali oni se ne obaziru na djela Jahvina
niti razmišljaju o djelu ruku njegovih.
(13) Zato će moj narod otići u progonstvo jer mu nedostaje znanja,
i njegovi će uglednici izgladnjeti,
i njegovo mnoštvo skapavati od žeđi.
(14) Zato je Šeol proširio svoje ždrijelo i otvorio usta svoja prekomjerno,
i u njeg silaze plemići Jerusalema, njegova svjetina, bučni slavljenici u njemu i klicatelji u njemu.
(15) Tako će se običan čovjek skrušiti a ugledник poniziti,
i oči će se oholih uniziti.
(16) A Jahve nad vojskama bit će uzvišen u sudu,
i sveti će se Bog pokazati svetim u pravednosti.
(17) Tad će janjci pasti kao na pašnjacima svojim,
a skitnice će jesti po ruševinama bogataškim.
(18) Teško onima koji vuku opačinu uzicama laži
i grijeh kao kolskim konopima,
(19) koji govore: "Neka požuri, neka pohiti s djelom svojim, da ga vidimo;
i neka se naum Sveca Israilova približi
i ispuni, da ga spoznamo!"
(20) Teško onima koji zlo nazivaju dobrom, a dobro zlom,
koji mijenjaju tminu za svjetlost i svjetlost za tminu,
koji mijenjaju gorko za slatko i slatko za gorko!
(21) Teško onima koji su mudri u svojim očima
i sebe vide pametnima!
(22) Teško onima koji su junaci kad se pije vino
i hrabri kad se miješa žestoko piće,
(23) koji pravdaju zlikovca za mito
i uskraćuju prava onima koji pravo imaju!
(24) Zato, kao što vatreni jezik guta slamu
i suha trava propada u plamen,
tako će njihov korijen istruhnuti i njihov se cvat kao prah raznijeti;
jer oni su odbacili uputu Jahve nad vojskama
i prezreli riječ Sveca Israilova.
(25) Zato srdžba Jahvina planu na njegov narod,
i on diže svoju ruku na njih, te ih obori.
I gore se potresoše, a trupla njihova ležahu kao otpad nasred ulica.
I opet gnjev njegov još nije iscrpljen,
a njegova je ruka još uzdignuta.
(26) On će podići bajrak dalekim narodima,
i zviždeći ih dozvati s krajeva zemlje;
i gle, doći će brzo i hitro.
(27) Niko od njih nije iscrpljen niti posrće,
niko ne drijema niti spava,
niti je pojas oko čijeg pasa odriješen,
niti je kaiš na sandali njegovoj poderan.
(28) Strijele su im oštre, i svi su im lukovi nategnuti;
kopita njihovih konja izgledaju kao kremen, a točkovi njihovih kola kao vihor.
(29) Rika im je kao u lavice, i oni riču kao mladi lavovi;
reže dok hvataju plijen,
i odnose ga, a spasitelja nema.
(30) I režat će na njeg toga dana kao što more huči.
Pogleda li ko zemlju, vidjet će tamu i tjeskobu;
i svjetlost će biti zamračena oblacima.

Izaijino viđenje i poziv

6 One godine kad umrije kralj Uzijah vidjeh Gospoda gdje sjedi na prijestolju, uzvišen i uzdignut, a skut njegova ogrtača ispunjavaše hram. (2) Iznad njega stajahu serafi[10], svaki je imao šest krila: dva da zakloni svoje lice i dva da prekrije svoje noge, a dva da leti. (3) I jedan zovnu drugoga te reče:
"Svet, svet, svet je Jahve nad vojskama,
sva je zemlja puna slave njegove."
(4) I potresoše se temelji vrata od glasa onog što je dozivao, a hram se ispunjavaše dimom. (5) Tad ja rekoh:
"Teško meni, propadoh!

[7] Oko 22 litra.

[8] Posuda od oko 220 litara.

[9] Posuda od oko 22 litra.

[10] Naročita nebeska stvorenja slična anđelima.

Jer ja sam čovjek nečistih usana,
i živim među narodom nečistih usana,
jer su mi oči vidjele Kralja, Jahvu nad vojskama."
(6) Potom mi jedan od serafa doletje s ražarenim ugljenom u ruci što ga bješe uzeo mašicama sa žrtvenika. (7) Dotače mi njime usta i reče: "Evo, ovo ti je dotaklo usne, i tvoja je opačina skinuta i tvoj grijeh okajan."
(8) Tad čuh glas Gospodov: "Koga da pošaljem, i ko će u naše ime poći?"
Tad ja rekoh: "Evo mene! Mene pošalji!"
(9) On reče: "Idi tom narodu i kaži: 'I dalje ćete slušati, ali nećete razumjeti;
i vi ćete i dalje gledati, ali nećete opažati.
(10) Učini srca ovoga naroda otupjelim,
njihove uši gluhim,
i njihove oči zatvorenim,
inače bi očima svojim vidio,
ušima svojim čuo,
i srcem svojim razumio,
pa bi se vratio te ozdravio.'"
(11) Ja onda rekoh: "Gospode, dokle?"
A on odgovori: "Dok se gradovi ne poharaju i ne ostanu bez stanovnika,
dok kuće ne budu bez ljudi,
i zemlja potpuno ne opusti,
(12) dok Jahve ne ukloni ljude daleko,
i ne bude mnogo napuštenih mjesta usred zemlje.
(13) Ali, u njoj će biti desetina,
i opet će biti spaljena,
kao smrdljika ili hrast
čiji panj ostaje kad se posiječe.
Sveto je sjeme njezin panj."

Rat protiv Jerusalema

7 Dogodi se u danima Ahaza, sina Jotamova, sina Uzijahova, kralja Jehudina, da aramski kralj Recin i Remalijin sin Pekah, kralj israilski, pođoše gore u rat protiv Jerusalema, ali ga ne mogahu zauzeti. (2) Kad je javljeno kući Davidovoj i rečeno: "Aramejci su se utaborili u Efrajimu," srce Ahaza i srca njegova naroda uzdrhtaše kao što šumsko drveće uzdrhti od vjetra.
(3) Tad Jahve reče Izaiji: "Iziđi pred Ahaza, ti i sin tvoj Šear-Jašuv[11], nakraj vodovoda Gornjeg jezerceta, na putu u Peračevo polje, (4) te mu kaži: Pazi i smiri se, ne boj se i ne budi malodušan zbog ova dva panja zadimljenih ugaraka, zbog razjarene srdžbe Recina i Arama i sina Remalijina. (5) Jer Aram s Efrajimom i sinovima Remalijinim namjerio je zlo protiv tebe i rekao: (6) 'Navalimo na Jehudu i zastrašimo je, i podijelimo je između sebe, i postavimo usred nje sina Tabeelova za kralja.' (7) Ovako veli Gospod Jahve: 'To neće biti niti će se zbiti. (8) Jer glava je Aramu Damask, a glava Damasku Recin. Za još šezdeset i pet godina Efrajim će biti smrskan, neće više biti narod. (9) Glava je Efrajimu Samarija, a glava Samariji sin Remalijin. Ako nećete da vjerujete, sigurno se nećete održati.'"

Dijete Emanuel

(10) Tad Jahve opet progovori Ahazu i reče: (11) "Zaišti za se znak od Jahve, Boga svoga; neka molba bude duboka kao Šeol ili visoka kao nebo."
(12) Ali Ahaz reče: "Ja neću iskati, niti ću iskušavati Jahvu!"
(13) Tad reče Izaija: "Slušaj sad, kućo Davidova! Je li vam premalo da stavljate na kušnju strpljenje ljudi, pa ćete i strpljenje moga Boga na kušnju stavljati? (14) Zato će vam sam Gospod znak dati: evo, djevica će zanijeti i sina roditi, i nadjenut će mu ime Emanuel[12]. (15) On će jesti usireno mlijeko i med dok ne nauči odbacivati zlo i odabirati dobro. (16) Ali prije nego što dječak nauči odbacivati zlo i odabirati dobro, zemlja od čija dva kralja ti strahuješ bit će napuštena. (17) Jahve će navaliti na tebe, narod tvoj i kuću oca tvoga takve dane kakvih nije bilo od dana kad se Efrajim odvojio od Jehude, kralja asirskoga." (18) Toga dana Jahve će zviždeći dozvati mušice s izvora rijeka egipatskih i pčele iz zemlje asirske. (19) Svi će doći i spustiti se po dolovima strmim, po pukotinama na liticama, po svim trnovima i po svim pojilištima.
(20) Toga će dana Gospod obrijati britvom unajmljenom iz krajeva s onu stranu Rijeke[13] – to jest pomoću kralja asirskoga – glavu i dlake s nogu; a ona će i bradu ukloniti.
(21) I toga će dana čovjek sačuvati junicu i dva brava, (22) i od obilja mlijeka što ga dobije on će jesti mlijeko usireno, jer ko god ostane u zemlji jest će mlijeko usireno i med.
(23) Dogodit će se toga dana da će svako mjesto na kojem je bilo hiljadu loza, vrijednih hiljadu šekela

[11] Hebr.: *ostatak će se vratiti*.

[12] Hebr.: *Bog [je] s nama*.

[13] Eufrata.

srebra, postati drača i trnje. (24) Tamo će se ići s lukovima i strijelama, jer će sva zemlja zarasti u draču i trnje. (25) A sva brda što su se motikom obrađivala – vi nećete više tamo ići iz straha od drače i trnja, i ona će postati mjesto gdje će volovi pasti i ovce hodati.

Pad Damaska i Samarije

8 Onda mi Jahve reče: "Uzmi veliku ploču i na njoj običnim slovima napiši: Brz je plijen, hitra je lovina[14]. (2) A ja ću uzeti sebi vjerne svjedoke da svjedoče, svećenika Urijaha i Zekariju, sina Jeberekijina." (3) Tako pridoh proročici[15], te ona zače i rodi sina. Potom mi Jahve reče: "Nadjeni mu ime Maher-Šalal-Haš-Baz, (4) jer prije negoli dječak bude znao zvati 'oče' ili 'majko', blago Damaska i plijen Samarije odnijet će se pred kralja asirskoga."
(5) Opet mi Jahve progovori i reče:
(6) "Kako je ovaj narod odbacio mirne tekućice Šiloaha[16],
i radije prihvaća Recina i sina Remalijina,
(7) zato će sad, eto, Gospod sručiti na njih snažne i obilne vode Rijeke[17],
baš na kralja asirskoga i svu slavu njegovu;
i ona će preplaviti sva svoja korita i preliti se preko svih svojih obala.
(8) Potom će provaliti u Jehudu, preplaviti je i proći, dosezat će čak do vrata,
i raširit će svoja krila širom tvoje zemlje, o Emanuele.[18]
(9) Puknite, narodi, i budite potišteni,
i čujte, svi daleki krajevi zemaljski!
Opašite se, a opet budite potišteni!
Opašite se, a opet budite potišteni!
(10) Skujte naum, ali će on biti osujećen;
iznesite prijedlog, ali on neće opstati,
jer Bog je s nama[19]."

Bog opominje Izaiju

(11) Jer ovako mi Jahve progovori silnom snagom i naputi me da ne hodim putem ovog naroda, i reče:
(12) "Nemojte govoriti: 'Urota!'
za sve što ovaj narod urotom zove,
i nemojte se bojati čega se oni boje i ne strepite.
(13) Jahve nad vojskama onaj je kojeg trebate smatrati svetim,
njega se trebate bojati,
od njega trebate strahovati.
(14) On će biti svetište,
a objema kućama Israilovim spoticanja i stijena blodnje,
i stupica i zamka stanovnicima Jerusalema.
(15) Mnogi će se o njih spotaknuti,
potom će pasti i razbiti se;
i bit će u klopku namamljeni i uhvaćeni."
(16) [Bože,] sveži ovo svjedočanstvo, zapečati ovu uputu među učenicima mojim. (17) A ja ću čekati Jahvu, koji skriva lice svoje od kuće Jakovljeve, i u njega ću se uzdati. (18) Evo, ja i djeca koju mi je Jahve dao znamenje smo i čudesa u Israilu od Jahve nad vojskama, koji prebiva na gori Cionskoj.
(19) Kad vam kažu: "Upitajte za savjet posrednike i vračeve koji šapću i mrmljaju" – zar ne bi narod trebao upitati za savjet Boga svog? Trebaju li za žive tražiti savjet od mrtvih? (20) Okreni se Zakonu i svjedočanstvu! Ne budu li govorili po ovoj riječi, to je zato što im ne sviće. (21) Oni će proći zemljom potišteni i skapavajući od gladi i kad ogladne, razjarit će se i kleti kralja svog i Boga svog dok budu uvis gledali. (22) Potom će pogledati na zemlju – i gle, jad i tmina, tama strašna – i bit će otjerani u tminu.

Rođenje i vladavina vladara mira

9 Jer više neće biti mraka onoj zemlji koju je bila pritisla tjeskoba; prije je on učinio prezrenom zemlju Zebulunovu i zemlju Naftalijevu, ali poslije će je on proslaviti, morskim putem, s one strane Jordana, Galileju pogansku.
(2) Narod koji hodi tminom
vidje veliku svjetlost;
onima što žive u zemlji smrtne sjene
svjetlo zasja;
(3) [Bože,] ti ćeš narod umnožiti,
ti ćeš mu radost uvećati;
oni će se tebi radovati
kao što se raduju žetvi,

[14] Hebr.: *Maher šalal haš baz.*

[15] Tj. svojoj ženi.

[16] Riječ je o kanalu kojim se odvodila voda s izvora Gihona u jezerce u južnom dijelu Jerusalema. Tamo su se Davidovi potomci pomazivali za kraljeve.

[17] Eufrata.

[18] Ili: *...i raširit ću svoja krila širom tvoje zemlje, ali je Bog s nama.*

[19] To je značenje imena Emanuel.

kao što se vesele kad plijen dijele.
(4) Jer ti ćeš slomiti jaram što ih pritišće i prečagu
na njihovim plećima,
šibu njihova tlačitelja, kao u boju midjanskom.
(5) Jer svaka ratnička čizma u bojnoj strci
i ogrtač uvaljan u krv bit će za oganj, gorivo za vatru.
(6) Jer dijete će nam se roditi, sina ćemo dobiti;
i vlast će na njegovim plećima počivati;
i zvat će se Divni Savjetnik, Silni Bog,
Vječni Otac, Vladar Mira.
(7) Neće biti kraja njegovoj vlasti i miru
na Davidovom prijestolju i nad kraljevstvom njegovim,
da ga učvrsti i podupre pravdom i pravednošću
otada pa dovijeka.
Revnost Jahve nad vojskama to će ispuniti.

Božija srdžba na Israil zbog njegove oholosti

(8) Gospod posla riječ protiv Jakova,
i ona će pasti na Israila.
(9) I sav će narod znati,
Efrajim i stanovnici Samarije,
tvrdeći ohola i osorna srca:
(10) "Opeke su popadale,
ali obnavljat ćemo klesanim kamenom;
divlje su smokve posječene,
ali zamijenit ćemo ih kedrovima."
(11) I Jahve podiže protiv njih Recinove protivnike
i podbada dušmane njihove,
(12) Aramejce s istoka i Filistince sa zapada,
i oni proždiru Israila punim ustima.
I njegova se srdžba još ne smiruje
i njegova je ruka još podignuta.
(13) Ali narod se nije vratio onom koji ga je tukao
niti je tražio Jahvu nad vojskama.
(14) Stoga će Jahve otkinuti glavu i rep od Israila,
i palminu granu i rogoz u jednome danu.
(15) Glava je starješina i uglednik,
a rep je prorok što poučava laži.
(16) Jer oni koji vode ovaj narod vode ga stranputicom,
a oni koje oni vode propali su.
(17) Zato Gospodu neće goditi njihovi mladići,
niti će se on sažaliti na njihovu siročad i na udovice njihove;
jer svako je od njih bezbožan i zlotvor,
i svaka usta govore bezumno.
Njegova se srdžba još ne smiruje
i njegova je ruka još podignuta.
(18) Jer opačina gori kao vatra;
guta draču i trnje;
pali guštaru šumsku,
pa se ona valja uvis u stupu od dima.
(19) Od bijesa Jahve nad vojskama plamti zemlja,
a ljudi vatri gorivo postaju;
niko ne štedi brata svog.
(20) Oni režu ono što je zdesna, a opet su gladni;
i jedu ono što je slijeva, ali nisu siti;
svako jede meso svoga poroda.
(21) Manaše proždire Efrajima, a Efrajim Manašea,
a zajedno su protiv Jehude.
Njegova se srdžba još ne smiruje
i njegova je ruka još podignuta.

10 Teško onima koji donose odredbe zle
i onima koji neprestano propisuju nepravdu,
(2) da bi lišili nevoljnike pravde
i uskratili sirotinji naroda mog prava njena,
da bi im udovice plijen postale
i da bi siročad opljačkali.
(3) Šta ćete učiniti na dan kazne
i u propasti koja će doći izdaleka?
Kome ćete se za pomoć utećі?
I gdje ćete blago svoje ostaviti?
(4) Ništa, nego čučnuti među sužnje
ili pasti među pobijene.
Njegova se srdžba još ne smiruje
i njegova je ruka još podignuta.

Bog će kazniti i Asir

(5) Teško Asiru, šibi srdžbe moje
i štapu, u čijim je rukama ogorčenje moje.
(6) Ja ga šaljem na bezbožan narod
i otpremam ga protiv naroda koji me srdi,
da uzme plijen i domogne se grabeži
i da ih zgazi kao blato na ulicama.
(7) Ali on to ne kani,
niti tako u srcu snuje,
već mu je namisao da zatre
i dokrajči narode mnoge.
(8) On govori: "Nisu li moji vladari svi kraljevi?
(9) Nije li Kalno [uhvaćen] kao Karkemiš,
ili Hamat kao Arpad,
ili Samarija kao Damask?
(10) Kao što ruka moja dosegnu kraljevstva kumira,
čiji klesani likovi bijahu veći od onih u Jerusalemu
i Samariji,

(11) zar da ne učinim Jerusalemu i njegovim likovima
baš ono što sam učinio Samariji i njenim kumirima?"
(12) Tako će se dogoditi, kad dovrši sve svoje djelo na Cionskoj gori i u Jerusalemu, da će Gospod reći: "Kaznit ću kralja asirskoga zbog srca oholog i nadmenosti njegove. (13) Ta on reče:
'Snagom svoje ruke i mudrošću svojom učinih ovo, jer razuma imam;
uklonih međe naroda,
i opljačkah blaga njihova,
i kao junak[20] potčinih one što sjede na prijestoljima;
(14) ruka moja dosegnu blago naroda kao gnijezdo, i kao onaj što kupi ostavljena jaja ja pokupih svu zemlju;
i ne bi nikog da zamahne krilom, ili otvori kljun, ili zacvrkuta.'"
(15) Treba li se sjekira hvalisati nad onim koji njome cijepa?
Treba li se pila uznositi iznad onoga koji je drži?
To bi bilo kao da štap drži one koji njega dižu,
ili kao da šiba diže onoga koji drvo nije.
(16) Zato će Gospod, Jahve nad vojskama, poslati pogubnu bolest među njegove ratnike krupne;
i pod njegovom slavom potpalit će se vatra kao razbuktao plamen.
(17) I svjetlost Israilova postat će vatra i njegov svetac plamen,
i spalit će i progutati njegovo trnje i draču u jednom danu.
(18) On će uništiti sjaj njegove šume i njegovog vrta plodnog, i dušu i tijelo,
i bit će kao kad bolesnik slabi.
(19) A ostalih stabala u njegovoj šumi bit će tako malo
da bi ih dijete moglo popisati.

Ostatak će se vratiti

(20) Toga dana preostali Israilci, oni iz kuće Jakovljeve što su umakli, nikad se više neće oslanjati na onoga koji ih je tukao,
nego će se uistinu oslanjati na Jahvu, Sveca Israilova.
(21) Ostatak će se vratiti, ostatak Jakovljev, silnome Bogu.

[20] Ili *bik*.

(22) Ta može tvoga naroda, o Israile, biti kao morskog pijeska,
samo će se ostatak od njih vratiti;
propast je određena, sveopća i pravedna.
(23) A potpunu propast, onu koja je određena, Gospod, Jahve nad vojskama, izvršit će nad zemljom svom.
(24) Zato ovako govori Gospod, Jahve nad vojskama: "O narode moj što prebivaš u Cionu, ne boj se Asirca koji te bije šibom i diže štap na tebe, kao Egipat. (25) Jer uskoro će se moje ogorčenje iscrpiti i moja se srdžba okrenuti ka njihovoj propasti."
(26) Jahve nad vojskama podići će bič na njih kao u midjanskom pokolju na Orebovoj stijeni; i štap njegov bit će nad morem, i on će ga podići kao u Egiptu. (27) Tako će toga dana biti da će njegovo breme spasti s pleća tvojih i njegov jaram s vrata tvog će se raskinuti.
On se uspeo iz Pene-Ješemona,[21]
(28) i došao na Ajat,
kroz Migron je prošao,
u Mikmasu je prtljag svoj odložio.
(29) Otišli su kroz prolaz i govorili:
"Geba će nam biti konačište."
Rama od straha dršće, a Gibea Šaulova bježi.
(30) Viči glasno, kćeri Galimova!
Slušaj, Laišo, i odgovori joj, Anatote!
(31) Madmena pobježe.
Stanovnici Gebima potražiše utočište.
(32) Ali [neprijatelj] zaustavit će se danas u Nobu; on pesnicom prijeti gori cionske kćeri, brdu jerusalemskome.
(33) Gle, Gospod, Jahve nad vojskama, potkresat će grane snagom strahovitom;
a tako će i oni visoka stasa biti posječeni,
i oni koji su uznositi bit će poniženi.
(34) On će sjekirom posjeći guštaru šumsku,
i Silni će oboriti šume libanonske.

Pravedni kralj

11 Tad će mladica izbiti iz panja Jišajeva,
i rađat će grana iz njegova korijenja.
(2) Na njemu će duh Jahvin počivati,
duh mudrosti i razuma,
duh savjeta i moći,
duh znanja i straha od Jahve.

[21] Ili: *...njegov jaram s vrata tvog raskinuti, i jaram će se od debljine raskinuti.*

(3) I on će uživati u strahu od Jahve,
i neće suditi po onom što mu oči budu vidjele
niti će donositi odluke po onom što mu uši budu čule,
(4) već će po pravdi suditi sirotinji
i pošteno donositi odluke potlačenima na zemlji,
i ošinut će zemlju šibom svojih usta,
a dahom svojih usana zlikovca će ubiti.
(5) I pravednošću će krsta svoja opasati,
a vjernošću pas svoj.
(6) I vuk će s janjetom prebivati,
i leopard će s mladom kozom lijegati,
i tele i mlad lav zajedno će se toviti,
i malo će ih dijete voditi.
(7) Krava će i medvjed zajedno pasti,
mladi će njihovi zajedno lijegati,
i lav će kao vo slamu jesti.
(8) Dojenče će se kraj zmijskoga gnijezda igrati,
i dijete od sise odbijeno u gujino će leglo ruku zavlačiti.
(9) Oni neće činiti nažao ni uništavati nigdje na mojoj svetoj gori,
jer će zemlja biti puna spoznanja Jahve
kao što vode pokrivaju more.
(10) Potom će toga dana korijen Jišajev
stajati za znak narodima;
narodi će mu pribjeći i njegovo će počivalište slavno biti.

Obnova ostatka Israila

(11) Onda će toga dana Gospod
i drugi put pružiti ruku svoju,
da vrati ostatak naroda svoga, koji će preostati,
iz Asira, Egipta, Patrosa, Kuša, Elama, Šinara, Hamata
i s otoka morskih.
(12) On će podići bajrak narodima
i sazvati izgnanike Israilove,
i sabrat će razasute Jehudine
sa sve četiri strane svijeta.
(13) Tad će nestati Efrajimove ljubomore,
i Jehudino će neprijateljstvo dokrajčeno biti;
Efrajim neće zavidjeti Jehudi,
a Jehuda neće uznemiravati Efrajima.
(14) Oni će se obrušavati na filistinske strmine na zapadu;
zajedno će plijeniti one na istoku;
zaposjest će Edom i Moab,
a sinovi Amonovi bit će im potčinjeni.
(15) Jahve će potpuno isušiti
zaliv mora Egipatskog[22];
i mahnut će on rukom preko Rijeke[23],
svojim vjetrom što prži,
i razbit će ga u sedam struja
i dati da ljudi prijeđu u sandalama.
(16) Tad će biti put iz Asira
za ostatak njegova naroda, koji preostane,
baš kao što je bio za Israilce
onog dana kad su izišli iz zemlje egipatske.

Zahvalnica Jahvi

12 Tad ćeš ti toga dana reći:
"Zahvaljivat ću ti, o Jahve,
jer iako si bio srdit na me,
srdžba se tvoja smirila,
i ti me tješiš.
(2) Evo, Bog je moje spasenje,
uzdat ću se, i neću se bojati,
jer Jah, Jahve, moja je snaga i pjesma,
i on je postao spasenje moje."
(3) Zato ćete s radošću crpsti vodu
s izvora spasenja.
(4) I toga ćete dana reći:
"Zahvaljujte Jahvi, dozivajte ime njegovo.
Objavite njegova djela među narodima;
proglasite im da je njegovo ime uzvišeno."
(5) Hvalite Jahvu pjesmom, jer on učini izvrsna djela;
neka se zna za ovo širom zemlje.
(6) Vičite i kličite od radosti, stanovnici Ciona,
jer velik je među vama Sveti Israilov.

Proročanstva o Babilonu

13 Proročanstvo o Babilonu što ga je vidio Izaija, sin Amocov.
(2) Podignite bajrak na golo brdo,
vičite im,
mahnite im da uđu na vrata plemića.
(3) Zapovjedio sam posvećenima svojim,
pozvao sam i silne ratnike svoje,
one koji mi ponosno kliču,
da izvrše srdžbu moju.
(4) Čuj! Vreva na gorama,
kao od mnoštva ljudi!
Čuj! Vika kraljevstava,
naroda okupljenih!

[22] Vjerovatno močvarnog predjela na sjeveroistoku Egipta.

[23] Eufrata.

Jahve nad vojskama postrojava vojsku za boj.
(5) Oni dolaze iz kraja daleka,
s najudaljenijih obzorja,
Jahve i njegova oruđa ogorčenja,
da unište zemlju svu.
(6) Kukajte, jer blizu je dan Jahvin!
Doći će kao propast od Svevišnjeg.
(7) Zato će sve ruke postati hrome,
i srce će svakog čovjeka oslabjeti.
(8) Oni će biti prestrašeni,
bolovi će ih i tjeskoba obuzimati;
previjat će se kao žena u mukama porođajnim,
gledat će jedni druge prestravljeno,
lica im u plamenu.
(9) Evo, dolazi dan Jahvin,
grozan, s bijesom i srdžbom plamtećom,
da opustoši zemlju;
i istrijebit će on iz nje grešnike njezine.
(10) Jer zvijezde na nebu i sazviježđa njihova
neće svijetliti;
sunce će se pomračiti kad grane,
i mjesec neće sijati.
(11) Tako [Jahve reče:] "Ja ću kazniti svijet za zlo njegovo
i zlikovce za opačinu njihovu;
i dokrajčit ću osornost oholih
i poniziti ponos nemilosrdnih.
(12) Učinit ću smrtnika rjeđim od čistoga zlata
i ljude od zlata ofirskoga.
(13) Zato ću učiniti da nebesa uzdrhte,
i zemlja će se potresti s mjesta svog
od bijesa Jahve nad vojskama
na dan njegove srdžbe rasplamtjele.
(14) I bit će kao gazela koju love
ili kao ovce bez ikoga da ih okupi,
svaki od njih vratit će se narodu svom,
i svaki će u svoju zemlju pobjeći.
(15) Koga god nađu, bit će proboden,
i koga god uhvate, past će od mača.
(16) Njihova dječica bit će raskomadana
na njihove oči;
kuće će im biti opljačkane
a žene obeščašćene.
(17) Gle, ja ću nahuškati protiv njih Medijce,
koji ne haju za srebro niti uživaju u zlatu.
(18) Lukovi će njihovi pokositi mladiće,
neće se smilovati ni plodu utrobe,
niti će im oko djecu sažalijevati.
(19) A Babilon, dragulj kraljevstva, slava ponosa kaldejskoga,
bit će kao kad je Bog uništio Sodomu i Gomoru.
(20) Nikad neće biti nastanjen, niti će u njemu živjeti ijedan naraštaj,
niti će Arap tamo svoj čador razapinjati,
niti će pastiri ostavljati tamo svoja stada da liježu.
(21) Ali pustinjski stvorovi tamo će lijegati,
i njihove će kuće pune sova biti;
tamo će i nojevi živjeti, i divokoze će tamo skakutati.
(22) Hijene će zavijati u njihovim utvrđenim palačama
i šakali u njihovim raskošnim dvorovima.
Uskoro će i njegovo vrijeme doći,
i dani njegovi neće se produljiti."

14 Kad se Jahve smiluje Jakovu i opet odabere Israila, pa ih nastani u njihovoj zemlji, tad će im se stranci pridružiti i pripojiti se kući Jakovljevoj. (2) Narodi će ih povesti i odvesti u njihovo mjesto, a kuća će ih Israilova zaposjesti kao baštinu u zemlji Jahvinoj, kao sluge i sluškinje, i oni će zarobiti svoje zarobitelje i vladat će nad tlačiteljima svojim.
(3) I bit će u dan kad ti Jahve dade da otpočineš od bola i nemira i teškog služenja i okrutna ropstva,
(4) da ćeš ti zapjevati ovu rugalicu protiv kralja babilonskoga:
"Kako stade tlačitelj,
i kako mu bijes stade!
(5) Jahve je slomio štap zlikovački,
žezlo vladara
(6) što je u bijesu bilo narode neprestano,
što je u srdžbi potčinjavalo narode neobuzdano.
(7) Sva zemlja počiva i miruje;
iz njih izbijaju radosni poklici.
(8) Nad tobom se raduju i čempresi i kedrovi libanonski, i govore:
'Otkako si ti oboren, ne dolazi drvosječa da nas posiječe.'
(9) Šeol se dolje uzbudio da te dočeka kad dođeš;
on zbog tebe budi duhove mrtvih, sve vođe zemaljske;
on diže sve kraljeve naroda s prijestolja.
(10) Svi će ti oni odgovoriti i reći:
'I ti si oslabio kao mi,
postao si kao mi.
(11) Tvoja raskoš i svirka harfi tvojih
spuštene su u Šeol;
ličinke su ti rasprostrte kao postelja,
a crvi su pokrivač tvoj.'
(12) Kako si pao s neba,

zvijezdo jutarnja, sine zore!
Pokošen si do zemlje,
ti koji si obarao narode!
(13) Ali u srcu si govorio svom:
'Uspet ću se na nebo;
dići ću svoje prijestolje iznad zvijezda Božijih,
i sjedit ću na gori zbornoj
na sjeveru dalekom.
(14) Uspet ću se iznad vrhova oblaka;
učinit ću da budem kao Svevišnji.'
(15) Ali, bit ćeš gurnut u Šeol,
u dubine jame.
(16) Oni koji te budu vidjeli zurit će u te,
razmišljat će o tebi i govoriti:
'Je li ovo čovjek koji je potresao zemlju,
koji je uzdrmao kraljevstva,
(17) koji je učinio da svijet bude kao pustinja
i porušio gradove njegove,
i nije dao svojim sužnjim da idu kućama?'
(18) Svi kraljevi naroda leže u slavi,
svaki u grobu svom.
(19) A ti si izbačen iz svoga groba
kao lešina odvratna,
pokriven ubijenim, mačem probodenim,
koji silaze do kamenja jame
kao zgaženo truplo.
(20) Ti im se nećeš pridružiti na ukopu,
jer si uništio zemlju svoju,
pobio narod svoj.
Neka se potomstvo zlotvora ne spominje dovijeka!
(21) Pripremite sinovima njegovim mjesto za pokolj
zbog opačine očeva njihovih;
oni se ne smiju dizati i zemlju zaposjedati
niti prekrivati lice zemlje gradovima."
(22) "Ja ću se dići na njih", očituje Jahve nad vojskama, "i odsjeći ću od Babilona ime i preživjele, potomstvo i potomke", očituje Jahve. (23) "I ja ću njega dati u posjed ježu i močvarama, i pomest ću ga metlom propasti", očituje Jahve nad vojskama.

Presuda Asiru

(24) Jahve nad vojskama zakleo se i rekao: "Zacijelo, baš onako kako sam kanio, tako će se desiti, i baš onako kako sam namjerio, tako će biti, (25) da skršim Asir u zemlji svojoj, i zgazim ga na gorama svojim. Tad će njegov jaram pasti s njih[24] i njegovo breme s pleća njihovih. (26) Ovo je naum protiv čitave zemlje, i ovo je ruka ispružena protiv naroda svih. (27) Jer Jahve nad vojskama riješio je, pa ko to može osujetiti? A njegovu ispruženu ruku, ko nju može odvratiti?"

Presuda Filistini

(28) One godine kad je umro kralj Ahaz dođe ovo proročanstvo: (29) Ne raduj se, sva Filistino,
što se slomi štap koji te udarao;
jer će iz korijena zmijskog izići guja,
i njen plod bit će zmija leteća.
(30) Oni koji budu nadasve bespomoćni jest će,
i nevoljnik će lijegati u sigurnosti;
a tvoj korijen ja ću uništiti glađu,
i ona će pobiti tvoje preživjele.
(31) Kukaj, kapijo; zapomaži, grade;
rasplini se, sva Filistino;
jer dim dolazi sa sjevera,
i nema nijednog zaostalog u njegovim redovima.
(32) Kako će se tad odgovoriti glasnicima narodnim?
"Jahve je sazdao Cion,
i u njemu će tražiti utočište mučenici iz naroda njegova."

Presuda Moabu

15 Proročanstvo o Moabu.
Zacijelo za jednu noć opustošen je i razoren Ar moapski;
zacijelo za jednu noć opustošen je i razoren Kir moapski.
(2) Uspeli su se u hram i Dibon, baš na uzvisine da plaču.
Moab oplakuje Nebo i Medebu;
svakom je glava obrijana, i svaka je brada odrezana.
(3) Na ulicama su se potpasali kostrijeću;
na krovovima i trgovima
svako kuka, rasplakan.
(4) I Hešbon i Eleale vrište,
glas im se čuje sve do Jahaca;
zato naoružani Moapci viču;
duše im strepe.
(5) Srce mi vapi za Moabom;
njegovi bjegunci bježe sve do Coara i Eglat-Šelišija,
jer se uspinju ka luhitskoj strmini plačući;
na putu za Horonajim nesretno nariču nad svojom propašću.

[24] Tj. s Israilaca.

(6) Jer presušiše vode nimrimske.
Trava je uvehla, mehka trava izumrla,
zelenila nema.
(7) Zato obilje koje su stekli i spremili
odnose preko potoka arabimskog.
(8) I nesretna vika razliježe se diljem zemlje moapske,
njeno kukanje sve do Eglajima i jadikovka njena čak do Beer-Elima.
(9) Jer dimonske vode pune su krvi;
sigurno ću navaliti još jada na Dimona,
jednog lava na moapske bjegunce i na one koji ostanu u zemlji.

16 Šaljite janjce kao danak vladaru zemlje,
od Sele pustinjom do gore kćeri cionske.
(2) Tad, kao ptice u bijegu ili kao ptići iz gnijezda raspršeni,
moapske će kćeri biti na plićacima Arnona.
(3) "Posavjetuj nas, odluku donesi;
razastri svoju sjenu kao noć usred podneva;
sakrij izgnanike, ne izdaj bjegunce.
(4) Neka moapski izgnanici ostanu kod tebe;
budi im zaklon od uništitelja."
Kad iznuđivaču dođe kraj, propast stane,
i tlačitelji potpuno iščeznu sa zemlje,
(5) prijestolje će se učvrstiti u ljubavi,
i sudac će na njemu sjediti vjerno u čadoru Davidovu;
i on će tražiti pravdu
i biti brz u pravednosti.
(6) Mi smo čuli za Moabov ponos, ponos prekomjeran,
za njegovu osornost, uznositost i bahatost;
isprazno je hvalisanje njegovo.
(7) Zato će Moab kukati; svi će kukati za Moabom.
Vi ćete jecati za kolačima od suhoga grožđa iz Kir-Harešeta,
posve slomljeni.
(8) Jer usahla su polja hešbonska, loze sibmanske,
gospodari naroda pogaziše joj grozdove najbolje
što sezahu sve do Jacera i prostirahu se ka pustinji;
izdanci njeni protezahu se i sezahu sve do mora.
(9) Zato ću gorko zaplakati za Jacerom, za lozom sibmanskom;
nakvasit ću vas suzama svojim, o Hešbone i Elealo;
jer utihnulo je klicanje nad vašim plodovima zrelim i žetvom vašom.
(10) Radost i veselje uklonjeni su iz polja plodnoga;
niko ne pjeva niti kliče u vinogradima,
niti gazilac gazi drožđe u tijescima,
jer ja sam učinio da klicanje stane.
(11) Zato moje srce počinje kao harfa cviliti Moabu,
i utroba moja Kir-Harešetu.
(12) I desit će se kad se Moab pokaže,
kad se izmori na uzvisini
pa dođe u svetište svoje da se pomoli,
da koristi neće biti.
(13) Ovo je riječ što ju je Jahve prije rekao o Moabu. (14) A sad Jahve progovara i kaže: "Za tri godine, godine najamničke, slava će Moabova propasti zajedno sa svim njegovim stanovništvom silnim, i ono što ostane od njega bit će vrlo malo i nemoćno."

Proročanstvo o Damasku

17 Proročanstvo o Damasku.
"Gle, Damask više neće biti grad,
i postat će gomila ruševina.
(2) Aroerski gradovi bit će napušteni;
ostat će da stada u njih liježu,
i nikoga neće biti da ih plaši.
(3) Utvrđeni gradovi nestat će iz Efrajima,
i kraljevstvo iz Damaska,
i ostatak Arama
bit će kao slava sinova Izrailovih",
očituje Jahve nad vojskama.
(4) I toga će dana slava Jakovljeva izblijedjeti,
a salo će njegova tijela usahnuti.
(5) I bit će kao kad žetelac kupi žito nepožnjeveno,
a ruka mu žanje klasove,
ili će biti kao kad ko pabirči klasove žita
u dolini Refajimskoj.
(6) Ali će ostati pabiraka u njoj kao kad se otrese maslina,
dvije ili tri masline na najvišim granama,
četiri ili pet na rodnim granama,
očituje Jahve, Bog Izrailov.
(7) Toga će se dana čovjek obazreti na Stvoritelja svoga
i oči će mu gledati u Svetoga Izrailova.
(8) On se neće obazirati na žrtvenike, djelo ruku svojih,
niti će gledati u ono što su mu prsti načinili,
Ašerine motke i stupove sunčane.
(9) Toga će dana njihovi gradovi tvrdi biti kao opustošena mjesta Amorejaca i Hivijaca[25], koja su oni napustili,
ili kao granje koje ostaviše pred sinovima Izrailovim,

[25] U grčkim rukopisima stoji *mjesta Amorejaca i Hivijaca*, a u hebrejskom tekstu *mjesta u šumi i najvišoj grani*.

i zemlja će opustjeti.
(10) Ta ti, [Israile,] zaboravio si Boga spasenja svoga
i nisi se sjećao stijene utočišta svoga.
Zato sadiš biljke najljepše
i presađuješ loze uvezene.
(11) Onoga dana kad ih zasadiš, pažljivo ih zaštitiš,
i ujutro sjemenke tvoje proklijaju,
žetva će beskorisna biti
u dan bolesti i neizlječive boli.
(12) Jao, buka naroda mnogih
koji buče kao mora,
i tutnjava naroda
koji navaljuju kao vode silne!
(13) Narodi tutnjaju kao vode obilne,
ali on će ih ukoriti, pa će oni daleko pobjeći
i biti tjerani po gorama kao pljeva na vjetru,
ili kao prašina uskovitlana u vihoru.
(14) Navečer – eto straha!
Prije jutra – više ih nema.
Takva će biti sudbina onih koji nas budu plijenili
i usud onih koji nas budu pljačkali.

Proročanstvo o Kušu

18 Jao, zemljo lepećućih krila
što ležiš s onu stranu rijeka kuških,
(2) što šalješ izaslanike rijekom,
i u čamcima rogoznim preko voda.
Idite, brzi glasnici, narodu stasitu i uglađenu,
narodu kojeg se boje nadaleko i naširoko,
narodu moćnom i ugnjetavačkom,
čiju zemlju rijeke dijele.
(3) Svi stanovnici svijeta, oni što prebivaju na zemlji,
čim se digne bajrak na gorama, vi ćete ga vidjeti,
i čim se u trubu zapuše, vi ćete je čuti.
(4) Jer ovako mi je rekao Jahve:
"Ja ću mirno gledati iz prebivališta svoga
kao blještava vrućina na suncu,
kao oblak rose za žege žetvene."
(5) Jer prije berbe, čim pupoljak procvate
i cvijet se pretvori u grožđe što sazrijeva,
tad će on noževima okresati mladice
i odrezati i ukloniti grane raširene.
(6) Bit će ostavljeni grabljivicama gorskim
i zvijerima zemaljskim;
i grabljivice će se njima hraniti ljeti,
a sve zvijeri zemaljske zimi.
(7) U to vrijeme dolazit će darovi poštovanja Jahvi
nad vojskama od naroda stasita i uglađena,
baš od naroda kojeg se boje nadaleko i naširoko,
moćnog i ugnjetavačkog,
čiju zemlju rijeke dijele –
u mjesto imena Jahve nad vojskama, na goru Cionsku.

Proročanstvo o Egiptu

19 Proročanstvo o Egiptu.
Gle, Jahve se vozi na brzu oblaku i dolazi u Egipat.
Kumiri egipatski drhtat će pred njim,
a srca će Egipćana smekšati.
(2) "Ja ću podbosti Egipćane protiv Egipćana,
i brat će se tući s bratom svojim, i susjed sa susjedom svojim,
grad s gradom i kraljevstvo s kraljevstvom.
(3) Tada će duh u Egipćanima klonuti,
i ja ću smesti naum njihov,
pa će oni pribjeći kumirima i duhovima umrlih,
posrednicima i vračevima.
(4) I ja ću izručiti Egipćane u ruke okrutnu gospodaru,
i silan će kralj nad njima vladati", očituje Gospod, Jahve nad vojskama.
(5) Vode će iz rijeke presušiti,
riječna će korita presahnuti i osušiti se.
(6) Prokopi će zaudarati,
egipatski će potoci otanjiti i presušiti;
trska će i rogozi uvehnuti.
(7) Zelen pokraj Nila, kraj ušća Nila,
i sva zasijana polja pokraj Nila,
osušit će se, raspršiti, i više ih neće biti.
(8) Ribari će kukati,
i žalit će svi oni što bacaju udicu u Nil,
i tugovat će oni što razastiru mreže po vodama.
(9) I prerađivači češljanog lana
i tkalci bijela platna – svi će se snuždit.
(10) I tkači egipatski bit će smrskani;
svi najamnici bit će u duši ojađeni.
(11) Prvaci coanski puki su bezumnici;
ludo savjetuju mudri faraonovi savjetnici.
Kako možete reći faraonu:
"Ja sam nasljednik mudraca, nasljednik kraljeva drevnih"?
(12) Pa dobro, gdje su vam mudraci?
Molim vas, neka vam kažu,
i neka znaju šta je Jahve nad vojskama
nakanio protiv Egipta.
(13) Prvaci coanski postupili su nerazumno,
prvaci memfiški prevareni su;

oni koji su kamen temeljac plemena njegovih
odveli su u bludnju Egipat.
(14) Jahve je u njih ulio duh vrtoglavi;
oni su naveli Egipat da sve što čini u zabludi čini,
kao što se pijanac tetura kad povraća.
(15) U Egiptu više nema ništa
što glava ili rep, palmina grana ili rogoz učiniti mogu.

Obraćenje Egipta i Asira

(16) Toga će dana Egipćani postati kao žene, i drhtat će i strepjeti od zamaha ruke Jahve nad vojskama, koju će on podići na njih. (17) Zemlja Jehudina postat će strah za Egipat; svako kome se ona spomene strahovat će zbog onoga što je Jahve nad vojskama naumio protiv njih.
(18) Toga dana pet gradova u zemlji egipatskoj govorit će jezikom kanaanskim i zaklinjati se na vjernost Jahvi nad vojskama; jedan će se zvati Grad sunca.
(19) Toga dana bit će žrtvenik Jahvi usred zemlje egipatske, i stup Jahvi blizu granice njezine. (20) To će biti znak i svjedok Jahvi nad vojskama u zemlji egipatskoj, jer oni će zavapiti Jahvi zbog tlačitelja, i on će im poslati spasitelja i prvaka, te će ih on spasiti. (21) Tako će se Jahve obznaniti Egiptu, i Egipćani će toga dana spoznati Jahvu. I još će se klanjati prinoseći žrtvu i prinos, i zavjetovat će se Jahvi i ispunjavati zavjet. (22) Jahve će udariti na Egipat, bijući ali iscjeljujući; zato će se oni vratiti Jahvi, i on će ih uslišati i iscijeliti ih.
(23) Toga će dana ići put iz Egipta u Asir, pa će Asirci dolaziti u Egipat, a Egipćani u Asir, i Egipćani će se klanjati s Asircima.
(24) Toga dana Israil će biti treći s Egiptom i Asirom, blagoslov usred zemlje, (25) što ga je Jahve nad vojskama blagoslovio: "Blagoslovljen je Egipat, narod moj, i Asir, djelo ruku mojih, i Israil, baština moja."

Proročanstvo o Egiptu i Kušu

20 One godine kad je vrhovni vojskovođa došao u Ašdod, kad ga je poslao asirski kralj Sargon, i on napao Ašdod te ga zauzeo, (2) u ono vrijeme Jahve progovori preko Izaije, sina Amocova, i reče: "Idi i odriješi kostrijet s bokova svojih, i izuj obuću s nogu." I on učini tako, te pođe go i bos. (3) I reče Jahve: "Baš kao što je moj sluga Izaija hodio go i bos tri godine kao znamen i znak protiv Egipta i Kuša, (4) tako će asirski kralj odvesti sužnje iz Egipta i izgnanike iz Kuša, mlade i stare, gole i bose, golih zadnjica, na sramotu Egipta. (5) Tad će oni biti potišteni i posramljeni zbog Kuša, uzdanice svoje, i Egipta, ponosa svoga.
(6) Zato će stanovnici tog primorja govoriti toga dana: 'Eto, to je naša uzdanica kojoj smo bježali u pomoć da se spasimo od kralja asirskoga; i kako da umaknemo?'"

Propast Babilona

21 Proročanstvo o pustinji pokraj mora.
Kao što vihori u Negebu hujaju,
dolazi iz pustinje, iz zemlje užasne.
(2) Strašno mi se ukazanje ukazalo:
nevjerni još postupa nevjerno, i razoritelj još razara.
Navali, Elame, opsjedni, Medijo;
svim ću jecajima učiniti kraj.
(3) Zato mi grč tijelo razdire;
spopali me bolovi kao ženu trudovi.
Tako sam smeten da ne čujem, tako prestravljen da ne vidim.
(4) Srce mi trepti, groza me obuzima;
sumrak za kojim sam čeznuo postaje mi drhat.
(5) Oni postavljaju sto, steru prostirke, jedu, piju...
"Ustajte, zapovjednici, nauljite štitove",
(6) jer ovako mi Gospod veli:
"Idi, postavi osmatrača, neka dojavljuje šta vidi.
(7) Kad vidi jahače, konjanike u parovima,
jahače na magarcima, jahače na devama,
neka dobro pazi, uistinu dobro neka pazi!"
(8) A osmatrač viknu:
"Gospodaru, po cijeli dan stojim na kuli stražarskoj,
i postavljen sam po svu noć na stražarsko mjesto svoje.
(9) I evo, dolazi vod jahača, konjanici u parovima."
I jedan reče: "Pade, pade Babilon;
i svi likovi njegovih bogova leže razmrskani po tlu."
(10) O narode moj, omlaćen na gumnu!
Ono što čuh od Jahve nad vojskama,
Boga Israilova, obznanjujem vama.

Proročanstvo o Edomu i Arabiji

(11) Proročanstvo o Edomu[26].
Neko me doziva iz Seira:
"Stražaru, koje je doba noći?

[26] Hebr. *Duma*, drugo ime za Edom – u značenju *mir*, *tišina*.

Stražaru, koje je doba noći?"
(12) Stražar odgovara:
"Jutro dolazi, ali i noć.
Ako bi pitao, pitaj;
vrati se opet."
(13) Proročanstvo o Arabiji.
U guštarama arabijskim morate konačiti,
o karavane dedanske.
(14) Donesite vode žednima,
o stanovnici zemlje temske,
dočekajte bjegunca s hljebom.
(15) Jer oni su pobjegli od mačeva,
od isukana mača, i od luka napeta,
i od boja žestokog.
(16) Jer ovako mi reče Jahve: "Za jednu godinu, godinu najamničku, nestat će svog sjaja Kedrovog,
(17) a onih što će preostati od strijelaca, silnih ljudi od sinova Kedrovih, malo će biti, jer je Jahve, Bog Israilov, progovorio."

Proročanstvo o propasti Jerusalema

22 Proročanstvo o dolini ukazanja.
Šta ti je sad pa se sav vereš na krovove?
(2) Ti koji bješe pun buke,
grade bučni, grade što kličeš;
tvoji ubijeni nisu ubijeni mačem,
niti su umrli u boju.
(3) Svi tvoji vladari zajedno pobjegoše,
i bez luka ih uhvatiše –
svi koji ste uhvaćeni zarobljeni ste zajedno –
iako su bili umakli daleko.
(4) Zato velim: "Okrenite oči od mene,
pustite me da gorko zaplačem,
ne pokušavajte me utješiti zbog propasti naroda moga."
(5) Jer Gospod, Jahve nad vojskama, ima dan uzbune, tlačenja i pometnje
u dolini ukazanja,
dan rušenja zidina
i vapaja gora.
(6) Elam uze tobolac
i kola, pješake i konjanike,
a Kir otkri štit.
(7) Tad su tvoje najbolje doline bile pune kola,
i konjanici zauzeše određene položaje na kapiji.
(8) Uklonjena je zaštita Jehudina.
Toga si dana ti gledao u oružje Dvora od šume[27],
(9) i vi ste vidjeli da pukotina
u zidinama Davidova grada ima mnogo;
i nakupili ste vode s Donjeg jezerceta.
(10) Onda ste prebrojili kuće u Jerusalemu,
i porušili ste kuće da utvrdite zidine.
(11) Tad ste napravili bazen između dva zida
za vodu iz starog jezerceta.
Ali ne pogledaste u onoga koji ga je stvorio,
niti vidjeste onoga koji ga je davno zamislio.
(12) Zato vas toga dana Gospod, Jahve nad vojskama, pozva da plačete, kukate,
obrijete glave i obučete kostrijet.
(13) Umjesto toga, radost i veselje,
ubija se stoka i kolju ovce,
jede se meso i pije vino:
"Jedimo i pijmo, jer sutra mremo."
(14) Ali Jahve nad vojskama objavi mi u uši:
"Zacijelo vam ova opačina neće biti oproštena
dok ne umrete", veli Gospod, Jahve nad vojskama.
(15) Ovako veli Gospod, Jahve nad vojskama:
"Hajde, idi onom upravitelju
Šebni, koji se stara o dvoru:
(16) Kakvo ti pravo imaš ovdje,
i koga imaš ovdje,
pa si sebi ovdje grob isklesao,
ti koji klešeš grob na uzvisini,
ti koji dubiš sebi počivalište u stijeni?
(17) Gle, Jahve će te strmoglaviti, čovječe.
On će te čvrsto zgrabiti
(18) i dobro te smotati kao klupko
i baciti te u prostran kraj;
tamo ćeš ti umrijeti,
i tamo će biti tvoja sjajna kola,
ti sramoto kuće gospodara svoga!"
(19) Ja ću te maknuti iz službe tvoje,
i skinut ću te s mjesta tvog.
(20) Potom će se desiti toga dana
da ću pozvati slugu svoga Elijakima, sina Hilkijina,
(21) i obući ću mu tuniku tvoju
i opasati ga čvrsto pojasom tvojim.
Povjerit ću mu tvoju vlast,
i on će postati otac stanovnicima Jerusalema i kući Jehudinoj.
(22) Onda ću mu metnuti ključ Davidove kuće na pleća:
kad on otvori, niko neće zatvoriti,
kad on zatvori, niko neće otvoriti.
(23) Zabit ću ga kao kočić na mjesto tvrdo,
i on će postati prijestolje slave kući oca svoga.

[27] Misli se na *Dvor od šume libanonske*, koji je sagradio Solomon (v. Kraljevi I 7:2).

(24) Tako će na njeg objesiti svu slavu kuće oca njegova, potomstvo i djecu, sve najmanje posuđe, od zdjela do svih vrčeva. (25) "Toga će dana", očituje Jahve nad vojskama, "kočić zabijen na tvrdo mjesto popustiti; čak će se slomiti i pasti, a teret će se što bude visio na njemu otkinuti, jer Jahve je progovorio."

Proročanstvo o Tiru i Sidonu

23 Proročanstvo o Tiru.
Kukajte, lađe taršiške,
jer Tir je razoren, bez kuće i luke;
javljeno im je iz zemlje kitimske.[28]
(2) Šutite, stanovnici primorja,
trgovci sidonski;
vaši su glasnici morem brodili
(3) i na mnogim vodama bili.
Žito Šihora, žetva Nila, bijaše prihod njegov;
i on bijaše tržnica narodima.
(4) Stidi se, Sidone,
jer more progovara, utvrda morska[29], i veli:
"Nisam ni imala trudove niti sam rađala,
nisam ni sinove podizala ni kćeri odgajala."
(5) Kad ova vijest dopre u Egipat,
obuzet će ih tjeskoba zbog vijesti o Tiru.
(6) Prijeđite u Taršiš;
kukajte, stanovnici primorja!
(7) Je li to vaš grad koji kliče,
koji potječe od davnina,
koga su noge nosile da se naseli u zemljama dalekim?
(8) Ko je to namjerio protiv Tira, darovatelja kruna,
čiji prodavci bijahu kraljevići, čiji trgovci bijahu uglednici na zemlji?
(9) Jahve nad vojskama to je namjerio da unizi ponos sve slave,
da ponizi sve uglednike na zemlji.
(10) Preplavi svoju zemlju kao Nil, kćeri taršiška,
nema više uzdržavanja.
(11) Jahve je ispružio ruku svoju preko mora,
potresao kraljevstva;
on je izdao zapovijed da se razore tvrđave kanaanske.
(12) On reče: "Nećeš više klicati, smrskana kćeri sidonska.
Ustani, prijeđi u Kitim; ni tamo nećeš počinka naći."
(13) Evo zemlje kaldejske, evo naroda kojeg nije bilo; Asir ju je odredio za stvorove pustinjske – oni su podizali svoje kule opsadne, pljačkali dvorove njezine, pretvorili je u ruševinu.
(14) Kukajte, lađe taršiške,
jer razorena je tvrđava vaša!
(15) I toga će dana Tir biti zaboravljen sedamdeset godina, kao vijek jednoga kralja. Kad se navrši sedamdeset godina, desit će se Tiru kao u pjesmi bludnice:
(16) "Uzmi harfu, prođi gradom,
o bludnice zaboravljena;
udaraj u strune vješto, pjevaj mnoge pjesme,
da te se sjećaju."
(17) Desit će se kad se navrši sedamdeset godina da će Jahve pogledati na Tir. Potom će se on vratiti svojoj bludničkoj plaći i odavati se razvratu sa svim kraljevstvima na licu zemlje. (18) Njegova dobit i plaća bludnička bit će odvojene Jahvi; neće se ni gomilati ni zgrtati, nego će njegova dobit biti dovoljna hrana i probrana odjeća onima koji prebivaju u prisusutvu Jahvinu.

Sud na zemlji

24 Gle, Jahve pustoši zemlju, razara je, grdi joj lice i raspršuje stanovnike njene. (2) I bit će isto svećeniku kao i narodu, sluzi kao i gospodaru, sluškinji kao i gospodarici, kupcu kao i prodavaču, pozajmljivaču kao i uzajmljivaču, zajmodavcu kao i dužniku. (3) Zemlja se suši potpuno opustošena i potpuno opljačkana, jer je Jahve rekao ovu riječ.
(4) Zemlja tuguje i vehne, svijet propada i sahne, uzdignuti u narodu na zemlji iščezavaju. (5) Zemlja je uprljana od stanovnika svojih, jer oni prestupiše zakone, prekršiše odredbe, raskinuše savez vječni. (6) Zato prokletstvo proždire zemlju, a oni što žive na njoj trpe kaznu. Zato su stanovnici zemlje izgorjeli, malo je ljudi ostalo.
(7) Mlado vino sahne,
loza truhne,
svi oni vesela srca uzdišu.
(8) Veselje defova prestaje,
jenjava buka onih koji slave,
veselje lire nestaje.
(9) Oni ne piju vina uz pjesmu;
žestoko piće gorko je onima koji ga piju.
(10) Grad je nereda porušen;
svaka je kuća zatvorena, pa niko ne može ući.
(11) Na ulicama je vika za vinom;

[28] Tj. kiparske.

[29] Tj. grad Tir.

svaka se radost pomračila.
Veselje je prognano iz zemlje.
(12) Grad je ostavljen u ruševinama,
i kapija je razlupana.
(13) Jer tako će biti na zemlji među narodima,
kao kad se otresa maslina,
kao pabirci nakon berbe grožđa.
(14) Oni dižu glasove, viču od radosti;
oni kliču sa zapada veličanstvu Jahvinu.
(15) Zato slavite Jahvu na istoku,
ime Jahve, Boga Israilova, u primorju[30].
(16) S krajeva zemlje čujemo pjesme: "Slava Pravednom!",
ali ja kažem: "Teško meni! Teško meni! Jao meni!
Nevjerni postupaju nevjerno,
nevjerni postupaju vrlo nevjerno."
(17) Užas i jama i stupica
čekaju te, žitelju zemlje.
(18) Tad će biti da će onaj koji umakne pred glasom užasa u jamu pasti,
a onaj koji se uzvere iz jame uhvatit će se u stupicu;
jer prozori su nebeski otvoreni, a temelji zemlje tresu se.
(19) Zemlja se razdvojila,
zemlja je raspukla,
zemlja se silno potresla.
(20) Zemlja se vrti tamo-amo kao pijanica,
i njiše se kao koliba,
jer težak joj je prijestup njezin,
i ona će pasti, nikad više neće ustati.
(21) Tako će se dogoditi toga dana
da će Jahve kazniti vojsku nebesku u visini
i kraljeve zemaljske na zemlji.
(22) Oni će se zajedno okupiti
kao zatvorenici u jami,
i bit će zatvoreni u tamnici;
i poslije mnogo dana bit će kažnjeni.
(23) Tad će mjesec pocrvenjeti i sunce se postidjeti,
jer će Jahve nad vojskama vladati na Cionskoj gori
i u Jerusalemu,
i slava će njegova biti pred starješinama njegovim.

Pjesma zahvalnica

25 O Jahve, ti si Bog moj;
ja ću te veličati, hvalit ću ime tvoje;
jer ti si učinio čuda,
zamisli davno nastale, s vjernošću savršenom.
(2) Ti si pretvorio grad u hrpu kamenja,
utvrđeni grad u ruševinu;
tvrđava tuđinaca više nije grad,
nikad se on obnoviti neće.
(3) Zato će te veličati narodi moćni;
gradovi okrutnih naroda tebe će poštovati.
(4) Jer ti si bio utočište bespomoćnom,
zaštita ubogom u nevolji,
zaklon od oluje, hlad od vrućine;
jer dah je okrutnoga
kao kad oluja ledena udara,
(5) kao žega pustinjska. Ti obuzdavaš buku stranaca;
kao žega od sjene oblaka pjesma se okrutnoga utišava.
(6) Jahve nad vojskama pripremit će raskošnu gozbu svim narodima na ovoj gori,
gozbu starog vina, najbolje meso s moždinom,
očišćeno, staro vino.
(7) I na ovoj gori on će uništiti pokrov koji zastire sve puke,
baš zastor što je razastrt preko svih naroda.
(8) On će proždrijeti smrt zasvagda,
i Gospod Jahve obrisat će suze sa svih lica,
i on će skinuti sramotu naroda svoga sa zemlje sve,
jer Jahve je progovorio.
(9) I reći će se toga dana:
"Evo, ovo je naš Bog, koga smo iščekivali da nas spasi.
Ovo je Jahve, koga smo priželjkivali.
Veselimo se i radujmo spasenju njegovu."
(10) Jer ruka će Jahvina počivati na ovoj gori,
i Moab će biti zgažen na mjestu svom
kao što se gazi slama na đubrištu.
(11) Moab će raširiti ruke nasred nje
kao što plivač širi ruke da pliva,
ali Bog će uniziti njegov ponos zajedno s lukavštinom ruku njegovih.
(12) Utvrde tvojih zidina neosvojive on će oboriti,
svaliti i baciti na zemlju, čak u prašinu.

Pobjednička pjesma

26 Toga dana pjevat će se ova pjesma u zemlji Jehudinoj:
"Mi imamo jak grad;
[Bog] podiže zidine i bedeme radi sigurnosti.
(2) Otvorite kapije da uđe pravedan narod,
onaj koji ostaje vjeran.
(3) Ti ćeš nepokolebljivog čuvati u savršenu miru,

[30] Ili na otocima morskim.

jer se on uzda u te.
(4) Uzdajte se u Jahvu dovijeka,
jer je Jah, Jahve stijena vječna.
(5) Ta on ponizuje one koji prebivaju na visini,
grad neosvojiv;
on ga ruši, sravnjuje ga sa zemljom, u prašinu ga baca.
(6) Noga će njega gaziti,
noge tlačenih, koraci bespomoćnih."
(7) Utrt je pravednikov put;
o Čestiti, poravnaj stazu pravedniku.
(8) Uistinu, dok smo slijedili put sudova tvojih, o Jahve,
željno smo te iščekivali;
ime je tvoje, baš spomen tvoj, želja duša naših.
(9) Noću mi duša čezne za tobom,
uistinu, duh u meni revno te traži;
jer kad zemlja iskusi sudove tvoje,
stanovnici svijeta uče se pravednosti.
(10) Iako se opakom ukazuje blagonaklonost,
on se ne uči pravednosti;
on postupa nepravedno u zemlji čestitosti
i ne opaža veličanstvo Jahvino.
(11) O Jahve, ruka je tvoja podignuta, ali je oni ne vide;
neka vide revnost tvoju prema narodu i postide se;
uistinu, vatra će progutati dušmane tvoje.
(12) Jahve, ti ćeš nam učvrstiti mir,
jer si nam ti i izvršio sva djela naša.
(13) O Jahve, Bože naš, drugi gospodari mimo tebe nama su vladali,
ali mi jedino priznajemo ime tvoje.
(14) Mrtvi neće živjeti, duše pokojnika neće uskrsnuti;
zato si ih ti kaznio i uništio,
i svaki si spomen na njih izbrisao.
(15) Ti si narod umnožio, o Jahve,
umnožio si narod, slavu si stekao;
sve granice zemlje ti si proširio.
(16) O Jahve, oni su te tražili u nevolji;
mogli su samo šapatom izgovoriti molitvu,
tvoja je kazna na njima bila.
(17) Kao kad se trudnoj ženi bliži vrijeme da rodi,
ona se previja i vrišti od trudova,
takvi smo mi bili pred tobom, o Jahve.
(18) Bili smo trudni, previjali smo se od trudova,
rodili smo, kako se čini, samo vjetar.
Nismo donijeli zemlji izbavljenje
niti su se rodili stanovnici svijeta.
(19) Tvoji će mrtvi živjeti;
njihova će trupla ustati.
Vi koji ležite u prahu, probudite se i kličite od radosti,
jer vaša je rosa kao rosa jutarnja,
a zemlja će roditi duše pokojnika.
(20) Hajde, narode moj, uđi u svoje sobe
i zatvori vrata za sobom;
sakrij se na trenutak
dok gnjev ne prođe.
(21) Jer evo, Jahve će uskoro izići iz mjesta svoga
da kazni stanovnike zemlje za opačinu njihovu,
a zemlja će otkriti prolivenu krv
i više neće skrivati pobijene.

Izbavljenje Israila

27 Toga će dana Jahve kazniti Levijatana, zmiju hitru,
svojim žestokim i velikim i silnim mačem,
baš Levijatana, zmiju usukanu;
i on će ubiti neman što živi u moru.
(2) Toga dana [Jahve će reći]:
"Vinograd rodni – o njemu pjevajte!
(3) Ja, Jahve, njegov sam čuvar;
svaki ga čas zalijevam.
Da ga niko ne bio oštetio,
čuvam ga noć i dan.
(4) Nisam gnjevan.
Da mi neko dade draču i trnje,
u boju bih ih zgazio, sve bih ih spalio.
(5) Ili neka se on pouzda u moju zaštitu,
neka sklopi mir sa mnom,
mir neka sklopi sa mnom."
(6) U danima koji dolaze Jakov će se ukorijeniti,
Israil će propupati i procvasti,
i oni će napuniti cijeli svijet plodom.
(7) Je li [Jahve] udario njih
kako je udario one koji su njih udarali?
Jesu li oni pobijeni
kako su ubijeni oni koji su njih pobili?
(8) Borio si se s njima izgoneći ih, tjerajući ih.
Svojim silnim dahom on ih je izagnao u dan istočnjaka.
(9) Zato će se ovim okajati Jakovljeva opačina;
i ovo će biti puna cijena oproštenja grijeha njegova:
kad on smrvi sve kamenove žrtvenika kao krede,
Ašerine motke i žrtvenici za tamjan neće ostati.
(10) Jer utvrđeni je grad osamljen,
imanje napušteno i ostavljeno kao pustinja;

tamo će telad pasti,
i tamo će lijegati, i grane njegove brstiti.
(11) Kad mu se grane osuše, odlamaju se;
dolaze žene i na vatru ih lože.
Zato što oni nisu narod razuman,
zato im se njihov Tvorac neće smilovati,
i njihov Stvoritelj neće im milosrdan biti.
(12) Toga će dana Jahve početi da vrše od tekućica Eufrata do doline Egipatske, i vi ćete biti pokupljeni jedan po jedan, o sinovi Israilovi. (13) Toga dana desit će se i da će se u veliku trubu zapuhati, i oni koji su ginuli u asirskoj zemlji i bili razasuti po egipatskoj zemlji doći će i klanjati se Jahvi na svetoj gori u Jerusalemu.

Navještenje kazne Efrajimu

28 Teško ponosnom vijencu pijanica Efrajimovih,
i svehlom cvijetu njene slavne ljepote,
koji je na vrhu plodne doline
onih koje vino opija!
(2) Gle, Gospod ima snažnog i moćnog;
kao oluja praćena gradom, vjetar razorni,
kao bura silnih i nabujalih voda,
on baca na zemlju rukom svojom.
(3) Ponosni vijenac pijanica Erajimovih bit će zgažen.
(4) I svehli cvijet njene slavne ljepote,
koji je na vrhu plodne doline,
bit će kao rana smokva prije ljeta
koju neko vidi,
i čim mu se nađe u ruci,
proguta je.
(5) Toga dana Jahve nad vojskama postat će krasan vijenac
i sjajna kruna ostatku naroda njegova,
(6) duh pravde onom koji predsjeda sudu,
snaga onima koji odbijaju juriš na kapiju.
(7) I ovi se vrte od vina i teturaju od žestoka pića:
svećenik i prorok vrte se od žestoka pića,
njih je vino omamilo, teturaju se od žestoka pića;
vrte se dok vide ukazanja,
posrću kad donose sud.
(8) Jer svi su stolovi puni bljuvotine, bez čista mjesta.
(9) [Ljudi će reći o meni:] "Kome bi on prenio znanje,
i kome bi on protumačio poruku?
Onima tek odbijenim od mlijeka?
Onima tek odvojenim od prsa?
(10) [Evo kako će on reći:] Cav la-cav, cav la-cav,
kav la-kav, kav la-kav, ze'er šam, ze'er šam."[31]
(11) Doista, [Jahve] će govoriti ovom narodu
mucavim usnama i jezikom stranim,
(12) onaj koji im je rekao: "Evo počinka, neka umorni otpočine",
i: "Evo odmora", ali oni ne htjedoše poslušati.
(13) Zato će Jahvina riječ njima biti:
"Cav la-cav, cav la-cav, kav la-kav, kav la-kav, ze'er šam, ze' er šam",
pa će oni poći i spotaknuti se natrag, razbiti se, biti u stupicu namamljeni i uhvaćeni.

Opomena Jehudi

(14) Stoga čujte riječ Jahvinu, podrugljivci,
koji vladate narodom ovim u Jerusalemu,
(15) jer govorite: "Mi smo sklopili savez sa smrću,
a sa Šeolom smo postigli sporazum.
Silni bič neće nas dohvatiti kad bude prolazio,
jer mi smo od laži načinili sebi utočište i od neistine skrovište."
(16) Stoga Gospod Jahve ovako veli:
"Evo, ja postavljam na Cion kamen, isproban kamen,
dragocjen kamen za temelje, čvrsto postavljen.
Onaj koji bude vjerovao u njeg neće biti uznemiren.
(17) Ja ću učiniti pravdu vrpcom za mjerenje
a pravednost viskom;
tad će vam grad odnijeti utočište od laži
i vode će preplaviti skrovište vaše.
(18) Vaš savez sa smrću bit će poništen,
a vaš sporazum sa Šeolom neće se održati.
Kad silni bič prođe,
tad će vas zgaziti.
(19) Kad god prođe, dohvatit će vas,
jer jutro će za jutrom prolaziti, danju i noću,
i bit će sam užas razumjeti šta smjera."
(20) Postelja je prekratka da se na njoj opruži,
a pokrivač je premali da se u nj umota.
(21) Jer Jahve će se dići kao na gori Peracim,
trgnut će se kao u dolini Gibeonskoj,
da izvrši zadaću svoju, neobičnu zadaću svoju,
da uradi djelo svoje, čudesno djelo svoje.
(22) A sad, prestanite se podrugivati,
inače će vam okovi postati čvršći,
jer ja sam čuo od Gospoda, Jahve nad vojskama,

[31] Ovaj niz hebrejskih slogova, kojim se oponaša glasanje malog djeteta, predstavlja ruganje prorocima koji propovijedaju.

o neizbježnoj propasti na zemlji svoj.
(23) Poslušajte i čujte glas moj,
slušajte i čujte riječi moje.
(24) Ore li orač cijeli dan da posije sjeme?
Krči li i drlja tlo?
(25) Ne ravna li mu površinu,
i sije kopar i razasipa kumin,
i sadi pšenicu na redove,
ječam na mjestu njegovu i krupnik u prostoru njegovu?
(26) Jer njegov ga Bog upućuje i poučava kako treba.
(27) Ta kopar se ne mlati mlatilicom,
niti se kolski točak tjera preko kumina,
nego se kopar štapom mlati, a kumin kijačom.
(28) Žito se mora smrviti da se hljeb spravi,
doista, neće ga dovijeka mlatiti.
Iako nagoni točkove svojih kola preko njega,
ne drobi ga.
(29) I ovo dolazi od Jahve nad vojskama,
divnog u savjetu i veličanstvenog u mudrosti.

Opomena Jerusalemu

29 Teško tebi, o Ariele[32], gradu Ariele gdje je nekad David taborovao!
Dodaj godinu na godinu, svetkuj blagdane po redu.
(2) Navalit ću nevolju na Ariel,
i on će biti grad naricanja i žalosti;
i bit će mi kao ognjište žrtvenika[33].
(3) Ja ću se utaboriti protiv tebe ukrug,
i opkoliti te kulama opsadnim,
i podići nasipe.
(4) Tad ćeš oboren biti;
sa zemlje ćeš ti govoriti,
i iz praha gdje budeš povaljen
dolazit će riječi tvoje.
I glas će ti biti kao glas duha iz zemlje,
i govor će tvoj iz praha šaptati.
(5) Ali mnoštvo dušmana tvojih postat će kao sitan prah,
a mnoštvo okrutnih kao pljeva rastjerana.
U tren oka, iznenada,
(6) Jahve nad vojskama kaznit će te gromom, zemljotresom i bukom velikom,
vihorom i burom i plamenom žderuće vatre.
(7) I mnoštvo svih naroda što ratuju protiv Ariela,
baš svi što nasrću na njega i utvrde njegove, i što ga uznemiruju,
bit će kao san, ukazanje noćno.
(8) Bit će kao kad gladan sanja da jede,
ali kad se probudi, nije utažio glad,
ili kao kad žedan sanja da pije,
ali kad se probudi, gle, slab je
i nije ugasio žeđ.
Takvo će biti mnoštvo svih naroda
koji ratuju protiv gore Cionske.
(9) Stanite i zapanjite se,
zaslijepite se i budite slijepi;
opijaju se, ali ne vinom,
teturaju se, ali ne od žestoka pića.
(10) Jer Jahve je izlio na vas duh duboka sna,
on je zatvorio oči vaše, proroke;
i on je pokrio glave vaše, vidovnjake.
(11) Cijelo će vam ukazanje biti kao riječi u zapečaćenoj knjizi koja kad se dade onome koji umije čitati i kaže mu se: "Pročitaj ovo, molim te", on će odgovoriti: "Ne mogu jer je zapečaćeno." (12) Potom će knjiga biti data onome koji je ne umije čitati i reći će mu se: "Pročitaj ovo, molim te", a on će odgovoriti: "Ja ne umijem čitati."
(13) Tad Jahve reče:
"Zato što mi se ovaj narod ustima svojim primiče
i poštuje me svojim usnama,
ali je srce njegovo daleko od mene,
i njegovo je štovanje mene običaj naučen,
(14) zato ću ja, evo, još jednom zapanjiti ovaj narod
čudom za čudom;
i nestat će mudrosti njegovih mudraca,
i zatajit će razbor njegovih razboritih ljudi."
(15) Teško onima koji duboko kriju svoje namjere od Jahve,
i koji svoja djela rade u mraku,
i koji govore: "Ko nas vidi?", ili: "Ko nas pozna?"
(16) Kako sve naopako činite!
Hoće li se lončar smatrati jednakim glini,
pa da ono što je napravljeno kaže svome tvorcu: "Nije me on načinio",
ili ono što je oblikovano kaže onom koji ga je oblikovao: "On ništa ne zna"?

Blagoslov poslije ukora

(17) Zar se neće naskoro
Libanon pretvoriti u polje plodno,
a polje plodno činiti kao šuma?
(18) Toga će dana gluhi čuti riječi knjige,

[32] Hebr. *lav Božiji* ili *Jerusalem*.

[33] Ili *kao Ariel*.

a izvan mraka i tmine oči će slijepoga vidjeti.
(19) I mučenik će se opet radovati u Jahvi,
a nevoljnik među ljudima veselit će se Svetom Israilovu.
(20) Jer doći će kraj okrutnome, a preziratelj će dokrajčen biti,
doista će svi koji smjeraju zlo odsječeni biti,
(21) koji čine da osoba bude riječju optužena
i hvataju u zamku onoga koji presuđuje na kapiji[34]
i lažnim svjedočenjem uskraćuju pravdu pravedniku.
(22) Zato Jahve, koji je otkupio Abrahama, ovako veli o kući Jakovljevoj:
"Jakov se više neće stidjeti niti će mu lice više pobljedjeti;
(23) nego kad vide svoju djecu, djelo ruku mojih, u svojoj sredini,
oni će svetiti ime moje."
Uistinu, oni će svetiti Sveca Jakovljeva
i stajati u strahopoštovanju pred Bogom Israilovim.
(24) Oni koji su duhom zalutali spoznat će istinu,
a oni koji se žale primit će pouku.

Opomena Jehudi protiv savezništva s Egiptom

30 "Teško odmetničkoj djeci", očituje Jahve,
"koja izvršavaju zamisao, ali ne moju,
i sklapaju saveze, ali ne duhom mojim,
da bi grijeh na grijeh dodali,
(2) koja nastavljaju dolje ka Egiptu
ne pitajući mene za savjet,
da bi našla utočište u zaštiti faraona
i potražila zaklon u sjeni Egipta!
(3) Zato će vam faraonova zaštita biti sramota,
a zaklon u sjeni Egipta poniženje.
(4) Jer njihovi su vladari u Coanu,
a izaslanici njihovi stižu u Hanes.
(5) Svi će se postidjeti zbog naroda koji im ne može korist donijeti,
koji nije ni na pomoć ni na korist, nego na sramotu i k tomu na beščašće."
(6) Ovo je proročanstvo o negepskim zvijerima:
Kroz zemlju nevolje i tjeskobe,
odakle dolaze lavica i lav, guja i zmija strelovita,
oni nose svoje blago na leđima magaraca
i bogatstvo svoje na grbama deva
narodu koji im ne može korist donijeti,
(7) čak u Egipat čija je pomoć isprazna i beskorisna.
Zato sam ga nazvao
"Rahab[35] Danguba".
(8) Idi sad, napiši to na ploču pred njima,
i upiši to na svitak,
da to bude u vremenu što će doći
svjedokom dovijeka.
(9) Jer ovo je narod odmetnički, sinovi prijevarni,
sinovi koji neće da slušaju
uputu Jahvinu,
(10) koji govore vidovnjacima: "Nemojte više viđati ukazanja",
a prorocima: "Ne proričite nam ono što je pravo,
govorite nam ugodne riječi,
proričite opsjene.
(11) Mičite se s ovog puta, skrenite sa staze,
nemojmo više slušati o Svetom Israilovu."
(12) Zato ovako veli Sveti Israilov:
"Zato što ste odbacili ovu riječ
i uzdali se u tlačenje i lukavstvo, i na njih se oslonili,
(13) zato će vam ova opačina biti
kao pukotina koja će skoro pasti,
izbočina na visoku zidu
što se ruši najednom, u tren oka,
(14) što se ruši kao kad se razbija vrč lončarev,
tako nemilice razmrskan
da se ni komadić neće naći među njegovim komadima
da se uzme vatre s ognjišta
ili zagrabi vode iz čatrnje."
(15) Jer ovako je rekao Gospod Jahve, Sveti Israilov:
"U pokajanju vam je i počinku spas,
u miru i pouzdanju snaga vaša."
Ali vi to ne htjedoste.
(16) I rekoste: "Ne, jer mi ćemo pobjeći na konjima" –
zato ćete pobjeći!
"I jahat ćemo na brzim konjima" –
zato će oni koji vas progone biti brzi!
(17) Hiljada će bježati kad jedan zaprijeti;
vi ćete bježati kad peterica zaprijete
dok ne ostanete kao kopljača na vrhu gore
i kao znak na brdu.

[34] Tj. na sudu.

[35] Tj. Egipat.

Bog je milosrdan i pravedan

(18) Zato Jahve žudi da vam se smiluje,
i zato on čeka gore da se na vas sažali.
Jer Jahve je Bog pravde;
kako su blagoslovljeni svi oni koji čeznu za njim.
(19) O narode cionski, stanovnici Jerusalema, nećete više plakati. Jahve će vam se zacijelo smilovati kad se začuje vapaj vaš; čim ga on čuje, odazvat će vam se. (20) Iako vam je Gospod davao hljeb oskudice i vodu muke, vaš se Učitelj više neće kriti, nego će vaše oči gledati Učitelja vašega. (21) Vaše će uši čuti riječ iza vas: "Ovo je put, njime hodite", bilo da se nadesno ili nalijevo okrenete. (22) I vi ćete uprljati svoje klesane likove obložene srebrom, i svoje livene likove presvučene zlatom. Vi ćete ih razbacati kao rublje nečisto i reći im: "Napolje!" (23) Potom će vam on dati kišu sjemenu što ćete ga sijati u zemlju i hljeb od ploda zemlje, a bit će obilan i izdašan; toga će dana vaša stoka pasti na prostranu pašnjaku. (24) I volovi i magarci što oru zemlju jest će osoljenu krmu ovijanu lopatom i vilama. (25) Na svakoj uzvišenoj gori i na svakom visokom brdu teći će potoci vode u dan velikog pokolja kad se kule budu rušile. (26) Mjesec će sjati kao sunce, a sunčeva svjetlost bit će sedam puta sjajnija, kao svjetlost sedam dana, u dan kad Jahve poveže prijelom svojemu narodu i iscijeli rane od udarca svoga.
(27) Gle, Jahvino ime dolazi izdaleka;
ražarena je srdžba njegova i gust je njegov dim;
usne su mu pune gnjeva,
a jezik njegov kao vatra žderuća;
(28) njegov je dah kao bujica
što seže do vrata
da prosije narode u rešetu
i stavi u čeljusti naroda uzdu što u propast vodi.
(29) Vi ćete pjevati pjesme kao u noći kad svetkujete,
i bit će vam srca vesela kao kad neko korača uz zvuk frule
ka gori Jahvinoj, stijeni Israilovoj.
(30) I Jahve će dati da se čuje veličanstvo njegova glasa
i da se vidi spuštanje njegove ruke u žestokoj srdžbi,
i u plamenu žderuće vatre,
u prolomu oblaka, pljusku i gradu.
(31) Jer od glasa Jahvina Asir će se prestraviti,
kad on šibom udari.
(32) I svaki udarac od šibe kaznene
što im Jahve zada
bit će uz defove i lire;
i u bojevima, zamahujući oružjem, on će se s njima tući.
(33) Jer Tofet[36] je odavno spreman;
uistinu, pripremljen je za kralja[37].
On ga je učinio dubokim i širokim,
lomačom s mnogo ognja i drvlja;
dah ga Jahvin, kao bujica sumporna, potpaljuje.

Spas nije u Egiptu, nego u Bogu

31 Teško onima što silaze u Egipat po pomoć
i oslanjaju se na konje,
i uzdaju se u kola jer ih je mnogo,
i u konjanike jer su vrlo snažni,
a ne gledaju Svetog Israilova niti traže pomoć od Jahve!
(2) Ali i on je mudar i donijet će nesreću,
i ne povlači riječi svoje,
nego će se dići na kuću zlotvora
i one koji pomažu zlikovcima.
(3) A Egipćani su ljudi, a ne Bog,
i konji su njihovi meso, a ne duh;
zato će Jahve ispružiti ruku svoju,
te će se onaj koji pomaže spotaknuti,
i onaj će kojem se pomaže pasti,
i svi će zajedno propasti.
(4) Jer ovako mi veli Jahve:
"Kao što lav ili lavić reži nad plijenom svojim,
na kojeg se poziva skup pastira,
on se neće prepasti njihova glasa niti će ga uznemiriti buka njihova,
tako će Jahve nad vojskama sići da ratuje na gori Cionu i uzvisinama njenim."
(5) Kao ptice što lebde, tako će Jahve nad vojskama štititi Jerusalem.
On će ga štititi i izbaviti;
on će proći i spasiti ga.
(6) Vratite se onom od kojeg ste se silno odmetnuli. (7) Jer toga dana svaki će čovjek odbaciti svoje srebrene i svoje zlatne kumire što ih vaše grešne ruke načiniše.
(8) Asirci će pasti od mača koji nije od čovjeka,
i mač koji nije od ljudi njih će proždrijeti.
Tako neće umaći maču,

[36] Tj. Gehena, dolina Hinom. U toj su dolini ljudi žrtvovali svoju djecu lažnom bogu Moleku.

[37] Ili *Moleka*.

i njihovi će mladići potlačeni radnici postati.
(9) "Njihove utvrde past će zbog užasa,
i kraljevići njihovi prestravit će se od bajraka",
očituje Jahve, čija je vatra u Cionu i čija je peć u Jerusalemu.

Kraljevstvo pravednosti

32 Eto, kralj će pravedno kraljevati,
i vladari će pravo vladati.
(2) Svaki će biti kao zaklon od vjetra
i sklonište od oluje,
kao potoci vode u kraju sušnome,
kao sjena goleme stijene u sprženoj zemlji.
(3) Oči onih što vide tad neće zatvorene biti,
a uši će onih što čuju slušati.
(4) Srce nepromišljenih razaznat će znanje[38],
a jezik mucavca govorit će jasno i tečno.
(5) Bezumnika više neće zvati plemenitim
niti će se nevaljalac visoko cijeniti.
(6) Jer budala govori besmislice,
i srce mu naginje opačini:
da čini bezbožništvo i govori krivo o Jahvi,
da gladnoga ostavi nezasićena
i uskrati piće žednome.
(7) A nevaljalac, njegovo je oružje opako;
on kuje opake spletke
da upropasti jadnika klevetom,
makar nevoljnik pravo govorio.
(8) Ali plemenit čovjek kuje plemenite namjere;
i kod plemenitih namjera on ostaje.
(9) Ustajte, žene bezbrižne,
i čujte glas moj;
poslušajte riječ moju,
o kćeri samodopadne.
(10) Za godinu i nekoliko dana
drhtat ćete, o kćeri samodopadne;
jer berba je završena,
i plodovi se neće pobirati.
(11) Dršćite, žene bezbrižne;
neka vas nemir obuzme, o kćeri samodopadne.
Svucite se, razodjenite se i kostrijeću se opašite,
(12) udarajte se u prsa zbog milih polja, zbog loze plodne,
(13) zbog zemlje naroda moga u kojoj će trnje i trnci niknuti;
tako je, zbog sveg veselja u kućama i zbog ovoga grada što kliče.
(14) Jer dvorac je napušten, bučni je grad opustio.
Ofel[39] i stražarska kula postali su pustoš zauvijek,
radost divljim magarcima, pašnjak stadima,
(15) dok se na nas ne izlije Duh s visine,
i pustinja ne postane plodno polje,
a plodno se polje činilo kao šuma.
(16) Tad će pravda obitavati u pustinji,
i pravednost će prebivati u polju plodnom.
(17) I plod pravednosti bit će mir,
i učinak pravednosti, spokojnost i pouzdanje dovijeka.
(18) Tad će narod moj živjeti u mirnu obitavalištu,
i u sigurnim prebivalištima, i u nesmetanim počivalištima,
(19) iako će padati tuča kad šuma bude oborena,
i grad će potpuno biti porušen.
(20) Blago li vama, vama što sijete kraj svih voda,
puštate slobodno vola i magarca.

Božiji sud

33 Teško tebi, izdajice,
koju niko nije izdao,
i onom koji je nevjeran, a nije iznevjeren.
Kad prestaneš uništavati, tebe će uništiti;
kad prestaneš postupati nevjerno, tebe će iznevjeriti.
(2) O Jahve, smiluj nam se; za tobom čeznemo;
budi nam snaga svako jutro,
i spasenje naše u doba nevolje.
(3) Od grmljavine tvoje narodi bježe;
kad se ti digneš, narodi se raspršе.
(4) Vaš se plijen skuplja kao što se gusjenice skupljaju;
kao što skakavci navaljuju, ljudi će na nj navaliti.
(5) Jahve je uzvišen, jer on prebiva u visini;
on puni Cion pravdom i pravednošću.
(6) I on je čvrst temelj tvoga vijeka,
obilje spasenja, mudrosti i znanja;
strah od Jahve Cionovo je blago.
(7) Gle, njihovi junaci viču po ulicama,
glasnici mira gorko plaču.
(8) Pusti su glavni putevi, putnika je nestalo;
savez je raskinut, svjedoci[40] su njegovi prezreni,
ni prema kome poštovanja nema.
(9) Zemlja tuguje i gine,

[38] Ili *istinu*.

[39] Tj. tvrđava.

[40] U kumranskim rukopisima stoji *svjedoci*, a u mazoretskom tekstu *gradi*.

Libanon se srami i vehne;
Šaron je kao pustinjska ravnica,
a Bašan i Karmel stresaju lišće.[41]
(10) "Sad ću ja ustati", veli Jahve,
"sad ću ja biti uzvišen, sad ću ja biti uzdignut.
(11) Vi ste začeli sijeno, rodit ćete slamu;
moj će vas dah progutati kao vatra.
(12) Narodi će sagorjeti u vapno,
kao posječeni trnovi što sagore u vatri.
(13) Vi koji ste daleko, čujte šta sam ja učinio,
a vi koji ste blizu, priznajte moć moju."
(14) Grešnici su na Cionu prestravljeni;
drhat je obuzeo bezbožnika.
"Ko od nas može živjeti s vatrom žderućom?
Ko od nas može živjeti sa žarom vječnim?"
(15) Onaj koji hodi pravedno i govori iskreno,
onaj koji odbija zaradu nepoštenu
i otresa ruke da ne bi držale mito,
onaj što začeplja uši da ne čuje o krvoproliću
i zatvara oči da ne gleda zlo,
(16) taj će obitavati na uzvisinama,
njegovo će utočište neosvojiva stijena biti,
hljebom će svojim opskrbljen biti,
vode mu neće nedostajati.

Kralj u Cionu

(17) Oči će ti vidjeti kralja u njegovoj ljepoti;
motrit će zemlju nepreglednu.
(18) Srce će ti razmišljati o strahu:
"Gdje je onaj što broji?[42]
Gdje je onaj što vaga?[43]
Gdje je onaj što kule broji?"[44]
(19) Više nećeš vidjeti bijesna naroda,
naroda govora nerazumljiva, koji niko ne shvata,
mucava jezika, koji niko ne razumije.
(20) Pogledaj na Cion, grad naših blagdana propisanih;
oči će ti vidjeti Jerusalem, mirno prebivalište,
čador koji se ne pomjera;
njegovi kolčevi nikad neće biti počupani
niti će ijedna njegova uzica biti potrgana.
(21) Ondje će Veličanstveni, Jahve, nama biti
mjesto rijeka i širokih potoka
kojim nijedan čamac s veslima neće ploviti
i kojim nijedna lađa silna neće proći.
(22) Jer Jahve je naš sudac,
Jahve je naš zakonodavac,
Jahve je naš kralj;
on će nas spasiti.
(23) Tvoj je konop popustio;
ne može čvrsto držati podnožje jarbola
niti razviti jedra.
Onda će se obilan plijen podijeliti;
čak će i hromi plijen odnijeti.
(24) I nijedan stanovnik neće reći: "Bolestan sam";
narodu koji bude ondje prebivao opačina će oprošteno biti.

Božija srdžba na narode

34 Pridite, puci, da čujete; i slušajte, narodi!
Neka zemlja i sve što je u njoj čuju, i svijet
i sve što iz njeg niče.
(2) Jer Jahve je ogorčen na sve pogane,
i gnjevan na sve vojske njihove;
on će ih potpuno uništiti,
on će ih pokolju predati.
(3) Tako će njihovi ubijeni biti izbačeni,
i trupla će njihova ispuštati smrad,
a gore će biti natopljene njihovom krvlju.
(4) Nestat će sve vojske nebeske,
i nebo će se smotati kao svitak;
i sva će vojska njihova propasti
kao što list s loze svehne,
ili sa stabla smokvina kao što se osuši.
(5) Jer mač se moj zasitio na nebu,
gle, spustit će se radi suda na Edom,
na narod što sam ga ja na propast osudio.
(6) Mač je Jahvin krvlju opijen,
zasićen lojem, krvlju janjećom i jarećom,
lojem s bubrega ovnujskih.
Jer Jahve ima žrtvu u Bocri,
velik pokolj u zemlji edomskoj.
(7) Bivoli će pasti s njima,
i junci s volovima;
tako će se njihova zemlja natopiti krvlju,
i prašina njihova zamastiti lojem.
(8) Jer Jahve ima dan odmazde,
godinu naknade da Cion osveti.
(9) Edomski potoci u smolu će se pretvoriti,
a prašina njegova u sumpor,
i njegova zemlja postat će smola goreća.
(10) Neće se gasiti ni noću ni danju;

[41] Libanon je bio poznat po šumama, Šaron kao plodna ravnica, a Bašan i Karmel kao lijepe gore.

[42] Tj. broji koliko nas ima.

[43] Koliko ćemo danka dati.

[44] Onaj koji nas uhodi.

dim će se njegov dizati dovijeka.
Iz naraštaja u naraštaj pusta će ona biti;
i niko više neće njome proći.
(11) Ali zaposjest će je pustinjska sova i potrk,
i sovuljaga i gavran u njoj će prebivati;
i rastegnut će on preko nje uže pustoši
i visak praznine.
(12) [Neće biti više] njezini plemići;
neće imati šta nazvati kraljevstvom;
svi će kraljevići njezini propasti.
(13) Niknut će trnje u utvrđenim kulama njenim,
kopriva i stričak u utvrđenim gradovima njenim;
i ona će biti svratište šakalima
i prebivalište nojevima.
(14) Divlje mačke sretat će se s hijenama,
divokoze će dozivati jedna drugu;
tako je, ondje će se noćna ptica nastaniti
i sebi počivalište naći.
(15) Pustinjska će jarebica leglo napraviti i ondje jaja položiti,
pa će ih izleći i skupiti u okrilje svoje.
Tako je, jastrebovi će se ondje okupiti,
svaki sa ženkom svojom.
(16) Tražite u knjizi Jahvinoj, i čitajte:
nijedno od ovoga neće izostati;
nijednom neće njegova ženka manjkati.
Jer njegova su usta zapovjedila,
i njegov ih je duh okupio.
(17) On im je žrijeb bacio,
i njegova im je ruka užetom razdijelila.
Oni će je dovijeka zaposjesti;
iz naraštaja u naraštaj u njoj će obitavati.

Pred Cionom je svijetla budućnost

35 Divljina će se i pustinja radovati,
zemlja sprženа veselit će se i cvjetati;
kao šafran
(2) cvjetat će obilno,
i veselit će se silno i klicati od radosti.
Bit će joj data slava Libanona,
sjaj Karmela i Šarona.
Oni će vidjeti slavu Jahvinu,
sjaj Boga našega.
(3) Ohrabrite izmorene ruke i osnažite slaba koljena.
(4) Kažite onima srca bojažljivih:
"Budite odvažni, ne bojte se!
Evo, vaš će Bog s odmazdom doći;
doći će naknada Božija,
i on će vas spasiti."
(5) Tad će oči slijepca progledati,
i uši će se gluhoga pročepiti.
(6) Tad će hromi kao jelen skakati,
a jezik će nijemoga od radosti klicati.
Jer, vode će izbiti u pustinji
i potoci u zemlji sprženoj.
(7) Sažgana će zemlja jezerce postati,
a žedno tlo izvori;
u brlozima gdje ležahu šakali
izrast će trska i rogoz.
(8) Ondje će put, cesta, biti
i zvat će se Put svetosti.
Nečisti njime neće putovati,
nego će on biti za onog koji bude hodio tim putem,
a bezumnici se njime neće skitati.
(9) Ondje neće biti lava,
niti će opaka zvijer na nj dolaziti;
oni se ondje neće naći,
nego će otkupljenik tamo hoditi,
(10) i vratit će se otkupljenici Jahvini
i doći u Cion radosno kličući,
s vječnim veseljem na čelima.
Radost će ih i veselje stići,
a tuga će i uzdasi iščeznuti.

Sanheribova najezda

36 A četrnaeste godine vladavine kralja Hezekije asirski kralj Sanherib navali na sve utvrđene gradove Jehudine i osvoji ih. (2) I posla asirski kralj Rabšakeha[45] iz Lakiša sa silnom vojskom kralju Hezekiji u Jerusalem. Rabšakeh stade kod vodovoda Gornjeg jezerceta na putu u Peračevo polje. (3) Tad iziđoše preda nj Hilkijahov sin Eliakim, koji je upravljao dvorom, kraljevski tajnik Šebna i bilježnik Joah, sin Asafov. (4) Onda im viši zapovjednik reče: "Kažite sad Hezekiji: Ovako veli veliki kralj, kralj asirski: 'Kakvo to pouzdanje imaš? (5) Ja velim: Tvoj su savjet i snaga za rat samo prazne riječi. U koga se to sad uzdaš pa si se pobunio protiv mene? (6) Eto, oslanjaš se na stabljiku ove trske polomljene – na Egipat – koja, ako se čovjek na nju nasloni, prodire u dlan njegov i probada ga. Takav je faraon, kralj egipatski, svima koji se na nj oslanjaju. (7) A ako mi kažete: Mi se uzdamo u Jahvu, Boga svog – zar nije on onaj čije je uzvisine i čije je žrtvenike Hezekija uklonio i rekao Jehudi i Jerusalemu: Klanjajte se pred ovim

[45] Rabšakeh – glavni savjetnik.

žrtvenikom? (8) Zato sad dođi, pogodi se s mojim gospodarom, kraljem asirskim, a ja ću ti dati dvije hiljade konja ako mogneš na njih jahače posaditi. (9) Kako onda možeš odbiti jednog časnika koji je od najmanjih slugu gospodara moga i uzdati se da će ti Egipat dati kola i konjanike? (10) Jesam li se ja sad popeo bez Jahvina odobrenja da napadnem ovu zemlju i uništim je? Jahve mi je rekao: Kreni gore na tu zemlju i uništi je.'"
(11) Tad Eliakim, Šebna i Joah rekoše Rabšakehu: "Govori sad sa slugama svojim aramejski, jer ga mi razumijemo, a ne govori s nama jehudski pred ljudima koji su na zidinama."
(12) Ali Rabšakeh im reče: "Je li me gospodar moj poslao da samo gospodaru vašem i vama prenesem ove riječi, a ne i ljudima što sjede na zidinama, koji su osuđeni da jedu nečist svoju i piju mokraću svoju s vama?" (13) Onda se Rabšakeh uspravi i glasno povika na jehudskome: "Čujte riječ velikoga kralja, kralja asirskoga. (14) Ovako veli kralj: 'Ne dajte Hezekiji da vas vara, jer vas on neće moći izbaviti. (15) Ne dajte Hezekiji ni da vas navede da se uzdate u Jahvu kad kaže: Jahve će nas sigurno izbaviti, a ovaj se grad neće predati u ruke kralju asirskome. (16) Ne slušajte Hezekiju, jer ovako veli kralj asirski: Sklopite mir sa mnom i izađite preda me, pa neka svako jede sa svoje loze i svoje smokve i neka pije vode iz svoje čatrnje, (17) dok ja ne dođem i ne odvedem vas u zemlju kao što je vaša, zemlju žita i mlada vina, zemlju hljeba i vinograda. (18) I ne dajte Hezekiji da vas zavodi govoreći: Jahve će nas izbaviti. Je li ijedan bog narodâ izbavio zemlju svoju iz ruke kralja asirskoga? (19) Gdje su bogovi hamatski i arpadski? Gdje su bogovi sefarvajimski? Jesu li oni izbavili Samariju iz ruke moje? (20) Koji su među svim bogovima tih zemalja izbavili zemlju svoju iz ruke moje, pa da Jahve iz ruke moje izbavi Jerusalem?'"
(21) Ali narod je šutio i nije mu odgovorio ni riječi jer je kraljeva zapovijed bila: "Ne odgovarajte mu."
(22) Potom Eliakim, sin Hilkijin, koji je upravljao dvorom, tajnik Šebna i bilježnik Joah, sin Asafov, dođoše Hezekiji poderanih haljina i prenesoše mu riječi Rabšakeha.

Hezekija moli Izaiju za pomoć

37 Kad kralj Hezekija ču za to, razdrije haljine svoje, obuče kostrijet i ode u kuću Jahvinu.
(2) Potom posla Eliakima, koji je upravljao dvorom, tajnika Šebnu i svećeničke starješine, odjevene u kostrijet, proroku Izaiji, sinu Amocovu. (3) Oni mu rekoše: "Ovako veli Hezekija: 'Ovo je dan nevolje, kazne i rugla, jer djeca prispješe do rođenja, ali nema snage da se rode. (4) Možda će Jahve, Bog tvoj, čuti riječi Rabšakeha, koga je gospodar njegov, kralj asirski, poslao da uvrijedi Boga živoga, pa će Jahve, Bog tvoj, osuditi riječi koje je čuo. Zato se pomoli za ostatak koji je preostao.'"
(5) Tako sluge kralja Hezekije dođoše Izaiji. (6) Izaija im reče: "Ovako kažite gospodaru svome: Ovako veli Jahve: 'Ne boj se riječi što si ih čuo, kojima su sluge asirskoga kralja hulile na me. (7) Gle, ja ću u njega duh udahnuti, pa će on jednu glasinu čuti i u zemlju se svoju vratiti. I ja ću učiniti da on padne od mača u zemlji svojoj.'"
(8) Potom se Rabšakeh vrati i nađe kralja asirskoga kako se bori protiv Libne, jer bješe čuo da je kralj bio napustio Lakiš. (9) Kad je kralj čuo da o Tirhaku, kralju kuškome[46], govore: "Gle, izišao je da se bori protiv tebe", kad je to čuo, poslao je glasnike Hezekiji s riječima: (10) "Ovako kažite Hezekiji, kralju Jehudinom: Neka te Bog tvoj, u kojeg se uzdaš, ne zavede riječima: 'Jerusalem neće pasti u ruke kralju asirskome.' (11) Gle, ti si čuo šta su asirski kraljevi učinili sa zemljama svim, potpuno ih uništivši. Pa hoćeš li ti biti pošteđen? (12) Jesu li bogovi onih naroda koje su očevi moji zatrli njih spasili: Gozance, Harance, Recefce i Edence u Telasaru? (13) Gdje je kralj Hamata, kralj Arpada, kralj grada Sefarvajima, Hene i Ive?"

Hezekijina molitva u hramu

(14) Tad Hezekija uze pismo iz ruku glasnika te ga pročita, i ode u kuću Jahvinu pa ga razvi pred Jahvom. (15) Hezekija se pomoli Jahvi i reče: (16) "O Jahve nad vojskama, Bože Israilov, koji si ustoličen nad kerubinima, ti si Bog, samo ti, svih kraljevstava na zemlji. Ti si nebo i zemlju stvorio. (17) Prikloni uho svoje, o Jahve, i čuj; otvori oči svoje, o Jahve nad vojskama, i vidi; i poslušaj riječi koje je Sanherib poručio da uvrijedi Boga živoga. (18) Uistinu su, o Jahve, asirski kraljevi uništili sve ove narode i zemlje njihove (19) i pobacali im bogove u vatru, jer to nisu bili bogovi, nego djelo ljudskih ruku, od drveta i kamena. Zato su ih uništili. (20) Sad, o Jahve, Bože naš, molim te, izbavi nas iz ruke

[46] Ili *etiopskom*.

njegove, da sva kraljevstva na zemlji spoznaju da si
samo ti, o Jahve, Bog."

Bog odgovara preko Izaije

(21) Onda Izaija, sin Amocov, poruči Hezekiji:
"Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Zato što si mi se
molio zbog Sanheriba, kralja asirskoga, (22) ovo je
riječ što ju je Jahve progovorio protiv njega:
Prezrela te i narugala ti se
djevica, kći cionska;
mahala je glavom za tobom
kći jerusalemska!
(23) Kome si se rugao i na kog hulio?
I na koga si digao glas svoj
i oholo podigao oči svoje?
Na Sveca Israilova!
(24) Po glasnicima svojim vrijeđao si Gospoda,
i govorio: 'S mnogo svojih kola
popeh se na visine gorske,
na najviše vrhove libanonske;
i posjekoh mu kedrove visoke i čemprese najbolje.
I dosegoh mu vrh najviši,
njegovu šumu najgušću.
(25) Kopao sam bunareve i pio vode,
i tabanima stopala svojih isušio
sve vodotoke egipatske.'
(26) Zar nisi čuo?
Davno sam to učinio;
od davnina sam to smišljao.
Sad učinih da se desi to,
da ti pretvoriš gradove utvrđene
u razvaline.
(27) Zato stanovnici njihovi ne imahu dovoljno
snage,
bijahu potišteni i posramljeni;
bijahu kao poljsko bilje
i kao zelenilo,
kao trava na vrhovima kuća,
spržena prije negoli i uzraste.
(28) Ali znadem ja kad se dižeš i sjedaš ti,
i kad izlaziš i kad ulaziš,
i kad bjesniš na me.
(29) Zato što bjesniš na me,
i što je obijest tvoja doprla do ušiju mojih,
ja ću staviti kuku svoju na nos tvoj,
i uzde svoje u žvale tvoje,
i vratit ću te putem kojim si došao.
(30) Neka ti onda ovo bude znak, [o Hezekija]: ove
ćeš godine jesti što samo uzraste, druge godine
ono što iz toga nikne, a treće godine sijte, žanjite,
sadite vinograde i jedite plod njihov. (31) Ostatak
koji preživi iz kuće Jehudine opet će puštati žile
u dubinu i nositi plod u visinu. (32) Jer iz Jerusa-
lema će ostatak izići, a s gore Cionske preživjeli.
Revnost Jahvina to će izvesti.
(33) Zato Jahve ovako veli o kralju asirskome: On
u ovaj grad neće ući i ondje strijelu odapeti, i on
neće doći preda nj sa štitom niti će nasip za op-
sadu dići. (34) Putem kojim je došao, istim će se
i vratiti, i u ovaj grad neće ući, Jahve očituje, (35)
jer ja ću braniti ovaj grad da ga spasim zarad sebe
i zarad sluge svoga Davida."

Poraz i uništenje kralja Sanheriba

(36) Potom anđeo Jahvin iziđe i pobi stotinu
osamdeset i pet hiljada ljudi u taboru asirskome;
i kad ljudi ujutro poraniše, gle, svi bijahu mrtvi.
(37) Zato asirski kralj Sanherib ode i vrati se u
Ninivu te ostade da ondje živi. (38) Desi se, dok
se klanjao u kući boga svoga Nisroka, da ga sinovi
njegovi Adramelek i Šarezer ubiše mačem i pobje-
goše u zemlju araratsku. A na njegovo kraljevsko
mjesto zasjede sin njegov Esarhadon.

Hezekijina bolest i ozdravljenje

38 U tim se danima Hezekija smrtno razbo-
lje. I dođe mu prorok Izaija, sin Amocov, te
mu reče: "Ovako veli Jahve: Uredi kuću svoju, jer
ćeš umrijeti, i nećeš živ ostati."
(2) Tad se Hezekija okrenu licem zidu te se pomoli
Jahvi (3) i reče: "Sjeti se sad, o Jahve, preklinjem te,
kako sam pred tobom vjerno i svim srcem hodio i
činio ono što je dobro u očima tvojim." I Hezekija
gorko zaplaka.
(4) Potom dođe riječ Jahvina Izaiji: (5) "Idi i kaži
Hezekiji: Ovako veli Jahve, Bog oca tvoga Davida:
Čuo sam molitvu tvoju, vidio sam suze tvoje; evo,
ja ću dodati vijeku tvome petnaest godina (6) i iz-
bavit ću tebe i grad ovaj iz ruke kralja asirskoga; i
branit ću grad ovaj."
(7) "Ovo će ti biti znak od Jahve da će Jahve učiniti
ono što je rekao: (8) Gle, ja ću učiniti da se sjena
koja se spustila sa suncem po Ahazovu sunčano-
me satu vrati deset stupnjeva." Tako se sunčeva
sjena vrati deset stupnjeva koje je bila prešla na
sunčanome satu.[47]

[47] U to je vrijeme sunčani sat bio u obliku stepenica.

Hezekijina pjesma

(9) Pjesma Hezekije, kralja Jehude, nakon što je
bio bolestan pa ozdravio:
(10) Rekoh: "Na sredini svoga vijeka
moram ući na kapije šeolske;
hoće da mi se uskrati ostatak godina mojih."
(11) Rekoh: "Više neću vidjeti Jahvu,
Jahvu u zemlji živih;
više neću vidjeti nikoga od stanovnika ovoga svijeta.
(12) Kao čador pastirski moje je obitavalište razoreno i uklonjeno od mene;
kao tkalac svoj sam život namotao.
On me otkida od stana;
dan i noć ti me upropaštavaš.
(13) Strpljivo sam čekao do zore.
Kao lav – tako on mrska sve kosti moje,
dan i noć ti me upropaštavaš.
(14) Kao lasta, kao ždral, tako ja cvrkućem;
kao golubica jecam;
oči mi sjetno gledaju u visine;
o Gospode, potlačen sam, budi sigurnost moja.
(15) Šta da kažem?
Ta on mi je progovorio i sam je to učinio;
ja ću ponizno hoditi naokolo sav svoj vijek
zbog gorčine u duši svojoj.
(16) O Gospode, po tome ljudi žive,
i u svemu je tome život duha mog;
o, ozdravi me i u životu ostavi me!
(17) Eto, za svoje dobro veliku sam gorčinu okusio;
ti si onaj koji je sačuvao moju dušu od jame propasti,
jer si sve moje grijehe za leđa bacio.
(18) Ta ne može ti Šeol zahvaliti,
smrt te ne može slaviti;
oni koji silaze u jamu ne mogu se nadati tvojoj vjernosti.
(19) Živi, samo živi su ti koji ti zahvaljuju kao ja danas;
otac kazuje svojim sinovima o tvojoj vjernosti.
(20) Jahve će me doista spasiti;
zato ćemo pjevati pjesme uz strunaste svirale
sve dane svoga života u kući Jahvinoj."
(21) A Izaija bješe rekao: "Neka uzmu oblog od smokava i priviju ga na čir, i on će ozdraviti."
(22) Tad je Hezekija upitao: "Koji će biti znak da ću ja u kuću Jahvinu uzići?"

Hezekijina nerazboritost

39 U to vrijeme Merodak-Baladan, sin Baladanov, kralj babilonski, posla Hezekiji pisma i dar jer bješe čuo da se razbolio i ozdravio.
(2) Hezekija toplo primi poslanice i pokaza im svu svoju riznicu: srebro i zlato i mirođije i skupocjeno ulje i cijelu oružarnicu i sve što se našlo u spremištima njegovim. Ne bješe ničega u dvoru Hezekijinu ni na svem njegovu imanju da im on to ne pokaza. (3) Tad prorok Izaija dođe kralju Hezekiji i upita ga: "Šta su oni ljudi rekli i odakle su ti došli?"
A Hezekija odgovori: "Došli su mi iz zemlje daleke, iz Babilona."
(4) Izaija upita: "Šta su vidjeli u dvoru tvome?"
A Hezekija odgovori: "Vidjeli su sve što je u dvoru mome, nema ničega u spremištima mojim što im nisam pokazao."
(5) Tad Izaija reče Hezekiji: "Čuj riječ Jahve nad vojskama: (6) 'Gle, dolaze dani kad će sve što je u dvoru tvome i sve što su očevi tvoji do dana današnjeg u spremište nakupili biti odneseno u Babilon; ništa neće ostati', veli Jahve. (7) 'Neki od sinova tvojih, što će od tebe poteći, koji će ti se roditi, odvedeni će biti i postat će uškopljenici na dvoru kralja babilonskoga.'"
(8) Tad Hezekija reče Izaiji: "Dobra je riječ Jahvina što si je progovorio", jer on pomisli: "Ta bit će mira i sigurnosti za života moga."

Bog tješi svoj narod

40 "Tješite, o tješite moj narod!", govori vaš Bog.
(2) "Govorite blago Jerusalemu,
i vičite mu da se završilo ropstvo njegovo,
da je okajana opačina njegova,
jer je dobio od Jahvine ruke
dvostruko za sve grijehe svoje."
(3) Glas jednoga viče:
"U pustinji pripremite put Jahvi;
poravnajte Bogu našem drum u pustoši.
(4) Neka se digne svaka dolina,
a svaka gora i brdo neka se spuste,
i neka neravno tlo postane ravnica,
a krševit prostor široka dolina.
(5) Tad će se objaviti slava Jahvina,
i vidjet će je svi ljudi zajedno,
jer usta su Jahvina progovorila."
(6) Glas govori: "Viči!"
Ja tad rekoh: "Šta da vičem?"
Svi su ljudi kao trava, i sva slava njihova – kao poljsko cvijeće.
(7) Trava sahne, cvijet vehne,

kad dah Jahvin preko njih zapuše;
zacijelo je narod trava.
(8) Trava sahne, cvijet vehne,
ali riječ našega Boga dovijeka ostaje.
(9) Uspni se na visoku goru,
o Cione, glasniče radosti,
podigni snažno glas svoj,
o Jerusaleme, glasniče radosti;
podigni ga, ne boj se.
Kaži gradovima Jehudinim:
"Evo Boga vašega!"
(10) Gle, Gospod Jahve dolazi u moći,
s rukom svojom što vlada.
Gle, nagrada je njegova kod njega
i naknada njegova pred njim.
(11) Kao pastir on će stado svoje čuvati,
u ruku će svoju janjce okupiti
i u naručju ih svome nositi;
on će ovce dojilice blago voditi.
(12) Ko je šakom vode izmjerio
i pedljem nebesa premjerio
i mjeru prahu zemljanom utvrdio
i planine na tereziji izvagao,
a brda na kantaru?
(13) Ko je upravio duh Jahvin
ili ga kao savjetnik njegov uputio?
(14) S kim se on posavjetovao da ga prosvijetli?
I ko ga je naučio pravom putu i naučio ga znanju
i pokazao mu put razuma?
(15) Gle, narodi su kao kap iz kabla,
i na njih se gleda kao na trun prašine na vagi;
gle, on diže otoke kao sitnu prašinu.
(16) Ni Libanon nije dovoljan da gori
niti njegove zvijeri za žrtvu paljenicu.
(17) Pred njim su svi narodi kao ništa,
oni su njemu ništavni i bezvrijedni.
(18) Koga ćete onda nalik Bogu smatrati?
Ili kakav ćete lik s njim usporediti?
(19) Klesan lik majstor oblikuje,
zlatar ga pozlaćuje,
a srebrar srebrene lančiće izrađuje.
(20) Onaj koji je presiromašan za takav prinos
bira drvo koje ne truhne;
on traži sebi vješta majstora
da napravi klesan lik koji se neće prevrnuti.
(21) Zar ne znate? Zar niste čuli?
Zar vam nije od početka objavljeno?
Zar niste shvatili od polaganja temelja Zemlji?
(22) On je taj koji sjedi nad krugom zemaljskim
čiji su stanovnici kao skakavci,
koji razastire nebesa kao zastor
i razapinje ih kao čador za stanovanje,
(23) on koji uništava vladare,
koji suce zemaljske čini beznačajnim.
(24) Tek što su posađeni,
tek što su posijani,
tek što im stabljika u zemlju korijen pusti,
a on na njih puhne, te oni usahnu,
i oluja ih odnese kao strnjiku.
(25) "S kim ćete me onda usporediti
da mu budem ravan?", veli Sveti.
(26) Podignite pogled
pa vidite ko je stvorio zvijezde ove,
onaj koji izvodi njihovu vojsku jednu po jednu,
on ih sve zove po imenu;
zbog veličine njegove sile i snage moći njegove
niko od njih ne nedostaje.
(27) Zašto kažeš, o Jakove, i tvrdiš, o Israile:
"Moj put skriven je Jahvi,
a pravdu koja me zapada Bog moj ne opaža"?
(28) Zar ne znaš? Zar nisi čuo?
Vječni Bog, Jahve, Stvoritelj krajeva zemaljskih
ne iscrpljuje se i ne umara.
Njegov je razum nedokučiv.
(29) On daje snagu iscrpljenom,
a povećava snagu nemoćnom.
(30) Pa i mladići se iscrpljuju i umaraju,
i momci baš posrću i padaju,
(31) ali oni što se uzdaju u Jahvu
dobit će novu snagu;
vinut će se kao orlovi,
trčat će, i neće se umarati,
hodit će, i neće se iscrpljivati.

Ohrabrenje Israilu

41 Slušajte me mukom, otoci,
i neka narodi obnove snagu svoju;
neka istupe, onda neka progovore;
pristupimo zajedno radi suda.
(2) "Ko potaknu onoga s istoka
koga pobjeda prati na svakom koraku?
On mu izručuje narode
i podjarmljuje kraljeve.
On ih u prah pretvara mačem svojim,
u pljevu gonjenu vjetrom lukom svojim.
(3) On ih goni, nastavljajući sigurno,
putem kojim mu noge prije nisu hodile.
(4) Ko to obavi i izvrši,

dozivajući naraštaje od početka?
'Ja, Jahve, prvi sam i s posljednjim. Ja sam on.'"
(5) Otoci su vidjeli i boje se;
krajevi zemlje dršću;
oni se primakoše i dođoše.
(6) Svako pomaže bližnjemu svom
i govori bratu svom: "Budi jak!"
(7) Tako majstor hrabri talioničara,
onaj koji ravna čekićem onoga koji kuje na nakovnju,
govoreći o spajanju: "Dobro je";
i čavlima kip pričvršćuje
da se ne prevali.
(8) "Ali ti, Israile, slugo moja,
Jakove, koga sam odabrao,
potomče Abrahama, prijatelja moga,
(9) ti, koga uzeh s krajeva zemlje,
i pozvah iz zakutaka najdaljih,
i rekoh ti: Ti si sluga moj,
ja sam te odabrao i nisam te odbacio.
(10) Ne boj se, jer ja sam s tobom;
ne obaziri se uznemireno, jer ja sam Bog tvoj.
Ja ću te ojačati, zacijelo ću ti pomoći,
zacijelo ću te poduprijeti svojom pobjedničkom desnicom.
(11) Gle, svi koji se budu srdili na te bit će posramljeni i uvrijeđeni;
oni koji ti se budu protivili bit će kao ništa i izginut će.
(12) Ti ćeš tražiti one koji se svađaju s tobom, ali ih nećeš naći,
oni koji budu protiv tebe ratovali bit će kao ništa i neće ih biti.
(13) Jer ja sam Jahve, Bog tvoj, koji podupire desnicu tvoju,
koji ti kaže: Ne boj se, ja ću ti pomoći.
(14) Ne boj se, crviću Jakove, ličinko Israile;
ja ću ti pomoći", očituje Jahve, "a Otkupitelj je tvoj Sveti Israilov.
(15) Gle, ja sam te učinio novom i oštrom mlatilicom s dvostrukim šiljcima;
ti ćeš mlatiti gore i satirati ih,
i pretvarat ćeš brda u pljevu.
(16) Ti ćeš ih vijati, i vjetar će ih odnositi,
i oluja će ih raspršiti;
a ti ćeš se radovati Jahvi,
dičit ćeš se Svetim Israilovim.
(17) Siromah i nevoljnik traže vodu, ali je nema,
i jezik im se sasušio od žeđi;
ja, Jahve, sam ću im se odazvati,
kao Bog Israilov neću ih napustiti.
(18) Ja ću pustiti rijeke na golim uzvisinama
i izvore usred dolina;
pustinju ću pretvoriti u jezerce
a suhu zemlju u vrela.
(19) Posadit ću kedar u pustinji,
bagrem, mirtu i maslinu;
posadit ću smreku u pustoši
sa šimširom i čempresom,
(20) da ljudi vide i poznaju,
te razmisle i proniknu,
da je to ruka Jahvina učinila,
i da je to Sveti Israilov stvorio.
(21) Iznesite slučaj svoj, veli Jahve.
Predočite dokaze svoje,
veli Kralj Jakovljev."
(22) Neka iznesu na vidjelo i objave nam šta će se zbiti;
objavite događaje prijašnje,
da mi o njima razmislimo i njihov ishod doznamo.
Ili nam navijestite šta će biti;
(23) objavite nam šta će poslije biti,
da znademo da ste vi bogovi;
zbilja, učinite dobro ili zlo, da se mi uznemireno obaziremo i strahujemo zajedno.
(24) Gle, vi ste ništa,
i vaše djelo ništa ne vrijedi;
onaj koji vas izabere gnusoba je.
(25) "Ja potaknuh jednog sa sjevera, i on dođe;
od izlaska sunca on će dozivati ime moje;
i gazit će vladare kao žbuku,
baš kao što lončar gazi glinu."
(26) Ko je to objavio od početka, pa da znamo?
Ili od prijašnjih vremena, pa da kažemo: "Ima pravo."
Doista, nije bilo nikoga ko je objavio,
doista, nije bilo nikoga ko je navijestio,
doista, nije bilo nikoga ko je čuo vaše riječi.
(27) "Prije rekoh Cionu: 'Gle, evo ih.'
I Jerusalemu: 'Poslat ću glasnika radosti.'
(28) Ali kad pogledam, nikoga nema,
i nema među njima savjetnika
koji je kadar da odgovori kad ja upitam.
(29) Gle, svi su oni ništa;
djela su njihova bezvrijedna,
njihovi su liveni likovi vjetar i ispraznost.

Božije obećanje sluzi svome

42 Evo sluge mojega, kojeg ja podupirem,
izabranika mojega, kojim sam ja zadovoljan.
Ja ću izliti duh svoj na njega,

i on će donijeti pravdu pucima.
(2) On neće vikati ni galamu dizati,
niti će glasa na ulici puštati.
(3) Zgnječenu trsku neće lomiti
niti će fitilj što tinja gasiti;
pravdu će vjerno donositi.
(4) On neće biti obeshrabren i utučen
dok ne uspostavi pravdu na zemlji;
i otoci će iščekivati uputu njegovu."
(5) Ovako veli Bog, Jahve,
koji stvori nebesa te ih razastrije,
koji prostrije zemlju i bilje njeno,
koji daje dah ljudima na njoj
i duh onima koji hode po njoj:
(6) "Ja sam Jahve, ja sam te pozvao u pravednosti,
i ja ću te držati za ruku i čuvati te,
i ja ću učiniti da budeš savez narodu,
svjetlost poganima,
(7) da otvoriš oči slijepe,
da izvedeš sužnje iz tamnice
i one što sjede u tami iz zatvora.
(8) Ja sam Jahve, to je ime moje;
neću dati svoju slavu drugome
niti svoju hvalu likovima klesanim.
(9) Eto, zbiše se događaji prijašnji,
sad nove događaje ja objavljujem;
prije nego što nastanu, ja vam ih obznanjujem."

Novi hvalospjev

(10) Pjevajte Jahvi pjesmu novu,
njegovu hvalu s kraja zemlje,
vi što silazite do mora, i sve što je u njemu,
otoci i oni koji obitavaju na njima!
(11) Neka dignu glas pustinja i gradovi njeni,
naselja gdje prebivaju Kedarci.
Neka stanovnici Sele glasno zapjevaju,
neka kliču od radosti s vrhova gorskih.
(12) Neka slave Jahvu
i očituju njegovu hvalu po otocima.
(13) Jahve će izići kao ratnik,
on će revnost svoju pobuditi kao bojovnik.
On će kliknuti, hoće, dići će bojni poklik.
On će prevladati dušmane svoje.

Bog obećava pomoć

(14) "Dugo sam šutio,
mirovao sam i obuzdavao se.
Sad ću kao žena u porođajnim mukama jecati,
zadihat ću se i dahtati.
(15) Opustošit ću gore i brda
i učiniti da uvehne sve bilje njihovo;
rijeke ću pretvoriti u kopno,
a jezerca ću isušiti.
(16) Vodit ću slijepce putem koji ne poznaju,
stazama koje znaju ja ću ih povesti.
Tamu ću pred njima pretvoriti u svjetlost
a krševita mjesta u ravnice.
Eto šta ću ja učiniti,
i neću ih ostaviti."
(17) Bit će odbačeni i potpuno posramljeni
oni koji se budu uzdali u kumire,
koji budu govorili livenim likovima:
"Vi ste naši bogovi."
(18) Čujte, gluhi!
I pogledajte, slijepi, da vidite!
(19) Ko je slijep nego sluga moj,
ili tako gluh kao glasnik moj koga šaljem?
Ko je tako slijep kao onaj koji mi se obavezao,
ili tako slijep kao sluga Jahvin?
(20) Vidio si mnoge stvari, ali ih nisi promatrao;
uši su ti otvorene, ali ni na jedno ne čuješ.
(21) Zarad njegove pravednosti Jahvi bi drago
da uzvisi i proslavi uputu svoju.
(22) Ali ovo je narod oplijenjen i opljačkan;
svi su u jame uhvaćeni,
ili su bačeni u tamnice.
Postali su lovina, a niko da izbavi,
i plijen, a niko da kaže: "Vrati ih!"
(23) Ko će od vas ovo čuti?
Ko će poslije paziti i slušati?
(24) Ko je izručio Jakova u plijen i Israila razbojnicima?
Ne bješe li to Jahve, o koga smo se mi ogriješili,
i čijim putevima oni ne htjedoše hoditi,
i čijoj se uputi ne pokoravahu?
(25) Zato on izli na Israila žestinu gnjeva svog
i strahote boja,
te ga zavi plamenom odasvud,
ali on to ne shvati;
i spali ga, ali se on ne osvrnu.

Israilovo izbavljenje

43 Ali sad, ovako veli Jahve, stvoritelj tvoj, Jakove,
i onaj koji te je sazdao, Israile:
"Ne boj se, jer sam te ja izbavio;
zovnuo sam te imenom; ti si moj!

(2) Kad budeš prolazio preko voda, ja ću biti s tobom,
i preko rijeke, neće te preplaviti.
Kad budeš hodio kroz vatru, nećeš izgorjeti,
niti će te plamen spaliti.
(3) Jer ja sam Jahve, Bog tvoj,
Sveti Israilov, spasitelj tvoj;
ja sam dao Egipat kao tvoju otkupninu,
Kuš i Sebu umjesto tebe.
(4) Zato što si ti dragocjen u očima mojim,
cijenjen si i ja te volim,
dat ću druge ljude umjesto tebe i druge narode za život tvoj.
(5) Ne boj se, jer ja sam s tobom;
ja ću ti dovesti potomstvo s istoka,
i sabrat ću te sa zapada.
(6) Reći ću sjeveru: Predaj ih!,
a jugu: Ne zadržavaj ih!
Dovedi sinove moje izdaleka
i kćeri moje s krajeva zemaljskih,
(7) svakoga ko se zove imenom mojim,
i koga sam zarad slave svoje stvorio,
koga sam sazdao i koga sam načinio."

Israil je svjedok Božiji

(8) Izvedi narod koji je slijep, iako oči ima,
i gluh, iako uši ima.
(9) Neka se puci saberu
i narodi okupe.
Ko to od njih može očitovati
i obznaniti nam događaje prijašnje?
Neka dovedu svjedoke svoje da dokažu da su imali pravo,
pa da drugi čuju i kažu: "Istina je."
(10) "Vi ste svjedoci moji", veli Jahve,
"i sluga moj kojeg sam odabrao,
da znadete i vjerujete mi,
i shvatite da sam ja on.
Prije mene nijedan bog nije načinjen bio,
niti će poslije mene biti.
(11) Ja sam, baš ja, Jahve,
i osim mene spasitelja nema.
(12) Ja sam objavio i spasio i navijestio,
a među vama nije bilo tuđega boga;
zato ste vi svjedoci moji", veli Jahve,
"i ja sam Bog.
(13) I od vječnosti ja sam on,
i niko nije kadar da izbavi iz ruke moje;
ja činim, pa ko to može izmijeniti?"

Babilon će biti uništen

(14) Ovako veli Jahve, vaš otkupitelj, Sveti Israilov:
"Radi vas poslat ću u Babilon,
polomit ću sve kapije,
i Kaldejci će kukati, neće više klicati.
(15) Ja sam Jahve, Sveti vaš,
stvoritelj Israilov, kralj vaš!"

Čudesa novog Izlaska

(16) Ovako veli Jahve,
koji pravi put preko mora
i stazu preko silnih voda,
(17) koji izvodi kola i konja,
vojsku i junaka –
oni će zajedno leći i neće više ustati;
ugasiše se i utrnuše kao fitilj:
(18) "Ne sjećajte se događaja prijašnjih
niti razmišljajte o djelima prošlim.
(19) Evo, ja ću učiniti nešto novo,
sad će nastati;
zar ne opažate?
Ja ću u pustinji put pružiti,
rijeke u pustari.
(20) Poljske će me zvijeri veličati,
šakali i nojevi,
jer sam doveo vodu u pustinju
i rijeke u pustaru,
da napojim odabrani narod svoj,
(21) narod koji sam sebi načinio
da očituje hvalu moju.

Israil je nezahvalan

(22) Ali me ti nisi dozivao, o Jakove,
i ti si se umorio od mene, o Israile.
(23) Nisi mi prinosio ovce za žrtve paljenice
niti si me slavio žrtvama svojim.
Ja te nisam teretio žrtvama žitnim
niti te umarao tamjanom.
(24) Ti mi nisi kupovao novcem trsku slatku
niti si me sitio salom svojih žrtava,
nego si me teretio svojim grijesima,
umarao me svojim opačinama.
(25) Ja, baš ja, onaj sam koji briše tvoje prijestupe zarad sebe,
i neću pamtiti grijehe tvoje.
(26) Podsjeti me, raspravljajmo zajedno o našem slučaju;
iznesi svoju parnicu da bi se dokazalo da si u pravu.

(27) Tvoj je prvi otac zgriješio,
i tvoji su se predstavnici ogriješili prema meni.
(28) Zato ću ja sramoti izvrgavati prvake svetišta,
i predat ću Jakova propasti, a Israila poruzi.

Blagoslov Israila

44 Ali čuj sad, o Jakove, slugo moja,
i Israile, koga sam odabrao:
(2) ovako veli Jahve, koji te je stvorio,
i koji te sazdao u utrobi, i koji će ti pomoći:
Ne boj se, o Jakove, slugo moja,
i ti Ješurune, koga sam odabrao.
(3) Jer ja ću izliti vodu na zemlju žednu
i potoke po suhome tlu;
ja ću izliti svoj duh na potomstvo tvoje
i svoj blagoslov na potomke tvoje,
(4) i oni će niknuti kao polja trave,
kao topole kraj potoka.
(5) Neko će reći: 'Ja sam Jahvin',
a drugi će se zvati imenom Jakovljevim,
neko će opet napisati na svojoj ruci: 'Pripada Jahvi',
i nadjenut će sebi ime Israilovo.
(6) Ovako veli Jahve, kralj Israilov
i otkupitelj njegov, Jahve nad vojskama:
Ja sam prvi, i ja sam posljednji,
i nema Boga osim mene.
(7) Ko je od vječnosti otkrio šta će doći?
Neka nam on objavi šta će se zbiti.
I neka im objave šta će doći
i događaje koji će se zbiti.
(8) Ne drškite i ne bojte se!
Nisam li vam to odavno navijestio i objavio?
A vi ste mi svjedoci.
Ima li boga osim mene,
i ima li druge Stijene?
Ja ne znam ni za jednu."

Zabluda idolopoklonstva

(9) Oni što prave klesani lik svi su ništavni, i njihove su dragocjenosti bezvrijedne; čak svjedoci njihovi ne vide i ne znaju, pa će se posramiti. (10) Ko je oblikovao boga ili izlio liven lik a da kakvu korist ne traži? (11) Gle, svi će se prijatelji njegovi posramiti, jer izrađivači su samo ljudi. Neka se svi okupe, neka ustanu. Vi ćete drhtati i zajedno se posramiti.
(12) Čovjek oblikuje od gvožđa sječivo i radi svoj posao na ugljenu, dajući mu[48] oblik čekićima, i obrađuje ga svojom snažnom rukom. On i ogladni, te ga snaga izdaje; vode ne pije i iscrpljen postaje.
(13) Drugi oblikuje drvo, pruža vrpcu za mjerenje, ocrtava ga kredom. Blanjom ga obrađuje i ocrtava ga šestarom, i oblikuje ga u čovječijem liku, u ljepoti ljudskoj, da stoji u hramu. (14) Doista, posjekao je sebi kedrove i uzeo crniku ili hrast pa ga uzgaja sebi među drvećem šumskim. Posadio bor, te on od kiše raste. (15) Potom ga čovjek loži, te uzima jedan od njih i grije se, i loži vatru da hljeb ispeče. Tad on pravi i boga pa mu se klanja; pravi od njega klesan lik pa pred njim ničice pada. (16) Polovinu naloži; nad tom polovinom prži meso, jede ga i siti se. I još se grije i govori: "Ah, toplo mi je, vidim šta je vatra." (17) Ali od ostatka pravi boga, svoj lik klesani. Pred njim ničice pada i klanja se; još mu se moli i govori: "Izbavi me, jer ti si bog moj."
(18) Oni ne znaju niti razumiju, jer su im oči zamazane, pa ne vide, i srca, pa ne shvaćaju. (19) Niko se ne sjeća, niti ima znanja ili razuma da kaže: "Polovinu sam naložio i ispekao hljeb na ugljenu. Ispekao sam meso i pojeo ga. Zar ću onda od ostatka gnusobu načiniti, zar ću pred komadom drveta ničice padati?" (20) On se hrani pepelom; zavedeno srce svratilo ga je s puta, te se on ne može izbaviti ni reći: "Zar u mojoj desnici nije laž?"

Bog prašta i iskupljuje

(21) "Sjeti se toga, Jakove,
i Israile, jer ti si sluga moj;
ja sam te stvorio, ti si mi sluga,
o Israile, tebe neću zaboraviti.
(22) Rastjerao sam prijestupe tvoje kao oblak gust
i grijehe tvoje kao maglu gustu.
Vrati mi se, jer sam te ja otkupio."
(23) Kličite od radosti, nebesa, jer Jahve je to učinio!
Radosno kličite, nizine zemaljske,
prolomite se klikom radosnim, gore,
šumo i svako tvoje drvo,
jer Jahve je otkupio Jakova
i u Israilu obznanjuje slavu svoju.
(24) Ovako veli Jahve, otkupitelj tvoj i onaj koji te je sazdao u utrobi:
"Ja, Jahve, svega sam stvoritelj,
koji sam razvlači nebesa
i sam samcat razastire zemlju,
(25) koji osujećuje znakove lažnih proroka,
koji pravi bezumnike od gatara,

[48] Tj. kipu, kumiru.

koji tjera mudrace da ustuknu
i pretvara njihovo znanje u besmislicu,
(26) koji potvrđuje riječ sluge svoga
i izvršava proročanstvo svojih glasnika.
Ja sam taj koji kaže za Jerusalem: On će biti naseljen,
i za gradove Jehudine: Oni će se izgraditi.
I ja ću ruševine njihove opet podići.
(27) Ja sam taj koji kaže morskom bezdanu: Presahni!,
i ja ću ti rijeke presušiti.
(28) Ja sam taj koji kaže za Kira: On je pastir moj!
I on će ispuniti sve želje moje.
I on će reći za Jerusalem: On će izgrađen biti,
i za hram: Tvoji će temelji položeni biti."

Proročanstvo o Kiru

45 Ovako veli Jahve Kiru, pomazaniku svome,
koga ja uzeh za desnicu da potčinim narode pred njim
i raspašem bokove kraljevima,
da otvorim pred njim vrata, da kapije ne budu zatvorene:
(2) "Ja ću pred tobom poći i poravnat ću mjesta neravna;
razmrskat ću bronzana vrata i prosjeći njihove rešetke gvozdene.
(3) Ja ću ti dati blaga što su u tami
i bogatstvo iz skrovitih mjesta,
da spoznaš da sam ja,
Jahve, Bog Israilov, onaj koji te po imenu zove.
(4) Zarad sluge svoga Jakova
i Israila, izabranika svoga,
ja sam i tebe po imenu zovnuo;
dao sam ti počasni naziv
iako me ti nisi znao.
(5) Ja sam Jahve, i drugoga nema;
osim mene Boga nema;
ja ću te naoružati iako me ti nisi znao,
(6) da ljudi znaju od izlaska sunca pa do mjesta njegova zalaska
da uza me nikoga nema.
Ja sam Jahve, i drugoga nema,
(7) onaj koji oblikuje svjetlost i stvara tminu,
daje mir i donosi nesreću;
ja sam Jahve, koji sve to čini.

Božija svevišnja moć

(8) Cijedite se, o nebesa, odozgo,
i neka iz oblaka pravednost zapljušti;
neka se zemlja širom otvori i spasenje rodi,
i pravednost sa njim izbije.
Ja, Jahve, to sam stvorio.
(9) Teško onome koji se prepire sa Stvoriteljem svojim –
zemljani sud među suđem zemljanim!
Kaže li glina lončaru: 'Šta radiš?',
ili ono što ti napraviš: 'On nema ruku'[49]?
(10) Teško onome koji kaže ocu: 'Šta si rodio?',
ili ženi: 'Šta rađaš?'"
(11) Ovako veli Jahve, Sveti Israilov i Stvoritelj njegov:
"Hoćete li me pitati za ono što će zadesiti sinove moje,
i izdavati mi naredbe za djela ruku mojih.
(12) Ja sam onaj koji je sazdao zemlju i stvorio čovjeka na njoj.
Ja sam svojim rukama razvukao nebesa
i postrojio svu vojsku njihovu.
(13) Ja sam probudio Kira u pravednosti,
i poravnat ću mu sve puteve;
on će izgraditi grad moj i osloboditi prognanike moje
bez plaće i nagrade", veli Jahve nad vojskama.
(14) Ovako veli Jahve:
"Egipatsko bogatstvo i kuška roba,
i Sabejci, stasiti ljudi,
prijeći će tebi, i bit će tvoji;
ići će za tobom, prijeći će u lancima,
i tebi se klanjati,
molit će te:
'Zacijelo je Bog kod tebe, i nema drugoga,
drugoga Boga.'"
(15) Uistinu, ti si Bog skriveni,
o Bože Israilov, Spasitelju!
(16) Svi će se oni posramiti i još poniženi biti;
izrađivači kumira zajedno će poniženi otići.
(17) Israila je spasio Jahve
vječnim spasenjem;
vi se nećete posramiti niti dovijeka poniženi biti.
(18) Jer ovako veli Jahve, koji je stvorio nebesa
– on je Bog, koji je oblikovao zemlju i stvorio je;
on ju je učvrstio i nije je stvorio pustu,
nego ju je oblikovao za stanovanje:
"Ja sam Jahve, i drugoga nema.
(19) Ja nisam govorio u tajnosti,
u nekoj zemlji tamnoj;
ja nisam rekao potomstvu Jakovljevu:
Tražite me u pustoši;

[49] Ili *Tvoje djelo nema ručke.*

ja, Jahve, govorim pravedno,
očitujući ono što je pravo.
(20) Saberite se i dođite;
pridite zajedno, bjegunci poganski;
neznalice su oni koji naokolo nosaju svoga drvenog kumira
i mole se bogu koji ne može spasiti.
(21) Objavite i iznesite slučaj svoj;
zbilja, neka se zajedno savjetuju.
Ko je to navijestio od davnina?
Ko je to odavno objavio?
Nisam li ja, Jahve?
I nema drugog Boga osim mene,
pravednog Boga i spasitelja,
nema nijednog osim mene.
(22) Okrenite se meni i spasite se, svi krajevi zemaljski,
jer ja sam Bog, i drugoga nema.
(23) Sobom sam se zakleo,
riječ je izišla iz mojih usta u pravednosti
i neće se povući,
da će se svako koljeno meni prignuti i svaki će jezik na vjernost prisegnuti.
(24) Oni će govoriti za me: 'Jedino su u Jahvi pravednost i snaga.'"
Ljudi će mu dolaziti,
i posramit će se svi što su se na nj srdili.
(25) U Jahvi će se svi potomci Israilovi
opravdati i slavit će.

Babilonski kumiri i istinski Bog

46 Bel se duboko nakloni, Nebo se poginje;[50] njihovi kumiri natovareni su na životinje i stoku.
Teške su stvari koje nosite,
teret iscrpljenom.
(2) Pognuše se, duboko se nakloniše zajedno;
ne mogahu spasiti tovar,
nego se i sami predadoše u sužanjstvo.
(3) [Jahve reče:] "Slušajte me, kućo Jakovljeva,
sav ostatak kuće Israilove,
vi koje ja podupirem od rođenja
i nosim od utrobe.
(4) Pa i do starosti vaše ja ću ostati isti,
pa i kad osijedite, ja ću vam oslonac biti!
Ja sam vas stvorio, i ja ću vas nositi,
ja ću vas uzdržavati, i ja ću vas izbavljati.
(5) Kome biste me smatrali sličnim,
i izjednačili me i uporedili me,
da budemo slični?
(6) Oni što iz kese vade zlato
i vagaju srebro na kantaru,
unajmljuju zlatara, pa on od njega boga pravi;
oni se duboko naklanjaju, uistinu mu se klanjaju.
(7) Dižu ga na rame i nose;
postavljaju ga na njegovo mjesto, i on stoji.
S tog mjesta on se ne miče.
Makar mu neko zavapio, on mu se ne može odazvati;
on ga iz nevolje ne može izbaviti.
(8) Sjetite se toga i dobro upamtite,
primite to k srcu, prijestupnici.
(9) Sjetite se događaja prijašnjih, davno minulih,
jer ja sam Bog, i drugoga nema,
Bog, i niko mi sličan nije,
(10) objavljujem kraj od početka,
i od davnina događaje koji se još nisu zbili,
i govorim: 'Moja će se nakana učvrstiti,
i ja ću ispuniti sve što mi je po volji.'
(11) Zovem pticu grabljivicu s istoka,
iz zemlje daleke čovjeka koji će ispuniti nakanu moju.
Uistinu sam ja progovorio, uistinu ću to i ispuniti.
Naumio sam, zacijelo ću to i učiniti.
(12) Slušajte me, tvrdoglavi,
koji ste daleko od pravednosti.
(13) Ja primičem pobjedu svoju, ona nije daleko,
i moje se spasenje neće odlagati.
I ja ću podariti spasenje u Cionu,
svoju slavu Israilu.

Tužaljka za Babilonom

47 Siđi i sjedi u prašinu,
djevice, kćeri babilonska;
sjedi na tlo bez prijestolja,
kćeri kaldejska!
Jer nećeš se više zvati nježnom i osjetljivom.
(2) Uzmi žrvanj i melji brašno.
Skini svoj veo, svuci suknju,
otkrij noge, pregazi rijeke.
(3) Golotinja će tvoja otkrivena biti,
pokazat će se i sramota tvoja;
ja ću se osvetiti i nikoga neću poštedjeti."
(4) Naš Otkupitelj, Jahve nad vojskama ime mu je,
Sveti Israilov.
(5) "Sjedi u tišini i stupi u mrak,
kćeri kaldejska,

[50] Bel, Nebo – imena babilonskih bogova.

jer nećeš se više zvati
kraljicom kraljevstava.
(6) Bijah ljut na narod svoj,
oskvrnuh baštinu svoju
i tebi ih u ruke izručih.
Ti im ne ukaza milost,
na starce si svoj teški jaram stavljala.
(7) I opet si govorila: 'Bit ću kraljica zasvagda.'
Nisi to k srcu uzela
niti si pomišljala što bi se moglo zbiti.
(8) Onda čuj sad ovo, putena ženo,
koja živiš u sigurnosti,
koja govoriš sebi:
'Ja sam, i niko drugi!
Ja kao udovica neću sjediti,
niti ću za gubitak djece znati.'
(9) Ali ovo će te dvoje iznenada stići u jednome danu:
izgubit ćeš djecu i udovica postati.
Stići će te u punoj mjeri
pored tvog silnog vračanja,
pored velike moći tvojih čini.
(10) Osjećala si se sigurnom u svojoj opačini i govorila:
'Niko me ne vidi',
tvoja mudrost i znanje, oni su te zaveli,
jer si govorila sebi:
'Ja sam, i niko drugi!'
(11) Ali snaći će te zlo
koje nećeš znati otjerati čarima,
i zadesit će te nesreća
koju ne možeš odvratiti;
propast koju ne možeš predvidjeti
snaći će te iznenada.
(12) I ustraj u svojim činima
i mnogim vradžbinama
oko kojih si se mučila od mladosti;
možda će ti koristiti,
možda ćeš strah izazvati.
(13) Izmoriše te mnogi savjeti;
sad neka oni koji proriču gledajući u zvijezde,
oni koji predskazuju po zvijezdama,
koji proriču po mlađacima,
neka ustanu i spase te od onoga što će te snaći.
(14) Gle, oni su kao strnjika,
vatra ih pali;
oni se ne mogu izbaviti iz žestine plamena;
neće biti nimalo ugljena da bi se ko ogrijao
ni vatre da bi se kraj nje sjelo!
(15) Takvi su ti postali oni s kojima si se mučila,
koji su trgovali s tobom od mladosti tvoje;
svaki je odlutao putem svojim;
nema nikoga da te spasi.

Israilova svojeglavost

48 Čujte ovo, kućo Israilova,
vi koji se zovete imenom Israilovim
i koji ste izišli iz sjemena Jehudina,
koji se kunete imenom Jahvinim
i zazivate Boga Israilova,
ali ne u istini niti u pravdi.
(2) Jer oni se zovu po gradu svetome
i oslanjaju na Boga Israilova;
Jahve nad vojskama njemu je ime.
(3) Ja sam davno objavio događaje prijašnje,
i moja su ih usta izrekla, i ja sam ih obznanio.
Iznenada sam djelovao, i zbili su se.
(4) Zato što ja znadem da si svojeglav,
i da ti je šija žila gvozdena,
a čelo mjed,
(5) zato sam ti ih davno objavio,
prije negoli su se zbili, ja sam ti ih objavio,
da ti ne kažeš: 'Moj ih je kumir učinio,
a moj klesani lik i moj lik liveni njih su zapovjedili.'
(6) Čuo si, pogledaj u sve to.
A ti, zar to nećeš priznati?
Ja ti odsada obznanjujem događaje nove,
stvari skrivene, tebi neznane.
(7) One sada nastaju, a nisu davno postale;
i prije dana današnjeg ti za njih nisi čuo,
da ne kažeš: 'Jesam, za njih sam znao.'
(8) Nisi ni čuo ni znao.
I uho ti odavno nije otvoreno,
jer znao sam ja da ćeš se ti uistinu nevjerno ponijeti;
i od rođenja te buntovnikom zovu.
(9) Radi imena svoga ja odgađam gnjev svoj,
i radi hvale svoje zadržavam ga zbog tebe,
da te ne odstranim.
(10) Gle, ja sam te pročistio, ali ne kao srebro;
u peći muke sam te iskušao.
(11) Sebe radi, sebe radi, ja ću činiti;
ta kako se ime moje može oskvrnuti?
I neću slavu svoju drugome dati.

Obećanje izbavljenja

(12) Slušaj me, Jakove, i Israile, koga sam zovnuo:
ja sam on, ja sam prvi, ja sam i posljednji.

(13) Doista ruka moja Zemlji temelje postavi,
i desnica moja nebesa razastrije;
kad ih zovnem, zajedno stanu.
(14) Saberite se svi i čujte!
Ko je među njima objavio to?
Onaj koga Jahve voli, taj će ispuniti njegovu volju nad Babilonom,
a on će dići ruku na Kaldejce.
(15) Ja sam, baš ja, progovorio; doista sam ga zovnuo,
doveo ga, a on će mu dati da ga sreća prati.
(16) Primaknite se k meni, poslušajte ovo:
isprva nisam govorio tajno,
od vremena kad se to zbilo ondje sam bio.
A sad Gospod Jahve šalje mene i duha svoga."
(17) Ovako veli Jahve, Otkupitelj tvoj, Sveti Israilov:
"Ja sam Jahve, Bog tvoj, koji te uči kako da se okoristiš,
koji te vodi putem kojim ti valja ići.
(18) Kamo sreće da si pazio na zapovijedi moje!
Tad bi tvoja sreća bila kao rijeka,
a tvoja pravednost kao vali morski.
(19) Tvojih bi potomaka bilo kao pijeska,
a potomstva tvoga kao zrna njegovih;
nikad im se kod mene ne bi ime odstranilo niti zatrlo."
(20) Izađite iz Babilona! Bježite od Kaldejaca!
Očitujte radosnim poklicima, objavljujte ovo,
razglasite nakraj zemlje,
govorite: "Jahve je otkupio slugu svoga Jakova."
(21) Oni nisu žednjeli dok ih je on kroz pustinje vodio.
Dao je da im poteče voda iz stijene;
stijenu je rascijepio, i izbila je voda.
(22) "Nema mira opakima", veli Jahve.

Spasenje seže do nakraj zemlje

49 Slušajte me, otoci,
i obazrite se, narodi daleki.
Jahve me zovnu u utrobi;
od utrobe majčine ime mi nadjenu.
(2) Usta mi kao oštar mač učini,
u sjeni me ruke svoje sakri,
i još me zašiljenom strijelom učini,
u tobolcu svome me sakri.
(3) On mi reče: "Ti si moj sluga, Israile,
u kome ću se ja proslaviti."
(4) Ali ja rekoh: "Uzalud sam se mučio,
nizašto i isprazno snagu svoju trošio;
ali, doista je pravda koja mi pripada kod Jahve,
i moja nagrada kod Boga mojega."
(5) A sad govori Jahve, koji me je sazdao u utrobi da mu budem sluga,
da mu vratim Jakova, da mu se sabere Israil
– jer ja sam cijenjen u Jahvinim očima,
i Bog je moj snaga moja –
(6) on veli: "Premalo je da mi budeš sluga,
da digneš plemena Jakovljeva i vratiš sačuvane Israilce;
ja ću te još učiniti i svjetlom pucima,
da dopre moje spasenje nakraj zemlje."
(7) Ovako veli Jahve, Otkupitelj Israilov, Sveti njegov,
prezrenome,
onome koji je gnusan pucima,
slugi vladara:
"Kraljevi će te vidjeti i ustati,
i vladari će se duboko nakloniti,
zbog Jahve koji je vjeran, Sveca Israilova koji te je odabrao."
(8) Ovako veli Jahve: "U povoljno vrijeme ja ću ti se odazvati,
i u dan ću ti spasenja pomoći,
i ja ću te čuvati i učiniti savezom narodu,
da podignem zemlju, da im razdijelim opustošenu baštinu,
(9) govoreći onima koji su vezani: 'Izađite!',
onima koji su u tami: 'Pokažite se!'
Uz puteve će se hraniti,
a paša će im po svim goletima biti.
(10) Neće gladovati ni žedni biti,
niti će ih žega i sunce obarati,
jer vodit će ih onaj koji im je milostiv,
i odvest će ih do izvora vode.
(11) Ja ću pretvoriti sve svoje gore u puteve,
i moje će se ceste dići.
(12) Gle, oni će izdaleka doći;
i eto, neki će doći sa sjevera i sa zapada,
a neki iz zemlje sinimske[51]."
(13) Kličite od radosti, nebesa! I raduj se, zemljo!
Prolomite se radosnim klicanjem, gore!
Jer Jahve tješi narod svoj,
i smilovat će se nesretnicima svojim.

Obećanje Cionu

(14) Ali Cion reče: "Jahve me je napustio,
Gospod me je zaboravio."
(15) "Može li žena zaboraviti dojenče svoje

[51] Ne zna se posigurno o čemu je riječ; moguće da je riječ o području oko grada Asuana u Egiptu, a možda o Kini.

i ne smilovati se djetetu utrobe svoje?
I ona može zaboraviti, ali ja tebe neću.
(16) Gle, u dlanove svoje ja sam te urezao;
tvoji su zidovi neprestano preda mnom.
(17) Graditelji tvoji hitaju;
razaratelji i haratelji tvoji
napustit će te.
(18) Podigni oči i pogledaj oko sebe,
svi se sabiru, tebi dolaze.
Života mi moga", veli Jahve,
"doista ćeš ih ti sve staviti na se kao nakit i privezati ih kao mlada.
(19) Ta pustoš tvoja i mjesta poharana, i zemlja tvoja razorena –
zacijelo će sad biti pretijesna stanovnicima,
a oni što su te zatirali daleko će biti.
(20) Djeca, kojih si bila lišena, ipak će ti na uši reći:
'Ovo nam je mjesto pretijesno;
daj nam još mjesta da živimo.'
(21) Ti ćeš onda u srcu reći:
'Ko mi rodi sve ove,
jer bijah lišena djece,
i nerotkinja sam, prognana i odbačena?
I ko je podigao ove?
Gle, bijah sama ostala,
otkud sad ovi?'"
(22) Ovako veli Gospod Jahve:
"Evo, ja ću podići ruku svoju pucima,
i podići bajrak svoj narodima,
pa će ti oni donijeti sinove tvoje u naručju,
a kćeri tvoje nosit će na plećima.
(23) Kraljevi će ti biti skrbnici,
a kneginje njihove tvoje dojilje.
Klanjat će ti se licem do zemlje
i lizati prašinu sa stopala tvojih,
i ti ćeš znati da sam ja Jahve;
oni koji me puni nade iščekuju, neće se posramiti.
(24) Može li se oteti plijen junaku,
ili se spasiti sužanj od tlačitelja[52]?"
(25) Doista, ovako veli Jahve:
"I sužnji će biti odvedeni od junaka,
i spasit će se plijen tlačitelja,
jer ja ću se prepirati s onim koji se bude prepirao s tobom,
i ja ću spasiti djecu tvoju.
(26) Ja ću hraniti tlačitelje tvoje njihovim mesom,
i oni će se opiti svojom krvlju kao slatkim vinom,
i svaki čovjek znat će da sam ja, Jahve, Spasitelj tvoj
i Otkupitelj tvoj, Silni Jakovljev."

[52] Tako je u kumranskim, sirjačkim i latinskim rukopisima, a u mazoretskom tekstu stoji *pravednika*.

Israilov grijeh i pokornost sluge

50 Ovako veli Jahve:
"Gdje je pismo otpuštenja
kojim sam otpustio majku vašu?
I kome sam vas od svojih zajmodavaca prodao?
Eto, prodani ste zbog opačina svojih,
a zbog prijestupa vaših majka vam je otpuštena.
(2) Zašto nikog nije bilo kad sam došao?
Kad sam zovnuo, zašto nikog nije bilo da se odazove?
Je li ruka moja tako kratka da ne može otkupiti?
I zar ja nemam snage da izbavim?
Evo, ja isušujem more ukorom svojim,
rijeke pretvaram u pustinju;
njihove su ribe istruhnule u nestašici vode,
i od žeđi stradaju.
(3) Ja odijevam nebesa u crninu
i pokrivam ih kostrijeću."
(4) Gospod Jahve dade mi jezik učeni
da znam riječju krijepiti umorne.
On me budi svako jutro,
budi mi uho da slušam kao učenik.
(5) Gospod Jahve otvori mi uho,
i ja ne bijah neposlušan
niti okretah leđa.
(6) Podmetnuh leđa onima koji su me udarali,
a obraze onima što su mi bradu čupali;
ja ne zaklanjah lica od poniženja i pljuvanja.
(7) Jer Gospod Jahve meni pomaže;
zato se neću obrukati;
zato ukrutih lice svoje kao kremen,
i znam da se neću postidjeti.
(8) Blizu je onaj koji u moju korist presuđuje;
ko će se sa mnom prepirati?
Suočimo se jedan s drugim;
ko ima parnicu protiv mene?
Neka mi priđe.
(9) Gle, Gospod Jahve meni pomaže;
ko je taj što me osuđuje?
Gle, oni će se kao odijelo pohabati;
moljac će ih izjesti.
(10) Ko se među vama boji Jahve,
pokorava glasu sluge njegova,
hodi tminom i nema svjetla?
Neka se uzda u ime Jahvino i osloni na Boga svoga.
(11) Gle, svi vi koji ložite vatru,

koji se okružujete ugarcima,
hodite po svjetlu vatre svoje
i među ugarcima koje ste zapalili.
Evo šta ćete dobiti iz moje ruke:
u muci ćete lijegati.

Opomena Israilu

51 "Slušajte me, vi koji težite za pravednošću,
koji Jahvu tražite:
pogledajte stijenu iz koje ste isklesani
i majdan iz kojeg ste iskopani.
(2) Pogledajte oca svoga Abrahama
i Saru, koja vas je rodila;
kad ga zovnuh, on bješe sam,
pa ga blagoslovih i umnožih."
(3) Doista, Jahve će utješiti Cion;
on će utješiti sva pusta mjesta njegova.
I učinit će pustaru njegovu poput Edena,
a njegovu pustinju poput vrta Jahvina;
veselja i radosti bit će na njemu,
zahvale i pjesme.
(4) "Obazrite se na me, ljudi moji,
i čuj me, narode moj,
jer iz mene uputa izlazi,
i ja ću pravdu svoju postaviti za svjetlo narodima.
(5) Pobjeda je moja blizu, spasenje je moje na putu,
i ruke će moje suditi narodima;
otoci će me čekati,
i ruku će moju u nadi iščekivati.
(6) Podignite oči k nebu,
potom pogledajte u zemlju dolje,
jer nebo će se rasplinuti kao dim,
i istrošit će se zemlja kao odijelo,
i pocrkat će stanovnici njeni kao mušice,
a spasenje moje trajat će dovijeka
i moja pravednost neće presušiti.
(7) Slušajte me, vi koji znate šta je pravo,
narode u čijem je srcu uputa moja;
ne bojte se čovječije poruge,
i neka vas ne tište uvrede njihove.
(8) Jer moljac će ih pojesti kao haljinu,
i crv će ih izjesti kao vunu,
a moja pravednost trajat će dovijeka
i moje spasenje kroz naraštaje sve."
(9) Probudi se, probudi se, zaodjeni se snagom,
ruko Jahvina;
probudi se kao u dane davne, za naraštaja davnih.
Nisi li ti isjekla Rahaba u komade
i probola zmaja?
(10) Nisi li ti isušila more,
vode golemog bezdana,
načinila stazu u morskim dubinama,
da njome otkupljeni prođu.
(11) Zato će se otkupljenici Jahvini vratiti
i kličući doći na Cion,
i vječna će im radost nad glavama biti.
Radost će ih i veselje pratiti,
a nestat će tuge i uzdisanja.
(12) "Ja, baš ja,[53] onaj sam koji vas tješi.
Ko si ti da se bojiš smrtnika
i sina čovječijeg koji je poput trave,
(13) pa si zaboravio Jahvu, Stvoritelja svoga,
koji razastrije nebesa
i Zemlji položi temelje,
da po cijeli dan neprestano strepiš zbog bijesa tlačitelja,
kao da se sprema da uništi?
Ali gdje je bijes tlačiteljev?
(14) Sužanj će uskoro biti oslobođen i neće umrijeti u tamnici, niti će mu nedostajati hljeba. (15) Jer ja sam Jahve, Bog tvoj, koji podiže more, te valovi njegovi huče." – Njegovo je ime Jahve nad vojskama. (16) "Ja stavih riječi svoje tebi u usta i pokrih te sjenom ruke svoje, i učvrstih nebesa, i Zemlji temelje postavih, i rekoh Cionu: Ti si narod moj."
(17) Probudi se! Probudi se! Ustani, Jerusaleme,
ti koji si iz ruke Jahvine popio čašu njegove srdžbe;
pehar od kojeg se tetura dodna si iskapio.
(18) Od svih sinova koje je rodio ne bješe nijednog da ga vodi,
niti bješe ijednog od svih sinova koje je podigao da ga za ruku prihvati.
(19) Ovo te dvoje snašlo;
ko će za tobom žaliti?
Pustošenje i propast, glad i mač;
ko te može utješiti?
(20) Sinovi su ti klonuli,
leže bespomoćni navrh svake ulice,
kao antilopa u mreži,
puni gnjeva Jahvina,
ukora Boga tvojega.
(21) Zato, molim te, čuj ovo, ti koji si u muci,
koji si pijan, ali ne od vina:
(22) ovako veli Gospod, Jahve, baš Bog tvoj,
koji se bori za narod svoj:
"Evo, ja sam ti uzeo iz ruke pehar od kojeg se tetura,

[53] Tj. Jahve.

pehar gnjeva svojega;
nećeš iz njeg više piti.
(23) Stavit ću ga u ruke mučiteljima tvojim
koji ti rekoše: 'Lezi da prijeđemo preko tebe.'
Ti si i leđa svoja kao tlo podmetao,
i kao ulicu onima koji preko nje prelaze."

Glavu gore, Cione!

52 Probudi se, probudi se,
Cione, snagom se odjeni!
Odjeni se u lijepe haljine,
Jerusaleme, grade sveti,
jer neobrezani i nečisti
neće više ulaziti u te.
(2) Otresi prašinu sa sebe, ustani,
sužnji Jerusaleme!
Skini okove s vrata,
sužnja kćeri cionska!
(3) Jer ovako veli Jahve: "Bili ste prodani nizašto i bit ćete otkupljeni bez novaca." (4) Jer ovako veli Gospod Jahve: "Moj narod sprva siđe u Egipat da se ondje nastani; potom ga Asirci tlačahu bez razloga. (5) I zato, što ću ja ovdje", očituje Jahve, "kad vidim da mi je narod bez razloga odveden?" Jahve očituje: "Oni koji njime vladaju jauču, i moje se ime neprestano, po cijeli dan huli. (6) Zato će toga dana narod moj spoznati ime moje, i da sam ja onaj koji govori: Evo me."
(7) Kako su lijepa po gorama
stopala onih koji donose radosnu vijest,
koji najavljuju mir
i donose dobre vijesti,
koji najavljuju spasenje
i govore Cionu: "Tvoj Bog vlada!"
(8) Slušaj! Stražari tvoji dižu glasove,
zajedno kliču od radosti,
jer svojim će očima vidjeti
kad se Jahve vrati na Cion.
(9) Prolomite se, zajedno kličite od radosti,
pustoši jerusalemske,
jer utješio je Jahve narod svoj,
otkupio je on Jerusalem.
(10) Razgolio je Jahve svoju svetu ruku
pred očima naroda svih,
da svi krajevi zemaljski vide
spasenje Boga našega.
(11) Odlazite, odlazite, izlazite odatle![54]
Ne dotičite ništa nečisto;
izađite iz sredine njegove, očistite se,
vi koji nosite posude Jahvine.
(12) Ali nećete izići u žurbi,
niti ćete ići kao bjegunci,
jer Jahve će ići pred vama,
i Bog Israilov biti vam zadnja straža.

Sluga Božiji koji pati

(13) Gle, uspjet će sluga moj,
bit će uzvišen i uzdignut, i silno će ga veličati.
(14) Mnogi se od njega zgroziše, kad ga vidješe,
tako lik njegov bješe nagrđen gore nego ijednom čovjeku
i izgled njegov gore nego sinovima ljudskim.
(15) Tako će on zadiviti mnoge pogane,
kraljevi će pred njim usta zatvoriti,
jer ono što im nije bilo rečeno vidjet će,
i ono što nisu bili čuli shvatit će.
53 Ko povjerova u našu poruku?
I kome se ruka Jahvina otkri?
(2) Jer izrastao je on pred njim kao mladica nježna,
i kao korijen iz sasušena tla;
on nije ni stasit ni veličanstven,
pa da ga gledamo,
ni lijep, pa da ga poželimo.
(3) Bješe prezren i odbačen od ljudi,
čovjek boli i onaj koji dobro poznaje patnju,
i kao onaj od kog ljudi lice zaklanjaju
prezren bješe, i mi ga ne cijenismo.
(4) Doista, našu je patnju sam nosio,
i boli naše prtio;
i mislili smo da ga je Bog udarao,
satirao i mučio.
(5) Ali njega raniše za prijestupe naše,
njega satraše zbog opačina naših,
na njeg pade kazna za dobro naše,
i rane njegove nas liječe.
(6) Svi smo kao ovce lutali,
svako je svojim putem išao,
ali je Jahve opačinu svih nas
na nj navalio.
(7) Bješe tlačen i mučen,
ali usta svojih ne otvaraše:
vodili su ga kao janje na klanje,
i kao ovca koja miruje pred onima što je strižu,
tako on svojih usta ne otvaraše.
(8) Tlačenjem i sudom ga odvedoše,
a ko će o naraštaju njegovu govoriti?

[54] Tj. iz Babilona.

Jer on je odsječen od zemlje živih,
zbog prijestupa naroda moga nasmrt pretučen.
(9) Odrediše mu grob kod opakih,
a on bješe s bogatim u smrti,
iako ne bješe počinio nikakva nasilja
niti mu u ustima bješe imalo prijevare.
(10) Ali Jahvi bi drago
da ga stuče, nanoseći mu bol;
iako se preda kao žrtva naknadnica,
vidjet će potomstvo svoje,
produžit će dane svoje,
i ispunit će se volja Jahvina u njegovim rukama.
(11) Zbog patnje duše svoje
vidjet će svjetlost i zadovoljan biti svojim znanjem.
Sluga moj pravedni opravdat će mnoge,
i na sebe uzeti opačine njihove.
(12) Zato ću mu ja dati dio među velikima,
i s moćnima plijen će dijeliti,
jer predade dušu svoju smrti
i bi ubrojen među prijestupnike,
a sam je nosio grijeh mnogih
i zauzimao se za prijestupnike.

Cion će plodan biti

54 "Raduj se, nerotkinjo, ti koja rađala nisi!
Radosno klikni i viči, ti koja trudove imala nisi,
jer su brojnija djeca one koja je usamljena nego one koja ima muža", kaže Jahve.
(2) "Raširi prostor čadora svog,
razastri zavjese prebivališta svojih, ne štedi;
produži uzice svoje,
i učvrsti kočiće svoje.
(3) Jer proširit ćeš se desno i lijevo.
I potomci će tvoji držati u vlasti narode,
i opet će naseliti gradove opustjele.
(4) Ne boj se, jer nećeš se posramiti,
i ne osjećaj se poniženom, jer nećeš se obrukati,
i zaboravit ćeš sramotu svoje mladosti,
i poniženja udovištva svoga više se nećeš sjećati.
(5) Jer suprug ti je Stvoritelj tvoj,
kojem je ime Jahve nad vojskama,
i Otkupitelj tvoj Sveti je Israilov,
koji se zove Bog zemlje sve.
(6) Jer Jahve te zovnuo,
kao ženu ostavljenu i ucviljenu,
baš kao ženu nečije mladosti a odbačenu",
veli Bog tvoj.
(7) "Nakratko te ostavih,
ali s velikim smilovanjem ja ću te natrag dovesti.
(8) U nastupu srdžbe
sakrih načas lice svoje od tebe,
ali vječnom ljubavlju ja ću ti se smilovati",
veli Jahve, Otkupitelj tvoj.
(9) "Jer ovo je meni kao za dana Noinih,
kad se zakleh da Noine vode
više neće preplaviti zemlju;
zato se zakleh da se više neću na te srditi
niti te koriti.
(10) Ta mogu se planine ukloniti, i mogu se brda potresti,
ali ljubav moja neće se od tebe udaljiti,
i moj savez mira neće pasti",
veli Jahve, koji ti je milostiv.
(11) "O nevoljnice, olujom vitlana i neutješena,
gle, ja ću ti ponovo dići zidine od kamena tirkiza,
a temelje ću ti položiti u safire.
(12) I još ću ti od rubina načiniti grudobrane,
i kapije tvoje od dragulja,
i sve zidine tvoje od dragog kamenja.
(13) Sve će sinove tvoje podučavati Jahve,
i velika će biti sreća djece tvoje.
(14) U pravednosti ćeš utemeljen biti;
daleko ćeš od tlačenja biti, jer nećeš strepjeti,
i od strahote, jer ti se ona neće primicati.
(15) Ako te ko žestoko napadne, to neće doći od mene;
ko te god napadne, zbog tebe će pasti.
(16) Gle, ja sam sâm stvorio kovača koji raspaljuje žeravicu
i vadi oružje da ga kuje,
i stvorio sam razaratelja da uništava.
(17) Nikakvo oružje načinjeno protiv tebe neće uspjeti,
i svaki jezik koji tebe optuži na sudu ti ćeš osuditi.
To je baština sluga Jahvinih,
i njihovo opravdanje dolazi od mene", očituje Jahve.

Jahve nudi milost i sigurnost

55 "O svi vi koji ste ožednjeli, dođite na vodu,
i vi koji nemate novaca, dođite, kupujte i jedite.
Dođite, kupujte vino i mlijeko
bez novaca i bez troška.
(2) Što trošite novac na ono što nije hljeb
i plaće svoje na ono što ne siti?
Dobro me slušajte, i jedite ono što je dobro,
i uživajte u izobilju.

(3) Priklonite uho i meni dođite!
Poslušajte, da biste živjeli,
i ja ću sklopiti s vama savez vječan,
vjernu ljubav ukazanu Davidu.
(4) Evo, ja ga učinih svjedokom narodima,
vođom i zapovjednikom pucima.
(5) Gle, ti ćeš pozvati narode koje ne poznaješ,
i tebi će pohrliti narodi koji te ne poznaju,
radi Jahve, Boga tvoga, baš Svetog Israilova,
jer on te je uzdigao."
(6) Tražite Jahvu dok se može naći;
dozivajte ga dok je blizu.
(7) Neka se opaki okani puta svog
i nepravednik misli svojih,
i neka se vrati Jahvi,
pa će mu se on smilovati,
i našemu Bogu,
jer on mnogo prašta.
(8) "Ta misli moje nisu vaše misli,
niti su putevi vaši moji putevi", očituje Jahve.
(9) "I kao što su nebesa viša od zemlje,
tako su putevi moji viši od vaših puteva,
i misli moje od vaših misli.
(10) Jer kao što se kiša i snijeg spuštaju s neba
i ne vraćaju se, nego natapaju zemlju,
te čine da ona rodi i da proklijaju mladice,
da opskrbi sijača sjemenom i onoga koji jede hljebom,
(11) takva će biti riječ moja, koja mi izlazi iz usta;
prazna mi se neće vratiti,
nego će ispuniti ono što ja želim
i izvršiti ono zbog čega sam je poslao.
(12) Vi ćete izići s radošću,
i u miru ćete biti vođeni;
gore i brda prolamat će se od radosnih poklika pred vama,
i sva će stabla u polju pljeskati.
(13) Umjesto trna niknut će čempres,
a umjesto koprive mirta će rasti,
i to će biti spomen Jahvi,
kao vječan znak koji neće zatrt biti."

Nagrada za poslušnost Bogu

56 Ovako veli Jahve:
"Čuvajte pravdu i postupajte pravedno,
jer uskoro će doći spasenje moje
i objaviti se pravednost moja.
(2) Kako je blagoslovljen čovjek koji to čini
i sin čovječiji koji se toga prihvati,
koji se čuva da subotu ne oskrnavi
i čuva ruku svoju da nikakvo zlo ne učini."
(3) Neka tuđinac koji se okrenuo Jahvi ne govori:
"Jahve će me zacijelo odvojiti od naroda svog",
i neka uškopljenik ne govori: "Evo, ja sam suho drvo."
(4) Jer ovako veli Jahve:
"Uškopljenicima koji svetkuju subote
i biraju što je meni drago,
i čvrsto se drže saveza moga,
(5) njima ću u kući svojoj i među zidovima svojim dati spomen
i ime bolje nego sinovima i kćerima,
dat ću im vječno ime, koje se neće zatrti.
(6) I tuđinci koji se okreću Jahvi
da mu služe, i da vole ime Jahvino,
da mu sluge budu, svi koji se čuvaju da ne oskvrnu subotu
i čvrsto se drže saveza moga,
(7) i njih ću ja dovesti na svetu goru svoju
i obradovati ih u svojoj kući molitve.
Njihove žrtve paljenice i klanice bit će primljene na mome žrtveniku,
jer moja će se kuća zvati kućom molitve za sve narode."
(8) Gospod Jahve, koji sabire raspršene Israilce, očituje:
"Još ću im i druge sabrati, povrh onih koji su već sabrani."

Ukor zlim vođama

(9) Sve zvijeri poljske,
sve zvijeri šumske,
dođite da jedete!
(10) Slijepi su stražari Israilovi,
niko od njih ništa ne zna.
Svi su psi nijemi, lajati ne mogu,
sanjari liježu, rado spavaju.
(11) A psi su gramzivi, nezasitni.
I oni su pastiri bez razuma;
svi su okrenuli putem svojim,
svaki, do posljednjega, za nepoštenom zaradom svojom.
(12) "Dođite", govore, "donesimo vina pa se dobro napijmo opojna pića,
a sutra će biti kao danas, ili još bolje."

57 Pravednik gine, a niko to k srcu ne prima,
i pobožni se ljudi odvode, a niko ne shvaća.
Jer pravednik se odvodi od zla,

(2) u mir ulazi.
Na svojim posteljama počivaju
svi koji su hodili putem ispravnim.
(3) [Jahve reče:] "A vi dođite ovamo, sinovi vračare,
potomstvo preljubnika i bludnice!
(4) S kim šalu zbijate?
Na koga širom usta otvarate
i jezik plazite?
Zar vi niste djeca bune,
potomstvo prijevare,
(5) što pohotom plamtite među hrastovima,
pod svakim drvetom bujnim,
što žrtvujete djecu u klisurama,
pod raspuklinama litica?
(6) Među glatkim kamenjem u klisuri
tvoj je dio; oni, oni su tvoje nasljedstvo.
Pa i njima si izlijevala žrtve ljevanice,
prinosila žrtve žitne.
Zar da popustim u ovome?
(7) Na visokoj i uzvišenoj gori
sebi si ležaj načinila,
i popela se onamo da prineseš žrtvu.
(8) Iza vrata i dovratnika
postavila si [paganski] znak svoj;
uistinu si se daleko od mene okrenula,
i popela se, te ležaj svoj raširila,
i pogodila se s njima,
voljela si lijegati s njima,
u muškost si im gledala.
(9) Putovala si Moleku s uljem
i množila si mirise svoje;
slala si svoje glasnike daleko,
i otpremala ih dolje u Šeol.
(10) Bila si iscrpljena od daleka puta,
ali nisi rekla: 'Beznadno je.'
Snaga ti se bila obnovila,
zato nisi posustala.
(11) Zbog koga si se brinula i koga se bojala
kad si lagala, a mene se nisi sjetila,
niti na me pomislila?
Zar nisam i dugo šutio,
pa me se ne bojiš?
(12) Ja ću objaviti dobra djela tvoja,
ali neće ti oni koristiti.
(13) Kad zavapiš, neka te izbavi skupina tvojih kumira.
Ali sve će ih vjetar raznijeti,
i dah će ih otpuhati.
A ko se bude utjecao meni, baštinit će zemlju
i zaposjest će moju svetu goru."
(14) I reći će se:
"Gradite, gradite, put pripremite,
uklonite svaku prepreku s puta narodu mom."
(15) Jer ovako veli Veliki i Uzvišeni,
koji vječno živi, kojemu je ime Sveti:
"Ja obitavam na visoku i svetu mjestu,
i s pokajnikom i onim ponizna duha,
da oživim duh poniznoga
i da oživim srce pokajnika.
(16) Ta neću se dovijeka tužakati
niti se uvijek srditi,
jer duh bi preda mnom klonuo,
i dah onih što sam ih stvorio.
(17) Zbog grijeha njegove nepoštene zarade rasrdih se, pa ga udarih;
zaklonih lice svoje u srdžbi,
a on nastavi da se okreće za srcem svojim.
(18) Ja vidjeh puteve njegove, ali ću ga iscijeliti;
vodit ću ga i vratit ću utjehu njemu i onima koji s njim tuguju,
(19) dajući hvalu na usnama.
Mir, mir onome koji je daleko i onome koji je blizu",
veli Jahve, "i ja ću ih izliječiti."
(20) Ali opaki su poput uzburkanog mora,
koje se ne može umiriti,
i vode njegove bacaju uvis blato i mulj.
(21) "Nema mira opakima!" – veli Bog moj.

Istinski post

58 "Viči, ne suzdržavaj se,
podigni glas svoj kao truba,
i objavi narodu mom prijestup njegov,
kući Jakovljevoj grijehe njene.
(2) A opet, dan za danom traže me
i raduju se da spoznaju puteve moje,
kao da su narod koji čini pravdu
i ne ostavlja odredbu Boga svog.
Traže od mene odluke pravedne
i uživaju u Božijoj blizini.
(3) 'Što smo postili kad ti ne vidiš?
Što smo se ustezali kad ti ne opažaš?'
Gle, u dan svoga posta vi željama svojim udovoljavate,
a radnike svoje teškim poslom mučite.
(4) Gle, vi postite radi prepiranja i svađe, i da udarate pesnicom opakom.
Nemojte postiti kao danas, pa će vam se glas čuti u visini.

(5) Je li to post koji sam ja odabrao, dan da čovjek
bude ponizan?
Je li on radi poginjanja glave kao trska
i steranja kostrijeti i pepela za postelju?
Je li to zoveš postom, baš danom ugodnim Jahvi?
(6) Nije li ovo post koji sam ja odabrao,
da odriješim veze nepravde,
da razvežem stege jarma,
i da pustim na slobodu potlačene
i raskinem jaram svaki?
(7) Nije li on da podijeliš svoj hljeb s gladnim
i uvedeš u kuću siromaha beskućnika,
golog kad vidiš, da ga obučeš,
i da se ne sakrivaš od svoje krvi i mesa?
(8) Tad će poput zore svjetlo tvoje sinuti,
i brzo će ozdravljenje tvoje doći,
i pravednost će tvoja pred tobom ići;
slava Jahvina bit će ti zadnja straža.
(9) Potom ćeš ti zovnuti, i Jahve će se odzvati;
zavapit ćeš, i on će reći: 'Evo me.'
Ukloniš li iz svoje sredine jaram,
upiranje prstom i opak govor,
(10) i predaš li se gladnome
i udovoljiš želji mučenoga,
onda će svjetlost tvoja zasjati u tmini
i tama će tvoja kao podne postati.
(11) Neprestano će te Jahve voditi,
i udovoljavat će tvojim željama u krajevima sušnim,
i snažit će kosti tvoje,
a ti ćeš biti kao vrt zaliven
i kao izvor kojem voda ne presušuje.
(12) Tvoji će ponovo sagraditi ruševine prastare;
ti ćeš podići temelje pradavne,
i zvat će te onaj koji zaziđuje rupe
i popravlja puteve da bi se u naseljima moglo živjeti.

O suboti

(13) Zadržiš li nogu da ne prekršiš subotu,
da ne obavljaš poslove u mom svetom danu,
i nazoveš li subotu užitkom, Jahvin sveti dan časnim,
i budeš li je poštovao, odustajući od puteva svojih,
traženja zadovoljstva svoga
i bavljenja poslom svojim –
(14) tad ćeš uživati u Jahvi,
i ja ću ti dati da putuješ po zemaljskim visovima,
i hranit ću te baštinom oca svoga Jakova,
jer Jahvina su usta progovorila."

Otpadnici od Boga

59 Gle, Jahvina ruka nije prekratka
da ne može spasiti,
niti mu je uho tako gluho
da ne čuje,
(2) nego su vas opačine vaše rastavile od Boga vašega,
a grijesi vaši zaklonili lice njegovo od vas, pa vas on ne čuje.
(3) Jer ruke su vam okaljane krvlju
a prsti opačinom;
usne vam izgovaraju laž,
a jezik mrmlja zlo.
(4) Niko ne tuži pravedno, i niko ne zastupa pošteno.
Oni se uzdaju u ništavilo i govore laži;
začinju nevolju i rađaju opačinu.
(5) Legu jaja gujina i pletu paukovu mrežu;
ko pojede njihovo jaje, umire,
a iz onoga koje se razbije, zmija se izleže.
(6) Njihove paučine neće postati odjećom,
niti će se oni pokrivati onim što naprave;
njihova su djela opaka,
a nasilje im je u rukama.
(7) Noge im trče ka zlu,
i oni hitaju da proliju krv nevinu;
misli su im opake,
pustoš je i propast na putevima njihovim.
(8) Oni ne poznaju put mira,
i nema pravde na stazama njihovim;
oni su iskrivili staze svoje,
ko god njima zagazi, mira ne poznaje.
(9) Zato je pravda daleko od nas,
i pravednost nas ne stiže;
nadamo se svjetlosti, a gle, tama,
vedrini, a hodimo u mraku.
(10) Pipamo uza zid kao slijepci,
tapkamo kao oni što očiju nemaju;
spotičemo se u podne kao u sumrak,
među jedrima mi smo kao mrtvaci.
(11) Svi mumljamo kao medvjedi,
i jecamo tužno kao golubice;
nadamo se pravdi, ali nje nema,
spasenju, ali je ono daleko od nas.
(12) Jer naši su se prijestupi umnožili pred tobom,
i grijesi naši protiv nas svjedoče;
ta kod nas su prijestupi naši,
i znademo mi opačine svoje:
(13) prijestupe i nijekanje Jahve,

i okretanje od Boga našega,
poticanje na tlačenje i bunu,
izgovaranje laži što su nam ih srca začela.
(14) Pravda je otjerana,
a pravednost daleko stoji,
jer istina posrnu na ulici
i čestitost ne može ući.
(15) Tako je, istine nedostaje,
a onaj koji se kloni zla plijenom postaje.
I pogleda Jahve,
te mu očima ne bi drago što nema pravde.
(16) I vidje on da nema čovjeka,
te se začudi što nema nikog da posreduje;
tad mu ruka njegova donese spasenje,
i njegova ga pravednost poduprije.
(17) On obuče pravednost kao pancir,
i stavi na glavu kacigu spasenja,
te se odjenu haljinama odmazde,
i ogrnu se revnošću kao plaštem.
(18) Po onom što su radili on će im platiti,
gnjev protivnicima svojim, odmazdu dušmanima svojim;
otocima će on štetu naknaditi.
(19) Tako će se oni bojati imena Jahvina sa zapada
i njegove slave od izlaska sunca,
jer on će doći kao rijeka brza
koju goni vjetar Jahvin.
(20) "Otkupitelj će doći Cionu
i onima u Jakovu koji se okane prijestupa", očituje Jahve.
(21) "A ovo je savez moj s njima", veli Jahve, "moj duh koji je na tebi i riječi moje što sam ih u usta tvoja stavio neće se odvojiti od usta tvojih niti od usta potomaka tvojih, niti od usta potomstva potomaka tvojih", veli Jahve, "odsada pa dovijeka."

Slavni Cion

60 "Ustani, zasijaj, jer tvoja je svjetlost došla,
i slava se Jahvina nad tobom digla.
(2) Jer, gle, tmina će prekriti zemlju,
i mrkli mrak narode,
ali Jahve će se nad tobom dići,
i nad tobom će se slava njegova pojaviti.
(3) Pogani će dolaziti u svjetlost tvoju,
i kraljevi u sjaj podizanja tvoga.
(4) Obazri se i pogledaj;
svi se okupljaju, tebi dolaze.
Sinovi će ti doći izdaleka,
a kćeri će se tvoje nositi na rukama.
(5) Tad ćeš ti progledati i zablistati,
srce će ti zaigrati i narasti,
jer će tebi izobilje morsko poteći,
blago naroda tebi će dolaziti.
(6) Mnoštvo deva prekrit će te,
mlade deve midjanske i efanske;
svi će iz Šebe doći;
donijet će zlato i tamjan,
i nosit će radosnu vijest o hvalama Jahvinim.
(7) Sva kedarska stada tebi će se sabrati,
ovnovi će ti nebojatski služiti;
oni će biti žrtve prihvaćene,
i ja ću proslaviti slavnu kuću svoju.[55]
(8) Ko su oni što lebde poput oblaka
i lete kao golubice ka golubinjacima svojim?
(9) Doista će me otoci čekati,
a lađe taršiške prve će doći,
da izdaleka dovezu sinove tvoje,
srebro i zlato njihovo s njima,
radi imena Jahve, Boga tvoga,
i Svetog Israilova, jer on te je proslavio.
(10) Tvoje zidine podići će tuđinci,
a kraljevi će ti njihovi služiti,
jer u gnjevu svome ja te udarih,
ali ti se u blagonaklonosti smilovah.
(11) Kapije će tvoje neprestano biti otvorene,
ni danju ni noću neće se zatvarati,
da bi ti donosili blago naroda,
dovodili kraljeve u povorci.
(12) Jer propast će narod i kraljevstvo koji ti ne budu služili,
i ti će narodi biti potpuno uništeni.
(13) Doći će ti slava Libanona,
crnika, šimšir i čempres zajedno,
da ukrase mjesto svetišta moga,
a ja ću podnožje svoje proslaviti.
(14) Sinovi tlačitelja tvojih dolazit će ti klanjajući ti se,
a svi oni što su te prezirali naklonit će ti se do tabana stopala tvojih,
i zvat će te gradom Jahvinim,
Cionom Svetog Israilova.
(15) Zato što si bio ostavljen i omražen,
niko tobom nije prolazio,
ja ću te učiniti vječnim ponosom,
radošću svim naraštajima.
(16) I ti ćeš sisati mlijeko naroda
i dojiti grudi kraljeva;

[55] Ili: *ja ću ukrasiti krasnu kuću svoju.*

tad ćeš znati da sam ja, Jahve, Spasitelj tvoj
i Otkupitelj tvoj, Silni Jakovljev.
(17) Umjesto bronze donijet ću zlato,
umjesto gvožđa donijet ću srebro,
umjesto drveta bronzu,
i umjesto kamenja gvožđe.
I učinit ću mir upraviteljima tvojim,
a pravednost vladarima tvojim.
(18) Više se neće čuti nasilje u zemlji tvojoj,
ni pustošenje ni razaranje u međama tvojim,
nego ćeš ti zvati svoje zidine spasom, a svoje kapije
hvalom.
(19) Neće ti više sunce biti svjetlo danju,
niti će te sjaj mjeseca obasjavati noću,
nego će ti Jahve biti vječno svjetlo,
i tvoj Bog slava tvoja.
(20) Tvoje sunce više neće zalaziti,
niti će ti mjesec nestajati,
jer Jahve će biti tvoje vječno svjetlo,
i proći će dani tvoje žalosti.
(21) Tad će sav tvoj narod biti pravedan,
zaposjest će zemlju dovijeka,
mladica nasada moga,
mojih ruku djelo,
da se pokaže slava moja.
(22) Od najmanjeg postat će hiljada,
a od naslabijeg narod moćan.
Ja, Jahve, ubrzat ću to u vrijeme njegovo."

Povoljna godina Jahvina

61 Duh je Gospoda Jahve na meni,
jer Jahve me pomaza
da donesem radosnu vijest siromasima;
on me posla da povežem srca slomljena,
da proglasim slobodu sužnjima
i oslobođenje zatvorenicima,
(2) da objavim povoljnu godinu Jahvinu
i dan odmazde Boga našega,
da utješim sve ožalošćene,
(3) da se pobrinem za ožalošćene na Cionu,
dajući im vijenac umjesto pepela,
ulje radosti umjesto žalosti,
ogrtač hvale umjesto očaja.
Zato će se oni zvati Hrastovima pravednosti,
Nasadom Jahvinim, da se pokaže slava njegova.
(4) Oni će potom opet sagraditi razvaline drevne,
podići će ruševine prijašnje,
i obnoviti gradove porušene,
ruševine mnogih naraštaja.
(5) Tuđinci će doći i napasati vam stada,
a stranci će vam biti poljodjelci i vinogradari.
(6) I vi ćete se zvati Svećenicima Jahvinim;
o vama će govoriti kao o slugama Boga našega.
Vi ćete se hraniti bogatstvom naroda
i blagom se njihovim dičiti.
(7) Umjesto sramote [moj narod] dvostruki će dio
dobiti,
i umjesto poniženja klicat će od radosti nad baštinom svojom.
Zato će dvostruki dio u svojoj zemlji zaposjesti,
vječna radost bit će njihova.
(8) Jer ja, Jahve, volim pravdu,
ja mrzim razbojstvo i opačinu[56],
i ja ću im vjerno naknadu dati
te vječan savez s njima sklopiti.
(9) Potomstvo će njihovo biti znano među poganima,
i potomci njihovi među narodima.
Svi koji ih budu vidjeli prepoznat će
da su oni potomstvo koje je Jahve blagoslovio.
(10) Ja ću se silno radovati Jahvi,
duša će mi klicati u Bogu mom,
jer on me haljinama spasenja odjenu,
plaštem me pravednosti ogrnu,
kao što se mladoženja ukrašava vijencem,
i kao što se mlada kiti svojim nakitom.
(11) Jer kao što zemlja rađa svoje mladice,
i kao što vrt daje da nikne ono što je u njemu posijano,
tako će Gospod Jahve dati da pravednost i hvala
niknu pred svim narodima.

Slava i novo ime Ciona

62 Zarad Ciona neću šutjeti,
zarad Jerusalema neću mirovati,
dok pravda njegova ne sine kao zora
i spasenje njegovo kao baklja plamteća.
(2) Puci će vidjeti pravednost[57] tvoju
i svi kraljevi slavu tvoju,
a ti ćeš se zvati novim imenom
što će ga odrediti usta Jahvina.
(3) Ti ćeš u ruci Jahvinoj biti kruna prekrasna,
kraljevski turban u ruci Boga svoga.
(4) Neće te više zvati Ostavljeni[58],

[56] Ili *žrtvu paljenicu*.

[57] Ili *pobjedu*.

[58] Hebr.: Azuba.

niti će za tvoju zemlju govoriti Opustošena[59],
nego će te zvati moja je radost u njemu[60],
a zemlju tvoju Udata[61],
jer si ti Jahvi drag,
i tvoja će se zemlja udati.
(5) Jer kao što se mladić ženi djevicom,
tako će se onaj koji te ponovo gradi oženiti tobom,
i kao što se mladoženja raduje mladoj,
tako će se Bog tvoj tebi radovati.
(6) Na zidine tvoje, o Jerusaleme, ja sam stražare postavio;
ni danju ni noću oni neće šutjeti.
Vi koji podsjećate Jahvu, ne odmarajte se,
(7) i ne dajte mu mira dok ne učvrsti
Jerusalem i ne učini ga slavom na zemlji.
(8) Jahve se zakle desnicom svojom i rukom svojom snažnom:
"Ja nikad više neću dati tvoga žita za hranu dušmanima tvojim,
niti će više ikad sinovi tuđinaca piti tvoga mlada vina za koje si se mučio.
(9) Ali oni koji ga budu želi jest će ga i hvaliti Jahvu,
a oni koji ga budu pobirali pit će ga u dvorištima svetišta moga."
(10) Prođite, prođite kroz kapije,
raščistite put narodu,
naspite, naspite cestu,
uklonite kamenje, podignite bajrak narodima.
(11) Evo, Jahve je proglasio nakraj zemlje:
"Kažite kćeri cionskoj: 'Eto, dolazi Spasitelj tvoj;
eto, kod njega je nagrada njegova, a pred njim naknada njegova.'
(12) I oni će se zvati Svetim narodom,
Otkupljenicima Jahvinim,
a ti ćeš se zvati Traženim, Gradom nenapuštenim."

Božija osveta narodima

63 Ko je taj što dolazi iz Edoma,
u crvenim haljinama iz Bocre,[62]
taj koji je veličanstven u odijelu svom,
koji korača u veličini snage svoje?
"To sam ja, koji govorim u pravednosti,[63] moćan da spasim."
(2) Zašto je odijelo tvoje crveno,
a haljine tvoje kao u onoga koji gazi u tijesku vinskome?
(3) "Ja gazih sam u vinskome koritu,
i ne bješe nikog od naroda sa mnom.
I gazih ih u srdžbi svojoj,
i gnječih ih u gnjevu svome,
i krv mi njihova štrcnu po haljinama,
te ukaljah svu odjeću svoju.
(4) Jer dan odmazde bješe mi u srcu,
i dođe moja godina otkupljenja.
(5) Pogledah, ali ne bješe nikog da pomogne,
začudih se što ne bješe nikog da potporu dade.
Zato mi vlastita ruka spasenje donese,
i moj mi gnjev potporu dade.
(6) U svojoj srdžbi zgazih narode
i opih ih u gnjevu svom,
i prolih krv njihovu po zemlji."

Sjećanje na Božiju samilost

(7) Spomenut ću ljubav Jahvinu, hvale Jahvine,
sve ono što je Jahve za nas učinio,
i veliku dobrotu prema kući Israilovoj,
koju im on udijeli po samilosti svojoj
i po obilju ljubavi svoje.
(8) Jer reče on: "Doista, oni su narod moj,
sinovi koji se neće nevjerno ponijeti."
Tako im on posta spasiteljem.
(9) U svoj njihovoj muci i on bješe na muci[64],
i anđeo njegova prisustva njih spasi.
U svojoj ljubavi i milosti on ih je otkupio,
te ih podigao i nosio sve dane davne.
(10) Ali se oni odmetnuše
i rastužiše sveti Duh njegov;
zato im je on postao dušmanom,
on se s njima tukao.
(11) Potom se narod njegov sjeti dana davnih, Mojsijevih.
Gdje je onaj koji ih izvede iz mora s pastirima stada svoga?
Gdje je onaj koji posadi svoj sveti duh među njih?
(12) Ko dade da mu ruka slavna bude uz desnicu Mojsijevu,

[59] Hebr.: Šemama.

[60] Hebr.: Hefciba.

[61] Hebr.: Beula.

[62] Igra riječi: Edom na hebrejskom zvuči kao *crveno*, a Bocra kao *berba grožđa*.

[63] Ili *najavljujem pobjedu*.

[64] Ili *U svoj njihovoj muci on ne bješe protivnik*.

ko razdvoji vode pred njima da sebi ime vječno stekne,
(13) ko ih je vodio kroz dubine?
Kao konj u pustinji, oni se nisu spoticali,
(14) kao stoka što silazi u dolinu,
Duh im je Jahvin davao počinak.
Tako si ti vodio narod svoj,
da sebi stekneš ime slavno.

"Ti si Otac naš"

(15) Pogledaj dolje s neba pa vidi iz svoga obitavališta, svetog i slavnog,
gdje su revnost tvoja i moćna djela tvoja?
Tvoja nježnost i samilost meni su uskraćene.
(16) Jer ti si otac naš, iako nas Abraham ne poznaje,
a Israil nas ne priznaje.
Ti si, o Jahve, otac naš,
Otkupitelj naš od davnina tebi je ime.
(17) Zašto, o Jahve, daješ da odlutamo s puteva tvojih
i činiš da nam srce otvrdne, pa da te ne štujemo?
Vrati se radi sluga svojih, plemena baštine svoje.
(18) Tvoj je narod kratko posjedovao svetište tvoje,
a naši su ga neprijatelji zgazili.
(19) Mi postadosmo poput onih kojima ti nikad vladao nisi,
poput onih koji se nisu imenom tvojim zvali.

Molitva za milost i pomoć

O kad bi i nebesa rascijepio i sišao,
da se gore potresu pred tobom,
64 kao što vatra zapali grmlje, kao što na vatri voda vrije,
da ime svoje objaviš neprijateljima svojim,
da pred tobom narodi drhte!
(2) Kad si učinio strahovita djela koja mi nismo slutili,
sišao si, gore su se pred tobom tresle.
(3) Od davnih dana nije se čulo ni uhom osjetilo,
niti je oko vidjelo Boga osim tebe,
koji djeluje poradi onoga koji ga iščekuje.
(4) Ti pritječeš u pomoć onome koji se raduje da čini pravo,
koji te se sjeća na putevima tvojim.
Eto, ti bješe ljut,
jer mi ustrajasmo u grijesima dugo,
pa kako da budemo spašeni?
(5) Ta svi postadosmo kao onaj koji je nečist,
i sva su naša pravedna djela poput prljavih krpa,
i svi mi sahnemo kao list,
i opačine nas naše odnose kao vjetar.
(6) Nema nikog da doziva ime tvoje,
da se budi da bi se za te uhvatio,
jer si ti lice svoje od nas sakrio
i predao nas u vlast našim opačinama.
(7) Ali eto, o Jahve, ti si otac naš,
mi smo glina, ti si lončar naš,
i svi smo mi djelo ruke tvoje.
(8) Ne srdi se preko mjere, o Jahve,
i ne pamti opačinu dovijeka;
evo, pogledaj sad, svi smo mi narod tvoj.
(9) Opustješe sveti gradovi tvoji,
Cion postade pustinja,
Jerusalem pustoš.
(10) Naša sveta i krasna kuća,
gdje su te očevi naši hvalili,
spaljena je,
i sve što nam je dragocjeno u ruševinama je.
(11) Hoćeš li oklijevati povrh svega ovog, o Jahve?
Hoćeš li šutjeti i mučiti nas preko mjere?

Buntovni narod

65 "Očitovao sam se onima koji nisu pitali za me;
mene su našli oni koji me nisu tražili.
Rekoh: 'Evo me, evo me',
narodu koji ne dozivaše ime moje.
(2) Cijeli dan pružah svoje ruke prkosnom narodu,
što hodi putem koji nije dobar, za mislima svojim,
(3) narodu koji me neprestano u lice izaziva,
prinoseći žrtve u vrtovima i paleći tamjan na opekama,[65]
(4) koji sjedi među grobovima i provodi noći na skrovitim mjestima,
koji jede svinjsko meso
i u čijim je loncima čorba od nečista mesa,
(5) koji govori: 'Skloni se, ne prilazi mi,
jer sam ja svetiji od tebe!'
Takvi su dim u nozdrvama mojim,
vatra što gori cijeli dan.
(6) Evo, zapisano je preda mnom,
šutjeti neću, nego ću platiti,
i vratit ću im u njedra,

[65] Kumirima.

(7) i opačine njihove i opačine očeva njihovih zajedno", veli Jahve.
"Jer, palili su tamjan po gorama
i prezirali me po brdima,
zato ću im ja izmjeriti u njedra plaću za njihova prijašnja djela."
(8) Ovako veli Jahve:
"Kao što se sok nalazi u grozdu,
pa neko rekne: 'Ne uništavajte ga, jer u njemu ima dobra',
tako ću ja djelovati za sluge svoje,
da ih ne uništim sve.
(9) Izvest ću potomstvo iz Jakova,
a baštinika mojih gora iz Jehude;
njih će baš moji odabranici baštiniti,
i moje će sluge ondje prebivati.
(10) Šaron će biti pašnjak stadima,
a dolina akorska počivalište govedima,
narodu mome koji mene traži.
(11) A vi koji budete ostavili Jahvu,
koji budete zaboravili moju svetu goru,
koji budete postavili sto Gadu[66]
i koji budete punili pehare miješana vina Meniju[67],
(12) vama ću ja dosuditi mač,
i svi ćete se sagnuti za klanje.
Jer ja sam zvao, ali se vi niste odazvali;
ja sam govorio, ali vi niste slušali.
I činili ste zlo u očima mojim
i odabirali ono što meni nije bilo milo."
(13) Stoga ovako veli Gospod Jahve:
"Evo, sluge će moje jesti, a vi ćete gladovati.
Evo, sluge će moje piti, a vi ćete žedni biti.
Evo, sluge će se moje veseliti, a vi ćete se posramiti.
(14) Evo, sluge će moje razdragana srca klicati,
a vi ćete bolna srca vapiti,
i slomljena duha kukati.
(15) Ime ćete svoje ostaviti za kletvu odabranicima mojim,
i Gospod Jahve vas će pogubiti.
A sluge svoje on će drugim imenom zvati.
(16) Onaj koji bude sebe blagosiljao na zemlji,
blagosiljat će se Bogom istine,
a onaj koji se bude kleo na zemlji,
klet će Bogom istine,
jer će prijašnje nevolje biti zaboravljene,
i jer će od očiju mojih biti sakrivene!

Novo nebo i nova zemlja

(17) Ta, evo, ja stvaram nova nebesa i novu zemlju,
i prijašnji se događaji neće spominjati niti će na um padati.
(18) Nego, radujte se i veselite dovijeka onom što ja stvaram,
jer, evo, Jerusalem stvaram da veselje bude,
a narod njegov da radost bude.
(19) I ja ću se veseliti Jerusalemu i radovati narodu svom,
i u njemu se više neće čuti
plač ni vapaj.
(20) U njemu više neće biti djeteta koje bi živjelo samo nekoliko dana,
ni starca koji ne bi proživio svoje dane,
jer ko umre sa stotinu godina smatrat će se mladim,
a ko ne doživi stotinu,
smatrat će se prokletim.
(21) Oni će graditi kuće i u njima stanovati,
oni će i vinograde saditi i plodove njihove jesti.
(22) Oni neće graditi da bi drugi stanovali,
oni neće saditi da bi drugi jeli,
jer poput vijeka drveta, takvi će biti dani naroda moga,
i izabranici moji dugo će uživati djela ruku svojih.
(23) Oni se neće uzalud truditi,
niti rađati djecu za nesreću,
jer oni su potomstvo onih koje je Jahve blagoslovio,
i potomke njihove s njima.
(24) I desit će se da ću se ja, prije nego što oni zovnu, odazvati, i dok još budu govorili, ja ću uslišati.
(25) Vuk i janje zajedno će pasti, i lav će jesti slamu kao vo, a prašina će biti hrana zmiji. Oni neće činiti ni zla ni štete na svoj gori mojoj svetoj", veli Jahve.

Nebo je prijestolje Božije

66 Ovako veli Jahve:
"Nebo je prijestolje moje, a zemlja podnožje moje.
Gdje je onda kuća koju mi možete sagraditi?
I gdje je mjesto počinka moga?
(2) Nije li ruka moja sve ovo načinila,
i tako je sve ovo postalo?", očituje Jahve.
"Ali ovoga ću ja paziti:
onog koji je skrušen i ponizna duha, i koji od riječi moje drhti.

[66] *Gad* na hebrejskom znači *sreća*.

[67] *Menija* na hebrejskom znači *sudbina*.

Ukor licemjerima

(3) Onaj koji [meni] zakolje bika taj i ubije čovjeka[68];
onaj koji žrtvuje janje taj i psu zavrne šiju;
onaj koji prinese žitnu žrtvu taj prinosi i svinjsku krv;
onaj koji zapali tamjan taj i kumira blagosilja.
Oni što su izabrali puteve svoje
i duše im uživaju u gnusobama njihovim,
(4) tako ću ja izabrati za njih kaznu,
i navalit ću na njih ono čega se boje.
Jer zvao sam, ali se niko nije odazvao;
govorio sam, ali niko nije slušao.
Činili su zlo u očima mojim,
i odabrali su ono što mi nije drago."
(5) Čujte riječ Jahvinu, vi koji drhtite od riječi njegove:
"Vaša braća koja vas mrze, koja vas zbog imena moga odbacuju,
rekoše: 'Neka se veliča Jahve, da vidimo radost vašu.'
Ali oni će biti postiđeni.
(6) Čuj! Vika iz grada, glas iz hrama,
glas Jahve, koji plaća dušmanima svojim.
(7) Prije negoli bješe u trudovima, ona rodi;
prije negoli osjeti bol, dječaka donese.
(8) Ko je takvo šta čuo? Ko je takve stvari vidio?
Može li se zemlja u jednom danu roditi?
Može li se narod odjednom izroditi?
Tek što Cion bješe u trudovima, ona rodi sinove svoje.
(9) Zar da ja dopustim trenutak rađanja a da ne dam porod?", veli Jahve.
"I zar da ja, koji dajem porod, zatvorim matericu?"
– veli Bog tvoj.

Radujte se s Jerusalemom

(10) "Veselite se s Jerusalemom i radujte se zbog njeg, svi vi koji ga volite,
doista se radujte s njim, svi vi koji ga oplakujete,
(11) da dojite i nasitite se na njegovim utješnim prsima,
da sišete i naslađujete se njegovim darežljivim grudima."
(12) Jer ovako veli Jahve: "Evo, ja ću mu pružiti mir kao rijeku,
i bogatstvo naroda kao potok nabujali,
a vi ćete dojiti i biti nošeni na rukama i milovani na koljenima.
(13) Kao što majka tješi svoje dijete, tako ću ja vas tješiti,
i vi ćete naći utjehu u Jerusalemu."
(14) Onda ćete to vidjeti, pa će vam srce zaigrati,
i kosti će vam procvasti kao mlada trava,
i ruka će se Jahvina objaviti njegovim slugama,
i on će biti ogorčen na dušmane svoje.
(15) Jer, gle, Jahve će doći u vatri,
a njegova bojna kola poput vihora,
da u bijesu srdžbu svoju iskali
i ukor svoj u plamenima vatrenim.
(16) Jer Jahve će izvršiti sud vatrom
i mačem nad ljudima svim,
i mnogo će biti onih koje će Jahve pobiti.
(17) "Oni koji se budu posvećivali [kumirima] i čistili da uđu u vrtove [paganske],
slijedeći onoga u sredini,
koji budu jeli svinjsko meso, odvratne životinje i miševe,
skončat će svi zajedno", očituje Jahve.
(18) "Jer ja znam djela njihova i misli njihove; dolazi vrijeme kad će se sabrati svi narodi i jezici. I oni će doći i vidjeti slavu moju. (19) Ja ću postaviti znak među njih, i poslat ću preživjele od njih narodima u Taršiš, Put[69], Lud – poznat po strijelcima –Tubal i Javan, na daleke otoke koji nisu ni čuli za ugled moj ni vidjeli slavu moju. I oni će objaviti moju slavu među narodima. (20) Potom će dovesti svu vašu braću iz svih naroda kao žitnu žrtvu Jahvi, na konjima, na kolima, na nosilima, na mazgama i na devama, na moju svetu goru u Jerusalemu", veli Jahve, "baš kao što sinovi Israilovi donose svoju žitnu žrtvu u čistoj posudi u kuću Jahvinu.
(21) I ja ću uzeti neke od njih za svećenike i levijevce", veli Jahve.
(22) "Jer kao što će nova nebesa i nova zemlja,
koje budem stvorio, trajati preda mnom", očituje Jahve,
"tako će trajati potomstvo vaše i ime vaše.
(23) I od mlađaka do mlađaka,
i od subote do subote,
svi će ljudi dolaziti da se duboko poklone preda mnom", veli Jahve.
(24) "Potom će izlaziti i gledati
trupla ljudi
koji se od mene odmetnuše.
Jer crv njihov neće umrijeti,
i njihova se vatra neće ugasiti,
i oni će biti gnusni svim ljudima."

[68] Kao žrtvu kumiru.

[69] *Put* na hebrejskom znači *Libija*.

JEREMIJA

Jeremijina proročka misija započela je 626. god. pr. n. e., tokom vladavine Jošije, kralja Jehude (640–609), i trajala je sve do iza 586. godine. Njegovo služenje je uslijedilo domalo prije misije proroka Cefanije. Proroci Habakuk, Obadija i Ezekijel bili su Jeremijini savremenici. Jeremija je bio sin Hilkijaha, svećenika iz Anatota, a ovaj je mogao biti potomak svećenika Ebjatara koga je Solomon protjerao u Anatot (Kraljevi I 2:26). Poznat je kao prorok apokalipse, a njegovu poruku je odbacila većina Jevreja njegova vremena. Njegov najprisniji prijatelj bio je njegov vjerni pisar Baruk, koji je zapisao njegove riječi onako kako mu ih je on diktirao (36:4–32). I sam Baruk je, vjerovatno, ovoj Jeremijinoj knjizi dao njen konačan oblik, budući da se nijedan događaj, zabilježen u poglavljima 1–51, nije zbio nakon 580. god. pr. n. e. (poglavlje 52 dodatak je nekog kasnijeg pisca).

Nijedan prorok ne otkriva svoja unutarnja osjećanja na tako dubok način kao Jeremija koga su, često, nazivali "vapijućim prorokom". Živio je u vrijeme velikih političkih potresa. Golema carstva Asirije, Babilona i Egipta natjecala su se u svojoj moći. Kralj Jošija bio je vjerski reformator koji je podržavao Jeremiju. No, nakon što je Jošija ubijen u bici za Megido 609. godine, Jeremija biva progonjen i provodi značajan dio svoga života u zatočeništvu.

Jeremija je bio veoma svjestan da ga je Bog pozvao da bude prorok (1:4–17), i to ga je učinilo najbogobojaznijim i najpredanijim u službi Božijoj. Znao je da su riječi koje je govorio dolazile od samoga Boga i da će se, zacijelo, ispuniti. Morao se stalno sukobljavati s ljudima koji su lažno svjedočili da su proroci Božiji. Iako je osuđivao svoje sunarodnjake zbog njihova grijeha i idolopoklonstva, ipak ih je volio i molio se za njih. Naglašavao je da se osuda Božija može povući ako se pokaju. Savjetovao im je da se povinuju vlasti Babilona i da se ne bune. Zbog toga su ga osuđivali kao izdajnika, premda je on, zapravo, bio istinski domoljub.

Jeremijin poziv i poslanje

1 Riječi Jeremije, sina Hilkijahova, jednog svećenika u Anatotu u zemlji Benjaminovoj, (2) kojem dođe riječ Jahvina u dane Jošijaha, sina Amonova, kralja Jehude, trinaeste godine njegove vladavine. (3) Ona dođe i u dane Jehojakima, sina Jošijaha, kralja Jehude, do kraja jedanaeste godine Cidkijaha, sina Jošijahova, kralja Jehude, do progonstva Jerusalema u petome mjesecu.

(4) I dođe mi riječ Jahvina:

(5) "Prije nego što te sazdah u utrobi, ja te znadoh,
i prije nego što se ti rodi, ja te posvetih;
za proroka svim narodima ja te odredih."

(6) Ja tad rekoh: "Jao, Gospode Jahve!
Gle, ja ne umijem govoriti,
tek sam mladić."

(7) Ali Jahve mi reče: "Ne govori: 'Mladić sam',
jer kuda te god ja pošaljem, ti ćeš poći,
i sve što ti ja zapovjedim, ti ćeš govoriti.

(8) Nemoj ih se bojati,
jer ja sam s tobom da te izbavim", očituje Jahve.

(9) Tad Jahve pruži svoju ruku i dotače mi usta, i reče mi Jahve:
"Evo, u usta tvoja ja stavljam riječi svoje.

(10) Evo, danas te ja postavljam nad narode i nad kraljevstva,
da trgaš i rušiš,
da razaraš i uništavaš,
da gradiš i sadiš."

Grana bademova drveta i uzavreo lonac

(11) Dođe mi riječ Jahvina: "Šta vidiš, Jeremija?"
A ja rekoh: "Vidim granu bademova drveta."

(12) Tada mi Jahve reče: "Dobro si vidio, jer ja čuvam riječi svoje da ih ispunim[1]."

(13) Opet mi dođe riječ Jahvina: "Šta vidiš?"
A ja rekoh: "Vidim uzavreo lonac koji kipi sa sjevera."

(14) Tad mi Jahve reče: "Sa sjevera će izbiti zlo na sve stanovnike zemlje. (15) Jer gle, ja sazivam sve narode kraljevstava sa sjevera", očituje Jahve, "i oni

[1] Na hebrejskome *čuvam*, *bdijem* zvuči kao *bademovo drvo*.

će doći, te će svaki postaviti prijestolje svoje pred
kapije jerusalemske, i oko svih zidina njegovih i
svih gradova Jehudinih. (16) Ja ću im izreći svoje
osude za svu opačinu njihovu, kojom me ostaviše
i pališe tamjan drugim bogovima, i klanjahu se
djelima ruku svojih. (17) Opaši sad bedra svoja pa
ustani i govori im sve što ti ja zapovjedim. Ne budi
potišten pred njima, da te ja pred njima ne potiš-
tim. (18) I gle, danas sam te učinio poput grada
utvrđena, i poput stupa gvozdenoga, i poput zidi-
na bronzanih, protiv sve zemlje, protiv kraljeva Je-
hude, prvaka njezinih, svećenika njezinih i naroda
ove zemlje. (19) Oni će se boriti protiv tebe, ali te
neće nadvladati, jer ja sam s tobom da te izbavim",
očituje Jahve.

Jehudino odmetništvo

2 Dođe mi riječ Jahvina:
(2) "Idi i proglasi Jerusalemu u uši i reci: Ova-
ko veli Jahve: Ja se sjećam odanosti mladosti tvoje,
ljubavi zaruka tvojih,
kako si me slijedio u pustinji,
kroz zemlju nezasijanu.
(3) Israil bješe svet Jahvi,
prvina žetve njegove.
Svi koji su je jeli postadoše krivi,
zlo ih snađe", očituje Jahve.
(4) Čujte riječ Jahvinu, kućo Jakovljeva, i svi rodovi
kuće Israilove. (5) Ovako veli Jahve:
"Kakvu nepravdu vaši očevi na meni nađoše,
pa se od mene udaljiše
i hođahu za ispraznošću, te isprazni postadoše?
(6) Ne upitaše oni: 'Gdje je Jahve,
koji nas je izveo iz zemlje egipatske,
koji nas je vodio kroz pustoš,
kroz zemlju pustinja i jama,
kroz zemlju suše i mrkle tmine,
kroz zemlju kojom niko nije prošao
i gdje niko ne živi?'
(7) Ja vas dovedoh u zemlju plodnu,
da jedete plodove njezine i dobra njezina.
Ali vi dođoste i oskvrnuste zemlju moju,
i od baštine moje načiniste gnusobu.
(8) Ne upitaše svećenici: 'Gdje je Jahve?'
A tumači zakona ne poznavahu me;
o mene se ogriješiše i vladari[2],
i proricahu proroci u ime Baalovo
i hođahu za stvarima[3] beskorisnim.
(9) Zato ću se ja s vama još parničiti", očituje Jahve,
"i protiv sinova vaših sinova ja ću parnicu voditi.
(10) Ta prijeđite na otoke kitimske pa vidite,
i pošaljite ljude u Kedar pa dobro promotrite,
i vidite je li se nešto slično ovom zbilo!
(11) Je li koji narod zamijenio bogove
koji i nisu bogovi bili?
A moj je narod zamijenio slavu svoju
za ono što ne koristi.
(12) Zaprepastite se zbog toga, o nebesa,
i protrnite, budite potištena", očituje Jahve.
(13) "Jer moj je narod dva zla počinio:
ostavio je mene,
izvor žive vode,
da iskopa sebi čatrnje,
prolomljene čatrnje
što ne mogu držati vodu.
(14) Je li Israil rob? I je li on sluga u kući rođen?
Zašto postade plijenom?
(15) Mladi su lavovi na nj rikali,
na sav glas bučali.
I pretvoriše njegovu zemlju u pustoš;
gradovi su njegovi uništeni, bez žitelja.
(16) I ljudi iz Memfisa i Tahpanhesa
brijahu tjeme tvoje[4].
(17) Zar to nisi sam sebi učinio,
ostavivši Jahvu, Boga svoga,
kad te on pravim putem vodio?
(18) A sad, šta ćeš ti na putu za Egipat,
da piješ vodu iz Nila,
i šta ćeš na putu za Asir,
da piješ vodu Eufrata?
(19) Tvoja će te opačina kazniti,
i tvoja će te odmetanja pokarati;
zato znaj i vidi kako je zlo i gorko
što ostavljaš Jahvu, Boga svoga,
i što nema straha od mene u tebi", očituje Gospod
Jahve.
(20) "Jer davno sam ja slomio jaram tvoj
i rastrgao sveze tvoje,
i rekao: 'Ja sluga biti neću!'
Ta na svakom brdu visokom
i pod svakim drvetom zelenim
kao bludnica si lijegao.
(21) A ja te zasadih kao lozu probranu,
sjeme potpuno pouzdano.

[2] U hebrejskome tekstu *pastiri*.

[3] Tj. kumirima.

[4] Tj. skidahu ti tjeme kao plijen.

Kako se onda ti pretvori preda mnom
u izrođenu lozu divlju?
(22) Iako se pereš lugom
i uzimaš mnogo sapuna,
mrlja je tvoje nepravde preda mnom", očituje Gospod Jahve.
(23) "Kako možeš reći: 'Nisam se ukaljao,
nisam išao za baalima'?
Pogledaj tragove svoje u dolini!
Spoznaj šta si učinio!
Ti si brza mlada deva što trči tamo-amo,
(24) divlja magarica što je navikla na pustinju,
što njuši vjetar u hlepnji svojoj.
Ko je može obuzdati kad se uzbudi za vrijeme parenja?
Ko je god bude tražio, neće se umoriti;
naći će je u mjesecu njezinu.
(25) Čuvaj noge svoje da ne budu bose
i grlo svoje od žeđi.
Ali ti reče: 'Džaba je!
Ne! Ta ja volim strance[5],
i za njima ću ići.'
(26) Kao što se lopov stidi kad ga uhvate,
tako se stidi kuća Israilova,
oni, kraljevi njihovi, prvaci njihovi,
svećenici njihovi i proroci njihovi,
(27) koji govore drvetu: 'Ti si mi otac',
i kamenu: 'Ti si me rodio.'
Jer oni meni leđa okrenuše,
a ne lice;
ali kad nevolja dođe, reći će:
'Ustani i spasi nas.'
(28) A gdje su bogovi tvoji
što si ih sebi načinio?
Neka ustanu ako te mogu spasiti
kad nevolja dođe;
jer koliko je gradova tvojih,
toliko je bogova tvojih, o Jehudo.
(29) Zašto se parničite sa mnom?
Svi ste ustali na me", očituje Jahve.
(30) "Uzalud sam udarao sinove vaše;
kaznu nisu prihvatali.
Mačevi vaši rastrgnuše proroke vaše
kao lav koji ždere.
(31) O rode, pazi na riječ Jahvinu.
Jesam li ja bio pustinja Israilu,
ili zemlja mrkle tmine?
Zašto moj narod govori: 'Mi smo slobodni;
nećemo više k tebi'?
(32) Može li djevica zaboraviti nakit svoj,
ili mlada ruho svoje?
Ali narod moj mene zaboravlja
dane nebrojane.
(33) Kako dobro pripremaš sebi put
da tražiš ljubav!
Zato si i navikao
da hodiš putevima najgorim.
(34) I na haljinama tvojim
krv je nevinih i siromašnih,
iako ih ti nisi zatekao kako provaljuju.
Ali i pored svega toga,
(35) ti reče: 'Ja sam nevin;
doista je njegova srdžba otklonjena od mene.'
Evo, ja ću se s tobom suditi,
jer govoriš: 'Nisam zgriješio.'
(36) Zašto tumaraš toliko,
sad amo, sad tamo?
I Egipat će te posramiti
kao što te posramio Asir.
(37) I ovo ćeš mjesto napustiti
s rukama na glavi,
jer Jahve je odbacio one u koje se uzdaš ti,
i ti nećeš imati napretka s njima."

Nečista zemlja

3 "Ako se muž razvede od svoje žene,
te ona ode od njega
i pripadne drugom čovjeku,
hoće li se on opet njoj vratiti?
Zar ne bi zemlja potpuno nečista bila?
I ti si bludničila s mnogim ljubavnicima,
a opet se meni okrećeš", očituje Jahve.
(2) "Podigni oči ka goletima i pogledaj,
gdje nisi oskvrnuta?
Kraj puteva si ih sačekivala
kao Arapin u pustinji,
i zemlju si onečistila
svojim bludničenjem i opačinom svojom.
(3) Zato se pljusci zadržaše,
i ne bješe kiše proljetne.
A opet ti čelo bješe kao u bludnice;
ti se ne htjede postidjeti.
(4) Nisi li me baš sad dozivala:
'Oče moj, ti si prijatelj mladosti moje.
(5) Hoće li se on dovijeka ljutiti?
Hoće li on do kraja ogorčen biti?'
Eto, ti progovori

[5] Tj. tuđe bogove.

i učini zla,
i uradi po svome."

Nevjerni Israil

(6) Potom mi reče Jahve u dane kralja Jošijaha: "Vidje li ti šta učini nevjerni Israil? Peo se na svako visoko brdo i pod svako zeleno stablo i ondje je bludničio. (7) Ja sam mislio: 'Nakon što sve to učini, vratit će se meni', ali se on ne vrati, i to vidje Jehuda, sestra njegova izdajnica. (8) A vidje i kako ja nevjernog Israila zbog svih preljuba njegovih otpustih i dadoh mu pismo otpusta, ali se Jehuda, sestra njegova izdajnica, ne poboja, nego ode te se i ona odade bludu. (9) Lahkoumnim bludničenjem onečistila je zemlju i činila blud s kamenjem i drvećem.[6] (10) Ali povrh svega toga njegova sestra Jehuda nije se vratila meni svim srcem svojim, nego samo prividno", očituje Jahve.

Bog poziva Israila na pokajanje

(11) I reče mi Jahve: "Nevjerni Israil pokazao se pravednijim od izdajnice Jehude. (12) Idi i proglasi ove riječi prema sjeveru i reci:
'Vrati se, nevjerni Israile', očituje Jahve,
'ja vas više neću srdito gledati,
jer milostiv sam ja', očituje Jahve,
'neću se ja dovijeka ljutiti.
(13) Samo priznaj nepravdu svoju,
da si se pobunio protiv Jahve, Boga svoga,
i da si trčao tamo-amo tuđincima pod svakim stablom zelenim,
i da se nisi pokoravao glasu mom', očituje Jahve.
(14) 'Vratite se, nevjerni sinovi', očituje Jahve,
'jer ja sam gospodar vaš,
i ja ću vas uzeti, jednog iz jednog grada i dvojicu iz jednog roda,
i odvest ću vas na Cion.'
(15) Potom ću vam dati pastire po srcu svome koji će vas hraniti znanjem i razumom. (16) U one dane kad se vi namnožite i raširite u zemlji", očituje Jahve, "ljudi više neće govoriti: 'Kovčeg saveza Jahvina.' Neće im na um padati, niti će ga se sjećati, niti će im nedostajati, niti će on opet biti napravljen. (17) Tad će oni Jerusalem Jahvinim prijestoljem zvati, i svi će se puci okupiti u njemu, u Jerusalemu, zarad imena Jahvina; i neće se oni više povoditi za tvrdokornim i zlim srcima svojim. (18) U one dane hodit će kuća Jehudina s kućom Israilovom, te će oni zajedno izići iz zemlje sjeverne u zemlju koju ja očevima vašim dadoh u baštinu.
(19) Tad ja rekoh:
Kako bih te rado među sinove svoje posadio
i ugodnu ti zemlju dao,
najljepšu baštinu naroda!
I rekoh: Ti ćeš me zvati: 'Oče moj',
i nećeš se od mene okretati.
(20) Doista, kao što žena nevjerno ode od druga svog,
tako si ti meni nevjerna bila,
kućo Israilova", očituje Jahve.
(21) Po goletima glas se čuje,
plač i molbe sinova Israilovih,
jer su izopačili puteve svoje,
zaboravili su Jahvu, Boga svog.
(22) "Vratite se, sinovi nevjerni,
ja ću izliječiti nevjernost vašu."
"Evo, mi ti dolazimo,
jer ti si Jahve, naš Bog.
(23) Doista, što dolazi iza brda varljivo je,
vreva po gorama.
Doista, u Jahvi, Bogu našemu,
spasenje je Israilovo.
(24) Ali još od mladosti naše
ono što je sramno[7] proždire trud očeva naših,
njihova stada i krda njihova,
njihove sinove i kćeri njihove.
(25) Lezimo u sramotu svoju,
i neka nas poniženje naše pokrije,
jer od mladosti svoje do dana današnjega
griješimo se o Jahvu, Boga svog,
mi i očevi naši,
i ne slušamo glas Jahve, Boga svog."

Prijetnja Jehudi najezdom

4 "Želiš li se vratiti, o Israile", očituje Jahve,
"onda bi se trebao vratiti meni.
I ukloniš li ispred mene gnusobe svoje,
i ne budeš kolebljiv bio,
(2) i budeš se kleo: 'Tako mi Jahve živoga',
istinski, pravo i pravedno,
onda će se puci u njemu blagosiljati,
i njime će se dičiti."
(3) Jer ovako govori Jahve Jehudincima i Jerusalemu:

[6] Tj. odala se bludničenju s kamenim i drvenim kumirima.

[7] Tj. kumir Baal.

"Preorite neoranu zemlju,
i ne sijte među trnjem.
(4) Obrežite se Jahvi,
obrežite srca svoja[8],
Jehudinci i stanovnici Jerusalema,
inače će gnjev moj kao vatra planuti
i gorjeti, a nikog neće biti da ga ugasi,
zbog zlodjela vaših."
(5) Objavite u Jehudi i razglasite u Jerusalemu, i recite:
"Zapušite u trubu širom zemlje;
vičite i govorite:
'Okupite se, pa hajdemo
u gradove utvrđene.'
(6) Podignite bajrak prema Cionu!
Tražite utočište, ne stojte mirno,
jer ja donosim zlo sa sjevera,
propast veliku.
(7) Lav iziđe iz brloga svoga,
i uništitelj naroda krenu;
on otiđe iz mjesta svog
da ti zemlju opustoši.
Tvoji će gradovi postati ruševine,
bez stanovnika.
(8) Zato obucite kostrijet,
žalite i kukajte,
jer se žestoka srdžba Jahvina
nije od nas otklonila."
(9) "Desit će se toga dana", očituje Jahve,
"da će kralju i vladarima srce zatajiti,
i svećenici će se zaprepastiti,
i proroci se zapanjiti."
(10) Ja tad rekoh: "Ah, Gospode Jahve! Doista si ti posve zaveo ovaj narod i Jerusalem govoreći: 'Bit ćete u miru', dok nam je mač pod grlom."
(11) U to će se vrijeme reći ovom narodu i Jerusalemu: "Vruć vjetar s goleti u pustinji puše prema jednom narodu mom – ne da vija, i ne da očisti,
(12) prejak će im vjetar na zapovijed moju doći, i ja ću im povrh toga sudove izreći."
(13) "Gle, diže se [dušman] poput oblaka,
a kola njegova kao vihor;
konji su njegovi brži od orlova.
Kuku nama, propali smo!"
(14) Speri zlo sa srca svoga, o Jerusaleme,
da bi se spasio.
Dokle ćeš opake misli
u sebi gajiti?
(15) Jer jedan glas iz Dana objavljuje
i s gore Efrajimove nesreću najavljuje.
(16) "Izvijestite sad o tome narode!
Razglasite nad Jerusalemom:
'Opsjedači dolaze iz zemlje daleke
i dižu glasove protiv gradova Jehudinih.
(17) Kao poljski čuvari opkoljavaju ga,
jer protiv mene ustade', očituje Jahve.
(18) Putevi tvoji i djela tvoja
to su ti donijeli.
To je nesreća tvoja! Kako je gorka!
Kako te je u srce kosnula!"

Tužaljka nad opustošenom Jehudom

(19) Utrobo moja, utrobo moja!
Mora me pritisla! Oh, srce moje!
Srce tuče u meni,
šutjeti ne mogu,
jer ti si čula, dušo moja,
zvuk trube,
uzbunu bojnu.
(20) Nesreća se za nesrećom objavljuje,
jer sva je zemlja opustošena;
najednom su čadori moji opustošeni,
začas zastori moji.
(21) Dokle moram gledati bajrak
i slušati trube zvuk?
(22) "Ta narod je moj bezuman,
on me ne poznaje;
oni su djeca budalasta
i nemaju razuma.
Oni su vješti u činjenju zla,
ali činiti dobro oni ne umiju."
(23) Pogledah u zemlju, i gle, bezoblična i pusta bješe ona,
i u nebesa, a ona bez svjetlosti bijahu.
(24) Pogledah u gore, i gle, one su se tresle,
i sva su se brda ljuljala.
(25) Pogledah, i gle, nijednog čovjeka ne bješe,
i sve ptice nebeske bijahu pobjegle.
(26) Pogledah, i gle, plodna zemlja bješe pustinja,
i svi joj gradovi bijahu porušeni
pred Jahvom, od žestoke srdžbe njegove.
(27) Jer ovako veli Jahve:
"Sva će zemlja opustošena biti,
ali ja je neću potpuno uništiti.
(28) Zato će zemlja tugovati
a nebesa, gore, potamnjeti,
jer ja sam progovorio, ja sam riješio,

[8] Istinsko obrezanje mora dolaziti iz ljudskog srca.

i ja se neću predomisliti, niti ću odustati."
(29) Od glasa konjanika i strijelaca svaki grad bježi;
oni se zavlače u grmlje i penju među stijene;
svi su gradovi napušteni,
i u njima niko ne prebiva.
(30) A ti, opustošena, šta ćeš učiniti?
Iako se u grimiz oblačiš,
iako se ukrasima zlatnim kitiš,
iako bojom oči sjeniš,
uzalud se uljepšavaš.
Preziru te ljubavnici tvoji,
traže glavu tvoju.
(31) Jer čuo sam ja vapaj žene u trudovima,
muku kao u one što rađa svoje prvo dijete,
vapaj cionske kćeri koja dahće,
pružajući ruke i govoreći:
"Ah, teško meni, duša mi klone pred ubojicama!"

Bezbožnost Jerusalema

5 "Prođite ulicama jerusalemskim,
i pogledajte sad pa vidite.
I tražite po trgovima njegovim,
ako budete mogli naći čovjeka,
ako bude ijedan koji postupa pravedno, koji traži istinu,
onda ću ja tom gradu oprostiti.
(2) Pa iako oni govore: 'Tako nam Jahve živoga',
doista se krivo zaklinju."
(3) O Jahve, ne traže li oči tvoje istinu?
Ti ih udari,
ali oni ne osjetiše;
ti ih uništi,
ali oni odbiše da se poprave;
lica svoja tvrđim od hridi učiniše,
da se pokaju, ne htjedoše.
(4) Ja tad rekoh: "Oni su samo siromasi,
nerazboriti su oni,
jer ne poznaju put Jahvin
ni odredbu Boga svog.
(5) Poći ću velikima
i govoriti s njima,
jer oni poznaju put Jahvin
i odredbu Boga svog."
Ali i oni složno zbaciše jaram
i pokidaše sveze.
(6) Zato će ih lav iz šume zaklati,
vuk će ih pustinjski uništiti,
leopard motri na gradove njihove.
Ko god iz njih iziđe rastrgan će biti,
jer mnogo je prijestupa njihovih,
brojna su odmetanja njihova.
(7) "Zašto bih ti ja oprostio?
Sinovi me tvoji napustiše
i zaklinjahu se onima koji nisu bogovi.
Kad ih ja nasitih,
počiniše preljubu
i nagrnuše u kuću bludnicinu.
(8) Oni bijahu ugojeni, jedri konji,
svaki rzaše za ženom bližnjega svoga.
(9) Zar da za ovo ja ne kaznim", očituje Jahve,
"i narodu ovakvom
zar da se ja ne osvetim?
(10) Prođite kroz redove loza njegovih i uništavajte,
ali ne uništavajte potpuno;
zgulite mu grane,
jer one nisu Jahvine.
(11) Kuća Israilova i kuća Jehudina
poniješe se vrlo nevjerno prema meni", očituje Jahve.
(12) Lagahu o Jahvi
i govorahu: "Neće on ništa učiniti;
nesreća nas neće snaći,
i nećemo vidjeti ni mača ni gladi.
(13) Proroci su kao vjetar,
i riječ nije u njima.
Tako će biti učinjeno i njima!"

Navještenje suda

(14) Zato ovako veli Jahve, Bog nad vojskama:
"Zato što su progovorili riječ ovu,
evo, ja ću učiniti da moje riječi u ustima tvojim budu vatra,
a ovaj narod drvo, te će ih ona progutati.
(15) Evo, ja ću dovesti protiv vas narod izdaleka, o kućo Israilova", očituje Jahve.
"To je narod izdržljiv,
to je narod drevan,
narod čiji jezik ti ne poznaješ
niti razumiješ šta oni govore.
(16) Njihov je tobolac kao otvoren grob,
svi su oni ratnici.
(17) Oni će proždrijeti ljetinu tvoju i hranu tvoju;
oni će proždrijeti sinove tvoje i kćeri tvoje;
oni će proždrijeti stada tvoja i krda tvoja;
oni će proždrijeti loze tvoje i smokve tvoje;
oni će razvaliti mačem utvrđene gradove tvoje u koje se uzdaš.
(18) Ali ni u te dane", očituje Jahve, "ja te neću potpuno uništiti.

(19) Desit će se, kad upitaju: 'Zašto nam Jahve, Bog
naš, sve ovo učini?',
da ćeš im ti tad reći:
'Kako vi mene ostaviste i služiste tuđim bogovima
u zemlji svojoj,
tako ćete služiti tuđincima u zemlji koja nije vaša.'
(20) Objavite ovo u kući Jakovljevoj
i proglasite po Jehudi:
(21) Čuj sad ovo, narode bezumni i nerazboriti,
koji imaš oči, ali ne vidiš,
koji imaš uši, ali ne čuješ.
(22) Zar me se ne bojite?", očituje Jahve.
"Zar ne drhtite u prisustvu mom?
Jer ja sam učinio pijesak granicom moru,
vječnu ogradu koju ne može prijeći.
Iako se vali uzburkaju, opet ne mogu prevladati;
iako huče, opet ne mogu preko njeg prijeći.
(23) Ali ovaj narod ima srce tvrdoglavo i neposlušno;
oni skrenuše i uzmaknuše.
(24) Oni ne govore u srcu svome:
'Bojmo se sad Jahve, Boga svoga,
koji daje kišu u njeno doba,
i kišu jesenju i kišu proljetnu,
koji nam čuva utvrđene sedmice žetve.'
(25) Opačine vaše ovo odvratiše,
i grijesi vam vaši dobro uskratiše.
(26) Jer zlikovaca ima u narodu mom,
oni motre kao ptičari što vrebaju;
zamku postavljaju,
ljude hvataju.
(27) Kao kavez pun ptica,
tako su kuće njihove pune prijevare;
zato oni postadoše veliki i imućni.
(28) Oni su ugojeni, oni su uglađeni,
i zlodjelima njihovim nema mjere;
oni ne zastupaju slučaj,
slučaj siročeta, da sretni budu,
i ne brane prava siromaha.
(29) Zar da ih za ovo ja ne kaznim?", očituje Jahve.
"Narodu ovakvom
zar da se ne osvetim?"
(30) Strahota i užas
zbiše se u ovoj zemlji:
(31) proroci proriču laži,
i svećenici vladaju na svoju ruku,
a narod moj voli tako!
A šta ćete vi na kraju učiniti?

Nad Jerusalemom visi propast

6 "Bježite, o sinovi Benjaminovi, iz Jerusalema!
Zapušite u trubu u Tekoi
i podignite znak iznad Bet-Hakerema,
jer nesreća pogleduje sa sjevera,
i propast velika.
(2) Lijepu i nježnu, kći cionsku, ja ću uništiti.
(3) Pastiri će joj [tuđi] sa stadima svojim dolaziti,
oko nje će čadore svoje razapinjati,
svaki će na mjestu svome napasati.
(4) Pripremite se za boj protiv nje!
Ustajte, navalimo u podne.
Kuku nama, jer je dan na izmaku,
jer se sjene večernje produljuju!
(5) Ustajte, navalimo noću
i razorimo dvore njene!"
(6) Jer ovako veli Jahve nad vojskama:
"Oborite stabla njena
i podignite nasipe za opsadu Jerusalema.
Ovaj grad treba kazniti,
u njemu je samo tlačenje.
(7) Kao što u bunaru vrije voda,
tako vrije opačina njegova.
Nasilje i propast u njemu se čuju;
bolest i rane svagda su preda mnom.
(8) Primi opomenu, Jerusaleme,
inače ću se ja udaljiti od tebe
i pretvoriti te u pustoš,
zemlju nenastanjenu."
(9) Ovako veli Jahve nad vojskama:
"Oni će temeljito kao lozu pabirčiti ostatak Israilov;
pruži iznova ruku kao berač grožđa
ponad grana."
(10) Kome da govorim i koga da opomenem,
pa da oni čuju?
Gle, uši su im začepljene,
pa ne čuju.
Gle, riječ im Jahvina postade porugom,
draga im nije.
(11) A ja sam pun gnjeva Jahvina;
i ne mogu ga obuzdati.
"Izlij ga po djeci na ulici
i na skupinu mladića,
jer će i muža i ženu obuzeti,
staroga i onog u dobi poodmakloj.
(12) Kuće će im biti predate drugima,
zajedno s njihovim poljima i njihovim ženama,
jer ja ću ispružiti ruku svoju

na stanovnike ove zemlje", očituje Jahve.
(13) "Jer od najmanjeg među njima pa do najvećeg,
svi hlepe za dobiti,
i od proroka pa do svećenika
svi postupaju krivo.
(14) Oni slabo liječe ranu naroda moga
govoreći: 'Mir, mir',
ali mira nema.
(15) Postidješe li se oni zbog gnusobe koju počiniše?
Nimalo se ne postidješe;
ne umjedoše ni pocrvenjeti.
Zato će pasti među one što padaju;
u vrijeme kad ih ja budem kažnjavao
bit će oboreni", veli Jahve.
(16) Ovako veli Jahve:
"Stanite kraj puteva i gledajte, pa upitajte za staze drevne,
gdje je put dobri, te njime hodite,
i naći ćete počinak dušama svojim.
Ali oni rekoše: 'Mi nećemo njime hoditi.'
(17) I postavih vam ja stražare i rekoh:
'Slušajte zvuk trube!'
Ali oni rekoše: 'Mi nećemo slušati.'
(18) Zato čujte, narodi,
i znajte, zajednico, šta ih čeka.
(19) Čuj, zemljo: ja, evo, donosim nesreću narodu ovom,
plod spletki njihovih,
jer oni riječi moje ne slušahu,
a i uputu moju odbaciše.
(20) Što će mi tamjan iz Šebe
i mirisna trska iz zemlje daleke?
Vaše žrtve paljenice nisu prihvatljive,
i vaše žrtve nisu mi ugodne."
(21) Zato ovako veli Jahve:
"Evo, ja pred ovaj narod prepreke postavljam.
I oni će se o njih spotaći,
očevi i sinovi zajedno;
bližnji i prijatelj zajedno će poginuti."

Neprijatelj sa sjevera

(22) Ovako veli Jahve:
"Evo, dolazi narod iz zemlje sjeverne,
i velik će se narod iz dalekih krajeva zemlje podići.
(23) Oni se hvataju luka i koplja;
oni su okrutni i nemilosrdni;
glas njihov buči kao more,
i oni jašu na konjima,
kao jedan u bojne redove svrstani
protiv tebe, kćeri cionska!"
(24) Mi smo čuli vijest o njima;
ruke su nam ovješene.
Tjeskoba nas obuze,
bol kao u porodilje.
(25) Ne izlazite u polje,
i ne hodite putem,
jer dušman ima mač,
posvuda je užas.
(26) O jadni narode moj, obuci kostrijet
i uvaljaj se u pepeo;
žali kao za jedincem,
kukaj gorko pregorko.
Jer iznenada će razoritelj
navaliti na nas.
(27) "Ja sam te učinio ispitivačem i iskušateljem među narodom svojim,
da spoznaš i ispitaš put njegov."
(28) Svi su oni tvrdokorni odmetnici,
koji hodaju okolo kao klevetnici.
Oni su mjed i gvožđe;
svi su oni pokvareni.
(29) Mijeh raspuhuje žestoko,
vatra proždire olovo;
uzalud je taljenje,
jer opaki se ne odvajaju.
(30) Zovu ih Odbačenim srebrom,
jer ih je Jahve odbacio.

Poruka na kapiji hrama

7 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve: (2) "Stani na kapiju kuće Jahvine i ondje objavi ovu riječ i reci: Čujte riječ Jahvinu, svi vi iz Jehude koji ulazite na ove kapije da se klanjate Jahvi!" (3) Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: "Popravite puteve svoje i djela svoja, pa ću vas ja pustiti da obitavate na mjestu ovome. (4) Ne uzdajte se u riječi varljive, govoreći: 'Ovo je hram Jahvin, hram Jahvin, hram Jahvin.' (5) Jer ako doista popravite puteve svoje i djela svoja, ako doista budete provodili pravdu između čovjeka i bližnjeg njegova, (6) ako ne budete tlačili stranca, siroče ili udovicu, i ne budete prolijevali nedužnu krv na mjestu ovome, i ne budete hodili za drugim bogovima na svoju štetu, (7) onda ću vas ja pustiti da obitavate na ovome mjestu, u zemlji koju sam dao očevima vašim zasvagda.

(8) Ali, vi se uzdate u varljive riječi od kojih nema
nikakve koristi. (9) Zar ćete krasti, ubijati, i činiti
preljub, i krivo se zaklinjati, i paliti tamjan Baalu, i
hoditi za drugim bogovima koje ne poznajete, (10)
a onda doći i stati preda me u ovoj kući, koja se
imenom mojim zove, te reći: 'Spašeni smo!' – pa
onda činiti sve ove gnusobe? (11) Je li ova kuća,
koja se mojim imenom zove, postala brlogom raz-
bojničkim u očima vašim? Gle, ja to, baš ja, vidim",
očituje Jahve.
(12) "Ali pođite sad na mjesto moje u Šilohu, gdje
ja ime svoje sprva nastanih, i vidite šta ja učinih
od njega zbog opačine naroda svoga Israila. (13)
I sad, pošto ste sve to učinili", očituje Jahve, "a ja
sam vam svejednako govorio, ali vi niste slušali, i
zvao sam vas, ali se vi niste odazivali, (14) zato ću
ja od kuće koja se mojim imenom zove, u koju se
vi uzdate, i od mjesta koje dadoh vama i očevima
vašim, učiniti isto što sam učinio od Šiloha. (15)
Udaljit ću vas od očiju svojih, kao što udaljih svu
braću vašu, sve potomke Efrajimove.
(16) A ti se, [Jeremija,] ne moli za ovaj narod, i ne
upućuj za njih ni vapaja ni molitve, i ne budi za-
govornik kod mene, jer te ja čuti neću. (17) Zar
ne vidiš šta oni čine u gradovima Jehudinim i po
ulicama jerusalemskim? (18) Djeca kupe drva,
a očevi potpaljuju vatru, i žene mijese tijesto da
naprave kolače kraljici neba[9], i oni lijevaju žrtve
ljevanice drugim bogovima da meni prkose. (19)
Prkose li oni meni?", očituje Jahve. "Ne prkose li
samima sebi, na svoju sramotu?" (20) Zato ovako
veli Gospod Jahve: "Evo, izlit će se moja srdžba i
gnjev moj na ovo mjesto, na čovjeka, i na zvijer, i
na drveće poljsko, i na plodove zemlje, i rasplam-
tjet će se, i neće se ugasiti."
(21) Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov:
"Dodajte svoje žrtve paljenice svojim žrtvama
klanicama, i jedite meso. (22) Jer ja ne progovo-
rih očevima vašim, niti im zapovjedih onoga dana
kad ih izvedoh iz zemlje egipatske, o žrtvama pa-
ljenicama i žrtvama klanicama. (23) Ali evo šta im
ja zapovjedih i rekoh: Pokorite se glasu mome, pa
ću ja biti vaš Bog, a vi ćete biti narod moj, i ho-
dit ćete svi putem kojim vam ja zapovjedim, da
bi vam dobro bilo. (24) Ali oni se ne pokoriše i
ne prikloniše uho svoje, već pođoše za savjetima
svojim i tvrdokornosti zloga srca svoga, i krenuše
natrag, a ne naprijed. (25) Od dana kad vam očevi
iziđoše iz zemlje egipatske pa do dana današnjega
ja sam vam neprestano, iz dana u dan, slao sve slu-
ge svoje, proroke. (26) Ali me oni ne poslušaše niti
prikloniše uho svoje, nego ostadoše svojeglavi; oni
počiniše više zla nego očevi njihovi.
(27) Ti ćeš im reći sve ove riječi, ali oni te neće po-
slušati, i ti ćeš zvati, ali ti se oni neće odazvati. (28)
Zato im reci: 'Ovo je narod koji ne posluša glas Ja-
hve, Boga svoga, niti primi ukor; istina iščeznu i
otkide se s usana njihovih.
(29) Odsijeci svoju kosu i baci je,
i započni tužaljku na goletima,
jer Jahve odbaci i ostavi
naraštaj na koji se razgnjevio.'
(30) Jer sinovi Jehudini čine zlo u očima mojim",
očituje Jahve. "Oni postaviše odvratne kumire u
kuću koja se mojim imenom zove, da je oskvr-
nu. (31) Podigoše uzvisine tofetske u Dolini sina
Hinomova, da spaljuju sinove svoje i kćeri, što im
ja ne zapovjedih niti mi to na um pade.
(32) Zato, evo, dolaze dani", očituje Jahve, "kad se
više neće zvati ni Tofet ni Dolina sina Hinomova,
nego Dolina klanja, jer će se u Tofetu sahranjiva-
ti, sve dok mjesta više ne bude. (33) Mrtva tijela
ovoga naroda bit će hrana pticama nebeskim i zvi-
jerima zemaljskim, i niko ih neće poplašiti. (34)
Tad ću ja učiniti da u gradovima Jehudinim i na
ulicama jerusalemskim umukne glas radosti i glas
veselja, glas mlade i glas mladoženje, jer će zemlja
razrušena postati."

Jehudin grijeh i izdaja

8 "U ono će vrijeme", očituje Jahve, "oni povadi-
ti iz grobova kosti kraljeva Jehudinih i kosti
prvaka[10] njezinih, i kosti svećenika, i kosti pro-
roka, i kosti stanovnika Jerusalema. (2) Oni će ih
razasuti ka Suncu, Mjesecu i svoj vojsci nebeskoj,
koje oni voljahu i kojima služahu, i koje slijeđahu
i koje tražahu, i kojima se klanjahu. Neće ih poku-
piti ni pokopati; one će biti kao gnoj na zemlji. (3)
I svemu će ostatku koji preostane od ovoga zloga
roda što ostane na svim mjestima na koja sam ih
ja protjerao smrt biti draža od života", očituje Jahve
nad vojskama.
(4) "Ti im kaži: Ovako veli Jahve:
Padnu li ljudi a da opet ne ustanu?
Okrene li se ko a da se ne vrati?

[9] Vjerovatno božici Astarte, također poznatoj i kao Ištar.

[10] Ili *vladara*.

(5) Zašto se onda ovaj narod, Jerusalem,
neprestanim odmetanjem okrenu?
Oni se čvrsto drže prijevare,
odbijaju da se vrate.
(6) Ja sam slušao i čuo,
oni su govorili ono što pravo nije;
niko se ne pokaja za opačinu svoju
i ne reče: 'Šta sam učinio?'
Svako se okrenu putu svom,
kao konj koji navaljuje u boj.
(7) Čak i roda na nebu
zna vrijeme svoje,
i grlica, i lastavica, i ždral,
drže se vremena seobe svoje,
ali narod moj ne poznaje
odredbu Jahvinu.
(8) Kako možete reći: 'Mi smo mudri,
i uputa je Jahvina u nas'?
Ali gle, lažljivo pero pisara
u laž ga je pretvorilo.
(9) Mudraci će biti posramljeni,
spopast će ih užas i bit će u zamku uhvaćeni;
gle, oni odbaciše riječ Jahvinu,
a kakvu to mudrost oni imaju?
(10) Zato ću žene njihove ja drugima dati,
polja njihova vlasnicima novim,
jer od najmanjeg do najvećeg
svi hlepe za dobiti,
od proroka do svećenika
svi varaju.
(11) Slabo oni liječe ranu naroda moga
govoreći: 'Mir, mir',
ali mira nema.
(12) Postidješe li se oni zbog gnusobe koju počiniše?
Nimalo se ne postidješe;
ne umjedoše ni pocrvenjeti.
Zato će pasti među one što padaju;
u vrijeme kazne njihove bit će oboreni",
veli Jahve.
(13) "Ja ću im berbu ugrabiti", očituje Jahve.
"Neće biti grožđa na lozi
ni smokava na stablu smokvinu,
i lišće će uvehnuti,
i onog što im ja dadoh nestat će."
(14) Zašto mirno sjedimo?
Okupite se, pa hajdemo u gradove utvrđene,
i neka ondje izginemo,
jer Jahve, Bog naš, osudi nas
i dade nam otrovanu vodu da pijemo,
jer prema Jahvi zgriješismo.
(15) Nadasmo se miru, ali nikakvo dobro ne dođe,
vremenu ozdravljenja, ali gle užasa!
(16) Iz Dana se čuje dahtanje konja njegovih;
od hrzanja njegovih pastuha
drhti zemlja sva,
jer oni dolaze da proždru zemlju i izobilje njeno,
grad i stanovnike njegove.
(17) "Jer gle, ja ću pustiti na vas zmije,
guje, za koje nema čarolije,
i one će vas ujedati", očituje Jahve.
(18) Mojoj tuzi lijeka nema,
srce je u meni klonulo!
(19) Evo, slušaj vapaj jadnog naroda moga iz zemlje daleke:
"Zar Jahve nije na Cionu? Zar Kralj njegov nije na njemu?"
"Zašto me oni izazivahu svojim likovima klesanim, kumirima tuđim?"
(20) "Žetva prođe, ljeto minu,
a mi nismo spašeni."
(21) Mene satire što je stučen jadni narod moj;
tugujem, strava me obuzela.
(22) Zar nema mehlema u Gileadu?
Zar ondje nema liječnika?
Zašto onda nije ozdravio jadni narod moj?

Tužaljka za Cionom

[11](23) O da mi je glava izvor vode,
a oči vrelo suza,
da danju i noću plačem
za ubijenima jadnog naroda svoga!
9 O da imam u pustinji
konačište za putnike,
da ostavim narod svoj
i odem od njega!
Jer svi su oni preljubnici,
zbor izdajnika.
(2) "Oni savijaju jezik svoj kao luk;
laž, a ne istina, prevladava na zemlji,
jer oni idu iz zla u zlo
i ne znaju za me", očituje Jahve.
(3) "Neka se svako čuva bližnjega svoga,
i neka ne vjeruje nijednom bratu,
jer svaki brat postupa kao Jakov[12],

[11] U hebrejskom tekstu 9:1.

[12] Tj. varalica je.

i svaki bližnji kleveće naokolo.
(4) Svako vara bližnjega svoga,
i niko ne govori istinu;
oni naučiše jezik svoj da laže, prijevaru govori;
ne umjedoše se vratiti.
(5) Tlačenje nad tlačenjem;
oni odbijaju da me spoznaju", očituje Jahve.
(6) Stoga ovako veli Jahve nad vojskama:
"Gle, ja ću ih prečistiti i ispitati,
jer šta drugo mogu učiniti kad vidim jadni narod svoj?
(7) Jezik je njihov strijela ubojita,
prijevaru govori;
ustima jedan govori mir bližnjemu svomu,
ali mu u srcu zasjedu postavlja.
(8) Zar da ih za ovo ja ne kaznim?", očituje Jahve.
"Narodu ovakvom
zar da se ja ne osvetim?
(9) Za gorama ću ja zaplakati i zakukati,
i za pašnjacima ću pustinjskim naricati,
jer su opustošeni, pa niko tuda ne prolazi,
i ne čuje se mukanje goveda,
i pobjegoše ptice nebeske i zvijeri, odoše.
(10) Ja ću Jerusalem pretvoriti u gomilu ruševina, skrovište šakala,
i pretvorit ću gradove Jehudine u pustoš, bez stanovnika."
(11) Ko je mudar da ovo razumije? I kome su usta Jahvina progovorila, da to objavi? Zašto je zemlja razorena, kao pustinja opustošena, pa niko njome ne prolazi? (12) Jahve reče: "Zato što oni ostaviše uputu moju, koju ja pred njih postavih, i ne slušahu glasa moga niti ga slijeđahu, (13) nego slijeđahu svoje srce tvrdokorno i baale, onako kako ih očevi njihovi naučiše." (14) Stoga ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: "Evo, ja ću njih, narod ovaj, nahraniti pelinom i napojiti ih vodom zatrovanom. (15) Ja ću ih raspršiti među narode koje ne poznavahu ni oni ni očevi njihovi, i slat ću za njima mač dok ih ne uništim."
(16) Ovako veli Jahve nad vojskama:
"Razmislite i pozovite narikače neka dođu,
i pošaljite po najvještije od njih neka dođu!
(17) Neka požure i zakukaju za nama,
da nam oči zasuze
i da nam voda poteče s očnih kapaka.
(18) Jer s Ciona se čuje kukanje:
'Kako smo propali!
Vrlo smo osramoćeni,
jer napustismo zemlju,
jer nam porušiše obitavališta.'"
(19) Čujte sad riječ Jahvinu, o žene,
i neka vam uho primi riječ iz usta njegovih;
učite svoje kćeri kako da kukaju,
i svaka bližnju svoju kako da nariče.
(20) Jer smrt se uspe kroz prozore naše;
uđe u dvore naše
i odsiječe djecu s ulica,
mladiće s gradskih trgova.
(21) Govorite: "Ovako veli Jahve:
Ljudska će trupla padati kao gnoj po širokom polju,
i kao snop za žeteocem,
a niko ih neće kupiti."
(22) Ovako veli Jahve: "Neka se mudar ne hvali mudrošću svojom, i neka se silan ne hvali silom svojom, neka se bogat ne hvali bogatstvom svojim,
(23) nego onaj koji se hvali neka se hvali što razumije i znade za mene, što sam ja Jahve, koji širi ljubav, pravdu i pravednost na zemlji, jer je to meni milo", očituje Jahve.
(24) "Evo, dolaze dani", očituje Jahve, "kad ću ja kazniti sve koji su obrezani, a opet obrezani nisu:
(25) Egipat, Jehudu, Edom, sinove Amonove, Moab i sve one što prebivaju u pustinji i podrezuju kosu kod čela, jer svi su ti narodi neobrezani, i sva je kuća Israilova neobrezana srca."

Rugalica idolopoklonstvu i pohvalnica Jahvi

10 Čuj riječ koju ti govori Jahve, kućo Israilova.
(2) Ovako veli Jahve:
"Ne navikavaj se na put drugih naroda,
i neka te ne prestrave znamenja nebeska,
iako su narodi njima prestravljeni.
(3) Jer su običaji tih naroda opsjena,
jer je to drvo posječeno u šumi,
djelo ruku majstora s oruđem za rezanje.
(4) Oni ga ukrašavaju srebrom i zlatom;
pričvršćuju ga čavlima i čekićima
da se ne klima.
(5) Kao strašilo u polju krastavaca oni su,
i govoriti ne umiju;
moraju se nositi,
jer ne umiju hodati!
Nemojte ih se bojati,
jer oni ne mogu zla učiniti,
niti mogu ikakva dobra učiniti."

(6) Niko nije ravan tebi, o Jahve;
ti si velik, i silno je veliko ime tvoje.
(7) Ko te se ne bi bojao, Kralju naroda?
Doista, tebi to i dolikuje!
Jer među svim mudracima naroda
i u svim njihovim kraljevstvima
niko nije ravan tebi.
(8) Ali oni su svi budale i nerazboriti,
nauk im je opsjena – kumir im je drvo!
(9) Kovano srebro donosi se iz Taršiša,
a zlato iz Ufaza,
djelo majstora i ruku zlatarevih;
ljubičasto i grimizno odijelo je njihovo;
sve su to djela majstora.
(10) A Jahve je istinski Bog;
on je živi Bog i Kralj vječni.
Od njegova gnjeva zemlja se trese,
i narodi ne mogu podnijeti ogorčenje njegovo.
(11) Ovako im vi kažite: "Bogovi koji nisu stvorili nebesa i zemlju nestat će sa zemlje i ispod nebesa."[13]
(12) Bog stvori zemlju snagom svojom,
utemelji svijet mudrošću svojom
i razastrije nebesa razumom svojim.
(13) Kad on prozbori, zahuče vode na nebesima,
i on daje da se oblaci dižu s kraja zemlje;
on šalje munju s kišom
i izvodi vjetar iz spremišta svojih.
(14) Svaki je čovjek budala, lišen znanja;
svakog zlatara posrame kumiri njegovi,
jer su njegovi likovi liveni lažni,
i nema daha u njima.
(15) Oni su bezvrijedni, predmet poruge;
kad im kazna dođe, njih će nestati.
(16) "Jakovljev dio"[14] nije kao oni,
jer stvoritelj svega je on,
i Israil je pleme baštine njegove;
Jahve nad vojskama njemu je ime.
(17) Pokupi sa zemlje prnje svoje,
ti koji obitavaš pod opsadom!
(18) Jer ovako veli Jahve:
"Gle, izbacit ću ja stanovnike zemlje
ovaj put,
i poslat ću im nevolju,
da je osjete."
(19) Teško meni zbog ozljede moje!
Rana je moja neiscjeljiva.
Ali rekoh: "Doista je ovo bolest,
i moram je trpjeti."
(20) Čador je moj razvaljen,
i užad su moja sva pokidana;
sinovi mi odoše od mene, i više ih nema.
Nema nikoga da mi opet čador razapne
ili mi zastore podigne.
(21) Jer vladari su glupi
i ne traže Jahvu;
zato ih sreća ne prati,
i sve im se stado raspršilo.
(22) Vijest! Eto je dolazi –
veliki nemir iz zemlje sjeverne –
da gradove Jehudine
pretvori u pustoš, skrovište šakalima.
(23) Ja znadem, o Jahve, da put čovjeka nije u njegovim rukama,
niti je za čovjeka koji hodi da upravlja korake svoje.
(24) Popravi me, o Jahve, ali po pravdi,
ne po srdžbi svojoj, da me ne upropastiš.
(25) Izlij gnjev svoj na narode koji ne znaju za te
i na rodove koji ne zazivaju ime tvoje,
jer oni proždriješe Jakova,
proždriješe ga i izjedoše,
i stanište mu opustošiše.

Prekršen savez

11 Riječ koja je došla Jeremiji od Jahve: (2) "Čuj uvjete saveza ovoga, pa progovori Jehudincima i stanovnicima Jerusalema (3) i reci im: Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Proklet je čovjek koji se ne obazire na uvjete saveza ovoga, (4) koje ja zapovjedih praočevima vašim onoga dana kad ih izvedoh iz zemlje egipatske, iz peći za taljenje gvožđa, i rekoh: Poslušajte glas moj i činite sve onako kako vam ja zapovjedim; tako ćete vi biti narod moj, a ja ću vama biti Bog, (5) da bih potvrdio prisegu koju položih praočevima vašim, da ću im dati zemlju kroz koju med i mlijeko teku, kako je danas." Tad ja rekoh: "Amen, o Jahve!"
(6) I reče mi Jahve: "Objavi ove riječi po gradovima Jehudinim i po ulicama jerusalemskim: Čujte riječi saveza ovoga i izvršavajte ih. (7) Jer ja sam ozbiljno upozorio očeve vaše onog dana kad sam ih izveo iz zemlje egipatske, pa do dana današnjega, uporno ih opominjujući i govoreći: Poslušajte glas moj. (8) Ali se oni ne pokoravahu niti priklanjahu uha, nego je svako hodio u krutosti zloga srca svoga; zato ja navalih na njih sve što bješe utvrđeno

[13] Ovaj je stih na aramejskom.

[14] Tj. Bog.

ovim savezom koji im zapovjedih da ga izvršavaju,
ali oni to ne uradiše."
(9) Tad mi Jahve reče: "Zavjera je među Jehudincima i među stanovnicima Jerusalema. (10) Oni su se vratili opačinama predaka svojih koji su odbijali da čuju riječi moje, i pošli su za drugim bogovima da im služe; kuća Israilova i kuća Jehudina prekršile su savez moj, koji sam sklopio s očevima njihovim." (11) Zato ovako veli Jahve: "Evo, sručit ću ja na njih nesreću kojoj neće moći umaći; makar mi zavapili, neću ih slušati. (12) Onda će gradovi Jehudini i stanovnici Jerusalema otići i zavapiti bogovima kojima pale tamjan, ali ih oni zacijelo neće spasiti kad ih nesreća udari. (13) Jer tvojih je bogova koliko i gradova tvojih, o Jehudo, i koliko je ulica u Jerusalemu, toliko je i žrtvenika koje podigoste sramotnom Baalu, žrtvenika da palite tamjan.
(14) Zato se ti ne moli za ovaj narod, i ne diži vapaja ni molitve za njih, jer ih ja neću slušati kad me budu zvali zbog nesreće svoje.
(15) Šta radi voljena moja u kući mojoj
kad čini zlo?
Mogu li zavjeti[15] i žrtveno meso otkloniti nesreću od tebe?
Kad nesreća dođe, hoćeš li se ti veseliti?"
(16) Jahve te nazva
zelenom maslinom, lijepa ploda i oblika;
u buci velike pometnje
on će je zapaliti,
i grane će se njene slomiti.
(17) Jahve nad vojskama, koji te je posadio, odredio ti je nesreću zbog zla što su ga počinile kuća Israilova i kuća Jehudina da bi meni prkosile prinoseći žrtve Baalu.

Urota protiv Jeremije

(18) Jahve mi to objavi, te znadoh za to;
tad mi ti pokaza djela njihova.
(19) A ja bijah kao umiljato janje što ga vode na klanje;
i ne znadoh da oni kovahu zavjere protiv mene, govoreći:
"Uništimo drvo s plodom njegovim,
i odsijecimo ga od zemlje živih,
da mu se ime više ne spominje."
(20) Ali, o Jahve nad vojskama, koji pravedno sudiš, koji ispituješ srce i misli,
daj da vidim odmazdu tvoju nad njima,
jer tebi ja povjerih slučaj svoj.
(21) Zato Jahve ovako veli o narodu iz Anatota koji traži život tvoj i govori: "Ne proriči u ime Jahvino da ne bi poginuo od ruke naše." (22) Zato ovako veli Jahve nad vojskama: "Evo, uskoro ću ih ja kazniti! Mladići će od mača ginuti, njihovi sinovi i kćeri od gladi će umirati; (23) ni ostatka od njih neće ostati, jer ću ja sručiti nesreću na narod u Anatotu u godini kazne njihove."

Jeremijina molitva

12 Pravedan si ti, o Jahve, da bih ja zastupao slučaj svoj kod tebe;
ali doista bih raspravljao s tobom o pravdi:
zašto je put zlikovaca sretan?
Zašto su svi oni koji postupaju nevjerno bezbrižni?
(2) Ti si ih posadio, i oni su se ukorijenili;
oni rastu, i plod donose.
Ti si usnama njihovim blizu,
ali od srca daleko.
(3) Ali ti me, o Jahve, poznaješ;
vidiš me
i ispituješ kakvo je moje srce prema tebi.
Odvuci ih kao ovce na klanje
i sačuvaj ih za dan pokolja!
(4) Dokle će zemlja tugovati
i bilje poljsko vehnuti?
Zbog opačine onih koji u njoj žive
životinje i ptice krepaju,
jer narod je govorio: "On neće vidjeti šta će s nama biti."
(5) "Ako si se utrkivao s pješacima, pa te oni iscrpili,
kako se onda možeš natjecati s konjima?
Ako padaš u sigurnoj zemlji,
kako ćeš se onda snaći u jordanskoj guštari?
(6) Jer i braća tvoja i ukućani oca tvoga,
čak se i oni poniješe nevjerno prema tebi,
čak i oni viču na te.
Ne vjeruj im, makar ti se lijepo obraćali."

Bog odgovara Jeremiji

(7) "Napustih kuću svoju,
ostavih baštinu svoju;
dadoh onu koju mi duša ljubi
u ruke dušmanima njezinim.

[15] U grčkim rukopisima stoji *zavjeti*, a u hebrejskom tekstu *mnogi*.

(8) Baština mi moja postade
kao lav u šumi;
zarika na me;
zato je zamrzih.
(9) Je li mi baština moja kao hijena ili ptica grabljivica?
Jesu li je ptice grabljivice odasvud opkolile?
Hajde, skupite sve zvijeri poljske,
dovedite ih da žderu!
(10) Mnogi mi pastiri[16] vinograd uništiše,
polje mi izgaziše;
pretvoriše moje ugodno polje
u pustinju golu.
(11) Pretvoriše ga u pustoš;
pusto, ono preda mnom tuguje,
jer nikoga to u srce ne dira.
(12) Na sve goleti pustinjske
dođoše pustošnici,
jer mač Jahvin siječe
s kraja na kraj zemlje;
nema mira nikome.
(13) Oni posijaše pšenicu, a požnješe trnje,
upinjahu se bez koristi.
Neka se stide ljetine svoje
zbog žestoke srdžbe Jahvine."
(14) Ovako veli Jahve o svim opakim susjedima svojim što dirnuše u baštinu koju on dade narodu svome Israilu: "Evo, ja ću ih iščupati iz zemlje njihove, i iščupat ću kuću Jehudinu između njih. (15) I desit će se, nakon što ih ja iščupam, da ću im se opet smilovati, pa ću ih vratiti, svakog na baštinu njegovu i svakog na zemlju njegovu. (16) Pa ako doista budu htjeli naučiti puteve naroda moga, da se zaklinju imenom mojim – 'Tako nam Jahve živoga' – baš onako kako su učili narod moj da se kune Baalom, bit će sazdani usred naroda moga. (17) Ali ne budu li slušali, onda ću ja taj narod iščupati, iščupati i uništiti", očituje Jahve.

Uništeni pojas

13 Ovako mi reče Jahve: "Idi i kupi sebi lanen pojas, te se njime opaši, ali ga u vodu ne umači." (2) I kupih ja pojas po riječi Jahvinoj te se njime opasah. (3) Potom mi drugi put dođe riječ Jahvina: (4) "Uzmi pojas koji si kupio, što si se njime opasao, pa ustani, idi na Perat[17] i sakrij ga u raspuklini u stijeni." (5) I odoh ja te ga sakrih kraj Perata, onako kako mi Jahve i zapovjedi. (6) Poslije mnogo dana reče mi Jahve: "Ustani, idi na Perat i uzmi pojas za koji sam ti bio zapovjedio da ga ondje sakriješ." (7) Tad otiđoh na Perat i počeh kopati, te uzeh onaj pojas s mjesta gdje sam ga bio sakrio; kad, gle, pojas se bješe raspao, bješe uistinu bezvrijedan.
(8) Tada mi dođe riječ Jahvina: (9) "Ovako veli Jahve: Baš ću tako ja uništiti ponos Jehude i silni ponos Jerusalema. (10) Ovaj opaki narod, koji odbija da sluša riječi moje, koji tvrdokorno slijedi srce svoje i koji je otišao za drugim bogovima da im služi i klanja im se – neka bude baš kao ovaj pojas, koji je uistinu bezvrijedan. (11) Jer kao što pojas prianja čovjeku uz pas, tako sam ja učinio da sva kuća Israilova i sva kuća Jehudina prianjaju uz mene, očituje Jahve, da mi budu narod, zarad nama, hvale i slave, ali oni nisu poslušali.

Prijetnja sužanjstvom

(12) Zato im ti ove riječi kaži: Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Neka se svaki vrč vinom napuni. I kad ti kažu: Zar mi vrlo dobro ne znamo da svaki vrč treba vinom napuniti?, (13) tad im ti reci: Ovako veli Jahve: Evo, ja ću naskoro napiti sve stanovnike zemlje ove – kraljeve što sjede na prijestolju Davidovu, svećenike, proroke i sve stanovnike Jerusalema! (14) Skršit ću ih jedne o druge, zajedno i očeve i sinove, očituje Jahve. Neću se sažaliti, niti će mi biti žao, niti ću se smilovati da ih ne uništim."
(15) Slušajte i pazite, oholi ne budite,
jer Jahve je progovorio.
(16) Slavite Jahvu, Boga svoga,
prije negoli on donese tminu,
i prije negoli vam noge posrnu
na gorama sumračnim,
i dok se vi nadate svjetlu,
on je pretvara u tamu,
i čini od nje mrklu tminu.
(17) Ali ako nećete da poslušate,
duša će moja potajno jecati zbog oholosti te;
i oči će mi gorko plakati,
i iz njih će suze teći,
jer stado Jahvino pade u sužanjstvo.
(18) Reci kralju i majci kraljici:
"Sjednite na stolicu nisku,
jer vaša krasna kruna
pade vam s glave."

[16] Tj. tuđi vladari.

[17] Perat je bio selo blizu Jerusalema.

(19) Negepski su gradovi zabravljeni,
i nikoga nema da ih otvori;
sva je Jehuda u izgnanstvu,
posve prognana.
(20) "Podigni oči i pogledaj
one što dolaze sa sjevera.
Gdje je stado koje ti je dato,
ovce tvoje lijepe?
(21) Šta ćeš reći kad ti se nametnu
kao poglavari oni koje si učio
da ti saveznici budu?
Zar te neće žigati
kao porodilju?
(22) Ako kažeš u srcu svome:
'Zašto me ovo snašlo?'
– Zbog veličine opačine tvoje
suknje ti spadoše
i golotinja ti se otkri.
(23) Može li Kušanin promijeniti kožu svoju,
ili leopard pjege svoje?
Onda možete činiti dobro i vi
koji ste navikli činiti zlo.
(24) Zato ću vas ja raspršiti kao pljevu
koju raznosi vjetar pustinjski.
(25) To je sudbina tvoja, dio koji sam tebi
ja odmjerio", očituje Jahve,
"jer si me zaboravio
i u laži se uzdao.
(26) Tako sam i ja suknje tvoje podigao preko lica tvoga
da ti se vidi sramota.
(27) A preljube tvoje i vriska tvoja,
razuzdano bludničenje tvoje
na bregovima poljskim,
vidio sam ja gnusobe tvoje.
Teško tebi, o Jerusaleme!
Dokle ćeš nečist ostati?"

Suša, glad i mač

14 Riječ Jahvina koja dođe Jeremiji o suši:
(2) "Jehuda tuguje
i gradovi njeni ginu;
u žalosti sjede na zemlji,
i vapaj se Jerusalema diže.
(3) Njeni plemići šalju svoje sluge po vodu;
do čatrnja dolaze, ali vode ne nalaze.
Praznih se sudova vraćaju;
postiđeni su i poniženi,
i glavu pokrivaju.
(4) Zato što je zemlja ispucala,
jer na njoj ne bješe kiše,
poljodjelci se postidješe,
glave pokrivaju.
(5) Ta i košuta u polju rađa svoje mlado samo da bi ga ostavila,
jer trave nema.
(6) Divlji magarci stoje po goletima,
dašću kao šakali,
oči im slabe,
jer zelenila nema.
(7) Iako opačine naše svjedoče protiv nas,
o Jahve, djeluj radi imena svoga!
Uistinu, mnogo smo se odmetali,
o te se griješili.
(8) O nado Israilova,
spasitelju njegov u vrijeme nevolje,
zašto si kao stranac u zemlji
ili kao putnik što je razapeo čador da prenoći?
(9) Zašto si kao čovjek potišten,
kao snažan ratnik koji ne može pomoći?
Ipak si ti među nama, o Jahve,
i mi se zovemo imenom tvojim;
ne ostavljaj nas!"
(10) Ovako veli Jahve narodu ovome: "Baš tako, oni su voljeli tumarati, i nisu zauzdavali noge svoje. Zato ih Jahve ne prihvaća; sad će se Jahve sjetiti opačine njihove i obračunati grijehe njihove." (11) I Jahve mi reče: "Ne moli za dobro naroda ovog. (12) Kad budu postili, ja neću čuti vapaj njihov, i kad budu prinosili žrtvu paljenicu i žitnu žrtvu, ja ih neću primiti. Radije ću ih zatirati mačem, glađu i kugom."

Lažni poslanici

(13) Tad ja rekoh: "Ah, Gospode Jahve! Eno, proroci im govore: Nećete vidjeti mača niti ćete osjetiti gladi, nego ću vam dati istinski mir na ovome mjestu." (14) Onda meni Jahve reče: "Proroci lažno proriču u moje ime; niti sam ih ja poslao, niti sam im šta zapovjedio, niti sam s njima govorio; oni vam proriču lažno viđenje, gatanje, ispraznost i opsjenu srca svojih. (15) Zato ovako veli Jahve o prorocima koji proriču u moje ime, iako ih nisam ja poslao – ali oni i dalje govore: 'Neće biti ni mača ni gladi u ovoj zemlji' – od mača i gladi ti će proroci izginuti. (16) I ljudi kojima proriču ležat će po ulicama jerusalemskim pogođeni glađu i mačem, i nikog neće biti da ih pokopa, ni njih ni žene nji-

hove, ni sinove njihove, ni kćeri njihove, jer ja ću
izliti na njih zloću njihovu.
(17) Ti im ovako reci:
'Neka mi iz očiju dan i noć suze teku,
i neka ne staju,
jer je djevica, jadni narod moj, jakim udarcem stučena,
teško ranjena.
(18) Pođem li u polje,
eno mačem pobijenih!
A uđem li u grad,
eno bolesnih od gladi!
Jer i prorok i svećenik
skitaju se po zemlji koju ne poznaju.'"
(19) Jesi li ti potpuno odbacio Jehudu?
Je li ti gnusan Cion?
Zašto si nas udario tako da nam ozdravljenja nema?
Mi čekasmo mir, ali ništa dobro ne dođe,
i vrijeme ozdravljenja, ali evo užasa!
(20) Mi znamo svoju opakost, o Jahve,
krivnju očeva svojih, jer se o te ogriješismo.
(21) Ne preziri nas zarad imena svoga;
ne sramoti prijestolje slavno svoje;
sjeti se i ne poništi savez svoj s nama.
(22) Ima li ijedan među kumirima poganskim da kišu daje?
Ili, mogu li nebesa pljuskove podariti?
Zar to nisi ti, o Jahve, Bože naš?
Zato se mi u te uzdamo,
jer ti si onaj koji sve to činiš.

Sud mora doći

15 Onda mi Jahve reče: "Kad bi i Mojsije i Samuel stali preda me, moje srce ne bi bilo uz ovaj narod; s očiju ih mojih skloni, i neka idu! (2) A kad te upitaju: 'Kamo ćemo?', ti im reci: Ovako veli Jahve:
Oni kojima je određena smrt – u smrt,
oni kojima je određen mač – pod mač,
oni kojima je određena glad – u glad,
a oni kojima je određeno sužanjstvo – u sužanjstvo. (3) Ja ću", očituje Jahve, "postaviti nad njih četvero: mač da ubija, pse da odvlače te ptice nebeske i zvijeri zemaljske da žderu i zatiru. (4) Ja ću ih učiniti užasom svim kraljevstvima zbog onog što je Manaše, sin Hezekijin, kralj Jehude, učinio u Jerusalemu.
(5) Uistinu, ko će se nad tobom sažaliti, Jerusaleme,
ili ko će za tobom žaliti,
ili ko će svratiti da upita kako ti je?
(6) Ti koji me ostavi", očituje Jahve,
"ti neprestano natrag ideš.
Zato ću ja ispružiti ruku svoju protiv tebe i uništiti te;
dojadilo mi je popuštanje!
(7) Ja ću ih vijati vijačom
na kapijama zemlje ove;
ja ću ih lišiti djece, ja ću uništiti narod svoj;
oni se ne okaniše puteva svojih.
(8) Njihovih će udovica biti više preda mnom
nego pijeska morskoga;
ja ću dovesti na majku mladića
razoritelja u podne;
iznenada ću svaliti na nju
muku i užas.
(9) Ona što rodi sedmero djece vehne;
dušu je ispustila.
Sunce joj zađe dok još bješe dan;
posramljena i ponižena bješe.
I predat ću ja preživjele njihove maču
pred dušmanima njihovim", očituje Jahve.
(10) Kuku meni, majko moja, što si me rodila
kao čovjeka koji se svađa i prepire sa zemljom svom!
Nikome ne uzajmih, niti meni ljudi novac uzajmiše,
a opet svi me proklinju.
(11) Jahve reče: "Uistinu, ja ti se umiješah u život za dobro,
nametnuh ti dušmane
u vrijeme nesreće i u vrijeme nevolje.
(12) Može li iko gvožđe razbiti,
gvožđe i mjed sa sjevera?
(13) Tvoje bogatstvo i blago tvoje
ja ću dati u plijen bez cijene
zbog svih grijeha tvojih
širom zemlje tvoje.
(14) Potom ću te učiniti robljem dušmanima tvojim
u zemlji koju ti ne poznaješ,
jer vatra se zapalila u srdžbi mojoj,
ona će na vas planuti."

Jeremijina molitva i Božiji odgovor

(15) Ti koji znaš, o Jahve,
sjeti me se, obazri se na me,
i osveti se za me progoniteljima mojim.
Zarad strpljivosti svoje ne uklanjaj me;
znaj da tebe radi sramotu trpim.
(16) Nađoše riječi tvoje, i ja ih progutah,

i riječi mi tvoje postadoše sreća i radost srca moga,
jer tvojim se imenom zovem,
o Jahve, Bože nad vojskama.
(17) Ja nisam sjedio u društvu raskalašenih
niti sam se radovao.
Pod rukom tvojom sjedio sam sam,
jer me ti bješe ogorčenjem ispunio.
(18) Zašto je moja bol trajna
i moja rana neiscjeljiva,
neće da zamladi?
Hoćeš li mi doista biti kao potok varljiv,
s vodom nepouzdanom?
(19) Zato ovako veli Jahve:
"Ako se vratiš, onda ću ja tebe ozdraviti –
preda mnom ćeš ti stajati;
i ako odvojiš dragocjeno od bezvrijednoga,
bit ćeš kao usta moja.
Oni se mogu okrenuti tebi,
ali ti, ti se ne smiješ okrenuti njima.
(20) Onda ću te ja učiniti narodu ovom
utvrđenim zidom mjedenim;
i makar se oni protiv tebe borili,
neće te nadvladati,
jer ja sam uz tebe da te spasim
i izbavim", očituje Jahve.
(21) "I izbavit ću te ja iz šaka zlikovaca,
i otkupit ću te ja iz ruku silnika."

Navještenje velike nesreće

16 I dođe mi riječ Jahvina: (2) "Ti nećeš sebi uzeti ženu ni imati djece ni kćeri na ovome mjestu." (3) Jer ovako veli Jahve o sinovima i kćerima koji se rađaju na ovome mjestu i o majkama koje ih rađaju i o očevima koji ih rađaju u ovoj zemlji: (4) "Oni će umrijeti od smrtnih bolesti, niko ih neće oplakivati niti pokopati; oni će biti kao gnoj na površini zemlje, i dokrajčit će ih mač i glad, a trupla njihova bit će hrana pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim."
(5) Jer ovako veli Jahve: "Ne ulazi u kuću žalosti, i ne idi da naričeš ili da ih tješiš, jer ja sam povukao mir svoj od tog naroda", očituje Jahve, "ljubav svoju i samilost. (6) I veliki i mali pomrijet će u ovoj zemlji; pokopani neće biti, neće ih niko oplakivati, niti će se iko zbog njih zasijecati ili glavu brijati.[18] (7) Niko neće lomiti hljeb žaleći za njima, da koga utješi zbog pokojnika, niti će im ko davati da piju iz pehara utjehe zbog bilo čijeg oca ili majke. (8) I ti nemoj ulaziti u kuću gozbe da sjediš s njima te jedeš i piješ." (9) Jer ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: "Evo, ja ću učiniti da s ovoga mjesta, pred vašim očima i u vremenu vašem, umukne glas veselja i glas radosti, glas mladoženje i glas nevjeste.
(10) I kad kažeš narodu tom sve ove riječi, oni će tebi reći: 'Zašto nam je Jahve navijestio svu ovu nesreću veliku? Kakva je naša opačina i koji grijeh počinismo protiv Jahve, Boga svoga?' (11) Ti im onda kaži: 'To je zato što me praočevi vaši ostaviše', očituje Jahve, 'pa slijeđahu druge bogove te im služahu i klanjahu im se, a mene ostaviše i upute se moje ne držahu. (12) I vi učiniste zlo, još gore od praočeva svojih, jer eto, svaki od vas hodi po tvrdoglavosti zloga srca svoga, a mene ne sluša. (13) Zato ću vas ja izbaciti iz ove zemlje u zemlju koju ne poznavaste, ni vi ni očevi vaši; i služit ćete ondje drugim bogovima danju i noću, jer vam ja neću blagonaklonosti ukazati.'

Bog će vratiti Israilce

(14) Zato, evo, dolaze dani", očituje Jahve, "kad se više neće govoriti: 'Tako mi Jahve živoga, koji izvede sinove Israilove iz zemlje egipatske', (15) nego: 'Tako mi Jahve živoga, koji izvede sinove Israilove iz zemlje sjeverne i iz svih zemalja kamo ih bješe prognao', jer ja ću ih vratiti na zemlju njihovu koju dadoh očevima njihovim.
(16) Evo, ja ću poslati po mnogo ribara", očituje Jahve, "pa će ih oni hvatati, a poslije ću poslati po mnogo lovaca, pa će ih oni goniti sa svake gore i svakog brda i iz raspuklina u stijenama. (17) Jer oči moje prate sve njihove puteve; nisu oni zaklonjeni od lica moga niti je njihova opačina skrivena očima mojim. (18) Prvo ću dvostruko naplatiti njihovu opačinu i grijeh njihov, jer su okaljali zemlju moju; ispunili su baštinu moju truplima svojih odvratnih kumira i svojim gnusobama."
(19) O Jahve, snago moja i utvrdo moja,
utočište moje u danu nevolje,
tebi će doći narodi
s krajeva zemlje i govoriti:
"Očevi naši naslijediše samo laž,
ispraznost i stvari beskorisne."
(20) Je li čovjek kadar sam sebi bogove načiniti?
Oni i nisu bogovi!
(21) "Zato ću, evo, ja njih poučiti –

[18] U znak žalosti.

ovaj ću ih put naučiti
šta je ruka moja i moć moja;
i znat će oni da je meni ime Jahve."

Prijevarno srce

17 Jehudin grijeh zapisan je gvozdenom pisaljkom;
dijamantnim vrškom urezan je u pločicu srca njihova
i u rogove žrtvenika njihovih,
(2) kao spomen djeci njihovoj na njihove žrtvenike i motke Ašerine
kraj zelenog drveća na visokim brdima.
(3) O goro moja u polju,
bogatstvo tvoje i sve blago tvoje u plijen ću ja predati,
uzvisine tvoje, zbog grijeha širom zemlje tvoje.
(4) I ti ćeš sam pustiti baštinu svoju
koju sam ti ja dao,
a ja ću učiniti da služiš dušmanima svojim
u zemlji koju ne poznaješ,
jer si u mojoj srdžbi potpalio vatru
koja će vječno gorjeti.
(5) Ovako veli Jahve:
"Proklet je čovjek koji se uzda u ljude
i oslanja se na snagu čovječiju,
i čije se srce okreće od Jahve.
(6) Jer on će biti kao grm u pustinji,
i neće vidjeti kad sreća dođe,
nego će živjeti u pustoši kamenitoj,
nenastanjenoj zemlji soli.
(7) Blago čovjeku koji se uzda u Jahvu
i čije je uzdanje Jahve.
(8) Jer on će biti kao drvo posađeno kraj vode
koje pruža svoje korijenje kraj potoka,
i neće se bojati kad nastupi žega,
nego će mu listovi biti zeleni,
i neće se brinuti u sušnoj godini
niti prestati da rađa.
(9) Srce je varljivije od svega,
i beznadno je bolesno;
ko će ga razumjeti?
(10) Ja, Jahve, srce istražujem,
ja um ispitujem,
da bih svakog čovjeka nagradio po putevima njegovim,
po plodu djela njegovih."
(11) Kao jarebica koja leži na jajima što ih nije snijela,
takav je onaj što stječe bogatstvo, ali nepravedno;
usred njegovih dana ono će ga ostaviti,
i na kraju budala će ispasti.
(12) Slavno prijestolje, od početka uzvišeno,
mjesto je našeg svetišta.
(13) O Jahve, nado Israilova,
svi koji te ostave posramit će se.
Oni koji se okrenu od tebe na zemlji bit će ubilježeni,
jer su ostavili vrelo žive vode, baš Jahvu.
(14) Iscijeli me, o Jahve, i ozdravit ću;
spasi me, i bit ću spašen,
jer ti si hvala moja.
(15) Evo, neprestano mi govore:
"Gdje je riječ Jahvina?
Sad neka dođe!"
(16) A ja nisam pobjegao da ne budem pastir u službi tvojoj
niti sam žudio za danom nesretnim;
ti sam znaš da je govor mojih usana
u tvome prisustvu bio.
(17) Ne budi mi užas;
ti si moje utočište u dan nesreće.
(18) Progonitelji moji neka se postide, ali ne daj da se ja postidim;
neka užasnuti budu, ali ne daj da ja budem užasnut.
Navali na njih dan nesretni,
i dvostruko ih stuci.

Subota se mora svetkovati

(19) Ovako mi Jahve reče: "Idi i stani na kapiju sinova naroda na koju ulaze i izlaze kraljevi Jehudini, i na sve kapije jerusalemske, (20) pa im kaži: Čujte riječ Jahvinu, kraljevi Jehudini i sva Jehudo i svi stanovnici Jerusalema koji ulazite na ove kapije: (21) ovako veli Jahve: 'Čuvajte se, i ne nosite tereta u dan subotnji, i ne unosite ništa kroz kapije jerusalemske. (22) Ne iznosite teret iz svojih kuća na dan subotnji, i nikakva posla ne radite, nego svetkujte dan subotnji, onako kako sam zapovjedio očevima vašim. (23) Ali oni ne poslušaše i ne prikloniše uha svoga, nego ostadoše svojeglavi i ne htjedoše čuti ni primiti uputu.
(24) Ali ako me budete pomno slušali', očituje Jahve, 'i ne budete unosili nikakva tereta kroz kapije ovoga grada u dan subotnji, nego budete svetkovali subotu, ne radeći u njoj nikakva posla, (25) tada će na kapije ovoga grada ulaziti kraljevi koji sje-

de na prijestolju Davidovu, koji se voze u kolima i jašu na konjima, oni i prvaci njihovi, Jehudinci i stanovnici Jerusalema, i ovaj će grad biti nastanjen dovijeka. (26) Dolazit će iz gradova Jehudinih i iz okolice Jerusalema, iz zemlje Benjaminove, iz Šefele, iz brdovitoga kraja i iz Negeba, noseći žrtve paljenice i žrtve klanice, žitne žrtve i tamjan, i noseći žrtve zahvalnice u kuću Jahvinu. (27) Ali ako me ne poslušate da svetkujete dan subotnji i ne nosite teret i ne ulazite na kapije jerusalemske u dan subotnji, onda ću ja na kapijama njegovim potpaliti vatru, te će ona progutati dvore jerusalemske, i neće se ugasiti.'"

Lončar i glina

18 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve: (2) "Ustani i siđi u kuću lončarevu, pa ću ti ja ondje riječi svoje objaviti." (3) I siđoh u lončarevu kuću, a on ondje bješe nešto pravio na kolu. (4) Ali sud što ga je lončar pravio od gline pokvari mu se u ruci, pa on od nje stade drugi sud praviti, onako kako mu se činilo dobrim.
(5) Potom mi dođe riječ Jahvina: (6) "Zar ja ne mogu, o kućo Israilova, učiniti s vama kao ovaj lončar?", očituje Jahve. "Gle, kao glina u lončarevoj ruci, takva si ti u ruci mojoj, o kućo Israilova. (7) U jednom bih času mogao ja objaviti o jednom narodu ili kraljevstvu da ću ga iskorijeniti, oboriti ili zatrti, (8) ali ako se taj narod protiv kojeg sam progovorio okrene od svoga zla, ja ću popustiti glede nesreće koju sam bio namjerio da na njeg sručim. (9) Ili u drugom času mogao bih objaviti o jednom narodu ili kraljevstvu da ću ga dići ili učvrstiti, (10) ali ako bude činio zlo u očima mojim, ne slušajući glasa moga, onda ću ja bolje razmisliti o dobru koje sam im namijenio. (11) Zato progovori sad Jehudincima i stanovnicima Jerusalema, i reci: Ovako veli Jahve: Evo, ja sam kao lončar koji vam oblikuje nesreću i kuje zamisao protiv vas. Okanite se svaki zloga puta svoga i popravite puteve svoje i djela svoja. (12) Ali oni će reći: 'Uzalud! Ta mi ćemo se držati zamisli svojih, i svaki će od nas postupati po tvrdokornosti zloga srca svoga.'
(13) Zato ovako veli Jahve:
Raspitajte se među narodima,
je li ikad iko čuo nešto nalik ovome?
Djevica Israilova
učini nadasve grozno djelo.
(14) Ostavlja li libanonski snijeg gorske vrleti?
Mogu li ikad presušiti vode daleke, rijeke studene?
(15) Ne! Ali narod me moj zaboravio,
on pali tamjan bogovima bezvrijednim,
i posrnuo je na putevima svojim,
na stazama drevnim,
i krenuo stazama sporednim,
a ne cestama glavnim,
(16) pretvarajući zemlju svoju u pustoš,
na koju će se uvijek zviždati;
svako ko kraj nje prođe užasnut će se
i glavom tresti.
(17) Kao vjetar istočnjak ja ću ih raspršiti
pred dušmanom;
pokazat ću im leđa svoja, a ne lice svoje
u dan nesreće njihove."

Urota protiv Jeremije

(18) Tad oni rekoše: "Hajde da se urotimo protiv Jeremije. Doista, neće nestati upute svećeniku, ni savjeta mudrome, ni božanske riječi proroku! Hajde, udarimo na nj riječima, i ne obazirimo se ni na jednu njegovu riječ."
(19) Obazri se na me, o Jahve,
i čuj šta govore protivnici moji!
(20) Treba li se na dobro zlim uzvratiti?
Ta oni su mi jamu iskopali.
Sjeti se kako sam stajao pred tobom
da govorim dobro za njih,
da odvratim od njih gnjev tvoj.
(21) Zato im djecu predaj gladi,
i izruči ih sili mača;
i neka im žene ostanu bez djece i udovice.
Neka im i muškarce kuga pogodi,
mladiće njihove neka mač u boju pokosi.
(22) Neka se začuje vika iz njihovih kuća
kad ti iznenada dovedeš na njih pljačkaše;
jer oni iskopaše jamu da me uhvate
i postaviše stupice nogama mojim.
(23) Ali ti, o Jahve, znaš
sve njihove ubilačke nakane protiv mene;
ne oprosti im opačinu,
i ne izbriši im grijeha iz očiju svojih.
Nego, neka se pred tobom sruše;
obračunaj se s njima u vrijeme srdžbe svoje!

Slomljeni vrč

19 Ovako mi veli Jahve: "Idi i kupi lončarev vrč zemljani, i povedi sa sobom nekoliko na-

rodnih starješina i nekoliko starijih svećenika. (2) Pođi onda u dolinu Ben-Hinnom, koja je na ulazu Krhotinske kapije, i proglasi ondje riječi koje ti ja kažem, (3) i reci: Čujte riječ Jahvinu, kraljevi Jehude i stanovnici Jerusalema: ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Evo, ja ću uskoro sručiti nesreću na ovo mjesto od koje će svakom ko za nju čuje u ušima zazvoniti, (4) jer me ostaviše i ovo mjesto oskvrnuše paleći na njemu žrtve drugim bogovima koje ne poznavahu ni oni ni praočevi njihovi ni kraljevi Jehudini, i natopiše ovo mjesto krvlju nevinih, (5) i podigoše uzvisine Baalove da spaljuju Baalu sinove svoje kao žrtve paljenice, što ja nisam zapovjedio niti sam o tom išta progovorio, niti mi je to ikad na um palo. (6) Zato, evo, dolaze dani, očituje Jahve, kad se ovo mjesto više neće zvati Tofet ni dolina Ben-Hinnom, nego Dolina pokolja. (7) Jalovim ću ja na ovome mjestu učiniti naum Jehude i Jerusalema, i učinit ću da padaju od mača pred dušmanom svojim i od ruke onih što im traže glavu, i predat ću trupla njihova za hranu pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim. (8) I ovaj ću grad ja učiniti pustim i onim na koji će se zviždati; svako će se ko kraj njega prođe užasnuti i zviždat će zbog svih nesreća njegovih. (9) Ja ću ih natjerati da jedu meso sinova svojih i meso kćeri svojih, i oni će jesti meso jedni drugih u opsadi i u nevolji kojom će ih dušmani njihovi i oni koji im glavu traže o jadu zabaviti.
(10) Ti onda razbij vrč pred očima pratilaca svojih (11) te im reci: Ovako veli Jahve nad vojskama: Baš tako razbit ću ja ovaj narod i ovaj grad, baš onako kako se razbija sud lončarski koji se više ne može popraviti; i pokapat će se u Tofetu jer drugoga mjesta za ukop nema. (12) Tako ću ja postupiti s ovim mjestom i stanovnicima njegovim, očituje Jahve, da učinim ovaj grad sličnim Tofetu. (13) Jerusalemske kuće i kuće kraljeva Jehudinih bit će okaljane kao mjesto Tofet, sve kuće na čijim su vrhovima krovova palili žrtve svoj vojsci nebeskoj i izlijevali žrtve ljevanice drugim bogovima."
(14) Potom se Jeremija vrati iz Tofeta, kamo ga Jahve bješe poslao da prorokuje, te stade u dvorištu kuće Jahvine i progovori narodu: (15) "Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: 'Evo, ja ću uskoro na ovaj grad i sva naselja njegova sručiti svu nesreću koju sam mu navijestio, jer oni ostadoše svojeglavi, ne slušajući riječi mojih.'"

Pašhur progoni Jeremiju

20 Kad svećenik Pašhur, sin Imerov, glavni nadzornik u kući Jahvinoj, ču kako Jeremija sve to predskazuje, (2) naredi da proroka Jeremiju istuku i stave ga u klade što se nalaze kod Gornje kapije Benjaminove, koja je kod kuće Jahvine. (3) Kad Pašhur sutradan pusti Jeremiju iz klada, Jeremija mu reče: "Pašhur nije ime koje ti je Jahve nadjenuo, nego Magor-Misabib[19]. (4) Jer ovako veli Jahve: 'Evo, ja ću te učiniti užasom tebi i svim prijateljima tvojim; i dok ti budeš gledao, oni će padati od mača dušmana svojih. I predat ću svu Jehudu u ruke kralju babilonskome, i on će ih odvesti u izgnanstvo u Babilon, i pobit će ih mačem. (5) I sve blago ovoga grada, sav prinos njegov i sve dragocjenosti njegove ja ću predati, baš sve bogatstvo kraljeva Jehudinih ja ću predati u ruke dušmanima njihovim, te će ga oni opljačkati, oteti i u Babilon odnijeti. (6) A ti ćeš, Pašhure, i svi ukućani tvoji, otići u sužanjstvo, i doći ćete u Babilon, i ondje ćete umrijeti, i ondje ćete pokopani biti, ti i svi prijatelji tvoji kojima si lažno prorokovao.'"

Jeremijina žalba

(7) O Jahve, ti me zavede, pa ja zalutah;
nadjača me ti i prevlada.
postadoh pošalicom cijeli dan;
svako mi se ruga.
(8) Jer kad god progovorim, vičem;
nasilje i propast objavljujem,
jer meni riječ Jahvina postade
sramotom i prijezirom cijeli dan.
(9) Ali kažem li: "Neću ga se spominjati,
niti ću više u njegovo ime govoriti",
tad mi u srcu nešto bukne kao vatra
zatvorena u mojim kostima;
i umoran sam od zauzdavanja,
i izdržati ne mogu.
(10) Jer čuh mnoge kako šapću:
"Užas odasvud!
Odajte ga; tako je, hajde da ga odamo!"
Svi moji prijatelji vjerni,
iščekuju pad moj. [Ljudi] govore:
"Možda se može namamiti, pa ćemo ga savladati
i osvetiti mu se."
(11) A Jahve je sa mnom kao strašan junak;

[19] Hebr. *užas odasvud.*

zato će moji progonitelji posrnuti i neće nadvladati.
Posve će se posramiti jer nisu uspjeli,
vječnom sramotom koja se neće zaboraviti.
(12) O Jahve nad vojskama, ti koji pravednika iskušavaš,
koji nutrinu i srce vidiš,
daj da vidim odmazdu tvoju nad njima,
jer tebi predadoh slučaj svoj.
(13) Pjevajte Jahvi, hvalite Jahvu!
Jer on izbavi dušu nevoljnika
iz ruku zlotvora.
(14) Proklet bio dan kad se rodih;
ne bio blagoslovljen dan kad me majka moja rodila!
(15) Proklet bio čovjek koji dojavi
mome ocu:
"Rodilo ti se dijete, sin!",
te ga obradova.
(16) Ali neka taj čovjek bude kao gradovi
koje Jahve nemilice poruši,
i neka ujutro čuje viku,
a u podne zvuk trube za uzbunu,
(17) jer me ne ubi u majčinoj utrobi,
da bi mi majka bila grob,
a njena utroba trudna dovijeka.
(18) Zašto ikako iziđoh iz majčine utrobe,
da gledam nevolju i tugu,
da u sramoti proživim dane?

Jeremijina poruka Cidkijahu

21 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve kad mu kralj Cidkijah posla Pašhura, sina Malkijahova, i svećenika Cefaniju, sina Maasejahova, s riječima: (2) "Molim te, upitaj Jahvu za nas, jer Nabukodonosor, kralj babilonski, ratuje protiv nas; možda će Jahve izvesti za nas čudo, kao što je često činio, pa će se neprijatelj povući od nas."
(3) Jeremija im tad reče: "Ovako kažite Cidkijahu:
(4) Ovako veli Jahve, Bog Israilov: 'Evo, ja ću uskoro povući oružje koje je u rukama vašim, kojim se borite protiv kralja babilonskoga i Kaldejaca koji navaljuju na vas izvan zidina, i sabrat ću ga na sredinu ovoga grada. (5) Sam ću se ja boriti protiv vas ispruženom šakom i čvrstom rukom, u srdžbi i gnjevu i ogorčenju velikom. (6) I obarat ću stanovnike ovoga grada, i ljude i zvijeri; pomrijet će od velike pošasti. (7) Poslije ću', očituje Jahve, 'Cidkijaha, kralja jehudinskog, i dvorjane njegove i narod, one koji prežive kugu, mač i glad u tom gradu, predati u ruke Nabukodonosoru, kralju babilonskom, i u ruke neprijateljima njihovim i u ruke onima koji im život traže, te će ih on oštricom mača sasjeći. On ih neće poštedjeti niti se sažaliti niti smilovati.'
(8) I reci narodu ovom: Ovako veli Jahve: 'Evo, ja stavljam pred vas put života i put smrti. (9) Onaj koji ostane u ovom gradu umrijet će od mača i od gladi i od kuge, a koji iziđe i preda se Kaldejcima koji vas opsjedaju, živjet će, i život će svoj dobiti za plijen. (10) Jer ja okrenuh lice svoje ka ovome gradu na zlo, a ne na dobro', očituje Jahve. 'Bit će izručen u ruke kralju babilonskom, i on će ga spaliti.'
(11) Potom reci ukućanima kralja jehudinskoga: Čujte riječ Jahvinu,
(12) o kućo Davidova, ovako veli Jahve:
'Svako jutro pravdu vršite,
i svakoga ko je orobljen izbavljajte iz ruku tlačitelja njegova,
da gnjev moj ne bi buknuo kao vatra
i raspalio se, a nikog da ga ugasi,
zbog zlodjela njihovih.
(13) Evo, ja sam protiv tebe, o ti koji prebivaš u dolini,
o stijeno u ravnici', očituje Jahve,
'vas koji kažete: Ko će na nas dolje navaliti,
ili ko može u naše nastambe provaliti?
(14) A kaznit ću vas prema plodu djela vaših', očituje Jahve,
'i zapalit ću vatru u njegovoj šumi
da proguta svu okolicu njegovu.'"

Opomena padom Jerusalema

22 Ovako veli Jahve: "Siđi u kuću kralja jehudinskoga te ondje progovori ove riječi (2) i reci: Čuj riječ Jahvinu, kralju jehudinski, koji sjediš na prijestolju Davidovu, ti i dvorjani tvoji i narod tvoj koji ulazi na ove kapije. (3) Ovako veli Jahve: Postupajte pravo i pravedno, i svakoga ko je orobljen izbavljajte iz ruku tlačitelja njegova. I ne nanosite nepravde niti nasilja strancu, siročetu i udovici; i ne prolijevajte nedužnu krv na ovome mjestu. (4) Jer budete li uistinu poslušali ovu riječ, onda će na kapije ove kuće ulaziti kraljevi koji sjede na prijestolju Davidovu, koji se voze kolima i jašu na konjima – oni, dvorjani njihovi i narod njihov. (5) Ali ako se ne pokorite ovim riječima, sobom se kunem", očituje Jahve, "da će se ova kuća

u pustoš pretvoriti." (6) Jer ovako veli Jahve kući
kralja jehudinskoga:
"Ti si mi kao Gilead,
kao vrh libanonski,
ali sigurno ću učiniti da budeš poput pustinje,
poput gradova nenastanjenih.
(7) Jer ja ću poslati uništitelje tvoje,
svakog s oružjem njegovim;
i oni će ti posjeći najbolje kedrove
pa ih u vatru pobacati.
(8) Mnogi će narodi prolaziti kraj ovoga grada,
i jedni će drugima govoriti: 'Zašto je Jahve ovako učinio s ovim gradom velikim?' (9) Potom će odgovarati: 'Zato što su ostavili savez Jahve, Boga svoga, i klanjali se drugim bogovima i služili im.'"
(10) Ne oplakujte umrloga[20] i ne žalite za njim,
radije plačite za onim koji odlazi[21],
jer se on nikad neće vratiti
ni svoje rodne grude vidjeti.
(11) Jer ovako veli Jahve o Šalumu, sinu Jošijahovu, kralju jehudinskom, koji dođe za kralja mjesto svoga oca Jošijaha i ode iz ovoga mjesta: "Nikad se više on neće ovamo vratiti, (12) nego u mjestu gdje ga odvedoše kao sužnja, ondje će umrijeti, a ovu zemlju više neće vidjeti.

Presuda kralju Jehojakimu

(13) Teško onome koji svoju kuću gradi bez pravednosti[22]
i svoje gornje odaje bez pravde,
koji bližnjega svoga koristi da mu bez plaće služi
i plaću mu ne daje,
(14) koji govori: 'Sagradit ću sebi široku kuću
s prostranim gornjim odajama,
i probiti joj prozore,
obložit ću je kedrovinom i obojiti svijetlocrvenom bojom.'
(15) Jesi li ti kralj, pa se nadmećeš kedrom?
Nije li otac tvoj jeo i pio
i postupao pravo i pravedno?
Zato mu je dobro bilo.
(16) On je zastupao slučaj jadnika i oskudnika;
zato je dobro bilo.
Zar to ne znači mene poznavati?",
očituje Jahve.
(17) "Ali oči tvoje i srce tvoje
idu samo za nepoštenom zaradom tvojom,
i za prolijevanjem nevine krvi,
i za ugnjetavanjem i iznuđivanjem."
(18) Zato ovako veli Jahve o Jehojakimu, sinu Jošijahovu, kralju jehudinskom:
"Za njim neće naricati:
'Jao, brate moj!', ili: 'Jao, sestro!'
Za njim neće naricati:
'Jao, gospodaru!', ili: 'Jao, veličanstvo njegovo!'
(19) Pokopat će ga kao magarca,
odvući i baciti izvan kapija jerusalemskih.
(20) Popni se u Libanon i viči,
i digni glas u Bašanu,
i iz Abarima zaviči,
jer sve su ljubavnice tvoje slomljene.
(21) Govorio sam ti kad si bio sretan,
ali ti reče: 'Neću da slušam!'
Tako postupaš od mladosti,
te nisi poslušao glasa mog.
(22) Vjetar će pomesti sve pastire[23] tvoje,
i sve će ljubavnice tvoje otići u sužanjstvo;
tad ćeš se zacijelo postidjeti i poniziti
zbog sve opačine svoje.
(23) Ti što prebivaš u Libanonu,
što si se ugnijezdio među kedrovima,
kako li ćeš stenjati[24] kad te spopadne žiganje,
bol kao u žene porodilje! (24) Života mi moga",
očituje Jahve, "kad bi i Konijah[25], sin Jehojakimov, kralj jehudinski, bio pečatni prsten na mojoj desnici, ja bih ga ipak strgao; (25) i predat ću te u ruke onima koji ti život traže, tako je, u ruke onima od kojih strepiš, baš u ruke Nabukodonosoru, kralju babilonskom, i u ruke Kaldejcima. (26) Tebe i majku tvoju koja te je rodila ja ću zavitlati u drugu zemlju gdje se niste rodili, i ondje ćete umrijeti.
(27) A neće se vratiti u zemlju u koju žude da se vrate.
(28) Je li ovaj čovjek Konijah prezren, vrč razmrskan?
Je li on posuda nepoželjna?
Zašto su on i potomci njegovi otjerani
i bačeni u zemlju koju ne poznavahu?

[20] Tj. jehudinskoga kralja Jošijaha, koji je poginuo u bici protiv Egipćana.

[21] Tj. za Jošijahovim sinom Jehoahazom, znanim i kao Šalum, koji je bio odveden u izgnanstvo.

[22] Tj. Jošijahovom sinu, kralju Jehojakimu.

[23] Tj. narodne vođe.

[24] U grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima stoji *stenjati*, a u hebrejskom tekstu *biti žaljen*.

[25] Također poznat kao Jehojakin.

(29) O zemljo, zemljo, zemljo,
čuj riječ Jahvinu!
(30) Ovako veli Jahve:
Ubilježite ovog čovjeka kao onog bez djece,
čovjeka koji neće imati uspjeha u danima svojim,
jer nikom od njegovih potomaka neće poći za rukom da sjedne na prijestolje Davidovo
niti da opet vlada u Jehudi.

Mesija koji će doći

23 Teško pastirima[26] koji upropaštavaju i rastjeruju ovce s pašnjaka moga!", očituje Jahve. (2) Zato ovako veli Jahve, Bog Israilov, o pastirima koji čuvaju narod moj: "Vi ste raspršili moje stado, i otjerali ga, i niste se za nj brinuli; evo, ja ću se za vas pobrinuti zbog zlodjela vaših", očituje Jahve. (3) "Potom ću sam skupiti ostatak stada svoga iz svih zemalja kamo sam ga otjerao i vratiti ga na njegov pašnjak, i on će biti plodan, i množit će se. (4) I ja ću mu odgojiti pastire, pa će ga oni čuvati; i više se neće bojati ni plašiti, niti će se ijedna ovca izgubiti", očituje Jahve.
(5) "Evo, dolaze dani", očituje Jahve,
"kad ću ja odgojiti Davidu pravedan Izdanak;
i on će vladati kao kralj i mudro će raditi,
i postupat će pravo i pravedno u zemlji.
(6) U njegove dane Jehuda će biti spašena,
a Israil će živjeti sigurno;
a evo imena kojim će se zvati:
'Jahve, pravednost naša.'
(7) Zato, evo, dolaze dani", očituje Jahve, "kad se više neće govoriti: 'Tako mi Jahve živoga, koji je izveo sinove Israilove iz zemlje egipatske', (8) nego: 'Tako mi Jahve živoga, koji je izveo i vratio potomke kuće Israilove iz zemlje sjeverne i iz svih zemalja kamo ih ja bijah prognao.' Tad će živjeti na svojoj grudi."

Izreke protiv lažnih proroka

(9) O prorocima:
Srce je u meni slomljeno,
dršću mi sve kosti;
postadoh kao pijanica,
baš kao čovjek kojeg je vino obuzelo,
zbog Jahve
i zbog njegovih riječi svetih.
(10) Ta zemlja je puna preljubnika;
ta zemlja je u žalosti zbog kletve.
Pašnjaci pustinjski usahnuše.
I put je njihov zao
a moć im nije kako treba.
(11) "Jer su i prorok i svećenik ukaljani;
čak i u kući svojoj nađoh njihovu opačinu", očituje Jahve.
(12) "Zato će im put biti kao staze klizave,
u tamu bit će otjerani i u njoj će pasti,
jer ću ja na njih nesreću navaliti,
u godini njihove kazne", očituje Jahve.
(13) "I među samarijskim prorocima vidjeh nešto ružno:
oni su proricali Baalom i zavodili moj narod israilski.
(14) I među jerusalemskim prorocima vidjeh nešto grozno:
činjenje preljube i put laži;
i oni jačaju ruke zlotvorima,
te se niko svoje opačine ne okani.
Svi su mi oni postali kao Sodoma,
a stanovnici Jerusalema kao Gomora.
(15) Zato ovako veli Jahve nad vojskama o prorocima:
Evo, nahranit ću ih pelinom
i napojiti vodom otrovnom,
jer od jerusalemskih proroka
poteklo je oskvrnuće po zemlji svoj."
(16) Ovako veli Jahve nad vojskama:
"Ne slušajte riječi proroka koji vam proriču.
Oni vas obmanjuju;
oni objavljuju viđenje iz srca svog,
ne iz usta Jahvinih.
(17) Oni neprestano govore onima koji me preziru:
'Jahve je rekao: Bit će vam dobro';
a svakome ko hodi u tvrdokornosti srca svoga
oni govore: 'Nesreća vas neće zadesiti.'
(18) A ko je stajao u vijeću Jahvinu,
pa da vidi i čuje riječ njegovu?
Ko se obazro na riječ njegovu i poslušao je?
(19) Gle, oluja Jahvina, gnjev provali,
bura što odnosi u vrtlogu;
sručit će se na glavu pokvarenjačku.
(20) Jahvina se srdžba neće otkloniti
dok on ne izvede i izvrši naume srca svog;
u posljednje dane jasno ćete to razumjeti.
(21) Te proroke ja nisam poslao,
a ipak su oni trčali.

[26] Tj. vladarima.

Ja im nisam govorio,
a ipak su proricali.
(22) A da su stajali u vijeću mom,
onda bi objavili moje riječi narodu mom,
i odvratili bi ih od zla puta njihova
i od zlodjela njihovih.
(23) Jesam li ja Bog koji je blizu", očituje Jahve,
"a ne Bog daleki?
(24) Može li se čovjek sakriti u skrovištima
da ga ja ne vidim?", očituje Jahve.
"Ne ispunjavam li ja nebesa i zemlju?", očituje Jahve.
(25) "Ja sam čuo šta govore proroci koji proriču lažno u moje ime i govore: 'Usnio sam san, usnio sam san!' (26) Dokle? Ima li išta u srcima proroka koji prorokuju laži, tih proroka opsjene srca njihova, (27) koji kane da natjeraju narod moj da zaboravi moje ime snovima što ih jedni drugima pripovijedaju, baš kao što očevi njihovi zaboraviše moje ime radi Baala? (28) Prorok koji usnije san neka ga slobodno pripovijeda, ali neka onaj u koga je riječ moja objavljuje moju riječ po istini. Šta je zajedničko slami i žitu?", očituje Jahve. (29) "Nije li moja riječ poput vatre", očituje Jahve, "i poput malja što razbija stijenu? (30) Zato, evo mene protiv proroka", očituje Jahve, "koji jedan drugome kradu moje riječi. (31) Evo mene protiv proroka", očituje Jahve, "koji se služe svojim jezikom i objavljuju: 'Jahve očituje.' (32) Evo mene protiv onih koji prorokuju lažne snove", očituje Jahve, "te ih pripovijedaju i zavode narod moj lažima svojim i hvalisanjem nepromišljenim, a ja ih nisam poslao niti im šta zapovjedio, niti su oni narodu ovome i od najmanje koristi", očituje Jahve. (33) "A kad te ovaj narod, ili prorok, ili svećenik upita: 'Šta je breme[27] Jahvino?', ti im kaži: 'Vi ste breme!' Jahve očituje: 'Ja ću vas odbaciti.' (34) A prorok, ili svećenik, ili narod koji kaže: 'Breme Jahvino' – ja ću na tog čovjeka i ukućane njegove kaznu sručiti. (35) Ovako će svaki od vas kazati bližnjemu svome i bratu svome: 'Šta je Jahve odgovorio?', ili: 'Šta je Jahve rekao?' (36) Ali bremena Jahvina vi se više nećete sjećati, jer će svakom čovjeku njegova riječ bremenom postati, a vi iskrivljujete riječi Boga živoga, Jahve nad vojskama, Boga našega. (37) Ovako ćete kazati tom proroku: 'Šta ti je Jahve odgovorio?', i: 'Šta je Jahve rekao?' (38) Jer ako kažete: 'Breme Jahvino!', doista ovako veli Jahve: 'Zato što ste izgovorili ove riječi: Breme Jahvino!, ja sam vam i poručio: Nemojte govoriti: 'Breme Jahvino!' (39) Zato ću ja vas i grad koji dadoh vama i očevima vašim visoko podići i iz prisustva svoga ukloniti. (40) Zato ću ja na vas navaliti vječnu sramotu i vječno poniženje koji se neće zaboraviti."

Dvije košare smokava i povratnici

24 Pošto Nabukodonosor, kralj babilonski, uze kao sužnje Jekoniju[28], sina Jehojakimova, kralja jehudinskoga, i prvake jehudinske, zajedno s majstorima i kovačima iz Jerusalema, te ih odvede u Babilon, pokaza mi Jahve dvije košare smokava metnute pred hram Jahvin! (2) U jednoj košari bijahu veoma dobre smokve, kao smokve rane, a u drugoj košari bijahu veoma loše smokve, koje se nisu mogle jesti jer bijahu truhle. (3) Tad mi Jahve reče: "Jeremija, šta vidiš?" A ja rekoh: "Smokve, dobre smokve, veoma dobre, i loše smokve, veoma loše, koje se ne mogu jesti jer su truhle." (4) Onda mi dođe riječ Jahvina: (5) "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Kao na ove dobre smokve, tako ću ja gledati na sužnje Jehudine koje sam s ovog mjesta prognao u zemlju kaldejsku. (6) Jer ja ću ih milostivo pogledati, i opet ću ih u ovu zemlju dovesti, i podići ću ih, a neću ih oboriti, i posadit ću ih, a neću ih iščupati. (7) Dat ću im srce da me znaju, jer ja sam Jahve; i oni će biti narod moj, a ja ću im biti Bog, jer će se oni svim srcem svojim meni vratiti. (8) Ali kao loše smokve koje se ne mogu jesti jer su truhle – uistinu tako veli Jahve – tako ću ja postupiti sa Cidkijahom, kraljem jehudinskim, i prvacima njegovim i ostatkom Jerusalema koji ostane u ovoj zemlji i one koji obitavaju u zemlji egipatskoj. (9) Učinit ću ih užasom i zlom svim kraljevstvima zemaljskim, sramotom i pošalicom, porugom i kletvom, u svim mjestima kamo ću ih rastjerati. (10) Poslat ću na njih mač, glad i kugu dok ne budu istrijebljeni sa zemlje koju dadoh njima i praocima njihovim."

Proročanstvo o sužanjstvu

25 Riječ koja dođe Jeremiji o svem narodu Jehudinom, četvrte godine Jehojakima, sina Jošijahovog, kralja jehudinskoga – to bješe prve godine babilonskoga kralja Nabukodonosora – (2) koju Jeremija progovori svem narodu Jehudinom i svim stanovnicima Jerusalema, i reče: (3) "Od tri-

[27] Ova riječ u hebrejskom može značiti i *proročanstvo*.

[28] Također poznat kao Jehojakin.

naeste godine Jošijaha, sina Amonova, kralja jehudinskoga, sve do dana današnjega, ove dvadeset i tri godine, dolazila mi je riječ Jahvina, i ja sam vam svejednako govorio, ali me vi niste slušali. (4) I Jahve vam je svejednako slao sve sluge svoje, proroke, ali vi niste slušali niti ste uha priklanjali (5) kad su oni govorili: 'Vratite se sad, svaki sa zlog puta svoga i od zlih djela svojih, i obitavajte na zemlji koju je Jahve dao vama i očevima vašim dovijeka; (6) i ne idite za drugim bogovima da im služite i da im se klanjate, i ne izazivajte me na srdžbu djelima ruku svojih, pa vam ja neću nažao učiniti.' (7) Ali vi me niste poslušali", očituje Jahve, "htijući me rasrditi djelima svojih ruku, na svoju štetu.
(8) Zato ovako veli Jahve nad vojskama: 'Zato što se niste pokorili riječima mojim, (9) evo, ja ću poslati po sva plemena sa sjevera', očituje Jahve, 'i po Nabukodonosora, kralja babilonskoga, slugu svoga, te ću ih dovesti na ovu zemlju i na stanovnike njene i na sve ove okolne narode; i potpuno ću ih uništiti, i učinit ću ih užasom i ruglom i vječnom pustoši. (10) I učinit ću da im nestane glasa radosti i glasa veselja, glasa mladoženje i glasa mlade, zvuka žrvanja i svjetlosti svjetiljke. (11) Sva će zemlja ova postati pustoš i užas, a ovi će narodi služiti kralju babilonskom sedamdeset godina.

Babilon će suditi

(12) A kad se navrši sedamdeset godina, kaznit ću kralja babilonskoga i taj narod', očituje Jahve, 'za opačinu njihovu, i zemlju kaldejsku, i pretvorit ću je u pustoš vječnu. (13) Sručit ću na tu zemlju sve svoje riječi koje sam protiv nje izgovorio, sve što je zapisano u ovoj knjizi, što je Jeremija predskazao svim narodima. (14) Jer mnogi će narodi i veliki kraljevi njih, baš njih porobiti; i ja ću im platiti po djelima njihovim i po djelima ruku njihovih.'"
(15) Jer ovako mi reče Jahve, Bog Israilov: "Uzmi ovaj pehar vina gnjeva iz ruke moje i napoji njime sve narode kojima te ja pošaljem. (16) Oni će piti i teturati i pamet gubiti od mača što ću ga ja među njih poslati."
(17) I uzeh pehar iz ruke Jahvine te napojih iz njeg sve narode kojima me Jahve bješe poslao: (18) Jerusalem i gradove jehudinske i kraljeve njegove i dostojanstvenike njegove, da ih učinim razvalinom, užasom, ruglom i prokletstvom, kao što su i danas; (19) faraona, kralja egipatskoga, dvoranine njegove, prvake njegove i sav narod njegov; (20) sav onaj narod izmiješani, sve kraljeve zemlje Uc, sve kraljeve zemlje filistinske – Aškelon, Gazu, Ekron i ostatak Aždoda; (21) Edom, Moab i sinove Amonove; (22) sve kraljeve tirske, sve kraljeve sidonske i kraljeve primorja s onu stranu mora; (23) Dedan, Temu, Buz i sve one koji strigu kike; (24) sve kraljeve Arabije i sve kraljeve naroda izmiješanog koji obitavaju u pustinji; (25) sve kraljeve zimrijske, i sve kraljeve elamske i sve kraljeve Medije; (26) sve kraljeve sjevera, blizu i daleko, jednog s drugim; i sva kraljevstva zemaljska koja su na licu zemlje, a kralj Šešaka[29] pit će poslije njih.
(27) Ti im reci: Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: "Pijte, opijte se, povraćajte, padnite i više se ne dižite od mača koji ću ja među vas poslati." (28) A odbiju li uzeti pehar iz ruke tvoje da piju, onda im reci: Ovako veli Jahve nad vojskama: "Doista ćete piti! (29) Jer, evo, ja počinjem puštati nesreću na ovaj grad, koji se mojim imenom zove, a zar da vas kazna posve zaobiđe? Nekažnjeni nećete proći, jer ja pozivam mač da udari na sve stanovnike zemlje", očituje Jahve nad vojskama.
(30) Ti im zato proreci sve riječi ove, i kaži im:
"Jahve će zatutnjati s visine
i pustiti glas svoj iz svetog prebivališta svoga;
on će silno zatutnjati na pašnjak svoj.
Kao oni što gaze grožđe vikat će
na sve stanovnike zemlje.
(31) Buka dopire do nakraj zemlje
jer Jahve se spori s narodima.
On izlazi na sud sa svim ljudima;
zlikovce će predati maču", očituje Jahve.
(32) Ovako veli Jahve nad vojskama:
"Evo, nesreća zahvaća
narod za narodom,
i velika se oluja diže
iz najudaljenijih krajeva zemlje."
(33) Onih koje će Jahve pobiti toga dana bit će s kraja na kraj zemlje. Njih neće niko oplakivati, niti će ih ko kupiti i pokapati;
oni će biti kao gnoj na licu zemlje.
(34) Kukajte, vladari, i vapite;
i valjajte se u prahu, gospodari stada,
jer ispuniše se dani vašeg klanja i raštrkanosti,
i vi ćete kao birana posuda pasti.
(35) Pastiri neće imati kamo umaći,
gospodari stada kamo pobjeći.
(36) Čuj vapaj pastira,

[29] Tj. kralj Babilona.

kukanje gospodara stada,
jer pašnjak njihov Jahve uništava.
(37) Mirne će livade opustjeti
od žestoke srdžbe Jahvine.
(38) Kao lav svoj će brlog on ostaviti,
i zemlja će njihova opustjeti
od mača tlačitelja
i od srdžbe žestoke Jahvine.

Jeremija u smrtnoj opasnosti

26 U početku vladavine Jehojakima, sina Jošijahova, kralja jehudinskoga, ova riječ dođe od Jahve: (2) "Ovako veli Jahve: Stani u dvorištu kuće Jahvine te svima iz jehudinskih gradova što su došli da se klanjaju u kući Jahvinoj progovori sve riječi koje sam ti ja zapovjedio da im kažeš. Nijedne riječi ne izostavi! (3) Možda će oni poslušati pa će se svako vratiti sa zla puta svoga, te se ja predomislim za nesreću koju kanim na njih sručiti zbog zlodjela njihovih. (4) I reći ćeš im: Ovako veli Jahve: Ako me ne budete htjeli poslušati, da hodite po uputi mojoj što je pred vas stavih, (5) da slušate riječi mojih sluga proroka koje vam neprestano šaljem, ali poslušali niste, (6) onda ću ja učiniti ovu kuću kao Šiloh, i učinit ću ovaj grad prokletstvom svim narodima na zemlji."

Urota za ubistvo Jeremije

(7) Svećenici i proroci i sav narod čuše Jeremiju kako govori ove riječi u kući Jahvinoj. (8) Kad Jeremija dovrši govor o svemu što mu Jahve bješe zapovjedio da kaže svem narodu, svećenici i proroci i sav narod zgrabiše ga, govoreći: "Umrijet ćeš! (9) Zašto si proricao u Jahvino ime i govorio: 'Ova će kuća biti kao Šiloh, i ovaj će grad biti pust, bez stanovnika'?" I skupi se sav narod oko Jeremije u kući Jahvinoj.
(10) Kad su jehudinski prvaci čuli za to, dođoše iz kraljeve palače u kuću Jahvinu te sjedoše na ulaz Nove kapije kuće Jahvine. (11) Tad svećenici i proroci progovoriše prvacima i svem narodu, i rekoše: "Ovaj čovjek zaslužuje smrtnu kaznu jer je prorokovao protiv ovoga grada, kao što ste ušima svojim čuli!"
(12) Tad Jeremija progovori svim prvacima i svem narodu, i reče: "Jahve me poslao da proreknem protiv ove kuće i protiv ovoga grada sve riječi koje ste čuli. (13) Zato sad popravite puteve svoje i djela svoja, i pokorite se glasu Jahve, Boga svoga, pa će se Jahve predomisliti o nesreći koju je protiv vas izrekao. (14) A ja sam, evo, u vašim rukama; učinite sa mnom onako kako je dobro i pravo u očima vašim. (15) Samo dobro znajte, ako me smaknete, natovarit ćete nedužnu krv na sebe i na grad ovaj i na stanovnike njegove; jer doista me je Jahve k vama poslao da u vaše uši kažem sve ove riječi."
(16) Tad prvaci i sav narod rekoše svećenicima i prorocima: "Ovaj čovjek ne zaslužuje smrtnu kaznu, jer nam je govorio u ime Jahve, Boga našega." (17) Onda se neke starješine zemlje digoše te progovoriše svem zboru narodnom i rekoše: (18) "Mikah od Morešeta prorokovao je u dane Hezekije, kralja jehudinskoga; i progovorio je on svem narodu jehudinskome i rekao: Ovako je rekao Jahve nad vojskama:
'Cion će biti preoran kao polje,
i Jerusalem će postati ruševina,
a gora kuće kao šumovita uzvisina.'
(19) Jesu li ga Hezekija, kralj jehudinski, i sva Jehuda pogubili? Zar se on nije bojao Jahve i usrdno molio za blagonaklonost Jahvinu, te se Jahve predomislio o nesreći koju bješe protiv njih izrekao? A mi činimo veliko zlo protiv samih sebe."
(20) Doista, bijaše još jedan čovjek koji je prorokovao u Jahvino ime – Urijah, sin Šemajahov, iz Kirjat-Jearima; i proreče on protiv ovoga grada i protiv ove zemlje riječi slične svim Jeremijinim riječima. (21) Kad su kralj Jehojakim i svi njegovi ratnici i svi prvaci čuli njegove riječi, kralj tad zatraži da ga smaknu, ali Urijah čuo za to, i poboja se te umače i pobježe u Egipat. (22) Potom kralj Jehojakim posla u Egipat Elnatana, sina Akborova, i neki ljudi dođoše s njim u Egipat. (23) I dovedoše oni Urijaha iz Egipta te ga odvedoše kralju Jehojakimu, koji ga pogubi mačem i baci truplo njegovo u grobnicu običnog svijeta.
(24) Ali ruka Ahikama, sina Šafanova, bješe uz Jeremiju, te ga ne predadoše u ruke narodu da ga pogube.

Narodi će se pokoriti Nabukodonosoru

27 U početku vladavine Cidkijaha[30], sina Jošijaha, kralja jehudinskoga, ova riječ dođe Jeremiji od Jahve: (2) "Načini", tako mi veli Jahve, "sebi poveze i jarmove, pa ih sebi na vrat stavi, (3)

[30] Tako je u tri hebrejska rukopisa i u sirjačkom tekstu, a u mazoretskom *Jehojakima*.

i poruči kralju edomskome, kralju moapskome, kralju amonskome, kralju tirskome i kralju sidonskome, po glasnicima koji dolaze u Jerusalem jehudinskom kralju Cidkijahu. (4) Zapovjedi im da odu svojim gospodarima i kažu: Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Ovako ćete reći svojim gospodarima: (5) 'Ja sam stvorio zemlju, ljude i zvijeri što su na licu zemlje, svojom snagom silnom i svojom rukom ispruženom, i dat ću je onome koji bude čestit u očima mojim. (6) Sad sam sve te zemlje dao u ruke Nabukodonosoru, kralju babilonskome, slugi svome; dao sam mu i zvijeri poljske da mu služe. (7) Svi će narodi služiti njemu i njegovu sinu i unuku njegovu, dok ne dođe vrijeme njegovoj zemlji; tad će ga mnogi narodi i veliki kraljevi podjarmiti.
(8) Narod, ili kraljevstvo, koji ne htjedne služiti njemu, Nabukodonosoru, kralju babilonskom, i koji ne htjedne staviti sebi na vrat jaram kralja babilonskoga, taj ću narod ja kazniti mačem, glađu i kugom', očituje Jahve, 'dok ga ne uništim rukom njegovom. (9) A vi ne slušajte svoje proroke, svoje gatare, svoje sanjare, svoje vračare i svoje čarobnjake, koji vam govore: Vi nećete služiti kralju babilonskome. (10) Jer oni vam laž proriču, da vas udalje iz zemlje vaše; a ja ću vas otjerati, i vi ćete propasti. (11) Ali narodu koji stavi sebi na vrat jaram kralja babilonskoga i bude mu služio ja ću dati da ostane na zemlji svojoj', očituje Jahve, 'pa će je on orati i na njoj obitavati.'"
(12) Ja sam jednako rekao Cidkijahu, kralju jehudinskome: "Stavite sebi na vrat jaram kralja babilonskoga i služite njemu i narodu njegovu, i ostanite živi! (13) Što da umrete, vi i narod vaš, od mača, gladi i kuge, kao što je Jahve rekao tom narodu koji neće služiti kralju babilonskom? (14) Zato ne slušajte riječi proroka koji vam govore: 'Vi nećete služiti kralju babilonskom', jer oni vam proriču laž; (15) ta nisam ih ja poslao", očituje Jahve, "nego oni lažno proriču u moje ime da bih vas ja otjerao i da biste propali, vi i proroci koji vam prorokuju."
(16) Potom progovorih svećenicima i svemu ovom narodu i rekoh: "Ovako veli Jahve: Ne slušajte riječi svojih proroka koji vam proriču i govore: Evo, posuđe Jahvine kuće bit će uskoro vraćeno iz Babilona, jer oni vam laž proriču. (17) Ne slušajte ih; služite kralju babilonskom, i ostanite živi! Zašto da ovaj grad postane ruševina? (18) A ako su oni proroci, i ako je kod njih riječ Jahvina, neka sad usrdno zamole Jahvu nad vojskama da posuđe što je ostalo u kući Jahvinoj, u kući kralja jehudinskoga i u Jerusalemu ne dospije u Babilon. (19) Jer ovako veli Jahve nad vojskama o stupovima, moru[31], podnožjima i ostalom posuđu što je ostalo u ovom gradu, (20) što Nabukodonosor, kralj babilonski, ne uze kad odvede u izgnanstvo Jekoniju, sina Jehojakimova, kralja jehudinskoga, iz Jerusalema u Babilon, i sve plemiće jehudinske i jerusalemske. (21) Tako je, ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov, o posuđu što je ostalo u kući Jahvinoj i kući jehudinskoga kralja i u Jerusalemu, (22) odnijet će ga u Babilon, i ondje će ostati do dana kad ga ja obiđem, očituje Jahve. Onda ću ga ja natrag donijeti i vratiti na ovo mjesto."

Hananijino lažno proroštvo

28 Iste godine, u početku vladavine jehudinskoga kralja Cidkijaha, četvrte godine, petoga mjeseca, prorok Hananija, sin Azurov, iz Gibeona, progovori mi u kući Jahvinoj pred svim svećenicima i svim narodom, i reče: (2) "Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: 'Ja sam slomio jaram kralja babilonskoga. (3) Za dvije godine vratit ću na ovo mjesto sve posuđe kuće Jahvine što ga je Nabukodonosor, kralj babilonski, oteo s ovoga mjesta i odnio u Babilon. (4) Ja ću, isto tako, dovesti natrag na ovo mjesto Jekoniju, sina Jehojakimova, kralja jehudinskoga, i sve izgnanike jehudinske koji su otišli u Babilon', očituje Jahve, 'jer ću slomiti ja jaram kralja babilonskoga.'"
(5) Tad prorok Jeremija progovori proroku Hananiji u prisustvu svećenika i sveg svijeta što stajaše u kući Jahvinoj, (6) i reče prorok Jeremija: "Amen! Učinio tako Jahve; ispunio Jahve riječi koje si ti prorekao da će se na ovo mjesto vratiti posuđe kuće Jahvine i svi izgnanici iz Babilona. (7) Ali čuj sad ovu riječ koju ću pred tobom i pred svim narodom kazati! (8) Proroci koji su bili prije mene i prije tebe od davnina prorokovahu mnogim zemljama i velikim kraljevstvima rat, nesreću i kugu. (9) Prorok koji proriče mir, kad se ispuni riječ proročka, tad će taj prorok biti znan kao onaj kojeg je Jahve uistinu poslao."
(10) Tad prorok Hananija skide proroku Jeremiji jaram s vrata i slomi ga. (11) Hananija progovori

[31] Vidi Levijevski zakonik 8:11; Kraljevi I 7:15-30.

u prisustvu sveg naroda i reče: "Ovako veli Jahve: Baš ovako ja ću za dvije pune godine strgnuti jaram Nabukodonosora, kralja babilonskoga, s vrata svih naroda." Nato prorok Jeremija ode svojim putem.
(12) Pošto prorok Hananija skide proroku Jeremiji jaram s vrata, Jeremiji dođe riječ Jahvina: (13) "Idi i progovori Hananiji, i reci mu: Ovako veli Jahve: 'Ti si slomio jarmove drvene, ali sam mjesto njih načinio gvozdene.' (14) Jer ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: 'Gvozdeni sam jaram stavio ja na vrat svim ovim narodima, da služe Nabukodonosoru, kralju babilonskom; i služit će mu. I k tome sam mu zvijeri poljske dao.'" (15) Tad prorok Jeremija reče proroku Hananiji: "Slušaj sad, Hananija, Jahve te poslao nije, i ti si naveo ovaj narod da u laž vjeruje. (16) Zato ovako veli Jahve: Evo, ja ću te ukloniti s lica zemlje. Ove ćeš godine umrijeti, jer si progovorio o pobuni protiv Jahve."
(17) I umrije prorok Hananija te iste godine u mjesecu sedmome.

Poruka izgnanicima

29 A ovo su riječi iz pisma što ga je prorok Jeremija poslao iz Jerusalema ostatku izgnaničkih starješina, svećenicima, prorocima i svem narodu što ga Nabukodonosor progna iz Jerusalema u Babilon. (2) Ovo je bilo nakon što su kralj Jekonija i majka kraljica, dvorski uglednici, jehudinski i jerusalemski prvaci, majstori i kovači otišli iz Jerusalema. (3) U pismu koje je poslano po Elasahu, sinu Šafanovu, i Gemariji, sinu Hilkijahovu, koje Cidkijah, kralj jehudinski, posla u Babilon Nabukodonosoru, kralju babilonskom, stajalo je: (4) "Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov, svim izgnanicima koje prognah iz Jerusalema u Babilon: (5) 'Gradite kuće i u njima se nastanite; i sadite vrtove i jedite njihov plod. (6) Ženite se i rađajte sinove i kćeri, i ženite sinove i udajite kćeri, da rađaju sinove i kćeri; i množite se ondje, i ne umanjujte se. (7) Ištite mir gradu u koji vas ja prognah, i molite se za nj Jahvi; jer u njegovom miru naći ćete svoj mir.' (8) Jer ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: 'Ne dajte da vas zavedu proroci vaši koji su među vama i gatare vaše, i ne slušajte sanjare koji vam snove sanjaju. (9) Jer oni vam lažno proriču u moje ime; ja ih poslao nisam', očituje Jahve.
(10) Jer ovako veli Jahve: 'Kad se navrši sedamdeset godina Babilonu, ja ću vas pohoditi i ispuniti vam dobru riječ da ću vas na ovo mjesto vratiti. (11) Jer ja znam nakane koje sam vama naumio', očituje Jahve, 'nakane dobra, a ne nesreće, da vam dadnem budućnost i nadu. (12) Tad ćete me dozivati i dolaziti i moliti mi se, a ja ću vas slušati. (13) Kad me budete tražili, naći ćete me; kad me budete tražili svim srcem svojim, (14) naći ćete me', očituje Jahve, 'i ja ću vas vratiti iz izgnanstva i sabrati vas iz svih naroda i sa svih mjesta kamo sam vas otjerao', očituje Jahve, 'i vratit ću vas na mjesto odakle sam vas prognao.'
(15) Zato što rekoste: 'Jahve nam je podigao proroke u Babilonu' – (16) jer ovako veli Jahve o kralju koji sjedi na prijestolju Davidovu i o svem narodu koji prebiva u ovom gradu, vašoj braći koja nisu s vama prognana – (17) ovako veli Jahve nad vojskama: 'Evo, ja ću poslati na njih mač, glad i kugu; i učinit ću da budu kao raspukle smokve koje se ne mogu jesti jer su truhle. (18) Ja ću ih goniti mačem, glađu i kugom; i učinit ću ih užasom svim kraljevstvima na zemlji, da budu prokletstvo i užas i ruglo i sramota među svim narodima kamo sam ih otjerao, (19) jer ne poslušaše riječi moje', očituje Jahve, 'koje sam im svejednako slao po svojim slugama prorocima; ali vi ne poslušaste', očituje Jahve.
(20) Zato čujte riječ Jahvinu, svi vi izgnanici, koje ja poslah iz Jerusalema u Babilon.
(21) Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov, o Ahabu, sinu Kolajahovu, i o Cidkijahu, sinu Maasejahovu, koji vam lažno proriču u moje ime: 'Evo, ja ću ih predati u ruke Nabukodonosoru, kralju babilonskom, te će ih on pogubiti vama na oči. (22) Zbog njih će svi izgnanici iz Jehude koji su u Babilonu ovako kleti: Jahve te učinio poput Cidkijaha i poput Ahaba, koje je kralj babilonski ispekao u vatri, (23) jer oni ogrezoše u grijehu u Israilu, i počiniše preljubu sa ženama bližnjih svojih, i govorahu u moje ime lažne riječi koje im ja nisam zapovjedio; a ja sam onaj koji zna i koji svjedoči, očituje Jahve.'"
(24) Nehelamcu Šemajahu ti kaži: (25) "Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Zato što si poslao pisma u svoje ime svem narodu u Jerusalemu i svećeniku Cefaniji, sinu Maasejahovu, i svim svećenicima, poručivši: (26) Jahve te je učinio svećenikom umjesto svećenika Jehojade da nadzireš u kući Jahvinoj svakog luđaka koji prorokuje, da ga

baciš u klade i metneš mu gvozdeni ovratnik, (27) zašto onda ti ne ukori Jeremiju iz Anatota, koji vam prorokuje? (28) Ta on nam je poručio u Babilon: 'Izgnanstvo će dugo trajati; gradite kuće i u njima se nastanite, i sadite vrtove i jedite njihov plod.'"
(29) Svećenik Cefanija pročita ovo pismo proroku Jeremiji. (30) Tad Jeremiji dođe riječ Jahvina: (31) "Poruči svim izgnanicima: Ovako veli Jahve o Šemajahu Nehelamcu: Zato što vam je Šemajah prorokovao, iako ga ja nisam poslao, i naveo vas da se uzdate u laž, (32) zato Jahve ovako veli: Ja ću, evo, kazniti Šemajaha Nehelamca i potomke njegove; nikoga živog on neće imati u narodu ovome, i neće on vidjeti dobro koje ću ja učiniti narodu svom, očituje Jahve, jer je propovijedao pobunu protiv Jahve."

Bog obećava izbavljenje iz sužanjstva

30 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve: (2) "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Upiši u knjigu sve riječi koje sam ti ja kazao. (3) Jer evo dolaze dani, očituje Jahve, kad ću ja vratiti iz izgnanstva narod svog Israila i Jehudu. Jahve veli: I ja ću ih vratiti u zemlju koju dadoh njihovim praočevima, i oni će je zaposjesti."
(4) A evo riječi što ih Jahve progovori o Israilu i Jehudi:
(5) "Jer ovako veli Jahve:
'Čuli smo krik užasa,
strave, a mira nema.
(6) Upitajte sad, pa vidite
može li muškarac roditi.
Zašto vidim da se svaki čovjek
hvata za krsta kao žena na porodu?
I zašto su sva lica problijedjela?
(7) Jao, jer velik je taj dan,
slična mu nema;
i vrijeme je Jakovljeve nevolje,
ali će on biti spašen od nje.
(8) Desit će se toga dana', očituje Jahve, 'da ću ja strgnuti jaram s njihova vrata i pokidati poveze njihove; i neće ih više tuđinci tjerati da im robuju.
(9) Nego će oni služiti Jahvi, Bogu svome, i Davidu, kralju svome, koga ću im ja podići.
(10) Ne boj se, Jakove, slugo moja', očituje Jahve,
'i ne budi potišten, o Israile;
jer, evo, ja ću te spasiti izdaleka
i potomstvo tvoje iz zemlje sužanjstva.
I vratit će se Jakov, i bit će spokojan i miran,
i niko ga neće plašiti.
(11) Ta ja sam s tobom', očituje Jahve, 'da te spasim;
jer ja ću potpuno uništiti sve narode među koje sam te prognao,
samo tebe neću potpuno uništiti,
nego ću te pravedno kazniti,
i nipošto te neću nekažnjena pustiti.'
(12) Jer ovako veli Jahve:
'Neiscjeljiva je rana tvoja,
i ozljeda tvoja ne može se izliječiti.
(13) Nikoga nema da zastupa slučaj tvoj;
tvojoj rani lijeka nema,
ozdravljenja ti nema.
(14) Zaboraviše te svi tvoji ljubavnici,
ne traže te;
jer ja ti zadah ranu kao dušmanin,
kaznih te kao nemilosrdnik,
jer opačina tvoja golema je
i grijesi tvoji brojni su.
(15) Zašto kukaš zbog ozljede svoje?
Neizlječiva je bol tvoja.
To sam ti učinio,
jer opačina tvoja golema je
i grijesi tvoji brojni su.
(16) Zato će oni što te žderu biti požderani;
i svi će dušmani tvoji, svi do jednoga, otići u sužanjstvo;
i oni što te pljačkaju bit će opljačkani,
a one koji te plijene ja ću plijenom učiniti.
(17) Jer ja ću ti vratiti zdravlje
i rane ću ti iscijeliti', očituje Jahve,
'jer zvali su te izgnanikom govoreći:
To je Cion; za nj niko ne mari.'
(18) Ovako veli Jahve:
'Evo, ja ću iz izgnanstva vratiti rodove Jakovljeve
i smilovat ću se obitavalištima njegovim;
i bit će obnovljen grad ovaj na ruševinama svojim,
i stajat će dvor na mjestu gdje i treba da stoji.
(19) Iz njih će poteći zahvala
i glas onih što se vesele;
i ja ću ih umnožiti, pa ih neće biti malo;
i učinit ću ih cijenjenima, pa neće biti nevažni.
(20) I djeca će im biti kao prije,
i zajednica će se njihova preda mnom učvrstiti;
a sve tlačitelje njihove kaznit ću.
(21) Jedan od njih poglavar će im biti,
i vladar će im iz njihove sredine niknuti;
a ja ću ga približiti i on će mi prići;
ta ko bi se izlažući život opasnosti usudio da mi se približi?', očituje Jahve.

(22) 'Vi ćete biti narod moj,
a ja ću biti vaš Bog.' "
(23) Eto oluje Jahvine!
Gnjev je provalio,
bura bijesna;
svalit će se zlikovcu na glavu.
(24) Žestoka srdžba Jahvina neće biti otklonjena
dok on ne izvrši i ne ispuni
naum srca svoga;
u potonje dane vi ćete to razumjeti.

Israilova žalost postat će radost

31 "U to vrijeme", očituje Jahve, "ja ću biti Bog svim porodicama Israilovim, a one će biti narod moj."
(2) Ovako veli Jahve:
"Narod koji je preživio mač
našao je milost u pustinji –
Israil, kad on ode da otpočine."
(3) Jahve mu se izdaleka ukaza i reče:
"Ljubavlju te vječnom voljeh;
zato te s odanošću izvukoh.
(4) Opet ću te sazdati, i bit ćeš obnovljena,
o djevico Israilova!
Opet ćeš se ti defova svojih prihvatiti
i u kolo se s veseljacima hvatati.
(5) Opet ćeš vinograde saditi
po brdima samarjanskim.
Sadioci će saditi
i uživati.
(6) Jer doći će dan kad će čuvari
na Efrajimovu brdu vikati:
'Dižite se, i popnimo se na Cion
Jahvi, Bogu svome!' "
(7) Jer ovako veli Jahve:
"Pjevajte glasno od radosti zarad Jakova,
i kličite zarad poglavara naroda;
objavljujte, slavite i kazujte:
'O Jahve, spasi narod svoj,
ostatak Israilov.'
(8) Evo, dovest ću ih iz zemlje sjeverne,
i sabrat ću ih iz dalekih krajeva zemlje,
među njima slijepe i hrome,
ženu s djetetom i onu koja je u trudovima zajedno;
velik će se zbor ovamo vratiti.
(9) Plačući će doći,
i s utjehom[32] ja ću ih voditi;
navest ću ih da hode kraj potoka,
ravnom stazom na kojoj neće posrnuti;
jer ja sam Israilu otac,
a Efrajim je prvjenac moj."
(10) Čujte, o narodi, riječ Jahvinu,
i objavite je daleko po otocima,
i kazujte: "Onaj što rastjera Israila sabrat će ga,
i čuvat će ga kao pastir stado svoje."
(11) Jer Jahve je otkupio Jakova
i izbavio ga iz ruku onog što od njega jači je.
(12) "Oni će doći i klicati od radosti na uzvisini cionskoj,
i blistat će od dobrote Jahvine –
zarad žita i mlada vina i ulja,
i zarad mladih od sitne i krupne stoke;
i život će im biti kao vrt natopljen,
i nikad više neće usahnuti.
(13) Tad će se veseliti djevojka u kolu,
mladići i starci zajedno,
jer ja ću im žalost u radost pretvoriti,
i tješit ću ih te im radost umjesto tuge dati.
(14) Duše ću svećeničke izobiljem napuniti,
i narod će se moj dobrotom mojom nasititi", očituje Jahve.
(15) Ovako veli Jahve:
"U Rami glas se čuje,
naricanje i plač gorak.
Plače Rahela za svojom djecom;
neće da se utješi za djecom,
jer njih više nema."
(16) Ovako veli Jahve:
"Obuzdaj plač svoj
i suze iz očiju svojih,
jer će biti nagrađeno djelo tvoje", očituje Jahve,
"a oni će se vratiti iz zemlje dušmanske.
(17) Ima nade za tvoju budućnost", očituje Jahve,
"i vratit će se tvoja djeca na zemlju svoju.
(18) Ja sam doista čuo Efrajima kako tuguje:
'Ti si me stegom u red ugonio
kao tele neodgojeno, i ja se popravih.
Vrati me, daj da se vratim,
jer ti si Jahve, Bog moj.
(19) Jer nakon što se okrenuh, pokajah se;
i nakon što mi je uputa data, po bedrima udarah se;
stid me bješe a bijah i ponižen,
jer nošah sramotu mladosti svoje.'
(20) Je li Efrajim moj dragi sin?
Je li on dijete milo?
Doista, koliko god na njega govorim,

[32] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom je tekstu *molitvom*.

dakako, opet ga se sjetim;
zato mi srce za njim čezne;
zacijelo ću mu se ja smilovati", očituje Jahve.
(21) Podigni sebi znakove na putu,
postavi putokaze;
upravi srce ka glavnoj cesti,
putem koji si prošla.
Vrati se, o djevice Israilova.
Vrati se u gradove svoje.
(22) Dokle ćeš naokolo lutati,
o kćeri nevjerna?
Jer Jahve stvori novinu na zemlji –
žena će okružiti muškarca.[33]
(23) Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov:
"Još jednom će se govoriti ove riječi u zemlji Jehudinoj i u gradovima njenim kad im ja vratim sreću:
'Blagoslovio te Jahve, o prebivalište pravednosti,
o brdo sveto!'
(24) Jehuda i svi gradovi njeni zajedno će na njemu obitavati, poljodjelci i oni što idu sa stadima.
(25) Jer ja ću nasititi umorne i okrijepiti svakoga ko bude klonuo." (26) Tad se probudih i pogledah, i san mi moj sladak bješe.

Novi savez

(27) "Evo, dolaze dani", očituje Jahve, "kad ću ja posijati u kući Israilovoj i kući Jehudinoj sjeme čovječije i sjeme životinjsko. (28) Kao što sam bdio nad njima da ih čupam, rušim, uništavam, zatirem i na njih nesreću svaljujem, tako ću bdjeti nad njima da ih gradim i sadim", očituje Jahve.
(29) "U one dane neće se više govoriti:
'Očevi su jeli kiselo grožđe,
i djeci trnu zubi.'
(30) Nego će svako umrijeti zbog vlastite opačine; svakome ko bude jeo kiselo grožđe trnut će zubi.
(31) Evo, dolaze dani", veli Jahve, "kad ću ja sklopiti novi savez s kućom Israilovom i kućom Jehudinom, (32) ne poput saveza koji sklopih s njihovim očevima kad ih uzeh za ruku da ih izvedem iz zemlje egipatske, jer oni prekršiše moj savez, iako im ja bijah gospodar", veli Jahve. (33) "Nego, ovo je savez što ću ga ja sklopiti s kućom Israilovom poslije tih dana", veli Jahve: "Ja ću staviti zakon svoj u pamet njihovu i upisat ću ga u srca njihova; i bit ću njihov Bog, a oni će biti moj narod. (34) Niko od njih više neće učiti bližnjega svoga ili brata svoga govoreći: 'Spoznaj Jahvu', jer će me svi poznavati, od najmanjega do najvećega od njih", veli Jahve, "jer ću im ja oprostiti opačinu i neću se više sjećati grijeha njihova."
(35) Ovako veli Jahve,
koji daje da sunce sija danju
i određuje da mjesec i zvijezde svijetle noću,
koji burka more da mu valovi buče;
Jahve nad vojskama njemu je ime:
(36) "Ako se ovi zakoni poremete
preda mnom", očituje Jahve,
"onda će i potomstvo Israilovo prestati
da bude narod preda mnom dovijeka."
(37) Ovako veli Jahve:
"Ako se mogu izmjeriti nebesa gore
i istražiti temelji zemlje dolje,
onda ću i ja odbaciti sve potomstvo Israilovo
zbog svega što počini", očituje Jahve.
(38) "Evo dolaze dani", očituje Jahve, "kad će ovaj grad biti obnovljen Jahvi, od Hananelove kule do Ugaone kapije. (39) Mjerna će se vrpca protegnuti dalje, pravo do brda Gareba; onda će se okrenuti ka Goi. (40) I sva dolina trupala i pepela, i sva polja do potoka Kidrona, do ugla Konjske kapije ka istoku, bit će sveti Jahvi; i on više nikad neće biti razoren ni uništen."

Jeremija kupuje njivu

32 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve desete godine Cidkijaha, kralja jehudinskoga, to jest osamnaeste godine Nabukodonosora. (2) U to vrijeme vojska babilonskoga kralja opsjedaše Jerusalem, a prorok Jeremija bješe zatvoren u stražarskome dvorištu u dvoru jehudinskoga kralja, (3) jer ga Cidkijah, kralj jehudinski, bješe zatvorio rekavši: "Zašto prorokuješ i govoriš: Ovako veli Jahve: 'Gle, ovaj ću ja grad u ruke babilonskom kralju predati, i on će ga osvojiti; (4) a Cidkijah, kralj jehudinski, neće umaći Kaldejcima iz ruku, nego će zacijelo biti predan u ruke kralju babilonskome, i govorit će s njim lice u lice i vidjeti ga oči u oči; (5) i on će odvesti Cidkijaha u Babilon, te će ondje ostati dok ga ja ne posjetim', očituje Jahve. 'Ako se budete borili protiv Kaldejaca, nećete uspjeti'?"
(6) A Jeremija reče: "Dođe mi riječ Jahvina: (7) Gle, doći će ti Hanamel, sin strica tvoga Šaluma, te će reći: Kupi sebi moju njivu u Anatotu, jer tebi pripada pravo da je otkupiš.' (8) I dođe mi moj

[33] Tj. sve će se okrenuti naopako.

stričević Hanamel u stražarsko dvorište po riječi Jahvinoj i reče mi: 'Molim te, kupi moju njivu u Anatotu u zemlji Benjaminovoj, jer ti imaš pravo da je stekneš i otkupiš; sebi je kupi.' Tad spoznah da je to riječ Jahvina.
(9) Kupih tu njivu u Anatotu od svoga stričevića Hanamela, te mu izvagah srebro: sedamnaest šekela srebra. (10) Potpisah i zapečatih ugovor, i pozvah svjedoke, i izmjerih srebro na vagi. (11) Potom uzeh kupoprodajni ugovor i prijepis zapečaćeni koji je sadržavao pojedinosti i uvjete, te prijepis otvoreni; (12) i dadoh kupoprodajni ugovor Baruku, sinu Mahsejahova sina Nerijaha, na oči svoga stričevića Hanamela i na oči svjedoka što su potpisali kupoprodajni ugovor, pred svim Jehudincima koji su sjedili u stražarskome dvorištu. (13) I pred njima zapovjedih Baruku i rekoh: (14) Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Izrailov: 'Uzmi ove ugovore, ovaj zapečaćeni kupoporodajni ugovor i ovaj ugovor otvoreni, pa ih metni u zemljani vrč da potraju dugo vremena.' (15) Jer ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Izrailov: 'Opet će se u ovoj zemlji kuće kupovati, i njive i vinogradi.'

Jeremijina molitva i Božije objašnjenje

(16) Pošto kupoprodajni ugovor dadoh Nerijahovu sinu Baruku, pomolih se Jahvi: (17) Ah, Gospode Jahve! Eto, ti nebesa i zemlju stvori svojom snagom silnom i svojom rukom ispruženom! Ništa nije preteško tebi, (18) koji iskazuješ ljubav hiljadama, ali isplaćuješ opačinu očeva u njedra djece njihove poslije njih, o veliki i silni Bože, kome je Jahve nad vojskama ime; (19) velik si u savjetu i silan na djelu, oči ti bdiju nad svim putevima sinova čovječijih, dajući svakome prema putevima njegovim i po plodu djela njegovih; (20) koji pokaza znamenja i čuda u zemlji egipatskoj, a i dan-danas i u Izrailu i među svim ljudima; i stekao si ime sebi, kao i dan-danas. (21) Ti izvede narod svoj izrailski iz zemlje egipatske znamenjem i čudima, i snažnom šakom i rukom ispruženom i strahotom golemom; (22) i dade im ovu zemlju za koju si se zakleo da ćeš je dati praočevima njihovim, zemlju kojom med i mlijeko teku. (23) Oni su ušli i zaposjeli je, ali nisu slušali glasa tvoga niti su hodili po uputi tvojoj; od svega što im ti zapovjedi oni ništa ne učiniše; zato ti učini da ih zadesi sva ova nesreća. (24) Evo, opsadni nasipi dosegli su do grada da ga osvoje; i grad je ovaj zbog mača, gladi i kuge dat u ruke Kaldejcima, koji na nj navaljuju; i ono o čemu si ti govorio obistinilo se, kao što i sam vidiš. (25) Ali ti mi, Gospode Jahve, reče: 'Kupi sebi njivu i pozovi svjedoke' – iako je grad predan u ruke Kaldejcima."
(26) Tad Jeremiji dođe riječ Jahvina: (27) "Gle, ja sam Jahve, Bog svih ljudi; je li išta meni preteško?" (28) Zato ovako veli Jahve: "Evo, ja ću dati ovaj grad u ruke Kaldejcima i u ruke Nabukodonosoru, kralju babilonskom, i on će ga zauzeti. (29) Kaldejci koji se bore protiv ovoga grada ući će i zapaliti ovaj grad i spaliti ga zajedno s kućama na čijim se krovovima prinosio tamjan Baalu i izlijevale žrtve ljevanice drugim bogovima, da mene na srdžbu izazovu. (30) Doista sinovi Israilovi i sinovi Jehudini od mladosti čine samo zlo u očima mojim; jer sinovi me Israilovi izazivaju samo na srdžbu djelima ruku svojih", očituje Jahve. (31) "Doista ovaj grad izaziva moju srdžbu i gnjev od onoga dana kad su ga sagradili pa do dana današnjega, te on mora biti uklonjen ispred lica moga (32) zbog sveg zla što ga sinovi Israilovi i sinovi Jehudini počiniše da mene na srdžbu izazovu – oni, kraljevi njihovi, vođe njihove, svećenici njihovi, proroci njihovi, Jehudinci i stanovnici Jerusalema. (33) Oni meni okrenuše leđa, a ne lice svoje; iako sam ih svejednako učio, nisu htjeli slušati niti pouku primiti, (34) nego postaviše gnusobe svoje u kuću koja se mojim imenom zove, da je oskvrnu. (35) Sagradiše uzvisine Baalove u dolini Ben-Hinom, da sinove svoje i kćeri provedu kroz vatru Moleku[34], a ja im to nisam zapovjedio niti mi je na um palo da oni takvu gadost čine da Jehudu na grijeh navedu.
(36) I zato, ovako veli Jahve, Bog Izrailov, o gradu za koji vi kažete: 'Daje se u ruke babilonskome kralju mačem, glađu i kugom.' (37) Evo, ja ću ih sabrati iz svih zemalja u koje sam ih prognao u srdžbi svojoj, u gnjevu i velikom ogorčenju; i vratit ću ih na ovo mjesto i dati im da žive u sigurnosti. (38) Oni će biti narod moj, a ja ću biti njihov Bog; (39) i dat ću im srce jedno i jedan put, da me se uvijek boje, za svoje dobro i dobro djece njihove poslije njih. (40) Sklopit ću s njima savez vječan, da se neću od njih okrenuti, da ću im dobro činiti; i usadit ću im u srca strah od mene, da se ne okrenu od mene. (41) Radovat ću se čineći im dobro, i čvrsto ću ih posaditi u ovoj zemlji svim srcem svojim i svom dušom svojom. (42) Jer ovako veli

[34] Tj. da ih spale kao žrtve.

Jahve: Kao što sam svu ovu golemu nesreću sručio na ovaj narod, tako ću na nj sručiti svu sreću koju mu obećavam. (43) Kupovat će se njive u ovoj zemlji, o kojoj vi velite: 'Ovo je pustoš, bez čovjeka i zvijeri; data je u ruke Kaldejcima.' (44) Ljudi će kupovati njive, potpisivat će i pečatiti kupoprodajne ugovore, te pozivati svjedoke u zemlji Benjaminovoj, u okolici Jerusalema, u gradovima Jehudinim, u gradovima brdovitoga kraja, u gradovima Šefele i u gradovima Negeba; jer ja ću ih vratiti iz izgnanstva", očituje Jahve.

Bog iznova obećava sreću narodu svom

33 Onda drugi put dođe Jeremiji riječ Jahvina dok još bješe zatvoren u stražarskom dvorištu: (2) "Ovako veli Jahve, koji je stvorio zemlju[35], koji ju je oblikovao da je učvrsti, Jahve je ime njegovo: (3) Zovni me, i ja ću ti se odazvati, i reći ću ti velike i silne stvari koje ti ne znaš. (4) Jer ovako veli Jahve, Bog Israilov, o kućama ovoga grada i o kućama jehudinskih kraljeva koje su porušene da bi se odbranilo od opsadnih nasipa i od mača: (5) Dok dolaze da se bore protiv Kaldejaca i da ih napune truplima ljudi koje ja pobih u svojoj srdžbi i u gnjevu svome, i sakrih lice svoje od ovoga grada zbog sve opačine njihove. (6) Evo, ja ću mu donijeti zdravlje i iscjeljenje, i ja ću ih iscijeliti; i pružit ću im obilje mira i sigurnosti. (7) Ja ću vratiti iz izgnanstva Jehudu i Israila, i obnovit ću ih kao što su prije bili. (8) Očistit ću ih od sve opačine njihove kojom se ogriješiše o me, i oprostit ću im sve opačine kojima se pobuniše protiv mene. (9) Ovaj će mi grad biti ime radosti, hvale i slave pred svim narodima svijeta koji će čuti za sve dobro koje mu budem ja činio, i oni će se bojati i drhtati zbog sveg dobra i sveg blagostanja što mu ga ja budem dao.
(10) Ovako veli Jahve: A opet će se na ovome mjestu za koje vi velite: 'To je pustoš, bez čovjeka i bez zvijeri', u gradovima jehudinskim i po pustim ulicama jerusalemskim, bez stanovnika – bez čovjeka i bez zvijeri – čuti (11) glas veselja i glas radosti, glas zaručnika i glas zaručnice, glas onih koji pjevaju:
'Zahvaljujte Jahvi nad vojskama,
jer dobar je Jahve,
jer ljubav je njegova vječna',
i onih koji budu unosili žrtve zahvalnice u kuću Jahvinu. Jer ja ću učiniti zemlju sretnom kao što je prije bila, veli Jahve.
(12) Evo šta veli Jahve nad vojskama: Na ovome mjestu, koje je pusto, i bez ljudi i zvijeri, u svim gradovima njegovim opet će biti pašnjaka za pastire da odmaraju stada svoja. (13) U gradovima brdovitoga kraja, u gradovima nizine, u gradovima Negeba, u zemlji Benjaminovoj, u okolici Jerusalema i u gradovima Jehudinim, stada će opet prolaziti ispod ruku onoga koji ih bude brojio, veli Jahve.

Davidovo kraljevstvo

(14) Evo dolaze dani, očituje Jahve, kad ću ja ispuniti obećanje koje sam dao kući Israilovoj i kući Jehudinoj. (15) U te dane i u to vrijeme ja ću dati da nikne pravedna mladica za Davida; i on će vršiti pravdu i pravednost na zemlji. (16) U te dane Jehuda će biti spašena, a Jerusalem će živjeti u sigurnosti; a evo kako će se zvati: Jahve je pravednost naša. (17) Jer ovako veli Jahve: Nikad Davidu neće nedostajati čovjek da sjedi na prijestolju kuće Israilove; (18) i nikada neće levijevskim svećenicima nedostajati čovjek preda mnom da prinosi žrtve paljenice, da pali žitne žrtve i priprema žrtve klanice u dane sve."
(19) Riječ Jahvina dođe Jeremiji: (20) "Ovako veli Jahve: Ako možete raskinuti savez moj s danom i savez moj s noću, tako da ni dana ni noći ne bude u njihovo određeno vrijeme, (21) onda se može raskinuti i savez moj s Davidom, slugom mojim, te on više neće imati sina da vlada na prijestolju njegovu, i s levijevskim svećenicima, slugama mojim. (22) Kao što se vojska nebeska ne može izbrojiti ni pijesak morski izmjeriti, tako ću ja umnožiti potomke Davida, sluge svoga, i levijevce koji mi služe."
(23) I dođe Jeremiji riječ Jahvina: (24) "Nisi li opazio šta ovi ljudi govore: 'Dvije porodice koje je odabrao Jahve je odbacio'? Zato oni preziru narod moj, u očima njihovim to više nije narod. (25) Ovako veli Jahve: Da ne ustanovih saveza svoga s danom i noći i odredbe nebu i zemlji, (26) onda bih odbacio potomke Jakova i sluge svoga Davida i ne bih odabrao nijednog potomka njegovog za vladara nad potomcima Abrahamovim, Izakovim i Jakovljevim.
A ja ću ih vratiti iz izgnanstva, i smilovat ću im se."

[35] U grčkim rukopisima stoji *zemlju*, a u hebrejskom tekstu *nju*.

Proročanstvo protiv Cidkijaha

34 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve kad su se
babilonski kralj Nabukodonosor i sva vojska njegova, sa svim kraljevstvima zemaljskim pod njegovom vlašću i svim narodima, borili protiv Jerusalema i protiv svih gradova njegovih: (2) "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Idi i govori s Cidkijahom, kraljem jehudinskim, i kaži mu: Ovako veli Jahve: Evo, ja ću predati ovaj grad u ruke kralju babilonskom, i on će ga spaliti. (3) Ti nećeš izmaći iz ruke njegove, jer ćeš doista biti uhvaćen i predat u ruke njegove; i vidjet ćeš kralja babilonskoga oči u oči, i on će govoriti s tobom lice u lice, i otići ćeš u Babilon. (4) Ali čuj riječ Jahvinu, Cidkijah, kralju jehudinski! Ovako veli Jahve o tebi: 'Ti nećeš umrijeti od mača. (5) Umrijet ćeš u miru; i kao što su se palile mirođije praočevima tvojim, kraljevima prijašnjim koji su tebi prethodili, tako će tebi paliti mirođije; i naricat će za tobom: 'Jao, gospodaru!' Jer ja sam progovorio ovu riječ", očituje Jahve.
(6) Tad prorok Jeremija kaza sve ove riječi Cidkijahu, kralju jehudinskom, u Jerusalemu, (7) dok se vojska babilonskoga kralja borila protiv Jerusalema i protiv svih preostalih gradova jehudinskih, to jest Lakiša i Azeke, jer jedino oni preostadoše kao utvrđeni gradovi među gradovima jehudinskim.
(8) Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve nakon što kralj Cidkijah sklopi savez sa svim narodom u Jerusalemu da im proglasi slobodu: (9) da svako oslobodi svoga roba i svoju robinju, Hebreja ili Hebrejku, tako da niko ne drži svoga brata jehudinskog u ropstvu. (10) I svi prvaci i sav narod koji pristupiše ovom savezu složiše se da svako oslobodi svoga roba i svoju robinju, tako da ih niko više ne drži u ropstvu; poslušaše, i pustiše ih. (11) Ali poslije se okrenuše i vratiše robove i robinje koje bijahu oslobodili, pa ih podvrgnuše da im budu sluge i sluškinje.
(12) Potom od Jahve dođe Jeremiji riječ Jahvina: (13) "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Ja sam sklopio savez s praočevima vašim onoga dana kad sam ih izveo iz zemlje egipatske, iz kuće ropstva, govoreći: (14) Kad se navrši sedam godina, neka svaki od vas oslobodi svoga brata Hebreja koji vam je prodat i koji vam je služio šest godina; morate ga osloboditi. Ali vaši praočevi mene ne poslušaše i ne prikloniše k meni uha svoga. (15) Iako ste se nedavno pokajali i učinili što je pravo u očima mojim, svako proglašavajući slobodu bližnjemu svome, i sklopili savez preda mnom u kući koja se imenom mojim zove, (16) vi ste se ipak okrenuli i oskvrnuli ime moje, i svako je vratio svoga slugu i svoju sluškinju što ste ih bili oslobodili po njihovoj želji, i podvrgnuli ste ih da vam budu sluge i sluškinje.
(17) Zato ovako veli Jahve: Niste me poslušali da proglasite slobodu, svako bratu svome i svako bližnjemu svome. Evo, ja ću vama proglasiti slobodu, očituje Jahve, da padate od mača, kuge i gladi; i učinit ću vas užasom svim kraljevstvima zemaljskim. (18) One koji su pogazili savez moj, koji nisu ispunili odredbe saveza koje su prihvatili preda mnom, kad rasjekoše tele nadvoje i prođoše između njegovih dijelova, ja ću predati – (19) prvake jehudinske i prvake jerusalemske, dvorjane i svećenike i sav svijet u zemlji što prođoše između dijelova telećih – (20) ja ću ih predati u ruke dušmanima njihovim koji im život traže. A njihova trupla bit će hrana pticama nebeskim i zvijerima zemaljskim. (21) Jehudinskoga kralja Cidkiju i prvake njegove predat ću u ruke dušmanima njihovim i u ruke onih koji hoće njihov život i u ruke vojske kralja babilonskoga koja se povukla od vas. (22) Evo, ja ću zapovjediti, očituje Jahve, i vratit ću ih u ovaj grad, i oni će se boriti protiv njega i osvojiti ga, te ga spaliti; i pretvorit ću gradove jehudinske u pustoš nanastanjenu."

Poslušnost Rehabovaca

35 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve u dane
Jehojakima, sina Jošijahova, kralja jehudinskoga: (2) "Idi u kuću Rehabovaca pa govori s njima, i dovedi ih u kuću Jahvinu, u jednu od odaja, i daj im vina da piju."
(3) Tad povedoh Jaacaniju, sina Jeremije, sina Habacinijina, i braću njegovu i sve sinove njegove i svu kuću Rehabovaca, (4) te ih uvedoh u kuću Jahvinu, u odaju sinova Božijega čovjeka Hanana, sina Jigdalijina, koja je blizu odaje za prvake, iznad odaje vratara Maasejah, sina Šalumova. (5) Potom iznesoh pred sinove kuće Rehabovaca krčage pune vina i pehare, i rekoh im: "Pijte vino!"
(6) Ali oni odgovoriše: "Mi nećemo piti vina jer nam je otac naš Jonadab, sin Rehabov, zapovjedio: 'Nemojte nikada piti vina, ni vi ni sinovi vaši. (7) Nemojte nikada graditi kuću, i nemojte sijati sjemena ni saditi vinograda, niti ga posjedovati; nego u čadorima proživite sve dane svoje, da mnogo dana živite u zemlji u kojoj privremeno boravite.'

(8) Mi smo poslušali glas oca svoga Jonadaba, sina Rehabova, u svemu što nam je zapovjedio, da ne pijemo vina sve dane svoje, ni mi ni žene naše, ni sinovi naši ni kćeri naše, (9) da ne gradimo kuće da u njima živimo; i nemamo ni vinograda ni polja ni sjemena. (10) Stanujemo samo u čadorima, i poslušali smo i učinili sve onako kako nam je otac naš Jonadab zapovjedio. (11) Ali kad babilonski kralj Nabukodonosor navali na ovu zemlju, rekosmo: Sklonimo se u Jerusalem pred kaldejskom vojskom i pred vojskom aramejskom. Tako se nastanismo u Jerusalemu."

Ukor Jehudi

(12) Tad dođe Jeremiji riječ Jahvina: (13) "Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Idi i kaži Jehudincima i stanovnicima Jerusalema: Zar nećete primiti uputu slušajući riječi moje?, očituje Jahve. (14) Izvršavaju se riječi Jonadaba, sina Rehabova, kojima je sinovima zapovjedio da ne piju vina. Tako oni ni dan-danas vino ne piju, jer su poslušali zapovijed oca svoga. A ja sam vam svejednako govorio, ali me vi niste slušali. (15) I neprestano sam vam slao sve sluge svoje, proroke, s riječima: Neka se sad svako okani zla puta svoga, i popravite djela svoja, i ne idite za drugim bogovima da im se klanjate, pa ćete živjeti u zemlji koju sam ja dao vama i praočevima vašim; ali vi ne prikloniste uha svoga niti me poslušaste. (16) Sinovi Jonadaba, sina Rehabova, doista se držahu zapovijedi koju im dade otac njihov, a mene ovaj narod ne posluša. (17) Zato ovako veli Jahve, Bog nad vojskama, Bog Israilov: Evo, ja ću sručiti na Jehudu i na sve stanovnike Jerusalema svu nesreću koju sam protiv njih izrekao; jer govorio sam im, a oni nisu slušali, i dozivao ih, ali se oni nisu odazivali."
(18) Tad Jeremija reče kući Rehabovaca: "Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Jer ste se pokorili zapovijedi Jonadaba, oca svoga, držali se svih njegovih naredbi i činili sve onako kako vam je on zapovjedio, (19) zato ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Nikad Jonadabu, sinu Rehabovu, neće nedostajati čovjeka da stoji preda mnom."

Jeremija čita svitak u hramu

36 Četvrte godine Jehojakima, sina Jošijahova, kralja jehudinskoga, dođe Jeremiji od Jahve riječ ova: (2) "Uzmi svitak i zapiši na nj sve riječi koje ti ja rekoh o Israilu i o Jehudi i o svim narodima, od dana kad sam ti isprva progovorio, od dana Jošijinih pa sve do dana današnjega. (3) Možda će Jehudina kuća čuti za svu nesreću koju kanim da na njih sručim, te će se svako okaniti svoga zla puta; onda ću im ja oprostiti opačinu njihovu i grijeh njihov."
(4) Tad Jeremija zovnu Baruka, sina Nerijina, i Baruk napisa na svitak, onako kako mu je Jeremija kazivao, sve riječi koje mu Jahve bješe rekao. (5) Jeremija zapovjedi Baruku i reče: "Nije mi dopušteno; ne mogu ući u kuću Jahvinu. (6) Zato idi ti pa na dan posta u kući Jahvinoj čitaj narodu riječi Jahvine iz svitka koje si napisao onako kako sam ti kazivao. I pročitaj ih svem narodu jehudinskom koji je došao iz gradova svojih. (7) Možda će njihova molba doći pred Jahvu, i svako se okaniti zla puta svoga, jer veliki su srdžba i gnjev koje je Jahve izrekao protiv naroda ovog." (8) Baruk, sin Nerijahov, učini sve onako kako mu prorok Jeremija bješe zapovjedio, čitajući iz knjige riječi Jahvine u kući Jahvinoj.
(9) Pete godine Jehojakima, sina Jošijahova, kralja jehudinskoga, u devetome mjesecu, sav svijet u Jerusalemu i sav svijet koji bijaše došao u Jerusalem iz gradova jehudinskih proglasi post pred Jahvom. (10) Tad Baruk svem narodu pročita iz svitka riječi Jeremijine u kući Jahvinoj, u odaji Gemarije, sina tajnika Šafana, u gornjem dvorištu na ulazu u Novu kapiju kuće Jahvine.
(11) A kad Mikajah, sin Šafanova sina Gemarije,ču sve riječi Jahvine iz svitka, (12) siđe u kraljevu kuću, u tajnikovu odaju. I gle, ondje sjeđahu svi prvaci: tajnik Elišama, Šemajahov sin Delajah, Akborov sin Elnatan, Šafanov sin Gemarija, Hananijin sin Cidkijah i svi drugi prvaci. (13) Mikajah im objavi sve riječi što ih je čuo kad je Baruk čitao narodu iz svitka. (14) Tad svi prvaci poručiše Baruku po Jehudiju, sinu Netanijinu, sinu Šelemijinu, sinu Kušijevu: "Uzmi u ruku svitak iz kojeg si čitao narodu pa dođi." I Baruk, sin Nerijin, uze u ruku svitak te ode k njima. (15) Oni mu rekoše: "Molimo te, sjedi i pročitaj nam." I Baruk sjede te im pročita. (16) Kad su čuli sve riječi, u strahu se jedni drugima okrenuše i rekoše Baruku: "Doista ćemo prenijeti sve ove riječi kralju." (17) I upitaše Baruka: "Kaži nam, molimo te, kako si napisao sve ove riječi? Je li onako kako ti je on kazivao?"
(18) A Baruk im odgovori: "On mi je sve ove riječi kazivao u pero, a ja sam ih crnilom na svitak zapisao."

(19) Tad dostojanstvenici rekoše Baruku: "Idi i sakrijte se, ti i Jeremija, i neka niko ne zna gdje ste."

Spaljivanje svitka

(20) I oni otiđoše kralju u dvorište, ali pohraniše svitak u odaju tajnika Elišame, i ispripovijedaše kralju sve one riječi. (21) Kralj onda posla Jehudija da donese svitak, i on ga uze iz odaje tajnika Elišame. I Jehudi ga pročita kralju i svim prvacima koji stajahu kraj kralja. (22) Kralj je sjedio u zimskoj kući u devetome mjesecu, dok je gorjela vatra u žeravnici pred njim. (23) Kad Jehudi pročita tri-četiri stupca, kralj izreza svitak pisarevim nožićem i baci ga u vatru na žeravnici da sav izgori u toj vatri. (24) Ali se ni kralj ni svi dvorani njegovi koji su čuli sve ove riječi ne pobojaše niti haljine svoje razderaše. (25) Iako Elnatan, Delajah i Gemarija moljahu kralja da ne spaljuje svitka, on ih ne htjede poslušati. (26) I kralj zapovjedi kraljevu sinu Jerehmeelu, Azrielovu sinu Serajahu i Abdeelovu sinu Šelemiji da uhvate tajnika Baruka i proroka Jeremiju, ali njih Jahve sakri.

Zamjena svitka

(27) Nakon što je kralj spalio svitak i riječi što ih Baruk bješe zapisao onako kako mu je Jeremija kazivao, dođe Jeremiji riječ Jahvina: (28) "Uzmi drugi svitak i upiši na nj sve one prijašnje riječi koje bijahu na prvom svitku, što ga je Jehojakim, kralj jehudinski, spalio. (29) A jehudinskom kralju Jehojakimu reći ćeš: Ovako veli Jahve: Ti si spalio ovaj svitak govoreći: Zašto si na njemu napisao da će zacijelo doći kralj babilonski i uništiti ovu zemlju, i da će istrijebiti iz nje ljude i životinje? (30) Zato ovako veli Jahve o Jehojakimu, kralju jehudinskome: On neće imati nikoga da sjedne na prijestolje Davidovo, a truplo će njegovo biti izbačeno na dnevnu žegu i noćni mraz. (31) Ja ću kazniti i njega i potomke njegove i dvorane njegove zbog opačine njihove, i sručit ću na njih i na stanovnike Jerusalema i Jehudince svu nesreću koju sam im navijestio – ali oni ne poslušaše."
(32) Onda Jeremija uze drugi svitak i dade ga tajniku Baruku, sinu Nerijinu, te on napisa na njemu onako kako mu je Jeremija kazivao sve riječi knjige koju je Jehojakim, kralj jehudinski, spalio u vatri; i dopisano im je mnogo sličnih riječi.

Jeremijina opomena onima koji vjeruju u faraona

37 Cidkijah, sin Jošijahov, koga Nabukodonosor, kralj babilonski, bješe postavio za kralja u zemlji jehudinskoj, zakralji se na mjesto Konijaha[36], sina Jehojakimova. (2) Ali ni on ni dvorani njegovi ni narod te zemlje ne slušahu riječi koje Jahve govoraše preko Jeremije.
(3) A kralj Cidkijah poruči proroku Jeremiji po Šelemijinom sinu Jehukalu i Maasejahovom sinu, svećeniku Cefaniji: "Molim te, moli se za nas Jahvi, Bogu našemu!" (4) I Jeremija je još ulazio i izlazio među narod, jer ga još ne bijahu bacili u tamnicu.
(5) U međuvremenu iz Egipta krenu faraonova vojska; a kad Kaldejci, koji opsjedahu Jerusalem, čuše vijest o njima, prekidoše opsadu Jerusalema.
(6) Tad proroku Jeremiji dođe riječ Jahvina: (7) "Ovako veli Jahve, Bog Israilov: Kralju jehudinskom, koji vas posla meni da me pitate, ovako kažite: 'Evo, vojska faraonova, koja vam priteče u pomoć, vratit će se u svoju zemlju egipatsku. (8) Vratit će se i Kaldejci, i borit će se protiv ovoga grada; i osvojit će ga i spaliti.' (9) Ovako veli Jahve: Ne zavaravajte se govoreći: 'Kaldejci će sigurno otići od nas', jer oni neće otići. (10) Jer i da porazite svu vojsku kaldejsku koja se bori protiv vas, i da ostanu od njih samo ranjenici, svaki u svom čadoru, oni bi ustali i spalili ovaj grad."

Jeremija u tamnici

(11) Desi se, kad kaldejska vojska prekide opsadu Jerusalema zbog faraonove vojske, (12) da Jeremija krenu iz Jerusalema u zemlju Benjaminovu da ondje dobije neki posjed među tim narodom. (13) Kad je bio kod Benjaminove kapije, ondje bijaše zapovjednik straže koji se zvao Irijah, sin Hananijina sina Šelemije; i on uhapsi proroka Jeremiju i reče: "Ti ćeš prebjeći Kaldejcima!"
(14) A Jeremija reče: "Laž! Neću prebjeći Kaldejcima"; ali ga Irijah ne htjede saslušati. Tako on uhapsi Jeremiju i odvede ga prvacima. (15) Onda se prvaci razljutiše na Jeremiju te ga istukoše, i zatvoriše ga u kuću tajnika Jonatana, koju bijahu pretvorili u zatvor. (16) Tako Jeremija dospje u tamnicu, to jest nadsvođen podrum; i ondje Jeremija ostade mnogo dana.

[36] Također poznat kao Jekonija ili Jehojakin.

(17) Onda kralj Cidkijah posla po njega i izvede ga; i potajno ga upita kralj na dvoru svome: "Ima li riječi od Jahve?"
A Jeremija reče: "Ima!" Onda reče: "Ti ćeš pasti u ruke kralju babilonskome!" (18) Jeremija još reče kralju Cidkijahu: "Čime sam skrivio tebi ili slugama tvojim ili narodu ovom, pa ste me u tamnicu bacili? (19) Gdje su vam onda proroci vaši koju su vam proricali: 'Kralj babilonski neće navaliti ni na vas ni na ovu zemlju'? (20) A sad, molim te, čuj, gospodaru moj, kralju; molim te, neka molba moja dopre do tebe, i ne tjeraj me da se vratim u kuću tajnika Jonatana, da ondje ne umrem." (21) Tad kralj Cidkijah izdade zapovijed, i Jeremiju odvedoše u dvorište stražarske kuće, i davahu mu svaki dan hljepčić iz Pekarske ulice, sve dok nije nestalo sveg hljeba u gradu. I Jeremija ostade u dvorištu stražarske kuće.

Jeremiju bacaju u čatrnju

38 Šefatija, sin Matanov, Gedalija, sin Pašhurov, Jukal, sin Šelemijin, i Pašhur, sin Malkijahov, čuše riječi što ih je Jeremija kazivao svem narodu: (2) "Ovako veli Jahve: Onaj ko ostane u ovome gradu umrijet će od mača, gladi i kuge, a onaj ko prijeđe Kaldejcima živjet će, i dobit će svoj život kao plijen, i ostat će živ. (3) Ovako veli Jahve: Ovaj će grad zacijelo pasti u ruke vojsci kralja babilonskoga, i on će ga zauzeti."
(4) Tad prvaci rekoše kralju: "Ovog čovjeka sad treba smaknuti, jer on obeshrabruje ratnike koji su ostali u ovom gradu i sav narod govoreći im takve riječi; jer ovaj čovjek ne traži dobro ovome narodu, nego štetu."
(5) Zato kralj Cidkijah reče: "Eto, u vašim je rukama on, jer protiv vas kralj je nemoćan."
(6) Oni onda uzeše Jeremiju i uguraše ga u čatrnju kraljevića Malkijaha, koja je u dvorištu stražarske kuće; i spustiše ga konopcima. A u čatrnji ne bješe vode, već samo blato, te Jeremija u blato propade.
(7) Ali Kušanin Ebed-Melek, jedan od uškopljenika u kraljevu dvoru,ču da su Jeremiju u čatrnju strpali. I dok je kralj sjedio kod Benjaminove kapije, (8) iziđe Ebed-Melek iz kraljeva dvora te progovori kralju i reče: (9) "Gospodaru moj, kralju, ovi su se ljudi ponijeli opako u svemu što su učinili proroku Jeremiji, koga su bacili u čatrnju; i on će umrijeti ondje od gladi, jer u gradu nema više hljeba."
(10) Tad kralj zapovjedi Kušaninu Ebed-Meleku: "Povedi odavde trideset[37] ljudi pa izvuci proroka Jeremiju iz čatrnje, dok nije umro." (11) I Ebed-Melek povede ljude pa uđe u kraljev dvor, u odaju ispod riznice, i uze odande pohabanu odjeću i iznošene dronjke te ih konopcima spusti Jeremiji u čatrnju. (12) Kušanin Ebed-Melek reče tad Jeremiji: "Metni sad ovu pohabanu odjeću i dronjke pod pazuhe ispod konopaca"; i Jeremija učini tako.
(13) Tako izvukoše Jeremiju konopcima i izvadiše ga iz čatrnje, i Jeremija ostade u dvorištu stražarske kuće.

Kralj se ponovo savjetuje s Jeremijom

(14) Onda kralj Cidkijah posla po proroka Jeremiju, naredi da mu ga dovedu na treći ulaz kuće Jahvine; i reče kralj Jeremiji: "Upitat ću te nešto; nemoj mi ništa sakrivati."
(15) Jeremija tad reče Cidkijahu: "Ako ti kažem, zar me doista nećeš pogubiti? K tome, ako te posavjetujem, nećeš me poslušati."
(16) Ali kralj Cidkijah zakle se potajno Jeremiji: "Živoga mi Jahve, koji nam dade ovaj život, doista te neću pogubiti niti ću te dati u ruke ovih ljudi, koji traže tvoj život."
(17) Tad Jeremija reče Cidkijahu: "Ovako veli Jahve, Bog nad vojskama, Bog Israilov: Ako se zbilja predaš zapovjednicima kralja babilonskoga, onda ćeš živjeti, ovaj grad neće biti spaljen, a ti i ukućani tvoji preživjet ćete. (18) Ali ako se ne predaš zapovjednicima kralja babilonskoga, onda će ovaj grad pasti u ruke Kaldejcima, i oni će ga spaliti, i ti sam nećeš im umaći iz ruku."
(19) Potom kralj Cidkijah reče Jeremiji: "Ja se bojim Jehudinaca koji su prebjegli Kaldejcima, jer mogli bi me njima u ruke predati, pa će me zlostavljati."
(20) Ali Jeremija reče: "Neće te predati. Molim te, pokori se Jahvi u onome što ti ja govorim, da bi ti dobro bilo i da bi živ bio. (21) Ali ako i dalje budeš odbijao da se predaš, ovo je riječ koju mi je Jahve obznanio: (22) Onda gle, sve žene koje su ostale u dvoru jehudinskoga kralja bit će izvedene zapovjednicima kralja babilonskoga; i te će žene govoriti:
'Prisni prijatelji tvoji
zaveli te i nadvladali;

[37] U jednom hebrejskom rukopisu stoji *trojicu*.

kad su ti noge u glib tonule,
oni su te napustili.'
(23) Odvest će i sve žene tvoje i sinove tvoje Kaldejcima, a ni ti sam nećeš umaći njihovim rukama, nego ćeš pasti u ruke kralju babilonskome, i grad će ovaj spaljen biti."
(24) Tad Cidkijah reče Jeremiji: "Neka niko ne sazna za ovaj razgovor, pa nećeš umrijeti. (25) Ali čuju li prvaci da sam razgovarao s tobom, pa ti dođu i kažu: 'Reci nam sad šta si ti kazao kralju i šta je kralj tebi kazao; ne krij od nas, pa te nećemo pogubiti', (26) onda im ti kaži: Iznio sam kralju svoju molbu da me ne tjera da se vratim u kuću Jonatanovu, da ondje ne umrem." (27) Potom svi prvaci dođoše Jeremiji, te ga ispitivahu. A on im je odgovorio baš onim riječima koje mu kralj bješe zapovjedio; i oni prestadoše razgovarati s njim, jer se ovaj razgovor nije bio načuo. (28) I ostade Jeremija u dvorištu stražarske kuće sve do dana kad je zauzet Jerusalem.

Zauzeće Jerusalema

39 Devete godine jehudinskoga kralja Cidkijaha, u desetome mjesecu, babilonski kralj Nabukodonosor i sva vojska njegova dođoše do Jerusalema te ga opsjedahu; (2) jedanaeste godine Cidkijaha, u četvrtome mjesecu, devetoga dana toga mjeseca, probijen je gradski zid. (3) Tad svi prvaci kralja babilonskoga – Nergal Sarecer samgarski, Nebo-Sarsekim, rabsaris, Nergal Sarecer, rabmag[38] i svi ostali prvaci kralja babilonskoga – uđoše te sjedoše kod Srednje kapije. (4) Kad ih ugledaše, jehudinski kralj Cidkijah i svi ratnici pobjegoše i noću iziđoše iz grada preko kraljeva vrta kroz kapiju između dva zida; pobjegoše prema Arabi. (5) Ali kaldejska vojska krenu u potjeru za njima i sustiže kralja Cidkijaha u jerihonskim poljanama; i uhvatiše ga pa ga odvedoše babilonskom kralju Nabukodonosru u Riblu, u zemlju hamatsku, te ga on osudi. (6) Potom babilonski kralj pogubi Cidkijahove sinove njemu pred očima; babilonski kralj pogubi i sve plemiće jehudinske. (7) Onda Cidkijahu iskopa oči i sveza ga mjedenim lancima da ga odvede u Babilon. (8) Kaldejci još zapališe kraljev dvor i kuće naroda i porušiše bedeme jerusalemske. (9) Ostatak naroda koji ostade u gradu, bjegunce koji mu prebjegoše i ostali svijet koji ostade Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, progna u Babilon. (10) Ali neke od najsiromašnijih ljudi koji nisu imali ništa Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, ostavi u jehudinskoj zemlji i dade im vinograde i polja.

Jeremija biva pošteđen

(11) I naredi babilonski kralj Nabukodonosor Nebuzaradanu, zapovjedniku tjelesne straže, za Jeremiju: (12) "Uzmi ga i dobro na nj pazi, i ne čini mu nikakva zla, nego postupaj s njime onako kako ti on kaže." (13) I poruči Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, zajedno s rabsarisom Nebušazbanom i rabmagom Nergal Sarecerom i svim vrhovnim zapovjednicima babilonskoga kralja, (14) te poslaše ljude da izvedu Jeremiju iz dvorišta stražarske kuće; i povjeriše ga Gedaliji, sinu Ahikama, sina Šafanova, da ga odvede kući. Tako on ostade među narodom.
(15) Dok bješe zatvoren u dvorištu stražarske kuće, dođe mu riječ Jahvina: (16) "Idi i progovori Kušaninu Ebed-Meleku i reci mu: Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: 'Evo, ja ću ispuniti svoje riječi o ovom gradu, na nesreću, a ne na dobro; i one će se toga dana pred tobom obistiniti. (17) Ali ću tebe toga dana ja spasiti', očituje Jahve, 'i ti nećeš biti prepušten u ruke onih od kojih strepiš. (18) Jer ja ću te doista spasiti, i ti nećeš od mača pasti, nego ćeš dobiti svoj život kao plijen, jer si se u me uzdao', očituje Jahve."

Jeremija ostaje u Jehudi

40 Riječ koja dođe Jeremiji od Jahve nakon što ga Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, pusti iz Rame, kad ga, lancima svezana, uhvati među svim jehudinskim i jerusalemskim izgnanicima koji bijahu progonjeni u Babilon. (2) I zapovjednik tjelesne straže uhvati Jeremiju pa mu reče: "Jahve, Bog tvoj, obećao je ovu nesreću ovom mjestu; (3) i Jahve ju je donio i učinio baš onako kako je i obećao. Griješili ste prema Jahvi i niste slušali glasa njegova, zato vas je ovo i zadesilo. (4) Ali evo, ja te danas oslobađam iz lanaca koji su ti na rukama. Ako bi ti radije htio poći sa mnom u Babilon, hajde, a ja ću se dobro brinuti za te. Ali ako ti je draže da ne ideš sa mnom u Babilon, nemoj. Gledaj, sva je zemlja pred tobom; idi tamo gdje ti se čini dobrim i pravim da ideš. (5) Ali

[38] Rabsaris i rabmag – naslovi visokih zvaničnika.

ako hoćeš ostati, možeš se vratiti Gedaliji[39], sinu Ahikama, sina Šafanova, koga je babilonski kralj postavio nad jehudinske gradove, i ostani kod njega među narodom, ili idi bilo kuda gdje ti se učini pravim da ideš." I zapovjednik tjelesne straže dade mu obrok i dar te ga pusti da ide. (6) Tada Jeremija ode Gedaliji, sinu Ahikamovu, u Micpu i ostade kod njega među narodom koji je ostao u zemlji.

Urota protiv Gedalije

(7) Svi zapovjednici četa u polju, oni i ljudi njihovi, čuše kako je babilonski kralj postavio Gedaliju, sina Ahikamova, za upravitelja zemlje i kako mu je dao da vodi ljude, žene i djecu, one od najsiromašnijih u zemlji koji nisu bili prognani u Babilon. (8) I dođoše oni Gedaliji u Micpu, zajedno s Netanijinim sinom Jišmaelom i Kareahovim sinovima Johananom i Jonatanom i Tanhumetovim sinom Serajahom i sinovima Efaja iz Netofe, i Maakatijevim sinom Jaazanijom, oni i ljudi njihovi. (9) Onda se Gedalija, sin Šafanova sina Ahikama, zakle njima i ljudima njihovim i reče: "Ne bojte se služiti Kaldejcima; ostanite u zemlji i služite kralju babilonskom, i bit će vam lijepo. (10) Ja ću, evo, ostati u Micpi da se zauzmem kod Kaldejaca koji nam dolaze, a vi skupite vino i ljetne plodove i ulje pa ih pohranite u sudove, i živite u gradovima koje ste preuzeli."
(11) Jednako tako i Jehudinci koji bijahu u Moabu i među sinovima Amonovim i u Edomu i u svim drugim zemljama čuše kako je babilonski kralj ostavio ostatak u Jehudi i da je nad njih postavio Gedaliju, sina Šafanova sina Ahikama. (12) Onda se svi Jevreji vratiše iz svih mjesta kamo bijahu protjerani i dođoše u zemlju Jehudinu, Gedaliji u Micpu, i skupiše vina i ljetnih plodova napretek.
(13) A Johanan, sin Kareahov, i svi zapovjednici četa u polju dođoše Gedaliji u Micpu (14) te mu rekoše: "Znaš li ti da je Baalis, kralj sinova Amonovih, poslao Jišmaela, sina Netanijina, da ti uzme život?" Ali im Gedalija, sin Ahikamov, ne povjerova.
(15) Onda Johanan, sin Kareahov, potajno progovori Gedaliji u Micpi i reče: "Dopusti mi da odem i ubijem Jišmaela, sina Natanijina, i niko neće znati! Zašto da on ubije tebe, pa da se rasprše svi Jehudinci koji se oko tebe okupiše i propadne ostatak Jehudin?"
(16) Ali Gedalija, sin Ahikamov, reče Johananu, sinu Kareahovu: "Ne čini to, jer lažeš na Jišmaela."

Gedalija ubijen

41 U sedmome mjesecu Jišmael, sin Netanije, sina Elišamina, koji bijaše roda kraljevskoga i jedan od glavnih kraljevih prvaka, dođe s deset ljudi Gedaliji, sinu Ahikamovu, u Micpu. Dok su zajedno jeli hljeb ondje u Micpi, (2) digoše se Jišmael, sin Netanijin, i deseterica koji bijahu s njim, te posjekoše mačem Gedaliju, sina Ahikama, sina Šafana, i pogubiše onoga koga babilonski kralj bješe postavio za namjesnika u zemlji. (3) Jišmael pobi i sve Jehudince koji bijahu s Gedalijom u Micpi i Kaldejce koji se tu zatekoše, ratnike. (4) I desi se sutradan, nakon što je Gedalija ubijen, kad niko nije znao za to, (5) da osamdeset ljudi dođe iz Šekema, iz Šiloha i iz Samarije, obrijanih brada i poderanih haljina i zasječenih tijela, noseći u rukama žitne žrtve i tamjan u kuću Jahvinu. (6) Jišmael, sin Netanijin, iziđe im tada iz Micpe u susret, i plakaše dok je išao; i kad ih srete, reče im: "Dođite Gedaliji, sinu Ahikamovu!" (7) Ali dogodi se da ih, čim dođoše u grad, Jišmael, sin Netanijin, i ljudi koji bijahu s njim poklaše i baciše u čatrnju. (8) Ali deseterica koji se među njima zatekoše rekoše Jišmaelu: "Nemoj nas pogubiti, jer mi imamo u polju sakrivene zalihe pšenice, ječma, ulja i meda." I on se suzdrža te ih ne pogubi zajedno s drugovima njihovim.
(9) A čatrnja gdje Jišmael bješe pobacao sva trupla ljudi koje je bio pobio bješe velika čatrnja[40], koju je kralj Asa napravio zbog Baaše, kralja izrailskoga; Jišmael, sin Netanijin, napuni je ubijenima. (10) Onda Jišmael zarobi sav ostatak naroda iz Micpe, kraljeve kćeri i sav narod koji ostade u Micpi, koje Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, povjeri Gedaliji, sinu Ahikamovu; tako ih Jišmael, sin Netanijin, zarobi i zaputi se da prijeđe sinovima Amonovim.

Johanan spašava narod

(11) Ali Johanan, sin Kareahov, i sve vojskovođe što bijahu s njim čuše za sve zlo koje bijaše počinio Jišmael, sin Netanijin. (12) Zato povedoše sve ljude i krenuše u boj na Jišmaela, sina Netanijina, i nađoše ga kraj velike lokve u Gibeonu. (13) I čim

[39] Tako je u sirjačkim rukopisima. Hebrejski je ovdje nejasan.

[40] Tako je u grčkim rukopisima. Hebrejski je nejasan.

svi ljudi koji bijahu s Jišmaelom ugledaše Johanana, sina Kareahova, i vojskovođe koje bijahu s njim, obradovaše se. (14) Tako se sav narod što ga je Jišmael bio odveo u sužanjstvo iz Micpe okrenu i vrati, te ode Johananu, sinu Kareahovu. (15) Ali Jišmael, sin Netanijin, pobježe od Johanana s osmericom ljudi i ode sinovima Amonovim. (16) Tad Johanan, sin Kareahov, i sve vojskovođe koje bijahu s njim uzeše iz Micpe sav ostatak naroda što ga on bijaše vratio od Jišmaela, sina Netanijina, nakon što ubi Gedaliju, sina Ahikamova, to jest vojnike, žene, djecu i uškopljenike, koje bijaše vratio iz Gibeona. (17) I krenuše te odsjedoše u Gerut Kimhamu, koji je blizu Betlehema, da bi nastavili put u Egipat (18) zbog Kaldejaca, jer su ih se bojali, pošto je Jišmael, sin Netanijin, ubio Gedaliju, sina Ahikamova, koga babilonski kralj bijaše postavio za namjesnika u zemlji.

Opomena da se ne ide u Egipat

42 Potom sve vojskovođe, Kareahov sin Johanan, Hošajahov sin Jecanija[41] i sav svijet, i mali i veliki, pristupiše (2) i rekoše proroku Jeremiji: "Molimo te neka naša molba dopre do tebe, pa se ti moli za nas Jahvi, Bogu svome, za sav ovaj ostatak, jer ostade nas samo nekoliko od mnoštva, kako nas sad i vide oči tvoje, (3) da nam Jahve, Bog tvoj, kaže kojim putem da hodimo i šta da činimo."
(4) Prorok Jeremija tad im reče: "Čuo sam vas. Evo, ja ću se pomoliti Jahvi, Bogu vašemu, po riječima vašim; i kazat ću vam sve što vam Jahve poruči. Neću vam zatajiti niti jednu riječ."
(5) Onda oni rekoše Jeremiji: "Neka Jahve bude istinoljubiv i vjeran svjedok protiv nas ako mi ne postupimo sve onako kako nam Jahve poruči po tebi. (6) Bio dobro ili zlo, mi ćemo poslušati glas Jahve, Boga svoga, kome te šaljemo, da nam bude dobro kad poslušamo glas Jahve, Boga svoga."
(7) Kad se navrši deset dana, dođe Jeremiji riječ Jahvina. (8) On tad pozva Johanana, sina Kareahova, i sve vojskovođe koji bijahu s njim i sav svijet, i male i velike, (9) te im reče: "Ovako veli Jahve, Bog Israilov, kome ste me poslali da preda nj iznesem molbu vašu: (10) Ako doista ostanete u ovoj zemlji, ja ću vas onda podići, a neću oboriti, i posadit ću vas, a neću iščupati; jer ja sam tužan zbog nesreće koju sam vam nanio. (11) Ne bojte se kralja babilonskoga, od koga strahujete; ne bojte ga se, očituje Jahve, jer ja sam s vama da vas spasim i izbavim iz ruku njegovih. (12) I ja ću vam se smilovati, pa će vam se on smilovati i vratiti vas na zemlju vašu.
(13) Ali ako ćete govoriti: 'Mi nećemo ostati u ovoj zemlji', ne pokoravajući se glasu Jahve, Boga svoga, (14) i govoreći: 'Ne, nego ćemo poći u zemlju egipatsku, gdje nećemo vidjeti rata ni čuti zvuk trube ni biti gladni hljeba, i ostat ćemo tamo' – (15) onda slušaj riječ Jahvinu, o ostatku Jehudin. Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Ako doista riješite otići u Egipat da tamo živite, (16) onda će vas mač kojeg se plašite stići tamo u zemlji egipatskoj, i glad od koje strepite pratit će vas u stopu tamo u Egiptu, i tamo ćete umrijeti. (17) Tako će svi ljudi koji riješe otići u Egipat da tamo žive umrijeti od mača, gladi i kuge; i neće oni imati ni preživjelih ni izbjeglih u nesreći koju ću ja na njih svaliti.
(18) Jer ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Kao što su se moja srdžba i gnjev izlili na stanovnike Jerusalema, tako će se moj gnjev izliti i na vas kad uđete u Egipat. I postat ćete prokletstvom, užasom, kletvom i ruglom; i više nećete vidjeti ovo mjesto. (19) Jahve ti je govorio, o ostatku Jehudin: Ne idi u Egipat! Dobro znajte da vas ja danas upozoravam. (20) Jer vi ste sami sebe obmanjivali kad ste me poslali Jahvi, Bogu svome, rekavši: 'Moli se za nas Jahvi, Bogu našemu; i šta god Jahve, naš Bog, kaže, ti nam kaži, a mi ćemo to učiniti.' (21) Zato sam vam ja danas rekao, ali vi ne poslušaste glasa Jahve, Boga svoga, ni u čemu što vam je on po meni poručio. (22) Zato dobro znajte da ćete umrijeti od mača, gladi i kuge na mjestu kamo želite ići da živite."

Jeremija u Egiptu upozorava na kaznu

43 Ali čim Jeremija, koga njihov Bog Jahve bješe poslao, kaza svem narodu sve riječi Jahve, Boga njihova, to jest sve ove riječi, (2) Azarija, sin Hošajahov, i Johanan, sin Kareahov, i svi oholi ljudi rekoše Jeremiji: "Lažeš! Jahve, Bog naš, nije te poslao da govoriš: 'Ne idite u Egipat da tamo živite', (3) nego tebe Baruk, sin Nerijahov, podbada protiv nas da nas prepustiš u ruke Kaldejcima, pa će nas oni pogubiti ili prognati u Babilon." (4) Tako Johanan, sin Kareahov, i sve vojskovođe i sav narod ne poslušaše glas Jahvin da ostanu u zemlji jehudinskoj. (5) Nego Johanan, sin Kareahov, i sve

[41] Tako je u hebrejskom tekstu, a u grčkim rukopisima je *Azarija* (v. 43:2).

vojskovođe povedoše sav ostatak Jehudin koji se bijaše vratio od svih naroda gdje je protjeran da se nastani u zemlji jehudinskoj – (6) muškarce, žene, djecu, kraljeve kćeri i sve osobe koje Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, ostavi kod Gedalije, sina Šafanova sina Ahikama, zajedno s prorokom Jeremijom i Barukom, sinom Nerijahovim – (7) te oni dođoše u Egipat – jer ne poslušaše glas Jahvin – i stigoše sve do Tahpanhesa.
(8) Onda u Tahpanhesu dođe Jeremiji riječ Jahvina: (9) "Uzmi u ruke velikoga kamenja pa ga pred nekolicinom Jevreja sakrij u žbuku na opeci na ulazu u faraonov dvor u Tahpanhesu, (10) i reci im: Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Evo, ja ću poslati po slugu svoga Nabukodonosora, kralja babilonskoga, i postavit ću njegovo prijestolje povrh ovoga kamenja što sam ga sakrio; i on će razapeti svoj baldahin preko njega. (11) I doći će i udariti na zemlju egipatsku; oni kojima bude suđena kuga bit će kugi prepušteni, oni za sužanjstvo sužanjstvu, a oni za mač maču. (12) On će[42] zapaliti hramove bogova egipatskih; i on će ih spaliti i uzeti za sužnje. Tako će on otrijebiti zemlju egipatsku kao što pastir od ušiju trijebi svoju haljinu, i otići će odande siguran. (13) I još će polupati kamene stupove hrama Sunca u zemlji egipatskoj; i spalit će hramove egipatskih bogova."

Navještenje osvojenja Egipta

44 Riječ koja dođe Jeremiji za sve Jehudince što su živjeli u zemlji egipatskoj, one koji su živjeli u Migdolu, Tahpanhesu, Memfisu i zemlji Patrosu: (2) "Ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Sami ste vidjeli svu nesreću koju sam ja sručio na Jerusalem i sve gradove jehudinske; i gle, danas su oni u ruševinama, i niko ne živi u njima, (3) zbog opačine koju su činili da mene izazovu na srdžbu, nastavljajući paliti tamjan i služiti drugim bogovima koje nisu poznavali ni oni ni vi ni očevi vaši. (4) Ali, ja sam vam svejednako slao sve sluge svoje proroke s riječima: O, ne činite tu gnusobu koja mi je mrska!" (5) Ali oni ne poslušaše niti uha svoga prikloniše, da se okane opačine svoje, da ne pale tamjan drugim bogovima. (6) Zato se moj gnjev i srdžba moja izliše, i raspališe se u gradovima jehudinskim i po ulicama jerusalemskim, te se oni pretvoriše u ruševinu i pustoš, kao što su i danas. (7) Zato sad ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Zašto nanosite sebi veliku nepravdu odsijecajući od sebe muškarca i ženu, dijete i dojenče, iz Jehude, ne ostavljajući sebi ostatka, (8) izazivajući mene na srdžbu djelima svojih ruku, paleći tamjan drugim bogovima u zemlji egipatskoj, gdje dolazite da se nastanite, pa da budete odsječeni i postanete prokletstvom i ruglom među svim narodima na zemlji? (9) Jeste li zaboravili opačinu očeva svojih, opačinu kraljeva jehudinskih i opačinu žena njihovih, svoju opačinu i opačinu žena svojih, koju su činili u zemlji jehudinskoj i po ulicama jerusalemskim? (10) Ali oni se ni dan-danas nisu pokajali, niti se boje, i ne hode po mojoj uputi i odredbama mojim, koje sam ja postavio pred vas i očeve vaše.
(11) Zato ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Evo, ja ću se okrenuti protiv vas na zlo, da odsiječem svu Jehudu. (12) I odvest ću ostatak Jehude koji je riješio doći u zemlju egipatsku da se ondje nastani, i svi će oni izginuti u zemlji egipatskoj; oni će pasti od mača i pomrijeti od gladi. I malo i veliko umrijet će od mača i gladi; i postat će prokletstvo, užas, kletva i ruglo. (13) I kaznit ću one koji budu živjeli u zemlji egipatskoj, kao što sam kaznio Jerusalem, mačem, glađu i kugom. (14) Tako neće biti ni izbjeglih ni preživjelih od ostatka Jehude koji je došao u zemlju egipatsku da se ondje nastani pa da se onda vrati u zemlju jehudinsku, za kojom čezne da se u nju vrati i živi; jer niko se neće vratiti osim nekoliko prognanika."
(15) Tad svi muškarci koji su bili svjesni da im žene pale tamjan drugim bogovima, zajedno sa svim ženama koje su stajale u blizini, velik zbor, i sav svijet koji je živio u Patrosu u zemlji egipatskoj odgovoriše Jeremiji: (16) "Što se tiče riječi koju si nam kazao u ime Jahvino, mi te poslušati nećemo! (17) Naprotiv, radije ćemo izvršiti svaku riječ koju smo izustili: da ćemo paliti tamjan kraljici neba i izlijevati joj žrtve ljevanice, baš onako kako smo mi sami, očevi naši, kraljevi naši i vladari naši činili u gradovima jehudinskim i po ulicama jerusalemskim; jer tad smo hljeba napretek imali i bili smo sretni i zla nismo vidjeli. (18) Ali otkako smo prestali paliti tamjan kraljici neba i izlijevati joj žrtve ljevanice, oskudijevamo u svemu i umiremo od mača i gladi."

[42] Tako je u grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima, a u hebrejskom tekstu *Ja ću*.

(19) "A kad smo palile tamjan kraljici neba", rekoše žene[43], "i izlijevale joj žrtve ljevanice, jesmo li bez muževa svojih njoj pravile kolače u liku njenom i izlijevale joj žrtve ljevanice?"

Nesreća za idolopoklonike

(20) Tad Jeremija reče svem narodu, muškarcima i ženama, baš svem svijetu koji mu je tako odgovarao: (21) "Tamjan koji ste palili u gradovima jehudinskim i po ulicama jerusalemskim vi i očevi vaši, kraljevi vaši i vladari vaši, i narod u zemlji, zar se njega nije Jahve sjetio i nije li mu sve to na um palo? (22) Zato Jahve više nije mogao trpjeti zlodjela vaša, gnusobe koje ste činili; zato je vaša zemlja postala ruševinom, užasom i prokletstvom, nenastanjenom, kao što je i danas. (23) Jer palili ste tamjan i griješili prema Jahvi, i niste slušali glasa Jahvina niti hodili po zakonu njegovu, odredbama njegovim i svjedočanstvima njegovim, zato vas je zadesila ova nesreća, kao i danas."
(24) Potom Jeremija reče svim ljudima i svim ženama: "Čujte riječ Jahvinu, svi Jehudinci koji ste u zemlji egipatskoj, (25) ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov: Vi i žene vaše, vi ste ispunili rukama ono što ste kazali ustima: 'Mi ćemo sigurno izvršiti svoje zavjete kojima smo se obavezali: da ćemo paliti tamjan kraljici neba i izlijevati joj žrtve ljevanice.' Nastavite i potvrdite svoje zavjete, i zacijelo izvršite zavjete svoje! (26) Ipak, čujte riječ Jahvinu, svi Jehudinci koji živite u zemlji egipatskoj: Evo, zaklinjem se velikim imenom svojim, veli Jahve, nikad više ime moje neće biti zazvano ustima bilo kojeg Jehudinca u svoj zemlji egipatskoj koji kaže: 'Tako mi živoga Gospoda Jahve.' (27) Evo, ja bdijem nad njima, na zlo, a ne na dobro, i svi će Jehudinci koji su u zemlji egipatskoj pomrijeti od mača i gladi, sve dok ih potpuno ne nestane. (28) Onih koji izbjegnu maču malo će se vratiti iz zemlje egipatske u zemlju jehudinsku. Onda će sav ostatak Jehude koji je otišao u zemlju egipatsku da se tamo nastani znati čija će riječ vrijedjeti, moja ili njihova. (29) Ovo će vam biti znak, očituje Jahve, da ću vas ja kazniti na ovome mjestu, da biste znali da će se moje riječi protiv vas doista ispuniti. (30) Ovako veli Jahve: Evo, ja ću predati faraona Hofru, kralja egipatskoga, u ruke dušmanima njegovim i u ruke onima koji traže njegov život, baš kao što sam Cidkijaha, kralja jehudinskoga, predao u ruke Nabukodonosora, kralja babilonskoga, dušmanina njegova koji je tražio njegov život."

Poruka Baruku

45 Evo poruke koju je prorok Jeremija kazao Baruku, sinu Nerijinu, kad je on zapisao ove riječi u svitak onako kako mu je u pero kazivao Jeremija, četvrte godine Jehojakima, sina Jošijahova, kralja jehudinskoga: (2) "Ovako ti, o Baruše, veli Jahve, Bog Israilov: (3) Ti si rekao: 'Ah, teško meni! Jer Jahve mojoj boli dodade tugu; umorio sam se od stenjanja i nisam našao mira.' (4) Ovako mu ti kaži: Ovako veli Jahve: Gle, ono što sam sagradio porušit ću, a ono što sam posadio iščupat ću, to jest čitavu zemlju. (5) A ti, tražiš li za se velike stvari? Ne traži ih, jer, gle, ja ću navaliti nesreću na sve ljude, očituje Jahve, 'ali ću tebi dati život tvoj kao plijen na svakome mjestu gdje odeš."

Predskazanje faraonova poraza

46 Ono što dođe proroku Jeremiji kao riječ Jahvina o narodima.
(2) O Egiptu, o vojsci faraona Neka, kralja egipatskoga, koja bijaše kod rijeke Eufrata u Karkemišu, koju kralj Nabukodonosor potuče četvrte godine Jehojakima, sina Jošijahova, kralja jehudinskoga:
(3) "Pripremite štitove, okrugle i duge,
i naprijed u boj!
(4) Upregnite konje,
uzjašite ate,
i zauzmite položaje s kacigama na glavama!
Naoštrite koplja,
obucite oklope ljuskave!
(5) Zašto ih vidim užasnute?
Povlače se,
a junaci njihovi potučeni su,
i dadoše se u bijeg,
ne okrećući se natrag;
užas na sve strane!",
očituje Jahve.
(6) Neka brzi ne umakne
niti snažni ne utekne;
na sjeveru kraj rijeke Eufrata
oni posrtahu i padahu.
(7) Ko se to diže poput Nila,
kao rijeke čije se vode talasaju?

[43] Ove riječi *rekoše žene* preuzete su iz sirjačkih rukopisa; nema ih u hebrejskom tekstu.

(8) Egipat se diže poput Nila,
baš kao rijeke čije se vode talasaju;
i on reče: "Ja ću se dići i prekriti zemlju;
zacijelo ću uništiti gradove i stanovnike njegove."
(9) Konji, uspnite se, i kola, vozite ludo,
neka junaci koračaju naprijed;
Kuš i Put, koji nosite štit,
i Ludijci, koji nosite i natežete luk.
(10) Jer taj dan pripada Gospodu Jahvi nad vojskama,
dan osvete, da se on neprijateljima svojim osveti;
i mač će žderati pa se nasititi,
i napit će im se krvi do mile volje;
jer desit će se klanje za Gospoda Jahvu nad vojskama
u zemlji sjevernoj uz rijeku Eufrat.
(11) Uziđi u Gilead i pribavi balzama,
djevice, kćeri egipatska!
Uzalud si mnoge lijekove uzimala;
nema ti ozdravljenja.
(12) Narodi su čuli za tvoju sramotu,
i tvoga vapaja puna je zemlja;
jer borac se o borca spotiče,
i obojica zajedno padaju.
(13) Ovo je riječ koju Jahve progovori proroku Jeremiji o dolasku babilonskoga kralja Nabukodonosora da udari na zemlju egipatsku:
(14) "Objavite u Egiptu i proglasite u Migdolu,
proglasite i u Memfisu i Tahpanhesu;
kažite: 'Zauzmi položaj i spremi se,
jer mač će požderati one oko tebe.'
(15) Zašto Apis pobježe?
Zašto se tvoj bik ne othrva? [44]
Zato što ga je Jahve oborio.
(16) Oni su neprestano posrtali;
i jedni su preko drugih padali.
Onda rekoše: 'Ustajte! I vratimo se
narodu svome i u domovinu svoju,
daleko od mača tlačiteljskog.'
(17) Ondje povikaše: 'Faraon, kralj egipatski, samo je hvalisavac;
on je propustio priliku!'
(18) Tako mi života moga", očituje Kralj,
kome je ime Jahve nad vojskama,
"doista, doći će jedan koji se pomalja kao Tabor među gorama,
ili kao Karmel uz more.
(19) Spremi svoju prtljagu za izgnanstvo,
o ti što obitavaš u Egiptu,
jer Memfis će opustjeti;
i spaljen će biti, i nenaseljen.
(20) Egipat je lijepa junica,
ali sa sjevera dolazi obad – on dolazi!
(21) I njegovi su plaćenici u njegovoj sredini
kao ugojena telad,
jer čak su se i oni okrenuli i pobjegli zajedno;
nisu se mogli oprijeti.
Jer zadesio ih je dan nesreće njihove,
vrijeme kazne njihove.
(22) On sikće kao zmija što sine;
jer oni koračaju sa svom silom
i navaljuju na nj kao drvosječe sa sjekirama.
(23) Posjeći će mu šumu", očituje Jahve,
"iako je nepregledna.
Jer više ih je nego skakavaca.
(24) Kći egipatska osramoćena će biti,
prepuštena u ruke narodu sa sjevera."
(25) Jahve nad vojskama, Bog Israilov, kaže: "Evo, ja ću kazniti Amona tepskoga[45] i faraona i Egipat zajedno sa svim njegovim bogovima i njegovim kraljevima, baš faraona i one koji se u nj uzdaju.
(26) Ja ću ih predati u ruke onima što traže njihov život, baš u ruke Nabukodonosoru, kralju babilonskome, i njegovim slugama. Ali poslije toga Egipat će naseljen biti kao u stare dane", očituje Jahve.
(27) "A ti, Jakove, slugo moja, ne boj se,
i ne budi potišten, o Israile!
Jer, gle, ja ću tebe izdaleka spasiti,
i potomke tvoje iz zemlje sužanjstva;
i Jakov će se vratiti i živjet će nesmetano
i sigurno, ni od kog on neće strepjeti.
(28) O Jakove, slugo moja, ne boj se", očituje Jahve,
"jer ja sam s tobom.
Ta ja ću dokrajčiti sve narode
među koje sam te prognao,
ali tebe dokrajčiti neću,
nego ću te pravedno kazniti,
i nipošto te neću nekažnjena pustiti."

Proročanstvo protiv Filistine

47 Ono što dođe proroku Jeremiji kao riječ Jahvina o Filistincima prije nego što faraon osvoji Gazu. (2) Ovako veli Jahve:
"Evo, dići će se vode sa sjevera,

[44] Apis je bio drevni egipatski bog, prikazan u obličju bika.

[45] Teba je bila prijestonica donjeg Egipta, a Amon njezin vrhovni bog.

i postat će bujica obilna,
i preplavit će zemlju i sve izobilje njeno,
grad i one koji u njemu žive;
i zavapit će ljudi,
i zakukat će svaki stanovnik zemlje.
(3) Zbog tutnja kopita njegovih pastuha u kasu,
zbog štropota njegovih kola i treske njegovih točkova,
očevi se ne okreću za djecom svojom,
jer su im ruke oslabjele,
(4) zbog dana koji dolazi
da Filistince zatre,
da od Tire i Sidona odsiječe
svakog preostalog saveznika;
jer Jahve će zatrti Filistince,
ostatak s otoka Kaftorovog.
(5) Gaza je oćelavjela;
Aškelon je zamuknuo.
O ostače doline[46] njihove,
dokle ćeš se zasijecati?
(6) Ah, maču Jahvin,
dokle se nećeš smirivati?
Povuci se u svoje korice;
otpočini i miran ostani.
(7) Kako da se smiri
kad mu je Jahve izdao naredbu?
Na Aškelon i na obalu mora –
tamo mu je on odredbu izdao."

Proročanstvo protiv Moaba

48 O Moabu ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov:
"Teško Nebu, jer razoren je;
posramljen je Kirjatajim, osvojen je;
utvrda je posramljena i skršena.
(2) Nema više slave Moabove;
u Hešbonu mu nesreću skovaše:
'Hajde da ga zatremo, da ne bude narod!'
I ti ćeš, Madmene, biti ušutkan;
mač će te goniti.
(3) Iz Horonajima čuje se vika:
'Pustošenje i propast velika!'
(4) Moab je slomljen,
razliježe se vapaj djece njegove.
(5) Jer uz uspon Luhit
uspinjat će se plačući neprestano;
jer na nizbrdici Horonajima
čuli su mučan vapaj propasti.
(6) Bježite, živote spašavajte,
da budete kao smreka u pustinji.
(7) Jer uzdao si se u svoja postignuća i blago,
bit ćeš i ti osvojen;
i Kemoš[47] će otići u izgnanstvo
zajedno sa svojim svećenicima i svojim vladarima.
(8) Zatiratelj će doći u svaki grad,
tako da nijedan grad neće izmaći;
bit će razorena i dolina,
i visoravan bit će uništena,
onako kako je Jahve rekao.
(9) Dajte krila Moabu,
jer će odletjeti;
i opustjet će gradovi njegovi,
u njima neće stanovnika biti.
(10) Proklet bio ko nemarno obavlja Jahvin posao,
i proklet bio ko svoj mač zauzdava od krvi.
(11) Moab uživa u miru od mladosti;
i nesmetano živi, kao vino na svom talogu,
i nije prelijevan iz posude u posudu,
niti je išao u izgnanstvo.
Zato je u njemu okus ostao,
i miris mu se nije promijenio.
(12) Zato, evo, dolaze dani", očituje Jahve, "kad ću mu ja poslati one koji prevrću posude, pa će ga oni prevrnuti, i ispraznit će sudove njegove i polupati krčage njegove. (13) I Moab će se postidjeti Kemoša, kao što se kuća Israilova postidjela Betela, uzdanice svoje.
(14) Kako možete reći: 'Mi smo ratnici silni
i junaci'?
(15) Moab je uništen, i popeli su se u gradove njegove;
i njegovi najbolji mladići sišli su na klanje",
očituje Kralj, kojemu je ime Jahve nad vojskama.
(16) "Propast Moabova uskoro će doći,
i nesreća njegova brzo se primiče.
(17) Žalite ga, svi koji živite oko njega,
i svi koji znate ime njegovo;
kažite: 'Kako se slomilo snažno žezlo,
štap sjajni!'
(18) Siđi sa slave svoje
i sjedi na sprženo tlo,
o ti koji obitavaš u Dibonu,
jer zatiratelj Moaba na te navali,
utvrde tvoje on poruši.
(19) Stani uz cestu i drži stražu,
o stanovniče Aroera;
pitaj onoga koji izmiče i onu koja bježi

[46] Ili *snage*.

[47] Kemoš je bio bog moapskoga naroda.

i kaži: 'Šta se dogodilo?'
(20) Moab je posramljen, jer je skršen.
Kukajte i vapite;
objavite kraj Arnona
da je Moab uništen.
(21) Sud stiže i visoravan, Holon, Jahcu i Mefaat,
(22) Dibon, Nebo i Bet-Diblatajim,
(23) Kirjatajim, Bet-Gamul i Bet-Meon,
(24) Keriot, Bocru i sve gradove zemlje moapske,
daleko i blizu.
(25) Moabu je rog odsječen
i ruka mu slomljena", očituje Jahve.
(26) "Opijte ga, jer se on uzobijesti prema Jahvi;
zato će se Moab valjati u svojoj bljuvotini,
te će i njega ismijavati.
(27) A nisi li ti ismijavao Israila?
I je li on uhvaćen među lopovima?
Jer kad god o njemu govoriš,
mašeš glavom prezrivo.
(28) Napustite gradove i obitavajte u stijenama,
o stanovnici Moaba,
i budite kao golubica što se gnijezdi
na rubovima usta ponora.
(29) Čuli smo za ponos Moabov – on je veoma ponosan –
za uznositost njegovu, gordost njegovu, njegovu oholost i samouzdizanje.
(30) Ja znam njegov bijes", očituje Jahve,
"ali uzalud je;
njegova hvalisanja beskorisna su.
(31) Zato ću kukati za Moabom,
baš za svim Moabom vrištat ću;
tugovat ću za ljudima Kir-Heresa.
(32) Više nego za Jazerom
plakat ću za tobom, o lozo sibmaška!
Tvoje vitice pružahu se preko mora,
one sezahu sve do Jazera[48];
na tvoje ljetne plodove i berbu grožđa
navali uništitelj.
(33) Tako nestade radosti i veselja
u rodnom polju, baš u zemlji moapskoj.
I ja zaustavih vino iz tijeskova;
niko neće gaziti kličući,
vriska neće biti puna radosti.
(34) Vriska u Hešbonu čut će se sve do Elealea, sve do Jahaca dižu glasove svoje, od Coara pa sve do Horonajima i Eglat-Šelišije;
jer će i vode nimrimske opustjeti.
(35) Ja ću dokrajčiti Moaba", očituje Jahve,
"onoga koji prinosi žrtvu na uzvisini
i onoga koji pali tamjan svojim bogovima.
(36) Zato mi srce poput frula tuguje za Moabom;
poput frula srce mi tuguje i za ljudima Kir-Heresa. Zato oni izgubiše obilje koje su stekli. (37) Jer svaka je glava ćelava i svaka brada podrezana; na svim su rukama posjekotine, a na krstima kostrijet. (38) Na svim vrhovima moapskih kuća i po ulicama žalost posvuda; jer ja sam slomio Moaba kao posudu neželjenu", očituje Jahve. (39) "Kako je smrskan! Kako su kukali! Kako je Moab leđa okrenuo – posramio se! Stoga će Moab postati ruglo i užas svim svojim susjedima."
(40) Jer ovako veli Jahve:
"Gle, jedan će letjeti brzo kao orao
i širiti krila na Moaba.
(41) Keriot je osvojen
i utvrde su zauzete,
pa će srca moapskih junaka toga dana
biti kao srce žene u porođajnim mukama.
(42) Moab će biti uništen kao narod
jer se uzobijestio prema Jahvi.
(43) Užas, jama i stupica čekaju te,
o stanovniče Moaba", očituje Jahve.
(44) "Ko umakne užasu
past će u jamu,
a ko se iz jame izvere
upast će u stupicu;
jer ja ću navaliti na nj, baš na Moab,
godinu njihove kazne", očituje Jahve.
(45) "U sjeni hešbonskoj
nemoćni stoje bjegunci;
jer vatra suknu iz Hešbona
i plamen iz sredine Sihona,
pa proguta čelo Moabu
i kožu s tjemena bučnih.
(46) Teško tebi, Moabe!
Izginuo je narod Kemošev;
jer sinove tvoje odvedoše zarobljene
i kćeri tvoje u sužanjstvo.
(47) Ipak, ja ću vratiti sreću Moabu
u kasnije dane", očituje Jahve.
Dovde je sud o Moabu.

Proročanstvo o Amonu

49 O sinovima Amonovim ovako veli Jahve:
"Zar Israil nema sinova?

[48] U dvama hebrejskim rukopisima i u grčkim stoji *Jazera*, a u ostalim hebrejskim rukopisima *Jazerova mora*.

I zar nema nasljednika?
Zašto je onda Milkom[49] zaposjeo Gad
i narod se njegov nastanio u njegovim gradovima?
(2) Zato, evo, dolaze dani", očituje Jahve,
"kad ću ja učiniti da se začuje bojna truba
protiv Rabe[50] sinova Amonovih;
i ona će postati gomilom pustom,
i naselja će njena gorjeti.
Tada će Israil zaposjesti svoje posjednike",
veli Jahve.
(3) "Kukaj, Hešbone, jer Aj je uništen!
Vapite, kćeri rapske,
kostrijeću se opašite i naričite,
i jurite tamo-amo među zidinama;
jer Milkom će otići u izgnanstvo,
zajedno sa svećenicima i vladarima svojim.
(4) Kako se samo hvališ snagom[51] svojom!
Propada snaga tvoja,
kćeri odmetnice,
koja se uzdaš u svoje blago i govoriš:
'Ko će na me navaliti?'
(5) Evo, ja ću na te užas navaliti",
očituje Gospod Jahve nad vojskama,
"odasvud oko tebe;
i svako od vas bit će naglavačke istjeran,
i neće biti nikoga da bjegunce skupi.
(6) Ali poslije ću ja vratiti
sinove Amonove iz izgnanstva",
očituje Jahve.

Proročanstvo protiv Edoma

(7) O Edomu ovako veli Jahve nad vojskama:
"Zar više nema mudrosti u Temanu?
Je li u razboritih nestalo dobra savjeta?
Je li mudrost njihova iščezla?
(8) Bježite, vratite se, nastanite se u dubinama,
o stanovnici Dedana,
jer ja ću sručiti nesreću na Esava[52]
u vrijeme kad ga budem kažnjavao.
(9) Da ti dođu oni koji beru grožđe,
zar oni ne bi ostavili pabirke?
Da lopovi dođu noću,
pljačkali bi dok im ne bude dosta.
(10) A ja sam Esava razgolio,
skrovišta sam mu otkrio,
pa se on ne može sakriti;
potomstvo je njegovo zatrto
zajedno s braćom njegovom i susjedima njegovim,
i njega više nema.
(11) Ostavi siročad svoju, ja ću ih držati u životu;
i neka se tvoje udovice u me uzdaju."
(12) Jer ovako veli Jahve: "Gle, oni kojima nije dosuđeno da popiju pehar zacijelo će ga popiti, i jesi li ti taj koji će nekažnjen proći? (13) Jer ja sam se sobom zakleo", očituje Jahve, "da će Bocra[53] postati užasom, ruglom, ruševinom i prokletstvom; i svi njezini gradovi pretvorit će se u vječne razvaline."
(14) Ja sam čuo poruku od Jahve,
i poslan je izaslanik među narode:
"Okupite se i navalite na nju,
i ustajte u boj!"
(15) "Jer, gle, ja sam te učinio malim među narodima,
prezrenim među ljudima.
(16) Užas koji ti ulivaš
i uznosito srce tvoje zaveli su te,
o ti koji živiš u raspuklinama u stijeni,
koji si zauzeo vis brdski.
Iako praviš svoje gnijezdo visoko kao orao,
ja ću te odande oboriti", očituje Jahve.
(17) Edom će postati užasom; ko god kraj njeg prođe zaprepastit će se i siktati zbog svih rana njegovih. (18) Kao kad su uništeni Sodoma i Gomora i susjedi njihovi", govori Jahve, "niko tamo neće živjeti, niti će u njemu sin čovječiji stanovati. (19) Gle, kao lav koji izlazi iz guštare jordanske na pašnjak vječno natapan, ja ću začas otjerati Edoma iz njegove zemlje, i postavit ću nad njega onoga koga ja izaberem. Jer ko je poput mene, i ko će mene pozvati na sud? I ko je onda pastir koji se meni može oprijeti?" (20) Zato čujte šta je Jahve naumio protiv Edoma i nakanio protiv stanovnika Temana: doista, odvući će ih, čak i one male iz stada; doista, on će opustošiti njihov pašnjak zbog njih. (21) Zemlja će se potresti od udara njihova pada. Vapaj će se čuti do Trstenoga mora. (22) Gle, on će se dići i oboriti kao orao i raširiti krila svoja nad Bocrom; i srca edomskih junaka toga dana bit će kao srce žene u porođajnim mukama.

[49] U grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima stoji *Milkom*, a u hebrejskom tekstu *njihov kralj*.

[50] Raba je bila prijestonica Amonaca.

[51] Ili *dolinom*.

[52] Drugo ime za edomski narod.

[53] Bocra je bila prijestonica Edomaca.

Proročanstvo protiv Damaska

(23) O Damasku:
"Hamat i Arpad posramljeni su,
jer čuli su lošu vijest;
oni su obeshrabreni.
Uznemireni su kao more[54]
koje se smiriti ne može.
(24) Damask je onemoćao;
u bijeg je udario,
i strah ga je spopao;
nevolja i žiganje obuzeli ga
kao porodilju.
(25) Kako je[55] napušten grad slavni,
grad radosti moje!
(26) Zato će mladići njegovi popadati po ulicama njegovim,
i svi će ratnici biti ušutkani toga dana", očituje Jahve nad vojskama.
(27) "Ja ću zapaliti bedem Damaska,
i vatra će progutati utvrde Ben-Hadadove."

Proročanstvo protiv Kedara i Hacora

(28) O Kedaru i kraljevstvima hacorskim, koje je potukao babilonski kralj Nabukodonosor. Ovako veli Jahve:
"Ustajte, gore u Kedar pođite
i uništite sinove istoka.
(29) Otmite čadore njihove i stada njihova,
njihova čadorska krila, sva njihova dobra i deve njihove;
i začut će se vika: 'Užas odasvud!'
(30) Bježite, umaknite! Nastanite se u dubinama,
o stanovnici Hacora", očituje Jahve,
"jer je Nabukodonosor, kralj babilonski, skovao nakanu protiv vas
i smislio spletku protiv vas.
(31) Ustajte, krenite gore na narod koji uživa u miru,
koji živi u sigurnosti", očituje Jahve,
"koji nema ni kapija ni rešetki,
koji živi sam.
(32) Deve njihove bit će plijen,
i njihova mnoga stoka grabež,
i rastjerat ću ja u sve vjetrove one obrijanih sljepočnica;
i odasvud ću ja na njih nesreću navaliti", očituje Jahve.
(33) "Hacor će postati skrovište šakalima,
pustoš dovijeka;
niko neće tamo živjeti,
niti će sin čovječiji u njemu stanovati."

Proročanstvo protiv Elama

(34) Ono što dođe kao riječ Jahvina proroku Jeremiji o Elamu, u početku vladavine jehudinskoga kralja Cidkijaha:
(35) "Ovako veli Jahve nad vojskama:
Evo, ja ću slomiti luk Elamov,
njegovo oružje najjače.
(36) Ja ću navaliti na Elama četiri vjetra
s četiri kraja neba,
i raspršit ću ga u sve ove vjetrove;
i neće biti naroda
kome izgnanici Elamovi neće otići.
(37) Tako ću smrskati Elamce pred njihovim dušmanima
i pred onima koji traže živote njihove;
i sručit ću na njih nesreću,
baš žestoku srdžbu svoju, očituje Jahve,
i poslat ću mač za njima
dok ih ne zatrem.
(38) Onda ću postaviti svoje prijestolje u Elamu
i uništiti u njemu kralja i prvake,
očituje Jahve.
(39) Ali dogodit će se u posljednjim danima
da ću ja vratiti Elama iz izgnanstva",
očituje Jahve.

Proročanstvo protiv Babilona

50 Riječ koju Jahve progovori o Babilonu, zemlji kaldejskoj, preko proroka Jeremije:
(2) "Objavite i proglasite među narodima.
Dignite bajrak i proglasite.
Ne tajite, nego recite:
'Babilon je zauzet,
Bel je postiđen, Marduk je smrskan[56];
posramljeni su likovi njegovi,
razmrskani kumiri njegovi.'
(3) Jer sa sjevera dođe na nj narod;
on će mu zemlju opustošiti,
i u njoj neće biti stanovnika.
I ljudi i zvijeri pobjeći će i otići."

[54] Ili *kao u moru*.

[55] Tako je u latinskim rukopisima, a u hebrejskim *nije*.

[56] Bel i Marduk imena su najznačajnijih babilonskih bogova.

(4) "U te dane i u to vrijeme", očituje Jahve,
"doći će sinovi Israilovi, i oni i sinovi Jehudini;
ići će plačući, i Jahvu će, Boga svoga, oni tražiti.
(5) Pitat će za put na Cion,
okrećući lica onamo;
doći će da se pridruže Jahvi
u vječnom savezu koji se neće zaboraviti.
(6) Kao izgubljene ovce postade narod moj;
pastiri ih njihovi odvedoše s pravog puta.
Navedoše ih da skrenu na planine;
s planine na brdo išli su
i zaboravili gdje im je počivalište.
(7) Ko ih je god našao proždirao ih je;
i rekoše protivnici njihovi: 'Nismo mi krivi,
jer su oni zgriješili prema Jahvi, prebivalištu istinskom,
baš Jahvi, nadi očeva svojih.'
(8) Bježite iz Babilona
i izađite iz zemlje kaldejske;
i budite kao jarci na čelu stada.
(9) Jer, gle, ja ću dići i dovesti na Babilon
mnoštvo velikih naroda iz zemlje sjeverne,
i oni će protiv njega postrojiti redove bojne;
odande će on biti osvojen.
Njihove strijele bit će kao u iskusna ratnika
koji se ne vraća praznih ruku.
(10) Kaldeja će postati plijenom;
svi koji je budu pljačkali nasitit će se", očituje Jahve.
(11) "Iako se vi radujete, iako kličete,
o vi koji pljačkate baštinu moju,
iako poskakujete kao junica što vrše
i ržete kao pastusi,
(12) vaša majka bit će vrlo posramljena,
ona koja vas je rodila bit će ponižena.
Gle, bit će posljednja među narodima,
pustoš, spržena zemlja i pustinja.
(13) Zbog ogorčenja Jahvina neće biti naseljena,
nego potpuno pusta;
ko god prođe kraj Babilona zgrozit će se
i zviždat će zbog svih njegovih rana.
(14) Postrojite sa svih strana svoje redove bojne protiv Babilona,
svi koji luk napinjete;
gađajte ga, ne štedite strijele,
jer je on zgriješio prema Jahvi.
(15) Odasvud dignite bojni poklič protiv njega!
On se predao, kule mu padoše,
bedemi mu se porušiše.
Jer ovo je osveta Jahvina:
osvetite mu se;
kako je on drugima činio, tako i vi njemu učinite.
(16) Odsijecite od Babilona sijača
i onoga koji zamahuje srpom u vrijeme žetve;
pred mačem tlačiteljskim
svako će se od njih vratiti narodu svome
i svako će od njih pobjeći u zemlju svoju.
(17) Israil je raštrkano stado,
lavovi ga rastjeraše.
Prvi koji ga proždrije bješe kralj asirski,
a ovaj posljednji koji mu polomi kosti
Nabukodonosor je, kralj babilonski.
(18) Zato ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov:
Evo, ja ću kazniti kralja babilonskoga i zemlju njegovu,
baš kao što sam kaznio i kralja asirskoga.
(19) Vratit ću Israila na njegov pašnjak,
i on će pasti po Karmelu i Bašanu,
i duša će mu se nasititi
u brdovitom kraju Efrajimovom i u Gileadu.
(20) U te dane i u to vrijeme, očituje Jahve,
tražit će se opačina Israilova,
ali je neće biti,
i grijesi Jehudini,
ali se neće naći,
jer ja ću oprostiti onima koje sam ostavio kao ostatak.
(21) Na zemlju meratajimsku[57], na nju gore kreni,
i na stanovnike Pekoda[58],
ubijaj i potpuno ih zatri", očituje Jahve,
"i učini sve onako kako sam ti ja zapovjedio.
(22) Bojna vika nastade u zemlji,
i propast velika.
(23) Kako je malj cijele zemlje
posječen i slomljen!
Kako Babilon postade
užasom među narodima!
(24) Ja ti postavih stupicu,
te se i ti uhvati, o Babilone,
ali nisi znao;
otkriven si i uhvaćen,
jer si se upustio u sukob s Jahvom."
(25) Jahve je otvorio svoju oružarnicu
i iznio oružje ogorčenja svoga,
jer to je djelo Gospoda Jahve nad vojskama
u zemlji kaldejskoj.

[57] Meratajim znači *dvostruka pobuna*.

[58] Pekod znači *kazna*.

(26) Navalite na nju iz krajeva najudaljenijih;
otvorite hambare njezine,
zgrnite je kao gomilu žita
i potpuno je uništite;
neka od nje ništa ne ostane.
(27) Posijecite mačem sve njezine junce;
neka siđu na klanje!
Teško njima, jer došao je njihov dan,
vrijeme kazne njihove.
(28) Čuje se glas bjegunaca i prognanika iz zemlje babilonske
koji objavljuje na Cionu osvetu Jahve, Boga našega,
osvetu za njegov hram.
(29) "Sazovite strijelce protiv Babilona,
sve oni koji napinju luk:
utaborite se sa svake strane njegove,
neka mu ne bude spasa.
Platite mu po djelu njegovu;
sve onako kako je on radio, tako mu učinite;
jer on je oholo prkosio Jahvi,
Svetom Israilovom.
(30) Zato će mladići njegovi popadati po ulicama njegovim,
i svi njegovi ratnici bit će ušutkani toga dana", očituje Jahve.
(31) "Gle, ja sam protiv tebe, o oholi",
očituje Gospod Jahve nad vojskama,
"jer tvoj je dan došao,
vrijeme kad ću te ja kazniti.
(32) Oholi će posrnuti i pasti,
a nikog neće biti da ga podigne;
i ja ću zapaliti njegove gradove
i vatra će progutati svu njegovu okolicu."
(33) Ovako veli Jahve nad vojskama:
"Potlačeni su sinovi Israilovi,
a i sinovi Jehudini;
i svi koji ih uzeše za sužnje držali su ih čvrsto,
nisu ih htjeli pustiti.
(34) Snažan je Otkupitelj njihov, Jahve nad vojskama njemu je ime;
on će svesrdno zastupati njihov slučaj,
da bi donio mir zemlji,
a nemir stanovnicima Babilona.
(35) Mačem na Kaldejce", očituje Jahve,
"i na stanovnike Babilona
i na njegove prvake i na njegove mudrace!
(36) Mačem na svećenike vračare, neka polude!
Mačem na njegove junake, neka budu zatrti!
(37) Mačem na njegove konje i kola njegova
i na sve tuđince u njegovoj sredini,
neka budu kao žene!
Mačem na njegove riznice, neka budu opljačkane!
(38) Sušom[59] na njegove vode, neka presahnu!
Jer to je zemlja kumira,
i njih zaludiše kipovi strašni.
(39) Zato će ondje pustinjski stvorovi živjeti zajedno sa šakalima;
i nojevi će u njemu obitavati,
i u njemu se nikad više niko neće nastaniti,
niti će u njemu obitavati od naraštaja do naraštaja.
(40) Kao kad je Bog razorio Sodomu i Gomoru
i susjede njihove", očituje Jahve,
"nijedan čovjek tamo neće živjeti,
niti će ijedan sin čovječiji u njemu stanovati.
(41) Evo dolazi narod sa sjevera,
i velik će se puk i kraljevi mnogi
dići iz dalekih krajeva zemaljskih.
(42) Oni drže luk i koplje;
okrutni su i nemilosrdni.
Glas njihov buči kao more;
i oni jašu na konjima,
kao jedan postrojeni za boj
protiv tebe, kćeri babilonska.
(43) Kralj babilonski čuo vijest o njima,
i ruke mu se ovjesiše;
tjeskoba ga spopade,
bol kao u porodilje.
(44) Gle, kao lav koji dolazi iz guštare jordanske
na pašnjak vječno natapan,
ja ću ih začas otjerati s njega,
i postavit ću nad njega onoga koga ja izaberem.
Jer ko je poput mene,
i ko će mene pozvati na sud?
I ko je onda pastir koji može preda me stati?"
(45) Zato čujte šta je Jahve naumio protiv Babilona
i nakanio protiv zemlje kaldejske:
doista, odvući će ih, čak i one male iz stada;
doista, on će opustošiti pašnjak njihov zbog njih.
(46) Od glasa: "Babilon je osvojen!" –
zemlja će se potresti
i čut će se vika među narodima.

51 Ovako veli Jahve:
"Gle, ja ću dići na Babilon
i na stanovnike Leb-Kamaja[60]
duh zatiratelja.
(2) Poslat ću vijače u Babilon da ga vijaju
i da poharaju zemlju njegovu;

[59] Ili *mačem*.

[60] Tj. Kaldeje.

jer na svakoj strani oni će mu se suprotstaviti
u dan nesreće njegove.
(3) Neka strijelac ne nateže luka svoga,
i neka ne oblači ljuskavog oklopa svoga;
ne štedite mladića njegovih;
svu vojsku njegovu na propast osudite.
(4) Mrtvi će oni padati u zemlji kaldejskoj
i probodeni po ulicama svojim."
(5) Jer ni Israila ni Jehudu nije ostavio
njihov Bog, Jahve nad vojskama,
iako je njihova zemlja puna krivnje
pred Svetim Israilovim.
(6) Bježite iz Babilona,
i neka svako spašava život svoj!
Nemojte da budete zatrti u njegovoj kazni,
jer ovo je vrijeme Jahvine odmazde;
on će mu platiti.
(7) Babilon bješe zlatan pehar u ruci Jahvinoj,
opijaše zemlju svu.
Narodi okusiše vino njegovo;
zato puci silaze s uma.
(8) Iznenada pade Babilon i slomi se;
zakukajte nad njim!
Donesite balzamove smole za njegovu ranu;
možda će ozdraviti.
(9) Liječili smo Babilon, ali ozdravio nije;
ostavite ga, i neka svako od nas ode u svoj kraj,
jer osuda je njegova doprla do neba
i uspinje se do samih oblaka.
(10) Jahve je iznio našu odbranu;
hajde da na Cionu pripovijedamo
o djelu Jahve, Boga svoga!
(11) Naoštrite strijele, napunite tobolce!
Jahve je probudio duh kraljeva medeskih,
jer riješio je da uništi Babilon;
to je osveta Jahvina, odmazda za njegov hram.
(12) Podignite bajrak protiv zidina babilonskih;
postavite jaku stražu,
dovedite stražare,
postavite ljude u zasjedu!
Jer Jahve je i naumio i učinio
ono što je rekao o stanovnicima Babilona.
(13) O ti što prebivaš kraj silnih voda,
koji imaš blaga napretek,
došao ti je kraj,
nit tvoga života presječena je.
(14) Jahve nad vojskama sobom se zakleo:
"Doista ću te ja napuniti ljudima kao skakavcima,
i oni će pobjedonosno klicati nad tobom."
(15) On stvori zemlju snagom svojom,
mudrošću svojom on svijet učvrsti
i razumom svojim nebesa razastrije.
(16) Kad on progovori, huče vode na nebesima,
i on čini da se oblaci dižu s kraja zemlje;
on kiši daje munju
i izvodi vjetar iz spremišta svojih.
(17) Svi su ljudi glupi, znanja lišeni;
svakog zlatara posrame njegovi kipovi,
jer lažni su njegovi likovi liveni,
i nema daha u njima.
(18) Bezvrijedni su oni, djelo opsjene;
u vrijeme svoje kazne propast će.
(19) Jakovljev dio[61] nije kao ovi;
jer stvoritelj svega on je,
a Israil je pleme njegove baštine;
Jahve nad vojskama njemu je ime.
(20) Ti si moj buzdohan, oružje bojno;
i tobom ja narode razbijam,
i tobom ja kraljevstva uništavam.
(21) Tobom ja razbijam konja i konjanika njegova,
i tobom ja razbijam kola i vozača njihova,
(22) i tobom ja razbijam čovjeka i ženu,
i tobom ja razbijam starca i dječaka,
i tobom ja razbijam mladića i djevojku,
(23) i tobom ja razbijam pastira i stado njegovo,
i tobom ja razbijam ratara i zapregu njegovu,
i tobom ja razbijam namjesnike i upravitelje.
(24) "Zato ću na vaše oči platiti Babilonu i svim stanovnicima Kaldeje za zlo koje su učinili na Cionu", očituje Jahve.
(25) "Gle, ja sam protiv tebe, goro zatirateljice,
koja uništavaš svu zemlju", očituje Jahve,
"i pružit ću ja ruku svoju na te,
i s hridina svaliti te,
i u goru spaljenu pretvorit ću te.
(26) Iz tebe neće uzimati čak ni kamen kutni
niti kamen temeljac,
nego ćeš ti dovijeka biti pusta", očituje Jahve.
(27) Podignite bajrak u zemlji,
zapušite u trube među narodima!
Posvetite[62] narode protiv nje,
sazovite protiv nje kraljevstva: Ararat, Mini i Aškenaz;
postavite protiv nje zapovjednika,
izvedite gore konje kao skakavce čekinjave.
(28) Posvetite narode protiv nje,
kraljeve medeske,

[61] Tj. Bog.

[62] Tj. pripremite za rat.

namjesnike njihove i sve upravitelje njihove,
i svaku zemlju u njihovoj vlasti.
(29) Zato se zemlja trese i previja,
jer naumi Jahvini protiv Babilona ostaju,
da pretvori zemlju Babilon
u pustoš nenastanjenu.
(30) Ratnici babilonski odustaju od borbe,
ostaju u utvrdama;
snaga ih izdaje,
postaju kao žene;
gore prebivališta njihova,
polomljene su rešetke na kapijama njegovim.
(31) Trkač trkaču u susret trči,
i glasnik glasniku u susret,
da jave kralju babilonskom
da mu je grad s kraja na kraj zauzet;
(32) plićaci su osvojeni,
močvare su popalili,
a ratnici su prestrašeni.
(33) Jer ovako veli Jahve nad vojskama, Bog Israilov:
"Kći je babilonska kao gumno
u vrijeme kad se po njemu gazi,
ali još malo pa će joj vrijeme žetve doći."
(34) "Izjede me i zdrobi Nabukodonosor, kralj babilonski,
kao prazan sud položi me;
kao čudovište proguta me,
trbuh svoj mojim poslasticama napuni;
ispljunu me.
(35) Neka nasilje učinjeno meni i mojoj rodbini padne na Babilon",
reći će stanovnik Ciona;
i: "Neka moja krv padne na stanovnike Kaldeje",
reći će Jerusalem.
(36) Zato ovako veli Jahve:
"Gle, ja ću zastupati slučaj tvoj
i tražiti punu odmazdu za tebe;
i isušit ću more[63] njegovo,
i učinit ću da presuši vrelo njegovo.
(37) Babilon će se pretvoriti u gomilu ruševina,
skrovište šakalima,
užas i predmet izviždavanja,
bez stanovnika.
(38) Oni će zajedno rikati kao lavovi,
kao lavići režat će.
(39) Kad se zagriju, ja ću im prirediti gozbu
i opiti ih, da kliču
i u trajan san utonu,
te se više ne probude", očituje Jahve.
(40) "Ja ću ih svesti kao janjce na klanje,
kao ovnove i jarce.
(41) Kako je Šešak[64] osvojen
i oteta slava zemlje sve!
Kako je Babilon postao užasom među narodima!
(42) More se diže preko Babilona;
prekrili ga valovi njegovi bučni.
(43) Gradovi mu užasom postali,
zemljom sasušenom i pustinjom,
zemljom u kojoj niko ne živi
i kojom sin čovječiji ne prolazi.
(44) Kaznit ću Bela[65] u Babilonu,
i natjerat ću ga da ispljune ono što je progutao;
i narodi njemu više neće hrliti.
Čak će se i zid babilonski srušiti!
(45) Iziđi iz njega, narode moj,
i neka se svako od vas spasi
od žestoke srdžbe Jahvine.
(46) I da vam srca ne klonu
i da se ne pobojite vijesti što će se čuti u zemlji –
jer ta će vijest doći jedne godine,
a poslije toga druga vijest u drugoj godini,
i zavladat će nasilje u zemlji,
vladar protiv vladara –
(47) zato, evo, dolaze dani
kad ću ja kazniti kumire babilonske;
i posramit će se sva zemlja njegova,
i svi će mu pobijeni pasti posred njega.
(48) Tad će nebo i zemlja i sve što je na njima
klicati nad Babilonom,
jer će na nj navaliti zatiratelji sa sjevera",
očituje Jahve.
(49) Doista Babilon mora pasti za ubijene Israilce,
kao što su i za Babilon padali pobijeni zemlje sve.
(50) Vi koji umakoste maču,
idite! Ne ostajte!
Sjećajte se Jahve u zemlji dalekoj,
i neka vam Jerusalem bude na pameti.
(51) Mi se stidimo jer smo čuli uvrede;
sramota nam lica prekrila,
jer stranci uđoše
u sveta mjesta kuće Jahvine.
(52) "Zato, evo, dolaze dani", očituje Jahve,
"kad ću ja kazniti kumire njegove,
i ranjenici stenjat će širom zemlje njegove.
(53) Makar se Babilon uspeo na nebesa

[63] Ili *široku rijeku*. Isto i u 42.

[64] Tj. Babilon.

[65] V. 50:2.

i makar utvrdio svoju uzvisinu tvrdu,
od mene će zatiratelji navaliti na njega", očituje Jahve.
(54) Vika se čuje iz Babilona
i veliki tresak iz zemlje kaldejske!
(55) Jer Jahve će uništiti Babilon,
i učinit će da u njemu nestane velike buke.
Njihovi vali bučat će kao silne vode;
razliježe se buka njihovih glasova.
(56) Jer zatiratelj navaljuje na nj, na Babilon,
i ratnici njegovi bit će uhvaćeni,
lukovi njihovi polomljeni;
jer Jahve je Bog naknade,
on će posve platiti.
(57) "Ja ću opiti njegove prvake i mudrace njegove,
namjesnike njegove, upravitelje njegove i ratnike njegove,
da utonu u trajan san i više se ne probude",
očituje Kralj, kojem je ime Jahve nad vojskama.
(58) Ovako veli Jahve nad vojskama:
"Široki zid babilonski bit će sravnjen sa zemljom
i njegove visoke kapije bit će zapaljene;
uzalud se narodi trude,
i puci se samo za propast muče."

Jeremijina zapovijed Serajahu

(59) Riječ koju prorok Jeremija zapovjedi Serajahu, sinu Nerijahovu, unuku Mahsejahovu, kad je ovaj krenuo u Babilon s jehudinskim kraljem Cidkijahom, četvrte godine njegove vladavine. A Serajah bijaše konačar. (60) I zapisa Jeremija na jedan svitak svu nesreću koja će zadesiti Babilon, sve ove riječi koje su napisane o Babilonu. (61) Potom Jeremija reče Serajahu: "Čim dođeš u Babilon, gledaj da naglas pročitaš sve ove riječi, (62) i kaži: 'Ti si, o Jahve, rekao da ćeš zatrti ovo mjesto, te u njemu niko neće prebivati, bilo čovjek bilo zvijer, nego će biti vječna pustoš.' (63) A čim pročitaš ovaj svitak, priveži za nj kamen pa ga baci posred Eufrata, (64) i kaži: 'Upravo tako će potonuti Babilon i neće se više podići zbog nesreće koju ću ja na nj sručiti[66].'" Dovde su riječi Jeremijine.

Pad Jerusalema

52 Cidkijahu je bila dvadeset i jedna godina kad je postao kralj, i vladao je jedanaest godina u Jerusalemu; majka mu se zvala Hamutal, kći Jeremije iz Libne. (2) On je činio zlo u očima Jahvinim, sve onako kako je činio Jehojakim. (3) Zbog srdžbe se Jahvine to desilo u Jerusalemu i Jehudi, dok ih on nije otjerao iz prisustva svoga. I pobuni se Cidkijah protiv kralja babilonskoga. (4) Devete godine Cidkijahove vladavine, desetoga dana desetoga mjeseca, krenu babilonski kralj Nabukodonosor, on i sva vojska njegova, na Jerusalem, utabori se nadomak gradu i svuda oko njega podiže opsadu. (5) Tako grad ostade pod opsadom sve do jedanaeste godine vladavine kralja Cidkijaha. (6) Devetoga dana četvrtoga mjeseca u gradu je vladala tako teška glad da narod u zemlji ne imaše ništa za jelo. (7) Onda [Babilonci] provališe u grad, i svi ratnici [Jehudinci] pobjegoše noću kroz kapiju između dva zida kraj vrta kraljeva, iako Kaldejci bijahu svuda oko grada, i krenuše putem prema Arabi. (8) Ali vojska kaldejska krenu u potjeru za kraljem Cidkijahom i stiže ga na ravnicama jerihonskim, a sva se vojska njegova razbježa od njega. (9) Potom uhvatiše kralja i dovedoše ga babilonskom kralju u Riblu u zemlji hamatskoj, i on mu izreče presudu. (10) Babilonski kralj pokla Cidkijahove sinove pred njegovim očima, te pokla i sve prvake jehudinske u Ribli. (11) Potom Cidkijahu iskopa oči; i sputa ga kralj babilonski u tučane verige i odvede ga u Babilon te ga strpa u tamnicu sve do smrti njegove.
(12) Desetoga dana petoga mjeseca, devetnaeste godine vladavine kralja Nabukodonosora, kralja babilonskoga, dođe u Jerusalem Nebuzaradan, zapovjednik tjelesne straže, koji je služio babilonskome kralju. (13) On zapali kuću Jahvinu, dvor kraljevski i sve kuće u Jerusalemu; svaku veliku kuću on spali. (14) Tako sva vojska kaldejska što bijaše sa zapovjednikom straže poruši bedeme oko Jerusalema. (15) Potom Nebuzaradan, zapovjednik straže, progna neke od najsiromašnijih u zemlji, ostatak naroda koji bijaše ostao u gradu, bjegunce koji bijahu prebjegli babilonskom kralju i preostale zanatlije. (16) Ali zapovjednik straže ostavi neke od najsiromašnijih u zemlji da budu vinogradari i ratari.
(17) Tučane stupove što bijahu u kući Jahvinoj, postolja i tučano more[67] što bijahu u kući Jahvinoj Kaldejci razlupaše i odnesoše sav tuč u Babilon. (18) Odnesoše i lonce, lopatice, utrnjivače, činije

[66] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu ...*sručiti, i oni će se namučiti*.

[67] Tj. bazen.

za škropljenje, kutlače i sve tučane predmete što su se koristili u službi u hramu. (19) Zapovjednik straže odnese i zdjelice, žeravnice, činije za škropljenje, lonce, stalke za svjetiljke, kutlače i posude za žrtve ljevanice, ono što bijaše od čistoga zlata i što bijaše od čistoga srebra. (20) Dva stupa, jedno more, dvanaest tučanih junaca pod morem i pokretno postolje, što Solomon bijaše načinio za kuću Jahvinu – od svih predmeta tih bilo je tuča preko mjere. (21) Jedan je stup bio visok osamnaest aršina, uzica od dvanaest aršina mogla ga je obuhvatiti, i bio je četiri prsta debeo i šupalj. (22) I na njemu je bila tučana glavica; i svaka glavica bila je visoka pet aršina, a mreža i šipci bijahu svud okolo glavice, sve od tuča. I drugi stup, zajedno sa šipcima, takav bješe. (23) Bilo je devedeset i šest šipaka izloženo na stranama; svih šipaka na mreži svuda naokolo bilo je stotinu.

(24) Potom zapovjednik straže odvede Serajaha, glavnog svećenika, i Cefaniju, drugog svećenika, i tri hramska vratara. (25) K tome još, odvede iz grada jednog dvoranina koji je nadzirao ratnike i sedam kraljevih savjetnika koji se zatekoše u gradu, i tajnika zapovjednika vojske koji je popisivao za vojsku narod zemlje, i šezdeset ljudi iz zemlje koji se zatekoše u gradu. (26) Zapovjednik straže Nebuzaradan pohvata ih i odvede babilonskom kralju u Riblu. (27) Potom babilonski kralj udari na njih i pogubi ih u Ribli, u zemlji hamatskoj. Tako su Jehudinci prognani sa zemlje svoje.

(28) Ovo je narod što ga je Nabukodonosor prognao: sedme godine tri hiljade dvadeset i tri Jehudinca; (29) osamnaeste godine Nabukodonosora osam stotina trideset i dvije osobe iz Jerusalema; (30) dvadeset i treće godine Nabukodonosora zapovjednik tjelesne straže Nebuzaradan prognao je sedam stotina četrdeset i pet Jehudinaca; svega četiri hiljade i šest stotina osoba.

(31) Desi se trideset i sedme godine progonstva jehudinskog kralja Jehojakina, u dvanaestome mjesecu, dvadeset i peti dan toga mjeseca, da Evil-Merodak, kralj babilonski, prve godine svoje vladavine, ukaza blagonaklonost jehudinskom kralju Jehojakinu i pusti ga iz tamnice. (32) Potom mu on ljubazno progovori i postavi mu prijestolje iznad prijestolja drugih kraljeva koji bijahu s njim u Babilonu. (33) I Jehojakin presvuče svoje tamničke haljine, i jeđaše redovno s kraljem sve dane života svoga. (34) Kralj Babilona redovno mu davaše za izdržavanje, dio za svaki dan, sve dane života njegova, sve do dana smrti njegove.

TUŽALJKA

Knjiga Tužaljka niz je od pet lirskih poema u kojima se oplakuje razaranje Jerusalema od Babilonaca 586. god. pr. n. e. Autorstvo knjige uglavnom se pripisuje proroku Jeremiji, ali to nije pouzdano. Događaji koji su na gotovo brutalan i zastrašujući način ovdje opisani neodoljivo podsjećaju na one događaje kojima je prorok Jeremija bio svjedok. Nastanak sadržaja ove knjige smješta se u 6. st., tačnije u vremenski raspon između 586. i 516. godine pr. n. e., kad je iznova bio podignut ranije razoreni hram u Jerusalemu. Cijela knjiga sastoji se od poema u akrostihu. Svaka od pet tužaljki sastoji se od po 22 stiha, a svaki stih započinje drukčijim slovom hebrejskog alfabeta. U prvoj i drugoj tužaljci svaki stih sadrži tri poetična retka, u četvrtoj dva, a u petoj samo jedan. Treća tužaljka također sadrži 22 stiha od po tri retka, i različito slovo hebrejskog alfabeta na početku svakog od tri retka. Knjiga se završava odveć tragično, jer Gospod ostaje sasvim odsutan, nijem, bez i truna nade za obnovom Jerusalema ili njegova porušenog hrama.

Prva tužaljka: Jadi Jerusalema

1 Kako napušten leži grad
što bješe pun naroda!
Postade kao udovica
što nekoć bješe velika među narodima!
Ona koja bješe vladarka među pokrajinama
postade ropkinja!
(2) Noću gorko plače,
i suze joj obraze kvase;
nema nikoga da je utješi
među svima koji je vole.
Svi je prijatelji iznevjeriše;
neprijatelji joj postaše.
(3) Ode Jehuda u progonstvo od muke
i teškog robovanja;
obitava među poganima,
ali mira ne nađe;
svi ga gonitelji njegovi sustigoše
usred nevolje.
(4) Putevi cionski tuguju
jer niko ne dolazi na propisane svetkovine.
Puste su mu kapije sve;
svećenici njegovi uzdišu,
djevice su njegove u muci,
a on sam gorko pati.
(5) Protivnici njegovi nad njim gospodare,
dušmane njegove sreća prati.
Jer Jahve ga ojadi
zbog mnoštva grijeha njegovih;
djeca mu otiđoše
kao sužnji pred neprijateljem.
(6) Sav sjaj
napustio je kćer cionsku[1];
vladari joj postadoše kao jeleni
koji paše ne nalaze;
i pobjegoše slabi
pred goniteljem.
(7) U dane muke i lutanja
Jerusalem se sjeća dragocjenosti svojih
od davnina,
kad narod njegov pade protivniku u ruke
i niko mu ne pomože.
Neprijatelji ga pogledaše,
propasti se njegovoj izrugivahu.
(8) Silno zgriješi Jerusalem,
stoga nečist postade.
Svi koji ga cijenjahu preziru ga,
jer vidješe golotinju njegovu;
i on sam uzdiše i okreće se.
(9) Nečist mu bješe na skutima;
ne razmišljaše o budućnosti svojoj.
Zato užasno pade;
tješitelja ne imade.
"Pogledaj, o Jahve, muku moju,
jer dušman se uvećao!"
(10) Neprijatelj je pružio ruku
na sve što mu je drago,
jer vidio je gdje pogani ulaze u svetište njegovo,
oni kojima si ti [Jahve,] zabranio
da ulaze u zbor tvoj.
(11) Sav narod njegov uzdiše, tražeći hljeba;
dadoše blago svoje za hranu
ne bi li život sačuvali.

[1] *Kći cionska* pjesničko je ime za Jerusalem.

"Pogledaj, o Jahve, i vidi
kako sam prezren."
(12) "Zar to ništa nije svima vama koji prolazite putem ovim?
Pogledajte i vidite ima li boli kao boli
koja je meni ljuto dodijeljena,
koju mi je Jahve nanio u dan žestoke srdžbe svoje.
(13) S visine on posla vatru u kosti moje,
i pusti je da bukti.
Nogama mi mrežu on razape;
on me obori unatrag;
on me učini osamljenim,
bolesnim cijeli dan.
(14) Grijesi su moji svezani u jaram;
rukama njegovim oni su spleteni,
na vrat su mi se navalili;
on učini da me snaga izda.
Gospod me predade u ruke
onima kojima se ne mogu oprijeti.
(15) Gospod pregazi sve moje ratnike u mojoj sredini;
on odredi propisano vrijeme protiv mene
da satare moje mladiće;
kao u tijesku Gospod zgazi
djevicu, kćer Jehudinu.[2]
(16) Zato ja plačem;
oči mi suze liju,
jer daleko je od mene tješitelj,
onaj koji mi dušu obnavlja.
Djeca su moja osamljena,
jer je dušman prevladao."
(17) Cion pruža ruke;
nikog nema da ga utješi;
Jahve je odredio da Jakovu
neprijatelji budu oni oko njega;
Jerusalem postade nečist među njima.
(18) "Jahve je pravedan;
ta ja se usprotivih riječima njegovim;
čujte sad, narodi svi,
i gledajte tugu moju;
moje djevice i mladići moji
odoše u sužanjstvo.
(19) Pozvah one koji me vole, ali me oni iznevjeriše;
moji svećenici i starješine moje pogiboše u gradu
dok tragahu za hranom da se okrijepe.
(20) Pogledaj, o Jahve, u kakvoj sam nevolji;
duh mi je silno uznemiren;
srce se u meni prevrće,
jer bijah doista neposlušan.
Napolju me mač zavija u crno;
u kući je kao smrt.
(21) Oni su čuli kako stenjem;
nikoga nema da me utješi;
svi su moji dušmani čuli za nesreću moju;
drago im je što si ti to učinio.
O, da hoće osvanuti dan koji si ti navijestio,
da njima bude kao meni.
(22) Neka sva njihova opačina dođe preda te,
pa postupi prema njima onako kako si postupio prema meni
zbog svih prijestupa mojih,
jer mnogo je uzdaha mojih, i srce mi je klonulo."

Druga tužaljka:
Obistinjuju se Božija upozorenja

2 Kako Gospod prekri kćer cionsku
oblakom u srdžbi svojoj!
On s neba baci na zemlju
slavu Israilovu,
i ne sjeti se podnožja svojega
u dan srdžbe svoje.
(2) Gospod proždrije; on ne poštedje
nijedan stan Jakovljev.
U svom gnjevu razori utvrde kćeri jehudinske;
sa zemljom on poravna kraljevstvo;
i unizi vladare njegove.
(3) U srdžbi ljutoj on oduze svu snagu Israilu;
on povuče desnicu svoju
pred dušmanom.
I planu on u Jakovu kao razbuktala vatra
što sve uokolo proždire.
(4) Kao dušmanin on luk svoj nategnu;
kao neprijatelj on desnicu svoju postavi
i pobi sve koji bijahu oku mili;
na čador kćeri cionske
on izli svoj gnjev kao vatru.
(5) Gospod postade kao dušmanin.
Israila proguta on;
sve dvore njegove on proguta,
utvrde njegove on razori
i umnoži u kćeri Jehudinoj
žalost i jecanje.
(6) I opustoši obitavalište svoje kao kućeru poljsku;
svoje određeno mjesto sastanka on razori.
Jahve učini da se zaborave

[2] *Djevica*, *kći Jehudina* pjesničko je ime za Jerusalem.

propisane svetkovine i subote u Cionu,
i prezre kralja i svećenika
u ljutini srdžbe svoje.
(7) Žrtvenik svoj Gospod odbaci,
svetište svoje napusti;
u ruke dušmanske predade
zidine dvorova svojih.
Oni su galamili u kući Jahvinoj
kao za blagdan.
(8) Jahve riješi da uništi
zid kćeri cionske.
On rastegnu uzicu,
ne zadrža ruku od ništenja,
i učini da bedemi i zidine nariču
i zajedno padnu.
(9) Kapije joj utonuše u zemlju;
on joj uništi i slomi rešetke.
Njezin je kralj i vladari među poganima;
zakon se više ne uči.
Ni proroci njezini nemaju
ukazanje od Jahve.
(10) Starješine kćeri cionske sjede na zemlji i šute.
Posuli su glave svoje prašinom,
opasali se kostrijeću.
Djevice jerusalemske
glave poginju do zemlje.
(11) Oči mi slabe od suza,
duh mi je silno uznemiren;
utroba mi se izlila na zemlju
zbog propasti naroda mojega,
kad djeca i dojenčad skapavaju
po gradskim ulicama.
(12) Govore majkama svojim:
"Gdje su hljeb i vino?",
dok skapavaju kao ranjenici
po ulicama gradskim,
dok ispuštaju dušu
na prsima majčinim.
(13) Šta da kažem o tebi?
S čime da te usporedim,
kćeri jerusalemska?
S čime da te izjednačim da bih te utješio,
o djevice, kćeri cionska?
Jer propast je tvoja velika kao more;
ko te može iscijeliti?
(14) Proroci ti tvoji vidješe
ukazanja lažna i isprazna;
i ne otkriše opačinu tvoju
da bi te iz sužanjstva vratili,
nego ti davahu lažna i varava proročanstva.
(15) Svi koji ovim putem prolaze
plješću ti rukama podrugljivo;
oni sikću i tresu glavom
na kćer jerusalemsku:
"Je li ovo grad za koji rekoše:
'Savršenstvo ljepote,
radost zemlji svoj'?"
(16) Svi su dušmani tvoji
zinuli na te;
oni sikću i škripe zubima.
Govore: "Progutasmo je!
Doista, ovo je dan koji čekasmo,
dočekasmo, vidjesmo."
(17) Jahve učini što je bio naumio;
on ispuni svoju riječ
koju davnih dana bješe rekao.
Bez poštede on obaraše
i dade da se dušmanin tobom naslađuje.
On osnaži neprijatelje tvoje.
(18) Srca im zavapiše Gospodu:
"O zidu kćeri cionske,
neka ti danju i noću suze teku kao rijeka;
ne daj sebi oduška,
ne daj očima svojim odmora.
(19) Ustani, viči noću,
kad noćna straža počne;
izlij svoje srce kao vodu
u prisustvu Gospodovu;
podigni ruke prema njemu
za život djece svoje
koja skapavaju od gladi
na uglu ulice svake."
(20) Pogledaj, o Jahve, i vidi!
Prema kome si se tako ponio?
Zar žene da jedu potomstvo svoje,
dječicu što su se rodila zdrava?
Zar da svećenik i prorok budu ubijeni
u svetištu Gospodovu?
(21) Po ulicama na zemlji
leže mladi i stari;
moje djevice i mladići moji
padoše od mača.
Ti si ih pobio u dan srdžbe svoje,
Ti si ih poklao bez poštede.
(22) Ti si, kao u dan svetkovine, sazvao
moje užasne dušmane na sve strane;
i niko ne umače niti preživje
u dan srdžbe Jahvine.

One koje ja rodih i odgojih
dušmanin moj zatrije.

Treća tužaljka: Božija ljubav ostaje

3 Ja sam čovjek koji vidje muku
od šibe gnjeva Jahvina.
(2) On me otjera i natjera da hodim
u tmini, a ne u svjetlosti.
(3) Doista, na me on ruku svoju okreće
uvijek iznova, dan za danom.
(4) On je dao da moje meso i koža moja propadnu,
kosti mi je on polomio.
(5) Gorčinom i tegobom on me je opsjeo i opkolio.
(6) U tamnim me mjestima on natjerao da obitavam,
kao oni koji su već dugo mrtvi.
(7) On me obzidao, pa ne mogu izići;
on me lancima pritisnuo.
(8) Čak i kad zavapim i zapomažem,
molitvu moju on odbija.
(9) Zapriječio mi je ceste klesanim kamenom;
puteve je moje iskrivio.
(10) On mi je kao medvjed koji vreba,
kao lav u skrovištu.
(11) S puta me je moga skrenuo i raskomadao me;
osamljenim me je on učinio.
(12) Svoj je luk napeo
i mene za metu strijelama postavio.
(13) On je učinio da mi se strijele iz tobolca njegova
zariju u utrobu.
(14) Postao sam poruga svem narodu svojemu,
izruguju mi se pjesmama po cijeli dan.
(15) Gorčinom me sitio,
pelinom me opijao.
(16) Zube mi je šljunkom lomio;
tjerao me da čučim u prašini.
(17) Duši je mojoj uskraćen mir;
sreću sam zaboravio.
(18) Zato velim: "Snage je moje nestalo,
a i nade od Jahve."
(19) Sjeti se moje muke i lutanja mojega, pelina i
gorčine.
(20) Doista je duša moja sjetna,
i potištena je.
(21) Toga se ja sjećam,
zato nade imam.
(22) Jahvina ljubav uistinu nikad ne prestaje,
jer milosrđa njegova ne presušuju.
(23) Ona se svako jutro obnavljaju;
velika je vjernost tvoja.
(24) "Jahve je moj dio", veli duša moja,
"zato se ja u nj uzdam."
(25) Jahve je dobar onima koji ga iščekuju,
onome koji ga traži.
(26) Dobro je mirno čekati
spasenje Jahvino.
(27) Dobro je čovjeku da nosi
jaram u mladosti.
(28) Neka sjedi sam i šuti,
jer mu je Jahve to odredio.
(29) Neka u prašinu padne ničice,
možda ima nade.
(30) Neka okrene svoj obraz onome koji bi ga udario,
neka se ispuni sramotom.
(31) Jer Gospod neće odbacivati dovijeka,
(32) ta ako i ražalosti,
tad će se on smilovati
po svojoj ljubavi obilnoj.
(33) Jer nerado on stavlja na muke
i ucviljuje sinove ljudske.
(34) Da se gnječe pod nogama njegovim
svi sužnji na zemlji,
(35) da se čovjeku uskrati pravda
pred Svevišnjim,
(36) da se prevari čovjek u parnici svojoj –
takve stvari Gospod ne odobrava.
(37) Ko je taj koji nešto kaže, pa se to desi,
ako to Gospod zapovjedio nije?
(38) Zar iz usta Svevišnjega
ne dolazi i dobro i zlo?
(39) Zašto da se bilo koji smrtnik, ili bilo koji čovjek,
žali na kaznu za grijehe svoje?
(40) Ispitajmo i pretražimo puteve svoje,
i vratimo se Jahvi.
(41) Dignimo i svoje srce i ruke svoje
ka Bogu na nebu:
(42) mi smo griješili i bili nepokorni,
a ti praštao nisi.
(43) Ti si se srdžbom pokrio
i gonio nas;
ti si ubijao, i nisi štedio.
(44) Ti si se pokrio oblakom
da nijedna molitva ne može prodrijeti.
(45) Ti si nas učinio smećem i otpacima
među narodima.
(46) Svi su dušmani naši na nas zinuli.
(47) Užas i zamke nas snađoše,
pustošenje i propast.
(48) Potoci suza iz očiju mi teku

zbog propasti naroda moga.
(49) Iz očiju mi suze liju neprestano,
bez prestanka,
(50) dok Jahve ne pogleda dolje
s neba i ne vidi.
(51) Moje oči nanose bol duši mojoj
zbog onog što se desilo kćerima grada mojega.
(52) Dušmani me moji nizašto
tjeraše kao pticu;
(53) baciše me u jamu da me ušutkaju
i navališe stijenu na otvor.
(54) Voda mi je tekla preko glave;
ja rekoh: "Gotov sam!"
(55) Zazvah ime tvoje, o Jahve,
iz najdublje jame.
(56) Ti si čuo glas moj:
"Ne začepljaj uha svoga na molitvu moju za olakšanje,
na moj vapaj u pomoć."
(57) Ti se primače kad te ja zovnuh;
ti reče: "Ne boj se!"
(58) O Gospode, ti si zastupao slučaj moj;
ti si život moj izbavio.
(59) O Jahve, ti si vidio nepravdu koja mi je nanijeta;
podupri slučaj moj.
(60) Vidio si svu osvetu njihovu,
sve spletke njihove protiv mene.
(61) Čuo si uvrede njihove, o Jahve,
sve spletke njihove protiv mene,
(62) usne onih koji me napadaju i došaptavaju se
protiv mene cijeli dan.
(63) Pogledaj kako sjede i ustaju;
ja sam im pjesma rugalica.
(64) Vrati im, o Jahve,
po djelu ruku njihovih.
(65) Stavi im koprenu preko srca,
neka je prokletstvo tvoje na njima.
(66) Goni ih u srdžbi i zatiri ih
pod nebesima Jahvinim!

Četvrta tužaljka: Jerusalem poslije pada[3]

4 Kako je zlato izgubilo sjaj,
kako se čisto zlato promijenilo!
Sveti se dragulji prosipaju[4]
na uglu ulice svake.
(2) Dragocjeni sinovi cionski,
vrijedni kao čisto zlato,
kako se cijene kao lonci zemljani,
djelo ruku lončarevih.
(3) Čak i šakali nude svoja prsa
i doje mladunčad svoju,
ali narod moj postade okrutan
kao nojevi u pustinji.
(4) Jezik dojenčeta
lijepi se za nepce od žeđi;
dječica ištu hljeba,
ali im ga niko ne daje.
(5) Oni što su jeli poslastice
skapavaju po ulicama;
oni odgajani u grimizu
sad rove po bunjištima.
(6) Jer kazna naroda moga
veća je od kazne Sodome,
koja začas bi razorena,
i ničije ruke se ne okrenuše da joj pomognu.
(7) Njezini uglednici bijahu čistiji od snijega,
bjelji od mlijeka bijahu,
tijela im bijahu rumenija od koralja,
ulašteni kao safiri.
(8) Ali sad izgledaju crnji od čađi,
na ulicama ih ne prepoznaju;
koža im se smežurala na kostima,
osušila se, postala kao drvo.
(9) Bolje je onima što ih mač probode
nego onima koje glad pomori,
jer oni vehnu pogođeni
oskudicom plodova s polja.
(10) Ruke milostivih žena
kuhaše svoju djecu,
koja im hrana postadoše
zbog propasti naroda moga.
(11) Jahve iskali gnjev svoj,
izli svoju srdžbu žestoku,
i potpali na Cionu vatru
koja proguta temelje njegove.
(12) Nisu vjerovali kraljevi zemaljski,
niti jedan od stanovnika na svijetu,
da protivnik i dušmanin
mogu ući na kapije jerusalemske.
(13) Ali i to se zbilo zbog grijeha proroka njegovih
i opačina svećenika njegovih,
koji usred grada
prolijevahu krv pravednika.

[3] Ova je tužaljka napisana u akrostihu, tj. svaka strofa počinje sljedećim slovom jevrejskog alfabeta.

[4] Dragulji se odnose na Israilove izginule mladiće.

(14) Oni lutahu po ulicama kao slijepci;
ukaljaše se krvlju,
pa niko ne može dotaći odjeću njihovu.
(15) "Odstupite, nečisti!", vikahu im.
"Odstupite, odstupite, ne dirajte nas!"
Tako pobjegoše te lutahu;
među poganima se govorilo:
"Oni više neće s nama obitavati."
(16) Od prisustva Jahvina oni se raspršiše,
on više neće nad njima bdjeti;
oni ne poštovahu svećenike,
starješinama ne bijahu naklonjeni.
(17) A nama oči oslabješe,
uzalud iščekujući pomoć;
mi iščekivasmo
narod koji nas ne može spasiti.
(18) Vrebali su nas na svakom koraku,
te nismo mogli hodati po ulicama svojim;
kraj nam se bješe primakao,
dani nam bijahu odbrojani
jer nam bješe kraj došao.
(19) Naši gonitelji bijahu brži
od orlova na nebu;
po gorama nas ganjahu,
u pustinji nas čekahu u zasjedi.
(20) Naš životni dah, pomazanik Jahvin,
bješe uhvaćen u jamama njihovim,
za kojeg bijasmo rekli: "U sjeni njegovoj
živjet ćemo među narodima."
(21) Veseli se i raduj, narode edomski,
koji živiš u zemlji Ucu,
ali doći će i do tebe pehar patnje,
opit ćeš se i razgolititi.
(22) Kazna je za tvoju opačinu završena, narode cionski;
on te više neće tjerati u izgnanstvo.
Ali će on kazniti opačinu tvoju, narode edomski;
on će razotkriti grijehe tvoje!

Peta tužaljka: Molba za milost

5 Sjeti se, o Jahve, šta nas je zadesilo;
pogledaj i vidi sramotu našu!
(2) Baština se naša dade tuđincima,
kuće naše strancima.
(3) Postadosmo siročad bez oca,
majke su nam kao udovice.
(4) Vodu koju pijemo moramo platiti,
drva nam dolaze s cijenom.
(5) Gonitelji su nam za vratom;
iscprljeni smo, odmora nam nema.
(6) Pokorismo se Egiptu i Asiru da se hljeba nasitimo.
(7) Očevi naši zgriješiše, i više ih nema;
mi smo ti koji nose opačine njihove.
(8) Robovi vladaju nad nama;
nema nikog da nas iz ruku njihovih izbavi.
(9) Mi donosimo svoj hljeb izlažući živote
maču u pustinji.
(10) Koža nam se ugrijala kao pećnica
od ražarene vreline gladi.
(11) Oni obeščastiše žene u Cionu,
djevice u gradovima jehudejskim.
(12) Vladare rukama svojim povješaše;
starješine ne poštivahu.
(13) Mladići okreću žrvnjeve,
dječaci posrću pod tovarom drva.
(14) Nema starješina da sude na kapiji,
nema mladića da sviraju.
(15) Nestade radosti u našim srcima;
naše se igranje pretvori u tugovanje.
(16) Pade kruna s naše glave;
teško nama jer zgriješismo!
(17) Zbog tog nam srce klone,
zbog tog nam se oči pomutiše;
(18) zbog gore Cionske što pusta leži,
šakali se po njoj skitaju.
(19) Ti, o Jahve, vladaš dovijeka;
prijestolje tvoje traje od naraštaja do naraštaja.
(20) Zašto nas zauvijek zaboravljaš?
Zašto nas tako dugo ostavljaš?
(21) Vrati nas k sebi, o Jahve, da se vratimo;
obnovi naše dane kao nekada davno,
(22) ukoliko nas nisi potpuno odbacio
i preko mjere se na nas rasrdio.

EZEKIEL

Proročanstva u knjizi Ezekielovoj spadaju među biblijske napise koji u isti mah najviše zadivljuju i preneražavaju čitaoca. Prorok ih izriče u raskošnom mnoštvu i raznovrsnosti književnih formi: pjevanja, duhovnih vizija, alegorija, navještenja itd. Svojim proročanskim navještenjima on, naprosto, u čitaoca ulijeva bojazan, strahopoštovanje i divljenje. Tekst ove biblijske knjige često zbunjuje i uvodi čitaoca u stanje duboke duhovne pometnje do te mjere da ovaj katkada obraća pažnju na pojedine odjeljke, gubeći iz vida cjeloviti kontekst knjige u koji prorok Ezekiel utkiva temeljne, duboke i krajnje ozbiljne teme i pitanja koja se tiču krajnje sudbine Jerusalema i njegovih stanovnika. On na najizričitiji način postavlja pitanje: da li je Bog definitivno napustio Jerusalem i Solomonov hram? Da li ono što je pretrpio narod Jehude ima ikakvu krajnju svrhu? Da li će narod ovog južnog kraljevstva ikada razumjeti svoju tragičnu povijest? Da li će Bog nastaviti povijesni hod sa svojim izabranim narodom i krenuti s njim u preobraženu i obnovljenu obećanu zemlju?

Ezekiel sadrži više datuma nego ijedna druga starozavjetna knjiga. Stoga 22 godine njegove proročke službe možemo tačno smjestiti od 593. do 571. god. pr. n. e. Ezekiel je bio među prvim Jevrejima koje je kralj Nabukodonosor prognao u Babilon. Tu je primio potresne vijesti o razaranju Jerusalema 586. god.

1 Desi se tridesete godine[1], petoga dana u četvrtome mjesecu, dok ja bijah kraj rijeke Kebara među prognanicima, da se otvoriše nebesa, i ja vidjeh ukazanja Božija. (2) Petoga dana toga mjeseca, pete godine progonstva kralja Jehojakina, (3) riječ Božija dođe svećeniku Ezekielu, sinu Buzijevu, u zemlji kaldejskoj, kraj rijeke Kebara; i ondje se ruka Jahvina na nj spusti.

(4) Dok gledah, gle, silan vjetar puhao je sa sjevera, velik oblak s vatrom koja je neprestano buktala i jarkom svjetlošću oko njega, a usred vatre nešto nalik na užarenu kovinu. (5) U njoj bijahu četiri lika nalik na četiri bića. A izgledahu ovako: bijahu u ljudskom obličju. (6) Svaki je imao četiri lica i četiri krila. (7) Noge im bijahu ravne, a tabani kao papci u teleta, i blistahu kao uglačana mjed. (8) Pod krilima im na četiri strane bijahu ruke čovječije. A lica i krila u njih četvero – (9) krila su im doticala jedno drugo, lica im se nisu okretala dok su se micali, svaki je išao pravo naprijed. (10) A oblici njihovih lica – svaki je imao lice čovječije; sva četiri imali su lavlje lice zdesna, a volujsko lice slijeva, i sva četiri imala su lice orlovsko. (11) Takva im bijahu lica. Krila im bijahu gore raširena; svaki je imao dva krila, od kojih je svako dodirivalo krilo drugoga, i dva koja im pokrivahu tijelo. (12) I svaki je išao pravo naprijed; kuda bi god duh krenuo, krenuli bi i oni, ne okrećući se dok bi išli. (13) Usred[2] tih živih stvorova bijaše nešto nalik na užareno ugljevlje, kao baklje koje jure tamo-amo među živim stvorovima. Vatra bijaše jarka, i munja je sijevala iz vatre. (14) I ti živi stvorovi jurili su tamo-amo kao bljesak munje.

(15) I dok gledah u te žive stvorove, gle, ugledah jedan točak na zemlji pokraj tih živih stvorova, jedan za sve četiri njih. (16) Izgled točkova i njihova izradba bijahu kao svjetlucavi beril, i sva četiri bijahu istog oblika, izgled njihov i izradba bijahu kao da je jedan točak u drugome. (17) Kad bi god krenuli, pošli bi na bilo koju od četiri strane, ne okrećući se dok su se kretali. (18) A naplaci – oni bijahu visoki i strahoviti, i naplaci svih četiriju bijahu puni očiju okolo. (19) Kad god bi se živi stvorovi pomakli, s njima bi se pomakli i točkovi. I kad god bi se živi stvorovi podigli sa zemlje, podigli bi se i točkovi. (20) Kuda bi god duh krenuo, na tu bi stranu i oni krenuli. I točkovi bi se dizali blizu njih; jer duh tih živih stvorova bijaše u točkovima. (21) Kad bi god oni pošli, pošli bi i ovi; i kad bi se god oni zaustavili, zaustavili bi se i ovi. I kad bi se god oni digli sa zemlje, digli bi se i točkovi blizu njih; jer duh tih živih stvorova bijaše u točkovima.

[1] Misli se da se ovo odnosi na godine Ezekielovog života.

[2] Tako je u grčkim i starim latinskim rukopisima. U hebrejskom je *Oblik tih živih stvorova*...

Ukazanje božanske slave

(22) Nad glavama tih živih stvorova bijaše nešto nalik na svod nebeski, nalik na strahovit sjaj leda, razastrt nad njihovim glavama. (23) Pod svodom im krila bijahu raširena pravo, jedno naspram drugoga; svaki je imao i dva krila koja mu pokrivahu tijelo s jedne i druge strane. (24) K tome još, ja čuh lepet njihovih krila dok su išli kao huk obilnih voda, kao glas Svevišnjega, glas strke kao u vojnom taboru; kad god bi se zaustavili, krila bi spustili. (25) I dođe glas iznad svoda nad njihovim glavama; kad bi se god zaustavili, krila bi spustili.
(26) A iznad svoda nad njihovim glavama bijaše nešto nalik na prijestolje, izgledom poput safira; i na tome što bijaše nalik na prijestolje, gore visoko, bješe jedan lik nalik na čovjeka. (27) Tad opazih od izgleda njegovih bokova pa naviše nešto kao sjajnu kovinu koja bješe nalik na vatru svuda naokolo u njoj, a od njegovih bokova pa naniže vidjeh nešto nalik na vatru; i oko njega je blještalo. (28) Kao duga u oblacima u kišnom danu, takav bješe bljesak svuda naokolo. Tako je izgledala slava Jahvina. I kad je ja vidjeh, licem na tlo padoh i čuh glas gdje govori.

Proročki poziv

2 Tad mi on reče: "Sine čovječiji, ustani na noge, da govorim s tobom!" (2) Dok je on govorio sa mnom, uđe u mene duh, te me posadi na noge; i ja čuh njega gdje mi govori. (3) Tad mi on reče: "Sine čovječiji, ja te šaljem sinovima Israilovim, narodu odmetničkom, koji se od mene odmetnuo; oni i očevi njihovi čine prijestupe prema meni do dana današnjega. (4) Ja te šaljem njima koji su tvrdoglava i svojeglava djeca, i ti im kaži: 'Ovako veli Gospod Jahve.' (5) A oni, poslušali ili ne poslušali – jer oni su kuća odmetnička – znat će da je prorok među njima. (6) A ti, sine čovječiji, ne boj se njih niti se boj riječi njihovih, iako su oko tebe stričak i trnje, i ti sjediš na škorpijama; ne boj se riječi njihovih i ne budi potišten zbog prisustva njihova, jer oni su kuća odmetnička. (7) Nego, govori im riječi moje, poslušali oni ili ne poslušali – jer su se odmetnuli. (8) A ti, sine čovječiji, slušaj šta ti ja govorim; ne odmeći se kao ta kuća odmetnička. Otvori usta svoja i jedi ono što ti ja dajem."
(9) Tad ja pogledah, kad gle, jedna mi ruka bješe ispružena; i gle, u njoj bješe svitak. (10) Kad ga on preda me razavi, lice i poleđina bijahu mu ispisani, i na njemu bijahu zapisani naricanje, tugovanje i bol.

Ezekielovo poslanje

3 Onda mi on reče: "Sine čovječiji, jedi ono što nađeš; pojedi taj svitak, pa idi i progovori kući Israilovoj." (2) I ja otvorih svoja usta, te me on nahrani onim svitkom. (3) Reče mi: "Sine čovječiji, nahrani svoj trbuh i nasiti svoje tijelo ovim svitkom što ti ga ja dajem." Onda ga ja pojedoh, i bijaše mi u ustima sladak kao med.
(4) Potom mi reče: "Sine čovječiji, idi kući Israilovoj i progovori joj mojim riječima. (5) Jer ti nisi poslan narodu nerazumljiva govora ni teška jezika, nego kući Israilovoj, (6) niti mnogim narodima nerazumljiva govora ni teška jezika, čije riječi ti ne razumiješ. A da te njima i pošaljem, oni bi te poslušali; (7) ali te kuća Israilova neće htjeti poslušati, jer oni mene neće da poslušaju; doista, sva je kuća Israilova tvrdoglava i svojeglava. (8) Evo, ja sam lice tvoje učinio čvrstim kao što su njihova lica i tvoje čelo tvrdim kao što su njihova čela. (9) Poput korunda tvrđeg od kremena ja sam čelo tvoje učinio. Ne boj ih se i ne budi potišten pred njima, iako su oni kuća odmetnička." (10) I još mi reče: "Sine čovječiji, primi u srce sve moje riječi koje ću ti reći i pomno slušaj. (11) Idi prognanicima, sinovima naroda svoga, i progovori im te im kaži, poslušali oni ili ne poslušali: 'Ovako veli Gospod Jahve.'"
(12) Tad me duh podiže, i ja čuh silnu tutnjavu za sobom: "Blagoslovljena bila slava Jahvina na mjestu njegovu." (13) I čuh lepet krila onih živih stvorova kako jedno drugo dodiruju i zveku točkova pored njih, baš tutnjavu golemu. (14) Tako me duh podiže i odnese; i ja otiđoh ogorčen i bijesan, a ruka Jahvina snažno me bješe pritisla. (15) Potom dođoh prognanicima koji življahu kraj rijeke Kebara u Tel-Abibu, i sjeđah ondje sedam dana gdje oni življahu, i bijah omamljen među njima.
(16) Kad se navrši sedam dana, dođe mi riječ Jahvina: (17) "Sine čovječiji, ja sam te kući Israilovoj za čuvara postavio; kad god čuješ riječ iz mojih usta, opomeni ih od mene. (18) Kad ja kažem opakome: 'Zacijelo ćeš umrijeti', pa ga ti ne opomeneš ili ne progovoriš da upozoriš opakoga da se okani opakog puta svoga, da bi živio, taj će zlikovac umrijeti u svojoj opačini, ali krv njegovu ja ću na ruci tvojoj tražiti. (19) Ali ako opomeneš zlikovca,

a on se ne okani zloće svoje ili zla puta svoga, on će umrijeti u svojoj opačini; a ti ćeš se izbaviti. (20) A opet, kad se okrene pravednik od pravednosti svoje i počini opačinu, i ja stavim preda nj prepreku, on će umrijeti; zato što ga ti nisi opomenuo, umrijet će u grijehu svome, a njegova pravedna djela koja je učinio neće se upamtiti; ali krv njegovu ja ću na tvojoj ruci tražiti. (21) Ali ako opomeneš pravednika da pravedni ne bi trebao griješiti, pa on ne zgriješi, doista će on živjeti, jer je prihvatio opomenu; a ti ćeš se izbaviti."
(22) Jahvina ruka bijaše ondje na meni, i on mi reče: "Ustani, iziđi na ravnicu, pa ću ja ondje s tobom govoriti." (23) I ja ustadoh te iziđoh na ravnicu; i gle, slava Jahvina ondje stajaše, poput slave koju vidjeh kraj rijeke Kebara, i ja padoh licem na tlo.
(24) Duh onda uđe u mene i posadi me na noge, i on govoraše sa mnom i reče mi: "Idi, zatvori se u kući svoju. (25) Na te će, sine čovječiji, užad staviti i njima te vezati, pa nećeš moći među njih izići. (26) I ja ću ti jezik za nepce zalijepiti, pa ćeš zanijemjeti, i nećeš moći biti čovjek koji ih kori, jer oni su kuća odmetnička. (27) Ali kad ti progovorim, ja ću usta tvoja otvoriti, i ti ćeš im reći: 'Ovako veli Gospod Jahve.' Onaj koji čuje neka čuje, a onaj koji neće neka neće, jer oni su kuća odmetnička.

Navještenje opsade Jerusalema

4 A ti, sine čovječiji, uzmi opeku, metni je preda se te na njoj nacrtaj grad Jerusalem. (2) Onda ga opkoli, podigni bedem opsade, digni nasip, razapni tabore i postavi naprave za probijanje zidina svuda naokolo. (3) Zatim uzmi željeznu ploču i postavi je kao željezni zid između sebe i grada, i upravi lice svoje prema njemu, da bude pod opsadom, i opsjedni ga. To je znak kući Israilovoj.
(4) A ti lezi na svoju lijevu stranu i svali opačinu kuće Israilove na nju; ti ćeš nositi njihovu opačinu onoliko dana koliko budeš na njoj ležao. (5) Jer ja sam ti odredio broj dana koji odgovara godinama opačine njihove: tri stotine i devedeset dana; tako ćeš ti nositi opačinu kuće Israilove. (6) Kad njih navršiš, leći ćeš i drugi put, ali na svoju desnu stranu, i ponijeti opačinu kuće Jehudine; ja sam ti je dodijelio na četrdeset dana, jedan dan za svaku godinu. (7) Tad ćeš lice svoje okrenuti prema opsadi Jerusalema i gole ruke proricati protiv njega. (8) I gle, ja ću staviti na te užad da se ne možeš okretati s jedne strane na drugu dok ne navršiš dane opsade svoje.

Nečisti hljeb

(9) A ti uzmi pšenice, ječma, graha, leće, prosa i strvnog žita, stavi to u jednu posudu i napravi od toga sebi hljeb; ti ćeš ga jesti onoliko dana koliko budeš ležao na svojoj strani, tri stotine i devedeset dana. (10) Hrana koju budeš jeo, mjera će joj biti dvadeset šekela[3] na dan; ti ćeš je s vremena na vrijeme jesti. (11) Voda koju budeš pio, mjera će joj biti šestina hina[4]; ti ćeš je s vremena na vrijeme piti. (12) Ti ćeš jesti hljeb kao što bi jeo pogaču od ječma, ispekavši ga pred njihovim očima na ljudskom izmetu." (13) Potom Jahve reče: "Tako će sinovi Israilovi jesti svoj nečisti hljeb među poganima kojima ću ih ja prognati."
(14) Ali ja rekoh: "Oh, Gospode Jahve! Gle, nikad se ja ne okaljah; jer od mladosti svoje dosada nikad ne pojedoh ono što uginu ili što zvijeri rastrgnuše, niti mi nečisto meso ikad u usta uđe."
(15) Tad mi on reče: "Gle, ja ću ti dati kravlju balegu umjesto ljudskog izmeta na kojoj ćeš pripremiti hljeb svoj." (16) I još mi reče: "Sine čovječiji, evo, ja ću prekinuti opskrbu hljebom u Jerusalemu, i oni će jesti hljeb na mjeru i u tjeskobi, i piti vodu na mjeru i u strahu, (17) jer zavladat će oskudica hljeba i vode; i oni će jedni drugima biti užasnuti i u svojoj će opačini propasti.

Navještenje pustošenja Jerusalema

5 A ti, sine čovječiji, uzmi oštar mač; uzmi i prijeđi njime kao brijačkom britvom preko svoje glave i brade. Onda uzmi vagu i razdijeli dlake.
(2) Jednu trećinu spali usred grada kad se navrše dani opsade. Onda uzmi trećinu pa udari po njoj mačem svuda oko grada, a jednu trećinu raspršu na vjetru; a ja ću isukati mač za njima. (3) I uzmi nešto od toga pa zaveži u skute svojih haljina. (4) Od toga opet nešto uzmi pa baci u vatru i spali; od toga će buknuti vatra na čitavu kuću Israilovu.
(5) Ovako veli Gospod Jahve: 'Ovo je Jerusalem; ja sam ga u sredinu naroda postavio, zemljama ga okružio. (6) Ali se on pobuni protiv naredbi mojih opakije nego pogani i protiv odredbi mojih gore nego zemlje koje ga okružuju; jer oni odbaciše

[3] Oko 230 grama.

[4] Oko 0,6 litara.

naredbe moje i ne hodiše po odredbama mojim.'
(7) Zato ovako veli Gospod Jahve: 'Zato što je kod
vas više nemira nego kod pogana koji vas okru-
žuju i zato što niste hodili po odredbama mojim
niti se držali naredbi mojih niti se držali naredbi
pogana koji vas okružuju' – (8) zato Gospod Jahve
veli ovako – 'evo i mene, baš mene, protiv tebe, i ja
ću izvršiti presudu nad tobom na oči pogana. (9)
I zbog svih tvojih gnusoba ja ću među tobom uči-
niti ono što prije ne učinih niti ću išta slično više
ikad učiniti. (10) Zato će očevi među tobom jesti
sinove, a sinovi će jesti očeve svoje; jer ja ću izvršiti
sud nad tobom i raspršiti sav tvoj ostatak na vje-
tru svakom. (11) Života mi moga', očituje Gospod
Jahve, 'zato što si ti doista oskrnavio svetište moje
svim svojim kumirima odvratnim i svim gnuso-
bama svojim, zato ću i ja tebe sasjeći, i oko se moje
neće smilovati, i ja neću štedjeti. (12) Jedna tvoja
trećina umrijet će od kuge ili će je glad uništiti
među tobom, jedna će trećina pasti od mača oko
tebe, a jednu ću trećinu ja raspršiti na vjetru sva-
kom, i ja ću isukati mač za njima.
(13) Tako će se srdžba moja iscrpiti, i ja ću iskaliti
gnjev svoj na njima, te ću se smiriti; oni će tada,
kad iscrpim gnjev svoj na njima, znati da sam ja,
Jahve, progovorio u revnosti svojoj. (14) I ja ću
te opustošiti i sramoti te izvrgnuti među narodi-
ma koji te okružuju, na oči svih prolaznika. (15)
Tako ćeš ti biti sramota, poruga, opomena i užas
narodima koji te okružuju kad ja izvršim sud pro-
tiv tebe u srdžbi, gnjevu i bijesnim ukorima. Ja,
Jahve, progovorio sam. (16) Kad odapnem na vas
zle strijele gladi što donose propast, koje ću poslati
da vas unište, onda ću vas i jače pritisnuti glađu
i prekinuti opskrbu hljebom. (17) Poslat ću vam
glad i divlje zvijeri, i oni će vas ucviliti pobivši vam
djecu; i kuga će i krvoproliće proći kroz tebe, i ja
ću na te mač donijeti. Ja, Jahve, progovorio sam.'"

Navještenje uništenja višeboštva

6 Dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji,
okreni svoje lice prema gorama Israilovim i
proriči protiv njih, (3) i reci: 'Gore Israilove, slušaj-
te riječ Gospoda Jahve! Ovako veli Gospod Jahve
gorama, brdima, klisurama i dolinama: Evo, ja ću
na vas mač donijeti, i ja ću uzvisine vaše razoriti.
(4) Tako će žrtvenici vaši opustjeti i vaša će po-
stolja za kađenje razlupana biti; i da vaši ubijeni
pred kumire vaše padnu, ja ću učiniti. (5) I povalit
ću trupla sinova Israilovih pred kumire njihove; i
rasut ću vam kosti oko žrtvenika vaših. (6) Gdje
god budete obitavali, vaši će gradovi biti opusto-
šeni i vaše uzvisine puste, pa će žrtvenici vaši biti
opustošeni i pusti[5], vaši kumiri polomljeni i uni-
šteni, vaša postolja za kađenje oborena i vaša djela
izbrisana. (7) Među vama će padati poginuli, i vi
ćete znati da sam ja Jahve.
(8) Ali neke ću poštedjeti, jer bit će među vama
onih koji će umaći maču među narodima kad se
raštrkate po zemljama. (9) Tad će se oni od vas
koji umaknu sjetiti mene među narodima kojima
budu odvedeni kao sužnji, kako su mi bol nanijela
preljubnička srca njihova što se od mene okrenuše
i oči njihove što se razvratu odadoše za njihovim
kumirima; i sami će se nad sobom u očima svojim
gnušati za zla što ih počiniše, za sve gnusobe svo-
je. (10) Tad će oni znati da sam ja Jahve; nisam ja
uzalud govorio da ću ih nesrećom ovom pritisnuti.
(11) Ovako veli Gospod Jahve: Plješći rukama,
udaraj nogama i govori: Teško nama zbog svih
gnusoba zlih kuće Israilove, koja će pasti od mača,
gladi i kuge! (12) Onaj ko daleko bude umrijet će
od kuge, a ko bude blizu past će od mača, a ko osta-
ne i bude opkoljen umrijet će od gladi. Tako ću ja
na njima gnjev svoj iskaliti. (13) Tada ćete vi znati
da sam ja Jahve, kad njihovi ubijeni budu među
kumirima njihovim oko žrtvenika njihovih, na
svakom brdu visokom, na svim vrhovima planin-
skim, pod svakim stablom zelenim i pod svakim
hrastom lisnatim – na mjestima gdje su oni pri-
nosili ugodan miris svim kumirima svojim. (14)
Tako ću ja širom njihovih staništa pružiti ruku na
njih i učiniti zemlju pustijom i opustošenijom od
pustinje prema Ribli[6]; tada će oni znati da sam ja
Jahve.'"

Navještenje kazne opačini

7 I još mi dođe riječ Jahvina: (2) "A ti, sine čovje-
čiji, ovako veli Gospod Jahve zemlji Israilovoj:
Kraj! Primiče se kraj svim krajevima zemlje. (3)
Sad je tebi kraj, pa ću ja srdžbu svoju na te izliti; po
tvojim ću ti putevima ja suditi i sve gnusobe tvoje
na te navaliti. (4) Jer oko moje neće ti se smilovati,
niti ću te ja poštedjeti, nego ću na te puteve tvoje

[5] Tako je u aramejskim, sirjačkim i latinskim rukopisima. U hebrejskom tekstu je *...opustošeni i proglašeni krivim*.

[6] Neki hebrejski rukopisi imaju *Ribli*; većina ima *Dibli*.

navaliti, i gnusobe koje su među tobom; tad ćete vi znati da sam ja Jahve!
(5) Ovako veli Gospod Jahve: Nesreća, nesreća bez premca, eto je dolazi! (6) Dolazi kraj; kraj je došao! Protiv tebe se probudio; gle, došao je! (7) Propast ti je tvoja došla, stanovniče zemlje. Došlo je vrijeme, bliži se dan – prije strka nego radosno klicanje u gorama. (8) I uskoro ću ja izliti na te gnjev svoj i iskaliti na tebi srdžbu svoju, suditi ti prema putevima tvojim i navaliti na te sve gnusobe tvoje. (9) Oko se moje neće smilovati, niti ću štedjeti. Ja ću ti platiti prema putevima tvojim dok gnusobe tvoje budu među tobom; tada ćeš znati da ja, Jahve, udaram.
(10) Eto dana! Eto ga dolazi! Tvoja je propast svanula; prut pupa, oholost cvjeta. (11) Nasilje je izraslo u prut opačine. Niko od njih neće ostati, niko od mnoštva njihova, ništa od blaga njihova, niti išta od ugleda među njima. (12) Došlo je vrijeme, stigao je dan. Neka se kupac ne raduje niti prodavac tuguje, jer gnjev će se izliti na sve mnoštvo njihovo. (13) Doista, prodavac neće vratiti ono što je prodao dok su obojica živi; jer ukazanje o svem njihovu mnoštvu neće se opozvati, niti će iko od njih opačinom svojom život svoj održati.
(14) Oni zapuhaše u trube i sve spremiše, ali niko ne kreće u boj, jer moj će se gnjev izliti na sve mnoštvo njihovo. (15) Vani je mač, a unutra kuga i glad. Onaj koji bude u polju umrijet će od mača; i glad i kuga proždrijet će one u gradu. (16) Pa i kad im preživjeli uteknu, bit će u gorama kao golubice u dolinama, svi će biti u žalosti, svako zbog opačine svoje. (17) Sve će ruke postati klecave, i sva će koljena pokleknuti. (18) Kostrijeću će se oni potpasati i jeza će ih obuzeti; i na svim licima sramota će se vidjeti, i sve će im glave oćelavjeti. (19) Srebro će svoje na ulice pobacati, a zlato će njihovo odvratno postati; njihovo srebro i zlato neće ih moći izbaviti u dan gnjeva Jahvina. Oni glad svoju ne mogu zadovoljiti niti mogu trbuhe svoje napuniti, jer zbog opačine svoje posrnuše.

Obesvećenje hrama

(20) Od svog lijepog nakita kojim su se dičili načiniše sebi odvratne likove, gnusobe svoje; zato ću njega ja učiniti njima gnusnim. (21) Dat ću ga tuđincima kao grabež i zlikovcima na zemlji kao plijen, pa će ga oni oskvrnuti. (22) I lice ću svoje od njih okrenuti, i oni će oskvrnuti moje tajno mjesto; tad će pljačkaši ući i oskvrnuti ga.
(23) Načini lanac, jer je zemlja puna krvavih zločina i grad pun nasilja. (24) Zato ću ja dovesti najgore narode, te će oni zaposjesti kuće njihove. I ja ću zaustaviti ponos jakih, i njihova će sveta mjesta biti oskvrnuta. (25) Kad muka spopadne, oni će tražiti mir, ali njega nikako neće biti. (26) Nesreća će za nesrećom dolaziti, i glasina za glasinom; tad će oni tražiti ukazanje od proroka, ali će nestati upute u svećenika i savjeta u starješina. (27) Kralj će tugovati, kraljevića će užas spopasti, a ruke će naroda u zemlji zadrhtati. Onako kako su oni postupali, tako ću se ja prema njima ponijeti, i po sudovima njihovim ja ću im suditi. I znat će oni da sam ja Jahve."

Ukazanje gnusoba u Jerusalemu

8 Desi se šeste godine, petoga dana u šestome mjesecu, dok sam sjeđah u svojoj kući, a preda mnom starješine Jehudine, da se ruka Gospoda Jahve ondje spusti na me. (2) I ja pogledah, kad gle, lik kao čovječiji[7]; od krsta mu naniže vatra, a od krsta mu naviše sjaj, poput kovine usijane. (3) On ispruži nešto nalik na ruku i uhvati me za uvojak na glavi; i podiže me duh između zemlje i neba pa me u Božijim ukazanjima odnese u Jerusalem, na ulaz u sjevernu kapiju unutrašnjeg dvorišta, gdje stajaše prijestolje kumira ljubomore koji potiče [Boga] na ljubomoru. (4) I gle, slava Boga Israilova ondje bijaše, kao ukazanje koje vidjeh u polju.
(5) Tad mi on reče: "Sine čovječiji, podigni sad oči prema sjeveru." I ja podigoh oči prema sjeveru, kad gle, sjeverno od kapije žrtvenika, na ulazu, bješe kumir ljubomore. (6) I reče mi on: "Sine čovječiji, vidiš li šta oni čine, velike gnusobe što ih kuća Israilova ovdje čini, da ja budem daleko od svetišta svoga? A ti ćeš vidjeti i veće gnusobe." (7) Potom me odvede na ulaz u dvorište, i kad pogledah, gle, rupa u zidu. (8) On mi reče: "Sine čovječiji, prokopaj ovaj zid." I ja prokopah zid, kad ono ulaz. (9) I reče mi on: "Uđi i vidi užasne gnusobe što se ovdje čine." (10) I ja uđoh i pogledah, kad gle, svuda naokolo bijahu po zidu urezane svakovrsne životinje što mile i odvratne zvijeri, sa svim kumirima kuće Israilove. (11) Pred njima stajahu sedamdeseteri-

[7] Tako je u grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu je *lik kao vatra*.

ca starješina kuće Israilove, i među njima Šafanov sin Jaazanija, svaki sa svojim kadionikom u ruci, i dizaše se miomirisni oblak tamjana. (12) Tad mi Bog reče: "Sine čovječiji, vidiš li šta u mraku čine starješine kuće Israilove, svako u svojoj sobi urezanih likova? Ta oni govore: 'Jahve nas ne vidi; Jahve je napustio zemlju ovu.'" (13) I reče mi on: "A ti ćeš vidjeti i veće gnusobe što ih oni čine."
(14) Potom me odvede do ulaza u kapiju kuće Jahvine okrenutu prema sjeveru; i gle, ondje su sjedile žene i oplakivale Tamuza[8]. (15) On mi reče: "Vidiš li, sine čovječiji? A vidjet ćeš i veće gnusobe od ovih."
(16) Onda me uvede u unutrašnje dvorište kuće Jahvine; i gle, na ulazu u hram Jahvin, između trijema i žrtvenika, bijaše dvadeset i pet ljudi, okrenutih leđima prema hramu Jahvinom, a licem prema istoku; i oni ničice padahu pred suncem prema istoku. (17) On mi reče: "Vidiš li, sine čovječiji? Je li premalo kući Jehudinoj što čini gnusobe koje su ovdje činili, što su zemlju nasiljem ispunili i mene neprestano izazivali? Jer gle, oni mašu grančicom pred nosom svojim.[9] (18) Zato ću ja doista gnjevno postupiti. Oko se moje neće smilovati niti ću ja štedjeti; i makar oni glasno vikali u moje uši, ja ih ipak neću slušati."

Ukazanje pokolja

9 Tad Bog zavika glasno preda mnom i reče: "Priđite, o krvnici grada, svaki sa svojim zatornim oružjem u ruci." (2) Gle, dođoše šesterica ljudi od gornje kapije, koja je okrenuta prema sjeveru, svaki sa svojim oružjem razbijačkim u ruci; a među njima bijaše jedan čovjek odjeven u lan s pisarskim priborom za pojasom. I uđoše oni te stadoše pokraj mjedenog žrtvenika.
(3) Potom se slava Boga Israilova diže s kerubina na kojima bijaše na prag hrama. I zovnu on tog čovjeka odjevenog u lan, kojem za pojasom bješe pisarski pribor. (4) Jahve mu reče: "Prođi sredinom grada, posred Jerusalema, i obilježi čela ljudi koji uzdišu i stenju zbog svih gnusoba koje se u njemu čine." (5) A drugima preda mnom reče: "Prođite gradom za njim i udarajte; neka vam se oko ne sažalijeva, i ne štedite. (6) Do zadnjeg pobijte starce, mladiće, djevojke, djecu i žene, ali ne dirajte nikog na kome bude biljeg; i počnite od svetišta moga." I oni počeše od starješina koji bijahu pred hramom.
(7) I reče im on: "Oskvrnite hram i napunite dvorišta ubijenima. Krenite!" Tako oni izidoše i stadoše ubijati po gradu. (8) Dok oni udarahu, ja sam ostadoh, te ničice padoh i zavapih: "Jao, Gospode Jahve! Hoćeš li uništiti sve što ostade od Israila iskaljujući gnjev svoj na Jerusalemu?"
(9) On mi tada reče: "Vrlo je, vrlo velika opačina kuće Israilove i Jehudine, i zemlja je puna krvi, a grad pun izopačenosti; jer oni govore: 'Jahve je napustio ovu zemlju, i Jahve ne vidi!' (10) A oko se moje neće sažaliti niti ću ja štedjeti, nego ću im postupke njihove na glavu svaliti."
(11) I gle, onaj čovjek odjeven u lan, koji imade za pojasom pisarski pribor, dojavi i reče: "Ja sam učinio baš onako kako si mi ti zapovjedio."

Ukazanje odlaska slave Božije iz hrama

10 Onda pogledah, kad gle, na svodu što bijaše nad glavama kerubina pojavi se iznad njih nešto kao kamen safir, nalik na prijestolje. (2) I progovori Bog onom čovjeku odjevenom u lan i reče: "Uđi među točkove što se vrte pod kerubinima i napuni ruke žeravicom između kerubina pa je prospi nad gradom." I on na moje oči uđe.
(3) A kerubini stajahu s desne strane hrama kad čovjek uđe, i oblak ispuni unutrašnje dvorište. (4) Onda se slava Jahvina diže s kerubina na prag hrama, i hram se ispuni oblakom, i dvorište se ispuni sjajem slave Jahvine. (5) Lepet krila kerubina čuo se sve do vanjskoga dvorišta, kao glas Boga Svevišnjega kad on progovori.
(6) Desi se, kad on zapovjedi onom čovjeku odjevenom u lan: "Uzmi vatre između točkova što se vrte između kerubina", da on uđe i stade kraj točka. (7) Onda jedan kerubin pruži ruku između kerubina prema vatri što bijaše između kerubina, uze vatre i stavi je u ruke onom obučenom u lan, koji je uze i iziđe. (8) Činilo se da kerubini imaju pod krilima nešto nalik na čovječije ruke.
(9) Onda pogledah, kad gle, četiri točka pored kerubina, po jedan točak pored svakog kerubina; a točkovi bijahu nalik na sjaj berila. (10) Sva četiri

[8] Narod je vjerovao da ovaj lažni bog umire kad umire i rastinje, a da oživljava sljedeće godine. Vjerovali su da je njegova žena Ištar molila svakoga da žali s njom. Ona se nadala da bi ga to moglo vratiti u život. Žena bi oplakivala njegovu smrt na posebnoj ceremoniji drugog dana četvrtog mjeseca (negdje od sredine juna do sredine jula). Taj se mjesec zvao *tamuz* upravo zbog te ceremonije.

[9] Vjerovatno je to bio paganski običaj.

bijahu jedan na drugi nalik, kao da je jedan točak u drugome. (11) Kad bi se kretali, išli bi na bilo koju od četiri strane njihove, ne skrećući dok bi se kretali; slijedili bi pravac kamo bi im se glava okrenula, ne skrećući dok bi se kretali. (12) Cijelo im tijelo, leđa, ruke, krila i točkovi, točkovi sve četverice, bijahu puni očiju posvuda naokolo. (13) Čuo sam da se točkovi zovu Vrteći točkovi. (14) I svaki je imao četiri lica. Prvo lice bijaše lice volujsko[10], drugo lice čovječije, treće lice lavlje, a četvrto lice orlovsko.
(15) Onda se kerubini digoše. Bijahu to oni živi stvorovi što ih ja vidjeh kraj rijeke Kebara. (16) I kad bi kerubini krenuli, krenuli bi točkovi kraj njih; isto tako, kad bi kerubini mahnuli svojim krilima da se dignu sa zemlje, točkovi se ne bi od njih odmicali. (17) Kad bi se kerubini zaustavili, stali bi i točkovi, a kad bi se podigli, podigli bi se i točkovi s njima, jer u njima bješe duh živih stvorova.
(18) Onda se slava Jahvina odvoji od praga hrama i zaustavi se nad kerubinima. (19) Kerubini zamahaše krilima i digoše se sa zemlje pred mojim očima, i dok su odlazili, odlazili su i točkovi s njima; i zaustaviše se na vratima istočne kapije kuće Jahvine, i slava Boga Israilova lebdješe nad njima.
(20) To bijahu oni živi stvorovi što ih ja vidjeh pod Bogom Israilovim kraj rijeke Kebara; tako spoznah da su to kerubini. (21) Svaki je imao četiri lica i svaki četiri krila, a pod krilima nešto nalik na čovječije ruke. (22) A lica im bijahu ista ona što ih vidjeh kraj rijeke Kebara. Svaki je išao pravo naprijed.

Sudit će se zlim vladarima

11 Duh me podiže i ponese do istočne kapije Jahvine kuće, što je okrenuta prema istoku. I gle, na vratima kapije stajaše dvadeset i pet ljudi, a među njima vidjeh Jaazaniju, sina Azurova, i Pelatiju, sina Benajahova, narodne poglavare. (2) On mi reče: "Sine čovječiji, ovo su ljudi koji smišljaju opačinu i dijele štetne savjete u ovom gradu, (3) i koji govore: 'Nije li se primaklo vrijeme da gradimo kuće? Ovaj nas grad štiti kao lonac meso od vatre.'
(4) Zato proriči protiv njih, sine čovječiji, proriči!"
(5) Tad se duh Jahvin spusti na me, i on mi reče: "Reci: Ovako veli Jahve: Tako ti misliš, o kućo Israilova, jer ja znam vaše misli. (6) Pobili ste mnoge u ovom gradu, i njima ulice njegove napunili. (7) Zato ovako veli Gospod Jahve: Vaši su ubijeni koje ste usred grada povalili meso, a ovaj je grad lonac; ali ja ću vas izvesti iz njega. (8) Bojite se mača; zato ću ja na vas mač donijeti, očituje Gospod Jahve. (9) I izvest ću vas iz grada pa vas predati u ruke tuđincima i izvršiti sudove nad vama. (10) Od mača ćete pasti. Ja ću vam suditi do međa Israilovih; tako ćete vi znati da sam ja Jahve. (11) Ovaj vam grad neće biti lonac, niti ćete vi biti meso u njemu, nego ću vam ja suditi do međa Israilovih. (12) Tako ćete vi znati da sam ja Jahve; jer vi niste hodili po odredbama mojim niti ste izvršavali moje naredbe, nego ste postupali po naredbama pogana oko sebe."
(13) I desi se, dok sam ja proricao, da Pelatija, sin Benajahov, umrije. Tad ja padoh ničice i glasno zavapih: "Jao, Gospode Jahve! Hoćeš li dokrajčiti ostatak Israilov?"

Obećanje obnove

(14) Tad mi dođe riječ Jahvina: (15) "Sine čovječiji, braći tvojoj, rođacima tvojim, drugovima tvojim prognanicima i svoj kući Israilovoj, svima njima, stanovnici Jerusalema govore: 'Daleko su od Jahve; ova je zemlja nama u posjed data.' (16) Zato ti reci: Ovako veli Gospod Jahve: Iako ih uklonih daleko među pogane i iako ih rastjerah po zemljama, ipak im ja nakratko bijah svetište u zemljama u koje odoše. (17) Zato reci: Ovako veli Gospod Jahve: Ja ću vas sabrati iz naroda i okupiti vas iz zemalja po kojima ste raspršeni, i dat ću vam zemlju Israilovu.
(18) Kad tamo dođu, sve će odvratne stvari i sve gnusobe iz nje ukloniti. (19) I ja ću im dati jedno srce[11] i uliti u njih nov duh. I izvadit ću srce kameno iz njihova tijela i dati im srce od mesa, (20) da hode po odredbama mojim i čuvaju moje naredbe i vrše ih. Tad će oni biti narod moj, a ja ću njima biti Bog. (21) A onima kojima srca idu za odvratnim stvarima i gnusobama ja ću navaliti na glave postupke njihove", očituje Gospod Jahve.
(22) Kerubini tada zamahnuše svojim krilima i točkovi krenuše s njima, a slava Boga Israilova lebdješe nad njima. (23) Slava Jahvina diže se iz sredine grada i zaustavi se na gori istočno od grada. (24) I podiže me duh pa me u ukazanju duhom Božijim ponese prognanicima u Kaldeju. I napusti me ukazanje koje vidjeh. (25) Potom ja ispripovijedah prognanicima sve što mi Jahve bijaše pokazao.

[10] V. 1:10. U hebrejskom tekstu stoji *lice kerubina*.

[11] Tako je u mazoretskom tekstu. U nekim hebrejskim, grčkim i sirjačkim rukopisima stoji *drukčije srce*.

Ezekiel se sprema za progonstvo

12 Potom mi dođe riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, ti živiš usred kuće odmetničke, među onima koji imaju oči, a ne vide, imaju uši, a ne čuju, jer su kuća odmetnička. (3) Zato, sine čovječiji, pripremi prtljagu prognaničku pa po danu na njihove oči idi u progonstvo; na njihove oči idi u progonstvo iz svoga mjesta u drugo. Možda će oni uvidjeti da su kuća odmetnička. (4) Iznesi prtljagu svoju po danu na njihove oči, kao prtljagu prognaničku. Onda navečer iziđi na njihove oči, kao oni što idu u progonstvo. (5) Prokopaj rupu u zidu na njihove oči i iznesi svoje stvari kroz nju. (6) Uprti prtljagu na pleća na njihove oči i iznesi je po mraku. Pokrij svoje lice da ne vidiš zemlju, jer sam te ja postavio za znak kući Israilovoj."
(7) Ja učinih kako mi bješe zapovjeđeno. Po danu iznesoh svoju prtljagu kao prtljagu prognaničku. Onda navečer prokopah zid rukama; iziđoh po mraku noseći na plećima prtljagu na njihove oči.
(8) Ujutro mi dođe riječ Jahvina: (9) "Sine čovječiji, zar ti kuća Israilova, kuća odmetnička, ne reče: 'Šta to radiš?' (10) Ti im reci: Ovako veli Gospod Jahve: Ovo se proročanstvo odnosi na vladara u Jerusalemu i na čitavu kuću Israilovu u njemu. (11) Reci: Ja sam vama znak. Kako uradih ja, tako će njima biti učinjeno; oni će otići u progonstvo, u sužanjstvo. (12) Njihov će vladar po mraku naprtiti svoju prtljagu na pleća svoja i izići će. Prokopat će rupu u zidu da je iznese. Pokrit će lice svoje da očima ne vidi zemlje. (13) I ja ću razapeti mrežu preko njega, pa će se on uhvatiti u moju zamku. I odvest ću ga u Babilon, zemlju kaldejsku, ali to on neće vidjeti, mada će ondje umrijeti. (14) Ja ću raspršiti na vjetru svakom sve koji budu oko njega, pomagače njegove i svu vojsku njegovu; i isukat ću mač za njima. (15) Tako će oni znati da sam ja Jahve kad ih među pogane raspršim i po zemljama rasijem. (16) Ali, nekoliko njih poštedjet ću mača, gladi i kuge, da pripovijedaju o gnusobama svojim među poganima kojima budu otišli, i da znaju da sam ja Jahve."

Znak proroka koji drhti

(17) I još mi dođe riječ Jahvina: (18) "Sine čovječiji, jedi svoj hljeb s drhatom i pij svoju vodu s trepetom i nemirom. (19) Onda reci narodu u zemlji: Ovako veli Jahve o stanovnicima Jerusalema u zemlji Israilovoj: Oni će jesti svoj hljeb u brizi i piti svoju vodu u strahu, jer zemlja će njihova opustjeti zbog nasilja svih koji žive u njoj. (20) Naseljeni gradovi bit će poharani, a zemlja će opustjeti. Tako ćete vi znati da sam ja Jahve." (21) Onda mi dođe riječ Jahvina: (22) "Sine čovječiji, kakva je ovo vaša poslovica o zemlji Israilovoj: 'Dani su dugi, a svako se ukazanje izjalovi'? (23) Zato im ti reci: Ovako veli Gospod Jahve: Ja ću zaustaviti ovu poslovicu, pa je oni više neće upotrebljavati kao poslovicu u Israilu. I reci im: Primiču se dani, kao i ispunjenje svakog ukazanja. (24) Jer neće više biti lažnih ukazanja ni laskavih proricanja u kući Israilovoj. (25) Ta ja ću, Jahve, progovoriti, i koju god riječ ja progovorim, ona će se ispuniti. Neće se više odgađati, jer u tvojim danima, o kućo odmetnička, ja ću govoriti riječ i izvršavati je", očituje Gospod Jahve.
(26) I dođe mi još riječ Jahvina: (27) "Sine čovječiji, evo šta govori kuća Israilova: 'Ukazanje što ga on vidi za dane je daleke, i on proriče o vremenima dalekim.' (28) Zato im ti reci: Ovako veli Gospod Jahve: Nijedna riječ moja neće se više odgađati. Koju god riječ ja progovorim, ona će se ispuniti", očituje Gospod Jahve.

Presuda lažnim prorocima

13 Onda mi dođe riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, proriči protiv israilskih proroka koji proriču, i kaži onima što proriču po svome nadahnuću: Čujte riječ Jahvinu! (3) Ovako veli Gospod Jahve: Teško prorocima pokvarenim koji slijede svoj duh, i ništa nisu vidjeli. (4) O Israile, tvoji su proroci kao šakali među ruševinama. (5) Oni se ne popeše u rupe niti podigoše zid oko kuće Israilove da se ona održi u boju u dan Jahvin. (6) Viđenja su njihova isprazna i vračanja njihova lažna – onih koji govore: 'Jahve očituje', kad ih Jahve poslao nije; a opet se nadaju da će se riječ njihova ispuniti. (7) Zar vam se nije laž ukazala i niste li krivo vračali kad ste govorili: 'Jahve očituje', a ja progovorio nisam?"
(8) Zato ovako veli Gospod Jahve: "Zato što ste isprazno govorili i laž vidjeli, zato sam ja, eto, protiv vas", očituje Gospod Jahve. (9) "Zato će ruka moja biti protiv proroka koji vide kriva ukazanja i izriču lažna vračanja. Za njih više neće biti mjesta u vijeću naroda moga, niti će oni biti upisani u knjigu kuće Israilove, niti će oni ući u zemlju Israilovu, da biste vi znali da sam ja Gospod Jahve. (10) To je uistinu zato što oni zavode narod moj govoreći: 'Mir!', kad mira nema. I kad ko podigne

zid, gle, oni ga krečom zamažu; (11) zato reci onima koji ga zamazuju krečom da će on pasti. Silna će se kiša sručiti, velik će grad udariti, i žestok će vjetar navaliti. (12) Gle, kad zid padne, nećete biti pitani: 'Gdje je kreč kojim ste ga zamazali?' "
(13) Zato ovako veli Gospod Jahve: "Ja ću u svome gnjevu učiniti da navali silovit vjetar. I u mojoj će se srdžbi silna kiša sručiti, i grad, da ga u gnjevu uništim. (14) Ja ću tako porušiti zid što ga vi krečom zamazaste i oboriti ga na zemlju, da će mu se temelji razgoliti; a kad on padne, vi ćete u njemu izginuti. I znat ćete vi da sam ja Jahve. (15) Tako ću ja iskaliti gnjev svoj nad zidom i nad onima koji ga zamazaše krečom; a vama ću reći: Nema više zida, i nema onih koji ga zamazaše, (16) proroka Izrailovih koji proriču Jerusalemu i koji mu vide mir kad mira nema, očituje Gospod Jahve.
(17) A ti, sine čovječiji, okreni svoje lice protiv kćeri naroda svoga koje prorokuju po nadahnuću svome. Proriči protiv njih (18) i kaži: Ovako veli Gospod Jahve: Teško ženama koje šiju poveze za svačije ruke i prave velove za glave ljudi uzrasta svih, da bi lovile duše! Hoćete li loviti duše naroda moga, a svoje duše sačuvati? (19) Za šaku ječma i komadiće hljeba vi ste me oskvrnule pred narodom mojim da biste smakle duše koje ne bi trebale umrijeti, a ostavile žive druge koje ne bi trebale živjeti, lažući narodu mom koji sluša laži."
(20) Zato ovako veli Gospod Jahve: "Evo, ja sam protiv vaših poveza kojima lovite duše kao ptice, i ja ću ih s vaših ruku istrgnuti; i ja ću ih pustiti, baš one duše koje kao ptice lovite. (21) I ja ću strgnuti vaše velove i izbaviti narod svoj iz ruku vaših, i oni više neće biti plijen u rukama vašim; i znat ćete vi da sam ja Jahve. (22) Zato što lažima obeshrabriste pravednika kad ga ja ne ražalostih, a ohrabriste zlikovca da se ne okanjuje zla puta svoga i živu glavu sačuva, (23) zato vi, žene, nećete više vidjeti isprazna ukazanja niti se baviti vračanjem, a ja ću izbaviti narod svoj iz ruku vaših. Tako ćete vi znati da sam ja Jahve."

Presuda višebožačkim starješinama

14 Potom mi dođoše neke starješine Izrailove i sjedoše preda me. (2) I dođe mi riječ Jahvina: (3) "Sine čovječiji, ti su ljudi posadili kumire u svoja srca i pravo pred lica svoja kao kamen spoticanja postavili opačinu svoju. Trebaju li se oni ikako sa mnom savjetovati? (4) Zato im ti progovori, i kaži im: Ovako veli Gospod Jahve: Ko god iz kuće Izrailove posadi kumire u srce svoje, posadi svoju opačinu kao kamen spoticanja, pa dođe proroku, ja ću, Jahve, odgovoriti njemu onako kako je zaslužio s mnoštvom svojih kumira, (5) da zgrabim srca kuće Izrailove, sve koji su se zbog svojih kumira otuđili od mene.
(6) Zato kaži kući Izrailovoj: Ovako veli Gospod Jahve: Pokajte se i okanite svojih kumira, i okrenite lica svoja od svih svojih gnusoba. (7) Jer ko se god iz kuće Izrailove ili od doseljenika koji prebivaju u Izrailu odvoji od mene, posadi kumire u srce svoje, postavi pravo pred svoje lice svoju opačinu kao kamen spoticanja, pa dođe proroku da preko njega upita mene, ja ću, Jahve, njemu sam odgovoriti. (8) Ja ću okrenuti lice protiv tog čovjeka i učiniti ga znakom i poslovicom, i ja ću ga odsjeći od naroda svoga. Tako ćete vi znati da sam ja Jahve.
(9) A bude li prorok zaveden te progovori, ja sam, Jahve, taj koji je naveo proroka, i ja ću dići ruku svoju na njega te ga uništiti usred naroda svoga izrailskoga. (10) Obojica će ponijeti kaznu za opačinu svoju; kakva bude opačina onoga koji bude pitao, takva će biti opačina prorokova, (11) da kuća Izrailova više ne odluta od mene i da se oni više ne kaljaju prijestupima svojim. Tako će oni biti narod moj, a ja ću biti njihov Bog", očituje Gospod Jahve.

Grad neće biti pošteđen

(12) Onda mi dođe riječ Jahvina: (13) "Sine čovječiji, ogriješi li se neka zemlja prema meni čineći nevjeru, i ja dignem ruku na nju, prekinem joj opskrbu hljebom, pošaljem joj glad i istrijebim iz nje i ljude i zvijeri, (14) pa iako u njoj bijahu ova tri čovjeka – Noa, Danel i Job – svojom pravednošću oni mogahu samo sebe spasiti", očituje Gospod Jahve. (15) "Kad bih ja pustio divlje zvijeri da prođu kroz tu zemlju da je učine nenastanjenom, pa ona opusti, tako da kroz nju niko ne bi prošao zbog zvijeri, (16) i ako bi ta tri čovjeka bila u njoj, tako mi života moga", očituje Gospod Jahve, "oni ne bi mogli spasiti ni sinove ni kćeri svoje. Samo bi oni bili spašeni, a zemlja bi opustjela. (17) Ili, da donesem mač na tu zemlju i kažem: Neka mač prođe ovom zemljom i istrijebi iz nje ljude i zvijeri, (18) pa i ako bi ta tri čovjeka bila u njoj, tako mi života moga", očituje Gospod Jahve, "oni ne bi mogli spasiti ni sinove ni kćeri svoje, a samo bi oni bili spašeni. (19) Ili, da pošaljem kugu na tu zemlju i izlijem na nju gnjev svoj u krvi, da iz nje istrijebim

ljude i zvijeri, (20) pa i ako bi ta tri čovjeka bila u njoj, tako mi života moga", očituje Gospod Jahve, "oni ne bi mogli spasiti ni sinove ni kćeri svoje. Oni bi samo sebe spasili pravednošću svojom."
(21) Jer ovako veli Gospod Jahve: "A kamoli kad pošaljem ja svoja četiri oštra suda: mač, glad, zvijeri i kugu, da iz nje istrijebim ljude i zvijeri! (22) Ipak će, eto, u njoj ostati preživjelih, sinova i kćeri koji će biti izvedeni; eto, oni će doći k vama, i vi ćete vidjeti njihovo vladanje i njihova djela; tad ćete se utješiti za nesreću koju ja sručih na Jerusalem, zbog svega što ja na nj svalih. (23) Tad će vas oni utješiti, kad vidite njihovo vladanje i njihova djela, jer ćete vi znati da ja nisam uzalud činio što god sam u njemu činio", očituje Gospod Jahve.

Jerusalem kao beskorisna loza

15 Onda mi dođe riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, kako je trs vinove loze bolji od drveta bilo koje grane među stablima šumskim? (3) Može li se od njegova drveta išta napraviti, ili može li se od njega uzeti klin da se o njega kakav sud objesi? (4) Stavi li se u vatru kao ogrjev, i vatra mu oba kraja sagori a sredina mu bude spržena, ima li od njeg ikakve koristi? (5) Gle, dok je čitav, od njeg se ništa ne pravi. A kamoli kad ga vatra sagori i on bude spržen, može li se išta još od njeg napraviti? (6) Zato ovako veli Gospod Jahve: Kao što sam ja trs vinove loze među stablima šumskim predao vatri za ogrjev, tako ću stanovnike Jerusalema predati; (7) i okrenuti lice svoje protiv njih. Iako su iz vatre izišli, ipak će ih vatra progutati. Tad ćete vi znati da sam ja Jahve, kad okrenem lice svoje protiv njih. (8) Zato ću ja zemlju opustošiti, jer su se oni nevjerno ponijeli", očituje Gospod Jahve.

Božija naklonost prema nevjernom Jerusalemu

16 Onda mi dođe riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, obznani Jerusalemu gnusobe njegove, (3) i reci: Ovako Gospod Jahve veli Jerusalemu: Ti si porijeklom i rodom iz zemlje kanaanske, od oca Amorejca i majke Hitijke. (4) Na dan kad si se rodio ne odrezaše ti pupka niti te opraše vodom da te očiste; ne natrljaše te solju niti te u haljine umotaše. (5) Nijedno se oko nad tobom ne sažali da ti bilo šta od toga učini, da ti se smiluje. Nego te izbaciše pod vedro nebo, jer ti bijaše gnusan na dan kad si se rodio.
(6) Ja prođoh kraj tebe i vidjeh gdje se u krvi koprcaš; dok ti ležaše u svojoj krvi, ja ti rekoh: 'Živi!' Tako je, dok ti u svojoj krvi ležaše, ja ti rekoh: 'Živi!'
(7) Ja te umnožih kao bilje poljsko. Ti se onda razraste, velik postade i dočeka dob zrelu; prsa ti se oblikovaše i kosa ti poraste. Ali ti bijaše nag i go.
(8) Onda ja prođoh kraj tebe i vidjeh te, kad gle, bješe došlo vrijeme da te prose; zato ja prostrijeh preko tebe haljinu svoju i pokrih ti golotinju. Ja ti se još zakleh i sklopih savez s tobom da postaneš moja", očituje Gospod Jahve. (9) "Onda te ja vodom okupah, krv s tebe saprah i uljem te pomazah. (10) I još te u vezenu tkaninu obukoh i na noge ti sandale od fine kože obuh; i umotah te u lan ispredeni i pokrih te svilom. (11) Uresih te nakitom, na ruke ti stavih narukvice, a oko vrata ogrlicu. (12) Stavih ti i halku u nozdrve, naušnice na uši i lijepu krunu na glavu. (13) Tako ti bijaše okićena srebrom i zlatom, a haljina ti sva od ispredena lana, svile i vezene tkanine. Jela si najbolje brašno, med i ulje; tako bijaše veoma lijepa i dostojna kraljice. (14) Onda se slava tvoja pronese među narode zbog ljepote tvoje, jer ona bijaše savršena zbog moga sjaja kojim te ja bijah obdario", očituje Gospod Jahve.
(15) "Ali ti se uzdade u svoju ljepotu i odade se razvratu zbog svoje slave, i obasipaše svojim bludničenjem svakog prolaznika. (16) Neke svoje haljine ti uze, napravi sebi raznobojne uzvisine i na njima se odavaše razvratu, i ništa poput toga nikad nije bilo niti će ikad biti. (17) Ti uze i svoje lijepe predmete napravljene od moga zlata i moga srebra, koje ti ja dadoh, te načini sebi muške likove da s njima bludničiš. (18) Ti onda uze svoju vezenu tkaninu da ih pokriješ, te prinese pred njih moje ulje i moj tamjan. (19) I hljeb moj što ti ga dadoh, najbolje brašno, med i ulje kojima sam te hranio, ti bi pred njih prinosila kao ugodan miris; tako je to bilo", očituje Gospod Jahve. (20) "Povrh toga, sinove svoje i kćeri koje si meni rodila ti uzimaše, i žrtvovaše ih kumirima da ih požderu. Je li ti malo bilo bludničenja, (21) pa si djecu moju klala i prinosila ih kumirima tjerajući ih da prođu kroz vatru? (22) U svim svojim gnusobama i razvratu nisi se sjećala danâ svoje mladosti kad si se naga i gola u svojoj krvi koprcala.
(23) Onda se dogodi, poslije sve opačine tvoje – teško tebi, teško!, očituje Gospod Jahve – (24) da ti sagradi sebi svetište i napravi sebi uzvisinu na svakom trgu. (25) U pročelju svake ulice ti sagradi sebi uzvisinu i učini svoju ljepotu gnusnom, i

širaše svoje noge svakom prolazniku da umnožiš
svoje bludničenje. (26) Ti se, isto tako, odavaše
razvratu s Egipćanima, svojim pohotnim susje-
dima, i množaše svoje bludničenje da me rasrdiš.
(27) Evo sad, ja digoh svoju ruku na te i umanjih
ti opskrbu. I predadoh te želji tvojih mrziteljica,
kćerima filistinskim, koje se stide tvog razuzdanog
ponašanja. (28) Ti si bludničila i s Asircima, jer se
nisi bila zasitila; ti se odade razvratu s njima i opet
se ne zasiti. (29) Ti još umnoži svoje bludničenje
sa zemljom trgovaca, s Kaldejom, ali se ni njom
ne zasiti."
(30) "Kako vehne srce tvoje", očituje Gospod Jahve,
"dok činiš sve to, djela drske bludnice. (31) Kad
sagradi sebi svetište na uglu svake ulice i napra-
vi sebi uzvisinu na svakom trgu, ti ne bješe kao
bludnica jer ti preziraše novac. (32) Ti preljubnice,
što uzimaš strance mjesto muža svoga! (33) Sve
se bludnice daruju, a ti daješ darove svim svojim
ljubavnicima da ih podmitiš, da bi ti odasvud do-
lazili radi bludničenja tvoga. (34) Zato si ti u svom
bludničenju drugačija od onih žena, jer niko se ne
odaje razvratu kao ti, jer ti plaćaš, a tebi se ne pla-
ća; zato si drugačija.
(35) Zato, o bludnice, čuj riječ Jahvinu. (36) Ovako
veli Gospod Jahve: Zato što se požuda tvoja izli-
jevala i golotinja se tvoja otkrila od tvog bludni-
čenja s ljubavnicima tvojim i sa svim odvratnim
kumirima tvojim, i zbog krvi tvojih sinova što si je
davala kumirima, (37) zato ću ja, evo, okupiti sve
ljubavnike s kojima si se naslađivala, baš sve one
koje si voljela i sve one koji su ti mrski bili. Stoga
ću ih odasvud protiv tebe sabrati i golotinju im
tvoju razotkriti, da bi vidjeli svu golotinju tvoju.
(38) Zato ću ti suditi kao što se sudi ženama koje
počine preljub ili proliju krv; i sručit ću na te krv
od gnjeva i ljubomore. (39) I predat ću te u ruke
ljubavnicima tvojim, pa će oni porušiti tvoja sveti-
šta, razoriti tvoje uzvisine, svući s tebe odjeću, ote-
ti ti nakit i ostaviti te nagu i golu. (40) Oni će na-
huškati svjetinu na tebe, pa će te ona kamenovati i
isjeći mačevima na komade. (41) Kuće će ti spaliti
i izvršiti sudove nad tobom na oči mnogih žena.
Tad ću ja zaustaviti tvoje bludničenje, a ti, povrh
toga, više nećeš plaćati ljubavnike svoje. (42) Tako
ću ja iskaliti gnjev svoj nad tobom i moja će se lju-
bomora okrenuti od tebe, i ja ću se smiriti i više se
neću srditi. (43) Zato što se ti ne sjeti danâ svoje
mladosti, nego svim tim mene rasrdi, gle, ja ću ti
zauzvrat oboriti na glavu ponašanje tvoje", očituje
Gospod Jahve. "Zar se nisi odavao ovoj raskalaše-
nosti povrh svih svojih drugih gnusoba?
(44) Gle, svako ko navodi poslovice navest će ovu
poslovicu o tebi: 'Kakva mati, takva kći.' (45) Ti si
kći matere svoje, koja se gnušala nad svojim mu-
žem i djecom. Ti si i sestra svojim sestrama, koje
su se gnušale nad svojim muževima i djecom.
Majka vam je bila Hitijka, a otac Amorejac. (46) A
tvoja je starija sestra Samarija, koja živi sjeverno
od tebe sa svojim kćerima; a tvoja je mlađa sestra,
koja živi južno od tebe, Sodoma sa svojim kćeri-
ma. (47) Ali ti, ne samo da si njihovim putevima
hodila i činila gnusobe poput njihovih, nego si,
kao da je to premalo, postupala pokvarenije nego
one u svem svom ponašanju. (48) Života mi moga",
očituje Gospod Jahve, "Sodoma, tvoja sestra, i nje-
ne kćeri nisu učinile ono što ste ti i tvoje kćeri
učinile. (49) Evo šta bješe krivnja tvoje sestre So-
dome: ona i njene kćeri bile su osorne, imale su
hrane napretek i živjele su bezbrižno, ali ona ne
pomagaše siromasima i nevoljnicima. (50) Tako se
one uzoholiše i činjahu gadosti preda mnom. Zato
ih ja uklonih kad to vidjeh. (51) Ali Samarija ne
počini ni polovicu tvojih grijeha, jer ti počini više
gadosti nego one. Tako si svim svojim gadostima
koje si radila ti učinila da se tvoje sestre pokažu
pravednim. (52) Ponesi i ti sramotu svoju, jer se
spram tebe i na sestre tvoje s naklonošću gledalo.
Zbog tvojih grijeha u kojima si postupala gnusni-
je nego one, one imaju više pravo nego ti. Tako je,
stidi se i ti, i ponesi sramotu svoju, jer si učinila da
sestre tvoje ispadnu pravedne.
(53) Ipak, ja ću njima vratiti blagostanje, blagosta-
nje Sodome i kćeri njenih, blagostanje Samarije i
kćeri njenih, i zajedno s njima tvoje blagostanje,
(54) da ti poneseš poniženje svoje i postidiš se
zbog svega što si učinila kad si im utjeha postala.
(55) Tvoje će se sestre, Sodoma sa svojim kćerima i
Samarija sa svojim kćerima, vratiti u prijašnje sta-
nje, i ti ćeš se sa svojim kćerima, isto tako, vratiti
u svoje prijašnje stanje. (56) Zar nisi ti ime svoje
sestre Sodome posprdno spominjala u vrijeme
oholosti svoje, (57) prije negoli se opačina tvoja
otkrila? Tako sada ti postade porugom kćerima
edomskim[12] i svima okolo, kćerima filistinskim
– onima koji te okružuju, koji te preziru. (58) Ti
si ponijela kaznu za svoju razuzdanost i gnusobe",
očituje Gospod.

[12] U mnogim hebrejskim rukopisima stoji *kćerima aramejskim*.

Sjećanje na savez

(59) Jer ovako veli Gospod Jahve: "Ja ću još postupiti s tobom onako kako si ti postupila, ti koja si raskidajući savez prezrela zakletvu.
(60) Ali, ja ću se sjetiti saveza svoga s tobom u danima tvoje mladosti, i uspostavit ću s tobom savez vječan. (61) Tad ćeš se ti sjetiti svojih puteva i postidjeti se kad primiš sestre svoje, i stariju i mlađu; i dat ću ih tebi za kćeri, ali ne zbog saveza tvoga. (62) Tako ću ja uspostaviti svoj savez s tobom, i ti ćeš znati da sam ja Jahve, (63) da se sjetiš i postidiš i nikad više usta svojih ne otvaraš zbog poniženja svoga, kad ti ja oprostim sve što si učinila", očituje Gospod Jahve.

Dva orla i loza

17 I dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, postavi zagonetku i progovori slikovito kući Izrailovoj, (3) i kaži: Ovako veli Gospod Jahve: Velik orao, velikih krila, dugih vršaka na krilima i gusta šarena perja, doletje u Libanon i zgrabi vrh kedra. (4) Otkide mu najvišu grančicu i odnese je u zemlju trgovaca; postavi je u grad prodavača. (5) I još uze nešto sjemena iz zemlje pa ga u plodno tlo posadi. Kraj obilnih ga voda namjesti; kao vrbu ga postavi. (6) Potom ono proklija i od njeg nastade niska bujna loza s granama okrenutim prema orlu, a žile mu ostadoše pod njim. Tako iz njeg naraste loza, i ona dade mladice i pusti grane.
(7) Ali bijaše još jedan velik orao, velikih krila i s mnogo perja; i gle, ta loza pruži svoje žile prema njemu i pusti svoje grane k njemu iz lijehe gdje bješe posađena, da je on zalijeva. (8) Ona bješe posađena na dobrom tlu kraj obilnih voda, da daje grane i rađa plod i postane loza divna. (9) Reci: Ovako veli Gospod Jahve: Hoće li ona uspijevati? Neće li joj on žile iščupati i plodove potrgati, pa će ona usahnuti, tako da joj sve mlado lišće uvehne? Ni velikom snagom ni mnoštvom ne može se ona iz korijena iščupati. (10) Gle, iako je zasađena, hoće li uspijevati? Neće li sva usahnuti čim na nju zapuše istočnjak – uvehnuti u lijehama gdje je rasla?"

Kažnjavanje kralja Cidkijaha

(11) I još mi dođe riječ Jahvina: (12) "Reci kući odmetničkoj: Zar vi ne znate šta je ovo? Reci: Eto, kralj babilonski dođe u Jerusalem, uhvati mu kralja[13] i prvake, pa ih odvede sebi u Babilon. (13) Jednog iz kraljevske porodice[14] uhvati pa s njim savez sklopi i natjera ga da položi prisegu. On odvede i junake iz zemlje, (14) da bi se kraljevstvo podvrglo, da se ne bi diglo, nego da bi se čuvajući savez održalo. (15) Ali on se pobuni protiv njega šaljući svoje glasnike u Egipat da mu daju konje i veliku vojsku. Hoće li uspjeti? Hoće li onaj koji tako radi umaći? Može li doista raskinuti savez i pobjeći? (16) Života mi moga", očituje Gospod Jahve, "doista u zemlji kralja koji ga posadi na prijestolje, čiju on prisegu prezre i čiji savez on raskide, u Babilonu će on umrijeti. (17) Svojom mu silnom vojskom i velikom družinom faraon neće pomoći u ratu, kad sagrade nasipe i dignu opsadne zidove da živote mnoge zatru. (18) I prezre on prisegu te raskide savez, a gle, na vjernost se zakle, a opet sve to učini; neće umaći." (19) Zato ovako veli Gospod Jahve: "Života mi moga, moju zakletvu, koju on prezre, i moj savez, koji on raskide, ja ću mu o glavu obiti. (20) Ja ću mrežu svoju nad njim razapeti, i on će se u moju zamku uhvatiti. Potom ću ga odvesti u Babilon i s njim se ondje upustiti u sud o nevjeri koju je protiv mene počinio. (21) Svi će mu najbolji ljudi[15] u svoj vojsci pasti od mača, a preživjeli će se raspršiti na svakom vjetru; i vi ćete spoznati da sam ja, Jahve, progovorio."
(22) Ovako veli Gospod Jahve: "I ja ću uzeti grančicu s visoka vrha kedrova i istaknuti je; ja ću odlomiti s najviših grančica jednu krhku i posaditi je na visoku i uzvišenu goru. (23) Na visoku goru Izrailovu ja ću je posaditi, da bi grane pružala i rađala i izrasla u kedar veličanstveni. I ptice će se svakovrsne pod njim gnijezditi; gnijezdit će se u hladu grana njegovih. (24) Sve drveće poljsko znat će da sam ja Jahve; ja visoko drvo obaram, nisko uzdižem; zeleno drvo sušim, a dajem da suho cvjeta. Ja sam Jahve; ja sam progovorio, i ja ću to izvršiti."

Bog postupa pravedno

18 Onda mi dođe riječ Jahvina: (2) "Šta smjerate koristeći ovu poslovicu o zemlji Izrailovoj: 'Očevi su jeli kiselo grožđe, i djeci trnu zubi'? (3) Života mi moga", očituje Gospod Jahve, "vi doi-

[13] Možda kralj Jehojakin.

[14] Tj. posljednjeg jehudejskog kralja Cidkijaha.

[15] Tako je u aramejskim i sirjačkim rukopisima. U hebrejskom tekstu: *sva će mu mjesta utočišta...*

sta više nećete koristiti ovu poslovicu u Israilu. (4) Gle, sve su duše moje; duša očeva kao i duša sinova moja je. Duša koja zgriješi umrijet će.
(5) Ali ko bude pravedan i bude vršio pravdu i pravednost, (6) i ne bude jeo[16] u gorskim svetištima niti dizao očiju prema kumirima kuće Israilove, niti skrnavio žene bližnjega svoga niti prilazio ženi u vrijeme mjesečnog pranja njena – (7) ako ne bude nikoga tlačio, nego dužniku zalog njegov vraćao, ne bude pljačkao, nego svoj hljeb gladnome davao i gologa odijevao, (8) ako ne bude novac uz kamatu posuđivao niti zelenašio, ako bude čuvao svoju ruku od opačine i bude provodio istinsku pravdu među ljudima, (9) ako bude hodio po odredbama mojim i brižljivo se držao naredbi mojih – taj je pravedan, i zacijelo će živjeti", očituje Gospod Jahve.
(10) "Bude li on imao sina nasilnika koji bude krv prolijevao ili nešto od toga bratu činio – (11) iako on sam ništa od toga nije učinio – to jest koji bude jeo u gorskim svetištima i skrnavio ženu bližnjega svoga, (12) tlačio siromaha i nevoljnika, pljačkao, ne vraćao zaloga, dizao oči prema kumirima i činio gadosti, (13) posuđivao novac uz kamatu i zelenašio – hoće li on živjeti? On neće živjeti! Sve je te gnusobe učinio; zacijelo će biti smaknut; krv će njegova na nj pasti.
(14) A gle, bude li on imao sina koji uvidi sve grijehe koje je otac njegov počinio, i razmisli, te ne postupi isto, (15) koji ne bude jeo u gorskim svetištima niti dizao očiju prema kumirima kuće Israilove, niti ženu bližnjega svoga skrnavio, (16) niti koga tlačio, niti zaloga zadržavao, niti pljačkao, nego bude svoj hljeb gladnome davao i bude gologa odijevao, (17) koji bude svoju ruku čuvao od opačine[17], ne bude uzimao kamatu ni zelenašio, nego bude naredbe moje vršio i bude po odredbama mojim hodio – on neće umrijeti zbog opačine očeve; on će zacijelo živjeti. (18) A njegov otac, zato što je iznuđivao, pljačkao brata svoga i činio ono što nije dobro u narodu svome – gle, on će umrijeti zbog opačine svoje.
(19) Ali vi govorite: 'Zašto da sin ne trpi kaznu za očevu opačinu?' Bude li sin vršio pravdu i pravednost i brižljivo se držao naredbi mojih, on će zacijelo živjeti. (20) Osoba koja zgriješi umrijet će. Sin neće trpjeti kaznu za očevu opačinu, niti će otac trpjeti kaznu za sinovu opačinu; na pravedniku će biti pravednost njegova, a na zlikovcu zlo njegovo.
(21) Ali ako se zlikovac okani grijeha koje je počinio, pa se bude držao svih odredbi mojih i bude vršio pravdu i pravednost, on će zacijelo živjeti; on neće umrijeti. (22) Svi prijestupi koje je počinio neće se spominjati protiv njega; zbog pravednosti koju je vršio on će živjeti. (23) Je li meni draga smrt zlikovca", očituje Gospod Jahve, "a da mi nije draže da se on okani svojih puteva, pa da živi?
(24) A ako se pravednik okrene od svoje pravednosti, bude činio opačinu i radio gadosti sve onako kako ih čini zlikovac, hoće li on živjeti? Sva pravedna djela koja je učinio neće se spominjati zbog nevjere koju je počinio i grijeha koji je uradio; zbog njih će on umrijeti. (25) Ali vi govorite: 'Put Gospodov nije pravedan!' Čuj sad, o kućo Israilova! Zar moj put nije pravedan? Zar tvoji putevi nisu nepravedni?
(26) Ako se pravednik okrene od svoje pravednosti, bude činio opačinu, pa zbog toga umre – zbog opačine koju je počinio umrijet će. (27) A opet, ako se zlikovac okani svoga zla koje je činio, pa bude vršio pravdu i pravednost, život će svoj spasiti. (28) Zato što je razmislio i okrenuo se od svih prijestupa koje je činio, on će zacijelo živjeti; on neće umrijeti. (29) A kuća Israilova govori: 'Put Gospodov nije pravedan.' Zar moji putevi nisu pravedni, o kućo Israilova? Zar tvoji putevi nisu nepravedni?
(30) Zato ću ti ja suditi, o kućo Israilova, svakom po ponašanju njegovu", očituje Gospod Jahve. "Pokajte se i okrenite od svih svojih prijestupa, inače će vas upropastiti opačina vaša. (31) Odbacite od sebe sve prijestupe što ste ih činili i načinite sebi novo srce i nov duh! Jer zašto da umreš, o kućo Israilova? (32) Ta meni ničija smrt nije draga", očituje Gospod Jahve. "Zato, pokajte se, i živite."

Tužaljka za israilskim prvacima

19 "A ti zapjevaj tužaljku za prvacima Israilovim, (2) i reci:
Šta majka tvoja bijaše?
Lavica među lavovima!
Među laviće lijegaše,
mlade svoje odgajaše.
(3) Kad othrani jedno mlado,
ono postade lavom
i nauči da plijen svoj dere;
ljude proždiraše.
(4) Onda narodi za nj čuše;

[16] Tj. ne bude jeo mesa životinja žrtvovanih kumirima.

[17] Tako je u grčkim rukopisima. Hebrejski: *od siromaha*.

on upade u jamu njihovu,
i oni ga kukama odvedoše
u zemlju egipatsku.
(5) Kad ona vidje, čekajući,
da joj je nada izgubljena,
uze drugo mlado svoje
i od njega mlada lava učini.
(6) I šetaše se on među lavovima;
mlad lav postade,
nauči da plijen svoj dere;
ljude proždiraše.
(7) On im uništi utvrde[18]
i opustoši gradove;
i užasnu se zemlja i sve što je u njoj
od rike njegove.
(8) Onda se narodi digoše na njega
posvuda iz svojih pokrajina,
i razapeše nad njim mrežu svoju;
on upade u jamu njihovu.
(9) Oni ga kukama baciše u kafez
i odvedoše kralju babilonskom;
odvedoše ga u tamnicu,
da se glas njegov više ne čuje
na gorama Israilovim.
(10) Majka tvoja bješe kao loza u vinogradu[19],
pokraj vode zasađena;
ona bješe rodna i granata
od obilne vode.
(11) I imade jake grane dostojne žezla vladarskoga,
i visinom se iznad oblaka uzdizaše,
te se u visini mnoštvo grančica na njoj vidje.
(12) Ali u bijesu iščupana bješe;
bačena na zemlju bješe;
i istočnjak joj sasuši plod,
jaka grana njezina otkinuta bješe
te uvehnu;
vatra je uništi.
(13) A sad je posađena u pustinju,
u suhu i žednu zemlju.
(14) I suknu vatra iz njezine grane;
uništi joj mladice i plod,
te na njoj nema jake grane,
žezla vladarskoga."
Ovo je tužaljka, i uzima se tužaljkom.

[18] Tako je u aramejskim rukopisima. U hebrejskom stoji *On im poznade udovice*, tj. on lijegaše s njihovim udovicama.

[19] Ili *u tvojoj krvi*.

Israilova buntovnička priroda

20 Sedme godine[20], u petome mjesecu, desetoga dana toga mjeseca, dođoše neke starješine israilske da upitaju za nešto Boga te sjedoše preda me. (2) I dođe mi riječ Jahvina: (3) "Sine čovječiji, progovori sinovima Israilovim i reci im: Ovako veli Gospod Jahve: Jeste li došli da me nešto pitate? Života mi moga, očituje Gospod Jahve, mene vi nećete pitati. (4) Hoćeš li im ti suditi, hoćeš li im suditi, sine čovječiji? Neka znaju gnusobe očeva svojih; (5) i reci im: Ovako veli Gospod Jahve: Onoga dana kad sam ja odabrao Israila i zakleo se potomcima kuće Jakovljeve i objavio im se u zemlji egipatskoj, kad sam im se zakleo riječima – ja sam Jahve, vaš Bog – (6) toga dana ja sam im se zakleo da ću ih izvesti iz zemlje egipatske u zemlju koju im bijah izabrao, kojom med i mlijeko teku, koja je najslavnija od svih zemalja. (7) Ja im rekoh: Odbacite od sebe, svako od vas, gnusobe kojima vam se oči naslađuju, i ne kaljajte se kumirima egipatskim; ja sam Jahve, vaš Bog. (8) Ali se oni pobuniše protiv mene i ne htjedoše me poslušati; nijedan ne odbaci gnusobe kojima im se oči naslađivahu niti ostavi kumire egipatske.
Potom ja riješih da izlijem svoj gnjev na njih, da iskalim srdžbu svoju na njima usred zemlje egipatske. (9) Ali ja djelovah radi imena svoga, da se ono ne bi skrnavilo na oči naroda među kojima oni bijahu, pred čijim im se očima ja bijah objavio izvodeći ih iz zemlje egipatske. (10) I izvedoh ih iz zemlje egipatske i odvedoh u pustinju. (11) Dadoh im svoje odredbe i obavijestih ih o naredbama svojim, po kojima će onaj ko ih bude vršio živjeti. (12) I dadoh im svoje subote kao znak između mene i njih, da znaju da sam ja Jahve, koji ih posvećuje. (13) Ali se kuća Israilova pobuni protiv mene u pustinji. Oni nisu hodili po odredbama mojim i odbijali su naredbe moje, po kojima će onaj ko ih bude vršio živjeti; a subote su moje mnogo skrnavili. Onda ja riješih da izlijem svoj gnjev na njih u pustinji, da ih istrijebim. (14) Ali ja to činih radi imena svoga, da se ono ne bi skrnavilo na oči naroda pred čijim ih očima ja izvedoh. (15) I ja im se zakleh u pustinji da ih neću uvesti u zemlju koju im dadoh, kojom med i mlijeko teku, koja je slava svih zemalja, (16) jer oni odbaciše naredbe moje, a po odredbama mojim ne hodiše; i subote moje

[20] Tj. sedme godine našeg progonstva.

skrnaviše, jer im srca neprestano kumirima njihovim hrliše. (17) Ipak, oko ih moje poštedje da ih ne uništim, i ja ih ne istrijebih u pustinji.
(18) Ja rekoh njihovim sinovima u pustinji: Ne hodite po odredbama očeva svojih, niti se držite naredbi njihovih, niti se kaljajte kumirima njihovim. (19) Ja sam Jahve, Bog vaš; hodite po odredbama mojim i brižljivo se držite naredbi mojih. (20) Posvećujte subote moje, pa će one biti znakom između mene i vas, da znate da sam ja Jahve, Bog vaš. (21) Ali se djeca pobuniše protiv mene; ne hodiše po odredbama mojim niti se brižljivo držahu naredbi mojih, po kojima će onaj ko ih bude vršio živjeti; subote su moje skrnavili. Zato riješih da izlijem na njih gnjev svoj, da iskalim srdžbu svoju na njima u pustinji. (22) Ali ja zadržah ruku svoju i djelovah radi imena svoga, da se ono ne bi skrnavilo na oči naroda pred čijim ih očima ja izvedoh. (23) I ja im se zakleh u pustinji da ću ih raspršiti među narode i rasijati po zemljama, (24) jer ne bijahu brižljivi da se drže naredbi mojih, nego odbacivahu odredbe moje i skrnaviše subote moje, i upirahu oči u kumire očeva svojih. (25) I ja im dadoh odredbe koje ne bijahu dobre i naredbe po kojima ne mogahu živjeti; (26) i proglasih ih nečistim zbog žrtava njihovih, kad su svu svoju prvorođenčad klali i provodili kroz vatru, da ih užasnem, da znaju da sam ja Jahve.
(27) Zato, sine čovječiji, progovori kući Israilovoj i kaži joj: Ovako veli Gospod Jahve: A opet, time očevi vaši huliše na me postupajući nevjerno prema meni. (28) Kad ih ja uvedoh u zemlju za koju se zakleh da ću im je dati, gdje god bi ugledali kakvo visoko brdo i kakvo lisnato stablo, ondje bi prinosili svoje žrtve koje su me izazivale na srdžbu. Povrh toga, ondje spravljahu svoje ugodne mirise i ondje izlijevahu svoje žrtve ljevanice. (29) Onda im ja rekoh: Kakva je to uzvisina na koju vi idete? Zato se ona i dan-danas zove Bama[21]. (30) Zato kaži kući Israilovoj: Ovako veli Gospod Jahve: Hoćete li se kaljati onako kako su se kaljali očevi vaši i odavati se razvratu za njihovim gnusobama? (31) Kad prinosite svoje darove, kad koljete i provodite kroz vatru svoje sinove, vi se do dana današnjega svim svojim kumirima kaljate. I zar da mene vi za savjet pitate, o kućo Israilova? Života mi moga", očituje Gospod Jahve, "mene nećete za savjet pitati. (32) Neće se zbiti ono što vam je na umu kad govorite: 'Mi ćemo biti kao narodi, kao plemena u zemljama što služe drvetu i kamenu.'

Bog će vratiti Israil u njegovu zemlju

(33) Života mi moga", očituje Gospod Jahve, "zacijelo ću ja čvrstom šakom i ispruženom rukom i gnjevom izlivenim biti kralj nad vama. (34) Ja ću vas izvesti iz naroda, i okupiti vas iz zemalja po kojima ste raspršeni, čvrstom šakom i ispruženom rukom i gnjevom izlivenim; (35) i odvest ću vas u pustinju naroda, i ondje ću se licem u lice s vama u sud upustiti. (36) Kao što se upustih u sud s očevima vašim u pustinji zemlje egipatske, tako ću se ja s vama u sud upustiti", očituje Gospod Jahve. (37) "Ja ću vas provesti ispod štapa i natjerati vas da se držite obaveza iz saveza; (38) i očistit ću vas od odmetnika i onih što čine prijestupe prema meni; ja ću ih izvesti iz zemlje gdje prebivaju, ali oni neće ući u zemlju Israilovu. Tako ćete vi znati da sam ja Jahve. (39) A vi, o kućo Israilova", ovako veli Gospod Jahve, "idite, neka svako služi kumiru svome, ali ćete me kasnije zacijelo slušati, i moje sveto ime više nećete skrnaviti svojim darovima i kumirima svojim. (40) Jer na svetoj gori mojoj, na visokoj gori Israilovoj", očituje Gospod Jahve, "ondje će sva kuća Israilova, svi oni, meni služiti u zemlji; ondje ću ih ja prihvatiti i ondje ću ja tražiti prinose vaše i vaše najbolje darove sa svim svetinjama vašim. (41) Kao ugodan miris ja ću vas prihvatiti kad vas izvedem iz naroda i okupim vas iz zemalja po kojima ste raštrkani; i pokazat ću se svetim među vama na oči naroda. (42) I vi ćete znati da sam ja Jahve kad vas uvedem u zemlju Israilovu, u zemlju za koju se zakleh da ću je dati praočevima vašim. (43) Ondje ćete se vi sjetiti puteva svojih i svih djela svojih kojima ste se okaljali; i sami ćete se nad sobom gnušati zbog svih zlodjela što ste ih počinili. (44) Tad ćete spoznati da sam ja Jahve kad ja postupim prema vama radi imena svoga, a ne po vašim zlim putevima ni po vašim pokvarenim djelima, o kućo Israilova", očituje Gospod Jahve.

Proročanstva protiv Negeva

[22](45) I dođe mi riječ Jahvina: (46) "Sine čovječiji, okreni lice prema Temanu[23] i progovori protiv juga i proriči protiv šumovite zemlje negevske,

[21] Bama znači *uzvisina*.

[22] U hebrejskom tekstu 21:1.

[23] Ili *jugu*.

(47) i kaži šumi negevskoj: Čuj riječ Jahvinu: ovako veli Gospod Jahve: Evo, ja ću potpaliti u tebi vatru, te će ona u tebi progutati svako zeleno i svako suho drvo; razbuktjela se vatra neće ugasiti, i sva će lica od juga do sjevera njome biti spržena. (48) I svi će ljudi vidjeti da sam je ja, Jahve, potpalio; ona se neće ugasiti."
(49) Tad ja rekoh: "Ah, Gospode Jahve! Za mene govore: 'Zar on ne govori slikovito?'"

Mač Božiji

21 I dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, upravi lice prema Jerusalemu i progovori protiv svetišta i proriči protiv zemlje Israilove; (3) i kaži zemlji Israilovoj: Ovako veli Jahve: Evo me protiv tebe; i isukat ću mač svoj iz korica i odsjeći od tebe pravednoga i opakoga. (4) Da odsiječem od tebe pravednoga i opakoga, zato će se mač moj trgnuti iz svojih korica na sve ljude od juga do sjevera. (5) Tako će svi ljudi znati da sam ja, Jahve, isukao mač svoj iz korica. On se više u korice neće vratiti. (6) A ti, sine čovječiji, uzdiši skrhana srca i u gorkoj žalosti, stenji na oči njihove. (7) A kad ti kažu: 'Zašto stenješ?', ti reci: Zbog vijesti koja stiže; i svako će srce omekšati, i sve će ruke malaksati, svaki će duh klonuti i sva će koljena kleknuti. Eto je dolazi, i ispunit će se, očituje Gospod Jahve."
(8) Opet mi dođe riječ Jahvina: (9) "Sine čovječiji, proriči i reci: Ovako veli Gospod. Reci:
Mač, mač naoštren,
i k tome još, uglačan!
(10) Naoštren da kolje,
uglačan da sijeva poput munje!
Zar da se radujemo žezlu moga sina[24]? Mač prezire svaki takav štap. (11) Mač je dat da se uglača, da se u ruke prihvati; naoštren je i uglačan, da se dade u ruke ubojici. (12) Vapi i kukaj, sine čovječiji, jer on je protiv naroda moga, on je protiv svih prvaka Israilovih. Oni su izručeni maču s narodom mojim, zato udri po bedrima svojim. (13) Jer kušnja je tu, pa kako da se to ne desi kad si ti prezreo žezlo? – očituje Gospod Jahve.
(14) Stoga ti, sine čovječiji, proriči i plješći rukama; i neka mač dvaput, triput udari, mač za ubijanje. To je mač za veliko klanje, što ih okružuje, (15) da im srca klonu i da mnogi padnu. Na svim kapijama svojim ja dadoh mač svjetlucavi. Ah! On je načinjen da udara kao munja, spreman za klanje. (16) Pokaži se oštrim, idi nadesno; postavi se, idi nalijevo, kud god ti je oštrica okrenuta. (17) I ja ću pljeskati rukama, i utolit ću bijes svoj; ja, Jahve, progovorio sam."

Sredstvo Božije kazne

(18) Dođe mi riječ Jahvina: (19) "A ti, sine čovječiji, označi dva puta kojim će doći mač kralja babilonskoga; oba će izlaziti iz jedne zemlje. I postavi putokaz; postavi ga tamo gdje se put grana prema gradu. (20) Označi put maču da dođe u Rabu sinova Amonovih i u Jehudu, u utvrđeni Jerusalem. (21) Jer kralj babilonski stoji na raskršću puta, na početku dvaju puteva, da vrača; baca strelice, pita za savjet kućne kumire, gleda u jetru. (22) U desnicu mu pade žrijeb za Jerusalem, da postavi probojne ovnove, da pozove na klanje, da pusti bojni poklič, da postavi ovnove za probijanje kapija, da naspe nasipe, da podigne opsadni bedem. (23) A to će se njima učiniti kao lažno vračanje; oni položiše svečane prisege. Ali on će podsjetiti na opačinu, da bi oni bili uhvaćeni.
(24) Zato ovako veli Gospod Jahve: Zato što ste učinili da se vaša opačina spominje, time što su vaši prijestupi otkriveni, pa se u svim vašim djelima vaši grijesi vide, zato što se na vas podsjetilo, bit ćete šakom zgrabljeni. (25) A tebi, o podli zlikovče, kraljeviću israilski, čiji je dan došao u vremenu konačne kazne, (26) ovako veli Gospod Jahve: Skloni turban i skini krunu; ništa više neće biti isto. Uzdigni onoga koji je unižen, a ponizi onoga koji je uzvišen. (27) U ruševinu, u ruševinu, u ruševinu ja ću ga pretvoriti. Ali toga više neće biti dok ne dođe onaj čije to bude pravo, a njemu ću ga ja dati.
(28) A ti, sine čovječiji, proriči i govori: Ovako veli Gospod Jahve o sinovima Amonovim i o njihovoj sramoti, i kaži: Mač, mač je isukan, za klanje uglačan, da ubija, da bude kao munja – (29) dok ti lažna ukazanja gledaju, dok ti lažno vračaju – da se stavi na vrat zlikovcima podlim, čiji je dan došao u vremenu konačne kazne. (30) Vrati ga u korice! U mjestu gdje si stvoren, u zemlji gdje si se rodio ja ću ti suditi. (31) Ja ću izliti svoje ogorčenje na tebe; ja ću raspiriti na te vatru gnjeva svog, i izručit ću te u ruke okrutnim ljudima, iskusnim zatirateljima. (32) Ti ćeš biti gorivo za vatru; tvoja će krv biti sred zemlje. Neće te više spominjati, jer ja, Jahve, progovorio sam."

[24] Tj. Jehuda.

Israilovi grijesi

22 Onda mi dođe riječ Jahvina: (2) "A ti, sine čovječiji, hoćeš li suditi, hoćeš li suditi okrvavljenom gradu? Onda ga natjeraj da spozna sve gnusobe svoje. (3) Ti reci: Ovako veli Gospod Jahve: Grad što u svojoj sredini krv prolijeva, da bi mu vrijeme došlo, i što kumire pravi, da bi se okaljao. (4) Kriv si za krv što si je prolio i okaljao si se kumirima svojim što si ih napravio. Tako si prizvao dan svoj i dočekao godine svoje; zato sam te ja učinio sramotom narodima i ruglom svim zemljama. (5) Oni koji su blizu i koji su daleko od tebe rugat će ti se, tebi koji si na zlu glasu, pun nemira.
(6) Gle, vladari israilski, svaki prema svojoj moći, bijahu u tebi, da bi krv prolijevali. (7) Oni prezrivo postupahu s ocem i majkom u tebi. Usred tebe stranca tlačiše; siročetu i udovici nepravdu nanosiše. (8) Ti prezre svetinje moje i oskrnavi subote moje. (9) U tebi bijahu klevetnici, da bi krv prolijevali, i u tebi su jeli po svetištima gorskim. Usred tebe besramna djela počiniše. (10) U tebi otkriše golotinju svojih očeva[25]; u tebi poniziše onu koja je nečista od svoga mjesečnog pranja. (11) Jedan počini gadost sa ženom bližnjega svoga, a drugi besramno oskvrnu snahu svoju. A treći ponizi svoju sestru, kćerku oca svoga. (12) U tebi primahu mito, da bi krv prolijevali; ti si uzimao kamatu i lihvu i činio si nažao bližnjima svojim da bi tlačeći stekao dobit, a mene si zaboravio", očituje Gospod Jahve.
(13) "Zato, evo, ja udaram rukom svojom po nepoštenoj zaradi koju su stekao i krvi prolivenoj u tebi. (14) Može li srce tvoje izdržati, ili mogu li ti ruke biti jake u danima kad te ja rukama uhvatim? Ja, Jahve, progovorih, i djelovat ću. (15) Ja ću te raspršiti među narode i rasijat ću te po zemljama, i uklonit ću iz tebe nečistoću tvoju. (16) Zbog tebe ću se ja oskvrnuti[26] na oči naroda, i znat ćeš da sam ja Jahve."
(17) I dođe mi riječ Jahvina: (18) "Sine čovječiji, kuća Israilova postade mi troska; svi su oni mjed i kalaj i željezo i olovo u peći; oni su troska od srebra. (19) Zato ovako veli Gospod Jahve: Zato što svi postadoste troska, zato ću vas, evo, ja okupiti u sredinu Jerusalema. (20) Kao što se u peć skuplja srebro i mjed i željezo i olovo i kalaj, da se na njih raspiri vatra, da se rastale, tako ću ja vas okupiti u srdžbi svojoj i gnjevu svome, i ondje ću vas položiti i rastaliti. (21) Ja ću vas sabrati i raspiriti na vas vatru gnjeva svoga, i vi ćete se usred nje rastopiti. (22) Kao što se srebro topi u peći, tako ćete se i vi usred nje rastopiti; i znat ćete vi da sam ja, Jahve, izlio gnjev svoj na vas."
(23) I dođe mi riječ Jahvina: (24) "Sine čovječiji, kaži joj: Ti si zemlja koja nije očišćena, na koju nije pala kiša u dan ogorčenja. (25) Njegovi poglavari su[27] poput lava što riče dok razdire plijen svoj. Oni živote proždirahu; uzimahu blago i dragocjenosti; umnožiše udovice usred njega. (26) Svećenici njegovi učiniše nasilje zakonu mom i oskvrnuše svetinje moje; oni ne razlikovahu sveto od svjetovnog, i ne poučavahu razlici između nečistoga i čistog; i zatvarahu oči pred subotama mojim, a ja sam oskvrnut među njima. (27) Njegovi su prvaci u njemu kao vukovi što plijen razdiru, krv prolijevaju i živote uništavaju, da bi stekli nepoštenu zaradu. (28) Njegovi proroci razmazaše kreč za njih, gledajući lažna ukazanja i lažno im vračajući: 'Ovako veli Gospod Jahve', kad Jahve progovorio nije. (29) Narod je u zemlji tlačio i pljačkao i nanosio nepravdu siromahu i nevoljniku, i bespravno je tlačio došlaca. (30) Ja sam tražio među njima čovjeka koji bi podigao zid i stao preda me u rupu za zemlju, da je ne uništim, ali ne nađoh nijednoga. (31) Zato ja izlih ogorčenje svoje na njih; zatrijeh ih vatrom gnjeva svoga; puteve im njihove o glavu razbih", očituje Gospod Jahve.

Dvije sestre bludnice – Samarija i Jerusalem

23 Dođe mi opet riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, bile dvije žene, kćeri jedne majke; (3) i one se odadoše razvratu u Egiptu. Odadoše se bludu u mladosti; ondje su im grudi stiskali i ondje su im prsa djevojačka milovali. (4) Starijoj bješe ime Ohola, a sestri joj Oholiba. I one postadoše moje, i rodiše sinove i kćeri. Ovo su im imena: Ohola je Samarija, a Oholiba je Jerusalem.
(5) Ohola se odade razvratu dok je još moja bila; i ona je žudjela za svojim ljubavnicima, za Asircima,

[25] Tj. lijegaše s priležnicama svojih očeva.

[26] Tako je u grčkim, sirjačkim, latinskim i nekim hebrejskim rukopisima. U mazoretskom tekstu stoji *ti ćeš se oskvrnuti*.

[27] Tako je u grčkim rukopisima. U hebrejskim stoji *Zavjera njegovih porodica je*...

ratnicima, (6) odjevenim u grimiz, namjesnicima i prvacima, sve samim poželjnim mladićima, konjanicima što jašu na konjima. (7) Ona ih obasu svojim bludničenjem, sve najbolje Asirce; i sa svima za kojima je žudjela, sa svim njihovim kumirima ona se okalja. (8) Ona se ne okani svoga bludničenja iz Egipta; jer u mladosti njezinoj ljudi lijegahu s njom i milovahu joj grudi djevojačke i izlijevahu na nju svoju požudu. (9) Zato je ja predadoh u ruke njenim ljubavnicima, u ruke Asircima, za kojima je žudjela. (10) Oni je obeščastiše; uzeše joj sinove i kćeri, a nju ubiše mačem. Tako ona postade ruglom među ženama, i na njoj bi izvršen sud.
(11) I vidje to njezina sestra Oholiba, ali ona bješe pokvarenija u svojoj požudi od nje, i njeno bludničenje bješe gore od bludničenja sestre njene. (12) Ona je žudjela za Asircima, namjesnicima i prvacima, ratnicima, raskošno odjevenim, konjanicima što jašu na konjima, sve samim poželjnim mladićima. (13) Ja vidjeh da se ona okaljala; obje istim putem pođoše. (14) Ali ona umnoži svoje bludničenje. I ugleda muškarce naslikane na zidu, likove Kaldejaca naslikane crvenom bojom, (15) opasanih bedara, s lepršavim turbanima na glavama, svaki je izgledao kao zapovjednik, kao Babilonci u Kaldeji, zemlji gdje su se rodili. (16) Kad ih ugleda, obuze je žudnja za njima te im posla glasnike u Kaldeju. (17) Babilonci joj dođoše u ljubavnu postelju i okaljaše je svojim razvratom. A kad se ona okalja s njima, zgadiše joj se. (18) Ona razotkri svoje bludničenje i otkri golotinju svoju; onda mi se ona zgadi, kao što mi se zgadila sestra njezina. (19) Ali ona umnoži svoje bludničenje, sjećajući se dana svoje mladosti kad se u zemlji egipatskoj odavala razvratu. (20) Žudjela je za ljubavnicima čija spolovila bijahu kao u magaraca, a sjeme kao u konja. (21) Tako si čeznula za razuzdanošću svoje mladosti kad su ti Egipćani grudi stiskali i milovali prsa djevojačka.[28]
(22) Zato, Oholibo, ovako veli Gospod Jahve: Gle, ja ću dići tvoje ljubavnike na te, od kojih si se ti okrenula, i odasvud ću ih dovesti na te: (23) Babilonce i sve Kaldejce, Pekođane i Šoance i Koance, i s njima sve Asirce, poželjne mladiće, sve same namjesnike i prvake, zapovjednike i ratnike; svi oni konje jašu. (24) Oni će navaliti na te naoružani, s kolima bojnim i teretnim i vojskom naroda. Oni će se na sve strane poredati protiv tebe sa štitilom i štitom i kacigom; ja ću im povjeriti sud, i oni će ti suditi po svojim običajima. (25) Ja ću okrenuti ljubomoru svoju na te, da bi oni gnjevno postupili s tobom. Oni će tebi odsjeći nos i uši, a tvoji preživjeli past će od mača. Oni će ti odvesti sinove i kćeri, a preživjele tvoje progutat će vatra. (26) I svući će haljine s tebe i oteti sve tvoje dragulje krasne. (27) Tako ću ja prekinuti raskalašenost tvoju i bludničenje tvoje još iz zemlje egipatske, pa ti više nećeš dizati oči prema njima niti se sjećati Egipta. (28) Jer ovako veli Gospod Jahve: Gle, ja ću te predati u ruke onima koje mrziš, u ruke onih od kojih si se okrenula. (29) Oni će mrsko postupati s tobom, uzeti sve plodove truda tvoga i ostaviti te golu i nagu. I otkrit će se golotinja bludničenja tvog, i raskalašenost tvoja i bludničenje tvoje. (30) To će ti biti učinjeno jer si se odala razvratu s narodima, jer si se okaljala s njihovim kumirima. (31) Hodila si putem svoje sestre; zato ću ti ja dati u ruku pehar njen. (32) Ovako veli Gospod Jahve:

Ti ćeš ispiti pehar svoje sestre,
koji je dubok i širok.
Ti ćeš biti ismijavana i izvrgnuta ruglu;
i time će čaša biti prepunjena.
(33) Ispunit ćeš se pijanstvom i tugom,
iz pehara užasa i pustoši,
pehara svoje sestre Samarije.
(34) Ti ćeš iz njega piti i iskapiti ga.
Potom ćeš oglodati njegove komadiće
i rastrgati svoje grudi;
jer ja sam progovorio, očituje Gospod Jahve.

(35) Stoga ovako veli Gospod Jahve: Zato što ti mene zaboravi i za leđa me baci, ispaštaj sad kaznu za raskalašenost svoju i bludničenje svoje."
(36) Jahve mi još reče: "Sine čovječiji, hoćeš li suditi Oholi i Oholibi? Onda im pokaži gnusobe njihove. (37) Jer one počiniše preljubu i ruke su im okrvavljene. Tako počiniše preljubu s kumirima svojim, pa i sinove svoje, koje mi rodiše, njima za hranu kroz vatru provedoše. (38) Još mi i ovo učiniše: istoga dana okaljaše moje svetište i oskvrnuše moje subote. (39) Jer kad djecu svoju zaklaše kumirima svojim, istoga dana uđoše u moje svetište da ga oskvrnu; i eto, tako uradiše u mojoj kući. (40) I još ste slale po muškarce izdaleka, kojima bi glasnik poslan bio; i gle, oni bi došli – za njih si se ti kupala, oči svoje mazala i ukrasima se kitila; (41) i sjedila si na gizdavom ležaju pred kojim bješe prostrta trpeza na koju ti bješe stavila moj

[28] Tako je u sirjačkim rukopisima. Hebrejski je ovdje nejasan.

tamjan i ulje moje. (42) Vika bezbrižna mnoštva
čula se kod nje; i dovođeni su Sibinjani[29] iz pustinje s mnoštvom ljudi. I oni su stavljali ženama na
ruke narukvice i na glave krasne krune.
(43) Tad ja rekoh o onoj koja bješe iscrpljena preljubama: Hoće li oni činiti preljubu s njom sad kad
je ovakva? (44) A oni su joj ulazili kao kad ulaze bludnici. Tako su ulazili Oholi i Oholibi, ženama
raskalašnim. (45) Ali pravednici će njima suditi kao što se sudi preljubnicama i kao što se sudi ženama koje su prolile krv, jer su one preljubnice i
ruke su im okrvavljene.
(46) Jer ovako veli Gospod Jahve: Dovedite protiv njih družinu i predajte ih užasu i grabeži. (47) Družina će ih kamenovati i posjeći mačevima; sinove
će im i kćeri pobiti, a kuće im spaliti. (48) Tako ću ja prekinuti raskalašenost u zemlji, da sve žene budu opomenute i da ne postupaju raskalašeno
kao vi. (49) Vaša raskalašenost bit će vam naplaćena, i vi ćete ispaštati kaznu za klanjanje kumirima svojim; tako ćete znati da sam ja Gospod Jahve."

Uzavreli lonac

24 Dođe mi riječ Jahvina devete godine, u desetome mjesecu, desetoga dana toga
mjeseca: (2) "Sine čovječiji, zapiši ime ovoga dana, baš ovoga dana. Upravo danas babilonski je kralj opkolio Jerusalem. (3) Progovori slikovito odmetničkoj kući i reci joj: Ovako veli Gospod Jahve: Pristavi lonac, pristavi i nalij vode u nj;
(4) stavi u nj komade,
sve dobre komade, but i plećku;
napuni ga probranim kostima.
(5) Uzmi najbolje od stada,
i k tome još, nakupi drva ispod lonca.
Neka dobro uzavri.
Skuhaj i kosti u njemu.
(6) Zato ovako veli Gospod Jahve:
Teško okrvavljenom gradu,
loncu zahrđalu,
čija se hrđa ne da skinuti!
Vadi iz njega komad po komad
ne birajući.
(7) Jer krv je njegova usred njega;
na goloj je stijeni ostavi;
na zemlju je ne prolij,
da je prašinom prekrije.
(8) Da gnjev plane radi osvete,
ja ostavih krv njegovu na golu stijenu,
da ona ne bude prekrivena.
(9) Zato ovako veli Gospod Jahve:
Teško okrvavljenom gradu!
Ja ću još gomilu većom učiniti.
(10) Nakupi drva, vatru potpali,
dobro skuhaj meso
i umiješaj začine,
i neka kosti izgore.
(11) Onda ga pristavi prazna na žeravicu,
da se užari
i da mu se mjed usija
i nečistoća se njegova u njemu rastopi,
hrđe njegove nestane.
(12) Uzalud sam se umarao,
ali velika hrđa s njega ne spade;
neka mu hrđa bude u vatri!
(13) Ipak, kad te ja očistih u tvojoj prljavoj raskalašenosti,
ti ne postade čista od svoje prljavštine;
ti više nećeš biti očišćena
dok ja ne iskalim gnjev svoj nad tobom.
(14) Ja, Jahve, progovorio sam; vrijeme je, i ja ću djelovati. Neću popustiti, i neću štedjeti, i neće mi žao biti; po tvojim putevima i po tvojim djelima ja ću ti suditi, očituje Gospod Jahve."

Smrt je Ezekielove žene znak

(15) I dođe mi riječ Jahvina: (16) "Sine čovječiji, gle, ja ću ti jednim udarcem oduzeti radost očiju tvojih; ali ti nećeš tugovati niti ćeš plakati, i suze ti neće teći. (17) Uzdiši tiho; ne žali za mrtvima. Ovij turban svoj i nazuj obuću svoju, i ne pokrivaj brkove svoje, i ne jedi hljeb žalobnički[30]."
(18) Tako ja progovorih narodu ujutro, a uvečer mi žena umrije. A ujutro uradih kako mi je bilo zapovjeđeno.
(19) Narod mi reče: "Zar nam nećeš reći šta znači za nas to što ti činiš?"
(20) Ja im tada rekoh: "Dođe mi riječ Jahvina: (21) Progovori kući Israilovoj: Ovako veli Gospod Jahve: Evo, ja ću oskvrnuti svoje svetište, ponos vaše moći, radost vaših očiju i slast vaše duše; i sinovi će vaši i kćeri vaše koje ostaviste za sobom od mača pasti. (22) Vi ćete učiniti kao što sam i ja učinio;

[29] Ili *pijanice*.

[30] Tako je u aramejskim i latinskim rukopisima. U hebrejskom je *čovječiji*.

nećete prekrivati brkove i nećete jesti hljeb žalobnički[31]. (23) Turbani će vam biti na glavama i obuća na nogama. Nećete tugovati i nećete plakati, nego ćete truhnuti u svojim opačinama, i jedni ćete drugima uzdisati. (24) Tako će vam Ezekiel biti znak; sve onako kako je on činio vi ćete učiniti; kad se to desi, znat ćete vi da sam ja Gospod Jahve. (25) A ti, sine čovječiji, zar neće biti u dan kad im ja otmem utvrdu njihovu, radost njihova ponosa, želju njihovih očiju i slast njihove duše, njihove sinove i njihove kćeri, (26) da će u taj dan onaj koji umakne doći tebi s vijestima za tvoje uši? (27) Toga dana usta će se tvoja otvoriti onome koji je umakao, i ti ćeš progovoriti, i nećeš više biti nijem. Tako ćeš im ti biti znak, i oni će spoznati da sam ja Jahve."

Presuda Amonu

25 Dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, upravi lice prema sinovima Amonovim i proriči protiv njih, (3) i kaži sinovima Amonovim: Čujte riječ Gospoda Jahve! Ovako veli Gospod Jahve: Zato što vi rekoste: 'Neka!' protiv moga svetišta kad ono bješe oskvrnuto i protiv zemlje Israilove kad ona bijaše opustošena i protiv kuće Jehudine kad ona ode u progonstvo, (4) zato ću vas, evo, ja predati u posjed onima s istoka, pa će se oni utaboriti među vama i napraviti sebi prebivališta među vama; oni će jesti vaše plodove i piti vaše mlijeko. (5) Rabu ću pretvoriti u pašnjak za deve, a Amon u počivalište za stada. Tako ćete vi znati da sam ja Jahve. (6) Jer ovako veli Gospod Jahve: Zato što si pljeskao rukama i udarao nogama i veselio se punim prijezirom svoje duše nad zemljom Israilovom, (7) zato sam ja, evo, digao ruku na te, i dat ću te u plijen narodima. I odsjeći ću te od naroda i učinit ću da te nestane iz zemalja; zatrijet ću te. Tako ćeš ti znati da sam ja Jahve."

Presuda Moabu

(8) Ovako veli Gospod Jahve: "Zato što Moab[32] govori: 'Gle, kuća je Jehudina poput svih naroda', (9) zato ću ja, evo, razgoliti bok moapski, počev od gradova na granici, ponosa zemlje: Bet-Ješimota, Baal-Meona i Kirjatajima, (10) i dat ću ga zajedno sa sinovima Amonovim u posjed onima s istoka, te se sinovi Amonovi neće spominjati među narodima. (11) Tako ću ja izvršiti sud nad Moabom, i oni će znati da sam ja Jahve."

Presuda Edomu

(12) Ovako veli Gospod Jahve: "Zato što je Edom djelovao osvetoljubivo protiv kuće Jehudine i navukao na se krivnju tešku sveteći im se", (13) zato ovako veli Gospod Jahve: "Ja ću dići ruku na Edom i istrijebiti iz njega ljude i zvijeri. I opustošit ću ga; od Temana pa sve do Dedana oni će padati od mača. (14) Ja ću se osvetiti Edomu rukom svoga naroda israilskoga. Stoga će on postupati u Edomu po mojoj srdžbi i mome gnjevu; tako će oni spoznati moju osvetu", očituje Gospod Jahve.

Presuda Filistini

(15) Ovako veli Gospod Jahve: "Zato što Filistinci postupiše osvetoljubivo i osvetiše se s prijezirom u duši da uništavaju vječnim neprijateljstvom", (16) zato ovako veli Gospod Jahve: "Evo, ja ću dići svoju ruku na Filistince, pa zatrti i Kerećane i uništiti ostatak na morskoj obali. (17) Tako ću ja gnjevnim kaznama izvršiti veliku odmazdu nad njima; i oni će spoznati da sam ja Jahve kad na njih osvetu svoju sručim."

Presuda Tiru

26 Jedanaeste godine, prvoga dana u prvom mjesecu[33], dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, zato što Tir reče o Jerusalemu: 'Neka, razbijena su vrata naroda; meni se otvoriše. Ja ću se napuniti, sad kad je on opustošen', (3) zato ovako veli Gospod Jahve: Eto mene protiv tebe, Tire, i ja ću dići na te narode mnoge, kao što more diže valove. (4) Oni će uništiti tirske bedeme i razoriti kule njegove; i pomest ću s njega zemlju i pretvoriti ga u golu stijenu. (5) On će postati mjesto gdje se razapinju mreže usred mora, jer ja sam progovorio, očituje Gospod Jahve, i postat će plijenom narodima. (6) Povrh toga, njegova će naselja na kopnu poklati mač, i znat će oni da sam ja Jahve." (7) Jer ovako veli Gospod Jahve: "Ja ću dovesti na Tir sa sjevera Nabukodonosora, kralja babilonsko-

[31] V. nap. u 24:17.

[32] Tako je u grčkim i starolatinskim rukopisima. U hebrejskom je *Moab i Seir*.

[33] Tako je u grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu nema riječi *prvom*.

ga, kralja nad kraljevima, s konjima, kolima, konjicom i silnom vojskom. (8) On će ti pobiti mačem naselja u polju, i podići će opsadne zidove protiv tebe, nasuti nasip protiv tebe i dići pokrov od štitova protiv tebe. (9) Ovnove za probijanje okrenut će na tvoje zidine i svojim sjekirama porušiti tvoje kule. (10) Od mnoštva njegovih konja prašina će te prekriti; od buke konjice i točkova i kola zidovi će se tvoji potresti kad on uđe na tvoje kapije kao što ljudi ulaze u grad provaljen. (11) Kopitima svojih konja zgazit će ti sve ulice. On će narod tvoj mačem pobiti, i tvoji jaki stupovi na zemlju će se srušiti. (12) I oni će zaplijeniti tvoje bogatstvo i opljačkati tvoju robu, porušit će tvoje zidine i uništiti tvoje divne kuće i baciti u vodu kamenje tvoje i tvoju drvenu građu i ostatke tvoje. (13) Tako ću ja prekinuti tvoje pjesme, i zvuk se tvojih lira više neće čuti. (14) Ja ću te pretvoriti u golu stijenu; ti ćeš biti mjesto gdje se razapinju mreže. Ti se nikad više nećeš podići, jer ja, Jahve, progovorio sam", očituje Gospod Jahve.
(15) Ovako veli Gospod Jahve Tiru: "Neće li se potresti primorja od treska tvoga pada, kad ranjenici zajecaju, kad se u tebi desi klanje? (16) Tad će svi morski kraljevići sići sa svojih prijestolja, ukloniti svoje plašteve i skinuti svoju vezenu odjeću. Oni će se odjenuti u drhat; na zemlju će sjesti, drhtati svakog trena i biti prestrašeni tobom. (17) Oni će zapjevati tužaljku nad tobom i reći ti:
'Kako nestade, o grade znameniti,
ljudima s mora naseljenim,
što bijaše moćan na moru,
ti i stanovnici tvoji,
koji ulijevaste strah
svim stanovnicima tamošnjim!
(18) I zadrhtat će otoci
u dan pada tvog;
tako je, primorja što su kraj mora
prestravit će se zbog nestanka tvog.'"
(19) Jer ovako veli Gospod Jahve: "Kad te ja pretvorim u pust grad, poput gradova što nisu naseljeni, kad na te sručim bezdan i velike te vode prekriju, (20) tad ću te ja svesti s onima koji silaze u jamu, narodu davnom, i natjerat ću te da živiš u nižim dijelovima zemlje, poput pustara drevnih, s onima koji silaze u grobnu jamu, te više nećeš naseljen biti, niti ćeš ostati[34] u zemlji živih. (21) Ja ću navaliti na te užase, i tebe više neće biti; iako će te tražiti, nikad te više neće naći", očituje Gospod Jahve.

Tužaljka nad Tirom

27 I još mi dođe riječ Jahvina: (2) "A ti, sine čovječiji, zapjevaj tužaljku nad Tirom; (3) i kaži Tiru, koji leži na ulazu u more, tržnici naroda u primorjima mnogim: Ovako veli Gospod Jahve:
O Tire, ti reče: 'Moja je ljepota savršena.'
(4) Tvoje su međe u srcu mora;
graditelji tvoji upotpuniše ti ljepotu.
(5) Napraviše sve daske tvoje od jela iz Senira;
uzeše kedar iz Libanona da ti naprave jarbol.
(6) Od bašanskih hrastova napraviše ti vesla;
bjelokošću ti obložiše palubu od šimšira iz primorja kitimskog.
(7) Jedro ti bješe od fino vezena lana iz Egipta,
pa ono postade bajrakom tvojim;
pokrov ti bijaše plav i grimizan, iz primorja eliškog.
(8) Stanovnici Sidona i Arvada bijahu ti veslači;
vještaci tvoji, Tire, bijahu na tebi; oni bijahu kormilari tvoji.
(9) Starješine Gebala i njegovi vještaci popravljahu pukotine na tebi;
sve morske lađe i mornari njihovi bijahu s tobom da trguju robom tvojom.
(10) Ljudi iz Perzije, Luda i Puta bijahu u vojsci tvojoj, ratnici tvoji. U tebi vješahu štit i kacigu; oni ti davahu sjaj. (11) Ljudi iz Arvadi i Heleka bijahu na bedemima tvojim, posvuda naokolo, a gamadinci[35] bijahu na kulama tvojim. O zidove ti svuda naokolo vješahu štitove; ljepotu tvoju upotpuniše.
(12) Taršiš ti bijaše mušterija zbog obilja blaga svakovrsnog; srebrom, željezom, kalajem i olovom plaćali su robu tvoju. (13) Javan, Tubal i Mešek, oni bijahu trgovci tvoji; ljudskim životima i mjedenim posuđem plaćali su robu tvoju. (14) Oni iz Bet-Togarme davahu za tvoju robu konje i ratne konje i mazge. (15) Ljudi s Rodosa[36] trgovahu s tobom. Mnoga primorja bijahu ti tržnica; plaćali su ti bjelokosnim kljovama i ebanovinom. (16) Edom[37] trgovaše s tobom zbog obilja robe tvoje; tvoju robu

[34] U grčkim rukopisima stoji *niti ćeš ostati*, a u hebrejskom tekstu *a ja ću postaviti sjaj*.

[35] Ili *junaci*.

[36] U hebrejskom *Dedana*.

[37] Tako je u grčkim i nekim hebrejskim rukopisima, a u većini hebrejskih rukopisa stoji *Aram*.

plaćali su tirkizom, purpurom, vezenim haljinama, ispredenim lanom, koraljem i rubinima. (17) Jehuda i zemlja Israilova, oni trgovahu s tobom; minitskom pšenicom, prosom, medom, uljem i balzamom plaćali su robu tvoju. (18) Damask je trgovao s tobom zbog obilja robe tvoje, zbog obilja svakovrsnog blaga, zbog vina helbonskog i bijele vune. (19) Buradima vina iz Uzala[38] plaćali su robu tvoju; kovano željezo, cimet i slatku trsku davahu za robu tvoju. (20) Rodos je trgovao s tobom podmetačima jahačkim. (21) Arabija i svi vladari kedarski bijahu ti mušterije za janjce, ovnove i jarce; za njih ti oni bijahu mušterije. (22) Trgovci iz Šebe i Raame trgovahu s tobom; oni su plaćali robu tvoju najboljim mirođijama svakovrsnim i raznovrsnim draguljima i zlatom. (23) Haran, Kane, Eden, trgovci Ašura i Kilmada[39] trgovahu s tobom. (24) Oni su trgovali s tobom haljinama raskošnim, odjećom plavom i vezenom, i šarenim ćilimima i čvrsto namotanim pređama – to ti davahu za robu tvoju. (25) Taršiške lađe prenosile su robu tvoju.

I ti bijaše pun i pretovaren u srcu mora.
(26) Tvoji te veslači
odvedoše na pučinu;
istočni te vjetar razbi
u srcu mora.
(27) Tvoje blago, tvoja dobra, tvoja roba,
tvoji mornari i tvoji kormilari,
tvoji popravljači pukotina, tvoji trgovci robom
i svi tvoji ratnici u tebi,
sa svom družinom tvojom usred tebe,
past će u srce mora
u dan propasti tvoje.
(28) Od vriske tvojih kormilara
pašnjaci će se potresti.
(29) Svi koji zamahuju veslom,
mornari i svi kormilari morski
sići će sa svojih lađa;
na obali će oni stajati,
(30) i nad tobom će glas pustiti,
i gorko će plakati.
Po glavama svojim prašinu će posuti,
u pepelu će se valjati.
(31) I zbog tebe će glave obrijati
i kostrijeću se opasati;
i gorko će za tobom plakati
i čemerno tugovati.
(32) Povrh toga, zapjevat će ti tužaljku kukajući
i za tobom će naricati:
'Ko je kao Tir,
kao onaj što je ušutkan usred mora?
(33) Kad tvoja roba bi iskrcana s mora,
ti mnoge narode nasiti;
obiljem bogatstva svoga i svoje robe
ti kraljeve zemaljske obogati.
(34) Sad kad si razbijen kraj morâ,
u dubinama voda,
tvoja roba i tvoja družina
padoše s tobom.
(35) Svi stanovnici primorja
prestravljeni su tobom,
a njihovi kraljevi silno uplašeni,
lica im zabrinuta.
(36) Trgovci među narodima sikću na te;
ti postade užasom,
i nestat će te zauvijek.'"

Tirski kralj bit će svrgnut

28 Opet mi dođe riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, kaži vladaru tirskome: Ovako veli Gospod Jahve:
Zato što ti se srce uzoholi
i ti reče: 'Ja sam bog,
ja sjedim na božijem prijestolju
u srcu morâ',
ipak si ti čovjek, a ne Bog,
iako izjednačavaš svoje srce s Božijim –
(3) gle, mudriji si od Danela;
nema tajne da ti je sakrivena.
(4) Mudrošću svojom i razumom
ti steče bogatstvo
i nakupi srebra i zlata u riznice svoje.
(5) Svojom velikom mudrošću u trgovini
ti umnoži svoje bogatstvo,
i srce ti se uzoholi zbog bogatstva tvoga –
(6) zato ovako veli Gospod Jahve:
Zato što si izjednačio svoje srce
s Božijim,
(7) zato ću ja, evo, dovesti na te tuđince,
najokrutnije među narodima.
I oni će isukati mačeve svoje
na ljepotu mudrosti tvoje
i sjaj tvoj okaljati.
(8) Bacit će te u grobnu jamu,

[38] Sudeći prema grčkim tekstovima, ovo je vjerovatno značenje. Hebrejski ima *Vedan i Javan iz Uzala*.

[39] U grčkom *Ašura*, a u hebrejskom *Šebe*, *Ašura*.

i ti ćeš umrijeti kao oni koji su ubijeni
u srcu morâ.
(9) Hoćeš li još govoriti: 'Ja sam bog'
pred svojim krvnikom,
iako si ti čovjek, a ne Bog,
u rukama onih koji ti nanose rane?
(10) Ti ćeš umrijeti smrću neobrezanih
od ruke tuđinske,
jer ja sam progovorio!, očituje Gospod Jahve!"
(11) Opet mi dođe riječ Jahvina: (12) "Sine čovječiji, zapjevaj tužaljku nad kraljem tirskim i kaži mu:
Ovako veli Gospod Jahve: Bio si uzor savršenstva,
pun mudrosti i savršene ljepote.
(13) Ti si bio u Edenu, vrtu Božijem;
svaki te dragulj pokrivao:
rubin, topaz i dijamant,
krizolit, oniks i jaspis,
safir, tirkiz i smaragd,
i izrađevine u zlatu – okviri tvoji i rezbarije tvoje – bješe u tebi.
Na dan kad si stvoren
oni bijahu pripremljeni.
(14) Postavih nad tobom kerubina
pomazanog, da te čuva.
Ti si bio na svetoj gori Božijoj;
hodio si posred kamenja vatrenog.
(15) Ti si bio nedužan u putevima svojim
od dana kad si stvoren
dok se ne nađe u tebi nepravda.
(16) Od obilja svoje trgovine
ti se napuni nasiljem,
i ti zgriješi;
zato te ja bacih kao nesvetog
s gore Božije.
I kerubin te čuvar izvuče
iz kamenja vatrenog.
(17) Srce ti se uzoholi zbog ljepote tvoje;
ti pokvari svoju mudrost zarad sjaja svoga.
Ja te bacih na zemlju;
izvedoh te pred kraljeve,
da te vide.
(18) Mnoštvom svojih opačina,
nepravednom trgovinom
ti oskrnavi svetišta svoja.
Zato ja dadoh da iz tebe bukne vatra;
ona te proguta,
i ja te pretvorih u pepeo na zemlji
u očima svih koji te vide.
(19) Svi koji te poznaju među narodima
prestravljeni su tobom;
ti postade užasom,
i nestat će te zauvijek."

Presuda Sidonu

(20) I dođe mi riječ Jahvina: (21) "Sine čovječiji, upravi svoje lice prema Sidonu, proriči protiv njega
(22) i kaži: Ovako veli Gospod Jahve:
Gle, ja sam protiv tebe, o Sidone,
i mene će veličati usred tebe.
Tada će oni spoznati da sam ja Jahve, kad ja izvršim sud u njemu
i pokažem svoju svetost u njemu.
(23) Jer ja ću poslati na nj kugu
i krv na ulice njegove,
i pobijeni će padati posred njega
od mača nad njim odasvud;
tad će oni spoznati da sam ja Jahve.
(24) I više neće biti kući Israilovoj bodljikave dračе niti trna što probada među svima oko njih koji ih prezreše; tad će oni spoznati da sam ja Gospod Jahve."

Ponovno okupljanje Israila

(25) Ovako veli Gospod Jahve: "Kad ja sakupim kuću Israilovu iz naroda među koje su razasuti i pokažem svoju svetost na oči pogana, tad će oni živjeti u zemlji svojoj koju ja dadoh svome slugi Jakovu. (26) Oni će u njoj živjeti u sigurnosti; i gradit će kuće, saditi vinograde i živjeti u sigurnosti kad ja izvršim sud nad svima naokolo koji ih preziru; tad će oni spoznati da sam ja Jahve, njihov Bog."

Presuda Egiptu

29 Desete godine, u desetome mjesecu, dvanaesti dan toga mjeseca, dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, okreni svoje lice prema faraonu, kralju egipatskome, i proriči protiv njega i protiv sveg Egipta. (3) Progovori i kaži: Ovako veli Gospod Jahve:
Eto mene protiv tebe, o faraone, kralju egipatski,
golema nemani[40] što ležiš usred svojih rijeka,
što reče: 'Moj Nil je moj, i ja sam ga sam načinio.'
(4) Ja ću ti staviti kuke u vilice
i učiniti da se ribe tvojih rijeka lijepe na tvoje krljušti.

[40] Ili *krokodile*.

I izvući ću te iz tvojih rijeka,
i sve će se ribe tvojih rijeka prilijepiti za tvoje krljušti.
(5) Ja ću te prepustiti pustinji, tebe i sve ribe tvojih rijeka;
ti ćeš pasti na otvoreno polje; ti nećeš biti sakupljen ni sahranjen.
Ja sam te dao za hranu zvijerima zemaljskim i pticama nebeskim.
(6) Tad će svi stanovnici Egipta znati da sam ja Jahve,
jer oni bijahu kući Israilovoj samo stabljika trske.
(7) Kad te rukama uhvatiše,
ti se polomi i pleća im probi;
a kad se na te osloniše,
ti se polomi i od tebe im bedra oslabješe."
(8) Zato ovako veli Gospod Jahve: "Gle, ja ću dovesti na te mač i odsjeći ću od tebe čovjeka i zvijer.
(9) Zemlja će egipatska postati pustinja i pustoš.
Tad će oni znati da sam ja Jahve.
Zato što ti reče: 'Nil je moj, i ja sam ga načinio' –
(10) zato, eto mene na te i na rijeke tvoje, i ja ću pretvoriti zemlju egipatsku u potpunu pustinju i pustoš, od Migdola do Asuana pa sve do granice kuške[41].
(11) Ljudska noga njome neće prolaziti,
ni životinjska noga njome neće prolaziti,
i bit će četrdeset godina nenaseljena.
(12) Tako ću ja zemlju egipatsku pretvoriti u pustoš usred opustošenih zemalja.
A njezini gradovi bit će četrdeset godina pusti među gradovima što su opustošeni;
i ja ću raspršiti Egipćane među narode i rasijati ih po zemljama."
(13) Jer ovako veli Gospod Jahve: "Kad se navrši četrdeset godina, ja ću sabrati Egipćane iz naroda među koje bijahu raspršeni.
(14) Ja ću okrenuti sreću Egipta i vratit ću ih u zemlju Patros, u zemlju njihova porijekla,
i ondje će oni biti malo kraljevstvo.
(15) Bit će najmanje kraljevstvo, i nikad se više neće dići ponad naroda.
I ja ću ih učiniti tako malim da više neće vladati narodima.
(16) I nikad više neće biti uzdanica kuće Israilove;
sjećat će se svoje opačine kad su se okrenuli Egiptu.
Tad će oni znati da sam ja Gospod Jahve."
(17) Dvadeset i sedme godine, u prvome mjesecu, prvoga dana toga mjeseca, dođe mi riječ Jahvina:
(18) "Sine čovječiji, babilonski kralj Nabukodonosor natjera svoju vojsku da naporno radi protiv Tira;
svaka glava oćelavi i svako se rame otrije dogola.
Ali on i njegova vojska ne dobiše plaću od Tira za trud što ga on bješe uložio protiv njega."
(19) Zato ovako veli Gospod Jahve: "Evo, ja ću dati zemlju egipatsku Nabukodonosoru, kralju babilonskom.
I on će odnijeti njeno blago i oplijeniti je i opljačkati;
i to će biti plaća njegovoj vojsci.
(20) Ja mu dadoh zemlju egipatsku za trud što ga je uložio, jer su oni radili za mene", očituje Gospod Jahve.
(21) "Toga dana ja ću učiniti da kući Israilovoj nikne rog[42],
a tebi ću otvoriti usta među njima.
Tad će oni spoznati da sam ja Jahve."

Tužaljka nad Egiptom

30 Dođe mi opet riječ Jahvina:
(2) "Sine čovječiji, proriči i reci: Ovako veli Gospod Jahve:
Kukajte: 'Jao dana!'
(3) Jer bliži se dan,
baš dan Jahvin bliži se;
to će biti dan oblačan,
vrijeme usuda narodima.
(4) Mač će doći na Egipat,
tjeskoba će obuzeti Kuš,
kad ubijeni padnu u Egiptu,
blago se njegovo odnese
i temelje mu poruše.
(5) Kuš, Put, Lud, sav narod mješoviti, Kub i sinovi zemlje savezničke past će s njima od mača."
(6) Ovako veli Jahve:
"Doista, past će oni koji podupiru Egipat
i splahnut će ponos njegove moći;
od Migdola do Asuana
oni će padati u njemu od mača",
očituje Gospod Jahve.
(7) "Oni će biti pustoš
usred opustošenih zemalja;
gradovi će njihovi biti
usred razrušenih gradova.
(8) I znat će oni da sam ja Jahve
kad zapalim Egipat
i svi njegovi pomagači budu slomljeni.
(9) Tog će dana glasnici od mene zaploviti na lađama da zastraše bezbrižni Kuš;
i tjeskoba će ih spopasti kao u dan nevolje egipatske;
jer gle, on dolazi!"
(10) Ovako veli Gospod Jahve:

[41] Tj. sudanske.

[42] Tj. opet ću joj dati moć.

"I ja ću zaustaviti horde egipatske
rukom Nabukodonosora, kralja babilonskoga.
(11) On i njegov narod s njime,
najokrutniji među narodima,
bit će uvedeni da unište zemlju;
i oni će isukati mačeve svoje na Egipat
i napuniti zemlju ubijenima.
(12) I isušit ću korita Nila
i predati zemlju u ruke zlim ljudima.
I opustošit ću zemlju
i sve što je u njoj
rukama tuđinaca; ja, Jahve, progovorio sam."
(13) Ovako veli Gospod Jahve:
"Ja ću uništiti i kumire
i ukinuti likove u Memfisu.
I neće više biti vladara u zemlji egipatskoj;
i ja ću posijati strah u zemlji egipatskoj.
(14) Opustošit ću Patros,
zapaliti Coan
i izvršiti sud na Tébi.
(15) Izlit ću svoj gnjev na Sijn,
utvrdu egipatsku;
i još ću zatrti horde iz Tébe.
(16) Zapalit ću vatru u Egiptu;
Sijn će se previjati od muke,
u Tebu će se provaliti,
a Memfis će biti u nevoljama svakog dana.
(17) Mladići iz Ona[43] i Pi-Beseta
past će od mača,
a žene će odvesti u sužanjstvo.
(18) U Tahpanhesu dan će potamnjeti
kad ja ondje slomim prečage jarma egipatskog.
Tad će se zaustaviti ponos njegove moći;
oblak će ga prekriti,
a kćeri će mu biti odvedene u sužanjstvo.
(19) Tako ću ja izvršiti sud nad Egiptom,
i oni će znati da sam ja Jahve."

Egipat poražen od Babilona

(20) Jedanaeste godine, u prvome mjesecu, sedmoga dana toga mjeseca, dođe mi riječ Jahvina:
(21) "Sine čovječiji, ja sam slomio ruku faraonu, kralju egipatskom; i gle, niti je poviše da ozdravi niti zamotaše zavojem da bude jaka da drži mač.
(22) Zato ovako veli Gospod Jahve. Gle, ja sam protiv faraona, kralja egipatskog, i ja ću slomiti ruke njegove, i zdravu i slomljenu; i učinit ću da mu mač ispadne iz ruke. (23) Ja ću raspršiti Egipćane među narode i rasijati ih po zemljama. (24) Jer osnažit ću ruke babilonskom kralju i svoj ću mu mač u ruku staviti; i slomit ću ruke faraonu, pa će stenjati pred njim kao što stenje ranjenik. (25) Tako ću ja osnažiti ruke kralju babilonskom, a faraonove će ruke oslabjeti. Tad će oni spoznati da sam ja Jahve, kad ja stavim svoj mač babilonskom kralju u ruke te ga on trgne na zemlju egipatsku. (26) Kad raspršim Egipćane među narode i rasijem ih po zemljama, tad će oni znati da sam ja Jahve."

Opomena faraonu sudbinom Asira

31 Jedanaeste godine, u trećem mjesecu, prvoga dana toga mjeseca, dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, kaži faraonu, kralju egipatskom, i hordama njegovim:
Kome si nalik veličinom svojom?
(3) Gle, Asir bješe kedar u Libanonu,
lijepih grana i debele hladovine,
i veoma visok,
i dosezaše mu vrh među oblake.
(4) Vode ga othraniše, bezdan ga uzvisi,
puštajući rijeke da teku oko mjesta gdje on bijaše posađen
i šaljući svoje potoke svem drveću poljskom.
(5) Zato on nadvisi sve poljsko drveće,
i grane mu se umnožiše i grančice izdužiše,
od obilne vode u njegovim mladicama.
(6) Sve su se ptice nebeske na njegovim granama gnijezdile,
a pod grančicama sve zvijeri poljske rađale,
i u hladu njegovu svi veliki narodi živjeli.
(7) Tako on bješe lijep svojom veličinom, sa svojim dugim grančicama;
jer žile se njegove pružahu do mnogih voda.
(8) Ne bijahu mu ravni kedrovi u Božijem vrtu,
niti se čempresi mogahu usporediti s njegovim granama,
i platane ne bijahu kao njegove grančice.
Nijedno stablo u Božijem vrtu ne mogaše se usporediti s njim po ljepoti.
(9) Ja ga uljepšah mnoštvom grančica,
i sve drveće u Edenu, što bješe u Božijem vrtu, bješe na nj ljubomorno.
(10) Stoga ovako veli Gospod Jahve: Zato što je visoka rasta i vrhom dosegnu među oblake, i srce mu je oholo zbog njegove visine, (11) zato ću ga ja izručiti u ruke silniku naroda; on će postupiti s

[43] Grad *On* poznat je i po imenu *Heliopolis*.

njim kako njegova opačina i zaslužuje. Ja sam ga otjerao. (12) Strani tlačitelji naroda posjekoše ga i ostaviše; po planinama i svim dolinama grančice mu padoše, a po svim tjesnacima u zemlji grane mu se polomiše. I svi narodi zemlje napustiše njegov hlad i ostaviše ga. (13) Na njegovo oboreno deblo sve će se ptice nebeske nastaniti, i sve zvijeri poljske bit će na njegovim granama, (14) da se nijedno stablo kraj voda ne uzvisi rastom niti pruži svoj vrh među oblake, i da nijedno stablo na vodi ne nadvisi druge. Jer svi su oni izručeni smrti, zemlji dolje, među sinove ljudske, s onima što silaze u grobnu jamu.
(15) Ovako veli Gospod Jahve: U dan kad on siđe u Šeol ja izazvah jadikovanje; zatvorih nad njim bezdan i zaustavih rijeke njegove. I zaustaviše se obilne vode, i ja učinih da Libanon tuguje za njim, i sve se drveće poljsko zbog njega osuši. (16) Ja učinih da se narodi potresu od treska njegova pada kad ga natjerah da siđe u Šeol s onima koji silaze u grobnu jamu; i sve se dobro natopljeno drveće edensko, najplemenitije i najbolje u Libanonu, utješi dolje u zemlji. (17) I oni siđoše s njim u Šeol onima koji su pobijeni mačem; i oni koji mu bijahu snaga živjeli su u njegovu hladu među narodima.
(18) Kojem si onda među stablima edenskim ti po slavi i veličini ravan? A bit ćeš oboren s edenskim stablima dolje na zemlju; ležat ćeš usred neobrezanih, s onima što su ubijeni mačem. Tako će biti faraonu i svim hordama njegovim!", očituje Gospod Jahve.

Tužaljka za faraonom i Egiptom

32 Dvanaeste godine, u dvanaestome mjesecu, prvoga dana toga mjeseca, dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, zapjevaj tužaljku nad faraonom, kraljem egipatskim, i kaži mu:
Ti sebe usporedi s lavićem narodâ,
ali ti si kao neman morska[44];
i izbijaš u rijekama svojim,
i mutiš vodu nogama svojim,
i prljaš im rijeke."
(3) Ovako veli Gospod Jahve:
"Sad ću ja razapeti mrežu nad tobom
s družinom mnogih naroda,
i oni će te podići u mojoj mreži.
(4) Ja ću te ostaviti na zemlji;
ja ću te baciti na otvoreno polje.
I učinit ću da se sve ptice nebeske na tebi nasele,
i nasitit ću tobom sve zvijeri zemaljske.
(5) Meso ću tvoje razbaciti po gorama
i ispuniti doline tvojom strvinom.
(6) I napojit ću zemlju tvojom krvlju
sve do planina,
i klisure će se ispuniti tobom.
(7) A kad te utrnem,
prekrit ću nebesa i pomračiti zvijezde na njima;
oblakom ću sunce zastrti,
i mjesec neće sjati.
(8) Sva svjetlila na nebesima
ja ću nad tobom pomračiti
i spustiti tamu na tvoju zemlju",
očituje Gospod Jahve.
(9) "I uznemirit ću srca mnogih naroda kad objavim tvoju propast među pucima, u zemljama tebi nepoznatim. (10) Ja ću učiniti da mnogi narodi budu prestravljeni tobom, i njihovi će se kraljevi tebe silno uplašiti kad ja zamašem mačem pred njima; i strepjet će svakog trena za svoj život, svaki od njih, u dan pada tvog."
(11) Jer ovako veli Gospod Jahve:
"Mač kralja babilonskoga na te će udariti.
(12) Mačevima junaka ja ću horde tvoje oboriti;
svi su oni tlačitelji narodâ,
i oni će uništiti ponos Egipta,
i sve će njegove horde biti zatrte.
(13) I uništit ću svu njegovu stoku pokraj obilnih voda;
i više ih neće mutiti ljudska noga
niti će ih mutiti papci stoke.
(14) Onda ću njihove vode ja umiriti
i učinit ću da im rijeku teku kao ulje",
očituje Gospod Jahve.
(15) "Kad opustošim zemlju egipatsku
i kad zemlja bude oskudijevala onim što ju je ispunjavalo,
kad udarim po svima što u njoj žive,
tad će oni znati da sam ja Jahve.
(16) Ovo je tužaljka, i oni će je pjevati. Pjevat će je kćeri naroda. Pjevat će je nad Egiptom i nad svim hordama njegovim", očituje Gospod Jahve.
(17) Dvanaeste godine, u prvome mjesecu[45], petnaestoga dana, dođe mi riječ Jahvina: (18) "Sine čovječiji, kukaj za hordama egipatskim i svedi ih,

[44] Ili *krokodil morski*.

[45] Tako je u grčkim rukopisima. U hebrejskom tekstu nema riječi *prvome*.

njega i kćeri naroda slavnih, u donji svijet, s onima koji silaze u grobnu jamu.
(19) 'Koga ti nadilaziš ljepotom?
Siđi i pripremi sebi počivalište s neobrezanima.'
(20) Oni će pasti usred onih što budu pobijeni mačem. Egipat je predat maču; odvedoše njega i sve horde njegove. (21) Iz sredine Šeola moćni junaci progovorit će o njemu i njegovim pomagačima: 'Oni siđoše, mirno leže, neobrezani, mačem pobijeni.'
(22) Asir je ondje i sve mnoštvo njegovo; grobovi mu svuda oko njeg. Svi su pobijeni, mačem pokošeni, (23) grobovi im leže u najdubljim dijelovima jame, i mnoštvo je njegovo oko groba njegova. Svi su pobijeni, mačem pokošeni, oni koji siju užas u zemlji živih.
(24) Elam je ondje i sve horde njegove oko groba njegova; svi pobijeni, mačem pokošeni, oni koji siđoše neobrezani u donje dijelove zemlje, koji posijaše užas u zemlji živih i poniješe svoju sramotu s onima što siđoše u grobnu jamu. (25) Njemu i svim njegovim hordama namjestiše postelju među ubijenima. Njegovi su grobovi svuda oko njega, svi su neobrezani, mačem pokošeni, iako su u zemlji živih užas sijali, i oni nose svoju sramotu s onima koji silaze u grobnu jamu; položeni su usred ubijenih.
(26) Ondje su Mešek, Tubal i sve njihove horde; oko njih su grobovi njihovi. Svi su mačem pobijeni, neobrezani, iako su u zemlji živih užas sijali. (27) I ne leže oni kraj junaka davno[46] palih, koji siđoše u Šeol s oružjem i kojima mačevi bijahu položeni pod glave, a štitovi[47] im bijahu na kostima, iako nekoć u zemlji živih vladaše strah od ovih junaka. (28) A usred neobrezanih ti ćeš biti slomljen i ležat ćeš s onima koji su mačem ubijeni.
(29) Ondje je i Edom, njegovi kraljevi i svi njegovi prvaci, koji su usprkos svoj svojoj moći položeni s onima koji su ubijeni mačem; oni će ležati s neobrezanima i s onima koji silaze u grobnu jamu.
(30) Ondje su i poglavari sjevera, svi oni, i svi Sidonci, koji usprkos užasu što su ga uzrokovali svojom moći siđoše u sramoti s ubijenima. Tako legoše neobrezani s onima koji su ubijeni mačem i ponesoše svoju sramotu s onima koji silaze u grobnu jamu.

[46] U grčkim i starolatinskim rukopisima stoji *davno*, a u hebrejskom tekstu *neobrezanih*.

[47] Vjerovatno je tako. U hebrejskom *opačine*.

(31) Njih će faraon vidjeti, i utješit će se za sve svoje horde pobijene mačem, faraon i vojska njegova", očituje Gospod Jahve. (32) "Iako sam ja ulio strah od njega u zemlji živih, ipak će on biti povaljen među neobrezane zajedno s onima koji su pobijeni mačem, faraon i sve horde njegove", očituje Gospod Jahve.

Dužnost stražara

33 Dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, progovori sunarodnicima i reci im: 'Ako ja na jednu zemlju dovedem mač, i narod te zemlje uzme jednog čovjeka između sebe i postavi ga za stražara, (3) te on vidi kako mač dolazi na zemlju pa zapuše u trubu i upozori narod, (4) onda će onaj koji čuje zvuk trube, a ne primi upozorenje, te mač dođe i smakne ga, sam će biti kriv za svoju smrt. (5) On je čuo zvuk trube, ali nije primio upozorenje. Njegova krv past će na njega. A da je primio upozorenje, spasio bi živu glavu. (6) A ako stražar vidi kako mač dolazi i ne zapuše u trubu i narod ne bude upozoren, te mač dođe i pogubi jednu osobu iz njega, ona je pogubljena zbog svoje opačine, ali ću ja njenu krv tražiti iz ruke stražareve.' (7) A tebe sam, sine čovječiji, ja postavio za stražara kući Israilovoj; zato ćeš ti čuti riječ iz mojih usta i opomenut ćeš ih u moje ime. (8) Kad kažem zlikovcu: 'O zlikovče, ti ćeš zacijelo umrijeti', a ti ne progovoriš da opomeneš zlikovca da se okani svoga puta, taj će zlikovac umrijeti u svojoj opačini, ali njegovu krv ja ću tražiti iz ruke tvoje. (9) Ali ako ti opomeneš zlikovca da se okani svoga puta, a on se ne okani puta svog, on će umrijeti u svojoj opačini, a ti si spasio život svoj.
(10) A ti, sine čovječiji, reci kući Israilovoj: 'Ovako vi progovoriste i rekoste: Doista nas pritišću prijestupi naši i grijesi naši, i mi zbog njih propadamo; kako onda da živimo?' (11) Reci im: 'Života mi moga', očituje Gospod Jahve, 'ja ne uživam u smrti zlikovca, nego da se zlikovac okani svoga puta i živi. Okrenite se, okrenite se od svojih zlih puteva. Jer zašto da umrete, kućo Israilova?' (12) A ti, sine čovječiji, kaži sinovima naroda svoga: 'Pravednika neće spasiti pravednost njegova kad učini prijestup, a zlikovac neće posrnuti zbog opačine svoje u dan kad se okani opačine svoje; ali pravednik neće moći živjeti zbog svoje pravednosti kad zgriješi.' (13) Kad pravedniku kažem da će on zacijelo živjeti, pa se on tako pouzda u svoju pravednost i

počini opačinu, nijedno njegovo dobro djelo neće ostati zapamćeno, nego će on umrijeti u toj istoj opačini koju je počinio. (14) A kad zlikovcu kažem: 'Ti ćeš zacijelo umrijeti', a on se okani svoga grijeha i počne raditi po pravdi i pravednosti, (15) ako zlikovac vrati zalog, plati ono što je opljačkao, bude hodio po odredbama koje osiguravaju život, ne čineći opačinu, on će zacijelo živjeti; on neće umrijeti. (16) Nijedan od njegovih grijeha koje je počinio neće se protiv njega spominjati. On je radio po pravdi i pravednosti; on će zacijelo živjeti.
(17) Ali sunarodnici tvoji govore: 'Gospodov put nije pravedan', kad njihov put pravedan nije. (18) Kad se pravednik odvrati od svoje pravednosti i počini opačinu, tad će on zbog njih umrijeti. (19) A kad se zlikovac odvrati od svoje opačine i počne raditi po pravdi i pravednosti, on će zbog njih živjeti. (20) Vi ipak govorite: 'Gospodov put nije pravedan.' O kućo Izrailova, ja ću svakom od vas suditi po njegovim putevima."

Pad Jerusalema

(21) Dvanaeste godine našega progonstva, petoga dana u desetome mjesecu, dođe mi bjegunac iz Jerusalema i reče: "Grad je pao." (22) Ruka Jahvina bijaše nada mnom navečer, prije negoli dođe onaj bjegunac. I on bijaše otvorio moja usta prije nego što mi on ujutro dođe; tako mi usta bijahu otvorena, i više ne bijah nijem.
(23) Onda mi dođe riječ Jahvina: (24) "Sine čovječiji, oni koji žive u ovim pustim mjestima u zemlji Izrailovoj govore: 'Jedan bijaše Abraham, ali on zaposjede zemlju; tako je nama, kojih ima mnogo, zemlja data u posjed.' (25) Zato im reci: Ovako veli Gospod Jahve: Vi jedete meso s krvlju, dižete oči prema kumirima svojim dok krv prolijevate. Zar da onda posjedujete ovu zemlju? (26) U svoj se mač uzdate, činite gadosti i svaki od vas oskvrnjuje ženu bližnjega svoga. Zar da onda posjedujete ovu zemlju? (27) Ovako im ti reci: Ovako veli Gospod Jahve: Života mi moga, doista oni koji budu u pustim mjestima past će od mača, i svakoga ko bude na otvorenom polju ja ću dati da ga zvijeri požderu, a oni koji budu u utvrdama i pećinama umrijet će od kuge. (28) Ja ću zemlju pretvoriti u pustoš i pustinju, i nestat će ponosa njene moći; i opustjet će gore Izrailove, te niko tuda neće prolaziti. (29) Tad će oni znati da sam ja Jahve, kad ja pretvorim zemlju u pustoš i pustinju zbog svih gadosti što ih počiniše.
(30) A ti, sine čovječiji, sunarodnici tvoji koji pričaju o tebi kraj zidova i na kućnim vratima govore jedni drugima, svaki bratu svome: 'Hajde sad da čujemo kakva je to riječ što dolazi od Jahve.' (31) Dolaze ti kao što narod dolazi i sjedaju preda te kao moj narod i slušaju riječi tvoje, ali ih ne izvršavaju; oni ustima svojim odanost iskazuju, ali im srce zaradi hrli. (32) Gle, njima si ti kao pjesma ljubavna koju pjeva onaj koji ima lijep glas i koji lijepo svira na sviralu; jer oni čuju riječi tvoje, ali ne rade po njima. (33) Zato, kad se to dogodi – a zacijelo hoće – tad će oni znati da je prorok bio među njima."

Proročanstvo protiv vođa u Izrailu

34 Onda mi dođe riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, proriči protiv Izrailovih pastira[48]. Proriči i reci tim pastirima: Ovako veli Gospod Jahve: Teško vama, pastiri Izrailovi, koji ste sami sebe napasali! Zar pastiri ne bi trebali stado napasati? (3) Vi jedete sirevinu i odijevate se vunom, koljete ugojene ovce, a stado ne napasate. (4) One koje su slabe ne krijepite, bolesne ne liječite, ranjene ne povijate, zalutale ne dovodite natrag, niti tražite izgubljene, nego nasilno i nesmiljeno nad njima gospodarite. (5) One se rapršiše jer ne bješe pastira, i kad su se razišli, postadoše hrana svakoj zvijeri poljskoj. (6) Moje stado lutaše po svim gorama i po svim visokim brdima; raspršise se stado moje po cijeloj zemlji, i ne bješe nikoga da ih traži ili pita za njih."
(7) Zato, pastiri, čujte riječ Jahvinu: (8) "Tako mi života moga", očituje Gospod Jahve, "doista, zato što stado moje postade plijenom, i stado moje postade hrana svim zvijerima poljskim jer ne bješe pastira, a pastiri moji nisu tražili moje stado, nego su pastiri sebe napasali, a nisu napasali stado moje, (9) zato, pastiri, čujte riječ Jahvinu: (10) Ovako veli Gospod Jahve: Gle, ja sam protiv pastira, i ja ću tražiti ovce svoje od njih i natjerati ih da prestanu hraniti stado. Tako pastiri više neće sebe napasati, a ja ću izbaviti stado svoje iz njihovih usta, te im ono više neće biti hrana."

Gospod je pravi pastir

(11) Jer ovako veli Gospod Jahve: "Evo, ja ću sam tražiti svoje ovce i naći ih. (12) Kao što se pastir

[48] Tj. vođa.

brine za svoje stado onoga dana kad je među svojim raspršenim ovcama, tako ću se ja brinuti za svoje ovce i izbaviti ih iz svih mjesta na koja su raspršene bile u dan oblaka i mrkloga mraka. (13) Ja ću ih izvesti iz naroda i skupiti ih iz zemalja i dovesti ih u njihovu zemlju; i hranit ću ih na gorama Israilovim, pokraj rijeka i po svim naseljenim mjestima u zemlji. (14) Ja ću ih hraniti na dobrom pašnjaku, i njihove će ispaše biti po gorskim visovima Israilovim. Ondje će oni plandovati na dobrim ispašama i past će na bogatom pašnjaku po gorama Israilovim. (15) Ja ću hraniti svoje stado i ja ću ih voditi na počinak", očituje Gospod Jahve. (16) "Ja ću tražiti izgubljenu, zalutalu natrag dovesti, ranjenu poviti i slabu krijepiti; ali ugojenu i jaku ja ću zatrti. Ja ću ih pravedno hraniti.
(17) A tebi, stado moje, ovako veli Gospod Jahve: Evo, ja ću suditi između ovce i ovce, između ovnova i jaraca. (18) Zar vam nije dosta što pasete na dobroj ispaši, što morate gaziti nogama ostatak svojih pašnjaka? Ili što pijete bistru vodu, pa ostatak morate prljati nogama? (19) A moje stado, ono mora jesti ono što vi nogama gazite i piti ono što vi nogama prljate!"
(20) Zato im ovako veli Gospod Jahve: "Evo, ja ću, baš ja, suditi između ugojene i mršave ovce. (21) Zato što vi gurate bokovima i plećima i bodete rogovima sve slabe dok ih ne rastjerate naokolo, (22) zato ću ja izbaviti stado svoje, i ono više neće biti plijen; i ja ću suditi između ovce i ovce.
(23) Onda ću nad njih postaviti jednog pastira, slugu svoga Davida, pa će ih on hraniti; on će ih sam hraniti i biti im pastir. (24) I ja, Jahve, bit ću njihov Bog, a moj sluga David bit će vladar među njima; ja, Jahve, progovorio sam.
(25) Ja ću sklopiti s njima savez mira i istrijebit ću iz zemlje zvijeri štetočine, da oni sigurno žive u pustinji i spavaju u šumi. (26) Ja ću učiniti njih i mjesta oko mog brda blagoslovom. I spustit ću pljuskove u njihovo vrijeme; to će biti pljuskovi blagoslova. (27) I drveće će poljsko donositi plodove i zemlja će rađati, i oni će biti sigurni na svojoj zemlji. Tad će oni znati da sam ja Jahve, kad slomim prečage jarma njihova i izbavim ih iz ruku onih koji ih podjarmiše. (28) Oni više neće biti plijen narodima, i zvijeri zemaljske neće ih žderati, nego će oni u sigurnosti živjeti, i niko ih neće plašiti. (29) Ja ću im slavni nasad učvrstiti, i oni više neće biti žrtvama gladi u zemlji, i oni više neće podnositi uvrede naroda. (30) Tad će oni znati da sam ja, Jahve, Bog njihov, s njima i da su oni, kuća Israilova, narod moj", očituje Gospod Jahve. (31) "A vi, ovce moje, ovce moje paše, vi ste ljudi, a ja sam vaš Bog", očituje Gospod Jahve.

Proročanstvo protiv gore Edoma

35 I još mi dođe riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, okreni lice prema gori Seiru te proriči protiv nje (3) i reci joj: Ovako veli Gospod Jahve:
Gle, ja sam protiv tebe, goro Seire[49],
i ja ću podići ruku na te
i pretvoriti te u pustoš i pustinju.
(4) Gradove ću tvoje poharati
i ti ćeš opustjeti.
Tad ćeš ti znati da sam ja Jahve.
(5) Zato što si bila vječni neprijatelj i izručila sinove Israilove sili mača u vrijeme njihove nesreće, u vrijeme konačne kazne, (6) zato ću te ja, života mi moga", očituje Gospod Jahve, "predati krvoproliću, i krvoproliće će te progoniti; kad ti krvoproliće nije mrsko bilo, krvoproliće će te progoniti. (7) Ja ću pretvoriti goru Seir u pustinju i pustoš, i zatrijet ću u njoj onoga koji dolazi i odlazi. (8) Planine njezine napunit ću ubijenima; po tvojim brdima i u tvojim dolinama i u svim tvojim klancima padat će oni mačem pokošeni. (9) Ja ću te pretvoriti u vječnu pustoš, i gradovi tvoji neće biti naseljeni. Tad ćete vi znati da sam ja Jahve.
(10) Zato što ti reče: 'Ova dva naroda i ove dvije zemlje bit će moji, i mi ćemo ih zaposjesti', iako je Jahve bio ondje, (11) zato ću ja, života i moga", očituje Gospod Jahve, "postupiti s tobom po srdžbi i po zavisti koje ti pokaza iz mržnje prema njima; zato ću se ja među njima objaviti kad tebi budem sudio. (12) Tad ćeš ti znati da sam ja, Jahve, čuo sve tvoje psovke što ih izreče na gore Israilove govoreći: 'One opustješe; one su nam date za hranu.' (13) I govorili ste oholo protiv mene i množili svoje riječi protiv mene; čuo sam ja." (14) Ovako veli Gospod Jahve: "Dok se sva zemlja bude radovala, ja ću te pretvoriti u pustoš. (15) Onako kako si se ti radovala nad baštinom kuće Israilove što je opustjela, tako ću ja tebi učiniti. Ti ćeš biti pustoš, o goro Seire, i sav Edom, sav. Tad će oni znati da sam ja Jahve."

[49] Gora Seir – poetski prema Edomu.

Gore će israilske blagoslovljene biti

36 A ti, sine čovječiji, proriči gorama Israilovim i reci: O gore Israilove, čujte riječ Jahvinu. (2) Ovako veli Gospod Jahve: "Zato što je dušman progovorio protiv vas: 'Neka!', i: 'Drevne visine postadoše našim posjedom', (3) zato proriči i reci: Ovako veli Gospod Jahve: Zato što vas opustošiše i zdrobiše sa svih strana, da biste postali posjedom ostalih naroda, i svijet poče pričati i šaputati o vama." (4) Zato, gore Israilove, čujte riječ Gospoda Jahve. Ovako veli Gospod Jahve gorama i brdima, klancima i dolinama, poharanim pustošima i napuštenim gradovima koji postadoše plijen i ruglo ostalih naroda svuda naokolo, (5) zato ovako veli Gospod Jahve: "Doista sam ja u rasplamtjeloj ljubomori svojoj govorio protiv ostalih naroda i protiv sveg Edoma, koji s radošću sveg srca i s prijezirom u duši prisvojiše zemlju moju sebi u posjed, da njene pašnjake oplijene." (6) Zato proriči o zemlji Israilovoj i reci gorama i brdima, klancima i dolinama: "Ovako veli Gospod Jahve: Evo, ja sam progovorio u ljubomori svojoj i gnjevu svom, jer ste vi trpjeli uvrede pogana. (7) Zato ovako veli Gospod Jahve: Ja sam se zakleo da će narodi koji vas okružuju doista sami trpjeti iste uvrede. (8) A vi, gore Israilove, vi ćete pustiti svoje grane i donijeti svoj rod mome narodu Israilu, jer on će uskoro doći. (9) Jer, evo, ja sam uz vas, i ja ću se okrenuti vama, i vi ćete biti obrađivane i posijane. (10) Ja ću umnožiti ljude na vama, svu kuću Israilovu, svu; i gradovi će biti naseljeni i pusta će se mjesta opet izgraditi. (11) Ja ću umnožiti na vama ljude i zvijeri; i oni će se umnožiti i biti plodni; i ja ću vas učiniti naseljenim, kao što ste i prije bile, i postupat ću s vama bolje nego na početku. Tako ćete znati da sam ja Jahve. (12) Da, ja ću učiniti da ljudi, moj narod Israil, gaze po vama i zaposjednu vas, pa ćeš ti postati njihovom baštinom i nikad ih više nećeš lišiti djece.

(13) Ovako veli Gospod Jahve: Zato što ti oni govore: 'Ti proždireš ljude i cvijeljaš svoj narod otimajući mu djecu', (14) zato ti više nećeš ljude proždirati i više nećeš cvijeljati svoj narod otimajući mu djecu, očituje Gospod Jahve. (15) Ja ti više neću dati da slušaš uvrede pogana, niti ćeš ti više nositi sramotu naroda, niti ćeš više narod svoj spoticati", očituje Gospod Jahve.

(16) Onda mi dođe riječ Jahvina: (17) "Sine čovječiji, kad kuća Israilova življaše u svojoj zemlji, oskvrnuše je svojim putevima i djelima svojim; njihov put preda mnom bijaše kao nečistoća žene za vrijeme njenog mjesečnog pranja. (18) Zato ja izlih na njih gnjev svoj za krv koju proliše po zemlji, jer je bijahu oskvrnuli kumirima svojim. (19) I razasuh ih među narode, i oni se raspršiše po zemljama. Po njihovim putevima i djelima njihovim ja sam im sudio. (20) Kad dođoše narodima kojima su otišli, oskvrnuše sveto ime moje, jer se o njima govorilo: 'To je Jahvin narod, a opet iziđe iz zemlje njegove.' (21) Ali ja sam se brinuo za sveto ime svoje, što ga kuća Israilova oskvrnu među narodima kojima ode.

Israil će biti obnovljen zarad imena Božijeg

(22) Zato reci kući Israilovoj: Ovako veli Gospod Jahve: Ne spremam se ja radi tebe, o kućo Israilova, da djelujem, nego radi imena svoga svetoga, koje ti oskvrnu među narodima kojima ode. (23) Ja ću osvjetlati svetost velikog imena svog, koje je oskvrnuto među narodima, koje ste vi među njima oskvrnuli. Tad će narodi znati da sam ja Jahve", očituje Gospod Jahve, "kad se na njihove oči pokažem svetim među vama. (24) Jer ja ću vas izvesti iz naroda, sabrati vas iz svih zemalja i dovesti vas u zemlju vašu. (25) Onda ću vas poškropiti čistom vodom, i bit ćete čisti; ja ću vas očistiti od sve vaše prljavštine i od svih vaših kumira. (26) I ja ću vam dati novo srce i udahnuti u vas nov duh; i uklonit ću kameno srce iz vašega tijela i dati vam srce od mesa. (27) Ja ću udahnuti u vas duh svoj i natjerati vas da hodite po odredbama mojim, i vi ćete se brižljivo držati naredbi mojih. (28) Vi ćete živjeti u zemlji koju sam ja dao praočevima vašim; tako ćete vi biti moj narod, a ja ću biti vaš Bog. (29) I ja ću vas spasiti od sve nečistoće vaše; i sabrat ću žito i umnožiti ga, i neću vas pritisnuti glađu. (30) Ja ću umnožiti plod stabla i rod polja, pa više nećete trpjeti sramotu gladi među narodima. (31) Tad ćete se vi sjetiti svojih zlih puteva i svojih nedjela, i gnušat ćete se sami nad sobom zbog svojih opačina i svojih gnusoba. (32) Ja ovo ne činim radi vas", očituje Gospod Jahve, "neka to znate. Stidi se i srami zbog puteva svojih, o kućo Israilova!"

(33) Ovako veli Gospod Jahve: "Onoga dana kad vas ja očistim od svih vaših opačina, dat ću da se gradovi nasele, i pusta mjesta bit će ponovo izgrađena. (34) Opustjela zemlja bit će obrađena, a ne

pustoš u očima svakog prolaznika. (35) Govorit će se: 'Ova pusta zemlja postade kao edenski vrt; i pusti, poharani i porušeni gradovi utvrđeni su i naseljeni.' (36) Onda će narodi koji su ostali svuda oko vas znati da sam ja, Jahve, ponovo sagradio porušena mjesta i zasadio ono što bi pusto; ja, Jahve, progovorio sam, i to ću učiniti."
(37) Ovako veli Gospod Jahve: "I ovo ću dati kući Izrailovoj da ište od mene da joj to učinim: ja ću joj umnožiti ljude kao stado. (38) Kao stado žrtveno, kao stado u Jerusalemu za njegovih propisanih svetkovina, tako će se pusti gradovi ispuniti stadima ljudi. Tad će oni znati da sam ja Jahve."

Proročanstvo o dolini suhih kostiju

37 Ruka Jahvina spusti se na me, i on me izvede svojim duhom i posadi me usred doline; a ona bješe puna kostiju. (2) Provede me kroz njih naokolo, i vidjeh da ih u dolini veoma mnogo bijaše; i gle, posve suhe bijahu. (3) On mi reče: "Sine čovječiji, mogu li ove kosti oživjeti?"
A ja odgovorih: "Gospode Jahve, ti znaš."
(4) Opet mi reče: "Proriči ovim kostima i reci im: O suhe kosti, čujte riječ Jahvinu. (5) Ovako veli Gospod Jahve ovim kostima: Evo, ja ću udahnuti u vas duh[50], i vi ćete oživjeti. (6) Stavit ću na vas žile, dati da na vama naraste meso, pokriti vas kožom i udahnuti u vas dah, i vi ćete oživjeti; i znat ćete da sam ja Jahve."
(7) Tako ja proricah kako mi bi zapovjeđeno; i dok sam proricao, nastade buka, i čuh zveku; i sabraše se kosti, kost do kosti. (8) I ja pogledah, i vidjeh na njima žile, i meso naraslo i koža ih prekrila; ali daha u njima ne bješe.
(9) Tad mi on reče: "Proriči dahu, proriči, sine čovječiji, i reci dahu: Ovako veli Gospod Jahve: Dođi iz četiri vjetra, o dahu, i dahni na ove ubijene, da ožive." (10) Tako ja proricah kao što mi on zapovjedi, i dah uđe u njih, te one oživješe i stadoše na noge, uistinu vojska velika.

Tumačenje ukazanja

(11) Onda mi on reče: "Sine čovječiji, ove su kosti sva kuća Izrailova; gle, oni govore: 'Kosti nam se osušiše i nada nam propade. Mi smo potpuno uništeni.' (12) Zato proriči i reci im: Ovako veli Gospod Jahve: Evo, ja ću otvoriti grobove tvoje i izvest ću te iz grobova tvojih, narode moj; i vratit ću te u zemlju Izrailovu. (13) Tad ćeš ti znati da sam ja Jahve, kad otvorim grobove tvoje i izvedem te iz grobova tvojih, narode moj. (14) Duh ću svoj ja u tebe udahnuti, i ti ćeš oživjeti, i ja ću te posaditi na tvoju vlastitu zemlju. Tad ćeš ti znati da sam ja, Jahve, progovorio i to učinio", očituje Gospod Jahve.

Ponovno ujedinjenje Jehude i Izraila

(15) Riječ Jahvina opet mi dođe: (16) "A ti, sine čovječiji, uzmi jedan štap i napiši na njemu: 'Za Jehudu i za sinove Izrailove, udružene s njim'; onda uzmi drugi štap i napiši na njemu: 'Za Jozefa, štap Efrajimov, i svu kuću Izrailovu, drugove njegove.' (17) Onda ih sastavi u jedan štap, da budu jedno u tvojoj ruci. (18) Kad ti sinovi naroda tvoga progovore i kažu: 'Zar nam nećeš kazati šta si time mislio?', (19) reci im: Ovako veli Gospod Jahve: Evo, ja ću uzeti Jozefov štap, što je u ruci Efrajimovoj, i plemena Izrailova, udružena s njim; i sastavit ću ih s njim, sa štapom Jehudinim, i načiniti od njih jedan štap, i oni će biti jedno u mojoj ruci. (20) Drži u ruci na njihove oči štapove na koje budeš pisao (21) i reci im: Ovako veli Gospod Jahve: Evo, ja ću uzeti sinove Izrailove između naroda kojima su otišli, i skupit ću ih odasvud i vratiti ih u njihovu vlastitu zemlju; (22) i učinit ću ih jednim narodom u zemlji, u gorama Izrailovim; i jedan će kralj biti svima kralj; i više neće biti dva naroda i više neće biti podijeljeni na dva kraljevstva. (23) Više se oni neće kaljati svojim kumirima ni gnusobama svojim niti ijednim svojim prijestupom; a ja ću ih izbaviti iz svih odmetništava grešnih[51] u kojima su griješili, i očistit ću ih. I bit će oni narod moj, a ja ću biti njihov Bog.

Davidovsko kraljevstvo

(24) Moj sluga David bit će im kralj, i oni će svi imati jednog pastira; i hodit će naredbama mojim i brižljivo će se držati naredbi mojih. (25) Oni će živjeti na zemlji koju sam ja dao svome slugi Jakovu, u kojoj su živjeli očevi vaši; i živjet će na njoj, oni i sinovi njihovi i sinovi njihovih sinova dovijeka; a moj sluga David bit će im vladar dovijeka. (26) Ja ću sklopiti s njima savez mira; to će biti vječan savez s njima. I posadit ću ih i umnožiti, i postavit ću svetište svoje među njih dovijeka. (27) Obitavalište moje bit će kod njih; i ja ću biti njihov

[50] Ili *dah*.

[51] Tako je u grčkim i nekim hebrejskim rukopisima, a u većini hebrejskih *iz svih njihovih obitavališta u kojima su griješili*.

Bog, a oni će biti moj narod. (28) I znat će narodi da sam ja Jahve, koji posvećuje Israila, kad svetište moje bude među njima dovijeka."

Proročanstvo o Gogu

38 Dođe mi riječ Jahvina: (2) "Sine čovječiji, okreni lice svoje prema Gogu u zemlji Magogovoj, najvećem prvaku Mešeka[52] i Tubala, i proriči protiv njega, (3) i reci: Ovako veli Gospod Jahve: "Gle, ja sam protiv tebe, Gože, prvače Roša, Mešeka i Tubala. (4) Ja ću te okrenuti i staviti ti kuke u gubice, i izvest ću tebe i svu vojsku tvoju, konje i konjanike, u punoj ratnoj spremi, veliko mnoštvo sa štitilom i štitom, sve njih koji su vješti maču; (5) s njima Perziju, Kuš i Put, sve njih sa štitom i kacigom; (6) Gomer sa svom vojskom njegovom, Bet-Togarmu iz dalekih mjesta na sjeveru sa svom vojskom njezinom – narode mnoge s tobom. (7) Budite spremni, i pripremite se, ti i sve čete tvoje što su se oko tebe okupile, i budi im čuvar. (8) Poslije mnogo dana ti ćeš biti pozvan da dođeš; u kasnijim godinama ući ćeš u zemlju koja je obnovljena od rata, čiji su stanovnici sabrani iz mnogih naroda na gore Israilove, koje bijahu dugo puste; ali njezin narod izveden je iz naroda i on živi u sigurnosti, sav on. (9) Ti ćeš krenuti gore, doći ćeš kao oluja; ti ćeš biti kao oblak koji prekriva zemlju, ti i sva vojska tvoja, i mnogi narodi s tobom."
(10) Ovako veli Gospod Jahve: "Dogodit će se toga dana da će ti na um padati riječi, i da ćeš ti zao naum smisliti, (11) i reći ćeš: 'Ja ću navaliti gore na zemlju neutvrđenih naselja. Ja ću navaliti na one koji su spokojni, koji žive u sigurnosti, sve njih što žive bez zidina i nemaju ni rešetke ni kapije, (12) da plijen uzmem i grabeži se dokopam, da okrenem tvoju ruku protiv pustih mjesta koja su sad nastanjena i protiv naroda koji je sabran iz narodâ, koji je stekao stoku i dobra, koji živi u središtu svijeta.' (13) Šeba i Dedan i trgovci iz Taršiša sa svim naseljima[53] njegovim govore ti: 'Jesi li došao da zaplijeniš plijen? Jesi li okupio svoju družinu da se grabeži dokopaš, da odneseš srebro i zlato, da odvedeš stoku i dobra, da velik plijen zaplijeniš?'"
(14) Zato proriči, sine čovječiji, i reci Gogu: Ovako veli Gospod Jahve: "Onoga dana kad moj narod Israil bude živio u sigurnosti, zar ti to nećeš znati?
(15) Ti ćeš doći iz svoga mjesta, iz dalekih krajeva sjevernih, ti i mnogi narodi s tobom, svi oni jašući na konjima, velik zbor i vojska moćna; (16) i ti ćeš navaliti gore na moj narod Israil kao oblak kad prekrije zemlju. Dogodit će se u danima potonjim da ću te ja dovesti na svoju zemlju, da bi me narodi upoznali kad pokažem svoju svetost na tebi, na njihove oči, o Gože."
(17) Ovako veli Gospod Jahve: "Jesi li ti onaj o kome sam ja govorio u prijašnjim danima preko sluga svojih, proroka Israilovih, koji su u tim danima proricali za mnoge godine, da ću te ja na njih dovesti? (18) Dogodit će se toga dana, kad Gog navali na zemlju Israilovu", očituje Gospod Jahve, "da će moj ražareni gnjev planuti. (19) U svojoj revnosti i svome razbuktjelom gnjevu ja očitujem da će toga dana doista biti silan potres u zemlji Israilovoj. (20) Ribe u moru, ptice na nebesima, zvijeri u polju, svi stvorovi što po zemlji mile i svi ljudi na licu zemlje trest će se preda mnom; i gore će se srušiti, strme će litice propasti i svaki će zid na zemlju pasti. (21) Ja ću pozvati mač protiv Goga na svim svojim gorama", očituje Gospod Jahve. "Svaki će čovjek na brata svoga mač dići. (22) Kugom i krvlju ja ću mu suditi; i prolit ću kišu po njemu i vojsci njegovoj i po mnogim narodima koji budu s njim, obilnu kišu s gradom, vatrom i sumporom. (23) Ja ću pokazati svoju veličinu te svoju svetost i sebe objaviti na oči mnogih naroda; i znat će oni da sam ja Jahve."

Poraz Goga

39 A ti, sine čovječiji, proriči protiv Goga i reci: Ovako veli Gospod Jahve: "Gle, ja sam protiv tebe, o Gože, najveći prvače Mešeka[54] i Tubala, (2) i ja ću te okrenuti, povesti te, podići te iz najudaljenijih krajeva na sjeveru i dovesti te protiv gora Israilovih. (3) Izbit ću ti luk iz lijeve ruke i prosuti ti strijele iz desnice. (4) Ti ćeš pasti na gorama Israilovim, ti i sva vojska tvoja i narodi koji budu s tobom; ja ću te dati za hranu svakovrsnim pticama grabljivicama i zvijerima divljim. (5) Ti ćeš pasti na otvorenom polju, jer ja sam progovorio", očituje Gospod Jahve. (6) "A ja ću poslati vatru na Magoga i one koji u sigurnosti žive u primorjima; i znat će oni da sam ja Jahve.
(7) Svoje sveto ime ja ću objaviti usred naroda svoga Israila; i neću dati da se više sveto ime moje

[52] *...najvećem prvaku Mešeka* – ili *prvaku Roša, Mešeka...*

[53] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim *lavićima*.

[54] *...najveći prvače Mešeka* – ili *prvače Roša, Mešeka...*

skrnavi. I znat će narodi da sam ja Jahve, Sveti u Israilu. (8) Evo, dolazi i bit će učinjeno", očituje Gospod Jahve. "To je dan o kojem sam ja govorio.
(9) Tad će oni koji žive u gradovima Israilovim izići i naložiti vatru i spaliti oružje, i štitove i štitila, lukove i strijele, buzdohane i koplja, i sedam godina njima će ložiti vatru. (10) Oni neće uzimati drvo iz polja niti ga sjeći u šumama, jer će ložiti vatru oružjem; i uzimat će plijen onih koji su njih oplijenili i otimati grabež od onih koji su njih opljačkali", očituje Gospod Jahve.
(11) "Toga dana ja ću dati Gogu zemlju za groblje tamo u Israilu, dolinu onih koji putuju istočno od mora, i ona će zapriječiti put prolaznicima. Tako će ondje pokopati Goga i sve mnoštvo njegovo, i prozvat će je dolinom Hamon-Goga[55]. (12) Sedam će ih mjeseci kuća Israilova pokapati da očisti zemlju svoju. (13) Pa i sav će ih narod u zemlji pokapati; i steći će slavu onoga dana kad ja sebe budem veličao", očituje Gospod Jahve. (14) "Oni će izdvojiti nastranu ljude koji će neprestano prolaziti zemljom i pokapati trupla onih koji su prolazili, a koja su ostala na licu zemlje, da bi je očistili. Sedam mjeseci oni će tragati. (15) Kad oni koji budu prolazili zemljom prođu pa neko vidi ljudsku kost, taj će tad postaviti znak kraj nje dok je grobari ne ukopaju u dolini Hamon-Goga. (16) Još će se i grad zvati Hamona. Tako će oni očistiti zemlju."
(17) A tebi, sine čovječiji, ovako veli Gospod Jahve: Progovori svakovrsnim pticama i svakoj zvijeri poljskoj: "Skupite se i dođite, saberite se odasvud na moju žrtvu koju ću ja za vas žrtvovati, kao veliku gozbu na gorama Israilovim, da biste jeli meso i pili krv. (18) Vi ćete jesti meso junaka i piti krv zemaljskih prvaka, kao da su oni ovnovi, janjci, jarci i volovi, sve utovljena goveda bašanska. (19) Tako ćete jesti loj dok se ne presitite i piti krv dok se ne napijete od moje žrtve koju sam ja za vas žrtvovao. (20) Vi ćete se za mojim stolom presititi konjima i vozačima kola, junacima i ratnicima svakovrsnim", očituje Gospod Jahve.
(21) "A ja ću pokazati slavu svoju narodima, i svi će narodi vidjeti sud moj, koji ja izvrših, i ruku moju, koju na njih digoh. (22) I znat će kuća Israilova da sam ja Jahve, njihov Bog, od toga dana pa nadalje. (23) Narodi će znati da je kuća Israilova otišla u progonstvo zbog svoje opačine, jer se ona nevjerno ponijela prema meni, pa sam ja sakrio lice svoje od nje; zato je dadoh u ruke njenim neprijateljima, i svi iz nje padoše od mača. (24) Po nečistoći njihovoj i po prijestupima njihovim ja s njima postupah, i sakrih lice svoje od njih."

[55] Tj. Gogova mnoštva.

Obnova Israila

(25) Stoga ovako veli Gospod Jahve: "Sad ću ja vratiti sužnje Jakovljeve i smilovati se cijeloj kući Israilovoj; i bit ću ljubomoran zarad svetoga imena svoga. (26) Oni će zaboraviti svoju sramotu i svu svoju nevjeru koju su prema meni počinili, kad budu živjeli u sigurnosti na svojoj zemlji, a nikog ne bude da ih straši. (27) Kad ih ja dovedem natrag iz naroda i saberem iz zemalja dušmana njihovih, tad ću ja kroz njih biti posvećen na oči mnogih naroda. (28) Tad će oni znati da sam ja Jahve, Bog njihov, jer sam ih ja natjerao da odu u progonstvo među narode, pa ih onda opet okupio u njihovoj zemlji; i nijednog od njih neću više ondje ostaviti. (29) Neću više kriti lica svoga od njih, jer sam ja izlio duh svoj na kuću Israilovu", očituje Gospod Jahve.

Ukazanje novog hrama: Čovjek sa štapom za mjerenje

40 Dvadeset i pete godine našega progonstva, početkom godine, desetoga dana u mjesecu, četrnaeste godine otkako pade grad, tog istog dana ruka Jahvina spusti se na me i on me odvede tamo. (2) U ukazanjima Božijim on me odvede u zemlju Israilovu i postavi me na vrlo visoku goru, a na njoj prema jugu bijaše neko zdanje nalik na grad. (3) Tako me on odvede tamo; i gle, tamo bijaše čovjek koji je izgledao kao mjed, s lanenom uzicom i štapom za mjerenje u ruci; stajao je na kapiji. (4) Taj mi čovjek reče: "Sine čovječiji, gledaj svojim očima, slušaj svojim ušima i obrati pažnju na sve što ću ti pokazati; jer ti si doveden ovamo da ti se to pokaže. Objavi kući Israilovoj sve što vidiš."

Mjere hrama

(5) I gle, hram bijaše opasan zidom svuda naokolo, i u ruci onaj čovjek držaše štap za mjerenje od šest aršina, a svaki za dlan bijaše duži od običnog aršina[56]. I on izmjeri debljinu zida – jedan štap, i visi-

[56] Jedan aršin – 45 cm; jedan dlan – 8 cm. Dakle, štap za mjerenje bio je dug 318 cm.

nu – jedan štap. (6) Potom ode na kapiju okrenutu prema istoku, uspe se uz njene stepenice i izmjeri prag kapije – jedan štap širok.[57] I drugi je prag bio jedan štap širok. (7) Stražarnica je bila jedan štap duga i jedan štap široka; i između stražarnica bilo je pet aršina. I prag kapije na trijemu kapije okrenute unutra – jedan štap. (8) Potom izmjeri trijem kapije okrenute unutra – jedan štap. (9) On izmjeri trijem kapije – osam aršina, i njegove bočne stupove – dva aršina. A trijem kapije bio je okrenut unutra. (10) Na svakoj strani prema istoku bile su po tri stražarnice na kapiji; sve tri su bile iste mjere. I bočni stupovi bili su iste mjere s obje strane. (11) Izmjeri širinu ulaza na kapiji – deset aršina, i dužinu kapije – trinaest aršina. (12) Ispred stražarnica s obje strane bijaše granični zid širok jedan aršin; a stražarnice bijahu šest aršina s obje strane. (13) Tad on izmjeri kapiju od krova jedne do krova druge stražarnice – dvadeset i pet aršina od jednih vrata do vrata nasuprot njima. (14) On izmjeri bočne stupove šezdeset aršina visoke; kapija se pružala naokolo do bočnog stupa u dvorištu. (15) Od prednje strane ulazne kapije do prednje strane unutrašnjeg trijema kapije bijaše pedeset aršina. (16) Bilo je prozora s kapcima koji su gledali na stražarnice i na njihove bočne stupove unutar kapije svuda naokolo, a tako i na trijemovima. I bilo je unutra prozora svuda naokolo; i na svakom bočnom stupu bili su palmini ukrasi.
(17) Zatim me uvede u vanjsko dvorište, i gle, ondje bijahu načinjeni odaje i pločnik svuda naokolo; trideset odaja gledalo je na pločnik. (18) Pločnik se protezao uza stranu kapija, svom dužinom kapija; to je bio donji pločnik. (19) Potom on izmjeri širinu od pročelja donje kapije do pročelja vanjske strane unutarnjeg dvorišta – stotinu aršina na istok i na sjever.
(20) I kapiju vanjskog dvorišta što je bila okrenuta prema sjeveru on izmjeri po dužini i širini. (21) Ona je imala tri stražarnice sa svake strane; i njeni bočni stupovi i njen trijem bijahu istih mjera kao na prvoj kapiji. Bila je duga pedeset aršina i široka dvadeset i pet aršina. (22) Njeni prozori i trijem i njeni palmini ukrasi bijahu istih mjera kao na kapiji koja je bila okrenuta prema istoku; do nje se dolazilo uza sedam stepenica, a njezin trijem bijaše iznutra. (23) Unutrašnje dvorište imalo je kapiju naspram kapije na sjeveru kao i kapije na istoku; i izmjeri on stotinu aršina od jedne do druge kapije.
(24) Zatim me povede na jug, i gle, ondje bijaše kapija prema jugu; i izmjeri joj bočne stupove i trijem po onim istim mjerama. (25) Kapija i njen trijem imali su prozore svuda naokolo poput onih drugih prozora; dužina je bila pedeset aršina, a širina dvadeset i pet aršina. (26) Sedam je stepenica vodilo do nje, i njen je trijem bio iznutra; i imala je palmine ukrase na bočnim stupovima, po jedan sa svake strane. (27) Unutrašnje dvorište imalo je kapiju prema jugu; i on izmjeri od kapije do kapije prema jugu – stotinu aršina.
(28) Zatim me uvede u unutrašnje dvorište na južnu kapiju; i izmjeri on južnu kapiju po onim istim mjerama. (29) Njene stražarnice isto tako, njeni bočni stupovi i njen trijem bijahu istih tih mjera. I imala je kapija i trijem njen prozore svuda naokolo; bila je pedeset aršina duga i dvadeset i pet aršina široka. (30) Svuda naokolo bili su trijemovi, dvadeset i pet aršina dugi i pet aršina široki. (31) Njen trijem gledao je na vanjsko dvorište; i bili su palmini ukrasi na njenim bočnim stupovima, a stubište joj je imalo osam stepenica.
(32) Onda me uvede u unutrašnje dvorište prema istoku i izmjeri kapiju. Imala je iste mjere kao i ostale. (33) Njene stražarnice isto tako, njeni bočni stupovi i njen trijem bijahu istih tih mjera. I imala je kapija i njen trijem prozore svuda naokolo; bila je pedeset aršina duga i dvadeset i pet aršina široka. (34) Njen trijem gledao je na vanjsko dvorište; i bili su palmini ukrasi na njenim bočnim stupovima s obje strane, a stubište njeno imalo je osam stepenica.
(35) Zatim me dovede na sjevernu kapiju; i izmjeri je po onim istim mjerama, (36) s njenim stražarnicama, bočnim stupovima i trijemom. I imala je kapija prozore svuda naokolo; dužina joj je bila pedeset aršina, a širina dvadeset i pet aršina. (37) Njen trijem gledao je[58] na vanjsko dvorište; i bili su palmini ukrasi na njenim bočnim stupovima sa svake strane, a stubište njeno imalo je osam stepenica.
(38) Jedna odaja s vratima bila je kraj trijema svake kapije[59]; ondje su se sapirale žrtve paljenice. (39) U trijemu kapije bila su dva stola s obje strane za klanje žrtve paljenice, žrtve okajnice i žrtve

[57] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu se još dodaje *jedan prag jedan štap širok*.

[58] Tako je u grčkim i latinskim rukopisima, a u hebrejskom tekstu je *Njeni bočni stupovi gledali su*...

[59] Tako je u sirjačkim rukopisima, a u hebrejskom tekstu *bočnih stupova*.

naknadnice. (40) S vanjske strane, kud se penjalo na ulaz u kapiju prema sjeveru, bila su dva stola; i s druge strane trijema kapije bila su dva stola. (41) Četiri stola bila su s obje strane kraj kapije; osam stolova na kojima se kolju žrtve. (42) Za žrtve paljenice bila su četiri stola od klesana kamena, aršin i po duga, aršin i po široka i aršin visoka, na koje se polagao pribor kojim su se klale žrtva paljenica i žrtva klanica. (43) Dvostruke kuke, duge koliko je širok dlan, bile su postavljene u kući svuda naokolo; a na stolovima je bilo žrtveno meso.
(44) S vanjske strane prema unutrašnjoj kapiji bile su dvije odaje[60] u unutrašnjem dvorištu, od kojih je jedna bila sa strane sjeverne kapije, okrenuta prema jugu, a druga sa strane južne[61] kapije, okrenuta prema sjeveru. (45) On mi reče: "Ovo je odaja koja gleda na jug, namijenjena za svećenike koji obavljaju službu u hramu; (46) a odaja koja gleda na sjever za svećenike je koji služe na žrtveniku. To su sinovi Cadokovi, koji jedini od sinova Levijevih smiju prići Jahvi da mu služe." (47) On izmjeri dvorište, savršen četverougao, stotinu aršina dugo i stotinu aršina široko; a pred hramom je stajao žrtvenik.
(48) Potom me odvede do hramskoga trijema i izmjeri svaki bočni stup na trijemu – pet aršina na obje strane; a širina kapije bila je četrnaest aršina i zidovi kapije bili su[62] tri aršina na obje strane. (49) Trijem je bio dug dvadeset aršina, a širok dvanaest[63] aršina. Do njega se uspinjalo preko deset[64] stepenica. A s obje strane bili su stupovi pokraj bočnih stupova.

Unutrašnjost hrama

41 Potom me odvede u glavno predvorje i izmjeri bočne stupove; bočni stupovi bijahu široki[65] šest aršina s obje strane. (2) Ulaz bijaše širok deset aršina, a bočni zidovi ulaza pet aršina s obje strane. I izmjeri dužinu glavnog predvorja – četrdeset aršina, i širinu – dvadeset aršina. (3) Onda uđe i izmjeri svaki bočni stup vrata – dva aršina, i visinu vrata – šest aršina, i bočne zidove vrata[66] na obje strane – sedam aršina. (4) Izmjeri dužinu sobe – dvadeset aršina, i širinu – dvadeset aršina, ispred glavnog predvorja; i reče mi: "Ovo je nadasve sveto mjesto."
(5) Potom izmjeri debljinu zida hrama – šest aršina, i širinu bočnih odaja – četiri aršina, svuda okolo hrama, sa svake strane. (6) Bočne odaje bile su na tri kata, jedna nad drugom, njih trideset na svakom katu. Svuda naokolo na zidu hrama bili su ispusti koji su služili kao potpornji za bočne odaje, pa odaje nisu bile spojene za zid hrama. (7) Bočne odaje oko hrama širile su se s kata na kat. Zdanje oko hrama dizalo se stupnjevito, zato se hram širio kako je išao u visinu; i tako se uzlazilo s najnižeg na najviši kat preko srednjeg kata. (8) Vidjeh još da je svuda oko hrama uzdignuta terasa, temelji bočnih odaja iznosili su punu dužinu štapa, šest aršina. (9) Debljina vanjskog zida bočnih odaja bila je pet aršina. A prolaz između bočnih odaja hrama (10) i vanjskih odaja bio je dvadeset aršina širok svuda naokolo hrama, sa svake strane. (11) Vrata bočnih odaja otvarala su se prema prolazu, jedna vrata prema sjeveru, a druga prema jugu; i prolaz je bio širok pet aršina svuda naokolo.
(12) Zgrada ispred odvojenog prostora na zapadnoj strani bila je sedamdeset aršina široka; a zid te zgrade bio je debeo pet aršina svuda naokolo i dug devedeset aršina.
(13) Potom on izmjeri hram, stotinu aršina dug; odvojeni prostor sa zgradom i njenim zidovima bio je, isto tako, stotinu aršina dug. (14) Isto je tako širina pročelja hrama i odvojenog prostora uz istočnu stranu iznosila stotinu aršina.
(15) On izmjeri dužinu zgrade duž pročelja odvojenog prostora iza nje, s prolazima s obje strane – stotinu aršina. Glavno predvorje, unutrašnja soba, trijem dvorišta, (16) pragovi, uokvireni prozori i prolazi svuda oko tri kata njihova, naspram praga, bili su obloženi drvetom svuda uokolo, od zemlje do prozora – a prozori su bili zastrti – (17) iznad ulaza pa do unutrašnje sobe, i izvana, te po svem zidu svuda uokolo, iznutra i izvana, po mjeri. (18) Na njemu su bili urezani kerubini i palme; i bila je jedna palma između dva kerubina, a svaki kerubin imao je dva lica: (19) čovječije lice prema palmi s

[60] U grčkim rukopisima stoji *dvije odaje*, a u hebrejskom tekstu *odaje za pjevače*.

[61] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim *istočne*.

[62] U grčkim rukopisima stoji *četrnaest aršina i zidovi kapije bili su*. Hebrejski tekst nema ove riječi.

[63] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *jedanaest*.

[64] Tako je u grčkom; hebrejski nema *deset*.

[65] Tako je u grčkim rukopisima i u jednom hebrejskom, a u ostalim hebrejskim rukopisima *čador bijaše širok*.

[66] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *širinu vrata*.

jedne strane i lice lavića prema palmi s druge strane; bili su urezani po cijelom hramu svuda naokolo. (20) Od tla do iznad ulaza bijahu urezani kerubini i palme, a tako i po zidu glavnog predvorja.
(21) Dovratnici glavnog predvorja bili su četverouglasti; a na pročelju svetišta jedan je dovratnik bio nalik na drugi. (22) Žrtvenik je bio od drveta, visok tri aršina i dug i širok[67] dva aršina; njegovi uglovi, postolje[68] i stranice bili su od drveta. I reče mi: "Ovo je sto koji stoji pred Jahvom." (23) Glavno predvorje i svetište imali su dvostruka vrata. (24) Svaka vrata imala su dva krila, dva okretna krila; dva krila na jednim i dva krila na drugim vratima. (25) I još su na njima, na vratima glavnog predvorja, bili urezani kerubini i palme kao što su bili urezani po zidovima; i bila je izvana drvena nadstrešnica na pročelju trijema. (26) S obje strane bili su uokvireni prozori i palme na stranama trijema; takve su bile bočne odaje hrama i nadstrešnica.

Hramske odaje

42 Zatim me izvede u vanjsko dvorište, putem prema sjeveru; i dovede me do odaje nasuprot odvojenom prostoru i nasuprot zgradi prema sjeveru. (2) Uz dužinu, koja je iznosila stotinu aršina, stajala su sjeverna vrata; širina je iznosila pedeset aršina. (3) Nasuprot dvadeset aršina unutrašnjeg dvorišta i nasuprot pločniku vanjskog dvorišta stajala je terasa koja je odgovarala terasi na tri kata. (4) Pred odajama je bio prolaz s unutrašnje strane, deset aršina širok, stotinu aršina[69] dug; i bijahu im vrata na sjeveru. (5) Gornje odaje bile su manje jer su od njih terase uzimale više mjesta nego od donjih i srednjih u zgradi. (6) Kako su bile na tri kata i nisu imale stupove poput stupova u dvorištima, tako su gornje odaje bile manje od poda pa naviše, više od donjih i srednjih. (7) Vanjski zid pored odaja, prema vanjskom dvorištu naspram odaja, bio je dug pedeset aršina. (8) Odaje u vanjskom dvorištu bile su duge pedeset aršina; i gle, a one naspram hrama bile su duge stotinu aršina. (9) Ispod ovih odaja stajao je ulaz s istočne strane, kad se u njih ulazi iz vanjskog dvorišta.
(10) Po širini zida dvorišta prema jugu[70], naspram odvojenog prostora i naspram zgrade, bile su odaje. (11) I ispred njih je vodio prolaz baš kao i ispred odaja na sjevernoj strani; njihova dužina i širina i izlazi njihovi i namještaj njihov i vrata njihova bili su jednaki. (12) I kao što su vrata na odajama bila okrenuta prema jugu, tako su stajala jedna vrata na početku prolaza, prolaza ispred zaštitnog zida prema istoku, kako se u njih ulazilo.
(13) Onda mi on reče: "Sjeverne odaje i južne odaje naspram odvojenog prostora, to su svete odaje gdje će svećenici koji prilaze Jahvi jesti najsvetije žrtve. Oni će ondje odlagati najveće svetinje, žitnu žrtvu, žrtvu okajnicu i žrtvu naknadnicu, jer to je mjesto sveto. (14) Kad svećenici uđu, neka ne izlaze u vanjsko dvorište iz svetišta, dok ondje ne polože svoju odjeću u kojoj su služili, jer je ona sveta. Drugu odjeću neka obuku prije nego što se primaknu prostoru za svijet."
(15) I kad izmjeri unutrašnjost kuće, izvede me na kapiju koja je bila okrenuta prema istoku i izmjeri hramski prostor svuda naokolo. (16) On izmjeri istočnu stranu – pet stotina aršina mjeračkom trskom. (17) Onda se okrenu i izmjeri sjevernu stranu – pet stotina aršina mjeračkom trskom. (18) Potom se okrenu i izmjeri južnu stranu – pet stotina aršina mjeračkom trskom. (19) Onda se okrenu na zapadnu stranu i izmjeri pet stotina aršina mjeračkom trskom. (20) Izmjeri je na sve četiri strane; svuda uokolo imala je zid, pet stotina aršina dug i pet stotina aršina širok, da odvoji sveto i nesveto.

Ukazanje slave Božije

43 Zatim me povede na kapiju, kapiju okrenutu prema istoku; (2) i gle, slava Boga Israilova dolazila je s istoka. I glas je njegov bio poput huke silnih voda; i sjala je zemlja od slave njegove. (3) I to bijaše poput ukazanja koje ja vidjeh, poput ukazanja koje vidjeh kad on dođe da uništi grad. I ta ukazanja bijahu poput ukazanja koja vidjeh na rijeci Kebaru; i padoh licem na tlo.
(4) I uđe slava Jahvina u hram na kapiju okrenutu prema istoku. (5) I duh me Jahvin podiže pa me uvede u unutrašnje dvorište; i gle, slava Jahvina ispuni hram.
(6) Onda čuh kako mi neko govori iz kuće, dok čovjek stajaše kraj mene. (7) Reče mi: "Sine čovje-

[67] Tako je u grčkom. U hebrejskom nema riječi *i širok*.

[68] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *dužina*.

[69] Tako je u grčkim i sirjačkim rukopisima, a u hebrejskim *jedan aršin*.

[70] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim *istoku*.

čiji, ovo je mjesto moga prijestolja i mjesto tabana mojih nogu, gdje ću ja obitavati među sinovima Israilovim dovijeka. I neće više kuća Israilova skrnaviti sveto ime moje, ni oni ni kraljevi njihovi, svojim bludničenjem i truplima[71] svojih kraljeva kad umru, (8) stavljajući svoj prag kraj moga praga i svoj dovratnik kraj moga dovratnika, i da bude samo zid između mene i njih. Oni oskvrnuše moje sveto ime gadostima koje počiniše. Zato sam ih ja uništio u svojoj srdžbi. (9) Sad neka uklone svoje bludničenje i trupla svojih kraljeva daleko od mene, i ja ću obitavati među njima dovijeka.
(10) A ti, sine čovječiji, opiši hram kući Israilovoj, da se ona postidi svojih opačina; i neka izmjeri nacrt. (11) Ako se postide svega što su učinili, pokaži im izgled hrama, od čega se sastoji, njegove izlaze, njegove ulaze, sav njegov izgled, sve njegove propise i sve njegove zakone. I zapiši to na njihove oči, da bi se oni držali njenog cijelog oblika i svih njenih propisa i vršili ih. (12) Ovo je zakon hrama: sav prostor na vrhu gore svuda naokolo bit će nadasve svet. Gle, to je zakon hrama.

Žrtvenik

(13) Ovo su mjere žrtvenika po aršinima – a aršin iznosi jedan aršin i širinu dlana[72]: podnožje će biti visoko[73] jedan aršin i široko jedan aršin, a obrub ivice jarka jedan pedalj; a ovo će biti visina podnožja žrtvenika: (14) od podnožja na zemlji do donje izbočine bit će dva aršina, a širina jedan aršin; i od manje izbočine do veće izbočine bit će četiri aršina, a širina jedan aršin. (15) Ognjište žrtvenika bit će četiri aršina; i od ognjišta žrtvenika pružat će se uvis četiri roga. (16) Ognjište žrtvenika bit će četverouglasto, dvanaest aršina dugo i dvanaest široko. (17) Izbočina će biti četrnaest aršina duga i četrnaest aršina široka na četiri strane, obrub oko nje bit će pola aršina, a postolje mu jedan aršin naokolo; i stepenice njegove gledat će na istok."

Žrtve

(18) I reče mi: "Sine čovječiji, ovako veli Gospod Jahve: Ovo su propisi za žrtvenik na dan kad se bude gradio, da se na njemu prinose žrtve paljenice i da se škropi krvlju. (19) Ti ćeš dati svećenicima, levijevcima, koji su od potomaka Cadokovih, koji mi prilaze da mi služe, očituje Gospod Jahve, junca za žrtvu okajnicu. (20) Uzet ćeš njegove krvi i pomazati njome četiri roga na žrtveniku i četiri ugla izbočine i obrub svuda naokolo; tako ćeš ga očistiti i okajati. (21) Uzet ćeš i junca za žrtvu okajnicu, i neka on bude spaljen na propisanom mjestu u hramu, izvan svetišta.
(22) Drugoga dana prinijet ćeš jarca bez mahane za žrtvu okajnicu, i žrtvenik će biti očišćen kao što je bio očišćen juncem. (23) Kad ga očistiš, prinijet ćeš junca bez mahane i ovna bez mahane iz stada. (24) Iznijet ćeš ih pred Jahvu, i svećenici će ih posuti solju, i prinijet će ih kao žrtvu paljenicu Jahvi. (25) Sedam dana ti ćeš svaki dan pripremati jarca za žrtvu okajnicu; neka se još i junac i ovan iz stada, bez mahane, pripremaju. (26) Sedam dana oni će okajavati žrtvenik i čistiti ga; tako će ga posvetiti. (27) Kad se navrše ti dani, osmoga dana pa nadalje, svećenici će prinositi vaše žrtve paljenice na žrtveniku, i vaše žrtve sudioništva; i ja ću vas prihvatiti, očituje Gospod Jahve."

Kapija za vladara

44 Potom me odvede natrag na vanjsku kapiju svetišta što gleda na istok; a ona bješe zatvorena. (2) Jahve mi reče: "Ova će kapija biti zatvorena; neće se otvarati, i niko na nju neće ulaziti, jer je Jahve, Bog Israilov, na nju ušao; zato će ostati zatvorena. (3) Samo vladar, jer je vladar, smije sjediti na njoj da jede hljeb pred Jahvom; on će ulaziti kroz trijem kapije i istim putem izlaziti."
(4) Zatim me odvede kroz sjevernu kapiju do pročelja hrama; i ja pogledah, kad gle, slava Jahvina ispuni kuću Jahvinu, i ja padoh licem na tlo. (5) Jahve mi reče: "Sine čovječiji, dobro upamti, gledaj pomno i slušaj pažljivo sve što ti ja kažem o svim odredbama kuće Jahvine i o svim njenim zakonima; i dobro upamti ko smije ući u hram, a ko je od svetišta odvojen. (6) Ti ćeš reći kući odmetničkoj, kući Israilovoj: Ovako veli Gospod Jahve: Dosta je bilo svih tvojih gnusoba, o kućo Israilova, (7) jer ti si uvodila tuđince, neobrezana srca i neobrezana tijela, u svetište moje, da ga oskvrnu, u kuću moju, jer si iznosila moju hranu, loj i krv, jer si prekršila savez moj, povrh svih svojih gnusoba. (8) I nisi se sama starala za svetinje moje, nego si namjestila tuđince namjesto sebe da se staraju za svetište moje."

[71] Tj. spomenicima.

[72] Tj. 53 cm.

[73] Tako je u grčkom. Hebrejski tekst ne sadrži *visoko*.

(9) Ovako veli Gospod Jahve: "Nijedan tuđinac neobrezana srca i neobrezana tijela, od svih tuđinaca što su među sinovima Israilovim, neka ne ulazi u svetište moje. (10) A levijevci, koji su se udaljili od mene kad je Israil zalutao, koji su odlutali od mene za svojim kumirima, neka snose kaznu za svoju opačinu. (11) Ali neka služe u mome svetištu, nadzirući kapije hrama i služeći u hramu; oni će klati žrtvu paljenicu i klanicu narodu, i stajat će pred njim i služiti mu. (12) Zato što su mu oni služili pred kumirima njegovim i navodili kuću Israilovu da posrne u opačinu, zato sam se ja protiv njih zakleo", očituje Gospod Jahve, "da će oni snositi kaznu za svoju opačinu. (13) I neće mi prilaziti da mi služe kao svećenici niti se približavati nijednoj mojoj svetinji, stvarima koje su nadasve svete, nego će nositi svoju sramotu zbog gnusoba svojih koje su počinili. (14) Ali, ja ću njih postaviti da se staraju za kuću moju, za svu službu u njoj i sve što će se u njoj raditi.

Zapovijedi levijevcima

(15) A svećenici levijevski, sinovi Cadokovi, koji su se starali za svetište moje kad su sinovi Israilovi odlutali od mene, prilazit će mi da mi služe; i stajat će preda mnom da mi prinose loj i krv", očituje Gospod Jahve. (16) "Oni će ulaziti u svetište moje; oni će prilaziti stolu mome da mi služe i da vrše naredbu moju. (17) Kad budu ulazili na kapije unutrašnjeg dvorišta, neka obuku lanene haljine; i neka na njima ne bude vune dok budu služili na kapijama unutrašnjeg dvorišta i u hramu. (18) Laneni turbani neka im budu na glavama i lanene gaće preko bedara; neka se ne pašu ničim u čemu bi se znojili. (19) Kad budu izlazili u vanjsko dvorište, u vanjsko dvorište pred narod, neka skinu haljine u kojima su služili i odlože ih u svete odaje; neka onda obuku druge haljine, da ne bi haljinama svojim prenijeli svetost na narod.[74] (20) I neka ne briju glave svoje, a uvojke neka ne puštaju; neka samo podrezuju kosu na glavi svojoj. (21) I neka nijedan svećenik ne pije vina kad bude ulazio u unutrašnje dvorište. (22) I neka se oni ne žene udovicom ili razvedenom ženom, nego neka uzimaju djevice od potomaka kuće Israilove ili udovicu koja je svećenikova udovica. (23) I neka uče narod moj da razlikuje sveto od nesvetog i tjeraju ga da luči nečisto od čistog. (24) U sporu neka zauzmu svoje mjesto da sude; neka sude po naredbama mojim. I neka čuvaju zakone moje i odredbe moje o svim propisanim blagdanima mojim i posvećuju subote moje. (25) Neka se ne primiču umrlome da se ne bi okaljali; ali radi oca, majke, sina, kćeri, brata i sestre koja nije imala muža smiju se okaljati. (26) Nakon što se očiste, neka im se broji sedam dana. (27) Onoga dana kad uđu u svetište, u unutrašnje dvorište, da služe u svetištu, neka prinesu svoju žrtvu okajnicu", očituje Gospod Jahve.
(28) "A baština njihova, ja sam njima baština; i vi im nećete dati nikakava posjeda u Israilu – ja sam posjed njihov. (29) Oni će jesti žitnu žrtvu, žrtvu okajnicu i žrtvu naknadnicu, i sve posvećeno u Israilu bit će njihovo. (30) Prvo od svih prvina od svake vrste i svaki prinos od svake vrste, od svih prinosa vaših, neka pripadne svećenicima; vi ćete svećenicima dati i prvinu svoga brašna, da vam blagoslov počiva na kući. (31) Svećenici neka ne jedu ni pticu ni zvijer koji su uginuli ili rastrgani.

Jahvin dio u zemlji

45 Kad budete žrijebom dijelili zemlju u baštinu, vi ćete prinijeti Jahvi jedan dio, sveti dio zemlje; neka on bude dug dvadeset i pet hiljada aršina[75] i širok dvadeset hiljada[76] aršina. Neka bude svet uzduž i poprijeko. (2) Od toga neka bude za sveto mjesto četvorni komad, oko pet stotina aršina s pet stotina aršina, i pedeset aršina za čistinu okolo. (3) Od tog prostora ti izmjeri u dužinu dvadeset i pet hiljada aršina i u širinu deset hiljada aršina; i neka tu bude svetište, najsvetije mjesto. (4) To će biti sveti dio zemlje; on će biti namijenjen svećenicima, slugama svetišta, koji prilaze da služe Jahvi, i bit će mjesto za njihove kuće i sveto mjesto za svetište. (5) Dvadeset i pet hiljada u dužinu i deset hiljada u širinu neka bude za levijevce, sluge u hramu, kao njihov posjed gdje će biti gradovi u kojima će živjeti.[77]
(6) Duž svetog dijela vi ćete gradu dodijeliti posjed širok pet hiljada aršina i dug dvadeset i pet hiljada aršina; to neka bude za svu kuću Israilovu.

[74] Takva zloupotreba svetinja donijela bi prokletstvo na narod.

[75] Tj. 13,3 km.

[76] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim stoji *deset hiljada* (5,3 km).

[77] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *posjed*, *dvadeset odaja*.

Vladarov dio

(7) Vladaru će pripasti zemlja s obje strane svetog dijela i gradskog posjeda, uz sveti dio i gradski posjed, na zapadnoj strani, prema zapadu, i na istočnoj strani, prema istoku, i dužinom koja odgovara jednom [plemenskom] dijelu, od zapadne do istočne granice. (8) To će biti njegov posjed u Israilu; tako vladari moji više neće tlačiti narod moj, nego će ostatak zemlje dati kući Israilovoj po plemenima."
(9) Ovako veli Gospod Jahve: "Dosta je, vladari israilski; okanite se nasilja i pljačke, i provodite pravdu i pravednost! Prestanite oduzimati posjede od naroda moga", očituje Gospod Jahve.
(10) "Neka su vam vage tačne, efa tačna i bat tačan.
(11) Efa i bat neka budu iste mjere, tako da bat sadrži desetinu homera i efa desetinu homera; neka im mjera bude prema homeru. (12) Šekel neka bude dvadeset gera. Neka pet šekela doista bude pet šekela, neka deset šekela bude deset šekela, a pedeset šekela neka vam bude mina.[78]
(13) Ovo je žrtva koju ćete prinositi: jednu šestinu efe od homera pšenice[79]; jednu šestinu efe od homera ječma[80]; (14) i propisanu količinu ulja, mjerena batom, desetinu bata od svakog kora. Jedan kor, kao jedan homer, iznosi deset bata, (15) i jednog brava iz svakog stada od dvije stotine brava s pojilišta israilskih – za žitnu žrtvu, za žrtvu paljenicu i za žrtvu sudioništva, da se oni okaju", očituje Gospod Jahve. (16) "Sav će se narod zemlje pridružiti vladaru u Israilu u prinošenju ove žrtve.
(17) Vladar će biti dužan pribaviti žrtve paljenice, žitne žrtve i žrtve ljevanice, na blagdane, mlađake i subote, na sve propisane blagdane kuće Israilove; on će priskrbiti žrtvu okajnicu, žitnu žrtvu, žrtvu paljenicu i žrtve sudioništva, da okaje kuću Israilovu."
(18) Ovako veli Gospod Jahve: "U prvome mjesecu, prvoga dana toga mjeseca, ti ćeš uzeti junca bez mahane i očistiti svetište. (19) Svećenik neka uzme krvi od žrtve okajnice i neka njome pomaže dovratnike hrama, četiri ugla izbočine na žrtveniku i vratnice kapije unutrašnjeg dvorišta. (20) Tako ćeš učiniti i sedmoga dana toga mjeseca za svakoga ko je zalutao ili je ne znajući griješio; tako ćete okajati kuću.
(21) U prvome mjesecu, četrnaestoga dana toga mjeseca, svetkujte Pesah, sedmodnevni blagdan; beskvasni hljeb neka se jede. (22) Toga dana neka vladar za se i sav narod u zemlji pribavi junca za žrtvu okajnicu. (23) Sedam dana neka pribavlja za žrtvu paljenicu Jahvi sedam junaca i sedam ovnova bez mahane, i jarca za žrtvu okajnicu, svakog dana u tih sedam dana. (24) Neka za žitnu žrtvu pribavi efu[81] na svakog junca, efu na svakog ovna i hin[82] ulja na svaku efu. (25) U sedmome mjesecu, petnaestoga dana toga mjeseca, za sedam dana blagdanskih[83] neka isto toliko pribavi za žrtve okajnice, žrtve paljenice, žitne žrtve i ulje."

Vladarske žrtve

46 Ovako veli Gospod Jahve: "Kapija unutrašnjeg dvorišta okrenuta prema istoku bit će zatvorena šest radnih dana, ali će u subotnji dan i u dan mlađaka biti otvorena. (2) Vladar neka ulazi svana kroz trijem kapije i neka stane kod vratnice kapije. Neka tada svećenici prinesu njegovu žrtvu paljenicu i njegovu žrtvu sudioništva, a on neka se pokloni na pragu kapije, a onda neka iziđe; ali neka se kapija ne zatvara do večeri. (3) I narod zemlje subotom će se i na mlađake klanjati na ulazu te kapije pred Jahvom. (4) Žrtva paljenica koju će vladar prinijeti Jahvi u dan subotnji neka bude šest janjaca bez mahane i jedan ovan bez mahane; (5) i neka žitna žrtva bude efa na ovna, i žitna žrtva na janjce onoliko koliko bude želio dati, i hin ulja po efi. (6) Na dan mlađaka neka prinese junca bez mahane, i još šest janjaca i ovna, bez mahane. (7) I neka pribavi žitnu žrtvu, efu po juncu i efu po ovnu, i na janjce onoliko koliko hoće, i hin ulja po efi. (8) Kad vladar bude ulazio, neka ulazi kroz trijem kapije i istim putem izlazi. (9) A kad narod zemlje bude dolazio pred Jahvu u propisane blagdane, ko uđe na sjevernu kapiju da se klanja neka iziđe na južnu kapiju. A ko uđe na južnu kapiju neka iziđe na sjevernu kapiju. Neka se niko ne vraća na kapiju na koju je ušao, nego neka ide pravo naprijed. (10) Kad oni budu ulazili, neka

[78] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *Dvadeset šekela, dvadeset pet šekela i petnaest šekela neka vam bude mina.* Šekel – 11,5 grama; mina – 690 grama.

[79] Tj. 2,9 kg.

[80] Tj. 2,4 kg.

[81] Jedna efa – 22 litra.

[82] Jedan hin – 3,6 litara.

[83] Blagdan koliba.

među njima uđe i vladar; i kad budu izlazili, neka i on iziđe.
(11) Za svetkovina i propisanih blagdana žitna žrtva neka bude efa po juncu i efa po ovnu, a za janjce koliko ko želi dati, i hin ulja po efi. (12) Kad vladar pribavi dragovoljnu žrtvu, žrtvu paljenicu ili žrtvu sudioništva kao dragovoljnu žrtvu Jahvi, kapija okrenuta prema istoku bit će mu otvorena. I on će pribaviti svoju žrtvu paljenicu i svoje žrtve sudioništva kao na dan subotnji. Onda će izići, i kapija će se zatvoriti kad on iziđe.
(13) I ti ćeš svaki dan pribavljati janje od godine dana, bez mahane, za žrtvu paljenicu Jahvi; svako ćeš ga jutro pribavljati. (14) K tome ćeš svako jutro pribavljati s njim žitnu žrtvu, jednu šestinu efe i jednu trećinu hina ulja[84], da pokvasiš najbolje brašno, za redovnu žitnu žrtvu Jahvi, po vječnoj naredbi. (15) Tako će se svako jutro pribavljati janje, žitna žrtva i ulje, kao redovna žrtva paljenica."
(16) Ovako veli Gospod Jahve: "Ako vladar dadne dar od svoje baštine nekom od sinova svojih, to će pripasti sinovima njegovim; to je njihov posjed po naslijeđu. (17) Ali ako dadne dar od svoje baštine nekom od sluga svojih, to će biti njegovo do godine puštanja na slobodu; tada neka se vrati vladaru. Njegova baština bit će samo sinova njegovih; njima će pripadati. (18) Vladar neće prisvajati baštine naroda, tjerajući ga s njegova posjeda; on će dati svojim sinovima baštinu od svoga posjeda, pa se narod moj neće razasuti, niko sa posjeda svoga."

Mjesta za kuhanje žrtava

(19) Potom me odvede kroz ulaz kraj kapije u svete svećeničke odaje, koje gledaju na sjever; i gle, ondje bijaše jedno mjesto u samom začelju prema zapadu. (20) On mi reče: "Ovo je mjesto gdje će svećenici kuhati žrtvu naknadnicu i žrtvu okajnicu i gdje će peći žitnu žrtvu, da ih ne bi iznosili u vanjsko dvorište te tako prenijeli svetost na narod."
(21) Potom me izvede u vanjsko dvorište i provede me kraj četiri ugla dvorišta; kad gle, u svakom uglu dvorišta bijaše jedno malo dvorište. (22) U četiri ugla dvorišta bijahu ograđena dvorišta, četrdeset aršina duga i trideset aršina široka; njih četiri u uglovima bijahu iste veličine. (23) Sva četiri bijahu unutra opasana zidom, a pod zidom bijahu napravljena mjesta za kuhanje svuda naokolo. (24) Potom mi reče: "To su mjesta za kuhanje gdje će sluge kuće kuhati žrtve naroda."

Voda iz hrama

47 Potom me odvede natrag do vrata hrama; kad gle, ispod hramskog praga voda je tekla prema istoku, jer je pročelje hrama bilo okrenuto prema istoku. I voda je otjecala duž desne strane hrama, južno od žrtvenika. (2) Onda me izvede na sjevernu kapiju, i provede me napolju do vanjske kapije koja je okrenuta prema istoku. I gle, ondje je voda kapala s južne strane.
(3) Kad iziđe prema istoku s uzicom u ruci, onaj čovjek izmjeri hiljadu aršina; i provede me kroz vodu, vodu do gležanja. (4) Opet on izmjeri hiljadu i provede me kroz vodu, vodu do koljena. Opet on izmjeri hiljadu i provede me kroz vodu, vodu do bedara. (5) Opet on izmjeri hiljadu; i bijaše rijeka koju ne mogoh pregaziti, jer voda bješe nabujala, dovoljno duboka za plivanje, rijeka koja se ne mogaše pregaziti. (6) On mi reče: "Sine čovječiji, jesi li vidio?" Potom me vrati na obalu rijeke. (7) I kad se vratih, gle, na obali rijeke, i s jedne i s druge strane, bijaše vrlo mnogo stabala. (8) On mi reče: "Ova voda teče prema istočnom kraju i spušta se u Arabu; gdje utječe u more[85], a kad se ulije u more, morska voda postaje svježa. (9) Svaki će živi stvor što se miče živjeti tamo kuda rijeka bude tekla. I bit će veoma mnogo ribe kad ova voda tamo dođe; zato će more biti svježe i sve će živjeti tamo kuda rijeka bude tekla. (10) I dogodit će se da će ribari biti kraj mora; od Engedija i Eneglajima razapinjat će se mreže ribarske. U njoj će biti vrlo mnogo svakovrsnih riba, poput riba u Velikome moru[86]. (11) Ali njene močvare i bare neće postati svježe; one će ostati za so. (12) Kraj rijeke na obalama, s obje strane, rast će svakovrsne voćke. Lišće im neće vehnuti i plodova im neće nestati. Svakog će mjeseca rađati, jer im voda teče iz svetišta, i plod će njihov biti za jelo, a lišće njihovo za lijek."

Granice i podjela zemlje

(13) Ovako veli Gospod Jahve: "Ovo neka budu granice po kojim ćete podijeliti zemlju u baštinu između dvanaest plemena Israilovih. Jozefu će pripasti dva dijela. (14) Podijelite je u baštinu, svako

[84] Trećina hina – 1,2 litra.

[85] Tj. Mrtvo more.

[86] Tj. Sredozemnome moru.

jednako s drugim; jer ja sam se zakleo da ću je dati praočevima vašim, i ova će zemlja pripasti vama u baštinu.
(15) Ovo neka bude granica zemlje: na sjeveru, od Velikog mora put Hetlona do Hamatskog klanca, pa dalje do Cedada, (16) Berote, Sibrajima, koji leži između damašćanske i hamatske granice, Hacer-Hatikona, koji je kraj hauranske granice. (17) Granica će se pružati od mora do Hacar-Enana na damašćanskoj granici, a prema sjeveru je granica hamatska. To je sjeverna strana.
(18) Istočna strana, između Haurana i Damaska, uz Jordan između Gileada i zemlje Israilove; od istočnog mora i Tamara[87]; to je istočna strana.
(19) Južna će se strana pružati od Tamara sve do voda Meriba-Kadeša, do potoka egipatskoga i do Velikog mora; to je južna strana.
(20) Zapadna će strana biti Veliko more, od južne granice do mjesta nasuprot Hamatskom klancu; to je zapadna strana.
(21) Tako ćete među sobom podijeliti ovu zemlju po plemenima Israilovim. (22) Podijelit ćete je žrijebom u baštinu između sebe i između stranaca koji budu živjeli među vama, koji budu rađali djecu među vama. I neka vam oni budu kao domaći među sinovima Israilovim; njima će s vama biti dodijeljena baština među plemenima Israilovim. (23) I u plemenu u kojem stranac bude živio, ondje ćete mu dati baštinu njegovu", očituje Gospod Jahve.

Podjela zemlje po plemenima

48 A ovo su imena plemena: od krajnjeg sjevera, kraj hetlonskog puta prema Hamatskom klancu, sve do Hacar-Enana na damašćanskoj granici, prema sjeveru kraj Hamata, od istoka do zapada: Dan – jedan dio. (2) Uz Danovu među, od istočne do zapadne strane: Ašer – jedan dio. (3) Uz Ašerovu među, od istočne do zapadne strane: Naftali – jedan dio. (4) Uz Naftalijevu među, od istočne do zapadne strane: Manaše – jedan dio. (5) Uz Manašeovu među, od istočne do zapadne strane: Efrajim – jedan dio. (6) Uz Efrajimovu među, od istočne do zapadne strane: Ruben – jedan dio. (7) Uz Rubenovu među, od istočne do zapadne strane: Jehuda – jedan dio.
(8) A uz Jehudinu među, od istočne do zapadne strane, bit će dio koji ćete odvojiti, dvadeset i pet hiljada aršina u širinu, a u dužinu kao jedan od ostalih dijelova, od istočne do zapadne strane; i neka svetište bude u sredini. (9) Dio koji ćete odvojiti Jahvi neka bude dvadeset i pet hiljada aršina u dužinu i dvadeset[88] hiljada aršina u širinu.

Svećenički dio

(10) Sveti dio neka pripadne svećenicima, prema sjeveru dvadeset i pet hiljada aršina u dužinu, prema zapadu deset hiljada aršina u širinu, prema istoku deset hiljada aršina u širinu i prema jugu dvadeset i pet hiljada aršina u dužinu; i neka svetište Jahvino bude u sredini. (11) Neka pripadne posvećenim svećenicima, Cadokovim potomcima, koji su poštovali naredbu moju, koji nisu zalutali kad su sinovi Israilovi zalutali kao što su zalutali levijevci. (12) To će biti poseban dar njima od svetog dijela zemlje, nadasve sveto mjesto, uz među levijevsku. (13) Uz među svećeničku levijevci će imati dvadeset i pet hiljada aršina u dužinu i deset hiljada aršina u širinu. Ukupna dužina bit će dvadeset pet hiljada aršina, a širina dvadeset hiljada.[89]
(14) Oni ne smiju ništa od toga prodati ni zamijeniti, niti prenositi na nekoga ovaj odabrani dio zemlje, jer je on svet Jahvi.
(15) Ostalih pet hiljada aršina u širinu i dvadeset i pet hiljada aršina u dužinu neka bude za opću upotrebu, za grad, naselja i pašnjake; i neka grad bude u sredini. (16) Neka ovo budu mjere: sjeverna strana četiri i po hiljade aršina, južna strana četiri i po hiljade aršina, istočna strana četiri i po hiljade aršina i zapadna strana četiri i po hiljade aršina. (17) Neka grad ima otvoren prostor: na sjeveru dvije stotine i pedeset aršina, na jugu dvije stotine i pedeset aršina, na istoku dvije stotine i pedeset aršina i na zapadu dvije stotine i pedeset aršina. (18) Ostatak uz sveti dio neka bude deset hiljada aršina prema istoku i deset hiljada prema zapadu; neka bude duž svetog dijela. I neka prinos s njega bude hrana za gradske radnike. (19) Gradski radnici, iz svih plemena Israilovih, neka ga obrađuju. (20) Sav dio neka bude dvadeset i pet hiljada aršina s dvadeset i pet hiljada aršina dio

[87] Tako je u sirjačkim rukopisima, a u hebrejskim *mjerit ćeš do Istočnog mora* (tj. Mrtvog mora).

[88] Tako je u nekim grčkim rukopisima, a u hebrejskim *deset*.

[89] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskim *deset*.

u četvrt; vi ćete odvojiti taj sveti dio s gradskim posjedom.

Vladarski dio

(21) Ostatak će pripasti vladaru, s obje strane svetog dijela i gradskog posjeda; ispred dvadeset i pet hiljada aršina onog dijela prema istočnoj granici i na zapad ispred dvadeset i pet hiljada aršina prema zapadnoj granici, duž ostalih plemenskih dijelova, neka to pripadne vladaru. I neka sveti dio i svetište hrama budu u sredini. (22) Levijevski posjed i gradski posjed bit će u sredini onog što pripadne vladaru. Sve između Jehudine međe i međe Benjaminove neka pripadne vladaru.

Dio za ostala plemena

(23) A ostala plemena: od istočne do zapadne strane: Benjamin – jedan dio. (24) Uz Benjaminovu među, od istočne do zapadne strane: Šimon – jedan dio. (25) Uz Šimonovu među, od istočne do zapadne strane: Isakar – jedan dio. (26) Uz Isakarovu među, od istočne do zapadne strane: Zebulun – jedan dio. (27) Uz Zebulunovu među, od istočne do zapadne strane: Gad – jedan dio. (28) I uz Gadovu među, na južnoj strani prema jugu, granica će biti od Tamara do voda Merib-Kadeša, do potoka [egipatskoga], do Velikoga mora. (29) To je zemlja koju ćete žrijebom podijeliti u baštinu plemenima Israilovim, i to su njihovi dijelovi", očituje Gospod Jahve.

Gradske kapije

(30) "Ovo su gradski izlazi: na sjevernoj strani, koja je četiri i po hiljade aršina, (31) neka budu gradske kapije, nazvane po imenima plemena Israilovih, tri kapije prema sjeveru: Rubenova kapija, Jehudina kapija i Levijeva kapija. (32) Na istočnoj strani, koja je četiri i po hiljade aršina, neka budu tri kapije: Jozefova kapija, Benjaminova kapija i Danova kapija. (33) Na južnoj strani, koja je četiri i po hiljade aršina, neka budu tri kapije: Šimonova kapija, Isakarova kapija i Zebulunova kapija. (34) Na zapadnoj strani, koja je četiri i po hiljade aršina, neka budu tri kapije: Gadova kapija, Ašerova kapija i Naftalijeva kapija. (35) Opseg grada bit će osamnaest hiljada aršina; i grad će se od toga dana zvati 'Jahve šamma'[90]."

[90] Tj. *Jahve je tamo*.

DANIJEL

Prorok Danijel među prvima je bio prognan u Babilon 586. god. pr. n. e. za vladavine cara Nabukodonosora. U to vrijeme on je bio veoma mlad. Zahvaljujući svojim darovima i sposobnostima vinuo se do visoke službe na babilonskom dvoru. Njegova knjiga obuhvaća sve glavne događaje koji su se zbili tokom sužanjstva u Babilonu, zaključno sa 530. god. pr. n. e.
Prvi dio Danijelove knjige (poglavlja 1–6) u prvome redu se sastoji od povijesnog pripovijedanja. Drugi dio (7–12) sastoji se od apokaliptičnih sadržaja, to jest od simboličke, vizionarske i proročke književne građe u kojoj Danijel predviđa događaje u razdoblju od 5. do 2. st. prije Krista. Četiri carstva, prikazana u vidu zvijeri (7:1–7), opisana su kao babilonsko, medo-perzijsko, grčko i rimsko. Danijel posebno upozorava na dolazak okrutnog vladara koji će pokušati uništiti narod Božiji (8:9–12). Bio je to seleukidski kralj Antioh IV Epifan (175–163. prije Krista), koji je pokušao Jevrejima nametnuti grčku pagansku vjeru i kulturu. Danijel je predvidio i neke vremenski veoma daleke događaje, to jest uspostavu Mesijinog kraljevstva (9:24–27).
Danijel je, kao i Ezekiel, naglašavao da je Bog jedini vladar nad kraljevstvima ljudi (4:17; 5:21). Danijelove vizije uvijek pokazuju da je Bog pobjednik, a njegova knjiga, poput Otkrovenja, završava upotpunjenjem Božijega kraljevstva.

Izbor mladića

1 Treće godine vladavine Jehojakima, kralja
jehudinskoga, dođe u Jerusalem babilonski
kralj Nabukodonosor, te ga opsjede. (2) Gospod
mu dade u ruke Jehojakima, kralja jehudinskoga,
i dio posuđa kuće Božije; i odnese ih on u zemlju
Šinar, u kuću svoga boga[1], i unese posuđe u riznicu
svoga boga[2].
(3) Tad kralj naredi Ašpenazu, starješini svojih prvaka[3], da uvede neke od sinova Israilovih: neke iz
kraljevske porodice a neke od plemića, (4) mladiće bez nedostataka, lijepe, znane u svakoj mudrosti, obdarene razumom i znanjem oštroumnim, i
sposobne da služe na kraljevu dvoru; i naredi mu
da ih nauči pismu i jeziku Kaldejaca. (5) Kralj im
odredi dnevni obrok od najbolje kraljeve hrane i
od vina koje on pije, i da se odgajaju tri godine,
poslije kojih bi stupili u kraljevu ličnu službu. (6)
I bijahu među njima od sinova Jehudinih: Danijel,
Hananija, Mišael i Azarija. (7) Potom im starješina prvaka dodijeli nova imena; Danijelu dodijeli
ime Beltešazar, Hananiji Šadrak, Mišaelu Mešak, a
Azariji Abed-Nego.

Danijelov prijedlog

(8) Ali Danijel riješi da se neće okaljati kraljevom najboljom hranom niti vinom šta ga on pije; zato zamoli starješinu prvaka da mu dozvoli da se ne kalja. (9) I dade Bog Danijelu da stekne blagonaklonost i samilost u očima starješine prvaka, (10) te starješina prvaka reče Danijelu: "Strah me je gospodara moga kralja, koji vam je odredio hranu i piće; jer šta ako on vidi da su vam lica mršavija nego u vaših vršnjaka? Tad biste me natjerali da izgubim glavu kod kralja." (11) Ali Danijel reče nadzorniku koga bješe starješina prvaka postavio Danijelu, Hananiji, Mišaelu i Azariji: (12) "Molim te, iskušavaj svoje sluge deset dana, i daj nam povrća da jedemo i vode da pijemo. (13) Onda neka se vidi kako izgledamo pred tobom mi, a kako mladići koji jedu kraljevu najbolju hranu; i postupi sa svojim slugama po onome što budeš vidio."
(14) I on ih posluša u tome te ih stavi na kušnju deset dana. (15) Kad se navrši deset dana, oni izgledahu ljepši i ugojeniji od svih mladića koji su jeli najbolju kraljevu hranu. (16) Zato nadzornik nastavi sklanjati njihovu probranu hranu i vino koje su trebali piti, te im i dalje davaše povrća.
(17) Ovoj četverici mladića Bog dade znanje i razum u svem pisanju i mudrosti; Danijel je čak razumijevao sva ukazanja i sne. (18) Onda kad su

[1] Ili *bogova*.

[2] Ili *bogova*.

[3] Ili *uškopljenika*. Tako i dalje u ovom poglavlju.

se navršili dani koje kralj bješe odredio da se oni[4] uvedu, starješina prvaka uvede ih pred Nabukodonosora. (19) Kralj je govorio s njima, i od njih svih ne nađe se nijedan kao Danijel, Hananija, Mišael i Azarija; zato oni stupiše u kraljevu ličnu službu. (20) U svakom pitanju mudrosti i razumijevanja, kad bi ih kralj pitao za savjet, vidio bi da su deset puta bolji od svih čarobnjaka i gatara u svem njegovu kraljevstvu. (21) I Danijel ostade ondje sve do prve godine kralja Kira.

Prvi kraljev san

2 A druge godine vladavine Nabukodonosora usni Nabukodonosor snove, i duh mu se uznemiri, a san ga ostavi. (2) Tada kralj naredi da se pozovu čarobnjaci, gatari, vračari i Kaldejci, da protumače kralju snove. I oni uđoše te stadoše pred kralja. (3) Kralj im reče: "Usnio sam san, i moj duh jedva čeka da taj san razumije."
(4) Tad Kaldejci progovoriše kralju na aramejskom[5]: "O kralju, živ bio dovijeka! Ispripovijedaj san svoj slugama svojim, pa ćemo mi rastumačiti."
(5) Kralj odgovori Kaldejcima: "Moja je zapovijed neopoziva: ako mi ne obznanite san i tumačenje njegovo, bit ćete rastrgani, a kuće će vam postati smetljište. (6) Ali ako me obavijestite o snu i tumačenju njegovu, primit ćete od mene darove i nagradu i veliku počast; zato me obavijestite o snu i tumačenju njegovu."
(7) Oni odgovoriše drugi put i rekoše: "Neka kralj ispripovijeda svoj san svojim slugama, pa ćemo mi rastumačiti."
(8) Kralj odgovori: "Ja dobro znam da vi želite dobiti na vremenu, jer ste vidjeli da je moja zapovijed neopoziva, (9) da, ako mi ne obznanite san, za vas postoji samo jedna odredba. Jer dogovorili ste se da preda mnom govorite lažljive i pokvarene riječi dok se stanje ne promijeni; zato mi kažite san, da ja znam da mi ga vi možete rastumačiti."
(10) Kaldejci odgovoriše kralju i rekoše: "Nema na zemlji čovjeka koji bi mogao razjasniti kralju to što on traži, jer nijedan veliki kralj ni vladar još nije tražio takvo šta od čarobnjaka, gatara ili Kaldejaca. (11) K tome, ono što kralj traži teško je, i niko to ne bi mogao razjasniti kralju osim bogova, čije obitavalište nije među smrtnicima."
(12) Zbog toga se kralj ozlojedi i silno razbjesni te naredi da se pogube svi mudraci babilonski. (13) I izdade se odredba da se mudraci pogube; i tražahu Danijela i prijatelje njegove da ih pogube.
(14) Onda Danijel obzirno i oštroumno odgovori Arjoku, zapovjedniku kraljeve tjelesne straže, koji bijaše otišao da pogubi mudrace babilonske; (15) on reče Arjoku, kraljevu zapovjedniku: "Zašto je kraljeva odredba tako oštra?" Arjok tad obavijesti Danijela o tome. (16) Zato Danijel uđe i zatraži od kralja da mu dade vremena da dade tumačenje kralju.
(17) Onda Danijel ode svojoj kući i obavijesti o tome Hananiju, Mišaela i Azariju, prijatelje svoje, (18) da ištu milost od Boga nad nebom u pogledu te tajne, da Danijel i drugovi njegovi ne budu pogubljeni s ostalim mudracima babilonskim.

Otkrovenje tajne Danijelu

(19) I objavi se ta tajna Danijelu u noćnom ukazanju. Tad Danijel blagoslovi Boga nad nebom; (20) Danijel reče:
"Blagoslovljeno neka je ime Božije dovijeka,
jer mudrost i moć njegovi su.
(21) On mijenja vremena i doba;
on uklanja i postavlja kraljeve;
on daje mudrost mudrima
a znanje razumnima.
(22) On otkriva duboke i skrivene stvari;
on zna šta je u tmini,
i svjetlost prebiva kod njega.
(23) Tebi, o Bože očeva mojih, zahvaljujem i slavim te,
jer si mi ti dao mudrost i moć;
i objavio si mi sad ono za šta smo te molili,
jer si nam objavio ono što kralj traži."
(24) Zato Danijel ode Arjoku, koga kralj bijaše odredio da pogubi mudrace babilonske; ode i reče mu ovako: "Ne ubijaj mudrace babilonske! Odvedi me kralju, pa ću mu ja tumačenje dati."
(25) I Arjok žurno odvede Danijela kralju i reče mu ovako: "Našao sam čovjeka među izgnanicima jehudinskim koji će kralju tumačenje dati!"
(26) Kralj reče Danijelu, koji se zvao Beltešezar: "Možeš li mi obznaniti san koji sam usnio i rastumačiti ga?"
(27) Danijel odgovori pred kraljem i reče: "Tajnu o kojoj se kralj raspitivao ne mogu kralju razjasniti ni mudraci, ni gatari, ni čarobnjaci, ni vračevi. (28)

[4] Tj. Israilci, od kojih su neki bili iz kraljevske porodice a neki od plemića.

[5] Tekst odavde pa do kraja glave na aramejskom je jeziku.

Ipak, ima na nebu Bog, koji otkriva tajne, i on je obznanio kralju Nabukodonosoru šta će se zbiti u danima kasnijim. Evo tvoga sna i ukazanja u glavi tvojoj dok si ležao u postelji. (29) Tebi su, kralju, dok si ležao u postelji, došle misli o onome šta će se desiti u budućnosti; i onaj koji otkriva tajne objavio ti je šta će se desiti. (30) A meni ova tajna nije otkrivena zbog mudrosti koje u meni ima više nego u drugom čovjeku, nego da kralju objavim tumačenje, i da ti znaš šta ti srce snuje.

Kraljev san

(31) Ti si, o kralju, gledao i, eto, jedan velik kip stajaše; taj kip, koji bijaše golem i sjajem nenadmašan, stajaše pred tobom i izgledaše strašno. (32) Tome kipu glava bijaše od čistoga zlata, prsa i ruke od srebra, trbuh i bedra od mjedi, (33) noge od željeza, stopala dijelom od željeza, a dijelom od gline. (34) Ti nastavi gledati dok se ne odvali kamen, a da ga ruka ne dodirnu, i udari kipu u stopala od željeza i gline te ih razbi. (35) Tad se istovremeno sve željezo, glina, mjed, srebro i zlato, smrvi kao pljeva ljeti na gumnima; i vjetar ih odnese bez traga. A kamen koji udari u kip pretvori se u veliku planinu i ispuni svu zemlju.

Tumačenje sna: bit će četiri kraljevstva – Babilon, Medo-Perzija, Grčka i Rim

(36) To bješe san; sad ćemo ga kralju rastumačiti. (37) Ti si, kralju, kralj nad kraljevima, kome Bog nad nebom dade kraljevstvo, moć, snagu i slavu, (38) i u čije ruke on dade sinove ljudske, gdje god da žive, i zvijeri poljske i ptice nebeske, i kome dade da vlada nad njima svima. Ti si glava od zlata. (39) Poslije tebe niknut će drugo kraljevstvo, slabije od tvoga, pa treće kraljevstvo od mjedi, koje će vladati nad zemljom svom.
(40) Onda će doći četvrto kraljevstvo tvrdo kao željezo; jer željezo drobi i razbija sve, tako će ono, kao željezo koje razbija u komade, sve zdrobiti i razbiti u komade. (41) Stopala i nožne prste koje si vidio, dijelom od lončareve gline, a dijelom od željeza, to će biti podijeljeno kraljevstvo; ali imat će u sebi čvrstoću željeza, jer si vidio željezo izmiješano s običnom glinom. (42) Kako su nožni prsti bili dijelom od željeza, a dijelom od gline, tako će dio kraljevstva biti jak, a dio krhak. (43) A željezo što si ga vidio izmiješano s običnom glinom, tako će se oni miješati ljudskim sjemenom; ali neće jedni uz druge pristajati, baš kao što se željezo ne da s glinom pomiješati. (44) U danima tih kraljeva Bog nad nebom podići će kraljevstvo koje neće nikada propasti, i to kraljevstvo neće prijeći na neki drugi narod. Ono će zdrobiti i dokrajčiti sva ova kraljevstva, a samo će trajati dovijeka. (45) Jer vidio si da se kamen odvali od planine, a da ga ruka ne dodirnu, i da zdrobi željezo, mjed, glinu, srebro i zlato. Veliki Bog objavio je kralju šta će se dogoditi u budućnosti; zato je san istina, a tumačenje mu pouzdano."

Danijelovo promaknuće

(46) Tad kralj Nabukodonosor pade ničice i pokloni se Danijelu, i naredi da mu prinesu žrtvu i tamjan. (47) Kralj odgovori Danijelu i reče: "Doista, Bog je vaš Bog nad bogovima i gospodar nad kraljevima i otkrivatelj tajni, kad si ti mogao otkriti ovu tajnu." (48) Potom kralj unaprijedi Danijela i darova ga mnogim velikim darovima, i postavi ga za upravitelja čitave babilonske pokrajine i za starješinu svim mudracima babilonskim. (49) Danijel zamoli kralja, te on postavi Šadraka, Mešaka i Abed-Nega u upravu babilonske pokrajine, a Danijel ostade na kraljevu dvoru.

Kraljev zlatni kip

3 Kralj Nabukodonosor načini zlatan kip, visok šezdeset, a širok šest aršina i postavi ga u ravnici Duri, u pokrajini babilonskoj. (2) Potom kralj Nabukodonosor poruči da se saberu satrapi, namjesnici i upravitelji, savjetnici, rizničari, suci, sudski činovnici i svi pokrajinski prvaci, da dođu na posvećenje kipa što ga podiže kralj Nabukodonosor. (3) I okupiše se satrapi, namjesnici i upravitelji, savjetnici, rizničari, suci, sudski činovnici i svi pokrajinski prvaci radi posvećenja kipa što ga podiže kralj Nabukodonosor; i stadoše pred kip što ga podiže kralj Nabukodonosor. (4) Tad glasnik glasno proglasi: "Zapovijeda vam se, o narodi, puci i ljudi jezika svakog, (5) da u času kad čujete zvuk roga, frule, lire, citre, psaltira, gajdi i svih drugih svirala, ničice padnete i klanjate se zlatnome kipu što ga podiže kralj Nabukodonosor. (6) A ko god ničice ne padne i ne bude se klanjao, bit će smjesta bačen usred užarene peći." (7) Zato tad, kad svi narodi čuše zvuk roga, frule, lire, citre, psaltira, gajdi

i svih drugih svirala, svi narodi, puci i ljudi jezika svakog padoše ničice i klanjahu se zlatnome kipu što ga podiže kralj Nabukodonosor.

Odbijanje da se obožava kip

(8) Ali tad neki Kaldejci istupiše i optužiše Jevreje.
(9) Oni rekoše kralju Nabukodonosoru: "O kralju, živ bio dovijeka! (10) Ti si, kralju, izdao naredbu da svaki čovjek koji čuje zvuk roga, frule, lire, citre, psaltira, gajdi i svih drugih svirala, mora ničice pasti i klanjati se zlatnome kipu. (11) A ko ne padne ničice i ne bude se klanjao, da će biti bačen u peć užarenu. (12) Ima nekih Jevreja koje si postavio u upravu babilonske pokrajine – Šadrak, Mešak i Abed-Nego. Ti ljudi, o kralju, ne mare za te; oni ne služe bogovima tvojim i ne klanjaju se zlatnom kipu što si ga podigao."
(13) Na to Nabukodonosor, bijesan i ljut, naredi da se dovedu Šadrak, Mešak i Abed-Nego; i dovedoše te ljude pred kralja. (14) Nabukodonosor im reče: "Je li istina, Šadrače, Mešače i Abed-Nego, da vi ne služite bogovima mojim i da se ne klanjate zlatnome kipu što ga podighoh? (15) Sad, ako ste spremni, u času kad čujete zvuk roga, frule, lire, trokutaste lire, psaltira, gajdi i svih drugih svirala, da padnete ničice i klanjate se kipu koji sam ja načinio, dobro je. Ali ne budete li se klanjali, smjesta ćete biti bačeni u peć užarenu; i koji vas to bog može izbaviti iz ruku mojih?"
(16) Šadrak, Mešak i Abed-Nego odgovoriše kralju: "O Nabukodonosore, ne treba da se pred tobom za to branimo. (17) Ako je tako, naš Bog, kome služimo, može nas izbaviti iz peći užarene; i on će nas izbaviti iz tvojih ruku, o kralju. (18) A ako to on ne učini, neka znaš, kralju, mi nećemo služiti bogovima tvojim niti ćemo se klanjati zlatnome kipu što si ga podigao."

Izbavljenje Danijelovih prijatelja

(19) Tad Nabukodonosora bijes obuze, i namršti se na Šadraka, Mešaka i Abed-Nega. On naredi da se peć ugrije sedam puta jače nego što se inače grije. (20) Nekim hrabrim ratnicima u svojoj vojsci zapovjedi da svežu Šadraka, Mešaka i Abed-Nega i da ih bace u užarenu peć. (21) Tad svezaše ove ljude, koji su još nosili plašteve, hlače, kape i drugu odjeću, te ih baciše u užarenu peć. (22) Kako kraljeva zapovijed bješe oštra a peć prevruća, plamen vatre pobi one ljude koji podigoše Šadraka, Mešaka i Abed-Nega. (23) A ona tri čovjeka – Šadrak, Mešak i Abed-Nego – padoše, još svezani, usred užarene peći.
(24) Kralj Nabukodonosor tad se zapanji i bržebolje ustade te reče svojim visokim savjetnicima: "Nismo li samo tri čovjeka svezana bacili u vatru?" Oni kralju odgovoriše: "Dakako, kralju."
(25) On reče: "Gledajte! Ja vidim četiri čovjeka kako se odriješeni šeću posred vatre, a nisu ozlijeđeni, a onaj četvrti liči na sina bogova!" (26) Nabukodonosor onda priđe vratima užarene peći i reče: "Šadrače, Mešače i Abed-Nego, sluge Boga Svevišnjega, izađite i dođite ovamo!" I Šadrak, Mešak i Abed-Nego izađoše iz vatre. (27) Okupiše se satrapi, namjesnici, upravitelji i kraljevi visoki savjetnici, i vidješe da vatra nema moć nad tijelima tih ljudi, i da im kosa na glavi nije opaljena, niti su im haljine oštećene, niti je miris vatre od njih dolazio.
(28) Nabukodonosor reče: "Blagoslovljen neka je Bog Šadrakov, Mešakov i Abed-Negov, koji je poslao anđela svoga i izbavio sluge svoje koje se u njega uzdahu, ne pokorivši se kraljevoj zapovijedi, i koji radije podadoše svoja tijela nego da služe i klanjaju se bilo kojem bogu osim Bogu svome.
(29) Zato izdajem naredbu: neka se svaki narod, puk ili jezik koji uvrijedi Boga Šadrakova, Mešakova i Abed-Negova raskomada i neka im se kuće pretvore u smetljište, jer nema drugoga boga koji bi mogao ovako izbaviti." (30) Potom kralj unaprijedi Šadraka, Mešaka i Abed-Nega u pokrajini babilonskoj.

Nabukodonosor priznaje Boga

4 Nabukodonosor, kralj, svim narodima, pucima i jezicima, koji žive na svoj zemlji: "Neka vam bude mira napretek! (2) Učinilo mi se dobrim da objavim znamenje i čuda što ih Svevišnji Bog za me učini.
(3) Kako su velika znamenja njegova,
i kako su silna čuda njegova!
Kraljevstvo njegovo vječno je kraljevstvo,
i vlast njegova iz naraštaja u naraštaj.

Drugi kraljev san: veliko drvo

(4) Ja, Nabukodonosor, bijah miran u svojoj kući i sretan u svome dvoru. (5) Usnih san koji me uplaši;

i te me sanjarije, dok ležah u postelji, i ukazanja u glavi neprestano uznemiravahu. (6) Zato naredih da dovedu preda me sve mudrace babilonske da mi protumače san. (7) I uđoše čarobnjaci, vračevi, Kaldejci i gatari, te im ja ispripovijedah san, ali mi ga ne mogahu protumačiti. (8) Ali naposljetku uđe preda me Danijel, koji se zove Beltešazar po imenu boga moga, i u kome je duh svetih bogova; i ja mu ispripovijedah san: (9) "O Beltešazare, starješino čarobnjaka, ja znam da je u tebi duh bogova i da te nijedna tajna ne zbunjuje, zato mi kaži ukazanja iz moga sna koji sam usnio, zajedno s tumačenjem njegovim.

(10) A evo šta mi se ukazalo u glavi dok sam ležao u postelji: gledao sam, i gle, nasred zemlje bješe jedno stablo, i bješe veoma veliko.

(11) Stablo poraste i snažno postade,
i visinom dosegnu nebo,
i vidjelo se nakraj sve zemlje.

(12) Lišće njegovo bilo je lijepo a plod obilan,
na njemu je bilo hrane za sve.
Zvijeri poljske pod njim su hlad nalazile,
a ptice nebeske na njegovim se granama gnijezdile,
i svi stvorovi od njega se hranili.

(13) Gledao sam ukazanja u svojoj glavi dok sam ležao u postelji, i gle, čuvar[6], sveti, siđe s neba.

(14) On povika:
'Posijecite stablo i odrežite mu grane,
zgulite mu lišće i pobacajte plodove;
neka se zvijeri razbježe ispod njega
i ptice s grana njegovih.

(15) A ostavite panj i korijenje njegovo u zemlji,
ali sa željeznim i mjedenim obručem oko njega
u mladoj poljskoj travi;
neka se kupa u rosi nebeskoj,
i neka dijeli sa zvijerima travu zemaljsku.

(16) Neka mu se promijeni srce čovječije,
i neka mu se dade srce zvjerinje,
i neka sedam godina preko njega prođe.

(17) Ova je presuda po naredbi čuvara,
i odluka je zapovijed svetih,
da bi živi znali
da Svevišnji vlada nad kraljevstvom ljudskim,
i obdaruje njime onoga koga on hoće,
i postavlja nad njega najnižega od ljudi.'

(18) To je san što ga ja, kralj Nabukodonosor, usnih. Sad mi ga ti, Beltešazare, protumači, jer mi nijedan od mudraca kraljevstva moga ne može tumačenje dati; ali ti možeš, jer u tebi je duh bogova svetih."

Danijel tumači ukazanje

(19) Tad se Danijel, koji se zvao Beltešazar, načas prepade, jer ga misli njegove uznemiriše. Kralj reče: "Beltešazare, neka te san i tumačenje njegovo ne uznemiruju."

Beltešazar odgovori: "Gospodaru moj, kad bi se samo taj san odnosio na one koji te mrze, a tumačenje njegovo na tvoje protivnike! (20) Stablo koje si vidio, koje je poraslo i postalo snažno, koje je sezalo do neba i vidjelo se nakraj zemlje sve, (21) i čije je lišće bilo lijepo a plod mu obilan, i na kojem je bilo hrane za sve, pod kojim su poljske zvijeri počivale i na čijim su se granama ptice nebeske gnijezdile – (22) to si ti, o kralju; ta ti si postao velik i snažan, i tvoje veličanstvo poraslo je i dosezalo je do neba, a vlast tvoja do nakraj zemlje. (23) To što je kralj vidio čuvara, svetog, kako silazi s neba i govori: 'Posijecite stablo i uništite ga; a ostavite panj i korijenje njegovo u zemlji, ali sa željeznim i mjedenim obručem oko njega u mladoj poljskoj travi, i neka se kupa u rosi nebeskoj, i neka mu udio bude sa zvijerima poljskim dok sedam godina preko njega ne prođe' – (24) evo tumačenja, o kralju, i evo odredbe Svevišnjega što će pasti na kralja moga: (25) bit ćeš otjeran od ljudi, i tvoje će obitavalište biti sa zvijerima poljskim, i hranit ćeš se travom kao stoka, i kupat ćeš se rosom nebeskom; i sedam će godina proći preko tebe dok ne priznaš da Svevišnji ima vlast nad kraljevstvom ljudskim, i da ga on daje kome hoće. (26) A to što je zapovjeđeno da se ostavi panj s korijenjem stabla – tvoje će ti kraljevstvo biti osigurano kad priznaš da je Nebo vladar. (27) Zato, kralju, neka ti bude mio savjet moj: otrgni se od grijeha svojih postupajući pravedno i od svojih opačina ukazujući milost siromasima, da bi potrajala sreća tvoja."

Ispunjenje ukazanja

(28) Sve to snađe kralja Nabukodonosora. (29) Nakon dvanaest mjeseci šetao je po krovu kraljevskog dvora u Babilonu. (30) Kralj razmisli i reče: "Nije li ovo onaj veliki Babilon što ga ja snagom svoje moći i u slavu veličanstva svoga sagradih da mi bude kraljevska prijestolnica?"

[6] Tj. anđeo čuvar.

(31) Dok te riječi još bijahu u kraljevim ustima,
začu se glas s neba: "Kralju Nabukodonosore, tebi
se objavljuje: kraljevstvo ti je oduzeto, (32) i ti
ćeš biti otjeran od ljudi, i tvoje će obitavalište biti
među zvijerima poljskim. Hranit ćeš se travom
kao stoka, i sedam će godina proći preko tebe dok
ne priznaš da Svevišnji ima vlast nad kraljevstvom
ljudskim i da ga on daje kome on hoće." (33) Od-
mah se ispuni riječ o Nabukodonosoru; i on bi
otjeran od ljudi i poče jesti travu kao stoka, i ti-
jelo mu se kupalo rosom nebeskom, dok mu kosa
ne naraste poput orlova perja, a nokti kao ptičije
pandže.
(34) "Ali na kraju tih dana ja, Nabukodonosor,
podigoh oči ka nebu, i razum mi se vrati, i blago-
slovih Svevišnjega, i hvalih i slavih onoga koji živi
dovijeka;
jer vlast je njegova vječna vlast,
i kraljevstvo njegovo iz naraštaja u naraštaj.
(35) Svi su stanovnici zemlje niko i ništa,
a on postupa po svojoj volji s vojskom nebeskom
i sa stanovnicima zemlje;
i niko ne može zaustaviti ruku njegovu
niti mu kazati: 'Šta to radiš?'
(36) Tad mi se razum vrati. I vratiše mi se veličan-
stvo moje i sjaj u slavu kraljevstva moga, i moji me
savjetnici i plemići počeše tražiti; i bijah ponovo
postavljen nad svojim kraljevstvom, i postadoh još
veći nego prije. (37) Sada ja, Nabukodonosor, hva-
lim, veličam i slavim Kralja nad nebom, jer su sva
njegova djela istina a njegovi putevi pravedni, i on
može uniziti one koji oholo hode."

Belšacarova gozba

5 Kralj Belšacar priredi veliku gozbu hiljadi
svojih plemića, i pio je vino u prisustvu te
hiljade. (2) Kad popi vina, Belšacar naredi da se
donese zlatno i srebreno posuđe koje njegov pret-
hodnik Nabukodonosor bješe uzeo iz hrama u Je-
rusalemu, da bi iz njeg pili kralj, njegovi plemići,
njegove žene i njegove priležnice. (3) I donesoše
zlatno posuđe uzeto iz hrama, kuće Božije u Je-
rusalemu, te su iz njega pili kralj, njegovi plemići,
njegove žene i njegove priležnice. (4) Pili su vino
i slavili bogove zlata i srebra, mjedi, željeza, drveta
i kamena.
(5) Odjednom se pojaviše prsti čovječije ruke i
počeše pisati po ožbukanom zidu kraljeva dvora,
nasuprot stalku za svjetiljku, i kralj vidje naličje
ruke koja pisaše. (6) Tad kralj problijedi, i misli ga
uznemiriše, i zglobovi mu na kukovima popusti-
še, i koljena mu počeše udarati jedno o drugo. (7)
Kralj povika da uvedu vračeve, Kaldejce i gatare.
Kralj progovori i reče mudracima babilonskim:
"Ko pročita ovaj natpis i rastumači mi ga bit će
odjeven u grimiz i nosit će zlatan lanac oko vra-
ta, i bit će treći po vlasti u kraljevstvu." (8) Potom
uđoše svi kraljevi mudraci, ali ne mogahu proči-
tati natpis niti ga rastumačiti kralju. (9) Zato se
kralj Belšacar silno uznemiri, i još više problijedi,
a plemići njegovi ostadoše zbunjeni.
(10) Čuvši riječi kralja i njegovih plemića, uđe
kraljica u gozbenu dvoranu; ona progovori i reče:
"Kralju, živ bio dovijeka! Nemoj da te misli tvo-
je uznemiruju i da lice tvoje blijedi. (11) Ima u
tvome kraljevstvu čovjek u kojem je duh svetih
bogova; u danima prethodnika tvoga u njemu se
nađe prosvijećenost, pronicavost i mudrost poput
mudrosti bogova. I tvoj ga prethodnik, kralj Na-
bukodonosor, imenova starješinom čarobnjaka,
vračeva, Kaldejaca i gatara, (12) jer se u tom Da-
nijelu, kome kralj nadjenu ime Beltešazar, nađoše
izvanredan duh, znanje i pronicavost u tumačenju
snova, objašnjavanju zagonetki i rješavanju pitanja
teških. Neka se sad pozove Danijel, pa će ti on ka-
zati tumačenje."
(13) Zato dovedoše Danijela pred kralja. Kralj pro-
govori i reče Danijelu: "Jesi li ti onaj Danijel, jedan
od izgnanika jehudinskih, kojeg je moj prethod-
nik, kralj, doveo iz Jehude? (14) Za te sam čuo da
je duh bogova u tebi i da se prosvijećenost, proni-
cavost i iznimna mudrost nalaze u tebi. (15) Baš
sad uvedoše mi mudrace i vračeve da pročitaju
ovaj natpis i rastumače mi ga, ali ne umjedoše ra-
stumačiti riječi. (16) A ja sam za te lično čuo, da
ti umiješ tumačiti i rješavati pitanja teška. Pa ako
možeš pročitati ovaj natpis i rastumačiti mi ga, bit
ćeš odjeven u grimiz i nosit ćeš zlatan lanac oko
vrata, i bit ćeš treći po vlasti u kraljevstvu."
(17) Tad Danijel odgovori i reče pred kraljem:
"Zadrži svoje darove ili podaj nagrade nekome
drugom; a ja ću pročitati natpis kralju i rastuma-
čiti mu ga. (18) O kralju, Svevišnji Bog podario je
kraljevstvo, veličinu, slavu i veličanstvo Nabuko-
donosoru, prethodniku tvome. (19) Zbog veličine
kojom ga obdari pred njim se bojahu i drhtahu svi
narodi, puci i jezici; koga je htio, on bi ubijao, a
kome je htio, život bi poštedio, i koga je htio, uzdi-

zao bi, a koga bi htio, ponizio bi. (20) Ali kad mu se srce uznese i duh tako uzobijesti, te se on poče oholo ophoditi, bi oboren sa svoga kraljevskog prijestolja i slava mu bi oduzeta. (21) K tome bi otjeran od ljudi, i srce mu postade kao u zvijeri, i obitavalište mu bi među magarcima divljim. Davali su mu travu da jede kao stoka, i tijelo mu se kupalo rosom nebeskom, dok nije priznao da Svevišnji Bog ima vlast nad kraljevstvom ljudskim, i da nad njega on postavlja koga hoće. (22) Ali ti, Belšacare, nasljedniče njegov, nisi skrušio srce svoje, iako si sve ovo znao, (23) nego si se uzdigao protiv Gospodara neba, te su donijeli preda te posuđe kuće njegove, pa ste iz njega vino pili, ti i tvoji plemići, tvoje žene i tvoje priležnice; i slavili ste bogove srebra i zlata, mjedi, željeza, drveta i kamena, koji ne vide, ne čuju niti razumiju. A Boga, u čijoj su ruci tvoj dah životni i putevi tvoji, ti nisi veličao. (24) Zato je on poslao ruku, i ispisan je ovaj natpis. (25) A evo natpisa što je ispisan: "Mene, Mene, Tekel, Ufarsin"[7]. (26) Ovo je tumačenje te poruke: Mene – Bog je odbrojao dane kraljevstvu tvome i dokrajčio ga. (27) Tekel – ti si izvagan na vagi i ocijenjen nedovoljnim. (28) Peres[8] – tvoje je kraljevstvo podijeljeno i predano Medijcima i Perzijancima."

(29) Tad Belšacar naredi da Danijela odjenu u grimiz i metnu mu zlatan lanac oko vrata, i izdade proglas da je on sad treći po vlasti u kraljevstvu.

(30) Te iste noći kaldejski kralj Belšacar bi ubijen. (31) Tako kraljevstvo preuze Medijac Darije kad mu bješe oko šezdeset i dvije godine.

Danijel u službi Dariju

6 Dariju se svidje da postavi nad kraljevstvo stotinu i dvadeset satrapa, da upravljaju cijelim kraljevstvom, (2) i nad njih tri nadstojnika, od kojih jedan bješe Danijel, da ti satrapi njima polažu račun, i da kralj ne bude na gubitku. (3) Onda se taj Danijel poče isticati među nadstojnicima i satrapima, jer je posjedovao izvanredan duh, te kralj riješi da ga postavi nad cijelo kraljevstvo. (4) Zato nadstojnici i satrapi stadoše tražiti povoda da se požale na Danijela oko upravnih poslova, ali ne mogahu naći povoda za optužbu niti dokaza za podmićivanje, jer on bijaše vjeran, i u njemu nije bilo ni nemara ni podmitljivosti. (5) Ti ljudi rekoše tada: "Nećemo naći nikakva povoda za optužbu protiv Danijela ako ne nađemo nešto protiv njega oko zakona Boga njegova."

(6) Onda nadstojnici i satrapi po dogovoru dođoše kralju i rekoše mu ovako: "Kralju Darije, živ bio dovijeka! (7) Svi nadstojnici kraljevstva, upravitelji i satrapi, savjetnici i namjesnici složiše se da kralj treba donijeti odredbu i izdati nalog da će svako ko se u trideset dana pomoli bilo kojem bogu ili čovjeku mimo tebe, o kralju, biti bačen u lavlju jamu. (8) Sad, o kralju, izdaj nalog i potpiši spis, da se ne može preinačiti, po medijskom i perzijskom zakonu koji je neopoziv." (9) Tako kralj Darije potpisa spis, to jest nalog.

(10) Saznavši da je spis potpisan, Danijel uđe u svoju kuću, u odaju na krovu čiji su prozori gledali prema Jerusalemu; i nastavio je padati na koljena triput na dan moleći se i zahvaljujući svome Bogu, kako je i ranije činio. (11) Onda oni ljudi po dogovoru dođoše i nađoše Danijela gdje se moli i traži milost pred svojim Bogom. (12) Potom se obratiše kralju i progovoriše pred njim o kraljevu nalogu: "Zar ti nisi potpisao nalog po kojem će se svako ko se u trideset dana bude molio bilo kojem bogu ili čovjeku mimo tebe, o kralju, baciti u lavlju jamu?" Kralj odgovori: "Tačno je to što govorite, po medijskom i perzijskom zakonu, koji je neopoziv." (13) Tada oni progovoriše odgovarajući pred kraljem: "Danijel, jedan od izgnanika jehudinskih, ne mari za tebe, o kralju, ni za nalog koji si potpisao, nego se i dalje triput dnevno moli svome Bogu[9]."

(14) Tad se kralj, čimču ove riječi, vrlo uznemiri i riješi da spasi Danijela; i sve do zalaska sunca trudio se da ga spasi. (15) Onda oni ljudi dođoše po dogovoru kralju i rekoše mu: "Priznaj, o kralju, da se po medijskom i perzijskom zakonu nijedan nalog ili odredba koju kralj donese ne može preinačiti."

Danijel u lavljoj jami

(16) Tad kralj naredi da dovedu Danijela i bace ga u lavlju jamu. Kralj progovori i reče Danijelu: "Bog tvoj, kome neprestano služiš, neka te izbavi." (17) Donesoše kamen i staviše ga na otvor jame; i kralj ga zapečati svojim pečatnim prstenom i pečatnim prstenom svojih plemića, da se ništa ne promijeni

[7] Mene znači *izbrojen*, Tekel znači *izvagan*, a Ufarsin – *podijeljen*.

[8] Peres znači težina od pola mine, tj. 0,3 kg. Ta riječ također liči na aramejske riječi *podijeliti* i *Perzija*.

[9] Tako je u grčkom. U aramejskom tekstu samo je *moli*.

za Danijela. (18) Onda se kraj vrati na svoj dvor
i provede noć posteći, i nikakvu mu razonodu ne prirediše; i san ga napusti.
(19) Onda u zoru kralj ustade i pohitje k lavljoj jami. (20) Kad se primaknu jami gdje bijaše Danijel, povika zabrinutim glasom. Kralj progovori i reče Danijelu: "Danijele, slugo Boga živoga, je li te Bog, kome neprestano služiš, mogao izbaviti od lavova?"
(21) Tad Danijel progovori kralju: "O kralju, živ bio dovijeka! (22) Moj Bog posla anđela i zatvori ralje lavovima, te mi nažao ne učiniše, jer sam nedužan pred njim; a i pred tobom, o kralju, ja nikakva zločina ne počinih."
(23) Kralj se vrlo obradova i naredi da izvuku Danijela iz jame. Tako izvukoše Danijela iz jame, a na njemu ne bješe nijedne rane, jer se on bijaše uzdao u Boga svoga. (24) Kralj naredi da dovedu one ljude koji bijahu zlonamjerno optužili Danijela, pa njih, njihovu djecu i njihove žene baciše u lavlju jamu; i prije negoli dodirnuše dno jame, lavovi ih nadvladaše i sve im kosti zdrobiše.

Svi moraju štovati Danijelova Boga

(25) Potom kralj Darije napisa svim narodima, pucima i jezicima koji žive po svoj zemlji: "Neka vam mira bude napretek! (26) Ja donosim odredbu po kojoj se u svem mom kraljevstvu ljudi moraju bojati i drhtati pred Bogom Danijelovim;
jer on je živi Bog i ostaje dovijeka,
i kraljevstvo njegovo ne propada,
i njegovoj vlasti kraja nema.
(27) On izbavlja i spašava, i priređuje znamenje i čuda
na nebu i na zemlji,
spasio je i Danijela iz lavljih šapa."
(28) Tako taj Danijel bijaše sretan za Darijeve vladavine i za vladavine Kira Perzijanca.

Ukazanje četiriju zvijeri

7 Prve godine babilonskoga kralja Belšacara Danijel usni san i prikazaše mu se ukazanja u glavi dok je ležao na postelji; onda zapisa taj san i ukratko ga ispripovijeda. (2) Danijel progovori i reče: "Noću gledah u ukazanju, i gle, četiri vjetra nebeska talasala su veliko more. (3) I četiri goleme zvijeri izlazile su iz mora, svaka drukčija. (4) Prva bijaše kao lav, i imala je orlovska krila. Gledao sam sve dok joj se krila ne iščupaše, i ona bi dignuta sa zemlje, i uspravljena na dvije noge kao čovjek; i dade joj se srce čovječije. (5) I gle, još jedna zvijer, druga, nalik na medvjeda. Bila je dignuta s jedne strane, i tri joj rebra bijahu u ustima među zubima; i ovako joj bi rečeno: 'Ustani, nažderi se mesa!' (6) Poslije toga nastavih gledati, i gle, još jedna, kao leopard, na leđima joj četiri ptičija krila; zvijer je imala i četiri glave, i bila joj je data vlast. (7) Poslije toga nastavih gledati u noćnim ukazanjima, i gle, četvrta zvijer, strašna i užasna, i baš snažna; imala je velike gvozdene zube. Ona je žderala i lomila i nogama gazila ostatak; i bila je drukčija od svih zvijeri prije nje, i imala je deset rogova. (8) Dok sam gledao te rogove, gle, među njima poraste još jedan rog, mali, i pred njim se iščupaše tri prva roga; i gle, taj rog imao je oči poput očiju čovječijih i usta koja su se silno hvastala.
(9) Ja nastavih gledati
dok ne bijahu postavljena prijestolja
i Drevni ne sjede na mjesto svoje;
odijelo mu bijelo poput snijega,
a vlasi mu na glavi kao čista vuna;
prijestolje njegovo plameni vatreni,
točkovi njegovi vatra užarena.
(10) Rijeka vatrena tekla je
i izvirala ispred njega;
hiljade hiljada njemu je služilo,
bezbrojno mnoštvo pred njim je stajalo;
sud je zasjedao,
i knjige bijahu otvorene.
(11) I ja nastavih gledati zbog buke hvastavih riječi što ih govoraše rog; nastavih gledati dok zvijer ne bi ubijena i njeno truplo uništeno i predano rasplamsaloj vatri. (12) A ostalim zvijerima vlast bi oduzeta, ali im život bi produljen na određeno vrijeme.

Predstavljanje sina čovječijeg

(13) Ja nastavih gledati u noćnim ukazanjima,
i gle, s oblacima nebeskim
dolazio je jedan kao sin čovječiji,
i on uziđe do Drevnoga,
i bi izveden pred njega.
(14) I njemu se dade vlast,
slava i kraljevstvo,
da mu služe svi narodi, puci i jezici.
Vlast njegova vlast je vječna,
koje neće nestati;
i kraljevstvo njegovo neće propasti.

Tumačenje ukazanja

(15) U meni, Danijelu, duh se rastuži i ukazanja
u glavi mi i dalje me uznemiravahu. (16) Priđoh
jednom od onih koji su blizu stajali i stadoh ga
moliti da mi rekne istinu o svemu tome. I on mi
reče i rastumači mi te događaje: (17) 'One goleme
zvijeri, kojih je četiri, jesu četiri kralja koji će se
dići iz zemlje. (18) Ali će sveci Svevišnjega primi-
ti kraljevstvo i zaposjesti kraljevstvo zasvagda, za
vijeke vjekova.'
(19) Poželjeh tada saznati istinu o onoj četvrtoj
zvijeri, koja bijaše drukčija od svih drugih, koja
bijaše baš strašna, koja je imala gvozdene zube i
mjedene pandže, i koja je žderala, lomila i nogama
gazila ostatak, (20) i o deset rogova na glavi nje-
zinoj, i o drugom rogu koji poraste, i pred kojim
druga tri otpadoše – o rogu koji je imao oči i usta
koja se silno hvastaše, i koji bješe veći od drugih ro-
gova. (21) Nastavih gledati, i taj je rog bio boj protiv
svetaca, i nadvladavao ih je, (22) sve dok ne dođe
Drevni, te se presudi u korist svetaca Svevišnjega,
i dođe vrijeme kad sveci zaposjedoše kraljevstvo.
(23) Tako on reče: 'Četvrta zvijer bit će četvrto
kraljevstvo na zemlji, koje će biti drukčije od svih
drugih kraljevstava, i progutat će svu zemlju, zga-
aziti je i zdrobiti. (24) A deset rogova – iz ovoga
kraljevstva dići će se deset kraljeva, a iza njih će se
dići još jedan, i on će biti drukčiji od onih prvih,
i potčinit će tri kralja. (25) On će govoriti protiv
Svevišnjega i tlačiti svece Svevišnjega, i kanit će
da promijeni vremena[10] i zakon; i sveci će mu biti
predani u ruke na jedno vrijeme, dva vremena i
pola vremena[11]. (26) Onda će zasjedati sud, i nje-
mu će se vlast oduzeti, poništiti i zauvijek srušiti.
(27) Potom će se narodu svetaca Svevišnjega dati
kraljevstvo, vlast i veličina kraljevstava pod svim
nebom; kraljevstvo njegovo bit će kraljevstvo vječ-
no, i sve će vlasti služiti i pokoravati se njemu.'
(28) Ovdje se pripovijedanje završilo. A mene, Da-
nijela, misli silno uznemiravahu, i lice mi problije-
di, ali ovo sačuvah za sebe."

Ukazanje ovna i jarca

8 Treće godine vladavine kralja Belšacara uka-
za se meni, Danijelu, ukazanje poslije onoga
koje mi se prije ukazalo. (2) Ja gledah u ukazanju,
i dok gledah, nađoh se u suskoj tvrđavi, koja je u
pokrajini Elamu; i gledah u ukazanju i vidjeh sebe
kraj rijeke Ulaj. (3) Podigoh tada oči i pogledah, i
gle, ovan s dva roga stajao je pred rijekom. I oba
roga bijahu duga, ali jedan bješe duži nego drugi, a
onaj duži naraste poslije. (4) Vidjeh kako taj ovan
udara glavom na zapad, sjever i jug, i nijedna dru-
ga životinja ne mogaše mu se oprijeti niti se iko
mogaše spasiti od njegove sile, a on je činio što je
htio i sebe je uzdizao.
(5) Dok sam gledao, gle, jarac je dolazio sa zapa-
da preko lica sve zemlje, ne dodirujući tla; i taj je
jarac imao rog među očima. (6) On dođe do onog
dvorogog ovna, kojeg vidjeh kako stoji ispred rije-
ke, te navali na njega, silno bijesan. (7) Vidjeh ga
kako prilazi ovnu, i razbjesni se na njega; i udari
ovna, te mu slomi oba roga, a ovan nije imao snage
da mu se opre. I obori ga na zemlju pa ga nogama
izgazi, i ne bješe nikoga da spasi ovna od njegove
sile. (8) Onda se jarac silno uzdiže. Ali čim posta
silan, onaj se veliki rog slomi; i na njegovu mjestu
izrastoše četiri upadljiva roga prema četiri vjetra
nebeska.

Mali rog

(9) Iz jednog od njih niknu pomali rog koji silno
poraste prema jugu, prema istoku i prema Lijepoj
zemlji. (10) On poraste sve do vojske nebeske, i
obori na zemlju neke iz vojske i neke od zvijezda,
pa ih nogama izgazi. (11) Čak se uzdiže da bude
ravan Zapovjedniku vojske[12]; i ukloni od njega re-
dovnu žrtvu, i mjesto njegova svetišta bi razoreno.
(12) I zbog prijestupa vojska mu bi predata zajed-
no s redovnom žrtvom; i obori istinu na zemlju,
i uspjede u onom što je činio. (13) Tada čuh gdje
jedan svetac[13] govori, a jedan drugi svetac reče
onom koji je govorio: "Koliko će proći dok se ne
ispuni ovo ukazanje o redovnoj žrtvi i prijestupu
što užasava, da se dopusti da se i sveto mjesto i
vojska pogaze?" (14) On mi reče: "Dvije hiljade i
tri stotine večeri i jutara; tada će sveto mjesto biti
kako treba obnovljeno."

Tumačenje ukazanja

(15) Kad sam ja, Danijel, vidio ukazanje, pokušao
sam ga razumjeti; i gle, stajao je preda mnom jedan

[10] Tj. određene datume u koje su padali blagdani.

[11] Tj. tri i po godine.

[12] Tj. Bogu.

[13] Tj. anđeo.

nalik na čovjeka. (16) I čuo sam glas čovječiji gdje viče kraj Ulaja: "Gabrijele, pomozi ovom čovjeku da razumije to ukazanje." (17) I on se primače tamo gdje sam ja stajao, i kad dođe, ja se uplaših i padoh licem na tlo, ali mi on reče: "Sine čovječiji, razumij da se ovo ukazanje odnosi na vrijeme kraja."
(18) I dok je govorio sa mnom, ja utonuh u dubok san, licem na tlu, ali me on dotače i uspravi me.
(19) Reče: "Evo, ja ću ti kazati šta će se zbiti kasnije u razdoblju ogorčenja, jer se to odnosi na određeno vrijeme kraja.
(20) Dvorogi ovan što si ga vidio jesu kraljevi Medije i Perzije.
(21) Rutavi jarac jest kralj Grčke, a veliki rog među njegovim očima jest prvi kralj. (22) Slomljeni rog i četiri roga što porastoše na njegovu mjestu jesu četiri kraljevstva koja će se dići iz njegova naroda, ali neće imati njegovu moć.
(23) Potkraj njihove vladavine,
kad se odmetnici potpuno izopače,
ustat će kralj,
drzak i vješt u spletkarenju.
(24) Njegova će moć biti silna, ali ne po njegovoj snazi,
i on će silno uništavati,
i uspijevat će, i vršit će volju svoju;
on će uništiti ljude moćne i narod sveti.
(25) I svojom će lukavošću
učiniti da prijevara uspije pod rukom njegovom;
i uznijet će se u srcu svome,
i uništit će mnoge dok budu bezbrižni.
I usprotivit će se Vladaru nad vladarima,
ali će biti slomljen, samo ne rukom ljudskom.
(26) Ukazanje o večerima i jutrima
koje je kazano istinito je;
ali to ukazanje čuvaj u tajnosti,
jer se ono odnosi na mnoge dane."
(27) Tada ja, Danijel, bijah iscrpljen i bolestan danima. Potom se digoh i nastavih kraljeve poslove; ali bijah zapanjen ukazanjem, a ne bješe nikog da mi ga protumači.

Danijelova molitva za njegov narod

9 Prve godine Darija, sina Ahašverošova[14], od roda Medijaca, koji bi postavljen za kralja nad kraljevstvom kaldejskim, (2) prve godine njegove vladavine ja, Danijel, istraživah u knjigama broj godina koji je po riječi Jahvinoj objavljen proroku Jeremiji da se ispuni pustošenje Jerusalema – sedamdeset godina. (3) Zato se okrenuh Gospodu Bogu da ga tražim molitvom i poniznim molbama, postom, u kostrijeti i pepelu. (4) Pomolih se Jahvi, Bogu svome, te priznah i rekoh: "Jao, Gospode, veliki i strahoviti Bože, koji čuvaš savez svoj i ljubav onima koji tebe vole i čuvaju zapovijedi tvoje, (5) mi smo zgriješili, nepravdu počinili, bezbožno se ponijeli i pobunili se, okrećući se i od tvojih zapovijedi i odredbi. (6) I nismo slušali sluge tvoje proroke, koji su govorili u tvoje ime našim kraljevima, našim vladarima, našim očevima i svem narodu u zemlji.
(7) Pravednost pripada tebi, o Gospode, a sramotni obraz, kao i u ovaj dan, nama – Jehudincima, stanovnicima Jerusalema i svem Israilu, onima blizu i onima daleko u svim zemljama gdje si ih ti protjerao zbog nevjernih djela koja protiv tebe počiniše. (8) Sramotni obraz pripada nama, o Gospode, našim kraljevima, našim vladarima i našim očevima, jer prema tebi zgriješismo. (9) Gospodu, našemu Bogu, pripada milost i oproštenje, jer se mi pobunismo protiv njega; (10) i nismo slušali glas Jahve, Boga svoga, da hodimo po uputama njegovim koje nam on posla po slugama svojim prorocima. (11) Sav se Israil ogriješi o upute tvoje i okrenu se, ne slušajući glasa tvog; zato se na nas izli kletva, zajedno sa zakletvom zapisanom u uputi Mojsija, sluge Božijega, jer mi zgriješismo prema njemu. (12) Tako on potvrdi riječi svoje što ih progovori protiv nas i protiv vladara naših koji su nad nama vladali, da sruči na nas nesreću veliku; jer pod svim nebom ne desi se ništa slično onom što zadesi Jerusalem. (13) Kao što je i zapisano u uputi Mojsijevoj, sva ova nesreća sruči se na nas; a mi nismo iskali blagonaklonost Jahve, Boga svoga, okrećući se od opačine svoje i obazirući se na istinu tvoju. (14) Zato je Jahve bdio nad nesrećom dok je nije na nas sručio; jer pravedan je Jahve, Bog naš, u svim djelima koja učini, a mi nismo slušali glasa njegova.
(15) I eto, o Gospode, Bože naš, koji si snažnom rukom izveo narod svoj iz zemlje egipatske i stekao sebi ime, kao što je i dan-danas, mi smo zgriješili, opaki smo bili. (16) O Gospode, po pravednosti tvojoj neka se sad srdžba tvoja i gnjev tvoj odvrate od grada tvoga Jerusalema, svete gore tvoje; jer zbog naših grijeha i opačina očeva naših

[14] Ahašveroš je također Kserks.

Jerusalem i narod tvoj postali su sramotom svima koji nas okružuju. (17) Zato sad, Bože naš, poslušaj molitvu sluge svoga i smjerne molbe njegove, i tebe radi, o Gospode, neka lice tvoje zasja nad svetištem tvojim pustim. (18) O Bože moj, prikloni uho svoje i čuj! Otvori oči i pogledaj pustoši naše i grad koji se zove imenom tvojim; jer mi ne iznosimo preda te molbe svoje smjerne zbog pravednosti svoje, već zbog velike samilosti tvoje. (19) O Gospode, čuj! O Gospode, oprosti! O Gospode, poslušaj i djeluj! Sebe radi, o Bože moj, ne skanjuj se, jer grad tvoj i narod tvoj tvojim se imenom zovu."

Gabrijel dolazi s odgovorom

(20) I dok sam govorio, moleći se i priznajući grijeh svoj i grijeh naroda svoga Israila, i iznosio smjernu molbu svoju pred Jahvu, Boga svoga, za svetu goru Boga svoga, (21) dok sam još govorio moleći se, dođe mi tada u brzu letu onaj čovjek Gabrijel, koga sam vidio na početku ukazanja, i dotače me u vrijeme večernje žrtve. (22) On me uputi i popriča sa mnom, i reče: "Danijele, ja sam došao da ti dam mudrost i razumijevanje. (23) Na početku poniznih molbi tvojih izdade se zapovijed, pa ja dođoh da ti kažem, jer si ti veoma cijenjen; zato dobro pazi na poruku i razumij ukazanje.

Sedamdeset puta po sedam godina i Mesija

(24) Sedamdeset puta po sedam godina[15] određeno je narodu tvom i svetom gradu tvom da se zaustavi prijestup, da se dokinu grijesi, da se okaje opačina, da se uvede pravednost vječna, da se zapečate ukazanje i proročanstvo i da se pomaže mjesto[16] nadasve sveto. (25) Zato znaj i razumij da će od izdavanja naredbe da se obnovi i ponovo sagradi Jerusalem pa do vladara Pomazanika proći sedam puta po sedam godina, a šezdeset i dva puta po sedam godina opet će se graditi, s ulicama i opkopom, čak i u vrijeme nevolje. (26) Onda će poslije šezdeset i dva puta po sedam godina Pomazanik odsječen biti i neće imati nikog[17], a narod vladara koji treba doći uništit će grad i svetište. I kraj će njegov doći kao poplava; baš do kraja bit će rat; pustošenja su određena. (27) I on će sklopiti čvrst savez s mnogima za sedam godina, ali usred tih sedam godina obustavit će prinošenje žrtvi i žitnih žrtvi; i doći će u okrilju gnusoba jedan koji pustoši, sve dok se potpuno uništenje, ono koje je određeno, ne svali na onoga koji pustoši."

Danijelu se ukazao čovjek

10 Treće godine perzijskoga kralja Kira Danijelu, kojem bješe dato ime Beltešazar, bi objavljena riječ; i ta riječ bješe istinita i odnosila se na velik sukob, i on je tu riječ razumio, jer mu je objašnjena u ukazanju. (2) U tim danima ja, Danijel, bio sam u žalosti pune tri sedmice. (3) Nisam jeo ukusnu hranu, niti je meso niti vino ulazilo u moja usta, niti sam se ikako mazao uljem dok se nisu navršile pune tri sedmice. (4) Dvadeset i četvrtoga dana prvoga mjeseca, dok sam bio na obali velike rijeke, to jest Tigrisa, (5) podigoh oči i pogledah, kad eto jednog čovjeka odjevena u lan, potpasana pojasom od čistoga zlata. (6) Tijelo mu bješe poput berila[18], lice mu kao munja, oči kao plamene baklje, ruke mu i noge poput sjaja uglađene mjedi, a glas njegovih riječi kao glas vreve. (7) I jedini ja, Danijel, vidjeh ovo ukazanje, a ljudi koji bijahu sa mnom ne vidješe ukazanje; ali njih silan strah spopade, te pobjegoše da se sakriju. (8) Tako ja ostadoh sam i vidjeh to veliko ukazanje; ali me snaga ostavi, i poblijedjeh kao smrt, i ne imadoh nimalo snage. (9) Onda čuh glas njegovih riječi; i čim čuh glas njegovih riječi, utonuh u dubok san, licem na tlu.

(10) I gle, dotače me ruka od koje počeh drhtati na rukama i koljenima. (11) On mi reče: "Danijele, veoma cijenjeni čovječe, obazri se na riječi koje ću ti kazati i stoj uspravno, jer sam sad ja tebi poslan." I kad mi reče ovu riječ, ja ustadoh drščući. (12) Onda mi reče: "Ne boj se, Danijele, jer od prvoga dana kad si riješio da razumiješ i da se poniziš pred Bogom svojim, čule su se riječi tvoje, a ja sam došao kao odgovor na tvoje riječi. (13) Ali vladar perzijskoga kraljevstva protivio mi se dvadeset i jedan dan; i gle, jedan od vrhovnih vladara[19], Mihael, dođe mi u pomoć, jer sam tamo bio ostavljen s perzijskim kraljevima. (14) Sad sam došao da ti pomognem da razumiješ šta će zadesiti narod tvoj

[15] Tj. 490 godina.

[16] Ili *osoba*.

[17] Ili *nikog da zauzme njegovo mjesto*.

[18] Vrsta dragoga kamena.

[19] Tj. anđela.

u danima kasnijim, jer se ukazanje odnosi na one dane."
(15) Kad mi kaza ove riječi, ja oborih pogled na zemlju i ostadoh bez riječi. (16) I gle, jedan sličan sinovima čovječijim doticao je moje usne; ja tada otvorih svoja usta te progovorih i rekoh onom koji je stajao preda mnom: "Gospodaru moj, zbog ovog viđenja obuze me tjeskoba, i nimalo snage nemam. (17) Ta kako će takav sluga govoriti s nekim kao što je gospodar moj? A u meni baš sad nimalo snage nema, niti u meni daha osta."
(18) Tada me opet onaj nalik na čovjeka dotače i osnaži me. (19) On reče: "O veoma cijenjeni čovječe, ne boj se. Mir neka je s tobom; budi jak i odvažan!"
I čim mi progovori, dobih snagu te rekoh: "Neka gospodar moj govori, jer si me osnažio."
(20) On tada reče: "Znaš li što sam ti došao? A sad se moram vratiti da se borim protiv vladara perzijskoga; kad završim s njim, a gle, grčki će vladar doći. (21) Ipak, kazat ću ti šta je zapisano u knjizi istine. Ali nema nikoga ko bi čvrsto stao uza me protiv njih osim Mihaela, vladara vašega.

Sukobi koji će doći

11 Prve godine Darija Medijca ustadoh da ga ohrabrim i zaštitim. (2) A sad ću ti kazati istinu. Gle, još će se tri kralja dići u Perziji, i onda četvrti koji će steći mnogo više bogatstva od svih ostalih; čim postane moćan zbog bogatstva, sve će potaknuti protiv grčkoga kraljevstva. (3) I dići će se moćan kralj, pa će vladati i imati veliku vlast i činiti šta bude htio. (4) Ali čim se digne, njegovo će se kraljevstvo raspasti i bit će podijeljeno prema četiri vjetra nebeska, ali ne njegovim potomcima, niti prema vlasti koju je imao, jer će njegovo kraljevstvo biti iskorijenjeno i predano drugima mimo njih.
(5) Onda će kralj juga osnažiti, ali jedan će od njegovih zapovjednika steći premoć nad njim te će zadobiti kraljevstvo; njegovo će kraljevstvo uistinu biti veliko. (6) Poslije nekoliko godina oni će sklopiti savez, i doći će kći kralja juga kralju sjevera da potvrde mirovni ugovor. Ali ona neće sačuvati svoju moć, niti će on i njegova moć ostati, nego će u tim danima ona biti prepuštena zajedno s onima koji su je doveli i onim koji ju je rodio i onim koji ju je uzdržavao. (7) Ali jedan potomak od njezine loze dići će se na njegovo mjesto, pa će navaliti na njihovu vojsku i upasti u tvrđavu kralja sjevera, te će se protiv njih boriti i pobjedu odnijeti. (8) Pa i bogove njihove s njihovim kipovima livenim i njihovim posuđem dragocjenim od srebra i zlata odnijet će kao plijen u Egipat, i nekoliko godina uzdržavat će se od napada na kralja sjevera. (9) Onda će ovaj drugi upasti u kraljevstvo kralja juga, ali će se vratiti u svoju zemlju.
(10) Njegovi će sinovi dići i skupiti silnu vojsku; a jedan će od njih neprestano, kao poplava, navaljivati i proći će, da bi se vratio i opet ratovao sve do njegove tvrđave. (11) Kralj će se juga razljutiti pa će poći i boriti se protiv kralja sjevera. Onda će ovaj drugi dići veliko mnoštvo, ali će to mnoštvo pasti u ruke onome prvom. (12) Kad mnoštvo bude odvedeno, on će se uzoholiti, te će pobiti desetine hiljada, ali neće pobijediti, (13) jer će kralj sjevera opet dići mnoštvo veće nego prije, i poslije nekoliko godina navalit će s velikom i dobro opremljenom vojskom.
(14) I dići će se u tim vremenima mnogi protiv kralja juga; dići će se i nasilnici iz naroda tvoga da ispune ukazanje, ali neće uspjeti. (15) Potom će doći kralj sjevera, podići će nasip za opsadu i zauzeti dobro utvrđen grad; i vojska juga neće izdržati, pa ni probrani vojnici, jer neće imati snage da se odupre. (16) Ali onaj koji navali na njega činit će što bude htio, i niko mu se neće moći oprijeti; i ostat će jedno vrijeme u Lijepoj zemlji, s uništenjem u svojoj ruci. (17) On će odlučiti da dođe svom silom do kraljevstva njegova i da iznese mirovni prijedlog koji će provesti; i dat će mu jednu kćer za ženu da kraljevstvo upropasti. Ali mu to neće uspjeti niti će išta od toga biti. (18) Potom će se on okrenuti ka otocima i mnoge će osvojiti, ali jedan će zapovjednik stati u kraj drskosti njegovoj; za njegovu će mu drskost uistinu platiti. (19) Zato će se on okrenuti ka tvrđavama u svojoj zemlji, ali će posrnuti i pasti, i više ga neće naći.
(20) Onda će na njegovo mjesto doći jedan koji će poslati poreznika na diku kraljevstva; ali za nekoliko dana bit će uništen, samo ne od srdžbe niti u boju. (21) Na njegovo će mjesto doći prezrena osoba kojoj nije data kraljevska čast, ali će doći iznenada i smutnjom se domoći kraljevstva. (22) Pred njom će biti pometena i skršena silna vojska, a i prvak saveza. (23) Nakon što bude sklopljen savez s njom, ona će se prijevarom baviti, i s malo ljudi domoći se moći. (24) Iznenada će upasti u najbo-

gatije dijelove pokrajine, i učinit će ono što njezini očevi nikad nisu, ni očevi njezinih očeva, obasipajući ih grabežom, plijenom i blagom, i smišljat će spletke protiv utvrda, ali samo za neko vrijeme.
(25) Pokrenut će s velikom vojskom svoju snagu i hrabrost protiv kralja juga; tako će kralj juga dići u boj uistinu veliku i moćnu vojsku, ali neće izdržati, jer će protiv njega biti skovana zavjera. (26) Uništit će ga oni koji budu jeli njegovu najbolju hranu, i vojska će njegova biti pometena, a mnogi će posječeni pasti. (27) Obojici kraljeva srce će snovati zlo, i jedan će drugome lagati za istim stolom, ali neće uspjeti, jer kraj još treba doći u određeno vrijeme. (28) Potom će se on vratiti u svoju zemlju s velikim plijenom; ali srcem će biti protiv svetog saveza, i on će izvršiti svoju volju pa se vratiti u svoju zemlju.
(29) U određeno vrijeme on će se vratiti i upasti na jug, ali ovaj put neće biti kao prije. (30) Kitimski će ga brodovi napasti; zato će se on obeshrabriti, pa će se vratiti i iskaliti bijes na svetom savezu; tako će se on vratiti i pokazati blagonaklonost onima koji napuste sveti savez. (31) Čete će njegove doći i oskvrnuti tvrđavu – svetište, i ukinut će redovnu žrtvu. I postavit će gnusobu što pustoši. (32) Laskavim riječima on će iskvariti one koji budu kršili savez, a ljudi koji budu spoznali Boga svog stajat će čvrsto i opirati mu se. (33) Oni mudri u narodu poučavat će mnoge; ali neko vrijeme padat će od mača i plamena i trpjeti sužanjstvo i pljačku. (34) I dok budu padali, malo će pomoći imati, i mnogi će im se licemjerno pridružiti. (35) Neki će od onih mudrih pasti, da se prečiste, očiste i operu do vremena kraja; jer ono tek treba doći u vrijeme određeno.

Kralj koji će se uznositi

(36) Onda će kralj raditi šta bude htio, i uznosit će se i uzdizati iznad svakog boga, i govorit će grozote na Boga nad bogovima; i uspijevat će sve dok se ogorčenje ne ispuni, jer ono što je određeno ispunit će se. (37) On neće mariti za boga očeva svojih niti za onog za kojim žene žude[20], niti će mariti za bilo kojeg drugog boga, jer sebe će izdizati iznad svih njih. (38) Mjesto njega štovat će boga tvrđava, boga za kojeg očevi njegovi nisu znali; on će ga štovati zlatom, srebrom, dragim kamenjem i dragocjenostima. (39) I krenut će na najtvrđe tvrđave uz pomoć stranoga boga; on će ukazati veliku počast onima koji ga priznaju, i dat će im vlast nad mnogima, i razdijelit će zemlju za nagradu.
(40) U vrijeme kraja napast će ga kralj juga, a kralj sjevera jurišat će na njega kolima, konjanicima i mnogim brodovima; i on će provaliti u zemlje, preplaviti ih i proći. (41) I prodrijet će u Lijepu zemlju, i mnogi će pasti; ali ovi će izmaći njegovoj ruci: Edom, Moab i glavni od sinova Amonovih. (42) Onda će pružiti ruku na druge zemlje, i zemlja egipatska neće izmaći. (43) A on će gospodariti skrivenim blagom, zlatnim i srebrenim, i svim dragocjenostima Egipta; a Libijci i Kušijci pratit će ga u stopu. (44) Ali će ga uznemiriti vijesti s istoka i sa sjevera, te će on, veoma gnjevan, poći da uništi i zatre mnoge. (45) Svoje će kraljevske čadore razapeti između mora i krasne gore svete; ali će mu doći kraj, i niko mu neće pomoći.

Vrijeme kraja

12 U to vrijeme dići će se Mihael, veliki vladar, zaštitnik sinova naroda tvog. I bit će to vrijeme nevolje kakve ne bijaše otkad je ljudi pa do toga vremena; i u to vrijeme tvoj će se narod spasiti, svi koji se nađu zapisani u knjizi. (2) Probudit će se mnogi od onih što spavaju u prašini, jedni u vječnom životu, a drugi u sramoti i vječnom prijeziru. (3) Oni mudri blistat će kao svod nebeski, a oni koji mnoge upućuju na pravednost kao zvijezde dovijeka. (4) A ti, Danijele, drži u tajnosti ove riječi i zapečati knjigu do vremena kraja; mnogi će lijetati, i znanje će se umnožiti."
(5) Onda ja, Danijel, pogledah, kad gle, druga dvojica stajahu, jedan na ovoj, a drugi na onoj obali rijeke. (6) I jedan upita onog čovjeka odjevena u lan koji je stajao ponad rijeke: "Koliko je još do ispunjenja ovih čuda?"
(7) Ja čuh onog čovjeka odjevena u lan koji je stajao ponad rijeke kad podiže svoju desnu i lijevu ruku k nebu i zakle se onim koji vječno živi da će to biti za jedno vrijeme, dva vremena i pola vremena; i kad slome moć svetog naroda, svi će se ovi događaji svršiti. (8) Čuh, ali ne razumjeh; zato upitah: "Gospodaru moj, kakav će biti ishod ovih događaja?"
(9) On reče: "Idi svojim putem, Danijele, jer su ove riječi skrivene i zapečaćene do vremena kraja. (10) Mnogi će biti očišćeni, oprani i prečišćeni, a

[20] Tj. za boga Tamuza.

opaki će se ophoditi opako; i niko od opakih neće razumjeti, nego će razumjeti oni koji su mudri.
(11) Od vremena kad bude ukinuta redovna žrtva
i postavljena gnusoba što pustoši proći će hiljadu dvije stotine i devedeset dana. (12) Blago onom ko ustraje pa dočeka hiljadu tri stotine trideset i pet dana! (13) A ti idi svojim putem do kraja; onda ćeš na počinak poći, pa ćeš ponovo ustati radi svoje nagrade na kraju dana."

HOŠEA

S obzirom na kratkoću teksta, knjiga proroka Hošee svrstava se među dvanaest potonjih ili takozvanih malih proroka. Uz svoga savremenika, proroka Amosa, prorok Hošea jedan je od prvih proroka koji zapisuju svoja proročanstva.
Sadržaj ove knjige u prvome redu nudi snažnu kritiku političkog, društvenog, nadasve religijskog života sjevernog kraljevstva Israila u posljednjim danima njegova postojanja, prije konačnog osvajanja i razaranja od Asiraca 722. god. pr. n. e. Hošea koristi dva imena za sjeverno kraljevstvo Israil: Efrajim, što je, zapravo, ime najbrojnijeg njegova plemena, ili, pak, Samarija, koja je bila prijestolnica ovoga kraljevstva. Prorok Hošea više je od tri desetljeća tumačio nevolju koja se sručila na ovo kraljevstvo, smatrajući je izričitom kaznom Božijom koja se ostvarila posredstvom Asiraca kao oružja u rukama Gospodnjim. Osvrćući se u više navrata na povijest Israila, ovaj je prorok često portretira u smislu duhovnog zalaska i nazadovanja u odnosu na idealno vrijeme kao na stanovitu 'mladost' Israila u doba Mojsija.
Njegov je jezik veoma metaforičan. On Israil gotovo redovito oslovljava ženom Gospodnjom, sinom Gospodnjim itd. Ponekad se čini da prorok Hošea događaje iz vlastitog života unosi u neke dijelove svoje knjige (1:2–2:1; 3:1–5), pogotovo u dijelovima knjige gdje usljed neposlušnog odnosa Israila prema Bogu Israil oslovljava 'bludnicom' i nevjernom ženom koja rađa nezakonitu djecu.
Svoju proročku misiju Hošea je započeo u posljednjim danima vladavine kralja Jarobama II, a ovaj je umro 747. god., u vrijeme kad se asirski car Tiglatpileser III uspinjao na vlast, dok je njegova misija završavala oko 722. god. pr. n. e., u trenucima asirske opsade Samarije.

Hošeina žena i djeca

1 Riječ Jahvina koja dođe Hošei, sinu Beerijevu,
u dane Uzijaha, Jotama, Ahaza i Hezekije, kraljeva jehudinskih, i u dane Jeroboama, sina Joaševa, kralja israilskoga.
(2) Kad Jahve najprije progovori kroz Hošeu, Jahve reče Hošei: "Idi, oženi se bludnicom i rodi djecu bludničku; jer zemlja se odaje očitom razvratu, ostavljajući Jahvu." (3) I on ode pa uze Gomeru, kćer Diblajimovu, te ona zanese i rodi mu sina. (4) I reče mu Jahve: "Nadjeni mu ime Jizreel[1]; jer još malo pa ću ja kazniti kuću Jehuovu za krv Jizreelovu, i dokončat ću kraljevstvo kuće Israilove. (5) Toga dana ja ću slomiti luk Israilov u dolini Jizreelovoj."
(6) I ona opet zanese i rodi kćer. I reče mu Jahve: "Nadjeni joj ime Lo-Ruhama[2], jer ja više neću osjećati samilost prema kući Israilovoj, da bih im ikad oprostio. (7) Nego ću se smilovati kući Jehudinoj. Ja, Jahve, Bog njihov, sam ću ih izbaviti, a neću ih izbaviti lukom, mačem, bojem, konjima ni konjanicima."
(8) Kad odbi od sise Lo-Ruhamu, ona zanese i rodi sina. (9) I reče Jahve: "Nadjeni mu ime Lo-Ammi[3], jer vi niste narod moj i ja nisam vaš Bog."

Obnova Israila

(10) A sinova Israilovih
bit će kao morskog pijeska

[1] U značenju *Bog sije*.

[2] U značenju *nevoljena*, *nepomilovana*.

[3] U značenju *nije narod moj*.

što se ne može izmjeriti ni izbrojiti;
i umjesto da im se kaže:
"Vi niste moj narod",
reći će im se:
"Sinovi Boga živoga."
(11) I sabrat će se sinovi Jehudini i sinovi Israilovi,
pa će postaviti sebi jednog vođu,
i izići će iz zemlje,
jer velik će biti dan Jizreelov.
2 Kažite svojoj braći: "Ammi[4]", a sestrama svojim: "Ruhama[5]".

Nevjerni Israil

(2) "Prepirite se s majkom svojom, prepirite,
jer ona mi nije žena, i ja njoj nisam muž;
i neka ona ukloni svoje bludničenje s lica svoga
i svoju preljubu između dojki,
(3) inače ću je razgolititi
i otkriti kao na dan kad je rođena.
I učinit ću je poput pustinje,
u pustu je zemlju pretvoriti
i ubiti je žeđu.
(4) I djeci se njenoj smilovati neću,
jer su djeca bludnička.
(5) Jer majka njihova bludu se odala;
ona koja ih zače sramotno je postupala.
Jer reče: 'Ići ću za ljubavnicima svojim
koji mi daju hljeb i vodu,
vunu i lan, ulje i piće.'
(6) Stoga ću joj, evo, put trnjem zakrčiti,
i sagradit ću joj zid da ne može naći staze svoje.
(7) Ona će trčati za ljubavnicima svojim, ali ih stići neće;
i tražit će ih, ali ih naći neće.
Onda će reći: 'Vratit ću se prvom mužu svom,
jer bolje mi bješe onda nego sada!'
(8) Jer ona ne zna da joj baš ja davah žito, mlado vino i ulje,
i obasipah je srebrom i zlatom
od kojega oni načiniše baale.
(9) Zato ću ja uzeti svoje žito u vrijeme žetve
i svoje mlado vino u njegovo vrijeme.
Oduzet ću i svoju vunu i lan svoj
kojima se trebala pokriti golotinja njena.
(10) A onda ću otkriti sramotu njenu
na oči ljubavnika njenih,
i niko je neće izbaviti iz ruke moje.
(11) I učinit ću kraj svem veselju njenom,
svetkovinama njenim, mlađacima njenim, subotama njenim
i svim blagdanima njenim.
(12) Uništit ću joj loze i smokve
za koje je govorila: 'To je plaća
koju mi dadoše ljubavnici moji.'
I pretvorit ću ih u šumu,
te će ih zvijeri poljske žderati.
(13) Nju ću kazniti za dane baala
kad im je tamjan palila
i naušnicama se i nakitom kitila,
i za ljubavnicima svojim trčala, pa me zaboravila",
očituje Jahve.

Israil će se pokajati

(14) "Zato ću je, evo, namamiti,
odvesti je u pustinju
i blago joj govoriti.
(15) Onda ću joj odande dati vinograde njene,
i dolinu Akor[6] kao vrata nade.
I ona će ondje pjevati kao u dane mladosti svoje,
kao na dan kad je izišla iz zemlje egipatske.
(16) Dogodit će se toga dana", očituje Jahve,
"da ćeš me ti zovnuti Iši[7],
a nećeš me više zvati Baali[8].
(17) Jer ću joj ja iz usta ukloniti imena baalova,
pa im se ime više neće spominjati.
(18) Toga dana sklopit ću im savez
sa zvijerima poljskim,
pticama nebeskim
i stvorovima što mile po zemlji.
I uklonit ću luk, mač i rat iz zemlje,
i učinit ću da liježu sigurni.
(19) Zaručit ću te sebi zasvagda;
hoću, ja ću te sebi zaručiti u pravednosti i u pravdi,
u ljubavi i u smilovanju,
(20) i zaručit ću te sebi u vjernosti.
Tad ćeš spoznati Jahvu.
(21) Dogodit će se toga dana da ću se ja odazvati",
očituje Jahve.
"Odazvat ću se nebesima, a ona će se odazvati zemlji,

[4] Tj. *narod moj*.

[5] Tj. *voljena*, *pomilovana*.

[6] Akor znači *nevolja*.

[7] Tj. *mužu moj*.

[8] Tj. *gospodaru moj*.

(22) a zemlja će se odazvati žitu, mladom vinu i ulju,
a oni će se odazvati Jizreelu.
(23) Ja ću je posijati sebi u zemlji.
I smilovat ću se Lo-Ruhami,
i reći ću Lo-Ammiju:
Ti si narod moj!
A on će reći: 'Ti si Bog moj!'"

Hošein drugi simbolični brak

3 Jahve mi onda reče: "Idi opet, voli ženu koju voli njen drug, ali koja je preljubnica, baš onako kao što Jahve voli djecu Israilovu, iako se oni okreću drugim bogovima i vole kolače od grožđica[9]."
(2) Zato je ja kupih za petnaest šekela[10] srebra i homer[11] ječma i letek[12] vina. (3) Onda joj rekoh: "Ostat ćeš sa mnom mnogo dana. Nećeš se odavati bludu niti imati čovjeka; takav ću i ja biti prema tebi." (4) Jer mnogo će dana sinovi Israilovi ostati bez kralja ili vladara, bez žrtve ili stupa, i bez tunike ili kućnih kumira. (5) Poslije će se sinovi Israilovi vratiti i tražiti Jahvu, Boga svoga, i Davida, kralja svoga; i drščući će doći Jahvi i dobroti njegovoj u danima potonjim.

Bog i njegov nevjerni narod

4 Slušajte riječ Jahvinu, sinovi Israilovi,
jer Jahve ima parnicu protiv stanovnika zemlje,
jer nestalo je vjernosti i odanosti
i znanja Božijega u zemlji.
(2) Prevladale su psovke, prijevare, ubijanja, krađe i preljub.
Oni provode nasilje, pa se jedna za drugom krv prolijeva.
(3) Zato je zemlja u žalosti,
i svi koji u njoj žive propadaju
zajedno sa zvijerima poljskim i pticama nebeskim,
a i ribe u moru nestaju.
(4) Ali neka se niko ne parbi, i neka niko ne optužuje;
jer tvoj je narod kao oni koji se parbe sa svećenikom.
(5) Zato ćeš posrtati danju,
a i prorok će posrtati s tobom noću;
a ja ću uništiti majku tvoju.
(6) Moj je narod uništen jer znanja nema.
Ti si odbacio znanje,
zato ću ja tebe odbaciti da ne budeš svećenik moj.
Kako si ti zaboravio zakon Boga svog,
tako ću ja djecu tvoju zaboraviti.
(7) Što su se više množili, više su prema meni griješili;
ja ću njihovu slavu zamijeniti sramotom.
(8) Oni se hrane grijehom naroda mog
i žude za opačinom svojom.
(9) I bit će, kakav narod, takav svećenik;
zato ću ih ja kazniti za puteve njihove
i platiti im za djela njihova.
(10) Jest će, ali se neće najesti;
odavat će se bludu, ali se neće množiti,
jer su ostavili Jahvu,
da se odaju bludničenju.
(11) Vino i mlado vino oduzimaju razum narodu mom.
(12) On savjet traži od kumira drvenoga, i gatarev mu štap odgovara;
jer duh razvrata njih je zaveo,
i oni se odaju bludu, udaljujući se od Boga svog.
(13) Oni prinose žrtve na vrhovima gora
i pale tamjan na brdima,
pod hrastom, jablanom i terpentinom,
jer je ugodan njihov hlad.
Zato se vaše kćeri odaju bludu
i vaše nevjeste čine preljub.
(14) Ja vam neću kazniti kćeri kad se budu odavale bludu
ni nevjeste vaše kad budu činile preljub,
jer se i sami muškarci osamljuju s bludnicama
i prinose žrtve s hramskim bludnicama;
tako narod bez razuma propada.
(15) Makar se ti, Israile, odao bludu,
nemoj da Jehuda bude kriv;
i ne idite u Gilgal,
i ne penjite se u Bet-Aven,
niti se kunite:
"Živoga nam Jahve!"
(16) Zato što je Israil tvrdoglav,
kao junica tvrdoglava,
može li ih Jahve sada nàpāsti

[9] Kolači od grožđica prinošeni su kumirima, kakva je npr. *Kraljica nebeska*.

[10] Tj. 170 grama.

[11] Jedan homer – 220 litara; jedan letek – 110 litara.

[12] Tako je u grčkom. U hebrejskom je *letek ječma*.

kao janje na široku polju?
(17) Efrajim se pridružio kumirima;
pusti ga.
(18) Kad im pića nestane,
neprestano se odaju bludu;
vladari im silno vole sramotu.
(19) Vjetar će ih svojim krilima oviti,
i oni će se posramiti zbog žrtava svojih.

Ukor narodu zbog otpadništva

5 Čujte ovo, svećenici!
Pazi, kućo Israilova!
Slušaj, kućo kraljeva!
Ta sud se odnosi na vas,
jer vi ste bili stupica u Micpi
i mreža razastrta na Taboru.
(2) Pobunjenici su ogrezli u izopačenosti,
ali ću ih ja sve kazniti.
(3) Ja poznajem Efrajima, i Israil mi skriven nije;
jer sad si se, o Efrajime, bludu odao,
Israil se okaljao.
(4) Ne daju im djela njihova
da se Bogu svome vrate.
Jer u njima je duh razvrata,
i oni ne znaju za Jahvu.
(5) Ponos Israilov protiv njega svjedoči,
u svojoj opačini posrću Israil i Efrajim;
i Jehuda je s njima posrnula.
(6) Ići će sa svojim ovcama i govedima
da traže Jahvu, ali ga neće naći;
on se povukao od njih.
(7) Oni su se ponijeli nevjerno prema Jahvi,
jer su rodili vanbračnu djecu.
Sad će mlađak proždrijeti njih s poljima njihovim.
(8) Zapušite u rog u Gibei,
u trubu u Rami.
Dajte znak za uzbunu u Bet-Avenu:
"Za petama su ti, Benjamine!"
(9) Efrajim će opustjeti na dan kazne;
među plemenima Israilovim ja objavljujem ono što je pouzdano.
(10) Vladari jehudinski postadoše kao oni koji pomiču međe;
na njih ću ja kao vodu izliti gnjev svoj.
(11) Efrajim je potlačen, na sudu stučen,
jer je bio riješio da slijedi ništavilo.
(12) Zato sam ja kao moljac Efrajimu
i kao truhlež kući Jehudinoj.
(13) Kad Efrajim vidje svoju bolest,
a Jehuda svoju ranu,
tad Efrajim ode u Asir
i obrati se kralju Jarebu.
Ali on vas ne može iscijeliti
niti vam ranu zaliječiti.
(14) Jer ja ću biti kao lav Efrajimu
i kao lavić kući Jehudinoj.
Ja ću, baš ja, rastrgnuti i otići,
odnijet ću, i neće biti nikoga da spasi.
(15) Vratit ću se na svoje mjesto
dok oni krivnju svoju ne priznaju i lice moje ne potraže;
u svojoj će me muci revno tražiti.

Odgovor na Božiji ukor

6 "Hajde, vratimo se Jahvi.
Jer on nas je rastrgnuo, ali će nas iscijeliti;
on nas je ranio, ali će nam rane previti.
(2) Poslije dva dana on će nas oživiti;
trećeg će nas dana on podići,
da živimo pred njim.
(3) Zato spoznajmo, navalimo da spoznamo Jahvu.
Njegov je dolazak siguran poput zore;
a doći će nam poput kiše,
poput proljetne kiše što natapa zemlju."
(4) Šta da učinim s tobom, Efrajime?
Šta da učinim s tobom, Jehudo?
Jer vaša je odanost kao oblak jutarnji
i kao rosa koja rano nestaje.
(5) Zato sam ih ja sjekao na komade pomoću proroka;
ubijao sam ih riječima svojih usta;
a moj sud izbija kao svjetlost.
(6) Jer ja se više radujem milosti nego žrtvi
i znanju Božijem nego žrtvama paljenicama.
(7) Ali kod Adama[13] oni prekršiše savez;
poniješe se ondje nevjerno prema meni.
(8) Gilead je grad zlotvora,
obilježen krvlju.
(9) I kao što razbojnici vrebaju čovjeka,
tako skupina svećenička ubija na putu za Šekem;
doista su zločin počinili.
(10) U kući Israilovoj vidjeh užas;
Efrajim tamo bludniči, Israil se okaljao.
(11) I tebi je, o Jehudo, žetva propisana.

[13] Grad smješten blizu mjesta gdje su Israilci prešli rijeku Jordan.

Efrajimova opačina

Kad ja vratim sreću narodu svome,
7 kad poželim izliječiti Israila,
otkriva se opačina Efrajimova
i zlodjela Samarije,
jer oni postupaju krivo;
lopovi provaljuju,
napolju razbojnici haraju.
(2) I oni ne promišljaju
da ja pamtim svu zloću njihovu.
Sad su ih djela njihova opkolila;
pred mojim su licem.
(3) Svojom zloćom oni razveseljuju kralja,
a vladare svojim lažima.
(4) Svi su oni preljubnici,
kao peć što je raspaljuje pekar
koji prestaje da raspiruje vatru
kad zamijesi tijesto sve dok ono ne nakvasa.
(5) U dan našega kralja razbolješe se vladari od žestine vina;
on pruža ruke podrugljivcima,
(6) jer su im srca kao peć
dok mu pristupaju spletkareći;
svu noć srdžba njihova tinja,
ujutro gori kao vatra plamena.
(7) Svi su poput peći užareni,
i oni proždiru vladare svoje;
svi njihovi kraljevi padoše,
nijedan od njih mene ne doziva.
(8) Efrajim se miješa s narodima,
Efrajim je pogača neprevrnuta.
(9) Tuđinci mu snagu proždiru,
a on to i ne zna;
i sijedim je vlasima poškropljen,
a on to i ne zna.
(10) Iako ponos Israilov svjedoči protiv njega,
ipak se oni ne vraćaju Jahvi, Bogu svome,
niti ga, usprkos svemu, traže.
(11) Efrajim je postao kao golubica, nerazborita i bešćutna;
oni dozivaju Egipat, idu u Asir.
(12) Kad odu, mrežu ću svoju ja preko njih razapeti;
oborit ću ih kao ptice nebeske.
Kaznit ću ih onako kako je objavljeno zboru njihovu.
(13) Teško njima, jer su od mene odlutali!
Propast ih čeka, jer su se protiv mene pobunili!
Ja bih njih otkupio, ali oni govore laži na mene.
(14) I ne vape mi iz srca
kad kukaju na svojim posteljama;
radi žita i mlada vina sijeku se,
od mene okreću se.
(15) Iako sam im ja vježbao i snažio ruke,
oni ipak smišljaju zlo protiv mene.
(16) Okreću se, ali ne gore[14],
oni su poput luka oštećena;
vladari će im od mača pasti
zbog drskosti jezika njihova.
To će im biti na ruglo u zemlji egipatskoj.

Israil buru žanje

8 Prislonite trubu na usne!
Poput orla dušman dolazi na kuću Jahvinu,
jer oni prekršiše savez moj
i usprotiviše se zakonu mome.
(2) Oni mi vape:
"Bože naš, mi, Israil, poznajemo te!"
(3) Israil je odbacio dobro;
dušman će ga progoniti.
(4) Kraljeve su postavljali, ali bez mene;
imenovali su vladare, ali mimo moje volje.
Od svog srebra i zlata kumire su sebi načinili,
da budu iskorijenjeni.
(5) Tele[15] svoje odbaci, o Samarijo.
Moja srdžba na njih je planula.
Dokle će za nevinost nesposobni biti?
(6) Jer je i ono djelo Israila!
Majstor ga je neki načinio, pa ono nije Bog;
zacijelo će tele samarijsko razlupano biti.
(7) Jer oni vjetar siju,
i buru žanju.
Nepokošeno žito bez vrška je;
brašna dati neće.
Da ga i dade, tuđinci bi ga pojeli.
(8) Israil je progutan;
oni su sad među poganima
kao posuda koja bezvrijedna je.
(9) Jer oni odoše gore u Asir
kao divlji magarac što sam luta;
Efrajim je unajmio ljubavnike.
(10) Pa iako traže saveznike među poganima,
sad ću ih ja sabrati;
i oni će početi da slabe
pod teretom velikog kralja.

[14] Tj. prema nebu, prema Svevišnjem.

[15] Tj. idole. V. Kraljevi 12: 26-30.

(11) Otkako je Efrajim umnožio žrtvenike za žrtve okajnice,
oni mu postadoše žrtvenicima griješenja.
(12) Mada sam mu ja napisao deset hiljada propisa zakona svog,
oni se smatraju čudnim.
(13) A što se tiče mojih žrtvenih darova,
oni žrtvuju meso i jedu ga,
ali Jahve ih ne prima.
On će sad spomenuti opačinu njihovu
i kazniti ih za grijehe njihove;
oni će se vratiti u Egipat.
(14) Israil je zaboravio Tvorca svoga i sagradio dvorove;
a Jehuda je namnožila utvrđene gradove,
ali ću ja poslati vatru na njezine gradove, da joj proguta tvrđave.

Efrajimova kazna

9 Ne raduj se, Israile, i ne kliči kao narodi!
Jer odavao si se razvratu, ostavljajući Boga svog.
Volio si bludničku zaradu na svim gumnima.[16]
(2) Njih neće hraniti ni gumno ni tijesak,
a mlado će ih vino prevariti.
(3) Oni neće ostati u zemlj Jahvinoj,
a Efrajim će se vratiti u Egipat,
i nečista će jela u Asiru jesti.
(4) Neće više izlijevati vino za žrtve ljevanice Jahvi,
i njihove mu žrtve neće ugodne biti.
Njihove žrtve bit će im kao hljeb žalobni;
svi koji ih budu jeli bit će okaljani,
jer njihov hljeb bit će samo za njih;
on neće ući u kuću Jahvinu.
(5) Šta ćete raditi na dan propisanog blagdana
i na dan svetkovine Jahvine?
(6) Pa i ako umaknu uništenju,
Egipat će ih sabrati, Memfis će ih pokopati.
Srebrena im blaga u korovu će zarasti;
u čadorima njihovim trnje će porasti.
(7) Dođoše dani kazne,
dođoše dani odmazde;
neka Israil znade!
Prorok je budala,
nadahnuti čovjek izbezumljen je,
zbog tvoje velike opačine
i jer je tvoje neprijateljstvo preveliko.
(8) Prorok, zajedno s Bogom mojim, bdije nad Efrajimom,
ali na svim njegovim putevima stoji stupica ptičareva,
a u kući njegova Boga neprijateljstvo je.
(9) Oni su utonuli u izopačenost
kao u dane Gibee[17];
on će se sjetiti njihove opačine,
on će kazniti grijehe njihove.
(10) Kao grožđe u pustinji nađoh Israila;
kao rani plod na smokvi vidjeh pretke vaše.
Ali oni dođoše u Baal-Peor[18] i posvetiše se sramoti,
i postadoše gnusni kao ono što vole.
(11) A Efrajimova slava odletjet će kao ptica –
neće biti rođenja, neće biti bremenitosti i neće biti začeća!
(12) Da i odgoje djecu svoju,
ja ću ih žalostiti sve dok niko ne ostane.
Da, doista teško njima kad ih ja ostavim!
(13) Efrajim je, kako ja vidjeh,
zasađen u perivoju kao Tir;
ali će Efrajim izvesti svoju djecu na klanje.
(14) Daj im, o Jahve – šta ćeš dati?
Daj im utrobu koja pobacuje i usahle dojke.
(15) U Gilgalu je sve zlo njihovo;
doista, ondje sam ih zamrzio!
Zbog njihovih opakih djela
istjerat ću ih iz kuće svoje!
Voljeti ih više neću;
svi su njihovi vladari odmetnici.
(16) Efrajim je pogođen, korijen mu se osušio,
roda neće dati.
Sve i da rode djecu,
ja ću pobiti dragocjeni plod utrobe njihove.
(17) Moj će ih Bog odbaciti
jer ga nisu slušali;
i oni će se skitati među poganima.

Kazna za Israilov grijeh

10 Bujna je loza Israil;
sebi plod rađa.
Što mu je više plodova bilo,
to je on više žrtvenika pravio;
što mu je bogatija zemlja bila,
to je on ljepše dizao stupove.
(2) Srce je njihovo nevjerno;

[16] Israilci su obožavali lažnog boga Baala, vjerujući da bi im on mogao uvećati ljetinu.

[17] V. Suci 19-20.

[18] V. Popis 25:1-5.

sad moraju ponijeti krivnju svoju.
Jahve će porušiti njihove žrtvenike
i polomiti stupove njihove.
(3) Zacijelo će sad oni kazati: "Mi kralja nemamo,
jer ne štujemo Jahvu.
A kralj, kako nam on može pomoći?"
(4) Oni samo pričaju,
bezvrijednim prisegama saveze sklapaju;
i sud niče poput otrovnog korova u brazdama polja.
(5) Stanovnici Samarije strepjet će
za tele Bet-Avena[19].
Njega će doista oplakivati narod njen,
a njeni svećenici koji se klanjaju kumirima kukat će nad njim,
nad njegovom slavom, koja ga je napustila.
(6) Tele samo odnijet će u Asir
kao danak velikom kralju[20];
Efrajima će stid obuzeti,
a Israil će se zbog primljenog savjeta postidjeti.
(7) Samarija će biti odsječena s kraljem svojim
kao štap na površini vode.
(8) Bit će razorene i uzvisine Avena, grijeh Israilov;
trnje će i čičak narasti po žrtvenicima njihovim;
oni će tada govoriti gorama:
"Prekrijte nas", a brdima: "Srušite se na nas!"
(9) Još od dana Gibee ti griješiš, Israile!
Eno ih stoje!
Zar neće boj stići zločince u Gibei?
(10) Kad mi bude drago, kaznit ću ih;
i okupit će se protiv njih narodi
da ih sputaju zbog grijeha dvostrukoga[21].
(11) Efrajim je obučena junica koja rado vrše,
ali ću joj ja preko lijepa vrata jaram metnuti[22];
upregnut ću Efrajima,
Jehuda će orati, Jakov će drljati.
(12) Sijte sebi pravednost,
žanjite ljubav;
orite svoju neoranu zemlju,
jer vrijeme je da tražite Jahvu
dok on nije došao da na vas pravednost prolije kao kišu.
(13) Orali ste zlo, nepravdu žnjeli,
plod ste laži jeli.
Ti si se uzdao u svoja bojna kola[23], u svoje ratnike nebrojene,
(14) zato će nastati ratna strka u narodu tvom,
i sve će ti tvrđave biti razorene,
kao što Šalman razori Bet-Arbel u dan bitke,
kad su smrskane majke s djecom svojom.
(15) To će se i vama desiti u Betelu zbog vašeg zla velikoga.
U zoru će potpuno biti uništen kralj israilski.

Bog čezne za svojim narodom

11 Dok Israil bješe mlad, ja ga voljeh,
i dozivah iz Egipta sina svog.
(2) Što su ih [proroci] više zvali,
oni su se sve više od mene[24] udaljavali;
neprestano su prinosili žrtve baalima
i palili tamjan kumirima.
(3) A ja sam Efrajima hodati učio,
ja sam ih u ruke uzimao;
a oni nisu znali da sam ih ja liječio.
(4) Vodio sam ih uzicama čovječijim, povezima ljubavi,
i bio sam im kao onaj koji im skida jaram s vilica;
i saginjao sam se i hranio ih.
(5) Oni će se vratiti u zemlju egipatsku;
a Asir – on će im kralj biti,
jer se ne htjedoše vratiti meni.
(6) Mač će zamahivati na gradove njihove
i razvaliti rešetke na kapijama njihovim,
a njih uništiti zbog nakana njihovih.
(7) Narod je moj sklon okretanju od mene;
iako me oni uporno zovu Svevišnjim,
ja ih nipošto neću uzdići.
(8) Kako da te se odreknem, o Efrajime?
Kako da te predam, o Israile?
Kako da te učinim poput Adme?
Kako da se vladam prema tebi kao prema Cebojimu?
Srce u meni igra,
sva je moja samilost planula.
(9) Ja neću iskaliti srdžbu svoju žestoku;
neću opet uništiti Efrajima.
Ta ja sam Bog, a ne čovjek, Sveti u tvojoj sredini,
i neću gnjevan doći.
(10) Za Jahvom će oni ići,

[19] Bet-Aven, što znači *kuća opačine*, bilo je podrugljivo ime za Betel, gdje je bio hram s idolom u obliku teleta.

[20] Ili kralju osvetniku.

[21] Vjerovatno je riječ o Gibei i Betelu, središtima mnogoboštva.

[22] Ili *Ali ću joj ja poštedjeti njen lijepi vrat*. Hebrejski je ovdje nejasan.

[23] Tako je u grčkom; u hebrejskom je *u svoju put*.

[24] Tako je u grčkom; u hebrejskom je *od njih*, tj. proroka.

kao lav će on rikati;
doista, on će rikati,
i sinovi će njegovi doći sa zapada dršćući.
(11) Doći će dršćući kao ptice iz Egipta
i kao golubice iz zemlje asirske;
i ja ću ih smjestiti u kuće njihove – očituje Jahve.
[25](12) Efrajim me okružuje lažima,
a kuća Israilova prijevarom;
i Jehuda je nepokoran Bogu,
baš Svetome, koji je vjeran.

Opomena Efrajimu

12 Efrajim se hrani vjetrom
i goni istočni vjetar neprestano;
on množi laži i nasilje.
I sklapa savez s Asirom,
a ulje se nosi u Egipat.
(2) Jahve se spori i s Jehudom,
i kaznit će Jakova po putevima njegovim;
platit će mu po djelima njegovim.
(3) U utrobi je on brata svoga za petu ščepao,
a u zrelosti se s Bogom borio.[26]
(4) Tako je hrvao se s anđelom i nadvladao ga;
plakao je i iskao blagonaklonost njegovu.
Našao ga je u Betelu,
i ondje je on govorio s njim[27],
(5) baš Jahve, Bog nad vojskama,
Jahve je ime Njegovo.
(6) Zato se vrati svome Bogu,
drži se ljubavi i pravde,
i neprestano iščekuj Boga svog.
(7) Trgovac u čijim je rukama kriva vaga,
on voli zakidati.
(8) I reče Efrajim: "Uistinu sam se obogatio,
blago sam stekao;
u svem poslu mome neće na meni naći
nepravde koja bi bila grijeh."
(9) Ja sam Jahve, Bog tvoj, još od zemlje egipatske;
ja ću ti dati da opet živiš u čadorima
kao u dane propisane svetkovine[28].
(10) Govorio sam ja i prorocima
i množio ukazanja,
i prenosio sam po prorocima govor slikoviti.
(11) Ima li opačine u Gileadu?
Oni su doista bezvrijedni.
U Gilgalu žrtvuju bikove,
tako je, žrtvenici su njihovi kao gomile kamenja
kraj brazdi u poljima.
(12) Pobježe Jakov u zemlju aramsku,
ondje je Israil služio ženi,
i za ženu je čuvao ovce.
(13) Ali Jahve je preko proroka izveo Israila iz Egipta,
i preko proroka ih je čuvao.
(14) Efrajim ga je silno razljutio;
zato će Gospodar njegov ostaviti na njemu krivnju
za krv prolivenu
i vratiti mu prijezir njegov.

Efrajimovo idolopoklonstvo

13 Kad Efrajim progovori, nastade drhat.
On se uzdiže u Israilu,
ali kroz Baala se ogriješi i umrije.
(2) I sve više oni sad griješe
i prave sebi likove livene,
kumire vješto načinjene od srebra njihova,
sve djelo majstora.
Za njih govore: "Neka žrtvovaoci poljube telad."
(3) Zato će oni biti kao oblak jutarnji
i kao rosa koja brzo nestaje,
kao pljeva koja se raznosi s gumna
i kao dim iz dimnjaka.
(4) A ja sam Jahve, Bog tvoj,
još od zemlje egipatske;
i ti nisi trebao znati ni za jednog boga osim mene,
jer osim mene spasitelja nema.
(5) Ja sam znao za te u pustinji,
u zemlji suše.
(6) Kako su oni imali pašnjak, tako su se sitili,
i kako bijahu siti, srce im se uzoholi;
zato me zaboraviše.
(7) Zato ću im ja biti kao lav;
kao leopard ću vrebati kraj puta.
(8) Napast ću ih kao medvjedica kojoj su oteli mlade,
i rasporit ću im prsa;
i ondje ću ih kao lavica proždrijeti,
kao što bi ih rastrgala divlja zvijer.
(9) Propast ćeš, Israile,
što si protiv mene, protiv pomoći svoje.
(10) Gdje ti je sad kralj

[25] U hebrejskom: 12:1.

[26] Ovdje se radi o igri riječi: ime *Jakov* zvuči kao riječi *peta* i *varalica*.

[27] Tako je u grčkim i sirjačkim rukopisima; u hebrejskom je *s nama*.

[28] Ili *kao u dane drevne*.

da te spasi u svim gradovima tvojim,
i tvoji suci od kojih si iskao:
"Dajte mi kralja i vladare"?
(11) Ja ti dadoh kralja u srdžbi
i uzeh ga u gnjevu.
(12) Efrajimova opačina svezana je;
grijeh je njegov pohranjen.
(13) Trudovi ga obuzeše;
on nije pametan sin,
jer nije vrijeme da se skanjuje kad se otvori utroba.
(14) Hoću li ih ja otkupiti iz ruku šeolskih?
Hoću li ih spasiti od smrti?
O smrti, gdje su pošasti tvoje?
O Šeole, gdje je žaoka tvoja?
Samilost će biti sakrivena očima mojim.
(15) Iako cvate on među trskom[29],
zapuhat će vjetar istočni,
vjetar Jahvin iz pustinje;
i presušit će vrelo njegovo,
i presahnut će njegov izvor.
Pokrast će iz njegove riznice sve dragocjenosti.
[30](16) Samarija će ponijeti krivnju,
jer se pobunila protiv Boga svoga.
Od mača će padati oni,
djecu će im smrskati,
a žene im bremenite rasporiti.

Israilov blagoslov u budućnosti

14 Vrati se Jahvi, Israile, Bogu svome,
jer posrnuo si zbog opačine svoje.
(2) Uzmite ove riječi sa sobom i Jahvi se vratite.
Kažite mu: "Ukloni svu opačinu
i dobrostivo nas primi,
da prinesemo plod usana svojih[31].
(3) "Asir nas neće spasiti,
mi konje nećemo jahati
niti ćemo više govoriti: 'Bože naš'
djelu ruku svojih;
jer u tebi siroče milost nalazi."
(4) Ja ću izliječiti njihovo otpadništvo,
rado ću ih voljeti,
jer se srdžba moja odvratila od njih.
(5) Ja ću biti poput rose Israilu;
kao ljiljan on će cvasti
i pustit će korijen kao kedrovi libanonski.
(6) Njegove će mladice nicati,
i bit će lijep kao stablo masline,
i mirisat će kao kedrovi libanonski.
(7) Oni će opet živjeti u njegovu hladu
i kao žito bujati,
i cvjetat će kao loza.
Bit će na glasu kao vino libanonsko.
(8) O Efrajime, šta ja još imam s kumirima?
Ja sam onaj koji odgovara i pazi na tebe.
Ja sam poput čempresa bujna;
od mene dolazi plod tvoj.
(9) Ko je god mudar neka ovo shvati;
ko je god oštrouman neka to zna.
Jer pravi su putevi Jahvini,
i pravednici će po njima hoditi,
a prijestupnici na njima posrtati.

[29] Ili *među braćom*.

[30] U hebrejskom: 14:1.

[31] Tako je u grčkim i sirjačkim rukopisima; u hebrejskom je *naše usne kao bikovi*.

JOEL

Prorok Joel bio je sin Petuela, i to je jedini pouzdan podatak iz njegova životopisa kojim raspolaže tekst ove biblijske knjige. Živio je u Jehudi negdje između 8. i 5. st. pr. n. e., premda ga neki učenjaci smještaju u šesto stoljeće. Smještanje ove knjige između knjiga proroka Hošee i proroka Amosa nije rezultat stvarnoga hronološkog slijeda, već tematske podudarnosti koja postoji između kraja knjige proroka Joela i početka sadržaja knjige proroka Amosa. Prorok Joel nije samo bio upoznat s jerusalemskim hramom, nego se silno zanimao za njegovo svećenstvo i hramske službe, pa je stoga smatran, kao i proroci Hagaj i Zakarija, 'prorokom kulta', to jest prorokom koji je svoje služenje ostvario kroz bogoslužni život u hramu, koristeći, čak, liturgijske forme u prenošenju svojih proročkih poruka.
Joel je svjedok goleme najezde skakavaca i okrutne suše koja je uništavala Jehudu, i upozorava ljude na "veliki i strašni dan Jahvin" (2:31). On poziva sve ljude da se pokaju (1:2–13). Skakavce opisuje kao vojsku Božiju (2:2) i u njihovoj navali vidi znak skorog dolaska dana Gospodnjeg. Odbacuje pučko shvatanje da će to za Israil biti izbavljenje i blagoslov; naprotiv, taj dan i za njih će biti dan osude i kazne.

Najezda skakavaca

1 Riječ Jahvina koja dođe Joelu, sinu Petuelovu:
(2) Čujte ovo, starješine,
i slušajte, svi stanovnici zemlje.
Je li se išta nalik ovome dogodilo u danima vašim
ili u danima očeva vaših?
(3) Kazujte o tome svojim sinovima,
i neka vaši sinovi pripovijedaju svojim sinovima,
a njihovi sinovi sljedećem naraštaju.
(4) Što ostaviše skakavci sjekači, pojedoše skakavci koji se roje;
a što ostaviše skakavci koji se roje, pojedoše skakavci koji poskakuju;
a što ostaviše skakavci koji poskakuju, pojedoše larve skakavaca.
(5) Probudite se, pijanice, i plačite;
i kukajte, svi vi koji vino pijete,
za slatkim vinom što vam je od usta otkinuto.
(6) Jer narod navali na moju zemlju,
moćan i bezbrojan;
zubi mu kao u lava,
a očnjaci mu kao u lavice.
(7) On je opustošio moju lozu
i posjekao moju smokvu.
Ogulio ih je i bacio;
grane su njihove pobijeljele.
(8) Kukajte kao djevica, potpasana kostrijeću,
za ženikom njene mladosti.
(9) Nema žitne žrtve i žrtve ljevanice
u kući Jahvinoj.
Tuguju svećenici,
sluge Jahvine.
(10) Polje je uništeno,
zemlja tuguje;
jer žito je propalo,
mlado vino suši se,
maslinovo ulje propada.
(11) Očajavajte, ratari,
kukajte, vinogradari,
za pšenicom i ječmom;
jer propade ljetina u polju.
(12) Loza sahne
i smokva propada;
šipak, i palma, i jabuka,
sva stabla poljska suše se.
Doista, radost vehne
među sinovima ljudskim.
(13) Opašite kostrijet
i naričite, o svećenici;
kukajte, o sluge za žrtvenikom!
Hajde, prenoćite u kostrijeti,
o sluge Boga mojega,
jer žitna žrtva i žrtva ljevanica
uskraćene su kući Boga vašega.

Glad i suša

(14) Posvetite post,
proglasite svečan zbor;
saberite starješine
i sve stanovnike zemlje
u kuću Jahve, Boga vašega,
i zavapite Jahvi.

(15) Jao dana!
Jer primiče se dan Jahvin,
i dolazi kao propast od Svevišnjeg.
(16) Zar nije nestalo hrane pred našim očima,
radosti i veselja iz kuće Boga našega?
(17) Sjemenke postaju smežurane pod grudama;
spremišta su pusta,
hambari su porušeni,
jer žito se osušilo.
(18) Kako zvijeri stenju!
Krda goveda besciljno lutaju
jer im nema paše;
čak i stada ovaca kaznu trpe.
(19) Tebi, o Jahve, ja vapim;
jer vatra proguta pašnjake pustinjske
i plamen spali sva stabla poljska.
(20) Čak i zvijeri poljske čeznu za tobom;
jer potoci presušiše
i vatra proguta pašnjake pustinjske.

Jahvin dan dolazi

2 Zapušite u trubu na Cionu,
i oglasite uzbunu na mojoj svetoj gori!
Neka svi stanovnici zemlje dršću,
jer dolazi Jahvin dan;
zacijelo je blizu on,
(2) dan mraka i tmine,
dan oblaka i mrklog mraka.
Kao što se zora prostire preko gora,
tako dolazi jedna velika i moćna vojska;
ništa njoj nalik nije prije bilo
niti će ikad poslije nje biti
u godinama mnogih naraštaja.
(3) Pred njim vatra proždire,
a za njim plamen pali.
Pred njim je zemlja kao vrt edenski
a za njim pustinja pusta,
i ništa mu zacijelo ne može umaći.
(4) Oni su nalik na konje;
i kao ratni konji, tako oni trče.
(5) Uz buku kao od kola
skaču po vrhovima gora,
kao pucketanje plamena vatrenog koji proždire strnjiku,
kao moćna vojska u bojnim redovima.
(6) Pred njima narodi su u muci;
sva lica problijede.
(7) Kao junaci trče,
kao borci uza zidove veru se;
i svaki korača u stroju,
od svojih staza ne odstupaju.
(8) Jedan drugoga ne guraju,
svaki svojom stazom korača;
od oružja kad padaju,
redove ne kidaju.
(9) Na grad navaljuju,
duž zidina jure;
u kuće se penju,
poput lopova ulaze na prozore.
(10) Pred njima zemlja podrhtava,
nebesa se tresu,
sunce i mjesec postaju tamni
i zvijezde gube sjaj svoj.
(11) Jahve pušta glas svoj pred vojskom svojom;
doista, golema je vojska njegova,
jer snažan je onaj koji izvršava riječ njegovu.
Jahvin je dan uistinu velik i vrlo strašan,
pa ko ga može podnijeti?
(12) "Ali i sad", očituje Jahve,
"vratite se meni svim srcem svojim,
i posteći i plačući i tugujući;
(13) i rastrgajte srca svoja, a ne haljine svoje."
Vratite se sad Jahvi, Bogu svome,
jer je on milostiv i samilostan,
ne srdi se brzo, obilan ljubavlju
i popustljiv kad kažnjava.
(14) Ko zna neće li se on okrenuti i popustiti,
i ostaviti blagoslov za sobom,
žitnu žrtvu i žrtvu ljevanicu
Jahvi, Bogu vašemu?
(15) Zapušite u trubu na Cionu,
posvetite post, proglasite svečan zbor,
(16) okupite narod, posvetite zajednicu,
saberite starješine,
sakupite djecu i dojenčad.
Neka ženik iziđe iz sobe svoje
i mlada ispod baldahina svoga.
(17) Neka svećenici, sluge Jahvine,
plaču između trijema i žrtvenika,
i neka govore: "Poštedi narod svoj, o Jahve,
i ne učini baštinu svoju sramotom,
porugom među poganima.
Zašto da se među narodima govori:
'Gdje je njihov Bog?'"

Obećanje izbavljenja

(18) Tad Jahve bi revan prema zemlji svojoj
i smilova se narodu svome.

(19) Jahve odgovori narodu svom i reče:
"Evo, ja ću vam poslati žita, mlada vina i ulja,
i vi ćete se njima nasititi;
i ja vas nikad više neću učiniti sramotom među poganima.
(20) I ja ću ukloniti vojsku sa sjevera daleko od vas,
i natjerat ću je u sprženu i pustu zemlju,
i njenu prethodnicu u Istočno more[1],
i njenu zadnju stražu u Zapadno more[2].
I zasmrdjet će i njezin će se smrad proširiti,
jer velika djela učini."
(21) Ne boj se, o zemljo, raduj se i sretna budi,
jer Jahve učini djela velika.
(22) Ne bojte se, zvijeri poljske,
jer su pašnjaci u pustinji ozelenjeli,
stablo donosi plod,
smokva i loza bogato su rodile.
(23) Zato se veselite, sinovi cionski,
i radujte se Jahvi, Bogu svome;
jer on vam je dao kišu ranu u svojoj pravednosti[3];
i izlio vam je pljusak,
rani i kasni kao i prije.
(24) Gumna će biti puna žita,
bačve će se prelijevati od mlada vina i ulja.
(25) Potom ću vam ja nadoknaditi godine
koje izjede skakavac koji se roji,
skakavac koji poskakuje, larve skakavaca i skakavci sjekači,
silna vojska moja što je na vas poslah.
(26) Vi ćete imati hrane napretek i sitit ćete se,
i slavit ćete ime Jahve, Boga svoga,
koji je među vama čuda učinio;
i moj narod više nikad neće biti posramljen.
(27) Tako ćete vi znati da sam ja usred Israila,
i da sam ja Jahve, Bog vaš,
i da drugoga nema;
i moj narod više nikad neće biti posramljen.

Izlijevanje Duha Božijega

(28) Poslije toga, dogodit će se
da ja ću Duha svoga na sve ljude izliti;
i sinovi će vaši i kćeri vaše proricati,
starci će vaši snove sanjati,
i mladići će vaši ukazanja vidjeti.
(29) Čak i na sluge svoje, i muškarce i žene,
ja ću u tim danima Duha svoga izliti.
(30) Ja ću pokazati čuda na nebu i na zemlji,
krv, vatru i sukljanje dima.
(31) Sunce će se pomračiti
i mjesec krvav postati
prije negoli dođe veliki i strašni dan Jahvin.
(32) I dogodit će se da svako ko ime Jahvino zovne spašen će biti.
Jer će na gori Cionskoj i u Jerusalemu
biti onih koji će umaći,
kako je Jahve i rekao,
pa i među preživjelima onih koje Jahve pozove.

Sudit će se narodima

3 "Jer gle, u tim danima i u to vrijeme,
kad ja vratim sreću Jehudi i Jerusalemu,
(2) sabrat ću sve narode
i svest ću ih u dolinu Jehošafat[4].
Potom ću se ja ondje upustiti u sud s njima
u ime naroda svoga i baštine svoje, Israila,
kojeg rastjeraše među pogane;
i podijeliše zemlju moju.
(3) Oni baciše i žrijeb za narod moj,
davahu dječaka za bludnicu
i prodavahu djevojku za vino, da bi pili.
(4) Uostalom, šta ste vi meni, Tire, Sidone i svi krajevi filistinski? Je li mi se to svetite? A ako mi se budete svetili, brzo i hitro ću ja vratiti djela vaša da vam se o glavu obiju. (5) Jer ste vi uzeli moje srebro i moje zlato, odnijeli moje dragocjenosti u hramove svoje, (6) i prodavali Grcima sinove Jehude i Jerusalema da biste ih udaljili sa zemlje njihove.
(7) Gle, ja ću ih dići s mjesta kamo ste ih prodali, i vratit ću djela vaša da vam se o glavu obiju. (8) I ja ću još sinove vaše i kćeri vaše prodati u ruke sinovima Jehudinim, a oni će ih prodati Sabejcima, narodu daleku." Jahve progovorio je.
(9) Razglasite ovo među poganima:
pripremajte se za rat; junake podignite!
Neka navale svi borci, neka dođu!
(10) Iskujte od svojih plugova mačeve
i od svojih kosijera koplja;
neka slabi govori: "Ja sam junak."
(11) Pohitajte i dođite, svi narodi okolni,
i ondje se okupite.
Svedi, o Jahve, junake svoje.

[1] Tj. Mrtvo more.

[2] Tj. Sredozemno more.

[3] Ili *onoga koji će vas učiti pravednosti*.

[4] Jehošafat znači *Jahve sudi*.

(12) [Jahve reče:] "Neka se narodi probude,
i neka dođu gore u dolinu Jehošafat,
jer ću ja ondje sjedjeti da sudim
svim narodima okolnim.
(13) Hvatajte se srpa, jer zrela je ljetina.
Hajde, gazite, jer pun je vinski tijesak;
bačve se prelijevaju, jer velika je zloća naroda.
(14) Mnoštva, mnoštva u Dolini odluke!
Jer primiče se dan Jahvin u Dolini odluke.
(15) Sunce se i mjesec pomračuju
i zvijezde sjaj svoj gube.
(16) Jahve grmi s Ciona
i pušta glas svoj iz Jerusalema,
i tresu se nebesa i zemlja.
Ali Jahve je utočište narodu svom,
utvrda sinovima Israilovim.
(17) Tad ćete vi znati da sam ja Jahve, vaš Bog,
koji obitava na Cionu, mojoj svetoj gori.
I Jerusalem će biti svet,
i više neće tuđinci kroza nj prolaziti.

Jehuda će biti blagoslovljena

(18) Toga će se dana
gorama mlado vino cijediti,
i brdima će mlijeko poteći,
i svim će potocima Jehudinim voda teći;
i vrelo će izbiti iz kuće Jahvine
da natopi dolinu Šitim.
(19) Egipat će opustjeti,
a Edom će postati pustinja pusta,
zbog nasilja učinjena narodu Jehudinu,
u čijoj zemlji proliše krv nevinu.
(20) A Jehuda će biti naseljena dovijeka
i Jerusalem za sve naraštaje.
(21) I osvetit ću ja krv njihovu koju nisam osvetio."
Jer Jahve obitava na Cionu.

AMOS

Knjiga proroka Amosa zbir je izreka koje se pripisuju ovom proroku koji je djelovao u prvoj polovici 8. st. pr. n. e., to jest tokom dugog i mirnog razdoblja vladavine kralja Jarobama II. To je bilo vrijeme najvećeg teritorijalnog širenja Izraila i, istodobno, najvišeg blagostanja koje je ikad dosegnuo izrailski narod. Prorok Amos rođen je u Tekou, jednom malom selu u kraljevstvu Jehudi, blizu Jerusalema, gdje je i sam bio pastir. Stigavši u sjeverno kraljevstvo Izrail, prorok Amos započeo je žestoku kritiku na račun načina života i navika te društvene zajednice, kritiku izricanu živopisnim, britkim i ubojitim jezikom, a meta je njegove kritike posebno bila najbogatija društvena klasa tog kraljevstva koja je pokazivala bahatost i potpuno odsustvo osjećanja za pravdu i pravičnost. Upozoravao je na nepravdu i pozivao na suosjećanje sa siromašnim, slabim i nemoćnim, navještavajući neumitni dolazak 'Dana Gospodnjeg' i dramatični uplitaj Božiji u zemaljske poslove ljudi. Bit će to dan, navještava ovaj prorok, u kojem će sa zemljom biti sravnjene palače, utvrde i zamci bogatih i nadmenih, a to će samo biti jasan znak razboritima kako Bog provodi svoju pravdu i pravičnost na Zemlji.
Svoje poruke prorok Amos iznosi u vidu upozorenja: "Tako veli Gospod", ili u smislu vizija: "Evo šta mi Gospod pokaza."
Zbog svojih oštrih riječi, upozorenja i prijetnji prorok Amos došao je u sukob sa svećenikom Amacijom i bio izbačen iz kraljevskog svetišta u sjevernom kraljevstvu, pa se stoga iznova vratio u kraljevstvo Jehudu, gdje se predao zapisivanju svojih propovijedi i proročkih navještenja.

Presuda susjednim narodima

1 Riječi Amosa, koji bijaše među ovčarima iz
Tekoe, što ih je on vidio u ukazanju o Izrailu u
danima Uzijaha[1], kralja jehudinskoga, i u danima
Jarobama, sina Joaša, kralja izrailskoga, dvije godine prije potresa.
(2) On reče:
"Jahve riče s Ciona
i iz Jerusalema glas svoj pušta;
pastirski pašnjaci sahnu,
i suši se vrh Karmela."
(3) Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa Damaska, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njegovu,
jer su oni vrhli Gilead gvozdenim mlatilima.
(4) Zato ću ja poslati vatru na kuću Hazaelovu[2],
i ona će progutati tvrđave Ben-Hadadove.
(5) I polomit ću kapiju Damaska
i istrijebiti stanovnike iz doline Avenske,
i onoga koji drži žezlo iz Bet-Edena;
tako će aramski narod otići u progonstvo u Kir",
veli Jahve.
(6) Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa Gaze, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njegovu,
jer su oni cijele zajednice protjerali
da ih predaju Edomu.
(7) Zato ću ja poslati vatru na zidine Gaze,
i ona će progutati tvrđave njene.
(8) I ja ću istrijebiti stanovnike iz Ašdoda,
i onoga koji drži žezlo iz Aškelona;
ja ću pružiti svoju ruku i na Ekron,
i ostatak će Filistinaca izginuti",
veli Gospod Jahve.
(9) Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa Tira, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njegovu,
jer su oni izručili Edomu narod sav
i nisu se sjetili saveza bratstva.
(10) Zato ću ja poslati vatru na zidine Tira,
i ona će progutati tvrđave njegove."
(11) Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa Edoma, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njegovu,
jer je on gonio brata svoga mačem
prigušujući svu samilost.
I srdžba je njegova neprestano bjesnjela,

[1] Uzijah je vladao od 781. do 740. pr. n. e., a Jarobam II od 783. do 743. pr. n. e.

[2] Hazael je bio kralj Arama (Sirije). On je ubio Ben-Hadada I, postavši time kralj. V. Kraljevi II 8:7.

i on je čuvao bijes svoj dovijeka.
(12) Zato ću ja poslati vatru na Temana,
i ona će progutati tvrđave u Bocri."
(13) Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa sinova Amonovih, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njihovu,
jer oni su parali trudnice gileadske,
da bi raširili granice svoje.
(14) Zato ću ja potpaliti zidine Rabe,
i vatra će progutati tvrđave njene
među bojnim pokličima u dan boja
i olujom u dan bure.
(15) Njihov će kralj otići u progonstvo,
on i njegovi prvaci zajedno", veli Jahve.

2 Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa Moaba, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njegovu,
jer je on kosti edomskoga kralja u kreč pretvorio.
(2) Zato ću ja poslati vatru na Moaba,
i ona će progutati tvrđave keriotske;
i Moab će umrijeti u strci,
s bojnim pokličima i zvukom trube.
(3) I ja ću iščupati suca iz sredine njegove
i pobiti sve prvake njegove s njim", veli Jahve.

Presuda Jehudi i Israilu

(4) Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa Jehude, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njezinu,
jer su oni odbacili uputu Jahve
i nisu se držali odredaba njegovih;
i laži ih njihove zavedoše,
oni za kojim su očevi njihovi hodili.
(5) Zato ću ja poslati vatru na Jehudu,
i ona će progutati tvrđave jerusalemske."
(6) Ovako veli Jahve:
"Za tri prijestupa Israila, i za četiri,
ja neću opozvati kaznu njegovu,
jer su oni prodavali pravednika za novac
i nevoljnika za sandale.
(7) Oni gaze po glavi nemoćnoga u prašini
i poniznog istjeruju s puta;
i sin i otac istoj djevojci idu
da oskrnave sveto ime moje.
(8) Na haljine uzete u zalog liježu kraj svakog žrtvenika,
i u kući Boga svoga piju vino od novca oglobljenih.
(9) Ali ja sam uništio Amorejce pred njima,
visoke kao kedrovi
i jake kao hrastovi;
ja sam uništio i njihov plod gore i njihov korijen dolje.
(10) Ja sam vas izveo iz zemlje egipatske
i vodio vas pustinjom četrdeset godina
da biste zaposjeli zemlju amorejsku.
(11) Onda sam podigao neke vaše sinove da budu proroci,
a neke vaše mladiće da budu nazirejci[3].
Zar nije tako, sinovi Israilovi?" – očituje Jahve.
(12) "Ali vi natjeraste nazirejce da piju vino
i zapovjediste prorocima: 'Nemojte proricati!'
(13) Gle, ja klecam pod vama,
kao što kola klecaju kad su puna snopova.
(14) Neće biti bijega brzome,
i jaki neće učvrstiti snagu svoju,
niti će junak život svoj spasiti.
(15) Strijelac neće izdržati,
brzonogi neće umaći,
niti će jahač glavu svoju spasiti.
(16) Čak će i najhrabriji među ratnicima toga dana nenaoružan pobjeći", očituje Jahve.

Opomena Israilu

3 Čujte ovu riječ koju Jahve progovori protiv vas, o sinovi Israilovi, protiv sveg naroda što ga je on izveo iz zemlje egipatske:
(2) "Samo vas ja sam prepoznao među svim rodovima na zemlji;
zato ću vas kazniti za sve opačine vaše."
(3) Idu li dvojica zajedno ako se dogovorili nisu?
(4) Riče li lav u šumi ako plijena nema?
Reži li lavić iz brloga svog ako ništa ulovio nije?
(5) Pada li ptica u stupicu na zemlji ako u njoj mamca nema?
Odskoči li stupica od zemlje ako se u nju baš ništa ne uhvati?
(6) Zapuše li se u trubu u gradu a da narod ne zadrhti?
Zadesi li grad nesreća a da je Jahve donio nije?
(7) Jer Gospod Jahve ne čini ništa
a da ne objavi tajni savjet svoj
slugama svojim prorocima.
(8) Lav je zarikao! Ko da se ne boji?
Gospod Jahve je progovorio! Ko da ne proriče?
(9) Proglasite po tvrđavama u Ašdodu

[3] U hebrejskom *nazirej* je Israilac koji je iskazivao svoju odanost Bogu, zavjetujući se da neće piti vino niti pivo, te da neće skraćivati kosu, niti doticati mrtve i sl.

i po tvrđavama u zemlji egipatskoj, i recite: "Okupite se na gori samarijskoj
i pogledajte veliku strku na njoj
i tlačenja posred nje.
(10) Ali oni ne znaju kako da čine ono što je pravo",
očituje Jahve,
"ovi koji gomilaju ono što su uzeli nasiljem i pustošenjem
u tvrđavama svojim."
(11) Zato ovako veli Gospod Jahve:
"Neprijatelj, baš onaj koji je opkolio zemlju,
utvrdu će tvoju porušiti,
i tvoje će tvrđave opljačkane biti."
(12) Ovako veli Jahve:
"Baš kao što pastir ugrabi iz lavljih usta
dvije golijeni ili komad uha,
tako će sinovi Israilovi koji obitavaju u Samariji ugrabljeni biti –
rubom ležaja i jastučićem na divanu!
(13) Čujte i posvjedočite protiv kuće Jakovljeve",
očituje Gospod Jahve, Bog nad vojskama.
(14) "Jer onoga dana kad ja kaznim Israila za prijestupe njegove,
kaznit ću i žrtvenike betelske;
rogovi žrtvenika bit će odsječeni
i past će na zemlju.
(15) Ja ću udariti i po zimskoj kući i po ljetnikovcu;
kuće obložene bjelokošću isto će tako propasti,
i velikih će kuća nestati",
očituje Jahve.

"A vi se opet meni ne vratiste!"

4 Čujte ovu riječ, krave bašanske što ste na gori samarijskoj,
što siromaha tlačite, što nevoljnika satirete,
što gospodarima svojim govorite: "Donesi sad da pijemo!"
(2) Zakleo se Gospod Jahve svetošću svojom:
"Evo, dolaze vam dani
kad će vas izvlačiti kukama za meso,
a posljednje od vas udicama.
(3) Kroz rupe u zidinama ćete izlaziti,
svaka pravo naprijed,
i bit ćete bačene u Harmon[4]", očituje Jahve.
(4) "Idite u Betel i griješite;
u Gilgalu prijestupe svoje množite!
Svako jutro žrtve svoje prinosite,
desetine svoje svaka tri dana.
(5) Prinesite i žrtvu zahvalnicu od uskisla tijesta,
i razglasite dragovoljne žrtve, obznanite ih.
Jer tako vi volite činiti, sinovi Israilovi",
očituje Gospod Jahve.
(6) "A ja vam dadoh i da vam zubi budu čisti[5] u svim vašim gradovima
i da vam nedostaje hljeba u svim vašim mjestima,
a vi se opet meni ne vratiste", očituje Jahve.
(7) "Povrh toga, ja vam uskratih kišu
dok je još bilo tri mjeseca do žetve.
Potom poslah kišu na jedan grad,
a na drugi kišu ne poslah;
na jedno polje kiša bi padala,
a polje na koje kiša ne bi padala osušilo bi se.
(8) Tako bi se dva-tri grada teturala do trećega grada da se napiju vode,
ali se ne bi mogli zasititi;
a vi se opet meni ne vratiste", očituje Jahve.
(9) "Ja udarih po vama medljikom i plijesni;
i skakavci vam proždirahu
mnoge vrtove i vinograde, stabla smokve i masline;
a vi se opet meni ne vratiste", očituje Jahve.
(10) "Ja poslah među vas kugu poput one u Egiptu;
mladiće vam mačem pobih, konje vam odvedoh
i učinih da vam se smrad vašeg tabora uvuče u nozdrve;
a vi se opet meni ne vratiste", očituje Jahve.
(11) "Ja vas oborih, kao što Bog obori Sodomu i Gomoru,
i vi bijaste kao ugarak iščupan iz vatre;
a vi se opet meni ne vratiste", očituje Jahve.
(12) "Zato ću ja tebi tako učiniti, o Israile;
i jer ću ti to učiniti,
pripremi se da sretneš svoga Boga, o Israile."
(13) Jer gle, onaj koji daje oblik planinama i stvara vjetar
i objavljuje čovjeku svoje misli,
onaj koji pretvara zoru u tminu
i gazi po visovima zemaljskim,
Jahve, Bog nad vojskama, njemu je ime.

"Tražite me da u životu ostanete"

5 Čuj ovu riječ koju započinjem kao tužaljku nad tobom, o kućo Israilova:
(2) Pade, ustati više neće –

[4] Ili *na đubrište*.

[5] Tj. dadoh vam glad.

djevica izrailska.
Ostavljena na svojoj zemlji leži;
nema nikoga da je digne.
(3) Jer ovako veli Gospod Jahve:
"U gradu iz kojeg izlazi hiljada
ostat će stotina,
a iz kojeg izlazi stotina
ostat će desetero kući Izrailovoj."
(4) Jer ovako veli Jahve kući Izrailovoj:
"Tražite me da u životu ostanete.
(5) Ne tražite Betel,
i ne idite u Gilgal,
niti prelazite u Beer-Šebu;
jer Gilgal će zacijelo otići u sužanjstvo,
a Betel će postati ništavilo.
(6) Tražite Jahvu da u životu ostanete,
ili će on buknuti kao vatra, o kućo Jozefova,
i ona će proždirati Betel, a nikog neće biti da je ugasi.
(7) Jao onima koji pretvaraju pravdu u pelin
i bacaju pravednost na zemlju!"
(8) Onaj koji je stvorio Plejade i Oriona
i koji pretvara mrklu tminu u jutro,
i koji čini da se dan smrači u noć,
koji saziva vode morske
i izlijeva ih po površini zemlje,
Jahve je njemu ime.
(9) On je taj koji čini da se propast strovali na snažnog,
pa propast stiže tvrđavu.
(10) Oni mrze onog što kori na kapiji[6],
i gnušaju se nad onim što pošteno govori.
(11) Zato što gazite siromahe
i utjerujete od njih porez u žitu,
iako ste sagradili kuće od fino klesana kamena,
ipak u njima živjeti nećete;
lijepe ste vinograde zasadili, ali njihova vina piti nećete.
(12) Ta znam ja da je vaših prijestupa mnogo
i da su grijesi vaši golemi,
vi koji ugnjetavate pravednika i primate mito
i odgurujete siromaha na kapiji.
(13) Zato razboriti u tom vremenu šuti, jer je to zlo vrijeme.
(14) Tražite dobro, a ne zlo, da u životu ostanete,
i tako Jahve, Bog, s vama bio,
kao što i rekoste!
(15) Mrzite zlo, volite dobro,
i uspostavite pravdu na kapiji!
Možda će se Jahve, Bog nad vojskama,
smilovati ostatku Jozefovu.
(16) Zato ovako veli Gospod Jahve, Bog nad vojskama:
"Na svim trgovima čuje se kukanje,
i po svim ulicama govori se: 'Jao! Kuku nama!'
Oni zovu i ratare na žalost
i narikače na naricanje.
(17) I u svim vinogradima čuje se kukanje,
jer ja ću proći posred tebe", veli Jahve.
(18) Kuku vama što čeznete za danom Jahvinim,
jer kakva vam je svrha od dana Jahvinog?
On će biti tmina, a ne svjetlost;
(19) kao kad čovjek utekne lavu
pa naiđe na medvjeda,
ili ode kući, nasloni ruku na zid,
pa ga zmija ujede.
(20) Zar Jahvin dan neće biti tmina umjesto svjetlosti,
baš mrak, bez imalo sjaja?
(21) "Ja mrzim, obacujem vaše svetkovine,
i nisu mi mili vaši svečani zborovi.
(22) Iako mi vi prinosite svoje žrtve paljenice i svoje žitne žrtve,
ja ih primiti neću;
i neću pogledati na vaše žrtve sudioništva od vaših tovljenih goveda.
(23) Uklonite od mene buku svojih pjesama;
neću ni da slušam zvuk vaših harfi.
(24) Nego neka pravda poteče kao voda
i pravednost kao rijeka koja će svagda teći.
(25) Jeste li mi prinosili žrtve klanice i žitne žrtve
u pustinji četrdeset godina, o kućo Izrailova?
(26) Vi ste ponijeli čador svoga kralja[7]
i Kijuna, likove svoje,
svoje bogove zvijezda koje ste sebi načinili.
(27) Zato ću ja vas prognati s onu stranu Damaska",
veli Jahve, kojem je ime Bog nad vojskama.

"Teško onima koji uživaju u miru na Cionu"

6 Teško onima koji uživaju u miru na Cionu
i onima koji se osjećaju sigurnim na gori samarijskoj,
odličnicima među prvim od naroda,
kojima dolazi kuća Izrailova.

[6] Tj. na sudu govori protiv nepravde. Tako i drugdje.

[7] Tj. boga Moloka.

(2) Prijeđite u Kalnu i vidite,
i odatle krenite u Veliki Hamat,
pa siđite u Gat filistinski.
Jeste li vi bolji od ovih kraljevstava,
i je li njihovo područje veće od vašega?
(3) Odgađate dan nesreće
i primičete vladavinu nasilja.
(4) Vi ležite na ležajima od bjelokosti
i pružate se na svojim divanima,
i jedete janjce iz stada
i telad iz štale,
(5) koji pjevate prazne pjesme uza zvuk harfe,
i kao David spjevali ste sebi kajde,
(6) koji pijete vino iz zdjela,
dok se pomazujete najboljim uljem,
ali se ne žalostite nad propašću Jozefovom.
(7) Zato ćete sad poći u progonstvo na čelu prognanika,
i minut će gozba onih što se izležavaju.
(8) Zakleo se Gospod Jahve sobom, očitovao je Jahve, Bog nad vojskama:
"Ja se gnušam nad ohološću Jakovljevom
i mrzim tvrđave njegove;
zato ću ja predati ovaj grad i sve što je u njemu."
(9) Ako deset ljudi ostane u jednoj kući, oni će umrijeti. (10) Onda će njegov rođak ili onaj koji spaljuje mrtve dići truplo da ga iznese iz kuće, i reći će onom ko bude u najskrovitijem dijelu kuće: "Ima li još koga s tobom." I odgovorit će taj: "Nema." Potom će onaj reći: "Šuti! Jer se ime Jahvino ne smije spomenuti."
(11) Jer, gle, Jahve će zapovjediti
da se velika kuća smrska u komade,
a mala kuća u komadiće.
(12) Trče li konji po stijenama?
I ore li se more[8] volovima?
A vi ste pretvorili pravdu u otrov,
a plod pravednosti u pelin,
(13) vi koji se radujete Lodebaru
i govorite: "Zar mi nismo svojom snagom Karnajim sebi zauzeli?"[9]
(14) "Jer, gle, na te ću ja dići narod,
o kućo Israilova", očituje Jahve, Bog nad vojskama,
"i on će vas tlačiti od Hamatskoga klanca do doline Arabe."

Pet ukazanja Amosa

Prvo ukazanje: Skakavci

7 Evo šta mi Gospod Jahve pokaza, i gle, on je stvarao jato skakavaca kad su proljetni usjevi počeli nicati. I gle, to bijahu proljetni usjevi poslije kraljeve košnje. (2) I dogodi se, kad pojedoše bilje na zemlji, da ja rekoh:
"Gospode Jahve, oprosti, molim te!
Kako da Jakov izdrži
kad je onako mali?"

Drugo ukazanje: Suša

(3) Jahve se o ovom predomisli.
"To neće biti", reče Jahve.
(4) Evo šta mi Gospod Jahve pokaza, i gle, Gospod je Jahve dozivao vatru da kažnjava, te ona proguta veliki bezdan i poče proždirati obradivu zemlju.
(5) Ja tada rekoh:
"Gospode Jahve, stani, molim te!
Kako da Jakov izdrži kad je onako mali?"
(6) Jahve se o ovom predomisli.
"I ovo neće biti", reče Gospod Jahve.

Treće ukazanje: Visak

(7) Evo šta mi on pokaza, i gle, Gospod stajaše pored zida zazidanog pod visak. (8) Jahve mi reče: "Šta vidiš, Amose?"
A ja rekoh: "Visak."
Onda Gospod reče: "Evo, ja ću staviti visak
usred svoga naroda Israila.
Neću ga više štedjeti.
(9) Opustjet će uzvisine Izakove
i bit će poharana svetišta Israilova.
Potom ću se ja dići s mačem na kuću Jarobamovu[10]."

Amos u sukobu sa svećenikom Amacijom

(10) Potom Amacija, svećenik betelski, poruči israilskom kralju Jarobamu: "Amos se urotio protiv tebe usred kuće Israilove; zemlja ne može podnijeti sve riječi njegove. (11) Jer Amos ovako govori: 'Jarobam će umrijeti od mača, a Israil će sigurno otići iz svoje zemlje u progonstvo.'"
(12) Onda Amacija reče Amosu: "Idi, vidovnjače, bježi u zemlju Jehudinu, pa ondje hljeb svoj zarađuj i ondje proriči! (13) Ali nikad više da nisi u

[8] Ili *ona*, tj. stijena.

[9] Ime grada Lodebara na hebrejskom zvuči kao riječ *ništa*. Karnajim znači *rogovi* (simbol moći).

[10] Jarobam II bio je kralj Israila od 783. do 743. pr. n. e. V. nap. u 1:1.

Betelu proricao, jer to je svetište kraljevo i hram kraljevstva."
(14) Tad Amos odgovori Amaciji: "Ja nisam prorok, niti sam sin[11] proroka; ta ja sam stočar i uzgajač divljih smokvi. (15) Ali me Jahve udalji od stada, i Jahve mi reče: 'Idi proriči mome narodu Israilu.' (16) Čuj sad riječ Jahvinu: ti govoriš: 'Nemoj proricati protiv Israila i nemoj govoriti protiv kuće Izakove.' (17) Zato ovako veli Jahve: 'Žena će tvoja postati bludnicom u gradu, tvoji sinovi i tvoje kćeri od mača će pasti, zemlja će tvoja biti razdijeljena vrpcom za mjerenje, a ti ćeš umrijeti u nečistoj zemlji. Povrh toga, Israil će sigurno otići iz svoje zemlje u progonstvo.'"

Četvrto ukazanje: Sepetić ljetnih plodova

8 Evo šta mi pokaza Gospod Jahve, i gle, sepetić ljetnih plodova. (2) On upita: "Šta vidiš, Amose?" A ja rekoh: "Sepetić ljetnih plodova." Tad mi Jahve reče: "Došao je kraj narodu mome Israilu. Neću ga više štedjeti.[12] (3) Dvorske će se pjesme toga dana u kuknjavu pretvoriti", očituje Gospod Jahve. "Mnogo će trupala biti; svuda će ih šutke bacati."
(4) Čujte ovo, vi koji gazite nevoljnika i upropaštavate poniznog u zemlji
(5) govoreći:
"Kad će proći mlađak,
da prodamo žito,
i subota, da otvorimo tržnicu pšenice,
da smanjimo mjeru, a cijenu povećamo[13],
i da varamo krivim vagama,
(6) da kupujemo bespomoćnog za novac
i nevoljnika za sandale,
i da prodajemo otpad od pšenice?"
(7) Zakleo se Jahve ponosom Jakovljevim:
"Doista, nikad ja neću zaboraviti nijedno vaše djelo.
(8) Zar se od toga zemlja neće potresti
i svako ko u njoj živi žaliti?
Doista, sva će se ona podići kao Nil,
i bit će bacana tamo-amo,
i splasnut će kao Nil egipatski.
(9) Dogodit će se toga dana", očituje Gospod Jahve,
"da ću ja učiniti da sunce zađe u podne
i zemlja potamni usred bijela dana.
(10) Potom ću svetkovine vaše pretvoriti u žalost
i sve vaše pjesme u naricanje;
i svakome ću preko krsta kostrijet baciti
i svaku glavu oćelaviti.
I učinit ću da to bude kao kad se žali za jedincem,
a kraj će biti kao gorak dan.
(11) Evo, dolaze dani", očituje Jahve,
"kad ću ja poslati glad na zemlju,
ne glad za hljebom niti žeđ za vodom,
nego za slušanjem riječi Jahvinih.
(12) Svijet će lutati od mora do mora
i od sjevera pa sve do istoka;
ići će tamo-amo da traže riječ Jahvinu,
ali je neće naći.
(13) Toga će dana lijepe djevice
i mladići padati u nesvijest od žeđi.
(14) Oni koji se kunu sramnim kumirom Samarije,
koji govore: 'Tako nam boga tvoga živoga, o Dane'
i 'Tako nam Beeršebina boga živoga',
oni će pasti i više neće ustati."

Peto ukazanje: Razaranje svetišta

9 Vidjeh Gospoda gdje sjedi kraj žrtvenika, i reče on:
"Udari po glavicama tako da se pragovi zatresu,
i razbij ih o glave svim ljudima!
Onda ću ja one od njih koji ostanu mačem pobiti;
nijedan od njih neće umaći,
nijedan od njih neće pobjeći.
(2) Makar se oni ukopali u Šeol,
moja će ih ruka tamo dohvatiti;
i makar se uspeli na nebo,
odande ću ih ja oboriti.
(3) Makar se sakrili na vrhu Karmela,
ja ću ih pronaći i odande ću ih uzeti;
i makar se sakrili od mojih očiju na dno mora,
ondje ću ja zmiji zapovjediti, pa će ih ona ujesti.
(4) I makar otišli u sužanjstvo pred dušmanima svojim,
ondje ću ja zapovjediti maču da ih pobije,
i svoje ću oči prema njima uprijeti na zlo, a ne na dobro."
(5) Gospod Jahve nad vojskama,
onaj koji dotiče zemlju tako da se ona trese,
i svi koji u njoj žive tuguju,
i sva se ona diže kao Nil
i sliježe kao Nil egipatski;

[11] Vjerovatno znači *učenik*.

[12] Igra riječi. U hebrejskom riječi koje znače *plod* i *kraj* zvuče vrlo slično.

[13] Doslovno: smanjimo efu, a šekel povećamo.

(6) onaj koji gradi svoje gornje odaje[14] na nebesima
i koji je sazdao svoj svod preko zemlje,
on koji saziva morske vode
pa ih izlijeva po licu zemlje,
Jahve je njemu ime.
(7) "Niste li vi meni kao Kušani,
o sinovi Israilovi?", očituje Jahve.
"Zar ja nisam izveo Israila iz zemlje egipatske
i Filistince iz Kaftora, a Aramejce iz Kira?
(8) Gle, oči Gospoda Jahve motre kraljevstvo grešno,
i ja ću ga izbrisati s lica zemlje;
ipak, ja neću posve zatrti kuću Jakovljevu",
očituje Jahve.
(9) "Jer, gle, ja zapovijedam,
i ja ću protresti kuću Israilovu među svim narodima
kao što se trese žito u rešetu,
ali nijedan kamenčić neće pasti na zemlju.
(10) Svi grešnici naroda moga umrijet će od mača,
oni koji govore: 'Nesreća nas neće stići niti će nas susresti.'

Obnova Israila

(11) "Toga dana podići ću ja srušeni čador Davidov
i zazidat mu rupe;
i uzdići ću ruševine njegove
i obnoviti ga kao u stara vremena,
(12) da oni zaposjednu ostatak Edoma
i sve narode koji pripadaju meni",
očituje Jahve, koji će ovo činiti.
(13) "Evo, dolaze dani", očituje Jahve,
"kad će orač sustići žeteoca,
a onaj koji gazi grožđe onoga koji sije sjeme,
kad će sa planina kapati slatko vino
i sa svakog brda teći.
(14) Ja ću vratiti svoj narod Israil iz progonstva,
i on će obnoviti porušene gradove i u njima živjeti;
on će i vinograde saditi i vino njihovo piti,
i vrtove će uređivati i plod njihov jesti.
(15) I ja ću ih posaditi na zemlju njihovu,
i oni više neće biti iščupani iz zemlje svoje,
koju sam im ja dao",
veli Jahve, Bog tvoj.

[14] Ili *stepenište*.

OBADIJA

Knjiga proroka Obadije jedna je od najkraćih biblijskih knjiga, a njen nastanak smješta se u vrijeme babilonskog navaljivanja na Jerusalem (606–586), u doba proroka Jeremije. Središnja tema ove knjige – sud protiv Edomaca – usko je povezana s temom o 'Danu Gospodnjem' u knjizi proroka Amosa. Knjiga je krcata nabrajanjima protiv Edomaca, jugoistočnih susjeda Izraila. Možda su to najsnažnije grdnje izrečene na njihov račun od vremena babilonskog sužanjstva, jer su Edomci zdušno poduprli babilonsko razaranje Jerusalema.

Edom će biti ponižen

1 Viđenje Obadijino.
Ovako veli Gospod Jahve o Edomu –
mi smo čuli vijest od Jahve,
i poslan je glasnik među narode:
"Ustajte! Na nj u boj krenimo!"
(2) "Gle, ja ću te učiniti malim među narodima;
uistinu prezren ti si.
(3) Tvoje uznosito srce zavelo te,
tebe što živiš u raspuklinama u litici[1],
u svom visokom obitavalištu,
koji u srcu svome govoriš:
'Ko će mene na zemlju oboriti?'
(4) Makar se ti visoko kao orao vinuo,
makar gnijezdo svoje među zvijezdama svio,
odande ću te ja oboriti", očituje Jahve.
(5) "Dođu li ti lopovi,
kradljivci noću –
o kako ćeš upropašten biti! –
neće li krasti dok im ne bude dosta?
Dođu li ti berači grožđa,
neće li ostaviti pabirke?
(6) O kako će Ezav biti pretražen,
a njegova skrivena blaga pronađena!
(7) Svi tvoji saveznici
potjerat će te do granice,
a ljudi koji su u miru s tobom
prevarit će te i nadvladati.
Oni što hljeb tvoj jedu
zasjedu će ti postaviti.
U Edomu razuma nema.
(8) Zar ja neću toga dana", očituje Jahve,
"zatrti mudrace u Edomu
i razum u gori Ezavovoj?
(9) Tada će tvoje ratnike užas spopasti, o Temane,
tako da će svi klanjem biti odsječeni od gore Ezavove.
(10) Zbog nasilja nad tvojim bratom Jakovom,
sramota će te prekriti,
i bit ćeš odsječen zasvagda.
(11) Onoga dana kad si stajao postrani,
onoga dana kad stranci odniješe njegovo blago,
i tuđinci ulažahu na njegovu kapiju
i bacahu žrijeb za Jerusalem –
i ti si bio kao jedan od njih.
(12) Ne raduj se zlurado danu brata svoga,
danu nesreće njegove.
I ne naslađuj se nad sinovima Jehudinim
u dan propasti njihove;
tako je, ne budi zlurad
u dan nevolje njihove.
(13) Ne ulazi na kapiju naroda moga
u dan nesreće njegove.
Da, ti se ne raduj zlurado propasti njegovoj
u dan nesreće njegove.
I ne otimaj njegovo blago
u dan nesreće njegove.
(14) Ne stoj tamo gdje se put račva
da posiječeš bjegunce njegove;
i ne predaji neprijatelju njegove preživjele
u dan nesreće njegove.

Jahvin dan i budućnost

(15) Jer primiče se Jahvin dan narodima svim.
Onako kako si ti postupao, tako će se i prema tebi postupati.
Tvoja će se djela o tvoju glavu razbiti.
(16) Jer baš kao što ste vi pili na mojoj svetoj gori,
svi će narodi neprestano piti.
Pit će i gutati,

[1] U hebrejskom *Sela* (u značenju *litica*); bila je prijestonica Edoma.

i bit će kao da ih nikad nije ni bilo.
(17) Ali na gori Cionskoj bit će oni koji umaknu,
i ona će biti sveta.
I kuća će Jakovljeva lišiti posjeda one koji su njih bili lišili.
(18) Kuća će Jakovljeva biti vatra
i kuća Jozefova plamen,
a Ezavova kuća kao strnjika.
I potpalit će ih i proždrijeti,
tako da iz kuće Ezavove niko neće preživjeti",
jer Jahve je progovorio.

(19) Potom će oni iz Negeba zaposjesti goru Ezavovu,
a oni iz Šefele zemlju filistinsku;
k tome će još zaposjesti područje Efrajimovo i područje samarijsko,
a Benjamin će zaposjesti Gilead.
(20) Izgnanici od sinova Israilovih koji su u Halahu
zaposjest će Kanaan sve do Carfate.[2]
(21) Izbavitelji će uzići na goru Cionsku
da sude gori Ezavovoj,
a kraljevstvo će biti Jahvino.

[2] Vjerovatno je tako. Hebrejski tekst ovdje je nejasan.

JONA

Ova knjiga tradicionalno se pripisuje proroku Joni, koji je bio iz mjesta Gat-Hefer sjeveroistočno od Nazareta. No, s obzirom na brojne sličnosti s kazivanjima o prorocima Iliji i Eliši iz Prve i Druge knjige o kraljevima, mogli bismo kazati da sadržaj ove proročke knjige dolazi iz istih proročkih ciklusa koji sadrže kazivanja o naprijed spominjanim prorocima koji su, vjerovatno, živjeli u osmom stoljeću prije Krista. U svojih pedeset godina života, koliko je prorok Jona djelovao (800–750. pr. n. e.), kralj Jarobam II iznova je uspostavio nekadašnje granice Izraila, stavljajući tačku na skoro jedno stoljeće dugi sukob između Izraila i Arama. Bog je u svojoj providnosti iskoristio Asirce kako bi slomio Aram, koji je neko vrijeme vladao nad Izrailom. Kao što je prorok Jona i prorekao, Izrail je iznova vratio svoju izgubljenu teritoriju, ali je Asirija sa svojom golemom prijestonicom Ninivom ostala kao stvarna opasnost. Izrail se, nažalost, prepustio samozadovoljstvu, zamišljajući kako će Dan Jahvin gurnuti u duboku tamu sve druge narode, dok će Izrail ostati prebivati u svjetlu. No, prorok Amos (7:8; 8:2), savremenik Jonin, i prorok Hošea (9:3; 10:6) upozoravali su narod Izraila kako će i on pretrpjeti Božiju osudu i biti izgnan u Asiriju.
Tokom tog vremena Bog je naložio proroku Joni da ide u Ninivu i upozori Asirce kako će biti kažnjeni. Jona nije želio ići upozoravati neprijatelje Izraila, nije se pokorio Bogu i utekao je na lađu koja je išla u smjeru suprotnom od Ninive. Bog je dopustio da ga proguta golema riba koja ga je kasnije izbacila na kopno. Da ironija bude potpuna, zahvaljujući baš tom čudu, narod Ninive je povjerovao Joninoj poruci i pokajao se, te izbjegao osudu Božiju. Umjesto da se raduje tome, Jona je bio srdit i namrgođen. Nije shvaćao da se Bog brine za sva ljudska bića, a ne samo za pravovjerne – pouka za uskogrude bogomoljce našega vremena.

Jonin neposluh

1 Riječ Jahvina dođe Joni, sinu Amitajevu: (2) "Ustani, idi u Ninivu, grad veliki, i viči protiv
nje, jer je njihovo zlo doprlo do mene." (3) Ali Jona
ustade da pobjegne od Jahve u Taršiš. Tako siđe u
Jafu, nađe lađu što je plovila u Taršiš, plati voza-
rinu i ukrca se da otplovi s njima u Taršiš, daleko
od Jahve.
(4) Jahve uzvitla silan vjetar na moru, i velika se
oluja na moru diže, te lađi zaprijeti opasnost da se
razbije. (5) Mornari se tada uplašiše i svaki zavapi
bogu svome, i pobacaše u more tovar s lađe da je
olakšaju. A Jona bijaše sišao na dno lađe, legao i
utonuo u tvrd san. (6) Zato mu zapovjednik priđe
i reče: "Kako to da ti spavaš? Ustaj, zovi boga svoga.
Možda će se bog tvoj pobrinuti za nas, pa nećemo
izginuti."
(7) Mornari rekoše jedni drugima: "Hajde da ba-
cimo žrijeb, da vidimo zbog koga nas je snašla ne-
sreća ova." Tako baciše žrijeb, i žrijeb pade na Jonu.
(8) Oni mu tad rekoše: "Kaži nam sad! Zbog koga
nas je snašla nesreća ova? Čime se ti baviš? I oda-
kle si? Iz koje si zemlje? Od kojeg si naroda?"
(9) On im reče: "Ja sam Hebrej, i ja štujem Jahvu,
Boga neba, koji je stvorio more i zemlju suhu."
(10) Tad se ljudi još više uplašiše i rekoše mu: "Šta
si to učinio?" Ljudi su znali da on bježi od Jahve,
jer im on tako bijaše rekao. (11) Zato mu oni re-
koše: "Šta ćemo učiniti s tobom, da nam se more
smiri?" – jer je more sve više bjesnjelo.
(12) On im reče: "Podignite me pa me bacite u
more. Tad će vam se more smiriti, jer ja znam da je
zbog mene ova velika bura vas zadesila."
(13) A ljudi su svom snagom veslali da se vrate na
kopno, ali ne mogahu, jer je more sve više bjesnje-
lo na njih. (14) Oni onda zovnuše Jahvu i rekoše:
"Mi te usrdno molimo, o Jahve, ne daj da izginemo
zbog života ovoga čovjeka i ne sručuj na nas krv
nevinu; jer ti, o Jahve, učini kako ti bješe drago."
(15) Tako podigoše Jonu, baciše ga u more, i more
prestade bjesnjeti. (16) Tad se ljudi još više upla-
šiše Jahve, te prinesoše žrtvu Jahvi i dadoše zavjete.
[1](17) I Jahve odredi jednu veliku ribu da proguta Jonu, i Jona ostade u ribljoj utrobi tri dana i tri noći.

[1] U hebrejskom tekstu: 2:1.

Jonina molitva

2 Onda se Jona iz utrobe riblje pomoli Jahvi,
Bogu svome, (2) i reče:
"Iz nevolje svoje zovnuh Jahvu,
i on mi se odazva.
Iz utrobe Šeola zapomagah;
ti si čuo glas moj.
(3) Jer ti u bezdan baci me,
u srce mora,
i bujica proguta me.
Svi tvoji pjenušavi vali i talasi preplaviše me.
(4) Zato rekoh: 'Ja sam otjeran od očiju tvojih.
Kako ću opet gledati prema svetom hramu tvom?'
(5) Voda me opkoli i zaprijeti smrću.
Veliki me bezdan proguta,
trave mi se omotaše oko glave.
(6) Ja siđoh do korijena planina.
Zemlja sa svojim rešetkama opkoli me zauvijek,
ali ti iznese život moj iz grobne jame, o Jahve, Bože moj.
(7) Dok sam gubio svijest,
sjetih te se, Jahve,
i molitva moja doprije do tebe,
u tvoj sveti hram.
(8) Oni koji se klanjaju ispraznim kumirima
ostavljaju svoju vjernost,
(9) a ja ću tebi prinositi žrtvu
glasom zahvale.
Ono što se zavjetovah, ispunit ću.
Spasenje je od Jahve."
(10) Tad Jahve zapovjedi ribi, i ona ispljunu Jonu na kopno.

Niniva se obraća

3 I dođe Joni riječ Jahvina drugi put: (2) "Ustani, idi u Ninivu, grad veliki, i objavi joj proglas što ću ti ga ja reći."
(3) Tako Jona ustade te ode u Ninivu po riječi Jahvinoj. A Niniva bijaše grad vrlo velik, tri dana hoda velik. (4) Jona pođe gradom jedan dan hoda i povika: "Još četrdeset dana, i Niniva će razorena biti."
(5) Tada narod Ninive povjerova u Boga; i pozvaše na post i obukoše se u kostrijet, od najvećeg do najmanjeg. (6) Kad vijest doprije do kralja Ninive, on ustade s prijestolja svoga, odloži svoj plašt, pokri se kostrijeću i sjede u pepeo. (7) On izdade proglas u kojem je pisalo: "U Ninivi, po odredbi kralja i njegovih plemića: Neka ni čovjek ni zvijer, ni govedo ni brav ne okuse ništa. Neka ne jedu niti vode piju. (8) Nego se i čovjek i zvijer moraju pokriti kostrijeću; i neka ljudi usrdno dozivaju Boga da se svako odvrati od zla puta svoga i od nasilja ruku svojih. (9) Ko zna, možda se Bog okrene i predomisli pa povuče rasplamsalu srdžbu svoju, te nećemo izginuti."
(10) Kad Bog vidje njihova djela, da su se okanili zla puta svoga, tad se Bog predomisli o nesreći za koju je bio objavio da će je na njih sručiti, i to ne učini.

Jona ukoren zbog nezadovoljstva

4 Ali Joni bi veoma krivo i rasrdi se. (2) On se pomoli Jahvi i reče: "Jahve, zar ovo nije ono što sam ja rekao dok sam još bio u svojoj zemlji? Zato sam ja pobjegao u Taršiš, jer znao sam ja da si ti milostiv i samilostan Bog, koji se sporo srdi i pun je blagosti, i uvijek spreman da se predomisli i ne pošalje nesreću. (3) Zato sad, o Jahve, molim te, uzmi mi život moj, jer bolje mi je da umrem nego da živim."
(4) Jahve reče: "Imaš li ti dobar razlog da budeš ljut?"
(5) Onda Jona iziđe iz grada i sjede gradu s istoka. Ondje sebi napravi sklonište i sjede pod njeg u hlad da vidi šta će biti s gradom. (6) Tako Jahve Bog dade biljku, i ona izraste nad Jonom da mu bude hlad nad glavom, da ga izbavi iz nemira njegova. I Jona se silno obradova biljci. (7) Ali Bog odredi crva kad sutradan svanu zora, i on napade biljku, te ona uvehnu. (8) Kad sunce granu, Bog odredi vreo istočni vjetar, i sunce je pržilo Joninu glavu, te on klonu i poče preklinjati da umre: "Bolje mi je da umrem nego da živim."
(9) Tad Bog reče Joni: "Imaš li ti dobar razlog što se srdiš zbog te biljke?"
A on reče: "Imam dobar razlog što se srdim, čak nasmrt."
(10) Jahve tad reče: "Ti si se sažalio nad biljkom oko koje se nisi trudio i koju nisi ti uzgojio, koja je nikla preko noći i uginula preko noći. (11) Zar da se ja ne sažalim nad Ninivom, velikim gradom u kojem ima više od stotinu dvadeset hiljada osoba koje ne umiju razlikovati desnu od lijeve ruke, i još životinja mnogo?"

MIKAH

Prorok Mikah djeluje u poznim razdobljima 8. st. pr. n. e., tačnije između 735. i 700. i jedan je od prvih tzv. malih proroka. Svoju proročku misiju vršio je za vladavine kralja Jotama, Ahaza i Hezekije. Mikah je bio mlađi savremenik proroka Izaije. Duh vremena u kojem je ovaj prorok djelovao sličan je vremenu Hošeinog, Amosovog i Izaijinog prorokovanja.
Prorok Mikah ponudio je teološko tumačenje onih vrtoglavih događaja koji su se odigravali koncem 8. st. pr. n. e.: pad Samarije, širenje Jerusalema potpomognuto raseljenicima sa sjevera, osjećaj nesigurnosti izazvan držanjem Asirskog carstva, agresivne sile ondašnjeg vremena. Za razliku od Amosa i Hošee, koji su osuđivali uzvisine na kojima su se štovala druga božanstva mimo Jahve, Mikah je osuđivao Jerusalem i nazivao ga jednom takvom uzvisinom, nagovještavajući njegovo razaranje. Istodobno, prorok Mikah nije nikada gubio nadu u budućnost, vjerujući u razdoblje ponovne uspostave slave Ciona, koji će narodi pohoditi, i u dolazak uzoritoga kralja (5:2–5).
Sadržinski raspored knjige sličan je rasporedu knjige proroka Jone, a mogao bi se razdijeliti u tri cjeline: cjelina 1–3, koja se, uglavnom, sastoji od proročanstava o sudu; 4–5 cjelina je koja sadrži proročanstva o nadi; 6–7 posljednja je sadržinska cjelina, a započinje sudom i usmjerava se prema nadi.

Uništenje u Israilu i Jehudi

1 Riječ Jahvina koja dođe Mikahu iz Morešeta
u danima Jotama, Ahaza i Hezekije, kraljeva
jehudinskih, koju je on vidio o Samariji i Jerusalemu.
(2) Čujte, narodi, svi vi;
slušajte, zemljo i sve što je u njoj,
i neka Gospod Jahve svjedoči protiv vas,
Gospod iz svoga hrama svetoga.
(3) Jer gle, Jahve dolazi iz svoga mjesta svetoga.
On će sići i zagaziti po uzvisinama zemaljskim.
(4) Gore će se topiti pod njim,
a doline će se rasprsnuti,
kao vosak pred vatrom,
kao voda kad se prolije niza strminu.
(5) Sve je to za pobunu Jakovljevu
i za grijehe kuće Israilove.
Šta je pobuna Jakovljeva?
Nije li Samarija?
Šta je uzvisina Jehudina?
Nije li Jerusalem?
(6) Zato [Jahve reče:] "Ja ću zato pretvoriti Samariju u gomilu ruševina u polju,
u mjesto gdje će se saditi vinograd.
Zavaljat ću kamenje njeno u dolinu
i ogoliti joj temelje.
(7) Svi njeni kipovi bit će polupani,
sva njena plaća izgorjet će u vatri,
i sve likove njene ja ću uništiti,
jer ih je sabrala od bludničke plaće,
i bludničkoj će se plaći oni i vratiti."
(8) Zato ja [Mikah] moram žaliti i zakukati,
moram ići bos i go;
moram naricati kao šakali
i tugovati kao nojevi.
(9) Jer njenoj rani nema lijeka,
jer došla je do Jehude;
doprla je do kapije naroda moga,
do Jerusalema.
(10) Ne govorite to u Gatu,
nemojte plakati u Aku.[1]
U Bet-Leafri valjajte se u prašini.
(11) Idi putem svojim, stanovniče Šafira, u golotinji i sramoti.
Stanovnik Caanana ne izlazi.
Bet-Ecel nariče, on će ti oduzeti potporu.[2]
(12) Ta stanovnik Marota[3]
slabi čekajući dobro,
jer se nesreća sručila od Jahve
na kapiju jerusalemsku.

[1] U grčkom stoji *u Aku*, a u hebrejskom *nipošto*. Ovdje se radi o igri riječi. Gat na hebrejskom zvuči kao riječ *govorite*, Ako kao *plakati*, a Bet-Leafra znači *zemljana kuća*.

[2] Šafir znači *lijep*; Caanan *onaj koji izlazi*, a Bet-Ecel *kuća potpore*.

[3] Marot znači *gorak*, *ljut*, *srdit*.

(13) Upregni konje u bojna kola,
stanovniče Lakiša[4] –
to je bio početak grijeha
kćeri cionskoj –
jer u tebi su se našla
odmetnička djela Israilova.
(14) Zato ćeš dati miraz
Morešet-Gatu[5];
kuće Akzibove[6] postat će prijevarom
kraljevima israilskim.
(15) I ja ću dovesti na te
onoga koji zaposjeda,
o stanovniče Mareše.
Slava Israilova ući će u Adulam[7].
(16) Odsijeci kosu i ošišaj se naćelavo
zbog djece svoje ljupke;
budi ćelav kao orao,
jer oni će otići od tebe u progonstvo.

Teško tlačiteljima!

2 Teško onima koji smišljaju opačinu,
koji snuju zlo u posteljama svojim!
Kad jutro svane, oni ga čine,
jer je u moći njihovih ruku.
(2) Oni žude za poljima, te ih uzimaju,
i za kućama, te ih otimaju.
Pljačkaju čovjeka i kuću njegovu,
vlasnika i baštinu njegovu.
(3) Zato ovako veli Jahve:
"Evo, ja smjeram tome rodu nesreću
iz koje vi nećete izvući vratove svoje;
i nećete hoditi uznosito,
jer će to biti zlo vrijeme.
(4) Toga će vam dana oni zapjevati rugalicu
i naricati gorku naricaljku i govoriti:
'Potpuno smo propali!
Jahve mijenja baštinu naroda moga;
kako je uklanja od mene!
Odmetniku on polja naša dodjeljuje.'
(5) Zato nećeš imati nikoga ko bi rastegao mjerač-
ku vrpcu
za te žrijebom u zboru Jahvinu.

(6) 'Ne proričite!', tako oni govore.
Ne morate proricati o tome!
Nas neće zadesiti sramote!
(7) Govori li se, o kućo Jakovljeva:
'Je li duh Jahvin nestrpljiv?
Jesu li ovo njegova djela?'
Zar moje riječi ne čine dobro
onome ko hodi čestito?
(8) A vi se dižete na narod moj kao neprijatelj –
skidate krasna odijela
onima koji prolaze bezbrižno,
bez misli o ratu.
(9) Žene naroda moga istjerujete,
svaku iz ugodne kuće njezine.
Od njene djece otimate sjaj moj zasvagda.
(10) Ustanite i pođite,
jer ovo nije mjesto za počinak,
zbog nečistoće koja donosi propast,
bolnu propast.
(11) Da lažov i varalica dođe i kaže:
'Proričem vam obilje vina i opojna pića',
on bi bio prorok narodu ovom.

Obećanje spasa

(12) Ja ću te zacijelo svega sabrati, Jakove,
ja ću zacijelo okupiti ostatak Israilov.
Ja ću ih smjestiti zajedno kao ovce u toru;
kao stado nasred pašnjaka njegova
čut će se među njima buka ljudi.
(13) Lomitelj se uspinje pred njima;
oni će provaliti, proći će kroz kapiju i izići na nju.
Tako kralj njihov ide pred njima,
a Jahve na čelu njihovom."

O opakim glavarima i prorocima

3 I rekoh:
"Čujte sad, glavari Jakovljevi
i upravitelji kuće Israilove.
Zar ne trebate vi poznavati pravdu?
(2) Vi koji mrzite dobro i volite zlo,
koji derete kožu s naroda moga,
i meso s kostiju njegovih,
(3) koji jedete meso naroda moga,
gulite kožu s njega,
lomite mu kosti
i komadate ga kao za lonac
i kao meso u kotlu."
(4) Tad će zavapiti Jahvi,

[4] Lakiš na hebrejskom zvuči kao *konjima*.

[5] Morešet-Gat na hebrejskom zvuči kao *nevjesta* ili *zaručnica*.

[6] Akzib znači *obmana*.

[7] Mareša u hebrejskom zvuči kao *ona koja osvaja*. Slava (plemstvo) Israilova postat će izbjeglištvo, kao što je kralj David bio u izbjeglištvu u Adulamovoj pećini.

ali im se on neće odazvati.
Nego će on lice svoje sakriti od njih u to vrijeme,
jer su činili djela zla.
(5) Tako veli Jahve o prorocima
koji su zaveli narod moj;
kad imaju šta da zubima grizu,
viču: "Mir",
a onome koji im ništa ne stavlja u usta
objavljuju sveti rat.
(6) Zato će vam biti noć – bez ukazanja,
i tama – bez otkrovenja.
Sunce će se spustiti na proroke,
i potamnjet će dan nad njima.
(7) Vidovnjaci će se posramiti
i gatari će se unezgoditi.
Doista, svi će oni pokriti usta svoja,
jer nema odgovora od Jahve.
(8) A ja sam pun snage –
duha Jahvina –
i pravde i hrabrosti,
da objavim Jakovu odmetničko djelo njegovo,
Israilu grijeh njegov.
(9) Čujte sad ovo, glavešine kuće Jakovljeve
i upravitelji kuće Israilove,
koji se gnušate nad pravdom
i iskrivljujete sve što je pravo,
(10) koji gradite Cion u krvi
i Jerusalem u nasilnoj nepravdi.
(11) Njegove vođe izriču presudu za mito,
njegovi svećenici poučavaju za cijenu
i njegovi proroci gataju za novac.
Ali se oni oslanjaju na Jahvu i govore:
"Nije li Jahve u našoj sredini?
Nesreća nas neće zadesiti."
(12) Zato, zbog vas
Cion će se orati kao polje,
Jerusalem će se pretvoriti u gomilu ruševina,
a hramska gora postat će šumoviti vis.

Mirni potonji dani

4 Dogodit će se u kasnijim danima
da će gora kuće Jahvine
biti postavljena kao glavna među gorama.
Bit će uzdignuta iznad brda,
i narodi će prema njoj nagrnuti.
(2) Mnogi će puci doći i reći:
"Hajde, uspnimo se na goru Jahvinu
i u kuću Boga Jakovljeva,
da nas on pouči putevima svojim,
i da mi hodimo stazama njegovim."
Jer s Ciona će sići uputa,
baš riječ Jahvina iz Jerusalema.
(3) Jahve će suditi između mnogih naroda
i donositi odluke moćnim, dalekim narodima.
Oni će onda prekovati svoje mačeve u plugove,
a svoja koplja u kosijere;
narod na narod neće mača dizati,
i nikad se više neće za rat obučavati.
(4) Svaki od njih sjedit će pod svojom lozom
i pod smokvom svojom,
i niko ih neće plašiti,
jer su usta Jahve nad vojskama progovorila.
(5) Iako svi narodi hode,
svaki u ime boga svoga,
mi, mi ćemo hoditi
u ime Jahve, Boga svoga, dovijeka.
(6) "Toga dana", očituje Jahve,
"ja ću okupiti hrome
i sabrati prognane,
čak i one koje sam stavljao na muke.
(7) Ja ću od hromih učiniti ostatak
a od prognanih narod jak,
i Jahve će vladati nad njima na gori Cionskoj
od sada pa dovijeka.
(8) A ti, kulo stada,
brdo kćeri cionske,
tebi će doći –
prijašnja će vlast doći,
kraljevstvo kćeri jerusalemske.
(9) Zašto sad vičeš?
Zar nema kralja u tebi,
i je li ti savjetnik poginuo,
pa te žiga kao porodilju.
(10) Previjaj se i napreži da rodiš,
kćeri cionska,
kao porodilja;
jer ti ćeš sad izići iz grada,
u polju ćeš obitavati
i otići u Babilon.
Ondje ćeš biti spašena;
ondje će te Jahve otkupiti
iz ruku dušmana tvojih.
(11) A sad se mnogi narodi protiv tebe okupiše,
pa govore: 'Neka se obeščasti,
i neka nam se oči naslađuju Cionom.'
(12) Ali oni ne znaju Jahvine misli,
i oni ne razumiju njegovu namjeru;
jer ih je on sabrao kao snopove na gumno.

(13) Ustani i vrši, kćeri cionska,
jer rog tvoj ja ću učiniti željeznim
i kopita tvoja ja ću učiniti mjedenim,
da smrviš narode mnoge,
da posvetiš Jahvi njihovu zaradu nepoštenu
i njihovo blago Gospodaru zemlje sve.

Rođenje kralja u Betlehemu

5 [8]Okupi sada svoje vojnike, vojnički grade,
jer smo pod opsadom.
Štapom će udariti vladara Israilova po obrazu.
[9](2) A ti, Betleheme Efrato,
premali da bi među Jehudinim rodovima bio,
iz tebe će meni poteći jedan da bude vladar u Israilu.
Njegovo je porijeklo od davina,
od dana drevnih."
(3) Zato [Jahve] će ih ostaviti
dok ona koja je u trudovima ne rodi.
Tad će se ostatak njegove braće
vratiti sinovima Israilovim.
(4) I on će ustati i biti pastir stadu svom
snagom Jahvinom,
veličanstvom imena Jahve, Boga svoga.
I oni će živjeti sigurno,
jer će tad on biti velik
do krajeva zemaljskih.
(5) On će biti njihov mir.

Najava izbavljenja i kazne

Kad Asirci provale u zemlju našu,
kad zagaze na dvore naše,
mi ćemo tada dići protiv njih
sedam pastira i osam vođa.
(6) Oni će potući zemlju asirsku mačem,
zemlju Nimrodovu sabljom isukanom.
Tako će nas oni izbaviti od Asiraca
kad navale na zemlju našu
i kad zagaze na područje naše.
(7) Tad će ostatak Jakovljev
biti okružen mnogim narodima
kao rosa od Jahve,
kao pljusci po bilju
koji ne čekaju čovjeka
niti se skanjuju radi sinova ljudskih.
(8) Ostatak Jakovljev
bit će među mnogim narodima,
okružen mnogim pucima,
kao lav među šumskim zvijerima,
kao lavić među stadima brava,
koji, prođe li,
gazi i razdire,
a spasitelja nema.
(9) Tvoja će se ruka dići na protivnike tvoje,
i svi će dušmani tvoji biti zatrti.
(10) "Toga dana", očituje Jahve,
"ja ću konje tvoje istrijebiti
i bojna kola tvoja uništiti.
(11) Razorit ću i gradove u tvojoj zemlji
i porušiti sve utvrde tvoje.
(12) Zatrt ću vračanja u tvojoj ruci,
i više nećeš imati vračara.
(13) Zatrt ću rezane likove tvoje
i svete stupove tvoje,
pa se ti više nećeš klanjati
djelu ruku svojih.
(14) Iskorijenit ću Ašerine motke iz sredine tvoje
i uništiti gradove tvoje.
(15) I izvršit ću osvetu u srdžbi i gnjevu
na narodima koji se nisu pokorili."

Božija optužba na njegov narod

6 Čujte sad šta Jahve govori:
"Ustani, zastupaj svoj slučaj pred gorama,
i neka brda čuju glas tvoj.
(2) Slušajte, gore, tužbu Jahvinu,
i tvrdi temelji zemaljski,
jer Jahve ima spor s narodom svojim;
baš protiv Israila on će tužbu podići.
(3) Narode moj, šta sam ti učinio?
I kako sam te namučio? Odgovori mi!
(4) Doista, ja sam te izveo iz zemlje egipatske
i otkupio te iz kuće ropstva,
i poslao sam pred tobom Mojsija, Arona i Mirjamu.
(5) Narode moj, sjeti se sada
šta je Balak, kralj moapski, savjetovao
i šta mu je Bileam, sin Beorov, odgovorio,
i šta se zbilo od Šitima do Gilgala,
da bi ti znao pravedna djela Jahvina."

Šta Bog traži od čovjeka

(6) S čime ću ja doći Jahvi
i pokloniti se pred Bogom uzvišenim?
Hoću li mu doći sa žrtvama paljenicama,
s jednogodišnjom teladi?
(7) Jesu li Jahvi drage hiljade ovnova,

[8] U hebrejskom tekstu 4:14.

[9] U hebrejskom tekstu 5:1.

deset hiljada rijeka ulja?
Hoću li ja prinijeti svog prvjenca za odmetnička djela svoja,
plod svoga tijela za grijeh duše svoje?
(8) On ti je rekao, o čovječe, šta je dobro;
i šta Jahve traži od tebe,
nego da vršiš pravdu, da voliš vjernost
i da hodiš ponizno s Bogom svojim?
(9) Jahvin glas doziva grad –
i mudrost je bojati se imena tvoga:
"Čuj šibu i onoga koji ju je odredio!
(10) Zar mogu zaboraviti u opakoj kući
blago stečeno nepošteno
i krive mjere proklete?
(11) Mogu li ja opravdati opaku vagu
i vreću nepoštenih utega?
(12) Jer bogataši gradski puni su nasilja,
stanovnici laži govore,
i varljiv je jezik u ustima njihovim.
(13) Zato ću na te i ja bolest navaliti, obarajući te,
pustošeći te zbog grijeha tvojih.
(14) Jest ćeš, ali se nećeš nasititi,
i gladan ćeš ostati.
Ti ćeš stavljati nastranu,
ali ništa nećeš sačuvati.
A ono što sačuvaš ja ću maču predati.
(15) Sijat ćeš, ali žeti nećeš.
Gazit ćeš masline, ali se uljem mazati nećeš,
i grožđe, ali vina piti nećeš.
(16) Odredbe Omrijeve
i sva djela kuće Ahabove poštuju se;
i po njihovim načelima ti hodiš.
Zato ću te ja predati propasti,
a stanovnike tvoje poruzi,
i vi ćete trpjeti sramotu naroda moga."

Zlo je zavladalo

7 Teško meni!
Jer sam kao onaj koji ljetne plodove ubire kad se skupljaju ostaci po vinogradu,
kad nema grozda da se pojede
ni rane smokve za kojom mi duša čezne.
(2) Vjernika je nestalo sa zemlje,
i nema poštene osobe među ljudima.
Svi snuju krvoproliće;
svako u mrežu lovi drugoga.
(3) A zlo – obje su mu ruke vrlo vješte.
Vladar traži mito, i sudac,
a velikaš govori šta mu duša želi;
tako to oni zajedno pletu.
(4) Najbolji je među njima kao drača,
najčestitiji kao trnovita živica.
Dan na koji su stražari[10] tvoji upozoravali,
dan tvoje kazne došao je.
Tad će se zbiti pometnja njihova.
(5) Ne uzdajte se u bližnjega;
nemojte imati pouzdanja u prijatelja.
Od one koja ti na grudi liježe
čuvaj usne svoje.
(6) Jer sin postupa prezrivo prema ocu,
kći ustaje na majku,
snaha na svekrvu svoju;
čovjekovi dušmani njegovi su ukućani.

Bog je izvor spasenja i svjetla

(7) A ja, ja ću iščekivati Jahvu;
ja ću čekati Boga spasenja svoga.
Moj će me Bog čuti.
(8) Ne raduj se nada mnom, o dušmane moj.
Iako sam pao, ustat ću;
iako boravim u tmini, Jahve je svjetlost moja.
(9) Ja ću podnijeti ogorčenje Jahvino
jer sam zgriješio prema njemu,
sve dok on ne bude zastupao slučaj moj i izvršio pravdu za me.
on će mene izvesti na svjetlo,
i ja ću vidjeti njegovu pravednost.
(10) Tad će dušman moj vidjeti,
i prekrit će stid onu koja mi je rekla:
"Gdje je Jahve, Bog tvoj?"
Moje će je oči pogledati;
tad će ona biti zgažena
kao blato po ulicama.
(11) To će biti dan za zidanje zidina tvojih.
Toga dana tvoja će se međa proširiti.
(12) To će biti dan kad će tebi dolaziti
iz Asira i gradova egipatskih,
od Egipta pa sve do Eufrata,
čak od mora do mora i od gore do gore.
(13) I opustjet će zemlja zbog stanovnika svojih,
zbog ploda djela njihovih.
(14) Čuvaj narod svoj žezlom svojim,
stado baštine svoje,
koje živi samo u zemlji šumovitoj,
usred pašnjaka bujnih.
Neka se hrani u Bašanu i Gileadu

[10] Tj. proroci.

kao u davne dane.
(15) "Kao u dane kad si izišao iz zemlje egipatske,
ja ću ti pokazati čuda" [očituje Jahve].
(16) Narodi će vidjeti i postidjeti se
sve svoje moći.
Oni će staviti ruku na usta,
uši će im biti gluhe.
(17) Lizat će prašinu kao zmija,
kao gmazovi zemaljski.
Iz svojih će tvrđava izići drščući;
Jahvi, Bogu našemu, doći će prestravljeni,
i bojat će se pred tobom.
(18) Ko je Bog kao ti, koji prašta opačinu
i prelazi preko odmetničkog djela ostatka baštine svoje?
On ne zadržava srdžbu svoju dovijeka,
jer mu je drago da pokaže ljubav.
(19) On će nam se opet smilovati;
on će zgaziti naše opačine.
Da, ti ćeš baciti sve naše grijehe
u dubine morske.
(20) Ti ćeš pokazati vjernost Jakovu
i ljubav postojanu Abrahamu,
onako kako si se zakleo praočevima našim od dana davnih.

NAHUM

Misija proroka Nahuma smješta se u razdoblje između 626. i 612. god. pr. n. e. Njegova knjiga ukazuje na pad Tebe, koji se dogodio 663. god., a potom na skori pad Ninive 612. god. Bit knjige proroka Nahuma predstavlja veličanstvena i živopisna poema koja veliča razaranje Ninive. Ovdje Nahum naglašava i tumači razlog pada Asira, a to je sud Gospodnji protiv silnika. Ova temeljna tema ističe činjenicu da je Nahumova misao pobunjenička i revolucionarna. On tako snažno naglašava kako je Gospod osvetnički raspoložen prema brutalnosti i nemoralu. Poput knjige proroka Obadije, i knjiga proroka Nahuma sadrži zbir proročanstava uperenih protiv neposlušnih naroda, čak dotle da propušta naznačiti krajnje posljedice ove božanske pravde po sami Israil.

Bog je dostojan strahopoštovanja

1 Proročanstvo o Ninivi. Knjiga viđenja Nahuma Elkošanina.
(2) Ljubomoran i osvetnički Bog je Jahve;
Jahve je osvetnik i gnjevan.
Jahve se osvećuje protivnicima svojim,
i on čuva gnjev za neprijatelje svoje.
(3) Jahve se sporo srdi i velik je u moći,
i Jahve neće nipošto ostaviti krivca nekažnjena.
U vihoru i oluji njegov je put,
a oblaci su prašina pod njegovim nogama.
(4) On kori more i isušuje ga;
on presušuje sve rijeke.
Zelenilo Bašana i Karmela sahne;
behar libanonski vehne.
(5) Gore se tresu pred njim
i brda se raspadaju;
zemlja drhti pred njim,
svijet i svi stanovnici njegovi.
(6) Ko može opstati pred ljutinom njegovom?
Ko može izdržati žestinu srdžbe njegove?
Gnjev njegov izlijeva se kao vatra
i stijene pucaju pred njim.
(7) Jahve je dobar,
utvrda u danu nevolje,
i on se brine za one koji kod njega traže utočište.
(8) Ali razornom bujicom
on će dokrajčiti svoje protivnike[1],
i gonit će neprijatelje svoje u tminu.
(9) Šta god vi smišljali protiv Jahve,
on će tome učiniti potpun kraj.
Nijedan se neprijatelj neće dva puta dići.
(10) Kao trnje zapleteno,
i kao pijanci opijeni,
oni su uništeni,
kao strnjika potpuno izgorjeli.
(11) Iz tebe je potekao
onaj koji je skovao zlo protiv Jahve,
opaki savjetnik.
(12) Ovako veli Jahve:
"Iako su u punoj snazi i još mnogobrojni,
čak i takvi bit će pokošeni i nestat će ih.
I ako sam te ja stavljao na muke,
više te neću na muke stavljati.
(13) Zato ću sad ja strgnuti prečagu njegova jarma s tebe,
i potrgat ću okove tvoje."
(14) Jahve je izdao zapovijed o tebi[2]:
"Više se neće čuvati spomen na ime tvoje.
Ja ću istrijebiti kumire i likove
iz kuće bogova tvojih.
Ja ću ti pripremiti grob,
jer si prezren.
[3](15) Eno po gorama nogu onoga koji donosi dobre vijesti,
koji najavljuje mir!
Svetkuj svoje blagdane, Jehudo;
ispuni zavjete svoje.
Jer nikad više opaki neće u te provaliti;
on je posve zatrt.

Niniva će biti savladana

2 Onaj koji rastjeruje došao je na te.
Postavi ljude u tvrđavu, motri na put;

[1] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *mjesto njezino*.

[2] Tj. kralju Ninive.

[3] U hebrejskom tekstu 2:1.

opaši bedra, skupi svu svoju snagu.
(2) Jer Jahve će obnoviti slavu Jakovljevu
kao i slavu Israilovu,
iako su ih haratelji poharali
i uništili im lozine.
(3) [O Ninivo,] štitovi dušmanskih junaka obojeni
su u crveno,
ratnici odjeveni u grimiz,
bojna kola blistaju kao oganj,
kad on bude spreman da krene,
i konji[4] im se propinju.
(4) Po ulicama bjesne bojna kola,
žestoko jure po trgovima,
izgledaju kao baklje,
jure tamo-amo kao bljesci munje.
(5) Pozivaju se probrani ratnici;
oni posrću dok koračaju,
hitaju na bedeme,
i zaklon je postavljen.
(6) Kapije rijeka otvorene su,
a palača se trese.
(7) Huzab[5] je ogoljena,
odvedena je,
i njene služavke cvile kao golubice,
u prsa se udaraju.
(8) Niniva je kao jezerce čija voda brzo istječe,
"Stojte, stojte!" [čuju se povici],
ali se niko ne okreće.
(9) Grabite srebro!
Grabite zlato!
Jer blagu kraja nema –
bogatstvo svakovrsnih dragocjenosti.
(10) [Niniva] je poharana, opljačkana, ogoljena!
Srca su klonula, koljena klecaju!
Svima tijela drhte,
svima su lica poblijedjela.
(11) Gdje je brlog lavova
i hranilište lavića,
gdje su se lav, lavica i lavić skitali,
a ništa ih nije uznemiravalo?
(12) Lav je dovoljno derao za mlade svoje,
udavio dovoljno za laviće svoje,
i punio jazbine svoje plijenom
i brloge svoje rastrganim mesom.
(13) "Gle, ja sam protiv tebe",
očituje Jahve nad vojskama.
"Ja ću spaliti u dimu tvoja kola bojna,
mač će poklati laviće tvoje;
ja ću istrijebiti iz zemlje plijen tvoj,
i više se neće čuti glas glasnika tvojih."

Niniva će biti potpuno uništena

3 Teško okrvavljenom gradu,
punom laži i grabeži;
nikad kraja njegovu plijenu.
(2) Puca bič,
zveči točak,
konji jure,
kola poskakuju!
(3) Konjanici jurišaju,
mačevi sijevaju, koplja svjetlucaju,
mnogo ubijenih, gomila trupala,
i nebrojena mrtva tijela –
o mrtva se tijela spotiču!
(4) Sve zbog silnog bludničenja bludnice,
one koja očarava, ljubavnice vračanja,
koja porobi narode bludničenjem svojim
i puke vračanjem svojim.
(5) "Gle, ja sam protiv tebe", očituje Jahve nad vojskama,
"i ja ću zavratiti suknju tvoju preko lica tvoga
i pokazati narodima golotinju tvoju,
i kraljevstvima sramotu tvoju.
(6) Ja ću baciti nečist na tebe
i učiniti te pogrdom
i napraviti od tebe prizor.
(7) I dogodit će se da će svi koji te vide
bježati od tebe i govoriti:
'Niniva je opustošena!
Ko će tugovati za njom?'
Gdje da ti tražim tješitelje?"
(8) Jesi li ti bolja od No-Amona[6],
koji je ležao kraj Nila,
vodom okružen,
bedem mu bio Nil,
zid mu bio rijeka.
(9) Snaga mu bješe Kuš,
a i Egipat, bez granica.
Oni iz Puta i Luba bijahu među njegovim pomagačima.
(10) Ali on postade prognanik,
otiđe u sužanjstvo;
i dječica njegova bijahu razmrskana
na pročelju ulice svake;

[4] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *čempresi*.

[5] Huzab je možda bilo ime kraljice Ninive.

[6] Tj. od Tebe.

za uglednike njegove bacahu žrijeb,
i svi njegovi velikani bijahu okovani u lance.
(11) I ti ćeš biti pijana,
tražit ćeš skrovište.
I ti ćeš tražiti utočište pred dušmanom.
(12) Sve su tvoje utvrde kao smokve sa zrelim voćkama –
kad se ona zatrese, one padaju u usta onom koji jede.
(13) Gle, narod tvoj žene su usred tebe!
Kapije tvoje zemlje su širom otvorene dušmanima tvojim.
Vatra uništava rešetke na kapijama tvojim.
(14) Nacrpi sebi vode za opsadu!
Učvrsti utvrde svoje!
Mijesi ilovaču i gazi žbuku!
Uzmi kalup za opeku!
(15) Ondje će te vatra progutati,
mač će te posjeći;
uništit će te kao skakavac.
Namnoži se kao larve skakavaca,
namnoži se kao skakavci koji poskakuju.
(16) Ti si umnožio svoje trgovce više nego što je zvijezda na nebu,
ali oni su kao skakavci koji gule bilje i odlijeću.
(17) Tvoji su stražari kao skakavci.
Prvaci tvoji su kao rojevi skakavaca
koji sjede u kamenim zidovima u studenom danu.
Sunce grane, i oni odlijeću,
i ne zna se na kojem su mjestu.
(18) Tvoji pastiri spavaju, kralju asirski;
tvoji plemići drijemaju.
Tvoj je narod raspršen po gorama,
a nikoga nema da ga sakupi.
(19) Nema pomoći slomu tvome,
rana tvoja neiscjeljiva je.
Svi koji čuju vijest o tebi
zapljeskat će nad tobom.
Jer ko nije osjetio tvoju beskrajnu okrutnost?

HABAKUK

Prorok Habakuk živio je u poznom 7. st. pr. n. e., kao i proroci Jeremija, Nahum i Cefanija. Tri književne forme jasno su uočljive u sadržaju knjige proroka Habakuka: dijalog između proroka i Boga (1:2–2:4), gdje se prorok tuži Bogu zbog nepravde u njegovoj zajednici, a Bog mu odgovara kako će Kaldejci (Babilonci) poslužiti kao sredstvo njegove osude spomenute zajednice; pet tužaljki iskazanih u klasičnom proročkom stilu (2:5–20) zbog izrugivanja upućenih na račun Babilona od naroda koji će baš ta sila porobiti; nešto dulja poema koja je po strukturi slična psalmima i koja zaziva u sjećanje nekadašnje pobjedonosne Božije pohode koji su osudili nepravedne narode (3). Habakukovo proročanstvo o padu Babilona ispunilo se kada je perzijski car Kir osvojio grad 539. god.
Habakuk je, kao i Jeremija, navijestio najezdu tuđinske sile koja će biti sredstvo Božijeg suda uperenog protiv Jehude.

Kaldejci kao kazna Jehudi

1 Proročanstvo koje je prorok Habakuk dobio
ukazanjem.
(2) Dokle ću, o Jahve, ja pomagati,
a ti ne čuješ?
Ja ti vičem: "Nasilje!",
a ti ne spašavaš.
(3) Zašto me tjeraš da vidim opačinu
i navodiš da gledam zlo?
Da, propast je i nasilje preda mnom;
razdora ima i svađa se raspiruje.
(4) Zato se zakon zanemaruje
i pravda nikad ne pobjeđuje.
Jer zlikovci su opkolili pravednike;
zato je pravda izopačena.
(5) "Pogledajte u narode! Posmatrajte!
Zapanjite se! Čudite se!
Jer ja ću u vašim danima činiti nešto
u što ne biste povjerovali da vam se ispriča.
(6) Jer, evo, ja dižem Kaldejce,
taj bijesni i žestoki narod
koji korača širom zemlje
da otme obitavališta tuđa.
(7) Od njega se strahuje i njega se boji;
njegova pravda i vlast potječe od njega samog.
(8) Konji su mu brži od leoparda
i ljući od vukova uvečer.
Konjanici njegovi jurišaju,
konjanici mu izdaleka dolaze;
lete kao orao što se sruči da ždere.
(9) Svi dolaze da nasilje počine.
Licima idu naprijed.
Sabiru sužnje kao pijesak.
(10) Kraljevima se rugaju,
a s vladarima šalu zbijaju.
Smiju se svakoj tvrđavi
i nasipaju zemlju da bi je zauzeli.
(11) Onda će prohujati kao vjetar i proći.
Ali smatrat će se krivima
oni kojima je snaga njihov bog."
(12) Zar ti nisi od davnina,
o Jahve, Bože moj, Sveti moj?
Ti umrijeti nećeš.[1]
Ti si ih, o Jahve, odredio da sude;
i ti si ih, o Stijeno, postavio da kažnjavaju.
(13) Prečiste su oči tvoje da bi gledale zlo,
i ti ne možeš gledati na opačinu blagonaklono.
Zašto gledaš blagonaklono
na one koji postupaju nevjerno?
Zašto šutiš kad zlikovci progutaju
pravednije od sebe?
(14) Zašto si učinio ljude poput riba u moru,
poput stvorova što mile i vladara nemaju?
(15) Kaldejci ih sve vade kukom,
izvlače ih svojom mrežom
i sabiru ih u svoju ribarsku mrežu.
Zato se raduju i kliču.
(16) Zato prinose žrtvu svojoj mreži
i pale tamjan svojoj ribarskoj mreži,
jer zbog njih je ulov njihov velik
i najboljim jelom se slade.
(17) Hoće li onda oni isprazniti svoju mrežu

[1] U drevnoj hebrejskoj pisarskoj tradiciji *Ti umrijeti nećeš*, a u mazoretskom tekstu *Mi umrijeti nećemo*.

i neprestano ubijati narode nemilice?

Bog odgovara proroku

2 Ja ću zauzeti svoje stražarsko mjesto
i smjestiti se na bedem;
i bdjet ću da vidim šta će mi on reći,
i kako ću odgovoriti kad budem ukoren.
(2) Tad mi Jahve odgovori i reče:
"Zabilježi šta si vidio
i zapiši to na pločice,
da se može lahko pročitati.
(3) Jer ovo je viđenje ipak za određeno vrijeme;
ono hiti svome cilju i neće se izjaloviti.
Iako se zabavilo, čekaj ga;
Jer zacijelo će doći, neće se odlagati.
(4) Gle oholog,
duša njegova u njemu pravedna nije,
a koji je pravednik po vjeri[2] će život dobiti.
(5) Doista je bogatstvo[3] podmuklo,
uznosit čovjek nema počinka.
On povećava svoju želju kao Šeol,
i kao smrt je, nikad da se zasiti.
I sabire sebi sve puke
i sakuplja sebi sve narode.
(6) Zar mu neće svi oni zapjevati rugalicu,
i još ga ismijavati i davati mu nagovještaje,
govoreći: 'Teško onom koji množi što nije njegovo
i bogati se zalozima!
Dokle će to tako?'
(7) Neće li tvoji zajmodavci odjednom ustati
i oni od kojih se treseš probuditi se?
Tada ćeš im ti biti plijen.
(8) Jer si ti opljačkao mnoge narode,
sav ostatak naroda opljačkat će tebe –
zbog prolijevanja ljudske krvi i nasilja učinjenog zemlji,
gradovima i svim njihovim stanovnicima.
(9) Teško onom koji stječe opaku zaradu svojoj kući,
da savije svoje gnijezdo visoko,
da bude izbavljen iz ruku nesreće!
(10) Ti si smislio sramotu kući svojoj
zatirući mnoge narode;
tako griješiš prema sebi.
(11) Doista će kamen zavikati iz zida,
a krovni će mu rog odgovoriti iz drvene građe.
(12) Teško onom koji gradi grad u krvi
i nasiljem udara temelje naselju.
(13) Zar to uistinu nije od Jahve nad vojskama
da se narodi muče za vatru
i puci se umaraju nizašto?
(14) Jer zemlja će se ispuniti
znanjem o slavi Jahvinoj,
kao što vode prekrivaju more.
(15) Teško onom koji navodi bližnje svoje na piće,
koji miješa svoj otrov dok se oni ne napiju,
da bi gledao njihovu golotinju!
(16) Ti ćeš se ispuniti sramotom prije negoli čašću.
Sad ti pij i teturaj se.[4]
Doći će ti pehar u desnici Jahvinoj
i potpuna sramota sručit će se na slavu tvoju.
(17) Jer nasilje učinjeno Libanonu prekrit će te,
zatrte zvijeri prestravit će te,
zbog prolijevanja ljudske krvi i nasilja nad zemljom,
gradovima i svim njihovim stanovnicima.
(18) Od kakve je koristi kumir kad ga je onaj koji ga je napravio oblikovao,
ili lik, učitelj laži?
Jer njegov se tvorac uzda u djelo ruku svojih
kad oblikuje kumire nijeme.
(19) Teško onom koji kaže komadu drveta: 'Probudi se!',
kamenu nijemom: 'Ustani!'
I je li to učitelj?
Gle, obložen je srebrom i zlatom,
i u njemu uopće daha nema.
(20) A Jahve je u svetom hramu svom.
Neka zemlja sva umukne pred njim!"

Bog izbavlja narod svoj

3 Molitva proroka Habakuka u šigionotu[5].
(2) Jahve, ja sam čuo vijesti o tebi i strah me je.
O Jahve, oživi djelo svoje u ovo vrijeme,
usred ovih godina objavi ga;
u gnjevu sjeti se milosti.
(3) Bog stiže iz Temana,
Sveti s gore Paranske. *Selah*[6]

[2] Ili *vjernosti*.

[3] Tako je u kumranskim rukopisima, a u mazoretskom tekstu *vino*.

[4] Tako je u kumranskim, grčkim i sirjačkim rukopisima. U mazoretskom tekstu *i budi neobrezan*.

[5] Šigionot može biti da znači *tužan*, *osjećajan* (pjesnički izraz).

[6] Značenje ove riječi u hebrejskom nije sigurno utvrđeno. Moguće je da znači *muzička dionica*.

Njegov sjaj zastire nebesa,
i zemlja je puna hvale njegove.
(4) Sjaj je njegov poput sunca;
zrake sijevaju iz ruke mu,
i ondje mu se snaga krije.
(5) Pred njim ide pošast,
a za njim kuga.
(6) On stade i zatrese zemlju;
on pogleda i zadrhtaše narodi.
Da, vječne se gore razmrskaše,
drevna brda propadoše
duž njegovih pradavnih staza.
(7) Vidjeh kušanske čadore u nevolji,
čadorski zastori zemlje midjanske drhtali su.
(8) Je li Jahve bjesnio na rijeke?
Ili jesi li se srdio na rijeke,
ili jesi li bio gnjevan na more,
pa si se vozio na konjima svojim,
na svojim kolima pobjedničkim?
(9) Tvoj luk bješe go,
ti napuni svoj tobolac strijelama. *Selah*
Ti razdvoji zemlju rijekama.
(10) Gore te vidješe i potresoše se;
bujica voda navali.
Bezdan pusti glas svoj,
Sunce visoko diže ruke svoje
(11) i Mjesec stajaše na mjestu svome;
od svjetlosti munjevitih strijela tvojih,
od sjaja blistavog koplja tvog.
(12) Ogorčeno si koračao zemljom;
srdito si gazio narode.
(13) Ti iziđe da spasiš narod svoj,
da spasiš pomazanika svoga.
Ti udari po glavi kuće zla,
da je ogoliš od temelja do krova. *Selah*
(14) Ti probode njegovim kopljem
poglavara njegovih ratnika.
Oni navališe da nas raspršе;
oni su klicali kao oni
koji proždiru tlačenog u potaji.
(15) Ti si gazio po moru s konjima svojim,
burkajući vode silne.
(16) Ja čuh i utroba mi uzdrhta,
od tog mi zvuka usne podrhtavahu.
Truhlež prodire u kosti moje,
noge mi zaklecaše.
Jer moram mirno čekati da dan nevolje
osvane narodu koji nas napada.
(17) Iako smokvino stablo neće cvasti
i neće biti ploda na lozama,
iako će plod masline propasti
i polja neće davati hranu,
iako će stado biti odsječeno od tora
i neće biti goveda u štalama,
(18) ipak ću ja klicati Jahvi,
ja ću se radovati Bogu spasenja svoga.
(19) Gospod Bog moja je snaga,
i on je učinio moje noge poput košutinih,
i vodi me po mojim uzvisinama.

Horovođi: uz žičana svirala.

CEFANIJA

Cefanija potječe iz 7. st. pr. n. e. Sami početak njegove knjige spominje njegovo rodoslovlje koje seže sve do Hezekije, kralja Jehude, i ističe njegovo djelovanje za prvih godina Jošijine vladavine (640–609). Cefanijino aristokratsko porijeklo vidljivo je iz njegove porodične povezanosti sa službenicima carskoga dvora i ondašnjim političkim ličnostima. Njegove osude prakse koju je već bio zabranio Ponovljeni zakon ukazuju na to da je on, vjerovatno, propovijedao neposredno prije reformi mladoga kralja Jošije. Gotovo bi se sa sigurnošću moglo kazati da je bio savremenik proroka Nahuma. Glavna tema njegove knjige jeste Dan Gospodnji, a on ga predstavlja i opisuje u smislu sveopće katastrofe koja će doći kao prirodna posljedica štovanja tuđih kultova i vršenja obreda koji su mrski Jahvi. Stoga ovaj prorok na kraju knjige upozorava na nadolazeće pakleno doba i poziva na pokajanje, otvoreno proričući protiv naroda koji su neprijateljski raspoloženi prema Jehudi.

Dan presude Jehudi

1 Riječ Jahvina koja dođe Cefaniji, sinu Kušija,
sina Gedalijina, sina Amarijina, sina Hezekijina, u danima Jošijaha, sina Amonova, kralja jehudinskoga:
(2) "Ja ću pomesti sve
s lica zemlje", očituje Jahve.
(3) "Uklonit ću ljude i zvijeri;
uklonit ću ptice s neba
i ribe u moru,
i učinit ću da padnu zlikovci;
i iskorijenit ću ljude s lica zemlje", očituje Jahve.
(4) "Dignut ću ruku na Jehudu
i na sve stanovnike Jerusalema.
I odsjeći ću svaki ostatak Baala s ovoga mjesta,
i imena paganskih i mnogobožačkih svećenika,
(5) i one koji se klanjaju na vrhovima kuća vojsci nebeskoj[1],
i one koji se klanjaju i zaklinju Jahvi, a opet se kunu Milkomom[2],
(6) i one koji su se okrenuli od Jahve,
i one koji nisu tražili Jahvu niti su za nj pitali."
(7) Tišina pred Gospodom Jahvom!
Jer Jahvin je dan blizu,
jer Jahve je pripremio žrtvu,
on je posvetio svoje goste.
(8) "Onda će se u dan žrtve Jahvine dogoditi
da ću ja kazniti prvake, kraljeve sinove
i sve koji se budu odijevali u tuđu nošnju.
(9) I kaznit ću toga dana sve koji budu preko hramskog praga preskakali[3],
koji budu punili kuću svoga gospodara[4] nasiljem i prijevarom.
(10) Toga dana", očituje Jahve,
"začut će se vapaj s Riblje kapije,
kukanje iz Druge četvrti,
i glasan tresak s brda.
(11) Kukajte, o stanovnici Makteša,
svi vaši trgovci zbrisani će biti;
svi koji vagaju srebro zatrti su.
(12) Dogodit će se u to vrijeme
da ću ja pretražiti Jerusalem svjetiljkama,
i kaznit ću ljude
koji su samozadovoljni, koji su kao vino na svom talogu,
koji budu govorili u srcu svome:
'Jahve neće učiniti ni dobra ni zla!'
(13) I blago njihovo postat će plijenom,
a kuće njihove puste;
da, oni će graditi kuće, ali se u njih neće useljavati,
i sadit će vinograde, ali vina iz njih neće piti."
(14) Blizu je veliki dan Jahvin,
blizu, i dolazi žurno.
Gorak će biti vapaj na dan Jahvin!
Čak će i ratnik zakukati.
(15) To je dan gnjeva,
dan nevolje i muke,
dan propasti i pustošenja,
dan mraka i tmine,

[1] Tj. nebeskim tijelima.

[2] Milkom (poznat i kao Molek) bio je bog plodnosti Amonaca.

[3] Običaj paganskih Filistinaca (v. Samuel I 5:5).

[4] Ili *Gospoda*.

dan oblaka i mrklog mraka,
(16) dan trube i bojnog pokliča
na utvrđene gradove
i visoke tvrđave na uglovima.
(17) Ja ću sručiti na ljude nevolju,
te će oni hodati kao slijepci,
jer su zgriješili prema Jahvi;
i krv će se njihova proliti kao prašina,
a njihovo meso kao balega.
(18) Ni srebro njihovo ni zlato njihovo
neće ih spasiti
u dan gnjeva Jahvina;
i sva zemlja bit će proždrta
u vatri ljubomore njegove,
jer će on potpuno dokrajčiti,
uistinu strašno,
sve stanovnike zemlje.

Presuda neprijateljima Jehude

2 Okupi se, tako je, saberi se,
o narode bestidni,
(2) prije negoli se odluka rodi
i dan prolazi kao pljeva,
prije negoli vas stigne ražarena srdžba Jahvina,
prije negoli vam svane dan gnjeva Jahvina.
(3) Tražite Jahvu,
svi vi ponizni na zemlji,
koji ste izvršili njegove naredbe;
tražite pravednost, tražite poniznost.
Možda ćete se moći sakriti
u dan srdžbe Jahvine.
(4) Jer Gaza će biti napuštena,
a Aškelon pustoš;
Ašdod će biti istjeran u podne,
a Ekron će biti iščupan.
(5) Teško stanovnicima obale morske,
narodu keretijskom!
Riječ je Jahvina protiv tebe,
o Kanaane, zemljo filistinska;
i ja ću te uništiti
da neće biti stanovnika.
(6) Tako će se obala morska pretvoriti u pašnjake,
livade
za pastire i torove za stada.
(7) Obala će pripasti
ostatku kuće Jehudine,
oni će na nju izvoditi blago na pašu.
U kućama aškelonskim lijegat će uvečer;
jer Jahve, njihov Bog, pazit će na njih,
i vratit će im sreću njihovu.
(8) "Ja sam čuo podrugivanje Moabovo
i psovke sinova Amonovih,
kojima su se oni rugali mome narodu
i uzoholili se protiv njegove zemlje.
(9) Zato, života mi moga",
očituje Jahve nad vojskama, Bog Israilov,
"doista će Moab biti kao Sodoma,
a sinovi Amonovi kao Gomora –
mjesto obraslo koprivom i prekriveno jamama soli,
i pustoš vječna.
Ostatak naroda moga oplijenit će ih,
a preživjeli od naroda moga naslijedit će ih."
(10) To će oni dobiti za oholost svoju,
jer su se rugali i oholili
na narod Jahve nad vojskama.
(11) Jahve će im biti strašan,
jer će on uništiti sve bogove zemaljske;
i sva će se primorja naroda njemu pokloniti,
svako na mjestu svom.
(12) "I vi, Kušani,
bit ćete pobijeni mačem mojim" [veli Jahve].
(13) I on će dići svoju ruku na sjever
i uništiti Asiriju,
i pretvorit će Ninivu u pustoš,
spržiti je kao pustinju.
(14) Usred nje ležat će stada,
sve zvijeri što idu u čoporima;
i pustinjska sova i buljina
noćivat će na vrhovima njenih stupova;
one će hukati na prozoru,
i gavrani na pragu,
jer on je ogolio izradbu od kedra.
(15) To je veseli grad
što živi u sigurnosti,
koji govori u srcu svome:
"Ja jesam, i nema nikog pored mene."
Kako postade pustoš,
brlog zvijerima!
Svako ko kraj njeg prođe zviždat će
i prezirno odmahivati rukom.

Teško Jerusalemu

3 Teško gradu nasilničkom, odmetničkom, okaljanom!
(2) On nije slušao nikakva glasa,
nije prihvatao nikakve upute.
Nije se uzdao u Jahvu,
nije se približavao Bogu svome.

(3) Njegovi su prvaci kao lavovi što riču,
njegovi suci kao vukovi uvečer;
oni ne ostavljaju ništa za ujutro.
(4) Proroci su njegovi nemarni, nevjerni ljudi;
svećenici njegovi oskvrnuše svetište.
Oni prekršiše zakon.
(5) Jahve je pravedan u njemu;
on neće učiniti nepravdu.
Svako jutro on iznosi na svjetlo pravdu svoju;
on neće zatajiti.
Ali nepravednik srama ne poznaje.
(6) [Jahve reče:] "Ja sam zatro ohole[5];
razorene su im tvrđave na uglovima.
Ja sam opustošio njihove ulice,
tuda više niko ne prolazi;
poharani su gradovi njihovi,
nema svijeta, nema stanovnika.
(7) Ja rekoh: 'Zacijelo će me grad poštovati,
uputu primiti.'
On neće izgubiti iz vida[6]
sve što sam mu ja donio.
Ali oni su bili željni
da budu pokvareni u svim svojim djelima.

Kazna i obraćenje pogana

(8) Zato čekajte mene", očituje Jahve,
"dan kad ja ustanem kao svjedok.
Doista, moja je odluka da okupim narode,
da sazovem kraljevstva,
da izlijem na njih ogorčenje svoje,
svu žestinu srdžbe svoje;
jer sva će zemlja biti proždrta
vatrom revnosti moje.
(9) Jer tada ću ja dati narodima usne čiste,
da svi dozivaju ime Jahvino,
da mu služe rame uz rame.
(10) S onu stranu rijeka kušanskih,
oni koji mi se klanjaju, moji raštrkani,
prinosit će moje žrtve.
(11) Toga dana ti se nećeš sramiti
svih djela svojih
kojima si se pobunio protiv mene,
jer tad ću ja ukloniti iz tvoje sredine
tvoje oholnike, razmetljivce,
i nikad se više ti nećeš šepuriti
na mojoj svetoj gori.
(12) Ali ću ja ostaviti u tebi
smjeran i ponizan narod,
te će on tražiti utočište u imenu Jahvinu.
(13) Ostatak Israilov neće činiti nepravdu
i neće govoriti laži,
niti će se jezik varljiv
naći u ustima njegovim;
jer on će izvoditi blago na pašu i lijegati,
i ni od koga neće drhtati."

Pjesma radosti

(14) Kliči, kćeri cionska!
Viči pobjedonosno, o Israile!
Raduj se i veseli svim srcem svojim,
o narode jerusalemski!
(15) Jahve je uklonio presude svoje protiv tebe,
on je pomeo dušmane tvoje.
Kralj Israila, Jahve, u tvojoj je sredini;
ti se više nećeš bojati nesreće.
(16) Toga dana reći će se Jerusalemu:
"Ne boj se, Cione;
neka ti ruke ne oslabe.
(17) Jahve, Bog tvoj, u tvojoj je sredini,
ratnik spasitelj.
On će ti se silno radovati,
on će te obnoviti[7] u ljubavi svojoj,
radosnim će se poklicima nad tobom veseliti
(18) kao u dan svečani.
Odvratit ću od tebe nevolju,
da više ne nosiš teret srama.
(19) Evo, ja ću u to vrijeme izići na kraj
sa svim tvojim tlačiteljima,
spasit ću hrome
i sabrati prognane,
i pretvorit ću njihovu sramotu u hvalu i slavu
na svoj zemlji.
(20) U to ću vas vrijeme ja dovesti kući,
baš u vrijeme kad vas saberem;
doista ću vam dati slavu i hvalu
među svim narodima na zemlji,
kad vam vratim sreću na vaše oči", veli Jahve.

[5] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *narode*.

[6] Tako je u grčkom i sirjačkom, a hebrejski je ovdje nejasan.

[7] Tako je u grčkom i sirjačkom, a u hebrejskom *on će šutjeti*.

HAGAJ

Knjiga proroka Hagaja potječe iz poslijesužanjskog razdoblja. Kad je perzijski car Kir osvojio Babilon, on nije samo 538. god. pr. n. e. izdao naredbu kojom dopušta povratak Jevreja u Jehudu nego ih još hrabri i potiče da iznova podignu hram u Jerusalemu. Jevreji su ga u tome poslušali i već 515. god. pr. n. e. novi je hram bio sagrađen.
Hagajeve poruke brižljivo su i precizno datirane. One se smještaju između 29. augusta i 18. decembra 520. god. pr. n. e., to jest druge godine vladavine perzijskog cara Darija. Hagaj je mogao biti svjedokom razaranja Solomonova hrama 586. god. (2:3). Ukoliko je to tako, on je tad već mogao imati sedamdeset godina, kada je i započeo svoju proročku službu.
Uz proroka Zakariju, prorok Hagaj bio je također jedan od značajnih i presudnih likova u konačnom dovršenju tog poduhvata. On nije odigrao značajnu ulogu samo u poticanju sunarodnjaka da iznova izgrade jerusalemski hram – on je suštinski doprinosio i oživljavanju obredne, ekonomske i administrativne strane društvenog života tek obnovljene jevrejske zajednice poslijesužanjskog razdoblja. Njegov utjecaj bio je presudan na tadašnjeg vladara Zerubabela i velikog svećenika Ješuu.
U sadržaju njegove knjige preovlađuje proročanstvo o osudi naroda ukoliko propusti priliku da do kraja dovede obnovu hrama, kao i proročanstva u kojima on hrabri i neprestano potiče sunarodnjake da istraju u svome naumu oko ponovnog podizanja hrama. Osim toga, knjiga proroka Hagaja nudi proročanstvo o spasenju, obećavajući narodu dolazak vremena ispunjenog pravdom i nacionalnim trijumfom čim se gradnja hrama dovede do kraja.

Poziv na obnovu hrama

1 Druge godine kralja Darija, prvoga dana u šestome mjesecu, po proroku Hagaju dođe riječ
Jahvina Zerubabelu, sinu Šealtielovu, namjesniku
Jehude, i Ješui, sinu Jehocadakovu, velikom svećeniku: (2) "Ovako veli Jahve nad vojskama: Ovaj
narod govori: 'Još nije došlo vrijeme, vrijeme da se
Jahvina kuća opet sagradi.'"
(3) Onda dođe riječ Jahvina po proroku Hagaju:
(4) "Je li vama samima vrijeme da stanujete u kućama svojim obloženim drvetom dok je ova kuća
razrušena?" (5) I zato, ovako veli Jahve nad vojskama: "Razmotrite puteve svoje! (6) Mnogo ste posijali, malo žanjete; jedete, ali nema dovoljno da se
najedete; pijete, ali nema dovoljno da se napijete;
odijevate se, ali nikome nije toplo; a onaj koji zarađuje zarađuje plaću da je stavi u šuplju kesu."
(7) Ovako veli Jahve nad vojskama: "Razmotrite
puteve svoje! (8) Popnite se na gore, donesite drva
i sagradite opet hram, da ja budem njime zadovoljan i slavljen", veli Jahve. (9) "Očekivali ste mnogo,
a evo dočekaste malo. Kad ste to donijeli kući, ja
ga razvijah. Zašto?", očituje Jahve nad vojskama.
"Zato što moja kuća leži razrušena, dok svaki od
vas trči kući svojoj. (10) Zato je nebo nad vama
uskratilo svoju rosu, a zemlja uskratila prinos svoj.
(11) Ja pozvah sušu na zemlju, na gore, na žito, na
mlado vino, na ulje, na ono što zemlja rađa, na ljude, na stoku i na sav trud ruku."
(12) Tad se Zerubabel, sin Šealtielov, i Ješua, sin
Jehocadakov, veliki svećenik, sa svim ostatkom
naroda pokoriše glasu Jahve, Boga svoga, i riječima proroka Hagaja, kao što ga Jahve, Bog njihov,
bješe i poslao. I poboja se narod Jahve. (13) Potom
Hagaj, glasnik Jahvin, po Jahvinu nalogu progovori
narodu i reče: "Ja sam s vama", očituje Jahve. (14)
Tako Jahve potaknu duh Zerubabela, sina Šealtielova, namjesnika Jehude, i duh Ješue, sina Jehocadakova, velikog svećenika, i duh sveg ostatka
naroda, te oni dođoše i prionuše na posao na kući
Jahve nad vojskama, Boga svoga, (15) dvadeset i
četvrtog dana u šestome mjesecu, druge godine
kralja Darija.

Nečist narod

2 Dvadeset i prvog dana u sedmome mjesecu
dođe riječ Jahvina po proroku Hagaju: (2)
"Progovori sad Zerubabelu, sinu Šealtielovu, namjesniku Jehude, i Ješui, sinu Jehocadakovu, velikom svećeniku, i ostatku naroda, i reci: (3) Ko je

ostao među vama da je vidio ovaj hram u njegovoj staroj slavi? I kako ga sada vidite? Nije li u vašim očima kao ništa? (4) A sad budi jak, Zerubabele, očituje Jahve, odvaži se i ti, Ješua, sine Jehocadakov, veliki svećeniče, i sav narode zemlje, odvaži se, očituje Jahve, i radite, jer ja sam s vama, očituje Jahve nad vojskama, (5) onako kako vam i obećah kad iziđoste iz Egipta. Moj Duh obitava među vama; ne bojte se! (6) Jer ovako veli Jahve nad vojskama: Još ću jednom za kratko vrijeme ja potresti nebesa i zemlju, te i more i suhu zemlju. (7) Ja ću potresti sve narode; i dolazit će blago svih naroda, i ja ću ispuniti ovu kuću slavom, veli Jahve nad vojskama. (8) Srebro je moje i zlato je moje, očituje Jahve nad vojskama. (9) Kasnija slava ove kuće bit će veća od one prijašnje, veli Jahve nad vojskama, i na ovome mjestu ja ću dati mir, očituje Jahve nad vojskama."
(10) Dvadeset i četvrtoga dana u devetome mjesecu druge godine kralja Darija dođe riječ Jahvina proroku Hagaju: (11) "Ovako veli Jahve nad vojskama: Upitaj sad svećenike šta Zakon kaže o ovome: (12) Ako bi neko nosio sveto meso u naboru odijela svog, te dotakao hljeb tim naborom, ili kuhano meso, vino, ulje, ili kakvu god hranu, bi li to postalo sveto?"
A svećenici odgovoriše: "Ne."
(13) Tad Hagaj reče: "Kad bi neko ko se onečistio dotaknuvši truplo dodirnuo nešto od toga, bi li to bilo nečisto?"
A svećenici odgovoriše: "Bilo bi nečisto."
(14) Onda Hagaj reče: "Takav je i ovaj narod. I takav je i ovaj puk preda mnom", očituje Jahve, "i takvo je i svako djelo ruku njihovih; i ono što oni ondje prinose nečisto je.

Jahve će blagosloviti

(15) A sad, razmislite od dana današnjega pa nadalje: prije negoli se postavi kamen na kamen u hramu Jahvinu, (16) kakvi ste bili? Kad bi ko došao do hrpe žita od dvadeset mjera, bilo je samo deset, i kad bi ko došao do vinskog badnja da zahvati pedeset mjera, bilo je samo dvadeset. (17) Ja sam udarao po vama i po svakom djelu ruku vaših medljikom, plijesni i gradom, ali vi mi se niste vratili", očituje Jahve. (18) "Doista razmislite od dana današnjega pa nadalje, od dvadeset i četvrtog dana devetoga mjeseca, od dana kad su udareni temelji hramu Jahvinu, razmislite: (19) je li ostalo još sjemena u žitnici? Pa ni vinova loza, smokva, šipak ni maslina ne rađaju. Ali od ovoga dana ja ću vas blagosloviti."

Obećanje Jahvino Zerubabelu

(20) Potom drugi put dođe riječ Jahvina proroku Hagaju dvadeset i četvrtog dana toga mjeseca: (21) "Progovori Zerubabelu, namjesniku Jehude, i reci: Ja ću potresti nebesa i zemlju. (22) Ja ću oboriti prijestolja kraljevstava i slomiti moć kraljevstvima poganskim; i prevrnut ću kola i vozače njihove, i konji će i konjanici njihovi pasti, svako od mača tuđega. (23) Toga dana", očituje Jahve nad vojskama, "ja ću te uzeti, Zerubabele, sine Šealtielov, slugo moja", očituje Jahve, "i učiniti te poput pečatnog prstena, jer sam te odabrao", očituje Jahve nad vojskama.

ZEKARIJA

Poput Jeremije i Ezekijela, Zekarija nije bio samo prorok nego i svećenik. Rođen je u Babilonu i bio je među onima koji su se vratili u Jehudu 538/537. Svog djeda Idu naslijedio je kao glava njegove svećeničke obitelji (Nehemija 12:16). Bio je mlađi savremenik proroka Hagaja (Ezra 5:1; 6:14), a sam sebe opisuje kao mladića (2:4) u trenutku kada je započeo sa svojom proročkom službom ujesen 520. pr. n. e. Poglavlja 9–14 dolaze mnogo kasnije u njegovu životu. Mogao je nastaviti svoje službovanje sve do vladavine Artakserksesa I (464–424. pr. n. e.).

Glavna svrha Zekarijinih i Hagajevih proroštava sastojala se u nastojanju da se narod Jehude probudi iz pospanosti i obodri u dovršetku gradnje hrama Božijeg u Jerusalemu. Oni su također željeli potaknuti duhovnu obnovu. U Zekarijinim osmonoćnim vizijama (1:7–6:8) Bog je obećao da će se vratiti Jehudi ukoliko mu se Jehuda povrati (1:3, 5–6). On će se 'prisjetititi' saveza svojih obećanja i nastojat će ih ispuniti. On će izbaviti svoj narod iz babilonskog sužanjstva, iznova će uspostaviti kraljevstvo i obredoslovlje u obnovljenom hramu. To vodi ka još veličanstvenijoj slici spasenja koje će doći kroz Mesiju i propast svih sila koje se protive Božijem kraljevstvu, tako da se njegova vladavina može, najzad, u punini iznova uspostaviti na zemlji.

Poziv na pokajanje

1 U osmome mjesecu druge godine Darija dođe
riječ Jahvina proroku Zekariji, sinu Berekijinu, sinu Idovu: (2) "Jahve se veoma rasrdio na
očeve vaše. (3) Zato im kaži: Ovako veli Jahve nad
vojskama: 'Vi se vratite meni', očituje Jahve nad
vojskama, 'pa ću se ja vratiti vama', veli Jahve nad
vojskama. (4) Ne budite kao očevi svoji, kojima su
prijašnji proroci objavljivali: Ovako veli Jahve nad
vojskama: 'Vratite se sad sa zlih puteva svojih i od
zlodjela svojih. Ali me oni nisu slušali niti su se
obazirali na me', očituje Jahve. (5) Očevi vaši, gdje
su oni? I proroci, žive li oni dovijeka? (6) A zar ri-
ječi moje i odredbe moje, što sam ih zapovjedio
slugama svojim prorocima, nisu stigle očeve vaše?
Tad se oni pokajaše i rekoše: Onako kako je Jahve
nad vojskama naumio da učini s nama prema pu-
tevima našim i djelima našim, tako je on s nama
i postupio."

Prvo viđenje: Čovjek među stablima mirte

(7) Dvadeset i četvrtog dana jedanaestoga mjese-
ca, koji je mjesec šebat, druge godine Darija, pro-
roku Zekariji, sinu Berekijinu, sinu Idovu, dođe
ova riječ Jahvina: (8) Vidio sam u noći čovjeka
gdje jaše na crvenom konju, i on stajaše među sta-
blima mirte u dolini, a iza njega konji crveni, riđi i
bijeli. (9) Ja tad rekoh: "Ko su ovi, gospodaru moj?"
Anđeo koji je govorio sa mnom reče mi: "Ja ću ti
pokazati ko su oni."
(10) A čovjek koji je stajao među mirtama odgo-
vori i reče: "Ovo su oni koje je Jahve poslao da obi-
laze zemlju."
(11) Tad oni odgovoriše anđelu Jahvinu koji je sta-
jao među mirtama i rekoše: "Mi smo obišli zemlju,
i gle, sva je zemlja mirna i tiha."
(12) Potom anđeo Jahvin reče: "O Jahve nad voj-
skama, dokle ćeš ti uskraćivati milost Jerusalemu
i gradovima jehudinskim, na koje si ogorčen ovih
sedamdeset godina?" (13) Jahve odgovori anđelu
koji je govorio sa mnom prijaznim riječima, rije-
čima utješnim.
(14) Tako mi anđeo koji je govorio sa mnom reče:
"Objavi: Ovako veli Jahve nad vojskama: Ja sam
veoma ljubomoran zbog Jerusalema i Ciona. (15)
I veoma sam ljut na narode bezbrižne, jer dok ja
bijah samo malo ljut, oni uvećavahu nesreću. (16)
Stoga ovako veli Jahve: Ja ću se vratiti u Jerusalem
s milosrđem; kuća će moja biti sagrađena u njemu,
očituje Jahve nad vojskama, i vrpca za mjerenje bit
će pružena preko Jerusalema. (17) I još objavi:
Ovako veli Jahve nad vojskama: Moje će gradove
opet preplaviti blagostanje, i Jahve će opet utješiti
Cion i opet izabrati Jerusalem."

Drugo viđenje:
Četiri roga i četiri majstora

[1](18) Tad ja podigoh oči i pogledah, kad gle, četiri roga. (19) Zato upitah anđela koji je govorio sa mnom: "Šta je ovo?"
A on mi odgovori: "To su rogovi koji su raspršili Jehudu, Israila i Jerusalem."
(20) Onda mi Jahve pokaza četiri majstora. (21) Ja upitah: "Šta su ovi došli raditi?"
A on reče: "To su rogovi koji su raspršili Jehudu, te niko ne može dići svoju glavu, a majstori su došli da ih zastraše, da polome rogove narodima koji podigoše rogove svoje na zemlju Jehudinu da rasprše njen narod."

Treće viđenje:
Čovjek s vrpcom za mjerenje

2 Onda podigoh oči i pogledah, kad gle, ondje bijaše neki čovjek s vrpcom za mjerenje u ruci. (2) Zato upitah: "Kamo ćeš?"
A on mi reče: "Da izmjerim Jerusalem, da vidim koliko je širok i koliko dug."
(3) I gle, anđeo koji je govorio sa mnom istupi, a drugi mu je anđeo izlazio u susret, (4) govoreći mu: "Trči, progovori onom mladiću i reci mu: Jerusalem će biti naseljen, bez zidina, zbog mnoštva ljudi i stoke u njemu, (5) jer ću mu ja, očituje Jahve, biti vatreni zid, i ja ću biti slava usred njega."
(6) "Hej! Hej! Bježite iz zemlje sjeverne", očituje Jahve, "jer ja sam vas raspršio kao četiri vjetra nebeska", očituje Jahve. (7) "Hej! Izmakni, Cione, ti koji živiš u gradu babilonskom." (8) Jer ovako veli Jahve nad vojskama, koji mi je ukazao čast i poslao me narodima koji su vas pljačkali: "Ko vas dirne dirnuo je zjenicu oka moga. (9) Jer gle, ja ću zamahnuti rukom svojom nad njima, te će oni biti plijen robovima svojim. Tad ćete vi znati da je mene poslao Jahve nad vojskama. (10) Pjevaj od sreće i raduj se, grade cionski, jer gle, ja dolazim i obitavat ću usred tebe", očituje Jahve. (11) "Mnogi će se narodi pridružiti Jahvi toga dana i postat će narodom mojim. Tad ću ja obitavati usred tebe, i ti ćeš znati da me tebi poslao Jahve nad vojskama.
(12) Jahve će zaposjesti Jehudu kao dio svoj u svetoj zemlji i opet će izabrati Jerusalem.
(13) Tiho, ljudi svi, pred Jahvom, jer on se prenuo iz svetog obitavališta svog."

Četvrto viđenje: Ješua i sotona

3 Potom mi pokaza Ješuu, velikog svećenika, gdje stoji pred anđelom Jahvinim, a sotona mu stajaše s desne strane da ga tuži. (2) Anđeo Jahvin[2] reče sotoni: "Jahve te ukorio, sotono! Ukorio te Jahve, koji je izabrao Jerusalem! Nije li ovaj čovjek ugarak istrgnut iz vatre?"
(3) A Ješua bijaše obučen u prljave haljine stojeći pred anđelom. (4) Anđeo progovori i reče onima koji stajahu pred njim: "Skinite s njega te prljave haljine." I još njemu reče: "Evo, ja sam uklonio od tebe opačinu tvoju i odjenut ću te u svečano odijelo."
(5) Ja tad rekoh: "Neka mu metnu čist turban na glavu." Tako mu staviše čist turban na glavu i odjenuše ga u haljine dok je anđeo stajao u blizini.
(6) I anđeo Jahvin opomenu Ješuu riječima: (7) "Ovako veli Jahve nad vojskama: Ako budeš hodio putevima mojim i držao se onoga što tražim, onda ćeš i upravljati kućom mojom i nadzirati dvorišta moja, a ja ću ti omogućiti slobodan pristup među one koji ovdje stoje.

Dolazak Mladice

(8) Sad slušajte, Ješua, veliki svećeniče, ti i drugovi tvoji što sjede pred tobom – doista, oni su ljudi koji su znak, jer gle, ja ću dovesti Mladicu, slugu svoga. (9) Evo kamena koji stavih pred Ješuu; na jednom kamenu sedam je očiju. Gle, ja ću u nj urezati natpis, očituje Jahve nad vojskama, i uklonit ću opačinu zemlje ove u jednom danu. (10) Toga dana, očituje Jahve nad vojskama, svako će od vas pozvati bližnjega svoga da sjedne pod lozu i pod smokvu."

Peto viđenje:
Stalak za svjetiljku i maslinova stabla

4 Potom se vrati anđeo koji je govorio sa mnom i probudi me, kao kad čovjeka probude iz sna.
(2) On me upita: "Šta vidiš?"
A ja odgovorih: "Vidim, evo, stalak za svjetiljku, sav od zlata, s posudom navrh njega, i sedam svjetiljki na njemu, sa sedam lijevaka za svaku svjetiljku navrh njega, (3) i još dva stabla maslinova kraj njega, jedno s desne strane posude, a drugo s njene lijeve strane." (4) Ja onda progovorih anđelu koji je

[1] U nekim tekstovima: 2:1.

[2] Tako je u sirjačkim rukopisima, a u hebrejskom *Jahve*.

govorio sa mnom i upitah: "Šta je ovo, gospodaru moj?"
(5) Tad mi anđeo koji je govorio sa mnom odgovori i reče: "Zar ti ne znaš šta je to?"
A ja rekoh: "Ne, gospodaru moj."
(6) On mi tad reče: "Ovo je Jahvina riječ Zerubabelu: Ne silom niti snagom, nego duhom mojim, veli Jahve nad vojskama. (7) Šta si ti, goro velika? Pred Zerubabelom – ravnica; i on će iznijeti zaglavni kamen [hrama] uz poklike: 'Blagoslovio, blagoslovio ga Bog!'"
(8) I još mi dođe riječ Jahvina: (9) "Zerubabelove ruke položile su temelj kući ovoj, i njegove će je ruke i dovršiti. Tad ćete vi znati da me vama poslao Jahve nad vojskama. (10) Jer ko je prezreo dan malih stvari? Ljudi će se radovati kad vide visak u Zerubabelovoj ruci. A ovih sedam svjetiljki Jahvine su oči što prolaze širom zemlje."
(11) Tad ga ja upitah: "Šta su ova dva stabla maslinova s desne strane stalka za svjetiljku i s njegove lijeve strane?" (12) I progovorih i drugi put i upitah ga: "Šta su one dvije grane masline što izlijevaju zlatno ulje kroz dvije zlatne cijevi?"
(13) Tad mi on odgovori i reče: "Zar ne znaš šta su?"
A ja rekoh: "Ne, gospodaru moj."
(14) Tad on reče: "To su dva pomazanika koji stoje kraj Gospodara zemlje sve."

Šesto viđenje: Leteći svitak

5 Potom opet podigoh oči i pogledah, kad gle, svitak lećaše. (2) I upita me on: "Šta vidiš?"
A ja odgovorih: "Vidim svitak što leti; dug je dvadeset, a širok deset aršina."
(3) On mi tad reče: "To je prokletstvo koje će krenuti preko lica zemlje sve; doista, svako ko bude krao bit će pometen po onom što je napisano s jedne strane, i svako ko se bude krivo zaklinjao bit će pometen po onom što je napisano s druge strane. (4) Ja ću ga poslati", očituje Jahve nad vojskama, "i on će ući u kuću lopovu i u kuću onome koji se kune krivo imenom mojim; i on će prenoćiti u toj kući i uništiti je s njenim drvetom i kamenom."

Sedmo viđenje: Žena u košari

(5) Tad anđeo koji je govorio sa mnom iziđe i reče mi: "Podigni sad oči i pogledaj šta to izlazi."
(6) Ja upitah: "Šta je to?"
A on reče: "To je košara[3] što izlazi." I još reče: "To je njihova opačina[4] u zemlji svoj." (7) I gle, podiže se poklopac od olova i jedna je žena sjedila u košari. (8) Tad on reče: "To je zloća!" I gurnu je dolje, usred košare, i baci joj na otvor teret od olova. (9) Potom ja podigoh oči i pogledah: dvije žene izlažahu s vjetrom u krilima – imale su krila kao krila u rode – i digoše košaru između zemlje i neba.
(10) Ja upitah anđela koji je govorio sa mnom: "Kamo nose košaru?"
(11) A on mi reče: "Da joj izgrade hram u zemlji šinarskoj[5]; i kad se on pripremi, ona će biti posađena tamo na prijestolje svoje."

Osmo viđenje: Četvera kola

6 I podigoh opet oči i pogledah, kad gle, četvera kola izlažahu između dviju gora; a gore bijahu gore mjedene. (2) Na prvim kolima bijahu crveni konji, na drugim kolima crni konji, (3) na trećim kolima bijeli konji, a na četvrtim kolima snažni šareni konji. (4) Potom ja progovorih i upitah anđela koji je govorio sa mnom: "Ko su ovi, gospodaru moj?"
(5) Anđeo mi odgovori: "To su četiri vjetra nebeska što izlaze nakon stajanja pred Gospodarem zemlje sve. (6) Kola s crnim konjima idu u sjeverni kraj, kola s bijelcima idu na zapad, dok kola sa šarcima idu u južni kraj (7) i snažni [šareni] iziđoše na istok[6]." Oni bijahu željni da krenu u obilazak zemlje. I reče [anđeo]: "Idite, obiđite zemlju." I oni obiđoše zemlju. (8) Onda mi [anđeo] doviknu i reče: "Vidi, oni koji idu u zemlju sjevernu umirili su gnjev moj u zemlji sjevernoj."

Kruna za svećenika Ješuu

(9) I riječ Jahvina dođe mi: (10) "Uzmi prinos od prognanika – od Heldaja, Tobijaha i Jedajaha – i otiđi istog dana pa uđi u kuću Josijaha, sina Cefanijina, u koju su oni došli iz Babilona.
(11) Uzmi srebra i zlata, načini krunu i stavi je na glavu Ješui, sinu Jehocadakovu, velikom svećeniku. (12) Onda mu kaži: Ovako veli Jahve nad vojskama: Evo čovjeka kome je ime Mladica, jer će se on razgranati tamo gdje je; i on će izgraditi hram

[3] *Košara* ili *efa*, mjerna jedinica od oko 22 litra.

[4] Tako je u grčkim i sirjačkim rukopisima, a u hebrejskom *njihovo oko*.

[5] Šinar – Babilonija.

[6] Sirjački: *na istok*. Hebrejski tekst nema ove riječi.

Jahvin. (13) Tako je, on je taj koji će izgraditi hram Jahvin i taj koji će nositi čast i sjediti i vladati na prijestolju svome. Tako će biti jedan svećenik kraj njegova prijestolja, i vladat će mir među njima dvojicom. (14) A kruna će ostati u Jahvinom hramu, za spomen Heldaju[7], Tobijahu, Jedajahu i Josijahu[8], sinu Cefanijinu. (15) Oni koji budu daleko doći će i graditi hram Jahvin." Tad ćete vi znati da me je Jahve nad vojskama vama poslao. I to će se zbiti ako se potpuno pokorite Jahvi, Bogu svome.

Pravda i ljubav važniji nego post

7 Četvrte godine kralja Darija, četvrtoga dana u devetome mjesecu, kislevu, riječ Jahvina dođe Zekariji. (2) I narod Betela posla Šarezera i Regem-Meleka i ljude njihove da traže blagonaklonost Jahvinu, (3) i da progovore svećenicima u kući Jahve nad vojskama i prorocima te upitaju: "Hoću li plakati u petome mjesecu i ustezati se, kako sam činio ove godine mnoge?"
(4) Tad mi dođe riječ Jahve nad vojskama: (5) "Reci svem narodu u zemlji i svećenicima: Kad ste postili i tugovali u petome i sedmome mjesecu ovih sedamdeset godina, jeste li zbilja zarad mene postili? (6) Kad jedete i pijete, zar sebi ne jedete i zar sebi ne pijete? (7) Zar ovo nisu riječi koje je Jahve objavio po prorocima prijašnjim, kad je Jerusalem naseljen i bezbrižan bio, zajedno s gradovima oko sebe, i kad su Negeb i Šefela naseljeni bili?"
(8) Potom riječ Jahvina dođe Zekariji: (9) "Ovako veli Jahve nad vojskama: Dijelite istinsku pravdu i jedan drugom pokazujte ljubav i milost; (10) i ne tlačite udovicu ni siroče, stranca ni siromaha; i ne snujte zla u srcima svojim jedni drugima. (11) Ali oni ne htjedoše poslušati i tvrdoglavo okrenuše leđa i začepiše uši da ne bi čuli. (12) Srca svoja učiniše tvrdim kao kremen da ne bi čuli uputu i opomene koje Jahve bijaše poslao po Duhu svom preko proroka prijašnjih; zato velik gnjev izbi iz Jahve nad vojskama. (13) I baš kao što je on dozivao, a oni nisu htjeli slušati, tako su i oni dozivali, a ja nisam htio slušati", veli Jahve nad vojskama, (14) "pa sam ih raspršio olujnim vjetrom među sve narode koje oni nisu poznavali. Tako zemlja ostade pusta iza njih, te niko tuda nije prolazio, jer oni ugodnu zemlju poharaše."

[7] Tako je u sirjačkim rukopisima, a u hebrejskom *Helemu*.

[8] Tako je u sirjačkim rukopisima, a u hebrejskom *Henu*.

Bog obećava blagoslov Jerusalemu

8 Onda mi dođe riječ Jahve nad vojskama: (2) "Ovako veli Jahve nad vojskama: Ja sam veoma ljubomoran zbog Ciona, jesam, velikim sam gnjevom zbog njega ljubomoran.
(3) Ovako veli Jahve: Ja ću se vratiti u Cion i obitavat ću usred Jerusalema. Tad će se Jerusalem zvati Vjernim gradom, a gora Jahve nad vojskama Svetom gorom.
(4) Ovako veli Jahve nad vojskama: Starci i starice opet će sjediti po ulicama jerusalemskim, svako sa svojim štapom u ruci zbog starosti. (5) I gradske će se ulice ispuniti dječacima i djevojčicama koji će se igrati po ulicama njegovim.
(6) Ovako veli Jahve nad vojskama: Ako to bude preteško u očima ostatka naroda ovog u tim danima, hoće li i u mojim očima biti preteško?, očituje Jahve nad vojskama.
(7) Ovako veli Jahve nad vojskama: Evo, ja ću spasiti narod svoj iz zemlje istočne i iz zemlje zapadne, (8) i vratit ću ih, i oni će živjeti usred Jerusalema; i bit će narod moj, a ja ću njima biti Bog u vjernosti i pravednosti.
(9) Ovako veli Jahve nad vojskama: Neka vam ruke budu jake, vama koji ovih dana slušate riječi iz usta proroka što progovoriše u dan kad je položen temelj kuće Jahve nad vojskama, da bi se sagradio hram. (10) Jer prije tih dana ne bješe ni plaće čovjeku niti ikakve plaće životinji; i onome ko je izlazio ili ulazio nije bilo mira zbog dušmana njegovih, a ja sam huškao sve ljude jedne na druge. (11) Ali sad neću postupati prema ostatku ovoga naroda kao minulih dana, očituje Jahve nad vojskama.
(12) Jer bit će mira za sjemena: loza će davati plod svoj, zemlja će rađati prinos svoj i nebesa će davati rosu svoju, a ja ću dati ostatku naroda ovog da sve to naslijedi. (13) Baš kao što bijaste prokletstvo među narodima, o kućo Jehudina i kućo Israilova, tako ću ja vas spasiti da postanete blagoslovom. Ne bojte se, neka vam ruke budu jake.
(14) Jer ovako veli Jahve nad vojskama: Baš kao što sam bio naumio da vam učinim nažao kad me očevi vaši izazvaše na gnjev, veli Jahve nad vojskama, i nisam popustio, (15) tako sam opet naumio u danima ovim da učinim dobro Jerusalemu i kući Jehudinoj. Ne bojte se! (16) Evo šta vam je činiti: govorite istinu jedni drugima, na sudovima svojim presuđujte istinito i pravo, radi mira. (17) I neka niko od vas ne snuje u srcu svome zlo drugome, i

ne volite krivokletstvo, jer sve to ja mrzim, očituje Jahve."
(18) Potom mi dođe riječ Jahve nad vojskama:
(19) "Ovako veli Jahve nad vojskama: Post četvrtoga, petoga, sedmoga i desetoga mjeseca postat će veseljem, radošću i sretnim svetkovinama kući Jehudinoj; stoga volite istinu i mir.
(20) Ovako veli Jahve nad vojskama: Još će dolaziti narodi, stanovnici gradova mnogih. (21) Stanovnici jednoga grada ići će u drugi govoreći: 'Hajdemo odmah usrdno zaiskati blagonaklonost Jahvinu i tražiti Jahvu nad vojskama; ići ćemo i mi.'
(22) Tako će mnogi puci i moćni narodi dolaziti da traže Jahvu nad vojskama u Jerusalemu i da usrdno ištu blagonaklonost Jahvinu.
(23) Ovako veli Jahve nad vojskama: U tim će danima deset ljudi od svih naroda hvatati Jehudinca za odijelo govoreći: 'Pusti nas da idemo s tobom, jer čuli smo da je s tobom Bog.'"

Proročanstva protiv susjednih naroda

9 Proročanstvo: riječ je Jahvina protiv zemlje Hadrakove, i otpočinut će na Damasku – jer oči ljudi, naročito svih plemena Israilovih, uprte su prema Jahvi –
(2) te i Hamat, koji s njim graniči,
Tir i Sidon, iako su veoma mudri.
(3) Tir podiže sebi tvrđavu
i zgrnu srebra kao prašine
i zlata kao blata na ulicama.
(4) Gle, Gospod će ga lišiti posjeda
i baciti u more blago njegovo;
a njega će progutati vatra.
(5) Vidjet će to Aškelon i uplašiti se.
Gaza će se previjati od velikog bola,
i Ekron, jer mu je nada osujećena.
Nestat će kralja iz Gaze,
i Aškelon neće biti naseljen.
(6) Mješanci će obitavati u Ašdodu,
a ja ću zatrti ponos Filistinaca.
(7) I uklonit ću im krv iz usta
i gnusobe njihove između njihovih zuba.
Onda će i oni biti ostatak za našega Boga,
i bit će kao rod u Jehudi,
a Ekron kao Jebusejac.
(8) I ja ću se utaboriti oko svoje kuće kao straža,
i neću dati vojskama da prolaze;
i nijedan tlačitelj neće ih više gaziti,
jer sad sam ja vidio očima svojim.

Dolazak kralja na Cion

(9) Raduj se silno, kćeri cionska!
Kliči pobjedonosno, kćeri jerusalemska!
Eto, dolazi ti kralj tvoj;
on je pravedan i donosi spasenje,
blag i jaše na magarcu,
baš na magaretu, mladom magarice.
(10) On će[9] istrijebiti kola iz Efrajima
i konje iz Jerusalema;
i luk će bojni istrijebljen biti.
On će zapovijedati mir narodima
i njegova će vlast biti od mora do mora
i od Rijeke[10] do krajeva zemlje.
(11) A tebe što se tiče, zbog krvi saveza s tobom,
ja oslobađam sužnje tvoje iz jama bez vode.
(12) Vratite se u utvrdu, o sužnji koji gajite nadu;
baš danas ja očitujem da ću vam dvostruko vratiti.
(13) Jer Jehudu ću saviti kao luk svoj,
stavit ću u nj Efrajima kao strijelu.
I potaknut ću sinove tvoje, o Cione,
protiv sinova tvojih, o Grčka;
i učinit ću te poput mača u junaka.
(14) Tad će se pojaviti Jahve nad njima,
i strijela će njegova poletjeti kao munja;
i Gospod Jahve zapuhat će u trubu
i koračat će u olujnim vjetrovima južnim.
(15) Jahve će ih nad vojskama štititi.
I oni će proždirati i gaziti [dušmane] kamenjem iz praćaka;
i pit će njihovu krv kao vino;
i napunit će se kao umivaonik žrtveni,
namočeni kao ćoškovi žrtvenika.
(16) I Jahve, Bog njihov, spasit će ih toga dana
kao stado naroda svoga;
jer su oni kao dragulji na kruni,
koji svjetlucaju u njegovoj zemlji.
(17) Ta kako su dobri i lijepi oni!
Od žita će mladići cvjetati, a od mlada vina djevice.

Bog će blagosloviti Jehudu i Efrajima

10 Tražite kišu od Jahve u doba kiše proljetne – od Jahve, koji stvara olujne oblake;
i dat će on pljuskove kiše, poljsko bilje svakom čovjeku.
(2) Jer isprazno govore kućni kumiri,

[9] Tako je u grčkim rukopisima, a u hebrejskom *Ja ću*...

[10] Tj. Eufrata.

i lažljiva ukazanja vide gatari,
i lažne snove kazuju;
daju utjehu pustu.
Zato se svijet skita kao ovce,
na muci su jer pastira nemaju.
(3) "Moja je srdžba planula na pastire,
i ja ću kazniti jarce[11];
jer Jahve nad vojskama pobrinuo se
za stado svoje, kuću Jehudinu,
i učinit će da oni budu kao veličanstveni konj njegov u boju.
(4) Od njega će poteći kamen ugaoni,
od njega klin čadorski,
od njega luk bojni,
od njega svaki vladar.
(5) Svi zajedno bit će kao junaci
što u boju gaze dušmana u blatu ulica;
i borit će se oni, jer će Jahve biti s njima;
i oni će osramotiti konjanike dušmanske.
(6) Ja ću osnažiti kuću Jehudinu,
i spasit ću kuću Jozefovu,
i vratit ću ih,
jer sam im se smilovao;
i oni će biti kao da ih nisam ni odbacio,
jer ja sam Jahve, njihov Bog,
i ja ću im se odazvati.
(7) Efrajim će biti kao junak,
i srce će mu se veseliti kao od vina;
doista, djeca će njihova to vidjeti i radovati se,
srca će im klicati Jahvi.
(8) Ja ću im zviznuti da ih saberem,
jer ja sam ih iskúpio;
i bit će oni brojni kao što su prije bili.
(9) I ako ih ja rasijem među narode,
oni će me se sjećati u dalekim zemljama,
i sa svojom će djecom preživjeti te se vratiti.
(10) Ja ću ih dovesti natrag iz zemlje egipatske,
i okupit ću ih iz Asira;
i uvodit ću ih u zemlju gileadsku i Libanon
dok im više mjesta ne bude.
(11) I proći će oni kroz more nevolje,
i vali će se morski obuzdati,
pa će sve dubine Nila presahnuti;
i ponos će Asira pasti,
a žezlo Egipta odstupiti.
(12) A njihova snaga bit će u Jahvi,
i oni će u njegovo ime koračati", očituje Jahve.

11 Otvori vrata, Libanone,
da vatra proguta kedrove tvoje.
(2) Kukaj, čempresu, jer kedar je pao,
jer su slavna stabla uništena;
kukajte, hrastovi bašanski,
jer oborena je šuma gusta.
(3) Čuj kuknjavu pastira,
jer upropaštena je slava njihova!
Čuj riku lavića,
jer upropaštene su guštare jordanske.

Dva pastira

(4) Ovako veli Jahve, Bog moj: "Napasaj stado za klanje. (5) Oni koji ih kupuju, ubijaju ih i prolaze nekažnjeni, a svaki od onih koji ih prodaje govori: 'Blagoslovljen bio Jahve, jer sam se ja obogatio!' I pastiri njihovi neće da se na njih sažale. (6) Zato se ja više neću sažaliti na stanovnike zemlje", očituje Jahve, "nego ću, evo, učiniti da ljudi padnu, svako u ruke drugome i u ruke kralju; i oni će tlačiti zemlju, a ja ih neću iz ruku njihovih izbaviti."
(7) Tako ja napasah stado za klanje za trgovce ovcama. I uzeh sebi dva štapa: jedan nazvah Naklonost, a drugi nazvah Sloga; tako sam ja stado napasao. (8) Onda satrah tri pastira u jednome mjesecu, jer mi duša postade nestrpljiva s njima, a i one me zamrziše. (9) Tad rekoh: "Ja vas neću napasati. Koja mora uginuti, neka ugine, a koja mora biti zatrta, neka bude zatrta; i neka one koje ostanu jedne drugima meso jedu."
(10) Potom ja uzeh svoj štap Naklonost i slomih ga, da raskinem savez svoj što ga bijah sklopio s narodima svim. (11) Tako on bijaše raskinut toga dana, i tako trgovci ovcama koji me gledahu shvatiše da je to riječ Jahvina. (12) I ja im rekoh: "Ako vam se to čini dobrim, dajte mi moju plaću, a ako nije, zadržite je!" Tako mi za plaću odmjeriše trideset šekela srebra.
(13) Tad mi Jahve reče: "Baci to u lončaru[12], tu izvrsnu cijenu na koju su me oni procijenili." I ja uzeh trideset šekela srebra te ih bacih lončaru[13] u kući Jahvinoj. (14) Potom slomih svoj drugi štap Slogu, da raskinem bratstvo između Jehude i Israila.
(15) Jahve mi reče: "Uzmi opet sebi opremu pastira, bezumna pastira. (16) Jer gle, ja ću podići u zemlji jednog pastira koji se neće brinuti za izgu-

[11] Pastire, jarce, tj. vođe.

[12] Ili *riznicu*.

[13] Ili *riznicu*.

bljene, niti će tražiti zalutale[14], niti će liječiti ranjene, niti će hraniti bolesnu[15], nego će žderati meso pretilih i otkidati im papke.
(17) Teško nedostojnom pastiru
koji stado ostavlja!
Mač će mu pasti na ruku
i na njegovo desno oko!
Ruka će mu usahnuti,
a desno mu oko oslijepjeti!"

Obnova Jerusalema

12 Proročanstvo riječi Jahvine o Israilu.
Ovako očituje Jahve, koji razastire nebesa, polaže temelje zemlji i oblikuje duh čovječiji: (2) "Evo, ja ću svim narodima naokolo učiniti Jerusalem peharom od kojeg se tetura; i kad se podigne opsada protiv Jerusalema, podignut će se i protiv Jehude. (3) Dogodit će se toga dana da ću ja učiniti Jerusalem teškim kamenom svim narodima; svi koji ga budu dizali bit će teško ranjeni. I svi će se narodi zemaljski sabrati protiv njega. (4) Toga dana", očituje Jahve, "ja ću po svakom konju udariti smetenošću, a po njegovom jahaču ludilom. Ali nad kućom Jehudinom otvorit ću svoje oči dok po svakom konju naroda budem udarao sljepilom. (5) Tad će vođe Jehudine u srcu svome reći: 'Jaka su nam podrška stanovnici Jerusalema kroz Jahvu nad vojskama, Boga svoga.'
(6) Toga dana ja ću učiniti vođe Jehudine poput žeravnice među komadima drveta i užarene baklje među snopovima, te će oni nadesno i nalijevo proždirati sve okolne narode, dok stanovnici Jerusalema budu opet obitavali na svojim mjestima u Jerusalemu. (7) I Jahve će najprije spasiti čadore Jehudine, da se slava kuće Davidove i slava stanovnika Jerusalema ne bi uzdigla iznad Jehudine. (8) Toga dana Jahve će braniti stanovnike Jerusalema, i onaj koji bude slabašan među njima toga će dana biti kao David, a kuća Davidova bit će kao Bog, kao anđeo Jahvin pred njima. (9) I toga dana pregnut ću ja da uništim sve narode koji navale na Jerusalem.
(10) Na Davidovu kuću i na stanovnike Jerusalema ja ću izliti duh milosti i molitve, te će oni gledati mene, koga su proboli; i tugovat će za njim kao što se tuguje za jedincem, i gorko će ga oplakivati kao što se gorko oplakuje prvjenac. (11) Toga dana velika će žalost zavladati u Jerusalemu, kao žalost zbog [smrti] Hadadrimona[16] u ravnici megidonskoj. (12) Tugovat će zemlja, svaki rod napose: rod kuće Davidove napose i žene njihove napose, rod Natanove kuće napose i žene njihove napose, (13) rod Levijeve kuće napose i žene njihove napose, rod Šimejeve kuće napose i žene njihove napose, (14) i svi ostali rodovi, svaki rod napose i žene njihove napose.

Očišćenje od grijeha

13 Toga dana provret će vrelo kući Davidovoj i stanovnicima Jerusalema da ih očisti od grijeha i nečistoće.
(2) Dogodit će se toga dana", očituje Jahve nad vojskama, "da ću ja zatrti imena kumira u zemlji, i ona se više neće spominjati; i uklonit ću [lažne] proroke i duh nečisti iz zemlje. (3) I bude li iko više proricao, onda će mu otac njegov i majka, koji su ga rodili, reći: 'Ti nećeš ostati živ, jer si govorio lažno u ime Jahvino'; i njegov otac i majka, koji su ga rodili, probost će ga kad on bude proricao. (4) I dogodit će se toga dana da će se svaki prorok posramiti svog ukazanja kad bude proricao, i oni neće oblačiti kosmat ogrtač da bi zavodili, (5) nego će svaki od njih govoriti: 'Ja nisam prorok; ja orem zemlju, jer zemlja je moje dobro od mladosti.' (6) A neko će ga upitati: 'Kakve su ti to rane po tijelu?' On će tad reći: 'Njih sam zadobio u kući prijatelja svojih.'
(7) Probudi se, maču, protiv pastira moga,
i protiv čovjeka, pomoćnika moga",
očituje Jahve nad vojskama.
"Obori pastira, i ovce će se razbježati,
a ja ću okrenuti ruku svoju protiv malih.
(8) Dogodit će se u zemlji svoj",
očituje Jahve,
"da će dvije trećine u njoj biti zatrte, i izginut će,
ali će treća u njoj pošteđena biti.
(9) I ja ću tu trećinu provesti kroz vatru,
prečistiti ih kao što se prečišćava srebro,
i isprobati ih kao što se isprobava zlato.
Oni će zazivati ime moje,
a ja ću im se odazivati;

[14] Tako je u grčkim, sirjačkim i latinskim rukopisima, a u hebrejskom *mlade*.

[15] U grčkim rukopisima *zdravu*.

[16] Moguće je da je Hadadrimon drugo ime za Baala, boga plodnosti. Kad bi se rastinje osušilo svake godine, obožavaoci Baala mislili su da je i bog, također, umro, pa su oplakivali njegovu smrt.

govorit ću: Oni su narod moj,
a oni će govoriti: 'Jahve je naš Bog.'"

Bog će se boriti protiv neprijatelja Jerusalema

14 Gle, dolazi Jahvi dan kad će se plijen koji je uzet iz tebe podijeliti usred tebe. (2) Jer ja ću sabrati sve narode u borbu protiv Jerusalema, i grad će biti osvojen, kuće opljačkane, žene silovane i polovina grada prognana, a ostatak naroda neće biti odveden iz grada. (3) Potom će Jahve izići i boriti se protiv tih naroda onako kako se on bori u dan borbe. (4) Toga dana noge će njegove stajati na Maslinskoj gori, koja je ispred Jerusalema, na istoku; a Maslinska će se gora rascijepiti po sredini od istoka do zapada vrlo širokom dolinom, tako da će se jedna polovina gore pomaknuti prema sjeveru, a druga polovina prema jugu. (5) Vi ćete umaći dolinom mojih gora, jer će se dolina gora prostirati do Acala; tako je, vi ćete umaći baš onako kako si umakao od zemljotresa u dane Uzijaha, kralja jehudinskoga.[17] Tad će doći moj Bog Jahve i svi sveti s njim.
(6) Toga dana neće biti više ni hladnoće ni mraza; svjetlonoše će iščeznuti. (7) Jer to će biti besprimjeran dan koji je poznat Jahvi, ni dan ni noć, ali dogodit će se da će uvečer svjetlost zasjati.
(8) I toga dana žive će vode iz Jerusalema poteći, pola njih prema Istočnome moru[18], a pola prema moru Zapadnom[19]; tako će biti i ljeti i zimi.

Bog će kraljevati nad svim

(9) Jahve će biti kralj nad zemljom svom; toga dana Jahve će biti jedini i njegovo ime jedino.
(10) Sva će se zemlja pretvoriti u ravnicu, od Gebe do Rimona, južno od Jerusalema; a Jerusalem će se dići i ostati na svome mjestu od Benjaminove kapije pa sve do mjesta Prve kapije, do Ugaone kapije, i od Hananelove kule do kraljevih tijesaka.
(11) Svijet će živjeti u njoj, i više neće biti presude o uništenju, jer će Jerusalem živjeti u sigurnosti.
(12) A ovo će biti zlo kojim će Jahve udariti po svim narodima koji budu otišli da ratuju protiv Jerusalema: meso će im truhnuti dok još budu stajali na nogama, i oči će im truhnuti u dupljama, i jezik će im truhnuti u ustima. (13) Dogodit će se toga dana da će veliki strah od Jahve njih obuzeti, i jedni će druge za ruku hvatati, i ruka će se jednoga na ruku drugoga dizati. (14) I Jehuda će se boriti u Jerusalemu; i sabrat će se blago svih okolnih naroda, srebro i zlato i odijela u velikom izobilju.
(15) Tako će slično zlo zadesiti konje, mazge, deve, magarce i svu stoku koja se nađe u tim taborima.
(16) Potom će se dogoditi da će svi koji preostanu od svih naroda što krenuše na Jerusalem uzlaziti godinu za godinom da se klanjaju Kralju, Jahvi nad vojskama, i da svetkuju Blagdan koliba. (17) I bit će da koji god od rodova na zemlji ne uziđe u Jerusalem da se pokloni Kralju, Jahvi nad vojskama, njemu neće biti kiše. (18) Ne uziđe li rod egipatski i ne pojavi se, onda mu neće kiša pasti; to će biti zlo kojim Jahve udara po narodima koji ne uzlaze da svetkuju Blagdan koliba. (19) Takva će biti kazna Egiptu i kazna svim narodima koji ne budu uzlazili da slave Blagdan koliba.
(20) Toga dana bit će upisano na praporcima konjskim: "Svet Jahvi." I lonci za kuhanje u Jahvinoj kući bit će kao zdjele pred žrtvenikom. (21) Svaki lonac u Jerusalemu i Jehudi bit će svet Jahvi nad vojskama; i svi koji budu prinosili žrtve dolazit će i uzimati ih te kuhati u njima. I toga dana neće više biti trgovaca u kući Jahvinoj.

[17] Također je moguć prijevod: *Dolina mojih gora bit će zakrčena, jer će se dolina gora prostirati do Acala; tako je, bit će zakrčena onako kako je bila zakrčena zbog zemljotresa u dane Uzijaha, kralja jehudinskoga*.

[18] Tj. Mrtvome moru.

[19] Tj. Sredozemnome moru.

MALAKIJA

Ovo je posljednja među biblijskim knjigama tzv. malih proroka. Poticani od proroka Hagaja i Zakarije, Jevreji koji su se vratili iz sužanjstva dovršili su ponovnu gradnju hrama 516. god. Godine 458. njihova zajednica je osnažena dolaskom svećenika Ezre i još nekoliko hiljada Jevreja. Artakserkses I, car Perzije, bodrio je Ezru da iznova uspostavi hramske službe (Ezra 7:17) i da ojača zakon koji je dan proroku Mojsiju (Ezra 7:25–26). Kasnije, 444. god., Artakserkses je imenovao Nehemiju za namjesnika Jerusalema i dopustio mu da iznova podigne njegove zidine (Nehemija 6:15). Knjiga proroka Malakije mogla bi se vezati za 433. god., ili za vrijeme domalo poslije te godine, jer u njoj se jasno govori o već dovršenom jerusalemskom hramu, a prisutna je i zabrinutost u vezi s pitanjem ubiranja desetine i mješovitih brakova, što je mučilo i Nehemiju i Ezru.

Premda je Jevrejima bilo dopušteno da se iz sužanjstva vrate u Israil i da iznova podignu hram, mnogi među njima osjećali su se neodlučnim. Zemlja je još uvijek bila sastavnim dijelom Perzijskog imperija. Bog se nije vratio u svoj hram sa slavom i silom. Nije bilo slavnog kraljevstva kako su ga proricali proroci Hagaj i Zakarija. Malakija prekorijeva narod zbog njegove sumnje u ljubav Božiju i u vjernost svećenika i naroda. Gospod će doći, ali će doći da sudi, počinjući sa svojim narodom. Bog je održao svoj savez. On nije potpuno razorio Israil, unatoč njegovoj nevjernosti. No, ako narod želi njegove blagoslove, mora se pokajati i slaviti ga.

Malakijina teološka poruka može se sažeti u sljedeće: Slavni Kralj (1:14) će doći ne samo da sudi svome narodu (3:11–5; 4:1) već i da ga blagoslovi i obnovi (3:6–12; 4:2).

Božija ljubav prema Jakovu

1 Proročanstvo riječi Jahvine Israilu po Malakiji.
(2) "Volio sam vas", veli Jahve, "a vi govorite:
'Kako si nas volio?' Nije li Ezav bio brat Jakovljev?",
očituje Jahve. "A ja sam volio Jakova (3) više nego
Ezava, i ja sam brda njegova u pustoš pretvorio i
dao baštinu njegovu šakalima pustinjskim."
(4) Iako Edom govori: "Zgaženi smo, ali ćemo opet
podići ruševine", ovako veli Jahve nad vojskama:
"Mogu oni graditi, ali ću ja rušiti; i zvat će ih opakom zemljom i narodom na koji se Jahve rasrdio dovijeka." (5) Vaše će oči to vidjeti, pa ćete vi reći:
"Slava Jahvi preko međe Israilove!"

Svećenički grijeh

(6) "Sin poštuje oca svog, a sluga gospodara svog.
Pa ako sam ja otac, gdje je poštovanje koje mi dolikuje? I ako sam gospodar, gdje je strah od mene?"
To vam govori Jahve nad vojskama, o svećenici
koji prezirete ime moje.
Ali vi govorite: "Kako smo prezreli ime tvoje?"
(7) "Vi prinosite okaljanu hranu na žrtveniku
mom. I govorite: 'Kako smo je[1] oskvrnuli?' Time
što govorite: 'Sto Jahvin ne treba poštovati.' (8) A
kad prinosite slijepo za žrtvu, zar to nije zlo? I kad
prinosite hromo i bolesno, zar to nije zlo? Zašto
to ne prineseš svome namjesniku? Bi li on bio zadovoljan tobom? I bi li te on lijepo primio?", veli
Jahve nad vojskama. (9) "A hoćete li sad zaiskati
Božiju naklonost, da nam se on smiluje? S takvom
žrtvom iz vaše ruke hoće li on ikog od vas lijepo
primiti?", veli Jahve nad vojskama. (10) "O, kad bi
jedan od vas zatvorio kapije [hrama], da zalud ne
palite vatru na žrtveniku mome! Ja nisam zadovoljan vama", veli Jahve nad vojskama, "niti ću primiti žrtvu od vas. (11) Jer od izlaska sunca pa sve do
zalaska njegova moje će ime biti veliko među narodima, i na svakome mjestu prinosit će se tamjan
imenu mome, i čista žitna žrtva; jer moje će ime
biti veliko među narodima", veli Jahve nad vojskama. (12) "A vi ga skrnavite kad govorite: 'Jahvin je
sto okaljan, a hranu na njemu ne treba poštovati.'
(13) I još govorite: 'Kako samo umara!' I prezrivo
šmrčete prema njemu", veli Jahve nad vojskama, "i
dovodite opljačkano i hromo i bolesno; tako žrtvu
prinosite! Zar da to primim iz ruke vaše?", veli Jahve. (14) "A proklet bio varalica koji ima mužjaka
u stadu pa ga zavjetuje, a žrtvuje Gospodu živinče

[1] Tako je u grčkom, a u hebrejskom *te*.

s mahanom, jer ja sam velik kralj", veli Jahve nad vojskama, "i moje se ime poštuje među poganima."

Opomena svećenicima

2 "A ova je zapovijed sad za vas, o svećenici. (2) Ako ne poslušate, i ako ne primite u srce da odate počast imenu mome", veli Jahve nad vojskama, "onda ću ja poslati na vas prokletstvo, i proklet ću vaše blagoslove; i doista, već sam ih prokleo, jer vi to ne primate u srce. (3) Evo, ja ću kazniti vaše potomstvo i razmazat ću vam nečist po licima, nečist vaših svetkovina; i vi ćete biti uklonjeni s njom. (4) Tad ćete znati da sam vam ja poslao ovu zapovijed, da se nastavi savez moj s Levijem", veli Jahve nad vojskama. (5) "Savez moj s njim bijaše savez života i mira, i ja mu ih dadoh da bi me on poštovao; zato me je on štovao i pred imenom mojim u strahopoštovanju stajao. (6) Istinska uputa bijaše u njegovim ustima, i ne mogaše se naći nepravda na njegovim usnama; on je hodio u slozi sa mnom i u čestitosti, i mnoge je odvratio od opačine. (7) Jer usne svećenikove trebaju čuvati znanje, a ljudi trebaju tražiti uputu iz njegovih usta; jer on je poslanik Jahve nad vojskama. (8) A vi ste skrenuli s puta i učinili da se mnogi zbog upute vaše spotaknu; vi ste prekršili savez Levijev", veli Jahve nad vojskama. (9) "Zato sam i ja vas učinio prezrenim i poniženim pred svim narodima, baš kao što se i vi niste držali mojih puteva, nego ste bili pristrani u uputi.

Grijeh u porodici

(10) Zar nemamo svi jednog oca? Zar nas nije jedan Bog stvorio? Zašto svi postupamo nevjerno jedan prema drugom, skrnaveći savez očeva svojih? (11) Jehuda se ponio nevjerno, i počinjena je gnusoba u Israilu i Jerusalemu, jer je Jehuda oskvrnuo svetište Jahvino, koje je on volio, i oženio se onom koja se klanjala tuđem bogu. (12) A čovjeka koji ovo učini – neka Jahve istrijebi iz čadora Jakovljevih svakoga ko se probudi i odgovori, ili ko prinese žrtvu Jahvi nad vojskama.
(13) I ovo vi činite: obasipate suzama žrtvenik Jahvin, plačući i stenjući, jer on više ne gleda na žrtvu niti je prima s naklonošću iz vaše ruke. (14) A vi pitate: 'Zašto?' – Zato što je Jahve bio svjedokom između tebe i žene mladosti tvoje, kojoj si nevjeran bio, iako je ona tvoja drugarica i žena tvoja po savezu. (15) Zar on nije učinio da budete jedno tijelo i jedan Duh? Zašto jedno? Zato što je tražio potomstvo pobožno. Stoga pazite na svoj duh, i ne dajte nikom da postupa nevjerno prema ženi mladosti svoje. (16) Jer ja mrzim rastavu", veli Jahve, Bog Israilov, "i onoga koji nasiljem haljine svoje pokriva", veli Jahve nad vojskama. "Zato pazite na duh svoj, da ne biste nevjerni bili."

Dolazi dan suda

(17) Izmorili ste Jahvu svojim riječima, pa pitate: "Kako smo ga izmorili?" – Govoreći: "Svi koji čine zlo dobri su u očima Jahvinim, i on se njima raduje", ili: "Gdje je Bog pravde?"
3 "Gle, ja vjesnika svoga šaljem, koji će pripremiti put preda mnom. I Gospod će, koga vi tražite, iznenada doći u hram svoj; a glasnik saveza, kome se radujete, eto ga dolazi", veli Jahve nad vojskama.
(2) "Ali ko može podnijeti dan njegova dolaska? I ko može ostati na nogama kad se on pojavi? Jer on je kao oganj ljevača i kao peračev lug. (3) On će sjediti kao talioničar i čistilac srebra, i on će očistiti sinove Levijeve i prečistiti ih kao zlato i srebro, da bi oni prinosili Jahvi žrtve u pravednosti. (4) Tad će žrtva Jehudina i Jerusalemova biti draga Jahvi kao u stare dane i kao prijašnjih godina.
(5) Onda ću vam ja prići radi suda; i bit ću brz svjedok protiv vračeva i protiv preljubnika i protiv onih koji se lažno kunu i protiv onih koji zakidaju plaću nadničara, tlače udovicu i siroče, i protiv onih koji guraju ustranu stranca i mene se ne boje", veli Jahve nad vojskama.

Donesite desetinu!

(6) "Jer ja sam Jahve; ja se ne mijenjam; zato vi, sinovi Jakovljevi, niste uništeni. (7) Još od dana očeva svojih vi odstupate od odredaba mojih i ne držite ih se. Vratite se meni, i ja ću se vratiti vama", veli Jahve nad vojskama. "Ali vi govorite: 'Kako da se vratimo?'
(8) Hoće li čovjek pokrasti Boga? Ipak, vi od mene kradete! I govorite: 'Kako smo te pokrali?' Desetinama i žrtvama zamašnicama. (9) Na vama je prokletstvo, jer me pokradate, narod sav! (10) Donesite čitavu desetinu u [hramsku] žitnicu, da u mojoj kući bude hrane, i tako me sad iskušajte", veli Jahve nad vojskama, "hoću li vam otvoriti ustave nebeske i izlijevati vam blagoslov dok se ne

prelije. (11) Onda ću ja spriječiti štetočine da vam proždiru plodove zemlje, niti će loza vaša u polju nerodna biti", veli Jahve nad vojskama. (12) "Svi će vas narodi zvati blagoslovljenima, jer ćete biti mila zemlja", veli Jahve nad vojskama.
(13) "Teške su riječi vaše protiv mene", veli Jahve. "Vi ipak govorite: 'Šta smo rekli protiv tebe?' (14) Rekli ste: 'Uzalud je služiti Bogu, i kakva je korist što smo se držali naredbe njegove i što smo hodili u žalosti pred Jahvom nad vojskama? (15) Zato sad ohole zovemo blagoslovljenim; ne samo da zlotvore sreća prati nego oni iskušavaju Boga i izmiču.'"

Knjiga spomena

(16) Onda oni koji se boje Jahve progovaraju jedni drugima, a Jahve obraća pažnju i sluša; i knjiga je spomena zapisana pred njim onima koji se boje Jahve i poštuju ime njegovo. (17) "Oni će biti moji", veli Jahve nad vojskama, "u danu koji spremam dragocjeni posjed moj, i ja ću ih poštedjeti kao kad čovjek poštedi svoga sina koji mu služi." (18) Tako ćete vi opet razlikovati pravednika i opakog, onoga koji služi Bogu i onoga koji mu ne služi.

Potonji ukor

4 [2]"Jer, evo, dolazi dan, užaren poput peći; i svi će oholi i zlotvori biti kao pljeva; dan koji se bliži spalit će ih", veli Jahve nad vojskama, "da im neće ostaviti ni korijena ni grančice." (2) A vama koji štujete ime moje granut će sunce pravednosti s iscjeljenjem na zrakama; i vi ćete izlaziti i poskakivati naokolo kao telad puštena iz štale. (3) Vi ćete gaziti zlikovce, jer će oni biti prah pod nogama vašim u dan koji ja spremam", veli Jahve nad vojskama.
(4) "Sjetite se upute Mojsija, sluge moga, odredaba i naredbi koje mu dadoh na Horebu za sav Israil.
(5) Evo, ja ću vam poslati proroka Iliju prije negoli svane veliki i strašni dan Jahvin. (6) On će okrenuti srca očeva djeci i srca djece očevima, pa ja neću doći i udariti po zemlji prokletstvom."

[2] U hebrejskom tekstu 3:19.

NOVI ZAVJET

EVANĐELJE PO MATEJU

Rani kršćanski učenjaci jednodušno smatraju kako je Matej, jedan od dvanaesterice Isusovih apostola, pisac ovog evanđelja. Papijas nam kazuje (2. st.) kako je Matej bio prvi koji je počeo sakupljati Isusove *logije* (izreke). Međutim, većina učenjaka se slaže da Matejevo evanđelje u postojećoj formi nije prvo. Tekst Matejeva evanđelja nastajao je pod snažnim utjecajem Markova evanđelja. Matej je koristio to evanđelje (koje suštinski predstavlja djelo apostola Petra) kao okvir kako bi iznova objelodanio svoju zbirku Isusovih izreka u što djelotvornijem obliku. Skorašnji uvidi u svitke jasno stavljaju do znanja kako je Matejevo evanđelje napisano domalo nakon 50. god. n. e., što bi moglo značiti da je Markovo evanđelje, ipak, prvo i starije. Matejevo, Markovo i Lukino evanđelje pripadaju skupini srodnih (sinoptičkih) evanđelja, zbog čega je sličnost i sadržinska podudarnost u pripovijedanju tako velika.
Jevrejska narav Matejeva evanđelja navodi na pomisao da je ono moglo biti napisano u Palestini, premda postoji i drugo mišljenje koje svjedoči da je ono napisano u sirjačkoj Antiohiji. Tekst evanđelja, kao i cijeli Novi zavjet, napisan je na grčkom, a njegovi su čitaoci, uglavnom, mogli biti jevreji. O tome dostatno svjedoči terminologija preuzeta iz starozavjetnog teksta, kao što su sintagme "kraljevstvo nebesko" i "Otac nebeski", dok za Isusa, kao kralja, uzima naslov "sin Davidov". Osim toga, uz česte i izravne aluzije na biblijski starozavjetni tekst, Matej nerijetko govori i o ispunjenju starozavjetnih obećanja i navještenja. To, naravno, nikako ne znači da je Matejevo evanđelje ograničeno samo na jevrejsku zajednicu, već nudi i univerzalne poruke.
Temeljna svrha pisanja evanđelja ogleda se u piščevu nastojanju da uvjeri jevrejske čitaoce da je Isus njihov mesija na kome se ispunjavaju biblijska starozavjetna obećanja i navještenja, posebno i skoro do detalja opisujući i naglašavajući Isusovo davidovsko rodoslovlje koje seže do samog Abrahama. Svoje evanđelje Matej nastoji jevrejskim čitaocima predstaviti kao novu Toru, a Isusa kao novog Mojsija.

Rodoslov Isusa Pomazanika

1 Rodoslov Isusa Pomazanika[1], sina Davidova,
sina Abrahamova: (2) Abraham rodi Izaka,
Izak rodi Jakova, a Jakov rodi Jehudu i braću njegovu. (3) Jehuda s Tamarom rodi Pereca i Zeraha, Perec rodi Hecrona, a Hecron rodi Rama. (4) Aram rodi Aminadaba, Aminadab rodi Nahšona, a Nahšon rodi Salmona. (5) Salmon s Rahabom rodi Boaza, Boaz s Rutom rodi Obeda, a Obed rodi Jišaja. (6) Jišaj rodi kralja Davida.
David rodi Solomona s Batšebom, koja bijaše Urijahova žena. (7) Solomon rodi Rehabama, Rehabam rodi Abijaha, a Abijah rodi Asu. (8) Asa rodi Jošafata, Jošafat rodi Jorama, a Joram rodi Uzijaha. (9) Uzijah rodi Jotama, Jotam rodi Ahaza, a Ahaz rodi Hezekiju. (10) Hezekija rodi Manašea, Manaše rodi Amona, a Amon rodi Jošijaha. (11) Jošijah rodi Jekoniju i braću njegovu u vrijeme izgona u Babilon.
(12) Poslije izgona u Babilon: Jekonija rodi Šealtiela, a Šealtiel rodi Zerubabela. (13) Zerubabel rodi Abihuda, Abihud rodi Elijakima, a Elijakim rodi Azura. (14) Azur rodi Cadoka, Cadok rodi Jakima, a Jakim rodi Elihuda. (15) Elihud rodi Eleazara, Eleazar rodi Matana, a Matan rodi Jakova. (16) Jakov rodi Jozefa, muža Marije, koja rodi Isusa, koji se zove Pomazanik.
(17) Tako svih naraštaja od Abrahama do Davida ima četrnaest; od Davida do izgona u Babilon četrnaest naraštaja, i od izgona u Babilon do Pomazanika četrnaest naraštaja.

Isusovo začeće i rođenje

(18) A ovako se zbilo rođenje Isusa Pomazanika: kad njegova majka Marija bijaše zaručena za Jozefa, prije negoli se oni sastadoše, doznade se da je ona zanijela po Duhu Svetome. (19) I Jozef, muž njezin, kako bijaše čovjek pravedan i ne htjede je osramotiti, naumi da je otpusti potajno. (20) Dok je on još o tome razmišljao, gle, ukaza mu se u snu

[1] Grč. *Hristos*.

anđeo Gospodnji i reče: "Jozefe, sine Davidov, nemoj se bojati da uzmeš Mariju sebi za ženu, jer je ono što je u njoj začeto od Duha Svetoga. (21) Ona će roditi sina, a ti mu nadjeni ime Isus[2], jer on će spasiti narod svoj od grijeha njegovih."
(22) A sve se to zbilo da se ispuni ono što je Gospod progovorio po proroku: (23) "Evo, djevica će zanijeti i sina roditi, i nadjenut će mu ime Emanuel", što znači "Bog je s nama". (24) I Jozef se probudi pa učini kako mu je anđeo Gospodnji zapovjedio, i uze Mariju za ženu, (25) ali ju je držao kao djevicu dok ona ne rodi sina; i nadjenu mu ime Isus.

Posjeta mudraca

2 Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskom u danima kralja Heroda, stigoše s istoka mudraci[3] u Jerusalem pitajući: (2) "Gdje je novorođeni kralj jevrejski? Jer mi smo vidjeli njegovu zvijezdu kako se javlja i došli smo da mu se poklonimo."
(3) Kad to ču kralj Herod, uplaši se, a s njim i sav Jerusalem. (4) On okupi sve glavne svećenike i pismoznance iz naroda te ih upita gdje se treba roditi Pomazanik. (5) Oni mu rekoše: "U Betlehemu judejskom, jer tako je zapisano po proroku: (6) 'A ti, Betleheme, zemljo Jehudina,
nipošto nisi najmanji među poglavarima jehudinskim,
jer iz tebe će izići vladar
koji će biti pastir narodu mome Israilu.'"
(7) Tad Herod potajno pozva mudrace i od njih saznade tačno vrijeme kad se zvijezda ukazala. (8) I posla ih u Betlehem i reče: "Idite i pažljivo tražite to dijete; a kad ga pronađete, javite mi, da i ja dođem te mu se poklonim." (9) Saslušavši kralja, oni krenuše; a zvijezda, koju bijahu vidjeli kako se javlja, išla je pred njima dok ne dođe i ne stade nad mjestom gdje bijaše dijete. (10) Kad ugledaše zvijezdu, silno se obradovaše. (11) Pošto uđoše u kuću, ugledaše dijete s Marijom, majkom njegovom; i padoše ničice i pokloniše mu se. Zatim, otvorivši svoje riznice, darovaše ga zlatom, tamjanom i mirhom. (12) I kako bijahu u snu upozoreni da se ne vraćaju Herodu, mudraci krenuše u svoju zemlju drugim putem.

Bijeg u Egipat

(13) I kad otiđoše, gle, anđeo Gospodov ukaza se Jozefu u snu i reče: "Ustani! Povedi dijete i majku njegovu pa bježi u Egipat, i ostani ondje dok ti ja ne kažem, jer Herod će tražiti dijete da ga zatre."
(14) Tako Jozef ustade pa uze dijete i majku njegovu dok još bijaše noć te ode u Egipat. (15) Ondje ostade do Herodove smrti. Tako je to bilo da bi se ispunilo ono što je Gospod progovorio po proroku: "Dozivah iz Egipta sina svog."

Herod ubija mušku djecu

(16) Tad se Herod, kad vidje da su ga mudraci prevarili, silno rasrdi, te posla ljude i pobi svu mušku djecu u Betlehemu i svoj okolici njegovoj, od dvije godine i mlađe, po vremenu koje bijaše utvrdio od mudraca. (17) Tad se ispunilo ono što je rečeno po proroku Jeremiji:
(18) "U Rami glas se čuje,
naricanje i plač gorak.
Plače Rahela za svojom djecom;
neće da se utješi za djecom,
jer njih više nema."
(19) Ali kad Herod umrije, gle, anđeo se Gospodov ukaza u snu Jozefu u Egiptu i reče: (20) "Ustani, povedi dijete i majku njegovu pa idi u zemlju Israilovu, jer oni koji su gledali da ubiju dijete umrli su." (21) Tako Jozef ustade pa povede dijete i majku njegovu te dođe u zemlju Israilovu. (22) Ali kad ču da Arhelaj vlada Judejom umjesto oca svoga Heroda, bješe ga strah da tamo ide. Potom se, nakon što bi upozoren u snu, uputi prema galilejskoj pokrajini, (23) te dođe i nastani se u gradu po imenu Nazaret. Tako je bilo da bi se ispunilo ono što je rečeno po prorocima: "On će se zvati Nazarećaninom."

Propovijedanje Ivana Umočitelja

3 U tim se danima pojavi Ivan Umočitelj, propovijedajući u pustinji judejskoj: (2) "Pokajte se, jer na pomolu je kraljevstvo nebesko." (3) Ta ovo je onaj na koga je ukazao prorok Izaija kad je rekao:
"Glas jednoga razliježe se u pustinji:
Pripremite put Gospodnji,
poravnajte mu drumove!"
(4) A sam Ivan imao je odijelo od devine dlake i kožni pojas oko pasa; a hrana mu bijahu skakavci i divlji med. (5) Tad je njemu izlazio Jerusalem i sva Judeja i sve područje oko Jordana, (6) i on je njih umakao u rijeku Jordan dok su oni ispovije-

[2] Hebr. *Ješua*, u značenju Jahve spašava.

[3] Znalci astronomije, astrologije i prirodnih znanosti.

dali svoje grijehe. (7) Ali kad vidje mnoge farizeje i saduceje kako dolaze da se umoče u vodu, on im reče: "Vi, leglo guja! Ko vas je upozorio da bježite od gnjeva[4] koji dolazi? (8) Zato nosite plodove koji odgovaraju pokajanju, (9) i ne mislite da možete sebi reći: 'Mi imamo Abrahama za oca', jer ja vam kažem da je iz ovih stijena Bog kadar podići djecu Abrahamu. (10) Sjekira je već položena na korijen stabala; zato se svako stablo koje ne rađa dobar plod siječe i baca u vatru.
(11) A ja, ja vas umačem u vodu radi pokajanja, ali poslije mene doći će jedan koji je moćniji od mene, a ja nisam dostojan skloniti mu sandale. On će vas umakati Duhom Svetim i vatrom. (12) Lopata mu je razvijača u ruci, i on će očistiti svoje gumno i sakupit će svoju pšenicu u žitnicu, a pljevu će on vatrom neugasivom spaliti."

Isusovo umočenje

(13) Potom Isus dođe iz Galileje Ivanu na Jordan da ga on umoči u vodu. (14) Ali Ivan ga pokuša odvratiti govoreći: "Ti bi mene trebao umočiti u vodu, a meni dolaziš ti?"
(15) No Isus mu odgovori i reče: "Neka sad tako bude, jer tako nam dolikuje da ispunimo pravednost svu." Tad on pristade.
(16) Nakon što bi umočen, Isus odmah iziđe iz vode; i gle, nebesa se otvoriše, i on ugleda Duha Božijega gdje silazi kao golubica i spušta se na nj. (17) I gle, glas iz nebesa reče: "Ovo je Sin moj voljeni, kojim sam ja veoma zadovoljan."

Isusovo iskušenje

4 Potom Isusa Duh odvede u pustinju da ga đavao stavi na kušnju. (2) I nakon što je ispostio četrdeset dana i četrdeset noći, poslije ogladnje. (3) I dođe napasnik te mu reče: "Ako si ti Sin Božiji, zapovjedi da ovo kamenje postane hljeb."
(4) A Isus mu odgovori: "Zapisano je: 'Čovjek ne živi samo o hljebu, nego o svakoj riječi što iziđe iz usta Božijih.'"
(5) Zatim ga đavao odvede u sveti grad[5] pa ga postavi navrh hrama (6) te mu reče: "Ako si ti Sin Božiji, baci se dolje, jer je zapisano: 'On će za te narediti anđelima svojim', i: 'Na rukama svojim oni će te uznijeti, da ti ne bi nogom o kamen udario.'"
(7) A Isus mu odgovori: "Isto je tako zapisano: 'Ti nemoj Gospoda, Boga svoga, na kušnju stavljati.'"
(8) Još jednom, đavao ga odvede na veoma visoku goru i pokaza mu sva kraljevstva svijeta i njihovu slavu, (9) pa mu reče: "Sve ću ti ovo dati ako ničice padneš i pokloniš mi se."
(10) Isus mu tada reče: "Bježi, sotono! Jer zapisano je: 'Ti se Gospodu, Bogu svome, klanjaj i samo njemu služi.'"
(11) Tad ga đavao ostavi; i gle, dođoše anđeli i počeše ga služiti.

Isus započinje svoju službu

(12) A kad Isus čuda je Ivan uhvaćen, povuče se u Galileju; (13) i napustivši Nazaret, dođe i nastani se u Kafernaumu, što leži kraj mora, na zemlji Zebulunovoj i Naftalijevoj, (14) da bi se ispunilo ono što je rečeno preko proroka Izaije:
(15) "Zemlja Zebulunova i zemlja Naftalijeva,
morskim putem, s onu stranu Jordana, Galileja poganska –
(16) narod koji sjedi u tmini vidje veliku svjetlost;
onima što žive u zemlji smrtne sjene
svjetlo zasja."
(17) Od tog vremena Isus poče propovijedati i govoriti: "Pokajte se, jer je blizu kraljevstvo nebesko."

Prvi učenici

(18) I dok je Isus išao pokraj Galilejskog jezera, ugleda dvojicu braće: Šimona, zvanog Petar, i brata mu Andriju, gdje bacaju mrežu u more, jer bijahu ribari. (19) I reče im: "Pođite za mnom, pa ću vas učiniti ribarima ljudi." (20) Oni odmah ostaviše svoje mreže i pođoše za njim. (21) Idući odatle dalje, on ugleda drugu dvojicu braće: Jakova, sina Zebedejeva, i brata mu Ivana, u lađi sa Zebedejom, ocem njihovim, gdje krpe mreže svoje, te ih zovnu. (22) Oni odmah ostaviše lađu i oca svoga te pođoše za njim.

Služba u Galileji

(23) Isus je prolazio svom Galilejom, podučavajući u tamošnjim sinagogama i navješćujući radosnu vijest o kraljevstvu Božijem i liječeći svaku bolest i svaku mahanu u narodu.
(24) Glas o njemu pronese se po svoj Siriji, te mu dovođahu sve koji bijahu bolesni, one koji su trpjeli razne bolesti i muke, opsjednute, padavičare i uzete, a on ih je liječio. (25) Silna svjetina krenu za

[4] Tj. Božijega gnjeva.

[5] Tj. u Jerusalem.

njim iz Galileje, Dekapolisa, Jerusalema, Judeje i s one strane Jordana.

Propovijed na gori. Istinsko blagoslovenje

5 Kad Isus vidje svjetinu, pope se na goru, i pošto sjede, dođoše mu učenici njegovi. (2) On otvori usta i poče ih podučavati riječima:
(3) "Blago siromasima u duhu[6], jer njihovo je kraljevstvo nebesko.
(4) Blago onima koji tuguju, jer će oni biti utješeni.
(5) Blago blagima[7], jer će oni baštiniti zemlju.
(6) Blago onima koji su gladni i žedni pravednosti, jer će se oni nasititi.
(7) Blago milostivima, jer će oni milost primiti.
(8) Blago onima čista srca, jer će oni Boga vidjeti.
(9) Blago mirotvorcima, jer će se oni sinovima Božjim zvati.
(10) Blago onima koje progone zbog pravednosti, jer njihovo je kraljevstvo nebesko.
(11) Blago vama kad vas budu grdili i progonili i zbog mene protiv vas svako zlo lažno govorili. (12) Radujte se i budite sretni, jer velika je vaša nagrada na nebu. Ta isto su tako progonili proroke prije vas."

Učenici i svijet

(13) "Vi ste so zemlje[8]; ali ako so izgubi okus, kako će opet biti slana? Više nije dobra ni za šta, osim da se izbaci i da je ljudi pogaze.
(14) Vi ste svjetlost svijeta. Grad podignut na gori ne može se sakriti, (15) niti se svjetiljka pali pa se stavi pod varićak, nego na stalak, i ona svijetli svima u kući. (16) Neka vaša svjetlost sija pred ljudima tako da oni vide vaša dobra djela, i veličajte svoga Oca nebeskog.
(17) Nemojte misliti da sam ja došao ukinuti Zakon i proroke; ja nisam došao da ukinem, nego da ispunim. (18) Jer doista vam velim: dok ne iščeznu nebo i zemlja, ni najmanje slovo ni kretnja perom neće iz Zakona nestati, dok se sve ne ostvari. (19) Ko god prekrši i jednu od ovih najmanjih zapovijedi i nauči druge da isto rade, zvat će se najmanjim u kraljevstvu nebeskom; a ko ih god bude čuvao i njima podučavao, zvat će se velikim u kraljevstvu nebeskom.
(20) Jer velim vam: ne premaši li vaša pravednost pravednost pismoznanaca i farizeja, vi nećete ući u kraljevstvo nebesko."

Odnosi među ljudima

(21) "Čuli ste da je starima rečeno: 'Ti ne ubij', i: 'Ko počini ubistvo bit će kriv pred sudom.' (22) Ali kažem vam: svako ko bude ljut na svoga brata bit će kriv pred sudom, i ko god kaže svome bratu: 'Ništarijo[9]', bit će kriv pred vrhovnim sudom, i ko god kaže: 'Budalo', bit će dovoljno kriv da uđe u paklenu vatru. (23) Zato, ako prineseš dar na žrtvenik i tu se sjetiš da brat tvoj ima nešto protiv tebe, (24) ostavi svoj dar tu pred žrtvenikom i idi; najprije se izmiri s bratom, pa onda dođi i prinesi svoj dar.
(25) Nagodi se brzo sa svojim protivnikom dok si sa njim na putu, da te protivnik tvoj ne bi predao sucu, a sudac tamničaru, pa da budeš bačen u tamnicu. (26) Doista ti velim: nećeš izići odande dok ne platiš i posljednji novčić[10].
(27) Čuli ste da je rečeno: 'Ti preljube ne čini', (28) a ja vam kažem da ko god s požudom pogleda u ženu već je počinio preljubu s njom u srcu svom.
(29) Ako te desno oko tvoje navede da zabludiš, iskopaj ga i baci od sebe, jer bolje ti je da izgubiš jedan dio tijela svoga nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao. (30) Ako te desnica tvoja navede da zabludiš, odsijeci je i baci od sebe, jer bolje ti je da izgubiš jedan dio tijela svoga nego da ti cijelo tijelo ode u pakao.
(31) Rečeno je: 'Ko god otpusti ženu svoju neka joj da pismo otpuštenja', (32) ali ja vam kažem da svako ko otpusti ženu svoju, osim zbog nečednosti, navodi je na preljubu, i ko se god oženi razvedenom ženom čini preljubu.
(33) Osim toga, čuli ste da je starima rečeno: 'Ne krši zavjete svoje, nego ispunjavaj zavjete svoje Gospodu.' (34) Ali ja vam kažem: ne kunite se nikako, ni nebom, jer ono je prijestolje Božije, (35) ni zemljom, jer ona je podnožje nogama njegovim, ni Jerusalemom, jer on je grad Velikoga Kralja. (36) Ne kuni se ni glavom svojom, jer jednu dlaku ne možeš učiniti ni bijelom ni crnom. (37) Nego recite: 'Da, da', ili: 'Ne, ne'; sve mimo toga dolazi od zloga[11].

---

[6] Tj. onima koji ne idu za materijalnim dobrima.

[7] Ili poniznima.

[8] Tj. vi stvari činite ukusnijim i činite da stvari duže traju.

[9] Aramejska riječ za uvredu, nejasna značenja.

[10] Grč. *kodrantes* – rimska kovanica manje vrijednosti.

[11] Tj. od sotone.

(38) Čuli ste da je rečeno: 'Oko za oko, i zub za zub.'
(39) Ali ja vam kažem: ne opirite se zlotvoru, nego udari li te ko po desnom obrazu, okreni mu i drugi. (40) Bude li te ko htio tužiti, pa ti uzme košulju, podaj mu i ogrtač svoj. (41) Ko te god prisili da ideš jednu milju, idi s njim dvije. (42) Podaj onom ko ište od tebe, i ne okreći se od onoga ko hoće da uzajmi od tebe.
(43) Čuli ste da je rečeno: 'Voli bližnjega svoga i mrzi neprijatelja svoga.' (44) Ali ja vam velim: volite svoje neprijatelje i molite za one koji vas progone, (45) da biste bili sinovi Oca svoga nebeskog, jer on daje da sunce izlazi nad zlim i nad dobrim i šalje kišu na pravednog i na nepravednog. (46) Jer ako volite one koji vas vole, kakvu nagradu imate? Zar i poreznici[12] ne čine isto? (47) Ako jedino svoju braću pozdravljate, šta to više činite od drugih? Zar i pogani ne čine isto? (48) Zato budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski."

Udjeljivanje siromasima

6 "Pazite da ne vršite svoja pravedna djela pred ljudima da vas oni vide; inače nećete imati nagradu kod Oca svoga nebeskog.
(2) Zato, kad daješ milostinju, ne puši u trubu pred sobom, kako to čine licemjeri u sinagogama i po ulicama, da bi ih ljudi cijenili. Doista vam velim: oni su primili nagradu svoju. (3) A kad daješ milostinju, neka ti ne zna ljevica šta ti čini desnica, (4) kako bi milostinja tvoja bila u tajnosti; a Otac tvoj, koji vidi i djela u tajnosti, tebe će nagraditi."

Molitva Gospodnja

(5) "Kad se molite, nemojte biti kao licemjeri, jer oni vole stajati i moliti se u sinagogama i po uglovima ulica, da ih ljudi vide. Doista vam velim: oni su primili nagradu svoju. (6) A ti, kad se moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i moli se Ocu svom, koji je na mjestu tajnom, a Otac tvoj, koji vidi i djela u tajnosti, tebe će nagraditi.
(7) I kad se molite, ne ponavljajte besmisleno kao pogani, jer oni misle da će biti uslišani zbog svojih mnogih riječi. (8) Zato ne budite kao oni; jer Otac vaš zna šta je vama potrebno prije negoli od njeg zaištete.
(9) Molite se, zato, ovako:

'Oče naš, koji si na nebu,
neka se sveti ime tvoje.
(10) Neka dođe kraljevstvo tvoje.
Neka bude po volji tvojoj,
na zemlji kao i na nebu.
(11) Hljeb naš nasušni daj nam danas.
(12) Oprosti nam dugove, kao što i mi opraštamo dužnicima svojim.
(13) I ne vodi nas u iskušenje, nego nas izbavi od zloga[13]. [Jer tvoje je kraljevstvo i moć i slava dovijeka. Amen![14]]'
(14) Jer ako vi oprostite drugima prijestupe njihove, oprostit će i vama Otac vaš nebeski. (15) A ako vi ne oprostite drugima, neće ni vama Otac vaš oprostiti prijestupe vaše."

Post

(16) "Kad god budete postili, ne budite mrka lica kao licemjeri, jer oni, kad poste, iskrivljuju izgled svoj da bi ih zapazili ljudi. Doista vam velim: oni su primili nagradu svoju. (17) A ti, kad budeš postio, pomaži glavu svoju i umij lice, (18) da post tvoj ne primijete ljudi, nego Otac tvoj, koji je na mjestu tajnom; a Otac tvoj, koji vidi i djela u tajnosti, tebe će nagraditi."

Istinsko bogatstvo

(19) "Ne gomilajte sebi blaga na zemlji, gdje moljac i hrđa izgrizaju i gdje lopovi provaljuju i kradu. (20) Nego gomilajte sebi blaga na nebu, gdje ni moljac ni hrđa ne izgrizaju i gdje lopovi ne provaljuju i ne kradu, (21) jer gdje ti je blago, tamo će ti biti i srce.
(22) Oko je svjetiljka tijela; zato, ako ti oko bude zdravo, čitavo će ti tijelo biti puno svjetla. (23) A ne bude li ti oko dobro, čitavo će ti tijelo biti puno tame. Ako je svjetlost koja je u tebi tama, kako je golema ta tama!
(24) Niko ne može služiti dvojici gospodara: jer ili će jednog mrziti, a drugog voljeti, ili će biti posvećen jednome, a drugog prezirati. Vi ne možete služiti i Bogu i blagu."

Lijek za nespokoj

(25) "Zato vam velim: ne brinite se za život svoj – šta ćete jesti ili piti, niti za tijelo svoje – šta ćete

[12] Riječ je o Jevrejima koji su plaćali Rimljanima za pravo sakupljanja poreza. Bili su veoma omraženi među ostalim Jevrejima.

[13] Tj. sotone.

[14] Ustaljena rečenica kojom se završavaju molitve. Rani rukopisi je ne sadrže.

obući. Zar život nije više od hrane, a tijelo više od odijela? (26) Pogledajte ptice u zraku: kako one niti siju niti žanju niti sabiru u žitnice, a vaš ih Otac nebeski opet hrani. Zar vi niste vredniji od njih? (27) I ko od vas može brigom vijeku svome jedan lakat dodati? (28) I što se brinite za odjeću? Posmatrajte kako ljiljani poljski rastu: oni niti rade niti predu, (29) a ja vam velim: ni Solomon u svoj svojoj slavi nije se odijevao kao jedan od njih. (30) Pa ako Bog tako odijeva poljsku travu koja danas jest, a sutra se baca u peć, zar neće bolje vas odjenuti, malovjerni? (31) Ne brinite se onda i ne govorite: 'Šta ćemo jesti?', ili: 'Šta ćemo piti?', ili: 'Šta ćemo obući?' (32) Jer sve ove stvari pogani željno traže, a Otac vaš nebeski zna da su vam ove stvari potrebne. (33) Nego najprije tražite njegovo kraljevstvo i pravednost njegovu, pa će vam se i sve ove stvari dodati.
(34) Zato se ne brinite za sutrašnji dan, jer sutrašnji dan za se će se brinuti. Svakom je danu dosta njegove muke."

Suđenje drugima

7 "Nemojte suditi, da se vama ne bi sudilo. (2) Jer kako budete sudili, tako će se i vama suditi, i kako budete mjerili, tako će se i vama mjeriti.
(3) Zašto gledaš u trun što je u oku brata tvog, a ne primjećuješ cjepanicu u oku svom? (4) Ili kako možeš reći bratu svom: 'Daj da ti izvadim trun iz oka', dok je cjepanica u oku tvom? (5) Licemjere, najprije izvadi cjepanicu iz oka svog, pa ćeš onda jasno vidjeti da izvadiš trun iz oka brata svog.
(6) Ne dajite psima ono što je sveto, i ne bacajte svoje bisere pred svinje, inače će ih one pogaziti i okrenuti se te vas rastrgati."

Molitva i zlatno pravilo

(7) "Ištite, pa će vam se dati; tražite, pa ćete naći; kucajte, pa će vam se otvoriti. (8) Jer svako ko ište dobije, i ko traži nađe, i ko kuca otvori mu se.
(9) Koji će čovjek među vama sinu dati kamen kad mu on zaište pogaču? (10) Ili ako zaište ribu, neće mu dati zmiju, zar ne? (11) Ako vi onda, mada ste zli, znate kako da dadete dobre darove djeci svojoj, koliko će više Otac vaš nebeski dati dobra onima koji ga mole!
(12) U svemu, zato, postupajte s ljudima onako kako biste vi htjeli da oni s vama postupaju, jer tako nalažu Zakon i Proroci."

Uska i široka kapija

(13) "Ulazite na usku kapiju, jer široka je kapija i prostran je put što vodi u propast, a mnogo ih je koji njime idu. (14) A mala je kapija i uzak je put što vodi u život, i malo ih je koji ga nađu."

Stablo i njegovi plodovi

(15) "Čuvajte se lažnih proroka što vam dolaze u ovčijem runu, a unutra su vuci proždrljivi. (16) Prepoznat ćete ih po njihovim plodovima. Bere li se s trnja grožđe ili sa strička smokve? (17) Tako svako dobro stablo rađa dobre plodove, a loše stablo rađa loše plodove. (18) Dobro stablo ne može dati loš plod, niti loše stablo može dati dobar plod.
(19) Svako stablo koje ne rađa dobre plodove sijeće se i baca u vatru. (20) Tako ćete ih onda vi prepoznati po njihovim plodovima.
(21) Neće svako ko mi kaže: 'Gospodine! Gospodine!' ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji bude vršio volju Oca moga nebeskog. (22) Mnogi će mi toga dana reći: 'Gospodine, Gospodine, zar mi nismo proricali u tvoje ime, i u tvoje ime zle duhove istjerivali, i u tvoje ime mnoga čuda činili?' (23) A ja ću im tada objaviti: Ja vas nikad ne poznavah; dalje od mene, vi zlotvori!

Dva temelja

(24) "Zato svako ko čuje ove moje riječi i radi po njima može se usporediti s mudracem koji je sagradio svoju kuću na stijeni. (25) I pade kiša, i navališe bujice, i zapuhaše vjetrovi te udariše na tu kuću, ali se ona ne sruši, jer bijaše utemeljena na stijeni. (26) Svako ko čuje ove moje riječi a ne radi po njima bit će kao budala koja je sagradila svoju kuću na pijesku. (27) Pade kiša, i navališe bujice, i zapuhaše vjetrovi te udariše na tu kuću, i ona se sruši – a silan bijaše njen pad."
(28) Kad Isus dovrši ove riječi, svjetina bi zapanjena njegovim učenjem, (29) jer ih je on učio kao onaj koji ima vlast, a ne kao njihovi pismoznanci.

Izlječenje gubavca

8 Kad Isus siđe s gore, velika svjetina pođe za njim. (2) Odjednom dođe mu neki gubavac te ničice pade preda nj i reče: "Gospodine, ako hoćeš, ti me možeš očistiti."
(3) Isus pruži svoju ruku i dotače čovjeka pa reče: "Hoću! Budi čist!" I najednom guba njegova bi

očišćena. (4) Tad mu reče Isus: "Pazi da nikome ne govoriš, nego idi, neka te svećenik pregleda i prinesi žrtvu koju je Mojsije zapovjedio kao svjedočanstvo ljudima."

Stotnikova vjera

(5) Kad Isus stiže u Kafernaum, dođe mu neki stotnik preklinjući ga (6) i govoreći: "Gospodine, sluga moj leži uzet u kući, na strašnim je mukama."
(7) Isus mu reče: "Doći ću i izliječiti ga."
(8) Ali stotnik reče: "Gospodine, ja nisam vrijedan da mi ti pod krov uđeš, nego samo reci riječ, i sluga će moj ozdraviti. (9) Jer i ja sam čovjek podložan vlasti, s vojnicima pod sobom, pa jednome kažem: 'Idi!' – i one ode, a drugome: 'Dođi!' – i on dođe, i slugi svome: 'Uradi to!' – i on to uradi."
(10) Kad Isus ovoču, zadivi se i reče onima koji su išli za njim: "Doista vam velim, tolike vjere ne nađoh ni u koga u Israilu. (11) Ja vam velim da će mnogi doći s istoka i zapada, i sjedati za sto u kraljevstvu nebeskom s Abrahamom, Izakom i Jakovom, (12) a sinovi kraljevstva[15] bit će izbačeni u krajnju tminu; na tom mjestu čut će se plač i škripa zuba."
(13) I reče Isus stotniku: "Idi! Neka ti bude kako si i vjerovao." I baš u tom trenu sluga ozdravi.

Izlječenje Petrove punice i mnogih drugih

(14) Kad Isus dođe u Petrovu kuću, vidje gdje mu punica u groznici bolesna leži u postelji. (15) On joj dotače ruku, i groznica je prođe, te ona ustade i poče ga posluživati. (16) Kad pade večer, dovedoše mu mnoge opsjednute zlodusima; i on riječju istjera duhove i izliječi sve bolesnike. (17) Tako je bilo da bi se ispunilo ono što je rečeno preko proroka Izaije: "Našu je patnju sam nosio, i boli naše prtio."

Kušanje vjernosti učenika

(18) A kad Isus vidje svjetinu oko sebe, naredi da se ode na drugu stranu jezera. (19) Tad dođe neki pismoznanac i reče mu: "Učitelju, ja ću te slijediti kamo god kreneš."
(20) A Isus mu reče: "Lisice imaju jazbine i ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječiji nema gdje glavu svoju spustiti."

[15] Tj. nasljednici kraljevstva.

(21) Jedan mu drugi učenik reče: "Gospodine, najprije mi dopusti da odem i oca svoga ukopam."[16]
(22) Isus mu reče: "Hajde za mnom, a dopusti mrtvima da mrtve svoje ukopavaju."

Isus stišava buru

(23) Kad se ukrca na lađu, učenici njegovi pođoše za njim. (24) I gle, velika se bura podiže na jezeru, pa lađu prekrivahu valovi; a Isus je spavao. (25) I dođoše mu te ga probudiše govoreći: "Spašavaj, Gospodine, izgibosmo!"
(26) On im reče: "Zašto se bojite, malovjerni?" Tad ustade pa ukori vjetrove i jezero, i ono se potpuno smiri.
(27) Ljudi se začudiše i rekoše. "Kakav je ovo čovjek, da mu se čak vjetrovi i jezero pokoravaju?!"

Izlječenje obuzetih iz Gadare

(28) Kad Isus stiže na drugu stranu, u kraj gadarenski, izlazeći iz grobnica dođoše mu u susret dvojica obuzetih zlodusima. Bijahu tako bijesni da niko nije mogao proći tim putem. (29) Oni dreknuše: "Šta hoćeš od nas, Sine Boga? Jesi li došao da nas mučiš prije vremena?"
(30) Nedaleko od njih hranilo se krdo svinja. (31) Zlodusi ga počeše preklinjati: "Ako ćeš nas istjerati, pošalji nas u ono krdo svinja."
(32) A on im reče: "Idite!" I oni izađoše te uđoše u svinje, i čitavo krdo sjuri niz strmu obalu u jezero i nestade u vodi. (33) Čobani pobjegoše, te dođoše u grad i sve ispričaše, i ono što se dogodilo s opsjednutima. (34) I gle, sav grad izađe u susret Isusu; pa kad ga vidješe, preklinjahu ga da ode iz njihova kraja.

Izlječenje uzetoga

9 Ukrcavši se na lađu, Isus preplovi jezero i dođe u svoj grad.
(2) I donesoše mu uzeta čovjeka na nosilima. Vidjevši njihovu vjeru, Isus reče uzetome: "Ohrabri se, sine; grijesi su ti oprošteni."
(3) Nato neki od pismoznanaca rekoše u sebi: "Ovaj huli."
(4) A Isus, znajući misli njihove, reče: "Zašto mislite zlo u srcima svojim? (5) Šta je lakše – reći: 'Grijesi su ti oprošteni', ili reći: 'Ustani i hodaj!'? (6) Ali

[16] Izvorni tekst znači: da se pobrinem za oca; kad otac umre i kad ga ukopam, pridružit ću se.

da biste znali da Sin Čovječiji ima vlast na zemlji da grijehe prašta...” Onda reče uzetome: “Ustani, uzmi slamaricu svoju i hajde kući.” (7) I on ustade i ode kući. (8) A kad to vidje svjetina, poboja se i poče slaviti Boga, koji je takvu vlast dao ljudima.

Poziv Mateju

(9) Kad Isus odatle pođe dalje, ugleda čovjeka po imenu Matej[17] gdje sjedi u porezničkoj kućici i reče mu: “Pođi za mnom!” I on ustade te pođe za njim.
(10) Onda se desi da, dok je Isus bio za stolom u kući, gle, dođoše mnogi poreznici i grešnici[18] te večerahu s Isusom i učenicima njegovim. (11) Kad to vidješe farizeji, rekoše učenicima njegovim: “Zašto vaš učitelj jede s poreznicima i grešnicima?”
(12) A kad Isus to ču, reče: “Onima koji su zdravi liječnik ne treba, nego onima koji su bolesni. (13) Zato idite i naučite šta znači ovo: ‘Ja se više radujem milosti nego žrtvi’, jer ja nisam došao da pravedne zovem, nego grešnike.”

Pitanje o postu

(14) Potom mu dođoše Ivanovi učenici i upitaše: “Mi i farizeji postimo, a tvoji učenici ne poste. Zašto?”
(15) A Isus im reče: “Svatovi ne mogu tugovati dok je mladoženja s njima, mogu li? Ali doći će dani kad će im mladoženju odvesti, pa će oni tada postiti. (16) Niko ne prišiva zakrpu od nove tkanine na staru haljinu, jer se zakrpa od haljine otkine, te još veća rupa nastane. (17) Niti se nalijeva mlado vino u stare mjehove, jer mjehovi puknu i vino se prolije, a mjehovi propadnu; nego se mlado vino u nove mjehove nalijeva, pa se oboje sačuva.”

Isus liječi ženu i uskrsava djevojku

(18) Dok im je on to govorio, dođe jedan poglavar sinagoge te ničice pade preda nj govoreći: “Evo, kći mi umrije; nego dođi i stavi svoju ruku na nju, pa će oživjeti.” (19) Isus ustade i pođe za njim, a tako učiniše i učenici njegovi.
(20) Tad neka žena koja je patila od krvarenja dvanaest godina primaknu mu se straga i dotaknu resu njegova ogrtača, (21) jer je sebi govorila: “Ako samo dotaknem njegov ogrtač, ozdravit ću.”
(22) A Isus, okrenuvši se i vidjevši je, reče: “Kćeri, ohrabri se, vjera te tvoja izliječila.” I žena odjednom ozdravi.
(23) Kad Isus dođe u poglavarevu kuću i ugleda frulaše i svjetinu u buci i neredu, (24) reče: “Odlazite, jer djevojka nije umrla, nego spava.” I oni ga počeše ismijavati. (25) A kad svjetina bi istjerana, on uđe i uze djevojku za ruku, te ona ustade. (26) Ova vijest pronese se širom zemlje te.

Izlječenje dvojice slijepaca

(27) Kad Isus pođe odatle dalje, za njim krenuše dva slijepca vičući: “Smiluj nam se, Sine Davidov!”
(28) Kad on uđe u kuću, slijepci mu pristupiše, a Isus im reče: “Vjerujete li da ja to mogu učiniti?” Oni mu rekoše: “Da, gospodine.”
(29) Tad on dotače njihove oči govoreći: “Neka vam bude prema vašoj vjeri.” (30) I oni progledaše. A Isus ih strogo upozori: “Pazite da niko ne sazna za ovo!” (31) Ali oni iziđoše i pronesoše vijest o njemu širom zemlje te.

Izlječenje nijemoga

(32) Dok su oni izlazili, dovedoše mu čovjeka nijema i opsjednuta. (33) Kad zloduh bi istjeran, nijemi progovori; a svjetina je u čudu govorila: “Nikad se nešto ovakvo nije vidjelo u Israilu.”
(34) Ali farizeji su govorili: “On izgoni zloduhe uz pomoć vladara zloduha.”

Radnika je malo

(35) Isus je prolazio svim gradovima i selima, podučavajući u njihovim sinagogama i navješćujući radosnu vijest o kraljevstvu i liječeći svaku bolest i svaku slabost. (36) Vidjevši svjetinu,
sažali se on nad njima, jer su bili ucviljeni i potišteni kao ovce bez pastira. (37) Tad reče učenicima svojim: “Ljetine je mnogo, a radnika malo. (38) Zato molite Gospodara ljetine da pošalje radnike u žetvu svoju.”

Slanje dvanaest učenika

10 Isus pozva svojih dvanaest učenika i dade im vlast nad nečistim duhovima, da ih istjeruju i da liječe svaku mahanu i svaku slabost.

[17] Ime mu je bilo i Levi.

[18] Ovdje se pod *grešnicima* misli na Jevreje koji se nisu držali Zakona datog proroku Mojsiju onako kako su ga interpretirali farizeji.

(2) A evo imena tih dvanaest apostola: prvi, Šimon, zvani Petar, i brat mu Andrija, pa Jakov, sin Zebedejev, i brat mu Ivan; (3) Filip i Bartolomej; Toma i Matej, poreznik; Jakov, sin Alfejev, i Tadej; (4) Šimon Kanaanac[19] i Juda Iskariot, koji ga izdade.

Upute za službu

(5) Njih dvanaestericu Isus posla, nakon što im dade upute: "Ne idite među pogane i ne ulazite ni u jedan samarijski grad, (6) nego idite radije izgubljenim ovcama kuće Israilove. (7) I dok budete išli, propovijedajte: 'Na pomolu je kraljevstvo nebesko.' (8) Liječite bolesne, oživljavajte mrtve, čistite gubavce, istjerujte zloduhe. Besplatno ste dobili, besplatno i dajite. (9) Ne stječite sebi ni zlata ni srebra ni bakra za svoje novčane pojase, (10) ni torbe putne, pa ni dvije haljine ni sandale ni štap; jer radnik zaslužuje hranu svoju. (11) I u koji god grad ili selo uđete, raspitajte se ko je dostojan u njemu, te u njegovoj kući ostanite dok ne odete. (12) Kad uđete u kuću, recite ukućanima: 'Mir vama!' (13) Bude li ta kuća dostojna, neka ostane blagoslovljena. A ne bude li dostojna, ne dajte joj blagoslov. (14) Ko vas god ne primi ili se ne obazre na riječi vaše, otresite prašinu s tabana svojih kad budete izlazili iz te kuće ili toga grada. (15) Doista vam velim: podnošljivije će biti zemlji sodomskoj i gomorskoj na Sudnjemu danu nego tom gradu.

Težak put pred učenicima

(16) Evo, ja vas kao ovce među vukove šaljem; zato budite dovitljivi kao zmije i nevini kao golubice. (17) Ali čuvajte se ljudi, jer će vas oni predavati sudovima i bičevati vas u svojim sinagogama; (18) čak će vas izvoditi pred upravitelje i kraljeve zbog mene, kao svjedočanstvo njima i poganima. (19) A kad vas uhvate, ne brinite kako ćete ili šta ćete reći, jer će vam se toga časa dati šta trebate reći. (20) Ta ne govorite vi, nego Duh Oca vašega govori u vama.
(21) Brat će brata prepuštati u smrt, a otac dijete svoje; i djeca će ustajati na roditelje i predavati ih pogubiteljima. (22) Svima ćete biti mrski zbog imena moga, a onaj ko ustraje do kraja – taj će spašen biti.
(23) A kad vas budu progonili u jednom gradu, bježite u drugi; jer doista vam velim: vi nećete proći kroz gradove israilske dok ne dođe Sin Čovječiji.
(24) Učenik nije iznad učitelja svoga, niti sluga iznad gospodara svoga. (25) Dosta je učeniku da bude kao svoj učitelj, a robu kao svoj gospodar. Ako su glavu kuće nazivali Beelzebulom[20], kamoli neće ukućane njegove!
(26) Zato ih se nemojte bojati, jer nema ništa sakriveno što se neće otkriti, ni tajno što se neće saznati. (27) Šta vam ja kažem u tmini, recite na svjetlu; i šta vam se šapne u uho, razglasite s krovova.
(28) Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali dušu ne mogu ubiti, nego se bojte prije onoga[21] koji može i dušu i tijelo uništiti u paklu. (29) Ne prodaju li se dva vrapca za jednu paru? A opet nijedan od njih neće pasti na zemlju bez volje Oca vašega. (30) A vama su i vlasi na glavi sve prebrojene. (31) Zato se ne bojte; vi vrijedite više od mnoštva vrabaca!
(32) Zato, ko me god prizna pred ljudima – i ja ću njega priznati pred Ocem svojim nebeskim. (33) Ali ko me zaniječe pred ljudima – i ja ću njega zanijekati pred Ocem svojim nebeskim.
(34) Nemojte misliti da sam ja došao da donesem mir na zemlju; nisam došao da donesem mir, nego mač. (35) Jer došao sam da zavadim čovjeka s ocem njegovim i kćer s majkom njezinom i snahu sa svekrvom njezinom; (36) a čovjekovi dušmani će njegovi ukućani biti.
(37) Ko voli oca ili majku više nego mene nije me dostojan, i ko voli sina ili kćer više nego mene nije me dostojan. (38) I ko god ne ponese križ svoj[22] te ne pođe za mnom nije me dostojan. (39) Ko sačuva život svoj izgubit će ga, a ko izgubi život svoj zarad mene sačuvat će ga.

Nagrada za službu

(40) Ko vas prima mene prima, a onaj ko prima mene prima onoga koji me je poslao. (41) Ko primi proroka jer je prorok primit će nagradu proročku, a ko primi pravednika jer je pravednik primit će nagradu pravedničku. (42) I ko god napoji makar i peharom hladne vode jednog od ovih bezna-

[19] Tj. zelot, pripadnik jevrejskog oslobodilačkog pokreta čiji je cilj bio protjerivanje Rimljana i ponovna uspostava jevrejskog kraljevstva.

[20] Beelzebul – sotona.

[21] Tj. Boga.

[22] Tj. ko ne bude spreman podnijeti najveću žrtvu.

čajnih učenika, doista vam velim, on neće izgubiti nagradu svoju."

Ivanova pitanja

11 Kad Isus dade upute dvanaesterici svojih učenika, krenu odatle da podučava i propovijeda po njihovim gradovima.
(2) A kad Ivan[23] u tamniciču za djela Pomazanikova, posla učenike svoje (3) da ga upitaju: "Jesi li ti Očekivani, ili da drugoga tražimo?"
(4) Isus odgovori i reče im: "Idite i javite Ivanu šta čujete i vidite: (5) slijepi progledaju, hromi hodaju, gubavi su očišćeni, gluhi čuju, mrtvi ustaju i siromasima se propovijeda Radosna vijest. (6) Blago onom ko ne zabludi zbog mene."
Isus govori o Ivanu
(7) Dok su ovi ljudi odlazili, Isus poče govoriti svjetini o Ivanu: "Šta ste išli gledati u pustinji? Trsku koju vjetar ljulja? (8) Pa šta ste onda išli gledati? Čovjeka odjevena u sjajne haljine? Oni koji nose sjajne haljine u kraljevskim su dvorima! (9) Pa šta ste onda išli gledati? Proroka? Jeste, velim vam: i onoga koji je više nego prorok. (10) To je onaj o kome je zapisano: 'Gle, ja pred tobom vjesnika svoga šaljem, koji će pripremiti put pred tobom.' (11) Doista vam velim: među onima koje su rodile žene niko nije ustao veći od Ivana Umočitelja. Ali onaj koji je najmanji u kraljevstvu nebeskom veći je od njega. (12) Od dana Ivana Umočitelja do sada kraljevstvo nebesko trpi nasilje, i nasilni ljudi prisvajaju ga silom. (13) Jer svi Proroci i Zakon proricali su dok ne dođe Ivan. (14) Pa ako ćete drage volje to prihvatiti, Ivan je Ilija, koji je trebao doći[24]. (15) Ko ima uši da čuje neka čuje!
(16) S čime da usporedim ovaj naraštaj? On je poput djece što sjede po tržnicama i dovikuju drugoj djeci (17) govoreći: 'Mi smo vam svirali na fruli, a vi niste igrali; mi smo pjevali tužaljku, a vi niste tugovali.' (18) Ta dođe Ivan, koji ne jede i ne pije[25], pa oni govore: 'On ima zloduha!' (19) Dođe Sin Čovječiji, koji jede i pije, pa oni govore: 'Gle, izjelice i pijanice, prijatelja poreznika i grešnika!' Ali mudrost je opravdana njezinim djelima."

Ukor gradovima koji se ne kaju

(20) Tad Isus poče koriti gradove u kojima je učinjena većina njegovih čuda, jer se nisu pokajali. (21) "Teško tebi, Korazine! Teško tebi, Betsaido! Jer da su se čuda što su se u vama zbila u Tiru i Sidonu ispunila, oni bi se već davno, sjedeći u pepelu i obučeni u kostrijet, pokajali. (22) Ipak, velim vam: na Sudnjemu danu podnošljivije će biti Tiru i Sidonu nego vama. (23) A ti, Kafernaume, zar ćeš se do neba uzdići? Sići ćeš do staništa mrtvih! Jer da su se u Sodomi ispunila čuda što su se u tebi zbila, ostala bi do dana današnjega. (24) Ipak, velim vam da će na Sudnjemu danu podnošljivije biti zemlji sodomskoj nego tebi."

"Dođite k meni!"

(25) Tom prilikom Isus reče: "Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si sakrio ovo od mudrih i umnih, a objavio beznačajnima. (26) Da, Oče, jer tako je u očima tvojim ugodno bilo. (27) Sve mi je predao Otac moj; i niko osim Oca ne poznaje Sina, i niko ne poznaje Oca osim Sina i onoga kome ga Sin htjedne objaviti.
(28) Dođite k meni, svi koji ste umorni i opterećeni, ja ću vam dati odmor. (29) Uzmite na se jaram moj i učite od mene, jer ja sam blaga i ponizna srca, i naći ćete počinak svojim dušama.[26] (30) Jer jaram je moj sladak, a breme moje lahko."

Isus gospoduje nad subotom

12 U to vrijeme u subotu Isus pođe kroz žitna polja, a njegovi učenici ogladnješe, te počeše brati klasove i jesti. (2) A kad to vidješe farizeji, rekoše mu: "Vidi, učenici tvoji čine što nije dopušteno subotom." (3) A on im reče: "Zar niste čitali šta je David učinio kad je ogladnio, on i drugovi njegovi, (4) kako je ušao u kuću Božiju, pa su oni jeli hljeb posvećeni[27], koji nije bio dopušten njemu da ga jede niti onima s njim, nego samo svećenicima? (5) Ili, zar niste čitali u Zakonu da subotom svećenici u hramu krše subotu, a opet su nedužni? (6) A ja vam velim da je ovdje nešto veće od hra-

[23] Tj. Umočitelj.

[24] Ili *koji će doći*. Jevreji su vjerovali da će se prorok Ilija vratiti na zemlju i pripremiti dolazak Pomazanika.

[25] Tj. ne jede hljeba i ne pije vina.

[26] Izraz *jaram* koristili su jevrejski vjerski učenjaci da označe Mojsijev zakon. Isus govori da dolazi s nečim što ispunjava Zakon, ali je mnogo bolje od njeg.

[27] U čadoru sastanka svake je subote Bogu posvećivano dvanaest hljebova (v. Levijevski zakonik 24:5-9). Oni su nazvani *hljebom za postignuće Božijeg prisustva*.

ma. (7) A da ste znali šta znači ovo: ‘Ja se više radujem milosti nego žrtvi’, ne biste nedužne osuđivali.
(8) Jer Sin Čovječiji gospoduje nad subotom.”
(9) On ode odatle i uđe u njihovu sinagogu. (10) Tamo je bio čovjek s usahlom rukom. I upitaše oni Isusa: “Je li dopušteno liječiti subotom?” – da bi ga optužili.
(11) A on im reče: “Ko među vama ima ovcu, pa ako bi ona u subotu pala u jamu, zar je on ne bi uhvatio i izvukao? (12) Koliko je vredniji čovjek od ovce! Zato je dopušteno činiti dobro subotom.”
(13) Tad reče onom čovjeku: “Ispruži ruku!” On je ispruži, i ruka mu postade zdrava kao i druga. (14) Ali farizeji iziđoše i skovaše zavjeru protiv njega da ga ubiju.
(15) A Isus, znajući to, povuče se odatle. Mnogi pođoše za njim, a on ih je sve liječio (16) i opominjao ih da ne govore ko je on. (17) Tako je bilo da bi se ispunilo ono što je rečeno preko proroka Izaije:
(18) “Evo sluge mojega, kojeg sam ja izabrao,
Miljenika moga, kojim sam ja zadovoljan.
Ja ću izliti duh svoj na njega,
i on će proglasiti pravdu pucima.
(19) On neće prepirati se niti vikati,
niti će iko čuti glasa njegova na ulici.
(20) Zgnječenu trsku neće lomiti
niti će fitilj što tinja gasiti,
dok pravdu ne odvede u pobjedu.
(21) I u njegovo će se ime uzdati puci.”

Izvor Isusove moći

(22) Onda Isusu dovedoše opsjednuta čovjeka koji bijaše slijep i nijem, pa ga on izliječi, tako da je nijemi čovjek mogao govoriti i gledati. (23) Sva se svjetina čudila i govorila: “Da ovo nije Davidov Sin?”
(24) A kad to čuše farizeji, rekoše: “Ovaj čovjek izgoni zloduhe samo uz pomoć Beelzebula[28], vladara zloduha.”
(25) I znajući misli njihove, Isus im reče: “Svako kraljevstvo koje je u sebi podvojeno propada, i nijedan grad koji je u sebi podvojen, ili kuća, neće opstati. (26) Ako sotona izgoni sotonu, on je u sebi podvojen; kako će onda opstati kraljevstvo njegovo? (27) Ako ja uz pomoć Beelzebula izgonim zloduhe, uz čiju pomoć ih izgone vaši ljudi? Zato će vam oni biti suci. (28) Ali ako ja izgonim zloduhe Duhom Božijim, onda vam je kraljevstvo Božije došlo. (29) Ili, kako iko može ući u kuću jaka čovjeka i pokrasti njegovu imovinu, osim ako tog jakog najprije ne sveže? I onda će opljačkati kuću njegovu.
(30) Ko nije sa mnom protiv mene je, i ko sa mnom ne sabire rasipa. (31) Zato vam ja velim: svaki grijeh i huljenje bit će ljudima oprošteni, ali huljenje na Duha [Svetoga] neće se oprostiti. (32) Ko god progovori riječ na Sina Čovječijega, bit će mu oprošteno, ali ko progovori na Duha Svetoga, neće mu se oprostiti, ni u ovom ni u budućem vremenu.

Riječi otkrivaju narav

(33) Ako je stablo dobro, i plod će mu dobar biti, ili ako je stablo loše, i plod će mu loš biti, jer stablo se poznaje po plodu svome. (34) Vi, leglo guja, kako možete govoriti dobro kad ste zli? Jer usta progovaraju ono što ispunja srce. (35) Dobar čovjek iznosi dobro iz riznice dobra u sebi, a zao čovjek iznosi zlo iz riznice zla u sebi. (36) A ja vam kažem da će za svaku nepromišljenu riječ koju izuste ljudi odgovarati na sudnjem danu. (37) Jer svojim riječima ti ćeš opravdan biti, i svojim ćeš riječima osuđen biti.”

Želja za znakovima

(38) Tad mu neki pismoznanci i farizeji rekoše: “Učitelju, hoćemo da vidimo znak[29] od tebe.”
(39) A on odgovori i reče im: “Zao i nevjerni naraštaj žudi za znakom, ali mu se neće dati znak do znak proroka Jone; (40) jer kako je Jona bio tri dana i tri noći u utrobi morske nemani, tako će Sin Čovječiji biti tri dana i tri noći u srcu zemlje. (41) Ninivljani će ustati s ovim naraštajem na sudu i osudit će ga, jer su se pokajali poslije propovijedi Jonine; a evo, ovdje je nešto veće od Jone! (42) Kraljica juga dići će se na sudu s ovim naraštajem i osuditi ga, jer je ona došla s krajeva zemaljskih da mudrost Solomonovu čuje; a evo, ovdje je nešto veće od Solomona!
(43) Kad nečisti duh iziđe iz čovjeka, on prolazi kroz bezvodna mjesta tražeći spokoj, ali ga ne nalazi. (44) Onda kaže: ‘Vratit ću se svojoj kući iz koje sam došao.’ Pa kad dođe, nađe je praznu, pometenu i uređenu. (45) Onda ode i povede sa sobom

[28] Tj. sotone.

[29] Tj. čudo.

još sedam duhova gorih od sebe, pa oni uđu i tu žive, te na kraju stanje tog čovjeka bude gore nego na početku. Tako će biti i s ovim zlim naraštajem."

Isusova majka i braća

(46) Dok je on još govorio svjetini, gle, njegova majka i braća stajali su napolju i tražili da govore s njim. (47) Neko mu reče: "Eno majke tvoje i braće tvoje gdje stoje napolju i traže da govore s tobom." (48) A on odgovori onom koji mu je to govorio i reče: "Ko je majka moja i ko su braća moja?" (49) I pružajući ruku prema učenicima svojim, reče: "Evo majke moje i braće moje! (50) Jer ko god vrši volju Oca moga nebeskog, on mi je brat i sestra i majka."

Sedam priča o kraljevstvu Božijem

13 Toga dana iziđe Isus iz kuće i sjede kraj mora. (2) I silan se svijet skupi oko njega, te on uđe u lađu i sjede, a sav svijet stajaše na obali.

1. Sijač

(3) I ispriča im mnoge stvari slikovito i reče: "Eto, sijač iziđe da sije. (4) Dok je sijao, neke sjemenke padoše pokraj puta, i dođoše ptice te ih pozobaše. (5) Neke padoše na kamenito tlo, gdje nisu imale mnogo zemlje, i brzo niknuše, jer nisu imale duboke zemlje. (6) Ali kad sunce granu, sasušiše se; i kako nisu imale korijena, usahnuše. (7) Neke padoše među trnje, i trnje izraste pa ih uguši. (8) A neke padoše na dobru zemlju i rodiše žitom, neke stostruko, neke šezdeseterostruko, a neke trideseterostruko. (9) Ko ima uši neka čuje!"
(10) I dođoše učenici te mu rekoše: "Zašto im govoriš slikovito?" (11) Isus im odgovori: "Vama je dato da spoznate tajne kraljevstva nebeskoga, ali njima to nije dato. (12) Jer ko god ima[30] – njemu će se još dati, i on će imati napretek, a ko god nema – oduzet će mu se i ono što ima. (13) Zato ja njima govorim u slikama: jer oni gledaju, ali ne vide, i slušaju, ali ne čuju niti razumiju. (14) Njima se ispunjava proročanstvo Izaijino u kojem se kaže:
'Vi ćete i dalje slušati, ali nećete razumjeti;
vi ćete i dalje gledati, ali nećete opažati;
(15) jer otupjelo je srce ovoga naroda,
ušima svojim jedva čuje,
i oči je zatvorio,
inače bi očima svojim vidio,
ušima svojim čuo
i srcem svojim razumio, pa bi se vratio,
a ja bih ih izliječio.'
(16) A blago vašim očima, jer vide, i vašim ušima, jer čuju. (17) Jer doista vam velim da su mnogi proroci i pravednici žudjeli vidjeti ono što vi vidite, ali nisu vidjeli, i čuti ono što vi čujete, ali nisu čuli.
(18) Čujte onda slikovit govor o sijaču. (19) Kad neko čuje riječ o kraljevstvu, a ne razumije je, dolazi zli[31] pa otima ono što mu je u srcu posijano. To je onaj kome je sjeme posijano pokraj puta. (20) Onaj kome je sjeme posijano na kamenitom tlu, to je čovjek koji čuje riječ i odmah je s radošću primi, (21) ali on nema korijena u sebi, kratkotrajan je, pa kad dođe nevolja ili progon zbog riječi, odmah otpadne. (22) Onaj kome je sjeme palo među trnje, to je čovjek koji čuje riječ, a svjetske brige i varava blaga uguše riječ, pa ona postane besplodna. (23) A onaj kome je sjeme posijano na dobru zemlju, to je čovjek koji čuje riječ i razumije je, koji uistinu daje plodove i rađa, jedan stostruko, drugi šezdeseterostruko, a treći trideseterostruko."

2. Kukolj u žitu

(24) Isus im predoči još jednu sliku i reče: "Kraljevstvo nebesko može se uporediti s čovjekom koji je posijao dobro sjeme na svojoj njivi. (25) Ali dok su njegovi ljudi spavali, dođe njegov dušmanin pa posija kukolj među pšenicu i ode. (26) Pa kad pšenica niknu i dade žito, pojavi se i kukolj. (27) Sluge dođoše i rekoše zemljoposjedniku: 'Gospodaru, zar ti nisi posijao dobro sjeme na svojoj njivi? Otkud onda kukolj?' (28) A on im odgovori: 'To je učinio dušmanin!' Sluge mu rekoše: 'Hoćeš li onda da odemo i počupamo ga?' (29) Ali on odgovori: 'Ne, jer čupajući kukolj, mogli biste počupati s njim i pšenicu. (30) Ostavite oboje neka rastu zajedno do žetve, a u vrijeme žetve ja ću reći žeteocima: Najprije počupajte kukolj pa ga svežite u snopove da se spali, a pšenicu sakupite u moju žitnicu.'"

3. Sjeme gorušice

(31) On im predoči još jednu sliku i reče: "Kraljevstvo je nebesko kao sjeme gorušice koje čovjek uzme pa ga u njivu svoju posije. (32) Iako je ono

[30] Tj. ko god razumije te tajne.

[31] Tj. sotona.

manje od drugog sjemena, kad potpuno izraste, bude veće od ostalih biljaka u vrtu i postane stablom, tako da ptice nebeske dolaze i sklanjaju se na njegove grane."

4. Kvas

(33) On im još ovo slikovito kaza: "Kraljevstvo je nebesko kao kvas koji žena uzme pa ga umiješa u tri mjere[32] brašna dok sve ne nakvasa."
(34) Sve je to Isus govorio svijetu u slikama, i bez slika im ništa nije govorio. (35) Tako je bilo da bi se ispunilo ono što je rečeno preko proroka:
Ja ću progovoriti slikovito;
izustit ću stvari skrivene od postanka zemlje.

Tumačenje kukolja u žitu

(36) Potom ode od svijeta i uđe u kuću. I dođoše mu učenici njegovi i rekoše: "Objasni nam slikovit govor o kukolju na njivi."
(37) A on reče: "Onaj koji sije dobro sjeme jest Sin Čovječiji, (38) a njiva je svijet; a dobro sjeme, to su sinovi kraljevstva, a kukolj su sinovi zloga; (39) dušman koji ga posija jest đavo, žetva je kraj vremena, a žeteoci su anđeli. (40) Baš kao što se kukolj kupi i spaljuje, tako će biti na kraju vremena. (41) Sin Čovječiji poslat će svoje anđele, pa će oni pokupiti iz njegova kraljevstva sve zavodnike i zlotvore (42) i bacit će ih u užarenu peć; na tom će se mjestu čuti plač i škripa zuba. (43) Tad će pravednici zasjati poput sunca u kraljevstvu Oca svog. Ko ima uši neka čuje.

5. Skriveno blago

(44) Kraljevstvo je nebesko poput blaga sakrivena u polju koje čovjek nađe pa opet sakrije, i radostan ode te proda sve što ima pa kupi to polje.

6. Dragocjen biser

(45) Isto tako, kraljevstvo je nebesko poput trgovca koji traži izvrsne bisere, (46) pa kad nađe jedan dragocjen biser, ode i proda sve što ima te ga kupi.

7. Mreža

(47) Isto tako, kraljevstvo je nebesko poput mreže bačene u jezero u koju se uhvate svakovrsne ribe; (48) i kad se ona napuni, izvuku je na obalu pa sjednu i pokupe dobre ribe u posude, a loše izbace. (49) Tako će biti na kraju vremena: anđeli će izići i odvojiti zlikovce od pravednika (50) pa ih baciti u užarenu peć; na tom će se mjestu čuti plač i škripa zuba.
(51) Jeste li razumjeli sve ovo?"
Oni mu odgovoriše: "Jesmo."
(52) On im reče: "Zato je svaki pismoznanac koji je postao učenikom kraljevstva nebeskog kao glava kuće koja iz riznice svoje iznosi novo i staro."

Nazarećani protiv Isusa

(53) Kad završi taj slikovit govor, ode odande. (54) Dođe u svoj rodni grad i poče učiti svijet u sinagogi, tako da su se oni čudili i govorili: "Odakle ovom čovjeku tolika mudrost i moći čudesne? (55) Zar on nije sin tesara? Zar mu se majka ne zove Marija, a braća njegova: Jakov, Jozef, Šimon i Juda? (56) A sestre njegove, zar nisu sve kod nas? Odakle onda ovom čovjeku sve to?" (57) I odbiše povjerovati u njega.
Ali Isus im reče: "Prorok je bez časti jedino u svome rodnom gradu i u svojoj kući." (58) I on ne učini tamo mnogo čuda zbog nevjere njihove.

Pogubljenje Ivana Umočitelja

14 Tad do ušiju tetrarha[33] Heroda doprije vijest o Isusu, (2) te on reče slugama svojim: "To je Ivan Umočitelj; on se digao iz mrtvih, i zato čudesne sile djeluju u njemu."
(3) Jer kad je Herod bio uhvatio Ivana, svezao ga je i bacio u tamnicu zbog Herodijade, žene svoga brata Filipa, (4) zato što mu je Ivan govorio: "Nije ti dopušteno imati je." (5) Iako ga je Herod htio pogubiti, bojao se svijeta, jer je svijet smatrao Ivana prorokom.
(6) A kad dođe Herodov rođendan, Herodijadina kći igrala je pred njima i dopala se Herodu, (7) te joj je uz prisegu obećao da će joj dati sve što zaište. (8) Na nagovor svoje majke, ona reče: "Daj mi ovdje na pladnju glavu Ivana Umočitelja." (9) Iako se kralj rastuži, zbog svojih prisega i zbog svojih gostiju na večeri zapovjedi da se to izvrši. (10) On posla ljude i dade da se Ivanu odrubi glava u tamnici. (11) I donesoše glavu na pladnju te je dadoše djevojci, a ona je odnese svojoj majci. (12)

[32] U grčkom *tri saton*, tj. oko 22 litra.

[33] Tetrarh – vladar.

Njegovi učenici dođoše i uzeše tijelo te ga pokopaše, pa otiđoše te javiše Isusu.

Isus hrani pet hiljada ljudi

(13) Kad Isus ču za to, povuče se odande u lađi na osamljeno mjesto, nasamo; a kad to svijet ču, pođe za njim pješice iz gradova. (14) Kad iziđe na obalu, ugleda veliku svjetinu, i sažali se nad njima te izliječi bolesne.
(15) Navečer mu dođoše učenici i rekoše: "Ovo je mjesto pusto i već je kasno; otpusti svijet da ode u sela i kupi sebi hrane."
(16) Ali Isus im reče: "Ne trebaju ići; dajte im vi da jedu!"
(17) Oni mu rekoše: "Ovdje imamo samo pet pogača i dvije ribe."
(18) A on reče: "Donesiti mi ih ovamo." (19) Naredivši narodu da posjeda po travi, on uze onih pet pogača i one dvije ribe pa, gledajući u nebo, blagoslovi hranu, i razlomivši pogače dade ih učenicima, a učenici ih dadoše svijetu. (20) Svi su jeli i nasitili se. Onda pokupiše dvanaest punih sepetića razlomljenih komada koji iza njih ostadoše. (21) Jelo je oko pet hiljada ljudi, pored žena i djece.

Isus hoda po vodi

(22) Isus odmah natjera svoje učenike da uđu u lađu i otplove pred njim na drugu stranu dok on otpusti svijet. (23) Kad otpusti narod, sam se uspe na goru da se moli; navečer je ondje bio sam. (24) A lađa je već bila daleko od kopna, valovi su o nju udarali, jer je nepovoljan vjetar puhao. (25) A za četvrte noćne straže[34] on im dođe hodeći po jezeru. (26) Kad ga učenici ugledaše gdje hoda po jezeru, prestrašiše se i rekoše: "Utvara!" I od straha se počeše derati.
(27) Ali Isus im odmah progovori i reče: "Odvažni budite! Ja sam, ne bojte se."
(28) Petar mu reče: "Gospodine, ako si to ti, zapovjedi mi da ti dođem po vodi."
(29) A on reče: "Dođi!"
I Petar iziđe iz lađe te poče hodati po vodi i priđe Isusu. (30) Ali kad opazi vjetar, uplaši se, i kad poče tonuti, povika: "Gospodine, spasi me!"
(31) Isus odmah pruži ruku i uhvati ga pa mu reče: "Malovjerni, zašto si posumnjao?"
(32) Kad se ukrcaše u lađu, vjetar prestade. (33) A oni koji bijahu u lađi padoše preda nj ničice govoreći: "Ti si uistinu Sin Božiji!"
(34) Kad preploviše na drugu stranu, stigoše na kopno u Genezaretu. (35) A kad ga ljudi toga mjesta prepoznadoše, javiše svem okolnom kraju i dovođahu mu sve bolesnike; (36) i preklinjahu ga da samo dotaknu resu njegova ogrtača; i svi koji je dotaknuše bijahu izliječeni.

Običaji i Božija zapovijed

15 Onda dođoše Isusu neki farizeji i pismoznanci iz Jerusalema i rekoše: (2) "Zašto učenici tvoji krše običaj starih? Ta oni ne peru ruke prije jela."
(3) A on im odgovori i reče: "Zašto vi kršite zapovijed Božiju zbog običaja svoga? (4) Jer Bog je rekao: 'Poštuj oca svoga i mater svoju', i: 'Onaj ko prokune oca ili majku neka se smakne.' (5) A vi kažete: 'Ako neko kaže ocu ili majci: Šta god ja imam čime bih ti pomogao dato je Bogu, (6) taj ne treba poštovati oca svoga ni mater svoju.' I tako ukidate riječ Božiju zbog običaja svoga. (7) Licemjeri, pravo je Izaija prorekao o vama:
(8) 'Ovaj me narod poštuje usnama svojim,
ali je srce njegovo daleko od mene.
(9) Uzalud mi se oni klanjaju,
podučavajući ljudskim propisima kao učenjima.'"
(10) Onda Isus zovnu sebi svijet i reče mu: "Slušajte i shvatite: (11) ne onečisti čovjeka ono što ulazi u usta, nego ono što izlazi iz usta, to onečisti čovjeka."
(12) Tad dođoše učenici i rekoše mu: "Znaš li da su se farizeji uvrijedili kad su čuli šta si rekao?"
(13) A on odgovori i reče: "Svaka biljka koju nije zasadio Otac moj nebeski bit će iščupana. (14) Pustite ih, oni su slijepi vodiči slijepih. A kad slijepac vodi slijepca, obojica će upasti u jamu."
(15) Petar mu reče: "Protumači nam taj slikovit govor."
(16) Isus reče: "Zar i vama još tako nedostaje razumijevanja? (17) Zar ne shvatate da sve što uđe na usta prođe kroz trbuh i izbaci se u zahodu? (18) Ali ono što iziđe iz usta dolazi iz srca, i to onečisti čovjeka. (19) Jer iz srca dolaze zle misli, ubistva, preljube, bludničenja, krađe, lažno svjedočenje, klevete. (20) To je ono što ukalja čovjeka; a jesti neopranih ruku ne kalja čovjeka."

[34] Tj. od tri ujutru do šest.

Isus i Kanaanka

(21) Isus ode odatle i povuče se u tirski i sidonski kraj. (22) Iznenada iziđe jedna Kanaanka iz toga kraja te stade vikati: "Smiluj mi se, Gospodine, Sine Davidov; moja je kći strašno zloduhom opsjednuta."
(23) Ali joj on ne odgovori ni riječi. I dođoše učenici njegovi te ga počeše preklinjati: "Otpusti je, jer viče za nama."
(24) Ali on odgovori i reče: "Ja sam poslan samo izgubljenim ovcama kuće Israilove."
(25) Ali ona dođe i poče se klanjati pred njim govoreći: "Gospodine, pomozi mi!"
(26) A on odgovori i reče: "Nije pravo uzeti hljeb djeci i baciti ga psima."
(27) "Jeste, Gospodine", reče ona, "ali i psi jedu mrve što padnu sa stola njihovih gospodara."
(28) Isus joj tad reče: "Ženo, velika je vjera tvoja; neka ti bude kako želiš." I njezina kći namah ozdravi.

Isus hrani četiri hiljade ljudi

(29) Krenuvši odatle, Isus pođe uz Galilejsko jezero, i uspevši se na goru sjede. (30) I dođe mu silan svijet vodeći sa sobom hrome, slijepe, sakate, nijeme i mnoge druge; i polagaše ih kraj njegovih nogu, a on ih je liječio. (31) Svijet se tako divio dok je gledao kako nijemi govore, sakati ozdravljaju, hromi hodaju, a slijepi vide, te poče slaviti Boga Israilova.
(32) Onda Isus zovnu sebi učenike svoje i reče: "Žao mi je ovih ljudi, jer su već tri dana sa mnom i nemaju šta jesti, a ne želim ih otpustiti gladne, možda će klonuti na putu."
(33) Učenici mu rekoše: "Gdje ćemo nabaviti toliko pogača u ovoj pustoši da nahranimo toliki svijet?"
(34) A Isus ih upita: "Koliko pogača imate?"
Oni odgovoriše: "Sedam, i nekoliko ribica."
(35) Tada on naredi narodu da posjeda po zemlji, (36) te uze onih sedam pogača i ribe, i izričući zahvalu razlomi ih pa ih poče davati učenicima, a učenici ih podijeliše narodu. (37) I svi su jeli i nasitili se, i pokupiše sedam košara punih ostataka od izlomljenih komada. (38) A jelo je četiri hiljade ljudi, pored žena i djece.
(39) I pošto otpusti narod, Isus uđe u lađu i ode u magadanski kraj.

Znak Jonin

16 Farizeji i saduceji dođoše da bi iskušali Isusa te mu zatražiše da im pokaže znak s neba. (2) Ali on im odgovori: "Kad je večer, vi govorite: 'Bit će lijepo vrijeme, jer je nebo crveno.' (3) A ujutro: 'Danas će oluja, jer je nebo crveno i mutno.' Znate li prosuditi izgled neba, a ne umijete prosuditi znakove vremena?[35] (4) Zao i nevjeran naraštaj traži znak, ali mu se neće dati znak do znak Jone." I on ih ostavi i ode.

Kvas farizejski i saducejski

(5) I dođoše učenici na drugu stranu, ali zaboraviše ponijeti hljeba. (6) A Isus im reče: "Pazite! Čuvajte se kvasa farizejskog i saducejskog."
(7) Oni počeše jedni drugima govoriti: "On je to rekao jer mi nismo ponijeli hljeba."
(8) A Isus, znajući to, reče: "Malovjerni, zašto raspravljate među sobom što nemate hljeba? (9) Zar još ne shvaćate i ne sjećate se onih pet pogača na pet hiljada, i koliko ste sepetića punih uzeli? (10) Ili onih sedam pogača na četiri hiljade, i koliko ste košara punih uzeli? (11) Kako ne shvaćate da vam nisam govorio o hljebu? Nego, čuvajte se kvasa farizejskoga i saducejskoga." (12) Tada oni shvatiše da im on nije govorio da se čuvaju hljebnoga kvasa, nego farizejskog i saducejskog učenja.

Petar priznaje Isusa Pomazanikom

(13) Kad Isus dođe u kraj Cezareje Filipove, upita svoje učenike: "Šta kažu ljudi da je Sin Čovječiji?"
(14) Oni mu odgovoriše: "Jedni kažu Ivan Umočitelj, drugi Ilija, a treći Jeremija ili jedan od proroka."
(15) On im reče: "A šta vi kažete ko sam ja?"
(16) Šimon Petar odgovori: "Ti si Pomazanik, Sin Boga živoga."
(17) A Isus mu reče: "Blago tebi, Šimone, sine Jonin, jer to nije tebi objavio čovjek od mesa i krvi, nego Otac moj nebeski. (18) Ja ti još velim da si ti Petar[36], i na toj ću stijeni ja sagraditi zajednicu svoju, i kapije staništa mrtvih[37] neće je nadvladati. (19) Ja ću ti dati ključeve kraljevstva nebeskog i šta

[35] Neki rukopisi nemaju riječi od "Kad..." do "...vremena?"; v. Luka 12: 54-56.

[36] Petar znači stijena.

[37] Tj. sile smrti.

god ti dopustiš na zemlji bit će dopušteno na nebu, i šta god ti zabraniš na zemlji bit će zabranjeno na nebu." (20) Tad on opomenu učenike da ne smiju nikom govoriti da je on Pomazanik.

Isus prvi put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(21) Otada Isus poče ukazivati svojim učenicima da mora ići u Jerusalem i mnogo trpjeti od starješina i glavnih svećenika i pismoznanaca, te on mora ubijen biti i treći dan uskrsnuti. (22) Petar ga povuče ustranu i poče ga koriti: "Ne daj Bože, Gospodine! To se tebi nikad neće dogoditi."
(23) A on se okrenu i reče Petru: "Miči mi se s očiju, sotono! Ti me zavodiš, jer tvoje misli nisu Božije, nego čovječije."

Sljedbeništvo je dragocjeno

(24) Potom Isus reče učenicima svojim: "Ako iko hoće poći za mnom, mora se odreći sebe i križ svoj uprtiti[38] i mene slijediti. (25) Jer ko god želi spasiti život svoj izgubit će ga, a ko god izgubi život svoj zarad mene sačuvat će ga. (26) Ta kakva je korist čovjeku da dobije sav svijet, a izgubi život svoj? Ili, šta će čovjek dati u zamjenu za život svoj? (27) Jer Sin će Čovječiji doći s anđelima u slavi Oca svoga te će tada platiti svakom čovjeku prema djelima njegovim.
(28) Doista vam velim: ima nekih koji ovdje stoje koji neće okusiti smrt dok ne vide Sina Čovječijega gdje dolazi sa kraljevstvom svojim."

Preobraženje Isusa

17 Poslije šest dana Isus povede sa sobom Petra, Jakova i brata mu Ivana te ih izvede nasamo na visoku goru. (2) I preobrazi se pred njima, te mu lice zasja kao sunce, a haljine postadoše bijele kao svjetlo. (3) Odjednom im se ukazaše Mojsije i Ilija gdje s njim razgovaraju. (4) Petar reče Isusu: "Gospodine, dobro je da budemo ovdje. Ako želiš, ja ću načiniti tri sjenice – jednu za te, jednu za Mojsija i jednu za Iliju."
(5) Dok je on još govorio, svijetao ih oblak zasjeni, i gle, iz oblaka glas progovori: "Ovo je Sin moj voljeni, kojim sam ja zadovoljan; njega slušajte!"
(6) Kad učenici to čuše, licem na tlo padoše i strah ih obuze. (7) A Isus dođe pa ih dotaknu i reče: "Ustanite i ne bojte se." (8) I podižući oči oni ne vidješe nikoga osim sama Isusa.
(9) Dok su silazili s gore, Isus im zapovjedi i reče: "Nikom ne kazujte o ovom ukazanju dok se Sin Čovječiji ne digne iz mrtvih."
(10) A njegovi ga učenici upitaše: "Zašto onda pismoznanci govore da najprije Ilija mora doći?"
(11) A on odgovori i reče: "Ilija će doista doći i sve u red dovesti. (12) No ja vam velim da je Ilija već došao, ali ga oni nisu prepoznali, nego su učinili s njim šta su htjeli. Tako će i Sin Čovječiji trpjeti u rukama njihovim." (13) Tad učenici shvatiše da im je on govorio o Ivanu Umočitelju.

Izlječenje opsjednutog dječaka

(14) Kad dođoše svijetu, neki čovjek priđe Isusu, pade preda nj na koljena i reče: (15) "Gospodine, smiluj se mome sinu, jer je padavičar i mnogo trpi, često pada u vatru i često u vodu. (16) Dovedoh ga tvojim učenicima, ali ga oni ne mogoše izliječiti."
(17) A Isus odgovori i reče: "O nevjerni i pokvareni naraštaju, dokle ću biti s vama? Dokle ću vas trpjeti? Dovedite mi ga ovamo!" (18) I Isus ukori zloduha, te on iziđe iz njega, a dječak odmah ozdravi.
(19) Potom učenici dođoše Isusu nasamo i rekoše: "Zašto ga mi nismo mogli istjerati?"
(20) A on im reče: "Zbog svoje male vjere. Jer doista vam velim, ako budete imali vjeru koliko je zrno gorušice, reći ćete ovoj gori: 'Pomjeri se odavde onamo', i ona će se pomjeriti, i vama ništa neće biti nemoguće. [(21) Ali ova se vrsta može istjerati samo molitvom i postom.[39]]"

Isus drugi put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(22) I dok su se okupljali u Galileji, Isus im reče: "Sin Čovječiji bit će predan u ruke ljudima, (23) i oni će ga ubiti, a on će treći dan uskrsnuti." I oni se silno ražalostiše.

Hramski porez

(24) Kad stigoše u Kafernaum, oni koji su ubirali hramski porez[40] dođoše Petru i rekoše: "Zar vaš učitelj ne plaća hramski porez?"

[38] *Križ svoj uprtiti* znači biti spreman na svaku žrtvu, pa čak i na gubitak vlastitog života.

[39] Rani rukopisi ne sadrže ovu rečenicu. V. Marko 9:29.

[40] Grčki *didrahma* – dva dinara ili pola šekela, koliko su iznosile dvije radničke dnevnice.

(25) On reče: "Plaća."
A kad uđe u kuću, Isus mu prvi progovori i upita: "Šta ti misliš, Šimone, od koga kraljevi zemaljski ubiru carinu ili glavarinu, od svojih sinova ili od stranaca?"
(26) Kad Petar odgovori: "Od stranaca", Isus mu reče: "Onda su sinovi oslobođeni. (27) Ali da ih ne bismo uvrijedili, idi na jezero i baci udicu, pa uzmi prvu ribu koja se upeca, a kad joj otvoriš usta, naći ćeš jedan stater[41]. Uzmi ga pa im ga podaj za se i za me."

Ko je najveći?

18 U taj čas učenici dođoše Isusu i upitaše: "Ko je onda najveći u kraljevstvu nebeskom?"
(2) A on sebi zovnu dijete i postavi ga pred njih (3) te reče: "Doista vam velim: ako se ne promijenite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko. (4) Zato, ko se god ponizi kao ovo dijete, taj je najveći u kraljevstvu nebeskom. (5) I ko god primi jedno ovakvo dijete u moje ime mene prima.

Šta ljude vodi u bludnju

(6) A ko god navede jedno od ovih beznačajnih koji vjeruju u mene da zabludi, bolje bi mu bilo da mu oko vrata visi težak žrvanj i da se utopi u dnu mora.
(7) Teško svijetu zbog onog što ga vodi u bludnju! Jer ono što vodi u bludnju neminovno će doći, a teško onome po kome to dođe!
(8) Ako te ruka tvoja ili noga tvoja navede da zabludiš, odsijeci je i baci od sebe; bolje ti je da uđeš u život[42] sakat ili hrom nego da imaš dvije ruke ili dvije noge, a budeš bačen u vječnu vatru. (9) Ako te oko tvoje navede da zabludiš, iskopaj ga i baci od sebe; bolje ti je da uđeš u život s jednim okom nego da imaš dva oka, a budeš bačen u vatreni pakao.
(10) Pazite da ne prezrete nijedno od ovih malehnih, jer kažem vam da na nebu njihovi anđeli neprestano gledaju lice Oca moga nebeskog. [(11) Jer Sin Čovječiji došao je da spasi ono što je izgubljeno.[43]]

Priča o zalutaloj ovci

(12) Šta mislite? Ako neko ima stotinu ovaca, pa se jedna izgubi, zar on ne ostavi onih devedeset i devet u gorama i pođe tražiti onu koja luta? (13) Ako se desi da je nađe, doista velim vam, on se više raduje zbog nje nego zbog onih devedeset i devet koje nisu zalutale. (14) Tako nije ni volja Oca vašega nebeskog da se ijedno od ovih malehnih izgubi.

Šta činiti ako brat zgriješi

(15) Ako brat tvoj zgriješi, otiđi i ukori ga za njegovu grešku nasamo; ako te posluša, pridobio si brata svoga. (16) Ako te ne posluša, dovedi sa sobom još jednog ili dvojicu, da se na iskazu dvojice ili trojice svjedoka svaka stvar ustanovi. (17) Ako on odbije poslušati njih, kaži to zajednici, pa ako odbije i zajednicu poslušati, neka ti on bude kao pogan ili poreznik. (18) Doista vam velim: šta god vi zabranite na zemlji bit će zabranjeno i na nebu, i šta god vi dopustite na zemlji bit će dopušteno i na nebu.
(19) I još vam velim: ako se dvojica od vas na zemlji dogovore oko bilo čega što ištu, učinit će im to Otac moj nebeski. (20) Jer gdje su se dvojica ili trojica u moje ime okupila, ja sam među njima."

Priča o sluzi koji ne oprašta

(21) Tada dođe Petar i upita ga: "Gospodine, koliko će puta brat moj griješiti protiv mene, a ja mu opraštati? Do sedam puta?"
(22) Isus mu odgovori: "Ja ti ne kažem do sedam puta, nego do sedamdeset i sedam puta.
(23) Zato se kraljevstvo nebesko može uporediti s kraljem koji poželi da sredi račune sa svojim robovima. (24) Kad poče obračunavati, dovedoše mu jednoga koji mu je dugovao deset hiljada talenata[44]. (25) Ali kako nije mogao platiti, njegov gospodar zapovjedi da se on proda zajedno sa svojom ženom i djecom i svim imanjem te da se plati. (26) Ali rob pade preda nj ničice govoreći: 'Imaj strpljenja sa mnom, i sve ću ti isplatiti.' (27) I gospodar se toga roba smilova pa ga oslobodi i oprosti mu dug. (28) Ali taj isti rob iziđe i srete jednog od svojih drugova robova koji mu je dugovao stotinu dinara[45], pa ga uhvati te poče daviti govoreći: 'Vrati što si dužan.' (29) Tada njegov drug rob pade na tlo i poče ga moliti: 'Imaj strpljenja sa mnom, i isplatit ću ti.' (30) Ali on ne htjede, nego

[41] Ili *šekel*.

[42] Tj. u vječni život.

[43] Rani rukopisi ne sadrže ovu rečenicu. V. Luka 19:10.

[44] Tj. nezamislivo velik novac. Npr. jedan talent vrijedio je više od petnaestogodišnje radničke zarade.

[45] Otprilike stotinu dnevnica.

ode i baci ga u tamnicu dok ne plati ono što duguje. (31) Zato se njegovi drugovi robovi, kad vidješe šta se dogodilo, veoma rastužiše pa odoše i javiše svome gospodaru sve šta se dogodilo. (32) Onda ga njegov gospodar pozva i reče mu: 'Zli slugo, ja sam ti oprostio sav onaj dug jer si me zamolio. (33) Zar se i ti nisi trebao smilovati svome drugu robu onako kako sam se ja tebi smilovao?' (34) I gospodar ga njegov, u srdžbi, izruči mučiteljima dok ne vrati sve što mu duguje. (35) Tako će isto Otac moj nebeski postupiti s vama ako svaki od vas ne oprosti bratu svome od srca."

O otpuštanju žene

19 Kad Isus dovrši te riječi, napusti Galileju i dođe u judejski kraj s onu stranu Jordana; (2) i silan je svijet išao za njim, a on ga je ondje liječio.
(3) Neki farizeji dođoše Isusu iskušavajući ga i pitajući: "Je li dopušteno čovjeku otpustiti svoju ženu iz bilo kakva razloga?"
(4) A on odgovori i reče: "Zar niste čitali da ih je onaj koji ih je stvorio od početka učinio muškom i ženskom (5) i rekao: 'Zato će čovjek ostaviti svoga oca i majku i sa ženom se svojom sjediniti, i dvoje će postati jedno tijelo'? (6) Tako oni više nisu dva, nego jedno tijelo. Stoga, ono što je Bog sjedinio neka nijedan čovjek ne rastavlja."
(7) Oni ga upitaše: "Zašto je onda Mojsije zapovjedio da joj se da pismo otpuštenja i da se otpusti?"
(8) On im odgovori: "Zbog vaših tvrdokornih srca Mojsije vam je dopustio da otpuštate svoje žene. Ali u početku nije tako bilo. (9) A ja vam velim: ko god otpusti svoju ženu, osim zbog razvrata, pa se oženi drugom čini preljubu."
(10) Učenici mu rekoše: "Ako je takav odnos muža sa ženom njegovom, bolje je ne ženiti se."
(11) A im on odgovori: "Ne mogu svi ljudi prihvatiti ove riječi, nego samo oni kojima je to dato. (12) Jer ima nesposobnih za ženidbu od rođenja; ima onih koje su ljudi onesposobili; a ima i onih koji su sami sebe onesposobili[46] radi kraljevstva nebeskoga. Onaj ko to može prihvatiti neka prihvati."

Isus blagosilja dječicu

(13) Onda mu neki dovedoše djecu da on stavi ruke na njih i da se pomoli, a učenici ih ukoriše. (14) Ali Isus reče: "Pustite dječicu da mi dolaze i ne branite im, jer kraljevstvo nebesko pripada takvima." (15) I spustivši svoje ruke na njih, ode odande.

Bogatstvo i vječni život

(16) Dođe mu neko te ga upita: "Učitelju, koje dobro da činim da bih stekao vječni život?"
(17) A on mu odgovori: "Zašto me pitaš o onome što je dobro? Samo je jedan dobar, a ako hoćeš da uđeš u život[47], drži se zapovijedi."
(18) Tad ga ovaj upita: "Kojih?"
A Isus odgovori: "Ne ubij, ne čini preljube, ne kradi, ne svjedoči lažno, (19) poštuj svoga oca i majku, i voli bližnjega svoga kao samog sebe."
(20) Mladić mu reče: "Sve ja to držim, šta mi još nedostaje?"
(21) Isus mu odgovori: "Ako želiš biti savršen, idi i prodaj imetak svoj i podaj siromasima, pa ćeš imati blago na nebu; onda dođi i slijedi me." (22) Ali kad mladićču te riječi, ode žalostan, jer je on posjedovao golem imetak.
(23) A Isus reče učenicima svojim: "Doista vam velim, teško je bogatašu ući u kraljevstvo nebesko!
(24) I još vam kažem, lakše je devi proći kroz iglene uši nego bogatašu ući u kraljevstvo nebesko."
(25) Kad to učenici čuše, silno se začudiše te upitaše: "Ko se onda može spasiti?"
(26) Gledajući u njih Isus im odgovori: "Ljudima je nemoguće, ali Bogu je sve moguće."
(27) Tad mu Petar reče: "Evo, mi smo sve ostavili i pošli za tobom! Šta ćemo onda mi dobiti?"
(28) A Isus im odgovori: "Doista vam velim: vi koji ste pošli za mnom, u novom svijetu, kad Sin Čovječiji sjedne na svoje slavno prijestolje, i vi ćete posjedati na dvanaest prijestolja i suditi dvanaest plemena Israilovih. (29) I svaki koji je zarad imena moga ostavio kuće, ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku[48], ili djecu, ili njive, dobit će stostruko, i baštinit će vječni život. (30) Ali mnogi koji su prvi bit će posljednji, a posljednji prvi.

Radnici u vinogradu

20 Jer kraljevstvo nebesko nalik je zemljoposjedniku koji iziđe rano ujutro da unajmi radnike za svoj vinograd. (2) Kad se nagodi s rad-

[46] Tj. odrekli se ženidbe.

[47] Tj. u vječni život.

[48] U nekim ranim rukopisima ovdje još stoji *ili ženu*.

nicima za dinar po danu, posla ih u svoj vinograd.
(3) I iziđe oko trećeg sata[49] i vidje druge gdje besposleni stoje na tržnici, (4) pa im reče: 'Idite i vi u vinograd, a ja ću vam dati što bude pravo.' I oni odoše. (5) Oko šestog i devetog sata opet on iziđe i učini isto. (6) I oko jedanaestog sata iziđe i nađe druge gdje naokolo stoje, pa ih upita: 'Zašto stojite ovdje vazdan besposleni?' (7) Oni mu odgovoriše: 'Zato što nas niko nije unajmio.' On im reče: 'Idite i vi u vinograd.'
(8) Kad dođe večer, vlasnik vinograda reče svome upravitelju: 'Zovni radnike pa im, počevši od posljednjeg do prvog, podaj plaću njihovu.' (9) Kad dođoše oni unajmljeni oko jedanaestog sata, svaki primi po jedan dinar[50]. (10) Kad dođoše oni prvi, pomisliše da će primiti više, ali i svaki od njih primi po jedan dinar. (11) Kad ga primiše, počeše gunđati na zemljoposjednika (12) govoreći: 'Ovi su posljednji ljudi radili samo jedan sat, a ti si ih izjednačio s nama koji smo podnijeli teret i žegu dana!' (13) Ali on odgovori i reče jednom od njih: 'Prijatelju, ja ti ne činim nepravdu; zar se nisi nagodio sa mnom za dinar? (14) Uzmi svoje i odlazi, a ja želim dati ovom posljednjem čovjeku isto kao i tebi. (15) Zar mi nije dopušteno s onim što je moje činiti šta želim? Ili je oko tvoje zavidno što sam ja darežljiv?' (16) Tako će posljednji biti prvi, a prvi posljednji."

Isus treći put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(17) Dok se uspinjao prema Jerusalemu, Isus dvanaestericu odvede nastranu pa im na putu reče: (18) "Evo, mi se penjemo u Jerusalem, i Sin Čovječiji bit će izručen glavnim svećenicima i pismoznancima, pa će ga oni osuditi na smrt (19) i predat će ga poganima da mu se rugaju i bičuju ga i razapnu, a trećega dana on će opet ustati."

Majka traži promaknuće svojih sinova

(20) Tad Isusu dođe majka Zebedejevih sinova, klanjajući se i ištući nešto od njega, a i njezini sinovi bijahu s njom. (21) On je upita: "Šta želiš?"
Ona odgovori: "Naredi da ova moja dva sina sjede jedan s tvoje desne, a drugi s tvoje lijeve strane u kraljevstvu tvome."
(22) Ali Isus reče: "Ne znate šta ištete. Možete li piti iz pehara iz kojeg ću ja piti[51]?"
Odgovoriše mu: "Možemo." (23) On im reče: "Zaista, iz moga pehara vi ćete piti. Ali nije moje da dajem mjesto s moje desne i s moje lijeve strane, nego ono pripada onima kojima ga je pripremio Otac moj."
(24) Kad to čuše ostala deseterica, naljutiše se na dvojicu braće. (25) Ali Isus ih zovnu sebi i reče: "Znate da vladari poganski gospodare nad njima i njihovi velikaši vrše vlast nad njima. (26) Tako među vama neće biti, nego ko god želi postati velik među vama neka vam bude sluga; (27) i ko god želi biti prvi među vama neka vam bude rob, (28) baš kao što Sin Čovječiji nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne svoj život kao otkupninu za mnoge."

Izlječenje slijepaca

(29) Dok su napuštali Jerihon, silan svijet pođe za njim. (30) I čuvši da Isus prolazi tuda, dva slijepca koja su sjedila kraj puta zavikaše: "Gospodine, smiluj nam se, Sine Davidov!" (31) Svjetina im mrko reče da šute, ali oni još glasnije povikaše: "Gospodine, sine Davidov, smiluj nam se!"
(32) A Isus se zaustavi te ih zovnu i upita: "Šta hoćete da vam učinim?"
(33) Oni mu rekoše: "Gospodine, neka nam se oči otvore." (34) Sažalivši se, Isus im dotače oči, i oni smjesta progledaše te pođoše za njim.

Isus ulazi u Jerusalem

21 Kad se primaknuše Jerusalemu i stigoše u Betfagu na Maslinskoj gori, Isus tad posla dvojicu učenika (2) i reče im: "Idite u selo koje je pred vama, i ondje ćete odmah naći privezanu magaricu i s njom magare; odvežite ih pa mi dovedite. (3) Ako bi vam ko šta kazao, recite mu: 'Gospodinu oni trebaju', i on će ih odmah poslati." (4) To se dogodilo da bi se ispunilo ono što je rečeno preko proroka:
(5) "Kažite kćeri cionskoj:
Eto, dolazi ti kralj tvoj,
blag, i jaše na magarcu,
baš na magaretu, mladom magarice."
(6) Učenici odoše i učiniše baš onako kako ih Isus bješe uputio, (7) te dovedoše magaricu i magare pa metnuše svoje ogrtače na njih, a on sjede na ogrta-

[49] Računajući od šest sati ujutro; tj. oko devet sati.

[50] Tj. uobičajenu dnevnicu.

[51] *Piti iz pehara* metaforični je izraz za tešku patnju.

če. (8) Većina svijeta prostirala je svoje ogrtače po putu, a drugi su sjekli grančice sa stabala i po putu ih raznosili. (9) Svijet koji je išao pred njim i oni koji si išli pozadi vikali su:
"Hosana[52], Sine Davidov!
Blagoslovljen bio onaj koji dolazi u ime Gospoda!
Hosana na najvišem nebu!"
(10) Kad on uđe u Jerusalem, cijeli se grad uskomeša i poče pitati: "Ko je ovo?"
(11) A svjetina je govorila: "Ovo je prorok Isus iz Nazareta galilejskog."

Izgon trgovaca iz hrama

(12) Isus uđe u prostor hramski te izagna sve koji su ondje kupovali i prodavali, i isprevrta stolove mjenjačima novca i klupe onima koji su prodavali golubice. (13) I reče im: "Zapisano je: 'Moja će se kuća zvati kućom molitve', a vi je pretvarate u jazbinu razbojničku!"
(14) I prilazili su mu u blizini hrama slijepi i hromi, a on ih je liječio. (15) Ali kad glavni svećenici i pismoznanci vidješe čudesa što ih je on činio i djecu gdje kliču oko hrama: "Hosana, Sine Davidov!", razljutiše se (16) te mu rekoše: "Čuješ li šta ova djeca govore?"
A Isus im odgovori: "Da. Zar nikad niste čitali: 'Učinio si da ti s usana djece i dojenčadi stižu hvale'?" (17) I ostavi ih te krenu iz grada u Betaniju i tamo prenoći.

Suho smokvino stablo

(18) Ujutro, kad se vraćao u grad, ogladnje. (19) Ugledavši smokvu kraj puta priđe joj i nađe na njoj samo lišće, te joj reče: "Nikad više ne bilo na tebi ploda!" I smokva se odjednom osuši.
(20) Vidjevši to učenici se začudiše te upitaše: "Kako se smokva odjednom osušila?"
(21) A Isus odgovori i reče im: "Doista vam velim: ako budete imali vjeru i ne budete sumnjali, ne samo da ćete činiti ono što je učinjeno ovoj smokvi nego ako i ovoj planini reknete: 'Podigni se i baci u more', to će se dogoditi. (22) I sve što budete iskali u molitvi, vjerujući, dobit ćete."

Iskušavanje Isusove vlasti

(23) Kad je ušao u hramski prostor i tu podučavao, glavni svećenici i narodne starješine dođoše mu pa mu rekoše: "Kakvom vlašću ti ovo činiš i ko ti je dao tu vlast?"
(24) Isus im odgovori: "I ja ću vas nešto upitati, pa ako mi odgovorite, onda ću ja vama reći kakvom vlašću ja ovo činim. (25) Odakle je bilo Ivanovo umočenje – s neba ili od ljudi?"
I oni među sobom stadoše razmišljati govoreći: "Ako kažemo: 'S neba', on će reći: 'Zašto mu onda niste vjerovali?' (26) A ako kažemo: 'Od ljudi', strah nas je svijeta, jer svi smatraju Ivana prorokom."
(27) Zato odgovoriše Isusu: "Ne znamo."
Tad im on reče: "Ni ja vama neću reći kakvom vlašću ja ovo činim.

Priča o dva sina

(28) Ali šta mislite? Jedan je čovjek imao dva sina, i došao je prvom pa rekao: 'Sine, idi i radi danas u vinogradu.' (29) Ovaj odgovori: 'Neću', ali kasnije mu bi žao, pa ode. (30) Otac dođe drugom i reče mu isto, a on odgovori: 'Hoću, gospodaru', ali ne ode. (31) Koji je od njh dvojice izvršio očevu volju?"
Oni rekoše: "Onaj prvi."
Isus im reče: "Doista vam velim da će poreznici i bludnice prije vas stići u kraljevstvo nebesko. (32) Jer Ivan vam je došao putem pravednosti, ali mu vi niste vjerovali, a poreznici su mu i bludnice vjerovali; i vi, vidjevši to, niste ni poslije osjetili kajanje i povjerovali mu.

Priča o vinogradarima

(33) Poslušajte još jedan slikovit govor. Bijaše neki zemljoposjednik koji je zasadio vinograd i ogradio ga zidom, te iskopao u njemu vinski tijesak i sagradio kulu, pa ga dao u zakup vinogradarima i otišao na put. (34) Kad se primaklo vrijeme berbe, on posla sluge svoje vinogradarima da pokupe njegov rod. (35) Ali vinogradari uhvatiše sluge njegove pa jednog pretukoše, drugog ubiše, a trećeg kamenovaše. (36) On im posla još jednu skupinu sluga, veću od one prve, ali im oni isto učiniše. (37) Napokon on posla svoga sina govoreći: 'Oni će poštovati moga sina.' (38) Ali kad ugledaše sina, vinogradari među sobom rekoše: 'Ovo je baštinik; hajde da ga ubijemo i dočepamo se njegove baštine.' (39) Zato ga uhvatiše te ga baciše izvan vinograda i ubiše. (40) I sad, kad dođe gospodar vinograda, šta će učiniti tim vinogradarima?"
(41) Oni mu odgovoriše: "On će učiniti da ti nesretnici okončaju nesretno, a vinograd će dati u

[52] Uzvik slave, od aram. riječi *hoša-na*, u značenju *spasi!*

zakup drugim vinogradarima koji će mu dati dio roda u određeno vrijeme."
(42) Isus im reče: "Zar nikad niste čitali u Pismima:
'Kamen što ga odbaciše graditelji
postade glavni kamen temeljac;
to je od Gospoda
i čudesno je u očima našim'?
(43) Zato vam ja kažem: kraljevstvo će se Božije vama oduzeti i dati narodu koji uzgaja plodove u njemu. (44) I ko na ovaj kamen padne raskomadat će se, a na koga on padne raspršit će ga kao prašinu."[53]
(45) Kad glavni svećenici i farizeji čuše njegov slikovit govor, razumješe da o njima govori. (46) Gledali su da ga uhvate, ali su se bojali svijeta, jer ga je on smatrao prorokom.

Priče o svadbenim gozbama

22 Isus im ponovo progovori slikovito i reče: (2) "Kraljevstvo nebesko može se uporediti s kraljem koji je priredio svadbu svome sinu, (3) te poslao svoje sluge da pozovu zvanice svadbene, ali one ne htjedoše doći. (4) On ponovo posla druge robove govoreći: Kažite zvanicama: 'Evo, ja sam pripremio večeru; moji su volovi i moja ugojena telad poklani, i sve je spremno; dođite na svadbu.' (5) Ali oni se ne obazreše i odoše svojim putem, jedan na svoju njivu, drugi svojim poslom, (6) a ostali zgrabiše njegove sluge i ružno prema njima postupiše te ih ubiše. (7) Tad se kralj razbjesni te posla svoje vojske i pogubi one ubice, a grad im zapali. (8) Potom reče svojim slugama: 'Svadba je spremna, ali zvanice ne bijahu dostojne. (9) Zato izađite na raskršća pa pozovite na svadbu koga god tamo zateknete.' (10) Ti robovi izađoše na ulice i okupiše sve koje zatekoše, i zle i dobre, i svadbena se dvorana napuni gostima.
(11) Ali kad kralj uđe da vidi goste, ugleda ondje jednog čovjeka koji ne bješe obučen u svadbene haljine (12) te mu reče: 'Prijatelju, kako si ušao ovamo bez svadbenih haljina?' A onaj čovjek zanijemi. (13) Tad kralj reče slugama: 'Svežite mu ruke i noge pa ga bacite naizvan u tamu; tamo će nastati plač i škrgut zuba.' (14) Jer mnogi su pozvani, ali ih je malo izabrano."

[53] Ovaj stavak ne sadrže neki raniji rukopisi. V. Luka 20:18.

Caru carevo, Bogu Božije

(15) Tad farizeji otiđoše i posavjetovaše se kako da ga uhvate u riječi. (16) I poslaše mu učenike svoje zajedno s herodovcima da kažu: "Učitelju, mi znamo da si ti istinoljubiv i da po istini podučavaš putu Božijem i da se nikom ne klanjaš, jer ni prema kome pristran nisi. (17) Kaži nam onda, šta misliš, je li dopušteno platiti caru porez ili nije?"
(18) Ali Isus osjeti njihovu zlobu te reče: "Zašto me iskušavate, licemjeri? (19) Pokažite mi novčić za porez." I oni mu donesoše dinar. (20) On ih upita: "Čija je ovo slika i natpis?"
(21) "Carevi", odgovoriše mu.
Tad im on reče: "Onda podajte caru carevo, a Bogu Božije." (22) Kad to čuše, zadiviše se te ga ostaviše i odoše.

Pitanje o uskrsnuću

(23) Tog dana dođoše Isusu neki saduceji – koji kažu da nema uskrsnuća – te ga upitaše: (24) "Učitelju, Mojsije je rekao: 'Ako čovjek umre a ne bude imao djece, brat njegov mora uzeti njegovu ženu i podići djecu bratu svome.' (25) U nas bijahu sedmerica braće. Prvi se oženi i umrije, a kako nije imao djece, ostavi svoju ženu bratu svome; (26) tako i drugi, i treći, sve do sedmoga. (27) Najposlije i žena umrije. (28) Kad bude uskrsnuće, čija će onda od njih sedmerice ona žena biti? Jer svi su je bili sebi za ženu uzeli."
(29) A Isus odgovori i reče im: "Krivo ste razumjeli, ne poznajući Pisma ni moć Božiju. (30) Jer nakon uskrsnuća niti će se ženiti niti udavati, nego će biti kao anđeli na nebu. (31) A što se tiče proživljenja mrtvih, zar niste čitali šta vam je rekao Bog: (32) 'Ja sam Bog Abrahamov i Bog Izakov i Bog Jakovljev'? On nije Bog mrtvih, nego živih."
(33) Kad to svijet ču, zapanji se od njegova učenja.

Najvažnija zapovijed

(34) A farizeji se, kad čuše da je Isus ušutkao saduceje, okupiše. (35) Jedan od njih, zakonoznalac, upita ga da ga iskuša: (36) "Učitelju, koja je najveća zapovijed u Zakonu?"
(37) A on mu reče: "'Voli Gospoda, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom i svim umom svojim.' (38) To je najveća i prva zapovijed. (39) Druga joj je slična: 'Voli bližnjega svoga kao

samog sebe.' (40) O tim dvjema zapovijedima ovisi sav Zakon i Proroci."

Čiji je sin Pomazanik?

(41) I kad se farizeji okupiše, Isus ih upita: (42) "Šta mislite o Pomazaniku, čiji je on sin?"
Odgovoriše mu: "Davidov."
(43) On im reče: "Kako ga onda David, nadahnut Duhom, zove Gospodinom kad kaže:
(44) 'Gospod je rekao Gospodinu mome:
Sjedni s desne strane moje
dok ne bacim tvoje dušmane pod noge'?
(45) Pa ako ga David naziva Gospodinom, kako mu on može biti sin?" (46) Niko mu ne mogaše odgovoriti ni riječi niti se iko usudi od toga dana pa nadalje da ga išta više pita.

Ukor pismoznanaca

23 Tad Isus progovori svjetini i učenicima svojim (2) i reče: "Na Mojsijevu stolicu zasjeli su pismoznanci i farizeji; (3) zato vi sve što vam oni kažu vršite i toga se držite, ali se ne ravnajte po njihovim djelima, jer oni govore, a ne vrše. (4) Oni vežu preteška bremena i meću ih ljudima na pleća, a sami neće ni prstom mrdnuti da ih pokrenu. (5) A sva djela svoja čine da bi ih ljudi vidjeli; jer oni raširuju zapise[54] svoje i produljuju rese na haljinama svojim. (6) Oni vole počasno mjesto na gozbama i najbolja mjesta u sinagogama, (7) i da ih pozdravljaju s poštovanjem na trgovima i da ih ljudi zovu 'rabi'[55]. (8) A vi se nemojte zvati 'rabi', jer jedan je Učitelj vaš, i vi ste svi braća. (9) Nikog na zemlji ne zovite svojim ocem, jer jedan je Otac vaš – onaj nebeski. (10) Nemojte se zvati vođama, jer jedan je vođa vaš – Pomazanik. (11) A najveći među vama neka vam bude sluga. (12) Jer svako ko sebe uzdigne ponižen će biti, a svako ko sebe ponizi uzdignut će biti.

"Teško vama, pismoznanci i farizeji"

(13) A teško vama, pismoznanci i farizeji, jer vi zatvarate kraljevstvo nebesko pred ljudima, i vi sami ne ulazite niti dopuštate onima koji bi htjeli da uđu. [(14) Teško vama, pismoznanci i farizeji, licemjeri jedni, jer vi proždirete kuće udovičke i dugo se molite pretvarajući se; zato ćete najstrožije osuđeni biti.[56]]
(15) Teško vama, pismoznanci i farizeji, licemjeri jedni, jer prelazite more i kopno da jednog preobratite; pa kad on to postane, vi ga učinite sinom pakla dvaput većim od sebe.
(16) Teško vama, slijepi vodiči, koji govorite: 'Ko se god zakune hramom, to ništa ne vrijedi, a ko se god zakune hramskim zlatom obavezao se.' (17) Budale jedne i slijepci! Šta je veće: zlato ili hram koji je posvetio zlato? (18) I još: 'Ko se god zakune žrtvenikom, to ništa ne vrijedi, a ko se zakune žrtvom na njemu, obavezao se.' (19) Slijepci jedni, šta je veće: žrtva ili žrtvenik koji posvećuje žrtvu? (20) Zato, ko se god zakune žrtvenikom, kune se i žrtvenikom i svime što je na njemu. (21) I ko se god zakune hramom, kune se i hramom i onim koji u njemu obitava. (22) I ko se god zakune nebom, kune se i prijestoljem Božijim i onim koji na njemu sjedi.
(23) Teško vama, pismoznanci i farizeji, licemjeri jedni! Jer vi dajete desetinu od metvice, kopra i kima, a zanemarujete važnije propise Zakona: pravdu i milost i vjernost; to ste vi trebali činiti, ne zanemarujući ni ono prvo. (24) Slijepi vodiči jedni, vi na cjediljku izdvajate mušice, a proždirete devu!
(25) Teško vama, pismoznanci i farizeji, licemjeri jedni! Jer vi čistite vanjštinu pehara i tanjira, a unutrašnjost im je puna otimačine i pohlepe. (26) Slijepi farizeju, najprije očisti unutrašnjost pehara i tanjira da bi mu i vanjština čista bila.
(27) Teško vama, pismoznanci i farizeji, licemjeri jedni! Jer vi ste kao okrečene grobnice, koje se izvana čine lijepim, ali su unutra pune mrtvačkih kostiju i svakovrsne nečisti. (28) Tako se i vi izvana činite ljudima pravedni, ali ste unutra puni licemjerja i bezakonja.
(29) Teško vama, pismoznanci i farizeji, licemjeri jedni! Jer vi gradite grobnice prorocima i ukrašavate spomenike pravednika, (30) govoreći: 'Da smo živjeli u dane svojih očeva, ne bismo s njima sudjelovali u prolijevanju krvi proroka.' (31) Tako svjedočite protiv sebe da ste sinovi onih koji su ubijali proroke. (32) Napunite onda mjeru krivnje

[54] Nosili su ih svećenici u kutijicama pričvršćenim na čelu i na ruci.

[55] Riječ za oslovljavanje vjerskih uglednika i učenjaka.

[56] Rani rukopisi ne sadrže ovaj stavak. V. Marko 12:40, Luka 20:47.

svojih očeva! (33) Zmije jedne, leglo guja, kako ćete izbjeći sud pakla?
(34) Zato vam, evo, ja šaljem proroke i mudrace i pismoznance; neke od njih vi ćete ubiti i razapeti, a neke ćete šibati u svojim sinagogama i progoniti iz grada u grad, (35) da bi na vas pala krivnja za svu krv pravednu prolivenu na zemlji, od krvi pravednog Abela do krvi Zekarije, sina Berekijina, koga ste ubili između hrama i žrtvenika. (36) Doista vam velim: sve će se to sručiti na ovaj naraštaj.

Tužaljka nad Jerusalemom

(37) Jerusaleme, Jerusaleme, koji ubijaš proroke i kamenuješ one koji su ti poslani! Koliko ja puta željeh okupiti djecu tvoju kao što kokoš okuplja svoje piliće pod krila svoja, ali vi niste htjeli. (38) Evo, ostavlja vam se kuća vaša, pusta! (39) Jer velim vam: odsada pa nadalje nećete me vidjeti dok ne reknete: 'Blagoslovljen bio onaj koji dolazi u ime Gospoda!'"

Isus predskazuje šta će se zbiti

24 Isus iziđe iz prostora oko hrama i poče se udaljavati, kad dođoše učenici njegovi da mu pokažu hramske zgrade. (2) I reče im on: "Vidite li sve ovo? Doista vam velim: ovdje neće kamen na kamenu ostati, sve će se srušiti."
(3) Dok je sjedio na Maslinskoj gori, dođoše mu nasamo učenici i rekoše: "Kaži nam kad će se to desiti i koji će biti znak tvoga dolaska i kraja vremena?"
(4) A Isus odgovori i reče im: "Pazite da vas niko ne zavede. (5) Jer mnogi će dolaziti u moje ime i govoriti: 'Ja sam Pomazanik', pa će mnoge zavesti. (6) Čut ćete buku ratova i vijesti o ratovima. Gledajte da se ne uplašite, jer to se mora dogoditi, ali još nije kraj. (7) Jer narod će ustati na narod i kraljevstvo na kraljevstvo, i bit će gladi i zemljotresa u raznim mjestima. (8) Ali sve je to početak porođajnih muka.
(9) Tad će vas podvrći mukama i ubijati vas, i svi će vas narodi mrziti zbog imena moga. (10) Tad će mnogi zabludjeti, i jedni će druge izdati i jedni druge mrziti. (11) Mnogi će lažni proroci ustati, i mnoge će zavesti. (12) Jer umnožilo se bezakonje, ljubav će se mnogih ohladjeti. (13) Ali onaj ko ustraje do kraja, taj će spašen biti. (14) Ova Radosna vijest o kraljevstvu propovijedat će se po cijelome svijetu kao svjedočanstvo svim narodima, i tad će doći kraj.

Pogibeljna vremena

(15) Zato, kad vidite gnusobu pustoši[57] o kojoj je govorio prorok Danijel gdje stoji na svetome mjestu" – neka čitalac shvati – (16) "tad oni koji budu u Judeji neka bježe u planine. (17) Ko bude na krovu kuće ne smije silaziti da uzme stvari iz kuće[58]. (18) Ko bude napolju ne smije se vratiti da uzme ogrtač svoj. (19) A teško trudnicama i dojiljama u te dane! (20) Molite se da vaš bijeg ne bude u zimu ili u subotu, (21) jer tad će biti patnja velika, kakve nije bilo od početka svijeta do sada, niti će ikada biti. (22) Da se ti dani nisu skratili, niko se ne bi spasio; ali radi izabranikâ ti će se dani skratiti. (23) Ako vam iko tada kaže: 'Gle, evo Pomazanika!', ili: 'Eno ga!', ne vjerujte mu. (24) Jer lažni će se pomazanici i lažni proroci pojavljivati i pokazivat će velike znakove i čuda da bi zaveli, ako bude moguće, čak i izabranike. (25) Eto, ja vam kazah unaprijed. (26) Zato, reknu li vam: 'Eno ga u pustinji', vi ne izlazite, ili: 'Eno ga u unutrašnjim sobama', ne vjerujte im. (27) Jer kao kad munja dolazi s istoka i sijeva sve do zapada, takav će biti dolazak Sina Čovječijeg. (28) Gdje god bude strvina, tamo će se lešinari skupljati.

Dolazak Sina Čovječijega

(29) A odmah poslije nevolje tih dana sunce će se pomračiti i mjesec neće sijati, i padat će zvijezde s neba, i nebeske će se sile[59] uzdrmati. (30) Tad će se ukazati na nebu znak Sina Čovječijeg, i tad će sva plemena na zemlji biti u žalosti, i vidjet će Sina Čovječijeg gdje dolazi na oblacima nebeskim sa snagom i velikom slavom. (31) I on će poslati anđele svoje s trubom glasnom, pa će oni skupiti izabranike njegove od četiri vjetra, s jednog na drugi kraj nebeski.
(32) Izvucite sad pouku iz stabla smokvina: kad mu grane već postanu nježne i ono pusti lišće, vi znate da je ljeto blizu. (33) Tako i vi, kad sve to vidite, znajte da je [vrijeme] blizu, na samim vratima. (34) Doista vam velim: ovog naraštaja neće

[57] V. Danijel 9:27.

[58] Tj. kad opasnost dođe, mora se hitro skloniti ne misleći ni na šta.

[59] Tj. nebeska tijela. V. Izaija 13:10, 34:4.

nestati dok se sve ovo ne desi. (35) Nebo će i zemlja nestati, ali riječi mojih nestati neće.
(36) A o tom danu ili času niko ne zna, ni anđeli na nebu, ni Sin, nego samo Otac. (37) Jer baš kao što je bilo za Noino doba, tako će i za dolaska Sina Čovječijeg biti. (38) U tim danima prije potopa ljudi su jeli i pili, ženili se i udavali sve do dana kad se Noa u lađu ukrcao, (39) i nisu ništa razumjeli dok nije došao potop i sve ih pomeo. Isto će tako biti na dolazak Sina Čovječijeg. (40) Tad će se naći dvojica ljudi u polju: jedan će biti uzet, a drugi ostavljen. (41) Dvije će žene mljeti na mlin: jedna će biti uzeta, a druga ostavljena.
(42) Zato budite na oprezu, jer ne znate u koji dan Gospodin vaš dolazi. (43) Ali znajte ovo: da je domaćin znao u koje vrijeme noći dolazi lopov, bio bi na oprezu i ne bi dopustio da mu neko provali u kuću. (44) Zato i vi morate biti spremni, jer Sin će Čovječiji doći u času kad vi to ne budete očekivali.
(45) Ko je onda vjerni i razumni rob što ga je gospodar njegov postavio nad ukućane njegove da im daje hranu u pravo vrijeme? (46) Blago onom robu koga gospodar njegov, kad se vrati, zatekne da tako čini. (47) Doista vam velim da će mu on povjeriti brigu o svem imetku svome. (48) Ali ako taj zli rob u srcu svome kaže: 'Moj gospodar neće zadugo doći', (49) i počne tući drugove robove, te jesti i piti s pijanicama, (50) gospodar će toga roba doći u dan kad on to ne bude očekivao i u čas koji on ne sluti, (51) pa će ga žestoko išibati i mjesto mu među licemjerima odrediti; na tome će mjestu nastati plač i škrgut zuba.

Priča o deset djevica

25 Tad će se kraljevstvo nebesko moći uporediti s deset djevica koje uzeše svoje svjetiljke i izađoše u susret mladoženji. (2) Pet ih bijaše ludih, a pet pametnih. (3) Iako one lude uzeše svoje svjetiljke, ne uzeše ulja s njima, (4) a pametne uzeše ulja u posudama zajedno sa svojim svjetiljkama. (5) I kako se mladoženja bio zabavio, sve bijahu pospane, te zaspaše. (6) Ali u ponoć neko povika: 'Eto mladoženje! Izađite da ga dočekate!'
(7) Tad ustadoše sve one djevice i pripremiše svoje svjetiljke. (8) One lude rekoše onim pametnim: 'Dajte nam svoga ulja, jer nam se svjetiljke gase.'
(9) Ali pametne odgovoriše: 'Ne, neće doteći i nama i vama, nego idite trgovcima pa sebi kupite.'
(10) I dok su išle u kupovinu, mladoženja dođe, pa one koje bijahu spremne uđoše s njim na svadbu, i vrata se zatvoriše. (11) Poslije dođoše i one druge djevice te rekoše: 'Gospodaru, gospodaru, otvori nam!' (12) Ali on odgovori: 'Doista vam velim: ja vas ne poznajem.' (13) Zato pazite, jer vi ne znate ni dana ni časa.[60]

Povjereni talenti

(14) Kraljevstvo je nebesko kao čovjek koji treba poći na put, te je pozvao svoje sluge i povjerio im imovinu svoju. (15) Jednom dade pet talenata, drugom dva, a trećem jedan, svakome prema sposobnosti njegovoj, te otputova. (16) Onaj koji bješe primio pet talenata odmah ode i poče trgovati s njima te zaradi još pet. (17) Isto tako, onaj koji bješe primio dva talenta zaradi još dva. (18) A onaj koji bješe primio jedan talenat ode i iskopa rupu u zemlji te tu sakri novac gospodara svoga.
(19) Poslije dugo vremena gospodar tih robova dođe i sredi račune s njima. (20) Onaj koji bješe primio pet talenata pristupi i donese još pet talenata govoreći: 'Gospodaru, povjerio si mi pet talenata. Ja sam, evo, zaradio još pet talenata.' (21) Gospodar mu njegov reče: 'Dobro, valjani i vjerni robe. Bio si vjeran s malo stvari, ja ću ti dati da vodiš brigu o mnogim stvarima; sudjeluj u veselju gospodara svoga.'
(22) Pristupi i onaj koji bješe primio dva talenta te reče: 'Gospodaru, povjerio si mi dva talenta. Ja sam, evo, zaradio još dva talenta.' (23) Gospodar mu njegov reče: 'Dobro, valjani i vjerni robe. Bio si vjeran s malo stvari, ja ću ti dati da vodiš brigu o mnogim stvarima; sudjeluj u veselju gospodara svoga.'
(24) Potom pristupi i onaj koji bješe primio jedan talenat te reče: 'Gospodaru, ja sam znao da si ti tvrd čovjek, da žanješ gdje nisi sijao i kupiš gdje nisi sjemena posijao, (25) pa sam se pobojao i otišao te sakrio tvoj talenat u zemlju. Evo ti što je tvoje.'
(26) Ali gospodar njegov odgovori i reče mu: 'Nevaljali, lijeni robe! Znao si da ja žanjem gdje nisam sijao i kupim gdje nisam sjemena posijao? (27) Zato si trebao moj novac dati pod interes, pa bih ja po dolasku dobio natrag svoj novac s kamatom.
(28) Oduzmite mu zato taj talenat i podajte ga onom koji ima deset talenata!

[60] Tj. ne znate kad će doći Sin Čovječiji.

(29) Jer svakome ko ima, još će se dati, i on će imati napretek, a od onoga koji nema oduzet će se i ono što ima. (30) A toga bezvrijednog slugu, njega izbacite vani u tamu; tamo će nastati plač i škrgut zuba.'

Posljednji sud

(31) A kad Sin Čovječiji dođe u svojoj slavi, i svi anđeli s njim, on će tada sjesti na slavno prijestolje svoje. (32) Svi će se narodi okupiti pred njim, a on će ih razdvojiti jedne od drugih kao što pastir razdvaja ovce od koza; (33) i postavit će ovce sebi s desne strane, a koze s lijeve.
(34) Onda će kralj reći onima sa svoje desne strane: 'Dođite, vi koje je blagoslovio Otac moj, naslijedite kraljevstvo koje vam je pripremljeno od postanka svijeta. (35) Jer ja bijah gladan, i vi mi dadoste da jedem; bijah žedan, i vi me napojiste; bijah stranac, i vi me primiste; (36) bijah go, i vi me obukoste; bijah bolestan, i vi me njegovaste; bijah u tamnici, i vi mi dođoste.' (37) Tad će mu pravedni odgovoriti: 'Gospodine, kad te vidjesmo gladna pa te nahranismo, ili žedna pa te napojismo? (38) I kad te vidjesmo kao stranca pa te primismo, ili gola pa te obukosmo? (39) Kad te vidjesmo bolesna, ili u tamnici, pa ti dođosmo?' (40) Kralj će odgovoriti i reći im: 'Doista vam velim: onoliko koliko ste učinili jednom od ove moje braće, baš onom najmanjem, toliko ste učinili meni.'
(41) Onda će reći i onima sa svoje lijeve strane: 'Idite od mene, prokletnici, u vječnu vatru koja je pripremljena đavolu i anđelima njegovim, (42) jer ja bijah gladan, a vi mi ne dadoste da jedem; bijah žedan, a vi me ne napojiste; (43) bijah stranac, a vi me ne primiste; go, a vi me ne obukoste; bolestan i u tamnici, a vi me ne njegovaste.' (44) Onda će mu i oni reći: 'Gospodine, kad smo te vidjeli gladna, ili žedna, ili kao stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i nismo se postarali za te?' (45) Tad će im on odgovoriti: 'Doista vam velim: onoliko koliko niste učinili jednom od ovih najmanjih, toliko niste učinili ni meni.' (46) Ovi će otići u vječnu kaznu, a pravedni u život vječni."

Zavjera da se ubije Isus

26 Kad Isus dovrši sve te riječi, reče učenicima svojim: (2) "Vi znate da je Pesah za dva dana i da će Sin Čovječiji biti predat da se razapne."
(3) Tad se svećenički poglavari i narodne starješine okupiše u palači velikog svećenika, koji se zvao Kajafa, (4) i skovaše zavjeru da potajno uhvate Isusa i ubiju ga. (5) Ali govorahu: "Ne za blagdana, da ne nastane metež u narodu."

Isus je pomazan u Betaniji

(6) I dok je Isus bio u Betaniji, u kući Šimona, koji je nekoć imao gubu, (7) dođe mu neka žena s alabastrenom bočicom veoma skupocjena mirisa te mu ga izli po glavi dok je on ležao naslonjen za stolom. (8) Ali kad to vidješe učenici, naljutiše se i rekoše: "Čemu ovo rasipanje? (9) Ta moglo se to skupo prodati, a novac dati siromasima!"
(10) Ali im Isus, znajući to, reče: "Zašto dosađujete toj ženi? Ona je meni učinila dobro djelo. (11) Ta vi uvijek imate siromahe sa sobom, ali mene nećete uvijek imati. (12) Kad je ona izlila ovaj miris na moje tijelo, učinila je to da me pripremi za ukop. (13) Doista vam velim: gdje se god bude propovijedala ova Radosna vijest po cijelome svijetu, govorit će se i o onome što je ova žena učinila, u spomen na nju."

Judino izdajstvo

(14) Potom jedan od dvanaesterice po imenu Juda Iskariot ode glavnim svećenicima (15) i reče: "Šta ćete mi dati da vam ga izdam?" I dadoše mu trideset srebrenjaka. (16) Otada on poče gledati da izda Isusa.

Posljednji Pesah

(17) Na prvi dan Blagdana beskvasnog hljeba učenici dođoše Isusu i upitaše: "Gdje hoćeš da ti pripremimo da jedeš za Pesah?"
(18) A on reče: "Idite u grad tom i tom čovjeku pa mu recite: 'Učitelj kaže: Moje se vrijeme primaklo; svetkovat ću Pesah u tvojoj kući s učenicima svojim.' " (19) Učenici učiniše kako ih Isus uputi, i pripremiše jelo za Pesah.
(20) Kad pade večer, Isus je ležao naslonjen za stolom s dvanaestericom. (21) Dok su jeli, on reče: "Doista vam velim da će me jedan od vas izdati."
(22) Veoma se ražalostivši, jedan za drugim stadoše govoriti: "Zbilja, da nisam ja, Gospodine?"
(23) A on odgovori: "Onaj koji je umočio svoju ruku sa mnom u zdjelu, taj će me izdati. (24) Sinu Čovječijem valja poći, baš kao što je i zapisano o

njemu, ali teško tom čovjeku koji izda Sina Čovječijeg! Bolje bi tom čovjeku bilo da se nije ni rodio."
(25) A Juda, koji ga izdade, reče: "Zbilja, da nisam ja, učitelju?"
Isus mu reče: "Sam si to rekao."

Gospodinova večera

(26) Dok su jeli, Isus uze hljeb i, pošto ga blagoslovi, razlomi ga pa ga dade učenicima i reče: "Uzmite, jedite; ovo je tijelo moje." (27) I kad uze pehar i zahvali, dade ga njima govoreći: "Pijte iz njega, svi, (28) jer ovo je moja krv, krv saveza, koja se izlijeva za mnoge, za oproštenje grijeha. (29) Ali velim vam: ja neću piti od ovog ploda vinove loze odsada pa do onog dana kad ga budem pio nova s vama u kraljevstvu Oca svoga."

Isus predskazuje da će ga se Petar odreći

(30) Pošto otpjevaše hvalospjev, iziđoše na Maslinsku goru.
(31) Tad im Isus reče: "Vi ćete svi zabludjeti zbog onog što će sa mnom biti večeras, jer zapisano je: 'Ja ću oboriti pastira, i ovce u stadu će se razbježati.' (32) Ali kad ja uskrsnem, ići ću pred vama u Galileju."
(33) Petar mu reče: "Makar svi zabludjeli zbog onog što će s tobom biti, ja nikada zabludjeti neću."
(34) Isus mu odgovori: "Doista ti velim da ćeš me se ti još večeras, prije negoli pijetao zakukuriječe, tri puta odreći."
(35) Petar mu reče: "Makar morao s tobom umrijeti, odreći te se neću!" Isto kazaše i svi učenici.

Molitva u Getsemanu

(36) Potom Isus dođe s njima u mjesto koje se zove Getsemani te reče učenicima svojim: "Sjedite ovdje dok ja odem tamo i pomolim se." (37) I povede on sa sobom Petra i dva sina Zebedejeva, i spopade ga žalost i tjeskoba. (38) Onda im reče: "Duša je moja veoma žalosna, nasmrt; ostanite ovdje i bdijte sa mnom."
(39) I ode malo dalje od njih te pade licem na tlo pa se pomoli: "Oče moj, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj pehar[61], ali ne kako ja hoću, nego kako ti hoćeš." (40) Potom dođe k učenicima i nađe ih gdje spavaju te reče Petru: "Tako, niste mogli sa mnom jedan sat bdjeti? (41) Bdijte i molite da ne padnete u kušnju! Vaš duh bi htio, ali je ljudska narav slaba."
(42) Onda ode i drugi put te se pomoli: "Oče moj, ako ovo ne može proći dok ga ne popijem, neka bude po volji tvojoj." (43) I opet dođe i nađe ih gdje spavaju, jer im oči bijahu teške. (44) Onda ih opet ostavi pa ode i pomoli se treći put, još jednom govoreći isto. (45) Potom dođe učenicima i reče im: "Je li još spavate i odmarate se? Evo, na pomolu je čas, i Sin Čovječiji predaje se u ruke grešnicima. (46) Ustajte, hajdemo! Evo, dolazi izdajnik moj!"

Isus izdan i uhapšen

(47) Dok je on još govorio, gle, dođe Juda, jedan od dvanaesterice, u pratnji goleme svjetine s mačevima i toljagama, od svećeničkih poglavara i narodnih starješina. (48) Njegov im izdajnik bijaše dao znak rekavši: "Koga poljubim, taj je; njega zgrabite." (49) I smjesta Juda pristupi Isusu govoreći: "Pozdravljam te, učitelju!", te ga poljubi.
(50) A Isus mu odgovori: "Prijatelju, učini ono radi čega si došao." Tad dođoše i zgrabiše Isusa rukama te ga uhapsiše.
(51) I gle, jedan od onih koji su bili s Isusom posegnu rukom i trgnu mač svoj te udari slugu velikog svećenika i odsiječe mu uho. (52) Isus mu tad reče: "Vrati mač svoj na njegovo mjesto, jer svi koji se hvataju mača od mača će poginuti. (53) Ili misliš da ja ne mogu zamoliti Oca svog, i on će mi odmah poslati više od dvanaest legija anđela? (54) Kako će se onda ispuniti Pisma, u kojima se kaže da ovako mora biti?"
(55) Tad Isus reče svjetini: "Jeste li izišli s mačevima i toljagama da me uhvatite kao razbojnika? Svaki dan sjedio sam u hramu i podučavao, a vi me niste uhvatili. (56) Ali sve se ovo dogodilo da se ispune Pisma proročka." Tad ga svi učenici ostaviše i pobjegoše.

Isus pred Velikim vijećem

(57) Oni koji zgrabiše Isusa odvedoše ga Kajafi, velikom svećeniku, u čijoj se kući bijahu sastali pismoznanci i starješine. (58) A Petar ga je izdaleka slijedio sve do dvorišta velikog svećenika, te uđe pa sjede sa slugama da vidi kakav će ishod biti.
(59) Svećenički poglavari i cijelo Vijeće uporno su pokušavali dobiti lažno svjedočenje protiv Isusa,

[61] Pehar – simbol muka.

da bi ga ubili. (60) Ali ne nađoše ga, iako je pristupilo mnogo lažnih svjedoka. Naposljetku pristupiše dvojica (61) te rekoše: "Ovaj je čovjek izjavio: 'Ja mogu uništiti hram Božiji i obnoviti ga za tri dana.'"
(62) Tad veliki svećenik ustade pa ga upita: "Zar nemaš šta odgovoriti? Šta to ovi ljude svjedoče protiv tebe?" (63) Isus je i dalje šutio. Veliki mu svećenik reče: "Zaklinjem te živim Bogom da nam kažeš jesi li ti Pomazanik, sin Božiji."
(64) Isus mu reče: "Sam si to rekao; ali ja vama kažem: poslije ovoga vi ćete vidjeti Sina Čovječijega gdje sjedi s desnu stranu Moćnoga i dolazi na oblacima nebeskim."
(65) Tad veliki svećenik razdera svoje haljine i reče: "Hulio je! Čemu nam više trebaju svjedoci? Eto, vi ste sad čuli kako huli! (66) Kakva je vaša presuda?"
Oni odgovoriše: "Zaslužuje smrt!"
(67) Potom ga pljunuše u lice i istukoše ga pesnicama, a drugi ga udarahu iza ušiju (68) govoreći: "Proriči nam, Pomazaniče, ko te udario!"

Petrovo odricanje od Isusa

(69) Petar je sjedio napolju u dvorištu. I dođe mu jedna sluškinja te reče: "I ti si bio s Isusom Galilejcem."
(70) Ali on to pred svima zanijeka govoreći: "Ne znam o čemu govoriš."
(71) Kad krenu prema kapiji, druga ga sluškinja ugleda i reče onima koji su tamo bili: "Ovaj je čovjek bio s Isusom Nazarećaninom."
(72) I on opet zanijeka zaklinjući se: "Ja ne poznajem toga čovjeka."
(73) Malo poslije oni koji su tu stajali priđoše i rekoše Petru: "Sigurno si i ti jedan od njih, jer te i govor tvoj odaje."
(74) On tada poče preklinjati i zaklinjati se: "Ja ne poznajem toga čovjeka!"
I odmah pijetao zakukurijeka. (75) I sjeti se Petar riječi Isusovih: "Prije nego što pijetao zakukuriječe, ti ćeš me se tri puta odreći." I iziđe te gorko zaplaka.

Judino samoubistvo

27 Kad jutro svanu, svi glavni svećenici i narodne starješine donesoše odluku da ubiju Isusa. (2) Svezaše ga te ga odvedoše i izručiše upravitelju Pilatu.
(3) Kad Juda, koji ga bješe izdao, vidje da je Isus osuđen, pokaja se te vrati onih trideset srebrenjaka svećeničkim poglavarima i starješinama (4) govoreći: "Zgriješio sam izdavši nevinu krv."
Ali oni rekoše: "Šta se to nas tiče? To je tvoja briga!"
(5) On baci srebrenjake u hram, udalji se, te ode pa se objesi. (6) Svećenički poglavari uzeše srebrenjake govoreći: "Nije dopušteno da se stave u hramsku riznicu, jer su krvarina." (7) I posavjetovaše se te kupiše tim novcem Lončarevo polje za groblje strancima. (8) Zato se to polje do dana današnjeg zove Polje krvi. (9) Tad se ispuni ono što je rečeno preko proroka Jeremije: "I uzeše trideset srebrenjaka, cijenu onoga kojem cijenu odrediše sinovi Israilovi, (10) i dadoše ih za Lončarevo polje, onako kako mi je Gospod i naredio."

Isus pred upraviteljem Pilatom

(11) I tako Isusa izvedoše pred upravitelja. Upravitelj ga upita: "Jesi li ti kralj Jevreja?"
A Isus mu reče: "Onako je kako ti kažeš."
(12) I dok su ga optuživali glavni svećenici i starješine, on nije odgovarao. (13) Tad ga Pilat upita: "Zar ne čuješ koliko optužbi iznose protiv tebe?"
(14) Ali on mu ne odgovori ni na jednu optužbu, pa se upravitelj vrlo začudi.
(15) Upravitelj je za blagdan[62] običavao pustiti narodu jednog zatvorenika, koga bi oni tražili. (16) U to vrijeme držali su zloglasnog zatvorenika po imenu Baraba[63]. (17) Tako, kad se narod iskupi, Pilat ih upita: "Koga hoćete da vam pustim? Barabu[64] ili Isusa zvanog Pomazanik?" (18) Znao je, naime, da su ga iz zavisti predali.
(19) Dok je sjedio na sudačkoj stolici, žena mu njegova poruči: "Ne miješaj se u slučaj tog pravednika, jer sinoć sam se mnogo napatila u snu zbog njega."
(20) Ali glavni svećenici i starješine navratiše svjetinu da traže Barabu, a da se Isus pogubi. (21) Upravitelj ih opet upita: "Koju od ove dvojice hoćete da vam pustim?"
A oni odgovoriše: "Barabu!"
(22) Pilat ih upita: "Šta ću onda učiniti s Isusom zvanim Pomazanik?"
Svi rekoše: "Neka se razapne!"

---

[62] Tj. Pesah.

[63] U nekim rukopisima stoji *Isus Baraba*.

[64] U nekim rukopisima stoji *Isusa Barabu*.

(23) On upita: "Zašto? Kakvo je zlo učinio?"
A oni još jače zavikaše: "Neka se razapne!"
(24) Kad Pilat vidje da ništa ne postiže, i da još metež nastaje, uze vode te opra svoje ruke pred svjetinom, govoreći: "Ja sam nedužan za krv ovoga čovjeka; to je vaša briga."
(25) I sav svijet reče: "Krv njegova neka padne na nas i na djecu našu!"
(26) Tad im on oslobodi Barabu, a Isusa, pošto naredi da ga izbičuju, predade da ga razapnu.

Isusu se izruguju

(27) Potom upraviteljevi vojnici uvedoše Isusa u dvorište pretorije[65] i okupiše oko njega čitavu kohortu[66]. (28) Svukoše ga i ogrnuše grimiznim ogrtačem. (29) I pošto spletoše krunu od trnja, metnuše mu je na glavu, a u desnicu mu trsteni štap. Klečali su pred njim i rugali mu se govoreći: "Živio, kralju Jevreja!" (30) Pljuvali su po njemu i uzimali štap te ga udarali po glavi. (31) Kad mu se narugaše, skinuše s njega ogrtač i obukoše mu njegove haljine. Onda ga izvedoše da ga razapnu.
(32) Dok su izlazili, sretoše nekog čovjeka iz Cirene po imenu Šimon, koga natjeraše da mu ponese križ.

Razapinjanje Isusa na križ

(33) Kad stigoše na mjesto zvano Golgota, što znači Mjesto lobanje, (34) dadoše mu da pije vino pomiješano sa žuči[67]; ali kad ga okusi, ne htjede piti.
(35) A kad ga razapeše, bacajući žrijeb razdijeliše među sobom haljine njegove. (36) Potom sjedoše te počeše čuvati stražu kod njega. (37) I staviše mu iznad glave optužbu protiv njega na kojoj je pisalo: "Ovo je Isus, kralj Jevreja."
(38) U to su vrijeme dvojica razbojnika bila razapeta s njim, jedan s desne, a drugi s lijeve strane.
(39) Prolaznici su ga grdili mašući glavama (40) i govoreći: "Ti što ćeš uništiti hram i obnoviti ga za tri dana, spasi se! Ako si sin Božiji, siđi s križa."
(41) Isto su mu se tako i glavni svećenici, zajedno s pismoznancima i starješinama, rugali i govorili:
(42) "Druge je spasio, sebe ne može spasiti! On je kralj Israilov; neka sad siđe s križa, i mi ćemo vjerovati u njega. (43) On se uzda u Boga; neka ga Bog sad spasi ako mu je drag. Ta on je rekao: 'Ja sam sin Božiji.'" (44) Istim su ga riječima vrijeđali i oni razbojnici koji su bili razapeti s njim.

Isusova smrt

(45) Od šestoga sata do devetoga sata[68] tama prekri svu zemlju. (46) Oko devetog sata Isus glasno povika: "Eli, Eli, lema šebaktani?", to jest: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?"
(47) Kad to čuše neki od prisutnih, rekoše: "On doziva Iliju." (48) Jedan od njih odmah otrča pa uze spužvu, nakvasi je ukislim vinom te je stavi na štap i dade mu da pije. (49) A ostali rekoše: "Neka, da vidimo hoće li doći Ilija da ga spasi."[69] (50) A Isus opet povika jakim glasom, te predade duh.
(51) Tada se zastor hramski razdrije nadvoje od vrha do dna, i uzdrma se zemlja, i stijene se rascijepiše. (52) Otvoriše se grobovi, i tijela mnogih pravovjernih koji bijahu zaspali uskrsnuše; (53) i izađoše iz grobova poslije njegova uskrsnuća te uđoše u sveti grad i ukazaše se mnogima.
(54) Kad stotnik i oni koji su s njim čuvali stražu kod Isusa vidješe zemljotres i druge događaje, silno se uplašiše te rekoše: "Uistinu je ovaj bio Sin Božiji!"
(55) Tu bijahu i mnoge žene koje su izdaleka gledale, koje su slijedile Isusa od Galileje i služile mu.
(56) Među njima bijahu Marija Magdalena i Marija, majka Jakova i Jozefa, te majka sinova Zebedejevih.

Isusova sahrana

(57) Kad pade večer, dođe neki bogat čovjek iz Arimateje po imenu Jozef, koji i sam bijaše Isusov učenik. (58) Taj čovjek ode Pilatu i zatraži Isusovo tijelo. Pilat tad naredi da mu se ono dade. (59) I Jozef uze tijelo pa ga zavi u čisto laneno platno (60) te ga položi u svoju novu grobnicu uklesanu u stijenu; onda dovalja velik kamen na ulaz u grobnicu i ode. (61) Tu su bile Marija Magdalena i ona druga Marija; sjedile su naspram grobnice.

Straža kod grobnice

(62) Sutradan, u subotu[70], svećenički poglavari i farizeji okupiše se kod Pilata (63) i rekoše: "Gos-

[65] Tj. u upraviteljevo sjedište.

[66] Jedinica od šest stotina vojnika.

[67] Tj. s gorkim travama.

[68] Od 12 do 15 sati.

[69] U nekim ranim rukopisima stoji *A drugi uze koplje i probode mu bok, te potekoše voda i krv.* V. Ivan 19:34.

[70] Grčki: *U danu poslije dana Pripreme*.

podine, mi se sjećamo da je onaj varalica još dok je bio živ rekao: 'Poslije tri dana ja ću opet oživjeti.' (64) Zato naredi da se grobnica osigura do trećega dana, da učenici njegovi ne bi došli i ukrali ga pa kazali svijetu: 'Digao se iz mrtvih', te bi zadnja obmana bila gora od prve."
(65) Pilat im reče: "Dobit ćete stražu; idite, osigurajte ga kako znate." (66) I oni otiđoše sa stražom i osiguraše grobnicu zapečativši kamen.

Isusovo uskrsnuće

28 Poslije subote, kad je počelo svitati prvoga dana u sedmici[71], Marija Magdalena i ona druga Marija dođoše da pogledaju grob. (2) I gle, dogodi se žestok zemljotres, jer anđeo Gospodnji siđe s neba te dođe i odvalja kamen pa na nj sjede. (3) Lik mu bijaše kao munja, a odjeća bijela kao snijeg. (4) Od straha od njega stražari zadrhtaše i padoše na tlo kao mrtvaci. (5) Anđeo reče ženama: "Ne bojte se, jer ja znam da vi tražite Isusa, koji je razapet. (6) On nije ovdje, jer je uskrsnuo, baš kao što je i rekao. Dođite, pogledajte mjesto gdje je ležao. (7) Idite brzo i kažite njegovim učenicima da se on digao iz mrtvih; gle, on ide pred vama u Galileju; tamo ćete ga vidjeti. Upamtite šta sam vam rekao."
(8) I one, u strahu i s velikom radošću, brzo napustiše grobnicu i otrčaše da to ispripovijedaju njegovim učenicima. (9) I gle, Isus ih srete i pozdravi ih. A one mu pristupiše pa ga uhvatiše za noge i preda nj ničice padoše. (10) Tada im Isus reče: "Ne bojte se; idite i poručite mojoj braći da idu u Galileju, i ondje će me vidjeti."

Izvještaj stražara

(11) Dok su one bile na putu, neki od stražara dođoše u grad i javiše svećeničkim poglavarima sve šta se dogodilo. (12) I kad se poglavari svećenički sastadoše sa starješinama i posavjetovaše se, veliku svotu novca dadoše vojnicima (13) govoreći: "Vi kažite: 'Njegovi učenici došli su noću i ukrali ga dok smo mi spavali.' (14) A ako ovo dopre do upraviteljevih ušiju, mi ćemo ga pridobiti i vas nevolje poštedjeti." (15) I oni uzeše novac i učiniše kako im je bilo naloženo; a ova se priča raširi među Jevrejima do dana današnjeg.

Veliko poslanstvo

(16) A jedanaesterica učenika zaputiše se u Galileju, na goru koju Isus bješe odredio. (17) Kad ga ugledaše, padoše preda nj ničice, ali neki posumnjaše. (18) I Isus pristupi te im progovori i reče: "Data mi je sva vlast na nebu i na zemlji. (19) Zato idite i načinite od svih naroda učenike, umačući ih u vodu u ime Oca i Sina i Duha Svetoga (20) i podučavajući ih da vrše sve što sam ja vama zapovjedio. Evo, ja sam s vama uvijek, do kraja vremena."

[71] Tj. u nedjelju.

EVANĐELJE PO MARKU

Prema jednodušnom svjedočenju rane kršćanske zajednice, Marko je napisao svoje evanđelje "u vrijeme Petrova izgona". To se, obično, tumači tako kao da znači da je Petrovo mučeništvo u Rimu bilo oko godine 66. god. n. e., premda se radije smatra kako je Petrov izgon iz Rima bio oko godine 49. n. e., kada je rimski imperator Klaudije protjerao iz Rima sve Jevreje. Postoji predanje da je Petrovo služenje u Rimu trajalo oko 25 godina, što bi moglo značiti da je i Petar bio među onim prognanim Jevrejima. Marko je bio poznat kao tamošnji Petrov tumač, pa se moglo desiti da je on napisao svoje evanđelje oko 48–49. god. n. e. Papijas (2. st.) kaže kako je Markovo evanđelje neobjelodanjena inačica onoga što je Petar propovijedao u Rimu. Sadržaj ovog evanđelja namijenjen je zajednici vjernika u Rimu, među kojima je bilo mnogo pagana.

Markovo pripovijedanje krcato je živopisnim detaljima, poseban naglasak stavlja na životnu disciplinirano koja je povezana s Isusovom patnjom na križu, na Isusova učenja, na tajnovitost Isusovih riječi i postupaka, posebno na Isusov naslov 'Sin Božiji', koji na babilonskom jeziku znači Božijeg izabranog kralja Mesiju. Premda je zabilježio sve bitne riječi i djela iz Isusova života, Marku je bilo važnije naglašavanje Isusovih djela negoli njegovih riječi.

1 Početak radosne vijesti o Isusu Pomazaniku,
Sinu Božijem.
(2) Kako je zapisano u proroku Izaiji:
"Gle, ja pred tobom vjesnika svoga šaljem,
koji će ti pripremiti put;
(3) glas jednoga razliježe se u pustinji:
'Pripremite put Gospodnji,
poravnajte mu drumove!' ",
(4) tako se u pustinji pojavi Ivan Umočitelj, propovijedajući da se treba pokajati i umočiti za oproštenje grijeha. (5) I sav mu je kraj judejski izlazio, i sav narod Jerusalema; i on je njih umakao u rijeku Jordan dok su oni ispovijedali svoje grijehe. (6) Ivan bijaše obučen u odijelo od devine dlake, a oko pasa je imao kožni pojas; i hrana mu bijahu skakavci i divlji med. (7) Propovijedao je govoreći: "Poslije mene doći će jedan koji je moćniji od mene, a ja nisam dostojan sagnuti se i odriješiti mu vezicu na sandali. (8) Ja vas umačem u vodu, a on će vas umakati Duhom Svetim."

Isusovo umočenje i iskušenje

(9) U tim danima dođe Isus iz Nazareta u Galileju, te ga Ivan umoči u rijeci Jordan. (10) Odmah, dok je izlazio iz vode, vidje gdje se nebesa otvaraju i Duha gdje se kao golubica spušta na nj. (11) I dođe glas s nebesa: "Ti si Sin moj voljeni, tobom sam ja veoma zadovoljan."
(12) I odmah ga Duh natjera da ide u pustinju. (13) I ostade on u pustinji četrdeset dana dok ga je sotona kušao; i bio je s divljim zvijerima, a anđeli su ga služili.

Poziv prvim učenicima

(14) Nakon što zatvoriše Ivana, Isus dođe u Galileju propovijedajući radosnu vijest Božiju (15) i govoreći: "Ispunilo se vrijeme, i kraljevstvo je Božije na pomolu; pokajte se i vjerujte u radosnu vijest."
(16) Dok je Isus išao pokraj Galilejskog jezera, ugleda Šimona i Andriju, brata Šimonova, gdje bacaju mrežu u jezero, jer bijahu ribari. (17) I reče im: "Pođite za mnom, pa ću vas učiniti ribarima ljudi." (18) Oni odmah ostaviše svoje mreže i pođoše za njim. (19) Idući malo dalje on ugleda Jakova, sina Zebedejeva, i brata mu Ivana koji isto tako bijahu na lađi gdje krpljahu mreže. (20) Odmah ih on pozva, i oni ostaviše svoga oca Zebedeja na lađi s unajmljenim slugama te pođoše za njim.

Izlječenje obuzetog u sinagogi

(21) Otiđoše u Kafernaum, i odmah u subotu on uđe u sinagogu i poče podučavati. (22) Oni bijahu zapanjeni njegovim učenjem, jer on je podučavao kao onaj koji ima vlast, a ne kao pismoznanci. (23) Baš tada bješe u njihovoj sinagogi neki čovjek

koga bješe obuzeo zloduh; i povika on: (24) "Šta hoćeš ti od nas, Isuse Nazarećanine? Jesi li došao da nas uništiš? Ja znam ko si ti: Svetac Božiji!"
(25) A Isus ga ukori riječima: "Šuti, i iz njega iziđi!"
(26) Zadajući mu grčeve, nečisti duh glasno povika i iziđe iz njega. (27) Svi zanijemješe te stadoše jedni druge pitati: "Šta je ovo? Novo učenje koje ima vlast! On i nečistim duhovima zapovijeda, i oni mu se pokoravaju." (28) Odmah se proču vijest o njemu svugdje u svem okolnom kraju galilejskom.

Izlječenje Petrove punice i mnogih drugih

(29) I odmah nakon što iziđoše iz sinagoge, dođoše s Jakovom i Ivanom u Šimonovu i Andrijinu kuću. (30) A Šimonova punica ležala je bolesna od groznice; i odmah oni progovoriše Isusu za nju.
(31) I dođe on k njoj pa je podiže uzevši je za ruku, i groznica je napusti, te ih ova poče posluživati.
(32) Kad dođe večer, nakon što sunce zađe, počeše mu dovoditi sve bolesnike i opsjednute zlodusima.
(33) I sav se grad okupi na vratima. (34) I on izliječi mnoge koji bijahu bolesni od raznih bolesti i istjera zloduhe mnoge; i nije dao zlodusima da progovore, jer oni su znali ko je on.
(35) Rano ujutro, dok još bješe mrak, Isus ustade, iziđe iz kuće te otiđe na mjesto na samku, i tu je molio. (36) Šimon i njegovi drugovi tražili su ga;
(37) nađoše ga te mu rekoše: "Svi te traže." (38) On im reče: "Hajdemo nekamo drugamo, u obližnja sela, da i tamo propovijedam, jer zato sam ja došao." (39) I ulazio je u njihove sinagoge širom sve Galileje, propovijedajući i izgoneći zloduhe.

Izlječenje gubavca

(40) I dođe Isusu jedan gubavac preklinjući ga i klečeći pred njim na koljenima i govoreći: "Ako hoćeš, ti me možeš očistiti."
(41) Ganut, Isus pruži svoju ruku i dotače čovjeka pa reče: "Hoću! Budi čist!" (42) I najednom guba spade s njega, i on bi očišćen. (43) I strogo ga upozori i odmah ga otpusti (44) i reče mu: "Pazi da nikome ništa ne govoriš, nego idi, neka te svećenik pregleda i prinesi za očišćenje svoje ono što je Mojsije zapovjedio kao svjedočanstvo ljudima."
(45) Ali on iziđe i poče to otvoreno objavljivati i pronositi vijest naokolo, dotle da Isus više ne mogaše javno ući u grad, nego bi ostajao u nenaseljenim krajevima; a svijet mu je odasvud dolazio.

Izlječenje uzetoga

2 Kad se poslije nekoliko dana vrati u Kafernaum, proču se da je kod kuće. (2) I mnogi se okupiše, tako da više nije bilo mjesta ni oko vrata; i on im je govorio [Božiju] riječ. (3) I dođoše mu neki ljudi, od kojih su četverica nosila jednoga uzetog. (4) Pošto mu ga ne mogahu donijeti od svjetine, skinuše krov nad njim, pa kad izdubiše otvor, spustiše slamaricu na kojoj je uzeti ležao. (5) A Isus, vidjevši njihovu vjeru, reče uzetome: "Sine, grijesi su ti oprošteni!" (6) Ali neki su pismoznanci tu sjedili i govorili u svojim srcima: (7) "Zašto ovaj čovjek tako govori? On huli! Ko osim Boga samoga može grijehe oprostiti?"
(8) Isus im odmah, svjestan u duhu svome da oni tako razmišljaju, reče: "Zašto tako u srcima svojim mislite? (9) Šta je lakše – uzetome reći: 'Grijesi su ti oprošteni', ili reći: 'Ustani, uzmi svoju slamaricu i hodaj!'? (10) Ali da biste znali da Sin Čovječiji ima vlast na zemlji da grijehe prašta..." Onda reče uzetome: (11) "Ja ti kažem: ustani, uzmi svoju slamaricu i hajde kući."
(12) I on ustade te smjesta uze slamaricu svoju i iziđe pred svima, tako da su se svi čudili i slavili Boga govoreći: "Ovakvo nešto mi nikad ne vidjesmo."

Poziv Leviju

(13) I on opet iziđe kraj obale jezera; i sav mu je narod dolazio, a on ga je podučavao. (14) Dok je prolazio, opazi Levija[1], sina Alfajeva, gdje sjedi u poreznićkoj kućici, te mu reče: "Pođi za mnom!" I on ustade i pođe za njim.
(15) I dogodi se da Isus bijaše naslonjen za stolom u Levijevoj kući, i mnogi poreznici i grešnici[2] večerahu s njim i učenicima njegovim; jer mnogo ih je bilo, i oni su ga slijedili. (16) Kad pismoznanci i farizeji vidješe gdje on jede s grešnicima i poreznicima, rekoše učenicima njegovim: "Zašto on jede i pije s poreznicima i grešnicima?"

[1] Ime mu je bilo i Matej.

[2] Ovdje se pod *grešnicima* misli na Jevreje koji se nisu držali Zakona datog proroku Mojsiju onako kako su ga interpretirali farizeji.

(17) I čuvši to, Isus im reče: "Onima koji su zdravi liječnik ne treba, nego onima koji su bolesni. Ja nisam došao da pravedne zovem, nego grešnike."

Pitanje o postu

(18) Ivanovi učenici i farizeji postili su; i dođoše oni pa mu rekoše: "Ivanovi učenici i učenici farizejski poste, a tvoji učenici ne poste. Zašto?"
(19) A Isus im reče: "Svatovi ne mogu postiti dok je mladoženja s njima, mogu li? Dokle god imaju sa sobom mladoženju, oni ne mogu postiti. (20) Ali doći će dani kad će im mladoženju odvesti, pa će oni toga dana postiti.
(21) Niko ne prišiva zakrpu od nove tkanine na staru haljinu; jer se zakrpa otkine, nova od stare, te još veća rupa nastaje. (22) I niko ne nalijeva mlado vino u stare mjehove; jer vino prodre mjehove, te propadne i vino i mjehovi. Nego svako nalijeva mlado vino u nove mjehove."

Isus gospoduje nad subotom

(23) Dogodilo se jedne subote da je Isus prolazio kroz žitna polja, a njegovi učenici počeše ići naprijed dok su brali klasove. (24) Farizeji su mu govorili: "Vidi, zašto oni čine ono što nije dopušteno subotom?"
(25) A on im reče: "Zar nikad niste čitali šta je David učinio kad je ogladnio i bio u oskudici, on i drugovi njegovi ogladnjeli, (26) kako je ušao u kuću Božiju u vrijeme velikog svećenika Abiatara, pa je jeo hljeb posvećeni[3], koji nikome osim svećenicima nije dopušten jesti, te ga je dao i onima koji bijahu s njim?"
(27) Isus im reče: "Subota je stvorena radi čovjeka, a ne čovjek radi subote. (28) Stoga Sin Čovječiji gospoduje i nad subotom."

3 On opet uđe u sinagogu. Tamo je bio čovjek s usahlom rukom. (2) Pazili su na nj, da vide hoće li ga izliječiti u subotu, da bi ga optužili. (3) On reče čovjeku s usahlom rukom: "Ustani i istupi!" (4) A reče njima: "Je li u subotu dopušteno činiti dobro ili nažao činiti, spasiti život ili ubiti?" A oni su šutjeli. (5) Nakon što ih srdito pogleda sve naokolo, ožalošćen zbog tvrdokornosti srca njihova, reče onom čovjeku: "Ispruži ruku!" On je ispruži i ruka mu ozdravi. (6) A farizeji iziđoše i odmah počeše kovati zavjeru s herodovcima protiv njega, da ga ubiju.
(7) Isus se sa svojim učenicima povuče k jezeru; i veliko mnoštvo iz Galileje krenu za njim; i iz Judeje, (8) i iz Jerusalema, i iz Idumeje, i s onu stranu Jordana, i iz kraja oko Tira i Sidona – silan svijet ču šta je sve on činio te mu dođe. (9) I reče on učenicima svojim da jedna barka treba da stoji spremna za nj zbog svjetine, da ga ne satre; (10) jer on bješe mnoge izliječio, tako da su se svi bolesni gurali oko njega da ga dotaknu. (11) Kad bi ga nečisti duhovi vidjeli, pali bi preda nj i vikali: "Ti si Sin Božiji!" (12) A on ih je ozbiljno opominjao da ga ne otkrivaju.

Dvanaesterica apostola

(13) I uspe se na goru i pozva one koje je sam želio, te mu oni dođoše. (14) I postavi dvanaestericu, da oni budu s njim, i da ih on može slati da propovijedaju, (15) i da imaju vlast da izgone zloduhe. (16) Postavi dvanaestericu: Šimona – kojem nadjenu ime Petar – (17) Jakova, sina Zebedejeva, i Ivana, brata Jakovljeva – njima nadjenu ime Boanerges, što znači: sinovi groma – (18) i Andriju i Filipa i Bartolomeja i Mateja i Tomu i Ivana, sina Alfajeva, i Tadeja i Šimona Kanaanca[4], (19) i Judu Iskariota, koji ga izdade.

Izvor Isusove moći

(20) Isus uđe u kuću, i opet se svijet okupi, toliko da nisu mogli ni jesti. (21) Kad za to čuše njegovi, iziđoše da ga ščepaju, jer se govorilo: "On je poludio."
(22) Pismoznanci koji dođoše iz Jerusalema govorili su: "Njega je opsjeo Beelzebul[5]", i: "On izgoni zloduhe uz pomoć vladara zloduha."
(23) Tada ih on pozva sebi te im poče slikovito govoriti: "Kako može sotona istjerati sotonu? (24) Ako je kraljevstvo u sebi podvojeno, to kraljevstvo ne može opstati. (25) Ako je kuća nesložna, ta kuća neće moći opstati. (26) Ako se sotona digne sam na sebe i podvoji se, on ne može opstati, nego mu je došao kraj! (27) Ali niko ne može ući u kuću jaka čovjeka i pokrasti njegovu imovinu, osim ako

[3] U čadoru sastanka svake je subote Bogu posvećivano dvanaest hljebova (v. Levijevski zakonik 24:5-9). Oni su nazvani *hljebom za postignuće Božijeg prisustva*.

[4] V. Matej 10:4.

[5] Tj. sotona.

tog jakog najprije sveže. I onda će opljačkati kuću njegovu.
(28) Doista vam velim: svi grijesi bit će oprošteni sinovima ljudskim, i kakvo god huljenje oni izuste, (29) ali ko god huli na Duha Svetoga nikada neće zadobiti oprost, nego će biti kriv za vječni grijeh."
(30) [To reče] jer su oni govorili: "U njemu je nečist duh."

Isusova majka i braća

(31) Onda mu majka i braća dođoše, i stojeći napolju poslaše ljude da ga zovnu. (32) Oko njega je sjedila svjetina kad mu rekoše: "Eno majke tvoje i braće tvoje napolju, traže te."
(33) A on im odgovori i reče: "Ko su moja majka i braća moja?" (34) Gledajući naokolo u one koji su sjedili oko njega, reče: "Evo moje majke i braće moje! (35) Jer ko god vrši volju Božiju, on mi je brat i sestra i majka."

Isus govori slikovito: Priča o sijaču

4 On ponovo poče podučavati kraj jezera. I toliki se silan svijet skupi kod njega da on uđe u barku na jezeru i sjede; a sav svijet bio je kraj jezera na kopnu. (2) I podučavao ih je mnogim stvarima slikovito i govorio im je u svom učenju:
(3) "Slušajte! Eto, sijač iziđe da sije. (4) Dok je sijao, neke sjemenke padoše pokraj puta, i dođoše ptice te ih pozobaše. (5) Neke padoše na kamenito tlo, gdje nisu imale mnogo zemlje, i brzo niknuše, jer nisu imale duboke zemlje. (6) Ali kad sunce granu, sasušiše se; i kako nisu imale korijena, usahnuše. (7) Neke padoše među trnje, i trnje izraste pa ih uguši, te one ne rodiše. (8) A neke padoše na dobru zemlju, i dok su rasle i umnažale se, davale su plod i rađale trideseterostruko, šezdeseterostruko i stostruko." (9) I govorio je: "Ko ima uši da čuje neka čuje!"
(10) Čim ostade sam, njegovi ga pratioci, zajedno s davanestericom, počeše pitati za ovaj slikoviti govor. (11) A on im je govorio: "Vama je data tajna kraljevstva Božijeg, a svi koji su napolju dobijaju sve u slikama, (12) da i dalje gledaju, ali ne opažaju, i dalje slušaju, ali ne razumiju. Inače bi se vratili, pa da im bude oprošteno."
(13) I reče im: "Zar ne razumijete ovaj slikoviti govor? Kako ćete razumjeti bilo koju sliku? (14) Sijač sije riječ [Božiju]. (15) Evo onih koji su pokraj puta gdje se riječ sije; kad oni čuju, odmah dolazi sotona i oduzima riječ što je u njih posijana. (16) Drugi, kao sjemenke posijane na kamenitom tlu, koji, kad čuju riječ, odmah je s radošću prime; (17) ali oni nemaju korijena, kratkotrajani su, pa kad dođe nevolja ili progon zbog riječi, odmah otpadaju. (18) A oni treći jesu oni posijani među trnje; to su oni koji su čuli riječ, (19) ali svjetske brige i varava blaga i požude za drugim stvarima navale i uguše riječ, pa ona postane besplodna. (20) I evo onih posijanih na dobru zemlju; oni čuju riječ pa je prime i donose plod, trideseterostruko, šezdeseterostruko i stostruko."

Priča o svjetiljci

(21) I govorio im je: "Svjetiljka se ne donosi da se stavi pod varićak, zar ne, ili pod postelju? Zar se ona ne donosi da se stavi na stalak? (22) Jer ništa nije sakriveno, osim da bude objavljeno, niti je išta tajno, osim da iziđe na vidjelo. (23) Ko god ima uši da čuje neka čuje." (24) I govorio im je: "Pazite šta slušate. Kako budete mjerili, tako će se i vama mjeriti; i još će vam se povrh toga dati. (25) Jer ko god ima[6] – njemu će se još dati; a ko god nema – oduzet će mu se i ono što ima."

Priča o sjemenu koje niče

(26) I govorio je: "Kraljevstvo je Božije kao čovjek koji baca sjeme na zemlju; (27) i on ide u postelju noću i ustaje danju, a sjeme niče i raste – on sam ne zna kako. (28) Zemlja sama daje ljetinu: najprije stabljiku, potom klas, onda zrelo zrno u klasu. (29) A kad ljetina dospije, on odmah zamahuje srpom, jer vrijeme je žetve."

Priča o sjemenu gorušice

(30) I reče: "S čime ćemo uporediti kraljevstvo Božije, ili kakvom slikom ćemo ga predstaviti? (31) Ono je kao sjeme gorušice, koje, kad se posije u zemlju, iako je manje od svih sjemenki na zemlji, (32) ipak kad se posije, ono izraste i postane većim od svih biljaka u vrtu i pušta velike grane, tako da se ptice nebeske mogu sklanjati u njegovu hladu."
(33) Mnogim takvim slikama on im je kazivao riječ, onoliko koliko su je oni mogli čuti, (34) i bez slika im ništa nije govorio; a sve je tumačio svojim učenicima nasamo.

---

[6] Tj. ko god razumije te tajne.

Isus umiruje oluju

(35) Toga dana, kad pade večer, on im reče: "Hajdemo prijeći na drugu stranu [jezera]." (36) Nakon što otpusti svjetinu, oni ga povedoše sa sobom u barku, baš onako kako je bio; i druge barke bijahu kod njega. (37) Uto se diže silan vjetar, i valovi se tako razbijahu preko barke da se barka već punila vodom. (38) Sam Isus bijaše na krmi, spavaše na jastuku; i probudiše ga pa mu rekoše: "Učitelju, zar te nije briga što mi izgibosmo?!"
(39) I on ustade te ukori vjetar i reče jezeru: "Tiho, budi mirno!" I vjetar zamrije i velika tišina nastade. (40) A njima reče: "Zašto se bojite? Zar još vjere nemate?"
(41) Oni se silno pobojaše i rekoše jedni drugima: "Pa ko je ovaj, da mu se čak vjetar i jezero pokoravaju?"

Izlječenje obuzetog iz Gerase

5 Dođoše na drugu stranu jezera u geraski kraj. (2) Kad siđe s lađe, odmah mu iziđe u susret iz grobnica neki čovjek koga bješe obuzeo nečist duh, (3) i on je obitavao među grobnicama. Niko ga više nije mogao, čak ni lancima, svezati, (4) jer bio je često vezan u lance i okove, pa bi on lance rastrgao, a okove pokidao, i niko nije imao snage da ga savlada. (5) Neprestano je, noću i danju, vrištao među grobnicama i u gorama i ranjavao se kamenjem. (6) Ugledavši izdaleka Isusa, ustrča i pokloni se pred njim; (7) i vičući glasno reče: "Šta hoćeš od mene, Isuse, Sine Svevišnjeg Boga? Zaklinjem te Bogom, ne muči me!"
(8) Jer mu on bijaše govorio: "Iziđi iz ovog čovjeka, nečisti duše!" (9) I pitao ga je: "Kako ti je ime?"
A on mu odgovori: "Ime mi je Legija, jer nas je mnogo." (10) I poče ga usrdno preklinjati da ih ne šalje iz onoga kraja. (11) I bijaše jedno veliko krdo svinja koje se hranilo na padini brda.
(12) Zlodusi su ga preklinjali: "Pošalji nas u svinje, da uđemo u njih." (13) Isus im dopusti. I nečisti duhovi iziđoše te uđoše u svinje; i krdo pojuri niz strmu obalu u jezero, njih oko dvije hiljade, i utopi se u jezeru.
(14) Čobani im pobjegoše i to ispričaše u gradu i po tom kraju. I dođe svijet da vidi šta se to dogodilo. (15) Dođoše Isusu i opaziše čovjeka opsjednutog zlodusima gdje sjedi obučen i pri zdravoj pameti, baš onog koji je imao legiju, i uplašiše se. (16) Oni koji to bijahu vidjeli ispričaše im kako se to dogodilo čovjeku opsjednutom zlodusima i sve o svinjama. (17) I počeše zaklinjati Isusa da ode iz njihova kraja.
(18) Dok je ulazio u barku, onaj čovjek koji je bio opsjednut zlodusima molio ga je da ga prati. (19) Ali on mu ne dopusti, nego mu reče: "Idi kući svojima pa im ispričaj kakve ti je velike stvari učinio Gospodin i kako ti se smilovao." (20) I on ode i poče obznanjivati po Dekapolisu kakve mu je velike stvari učinio Isus; i svi su bili zapanjeni.

Isus liječi ženu i uskrsava djevojku

(21) Kad Isus ponovo prijeđe barkom na drugu stranu, velika se svjetina okupi oko njega; i tako on ostade pokraj jezera. (22) Jedan od poglavara sinagoge po imenu Jair dođe te mu, kad ga vidje, pred noge pade (23) i uporno ga poče preklinjati: "Moja je kćerkica na samrti; molim te dođi i stavi svoje ruke na nju, da ozdravi i živi."
(24) Isus ode s njim, a silna je svjetina išla za njim i stiskala ga. (25) Tad neka žena koja je patila od krvarenja dvanaest godina (26) i mnogo pretrpjela od ruku mnogih liječnika i potrošila sve što je imala, a nikako joj nije bilo bolje, nego samo gore – (27) kad je čula za Isusa, dođe u svjetini iza njega i dotače mu ogrtač. (28) Jer mislila je: "Ako samo dotaknem njegove haljine, ozdravit ću." (29) Odmah joj krvarenje prestade, i ona osjeti u svome tijelu da se izliječila od svoje bolesti.
(30) Isus se odmah, osjetivši da je snaga izišla iz njega, okrenu svjetini i reče: "Ko dotaknu moje haljine?"
(31) A njegovi mu učenici rekoše: "Ti vidiš svjetinu što te stišće, a govoriš: 'Ko me dotaknu?'"
(32) I on pogleda naokolo da vidi ženu koja je to učinila. (33) A žena bojeći se i drhćući, svjesna onog što joj se dogodilo, dođe i pade preda nj te mu ispriča sve po istini. (34) A on joj reče: "Kćeri, vjera te tvoja izliječila; pođi u miru i budi iscijeljena od svoje muke."
(35) Dok je još govorio, dođoše iz kuće poglavara sinagoge i rekoše: "Umrla ti je kći; zašto više smetaš učitelju?"
(36) Ali Isus, načuvši šta se govori, reče poglavaru sinagoge: "Ne boj se, samo vjeruj." (37) I ne dopusti nikom da ga prati osim Petru, Jakovu i Ivanu, bratu Jakovljevu. (38) Kad su došli do kuće poglavara sinagoge, Isus opazi komešanje, ljude gdje glasno plaču i kukaju. (39) I dok je ulazio, reče im: "Što se

komešate i plačete? Dijete nije umrlo, nego spava."
(40) Oni ga počeše ismijavati. Ali on ih sve istjera napolje i uze djetetovog oca i majku i svoje učenike pa uđe ondje gdje bijaše dijete. (41) Uzevši dijete za ruku, reče mu: "Talita kumi!" – što u prijevodu znači: "Djevojčice, ja ti kažem, ustani!" (42) Djevojčica odmah ustade i poče hodati, jer joj bijaše dvanaest godina. I oni se smjesta potpuno zapanjiše. (43) A on im strogo naredi da niko ne treba za to znati, i reče da joj se dade nešto da pojede.

Podučavanje u Nazaretu

6 Isus ode odatle i dođe u svoj rodni grad, a učenici su ga njegovi slijedili. (2) Kad dođe subota, poče podučavati u sinagogi, i mnogi koji ga slušahu zapanjiše se i rekoše: "Odakle ovom čovjeku ovo? Kakva je ovo mudrost što mu je data? Kakva čuda čine ruke njegove! (3) Zar ovo nije tesar, sin Marijin, a brat Jakovljev, Jozefin, Judin i Šimonov? Zar nisu njegove sestre ovdje s nama?" I odbiše povjerovati u njega.
(4) Isus im reče: "Prorok je bez časti jedino u svome rodnom gradu i među svojim rođacima i u svojoj kući." (5) I nije mogao ondje učiniti nikakvo čudo, osim što stavi svoje ruke na nekoliko bolesnika i izliječi ih. (6) I čudio se njihovoj nevjeri.

Slanje dvanaesterice

I išao je po selima i podučavao. (7) I pozva dvanaestericu pa ih poče slati po dvojicu, i dade im vlast nad nečistim duhovima; (8) i naredi im da na put ne nose ništa osim običnog štapa – ni hljeba, ni torbe, ni novca u svome pojasu – (9) nego da obuju samo sandale; i dodade: "Ne oblačite dvije tunike." (10) I reče im: "Gdje god uđete u kuću, ostanite ondje dok ne odete iz tog mjesta. (11) Ako vas u nekom mjestu ne prime ili vas ne poslušaju, dok budete odlazili, otresite prašinu s tabana svojih za svjedočanstvo protiv njih." (12) Oni izađoše i propovijedahu da se ljudi trebaju pokajati. (13) I izgonili su mnoge zloduhe i mazali uljem mnoge bolesnike i liječili ih.

Pogubljenje Ivana Umočitelja

(14) Iču to kralj Herod, jer Isusovo je ime bilo dobro poznato; a svijet je govorio: "Ivan Umočitelj digao se iz mrtvih, i zato čudesne sile djeluju u njemu."
(15) Drugi su opet govorili: "On je Ilija."
A treći su govorili: "On je prorok, kao jedan od drevnih proroka."
(16) I kad Herod toču, reče: "Ivan, kome sam ja glavu odrubio, ustao je!"
(17) Jer Herod je sam bio poslao ljude i naredio da se Ivan uhvati i sveže u tamnici zbog Herodijade, žene njegova brata Filipa, jer se Herod njome bješe oženio. (18) A Ivan je govorio Herodu: "Nije ti dopušteno imati ženu svoga brata." (19) Herodijada mu je to zamjerila i htjela ga je pogubiti, ali nije mogla, (20) jer se Herod bojao Ivana, znajući da je on pravedan i svet čovjek, i štitio ga je. I kad bi ga slušao, bio bi veoma zbunjen, ali bi ga rado slušao.
(21) Prilika se ukaza kad Herod za svoj rođendan priredi gozbu svojim dvorjanima i vojnim zapovjednicima i galilejskim prvacima; (22) i kad uđe Herodijadina kći i zaigra, svidi se Herodu i njegovim gostima na večeri, te reče kralj djevojci: "Išti od mene šta god hoćeš, i ja ću ti to dati." (23) I uz prisegu joj je obećao: "Šta god od mene zaiskala, ja ću ti to dati, pa i pola kraljevstva svoga."
(24) A ona iziđe i upita svoju majku: "Šta da išćem?"
A ova odgovori: "Glavu Ivana Umočitelja."
(25) Ona odmah požuri kralju i upita: "Hoću da mi smjesta daš na pladnju glavu Ivana Umočitelja."
(26) Iako se kralj veoma rastuži, nije htio da je odbije zbog svojih prisega i zbog svojih gostiju na večeri. (27) Kralj smjesta posla krvnika i zapovjedi mu da donese njegovu glavu. I on ode pa mu odrubi glavu u tamnici, (28) i donese njegovu glavu na pladnju pa je dade djevojci, a djevojka je dade svojoj majci. (29) Kad to čuše njegovi učenici, dođoše i odnesoše njegovo tijelo te ga položiše u grobnicu.

Isus hrani pet hiljada ljudi

(30) Apostoli se okupiše kod Isusa i ispričaše mu sve šta su činili i podučavali. (31) A on im reče: "Idite sami na osamljeno mjesto i malo se odmorite." Jer mnogo je svijeta dolazilo i odlazilo, te oni nisu imali vremena ni za jelo. (32) Otiđoše sami barkom na osamljeno mjesto.
(33) Narod ih vidje gdje idu, i mnogi ih prepoznaše te pojuriše tamo pješice iz svih gradova, i stigoše tamo prije njih. (34) Kad Isus iziđe na obalu, ugleda veliku svjetinu, i sažali se nad njima jer su bili kao ovce bez pastira; i poče ih učiti mnogim stvarima. (35) Kad je već bilo prilično kasno, do-

đoše mu učenici njegovi i rekoše: "Ovo je mjesto pusto i već je prilično kasno; (36) otpusti ih da idu u okolni kraj i sela da kupe sebi štogod za jelo."
(37) Ali im on odgovori: "Dajte im vi da jedu!"
A oni mu rekoše: "Da odemo i potrošimo dvije stotine dinara[7] za hljeb i damo im da jedu?"
(38) A on im reče: "Koliko pogača imate? Idite i pogledajte!"
Pa kad vidješe, rekoše: "Pet, i dvije ribe."
(39) Tada im on zapovjedi da ih sve posjedaju u skupinama po zelenoj travi. (40) Oni posjedaše u skupinama po stotinu i po pedeset. (41) I on uze onih pet pogača i one dvije ribe pa, gledajući u nebo, blagoslovi hranu, i razlomivši pogače dade ih učenicima da ih stave pred svijet; i podijeli svima one dvije ribe. (42) Svi su jeli i nasitili se. (43) Onda pokupiše dvanaest punih sepetića razlomljenih komada, a tako i od ribe. (44) Jelo je pet hiljada muškaraca.

Isus hoda po vodi

(45) Isus odmah natjera svoje učenike da uđu u lađu i otplove pred njim na drugu stranu Betsaide dok on otpusti svijet. (46) Pošto se oprosti s njima, uspe se na goru da se moli.
(47) Uvečer lađa bijaše usred jezera, a on bijaše sam na kopnu. (48) Kad ih vidje da se naprežu veslajući, jer vjetar bijaše protiv njih, oko četvrte noćne straže[8] on im dođe hodeći po jezeru; i namjeravao je proći kraj njih. (49) Ali kad ga oni opaziše gdje hodi po jezeru, pretpostaviše da je to utvara te stadoše vikati; (50) jer svi ga vidješe i prestrašiše se. Ali on im odmah progovori i reče: "Odvažni budite! Ja sam, ne bojte se." (51) Potom uđe s njima u lađu, i vjetar prestade. A oni ostadoše posve zapanjeni, (52) jer ne bijahu ništa razumjeli iz slučaja s pogačama, a srce im bješe tvrdokorno.

Izlječenja u Genezaretu

(53) Kad preploviše na drugu stranu, stigoše na kopno u Genezaretu i privezaše lađu. (54) Kad izađoše iz lađe, svijet ga odmah prepozna (55) i pojuri širom zemlje te poče nositi tamo-amo bolesnike na slamaricama, gdje god bi čuo da je on tamo. (56) Gdje bi god on ušao u sela ili gradove ili okolicu, polagali bi bolesnike na trgove i preklinjali ga da samo dotaknu resu njegova ogrtača; i svi koji je dotaknuše bijahu izliječeni.

Šta je čisto i nečisto

7 Farizeji i neki pismoznanci skupiše se oko Isusa kad dođoše iz Jerusalema, (2) te opaziše gdje neki njegovi učenici jedu hljeb kaljavim, to jest rukama koje nisu oprane po propisu. (3) A farizeji i svi Jevreji ne jedu dok dobro ne operu svoje ruke, držeći se običaja starih, (4) i ne jedu ništa s tržnice dok to ne operu; i ima još mnogo toga što su primili i čega se drže: da peru pehare i vrčeve i bakrene lonce[9]. (5) Farizeji i pismoznanci upitaše ga: "Zašto tvoji učenici ne žive po običajima starih, već jedu hljeb nečistim rukama?"
(6) A on im reče: "Pravo je Izaija prorekao o vama licemjerima, onako kako je zapisano:
'Ovaj me narod poštuje svojim usnama,
ali je srce njegovo daleko od mene.
(7) Uzalud mi se oni klanjaju, podučavajući ljudskim propisima kao učenjima.' (8) Zanemarujući zapovijed Božiju vi se držite ljudskih običaja."
(9) Još im je govorio: "Vi ste znalci u tom kako da odbacite zapovijed Božiju da biste sačuvali običaje svoje. (10) Jer Mojsije je rekao: 'Poštuj oca svoga i mater svoju', i: 'Onaj ko prokune oca ili majku neka se smakne.' (11) A vi kažete: 'Ako neko kaže ocu ili majci: Šta god ja imam čime bih ti pomogao, to je korban, to je dar Bogu', (12) ne dopuštate mu da išta učini za oca ili majku. (13) Tako ukidate riječ Božiju svojim običajima koje ste predali; i činite mnoge stvari slične tome."
(14) Pošto opet zovnu sebi svijet, reče mu: "Slušajte me svi i shvatite: (15) nema ništa izvan čovjeka što ga može onečistiti kad uđe u njega, nego ono što izlazi iz čovjeka, to onečisti čovjeka. [(16) Ako iko ima uši da čuje neka čuje."[10]]
(17) Kad ode od svjetine i uđe u kuću, njegovi ga učenici upitaše za taj slikoviti govor. (18) A on im reče: "Zar i vama tako nedostaje razumijevanja? Zar ne shvatate da šta god uđe u čovjeka izvana ne može ga onečistiti, (19) jer to ne ulazi u njegovo srce, nego u trbuh njegov, i izbaci se u zahodu?" – Tako on proglasi svu hranu čistom. (20) I govorio je: "Ono što izlazi iz čovjeka, to onečisti čovjeka. (21) Jer iznutra, iz srca ljudskog, dolaze

[7] Jedan dinar iznosila je jedna dnevnica u to vrijeme.

[8] Između tri i šest sati ujutro.

[9] U nekim rukopisima dodaju *i sofe*.

[10] Većina starih rukopisa ne sadrži ovu rečenicu. V. Luka 8:8.

zle misli, bludničenja, krađe, ubistva, (22) preljube, lakomost, opačina, prijevara, razuzdanost, zavist, kleveta, oholost i bezumlje. (23) Sva ta zla izlaze iznutra i kaljaju čovjeka."

Isus i Sirofeničanka

(24) Isus se diže i ode odatle u tirski[11] kraj. I kad uđe u jednu kuću, htjede da niko za to ne dozna, ali ne mogaše ostati neopažen. (25) A kad za njču neka žena čiju je kćerkicu bio opsjeo nečisti duh, odmah dođe i pade mu pred noge. (26) A ta žena bijaše Grkinja, rodom Sirofeničanka. I stade ga ona moliti da on istjera zloduha iz njezine kćeri. (27) A on joj je govorio: "Neka se djeca najprije zasite, jer nije pravo uzeti hljeb djeci i baciti ga psima."
(28) Ali ona odgovori i reče mu: "Jeste, Gospodine, ali i psi ispod stola jedu dječije mrve."
(29) A on joj reče: "Zbog ove riječi idi; zloduh je izišao iz tvoje kćeri." (30) I vrativši se kući ona nađe dijete gdje leži na postelji, a zloduh već bješe otišao.

Izlječenje gluhonijemoga

(31) On opet ode iz tirskoga kraja i prođe kroz Sidon do Galilejskog jezera, na području Dekapolisa. (32) Dovedoše mu gluha čovjeka koji je s teškoćom govorio, i preklinjahu ga da stavi svoju ruku na nj. (33) Isus ga izdvoji iz svjetine nasamo i stavi svoje prste u njegove uši. Pošto pljunu na svoj prst, dotače mu jezik; (34) i gledajući u nebo duboko uzdahnu i reče mu: "Efata!", to jest: "Otvori se!" (35) I uši mu se otvoriše, i jezik mu se razveza, te poče razgovijetno govoriti. (36) I naredi im da nikome ne govore, ali što im je on više naređivao, to su oni više objavljivali. (37) Bili su posve zapanjeni i govorili su: "Sve je dobro učinio; on čak čini da gluhi čuju i nijemi govore!"

Isus hrani četiri hiljade ljudi

8 U tim danima, kad se opet okupi velika svjetina, i nije imala šta jesti, Isus zovnu sebi učenike svoje i reče: (2) "Žao mi je ovih ljudi, jer su već tri dana sa mnom i nemaju šta jesti. (3) Otpustim li ih gladne njihovim kućama, klonut će na putu, a neki su izdaleka došli."

[11] Neki rani rukopisi navode *i sidonski*.

(4) Učenici mu njegovi rekoše: "Gdje iko može nabaviti toliko pogača u ovoj pustoši da nahrani ovaj svijet?"
(5) A on njih zapita: "Koliko pogača imate?"
I oni rekoše: "Sedam."
(6) Tada on naredi narodu da posjeda po zemlji; i uzevši sedam pogača zahvali pa ih razlomi te ih poče davati svojim učenicima da ih podijele, a učenici ih podijeliše narodu. (7) Imali su i nekoliko ribica; i pošto ih on blagoslovi, naredi da se i one podijele. (8) I jeli su i nasitili se; i pokupiše sedam košara punih ostataka od izlomljenih komada. (9) Bilo je oko četiri hiljade ljudi; i on ih otpusti. (10) I odmah uđe u lađu sa svojim učenicima i ode u područje Dalmanute.

Kvas farizejski i Herodov

(11) Farizeji izađoše i počeše se s njim raspravljati, tražeći od njega znak s neba, da ga iskušaju. (12) On, duboko uzdahnuvši u duhu svome, reče: "Zašto ovaj naraštaj traži znak? Doista velim vam: nikakav se znak neće dati ovome naraštaju." (13) Pošto ih ostavi, on se opet ukrca na barku te ode na drugu obalu.
(14) Učenici bijahu zaboravili ponijeti hljeb, i nisu imali više od jednog hljepčića sa sobom na barci. (15) A on ih je opominjao riječima: "Pazite! Čuvajte se kvasa farizejskog i kvasa Herodovog."
(16) Oni počeše jedni drugima govoriti da je to zato što nisu imali hljeba. (17) A Isus im, svjestan toga, reče: "Zašto raspravljate što nemate hljeba? Zar još ne vidite i ne shvaćate? Je li vam srce tvrdokorno postalo? (18) Imate oči, zar ne vidite? I imate uši, zar ne čujete? I ne sjećate se (19) kad sam ja razlomio pet pogača za pet hiljada, koliko ste sepetića punih razlomljenih komada vi pokupili?"
Oni mu rekoše: "Dvanaest."
(20) "Kad sam razlomio onih sedam za četiri hiljade, koliko ste košara razlomljenih komada vi pokupili?"
A oni mu rekoše: "Sedam."
(21) I govorio im je: "Zar još ne shvaćate?"

Izlječenje slijepca u Betsaidu

(22) I dođoše u Betsaidu. I dovedoše Isusu slijepca te ga preklinjahu da ga dotakne. (23) Prihvativši slijepca za ruku, on ga izvede iz sela, i pošto mu pljunu u oči i stavi svoje ruke na nj, upita ga: "Vidiš li išta?"

(24) A on progleda i reče: "Vidim ljude, ali mi izgledaju kao stabla koja hodaju naokolo."
(25) Potom mu on ponovo stavi ruke na oči, i on je pažljivo gledao i ozdravio, i jasno je sve vidio. (26) I posla ga on kući govoreći: "Ni u selo ne ulazi."

Petar priznaje Isusa Pomazanikom

(27) Isus krenu dalje sa svojim učenicima u sela Filipove Cezareje; i upita putem učenike svoje, govoreći im: "Šta kaže svijet, ko sam ja?"
(28) Oni mu odgovoriše: "Jedni kažu Ivan Umočitelj, drugi Ilija, a treći jedan od proroka."
(29) I upita ih on: "A šta vi kažete, ko sam ja?"
Petar odgovori i reče mu: "Ti si Pomazanik."
(30) Tad ih on opomenu da nikome ne govore o njemu.

Isus prvi put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(31) Tad ih poče podučavati da Sin Čovječiji mora mnogo trpjeti i da ga starješine i glavni svećenici i pismoznanci moraju odbaciti, te on mora ubijen biti i poslije tri dana opet ustati. (32) On je to govorio otvoreno, zato ga Petar povuče ustranu i poče ga koriti. (33) A on, okrenuvši se i gledajući u svoje učenike, ukori Petra i reče: "Miči mi se s očiju, sotono! Jer tvoje misli nisu Božije, nego čovječije."
(34) I on sazva svjetinu sa svojim učenicima pa im reče: "Ako iko hoće da pođe za mnom, mora se odreći sebe i križ svoj uprtiti[12] i mene slijediti. (35) Jer ko god želi spasiti život svoj, izgubit će ga, a ko god izgubi život svoj zarad mene i Radosne vijesti, spasit će ga. (36) Ta kakva je korist čovjeku da dobije sav svijet, a izgubi život svoj? (37) Jer šta će čovjek dati u zamjenu za život svoj? (38) Jer ko se god u ovom nevjerničkom i grešnom naraštaju postidi mene i riječi mojih, njega će se i Sin Čovječiji postidjeti kad dođe u slavi svoga Oca s anđelima svetim."

9 I Isus im je govorio: "Doista vam velim: ima nekih koji ovdje stoje koji neće okusiti smrt dok ne vide kraljevstvo Božije nakon što ono dođe s moći."

Preobraženje Isusa

(2) Poslije šest dana Isus uze sa sobom Petra, Jakova i Ivana te ih izvede nasamo na visoku goru. I preobrazi se pred njima, (3) te haljine njegove zablistaše i veoma pobijelješe, kako ih nijedna pralja na zemlji ne bi mogla izbijeliti. (4) Ukaza im se Ilija zajedno s Mojsijem, te su oni razgovarali s Isusom. (5) Petar reče Isusu: "Rabi[13], dobro je da budemo ovdje. Hajde da načinimo tri sjenice – jednu za te, jednu za Mojsija i jednu za Iliju."
(6) On nije znao šta da odgovori, jer oni bijahu prestrašeni. (7) Uto se oblak stvori, zasjenjujući ih, i začu se glas iz oblaka: "Ovo je moj Sin voljeni; njega slušajte!" (8) Najednom oni pogledaše okolo i ne vidješe nikoga više s njima, osim sama Isusa.
(9) Dok su silazili s gore, on im naredi da nikome ne pričaju šta su vidjeli dok se Sin Čovječiji ne digne iz mrtvih. (10) Oni zadržaše za se te riječi raspravljajući među sobom šta znači ustati iz mrtvih. (11) Upitaše ga: "Zašto pismoznanci govore da najprije Ilija mora doći?"
(12) A on im reče: "Ilija će doista najprije doći da sve u red dovede. Pa kako stoji zapisano za Sina Čovječijeg da će mnogo trpjeti i da će s njim prezreno postupati? (13) Ali ja vam velim da je Ilija uistinu došao, ali oni su mu učinili šta su htjeli, baš onako kako je za nj zapisano."

Izlječenje opsjednutog dječaka

(14) Kad se vratiše [ostalim] učenicima, opaziše oko njih silnu svjetinu i neke pismoznance gdje se s njima prepiru. (15) Odmah, čim ga sva ta svjetina ugleda, zapanji se i poče trčati da ga pozdravi.
(16) A on ih upita: "O čemu raspravljate s njima?"
(17) Jedan mu iz svjetine odgovori: "Učitelju, doveo sam ti sina svoga koga je opsjeo duh od kojeg je zanijemio; (18) i kad god ga obuzme, trese njim o zemlju, a on pjeni i škripi zubima i koči se. Rekoh tvojim učenicima da ga istjeraju, ali oni ne mogahu."
(19) A Isus im odgovori i reče: "O nevjerni naraštaju, dokle ću biti s vama? Dokle ću vas trpjeti? Dovedite mi ga!" (20) I dovedoše mu dječaka. Kad duh ugleda Isusa, odmah dječaka baci u grčeve, te on pade na zemlju i poče se valjati i pjeniti. (21) Isus upita oca: "Otkad mu se ovo dešava?"

[12] *Križ svoj uprtiti* znači biti spreman na svaku žrtvu, pa čak i na gubitak vlastitog života.

[13] Tj. Učitelju.

A ovaj reče: "Još od malih nogu. (22) Često ga je bacao i u vatru i u vodu da ga uništi. Nego, ako možeš išta učiniti, smiluj nam se i pomozi nam!"
(23) A Isus mu reče: "Ako možeš?! Sve je moguće onom koji vjeruje."
(24) Dječakov otac odmah povika: "Ja zbilja vjerujem; pomozi mome nevjerovanju!"
(25) Kad Isus vidje da se svjetina brzo okuplja, ukori nečistog duha govoreći mu: "Ti gluhi i nijemi duše, zapovijedam ti iziđi iz njega i više u nj ne ulazi!"
(26) Pošto duh zavika, baci dječaka u strašne grčeve i iziđe, a dječak postade tako nalik na truplo da je većina njih rekla: "Mrtav je!" (27) Ali ga Isus uze za ruku te ga podiže; i on se diže na noge.
(28) Kad uđe u kuću, učenici ga nasamo upitaše: "Zašto ga mi nismo mogli istjerati?"
(29) A on im reče: "Ova vrsta može izići samo molitvom[14]."

Isus drugi put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(30) Odatle krenuše i pođoše Galilejom, a on nije želio da iko zna za to. (31) Jer podučavao je svoje učenike i govorio im: "Sin Čovječiji bit će predan u ruke ljudima, i oni će ga ubiti; i kad bude ubijen, poslije tri dana ustat će." (32) Ali oni nisu razumjeli šta reče, a bojali su se da ga pitaju.

Ko je najveći?

(33) Dođoše u Kafernaum; i dok je on bio u kući, upita ih: "O čemu ste putem raspravljali?" (34) A oni su šutjeli, jer su putem bili jedni s drugima raspravljali koji je od njih najveći. (35) On sjede, dozva dvanaestericu pa im reče: "Ako iko želi biti prvi, neka bude posljednji od svih i sluga svima."
(36) Onda uze jedno dijete i postavi ga pred njih, i zagrlivši ga, reče im: (37) "Ko god primi jedno dijete kao ovo u moje ime, mene prima; a ko god mene primi, ne prima mene, nego onoga koji je mene poslao."

"Ko nije protiv nas – za nas je"

(38) Reče mu Ivan: "Učitelju, vidjeli smo jednoga gdje izgoni zloduhe u tvoje ime, i pokušali smo ga spriječiti jer on ne ide s nama."

[14] U nekim rukopisima stoji *molitvom i postom*.

(39) A Isus im reče: "Nemojte mu braniti, jer nema nikoga ko bi učinio čudo u moje ime, pa onda ubrzo poslije toga mogao govoriti zlo o meni. (40) Jer ko nije protiv nas – za nas je. (41) Jer ko vam god dade pehar vode da pijete u ime toga što ste Pomazanikovi, doista vam velim, on neće izgubiti nagradu svoju.

Ne navodi ljude u bludnju

(42) Ko god navede da zabludi jedno od ovih beznačajnih koji vjeruju u mene, bolje bi mu bilo da mu oko vrata objese težak žrvanj i da ga u more bace. (43) Ako te ruka tvoja navede da zabludiš, odsijeci je; bolje ti je da uđeš u život[15] sakat nego da s dvije ruke uđeš u pakao, u neugasivu vatru, (44) gdje njihov crv ne umire i vatra se ne gasi[16].
(45) Ako te noga tvoja navede da zabludiš, odsijeci je; bolje ti je da uđeš u život hrom nego da s dvije noge budeš bačen u pakao, (46) gdje njihov crv ne umire i vatra se ne gasi[17]. (47) Ako te oko tvoje navede da zabludiš, iskopaj ga; bolje ti je da uđeš u kraljevstvo Božije s jednim okom nego da imaš dva oka, a budeš bačen u pakao, (48) gdje njihov crv ne umire i vatra se ne gasi.
(49) Jer svako će biti zasoljen vatrom.[18] (50) So je dobra, ali ako ona izgubi okus, kako ćete je opet slanom učiniti? Imajte soli u sebi, i budite jedni s drugima u miru."

O otpuštanju žene

10 On ustade i ode odatle u judejski kraj i s onu stranu Jordana; opet se oko njega okupi svijet, i on ih je, po svom običaju, ponovo podučavao.
(2) Neki farizeji dođoše Isusu, da ga iskušavaju, i počeše ga ispitivati: "Je li dopušteno čovjeku otpusti svoju ženu?"
(3) A on im odgovori i reče: "Šta vam je zapovjedio Mojsije?"
(4) Oni rekoše: "Mojsije je dopustio čovjeku da napiše pismo otpuštenja i otpusti je."
(5) Ali im Isus reče: "Zbog vaših tvrdokornih srca on vam je tu zapovijed napisao. (6) Ali od počet-

[15] Tj. u vječni život.

[16] Ove riječi ne sadrže raniji rukopisi. Up. 9:46, 48.

[17] Ove riječi ne sadrže raniji rukopisi. Up. 9:44, 48.

[18] Tj. svako mora proći kroz vatru patnje, baš kao što su se na vatri prinosile zasoljene žrtve.

ka stvaranja Bog ih je učinio muškom i ženskom.
(7) Zato će čovjek ostaviti svoga oca i majku i sa
ženom se svojom sjediniti, (8) i dvoje će postati
jedno tijelo. Tako oni više nisu dva, nego jedno ti-
jelo. (9) Stoga, ono što je Bog sjedinio neka nijedan
čovjek ne rastavlja."
(10) U kući ga učenici opet upitaše za to. (11) A
on im reče: "Ko god otpusti svoju ženu pa se ože-
ni drugom čini preljubu prema njoj; (12) i ako se
žena razvede od svoga muža, pa se uda za drugoga,
ona čini preljubu."

Isus blagosilja dječicu

(13) I dovodili su mu djecu da ih dotakne, a uče-
nici su ih korili. (14) Ali kad to Isus vidje, razljuti
se te im reče: "Pustite dječicu da mi dolaze i ne
branite im, jer kraljevstvo Božije pripada takvima.
(15) Doista vam velim: ko god ne primi kraljev-
stvo Božije kao dijete nikada u nj neće ući." (16)
I zagrli ih te ih poče blagosiljati, stavljajući svoje
ruke na njih.

Bogatstvo i vječni život

(17) Dok je kretao na put, dotrča mu neki čovjek i
pade na koljena preda nj pa ga upita: "Dobri učite-
lju, šta da činim da naslijedim vječni život?"
(18) A Isus mu odgovori: "Zašto me dobrim zoveš?
Jedino je Bog dobar. (19) Ti znaš zapovijedi: 'Ne
ubij, ne čini preljubu, ne kradi, ne svjedoči lažno,
ne varaj, poštuj svoga oca i majku.'"
(20) I reče mu on: "Učitelju, sve ja to odmalehna
držim."
(21) Gledajući u njega, Isus ga zavoli i reče mu:
"Jedno ti nedostaje: idi i prodaj sve što imaš i po-
daj siromasima, pa ćeš imati blago na nebu; onda
dođi i slijedi me." (22) Ali na ove riječi on se snevе-
seli i ode žalostan, jer je imao velik imetak.
(23) A Isus, gledajući naokolo, reče svojim učeni-
cima: "Kako je teško bogatašima ući u kraljevstvo
Božije!" (24) Učenici se začudiše njegovim riječi-
ma. Ali Isus im opet reče: "Djeco, kako je teško ući
u kraljevstvo Božije! (25) Lakše je devi proći kroz
iglene uši nego bogatašu ući u kraljevstvo Božije."
(26) Oni se još više zapanjiše, pa ga upitaše: "Ko se
onda može spasiti?"
(27) Gledajući u njih, Isus im odgovori: "Ljudima je
nemoguće, ali Bogu nije, jer Bogu je sve moguće."
(28) Petar mu poče govoriti: "Evo, mi smo sve osta-
vili i pošli za tobom!"
(29) Isus reče: "Doista vam velim: nema nikoga
ko je zarad mene i zarad Radosne vijesti ostavio
kuću, ili braću, ili sestre, ili majku, ili oca, ili djecu,
ili njive, (30) da neće u ovom svijetu stoput toliko
dobiti kuća i braće i sestara i majki i djece i njiva,
usred progona; a u svijetu budućem – vječni život.
(31) Ali mnogi koji su prvi bit će posljednji, a po-
sljednji prvi."

Isus treći put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(32) Penjali su se putem u Jerusalem, i Isus je ho-
dao pred njima; oni su bili smeteni, a oni koji su
ga slijedili bojali su se. I opet on dvanaestericu od-
vede nastranu i poče im pripovijedati šta će mu se
dogoditi: (33) "Evo, mi se penjemo u Jerusalem, i
Sin Čovječiji bit će izručen glavnim svećenicima
i pismoznancima, pa će ga oni osuditi na smrt i
predat će ga poganima. (34) Oni će mu se rugati i
pljuvati ga, bičevat će ga i ubiti, a poslije tri dana
on će uskrsnuti."

Zahtjev Jakova i Ivana

(35) Jakov i Ivan, dva sina Zebedejeva, pristupiše
Isusu i rekoše: "Učitelju, želimo da za nas učiniš šta
te god zamolimo."
(36) A on im reče: "Šta želite da za vas učinim?"
(37) Rekoše mu: "Daj nam da sjednemo, jedan s
tvoje desne, a drugi s tvoje lijeve strane, u slavi
tvojoj."
(38) Ali im Isus reče: "Ne znate šta ištete. Možete
li piti iz pehara iz kojeg ja pijem, ili biti umočeni
onako kako se ja umačem[19]?"
(39) Odgovoriše mu: "Možemo."
A Isus njima reče: "Iz pehara iz kojeg ja pijem vi
ćete piti, i bit ćete umočeni onako kako se ja uma-
čem. (40) Ali nije moje da ja dajem mjesto s moje
desne ili s moje lijeve strane, nego ono pripada
onima kojima je pripremljeno."
(41) Kad to čuše, ostala deseterica se počeše ljutiti
na Jakova i Ivana. (42) A Isus ih zovnu sebi i reče
im: "Znate da se oni koji su priznati kao vladari
poganski gospodare nad njima i njihovi velikaši
vrše vlast nad njima. (43) Tako među vama neće
biti, nego ko god želi postati velik među vama
neka vam bude sluga; (44) i ko god želi biti prvi

[19] *Piti iz pehara* i *biti umočen* – to su metaforični izrazi za teš-
ku patnju.

među vama neka bude svima rob. (45) Jer i Sin Čovječiji nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne svoj život kao otkupninu za mnoge."

Izlječenje slijepca Bartimeja

(46) Potom stigoše u Jerihon. I dok je on napuštao Jerihon sa svojim učenicima i velikom svjetinom, slijep prosjak po imenu Bartimej, to jest sin Timejev, sjedio je kraj puta. (47) Kad onču da je to Isus Nazarećanin, poče vikati i govoriti: "Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!" (48) Mnogi su mu smrknuto govorili da šuti, ali je on još jače vikao: "Sine Davidov, smiluj mi se!"
(49) I Isus se zaustavi te reče: "Zovnite ga."
I zovnuše slijepca govoreći mu: "Hajde, ustani! On te zove."
(50) Zbacivši ogrtač on skoči i dođe Isusu. (51) I reče Isus odgovarajući mu: "Šta hoćeš da ti učinim?"
A slijepac mu reče: "Rabuni[20], da progledam!"
(52) A Isus njemu reče: "Idi; vjera te tvoja izliječila." On najednom progleda i krenu putem za njim.

Isus ulazi u Jerusalem

11 Kad se primaknuše Jerusalemu i stigoše u Betfagu i Betaniju, na Maslinskoj gori, on posla dvojicu učenika svojih (2) i reče im: "Idite u selo pred vama, i čim uđete u nj, naći ćete privezano magare na kojem još niko sjedio nije; odvežite ga pa dovedite. (3) Ako vam ko kaže: 'Zašto to činite?', recite: "Gospodinu ono treba, a on će ga odmah ovamo vratiti.'"
(4) Oni odoše i nađoše magare privezano za vrata napolju, na ulici, te ga odvezaše. (5) Neki su im prisutni govorili: "Šta radite, odvezujete magare?"
(6) Oni im rekoše baš onako kako im Isus bješe rekao, i ovi im dopustiše. (7) Onda dovedoše magare Isusu i metnuše na nj svoje ogrtače, te on sjede na nj. (8) I mnogi razastriješe svoje ogrtače po putu, a drugi lisnate grančice koje posjekoše u poljima.
(9) Oni što su išli ispred i oni što su išli iza klicali su: "Hosana[21]! Blagoslovljen bio onaj koji dolazi u ime Gospoda!
(10) Blagoslovljeno je kraljevstvo oca našega Davida, koje dolazi!
Hosana na najvišem nebu!"
(11) Isus dođe u Jerusalem pa uđe u hram; i pošto sve razgleda, krenu u Betaniju s dvanaestericom, jer već je bilo kasno.

Smokva bez ploda

(12) Sutradan kad su otišli iz Betanije, on ogladnje. (13) Opazivši izdaleka olistalu smokvu, ode da vidi hoće li možda naći nešto na njoj, a kad dođe do nje, ne nađe ništa osim lišća, jer još ne bješe zrelih smokava. (14) Zato joj reče: "Nikada niko više ne jeo s tebe!" A učenici su njegovi slušali.

Izgon trgovaca iz hrama

(15) Kad stigoše u Jerusalem, Isus uđe u prostor hramski te poče izgoniti one koji su ondje kupovali i prodavali, i isprevrta stolove mjenjačima novca i klupe onih koji su prodavali golubice. (16) On nije dopuštao nikom da nosi robu kroz hramski prostor. (17) I poče ih podučavati i govoriti im: "Zar ne stoji zapisano: 'Moja će se kuća zvati kućom molitve za sve narode'? A vi ste je pretvorili u jazbinu razbojničku!" (18) To čuše glavni svećenici i pismoznanci, te počeše gledati kako da ga smaknu, jer su ga se bojali, jer sva je svjetina bila zapanjena njegovim učenjem.
(19) Kad bi pao mrak, [Isus i učenici] izlazili bi iz grada.

Suho smokvino stablo

(20) Kad su ujutro tuda prolazili, opaziše onu smokvu kako se do korijena bješe osušila. (21) Petar se sjeti i reče mu: "Rabi[22], pogledaj, osušila se smokva što si je ti prokleo."
(22) A Isus odgovori govoreći im: "Imajte vjeru u Boga. (23) Doista vam velim: ko god kaže ovoj gori: 'Podigni se i baci u more', i ne sumnja u srcu svome, nego vjeruje da će se ono što kaže dogoditi, to će mu se dati. (24) Zato vam ja velim: sve što budete iskali u molitvi, vjerujte da ste to primili, i bit će vam dato. (25) Kad god budete stajali moleći se, oprostite ako imate išta protiv koga, da i vama Otac vaš nebeski oprosti prijestupe vaše. (26) A ako vi ne oprostite drugima, neće ni vama Otac vaš nebeski oprostiti prijestupe vaše.[23]"

[20] Tj. Učitelju.

[21] Uzvik slave; od aram. riječi *hoša-na*, u značenju *spasi!*

[22] Tj. Učitelju.

[23] Većina rukopisa ne sadrži ovaj stavak. V. Matej 6:15.

Iskušavanje Isusove vlasti
(27) Ponovo dođoše u Jerusalem. I dok je Isus hodao hramskim prostorom, glavni svećenici i pismoznanci i starješine dođoše mu (28) pa mu rekoše: "Kakvom vlašću ti ovo činiš i ko ti je dao tu vlast da ovo činiš?"
(29) Isus im odgovori: "I ja ću vas nešto upitati, a vi mi ogovorite, pa ću ja vama reći kakvom vlašću ja ovo činim. (30) Je li Ivanovo umakanje bilo s neba ili od ljudi? Odgovorite mi."
(31) Oni počeše među sobom raspravljati govoreći: "Ako kažemo: 'S neba', on će reći: 'Zašto mu onda niste vjerovali?' (32) A ako kažemo: 'Od ljudi'..." Oni su se bojali svijeta, jer svi su smatrali Ivana istinskim prorokom. (33) Zato odgovoriše Isusu i rekoše: "Ne znamo."
Tad im Isus reče: "Ni ja vama neću reći kakvom vlašću ja ovo činim."

Priča o vinogradarima

12 Potom im Isus poče govoriti slikovito: "Neki je čovjek zasadio vinograd i ogradio ga zidom, te iskopao rupu ispod vinskog tijeska i sagradio kulu, pa ga dao u zakup vinogradarima i otišao na put. (2) U vrijeme berbe on posla slugu vinogradarima da pokupe dio roda vinogradskog od vinogradara. (3) Oni ga uzeše te ga istukoše i praznih ga ruku otpustiše. (4) On im opet drugog slugu posla, ali oni ga raniše u glavu i sramno s njim postupiše. (5) On posla trećega, i toga oni ubiše, a i mnoge druge: neke istukoše, a druge ubiše. (6) Još je jednog imao da pošalje, voljenog sina; njega im posljednjeg posla govoreći: 'Oni će poštovati moga sina.' (7) Ali ti vinogradari rekoše jedni drugima: 'Ovo je baštinik; hajde da ga ubijemo, pa će baština naša biti!' (8) Zato ga uhvatiše i ubiše, te ga baciše izvan vinograda. (9) Šta će onda gospodar vinograda učiniti? On će doći i pobiti ove vinogradare i drugima će vinograd dati. (10) Zar niste čitali ovo Pismo:
'Kamen što ga odbaciše graditelji
postade glavni kamen temeljac;
(11) to je od Gospoda
i čudesno je u očima našim'?"
(12) I gledali su da ga uhvate, ali su se bojali svijeta, jer su shvatili da je on to slikovito rekao protiv njih. I stoga ga ostaviše i odoše.

Caru carevo, Bogu Božije

(13) Potom mu poslaše neke farizeje i herodovce da ga uhvate u riječi. (14) Oni mu dođoše i rekoše: "Učitelju, mi znamo da si ti istinoljubiv i da se nikom ne klanjaš, jer ni prema kome pristran nisi, nego po istini podučavaš putu Božijem. Je li dopušteno platiti caru porez ili nije? Hoćemo li platiti ili nećemo?"
(15) Ali on im, znajući licemjerje njihovo, reče: "Zašto me iskušavate? Donesite mi dinar da pogledam." (16) Donesoše mu jedan. On ih upita: "Čija je ovo slika i natpis?"
"Carevi", odgovoriše mu.
(17) A reče im Isus: "Podajte caru carevo, a Bogu Božije." I oni ostadoše zapanjeni njime.

Pitanje o uskrsnuću

(18) I dođoše Isusu neki saduceji – koji kažu da nema uskrsnuća – te ga upitaše: (19) "Učitelju, Mojsije nam je zapisao da ako čovjeku umre brat i ostavi iza sebe ženu, a djece ne ostavi, brat njegov mora se oženiti tom ženom i podići djecu bratu svome. (20) Bijahu sedmerica braće. Prvi se oženi i umrije, a ne ostavi djece; (21) drugi se njome oženi i umrije, a ne ostavi za sobom djece, i treći isto tako; (22) i tako sva sedmerica ne ostaviše djece. Najposlije i žena umrije. (23) Kad bude uskrsnuće, kad oni ponovo ustanu, čija će ona žena biti? Ta sva su se sedmerica njome ženila."
(24) Isus im reče: "Zar niste krivo razumjeli, ne poznajući Pisma ni moć Božiju? (25) Jer kad se oni opet dignu iz mrtvih, niti će se ženiti niti udavati, nego će biti kao anđeli na nebu. (26) A što se tiče istine da će mrtvi opet uskrsnuti, zar niste čitali u Mojsijevoj knjizi, na mjestu o grmu, kako mu je Bog govorio: 'Ja sam Bog Abrahamov i Bog Izakov i Bog Jakovljev'? (27) On nije Bog mrtvih, nego živih; vi se grdno varate."

Najvažnija zapovijed

(28) Jedan pismoznanac dođe i čuo gdje se oni raspravljaju, i vidjevši da im je on dobro odgovorio, upita ga: "Koja je zapovijed najvažnija?"
(29) Isus odgovori: "Najvažnija je: 'Čuj, Israile! Gospod je naš Bog; jedan je Gospod. (30) Voli Gospoda, Boga svoga, svim srcem svojim i svom dušom svojom i svim umom svojim i svom sna-

gom svojom.' (31) Druga je: 'Voli bližnjega svoga kao samog sebe.' Nema veće zapovijedi od ovih."
(32) Pismoznanac mu reče: "Dobro, učitelju, istinito si rekao da je on jedan i da nikog drugog osim njega nema; (33) a njega voljeti svim srcem i svim razumom i svom snagom i voljeti bližnjeg svoga kao samog sebe mnogo više vrijedi nego sve žrtve paljenice i žrtve klanice."
(34) Kad Isus vidje da je mudro kazao, reče mu: "Ti nisi daleko od kraljevstva Božijeg." Poslije toga niko se ne usudi da ga išta više pita.

Čiji je sin Pomazanik?

(35) Isus poče govoriti dok je podučavao u hramu: "Kako pismoznanci mogu govoriti da je Pomazanik sin Davidov? (36) David je sam, nadahnut Duhom Svetim, rekao:
'Gospod je rekao Gospodinu mome:
Sjedi s desne strane moje
dok ne bacim tvoje dušmane pod noge.'
(37) David ga sam naziva Gospodinom; pa kako mu onda može biti sin?" A velik svijet rado ga je slušao.

Ukor pismoznanaca

(38) Dok je podučavao, govorio je: "Čuvajte se pismoznanaca koji vole hodati okolo u dugim haljinama i da ih pozdravljaju s poštovanjem na trgovima, (39) i vole najbolja mjesta u sinagogama i počasna mjesta na gozbama, (40) koji proždiru kuće udovičke i dugo se mole pretvarajući se; oni će najstrožije osuđeni biti."

Udovicin prilog

(41) Isus sjede naspram kutija te poče posmatrati kako svijet ubacuje novac u njih; i mnogi su bogataši velike svote ubacivali. (42) Dođe i jedna siromašna udovica i ubaci dvije lepte[24], što iznosi jedan kodrant. (43) Isus zovnu svoje učenike i reče im: "Doista vam velim, ova je siromašna udovica ubacila više od svih drugih koji su ubacivali u kutije; (44) jer svi oni ubaciše od svoga obilja, a ona od svoje neimaštine ubaci sve što je imala, sve od čega je živjela."

Isus predskazuje šta će se zbiti

13 Dok je izlazio iz hramskog prostora, jedan mu od učenika njegovih reče: "Učitelju, gle divnog kamenja i divnih zgrada!" (2) A Isus mu odgovori: "Vidiš li ti ove goleme zgrade? Neće kamen na kamenu ostati, sve će se srušiti."
(3) Dok je sjedio na Maslinskoj gori naspram hrama, Petar i Jakov i Ivan i Andrija nasamo su ga pitali: (4) "Kaži nam kad će se to desiti i koji će biti znak da će se sve to ispuniti?"
(5) I poče im Isus govoriti: "Pazite da vas niko ne zavede. (6) Mnogi će dolaziti u moje ime i govoriti: 'Ja sam on', pa će mnoge zavesti. (7) Kad čujete buku ratova i vijesti o ratovima, nemojte se uplašiti; to se mora dogoditi, ali još nije kraj. (8) Jer narod će ustati na narod i kraljevstvo na kraljevstvo; bit će zemljotresi u raznim mjestima, bit će i gladi. To je početak porođajnih muka.
(9) A vi budite na oprezu, jer će vas predavati sudovima, i bit ćete bičevani u sinagogama, i stajat ćete pred upraviteljima i kraljevima zbog mene, kao svjedočanstvo njima. (10) A Radosna vijest mora se najprije objaviti svim narodima. (11) Kad vas uhvate i predaju sudu, ne brinite se unaprijed šta ćete reći, nego recite što vam se u taj čas dadne; jer niste vi koji govorite, nego Duh Sveti. (12) Brat će brata prepuštati u smrt, a otac dijete svoje; i djeca će ustajati na roditelje i predavati ih pogubiteljima. (13) Svima ćete biti mrski zbog imena moga, a onaj ko ustraje do kraja, taj će spašen biti.
(14) A kad vidite gnusobu pustoši[25] kako stoji gdje ne bi trebala biti" – neka čitalac shvati – "tad oni koji budu u Judeji neka bježe u planine. (15) Ko bude na krovu kuće ne smije silaziti niti ulaziti da što uzme iz svoje kuće. (16) Ko bude napolju ne smije se vratiti da uzme ogrtač svoj. (17) A teško trudnicama i dojiljama u te dane! (18) A molite da se to ne dogodi zimi. (19) Jer ti će dani biti vrijeme nevolje kakve nije bilo od početka stvaranja, koje Bog stvori, do sada, niti će ikada biti. (20) Da Gospod nije skratio te dane, nijedan život ne bi bio spašen; ali zarad izabranikâ, koje je izabrao, skratio je te dane. (21) Ako vam iko tada kaže: 'Gle, evo Pomazanika!', ili: 'Eno ga tamo!', ne vjerujte mu. (22) Jer lažni će se pomazanici i lažni proroci pojavljivati i pokazivat će znakove i čuda da bi zaveli,

[24] Bakreni novčić najmanje vrijednosti.

[25] V. Danijel 9:27.

ako bude moguće, izabranike. (23) Ali pazite; evo, sve vam ja kazah unaprijed.

Dolazak Sina Čovječijega

(24) A u tim danima, poslije nevolje, sunce će se pomračiti i mjesec neće sijati, (25) i padat će zvijezde s neba, i nebeske će se sile[26] uzdrmati. (26) Tad će vidjeti Sina Čovječijeg gdje dolazi u oblacima s velikom snagom i slavom. (27) I on će poslati anđele svoje i skupiti svoje izabranike od četiri vjetra, od kraja zemlje do kraja neba.
(28) Izvucite sad pouku iz stabla smokvina: kad mu grane već postanu nježne i ono pusti lišće, vi znate da je ljeto blizu. (29) Tako i vi, kad vidite da se to događa, znajte da je [vrijeme] blizu, na samim vratima. (30) Doista vam velim: ovog naraštaja neće nestati dok se sve ovo ne desi. (31) Nebo će i zemlja nestati, ali riječi moje nestati neće. (32) A o tom danu ili času niko ne zna, ni anđeli na nebu, ni Sin, nego samo Otac.
(33) Pazite, budite oprezni[27], jer ne znate kad će doći to vrijeme. (34) To je kao kad čovjek pođe na put, koji je, napuštajući svoju kuću i predajući upravu svojim slugama i određujući svakom njegovu zadaću, zapovjedio i vrataru da bude na oprezu. (35) Zato budite na oprezu, jer vi ne znate kad će doći gospodar kuće, da li uvečer, u ponoć, ili kad pijetao zakukuriječe, ili ujutro, (36) da on ne bi došao iznenada i zatekao vas gdje spavate. (37) Što vama velim, svima velim: 'Budite na oprezu!'"

Zavjera da se ubije Isus

14 Bilo je dva dana do Pesaha i Blagdana beskvasnog hljeba; i glavni su svećenici i pismoznanci gledali kako da potajno uhvate Isusa i ubiju ga; (2) jer govorili su: "Ne za blagdana, inače bi mogao nastati metež u narodu."

Isus je pomazan u Betaniji

(3) Dok je on bio u Betaniji u kući Šimona, koji je nekoć imao gubu, gdje je bio za stolom, dođe neka žena s alabastrenom bočicom veoma skupocjenog mirisa od čistog narda; i ona razbi bočicu te je izli njemu na glavu. (4) Neki ogorčeno jedni drugima rekoše: "Čemu ovo rasipanje miomirisa? (5) Ta mogao se ovaj miomiris prodati za preko tri stotine dinara, a novac dati siromasima!" I grdili su je.
(6) Ali Isus reče: "Pustite je na miru! Zašto joj dosađujete? Ona je meni učinila dobro djelo. (7) Ta vi uvijek imate siromahe sa sobom, i možete im učiniti dobro kad god poželite, ali mene nećete uvijek imati. (8) Ona je učinila šta je mogla; unaprijed je pomazala moje tijelo za sahranu. (9) Doista vam velim: gdje se god bude propovijedala Radosna vijest u cijelome svijetu, govorit će se i o onome što je ova žena učinila, u spomen na nju."

Judino izdajstvo

(10) Tad Juda Iskariot, koji bješe jedan od dvanaesterice, otiđe glavnim svećenicima da im ga izda.
(11) Oni se obradovaše kad to čuše i obećaše da će mu dati novca. I poče on gledati kako će ga izdati u zgodno vrijeme.

Posljednji Pesah

(12) Na prvi dan Blagdana beskvasnog hljeba, kad se žrtvuje janje za Pesah, učenici Isusu rekoše: "Gdje hoćeš da odemo i pripremimo ti da jedeš za Pesah?"
(13) I on posla dvojicu svojih učenika i reče im: "Idite u grad; srest će vas jedan čovjek koji nosi vrč vode; idite za njim. (14) Gdje god on ušao, domaćinu recite: 'Učitelj kaže: Gdje je moja gostinska soba u kojoj mogu s učenicima svojim večerati za Pesah?' (15) On će vam pokazati veliku gornju sobu, namještenu i spremnu; tamo nam pripremite."
(16) Učenici krenuše te dođoše u grad, i nađoše sve onako kako im on bješe rekao; i pripremiše večeru za Pesah.
(17) Kad pade večer, on dođe s dvanaestericom.
(18) Dok su za stolom naslonjeni jeli, Isus reče: "Doista vam velim da će me jedan od vas izdati – jedan koji jede sa mnom."
(19) Oni se počeše žalostiti i jedan mu po jedan govoriti: "Zbilja, da nisam ja?"
(20) A on im reče: "Jedan od dvanaesterice, onaj koji umače sa mnom u zdjelu. (21) Jer Sinu Čovječijem valja poći baš kao što je i zapisano o njemu, ali teško tom čovjeku koji izda Sina Čovječijeg! Bolje bi tom čovjeku bilo da se nije ni rodio."

[26] Tj. nebeska tijela. V. Izaija 13:10, 34:4.

[27] Neki rukopisi dodaju *i molite se*.

Gospodinova večera

(22) Dok su jeli, on uze hljeb i pošto ga blagoslovi, razlomi ga pa im ga dade i reče: "Uzmite, ovo je tijelo moje." (23) I kad uze pehar i zahvali, dade ga njima te su svi pili iz njega. (24) I reče im: "Ovo je moja krv, krv saveza, koja se izlijeva za mnoge. (25) Doista vam velim: ja više neću piti od ploda vinove loze do onoga dana kad ga budem pio nova u kraljevstvu Božijem."

Isus predskazuje da će ga se Petar odreći

(26) Pošto otpjevaše hvalospjev, iziđoše na Maslinsku goru. (27) I reče im Isus: "Vi ćete svi zabludjeti, jer zapisano je: 'Ja ću oboriti pastira, i ovce će se razbježati.' (28) Ali kad ja uskrsnem, ići ću pred vama u Galileju."
(29) A Petar mu reče: "Makar svi zabludjeli, ja ipak neću."
(30) A Isus njemu reče: "Doista ti velim da ćeš me se ti još večeras, prije negoli pijetao dvaput zakukuriječe, tri puta odreći."
(31) Ali Petar je uporno govorio: "Makar morao s tobom umrijeti, odreći te se neću!" A tako su govorili i svi ostali.

Molitva u Getsemanu

(32) Dođoše u mjesto po imenu Getsemani; i reče on učenicima svojim: "Sjedite ovdje dok se ja pomolim." (33) I povede sa sobom Petra, Jakova i Ivana, i obuze ga golema tjeskoba i briga. (34) I reče im: "Duša je moja veoma žalosna, nasmrt; ostanite ovdje i bdijte." (35) I ode malo dalje od njih i pade na zemlju te se poče moliti da ga taj čas, ako je moguće, mimoiđe. (36) Govorio je: "Abba[28]! Oče! Tebi je sve moguće; ukloni ovaj pehar[29] od mene. Ali ne ono što ja hoću, nego što ti hoćeš." (37) Potom dođe i nađe ih gdje spavaju te reče Petru: "Šimone, spavaš li? Zar nisi mogao jedan sat bdjeti? (38) Bdijte i molite da ne padnete u kušnju! Vaš duh bi htio, ali je ljudska narav slaba." (39) On se ponovo udalji i pomoli izgovarajući iste riječi. (40) I opet dođe i nađe ih gdje spavaju, jer im oči bijahu teške; a oni nisu znali šta bi mu odgovorili. (41) I dođe on treći put te im reče: "Je li još spavate i odmarate se? Dosta je! Došao je čas. Evo, Sin Čovječiji predaje se u ruke grešnicima. (42) Ustajte, hajdemo! Evo, dolazi izdajnik moj!"

Isus izdan i uhapšen

(43) Najednom, dok je on još govorio, dođe Juda, jedan od dvanaesterice, i s njim svjetina naoružana mačevima i toljagama, koju su poslali glavni svećenici i pismoznanci i starješine. (44) I onaj koji ga je izdavao bješe im dao znak govoreći: "Koga poljubim, taj je on; zgrabite ga i odvedite pod stražom." (45) Pošto dođe, odmah mu Juda pristupi i reče: "Rabi!", te ga poljubi. (46) Oni ga se rukama dokopaše i zgrabiše. (47) A jedan od onih koji su tu stajali trgnu svoj mač te udari slugu velikog svećenika i odsiječe mu uho.
(48) Isus im reče: "Jeste li došli kao na razbojnika, s mačevima i toljagama da me uhvatite? (49) Svaki sam dan bio s vama kod hrama i podučavao, a niste me uhvatili; ali ovo se dogodilo da se ispune Pisma." (50) I svi ga ostaviše i pobjegoše.
(51) Slijedio ga je jedan mladić kojem je golo tijelo bilo pokriveno samo lanenim čaršafom; i oni ga zgrabiše. (52) Ali on zguli laneni čaršaf te go pobježe.

Isus pred Velikim vijećem

(53) Isusa odvedoše velikom svećeniku, i svi se glavni svećenici i starješine i pismoznanci sabraše. (54) Petar ga je izdaleka slijedio, sve do u dvorište velikog svećenika; i sjedio je sa stražarima i grijao se kod vatre. (55) A glavni svećenici i cijelo Veliko vijeće uporno su tražili svjedočanstvo protiv Isusa da ga pogube, ali nijedno ne nađoše. (56) Jer mnogi su lažno svjedočili protiv njega, ali im se svjedočanstva nisu slagala. (57) Neki se digoše i počeše lažno svjedočiti protiv njega govoreći: (58) "Mi smo ga čuli kako govori: 'Uništit ću ovaj hram načinjen rukama i za tri ću dana sagraditi drugi koji nije načinjen rukama.'" (59) Ali ni tada se njihovo svjedočanstvo nije slagalo.
(60) Tad veliki svećenik ustade te istupi i upita Isusa: "Zar nemaš šta odgovoriti? Šta to ovi ljudi svjedoče protiv tebe?" (61) Isus je i dalje šutio i nije odgovarao. Veliki ga svećenik opet upita i reče: "Jesi li ti Pomazanik, Sin Blagoslovljenog?"
(62) A Isus reče: "Jesam; i vi ćete vidjeti Sina Čovječijeg gdje sjedi s desne strane Moćnoga i dolazi s oblacima nebeskim."

[28] Aramejski: oče, babo.

[29] Pehar – simbol patnje.

(63) Tad veliki svećenik razdera svoje haljine i reče: "Čemu nam više trebaju svjedoci? (64) Vi ste čuli kako huli! Kakva je vaša odluka?"
I svi ga osudiše da zaslužuje smrt. (65) Neki ga počeše pljuvati, stavljati mu povez na oči i tući ga pesnicama, govoreći: "Proriči[30]!" A stražari ga dočekaše šamarima.

Petrovo odricanje od Isusa

(66) Dok je Petar bio dolje u dvorištu, dođe jedna od sluškinja velikog svećenika, (67) pa kad vidje Petra gdje se grije, zagleda se u njeg i reče: "I ti si bio s Isusom Nazarećaninom."
(68) Ali on to zanijeka govoreći: "Niti znam niti razumijem šta ti govoriš." I iziđe u prednje dvorište, a pijetao zakukurijeka.
(69) Ona ga sluškinja vidje i poče još jednom govoriti prisutnima: "Ovaj je jedan od njih!" (70) Ali on to opet zanijeka.
I domalo su prisutni opet govorili Petru: "Sigurno si ti jedan od njih, jer i ti si Galilejac."
(71) A on se poče kleti i zaklinjati: "Ja ne poznajem ovog čovjeka o kome vi govorite!"
(72) U tom trenutku pijetao zakukurijeka i drugi put. I Petar se sjeti kako mu je Isus rekao: "Prije negoli pijetao dvaput zakukuriječe, ti ćeš me se triput odreći." I briznu u plač.

Isus pred upraviteljem Pilatom

15 Rano ujutro glavni svećenici sa starješinama i pismoznancima i cijelim Vijećem odmah održaše vijećanje; i pošto svezaše Isusa, odvedoše ga i izručiše Pilatu. (2) Pilat ga upita: "Jesi li ti kralj Jevreja?"
A on mu odgovori: "Onako je kako ti kažeš."
(3) Glavni svećenici počeše ga žestoko optuživati.
(4) Pilat ga onda opet upita: "Zar nemaš šta odgovoriti? Gledaj koliko optužbi iznose protiv tebe!"
(5) Ali Isus ništa više ne odgovori; zato se Pilat začudi.
(6) Za blagdan im je on puštao jednog zatvorenika koga bi oni tražili. (7) Čovjek po imenu Baraba bijaše zatvoren s pobunjenicima koji bijahu počinili ubistvo u buni. (8) Svjetina uziđe i poče od njeg iskati da učini onako kako im je običavao činiti.
(9) Pilat im odgovori: "Hoćete li da vam oslobodim kralja jevrejskog?" (10) Jer on je bio svjestan da su ga glavni svećenici predali iz zavisti. (11) Ali glavni svećenici uskomešaše svjetinu da ište od njega da im radije oslobodi Barabu. (12) Pilat ponovo upita: "Šta ću onda učiniti s onim koga zovete kraljem jevrejskim?"
(13) Oni zavikaše: "Razapni ga!"
(14) Ali Pilat ih upita: "Zašto? Kakvo je zlo učinio?"
A oni još jače zavikaše: "Razapni ga!"
(15) Želeći udovoljiti svjetini Pilat im oslobodi Barabu, a Isusa, pošto naredi da ga izbičuju, predade da ga razapnu.

Isus izvrgnut poruzi

(16) Vojnici ga odvedoše u dvorište palače – to jest pretorija – i sazvaše čitavu kohortu[31]. (17) Ogrnuše ga grimiznim ogrtačem, i pošto ispletoše krunu od trnja, staviše mu je na glavu; (18) i počeše mu klicati: "Živio, kralju Jevreja!" (19) Neprestano su ga tukli štapom po glavi i pljuvali ga te padali na koljena i naklanjali se pred njim. (20) Pošto mu se narugaše, skinuše s njega grimizni ogrtač i obukoše mu njegove haljine. Onda ga izvedoše da ga razapnu.

Razapinjanje Isusa na križ

(21) I natjeraše nekog prolaznika koji je dolazio iz polja, Šimona iz Cirene, oca Aleksandrova i Rufova, da ponese njegov križ. (22) Potom ga dovedoše na mjesto Golgotu, što u prijevodu znači Mjesto lobanje. (23) Ponudiše mu vino pomiješano s mirhom, ali ga on ne uze. (24) I razapeše ga te podijeliše među sobom njegove haljine, bacajući žrijeb da odluči šta će ko uzeti. (25) Bijaše treći sat[32] kad ga razapeše. (26) Na jednom natpisu njegova je optužba stajala upisana: "Kralj Jevreja."
(27) S njim razapeše dvojicu razbojnika, jednog s njegove desne, a drugog s lijeve strane. [(28) I ispuni se Pismo, u kojem stoji: "I bio je ubrojan među prijestupnike."][33] (29) Prolaznici su ga grdili mašući glavama i govoreći: "Aha! Ti koji ćeš uništiti hram i obnoviti ga za tri dana, (30) spasi se i siđi s križa!" (31) Isto su mu se tako i glavni svećenici, zajedno s pismoznancima, rugali među sobom i govorili: "Druge je spasio, sebe ne može spasiti! (32) Neka Pomazanik, kralj Israilov, siđe

[30] Tj. pogodi ko te udari.

[31] Jedinica od šest stotina vojnika.

[32] Devet sati ujutro.

[33] Najraniji rukopisi ne sadrže ovaj stavak. V. Luka 22:37.

sad s križa, da mi vidimo i vjerujemo!" Vrijeđali su ga i oni koji su bili razapeti s njim.

Isusova smrt

(33) Kad dođe šesti sat, tama prekri svu zemlju do devetoga sata[34]. (34) U devetom satu Isus glasno povika: "Elohi, elohi, lema šebaktani?", što u prijevodu znači: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" (35) Kad to čuše neki od prisutnih, rekoše: "Eno ga doziva Iliju."
(36) Neko potrča te nakvasi spužvu ukislim vinom, nataknu je na štap i dade mu da pije govoreći: "Neka, da vidimo hoće li Ilija doći da ga spusti."
(37) A Isus vrisnu i izdahnu. (38) I zastor se hramski razdrije nadvoje od vrha do dna. (39) Kad stotnik koji je stajao baš ispred njega vidje kako je izdahnuo, reče: "Uistinu je ovaj čovjek bio Sin Božiji!"
(40) Bilo je tu i žena koje su izdaleka gledale, a među njima Marija Magdalena i Marija, majka Jakova mlađeg i Josesa i Saloma. (41) Kad je Isus bio u Galileji, one bi ga slijedile i služile mu; i mnogo je drugih žena koje su s njim izišle u Jerusalem.

Isus sahranjen

(42) Kad se već smračilo, jer je bio dan pripreme, to jest dan uoči subote, (43) dođe Jozef iz Arimateje, istaknuti član Vijeća, koji je sam iščekivao kraljevstvo Božije, i skupi snagu te uđe pred Pilata i zatraži Isusovo tijelo. (44) Pilat se zapita je li on dotad već umro, i pošto zovnu stotnika, upita ga je li već mrtav. (45) I pošto to utvrdi od stotnika, dade Jozefu tijelo. (46) Jozef kupi laneno platno, spusti tijelo, umota ga u laneno platno i položi ga u grobnicu uklesanu u stijenu; i dovalja stijenu na ulaz u grobnicu. (47) Marija Magdalena i Marija, majka Josesa, gledale su da vide gdje je položen.

Isusovo uskrsnuće

16 Kad prođe subota, Marija Magdalena i Marija, majka Jakova i Saloma, kupiše mirođije da odu i pomažu ga. (2) Vrlo rano prvoga dana u sedmici[35], kad sunce već bijaše granulo, dođoše do grobnice. (3) Jedna su drugoj govorile: "Ko će nam odvaljati onu stijenu s ulaza u grobnicu?" (4) Kad pogledaše, vidješe da je stijena odvaljana, iako je bila veoma golema. (5) Pošto uđoše u grobnice, ugledaše nekog mladića gdje sjedi s desne strane, u bijelom odijelu, te se zaprepastiše. (6) A on im reče: "Nemojte se čuditi; vi tražite Isusa Nazarećanina, koji je razapet. On je uskrsnuo; on nije ovdje; evo mjesta gdje ga položiše. (7) Nego idite, kažite njegovim učenicima i Petru: 'On ide pred vama u Galileju; tamo ćete ga vidjeti, baš kako vam je i rekao.'" (8) One iziđoše i pobjegoše od grobnice, jer ih bijahu obuzeli drhat i zapanjenost; i nikome ništa ne rekoše, jer se bojahu.
[36][(9) I pošto Isus uskrsnu rano prvoga dana u sedmici, on se prvo ukaza Mariji Magdaleni, iz koje bijaše istjerao sedam zloduha. (10) Ona ode i javi to onima koji su bili s njim, koji su tugovali i plakali. (11) Kad čuše da je on živ i da ga je ona vidjela, ne htjedoše povjerovati.
(12) Poslije toga on se u drugačijem liku ukaza njima dvojici dok su hodali putem ka tom kraju. (13) Ovi otiđoše i javiše ostalima, ali ni njima ne povjerovaše.

Poslanje učenika

(14) Poslije se on ukaza samoj jedanaesterici dok su ležala naslonjena za stolom; i ukori ih zbog njihove nevjere i tvrdokornosti srca, jer nisu vjerovali onima koji su ga vidjeli nakon što je uskrsnuo. (15) I reče im: "Idite po svem svijetu i propovijedajte Radosnu vijest svim stvorenjima. (16) Ko bude vjerovao i umočio se bit će spašen, a ko ne bude vjerovao bit će osuđen. (17) Ovi će znakovi pratiti one koji budu vjerovali: u moje ime izgonit će zloduhe, govorit će novim jezicima, (18) uzimat će zmije u ruke, i ako popiju išta smrtonosno, neće im nauditi; stavljat će ruke na bolesnike, i ovi će ozdravljati."
(19) Tako tada, pošto im progovori, Gospodin Isus bi uznesen na nebo i sjede Bogu s desne strane. (20) A oni iziđoše i propovijedahu svuda, dok je Gospodin s njima djelovao i potvrđivao riječ znakovima koji su je pratili.]

[34] Tri sata popodne, tj. od 12 do 15 sati.

[35] Tj. u nedjelju.

[36] Najraniji rukopisi ne sadrže tekst od 16:9 do 16:20.

EVANĐELJE PO LUKI

Iako se Lukino ime izravno ne spominje u tekstu knjige, mnogi pokazatelji ipak ukazuju na njega kao na autora ovog evanđelja. Sadržaj Lukina evanđelja usko se povezuje sa sadržajem Djela apostolskih, jer jezik i struktura obje spomenute knjige ukazuju na zajedničkog autora. Obje knjige obraćaju se jednoj istoj osobi po imenu Teofil.
Luka je, najvjerovatnije, paganin po rođenju, dobro upućen u grčku kulturu, liječnik po profesiji i saputnik Pavlov u različitim razdobljima tokom njegova drugog misionarskog putovanja, sve do Pavlova zatočenja u Rimu. Rim je, po svoj prilici, i mjesto nastanka teksta ovog evanđelja.
Luka je očito posjedovao precizan, logičan duh i vodio je računa o tome da utemelji svoje evanđelje na kazivanjima živih svjedoka, očevidaca (1:2), uključujući Mariju, majku Isusovu. Bio je upoznat s ostalim evanđeljima (1:1), Markovim i Matejevim, i koristio ih je dok je pisao svoje evanđelje (oko 60. god. n. e.).
Jezik Lukina evanđelja izrazito je njegovani grčki, jezik raskošna vokabulara i stila, koji je blizak klasičnom grčkom jeziku. U njegovu jeziku katkada prevlađuje semitski vokabular, naročito kad ukazuje na Petra, dok je kojiput izrazito helenistički, posebice u onim situacijama u kojim Luka ukazuje na Pavla.
Tekst Lukina evanđelja predstavlja Isusova učenja koja se tiču puta spasenja. Njegovo kazivanje o Isusu i njegovim učenjima obuhvaća razdoblje od Isusova rođenja pa sve do njegova uzašašća. Sadržaj je knjige podjednako namijenjen jevrejima i paganima. Tu je posebno naglašena univerzalnost poruke, prepoznavanje pagana i jevreja kao sastavnog dijela Božijeg plana, naglašavanje važnosti molitve po uzoru na Isusovu molitvu pred važne događaje, isticanje radosne vijesti navještenja evanđelja, naglašavanje važnosti uloge žena u misionarskom djelovanju, briga za siromašne, za grešnike, za porodicu, učestala upotreba naslova 'Sin Čovječiji' i naglašavanje uloge Duha Svetoga.

Predgovor

1 Teofile,
mnogi su pokušali da sastave pripovijest o događajima koji su se među nama zbili, (2) baš onako kako su nam ih prenijeli oni koji su od početka očevici i sluge Riječi bili. (3) Zato se i meni dobrim učini, pošto sam od početka sve pomno istraživao, da za te, preuzvišeni Teofile, napišem pripovijest po redu, (4) da bi ti znao pravu istinu o stvarima kojima si podučen.

Navještenje Ivanova rođenja

(5) U danima Heroda, kralja judejskog, bijaše jedan svećenik po imenu Zekarija, iz reda Abijahova; i žena mu bijaše jedna od kćeri Aronovih, a ime joj bijaše Elizabeta. (6) Oboje bijahu pravedni u očima Božijim, jer se besprijekorno držahu svih zapovijedi i propisa Gospodnjih. (7) Ali oni ne imadoše djece, jer Elizabeta bijaše nerotkinja, a oboje bijahu zašli u godine.
(8) I desi se – dok je on svećeničku službu svoju pred Bogom vršio u vrijeme određeno za njegov red – (9) da, prema svećeničkom običaju, na nj pade žrijeb da u hram Gospodnji uđe i tamjan zapali. (10) A sav narod napolju se molio u času kad se tamjan palio.
(11) I anđeo Gospodnji njemu se ukaza, stojeći s desne strane žrtvenika za kađenje. (12) Kad ga ugleda, Zekarija se prepade i strah ga obuze. (13) Ali anđeo mu reče: "Ne boj se, Zekarija, molitva je tvoja uslišana, i žena tvoja Elizabeta sina će ti roditi, a ti ćeš mu ime Ivan nadjenuti. (14) Imat ćeš radost i veselje; i mnogi će se rođenju njegovu obradovati, (15) jer će on u očima Gospodnjim velik biti; i on neće ni vina niti drugog opojnog pića piti, i on će se još u utrobi majčinoj Duhom Svetim ispuniti. (16) I on će mnoge sinove Israilove Gospodu, Bogu njihovu, vratiti. (17) I on će biti taj koji će pred njim poći, s duhom i snagom Ilijinom, da vrati srca očeva djeci njihovoj i neposlušne držanju pravednih, da pripremi narod spreman za Gospoda."
(18) Zekarija reče anđelu: "Kako ću ja to poznati? Ta ja sam star čovjek, a žena je moja u godinama odmakla."

(19) Anđeo mu reče: "Ja sam Gabrijel, koji pred Bogom stoji, i ja sam poslan da s tobom govorim i ovu ti vijest dobru donesem. (20) A gle, ti ćeš zanijemjeti, i nećeš moći govoriti sve do dana kad će se ovo desiti, jer ti ne povjerova u moje riječi, koje će se u propisano vrijeme ispuniti."
(21) Narod je čekao Zekariju i čudio se što je on tako dugo u hramu ostao. (22) A kad iziđe, on ne mogaše s njima govoriti, i oni shvatiše da je on u hramu ukazanje imao, jer im je znakove davao i već zanijemio.
(23) Kad prođoše dani njegove svećeničke službe, on se kući vrati. (24) Nakon tih dana žena njegova Elizabeta zanese, i pet se mjeseci držaše u osami, govoreći: (25) "Ovako je Gospod sa mnom postupio u danima kad mi je blagonaklonost svoju ukazao i sramotu s mene među ljudima saprao."

Navještenje Isusova rođenja

(26) Poslije šest mjeseci posla Bog anđela Gabrijela u grad galilejski po imenu Nazaret, (27) djevici obećanoj čovjeku po imenu Jozef – od potomaka Davidovih; a djevici bijaše ime Marija. (28) I dok je ulazio, on joj reče: "Pozdravljam te, blagoslovljena! Gospod je uz tebe."
(29) Ali ona se na riječi njegove prepade i stade misliti kakav bi to pozdrav bio. (30) Anđeo joj reče: "Ne boj se, Marijo; jer ti si u Boga blagonaklonost stekla. (31) I gle, ti ćeš začeti i sina roditi, i ime ćeš mu Isus nadjenuti. (32) On će velik biti i sinom će se Svevišnjega zvati; i Gospod Bog će mu prijestolje oca njegova Davida dati; (33) i on će domom Jakovljevim zauvijek vladati, i kraljevstvu njegovu kraja neće biti."
(34) Marija anđelu reče: "Kako bi to moglo biti, ta ja sam djevica?!"
(35) Anđeo joj reče: "Duh Sveti na te će se spustiti, i sila Svevišnjega tebe će zasjeniti; i zato će se sveti zametak Božijim sinom zvati. (36) Gle, i Elizabeta, rod tvoj, sina je u starosti zanijela; i ona koju su nerotkinjom zvali u šestom je mjesecu sada. (37) Jer Bogu ništa nemoguće nije."
(38) A Marija reče: "Evo sluškinje Gospodu; neka mi po riječi tvojoj bude." I anđeo se od nje udalji.

Marija posjećuje Elizabetu

(39) U tim danima Marija se podiže i žurno se zaputi u brdoviti kraj, u grad Jehudin, (40) te uđe u dom Zekarijin i pozdravi Elizabetu. (41) Kad Elizabeta začu pozdrav Marijin, u utrobi joj dijete zaigra; i Elizabeta se Duhom Svetim ispuni. (42) I ona gromoglasno povika: "Blagoslovljena si ti među ženama, i blagoslovljen je plod u utrobi tvojoj! (43) Odakle meni to da mi majka Gospodina moga dođe? (44) Jer, gle, kad pozdrav tvoj do uha moga doprije, od radosti mi zaigra dijete u utrobi. (45) I blago onoj koja povjerova da će se ispuniti ono što joj Gospod reče."
(46) A Marija reče:
"Duša moja Gospoda veliča,
(47) a duh moj Bogu, Spasitelju mome, od radosti kliče,
(48) jer na poniznu sluškinju svoju on pogleda;
i gle, odsad će me svi naraštaji blagoslovljenom zvati,
(49) jer Silni velike stvari za me učini;
i sveto je ime njegovo.
(50) A milost njegova proteže se, s naraštaja na naraštaj,
na one što ga se boje.
(51) Velika djela on rukom svojom učini;
one koji oholih misli u srcu bijahu on raspr̀si.
(52) Vladare s prijestolja on zbaci,
a uzdiže one koji ponizni bijahu.
(53) Gladne on dòbrima zasiti,
a bogate praznih ruku otpusti.
(54) Slugi svome Israilu on pomoć pruži,
sjećajući se milosti svoje,
(55) kao što reče očevima našim,
Abrahamu i potomcima njegovim dovijeka."
(56) Marija ostade kod Elizabete oko tri mjeseca, a onda se domu svome vrati.

Ivanovo rođenje

(57) Elizabeti dođe vrijeme da rodi, i ona rodi sina. (58) Susjedi njeni i svojta njena čuše kako Gospod bijaše na nju veliku milost spustio; i oni se s njome radovahu. (59) I desi se osmoga dana da oni dođoše da dijete obrežu, i htjedoše mu nadjenuti ime Zekarija, po ocu njegovu. (60) Ali majka njegova progovori i reče: "Zbilja ne; on će se zvati Ivan."
(61) A oni joj rekoše: "Niko među svojtom tvojom takvo ime nema."
(62) Onda oni dadoše znak ocu njegovu da vide kako bi on volio da se dijete zove. (63) A on zatraži pločicu pa ovo napisa: "Ime mu je Ivan." I svi se začudiše. (64) A onda najednom usta mu se otvo-

riše i jezik mu se odriješi, te on poče slaviti Boga.
(65) Strah obuze sve što življahu okolo; i u svem
brdovitom kraju judejskom ljudi su o svim ovim
događajima pričali. (66) Svi koji su za njih čuli u
srcu su ih nosili, govoreći: "Šta će onda dijete ovo
biti!" Jer, zbilja, ruka je Gospodnja bila s njim.

Zekarijin govor

(67) I otac njegov Zekarija Duhom se Svetim ispu-
ni te proreče, govoreći:
(68) "Neka je hvaljen Gospod, Bog Israilov,
jer on nama u posjetu dođe i narod svoj otkupi,
(69) i podiže za nas rog spasenja[1]
u domu sluge svoga Davida –
(70) kao što on od davnina govoraše na usta svetih
proroka svojih –
(71) izbavljenje od dušmana naših
i iz ruku svih mrzitelja naših,
(72) da se smiluje očevima našim,
i da se sjeti zavjeta svoga svetoga,
(73) prisege što je on ocu našem Abrahamu dade,
(74) da će nam dati da – izbavljeni iz ruku duš-
mana naših –
njemu bez straha služimo,
(75) u svetosti i pravednosti pred njim, sve dane
naše.
(76) A ti ćeš se, dijete, prorokom Svevišnjeg zvati,
jer ćeš ti pred Gospodom ići i njemu puteve pri-
premiti,
(77) da narodu njegovu preneseš znanje o spasenju
opraštanjem grijeha njihovih,
(78) zahvaljujući milosrđu Boga našeg,
s kojim će nam s neba sunce[2] što se rađa doći
(79) da obasja one koji žive u tmini i sjeni smrti,
da korake naše putem mira upravi."
(80) A dijete je raslo i duhom jačalo; živjelo je u
pustinji
sve do dana u kojem se očitovalo Israilu.

Isusovo rođenje

2 U dane te iziđe zapovijed cara Augusta da se u
svoj zemlji obavi popis stanovništva. (2) Ovo
bijaše prvi popis stanovništva u vrijeme dok je
Kvirinije upravljao Sirijom. (3) I svi krenuše da ih
popišu, svako u svoj grad.
(4) Tako i Jozef uziđe od Galileje, od grada Nazare-
ta, do Judeje, do grada Davidova zvanog Betlehem
– jer on bijaše iz kuće i od loze Davidove – (5) da
se upiše s Marijom, koja mu bijaše obećana, a koja
bijaše trudna. (6) Dok su tamo bili, navrši se vrije-
me da ona rodi. (7) I ona rodi sina svoga prvjenca
i umota ga u povoje pa ga u jasle položi, jer u go-
stinskoj sobi za njih mjesta ne bijaše.

Pastiri i anđeli

(8) U tom istom kraju bijahu pastiri koji su vani u
poljima ostajali i noću stada svoja čuvali. (9) An-
đeo Gospodnji najednom pred njih stade, i slava
Gospodnja oko njih zasja, a oni se silno uplašiše.
(10) Ali im anđeo reče: "Ne bojte se, jer, gle, ja vam
donosim dobru vijest o velikoj radosti za sav na-
rod: (11) danas vam se u gradu Davidovu Spasitelj
rodio, a on je Pomazanik[3], Gospodin. (12) Ovo će
vam znak biti: naći ćete dijete u povoje umotano
kako u jaslama leži."
(13) Odjednom se uz anđela pojavi mnoštvo voj-
ske nebeske koja je Boga slavila i govorila:
(14) "Slava Bogu u visinama,
a na zemlji mir među ljudima
kojima je on zadovoljan."
(15) Kad anđeli odoše od njih i na nebo se uspeše,
pastiri stadoše govoriti jedan drugome: "Hajdemo
onda pravo u Betlehem da vidimo to što se zbilo
i što nam Gospod objelodani." (16) Tako oni po-
hitješe i zatekoše Mariju, Jozefa i dijete gdje leži u
jaslama. (17) Kad ga ugledaše, oni obznaniše riječi
koje im bijahu o ovom djetetu kazane. (18) I svi
koji to čuše začudiše se onome što im pastiri re-
koše. (19) Ali je Marija sve ove događaje pamtila
i o njima u srcu svome razmišljala. (20) Pastiri se
vratiše, slaveći i hvaleći Boga zbog svega što bijahu
čuli i vidjeli, baš onako kako im je i bilo rečeno.

Isusovo posvećenje u hramu

(21) Osmi dan, prije nego što obrezan bijaše, da-
doše mu ime Isus, ime koje mu nadjenu anđeo još
prije negoli se u utrobi zače.
(22) I kad se vrijeme njihova čišćenja[4] prema Moj-
sijevu zakonu navrši, oni ga odnesoše u Jerusalem

[1] U hebrejskom uobičajeni izraz za označavanje moćnog Spasitelja.

[2] Odnosi se na Spasitelja.

[3] Grč. *Hristos*.

[4] Žena se četrdeset dana nakon poroda s vjerskog aspekta smatrala nečistom. Po isteku tog perioda prinosila se žrtva i opet se vraćalo u stanje čistote.

da ga pred Gospoda iznesu – (23) kako je i zapisano u Zakonu Gospodnjem: "Svaki sin prvjenac koji iz utrobe iziđe neka se Gospodu posveti" – (24) i da žrtvu prinesu, onako kako je u Zakonu Gospodnjem rečeno: "jedan par grlica ili dva golubića."
(25) I bijaše u Jerusalemu čovjek po imenu Simeon; i ovaj čovjek pravedan i pobožan bješe. On je utjehu Israilovu čekao; a nad njim je Duh Sveti bdio. (26) I bi mu od Duha Svetog objavljeno da neće vidjeti smrt prije nego što vidi Pomazanika Gospodnjeg. (27) Potaknut Duhom on u hram dođe; a kad roditelji uniješe dijete Isusa da za nj izvrše ono što je propis Zakona tražio, (28) on ga na ruke svoje primi i zahvali Bogu govoreći:
(29) "Sada, Gospode, puštaš slugu svoga u miru da pođe,[5]
prema riječi tvojoj,
(30) jer oči moje vidješe spasenje tvoje,
(31) koje si ti pred svim narodima pripremio,
(32) svjetlo obznane neznabošcima,
i slavu naroda tvoga Israila."
(33) A otac i majka djeteta bijahu zadivljeni onim što se o njemu govorilo. (34) Onda ih Simeon blagoslovi, pa Mariji, majci njegovoj, reče: "Gle, ono je određeno za pad i uzdizanje mnogih u Israilu, i za znak kojem će se protiviti – (35) a i tebi će samoj mač dušu probosti – da bi se misli mnogih srca objelodanile."
(36) I bijaše jedna proročica Ana, kći Fanuelova, iz plemena Ašerova. Bila je u godine zašla; nakon djevičanstva svoga sedam je godina s mužem živjela, (37) a onda kao udovica sve do osamdeset i četvrte godine starosti. Iz hrama nikada nije izlazila, nego je noću i danju postom i molitvom Bogu služila. (38) Baš u tom času ona priđe i, zahvaljujući Bogu, stade svima koji iskupljenje Jerusalema iščekivahu o djetetu govoriti.
(39) Kad Jozef i Marija uradiše sve po Zakonu Gospodnjem, vratiše se u Galileju, u svoj grad Nazaret. (40) A dijete je raslo i jačalo i mudrošću se napajalo; a milost Božija nad njim je bila.

Dječak Isus ostaje u hramu

(41) Roditelji njegovi svake su godine za blagdan Pesaha u Jerusalem išli. (42) Kad mu je dvanaest godina bilo, oni – prema običaju blagdana – tamo otiđoše. (43) I dok su se vraćali kući, nakon što su tamo sve dane proveli, dječak Isus ostade u Jerusalemu, a roditelji njegovi za to ne znadoše, (44) već mišljahu da je on u karavani, pa otiđoše jedan dan hoda; onda ga počeše tražiti među rodbinom svojom i poznanicima svojim. (45) Kako ga ne nađoše, oni se vratiše u Jerusalem, da ga traže. (46) Nakon tri dana nađoše ga u hramu kako među učiteljima sjedi, sluša ih i pitanja im postavlja. (47) Svi koji ga čuše zadiviše se razboru njegovu i odgovorima njegovim. (48) Kad ga ugledaše, zapanjiše se, a majka mu reče: "Sine, zašto nam ovo učini? Gle, otac te tvoj i ja zabrinuti tražimo."
(49) A on im reče: "Pa zašto ste me tražili? Zar niste znali da ja moram u kući Oca svoga biti?"[6] (50) Ali oni ne razumješe govor što im ga on izreče.
(51) Onda on s njima dolje u Nazaret siđe i poslušan im bijaše; a majka njegova sve je ovo u srcu čuvala. (52) A Isus je napredovao u mudrosti, stasu i milosti kod Boga i ljudi.

Ivanova propovijed

3 Petnaeste godine vladavine cara Tiberija, kad Poncije Pilat bijaše upravitelj judejski, i Herod tetrarh[7] galilejski, i brat njegov Filip tetrarh pokrajine iturejske i trahonitidske, a Lisanija tetrarh abilenski, (2) kad veliki svećenici bijahu Hanan i Kajafa – u pustinji riječ Božija Ivanu, sinu Zekarijinu, dođe. (3) I on sav kraj oko Jordana obiđe, propovijedajući da se treba pokajati i umočiti za oproštenje grijeha, (4) onako kako je napisano u Knjizi riječi proroka Izaije:
"Glas jednoga koji viče u pustinji:
'Pripremite put Gospodnji,
poravnajte mu drumove.
(5) Neka se napuni svaka dolina.
A svaka gora i brdo neka se spuste;
neka se krivi putevi isprave,
a neravni poravnaju.
(6) I svi će ljudi vidjeti spasenje Božije.'"
(7) Tako on stade govoriti svijetu koji je izlazio da ga on u vodu umoči: "Vi, leglo guja! Ko vas je upozorio da bježite od gnjeva[8] koji dolazi? (8) Zato

[5] Tj. da umre.

[6] U grčkome može značiti i *Zar niste znali da se ja moram pozabaviti poslovima svoga oca?*

[7] Tetrarh – sitni plemić s ograničenim ovlastima u Rimskom carstvu.

[8] Tj. Božijega gnjeva.

nosite plodove koji odgovaraju pokajanju i ne usudite se sebi reći: 'Mi imamo Abrahama za oca', jer ja vam kažem da je iz ovih stijena Bog kadar podići djecu Abrahamu. (9) Sjekira je već položena na korijen stabala; zato se svako stablo koje ne rađa dobar plod siječe i baca u vatru."
(10) Svijet ga je pitao: "Šta onda da činimo?"
(11) A on im je odgovarao i govorio: "Čovjek koji dvije haljine ima neka ih podijeli s onim koji nijedne nema, a neka isto učini i onaj koji hrane ima."
(12) Dođoše i neki poreznici da se u vodu umoče, pa mu rekoše: "Učitelju, šta da mi činimo?"
(13) A on im reče: "Ne ubirite više od onoga što vam je naređeno."
(14) Onda ga vojnici upitaše govoreći: "A mi, šta mi da činimo?"
A on im reče: "Ne uzimajte ni od koga novac nasilu, i uz ucjene, i plaćom svojom zadovoljni budite."
(15) Dok je narod iščekivao, i dok su se svi u srcima svojim pitali o Ivanu da li je on Pomazanik,
(16) Ivan im svima odgovori i reče: "Što se mene tiče, umačem u vodu. Ali će doći jedan koji je moćniji od mene, a ja nisam dostojan odriješiti mu vezicu na sandali. On će vas umakati Duhom Svetim i vatrom. (17) Lopata mu je razvijača u ruci da očisti gumno svoje i da sakupi svoju pšenicu, u žitnicu, a pljevu će on vatrom neugasivom spaliti."
(18) I mnogim drugim riječima Ivan je narodu o Radosnoj vijesti govorio. (19) Ali kad on ukori tetrarha Heroda zbog Herodijade, žene brata njegova, i zbog svih opačina koje Herod bijaše počinio, (20) Herod svemu tome doda i ovo: on Ivana u tamnicu baci.

Isusovo umočenje

(21) I dok se sav narod u vodu umakao, i Isus u vodu umočen bješe, a dok se on molio, nebo se otvori (22) i Duh Sveti u tjelesnom liku poput goluba spusti se na nj. I dođe glas s nebesa: "Ti si Sin moj voljeni, tobom sam ja veoma zadovoljan."

Isusov rodoslov

(23) Kad započe svoju službu, Isusu bijaše oko trideset godina. A on – smatralo se – bijaše sin Jozefa, sina Elija,
(24) sina Matata, sina Levija, sina Malkija, sina Janaja, sina Jozefa,
(25) sina Matatije, sina Amoca, sina Nahuma, sin Heslija, sina Nagaja,
(26) sina Mahata, sina Matatije, sina Šimija, sina Joseka, sina Jode,
(27) sina Johanana, sina Reše, sina Zerubbabila, sina Šealtijela, sina Nerija,
(28) sina Malkija, sina Adija, sina Kosama, sina Elmadama, sina Era,
(29) sina Ješue, sina Eliezera, sina Jorima, sina Matata, sina Levija,
(30) sina Šimona, sina Jude, sina Jozefa, sina Jonama, sina Elijakima,
(31) sina Male, sina Mane, sina Matate, sina Natana, sina Davida,
(32) sina Jišaja, sina Obeda, sina Boaza, sina Salmona, sina Nahšona,
(33) sina Aminadaba, sina Admina, sina Arnija, sina Hecrona, sina Pereca, sina Jude,
(34) sina Jakova, sina Izaka, sina Abrahama, sina Teraha, sina Nahora,
(35) sina Seruga, sina Reua, sina Pelega, sina Ebera, sina Šelaha,
(36) sin Kenana, sina Arpakšada, sina Šema, sina Noe, sina Lameka,
(37) sina Metušelaha, sina Hanoka, sina Jareda, sina Mahalaleela, sina Kenana,
(38) sina Enoša, sina Šita, sina Adama, sina Boga.

Isusovo iskušenje

4 Isus se, pun Duha Svetoga, vrati s Jordana, pa ga Duh odvede u pustinju, (2) gdje ga je đavao četrdeset dana na kušnju stavljao. U tim danima on ništa jeo nije, a kad oni prođoše, on ogladnje.
(3) I đavao mu reče: "Ako si ti Sin Božiji, zapovjedi da ovaj kamen postane hljeb."
(4) A Isus mu odgovori: "Zapisano je: 'Čovjek ne živi samo o hljebu.'"
(5) I đavao ga gore visoko odvede pa mu pokaza u tren oka sva kraljevstva svijeta, (6) te mu reče: "Ja ću ti svu vlast nad njima i slavu njihovu dati; jer je ona meni predana, i ja je dajem kome hoću. (7) Pa ako preda me ničice padneš, sve će biti tvoje."
(8) Isus mu odgovori: "Zapisano je: 'Ti se Gospodu, Bogu svome, klanjaj i samo njemu služi.'"
(9) Tad ga đavao odvede u Jerusalem pa ga postavi navrh hrama te mu reče: "Ako si ti Sin Božiji, baci se odavde dolje, (10) jer je zapisano: 'On će za te narediti anđelima svojim da te čuvaju',

(11) i: ‘Na rukama svojim oni će te uznijeti, da ti ne
bi nogom o kamen udario.’ ”
(12) A Isus mu odgovori: “Rečeno je: ‘Ti nemoj
Gospoda, Boga svoga, na kušnju stavljati.’ ”
(13) Kad je đavao sa svakom kušnjom prestao,
udalji se od njega do pogodna vremena.

Isus počinje javno djelovati

(14) I silom Duha Isus se u Galileju vrati, a glas
o njemu po svem se kraju raširi. (15) Tad on u
sinagogama njihovim podučavati stade, i svi ga
hvaljahu.
(16) Tako on dođe u Nazaret, gdje je odrastao, i –
kako je već bio navikao – u subotu u sinagogu uđe
pa ustade da čita. (17) Dadoše mu svitak proroka
Izaije, i on razmota svitak te nađe mjesto gdje bi-
jaše zapisano:
(18) “Duh je Gospoda na meni,
jer on me pomaza da donesem radosnu vijest si-
romasima;
on me posla da navijestim slobodu sužnjima
i povratak vida slijepcima,
da potlačene oslobodim,
(19) da objavim povoljnu godinu Gospodnju.”
(20) I on smota svitak, vrati ga poslužitelju pa sje-
de; a oči svih u sinagogi bijahu u nj uprte. (21) Tad
im on poče govoriti: “Danas se ovo Pismo, dok ste
ga slušali, ispunilo.”
(22) Svi su lijepo o njemu govorili i divili se ljup-
kim riječima koje su s usana njegovih dolazile. Go-
vorili su: “Nije li ovo Jozefov sin?”
(23) A on im reče: “Nema sumnje, vi ćete mi nave-
sti ovu izreku mudru: ‘Liječniče, sebe izliječi! Što
god smo čuli da je u Kafernaumu učinjeno – učini
to i ovdje u zavičaju svome.’ ”
(24) I on reče: “Doista vam velim: nijedan prorok
nije dobrodošao u svome rodnom gradu. (25) A
zbilja vam velim: bijaše mnogo udovica u Israilu
u Ilijino doba, kad se tri godine i šest mjeseci nebo
zatvori, i kad teška glad svu zemlju pritisnu. (26)
Ali Ilija ne bješe poslan nijednoj od njih osim ne-
koj udovici u Carfatu sidonskom. (27) I mnogo gu-
bavaca bijaše u Israilu u doba proroka Elizeja, ali
se nijedan od njih osim Naamana Sirijca ne očisti.”
(28) Svi se u sinagogi srdžbom ispuniše kad ovo
začuše, (29) te ustadoše pa ga iz grada istjeraše i
odvedoše ga na obronak brda na kojem grad nji-
hov sagrađen bješe, da ga s litice bace. (30) Ali on
kroz sred njih prođe i svojim putem ode.

Izlječenje obuzetog u sinagogi

(31) Onda on siđe u Kafernaum, grad galilejski.
Podučavao ih je u subotu. (32) Bili su zapanjeni
njegovim učenjem, jer mu riječ imaše moć.
(33) U sinagogi bješe neki čovjek opsjednut du-
hom nečistog, zloduhom, i on gromoglasno povi-
ka. (34) “Ostavi nas na miru! Šta hoćeš ti od nas,
Isuse Nazarećanine? Jesi li došao da nas uništiš? Ja
znam ko si ti: Svetac Božiji!”
(35) A Isus ga ukori riječima: “Budi miran i iz nje-
ga iziđi!” Zli duh obori ga pred svim ljudima i iziđe
tako da mu nimalo ne naudi.
(36) I svi oni bijahu zapanjeni, pa govorahu jedni
drugima: “Kakva je ovo riječ? Jer s vlašću i snagom
on nečistim duhovima zapovijeda, a oni izlaze.”
(37) I vijest o njemu po svim se mjestima okolo
raširi.

Liječenje Petrove punice i mnogih drugih

(38) Onda Isus ustade i ode iz sinagoge pa u dom
Šimonov uđe. A punicu Šimonovu bijaše obuzela
teška groznica, pa ga oni zamoliše da joj pomogne.
(39) Tad on, nagnuvši se nad nju, groznicu ukori,
i ona je napusti, te ova najednom ustade i poče ih
posluživati.
(40) Dok je sunce zalazilo, dovodili su mu sve one
koji su od raznih bolesti bolovali, a on ih je, stav-
ljajući ruku svoju na svakog od njih, liječio. (41) A
i zli su duhovi iz mnogih izlazili, vrišteći: “Ti si sin
Božiji!” Ali im on, koreći ih, ne dade da govore, jer
su oni znali da je on Pomazanik.
(42) Kad se razdani, Isus iziđe i otiđe na jedno
mjesto na samku. Svijet ga je tražio, pa kad dođo-
še do njega, pokušaše ga odvratiti da od njih ode.
(43) Ali on im reče: “Ja moram i drugim gradovi-
ma propovijedati radosnu vijest o kraljevstvu Bo-
žijem, jer radi toga sam ja poslan.” (44) I on nastavi
propovijedati u sinagogama judejskim.[9]

Prvi Isusovi učenici

5 I desi se, dok se narod oko Isusa tiskao i riječ
Božiju slušao, da je on pored Genezaretskog
jezera stajao. (2) I on vidje dvije lađe gdje stoje na
obali jezera; ribari bijahu sišli s njih i mreže svoje
sapirahu. (3) Tad se on pope na jednu lađu, onu
koja je bila Šimonova, i zamoli ga da se od kopna

[9] U nekim rukopisima stoji *galilejskim*.

malo otisne. A on sjede i nastavi podučavati ljude iz lađe. (4) Kad je prestao govoriti, reče Šimonu: "Otisni se u duboku vodu i mreže svoje za lov baci!"
(5) Šimon odgovori i reče: "Gospodaru, svu smo noć naporno radili, i ništa ulovili nismo, ali ja ću učiniti kako ti veliš, pa ću mreže zabaciti."
(6) Kad su to učinili, mnogu su ribu uhvatili, te im se mreže počeše razdirati. (7) Zato oni dadoše znak drugovima svojim s druge lađe da dođu i u pomoć im priteknu. I oni dođoše pa obje lađe napuniše tako da počeše tonuti.
(8) Kad to Šimon Petar vidje, on Isusu do koljena pade, govoreći: "Idi od mene, jer sam grešnik, Gospodine!" (9) I on i svi drugovi njegovi zapanjiše se zbog ribe što je bijahu ulovili, (10) a i Jakov i Ivan, sinovi Zebedejevi, drugovi Šimonovi. Tad Isus reče Šimonu: "Ne boj se, odsada ćeš ti ljude loviti!" (11) Kad lađe svoje na kopno izvukoše, oni sve ostaviše i za njim pođoše.

Izlječenje gubavca

(12) Dok je Isus u jednom gradu bio, gle, neki gubavac naiđe; pa kad ugleda Isusa, on licem na tlo pade i zamoli ga govoreći: "Gospodine, ako hoćeš, ti me možeš očistiti."
(13) Isus pruži ruku svoju i dotače čovjeka pa reče: "Hoću! Budi čist!" I najednom guba spade s njega.
(14) Isus mu naredi da ne kazuje nikome: "Nego idi, neka te svećenik pregleda i prinesi za očišćenje svoje ono što je Mojsije zapovjedio kao svjedočanstvo ljudima."
(15) Glas o Isusu sve se dalje pronosio, te se mnogi svijet okupljao da ga čuje i bolesti svoje izliječi.
(16) A Isus bi se često u osamu povlačio i molio se.

Izlječenje uzetoga

(17) Jednoga dana dok je on podučavao, farizeji[10] i učitelji Zakona koji bijahu došli iz svih sela galilejskih i judejskih i iz Jerusalema tamo su sjedili; a uz njega bješe Gospodnja snaga da bolesne liječi.
(18) I ljudi donesoše na nosilima čovjeka uzeta; pokušavali su da ga unesu i polože pred Isusa. (19) Ali kako zbog svjetine nikako ne nađoše puta da ga unesu, oni se popeše na krov i kroz crijep ga s nosiljkom njegovom spustiše pravo pred Isusa.
(20) Vidjevši vjeru njihovu, on reče: "Čovječe, grijesi su ti oprošteni."
(21) Pismoznanci i farizeji počeše u sebi misliti i govoriti: "Ko je ovaj što huli na Boga? Ko osim Boga samoga može grijehe oprostiti?"
(22) A Isus, znajući šta su oni mislili, reče im: "Zašto tako u srcima svojim mislite? (23) Šta je lakše – reći: 'Grijesi su ti oprošteni', ili reći: 'Ustani i hodaj!'? (24) Ali da biste znali da Sin Čovječiji[11] ima vlast na zemlji da grijehe prašta..." – Onda reče uzetome: "Ja ti kažem: ustani, uzmi slamaricu svoju i hajde kući!"
(25) On odmah pred njima ustade, uze ono na čemu je ležao i pođe kući, Boga slaveći. (26) Svi su bili zapanjeni, te počeše Boga slaviti; i strah ih obuze, pa rekoše: "Danas mi neobične stvari vidjesmo."

Pozivanje Levija

(27) Nakon toga iziđe Isus i ugleda poreznika po imenu Levi[12] gdje sjedi u svojoj porezničkoj kućici, te mu reče: "Pođi za mnom!" (28) I on ostavi sve, ustade i za njim pođe.
(29) Onda Levi za nj veliku gozbu u domu svome pripremi; a sa njima su za stolom mnogi poreznici, a i drugi, sjedili. (30) Farizeji i pismoznanci njihovi prigovoriše učenicima njegovim govoreći: "Zašto vi s poreznicima i grešnicima[13] jedete i pijete?"
(31) A Isus im odgovori i reče: "Onima koji su zdravi liječnik ne treba, nego onima koji su bolesni. (32) Ja nisam došao da pravedne zovem, nego grešnike."

Pitanje o postu

(33) Potom mu rekoše: "Ivanovi učenici često poste i mole se, isto čine i učenici farizejski, a tvoji jedu i piju."
(34) A Isus im reče: "Vi ne možete natjerati svatove da poste dok je mladoženja s njima, možete li?
(35) Ali doći će dani kad će im mladoženju odvesti; tada će oni u to vrijeme postiti."
(36) I još im on ovo slikovito kaza: "Niko ne kida komad tkanine s nove haljine da ga na staru haljinu prišije; jer tako će on novu haljinu poderati, a ni zakrpa s nove haljine staroj haljini neće odgo-

[10] Farizeji su jevrejska sljedba u Isusovo vrijeme; oni su bili vatreni obožavaoci Tore (koju je Bog dao Mojsiju).

[11] *Sin Čovječiji* je Isusov uobičajeni mesijanski naslov.

[12] Ime mu je bilo i Matej.

[13] Ovdje se pod *grešnicima* misli na Jevreje koji se nisu držali Zakona datog proroku Mojsiju onako kako su ga interpretirali farizeji.

varati. (37) I niko ne nalijeva mlado vino u stare
mjehove; jer mlado vino prodre mjehove i prolije
se, a mjehovi propadnu. (38) Nego, mlado se vino
mora u nove mjehove naliti. (39) I niko, pošto se
starog vina napije, ne traži novoga; jer on veli: 'Sta-
ro je bolje.'"

Isus gospoduje nad subotom

6 Dogodilo se jedne subote da je Isus prolazio
kroz žitna polja, a učenici njegovi brali su kla-
sove, trli ih rukama i jeli. (2) Tad neki farizeji reko-
še: "Zašto činite ono što dopušteno nije subotom?"
(3) A Isus im odgovarajući reče: "Zar nikad niste
čitali šta je David učinio kad je ogladnio, on i dru-
govi njegovi, (4) kako je ušao u kuću Božiju, pa
je uzeo i jeo hljeb posvećeni[14], koji nikome osim
svećenicima nije dopušteno jesti, pa ga pratiocima
svojim dao?" (5) Onda im on reče: "Sin Čovječiji
gospoduje nad subotom."
(6) Druge subote uđe on u sinagogu i poče podu-
čavati; a tamo je bio čovjek kome desna ruka bija-
še usahla. (7) Pismoznanci i farizeji pazili su na nj,
da vide hoće li liječiti u subotu, da bi ga optužili.
(8) Ali on je znao misli njihove, te reče čovjeku s
usahlom rukom: "Ustani i istupi!" A on ustade i
naprijed prođe. (9) Tad im Isus reče: "Pitam vas je
li u subotu dopušteno činiti dobro ili nažao činiti,
spasiti život ili ga upropastiti?" (10) Nakon što ih
pogleda sve naokolo, reče onom čovjeku: "Ispruži
ruku!" On to učini, i ruka mu ozdravi. (11) Ali ove
bijes obuze, pa počeše jedni s drugima raspravljati
šta bi s Isusom mogli učiniti.

Dvanaesterica izabranih

(12) U to doba ode Isus u goru da se moli, i on
svu noć provede moleći se Bogu. (13) A kad dan
osvanu, on pozva učenike svoje i između njih
izabra dvanaestericu, koje on nazva i apostolima:
(14) Šimona, kojemu još nadjenu ime Petar, i brata
mu Andriju; i Jakova i Ivana; i Filipa i Bartolome-
ja; (15) i Mateja i Tomu; Jakova Alfejeva, i Šimona,
kojeg su zvali Zelot[15]; (16) Judu Jakovljeva, i Judu
Iskariota, koji izdajnik postade.

[14] U čadoru sastanka svake je subote Bogu posvećivano dvanaest hljebova (v. Levijevski zakonik 24:5-9). Oni su nazvani *hljebom za postignuće Božijeg prisustva*.

[15] Zelot znači *koji voli domovinu*. U vrijeme tadašnje rimske uprave taj su nadimak nosili pripadnici radikalne jevrejske stranke.

Sretnici i nesretnici

(17) Isus s njima siđe pa stade na jednoj zaravni; a
tamo bijaše velik broj njegovih učenika i mnoštvo
ljudi iz sve Judeje i Jerusalema te s tirskog i sidon-
skog priobalja, (18) koji bijahu došli da ga čuju i da
se od bolesti svojih izliječe; izliječeni su bili i oni
koje su nečisti duhovi mučili. (19) I sav se narod
trudio da ga dotakne, jer snaga je iz njega izbijala
i sve ih liječila.
(20) I gledajući u učenike svoje, on reče: "Blago
vama, siromasi, jer vaše je kraljevstvo Božije!
(21) Blago vama koji ste sada gladni, jer ćete se vi
nasititi! Blago vama koji sada plačete, jer ćete se
vi smijati!
(22) Blago vama kad vas ljudi mrze, i izopćuju vas,
i vrijeđaju vas, i kao zlo ime vaše preziru, zbog
Sina Čovječijeg.
(23) Toga se dana radujte i od radosti skačite, jer,
gle, velika je vaša nagrada na nebu. Ta isto su tako
i očevi njihovi s prorocima postupali.
(24) A teško vama koji ste bogati, jer ste vi udob-
nost u svemu osjetili.
(25) Teško vama koji ste sada siti, jer ćete vi ogla-
dnjeti. Teško vama koji se sada smijete, jer ćete vi
tugovati i plakati.
(26) Teško vama kad svi ljudi o vama dobro gово-
re, jer isto su tako očevi njihovi s lažnim proroci-
ma postupali.

Voljeti neprijatelje

(27) A vama koji čujete ja velim: Volite svoje ne-
prijatelje, činite dobro onima koji vas mrze, (28)
blagosiljajte one koji vas proklinju, molite se za one
koji s vama loše postupaju. (29) Ko god vas udari po
jednom obrazu – okrenite mu i drugi; i ko god vam
ogrtač uzme – ne branite mu ni košulje svoje. (30)
Podaj svakome ko ište od tebe, i ko god uzme nešto
što je tvoje – ne traži to natrag. (31) Postupaj s dru-
gima onako kako bi ti htio da oni s tobom postupaju.
(32) Ako volite one koji vas vole – kakvo priznanje
očekujete? Ta i grešnici vole one koji njih vole. (33)
Ako vi činite dobro onima koji vama dobro čine
– kakva vam je nagrada? Ta i grešnici isto čine.
(34) Ako pozajmljujete onima od kojih očekujete
da ćete nazad dobiti – kakvu nagradu očekujete?
Ta i grešnici pozajmljuju grešnicima, da bi jedna-
ko nazad dobili. (35) Nego, dušmane svoje volite,
i dobro činite, i pozajmljujte ne očekujući ništa

natrag – pa će vam nagrada velika biti, i vi ćete sinovi Svevišnjega biti, jer on je dobar prema nezahvalnima i zlima. (36) Budite milostivi, kao što je milostiv Otac vaš.

Ne sudite druge

(37) Nemojte suditi, pa vam se neće suditi; ne osuđujte, pa nećete osuđeni biti; opraštajte, pa će vam oprošteno biti. (38) Dajite, pa će vam se dati. Dobra mjera, stisnuta, stresena i prepuna, u krilo će vam se istresti. Jer kako budete mjerili, tako će se i vama mjeriti."
(39) On im i ovo slikovito kaza: "Slijepac ne može voditi slijepca, zar ne? Neće li obojica upasti u jamu? (40) Učenik nije iznad učitelja svoga; a svako ko je potpuno poučen kao učitelj svoj će biti.
(41) Zašto gledaš u trun što je u oku brata tvog, a ne primjećuješ cjepanicu u oku svom? (42) Ili, kako možeš reći bratu svom: 'Brate, daj da ti izvadim trun iz oka', kad sam ne vidiš cjepanicu u oku svom? Licemjere, najprije izvadi cjepanicu iz oka svog, pa ćeš onda jasno vidjeti da izvadiš trun iz oka brata svog.
(43) Nema dobra stabla koje loš plod daje niti, opet, lošeg stabla koje dobar plod daje. (44) Jer svako se stablo po plodu svome poznaje. Ne beru ljudi s trnja smokve niti s drače grožđe beru. (45) Dobar čovjek iznosi dobro iz riznice dobra u srcu svome, a zao čovjek iznosi zlo iz riznice zla u srcu svome; jer usta njegova govore onim što ispunja srce njegovo."

Graditelji i temelji

(46) "Zašto me zovete: 'Gospodine! Gospodine!', a ne činite ono što kažem? (47) Ko god meni dođe i čuje riječi moje i radi po njima – pokazat ću vam kakav je taj: (48) on je kao čovjek koji kuću gradi, koji je duboko iskopao i na stijenu temelje postavio; pa kad poplava bude, bujica na tu kuću navali, ali je ne može uzdrmati jer je dobro sagrađena.
(49) A onaj koji je čuo, ali ne radi po njima sličan je čovjeku koji je bez temelja kuću na zemlji sagradio; bujica na nju navali, i ona se najednom sruši, i velika ruševina od te kuće bude."

Stotnikova vjera

7 Kad je pred narodom dovršio sav govor svoj, Isus ode u Kafernaum. (2) A sluga nekog stotnika čete, kojeg je gospodar njegov visoko cijenio, bijaše nasmrt bolestan. (3) Kad je ovaj čuo za Isusa, on posla nekoliko jevrejskih starješina da ga upitaju da dođe i spasi život njegovom sluzi. (4) Kad dođoše Isusu, oni ga usrdno zamoliše riječima: "On je vrijedan da ti to za nj učiniš, (5) jer on voli narod naš, i on nam je sinagogu sagradio."
(6) Tad Isus pođe s njima; i ne bješe daleko od kuće, kad mu stotnik posla prijatelje da mu kažu: "Gospodine, ne muči se više, jer ja nisam vrijedan da mi ti pod krov uđeš – (7) zato i ne vidjeh sebe dostojnim da ti dođem – nego samo reci riječ, i sluga će moj ozdraviti. (8) Jer i ja sam čovjek podložan vlasti, s vojnicima pod sobom, pa jednome kažem: 'Idi!' – i on ode, a drugome: 'Dođi!' – i on dođe, i slugi svome: 'Uradi to!' – i on to uradi."
(9) Kad Isus ovoču, zadivi mu se pa se okrenu mnoštvu koje je išlo za njim i reče: "Velim vam, ni u Israilu tolike vjere ne nađoh." (10) Kad se oni koji bijahu poslani vratiše kući, zatekoše slugu u dobru zdravlju.

Proživljenje mladića iz Naina

(11) Ubrzo Isus ode u grad po imenu Nain; i učenici njegovi i veliko mnoštvo svijeta pođoše s njim.
(12) Pa kad se primaknu vratima gradskim, bijahu iznosili mrtvaca, sina jedinca u majke, a ona udovica bijaše; i velika je gomila ljudi iz grada s njom bila. (13) Kad je Gospodin vidje, on se na nju sažali pa joj reče: "Ne plači!"
(14) On priđe i nosila dotaknu, a nosači stadoše. I on reče: "Mladiću, tebi govorim, ustani!" (15) Mrtvac se pripodiže i poče govoriti, a on ga majci njegovoj vrati.
(16) Strah obuze sve njih, te slavljahu Boga riječima: "Velik se prorok među nama pojavi!", i: "Bog se pobrinu za narod svoj!" (17) Ova vijest o njemu pronese se svom Judejom i svom okolicom.

Ivanovo izaslanstvo

(18) O svim ovim događajima Ivana izvijestiše učenici njegovi. (19) Ivan pozva dvojicu učenika svojih pa ih posla Gospodinu da upitaju: "Jesi li ti Očekivani, ili da drugoga tražimo?"
(20) Kad mu ovi ljudi dođoše, rekoše: "Ivan Umočitelj posla nas tebi da upitamo: 'Jesi li ti Očekivani, ili da drugoga tražimo?'"
(21) Baš u tom času Isus je mnoge liječio od bolesti, muka i zlih duhova; i mnogima koji bijahu

slijepi vid je vraćao. (22) I on im odgovori i reče: "Idite i javite Ivanu šta ste vidjeli i čuli: slijepi progledaju, hromi hodaju, gubavi su očišćeni, gluhi čuju, mrtvi ustaju i siromašnima se propovijeda Radosna vijest. (23) Blago onom ko ne zabludi zbog mene."
(24) Kad izaslanici Ivanovi odoše, Isus poče govoriti svjetini o Ivanu: "Šta ste išli gledati u pustinji? Trsku koju vjetar ljulja? (25) Pa šta ste onda išli gledati? Čovjeka odjevena u sjajne haljine? Oni koji nose sjajne haljine i u raskoši žive u kraljevskim su dvorima! (26) Pa šta ste onda išli gledati? Proroka? Jeste, velim vam, i onoga koji je više nego prorok. (27) To je onaj o kojem je zapisano: 'Gle, ja pred tobom vjesnika svoga šaljem, koji će pripremiti put tvoj pred tobom.' (28) Velim vam, među onima koje su rodile žene nema nikoga od Ivana većega. Ali onaj koji je najmanji u kraljevstvu Božijem veći je od njega."
(29) Sav narod, i poreznici, kad ovo čuše, priznadoše pravdu Božiju tako što se Ivanovim umočenjem u vodu umočiše. (30) Ali farizeji i zakonoznalci odbaciše ono što je Bog kanio s njima, ne htijući da ih on u vodu umoči.
(31) "S čime da onda usporedim ljude ovoga naraštaja? Na kog su nalik? (32) Oni su poput djece što sjede na trgu i jedna drugoj dovikuju govoreći: 'Mi smo vam svirali na fruli, a vi niste igrali; mi smo pjevali tužaljku, a vi niste zaplakali.' (33) Ta dođe Ivan Umočitelj, koji ne jede hljeba i ne pije vina, pa vi velite: 'On ima zloduha!' (34) Dođe Sin Čovječiji, koji jede i pije, pa vi velite: 'Gle, izjelice i pijanice, prijatelja poreznika i grešnika!' (35) Ali mudrost opravdavaju sva djeca njezina."

Isus i grešnica

(36) Jedan farizej pozva Isusa da s njim jede, pa on ode u farizejevu kuću i namjesti se. (37) A bijaše u gradu jedna grešnica; pa kad dozna da on u farizejevoj kući za stolom sjedi, ona alabastrenu bočicu miomirisa donese: (38) i dok je iza njega do nogu njegovih stajala, ona mu, plačući, suzama svojim poče noge kvasiti, pa ih stade kosom svojom potirati i ljubiti ih i miomirisom ih mazati.
(39) Kad farizej, koji ga bijaše pozvao, to vidje, on pomisli: "Da je ovaj čovjek prorok, on bi znao ko je i kakva je ova žena što ga dodiruje, da je grešnica."
(40) A Isus mu reče: "Šimone, imam ti nešto kazati."
A on reče: "Kaži, Učitelju."
(41) "Jedan pozajmljivač novca imao je dva dužnika: jedan je dugovao pet stotina dinara, a drugi pedeset dinara. (42) Kako nisu mogli dug vratiti, on velikodušno obojici oprosti. Pa koji će ga od njih više voljeti?"
(43) Šimon odgovori i reče: "Mislim onaj kojem je veći dug oprostio."
A on mu reče: "Pravo si prosudio."
(44) I okrećući se prema ženi, reče Šimonu: "Vidiš li ti ovu ženu? Ja ti u kuću uđoh; ti mi ne dade vode za noge moje,[16] a ona mi suzama svojim noge pokvasi i kosom ih svojom otra. (45) Ti me ne poljubi, a ona, otkad uđoh, ne prestade noge moje ljubiti. (46) Ti mi glavu uljem ne pomaza, a ona mi pomaza noge miomirisom. (47) Zato ti ja velim: grijesi njeni, kojih je mnogo, oprošteni su, zato je ona mnogo voljela; a onaj kojem se malo prašta malo voli."
(48) Onda joj on reče: "Grijesi su ti oprošteni!"
(49) Oni koji su s njim za stolom sjedili počeše među sobom govoriti: "Ko je ovaj da čak i grijehe prašta?"
(50) A on reče ženi: "Vjera te tvoja spasila; pođi u miru."

Žene u Isusovoj pratnji

8 Ubrzo Isus poče obilaziti gradove i sela, propovijedajući i navješćujući radosnu vijest o kraljevstvu Božijem. S njim su bila dvanaesterica (2) i neke žene koje bijahu od zlih duhova i bolesti izliječene: Marija, koju su zvali Magdalanka[17], iz koje bijaše sedam zlih duhova izišlo, (3) i Ivana, žena Kuza, Herodova upravitelja, i Suzana i mnoge druge koje su ih svojim dobrima pomagale.

Isus govori slikovito: Priča o sijaču

(4) Dok se sabiralo mnoštvo svijeta i dok su ljudi iz raznih gradova dolazili k njemu, Isus reče u slici:
(5) "Sijač iziđe da sjeme svoje posije. Dok je sijao, neke sjemenke padoše pokraj puta, i one bijahu pogažene, te ih ptice s neba pozobaše. (6) Neke padoše na kamen, i čim nikoše, sasušiše se, jer ne imađahu vlage. (7) Neka padoše među trnje, i trnje

[16] Tj. nisi me primio kako dolikuje.

[17] Ona je rodom bila iz grada Magdale. Nju ne treba poistovjećivati s grešnicom o kojoj je riječ u poglavlju 7, niti s Marijom iz Betanije (v. Ivan 11:1).

s njima izraste pa ih uguši. (8) A neke padoše na dobru zemlju pa izrastoše i rodiše stostruko." Kad to reče, on povika: "Ko ima uši da čuje – neka čuje!"
(9) Učenici njegovi upitaše ga šta znači ovaj slikoviti govor. (10) A on reče: "Vama je dato da spoznate tajne kraljevstva Božijeg, a drugima je to u slikama – da gledaju, ali ne opažaju, i slušaju, ali ne razumiju.
(11) A ovo je značenje slikovita govora: sjeme je riječ Božija – (12) ono pokraj puta jesu oni koji su čuli; onda dođe đavao i otme im riječ iz srca, da oni ne bi vjerovali i spašeni bili; (13) ono na kamenu jesu oni koji s radošću prime riječ kad je čuju; ali oni nemaju korijena: jedno vrijeme vjeruju, pa u vrijeme kušnje otpadaju; (14) koje pade među trnje – to su oni koji su čuli, ali ih u putu uguše brige, blago i užici svjetski, pa oni plodom ne sazriju. (15) A ono na dobroj zemlji – to su oni koji su poštenim i dobrim srcem riječ čuli, pa je čvrsto drže i ustrajno plod daju."

Priča o svjetiljci

(16) "Niko svjetiljku, nakon što je upali, sudom ne pokrije niti je pod postelju stavi, nego na stalak da bi oni koji ulaze svjetlo vidjeli. (17) Jer nema ništa skriveno što se neće na vidjelo iznijeti niti tajno što se neće obznaniti i na glas izići. (18) Zato pazite kako slušate; jer ko god ima[18] – njemu će se još dati, a ko god nema – oduzet će mu se i ono što misli da ima."

Isusova majka i braća

(19) Onda mu majka i braća dođoše, ali mu nisu mogli od gomile prići. (20) Neko mu reče: "Majka tvoja i braća tvoja napolju stoje, želeći te vidjeti."
(21) A on im odgovori i reče: "Majka moja i braća moja oni su koji riječ Božiju čuju i izvršavaju je."

Stišavanje vjetra

(22) Jednoga dana Isus i učenici njegovi ukrcaše se na lađu, pa im on reče: "Hajdemo prijeći na drugu stranu jezera." I oni se otisnuše. (23) Ali dok su plovili, on zaspa. Uto se na jezero spusti snažan vjetar, te ih voda mogaše potopiti, i oni se nađoše u opasnosti.
(24) Tad otiđoše do Isusa pa ga probudiše riječima: "Učitelju, Učitelju, izgibosmo!" A on ustade pa ukori vjetar i uzburkane valove, i oni se utišaše i sve se smiri.
(25) Onda im on reče: "Gdje vam je vjera?"
U strahu i čudu oni jedni drugima rekoše: "Pa ko je ovaj da i vjetru i vodi zapovijeda, a da mu se oni pokoravaju?"

Izlječenje obuzetog iz Gerase

(26) Onda oni otploviše do kraja geraskog, koji je naspram Galileje. (27) I kad Isus na kopno zakorači, iziđe mu ususret neki čovjek iz grada kojeg zlodusi bijahu opsjeli; on već dugo ne bijaše haljine obukao, i nije živio u kući, već u grobnicama. (28) Kad ugleda Isusa, on povika i pred njega pade pa iz sveg glasa dreknu: "Šta hoćeš od mene, Isuse, Sine Boga Svevišnjeg? Preklinjem te, ne muči me!" (29) Jer on bijaše zapovjedio nečistom duhu da iz čovjeka iziđe. On ga je mnogo puta obuzimao. Ovaj je lancima i okovima vezan bio i pod stražom su ga držali, ali bi on lance svoje pokidao i zloduh bi ga u pustinju otjerao.
(30) Isus ga upita: "Kako ti je ime?"
A on reče: "Legija", jer mnogo zloduha bijaše u nj ušlo. (31) Oni su ga preklinjali da im ne zapovjedi da u bezdan odu.
(32) A tamo bijaše jedno veliko krdo svinja koje se hranilo na padini brda. Zlodusi ga preklinjahu da im dopusti da u svinje uđu, pa im on dopusti. (33) Zlodusi iziđoše iz čovjeka i u svinje uđoše; krdo pojuri niz strmu obalu u jezero i utopi se.
(34) Kad čobani vidješe šta se zbilo, pobjegoše i to ispričaše u gradu i po tom kraju. (35) Ljudi iziđoše da vide šta se zbilo. Dođoše Isusu i nađoše čovjeka iz kojeg zlodusi bijahu izišli kako Isusu do nogu sjedi, obučen i pri zdravoj pameti, i uplašiše se. (36) Oni koji to bijahu vidjeli ispričaše im kako je opsjednuti čovjek spašen. (37) I sav narod iz kraja geraskog i okolice zamoli Isusa da od njih ode, jer ih golem strah obuze; i on uđe u lađu i vrati se.
(38) Čovjek iz kojeg zlodusi bijahu izišli molio ga je da mu dopusti da bude s njim, ali ga on posla nazad, govoreći: (39) "Vrati se kući svojoj i kazuj šta je sve za te Bog učinio." Tako on ode i po cijelom gradu ispriča o velikim stvarima koje Isus za nj učini.

[18] Tj. ko god razumije te tajne.

Proživljenje djevojčice i izlječenje žene

(40) A kad se Isus vrati, narod ga rado primi, jer su
ga svi čekali. (41) I dođe neki čovjek po imenu Jair
– a on bijaše poglavar sinagoge – pa Isusu pred
noge pade i stade ga preklinjati da mu u kuću svra-
ti, (42) jer on imađaše kćer jedinicu, kojoj bijaše
dvanaestak godina, a na samrti bješe.
I dok je Isus išao, mnoštvo svijeta tiskalo se oko
njega. (43) Tad mu se neka žena koja je patila od
krvarenja dvanaest godina, i niko je nije mogao
izliječiti, (44) primaknu straga i dotaknu resu nje-
gova ogrtača, pa joj krvarenje najednom prestade.
(45) Isus reče: "Ko me dotaknu?"
I dok su to svi oni nijekali, Petar reče: "Učitelju, na-
rod se gomila i stišće te."
(46) Ali Isus reče: "Neko me zbilja dodirnuo, jer ja
osjetih da snaga iz mene iziđe."
(47) Kad žena vidje da nije mogla neprimijećena
otići, ona drščući dođe pa preda nj pade i pred
svim narodom reče zašto ga je dotakla i kako je
najednom ozdravila.
(48) A on joj reče: "Kćeri, vjera te tvoja izliječila;
pođi u miru!"
(49) Dok je on još govorio, dođe neko iz kuće slu-
žbenika sinagoge i reče: "Umrla ti je kći; ne smetaj
više Učitelju!"
(50) Ali kad Isus ovoču, on mu odgovori: "Ne boj
se, samo vjeruj, i ona će ozdraviti!"
(51) Kad on u kuću dođe, ne dade nikome da uđe
s njim, samo Petru, Ivanu i Jakovu te ocu i majci
djevojčinoj. (52) Svi su plakali i naricali za njom,
ali on reče: "Prestanite plakati, jer ona nije umrla,
nego spava!"
(53) Oni ga ismijavahu, jer su znali da je umrla.
(54) Ali on je uze za ruku i zovnu riječima: "Dijete,
ustani!" (55) I duh joj se vrati, te ona odjednom
ustade, a on naredi da joj se dadne da jede. (56)
Roditelji njezini bijahu zapanjeni, a on im naredi
da nikome ne govore o onome što se zbilo.

Služba dvanaesterice

9 Isus pozva dvanaestericu i dade im moć i
vlast nad svim zlodusima i da bolesne liječe.
(2) I on ih posla da kraljevstvo Božije navješćuju i
da bolesne liječe. (3) I reče im: "Ne nosite ništa za
put: ni štapa ni torbe ni hljeba ni novca, i ne imajte
i drugu haljinu. (4) U koju god kuću uđete, tamo
ostanite dok taj grad ne napustite. (5) A što se tiče
onih koji vas ne prime – kad iz toga grada budete
izlazili, otresite prašinu s tabana svojih, za svjedo-
čanstvo protiv njih." (6) I oni pođoše pa krenuše
kroz sela, svuda propovijedajući Radosnu vijest i
liječeći bolesne.
(7) Tetrarh Herod čuo je za sve što se zbiva, i on
uistinu bijaše zbunjen jer neko reče da se Ivan iz
mrtvih podigao, (8) neko da se Ilija pojavio, a dru-
gi da je jedan od drevnih proroka ponovo ustao.
(9) Herod reče: "Ja sam Ivanu glavu odrubio. Ali ko
je ovaj čovjek o kojem ovakve stvari čujem?" I on
ga je nastojao vidjeti.

Isus nahrani pet hiljada ljudi

(10) Kad se apostoli vratiše, oni Isusu ispričaše sve
što bijahu učinili. Onda ih on sa sobom povede pa
se oni povukoše u grad zvani Betsaida. (11) Ali na-
rod to doznade pa za njim krenu. On ih lijepo do-
čeka; govorio im je o kraljevstvu Božijem i liječio
one kojima je lijek trebao.
(12) Dok se dan primicao kraju, dvanaesterica do-
đoše pa mu rekoše: "Otpusti narod da ode u okol-
na imanja i krajeve da hranu i konak nađe, jer smo
mi ovdje u pustu mjestu."
(13) Ali on im reče: "Dajte im vi da jedu!"
"Mi imamo", rekoše oni, "samo pet pogača i dvije
ribe, osim ako ne odemo i svemu ovome svijetu
hranu ne kupimo."
(14) Bilo je oko pet hiljada muškaraca. Tad on reče
učenicima svojim: "Posjedajte ih u skupine od po
pedeset." (15) Oni tako učiniše pa ih sve posjedaše.
(16) Onda on uze pet pogača i dvije ribe pa, gleda-
jući u nebo, blagoslovi hranu, i razlomivši ih dade
ih učenicima da ih stave pred svijet. (17) Svi su jeli
i nasitili se. Onda pokupiše dvanaest punih sepeti-
ća razlomljenih komada koji iza njih ostadoše.

Petar priznaje Isusa Pomazanikom

(18) Desi se jednom dok se Isus sam molio, a s
njim bijahu učenici njegovi, da ih on upita govo-
reći: "Šta kaže svijet ko sam ja?"
(19) Oni mu odgovoriše: "Jedni kažu Ivan Umoči-
telj, drugi Ilija, a treći da je jedan od drevnih pro-
roka ustao."
(20) A on ih upita: "A šta vi kažete ko sam ja?"
Odgovarajući, Petar reče: "Pomazanik[19] Božiji."

[19] V. nap. uz Luka 2:11.

Isus prvi put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(21) Ali on ih upozori i naredi im da nikome o tom ne govore, (22) dodavši: "Sin Čovječiji mora mnogo trpjeti, i starješine i glavni svećenici i pismoznanci moraju ga odbaciti, te on mora ubijen biti i treći dan uskrsnuti." (23) Onda on svima reče: "Ako iko hoće da pođe za mnom, mora se odreći sebe i svaki dan križ svoj uprtiti[20] i mene slijediti. (24) Jer ko god želi spasiti život svoj izgubit će ga, a ko god izgubi život svoj zarad mene, spasit će ga. (25) Ta kakva je korist čovjeku da dobije sav svijet, a sebe izgubi ili se upropasti? (26) Ko se god postidi mene i riječi mojih, i njega će se Sin Čovječiji postidjeti kad dođe u slavi svojoj i u slavi Oca i anđela svetih. (27) A uistinu vam velim: ima nekih koji ovdje stoje što neće okusiti smrt sve dok ne vide kraljevstvo Božije."

Preobraženje Isusa

(28) Oko osam dana nakon što ovo reče on uze sa sobom Petra, Ivana i Jakova pa se pope na goru da se moli. (29) Dok se on molio, izgled se njegova lica promijeni, a odjeća mu pobijelje i zasja. (30) I gle, dva su čovjeka s njim zborila, a to bjehu Mojsije i Ilija, (31) koji, pojavivši se u sjaju, govorahu o njegovoj smrti što ju je on u Jerusalemu trebao dočekati.
(32) Petra i saputnike njegove bijaše san savladao, ali kad se posve razbudiše, vidješe sjaj njegov i dva čovjeka gdje s njim stoje. (33) I dok su oni odlazili od njega, Petar, ne znajući šta govori, reče Isusu: "Učitelju, dobro je da budemo ovdje. Načinimo tri sjenice – jednu za te, jednu za Mojsija i jednu za Iliju."
(34) Dok je on to govorio, pojavi se oblak i zasjeni ih; i oni se uplašiše kad u oblak zamakoše. (35) Onda iz oblaka doprije glas: "Ovo je Sin moj, Odabrani; njega slušajte!" (36) I kad se začu glas, Isus se nađe sam. Oni su šutjeli i nikome u to vrijeme nisu ništa o onome što bijahu vidjeli govorili.

Izlječenje opsjednutog dječaka

(37) Sutradan, kad siđoše s gore, silan mu svijet ususret iziđe. (38) I neki čovjek iz gomile zavika: "Učitelju, molim te da mi sina pogledaš, jedinac mi je. (39) Duh ga obuzme, pa on najednom zavrišti, i u grčeve ga baci, pa on zapjeni; i samo ga se, mrcvareći ga, s mukom okani. (40) Ja sam učenike tvoje molio da ga istjeraju, ali oni ne mogahu."
(41) A Isus odgovarajući reče: "O nevjerni i pokvareni naraštaju, dokle ću biti s vama i trpjeti vas? Dovedi ovamo sina svoga!"
(42) Dok je ovaj prilazio, zloduh ga o zemlju tresnu i u grčeve ga baci. Ali Isus ukori nečistog duha i izliječi dječaka pa ga ocu njegovu vrati. (43) I svi se u čudu nađoše pred veličinom Božijom.

Isus drugi put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

I dok su se svi divili svemu što je on činio, on učenicima svojim reče: (44) "Neka vam se ove riječi u uši utuve: Sin Čovječiji bit će predan u ruke ljudima." (45) Ali oni nisu razumjeli ove riječi; one su od njih skrivene bile da ih oni ne bi shvatili, a bojali su se pitati ga o tim riječima.

Ko je najveći

(46) Među njima se zametnu rasprava o tome koji bi od njih mogao biti najveći. (47) Ali Isus, znajući šta su oni u srcima svojim mislili, uze jedno dijete i postavi ga kraj sebe (48) pa im reče: "Ko god u moje ime ovo dijete primi – mene prima, a ko god primi mene – prima onoga koji je mene poslao. Ko je među svima vama najmanji, taj je velik."
(49) Ivan odgovori: "Učitelju, vidjeli smo jednog gdje izgoni zloduhe u tvoje ime, i pokušali smo ga spriječiti jer on ne ide s nama."
(50) A Isus mu reče: "Nemojte mu braniti, jer ko nije protiv vas – za vas je."

Samarijanci odbacuju Isusa

(51) Kako se bližilo vrijeme njegovu uzdignuću, on čvrsto riješi da ode u Jerusalem. (52) Poslao je pred sobom glasnike, pa oni krenuše te dođoše u jedno samarijansko selo da za nj sve pripreme. (53) Ali ga oni ne primiše jer se on bijaše zaputio u Jerusalem. (54) Kad to Jakov i Ivan, učenici njegovi, vidješe, oni rekoše: "Gospodine, hoćeš li da zapovjedimo vatri da s neba siđe i proguta ih [kako je činio i Ilija]?" (55) A on se okrenu i ukori ih [rekavši: "Vi ne znate od kakvog ste duha! (56) Ta

[20] *Križ svoj uprtiti* znači biti spreman podnijeti sve, čak i vlastiti život žrtvovati na tom putu.

nije Sin Čovječiji došao da živote ljudske uništava, nego da ih spašava!”[21]] I oni odoše u drugo selo.

Slijeđenje Isusa

(57) Dok su oni putem išli, neko mu reče: “Ja ću te slijediti kamo god da kreneš.”
(58) A Isus mu reče: “Lisice imaju jazbine i ptice nebeske gnijezda, a Sin Čovječiji nema gdje glavu svoju spustiti.”
(59) A nekom drugom reče: “Slijedi me.”
Ali ovaj reče: “Gospodine, najprije mi dopusti da odem i oca svoga ukopam.”[22]
(60) A on mu reče: “Dopusti mrtvima da mrtve svoje ukopavaju, a tebe što se tiče – ti idi i svuda kraljevstvo Božije navješćuj.” (61) A neko drugi reče: “Ja ću te slijediti, Gospodine, ali mi najprije dopusti da se s ukućanima oprostim.”
(62) A Isus mu reče: “Niko ko ruku svoju na plug metne pa natrag pogleda nije prikladan za kraljevstvo Božije.”

Slanje sedamdeseterice

10 Poslije toga Gospodin odredi još sedamdesetericu[23] pa ih po dvojicu pred sobom posla u svaki grad i mjesto kamo je sam kanio otići.
(2) I on im reče: “Ljetine je mnogo, a radnika malo. Zato molite Gospodara ljetine da pošalje radnike u žetvu svoju. (3) Idite! Evo, ja vas kao janjce među vukove šaljem. (4) Ne nosite ni pojasa novčanog ni torbe ni obuće, i nikog putem ne pozdravljajte. (5) U koju god kuću uđete, najprije recite: ‘Mir ovoj kući!’ (6) Bude li tamo čovjek mira, blagoslov će se vaš na nj spustiti, a ako ne bude, vama će se vratiti. (7) Ostanite u toj kući, jedući i pijući šta vam oni daju, jer radnik je vrijedan plaće svoje. Ne idite od kuće do kuće.
(8) U koji god grad uđete pa vas prime, jedite ono što se pred vas iznese; (9) liječite u njemu bolesne i kažite im: ‘Kraljevstvo vam se Božije primaklo.’
(10) A u koji god grad uđete pa vas ne prime, izađite na ulice njegove i recite: (11) ‘I prašinu iz vašega grada, što nam je za noge prionula, mi zbog vas otresamo. Ali znajte ovo: kraljevstvo je Božije na pomolu.’ (12) Velim vam: toga će dana[24] podnošljivije biti Sodomi nego tom gradu.
(13) Teško tebi, Korazine! Teško tebi, Betsaido! Jer da su se čuda što su se u vama zbila u Tiru i Sidonu ispunila, oni bi se već davno, sjedeći u pepelu i obučeni u kostrijet, pokajali. (14) Ali kad se bude sudilo, podnošljivije će biti Tiru i Sidonu nego vama. (15) A ti, Kafernaume, zar ćeš se do neba uzdići? Sići ćeš do staništa mrtvih!
(16) Onaj koji vas sluša mene sluša, onaj koji vas odbacuje mene odbacuje, a onaj koji mene odbacuje odbacuje onoga koji me je poslao.”

Sedamdeseterica se vraćaju

(17) Sedamdeseterica se s veseljem vratiše, govoreći: “Gospodine, čak nam se i zlodusi u tvoje ime pokoravaju!”
(18) A on im reče: “Gledao sam sotonu kako poput munje s neba pada. (19) Gle, ja sam vama dao vlast da zmije i škorpije gazite i moć nad svakom neprijateljskom silom, i ništa vam neće nauditi. (20) Ali ne radujte se tome što vam se duhovi pokoravaju, nego se radujte što su vam imena na nebu zapisana.”
(21) Baš u tom času on se silno obradova Duhu Svetom pa reče: “Slavim te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si sakrio ovo od mudrih i umnih, a objavio beznačajnima. Da, Oče, jer tako je u očima tvojim ugodno bilo. (22) Sve mi je predao Otac moj; i niko osim Oca ne zna ko je Sin, i niko ne zna ko je Otac, osim Sina i onoga kome ga Sin htjedne objaviti.”
(23) I okrećući se prema učenicima svojim, povjerljivo reče: “Blago očima koje vide ono što vi vidite! (24) Jer vam velim da su mnogi proroci i kraljevi željeli vidjeti ono što vi vidite, ali nisu vidjeli, i čuti ono što vi čujete, ali nisu čuli.”

Milosrdni Samarijanac

(25) Tad neki zakonoznalac ustade pa ga stavi na kušnju riječima: “Učitelju, šta mi je činiti da vječni život naslijedim?”
(26) A on mu reče: “Šta je u Zakonu zapisano? Kako ti to čitaš?”
(27) On odgovori: “Voli Gospoda, Boga svoga, svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svom

[21] Neki rani rukopisi ne sadrže ovaj tekst u zagradama.

[22] Izvorni tekst znači: da se pobrinem za oca; kad otac umre i kad ga ukopam, pridružit ću se.

[23] Neki rukopisi spominju sedamdeset dvojicu.

[24] Tj. Sudnjega dana.

snagom svojom, i svim umom svojim, a voli bližnjega svoga kao samog sebe."
(28) On mu reče: "Pravo si odgovorio. To čini, pa ćeš živjeti."
(29) Ali želeći se opravdati, on upita Isusa: "A ko je bližnji moj?"
(30) Odgovarajući, Isus reče: "Jedan čovjek silazio je iz Jerusalema u Jerihon pa je upao među razbojnike, te su oni s njega odjeću svukli, pretukli ga i, ostavljajući ga napola mrtva, otišli. (31) Tim putem slučajno je silazio neki svećenik, pa kad ugleda ovoga, on drugom stranom prođe. (32) Tako i neki levijevac, kad dođe do tog mjesta i ugleda ga, drugom stranom prođe. (33) Ali jedan Samarijanac, dok je putovao, na nj naiđe, pa kad ga ugleda, sažali se (34) i priđe mu pa mu rane zavi, polijevajući ih uljem i vinom. Onda ga on na svoju životinju stavi pa ga do konačišta odvede i pobrinu se za nj. (35) Sutradan on izvadi dva dinara[25] i dade ih vlasniku konačišta pa reče: 'Pobrini se za nj. Što god još potrošiš, ja ću ti platiti kad se vratim.'
(36) Šta misliš koji se od ove trojice pokazao bližnjim čovjeku koji je među razbojnike upao?"
(37) Ovaj odgovori: "Onaj koji mu se smilovao."
Onda mu Isus reče: "Idi i isto tako čini."

Isus u Martinoj i Marijinoj kući

(38) I dok su oni putovali, on uđe u jedno selo, a neka žena po imenu Marta primi ga u svoju kuću.
(39) Ona je imala sestru Mariju, koja Gospodinu kraj nogu sjede, slušajući riječ njegovu. (40) Marta bijaše jako smetena pripremama, te mu ona priđe i reče: "Gospodine, zar ti je svejedno što me je sestra moja ostavila da sama poslužujem? Pa reci joj neka mi pomogne."
(41) Ali Gospodin joj odgovori: "Marta, Marta, ti se za mnogo stvari brineš i sekiraš, (42) a samo je jedno potrebno. Marija je odabrala ono što je bolje, i to joj se neće oduzeti."

Uputa o molitvi

11 Desi se jednog dana, dok se Isus molio na nekome mjestu, da mu, nakon što bješe završio, jedan od učenika njegovih reče: "Gospodine, nauči nas da se molimo kao što je i Ivan učenike svoje naučio."
(2) A on im reče: "Kad se molite, recite:
Oče, neka se sveti ime tvoje.
neka dođe kraljevstvo tvoje.
(3) Hljeb naš nasušni daj nam svaki dan!
(4) Oprosti nam grijehe,
jer i mi opraštamo svima koji zgriješe protiv nas.
I ne vodi nas u iskušenje."
(5) Onda im on reče: "Ako bi neko od vas prijatelja imao pa mu u pola noći došao i rekao mu: 'Prijatelju, pozajmi mi tri pogače, (6) jer mi je jedan prijatelj s puta došao, a ja nemam ništa da preda nj iznesem', (7) a onaj unutra odgovorio: 'Ne dosađuj mi! Vrata su već zabravljena, a djeca i ja smo u postelji; ne mogu ustati da ti dam' – (8) ja vam velim: ako on i neće ustati i dati mu jer mu je ovaj prijatelj, on će ipak zbog upornosti njegove ustati i dati mu koliko god mu bude trebalo.
(9) Zato vam ja velim: ištite, pa će vam se dati; tražite, pa ćete naći; kucajte, pa će vam se otvoriti.
(10) Jer svako ko ište dobije, a ko traži nađe, i ko kuca otvori mu se.
(11) Ako bi od jednog od očeva vaših sin njegov ribu[26] zaiskao, on mu neće, zar ne, umjesto ribe zmiju dati. (12) Ili ako od njega jaje zatraži, on mu neće, zar ne, škorpiju dati. (13) Ako vi onda, mada ste zli, znate kako dati dobre darove djeci svojoj, koliko će više Otac vaš nebeski dati Duha Svetoga onima koji ga mole!"

Izvor Isusove moći

(14) Jednom je zloduha koji bijaše nijem izgonio. Kad zloduh iziđe, nijemi progovori, i mnogi se svijet zadivi. (15) Ali neki od njih rekoše: "On izgoni zloduhe uz pomoć Beelzebula[27], vladara zloduha."
(16) Drugi su, kušajući ga, tražili od njega znak s neba.
(17) Ali on je znao misli njihove, pa im reče: "Svako kraljevstvo koje je u sebi podvojeno propada, a kuća u sebi podvojena ruši se. (18) Ako je i sotona u sebi podvojen, kako će opstati kraljevstvo njegovo? Jer vi velite da ja uz pomoć Beelzebula zloduhe izgonim. (19) Ako ja uz pomoć Beelzebula izgonim zloduhe, uz čiju pomoć ih izgone vaši sljedbenici? Zato će vam oni biti suci. (20) Ali ako ja izgonim zloduhe prstom Božijim, onda vam je kraljevstvo Božije došlo.

[25] Jedan dinar bio je dovoljan za dnevne troškove.

[26] U dvama ranim rukopisima namjesto *ribu*... stoji dodatak … *pogaču zaiskao, on mu neće kamen dati. Ili ako bi od njeg zaiskao ribu*…; v. Matej 7:9-10.

[27] Tj. sotone.

(21) Kad jaki, dobro naoružan, dom svoj čuva, imetak je njegov siguran. (22) Ali kad ga neko jači od njega napadne i savlada ga, on mu oduzme svu ratnu opremu u koju se uzdao pa plijen svoj podijeli.
(23) Ko nije sa mnom protiv mene je, a ko sa mnom ne sabire, rasipa.
(24) Kad nečisti duh iziđe iz čovjeka, on prolazi kroz bezvodna mjesta tražeći spokoj, ali ga ne nalazi. Onda kaže: 'Vratit ću se svojoj kući iz koje sam došao.' (25) Pa kad dođe, nađe je pometenu i uređenu. (26) Onda ode i povede još sedam duhova gorih od sebe, pa oni uđu i tu žive, te na kraju stanje tog čovjeka bude gore nego na početku."
(27) Dok je Isus ovo govorio, neka žena iz mnoštva povika: "Blago utrobi koja te nosila i prsima koja si sisao!"
(28) A on reče: "Naprotiv, blago onima koji riječ Božiju čuju i pokore joj se."

Jona kao znak

(29) Dok se svijet umnažao, on poče govoriti: "Ovaj je naraštaj zao naraštaj; on žudi za [natprirodnim] znakom, ali mu se neće dati znak do znak Jone. (30) Jer kao što je Jona bio znak Ninivljanima, tako će i Sin Čovječiji biti ovom naraštaju.[28]
(31) Kraljica juga dići će se na sudu protiv ljudi iz ovog naraštaja i osuditi ih, jer je ona došla s kraja zemlje da mudrost Solomonovu čuje; a evo, ovdje je nešto veće od Solomona! (32) Ljudi iz Ninive protiv ovog će se naraštaja na sud dići i osuditi ga, jer oni su se pokajali kad su Jonino propovijedanje čuli; a evo, ovdje je nešto veće od Jone!"

Usporedba sa svjetiljkom

(33) "Niko svjetiljku, nakon što je upali, na skriveno mjesto niti pod varićak ne stavi, nego na stalak, da bi oni koji ulaze svjetlo vidjeli. (34) Oko je svjetiljka tvoga tijela; kad ti je oko zdravo, i čitavo ti je tijelo puno svjetla, ali kad je bolesno, i tijelo ti je puno tame. (35) Zato pazi da svjetlo u tebi tama ne bude. (36) Dakle, ako ti je sve tijelo puno svjetla, bez imalo tame u sebi, ono će posve obasjano biti, kao kad te svjetiljka zrakama svojim obasja."

[28] Jona je, naime, tri dana bio "sahranjen" u utrobi velike ribe, prije nego što ga je ona izbacila iz sebe. Ovim se najvješćuje da će i Isus tri dana nakon sahrane ustati iz mrtvih.

Teško farizejima i zakonoznalcima

(37) Dok on još bijaše govorio, jedan farizej pozva ga da s njim jede, te on uđe i namjesti se. (38) Kad to farizej vidje, začudi se što se on prije jela nije obredno oprao.
(39) Ali Gospodin mu reče: "Vi farizeji čistite vanjštinu pehara i tanjira, ali nutrina vaša puna je otimačine i opačine. (40) Vi koji pameti nemate, nije li onaj koji je stvorio vanjštinu stvorio i nutrinu? (41) Nego dajte ono što je unutra kao milostinju, pa će vam onda sve čisto biti!
(42) A teško vama, farizeji, jer vi dajete desetinu od metvice, rute i svakog rastinja iz vrta, a zanemarujete pravdu i ljubav prema Bogu; to ste vi trebali činiti, ne zanemarujući ni ono prvo. (43) Teško vama, farizeji, jer vi volite glavna mjesta u sinagogama i pozdrave pune poštovanja na trgovima! (44) Teško vama, jer ste vi kao neobilježeni grobovi preko kojih ljudi gaze a da to ne znaju!"
(45) Jedan od zakonoznalaca, odgovarajući, reče mu: "Učitelju, dok to govoriš, ti i nas vrijeđaš."
(46) A on reče: "Teško i vama, zakonoznalci, jer vi na ljude tovarite bremena koja je teško nositi, a sami nećete niti jednim prstom svojim ta bremena ni da dotaknete! (47) Teško vama, jer vi prorocima spomenike gradite, a očevi su ih vaši ubili! (48) Tako svjedočite i odobravate djela očeva svojih, jer oni su ih ubijali, a vi im spomenike gradite. (49) Zato je i Mudrost Božija rekla: 'Ja ću im proroke i apostole[29] poslati; neke od njih oni će ubiti, a neke će progoniti, (50) da bi za krv svih proroka koja se od postanka svijeta lila ovaj naraštaj račun polagao – (51) od krvi Abelove do krvi Zekarije, koji je između žrtvenika i kuće Božije ubijen. – Da, velim vam, od ovog će se naraštaja račun za to tražiti.'
(52) Teško vama, zakonoznalci, jer ste vi ključ spoznaje uzeli, a sami niste ušli, i branili ste drugima da uđu!"
(53) Kad ode odatle, pismoznanci i farizeji stadoše mu se silno protiviti i mnogim pitanjima na nj navaljivati, (54) kujući zavjeru protiv njega ne bi li ga uhvatili u nečemu što bi mogao reći.

Opomene i poticaji

12 U takvim prilikama, kad se na hiljade ljudi bilo iskupilo, tako da su gazili jedni preko drugih, Isus poče najprije govoriti učenicima svo-

[29] Tj. poslanike.

jim: "Čuvajte se kvasa farizejskog, koji je licemjerje. (2) Jer nema ništa sakriveno što se neće otkriti, ni tajno što se neće saznati. (3) Jer šta god vi u tami rekli na svjetlu će se čuti, i šta god vi u skrovitim sobama šaputali s krovova će se razglasiti.
(4) Ja vam velim, prijatelji moji, ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, i poslije više ništa nisu kadri učiniti. (5) A ja ću vam pokazati koga se vi trebate bojati – bojte se onoga[30] koji, nakon što je ubio, ima vlast da u pakao baci; da, kažem vam, njega se bojte! (6) Ne prodaje li se pet vrabaca za dvije pare[31]? – a opet nijedan od njih pred Bogom zaboravljen nije! (7) Uistinu, i same vlasi na glavi vašoj sve su prebrojene. Ne bojte se; vi vrijedite više od mnoštva vrabaca!
(8) I ja vam velim: ko me god prizna pred ljudima – i Sin Čovječiji njega će priznati pred anđelima Božijim. (9) A ko me zaniječe pred ljudima bit će zanijekan pred anđelima Božijim. (10) I ko god progovori riječ na Sina Čovječijega, bit će mu oprošteno, ali ko huli na Duha Svetoga, neće mu se oprostiti.
(11) Kad vas dovedu pred sinagoge i vladare i vlast, ne brinite se kako i čime ćete se odbraniti ili šta ćete reći, (12) jer baš u taj čas Duh će vas Sveti podučiti šta vam je reći."

Slika bogatog bezumnika

(13) Neko mu iz gomile reče: "Učitelju, reci bratu mome da sa mnom nasljedstvo podijeli!"
(14) A on mu reče: "Čovječe, ko je mene sucem ili posrednikom među vama učinio?" (15) Onda im reče: "Pazite se i čuvajte svake vrsti pohlepe; jer kad je neko u obilju, život mu se ne sastoji u onome što ima."
(16) I on im još ovo slikovito kaza: "Zemlja jednog bogataša uistinu rodna bijaše, (17) te on stade razmišljati govoreći: 'Šta ću kad nemam mjesta da ljetinu svoju spremim!' (18) A onda reče: 'Ovo ću ja učiniti: žitnice ću svoje srušiti i veće sagraditi, i tu ću ja sve žito svoje i dobra svoja spremiti. (19) I reći ću duši svojoj: dušo, ti imaš mnoga dobra spremljena za godine mnoge; otpočini, jedi, pij i sretna uživaj.'
(20) Ali Bog mu reče: 'Bezumniče! Baš ove noći duša će se tvoja od tebe zatražiti; pa ko će dobiti ono što si ti za se pripremio?!'
(21) Takav je čovjek koji za se blago gomila, a nije bogat radi Boga."
(22) I on učenicima svojim reče: "Zato vam velim: ne brinite se za život svoj – šta ćete jesti, niti za tijelo svoje – šta ćete obući. (23) Jer život je više od hrane, a tijelo više od odijela. (24) Pogledajte gavrane: niti siju niti žanju, niti spremišta niti žitnice imaju, pa ih Bog hrani; a koliko ste samo vi vredniji nego ptice! (25) I ko od vas može brigom vijeku svome jedan lakat dodati? (26) Pa ako niste kadri ni ovu malu stvar učiniti, zašto se za ostale stvari brinete? (27) Pogledajte ljiljane kako rastu: oni niti rade niti predu, a ja vam velim: ni Solomon u svoj svojoj slavi nije se odijevao kao jedan od njih. (28) Pa ako Bog tako odijeva poljsku travu, koja danas jest, a sutra se baca u peć, koliko će više vas odjenuti, malovjerni! (29) I ne tražite šta ćete jesti i šta ćete piti; ne brinite se zbog tog! (30) Jer sve ove stvari bjelosvjetski narodi željno traže; a Otac vaš zna da su vam ove stvari potrebne. (31) Nego tražite njegovo kraljevstvo, pa će vam se i ove stvari dodati. (32) Ne bojte se, stado malehno, jer je Otac vaš drage volje odlučio da vam kraljevstvo dadne!
(33) Prodajte imetak svoj i to kao milodar dajte; načinite sebi kese novčane koje neće dotrajati – neiscrpno blago na nebu kome se nijedan lopov neće primaći niti će ga moljac uništiti, (34) jer gdje vam je blago, tamo će vam biti i srce."

Budite spremni

(35) "Opašite slabine i neka vam svjetiljke gore. (36) Budite kao ljudi koji čekaju svoga gospodara, kad se sa svadbe vraća, da mu, kad on dođe i zakuca, odmah vrata otvore. (37) Blago onim slugama koje gospodar nađe da bdiju kad se vrati; doista vam velim: on će se opasati da služi, a njima će dati da se namjeste, pa će on doći i služiti ih. (38) Došao on za druge straže[32] ili za treće[33] i tako ih našao – blago njima! (39) Ali znajte ovo: da je domaćin znao u koji čas dolazi lopov, ne bi dopustio da mu neko provali u kuću. (40) I vi morate biti spremni, jer Sin će Čovječiji doći u času kad vi to ne budete očekivali."
(41) Petar upita: "Gospodine, je li ovaj tvoj slikoviti govor upućen nama ili svima?"

[30] Tj. Boga.

[31] Grč. *assaria*, najsitniji bakreni novac.

[32] Tj. od devet sati navečer do ponoći.

[33] Tj. od ponoći do tri sata ujutro.

(42) A Gospodin odgovori: "Ko je onda vjerni i razumni upravitelj što ga gospodar njegov postavi nad njegove drugove robove, da im daje hranu njihovu u pravo vrijeme? (43) Blago onom robu koga gospodar njegov, kad se vrati, zatekne da tako čini! (44) Uistinu vam velim da će mu on povjeriti brigu o svemu imetku svome. (45) Ali ako taj rob u srcu svome kaže: 'Gospodar moj neće zadugo doći', i počne tući drugove robove i robinje, i jesti i piti i opijati se, (46) gospodar će toga roba doći u dan kad on to ne bude očekivao i u čas u koji on ne sluti, pa će ga žestoko išibati i mjesto mu među nevjernicima odrediti.
(47) Onaj rob koji je znao volju gospodara svoga, a nije se spremio ili po volji njegovoj učinio, mnogo će batina primiti, (48) ali onaj koji je nije znao, a počinio je djela koja zaslužuju batine, samo će ih malo primiti. Od svakoga kome je mnogo dato mnogo će se i tražiti, a kome je povjereno mnogo – od njega će se još više iskati.

Isus dijeli ljude

(49) Ja sam došao da vatru na zemlju bacim; i kako bih želio da je ona već planula! (50) Ali ja moram umočenje iskusiti; i kako sam samo potišten dok se to ne ispuni! (51) Mislite li vi da sam ja došao da mir na zemlju donesem? – Ne, velim vam ja, nego razdor; (52) jer odsada u jednoj će se kući petero svaditi: troje s dvoma i dvoje s troma. (53) Svadit će se ovi: otac sa sinom i sin s ocem, majka sa kćeri i kći s majkom, svekrva sa snahom i snaha sa svekrvom."

Znakovi vremena

(54) I još Isus mnoštvu reče: "Kad vidite oblak kako se na zapadu diže, odmah kažete: 'Eto pljuska', i tako bude. (55) A kad vjetar s juga zapuše, vi velite: 'Bit će vrućine', i tako bude. (56) Licemjeri! Znate li prosuditi izgled zemlje i neba, a kako to da ovo vrijeme ne prosudite? (57) Zašto sami ne sudite šta je pravo? (58) Jer dok s protivnikom svojim idete pred suca da stanete, nastojte na putu da se s njime nagodite, da vas on ne bi pred suca odvukao, a sudac vas tamničaru predao, pa vas tamničar u tamnicu bacio. (59) Ja vam velim: nećete izići odande dok ne platite i posljednju paru[34]."

Poziv na pokajanje

13 U isto vrijeme bijahu tu neki koji izvijestiše Isusa o Galilejcima koji su prinosili žrtve, a čiju je krv Pilat sa žrtvama njihovim pomiješao. (2) A Isus im reče: "Mislite li vi da su ovi Galilejci grešnici nad svima ostalim Galilejcima, jer ih je ovakva sudbina snašla? (3) – Ne, velim vam ja; a i vi, ako se ne pokajete, svi ćete propasti! (4) Ili, mislite li da su onih osamnaest na koje se toranj u Siloamu srušio pa ih pobio bili zločinci nad svima ljudima što u Jerusalemu žive? (5) – Ne, velim vam ja; a i vi, ako se ne pokajete, svi ćete propasti!"
(6) Onda im on ovo slikovito kaza: "Neki čovjek imao smokvu koja mu je u vinogradu zasađena bila. I on dođe da ploda na njoj potraži, ali ništa ne nađe, (7) te čuvaru vinograda reče: 'Gle, ja već tri godine dolazim i na ovoj smokvi ploda tražim, ali ništa ne nalazim. Posijeci je! Zašto da ona zemlju crpi?' (8) A ovaj mu odgovori: 'Gospodine, neka je još ovu godinu, da je okopam i đubreta metnem; (9) pa ako ona dogodine rodi, dobro je, a ako ne rodi, onda je posijeci.' "

Izlječenje pogete žene

(10) Isus u subotu u jednoj sinagogi podučavaše. (11) Tamo bijaše neka žena koja, zbog jednog duha, osamnaest godina bolesna bješe: bila je pogeta i nikako se nije mogla uspraviti. (12) Kada je Isus ugleda, on je zovnu da priđe i reče joj: "Ženo, ti si od bolesti svoje oslobođena!"
(13) Onda on na nju ruke svoje stavi, a ona se najednom uspravi i poče Boga slaviti. (14) Ali upravitelj sinagoge, ozlojeđen što je Isus u subotu liječio, stade na to govoriti gomili: "Ima šest dana u kojima se poslovi trebaju sviđati; pa u te dane dolazite i liječite se, a ne u subotu!"
(15) A Gospodin mu odgovori i reče: "Licemjeri, ne odveže li u subotu svaki od vas vola svoga ili magarca svoga iz štale i ne odvede li ga da ga napoji? (16) A ovu ženu, kćer Abrahamovu, koju je sotona osamnaest dugih godina sputanu čuvao – nije li je u subotu trebalo osloboditi od te stege?"
(17) Kako on ovo reče, svi se protivnici njegovi postidješe, a sav svijet radovao se svim stvarima čudesnim koje on činjaše.

Priče o sjemenu gorušice i o kvasu

(18) Onda on reče: "Kakvo je kraljevstvo Božije? S čime da ga uporedim? (19) Ono je kao sjeme go-

[34] Grč. *lepton* (rimska kovanica najmanje vrijednosti).

rušice koje čovjek uzme pa ga u bašču svoju posije, i ono izraste i postane stablom, te se ptice nebeske sklanjaju na njegove grane."
(20) I još on reče: "S čime da ja kraljevstvo Božije uporedim? (21) Ono je kao kvas koji žena uzme pa ga umiješa u tri mjere[35] brašna dok sve ne nakvasa."

Uska vrata

(22) Tako on prolažaše kroz gradove i sela, podučavajući na svome putu u Jerusalem. (23) I neko mu reče: "Gospodine, je li malo onih koji će se spasiti?"
A on im reče: (24) "Nastojte da na uska vrata ulazite, jer će mnogi, kažem vam, tražiti da uđu, ali neće moći. (25) Kad glava kuće ustane i vrata zatvori, vi ćete napolju stajati i na vrata kucati, govoreći: 'Gospodine, otvori nam!', a on će vam odgovoriti: 'Ja ne znam odakle ste vi!' (26) Onda ćete vi reći: 'Mi smo s tobom jeli i pili, a ti si po ulicama našim podučavao.' (27) A on će reći: 'Kažem vam: ne znam odakle ste; dalje od mene, svi vi zlotvori!' (28) Tamo će plač i škrgut zuba nastati kad Abrahama, Izaka i Jakova i sve proroke u kraljevstvu Božijem ugledate, a sebe same naizvan istjerane. (29) I dolazit će s istoka i zapada, sa sjevera i juga, i sjedat će za sto u kraljevstvu Božijem. (30) A gle, ima posljednjih, a prvi će biti, i prvih, a posljednji će biti."

Tužaljka nad Jerusalemom

(31) Baš tada neki farizeji pridoše, govoreći mu: "Idi, odlazi odavde, jer Herod[36] hoće da te ubije!"
(32) A on im reče: "Idite i kažite tom liscu: 'Gle, ja duhove istjerujem i liječim danas i sutra, a prekosutra ću ja do cilja svoga doći. (33) Ipak, danas i sutra i prekosutra ja dalje moram poći, jer ne može biti da prorok van Jerusalema umre.'
(34) Jerusaleme, Jerusaleme, koji ubijaš proroke i kamenuješ one koji su ti poslani! Koliko ja puta željeh okupiti djecu tvoju kao što kokoš okuplja svoje piliće pod krila svoja, ali vi niste htjeli. (35) Evo, ostavlja vam se kuća vaša, pusta! Velim vam: nećete me vidjeti dok ne dođe vrijeme da reknete: 'Blagoslovljen bio onaj koji dolazi u ime Gospoda!'"

Novo izlječenje u subotu

14 Desi se, kad Isus jedne subote uđe u kuću jednog od starješina farizejskih da hljeb jede, da ga oni pažljivo gledahu. (2) I tamo pred njim bijaše neki čovjek koji je od vodene bolesti bolovao. (3) Tad Isus upita zakonoznalce i farizeje govoreći: "Je li po Zakonu liječiti u subotu ili nije?"
(4) Ali oni šućahu. Tad on čovjeka prihvati pa ga izliječi i otpusti. (5) I on im reče: "Koji će od vas dopustiti da mu sin ili vo u čatrnju upadne, a da ga u subotu odmah ne izvuče?" (6) A oni na ovo ne imadoše odgovora.

Zvanice i prva i zadnja mjesta

(7) Kad opazi kako gosti počasna mjesta za stolom biraju, Isus im poče ovako slikovito govoriti:
(8) "Kad te neko na svadbu pozove, ne sjedaj na počasno mjesto, jer možda je nekog uglednijeg od tebe pozvao, (9) pa će ti onaj koji vas je obojicu pozvao doći i reći: 'Ustupi mjesto ovome čovjeku', a onda ćeš ti osramoćen poći da zadnje mjesto zauzmeš. (10) Nego, kad si pozvan, idi i zadnje mjesto zauzmi; pa kad dođe onaj koji te je pozvao, da ti on može reći: 'Prijatelju, pomakni se naviše.' Onda ćeš ti u očima svih što su s tobom za stolom cijenjen biti. (11) Jer svako ko sebe uzdigne ponižen će biti, a onaj koji sebe ponizi uzdignut će biti."
(12) I on onome koji ga bijaše pozvao nastavi govoriti: "Kad iznosiš ručak ili večeru, ne zovi prijatelje svoje ni braću svoju ni svojtu svoju ni komšije bogate, jer možda će i oni tebe zauzvrat pozvati, pa će ti to plaća biti. (13) Nego, kad ti gozbu priređuješ, siromahe, sakate, hrome i slijepe pozovi, (14) pa ćeš blagoslovljen biti, jer oni ti nemaju čime platiti; a tebi će se platiti kad pravedni oživljeni budu."

Velika večera

(15) Kad jedan od onih koji su s njim za stolom sjedili ovo ču, on mu reče: "Blago svakome koji će u kraljevstvu Božijem hljeb jesti!"
(16) A Isus mu reče: "Jedan je čovjek veliku večeru priredio i mnoge goste pozvao. (17) I kad dođe vrijeme večere, on posla slugu svoga da kaže onima koji su pozvani: 'Dođite, jer sve je već spremno.'

[35] Grč. *tri saton* (oko 22 litra).

[36] Tetrarh Herod, poznat kao Herod Antipa, dao je da se uhapsi i ubije Ivan, a Isusa je poslao da mu se presudi pred upraviteljem Poncijem Pilatom.

(18) Ali svi se jednako počeše ispričavati. Prvi mu reče: 'Ja sam komad zemlje kupio, pa moram otići da ga vidim; molim te ispričaj me.' (19) Drugi reče: 'Ja sam pet jarmova volova kupio, pa sam krenuo da ih isprobam; molim te ispričaj me.' (20) Treći reče: 'Ja sam se tek oženio, pa zato ne mogu doći.'
(21) Sluga se vrati pa o ovome gospodara svoga izvijesti. Nato se domaćin rasrdi pa slugi svome reče: 'Iziđi odmah na ulice i sokake gradske pa siromahe i sakate i slijepe i hrome ovamo dovedi.'
(22) A sluga reče: 'Gospodaru, ono što si ti zapovjedio učinjeno je, a još mjesta ima.' (23) Onda gospodar reče slugi: 'Iziđi na puteve i uz plotove pa ih natjeraj da uđu, da mi se kuća napuni. (24) Jer, kažem ti, niko od onih ljudi koji su bili pozvani večere moje neće okusiti.' "

Ko može biti učenik

(25) Mnogi je svijet išao s njim, a on se okrenu pa im reče: (26) "Ako mi ko dođe, a ne voli mene više nego oca svoga i mater svoju i ženu svoju i djecu svoju i braću svoju i sestre svoje, da, pa i život svoj, on ne može učenik moj biti. (27) I ko god ne ponese križ svoj[37] i ne pođe za mnom ne može učenik moj biti.
(28) Jer koji od vas, kad hoće kulu graditi, najprije ne sjedne i ne izračuna trošak da vidi ima li dovoljno da je završi? (29) Jer kad on temelje udari, a nije kadar da je završi, svi koji to vide počet će mu se podrugivati govoreći: (30) 'Ovaj čovjek počeo je graditi, a nije kadar da završi.'
(31) Ili koji kralj, kad iziđe da se s drugim kraljem u boju sretne, najprije ne sjedne i ne razmisli da li je on dovoljno jak da se s deset hiljada ljudi odupre onome koji na nj s dvadeset hiljada ide? (32) Ako nije, on će, dok je ovaj drugi još daleko, izaslanike poslati i uvjete za mir tražiti.
(33) Isto tako, niko od vas ko se sveg imetka svoga ne odrekne ne može učenik moj biti.
(34) So je dobra; ali ako ona izgubi okus, kako će opet biti slana? (35) Od nje nema koristi ni za zemlju ni za gnojivo; ona se izbacuje. Koji ima uši da čuje neka čuje!"

Izgubljena ovca

15 Svi su se poreznici i grešnici Isusu primicali da ga čuju. (2) Ali i farizeji i pismoznanci počeše gunđati govoreći: "Ovaj čovjek prima grešnike i s njima jede."
(3) Tad im on ovo slikovito kaza: (4) "Koji čovjek među vama, ako stotinu ovaca ima pa jednu od njih izgubi, ne ostavi devedeset i devet na pašnjaku i ne traži onu koja se izgubila sve dok je ne nađe? (5) A kad je nađe, on je, sav sretan, na pleća svoja uprti. (6) I kad kući dođe, on prijatelje svoje i komšije svoje pozove pa im kaže: 'Radujte se sa mnom jer ja sam našao ovcu svoju koja se bila izgubila!' (7) Ja vam velim: jednako će na nebu više radosti biti zbog jednog grešnika koji se pokaje nego zbog devedeset i devet pravednika kojima pokajanje ne treba.

Izgubljeni novac

(8) Ili, koja žena, ako deset srebrenika[38] ima pa jedan izgubi, ne upali svjetiljku, ne pomete kuću i pažljivo ne traži sve dok ga ne nađe? (9) A kad ga nađe, ona svoje prijatelje i komšije pozove pa kaže: 'Radujte se sa mnom jer ja sam našla novčić koji sam bila izgubila!' (10) Ja vam velim: jednaka će radost biti u anđela Božijih zbog jednog grešnika koji se pokaje."

Izgubljeni sin

(11) I Isus reče: "Neki je čovjek dva sina imao. (12) Mlađi od njih reče ocu svome: 'Oče, daj mi dio imetka koji mi pripada.' I on im blago svoje podijeli. (13) Ali ne prođe mnogo vremena, a mlađi sin sabra sve pa na put u daleki kraj pođe i tamo on proharči imetak svoj živeći razuzdano. (14) I kad sve već bijaše potrošio, teška glad pogodi tu zemlju, te on poče oskudijevati. (15) Tako on ode u najam u jednog žitelja toga kraja, koji ga posla u svoja polja da svinje hrani. (16) Želio je da svoj stomak napuni mahunama[39] koje su svinje jele, ali mu niko ništa nije davao. (17) A kad je došao sebi, reče: Koliko najamnika u oca moga hljeba napretek ima, a ja ovdje od gladi umirem! (18) Ustat ću i poći ocu svome pa mu reći: 'Oče, ja sam zgriješio prema Nebu[40] i u očima tvojim; (19) nisam više dostojan da se sinom tvojim zovem; uzmi me kao jednog od najamnika svojih.'

[37] V. 9:23.

[38] Ili deset drahmi; jedna drahma imala je vrijednost dnevne zarade.

[39] Tj. ljuskama rogačevih mahuna.

[40] Tj. prema Bogu.

(20) Tako on ustade i ocu svome ode. Ali dok je još daleko bio, otac ga njegov vidje i sažali se, pa pojuri i zagrli ga te ga poljubi. (21) A sin mu reče: 'Oče, zgriješio sam prema Nebu i u očima tvojim; nisam više dostojan da se sinom tvojim zovem!' (22) Ali otac reče slugama svojim: 'Donesite brzo najbolju odoru i u nju ga odjenite! Stavite mu na ruku prsten, a na noge sandale! (23) Donesite debelo tele pa ga zakoljite! – Jedimo i pirujmo, (24) jer ovaj sin moj mrtav bijaše, pa ponovo oživje; bijaše se izgubio, pa se nađe!' I oni počeše slaviti.
(25) Njegov stariji sin bijaše u polju, pa kad dođe i priđe kući, on začu svirku i igru. (26) Tad on pozva jednog slugu i upita ga šta je to. (27) A on mu reče: 'Brat ti je došao, a otac je tvoj debelo tele zaklao jer mu se on živ i zdrav vratio.' (28) On se rasrdi i ne htjede ući, te mu otac iziđe i stade ga moliti. (29) Ali on ocu svome reče: 'Gle, ja te toliko godina služim i nikad nisam prekršio zapovijed tvoju, pa mi ti nikad nisi ni jare dao, da se s prijateljima svojim proveselim; (30) ali kad dođe ovaj sin tvoj, koji je blago tvoje s bludnicama požderao, ti si mu debelo tele zaklao!' (31) A otac mu reče: 'Sinko, ti si uvijek uz mene, i sve što je moje tebi pripada. (32) Ali mi smo morali slaviti i veseliti se, jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav, pa oživje, i bijaše se izgubio, pa se nađe.'"

Lukavi upravitelj

16 Isus još učenicima reče: "Bijaše neki bogat čovjek koji je imao upravitelja; i za njega mu rekoše da mu rasipa imetak. (2) On ga pozva pa mu reče: 'Šta ja to o tebi čujem? Položi račun o upravi svojoj, jer ti više ne možeš upravitelj biti!' (3) Upravitelj u sebi reče: 'Šta ću sad kad mi gospodar upravu oduzima? Nisam dovoljno jak da kopam; stid me je da prosim. (4) Znam šta ću, pa da me ljudi, kad bez uprave ostanem, u kuće svoje prime.' (5) I on svakog od dužnika gospodara svoga pozva pa prvom reče: 'Koliko ti gospodaru mome duguješ?' (6) A ovaj odgovori: 'Stotinu mjera[41] ulja.' A on mu reče: 'Uzmi zadužnicu svoju, brzo sjedi i napiši pedeset.' (7) Onda reče drugome: 'A koliko ti duguješ?' – 'Stotinu mjera[42] pšenice', odgovori ovaj. On mu reče: 'Uzmi zadužnicu svoju pa napiši osamdeset.'
(8) I gospodar pohvali nepoštenog upravitelja što je pametno postupio; jer sinovi ovoga vremena pametniji su prema svojoj vrsti nego sinovi svjetla. (9) I ja vam velim: stječite prijatelje varljivim blagom[43], pa da vas oni, kad ga nestane, u vječna boravišta prime.
(10) Ko je vjeran u najmanjem vjeran je i u velikome, a ko je nevjeran u najmanjem nevjeran je i u velikome. (11) Pa ako niste bili vjerni u lažnome blagu, ko će vam istinsko povjeriti? (12) I ako niste bili vjerni u tuđemu, ko će vam vaše vlastito dati?
(13) Nijedan sluga ne može služiti dvojici gospodara: jer ili će jednog mrziti, a drugog voljeti, ili će biti posvećen jednome, a drugog prezirati. Vi ne možete služiti i Bogu i blagu."
(14) A farizeji, koji su voljeli novac, sve su ovo slušali i podsmjehivali mu se. (15) Ali im on reče: "Vi ste oni koji se pravdaju u očima ljudskim, ali Bog znade srca vaša! A ono što ljudi visoko cijene mrsko je u očima Božijim!
(16) Do Ivana su Zakon i proroci; otada se Radosna vijest o kraljevstvu Božijem propovijeda, i svako sebi silom put u njega krči. (17) Ali lakše je nebu i zemlji da iščeznu nego jednoj kretnji perom iz Zakona da izostane.
(18) Ko god otpusti ženu svoju pa se oženi drugom čini preljubu. I onaj koji se puštenicom oženi preljubu čini."

Bogataš i Lazar

(19) "Bijaše jedan bogataš koji se stalno u grimiz i prepredeni lan oblačio i koji je pun veselja u raskoši iz dana u dan živio. (20) A pred kapijom njegovom polegnut je siromah po imenu Lazar, sav u ranama, (21) čeznući da se najede onoga što je padalo sa stola bogataševog. Čak su i psi dolazili i rane mu lizali.
(22) I umrije siromah i anđeli ga Abrahamu u naručje odnesoše. A umrije i bogataš i bi pokopan. (23) U staništu mrtvih on, u mukama, podiže oči svoje i u daljini vidje Abrahama i Lazara u naručju njegovu. (24) I on zavapi i reče: 'Oče Abrahame, smiluj mi se i pošalji Lazara da u vodu umoči vrh prsta svoga pa da mi jezik rashladi, jer ja sam na

[41] Grč. *batos*; hebrejska jedinica za mjeru; 1 batos – oko 30 litara.

[42] Grč. *koros*; hebrejska jedinica za mjeru; 1 koros odgovara mjeri od 10 do 12 bušela, a 1 bušel približno odgovara mjeri od 36 litara.

[43] Grč. *mamon*. Ova riječ označava blago, bogatstvo, imetak i sl. koji se uzimaju kao predmet obožavanja.

mukama u plamenu ovom.' (25) Ali Abraham reče: 'Dijete, sjeti se da si ti za života svoga dobro svoje primio, a Lazar je zlo kušao; sad se on ovdje tješi, a ti si na mukama. (26) Osim toga, između nas i tebe smješten je golemi bezdan, da oni koji odavde tebi žele prijeći to ne bi mogli, i da niko odatle nama ne bi mogao prijeći.' (27) A on reče: 'Onda te molim, oče, da ga u kuću oca moga pošalješ – (28) jer ja petericu braće imam – neka ih on upozori da ne bi i oni na ovo mjesto patnje došli.' (29) A Abraham odgovori: 'Oni Mojsija i proroke imaju; neka ih poslušaju.' – (30) 'Ne, oče Abrahame', reče on, 'nego ako im neko od mrtvih ode, oni će se pokajati.' (31) Ali on mu reče: 'Ako oni Mojsija i proroke ne slušaju, oni neće povjerovati ni kad bi neko od mrtvih ustao!' "

Grijeh, vjera i služenje

17 I on reče učenicima svojim: "Ono što vodi u bludnju neizbježno će doći, a teško onome po kome to dođe! (2) Njemu bi bolje bilo da mu oko vrata objese žrvanj i da ga u more bace nego da jedno od ovih beznačajnih navede da zabludi. (3) Čuvajte se! Ako brat vaš zgriješi, ukorite ga, a ako se pokaje, oprostite mu. (4) I ako on prema vama u jednom danu sedam puta zgriješi pa vam se sedam puta vrati i kaže: 'Kajem se!' – vi mu oprostite."
(5) Apostoli rekoše Gospodinu: "Povećaj nam vjeru!"
(6) A Gospodin reče: "Ako budete imali vjeru koliko je zrno gorušice, reći ćete ovom dudovom stablu: 'Iščupaj se iz korijena i zasadi u more!' – i ono će vas poslušati.
(7) Koji bi od vas, kad bi imao slugu koji ore i brigu o ovcama vodi, rekao ovome kad iz polja dođe: 'Odmah dođi i sjedi da jedeš'? (8) Neće li mu prije reći: 'Pripremi mi nešto da pojedem, opaši se i služi me dok ja jedem i pijem; poslije toga ti ćeš jesti i piti'? (9) On ne zahvaljuje slugi što je učinio ono što je zapovjeđeno, zar ne? (10) Tako i vi, kad učinite sve što vam je zapovjeđeno, recite: 'Mi smo nedostojne sluge; mi smo uradili ono što smo morali uraditi.' "

Očišćenje deseterice gubavaca

(11) Kad bijaše na putu u Jerusalem, Isus prolažaše granicom Samarije i Galileje. (12) Na ulasku u jedno selo ususret mu iziđe deset gubavaca, zaustavivši se podaleko. (13) Oni povikaše govoreći: "Isuse, Gospodine, smiluj nam se!"
(14) Kad ih ugleda, on im reče: "Idite i pokažite se svećenicima!" I dok su išli, oni bijahu očišćeni.
(15) A jedan od njih, kad vidje da je iscijeljen, vrati se, glasno Boga slaveći, (16) i licem pred noge Isusove pade, zahvaljujući mu. A on je Samarijanac bio. (17) Onda Isus progovori: "Zar nisu deseterica očišćena? A drugih devet – gdje su oni? (18) Ne nađe li se nijedan osim ovog tuđinca da se vrati i Bogu zahvali?" (19) A onda mu reče: "Ustani i idi; vjera te tvoja spasila."

Dolazak kraljevstva Božijeg

(20) Jednom kad su Isusa farizeji upitali kad će kraljevstvo Božije doći, on im odgovori: "Kraljevstvo Božije ne dolazi tako da se to može vidjeti; (21) niti će oni moći reći: 'Gle, ovdje je!', ili: 'Ondje je!', jer, gle, kraljevstvo je Božije među vama."
(22) I on učenicima reče: "Doći će dani kad ćete vi čeznuti da jedan od dana Sina Čovječijeg vidite, ali ga nećete vidjeti. (23) Govorit će vam: 'Eno ga! Evo ga!' Ne odlazite i ne trčite za njima. (24) Jer baš kao munja kad s jedne strane neba bljesne i na drugoj strani neba sijevne, takav će Sin Čovječiji u dan svoj biti. (25) Ali on najprije mora mnogo pretrpjeti i od ovog naraštaja odbačen biti.
(26) I baš kao što je bilo za Noino doba, tako će i za doba Sina Čovječijeg biti: (27) ljudi su jeli i pili, ženili se i udavali sve do dana kad se Noa u lađu ukrcao, pa je potop došao i sve ih uništio. (28) Tako je bilo i za doba Lotova: jeli su i pili, kupovali i prodavali, sadili i gradili. (29) Ali na dan kad je Lot iz Sodome otišao, vatra i sumpor s neba se sručiše i sve ih uništiše.
(30) Isto će tako biti i na dan kad se Sin Čovječiji otkrije. (31) Onaj ko bude na krovu kuće svoje toga dana, a dobra mu u kući budu, ne smije silaziti da ih iznese. A tako ni onaj ko bude napolju ne smije se vratiti natrag. (32) Sjetite se žene Lotove!
(33) Ko se god bude trudio da život svoj sačuva izgubit će ga, a ko god ga izgubi sačuvat će ga. (34) Ja vam velim: te će noći dvojica ljudi u jednom krevetu biti – jedan će biti uzet, a drugi ostavljen. (35) Dvije će žene zajedno mljeti: jedna će biti uzeta, a druga ostavljena. [(36) Dva će čovjeka u polju biti: jedan će biti uzet, a drugi ostavljen.]"[44]

[44] Rani rukopisi ne sadrže ovaj stavak (v. Matej 24:40).

(37) "Gdje, Gospodine?", upitaše ga oni.
A on im odgovori: "Gdje god bude mrtvo tijelo, tamo će se lešinari skupljati."

Trajna molitva

18 Onda im Isus – da im pokaže kako se uvijek trebaju moliti i ne posustajati – ovo slikovito kaza (2) govoreći: "U jednom gradu bijaše neki sudac koji se nije Boga bojao niti je za ljude mario. (3) A u tom gradu bijaše jedna udovica; ona bi mu dolazila i govorila: 'Zaštiti me od moga protivnika!' (4) Jedno vrijeme on to nije htio, ali poslije on reče sebi: Iako se ja Boga ne bojim i ne marim za ljude, (5) ja ću ovoj udovici, zato što mi dodijava, dati zaštitu, inače će mi ona stalnim dolascima razbiti glavu."
(6) I Gospodin reče: "Čujte šta je nepravedni sudac rekao! (7) A neće li Bog odabranim svojim koji mu danju i noću vape pravdu dodijeliti, i hoće li ih on za kasnije ostaviti? (8) Ja vam velim da će on njima brzo pravdu dodijeliti. Ipak, kad Sin Čovječiji dođe, hoće li on vjere na zemlji naći?"

Farizej i poreznik

(9) A nekima koji su za se vjerovali da su pravedni, a na druge s prijezirom gledali, on i ovo slikovito kaza: (10) "Dva su se čovjeka u hram popela da se mole, jedan farizej, a drugi poreznik. (11) Farizej je ustao i ovako se u sebi molio: 'Bože, hvala ti kad nisam kao ostali ljudi: varalice, nepravedni, preljubnici ili kao ovaj poreznik. (12) Ja dvaput u sedmici postim; ja desetinu od svega što dobijem plaćam.' (13) A poreznik, stojeći podalje, nije čak htio svoje oči ni u nebo dignuti, nego se po prsima udarao, govoreći: 'Bože, smiluj se meni, grešniku!' (14) Ja vam velim: ovaj je čovjek, prije nego onaj drugi, kući svojoj opravdan došao; jer ko god se uzdiže ponižen će biti, a ko se ponizi uzdignut će biti."

Isus blagosilja dječicu

(15) I ljudi mu čak i malu djecu svoju prinošahu, da ih on dotakne. Kad to vidješe učenici, stadoše ih koriti, (16) ali ih Isus zovnu govoreći: "Pustite dječicu da mi dolaze, ne branite im, jer kraljevstvo Božije pripada takvima. (17) Doista vam velim: ko god ne primi kraljevstvo Božije kao dijete nikada u nj neće ući."

Bogatstvo i vječni život

(18) Jedan ga vladar upita govoreći: "Dobri Učitelju, šta da činim da naslijedim vječni život?"
(19) A Isus mu odgovori: "Zašto me dobrim zoveš? – Jedino je Bog dobar! (20) Ti znaš zapovijedi: 'Ne čini preljubu, ne ubij, ne kradi, ne svjedoči lažno, poštuj svoga oca i majku.'"
(21) A on reče: "Sve ja to odmalehna držim."
(22) Kad to Isus ču, reče mu: "Još ti jedno nedostaje: prodaj sve što imaš i podaj siromasima, pa ćeš imati blago na nebu; onda dođi i slijedi me." (23) Ali kad on ovo ču, silno se ražalosti, jer on veoma bogat bijaše. (24) A Isus ga pogleda i reče: "Kako je teško bogatašima ući u kraljevstvo Božije! (25) Jer lakše je devi proći kroz iglene uši nego bogatašu ući u kraljevstvo Božije."
(26) Oni koji su to čuli rekoše: "Pa ko se onda može spasiti?"
(27) A on reče: "Što je ljudima nemoguće Bogu je moguće."
(28) Petar reče: "Evo, mi smo sve svoje ostavili i pošli za tobom!"
(29) A on im odgovori: "Doista vam velim: nema nikoga ko je zarad kraljevstva Božijeg ostavio kuću ili ženu ili braću ili roditelje ili djecu (30) a da neće mnogostruko dobiti na ovom svijetu, a na svijetu budućem – vječni život."

Isus treći put predskazuje svoju smrt i uskrsnuće

(31) Onda on dvanaestericu odvede nastranu pa im reče: "Evo, mi se penjemo u Jerusalem, a sve što je preko proroka zapisano o Sinu Čovječijem ispunit će se. (32) Njega će predati poganima: bit će izrugivan i zlostavljan i popljuvan. (33) Oni će ga bičevati i ubiti, a trećega dana on će uskrsnuti." (34) Ali učenici ništa od ovoga nisu razumjeli; ove im riječi bijahu tajnovite, i oni ne razumješe šta je rečeno.

Izlječenje slijepca u Jerihonu

(35) Dok se Isus Jerihonu primicao, neki je slijepac pokraj puta sjedio i prosio. (36) Čuvši svijet gdje prolazi, on upita šta je to. (37) Rekoše mu da prolazi Isus Nazarećanin.
(38) A on povika: "Isuse, sine Davidov[45], smiluj mi se!" (39) Oni koji su naprijed išli mrko mu govora-

[45] Ovo *sin Davidov* znači Pomazanik.

hu da šuti, ali je on sve jače vikao: "Sine Davidov, smiluj mi se!"
(40) Isus zastade i naredi da mu ga dovedu; a kad se ovaj primače, on ga upita: (41) "Šta hoćeš da ti učinim?"
A on reče: "Gospodine, da progledam!"
(42) Isus mu reče: "Progledaj; vjera te tvoja izliječila." (43) On odjednom progleda i krenu za njim, Boga slaveći. A kad to sav svijet vidje, stade Boga hvaliti.

Isus i Zakej

19 Isus uđe u Jerihon i kroza nj pođe. (2) A tamo bijaše neki čovjek po imenu Zakej; on bijaše glavni poreznik, i imućan on bješe. (3) Zakej je nastojao da vidi ko je Isus, ali od gomile ne mogaše, jer rastom nizak bijaše. (4) Zato on naprijed potrča i na jednu se divlju smokvu pope da ga vidi, jer je on tim putem trebao proći.
(5) Kad Isus do tog mjesta dođe, pogleda gore pa mu reče: "Zakeju, odmah siđi jer danas ja u kući tvojoj moram odsjesti." (6) I on brzo siđe i s veseljem ga u goste primi.
(7) Kad to vidješe, svi stadoše gunđati govoreći: "On ode da grešniku gost bude!"
(8) Zakej stade pa Gospodinu reče: "Gle, Gospodine, ja ću pola imetka svoga sirotinji dati, a ako sam bilo koga u bilo čemu prevario, četverostruko ću vratiti."
(9) A Isus mu reče: "Danas je u ovu kuću spasenje došlo, jer i on je sin Abrahamov. (10) Jer Sin Čovječiji došao je da traži i spasi ono što je izgubljeno."

Ispit povjerljivosti

(11) Dok su oni to slušali, Isus nastavi slikovito govoriti, jer on bijaše blizu Jerusalema, a oni mišljahu da će se Kraljevstvo Božije odmah pojaviti. (12) Tako on reče: "Neki plemić ode u daleku zemlju da kraljevstvo primi pa da se onda vrati. (13) I on pozva deset slugu svojih pa im deset mina[46] dade te im reče: 'Privređujte dok ja ne dođem.' (14) Ali on je sugrađanima svojim mrzak bio, pa su oni za njim izaslanstvo poslali, poručujući: 'Mi ne želimo da ovaj čovjek nad nama vlada!'
(15) Kad se, primivši kraljevstvo, vratio, on naredi da mu se dovedu one sluge kojima on bijaše novac dao, da vidi šta su zaradili. (16) Prvi dođe i reče: 'Gospodaru, mina je tvoja još deset mina donijela.' (17) A on mu reče: 'Dobro, dobri slugo! Kad si u tako malehnome vjeran bio, budi u vlasti nad deset gradova.' (18) Drugi dođe pa reče: 'Gospodaru, mina je tvoja još pet mina donijela.' (19) A on i njemu reče: 'I ti budi nad pet gradova.' (20) Sljedeći dođe i reče: 'Gospodaru, evo tvoje mine, koju sam u rupcu čuvao; (21) ja sam se tebe bojao, jer si ti strog čovjek: uzimaš ono što nisi ostavio i žanješ ono što nisi posijao.' (22) On mu reče: 'Po tvojim vlastitim riječima ja ću ti, bezvrijedni slugo, suditi. Znao si da sam ja strog čovjek, da uzimam ono što nisam ostavio i da žanjem ono što nisam posijao? (23) Pa zašto onda nisi novac moj pod interes dao, da ga ja, kad se vratim, s kamatom saberem?' (24) Onda on onima koji su tu stajali reče: 'Uzmite mu tu minu i podajte je onom koji ima deset mina!' (25) – A oni mu rekoše: 'Gospodaru, on već deset mina ima!' – (26) 'Ja vam velim da će se svakome ko ima još više dati, a od onoga koji nema i ono će se što ima uzeti. (27) A one neprijatelje moje koji nisu željeli da ja nad njima vladam – njih ovdje dovedite i preda mnom ih pogubite!'"

Isus ulazi u Jerusalem

(28) Nakon što ovo reče, on krenu naprijed penjući se u Jerusalem. (29) Kad se primače Betfagi i Betaniji, na gori koja se zove Maslinska, on posla dvojicu učenika svojih i reče im: (30) "Idite u selo koje je pred vama i čim uđete u nj, naći ćete privezano magare na kojem još niko sjedio nije; odvežite ga pa dovedite. (31) Ako vas ko upita: 'Zašto ga odvezujete?', recite: 'Gospodinu ono treba.'"
(32) Oni koji bijahu poslani odoše i nađoše baš onako kako im on bijaše rekao. (33) Dok su oni ždrijebe odvezivali, vlasnici njegovi rekoše im: "Zašto ždrijebe odvezujete?"
(34) Oni odgovoriše: "'Gospodinu ono treba."
(35) Oni ga Isusu dovedoše i ogrtače svoje na ždrijebe baciše pa Isusa na nj posadiše. (36) Dok je on išao, ljudi su po putu ogrtače svoje prostirali. (37) Kad se primakao strmini gore Maslinske, sva gomila učenika stade radosno i glasno hvaliti Boga zbog svih čudesa koja bijahu vidjeli. (38) Govorili su:
"Blagoslovljen bio kralj koji dolazi u ime Gospoda!
Mir na nebu i slava u visinama!"
(39) Neki farizeji iz gomile rekoše Isusu: "Učitelju, ukori učenike svoje!"

[46] Jedna mina odgovara vrijednosti od oko sto dnevnica.

(40) A Isus odgovori: "Ja vam velim: ako oni ušute, kamenje će povikati!"

Plač nad Jerusalemom

(41) Kad se približio, on ugleda grad i nad njim zaplaka, (42) govoreći: "Kad bi i ti danas znao šta će ti mir donijeti! Ali to je od očiju tvojih sada skriveno. (43) Doći će ti dani kad će dušmani tvoji protiv tebe nasip dići i okružiti te i sa svih te strana stisnuti. (44) Oni će te sa zemljom sravniti i djecu tvoju u tebi, i oni neće u tebi kamen na kamenu ostaviti, jer ti nisi priznao vrijeme u koje si pohođen bio[47]."

Isus istjeruje trgovce iz hrama

(45) Isus uđe u prostor hramski te poče izgoniti one što su prodavali, (46) govoreći im: "Zapisano je: Moja će kuća biti kuća molitve, a vi ste je pretvorili u jazbinu razbojničku!" (47) I svakoga dana on je u hramu podučavao; a glavni svećenici, pismoznanci i prvaci narodni nastojali su ga smaknuti, (48) ali ne nađoše ništa što su mogli uraditi, jer je sav narod visio o svakoj riječi koju bi on rekao.

Iskušavanje Isusove vlasti

20 Jednoga dana dok je on u hramskom prostoru narod podučavao i Radosnu vijest propovijedao, glavni svećenici i pismoznanci, sa starješinama, usprotiviše se (2) pa mu rekoše: "Kaži nam kakvom vlašću ti ovo činiš, ko je taj što ti je ovu vlast dao?"
(3) Isus im odgovori: "I ja ću vas nešto upitati, a vi mi kažite. (4) Je li Ivanovo umočenje bilo s neba ili od ljudi?"
(5) Oni o tome među sobom stadoše razmišljati govoreći: "Ako kažemo: 'S neba', on će reći: 'Zašto mu niste vjerovali?' (6) A ako kažemo 'Od ljudi', sav će nas svijet do smrti kamenovati jer su oni uvjereni da je Ivan prorok bio. (7) Zato oni odgovoriše da ne znaju odakle je.
(8) Tada im Isus reče: "Ni ja vama neću reći kakvom vlašću ja ovo činim."

Priča o vinogradarima

(9) Isus ovo poče svijetu slikovito kazivati: "Neki je čovjek zasadio vinograd pa ga dao u zakup vinogradarima i otišao na dug put. (10) U vrijeme berbe on posla slugu vinogradarima da mu daju od roda vinogradskog. Ali vinogradari ga istukoše i praznih ga ruku otpustiše. (11) Onda on drugog slugu posla, ali oni i njega istukoše i sramno s njim postupiše pa ga praznih ruku vratiše. (12) Onda on trećeg posla, ali i ovoga oni raniše i otjeraše. (13) Gospodar vinograda reče: 'Šta ću? Ja ću svoga voljenog sina poslati; možda će ga oni poštovati.' (14) Ali kad ga vinogradari ugledaše, oni o tome među sobom razmisliše govoreći: 'Ovo je baštinik; ubijmo ga, pa će baština naša biti!' (15) Zato ga baciše izvan vinograda i ubiše. Šta će onda gospodar vinograda njima učiniti? (16) On će doći i pobiti ove vinogradare i drugima će vinograd dati."
Kad ovo čuše, oni rekoše: "Ne daj Bože da tako bude!"
(17) Ali Isus ih pogleda i reče: "Šta je onda ovo što je zapisano:
'Kamen što ga odbaciše graditelji
postade glavni kamen temeljac'?
(18) Ko god na taj kamen padne razbit će se, a na koga god on padne smrvit će ga u prah."
(19) Pismoznanci i glavni svećenici gledali su da ga baš u tom času ščepaju jer su znali da je on protiv njih ovako slikovito govorio, ali su se bojali svijeta.

Caru carevo, Bogu Božije

(20) Zato su ga oni nadgledali i slali uhode koje su se pretvarale da su čestite, ne bi li ga u riječi uhvatili, pa da ga vlasti i ovlastima upravitelja predaju.
(21) Pitali su ga: "Učitelju, mi znamo da ti pravo govoriš i podučavaš i da ni prema kome nisi pristran, nego po istini podučavaš putu Božijem. (22) Je li nam dopušteno platiti caru porez ili nije?"
(23) Ali on vidje lukavstvo njihovo pa im reče: (24) "Pokažite mi dinar[48]. Čija je slika i natpis na njemu?"
"Carevi", odgovoriše mu.
(25) A on im reče: "Onda podajte caru carevo, a Bogu Božije."
(26) Nisu ga mogli uhvatiti u onome što je on pred narodom rekao, i kako bijahu zadivljeni njegovim odgovorom, oni ušutješe.

Pitanje o uskrsnuću

(27) I dođoše Isusu neki saduceji – koji kažu da nema uskrsnuća – (28) te ga upitaše: "Učitelju,

[47] Tj. vrijeme u kome ti je Bog dolazio u pomoć.

[48] Dinar – srebreni novčić; toliko je iznosila dnevna plaća.

Mojsije nam je zapisao da ako čovjeku umre brat koji ženu ima, a bude bez djece, brat njegov mora se oženiti tom ženom i podići djecu bratu svome.
(29) Bijahu sedmerica braće. Prvi se oženi i umrije, a ne ostavi djece, (30) i drugi, (31) i treći se njome oženiše; i tako sva sedmerica umriješe, a djece ne ostaviše. (32) Najposlije i žena umrije. (33) Kad bude uskrsnuće, čija će ona žena biti? Ta sva su se sedmerica njome ženila."
(34) A Isus im reče: "Sinovi ovog svijeta žene se i udaju, (35) ali oni koji se smatraju dostojnim da steknu onaj svijet i postignu proživljenje iz mrtvih niti će se ženiti niti udavati. (36) I oni više ne mogu ni umrijeti jer su kao anđeli; oni su sinovi Božiji, jer su sinovi proživljenja. (37) A da će mrtvi ustati, i Mojsije je na mjestu o grmu pokazao, gdje on Gospodara zove Bogom Abrahamovim, i Bogom Izakovim, i Bogom Jakovljevim. (38) On nije Bog mrtvih, nego živih, jer za nj svi žive."
(39) Neki pismoznanci odgovoriše: "Učitelju, dobro si rekao." (40) I više se ne usudiše da ga išta pitaju.

Čiji je sin Isus?

(41) Onda im on reče: "Kako to da oni vele da je Pomazanik sin Davidov? (42) Ta sam David u Knjizi psalama veli:
'Gospod je rekao Gospodinu mome:
Sjedni s desne strane moje
(43) dok ja ne učinim tvoje dušmane
podnožjem nogama tvojim.'
(44) David ga, dakle, zove Gospodinom, pa kako mu onda može biti sin?"
(45) Dok je sav narod slušao, on reče učenicima:
(46) "Čuvajte se pismoznanaca koji vole hodati okolo u dugim haljinama da ih pozdravljaju s poštovanjem na trgovima, i vole najbolja mjesta u sinagogama i počasna mjesta na gozbama, (47) koji proždiru kuće udovičke i dugo se mole pretvarajući se; oni će najstrožije osuđeni biti."

Udovicin prilog

21 Isus pogleda gore pa ugleda bogate kako u kutiju darove svoje meću. (2) I vidje jednu siromašnu udovicu kako dvije lepte[49] ubacuje, (3) pa reče: "Uistinu vam velim: ova je siromašna udovica ubacila više od svih; (4) jer svi oni ubaciše od svoga obilja, a ona od svoje neimaštine ubaci sve od čega je živjela."

Isus navješćuje ono što će doći

(5) Dok su neki govorili o hramu, kako je on lijepim kamenjem i zavjetnim darovima ukrašen, on reče: (6) "Ovo što vidite – doći će dani kad neće kamen na kamenu ostati; sve će se srušiti."
(7) Oni ga upitaše: "Učitelju, kad će se to desiti? I koji će biti znak da se to počinje događati?"
(8) A on reče: "Pazite da zavedeni ne budete; jer mnogi će dolaziti u moje ime i govoriti: 'Ja sam on', i: 'Primaklo se vrijeme.' Ne idite za njima! (9) Kad čujete za ratove i bune, nemojte se strašiti; jer to se najprije mora dogoditi, ali nije odmah kraj."
(10) Onda im on nastavi govoriti: "Narod će ustati na narod i kraljevstvo na kraljevstvo, (11) i bit će silni zemljotresi, i u raznim mjestima bit će gladi i pošasti, i strahota i velikih znamenja s neba će biti.
(12) Ali prije svega ovog oni će na vas ruku dići i progoniti vas. Oni će vas u sinagoge i tamnice predati i pred kraljeve vas i upravitelje dovoditi zbog imena moga. (13) To će vam biti prilika da svjedočite. (14) Zato odluku donesite da se unaprijed ne pripremate da se branite, (15) jer ja ću vam dati riječi i mudrost kojima se niko od protivnika vaših neće moći oduprijeti niti ih opovrgnuti. (16) Ali vas će i roditelji i braća i svojta i prijatelji izdati, i neki će od vas ubijeni biti; (17) i svima ćete biti mrski zbog imena moga. (18) Ali ni dlaka s glave neće vam propasti. (19) Svoje ćete duše svojom izdržljivošću sačuvati.
(20) Ali kad vidite Jerusalem opkoljen vojskama, onda znajte da mu je pustošenje blizu. (21) Tad oni koji budu u Judeji neka bježe u planine. Oni koji u gradu budu neka izađu, a oni koji u selima budu neka ne ulaze u grad; (22) jer ovo su dani odmazde, da bi se ispunilo sve što je zapisano. (23) A teško trudnicama i dojiljama u te dane! Jer će se velika nevolja na zemlju i gnjev na ovaj narod sručiti; (24) i oni će od oštrice mača padati i kao sužnje će ih svim narodima odvoditi. Jerusalem će pod noge poganima pasti sve dok se vremena pogana ne ispune.
(25) Na suncu, mjesecu i zvijezdama znamenja će se pojaviti, a na zemlji među narodima tjeskoba će i smetenost zavladati kad more i valovi zahuče.
(26) Ljudi će od straha u nesvijest padati, čekajući šta će svijet zadesiti, jer zviježđa će se nebeska uz-

[49] Bakreni novčić najmanje vrijednosti.

drmati. (27) Tad će vidjeti Sina Čovječijeg gdje dolazi u oblaku sa snagom i velikom slavom. (28) A kad se to počne događati, uspravite se i glave svoje dignite, jer vam se iskupljenje primiče."
(29) Onda im on ovo slikovito kaza: "Pogledajte stablo smokve i sva stabla: (30) čim ona olistaju, vi sami vidite i znate da je ljeto blizu. (31) Tako i vi, kad vidite da se to događa, znajte da je Kraljevstvo Božije blizu. (32) Doista vam velim: ovog naraštaja neće nestati dok se sve ovo ne desi. (33) Nebo će i zemlja nestati, ali riječi mojih nestati neće.
(34) Pazite da vam srca ne pritisnu razuzdanost, pijanstvo i brige životne, i da vas taj dan ne uhvati iznenada kao zamka; (35) jer on će doći svima onim koji na licu zemlje sve žive. (36) Uvijek bdijte u molitvi, da biste bili kadri umaći svemu ovom što će se desiti i pred Sina Čovječijeg stati."
(37) Danju je u hramu podučavao, a noću bi izlazio i provodio noć u gori koja se zove Maslinska. (38) I sav bi mu narod rano ujutro dolazio da ga u hramu sluša.

Judino izdajstvo

22 Blagdan beskvasnog hljeba koji se zove Pesah primicaše se. (2) Glavni svećenici i pismoznanci gledali su kako da ga ubiju; jer se naroda bojahu. (3) A sotona uđe u Judu, jednog od dvanaesterice kojeg su zvali Iskariot. (4) On ode glavnim svećenicima i zapovjednicima straže u hramu da raspravi s njima kako bi ga mogao izdati. (5) Oni se obradovaše i složiše se da mu dadu novac. (6) I tako on pristade i poče gledati kako da im ga preda kad naroda ne bude.

Posljednji Pesah

(7) Onda dođe dan beskvasnog hljeba[50] u koji se janje za Pesah mora žrtvovati. (8) I Isus posla Petra i Ivana s riječima: "Idite i pripremite nam večeru za Pesah da jedemo!"
(9) Oni mu rekoše: "Gdje hoćeš da je pripremimo?"
(10) A on im reče: "Kad uđete u grad, srest će vas jedan čovjek koji nosi vrč vode; idite za njim u kuću u koju on uđe (11) i domaćinu recite: 'Učitelj kaže: 'Gdje je gostinska soba u kojoj mogu s učenicima svojim jesti večeru za Pesah?' (12) On će vam pokazati veliku gornju sobu namještenu; tamo pripremite."
(13) I oni odoše i nađoše sve onako kako im on bijaše rekao; i pripremiše večeru za Pesah.

Gospodinova večera

(14) Kad dođe vrijeme, on i učenici njegovi za trpezu zasjedoše. (15) I on im reče: "Ja sam zbilja želio da ovu večeru za Pesah s vama pojedem prije nego što na muku udarim, (16) jer, velim vam, ja je više neću pojesti sve dok se ona u Kraljevstvu Božijem ne ispuni."
(17) I kad uze pehar i zahvali, on reče: "Uzmite ovo i među sobom podijelite, (18) jer, velim vam, ja više neću piti od ploda vinove loze sve dok Kraljevstvo Božije ne dođe."
(19) I on uze hljeb, zahvali i razlomi ga pa ga dade njima, govoreći: "Ovo je tijelo moje, koje se za vas daje; ovo činite u spomen na me."
(20) Isto tako poslije večere on uze pehar pa reče: "Ovaj je pehar, koji se za vas nalijeva, novi savez [zapečaćen] mojom krvlju. (21) Ali gle, ruka onoga koji će me izdati s mojom je na trpezi; (22) jer, uistinu, Sin Čovječiji odlazi onako kako je određeno, ali teško onome koji ga izda!" (23) I oni među sobom počeše raspravljati koji bi od njih mogao biti taj koji će to učiniti.

Ko je najveći

(24) Među njima se još zametnu i svađa oko toga koji je od njih najveći. (25) A on im reče: "Kraljevi poganski nad njima gospodare; a oni koji nad njima vlast imaju nazivaju sebe dobročiniteljima. (26) Ali vi nemojte tako; nego onaj koji je među vama najveći mora biti kao najmanji, a predvodnik kao sluga. (27) Jer ko je veći: onaj koji za trpezom sjedi ili onaj koji služi? Nije li to onaj koji za stolom sjedi? A ja sam među vama kao onaj koji služi. (28) Vi ste oni koji su uza me u kušnjama mojim stajali; (29) i baš kao što je meni Otac moj kraljevstvo dao, ja vama dajem (30) da za mojim stolom u kraljevstvu mome jedete i pijete i da na prijestoljima sjedite i da dvanaest plemena Izrailovih sudite.
(31) Šimone, Šimone, gle, sotona je tražio da vas kao pšenicu prosije, (32) ali sam se ja molio za te, da ti vjera ne zataji, pa ti, kad se jedanput vratiš, braću svoju osnaži."

[50] Tj. prvi dan blagdana.

(33) On mu reče: "Gospodaru, s tobom sam ja spreman i u tamnicu i u smrt poći!"
(34) A on reče: "Ja ti velim, Petre, da ćeš, prije negoli pijetao danas zakukuriječe, tri puta zanijekati da me poznaješ."
(35) Onda im on reče: "Kada sam vas poslao bez pojasa novčanog, torbe i sandala, ništa vam, je li tako, nedostajalo nije?"
"Ništa", rekoše oni.
(36) A on im reče: "Ali sada, ko god ima pojas novčani neka ga ponese, a tako i torbu, i ko god mača nema neka ogrtač svoj proda i neka ga kupi! (37) Jer ja vam velim: na meni se mora ispuniti ovo što je zapisano: 'On bi ubrojen među prijestupnike.' Tako, ono što je o meni zapisano ispunjava se."
(38) Oni rekoše: "Gospodine, gle, evo dva mača!"
A on im reče: "Dosta je!"

Molitva na gori Maslinskoj

(39) Isus iziđe i pođe prema gori Maslinskoj, kao što i običavaše, a za njim pođoše i učenici. (40) Kad dođe na to mjesto, on im reče: "Molite se da ne padnete u kušnju!" (41) I on se udalji od njih koliko se kamen može baciti pa kleknu i stade se moliti: (42) "Oče, ako ti hoćeš, ukloni ovaj pehar od mene, ali neka po mojoj volji ne bude, nego po tvojoj." (43) I anđeo s neba ukaza mu se te ga osnaži. (44) I on se – jer na mukama bješe – uistinu usrdno molio, a znoj mu bijaše kao kaplje krvi što su na zemlju padale.
(45) Kad se prestao moliti, on se učenicima vrati i nađe ih kako, u žalosti, spavaju, (46) pa im reče: "Zašto spavate? Ustajte i molite se da ne padnete u kušnju!"

Isusovo uhićenje

(47) Dok je on još govorio, odjednom se pojavi svjetina, a jedan što su ga zvali Juda, jedan od dvanaesterice, pred njom je išao; i on pristupi Isusu da ga poljubi. (48) Ali Isus mu reče: "Juda, zar Sina Čovječijeg poljupcem izdaješ?"
(49) Kada oni koji oko njega bijahu vidješe šta će se zbiti, oni rekoše: "Gospodaru, hoćemo li mačem udariti?" (50) I jedan od njih udari slugu velikog svećenika, pa mu desno uho odsiječe. (51) Ali Isus reče: "Stani! Dosta je!" I on mu uho dotače, te ga izliječi.
(52) Onda Isus glavnim svećenicima, zapovjednicima straže u hramu i starješinama koji bijahu po njega došli reče: "Jeste li s mačevima i toljagama izišli kao na razbojnika? (53) Dok sam ja svaki dan s vama u hramu bio, vi niste na me ruku dizali; ali vaš je ovaj čas i sila tame!"

Petrovo odricanje od Isusa

(54) Kad ga uhvatiše, oni ga povedoše i dovedoše u kuću velikog svećenika; a Petar ih je izdaleka slijedio. (55) Kad oni nasred dvorišta vatru naložiše i zajedno posjedaše, Petar među njima sjeđaše. (56) I neka sluškinja, vidjevši ga kako tamo kraj vatre sjedi i pažljivo ga osmotrivši, reče: "I ovaj je čovjek s njim bio!"
(57) Ali on to zanijeka riječima: "Ženo, ja njega ne poznajem!"
(58) Malo kasnije, neko ga drugi vidje pa reče: "I ti si njihov!"
A Petar reče: "Čovječe, ja nisam!"
(59) Kad prođe oko sat vremena, još neko ustvrdi: "I ovaj je čovjek sigurno s njim bio, jer i on je Galilejac!"
(60) Ali Petar reče: "Čovječe, ja ne znam o čemu ti govoriš!" Najednom, dok je on još govorio, pijetao zakukurijeka. (61) Gospodar se okrenu i pogleda u Petra, a Petar se sjeti riječi Gospodarovih, kako mu on reče: "Prije nego što danas pijetao zakukuriječe, ti ćeš me se tri puta odreći." (62) I on iziđe napolje pa gorko zaplaka.
(63) Ljudi koji su čuvali Isusa rugali su mu se i udarali ga. (64) Staviše mu povez na oči pa ga pitahu: "Proriči, ko te udario!" (65) I oni su ga mnogim drugim riječima vrijeđali.

Isus pred Vijećem narodnih starješina

(66) Kad je svanulo, okupi se Vijeće narodnih starješina[51], i glavni svećenici i pismoznanci, te ga izvedoše pred njihovo Vijeće pa rekoše: (67) "Ako si ti Pomazanik, reci nam."
A on im reče: "Ako ja vama kažem, vi nećete vjerovati; (68) a ako ja vas upitam, vi nećete odgovoriti. (69) A odsada će Sin Čovječiji s desne strane Boga moćnoga sjediti."
(70) "Jesi li ti onda sin Božiji?", rekoše svi.
A on im reče: "Vi kažete da jesam."

[51] Grč. *Sinedrion* (aram. *Sanhedrin*). Vijeće koje se zvalo Sanhedrin sastojalo se od sedamdeset poznatih ljudi iz jevrejske zajednice, od važnijih svećenika, uglednika i pismoznanaca. Na čelu Vijeća bio je veliki svećenik.

(71) Onda oni rekoše: "Što nam još svjedočenja treba?! Ta mi smo ga sami iz usta njegovih čuli."

Isus pred Pilatom

23 Onda svi oni ustadoše i pred Pilata ga odvedoše. (2) I oni ga počeše optuživati riječima: "Mi nađosmo ovog čovjeka kako narod naš zavodi i zabranjuje da se caru porez plaća i govori da je on Pomazanik, kralj."
(3) Pilat ga upita: "Jesi li ti kralj Jevreja?"
A on mu odgovori i reče: "Onako je kako ti kažeš."
(4) Onda Pilat reče glavnim svećenicima i svjetini: "Ja u ovom čovjeku ne nalazim krivnje."
(5) Ali oni navaljivahu govoreći: "On uzbunjuje narod, podučavajući po svoj Judeji, počev od Galileje pa sve dovde." (6) Kad to Pilat ču, on upita je li taj čovjek Galilejac. (7) A kad saznade da je on pod Herodovom vlašću, on ga posla Herodu, koji u to vrijeme i sam bijaše u Jerusalemu.

Isus pred Herodom

(8) Kad Herod ugleda Isusa, silno se obradova, jer ga dugo vremena željaše vidjeti, pošto je o njemu slušao i nadao se da će ga vidjeti kako neko čudo izvodi. (9) I on mu mnoga pitanja postavi, ali mu on ništa ne odgovori. (10) A glavni svećenici i pismoznanci tamo su stajali, silno ga optužujući. (11) Onda Herod i vojnici njegovi, nakon što mu se podsmjehnuše i narugaše, obukoše ga u krasni ogrtač i natrag ga Pilatu poslaše. (12) Baš se toga dana Herod i Pilat sprijateljiše; prije oni jedan drugom neprijatelji bijahu.

Pilatova presuda

(13) Pilat sazva glavne svećenike, vladare i narod (14) pa im reče: "Vi ste mi ovog čovjeka doveli kao onog koji narod na bunu diže, i ja sam ga, eto, pred vama ispitao, pa ne nađoh krivnje u ovome čovjeku za optužbe koje vi protiv njega iznosite. (15) Ne, ni Herod nije, jer ga je on nama nazad poslao; on, dakle, ništa nije učinio čime bi smrt zaslužio. (16) Zato ću ga ja kazniti, a onda ga osloboditi." [(17) A on je bio obavezan da im na svetkovinu jednog zatvorenika pusti.][52]
(18) Ali svi oni u jedan glas povikaše: "Ukloni ovoga, a pusti nam Barabu!" – (19) To bijaše jedan koji je bačen u tamnicu zbog bune u gradu i zbog ubojstva.
(20) Želeći osloboditi Isusa, Pilat im se ponovo obrati, (21) ali oni su i dalje vikali govoreći: "Razapni ga! Razapni!"
(22) On im treći put reče: "Zašto? Kakvo je zlo ovaj čovjek učinio? Ja ne nađoh u njemu nikakve krivnje što smrt zaslužuje; zato ću ga ja kazniti pa ga onda pustiti." (23) Ali oni su uporno vikali i navaljivali da se on razapne, i glasovi su im sve jači bili. (24) Zato Pilat riješi da zahtjevu njihovu udovolji. (25) I on oslobodi čovjeka kojeg su oni tražili, onog što bijaše bačen u tamnicu zbog bune i ubojstva, a Isusa njima na volju prepusti.

Šimon Cirenac nosi križ

(26) Dok su Isusa vodili, uhvatiše nekog čovjeka – Šimona iz Cirene, koji je iz polja dolazio, i uprtiše na nj križ da ga za Isusom nosi. (27) I za njim je išlo mnoštvo ljudi i žena koje su naricale i oplakivale ga. (28) Ali Isus se prema njima okrenu pa im reče: "Kćeri Jerusalema, ne plačite za mnom, nego plačite za sobom i za djecom svojom! (29) Jer, gle, dolaze dani kad će oni reći: 'Blago nerotkinjama i utrobama koje nikad ne rodiše i sisama koje nikad ne dojiše!' (30) Tad će oni početi govoriti gorama: 'Srušite se na nas!', a brdima: 'Prekrijte nas!' (31) Jer ako oni ove stvari čine sa zelenim drvetom, šta će biti sa suhim?!"

Razapinjanje Isusa na križ

(32) Još su dvojicu ljudi, zločinaca, vodili da ih s njim smaknu. (33) Kad stigoše do mjesta zvanog Lobanja, tamo oni njega i zločince razapeše, jednog s desne, a drugog s lijeve strane. (34) A Isus je govorio: "Oče, oprosti im, jer ne znaju šta čine." I oni baciše žrijeb pa među sobom haljine njegove podijeliše.
(35) A narod je tu stajao i gledao, a i vladari su mu se podsmjehivali govoreći: "Druge je spasio, neka sam sebe spasi ako je on Pomazanik Božiji, njegov Izabranik."
(36) I vojnici su mu prilazili, rugali mu se i ukislo vino mu nudili, (37) govoreći: "Ako si ti kralj Jevreja, sam sebe spasi!" (38) Iznad njega stajao je natpis: "Ovo je kralj Jevreja."
(39) Jedan od zločinaca koji bijaše obješen grdio ga je govoreći: "Nisi li ti Pomazanik? Spasi sam sebe, a i nas!"

[52] Rani rukopisi ne sadrže ovaj stavak. V. Matej 27:14.

(40) Ali drugi, koreći ovoga, reče: "Zar se ti ni Boga ne bojiš, a istu kaznu trpiš? (41) Mi uistinu po pravdi trpimo jer dobijamo ono što smo djelima svojim zaslužili, a ovaj čovjek nije učinio ništa loše." (42) Onda on reče: "Isuse, sjeti me se kad u kraljevstvo svoje dođeš!"
(43) A on mu reče: "Doista ti velim: danas ćeš ti sa mnom u Raju biti."

Isusova smrt

(44) Bilo je već oko šestoga sata[53] kad tama prekri svu zemlju do devetoga sata, (45) jer sunce potamnje, a zastor se hramski[54] po sredini razdrije. (46) A Isus glasno povika: "Oče, tebi u ruke ja duh svoj predajem." Kad ovo reče, on izdahnu.
(47) Kad zapovjednik čete vidje šta se desi, on poče slaviti Boga riječima: "Zbilja, ovaj čovjek nedužan bijaše." (48) I kad sva svjetina što se bijaše skupila da prisustvuje ovom prizoru vidje šta se desilo, vrati se natrag, udarajući se po prsima. (49) A svi oni koji su ga znali i žene koje su ga od Galileje slijedile stajali su podalje i to gledali.

Isusov ukop

(50) Bijaše neki čovjek po imenu Jozef, član Vijeća, dobar i pravedan čovjek – (51) on ne bješe pristao na njihovu nakanu i djela – iz jevrejskog grada Arimateje, koji je čekao kraljevstvo Božije. (52) Ovaj čovjek ode Pilatu i zatraži tijelo Isusovo. (53) I on ga dolje skide pa ga u laneno platno zamota i položi ga u grobnicu uklesanu u stijenu, gdje niko prije nije položen bio. (54) To bijaše dan pripreme, i subota je bila pred osvitom.[55]
(55) A žene koje iz Galileje bijahu došle s njim išle su u pratnji i vidjele grobnicu i kako je tijelo njegovo položeno. (56) Onda su se one kući vratile i pripremile miris i mast. A u subotu su one, prema Zakonu, otpočinule.

Isusovo uskrsnuće

24 Prvoga dana u sedmici[56], u ranu zoru, one, noseći mirođije koje bijahu pripremile, na grob dođoše. (2) I one nađoše stijenu otkotrljanu od groba, (3) a kad uđoše, ne nađoše tijelo Gospodina Isusa. (4) Dok su one ovim zbunjene bile, gle, odjednom dva čovjeka u blistavoj odjeći pokraj njih stadoše. (5) I kad ih strah spopade i kad one lica prema zemlji okrenuše, oni im rekoše: "Zašto živoga među mrtvima tražite? (6) On nije ovdje; uskrsnuo je! Sjetite se kako vam je on govorio dok je još u Galileji bio: (7) 'Sin Čovječiji mora biti predan u ruke grešnika, i biti razapet i trećega dana opet ustati.'"
(8) I one se sjetiše njegovih riječi, (9) te se vratiše s grobnice i sve ovo ispričaše jedanaesterici[57] i svima ostalim. (10) To bijahu Marija Magdalanka, Ivana, Jakovljeva majka Marija i druge žene s njima koje ovo učenicima ispričaše. (11) Ali njima se ove riječi učiniše besmislicom, i oni im ne povjerovaše. (12) Ipak Petar ustade i otrča na grob; kad se sagnuo i unutra pogledao, on vidje samo lanene pokrivače; i on ode domu svome, čudeći se onome što se bijaše desilo.

Isus se ukazuje dvojici učenika na putu u Emaus

(13) I gle, dvojica od njih baš su toga dana išli u selo zvano Emaus, koje bijaše oko šezdeset stadija[58] udaljeno od Jerusalema. (14) I oni su pričali o svemu što se bijaše desilo. (15) Dok su oni tako pričali i raspravljali, sam Isus pristupi i s njima pođe. (16) Ali očima njihovim ne bi dato da ga prepoznaju. (17) I on ih upita: "Kakav je to razgovor što ga vi vodite dok idete?"
Oni stadoše rastuženi. (18) Jedan od njih po imenu Kleopa odgovori i reče mu: "Jesi li ti jedini koji posjećuje Jerusalem, a ne zna za ono što se ovdje ovih dana desilo?"
(19) "Šta?", upita on.
A oni mu rekoše: "Ono što se desilo s Isusom Nazarećaninom, koji je prorok bio, silan u djelima i riječima pred Bogom i svim narodom – (20) kako su ga glavni svećenici i vladari naši predali da ga na smrt osude pa ga razapeli. (21) A mi smo se nadali da je on taj koji će Israil iskupiti. I doista, uza sve ovo, već je treći dan kako se sve to desilo. (22) A i neke žene među nama zbunile su nas. Kad su kod grobnice rano ujutro bile, (23) pa tijelo njego-

[53] Tj. šestoga sata od svanuća; oko podne.

[54] V. Izlazak 26:33.

[55] U semitskoj tradiciji dan počinje sa zalaskom sunca, što znači da subota počinje od zalaska sunca u petak.

[56] Tj. u nedjelju.

[57] Odmah po Judinom izdajstvu Isusove su učenike nazivali *jedanaestericom*. Tek kasnije oni su izabrali Matiju za Isusova apostola, te su se opet počeli nazivati *dvanaestericom*.

[58] Oko 11 kilometara.

vo nisu našle, one su došle i rekle nam da su im se ukazali anđeli koji su rekli da je on živ. (24) Neki od onih koji su s nama bili otišli su do grobnice i vidjeli da je baš onako kako su žene i kazale, ali njega nisu vidjeli."
(25) A on im reče: "Kako ste samo vi nerazboriti i kako su vam samo srca lijena da povjeruju u sve što su proroci govorili! (26) Nije li trebao Pomazanik to podnijeti pa onda u slavu svoju ući?" (27) Onda on poče od Mojsija i svih proroka i protumači im šta je o njemu u svim Pismima rečeno.
(28) Kad su se oni primakli selu u koje su išli, on postupi kao da će dalje. (29) Ali oni ga nagovarahu: "Ostani s nama jer će sad mrak, i dan je skoro na izmaku." I on uđe da s njima ostane. (30) Dok je s njima za trpezom bio, on uze hljeb, blagoslovi ga i razlomi pa im ga stade dijeliti. (31) Tad se njima oči otvoriše, te ga oni prepoznaše, ali im on ispred očiju nestade. (32) Oni jedan drugome rekoše: "Zar nisu u nama srca gorjela dok nam je on putem govorio, dok nam je on Pisma tumačio?"
(33) I oni baš u taj čas ustadoše i u Jerusalem se vratiše te tamo nađoše jedanaestericu, zajedno s onima koji s njima bijahu, (34) koji im rekoše: "Gospodar je zbilja uskrsnuo i Šimonu se ukazao!" (35) Onda ovi počeše pričati šta im se na putu desilo i kako su Isusa prepoznali kad je hljeb razlomio.

Druga Isusova ukazanja

(36) Dok su oni još o ovome govorili, sam Isus među njih stade pa im reče: "Mir vama!" (37) Ali oni se trgnuše i uplašiše te pomisliše da vide duha.
(38) A on im reče: "Što vas je nemir obuzeo i što se sumnje u srcima vašim bude? (39) Pogledajte ruke moje i noge moje – to sam ja, glavom! Dotaknite me, pa se uvjerite, jer duh nema ni mesa ni kostiju, koje ja, kao što vidite, imam." (40) I kad ovo reče, on im pokaza ruke svoje i noge svoje. (41) Kako oni od radosti i čuda još nisu mogli vjerovati, on ih upita: "Imate li vi ovdje šta za jelo?" (42) Oni mu dadoše komad pečene ribe, (43) i on ga uze pa ga pred njima pojede.
(44) Onda im on reče: "Ovo je ono što sam vam govorio dok sam još s vama bio: sve što je o meni u Zakonu Mojsijevu i Prorocima i Psalmima zapisano mora se ispuniti."
(45) Onda im on prosvijetli razum da Pisma razumiju (46) pa im reče: "Tako je zapisano da će Pomazanik patiti i trećega dana iz mrtvih ustati; (47) i pokajanje i oprost grijeha u njegovo će se ime svim narodima propovijedati, počev od Jerusalema. (48) Vi ste svjedoci ovoga. (49) I gle, ja ću vam poslati ono što je Otac moj obećao, a vi ostanite u gradu dok u silu odozgo ne budete odjenuti."

Isusovo uznesenje

(50) Isus ih odvede u blizinu Betanije pa podiže ruke te ih blagoslovi. (51) Dok ih je blagosiljao, on se od njih rastade i bi uznesen na nebo. (52) Onda oni pred njim ničice padoše pa se s velikim veseljem u Jerusalem vratiše; (53) i neprestano bijahu u hramu, Boga slaveći.

EVANĐELJE PO IVANU

Vjeruje se općenito da je pisac ovog evanđelja Ivan, koji na sebe ukazuje kao na "Isusova voljenog učenika" (13:23). Ivanov učenik Polikarp, Polikarpov učenik Irenej i učenjak iz trećeg stoljeća Tertulijan ovo potvrđuju u svojim spisima. Ne zna se sasvim pouzdano kada je Ivan napisao svoje evanđelje. Prema predanju, on je bio jedini apostol koji je umakao mučeništvu. Većina učenjaka u prošlosti smještala je nastanak njegova evanđelja oko 85–90. god. n. e. (kada je Ivan bio veoma star), ali postoje neki pokazatelji koji nastoje potvrditi kako je ovo evanđelje napisano prije 70. godine po Kristu, možda čak ranih pedesetih godina po Kristu. Autor pokazuje da je bio veoma upoznat s jevrejskim običajima i načinom života. U svom evanđelju Ivan daje precizne pojedinosti o geografiji Palestine, posebno ističući ona mjesta koja su bila poprišta događaja usko povezanih s Isusom i njegovim djelovanjem.

Ivanovo evanđelje se razlikuje od ostala tri evanđelja. Nastavljene su rasprave oko toga da li je on bio upoznat s njima ili nije. Bilo kako bilo, njegovo svjedočenje o Isusu neovisno je o njihovu sadržaju. On potcrtava one stvari koje se u drugim evanđeljima tek podrazumijevaju. Njegov književni stil također je različit. On se usredotočuje na čudotvorne 'znakove' koji raskrivaju Isusov identitet i misiju, a sve to izriče u svjetlu izuzetno raskošna teološkog jezika.

Ivan započinje svoje kazivanje stavom kako je Isus Riječ Božija koja je postojala prije stvaranja svijeta i koja je postala ljudskim bićem u nastojanju da prosvijetli svijet. Za Isusa kaže da je 'Sin Božiji' (1:34) koga je Otac poslao kako bi dovršio Očevo djelo u svijetu (4:34). Kroz njega se očitovala Božija vlastita slava (14:9) i sve ono čime je on proslavio Oca. Za njega, također, kaže da je punina milosti Božije i istine (1:14). Isus ondje ustrajno ponavlja frazu: "Ja sam...", u kojoj odjekuje Jahvino vlastito ime koje odjekuje sadržajem Izlaska 3:14, naglašavajući tako vezu između Oca i Sina (6:35; 8:12; 9:5; 10:7, 9, 14; 11:25; 14:6; 15:1–5).

Isusove riječi upućene Nikodemu sukusiraju središnju temu ovog evanđelja: "Jer Bog je tako volio svijet da je dao svog jedinca, da niko ko u nj bude vjerovao ne strada, nego da ima život vječni" (3:16). Ivan iznosi temeljnu svrhu svoga evanđelja u 20:31: "...ovi su zapisani da biste vi vjerovali da je Isus Pomazanik, Sin Božiji, i da vjerujući imate život u njegovo ime."

Riječ postade tijelo

1 U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga,
i Riječ bijaše Bog. (2) Ona bijaše u početku
kod Boga. (3) Sve posta po njoj, i ništa što postade
bez nje ne postade. (4) U njoj bijaše život, i život
bijaše svjetlo ljudi. (5) Svjetlo sija u tmini, i tmina
ga ne nadvlada.

Ivan svjedok

(6) Dođe čovjek poslan od Boga, kojem bješe ime
Ivan[1]. (7) On dođe kao svjedok da svjedoči o svje-
tlu, da svi kroza nj vjeruju. (8) On sam ne bijaše
svjetlo, nego dođe da svjedoči o svjetlu.
(9) Bijaše istinsko svjetlo koje, dolazeći na svijet,
osvjetljava svakog čovjeka. (10) On bijaše na svije-
tu, i svijet bi stvoren po njemu, a svijet ga ne upo-
zna. (11) On dođe na svoje, i njegovi ga ne primiše.
(12) A koliko ga god njih primi, njima on dade
pravo da postanu djeca Božija, onima koji vjeruju
u ime njegovo, (13) koji se rodiše, ne od krvi ni od
volje tijela ni od volje čovjeka, nego od Boga.
(14) Riječ postade tijelo i nastani se među nama, i
mi vidjesmo njegovu slavu, slavu koju ima jedinac
u oca, pun milosti i istine. (15) Ivan je svjedočio
o njemu i vikao: "Evo onog za koga ja rekoh: Onaj
koji poslije mene dolazi nadmašio me je, jer je po-
stojao prije mene." (16) Jer od njegove punoće svi
mi primismo, i milost za milost. (17) Jer Zakon[2] je
dat po Mojsiju; milost i istina ostvariše se kroz Isu-
sa Pomazanika. (18) Niko nikad nije vidio Boga; Je-
dinac, Bog u Očevom naručju – on je njega objavio.

[1] Tj. Umočitelj.

[2] Tj. Tora.

Ivanovo svjedočanstvo

(19) Ovo je Ivanovo svjedočanstvo, kad mu Jevreji[3] poslaše svećenike i levijevce iz Jerusalema da ga upitaju: "Ko si ti?"
(20) A on prizna, i ne zanijeka, nego prizna: "Ja nisam Pomazanik."
(21) Oni ga upitaše: "Šta si onda? Jesi li Ilija?"
A on reče: "Nisam."
"Jesi li Prorok[4]?"
A on odgovori: "Ne."
(22) Potom mu rekoše: "Ko si, da možemo odgovoriti onima koji su nas poslali? Šta ti sam o sebi kažeš?"
(23) On reče: "Ja sam glas jednoga koji viče u pustinji: 'Poravnajte put Gospodnji', kako reče prorok Izaija."
(24) A neki od poslanih bili su farizeji. (25) Upitaše ga i rekoše mu: "Zašto onda umačeš ljude ako nisi ni Pomazanik ni Ilija ni Prorok?"
(26) Ivan im odgovori i reče: "Ja umačem u vodu, ali među vama stoji jedan koga vi ne poznajete. (27) To je onaj koji dolazi poslije mene, a ja mu nisam dostojan odriješiti vezicu na sandali." (28) To se dogodi u Betaniji s onu stranu Jordana, gdje je Ivan ljude umakao.
(29) Sutradan on vidje Isusa gdje mu dolazi te reče: "Evo Janjeta Božijeg koje uklanja grijeh svijeta! (30) Evo onog za koga ja rekoh: 'Poslije mene doći će čovjek koji je došao prije mene, jer je postojao prije mene.' (31) Ja ga ne poznadoh, ali dođoh umakati u vodu da bi on bio objavljen Israilu."
(32) Ivan je svjedočio: "Vidjeh Duha gdje silazi kao golubica s neba, i ostade na njemu. (33) Ja ga ne poznadoh, ali mi onaj koji me posla da umačem u vodu reče: 'Na koga vidiš da silazi Duh i ostaje na njemu, to je onaj koji umače u Duh Sveti.' (34) Ja to sam vidjeh i posvjedočih da je ovo Sin Božiji."

Isusovi prvi učenici

(35) Sutradan je Ivan opet stajao s dvojicom svojih učenika, (36) i gledao je Isusa kako hoda pa reče: "Evo Janjeta Božijeg!" (37) Dvojica učenika čuše ga gdje to govori, te pođoše za Isusom. (38) A Isus se okrenu i vidje ih kako ga slijede pa im reče: "Šta tražite?"
Oni mu rekoše: "Rabi" – što u prijevodu znači učitelju – "gdje ti prebivaš?"
(39) On im reče: "Dođite, pa ćete vidjeti."
Tako dođoše i vidješe gdje je on prebivao; i ostadoše s njim taj dan, jer bilo je oko deset sati[5]. (40) Jedan od dvojice koji su čuli Ivana i pošli za Isusom bio je Andrija, brat Šimona Petra. (41) On najprije nađe svoga brata Šimona i reče mu: "Našli smo Mesiju" – što u prijevodu znači Pomazanika.
(42) On ga dovede Isusu, a Isus ga pogleda i reče: "Ti si Šimon, sin Ivanov; ti ćeš se zvati Kefa – što se prevodi kao Petar (Stijena).
(43) Sutradan Isus naumi poći u Galileju, i nađe Filipa. I reče mu: "Slijedi me."
(44) Filip je bio iz Betsaide, Andrijina i Petrova grada. (45) Filip nađe Natanaela i reče mu: "Našli smo onog o kome je pisao Mojsije u Zakonu, a i proroci – Isusa od Nazareta, sina Jozefova."
(46) Natanael mu reče: "Može li ikakvo dobro doći iz Nazareta?"
Filip njemu reče: "Dođi i vidi."
(47) Isus opazi Natanaela gdje mu dolazi pa reče za nj: "Evo pravog Israilca u kome nema prijevare!"
(48) Natanael mu reče: "Odakle me poznaješ?"
Isus odgovori i reče mu: "Prije negoli te Filip pozvao, ja sam te vidio kad si bio pod smokvom."
(49) Natanael mu odgovori: "Rabi, ti si Sin Božiji! Ti si Kralj Israilov!"
(50) Isus odgovori i reče mu: "Jer ti rekoh da sam te vidio pod smokvom, vjeruješ li? Ti ćeš vidjeti još veće stvari od tih." (51) I reče mu: "Doista, doista vam velim: vidjet ćete nebesa otvorena i anđele Božije kako uzlaze i silaze na Sina Čovječijeg."

Prvo čudo Isusovo

2 Trećega dana bijaše svadba u Kani, selu galilejskom, i bijaše ondje majka Isusova; (2) a i Isus i učenici njegovi bijahu pozvani na svadbu.
(3) Kad nestade vina, reče Isusu majka njegova: "Nemaju vina."
(4) A Isus joj odgovori: "Ženo, kakve to ima veze sa mnom i s tobom? Moj čas još nije došao."
(5) Njegova majka reče slugama: "Šta vam god on rekne, učinite to."
(6) Ondje bijaše postavljeno šest kamenih vrčeva za vodu za jevrejsko obredno pranje, i u svaki je

[3] Ovdje, kao što je to često u Ivanovom evanđelju, riječ *Jevreji* znači "jevrejske vlasti".

[4] Jevreji su tada vjerovali da će prorok kojeg je najavio Mojsije doći prije Mesije (Pomazanika) i objaviti njegov dolazak.

[5] Ili – po jevrejskom računanju vremena – oko četiri sata popodne.

moglo stati dvije ili tri mjere[6]. (7) Isus im reče: "Napunite vrčeve vodom." I oni ih do vrha napuniše. (8) I reče im on: "Zahvatite malo i odnesite glavnom poslužitelju." I odnesoše mu.
(9) Kad glavni poslužitelj okusi vodu koja se bješe pretvorila u vino, a nije znao odakle je došlo – ali su znale sluge koje bijahu zahvatile vodu – on zovnu zaručnika (10) i reče mu: "Svako najprije služi dobro vino, a kad se ljudi napiju, onda slabije vino služi; a ti si do sada čuvao dobro vino." (11) Tako Isus poče pokazivati svoje čudesne znakove u Kani Galilejskoj i objavi svoju slavu, i učenici njegovi povjerovaše u njega.
(12) Poslije toga siđe u Kafernaum, on i majka njegova i braća njegova i učenici njegovi; i ostadoše tamo nekoliko dana.

Izgon trgovaca iz hrama

(13) Bijaše blizu Pesah Jevrejima, te Isus otiđe gore u Jerusalem. (14) I nađe u prostoru hramskom one koji su prodavali volove i ovce i golubice, i mjenjače novca gdje sjede. (15) I načini kandžiju od uzica pa ih sve istjera iz hramskog prostora, zajedno s ovcama i volovima; i prosu kovanice mjenjačima i stolove im isprevrta; (16) a onima koji su prodavali golubice reče: "Nosite to odavde! Prestanite od kuće moga Oca praviti trgovište!"
(17) Njegovi učenici sjetiše se da stoji zapisano: "Revnost će me za Tvojom kućom izjesti."
(18) Jevreji ga tada upitaše: "Kakav nam znak možeš pokazati da ti to smiješ činiti?"
(19) Isus im odgovori: "Uništite ovaj hram, a ja ću ga za tri dana podići."
(20) Jevreji tad rekoše: "Trebalo je četrdeset i šest godina da se ovaj hram sagradi, a ti ćeš ga za tri dana podići?!" (21) Ali hram o kome je on govorio bilo je njegovo tijelo. (22) Tako su se njegovi učenici, kad se on digao iz mrtvih, sjetili da je on to rekao, te su povjerovali u Pismo i riječ koju Isus bješe progovorio.
(23) I dok je bio u Jerusalemu za Pesaha, za svetkovine, mnogi povjerovaše u njegovo ime, promatrajući znakove koje je on pokazivao. (24) Ali im se sam Isus nije povjeravao, jer je znao sve ljude (25) i jer mu nije niko trebao svjedočiti o čovjeku; ta on je sam poznavao šta je u čovjeku.

[6] Tj. dvije ili tri mjere, ili grč. metrita (1 metrit – oko 40 l).

Moraš se odozgo roditi

3 Bijaše neki čovjek farizej po imenu Nikodem, vođa Jevreja; (2) taj čovjek noću dođe Isusu te mu reče: "Rabi, mi znamo da si ti došao od Boga kao učitelj, jer niko ne može pokazati te znakove koje ti pokazuješ ako Bog nije s njim."
(3) Isus mu odgovori: "Doista, doista ti velim, ako se neko ne rodi odozgo[7], taj ne može vidjeti kraljevstvo Božije."
(4) Nikodem ga upita: "Kako se čovjek može roditi kad ostari? On ne može ući drugi put u utrobu majke svoje i roditi se, zar ne?"
(5) Isus odgovori: "Doista, doista ti velim, ako se neko ne rodi od vode i Duha[8], taj ne može ući u kraljevstvo Božije. (6) Što je rođeno od tijela – tijelo je, a što je rođeno od Duha – duh je. (7) Ne čudi se što ti ja rekoh: 'Moraš se opet roditi.' (8) Vjetar puše kuda hoće, i ti čuješ kako on puše, ali ne znaš odakle dolazi ni kuda ide; tako je sa svakim ko je rođen od Duha."
(9) Nikodem ga upita: "Kako to može biti?"
(10) Isus odgovori i reče mu: "Jesi li ti Israilov učitelj, a to ne razumiješ? (11) Doista, doista ti velim, mi govorimo o onom što znamo i svjedočimo o onom što smo vidjeli, ali vi[9] ne prihvatate naše svjedočanstvo. (12) Ako vam govorim o zemaljskim stvarima, a vi ne vjerujete, kako ćete vjerovati ako vam budem govorio o stvarima nebeskim? (13) Niko nije uzišao na nebo osim onog koji je sišao s neba – Sina Čovječijeg. (14) Kao što je Mojsije podigao zmiju u pustinji, baš tako Sin Čovječiji mora biti podignut;[10] (15) zato, ko god bude vjerovao u njega imat će vječni život."
(16) Jer Bog je tako volio svijet da je dao svog jedinca, da niko ko u nj bude vjerovao ne strada, nego da ima život vječni. (17) Jer Bog nije poslao Sina u svijet da sudi svijetu, nego da kroza nj svijet bude spašen. (18) Onome koji vjeruje u njega ne sudi se; onome koji ne vjeruje već je suđeno, jer nije vjerovao u ime jedinca Božijeg. (19) Ovo je sud: da je svjetlo došlo na svijet, a ljudi su više voljeli tminu nego svjetlo, jer su im djela bila zla. (20) Ta svako ko radi zlo mrzi svjetlo, i ne dolazi svjetlu iz straha da se njegova djela ne otkriju. (21) A onaj

[7] Ili: opet.

[8] Tj. ako se neko ne rodi umočenjem u vodu i od Duha Svetog.

[9] Tj. jevrejske vođe.

[10] V. Popis 21:4-9.

koji provodi istinu dolazi svjetlu, da bi se očitovalo da su djela njegova urađena u Bogu.

Posljednje Ivanovo svjedočanstvo

(22) Poslije toga Isus i njegovi učenici dođoše u zemlju judejsku, i ondje je on provodio vrijeme s njima i u vodu umakao. (23) Ivan je, isto tako, umakao u Enonu blizu Salima, jer ondje bijaše mnogo vode; i svijet je dolazio i bivao umakan. (24) Jer Ivan još ne bješe bačen u tamnicu.
(25) Zato nastade rasprava između Ivanovih učenika i nekog Jevreja o obrednome pranju. (26) I dođoše oni Ivanu te mu rekoše: "Rabi, onaj koji je bio s tobom s onu stranu Jordana, kome si ti svjedočio, eno ga umače, i svi njemu dolaze."
(27) Ivan odgovori i reče: "Čovjek ne može primiti ništa ako mu to nije dato s neba. (28) Sami ste svjedoci moji da sam ja rekao: 'Ja nisam Pomazanik, nego sam poslan pred njim.' (29) Onaj ko ima mladu mladoženja je; a mladoženjin prijatelj, koji stoji i čuje ga, silno se raduje mladoženjinom glasu. Zato se ova moja radost ispunila. (30) On mora rasti, a ja se moram umanjiti."
(31) Onaj koji dolazi odozgo iznad svih je; onaj koji je od zemlje jeste od zemlje i govori o zemlji. Onaj koji dolazi s neba iznad je svih. (32) Ono što je vidio i čuo, o tome on svjedoči, ali niko ne prihvata njegovo svjedočanstvo. (33) Onaj koji je prihvatio njegovo svjedočanstvo potvrdio je da je Bog istinit. (34) Ta onaj koga Bog posla govori riječi Božije; jer on daje Duha bez mjere. (35) Otac voli Sina, i dao je sve njemu u ruke. (36) Onaj koji vjeruje u Sina ima vječni život, a ko se ne bude pokoravao Sinu neće vidjeti života, već gnjev Božiji ostaje na njemu.

Isus i Samarijanka

4 Zato kad Isus saznade da su farizeji čuli gdje on pridobija i umače više učenika nego Ivan – (2) iako sam Isus nije umakao, nego učenici njegovi – (3) napusti Judeju i opet ode u Galileju. (4) Ali morao je proći kroz Samariju. (5) Tako dođe u samarijski grad zvani Sikar, blizu dijela zemlje koji Jakov dade sinu svome Jozefu; (6) i tu bijaše Jakovljev zdenac. Tako je Isus, umoran od puta, sjedio kraj zdenca. To bijaše oko šest sati[11].
(7) Dođe neka Samarijanka da zahvati vode. Isus joj reče: "Daj mi da se napijem." (8) Jer učenici njegovi bijahu otišli u grad da kupe hrane.
(9) Samarijanka mu reče: "Kako to da ti, Jevrej, išteš od mene da se napiješ kad sam ja Samarijanka?" [Ona je to rekla] jer Jevreji nemaju posla sa Samarijancima.
(10) Isus odgovori i reče joj: "Kad bi ti znala za dar Božiji, i ko je onaj koji ti kaže: 'Daj mi da pijem', ti bi od njega iskala, i on bi ti vode životne dao."
(11) Ona mu reče: "Gospodine, ti nemaš čime zahvatiti, a zdenac je dubok; odakle ti onda voda životna? (12) Ti nisi veći od našeg oca Jakova, zar ne, koji nam je dao ovaj zdenac, i iz kojeg je on sam pio i sinovi njegovi i stoka njegova?"
(13) Isus odgovori i reče joj: "Svako ko bude pio tu vodu opet će ožednjeti, (14) a ko bude pio vodu koju ću mu ja dati nikad neće ožednjeti, nego će voda koju ću mu ja dati postati u njemu vrelom vode što šiklja u život vječni."
(15) Žena mu reče: "Gospodine, daj mi te vode, da ne budem žedna i da ne dolazim čak dovde da zahvatim vode."
(16) On joj reče: "Idi, zovni svoga muža pa se vrati ovamo."
(17) Žena mu odgovori i reče: "Ja nemam muža."
Isus joj reče: "Tačno si rekla: 'Ja nemam muža', (18) jer si imala pet muževa, i onaj koga sad imaš nije ti muž; to si pravo rekla."
(19) Žena mu reče: "Gospodine, vidim da si prorok. (20) Naši su se očevi klanjali na ovoj gori, a vi [Jevreji] kažete da je u Jerusalemu mjesto gdje bi se ljudi trebali klanjati."
(21) Isus joj reče: "Vjeruj mi, ženo, dolazi čas kad se vi nećete klanjati Ocu ni na ovoj gori ni u Jerusalemu. (22) Vi se klanjate onom što ne znate; mi se klanjamo onom što znamo, jer spasenje dolazi od Jevreja. (23) Ali dolazi čas, i već je tu, kad će se istinski obožavatelji klanjati Ocu u duhu i istini, jer takve ljude Otac traži da budu njegovi obožavatelji. (24) Bog je duh, i oni koji mu se klanjaju moraju se klanjati u duhu i istini."
(25) Žena mu reče: "Ja znam da dolazi Mesija – onaj koji se zove Pomazanik; kad taj dođe, on će nam sve objaviti."
(26) Isus joj reče: "Ja, koji s tobom govorim, jesam on."
(27) Uto dođoše njegovi učenici, i začudiše se što on govori sa ženom, ali niko ne reče: "Šta tražiš?", ili: "Zašto s njom govoriš?"

[11] Ili – po jevrejskom računanju vremena – oko podne.

(28) Tako žena ostavi svoj vrč s vodom te ode u grad i reče ljudima: (29) "Dođite da vidite čovjeka koji mi je rekao sve što sam učinila; nije to valjda Pomazanik?" (30) Oni iziđoše iz grada i počeše mu dolaziti.
(31) Dotle su njega učenici nagovarali: "Rabi, jedi."
(32) Ali im on reče: "Ja imam hranu za jelo za koju vi ne znate."
(33) Zato su učenici govorili jedni drugima: "Niko mu nije donio da jede, zar ne?"
(34) Isus im reče: "Moja je hrana da vršim volju onoga koji me je poslao i da ispunim njegovo djelo. (35) Zar vi ne kažete: 'Još četiri mjeseca pa će žetva'? Evo, ja vam velim, podignite svoje oči i pogledajte polja kako su zrela za žetvu. (36) Žetelac već prima plaću i skuplja plod, [ljude] koji će imati vječni život, da se zajedno raduju sijač i žetelac. (37) Jer ovdje je poslovica istinita: 'Jedan sije, a drugi žanje.' (38) Ja vas poslah da žanjete ono za što se niste trudili; drugi su se trudili, a vi ste imali koristi od njihova truda."
(39) Mnogi Samarijanci iz toga grada povjerovaše u Isusa zbog svjedočanstva te žene: "On mi je rekao sve što sam učinila."
(40) Pa kad Samarijanci dođoše k njemu, molili su ga da ostane kod njih; i on ostade tamo dva dana. (41) Još ih je mnogo povjerovalo zbog njegove riječi; (42) i govorili su onoj ženi: "Nije više da vjerujemo zbog onog što si ti rekla, jer mi smo sami čuli i znamo da je ovaj uistinu Spasitelj svijeta."

Izlječenje plemićeva sina

(43) Poslije ta dva dana krenu Isus odatle u Galileju. (44) Jer on sam posvjedoči da prorok nema časti u svome kraju. (45) Pa kad dođe u Galileju, Galilejci ga primiše, nakon što vidješe sve što je on učinio u Jerusalemu za svetkovine, jer su i sami išli na svetkovinu.
(46) Potom Isus opet dođe u Kanu, selo galilejsko, gdje bijaše pretvorio vodu u vino. I tamo bijaše neki kraljevski časnik čiji je sin ležao bolestan u Kafernaumu. (47) Kad onču da je Isus došao iz Judeje u Galileju, ode mu i poče ga preklinjati da siđe i izliječi mu sina, jer ovaj bijaše na samrti. (48) Tad mu Isus reče: "Dok ne vidite znakove i čuda, vi naprosto nećete vjerovati."
(49) Kraljevski mu časnik reče: "Gospodine, siđi prije nego što mi dijete umre."
(50) Isus mu reče: "Idi, tvoj će sin živjeti."
Čovjek povjerova u riječ koju mu Isus reče, te ode.
(51) Dok je silazio, sretoše ga njegove sluge i rekoše mu da mu je sin živ. (52) Zato ih on upita kad se počeo oporavljati. Oni mu tad rekoše: "Jučer u sedam sati[12]."
(53) Tako otac shvati da je to bilo onda kad mu je Isus rekao: "Tvoj će sin živjeti"; i on sam povjerova i svi ukućani njegovi. (54) To je opet drugo čudo koje Isus izvede kad otiđe iz Judeje u Galileju.

Izlječenja na jezercetu Bedzata

5 Poslije tih događaja bijaše jevrejska svetkovina, te Isus otiđe gore u Jerusalem. (2)
A u Jerusalemu kod Ovčije kapije nalazi se jezerce koje se na hebrejskom zove Bedzata[13] i koje ima pet trijemova. (3) U njima je ležalo mnoštvo bolesnih, slijepih, hromih i uzetih. [Oni su čekali da se voda pokrene; (4) jer anđeo Gospodnji silazio bi s vremena na vrijeme u jezerce i burkao vodu; ko bi god onda, nakon što bi voda bila uzburkana, zakoračio unutra, ozdravio bi od bilo kakve bolesti od koje je patio.][14] (5) Tu bijaše neki čovjek koji je bolovao trideset i osam godina. (6) Kad ga Isus vidje gdje leži i doznade da je već dugo vremena u tom stanju, reče mu: "Želiš li ozdraviti?"
(7) Bolesnik mu odgovori: "Gospodine, nemam nikoga da me svede u jezerce kad se voda uzburka, a dok ja dođem, drugi zakorači dolje prije mene."
(8) Isus mu reče: "Ustani, uzmi svoju hasuru i hodaj." (9) Najednom čovjek ozdravi te uze svoju slamaricu i poče hodati.
A toga dana bješe subota. (10) Zato su Jevreji[15] govorili tom čovjeku koji je bio izliječen: "Subota je, i nije ti dopušteno nositi slamaricu."
(11) Ali on im odgovori: "Onaj koji me izliječi reče mi: 'Uzmi svoju hasuru i hodaj.'"
(12) Oni ga upitaše: "Ko je taj čovjek koji ti reče: 'Uzmi svoju hasuru i hodaj'?"
(13) Ali čovjek koji je bio izliječen nije znao ko je on, jer se Isus bio izmakao dok je na tom mjestu bila svjetina. (14) Poslije toga Isus ga nađe u hramskom prostoru i reče mu: "Eto, ozdravio si; ne griješi više, da ti se ništa gore ne dogodi." (15) Čovjek ode i reče Jevrejima da je Isus taj koji ga je izliječio.

[12] Tj. u jedan popodne.

[13] Ili *Bethesda*.

[14] Riječi u zagradama ne sadrže najraniji grčki rukopisi.

[15] V. 1:19.

(16) Zato su Jevreji progonili Isusa, jer on je to činio u subotu. (17) Ali im on odgovori: "Otac moj još radi, i ja sam radim." (18) Zbog toga su Jevreji sve više gledali da ga ubiju, jer on nije samo kršio subotu, nego je i zvao Boga svojim Ocem, izjednačujući sebe s Bogom.

Isus ima Božiju vlast

(19) Zato im Isus odgovori i poče im govoriti: "Doista, doista vam velim, Sin ne može ništa od sebe učiniti, nego samo ono što vidi da čini Otac, jer šta god čini Otac, to jednako čini i Sin. (20) Jer Otac voli Sina i pokazuje mu sve što sam čini; i pokazat će mu veća djela od ovih, da se vi divite. (21) Jer baš kao što Otac diže mrtve i daje im život, baš tako i Sin daje život kome hoće. (22) Jer ni Otac ne sudi nikome, već je dao sav sud Sinu, (23) da svi poštuju Sina baš kao što poštuju Oca. Ko ne poštuje Sina ne poštuje ni Oca, koji ga je poslao.
(24) Doista, doista vam velim, ko čuje moju riječ i povjeruje onom koji me poslao ima vječni život i ne dolazi na sud, već je prešao iz smrti u život. (25) Doista, doista vam velim, dolazi čas, i već je tu, kad će mrtvi čuti glas Sina Božijeg, i oni koji budu čuli živjet će. (26) Jer baš kao što Otac ima život u sebi, baš tako je on dao i Sinu da ima život u sebi; (27) i dao mu je vlast da izvršava sud, jer on je Sin Čovječiji. (28) Ne čudite se tome, jer dolazi čas u kojem će svi koji su u grobovima čuti njegov glas, (29) te će izići; oni koji su činili dobro uskrsnut će da bi živjeli, a oni koji su činili zlo uskrsnut će da budu osuđeni.
(30) Ja ne mogu ništa sam od sebe učiniti. Kako čujem, sudim; i moj je sud pravedan, jer ja ne tražim svoju volju, nego volju onoga koji me je poslao.
(31) Ako svjedočim za se, moje svjedočanstvo nije vjerodostojno. (32) Ima drugi[16] koji svjedoči za me, i ja znam da je svjedočanstvo koje on daje o meni istinito.
(33) Vi ste Ivanu poslali ljude, i on posvjedoči istinu. (34) Ali svjedočanstvo koje ja primam nije od čovjeka, nego ja ovo govorim da biste vi bili spašeni. (35) On bijaše svjetiljka koja je gorjela i svijetlila, i vi ste se htjeli neko vrijeme radovati u njegovom svjetlu.
(36) A svjedočanstvo koje ja imam veće je od Ivanovoga, jer djela koja mi Otac dade da ih ostvarim – upravo ova djela koja činim – svjedoče za me da me je Otac poslao.

Svjedočanstvo Oca

(37) I Otac, koji me je poslao, svjedočio je o meni. Vi niti ste čuli glasa njegova niti ste vidjeli oblika njegova. (38) Vi nemate njegovu riječ da prebiva u vama, jer vi ne vjerujete onom koga je on poslao.
(39) Vi istražujete Pisma jer mislite da u njima imate život vječni; upravo ona svjedoče o meni; (40) i vi nećete da mi dođete da biste imali život.
(41) Ja ne dobijam slavu od ljudi, (42) ali vas poznajem, vi nemate ljubavi Božije u sebi. (43) Ja sam došao u ime Oca svoga, a vi me ne primate; ako drugi dođe u svoje ime, vi ćete ga primiti. (44) Kako možete vi vjerovati kad primate slavu jedni od drugih, a ne tražite slavu koja je od jednog i jedinog Boga? (45) Ne mislite da ću vas ja tužiti pred Ocem, onaj koji vas tuži jeste Mojsije, u koga ste vi nadu svoju položili. (46) Jer kad biste vjerovali Mojsiju, vjerovali biste i meni, jer on je pisao o meni. (47) Ali ako ne vjerujete onom što je on pisao, kako ćete vjerovati riječima mojim?"

Isus hrani pet hiljada ljudi

6 Poslije tih događaja Isus ode na drugu obalu Galilejskog mora – ili Tiberijskog. (2) Velika ga je svjetina slijedila, jer vidjeli su čudesne znakove koje je on pokazivao na bolesnicima. (3) Onda se Isus uspe na goru i ondje sjede sa svojim učenicima. (4) A Pesah, jevrejska svetkovina, bijaše blizu. (5) Tad Isus, podižući svoje oči i gledajući kako mu velika svjetina dolazi, reče Filipu: "Gdje ćemo kupiti hljeba, da ovi jedu?" (6) To je govorio da ga iskuša, jer je sam znao šta je namjeravao učiniti.
(7) Filip mu odgovori: "Dvije stotine dinara nije im dovoljno za hljeb[17], da svako dobije malo."
(8) Jedan mu od njegovih učenika, Andrija, brat Šimonov, reče: (9) "Ima ovdje jedan dječak koji ima pet ječmenih hljepčića i dvije ribe, ali šta je to za ovoliki svijet?"
(10) Isus reče: "Recite ljudima da sjednu." Bijaše mnogo trave na tom mjestu, te oni posjedaše; bilo je tu oko pet hiljada muškaraca. (11) Tad Isus uze one hljepčiće i pošto zahvali, podijeli ih onima koji su sjedili; isto tako i ribe, koliko su htjeli. (12) Kad se zasitiše, reče on svojim učenicima: "Pokupite

[16] Tj. Otac.

[17] U to vrijeme dnevnica je iznosila jedan dinar.

preostale komade da ništa ne propadne." (13) I pokupiše ih te napuniše dvanaest košara komadima od onih pet ječmenih hljepčića koji su preostali onima što su jeli.
(14) Zato kad ljudi vidješe znak koji on bijaše pokazao, rekoše: "Ovo je uistinu Prorok, koji treba doći na svijet."

Isus hoda po vodi

(15) Zato se Isus, opazivši da oni kane doći i odvesti ga nasilu da ga učine kraljem, povuče opet u goru u osamu.
(16) I kad dođe večer, njegovi učenici siđoše na more, (17) i pošto uđoše u lađicu, krenuše preko jezera u Kafernaum. Već se bilo smračilo, a Isus im još ne bješe došao. (18) More se uzburka jer je puhao jak vjetar. (19) Onda, kad preveslaše oko tri ili četiri milje[18], ugledaše Isusa gdje hoda po jezeru i primiče se lađici, te se prestrašiše. (20) Ali on im reče: "Ja sam, ne bojte se." (21) I htjedoše ga primiti u lađicu, kad najednom barka bijaše na kopnu kamo su išli.

Isus – hljeb života

(22) Sutradan svjetina koja je stajala na drugoj obali jezera opazi da tu nema nijedne druge lađice osim jedne, i da Isus nije ušao sa svojim učenicima u lađicu, nego da su njegovi učenici otišli sami. (23) A dođoše druge lađice iz Tiberije blizu mjesta gdje su oni jeli hljeb pošto je Gospodin zahvalio. (24) Pa kad svjetina vidje da Isus nije tu niti njegovi učenici, uđoše i sami u lađice te dođoše u Kafernaum tražeći Isusa. (25) Kad ga nađoše na drugoj strani jezera, upitaše ga: "Rabi, kad si ovamo došao?"
(26) Isus im odgovori i reče: "Doista, doista vam velim, vi me tražite, ne zato što ste vidjeli znakove čudesne, nego što ste jeli hljepčiće i zasitili se. (27) Ne radite za hranu propadljivu, nego za hranu trajnu, koja daje život vječni, nju će vam Sin Čovječiji dati, jer na njega je Otac, Bog, pečat svoj metnuo."
(28) Tad ga oni upitaše: "Šta ćemo činiti da radimo djela koja Bog želi?"
(29) Isus odgovori i reče im: "Ovo djelo hoće Bog: da vjerujete u onoga koga je on poslao."
(30) I upitaše ga oni: "Koji ćeš nam znak pokazati, da ga mi vidimo i povjerujemo ti? Koje ćeš djelo izvesti? (31) Naši očevi jeli su manu u pustinji, kao što je zapisano: 'On im dade hljeb s neba da jedu.'"
(32) Isus im tad reče: "Doista, doista vam velim, nije vam Mojsije dao hljeb s neba, nego Otac moj, koji vam daje pravi hljeb s neba. (33) Jer hljeb Božiji onaj je koji silazi s neba i daje život svijetu."
(34) Na to mu oni rekoše: "Gospodine, uvijek nam daji taj hljeb."
(35) Isus im reče: "Ja sam hljeb života; ko mi dođe neće ogladnjeti, i ko bude vjerovao u me neće nikad ožednjeti. (36) Ali ja vam rekoh da ste me vidjeli, a opet ne vjerujete. (37) Sve što mi Otac daje doći će meni, a onoga koji mi dođe ja sigurno neću otjerati. (38) Jer ja sam došao s neba, ne da vršim svoju volju, nego volju onoga koji me je poslao. (39) Ovo je volja onoga koji me je poslao: da od onih koje mi je dao nijednoga ne izgubim, nego da ih uskrsnem u danu posljednjem. (40) Jer ovo je volja Oca moga: da svako ko vidi Sina i povjeruje u nj ima život vječni, i ja ću ga uskrsnuti u danu posljednjem."
(41) Zato Jevreji počeše gunđati na nj što je rekao: "Ja sam hljeb koji je sišao s neba." (42) Govorili su: "Zar nije ovo Isus, sin Jozefa, čijeg oca i majku mi poznajemo? Kako sad on govori: 'Ja sam sišao s neba'?"
(43) Isus odgovori i reče im: "Ne gunđajte među sobom. (44) Niko ne može doći meni ako ga ne povuče Otac, koji me je poslao; a ja ću ga uskrsnuti u dan posljednji. (45) Zapisano je u Prorocima: 'Sve će njih podučavati Bog.' Svako ko je čuo i naučio od Oca dolazi meni. (46) Niko nije vidio Oca osim onoga koji je od Boga; on je vidio Oca. (47) Doista, doista vam velim, onaj koji vjeruje ima život vječni. (48) Ja sam hljeb života. (49) Očevi vaši jeli su manu u pustinji i umrli su. (50) Ovo je hljeb koji silazi s neba da ga neko jede i ne umre. (51) Ja sam životni hljeb koji je sišao s neba; ko god bude jeo ovog hljeba živjet će zauvijek; a hljeb koji ću ja dati za život svijeta moje je tijelo."
(52) Tad se Jevreji počeše prepirati među sobom i govoriti: "Kako nam može ovaj čovjek dati svoje tijelo za jelo?"
(53) Zato im Isus reče: "Doista, doista vam velim, ako ne jedete tijelo Sina Čovječijeg i ne pijete krv njegovu, vi nemate života u sebi. (54) Onaj koji jede moje tijelo i pije moju krv ima život vječni, i ja ću ga uskrsnuti u posljednjem danu. (55) Jer moje je tijelo istinska hrana, i moja krv istinsko piće.

[18] Grč.: 25 ili 30 stadija, tj. oko 5 ili 6 km.

(56) Onaj koji jede moje tijelo i pije moju krv živi
u meni, a ja u njemu. (57) Kao što je mene poslao
živi Otac i ja živim zbog Oca, tako će i onaj koji
me jede živjeti zbog mene. (58) Ovo je hljeb koji je
sišao s neba; nije onakav kakav su očevi jeli i umr-
li; onaj koji bude jeo ovaj hljeb živjet će dovijeka."
(59) To Isus reče u sinagogi dok je podučavao u
Kafernaumu. (60) Zato mnogi od njegovih učeni-
ka, kad to čuše, rekoše: "Ovaj je govor težak; ko ga
može slušati?"
(61) Ali Isus, svjestan da njegovi učenici gunđaju
na to, reče im: "Je li vas ovo u bludnju odvodi? (62)
Šta onda da vidite Sina Čovječijeg kako uzlazi gdje
je prije bio? (63) Duh je taj koji daje život; tijelo je
beskorisno. Riječi koje sam vam ja rekao jesu duh
i jesu život. (64) Ali ima među vama onih koji ne
vjeruju." Ta Isus je znao od početka koji su to oni
koji ne vjeruju i ko je taj koji će ga izdati. (65) I
reče: "Zbog toga sam vam rekao da niko ne može
meni doći ako mu to nije dato od Oca."

Petrovo ispovijedanje vjere

(66) Zbog toga se mnogi njegovi učenici povuko-
še, i više nisu išli s njim. (67) Zato Isus reče dvana-
esterici: "Želite li i vi otići?"
(68) Šimon mu Petar odgovori: "Gospodine, kome
ćemo otići? Ti imaš riječi vječnoga života. (69) Mi
smo povjerovali i spoznali da si ti Svetac Božiji."
(70) Isus im odvrati: "Zar vas, dvanaestericu, ni-
sam ja sam izabrao, a opet je jedan od vas đavao?"
(71) Sad je mislio na Judu, sina Šimona Iskariota,
jer ga je on, jedan od dvanaesterice, namjeravao
izdati.

Blagdan koliba

7 Poslije toga Isus je išao po Galileji, jer nije htio
ići po Judeji zato što su tamošnji Jevreji gleda-
li da ga ubiju. (2) A Jevrejima se bližila svetkovina
Blagdan koliba. (3) Zato mu braća njegova reko-
še: "Otiđi odavde pa idi u Judeju, da i tvoji učenici
vide tvoja djela što ih činiš. (4) Jer niko ne čini ni-
šta tajno kad hoće da ga znaju javno. Ako to činiš,
pokaži se svijetu." (5) Ta čak ni braća njegova nisu
vjerovala u nj. (6) Zato im Isus reče: "Moje vrijeme
još nije došlo, ali vaše je vrijeme uvijek povoljno.
(7) Vas svijet ne može mrzjeti, ali mene mrzi, jer
ja svjedočim o njemu da su mu djela zla. (8) Vi
idite gore na svetkovinu; ja ne idem gore na ovu
svetkovinu, jer se moje vrijeme još nije ispunilo."
(9) Pošto im to reče, ostade u Galileji.
(10) Ali kad njegova braća otiđoše gore na svetko-
vinu, onda i on sam dođe, ne javno, već kao tajno.
(11) Tako su ga tamošnji Jevreji tražili na svetko-
vini pitajući: "Gdje je?" (12) I mnogo se gunđalo
o njemu u svjetini; neki su govorili: "On je dobar
čovjek"; drugi su govorili: "Ne, naprotiv, on zavodi
narod." (13) Ipak, niko nije otvoreno govorio o nje-
mu zbog straha od jevrejskih vođa.
(14) Ali kad bi u pola svetkovine, dođe Isus gore u
hramski prostor i poče podučavati. (15) Tamošnji
Jevreji se tad zapanjiše i rekoše: "Kako je ovaj čo-
vjek postao učen kad nikad nije bio podučavan?"
(16) A Isus im odgovori i reče: "Moje učenje nije
od mene, nego od onoga koji me je poslao. (17)
Ako je neko voljan vršiti njegovu volju, znat će za
to učenje, je li ono od Boga ili ja sam od sebe govo-
rim. (18) Onaj koji govori od sebe traži svoju slavu,
a onaj koji traži slavu onoga koji ga je poslao, on je
istinit, i u njemu nema nepravednosti. (19)
Zar vam nije Mojsije dao Zakon, a niko od vas taj
Zakon ne vrši? Zašto gledate da me ubijete?"
(20) Svjetina odgovori: "U tebi je zloduh! Ko gleda
da te ubije?"
(21) Isus im odgovori: "Jedno čudo učinih, i svi se
divite. (22) Mojsije vam je dao obrezivanje – ne
zato što je ono od Mojsija, nego od otaca – i zbog
toga vi subotom obrezujete čovjeka. (23) Ako se
čovjek obreže u subotu da se ne bi prekršio Mojsi-
jev zakon, jeste li vi ljuti na me što sam ja u subotu
izliječio cijelog čovjeka? (24) Ne sudite po vanjšti-
ni, nego sudite po sudu pravednom."
(25) Tako su neki ljudi iz Jerusalema govorili: "Zar
ovo nije čovjek koga oni hoće da ubiju? (26) Gle-
dajte, on javno govori, a oni mu ništa ne govore.
Vladari zbilja ne znaju da je to Pomazanik, znaju li?
(27) Ipak, mi znamo odakle je ovaj čovjek, ali kad
god Pomazanik došao, niko neće znati odakle je."
(28) Tad Isus, dok je podučavao narod kod hrama,
povika: "Vi poznajete i mene i znate odakle sam;
a ja nisam došao sam od sebe, nego onaj koji me
je poslao, koga vi ne poznajete, istinit je. (29) Ja ga
poznajem, jer sam od njega, i on je mene poslao."
(30) I gledali su da ga uhvate, ali niko ne spusti
ruku na nj, jer njegov čas još ne bješe došao. (31)
A mnogi u svjetini vjerovali su u njega; govorili
su: "Kad Pomazanik dođe, on neće činiti više čuda
nego što ih ovaj čovjek čini, zar ne?"

(32) Farizeji čuše svjetinu gdje to mrmlja o njemu, te glavni svećenici i farizeji poslaše stražare da ga uhvate. (33) A Isus reče: "Još ću malo s vama biti, pa idem onome koji me je poslao. (34) Vi ćete me tražiti, a nećete me naći; i gdje ja budem, vi ne možete doći."
(35) Jevreji na to rekoše jedni drugima: "Kamo ovaj čovjek kani ići da ga mi nećemo naći? Ne namjerava valjda otići Jevrejima razasutim među Grcima i podučavati Grke? (36) Šta on misli kad veli: 'Vi ćete me tražiti, a nećete me naći; i gdje ja budem, vi ne možete doći'?"

Ko je Isus

(37) A u posljednji dan, veliki dan svetkovine, Isus ustade i povika: "Ako je neko žedan, neka dođe meni i pije. (38) Onaj koji vjeruje u me – kao što veli Pismo – 'iz njegove nutrine poteći će rijeke životne vode'." (39) Ali on ovo reče za Duha, kojeg su oni koji vjeruju trebali primiti; Duh još ne bješe dat jer Isus još ne bješe slavljen. (40) Neki su u narodu, kad čuše te riječi, govorili: "Ovaj je sigurno taj prorok."
(41) Drugi su govorili: "Ovo je Pomazanik."
A treći su govorili: "Zacijelo Pomazanik neće doći iz Galileje, zar ne? (42) Zar nije Pismo kazalo da Pomazanik dolazi od potomaka Davidovih i iz Betlehema, sela gdje je bio David?" (43) Tako se svjetina podijeli zbog njega. (44) Neki ga htjedoše uhvatiti, ali niko ne spusti ruke na nj.
(45) Tad stražari dođoše glavnim svećenicima i farizejima, pa ih ovi upitaše: "Zašto ga niste doveli?"
(46) Stražari odgovoriše: "Nikad niko nije govorio kao što ovaj čovjek govori!"
(47) Farizeji im na to odgovoriše: "Zar ste i vi zavedeni? (48) Je li iko od vladara ili farizeja povjerovao u njega? (49) A ova svjetina koja Zakona ne poznaje prokleta je."
(50) Reče im Nikodem – onaj koji je Isusu išao prije i koji je bio jedan od njih: (51) "Naš zakon ne osuđuje čovjeka dok ga najprije ne čuje i ne dozna šta on čini, zar ne?"
(52) Oni mu odgovoriše: "Ni ti nisi iz Galileje, zar ne? Ispitaj, pa ćeš vidjeti da nijedan prorok ne ustaje iz Galileje."

Žena uhvaćena u preljubi

[(53) Svako se vrati svojoj kući.
8 A Isus ode na Maslinsku goru. (2) Rano ujutro ponovo dođe hramu; i sav mu je narod dolazio, a on sjede i poče ih podučavati. (3) Zakonoznalci i farizeji dovedoše neku ženu uhvaćenu u preljubi, i pošto je posadiše ispred svih, (4) rekoše njemu: "Učitelju, ova je žena uhvaćena u preljubi, u samom činu. (5) A u Zakonu Mojsije nam je zapovjedio da takve žene kamenujemo; pa šta kažeš ti?" (6) Oni su to govorili da ga iskušaju, da bi imali razloga optužiti ga.
Ali Isus se sagnu i poče pisati prstom po tlu. (7) A kako su ga oni uporno pitali, on se uspravi i reče im: "Onaj koji je bez grijeha, neka on prvi baci kamen na nju." (8) I opet se sagnu i nastavi pisati po tlu. (9) Kad to čuše, jedan po jedan počeše izlaziti, počevši od onih starijih, i on ostade sam sa ženom tamo gdje je bila, u sredini. (10) Uspravivši se, Isus je upita: "Ženo, gdje su oni? Zar te niko nije osudio?"
(11) Ona odgovori: "Niko, Gospodine."
Isus reče: "Ni ja te ne osuđujem. Idi. Odsad više ne griješi."][19]

Isus je svjetlo svijeta

(12) Potom im Isus opet progovori i reče: "Ja sam svjetlo svijeta; onaj koji me bude slijedio neće hoditi tminom, nego će imati svjetlo života."
(13) Na to mu farizeji rekoše: "Ti svjedočiš o sebi; tvoje svjedočanstvo nije vjerodostojno."
(14) Isus odgovori i reče im: "Makar ja svjedočio o sebi, moje je svjedočanstvo vjerodostojno, jer ja znam odakle sam došao i kamo idem, a vi ne znate odakle dolazim ni kamo idem. (15) Vi sudite po ljudskim mjerilima; ja nikome ne sudim. (16) A makar ja i sudio, moj je sud valjan, jer ne sudim samo ja, nego ja i Otac, koji me je poslao. (17) Čak je i u vašem zakonu zapisano da je svjedočanstvo dvojice vjerodostojno. (18) Ja sam onaj koji svjedoči o sebi, i Otac, koji me je poslao, svjedoči o meni."
(19) Zato su mu oni govorili: "Gdje je tvoj otac?"
Isus odgovori: "Vi ne poznajete ni mene ni Oca moga; da poznajete mene, znali biste i Oca moga."
(20) Ove je riječi rekao blizu mjesta gdje su se prikupljali darovi dok je podučavao u blizini hrama, i niko ga nije uhvatio, jer njegov čas još ne bješe došao.
(21) Potom im on opet reče: "Ja odlazim, a vi ćete me tražiti, i umrijet ćete u svome grijehu; tamo kamo ja idem vi ne možete doći."

[19] Ovaj dio ne sadrže najstariji rukopisi.

(22) Zato su Jevreji govorili: "Zacijelo se neće ubiti, zar ne, jer govori: 'Tamo kamo ja idem vi ne možete doći'?"
(23) A on je njima govorio: "Vi ste odozdo, ja sam odozgo; vi ste od ovoga svijeta, ja nisam od ovoga svijeta. (24) Zato vam rekoh da ćete umrijeti u svojim grijesima, jer ako ne budete vjerovali da sam ja [on][20], umrijet ćete u svojim grijesima."
(25) Zato su mu govorili: "Ko si ti?"
Isus im reče: "Šta sam vam ja govorio od početka? (26) Imam ja mnogo govoriti i suditi o vama, ali onaj koji me je poslao istinit je, i ono što sam ja čuo od njega, to govorim svijetu." (27) Oni ne shvatiše da im je govorio o Ocu. (28) Tako Isus reče: "Kad podignete Sina Čovječijeg, tad ćete znati da sam ja [on] i da ja ništa ne činim od sebe, već ovo govorim onako kako me je Otac naučio. (29) I onaj koji me je poslao sa mnom je; on me nije ostavio sama, jer ja uvijek činim ono što je njemu milo." (30) Dok je on to govorio, mnogi povjerovaše u njega.

Istina će vas osloboditi

(31) Tako je Isus govorio onim Jevrejima koji su mu vjerovali: "Ako ustrajete u mojoj riječi, vi ste doista moji učenici; (32) i spoznat ćete istinu, a istina će vas osloboditi."
(33) Oni mu odgovoriše: "Mi smo Abrahamovi potomci i nikad još nismo nikome robovali; kako to da ti veliš: 'Postat ćete slobodni'?"
(34) "Doista, doista vam velim, svako ko čini grijeh rob je grijeha", odvrati im Isus. (35) "Rob ne ostaje u kući dovijeka; dovijeka ostaje sin. (36) Pa ako vas Sin oslobodi, uistinu ćete biti slobodni. (37) Ja znam da ste vi Abrahamovi potomci; ali gledate kako da me ubijete, jer mojoj riječi nema mjesta u vama. (38) Ja govorim ono što sam vidio kod Oca svoga; zato i vi činite ono što ste čuli od oca svoga."
(39) Oni odgovoriše i rekoše mu: "Abraham je naš otac."
Isus im reče: "Da ste vi Abrahamova djeca, činili biste Abrahamova djela. (40) Ali kako stvari stoje, vi gledate kako da ubijete mene, čovjeka koji vam je rekao istinu koju sam čuo od Boga; to Abraham nije činio. (41) Vi činite djela oca svoga."
Oni mu rekoše: "Mi nismo rođeni iz razvrata; mi imamo jednog oca: Boga."
(42) Isus im reče: "Da vam je Bog otac, mene biste voljeli, jer sam ja potekao i došao od Boga: nisam ja na svoju ruku došao, nego me je on poslao. (43) Zašto ne razumijete ono što govorim? Ta vi niste u stanju čuti moju riječ. (44) Vi ste od svoga oca đavola, i želite vršiti želje oca svoga. On od početka bijaše ubojica i ne stoji u istini, jer u njemu istine nema. Kad god govori laž, govori od sebe, jer on je lažac i otac laži. (45) A meni vi ne vjerujete jer ja govorim istinu. (46) Koji me od vas osuđuje za grijeh? Ako govorim istinu, zašto mi ne vjerujete? (47) Onaj koji je od Boga čuje riječi Božije; zato ih vi ne čujete, jer niste od Boga."

Isus i Abraham

(48) Jevreji odgovoriše i rekoše mu: "Zar mi ne velimo pravo da si ti Samarijanac i da je u tebi zloduh?"
(49) Isus odgovori: "U meni nema zloduha, nego ja poštujem Oca svoga, ali vi mene ne poštujete. (50) Ja ne tražim svoju slavu; ima jedan koji traži i sudi. (51) Doista, doista vam velim, ko se god bude držao moje riječi nikad neće vidjeti smrti."
(52) Jevreji mu rekoše: "Sad znamo da je u tebi zloduh. Abraham je umro, a i proroci, a ti kažeš: 'Ko se god bude držao moje riječi nikad neće okusiti smrti.' (53) Zacijelo nisi veći od našeg oca Abrahama, koji je umro? Umrli su i proroci; šta ti misliš ko si?"
(54) Isus odgovori: "Ako sebe slavim, moja je slava ništa; Otac je moj taj koji me slavi, za koga vi kažete: 'On je naš Bog'; (55) i ne poznajete ga, ali ga ja poznajem; i ako kažem da ga ne poznajem, bit ću lažac kao i vi; ali ja ga zbilja poznajem i držim se njegove riječi. (56) Vaš otac Abraham radovao se da vidi moj dan, i vidio ga je, pa mu je bilo drago."
(57) Na to mu Jevreji rekoše: "Nije ti ni pedeset godina, a vidio si Abrahama?!"
(58) Isus im reče: "Doista, doista vam velim, prije negoli se Abraham rodio, ja sam bio." (59) Zato oni digoše kamenje da ga bace na nj, ali Isus se sakri i iziđe iz hrama.

Izlječenje slijepca od rođenja

9 Dok je prolazio, ugleda nekog čovjeka koji je bio slijep od rođenja. (2) I upitaše ga učenici njegovi: "Rabi, ko je zgriješio, ovaj čovjek ili roditelji njegovi, pa se on slijep rodio?"

[20] V. Izlazak 3:14.

(3) Isus odgovori: "Nije zgriješio ni ovaj čovjek ni roditelji njegovi, nego je tako bilo da bi se u njemu očitovala djela Božija. (4) Mi moramo raditi djela onoga koji me je poslao sve dok je dan; dolazi noć, kad niko ne može raditi. (5) Dok sam na svijetu, ja sam svjetlo svijeta."
(6) Kad to reče, pljunu na zemlju i načini blato od pljuvačke te tim blatom premaza čovjeku oči (7) i reče mu: "Idi, operi se u jezercetu Šiloahu" – što znači Poslan. I on ode pa se opra, i vrati se kući.
(8) Zato su susjedi i oni koji su ga prije vidjeli kao prosjaka govorili: "Nije li ovo onaj koji bi sjedio i prosio?"
(9) Neki su govorili: "To je on", a drugi su govorili: "Nije, ali mu je sličan."
On je uporno govorio: "Ja sam taj."
(10) Oni su ga pitali: "Kako si progledao?"
(11) On odgovori: "Čovjek koji se zove Isus napravio je blato pa mi pomazao oči i rekao mi: 'Idi u Šiloah i operi se'; i ja sam otišao te se oprao i progledao."
(12) Oni mu rekoše: "Gdje je on?"
"Ne znam", reče on.
(13) Oni dovedoše farizejima tog čovjeka koji je prije bio slijep. (14) A bila je subota u dan kad je Isus napravio blato i otvorio mu oči. (15) Tad su ga opet i farizeji pitali kako je progledao. A on im reče: "On mi je premazao oči blatom i ja sam se oprao, pa vidim."
(16) Zato su neki farizeji govorili: "Taj čovjek nije od Boga, jer on ne svetkuje subotu."
A drugi su govorili: "Kako može grešnik izvoditi takva čudesa?" I podijeliše se.
(17) Zato opet rekoše slijepcu: "Šta ti kažeš o njemu, jer ti je on otvorio oči?"
A on reče: "On je prorok."
(18) Jevreji[21] tad ne povjerovaše da je on bio slijep i da je progledao dok ne pozvaše roditelje baš tog koji je progledao (19) i upitaše ih: "Je li ovo vaš sin za koga velite da se rodio slijep? Kako onda sad vidi?"
(20) Njegovi im roditelji odgovoriše i rekoše: "Mi znamo da je ovo naš sin i da je rođen slijep, (21) ali kako sad vidi, mi ne znamo, niti znamo ko mu je otvorio oči. Njega pitajte; on je odrastao, on će govoriti za se." (22) Njegovi roditelji to rekoše jer su se bojali jevrejskih vođa, zato što su se vođe već bile složile da će svako ko ga prizna za Pomazanika biti izbačen iz sinagoge. (23) Iz tog razloga njegovi roditelji rekoše: "On je odrastao; njega pitajte."
(24) Tako drugi put zovnuše čovjeka koji bijaše slijep te ga upitaše: "Odaj slavu Bogu; mi znamo da je taj čovjek grešnik."
(25) On tad odgovori: "Je li grešnik, ja ne znam; jedno znam: iako slijep bijah, sad vidim."
(26) Oni ga upitaše: "Šta ti je on učinio? Kako ti je otvorio oči?"
(27) On im odgovori: "Već sam vam rekao, ali niste slušali; zašto želite opet čuti? Nećete valjda i vi postati njegovi učenici?"
(28) Oni ga izgrdiše i rekoše: "Ti si njegov učenik, a mi smo učenici Mojsijevi. (29) Mi znamo da je Bog govorio Mojsiju, a odakle je ovaj čovjek, mi ne znamo."
(30) Čovjek odgovori i reče im: "Dobro, evo šta je čudno, da vi ne znate odakle je on, a meni je otvorio oči. (31) Mi znamo da Bog ne sluša grešnike; ali ko je god bogobojazan i vrši njegovu volju, on njega sluša. (32) Kako je svijeta, nikad se nije čulo da je iko otvorio oči osobi slijepoj od rođenja. (33) Da taj čovjek nije od Boga, ne bi mogao ništa učiniti."
(34) Oni mu odvratiše: "Ti si rođen sav u grijesima, i je li ti to nas podučavaš?" I izopćiše ga.

Isus – Sin Čovječiji

(35) Isus ču da su ga izbacili, i kad ga nađe, reče mu: "Vjeruješ li u Sina Čovječijeg?"
(36) On odgovori: "Ko je on, Gospodine, da vjerujem u njega?"
(37) Isus mu reče: "Ti si ga vidio, a on je onaj koji razgovara s tobom."
(38) I reče on: "Gospodine, vjerujem." I poče mu se klanjati.
(39) A Isus reče: "Radi suda sam ja došao na ovaj svijet, da vide oni koji ne vide i da oslijepe oni koji vide."
(40) Oni od farizeja koji bijahu s njim čuše to pa mu rekoše: "Zar smo i mi slijepi?"
(41) Isus im reče: "Da ste slijepi, ne biste imali grijeha, ali kako velite: 'Mi vidimo', vaš grijeh ostaje.

Isus – dobar pastir

10 Doista, doista vam velim, onaj koji u tor ne ulazi na vrata, nego se vere drugim putem, taj je lopov i razbojnik. (2) A onaj koji ulazi na vra-

[21] V. 1:19.

ta, pastir je ovaca. (3) Njemu vratar otvara, i ovce slušaju njegov glas, i on zove svoje ovce imenom i izvodi ih. (4) Kad izvede sve svoje, on ide pred njima, a ovce idu za njim, jer poznaju njegov glas. (5) Tuđinca naprosto neće slijediti, nego će pobjeći od njega, jer one ne poznaju glas tuđinaca." (6) Isus im progovori ovim slikovitim govorom, ali oni ne shvatiše šta im je on govorio.
(7) Zato im Isus ponovo reče: "Doista, doista vam velim, ja sam vrata ovcama. (8) Svi koji su došli prije mene[22] lopovi su i razbojnici, i ovce ih nisu slušale. (9) Ja sam vrata; ko god uđe kroza me bit će spašen, i ulazit će i izlaziti i pašu nalaziti. (10) Lopov dolazi samo da ukrade i ubije i uništi; ja sam došao da bi oni imali život i da bi imali izobilje.
(11) Ja sam dobri pastir; dobri pastir daje svoj život za ovce. (12) Onaj koji je unajmljen, a ne pastir, koji nije vlasnik ovaca, vidi vuka gdje dolazi pa ostavlja ovce i bježi, a vuk ih grabi i razgoni. (13) On bježi jer je unajmljen, i nije ga briga za ovce. (14) Ja sam dobri pastir, i ja poznajem svoje i moje poznaju mene, (15) baš kao što Otac poznaje mene i ja poznajem Oca; i ja dajem svoj život za ovce. (16) Ja imam i drugih ovaca koje nisu iz ovoga tora; i njih moram dovesti, a one će čuti moj glas; i one će postati jednim stadom s jednim pastirom. (17) Zato me Otac voli, jer ja dajem svoj život da ga opet uzmem. (18) Niko mi ga ne uzima, nego ja ga dajem na svoju ruku. Ja imam vlast da ga dam, i imam vlast da ga opet uzmem. Ovu zapovijed primio sam od Oca svoga."
(19) Zbog tih riječi Jevreji se opet podijeliše. (20) Mnogi su od njih govorili: "On je opsjednut zloduhom i lud je. Zašto ga slušate?"
(21) Drugi su govorili: "Ovo nisu riječi opsjednutog zloduhom. Zar može zloduh otvoriti oči slijepcu?"

Isus potvrđuje da je Pomazanik

(22) Tad se slavio Blagdan posvećenja[23] u Jerusalemu; (23) bila je zima, i Isus je hodao oko hrama po Solomonovom trijemu. (24) Potom se Jevreji sabraše oko njega i rekoše mu: "Dokle ćeš nas držati u neizvjesnosti? Ako si Pomazanik, kaži nam otvoreno."
(25) Isus im odgovori: "Rekao sam vam, ali vi ne vjerujete; djela koja ja činim u ime svoga Oca, ona svjedoče o meni. (26) Vi ne vjerujete, jer niste od mojih ovaca. (27) Moje ovce čuju moj glas, i ja ih poznajem, a one idu za mnom; (28) i ja im dajem vječni život, i one nikad neće stradati; i niko ih neće ugrabiti iz moje ruke. (29) Moj Otac, koji mi ih je dao, veći je od svih; i niko ih ne može ugrabiti iz ruke moga Oca. (30) Ja i otac jedno smo."
(31) Jevreji ponovo uzeše kamenje da ga kamenuju. (32) Isus im odgovori: "Pokazao sam vam mnoga dobra djela od Oca; za koje ćete me od njih kamenovati?"
(33) Jevreji mu odgovoriše: "Zbog dobrog djela mi te ne kamenujemo, nego zbog huljenja, i jer se ti, iako si čovjek, praviš Bogom."
(34) Isus im odvrati: "Zar nije zapisano u vašem Zakonu: 'Ja[24] rekoh: Vi ste bogovi'? (35) Ako ih je nazvao bogovima, kojima dođe riječ Božija – a Pismo se ne može poništiti – (36) kažete li za onoga koga je Otac posvetio i poslao na ovaj svijet: 'Ti huliš', jer rekoh: 'Ja sam Sin Božiji'? (37) Ako ja ne činim djela svoga Oca, ne vjerujte mi; (38) ali ako ih činim, makar meni ne vjerovali, vjerujte djelima, da biste spoznali i shvatili da je Otac u meni i ja u Ocu." (39) Zato oni opet gledahu da ga uhvate, ali im on izmače iz ruku.
(40) I opet ode s onu stranu Jordana, na mjesto gdje je Ivan prije umakao ljude, i ostade tamo. (41) Mnogi mu dođoše te govorahu: "Ivan nije pokazao nijedan čudesni znak, ali istinito je sve što je Ivan rekao za ovoga čovjeka." (42) I mnogi ondje povjerovaše u njega.

Podizanje Lazara iz mrtvih

11 I bio je neki čovjek bolestan, Lazar iz Betanije, sela Marije i sestre joj Marte. (2) Marija, kojoj je brat Lazar bio bolestan, bijaše ona što je pomazala Gospodina pomašću i otrla mu noge svojom kosom. (3) I tako sestre poručiše Isusu: "Gospodine, evo, bolestan je onaj koga ti voliš."
(4) A kad Isus toču, reče: "Ova bolest nije smrtonosna, nego je radi slave Božije, da Sin Božiji kroz nju bude slavljen." (5) Isus je volio Martu i njezinu sestru i Lazara. (6) Pa kadču da je on bolestan, ostade onda još dva dana u mjestu gdje je bio.
(7) A poslije toga reče svojim učenicima: "Hajdemo opet u Judeju."

[22] Tj. oni koji su se lažno predstavljali Pomazanikom ili druge bezbožne jevrejske vođe.

[23] Poznat i kao Hanuka; njime se obilježava ponovno posvećenje hrama u Jerusalemu u decembru 164. pr. n. e.

[24] Tj. Bog.

(8) Učenici mu rekoše: "Rabi, tamošnji Jevreji su te sad htjeli kamenovati, a ti opet ideš k njima?!"
(9) Isus odgovori: "Zar dan nema dvanaest sati? Ko god ide po danu ne spotiče se, jer vidi svjetlo ovoga svijeta. (10) A ko god ide noću spotiče se, jer nema svjetla u njemu." (11) To im reče dodavši: "Naš je prijatelj Lazar zaspao, i ja idem da ga probudim."
(12) Učenici mu na to rekoše: "Gospodine, ako je zaspao, bit će mu dobro."
(13) A Isus bješe govorio o njegovoj smrti, ali su oni mislili da on govori samo o običnom snu. (14) Zato im Isus tad otvoreno reče: "Lazar je umro, (15) i drago mi je zbog vas što nisam bio ondje, da biste vjerovali; ali hajdemo k njemu."
(16) Toma, koji se zvao Blizanac[25], reče svojim ostalim učenicima: "Hajdemo i mi, da umremo s njim."
(17) Tako Isus, kad dođe, doznade da je Lazar u grobnici već četiri dana. (18) A Betanija bješe blizu Jerusalema, udaljena oko petnaest stadija[26]; (19) i mnogi Jevreji bijahu došli Marti i Mariji da ih tješe zbog njihova brata. (20) Kad ču da Isus dolazi, Marta mu iziđe u susret, a Marija ostade u kući. (21) Marta tad reče Isusu: "Gospodine, da si bio ovdje, moj brat ne bi umro. (22) Pa i sad znam da što god ti zaišteš od Boga, Bog će ti to dati."
(23) Isus joj reče: "Tvoj će brat ustati iz mrtvih."
(24) Marta mu reče: "Ja znam da će on opet ustati kad bude proživljenje u posljednjem danu."
(25) Isus joj reče: "Ja sam proživljenje i život; onaj ko bude vjerovao u mene živjet će makar i umro, (26) i svako ko živi i vjeruje u me neće nikad umrijeti. Vjeruješ li u to?"
(27) Ona mu reče: "Da, Gospodine, vjerujem da si ti Pomazanik, Sin Božiji, baš onaj koji dolazi na svijet."
(28) Kad to reče, ona ode i zovnu svoju sestru Mariju, rekavši joj nasamo: "Učitelj je ovdje i zove te." (29) I čim to ču, ova brže-bolje ustade i ode k njemu.
(30) Isus još ne bješe stigao u selo, nego još bijaše na mjestu gdje ga je srela Marta. (31) Kad Jevreji koji su bili kod Marije u kući i tješili je vidješe da se ona brzo diže i iziđe, pođoše za njom misleći da ide na grobnicu da tamo plače. (32) A Marija, kad dođe tamo gdje bijaše Isus, ugleda ga te mu pade pred noge govoreći mu: "Gospodine, da si bio ovdje, moj brat ne bi umro."
(33) Kad je Isus vidje gdje plače i Jevreje koji dođoše s njom gdje i oni plaču, bi duboko u duhu dirnut i uznemiri se, (34) te upita: "Gdje ste ga položili?"
Oni mu odgovoriše: "Gospodine, dođi pa vidi."
(35) Isus zaplaka. (36) I Jevreji rekoše: "Vidite kako ga je volio!"
(37) Ali neki od njih rekoše: "Zar nije ovaj čovjek, koji je otvorio oči slijepcu, mogao i ovog čovjeka sačuvati da ne umre?"
(38) A Isus, opet duboko dirnut, dođe na grobnicu. To je bila pećina, a ispred nje ležala je stijena. (39) Isus reče: "Sklonite stijenu."
Marta, sestra umrlog, reče mu: "Gospodine, već se osjeti smrad, jer ima četiri dana kako je umro."
(40) Isus joj odgovori: "Nisam li ti rekao da ćeš, ako budeš vjerovala, vidjeti slavu Božiju?" (41) I oni ukloniše stijenu. Tad Isus podiže oči i reče: "Oče, zahvaljujem ti što si me čuo. (42) Ja sam znao da me ti uvijek čuješ, ali to rekoh radi naroda koji stoji ovdje, da bi on vjerovao da si me ti poslao." (43) Rekavši to, viknu jakim glasom: "Lazare, iziđi!" (44) Čovjek koji bješe umro iziđe, ruku i nogu povezanih zavojima i s licem umotanim u peškir. Isus im reče: "Razvežite ga i pustite da ide."

Zavjera da se ubije Isus

(45) Tako mnogi Jevreji koji dođoše Mariji i vidješe šta on učini povjerovaše u njega. (46) A neki od njih otiđoše farizejima i ispričaše im šta Isus učini.
(47) Tad glavni svećenici i farizeji sazvaše Vijeće i počeše govoriti: "Šta da radimo? Ta ovaj čovjek izvodi mnoga čuda. (48) Ako ga pustimo da tako nastavi, svi će ljudi vjerovati u nj, i doći će Rimljani te nam uništiti i naše sveto mjesto i naš narod."
(49) Ali im jedan od njih, Kajafa, koji te godine bijaše veliki svećenik, reče: "Vi ništa ne znate, (50) niti shvaćate da vam je bolje da jedan čovjek umre za narod nego da sav narod strada." (51) A on to ne reče sam od sebe, već proreče, jer bijaše veliki svećenik te godine, da Isus ima umrijeti za narod, (52) i ne samo umrijeti za narod nego i da sastavi i ujedini djecu Božiju koja su razasuta u tuđini. (53) Tako od toga dana počeše zajedno smišljati da ga ubiju.
(54) Zato Isus nije više javno hodao među Jevrejima, nego je otišao odatle u kraj blizu pustinje, u

[25] U grčkom *Didimos*.

[26] Oko 2,5 km.

grad zvani Efrajim, i tu je ostao sa svojim učenicima. (55) I bližio se Pesah Jevrejima, te mnogi prije Pesaha otiđoše gore u Jerusalem iz unutrašnjosti da se očiste. (56) I tražili su Isusa te govorili jedni drugima dok su stajali u blizini hrama: "Šta mislite da li će on ikako doći na svetkovinu?" (57) A glavni svećenici i farizeji bijahu izdali naredbe da ko god zna gdje je on to dojavi, pa da ga oni uhvate.

Marija pomazuje Isusa

12 A Isus šest dana prije Pesaha dođe u Betaniju gdje bijaše Lazar, koga podiže iz mrtvih. (2) Tu mu pripremiše večeru; posluživala je Marta, a Lazar bijaše jedan od onih koji su s njim ležali naslonjeni za stolom. (3) Marija tad uze litru[27] dragocjenog mirisnog ulja od čistog narda te pomaza Isusu noge pa mu ih obrisa svojom kosom; i kuća se ispuni miomirisom. (4) A Juda Iskariot, jedan od njegovih učenika, koji ga je namjeravao izdati, reče: (5) "Zašto se ovo mirisno ulje nije prodalo za tri stotine dinara pa se novac dao siromasima?" (6) On to ne reče zato što se brinuo za siromahe, već zato što bješe lopov, i dok bi čuvao zajedničku kesu za novac, krao bi ono što bi se u nju stavilo.
(7) Zato Isus reče: "Pusti je, [namjeravala je] da ga čuva za dan moga ukopa. (8) Ta vi uvijek imate siromahe sa sobom, ali mene nećete uvijek imati."
(9) Golema svjetina Jevreja tad doznade da je Isus tamo, te dođe, ne samo radi Isusa već da vidi i Lazara, kojeg on podiže iz mrtvih. (10) A glavni svećenici smišljali su da ubiju i Lazara, (11) jer zbog njega su se mnogi Jevreji odmetali i vjerovali u Isusa.

Isus dolazi kao kralj u Jerusalem

(12) Sutradan kad golema svjetina koja bijaše došla na svetkovinu ču da Isus dolazi u Jerusalem, (13) uze palmine grančice te mu iziđe u susret kličući: "Hosana![28] Blagoslovljen bio onaj koji dolazi u ime Gospoda, kralj Israilov!"
(14) Isus nađe magare te sjede na nj, kao što stoji zapisano: (15) "Ne boj se, kćeri cionska! Eto, tvoj kralj dolazi sjedeći na magaretu." (16) To njegovi učenici isprva ne shvatiše, ali kad se Isus proslavi, tad se sjetiše da je to zapisano o njemu i da su mu to učinili.
(17) Tako svijet koji bijaše s njim kad on pozva Lazara iz grobnice i podiže ga iz mrtvih nastavi svjedočiti o njemu. (18) Zato mu narod i iziđe u susret što ču da je on izveo to čudo. (19) A farizeji rekoše jedni drugima: "Vidite da ne možete ništa učiniti; eto, svijet ode za njim."

Grci traže Isusa

(20) A među onima koji su uzlazili da se klanjaju na svetkovni bilo je nekih Grka; (21) oni tada dođoše Filipu, koji bješe iz Betsaide Galilejske te ga zamoliše, govoreći: "Gospodine, mi želimo vidjeti Isusa." (22) Filip ode i to ispriča Andriji, a Andrija i Filip otiđoše i ispričaše to Isusu.
(23) Isus im reče: "Došao je čas da Sin Čovječiji bude slavljen. (24) Doista, doista vam velim, ako zrno pšenice ne padne u zemlju i ne umre, ostaje samo, a umre li, obilno rađa. (25) Onaj koji voli svoj život gubi ga, a onaj koji je spreman da se odrekne života na ovome svijetu sačuvat će ga za život vječni. (26) Ko me god služi mora me slijediti, i gdje budem ja, tu će biti i moj sluga. Ko me god služi, njega će Otac moj poštovati.

Isus navješćuje svoju smrt

(27) Sad mi dušu nemir obuze, i šta da kažem: 'Oče, spasi me od ovoga časa'? Ali radi toga sam ja i došao u ovom času. (28) Oče, proslavi ime svoje!" Tad se začu glas s neba: "Ja sam ga proslavio, i opet ću ga proslaviti."
(29) A svjetina koja je tu stajala i to čula govorila je da je zagrmjelo; drugi su govorili: "Anđeo mu je govorio."
(30) Isus odgovori i reče: "Ovaj glas nije došao radi mene, nego radi vas. (31) Sad je sud ovom svijetu; sad će vladar ovog svijeta[29] biti izbačen. (32) A ja, kad budem podignut sa zemlje, povući ću sve ljude k sebi." (33) On je to govorio da ukaže kakvom mu smrću valja umrijeti.
(34) Svjetina mu na to odgovori: "Mi smo iz Zakona čuli da će Pomazanik ostati dovijeka, pa kako ti možeš reći: 'Sin Čovječiji mora biti uznesen'? Ko je taj Sin Čovječiji?"
(35) Isus im reče: "Još je malo svjetlo među vama. Hodite dok imate to svjetlo, da vas tmina ne bi sti-

[27] Drevna grčka litra je bila oko pola litra.

[28] Uzvik slave, od aram. riječi *hoša-na* (u značenju "spasi!").

[29] Tj. đavao.

gla; onaj koji hodi u tmini ne zna kamo ide. (36) Dok imate svjetlo, vjerujte u svjetlo, da biste postali sinovi svjetla." To Isus reče pa ode i sakri se od njih.

Nevjera Jevreja

(37) I mada je izveo toliko čuda pred njima, oni ipak nisu vjerovali u njega. (38) Tako je bilo da bi se ispunila riječ koju kaza prorok Izaija: "Gospode, ko povjerova u našu poruku? I kome se ruka Gospodnja otkri?" (39) Zato nisu mogli vjerovati, jer Izaija reče opet: (40) "On im oslijepi oči i učini im srca tvrdokornim, da očima svojim ne vide i srcem svojim ne razumiju i da se obrate da ih izliječim." (41) To Izaija reče jer je vidio Isusovu slavu i govorio o njemu. (42) Ipak su mnogi i od vladara vjerovali u nj, ali ga zbog farizeja nisu priznavali, iz straha da će biti izopćeni iz sinagoge, (43) jer su više voljeli ljudsku slavu nego slavu Božiju.
(44) I povika Isus: "Onaj koji vjeruje u me ne vjeruje u me, nego u onoga koji me je poslao. (45) Onaj koji mene vidi vidi onoga koji me je poslao. (46) Ja sam došao na svijet kao svjetlo da niko ko vjeruje u me ne ostane u tami. (47) Ako ko čuje moje riječi i ne drži ih se, ja ga ne osuđujem, jer ja nisam došao da sudim svijetu, nego da spasim svijet. (48) Onaj koji me odbacuje i ne prima moje riječi ima jednoga koji mu sudi; riječ koju ja progovorih sudit će njemu u posljednjem danu. (49) Jer ja nisam govorio sam od sebe, nego mi je sam Otac, koji me je poslao, zapovjedio šta i kako da govorim. (50) Ja znam da je njegova zapovijed život vječni; zato ja ono što govorim govorim baš onako kako je meni Otac rekao."

Isus učenicima pere noge

13 Prije blagdana Pesaha, znajući da mu je došao čas kad će otići s ovoga svijeta Ocu, voleći svoje koji su na svijetu, Isus im je pokazivao svoju ljubav potpuno. (2) Za vrijeme večere, pošto je đavao već bio usadio u srce Jude Iskariota, sina Šimonova, da ga izda, (3) Isus, svjestan da mu je Otac sve predao u ruke i da je od Boga došao i da se Bogu vraća, (4) ustade od večere odloživši svoje haljine, i pošto uze peškir, opasa se. (5) Potom nali vode u lavor i poče prati noge učenicima pa ih otirati peškirom kojim bijaše opasan. (6) Tako dođe do Šimona Petra, koji ga upita: "Gospodine, je li ti to meni pereš noge?"
(7) Isus odgovori i reče mu: "Ono što ja činim ti sad ne shvataš, ali ćeš poslije razumjeti." (8) Petar mu reče: "Nikad ti nećeš prati moje noge!"
Isus mu odgovori: "Ako te ne operem, ti nećeš imati dijela sa mnom."
(9) Šimon mu Petar reče: "Gospodine, onda nemoj oprati samo moje noge, nego i moje ruke i moju glavu!"
(10) Isus mu reče: "Onaj koji se okupao treba samo oprati svoje noge, a potpuno je čist, i vi ste čisti, iako ne svi." (11) Jer znao je on ko će ga izdati; zato je rekao: "Niste svi čisti."
(12) Tako, kad im opra noge i uze svoje haljine, opet se namjesti za stolom pa ih upita: "Znate li šta sam vam učinio? (13) Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom, i dobro velite, jer jesam. (14) Ako onda ja, Učitelj i Gospodin, oprah vama noge, i vi morate jedni drugima prati noge. (15) Jer dao sam vam primjer da i vi trebate činiti kako sam ja vama učinio. (16) Doista, doista vam velim, sluga nije veći od gospodara svoga, niti je onaj koji je poslan veći od onoga koji ga je poslao. (17) Ako to znate, blago vama ako to činite.

Isus navješćuje da će biti izdan

(18) Ne govorim o svima vama. Ja znam koje sam izabrao, ali tako je da bi se ispunilo Pismo: 'Onaj koji jede hljeb moj ustaje na me.' (19) Ja vam to velim sad prije negoli se to dogodi, tako da vi, kad se desi, vjerujete da sam ja on. (20) Doista, doista vam velim, onaj koji primi onoga koga ja pošaljem prima mene, a onaj koji mene primi prima onoga koji je mene poslao."
(21) Kad to reče, Isus se uznemiri u duhu te posvjedoči i reče: "Doista, doista vam velim, jedan će me od vas izdati."
(22) Učenici stadoše gledati jedni u druge, ne znajući o kome on govori. (23) Jedan od njegovih učenika koga je Isus volio ležao je naslonjen na Isusova prsa. (24) Zato mu Šimon Petar mahnu rukom da ga upita o kome govori. (25) On, naslanjajući se tako Isusu na prsa, reče mu: "Gospodine, ko je taj?"
(26) Isus na to odgovori: "To je onaj kome ću ja umočiti zalogaj i dati mu ga." I kad umoči zalogaj, uze ga i dade Judi, sinu Šimona Iskariota. (27) Kad primi taj zalogaj, sotona uđe u njega. A Isus mu reče: "Šta činiš, učini brzo." (28) I niko od onih koji su ležali naslonjeni nije znao zašto mu je to rekao. (29) Jer neki su mislili da mu je Isus, zato što je

Juda imao kesu s novcem, govorio: "Kupi šta nam treba za svetkovinu", ili da bi trebao dati nešto siromasima. (30) Tako on čim primi zalogaj, odmah iziđe. A bijaše noć.
(31) Tada Isus, kad on iziđe, reče: "Sad se Sin Čovječiji slavi, i Bog se slavi u njemu; (32) ako se Bog slavi u njemu[30], i Bog će njega slaviti u sebi, i slavit će ga odmah. (33) Dječico, još sam malo s vama. Vi ćete me tražiti, i kao što rekoh Jevrejima, sad i vama kažem: 'Tamo kamo ja idem, vi ne možete doći.' (34) Novu vam zapovijed dajem: da volite jedni druge, baš kao što sam ja volio vas, da i vi volite jedni druge. (35) Ako budete imali ljubavi jedni prema drugima, po tome će svi ljudi znati da ste vi moji učenici."

Isus predskazuje Petrovo odricanje

(36) Šimon mu Petar reče: "Gospodine, kamo ideš?"
Isus odgovori: "Tamo kamo ja idem ti me sad ne možeš slijediti, ali ćeš moći poslije."
(37) Petar mu reče: "Gospodine, zašto te upravo sad ne mogu slijediti? Svoj ću život dati za te."
(38) Isus odgovori: "Hoćeš li dati svoj život za me? Doista, doista ti velim, pijetao neće zakukurijekati dok me se ti triput ne odrekneš.

Isus tješi svoje učenike

14 Ne dajte da vam se srce uznemiri; vjerujte u Boga, vjerujte i u me. (2) U kući moga Oca ima mnogo stanova; da nije tako, zar bih vam rekao: 'Idem da vam pripremim mjesto'? (3) Odem li i pripremim vam mjesto, doći ću opet i primiti vas k sebi, da tamo gdje ja budem budete i vi. (4) I vi znate put kamo ja idem."

Isus – put Ocu

(5) Toma ga upita: "Gospodine, mi ne znamo kamo ti ideš, kako možemo znati put?"
(6) Isus mu reče: "Ja sam put, i istina, i život; niko ne dolazi Ocu osim kroza me.
(7) Da ste mene poznavali, poznavali biste i mog Oca; vi ga odsad poznajete i vidjeli ste ga."
(8) Filip mu reče: "Gospodine, pokaži nam Oca, i bit ćemo zadovoljni."
(9) Isus mu odgovori: "Jesam li s vama tako dugo, a ti me opet ne poznaješ, Filipe? Onaj koji je vidio mene vidio je Oca; kako možeš reći: 'Pokaži nam Oca'? (10) Zar ne vjeruješ da sam ja u Ocu i Otac u meni? Riječi koje vam kazujem ja ne govorim od sebe, nego Otac koji boravi u meni čini svoja djela. (11) Vjerujte mi da sam ja u Ocu, i Otac je u meni; vjerujte barem zbog samih djela. (12) Doista, doista vam velim, onaj koji bude vjerovao u mene, i on će činiti djela koja ja činim; i veća djela od ovih on će činiti, jer ja idem Ocu. (13) I šta god zaištete u moje ime, to ću ja učiniti, da Otac bude slavljen u sinu. (14) Bilo šta da zaištete u moje ime, ja ću to učiniti.

Obećanje Svetoga Duha

(15) Ako me volite, držat ćete se mojih zapovijedi.
(16) Ja ću moliti Oca, i on će vam dati drugog Pomagača[31], da bude s vama dovijeka; (17) to je Duh istine, kojeg svijet ne može primiti, jer niti ga vidi niti ga poznaje, ali ga poznajete vi, jer on boravi s vama i bit će u vama.
(18) Ja vas neću ostaviti sirotim; ja ću vam doći. (19) Još malo i svijet me više neće vidjeti, ali vi ćete me vidjeti; jer ja živim, živjet ćete i vi. (20) Toga ćete dana vi spoznati da sam ja u svome Ocu, i vi u meni, a ja u vama. (21) Onaj ko ima moje zapovijedi i čuva ih, taj me voli, a ko mene voli, njega će voljeti Otac moj, i voljet ću ga ja i objaviti mu se."
(22) Juda (ne Iskariot) upita ga: "Gospodine, kako to da ćeš se ti objaviti nama, a ne svijetu?"
(23) Isus odgovori i reče mu: "Ako me iko voli, taj će se držati moje riječi, i moj će ga Otac voljeti, i mi ćemo mu doći i kod njega se nastaniti. (24) Onaj koji me ne voli ne drži se mojih riječi; a riječ koju čujete nije moja, nego Oca, koji me posla.
(25) To sam vam ja govorio boraveći s vama. (26) A Pomagač, Duh Sveti, kojega će Otac poslati u moje ime, on će vas naučiti svemu i podsjećati vas na sve što sam vam ja rekao. (27) Mir ostavljam kod vas; mir vam svoj dajem; ja vam ne dajem onako kako svijet daje. Ne dajte da vam se srce uznemiri niti da bude bojažljivo. (28) Čuli ste da sam vam rekao: 'Ja odlazim, ali ću se vratiti.' Kad biste me voljeli, radovali biste se što idem Ocu, jer Otac je veći od mene. (29) Sad sam vam to rekao prije negoli se dogodi, tako da vi, kad se to dogodi,

[30] Riječi "ako se Bog slavi u njemu" ne sadrže mnogi rani rukopisi.

[31] Grč. *paracletos*, u zn. utješitelj, branitelj, zagovornik.

vjerujete. (30) Neću više mnogo govoriti s vama, jer vladar svijeta[32] dolazi, i on nema vlasti nada mnom; (31) ali da bi svijet znao da ja volim Oca, ja činim baš onako kako mi je Otac zapovjedio.
Ustanite, hajdemo odavde.

Isus je loza, a sljedbenici mladice

15 Ja sam prava loza, a moj je Otac vinogradar.
(2) Svaku mladicu na meni koja ne rađa on uklanja, a svaku koja rađa on potkresuje da bi bolje rađala. (3) Vi ste već čisti zbog riječi koju sam vam rekao. (4) Vi bòravite u meni, a ja ću u vama. Kao što mladica ne može roditi sama od sebe ako nije na lozi, tako ni vi ne možete ako ne boravite u meni. (5) Ja sam loza, vi ste mladice; onaj koji boravi u meni i ja u njemu, taj daje mnogo roda, jer bez mene ne možete ništa. (6) Ko god ne boravi u meni, taj se baca kao mladica i suši se; i te mladice pokupe pa ih bace u vatru i one izgore. (7) Ako budete boravili u meni, i moje riječi budu boravile u vama, ištite šta god hoćete, i bit će vam učinjeno. (8) Moj se Otac slavi time što vi dajete mnogo roda i tako postajete moji učenici.
(9) Baš kao što Otac mene voli, volim i ja vas; obitavajte u mojoj ljubavi. (10) Ako se budete držali mojih zapovijedi, obitavat ćete u mojoj ljubavi, baš kao što se ja držim zapovijedi svoga Oca i obitavam u njegovoj ljubavi. (11) To vam rekoh da moja radost bude u vama i da radost vaša bude potpuna. (12) Ovo je moja zapovijed: da volite jedni druge, baš kao što sam ja vas volio. (13) Veće ljubavi nema niko od ove – da položi svoj život za svoje prijatelje. (14) Vi ste moji prijatelji ako vršite ono što vam ja zapovijedam. (15) Više vas ne nazivam slugama, jer sluga ne zna šta gospodar njegov čini, nego sam vas nazvao prijateljima, jer sam vam obznanio sve što sam čuo od svoga Oca. (16) Niste vi mene odabrali, nego sam ja vas odabrao i odredio vas da idete i dajete plodove, i da vaš plod ostane, da bi vam Otac dao šta god vi zaiskali od njega u moje ime. (17) Ovo vam ja zapovijedam: da volite jedni druge.

Mržnja svijeta prema Isusu

(18) Ako vas svijet mrzi, znajte da je mene mrzio prije vas. (19) Da ste vi od svijeta, svijet bi volio svoje; ali kako niste od svijeta, nego sam vas ja izabrao od svijeta, zbog toga vas svijet mrzi. (20) Sjetite se riječi koju sam vam rekao: ‘Sluga nije veći od svoga gospodara.’ Ako su mene progonili, progonit će i vas; ako su se držali moje riječi, držat će se i vaše. (21) Ali sve će vam to činiti zbog imena moga, jer oni ne poznaju onoga koji me je poslao. (22) Da nisam došao i govorio im, ne bi imali grijeha, ali sad nemaju opravdanja za svoj grijeh. (23) Onaj koji mene mrzi mrzi i moga Oca. (24) Da nisam među njima učinio djela koja niko drugi nije učinio, ne bi grijeha imali, ali sad su vidjeli i zamrzili i mene i Oca. (25) A to su učinili da ispune riječ napisanu u njihovom Zakonu: ‘Mrzili su me bez razloga.’
(26) Kad dođe Pomagač, kojega ću ja poslati od Oca, Duh Istine, koji dolazi od Oca, on će svjedočiti o meni, (27) a i vi ćete svjedočiti, jer ste sa mnom od početka.

16 Ovo vam rekoh da se ne biste spoticali. (2) Izopćit će vas iz sinagoga, a dolazi čas kad će svako ko vas ubije misliti da služi Bogu. (3) To će oni činiti jer nisu upoznali ni Oca ni mene. (4) A ja vam to rekoh da se, kad njihov čas dođe, sjetite da sam vam rekao za njih. To vam nisam govorio od početka, jer sam bio s vama.

Djelo Svetoga Duha

(5) Ali sad ja idem onome koji me je poslao, i niko me od vas ne pita: ‘Kamo ideš?’ (6) A zato što vam to rekoh, tuga ispuni vaša srca. (7) Ipak vam govorim istinu: za vas je dobro što ja odlazim, jer ako ne odem, Pomagač vam neće doći, a ako odem, ja ću vam ga poslati. (8) A kad on dođe, dokazat će svijetu da je u zabludi za grijeh i pravednost i sud: (9) za grijeh, jer oni ne vjeruju u me; (10) i za pravednost, jer ja idem Ocu, i vi me više nećete vidjeti; (11) i za sud, jer vladar je svijeta osuđen.
(12) Imam vam još mnogo reći, ali vi to sada ne može podnijeti. (13) A kad on, Duh istine, dođe, on će vas uvesti u svu istinu, jer on neće govoriti sam od sebe, nego što čuje, to će govoriti, i otkrit će vam šta će biti. (14) On će mene slaviti, jer će uzeti od mene i to vam obznaniti. (15) Sve što ima Otac moje je; zato vam rekoh da će uzeti od mene i da će to vama iznijeti na vidjelo.

Isus navješćuje svoju smrt i uskrsnuće

(16) Još malo pa me nećete više vidjeti, i opet malo pa ćete me vidjeti.”

[32] Tj. đavao.

(17) Neki od njegovih učenika tad rekoše jedni drugima: "Šta nam ovo govori: 'Još malo pa me nećete vidjeti, i opet malo pa ćete me vidjeti', i: '...jer ja idem Ocu'?" (18) I govorahu: "Šta on ovo govori: 'Još malo'? Mi ne znamo o čemu on govori."
(19) Isus je znao da su ga htjeli pitati, te im reče: "Da li zajedno promišljate o onome što sam rekao: 'Još malo pa me nećete vidjeti, i opet malo pa ćete me vidjeti'? (20) Doista, doista vam velim da ćete plakati i naricati, a svijet će se radovati; vi ćete se žalostiti, ali će se vaša žalost pretvoriti u radost. (21) Kad je god žena na porođajnim mukama, ona osjeća bol, jer njezin je čas došao, ali kad rodi dijete, više se ne sjeća te muke zbog radosti što je dijete došlo na svijet. (22) Zato se i vi sad žalostite, ali ja ću vas opet vidjeti, i srce će se vaše radovati, i niko vam neće vašu radost oduzeti.

Molite u moje ime, i dat će vam se

(23) U taj dan ništa me nećete pitati. Doista, doista vam velim, ako išta zaištete od Oca u moje ime, on će vam to dati. (24) Dosad niste ništa iskali u moje ime; ištite, i dobit ćete, da vaša radost bude potpuna.
(25) Ja sam vam to govorio u slikama; dolazi čas kad vam više neću govoriti u slikama, nego ću vam jasno govoriti o Ocu. (26) U taj dan vi ćete moliti u moje ime, i ja ne kažem da ću ja za vas tražiti od Oca, (27) jer sam Otac vas voli, zato što vi volite mene i vjerujete da sam došao od Oca. (28) Ja sam izišao od Oca i došao na svijet; opet ostavljam svijet i idem Ocu."
(29) Učenici njegovi rekoše: "Eto, sad govoriš jasno i ne služiš se slikovitim govorom. (30) Sad znamo da ti sve znaš i ne treba ti niko da te pita; zato vjerujemo da si došao od Boga."
(31) Isus im odgovori: "Vjerujete li sad? (32) Evo, dolazi čas, i već je došao, kad ćete se vi razbježati, svaki na svoju stranu, i mene ostaviti sama; ali ja nisam sam, jer Otac je sa mnom. (33) To vam rekoh da u meni imate mir. U svijetu ćete imati patnju, ali odvažni budite; ja sam nadvladao svijet."

Isusova molitva za sebe i sljedbenike

17 Isus to kaza, i podižući oči prema nebu, reče: "Oče, došao je čas; slavi svoga Sina, da Sin tebe slavi, (2) baš kao što si mu dao vlast nad svim ljudima, da on dadne vječni život svima koje si mu dao. (3) Ovo je život vječni, da tebe spoznaju, jedinog pravog Boga, i Isusa Pomazanika, kojeg si ti poslao. (4) Ja sam tebe slavio na zemlji, ispunivši djelo koje si mi ti dao da učinim. (5) Sad ti, Oče, slavi mene zajedno sa sobom slavom koju imadoh kod tebe prije negoli svijeta bijaše.
(6) Ja sam objavio tvoje ime[33] ljudima koje si ti meni dao iz svijeta; oni su bili tvoji, i ti si ih meni dao, i oni su se držali tvoje riječi. (7) Sad su spoznali da je sve od tebe što si mi ti dao; (8) jer riječi koje si ti meni dao ja sam dao njima; i oni su ih primili i doista shvatili da sam ja izišao iz tebe, i vjerovali su da si me ti poslao. (9) Ja molim za njih; ja ne molim za svijet, već za one koje si mi ti dao, jer tvoji su; (10) i sve što je moje tvoje je, i tvoje je moje, i ja sam u njima slavljen. (11) Ja više neću biti u svijetu, a oni su u svijetu, i ja dolazim tebi. Sveti Oče, čuvaj ih u svome imenu, koje si mi dao, da budu jedno, kao što smo mi. (12) Dok sam bio s njima, ja sam ih čuvao tvojim imenom, koje si mi dao; i štitio sam ih, i nijedan od njih nije stradao osim osuđenoga na propast, da bi se ispunilo Pismo.
(13) Ali sad ti ja dolazim; i ovo govorim u svijetu da bi oni imali puninu moje radosti u sebi. (14) Ja sam im dao tvoju riječ; i svijet ih je mrzio, jer oni nisu od svijeta, baš kao što ni ja nisam od svijeta. (15) Ne molim te da ih izvedeš iz svijeta, već da ih čuvaš od zloga[34]. (16) Oni nisu od svijeta, baš kao što ni ja nisam od svijeta. (17) Posveti ih istinom; tvoja je riječ istina. (18) Kao što ti mene posla u svijet, i ja njih poslah u svijet. (19) Radi njih ja posvećujem sebe, da i oni sami budu posvećeni istinom.
(20) Ja ne molim samo za njih, nego i za one koji budu vjerovali u me kroz riječ njihovu: (21) da svi oni budu jedno; baš kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, da i oni budu u nama, da bi svijet vjerovao da si me ti poslao.
(22) Slavu koju si ti meni dao ja sam dao njima, da budu jedno, baš kao što smo mi jedno, (23) ja u njima i ti u meni, da potpuno postanu jedno, da svijet spozna da si me ti poslao i volio ih, baš kao što si mene volio. (24) Oče, želio bih da i oni koje si mi dao budu sa mnom gdje sam ja, da vide moju slavu koju si mi ti dao, jer si me ti volio prije negoli je svijet utemeljen.

[33] Tj. ono što ti jesi.

[34] Tj. đavla.

(25) Pravedni Oče, iako te svijet spoznao nije, ja sam te spoznao; i ovi su spoznali da si me ti poslao;
(26) i objavio sam im ime tvoje, i objavljivat ću ga, da bi u njima bila ljubav kojom si ti mene volio, i ja u njima."

Juda izdaje Isusa

18 Kad to reče, Isus krenu sa svojim učenicima preko potoka Kidrona gdje bijaše vrt u koji on i njegovi učenici uđoše. (2) A i Juda, koji ga izdade, znao je za to mjesto, jer se Isus tamo često sastajao sa svojim učenicima. (3) Tako Juda, dobivši kohortu i od glavnih svećenika i farizeja stražare, dođe tamo s bakljama, fenjerima i oružjem. (4) A Isus, znajući šta će ga sve snaći, istupi i upita ih: "Koga tražite?"
(5) "Isusa Nazarećanina", odgovoriše mu.
On im reče: "Taj sam."
A s njima je stajao i Juda, koji ga izdade. (6) Tako oni, kad im Isus reče: "Taj sam", uzmaknuše i padoše na zemlju.
(7) On ih opet upita: "Koga tražite?"
Oni rekoše: "Isusa Nazarećanina."
(8) Isus odgovori: "Rekoh vam da sam to ja; pa ako mene tražite, pustite ove da idu", (9) da bi se ispunila riječ koju reče: "Od onih koje si mi ti dao ja nijednog ne izgubih."
(10) Tad Šimon Petar, koji je imao mač, isuka ga te udari slugu velikog svećenika i odsiječe mu desno uho; a sluga se zvao Malko. (11) Isus reče Petru: "Vrati mač u korice; pehar koji mi Otac dade, zar ga neću ispiti?"

Isus pred Hananom i Kajafom

(12) Tako kohorta i zapovjednik i jevrejski stražari uhvatiše Isusa i svezaše ga (13) te ga odvedoše najprije Hananu, jer on bijaše punac Kajafe, koji te godine bijaše veliki svećenik. (14) A Kajafa je bio onaj koji je savjetovao Jevreje kako je bolje da jedan čovjek umre za narod.

Petar se odriče Isusa

(15) Šimon Petar i još jedan učenik slijedili su Isusa. Taj učenik bijaše poznat velikom svećeniku, te uđe s Isusom u dvorište velikog svećenika, (16) a Petar je stajao napolju na vratima. Tako onaj drugi učenik, koji bijaše poznat velikom svećeniku, iziđe i progovori s vrataricom pa uvede Petra. (17) Tad sluškinja koja je čuvala vrata reče Petru: "Nisi li i ti jedan od učenika ovog čovjeka, jesi li?"
On reče: "Nisam."
(18) Tu su stajali robovi i stražari koji bijahu naložili vatru od drvenog ugljena, jer bijaše studeno, i grijali su se; a i Petar je bio s njima, stajao i grijao se.

Veliki svećenik Hanan ispituje Isusa

(19) Potom veliki svećenik upita Isusa o njegovim učenicima i njegovom učenju. (20) Isus mu odgovori: "Ja sam otvoreno govorio svijetu; uvijek sam podučavao u sinagogama i u hramu gdje se skupljaju svi Jevreji; i ništa nisam govorio tajno. (21) Zašto mene pitaš? Pitaj one koji su čuli šta sam im govorio; oni znaju šta sam rekao."
(22) Kad on to reče, jedan od stražara koji je stajao blizu ošamari Isusa govoreći: "Je li se tako odgovara velikom svećeniku?"
(23) Isus mu odgovori: "Ako sam krivo rekao, posvjedoči da je krivo, ali ako sam rekao pravo, zašto me udaraš?" (24) Onda ga Hanan posla svezana velikom svećeniku Kajafi.

Petar se opet odriče Isusa

(25) A Šimon Petar stajao je i grijao se. Upitaše ga: "Nisi li i ti jedan od njegovih učenika, jesi li?"
On to zanijeka i reče: "Nisam."
(26) Jedan od robova velikog svećenika koji bijaše rođak onom kome Petar odsiječe uho reče: "Nisam li te ja vidio u vrtu s njim?"
(27) Petar ponovo zanijeka, i pijetao odmah zakukurijeka.

Isus pred upraviteljom Pilatom

(28) Tad odvedoše Isusa od Kajafe u pretorij[35]. Bilo je rano ujutro. Oni sami ne uđoše u pretorij da se ne onečiste[36], nego da mogu jesti za Pesah. (29) Zato Pilat iziđe k njima i upita: "Kakvu optužbu iznosite protiv ovog čovjeka?"
(30) Oni odgovoriše i rekoše mu: "Da ovaj čovjek nije zlotvor, ne bismo ga tebi predali." (31) Na to im Pilat reče: "Uzmite ga vi pa mu sudite po svom zakonu."
Jevreji mu rekoše: "Nama nije dopušteno nikoga pogubiti", (32) da bi se ispunila riječ koju je Isus rekao kad je nagovijestio kakvom će smrću umrijeti.

[35] Pretorij je upraviteljevo sjedište.

[36] Jevrejima nije bilo dopušteno da se miješaju s nejevrejima.

(33) Pilat opet uđe u pretorij i naloži da Isus dođe te ga upita: "Jesi li ti kralj Jevreja?" (34) Isus odgovori: "Govoriš li to sam od sebe, ili su ti drugi govorili o meni?"
(35) Pilat reče: "Ja nisam Jevrej, zar ne? Tvoj narod i glavni svećenici meni su te predali. Šta si učinio?"
(36) Isus odgovori: "Moje kraljevstvo nije od ovoga svijeta. Da je moje kraljevstvo od ovoga svijeta, moje bi se sluge onda borile da ne budem predan jevrejskim vođama; ali moje kraljevstvo nije odavde."
(37) Pilat mu reče: "Dakle, ti si kralj?"
Isus odgovori: "Ti kažeš da sam ja kralj. Zato sam se rodio i zato sam došao na svijet, da svjedočim istinu. Svako ko je od istine čuje moj glas."
(38) Pilat mu reče: "Šta je istina?" I kad to kaza, ponovo iziđe k Jevrejima te im reče: "Ja ne nalazim na njemu nikakve krivice. (39) Vi imate običaj da vam ja oslobodim nekog za Pesah; želite li da vam oslobodim kralja Jevreja?"
(40) Oni ponovo povikaše: "Ne tog čovjeka, nego Barabu!" A Baraba je bio razbojnik.

Kruna od trnja

19 Pilat tad uze Isusa i dade da ga izbičuju.
(2) Vojnici ispletoše krunu od trnja pa mu je metnuše na glavu i ogrnuše ga grimiznim ogrtačem; (3) i počeše mu dolaziti i govoriti: "Živio, kralju Jevreja!", i udarati ga po licu.
(4) Pilat ponovo iziđe te im reče: "Evo, ja ga vama izvodim da znate da ja ne nalazim nikakave krivice na njemu." (5) Tad Isus iziđe noseći krunu od trnja i grimizni ogrtač. Pilat im reče: "Evo čovjeka!"
(6) Kad ga glavni svećenici i stražari ugledaše, povikaše: "Razapni, razapni ga!"
Pilat im reče: "Uzmite ga sami pa razapnite, jer ja ne nalazim krivice na njemu."
(7) Jevreji mu odgovoriše: "Mi imamo zakon, i po tom zakonu on treba umrijeti, jer se pravio Sinom Božijim."
(8) Pilat se, kad ču te riječi, još više poboja, (9) te ponovo uđe u pretorij i upita Isusa: "Odakle si?" Ali Isus mu ne dade nikakava odgovora. (10) Zato mu Pilat reče: "Nećeš da govoriš sa mnom? Zar ne znaš da ja imam vlast da te oslobodim i imam vlast da te razapnem?"
(11) Isus odgovori: "Ne bi imao vlasti nada mnom da ti nije data odozgo; zato je veći grijeh onom koji me tebi predao."
(12) Otada se Pilat trudio da ga oslobodi, ali su Jevreji vikali: "Ako oslobodiš tog čovjeka, nisi prijatelj caru; svaki koji se pravi kraljem protivi se caru."
(13) Pilat, kad ču te riječi, izvede Isusa te sjede na sudačku stolicu na mjestu zvanom Kameni Pločnik, a na hebrejskom Gabata. (14) A bio je dan pripreme za Pesah; i bilo je oko šest sati[37]. I reče on Jevrejima: "Evo vašega kralja!"
(15) Oni na to povikaše: "Tamo s njim, tamo s njim, razapni ga!"
Pilat im reče: "Da razapnem vašega kralja?"
Glavni svećenici odvratiše: "Mi nemamo drugoga kralja osim cara."

Razapinjanje Isusa na križ

(16) Tad im Pilat predade Isusa da ga razapnu.
(17) Tako oni uzeše Isusa, i on, noseći svoj križ, iziđe na mjesto zvano Mjesto lobanje, koje se na hebrejskom zove Golgota. (18) Tu razapeše njega, i s njim još dvojicu, jednog s jedne, drugog s druge strane, a Isusa u sredini.
(19) Pilat još napisa natpis i postavi ga na križ. Stajalo je napisano: "Isus Nazarećanin, kralj Jevreja."
(20) I mnogi su Jevreji čitali taj natpis, jer to mjesto gdje je Isus bio razapet bijaše blizu grada; a bilo je zapisano na hebrejskom, latinskom i grčkom.
(21) Glavni su svećenici jevrejski govorili Pilatu: "Ne piši: 'Kralj Jevreja', nego: 'On reče: Ja sam kralj Jevreja.'"
(22) Pilat odgovori: "Što napisah – napisah."
(23) Potom vojnici, pošto razapeše Isusa, uzeše njegove haljine i podijeliše ih na četiri dijela, po jedan dio svakom vojniku, te isto tako i tuniku; a tunika bijaše nešivena, otkana u jednom komadu.
(24) Zato rekoše jedni drugima: "Ne derimo je, nego bacimo žrijeb za nju, da vidimo čija će biti", da bi se ispunilo Pismo: "Haljine moje među sobom dijele, i bacaju žrijeb za odjeću moju." (25) I to vojnici učiniše.
A kod Isusova križa stajale su njegova majka i sestra njegove majke, Marija žena Klopasa i Marija Magdalena. (26) Kad Isus ugleda svoju majku i učenika kojeg je volio gdje stoji u blizini, reče svojoj majci: "Ženo, evo ti sina!" (27) Potom reče učeniku: "Evo ti majke!" I od tog časa učenik nju uze u svoju kuću.

[37] Ili, prema jevrejskom računanju vremena, oko 12 sati.

(28) Poslije toga Isus, znajući da je sve već svršeno, reče, da bi se ispunilo Pismo: "Žedan sam." (29) Tu je stajao vrč pun ukislog vina; i nataknuše spužvu natopljenu ukiseljenim vinom na vranilovu stabljiku te mu je prinesoše ustima. (30) A Isus, kad primi ukislo vino, reče: "Gotovo je!" I sagnu glavu te predade duh.

Isusova sahrana

(31) Tad jevrejske vlasti[38], jer bijaše dan pripreme, da trupla ne bi ostala na križu u subotu – a ta je subota bila velik dan – upitaše Pilata da se razapetim ljudima slome noge[39] i da ih sklone. (32) Potom dođoše vojnici te slomiše noge onom prvom i onom drugom koji su razapeti s njim, (33) ali kad dođoše do Isusa i vidješe da je već mrtav, ne slomiše mu noge, (34) nego mu jedan od vojnika kopljem probode bok, te odjednom iscuri krv i voda. (35) A onaj koji to vidje posvjedoči, a njegovo je svjedočanstvo istinito; i on zna da govori istinu, da biste i vi vjerovali. (36) Jer to se dogodi da bi se ispunilo Pismo: "Nijedna kost njegova neće biti slomljena." (37) I opet drugo pismo veli: "Gledat će onoga koga su proboli."
(38) Poslije toga Jozef iz Arimateje, koji bijaše Isusov učenik, ali tajni iz straha od Jevreja, zamoli Pilata da odnese Isusovo tijelo, i Pilat mu dopusti. Tako on dođe i odnese njegovo tijelo. (39) Dođe i Nikodem, koji je Isusu prije došao u noći, noseći smjesu mirhe i aloje, oko stotinu funti[40]. (40) Tako uzeše Isusovo tijelo i umotaše ga u laneno platno s mirisima, prema jevrejskom običaju sahranjivanja. (41) A na mjestu gdje je bio razapet bijaše vrt i u vrtu nova grobnica u koju još niko ne bješe položen. (42) Tako Isusa tu položiše, zbog jevrejskog dana pripreme[41], jer grobnica bijaše blizu.

Isusovo uskrsnuće

20 Prvoga dana u sedmici[42] Marija Magdalena porani do grobnice, dok je još bio mrak, i opazi da je kamen uklonjen s njenog ulaza. (2) Zato ona otrča i dođe Šimonu Petru i onom drugom učeniku koga je Isus volio te im reče: "Uzeli su Gospodina iz grobnice, i ne znamo gdje su ga stavili!"
(3) Petar i taj drugi učenik krenuše i zaputiše se ka grobnici. (4) Obojica su zajedno trčala, ali je taj drugi učenik pretekao Petra pa je prvi došao do grobnice; (5) i sagnu se da pogleda unutra pa opazi lanene pokrivače gdje tamo leže, ali ne uđe. (6) Za njim dođe i Šimon Petar te uđe u grobnicu i vidje gdje laneni pokrivači tamo leže, (7) a i platno za lice što mu je bilo na glavi, koje nije ležalo s lanenim pokrivačima, nego napose smotano na jednome mjestu. (8) Tad uđe i drugi učenik, koji bješe prvi došao do grobnice, i vidje te povjerova. (9) Jer oni još ne bijahu razumjeli Pismo, da se on mora dići iz mrtvih. (10) Potom se učenici vratiše svojim kućama.

Isus se ukazuje Mariji Magdaleni

(11) A Marija je stajala izvan grobnice i plakala; i tako se, dok je plakala, sagnu i pogleda u grobnicu (12) te vidje dva anđela u bijelome gdje sjede, jedan kod glave, a drugi kod nogu, gdje je ležalo Isusovo tijelo. (13) I oni joj rekoše: "Ženo, zašto plačeš?"
Ona im odgovori: "Odnesoše moga Gospodina, i ne znam gdje ga staviše." (14) Kad to reče, obazre se i ugleda Isusa gdje stoji, ali nije znala da je to Isus.
(15) Isus je upita: "Ženo, zašto plačeš? Koga tražiš?"
Misleći da je on vrtlar, ona mu odgovori: "Gospodine, ako si ga ti odnio, reci mi gdje si ga položio, pa ću ga ja odnijeti."
(16) Isus joj reče: "Marijo!"
Ona se okrenu i reče mu na hebrejskom: "Rabuni!", što znači Učitelju.
(17) Isus joj reče: "Ne drži se za me, jer još nisam uzišao Ocu, nego idi mojoj braći i reci im: 'Ja uzlazim svome Ocu i vašem Ocu, i svome Bogu i vašem Bogu.'"
(18) Marija Magdalena ode i objavi učenicima: "Vidjela sam Gospodina", i reče im da joj je to on rekao.

Isus se ukazuje svojim učenicima

(19) Tako toga dana uvečer, prvoga dana u sedmici, kad tamo gdje bijahu učenici vrata bijahu zabravljena zbog straha od jevrejskih vođa, Isus dođe i stade među njih te im reče: "Mir vama!"

[38] U grčkom *Jevreji*.

[39] Tj. da ih dokrajče.

[40] Tj. oko 34 kg.

[41] Tj. pripreme za subotu.

[42] Tj. u nedjelju.

(20) I kad to reče, pokaza im i ruke svoje i svoj bok. Učenici se tada, kad vidješe Gospodina, obradovaše. (21) A Isus im opet reče: "Mir vama! Kao što je mene Otac poslao, tako i ja šaljem vas." (22) I kad to reče, puhnu u njih i reče im: "Primite Duha Svetoga. (23) Kojima oprostite grijehe, grijesi su im oprošteni; ako kome ne oprostite grijehe, oni su zadržani."

(24) Ali Toma, jedan od dvanaesterice, zvani Blizanac, ne bješe s njima kad Isus dođe. (25) Drugi su mu učenici govorili: "Vidjeli smo Gospodina!"
Ali im on reče: "Dok ne vidim na njegovim rukama trag čavala, i ne stavim svoj prst gdje su bili čavli, i ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati."

(26) Nakon osam dana njegovi učenici bijahu ponovo unutra, i Toma s njima. Isus dođe, iako su vrata bila zabravljena, te stade među njih i reče: "Mir vama!"

(27) Onda reče Tomi: "Pruži ovamo svoj prst i vidi moje ruke, i pruži ovamo svoju ruku pa je stavi u moj bok, i ne budi nevjeran, nego vjeran."

(28) Toma odgovori i reče mu: "Moj Gospodin i moj Bog!"

(29) Isus mu reče: "Jesi li povjerovao jer si me vidio? Blago onima koji me nisu vidjeli, a povjerovali su." (30) Isus je još mnoge druge čudesne znake učinio pred učenicima koji nisu zapisani u ovoj knjizi, (31) a ovi su zapisani da biste vi vjerovali da je Isus Pomazanik, Sin Božiji, i da vjerujući imate život u njegovo ime.

Isus se ukazuje u Galileji

21 Poslije toga Isus se opet pokaza učenicima kod Tiberijskog jezera, a pokaza se ovako. (2) Zajedno bijahu Šimon Petar, Toma zvani Blizanac, Natanael iz Kane Galilejske, Zebedejevi sinovi i druga dvojica njegovih učenika. (3) Šimon Petar reče im: "Idem loviti ribu."
Oni mu rekoše: "Ići ćemo i mi s tobom." Iziđoše te uđoše u barku, ali te noći ništa ne uloviše.

(4) A kad je svitalo, Isus je stajao na obali, ali učenici nisu znali da je to Isus. (5) Zato im Isus reče: "Djeco, nemate ribe, zar ne?"
Oni mu odgovoriše: "Ne."

(6) A on im reče: "Bacite mrežu na desnu stranu barke, i ulovit ćete." Oni je baciše, i ne mogahu je izvući zbog mnoštva ribe.

(7) Zato onaj učenik kojeg je Isus volio reče Petru: "To je Gospodin!" Pa kad Petarču da je Gospodin, obuče ogrtač, jer je bio skoro go, te se baci u jezero.
(8) A drugi učenici dođoše u lađici, jer ne bijahu daleko od kopna, oko dvije stotine aršina[43], vukući mrežu punu ribe.

(9) Tako kad iziđoše na kopno, ugledaše vatru naloženu od drvenog ugljena i na njoj ribu i hljeb.
(10) Isus im reče: "Donesite nešto ribe što ste je sad uhvatili."

(11) Šimon Petar pope se i izvuče mrežu na kopno krcatu velikim ribama – stotinu pedeset i tri komada; i iako ih bijaše toliko, mreža se ne razdrije.
(12) Isus im reče: "Dođite i doručkujte." Niko od učenika nije se usuđivao da ga upita: "Ko si ti?", jer su znali da je to Gospodin. (13) Isus dođe i uze hljeb pa im ga dade, a isto tako i ribu. (14) To je bilo već treći put da se Isus pokazao učenicima otkada se digao iz mrtvih.

Isusovo obraćanje Petru

(15) Pošto su doručkovali, Isus upita Šimona Petra: "Šimone, sine Ivanov, voliš li me više nego ovi?"
On mu odgovori: "Da, Gospodine; znaš da te volim."
Isus mu reče: "Napasaj moje janjce." (16) On ga opet upita, drugi put: "Šimone, sine Ivanov, voliš li me?"
On mu odgovori: "Da, Gospodine; znaš da te volim."
Isus mu reče: "Budi pastir mojim ovcama." (17) On ga upita treći put: "Šimone, sine Ivanov, voliš li me?"
Petar se ražalosti što ga on treći put upita: "Voliš li me?" I on mu odgovori: "Gospodine, ti sve znaš; znaš da te volim."
Isus mu reče: "Napasaj moje ovce. (18) Doista, doista ti velim, kad si bio mlađi, ti bi se opasivao i hodio kuda bi htio, ali kad ostariš, širit ćeš svoje ruke i neko će te drugi opasivati i voditi te kuda ti ne bi želio." (19) A Isus to reče da nagovijesti kakvom će smrću Petar slaviti Boga. I pošto je to kazao, reče mu: "Slijedi me!"

(20) Petar se okrenu i ugleda učenika kojeg je Isus volio gdje ide za njima, onoga koji se naslonio na Isusova prsa na večeri i rekao: "Gospodine, ko će

[43] Oko 90 metara.

te izdati?" (21) Tako Petar, kad njega ugleda, upita Isusa: "Gospodine, a šta je s ovim čovjekom?"
(22) Isus mu reče: "Ako ja hoću da on ostane dok ja ne dođem, šta se to tebe tiče? Ti me slijedi!" (23) Tako se među braćom pronesoše te riječi da taj učenik neće umrijeti, ali Isus nije rekao da on neće umrijeti, nego: "Ako ja hoću da on ostane dok ja ne dođem, šta se to tebe tiče?"
(24) To je učenik koji svjedoči ove događaje i zapisa ih, i mi znamo da je njegovo svjedočanstvo istinito.
(25) A ima i mnogo drugih stvari što ih Isus učini, koje, da su potanko zapisane, mislim da ne bi ni u cijeli svijet stale knjige koje bi se napisale.

DJELA APOSTOLSKA

Kao što je slučaj i s Lukinim evanđeljem, i u ovoj knjizi autor se, na neposredan način, obraća stanovitom Teofilu. Djela apostolska bilježe događaje do oko 63. god. n. e. i vjerovatno su napisana ubrzo poslije toga. Kao drugi svezak Evanđelja po Luki, kako se uobičajeno definiraju Djela apostolska, ova novozavjetna knjiga važna je utoliko što povezuje ono čime je Isus započeo svoje djelovanje i naučavanje s onim što je nastavio činiti i naučavati kroz apostolska propovijedanja, posebno ona Pavlova.
Tema ove knjige sažeta je u 1:8: "...vi ćete mi biti svjedoci i u Jerusalemu i u svoj Judeji i Samariji, pa sve do najudaljenijih krajeva zemlje." Geografski gledano, kazivanje ove knjige povezuje prostore između Jerusalema, gdje je zajednica nastala, i Rima kao političkog središta Rimskog imperija. Historijski motreno, sadržaj ove knjige na sažet način iznova pripovijeda o prvih trideset godina povijesti rane zajednice vjernika, povezujući to rano razdoblje njenog nastanka sa svakim narednim razdobljem. Stoga Djela apostolska tako precizno kazuju o utemeljenju vjerničke zajednice, o širenju evanđelja, o početku uspostavljanja prvih kršćanskih zajednica, o misijskim pregnućima po uzoru na ona apostolska. Posebna važnost ove knjige ogleda se u tome kako snažan naglasak rana kršćanska zajednica stavlja na odbranu apostolskog vjerovanja, na obraćanje pagana, istodobno pokazujući kako su se ti vjernici u svojim prvim danima na teorijskom i praktičnom planu hrvali s paganskim i jevrejskim mišljenjem, s rimskom vlašću i helenističkim društvom. Luka je tekstom Djela apostolskih želio osigurati ono što bi trebalo biti glavnim vodičem u situacijama kad je zajednica izložena progonima i poteškoćama.

1 Prvu sam pripovijest[1], Teofile, napisao o svemu što je Isus činio i čemu je poučavao (2) sve
do dana kad je na nebo uzdignut, nakon što je po Duhu Svetome izdao upute apostolima koje bijaše odabrao. (3) Njima se on nakon muke svoje i ukazao i mnoge uvjerljive dokaze da je živ dao. On im je na vidjelo četrdeset dana izlazio i o kraljevstvu im Božijem govorio.
(4) Jednom, nakon što ih bješe sabrao, on im zapovjedi da ne idu iz Jerusalema, nego da čekaju ono što je Otac obećao – "ono što ste od mene čuli; (5) jer je Ivan u vodu umákao, a vi ćete uskoro Duhom Svetim očišćeni biti."
(6) Pa kad se oni okupiše, upitaše ga i rekoše: "Gospodine, hoćeš li ti u ovo vrijeme kraljevstvo Izrailovo obnoviti?"
(7) On im reče: "Nije za vas da znate vrijeme i doba koje je Otac vlašću svojom odredio. (8) Ali vi ćete snagu dobiti kad Duh Sveti dođe na vas, i vi ćete mi biti svjedoci i u Jerusalemu i u svoj Judeji i Samariji, pa sve do najudaljenijih krajeva zemlje."

Isusovo uznesenje na nebo

(9) Kad to reče, on – dok su oni gledali – bi uzdignut, i jedan ga oblak od očiju njihovih sakri. (10) I dok su oni u nebo pogled upirali gledajući kako on odlazi, gle – dva čovjeka u bijelim haljinama

[1] Prva pripovijest – Luka.

pored njih stadoše. (11) Oni rekoše: "Galilejci, zašto stojite i u nebo gledate? Ovaj Isus, koji je između vas na nebo uzdignut, doći će isto onako kako ste ga vidjeli da na nebo uzlazi."

Apostolski zbor u gornjoj sobi

(12) Potom se oni vratiše u Jerusalem s gore koja se zove Maslinska – a ona je blizu Jerusalema – udaljene jedan dan hoda subotom[2]. (13) Kad uđoše u grad, oni se popeše u gornju sobu, gdje su odsjedali. To bijahu Petar i Ivan i Jakov i Andrija, Filip i Toma, Bartolomej i Matej, Alfejev sin Jakov, Šimon Zelot[3] i Jakovljev sin[4] Juda. (14) Svi su se oni stalno jednodušno molitvi predavali, zajedno sa ženama i Marijom, majkom Isusovom, i braćom njegovom.

(15) U to vrijeme ustade Petar među braćom – a tu se oko stotinu i dvadeset ljudi bijaše okupilo – pa reče: (16) "Braćo i sestre, moralo se ispuniti Pismo koje je Duh Sveti na usta Davidova prorekao o Judi, koji je vodio one što Isusa uhvatiše. (17) Jer on se računao jednim od nas i svoj udio u ovoj službi dobio."

(18) I ovaj je čovjek plaćom za zloću njivu stekao, ali je pljoštimice na glavu pao, pa mu je tijelo po sredini raspuklo i sav mu se drob prosuo. (19) I svi koji su u Jerusalemu živjeli za to saznadoše; zato oni na svome jeziku to polje nazvaše Hakeldama, to jest "Krvna njiva".

(20) "Jer je u knjizi Psalama zapisano:
'Neka mu tabor opusti; ne bilo nikoga da prebiva u njemu',
i 'neka drugi zauzme službu njegovu.'

(21) Zato treba da se odabere jedan od ljudi koji su s nama bili sve vrijeme dok je Gospodin Isus živio s nama, (22) počevši od umakanja u vodu što ga je Ivan činio pa sve do dana u kojem je Isus od nas uzdignut – jedan od njih mora s nama biti svjedok njegova uskrsnuća."

(23) Tako oni dvojicu ljudi predložiše: Jozefa zvanog Barsaba, kojega su još zvali i Just, i Matiju. (24) I oni se pomoliše pa rekoše: "Gospodine, ti koji srca svih ljudi poznaješ, pokaži nam kojeg si od ove dvojice ti odabrao (25) da preuzme ovu apostolsku službu koju je Juda napustio da ode tamo gdje mu je i mjesto." (26) I oni za njih žrijeb baciše, i žrijeb pade na Matiju; tako on jedanaesterici apostola bi pribrojan.

Pedeseti dan[5]

2 Kad dođe Pedeseti dan, oni se svi na jednom mjestu okupiše. (2) Iznenada s neba dođe buka kao kad snažan vjetar zapuše, i ona ispuni svu kuću u kojoj oni sjeđahu. (3) I ukazaše im se jezici kao da su od vatre, i oni, razdijelivši se, na svakog se od njih spustiše. (4) Svi se Duhom Svetim ispuniše i stadoše govoriti drugim jezicima, kako im je Duh riječi davao.

(5) A u Jerusalemu su živjeli pobožni Jevreji iz svakog naroda pod nebom. (6) Pa kad se ova buka začula, svijet se sabrao i smeo jer ih je svako od njih čuo kako na njihovim jezicima govore. (7) Oni se začudiše i zapanjeni ostaše, pa rekoše: "Nisu li svi ovi koji govore Galilejci? (8) Kako to da ih svaki od nas na svom maternjem jeziku čuje? (9) Partijci, Medejci i Elamiti, stanovnici Mezopotamije, Judeje i Kapadokije, Ponta i Azije[6], (10) Frigije i Pamfilije, Egipta i libijskih krajeva oko Cirene, i Rimljani koji su u prolazu, i Jevreji i obraćenici[7], (11) Krićani i Arapi – mi ih čujemo kako o silnim djelima Božijim na našim jezicima govore." (12) Oni se su i dalje čudili i smeteni bili, pa su jedni drugima govorili: "Šta ovo znači?"

(13) A drugi su im se rugali govoreći: "Oni su puni slatkog vina."

Petrov govor na pedeseti dan

(14) Onda Petar s jedanaestericom ustade i podižući glas reče im: "Judejci i svi vi što u Jerusalemu živite, primite ovo k znanju i pažljivo riječi moje slušajte. (15) Ovi ljudi nisu pijani, kao što vi mislite, jer je tek treći sat dana.[8] (16) A ovo je prorok Joel rekao:

---

[2] Prema vjerskoj tradiciji jevrejima je zabranjeno subotom prijeći više od 2000 aršina (oko 1050 m).

[3] Zelot znači *koji voli domovinu*. U vrijeme tadašnje rimske uprave taj su nadimak nosili pripadnici radikalne jevrejske stranke. V. Luka 6:15.

[4] Ili brat.

[5] Grčki *pentekost*. Pentekost je pedeseti dan nakon subote u sedmici Pesaha, prvi dan u sedmici. Pentekost se još naziva i Praznik sedmica.

[6] Provincija na zapadnoj obali Male Azije. (Spominje se i drugdje.)

[7] Tj. obraćenici na jevrejsku vjeru.

[8] Tj. devet sati ujutro.

(17) 'I u posljednjim danima', veli Bog,
'ja ću Duha svoga na sve ljude izliti;
i sinovi će vaši i kćeri vaše proricati,
mladići će vaši ukazanja vidjeti,
i stari će vaši snove sanjati.
(18) Čak i na sluge svoje, i muškarce i žene,
ja ću u tim danima Duha svoga izliti,
pa će oni proricati.
(19) Ja ću gore na nebu čuda pokazati,
i znakove dolje na zemlji:
krv, vatru i sukljanje dima.
(20) Sunce će se pomračiti
i mjesec krvav postati
prije negoli dođe veliki i uzvišeni dan Gospodnji.
(21) I dogodit će se da će svako ko ime Gospodnje
zovne spašen biti.'
(22) Israilci, poslušajte riječi ove: Isusa Nazarećanina, čovjeka kojeg je Bog potvrdio djelima moćnim, čudesima i znamenjem koje je preko njega među vama učinio, kao što i sami znate – (23) njega, predanog po unaprijed određenoj nakani i predznanju Božijem, vi ste rukama ljudi bezakonja na križ prikovali i ubili. (24) Ali Bog je njega iz mrtvih digao i smrtne ga patnje oslobodio, jer nije moglo biti da ga smrt u vlasti svojoj zadrži. (25) Jer David za nj veli:
'Ja[9] sam svagda Gospoda pred sobom vidio,
bude li mi on s desne strane, neću klonuti.
(26) Zato se srce moje raduje i jezik moj kliče,
i tijelo će moje u nadi živjeti.
(27) Jer ti nećeš prepustiti moju dušu svijetu mrtvih,
niti ćeš dati da svetac tvoj istruhne.
(28) Ti si mi objavio staze života;
ti ćeš me prisutnošću svojom radošću ispuniti.'
(29) Braćo i sestre, ja vam u povjerenju o praocu Davidu velim da je on i umro i pokopan bio, a evo mu groba među nama do dana današnjeg. (30) A on je – budući prorok i znajući da mu je Bog obećao da će jednog od potomaka njegovih na prijestolje njegovo posaditi – (31) vidio šta će kasnije biti i o uskrsnuću Pomazanikovu govorio: kako on nije prepušten svijetu mrtvih niti mu je tijelo istruhlo. (32) Ovoga Isusa Bog je u život vratio, i svi mi to svjedočimo. (33) Zato je on, uzvišen desnicom Božijom, i dobivši od Oca obećanog Duha Svetoga, izlio ovo što vi sada i vidite i čujete. (34) Jer David nije na nebo uzišao, već on sam veli:
'Gospod je rekao Gospodinu mome:
Sjedni s desne strane moje
(35) dok ne učinim tvoje dušmane
podnožjem nogama tvojim.'
(36) Zato neka sav dom Israilov jamačno zna da ga je Bog učinio i Gospodinom i Pomazanikom – onog Isusa kojeg ste vi razapeli!"

[9] Tj. Isus.

Prva obraćenja

(37) Kad oni ovo čuše, to ih duboko u srce dirnu, pa rekoše Petru i ostalim apostolima: "Braćo, šta ćemo?"
(38) Petar im reče: "Pokajte se, i neka se svaki od vas u ime Isusa Pomazanika u vodu umoči, za oprost grijeha svojih; a vi ćete dar Duha Svetoga dobiti. (39) Jer obećanje je vama i djeci vašoj i svima onima koji su daleko, koliko god da Gospod, Bog naš, sebi pozove." (40) I mnogim drugim riječima on ih je upozoravao i dalje ih poticao govoreći: "Spasite se od ovog pokvarenog naraštaja!" (41) Tako su onda oni koji su riječ njegovu primili u vodu umočeni bili; a toga dana oko tri hiljade ljudi njima se pridruži.
(42) Oni su se neprestano predavali učenju apostola i zajednici, lomljenju hljeba[10] i molitvi. (43) Svakoga je i dalje strah obuzimao; a mnoga su čuda i znamenja apostoli pokazivali. (44) I svi oni koji su vjerovali držahu se zajedno i sve im zajedničko bijaše. (45) I oni stadoše prodavati svoje posjede i dobra pa ih sa svima dijeliti, koliko bi god kome trebalo. (46) Svakoga dana oni su u hramu kao jedan bili i u domovima svojim hljeb lomili i zajedno jeli uz veselje i srca iskrenih, (47) hvaleći Boga i uživajući blagonaklonost kod sveg naroda. A Gospodin je svaki dan njihovu broju dodavao one koji se spašavahu.

Izlječenje hromog prosjaka

3 Jednoga dana Petar i Ivan uspinjali su se u hram u deveti sat[11], u vrijeme molitve. (2) I nekog čovjeka koji od rođenja bijaše hrom nosili su do kapije u hramu koja se zove Lijepa, gdje su ga svaki dan ostavljali da traži milostinju od onih koji su u hram ulazili. (3) Kad vidje Petra i Ivana kako se spremaju ući u hram, on od njih stade mi-

[10] Odnosi se na svakodnevni zajednički večernji obredni objed koji je započinjao lomljenjem hljeba (u spomen na Isusa).

[11] Tj. u tri popodne.

lostinju iskati. (4) Petar, a tako i Ivan, uprije u nj pogled pa reče: "Pogledaj nas!" (5) I ovaj ih stade promatrati očekujući da će od njih nešto dobiti. (6) Ali Petar reče: "Ja nemam srebra ni zlata, ali ono što imam ja tebi dajem: u ime Isusa Pomazanika, Nazarećanina, hodaj!" (7) I uhvativši ga za desnu ruku, on ga podiže, a čovjeku odjednom stopala i članci ojačaše. (8) On na noge skoči i poče hodati. Onda on s njima u hram uđe, hodajući i poskakujući i Boga hvaleći. (9) Sav ga svijet vidje kako hoda i Boga hvali. (10) Oni primijetiše da je to onaj čovjek koji bi na Lijepoj kapiji hrama sjedio i milostinju tražio, pa se začudiše i zapanjiše zbog onoga što mu se desilo.

Petrov govor u hramu

(11) Dok se on za Petra i Ivana hvatao, sav narod zabezeknut pohrli k njima na mjesto koje se zove Solomonov trijem. (12) A kad to Petar vidje, reče narodu: "Israilci, zašto se ovome čudite? Zašto zurite u nas kao da smo mi svojom snagom ili pobožnošću učinili da ovaj čovjek prohoda? (13) Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljev, Bog očeva naših, uzvisio je slugu[12] svoga Isusa, kojega ste vi predali i odrekli ga se pred Pilatom, kad je on već bio riješio da ga pusti. (14) Vi ste se Svetoga i Pravednoga odrekli, a tražili ste da vam se dadne ubojica, (15) i ubili ste životu Začetnika, kojega je Bog iz mrtvih digao; mi smo tome svjedoci. (16) I zbog vjere u ime njegovo, ime Isusovo osnažilo je ovog čovjeka kojeg vi vidite i znate; i vjera koja po njemu dolazi dala mu je pred svima vama ovo dobro zdravlje.
(17) A sad, braćo, ja znam da ste vi iz neznanja postupili, kao i vladari vaši. (18) Ali ovako je Bog ispunio ono što je na usta svih proroka unaprijed obznanio – da će Pomazanik njegov patiti. (19) Zato se pokajte i povratite, da vam se grijesi izbrišu, da od Gospodina vrijeme okrepe dođe, (20) i da vam on pošalje Isusa, predodređenoga Pomazanika, (21) kojeg nebo mora primiti, dok ne dođe vrijeme kad će Bog sve obnoviti, kako je on na usta svojih svetih proroka davno obećao. (22) Mojsije je rekao: 'Gospod, Bog vaš, podignut će vam proroka kao što sam ja od vaše braće; njega slušajte u svemu što vam kaže. (23) Ko god toga proroka ne bude slušao potpuno će u narodu zatrt biti.'
(24) A tako su i svi proroci koji su kazivali, od Samuela i nasljednika njegovih pa nadalje, ove dane navijestili. (25) Vi ste sinovi proroka i saveza što ga je Bog s očevima vašim sklopio kad je Abrahamu rekao: 'Sjemenom tvojim svi će narodi na zemlji blagoslovljeni biti.' (26) Najprije vam je Bog slugu[13] svoga podigao i poslao ga da vas blagoslovi tako što će svakoga od vas od puteva vaših zlih odvratiti."

Utamničenje Petra i Ivana

4 Dok su oni govorili narodu, dođoše im svećenici i zapovjednik straže u hramu i saduceji, (2) silno uznemireni, jer su ovi narod učili i na primjeru Isusovu navješćivali uskrsnuće iz mrtvih. (3) I oni ščepaše Petra i Ivana pa ih do sutrašnjeg dana u tamnicu strpaše, jer već bijaše večer. (4) Ali mnogi od onih koji bijahu poruku čuli povjerovaše, i broj ljudi pope se na oko pet hiljada.
(5) Sutradan se u Jerusalemu okupiše njihovi vladari, starješine i pismoznanci, (6) i veliki svećenik Hanan, i Kajafa i Johanan i Aleksandar, i svi koji bijahu od loze velikosvećeničke. (7) Kad ih preda se dovedoše, stadoše ih ispitivati: "Kakvom vlašću ili u čije ste ime to učinili?"
(8) Tad im Petar, ispunjen Duhom Svetim, reče: "Vladari i starješine naroda, (9) ako nas danas ispitujete zbog dobročinstva koje je jednom bolesniku učinjeno, kako je on ozdravio, (10) onda znajte svi vi i sav narod Israilov da po imenu Isusa Pomazanika, Nazarećanina, kojega ste vi razapeli, ali ga je Bog podigao iz mrtvih – po tome ovaj čovjek ovdje pred vama zdrav stoji. (11) On je 'kamen što ste ga vi graditelji odbacili, ali on postade kamen temeljac'. (12) I nema spasa ni po kome drugom, jer nema nijednog drugog imena pod nebom koje je ljudima nadjenuto da se mi po njemu spasiti moramo."
(13) Kad oni vidješe Petrovu i Ivanovu hrabrost i shvatiše da su oni neuki i obični ljudi, začudiše se i poznadoše ih da su s Isusom bili. (14) A kako su vidjeli čovjeka koji bijaše ozdravio kako s njima stoji, ništa ne mogoše prigovoriti. (15) I nakon što im narediše da napuste Vijeće, stadoše jedni s drugima raspravljati (16) govoreći: "Šta ćemo s ovim ljudima? Svi koji u Jerusalemu žive znaju da su oni spomena vrijedno čudo učinili, i mi to ne možemo

[12] Ili dijete.

[13] Ili dijete.

zanijekati. (17) Ali da se ovo ne bi među narodom dalje raširilo, mi moramo ove ljude upozoriti da nikome više u to ime ne govore."
(18) I kad ih oni opet pozvaše, narediše im da ne govore niti da ikako u ime Isusovo uče. (19) Ali Petar i Ivan, odgovarajući im, rekoše: "Je li pravo u očima Božijim da se vama prije nego Bogu pokorno bude, sami prosudite; (20) jer mi ne možemo prestati govoriti o onome što smo vidjeli i čuli."
(21) Kad im još i zaprijetiše, oni ih – pošto ne nađoše nikakvog razloga zbog kojeg bi ih kaznili – zbog naroda pustiše, jer svi su Boga slavili zbog onoga što se bijaše desilo; (22) jer čovjeku na kojem se ovo čudo ozdravljenja ispunilo bijaše preko četrdeset godina.

Zajednička molitva

(23) Kad su ih pustili, Petar i Ivan vratiše se svojima i prenesoše sve što su im glavni svećenici i starješine rekli. (24) A oni, čuvši to, jednoglasno podigoše glasove k Bogu pa rekoše: "Gospodaru, ti si nebo i zemlju i more stvorio i sve što je u njima.
(25) Ti si po Duhu Svetom, na usta sluge svoga, oca našeg Davida, rekao:
'Zašto narodi bjesne
i puci jalove snove snuju?
(26) Kraljevi zemaljski mjesto su njihovo zauzeli,
i vladari se udružili protiv Gospoda
i Pomazanika njegova.'
(27) Jer uistinu u ovom gradu Herod i Poncije Pilat udružili su se s poganima i plemenima Izrailovim protiv svetog sluge[14] tvoga Isusa, kojeg si ti pomazao, (28) da učine sve ono što su ruka tvoja i volja tvoja predodredile da se desi. (29) A sada, Gospodaru, vidi prijetnje njihove i daj da sluge tvoje s punom smjelošću riječ tvoju kazuju. (30) Ispruži ruku svoju da iscjeljuješ i ispuni znamenja i čuda po imenu sluge[15] svoga svetoga Isusa." (31) I dok su oni molili, potrese se mjesto gdje su se bili okupili, i svi se Duhom Svetim ispuniše i smiono počeše kazivati riječ Božiju.

Vjernici međusobno dijele sve stvari

(32) Zajednica onih koji su vjerovali bijaše kao jedno srce i jedna duša; i niko od njih nije govorio da je nešto što je njemu pripadalo njegovo, nego je njima sve zajedničko dobro bilo. (33) I s velikom snagom apostoli su i dalje svjedočili o uskrsnuću Gospodina Isusa, i velika milost bijaše na svima njima. (34) Nije bilo među njima nijednog siromaha, jer svi koji su zemlju ili kuće imali prodavali su ih i donosili novac od prodaje (35) pa ga apostolima pred noge polagali, a on bi se dijelio svakome koliko bi mu trebalo.
(36) Jozef, levijevac rodom s Kipra, kojeg su apostoli zvali i Barnaba – što znači sin ohrabrenja – (37) prodade komad zemlje koji je posjedovao i donese novac pa ga apostolima pred noge položi.

Ananija i Safira

5 Ali neki čovjek po imenu Ananija, zajedno sa svojom ženom Safirom, prodade dio imovine, (2) pa nešto novca za se zadrža, a žena mu je za sve to znala, i on donese ostatak pa ga apostolima pred noge položi. (3) Ali Petar reče: "Zašto je srce tvoje sotona zaposjeo, da slažeš Duhu Svetome i dio novca koji si za zemlju dobio za se zadržiš? (4) Dok nije bila prodana, zar nije tvoja bila? A kad je prodana, nije li novac u tvojoj vlasti bio? Zašto si djelo ovo u srcu svome skovao? Ti nisi slagao ljudima, nego Bogu!" (5) Čim ove riječi čuo, Ananija pade i izdahnu, i golem strah spopade sve one koji čuše za to. (6) Tad se mladići podigoše, pokriše ga, iznesoše pa pokopaše.
(7) I prođe oko tri sata kad žena njegova uđe, ne znajući šta se desilo. (8) Petar je upita: "Reci mi jeste li vi zemlju za toliko novca prodali?"
A ona reče: "Da, to je bila cijena."
(9) Onda joj Petar reče: "Zašto ste se složili da Duha Gospodnjeg na kušnju stavljate? Gle, pred vratima su stopala onih koji su ti muža pokopali, a i tebe će oni iznijeti." (10) I odjednom ona mu pred noge pade i izdahnu, a mladići uđoše i nađoše je mrtvu pa je iznesoše i do njenog je muža pokopaše. (11) I golem strah obuze svu zajednicu vjernika i sve one što za ovo bijahu čuli.

Apostoli liječe ljude

(12) Preko ruku apostola mnoga su se znamenja i čuda među narodom događala; i svi su se vjernici u Solomonovu trijemu okupljali. (13) Ali niko drugi ne usuđivaše se da se s njima udruži; a narod ih je uistinu cijenio. (14) I sve se više onih koji su vjerovali u Gospodina, mnoštvo muškaraca i žena, sve vrijeme njima pridruživalo, (15) dotle

[14] Ili djeteta.

[15] Ili djeteta.

da su i bolesne na ulice iznosili pa ih na postelje i slamarice spuštali, ne bi li barem sjena Petrova na neke od njih pala kad on naiđe. (16) I svijet iz gradova oko Jerusalema zajedno je dolazio i donosio bolesnike svoje i one koje su zlodusi mučili, i svi su oni bili izliječeni.

Napadi na apostole

(17) Ali onda se diže veliki svećenik, zajedno sa svim društvom svojim, to jest sljedbom saducejskom, zavisti puni. (18) Oni ščepaše apostole i u javni ih pritvor strpaše. (19) Ali u noći jedan anđeo Gospodnji otvori kapije tamnice i, izvodeći ih naizvan, reče: (20) "Idite, stojte u hramu i narodu sve o ovakvom Životu kazujte." (21) Kad su to čuli, oni u svitanje u hram uniđoše i stadoše poučavati. Kada su veliki svećenik i društvo njegovo došli, oni sazvaše Vijeće, sav Savjet sinova Israilovih, i narediše da ih dovedu iz zatvora. (22) Ali kad su stražari stigli u tamnicu, tamo ih ne nađoše; zato se vratiše i rekoše: (23): "Mi smo našli tamnicu dobro zaključanu i stražu kako pred vratima stoji, ali kad smo otvorili vrata, unutra nikoga nismo našli."
(24) Kad su zapovjednik straže u hramu i glavni svećenici čuli ove riječi, silno se zaprepastiše zbog njih, i pitali su se na šta bi to moglo izići.
(25) Ali uto im neko dođe s viješću: "Ljudi koje ste vi u tamnicu bacili stoje u hramu i narod poučavaju!" (26) Tad zapovjednik sa stražarima ode da apostole dovede – bez sile – jer bojali su se da će ih narod kamenovati.
(27) Kad su ih doveli, oni ih pred Vijeće izvedoše. Veliki ih svećenik upita: (28) "Mi smo vama strogo zabranili da u to ime učite, a gle, vi ste svojim učenjem Jerusalem ispunili i riješili ste krv ovog čovjeka na nas baciti."
(29) Ali Petar i apostoli odgovoriše: "Mi se prije moramo pokoriti Bogu nego ljudima. (30) Bog očeva naših digao je iz mrtvih Isusa, onoga kojega ste vi vješanjem na križ ubili. (31) Njega je Bog kao Prvaka i Spasitelja uz svoju desnicu uzdigao, da bi pokajanje i oprost grijeha Israilu omogućio. (32) I mi smo svjedoci toga, a i Duh Sveti, kojeg je Bog dao onima koji mu se pokoravaju."

Gamalielov savjet

(33) Kad ovo čuše, oni se razjariše, te nakaniše da ih ubiju. (34) Ali neki farizej po imenu Gamaliel, učitelj Zakona, kojeg je sav narod poštovao, u vijeću ustade i naredi da ljude nakratko napolje izvedu. (35) I on im reče: "Israilci, dobro razmislite šta kanite da s ovim ljudima učinite! (36) Jer nekoć se Teuda pojavi, tvrdeći da je neko i nešto, i skupina od oko četiri stotine ljudi njemu se pridruži. Ali on bi ubijen, i svi koji su ga slijedili bijahu rastjerani i uništeni. (37) Poslije ovog čovjeka u danima popisa dođe Juda iz Galileje pa za sobom skupinu ljudi u bunu povede. I njega nestade, i svi koji su ga slijedili raspršiše se. (38) Zato vam ja u ovom slučaju velim da se ovih ljudi okanite i da ih na miru ostavite, jer ako je ova nakana ili djelo od ljudi, izjalovit će se, (39) a ako je od Boga, vi nećete biti kadri da ove ljude savladate, jer ćete vi samo vidjeti da se protiv Boga borite." (40) Oni poslušaše njegov savjet, i pošto pozvaše apostole unutra, oni ih išibaše i narediše im da ne govore u ime Isusovo pa ih onda pustiše.
(41) Tako oni Vijeće napustiše, radujući se što su ih vidjeli dostojnim da trpe sram zbog imena Gospodinova. (42) I svaki dan u hramu i od kuće do kuće oni su i dalje poučavali i propovijedali radosnu vijest da je Isus Pomazanik.

Izbor sedmerice

6 U to vrijeme dok se broj učenika umnažao, Jevreji koji govorahu grčki stadoše prigovarati onima jezika hebrejskoga[16] da se u svakidašnjoj pomoći zapostavljaju njihove udovice. (2) Zato dvanaesterica sabraše zajednicu učenika pa rekoše: "Nije pravo da zapostavljamo riječ Božiju kako bismo za stolovima služili[17]. (3) Zato, braćo i sestre, odaberite među sobom sedmericu ljudi na dobru glasu i punih Duha i mudrosti, kojima ovaj posao možemo povjeriti. (4) A mi ćemo se molitvi i službi Riječi posvetiti."
(5) Ove riječi sva zajednica odobri, i oni izabraše Stefana, čovjeka puna vjere i Duha Svetoga, i Filipa, Prohora, Nikanora, Timona, Parmena i Nikolu, obraćenika[18] iz Antiohije. (6) I njih oni pred apostole dovedoše; i nakon molitve oni na njih ruke spustiše.

[16] Tj. domaćim Jevrejima; Jevrejima koji su govorili hebrejski i aramejski, koji se ovdje često poistovjećuje s hebrejskim.

[17] Ovo *za stolovima služiti* znači *baviti se materijalnim stvarima*.

[18] U jevrejstvo.

(7) Riječ se Božija i dalje širila, a broj učenika u Jerusalemu i dalje se silno množio; i mnogi svećenici pokoriše se vjeri.

Stefanovo uhićenje

(8) Stefan, pun milosti i snage, činio je čuda velika i znamenje među narodom pokazivao. (9) Ali neki ljudi iz sinagoge Oslobođenika[19], kako se ona zvala, i Kirenci i Aleksandrijanci, te neki iz Cilicije i Azije, ustadoše i stadoše se prepirati sa Stefanom. (10) Ali oni ne bjehu kadri odoljeti mudrosti i Duhu, kojim je on govorio. (11) Onda oni potajno nagovoriše neke ljude da govore: "Mi smo ga čuli kako na Mojsija i na Boga huli."
(12) Tako oni uskomešaše narod, starješine i pismoznance, te mu dođoše pa ga uhvatiše i pred Vijeće ga dovedoše. (13) Izveli su lažne svjedoke, koji rekoše: "Ovaj čovjek neprestano govori protiv ovog svetog mjesta i Zakona, (14) jer mi smo ga čuli kako govori da će onaj Nazarećanin Isus ovo mjesto razoriti i promijeniti običaje koje nam je Mojsije ostavio." (15) I svi koji su u Vijeću sjedili upriješe pogled u Stefana i vidješe da mu je lice poput lica anđeoskog.

Stefanov govor

7 Veliki svećenik upita: "Je li to tako?"
(2) A on reče: "Braćo i očevi, slušajte me! Bog slave ukazao se ocu našem Abrahamu dok je on u Mezopotamiji bio, prije negoli je u Haranu živio, (3) i rekao mu: 'Ostavi zemlju svoju i rod svoj, pa idi u zemlju koju ću ti ja pokazati.' (4) Tad on napusti zemlju kaldejsku pa se u Haranu nastani. Odatle ga, nakon što mu otac umrije, Bog posla u ovu zemlju u kojoj sada vi živite. (5) Ali on mu u njoj nikakva nasljedstva ne dade, čak ni jednu stopu zemlje. Ali dok još nije djece imao, on obeća da će je njemu u posjed dati, i potomcima njegovim poslije njega. (6) I Bog još reče da će potomci njegovi biti stranci u zemlji tuđoj, u kojoj će četiri stotine godina robovati i prema njima će se loše postupati. (7) 'Ali ja ću suditi narodu kojemu oni budu robovali', reče Bog, 'a poslije će oni izići i meni će se na ovome mjestu klanjati.' (8) Onda on s Abrahamom savez obrezivanja sklopi; i tako on posta otac Izaku, pa ga osmi dan po rođenju obreza, Izak – Jakovu, a Jakov – dvanaesterici praotaca.
(9) Praoci bijahu ljubomorni na Jozefa, pa ga u Egipat prodadoše. Ali Bog je s njim bio, (10) pa ga je svih nevolja njegovih oslobodio i podario mu mudrost i blagonaklonost u očima faraona, kralja egipatskog, te ga on upraviteljem Egipta i sve kuće svoje postavi.
(11) Onda glad sav Egipat i Kanaan pritište i golemu patnju donese, a očevi naši ne mogahu naći hrane. (12) A kad Jakovču da u Egiptu žita ima, on prvi put očeve naše tamo posla. (13) Za druge posjete Jozef se otkri braći svojoj, a faraon upozna porodicu Jozefovu. (14) Onda Jozef poruči ocu svome Jakovu i svemu rodu svome i pozva ih da mu dođu – sedamdeset i pet osoba u svemu. (15) I tako Jakov siđe u Egipat, i on i očevi naši tamo umriješe. (16) Prenijeli su ih u Šekem i položili u grobnicu koju Abraham za određenu svotu novca u Sihemu bijaše kupio od sinova Hamorovih.
(17) Ali kako se primicalo vrijeme obećanja koje je Bog Abrahamu dao, narod se u Egiptu množio i umnažao, (18) sve dok Egiptom ne zavlada novi kralj koji o Jozefu ništa nije znao. (19) On je lukavo prema rodu našem postupao i očeve nam tlačio nagoneći ih da novorođenčad svoju ostavljaju da ne bi preživjela. (20) U to se vrijeme rodio Mojsije. On bijaše prelijep. Tri je mjeseca on u kući oca svoga odgajan. (21) I kad su ga napolju ostavili, faraonova ga kćerka uze i odgoji ga kao sina svoga. (22) Mojsije bijaše poučen svoj mudrosti egipćanskoj, i on bješe čovjek silnih riječi i djela.
(23) Kad se primicao četrdesetoj godini, on požele da posjeti braću svoju, sinove Israilove. (24) I kad vidje kako se jednome nepravda čini, on mu u odbranu priteče i osveti ga ubivši Egipćanina. (25) On je mislio da će braća njegova razumjeti da im Bog po njemu izbavljenje šalje, ali oni to ne razumješe. (26) Sutradan se on pojavi među njima[20] dok su se tukli te ih pokuša pomiriti riječima: 'Ljudi, vi ste braća, zašto hoćete da jedan drugome naudite?' (27) Ali onaj koji je susjeda svoga zlostavljao odgurnu ga i reče: 'Ko je tebe vladarem i sucem nad nama postavio? (28) Ne misliš valjda da ubiješ i mene kao što si jučer onog Egipćanina ubio?' (29) Zbog tih riječi Mojsije pobježe u Midjan, gdje se kao stranac nastani i dva sina dobi.

[19] Riječ je o ljudima iz različitih krajeva koji su bili oslobođeni iz ropstva.

[20] Tj. među dvojicom Israilaca.

(30) Kad prođe četrdeset godina, anđeo mu se
ukaza u pustinji blizu gore Sinajske, u plamenu
razbuktala grma. (31) Kad to vidje, on se tome za-
divi; i dok se primicao da bolje pogleda, začu se
glas Gospodnji: (32) 'Ja sam Bog očeva tvojih, Bog
Abrahamov i Izakov i Jakovljev.' Mojsije zadrhta
od straha i ne usudi se da pogleda. (33) A onda mu
Gospodin reče: 'Izuj obuću svoju, jer mjesto na ko-
jem stojiš sveta je zemlja. (34) Ja sam doista muku
naroda svoga u Egiptu vidio i uzdisanje njegovo
čuo, pa sam sišao da ga oslobodim. Hajde sad da te
u Egipat pošaljem.'
(35) Ovog Mojsija, kojeg su oni odbacili riječima:
'Ko je tebe vladarem i sucem nad nama postavio?'
– njega je Bog poslao da i vladar i izbavitelj bude,
uz pomoć anđela što mu se u grmu ukazao. (36)
Ovaj ih je čovjek izveo i četrdeset je godina u ze-
mlji egipatskoj i na Trstenome moru[21] i u pustinji
čuda i znakove pokazivao. (37) Ovo je onaj Mojsi-
je koji je sinovima Israilovim rekao: 'Bog će vama
podići proroka kao što sam ja, od vaše braće.' (38)
Ovo je onaj koji je u zajednici u pustinji bio skupa
s anđelom što mu je na gori Sinajskoj govorio, i
s očevima našim; i on je riječi žive primio da ih
vama prenese.
(39) Ali očevi naši ne htjedoše mu pokorni biti,
nego ga odbaciše i srcima se svojim Egiptu okre-
nuše, (40) govoreći Aronu: 'Načini nam bogove
koji će pred nama ići; što se tiče onog Mojsija,
čovjeka koji nas iz zemlje egipatske izvede, mi ne
znamo šta od njega bi.' (41) Tad oni tele načiniše
i žrtvu tom idolu prinesoše i djelu se ruku svojih
radovahu. (42) Ali Bog se od njih okrenu i prepusti
ih da se zvijezdama klanjaju, kao što je u Knjizi
prorokâ zapisano:
'Jeste li mi prinosili žrtve klanice i žitne žrtve u
pustinji četrdeset godina, o kućo Israilova?
(43) Vi ste ponijeli čador Molokov[22]
i zvijezdu boga Romfe[23],
kumire koje ste vi načinili da im se klanjate.
Zato ću ja vas prognati s onu stranu Babilona.'

[21] Grč. *Crvenome moru*. U hebrejskom Trsteno more odnosi se na jednu od slatkovodnih močvara u istočnom dijelu delte Nila.

[22] Molok, Molek, Milkom ili Malkam naziv je za boga kod Amonijaca. Da bi se njegova srdžba smirila, povremeno bi mu na oltar žrtvovali djecu.

[23] Romfa, Romfan, Remfam, Raifan ili Refan jeste božanstvo koje se dovodi u vezu s kretanjem Saturna, a u stara vremena neka filistinska plemena veličala su ga i klanjala mu se.

(44) Očevi naši imali su u pustinji čador Svjedo-
čanstva, koji je načinjen bio onako kako je Mojsija
uputio onaj koji je s njim govorio, prema urneku
koji je on vidio. (45) I pošto su primili čador, očevi
su ga naši s Ješuom nosili kad su od pogana koje je
Bog pred očevima našim istjerao zemlju oduzeli,
pa sve do vremena Davidova. (46) Ovaj bijaše u
očima Božijim blagonaklonost stekao, pa je molio
da za Boga Jakovljevog prebivalište nađe. (47) Ali
mu Solomon kuću sagradi. (48) A Svevišnji ne bo-
ravi u rukotvorinama, kako prorok veli: (49)
'Nebo je prijestolje moje, a Zemlja podnožje moje.
Kakvu ćete mi kuću sagraditi?', veli Gospod,
'I gdje je mjesto počinka moga?
(50) Nije li ruka moja sve ovo načinila?'
(51) Vi ljudi tvrdoglavi, neobrezanih srca i ušiju[24],
uvijek se Duhu Svetome opirete; vi činite ono što
su i očevi vaši činili. (52) Kojeg od poslanika očevi
vaši nisu progonili? Oni su ubili one koji su navije-
stili dolazak Pravednoga, čiji ste izdajnici i ubojice
vi postali – (53) vi koji ste primili Zakon po anđe-
lima dat, ali ga se niste držali."

Kamenovanje i smrt Stefanova

(54) Kad ovo čuše, oni se razjariše i stadoše zubi-
ma na nj škripati. (55) A Stefan, pun Duha Svetoga,
uprije pogled u nebo i vidje slavu Božiju, i Isusa
kako Bogu s desne strane stoji, (56) pa on reče:
"Gle, ja vidim nebesa otvorena i Sina Čovječijeg
kako Bogu s desne strane stoji."
(57) Tad oni zagalamiše i uši svoje začepiše pa na nj
svi navališe. (58) Kad ga iz grada istjeraše, oni sta-
doše na nj kamenje bacati, a svjedoci odložiše ha-
ljine svoje pored nogu mladića koji se zvao Šaul[25].
(59) Dok su ga kamenovali, Stefan je zazivao govo-
reći: "Gospodine Isuse, primi duh moj!" (60) Onda
on na koljena pade i glasno povika: "Gospodine, ne
uzmi im ovo za grijeh!" Kad ovo reče, on sklopi oči.

Šaul progoni zajednicu vjernika

8 Šaul se svim srcem složi da ga ubiju.
I toga dana započe velik progon zajednice
vjernika u Jerusalemu, i svi osim apostola bijahu
rastjerani po svim krajevima judejskim i sama-
rijskim. (2) Neki pobožni ljudi sahraniše Stefana

[24] Tj. vi čija srca nisu povezana s Bogom, koji ne slušate riječ njegovu.

[25] Kasnije će biti nazvan Pavao.

i glasno ga oplakaše. (3) Ali Šaul poče gurati zajednicu u propast. On je od kuće do kuće išao i muškarce i žene izvlačio pa ih u tamnicu trpao.

Filip u Samariji

(4) Zato su oni koji bijahu rastjerani Riječ propovijedali gdje god su išli. (5) Filip siđe u grad samarijski i poče im o Pomazaniku govoriti. (6) Kad je svjetina čula Filipa i vidjela znamenje koje je on pokazivao, svi bolje poslušaše ono što je on govorio. (7) Iz mnogih su zlodusi vrišteći izlazili, a mnogi koji bijahu uzeti i hromi ozdraviše. (8) I golema radost u tom gradu nastade.
(9) I bijaše tamo neki čovjek po imenu Šimon, koji se prije u tom gradu vračanjem bavio i koji je sav narod samarijski u čudu ostavljao govoreći da je on nešto veliko, (10) a svi oni, od najmanjih do najvećih, slušali su ga i govorili: "Ovaj je čovjek ono što se velikom silom Božijom zove." (11) Oni su ga slijedili jer ih je već dugo vremena svojim vradžbinama zapanjivao. (12) Ali kad povjerovaše Filipu, koji je propovijedao radosne vijesti o kraljevstvu Božijem i imenu Isusa Pomazanika, oni bijahu u vodu umakani, i mušarci i žene. (13) I sam Šimon povjerova; i nakon što je u vodu umočen bio, on krenu za Filipom. Neprestano je bio zapanjen gledajući kako se znamenje i velika čuda dešavaju.
(14) A kad su apostoli u Jerusalemu čuli da je Samarija riječ Božiju primila, oni im poslaše Petra i Ivana, (15) koji siđoše i pomoliše se za njih da Duha Svetoga u sebe prime, (16) jer on se još ne bijaše ni na jednog od njih spustio; oni samo bijahu u ime Gospodina Isusa u vodu umakani. (17) Onda oni ruke svoje na njih spustiše, pa oni Duha Svetoga primiše. (18) A kad Šimon vidje da se Duh daje polaganjem ruku apostolskih, on im ponudi novac, (19) govoreći: "Dajte i meni ovu vlast, tako da svako na koga ja ruke svoje spustim Duha Svetoga primi."
(20) A Petar mu reče: "Neka tvoga srebra s tobom nestane, jer si ti mislio da dar Božiji možeš novcem steći! (21) Ti nemaš ni dijela ni udjela u ovome jer srce tvoje pred Bogom pravo nije. (22) Zato se pokaj zbog ove pokvarenosti svoje i Gospodinu se moli da ti – bude li moguće – oprosti što si takvo što u srcu svome bio nakanio. (23) Jer vidim ja da si ti pun otrova i da te grijeh zarobio."
(24) A Šimon odgovori i reče: "Sami se Gospodinu za me molite da me ne snađe ništa od onoga što ste rekli."
(25) I tako, kad su posvjedočili i obznanili riječ Gospodnju, oni se vratiše u Jerusalem, propovijedajući Radosnu vijest u mnogim selima samarijskim.

Filip i Etiopljanin

(26) A anđeo Gospodnji reče Filipu: "Ustani i idi na jug do puta koji se iz Jerusalema spušta u Gazu. On je pustinjski.[26]" (27) Tako on ustade i krenu; i na putu on srete jednog haduma[27] Etiopljanina, dvorskog činovnika zaduženog za cijelu riznicu Kandake, kraljice etiopske. On bijaše došao u Jerusalem da se klanja. (28) Vraćajući se, u kolima je svojim sjedio i knjigu o proroku Izaiji čitao. (29) Tad Duh reče Filipu: "Idi gore i onim se kolima pridruži."
(30) Filip potrča do kola i ču čovjeka kako čita proroka Izaiju, pa upita: "Razumiješ li ti to što čitaš?"
(31) "Pa kako bih mogao ako me neko ne uputi?", reče on i pozva Filipa da se popne i s njim sjedne.
(32) A odlomak iz Pisma koji je on čitao bijaše ovaj:
"Vodili su ga kao ovcu na klanje;
i kao janje koje miruje pred onim što ga striže,
tako on svojih usta ne otvaraše.
(33) U poniženju svome bješe prava lišen.
Ko će o naraštaju njegovom govoriti?
Jer život njegov sa zemlje je uklonjen."
(34) Hadum upita Filipa: "O kome, molim te, prorok ovo veli? O sebi ili o nekome drugom?"
(35) Onda Filip usta svoja otvori i poče baš od tog dijela iz Pisma pa mu Radosnu vijest o Isusu prenese.
(36) Dok su putem išli, naiđoše na neku vodu, pa hadum reče: "Gle, voda! Šta me priječi da u vodu umočen budem?"
[(37) Filip reče: "Ako ti svim srcem svojim vjeruješ, možeš."
A on odgovori i reče: "Ja vjerujem da je Isus Pomazanik sin Božiji."[28]]
(38) I on naredi da se kola zaustave. Onda obojica, Filip i evnuh, u vodu siđoše, pa ga on u vodu umoči. (39) Kad iz vode iziđoše, Duh Gospodnji Filipa ugrabi, i hadum ga više ne vidje, nego putem

[26] Posljednja rečenica može značiti i *Taj je grad pust*.

[27] Među kraljicinim slugama hadum (evnuh) bio je vrlo ugledan; da bi sluga zadobio takvo mjesto, podvrgnut je kastriranju.

[28] Rani rukopisi ne sadrže ovaj stavak.

svojim nastavi, radujući se. (40) A Filip se nađe u Azotu; i dok je naokolo putovao, on je i dalje u svim gradovima Radosnu vijest propovijedao sve dok u Cezareju nije došao.

Isusovo ukazanje Šaulu

9 A Šaul, još svakim dahom iznoseći prijetnje da će ubiti učenike Gospodnje, otide velikom svećeniku (2) i zatraži od njega pisma za sinagoge u Damasku, da svakoga, ako ga tamo nađe da pripada Putu[29], bilo muškarce bilo žene, može u Jerusalem vezana dovesti. (3) Dok je putovao, desi se da ga, kad se Damasku primicao, odjednom svjetlo s neba obasja, (4) te on na zemlju pade i ču glas koji mu reče: "Šaule, Šaule, zašto me progoniš?"
(5) "Ko si ti, Gospodine?", upita on.
A on odgovori: "Ja sam Isus, kojeg ti progoniš! (6) A sad ustani i uđi u grad, pa će ti se kazati šta moraš činiti." (7) Ljudi koji su putovali sa Šaulom zanijemješe, jer su glas čuli, a nikoga nisu vidjeli. (8) Šaul ustade sa zemlje; i mada su mu oči otvorene bile, on ništa vidio nije, te ga oni, vodeći ga za ruku, u Damask uvedoše. (9) I tri dana on nije vidio, niti je jeo niti je pio.
(10) A u Damasku bijaše jedan učenik po imenu Ananija. Njemu se Gospodin ukaza i reče: "Ananija!"
"Evo me, Gospodine!", odgovori on.
(11) "Ustani", reče mu Gospodin, "i idi u ulicu koja se zove Prava pa u kući Judinoj upitaj za čovjeka iz Tarsusa po imenu Šaul, jer se on moli, (12) i njemu se ukazao čovjek po imenu Ananija kako ulazi i ruke svoje na nj spušta da on progleda."
(13) Ali Ananija odgovori: "Gospodine, ja sam od mnogih za ovog čovjeka čuo, koliko je zla pravovjernima tvojim u Jerusalemu nanio; (14) a i ovdje je on od glavnih svećenika ovlast dobio da veže sve one koji ime tvoje dozivaju."
(15) "Idi", reče mu Gospodin, "jer je on moje odabrano oruđe koje će pred poganima i kraljevima i sinovima Israilovim ime moje nositi; (16) a ja ću njemu pokazati koliko mora trpjeti radi imena moga."
(17) Tako Ananija ode i u kuću uđe, pa kad ruke svoje na Šaula spusti, reče: "Brate Šaule, Gospodin Isus, koji ti se ukazao na putu što si njime ovamo išao, poslao me je da bi ti progledao i Duhom se Svetim ispunio." (18) I odmah s očiju njegovih spade nešto poput ljuski, i on progleda pa ustade te u vodu bi umočen. (19) I kad hrane uze, on snagu povrati.

Šaulovo propovjedništvo u Damasku i Jerusalemu

I nekoliko dana Šaul s učenicima u Damasku provede (20) i odmah u sinagogama stade propovijedati da je Isus sin Božiji. (21) Svi koji su ga slušali bijahu zapanjeni, govoreći: "Nije li ovo onaj koji je u Jerusalemu uništio one što su ovo ime dozivali i koji je ovdje došao da ih vezane pred velike svećenike odvede?" (22) Ali Šaul je i dalje iz dana u dan snagu dobijao i Jevreje koji su živjeli u Damasku zbunjivao dokazujući da je Isus Pomazanik.
(23) Kad je mnogo dana prošlo, Jevreji skovaše zavjeru da ga smaknu, (24) ali Šaul saznade za zavjeru njihovu. Danju i noću oni su na kapijama gradskim stražarili ne bi li ga ubili, (25) ali njega učenici njegovi noću odvedoše i kroz zidine ga u košari spustiše.
(26) Kad je došao u Jerusalem, on je nastojao da se učenicima pridruži, ali ga se svi bojahu, jer nisu vjerovali da je on učenik. (27) Ali Barnaba ga uze i pred apostole ga dovede pa im objasni kako je on na putu Gospodina vidio, i kako mu je on govorio, i kako je on u Damasku bez straha u ime Isusovo propovijedao. (28) Tako je on s njima ostao i slobodno se po Jerusalemu kretao i smiono u ime Gospodnje govorio. (29) I on je razgovarao i raspravljao s Jevrejima što grčki govorahu, ali oni nastojahu da ga ubiju. (30) A kad braća za to saznaše, odvedoše ga dolje u Cezareju pa ga u Tarsus poslaše.
(31) I tako je zajednica vjernika u svoj Judeji, Galileji i Samariji u miru uživala i jačala; živeći u strahu Gospodnjem i s utjehom Duha Svetoga ona se i dalje množila.

Izlječenje Eneje i Tabite

(32) I dok je Petar svuda putovao, on otide dolje i pravovjernima koji su živjeli u Lidi. (33) Tamo on nađe čovjeka po imenu Eneja, koji je osam godina bio vezan za postelju jer bješe uzet. (34) Petar mu reče: "Eneja, Isus Pomazanik te ozdravlja; ustani i krevet svoj namjesti!" On odmah ustade. (35) I svi koji su živjeli u Lidi i Šaronu vidješe ga, te se Gospodinu okrenuše.

[29] Tj. putu Isusa Pomazanika.

(36) A u Jopi bijaše jedna učenica po imenu Tabita – što prevedeno znači Gazela[30]; ta je žena uvijek dobro činila i siromašnima pomagala. (37) I desi se u to vrijeme da se ona razbolje i umrije. Kad su je okupali, oni je u gornju sobu položiše. (38) Kako je Lida bila blizu Jope, učenici, kad su čuli da je Petar tamo, poslaše mu dva čovjeka, moleći ga: "Ne oklijevaj da nam dođeš!"
(39) Petar ustade i s njima krenu. Kad je stigao, oni ga u gornju sobu uvedoše; i sve su udovice pored njega stajale i plakale, pokazujući mu ogrtače i haljine što ih je Tabita šila dok je s njima bila. (40) Petar ih sve napolje posla te na koljena kleknu pa se pomoli i, okrećući se prema mrtvom tijelu, reče: "Tabita, ustani!" Ona otvori oči, i kad ugleda Petra, sjede. (41) A on joj ruku pruži i podiže je. Onda on pozva udovice i druge pravovjerne pa im je živu pokaza. (42) Za ovo se saznade u svoj Jopi, te mnogi u Gospodina povjerovaše. (43) A Petar ostade mnogo dana u Jopi kod nekog kožara Šimona.

Ukazanje Korneliju

10 Bijaše u Cezareji neki čovjek po imenu Kornelije, stotnik italske kohorte[31], kako se zvala, (2) pobožan čovjek, koji se, zajedno sa svim ukućanima svojim, Boga bojao i koji je mnogo milostinje narodu davao i koji se stalno Bogu molio. (3) Jednoga dana oko devetog sata[32] on je jasno u ukazanju vidio anđela Božijeg koji uđe i reče mu: "Kornelije!"
(4) Uprijevši pogled u nj, silno uznemiren, on reče: "Šta je, Gospodine?" "Tvoje molitve i milostinja", reče mu on, "uspeše se pred Boga kao žrtva spomena. (5) Otpremi sada nekoliko ljudi u Jopu da dovedu Šimona, čovjeka kojeg još i Petar zovu; (6) on boravi u kožara Šimona, kojemu je kuća pokraj mora."
(7) Kad je anđeo koji je s njim govorio otišao, on zovnu dvojicu sluga svojih i jednog pobožnog vojnika od onih koji su bili njegovi lični pratioci, (8) i kad im sve objasni, on ih posla u Jopu.
(9) Sutradan oko šestoga sata[33], dok su oni putovali i gradu se primicali, Petar se pope navrh kuće da se moli. (10) Ali on ogladnje i htjede nešto da pojede; a dok se jelo pripremalo, on u zanos pade (11) i vidje nebo otvoreno i nešto poput velikog čaršafa kako silazi i sa četiri se ćoška na zemlju spušta, (12) a na njemu bijahu sve vrste četveronožnih životinja i stvorenja što po zemlji mile i ptica nebeskih. (13) I dođe mu glas: "Ustani, Petre, kolji i jedi!"
(14) "Nipošto, Gospodine", odgovori Petar, "jer ja nikada nisam pojeo nešto što nije sveto i što je nečisto."
(15) "Ne smatraj da ono što je Bog očistio", opet će, drugi put, glas, "nije sveto." (16) To se ponovilo tri puta, a onda se sve to brzo na nebo uzdiže.
(17) I dok je Petar bio silno zbunjen pitajući se šta bi moglo biti ovo ukazanje koje je vidio, gle, ljudi koje bijaše Kornelije poslao, nakon što su se raspitali gdje je Šimonova kuća, na kapiji se pojaviše. (18) Oni zovnuše i upitaše je li Šimon, kojeg još zovu i Petar, tamo boravi. (19) Dok je Petar još o ukazanju razmišljao, Duh mu reče: "Šimone, gle, tri te čovjeka traže. (20) Nego ustani, siđi i bez bojazni s njima pođi, jer sam ih ja poslao."
(21) Petar siđe k ljudima i reče: "Evo, ja sam onaj kojeg vi tražite. Koji je razlog vašega dolaska?"
(22) Oni rekoše: "Stotnika Kornelija, pravednog i bogobojaznog čovjeka o kojem sav narod jevrejski dobro govori, uputio je sveti anđeo da te u kuću svoju dovede i poruku od tebe čuje." (23) Onda ih on uvede i na konak ih primi.

Petar u Cezareji

Sutradan Petar ustade pa s njima krenu, a i neka braća iz Jope s njim pođoše. (24) Sljedećeg dana uđe on u Cezareju. A Kornelije ih je čekao i već bijaše sazvao svoju svojtu i prijatelje prisne. (25) Kad Petar uđe, Kornelije ga dočeka i pred noge mu pade te mu se pokloni. (26) Ali Petar ga podiže, govoreći: "Ustani, i ja sam samo čovjek!"
(27) Razgovarajući s njim, uđe i dosta ljudi na okupu nađe, (28) pa im reče: "Vi i sami znate da nikako nije u običaju čovjeku Jevreju s tuđincem drugovati niti ga obilaziti, ali je mene Bog uputio da ni za jednog čovjeka ne smijem reći da nije svet ili da je nečist. (29) Zato sam bez ikakva prigovora došao kad sam bio pozvan. A ja pitam koji je razlog što ste me pozvali?"
(30) "U ovo doba prije tri dana ja sam se", reče Kornelije, "u devetom satu[34] u svojoj kući molio; i gle, neki čovjek u sjajnim haljinama preda me stade (31) i reče: 'Kornelije! Uslišana je molitva tvoja, i

[30] U grčkom *Dorka*.

[31] Riječ je o vojnoj jedinici.

[32] Tj. u tri popodne.

[33] Tj. u podne.

[34] Tj. u tri popodne.

Bog se sjetio milostinje tvoje. (32) Zato pošalji nekoga u Jopu i pozovi Šimona, kojeg još i Petar zovu, da ti dođe; on je gost u kući kožara Šimona pokraj mora.' (33) Tako sam ja odmah po tebe poslao, a ti si bio dobar te si došao. Sad smo, evo, svi ovdje pred Bogom da čujemo sve što ti je Gospodin zapovjedio."

Petrov govor u Kornelijevoj kući

(34) Onda Petar usta svoja otvori pa reče: "Ja sada zbilja razumijem da Bog nije pristran, (35) nego da on iz svakog naroda rado prima čovjeka koji ga se boji i ono što je pravo čini. (36) Riječ koju je on sinovima Israilovim uputio, propovijedajući mir po Isusu Pomazaniku – a on je Gospodar svega – (37) vi sami znate šta se po svoj Judeji dešavalo, počevši od Galileje, nakon umakanja u vodu koje je Ivan propovijedao, (38) i za Isusa Nazarećanina – kako ga je Bog Duhom Svetim i snagom pomazao, te je on naokolo išao i dobro činio i iscjeljivao sve one koje je đavao zlostavljao, jer Bog je s njim bio. (39) Mi smo svjedoci svega što je on i u zemlji jevrejskoj i u Jerusalemu učinio. A oni su ga, objesivši ga na križ, i ubili. (40) Bog ga je trećeg dana iz mrtvih digao i dao je da ga vide, (41) ali ne sav narod, nego svjedoci koje je Bog unaprijed odabrao – mi koji smo s njim jeli i pili nakon što je iz mrtvih ustao. (42) I on nam je naredio da narodu propovijedamo i da svjedočimo da je on taj kojeg je Bog odredio sucem živih i mrtvih. (43) O njemu svi proroci svjedoče da će svakome ko u nj vjeruje po imenu njegovu grijesi oprošteni biti."
(44) Dok je Petar još govorio ove riječi, Duh Sveti siđe na sve one koji su poruku slušali. (45) Svi obrezani vjernici koji dođoše s Petrom začudiše se jer se dar Duha Svetoga i na pogane bijaše izlio. (46) Jer oni su ih slušali kako jezicima[35] govore i Boga veličaju. Tad Petar reče: (47) "Uistinu zar može neko ovima koji su kao i mi Duh Sveti primili uskratiti da budu u vodu umočeni?" (48) I on naredi da se oni u ime Isusa Pomazanika u vodu umoče. Onda oni njega zamoliše da nekoliko dana kod njih ostane.

Petrovi govori u Jerusalemu

11 Apostoli i braća diljem Judeje čuše da su i pogani riječ Božiju primili. (2) I kad Petar gore u Jerusalem dođe, usprotiviše mu se oni koji bijahu obrezanju odani (3) riječima: "Ti si u kuću neobrezanih ljudi išao pa si s njima jeo."
(4) A Petar poče govoriti i sve im po redu objasni rekavši: (5) "Ja sam bio u gradu Jopi i molio se. I u zanosu sam ukazanje vidio: kako nešto poput golema čaršafa silazi i s četiri se ćoška s neba spušta; i pravo se kraj mene pusti. (6) A kad sam u nj pogled upro i kad sam ga promotrio, vidio sam četveronožne životinje zemaljske, zvijeri, stvorenja što mile i ptice nebeske. (7) I još sam čuo glas koji mi reče: 'Ustani, Petre, kolji i jedi!'
(8) A ja rekoh: 'Nipošto, Gospodine, jer ništa što nije sveto ili je nečisto nikad u usta moja nije ušlo.' (9) Ali glas s neba drugi put reče: 'Ne smatraj da ono što je Bog očistio i dalje nije sveto.' (10) Ovo se triput desilo, a potom je opet sve gore na nebo bilo odneseno. (11) I gle, baš u tom času tri čovjeka koji mi iz Cezareje bijahu poslani pojaviše se pred kućom u kojoj smo bili. (12) Duh mi reče da bez oklijevanja s njima pođem. I ova šesterica braće sa mnom pođoše pa u kuću tog čovjeka uđosmo. (13) A on nam ispriča da je vidio anđela kako u kući njegovoj stoji i govori: 'Pošalji nekoga u Jopu po Šimona, koji se još i Petar zove; (14) i on će ti kazati riječi koje će te spasiti, tebe i svu čeljad tvoju.' (15) I kad sam ja počeo govoriti, Duh Sveti na njih siđe, baš kao u početku i na nas. (16) I ja se sjetih riječi Gospodnje: 'Ivan je u vodu umakao, a vi ćete Duhom Svetim očišćeni biti.' (17) Zato, ako je Bog njima dao isti dar kao i nama kad smo u Gospodina Isusa Pomazanika povjerovali – ko sam bio ja da Bogu na put stanem?!"
(18) Kad su ovo čuli, oni se umiriše i slaviše Boga riječima: "Dakle, i poganima je Bog dao da se pokaju i život da imaju."

Zajednica u Antiohiji

(19) A oni koji bijahu razasuti u progonima koji su nastali zbog Stefana otiđoše do Fenicije, Kipra i Antiohije, ne prenoseći poruke nikome do samim Jevrejima. (20) Ali neki od njih, ljudi s Kipra i iz Cirene, dođoše u Antiohiju pa počeše i Grcima govoriti i prenositi im radosnu vijest o Gospodinu Isusu. (21) A ruka Gospodnja uz njih bijaše, pa mnogi ljudi povjerovaše i Gospodinu se okrenuše. (22) Vijest o njima doprije do ušiju zajednice vjernika u Jerusalemu, te oni u Antiohiju spremiše Barnabu. (23) A kad on dođe i milost Božiju vidje, on se obradova i stade ih sve hrabriti da svim sr-

[35] Tj. jezicima koje inače nisu znali.

cem svojim Gospodinu vjerni ostanu; (24) jer on bješe dobar čovjek, pun Duha Svetoga i vjere. I dosta se ljudi Gospodinu pridruži.
(25) Onda on krenu u Tarsus da potraži Šaula; (26) a kad ga nađe, on ga u Antiohiju dovede. I cijelu godinu oni su se sa zajednicom vjernika sastajali i mnoge su ljude poučavali; i učenike su najprije u Antiohiji kršćanima[36] nazvali.
(27) I u to vrijeme neki proroci iz Jerusalema siđoše u Antiohiju. (28) Jedan od njih po imenu Agab ustade i nadahnut Duhom proreče da će teška glad pogoditi sav svijet. I to se desilo za Klaudija.[37] (29) Učenici riješiše da, koliko je koji mogao, pomognu braći koja su u Judeji živjela. (30) I oni to učiniše šaljući darove starješinama[38] po Barnabi i Šaulu.

Petrovo utamničenje i čudesno izbavljenje

12 Nekad u to vrijeme kralj Herod pohvata neke koji su pripadali zajednici vjernika da bi ih zlostavljao. (2) I on Jakova, brata Ivanova, mačem smaknu. (3) Kad vidje da je to Jevrejima drago, on i Petra uhvati. Bijaše to o Blagdanu beskvasnog hljeba. (4) Nakon što ga ščepa, on ga u tamnicu baci i predade ga četirima grupama od po četiri vojnika da ga čuvaju. Namjeravao je da ga poslije Pesaha pred narod izvede. (5) Tako su Petra u tamnici čuvali, a zajednica vjernika za nj se usrdno Bogu molila.
(6) One noći prije nego ga je Herod trebao izvesti Petar je među dvojicom vojnika spavao, vezan dvama lancima, a stražari su pred vratima tamnicu čuvali. (7) I gle, najednom se anđeo Gospodnji pojavi, i u ćeliji svjetlo zasja; i on sa strane Petra dotače pa ga probudi riječima: "Ustani brzo!" A lanci mu s ruku spadoše. (8) Onda mu anđeo reče: "Opaši se i sandale svoje sveži." Ovaj tako učini, a on mu reče: "Zagrni se ogrtačem svojim pa za mnom pođi." (9) I on iziđe pa za njim pođe, ali on nije znao da se ono što je anđeo činio uistinu dešavalo, nego je mislio da vidi ukazanje. (10) Kad prođoše prvu i drugu stažu, oni dođoše do gvozdene kapije što u grad vodi, i ona im se sama otvori. Oni iziđoše pa jednu ulicu prođoše, i anđeo se odmah udalji od njega.
(11) Kad dođe k sebi, on reče: "Sad sigurno znam da je Gospodin anđela svoga poslao i izbavio me iz šaka Herodovih i od svega što je narod jevrejski očekivao."
(12) A kad je to shvatio, on ode u kuću Marije, majke Ivana, koji se zvao i Marko, gdje se bijahu mnogi okupili i molili. (13) Kad je pokucao na vanjska vrata, sluškinja po imenu Roda dođe da otvori. (14) Prepoznavši Petrov glas, ona od radosti ne otvori kapiju, nego unutra utrča i javi da pred kapijom stoji Petar. (15) Oni joj rekoše: "Ti si sišla s uma!" Ali ona je i dalje tvrdila da je to istina. Oni su govorili: "To mu je anđeo[39]."
(16) A Petar je i dalje kucao; i kad su otvorili, oni ga ugledaše i začudiše se. (17) On im mahnu rukom da budu mirni i ispriča im kako ga je Gospodin iz tamnice izveo. I on reče: "Ispričajte ovo Jakovu i braći." Onda se on udalji i na drugo mjesto ode.
(18) A kad je svanulo, nemali nemir nastade među vojnicima: šta je s Petrom bilo? (19) Kad Herod posla da ga traže pa ga ne nađe, on ispita stražare pa naredi da se pogube.

Smrt kralja Heroda

Onda on iz Judeje siđe u Cezareju i neko vrijeme tamo ostade. (20) Bio je u velikoj zavadi s Tircima i Sidoncima. Oni mu zajedno dođoše i, pridobivši dvorskog upravitelja Blasta, zatražiše mir, jer njihovu je zemlju kraljeva zemlja hranila. (21) U dogovoreni dan Herod, u svoje kraljevsko ruho odjeven, na prijestolje svoje sjede pa se narodu obrati. (22) Narod je vikao: "Glas božiji, a ne ljudski!" (23) Ali anđeo Gospodnji odmah obori Heroda, jer on nije priznao slavu Božiju; i njega crvi rastočiše pa posljednjim dahom dahnu.
(24) A riječ Gospodnja i dalje se množila i širila.
(25) I obavivši zadaću svoju, Barnaba i Šaul vratiše se iz Jerusalema i sa sobom povedoše Ivana, koji se još i Marko zvao.

Prvo Barnabino i Šaulovo putovanje

13 U Antiohiji, u zajednici vjernika koja je tamo bila, bijahu proroci i učitelji: Barnaba, Šimon, kojeg su zvali Niger, Lucije Cirenac, Manaen, koji je bio odgajan s tetrarhom Herodom, i Šaul. (2) Dok su se oni Gospodinu klanjali i postili, Duh Sveti reče: "Izdvojite mi Barnabu i Šaula za

[36] Kršćani, tj. Pomazanikovi sljedbenici.

[37] Car Klaudije; upravljao Rimskim imperijem od 41. do 54. god.

[38] Tj. vođama zajednice u Jerusalemu.

[39] Tj. njegov anđeo čuvar, koji je došao da objavi njegovu smrt.

posao za koji sam ih ja pozvao." (3) Tako ih oni, pošto su se molili i postili i ruke svoje na njih spustili, otpremiše.

Na Kipru

(4) A njih dvojica, poslani od Duha Svetoga, siđoše u Seleuciju i odatle otploviše na Kipar. (5) Kad su u Salamis stigli, oni počeše u sinagogama jevrejskim riječ Božiju propovijedati; a imali su još pomoćnika i u Ivanu. (6) Kad su prošli po cijelom otoku sve do Pafa, oni naiđoše na nekog vračara, lažnog proroka jevrejskog kojemu bijaše ime Bar-Isus (7) i koji bijaše uz prokonzula[40] Sergija Pavla, umna čovjeka. Ovaj čovjek pozva Barnabu i Šaula i zatraži da riječ Božiju čuje. (8) Ali usprotivi im se vračar – jer to mu ime Elima znači – i prokonzula od vjere pokuša odvratiti. (9) Tad Šaul, koji se zvao i Pavao, pun Duha Svetoga, pravo u nj pogleda (10) i reče: "O ti koji si pun opsjene i prijevare, sine đavlov, dušmanine svega što je pravo, zar nećeš prestati da prave puteve Gospodnje iskrivljuješ? (11) A gle, ruka je Gospodnja na tebi, i ti ćeš slijep biti i jedno vrijeme nećeš sunca vidjeti." I odmah na nj magla i tama padoše, a on pođe naokolo tražeći nekoga da ga za ruku povede. (12) Kad prokonzul vidje šta se desilo, on povjerova, zadivljen učenjem Gospodnjim.

U Antiohiji

(13) Onda Pavao i pratioci njegovi isploviše iz Pafa i stigoše do Perge u Pamfiliji; a Ivan se od njih rastade i u Jerusalem se vrati. (14) Iz Perge oni krenuše dalje pa u Pizidijsku Antiohiju stigoše. U subotu oni u sinagogu uđoše pa sjedoše. (15) Nakon čitanja Zakona i Proroka upravitelji im sinagoge poručiše: "Braćo, ako vi za narod kakvu riječ savjeta imate, kažite je."
(16) Pavao ustade i mahnu rukom te reče: "Israilci i vi ostali koji se Boga bojite, poslušajte! (17) Bog ovoga naroda Israila odabrao je očeve naše i uzdigao narod dok su oni u zemlji egipatskoj boravili i podignutom rukom on ih je iz nje izveo. (18) Oko četrdeset godina on je postupke njihove u pustinji trpio. (19) Kad je sedam naroda u zemlji kanaanskoj zatro, on im je zemlju njihovu u baštinu dao – sve je to oko četiri stotine i pedeset godina trajalo. (20) Poslije toga on im je suce davao sve do proroka Samuela. (21) Onda oni kralja zatražiše, a Bog im dade Šaula, sina Kišova, čovjeka iz plemena Benjaminova, za četrdeset godina. (22) Kad ga je uklonio, on im za kralja postavi Davida, o kojem i ovo posvjedoči riječima: 'Ja sam našao Davida, sina Jesejeva, čovjeka meni na srcu, koji će sve što je meni po volji ispuniti.' (23) Od potomaka ovog čovjeka Bog je, kako je i obećao, Israilu Spasitelja, Isusa, doveo. (24) Prije njegova dolaska Ivan je svem narodu israilskom pokajničko umakanje u vodu propovijedao. (25) I dok je Ivan posao svoj kraju privodio, govorio je: 'Ono što vi mislite da ja jesam – ja nisam! Ali gle, poslije mene dolazi onaj kojem ja nisam vrijedan sandale na nogama odriješiti.'
(26) Braćo, sinovi roda Abrahamova, i ostali među vama koji se Boga boje, nama je ova poruka spasenja poslana. (27) Jer oni što u Jerusalemu žive i vladari njihovi njega ne priznaše, već oni, osuđujući ga, ispuniše riječi proročke koje se čitaju svake subote. (28) Pa iako ne nađoše nijednog razloga za smrt, oni od Pilata zatražiše da on pogubljen bude. (29) Kad izvršiše sve ono što je o njemu zapisano, oni ga s križa skinuše pa ga u grob položiše. (30) Ali Bog ga iz mrtvih podiže; (31) i mnogo dana on se ukazivao onima koji s njim iz Galileje gore u Jerusalem dođoše, baš onima koji su sada svjedoci njegovi pred narodom. (32) I mi vama donosimo radosnu vijest o obećanju datom očevima našim: (33) da ga je Bog nama, njihovoj djeci[41] ispunio tako što je Isusa podigao, kako je u drugom psalmu i zapisano:
'Ti si sin moj,
danas sam te rodio.'
(34) Da je on njega iz mrtvih digao, da se više truhleži vratiti neće – to je on ovako kazao:
'Ja ću vama svete i pouzdane blagoslove Davidove dati.'
(35) Zato on i na drugome mjestu veli:
'Ti nećeš dati da svetac tvoj istruhne.'
(36) Jer David, kad je u naraštaju svome namjeri Božijoj poslužio, zaspa, pa ga među očeve njegove položiše, i on raspad vidje. (37) Ali onaj kojeg je Bog iz mrtvih digao raspada nije vidio. (38) Zato, braćo moja i sestre, znajte da vam se po njemu oprost grijeha propovijeda. (39) I po njemu se svako ko vjeruje opravdava od svega onoga od čega se vi po Zakonu Mojsijevu niste mogli opravdati.

[40] Titula rimskog upravitelja na Kipru i drugdje.

[41] U nekim rukopisima stoji: *našoj djeci*.

(40) Zato pazite da vas ne stigne ono o čemu se u
Prorocima govori:
(41) 'Gledajte, podrugljivci, divite se i nestanite,
jer ja ću u vašim danima učiniti nešto
u što nikada ne biste povjerovali kad bi vam neko
za to i kazao.'"
(42) Dok su Barnaba i Pavao izlazili, narod ih je
molio da im sljedeće subote još o tome govore.
(43) Kad se skup razišao, mnogi Jevreji i bogobojazni obraćenici pođoše za Pavlom i Barnabom, koji ih, dok su im govorili, poticahu da u milosti Božijoj ustraju.
(44) Sljedeće subote sabra se skoro sav grad da riječ Gospodnju čuje. (45) Ali kad Jevreji vidješe svijet, zavist ih ispuni, te počeše bogohulno govoriti protiv onoga što je Pavao govorio. (46) Pavao i Barnaba hrabro im uzvratiše rekavši: "Trebalo je riječ Božiju najprije vama kazati, ali kad je vi poričete i sebe dostojnim vječnoga života ne smatrate, gle, mi se sada poganima okrećemo, (47) jer tako nam je Gospodin zapovjedio:
'Ja sam vas učinio svjetlom pucima,
da im budete spasenje do nakraj zemlje.'"
(48) Kad to pogani čuše, oni se obradovaše i počeše slaviti riječ Gospodnju; i svi oni koji bijahu za vječni život određeni povjerovaše. (49) Tako se riječ Gospodnja kroza sav kraj raširi. (50) Ali Jevreji podbodoše pobožne žene od ugleda i gradske prvake te potaknuše progon Pavla i Barnabe, pa ih izvan granica svojih otjeraše. (51) Onda oni u znak negodovanja protiv njih prašinu s nogu svojih otresoše pa u Ikoniju odoše. (52) A učenici bijahu puni radosti i Duha Svetoga.

U Ikoniji

14 U Ikoniji oni isto tako u jevrejsku sinagogu uniđoše. Tako su govorili da povjerova velik broj ljudi, i Jevreja i Grka. (2) Ali Jevreji koji ne povjerovaše uskomešaše pogane i protiv braće ih ozlojediše. (3) Zato oni tamo dugo ostadoše, hrabro govoreći o Gospodinu, koji je svjedočio riječ milosti svoje dajući da ruke njihove znakove i čuda pokazuju. (4) Ali narod se u gradu podijeli, i neki pristaše uz Jevreje, a neki uz apostole. (5) A kad i pogani i Jevreji, zajedno s vladarima svojim, namjeriše da im zlo nanesu i kamenuju ih, (6) oni za to saznadoše pa umakoše u gradove likaonijske: Listru i Derbu i njihovu okolicu; (7) i tamo oni nastaviše Radosnu vijest propovijedati.

U Listri i Derbi

(8) U Listri je sjedio neki čovjek koji nije imao snage u nogama, hrom od majčine utrobe, i koji nikada hodao nije. (9) Ovaj je čovjek slušao Pavla dok je on govorio. Kad Pavao u nj pogled uprije pa vidje da on ima vjeru da se spasi, (10) povika: "Ustani na noge!" A on skoči na noge i poče hodati.
(11) Kad su okupljeni ljudi vidjeli šta je Pavao učinio, oni na likaonskom jeziku povikaše: "Bogovi su kao ljudi postali pa su nam sišli!" (12) I oni Barnabu nazvaše Zeusom[42], a Pavla Hermesom[43], jer je on bio glavni govornik. (13) Svećenik Zeusov, čiji hram bijaše tik izvan grada, dovede volove i donese vijence na gradske kapije jer htjede da im sa svjetinom žrtve prinese.
(14) Ali kad su apostoli Barnaba i Pavao za to čuli, oni ogrtače svoje poderaše pa u svjetinu jurnuše, vičući: (15) "Ljudi, zašto ovo činite? I mi smo samo ljudi kao i vi. Mi vam radosnu vijest donosimo i govorimo vam da se okanite ovih jalovih stvari i okrenete se živome Bogu, koji je nebo i zemlju i more i sve što je u njima stvorio. (16) U naraštajima koji su prošli, on je sve narode pustio da putevima svojim idu, (17) a ipak on sebe nije bez svjedoka ostavio činećи dobro i dajući vam kiše s neba i rodna vremena, i opskrbljujući srca vaša hranom i veseljem." (18) I ovim riječima oni su jedva obuzdavali svjetinu da im žrtvu ne prinese.
(19) Onda dođoše neki Jevreji iz Antiohije i Ikonije i, pridobivši svjetinu, kamenovaše Pavla te ga odvukoše izvan grada misleći da je mrtav. (20) Ali kad se oko njega učenici sabraše, on ustade i u grad uđe. Sutradan on s Barnabom u Derbu ode.

Povratak u Antiohiju

(21) Nakon što su u tom gradu Radosnu vijest propovijedali i mnoge učenike zadobili, oni se vratiše u Listru, Ikoniju i Antiohiju, (22) jačajući duše učenika i hrabreći ih da u vjeri ustraju. "Mi moramo kroz mnoge nevolje u kraljevstvo Božije ući", govorahu. (23) Oni su im odredili starješine u svakoj zajednici vjernika i uz molitvu i post predavali ih Gospodinu, u kojeg su vjerovali.
(24) Oni prođoše kroz Pizidiju i dođoše u Pamfiliju. (25) Kada su pripovjedili riječ u Pergi, oni siđo-

[42] Zeus je vrhovno božanstvo u grčkoj mitologiji; lat. *Jupiter*.

[43] Hermes se u grčkoj mitologiji smatra izaslanikom ili glasnogovornikom ostalih bogova; lat. *Merkur*.

še u Ataliju. (26) Odatle oni otploviše u Antiohiju, gdje su bili predani milosti Božijoj za posao koji su obavili. (27) Kad su tamo stigli i zajednicu vjernika sabrali, oni im počeše pripovijedati sve što Bog bijaše s njima učinio i kako je on poganima vrata vjere otvorio. (28) I oni s učenicima dugo ostadoše.

Sabor u Jerusalemu

15 Neki ljudi iz Judeje siđoše u Antiohiju i stadoše poučavati braću: "Ako se po Mojsijevu običaju ne obrežete, ne možete biti spašeni." (2) I nakon što Pavao i Barnaba imadoše nemalu svađu i raspravu s njima, bi odlučeno da Pavao i Barnaba i još neki vjernici radi ovog pitanja odu apostolima i starješinama gore u Jerusalem. (3) I tako, kad ih zajednica vjernika posla na put, oni su, putujući kroz Feniciju i Samariju, o obraćenju pogana potanko govorili i veliku radost svoj braći donosili. (4) Kad su u Jerusalem stigli, dočeka ih zajednica vjernika i apostoli i starješine, a oni ih izvijestiše o svemu što Bog bijaše preko njih učinio. (5) Ali neki iz farizejskog ogranka koji su vjerovali ustadoše i rekoše: "Treba ih obrezati i uputiti da se Mojsijeva zakona drže."
(6) Apostoli i starješine sastaše se da ovu stvar izvide. (7) Nakon mnogo rasprave ustade Petar pa im reče: "Braćo i sestre, vi znate da je Bog u ranijim danima između vas izabrao da pogani s mojih usana poruku Radosne vijesti čuju i povjeruju. (8) A Bog, koji poznaje srce, posvjedočio je za njih dajući im Duha Svetog, kao što je i nama dao; (9) i on nije pravio razlike između nas i njih, jer im je srca vjerom očistio. (10) Zašto, dakle, sada Boga na kušnju stavljate mećući učenicima na vrat jaram koji ni očevi naši ni mi nismo mogli nositi? (11) A mi vjerujemo da smo milošću Gospodina Isusa spašeni, jednako kao što su i oni."
(12) Svi su ljudi šutjeli i slušali Barnabu i Pavla kako pripovijedaju o znakovima i čudima koje Bog bijaše preko njih među poganima učinio. (13) Kad oni prestadoše govoriti, Jakov progovori i reče: "Braćo i sestre, slušajte me. (14) Šimon nam je kazao kako se u početku Bog pobrinuo da između pogana uzme sebi narod. (15) Riječi proroka s ovim se slažu, kako je i zapisano:
(16) 'Poslije ovoga ja ću se vratiti,
i ponovo ću dići srušeni čador Davidov,
i ostatke njegove ja ću ponovo sagraditi,
i ja ću ga obnoviti,
(17) da ostali ljudi Gospoda traže,
i svi narodi koji pripadaju meni,
(18) očituje Gospod, koji čini ove stvari za koje se od davnina zna.'
(19) Zato ja mislim da mi ne uznemiravamo pogane koji se Bogu okreću, (20) nego da im pišemo da se ustežu od hrane uprljane kumirima[44] i od bluda i od onoga što je udavljeno i od krvi. (21) Jer Mojsije od davnina u svakome gradu propovjednike svoje ima i on se svake subote u sinagogama čita."

Pismo drugim vjernicima

(22) Tad se apostolima i starješinama, sa svom zajednicom vjernika, učini dobrim da između sebe izaberu ljude pa da ih s Pavlom i Barnabom u Antiohiju pošalju – Judu zvanog Barsaba i Silasa, prvake među braćom. (23) Po njima oni ovo pismo poslaše: "Braća apostoli i starješine pozdravljaju braću iz drugih naroda – u Antiohiji, Siriji i Ciliciji. (24) Kako smo čuli da su neki od nas kojima mi nismo nikakvu uputu dali vas riječima pomeli i duše vam uznemirili, (25) učinilo nam se dobrim, kad smo se složili, da nekoliko ljudi odaberemo i vama ih pošaljemo s našim voljenim Barnabom i Pavlom, (26) s ljudima koji su za ime Gospodina našeg Isusa Pomazanika živote svoje predali. (27) Zato smo mi poslali Judu i Silasa, koji će i riječima kazati ovo isto. (28) Jer učinilo se dobrim Duhu Svetome i nama da na vas ne stavljamo teret teži od ovih zahtjeva: (29) da se uzdržavate od onoga što je prineseno kumirima, od krvi, od onoga što je udavljeno i od bluda. Ako se budete ovoga klonili, dobro ćete postupati. Ostanite u dobru!"
(30) I tako, kad ih otpremiše, oni siđoše u Antiohiju, gdje skupiše zajednicu vjernika pa pismo predaše. (31) Kad ga pročitaše, oni se zbog poruke ohrabrenja obradovaše. (32) Juda i Silas, koji i sami bijahu proroci, rekoše mnogo da ohrabre i ojačaju braću. (33) Nakon što su tamo proveli neko vrijeme, braća ih u miru otpremiše onima koji ih bijahu poslali. (34) [Ali Silasu se učini dobrim da tamo ostane.[45]] (35) A Pavao i Barnaba ostadoše u Antiohiji, poučavajući i propovijedajući, s mnogim drugima, riječ Gospodnju.

Sukob između Pavla i Barnabe

[44] Tj. da se ustežu od mesa životinja koje su njima žrtvovane.

[45] Rani rukopisi ne sadrže ovaj dodatak.

(36) Poslije nekog vremena Pavao reče Barnabi: "Hajdemo nazad da posjetimo braću u svakom gradu u kojem smo riječ Gospodnju propovijedali pa da vidimo kako su." (37) Barnaba htjede sa sobom povesti i Ivana zvanog Marko, (38) ali Pavao je tražio da ne vode onoga koji ih je u Pamfiliji ostavio i nije s njima na djelo išao. (39) Oni se tako žestoko posvađaše da se raziđoše, a Barnaba povede sa sobom Marka i na Kipar otplovi. (40) Odabravši Silasa, Pavao ode kad ga braća milosti Gospodnjoj predadoše. (41) I on prođe kroz Siriju i Ciliciju, jačajući zajednice vjernika.

Pavao u ukazanju prima poziv iz Makedonije

16 Pavao dođe i u Derbu i u Listru. A tamo je bio jedan učenik po imenu Timotej, sin Jevrejke koja bijaše vjernica, a otac mu bijaše Grk. (2) Braća u Listri i Ikoniju o njemu su lijepo govorili. (3) Pavao htjede da ga sa sobom povede, pa ga uze i obreza ga zbog Jevreja koji su u tim krajevima bili, jer su svi oni znali da mu je otac Grk. (4) I dok su gradovima prolazili, oni su pronosili propise što su ih apostoli i starješine u Jerusalemu bili donijeli da ih se oni drže. (5) Tako su zajednice vjernika bivale osnažene u vjeri i svaki im se dan množio broj.

(6) Oni prođoše kroz kraj frigijski i galacijski jer im Duh Sveti zabrani da u Aziji[46] riječ propovijedaju; (7) i kad dođoše do Mizije, oni nastojahu ući u Bitiniju, ali im Duh Isusov ne dade; (8) i tako oni prođoše pokraj Mizije pa se u Troadu[47] spustiše. (9) A u noći ukaza se Pavlu neki Makedonac kako stoji i moli ga riječima: "Dođi ovamo u Makedoniju i pomozi nam!" (10) Kad je on vidio ukazanje, mi[48] smo odmah uznastojali otići u Makedoniju jer smo razabrali da nas je Bog zovnuo da im Radosnu vijest propovijedamo.

(11) Isplovivši iz Troade, uputili smo se pravo prema Samotraku, a sutradan u Neapol, (12) a odatle u Filipe, rimsku koloniju i važan grad toga kraja Makedonije, i u tom smo gradu nekoliko dana ostali. (13) A u subotu mi iziđosmo izvan gradske kapije do rijeke, gdje smo mislili će biti mjesto za molitvu[49]; i mi sjedosmo pa stadosmo govoriti sa ženama koje se bijahu okupile.

Prva obraćenja na tlu Evrope

(14) Slušala nas je jedna žena po imenu Lidija, iz grada Tijatire, prodavačica grimizne tkanine, koja se Bogu klanjala – i Gospodin otvori srce njezino da se odazove onome što je Pavao govorio. (15) A kad su ona i čeljad njezina u vodu bili umočeni, ona nas zamoli riječima: "Ako ste prosudili da sam ja vjerna Gospodinu, dođite u kuću moju pa ostanite." I ona nas nagovori.

(16) Jednom – dok smo išli do mjesta za molitvu – ususret dođe neka ropkinja kroz koju je govorio duh proricanja; ona je gatanjem veliku zaradu gospodarima svojim donosila. (17) Ona je za Pavlom i nama ostalima išla i vikala: "Ovi su ljudi sluge Svevišnjeg Boga koje vam put spasenja navješćuju." (18) Ona je to mnogo dana činila. Ali Pavla to silno ozlovolji, te se on okrenu i reče duhu: "U ime Isusa Pomazanika ja ti zapovijedam da izađeš iz nje!" I u isti čas on iz nje izađe.

(19) A kad gospodari njezini vidješe da im nada u zaradu propade, oni ščepaše Pavla i Silasa pa ih na tržnicu pred vlasti odvukoše; (20) i kad ih pred glavne suce[50] dovedoše, rekoše: "Ovi ljudi, Jevreji, grad nam u pometnju dovode (21) i propovijedaju običaje koji nama Rimljanima nisu dopušteni da ih prihvatimo niti da ih se držimo."

Pavao i Silas u tamnici

(22) Svjetina ustade protiv njih, a glavni suci strgoše im odjeću i narediše da se išibaju. (23) Pošto su im zadali mnogo udaraca, oni ih u tamnicu baciše i tamničaru zapovjediše da ih dobro čuva, (24) a on ih, pošto takvu zapovijed primi, baci u najdublju tamnicu pa im noge za klade zaveza.

(25) Oko ponoći Pavao i Silas molili su se i pjesmom Boga hvalili, a zatvorenici su ih slušali; (26) i najednom se zemlja tako jako potrese da se temelji zatvoru uzdrmaše, i odmah se sva vrata otvoriše i svima se lanci odvezaše. (27) Kad se tamničar probudio i vidio da su vrata na tamnicama otvorena, on isuka mač svoj i htjede se ubiti, misleći da su zatvorenici umakli. (28) Ali Pavao

[46] Tj. u pokrajinama na zapadnoj obali Male Azije.

[47] Puni naziv ovog mjesta jeste Aleksandrija Troada. Udaljeno je petnaestak kilometara od drevne Troje.

[48] Ovdje im se pridružio Luka.

[49] Bilo je tako malo Jevreja da nije bilo sinagoge, pa su se molili uz obalu rijeke.

[50] Grč. *strategos*, lat. *praetor*; takva su bila dvojica u Filipima.

jakim glasom povika: "Ne čini sebi zla jer mi smo svi ovdje!"
(29) Onda ovaj zatraži svjetlo pa unutra jurnu, i dok je od straha drhtao, pade pred Pavla i Silasa, (30) a kad ih izvede, on reče: "Gospodo, šta mi je činiti da se spasim?"
(31) Oni rekoše: "Vjeruj u Gospodina Isusa, pa ćeš biti spašen, ti i čeljad tvoja." (32) I oni prenesoše riječ Gospodnju njemu i svima koji u kući njegovoj bijahu. (33) I u taj čas noćni on ih odvede pa im rane opra, a odmah potom on u vodu bi umočen, on i sva čeljad njegova. (34) I on ih u kuću svoju dovede pa pred njih hranu iznese, i silno se obradova jer je vjerovao u Boga, sa svom čeljadi svojom.
(35) A kad je svanulo, glavni suci poslaše tamničaru čuvare reda s riječima: "Oslobodite te ljude."
(36) Tamničar prenese ove riječi Pavlu govoreći: "Glavni su suci naredili da se vi oslobodite. Zato sada izađite i u miru pođite."
(37) Ali Pavao im reče: "Oni su nas – ljude Rimljane – bez suđenja pred svijetom išibali i u tamnicu nas bacili, a sad nas hoće potajno otpustiti? Nikako! Nego neka sami dođu i napolje nas izvedu."
(38) Stražari prenesoše ove riječi glavnim sucima, a kad su oni čuli da su ovi Rimljani, uplašiše se (39) pa dođoše da im se opravdaju. Kad su ih izveli, molili su ih da iz grada odu. (40) Oni izađoše iz tamnice i otiđoše Lidiji; i kad vidješe braću, oni ih ohrabriše pa odoše.

U Solunu

17 Kad prođoše kroz Amfipol i Apoloniju, oni dođoše u Solun, gdje bijaše jevrejska sinagoga. (2) I po svome običaju Pavao ode k njima, i tri je subote s njima na temelju Pisama raspravljao, (3) tumačeći i dokazujući da je Pomazanik morao patiti i iz mrtvih ustati. "Ovaj Isus kojeg vam ja navješćujem jeste Pomazanik", govorio je.
(4) I neki se od njih uvjeriše pa se pridružiše Pavlu i Silasu, zajedno s velikim brojem bogobojaznih Grka i dosta uglednih žena.
(5) Ali, iz zavisti, Jevreji sabraše neke pokvarene ljude s tržnice, okupiše rulju i digoše buku u gradu. Oni navališe na Jasonovu kuću i zatražiše da ih pred narod izvedu. (6) Kad ih ne nađoše, oni Jasona i neku braću pred gradske vlasti odvukoše, vičući: "Ovi ljudi koji su sav svijet uzbunili došli su i ovdje; (7) i Jason im je gostoprimstvo ponudio, a svi oni rade suprotno odredbama Cezarovim i govore da ima drugi kralj – Isus." (8) Tako oni uznemiriše narod i vlasti gradske, koji su to čuli. (9) A kad dobiše jamstvo od Jasona i ostalih, oni ih pustiše.

U Bereji

(10) Braća odmah noću poslaše Pavla i Silasa u Bereju, a kad oni tamo stigoše, otiđoše u jevrejsku sinagogu. (11) A ovi bijahu plemenitiji od onih u Solunu, jer oni s punom revnošću riječ primiše i svaki dan pažljivo gledaše u Pisma da vide je li tako sve to. (12) Zato mnogi od njih povjerovaše, a i nemali broj uglednih žena i muškaraca grčkih.
(13) Ali kad Jevreji u Solunu saznadoše da Pavao i u Bereji riječ Božiju propovijeda, oni i tamo dođoše pa uznemiriše i uskomešaše svjetinu. (14) Onda braća odmah poslaše Pavla da sve do mora ide, a Silas i Timotej tamo ostadoše. (15) Oni koji su pratili Pavla odvedoše ga skroz u Atinu, i pošto primiše naredbu za Silasa i Timoteja da mu što prije dođu, oni odoše.

U Atini

(16) Dok ih je Pavao u Atini čekao, duh mu se uznemiri kad vidje da je grad pun kumira. (17) Tako je on u sinagogi raspravljao s Jevrejima i drugima bogobojaznima, a na trgu svaki dan s onima koji bi se tamo zatekli. (18) A i neki od epikurejskih[51] i stoičkih[52] mudraca s njim su razgovarali. Jedni su govorili: "Šta ovaj dokoni brbljivac[53] želi kazati?", a drugi: "Čini se da on tuđe bogove propovijeda" – jer je on radosnu vijest o Isusu i uskrsnuće propovijedao. (19) I oni ga uhvatiše pa ga na Areopag[54] odvedoše te ga upitaše: "Možemo li mi znati kakvo je to novo učenje koje ti propovijedaš? (20) Jer ti nam u uši trpaš neke čudne stvari, pa smo mi radi

[51] Po učenju epikurejaca duša je prolazna kao i tijelo; nema drugog svijeta osim zemaljskog, a sreća je tragati za ovozemaljskim smirajem.

[52] Po stoičkom učenju čovjekova sreća sastoji se u izbjegavanju i tuge i uživanja.

[53] Grčka je riječ značila *onaj koji kupi sjeme*, naime ptica koja kljuca sjeme; poslije se ona odnosila na besposličara koji hoda po trgovima i kupi ostatke mudrosti koje nađe pa se time poslije razmeće.

[54] Areopag (grč. *brijeg Aresa*) – tako se nazivalo i mjesto na kome se okupljalo Visoko vijeće Atinjana i samo Visoko vijeće. Ares (lat. Mars) u grčkoj i rimskoj mitologiji bio je bog rata.

znati šta one znače." (21) A svi Atinjani i stranci koji su tamo živjeli ne bi provodili vrijeme ni u čemu drugom do u kazivanju i slušanju novosti.
(22) Onda Pavao usred Areopaga ustade pa reče: "Atinjani! Vidim ja da ste vi u svakom pogledu veoma pobožni. (23) Jer dok sam okolo prolazio i pažljivo svetinje vaše razgledao, nađoh i žrtvenik na kojem je ovo zapisano: 'Nepoznatom Bogu'. Dakle, ono čemu se vi u neznanju klanjate, to ja vama propovijedam. (24) Bog, koji je svijet i sve na njemu stvorio, Gospodar je neba i zemlje, zato on ne prebiva u hramovima rukama napravljenim, (25) niti ga poslužuju ljudske ruke, kao da mu nešto treba, jer on sam svima život i dah i sve ostalo daje. (26) Od jednog čovjeka on je sav ljudski rod stvorio, da na svem licu zemlje živi, i on im je označena doba i međe prebivališta njihovih odredio, (27) da Boga traže, ne bi li ga možda napipali i našli, iako on nije daleko ni od jednog od nas. (28) Jer u njemu mi živimo, mičemo se i jesmo, kao što i neki pjesnici vaši rekoše: 'Jer i mi smo djeca njegova.' (29) Ako smo, dakle, djeca Božija, mi ne smijemo misliti da je božansko Biće poput zlata, srebra ili kamena, slika koju su ljudsko umijeće i misao načinili. (30) Prešavši, dakle, preko vremena neznanja, Bog sada objavljuje ljudima da se svi i svuda pokaju, (31) jer on je utvrdio dan kad će svijetu pravedno suditi preko čovjeka kojeg je odredio. On je svim ljudima dokaz dao tako što ga je iz mrtvih digao."
(32) Kada su čuli za uskrsnuće iz mrtvih, jedni se počeše podsmjehivati, a drugi rekoše: "Slušat ćemo te o tome drugi put." (33) Tako Pavao od njih ode. (34) Ali neki ljudi pristaše uza nj i povjerovaše. Među njima bijaše i Dionizije član Areopaga i žena po imenu Damara i drugi s njima.

U Korintu

18 Poslije toga Pavao napusti Atinu i ode u Korint. (2) Tu on nađe nekog Jevreja po imenu Akvila, koji je bio rodom iz Ponta i koji bijaše skoro došao iz Italije sa svojom ženom Priscilom, jer Klaudije[55] bijaše naredio svim Jevrejima da odu iz Rima. On otiđe k njima, (3) i kako bijaše istog zanata, ostade s njima, te su radili; a oni po zanatu bijahu čadordžije. (4) I on je svake subote u sinagogi raspravljao i trudio se da uvjeri Jevreje i Grke.
(5) A kad su Silas i Timotej došli iz Makedonije, Pavao se potpuno posveti riječi, svjedočeći Jevrejima da je Isus Pomazanik. (6) Ali kad se oni usprotiviše i počeše uvredljivo zboriti, on otrese haljine svoje[56] pa im reče: "Vaša krv na vaše glave! Ja sam čist! Odsada ću ja poganima ići." (7) Onda se on odatle udalji i ode u kuću nekog čovjeka po imenu Ticije Just, koji se Bogu klanjao i čija je kuća kraj sinagoge bila. (8) Krisp, upravitelj sinagoge, i sva čeljad njegova povjerovaše u Gospodina, i mnogi Korinćani, kad čuše, povjerovaše i u vodu umočeni biše.
(9) A Gospodin se jedne noći ukaza Pavlu pa mu reče: "Ne boj se, nego i dalje govori i nemoj šutjeti, (10) jer ja sam s tobom. I nijedan čovjek neće te napasti da ti zlo nanese, jer mnogo ljudi u ovome gradu imam ja." (11) Tako on među njima ostade godinu i šest mjeseci, učeći ih riječi Božijoj.
(12) Ali dok Galio bijaše prokonzul ahajski, Jevreji kao jedan ustadoše protiv Pavla i izvedoše ga pred sud, (13) govoreći: "Ovaj čovjek uvjerava ljude da se suprotno zakonu Bogu klanjaju."
(14) Ali kad je Pavao htio usta svoja da otvori, Galio reče Jevrejima: "Da je posrijedi kakva krivda ili opako zlodjelo, o Jevreji, bilo bi razborito da vas ja strpljivo saslušam; (15) ali ako su ovdje posrijedi riječi i imena i zakon vaš, vi se sami za to pobrinite; ja nisam rad da o takvim stvarima sudim." (16) I on ih istjera iz suda. (17) Onda svi oni ščepaše Sostena, upravitelja sinagoge, i stadoše ga pred sudom mlatiti. Ali Galija to nimalo nije zanimalo.

Pavao se vrati u Antiohiju

(18) Pošto ostade u Korintu još mnogo vremena, Pavao se oprosti s braćom i otplovi prema Siriji, a s njim bijahu Priscila i Akvila. U Kenhreji on ošiša kosu zbog zavjeta što ga bijaše dao.[57] (19) Oni stigoše u Efez i on ih tamo ostavi, a sam ode u sinagogu i poče raspravljati s Jevrejima. (20) Kad su ga upitali da duže ostane, on ne pristade, (21) nego, opraštajući se s njima riječima: "Ja ću vam se opet, ako Bog da, vratiti", otplovi iz Efeza.
(22) Kada se iskrcao u Cezareji, on ode gore[58] da zajednicu vjernika pozdravi pa siđe u Antiohiju.

[55] V. nap. uz 11:28.

[56] U znak nezadovoljstva.

[57] V. Popis 6:1-12.

[58] Tj. u Jerusalem.

Početak trećeg Pavlovog putovanja

(23) Pošto tu provede neko vrijeme, on krenu pa od mjesta do mjesta kroz kraj galacijski i Frigiju prođe, jačajući sve učenike.
(24) Uto u Efez dođe Jevrej po imenu Apolon, koji bijaše rodom iz Aleksandrije, rječit čovjek i u Pisma upućen. (25) Ovaj čovjek bijaše poučen putu Gospodnjem; a kako je bio gorljiva duha, on je o Isusu ispravno govorio i učio, iako je znao samo za umakanje u vodu što ga je Ivan činio; (26) i ovaj čovjek poče u sinagogi smjelo govoriti. Ali kad ga Priscila i Akvila čuše, odvedoše ga ustranu pa mu bolje put Božiji protumačiše. (27) A kad on poželje otići u Ahaju, braća ga ohrabriše i poručiše učenicima da ga dočekaju. Kad je došao, mnogo je – po milosti – pomogao onima koji bijahu vjerovali, (28) jer on je silno i javno opovrgavao Jevreje dokazujući Pismima da je Isus Pomazanik.

U Efezu

19 Desi se, dok je Apolon u Korintu bio, da Pavao gornjim krajem[59] prođe pa u Efez dođe te neke učenike nađe.
(2) On ih upita: "Jeste li vi primili Duha Svetoga kad ste povjerovali?"
A oni će njemu: "Ne, mi nismo ni čuli da ima Duh Sveti."
(3) "Kako ste onda", upita on, "u vodu umakani bili?"
A oni odgovoriše: "Onako kako je Ivan u vodu umakao."
(4) "Ivan je", reče Pavao, "pokajničkim umočenjem u vodu umakao, govoreći ljudima da vjeruju u onoga koji će poslije njega doći, to jest u Isusa." (5) Kada su to čuli, oni u ime Gospodina Isusa biše u vodu umočeni. (6) A kad Pavao ruke svoje na njih spusti, Duh Sveti na njih siđe, i oni počeše tuđim jezicima govoriti i proricati. (7) Tu bijaše u svemu oko dvanaest ljudi.
(8) Onda on uđe u sinagogu pa nastavi tri mjeseca smjelo govoriti, raspravljajući i uvjeravajući ih u kraljevstvo Božije. (9) Ali kad neki postadoše okorjeli i neposlušni, pa stadoše hrđavo o Putu[60] pred mnoštvom govoriti, on se od njih udalji i učenike odvede; i svakog je dana u Tiranovoj učionici raspravljao. (10) To je potrajalo dvije godine, tako da su svi koji su u Aziji živjeli riječ Gospodnju čuli, i Jevreji i i Grci.

Čuda u Efezu

(11) Bog je neobična čuda Pavlovim rukama činio, (12) pa su se i maramice ili pregače s tijela njegova bolesnima nosile, te su ih bolesti ostavljale i zlodusi iz njih izlazili.
(13) Ali i neki Jevreji koji su od mjesta do mjesta išli i zloduhe izgonili nastojali su nad onima koje bijahu zlodusi obuzeli prizvati ime Gospodina Isusa riječima: "Ja vas zaklinjem Isusom, kojeg Pavao navješćuje." (14) Sedam sinova nekog Skeve, glavnog svećenika jevrejskog, ovo činjahu. (15) Ali zloduh odgovori i reče im: "Ja poznajem Isusa i znam za Pavla, ali ko ste vi?" (16) Tad čovjek u kojem bijaše zloduh skoči na njih i sve ih savlada i nadjača, pa oni goli i izranjavani pobjegoše iz one kuće.
(17) Za ovo svi saznadoše, i Jevreji i Grci koji su u Efezu živjeli, i sve ih strah obuze, a ime Gospodina Isusa slavilo se. (18) I mnogi od onih koji su vjerovali dolazili su i priznavali te iznosili na vidjelo postupke svoje. (19) I mnogi od onih koji su vračali sabraše svoje knjige pa ih počeše pred svima spaljivati; i oni cijenu njihovu izračunaše pa vidješe da je to pedeset hiljada srebrenika[61]. (20) Tako se riječ Gospodnja silno širila i jačala.
(21) A kad ovo prođe, Pavao naumi da pođe u Jerusalem, nakon što je kroz Makedoniju i Ahaju prošao. "Nakon što tamo budem", reče on, "morat ću i Rim vidjeti." (22) I on posla u Makedoniju dvojicu onih koji su mu pomagali, Timoteja i Erasta, a on sam neko vrijeme u Aziji ostade.

Nemiri u Efezu

(23) Nekad u to vrijeme nastade nemali nemir zbog Puta. (24) Jer neki čovjek po imenu Demetrije, srebrenar koji je pravio srebrena svetišta Artemidina[62], donosio je veliku zaradu zanatlijama; (25) njih i radnike njima slične on je sabrao pa rekao: "Ljudi, vi znate da nam boljitak zavisi od ovoga posla. (26) A vi vidite i čujete kako je ovaj Pavao uvjerio i zaveo dosta ljudi ne samo u Efezu nego skoro i u svoj Aziji, govoreći da nisu bogovi oni rukama napravljeni.

[59] Tj. kroz unutarnja područja.

[60] Tj. putu Isusa Pomazanika.

[61] Vjerovatno je riječ o grčkim drahmama; drahma je imala vrijednost jedne dnevne plaće.

[62] Grčka božica; lat. Dijana. Njezin najvažniji hram bio je u Efezu.

(27) Nije samo opasno da ovaj zanat naš na zao glas iziđe nego i da hram velike božice Artemide obezvrijeđen bude i da ona, kojoj se sva Azija i svijet klanjaju, bez veličanstva svoga ostane."
(28) Kad ovo čuše, oni se bijesom ispuniše pa stadoše vikati: "Velika je Artemida efeška!" (29) U gradu nastade pometnja, i oni kao jedan jurnuše u amfiteatar vukući sa sobom Gaja i Aristarha, Pavlove saputnike iz Makedonije. (30) A kad Pavao htjede da pred skup iziđe, učenici mu ne dadoše. (31) A i neki azijarsi[63] koji mu bijahu prijatelji poručiše mu i više ga puta zamoliše da ne ide u amfiteatar. (32) Onda neki povikaše jedno, a drugi drugo, jer skup bijaše u pometnji i većina nije znala zašto su se skupili. (33) Neki iz svjetine složiše se da to bude Aleksandar[64], jer ga Jevreji gurnuše naprijed; i mašući rukom Aleksandar se htjede odbraniti pred svijetom. (34) Ali kad su oni vidjeli da je on Jevrej, u jedan su glas svi oko dva sata vikali: "Velika je Artemida efeška!"
(35) Smirivši svjetinu, gradski činovnik reče: "Efežani, ima li uostalom iko da ne zna da je grad Efez čuvar hrama velike Artemide i statue njezine što je od Zeusa[65] pala? (36) Kako su ovo neporecive istine, vi biste zato trebali biti mirni i ništa brzopleto ne činiti. (37) Jer vi ste doveli ove ljude koji ne pustoše hramove niti hule na božicu našu. (38) Pa ako Demetrije i zanatlije koji su s njim imaju pritužbu na bilo kojeg čovjeka, sud je otvoren i prokonzuli su tu; neka iznesu tužbe jedni protiv drugih. (39) Ali ako želite išta drugo mimo ovoga, neka se to na zakonitoj skupštini riješi. (40) Jer uistinu nam opasnost prijeti da budemo optuženi zbog nereda današnjega bez razloga, i u tom slučaju mi nećemo moći opravdati metež." Kad to reče, on raspusti skup.

U Makedoniji i Grčkoj

20 Kad je buka prestala, Pavao pozva učenike, i pošto ih nasavjetova i oprosti se s njima, on krenu na put u Makedoniju. (2) Kad je prošao kroz te krajeve i mnoge im savjete dao, on dođe u Grčku (3) i tri mjeseca ostade. A kad Jevreji protiv njega zavjeru skovaše, kad je htio u Siriju da otplovi, on riješi da se preko Makedonije vrati. (4) A s njim su bili Pirov sin Sopater iz Bereje, Aristarh, Sekund iz Soluna, Gaj iz Derbe, Timotej, Tihik i Trofim iz Azije. (5) Ali oni pođoše naprijed i čekaše nas u Troadi. (6) Mi otplovismo iz Filipa, nakon dana beskvasnog hljeba, i dođosmo k njima u Troadu za pet dana; i tamo ostadosmo sedam dana.

Uskrsenje Eutihovo

(7) Prvoga dana u sedmici[66], kad se sabrasmo da hljeb lomimo, Pavao im poče govoriti, a kako je namjeravao sutradan ići, on otegnu govor svoj sve do ponoći. (8) U gornjoj sobi gdje smo se bili sabrali bijaše mnogo svjetiljki. (9) I bješe tu neki mladić po imenu Eutiha, koji je sjedio na prozoru i u dubok san tonuo; i dok je Pavao i dalje govorio, njega savlada san pa on s drugoga kata na zemlju pade te ga mrtva podigoše. (10) A Pavao siđe i pade na nj, i pošto ga zagrli, reče: "Nemojte se uznemiravati, njegov je život u njemu." (11) Onda se on opet pope i razlomi hljeb pa jede. Nakon što im je govorio dugo, sve do zore, on ode. (12) Oni dječaka odvedoše živa i zbilja se utješiše.

Pavlov oproštaj s efeškim starješinama

(13) A mi krenusmo naprijed u lađu i zaplovismo prema Asosu, gdje smo namjeravali uzeti Pavla; on je tako bio uredio jer je htio da ide kopnom. (14) I kad se on s nama u Asosu nađe, mi ga primismo na lađu i stigosmo u Mitilenu. (15) Sutradan mi odatle otplovismo i stigosmo naspram Hiosa; i sutradan mi prijeđosmo u Samos, a sljedećeg dana dođosmo u Milet. (16) Pavao bijaše riješio da plovi pokraj Efeza, da ne bi morao boraviti u Aziji, jer je žurio da na Pedeseti dan[67], ako to bude moguće, stigne u Jerusalem.
(17) Iz Mileta on posla u Efez da mu pozovu starješine zajednice vjernika. (18) A kad mu oni dođoše, on im reče: "Vi sami znate kako sam ja sve vrijeme s vama bio od prvoga dana kad sam u Aziju kročio, (19) služeći Gospodinu sa svom poniznošću i u suzama i u kušnjama koje su me snalazile zbog zavjera jevrejskih; (20) kako nisam oklijevao da vam obznanim sve što je korisno, poučavajući vas javno i od kuće do kuće, (21) i svečano svjedo-

[63] Politički ili vjerski zvaničnici azijske pokrajine.

[64] Ili *neki iz svjetine nasavjetovaše Aleksandra*...

[65] Lat. *Jupiter*. Tj. s neba.

[66] U subotu ili nedjelju; ovdje nije jasno o kojem se danu radi jer neki komentatori drže da su se okupili u subotu navečer, budući da Jevreji računaju da novi dan počinje u šest sati poslijepodne.

[67] Grč. *Pentekost*.

čeći i Jevrejima i Grcima o pokajanju Bogu i vjeri u našega Gospodina Isusa Pomazanika. (22) A sad, evo, svezan u Duhu[68], ja sam na putu svome u Jerusalem, i ne znam šta će sa mnom tamo biti. (23) Ja samo znam da mi u svakome gradu Duh Sveti stavlja do znanja da me okovi i muke čekaju. (24) Ali ja ne držim da mi je život imalo vrijedan, samo da mi je put moj istrčati i ispuniti službu koju sam od Gospodina Isusa primio – da svečano svjedočim o radosnoj vijesti o milosti Božijoj.
(25) A sad, evo, ja znam da niko od vas među kojima sam ja boravio, kraljevstvo propovijedajući, lica moga više neće vidjeti. (26) Zato ja danas pred vama svjedočim da sam ja čist od krvi svih vas, (27) jer ja nisam oklijevao da vam javno obznanim sav naum Božiji. (28) Pazite na sebe i na sve stado u kojem vas je Duh Sveti nadzornicima učinio, da budete pastiri Božije zajednice vjernika koju on zadobi krvlju svoga [Sina]. (29) Ja znam da će poslije moga odlaska ljuti vuci među vas doći i da neće štedjeti stada. (30) I među vama samim ustat će neki ljudi pa će opake stvari govoriti, da bi učenike za sobom odvukli. (31) Zato pazite! I sjetite sa da tri godine ja nisam prestajao danju i noću svakoga od vas suzama opominjati.
(32) A sad vas ja preporučujem Bogu i riječi milosti njegove, koja je kadra da vas digne i baštinu vam među svima onima koji su posvećeni dade. (33) Ja nisam želio ničijeg srebra ni zlata ni haljina. (34) Vi sami znate da su ove ruke služile potrebama mojim i ljudima koji su sa mnom bili. (35) U svemu sam vam pokazivao da trudom ovako morate pomoći slabima i sjetiti se riječi Gospodina Isusa koje je on sam rekao: 'Veći je blagoslov u davanju nego u primanju.'"
(36) Kad to reče, on kleknu i s njima se svima pomoli. (37) A oni počeše naglas plakati i grliti Pavla i iznova ga ljubiti, (38) osjećajući bol zbog riječi što je on bješe rekao – da mu lica više neće vidjeti. Onda oni pođoše s njim do lađe.

Pavao odlazi iz Mileta

21 Kad se od njih rastadosmo i isplovismo, krenusmo pravo u Kos, a sutradan u Rod, i odatle u Pataru; (2) i pošto nađosmo lađu koja je išla prijeko u Feniciju, ukrcasmo se i otplovismo. (3) Kad smo ugledali Kipar, ostavismo ga s lijeve strane i nastavismo dalje ploviti u Siriju te pristadosmo u Tiru, jer se tu trebao iskrcati tovar s naše lađe. (4) Nakon što smo potražili učenike, ostadosmo tamo sedam dana; a oni su, potaknuti Duhom, govorili Pavlu da ne zalazi u Jerusalem. (5) Ali kad nam se tamo navršiše dani, mi otiđosmo i krenusmo na put, a svi oni, sa ženama i djecom, ispratiše nas do izvan grada. Nakon što smo na obali kleknuli i pomolili se, (6) oprostismo se jedni s drugima. Onda se mi ukrcasmo na lađu, a oni se vratiše kućama.
(7) Privodeći kraju put iz Tire, stigosmo u Ptolemaidu, i, pozdravivši braću, ostadosmo s njima jedan dan. (8) Sutradan otputovasmo i stigosmo u Cezareju te uđosmo u kuću Filipa, propovjednika Radosne vijesti, jednoga od sedmerice[69], i ostadosmo kod njega. (9) A ovaj je čovjek imao četiri kćeri djevice koje proricahu.
(10) Kad smo tamo nekoliko dana proveli, siđe iz Judeje prorok po imenu Agab. (11) I kad nam dođe, on uze Pavlov pojas pa njime sebi noge i ruke sveza te reče: "Ovo Duh Sveti veli: Ovako će Jevreji u Jerusalemu vezati čovjeka kome ovaj pojas pripada i poganima ga u ruke predati."
(12) Kad to čusmo, mi i mještani stadosmo ga moliti da ne ide gore u Jerusalem. (13) Tada Pavao odgovori: "Šta radite: plačete i srce mi lomite? Ta ja sam spreman ne samo da budem vezan nego i da umrem u Jerusalemu za ime Gospodina Isusa."
(14) I kako se ne dade uvjeriti, mi se umirismo, govoreći: "Neka bude volja Gospodnja!"

U Jerusalemu

(15) Nakon tih dana mi se spremismo i krenusmo na svoj put gore u Jerusalem. (16) I neki učenici iz Cezareje pođoše s nama te nas odvedoše Mnasonu s Kipra, učeniku odavna, u kojega smo trebali ostati.
(17) Kad stigosmo u Jerusalem, braća nas s veseljem primiše. (18) Sutradan Pavao ode s nama da vidi Jakova, a sve starješine bijahu prisutne. (19) Pošto ih pozdravi, on im poče jedno za drugim kazivati ono što je Bog službom njegovom među poganima učinio.
(20) A kad su to čuli, oni počeše veličati Boga. Onda mu oni rekoše: "Vidiš, brate, koliko ima desetaka hiljada Jevreja da su povjerovali, i svi oni izgaraju za Zakon. (21) Njima je o tebi rečeno da ti učiš sve Jevreje koji među poganima žive da se okrenu od

[68] Tj. pokoran Duhu.

[69] V. 6:1-6.

Mojsija i govoriš im da ne obrezuju djecu svoju i da ne žive po običajima našim. (22) Pa šta ćemo? Oni će sigurno čuti da si ti došao. (23) Zato učini ono što ti mi kažemo. Mi imamo četiri čovjeka koji su pod zavjetom. (24) Povedi ih pa se s njima očisti i plati im troškove da mogu glavu svoju obrijati, pa će svi znati da nema ništa od onoga što je o tebi rečeno, nego da i ti sam hodiš Zakona se držeći. (25) A što se tiče pogana koji su povjerovali, mi smo im napisali odluku da se trebaju uzdržavati od onoga što je prineseno kumirima, od krvi, od onoga što je udavljeno i od bluda."
(26) Onda Pavao uze sa sobom ljude pa se sutradan s njima očisti. Potom on ode u hram da obznani vrijeme kad će se dani čišćenja završiti i za svakog od njih žrtva prinesena biti.

Pavlovo uhićenje

(27) Kad se sedam dana primicalo kraju, neki Jevreji iz Azije, ugledavši Pavla u hramu, počeše uzbunjivati svjetinu pa ga pograbiše, (28) vičući: "Israilci, pritecite nam u pomoć! Ovo je čovjek koji posvuda svim ljudima govori protiv naroda našeg i Zakona i mjesta ovog! A k tome je još i Grke u hram doveo pa ovo mjesto sveto oskvrnuo!" (29) A oni su prije u gradu vidjeli s njim Trofima Efežanina, pa su pomislili da ga je Pavao doveo u hram. (30) Onda se sav grad podiže, i nastade jurnjava naroda, pa kad uhvatiše Pavla, izvukoše ga iz hrama, a vrata se odmah zatvoriše. (31) Dok su gledali kako da ga ubiju, stiže vijest zapovjedniku kohorte[70] da je sav Jerusalem u pometnji. (32) On odmah povede vojnike i stotnike pa pojuri dolje k njima, a kad oni ugledaše zapovjednika i vojnike, prestadoše tući Pavla. (33) Tad zapovjednik dođe pa ga uhvati i naredi da ga s dva lanca vežu te upita ko je on i šta je učinio. (34) Ali jedni iz svjetine vikali su jedno, a drugi drugo, pa kako on zbog vike ne mogaše ništa posigurno saznati, on naredi da ga uvedu u tvrđavu. (35) Kad je došao na stepenice, vojnici ga moradoše ponijeti, jer je svjetina navaljivala. (36) Mnoštvo svijeta išlo je za njima i vikalo: "Uklonite ga!"
(37) Kad je Pavao trebao biti uveden u tvrđavu, on upita zapovjednika: "Mogu li ti nešto reći?"
A ovaj reče: "Zar znaš grčki? (38) Pa ti onda nisi onaj Egipćanin[71] koji je prije nekog vremena bunu izazvao i četiri hiljade razbojnika u pustinju odveo!"
(39) "Ja sam Jevrej iz Tarsusa u Ciliciji", reče Pavao, "stanovnik grada koji nije bez značaja, i molim te dopusti mi da se obratim narodu."
(40) Kad mu je on dao dopuštenje, Pavao stade na stepenice i rukom mahnu narodu, a kad nastade mukla tišina, on im progovori na hebrejskom jeziku[72] i reče:

Pavlova odbrana pred Jevrejima

22 "Braćo i očevi, čujte sad šta ću vam kazati u odbranu svoju." (2) A kad su čuli da im se on na hebrejskom narječju obraća, oni se još više umiriše, a on reče:
(3) "Ja sam Jevrej, rodom iz Tarsusa u Ciliciji, ali sam odgojen u ovom gradu, i učio sam pred Gamalielom strogo prema zakonu očeva naših, u čežnji za Bogom baš kao što ste i vi svi danas. (4) Ja sam sljedbenike ovog Puta do smrti gonio, vezao i bacao u tamnice i muškarce i žene, (5) kako to i veliki svećenik i sve Vijeće starješina mogu posvjedočiti. Od njih sam ja i pisma za braću[73] primio pa se u Damask zaputio da bih i one koji su tamo vezane u Jerusalem doveo da se kazne.
(6) Ali desi se, dok sam oko podneva na putu bio i Damasku se primicao, da me najednom jako svjetlo s neba svega obasja, (7) te ja padoh na zemlju i začuh neki glas kako mi govori: 'Šaule, Šaule, zašto me progoniš?' (8) A ja odgovorih: 'Ko si ti, Gospodine?' – 'Ja sam', reče mi on, 'Isus Nazarećanin, kojeg ti progoniš!' (9) A oni koji bijahu sa mnom sigurno su vidjeli svjetlo, ali oni ne razumješe glas onoga koji mi je govorio. (10) 'Šta da činim, Gospodine?', upitah ja, a Gospodin mi reče: 'Ustani i u Damask pođi, a tamo će ti se kazati šta je sve određeno da činiš.' (11) Oni koji bijahu sa mnom za ruku me u Damask povedoše jer od sjaja svjetla nisam vidio. (12) Neki Ananija, čovjek koji bješe revnosni čuvar Zakona i o kojemu su svi Jevreji koji tamo življahu lijepo govorili, (13) dođe k meni i, stojeći kraj mene, reče mi: 'Brate Šaule, progledaj!' I baš u taj čas ja pogledah u nj. (14) Onda on

[70] Tj. rimskog bataljona.

[71] Tj. egipatski Jevrej.

[72] Tj. na aramejskom, koji se ovdje često naziva hebrejskim.

[73] Tj. za braću Jevreje.

reče: 'Bog očeva naših izabrao te da volju njegovu upoznaš i da Pravednoga vidiš i da riječi iz usta njegovih čuješ. (15) Jer ti ćeš mu pred svim ljudima biti svjedok za ono što si vidio i čuo. (16) A šta sad čekaš? Ustani i u vodu se umoči pa grijehe svoje saperi dozivajući ime njegovo.'
(17) I desi se, kad sam se u Jerusalem vratio i dok sam se u hramu molio, da padoh u zanos (18) i vidjeh njega kako mi govori: 'Pohitaj i brzo iz Jerusalema idi jer oni neće tvoje svjedočanstvo o meni prihvatiti.' (19) A ja rekoh: 'Gospodine, oni sami znaju da sam ja po sinagogama išao te zatvarao i mlatio one koji vjeruju u te. (20) A kad se krv svjedoka tvoga Stefana prolijevala, i ja sam tu stajao i to odobravao i haljine onima koji su ga ubijali čuvao.' (21) Onda on meni reče: 'Idi! Jer ja ću te poganima daleko poslati.'"

Pavao rimski građanin

(22) Oni su ga slušali sve dok to ne reče, a onda digoše svoje glasove i rekoše: "Uklonite takvog čovjeka sa zemlje, jer njemu ne treba biti dato da živi!"
(23) I dok su oni vikali i ogrtače svoje zbacivali i prašinu u zrak bacali, (24) zapovjednik naredi da se Pavao odvede u tvrđavu, govoreći da ga treba iskandžijati i ispitati da vidi zašto oni tako na njega viču. (25) A kad ga rastegoše da ga išibaju[74], Pavao reče stotniku koji je tu stajao: "Je li po zakonu da vi šibate čovjeka koji je Rimljanin i koji nije osuđen?"
(26) Kad je to stotnik čuo, on ode zapovjedniku pa mu to ispriča. "Šta ćeš učiniti", reče mu on, "kad je ovaj čovjek Rimljanin?"
(27) Zapovjednik dođe i upita ga: "Kaži mi jesi li ti Rimljanin?"
"Jesam", odgovori on.
(28) "Ja sam", reče zapovjednik, "za velik novac ovo građanstvo stekao."
A Pavao reče: "A ja sam se s njim i rodio."
(29) Zato se oni koji su ga htjeli ispitati odmah povukoše, a i zapovjednik se prepade kad vidje da je on Rimljanin i da ga je lancima bio svezao.

Pavao pred Vijećem

(30) Ali sutradan, želeći pouzdano znati zašto ga Jevreji optužuju, on ga oslobodi i naredi glavnim svećenicima i svem Vijeću da se okupe pa dolje dovede Pavla i pred njih ga postavi.

23 Pavao pogleda pravo u Vijeće pa reče: "Braćo, ja do dana današnjeg mirne savjesti pred Bogom život svoj živim." (2) Nato veliki svećenik Ananija naredi onima koji su kraj njega stajali da ga po ustima udare. (3) Onda njemu Pavao reče: "Bog će te udariti, ti zide okrečeni![75] Sjediš li da mi po Zakonu sudiš, a sam Zakon kršiš i naređuješ da me udaraju?"
(4) Ali oni koji su tu stajali rekoše: "Je li ti to grdiš velikog svećenika Božijeg?"
(5) A Pavao reče: "Braćo, ja nisam znao da je on veliki svećenik; jer zapisano je: 'O vladaru naroda svoga nemoj ružno govoriti.'"
(6) Ali vidjevši da su jedni saduceji a drugi farizeji, Pavao u Vijeću povika: "Braćo, ja sam farizej, sin farizeja. Meni se zbog nade u proživljenje mrtvih sudi!" (7) Kad on to reče, među farizejima i saducejima zametnu se svađa, pa se skupština podijeli; (8) jer saduceji kažu da nema proživljenja ni anđela ni duha, a farizeji sve to priznaju. (9) I nastade velika vika, te neki pismoznanci iz farizejske stranke ustadoše i počeše žestoko raspravljati govoreći: "Mi ne nalazimo ništa loše u ovome čovjeku. Možda je duh ili anđeo s njim govorio?" (10) Svađa se toliko raspali da se zapovjednik poboja da će oni rastrgati Pavla, pa naredi vojnicima da siđu i nasilu ga od njih uzmu te da ga u tvrđavu uvedu.
(11) A sljedeće noći Gospodin kraj njega stade i reče: "Budi hrabar, jer kako si za me u Jerusalemu svjedočio, tako moraš svjedočiti i u Rimu!"

Zavjera da se ubije Pavao

(12) Kad je svanulo, Jevreji skovaše zavjeru i – prizivajući na se prokletstvo – zarekoše se da neće jesti ni piti dok ne ubiju Pavla. (13) Više od četrdeset ljudi bijaše upleteno u ovu zavjeru. (14) Oni dođoše glavnim svećenicima i starješinama pa rekoše: "Mi smo se zavjetovali da nećemo ništa okusiti dok Pavla ne ubijemo. (15) Zato vi i Vijeće zatražite od zapovjednika da ga pred vas dovede, kao da hoćete da slučaj njegov bolje istražite, a što se nas tiče, mi smo ga spremni ubiti prije negoli ovamo dođe."
(16) Ali sin Pavlove sestre ču za njihovu zasjedu, pa dođe i uđe u tvrđavu te kaza Pavlu. (17) Onda

[74] Tako se, naime, postupalo pri ispitivanju robova.

[75] Ustaljeni slikoviti izraz u grčkom kojim se upućuje na to da je neko ili nešto lijepe forme, a ružna sadržaja.

Pavao pozva jednog stotnika pa reče: "Odvedi ovog mladića zapovjedniku, jer on ima nešto da mu kaže."
(18) I on ga odvede zapovjedniku te reče: "Zatvorenik Pavao zovnuo me k sebi i zamolio da ti dovedem ovog dječarca, jer on ima nešto da ti kaže."
(19) Zapovjednik uze ovoga za ruku, odvede ga ustranu pa ga nasamo upita: "Šta je to što mi imaš reći?"
(20) A on reče: "Jevreji su se dogovorili da te zamole da sutra dovedeš Pavla pred Vijeće, jer tobože hoće da se malo bolje o njemu raspitaju. (21) Ali ti ih ne slušaj, jer više od četrdeset njih čeka ga u zasjedi. Oni su se zarekli – prizivajući prokletstvo na se – da neće jesti ni piti dok ga ne ubiju, a već su spremni i pristanak od tebe čekaju."
(22) Tad zapovjednik pusti mladića da ide i uputi ga: "Nikome ne kazuj da si mi ovo ispričao."

Pavao odlazi u Cezareju

(23) Onda on pozva dvojicu svojih stotnika pa reče: "Spremite dvije stotine vojnika, sedamdeset konjanika i dvije stotine kopljanika da do trećeg sata noći pođu u Cezareju. (24) Neka se pripreme i konji Pavlu, da ga živa i zdrava upravitelju Feliksu odvedu." (25) I on ovakvo pismo napisa:
(26) "Klaudije Lizija, preuzvišenom upravitelju Feliksu, pozdravi.
(27) Kad su Jevreji uhvatili ovog čovjeka i htjeli ga pogubiti, ja sam s vojskom otišao i spasio ga jer sam saznao da je on Rimljanin. (28) Htijući saznati zašto ga oni optužuju, ja sam ga pred njihovo Vijeće izveo; (29) tad sam vidio da je on optužen za pitanja koja se tiču njihova zakona, ali nije bilo optužbe koja bi smrt ili okove zaslužívala.
(30) Kad sam obaviješten da se protiv ovog čovjeka sprema zavjera, ja sam ga odmah tebi poslao, i još sam naredio tužiteljima njegovim da preda te optužbe svoje protiv njega iznesu."
(31) Tako vojnici po naređenju povedoše Pavla i odvedoše ga noću u Antipatridu. (32) A sutradan oni ostaviše konjanike da s njim dalje pođu te se vratiše u tvrđavu. (33) Kada ovi stigoše u Cezareju i uručiše pismo upravitelju, izvedoše preda nj još i Pavla. (34) Kad ga je pročitao, on upita iz koje je ovaj pokrajine, a kad je saznao da je iz Cilicije, (35) on reče: "Saslušat ću te kad i tužitelji tvoji dođu." Onda on naredi da se ovaj čuva u Herodovoj palači.

Pavao pred Feliksom

24 Nakon pet dana veliki svećenik Ananija otiđe dolje s nekoliko starješina i nekim odvjetnikom Tertulom te oni upravitelju iznesoše optužbe protiv Pavla. (2) Kad njega dovedoše, Tertul ga stade optuživati govoreći:
"Tvojom zaslugom mi uživamo dugotrajni mir, i tvoja briga donijela je promjene nabolje ovome narodu – (3) to mi svuda i na svaki način, preuzvišeni Felikse, sa svom zahvalnošću priznajemo. (4) Ali, da te više ne mučim, molim te da nas ukratko saslušaš, tako ti dobrote tvoje. (5) Jer mi smo vidjeli da je ovaj čovjek prava napast i neko ko izaziva zavadu među svim Jevrejima diljem svijeta i da je kolovođa sljedbe nazarenske. (6) On je i hram pokušao oskvrnuti, i tad ga mi uhvatismo. [Mi smo mu htjeli po svome vlastitom zakonu suditi, (7) ali zapovjednik Lizija dođe i uz veliku ga silu iz naših ruku ote (8) pa naredi tužiteljima njegovim da pred tebe dođu.[76]] Kad ga o ovim stvarima sam ispitaš, ti ćeš moći utvrditi stvari za koje ga mi optužujemo." (9) I Jevreji se pridružiše napadu tvrdeći da je to tako.
(10) Kada mu upravitelj klimnu glavom da govori, Pavao uzvrati:
"Znajući da si ti mnogo godina sudac ovome narodu, ja se s radošću branim. (11) Ti možeš utvrditi da nema više od dvanaest dana kako sam ja otišao gore u Jerusalem da se klanjam. (12) Oni me nisu našli ni u hramu ni u sinagogi ni u samom gradu da s nekim raspravljam ili da svijet na noge dižem. (13) I oni ti ne mogu dokazati optužbe koje sada protiv mene iznose. (14) Ali ovo ti ja priznajem: ja se klanjam Bogu očeva naših kao sljedbenik Puta, koji oni sljedbom zovu; ja vjerujem u sve što se sa Zakonom slaže i što je u Prorocima zapisano; (15) i ja gajim nadu u Boga kao i ovi ljudi da će i pravedni i nepravedni proživljeni biti. (16) Zato se ja uvijek i trudim da mi savjest i pred Bogom i pred ljudima bude čista. (17) I poslije nekoliko godina došao sam da milostinju narodu svome donesem i da žrtve prinesem. (18) Ja bijah već očišćen kad su me pri tome našli u hramu, bez svjetine i buke. Ali to su bili neki Jevreji iz Azije, (19) koji trebaju preda te doći i iznijeti optužbe ako išta protiv mene imaju. (20) Ili neka ovi ljudi sami kažu kakav su zločin pronašli kad sam ja pred Vijećem

[76] Neki rukopisi ne sadrže ovaj dio teksta.

stajao, (21) osim ako to nisu ove riječi što sam ih uzviknuo dok sam među njima stajao: Zbog proživljenja mrtvih meni se danas pred vama sudi!"
(22) Nato Feliks, koji je dobro poznavao Put, odgodi njihovu parnicu riječima: "Kad zapovjednik Lizija dođe, ja ću slučaj vaš riješiti." (23) Onda on naredi stotniku da čuva Pavla, ali da mu da malo slobode i da ne brani prijateljima njegovim da ga služe.
(24) A poslije nekoliko dana dođe Feliks sa svojom ženom Drusilom, koja bijaše Jevrejka, i pozva Pavla; slušao ga je dok je govorio o vjeri u Isusa Pomazanika. (25) Ali dok je on govorio o pravednosti, samoobuzdavanju i Sudu koji će doći, Feliks se prepade pa reče: "Zasad je dosta, a kad nađem vremena, ja ću te pozvati." (26) U isto vrijeme on se i nadao da će mu Pavao dati novce, pa bi ga i vrlo često zvao i s njim razgovarao. (27) Ali kad prođoše dvije godine, Feliksa naslijedi Porcije Fest; a kako je htio udovoljiti Jevrejima, Feliks ostavi Pavla u tamnici.

Suđenje

25 Tri dana po dolasku u pokrajinu otiđe Fest iz Cezareje gore u Jerusalem. (2) A glavni svećenici i prvaci jevrejski iznesoše optužbe protiv Pavla, nagovarajući ga (3) i tražeći da im na njegovu štetu ugodi: da ga pošalje u Jerusalem (jer su pripremali zasjedu da ga ubiju na putu). (4) Fest tad odgovori da je Pavao u zatvoru u Cezareji, a da će i on sam uskoro tamo poći. (5) "Zato", reče on, "neka utjecajni među vama sa mnom tamo pođu, pa ako je taj čovjek išta loše učinio, neka ga tuže."
(6) Pošto među njima provede ne više od osam ili deset dana, on siđe u Cezareju, a sutradan sjede na svoje mjesto u sudu i naredi da se dovede Pavao. (7) Kad Pavao dođe, Jevreji koji siđoše iz Jerusalema oko njega stadoše i iznesoše protiv njega mnogobrojne i ozbiljne optužbe koje nisu mogli dokazati, (8) a Pavao u svoju odbranu reče: "Ja se nisam ni o Zakon jevrejski ni o hram ni o cara ogriješio."
(9) Ali Fest, želeći ugoditi Jevrejima, odgovori Pavlu i reče: "Hoćeš li otići gore u Jerusalem, pa da ti se tamo za ovo preda mnom sudi?"
(10) A Pavao reče: "Ja stojim pred carevim sudom, gdje mi se treba suditi. Ja nisam Jevrejima ništa loše učinio, kao što to i ti sam vrlo dobro znaš. (11) Pa ako sam zlotvor i ako sam učinio bilo šta što smrt zaslužuje, ne odbijam umrijeti, ali ako ništa od ovoga za što me ovi ljudi optužuju ne stoji, niko me nema pravo njima predati. Ja se pozivam na cara."
(12) Onda Fest, pošto se posavjetova sa svojim Vijećem, odgovori: "Ti se pozivaš na cara, pred cara ćeš ići."
(13) I kad prođe nekoliko dana, kralj Agripa i Bernika[77] stigoše u Cezareju te pozdraviše Festa. (14) Kako provedoše tamo mnogo vremena, Fest iznese pred kralja Pavlov slučaj, govoreći: "Ima ovdje jedan čovjek kojeg je Feliks u tamnici ostavio. (15) Kad sam u Jerusalemu bio, glavni svećenici i starješine jevrejske iznesoše protiv njega optužbe i zatražiše da se on osudi. (16) Ja im rekoh da nije običaj u Rimljana da predaju nekog čovjeka prije negoli se optuženi suoči s tužiteljima svojim i dobije priliku da se odbrani od optužbi. (17) Pa kad se sastadoše ovdje, ja nisam otezao, nego sam sutradan mjesto svoje u sudu zauzeo i naredio da tog čovjeka preda me izvedu. (18) Kad su tužitelji ustali, oni ga nisu optužili za zločine koje sam ja očekivao, (19) već su imali neke nesuglasice s njim oko svoje vjere i oko nekog umrlog Isusa, za kojeg je Pavao tvrdio da je živ. (20) Ne znajući kako da istražim te stvari, upitao sam je li on voljan otići u Jerusalem, pa da mu se tamo za te stvari sudi. (21) Ali kad je Pavao zatražio da se drži u pritvoru do Augustove[78] odluke, ja naredih da se on drži u zatvoru dok ga ne pošaljem caru."
(22) Tad Agripa reče Festu: "I ja bih sam htio čuti tog čovjeka."
"Sutra ćeš ga čuti", reče on.

Pavao pred Agripom

(23) Tako sutradan, kad u velikoj raskoši dođe Agripa s Bernikom i uđe u dvoranu u pratnji zapovjednika i gradskih prvaka, na Festovu zapovijed uvedoše Pavla. (24) Fest reče: "Kralju Agripa i sva gospodo koja ste ovdje s nama, pogledajte ovog čovjeka zbog kojeg se sav narod jevrejski i u Jerusalemu i ovdje meni obratio glasno objavljujući da on više ne treba živjeti. (25) Ali ja sam utvrdio da on nije ništa vrijedno smrti učinio; a kad se on sam na Augusta pozvao, riješio sam ga tamo poslati. (26) Ali ja nemam ništa pouzdano o njemu da gospodaru svome napišem. Zato sam ga pred vas

[77] Bernika je bila Agripina sestra s kojom je živio u braku.

[78] Tj. do odluke Augusta Nerona, koji je u to vrijeme bio rimski imperator.

doveo, a pogotovo pred tebe, kralju Agripa, ne bih li, nakon što se ova istraga provede, nešto napisao. (27) Jer čini mi se besmislenim poslati zatvorenika, a da se ne iznesu optužbe protiv njega.

Pavlova odbrana pred Agripom

26 Agripa reče Pavlu: "Dopušta ti se da za se govoriš."
Onda Pavao ispruži svoju ruku i poče se braniti:
(2) "Kralju Agripa, ja sebe vidim sretnim što danas pred tobom stojim dok se branim od svega za što me Jevreji optužuju, (3) a pogotovo zato što ti dobro znaš sve običaje i nesuglasice među Jevrejima. Zato te ja molim da me strpljivo saslušaš.
(4) Ta svi Jevreji znaju kako ja živim od rane mladosti svoje, koju sam među narodom svojim i u Jerusalemu proveo. (5) Oni me dugo poznaju, pa mogu, ako hoće, posvjedočiti da sam kao farizej živio po najstrožijoj sljedbi naše vjere. (6) A sad se meni danas sudi zbog nade u obećanje što ga je Bog očevima našim dao, (7) za koje se dvanaest plemena naših nada da će ga dočekati, jer oni danju i noću iskreno Bogu služe. Zbog ove nade, o kralju, mene Jevreji optužuju. (8) Zašto biste smatrali nevjerovatnim da Bog mrtve proživi?
(9) Ta i ja sam mislio da moram činiti mnogošta da se imenu Isusa Nazarećanina suprotstavim. (10) A to sam i činio u Jerusalemu. Ne samo da sam mnoge pravovjerne u tamnice zatvarao, kad sam od glavnih svećenika vlast dobio, nego sam i glas svoj protiv njih dao kad su ih ubijali. (11) Često sam ja po sinagogama išao da ih kaznim i nastojao sam da ih prisilim da hule. I u mahnitosti svojoj, progonio sam ih i u tuđe gradove.
(12) Na jednom od tih pothvata, dok sam s ovlaštenjem i odredbom glavnih svećenika išao u Damask, (13) u podne sam, o kralju, vidio na putu svjetlo s neba, sjajnije od sunca, kako me svega obasjava, a i one koji su sa mnom putovali. (14) I kad smo svi na zemlju pali, ja začuh glas koji mi na hebrejskom narječju[79] govori: 'Šaule, Šaule, zašto me progoniš? Teško ti se podbadačama opirati.' (15) Onda ja upitah: 'Ko si ti, Gospodine?', a Gospodin odgovori: 'Ja sam Isus, kojeg ti progoniš. (16) Nego ustani i na noge svoje stani. Ja sam ti se ukazao zato da te postavim za slugu i svjedoka ne samo onoga što si vidio već i onoga u čemu ću ti se ja pokazati. (17) Ja ću te od naroda tvoga i od pogana spasiti. Ja im tebe šaljem (18) da im oči otvoriš, da se od tame prema svjetlu okrenu i od vlasti sotonine prema Bogu, da im se grijesi oproste i da steknu baštinu među onima koji su vjerom u me posvećeni.'
(19) Zato, kralju Agripa, ja ne bijah neposlušan ukazanju nebeskom, (20) nego propovijedah najprije onima u Damasku i onima u Jerusalemu, a i svem kraju judejskom, pa i poganima, da se trebaju pokajati i Bogu okrenuti i pokajanju primjerena djela činiti. (21) Zato me Jevreji ščepaše u hramu i pokušaše me ubiti. (22) Ali kako mi Bog pomaže, ja do dana današnjeg stojim i svjedočim i malim i velikim, govoreći da se ništa drugo osim onoga što su proroci i Mojsije rekli neće desiti: (23) da će Pomazanik patiti i da će, uskrsnuvši iz mrtvih, prvi i narodu svome i poganima svjetlo navijestiti."
(24) Dok je on to u svoju odbranu govorio, Fest glasno reče: "Pavao, ti si sišao s uma! Veliko te znanje u ludilo okreće."
(25) A Pavao reče: "Ja nisam sišao s uma, preuzvišeni Feste, već ja govorim riječi istine i razuma. (26) Jer kralj zna za ove stvari, i ja mu se s pouzdanjem obraćam jer sam uvjeren da mu nijedna od ovih stvari nije promakla, jer nije negdje u ćošku izvedena. (27) Kralju Agripa, vjeruješ li ti prorocima? Ja znam da vjeruješ."
(28) Agripa reče Pavlu: "Za kratko vrijeme pokušavaš me nagovoriti da postanem kršćanin!"
(29) "Želio bih od Boga", reče Pavao, "da za kratko ili dugo vrijeme ne samo ti nego i svi koji me danas slušaju budu onakvi kakav sam ja, samo bez ovih lanaca."
(30) Kralj ustade, a s njim i upravitelj i Bernika te oni koji su s njima sjedili. (31) I dok su se povlačili, govorili su jedni drugima: "Ovaj čovjek ne čini ništa vrijedno smrti ili zatvora."
(32) A Agripa reče Festu: "Ovaj je čovjek mogao biti oslobođen da se nije pozvao na cara."

Pavao poslan u Rim

27 Kad je bilo odlučeno da ćemo ploviti u Italiju, oni predadoše Pavla i neke druge zatvorenike stotniku Augustove kohorte koji se zvao Julije. (2) I pošto se ukrcasmo na jednu adramitijsku lađu koja je trebala ploviti u krajeve duž azijske obale, otplovismo u pratnji Aristarha, Makedonca iz Soluna. (3) Sutradan se iskrcasmo u Si-

[79] Vjerovatno aramejskom.

donu; a Julije je lijepo postupio prema Pavlu dopustivši mu da ode svojim prijateljima da se pobrinu za nj. (4) Odatle smo krenuli i plovili zavjetrinom Kipra jer vjetrovi bijahu nepovoljni. (5) Kad smo preplovili morem duž cilicijske i pamfilijske obale, iskrcasmo se u Miri u Liciji. (6) Tamo stotnik nađe jednu aleksandrijsku lađu koja je plovila u Italiju pa nas na nju ukrca. (7) Mnogo smo dana polahko naprijed plovili i jedva smo nadomak Knida stigli. Kako nam vjetar nije dao dalje, plovili smo zavjetrinom Krita blizu Salmone. (8) I jedva smo pored obale plovili te smo došli do mjesta zvanog Kaloi Limenes[80], blizu grada Laseje.
(9) Kad mnogo vremena prođe i plovidba postade opasna, i kad je i post[81] već bio gotov, Pavao ih stade opominjati (10) pa im reče: "Ljudi, ja vidim da će putovanje biti sa štetom i velikim gubitkom ne samo za brod i tovar nego i za živote naše." (11) Ali je stotnik imao više povjerenja u kormilara i vlasnika lađe nego u ono što je Pavao govorio. (12) Pošto luka ne bijaše pogodna za zimovanje, većina odluči da odatle otplovimo, nadajući se da će stići do Feniksa, kritske luke koja gleda prema jugozapadu i sjeverozapadu, pa tu prezimiti.

Oluja

(13) Kada zapuha blag južnjak, oni pomisliše da su dobili ono što su htjeli pa digoše sidro i zaploviše uza sami Krit. (14) Ali ubrzo s kopna navali silovit vjetar zvani eurakvilon[82]. (15) Lađa bijaše uhvaćena i ne mogaše se oduprijeti vjetru, pa mu se mi predadosmo i pustismo da nas vuče. (16) Dok smo prolazili zavjetrinom jednog malog otoka koji se zove Kauda, jedva smo mogli uhvatiti čamac za spasavanje. (17) Kad ga podigoše, oni iskoristiše konopce za spasavanje da opašu lađu.[83] Bojeći se da bi se mogli nasukati na Sirtu[84], oni spustiše jedra[85] i tako pustiše da budu vučeni dalje. (18) Sutradan, dok nas je oluja silovito tamo-amo bacala, počeše u more bacati tovar, (19) a treći dan oni rukama svojim baciše u more opremu s lađe. (20) Kako se više dana ne pojaviše ni sunce ni zvijezde, a jaka oluja nastavi bjesnjeti, otada mi počesmo gubiti svaku nadu da ćemo se spasiti.
(21) Kako su se već dugo suzdržavali od jela, ustade Pavao među njima pa reče: "Ljudi, trebali ste poslušati moj savjet i ne isplovljavati s Krita, pa ne biste navukli na se ovu štetu i gubitak. (22) Ali sad vas ja molim da budete hrabri, jer niko od vas neće propasti, samo lađa. (23) Jer baš noćas anđeo Boga kojemu ja pripadam i kojemu ja služim preda me stade (24) i reče: 'Ne boj se, Pavao! Ti moraš pred cara stati; a gle, Bog ti je dao sve one koji s tobom plove.' (25) Zato, ljudi, hrabri budite, jer ja vjerujem Bogu da će ispasti baš onako kako mi je rečeno. (26) Ali mi se moramo na neki otok nasukati."

Kopno

(27) Ali kad dođe četrnaesta noć otkako smo bili tjerani naokolo po Jadranskome moru[86], oko ponoći mornari počeše slutiti da se primiču nekom kopnu. (28) Oni izmjeriše dubinu vode i vidješe da je duboka dvadeset hvati[87], a malo dalje oni opet izmjeriše dubinu i vidješe da je duboka petnaest hvati[88]. (29) Bojeći se da ćemo se nasukati negdje na stijene, oni baciše s krme četiri sidra i poželješe da svane. (30) I dok su gledali kako će pobjeći s lađe, mornari spustiše u more čamac, kao da će tobože spustiti sidra s pramca. (31) Tad Pavao reče stotniku i vojnicima: "Ako ovi ljudi ne ostanu na lađi, vi se ne možete spasiti." (32) Onda vojnici presjekoše konopce na čamcu i pustiše ga da padne.
(33) Sve dok nije bilo pred svitanje, Pavao ih je sve ohrabrivao da malo jedu, govoreći: "Danas je četrnaesti dan kako vi neprestano gledate i ne jedete; ništa niste pojeli. (34) Zato vas ja hrabrim da jedete malo, jer to je za vaše zdravlje; ta nijedna dlaka s glave nikome od vas neće propasti." (35) Kad to reče, on uze hljeb i pred svima Bogu zahvali pa ga razlomi i poče jesti. (36) Svi se ohrabriše te i sami počeše jesti. (37) U lađi nas bijaše u svemu dvije stotine i sedamdeset i šest duša. (38) Kad su pojeli

[80] Što znači Dobra Pristaništa.

[81] Jom kipur – jednodnevni post koji pada u septembru ili oktobru. To je najsvetiji dan u tradiciji jevreja.

[82] Sjeveroistočnjak.

[83] Tj. da je učvrste, kako se u slučaju oluje ne bi razbila.

[84] Na sjeverozapadnoj obali Libije, gdje je more plitko i opasno za plovidbu.

[85] Ili plutajuće sidro.

[86] Riječ je zapravo o današnjem Jonskom moru. Grčki naziv *Jadransko more* u to se vrijeme odnosio i na današnje Jonsko more.

[87] Oko 36 m.

[88] Oko 27 m.

koliko je trebalo, oni rasteretiše brod tako što baciše žito u more.
(39) Kad je svanulo, oni ne prepoznaše zemlje, ali ugledaše zaliv s ravnom obalom pa riješiše da, ako uzmognu, u nj lađu potjeraju.
(40) I otkinuše sidra pa ih u moru ostaviše; u isto vrijeme otpustiše konopce na kormilima, i pošto digoše prednje jedro prema vjetru, krenuše prema obali. (41) Ali udariše u pješčani brežuljak u moru i nasukaše lađu: pramac se zaglavi te ostade nepomičan, a krma se lomila od siline valova. (42) Vojnici naumiše ubiti zatvorenike, da nijedan ne bi otplivao i umakao, (43) ali ih stotnik, htijući spasiti Pavla, odvrati od njihove nakane te naredi onima koji su umjeli plivati da prvi skoče u more i odu na kopno, (44) a ostali – jedni na daskama, a drugi na komadima lađe. I tako bi da svi živi i zdravi izađoše na kopno.

Na Malti

28 Kad su živi i zdravi prošli, tada saznadosmo da se otok zove Malta. (2) Domoroci se neobično lijepo prema nama poniješe. Zbog kiše koja je padala i zbog studeni, oni naložiše vatru i sve nas primiše. (3) A kad Pavao nakupi naramak pruća i u vatru ga stavi, vrućina istjera guju pa mu se ona uz ruku pripi. (4) Kad urođenici vidješe da mu to stvorenje s ruke visi, jedni drugima govorahu: "Ovaj je čovjek bez sumnje ubojica, jer iako se spasio od mora, Pravda[89] mu ne da da živi." (5) Ali on otrese to stvorenje u vatru i nikakvo ga zlo ne snađe. (6) A oni su očekivali da će on oteći ili odmah mrtav pasti, ali pošto su dugo čekali i vidjeli da mu se ništa neobično nije desilo, oni promijeniše svoje mišljenje i stadoše govoriti da je on bog.
(7) A blizu tog mjesta bijaše zemlja koja je pripadala Publiju, poglavaru otoka. On nas je primio i tri nas je dana lijepo gostio. (8) I desilo se da je otac Publijev ležao u postelji jer su ga mučili groznica i srdobolja[90]. Pavao uđe k njemu, pa pošto se pomoli, ruke na nj spusti te ga izliječi. (9) Kad se ovo desilo, ostali ljudi na otoku koji su bolovali počeše mu dolaziti i ozdravljati. (10) Oni nas obasuše i mnogim darovima, i kad smo se spremali da otplovimo, opskrbiše nas svime što nam je trebalo.

Dolazak u Rim

(11) Nakon tri mjeseca otplovili smo na aleksandrijskoj lađi koja je prezimila na otoku i koja je kao svoj znak imala Blizance[91]. (12) Kad smo stigli u Sirakuzu, ostali smo tamo tri dana. (13) Odatle smo otplovili okolo i stigli u Regij. Sutradan zapuha južnjak, i prekosutra mi dođosmo u Puteole. (14) Tamo nađosmo braću koja nas pozvaše da ostanemo kod njih sedam dana.
I tako mi stigosmo u Rim. (15) A braća, kad su čula za nas, dođoše nam odatle ususret sve do Apii Foruma i Tres Tabernae. A kad ih Pavao ugleda, zahvali Bogu i ohrabri se.
(16) Kad stigosmo u Rim, Pavlu bi dopušteno da živi sam s vojnikom koji ga je čuvao.

Pavao u Rimu

(17) Nakon tri dana Pavao sazva jevrejske prvake, a kad se oni okupiše, on im reče: "Braćo, iako ja nisam ništa učinio ni protiv naroda našega ni protiv običaja očeva naših, mene su u Jerusalemu uhvatili i Rimljanima u ruke predali. (18) A kad su me ispitali, htjedoše me osloboditi jer ne bijaše razloga da me pogube. (19) Ali kad se Jevreji usprotiviše, bijah primoran da se pozovem na cara – nije da sam imao da iznesem ikakvu optužbu protiv naroda svoga. (20) Zato sam, dakle, tražio da vas vidim i da s vama govorim, jer za nadu Israilovu ja lanac ovaj nosim."
(21) Oni mu rekoše: "Mi nismo o tebi nikakva pisma iz Judeje dobili niti je iko od braće ovdje došao pa nam prenio ili rekao nešto loše o tebi. (22) Ali mi želimo od tebe čuti šta ti misliš, jer što se ove sljedbe tiče, mi znamo da se svuda protiv nje govori."
(23) Kad odrediše dan za Pavla, oni mu dođoše u prebivalište u velikom broju. Od jutra do mraka on im je tumačio i svjedočio o kraljevstvu Božijem i trudio se da ih uvjeri u Isusa i Zakonom Mojsijevim i Prorocima. (24) Jedne uvjeri ono što on govoraše, a drugi ne povjerovaše. (25) I kako se među sobom ne složiše, počeše se udaljavati nakon što Pavao reče ove riječi:
"Duh je Sveti pravo poručio očevima vašim po proroku Izaiji:
(26) 'Idi tom narodu i kaži:
Vi ćete i dalje slušati,

[89] Tj. postvarena boginja.

[90] Tj. dizenterija.

[91] Kastora i Poluksa, sinove Zeusove.

ali nećete razumjeti;
i vi ćete i dalje gledati, ali nećete opažati.
(27) Jer srce je ovoga naroda otupjelo,
i ušima svojim oni jedva čuju,
a oči su svoje zatvorili;
inače bi oni očima svojim vidjeli
i ušima svojim čuli
i srcima svojim razumjeli pa se vratili,
a ja bih ih izliječio.'

(28) Zato znajte da je ovo spasenje Božije poganima poslano; a oni će i poslušati." (29) [Kad je on kazao ove riječi, Jevreji se udaljiše, žestoko se među sobom raspravljajući.[92]]
(30) I on ostade pune dvije godine u svom unajmljenom stanu i primi sve one koji mu dođoše, (31) posve otvoreno i nesmetano propovijedajući kraljevstvo Božije i učeći o Gospodinu Isusu Pomazaniku.

[92] Rani rukopisi ne sadrže ovaj dio teksta.

POSLANICA APOSTOLA PAVLA RIMLJANIMA

Apostol Pavao napisao je ovu poslanicu ili u Korintu ili u blizini Kenhreje, vjerovatno u rano proljeće 57. god. n. e., za vrijeme trećeg misijskog putovanja, dok se vraćao u Jerusalem. Njegovo djelovanje na istočnom Mediteranu bilo je zamalo dovršeno (15:18–23), a on je silno želio posjetiti vjernike u Rimu, ali je najprije morao posjetiti Jerusalem s prilogom koji je prikupio za siromašne vjernike (15:25–28). Tako, umjesto da ide u Rim, on je uputio pismo, kako bi pripremio tamošnje vjernike za svoju posjetu prije negoli poduzme putovanje u Španiju (15:23–24). Želio je osnažiti njihovu vjeru (1:11) pažljivim i sustavnim predočenjem puta spasenja. Također je nastojao objasniti odnos između jevreja i nejevreja u posvemašnjem Božijem planu otkupljenja. Ondje je, očigledno, bilo nekih poteškoća među jevrejskim i nejevrejskim vjernicima u Rimu (14:1–6).

Pavao započinje svoju poslanicu opisivanjem duhovne uvjetovanosti sveg naroda. On nalazi da su i jevreji i nejevreji u stanju griješenja, i da su u stalnoj potrebi za spasenjem. To spasenje pribavlja im Bog kroz Pomazanika, koji ih otkupljuje svojom smrću na križu. To otkupljenje nije automatski čin. Oni ga moraju primiti snagom vjere, kako to i Abrahamov primjer pokazuje. Snagom vjere oni postaju 'pravednici', to jest bivaju u neposrednom suodnosu s Bogom. Potom prelaze iz stanja spasenosti u stanje oslobođenosti od grijeha, oslobođenosti od zakona (religijskih propisa) i smrti, jer bivaju sjedinjeni s Pomazanikom u njegovoj smrti i uskrsnuću, i ispunjeni Duhom Božijim, koji se nastanjuje u njima i osnažuje ih. Pavao izražava svoju tugu zato što je većina Jevreja još uvijek u stanju nevjerovanja, ali se nada i iščekuje vrijeme kada će oni prihvatiti Pomazanika, tako da će "sav Israil biti spašen" (11:26). Poslanica završava pozivom čitateljima da potvrde svoje uvjerenje praktičnim djelima.

1 Pavao, sluga Isusa Pomazanika, pozvan za
apostola, sačuvan za Radosnu vijest Božiju, (2)
koju je on unaprijed obećao po svojim prorocima
u svetim Pismima, (3) o svome sinu, koji se tijelom
rodio iz sjemena Davidova, (4) koji je podizanjem
iz mrtvih proglašen Sinom Božijim s moću po
Duhu svetosti, Isusu Pomazaniku, Gospodinu na-
šem, (5) kroz kojeg primismo milost i apostolstvo
da zarad njegova imena uspostavimo poslušnost
vjere među svim poganima, (6) među koje ste i vi
pozvani da pripadate Isusu Pomazaniku;
(7) svim Bogu dragima u Rimu, pozvanim da
budu pravovjerni – milost vam i mir od Boga, Oca
našega, i Gospodina Isusa Pomazanika.

Zahvala

(8) Najprije zahvaljujem svome Bogu kroz Isusa
Pomazanika za sve vas što se vjera vaša objavljuje
širom svijeta. (9) Jer Bog, kome ja služim svojim
duhom propovijedajući Radosnu vijest njegova
sina, svjedok mi je da vas neprestano spominjem
(10) u svojim molitvama, uvijek moleći da Božijom voljom nekako uspijem doći k vama. (11) Jer ja čeznem da vas vidim, da vam podijelim koji duhovni dar i da vas osnažim, (12) radije, da se zajedno s vama, dok sam kod vas, ohrabrim – svaki od nas vjerom drugoga, i vašom i mojom. (13) Želim da znate, braćo i sestre, da sam često kanio doći k vama, ali sam dosad bio spriječen, da i među vama poberem koji plod[1], baš kao među ostalim nejevrejima. (14) Dužnik sam i Grcima i barbarima[2], i mudrima i budalama. (15) Odatle moja revnost da propovijedam Radosnu vijest i vama koji ste u Rimu.
(16) Ta ja se ne stidim Radosne vijesti, jer je ona moć Božija za spasenje svakom ko vjeruje, najprije Jevreju, a tako i Grku. (17) Jer u njoj se objavljuje pravednost Božija iz vjere u vjeru, kao što stoji zapisano: "A koji je pravednik po vjeri će dobiti život."

Nevjerstvo i njegove posljedice

(18) Jer gnjev se Božiji objavljuje s neba protiv
svake bezbožnosti i nepravednosti ljudi koji guše
istinu nepravednošću; (19) njima je jasno ono što
se zna o Bogu, jer im je Bog to jasnim učinio. (20)

[1] Tj. da pridobijem još sljedbenika.

[2] Barbarima su Grci označavali one koji ne govore grčki. Termin nije sadržavao značenje divlji, već samo neobrazovani i strani.

Ta od stvaranja svijeta njegova nevidljiva svojstva,
njegova vječna moć i božanska narav jasno se
vide, jer se razumiju kroz ono što je on učinio, tako
da oni nemaju isprike. (21) Jer iako su oni spoznali
Boga, nisu ga kao Boga slavili niti su mu zahvaljivali, nego su im misli postale isprazne, i njihova
su se nerazumna srca pomračila. (22) Smatrajući
se mudrima, postali su budale, (23) i zamijenili su
slavu besmrtnog Boga za sliku prolaznog čovjeka i
ptica i četveronožaca i stvorova što mile.
(24) Zato ih je Bog u pohoti njihovih srca predao
nečistoći, da im tijela budu osramoćena među njima. (25) Jer oni su Božiju istinu za laž zamijenili te
se radije klanjali i služili stvorenju nego Stvoritelju, koji je blagoslovljen zauvijek. Amen!
(26) Zbog toga ih je Bog predao ponižavajućim
strastima; jer njihove žene zamijenile su prirodno općenje za neprirodno, (27) a jednako su i
muškarci ostavili prirodno općenje sa ženama, i
plamtjeli su u želji jedni za drugima; muškarci s
muškarcima činili su bestidna djela i primali na
sebe zasluženu kaznu za svoj grijeh.
(28) I baš kao što nisu smatrali dostojnim da dalje
priznaju Boga, Bog ih je predao izopačenom umu,
da čine ono što ne dolikuje, (29) jer su oni puni
svake nepravednosti, opačine, pohlepe, zla; puni
zavisti, ubojstva, svađe, prijevare, zlobe; (30) ogovarači su, klevetnici, mrzitelji Boga, drski, oholi,
hvalisavi, izumitelji zla, neposlušni roditeljima,
(31) nerazumni, nevjerni, bez ljubavi, nemilosrdni. (32) Pa iako poznaju odredbu Božiju da oni koji
to čine zaslužuju smrt, ne samo da to čine već i
srdačno odobravaju onima koji to čine.

Božija nepristrasnost

2 Zato nemaš isprike, čovječe, svaki koji sudiš, jer sudeći drugom sebe osuđuješ, i jer
i ti koji sudiš postupaš isto. (2) I znamo da sud
Božiji s pravom pada na one koji čine tako. (3) A
misliš li, čovječe, koji sudiš onima koji čine tako,
a sam isto činiš, da ćeš umaći sudu Božijem? (4)
Ili olahko shvataš obilje njegove dobrote, snošljivosti i strpljenja, ne znajući da te dobrota Božija
vodi pokajanju? (5) Ali zbog svog okorjelog i nepokajničkog srca gomilaš sebi gnjev u dan gnjeva
i objave pravednog suda Boga, (6) koji će svakome
naknaditi prema njegovim djelima: (7) onima koji
ustrajnošću u činjenju dobra traže slavu i čast i
besmrtnost – vječni život, (8) a onima koji budu
sebično slavohlepni i ne budu se pokoravali istini, nego se budu pokoravali nepravednosti – bit
će gnjeva i bijesa. (9) Jad i nevolja snaći će svaku
dušu čovječiju koja bude činila zlo, prvo Jevreja,
a tako i Grka; (10) a slava i čast i mir svakoga ko
bude činio dobro, prvo Jevreja, a tako i Grka. (11)
Jer u Boga nema pristranosti.
(12) Ta svi koji budu zgriješili ne znajući za Zakon
bez Zakona će i propasti, a svi koji budu zgriješili
pod Zakonom po Zakonu će im biti suđeno, (13)
zato što nisu pred Bogom pravedni slušatelji Zakona, nego će vršitelji Zakona biti opravdani. (14) Jer
kad nejevreji koji nemaju Zakona nagonski vrše
Zakon, oni su, nemajući Zakona, sami sebi zakon,
(15) pokazujući da je ono što Zakon traži zapisano
u njihovim srcima, čemu je svjedok njihova savjest, a misli će ih njihove naizmjenično optuživati
ili braniti (16) onoga dana kad će, prema mojoj
Radosnoj vijesti, Bog suditi ljudskim tajnama kroz
Isusa Pomazanika.

Jevreju će se suditi po Zakonu

(17) Ali ako se nazivaš Jevrejom, i oslanjaš se na
Zakon, i ponosiš se Bogom, (18) i znaš njegovu volju
i odobravaš stvari koje su bitne, jer si poučen Zakonom, (19) i uvjeren si da si vodič slijepima, svjetlo
onima koji su u tami, (20) odgajatelj nerazumnima,
učitelj nezrelima, jer u Zakonu imaš utjelovljenje
znanja i istine, (21) ti, dakle, koji drugog učiš, zar
samog sebe nećeš da učiš? Ti koji propovijedaš da
se ne krade, kradeš li ti? (22) Ti koji govoriš da niko
ne smije činiti preljub, činiš li ti preljub? Ti koji se
gnušaš nad kumirima, pljačkaš li hramove? (23)
Ti koji se hvališ Zakonom, sramotiš li Boga kršeći
Zakon? (24) Jer baš kao što stoji zapisano: "Ime se
Božije zbog vas huli među poganima."
(25) Jer, doista, obrezivanje je vrijedno ako postupaš po Zakonu, a kršiš li Zakon, tvoje obrezivanje
nije pravo obrezivanje. (26) Stoga, ako se neobrezani drži propisa Zakona, zar se njegovo neobrezivanje neće smatrati obrezivanjem? (27) I onaj koji
je po tijelu neobrezan, ako se bude držao Zakona,
zar on neće suditi tebi koji si, iako imaš slovo Zakona i obrezivanje, kršitelj Zakona? (28) Jer nije
Jevrej onaj koji je to izvana, niti je pravo obrezivanje ono izvana, na tijelu, (29) nego je Jevrej onaj
koji je to iznutra, i pravo je obrezivanje ono koje
je od srca, po Duhu, ne po slovu; i takav ne prima
hvalu od drugih, nego od Boga.

Božija vjernost

3 Kakvu prednost onda ima Jevrej? Ili, kakva je
korist od obrezivanja? (2) – Velika na svaki način. Prije svega, Jevrejima su povjerena proročanstva Božija. (3) Neki nisu vjerovali, pa šta? Njihovo nevjerovanje neće poništiti vjernost Božiju, zar ne? (4) Daleko bilo! Nego, neka se pokaže da je Bog istinit, a da je svaki čovjek lažac, kao što je zapisano:
"Da se opravdaš kad progovoriš,
i da pobijediš kad sudiš."
(5) Ali ako nepravednost naša pokazuje pravednost Božiju, šta ćemo reći? Bog, koji izlijeva gnjev, nije pravedan, je li? Ja govorim ljudski. (6) Daleko bilo! Jer kako bi inače mogao suditi svijetu? (7) Ali ako kroz moju laž bude Božije istine napretek na njegovu slavu, zašto da mi se još sudi kao grešniku? (8) I zašto ne reći kako nas neki kleveću govoreći da mi kažemo: "Činimo zlo da dođe dobro"! Oni zaslužuju osudu.
(9) Šta onda? Jesmo li bolji nego oni? Nikako, jer smo već dokazali da su svi, i Jevreji i Grci, pod grijehom, (10) kao što stoji zapisano:
"Nema nijednog pravednog, čak nijednog;
(11) nema nijednog koji razumije,
nema nijednog koji Boga traži;
(12) svi su oni s puta skrenuli,
zajedno su postali bezvrijedni;
nema nijednoga da čini dobro, čak nijednoga."
(13) "Grla su im grob otvoren,
jezicima neprestano varaju."
"Pod usnama im je otrov gujin."
(14) "Usta su im puna kletvi i gorčine."
(15) "Noge im hitaju da proliju krv,
(16) pustoš je i bijeda na putevima njihovim,
(17) i ne poznaju put mira."
(18) "Nema straha od Boga pred očima njihovim."
(19) A znamo da sve što Zakon veli – veli onima koji su pod Zakonom, da bi svaka usta bila ušutkana i sav svijet bio odgovoran Bogu; (20) jer djelima propisanim Zakonom nijedan čovjek neće biti opravdan u očima njegovim, zato što kroz Zakon dolazi spoznaja grijeha.

Opravdanje vjerom

(21) A sad je, odvojeno od Zakona, očitovana pravednost Božija, posvjedočena Zakonom i Prorocima, (22) baš pravednost Božija po vjeri u Isusa Pomazanika za sve koji vjeruju. Jer razlike nema, (23) zato što su svi zgriješili i nedostaje im slava Božija. (24) Jer su opravdani kao dar njegovom milošću, kroz otkupljenje u Isusu Pomazaniku, (25) koga je Bog iznio kao pomirbenu žrtvu njegovom krvlju kroz vjeru. Tako je bilo da bi se pokazala njegova pravednost, jer u popustljivosti svojoj Bog je prešao preko prije počinjenih grijeha, (26) da bi pokazao svoju pravednost u sadašnjem vremenu, da bi se dokazalo da je pravedan i da bi opravdao onoga koji ima vjere u Isusa.
(27) Gdje je sad hvalisanje? Isključeno je. Po kojem zakonu? Po zakona djela? Ne, nego po zakonu vjere. (28) Zato mi tvrdimo da je čovjek opravdan vjerom odvojeno od djela propisanih Zakonom. (29) Ili, je li Bog samo Bog Jevreja? Zar on nije i Bog pogana? Jeste, i pogana, (30) jer uistinu jedan je Bog, koji će opravdati obrezanog vjerom i neobrezanog kroz vjeru. (31) Ukidamo li onda Zakon vjerom? Daleko bilo! Naprotiv, mi
Zakon potvrđujemo.

Abraham opravdan vjerom

4 Šta ćemo onda reći da je stekao Abraham,
naš praotac po tijelu? (2) Jer ako je Abraham opravdan djelima, on ima nešto čime se diči, ali ne pred Bogom. (3) Jer šta veli Pismo? "Abraham je vjerovao Bogu, i to mu se uračuna u pravednost."
(4) A onome koji radi ne računa se plaća kao dar, nego kao ono što ga spada. (5) Ali onome koji ne radi, nego vjeruje u onoga koji opravdava bezbožnika, njegova vjera računa se kao pravednost, (6) baš kao što i David blagoslovi čovjeka kome Bog uračunava pravednost odvojeno od djela:
(7) "Blago onima kojima su oproštene opačine
i čiji su grijesi pokriveni!
(8) Blago čovjeku kome Gospod neće uračunati grijeh!"
(9) Je li ovaj blagoslov, dakle, vrijedi samo za obrezane ili i za neobrezane? Jer mi govorimo: "Vjera bi uračunata Abrahamu u pravednost." (10) Kako je onda uračunata? Dok je bio obrezan ili neobrezan? Ne dok je bio obrezan, već dok je bio neobrezan; (11) i primio je znak obrezanja, pečat pravednosti vjere koju je imao dok je još bio neobrezan, da bude otac svima koji vjeruju, a da nije obrezan, i da se njima uračuna pravednost, (12) te otac obrezanih koji nisu samo od obrezanih, nego

i oni koji idu stopama vjere našega oca Abrahama koju je on imao dok je još bio neobrezan.
(13) Jer nije kroz Zakon dato obećanje Abrahamu ili njegovim potomcima da će on biti nasljednik svijeta, nego kroz pravednost vjere. (14) Jer ako su sljedbenici Zakona nasljednici, vjera je uzaludna i obećanje je poništeno; (15) jer Zakon donosi gnjev [Božiji], ali gdje nema zakona, nema ni kršenja.
(16) Zato je po vjeri, da bude prema milosti, da obećanje bude zajamčeno svim potomcima, ne samo onima koji su sljedbenici Zakona već i onima koji su vjere Abrahamove, koji je otac svih nas – (17) kao što stoji zapisano: "Ocem mnogim narodima ja te učinih" – pred onim kojem je vjerovao, Bogom, koji oživljava mrtve i zove ono čega nema da postane. (18) U nadi, kad se nije imalo čemu nadati, on je vjerovao, da bi postao ocem mnogim narodima prema onome što je rečeno: "Toliko će potomaka tvojih biti." (19) Ne slabeći u vjeri gledao je svoje tijelo, koje je već bilo obamrlo, jer mu bijaše blizu stotinu godina, i obamrlo Sarino[3] tijelo; (20) a opet, nije se u nevjerovanju kolebao oko Božijeg obećanja, već je jačao u vjeri, slaveći Boga (21) i potpuno uvjeren da je Bog kadar i izvršiti ono što je obećao. (22) Zato mu se to i uračuna u pravednost. (23) Ali nije samo zarad njega zapisano da mu je to uračunato, (24) nego i radi nas, kojima će biti uračunato kao onima koji vjeruju u onoga koji je iz mrtvih podigao Isusa, našega Gospodina, (25) koji bješe žrtvovan zbog naših prijestupa i koji uskrsnu radi našeg opravdanja.

Šta se postiže opravdanjem

5 Zato, opravdani vjerom mi smo u miru s Bogom kroz našega Gospodina Isusa Pomazanika, (2) kroz kojeg smo i pristupili vjerom ovoj milosti u kojoj se nalazimo; i kličemo u nadi slave Božije.
(3) I ne samo to, nego kličemo i u svojim nevoljama, znajući da nevolja donosi ustrajnost, (4) ustrajnost dokazanu narav, dokazana narav nadu, (5) a nada neće razočarati, jer je ljubav Božija izlivena u našim srcima kroz Duha Svetoga, koji nam je dat.
(6) Jer dok još bijasmo bespomoćni, Pomazanik u pravo vrijeme umrije za bezbožne. (7) Jer teško da će neko umrijeti za pravednika, iako bi se možda za dobrog čovjeka neko usudio i umrijeti. (8) Ali Bog pokazuje svoju ljubav prema nama time što je Pomazanik, dok smo mi još bili grešnici, umro za nas. (9) Koliko ćemo onda kroz njega više biti spašeni od gnjeva [Božijeg] sad kad smo opravdani njegovom krvi. (10) Jer ako smo bili izmireni s Bogom smrću njegova Sina dok smo još bili neprijatelji, još više ćemo, već izmireni, biti spašeni njegovim životom. (11) I ne samo to, već mi i kličemo Bogu kroz Gospodina Isusa Pomazanika, kroz koga smo sada primili pomirenje.

Poređenje Adama i Isusa

(12) Stoga, baš kao što je kroz jednog čovjeka ušao grijeh u svijet, a smrt kroz grijeh, tako se smrt proširila na sve ljude, zato što su svi zgriješili; (13) jer prije Zakona grijeh je bio u svijetu, ali grijeh se ne uračunava kad nema zakona. (14) A smrt je vladala od Adama do Mojsija, čak i nad onima koji ne počiniše grijeh sličan grijehu Adama, koji je primjer onoga koji je trebao doći.[4]
(15) A milodar [Božiji] nije kao prijestup [Adamov]. Jer ako su prijestupom jednog umrli mnogi, obilnija je bila milost Božija i dar po milosti čovjeka, Isusa Pomazanika, mnogima. (16) Taj dar nije kao ono što dođe kroz onoga koji je zgriješio, jer s jedne strane sud je proizišao iz jednog prijestupa donoseći osudu, a s druge strane milodar je proizišao iz mnogih prijestupa donoseći opravdanje.
(17) Jer ako je prijestupom jednog vladala smrt kroz tog jednog, mnogo će više oni koji prime obilje milosti i dara pravednosti vladati u životu kroz jednog – Isusa Pomazanika.
(18) Zato, kao što je kroz jedan prijestup došla osuda svim ljudima, baš tako je kroz jedan čin pravednosti došlo opravdanje i život svim ljudima. (19) Jer kao što su nepokornošću jednog čovjeka mnogi pretvoreni u grešnike, baš tako će pokornošću jednog mnogi biti pretvoreni u pravednike. (20) Zakon je nastupio da bi se umnožio prijestup, ali gdje se grijeh povećao, milosti je još više bilo u izobilju, (21) da bi, kao što je grijeh vladao u smrti, baš tako milost vladala kroz pravednost i donijela život vječni kroz Isusa Pomazanika, Gospodina našega.

Vjernici su mrtvi za grijeh, a živi za Boga

6 Šta ćemo, dakle, reći? Hoćemo li ustrajati u grijehu da bi se uvećala milost? (2) Daleko bilo! Kako ćemo mi koji smo umrli za grijeh još

[3] Sara, žena Abrahamova, bila je nerotkinja. V. Postanak 11:30.

[4] Tj. Isusa.

živjeti u njemu? (3) Ili zar ne znate da smo svi koji smo umočeni kao sljedbenici Pomazanika Isusa umočeni u njegovu smrt? (4) Zato smo pokopani s njim kroz umakanje u smrt da bismo, kao što je Pomazanik uskrsnuo iz mrtvih kroz Očevu slavu, i mi zaživjeli novim životom. (5) Jer ako smo postali ovako ujedinjeni s njim u smrti njegovoj, zacijelo ćemo to biti i u uskrsnuću njegovom, (6) znajući ovo: da je naša stara priroda razapeta s njim da bi se naše grešno biće učinilo nemoćnim, da više ne robujemo grijehu, (7) jer onaj koji je umro oslobođen je od grijeha.
(8) A ako smo umrli s Pomazanikom, vjerujemo da ćemo i živjeti s njime, (9) znajući da Pomazanik, budući uskrsnuo iz mrtvih, više nikad neće umrijeti; smrt više nema vlasti nad njim. (10) Jer smrt kojom je on umro, umro je za grijeh jednom zauvijek; ali život koji živi on živi za Boga. (11) Baš tako smatrajte sebe mrtvima za grijeh, ali živima za Boga kroz Pomazanika Isusa.
(12) Zato ne dajte da grijeh vlada u vašem smrtnom tijelu, da se pokoravate njegovim požudama, (13) i ne prinosite svojih udova grijehu kao oružje opačine, nego prinosite sebe Bogu kao one koji su proživljeni iz smrti, i udove svoje kao oružje pravednosti Bogu. (14) Ta neće grijeh gospodariti nad vama, jer vi niste pod zakonom, već pod milošću.
(15) Šta onda? Hoćemo li mi griješiti jer nismo pod zakonom, već pod milošću? Daleko bilo! (16) Zar ne znate da kad se nekome nudite za robove pokorne, vi ste robovi onoga kome se pokoravate, bilo grijeha čiji je ishod smrt bilo pokornosti čiji je ishod pravednost? (17) Ali neka je hvala Bogu što ste se vi, iako ste bili robovi grijeha, pokorili od srca onom obliku poučavanja kojem ste bili predani, (18) i oslobođeni od grijeha, postali ste robovi pravednosti. (19) Ja govorim kao čovjek zbog slabosti vašeg bića. Jer kao što ste prinosili svoje udove kao robove nečistoći i sve većem bezakonju, tako sada prinesite svoje udove kao robove pravednosti radi posvećenja.
(20) Jer kad ste bili robovi grijehu, bili ste slobodni glede pravednosti. (21) Zato, kakvu ste korist onda izvlačili iz onoga čega se sada stidite? Jer ishod je toga smrt. (22) Ali sad kad ste oslobođeni od grijeha i služite Bogu, korist koju izvlačite posvećenje je, a ishod život vječni. (23) Jer plaća je grijeha smrt, a milodar Božiji vječni je život u Pomazniku Isusu, Gospodinu našemu.

Oslobođenje od Zakona

7 Zar ne znate, braćo i sestre – jer ja govorim onima koji poznaju zakon – da zakon obavezuje čovjeka dok je god živ? (2) Jer udata žena vezana je zakonom za svog muža dok je on živ, a ako joj muž umre, ona je oslobođena od zakona o mužu. (3) Tako, dakle, ako se sastane s drugim čovjekom dok joj je muž živ, zvat će se preljubnicom; ali ako joj muž umre, ona je slobodna od tog zakona, tako da nije preljubnica ako se uda za drugog čovjeka.
(4) Zato, braćo moja i sestre moje, i vi ste natjerani da umrete za Zakon kroz Pomazanikovo tijelo, da budete pridruženi drugome, onome koji uskrsnu iz mrtvih, da budemo plodonosni u službi Božijoj. (5) Jer dok smo bili pokorni ljudskoj prirodi, grešne strasti, potaknute Zakonom, djelovale su u udovima našega tijela da smrti donesu plodove. (6) A sad smo oslobođeni od Zakona, umrijevši za ono čime smo bili vezani, tako da služimo na nov način Duha Božijeg, a ne po starom načinu slova Zakona.
(7) Šta ćemo, dakle, reći? Je li Zakon grijeh? Daleko bilo! Naprotiv, ja ne bih upoznao grijeh osim kroz Zakon; jer ne bih znao šta znači požuda da Zakon nije rekao: "Ti ne žudi." (8) Ali grijeh, koristeći priliku kroz tu zapovijed, rodi u meni požudu svake vrste; jer bez Zakona grijeh je mrtav. (9) Ja sam nekoć živio bez Zakona, ali kad je došla zapovijed, grijeh je oživio i ja sam umro; (10) i ta zapovijed, koja je obećavala život, pokaza se da joj je ishod moja smrt; (11) jer grijeh, koristeći priliku kroz zapovijed, zavede me i kroz nju me ubi. (12) Zato, Zakon je svet, i zapovijed je sveta, pravedna i dobra.
(13) Zato, je li mi ono što je dobro donijelo smrt? Daleko bilo! Prije da je bio grijeh, da bi se pokazao grijehom, donoseći mi smrt kroz ono što je dobro, kako bi kroz zapovijed grijeh postao potpuno grešan.

Sukob dviju naravi

(14) Jer mi znamo da je Zakon duhovan, a ja sam tjelesan, prodan u ropstvo grijehu. (15) Jer ono kako se ponašam ja ne razumijem; ta ja ne radim ono što želim, nego činim baš ono što mrzim. (16) A ako činim baš ono što ne želim, slažem se sa Zakonom, priznajući da je Zakon dobar. (17) Tako sad više nisam ja onaj koji to čini, nego grijeh koji stanuje u meni. (18) Jer ja znam da nikakvo do-

bro ne stanuje u meni, to jest u mojoj naravi; ta ja mogu htjeti šta je pravo, ali to ne mogu činiti. (19) Jer dobro koje želim ja ne činim, nego činim upravo ono zlo koje ne želim. (20) A ako činim upravo ono što ne želim, više nisam ja taj koji djeluje, nego grijeh koji stanuje u meni.
(21) Nalazim, dakle, načelo da je zlo prisutno u meni, onom koji želi činiti dobro. (22) Jer ja se radosno slažem sa zakonom Božijim u svojoj nutrini, (23) ali vidim drugačiji zakon u svojim udovima koji se bori protiv zakona moga uma i čini me zatvorenikom zakona grijeha, koji je u mojim udovima. (24) Jadan li sam ja čovjek! Ko će me osloboditi iz ovog smrtonosnog tijela? (25) Hvala neka je Bogu kroz Isusa Pomazanika, Gospodina našega! Tako, dakle, s jedne strane ja sam svojim umom služim Zakonu Božijem, a s druge strane svojom naravi zakonu grijeha.

Život po Duhu Božijem

8 Zato sad nema nikakve osude onima koji pripadaju Pomazaniku Isusu. (2) Jer zakon duha života kroz Pomazanika Isusa oslobodio te od zakona grijeha i smrti. (3) A ono što Zakon nije mogao učiniti, slab zbog grešne naravi, učinio je Bog – poslavši svoga vlastitog Sina u liku grešnog ljudskog bića i kao žrtvu za grijeh osudio je grijeh u ljudskoj naravi, (4) da bi se ispunio pravedni uvjet Zakona u nama, koji ne živimo po ljudskoj naravi, nego po Duhu. (5) Jer oni koji žive po grešnoj naravi teže za tjelesnim, a oni koji žive po Duhu za duhovnim. (6) Težnja je za ljudskom naravi smrt, a težnja za Duhom život je i mir, (7) jer težnja za grešnom naravi protivi se Bogu, zato što se ne pokorava Zakonu Božijem, a to i ne može; (8) i oni kojima upravlja grešna narav ne mogu ugoditi Bogu.
(9) Ali vama ne upravlja ljudska narav, već Duh, ako doista Duh Božiji prebiva u vama. A ako ko nema Duha Pomazanikova, ne pripada njemu. (10) Ako je Pomazanik u vama, iako je tijelo mrtvo zbog grijeha, opet je duh živ zbog pravednosti. (11) A ako Duh onoga koji je podigao Isusa iz mrtvih prebiva u vama, onaj koji je podigao Pomazanika Isusa iz mrtvih oživit će i vaša smrtna tijela po svome Duhu, koji prebiva u vama.
(12) Tako, dakle, braćo i sestre, mi smo dužnici, ne ljudskoj naravi, da živimo po njoj – (13) jer ako živite po njoj, umrijet ćete, ali ako Duhom pogubljujete djela tijela, živjet ćete. (14) Svi koje vodi Duh Božiji, oni su sinovi Božiji. (15) Jer vi niste primili duh ropstva da biste opet bili u strahu, nego ste primili duh posinjenja kojim uzvikujemo: "Abba![5]" (16) Sam Duh svjedoči s našim duhom da smo mi djeca Božija; (17) a ako smo djeca, onda smo i baštinici, baštinici Božiji i subaštinici Pomazanikovi, ako doista trpimo s njim, da s njim budemo i slavljeni.
(18) Ja smatram da patnje ovog sadašnjeg vremena nisu dostojne usporedbe sa slavom koja nam se ima objaviti. (19) Jer stvorenje revnom čežnjom iščekuje objavljivanje sinova Božijih. (20) Stvorenje bješe podvrgnuto ispraznosti, ne svojom voljom, već zbog onoga koji ga podvrgnu, u nadi (21) da će i samo stvorenje biti oslobođeno svoga propadanja te steći slavnu slobodu djece Božije. (22) Jer mi znamo da su dosad sva stvorenja zajedno ječala i trpjela porođajne muke. (23) I ne samo to, nego i mi sami koji imamo kao prvi plod Duha, čak i mi ječimo u sebi, željno iščekujući svoje posinjenje, otkupljenje svojih tijela. (24) U toj nadi smo bili spašeni, ali nada koja se vidi nije nada, jer ko se nada onome što već vidi? (25) Ali ako se nadamo onome što ne vidimo, s ustrajnošću ga iščekujemo.
(26) Isto nam tako i Duh pomaže u našoj slabosti, jer mi ne znamo kako se treba moliti kao što bismo trebali, ali sam Duh posreduje za nas neiskazivim uzdisajima; (27) a onaj koji ispituje srca poznaje um Duha, jer on posreduje za pravovjerne po volji Božijoj.
(28) I znamo da [Duh] čini da sve radi zajedno za dobro onih koji vole Boga, koji su pozvani po njegovom naumu. (29) Jer one koje je Bog prije znao on je i predodredio da se približe slici njegova Sina, da on bude prvjenac među mnogom braćom i sestrama; (30) a one koje je on predodredio on je i pozvao, koje je pozvao on ih je i opravdao, a koje je opravdao on je i proslavio.
(31) Šta ćemo onda reći na ovo? Ako je Bog za nas, ko je protiv nas? (32) On, koji nije poštedio svoga vlastitoga Sina, nego ga je predao da umre umjesto svih nas, kako nam s njim neće dati i sve ostalo? (33) Ko će iznijeti optužbu protiv izabranika Božijih? Bog je taj koji opravdava; (34) ko je taj koji osuđuje? Pomazanik je Isus onaj koji je umro, jeste, prije onaj koji je uskrsnuo, koji je s desne strane Bogu i koji posreduje za nas. (35) Ko će nas rastaviti od ljubavi Pomazanikove? Hoće li patnja,

[5] Aramejski: oče!

ili nevolja, ili proganjanje, ili glad, ili golotinja, ili opasnost, ili mač? (36) Baš kao što stoji zapisano:
"Zbog tebe nas ubijaju po cijeli dan;
drže nas kao ovce za klanje."
(37) Ali u svemu ovom mi uvjerljivo pobjeđujemo kroz onoga koji nas je volio. (38) Jer ja sam uvjeren da ni smrt, ni život, ni anđeli, ni vladari, ni događaji sadašnji, ni događaji budući, ni sile, (39) ni visina, ni dubina, niti išta drugo stvoreno neće nas moći rastaviti od ljubavi Božije, koja je u Pomazaniku Isusu, Gospodinu našemu.

Zabrinutost zbog Israila

9 Ja govorim istinu kao neko ko pripada Pomazaniku, ne lažem; moja savjest, vođena Svetim Duhom, svjedoči sa mnom (2) da u svom srcu nosim golemu tugu i neprestanu bol. (3) Jer želio bih da sam sâm proklet, rastavljen od Pomazanika zarad braće svoje, svojih sunarodnjaka. (4) Oni su Israilci, kojima pripada posinjenje, i slava i savezi i zakonodavstvo i hramska služba i obećanja, (5) čiji su [slavni] očevi, i od kojih je po tijelu Pomazanik, koji je iznad svega, Bog blagoslovljen dovijeka. Amen!
(6) Ali ne kažem time da je riječ Božija propala. Jer nisu svi koji potječu od Israila pravi Israilci (7) niti su sva Abrahamova djeca njegovi istinski potomci, nego: "Što potekne od Izaka zvat će se tvojim rodom." (8) To znači, nisu djeca po tijelu djeca Božija, nego se djeca po obećanju računaju potomcima. (9) Jer ovo su riječi obećanja: "U vrijeme određeno tebi ću se vratiti, a Sara će sina imati."
(10) I ne samo to, slično se desilo i Rebeki kad je zanijela s jednim čovjekom, našim ocem Izakom; (11) jer prije negoli blizanci bijahu rođeni i učinili ikakva dobra ili zla, da bi ostala Božija nakana u pogledu njegova izbora, ne zbog njihova djela, već zbog onoga koji poziva, (12) njoj bi rečeno: "Stariji će mlađemu služiti." (13) Baš kao što stoji zapisano: "Ja sam volio Jakova više nego Ezava."
(14) Šta ćemo, dakle, reći? Nema nepravde kod Boga, ima li? Daleko bilo! (15) Jer on veli Mojsiju: "Kome milostiv htjednem biti, njemu sam milostiv, i kome se htjednem smilovati, njemu se smilujem."
(16) Tako, dakle, ne ovisi o ljudskoj volji ili naporu, nego o Bogu, koji ima milosti. (17) Jer Pismo veli faraonu: "Zbilja sam ti ja dopustio da opstaneš, zato da na tebi moć svoju pokažem i da se moje ime obznani po svoj zemlji." (18) Tako, dakle, on je milostiv kome on želi, i čini tvrdokornim koga on želi.
(19) Ti ćeš mi onda reći: "Zašto se Bog onda još tuži? Jer ko se može oprijeti volji njegovoj?" (20) Ali ko si ti, o čovječe, koji se prepireš s Bogom? Zar će ono što je oblikovano reći onom koji ga oblikuje: "Zašto si me ovakvog načinio"? (21) Ili zar lončar nema prava nad ilovačom da od iste grude načini jednu posudu za posebnu upotrebu, a drugu za upotrebu svakidašnju? (22) Ali šta ako je Bog, iako voljan da pokaže svoj gnjev i obznani svoju moć, s velikom strpljivošću podnosio posude koje zaslužuju gnjev njegov pripremljene za uništenje? (23) I učinio je tako da obznani bogatstvo svoje slave na posudama koje primaju milosrđe, koje je unaprijed pripremio za slavu, (24) na nama, koje je također pozvao ne samo od Jevreja nego i od ostalih naroda, (25) kao što i veli u knjizi Hošee:
"One koji nisu bili moj narod zvat ću 'moj narod',
i onu koja nije bila voljena 'voljena.'"
(26) "I umjesto da im se kaže:
'Vi niste moj narod',
reći će im se: 'Sinovi Boga živoga.'"
(27) Izaija viče o Israilu:
"Iako sinova Israilovih ima kao morskog pijeska,
samo će ostatak biti spašen,
(28) jer Gospod će izvršiti svoju riječ na zemlji,
temeljito i brzo."
(29) I baš kako je Izaija predskazao:
"Da nam Gospod nad vojskama nije ostavio potomstvo,
postali bismo kao Sodoma
i bili bismo nalik na Gomoru."
(30) Šta ćemo, dakle, reći? Da su ostali narodi, koji nisu težili za pravednošću, postigli pravednost, baš onu pravednost koja je po vjeri, (31) a Israil, težeći za zakonom da bi stekao pravednost, nije stigao do tog zakona. (32) Zašto? – Jer nije težio za njom vjerom, već – kao da se to može – djelima. Spotaknuo se o kamen spoticanja, (33) kao što je zapisano:
"Evo, ja postavljam na Cionu
kamen spoticanja i stijenu bludnje;
a ko bude vjerovao u njeg
neće se razočarati."

Riječ vjere donosi spas

10 Braćo i sestre, želja moga srca i moja molitva Bogu za njih jeste da oni budu spašeni. (2) Jer ja svjedočim za njih da su revni prema Bogu, ali ne po znanju. (3) Jer ne znajući o Božijoj pravednosti i nastojeći da uspostave svoju vlastitu,

nisu se potčinili Božijoj pravednosti. (4) A Pomazanik je upotpunjenje Zakona radi pravednosti za svakoga koji vjeruje.
(5) A pravednost utemeljena na Zakonu – Mojsije piše da će čovjek koji provodi što Zakon traži – time pronaći život. (6) A pravednost utemeljena na vjeri govori ovako: "Ne reci u srcu svome: 'Ko će uzići na nebo?' – to jest da spustiš Pomazanika – (7) niti: 'Ko će sići u bezdan?' – to jest da izvedeš Pomazanika od mrtvih." (8) Ali šta kaže? "Riječ je blizu tebe, u ustima tvojim i u srcu tvome" – to jest riječ vjere koju mi propovijedamo (9) da ćeš ti, ako priznaš svojim ustima Isusa za Gospodina i vjeruješ srcem svojim da ga je Bog podigao iz mrtvih, biti spašen; (10) jer srcem osoba vjeruje, i tako je opravdana, a ustima priznaje, i tako je spašena. (11) Pismo veli: "Ko bude vjerovao u njeg neće se razočarati." (12) Jer nema razlike između Jevreja i Grka; ta isti je Gospodin svih, ima blaga napretek za sve koji ga dozivaju; (13) i: "Svako ko ime Gospodnje zovne spašen će biti."
(14) Kako će onda zazivati onoga u koga nisu vjerovali? Kako će vjerovati u onoga za koga nisu čuli? I kako će čuti bez propovjednika? (15) Kako će propovijedati ako nisu poslani? Baš kao što je zapisano: "Kako su lijepa stopala onih koji donose radosnu vijest!"
(16) Ali nisu svi marili za tom radosnom viješću; jer Izaija veli: "Gospode, ko povjerova u našu poruku?" (17) Tako vjera dolazi od slušanja, a slušanje kroz riječ Pomazanikovu.
(18) A ja kažem: sigurno nikad nisu čuli, jesu li? Uistinu jesu.
"Jeka njihova se raširila po svoj zemlji,
i riječi njihove na kraj svijeta."
(19) I ja kažem: sigurno Israil nije razumio, je li? Najprije Mojsije veli: "Ja ću vas učiniti ljubomornim onima što puk nisu; na srdžbu ću vas izazvati narodom nerazumnim." (20) A Izaija je veoma smion te veli:
"Mene su našli oni koji me nisu tražili,
i očitovao sam se onima koji nisu pitali za me."
(21) A o Israilu kaže:
"Cijeli dan pružah svoje ruke
neposlušnom i prkosnom narodu."

Israil nije odbačen

11 Zato kažem: Bog nije odbacio narod svoj, je li? Daleko bilo! Ta i ja sam Israilac, potomak Abrahamov, od plemena Benjaminova. (2) Bog nije odbacio narod svoj, koji je prije poznao. Ili zar ne znate šta veli Pismo o Iliji, kako se on zauzima kod Boga protiv Israila? (3) "Gospode, pobili su proroke tvoje i porušili žrtvenike tvoje. I ostao sam ja sam, a oni gledaju da mene ubiju." (4) Ali kakav mu stiže božanski odgovor? "Ja sam ostavio sebi sedam hiljada ljudi koji nisu prignuli koljena Baalu." (5) Isto tako, dakle, i u sadašnje vrijeme postoji ostatak izabran po Božijoj milosti. (6) A ako je po milosti, nije više na temelju djela, inače milost više ne bi bila milost.
(7) Šta onda? Ono što je Israil tražio, to nije stekao, ali oni koji bijahu izabrani to su postigli, a ostali bijahu okorjeli; (8) baš kao što stoji zapisano:
"Bog im dade duh mrtvila,
oči da ne vide i uši da ne čuju,
do dana današnjega."
(9) I David kaže:
"Neka im njihov sto postane stupicom i zamkom,
i kamenom spoticanja i kaznom.
(10) Neka im oči potamne da ne vide,
i savij im leđa zauvijek."
(11) Ja zato velim: oni nisu posrnuli da padnu[6], jesu li? Daleko bilo! Nego njihovim posrnućem došlo je spasenje ostalim narodima, da Israila učini ljubomornim. (12) Pa ako je njihov prijestup bogatstvo za svijet i njihov neuspjeh bogatstvo za druge narode, koliko će više njihovo ispunjenje biti! (13) Ali ja govorim vama koji niste Jevreji. Budući da sam ja, dakle, apostol svim narodima, ja veličam svoju službu, (14) da bih nekako potakao na ljubomoru svoje sunarodnjake te neke od njih spasio. (15) Jer ako je njihovo odbacivanje pomirenje svijeta, šta će biti njihovo prihvatanje nego život iz mrtvih? (16) Ako je prvi komad tijesta svet, sveta je i gruda; i ako je svet korijen, svete su i grane.
(17) Ali ako neke grane maslinova stabla bijahu odlomljene, i ti, mladica divlje masline, nakalemljena među njih da dijeliš s njima bogati korijen, (18) ne budi ohol nad granama; a ako budeš ohol, sjeti se da nisi ti taj koji podupireš korijen, nego korijen podupire tebe. (19) Ti ćeš onda reći: "Grane bijahu odlomljene da bih ja bio nakalemljen." (20) Sasvim tačno, one bijahu odlomljene zbog njihove nevjere, a ti stojiš kroz vjeru. Ne budi uo-

[6] I više ne ustanu.

bražen, nego se boj; (21) jer ako Bog nije poštedio
prirodne grane, neće poštedjeti ni tebe.
(22) Promatraj zato dobrotu i strogost Božiju; oni-
ma koji su pali – strogost, a tebi – Božiju dobrotu,
ako ustraješ u njegovoj dobroti, inače ćeš i ti biti od-
sječen. (23) A i oni će, ako ne ustraju u svojoj nevje-
ri, biti nakalemljeni, jer Bog je kadar da ih opet na-
kalemi. (24) Ta ako si ti odsječen od onog što je po
prirodi divlja maslina i protiv prirode nakalemljen
na pitomu maslinu, koliko će se lakše ove prirodne
grane nakalemiti na svoju vlastitu maslinu?
(25) Jer ja ne želim, braćo i sestre, da vi ne budete
obaviješteni o ovoj tajni, da ne biste sebe ocijenili
mudrima: okorjelost zadesi jedan dio Israila dok
drugi narodi u punini ne povjeruju; (26) i tako će
sav Israil biti spašen, baš kao što stoji zapisano:
"Iz Ciona će doći Izbavitelj,
on će ukloniti bezbožnost od Jakova[7]."
(27) "Ovo je savez moj s njima,
kad uklonim grijehe njihove."
(28) Prema Radosnoj vijesti oni su neprijatelji za-
rad vas, a prema Božijem izboru oni su miljenici
zarad očeva; (29) jer darovi i poziv Božiji neopozi-
vi su. (30) Baš kao što ste vi nekoć bili neposlušni
Bogu, a sad vam se smilovao zbog njihovog nepo-
sluha, (31) tako su i oni sad neposlušni, da bi se
i njima sad smilovao zbog milosti vama ukazane.
(32) Jer Bog je zatvorio sve u neposluhu da bi se
svima smilovao.
(33) O dubino bogatstva i mudrosti i znanja Božije-
ga! Kako su neistraživi njegovi sudovi i nedoku-
čivi njegovi putevi! (34) Jer ko je upoznao misao
Gospodnju, ili ko je postao njegov savjetnik? (35)
Ili ko mu je prije nešto dao da bi primio dar zauz-
vrat? (36) Jer od njega, i kroz njega, i njemu je sve.
Njemu neka je slava dovijeka. Amen!

Posvećena služba

12 Zato vas opominjem, braćo i sestre, milo-
srđem Božijim da prinesete svoja tijela kao
živu i svetu žrtvu, ugodnu Bogu, što je vaše razum-
sko bogoslužje. (2) Nemojte se prilagođavati ovo-
me svijetu, nego se preobličavajte obnovom svoga
uma, da biste mogli razaznati šta je Božija volja,
šta je dobro i prihvatljivo i savršeno.
(3) Jer po milosti koja mi je data ja svakom od vas
velim da ne cijeni sebe više nego što treba, nego
da misli kako bi imao ispravan sud, po mjeri vjere
koju je Bog svakome dodijelio. (4) Jer baš kao što
u jednom tijelu imamo mnogo udova, a svi udovi
nemaju istu zadaću, (5) tako smo mi, a mnogo nas
je, jedno tijelo u Pomazaniku, a pojedinačno smo
udovi jedan drugome. (6) Mi imamo darove koji
se razlikuju prema milosti koja nam je data: ako
je to proricanje, neka bude prema mjeri vjere; (7)
ako je služba, neka služi; ili ako je ko učitelj, neka
podučava; (8) ili ako je ohrabrivač, neka ohrabru-
je; onaj koji dijeli neka dijeli darežljivo; onaj koji
vodi neka to radi savjesno; onaj koji je dobročini-
telj neka to čini rado.
(9) Neka ljubav bude bez licemjerja. Mrzite zlo;
prianjajte uz dobro. (10) Budite predani jedni dru-
gima u bratskoj ljubavi; nadmašujte jedni druge u
iskazivanju časti, (11) ne zaostajući u marljivosti,
budite duhom gorljivi, služeći Gospodu, (12) ra-
dujući se u nadi, budite strpljivi u nevolji, ustrajni
u molitvi, (13) zauzimajući se za potrebe pravo-
vjernih, ukazujući gostoljubivost.
(14) Blagosiljajte one koji vas progone; blagosiljaj-
te, a ne proklinjite. (15) Radujte se s onima koji
se raduju, i plačite s onima koji plaču. (16) Živi-
te u slozi jedni s drugima; ne budite uznositi, već
se udružite s poniznima. Ne ocjenjujte sebe mu-
drima. (17) Nikad nikome ne vraćajte zlo za zlo.
Poštujte ono što je pravo u očima svih ljudi. (18)
Ako je moguće, koliko bude ovisilo o vama, budite
u miru sa svima. (19) Voljeni, nikad se ne svetite
sami, već dajte priliku gnjevu Božijem, jer zapisa-
no je: "Osveta je moja, ja ću naplatiti", veli Gospod.
(20) A "Ako je gladan dušmanin tvoj, nahrani ga, i
ako je žedan, napoji ga, jer ćeš mu time na glavu
žeravicu zgrtati[8]." (21) Ne daj da te nadjača zlo, već
nadjačaj zlo dobrom.

Budi pokoran vlasti

13 Neka svako bude pokoran vlastima vrhov-
nim. Jer nema vlasti osim od Boga, i one
koje postoje uspostavljene su od Boga. (2) Zato
svako ko se suprotstavlja vlasti suprotstavio se
odredbi Božijoj; a oni koji se protive navući će na
se osudu. (3) Nema razloga da se vladara boji zbog
dobra ponašanja, već zbog lošega. Hoćeš li da ne-
maš straha od vlasti? Čini dobro, i imat ćeš od nje
hvalu; (4) jer ona je sluga Božiji za tvoje dobro. Ali

[7] Jakov – drugo ime Israila.

[8] Tj. natjerat ćeš ga da se jako zastidi.

ako činiš zlo, boj se; ta ona ne nosi mač uzalud; jer ona je sluga Božiji, osvetnik koji sručuje gnjev na zlotvora. (5) Zato se treba pokoravati, ne samo zbog gnjeva, nego i radi savjesti. (6) Ta zato i poreze plaćate, jer vladari su sluge Božije koje se baš tome posvećuju. (7) Podajte svima što ih spada: porez koga spada porez; carinu koga spada carina; poštovanje koga spada poštovanje; čast koga spada čast.

Ljubav je najvažnija, jer dan je blizu

(8) Nikom ništa ne budite dužni osim da volite jedni druge, jer onaj koji voli bližnjega ispunio je Zakon. (9) Ovo zapovjedi: "Ti ne čini preljube, ti ne ubij, ti ne kradi, ti ne žudi", i ako ima koja druga zapovijed, ona je sažeta u ovim riječima: "Voli bližnjega svoga kao i samog sebe." (10) Ljubav ne čini zla bližnjemu; zato je ljubav ispunjenje Zakona.
(11) Činite to, svjesni vremena, da je već čas da se prenete iz sna; jer sad nam je spasenje bliže nego kad smo uzvjerovali. (12) Noć je odmakla, i dan je blizu. Zato odložimo djela tame i navucimo oklop svjetla. (13) Hodimo pristojno kao u danu, ne u pijankama i pijanstvu, ne u raskalašenosti i razuzdanosti, ne u svađi i ljubomori. (14) Neka vam Gospodin Isus Pomazanik bude oklop i ne starajte se za svoju grešnu narav da biste ugađali njezinim požudama.

Obzir prema slabima u vjeri

14 Primajte onoga koji je slab u vjeri, ali ne radi donošenja suda o tome šta on misli. (2) Jedan vjeruje da smije sve jesti, a onaj koji je slab jede samo povrće. (3) Onaj koji jede neka ne gleda prezrivo na onoga koji ne jede, a onaj koji ne jede neka ne osuđuje onoga koji jede, jer je njega Bog prihvatio. (4) Ko si ti da sudiš tuđem sluzi? Pred svojim gospodarom on stoji ili pada; i stajat će, jer Gospod je kadar učiniti da on stoji.
(5) Jedan sudi da je jedan dan bolji od drugoga, drugi gleda na svaki dan jednako. Svako mora biti posve uvjeren u svoju pamet. (6) Onaj koji pazi na dan pazi na nj radi Gospodina, i onaj koji jede – jede radi Gospodina, jer on zahvaljuje Bogu, i onaj koji ne jede radi Gospodina ne jede i zahvaljuje Bogu. (7) Jer nijedan od nas ne živi za se niti ijedan umire za se; (8) jer ako živimo, živimo za Gospodina, ili ako umiremo, umiremo za Gospodina; zato, bilo da živimo ili umiremo, mi smo Gospodinovi. (9) Jer za to je Pomazanik umro i opet živio, da bude Gospodar i mrtvih i živih.
(10) A ti, zašto sudiš brata svoga? I opet ti, zašto prezrivo gledaš na brata svoga? Ta svi ćemo mi stajati pred sudačkom stolicom Božijom. (11) Jer zapisano je:
"Života mi moga, veli Gospod,
svako će se koljeno meni prignuti
i svaki će jezik hvaliti Boga." (12) Prema tome, svaki će od nas za se polagati račun Bogu.
(13) Zato ne sudimo više jedni drugima, nego radije odlučite ovo – da ne stavljate prepreku ni kamen spoticanja bratu na put. (14) Ja znam i uvjeren sam kroz Isusa Pomazanika da ništa nije nečisto po sebi, nego onome koji misli da je nešto nečisto, njemu je nečisto. (15) Jer ako je zbog onog što ti jedeš tvoj brat povrijeđen, ti više ne hodiš u ljubavi. Ne upropašćuj svojom hranom onog za koga je Pomazanik umro. (16) Zato ne dajte da se o onom što je za vas dobro govori kao o zlu; (17) jer kraljevstvo Božije nije jelo i piće, nego pravednost i mir i radost u Duhu Svetom. (18) Onaj koji ovako služi Pomazaniku dopadljiv je Bogu i cijenjen među ljudima. (19) Prema tome, stremimo za onim što pridonosi miru i uzajamnoj izgradnji. (20) Ne ruši Božijeg djela zarad jela. Sve je uistinu čisto, ali je zlo za čovjeka koji odvodi drugog u bludnju. (21) Dobro je ne jesti mesa i ne piti vina i ne činiti ništa zbog čega bi posrnuo brat tvoj. (22) Vjeru koju imaš čuvaj kao svoje uvjerenje pred Bogom. Sretan je onaj koji ne osuđuje sebe zbog onog što odobrava. (23) Ali onaj koji sumnja osuđen je ako jede, jer ne postupa iz vjere; a sve što nije iz vjere grijeh je.

Nijekanje sebe u ime drugih

15 Mi koji smo jaki [u vjeri] moramo podnositi slabosti onih bez snage, a ne samo sebi ugađati. (2) Svaki od nas neka ugađa svome bližnjem za njegovo dobro, njemu za pouku. (3) Jer ni Pomazanik nije sebi ugađao; nego, kako stoji zapisano: "Na me su se sručile pogrde onih koji tebe grde." (4) Sve što je zapisano u prijašnjim vremenima zapisano je nama za pouku, da ustrajnošću i hrabrenjem kroz Pisma imamo nadu. (5) I neka vam Bog, koji daje ustrajnost i ohrabrenje, dadne da živite u slozi jedni s drugima, slijedeći primjer Isusa Pomazanika, (6) da jednodušno jednim gla-

som veličate Boga i Oca našega Gospodina Isusa Pomazanika.
(7) Zato primajte jedni druge, baš kao što je nas prihvatio Pomazanik za slavu Božiju. (8) Jer ja kažem da je Pomazanik postao slugom obrezanima[9] u ime istine Božije da potvrdi obećanja data očevima, (9) i da ostali narodi slave Boga zbog njegove milosti, kao što stoji zapisano:
"Zato ću ti ja zahvaljivati među narodima,
i pjevat ću hvale imenu tvome."
(10) Opet veli:
"Radujte se, o narodi, s narodom njegovim."
(11) I opet:
"Hvalite Gospoda, svi pogani,
i neka ga slave svi narodi."
(12) Izaija još veli:
"Pojavit će se korijen Jišajev[10],
onaj koji ustaje da zavlada nad ostalim narodima;
u njega će se oni uzdati."
(13) I neka vas Bog nade ispuni radošću i mirom u vjerovanju, da imate nade napretek snagom Duha Svetoga.

Pavlova služba nejevrejima

(14) A za vas, braćo moja i sestre moje, ja sam i lično uvjeren da ste sami puni dobrote, ispunjeni svim znanjem i k tome kadri savjetovati jedni druge. (15) Ali ja sam vam vrlo hrabro pisao o nekim pitanjima da bih vas iznova podsjetio zbog milosti koju mi je Bog dao, (16) da budem sluga Isusa Pomazanika narodima, služeći kao svećenik Radosnoj vijesti Božijoj, da narodi postanu žrtva koja je ugodna Bogu, posvećena Duhom Svetim.
(17) Zato sam u Isusu Pomazaniku našao povod da se dičim onim što se odnosi na Boga. (18) Jer neću se usuditi progovoriti o bilo čemu osim o onome što je Isus Pomazanik ostvario kroz mene da navede narode do poslušnosti, riječju i djelom, (19) snagom znamenja i čuda, snagom Duha, tako da sam ja od Jerusalema i naokolo pa sve do Ilirika ispunio propovijedanje Radosne vijesti o Pomazaniku. (20) I tako sam težio da propovijedam Radosnu vijest, ne tamo gdje se već zna za ime Pomazanikovo, da ne bih gradio na tuđem temelju; (21) ali kao što stoji zapisano:
"Oni do kojih nije doprla vijest o njemu vidjet će,
i oni koji nisu bili čuli, shvatit će."
(22) Iz tog razloga često sam bio spriječen da vam dođem, (23) ali sada, kad više nema mjesta za me u ovim krajevima, a mnogo godina čeznem da vam dođem (24) kad god u Španiju pođem, jer nadam se da ću vas usput vidjeti i da ćete mi pomoći na mom putu tamo, nakon što se najprije nakratko naužívam vašega društva; (25) a sad idem u Jerusalem u službi pravovjernih. (26) Jer Makedoniji i Ahaji drago je da daju doprinos siromasima među pravovjernima u Jerusalemu. (27) Jeste, bilo im je drago, i uistinu im duguju. Jer ako su drugi narodi imali udjela u njihovim duhovnim dobrima, dužni su im služiti i u zemaljskim stvarima. (28) Zato, kad ovo završim i uvjerim se da su [siromašni u Jerusalemu] dobili plod svoj, zaputit ću se od vas u Španiju. (29) Znam da ću, kad vam dođem, doći u punoći blagoslova Pomazanikova.
(30) Sad vas molim, braćo i sestre, našim Gospodinom Isusom Pomazanikom i ljubavlju Duha da zajedno težite sa mnom u vašim molitvama Bogu za me, (31) da budem spašen od onih koji su nepokorni u Judeji i da se moja služba Jerusalemu pokaže prihvatljivom pravovjernima, (32) da vam dođem u veselju voljom Božijom i odmorim se u vašem društvu. (33) Neka je Bog mira s vama svima. Amen!

Pozdravi

16 Preporučujem vam našu sestru Febu, pomoćnicu zajednice u Kenhreji, (2) da je primite kao nekoga ko pripada Gospodinu, kako dolikuje pravovjernima, i da joj pomognete u svemu što bi joj od vas ustrebalo, jer je i sama mnogima pomogla, a i meni samome.
(3) Pozdravite Prisku i Akvilu, moje saradnike u službi Isusu Pomazaniku, (4) koji su za moj život podmetnuli svoje vratove, kojima ne zahvaljujem samo ja, nego i sve zajednice među nejevrejima; (5) pozdravite i zajednicu koja se sastaje u njihovoj kući.
Pozdravite Epeneta, mog dragog prijatelja i sljedbenika Pomazanika iz Azije.
(6) Pozdravite Mariju, koja se mnogo trudila za vas.
(7) Pozdravite Andronika i Juniju, moje rođake koji su bili sa mnom u sužanjstvu, koji su istaknuti među apostolima, koji su također prije mene bili sljedbenici Pomazanika.

[9] Tj. jevrejima.

[10] Jišaj je bio otac Davidov. Izraz "korijen Davidov" naziv je za Pomazanika, posljednjega israilskog kralja.

(8) Pozdravite Amplijata, mog dragog prijatelja i
sljedbenika Gospodina.
(9) Pozdravite Urbana, našeg saradnika u službi
Pomazaniku, i mog dragog prijatelja Stahiju.
(10) Pozdravite Apela, dokazanog sljedbenika Po-
mazanika.
Pozdravite ukućane Aristobulove.
(11) Pozdravite Herodiona, mog rođaka.
Pozdravite Narcisove ukućane koji pripadaju Gos-
podinu.
(12) Pozdravite Trifenu i Trifozu, koje se trude u
službi Gospodina.
Pozdravite dragu Persidu, koja se trudila u službi
Gospodina.
(13) Pozdravite Rufa, izabranog sljedbenika Gos-
podina, te njegovu majku, koja je i moja.
(14) Pozdravite Asinkrita, Flegonta, Hermu, Patro-
ba, Herma i braću koja su s njima.
(15) Pozdravite Filologa i Juliju, Nereja i sestru
njegovu, i Olimpa, i sve pravovjerne koji su s nji-
ma.
(16) Pozdravite jedni druge svetim poljupcem. Po-
zdravljaju vas sve zajednice Pomazanikove.
(17) Sad vas molim, braćo i sestre, pazite na one
koji uzrokuju razdor i smetnje suprotno učenju
koje ste vi učili, i okanite ih se. (18) Jer takvi su
ljudi, ne služe našem Gospodinu Pomazaniku, već
svom trbuhu, i oni slatkim i laskavim govorom
zavode srca lahkovjernih. (19) Jer glas o vašoj po-
slušnosti dopro je do svih; zato se ja radujem zbog
vas, ali hoću da budete mudri u onom što je dobro
i bezazleni u onom što je zlo. (20) Bog mira uskoro
će zdrobiti sotonu pod vašim nogama.
Milost našega Gospodina Isusa neka je s vama.
(21) Pozdravlja vas moj saradnik Timotej, a tako i
Lucije, Jason i Sosipater, rođaci moji.
(22) Pozdravljam vas kao sljedbenik Gospodina ja,
Tercije, koji sam napisao ovo pismo.
(23) Pozdravlja vas Gaj, domaćin moj i sve zajed-
nice. Pozdravlja vas gradski blagajnik Erast i brat
Kvart.
[(24) Milost našega Gospodina Isusa Pomazanika
neka je sa svima vama. Amen!][11]
(25) Onome koji vas može učvrstiti po mojoj Ra-
dosnoj vijesti i propovijedanju Isusa Pomazanika,
po objavi tajne koja se već dugo čuva, (26) ali je
sad očitovana, i po Pismima proroka, po zapovije-
di vječnoga Boga, obznanjena svim narodima, da
se uspostavi poslušnost vjeri: (27) jedinom mu-
drom Bogu neka je slava kroz Isusa Pomazanika
dovijeka. Amen!

[11] Mnogi stari rukopisi ne sadrže ovaj stavak.

PRVA POSLANICA APOSTOLA PAVLA KORINĆANIMA

Apostol Pavao napisao je ovu poslanicu vjerovatno u kasno proljeće 55. god. n. e., na samome kraju svog trogodišnjeg izbivanja u Efezu. Korint je bio mjesto u procvatu; bio je glavno trgovačko i političko središte Grčke. Imao je dvije luke: Kenhreju i Lehajon. Njegov narod je, poput Atinjana, bio naklonjen filozofiji i stjecanju mudrosti. No, Korint je, također, bio i središte paganske religije i ogrezao u seksualnoj raspusnosti. Hiljade prostitutki služilo je u Afroditinom hramu, u hramu božice ljubavi. Nije ni čudo što je ozračje u Korintu imalo štetan utjecaj na tamošnju zajednicu vjernika.
Svrha pisanja ove poslanice očituje se u Pavlovom nastojanju da pruži neophodna uputstva zajednici vjernika u Korintu, da ispravi neke negativnosti koje su se uvriježile u tamošnjoj zajednici poput podjela, nemorala, parničenja na paganskim sudovima, skrnavljenja Gospodnje večere, da ispravi neka iskrivljena učenja u vezi s uskrsnućem i slično.
Sve u svemu, tekst poslanice tu je da uputi i nadahne korintsku zajednicu u vezi s pitanjima kršćanskog ophođenja u zajednici, podjelama koje se ondje javljaju, kao i u vezi s nezrelosti, nestamenosti, zavisti, spolnom nemoralnosti, bračnim poteškoćama, zloupotrebama duhovnih darova koji se dijele u zajednici i sličnim poteškoćama s kojima se susreće zajednica vjernika ne samo u ono vrijeme nego i danas. Pa ipak, unatoč toj usredsređenosti na poteškoće, ova poslanica sadrži i neka najpoznatija i najljepša poglavlja u cijeloj Bibliji, to jest poglavlje 13 (o ljubavi) i 15 (o uskrsnuću).

Poziv na jedinstvo

1 Pavao, pozvan voljom Božijom za apostola
Isusa Pomazanika, i naš brat [u vjeri] Sosten,
(2) zajednici Božijoj u Korintu, onima koji su posvećeni pripadanjem Pomazaniku Isusu, pozvanima da budu sveti, sa svima koji na svakome mjestu zazivaju ime našega Gospodina Isusa Pomazanika, njihova i našega:
(3) milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Pomazanika.
(4) Ja uvijek zahvaljujem Bogu za vas zbog milosti Božije koja vam je data kroz Pomazanika Isusa, (5) što ste svime obogaćeni u njemu, govorom i znanjem svakovrsnim, (6) baš kao što je svjedočanstvo o Pomazaniku tvrdo u vama, (7) tako da vam ne nedostaje nikakva dara dok željno iščekujete objavljenje našega Gospodina Isusa Pomazanika, (8) koji će vas i učvrstiti do kraja, da biste bili nedužni u dan našega Gospodina Isusa Pomazanika.
(9) Vjeran je Bog, po kome ste pozvani u zajedništvo sa Sinom njegovim Isusom Pomazanikom, Gospodinom našim.
(10) Sad vas opominjem, braćo i sestre, imenom našega Gospodina Isusa Pomazanika da svi budete složni i da nema raskola među vama, već da budete potpuno ujedinjeni u istom umu i u istom sudu. (11) Jer mene su Klojini ljudi obavijestili o vama, braćo moja i sestre, da među vama ima prepirki. (12) A evo šta mislim: svaki od vas govori: "Ja sam Pavlov", ili: "Ja sam Apolonov", ili: "Ja sam Kefin[1]", ili: "Ja sam Pomazanikov." (13) Je li Pomazanik razdijeljen? Je li Pavao za vas razapet? Ili ste vi u Pavlovo ime umočeni? (14) Zahvaljujem Bogu što nisam nikog od vas umočio osim Krispa i Gaja, (15) da niko ne bi rekao da ste umočeni u moje ime. (16) A jesam umočio i ukućane Stefanine; povrh toga, ne znam jesam li ikoga više umočio. (17) Jer Pomazanik me nije poslao da umačem, već da propovijedam Radosnu vijest, ne rječitom mudrošću, da križ Pomazanikov ne postane isprazan.

Isus Pomazanik – Božija moć i mudrost

(18) Jer vijest o tom križu ludost je onima koji propadaju, a nama koji se spašavamo on je moć Božija. (19) Ta stoji zapisano:
"Ja ću uništiti mudrost mudrih
i osujetit ću razbor razboritih."
(20) Gdje je mudrac? Gdje je pismoznanac? Gdje je raspravljač ovoga doba? Zar Bog nije pretvorio mudrost svijeta u ludost? (21) Jer kad u mudrosti Božijoj svijet kroz svoju mudrost nije spoznao Boga, Bog odluči da kroz ludost propovijedanja

[1] Kefa je aramejski oblik imena Petar.

spasi one koji vjeruju. (22) Jer uistinu Jevreji ištu
čudesne znakove, a Grci traže mudrost, (23) a mi
propovijedamo Pomazanika razapetog, kamen
spoticanja Jevrejima, a ludost ostalim narodima,
(24) ali onima koji su pozvani, i Jevrejima i Grci-
ma, Pomazanika, silu Božiju i mudrost Božiju. (25)
Jer ludost Božija mudrija je od ljudi i slabost Bož-
ija jača je od ljudi.
(26) Ta razmišljajte o svom pozivu, braćo i sestre:
[među vama] nije bilo mnogo mudrih po ljudskim
mjerilima, ni mnogo moćnih, ni mnogo plemeni-
tih; (27) a Bog izabra ono što svijet smatra ludošću
da posrami mudre, i Bog izabra ono što svijet sma-
tra slabošću da posrami jake, (28) i ono što je ni-
sko u svijetu i prezreno Bog izabra, ono što nije, da
poništi ono što jeste, (29) da se nijedan čovjek ne
bi hvastao pred Bogom. (30) A kroz njegovo djelo-
vanje vi pripadate Pomazaniku Isusu, koji nam po-
stade mudrost od Boga, i pravednost i posvećenje i
otkupljenje, (31) da bude baš kao što stoji zapisano:
"Onaj koji se hvali neka se hvali u Gospodu."

Propovijedanje Pomazanika razapetoga

2 I kad vam dođoh, braćo i sestre, ne dođoh s
nadmoćnim govorom ni mudrošću, navješću-
jući vam svjedočanstvo Božije[2]. (2) Jer riješih da
ne znam ništa među vama osim Isusa Pomazani-
ka, i to razapetoga. (3) Bijah s vama u slabosti i
strahu i silnom drhatu, (4) i moja poruka i moje
propovijedanje ne bijahu u uvjerljivim riječima
mudrosti, već u pokazivanju Duha i snage [Bži-
je], (5) da se vaša vjera ne bi oslanjala na ljudsku
mudrost, nego na moć Božiju.
(6) Pa ipak, mi govorimo mudrost među onima
koji su zreli; ali, ne mudrost ovoga doba ni vladara
ovoga doba, koji nestaju, (7) nego govorimo Bož-
iju mudrost, dosada tajnu i skrivenu, koju je Bog
predodredio u našu slavu prije nego što je vrije-
me nastalo; (8) mudrost koju nijedan od vladara
ovog doba nije razumio, jer da su je razumjeli, ne
bi razapeli Gospodina slavnog; (9) ali kako stoji
zapisano:
"Ono što oko vidjelo nije i uho čulo nije,
i ono što u ljudsko srce ušlo nije,
sve je to Bog pripremio za one koji ga vole."
(10) Ta nama je to Bog objavio po Duhu, jer Duh
ispituje sve, čak i dubine Božije. (11) Jer ko od ljudi
zna čovječije misli osim duha čovječijega koji je
u njemu? Baš tako misli Božije niko ne zna osim
Duha Božijega. (12) Mi nismo primili duha ovoga
svijeta, nego Duha koji je od Boga, da bismo ra-
zumjeli darove kojima nas je Bog obdario, (13) o
čemu mi i govorimo, ne riječima kakvim podu-
čava ljudska mudrost, nego onakvim kakvim podu-
čava Duh, tumačeći duhovno ljudima duhovnim.
(14) A neduhovan čovjek ne prihvata ono što do-
lazi od Duha Božijega, jer je to za nj ludost; i on
to ne može shvatiti, jer se duhovno to prosuđuje.
(15) A onaj koji je duhovan prosuđuje sve, a njega
opet niko ne prosuđuje. (16) Jer "Ko je upoznao
um Gospodov da njega poučava?" A mi imamo
um Pomazanikov.

O razdorima u zajednici

3 I nisam vam, braćo i sestre, mogao govoriti
kao duhovnim ljudima, nego kao ljudima od
mesa, jer ste [vjerom] kao mala djeca u Pomazani-
ku. (2) Davao sam vam mlijeko da pijete, ne čvrstu
hranu, jer je niste mogli podnijeti. Uistinu ni sada
još ne možete, (3) jer još popuštate svojoj grešnoj
naravi. Kad ima ljubomore i svađe među vama,
zar ne popuštate svojoj grešnoj naravi, i zar se ne
ponašate kao [neduhovni] ljudi? (4) Zar niste [ne-
duhovni] ljudi kad jedan govori: "Ja sam Pavlov", a
drugi: "Ja sam Apolonov"?
(5) Pa šta je Apolon? I šta je Pavao? – Sluge kroz
koje ste povjerovali, baš kao što je Bog dao priliku
svakome. (6) Ja sam zasadio, Apolon je zalio, ali je
Bog činio da raste. (7) Tako, dakle, ni onaj koji sadi
ni onaj koji zalijeva nije važan, nego Bog, koji čini
da raste. (8) Onaj koji sadi i onaj koji zalijeva jed-
no su, ali svaki prima svoju nagradu prema trudu
svome. (9) Jer mi smo Božiji saradnici; vi ste Bož-
ija njiva, zgrada Božija.
(10) Po milosti Božijoj koja mi je data, kao vješt
majstor graditelj ja sam položio temelj, a drugi
gradi na njemu. Ali svako mora paziti kako na nje-
mu gradi. (11) Jer niko ne može položiti drugog
temelja mimo onoga koji je položen, a taj je Isus
Pomazanik. (12) Bude li ko gradio na tom teme-
lju zlatom, srebrom, dragim kamenjem ili drve-
tom, sijenom, slamom, (13) svačije će djelo izići
na vidjelo, jer će ga pokazati onaj dan[3], objavit će
se vatrom, a sama će vatra ispitati kakvo je svačije

[2] U mnogim rukopisima stoji *tajnu Božiju*.

[3] Dan u koji će se Pomazanik Isus vratiti.

djelo. (14) Ako djelo koje je neko izgradio ostane na temelju, taj će primiti nagradu. (15) Ako nečije djelo izgori, taj će pretrpjeti gubitak; a on će se sam spasiti, ali tako kao kroz vatru.
(16) Zar ne znate da ste vi hram Božiji i da Duh Božiji boravi u vama? (17) Ako ko bude razarao hram Božiji, Bog će njega razoriti, jer svet je Božiji hram, a taj ste vi.
(18) Neka niko sebe ne zavarava. Ako ko među vama misli da je mudar u ovom dobu, mora postati maloumnik da bi postao mudar. (19) Jer mudrost ovoga svijeta ludost je pred Bogom. Ta zapisano stoji: "On hvata mudre u lukavstvu njihovu"; (20) i opet: "Gospod poznaje misli mudrih, da su one isprazne." (21) Prema tome, neka se niko ne diči ljudima. Jer sve pripada vama, (22) bio Pavao, ili Apolon, ili Kefa, ili svijet, ili život, ili smrt, ili sadašnjost, ili budućnost; sve pripada vama, (23) vi pripadate Pomazaniku, a Pomazanik pripada Bogu.

Pomazanikove sluge

4 Neka svako misli o nama ovako: kao o slugama Pomazanikovim i upraviteljima tajni Božijih. (2) Od upravitelja se k tome traži da su pouzdani. (3) A meni nije stalo da me sudite vi, ili ljudski sud; zapravo, ja ni sam sebe ne sudim. (4) Jer ja nisam ničega svjestan protiv sebe, ali nisam time opravdan; a Gospod je taj koji me ispituje. (5) Zato ne sudite prije vremena, nego čekajte dok dođe Gospodin, koji će iznijeti na svjetlo stvari sakrivene u tmini i otkriti nakane srdaca; i tad će svako primiti pohvalu od Boga.
(6) A ovo sam ja, braćo i sestre, primijenio na se i Apolona radi vas, da biste na nama naučili da ne prekoračujete ono što je zapisano, da se niko od vas ne bi uzoholio u korist jednog protiv drugog. (7) Jer ko tebi daje prednost? Šta ti imaš što nisi primio? A ako si to stvarno primio, što se hvališ kao da to nisi primio?
(8) Već ste se zasitili! Već ste se obogatili! Postali ste kraljevi bez nas! A uistinu volio bih da ste postali kraljevi, da i mi vladamo s vama. (9) Jer mislim da je Bog predočio nas apostole kao posljednje od svih, kao osuđenike na smrt, jer smo postali prizorom svijetu, anđelima i ljudima. (10) Mi smo ludi zarad Pomazanika, a vi ste pametni kroz Pomazanika; mi smo slabi, a vi jaki; vi ste istaknuti, a mi bez časti. (11) Do ovoga časa mi smo i gladni i žedni, i slabo odjeveni, i tuku nas, i beskućnici smo, (12) i mučimo se radeći vlastitim rukama; kad nas grde, mi blagosiljamo; kad nas progone, mi trpimo; (13) kad nas kleveću, pokušavamo biti pomirljivi; postali smo kao otpad svijeta, svačiji izmet, sve do danas.
(14) Ne pišem ovo da vas zasramim, nego da vas opomenem kao svoju voljenu djecu. (15) Jer možete imati bezbroj odgajatelja u vjeri u Pomazanika, a ipak nemati mnogo očeva, jer kroz Pomazanika Isusa ja vam postadoh otac kad sam propovijedao Radosnu vijest. (16) Zato vas molim ugledajte se na me. (17) Iz tog sam vam razloga poslao Timoteja, koji je moje voljeno i vjerno dijete kroz Gospodina, i on će vas podsjetiti na način kako živim kao sljedbenik Pomazanika, onako kako ja podučavam svugdje u svakoj zajednici.
(18) Neki su se uzoholili, kao da vam ja neću doći. (19) A doći ću vam uskoro, ako Gospod da, i saznat ću ne kakve su riječi onih koji su oholi, već kakva je moć njihova. (20) Jer kraljevstvo Božije nije u riječima, nego u moći. (21) Šta biste više voljeli? Da vam dođem sa šibom ili s ljubavlju i duhom blagosti?

Ukor nemoralu

5 Zbilja se priča da među vama ima razvrata, a takvog razvrata nema ni među poganima, da jedan imade ženu oca svog. (2) Uzoholili ste se, a niste umjesto toga bili u žalosti, da bi onaj koji je počinio to djelo bio uklonjen iz vaše sredine.
(3) Jer ja, iako odsutan tijelom, ali prisutan duhom, već sam presudio onom koji je takvo što učinio, kao da sam prisutan. (4) Kad se u ime našega Gospodina Isusa sastanete, i ja s vama duhom, sa snagom našega Gospodina Isusa (5) predajte takvog sotoni radi propasti njegove grešne naravi, da bi njegov duh bio spašen u dan Gospodina.
(6) Vaše hvalisanje nije dobro. Zar ne znate: od malo kvasca nakvasa čitava gruda tijesta? (7) Očistite stari kvasac da biste bili nova gruda, kao što ste zbilja beskvasni. Jer je i Pomazanik, naše janje za Pesah, žrtvovan. (8) Zato svetkujmo blagdan, ne sa starim kvascem, ni s kvascem zlobe i opačine, nego s beskvasnim hljebom iskrenosti i poštenja.
(9) Pisao sam vam u svome pismu da se ne družite s razvratnim ljudima; (10) nisam nikako mislio na razvratne ljude ovoga svijeta ni lakome ni varalice ni kumiropoklonike, jer biste tad morali izići iz svijeta. (11) A zapravo, pisao sam vam da

se ne družite ni s kojim takozvanim bratom ako je on razvratnik, ili lakomac, ili kumiropoklonik, ili psovač, ili pijanica, ili varalica, čak ni da jedete s takvim. (12) Jer šta se mene tiču oni vani, da im ja sudim? Zar vi ne sudite onima koji su unutra? (13) A onima koji su vani sudit će Bog. Uklonite zlikovca iz svoje sredine.

Sporovi među vjernicima

6 Usuđuje li se iko od vas, kad ima spor sa drugima, tražiti pravdu pred nepravednim, a ne pred pravovjernim? (2) Zar ne znate da će pravovjerni suditi svijetu? Ako svijetu sudite vi, zar niste sposobni ispitivati sitne slučajeve? (3) Zar ne znate da ćemo suditi anđelima, a kamoli o svakidašnjim pitanjima? (4) Pa ako imate sudnice koje se bave svakidašnjim pitanjima, postavljate li za suce one bez imalo ugleda u zajednici? (5) Ovo govorim na vašu sramotu. Može li biti da među vama nema jednog mudrog čovjeka koji bi mogao presuditi između svoje braće, (6) nego brat tuži brata, i to pred nevjernicima? (7) Zapravo, za vas je već poraz što imate parnice jedni s drugima. Zašto radije ne pretrpjeti nepravdu? Zašto radije ne biti prevaren? (8) Naprotiv, upravo vi nanosite nepravdu i varate. To činite čak svojoj braći.
(9) Zar ne znate da nepravedni neće naslijediti kraljevstvo Božije? Ne dajte da vas varaju; ni razvratnici, ni kumiropoklonici, ni preljubnici, ni muški bludnici, ni oni koji liježu s njima, (10) ni lopovi, ni lakomci, ni pijanice, ni psovači, ni varalice – neće naslijediti kraljevstvo Božije. (11) Takvi su bili neki od vas; ali ste se oprali, ali ste se posvetili, ali ste se opravdali u imenu Gospodina Isusa Pomazanika i u Duhu našega Boga.

Tijelo je Gospodnje

(12) [Vi kažete:] "Sve mi je dopušteno zakonom" – ali nije sve korisno. "Sve mi je dopušteno zakonom" – ali ništa nada mnom neće gospodariti. (13) [Vi kažete:] "Hrana je za trbuh i trbuh je za hranu." Ali Bog će ih oboje uništiti. Tijelo nije za razvrat, nego za Gospodina, i Gospodin je za tijelo. (14) A Bog nije samo podigao iz mrtvih Gospodina, nego će podići i nas svojom moći. (15) Zar ne znate da su vaša tijela udovi Pomazanikovi? Hoću li onda ja otkinuti udove Pomazanikove i učiniti ih udovima bludnice? Daleko bilo! (16) Zar ne znate da ko se pridruži bludnici postaje jedno tijelo s njom? Jer se veli: "Dvoje će postati jedno tijelo." (17) A onaj koji se pridruži Gospodinu postaje jedan duh s njim.
(18) Bježite od razvrata! Svaki drugi grijeh koji čovjek počini izvan je tijela, a razvratnik čini grijeh protiv vlastitog tijela. (19) Ili, zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji je u vama, kojeg imate od Boga, i da ne pripadate sami sebi? (20) Jer vi ste kupljeni za [veliku] cijenu: zato slavite Boga svojim tijelom.

Učenje o braku

7 Sad o onom o čemu ste pisali: [Vi kažete:] "Dobro je za čovjeka da ne dotiče žene." (2) Ali da se spriječi razvrat, neka svaki muškarac ima vlastitu ženu, i svaka žena neka ima vlastitog muškarca. (3) Muž mora ispunjavati svoju dužnost prema ženi, a isto tako i žena prema svome mužu. (4) Žena nema vlasti nad svojim tijelom, nego ima muž, a isto tako i muž nema vlasti nad svojim tijelom, nego ima žena. (5) Jedno drugom se nemojte uskraćivati, osim po dogovoru na neko vrijeme, da biste imali vremena za molitvu, i opet se sastanite da vas sotona ne bi iskušao, jer se ne možete suzdržati. (6) Ali o ovom ja govorim kao o nečem što je dopušteno, ne kao o zapovijedi. (7) A ja bih želio da su svi ljudi baš kao ja. Ipak, svako ima od Boga vlastiti dar, neko ovakav, a neko onakav.
(8) A neoženjenim i udovicama velim da je za njih dobro da ostanu kao i ja. (9) Ali ako se ne mogu uzdržati, neka se žene i udaju, jer je bolje ženiti se i udavati nego izgarati od strasti.
(10) A oženjenima dajem upute, ne ja, nego Gospod, da se žena ne treba rastavljati od svoga muža, (11) ali ako se rastavi, mora ostati neudata ili se pomiriti sa svojim mužem, i da se muž ne treba razvoditi od svoje žene.
(12) A ostalim velim ja, ne Gospodin, da ako bilo koji brat ima ženu nevjernicu, i ona pristane živjeti s njim, ne smije se razvoditi od nje. (13) I žena koja ima muža nevjernika, a on pristane živjeti s njom, ona ne smije otpuštati svoga muža. (14) Jer muža nevjernika posvećuje žena njegova, a ženu nevjernicu posvećuje njezin muž vjernik; inače bi vaša djeca bila nečista, a sad su sveta. (15) Ali ako se bračni drug želi rastaviti, neka ode; brat ili sestra u takvim slučajevima nisu vezani, nego nas je Bog pozvao na mir. (16) Jer kako znaš, ženo, hoćeš

li spasiti svoga muža? Ili kako znaš, mužu, hoćeš li spasiti svoju ženu?

Živite kako vas je Bog pozvao

(17) Samo onako kako je Bog dodijelio svakom, kako je Bog svakog pozvao, tako neka taj živi. I tako ja naređujem u svim zajednicama. (18) Je li iko pozvan kad je već bio obrezan? Neka ne traži da ukloni znakove obrezanja. Je li iko pozvan kad je bio neobrezan? Neka se ne obrezuje. (19) Obrezivanje ne vrijedi ništa, i neobrezivanje ne vrijedi ništa, već čuvanje zapovijedi Božijih. (20) Svako mora ostati u onom stanju u kojem se zatekao kad je pozvan.
(21) Jesi li bio rob kad si pozvan? Ne brini za to; nego ako i možeš postati slobodan, radije to iskoristi. (22) Jer onaj koji je pozvan da pripadne Gospodinu kao rob Gospodinov je slobodnjak; isto tako, onaj koji je pozvan kao slobodan Pomazanikov je rob. (23) Vi ste kupljeni za [veliku] cijenu; ne budite robovi ljudima. (24) Braćo i sestre, neka svako ostane s Bogom u onom stanju u kojem se zatekao kad je pozvan.

Da li se vjenčati kad nastupe nevolje?

(25) A za djevice nema zapovijedi od Gospodina, nego ja iznosim svoje mišljenje kao onaj koji je milošću Gospodnjom dostojan povjerenja. (26) Mislim da je ovo dobro kad se uzme u obzir sadašnja nevolja, da je dobro za čovjeka da ostane kakav jeste. (27) Jesi li vezan za ženu? Ne traži da se rastaviš. Jesi li slobodan od žene? Ne traži ženu. (28) Ali ako se oženiš, nisi zgriješio, i ako se djevica uda, nije zgriješila. Ali takve će snaći nevolja u ovom životu, a ja vas pokušavam poštedjeti. (29) A ovo velim, braćo i sestre, vrijeme je okraćalo, tako da od sada pa nadalje oni koji imaju žene trebaju biti kao da nemaju nijednu, (30) i oni koji plaču – kao da ne plaču, i oni koji se raduju – kao da se ne raduju, i oni koji kupuju – kao da ne posjeduju, (31) i oni koji koriste svijet – kao da ga ne koriste potpuno, jer nestaje oblika ovoga svijeta.
(32) A ja hoću da budete bez brige. Onaj koji nije oženjen brine se za poslove Gospodinove, kako će ugoditi Gospodinu, (33) a onaj koji je oženjen brine se za poslove ovosvjetske, kako će ugoditi ženi svojoj; (34) tako je on podijeljena srca. Neudata žena i djevica brinu se za poslove Gospodinove, da se predaju Bogu i u tijelu i u duhu, a ona koja je udata brine se za poslove ovosvjetske, kako će ugoditi svome mužu. (35) To govorim za vaše dobro; ne da vas u nečemu sprečavam, nego da promičem ono što je primjereno i da osiguram neometanu privrženost Gospodu.
(36) Ali ako iko misli da postupa nedolično sa svojom zaručnicom, ako je nju prošla mladost, i ako mora tako biti, neka učini kako želi, neće zgriješiti; neka se vjenčaju. (37) A onaj koji je čvrst u srcu svome, koji nije s prinudom, već vlada svojom voljom, te riješi u svom srcu da čuva nju kao svoju zaručnicu, on dobro čini. (38) Tako, dakle, i onaj koji se ženi svojom zaručnicom čini dobro, a onaj koji se ne ženi čini bolje.
(39) Žena je vezana sve dok joj je muž živ, ali ako joj muž umre, slobodna je da se uda za koga želi, ali samo ako on pripada Gospodinu. (40) Ali ja sam mišljenja da je ona sretnija ako ostane kakva jeste, i mislim da i ja imam Duha Božijega.

O hrani prinesenoj kumirima

8 Sad što se tiče onoga što se žrtvuje kumirima [vi kažete:] "Svi imamo znanje." Mi to znamo. Ovo znanje čini ljude oholim, a ljubav ih izgrađuje.
(2) Ako neko misli da zna nešto, još nije spoznao kako treba znati, (3) ali ako neko voli Boga, njega Bog poznaje.
(4) Zato, što se tiče jedenja onoga što je žrtvovano kumirima, [vi kažete:] "Ne postoji nešto kao kumir na svijetu", i "Ima samo jedan Bog." Mi to znamo.
(5) Jer i da ima takozvanih bogova bilo na nebu bilo na zemlji, kao što doista ima mnogo bogova i mnogo gospodara, (6) za nas ipak ima samo jedan Bog, Otac, od koga je sve i za koga mi postojimo, i jedan Gospodin – Isus Pomazanik, po kome je sve i po kome mi postojimo.
(7) Ipak, nemaju svi ljudi ovo znanje; a neki, navikli na kumira sve do sada, jedu hranu kao da je žrtvovana kumiru; i njihova je savjest, budući slaba, okaljana. (8) A hrana nas neće približiti Bogu; niti smo lošiji ako ne jedemo, niti bolji ako jedemo.
(9) Ali pazite da ova vaša sloboda ne postane nekako kamen spoticanja slabima. (10) A ako neko vidi tebe, koji imaš znanje, gdje jedeš u kumirskom hramu, zar neće njegova savjest, ako je on slab, biti ohrabrena da jede ono žrtvovano kumirima? (11) Tako zbog tvoga znanja propada onaj koji je slab, brat ili sestra zarad kojih je Pomazanik umro. (12)

I tako, griješeći protiv braće i sestara i ranjavajući njihovu savjest kad je slaba, griješite protiv Pomazanika. (13) Zato, ako hrana navodi moga brata ili sestru da posrne, nikad više neću jesti mesa, da ih ne navedem da posrnu.

Pavlovo korištenje slobodom

9 Zar ja nisam slobodan? Zar ja nisam apostol? Zar nisam vidio našega Gospodina Isusa? Zar vi niste moje djelo u službi Gospodinu? (2) Ako drugima nisam apostol, barem vama jesam; kao sljedbenici Gospodina vi ste pečat moga apostolstva.
(3) Evo moje odbrane onima koji me ispituju: (4) zar mi nemamo pravo jesti i piti? (5) Zar nemamo pravo povesti sa sobom ženu vjernicu, baš kao i ostali apostoli i braća Gospodnja i Kefa[4]? (6) Ili samo ja i Barnaba nemamo pravo suspregnuti se od rada? (7) Ko u bilo koje vrijeme služi kao vojnik o svom trošku? Ko sadi vinograd, a ne jede njegova ploda? Ili, ko čuva stado, a mlijeka od tog stada ne pije?
(8) Govorim li ja ovo po ljudskom sudu? Zar i Zakon ovo ne kaže? (9) Jer stoji zapisano u Mojsijevu zakonu: "Ne zavezuj usta volu kad vrše." Je li se za volove Bog brine? (10) Ili, govori li on sasvim radi nas? Da, ta radi nas je to zapisano, jer orač treba orati u nadi, i vršač vršiti u nadi da će dobiti dio ljetine. (11) Ako smo vam sijali duhovna dobra, je li previše ako požanjemo vaša zemaljska dobra? (12) Ako drugi dijele pravo nad vama, zar mi nemamo veće? Ipak, to pravo mi nismo koristili, već trpimo sve da ne bismo prouzročili prepreku Radosnoj vijesti Pomazanikovoj. (13) Zar ne znate da oni koji obavljaju svete službe jedu hramsku hranu i da oni koji redovno poslužuju na žrtveniku imaju svoj dio sa žrtvenika? (14) Tako je i Gospod naredio onima koji navješćuju Radosnu vijest da žive od Radosne vijesti.
(15) A ja nisam iskoristio ništa od toga. I ne pišem ovo da se tako postupi u mom slučaju, jer bolje bi mi bilo da umrem nego da mi ko učini ispraznim razlog za ponos. (16) Ta ako propovijedam Radosnu vijest, to mi ne daje povoda da se hvalim, jer mi je obaveza nametnuta; teško meni ako ne propovijedam Radosnu vijest. (17) Ako to činim dobrovoljno, imam nagradu, a preko volje činim li, povjerena mi je služba upravljanja. (18) Koja je onda moja nagrada? Da, kad propovijedam Radosnu vijest, nudim tu vijest bez naplate, da ne iskoristim potpuno svoje pravo u propovijedanju Radosne vijesti.
(19) Jer iako sam ja slobodan od svih ljudi, učinio sam sebe robom svima, da ih više pridobijem. (20) Jevrejima sam postao kao Jevrej da bih pridobio Jevreje. Oni su podložni Zakonu, a iako sam nisam podložan Zakonu, postao sam kao oni, da bih pridobio one koji su podložni Zakonu; (21) ostalim narodima, koji su bez Zakona, postao sam kao onaj bez Zakona, iako nisam bez zakona Božijeg, nego podložan zakonu Pomazanikovu, da bih pridobio one koji su bez Zakona. (22) Slabima [u vjeri] postao sam slab da bih pridobio slabe; postao sam sve svim ljudima da bih na sve načine neke spasio. (23) Sve to činim radi Radosne vijesti, da bih imao udjela u njoj.
(24) Zar ne znate da oni koji trče u utrci, svi se utrkuju, ali samo jedan dobija nagradu? Trčite tako da pobijedite. (25) Svako ko se natječe u igrama uzdržava se u svemu. To, dakle, čini da primi prolazan vijenac, a mi neprolazan. (26) Zato ja tako trčim, ne kao bez cilja; ja tako udaram pesnicom, ne kao da tučem vjetar, (27) već nanosim modrice svome tijelu i pretvaram ga u svoga roba, da nakon što drugima budem propovijedao, ne budem sam isključen.

Izbjegavajte Israilove greške

10 Jer ja želim da vi znate, braćo i sestre, da su naši očevi svi bili pod oblakom i da su svi prošli kroz more;[5] (2) i svi su bili umočeni u oblak i u more, da bi bili Mojsijevi sljedbenici, (3) i svi su jeli istu duhovnu hranu, (4) i svi su pili isto duhovno piće, jer su pili iz duhovne stijene koja ih je pratila, a ta stijena bio je Pomazanik. (5) Ipak, većinom njih Bog nije bio zadovoljan, jer su oni mrtvi popadali u pustinji.
(6) A ti su se događaji zbili nama za primjer, da mi ne bismo žudjeli za zlim stvarima, kao što su i oni žudjeli. (7) Ne budite kumiropoklonici, kao što su neki od njih bili; kao što stoji zapisano: "Narod posjeda da jede i pije, pa onda ustade da se orgijama preda." (8) Ne ponašajmo se razvratno, kao što su se neki od njih ponašali razvratno, te je dvadeset i tri hiljade palo u jednom danu. (9) I ne stavljajmo

[4] Tj. Petar.

[5] Bog je štitio i vodio Israilce u vrijeme proroka Mojsija pomoću oblaka i omogućio im da prijeđu more kao po suhu. V. Izlazak 13:20–14:31.

na kušnju Pomazanika, kao što su ga neki od njih na kušnju stavljali, pa su od zmija umrli. (10) I ne gunđajte, kao što su neki od njih gunđali, pa ih je zatro anđeo Zatornik.
(11) A to se njima dogodilo da bude primjer, i zapisano je za opomenu nama, kojima je došao kraj vremena. (12) Zato, neka onaj koji misli da stoji pazi da ne padne. (13) Nikakvo vas iskušenje nije zadesilo osim onoga koje je obično, ljudsko; a Bog je vjeran i neće dopustiti da budete iskušani preko onog što možete podnijeti, ali će s iskušenjem osigurati i izlaz, pa ćete ga moći podnijeti.
(14) Zato, dragi moji prijatelji, držite se podalje od kumiropoklonstva. (15) Govorim vam kao pametnima; vi prosudite šta ja govorim. (16) Zar nije pehar blagoslova za koji zahvaljujemo [Bogu] zajedništvo u krvi Pomazanikovoj? Zar nije hljeb koji lomimo zajedništvo u tijelu Pomazanikovu? (17) Ako je jedan hljeb, mi, kojih ima mnogo, jedno smo tijelo, jer svi dijelimo jedan hljeb. (18) Pogledajte narod israilski; zar oni koji jedu žrtve nemaju zajedništva u žrtveniku? (19) Šta želim time reći? Da je ono žrtvovano kumirima nešto, ili da je kumir nešto? (20) Ne, nego velim da ono što pogani žrtvuju, oni žrtvuju zlodusima, a ne Bogu; a ja neću da vi imate zajedništva sa zlodusima. (21) Ne možete piti pehar Gospodnji i pehar zloduha; ne možete biti sudionici stola Gospodnjeg i stola zloduha. (22) Ili, izazivamo li mi Gospoda na ljubomoru? Jesmo li jači od njega?

Sloboda vjernikâ

(23) "Sve je dopušteno" [kažete vi], ali nije sve korisno. "Sve je dopušteno", ali sve ne izgrađuje. (24) Neka niko ne traži svoje dobro, nego dobro svoga bližnjega. (25) Jedite sve što se prodaje na mesnoj tržnici ne postavljajući pitanja radi savjesti, (26) jer "zemlja je Gospodova, i sve što je u njoj". (27) Ako vas neko od nevjernika pozove na obrok, i vi hoćete da idete, jedite sve što se iznese pred vas ne postavljajući pitanja radi savjesti. (28) Ali kaže li vam neko: "Ovo je meso žrtvovano kumirima", ne jedite ga radi onoga koji vas je obavijestio i radi savjesti; (29) ne mislim na tvoju savjest, nego onoga drugoga. Inače, zašto da mojoj slobodi sudi tuđa savjest? (30) Ako sudjelujem sa zahvalnošću, zašto da me potvaraju zbog onog za što zahvaljujem?
(31) Dakle, bilo da jedete ili pijete ili šta god da činite, činite sve u slavu Božiju. (32) Ne vrijeđajte ni Jevreje ni Grke ni zajednicu Božiju; (33) baš kao što i ja ugađam svim ljudima u svemu, ne tražeći svoju korist, nego korist mnogih da se spase.

11 Ugledajte se u me, baš kao što se i ja ugledam u Pomazanika.

Red u bogoslužju

(2) Sad vas hvalim što me se sjećate u svemu i držite se čvrsto predanja onako kako sam vam ih predao. (3) Ali hoću da shvatite da je Pomazanik glava svakom muškarcu, i da je muž glava ženi, i da je Bog glava Pomazaniku. (4) Svaki muškarac koji, dok se moli ili proriče, ima nešto na glavi sramoti svoju glavu[6]. (5) Ali svaka žena koja se moli ili proriče otkrivene glave[7] sramoti svoju glavu[8], jer je posve ista kao žena kojoj je glava obrijana. (6) Ako se žena ne pokriva, neka se onda i ošiša; ali ako je ženi sramota da se ošiša ili obrije glavu svoju, neka glavu pokrije. (7) Jer muškarac ne treba pokrivati svoju glavu, zato što je on slika i slava Božija, a žena je slava muškarca. (8) Ta nije čovjek od žene, nego žena od muškarca; (9) jer doista muškarac nije stvoren radi žene, nego žena radi muškarca. (10) Zato žena treba da ima vlast nad svojom glavom zbog anđela.
(11) Ipak, što se tiče Gospodina niti je žena nezavisna od muškarca niti je muškarac nezavisan od žene. (12) Jer kao što je žena od muškarca, tako se i muškarac rađa kroz ženu; a sve je od Boga. (13) Prosudite sami: je li dolikuje ženi da se moli Bogu gologlava? (14) Zar vas i sama priroda ne uči da je sramota muškarcu ako ima dugu kosu, (15) a da je ženi ponos ako ima dugu kosu? Jer kosa joj je data za pokrivanje. (16) A ako neko hoće da se svadi oko toga, mi takvog običaja nemamo, niti ga imaju zajednice Božije.

Gospodnja večera

(17) Ali dajući ovu uputu ja vas ne hvalim što se sastajete ne na korist, nego na štetu. (18) Jer, kao prvo, kad se sastajete kao zajednica, čujem da ima razdora među vama, i donekle vjerujem to. (19) Ta mora biti nesloge među vama, jer samo će tako postati jasno koji su među vama oni pravi. (20) Zato kad se sastajete, to nije da se jede Gospodnja

[6] Tj. sramoti Pomazanika.

[7] Ili bez ičega što bi joj pridržavalo kosu.

[8] Tj. svoga muža.

večera, (21) jer svako, kad jede, uzima svoju večeru prvo, te je jedan gladan, a drugi pijan. (22) Šta! Zar vi nemate kuća da u njima jedete i pijete? Ili, prezirete li zajednicu Božiju i sramotite one koji nemaju ništa? Šta da vam kažem? Da vas hvalim? U tome vas neću hvaliti. (23) Jer ja sam primio od Gospoda ono što sam vam i predao, da je Gospodin Isus one noći kad je izdan uzeo hljeb, (24) i kad je zahvalio, razlomio ga je i rekao: "Ovo je tijelo moje, koje je za vas; ovo činite u spomen na me." (25) Isto tako poslije večere on uze pehar pa reče: "Ovaj je pehar novi savez [zapečaćen] mojom krvlju; ovo činite kad god budete iz njega pili, u spomen na me." (26) Jer kad god jedete ovaj hljeb i pijete iz pehara, vi navješćujete smrt Gospodinovu dok on ne dođe.
(27) Zato ko god jede ovaj hljeb ili pije iz ovog pehara nedostojno bit će kriv za tijelo i krv Gospodinovu. (28) A čovjek mora sebe ispitati, i tad neka jede hljeba i pije iz pehara. (29) Jer onaj koji jede i pije jede i pije svoju osudu ako pravo ne prosudi tijelo. (30) Zbog toga su mnogi među vama slabi i bolesni, a neki su usnuli posljednjim snom. (31) A da sami sebi pravo sudimo, ne bismo bili kažnjavani. (32) A kad nam se sudi, Gospod nas odgaja da ne budemo osuđeni zajedno sa svijetom.
(33) Tako, dakle, braćo i sestre moje, kad se sastajete da jedete, pričekajte jedni druge. (34) Ako je ko gladan, neka jede kod kuće, da se ne biste sastali te vas [Bog] osudio. Ostalo ću srediti kad dođem.

Upotreba duhovnih darova

12 A što se tiče duhovnih darova, braćo i sestre, neću da vas ostavim u neznanju. (2) Znate kad ste bili pogani da ste odvođeni u bludnju nijemim kumirima, kako ste god bili vođeni. (3) Zato vam objavljujem da niko ko govori Duhom Božijim ne kaže: "Isus je proklet", i niko ne može reći: "Isus je Gospodin", osim po Duhu Svetom.
(4) A ima raznih darova, ali je isti Duh. (5) I ima raznih službi, ali je isti Gospod. (6) Ima raznih načina da se nešto učini, ali je isti Bog, koji čini sve u svima. (7) Nešto od Duha vidi se u svakome od nas za opće dobro. (8) Jer nekom se daje riječ mudrosti kroz Duha, a nekom riječ znanja po istom Duhu; (9) nekom vjera po istom Duhu, a nekom darovi iscjeljivanja po jedinom Duhu, (10) a nekom činjenje čudesa, a nekom proricanje, a nekom razlikovanje duhova, nekom različiti jezici, a nekom tumačenje jezika. (11) A jedan i isti Duh sve to čini, dijeleći svakom pojedinačno onako kako on hoće.

Pomazanikovo tijelo

(12) Jer baš kao što je tijelo jedno i ima mnogo dijelova, i svi su dijelovi tijela, iako ih je mnogo, jedno tijelo, tako je i Pomazanik. (13) Jer kad smo umočeni, svi smo jednim Duhom postali jedno tijelo, bilo Jevreji ili Grci, bilo robovi ili slobodni ljudi, i svi smo jednim Duhom napojeni.
(14) Jer tijelo nije jedan dio, nego mnogo njih. (15) Ako noga rekne: "Zato što nisam ruka, nisam dio tijela", nije iz tog razloga ona ništa manje dio tijela. (16) I ako uho rekne: "Zato što nisam oko, nisam dio tijela", nije iz tog razloga ono ništa manje dio tijela. (17) Kad bi cijelo tijelo bilo oko, gdje bi bio sluh? Kad bi cijelo bilo sluh, gdje bi bilo čulo mirisa? (18) A Bog je postavio dijelove u tijelu, svaki od njih, onako kako je želio. (19) Kad bi svi oni bili jedan dio, gdje bi bilo tijelo? (20) A dijelova ima mnogo, ali je tijelo jedno.
(21) I ne može oko reći ruci: "Ne trebaš mi", ili opet glava nogama: "Ne trebate mi." (22) Naprotiv, dijelovi tijela koji se čine slabijima potrebni su, (23) i oni dijelovi tijela koje smatramo manje vrijednim, njih obdarujemo s više poštovanja, te posebno se brinemo za dijelove koje ne želimo pokazati, (24) dok dijelovima koji se pokazuju to ne treba. Ali Bog je tako sastavio tijelo, dajući veću čast dijelu koji je nema, (25) da ne bi bilo razdvajanja u tijelu, nego da se dijelovi jednako brinu jedni za druge. (26) Pa ako jedan dio pati, svi pate s njim; ako se jedan dio slavi, svi se dijelovi raduju s njim.
(27) A vi ste Pomazanikovo tijelo, i pojedinačno dijelovi njegovi. (28) I Bog je jedne postavio u zajednici, prvo apostole, drugo proroke, treće učitelje, onda čudotvorce, potom one koji imaju dar iscjeljivanja, one koji pružaju pomoć, one koji imaju dar upravljanja i one koji govore raznim jezicima. (29) Jesu li svi apostoli? Jesu li svi proroci? Jesu li svi učitelji? Čine li svi čuda? (30) Imaju li svi darove iscjeljivanja? Govore li svi drugim jezicima? Tumače li svi? (31) Nego žudite revno za većim darovima. A ja ću vam pokazati još bolji put.

Uzvišenost ljubavi

13 Da govorim jezicima ljudskim i anđeoskim, ali da nemam ljubavi, postao bih bučno zvono ili činela što zveči. (2) Da imam proricanja dar

i da sve tajne znam i sve znanje imam, i svu vjeru
da imam, da planine uklonim – a ljubavi da nemam
– bio bih ništa. (3) I da dadnem sav svoj imetak da
nahranim siromahe, i da predam svoje tijelo da se
hvališem[9], ali da ljubavi nemam, to mi ne bi koristilo.
(4) Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrostiva i nije
ljubomorna; ljubav se ne hvasta i nije ohola, (5) ne
postupa nepristojno; ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti zlo, (6) ne raduje se nepravednosti,
nego se raduje istini; (7) podnosi sve, vjeruje sve,
nada se svemu, trpi sve.
(8) Ljubav nikad ne presušuje, a proricanja će nestati, jezici će umuknuti, znanje će iščeznuti. (9)
Jer naše je znanje nepotpuno, naša su proricanja
djelomična; (10) a kad dođe savršeno, nepotpunog
će nestati. (11) Kad sam bio dijete, govorio sam
kao dijete, mislio kao dijete, rasuđivao kao dijete;
kad sam postao čovjek, odbacio sam ono što je bilo
djetinje. (12) Jer sad u ogledalu vidimo nejasno, ali
ćemo tad licem u lice; sad znam djelomice, ali ću
tad potpuno znati onako kako su i mene potpuno
znali. (13) A sad vjera, nada i ljubav ostaju, to troje;
ali je najveća među njima ljubav.

Dar proricanja i govora tuđim jezicima

14 Težite ljubavi, a revno žudite za duhovnim
darovima, ali posebno da proričete. (2) Jer
ko govori tuđim jezikom ne govori ljudima, nego
Bogu; ta niko ga ne razumije, jer on govori tajne u
duhu. (3) Ali ko proriče govori ljudima da im učvršćuje vjeru, da ih opomene i utješi. (4) Onaj koji govori tuđim jezikom izgrađuje sebe, a onaj koji proriče izgrađuje zajednicu. (5) Želio bih da svi govorite
tuđim jezicima, a još više da proričete; i veći je onaj
koji proriče nego onaj koji govori drugim jezicima,
ukoliko ne protumači, da bi se zajednica izgradila.
(6) A sad, braćo i sestre, da vam dođem govoreći jezicima, od kakve bih vam koristi bio ako ovo
što govorim ne sadrži neko otkrovenje ili znanje
ili proročanstvo ili pouku? (7) Tako je i s beživotnim sviralima što proizvode zvuk, kao što su frula
ili harfa, kako će iko znati koji se napjev svira ako
nema razlike u zvukovima? (8) Opet, ako truba
ne daje jasan zvuk, ko će se spremiti za boj? (9)
Tako je i s vama. Ako ne govorite razgovijetne riječi svojim jezikom, kako će iko znati šta govorite?
Samo ćete govoriti u vjetar. (10) Nesumnjivo ima
na svijetu svakovrsnih jezika, ali nijedan od njih
nije bez značenja. (11) Ako, dakle, ne razumijem
značenje onog što neko govori, ja sam tom govorniku tuđinac, i on je meni tuđinac. (12) Tako je i s
vama. Ako ste željni duhovnih darova, nastojte da
se odlikujete u darovima koji izgrađuju zajednicu.
(13) Zato ko god govori nekim jezikom neka se
moli da može protumačiti ono što govori. (14) Jer
ako se ja molim nekim jezikom, moj se duh moli,
ali je um moj jalov. (15) Šta da onda činim? Molit ću se duhom, ali ću se moliti i umom; pjevat ću
duhom, ali ću pjevati i umom. (16) Kako će inače
onaj koji stoji na mjestu neupućenog reći "amen"
na tvoju zahvalu ako ti blagosiljaš samo duhom, jer
on ne zna šta ti govoriš? (17) Možda je tvoja molitva zahvalnica lijepa, ali drugi se ne izgrađuje. (18)
Ja zahvaljujem Bogu što govorim jezicima više od
svih vas; (19) ipak, u zajednici želim progovoriti
pet riječi svojim umom da bih i druge poučio, radije nego deset hiljada riječi u nekom tuđem jeziku.
(20) Braćo i sestre, ne budite djeca u mišljenju, a
opet budite djetešca u zlu, ali u mišljenju budite
zreli. (21) U Zakonu stoji zapisano: "Po ljudima
stranih jezika i usnama stranaca ja ću govoriti ovom
narodu, ali ni tad me neće poslušati", veli Gospod.
(22) Tako su, dakle, jezici dati kao znak, ne onima
koji vjeruju, nego nevjernicima, a proricanje nije za
nevjernike, nego za one koji vjeruju. (23) Zato ako
se sva zajednica okupi i svi govore jezicima, i uđu
neupućeni ljudi ili nevjernici, neće li oni reći da ste
vi ludi? (24) Ali ako svi proriču, i uđe nevjernik ili
neupućeni, njega svi kore, njega svi osuđuju, njega
svi zovu da položi račun; (25) otkrivaju se tajne njegova srca; i tako će on ničice pasti i klanjati se Bogu,
očitujući da je Bog doista među vama.
(26) Šta da se tada čini, braćo i sestre? Kad se okupite, svaki ima psalam, pouku ima, objavu ima,
jezik ima, tumačenje ima. Neka se sve čini radi
izgradnje [zajednice]. (27) Ako ko govori jezikom,
neka to čine dvojica ili najviše trojica, i svaki po
redu, a jedan neka tumači; (28) ali ako nema tumača, neka šuti u zajednici; i neka govori sebi i
Bogu. (29) Neka dvojica ili trojica proroka govore,
a drugi neka prosuđuju. (30) A ako se objava spusti drugom koji sjedi blizu, prvi neka šuti. (31) Ta
možete svi jedan za drugim proricati, da svi nauče
i da se svi ohrabre. (32) A duhovi proroka podvrgnuti su prorocima (33) kao u svim zajednicama
pravovjernih, jer Bog nije Bog nereda, nego mira.

[9] U nekim rukopisima stoji *da ja budem spaljen*.

(34) Neka žene na sastancima zajednice slušaju i šute; jer njima nije dopušteno pričati, nego neka se podrede, onako kako i Zakon kaže. (35) Ako žele nešto naučiti, neka pitaju svoje muževe kod kuće, jer ne dolikuje ženi da priča u zajednici.[10]
(36) Je li od vas[11] najprije potekla riječ Božija? Ili, je li samo vama došla? (37) Ako iko misli da je prorok ili da ima duhovne moći, neka prizna da je ovo što vam ja pišem zapovijed Gospodnja. (38) Ali ako neko to ne prizna, njega ne treba priznati.
(39) Zato, braćo i sestre moje, revno žudite da proričete, i ne branite da se govori jezicima. (40) Ali sve se mora činiti pristojno i uredno.

Pomazanik je stvarno uskrsnuo

15 Sad hoću da vas podsjetim, braćo i sestre, na Radosnu vijest, koju sam vam propovijedao, koju ste i primili, u kojoj i stojite, (2) po kojoj ćete biti i spašeni ako se budete čvrsto držali riječi koju sam vam propovijedao – osim ako ste vjerovali uzalud.
(3) Jer sam vam predao najprije ono što sam i primio, da je Pomazanik prema Pismima umro radi naših grijeha, (4) i da je pokopan, i da je uskrsnuo treći dan prema Pismima, (5) i da se ukazao Kefi[12], potom Dvanaesterici. (6) Poslije toga ukazao se odjednom braći kojih je bilo više od pet stotina, od kojih je većina i sad živa, a neki su umrli; (7) potom se ukazao Jakovu, onda svim apostolima; (8) i naposljetku se ukazao i meni kao nedonoščetu. (9) Jer ja sam najmanji među apostolima, i nisam dostojan da me zovu apostolom, jer sam progonio zajednicu Božiju.
(10) Ali milošću Božijom ja sam ono što jesam, i njegova milost prema meni nije bila uzaludna; a ja sam se trudio i više nego oni svi, ali ne ja, nego milost Božija sa mnom. (11) Dakle, bilo ja ili oni, tako mi propovijedamo i tako ste vi povjerovali.
(12) A ako se propovijeda da je Pomazanik uskrsnuo, kako onda neki među vama govore da nema uskrsnuća? (13) Ako nema uskrsnuća, nije ni Pomazanik uskrsnuo; (14) i ako Pomazanik nije uskrsnuo, onda je naše propovijedanje isprazno, ispraznа je i vaša vjera. (15) Povrh toga, ispadamo čak lažni svjedoci Božiji, jer smo posvjedočili da je Bog podigao iz mrtvih Pomazanika, kojeg nije podigao ako mrtvi zapravo ne uskrsavaju. (16) Jer ako mrtvi ne uskrsavaju, ni Pomazanik nije uskrsnuo; (17) a ako Pomazanik nije uskrsnuo, vaša je vjera bezvrijedna; još ste vi u svojim grijesima. (18) Tad su propali oni koji su pripadali Pomazaniku kad su umrli.
(19) Ako se uzdamo u Pomazanika samo u ovom životu, nas treba od svih ljudi najviše sažalijevati.
(20) Ali Pomazanik je doista uskrsnuo, prvi od onih koji su umrli. (21) Jer kako je po čovjeku došla smrt, po čovjeku je došlo i uskrsnuće mrtvih. (22) Jer kao što je Adam donio svima smrt, tako će i Pomazanik svima donijeti život. (23) Ali svaki u svom redu: Pomazanik najprije, potom oni koji su Pomazanikovi u vrijeme njegova dolaska, (24) potom će doći kraj kad on preda kraljevstvo Bogu Ocu, kad ukine svu vladavinu i svu vlast i moć. (25) Jer on mora vladati dok ne baci svoje neprijatelje pod noge. (26) Posljednji neprijatelj koji će biti uništen jest smrt. (27) Jer: "On[13] mu je sve pod noge potčinio." A kad rekne: "Sve je potčinjeno", jasno je da je izuzet onaj koji mu je sve potčinio. (28) Kad mu bude sve potčinjeno, onda će se i sam Sin potčiniti onom koji je njemu sve potčinio, da Bog bude sve u svemu.
(29) Inače, šta će onda činiti oni koji se umaču za mrtve? Ako mrtvi uopće ne uskrsavaju, zašto se onda oni umaču za njih? (30) Zašto smo i mi u opasnosti svaki čas? (31) Braćo i sestre, kunem se svojim ponosom na vas, da kao sljedbenik Pomazanika Isusa, našeg Gospodina, svaki dan umirem.
(32) Ako sam se iz ljudskih pobuda borio s "divljim zvijerima"[14] u Efezu, šta mi to koristi? Ako mrtvi ne uskrsavaju – "Jedimo i pijmo, jer sutra mremo." (33) Ne dajte da vas zavedu: "Loše društvo kvari ćudoređe." (34) Budite razboriti kao što trebate biti, i prestanite griješiti; jer neki ne znaju za Boga. Ovo govorim na vašu sramotu.
(35) Ali neko će reći: "Kako uskrsavaju mrtvi? I s kakvim tijelom dolaze?" (36) Budalo! Ono što ti posiješ ne oživljuje ako ne umre; (37) i ono što siješ, ti ne siješ tijelo koje će postati, već golo zrno, možda pšenice ili nečeg drugog. (38) A Bog mu daje tijelo kakvo hoće, i svakoj sjemenci njeno vlastito tijelo.
(39) Nije svako meso isto, jedno je ljudsko, a drugo životinjsko, jedno je ptičije, a drugo riblje. (40) Postoje i nebeska tijela i zemaljska tijela, ali sjaj je nebeskoga jedno, a sjaj zemaljskoga drugo. (41) Jedan

[10] Neki rukopisi 34. i 35. stavak navode nakon 40. stavka.

[11] Tj. Korinćani.

[12] Tj. Petru.

[13] Tj. Bog.

[14] Tj. razularenom svjetinom.

je sjaj Sunca, a drugi sjaj Mjeseca, a treći sjaj zvijezda; jer zvijezda se od zvijezde po sjaju razlikuje.
(42) Takvo je i uskrsnuće mrtvih. Tijelo koje se sije propadne, a ono koje se podiže neće propasti; (43) sije se u sramoti, podiže se u slavi; sije se u slabosti, podiže se u moći; (44) sije se kao tijelo prirodno, podiže se kao tijelo duhovno. Ako postoji prirodno tijelo, postoji i duhovno.
(45) Tako i stoji zapisano: "Prvi čovjek, Adam, živim bićem postade." Posljednji Adam[15] postade duhom koji daje život. (46) Ali duhovno nije prvo, nego prirodno, pa potom duhovno. (47) Prvi je čovjek od zemlje, zemljan; drugi je čovjek s neba. (48) Kakav je zemljani, takvi su i oni koji su zemljani, a kakav je nebeski, takvi su i oni koji su nebeski. (49) Baš onako kako smo nosili lik zemljanog, nosit ćemo i lik nebeskog.
(50) Sad kažem ovo, braćo i sestre: tijela od krvi i mesa ne mogu baštiniti kraljevstvo Božije, niti ono što je propadljivo ima nasljedstva u onom što ne propada. (51) Vidite, kazujem vam tajnu; nećemo svi umrijeti, ali ćemo se svi promijeniti (52) u trenutku, u tren oka, na zvuk posljednje trube; jer truba će se začuti, i mrtvi će uskrsnuti kao oni koji ne truhnu, i mi ćemo se promijeniti. (53) Jer ovo propadljivo tijelo mora se ogrnuti nepropadljivošću, i ovo smrtno tijelo mora se ogrnuti besmrtnošću. (54) A kad se ovo propadljivo tijelo ogrne nepropadljivošću, i ovo smrtno ogrne besmrtnošću, tad će se ispuniti kazivanje što je zapisano: "Smrt je progutana u pobjedi."
(55) "O smrti, gdje je pobjeda tvoja?
O smrti, gdje je žaoka tvoja?"
(56) Žaoka je smrti grijeh, a moć je grijeha Zakon;
(57) a hvala Bogu, koji nam dade pobjedu kroz našega Gospodina Isusa Pomazanika!
(58) Zato, braćo moja draga i sestre, budite postojani, nepokolebljivi, predajte se potpuno djelu Gospodnjem, znajući da vaš trud u službi Gospodinu nije uzaludan.

Upute i pozdravi

16 Što se tiče prikupljanja za pravovjerne, onako kako sam dao upute zajednicama u Galaciji, tako i vi činite. (2) Prvoga dana u svakoj sedmici[16] neka svaki od vas ostavlja nastranu i štedi, koliko bude mogao, da se ništa ne prikuplja kad ja dođem. (3) Kad stignem, poslat ću s pismima one koje vi odobrite da odnesu vaš dar u Jerusalem; (4) ako bude priličilo da i ja pođem, oni će ići sa mnom.
(5) A doći ću vam kad prođem Makedoniju, jer ću prolaziti kroz Makedoniju; (6) i možda ću ostati kod vas, ili čak prezimiti, da me ispratite kamo god pođem. (7) Jer ja ne želim da vas sad vidim samo u prolazu; ta nadam se da ću ostati kod vas jedno vrijeme, ako Gospod dopusti. (8) Ali ću ostati u Efezu do Pedesetog dana[17], (9) jer su mi se otvorila široka vrata za djelotvornu službu, a protivnika je mnogo.
(10) Ako Timotej dođe, gledajte da bude kod vas bez straha, jer on radi Gospodnje djelo kao i ja.
(11) Dakle, neka ga niko ne prezire. Nego, ispratite ga u miru da k meni dođe, jer ga ja očekujem s braćom i sestrama.
(12) A što se tiče našeg brata Apolona, silno sam ga sokolio da vam dođe s ostalom braćom, i nikako nije sad želio poći, ali će doći kad mu se ukaže prilika.
(13) Budite na oprezu, čvrsto stojte u vjeri, držite se kao muškarci, budite jaki. (14) Sve što činite neka bude u ljubavi.
(15) Sad vas molim, braćo i sestre – vi znate da su Stefanini ukućani bili prvi koji su se obratili u Ahaji, i da su se posvetili službi pravovjernima – (16) da se i vi pokoravate takvim ljudima i svakome koji pomaže u poslu i trudi se. (17) Radujem se dolasku Stefane, Fortunata i Ahajika, jer su oni nadoknadili vašu odsutnost. (18) Oni su okrijepili moj i vaš duh. Zato priznajte takve ljude.
(19) Pozdravljaju vas zajednice azijske[18]. Od srca vas pozdravljaju kao sljedbenici Gospodina Akvila i Priska zajedno sa zajednicom koja se sastaje u njihovoj kući. (20) Pozdravljaju vas sva braća. Pozdravite jedni druge svetim poljupcem.
(21) Ja, Pavao, pišem ovaj pozdrav svojom rukom.
(22) Ako ko ne voli Gospodina, neka bude izopćen. Maranata[19]! (23) Milost Gospodina Isusa neka bude s vama. (24) Moja ljubav neka bude sa svima vama koji pripadate Pomazaniku Isusu.

[15] Tj. Isus.

[16] Tj. svake nedjelje.

[17] Starogrčki *Pentēkostē* [hēmera]; značajan blagdan kojim se slavi spomen na silazak Svetoga Duha na Isusove učenike poslije uskrsnuća; *Pentekoste* se slavi sedam sedmica (50 dana), a pada na deseti dan po Isusovu uzašašću.

[18] Tj. u tadašnjoj provinciji Aziji.

[19] Hebr. *Gospodine naš, dođi!*

DRUGA POSLANICA APOSTOLA PAVLA KORINĆANIMA

Apostol Pavao napisao je ovu poslanicu u Makedoniji (7:5), vjerovatno ujesen 55. god. n. e. Ona sadrži brojne autobiografske podatke koje Pavao nudi o sebi.
Čini se da je Pavao napisao najmanje četiri poslanice Korinćanima: poslanicu na koju se ukazuje u 1. Korinćanima (5:9), koja je sada izgubljena; 1. Korinćanima; 'strogu' poslanicu (2. Korinćanima 2:3–4); 2. Korinćanima. Nakon što je napisao 1. Korinćanima, Pavao je nastavio svoju misiju u Efezu sve dok nije čuo da ova njegova poslanica nije postigla svoju svrhu. Lažni učitelji dolazili su u Korint izdajući se za apostole. Oni su odbacivali Pavlovo učenje, dovodili u pitanje njegov integritet i odbijali njegov apostolski autoritet. Pavao je stoga morao hitno otići u Korint da sredi situaciju, ali nije uspio u tome. Vratio se u Efez i napisao oštro pismo vjernicima Korinta, pismo koje je izgubljeno. Nakon što je napisao to pismo, Pavao se zabrinuo kako će oni reagirati na njega. Stoga je napustio Efez i otišao u Makedoniju preko Troade (2. Korinćanima 2:12–13). Dok je boravio u Makedoniji, susreo je Tita. Pavao je s olakšanjem primio od njega dobre vijesti u vezi s vjernicima Korinta. Stroga poslanica postigla je svoju svrhu. Pavao je pisao ovu poslanicu iz više razloga: da izrazi svoju radost što su vjernici Korinta na lijep način odgovorili na njegovu oštru poslanicu (1:3–4; 7:8–9, 12–13); da ih izvijesti o svojim nevoljama u provinciji Aziji (1:8–11); da im objasni zašto je promijenio plan svoga putovanja (1:12–2:4); da ih zamoli da oproste čovjeku koji je zapao u seksualni razvrat (2:5–11); da ih upozori da ne surađuju s lažnim učiteljima (6:14–7:1); da im objasni istinsku prirodu i uzvišeni poziv kršćanskog služenja (2:14–7:4); da ih obodri da privedu kraju prikupljanje priloga za uboge vjernike Jerusalema (8–9); da opovrgne onu manju skupinu ljudi u Korintu koja mu se još uvijek protivila (10–13); da pripremi korintske vjernike za svoj skori dolazak (12:14; 13:1–3, 10).

Bog izvor sve utjehe

1 Pavao, apostol Pomazanika Isusa voljom Božijom, i naš brat Timotej, zajednici Božijoj u
Korintu sa svima pravovjernima širom Ahaje.
(2) Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Pomazanika.
(3) Blagoslovljen bio Bog i Otac našega Gospodina Isusa Pomazanika, milosrdni Otac i Bog koji je izvor sve utjehe, (4) koji nas tješi u svoj našoj muci, tako da mi možemo tješiti one koji su u bilo kakvoj muci onako kako nas same tješi Bog. (5) Jer kao što se patnje Pomazanikove izlijevaju na nas obilno, tako je i naša utjeha obilna kroz Pomazanika.
(6) A ako podnosimo muku, to je za vašu utjehu i spasenje; ili ako smo utješeni, to je za vašu utjehu, što je djelotvorno u strpljivom podnošenju istih patnji koje i mi trpimo; (7) i naša nada za vas ima čvrste temelje, jer mi znamo da kao što vi dijelite s nama patnje, tako i utjehu s nama dijelite.
(8) Jer mi ne želimo da vi, braćo i sestre, ne budete svjesni naše muke koja nas je zadesila u provinciji Aziji, i da smo preko mjere bili opterećeni, preko naše snage, te smo izgubili nadu i u život; (9) doista, osjećali smo u sebi smrtnu presudu, da se ne bismo uzdali sami u se, nego u Boga, koji podiže mrtve, (10) koji nas je izbavio iz tako velike smrtne opasnosti, i izbavit će nas, on, u koga smo nadu svoju položili. I on će nas već izbaviti, (11) a vi ćete priskočiti da nam pomognete svojim molitvama, da bi mnoge osobe zahvaljivale u naše ime za [Božiju] blagonaklonost koja nam je podarena kroz molitve mnogih.
(12) Jer naše je ponosno pouzdanje ovo: naša savjest svjedoči da smo mi sa svetošću i pobožnom iskrenošću, ne ljudskom mudrošću, nego milošću Božijom, postupali u svijetu, a posebno prema vama. (13) Jer mi vam ne pišemo ništa drugo osim onog što možete pročitati i razumjeti, a nadam se da ćete razumjeti do kraja, (14) kao što ste nas djelomično i razumjeli, da smo mi vama razlog da se ponosite kao što ste vi nama u dan našega Gospodina Isusa.
(15) U ovom uvjerenju sam najprije vama namjeravao doći da dvaput primite blagoslov, (16) i proći vašim putem u Makedoniju, te opet iz Makedonije

doći vama, i da me vi pomognete na putu za Judeju. (17) Zato se nisam kolebao kad sam to namjeravao učiniti, zar ne? Ili ono što naumim, naumim li kao čovjek, tako da u meni istovremeno ima "da" i "ne"? (18) A kao što je Bog vjeran, naša riječ vama nije "da" i "ne". (19) Jer Sin Božiji, Pomazanik Isus, kojeg smo među vama propovijedali ja i Silvan i Timotej, nije bio "da" i "ne", nego je u njemu samo bilo "da". (20) Jer ma koliko bilo obećanja Božijih, u njemu su ona "da"; zato i po njemu naše "amen" na slavu Boga dolazi kroz nas. (21) Onaj koji nas učvršćuje s vama vjerom u Pomazanika jest Bog. On nas je pomazao (22) i stavio pečat na nas i dao nam u srca Duha kao zalog.
(23) A ja pozivam Boga za svjedoka svojoj duši: da bih vas poštedio, nisam se vratio u Korint. (24) Ne da bismo gospodarili vašom vjerom, nego radili s vama radi vaše radosti; jer u svojoj vjeri vi stojite čvrsto.

Ponovo potvrdite svoju ljubav

2 A odlučio sam to radi sebe samog da vam neću opet doći u tuzi. (2) Jer ako vam donesem tugu, ko onda mene može obradovati ako ne onaj koga sam ja rastužio? (3) To sam vam i pisao da me ne bi, kad dođem, ražalostili oni koji bi me trebali razveseliti, pouzdajući se u sve vas da će moja radost biti radost svih vas. (4) Jer sam vam u velikoj muci i tjeskobi srca i s mnogim suzama pisao, ne da se rastužite, već da upoznate ljubav koju posebno gajim prema vama.
(5) A ako je iko izazvao tugu, nije izazvao tugu meni, nego donekle – da ne pretjeram – svima vama. (6) Dovoljna je takvom ova kazna koju je dosudila većina, (7) tako da biste, naprotiv, radije trebali oprostiti i utješiti ga, inače bi takvog mogla svladati prekomjerna tuga. (8) Zato vas molim da ponovo potvrdite svoju ljubav prema njemu. (9) Jer u tu sam svrhu i pisao da vas stavim na kušnju i vidim jeste li poslušni u svemu. (10) Ako kome oprostite, i ja sam mu oprostio. I što sam oprostio – ako je bilo išta da se oprosti – ja sam oprostio pred Pomazanikom radi vas, (11) da nas ne bi nadmudrio sotona. Jer mi smo svjesni njegovih spletki.
(12) Kad sam otišao u Troadu da propovijedam Radosnu vijest Pomazanikovu i kad su mi vrata bila otvorena da služim Gospodina, (13) još nisam imao mira u duhu, jer tamo ne nađoh svoga brata Tita. Zato sam se oprostio s njima i zaputio se u Makedoniju.
(14) Ali hvala Bogu, koji nas uvijek vodi u Pomazanikovoj pobjedničkoj povorci i očituje kroz nas na svakom mjestu sladak miris znanja o njemu. (15) Jer mi smo Bogu miomiris Pomazanikov među onima koji se spašavaju i među onima koji propadaju; (16) nekom miris smrti koji nosi smrt, nekom miris života koji nosi život. A ko je tome dorastao? (17) Ta nismo mi kao mnogi, da prodajemo riječ Božiju, već smo iskreni ljudi, poslani od Boga, mi govorimo pred Bogom u ime Pomazanika.

Službenici novog saveza

3 Počinjemo li opet sebe preporučivati? Ili su nam, kao nekima, potrebna pisma preporuke vama ili od vas? (2) Vi ste naše pismo, zapisano u našim srcima, koje poznaju i čitaju svi ljudi, (3) jer se očituje da ste vi pismo Pomazanikovo, učinak naše službe, napisano ne crnilom, nego Duhom Boga živoga, ne na pločama kamenim, nego na pločama ljudskih srca.
(4) Takvo pouzdanje mi imamo kroz Pomazanika pred Bogom. (5) Ne da smo mi sami po sebi sposobni tvrditi da nešto dolazi od nas samih, nego je naša sposobnost od Boga. (6) On nas je i učinio sposobnim za sluge novoga saveza, koji nije od slova, nego od Duha; jer slovo ubija, a Duh život daje.
(7) A ako je služba koja nosi smrt, slovima urezana u kamenje[1], došla sa slavom, tako da sinovi Izrailovi nisu mogli promatrati lice Mojsijevo od slave lica njegova, koja je blijedjela, (8) kako neće služba Duha biti čak slavnija? (9) Jer ako služba koja donosi osudu ima slavu, mnogo više obiluje slavom služba koja donosi pravednost! (10) Jer, doista, ono što je imalo slavu u ovom slučaju nema slave u usporedbi sa slavom koja nju nadmašuje. (11) Jer ako je ono što iščezava bilo sa slavom, mnogo je više u slavi ono što ostaje!
(12) Zato, ako mi imamo takvu nadu, veoma smo odvažni u govoru, (13) i nismo kao Mojsije, koji je stavljao koprenu preko svoga lica da se sinovi Izrailovi ne bi zagledali u kraj onoga što iščezava.[2] (14)

[1] Ovo se odnosi na Božije propisivanje Deset zapovijedi urezanih u kamene ploče.

[2] Dok bi primao Objavu, Mojsijevo lice bilo je obasjano. Kad bi se Objava okončala, sjaja bi polahko nestajalo. Zato je stavljao

Ali njihovi su umovi otupjeli, jer do dana današnjega ta ista koprena ostaje nedignuta kad se čita Stari savez, jer nju uklanja samo Pomazanik. (15) Ali i dan-danas, kad god se čita Mojsije, koprena je razastrta preko srca njihovih; (16) a kad god se osoba obrati Gospodu, koprena se sklanja. (17) A Gospod je Duh, a gdje je Duh Gospodnji, ondje je sloboda. (18) Ali mi svi, otkrivena lica, gledajući kao u ogledalu slavu Gospodnju, preobražavamo se u taj isti lik sa sve većom slavom, koja dolazi od Gospoda, Duha.

Pavlova apostolska služba

4 Zato, budući da imamo ovu službu, po milosti Božijoj, srca ne gubimo, (2) nego smo se odrekli tajnih i sramnih puteva, ne hodeći lukavo niti kvareći riječ Božiju, nego očitovanjem istine preporučujući sebe savjesti svakog čovjeka u očima Božijim. (3) Pa ako je naša Radosna vijest zastrta koprenom, zastrta je onima koji propadaju, (4) kojima je bog ovoga svijeta[3] zaslijepio umove nevjerničke da ne vide svjetlost Radosne vijesti slave Pomazanika, koji je slika Božija. (5) Jer mi ne propovijedamo sebe, nego Pomazanika Isusa kao Gospodina, a sebe kao sluge vaše radi Isusa. (6) Jer Bog, koji je rekao: "Svjetlost će zasjati iz tmine" – onaj je koji je zasvijetlio u našim srcima da dadne svjetlost spoznaje slave Božije na licu Isusa Pomazanika.
(7) Ali ovo blago mi držimo u zemljanim posudama[4], da bude očito da nadmašujuća veličina te moći dolazi od Boga, a ne od nas; (8) na svaki način muka nas je pritisla, ali stučeni nismo; smeteni jesmo, ali ne očajavamo; (9) progone nas, ali ostavljeni nismo; obaraju nas, ali zatrti nismo; (10) uvijek nosimo naokolo u tijelu umiranje Isusovo, da se i život Isusov očituje u našem tijelu. (11) Jer nas koji živimo neprestano predaju smrti radi Isusa, da se i Isusov život očituje u našem smrtnom tijelu. (12) Tako smrt djeluje u nama, a život u vama.
(13) A kako imamo isti duh vjere, po onom što je zapisano: "Povjerovah, zato progovorih", vjerujemo i mi, zato i govorimo, (14) znajući da onaj koji je uskrsnuo Gospodina Isusa uskrsnut će i nas s Isusom i zajedno s vama postaviti preda se. (15) Jer sve je radi vas, da [Božija] milost koja se širi na sve više i više ljudi učini obilnim zahvaljivanje na slavu Božiju.
(16) Zato ne gubimo srca. Iako izvana propadamo, iznutra se ipak obnavljamo iz dana u dan. (17) Jer naša trenutna i lahka muka donosi nam vječnu slavu, koja ih neuporedivo nadmašuje (18) ta mi ne gledamo u vidljivo, nego u nevidljivo, jer vidljivo je prolazno, a nevidljivo je vječno.

Nebesko obitavalište

5 Jer mi znamo: ako se ovaj zemaljski čador[5], koji je naša kuća, sruši, imamo zgradu od Boga, vječnu kuću na nebesima, koju nisu sagradile ruke. (2) Jer, doista, u ovoj kući mi stenjemo, žudeći da se odjenemo u svoje nebesko obitavalište, (3) jer kad se njime ogrnemo, nećemo se naći goli. (4) Jer, doista, dok smo u ovom čadoru, mi stenjemo, pritisnuti teretom, ne želimo skinuti odjeću, nego se odjenuti, tako da život proguta ono što je smrtno. (5) A onaj koji nas je pripremio upravo za ovu svrhu jest Bog, koji nam je dao svog Duha u zalog.
(6) Zato, uvijek odvažni i znajući da smo daleko od Gospodina dok smo kod kuće u tijelu – (7) jer hodimo po vjeri, ne po izgledu – (8) odvažni smo, ja velim, i više volimo biti odsutni iz ovoga tijela pa biti kod kuće s Gospodinom. (9) Stoga sebi za cilj postavljamo, bilo da smo kod kuće[6] ili odsutni, da mu ugodimo. (10) Jer svima nam se valja pojaviti pred sudačkom stolicom Pomazanikovom, da se svakom naknadi za stvari koje je on činio dok je bio u tijelu, bilo dobro ili zlo.

Služba pomirenja

(11) Zato uvjeravamo ljude, poznajući strah Gospodnji, a Bogu smo učinjeni očevidnim; i nadam se da smo učinjeni očevidnim i u vašim savjestima. (12) Ne preporučujemo sebe opet vama, nego vam dajemo priliku da se nama ponosite, da imate odgovor onima koji se ponose izgledom, a ne srcem. (13) Jer ako smo izvan pameti, to je radi Boga; ako smo zdrave pameti, to je radi vas. (14) Ljubav Pomazanikova nama vlada, jer smo uvjere-

koprenu na lice da Israilci ne bi vidjeli iščezavanje sjaja i tako se pokolebali.

[3] Tj. sotona.

[4] Tj. u svojim tijelima.

[5] Tj. tijelo.

[6] Isto.

ni da je jedan umro za sve, zato su svi umrli[7]; (15) i on je umro za sve, da oni koji žive ne žive više za se, nego za onoga koji je umro i uskrsnuo za njih.
(16) Zato mi od sada ne poznajemo nikoga po ljudskim mjerilima; iako smo poznavali Pomazanika po ljudskim mjerilima, sad ga ipak više ne poznajemo tako. (17) Zato, ako ko pripadne Pomazaniku, on je novo stvorenje; staro je nestalo; evo, novo je došlo. (18) A ovo je sve od Boga, koji nas je pomirio sa sobom kroz Pomazanika i dao nam službu pomirenja, (19) to jest, Bog je u Pomazaniku mirio svijet sa sobom, ne računajući njihove prijestupe, i on je posadio u nas riječ pomirenja.
(20) Zato smo mi poslanici Pomazanikovi, kao da se Bog obraća kroz nas; molimo vas zarad Pomazanika: pomirite se s Bogom. (21) On je onoga koji nije znao za grijeh učinio žrtvom za naše grijehe, da mi u njemu budemo opravdani pred Bogom.

Pavlove nevolje

6 I još vas molimo, radeći zajedno s Bogom, da ne primate milost Božiju uzalud – (2) jer on veli: "U povoljno vrijeme ja te čuh, i u dan spasenja ja ti pomogoh." Pazite, sad je "povoljno vrijeme", pazite, sad je "dan spasenja" – (3) mi ne postavljamo nikom nikakve zapreke, da naša služba ne bi bila na zlu glasu, (4) ali u svemu preporučujemo sebe kao sluge Božije, u velikoj izdržljivosti, u mukama, u tegobama, u nevoljama, (5) u primanju udaraca, u tamnicama, u strkama, u naporima, u besanicama, u gladi, (6) a tako i u čistoći, u znanju, u strpljivosti, u dobroti, u Duhu Svetom, u iskrenoj ljubavi, (7) u riječi istine, u moći Božijoj; oružjem pravednosti za desnicu i ljevicu, (8) slavom i sramotom, zlim i dobrim glasom. Drže nas za varalice, a pošteni smo; (9) za nepoznate, a dobro smo poznati; za umrle, a, evo, živimo; za kažnjene, a smaknuti nismo; (10) za žalosne, a uvijek se radujemo; za siromahe, a mnoge obogaćujemo; za uboge, a sve posjedujemo.
(11) Usta su vam naša govorila otvoreno, o Korinćani, naše je srce širom otvoreno. (12) Nije vama tijesno u nama, nego vam je tijesno u vašim srcima. (13) Sad u jednakoj mjeri uzvratite – govorim vam kao djeci – otvorite se širom i nama.

Hram Boga živoga

(14) Ne budite s nevjernicima pod jednim jarmom, jer šta imaju zajedničko pravednost i bezakonje, ili šta ima svjetlo s tminom? (15) Ili kakav je sklad između Pomazanika i Belijala, ili šta ima vjernik zajedničko s nevjernikom? (16) Ili kakav sporazum ima hram Božiji s kumirima? Jer mi smo hram živoga Boga, baš onako kako je Bog rekao:
"Ja ću obitavati među njima i među njima hoditi;
i ja ću biti njihov Bog, a oni će biti moj narod."
(17) Zato: "Izađite iz njihove sredine i odvojite se",
veli Gospod. "Ne dotičite ništa nečisto; a ja ću vas
lijepo dočekati. (18) I bit ću vam Otac, a vi ćete
meni biti sinovi i kćeri", veli Gospod Svemogući.

7 Zato, dragi moji, zato što imamo ova obećanja, očistimo se od sveg tjelesnog i duhovnog kaljanja, snažeći posvećenost u strahu od Boga.

Pavao se raduje pokajanju Korinćana

(2) Napravite prostora za nas u svojim srcima; nikom nismo nanijeli nepravdu, nikog nismo pokvarili, nikog nismo iskoristili. (3) Ne govorim da vas osudim, jer sam ranije rekao da vi imate takvo mjesto u našim srcima da smo spremni s vama i živjeti i umrijeti. (4) Veliko je moje pouzdanje u vas; veliko je moje hvalisanje radi vas. Pun sam utjehe; u meni je nabujala radost u svoj našoj muci.
(5) Jer čak kad smo došli u Makedoniju, nismo imali odmora od svojih svagdašnjih tegoba, a bili smo na muci sa svake strane: sukobi izvana, strahovi iznutra. (6) Ali Bog, koji tješi potištene, utješio nas je Titovim dolaskom; (7) i ne samo njegovim dolaskom, nego i utjehom koju ste mu vi dali, te sam se ja, kad nas je on obavijestio o vašoj čežnji, vašoj žalosti, vašoj gorljivosti za mnom, još više obradovao. (8) Jer iako sam vas rastužio svojim pismom, nije mi žao; iako mi je bilo žao – jer vidim da vas je pismo rastužilo, mada samo jedno vrijeme – (9) sad se radujem, ne što ste bili rastuženi, već što ste, rastuživši se, došli do pokajanja; jer ste rastuženi po volji Božijoj, da ne trpite nikakva gubitka zbog nas. (10) Tuga koja je po Božijoj volji rađa pokajanje bez žaljenja, koje vodi u spasenje, a tuga svijeta rađa smrt. (11) Jer vidite kakvu je ozbiljnost rodila u vama baš ta božanska tuga, kakvo opravdanje vaše, kakvo ogorčenje, kakav strah, kakvu čežnju, kakvu revnost, kakvu

[7] Tj. Bog smatra Pomazanikovu smrt savršenom žrtvom, kojom je otkupljen grijeh svijeta. Zato je nepotrebno da ljudska bića trpe duhovnu smrt.

spremnost da se pravda zadovolji! Svime ste se pokazali nevinim u ovom pitanju. (12) Stoga, iako sam vam pisao, nije to bilo radi onoga koji vrijeđa niti radi uvrijeđenoga, nego da vam pred Bogom bude obznanjena vaša ozbiljnost radi nas. (13) Zato smo mi utješeni. I pored naše utjehe, još smo se više obradovali zbog Titove radosti, jer njegov ste duh vi svi obnovili. (14) Ako sam se čime njemu hvalio za vas, nisam ostao posramljen, nego, kao što smo vam govorili sve pošteno, tako se i ono čime smo se hvalili za vas pred Titom pokazalo istinitim. (15) Njegova ljubav sve više buja prema vama kad se sjeti poslušnosti vas svih, kako ste ga primili u strahu i trepetu. (16) Radujem se što u svemu imam pouzdanje u vas.

Primjer velike darežljivosti

8 Sad, braćo i sestre, želimo vam objaviti milost Božiju koja je data zajednicama makedonskim, (2) kako su u vrlo mučnom iskušenju njihovo obilje radosti i njihovo teško siromaštvo provreli u bogatstvu njihove širokogrudnosti. (3) Jer ja svjedočim da su oni prema svojoj mogućnosti i preko svoje mogućnosti davali dragovoljno, (4) usrdno nas moleći za čast sudjelovanja u toj službi pravovjernima. (5) Ne kako smo mi očekivali, ali su se najprije predali Gospodinu i voljom Božijom nama. (6) Zato samo zamolili Tita, zato što je on ranije bio počeo, da i dovrši ovo milostivo djelo među vama.
(7) Ali kao što se ističete u svemu, u vjeri i govoru i znanju i ozbiljnosti svoj i ljubavi kojom smo vas mi nadahnuli, gledajte da se istaknete i u ovom milostivom djelu. (8) Ovo vam ne zapovijedam, već hoću da iskušam iskrenost vaše ljubavi poredeći je s ozbiljnošću drugih. (9) Jer vi poznajete milost našega Gospodina Isusa Pomazanika da je, iako je bio bogat, ipak radi vas postao siromah, da vi kroz njegovo siromaštvo postanete bogati. (10) Ja vam iznosim svoje mišljenje o ovome, jer to je za dobro vas koji ste lani prvi počeli ne samo da to činite nego i da to želite. (11) A sad to i dovršite, da se to i ispuni prema vašoj mogućnosti, kao što je postojala spremnost da se to želi. (12) Jer ako ima spremnosti, prihvatljiva je prema onom što neko ima, ne prema onom što nema. (13) Ovo nije da se olakša drugima, a vas da pritisne muka, nego da bude jednakosti. (14) Danas će vaše izobilje biti opskrba njihovoj potrebi, da bi kasnije njihovo izobilje postalo opskrba vašoj potrebi, kako bi bilo jednakosti, (15) kao što stoji zapisano: "Onaj ko je sabrao mnogo nije imao previše, a onaj ko je sabrao malo, nije premalo imao."

Tit s još dvojicom odlazi u Korint

(16) Ali neka je hvala Bogu, koji je zarad vas tu istu ozbiljnost usadio Titu u srce. (17) Jer Tit nije samo prihvatio našu molbu, nego vam dolazi u zanosu i svojom voljom. (18) S njim smo poslali brata čija se slava zbog Radosne vijesti proširila u svim zajednicama; (19) i ne samo to, nego su njega zajednice odredile da putuje s nama u ovom milostivom djelu koje vršimo radi slave samoga Gospodina i da pokažemo svoju spremnost. (20) Oprezni smo da nam niko ne bi naudio ugledu zbog načina na koji upravljamo ovim velikodušnim darom; (21) jer mi imamo obzira prema onom što je časno ne samo u Gospodinovim očima već i u očima ljudi. (22) S njima smo poslali svoga brata koga smo često iskušavali te ga našli marljivim u mnogim stvarima, a sad i marljivijim zbog svog velikog pouzdanja u vas. (23) Što se tiče Tita, on je moj drug i saradnik među vama; što se tiče naše braće, oni su izaslanici zajednica, slava Pomazanikova. (24) Zato im iznesite otvoreno pred zajednicama dokaz svoje ljubavi i razlog što se mi dičimo vama.

Bog daje najviše

9 Jer suvišno je da vam pišem o ovoj službi pravovjernima; (2) jer ja poznajem vašu spremnost kojom se hvalim Makedoncima, kazujući im da je Ahaja spremna još od lani, i vaša je revnost potakla većinu njih. (3) Ali poslao sam braću da naše hvaljenje vama ne bude isprazno u ovom slučaju, da vi, kao što sam govorio, budete spremni; (4) inače ćemo mi, o vama da ne govorim, biti osramoćeni zbog tog pouzdanja dođu li sa mnom neki Makedonci pa vas nađu nespremne. (5) Stoga sam mislio da je potrebno da zamolim braću da prije odu vama i unaprijed pripreme vaš otprije obećani velikodušni dar, da bude gotov kao dar, a ne kao nešto iznuđeno.
(6) A ovo upamtite: ko štedljivo sije štedljivo će i požnjeti, a ko sije obilato obilato će i požnjeti. (7) Svako neka čini kako je srcem namjerio, ne sa žaljenjem ili pod prisilom, jer Bog voli vesela davaoca. (8) A Bog vam može učiniti svu milost obil-

nom, tako da možete uživati u izobilju za svako dobro djelo, uvijek imajući svega dovoljno; (9) kao što stoji zapisano: "On je darežljivo dijelio sirotinji, njegova pravednost traje dovijeka." (10) Onaj koji opskrbljuje sijača sjemenom i hljebom za hranu opskrbit će i umnožiti vaše sjeme za sijanje i povećati žetvu vaše pravednosti, (11) da u svakoj prilici možete biti darežljivi, a kroz nas će vaša darežljivost dati zahvalu Bogu. (12) Jer služba koju vi vršite nije samo potpuna opskrba pravovjernih, nego je i preobilna kroz mnoge zahvale Bogu. (13) Zbog službe kojom ste se vi dokazali ljudi će slaviti Boga zato što pokorno priznajete Radosnu vijest Pomazanikovu i širokogrudo doprinosite njima i svima, (14) a i oni će, molitvom za vas, pokazati da čeznu za vama zbog nenadmašne milosti Božije u vama. (15) Bogu hvala na njegovom neopisivom daru!

Pavao brani svoju službu

10 A ja, Pavao, zaklinjem vas lično krotkošću i blagošću Pomazanika, ja koji sam [kako kažete] "ponizan kad stanem pred vas licem u lice, ali odvažan kad sam daleko"! (2) Molim vas da ne moram, kad budem prisutan, biti onako hrabar kao što očekujem da ću biti protiv nekih koji drže da mi hodimo po ljudskim mjerilima. (3) Jer iako mi hodimo kao obični ljudi, ne borimo se oslanjajući se na ljudska mjerila, (4) jer oružje kojim se mi borimo nije ljudsko, nego ono ima božansku moć da ruši utvrde. (5) Mi rušimo nagađanja i sve što se uzvisuje protiv znanja Božijeg, i zarobljavamo svaku misao da se pokorava Pomazaniku, (6) i spremni smo kazniti svaku nepokornost čim vaša pokornost bude potpuna.
(7) Gledajte ono što vam je pred očima. Ako je iko siguran u sebe da je Pomazanikov, neka opet promisli da kao što je on Pomazanikov, tako smo i mi. (8) Jer i da se pohvalim malo više našom vlašću koju je Gospodin dao radi vaše izgradnje, a ne vaše propasti, neću se postidjeti, (9) jer ne želim da se čini kao da vas ja strašim svojim pismima. (10) Oni govore: "Njegova su pisma važna i snažna, ali svojim tjelesnim prisustvom ne ostavlja dojam, i govor mu je bezvrijedan." (11) Neka takva osoba razmisli o ovom: kakvi smo na riječi u pismima kad smo odsutni, takvi smo na djelu kad smo prisutni.
(12) Jer ne usuđujemo se staviti u isti red ili uporediti se s nekim od onih koji sebe preporučuju, ali kad sebe mjere po sebi i porede se sa sobom, oni su nerazumni. (13) A mi se nećemo hvaliti neumjereno, nego po mjeri djelokruga koji nam je Bog dodijelio kao mjeru da dopremo sve do vas. (14) Jer mi ne pretjerujemo, kao da nismo doprli do vas, jer mi smo prvi koji su s Radosnom vijesti o Pomazaniku došli čak do vas. (15) Ne hvalimo se neumjereno tuđim trudom, nego u nadi da će se, dok vaša vjera raste, naš djelokrug proširiti među vama, (16) da propovijedamo Radosnu vijest i u krajevima koji su dalje od vas, i da se ne hvalimo onim što je ostvareno u tuđem djelokrugu. (17) A "onaj koji se hvali neka se hvali u Gospodu". (18) Jer nije onaj koji sebe preporučuje priznat, nego onaj koga Gospod preporuči.

Pavao protiv lažnih apostola

11 Volio bih da se strpite zbog malo mog bezumlja; a doista imate strpljenja sa mnom. (2) Jer ja sam ljubomoran radi vas božanskom ljubomorom; ta ja sam vas zaručio za jednog muža, da bih vas izveo pred Pomazanika kao čistu djevicu. (3) Ali bojim se da će vaše misli, kao što je Evu zavela zmija svojim lukavstvom, otići stranputicom od vaše iskrene i čiste privrženosti Pomazaniku. (4) Jer ako neko dođe i propovijeda drugog Isusa, koga mi nismo propovijedali, ili vi primite drugog duha, kojeg niste primili, ili drugu Radosnu vijest, koju niste prihvatili, vi to lijepo podnosite. (5) Ja smatram da nisam nimalo manje vrijedan od najistaknutijih apostola. (6) Ali ako sam i nevješt u govoru, u znanju nisam; zapravo, mi smo vam to u svemu na svaki način dokazali.
(7) Ili sam zgriješio što sam se ponizio da biste vi bili uzvišeni, jer sam vama propovijedao Radosnu vijest Božiju bez naplate? (8) Od drugih sam zajednica grabio uzimajući plaću od njih da vama služim; (9) i kad sam bio kod vas i u potrebi, nikom nisam bio na teret, jer kad su došla braća iz Makedonije, opskrbili su me u mojoj potrebi, i u svemu sam se čuvao da vas ne iskorištavam, i tako ću nastaviti. (10) Istine mi Pomazanikove što je u meni, ovo moje hvalisanje neće biti zaustavljeno u ahajskim krajevima. (11) Zašto? Jer vas ne volim? Bog zna!
(12) A ono što činim činit ću i dalje, da spriječim one što traže priliku da ih smatraju jednakim nama u onom čime se hvale. (13) Jer takvi su ljudi lažni apostoli, prijevarni radnici, koji se preruša-

vaju u apostole Pomazanikove. (14) Nije ni čudo, jer se i sam sotona prerušava u anđela svjetla. (15) Zato nije iznenađujuće ako se i njegove sluge prerušavaju u sluge pravednosti, a kraj će im biti po njihovim djelima.
(16) Ponavljam: neka niko ne misli da sam budala; ali ako to mislite, primite me kao budalu, da se i ja malo hvalim. (17) Ono što govorim ne govorim kako bi odobrio Gospodin, nego kao budala, u ovom pouzdanom hvalisanju. (18) Ako se mnogi hvale svojim ljudskim mjerilima, i ja ću se pohvaliti. (19) Vi rado trpite budale jer ste mudri. (20) Ta vi trpite ako vas ko podjarmi kao robove, ako vas ko izjeda, ako vas ko iskorištava, ako sebe ko uzdiže, ako vas ko udara u lice. (21) Na svoju sramotu moram reći da smo bili preslabi za to.
Ali koliko je god neko odvažan – govorim kao budala – i ja sam sam toliko odvažan. (22) Jesu li oni Hebreji? I ja sam. Jesu li Israilci? I ja sam. Jesu li potomci Abrahamovi? I ja sam. (23) Jesu li sluge Pomazanikove? – Kao luđak govorim. – Ja sam još više; više sam se trudio, više u tamnici bio; nebrojeno puta bio tučen, često u smrtnoj opasnosti. (24) Pet puta po trideset i devet udaraca bičem primio sam od Jevreja. (25) Triput sam bio pretučen štapovima, jednom kamenovan, triput pretrpio brodolom, noć i dan proveo na pučini. (26) Često sam bio na putu, prijetile mi opasnosti od rijeka, opasnosti od razbojnika, opasnosti od tuđinaca, opasnosti od pogana, opasnosti u gradu, opasnosti u pustinji, opasnosti na moru, opasnosti među lažnom braćom; (27) trudio sam se i trpio tegobu, kroz mnoge besane noći, gladan i žedan, često bez hrane, u studeni i golotinji. (28) Povrh svega drugog, svaki me dan pritišće briga o svim zajednicama. (29) Ko je slab, a da ja nisam slab? Ko se odmeće od vjere, a da ja ne izgaram od žalosti?
(30) Ako se moram hvaliti, hvalit ću se onim što pokazuje moju slabost. (31) Bog, Otac Gospodina Isusa, on, koji je blagoslovljen dovijeka, zna da ja ne lažem. (32) U Damasku je namjesnik kralja Arete držao pod stražom grad damašćanski da bi me uhvatio, (33) a mene su spustili u košari kroz prozor u zidu, i tako sam umakao njegovim rukama.

Pavlova ukazanja i objave

12 Hvalisanje je potrebno, iako nije korisno; ali ja ću prijeći na ukazanja i objave Gospodnje. (2) Poznajem sljedbenika Pomazanikova koji je prije četrnaest godina – da li u tijelu, ne znam, ili izvan tijela, ne znam, Bog zna – takav čovjek, uznesen do trećeg neba[8]. (3) I poznajem takvog čovjeka – da li u tijelu ili izvan tijela, ne znam, Bog zna – (4) koji je uznesen u raj i čuo neizrecive riječi koje čovjeku nije dopušteno ponoviti. (5) Zarad takvog čovjeka ja ću se hvaliti, a neću se hvaliti zarad sebe, osim svojim slabostima. (6) Jer ako se doista želim hvaliti, neću biti budala, jer ću govoriti istinu; ali se uzdržavam od toga, da mi niko ne bi upisao u dobro više od onoga što vidi u meni ili čuje od mene, (7) čak uzimajući u obzir nedostižnu veličinu objava.

Trn u oku

Zato mi je stavljen trn u oko da me čuva da se ne uzdignem, poslanik sotonin da me muči – da me čuva da se ne uzdignem! (8) Triput sam preklinjao Gospodina da me toga oslobodi, (9) a on mi reče: "Moja ti je milost dovoljna, jer moja moć se upotpunjuje u slabosti." Zato ću se veoma rado hvaliti svojim slabostima, da se moć Pomazanikova nastani u meni. (10) Stoga sam zadovoljan slabostima, uvredama, nevoljama, proganjanjima, teškoćama radi Pomazanika; jer kad sam slab, tad sam jak.

Pavlova briga za Korinćane

(11) Postao sam budala; vi ste me natjerali. Zapravo, trebalo je da me preporučite, jer ni u čemu nisam bio manje vrijedan od tih najistaknutijih apostola, iako sam niko i ništa. (12) Uostalom, dokazi istinskog apostola pokazani su među vama s velikom ustrajnošću, znamenjem te čudima i moćnim djelima. (13) Jer u čemu sam prema vama postupao kao da ste manje vrijedni od ostalih zajednica, osim što vas nisam iskorištavao? Oprostite mi tu nepravdu!
(14) Evo, i treći sam vam put spreman doći, i neću vas iskorištavati; jer ne tražim vaše, nego vas; ta djeca nisu odgovorna da štede za svoje roditelje, nego roditelji za svoju djecu. (15) Vrlo ću rado trošiti, pa i sebe potrošiti za vaše duše. Ako vas više volim, zar mene treba manje voljeti? (16) Ali neka bude, nisam vam bio na teret; ipak sam vas, prepreden, kakav i jesam, uhvatio na prijevaru. (17) Zar sam vas iskoristio preko ikoga od onih

[8] Tj. u raj.

koje sam vam poslao? (18) Molio sam Tita da ide,
i poslao sam drugog brata s njim. Zar vas je Tit
iskoristio? Zar nismo hodili u istom duhu i istim
stopama?
(19) Mislite li sve ovo vrijeme da se branimo pred
vama? Pred Bogom govorimo kao sljedbenici Po-
mazanikovi, i sve za vašu izgradnju, dragi moji.
(20) Jer bojim se da ću vas možda, kad dođem,
naći kakve ne bih želio i da ćete vi mene naći ka-
kva ne biste željeli, da će možda biti svađe, ljubo-
more, ljutitih ćudi, sporova, kleveta, ogovaranja,
oholosti, nereda; (21) bojim se, kad opet dođem,
da me moj Bog ne ponizi pred vama, pa budem
oplakivao mnoge od onih koji su prije zgriješili i
nisu se pokajali za nečistoću, blud i razvrat koje
su običavali.

Posljednje upute i pozdravi

13 Ovo je treći put da vam dolazim. Na iska-
zu dvojice ili trojice svjedoka neka se sva-
ka stvar ustanovi. (2) Ranije sam rekao kad sam
drugi put bio kod vas, pa iako sam sad odsutan,
unaprijed kažem onima koji su prije zgriješili i
svima ostalima da nikoga neću poštedjeti ako opet
dođem, (3) jer tražite dokaz da Pomazanik govori
kroza me, i on nije slab prema vama, nego moćan
u vama. (4) Ta doista je on razapet zbog slabosti,
ali živi zbog moći Božije. Jer i mi imamo udjela u
njegovoj slabosti, ali ćemo živjeti s njim zbog moći
Božije da vam služimo.
(5) Sami sebe stavljajte na kušnju da vidite jeste
li u vjeri; provjerite se! Ili zar ne poznajete ovo
o sebi: da je Isus Pomazanik u vama – osim ako
doista niste prošli provjeru? (6) Ali se uzdam da
ćete shvatiti da mi ne padamo na ispitu. (7) Sad
se molimo Bogu da vi ne činite nepravdu, ne da
se mi pokažemo valjanim, nego da vi činite dobro,
makar se mi pokazali nevaljanim. (8) Jer mi ne
možemo učiniti ništa protiv istine, nego samo za
istinu. (9) Ta mi se radujemo kad smo sami slabi, a
vi jaki; molimo se i za ovo: da se vi usavršite. (10)
Iz tog razloga pišem ovo dok sam odsutan da, kad
budem prisutan, ne budem trebao strogo postupa-
ti, prema vlasti koju mi je dao Gospodin za izgrad-
nju, a ne za rušenje.
(11) Naposljetku, braćo i sestre, radujte se, usavr-
šavajte se, poslušajte moju opomenu, budite jedne
misli, živite u miru, pa će Bog ljubavi i mira biti s
vama. (12) Pozdravite jedni druge svetim poljup-
cem. (13) Pozdravljaju vas svi pravovjerni.
(14) Milost Gospodina Isusa Pomazanika i ljubav
Božija i zajedništvo Duha Svetoga neka budu sa
svima vama.

POSLANICA APOSTOLA PAVLA GALAĆANIMA

Apostol Pavao vjerovatno je napisao ovu poslanicu Galaćanima iz sirske Antiohije 48. god. n. e. To bi mogla biti najstarija knjiga u Novome zavjetu. Neki učenjaci bi je smjestili u nešto kasnije vrijeme (između 51. i 57. god.), ali je u tom slučaju teško razumjeti zašto Pavao ne spominje sabor u Jerusalemu (Djela 15) koji se smješta u 49. godinu i koji je razriješio sve poteškoće koje iznosi. Povod pisanju ove poslanice bilo je djelovanje lažnih učitelja među galaćanskim vjernicima. Ti ljudi su naučavali kako Bog ne bi prihvatio nejevrejske vjernike sve dok se oni ne bi držali nekih ceremonijalnih starozavjetnih praksi, posebice obrezanja. Oni su, zapravo, tvrdili kako najprije treba postati jevrej kako bi se moglo spasiti. Moguće je da su bili potaknuti željom da izbjegnu progon od fanatičnih jevreja koji su prigovarali njihovu bratimljenju s nejevrejima (6:12). Oni su prigovarali Pavlovu apostolstvu smatrajući ga neutemeljenim i neizvornim. Odgovarajući na njihove optužbe i prigovore, apostol Pavao razvio je suštinsku novozavjetnu istinu vjere da se čovjek opravdava snagom vjere u Isusa Pomazanika (2:16), da se posvećuje ne snagom djela vršenih po Zakonu, već snagom podložnosti koja istječe iz vjere u Božije djelovanje za njega, u njemu i kroz njega po milosti i sili Pomazanika i Duha Svetoga.

1 Pavao, apostol – ne od ljudi niti po čovjeku,
nego po Isusu Pomazaniku i Bogu Ocu, koji
ga je iz mrtvih digao – (2) i sva braća koja su sa
mnom, zajednicama vjernika u Galaciji:
(3) Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Pomazanika, (4) koji se za grijehe naše predao da nas spasi od sadašnjeg zlog vremena, po volji našega Boga i Oca, (5) neka mu je slava za sva vremena. Amen.

Jedina Radosna vijest

(6) Ja sam zapanjen što vi tako brzo ostavljate onoga[1] koji vas je u milosti Pomazanikovoj pozvao, radi neke druge radosne vijesti, (7) koja nije druga, samo ima nekih koji vas uznemiruju i žele da Radosnu vijest Pomazanikovu iskrive. (8) A ako bi vam ko, pa i mi ili anđeo s neba, propovijedao neku drugu radosnu vijest protivno onome što smo vam mi propovijedali, proklet bio! (9) I kako smo već rekli, sad opet kažem: ako vam iko propovijeda radosnu vijest protivno onome što ste vi primili, proklet bio! (10) Ta tražim li ja sad blagonaklonost kod ljudi ili kod Boga? Ili, trudim li se ja da ljudima udovoljim? Kad bih još gledao kako da ljudima udovoljim, ne bih sluga Pomazanikov bio.

Pavao – apostol Isusa Pomazanika

(11) Jer ja želim da vi, braćo i sestre, znate da Radosna vijest koju ja propovijedam ne dolazi od čovjeka. (12) Ja nju nisam od čovjeka primio niti me je ko njoj poučio, već otkrovenjem od Isusa Pomazanika. (13) Ta vi ste čuli kako sam ja ranije kao Jevrej živio, kako sam preko mjere Božiju zajednicu vjernika progonio i gledao kako da je uništim. (14) I napredovao sam u vjeri jevrejskoj više nego mnogi moji vršnjaci iz naroda moga, jer sam uistinu bio željan predanja očeva svojih. (15) A kad Bogu, koji me je od majčine utrobe nastranu stavio i milošću me svojom pozvao, bi drago (16) da sina svoga u meni objavi, da ga ja među poganima propovijedam, ja nisam tada nijednog smrtnika za savjet pitao (17) niti sam gore u Jerusalem otišao onima koje su prije mene apostoli bili, nego sam u Arabiju otišao i ponovo se u Damask vratio.
(18) Onda sam nakon tri godine gore u Jerusalem otišao da upoznam Kefu[2], i s njim sam petnaest dana ostao. (19) Ali nisam vidio nikoga drugog od apostola, samo Jakova, brata Gospodinova. (20) Ja vas, evo, pred Bogom uvjeravam da ovo što vam pišem nije laž. (21) Potom sam došao u sirijske i cilicijske krajeve. (22) Pomazanikovim zajednicama u Judeji lično sam nepoznat bio; (23) oni su samo čuli: "Onaj koji nas je prije progonio sada propovijeda vjeru koju je ranije zatrti htio." (24) I oni su zbog mene Boga veličali.

Vijeće u Jerusalemu

2 Onda sam četrnaest godina kasnije opet gore
u Jerusalem s Barnabom otišao. A poveo sam
i Tita sa sobom. (2) Po otkrovenju otišao sam gore
te im Radosnu vijest koju ja među poganima pro-

[1] Tj. Boga.

[2] Tj. Petra. Ovo je ime izvedeno od aramejske riječi za *kamen*.

povijedam izložio – povjerljivo, uglednicima – iz straha da ne trčim ili da nisam uzalud trčao. (3) Ali čak ni Tit, koji bijaše sa mnom, nije bio primoran da se obreže iako je Grk. (4) A tako je bilo zbog lažne braće koja su se tajno uvukla među nas da izvide kako da nam oduzmu slobodu koju imamo u Pomazaniku Isusu i nas robovima učine. (5) Ali mi im se nismo ni za čas pokorili, da bi istina Radosne vijesti s vama ostala. (6) A oni koji su velik ugled uživali – šta god da su bili, meni je svejedno; Bog nije pristran prema ljudima – pa, ti od ugleda nisu mi ništa dodali. (7) Već, naprotiv, oni su vidjeli da mi je povjereno propovijedanje Radosne vijesti neobrezanima[3], kao što je Petru bilo obrezanima[4] – (8) jer onaj koji je pomagao Petru u apostolskoj službi među obrezanima pomagao je i meni među poganima – (9) i, priznavši milost koja meni bijaše data, Jakov, Kefa i Ivan, za koje su govorili da su stupovi zajednice, pružili su meni i Barnabi desnicu zajedništva, da mi idemo poganima, a oni obrezanima. (10) Jedino su nas molili da se i dalje siromaha sjećamo – baš ono što sam i ja željno nastojao.

Pavao kori Petra u Antiohiji

(11) A kad je Kefa u Antiohiju došao, ja sam mu se u lice usprotivio zato što je zaslužio osudu. (12) Jer prije nego što su neki ljudi od Jakova došli, on je s poganima jeo, ali kad oni dođoše, on poče da uzmiče i podalje se drži, bojeći se sljedbe obrezanja. (13) Ostali Jevreji pridružiše mu se u licemjerju, tako da je njihovim licemjerjem i Barnaba zaveden bio. (14) Ali kad sam ja vidio da oni ne idu pravo prema istini Radosne vijesti, pred svima rekoh Kefi: "Ako ti, koji si Jevrej, živiš kao pogani, a ne kao Jevreji, kako onda siliš pogane da žive kao Jevreji?"
(15) Mi smo po prirodi Jevreji, a ne "grešnici pogani"; (16) ali znajući da čovjeka ne pravdaju djela po Zakonu, nego vjera u Pomazanika Isusa, i mi smo povjerovali u Pomazanika Isusa, da bi nas opravdala vjera u Pomazanika, a ne djela po Zakonu, jer se djelima po Zakonu niko neće opravdati. (17) A ako smo i mi sami, dok smo tražili da budemo opravdani u Pomazaniku, među grešnike svrstani, da li onda Pomazanik grijehu služi? Nikako! (18) Ako iznova gradim ono što sam porušio, ja dokazujem da sam prijestupnik. (19) Jer po Zakonu ja sam umro Zakonu da živim Bogu. (20) Ja sam s Pomazanikom razapet na križu, i ja više ne živim, već Pomazanik u meni živi. Život koji sada u tijelu živim – živim s vjerom u Sina Božijega, koji me je volio i koji je sebe za mene predao. (21) Ja ne smatram ništavnom milost Božiju, jer ako pravednost dolazi po Zakonu, onda je Pomazanik bez potrebe umro.

Vjera donosi pravednost

3 O nerazumni Galaćani! Ko je opčarao vas, pred čijim je očima Isus Pomazanik jasno prikazan razapetim? (2) Ovo je jedino što bih od vas želio saznati: jeste li Duha primili djelima po Zakonu ili prihvaćanjem vjere? (3) Jeste li tako nerazumni? Nakon što ste s Duhom počeli, zar sada s tjelesnim završavate? (4) Jeste li toliko toga uzalud propatili, ako je to zbilja bilo uzalud?! (5) Da li, dakle, onaj koji vam Duh opskrbljuje i među vama čuda čini to radi zbog djela po Zakonu ili zbog prihvaćanja vjere?
(6) Tako je "Abraham vjerovao Bogu, i to mu se uračuna u pravednost". (7) Zato znajte da su oni koji vjeru imaju sinovi Abrahamovi. (8) Predvidjevši da će Bog pogane vjerom opravdati, Pismo je unaprijed navijestilo Abrahamu radosnu vijest: "Tobom će svi narodi blagoslovljeni biti." (9) Zato su oni s vjerom s Abrahamom, vjernikom, blagoslovljeni.
(10) Svi koji se u djela po Zakonu uzdaju pod kletvom su, jer je zapisano: "Proklet bio svako ko ne poštuje sve što je u Knjizi Zakona zapisano da se čini."
(11) A da Zakon nikoga pred Bogom ne opravdava, jasno je, jer: "Koji je pravednik po vjeri će dobiti život." (12) A Zakon ne polazi od vjere, naprotiv: "Onaj koji ih[5] čini po njima će pronaći život." (13) Pomazanik [Isus] nas je od prokletstva Zakona iskupio postavši prokletstvom za nas[6] – jer je zapisano: "Proklet je svako ko je obješen na drvetu[7]" – (14) da bi u Pomazaniku Isusu blagoslov Abrahamov poganima došao, da obećanog Duha vjerom primimo.

Zakon i Božije obećanje

(15) Braćo i sestre, ja govorim ljudski: iako je to samo ljudski ugovor, ipak ga, kad potvrđen bude, niko nastranu ne meće niti mu uvjete pridodaje. (16) A Abrahamu su i sjemenu njegovu data obećanja. Ne kaže se: "i sjemenju", kao množini, nego:

[3] Tj. nejevrejima.

[4] Tj. jevrejima.

[5] Tj. Božije zapovijedi.

[6] Ili umjesto nas.

[7] Tj. proklet je svaki prijestupnik koji je smaknut.

"i tvom sjemenu", kao jednom, a to je Pomazanik.
(17) Hoću kazati ovo: Zakon, koji je poslije četiri
stotine i trideset godina došao, ne pobija savez koji
je Bog prije potvrdio i tako ne poništava obećanje.
(18) Jer, ako se baština zasniva na Zakonu, onda
više nije na obećanju; a Bog ju je milošću svojom
po obećanju Abrahamu dao.
(19) Čemu onda Zakon? On je zbog prijestupâ
pridodan, pošto je po anđelima, preko posrednika,
naređen, sve dok ne dođe sjeme kojem je obećanje
dato. (20) Tamo gdje je jedan, nema posrednika, a
Bog je jedan. (21) Je li onda Zakon oprečan obeća-
njima Božijim? Nikako! Jer da je bio dat zakon koji
je mogao život dati, onda bi opravdanje uistinu do-
lazilo iz Zakona. (22) Ali Pismo kaže da se cio svijet
još uvijek u ropstvu grijeha nalazi, da se po vjeri u
Isusa Pomazanika dade obećanje onima koji vjeruju.
(23) A prije negoli je došla vjera, mi smo u Zako-
nu utamničeni bili, čuvani za vjeru koja se kasnije
trebala objaviti. (24) Zato je Zakon postao našim
vodičem[8] Pomazaniku, da se vjerom opravdamo.
(25) A sad kad je vjera došla, mi više nismo pod
nadzorom. (26) Jer vi ste svi, vjerom u Isusa Po-
mazanika, sinovi Božiji. (27) I svi vi koji ste u Po-
mazanika umočeni Pomazanikom ste se zaodje-
nuli. (28) Nema ni Jevreja ni Grka, nema ni roba
ni slobodna čovjeka, nema ni muška ni ženska, jer
svi ste vi jedno u Pomazaniku Isusu. (29) A ako
ste vi Pomazanikovi, onda ste sjeme Abrahamovo,
nasljednici po obećanju.

Djeca u Pomazaniku

4 I ja velim: dok je god baštinik dijete, ono se
nimalo ne razlikuje od roba iako je gospodar
svega; (2) ono je pod nadzorom skrbnika i upravi-
telja sve do dana koji je otac odredio. (3) Tako smo
i mi, dok smo "djeca" bili, temeljnim načelima svi-
jeta robovali.[9] (4) Ali kad se vrijeme ispunilo, Bog
posla Sina svoga, od žene rođena, po Zakonu ro-
đena, (5) da iskupi one koji su pod Zakonom bili,
kako bismo mi posinjenje primili. (6) A kako ste vi
sinovi, Bog je u srca vaša poslao Duha Sina svoga
koji viče: "Abba![10] Oče!" (7) Zato ti više nisi rob,
nego sin; a ako si sin, onda si baštinik po Bogu.

(8) U ono vrijeme kad niste Boga znali bili ste
robovi onima koji po naravi nisu bogovi. (9) Ali
sad kad ste Boga spoznali – ili, bolje, kad Bog za
vas zna – kako se opet možete okretati slabim i
bezvrijednim temeljnim načelima kojima ponovo
želite robovati? (10) Vi svetkujete određene dane i
mjesece i doba i godine! (11) Bojim se za vas da se
možda nisam uzalud trudio oko vas.
(12) Molim vas, braćo i sestre, budite kao ja, jer sam
i ja kao vi. Ništa mi nažao niste učinili. (13) Vi znate
da sam vam ja prvi put zbog tjelesne slabosti rado-
snu vijest propovijedao. (14) I ono što je za vas bilo
kušnja u mome tjelesnom stanju vi niste prezirali
niti odbacivali, već ste me kao anđela Božijeg pri-
mili, kao Pomazanika Isusa. (15) Gdje je onda onaj
osjećaj blagoslova koji ste imali? Ja mogu posvjedo-
čiti: da ste mogli, vi biste sebi oči iskopali pa ih meni
dali. (16) Pa jesam li vam postao dušmanin jer sam
vam istinu rekao? (17) Oni vas željno traže, ali ni za
kakvo dobro, već vas oni žele odvojiti, pa da vi njih
tražite. (18) A uvijek je dobro da vas željno traže u
dobroj stvari, a ne samo kad sam ja s vama. (19)
Djeco moja, s kojom sam ja opet u porođajnim mu-
kama sve dok Pomazanik u vama ne nastane, (20)
kako bih samo volio da sam sad s vama i da raspo-
loženje svoje promijenim, jer sam se smeo zbog vas.

Primjer Sare i Hagare

(21) Kažite mi vi koji želite pod Zakonom biti zar
ne slušate Zakon? (22) Jer zapisano je da je Abra-
ham dva sina imao: jednog od ropkinje, a drugog
od slobodne žene. (23) Ali sin od ropkinje rođen
je po tijelu, a sin od slobodne žene po obećanju[11].
(24) Ovo je slikovito rečeno, jer one su dva zavjeta:
jedan je s gore Sinajske, koji rađa djecu za ropstvo;
to je Hagara. (25) A ova Hagara jeste gora Sinajska
u Arabiji i odgovara sadašnjem Jerusalemu, jer ona
s djecom svojom robuje. (26) Ali nebeski je Jerusa-
lem slobodan; to je majka naša, (27) jer je zapisano:
"Raduj se, nerotkinjo, ti koja rađala nisi! Radosno
klikni i viči, ti koja ne znaš za porođajne muke,
jer su brojnija djeca one koja je usamljena
nego one koja ima muža."
(28) A vi ste, braćo i sestre, kao Izak, djeca obeća-
nja. (29) Ali kao što je onda onaj koji je po tijelu
rođen progonio onoga koji je rođen po Duhu, tako
je i sada. (30) A šta kaže Pismo?
"Otjeraj ropkinju i sina njezinog,

[8] Tj. odgajateljem; robom koji je imao zadaću da vodi djecu u školu. (Ista je riječ i u sljedećem stavku.)

[9] Tj. dok nismo bili dovoljno duhovno sazreli, mi smo robovali temeljnim vjerskim načelima.

[10] Aramejska riječ za oca.

[11] Tj. po obećanju što ga je Bog dao.

jer sin ropkinje nikada neće nasljedstvo dijeliti sa sinom slobodne." (31) Mi, dakle, braćo i sestre, nismo djeca ropkinje, nego slobodne žene.

Čuvajte svoju slobodu

5 Za tu slobodu Pomazanik nas je oslobodio. Zato čvrsto stojte i ne dajte da se opet na vas jaram ropstva uprti. (2) Pazite! Ja, Pavao, kažem vam da ako prihvatite obrezanje, Pomazanik vam neće ni od kakve koristi biti. (3) I ja opet velim svakom čovjeku koji obrezanje prihvati da on mora sav Zakon poštovati. (4) Otkinuli ste se od Pomazanika vi koji tražite da vas Zakon opravda; vi ste od milosti otpali. (5) Jer mi Duhom, iz vjere, čekamo nadu pravednosti. (6) Jer u Pomazaniku Isusu ne znače ništa ni obrezivanje ni neobrezivanje, nego vjera koja se kroz ljubav očituje.
(7) Vi ste dobro trčali; ko vam zasmeta da se istini pokorite? (8) Takav nagovor nije od onoga koji vas zove. (9) S malo kvasa[12] sve tijesto nakvasa. (10) Ja se za vas uzdam u Gospodina da vi nećete drukčije misliti; a onaj koji vas uzbunjuje kaznu će platiti, ko god on bio. (11) A ja, braćo i sestre, ako još uvijek obrezivanje propovijedam, zašto me još progone? Onda je kamen spoticanja uklonjen s križa. (12) Ja bih volio da se oni koji vas uznemiruju još unakaze.[13]
(13) Jer vi ste, braćo i sestre, slobodi pozvani, samo ne koristite svoju slobodu da tjelesnom udovoljite, nego u ljubavi jedan drugome služite. (14) Jer sav je Zakon u jednoj riječi ispunjen: "Voli bližnjega svoga kao samog sebe!" (15) A ako jedan drugoga ujedate i proždirete, pazite da jedan drugoga ne uništite.
(16) Zato ja velim: živite po Duhu, pa nećete željama tjelesnim udovoljavati. (17) Jer tjelesno žudi protiv Duha, a Duh protiv tjelesnog; oni se suprotstavljaju jedno drugome, da vi ne činite ono što želite. (18) A ako vas Duh vodi, vi niste pod Zakonom. (19) Djela su tjelesna jasna, a to su: razvrat, nečistoća i razuzdanost, (20) idolopoklonstvo, vračanje, neprijateljstva, svađa, ljubomora, izljevi srdžbe, prepirke, nesloga, razdor, (21) zavist, opijanje, orgijanje i ovima slična; na njih vas ja upozoravam, kao što sam vas i prije upozorio: oni koji ovo čine neće naslijediti kraljevstvo Božije. (22) A plod je Duha ljubav, radost, mir, strpljivost, ljubaznost, dobrota, vjernost, (23) blagost, uzdržljivost; protiv njih zakona nema. (24) A oni koji Pomazaniku Isusu pripadaju razapeli su tjelesno s njegovim strastima i žudnjama.
(25) Ako po Duhu živimo, hajde da po Duhu i hodimo. (26) Nemojmo postati hvalisavi, izazivajući jedni druge, zavideći jedni drugima.

Ponesite breme jedni drugima!

6 Braćo i sestre, ako ko u kakvu prijestupu uhvaćen bude, takvoga vi koji ste duhovni u duhu blagosti povratite, pazeći svako na sebe da i sam ne bude iskušan. (2) Ponesite teret jedni drugima, i tako Pomazanikov zakon ispunite. (3) Jer ako neko umisli da je nešto kad je ništa, on se vara. (4) A svako mora vlastito djelo svoje ispitati, pa će tada imati razloga da se samim sobom, a ne drugim, ponosi. (5) Jer svako će breme svoje nositi.
(6) Onaj koji je poučen Riječi mora podijeliti sva dobra s onim koji ga poučava.
(7) Ne dajte se prevariti, Bogu se ne može podsmjehivati. Šta čovjek posije, to će i požnjeti. (8) Ko u tjelesno svoje sije iz njega će propast požnjeti, a ko u Duha sije iz Duha će vječni život požnjeti. (9) Neka nam ne dodija činiti dobro jer ćemo mi u pravo vrijeme žeti ako ne posustanemo. (10) Zato, dok smo u prilici, činimo dobro svim ljudima, a posebno onima koji su iz porodice ove vjere.

Završne riječi i pozdravi

(11) Pogledajte kolikim vam ja slovima svojom rukom pišem! (12) Oni koji se žele dobro pokazati u tijelu gledaju kako će vas prisiliti da prihvatite obrezanje, samo zato da ih zbog Pomazanikova križa ne progone. (13) Ni oni koji su obrezani sami ne drže Zakon, nego hoće da se vi obrežete, pa da se oni ponose vašim tijelom. (14) A ne dao Bog da se ja ičim ponosim osim križem našega Gospodina Isusa Pomazanika, kojim je svijet razapet meni, a ja svijetu. (15) Jer ni obrezivanje ni neobrezivanje nisu ništa, samo novi stvor. (16) Mir i milost svima koji ovo pravilo slijede, i Israilu Božijem.
(17) Neka mi niko od sada ne dosađuje jer ja na tijelu svome biljege[14] Isusove nosim.
(18) Braćo i sestre, neka je milost našega Gospodina Isusa Pomazanika s duhom vašim! Amen.

[12] Kad se u Bibliji koristi izraz *kvas* kao simbol, on upućuje na zlo ili lažno učenje.

[13] Tj. da idu i dalje od samog obrezivanja i da se uškope.

[14] U drevna vremena ova se riječ koristila da označi biljege po kojima su se poznavale životinje ili robovi. Pavao kaže da na svome tijelu nosi Isusove biljege, čime ukazuje na to da je on Isusov sluga.

POSLANICA APOSTOLA PAVLA EFEŽANIMA

Apostol Pavao napisao je ovu poslanicu najvjerovatnije oko 60. god. n. e., dok je bio zatočen u Rimu (3:1). Neki drevni rukopisi ne sadrže riječi "na Efezu" (1:1). To vjerovatno stoga jer je ova okružnica prvobitno bila upućena ne samo vjernicima u Efezu već i brojnim drugim vjernicima u nekim drugim mjestima. Za razliku od većine drugih Pavlovih poslanica, njegova poslanica Efežanima ne odnosi se izravno na bilo kakvu pojedinačnu zabludu ili herezu. Pavao ju je napisao u nastojanju da proširi ozračje čitalaca, kako bi ovi shvatili opseg vječne Božije svrhovitosti i milosti i kako bi bolje razumjeli one uzvišene ciljeve koje je Bog naumio za zajednicu vjernika. Tu Pavao naglašava da se kršćani ne spasavaju samo poradi vlastite koristi već i poradi svjedočenja hvale i slave Božije. Punina vremena, kako piše apostol Pavao, navršit će se onda kad svaka stvar u univerzumu bude jedno s Pomazanikom i bude podvedena pod glavu Pomazanikovu. U tom smislu on opisuje postupne korake kojima će se prispjeti u stanje "punine vremena", svjedočeći kako će Bog, najprije, činom milosti izmiriti sebe s ljudskim jedinkama, potom će spašene ljudske jedinke izmiriti jedne s drugima, a onda će snagom Isusove smrti sve spašene ljudske jedinke sjediniti u jedno tijelo koje se naziva zajednicom vjernika, mističnim tijelom Pomazanikovim kome je sami Pomazanik glava.

1 Pavao, apostol Pomazanika Isusa voljom Božijom,
pravovjernima [na Efezu] sljedbenicima Pomazanika Isusa: (2) milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Pomazanika.

Duhovni blagoslovi kroz Pomazanika

(3) Blagoslovljen bio Bog i Otac našega Gospodina Isusa Pomazanika, koji nas je blagoslovio svakim duhovnim blagoslovom na nebesima kroz Pomazanika, (4) kao što nas je izabrao u njemu prije stvaranja svijeta, da budemo pravovjerni i nedužni pred njim. U ljubavi (5) nas je po dobrostivoj namjeri svoje volje predodredio da mu budemo usvojeni sinovi kroz Isusa Pomazanika, (6) na hvalu svoje slavne milosti, kojom nas je obilno obdario u Voljenome[1], (7) u kome mi imamo otkupljenje njegovom krvlju, oprost prijestupa, prema bogatstvu njegove milosti, (8) koju nam dade u izobilju. U svoj mudrosti i pronicljivosti (9) objavio nam je tajnu svoje volje, prema svojoj dobrostivoj namjeri koju je u Pomazaniku naumio (10) da se provede kad dođe punina vremena, to jest da sastavi sve na nebesima i na zemlji pod jednom glavom. Kroz njega (11) smo i mi stekli svoju baštinu, jer smo predodređeni po nakani onoga koji radi sve po odluci svoje volje, (12) da bismo mi[2] koji smo se prvi uzdali u Pomazanika bili na hvalu njegove slave. (13) Njemu pripadate i vi jer ste čuli poruku istine – Radosnu vijest svoga spasenja; u njemu ste, jer ste povjerovali, zapečaćeni Svetim Duhom obećanim, (14) koji je dat kao zalog naše baštine do otkupljenja onih koji su u Božijem vlasništvu, na hvalu njegove slave.
(15) Iz tog razloga i ja, čuvši za vašu vjeru u Gospodina Isusa i vašu ljubav prema svim pravovjernima, (16) ne prestajem zahvaljivati za vas dok vas spominjem u svojim molitvama, (17) da vam Bog našega Gospodina Isusa Pomazanika – Slavni Otac dadne duha mudrosti i objave da ga bolje upoznate. (18) Molim se da oči vašeg srca budu prosvijetljene da spoznate kakva je nada kojoj vas je pozvao, kakvo je bogatstvo njegove slavne baštine koja pripada pravovjernima (19) i kakva je nenadmašna veličina njegove moći prema nama koji vjerujemo. Ta je moć kao djelovanje njegove silne snage (20) koju je pokazao u Pomazaniku kad ga je podigao iz mrtvih i posadio sebi s desne strane na nebesima, (21) daleko iznad sve vladavine i vlasti i moći i gospodstva i svakog imena koje se nadijeva, ne samo u ovo doba nego i u ono što će doći. (22) I sve mu je bacio pod noge i dao ga da bude glava nad svima u zajednici, (23) koja je njegovo tijelo, punina onoga koji ispunja sve u svemu.

[1] Tj. u Pomazaniku.

[2] Tj. vjernici Jevreji.

Oživljeni kroz Pomazanika

2 I bili ste mrtvi zbog svojih prijestupa i grijeha,
(2) u kojima ste prije hodili prema putevima
ovoga svijeta, pod vlašću vladara sila u zraku[3],
duha koji sada djeluje u nepokornima. (3) Među
njima smo i svi mi prije živjeli u ljudskim požuda-
ma, udovoljavajući žudnjama tijela i misli, i bili po
naravi podložni Božijem gnjevu, baš kao i ostali.
(4) Ali Bog, koji je bogat milosrđem, zbog svoje ve-
like ljubavi kojom nas je volio, (5) čak kad smo bili
mrtvi zbog svojih prijestupa, oživio nas je s Poma-
zanikom – milošću ste vi spašeni – (6) i s njim nas
uskrsnu, i posadi nas sa sobom na nebesima kroz
Pomazanika Isusa, (7) da u vremenima koja do-
laze pokaže nenadmašno bogatstvo svoje milosti
dobrotom prema nama kroz Pomazanika Isusa.
(8) Jer milošću ste spašeni, kroz vjeru; i to nije od
vas, to je dar Božiji; (9) ne po dobrim djelima, da
se niko ne bi hvalio. (10) Jer mi smo njegovo djelo,
stvoreni kroz Pomazanika Isusa da činimo dobra
djela koja je Bog unaprijed pripremio da bismo ih
mi činili.
(11) Zato se sjetite da ste prije vi, pogani po ro-
đenju, koje zovu neobrezanim takozvani obre-
zani, koji su obrezani na tijelu ljudskim rukama
– (12) sjetite se da ste u to vrijeme bili odvojeni
od Pomazanika, isključeni iz Izrailove zajednice i
tuđinci savezima obećanja, bez nade i bez Boga na
ovom svijetu. (13) Ali sad ste u Pomazaniku Isusu
vi koji ste prije bili daleko [od Boga] primaknuti
[njemu] krvlju Pomazanikovom. (14) Jer on je naš
mir, koji je ujedinio obje skupine i porušio zid raz-
dvajanja, (15) neprijateljstvo, ukidajući u svome
tijelu Zakon sa zapovijedima i odredbama, da u
sebi stvori od dva jednog novog čovjeka, uspostav-
ljajući mir, (16) i da oba pomiri u jednom tijelu
s Bogom kroz križ, ubijajući njime neprijateljstvo.
(17) I došao je on i propovijedao mir vama koji
ste daleko i mir onima koji su blizu; (18) jer kroz
njega jedni i drugi imamo u jednom Duhu pristup
Ocu. (19) Zato, dakle, vi niste više tuđinci i stranci,
nego ste sugrađani pravovjernima i Božiji ukuća-
ni, (20) podignuti na temelju apostola i proroka, s
Pomazanikom Isusom kao kamenom temeljcem,
(21) u kome je sva zgrada sastavljena i raste u sveti
hram posvećen Gospodinu, (22) u kome ste i vi za-
jedno Duhom sazdani u obitavalište Božije.

[3] Tj. đavola.

Pavlova služba

3 Iz tog sam razloga ja, Pavao, zatvorenik radi
Pomazanika Isusa za vas koji niste Jevreji – (2)
ako ste doista čuli za upravljanje Božijom milosti
koja mi je data za vas, (3) da mi je objavom obzna-
njena tajna, kao što sam prije ukratko pisao. (4)
Pozivajući se na to, dok čitate, možete shvatiti moj
uvid u tajnu Pomazanikovu, (5) koja u prijašnjim
naraštajima nije objavljena sinovima ljudskim kao
što je sad objavljena njegovim posvećenim aposto-
lima i prorocima po Duhu: (6) da su nejevreji ba-
štinici iste baštine i dijelovi istog tijela i sudionici
istog obećanja u Pomazaniku Isusu kroz Radosnu
vijest, (7) kojoj sam ja postao sluga, po daru Božije
milosti koji mi je dat djelovanjem njegove moći. (8)
Meni, baš najmanjem od svih pravovjernih, ova je
milost data da propovijedam poganima neizmjer-
no bogatstvo Pomazanikovo (9) i da iznesem na
svjetlo kako se upravlja tajnom koja je od vječnosti
sakrivena u Bogu, koji je sve stvorio; (10) da se ra-
znolika mudrost Božija objavi sada kroz zajednicu
vladarima i vlastima na nebu, (11) prema vječnom
naumu koji je on izvršio u Pomazaniku Isusu, naše-
mu Gospodinu, (12) u kojem mi imamo smionost
i pouzdan pristup [Bogu] kroz vjeru u njega. (13)
Zato vas molim da ne klonete srcem zbog mojih
patnji radi vas, jer one su vaša slava.
(14) Iz tog razloga pregibam koljena svoja pred
Ocem, (15) od koga cijela porodica na nebu i na
zemlji uzima svoje ime, (16) da vam on, prema
bogatstvu svoje slave, dade snagu da budete jaki u
svom unutarnjem biću kroz njegova Duha, (17) da
bi Pomazanik stanovao u vašim srcima kroz vje-
ru, i da biste vi, ukorijenjeni i utemeljeni u ljubavi,
(18) mogli shvatiti sa svim pravovjernima koja je
širina i duljina i visina i dubina ljubavi Pomazani-
kove, (19) i upoznati tu ljubav, koja nadilazi zna-
nje, da biste bili ispunjeni svom puninom Božijom.
(20) A onome koji je prema moći koja djeluje u
nama kadar učiniti doista mnogo više od svega što
mi možemo zaiskati ili zamisliti, (21) njemu neka
je slava u zajednici i u Pomazaniku Isusu u svim
naraštajima zasvagda. Amen!

Jedinstvo Duha

4 Zato vas ja, zatvorenik radi Gospodina, pre-
klinjem da hodite kako je dostojno poziva ko-
jim ste pozvani, (2) u svoj poniznosti i blagosti, u
strpljenju, pokazajući trpeljivost jedni prema dru-

gima u ljubavi, (3) trudeći se da sačuvate jedinstvo Duha kroz mir koji vas povezuje. (4) Jedno je tijelo[4] i jedan Duh, kao što ste i vi pozvani u jednoj nadi svoga poziva; (5) jedan Gospodin, jedna vjera, jedno umočenje, (6) jedan Bog i Otac svih, koji je nad svima i kroza sve i u svima.
(7) A svakom je od nas data milost prema mjeri Pomazanikova dara. (8) Zato se kaže: "Kad uziđe na visinu, on povede vojsku sužnjih, i dade darove ljudima." (9) A ovo "uziđe" – šta drugo znači nego da je i sišao u donje, zemaljske dijelove? (10) Onaj koji siđe isti je onaj koji uziđe daleko iznad svih nebesa, da ispuni sve. (11) I dao je neke kao apostole, a neke kao proroke, i neke kao propovjednike Radosne vijesti, a neke kao pastire i učitelje, (12) da opremi pravovjerne za rad u službi, za izgradnju tijela Pomaznikova, (13) dok svi ne dostignemo jedinstvo vjere i znanja Sina Božijeg, zrelost, mjeru pune veličine Pomazanikove. (14) Više ne smijemo biti djeca, pa da nas valovi vitlaju tamo-amo i naokolo tjera svaki vjetar nauka, varke ljudske, lukavost u prijevarnom spletkarenju; (15) nego držeći se istine u ljubavi, moramo u svemu izrasti u njega koji je glava, baš u Pomazanika, (16) od koga je cijelo tijelo sastavljeno i dio je zglobom povezan s drugim, gdje svaki zglob podupire drugi srazmjerno djelotvornosti svakoga dijela i čini da tijelo raste i izgrađuje se u ljubavi.

Novi život u Pomazaniku

(17) Stoga ovo velim i tvrdim u ime Gospodina, da više ne hodite kao što hode pogani u ispraznosti svoga uma, (18) pomračeni u svom razumu, otuđeni od Božijeg života zbog neznanja u njima, zbog tvrdokornosti svoga srca; (19) a oni su se, postavši bešćutni, predali razuzdanosti da pohlepno čine svakovrsnu prljavštinu. (20) Ali vi niste tako naučili Pomazanika, (21) ako ste ga uistinu čuli i bili poučeni kroz njega, kako je istina u Isusu, (22) da, što se tiče vašeg prijašnjeg načina života, odložite staru narav, koja se kvari zbog požuda prijevare, (23) i da budete obnovljeni u duhu svoga uma, (24) i da se odjenete u novu prirodu koja je na sliku Božiju stvorena u istinskoj pravednosti i posvećenosti.
(25) Zato, odbacujući laž, neka svaki od vas govori istinu sa svojim bližnjim, jer mi smo dijelovi tijela jedni s drugima. (26) Ljutite se, ali ne griješite; neka sunce ne zađe nad vašom srdžbom, (27) i ne dajite đavlu prilike. (28) Onaj koji krade ne smije više krasti, nego radije neka se trudi čineći svojim rukama ono što je dobro, da bi imao šta podijeliti s onim koji je u potrebi. (29) Neka nikakva hrđava riječ ne izlazi iz vaših usta, nego samo po potrebi riječ dobra što gradi, da ukaže milost onima koji čuju. (30) Ne žalostite Svetoga Duha Božijega, kojim ste obilježeni pečatom za dan otkupljenja. (31) Neka se sva gorčina i gnjev i srdžba i svađa i kleveta ukloni od vas, zajedno sa svom zlobom. (32) Budite jedni prema drugima ljubazni, blaga srca, jedni drugima opraštajte, kao što je i Bog kroz Pomazanika vama oprostio.

Ugledajte se u Boga

5 Zato se ugledajte u Boga, kao voljena djeca; (2) i hodite u ljubavi, kao što je i Pomazanik volio i sebe radi nas predao kao mirisan prinos i žrtvu Bogu.
(3) Ali blud i sva nečistoća ili pohlepa ne smiju se ni spominjati među vama, kako dolikuje pravovjernima; (4) i ne smije biti bestidna, besmislena i nepristojna govora, što ne priliči, nego radije zahvaljivanje. (5) Jer budite sigurni u ovo: da nijedna razvratna ili nečista osoba ili lakom čovjek, koji je kumiropoklonik, nema baštine u kraljevstvu Pomazanikovom i Božijem.
(6) Neka vas niko ne vara ispraznim riječima, jer se zbog toga gnjev Božiji sručuje na one koji su nepokorni. (7) Zato se ne udružujte s njima; (8) jer prije ste bili tama, a sad ste svjetlo u Gospodinu; hodite kao djeca svjetla – (9) jer plod svjetla sastoji se od sve dobrote i pravednosti i istine – (10) nastojeći spoznati ono što je Gospodinu milo. (11) Ne učestvujte u besplodnim djelima tame, nego ih umjesto toga razotkrivajte; (12) jer sramotno je i govoriti o onom što oni u tajnosti čine. (13) A sve postaje vidljivo kad ga svjetlo otkrije, jer sve što postane vidljivo jest svjetlo. (14) Iz tog razloga on veli: "Probudi se, spavaču, i ustani iz mrtvih, i Pomazanik će te obasjati."
(15) Zato pazite kako živite, ne kao nerazumnici, nego kao mudri, (16) koristeći najbolje svoje vrijeme, jer su ovi dani zli. (17) Zato, dakle, ne budite ludi, nego shvatite šta je volja Gospodnja. (18) I ne opijajte se vinom, jer u njemu je raskalašenost, nego se napunite Duhom, (19) pjevajući jedni

[4] Tijelo Pomazanika, tj. zajednica pravovjernih.

drugima psalme i hvalospjeve i pjesme duhovne, pjevajući i svirajući napjeve svojim srcem Gospodinu, (20) uvijek zahvaljujući Bogu Ocu za sve u ime našega Gospodina Isusa Pomazanika.

Brak kao Pomazanik i zajednica

(21) Pokoravajte se jedni drugima iz straha od Pomazanika. (22) Žene, budite poslušne svojim muževima kao Gospodinu. (23) Jer muž je glava žene, kao što je i Pomazanik glava zajednice, tijela čiji je on spasitelj. (24) A kao što je zajednica poslušna Pomazaniku, tako i žene trebaju biti svojim muževima u svemu.
(25) Muževi, volite svoje žene kao što je i Pomazanik volio zajednicu i sebe predao za nju, (26) da bi je posvetio, očistivši je pranjem u vodi uz riječ [Božiju], (27) da izvede preda se zajednicu u svoj njenoj slavi, bez mrlje ili bore ili ičega takvog, nego da ona bude sveta i nedužna. (28) Tako i muževi trebaju voljeti svoje žene kao svoja tijela. Onaj ko voli svoju ženu voli sebe; (29) jer niko nikad nije mrzio svoje tijelo, nego ga goji i njeguje baš kao i Pomazanik zajednicu, (30) jer mi smo dijelovi njegova tijela. (31) "Zato će čovjek ostaviti svoga oca i majku i sjediniti se sa svojom ženom, i dvoje će postati jedno tijelo."[5] (32) Ova je tajna velika, a ja je uspoređujem s Pomazanikom i zajednicom. (33) Ali se to tiče i vas. Svaki pojedinac među vama neka voli svoju ženu kao samog sebe, a žena mora poštovati svoga muža.

Porodični odnosi

6 Djeco, pokoravajte se svojim roditeljima kao sljedbenici Gospodina, jer to je pravo. (2) "Poštuj svoga oca i majku" – to je prva zapovijed s obećanjem – (3) "da ti bude dobro i da živiš dugo na zemlji."[6]
(4) Očevi, ne izazivajte svoju djecu da se srde, nego ih odgajajte stegom i uputom Gospodnjom.
(5) Robovi, pokoravajte se svojim zemaljskim gospodarima, sa strahom i trepetom, iskrena srca, kao Pomazaniku; (6) ne služite samo dok ste na oku, kao oni koji ljudima ugađaju, nego kao robovi Pomazanikovi, odsrca vršeći Božiju volju. (7) Služite sa zanosom, kao Gospodinu, a ne ljudima, (8) znajući da će svaki, šta god dobra učini, to primiti nazad od Gospodina, bio on rob ili slobodan.
(9) I gospodari, jednako postupajte prema njima, i okanite se prijetnji, jer vi znate da je i njihov i vaš Gospodar na nebu, i kod njega nema pristranosti.

Oklop Božiji

(10) Naposljetku, budite jaki u Gospodinu i u snazi njegove moći. (11) Stavite na se čitav oklop Božiji, da biste se mogli čvrsto oprijeti spletkama đavlovim. (12) Jer naša borba nije protiv tijela i krvi, nego protiv vladara, protiv vlasti, protiv svjetskih sila ove tame, protiv duhovnih sila opačine na nebu. (13) Zato ponesite čitav oklop Božiji, da se mognete oprijeti u zli dan i, kad sve učinite, postojano stajati. (14) Zato stojte postojano, pošto opašete svoje slabine istinom i pošto stavite na prsa oklop pravednosti, (15) i pošto obujete na noge sve što će vas pripremiti da objavite Radosnu vijest mira; (16) povrh svega, ponesite štit vjere kojim ćete moći ugasiti sve razbuktjele strijele zloga. (17) I ponesite kacigu spasenja, i mač Duha, koji je riječ Božija.
(18) U svoj molitvi i molbi molite se u svako doba u Duhu; s tim na umu, budite na oprezu sa svom ustrajnošću i molbom za sve pravovjerne, (19) i molite se za me, da mi se da govor kad otvorim usta, da smjelo objavim tajnu Radosne vijesti, (20) čiji sam ja izaslanik u lancima, da je smjelo očitujem, kao što je trebam očitovati.
(21) Ali da i vi znate u kakvom sam ja stanju, kako mi je, šta radim, sve će vam obznaniti Tihik, dragi brat i vjerni sluga u Gospodinu, (22) koga sam vam poslao upravo radi toga da znate kako nam je i da ohrabri vaša srca.
(23) Mir neka je braći i ljubav s vjerom od Boga Oca i Gospodina Isusa Pomazanika. (24) Milost neka je sa svima onima koji vole našega Gospodina Isusa Pomazanika u neprolaznosti.

[5] V. Postanak 2:24.

[6] V. Ponovljeni zakon 5:16.

POSLANICA APOSTOLA PAVLA FILIPLJANIMA

Apostol Pavao napisao je ovu poslanicu iz zatvora (1:13–14), vjerovatno oko 61. god. n. e., dok je bio u kućnom pritvoru (Djela apostolska 28:14–31) u Rimu. Filipi su bili važno mjesto u Makedoniji. Bilo je puno rimskih umirovljenih vojnika. Većina vjernika bili su nejevreji jer, za razliku od mnogih drugih mjesta, u Filipima je bilo vrlo malo jevreja i niti jedna sinagoga, osim jednog 'mjesta za molitvu' (Djela apostolska 16:16). To objašnjava zašto Pavao u ovoj poslanici ne citira tekstove iz Starog zavjeta.
Pavao piše ovu poslanicu kako bi se zahvalio članovima zajednice u Filipima na daru koji su mu poslali, kako bi svratio pažnju na neke vlastite okolnosti u kojima se zatekao, kako bi ohrabrio Filipljane u njihovu držanju, pozvao ih na podložnost i jedinstvo, upozorivši ih na one koji su vjernicima željeli nametnuti jevrejske vjerske običaje poput obrezanja i na one koji su naučavali da, pošto se spasavamo po milosti Božijoj, možemo živjeti kako hoćemo. Tekst poslanice namijenjen je građanima Filipa, rimske kolonije, koji su se toliko ponosili što pripadaju Rimu da su se odijevali kao Rimljani i govorili latinskim jezikom. Njihova je privilegija bila to što su istodobno bili smatrani građanima Filipa i građanima Rima. Upravo tu činjenicu apostol Pavao iskoristio je da na njoj vjernicima zajednice u Filipima protumači i posvijesti ideju nebeskog građanstva.

Zahvale

1 Pavao i Timotej, sluge Pomazanika Isusa, svim
pravovjernima pripadanjem Pomazaniku Isusu koji su u Filipima, nadzornicima i pomoćnicima[1]: (2) milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Pomazanika.
(3) Ja zahvaljujem Bogu svome uvijek kad vas se sjetim. (4) U svakoj molitvi svojoj ja se za sve vas uvijek s radošću molim (5) zbog vašeg udjela u propovijedanju Radosne vijesti od prvoga dana pa do sada. (6) Uvjeren sam baš u to da će onaj koji je započeo dobro djelo[2] među vama završiti ga do dana Pomazanika Isusa.[3] (7) Jer za me je samo pravo da ovako osjećam prema svima vama, kad vas u srcu svome nosim, jer i u okovima mojim i u odbrani i u potvrdi Radosne vijesti vi svi sa mnom milost dijelite. (8) Jer Bog mi je svjedok koliko ja ljubaznošću Pomazanika Isusa za svima vama čeznem. (9) I za ovo ja se molim: da vam u pravoj spoznaji i rasuđivanju napretek ljubavi još bude, (10) da otkrijete stvari koje su odlične, da biste iskreni i besprijekorni bili za dan Pomazanikov, (11) puni ploda pravednosti koja po Isusu Pomazaniku dolazi, na slavu i hvalu Božiju.

Širenje vjere

(12) Ja sad želim da vi, braćo i sestre, znate da se ono što me je zadesilo pokazalo dobrim za dalje širenje Radosne vijesti, (13) tako da su okovi moji zarad Pomazanika postali dobro poznati među svom dvorskom stražom i svima drugima, (14) i da većina braće koja se uzda u Gospodina zbog okova mojih ima mnogo više hrabrosti da bez straha riječ Božiju govori. (15) Jedni, sigurno, propovijedaju Pomazanika iz zavisti i zbog nadmetanja, a neki i iz dobre volje. (16) Ovi drugi čine to iz ljubavi, znajući da sam ja postavljen da Radosnu vijest branim. (17) Oni prvi navješćuju Pomazanika iz sebičnog slavoljublja, neiskreno, jer misle da mi mogu muku nanijeti u okovima mojim.[4]
(18) Pa šta onda? – Samo da se na svaki način, bilo prijetvorno bilo istinski, Pomazanik navješćuje. I tome se ja radujem. Da, i radovat ću se, (19) jer znam da će vašim molitvama i pomoću Duha Isusa Pomazanika ovo izići na moje izbavljenje.
(20) Ja svesrdno očekujem i nadam se da neću ničim osramoćen biti, nego da će se, sa svom odvažnošću, Pomazanik i sada, kao i uvijek, uzvisiti u tijelu mome, bio ja živ ili mrtav. (21) Jer za me je živjeti – Pomazanik, a umrijeti – dobitak. (22) Ali ako mi je dalje živjeti u tijelu, to će za me biti plodan trud, a ja ne znam šta ću odabrati. (23) Ja

[1] Tj. nadzornicima i pomoćnicima zajednice vjernika.

[2] Djelo se odnosi na ono što Bog čini da ih spasi.

[3] Tj. do Isusova povratka.

[4] U nekim rukopisima 16. i 17. stavak imaju obrnut redoslijed.

sam s obiju strana pritisnut: imam želju da odem
i s Pomazanikom budem, jer je to uistinu mnogo
bolje; (24) a ipak, potrebnije je radi vas da u tijelu
ostanem. (25) Uvjeren u to, ja znam da ću ostati i
nastaviti sa svima vama za vaš napredak i radost
u vjeri, (26) da mojim ponovnim dolaskom među
vas vaše ponosno povjerenje u me poraste u Isusu
Pomazaniku.
(27) Samo se vladajte onako kako je dostojno Ra-
dosne vijesti Pomazanikove, pa došao ja i vidio vas
ili odsutan bio, ja ću čuti da vi postojano kao jedan
duh stojite, da se zajedno kao jedna duša borite za
vjeru Radosne vijesti, (28) ničim zastrašeni zbog
protivnika – to je znak propasti za njih, a spasenja
za vas, i to od Boga. (29) Jer vama je zarad Poma-
zanika dato ne samo da u njega vjerujete nego i da
zarad njega patite, (30) kušajući istu borbu u kojoj
ste vidjeli mene, a sada čujete da sam još u njoj.

Pomazanik Isus kao primjer

2 Zato, ako ima imalo ohrabrenja u Pomazani-
ku, ako ima imalo utjehe u ljubavi, ako ima
imalo zajedništva s Duhom, imalo ljubaznosti i
samilosti, (2) onda upotpunite radost moju tako
što ćete se slagati i jednaku ljubav imati i biti uje-
dinjeni u duhu i cilju. (3) Ne činite ništa iz sebič-
nog slavoljublja ili taštine jalove, nego ponizno
gledajte jedni na druge kao na bolje od sebe. (4)
Ne gledajte samo na svoju vlastitu korist, nego i
na korist drugih. (5) Vladajte se među sobom ona-
ko kako se vladao i Pomazanik Isus, (6) koji, iako
je u liku Božijem živio, nije gledao na jednakost s
Bogom kao nešto iskoristivo, (7) nego je prednosti
svoje ustranu stavio uzevši lik sluge i budući na
ljudsku sliku stvoren. (8) Kad se našao u čovječi-
jem obličju, on se ponizi i posta pokoran do smrti,
i to smrti na križu. (9) Zato ga Bog visoko i uzdiže
i dade mu ime koje je iznad svakog imena, (10) da
se pred imenom Isusovim svako koljeno onih koji
su na nebu i na zemlji i pod zemljom savije, (11)
i da svaki jezik u slavu Boga Oca prizna da je Isus
Pomazanik Gospodin.
(12) Zato, dragi moji, baš kao što ste uvijek pokorni
bili, ne samo kad sam ja prisutan bio nego još više
sad kad me nema, u strahu i drhtanju[5] kušajte spa-
senje svoje. (13) Jer Bog je onaj koji vas pokreće i
da želite i da radite na njegovo veliko zadovoljstvo.
(14) Činite sve bez gunđanja i prepiranja, (15) da
se pokažete kao nedužni i nevini – djeca Božija
bez krivnje među pokvarenim i izopačenim nara-
štajem u kojem vi kao svjetiljke na zemlji sijate,
(16) čvrsto držeći riječ života, da na Pomazanikov
dan ja imam razloga da se ponosim što se nisam
uzalud trudio i uzaman mučio. (17) Pa iako me
prolijevaju kao žrtvu ljevanicu po žrtvi i službi
vaše vjere, drago mi je i dijelim svoju radost sa svi-
ma vama. (18) A i vi se jednako radujte i radost
svoju sa mnom podijelite.

Timotej i Epafrodit

(19) A ja se uzdam u Gospodina Isusa da ću vam
uskoro poslati Timoteja, da se i ja osokolim kad
čujem kako ste vi. (20) Jer ja nemam nikoga dru-
gog poput njega ko bi se za vaše dobro iskreno
brinuo. (21) Jer svi drugi gledaju na svoju vlastitu
korist, a ne na korist Pomazanika Isusa. (22) A vi
znate za njegovu dokazanu vrijednost, jer je slu-
žio sa mnom u širenju Radosne vijesti kao dijete
ocu svome. (23) Zato se nadam da ću ga odmah
poslati, čim vidim šta će sa mnom biti, (24) a ja
se uzdam u Gospodina da ću i sam uskoro doći.
(25) Mislio sam da vam trebam poslati Epafrodita,
brata svoga, suradnika i suborca, koji je usto i vaš
glasnik i pomagač u potrebi mojoj, (26) jer je on
čeznuo za svima vama i rastužio se jer ste vi čuli
da se on razbolio. (27) Jer on je uistinu bio nasmrt
bolestan, ali mu se Bog smilova, i ne samo njemu
nego i meni, da me ne bi žalost za žalošću obuzela.
(28) Zato ja jedva čekam da ga pošaljem, da se vi,
kad ga opet vidite, obradujete i da se moja briga
umanji. (29) Primite ga onda u Gospodinu[6] s veli-
kim veseljem i poštujte ljude kao što je on, (30) jer
se on radi Pomazanikova djela bio primakao smr-
ti, stavivši život svoj na kocku da nadoknadi ono
što je nedostajalo u pomoći koju ste mi vi pružili.

Životni cilj

3 Na kraju, braćo moja i sestre, radujte se u Gos-
podinu. Nije mi teško da opet isto napišem, a
vama je to zaštita.
(2) Čuvajte se "pasa", zlotvora se čuvajte, i čuvaj-
te se krivog obrezivanja[7], (3) jer smo ispravno

[5] Tj. u potpunoj predanosti.

[6] Tj. kao nekoga ko pripada Gospodinu.

[7] Grč. *katatome*; lažni su učitelji bili iskrivili pravo značenje obrezivanja, tako da je ono postalo samo obrezivanje tijela.

obrezani mi, koji se Duhom Božijim klanjamo, i Pomazanikom Isusom ponosimo i u tjelesno se ne uzdamo, (4) iako bih ja sam imao razloga da se i u tjelesno uzdam. Ako iko drugi ima razloga da se u tjelesno uzda, više imam ja – (5) obrezan osmi dan, iz naroda Israilova, od plemena Benjaminova, Hebrej od Hebreja; po Zakonu farizej; (6) po revnosti, progonitelj zajednice vjernika; po pravednosti zasnovanoj na Zakonu, nedužan.
(7) Ali na sve što je bilo u moju korist ja sada gledam kao na gubitak zarad Pomazanika. (8) Osim toga, ja gledam na sve kao na gubitak zbog najviše vrijednosti spoznaje Pomazanika Isusa, Gospodina moga, zarad kojeg sam ja izgubio sve na što gledam samo kao na otpatke, da bih Pomazanika dobio (9) i u njemu se našao – ne svojom pravednošću koja iz Zakona proistječe, nego onom koja je po vjeri u Pomazanika, pravednošću koja na temelju vjere od Boga dolazi – (10) kako bih spoznao njega i snagu njegova uskrsnuća i udio u njegovim patnjama, prilagođavajući se smrti njegovoj, (11) ne bih li kako postigao uskrsnuće mrtvih.

Stremimo ka odredištu

(12) Nije da sam to sve postigao ili da sam već savršen postao, nego se ja i dalje trudim da to dohvatim, jer je i mene Pomazanik Isus dohvatio. (13) Braćo i sestre, ja još ne vidim da sam to dohvatio, ali ja činim jedno: zaboravljajući šta je nazad i hrleći prema onome što je naprijed, (14) ja stremim prema odredištu da dobijem nagradu radi koje me je Bog pozvao na nebo u Pomazanika Isusa. (15) Zato se ovako odnosimo, koliko nas god zrelih[8] ima, a ako vi o nečemu drugačije mislite, Bog će vam i to otkriti. (16) Samo nastavimo živjeti po onome što smo već postigli.
(17) Braćo i sestre, udružite se u slijeđenju moga primjera i promatrajte one koji žive po uzoru koji vi u nama imate. (18) Jer mnogi hode – oni o kojima sam vam često govorio, a sad vam i sa suzama govorim – kao dušmani križa Pomazanikovog. (19) Njihov je kraj propast, bog im je stomak, a ponos u sramoti njihovoj; oni žude za zemaljskim stvarima. (20) A naša je domovina na nebesima, odakle mi željno očekujemo Spasitelja, Gospodina Isusa Pomazanika, (21) koji će snagom koja ga kadrim čini da sve pod svoju vlast stavi preobraziti ponizna tijela naša da poput njegova slavna tijela budu.

Posljednji savjeti

4 Zato, moja voljena braćo i sestre, za kojom čeznem, moja radosti i kruno, tako stojte postojano u Gospodinu, voljeni moji.
(2) Ja molim Evodiju i molim Sintihu da složno u Gospodinu žive. (3) I tebe, vjerni sudruže, uistinu molim da pomogneš i ovim ženama koje su se uz mene za Radosnu vijest borile, zajedno s Klementom i ostalim saradnicima mojim čija su imena u knjizi života[9].
(4) Uvijek se radujte u Gospodinu. Opet da kažem: radujte se! (5) Neka za vašu blagost svi ljudi znaju. Gospodin je blizu. (6) Ni za šta se nemojte brinuti, nego u svemu, molitvom i smjernom zahvalnošću, kažite Bogu šta tražite. (7) I mir Božiji, koji sav razum nadilazi, čuvat će srca vaša i misli vaše u Pomazaniku Isusu.
(8) Na kraju, braćo i sestre, sve što je istina, sve što je plemenito, sve što je pravo, sve što je čisto, sve što je drago, sve što je na dobru glasu – ako je išta odlično i ako je išta hvale vrijedno, o tome razmišljajte. (9) Činite sve što ste naučili i dobili i čuli od mene ili vidjeli na meni, pa će Bog mira s vama biti.

Zahvalnost Pavlova

(10) A ja sam se silno obradovao u Gospodinu što ste vi sada napokon oživili svoju brigu za me. Vi ste se doista i ranije brinuli, ali niste imali prilike.
(11) Ja ovo ne govorim iz nevolje, jer sam naučio da budem zadovoljan u kakvim se god prilikama nađem. (12) Ja znam kako izići nakraj s malo toga, a znam i kako je živjeti u blagostanju. Ja sam naučio tajnu zadovoljstva u svakoj prilici, bilo da sam sit ili gladan, bilo da živim u obilju ili u bolnoj potrebi. (13) Ja sam u onom koji mi snagu daje kadar sve učiniti. (14) A bilo je lijepo od vas što ste sa mnom muku moju podijelili.
(15) A znate i vi sami, Filipljani, da u početku propovijedanja Radosne vijesti, nakon što sam otišao iz Makedonije, nijedna zajednica vjernika nije imala udjela u davanju i primanju pomoći, samo vi. (16) Jer čak i u Solunu vi ste mi, u potrebi mojoj, i ne jednom darove slali. (17) Nije da ja tražim sam

[8] Ili savršenih.

[9] Nebeski popis odabranih.

dar, nego tražim plod koji raste vama u korist. (18) A ja sam dobio baš sve, pa i više od toga. Obilno sam opskrbljen sad kad sam od Epafrodita primio ono što ste vi poslali: miomiris, ugodnu žrtvu, dragu Bogu. (19) A Bog moj namirit će svaku potrebu vašu iz svog blaga u slavi Pomazanika Isusa. (20) Neka je našem Bogu i Ocu slava za sva vremena! Amen.

Posljednji pozdravi

(21) Pozdravite svakog pravovjernog kao sljedbenici Pomazanika Isusa. Pozdravljaju vas braća koja su sa mnom. (22) Svi vas pravovjerni pozdravljaju, posebno oni iz careve kuće.
(23) Neka je milost Gospodina Isusa Pomazanika s vašim duhom.

POSLANICA APOSTOLA PAVLA KOLOŠANIMA

Apostol Pavao napisao je ovu poslanicu vjerovatno za vrijeme prvog zatočenja u Rimu, gdje je bio osuđen na kućni pritvor. Vrijeme pisanja smješta se u 60. god. n. e., kad su napisane i poslanice Efežanima i Filemonu.
Tokom Pavlova trogodišnjeg služenja u Efezu, Epafra je povjerovao radosnoj vijesti o Pomazaniku i o tome je propovijedao u Kolosu, trgovačkom gradu provincije Azije. Ondje je upravo nastajala jedna zajednica vjernika. Kasnije su neki lažni učitelji uznemiravali tu zajednicu. Epafra je otputovao u Rim da to saopći Pavlu, pa je Pavao na sve to odgovorio ovom poslanicom.
Hereza kojoj se Pavao usprotivio sastojala se od mješavine ekstremne forme judaizma i jedne rane forme gnosticizma. Ta hereza je sadržavala sljedeće elemente: religijski eksternalizam – držao se zbira pravila u vezi s dopuštenim jelom i pićem, religijskim svetkovinama (2:16–17) i obrezanjem (2:11; 3:11); asketizam – "Ne dotiči, ne kušaj, ne diraj!" (2:21, 23); štovanje anđela (2:18); tajno znanje (gnoza) – gnostici su se hvastali time (2:18), ali je Pavao naglašavao da je Pomazanik jedan "u kome su sakrivena sva blaga mudrosti i znanja" (2:3); pouzdavanje u ljudsku mudrost i predanje (2:4, 8); obezvređivanje Pomazanika – Pavao kazuje o tome u 1:15–20; 2:2–3, 9.
Svrha pisanja ovog spisa očituje se u Pavlovu nastojanju da odbaci herezu koja je bila prisutna u Kolosu. Da bi postigao tu svrhu, on veliča Pomazanika kao sami lik Božiji, kao Stvaraoca i preegzistentnog Uzdržavatelja svih stvari, kao onoga koji je glava vjerničke zajednice, kao prvouskrsnulog, kao božansku puninu u tjelesnom liku i kao izmiritelja između Boga i svih stvorenja. "Kroza nj ste vi upotpunjeni", uzvikivao je Pavao u 2:10.

1 Pavao, apostol Isusa Pomazanika voljom Božijom, i brat Timotej,
(2) Kološanima – pravovjernima i vjernoj braći i sestrama koji slijede Pomazanika: milost vam i mir od Boga, Oca našega.

Zahvala i molitva

(3) Zahvaljujemo Bogu, Ocu našega Gospodina Isusa Pomazanika, uvijek se moleći za vas, (4) pošto smo čuli za vašu vjeru u Pomazanika Isusa i ljubav koju imate prema svim pravovjernima; (5) zbog nade koja je za vas položena na nebu, za koju ste prije čuli u riječi istine, Radosnoj vijesti, (6) koja vam je došla. Ona i u svem svijetu neprestano donosi plod i buja, baš kao što je činila i u vama od onoga dana kad ste čuli za nju i shvatili milost Božiju u istini; (7) baš kao što ste to naučili od Epafre, našeg voljenog druga koji služi s nama, koji je u naše ime vjeran sluga Pomazanikov, (8) a on nas je i obavijestio o ljubavi koju vam daje Duh.
(9) I iz tog se razloga, od onog dana kad smo čuli za to, nismo prestali moliti za vas i tražiti da budete ispunjeni spoznajom Božije volje u svoj duhovnoj mudrosti i razumu, (10) da hodite kako je dostojno Gospodina, da mu ugodite u svakom pogledu, dok donosite plod u svakom dobrom djelu i rastete u spoznaji Boga, (11) ojačani svom snagom što dolazi od njegove slavne moći, pripremljeni da sve

izdržite sa strpljenjem, dok radosno (12) zahvaljujete Ocu, koji nas je učinio sposobnim da imamo udjela u baštini pravovjernih koji su u svjetlu. (13) Jer on nas je spasio od vlasti tame i prenio nas u kraljevstvo svoga voljenog Sina, kroz koga (14) mi imamo otkupljenje, oproštenje grijeha.

Neuporedivi Pomazanik

(15) On je slika nevidljivog Boga, prvjenac nad svim stvorenjima. (16) Jer kroz njega sve je stvoreno, i na nebu i na zemlji, vidljivo i nevidljivo, bilo prijestolja ili gospodstva, bilo vladari ili vlasti – sve je stvoreno po njemu i za njega. (17) On je prije svega, i u njemu sve opstaje. (18) On je i glava tijela, zajednice, i on je njen početak, prvjenac koji je uskrsnuo iz mrtvih, da dođe i da u svemu bude prvi. (19) Jer Ocu se svidjelo da njegova punina obitava u njemu, (20) i da kroz njega pomiri sa sobom sve, bilo na zemlji ili na nebu, uspostavljajući mir njegovom krvlju prolivenom na križu.
(21) Pa iako ste se vi prije bili otuđili [od Boga] i neprijateljski razmišljali, zaposleni zlodjelima, (22) ipak vas je on sad pomirio smrću ljudskog tijela Pomazanikova, da vas izvede preda se posvećene i nedužne i besprijekorne – (23) ako doista ustrajete u vjeri učvršćeni i postojani, i neudaljeni od nade Radosne vijesti, koju ste čuli, koja je propovijedana svim stvorenjima pod nebom i kojoj ja, Pavao, postadoh sluga.
(24) Sad se radujem svojim patnjama zarad vas, i u svome biću dajem svoj doprinos u ime njegova tijela, koje je zajednica, dopunjujući ono što nedostaje Pomazanikovim mukama. (25) Toj zajednici ja postadoh sluga po nalogu od Boga koja mi je podarena u vašu korist, da potpuno izvršim propovijedanje riječi Božije, (26) tajnu koja je bila sakrivena vijekovima i kroz naraštaje, a sad je objavljena njegovim pravovjernima, (27) kojima je Bog želio obznaniti kakvo je među nejevrejima bogatstvo slave te tajne, koja je Pomazanik među vama, nada slave.
(28) Mi njega navješćujemo, opominjući svakoga i poučavajući svakoga u svoj mudrosti, da svakoga predstavimo [Bogu] savršenim kroz Pomazanika.
(29) Zato se ja i trudim, boreći se svom snagom prema njegovoj moći, koja silno djeluje u meni.

Vi ste sazdani kroz Pomazanika

2 Jer želim da znate koliko se mnogo borim za vas i za one u Laodikeji i za sve one koji se nisu sreli sa mnom licem u lice, (2) da se ohrabre njihova srca, pošto su se ujedinila u ljubavi, i da postignu sve blago potpunog uvjerenja razuma i spoznaju istinski Božiju tajnu, Pomazanika, (3) u kome su sakrivena sva blaga mudrosti i znanja.
(4) Ovo velim da vas niko ne bi zaveo uvjerljivim govorom. (5) Jer iako sam ja odsutan tijelom, ipak sam s vama duhom; radujem se što vidim da je u vas sve uredu i da je postojana vaša vjera u Pomazanika.
(6) Zato, kako ste primili Pomazanika Isusa Gospodina, tako živite slijedeći ga, (7) čvrsto ukorijenjeni i izgrađeni u njemu i učvršćeni u vjeri, kao što ste i poučeni, obilno zahvalni.
(8) Pazite da vas neko ne zarobi mudrovanjem i ispraznom prijevarom, zasnovanim na ljudskom predanju i osnovanim na načelima svijeta, a ne na Pomazaniku. (9) Jer u njemu obitava sva punina božanstva u tjelesnom obliku, (10) i kroza nj ste vi upotpunjeni, i on je glava svakog vladara i vlasti, (11) te ste u njemu i obrezani duhovnim obrezanjem, uklanjanjem grešne ljudske prirode Pomazanikovim obrezanjem, (12) ukopani s njim u umočenju u kojem ste i uskrsnuli s njim vjerom u moć Boga, koji ga je podigao iz mrtvih. (13) Kad ste bili mrtvi zbog svojih prijestupa i neobrezanosti svoje ljudske prirode, on vas je oživio s njim, kad nam je oprostio sve naše prijestupe, (14) poništivši zapis o dugu koji je svojim odredbama bio protiv nas, i koji je bio na našu štetu. On ga je uklonio prikovavši ga na križ. (15) Kad je razoružao vladare i vlasti, učinio ih javnim primjerom slaveći kroza nj pobjedu nad njima.
(16) Zato neka vam niko ne sudi zbog jela ili pića, ili zbog blagdana ili mlađaka ili subote – (17) to je sve samo sjena onog što dolazi, ali je utjelovljeno u Pomazaniku. (18) Neka vam niko ne uzme vašu nagradu na prijevaru uživajući u samoponižavanju i obožavanju anđela, govoreći o pojedinostima onog što je vidio, bezrazložno naduven svojom ljudskom pameću, (19) a ne držeći se čvrsto za glavu[1], od koje cijelo tijelo, opskrbljeno i povezano zglobovima i tetivama, raste Božijim djelom.
(20) Ako ste s Pomazanikom postali mrtvi za osnovna načela svijeta, zašto se – kao da još živite u svijetu – pokoravate odredbama poput: (21) "Ne dotiči, ne kušaj, ne diraj!" – (22) svemu što se odnosi na ono čemu je suđeno da nestane kad se

[1] Tj. Pomazaniku.

upotrijebi – to su zapovijedi i učenja ljudska? (23) To su stvari koje, dakako, imaju vanjštinu mudrosti u prividnoj pobožnosti i poniznosti i strogom postupanju prema tijelu, ali ništa ne vrijede za obuzdavanje ljudske prirode.

Obucite na se novu prirodu

3 Stoga, ako ste uskrsnuli s Pomazanikom, tražite ono što je gore, gdje je Pomazanik, koji sjedi Bogu s desne strane[2]. (2) Stremite onom što je gore, ne onom što je na zemlji, (3) jer ste vi umrli i vaš je život sakriven s Pomazanikom u Bogu. (4) Kad Pomazanik, koji je vaš život, bude objavljen, tad ćete i vi biti objavljeni s njim u slavi.
(5) Zato usmrtite sve što je u vama zemaljsko: blud, nečistoću, požudu, zlu želju i lakomost, koja je jednaka kumiropoklonstvu. (6) Jer zbog njih će se gnjev Božiji sručiti na one koji su nepokorni. (7) Tim putem ste i vi nekoć hodili kad ste takvim životom živjeli. (8) Ali sada se i vi svega okanite – srdžbe, gnjeva, zlobe, klevete i uvredljiva govora svojih usta. (9) Ne lažite jedni drugima, jer ste odložili svoju staru prirodu s njenim običajima, (10) a obukli na se novu prirodu koja se obnavlja prema slici onoga koji ju je stvorio tako da ga bolje spoznate: (11) u toj obnovi nema razlike između Grka i Jevreja, obrezanog i neobrezanog, barbara, Skita[3], roba i slobodna čovjeka, nego je Pomazanik sve i u svemu.
(12) Stoga, kao izabranici Božiji, sveti i voljeni, odjenite se samilošću, dobrotom, poniznošću, blagošću i strpljivošću, (13) podnoseći jedni druge i opraštajući jedan drugome ako se neko žali na drugoga; kao što je Gospodin vama oprostio, tako biste i vi trebali. (14) Povrh svega toga, obucite na se ljubav koja sve spaja u savršen sklad. (15) Neka u vašim srcima vlada mir Pomazanikov, na koji ste i pozvani u jednome tijelu, i budite zahvalni. (16) Neka riječ Pomazanikova bude u vama u izobilju; sa svom mudrošću podučavajte i opominjite jedni druge psalmima i hvalospjevima i duhovnim pjesmama, pjevajući Bogu sa zahvalnošću u svojim srcima. (17) Svaka vaša riječ ili djelo, neka sve bude u ime Gospodina Isusa, i zahvaljujte kroza nj Bogu Ocu.

Porodični odnosi

(18) Žene, slušajte svoje muževe, kako dolikuje sljedbenicima Gospodina. (19) Muževi, volite svoje žene i nikad ne postupajte grubo prema njima.
(20) Djeco, pokoravajte se svojim roditeljima u svemu, jer to je milo Gospodinu. (21) Očevi, ne ozlojeđujte svoju djecu, da ne klonu duhom.
(22) Robovi, u svemu se pokoravajte svojim gospodarima zemaljskim, ne samo dok ste na oku, kao oni koji ugađaju ljudima, nego iskrena srca, bojeći se Gospodina. (23) Šta god činite, radite svoj posao odsrca, kao za Gospodna, a ne za ljude, (24) znajući da ćete od Gospodina primiti baštinu za nagradu. Gospodinu Pomazaniku vi služite. (25) Jer onaj koji čini nepravdu trpjet će posljedice nepravde koju je učinio, i to bez pristranosti.
4 Gospodari, postupajte sa svojim robovima pravedno i pošteno, znajući da i vi imate Gospodara na nebu.

Završne upute i pozdravi

(2) Predajte se molitvi, bdijući u njoj sa zahvalom, (3) ujedno se moleći i za nas, da nam Bog otvori vrata za riječ, da očitujemo tajnu Pomazanikovu, zbog koje sam i strpan u tamnicu, (4) da je jasno objavim, onako kako trebam govoriti.
(5) Mudro se vladajte prema onima izvan zajednice, koristeći priliku najbolje. (6) Neka vam govor uvijek bude prijazan, začinjen solju, da znadnete kako treba odgovoriti svakome.
(7) O svim mojim poslovima obavijestit će vas Tihik, naš dragi brat i vjerni sluga i rob s nama u službi Gospodinu. (8) Jer njega sam vam poslao baš zato da znate kako nam je i da vam on ohrabri srca; (9) i s njim Onesima, našeg vjernog i dragog brata, koji je jedan od vas. Oni će vas obavijestiti o čitavom stanju ovdje.
(10) Pozdrave vam šalje moj drug u tamnici Aristarh, te Barnabin rođak Marko – za koga ste primili upute: ako vam dođe, lijepo ga dočekajte – (11) i još Isus zvani Just; oni su jedini koji od Jevreja rade sa mnom za kraljevstvo Božije, i oni su mi bili utjeha. (12) Pozdrave vam šalje jedan od vas, rob Isusa Pomazanika Epafra, koji se uvijek dosljedno bori za vas u svojim molitvama, da stojite savršeni i potpuno uvjereni u svu Božiju volju. (13) Jer ja svjedočim za nj da se on veoma trudi za vas i za one u Laodikeji i Hijerapolu. (14) Po-

[2] Tj. na najodabranijem mjestu.

[3] Skiti su smatrani divljacima. Živjeli su uz sjeveroistočno područje Crnog mora.

zdravljaju vas Luka, voljeni liječnik, i Dema. (15) Pozdravite braću u Laodikeji te Nimfu i zajednicu koja je u njenoj kući. (16) Kad se među vama pročita ovo pismo, dajte da se pročita i u zajednici laodikejskoj, a i vi pročitajte pismo iz Laodikeje. (17) Kažite Arhipu: "Vodi brigu o službi koju si primio kroz Gospodina, da je ispuniš."
(18) Ovaj pozdrav ja, Pavao, pišem svojom rukom. Sjećajte se mojih okova. Neka je milost s vama!

PRVA POSLANICA APOSTOLA PAVLA SOLUNJANIMA

Apostol Pavao napisao je ovu poslanicu vjerovatno u Korintu, odakle ju je i odaslao (3:1–2; Djela apostolska 18:1–5) 51. god. n. e. Ona je jedna od prvih njegovih poslanica. Povijesna pozadina poslanice vidi se iz Djela apostolskih 17:1–16. Pavao je doživio golemo protivljenje Jevreja iz Soluna, odakle je morao uteći. Vjernici koji su ostali iza njega također su trpjeli progone. Poznato nam je da je Pavao bio u Korintu 51. god. n. e., jer jedan pronađeni ispis o Gallijevoj prokonzulskoj službi (Djela apostolska 18:12), koji je predsjedavao suđenju Pavlu u Korintu, smješta to u vrijeme između 51. i 52. god. n. e.
Pavao je napisao svoju poslanicu da ohrabri novoobraćenike na kršćanstvo u njihovim kušnjama, da dadne smjernice koje se tiču bogougodna života, da potakne vjernike na svakodnevno pregnuće i da jamči slavnu budućnost onima koji su umrli prije Pomazanika, a bili su uzvjerovali. Pored svega spomenutog poradi čega Pavao piše ovaj spis i tema o kojima u njemu raspravlja, treba reći da je cijeli tekst spisa na poseban način natopljen eshatološkom činjenicom o Isusovom drugom dolasku na Zemlju.

Zahvala

1 Pavao, Silvan i Timotej,
zajednici solunskoj koja pripada Bogu Ocu i Gospodinu Isusu Pomazaniku: milost vam i mir.
(2) Mi se uvijek zahvaljujemo Bogu za sve vas, spominjući vas u svojim molitvama, (3) i neprestano pred našim Bogom i Ocem imamo na pameti vaše djelo vjere i trud ljubavi i postojanost nade u našega Gospodina Isusa Pomazanika, (4) znajući, od Boga draga braćo i sestre, da vas je on izabrao; (5) jer naša Radosna vijest nije vam došla samo u riječi, već u moći i Duhu Svetom i s punim uvjerenjem; kao što znate kakvim smo se mi ljudima pokazali među vama radi vas. (6) I vi ste se ugledali na nas i na Gospodina, pošto ste u golemoj nevolji primili riječ s radošću Svetoga Duha, (7) tako da ste postali uzor svim vjernicima u Makedoniji i Ahaji. (8) Jer riječ Gospodnja odjeknula je od vas, ne samo u Makedoniji i Ahaji nego se i u svakom mjestu objelodanila vaša vjera u Boga, tako da mi ne trebamo o tome govoriti. (9) Jer ljudi sami pripovijedaju o nama, kako ste nas vi dočekali i kako ste se od kumira okrenuli Bogu, da služite živom i istinitom Bogu, (10) i da čekate njegovog Sina s neba, koga je on uskrsnuo, Isusa, koji nas spašava od budućeg gnjeva [Božijega].

Pavlova služba u Solunu

2 Jer vi sami znate, braćo i sestre, da naš dolazak vama nije bio uzaludan, (2) nego smo, nakon što smo već patili i bili zlostavljani u Filipima, kao što znate, imali smjelosti u našemu Bogu da vam kazujemo Radosnu vijest Božiju uprkos velikom protivljenju. (3) Jer naše propovijedanje ne dolazi od zablude ili nečistoće ili prijevarom, (4) nego baš kao što nas je priznao Bog da nam se povjeri Radosna vijest, tako govorimo, ne da ugodimo ljudima, već Bogu, koji ispituje naša srca. (5) Jer nikad nismo došli s laskavim riječima, kao što znate, niti sa skrivenom pohlepom – Bog nam je svjedok – (6) niti smo tražili slavu od ljudi, niti od vas niti od drugih, iako smo kao apostoli Pomazanikovi mogli postavljati zahtjeve. (7) Ipak, pokazali smo se blagim među vama, kao dojilja što njeguje svoju djecu. (8) Tako vas nježno volimo da nam je drago da podijelimo s vama ne samo Radosnu vijest Božiju nego i svoje živote, jer ste nam veoma omiljeli.

(9) Ta sjećate se, braćo i sestre, našeg truda i tegobe, kako smo vam radeći noć i dan, da nikom od vas ne budemo na teret, objavljivali Radosnu vijest Božiju. (10) Vi ste svjedoci, a i Bog je, kako smo se mi pobožno, pravedno i nedužno vladali prema vama, vjernicima; (11) baš kao što znate kako smo bodrili i ohrabrivali i opominjali svakog od vas kao otac svoju djecu (12) da živite onako kako je dostojno Boga, koji vas zove u svoje kraljevstvo i slavu.
(13) Iz tog razloga i mi neprestano zahvaljujemo Bogu što ste, kad ste primili riječ Božiju, koju ste čuli od nas, prihvatili je, ne kao ljudsku riječ, nego kao ono što uistinu jeste – riječ Božiju, koja i djeluje u vama koji vjerujete. (14) Jer vi ste, braćo i sestre, postali oni koji se ugledaju u zajednice Božije u Judeji koje slijede Pomazanika Isusa, jer ste i vi pretrpjeli iste patnje u rukama svojih zemljaka, baš kao što su oni od drugih Jevreja, (15) koji su ubili i Gospodina Isusa i proroke, a nas protjerali. Oni nisu Bogu dragi, a neprijatelji su svim ljudima, (16) i brane nam da govorimo poganima da se spase; tako oni uvijek pune mjeru svojih grijeha. Ali gnjev se [Božiji] najzad na njih sručio.

Pavao odgađa posjetu

(17) A mi, braćo i sestre, iako nakratko odvojeni od vas – licem, ne duhom – sve smo bili revniji s velikom željom da vas vidimo. (18) Htjeli smo vam doći – ja, Pavao, više nego jedanput – ali nas sotona spriječi. (19) Ta ko je naša nada, ili radost, ili kruna dike pred našim Gospodinom Isusom kad on dođe? Zar to niste baš vi? (20) Vi ste naša slava i radost.

3 Zato smo, kad više nismo mogli izdržati, mislili da je najbolje da nas ostave same u Ateni, (2) te smo poslali Timoteja, svoga brata i Božijeg saradnika u širenju Radosne vijesti Pomazanikove da vas osnaži i ohrabri u vašoj vjeri, (3) da nikog ne uznemire ove nevolje; ta sami znate da nam je to suđeno. (4) Jer doista, kad smo bili kod vas, govorili smo vam unaprijed da ćemo udariti na muke, i tako se dogodilo, kao što znate. (5) Iz tog sam razloga i poslao Timoteja, kad više nisam mogao izdržati, da saznam za vašu vjeru, iz straha da vas je mogao iskušati napasnik, i naš bi trud bio uzaludan.

Ohrabrenje Timotejevom posjetom

(6) Ali sad kad nam od vas dođe Timotej i donese nam dobre vijesti o vašoj vjeri i ljubavi, i o tom da nas čuvate u lijepom sjećanju i da čeznete da nas vidite, baš kao što i mi čeznemo da vas vidimo, (7) iz tog razloga, braćo i sestre, u svoj svojoj nevolji i muci bili smo utješeni radi vas kroz vašu vjeru; (8) jer sad mi živimo ako vi čvrsto stojite u Gospodinu. (9) Jer kakvom zahvalom možemo za vas uzvratiti Bogu za svu radost koju osjećamo pred svojim Bogom zbog vas, (10) dok se neprestano noću i danju najusrdnije molimo da vidimo vaše lice i dopunimo ono što nedostaje vašoj vjeri?
(11) Sad neka naš Bog i sam Otac i naš Gospodin Isus uprave naš put prema vama; (12) i neka Gospodin učini da rastete i obilujete ljubavlju jedni prema drugima i prema svim ljudima, kao što i mi obilujemo ljubavlju prema vama; (13) da učvrsti vaša srca u posvećenosti da biste bili nedužni pred našim Bogom i Ocem kad dođe naš Gospodin Isus sa svim svojim pravovjernima.

Posvećenje i ljubav

4 Stoga vas naposljetku, braćo i sestre, mi molimo i preklinjemo u ime Gospodina Isusa da, kao što ste primili od nas uputu kako se trebate vladati i ugađati Bogu – baš kao što se vi zapravo i vladate – da se još više ističete. (2) Jer vi znate koje smo vam zapovijedi mi dali kroz Gospodina Isusa. (3) Ta ovo je volja Božija, vaše posvećenje: da se ustežete od bluda, (4) da svaki od vas zna kako vladati svojim tijelom u posvećenju i časti, (5) ne u požudnoj strasti, poput pogana koji ne poznaju Boga; (6) i da niko ne čini prijestupa i ne vara svoga brata u trgovini, jer Gospodin je osvetnik u svemu ovom, kako smo vam već prije rekli i ozbiljno vas upozorili. (7) Ta Bog nas nije pozvao nečistoći, nego posvećenju. (8) Zato, onaj koji odbacuje ovo ne odbacuje čovjeka, nego Boga, koji vam daje svoga Duha Svetoga.
(9) A o ljubavi braće i sestara ne treba vam niko pisati, jer vas je same Bog naučio da volite jedni druge; (10) ta vi doista volite svoju braću i sestre u cijeloj Makedoniji. Ali vas mi potičemo, braćo i sestre, da se još više ističete, (11) i da težite da živite mirnim životom i bavite se svojim poslom i radite svojim rukama, kao što smo vam zapovjedili, (12) da se vladate kako treba prema onima koji su izvan zajednice i da vam ništa ne treba.

Sudbina umrlih sljedbenika

(13) Ali ne želimo da budete neobaviješteni, braćo i sestre, o onima koji su zaspali posljednjim snom,

da se ne žalostite poput ostalih koji nemaju nade. (14) Jer ako vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, baš tako će Bog dovesti s Isusom one koji su umrli slijedeći ga. (15) Jer ovo vam velimo po riječi Gospodnjoj, da mi koji smo živi i koji ostajemo do dolaska Gospodnjeg nećemo biti preči od onih koji su umrli. (16) Ta sam će Gospodin sići s neba s poklikom, s glasom arhanđela i s trubom Božijom, i najprije će ustati umrli sljedbenici Pomazanika. (17) Zatim ćemo mi koji smo živi i koji smo preostali biti uhvaćeni zajedno s njima u oblacima da sretnemo Gospodina u zraku, i tako ćemo zauvijek biti s Gospodinom. (18) Zato tješite jedni druge tim riječima.

Dan Gospodnji

5 A što se tiče vremena i doba, braćo i sestre, vama ne treba ništa pisati. (2) Jer sami dobro znate da će dan Gospodnji doći [neočekivano] kao lopov u noći. (3) Dok oni budu govorili: "Mir i sigurnost!", iznenada će ih obuzeti propast kao trudovi trudnu ženu, i neće umaći. (4) Ali vi, braćo i sestre, niste u tmini da bi vas taj dan iznenadio kao lopov; (5) jer svi ste vi sinovi svjetlosti i sinovi dana. Mi nismo od noći niti od tmine; (6) zato, dakle, ne spavajmo kao ostali, nego budimo na oprezu i trijezni. (7) Jer oni koji spavaju, spavaju noću, i oni koji se opijaju, opijaju se noću. (8) Ali kako smo mi od dana, budimo trijezni, i metnimo na prsa oklop vjere i ljubavi, i kao kacigu nadu spasenja. (9) Jer Bog nas nije odredio za gnjev, već za postignuće spasenja kroz našega Gospodina Isusa Pomazanika, (10) koji je umro za nas, da mi, bili budni ili u snu[1], živimo zajedno s njim. (11) Zato tješite jedni druge i izgrađujte jedni druge, baš kao što to i činite.

Završne upute i pozdravi

(12) Ali vas molimo, braćo i sestre, da cijenite one koji se marljivo trude među vama i upravljaju nad vama slijedeći Gospodina i upućuju vas, (13) i da ih veoma poštujete u ljubavi zbog njihova rada. Živite u miru jedni s drugima. (14) Mi vas molimo, braćo i sestre, opominjite lijene, sokolite malodušne, pomažite slabima, budite strpljivi sa svima. (15) Pazite da niko ne vraća drugom zlo za zlo, nego jedni drugima i svim ljudima uvijek nastojte činiti dobro. (16) Uvijek se radujte; (17) bez prestanka se molite; (18) u svim se prilikama zahvaljujte, jer to je Božija volja za vas koji slijedite Pomazanika Isusa. (19) Ne gasite Duha; (20) ne prezirite proročke darove. (21) Ali, sve ispitujte; čvrsto se držite onog što je dobro; (22) ustežite se od svakog zla.

(23) Neka vas sam Bog mira posve posveti, i neka se vaš duh i duša i tijelo sačuvaju potpunim i nedužnim za dolazak našega Gospodina Isusa Pomazanika. (24) Vjeran je onaj koji vas zove, a on će to i učiniti.

(25) Braćo i sestre, molite se za nas.

(26) Pozdravite svu braću i sestre svetim poljupcem. (27) Zaklinjem vas Gospodinom da se ovo pismo pročita svoj braći i sestrama.

(28) Milost našega Gospodina Isusa Pomazanika neka je s vama!

[1] U snu smrti.

DRUGA POSLANICA APOSTOLA PAVLA SOLUNJANIMA

Zbog njene sličnosti s Prvom poslanicom Solunjanima, učenjaci vjeruju da je Pavao morao napisati ovu poslanicu domalo iza prve, možda nakon šest mjeseci. Situacija među vjernicima u Solunu čini se da je bila uvelike identična. Pavao je vjerovatno ovu poslanicu napisao i odaslao iz Korinta 51–52. god. n. e., odmah nakon što su se Silvan i Timotej vratili pošto su uručili Pavlovu Prvu poslanicu Solunjanima. Ovaj spis apostol Pavao piše s ciljem da ohrabri tamošnje progonjene vjernike da ostanu ustrajni, čvrsti u svome vjerovanju i predani zarađivanju za svakidašnji život. On je, također, želio ispraviti neka kriva gledanja na Isusov ponovni dolazak na zemlju. Kao i u slučaju Prve poslanice Solunjanima, značajan dio teksta Druge poslanice Solunjanima eshatološke je naravi, to jest ova poslanica govori o onom što će se zbiti svijetu posljednjih dana prije nego Pomazanik ponovo dođe. Tu Pavao posebno upozorava da će u tim posljednjim danima svijeta mnogi ljudi odbaciti vjeru i slijedit će čovjeka bezakonja (2:3), antikrista, o kojem kazuje Ivan u svojoj Prvoj poslanici (2:18).

1 Pavao, Silvan i Timotej,
solunskoj zajednici koja pripada Bogu, našem
Ocu, i Gospodinu Isusu Pomazaniku: (2) milost
vam i mir od Boga Oca i Gospodina Isusa Pomazanika.

Sudnji dan

(3) Uvijek moramo zahvaljivati Bogu za vas, braćo
i sestre, kako dolikuje, jer vaša se vjera silno pove-
ćava i ljubav svakog od vas prema drugom sve više
raste; (4) zato mi sami ponosno govorimo o vama
u zajednicama Božijim zbog vaše postojanosti i
vjere u svim vašim proganjanjima i mukama koje
podnosite. (5) One su jasan predznak pravednog
suda Božijega, te ćete vi biti smatrani dostojnim
kraljevstva Božijega, za koje i trpite. (6) Jer, nakon
svega, pravedno je od Boga da plati mukom onima
koji vas stavljaju na muku, (7) a vama koji ste na
muci olakša, a i nama kad se Gospodin Isus objavi
s neba sa svojim moćnim anđelima u razbuktjeloj
vatri, (8) sveteći se onima koji ne znaju za Boga i
onima koji se ne pokoravaju Radosnoj vijesti naše-
ga Gospodina Isusa. (9) Oni će platiti kaznu vječ-
ne propasti, udaljeni od Gospodina i od njegove
slavne moći, (10) kad on dođe da toga dana bude
slavljen u svojim pravovjernima i da mu se dive
među svima koji su povjerovali – jer u naše svje-
dočanstvo vi ste povjerovali. (11) I u tu se svrhu mi
za vas uvijek molimo, da vas Bog učini dostojnim
vašeg poziva i ispuni svojom moći svaku želju za
dobrotom i djelo vjere, (12) da se ime našega Gos-
podina Isusa slavi u vama, a vi u njemu, prema mi-
losti našega Boga i Gospodina Isusa Pomazanika.

Čovjek bezakonja

2 Sad vas, braćo i sestre, što se tiče dolaska na-
šega Gospodina Isusa Pomazanika i našeg
okupljanja njemu, molimo (2) da se ne poljulja
brzo vaša smirenost ili vas uznemiri bilo duh ili
poruka ili pismo, kao da je od nas, dotle kao da je
Gospodnji dan već došao. (3) Neka vas niko ni na
koji način ne obmane, jer neće taj dan doći dok se
najprije ne pojavi otpadništvo i dok se ne objavi
čovjek bezakonja, sin propasti, (4) koji se protivi
i uzdiže iznad svakog ko se zove bogom ili pred-
meta obožavanja, te sjeda u hramu Božijem, po-
kazujući sebe kao da je Bog. (5) Zar se ne sjećate
da sam vam ovo govorio još dok sam bio kod vas?
(6) A vi znate šta ga sad zadržava, da bi se pojavio
u svoje vrijeme. (7) Jer tajna bezakonja već je na
djelu, ali samo dok onaj koji sad zadržava ne bude
uklonjen. (8) Tad će se pojaviti otpadnik od zako-
na, koga će Gospodin ubiti dahom svojih usta i
dokrajčiti svojim dolaskom. (9) Njegov dolazak bit
će u skladu s djelovanjem sotone sa svom snagom
i znamenjem i lažnim čudima, (10) i svakom opa-
kom prijevarom za one koji ginu, jer nisu primili
i ljubili istinu, da bi se spasili. (11) Iz tog razloga
Bog će na njih poslati moćnu opsjenu, pa će oni
vjerovati onom što je lažno, (12) da budu osuđe-
ni svi oni koji nisu vjerovali istini, nego uživali u
opačini.

Izabrani će biti spašeni

(13) Ali mi trebamo uvijek zahvaljivati Bogu za vas, braćo i sestre što vas Gospodin voli, jer Bog vas je izabrao kao prve od sugrađana[1] za spasenje kroz posvećenje Duhom i vjeru u istinu. (14) Radi toga vas je on pozvao kroz Radosnu vijest koju propovijedamo, da postignete slavu našega Gospodina Isusa Pomazanika. (15) Zato, braćo i sestre, čvrsto stojte i držite se predanja kojima ste poučeni, bilo po riječi iz usta ili našim pismom.
(16) Sad neka sam naš Gospodin Isus Pomazanik i Bog, Otac naš, koji nas je volio i po svojoj milosti dao nam vječnu utjehu i dobru nadu, (17) utješe i osnaže vaša srca u svakom dobrom poslu i riječi.

Poziv na molitvu

3 Naposljetku, braćo i sestre, molite se za nas da se riječ Gospodnja brzo proširi i slavi, kao i kod vas, (2) i da se mi spasimo od pokvarenih i zlih ljudi; jer nemaju svi vjere. (3) A Gospodin je vjeran, i on će vas ojačati i zaštititi od zloga[2]. (4) Mi imamo pouzdanja u Gospodinu za vas, da vi činite i da ćete nastaviti činiti ono što vam zapovijedamo. (5) Neka Gospodin upravi vaša srca ka ljubavi Božijoj i postojanosti Pomazanikovoj.

Ne budite dokoni

(6) Sad vam zapovijedamo, braćo i sestre, u ime našega Gospodina Isusa Pomazanika, da se klonite svakog brata koji živi dokono, a ne prema predanju koje ste primili od nas. (7) Ta sami znate kako trebate slijediti naš primjer, jer mi nismo postupali dokono među vama, (8) niti smo jeli ičiji hljeb a da nismo za nj platili, nego smo naporno i tegobno radili noć i dan da ne bismo kome od vas bili na teretu; (9) ne zato što nismo na to imali pravo, nego da sebe ponudimo vama za uzor, da se ugledate u nas. (10) Jer i kad smo bili kod vas, znali smo vam ovo narediti: ako neko neće da radi, neka onda i ne jede. (11) Ta čujemo da neki među vama žive dokono, da uopće ništa ne rade, nego se ponašaju kao nametljivci. (12) A takvim osobama mi zapovijedamo i opominjemo ih u ime Gospodina Isusa Pomazanika da rade s mirom i jedu svoj hljeb. (13) A vi, braćo i sestre, nemojte malaksati čineći dobro.
(14) Ako se ko ne pokori našoj uputi u ovom pismu, posebno obratite pažnju na nj i ne družite se s njim, da on bude posramljen. (15) Ipak, ne držite ga za dušmana, nego ga opominjite kao brata.
(16) A sam Gospodin mira neka vam neprestano daje mir u svakoj prilici. Neka Gospodin bude s vama svima!
(17) Ja, Pavao, pišem ovaj pozdrav svojom rukom, i to je raspoznajni znak u svakom pismu; tako ja pišem. (18) Milost našega Gospodina Isusa Pomazanika neka bude s vama svima!

[1] U nekim grčkim rukopisima stoji ...*je izabrao od početka*.

[2] Tj. od sotone.

PRVA POSLANICA APOSTOLA PAVLA TIMOTEJU

Tri od Pavlovih poslanica (1. i 2. Timotejeva i Titova) nude uputu u vezi sa brigom za zajednicu vjernika. Ove poslanice poučavaju o tome kako vođa zajednice treba biti dobar pastir; stoga se nazivaju *pastoralnim*. Sve su napisane u razdoblju između 63. i 66–67. god. n. e., kada je apostol Pavao umoren mučeničkom smrću.

Na kraju Djela apostolskih Pavao je u kućnom zatočeništvu u Rimu, čekajući suđenje oko 62–63. god. n. e. Prema predanju, bio je oslobođen i krenuo je na četvrto misijsko putovanje, a pojedinosti s tog putovanja ukratko su opisane u *pastoralnim poslanicama*. Neke teme i fraze ponavljaju se kroz tekst svih tih poslanica: Bog, naš Spasitelj (1. Timoteju 2:3); zdravlje nauka (Titova 1:9), vjere (Titova 1:13) i učenja (2. Timoteju 1:13); pobožnost (1. Timoteju 2:2); nagađanja (2. Timoteju 2:23); "pouzdana je riječ" (1. Timoteju 1:15).

Tokom svog četvrtog misijskog putovanja apostol Pavao daje upute svom mladom pomoćniku Timoteju (1:3, 18) kako da brine o zajednici vjernika u Efezu (1:3), dok on nastavlja put u Makedoniju. Kada je shvatio da se više nikada ne bi mogao vratiti u Efez (3:14–15), napisao je svoju Prvu poslanicu Timoteju kako bi mu pomogao da postane dobar vođa. Timotej je trebao naučiti kako da odbije lažna naučavanja (1:3–7; 4:1–8; 6:3–5, 20–21), kako organizirati bogoštovni život vjernika (2) i kako postavljati dobre vođe (3:1–13; 5:17–25).

Glavna poteškoća zajednice vjernika u Efezu bila je hereza u kojoj su bili isprepleteni elementi gnosticizma, dekadentnog judaizma i lažnog asketizma. Moglo bi biti da su iza tog pokreta stajale žene, pošto je Efez bio središte kulta božice Artemide u kojem su žene vodile glavnu riječ. U tom kontekstu je Pavao požurivao Timoteja da spriječi te žene da podučavaju u zajednici vjernika (2:11–15).

1 Pavao, apostol Pomazanika Isusa po zapovijedi Boga, našega Spasitelja, i Pomazanika Isusa, nade naše,
(2) Timoteju, istinskom djetetu u vjeri: milost, milosrđe i mir od Boga Oca i Pomazanika Isusa, Gospodina našega.

Zablude u nauku i životu

(3) Molio sam te na polasku u Makedoniju da još ostaneš u Efezu i uputiš neke ljude da ne podučavaju čudnom nauku, (4) niti da se bave bajkama i beskrajnim rodoslovljima što daju povoda čistim nagađanjima, nego Božijem upravljanju, koje je po vjeri. (5) A svrha je naše upute ljubav iz čistoga srca i dobre savjesti i iskrene vjere. (6) Jer neki su zastranili od toga i skrenuli u jalovu raspravu, (7) želeći biti učitelji Zakona, iako ne razumiju ni ono što govore ni ono što uporno tvrde.
(8) Ali mi znamo da je Zakon dobar ako se koristi ispravno, (9) shvaćajući istinu da zakon nije načinjen za pravednika, nego za one koji se ne pokoravaju zakonu i koji se bune, za bezbožnike i grešnike, za nečasne i nepobožne, za one koji ubijaju svoje očeve ili majke, za ubojice, (10) za bludnike i muškarce koji liježu s muškarcima i trgovce robljem i lašce i krivokletnike, i sve drugo što je protivno zdravom učenju, (11) prema slavnoj Radosnoj vijesti blagoslovljenoga Boga, koja mi je povjerena.
(12) Zahvaljujem Pomazaniku Isusu, našemu Gospodinu, koji me je osnažio, jer me je smatrao vjernim i postavio me u službu, (13) iako sam ja prije bio bogohulnik, progonitelj i nasilnik. Ipak, ukazana mi je milost, jer sam djelovao ne znajući u nevjeri; (14) i milost našega Gospodina bila je preobilna s vjerom i ljubavlju koje se nalaze u Pomazaniku Isusu. (15) Pouzdana je riječ i vrijedna vjerovanja da je Pomazanik Isus došao na svijet da spasi grešnike, među kojima sam prije svih ja. (16) A iz tog sam razloga ja primio milost da na meni prvom Isus Pomazanik pokaže svoju savršenu strpljivost kao primjer onima koji će vjerovati u njega zarad vječnog života. (17) Sad neka je Kralju vječnom, besmrtnom, nevidljivom, jedinom Bogu, čast i slava dovijeka. Amen!
(18) Ovu ti zapovijed povjeravam, Timoteje, dijete, prema prijašnjim proročanstvima o tebi, da njima dobar boj biješ, (19) čuvajući vjeru i dobru savjest, koju su neki odbacili i pretrpjeli brodolom svoje

vjere. (20) Među njima su Himenej i Aleksandar, koje sam ja predao sotoni[1] da nauče da ne hule.

Poziv na molitvu

2 Prije svega, dakle, pozivam da se molbe, molitve, zagovori i zahvale čine za sve ljude, (2) za kraljeve i sve one koji su na vlasti, da bismo živjeli spokojno i mirno u svoj pobožnosti i dostojanstvu. (3) To je dobro i prihvatljivo u očima Boga, Spasitelja našega, (4) koji želi da se svi ljudi spase i da spoznaju istinu. (5) Jer jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi, Pomazanik Isus, čovjek, (6) koji je dao samog sebe kao otkup za sve, svjedočanstvo dato u pravo vrijeme. (7) Zato sam ja bio postavljen za propovjednika i apostola – istinu velim, ne lažem – za učitelja poganima u vjeri i istini.
(8) Stoga hoću da se muškarci na svakom mjestu mole podižući ruke pobožno, bez gnjeva i razdora.

Upute ženama

(9) Isto tako hoću da se žene kite pristojno i neupadljivo, ne pletenicama ni zlatom ni biserima ni skupim haljinama, (10) već radije dobrim djelima, kako i dolikuje ženama koje tvrde da su pobožne. (11) Žena mora mirno primati uputu u punoj poslušnosti. (12) Ali ne dopuštam ženi da poučava ili vrši vlast nad mužem, nego neka bude mirna. (13) Jer Adam je najprije stvoren, potom Eva. (14) I nije Adam bio zaveden, nego je žena, pošto je bila zavedena, počinila prijestup.[2] (15) Ali ona će se spasiti rađanjem Djece[3] ako ustraje u vjeri i ljubavi i posvećenosti [Bogu] sustežući se.

3 Ovo je pouzdana riječ.

Nadglednici zajednice i pomagači

Ko god teži za službom nadglednika[4], lijep je posao koji želi. (2) Nadglednik, dakle, mora biti besprijekoran, jedanput oženjen, umjeren, razborit, ugledan, gostoljubiv, sposoban učitelj, (3) ne pijanica niti nasilnik nego blag, ne svadljivac, ne srebroljubac. (4) On mora upravljati svojom kućom dobro, sa svim dostojanstvom, da mu se djeca pokoravaju – (5) a ako ko ne zna kako upravljati svojom kućom, kako će se starati za zajednicu Božiju? – (6) i da ne bude skorašnji obraćenik, da se ne bi uobrazio i zapao u istu osudu kao đavo. (7) I mora biti na dobru glasu kod onih koji su izvan zajednice, da ne bi zapao u sramotu i đavolju stupicu.
(8) Isto tako moraju pomagači[5] biti dostojanstveni ljudi, ne licemjerni ni skloni mnogom vinu, niti da vole prljavu dobit, (9) nego da drže tajnu vjere s čistom savješću. (10) Ti se ljudi najprije moraju iskušati, pa neka služe kao pomagači ako se pokažu besprijekorni. (11) Isto tako moraju žene biti dostojanstvene, ne zlobne naklapače, nego umjerene, vjerne u svemu. (12) Pomagači neka se samo jedanput žene i neka budu dobri upravitelji svojoj djeci i svojim kućama. (13) Jer oni koji služe dobro kao pomagači stječu sebi visok položaj i veliko pouzdanje u vjeri u Pomazanika Isusa.

Velika tajna

(14) Ovo ti pišem u nadi da ću ti uskoro doći; (15) ali ako budem spriječen, ti znaš kako se treba ponašati u domaćinstvu Božijem, koje je zajednica živoga Boga, stup i uporište istine. (16) Nema nikakve sumnje, velika je tajna pobožnosti: on je objavljen u tijelu, opravdan u Duhu, vidjeli ga anđeli, propovijedan među poganima, u nj se vjeruje širom svijeta, uznesen u slavu.

Otpadništvo

4 Ali Duh izričito veli da će u kasnija vremena neki otpasti od vjere poklanjajući pažnju prijevarnim duhovima i učenjima zloduha, (2) kroz licemjerje lažaca koji su žigosani u svojoj savjesti kao užarenim željezom, (3) koji zabranjuju brak i zagovaraju uzdržavanje od hrane koju je Bog stvorio da je sa zahvalnošću dijele oni koji vjeruju i znaju istinu. (4) Jer sve što je Bog stvorio dobro je, i ništa ne treba odbaciti ako se primi sa zahvalnošću; (5) ta to je posvećeno po riječi Božijoj i molitvi.

---

[1] Vjerovatno se odnosi na one koji su isključeni iz zajednice vjernika.

[2] V. Postanak 3. Evu je zavela zmija (sotona). Adam nije zgriješio zato što je bio zaveden, nego zato što je svjesno i namjerno izabrao grijeh. Zbog toga se kaže: "u Adamu (ne Evi) svi umiru". V. Prva poslanica Korinćanima 15:22.

[3] Ovo se odnosi na posebno rađanje, tj. Marijino rađanje Isusa Pomazanika.

[4] Tj. upravitelja zajednice.

[5] Tj. saradnici upravitelja zajednice.

Odgoj dobrog službenika

(6) Iznoseći ovo braći i sestrama, ti ćeš biti dobar
sluga Pomazanika Isusa, hranjen riječima vjere i
dobre nauke koju slijediš. (7) Ali nemoj imati po-
sla s bezbožničkim bapskim pričama koje dolikuju samo staricama. S druge strane, odgajaj sebe u pobožnosti; (8) jer tjelesni odgoj donosi malu korist, a pobožnost je korisna svakako, zato što ona drži obećanje za život sadašnji i život budući. (9) Ovo je pouzdana riječ koja zaslužuje puno prihvatanje. (10) Zato se mi trudimo i borimo što smo položili svoju nadu u živoga Boga, koji je Spasitelj svih ljudi, posebno vjernika.
(11) Ovo zapovijedaj i njemu poučavaj. (12) Neka niko ne prezire tvoju mladost, nego se u govoru, ponašanju, ljubavi, vjeri i čistoći pokaži primjerom vjernicima. (13) Dok ja ne dođem, obrati pažnju na javno čitanje Pisma, bodrenje i poučavanje. (14) Ne zanemaruj milosni dar u sebi koji ti je podaren kroz proročansku izjavu polaganjem ruku starješinskog vijeća. (15) Potrudi se oko toga; posveti se tome, da svi vide tvoj napredak. (16) Dobro pazi na se i svoje poučavanje; ustraj u tome, jer radeći to spasit ćeš i sebe i one koji te budu slušali.

Časne udovice

5 Ne kori grubo starijeg čovjeka, nego mu se
obraćaj kao ocu, mladićima kao braći, (2) sta-
rijim ženama kao majkama, mlađim ženama kao sestrama, u potpunoj čistoći.
(3) Poštuj udovice koje su doista potrebite; (4) a ako koja udovica ima djece ili unučadi, neka najprije nauče da provode u djelo svoju vjersku dužnost prema svojoj porodici i uzvraćaju svojim roditeljima, jer to je ugodno u Božijim očima. (5) Ona koja je prava udovica i koja je ostala sama položila je nadu u Boga i ustrajava u molbama i molitvama noć i dan. (6) A ona koja se odaje užitku mrtva je čak i kad je živa. (7) Zapovjedi i ovo, da budu besprijekorne. (8) A ako se ko za svoje ne skrbi, a posebno za svoje ukućane, taj je zanijekao vjeru i gori je od nevjernika.
(9) Neka se udovica upiše na spisak samo ako ne bude mlađa od šezdeset godina, jedanput udavana, (10) koja je na glasu po dobrim djelima, recimo ako je djecu odgojila, ako je ukazivala gostoprimstvo, ako je prala noge pravovjernima, ako je pomagala nevoljnicima, ako se posvećivala činjenju dobra na svaki način. (11) A mlađe udovice ne računaj, jer kad one, ne mareći za Pomazanika, osjete tjelesne žudnje, hoće da se udaju, (12) navlačeći na se osudu što su odbacile prvu vjeru.[6]
(13) U isto vrijeme one uče da budu besposlene potucajući se od kuće od kuće, i ne samo besposlene nego i tračare i da u sve zabadaju nos, pričajući o onom što nije pristojno. (14) Stoga hoću da se mlađe udovice udaju, da djecu rađaju, da kućom upravljaju i da dušmanu ne daju prilike da grdi; (15) jer neke su već skrenule s puta i pošle za sotonom. (16) Ako koja žena vjernica ima rođake koje su prave udovice, mora im pomagati, i zajednica se ne smije opterećavati, kako bi mogla pomoći potrebitim udovicama.

Starješine u zajednici

(17) Starješine koje dobro upravljaju treba smatrati dostojnima dvostruke časti, posebno one koji se trude na propovijedanju i poučavanju. (18) Jer Pismo veli: "Ne zavezuj usta volu kad vrše", i: "Radnik zaslužuje svoju plaću." (19) Ne primaj optužbu protiv starješine osim ako je utemeljena na svjedočenju dva ili tri svjedoka. (20) One koji ustraju u grijehu ukori pred svima, da i ostali strahuju. (21) Zadužujem te svečano pred Bogom i Pomazanikom Isusom i izabranim anđelima da se držiš toga bez predrasude, ne čineći ništa iz pristranosti. (22) Ne polaži ruke ni na koga prenagljeno [da ga učiniš starješinom] i ne sudjeluj u tuđim grijesima; čuvaj sebe čistim.
(23) Više ne pij samo vodu, nego uzmi malo vina zbog svog želuca i čestih bolesti.
(24) Grijesi nekih ljudi prilično su očiti i idu pred njima na sud, dok u drugih njihovi grijesi idu za njima; (25) isto su tako i neka dobra djela očigledna, a druga koja nisu očigledna opet se ne mogu sakriti.

6 Svi koji su pod jarmom ropstva neka smatra-
ju svoje gospodare vrijednim sve časti, da se ne huli na ime Božije i učenje. (2) Oni koji imaju vjernike za gospodare ne smiju biti neuljudni prema njima, jer su braća, nego ih moraju služiti još

[6] Udovice koje su stavljene na popis morale su se obavezati da se više neće udavati te da će se potpuno predati služenju zajednici. Zato su bile pogodne starije udovice, a ne mlađe, za koje je bilo vjerovatno da će se ponovo udati i imati obaveze prema svome mužu.

bolje, zato što su oni koji imaju koristi od njihovog služenja vjernici i voljeni. Ovom podučavaj i ovo propovijedaj.

Lažna učenja i istinska bogatstva

(3) Ko god zagovara drugačije učenje i ne pristaje
uz ispravne riječi našega Gospodina Isusa Pomazanika i uz učenje koje je u skladu s pobožnošću,
(4) taj je umišljen i ništa ne shvaća, i boluje za
spornim pitanjima i prepirkama oko riječi, iz kojih
nastaju zavist, svađa, kleveta, zla sumnjičenja (5) i
neprestano trvenje među ljudima pokvarena uma
i lišenih istine, koji pobožnost smatraju sredstvom
dobiti. (6) A pobožnost je sredstvo goleme dobiti
ako je prati zadovoljstvo. (7) Jer mi nismo ništa
donijeli na ovaj svijet, tako da ne možemo ništa ni
odnijeti iz njega. (8) Ako imamo hranu i odjeću,
s tim ćemo biti zadovoljni. (9) A oni koji se hoće
obogatiti padaju u kušnju i stupicu i u mnoge lude
i štetne želje što strovaljuju ljude u propast i uni-
štenje. (10) Jer ljubav prema novcu korijen je svih
zala, i neki su, čeznući za njim, odlutali od vjere i
proboli sami sebe mnogim žalostima.
(11) A ti, čovječe Božiji, bježi od toga, i teži za pra-
vednošću, pobožnošću, vjerom, ljubavlju, postoja-
nošću i blagošću. (12) Bij dobar boj vjere; domogni
se vječnog života, u koji si pozvan i za koji si učinio
lijepo priznanje pred mnogim svjedocima. (13)
Zadužujem te pred Bogom, koji daje život svemu,
i pred Pomaznikom Isusom, koji je pred Poncijem
Pilatom posvjedočio lijepo priznanje, (14) da se
ove zapovijedi držiš neokaljano i besprijekorno do
pojavljivanja našega Gospodina Isusa Pomazani-
ka, (15) što će ga u pravo vrijeme on pokazati – on
koji je blagoslovljen i jedini Vladar, Kralj kraljeva
i Gospodar gospodara, (16) koji jedini posjeduje
besmrtnost i obitava u nedostižnoj svjetlosti, koga
niko nije vidio, niti vidjeti može. Njemu čast i vječ-
na vlast. Amen!
(17) Uputi one koji su bogati na ovom svijetu da
ne budu umišljeni i da ne polažu nadu u nesigur-
no bogatstvo, nego u Boga, koji nas svime obilno
opskrbljuje da uživamo. (18) Uputi ih da čine do-
bro, da budu bogati dobrim djelima, da budu da-
režljivi i spremni da dijele, (19) da tako gomilaju
sebi blago dobrog temelja za budućnost, kako bi se
domogli onog što je pravi život.
(20) O Timoteju, čuvaj ono što ti je povjereno, klo-
neći se svjetovnog i ispraznog brbljanja i proti-
rječnosti, onog što se lažno zove znanjem – (21)
što su neki ispovijedali i tako odlutali od vjere.
Neka je milost s vama!

DRUGA POSLANICA APOSTOLA PAVLA TIMOTEJU

Tokom svog četvrtog misijskog putovanja apostol Pavao je napisao Prvu poslanicu Timoteju i Titu. Bio je ponovo uhvaćen i zatočen u Rimu, za vrijeme imperatora Nerona, oko 66. god. n. e. Tokom tog drugog zatočenja Pavao je napisao Drugu poslanicu Timoteju. To je bilo posljednje što je napisao prije svoga mučeništva.

Ovoga puta on nije pisao iz kućnog pritvora, već iz hladne zatvorske ćelije u koju je bio smješten skupa s okorjelim kriminalcima. Znajući da se njegovo djelo privodi kraju, Pavao je sada imao još tri razloga zbog kojih se odlučio pisati Drugu poslanicu Timoteju. Prvi je taj što je Pavao bio usamljen. Mnogi su ga izdali (1:15) i on je čeznuo za Timotejevim društvom, jer ga je Pavao smatrao svojim najrođenijim (1:2). Drugi razlog je taj što se Pavao brinuo za dobrobit zajednica vjernika u razdoblju Neronove uprave koju su obilježavali progoni i pogromi. Savjetovao je Timoteju da čuva evanđelje (1:14), da ustrajava u propovijedanju istog (3:14; 4:2) i da, ustreba li, trpi zbog toga (1:8; 2:3). Najzad, Pavao je preko Timoteja želio pisati i članovima zajednice u Efezu (4:22).

1 Pavao, apostol Pomazanika Isusa voljom Božijom, po obećanju života koji je u Pomazaniku Isusu,
(2) Timoteju, mom dragom djetetu: milost, milosrđe i mir od Boga Oca i Pomazanika Isusa, našega Gospodina.

Odanost Radosnoj vijesti

(3) Zahvaljujem Bogu, kojemu služim čiste savjesti kao i moji praočevi, dok te se neprestano, noć i dan, sjećam u svojim molitvama, (4) žudeći da te vidim, kad se sjetim tvojih suza, da se ispunim radošću. (5) Jer ja se sjećam iskrene vjere u tebi koja je najprije živjela u tvojoj nani Loidi i tvojoj majci Euniki, a siguran sam i u tebi. (6) Iz tog te razloga podsjećam da iznova potpališ dar Božiji koji je u tebi polaganjem mojih ruku. (7) Jer Bog nam nije dao duh bojažljivosti, nego snage i ljubavi i razboritosti.
(8) Zato se ne stidi svjedočanstva o našem Gospodinu ni mene, njegova sužnjega, nego dijeli sa mnom patnju za Radosnu vijest uz pomoć snage Boga, (9) koji nas je spasio i pozvao svetim pozivom, ne po našim djelima, nego po svojoj namisli i milosti koja nam je data u Pomazaniku Isusu prije postanka vremena, (10) a sad je objavljena pojavljivanjem našega Spasitelja Pomazanika Isusa, koji je ukinuo smrt i iznio na vidjelo život i besmrtnost kroz Radosnu vijest, (11) za koju sam ja postavljen propovjednikom, apostolom i učiteljem. (12) Iz tog razloga ja i trpim ovo, ali se ne stidim, jer znam kome sam vjerovao i uvjeren sam da on može čuvati do tog dana[1] ono što mi je povjereno. (13) Drži se primjera zdrava učenja koje si čuo od mene, u vjeri i ljubavi koje su u Pomazaniku Isusu. (14) Čuvaj blago koje ti je povjereno kroz Svetoga Duha, koji prebiva u nama. (15) Ti znaš da su se svi koji su u provinciji Aziji okrenuli od mene – među njima su Figel i Hermogen. (16) Neka Gospodin podari milost kući Onesiforovoj, jer me on često okrepljivao i nije se stidio mojih lanaca, (17) nego me je, kad je bio u Rimu, željno tražio, i našao me je – (18) neka mu Gospodin dadne da nađe milost kod Gospodina u onaj dan – a ti vrlo dobro znaš koje je usluge on pružio u Efezu.

Patnja radi Pomazanika

2 Zato budi jak, dijete moje, u milosti koja je u Pomazaniku Isusu. (2) Ono što si čuo od mene u prisustvu mnogih svjedoka povjeri pouzdanim ljudima koji će biti kadri i druge poučiti. (3) Trpi tegobu sa mnom kao dobar vojnik Pomazanika Isusa. (4) Nijedan vojnik koji je u službi ne zapliće se u poslove svakidašnjeg života kako bi ugodio onom koji ga je upisao kao vojnika. (5) Isto tako, ako se ko takmiči, ne osvaja nagradu ako se ne takmiči po pravilima. (6) Ratar koji naporno radi treba prvi primiti svoj dio ljetine. (7) Razmisli o onom što govorim, jer Gospodin će ti dati razumijevanje u svemu.

[1] Tj. do dana Pomazanikova povratka. Tako i 1:18.

(8) Sjećaj se Isusa Pomazanika, koji je uskrsnuo, potomka Davidova, prema mojoj Radosnoj vijesti, (9) radi koje trpim tegobu, čak i da me bace u tamnicu kao zlikovca; ali riječ Božija nije u tamnici. (10) Iz tog razloga ja podnosim sve radi onih koji su izabrani, da i oni postignu spasenje koje je u Pomazaniku Isusu i s njim vječnu slavu. (11) Ovo je pouzdana riječ. Jer ako smo s njim umrli, s njim ćemo i živjeti; (12) ako izdržimo, s njim ćemo i vladati; ako ga zaniječemo, i on će nas zanijekati; (13) ako smo nevjerni, on ostaje vjeran, jer on ne može sam sebe zanijekati.

Nepostiđeni radnik

(14) Podsjećaj ih na ovo i svečano ih zadužuj pred Bogom da se ne prepiru oko riječi, što je beskorisno i vodi u propast one koji slušaju. (15) Učini sve što možeš da se pokažeš dokazanim Bogu kao radnik koji se ne treba stidjeti, koji tačno tumači riječ istine. (16) Ali izbjegavaj svjetovno i isprazno brbljanje, jer ono vodi u veću bezbožnost, (17) a njihov će se govor širiti kao rak-rana. Među njima su Himenej i Filet, (18) koji su odlutali od istine govoreći da se uskrsnuće već dogodilo, i oni remete vjeru nekima. (19) Ali čvrsti temelj Božiji stoji, noseći ovaj pečat: "Gospod poznaje one koji su njegovi", i: "Svako ko doziva ime Gospodnje neka se ustegne od opačine." (20) A u velikoj kući ima ne samo zlatnih i srebrenih posuda nego i posuda drvenih i zemljanih, i nekih za posebnu upotrebu, a nekih za običnu. (21) Zato, ko se god očisti od toga zla bit će posuda za posebnu upotrebu, posvećen, koristan gospodaru, spreman za svaki dobar posao. (22) Kloni se mladalačkih požuda i teži za pravednošću, vjerom, ljubavlju i mirom, zajedno s onima koji dozivaju Gospodina iz čista srca. (23) A odbaci glupa i neupućena nagađanja, znajući da ona rađaju svađe. (24) Gospodinov sluga ne smije biti svadljiv, nego ljubazan prema svima, sposoban da poučava, strpljiv, (25) s blagošću da ispravlja one koji se protive, ne bi li im možda Bog dao pokajanje što vodi u spoznaju istine, (26) da dođu pameti i umaknu iz đavolje stupice, pošto ih je on držao u sužanjstvu da vrše njegovu volju.

Doći će teška vremena

3 Ali ovo shvati: da će u posljednjim danima teška vremena doći. (2) Jer ljudi će voljeti sebi, voljeti novac, biti hvalisavi, oholi, klevetnici, neposlušni roditeljima, nezahvalni, bezbožni, (3) bez ljubavi, nepomirljivi, zlobni ogovarači, razuzdani, surovi, mrzitelji dobra, (4) izdajnici, nepromišljeni, umišljeni; voljet će užitak više nego Boga, (5) držeći se vanjštine pobožnosti, iako su zanijekali njenu snagu; takvih se ljudi kloni. (6) Jer među njima su oni koji ulaze u kuće i hvataju slabe žene pritisnute grijesima, vođene raznim pobudama, (7) koje uvijek uče, a nikad ne mogu spoznati istinu. (8) Baš kao što su se Janes i Jambres usprotivili Mojsiju, tako se ovi, ljudi pokvarena uma i krivotvorene vjere, protive istini.[2] (9) Ali neće više napredovati, jer njihova će ludost biti očita svima, kao što je bila i Janesova i Jambresova.

Pavlov nalog Timoteju

(10) A ti si slijedio moje učenje, ponašanje, svrhu, vjeru, strpljenje, ljubav, postojanost, (11) progonstva i patnje, kakve me zadesiše u Antiohiji, Ikoniju i Listri; kakva sam progonstva izdržao, ali Gospodin me izbavio iz njih svih! (12) Doista, svi koji slijede Pomazanika Isusa i žele živjeti pobožno bit će proganjani. (13) A zli ljudi i varalice napredovat će iz lošeg u gore, zavodeći i zavođeni. (14) Ti, ipak, ustraj u onom što si naučio i u šta si postao uvjeren, znajući od koga si to naučio, (15) i da od djetinjstva poznaješ sveta pisma koja ti mogu dati mudrost što vodi do spasenja kroz vjeru u Pomazanika Isusa. (16) Cijelo Pismo nadahnuo je Bog, i ono je korisno za poučavanje, ukor, popravljanje, odgajanje u pravednosti, (17) da čovjek Božiji bude upućen, opremljen za svaki dobar posao.

4 Ja te svečano zadužujem pred Bogom i Pomazanikom Isusom, koji će suditi živima i mrtvima, i njegovim pojavljivanjem i njegovim kraljevstvom: (2) propovijedaj Riječ; budi spreman kad je hora i kad nije hora; kori, kudi, opominji, s velikim strpljenjem i uputom. (3) Jer doći će vrijeme kad oni neće podnositi zdravo učenje, nego će, da bi ih uši svrbjele, gomilati sebi učitelje po svojim željama, (4) i okrenut će svoje uši od istine, a prikloniti se bajkama. (5) A ti budi trijezan u svemu, izdrži tegobu, radi posao propovjednika Radosne vijesti, ispuni svoju službu.

[2] Prema jevrejskoj tradiciji, Janes i Jambres bili su dva egipatska čarobnjaka koji su izvodili čuda protiv Mojsija (v. Izlazak 7:11-12, 22).

Posljednje upute prije Pavlove smrti

(6) Jer ja se već izlijevam kao žrtva ljevanica, i došlo je vrijeme mog odlaska. (7) Dobar sam boj bio, utrku dovršio, vjeru sačuvao; (8) u budućnosti je za me spremljena kruna pravednosti kojom će me Gospodin, pravedni Sudac, nagraditi u onaj dan, i ne samo mene nego i sve one koji su voljeli njegovo pojavljivanje.
(9) Potrudi se dobro da mi uskoro dođeš, (10) jer Dema me napustio iz ljubavi prema ovom sadašnjem svijetu i otišao u Solun; Kreskent je otišao u Galaciju, Tit u Dalmaciju. (11) Jedini je Luka sa mnom. Uzmi Marka i dovedi ga sa sobom, jer on mi je vrlo koristan u službi. (12) A Tihika sam poslao u Efez. (13) Kad pođeš, ponesi ogrtač koji sam ostavio u Troadi kod Karpa i knjige, posebno bilježnice. (14) Kovač Aleksandar mnogo mi je zlo učinio; Gospodin će mu platiti po njegovim djelima. (15) Čuvaj ga se, jer se on žestoko protivio našem učenju.
(16) Za moje prve odbrane niko me nije podržao, nego su me svi napustili; neka im se to ne uračuna. (17) Ali Gospodin je stao uza me i ojačao me, da se kroza me poruka potpuno objavi i da svi pogani čuju; i bio sam izbavljen iz lavljih usta. (18) Gospodin će me spasiti od svakog zlodjela i sačuvati me za svoje nebesko kraljevstvo; njemu neka je slava dovijeka. Amen!
(19) Pozdravi Prisku i Akvilu i ukućane Onesiforove. (20) Erast je ostao u Korintu, a Trofima sam ostavio bolesna u Miletu. (21) Potrudi se dobro da dođeš prije zime. Eubul te pozdravlja, k tome još Pudent i Lin i Klaudija i sva braća i sestre.
(22) Neka Gospodin bude s tvojim duhom. Neka je milost s vama!

POSLANICA APOSTOLA PAVLA TITU

Tit je bio Grk, kršćanski vjernik koga je Pavao doveo na sabor u Jerusalem (49. n. e.) u nastojanju da nagovori jevrejske vjernike da ne nameću obrezanje nejevrejima (Galaćanima 2:1–5; Djela apostolska 15). Kada je Pavao pušten iz kućnog pritvora u Rimu, on i Tit su propovijedali Radosnu vijest o Pomazaniku na otoku Kritu (1:5). Zatim je opunomoćio Tita da tu ostane kao njegov predstavnik i da nastavi svoje djelo (1:5; 2:15) sve dok ne dođe neki drugi Pavlov zastupnik (Titova 3:12–13). Kasnije je Tit otišao na misijsko putovanje u Dalmaciju (2. Timotejeva 4:10) i to je posljednje što čujemo o njemu.
Svrha pisanja Pavlove poslanice Titu sastoji se u nastojanju da mu se priskrbe autoritet i vođstvo u nadolazećim protivljenjima (1:5; 2:1, 7–8, 15; 3:9), da mu se dadnu uputstva u vezi s vjerom i običajima, i da mu se pruže pismena obrazloženja u vezi s lažnim učiteljima.

1 Pavao, sluga Božiji i apostol Isusa Pomazanika zarad vjere izabranika Božijih i spoznaje istine koja vodi pobožnosti, (2) u nadi u vječni život koju je Bog, koji nikad ne laže, obećao prije postanka vremena, (3) a u pravo vrijeme objavio svoju riječ propovijedanjem koje je meni povjereno po zapovijedi Boga, našega Spasitelja,
(4) Titu, mom istinskom djetetu u zajedničkoj vjeri: milost i mir od Boga Oca i Pomazanika Isusa, našega Spasitelja.

Svojstva starješina

(5) Zbog toga sam te ostavio na Kritu da urediš što je ostalo i postaviš starješine u svakom gradu onako kako sam te uputio: (6) ako je ko besprijekoran, muž jednoj ženi, ima djecu vjernike, koja nisu optužena zbog razuzdanosti ili nepokornosti. (7) Jer nadglednik mora biti besprijekoran kao Božiji upravitelj, ne samovoljan, ne naprasit, ne pijanica, ne nasilnik; ne srebroljubac, (8) nego gostoljubiv, ljubitelj dobra, razborit, pravedan, častan, uzdržljiv, (9) da se čvrsto drži pouzdane riječi koja je u skladu s učenjem, da bi mogao i opominjati zdravim naukom i opovrgavati one koji protivrječe.
(10) Jer ima mnogo buntovnika, ispraznih govornika i zavodnika, posebno onih obrezanih[1], (11) koji se moraju ušutkati, jer uznemiravaju cijele

[1] Tj. Jevreja koji tvrde da slijede Pomazanika.

porodice, podučavajući radi prljavog dobitka onome čemu ne bi trebali. (12) Jedan od njih, njihov vlastiti prorok[2], reče: "Krićani su uvijek lažljivci, zle zvijeri, lijeni proždrljivci." (13) Ovo je svjedočanstvo istinito. Zato ih oštro kori da bi bili čvrsti u vjeri, (14) da ne bi obraćali pažnju na jevrejske bajke i zapovijedi ljudi koji se okreću od istine. (15) Čistima je sve čisto, a onima koji su okaljani i nevjernici ništa nije čisto, nego su njima i um i savjest okaljani. (16) Oni tvrde da poznaju Boga, ali ga niječu svojim djelima, jer su odvratni i nepokorni i bezvrijedni za bilo koje dobro djelo.

Dužnosti starijih i mlađih

2 A ti govori ono što priliči zdravoj nauci. (2) Stariji ljudi neka budu umjereni, dostojanstveni, razboriti, čvrsti u vjeri, ljubavi i postojanosti.
(3) Isto tako starije žene neka budu dostojne poštovanja u ponašanju, da ne tračaju zlobno niti robuju mnogom vinu, nego da podučavaju dobru, (4) da hrabre mlade žene da vole svoje muževe, da vole svoju djecu, (5) da budu razborite, čedne, dobre domaćice, poslušne svojim muževima, da se ne bi riječ Božija obeščastila.
(6) Isto tako potiči mladiće da budu razboriti; (7) u svemu se pokaži primjerom dobrih djela, i u svom učenju pokaži čestitost, dostojanstvo (8) i zdrav govor koji je besprijekoran, da protivnik bude posramljen, jer nema šta loše o nama reći.
(9) Potiči robove da su u svemu poslušni svojim gospodarima, da ugađaju, ne da protivrječe; (10) da ne kradu, nego da pokazuju svu dobru vjeru, da u svemu budu ukras nauci Boga, našega Spasitelja.
(11) Jer milost Božija ukazala se donoseći spasenje svim ljudima, (12) upućujući nas da niječemo bezbožnost i svjetske požude i da živimo razborito, pravedno i pobožno u ovom vremenu, (13) iščekujući blagoslovljenu nadu i slavnu pojavu našega velikog Boga i Spasitelja Pomazanika Isusa, (14) koji je samog sebe dao za nas da nas otkupi od svake opačine i da sebi očisti narod svoj, revan u dobrim djelima.
(15) Ovo govori i bodri i kori sa svom vlašću. Neka te niko ne omalovažava.

Bogobojazan život

3 Podsjeti ih da se pokoravaju vladarima, vlastima, da budu poslušni, da budu spremni na svako dobro djelo, (2) da nikog ne kleveću, da budu miroljubivi, blagi, uvijek obzirni prema svima. (3) Jer i mi smo nekoć bili ludi, nepokorni, zavedeni, robovi različitim požudama i užicima, provodili svoj život u zlobi i zavisti, odurni, mrzili jedni druge. (4) Ali kad se dobrota Boga, našega Spasitelja, i njegova ljubav prema ljudima pokazaše, (5) on nas spasi, ne zbog dobrih djela koja smo počinili, nego po svom milosrđu, kupanjem koje je ponovno rođenje i obnavljanjem po Duhu Svetome, (6) koga on izli na nas obilno kroz Isusa Pomazanika, našega Spasitelja, (7) da opravdani njegovom milošću budemo učinjeni baštinicima vječnoga života onako kako se nadamo. (8) Ovo je pouzdana riječ; i hoću da to odlučno tvrdiš, da se oni koji su povjerovali Bogu potrude da prednjače u dobrim djelima. To je dobro i korisno ljudima.
(9) A izbjegavaj glupe nesuglasice i rodoslovlja i svađu i sporove oko Zakona, jer beskorisni su i bezvrijedni. (10) Nakon prve i druge opomene kloni se čovjeka koji pravi razdor, (11) znajući da je takav čovjek pokvaren i grešan i da sam sebe osuđuje.

Vlastite brige

(12) Kad ti pošaljem Artema i Tihika, uloži sav trud da mi dođeš u Nikopol, jer sam odlučio ondje zimovati. (13) Marljivo pomaži pravniku Zeni i Apolonu na njihovu putu, tako da im ništa ne nedostaje. (14) I naši ljudi moraju učiti da se posvećuju dobrim djelima da namire prijeke potrebe, da ne bi bili besplodni.
(15) Pozdravljaju te svi koji su sa mnom. Pozdravi vjernike koji nas vole. Milost neka je sa svima vama!

[2] Filozof i pjesnik Epimenid s Krita (živio u 6. st. pr. n. e.).

POSLANICA APOSTOLA PAVLA FILEMONU

Čini se da je apostol Pavao pisao ovo pismo u isto vrijeme kad i Poslanicu Kološanima (oko 60. god. n. e.), dok je prebivao u kućnom pritvoru u Rimu. Ono je bilo upućeno Filemonu, jednom vjerniku iz Kolosa. Filemon je prvobitno bio robovlasnik od koga je bio otet jedan njegov rob po imenu Onesim. Ovaj potonji kasnije je uspio pobjeći od svoga robovlasnika. Bježeći od njega, susretne se s apostolom Pavlom i postane vjernik. Kako je bježanje od robovlasnika prema rimskim zakonima bilo kažnjivo smrću, apostol Pavao odluči se da posreduje u ovom slučaju i tako napisa pismo Filemonu.

Pavao, zatočenik radi Pomazanika Isusa, i naš brat Timotej
– dragom Filemonu, našem saradniku, (2) i našoj sestri Apiji i našem saborcu Arhipu i zajednici u tvojoj kući: (3) milost vam i mir od Boga, našega Oca, i Gospodina Isusa Pomazanika.

Filemonova ljubav i vjera

(4) Ja uvijek zahvaljujem svome Bogu, spominjući tebe u svojim molitvama, (5) jer čujem za tvoju ljubav i vjeru koju imaš u Gospodina Isusa i u sve pravovjerne. (6) Molim se da tvoje sudjelovanje u vjeri postane djelotvorno u spoznanju svakog dobra koje imamo u Pomazaniku. (7) Ta mnogo sam se obradovao i ohrabrio tvojom ljubavlju, jer srca su se pravovjernih okrijepila kroz tebe, brate.

Pavao se zauzima za Onesima

(8) Zato, iako imam dovoljno pouzdanja u Pomazaniku da ti naredim da činiš ono što priliči, (9) ipak te, zarad ljubavi, radije molim, onakav kakav jesam: Pavle, starac, a sad i zatočenik Pomazanika Isusa – (10) molim te za svoje dijete Onesima, koji mi se rodi dok bijah u tamnici, (11) koji je prije tebi bio beskoristan, a sad je koristan i tebi i meni.[1]
(12) Baš njega sam ti poslao natrag, to jest svoje srce, (13) koga sam želio zadržati kod sebe da mi umjesto tebe služi dok sam u tamnici radi Radosne vijesti; (14) ali bez tvog pristanka nisam htio ništa učiniti, da tvoja dobrota ne bi bila pod prisilom, nego po tvojoj slobodnoj volji. (15) Jer možda je zbog toga on bio odvojen od tebe jedno vrijeme, da bi ga ti zauvijek vratio, (16) ne više kao roba, nego više od roba, kao dragoga brata, posebno meni, a kamoli tebi, i kao čovjek i kao sljedbenik Gospodina.
(17) Ako, dakle, mene smatraš drugom, primi njega kao što bi mene. (18) Ali ako ti je nanio ikakvu nepravdu ili ti šta duguje, stavi to na moj račun; (19) ja, Pavao, pišem ovo svojeručno, ja ću to nadoknaditi – da ti ne spominjem da ti meni duguješ i samoga sebe. (20) Da, brate, daj da se okoristim tobom kroz Gospodina; okrijepi moje srce u Pomazaniku. (21) Uvjeren u tvoju poslušnost, ja ti pišem, znajući da ćeš učiniti i više od onog što kažem.
(22) I u isto vrijeme pripremi mi prenoćište, jer se nadam da ću vam kroz vaše molitve biti vraćen.
(23) Pozdravlja te Epafra, moj drug zatočenik radi Pomazanika Isusa, (24) kao i Marko, Aristarh, Dema i Luka, moji saradnici.
(25) Milost Gospodina Isusa Pomazanika neka je s vašim duhom.

[1] Igra riječi. Ime Onesim znači *koristan*. Slično i u stavku 20.

POSLANICA HEBREJIMA

Nije poznato ko je napisao Poslanicu Hebrejima[1], ali je iz 2:3 jasno da to nije mogao biti apostol Pavao, koji je primio izravno otkrivenje od uzdignutog Isusa (Galaćanima 1:11–12). Autorstvo ovog spisa, pored Pavla, podjednako se pripisuje Barnabi, pobožnom Jevreju iz svećeničkog plemena levijevaca, i Apolonu, Jevreju porijeklom iz Aleksandrije.
Tekst ovog spisa sastavljen je prije konačnog rušenja hrama u Jerusalemu (70. god. n. e.), vjerovatno oko 66. god., a namijenjen je Jevrejima koji su povjerovali u Isusa Pomazanika, koji su dobro poznavali Stari zavjet, pa je postojala bojazan da se iznova vrate judaizmu ili da judaiziraju evanđelje.
Temeljne teme ovoga spisa jesu svjedočenje o tome da Isus ima apsolutno prvenstvo i dostatnost u objavljivanju i posredovanju milosti Božije; da je Isus punina i zasvodnica Božijeg samootkrivenja; da su se starozavjetna proroštva i navještenja ispunila u "novom savezu", čiji je posrednik sami Pomazanik. Njegova svećenička vlast nadilazi svećeničku vlast starozavjetnih proroka, anđela, čak samoga Mojsija i Arona. Autor ovog spisa, nadalje, sugerira kako narod Božiji sada mora samo na njega usredsrediti svoj pogled, jer svojim trijumfom nad smrću, uskrsnućem i uzlaskom na nebo Isus je otvorio put prema istinskom, nebeskom svetištu Božije prisutnosti. "Zanemariti tako veliko spasenje" (2:3) znači izazvati srdžbu "Boga živoga" (10:31).

Božija posljednja riječ kroz njegova Sina

1 Bog, nakon što je davno govorio očevima na
mnoge i razne načine, (2) u ovim potonjim
danima progovorio nam je po svome Sinu, koga
je postavio baštinikom svega, kroz koga je i stvo-
rio svjetove. (3) On je odbljesak njegove slave i
otisak njegove prirode, i on sve uzdržava svojom
moćnom riječju. Pošto učini očišćenje grijeha, on
sjede s desne strane Veličanstva u visini, (4) po-
stavši toliko uzvišeniji od anđela koliko je baštinio
odličnije ime od njihova.
(5) Jer kojem od anđela on ikad reče: "Ti si Sin
moj, danas sam te rodio"? I još: "Ja ću mu biti Otac,
a on će meni biti Sin"? (6) I opet, kad ponovo uve-
de Prvjenca u svijet, reći će: "I neka mu se klanjaju
svi anđeli Božiji." (7) A za anđele veli: "On čini svo-
je anđele vjetrovima, a sluge svoje munjama." (8) A
za Sina veli: "Prijestolje je tvoje, o Bože, zasvagda;
žezlo je pravednosti žezlo kraljevstva tvoga. (9) Ti
voliš pravednost i mrziš opačinu; zato te je Bog,
tvoj Bog, pomazao uljem radosti ponad drugova
tvojih." (10) I: "U početku, Gospodine, ti si položio
temelje zemlji, i nebesa su djelo tvojih ruku. (11)
Njih će nestati, a ti ostaješ; i svi će se oni pohabati
kao odijelo. (12) Ti ćeš ih kao ogrtač smotati; kao
haljina oni će se i promijeniti. Ali ti ostaješ isti, i
tvojim godinama nema kraja." (13) A kojem je
anđelu on ikada rekao: "Sjedi s desne strane moje
dok ne učinim tvoje dušmane podnožjem nogama
tvojim"? (14) Zar oni nisu svi duhovi koji služe, po-
slani da pomažu onima koji će baštiniti spasenje?

Pazite da ne promašite cilj

2 Zato moramo više obratiti pažnju na ono što
smo čuli, da ne promašimo cilj. (2) Jer ako se
riječ koja je saopćena po anđelima pokazala ne-
promjenljivom[2], i ako su svaki prijestup i nepo-
kornost primili pravednu kaznu, (3) kako ćemo
mi pobjeći ako zanemarimo tako veliko spasenje?
Nakon što je to isprva saopćeno po Gospodinu,
potvrdili su nam to oni koji su čuli, (4) dok je Bog
svjedočio s njima, i znamenjem i čudima i raznim
moćima i darovima Duha Svetoga, koji se dijele po
njegovoj volji.

Isus – začetnik našeg spasenja

(5) Jer Bog nije potčinio anđelima budući svijet
o kojem mi govorimo. (6) Ali neko je posvjedo-
čio negdje i rekao: "Šta je čovjek, da ga se sjećaš,
i sin čovječiji, da se za nj braneš?" (7) A opet, "Ti
si ga učinio malo nižim od anđela i okrunio si ga

[1] Odnosi se na jevrejske sljedbenike Pomazanika.

[2] To je božanski Zakon objavljen proroku Mojsiju.

slavom i čašću. (8) Sve si mu pod noge stavio." Jer potčinivši sve njemu, on nije ništa ostavio što nije njemu potčinjeno. Ali sad mi još ne vidimo da mu je sve potčinjeno. (9) A Isusa, koji je jedno kratko vrijeme bio učinjen nižim od anđela, doista vidimo zbog patnje smrtne okrunjenog slavom i čašću, da bi milošću Božijom okusio smrt za svakoga.
(10) Jer dolikovalo je Bogu, za koga je sve i kroz koga je sve, dovodeći mnoge sinove slavi, da kroz patnje učini savršenim začetnika njihova spasenja. (11) Jer su i onaj koji posvećuje i oni koji se posvećuju svi od jednoga Oca; zbog toga se on ne stidi da ih zove braćom i sestrama (12) govoreći: "Ja ću objaviti tvoje ime svojoj braći i sestrama; usred zajednice pjevat ću ti hvale." (13) I još: "U njega ću se uzdati." I još: "Evo mene i djece koju mi je Bog dao."
(14) Zato, kako su ta djeca od istog mesa i krvi, on je sam isto to jednako primio da kroz smrt uništi onoga koji ima vlast nad smrću, to jest đavla, (15) i da oslobodi one koji su strahom od smrti cijeli život bili podvrgnuti ropstvu. (16) Jer sigurno ne pruža on pomoć anđelima, nego pruža pomoć potomcima Abrahamovim. (17) Zato je morao postati sličan svojoj braći i sestrama u svemu, da bi postao milosrdan i vjeran veliki svećnik u službi Bogu, da okajava grijehe naroda. (18) Budući da je sam bio kušan time što je patio, on može priteći u pomoć onima koji su na kušnji.

Isus – naš veliki svećenik

3 Zato, sveta braćo i sestre, sudionici nebeskog poziva, promišljajte o Isusu, Apostolu i Velikom svećeniku naše vjeroispovijedi; (2) on je bio vjeran onome koji ga je postavio, kao što je bio i Mojsije u svoj kući Božijoj. (3) Jer on je vrijedan veće slave nego Mojsije, onoliko koliko graditelj kuće ima više časti od kuće. (4) Ta svaku kuću neko sagradi, a graditelj svega jeste Bog. (5) Mojsije je bio vjeran u svoj Božijoj kući kao sluga, da svjedoči ono što je trebalo kasnije saopćiti; (6) a Pomazanik je bio vjeran kao Sin nad Božijom kućom, čija smo kuća mi ako budemo čvrsto čuvali pouzdanje i ponos svoje nade do kraja.

Počinak za vjernike

(7) Zato, baš kao što veli Sveti Duh: "Danas ako čujete njegov glas, (8) ne budite tvrdoglavi kao kad su me oni izazivali u dan kušnje u pustinji, (9) gdje su me vaši očevi stavljali na kušnju, i ispitivali su me, iako su gledali moja djela četrdeset godina. (10) Stoga se rasrdih na taj naraštaj i rekoh: 'Oni uvijek zalutaju svojim srcima, i ne poznaju puteve moje.' (11) Zato se u srdžbi zakleh: 'Oni neće ući u moje počivalište.'"
(12) Pazite, braćo i sestre, da se ni u kom od vas ne nađe zlo, nevjerno srce što otpada od živoga Boga. (13) Nego ohrabrujte jedni druge svaki dan, sve dok se to zove "danas", da niko od vas ne otvrdne prijevarom grešnom. (14) Jer mi smo postali sudionici Pomazanikovi ako budemo čvrsto čuvali uvjerenje svoje do kraja, (15) dok se govori: "Danas ako čujete njegov glas, ne budite tvrdoglavi, kao kad su me oni izazivali." (16) Jer ko su ti koji su čuli, a opet njega izazivali? Doista, zar nisu svi oni koji su izišli iz Egipta predvođeni Mojsijem? (17) I na koga je on bio ljut četrdeset godina? Zar nije na one koji su zgriješili, čija su tijela pala u pustinji? (18) I kome se on zakleo da oni neće ući u njegov počinak, nego onima koji su bili neposlušni? (19) Vidimo, dakle, da nisu mogli ući zbog nevjere.

4 Zato sad, dok vrijedi obećanje da ćemo ući u njegovo počivalište, sa strahom vodimo brigu da niko od vas slučajno ne bi previše zakasnio[3]. (2) Jer doista Radosna vijest, koja nam je propovijedana, baš kao i njima, ali riječ koju su oni čuli nije im ništa koristila, jer nisu bili vjerom ujedinjeni s onima koji su čuli. (3) Mi koji smo povjerovali ulazimo u to počivalište, baš kao što je on i rekao: "Zato se u srdžbi zakleh: 'Oni neće ući u moje počivalište'", iako su njegova djela bila završena od postanka svijeta. (4) Jer negdje je rekao o sedmome danu: "I sedmi dan Bog otpočinu od svega što dotad uradi." (5) A opet na ovome mjestu veli: "Oni neće ući u moje počivalište." (6) Zato ostaje otvoreno nekima da uđu u nj, a oni kojima je ranije propovijedana Radosna vijest nisu uspjeli ući zbog neposluha, (7) on opet određuje jedan dan, jedno "danas", govoreći kroz Davida nakon toliko vremena kao što je rečeno prije: "Danas ako čujete njegov glas, ne budite tvrdoglavi." (8) Jer da je im Ješua[4] dao da otpočinu, Bog ne bi poslije toga govorio o drugom danu. (9) Stoga narodu Božijem ostaje odmor kao Bogu u sedmome danu. (10) Jer onaj koji je ušao u njegovo počivalište i sam je otpočinuo od svojih djela, kao što je Bog od svojih. (11) Zato bu-

[3] Tj. promašio.

[4] Nakon proroka Mojsija Ješua je predvodio Israil.

dimo marljivi da uđemo u to počivalište, da niko ne padne slijedeći isti primjer neposluha. (12) Jer riječ Božija živa je i djelatna i oštrija od dvosjeklog mača, i probada sve do rastavljanja duše i duha, i zglobova i moždine, i može prosuđivati misli i nakane srca. (13) I nema stvorenja sakrivenog od njegova pogleda, nego je sve otkriveno i ogoljeno očima onoga kome moramo položiti račun.
(14) Zato se čvrsto držimo svoje vjeroispovijedi jer imamo uzvišenog velikog svećenika koji je prošao kroz nebesa – Isusa, Sina Božijega. (15) Ta mi nemamo velikog svećenika koji ne može saosjećati s našim slabostima, nego onoga koji je iskušan u svemu kao mi, ali je bez grijeha. (16) Zato se primaknimo s pouzdanjem prijestolju milosti da primimo milosrđe i nađemo milost u vrijeme kad nam bude potrebna pomoć.

Savršeni veliki svećenik

5 Ta svaki veliki svećenik izabran između ljudi postavlja se u ime ljudi za ono što se odnosi na Boga, da prinosi i darove i žrtve za grijehe; (2) on može postupati blago s neznalicom i zavedenim budući da ga i samog pritišće slabost; (3) i dužan je zbog toga prinositi žrtve za grijehe, kako za narod, tako i za se. (4) I niko ne uzima sebi ovu čast, nego je prima kad ga pozove Bog, kao što je pozvao Arona.
(5) Tako i Pomazanik nije sam sebe veličao da bi postao veliki svećenik, nego ga je postavio onaj koji mu je rekao: "Ti si Sin moj, danas sam te rodio"; (6) baš kao što i na drugome mjestu veli: "Ti si svećenik zauvijek sličan Melkicedeku." (7) U danima svog zemaljskog života Pomazanik je činio molitve i smjerne molbe glasno vapeći i plačući onom koji ga je mogao spasiti od smrti, i bio je uslišan zbog svoje pobožnosti. (8) Iako je bio Sin, poslušnost je naučio iz onoga što je pretrpio. (9) I pošto je učinjen savršenim, postao je svima koji mu se pokoravaju izvor vječnog spasenja, (10) jer ga je Bog označio kao velikog svećenika sličnog Melkicedeku.

Opomena otpadništva od vjere

(11) O tome imamo mnogo reći, a teško je to objasniti, jer vi ste postali nagluhi. (12) I iako ste do ovog vremena trebali biti učitelji, vama je opet potreban neko da vas nauči osnovnim načelima učenja Božijih, i vama je potrebno mlijeko, a ne čvrsta hrana. (13) Jer svako ko živi na mlijeku nije se još navikao na riječ pravednosti, jer je još dijete. (14) A čvrsta je hrana za zrele, koji su kroz iskustvo uvježbali svoja osjetila da razlikuju dobro i zlo.

6 Zato krenimo ka savršenosti, ostavljajući osnovno učenje o Pomazaniku, ne postavljajući ponovo temelj pokajanjem za djela koja vode u smrt i vjerom u Boga, (2) uputom o pranjima i polaganju ruku i o uskrsnuću i vječnom sudu. (3) I to ćemo učiniti ako Bog dopusti. (4) Jer one koji su jednom prosvijetljeni i koji su okusili nebeski dar i koji su učinjeni sudionicima Duha Svetoga, (5) i koji su okusili dobru riječ Božiju i sile doba budućega, (6) pa onda otpali, nemoguće je njih obnoviti da se opet pokaju, jer oni sebi opet razapinju Sina Božijeg i izlažu ga javnoj sramoti. (7) Jer zemlja koja pije kišu što često pada na nju i koja rađa bilje korisno onima zarad kojih se i ore prima blagoslov od Boga; (8) ali ako daje trnje i draču, bezvrijedna je i blizu prokletstvu, i završit će spaljena.
(9) Ali, dragi moji, mi smo, iako ovako govorimo, uvjereni za vas u bolje, u ono što prati spasenje. (10) Jer Bog nije nepravedan da bi zaboravio vaš rad i ljubav koju ste pokazali prema njegovu imenu time što ste služili i još služite pravovjernima. (11) I mi želimo da svako od vas pokaže istu marljivost da bi se do kraja ispunila vaša nada, (12) da ne budete lijeni, nego se ugledate u one koji kroz vjeru i strpljenje baštine obećanja.

Izvjesnost Božijeg obećanja

(13) Jer kad je Bog davao obećanje Abrahamu, budući da se nije mogao zakleti nikim većim, zakle se samim sobom (14) i reče: "Zbilja ću te blagosloviti, i sjeme tvoje silno ću umnožiti." (15) I tako Abraham, strpljivo čekajući, postiže obećanje. (16) Jer ljudi se kunu većim od sebe, i zakletva data kao potvrda kraj je svake prepirke. (17) Na isti način Bog, želeći još više pokazati baštinicima obećanja nepromjenljivost svoje nakane, zajamči zakletvom, (18) da bismo mi koji smo našli utočište, po dvjema nepromjenljivim stvarima u kojima je nemoguće da Bog slaže, imali jako ohrabrenje da se domognemo nade koja je postavljena pred nas. (19) Tu nadu imamo kao sidro duše, i sigurnu i postojanu i jednu koja ulazi iza zastora[5] (20) gdje

[5] Odnosi se na zastor koji je stajao ispred mjesta nadasve svetog u hramu. Samo je veliki svećenik mogao proći iza tog zastora i tako doći u prisutnost Božiju.

je Isus ušao za nas kao preteča pošto je zauvijek postao veliki svećenik sličan Melkicedeku.

Melkicedekovo svećeništvo kao Pomazanikovo

7 A ovaj Melkicedek, kralj Salema, svećenik Boga Svevišnjega, koji srete Abrahama dok se ovaj vraćao iz pobjede nad kraljevima i blagoslovi ga, (2) kome Abraham dade desetinu sveg plijena, bio je prije svega, kad mu se ime prevede, kralj pravednosti, a onda i kralj salema, to jest kralj mira. (3) Bez oca, bez majke, bez rodoslovlja, koji nema ni početka dana ni kraja života, nego nalik na Sina Božijega, on ostaje svećenik dovijeka.
(4) Sad promatrajte kako je velik bio ovaj čovjek kome je patrijarh Abraham dao desetinu od najboljeg plijena. (5) I oni od sinova Levijevih koji primaju svećeničku službu zbilja imaju zapovijed prema Zakonu da ubiru desetinu od naroda, to jest od svoje braće, premda su ovi potomci Abrahamovi. (6) Ali onaj koji ne pripada njihovoj lozi ubra desetinu od Abrahama i blagoslovi onoga koji je primio obećanja. (7) Ali nema nikakve dvojbe: manjeg blagosilja veći. (8) U ovom slučaju desetinu primaju smrtnici, a u onom slučaju jedan za koga se svjedoči da živi. (9) I čak bi se moglo reći da je kroz Abrahama i sam Levi, koji prima desetinu, platio desetinu, (10) jer još je bio u bedrima svoga oca kad ga je Melkicedek sreo.
(11) I ako se savršenstvo moglo postići kroz levijevsko svećeništvo – jer na njegovom je temelju narod primio Zakon – kakve je još potrebe bilo da još jedan svećenik ustane sličan Melkicedeku prije nego jedan po redu Aronovu? (12) Jer kad se mijenja svećeništvo, nužno se mijenja i Zakon. (13) A onaj o kome se ovo govori pripada drugom plemenu od kojega niko nije služio kod žrtvenika. (14) Ta očigledno je da je naš Gospodin potomak Jehude, plemena za koje Mojsije nije ništa kazao o svećenicima. (15) I to postaje još jasnije ako ustane drugi svećenik nalik na Melkicedeka, (16) koji nije postao svećenik na temelju zakona o tjelesnom nasljedstvu, već po snazi neuništivog života. (17) Jer za nj je potvrđeno: "Ti si svećenik zauvijek sličan Melkicedeku." (18) Ta s jedne strane ukida se prijašnja zapovijed zbog svoje slabosti i neučinkovitosti – (19) jer Zakon nije ništa učinio savršenim – a s druge strane uvodi se bolja nada kroz koju se mi približujemo Bogu. (20) I budući da nije bez zakletve – (21) jer oni su zbilja postali svećenicima bez zakletve, a on uz zakletvu kroz onoga koji mu je rekao: "Gospod se zakleo, i neće se predomisliti: 'Ti si svećenik zauvijek' " – (22) tako je i Isus postao jamac boljeg saveza.
(23) Prijašnjih je svećenika, s jedne strane, bilo mnogo, jer ih je smrt sprečavala da nastave službu, (24) ali Isus, s druge strane, drži svoje svećeništvo trajno, jer ostaje dovijeka. (25) Zato on može i spašavati zauvijek one koji se približavaju Bogu kroz njega, jer on uvijek živi da posreduje za njih.
(26) Jer nama je dolikovalo da imamo tako velikog svećenika, svetog, nevinog, neokaljanog, odvojenog od grešnika i uzdignutog iznad nebesa, (27) koji ne treba svaki dan prinositi žrtve kao oni veliki svećenici, najprije za svoje grijehe, zatim za grijehe naroda, jer to je on učinio jedanput zauvijek kad je prinio samoga sebe. (28) Zakon postavlja za velike svećenike ljude koji su slabi, a riječ zakletve koja dođe poslije Zakona postavlja Sina, koji je učinjen savršenim dovijeka.

Isus – naš veliki svećenik

8 U onom što je rečeno glavno je ovo: mi imamo tako velikog svećenika koji je sjeo s desne strane prijestolja Veličanstva na nebesima, (2) službenika u svetištu i u istinskom čadoru koje podiže Gospod, ne čovjek. (3) Budući da se svaki veliki svećenik postavlja da prinosi i darove i žrtve, tako je potrebno da i ovaj svećenik veliki ima nešto da prinese. (4) Da je na zemlji, ne bi uopće bio svećenik, jer ima onih koji prinose darove prema Zakonu, (5) koji služe slici i sjeni nebeskih stvari, baš kao što je Mojsija opomenuo Bog kad je ovaj trebao podići sveti čador: "Gledaj", veli on, "da sve po uzorku, koji ti je u gori pokazan, načiniš." (6) A sad je Isus dobio toliko izvanredniju službu koliko je i posrednik boljeg saveza koji je ozakonjen na boljim obećanjima.
(7) Da je prvi savez bio bez greške, ne bi bilo potrebe da se traži drugi. (8) Jer nalazeći kod njih mahanu, on veli: "Evo, dolaze dani", veli Gospod, "kad ću ja sklopiti novi savez s kućom Israilovom i kućom Jehudinom, (9) ne poput saveza koji sklopih s njihovim očevima kad ih uzeh za ruku da ih izvedem iz zemlje egipatske, jer oni nisu nastavili po mome savezu, pa ja nisam brinuo za njih", veli Gospod. (10) "Nego, ovo je savez koji ću ja sklopiti s kućom Israilovom poslije tih dana", veli Gospod. "Ja ću staviti zakone svoje u pamet njihovu, i upi-

sat ću ih u srca njihova; i bit ću njihov Bog, a oni će biti moj narod. (11) Niko od njih više neće učiti bližnjega svoga ili brata svoga govoreći: 'Spoznaj Gospoda', jer će me svi poznavati, od najmanjeg do najvećeg od njih. (12) Jer ću im ja oprostiti opačinu i neću se više sjećati grijeha njihovih." (13) Kad je rekao: "novi savez", prvi je učinio zastarjelim. A sve što zastarijeva i ovještava uskoro će nestati.

Staro i novo bogosluženje

9 A čak je i prvi savez imao propise o klanjanju i zemaljskom svetištu. (2) Ta bio je podignut čador, onaj vanjski, u kojem su bili stalak za svijeće, sto i posvećeni hljeb; to se zove sveto mjesto. (3) Iza drugog zastora bio je čador koji se zove mjestom nadasve svetim, (4) u kojem je stajao žrtvenik za kađenje i kovčeg saveza obložen zlatom sa svih strana, u kojem je bio zlatni ćup s manom i Aronov štap, koji bijaše propupao, i ploče saveza; (5) a iznad njega bijahu kerubini slave[6] koji zasjenjivahu pomirbeni kapak. Ali o svemu tome sad ne možemo govoriti podrobno.
(6) I kad je to tako pripremljeno, svećenici neprestano ulaze u vanjski čador da obavljaju službe, (7) a u drugi čador samo veliki svećenik ulazi jednom u godini, uzimajući krv koju prinosi za se i za grijehe naroda počinjene iz neznanja. (8) Time Sveti Duh ukazuje da put u svetište još nije otvoren dok god stoji vanjski čador, (9) što je znak za sadašnje vrijeme. Prema tome, prinose se i darovi i žrtve koje ne mogu učiniti savjest onoga koji se klanja savršenom, (10) jer one se odnose samo na hranu i piće i razna obredna pranja, propise o tijelu nametnute dok ne dođe vrijeme da se stvari pravilno poredaju.
(11) Ali kad se Pomazanik pojavio kao veliki svećenik dobra koje se ispunilo[7], ušao je kroz veći i savršeniji čador, koji nije napravljen rukama, to jest koji nije od ovoga svijeta, (12) i ne krvlju jaraca i teladi, nego je svojom krvlju ušao u sveto mjesto jednom zauvijek pribavljajući vječni otkup.
(13) Jer ako se krv jaraca i junaca i pepeo od junice kojim se škrope oni koji su okaljani posvećuju da se očisti tijelo, (14) koliko će više krv Pomazanika, koji je kroz vječnog Duha samog sebe bez mahane prinio Bogu, očistiti našu savjest od djela koja vode u smrt da služimo živome Bogu?

[6] To su kipovi krilatih stvorenja koja se povezuju s pojavljivanjem Božije slave.

[7] U nekim grčkim rukopisima stoji *budućeg dobra*.

(15) Zbog toga je Pomazanik posrednik novog saveza da oni koji su pozvani prime obećanu vječnu baštinu, jer je nastupila smrt za otkupljenje prijestupa počinjenih pod prvim savezom. (16) Gdje je oporuka[8], tu je nužno i dokaz smrti onoga koji ju je sačinio. (17) Ta oporuka vrijedi samo kad čovjek umre, jer nikad nije na snazi dok je živ onaj koji ju je sačinio. (18) Zato i prvi savez nije bez krvi ustanovljen. (19) Jer kad je Mojsije saopćio svaku zapovijed svem narodu po Zakonu, uzeo je krv od teladi i jaraca, s vodom i grimiznom pređom i vranilovom travom, te poškropio i samu knjigu i sav narod, (20) govoreći: "Ovo je krv saveza koji vam je Bog zapovjedio." (21) I isto je tako krvlju poškropio i sveti čador i sve posude za bogoslužje. (22) I po Zakonu se skoro sve čisti krvlju, i bez prolijevanja krvi nema opraštanja.
(23) Stoga je bilo potrebno da se slike nebeskih stvari čiste tim obredima, a same nebeske stvari boljim žrtvama od njih. (24) Jer Pomazanik nije ušao u svetište načinjeno rukama, sliku onog pravog, nego u samo nebo, da se sad pojavi pred Bogom za nas; (25) niti je to bilo da bi on prinosio sam sebe često, kao što veliki svećenik ulazi u svetište iz godine u godinu s krvlju koja nije njegova; (26) inače bi morao često patiti od postanka svijeta; ali sad se jednom zauvijek na kraju vremena on pojavio da žrtvujući sebe ukloni grijeh. (27) I kao što je ljudima određeno da umru jednom, pa poslije toga dolazi sud, (28) tako će se i Pomazanik, nakon što je jednom prinesen da ponese grijehe mnogih, pojaviti drugi put – ne da ponese grijehe, nego radi spasenja – onima koji ga željno iščekuju.

Jedno žrtvovanje Pomazanika dovoljno je

10 Zato što Zakon ima samo sjenu budućih dobara, a ne stvarnost, on ne može nikada istim žrtvama koje se prinose neprestano iz godine u godinu učiniti savršenim one koji se približavaju Bogu. (2) Zar se inače one ne bi prestale prinositi, jer oni koji se klanjaju, pošto su jednom očišćeni, ne bi više bili svjesni grijeha? (3) A tim se žrtvama iz godine u godinu podsjeća na grijeh.
(4) Jer nemoguće je da krv junaca i jaraca ukloni grijehe. (5) Zato Pomazanik, kad ulazi u svijet, veli: "Žrtve klanice i žitne žrtve ti nisi želio, ali si za me tijelo pripremio; (6) u žrtvama paljenicama i žrtva-

[8] Odgovarajuća grčka riječ za *oporuku* također znači i *savez* u 9:1-15.

ma okajnicama nisi uživao. (7) Tad rekoh: 'Evo me – u svitku knjige piše o meni – došao sam da vršim tvoju volju, o Bože.'" (8) Nakon što gore reče: "Žrtve i prinose i žrtve paljenice i okajnice nisi želio niti si u njima uživao" – a one se prinose po Zakonu – (9) zatim reče: "Evo me, došao sam da vršim tvoju volju." On ukida prvo da bi uspostavio drugo. (10) Božijom voljom mi smo posvećeni kroz prinošenje tijela Isusa Pomazanika jednom zauvijek.
(11) Svaki svećenik svaki dan stoji u službi i prinosi iznova iste žrtve koje nikad ne mogu ukloniti grijehe; (12) ali Pomazanik, prinijevši za sva vremena jednu žrtvu za grijehe, "sjede Bogu s desne strane", (13) i otada čeka "dok njegovi neprijatelji ne budu učinjeni podnožjem za njegove noge". (14) Jer jednim prinosom on je učinio savršenim za sva vremena one koji se posvećuju. (15) A i Duh nam Sveti svjedoči, jer nakon riječi: (16) "Ovo je savez koji ću ja sklopiti s njima poslije tih dana", veli Gospod: "Ja ću staviti zakone svoje u srca njihova i upisat ću ih u pamet njihovu", i dodaje: (17) "a njihovih grijeha i njihovih bezakonja ja se neću više sjećati." (18) A gdje je to oprošteno, tu više nema prinosa za grijeh.

Novi i živi put

(19) Zato, braćo i sestre, budući da imamo povjerenje da uđemo u svetište krvlju Isusovom, (20) novim i živim putem koji nam je on otvorio kroz zastor, to jest svoje tijelo, (21) i budući da imamo velikog svećenika nad kućom Božijom, (22) približimo se iskrena srca u punom uvjerenju vjere pošto smo očistili svoja srca od zle savjesti i oprali svoja tijela čistom vodom. (23) Držimo čvrsto ispovijedanje svoje nade bez kolebanja, jer vjeran je onaj koji je obećao; (24) i razmišljajmo kako da potaknemo jedni druge na ljubav i dobra djela, (25) ne zanemarujući da se sastajemo, kako neki imaju običaj, već sokoleći jedni druge, i još više dok gledate kako se onaj dan[9] primiče.

Čvrsto stojte!

(26) Jer ako nastavimo griješiti svojevoljno nakon što smo spoznali istinu, ne preostaje žrtva za grijehe, (27) nego užasno iščekivanje suda i bijes vatre koja će progutati protivnike. (28) Ko god prekrši Zakon Mojsijev umrijet će bez milosrđa na temelju svjedočanstva dva ili tri svjedoka. (29) Koliko strožiju kaznu mislite da će zaslužiti onaj koji pogazi Sina Božijega i bude smatrao beznačajnom krv saveza kojom je posvećen i uvrijedi Duha milosti? (30) Jer mi poznajemo onoga koji je rekao: "Osveta je moja, ja ću naplatiti." I još: "Gospod će presuditi u korist naroda svoga." (31) Strašno je pasti u ruke Boga živoga.
(32) Ali sjećajte se prijašnjih dana kad ste, nakon što ste prosvijetljeni, podnosili veliku borbu s patnjama, (33) dijelom javno izvrgnuti poniženjima i mukama, a dijelom postajući sudionici s onima s kojima se tako postupalo. (34) Jer vi ste pokazali saosjećanje sa zatvorenicima i radosno prihvatili otimanje svoje imovine, znajući da posjedujete nešto bolje i trajnije. (35) Zato ne odbacujte svoje pouzdanje koje ima veliku nagradu. (36) Ta vama je potrebna izdržljivost da primite ono što je obećano kad izvršite volju Božiju. (37) Jer ipak "za kratko će vrijeme doći onaj koji ima doći, i neće se zakasniti. (38) A moj pravednik po vjeri će dobiti život; a ako ustukne, moja duša neće naći zadovoljstva u njemu." (39) A mi nismo od onih koji ustuknu i tako propadnu, nego od onih koji imaju vjeru i tako budu spašeni.

Pobjede vjere

11 Vjera je jamstvo za ono čemu se nada, dokaz za ono što se ne vidi. (2) Jer njome su naši preci postigli dobro svjedočanstvo.
(3) Vjerom razumijemo da su svjetovi stvoreni riječju Božijom, tako da ono što se vidi nije načinjeno od vidljivog. (4) Vjerom Abel prinese Bogu bolju žrtvu nego Kajin, kroz koju dobi svjedočanstvo da je pravedan kad je Bog odobravao njegove darove, i kroz vjeru, iako je mrtav, on još uvijek govori. (5) Vjerom je Hanok uznesen tako da nije vidio smrti; i nije nađen, jer Bog ga je sebi uznio; on je dobio svjedoka da je prije negoli je uznesen bio drag Bogu. (6) A bez vjere nemoguće mu je ugoditi, jer onaj koji dolazi Bogu mora vjerovati da on postoji i da on nagrađuje one koji ga traže.
(7) Vjerom Noa, koga je Bog opomenuo o stvarima još neviđenim, u poštovanju sagradi lađu da spasi svoje ukućane; vjerom osudi svijet i postade baštinikom pravednosti koja je u skladu s vjerom.
(8) Vjerom se Abraham pokori kad je bio pozvan da krene u mjesto koje je trebao primiti u baštinu; i on krenu ne znajući kamo ide. (9) Vjerom je živio

[9] Tj. dan Pomazanikova povratka.

kao stranac u zemlji obećanoj, kao u tuđoj zemlji,
boraveći u čadorima s Izakom i Jakovom, subaštinicima istog obećanja, (10) jer tražio je grad s
temeljima, koji je osmislio i izgradio Bog. (11) Vjerom Abraham primi snagu da začne potomstvo,
iako je Sara bila nerotkinja, jer je smatrao vjernim
onoga koji je bio obećao. (12) Zato se baš od jednog čovjeka, i to gotovo mrtva, rodi toliko mnogo
potomaka koliko je zvijezda na nebu i nebrojeno
koliko je pijeska na morskoj obali.
(13) Svi ovi umriješe u vjeri ne primivši obećanja,
nego ih vidješe i pozdraviše izdaleka i priznaše da
su tuđinci i izgnanici na zemlji. (14) Jer oni koji
tako govore jasno pokazuju da traže svoju zemlju.
(15) I doista, da su mislili na onu zemlju iz koje
su izišli, imali bi priliku da se vrate. (16) A kako
stvari stoje, oni žele bolju, to jest nebesku. Zato se
Bog ne stidi da se zove njihovim Bogom, jer je on
pripremio grad za njih.
(17) Vjerom je Abraham, kad je bio stavljen na kušnju, prinio Izaka, i onaj koji je primio obećanja bio je
spreman prinijeti svog jedinca; (18) njemu je rečeno:
"Svi koji poteknu od Izaka zvat će se tvojim rodom."
(19) On je smatrao da Bog može i mrtve uskrsavati, i
govoreći slikovito on ga je i dobio nazad.
(20) Vjerom Izak blagoslovi Jakova i Ezava za budućnost. (21) Vjerom Jakov, kad je umirao, blagoslovi svakog od sinova Josifovih i pokloni se oslanjajući se na vrh svoga štapa. (22) Vjerom Josif,
kad je umirao, spomenu izlazak sinova Israilovih
i izdade naredbe za svoj ukop.
(23) Vjerom su Mojsija, kad se rodio, krili njegovi
roditelji tri mjeseca, jer vidješe da je lijepo dijete; i
ne pobojaše se kraljeve odredbe. (24) Vjerom Mojsije, kad odraste, odbi da ga zovu sinom faraonove
kćeri, (25) birajući radije da s narodom podnosi
zlostavljanje nego da uživa u prolaznim užicima
grijeha, (26) smatrajući uvredu koja se trpi za Pomazanika većim bogatstvom od egipatskog blaga,
jer gledao je u nagradu. (27) Vjerom je napustio
Egipat, ne bojeći se gnjeva kraljeva; jer izdržao je
kao da gleda Nevidljivog. (28) Vjerom je svetkovao
Pesah i škropljenje krvlju, da zatiratelj prvjenaca
ne bi prvjence dotakao. (29) Vjerom Israilci prođoše kroz Trsteno more[10] kao po suhoj zemlji, a
Egipćani se utopiše kad to pokušaše.
(30) Vjerom se zidine jerihonske srušiše, nakon
što se sedam dana obilazilo oko njih. (31) Vjerom
bludnica Rahaba ne pogibe zajedno s onima koji
su bili neposlušni nakon što dočeka uhode u miru.
(32) I šta da još kažem? Ta neće mi doteći vremena
ako budem pripovijedao o Gideonu, Baraku, Samsonu, Jiftahu, Davidu i Samuelu i prorocima, (33)
koji vjerom osvojiše kraljevstva, sprovedoše pravdu, dobiše obećanja, zatvoriše usta lavovima, (34)
ugasiše vatru razbuktjelu, umakoše oštrici mača,
iz slabosti dobiše snagu, postadoše junaci u ratu,
natjeraše u bijeg tuđe vojske. (35) Žene primiše
natrag svoje mrtve uskrsnućem; a jedni su bili
mučeni, ne prihvatajući otkupljenje, da bi postigli
bolje uskrsnuće; (36) a drugi iskusiše izrugivanja
i bičevanja, pa i okove i tamnicu. (37) Bivali su kamenovani, bivali su prepiljivani nadvoje[11], bivali
su pogubljivani mačem; išli su naokolo u ovčijim
kožama, u kozijim kožama, bijedni, proganjani,
zlostavljani – (38) ljudi kojih svijet ne bijaše dostojan – lutajući po pustinjama i gorama i pećinama i rupama u zemlji.
(39) I svi oni, iako stekoše dobar glas zbog svoje
vjere, ne primiše ono što je obećano, (40) jer Bog
je predvidio nešto bolje za nas, da bez nas oni ne
bi bili učinjeni savršenim.

Isus – primjer

12 Zato i mi, budući da imamo tako velik oblak svjedoka oko sebe, odbacimo svaki teret i grijeh koji nas tako lahko sapliće i trčimo izdržljivo utrku koja je postavljena pred nas, (2) upirući pogled u Isusa, začetnika i usavršitelja vjere,
koji je zarad radosti postavljene preda nj podnio
križ preziruć sramotu i koji je sjeo s desne strane
prijestolja Božijega.
(3) Ta razmislite o onom koji je podnio takvo neprijateljstvo od grešnika protiv sebe samoga, da vi
ne biste posustali i hrabrost izgubili.

Očev ukor

(4) Još se vi niste oduprli do krvi u svojoj borbi
protiv grijeha; (5) i zaboravili ste opomenu koja
vam se upućuje kao sinovima: "Sine moj, ne uzimaj olahko stegu Gospodnju, niti očajavaj kad te
on kori; (6) jer koga Gospod voli – toga i kori i

[10] Grč. Crveno more. U hebrejskom Trsteno more odnosi se na jednu od slatkovodnih močvara u istočnom dijelu delte Nila.

[11] U nekim grčkim rukopisima na ovome se mjestu umeće *bivali su iskušavani*.

šiba svakog koga za sina prihvata." (7) Zbog stege
vi izdržite; Bog postupa s vama kao sa sinovima;
jer ima li sina koga otac ne odgaja? (8) A ako ste
bez stege koju svi dijele, onda ste nezakonita dje-
ca, a ne sinovi. (9) Osim toga, imali smo zemaljske
očeve da nas odgajaju, i mi smo ih poštivali; zar
se nećemo radije više podvrći Ocu duhova i tako
živjeti? (10) Jer oni su nas odgajali kratko vrijeme
kako se njima činilo da je najbolje, a on nas odgaja
za naše dobro, da bismo imali udjela u njegovoj
svetosti. (11) Sva stega za trenutak se ne čini rado-
snom, nego žalosnom; ipak onima koji su kroz nju
prošli poslije ona donosi miran plod pravednosti.
(12) Zato ojačajte slabe ruke i klecava koljena, (13)
ispravite staze za svoje noge, da se ud hromi ne
iščaši, nego radije da ozdravi.
(14) Težite za mirom sa svim ljudima i za posveće-
njem, bez kojeg niko neće vidjeti Gospodina. (15)
Pazite da niko ne ostane bez milosti Božije; da
gorki korijen ne nikne i izazove nevolju, pa da se
njime mnogi okaljaju; (16) da ne bude bludnik ili
bezbožnik poput Ezava, koji za jedno jelo prodade
svoje pravo stečeno rođenjem[12]. (17) Ta znate da je
čak poslije, kad je želio da naslijedi blagoslov, bio
odbačen jer nije mogao promijeniti [očevu] odlu-
ku[13], iako je to tražio u suzama.
Razlika između Sinaja i Ciona
(18) Ta vi niste došli na goru koja se može dota-
knuti i u razbuktjelu vatru, i u tamu i tminu i vihor,
(19) i zvuku trube i glasu čije su riječi natjerale
slušaoce da mole da im se nijedna riječ više ne
govori. (20) Jer oni nisu mogli podnijeti zapovi-
jed: "Ako i zvijer dotakne goru, neka se kamenuje."
(21) I tako je strašan bio taj prizor da je Mojsije
rekao: "Mene je strah ispunio, i dršćem." (22) A vi
ste došli na goru Cion i u grad živoga Boga, nebe-
ski Jerusalem, bezbrojnom mnoštvu anđela (23)
i zboru i zajednici prvjenaca koji su upisani na
nebu, i Bogu, Sucu svega, i duhovima pravednika
koji su učinjeni savršenima, (24) i Isusu, posredni-
ku novog saveza, i poškropljenom krvi koja govori
bolje od krvi Abelove.

Neuzdrmano kraljevstvo

(25) Pazite da ne odbijete onoga koji govori. Jer
ako oni nisu umakli kad su odbili onoga koji ih je
opominjao na zemlji, još ćemo teže umaći mi koji
se okrećemo od onoga koji opominje s neba. (26)
Njegov je glas onda potresao zemlju, a sad je on
obećao: "Još ću jednom ja potresti ne samo zemlju
nego i nebo." (27) Ovaj izraz "ipak još jednom"
označava uklanjanje onoga što se može potresti, to
jest stvorenih stvari, da ostanu one stvari koje se
ne mogu potresti. (28) Zato, budući da primamo
kraljevstvo koje se ne može uzdrmati, pokažimo
zahvalnost kojom možemo prihvatljivo služiti
Bogu s poštovanjem i strahom; (29) jer naš je Bog
vatra koja proždire.

Završne opomene

13 Neka bratska ljubav traje. (2) Ne zanema-
rujte gostoljubivost prema tuđincima, jer
su time neki, ne znajući, anđele ugostili. (3) Sjećaj-
te se sužnjih, kao da ste s njima u tamnici, i onih
koje zlostavljaju, kao da i vas muče. (4) Brak neka
se drži u časti među svima, a bračna postelja ne-
okaljana; jer bludnicima i preljubnicima sudit će
Bog. (5) Neka vam narav bude slobodna od ljubavi
prema novcu, i budite zadovoljni onim što imate,
jer on je sam rekao: "Ja te nikad neću iznevjeriti,
niti ću te ikad ostaviti", (6) tako da mi s pouzda-
njem kažemo: "Gospodin je moj pomagač; ja se
neću bojati. Šta mi mogu ljudi učiniti?"
(7) Sjećajte se svojih vođa, koji su vam govorili
riječ Božiju; i promatrajući ishod njihovog pona-
šanja ugledajte se u njihovu vjeru. (8) Isus Poma-
zanik isti je jučer i danas i zauvijek. (9) Ne dajte da
vas zanesu razna tuđa učenja; ta dobro je za srce
da se jača milošću, ne propisima o hrani od ko-
jih nisu imali koristi oni koji su ih se držali. (10)
Mi imamo žrtvenik s kojeg nemaju pravo jesti
oni koji služe u čadoru. (11) Jer tijela onih živo-
tinja čiju krv veliki svećenik unosi u sveto mjesto
za grijehe spaljuju se izvan tabora. (12) Zato je i
Isus, da bi posvetio narod svojom krvi, patio izvan
gradske kapije. (13) Stoga izađimo k njemu izvan
tabora noseći uvredu koju je podnio. (14) Jer ovdje
mi nemamo trajnoga grada, nego tražimo budući.
(15) Kroz njega, dakle, hajde da neprestano pri-
nosimo žrtvu hvale Bogu, to jest plod usana koje
priznaju njegovo ime. (16) I ne zanemarujete či-
njenje dobra i dijeljenje, jer takvim se žrtvama
ugađa Bogu.
(17) Budite poslušni svojim vođama i pokoravajte
im se, jer oni bdiju nad vašim dušama i polagat će

[12] Tj. prvjenaštvo.

[13] Ili *nije našao prilike za pokajanje*.

račun. Neka to čine s radošću, a ne s tugom, jer to vama ne bi koristilo.
(18) Molite za nas, jer uvjereni smo da imamo čistu savjest, budući da se želimo vladati u svemu časno. (19) I potičem vas još više da to činite da bih vam što prije bio vraćen.
(20) A Bog mira, koji izvede iz mrtvih našega Gospodina Isusa, velikog Pastira ovaca u krvi vječnoga saveza, (21) neka vas opremi u svakom dobru da vršite njegovu volju, ostvarujući u nama ono što je ugodno u njegovim očima kroz Isusa Pomazanika, kome neka je slava zauvijek i dovijeka. Amen!
(22) Ali molim vas, braćo i sestre, poslušajte ovu riječ ohrabrenja, jer sam vam ukratko pisao. (23) Znajte da je oslobođen naš brat Timotej, s kojim ću vas, ako uskoro dođe, posjetiti. (24) Pozdravite sve svoje vođe i sve pravovjerne. Ovi iz Italije pozdravljaju vas.
(25) Neka je milost sa svima vama!

JAKOVLJEVA POSLANICA

Autor ovog biblijskog spisa predstavlja se kao Jakov, vjerovatno jedan od Isusove braće. Premda on otprve nije povjerovao u Isusa (Ivan 7:2–5), kasnije je postao vođa zajednice vjernika u Jerusalemu i predsjedavao je saboru koji je tu održan 49. god. n. e. (Djela apostolska 15). Razlog pisanja ove poslanice jesu "dvanaest plemena razasutih u tuđini". To vjerovatno ukazuje na jevrejske vjernike koji su se razasuli diljem ondašnje ekumene nakon Stefanove mučeničke smrti (Djela apostolska 8:1–2; 11:19).
Jakovljeva poslanica raspolaže naročitim odlikama: ona je izrazito jevrejska po naravi (*zbor vjernika* u 2:2 doslovce je *sinagoga*). To navodi na pomisao da je poslanica mogla biti napisana prije 50. god. n. e., kada je zajednica vjernika još uvijek bila pretežno jevrejska; poslanica naglašava da je izvorna vjera popraćena dobrim djelima; organizacija zajednice vjernika veoma je jednostavna; stavljen je izrazit naglasak na Isusova učenja koja su, primjerice, sačuvana u propovijedi na Gori (Matej 5–7); poslanica sliči starozavjetnoj mudrosti poput one u Izrekama.

1 Jakov, sluga Boga i Gospodina Isusa Pomazanika,
za dvanaest plemena rasijanih u tuđini: pozdrav.

Vjera i mudrost

(2) Smatrajte to pravom radošću, braćo moja i sestre, kad vas zadese razne kušnje, (3) znajući da stavljanje na kušnju vaše vjere rađa postojanost.
(4) I neka ta postojanost ima pun učinak, da vi budete zreli i savršeni, da vam ništa ne nedostaje.
(5) A ako ikome od vas nedostaje mudrosti, neka je ište od Boga, koji svima daje darežljivo i bez prigovora, i dat će mu se. (6) Ali mora iskati u vjeri bez ikakve sumnje, jer onaj koji sumnja poput je morskih valova koje vjetar nosi i baca tamo-amo.
(7) Jer taj čovjek ne treba očekivati da će išta dobiti od Gospodina, (8) zato što sumnja i koleba se na svim svojim putevima.
(9) Ali brat skromnog stanja neka se diči što je uzdignut, (10) a bogataš svojim poniženjem, jer će proći kao cvijet. (11) Ta sunce izlazi s vjetrom koji prži i čini da trava usahne; i njen cvijet otpada i ljepota njena propada; tako i bogataš usred svojih nastojanja vehne.
(12) Blago čovjeku koji odolijeva kušnji, jer čim pobijedi kušnju, primit će krunu života koja je obećana onima koji Boga vole. (13) Neka niko, kad bude stavljen na kušnju, ne kaže: "Mene stavlja na kušnju Bog"; jer Bog ne može biti stavljen na kušnju zlom, i on sam nikoga ne stavlja na kušnju.
(14) A svako se stavlja na kušnju kad ga zavede i namami njegova požuda. (15) Zatim, kad se požuda začne, ona rađa grijeh, a kad se taj grijeh ostvari, on rađa smrt. (16) Ne dajte da budete zavedeni, moja draga braćo i sestre. (17) Svako dato dobro i svaki savršen dar odozgo je, silazi od Oca svjetala, u koga nema promjene nalik varljivoj sjeni. (18) Vršeći svoju volju on nas izvede riječju istine, da budemo jedna vrsta prvine među njegovim stvorenjima.

(19) Ovo znajte, moja draga braćo i sestre. Ali neka
svako bude brz da čuje, spor da govori i spor da
se srdi, (20) jer čovječija srdžba ne ostvaruje pra-
vednost Božiju. (21) Zato odbacite svu prljavštinu
i sve što ostane od opačine, u poniznosti primite
riječ usađenu u vas koja može spasiti vaše duše.
(22) Ali dokažite se izvršiocima riječi, a ne samo
slušaocima koji zavaravaju sami sebe. (23) Jer ako
ko čuje riječ, a ne izvrši je, taj je poput čovjeka koji
u ogledalu gleda svoje rođeno lice, (24) jer čim
sebe pogleda i ode, odmah zaboravi kakav je bio.
(25) A onaj koji pažljivo gleda u savršeni Zakon
slobode i po njemu živi, ne postavši zaboravan
slušalac, nego učinkovit izvršilac, taj će čovjek biti
blagoslovljen u onom što čini.
(26) Ako ko misli za se da je pobožan, ali ne za-
uzdava svoga jezika, nego vara svoje srce, vjera
takvog čovjeka bezvrijedna je. (27) Čista je i neo-
kaljana vjera u očima našega Boga Oca ovo: starati
se za siročad i udovice u njihovoj nevolji i čuvati
sebe neopoganjenim od svijeta.

Ne budite pristrani

2 Moja braćo i sestre, je li vi svojim djelima pri-
stranosti zbilja vjerujete u našega slavnoga
Gospodina Isusa Pomazanika? (2) Jer dođe li neki
čovjek na vaš zbor sa zlatnim prstenom i obučen
u sjajne haljine, a dođe i siromah u prljavim halji-
nama, (3) i vi pogledate onoga što nosi lijepe ha-
ljine te reknete: "Ti sjedi ovdje na dobro mjesto", a
siromahu kažete: "Ti stani tamo, ili sjedi kod mog
podnožja", (4) niste li napravili razliku među so-
bom i postali suci zlih pobuda? (5) Slušajte, moja
draga braćo i sestre: zar nije Bog izabrao siromahe
ovoga svijeta da budu bogati u vjeri i baštinici kra-
ljevstva koje je on obećao onima koji ga vole? (6) A
vi ste uvrijedili siromaha. Zar nisu bogataši ti koji
vas tlače i sami vas na sudove vuku? (7) Zar oni ne
hule lijepo ime kojim ste nazvani?
(8) Ako ipak izvršavate Zakon našega Kralja u
skladu s Pismom: "Voli bližnjega svoga kao i sa-
moga sebe", dobro postupate. (9) Ali ako pokazuje-
te pristranost, činite grijeh i osuđeni ste Zakonom
kao prijestupnici. (10) Jer ko se god drži cijelog
Zakona, ali posrne u jednom, postao je kriv za sve.
(11) Jer onaj koji je rekao: "Ti ne čini preljuba",
rekao je i: "Ti ne ubij." Pa ako ne učiniš preljuba,
ali počiniš ubistvo, postao si prijestupnik Zakona.
(12) Tako govori i tako djeluj kao oni kojima tre-
ba suditi po Zakonu slobode. (13) Jer sud će biti
nemilosrdan onome koji nije pokazao milosrđa;
milosrđe likuje nad sudom.

Vjera i djela

(14) Kakva je korist, braćo moja i sestre, ako neko
kaže da ima vjeru, ali djela nema? Može li ga ta
vjera spasiti? (15) Ako su brat ili sestra bez odjeće
i potrebna im je svagdašnja hrana, (16) i jedan od
vas im rekne: "Idite u miru, utoplite se i nasitite",
ali im ne dadnete ono što je potrebno za tijelo, ka-
kva je korist od toga? (17) Baš takva je i vjera, ako
nema djela, mrtva je u samoj sebi.
(18) Ali neko će reći: "Ti imaš vjeru, a ja imam dje-
la; pokaži mi svoju vjeru bez djela, a ja ću ti poka-
zati svoju vjeru svojim djelima." (19) Vjeruješ da je
Bog jedan. Dobro činiš; i zlodusi vjeruju, i hvata ih
jeza. (20) Ali jesi li voljan priznati, praznoglavče,
da je vjera bez djela jalova? (21) Zar nije naš otac
Abraham bio opravdan djelima kad je prinio na
žrtvenik svoga sina Izaka? (22) Vidiš da je vjera
djelovala s njegovim djelima, i po djelima je vje-
ra bila upotpunjena; (23) i ispunjeno je Pismo,
koje veli: "Abraham je vjerovao Bogu, i to mu se
uračuna u pravednost", i nazvan je Božijim prija-
teljem. (24) Vidite da je čovjek opravdan djelima,
a ne samo vjerom. (25) Isto tako, zar nije i bludni-
ca Rahaba bila opravdana djelima kad je primila
glasnike i otpustila ih drugim putem? (26) Jer kao
što je tijelo mrtvo bez duha, tako je i vjera mrtva
bez djela.

Jezik je vatra

3 Neka vas ne bude mnogo učitelja, moja braćo
i sestre, jer znate da ćemo kao takvi navući
veću osudu. (2) Jer svi mi posrćemo na mnogo
načina. Ako ko ne posrne u onom što kazuje, on
je savršen čovjek, sposoban zauzdati i cijelo tijelo.
(3) Ako stavimo konjima u usta uzde da nam se
pokoravaju, mi upravljamo i cijelim njihovim tije-
lom. (4) Pogledajte i lađe, iako su velike i gone ih
snažni vjetrovi, ipak njima upravlja veoma malo
kormilo kud god kormilar poželi. (5) Tako je i je-
zik mali dio tijela, a opet se hvali velikim stvarima.
Vidite kako veliku šumu zapali tako mala vatra!
(6) I jezik je vatra, svijet opačine; jezik je postav-
ljen među naše udove kao ono što kalja cijelo ti-
jelo i zapaljuje tok našega života, a njega samog
zapaljuje pakao. (7) Jer svaka vrsta zvijeri i ptica,

gmazova i morskih stvorova može se ukrotiti i kroti je ljudski rod. (8) Ali niko ne može ukrotiti jezik; on je nemirno zlo i pun je smrtonosnog otrova. (9) Njim mi blagosiljamo svoga Gospodina i Oca, i njim mi proklinjemo ljude koji su stvoreni na sliku Božiju; (10) iz istih usta izlazi i blagoslov i proklinjanje. Moja braćo i sestre, to ne treba tako biti. (11) Zar iz istog otvora vrelo izbacuje i pitku i nepitku vodu? (12) Može li smokvino stablo, moja braćo i sestre, roditi maslinama, ili vinova loza roditi smokvama? Niti može slana voda dati slatku.

Mudrost odozgo

(13) Ko je među vama mudar i razuman? Neka svojim dobrim ponašanjem pokaže svoja djela u blagosti rođenoj iz mudrosti. (14) Ali ako nosite u srcu gorku ljubomoru i sebično slavoljublje, ne budite oholi i ne lažite protiv istine. (15) Ova mudrost nije ona što silazi odozgo, nego je zemaljska, neduhovna, đavolska. (16) Jer gdje ima ljubomore i sebičnog slavoljublja, tu je nered i svako zlo. (17) A mudrost odozgo najprije je čista, zatim miroljubiva, dobroćudna, popustljiva, puna milosrđa i dobrih plodova, nepristrana, nelicemjerna. (18) I sjeme čiji je plod pravednost sije se u miru za one koji sklapaju mir.

Šta treba izbjegavati

4 Odakle svađe i sukobi među vama? Zar nisu od vaših užitaka koji ratuju u vama? (2) Žudite za nečim, a to nemate; tako ubijate. Zavidni ste na nečemu, i ne možete to postići; tako se tučete i ratujete. Nemate, jer ne ištete. (3) Ištete, a ne dobijate, jer ištete iz hrđavih pobuda, da to potrošite na svoje užitke. (4) Nevjerni! Zar ne znate da je prijateljstvo sa svijetom neprijateljstvo s Bogom? Zato ko god želi da je prijatelj svijetu postaje neprijatelj Bogu. (5) Ili mislite da Pismo govori uzalud: "On ljubomorno žudi za Duhom, kojeg je nastanio u nama"? (6) Ali on daje veću milost. Zato ono veli: "Oholima Bog se protivi, a poniznima milost ukazuje." (7) Predajte se zato Bogu. Oduprite se đavlu, pa će on pobjeći od vas. (8) Približite se Bogu, pa će se on približiti vama. Operite ruke, grešnici; očistite srca svoja, prelivode. (9) Naričite i tugujte i plačite; neka se vaš smijeh pretvori u žalost, a vaša radost u sjetu. (10) Ponizite se pred Gospodinom, i on će vas uzdići.

(11) Ne govorite jedni protiv drugih, braćo i sestre. Onaj koji govori protiv brata ili sudi svome bratu govori protiv Zakona i sudi Zakonu; a ako sudiš Zakonu, ne vršiš Zakon, nego si mu sudac. (12) Samo je jedan Zakonodavac i Sudac, onaj koji može spasiti i uništiti, a ko si ti da sudiš svome bližnjemu?

(13) Dođite sad, vi koji velite: "Danas ili sutra poći ćemo u ovaj ili onaj grad i provesti tamo godinu jednu i poslovati pa zaraditi." (14) Ali vi ne znate kakav će vam život biti sutra. Vi ste samo para koja se pokaže nakratko i onda iščezne. (15) A trebate reći: "Ako Gospodin htjedne, živjet ćemo, te i činiti ovo ili ono." (16) Ali onako je kako jeste, vi se hvastate u svojoj oholosti; svako je takvo hvastanje zlo. (17) Zato onome koji zna činiti dobro, a ne čini ga, njemu je to grijeh.

Zloupotreba bogatstva

5 Dođite sad, bogataši, plačite i jaučite zbog bijede koja će vas zadesiti. (2) Vaše bogatstvo truhne, a vaša odijela moljci izjedoše. (3) Vaše zlato i srebro hvata hrđa, a njihova će hrđa svjedočiti protiv vas i progutat će vaše tijelo kao vatra. Za posljednje ste dane sabirali svoje blago! (4) Evo protiv vas vapi plaća radnika koji su kosili vaša polja i koju ste im vi uskratili; i vika žetelaca doprla je do ušiju Gospoda nad vojskama. (5) Živjeli ste na zemlji raskošno i razvratno; utovili ste se na dan klanja. (6) Osudili ste i pogubili pravednika; on vam se ne suprotstavlja.

Strpljivost u nevoljama

(7) Zato se strpite, braćo i sestre, do dolaska Gospodinova. Zemljoradnik iščekuje skupocjen rod od zemlje, strpljivo ga čeka, dok ne dobije rane i kasne kiše. (8) Strpite se i vi, osnažite svoja srca, jer blizu je dolazak Gospodinov. (9) Ne žalite se, braćo i sestre, jedni na druge, da se vama ne bi sudilo; eno Suca gdje stoji na vratima! (10) Kao primjer patnje i strpljivosti uzmite, braćo i sestre, proroke koji su govorili u Gospodnje ime. (11) Doista mi u blagoslovljene računamo one koji su ustrajali. Vi ste čuli za Jobovu ustrajnost i vidjeli ste ishod Gospodova postupka, da je Gospod pun samilosti i da je milosrdan.

(12) Ali povrh svega, braćo moja i sestre, ne kunite se ni nebom ni zemljom, ni bilo kojom drugom za-

kletvom, nego neka vaše "da" bude "da" i vaše "ne" bude "ne", da ne padnete pod osudu.
(13) Pati li iko među vama? Neka se moli. Veseli li se iko? Neka hvalospjeve pjeva. (14) Je li iko među vama bolestan? Neka zovne starješine zajednice pa neka se oni mole nad njim, mažući ga uljem u ime Gospodnje; (15) a molitva učinjena u vjeri ozdravit će bolesnika, i Gospodin će ga podići, pa ako je počinio grijeha, bit će mu oprošteno. (16) Zato ispovijedajte svoje grijehe jedni drugima i molite se jedni za druge da biste bili izliječeni. Djelotvorna molitva pravednika može mnogo postići. (17) Ilija je bio čovjek kao i mi, i on se molio revno da ne pada kiša, i kiša nije pala na zemlju tri godine i šest mjeseci. (18) Zatim se ponovo molio, i nebo je dalo kišu, pa je zemlja rodila.
(19) Braćo moja i sestre, ako iko među vama odluta od istine, pa ga neko vrati, (20) neka zna da će onaj koji vrati grešnika iz zablude njegova puta spasiti njegovu dušu od smrti i pokriti mnoštvo grijeha.

PRVA POSLANICA APOSTOLA PETRA

Apostol Petar napisao je ovu poslanicu "u Babilonu" (5:13), što je, vjerovatno, šifrirano ime za Rim, oko 64. god. n. e., kada je rimski imperator Neron započeo progone nad zajednicom vjernika. Sadržaj poslanice odražava povijest i jezik evanđeljā i Djela apostolskih, dok teme i pojmovi poslanice izražavaju Petrovo iskustvo i njegovu blisku vezu s Gospodinom u razdoblju njegove zemaljske misije i tokom apostolskog vremena.
Petar je ovu poslanicu napisao uz pomoć Silvana (5:12), koji je bio pratilac apostola Pavla (Djela apostolska 15:40–16:40). To bi moglo objasniti zašto tekst poslanice sadrži neke jeke Pavlovih poslanica, posebice one Kološanima i Efežanima, a Silvan će također biti jedan od primatelja Petrove poslanice (1:1). Ova činjenica bi također mogla objasniti zašto su 1. i 2. Petrova poslanica toliko različite u stilu.
Tekst poslanice dotiče se raznovrsnih tema, ali u prvome redu ukazuje na kršćanski život i obaveze, a sve s ciljem da ohrabri kršćanske vjernike i uvjeri ih u to da sve ono s čime se susreću u svom svakidašnjem životu jest izraz istinske Božije milosti.

Pozdrav

1 Petar, apostol Isusa Pomazanika,
onima koji žive kao stranci, raspršenima diljem Ponta, Galacije, Kapadokije, Azije i Bitinije, koji su odabrani (2) po predznanju Boga Oca, djelom posvećenja od Duha, da se pokore Isusu Pomazaniku i krvlju njegovom poškropljeni[1] budu – nek vam je milosti i mira napretek!

Nebesko naslijeđe

(3) Neka je hvaljen Bog i Otac našega Gospodina Isusa Pomazanika, koji je svojim velikim milosrđem učinio da se mi uskrsnućem Isusa Pomazanika iz mrtvih opet za živu nadu rodimo, (4) za baštinu neprolaznu, neokaljanu i neuvehlu, na nebu čuvanu za vas, (5) koje zahvaljujući vjeri sila Božija čuva za spasenje spremno da se u posljednji čas objavi. (6) Ovome se vi silno radujte, makar ste sada, ako tako treba da bude, zakratko ojađeni raznim kušnjama, (7) da dokaz vaše vjere, dragocjenije od zlata koje, iako vatrom kušano, prolazi, iziđe na hvalu, slavu i čast kad se Isus Pomazanik objavi. (8) Iako ga niste vidjeli, vi ga volite, i iako ga sada ne vidite, ali u njega vjerujete i vas ispunjava radost, neizreciva i puna slave, (9) jer vi cilj vjere svoje postižete – spasenje svojih duša.
(10) Ovo su spasenje brižljivo istraživali i ispitivali proroci koji su prorekli milost za vas, (11) trudeći se da saznaju na koga i na koje je vrijeme ukazivao Pomazanikov duh u njima kad je najavio muke Pomazanikove i slave koji će poslije doći. (12) Bilo im je objavljeno da oni ne služe sebi, nego vama, u stvarima koje su vam sad obznanili oni koji su

[1] Tj. očišćeni.

vam radosnu vijest propovijedali Duhom Svetim, s neba poslanim – u stvarima koje i anđeli žele dokučiti.

Budite sveti

(13) Zato slabine uma svoga opašite[2], budite trezveni, posve se uzdajte u milost koja će vam se dati kad se Isus Pomazanik objavi. (14) Kao poslušna djeca, ne pokoravajte se negdašnjim požudama iz vremena svoga neznanja, (15) nego kao Sveti, koji vas je pozvao, budite i sami sveti u svemu što činite, (16) jer zapisano je: "Budite sveti, jer sam ja svet."
(17) Ako zovete Ocem onoga koji nepristrano po djelima svakog čovjeka sudi, vladajte se sa strahom dok na zemlji boravite, (18) jer vi znate da niste prolaznim stvarima poput srebra ili zlata otkupljeni od svoga jalovog načina života, od predaka svojih naslijeđenog, (19) nego dragocjenom Pomazanikovom krvlju, kao onom nevina i bez mahane janjeta. (20) Jer za njeg se već znalo prije stvaranja svijeta, ali se on radi vas na koncu vremena pojavio. (21) Po njemu vi vjerujete u Boga, koji ga je iz mrtvih digao i slavu mu dao, tako da vaša vjera i nada bude u Boga.
(22) Sad kad ste u pokornosti istini očistili duše svoje za iskrenu bratsku ljubav, jedni druge žarko srcem volite, (23) jer vi ste se opet rodili, ne iz sjemena koje je propadljivo, nego iz nepropadljivog – živom i vječnom riječju Božijom. (24) Jer,
"Svi su ljudi kao trava,
i sva slava njihova – kao poljsko cvijeće.
Trava sahne, cvijet vehne,
(25) ali riječ Gospodnja dovijeka ostaje."
A to je riječ koja vam je naviještena kao radosna.

2 Zato, odbacite svu zlobu i svu prijevaru, licemjerje, zavist i svaku vrstu klevete. (2) Kao tek rođena djeca, čeznite za čistim mlijekom riječi, da na njemu do spasenja svoga uzrastete, (3) ako ste dobrotu Gospodnju iskusili.

Kao živo kamenje

(4) Dolazite mu kao živom kamenu koji su ljudi odbacili, ali je on odabran i dragocjen u očima Božijim, (5) i vi se, kao živo kamenje, uziđujte u duhovnu kuću za sveto svećenstvo, da duhovne žrtve, Bogu ugodne, po Isusu Pomazaniku prinosite.
(6) Jer u Pismu stoji:
"Evo, ja postavljam na Cionu kamen,
birani, dragocjeni kamen za temelje.
Ko bude vjerovao u njeg
nikad se razočarati neće."
(7) Vama, dakle, koji vjerujete ova je vrijednost dragocjena, a onima koji ne vjeruju – "kamen što ga odbaciše graditelji postade glavni kamen temeljac", (8) i "kamen spoticanja i stijena bludnje"; oni se spotiču jer nisu poslušni riječi, a tako im je i suđeno.
(9) A vi ste odabran rod, svećenstvo kraljevsko, narod sveti, ljudi za vlastitu Božiju svojinu, da očitujete vrline onoga koji vas je iz tame u svoje divno svjetlo pozvao. (10) Nekada niste bili nikakav narod, a sad ste narod Božiji; niste milosti dobijali, a sad ste milost zadobili.
(11) Dragi moji, ja vas kao strance i tuđince molim da se uzdržavate od tjelesnih požuda koje protiv duše boj vode. (12) Vladajte se odlično među poganima, da bi u onome u čemu vas kao zlotvore kleveću na dan posjete[3] oni Boga veličali zbog dobrih djela vaših, dok ih gledaju.

Pokoravajte se vlasti

(13) Pokoravajte se, Gospodaru za volju, svakoj vlasti ljudskoj, bilo kralju[4] kao vrhovnoj vlasti, (14) bilo upraviteljima koje je on poslao da kazne one koji čine zlo, a pohvale one koji čine dobro. (15) Jer takva je volja Božija: da vi čineći dobro ušutkate neznanje bezumnih ljudi. (16) Radite kao slobodni ljudi, ali ne koristite svoju slobodu da prikrijete zlo, već kao sluge Božije. (17) Poštujte sve ljude, volite bratstvo[5], bojte se Boga, poštujte kralja.
(18) Sluge, budite – uza sve poštovanje – gospodarima svojim pokorni, ne samo onima koji su dobri i pažljivi nego i onima koji su teške naravi. (19) Jer ovo vodi milosti: ako zarad svijesti o Bogu čovjek izdrži jade kad nepravedno pati. (20) Ta kakva je slava u tome ako grijeh činite, pa vas tuku, a vi to strpljivo podnosite? Ali ako činite dobro i trpite, pa to strpljivo podnosite, to je ugodno Bogu. (21) Ta na to ste i pozvani jer je i Pomazanik trpio za vas, ostavljajući vam primjer da njegovim stopa-

[2] Tj. pripravite umove svoje.

[3] Tj. na dan ponovnog Pomazanikovog dolaska; ili: na dan kad Bog donosi čovjeku spasenje.

[4] Tj. rimskom imperatoru.

[5] Tj. vjernike.

ma idete, (22) "on koji grijeha ne učini niti mu se
na ustima imalo prijevare nađe"; (23) on koji, dok
su ga vrijeđali, nije zauzvrat vrijeđao; dok je patio,
nije prijetio, nego se povjerio onome koji pravedno sudi; (24) on je sam grijehe naše u svome tijelu
na križ ponio, da mi za grijehe umremo i za pravednost živimo, jer njegovom ranom vi ste izliječeni. (25) Ta kao ovce ste neprestano lutali, a sad
ste se Pastiru i Čuvaru duša svojih vratili.[6]

Bračni odnosi

3 Vi žene, budite jednako pokorne muževima
svojim, da se oni, ako su neki neposlušni Riječi, vladanjem žena svojih bez riječi pridobiju (2)
kad vide vaše čedno vladanje, poštovanja puno. (3)
Vaši ukrasi ne smiju biti vanjski – spletena kosa,
nošenje zlatnog nakita i oblačenje haljina – (4) već
skrivena duša u srcu, neprolazna ljepota blagog i
mirnog duha, koja je u očima Božijim dragocjena.
(5) Jer tako su se i prije kitile svete žene koje su se
u Boga uzdale; svojim su muževima pokorne bile,
(6) kao što je Sara Abrahamu poslušna bila i gospodarom ga zvala. Vi ste djeca njezina ako činite
što je pravo i ako pred strahom ne ustuknete.
(7) Vi muževi, isto tako sa ženama svojim u razumijevanju živite, kao sa slabijim sudrugom, i
iskazujte joj poštovanje kao onoj što je s vama baštinica blagodati života, da molitvama vašim ništa
ne zasmeta.

Trpjeti za dobro

(8) Ukratko, budite svi složni, suosjećajni, bratski,
dobrodušni i ponizni. (9) Zlo zlom ne uzvraćajte
ni uvredu uvredom, već, naprotiv, blagoslovom, jer
ste na to pozvani, da blagoslov baštinite. (10) Jer,
"Ko žudi za životom, da voli i sretne dane dočeka?
Neka čuva svoj jezik od zla i usne svoje od govora
lažljiva.
(11) Neka se kloni zla i čini dobro;
neka traži mir i teži za njim.
(12) Jer oči su Gospodnje uprte ka pravednima
i njegove uši slušaju njihove molitve.
A lice se Gospodnje okreće protiv zlotvora."
(13) Ko će vam nauditi ako budete izgarali za ono
što je dobro? (14) A ako biste zarad pravednosti i
trpjeli, blago vama! "Ne strahujte od njihove prijetnje i ne budite uznemireni", (15) nego u srcima
svojim posvetite Pomazanika kao Gospodina, uvijek spremni odgovoriti svakome ko vas upita da
iznesete razlog nadi što je u vama, ali s blagošću i
poštovanjem; (16) i čuvajte čistu savjest, da se oni
koji zlonamjerno govore o vašem dobrom vladanju u Pomazaniku klevetanja svoga postide. (17)
Jer bolje je, ako je to volja Božija, da trpite zbog činjenja onoga što je dobro nego zbog činjenja onoga što je loše. (18) Jer i Pomazanik je jednom zauvijek za grijehe umro[7], pravedni za nepravedne,
da nas Bogu dovede – on koji bijaše ubijen tjelesno, ali je oživljen duhom, (19) u kojem je i otišao
i propovijedao duhovima u tamnici, (20) koji su
jednom neposlušni bili kad je Bog u danima Noinim strpljivo čekao dok se pravila lađa, u kojoj se
samo nekoliko ljudi, to jest osmero, živo i zdravo
od vode izbavilo; (21) a isto tako, umakanje u vodu
sada spašava vas – ne uklanjanje nečisti s tijela,
nego molba Bogu za čistu savjest – uskrsnućem
Isusa Pomazanika, (22) koji je, otišavši na nebo, s
desne strane Božije, nakon što su mu se pokorili
anđeli, vlasti i sile.

Živjeti uzorno

4 Dakle, kako je Pomazanik patio tjelesno, oboružajte se i vi istom mišlju, jer onaj koji je patio
tjelesno prekinuo je s grijehom, (2) da ostatak života tjelesnog više ne živi za ljudske žudnje, nego
za volju Božiju. (3) Jer vi ste već dovoljno vremena
proveli čineći ono što su pogani željeli – predajući
se raskalašenu životu, požudama, pijanstvu, razuzdanim gozbama, pijankama i bezakonom idolopoklonstvu. (4) Zato se oni čude što vi zajedno u istu
bujicu razuzdanosti ne skočite i vrijeđaju vas, (5)
ali oni će polagati račun onome koji je spreman
suditi živima i mrtvima. (6) Ta Radosna je vijest
zbog toga propovijedana i onima koji su mrtvi,
da bi im se u tijelu kao ljudima sudilo, a da poput
Boga u duhu žive.
(7) Približio se kraj svemu. Zato budite bistre glave
i trezvena duha za molitve. (8) Nadasve, od srca
jedni druge volite jer ljubav prekriva mnoštvo grijeha. (9) Budite jedni prema drugima gostoljubivi,
bez gunđanja. (10) Kako je svako dar dobio, iskoristite ga da jedni drugima služite kao oni koji dobro
vode brigu o mnogovrsnoj milosti Božijoj. (11) Ko
god govori neka to čini kao onaj koji izgovara ri-

[6] Tj. vratili ste se Isusu Pomazaniku.

[7] Ili: patio.

ječi Božije, ko god služi neka to čini snagom koju Bog daje, da se u svemu veliča Bog po Isusu Pomazaniku, čija je slava i vlast za sva vremena. Amen.

Dijelite Pomazanikove muke

(12) Dragi moji, ne čudite se bolnoj kušnji koja se spustila na vas da vas iskuša, kao da vam se nešto čudno dešava, (13) već se radujte onoliko koliko muke Pomazanikove dijelite, da se radujete i veselite i kad se slava njegova objavi. (14) Ako vas vrijeđaju zbog Pomazanikova imena, blago vama, jer slavni Duh Božiji na vama počiva. (15) Gledajte da niko od vas ne trpi kao ubojica ili lopov ili zlotvor ili onaj koji se u tuđe poslove miješa; (16) ali ako trpi kao Pomazanikov sljedbenik, neka se ne stidi, nego neka Boga veliča imenom tim. (17) Jer vrijeme je da od kuće Božije sud počne; a ako najprije bude od nas, šta će biti s onima koji nisu poslušni radosnoj vijesti Božijoj? (18) "Pa ako se pravedniku teško spasiti, šta će biti s bezbožnikom i grešnikom?!" (19) Zato, neka i oni koji po volji Božijoj trpe duše svoje vjernom Stvoritelju povjere dobro čineći.

Starješine i mladići

5 Zato starješine među vama pozivam ja, kao jedan od starješina i svjedok muka Pomazanikovih, a i kao sudionik slave koja će se objaviti: (2) budite pastiri stadu Božijem među vama, nadzirite ga ne zato što morate, nego drage volje, po volji Božijoj, i ne za prljav dobitak, nego s revnošću; (3) ne igrajte se gospodara nad onima koji su vam na brigu dati, nego uzor stadu budite. (4) A kad glavni pastir[8] dođe, primit ćete vijenac slave koji ne vehne.

(5) Vi mladići, budite jednako pokorni starješinama, i neka vam svima odjeća bude poniznost među vama, jer "oholima se Bog protivi, a poniznima milost ukazuje." (6) Zato se pred moćnom rukom Božijom ponizite, da vas on u pravo vrijeme uzdigne. (7) Bacite na nj sve svoje brige jer on za vas brine. (8) Budite trezvena duha, budite na oprezu! Vaš protivnik, đavao, šulja se okolo kao lav koji riče i traži koga da proždre. (9) Ali oduprite mu se, čvrsti u vjeri, jer vi znate da braća vaša po svijetu iste muke podnose. (10) A Bog sve milosti, koji vas je u svoju vječnu slavu u Pomazaniku pozvao, sam će vas, nakon što budete kratko vrijeme patili, usavršiti, ojačati, učvrstiti i utvrditi. (11) Neka je njemu vlast za sva vremena! Amen.

Posljednji pozdrav

(12) Po Silvanu, našem vjernom bratu, kako ga ja cijenim, ja vam ukratko pišem, pozivajući vas i svjedočeći da je ovo prava milost Božija. Čvrsto u njoj stojte!

(13) Ona[9] koja je u Babilonu[10], zajedno s vama odabrana, pozdrave vam šalje, a i sin moj Marko. (14) Pozdravite jedni druge poljupcem ljubavi.

Mir svima vama koji pripadate Pomazaniku.

[8] Isus Pomazanik.

[9] Tj. zajednica vjernika.

[10] Babilon – vjerovatno Rim.

DRUGA POSLANICA APOSTOLA PETRA

Apostol Petar umro je mučeničkom smrću zbog svoje vjere tokom neronovskih progona od 64. do 68. god. n. e. Stoga se najradije smatra da je on napisao svoju Drugu poslanicu oko 66. god., pred sami kraj svoga zemaljskog života (1:13–15). Ova poslanica nije tako naširoko kružila zajednicama vjernika kao što je to bio slučaj s njegovom Prvom poslanicom, tako da je ta činjenica dovela neke ranije vjernike u dvojbu u vezi s njenom izvornosti. Pa ipak, zbog njenog izuzetnog kvaliteta, ova poslanica je u 4. st. n. e. zadobila sveopće odobravanje i prihvaćanje.
Postoje brojne sličnosti između drugog poglavlja i Judine poslanice, koja je, vjerovatno, napisana nekoliko godina ranije. Obje ove poslanice upozoravaju protiv onih koji su rušili naučavanje apostola Pavla (3:16), govoreći kako vjernici mogu živjeti po miloj volji, bez ikakvih moralnih suspregnuća.
Pisac ove poslanice predstavlja se kao Šimon Petar i za sebe tvrdi da je očevidac Isusova preobraženja. Za razliku od Prve Petrove poslanice, u kojoj pisac "hrani ovce Isusove", to jest daje im upute kako da se nose s progonima koji dolaze izvana, u Drugoj Petrovoj poslanici autor podučava članove zajednice kako da izlaze na kraj s iskrivljenim učiteljima i onima koji čine zle stvari. Apostol Petar, kao pastir Isusov, zapovijeda vjernicima da u životu prepliću vjeru i svakidašnju životnu praksu i da bdiju nad Gospodinovim ponovnim dolaskom.

1 Šimon Petar, sluga i apostol Isusa Pomazanika,
onima koji su pravednošću našega Boga i Spasitelja Isusa Pomazanika primili istu dragocjenu
vjeru kao i mi. (2) Milost vam se i mir umnožili u
spoznaji Boga i Isusa, Gospodina našega.

Poziv na posvećenje

(3) Njegova božanska moć dala nam je sve što je potrebno za pobožni život kroz spoznaju njega, koji nas je pozvao svojoj slavi i dobroti. (4) Jer time nam je dao svoja dragocjena i veličanstvena obećanja, da po njima postanete sudionici božanske prirode, jer ste umaknuli od pokvarenosti koja je u svijetu zbog požude. (5) Sad i zbog toga ulažite sav trud da pridodate svojoj vjeri dobrotu, a dobroti znanje, (6) i u znanju uzdržljivost, i u uzdržljivosti ustrajnost, i ustrajnosti pobožnost, (7) i pobožnosti bratsku ljubav, i bratskoj ljubavi ljubav [prema svim ljudima]. (8) Ako su ove odlike vaše i ako se uvećavaju, one vam ne daju da budete ni beskorisni ni besplodni u spoznaji našega Gospodina Isusa Pomazanika. (9) Jer onaj kome nedostaju ove odlike slijep je ili kratkovidan, zato što je zaboravio da je očišćen od svojih prijašnjih grijeha. (10) Zato, braćo i sestre, budite sve marljiviji da potvrdite svoj poziv i izbor; jer dokle god to činite, nikad nećete posrnuti; (11) tako će vam se u izobilju odobriti ulaz u vječno kraljevstvo našega Gospodina i Spasitelja Isusa Pomazanika.
(12) Zato ću ja uvijek biti spreman da vas podsjećam na te stvari, premda ih vi već znate i premda ste učvršćeni u istini koja vam je došla. (13) Smatram da je pravo da vas, dok sam god u ovom zemaljskom obitavalištu, uzdrmam opomenom, (14) znajući da će moja smrt brzo doći, kako mi je naš Gospodin Isus Pomazanik i rekao. (15) I uložit ću sav trud da se vi u bilo koje vrijeme poslije mog odlaska prisjetite tih stvari.

Očevici Pomazanikova veličanstva

(16) Jer mi nismo slijedili lukavo izmišljene bajke kad smo vam obznanili moć i dolazak našega Gospodina Isusa Pomazanika, ali smo bili očevici njegovog veličanstva. (17) Jer on je primio čast i slavu od Boga Oca kad mu je došao ovakav glas od Veličanstvene Slave: "Ovo je moj sin voljeni, kojim sam ja potpuno zadovoljan" – (18) i mi smo čuli taj glas gdje dolazi s neba kad smo bili s njim na svetoj gori. (19) Tako nam je još više potvrđena proročanska riječ. Vi činite dobro što obraćate pažnju na nju kao na svjetiljku koja svijetli u tamnom mjestu dok ne osvane dan i dok se ne rodi zvijezda Danica u vašim srcima. (20) Ali prije svega znajte ovo: nijedno proročanstvo u Pismu ne može se tumačiti proizvoljno, (21) jer nijedno proročanstvo nije ni-

kad došlo po ljudskoj volji, nego su ljudi potaknuti Svetim Duhom govorili od Boga.

Propast lažnih proroka

2 Ali i lažni proroci pojavljivali su se u narodu,
kao što će biti i lažnih učitelja među vama koji će tajno unijeti pogubna krivovjerja, čak niječući Gospodara, koji ih je otkupio, navlačeći na se brzu propast. (2) Mnogi će poći za njihovom razuzdanošću, i zbog njih će se o putu istine zlo govoriti. (3) U lakomosti će vas iskorištavati lažnim riječima; njihova osuda davno izrečena nije uzaludna, i njihova propast ne spava.
(4) Jer ako Bog nije poštedio anđele kad su zgriješili, nego ih je bacio u pakao i predao ih lancima[1] tmine, da budu sačuvani za sud, (5) i ako nije poštedio drevni svijet, premda je sačuvao Nou, glasnika pravednosti, i još sedam drugih, kad je sručio bujicu na svijet bezbožnika, (6) i ako je osudio gradove Sodomu i Gomoru na propast pretvarajući ih u pepeo, učinivši ih primjerom onoga što će stići bezbožnike, (7) i ako je izbavio Lota pravednoga, koga je bila pritisla raspusnost nečudorednih ljudi – (8) jer zbog onog što je gledao i slušao taj pravednik, zbog njihovih nezakonitih djela, dok je živio među njima, njegovu je pravednu dušu to mučilo iz dana u dan – (9) onda Gospodin zna kako će izbaviti pobožnoga iz kušnje i čuvati nepravednog za dan suda da ga kazni, (10) a posebno one koji udovoljavaju tijelu u njegovim pokvarenim željama i koji preziru vlast. Drski, samovoljni, oni ne dršću kad grde slavne, (11) dok anđeli, koji su jači i moćniji, ne iznose pogrdan sud protiv njih pred Gospodom. (12) A ovi će, kao nerazumne životinje, puka stvorenja nagona, rođeni da se hvataju i ubijaju, grdeći ono što ne poznaju, u propasti tih stvorenja i sami biti uništeni, (13) trpeći štetu kao plaću za činjenje nepravde. Oni računaju da je užitak bančiti u po bijela dana. Oni su mrlje i ljage, naslađuju se u svojim obmanama dok s vama piruju. (14) Oči su im pune preljube i nikad ne odustaju od grijeha, zavode kolebljive duše, imaju srce odgojeno u lakomstvu, prokleti porod; (15) ostavljajući pravi put, zalutali su pošavši putem Bileama, sina Bosorova, koji je volio plaću za nepravednost, (16) ali je primio ukor za svoj prijestup, jer jedna nijema magarica progovori ljudskim glasom i obuzda prorokovo ludilo.
(17) Oni su izvori bez vode i magle koje tjera oluja; za njih se čuva mrkla tmina. (18) Jer govoreći oholo i isprazno oni tjelesnim požudama, razuzdanošću mame one koji su tek umakli od onih što žive u zabludi, (19) obećavajući im slobodu, a sami su robovi pokvarenosti; jer ono što čovjeka nadvlada, tome čovjek robuje. (20) Ta ako se, pošto su umakli kaljanjima svijeta spoznajom Gospodina i Spasitelja Isusa Pomazanika, ponovo upletu u njih pa budu nadvladani, posljednje stanje postat će im gore od prvoga. (21) Jer bilo bi im bolje da nisu poznavali puta pravednosti, nego što su se, nakon što su ga upoznali, okrenuli od svete zapovijedi koja im je prenesena. (22) Njima se desilo onako kako kaže istinita poslovica: "Pas se vraća bljuvotini svojoj", i: "Svinja se poslije kupanja vraća da se valja u blatu."

Gospodnji dan

3 Ovo je, dragi moji, sad drugo pismo koje vam
pišem i u kojem potičem vaš iskreni um podsjećajući vas (2) da se sjetite riječi koje su u prošlosti rekli sveti proroci i zapovijedi Gospodina i Spasitelja koje su kazali vaši apostoli.
(3) Ovo znajte prije svega: da će u posljednjim danima doći podrugljivci koji će se rugati udovoljavajući svojim požudama (4) i govoriti: "Gdje je njegov obećani dolazak? Ta otkako su očevi naši preminuli, sve se nastavlja baš kao što je i bilo od početka stvaranja." (5) Jer oni namjerno zanemaruju ovu činjenicu: da su riječju Božijom nebesa davno postojala i zemlja bila oblikovana iz vode i pomoću vode, (6) kojom je tadašnji svijet uništen pošto ga preplavi voda. (7) Tom istom riječju sadašnja nebesa i zemlja spremljeni su za vatru, čuvaju se za dan suda i propasti bezbožnika.
(8) Ali neka vam ovo ne promakne, dragi moji, da je kod Gospoda jedan dan kao hiljadu godina, i hiljadu godina kao jedan dan. (9) Gospodin se ne skanjuje sa svojim obećanjem, kako neki misle da se skanjuje, nego je strpljiv s vama, jer ne želi da iko propadne, nego da se svi pokaju.

Novo nebo i zemlja

(10) Ali dan će Gospodnji doći [iznenada] kao lopov, u kome će nebesa nestati uz tresak i počela se istopiti od žestoke vatre, i zemlja i djela njezina bit će izložena[2].

[1] U nekim grčkim rukopisima stoji *jamama*.

[2] Doslovno *nađena*. U nekim grčkim rukopisima stoji *spaljena*.

(11) Ako će sve to biti tako uništeno, kakvi ljudi trebate biti u svetom životu i pobožnosti, (12) čekajući i ubrzavajući dolazak dana Božijega, zbog kojeg će nebesa biti zapaljena i uništena, i počela se istopiti od žestoke vatre? (13) Ali prema njegovom obećanju mi iščekujemo nova nebesa i novu zemlju, gdje obitava pravednost.
(14) Zato, dragi moji, zato što to čekate, nastojte da vas on zatekne u miru, bez mrlje i mahane, (15) i smatrajte strpljivost našega Gospodina spasenjem, baš kao što vam je i naš dragi brat Pavao, prema mudrosti koja mu je data, pisao (16) u svim svojim pismima govoreći u njima o ovome. U njima ima teško razumljivih mjesta koja neuki i kolebljivi izvrću, kao i ostatak Pisama, na svoju propast. (17) Zato, dragi moji, znajući ovo unaprijed, nemojte da vas zavede zabluda nećudorednih ljudi, pa da izgubite svoju postojanost, (18) nego rastite u milosti i spoznaji našega Gospodina i Spasitelja Isusa Pomazanika. Njemu neka je slava, i sada i do dana vječnosti. Amen.

PRVA POSLANICA APOSTOLA IVANA

Autor ove poslanice ne kazuje svoje ime, ali prema tvrdnjama ranih kršćanskih učenjaka, posebice onih iz drugog stoljeća, nju je napisao Ivan, sin Zebedejev, apostol i pisac Ivanova evanđelja i Otkrivenja, Isusov ljubljeni učenik (Ivan 13:23). Majka mu je, vjerovatno, bila Salome, koja je bila sestra Marije, majke Isusove (Matej 27:56; Marko 15:40, 16:1; Ivan 19:25). Osim toga, izrazita sličnost u stilu sa stilom četvrtoga evanđelja dodatno potvrđuje gornje uvjerenje.
Rani pisci tvrde da je Ivan svoje posljednje godine života (oko 70–100. n. e.) proveo u Efezu, najznačajnijem gradu rimske provincije Azije. U svome propovijedanju i pisanju on je ustajao protiv rane forme gnosticizma. Središnje učenje ove hereze sastojalo se u vjerovanju da je duh u cijelosti dobar, a materija u potpunosti zla. Iz tog dualizma isteklo je pet važnih zabluda: ljudsko tijelo, koje je materija, jest zlo, nasuprot Bogu, koji je u cijelosti duh i, prema tome, dobar je; spasenje bijegom od tijela ne postiže se vjerom u Pomazanika, već *gnozom* (osebujnim znanjem); Pomazanik nije u potpunosti ljudsko biće. Neki gnostici (doketisti) tvrdili su kako on samo naizgled ima tijelo – neki drugi, poput Kerinta, bijahu smatrali kako se duh Pomazanikov spojio s Isusom čovjekom u toku krštenja, a onda se od njega odvojio neposredno prije njegove smrti; pošto se tijelo smatralo zlim, prema njemu se postupalo strogo. Na ovu asketsku formu gnosticizma ukazuje se u Pavlovoj poslanici Kološanima; izgleda paradoksalno, ali neki gnostici su zapali u užasni seksualni razvrat. Pošto je materija zla, smatrali su oni, takav odnos prema njoj ne narušava zakon Božiji i nije ni od kakve moralne važnosti.

Riječ života

1 Ono što je bilo od početka, ono što smo čuli,
ono što smo očima svojim vidjeli, ono što smo
gledali i što su nam ruke dotakle, a tiče se riječi
života – (2) a život se očitovao, i mi smo vidjeli i
svjedočimo i navješćujemo vam život vječni, koji
je kod Oca bio i koji se nama očitovao – (3) što
smo vidjeli i čuli, i vama navješćujemo, da i vi s
nama u zajedništvu sudjelujete, a uistinu zajedništvo je naše s Ocem i Sinom njegovim Isusom
Pomazanikom. (4) Mi ovo pišemo da radost naša
bude potpuna.

Bog je svjetlo

(5) Ovo je poruka koju smo od njega[1] čuli i koju vam objavljujemo: Bog je svjetlo i u njemu nema nimalo tame. (6) Ako kažemo da smo u zajednici s njim, a u tami hodimo, mi lažemo i istinu u djelo ne provodimo; (7) ali ako hodimo u svjetlu, kao što je on sam u svjetlu, mi smo u zajednici jedan s drugim, a krv Isusa, Sina njegova, čisti nas od svih grijeha. (8) Ako kažemo da nemamo grijeha, mi sami sebe varamo i istine u nama nema. (9) Ako grijehe svoje priznamo, on je vjeran i pravedan, pa

[1] Tj. od Isusa.

će nam grijehe oprostiti i od svake nas nepravde očistiti. (10) Ako kažemo da nismo zgriješili, mi ga u laž ugonimo, i riječi njegove u nama nema.

Isus je naš zagovornik

2 Dječice moja, ja vam ovo pišem da grijeha ne činite. A ako ko zgriješi, mi imamo zagovornika u Oca – Isusa Pomazanika, pravednog; (2) on je žrtva okajnica za naše grijehe, i ne samo za naše nego i sveg svijeta.
(3) Mi znamo da smo ga upoznali ako držimo njegove zapovijedi. (4) Onaj koji veli: "Ja sam ga upoznao", a ne drži zapovijedi njegove, lažac je, i istine u njemu nema; (5) ali ko god riječ njegovu drži, ljubav se Božija u njemu uistinu upotpunila. Po ovome mi znamo da smo u njemu: (6) onaj koji kaže da u njemu živi mora hoditi onako kako je on hodio.
(7) Dragi moji, ne pišem vam novu zapovijed, nego staru zapovijed koju od početka imate; ova stara zapovijed jeste riječ koju ste čuli. (8) A opet, ja vam pišem novu zapovijed, koja je istinita u njemu i u vama, jer tama prolazi, a pravo svjetlo[2] već sija. (9) Onaj koji kaže da je u svjetlu, a brata svoga mrzi, još je u tami. (10) Onaj koji brata svoga voli u svjetlu živi i u njemu nema ništa što bi ga navelo da posrne.[3] (11) Ali onaj koji brata svoga mrzi u tami je i u tami hodi, i on ne zna kamo ide jer mu je tama oči zaslijepila.
(12) Ja vam pišem, dječice, jer su vam zahvaljujući njegovu imenu oprošteni grijesi. (13) Pišem vama, očevi, jer znate onoga koji je od početka. Pišem vama, mladići, jer ste zloga[4] savladali. Pišem vama, djeco, jer znate Oca. (14) Pišem vama, očevi, jer znate onoga koji je od početka. Pišem vama, mladići, jer ste jaki, i riječ Božija u vama živi, i zloga ste savladali.

Nemojte voljeti svijet

(15) Nemojte voljeti svijet ni ono što je u svijetu. Ako neko svijet voli, ljubavi Očeve u njemu nema. (16) Jer sve što je u svijetu, požuda tjelesna i požuda očiju i ponosito hvalisanje životom nije od Oca, nego je od svijeta. (17) Svijet prolazi, i požude njegove, ali onaj koji volju Božiju vrši zauvijek živi.

[2] Tj. Radosna vijest.

[3] Ili: što bi druge navelo da posrnu.

[4] Tj. đavla.

(18) Djeco, posljednji je čas; i kao što ste čuli da antipomazanik[5] dolazi, već su se sada mnogi antipomazanici pojavili; po tome znamo da je posljednji čas. (19) Oni su iz nas izišli, ali nisu bili naši, jer da su bili naši, s nama bi ostali; ali oni su izišli da bi se otkrilo da svi oni nisu naši. (20) A vas je Sveti[6] pomazao, i vi svi znanje imate. (21) Ja vam ne pišem zato što vi ne znate istinu, nego zato što je zbilja znate i zato što nikakva laž ne dolazi od istine. (22) Ko je lažac osim onoga koji niječe da je Isus Pomazanik? To je antipomazanik, onaj koji Oca i Sina niječe. (23) Ko god Sina niječe nema Oca; onaj koji Sina priznaje ima i Oca. (24) Ako ono što ste otpočetka čuli u vama ostane, ostat ćete i vi u Sinu i Ocu. (25) Ovo je obećanje koje nam je on sam dao: život vječni.
(26) Ovo vam ja pišem o onima koji gledaju da vas prevare. (27) Što se vas tiče, pomazanje koje ste od njeg primili u vama ostaje, i vi ne trebate nikoga da vas uči, nego, kako vas pomazanje njegovo o svemu uči, i kako je istina, a ne laž, i baš onako kako vas je naučilo, vi u njemu ostanite.
(28) A sad, dječice, ostanite u njemu, da se mi, kad se on pojavi, pouzdamo i da se ne zastidimo pred njim kad dođe. (29) Ako znate da je on pravedan, vi znate da je i svako ko čini ono što je pravo od njega rođen.

Djeca Božija

3 Gledajte koliku nam je ljubav Otac dao da se djecom Božijom zovemo, a to mi i jesmo! Zato nas svijet ne zna što njega nije upoznao. (2) Dragi moji, sad smo djeca Božija, a šta ćemo biti, još se nije pokazalo. Mi znamo da ćemo, kad on[7] dođe, biti kao i on, jer ćemo ga vidjeti baš onakvim kakav on jeste. (3) I svako ko se ovako u nj uzda čisti se, baš kao što je on čist.
(4) Svako ko grijeh čini zakon krši, a grijeh je bezakonje. (5) Vi znate da se on pojavio da grijehe sapere, i u njemu grijeha nema. (6) Niko ko u njemu ostaje ne griješi; niko ko griješi nije ga vidio niti ga je upoznao. (7) Dječice, pazite da vas niko

[5] Ivan je pretpostavljao da će oni koji budu čitali njegovu poslanicu znati za dolazak neprijatelja Božijeg i neprijatelja naroda njegovog. Taj neprijatelj zove se antipomazanik, čovjek bezakonja. Ali prije njega pojavit će se još mnogi koji će biti kao on.

[6] Tj. Isus Pomazanik ili Bog.

[7] Isus.

ne zavede! Onaj koji čini ono što je pravedno pravedan je, baš kao što je on pravedan. (8) Onaj koji grijeh čini od đavla je jer đavao od početka griješi. Zato je Sin Božiji došao da djela đavolja uništi. (9) Niko ko je od Boga rođen ne čini grijeha, jer sjeme Božije u njemu živi, i on ne može pogriješiti jer je od Boga rođen. (10) Po ovom se poznaju djeca Božija i djeca đavolja: svako ko ne čini ono što je pravedno nije od Boga, niti je onaj koji brata svoga ne voli.

Volimo jedni druge

(11) Jer ovo je poruka koju od početka slušate: mi moramo voljeti jedni druge – (12) ne kao Kajin, koji bješe od zloga i ubi brata svoga. A zašto ga on ubi? Jer su mu djela bila zla, a djela brata njegova bijahu pravedna.
(13) Ne čudite se, braćo, ako vas svijet mrzi. (14) Mi znamo da smo iz smrti u život prešli jer braću volimo. Onaj ko ne voli ostaje u smrti. (15) Svako ko mrzi brata svoga ubojica je, a vi znate da nijedan ubojica vječnoga života u sebi nema. (16) Po ovome mi znamo šta je ljubav: on[8] je život svoj za nas dao, a mi moramo živote svoje za braću dati. (17) A ko god ima dobra zemaljska i vidi da mu je brat u nevolji, pa srce svoje od njega zatvori – kako će ljubav Božija u njemu ostati?
(18) Dječice, ne volimo riječju ni jezikom, nego djelom i istinom. (19) Po tome ćemo znati da smo od istine i srce svoje pred njim uvjeriti – (20) za šta nas god srce naše bude osuđivalo – jer Bog je veći od srca našeg i sve zna. (21) Dragi moji, ako nas srce naše ne osuđuje, mi se u Boga uzdamo, (22) i šta god od njega tražimo – dobijamo, jer zapovijedi njegove držimo i činimo ono što je njemu ugodno.
(23) Ovo je zapovijed njegova: da vjerujemo u ime njegova Sina Isusa Pomazanika i da jedni druge volimo kako nam je naložio. (24) Onaj koji drži zapovijedi njegove ostaje u njemu, a on u njemu. Po ovome mi znamo da on u nama ostaje: po Duhu, kojeg nam je dao.

Iskušajte duhove

4 Dragi moji, ne vjerujte svakom duhu, nego duhove na kušnju stavljajte da vidite jesu li od Boga, jer su mnogi lažni proroci u svijet otišli. (2) Po ovome vi Duha Božijeg poznajete: svaki duh koji priznaje da je Isus Pomazanik u tjelesnom obličju došao od Boga je, (3) a svaki duh koji ne priznaje Isusa nije od Boga; to je onaj antipomazanika, za kojeg ste čuli da će doći, a on je već sada u svijetu. (4) Vi ste od Boga, dječice, i nadjačali ste ih[9], jer je veći onaj koji je u vama nego onaj koji je u svijetu.[10] (5) Oni su od svijeta, pa zato kao svijet govore, a svijet ih sluša. (6) Mi smo od Boga; onaj koji Boga poznaje nas sluša, a onaj koji nije od Boga ne sluša nas. Po tome mi poznajemo duha istine i duha neistine.

Bog je ljubav

(7) Dragi moji, volimo jedni druge jer je ljubav od Boga, a svako ko voli od Boga je rođen i Boga poznaje. (8) Onaj koji ne voli ne poznaje Boga, jer je Bog ljubav. (9) Ovako se u nama[11] ljubav Božija očitovala: Bog je Sina svoga jedinca na svijet poslao da mi po njemu živimo. (10) U ovome je ljubav: nismo mi voljeli Boga, nego je on volio nas i poslao Sina svoga kao žrtvu okajnicu za grijehe naše. (11) Dragi moji, ako je Bog nas tako volio, i mi moramo voljeti jedni druge. (12) Nikada niko nije vidio Boga; kad jedni druge volimo, Bog u nama ostaje i ljubav se njegova u nama upotpunjuje. (13) Po ovome mi znamo da ostajemo u njemu, a on u nama: on nam je Duha Svoga dao. (14) Mi smo vidjeli i svjedočimo da je Otac poslao Sina, svijetu Spasitelja. (15) Ko god priznaje da je Isus Sin Božiji, Bog ostaje u njemu a on u Bogu. (16) Mi smo spoznali ljubav koju Bog ima u nama i povjerovali u nju. Bog je ljubav, i onaj koji ostaje u ljubavi ostaje u Bogu a Bog ostaje u njemu. (17) Tako se ljubav s nama upotpunila da mi imamo pouzdanje na dan suda, jer kakav je on[12], takvi smo i mi na ovome svijetu. (18) U ljubavi nema straha, a potpuna ljubav tjera strah, jer strah uključuje kaznu, a onaj koji se boji nije usavršen u ljubavi. (19) Mi volimo jer je on prije volio nas. (20) Ako neko kaže: "Ja volim Boga", a mrzi brata svoga, on je lažac, jer onaj koji ne voli brata svoga, kojeg je vidio, ne može voljeti Boga, kojeg nije vi-

[8] Isus.

[9] Lažne proroke.

[10] To znači: veći je Duh Sveti nego đavao.

[11] Ili: među nama.

[12] Isus.

dio. (21) A ovu zapovijed imamo od njega[13]: onaj koji voli Boga mora voljeti i brata svoga.

Vjerovanje u Sina Božijeg

5 Ko god vjeruje da je Isus Pomazanik od Boga je rođen, i ko god voli onoga koji rađa voli i od njega rođeno. (2) Po ovome mi znamo da djecu Božiju volimo: kad volimo Boga i zapovijedi njegove vršimo. (3) Jer ovo je ljubav prema Bogu: da zapovijedi njegove držimo, a zapovijedi njegove nisu teške. (4) Jer što god je od Boga rođeno savlada svijet, a ovo je pobjeda koja je savladala svijet – vjera naša.
(5) Ko je onaj koji savlada svijet ako nije onaj koji vjeruje da je Isus Sin Božiji? (6) To je onaj koji je s vodom i krvlju došao[14] – Isus Pomazanik; ne samo s vodom nego s vodom i s krvlju. Duh je onaj koji svjedoči jer je Duh istina. (7) A troje svjedoči: (8) Duh, voda i krv, i ovo se troje slaže. (9) Ako mi prihvaćamo svjedočanstvo ljudi, svjedočanstvo je Božije veće jer je to svjedočanstvo Božije koje je on o Sinu svome dao. (10) Onaj koji u Sina Božijeg vjeruje ovo svjedočanstvo u sebi ima. Onaj koji u Boga ne vjeruje u laž ga utjeruje jer ne vjeruje u svjedočanstvo koje je Bog o Sinu svome dao. (11) A ovo je to svjedočanstvo: Bog nam je vječni život dao, a taj je život u Sinu njegovu. (12) Onaj koji Božijeg Sina ima život ima; onaj koji Božijeg Sina nema života nema.

Ovo vam pišem da znate

(13) Ovo ja pišem vama koji vjerujete u ime Sina Božijega da znate da vječni život imate. (14) Ovo je pouzdanje koje u nj imamo: da nas on, ako nešto njemu po volji zatražimo, čuje. (15) A ako znamo da nas on čuje, šta god zatražili, mi znamo da imamo ono što smo od njega tražili.
(16) Ako neko vidi svoga brata kako čini grijeh koji u smrt ne vodi, neka zamoli, pa će Bog dati život njemu – to jest onima što čine grijeh koji u smrt ne vodi. Ima grijeh koji u smrt vodi; ne kažem da bi se za nj trebao moliti. (17) Svaka je nepravda grijeh, a ima grijeh koji u smrt ne vodi.
(18) Mi znamo da niko ko je od Boga rođen ne griješi, a onaj[15] koji je od Boga rođen njega čuva, te ga zli ne može dotaći. (19) Mi znamo da smo od Boga i da je sav svijet u vlasti zloga. (20) Mi znamo i da je Sin Božiji došao pa nam razum dao da upoznamo onoga koji je istinit; i mi smo u onome koji je istinit, u Sinu njegovu Isusu Pomazaniku. On je istiniti Bog i vječni život.
(21) Dječice, čuvajte se kumira!

[13] Isusa.

[14] Voda simbolizira umakanje u vodu, a krv njegovu smrt.

[15] Isus.

DRUGA POSLANICA APOSTOLA IVANA

Apostol Ivan napisao je ovu poslanicu vjerovatno u Efezu negdje u isto vrijeme kad i svoju Prvu poslanicu (između 85. i 95. god. n. e.).
U prva dva stoljeća kršćanstva Radosna vijest o Pomazaniku prenosila se od mjesta do mjesta zahvaljujući putujućim propovjednicima, učiteljima i glasonošama radosne vijesti koje su u svoje domove primali obraćenici na kršćanstvo i brinuli se za njihove dnevne potrebe. Istovjetnom praksom služili su se i lažni gnostički učitelji, pa je Druga Ivanova poslanica napisana zato da bi pomogla kršćanskim vjernicima da jasno razlučuju prave od lažnih učitelja, kako ne bi, umjesto pravoj istini, revnovali herezi.

Starješina izabranoj gospođi i njezinoj djeci, koje istinski volim, i ne samo ja nego i svi koji znaju istinu, (2) radi istine koja obitava u nama i koja će biti s nama dovijeka: (3) milost, milosrđe i mir bit će s nama od Boga Oca i od Isusa Pomazanika, Sina Očeva, u istini i ljubavi.

Istina i ljubav

(4) Silno sam se obradovao što sam našao neku od tvoje djece gdje hode u istini, baš kao što smo primili zapovijed od Oca. (5) A sad te molim, gospođo, ne kao da ti pišem novu zapovijed, nego onu koju imamo od početka, da volimo jedni druge. (6) A ovo je ljubav: da živimo po njegovim zapovijedima. Ovo je zapovijed, kao što ste čuli od početka, da u ljubavi živite.

(7) Jer mnogi su zavodnici izišli u svijet, oni koji ne priznaju da je Isus Pomazanik došao kao čovjek. Takav je zavodnik i protivnik Pomazanikov.[1]
(8) Čuvajte se, da ne izgubite ono što smo postigli, nego da primite punu nagradu. (9) Ko god ide predaleko i ne prebiva u Pomazanikovom učenju, taj nema Boga; onaj koji prebiva u tom učenju, taj ima i Oca i Sina. (10) Ako vam ko dođe i ne donese ovo učenje, ne primajte ga u svoju kuću, i ne želite mu dobrodošlicu, (11) jer onaj koji mu uputi pozdrav sudjeluje u njegovim zlim djelima.
(12) Iako imam mnogo toga da vam pišem, neću to činiti papirom i crnilom, ali se nadam da ću vam doći i govoriti s vama licem u lice, da vaša radost bude potpuna.
(13) Pozdravljaju te djeca tvoje izabrane sestre.

[1] Ili antipomazanik.

TREĆA POSLANICA APOSTOLA IVANA

Apostol Ivan autor je i ove poslanice, koja je nastala u isto vrijeme kad i Prva i Druga njegova poslanica. Brojne su sličnosti između sadržaja Druge i Treće Ivanove poslanice koje to posvjedočuju. Svrha njenoga pisanja istovjetna je kao i u slučaju Druge Ivanove poslanice. U ovom slučaju postojao je i razlog više: diktatorski vođa Diotref u azijskim je provincijama progonio učitelje i glasonoše radosne vijesti koje je slao Ivan, a javno je izopćavao iz društvenog života one članove koji su ukazivali gostoprimstvo Ivanovim izaslanicima. Ovu poslanicu Ivan piše Gaju, tražeći od njega da pomogne njegovim izaslanicima i da upozori Diotrefa.

Starješina dragom Gaju, koga istinski volim.
(2) Dragi prijatelju, ja se molim da budeš zdrav i da ti u svemu bude dobro, kao što je dobro tvojoj duši. (3) Jer silno sam se obradovao kad su došla braća i posvjedočila o tvojoj vjernosti, to jest kako ti hodiš u istini. (4) Nema mi veće radosti od toga da čujem kako moja djeca[1] hode u istini.
(5) Dragi prijatelju, ti postupaš vjerno u svemu što činiš za braću, iako su stranci. (6) Oni su svjedočili o tvojoj ljubavi pred zajednicom. Dobro ćeš učiniti ako ih pošalješ na put onako kako je dostojno Boga.
(7) Jer oni su krenuli radi imena[2], ne prihvaćajući ništa od pogana. (8) Zato smo dužni primati takve ljude kao goste, da bismo bili saradnici za istinu.
(9) Pisao sam nešto zajednici, ali Diotref, koji voli biti prvi među njima, ne prihvata ono što mi kažemo. (10) Zbog toga ću, ako dođem, skrenuti pažnju na djela koja čini šireći lažne optužbe protiv nas; i nezadovoljan time, on sam ne prima braću, te i onima koji to žele brani i izopćuje ih iz zajednice.
(11) Dragi prijatelju, ne oponašaj zlo, nego dobro. Onaj koji čini dobro od Boga je; onaj koji čini zlo Boga nije vidio. (12) Svi su posvjedočili dobro o Demetriju, i sama istina; i mi pridodajemo svoje svjedočenje, a ti znaš da je naše svjedočenje istinito.
(13) Imao sam mnogo toga da ti pišem, ali ne želim da ti to pišem perom i crnilom, (14) nego se nadam da ću te uskoro vidjeti, pa ćemo razgovarati licem u lice.
(15) Mir tebi. Pozdravljaju te prijatelji. Pozdravi prijatelje po imenu.

[1] Tj. sljedbenici.

[2] Tj. imena Pomazanikova.

JUDINA POSLANICA

Autor ove poslanice predstavlja se kao Juda, ne Juda 'izdajnik', već Juda brat Isusov (Matej 13:55; Marko 6:3). On se iz skromnosti zvao 'bratom Jakovljevim', jednim od najistaknutije Isusove braće. Jakov je bio vođa zajednice vjernika u Jerusalemu sve do svoje mučeničke smrti 62. god. n. e. Poslije toga ovaj Juda je postao istaknutiji u zajednici vjernika. Većina učenjaka vjeruje da Petar u svojoj Drugoj poslanici citira dijelove iz Judine poslanice, tako da možemo zaključiti da je Juda napisao ovu poslanicu negdje između 62. i 66. god. n. e. Tekst svoje poslanice on je namijenio kršćanskim vjernicima uopće, svejedno da li je riječ o jevrejskim kršćanima, onima iz paganstva ili i jednima i drugima. Svrha koju autor ima na pameti dok piše ovu poslanicu tiče se veoma raširene gnostičke hereze u ono vrijeme, tako da on nastoji svratiti pažnju kršćanskih vjernika na tu pogibelj i poučiti ih. Nadalje, on im piše o spasenju, jer to je najbolja brana protiv grijeha i protiv napasti ovaploćene u likovima lažnih učitelja i lažnog nauka koji oni šire.

Juda, sluga Isusa Pomazanika, i brat Jakovljev,
onima koje je Bog Otac pozvao, i koje voli, onima
koje čuva Isus Pomazanik: (2) neka vam se umno-
že milost i mir i ljubav.

Opomene bezbožnima

(3) Dragi prijatelji, dok sam ulagao svaki trud da vam pišem o našem zajedničkom spasenju, osjetio sam potrebu da vam pišem moleći da se revno borite za vjeru koja je jednom zauvijek povjerena pravovjernima. (4) Jer neke su se osobe ušuljale neopažene, oni koji su već dugo bili obilježeni za ovu osudu, bezbožnici koji iskrivljuju milost našega Boga u razuzdanost i niječu našega jedinog Gospodara i Gospodina Isusa Pomazanika.
(5) Sad želim da vas podsjetim, iako ste vi potpuno obaviješteni, da je Gospodin[1], najprije spasivši narod iz zemlje egipatske, potom uništio one koji nisu vjerovali. (6) I anđele koji nisu sačuvali svoj položaj, nego su napustili svoje prikladno boravište on čuva u vječnim okovima u tmini za sud velikoga dana, (7) kao što Sodoma i Gomora i gradovi oko njih, nakon što su se isto kao ovi odali teškom razvratu i težili za neprirodnom požudom, služe kao primjer ispaštanjem kazne vječne vatre.
(8) Ali, na isti način i ovi sanjajući kaljaju svoje tijelo i odbacuju vlast i grde slavne[2]. (9) No Mihael, arhanđeo, kad se svađao s đavolom i prepirao oko Mojsijeva mrtva tijela nije se usudio izustiti protiv njega grdne optužbe, nego je rekao: "Gospod te ukorio!" (10) A ovi ljudi psuju ono što ne razumiju; a ono što znaju po nagonu, kao nerazumne životinje, to ih uništava. (11) Kuku njima! Ta pošli su Kajinovim putem[3], i za plaćom navalili naglavačke u Bileamovu zabludu te izginuli u pobuni Korahovoj. (12) To su ljudi koji su skrivene mrlje[4] na vašim gozbama bratske ljubavi kad se goste s vama bez straha, brinući se za se – oblaci bez vode, nošeni vjetrovima; jesenja stabla bez plodova, dvaput umrla, iščupana s korijenom; (13) divlji vali morski što bacaju uvis svoju vlastitu sramotu kao pjenu; lutajuće zvijezde za koje je sačuvana mrkla tama zauvijek.
(14) I o ovim je ljudima Hanok, u sedmom naraštaju poslije Adama, prorekao rekavši: "Evo, dođe Gospodin s deset hiljada svojih svetih[5], (15) da izvrši sud nad svima, i da osudi sve bezbožnike za sva njihova bezbožna djela koja su bezbožno počinili i za sve ružne riječi koje su bezbožni grešnici protiv njega izgovorili." (16) Oni su gunđala i nezadovoljnici, slijede svoje požude; govore oholo, laskajući ljudima radi stjecanja koristi.

Držite se u ljubavi Božijoj

(17) A vi, ljubljeni, trebate se sjećati riječi što su ih unaprijed izgovorili apostoli našega Gospodina Isusa Pomazanika, (18) jer su vam govorili:

[1] U nekim grčkim rukopisima stoji *Isus*.

[2] Tj. anđele.

[3] Tj. putem pobunjenika.

[4] Ili hridine.

[5] Tj. anđela.

"U posljednjem vremenu bit će podrugljivaca koji će slijediti svoje bezbožne požude." (19) To su oni koji uzrokuju razdore, ljudi čula, koji nemaju Duha. (20) A vi, dragi prijatelji, gradite sebe na svojoj presvetoj vjeri, moleći se u Svetome Duhu, (21) čuvajte se u ljubavi Božijoj, željno iščekujući milosrđe našega Gospodina Isusa Pomazanika što vodi u vječni život. (22) I smilujte se nekima koji sumnjaju; (23) druge spašavajte grabeći ih iz vatre; a nekima se smilujte sa strahom, mrzeći i odijelo uprljano tjelesnim.

(24) Onom koji vas može sačuvati od posrtanja i učiniti da stojite u njegovom slavnom prisustvu nedužni i silno radosni, (25) jedinom Bogu, našem Spasitelju, kroz Isusa Pomazanika, našega Gospodina, neka je slava, veličanstvo, moć i vlast prije sveg vremena, sada pa dovijeka. Amen.

OTKRIVENJE ISUSA POMAZANIKA APOSTOLU IVANU

Ova knjiga pripisuje se apostolu Ivanu, Isusovu učeniku i autoru četvrtog evanđelja. Knjiga je pisana u vrijeme golemih progona kojima su bili izvrgnuti kršćanski vjernici. Apostol Ivan piše ovu knjigu kako bi ohrabrio vjernike sučeljene sa strašnim rimskim progonima. Njen nastanak obično se smješta u vrijeme oko 95. god. n. e., kada je svoju vladavinu završavao rimski imperator Domicijan (81–96), ali 68. godina i kraj Neronove vladavine također je moguće vrijeme njena nastanka.
Rimske vlasti željele su osnažiti štovanje cara. Takvo šta bilo je neprihvatljivo za vjernike koji su tvrdili da je Isus Gospodin, ne Cezar. Ivan kazuje svojim čitateljima da je blizu konačni obračun između Boga i sotone. Sotona će povećati proganjanje vjernika, ali će oni biti veoma stameni i spremni da umru za uvjerenje. Bog će ih zaštititi i opravdati kada Pomazanik dođe. Zli će biti zauvijek uništeni, a narod Božiji ući će u vječnost slave i blagoslova.
Tekst Otkrivenja nakrcan je simbolizmom, apokaliptičan je po svojoj naravi, ali je opskrbljen i neophodnim pojmovnim ključevima koji omogućuju pravilnu interpretaciju teksta i tumačenje bremenitih simbola i metafora kojima se razmeće pisac ove knjige. Potpuno razumijevanje teksta moguće je postići ukoliko se, uz ostalo, svaki stavak izvrgne pravilima stroge duhovne hermeneutike. Razumijevanje teksta nije nužno povezivati uz određeno filozofsko ili teološko stajalište. Njegovo razumijevanje dostupno je svakom predanom čitaocu, jer se tekst ove biblijske knjige u potpunosti preklapa s temeljnim porukama vjere koje se jasno ogledaju u prethodnim knjigama Novoga zavjeta.

1 Otkrivenje Isusa Pomazanika koje mu dade
Bog da pokaže svojim slugama šta se mora
uskoro dogoditi; i on posla svoga anđela i saopći
to po njemu svome slugi Ivanu, (2) koji posvjedoči
o riječi Božijoj i svjedočanstvu Isusa Pomazanika,
baš sve što je vidio. (3) Blago onom koji naglas čita
i onima koji čuju riječi ovoga proročanstva i drže se
onoga što je zapisano u njemu, jer vrijeme je blizu.

Poruka za sedam zajednica

(4) Ivan za sedam zajednica u provinciji Aziji: milost vam i mir od onoga koji jest i koji je bio i koji će
doći i od sedam duhova koji su pred njegovim prijestoljem, (5) i od Isusa Pomazanika, vjernog svjedoka, prvjenca od mrtvih i vladara zemaljskih kraljeva. Njemu koji nas voli i koji nas je oslobodio od
naših grijeha svojom krvlju – (6) a on nas je učinio
kraljevstvom, svećenicima svom Bogu Ocu – njemu
neka je slava i vlast zauvijek i dovijeka. Amen. (7)
Evo ga dolazi s oblacima, i svako će ga oko vidjeti,
čak i oni koji su ga proboli; i sva će plemena na zemlji za njim tugovati. Tako treba biti. Amen.
(8) "Ja sam Alfa i Omega[1]", veli Gospod Bog, "koji
jest i koji je bio i koji će doći, Svevišnji."

Ukazanje Pomazanika na Patmosu

(9) Ja, Ivan, vaš brat i sudionik u nevolji i kraljevstvu i ustrajnosti u slijeđenju Isusa, bijah na otoku
zvanom Patmos zbog riječi Božije i svjedočanstva
Isusova. (10) Obuze me Duh na dan Gospodnji[2], i
čuh iza sebe jak glas poput trube (11) gdje govori:
"Napiši u knjigu ono što vidiš i pošalji za sedam
zajednica: u Efez, Smirnu, Pergam, Tijatiru, Sard,
Filadelfiju i Laodikeju."
(12) Potom se okrenuh da vidim taj glas koji mi
je govorio. I pošto se okrenuh, ugledah sedam
zlatnih stalaka za svjetiljke, (13) i usred stalaka
jednog nalik na Sina Čovječijeg, odjevena u ogrtač
koji dosezaše do stopala i opasana preko prsa zlatnim pojasom. (14) Glava mu i kosa bijahu bijeli
poput bijele vune, poput snijega, a oči mu bijahu
kao plamen vatre. (15) Noge mu bijahu poput mjedi užarene u peći i izglačane, a glas mu bijaše kao
buk silnih voda. (16) U svojoj je desnici držao sedam zvijezda, a iz usta mu je izlazio oštar dvosjekli
mač; lice mu bijaše kao sunce kad sija jarko.
(17) Kad ga ugledah, padoh mu kod nogu kao mrtav. A on stavi na me svoju desnicu i reče: "Ne boj
se; ja sam Prvi i Posljednji, (18) i živi, i bijah mr-

[1] Početak i kraj.

[2] Dan Gospodnji – nedjelja.

tav, a, evo, živ sam za sva vremena, i imam ključeve smrti i svijeta mrtvih. (19) Zato napiši ono što si vidio i ono što jeste i ono što će se zbiti poslije ovoga. (20) A tajna sedam zvijezda koje si vidio u mojoj desnici i sedam zlatnih stalaka za svjetiljke: sedam zvijezda jesu anđeli za sedam zajednica, a sedam stalaka jest sedam zajednica.

Poruka Efezu

2 Anđelu zajednice u Efezu napiši:
Ovo veli onaj koji drži sedam zvijezda u svojoj desnici, onaj koji hodi između sedam zlatnih stalaka za svjetiljke:
(2) 'Ja znam tvoja djela i tvoj trud i tvoju ustrajnost, i da ne možeš zlotvore trpjeti; ti si iskušao one koji sebe zovu apostolima, a nisu, i uvidio si da su lažni; (3) i ustrajan si i trpiš zarad moga imena, i nisi se umorio. (4) Ali imam protiv tebe to što si svoju prvu ljubav ostavio. (5) Zato se sjeti odakle si pao, i pokaj se i čini djela koja si sprva činio, inače ću ti ja doći i uklonit ću tvoj stalak za svjetiljke s njegova mjesta – ako se ne pokaješ. (6) Ali ovo ti doista služi na čast: mrziš djela nikolaita[3], koja i ja mrzim. (7) Ko ima uši neka čuje šta Duh veli zajednicama. Pobjedniku ću ja dati da jede sa stabla života, koje je u raju Božijem.'

Poruka Smirni

(8) A anđelu zajednice u Smirni napiši:
Ovo veli Prvi i Posljednji, koji umrije i oživje:
(9) 'Ja znam tvoju nevolju i tvoje siromaštvo – iako si ti bogat – i kako te kleveću oni koji govore da su Jevreji, a nisu, nego su sinagoga sotonina. (10) Ne boj se patnje koju ti valja podnijeti. Evo, đavao će baciti u tamnicu neke od vas, pa ćete biti iskušani, i bit ćete u nevolji deset dana. Budi vjeran do smrti, i ja ću ti dati vijenac života. (11) Ko ima uši neka čuje šta Duh veli zajednicama. Pobjedniku neće nauditi druga smrt.'

Poruka Pergamu

(12) A anđelu zajednice u Pergamu napiši:
Ovo veli onaj koji ima oštri dvosjekli mač:
(13) 'Ja znam gdje obitavaš – ondje gdje je sotonino prijestolje; i držiš se čvrsto za moje ime, i nisi zanijekao moju vjeru ni u danima Antipe, moga svjedoka, moga vjernoga koji je ubijen među vama, tamo gdje obitava sotona. (14) Ali imam nekoliko stvari protiv tebe, jer imaš tamo neke koji se drže učenja Bileama, koji je učio Balaka da stavlja kamen spoticanja pred sinove Israilove, da jedu ono što je žrtvovano kumirima i da se odaju bludu. (15) Tako i ti imaš neke koji se jednako drže učenja nikolaita. (16) Zato se pokaj, inače ću ti ja brzo doći, i zaratit ću protiv njih mačem svojih usta. (17) Ko ima uši neka čuje šta Duh veli zajednicama. Pobjedniku – njemu ću ja dati sakrivene mane[4], i dat ću mu bijel kamen i na tom kamenu novo ime napisano, koje niko ne poznaje osim onoga koji ga dobije.'

Poruka Tijatiri

(18) A anđelu zajednice u Tijatiri napiši:
Ovo veli Sin Božiji, čije su oči poput plamena vatre i čije su noge poput uglačane mjedi:
(19) 'Ja znam tvoja djela i vjeru i službu i ustrajnost, i da su tvoja potonja djela veća od prvih. (20) Ali imam protiv tebe to što podnosiš ženu Jezabelu, koja samu sebe naziva proročicom i koja podučava i zabluđuje moje sluge, te oni čine razvratna djela i jedu ono što je žrtvovano kumirima. (21) Ja sam joj dao vremena da se pokaje, ali se ona ne želi pokajati za svoju razvratnost. (22) Ja ću je, evo, baciti na bolesničku postelju, a one koji čine preljubu s njom u golemu nevolju, ako se ne pokaju za svoja djela. (23) I pobit ću joj djecu, i sve će zajednice znati da sam ja onaj koji ispituje duše i srca, i svakome ću od vas dati prema vašim djelima. (24) A vama ostalima u Tijatiri, koji se ne držite ovog učenja, koji niste upoznali dubine sotonine, kako ih oni zovu, velim, ja ne stavljam na vas drugog bremena. (25) Samo se čvrsto držite onoga što imate dok ja ne dođem. (26) Pobjedniku koji bude vršio moja djela do kraja, njemu ja ću dati vlast nad narodima; (27) i on će vladati nad njima željeznim štapom, kao što se u komade razbijaju glinene posude, kao što sam i ja primio vlast od svoga Oca; (28) i dat ću mu zvijezdu Danicu. (29) Ko ima uši neka čuje ono što Duh veli zajednicama.'

[3] Nikolaiti, heretička skupina o kojoj se ništa više ne zna.

[4] U vrijeme proroka Mojsija Bog je čudnovato hranio Israilce u pustinji manom, v. Izlazak 16:32-34. Kad je Solomonov hram uništen 586. pr. n. e., vjeruje se da je prorok Jeremija uzeo vrč s manom koji je čuvan u saveznom kovčegu i sakrio ga u pećini na gori Nebo.

Poruka Sardu

3 Anđelu zajednice u Sardu napiši:
Ovo veli onaj koji ima sedam duhova Božijih
i sedam zvijezda: 'Ja znam tvoja djela, kako si na
glasu da si živ, a mrtav si. (2) Probudi se i osnaži
ono što ostaje i što je na samrti, jer nisam našao
tvoja djela savršenim u očima svoga Boga. (3) Sto-
ga se sjeti onog što si primio i čuo, i toga se drži i
pokaj se. Zato, ako se ne probudiš, ja ću doći [neo-
čekivano] kao lopov, i ti nećeš znati u koji ću ti čas
doći. (4) Ali imaš nekoliko ljudi u Sardu koji nisu
onečistili svoje haljine; i oni će hoditi sa mnom u
bijelome, jer su dostojni. (5) Pobjednik će tako biti
odjeven u bijele haljine, i ja neću izbrisati njegovo
ime iz knjige života, i priznat ću njegovo ime pred
svojim Ocem i pred anđelima njegovim. (6) Ko
ima uši neka čuje šta Duh veli zajednicama.'

Poruka Filadelfiji

(7) A anđelu zajednice u Filadelfiji napiši:
Ovo veli onaj koji je svet, koji je istinit, koji ima
ključ Davidov – šta on otvori niko ne može zatvo-
riti, a šta on zatvori niko ne može otvoriti:
(8) 'Ja znam tvoja djela. Evo sam postavio preda
te otvorena vrata koja niko ne može zatvoriti, jer
malo snage imaš, a opet si se držao moje riječi i nisi
zanijekao moje ime. (9) Evo, ja ću učiniti da oni iz
sinagoge sotonine koji govore da su Jevreji, a nisu,
nego lažu, ja ću njih natjerati da dođu i poklone se
pred tvojim nogama i saznaju da te ja volim. (10)
Budući da si čuvao moju riječ o ustrajnosti, i ja ću
čuvati tebe od časa kušnje koji će zadesiti sav svijet
da iskuša stanovnike zemlje. (11) Uskoro ću doći;
drži se čvrsto onog što imaš, da niko ne uzme tvoj
vijenac. (12) Pobjednika ću ja učiniti stupom u
hramu svoga Boga, i on neće iz njega više izići; i ja
ću na njemu napisati ime svoga Boga i ime grada
svoga Boga, novoga Jerusalema koji silazi s neba
od moga Boga, i moje novo ime. (13) Ko ima uši
neka čuje šta Duh veli zajednicama.'
(14) Anđelu zajednice u Laodikeji napiši: Ovo veli
Amen, vjerni i istiniti svjedok, izvor Božijeg stva-
ranja:
(15) 'Ja znam tvoja djela, da ti nisi ni studen ni
vruć; da si bogdo studen ili vruć! (16) Zato, budući
da si mlak, ni vruć ni studen, ja ću te ispljunuti.
(17) Zato što govoriš: Ja sam bogat i sreća me prati,
i ništa mi ne treba, a ne znaš da si jadan i bijedan i
siromašan i slijep i go, (18) savjetujem ti da kupiš
od mene zlato prečišćeno vatrom, da se obogatiš,
i bijele haljine, da se obučeš i da se ne otkrije sra-
mota tvoje golotinje; i pomast za oči, da oči svoje
pomažeš da bi vidio. (19) One koje volim ja korim
i stegom odgajam; zato budi revan i pokaj se. (20)
Evo me gdje stojim na vratima i kucam; ako iko
čuje moj glas i otvori vrata, ja ću ući k njemu i s
njim ručati, i on sa mnom. (21) Pobjedniku ću ja
dati da sjedne sa mnom na moje prijestolje, kao
što sam i ja pobijedio, pa sjeo sa svojim Ocem na
njegovo prijestolje. (22) Ko ima uši neka čuje šta
Duh veli zajednicama.'"

Prizor na nebu

4 Poslije toga pogledah, kad, gle, vrata otvore-
na na nebu, i prvi glas koji bijah čuo gdje mi
govori poput trube reče: "Uziđi ovamo, pa ću ti
pokazati šta se mora dogoditi poslije ovoga." (2)
Odjednom me obuze Duh; i gle, prijestolje stajaše
na nebu, i Jedan je sjedio na prijestolju. (3) I onaj
koji je sjedio izgledao je kao jaspisov kamen i sard;
a oko prijestolja bila je duga koja je izgledala kao
smaragd. (4) Oko prijestolja bijahu dvadeset i četi-
ri prijestolja, a na prijestoljima sjedile su dvadeset
i četiri starješine, obučene u bijele haljine, sa zlat-
nim vijencima na glavama.
(5) Iz prijestolja su izlazile munje i tutnjave i udari
groma. I gorjelo je sedam rasplamsalih baklji pred
prijestoljem, koje su sedam Duhova Božijih; (6)
i ispred prijestolja bijaše nešto nalik na stakleno
more, slično kristalu; a u sredini svake strane oko
prijestolja četiri živa stvorenja puna očiju sprijeda
i straga. (7) Prvo biće bijaše nalik na lava, drugo
biće na junca, treće biće imalo je lice kao u čovjeka,
a četvrto biće bijaše nalik na orla u letu. (8) I ta
četiri bića, svako od njih sa šest krila, puna su očiju
okolo i unutra; i dan i noć ona ne prestaju govoriti:
"Svet, svet, svet je Gospod Bog, Svemogući, koji bi-
jaše i koji jest i koji će doći." (9) I kad bića donesu
slavu i čast i zahvalu onom koji sjedi na prijestolju,
onom koji živi zauvijek i dovijeka, (10) dvadeset
i četiri starješine past će pred onoga koji sjedi na
prijestolju i klanjat će se onom koji živi zauvijek
i dovijeka, i bacit će svoje vijence pred prijestolje
govoreći: (11) "Dostojan si, naš Gospodine i naš
Bože, da primiš slavu i čast i moć, jer si ti stvorio
sve, i tvojom je voljom sve postojalo i stvoreno."

Knjiga sa sedam pečata

5 Vidjeh u desnici onoga koji je sjedio na prijestolju svitak ispisan iznutra i straga, zapečaćen sa sedam pečata. (2) I vidjeh snažna anđela gdje jakim glasom objavljuje: "Ko je dostojan da raskine pečate i razmota svitak?"
(3) I niko na nebu ni na zemlji ni pod zemljom ne mogaše otvoriti svitak niti unutra pogledati. (4) Tad gorko zaplakah što se ne nađe niko dostojan da otvori svitak niti da unutra pogleda; (5) i reče mi jedan od starješina: "Prestani plakati; evo, pobijedio je Lav iz Jehudina plemena, Korijen Davidov[5], tako da on može otvoriti svitak i njegovih sedam pečata."
(6) I vidjeh između prijestolja – s četiri živa bića – i starješina Janje gdje stoji kao zaklano: imalo je sedam rogova i sedam očiju, što je sedam duhova Božijih poslanih u svu zemlju. (7) I ono dođe pa uze svitak iz desnice onoga koji je sjedio na prijestolju. (8) Kad uze svitak, ona četiri bića i one dvadeset i četiri starješine padoše pred Janje, svaki držaše liru i zlatne činije pune tamjana, što su molitve svetih. (9) I pjevali su novu pjesmu: "Dostojan si da uzmeš svitak i raskineš njegove pečate, jer bio si zaklan i otkupio si svojom krvlju za Boga ljude od svakog plemena i jezika i naroda i puka. (10) Ti si ih učinio kraljevstvom i svećenicima našemu Bogu; i oni će vladati na zemlji."
(11) Zatim pogledah i čuh glas mnogih anđela oko prijestolja i oko bića i oko starješina; a bilo ih je nebrojeno mnoštvo i hiljade hiljada, (12) i govorili su glasno: "Dostojno je Janje koje je zaklano da primi snagu i bogatstvo i mudrost i moć i čast i slavu i blagoslov!"
(13) I čuh sve stvoreno na nebu i na zemlji i pod zemljom i na moru, i sve u njima, gdje govori: "Onom koji sjedi na prijestolju i Janjetu, blagoslov i čast i slava i vlast zauvijek i dovijeka."
(14) I ona su četiri bića neprestano govorila: "Amen!" A starješine padoše i počeše se klanjati.

Sedam pečata

6 Potom vidjeh kad Janje raskide jedan od sedam pečata i čuh gdje jedno od četiriju bića govori gromoglasno: "Dođi!" (2) Ja pogledah, kad, gle, bijel konj, a onaj koji je sjedio na njemu imao je luk; i bijaše mu dat vijenac, i on iziđe kao pobjednik i da pobjeđuje.
(3) Kad Janje raskide drugi pečat, čuh drugo biće gdje govori: "Dođi!" (4) I još jedan konj, riđan, iziđe; a onom koji je sjedio na njemu bi dopušteno da uzme mir sa zemlje, i da ljudi jedni druge ubijaju; i bijaše mu dat velik mač.
(5) Kad Janje raskide treći pečat, čuh treće biće gdje govori: "Dođi!" Pogledah, i gle, crn konj; a onaj koji je sjedio na njemu držao je vagu u ruci. (6) I čuh nešto kao glas u sredini četiriju bića gdje govori: "Kvart pšenice za dinar i tri kvarta ječma za dinar[6], a ne nanesi štetu ulju i vinu."
(7) Kad Janje raskide četvrti pečat, čuh glas četvrtog bića gdje govori: "Dođi!" (8) Ja pogledah, kad, gle, blijedozelen konj; a onome koji je sjedio na njemu bilo je ime Smrt; a svijet ga je mrtvih slijedio. Njima bijaše data vlast nad četvrtinom zemlje, da ubijaju mačem i glađu i kugom i divljim zvijerima zemaljskim.
(9) Kad Janje raskide peti pečat, vidjeh pod žrtvenikom duše onih koji bijahu zaklani zbog riječi Božije i zbog svjedočanstva koje bijahu dali; (10) i oni povikaše glasno: "Dokle ćeš se, Gospodaru sveti i istiniti, ustezati od suda i osvete naše krvi nad onima koji obitavaju na zemlji?" (11) I svakom od njih dat je bijel ogrtač; i rečeno im je da se još malo odmore dok se ne napuni i broj njihovih drugova – sluga i njihove braće i sestara koji trebaju biti ubijeni kao što su i oni.
(12) Ja pogledah kad Janje raskide šesti pečat, i zemlja se silno potrese; i sunce pocrnje kao kostrijet, i pun mjesec postade kao krv; (13) i zvijezde s neba padoše na zemlju kao što smokvino stablo odbacuje svoje nezrele smokve kad ga zatrese silan vjetar. (14) Nebo iščeznu kao svitak kad se smota, i svaka gora i otok bijahu pomjereni sa svoga mjesta. (15) Tad se zemaljski kraljevi i velikaši i zapovjednici i bogataši i snažni i svaki rob i slobodan čovjek sakriše po pećinama i gorskim vrletima; (16) i govorili su gorama i vrletima: "Sručite se na nas i sakrijte nas od lica onoga koji sjedi na prijestolju i od gnjeva Janjetova, (17) jer veliki je dan njihova gnjeva došao, pa ko može opstati?"

Sto četrdeset četiri hiljade obilježenih pečatom

7 Poslije toga vidjeh četiri anđela gdje stoje na četiri ugla zemlje držeći četiri vjetra zemaljska, da ne bi nikakav vjetar puhao na zemlju ni na more i

[5] Lav iz Jehudina plemena, Korijen Davidov – naslovi Isusa Pomazanika.

[6] Kvart iznosi 1,1 litar. Dinar je bio dnevnica. Ova cijena ukazuje na tešku glad koja je tada vladala.

ni na jedno stablo. (2) I vidjeh još jednog anđela gdje uzlazi s istoka, držeći pečat živoga Boga; i povika on jakim glasom onim četirima anđelima kojima je bilo dopušteno da naude zemlji i moru: (3) "Ne činite nažao ni zemlji ni moru ni stablima dok slugama našega Boga ne stavimo pečat na čela."
(4) I čuh broj onih koji bijahu obilježeni pečatom – stotinu četrdeset i četiri hiljade obilježenih pečatom iz svakoga plemena sinova Israilovih: (5) iz plemena Jehudina dvanaest hiljada obilježenih pečatom, iz plemena Rubenova dvanaest hiljada, iz plemena Gadova dvanaest hiljada, (6) iz plemena Ašerova dvanaest hiljada, iz plemena Naftalijeva dvanaest hiljada, iz plemena Manašeova dvanaest hiljada, (7) iz plemena Šimonova dvanaest hiljada, iz plemena Levijeva dvanaest hiljada, iz plemena Isakarova dvanaest hiljada, (8) iz plemena Zebulunova dvanaest hiljada, iz plemena Jozefova dvanaest hiljada, iz plemena Benjaminova dvanaest hiljada obilježenih pečatom.

Mnoštvo iz svakog naroda

(9) Poslije toga pogledah, kad, gle, veliko mnoštvo koje niko nije mogao izbrojiti, iz svakog naroda i svih plemena i puka i jezika, stajalo je pred prijestoljem i pred Janjetom, obučeno u bijele ogrtače s palminim grančicama u rukama; (10) i vikali su jakim glasom:
"Spasenje pripada našem Bogu, koji sjedi na prijestolju, i Janjetu."
(11) I svi anđeli stajahu oko prijestolja i starješina i četiriju bića, i padoše ničice pred prijestoljem i počeše se klanjati Bogu, (12) govoreći: "Amen, blagoslov i slava i mudrost i zahvala i čast i snaga i moć našem Bogu zauvijek i dovijeka. Amen!"
(13) Tad se jedan od starješina obrati meni i reče: "Ovi što su obučeni u bijele ogrtače, ko su oni i odakle su došli?"
(14) Ja mu rekoh: "Gospodine moj, ti znaš."
A on mi reče: "Ovo su oni koji dolaze iz velike nevolje, i oni su oprali svoje ogrtače i izbijelili ih u Janjetovoj krvi. (15) Zato su oni pred prijestoljem Božijim, i služe mu dan i noć u njegovu hramu; i onaj koji sjedi na prijestolju raširit će svoj čador nad njima. (16) Oni više neće gladovati niti će više biti žedni, niti će ih sunce pritiskati niti ikakva vrućina, (17) jer će Janje na sredini prijestolja biti njihov pastir i vodit će ih na izvore voda života; i Bog će obrisati svaku suzu iz njihovih očiju."

Sedmi pečat i zlatni kadionik

8 Kad Janje raskide sedmi pečat, nastade na nebu tišina oko pola sata. (2) I ja vidjeh sedam anđela koji stoje pred Bogom, i sedam im truba bijaše dato.
(3) Dođe još jedan anđeo te stade na žrtvenik držeći zlatan kadionik; i mnogo kada bijaše mu dato da ga doda molitvama svih pravovjernih na zlatnom žrtveniku koji bijaše pred prijestoljem. (4) I diže se pred Boga iz ruke anđelove dim od tamjana s molitvama pravovjernih. (5) Zatim anđeo uze kadionik i napuni ga vatrom sa žrtvenika pa ga baci na zemlju; i uslijediše udari groma i tutnjave i blijesci munje i zemljotres.

Sedam truba

(6) I sedam anđela koji su imali trube pripremiše se da u njih zapušu. (7) Prvi anđeo zapuha u svoju trubu, i dođoše grad i vatra, pomiješani s krvlju, i bijahu bačeni na zemlju; i trećina zemlje izgorje, i trećina stabala izgorje, i sva zelena trava izgorje.
(8) Drugi anđeo zapuha u svoju trubu, i nešto nalik na rasplamtjelu goru s vatrom bi bačeno u more; i trećina mora pretvori se u krv, (9) i trećina živih stvorova morskih umrije; i trećina lađa bi uništena.
(10) Treći anđeo zapuha u svoju trubu, i velika zvijezda pade s neba, goreći kao baklja, i pade na trećinu rijeka i na izvore voda. (11) Zvijezdi je ime Pelin; i trećina voda pretvori se u pelin, i mnogi umriješe od vode, jer ona bješe postala gorka.
(12) Četvrti anđeo zapuha u svoju trubu, i trećina sunca i trećina mjeseca i trećina zvijezda bijahu udarene tako da se trećina njihova svjetla pomrači, pa dan nije sijao jednu trećinu, i noć isto tako.
(13) Zatim pogledah i čuh jednog orla gdje leti posred neba i glasno govori: "Teško, teško, teško stanovnicima zemlje zbog preostalih zvukova trube trojice anđela koji će zapuhati!"

9 Potom peti anđeo zapuha u svoju trubu, i ja vidjeh zvijezdu koja bješe pala s neba na zemlju; i bi mu dat ključ ždrijela bezdana. (2) On otvori ždrijelo bezdana, i diže se dim iz bezdana, kao dim iz velike peći, te sunce i zrak potamnješe od dima iz bezdana. (3) Tad iz dima izidoše skakavci na zemlju i bijaše im data moć poput moći štipavaca zemaljskih. (4) I bi im rečeno da ne čine nažao ni travi zemaljskoj niti ikakvom zelenilu niti stablu, već jedino ljudima koji nemaju Božiji pečat na

čelu. (5) I ne bješe im dopušteno da ikog ubijaju, nego da muče pet mjeseci; a muka koju su zadavali bijaše poput muke koju zadaje štipavac kad ubode čovjeka. (6) I u tim danima ljudi će tražiti smrt, ali je neće naći; željet će da umru, ali će smrt bježati od njih. (7) Skakavci bijahu nalik na konje pripremljene za boj; i činilo se da su na njihovim čelima zlatni vijenci, a lica im bijahu kao ljudska. (8) Imali su kose kao u žena, a zubi su im bili kao u lavova. (9) Imali su oklope za prsa poput željeznih, a lepet njihovih krila bio je kao tutnjava kola s mnogim konjima što jure u boj. (10) Imaju repove kao štipavci i žaoke; i u njihovim repovima njihova je snaga da čine nažao ljudima pet mjeseci. (11) Imaju za kralja nad sobom anđela bezdana; njegovo je ime na hebrejskom Abadon[7], a na grčkom nosi ime Apolion[8].
(12) Prva je nesreća prošla; evo, još dvije nesreće dolaze poslije ovoga.
(13) Zatim šesti anđeo zapuha u svoju trubu, i ja čuh glas iz četiri roga zlatnog žrtvenika pred Bogom (14) gdje govori šestom anđelu koji je imao trubu: "Oslobodi četiri anđela koji su svezani na velikoj rijeci Eufratu." (15) I četiri anđela koja bijahu spremna za čas i dan i mjesec i godinu bijahu oslobođena da bi pobili trećinu ljudi. (16) Broj konjanika iznosio je dvije stotine miliona; ja sam čuo njihov broj. (17) I ovako mi se ukazaše konji i njihovi konjanici: konjanici su preko prsa nosili oklope boje vatre i zumbula i sumpora; a glave konja bile su nalik glavama lavova, i iz usta su im izlazili vatra i dim i sumpor. (18) Trećina ljudi pogibe od ove tri pošasti – od vatre i dima i sumpora koji su izlazili iz njihovih usta. (19) Jer snaga konja u njihovim je ustima i njihovim repovima; ta njihovi su repovi kao zmije i imaju glave, i njima mogu nauditi.
(20) Ostatak ljudskog roda koji ne pobiše ove pošasti ne pokaja se za djela svojih ruku, da se ne klanjaju zlodusima i kumirima zlatnim ni srebrenim ni mjedenim ni kamenim ni drvenim, koji niti mogu vidjeti niti čuti niti hodati; (21) i ne pokajaše se za svoja ubistva niti za svoja vračanja niti za svoj blud niti za svoje krađe.

Anđeo i mali svitak

10 I vidjeh još jednog silnog anđela gdje silazi s neba, umotana u oblak; i bijaše mu duga nad glavom, a lice mu bijaše kao sunce, a noge kao vatreni stupovi; (2) i držao je u svojoj desnici otvoren mali svitak. On stade desnom nogom na more, a lijevom na zemlju, (3) i povika jakim glasom, kao kad lav riče; i kad zavika, sedam gromova progovori. (4) Kad sedam gromova progovori, htjedoh pisati; i čuh glas s neba gdje govori: "Zapečati ono što je sedam gromova progovorilo i to ne zapisuj."
(5) Tad anđeo koga vidjeh gdje stoji na moru i na zemlji podiže desnicu svoju prema nebu (6) i zakle se onim koji živi zauvijek i dovijeka, koji je stvorio nebo i ono što je na njemu i zemlju i ono što je na njoj i more i ono što je u njemu, da više neće biti odlaganja, (7) nego u danima kad se začuje glas sedmoga anđela, kad on zapuše u svoju trubu, tad će biti ispunjena tajna Božija, kao što je on propovijedao svojim slugama prorocima.
(8) Zatim onaj glas koji čuh s neba opet čuh gdje mi govori: "Idi, uzmi onaj otvoreni svitak u ruci onog anđela koji stoji na moru i na zemlji."
(9) Tako otiđoh anđelu i rekoh mu da mi da taj mali svitak. A on mi reče: "Uzmi ga i pojedi; od njeg će ti trbuh biti gorak, ali će ti u ustima on biti sladak kao med." (10) Uzeh mali svitak anđelu iz ruke i pojedoh ga; i bijaše sladak kao med u mojim ustima, a kad ga pojedoh, trbuh mi postade gorak.
(11) I rekoše mi: "Ti moraš proricati o mnogim narodima i pucima i jezicima i kraljevima."

Dva svjedoka

11 Zatim mi je data trska za mjerenje poput štapa, i rečeno mi je: "Ustani i izmjeri hram Božiji i žrtvenik i one koji se klanjaju u njemu. (2) Ali izostavi vanjsko dvorište hrama i ne mjeri ga, jer ono je dato poganima, i oni će gaziti sveti grad četrdeset i dva mjeseca. (3) A ja ću dati vlast svojoj dvojici svjedoka, pa će oni proricati hiljadu dvije stotine i šezdeset dana, obučeni u kostrijet."
(4) To su dva maslinova stabla i dva stalka za svjetiljke što stoje pred Gospodarom zemlje. (5) I ako iko hoće da im naudi, vatra im sukne iz usta i proždere njihove neprijatelje; pa ako iko hoće da im naudi, mora biti tako ubijen. (6) Oni imaju moć da zatvore nebo da ne pada kiša u danima njihova proricanja; i imaju vlast nad vodama da ih pretvore u krv i da udare zemlju svakom kugom, koliko god često željeli.
(7) Kad dovrše svoje svjedočanstvo, zvijer koja izlazi iz bezdana zaratit će protiv njih i pobijedi-

[7] Propast.

[8] Zatiratelj.

ti ih, i pobiti ih. (8) I trupla će njihova ležati na ulici velikoga grada koji se slikovito zove Sodoma i Egipat, gdje je i njihov Gospodin bio razapet. (9) Ljudi iz naroda i plemena i jezika i pukova gledat će njihova trupla tri i po dana i neće dopustiti da se njihova trupla polože u grob. (10) I radovat će se stanovnici zemlje nad njima i slaviti, i slat će darove jedni drugima, jer ova su dva proroka mučila stanovnike zemlje.
(11) Ali nakon tri i po dana životni dah od Boga uđe u njih te oni stadoše na noge, i silan strah obuze one koji su ih promatrali. (12) I dva proroka čuše jak glas s neba gdje im govori: "Uziđite ovamo!" Tad oni uziđoše na nebo u oblaku, a njihovi ih neprijatelji promatrahu. (13) I nastade u taj čas velik zemljotres, i desetina se grada sruši; sedam hiljada ljudi pogibe u zemljotresu, a ostali se prestraviše i odadoše slavu Bogu neba.
(14) Druga je nesreća prošla; evo, treća nesreća brzo dolazi.

Sedma truba – predviđena Pomazanikova vladavina

(15) Potom sedmi anđeo zapuha u svoju trubu, i začuše se jaki glasovi na nebu:
"Kraljevstvo svijeta postalo je kraljevstvo našega Gospoda i njegova Pomazanika; i on će vladati zauvijek i dovijeka."
(16) I one dvadeset i četiri starješine koji sjede na prijestoljima pred Bogom padoše ničice i počeše se klanjati Bogu, (17) govoreći:
"Zahvaljujemo ti, Gospode Bože, Svemoćni, koji jesi i koji si bio, jer si ti uzeo svoju veliku moć i počeo vladati. (18) I puci bijahu razjareni, pa dođe tvoj gnjev, i dođe vrijeme da se sudi mrtvima, i vrijeme da se nagrade tvoje sluge proroci i pravovjerni i oni koji se boje imena tvoga, mali i veliki, i da se unište oni koji uništavaju zemlju."
(19) I otvori se hram Božiji na nebu; i pojavi se kovčeg njegova saveza u njegovom hramu, i nastadoše munje i tutnjave i gromovi i zemljotres i jak grad.

Žena i zmaj

12 Velik se znak pokaza na nebu: žena obučena u sunce, i mjesec pod njezinim nogama, a na glavi joj kruna od dvanaest zvijezda; (2) i bijaše trudna, i vikaše u trudovima i muci da rodi.
(3) Zatim se još jedan znak pokaza na nebu: i gle, velik crven zmaj sa sedam glava i sedam rogova, a na glavama mu sedam kruna. (4) I njegov rep pomete trećinu zvijezda na nebu i tresnu ih o zemlju. I stade zmaj pred ženu koja je trebala roditi da joj proždre dijete čim se rodi.
(5) I ona rodi sina, muško, koji će vladati svim narodima željeznim štapom; i njezino dijete bi odneseno Bogu i njegovu prijestolju. (6) Tad žena pobježe u pustinju gdje je imala mjesto koje joj bijaše pripremio Bog, da se ondje hrani hiljadu dvije stotine i šezdeset dana.
(7) I izbi rat na nebu; Mihail[9] i njegovi anđeli ratovali su sa zmajem. Zmaj i njegovi anđeli vodili su rat, (8) ali bijahu poraženi, i ne nađe se više mjesta za njih na nebu. (9) I veliki zmaj bijaše zbačen, zmija stara koja se zove đavao i sotona, koja zavodi čitav svijet; on bijaše zbačen na zemlju, i njegovi anđeli bijahu s njim zbačeni. (10) Zatim čuh jak glas na nebu gdje govori:
"Sad su došli spasenje i moć i kraljevstvo našega Boga i vlast njegova Pomazanika, jer tužitelj je naše braće i sestara zbačen, onaj koji ih dan i noć optužuje pred našim Bogom. (11) A oni su ga pobijedili zbog krvi Janjetove i zbog riječi njihova svjedočanstva, i nisu voljeli svoj život ni kad su se suočili sa smrću. (12) Zato se veselite, nebesa i vi koji obitavate u njima! Teško zemlji i moru, jer đavao je sišao k vama s velikim gnjevom znajući da ima samo malo vremena!"
(13) I kad zmaj vidje da je zbačen na zemlju, poče progoniti onu ženu koja je rodila muško dijete. (14) Ali toj ženi bijahu data dva krila velikog orla da može odletjeti daleko od zmije u pustinju na svoje mjesto, gdje je hranjena jedno vrijeme i dva vremena i pola vremena[10]. (15) A zmija izli iz svojih usta za ženom vodu kao rijeku da je odnese bujica. (16) Ali zemlja pomože ženi, i otvori zemlja svoja usta te popi rijeku koju zmaj izli iz svojih usta. (17) Zato se zmaj razjari na ženu i ode da vodi rat protiv ostale njezine djece koja čuvaju Božije zapovijedi i drže se Isusova svjedočanstva.
(18) I zmaj stade na morski pijesak.

Zvijer iz mora

13 Zatim vidjeh gdje iz mora izlazi zvijer s deset kruna i sedam glava, a na rogovima joj deset vijenaca, a na glavama joj bogohulna imena.

[9] Arhanđeo koji štiti pravovjerne.

[10] Tj. tri i po godine.

(2) I ta zvijer koju vidjeh bijaše kao leopard, a noge joj kao u medvjeda, a usta joj kao u lava. I zmaj joj dade svoju moć i svoje prijestolje i veliku vlast. (3) Vidjeh jednu njezinu glavu kao da je preklana, a njezina smrtonosna rana bijaše zamladjela. I sva zemlja u čudu ostade te krenu za zvijeri; (4) oni se počeše klanjati zmaju, jer on bješe dao vlast svoju zvijeri, i počeše se klanjati zvijeri govoreći: "Ko je kao zvijer i ko može ratovati protiv nje?" (5) I bila su joj data usta koja su govorila ohole riječi i hulila, i bila joj je data vlast da djeluje četrdeset i dva mjeseca. (6) I ona otvori usta da huli na Boga, da huli ime njegovo i njegovo obitavalište, to jest one koji obitavaju na nebu.
(7) Bilo joj je dato i da vodi rat protiv pravovjernih i da ih pobijedi, i bila joj je data vlast nad svakim plemenom i narodom i jezikom i pukom. (8) Svi će joj se stanovnici zemlje klanjati, svako čije ime od postanka svijeta nije upisano u knjizi života zaklanog Janjeta. (9) Ko ima uši neka čuje. (10) Kome je god suđeno sužanjstvo – u sužanjstvo ide; ko god ubije mačem – mačem on mora ubijen biti. Ovo zahtijeva ustrajnost i vjera od pravovjernih.

Zvijer iz zemlje

(11) Zatim vidjeh još jednu zvijer gdje izlazi iz zemlje; imala je dva roga kao janje, a govorila je kao zmaj. (12) Ona vrši svu vlast prve zvijeri u njeno ime. I ona čini da se zemlja i njezini stanovnici klanjaju prvoj zvijeri, čija je smrtonosna rana bila zamladjela. (13) Ona izvodi velike znakove, pa čak i vatru spušta s neba na zemlju u prisustvu ljudi.
(14) I zavodi stanovnike zemlje čudesima koja su joj dana da ih čini u ime zvijeri, govoreći stanovnicima zemlje da načine lik zvijeri koja bijaše ranjena mačem, a opet ostade živa. (15) I bilo joj je dato da udahne život liku zvijeri, da lik zvijeri i progovori i učini da se pobiju svi koji se ne budu klanjali liku zvijeri. (16) I ona čini da se svima, malim i velikim, i bogatim i siromašnim, i slobodnim i robovima, utisne biljeg na njihovu desnicu ili na njihovo čelo, (17) i da niko ne može kupiti ni prodati, osim onaj koji ima biljeg, bilo ime zvijeri ili broj njezina imena.
(18) Ovdje je mudrost. Neka onaj koji ima razuma izračuna broj zvijeri, jer taj broj broj je čovjeka; a njezin je broj šest stotina šezdeset i šest.

Janje i sto četrdeset i četiri hiljade na brdu Cionu

14 Zatim pogledah, kad, gle, Janje je stajalo na Cionskoj gori i s njim stotinu četrdeset i četiri hiljade, kojima je na čelima bilo napisano njegovo ime i ime njegova Oca. (2) I čuh glas s neba poput buke silnih voda i poput tutnjave jakog groma; glas koji sam čuo bijaše kao od onih što sviraju na svojim harfama. (3) A oni su pjevali novu pjesmu pred prijestoljem i pred četirima bićima i starješinama; i niko ne mogaše naučiti tu pjesmu osim onih stotinu četrdeset i četiri hiljade koje bijahu otkupljene sa zemlje. (4) To su oni koji se nisu okaljali [bludom] sa ženama, jer su sebe sačuvali čednim. To su oni koji slijede Janje kud god ono krenulo. Oni su otkupljeni od ljudi kao prvina Bogu i Janjetu. (5) I ne nađe se nikakve laži u njihovim ustima; oni su nedužni.

Poruke tri anđela

(6) I vidjeh još jednog anđela gdje leti sredinom neba s vječnom radosnom viješću da propovijeda onima koji žive na zemlji, i svakom puku i plemenu i jeziku i narodu; (7) i reče on jakim glasom: "Bojte se Boga, i odajte mu slavu, jer čas je njegovog suda došao; klanjajte se njemu, koji je stvorio nebo i zemlju i more i izvore voda."
(8) I još jedan anđeo, drugi, slijedio je govoreći: "Pade, pade veliki Babilon, onaj koji napoji sve narode vinom gnjeva svoga bluda."
(9) Potom je još jedan anđeo, treći, slijedio govoreći jakim glasom: "Ako se iko bude klanjao zvijeri i njezinom liku, te primio biljeg na svoje čelo ili na svoju ruku, (10) i on će piti vino gnjeva Božijega koje stoji nepomiješano u peharu njegove srdžbe; i bit će mučen vatrom i sumporom u prisustvu svetih anđela i u prisustvu Janjeta. (11) A dim njihove muke diže se zauvijek i dovijeka; nemaju mira dan ni noć oni koji se klanjaju zvijeri i njezinom liku i niko ko primi biljeg njezina imena." (12) Ovo zahtijeva ustrajnost pravovjernih koji čuvaju Božije zapovijedi i svoju vjeru u Isusa.
(13) I čuh glas s neba gdje govori: "Piši: Blago mrtvima koji umiru slijedeći Gospodina odsada pa nadalje!"
"Da", veli Duh, "oni će otpočinuti od svojih napora, jer njihova ih djela prate."

Žetva

(14) Zatim pogledah, kad, gle, bijel oblak, i na oblaku bijaše jedan sličan Sinu Čovječijem sa zlatnom krunom na glavi i oštrim srpom u ruci. (15) I još jedan anđeo iziđe iz hrama vičući jakim glasom onom koji je sjedio na oblaku: "Zamahni svojim srpom i žanji, jer došlo je vrijeme da se žanje, žetva je na zemlji zrela." (16) Tad onaj koji je sjedio na oblaku zamahnu svojim srpom po zemlji, i zemlja bi požnjevena.
(17) I još jedan anđeo iziđe iz nebeskoga hrama, a i on je imao oštar srp. (18) Potom još jedan anđeo, onaj koji je imao vlast nad vatrom, iziđe od žrtvenika te zovnu jakim glasom onoga koji je imao oštri srp: "Zamahni svojim oštrim srpom i poberi grozdove vinove loze na zemlji, jer njeno je grožđe zrelo." (19) Tako anđeo zamahnu svojim srpom po zemlji i pobra grozdove vinove loze na zemlji te ih baci u veliki vinski tijesak gnjeva Božijega. (20) I grožđe u vinskom tijesku bi zgnječeno izvan grada, i poteče krv iz tijeska sve do uzda konjima, na daljinu od hiljadu i šest stotina stadija[11].

Anđeli sa sedam posljednjih pošasti

15 Potom vidjeh još jedan znak na nebu, velik i divan, sedam anđela sa sedam pošasti, posljednjih, jer se u njima dovršava gnjev Božiji.
(2) I vidjeh nešto kao stakleno more pomiješano s vatrom i one koji su pobijedili zvijer i njezin lik i broj njezina imena gdje stoje na staklenome moru s Božijim lirama u rukama. (3) I pjevaju pjesmu Mojsija, sluge Božijega, i pjesmu Janjeta:
"Velika su i divna djela tvoja, o Gospode Bože, Svemogući; pravedni su i istiniti putevi tvoji, Kralju naroda[12]! (4) Ko se neće tebe bojati, Gospode, i veličati ime tvoje? Jer jedini si ti svet; ta svi će narodi doći i klanjati se pred tobom, jer su tvoja pravedna djela objavljena."
(5) Poslije toga pogledah, a hram, čador Svjedočanstva na nebu se otvori, (6) i sedam anđela sa sedam pošasti iziđe iz hrama, obučenih u lan, čist i svijetao, i opasanih preko prsa zlatnim pojasevima. (7) Tad jedno od onih četiriju bića dade sedmerici anđela sedam zlatnih činija punih gnjeva Boga, koji živi zauvijek i dovijeka. (8) A hram se ispuni dimom od slave Božije i njegove moći; i niko ne mogaše ući u hram dok se sedam pošasti sedam anđela ne dovrši.

Sedam činija gnjeva

16 Zatim čuh jak glas iz hrama gdje govori sedmerici anđela: "Idite i izlijte na zemlji sedam činija gnjeva Božijega."
(2) Tako prvi anđeo ode i izli svoju činiju na zemlju; i pojavi se gadna i zloćudna rana na ljudima koji su imali biljeg zvijeri i koji su se klanjali njezinom liku.
(3) Drugi anđeo izli svoju činiju u more, i ono se pretvori u krv kao u mrtva čovjeka; i svako živo biće u moru umrije.
(4) Potom treći anđeo izli svoju činiju u rijeke i izvore voda, i oni se pretvoriše u krv. (5) I čuh anđela voda gdje govori: "Pravedan si ti, koji jesi i koji bijaše, o Sveti, jer si ovo dosudio; (6) ta oni su prolili krv pravovjernih i proroka, i ti si im dao da piju krv. Tako im i treba!"
(7) I čuh žrtvenik gdje govori: "Da, Gospode Bože, Svemogući, istiniti su i pravedni sudovi tvoji!"
(8) Četvrti anđeo izli svoju činiju na sunce, i njemu bi dopušteno da prži ljude vatrom. (9) Ljudi su se pržili od žestoke vrućine, i hulili su ime Boga, koji ima vlast nad ovim pošastima, a nisu se pokajali da mu odaju slavu.
(10) Potom peti anđeo izli svoju činiju na prijestolje zvijeri, i njezino kraljevstvo potamnje; a ljudi su grizli svoje jezike od muke, (11) i hulili su na Boga neba zbog svojih bolova i rana; i nisu se pokajali za svoja djela.
(12) Šesti anđeo izli svoju činiju na veliku rijeku Eufrat; i njegova voda presahnu, da se pripremi put kraljevima s istoka.
(13) I vidjeh gdje iz usta zmaja i iz usta zvijeri i iz usta lažnog proroka izlaze tri nečista duha kao žabe; (14) jer to su zlodusi koji pokazuju znakove i koji odlaze kraljevima cijeloga svijeta da ih skupe za rat na veliki dan Boga, Svemogućega.
(15) [Isus veli:] "Evo, ja dolazim [iznenada] kao lopov. Blago onom koji ostane budan i čuva svoje haljine, da ne ide naokolo go i ne bude izložen sramoti!"
(16) I okupiše ih na mjesto koje se na hebrejskom zove Harmagedon. (17) Potom sedmi anđeo izli svoju činiju u zrak, i jak glas dođe od prijestolja iz hrama: "Svršeno je!" (18) I nastadoše munje i tutnjave i gromovi, i velik zemljotres nastade, kakav

[11] Tj. oko 300 km.

[12] U nekim grčkim rukopisima stoji *Kralju vremena*.

ne bi otkad je čovjek na zemlji, tako velik zemljotres, tako silan. (19) Veliki grad razdijeli se na tri dijela, i srušiše se gradovi [svih] naroda. Babilona velikog sjeti se Bog da mu dadne pehar vina svoga žestokoga gnjeva. (20) I iščeznu svaki otok, a gore se ne mogahu naći. (21) I golem grad, svako zrno teško kao jedan talenat[13], pade s neba na ljude; a ljudi su hulili na Boga zbog zla od grada, jer njegovo je zlo bilo veoma veliko.

Velika bludnica na skrletnoj zvijeri

17 Potom mi jedan od onih sedam anđela koji su držali sedam činija progovori i reče: "Dođi ovamo, pokazat ću ti presudu velikoj bludnici koja sjedi na mnogim vodama, (2) s kojom su kraljevi zemaljski činili blud, a stanovnici zemlje opijeni su vinom njenog bludničenja."
(3) I odnese me on Duhom u pustinju, i ja vidjeh jednu ženu gdje sjedi na skrletnoj zvijeri punoj bogohulnih imena, sa sedam glava i deset rogova. (4) Žena je bila odjevena u grimiz i skrlet i okićena zlatom i dragim kamenjem i biserima, a u ruci je držala zlatan pehar pun gnusoba i nečistoća svoga bluda, (5) i bilo joj je na čelu napisano ime, tajna: "Veliki Babilon, majka bludnica i zemaljskih gnusoba."
(6) I vidjeh da je ta žena pijana od krvi pravovjernih i krvi svjedoka Isusovih. Kad je vidjeh, silno se začudih. (7) A anđeo mi reče: "Zašto se čudiš? Ja ću ti kazati tajnu te žene i zvijeri koja je nosi, koja ima sedam glava i deset rogova. (8) Zvijer koju si vidio bila je i sad nije, i izići će iz bezdana i otići u propast. A stanovnici zemlje čije ime nije zapisano u knjizi života od postanka će se svijeta čuditi kad vide zvijer da je bila i da sad nije i da će doći.
(9) Ovdje je potreban um koji ima mudrost. Sedam glava sedam je gora na kojima žena sjedi, (10) i one su sedam kraljeva; pet ih je palo, jedan je živ, a drugi još nije došao; a kad dođe, mora ostati kratko. (11) Zvijer koja je bila i sad nije, ona je i sama osmi i jedan od sedmerice, i ide u propast.
(12) A deset rogova koje si vidio jesu deset kraljeva koji još nisu primili kraljevstvo, ali će primiti kraljevsku vlast sa zvijeri na jedan sat. (13) Ovi su složni da predaju svoju moć i vlast zvijeri. (14) Ovi će zaratiti s Janjetom, i Janje će ih pobijediti, jer ono je Gospodar gospodara i Kralj kraljeva, i oni koji su s njim pozvani su i izabrani i vjerni."
(15) I reče mi: "Vode koje si vidio gdje sjedi bludnica jesu narodi i mnoštva i puci i jezici. (16) I deset rogova koje si vidio i zvijer, oni će zamrziti bludnicu i opustošiti je i razgolititi, i pojest će njezino meso, a nju spaliti vatrom. (17) Jer Bog im je ulio u srca da izvrše njegovu namisao i da budu složni da svoje kraljevstvo daju zvijeri dok se ne ispune Božije riječi. (18) Žena koju si vidio veliki je grad koji vlada nad zemaljskim kraljevima."

Pad Babilona

18 Poslije toga vidjeh gdje silazi s neba još jedan anđeo koji je imao veliku vlast, i zemlja se osvijetli od njegova sjaja. (2) I povika on moćnim glasom: "Pade, pade Babilon, velika [bludnica]! Ona postade obitavalište zlodusima i tamnica svakoj nečistoj ptici, tamnica svakoj nečistoj i mrskoj zvijeri. (3) Jer svi su narodi pili vino gnjeva [Božijega] zbog njezina bludničenja, i kraljevi zemaljski činili su blud s njom, i trgovci zemaljski obogatili se blagom njezine raskoši."
(4) Čuh još jedan glas s neba gdje govori: "Iziđi iz nje, narode moj, da ne sudjeluješ u njezinim grijesima i da te ne snađu njezine pošasti; (5) jer njezini su se grijesi nagomilali do neba, i Bog se sjetio njezinih opačina. (6) Platite joj baš onako kako je i ona plaćala, i vratite joj dvostruko prema njezinim djelima; u pehar u koji je točila vi joj natočite dvostruko. (7) Koliko je sebe veličala i živjela raskošno, toliko joj zadajte muke i žalosti, jer ona veli u srcu svome: 'Ja sjedim kao kraljica, i nisam udovica, i nikad neću vidjeti žalosti.' (8) Zato će u jednom danu njezine pošasti doći – kuga i žalost i glad, i bit će spaljena vatrom, jer jak je Gospod Bog, koji joj sudi.
(9) I kraljevi zemaljski koji su činili s njom blud i živjeli raskošno s njom plakat će i naricati nad njom kad vide dim od njezina spaljivanja, (10) stojeći u daljini zbog straha od njezine muke i govoreći: 'Kuku, kuku, veliki grade Babilone, moćni grade! Ta u jednom času došla je tvoja presuda.'
(11) I zemaljski trgovci plaču i tuguju za njom, jer niko više ne kupuje njihove robe – (12) ni zlata ni srebra ni dragog kamenja ni bisera ni finog lana ni grimiza ni svile ni skrleta ni svakovrsnog mirisnog drveta ni svih vrsta predmeta od slonovače ni svih vrsta predmeta od skupocjenog drveta ni bronze ni željeza ni mermera (13) ni cimeta ni mirodija ni tamjana ni mirhe ni miomirisa ni vina

[13] Tj. oko 40 kg.

ni maslinova ulja ni najboljeg brašna ni pšenice ni goveda ni ovaca ni konja ni kola ni ljudskih tijela ni duša. (14) Plod za kojim čezneš otišao je od tebe, i sav si raskoš i sjaj izgubila, i više se neće naći. (15) Trgovci ovim stvarima koji su se od nje obogatili stajat će u daljini zbog straha od njezine muke, plačući i tugujući: (16) 'Kuku, kuku, veliki grade, ona [bludnica] što je bila obučena u fini lan i grimiz i skrlet, i okićena zlatom i dragim kamenjem i biserima, (17) jer u jednom času toliko je bogatstvo poharano!'
I svi kormilari i moreplovci i mornari i svi koji od mora zarađuju za život stajali su u daljini (18) i vikali dok su gledali dim od njezina spaljivanja: 'Koji je grad bio kao ovaj veliki grad?' (19) I posuše svoje glave prašinom te počeše vikati, plakati i tugovati: 'Kuku, kuku, veliki grade, u kojoj [bludnici] su se njezinim blagom obogatili svi koji su imali lađe na moru, jer u jednom času ona je poharana!' (20) Veseli se nad njom, nebo, i vi pravovjerni i apostoli i proroci, jer Bog je zbog vas nje osudio."
(21) Tad jedan snažan anđeo uze stijenu poput velikog žrvnja i baci je u more govoreći: "Tako će Babilon, veliki grad, biti silovito oborena [bludnica], i neće se više naći. (22) I glas pjevača i svirača na liri i frulaša i trubača neće se više u tebi čuti; i nijednog majstora bilo kojeg zanata neće se više u tebi naći; i zvuk žrvnja neće se više u tebi čuti; (23) i svjetlost svjetiljke neće više u tebi sjati; i glas zaručnice i zaručnika neće se više u tebi čuti, jer tvoji su trgovci bili zemaljski velikaši, i sve si narode ti zavela svojim vračanjem. (24) I u tebi je nađena krv proroka i pravovjernih i svih poubijanih na zemlji."

Radost na nebu

19 Poslije toga čuh nešto kao jak glas velikog mnoštva na nebu gdje govori:
"Aleluja![14] Spasenje i slava i moć pripadaju našem Bogu; (2) jer njegovi su sudovi istiniti i pravedni; jer on je osudio veliku bludnicu koja je kvarila zemlju svojim razvratom, i on je osvetio krv svojih sluga na njoj."
(3) I drugi put rekoše: "Aleluja! Njezin se dim diže zauvijek i dovijeka."
(4) I one dvadeset i četiri starješine i ona četiri bića padoše ničice i počeše se klanjati Bogu, koji sjedi na prijestolju, i govoriti: "Amen. Aleluja!"
(5) I dođe glas od prijestolja:
"Hvalite našega Boga, svi vi koji ste njegove sluge, vi koji ga se bojite, mali i veliki." (6) Zatim čuh nešto kao glas velikog mnoštva i kao zvuk mnogih voda i kao tresak silnih gromova gdje govori:
"Hvali Gospoda! Jer naš Bog, Svemogući, vlada. (7) Veselimo se i kličimo i odajmo slavu njemu, jer došla je svadba Janjetova i njegova se zaručnica spremila." (8) Dato joj je da se odjene u prepredeni lan, svijetao i čist, jer prepredeni lan jesu pravedna djela pravovjernih.
(9) Tad mi anđeo reče: "Piši: 'Blago onima koji su pozvani na svadbeni ručak Janjetov.'" I reče mi: "Ovo su istinite riječi Božije."
(10) Tad mu padoh pred noge da mu se klanjam, ali mi on reče: "Ne čini to; ja sam sluga s tobom i tvojom braćom i sestrama koji čuvaju svjedočanstvo Isusovo. Bogu se klanjaj! Jer svjedočanstvo Isusovo duh je proročanstva."

Dolazak Pomazanika

(11) I vidjeh nebo otvoreno, kad, gle, bijel konj, a onaj koji je sjedio na njemu zove se Vjerni i Istiniti, i u pravednosti on sudi i ratuje. (12) Oči su mu plamen vatreni, a na čelu mu mnoge krune, i on ima na sebi napisano ime koje niko ne zna osim njega. (13) Obučen je u ogrtač umočen u krv, a njegovo je ime Riječ Božija. (14) I vojske nebeske, obučene u prepredeni lan, bijel i čist, pratile su ga na bijelim konjima. (15) Iz njegovih usta izlazi oštar mač, da njime posiječe narode, i on će vladati nad njima željeznim štapom; i on gazi vinski tijesak žestokoga gnjeva Boga, Svemogućega. (16) A na svome ogrtaču i na svome bedru ima napisano ime: "Kralj kraljeva i Gospodar gospodara."
(17) Tad vidjeh jednog anđela gdje stoji na suncu, i on povika jakim glasom svim pticama što lete posred neba: "Dođite, okupite se na veliki ručak Božiji, (18) da jedete meso kraljeva i meso zapovjednika i meso junaka i meso konja i onih koji sjede na njima i meso svih ljudi, i slobodnih i robova, i malih i velikih!"
(19) I vidjeh zvijer i kraljeve zemaljske i njihove vojske okupljene da zametnu rat protiv onoga koji sjedi na konju i protiv njegove vojske. (20) I zvijer bi uhvaćena, i s njom lažni
prorok što je pokazivao znamenja u njezinom prisustvu kojima je zavodio one koji bijahu primili biljeg zvijeri i one koji su se klanjali njezinom liku;

[14] Hvalite Gospoda!

njih oboje živi su bačeni u vatreno jezero koje gori sumporom. (21) A ostali su ubijeni mačem što je izlazio iz usta onog koji je sjedio na konju, i sve se ptice nasitiše njihova mesa.

Hiljadu godina

20 Potom vidjeh jednog anđela gdje silazi s neba držeći u ruci ključ od bezdana i veliki lanac. (2) I on ščepa zmaja, staru zmiju, koji je đavao i sotona, te ga sveza na hiljadu godina; (3) i baci ga u bezdan koji zatvori i zapečati nad njim, da više ne zavodi narode dok se ne navrši hiljadu godina; poslije toga mora biti oslobođen na kratko vrijeme.
(4) Zatim vidjeh prijestolja, a onima što su sjedili na njima bila je data vlast da sude. I vidjeh duše onih kojima bijaše odrubljena glava zbog njihova svjedočanstva o Isusu i zbog riječi Božije, i one koji se nisu klanjali zvijeri ni njezinu liku i koji nisu bili primili biljeg na svoje čelo i na svoju ruku; i oni oživješe te vladahu s Isusom hiljadu godina, (5) iako ostali mrtvaci ne oživješe dok se ne navrši hiljadu godina. Ovo je prvo uskrsnuće. (6) Blagoslovljen i svet je onaj koji ima udjela u prvom uskrsnuću; nad njima druga smrt nema vlasti, nego će oni biti svećenici Božiji i Pomazanikovi i vladat će s njim hiljadu godina.

Sotona oslobođen i kažnjen

(7) Kad se navrši hiljadu godina, sotona će biti pušten iz svoje tamnice, (8) i izići će da zavodi narode na četiri kraja zemlje, Goga i Magoga, da ih okupi za rat; njih ima koliko je morskog pijeska. (9) I uspeše se oni širom zemlje pa opkoliše tabor pravovjernih i voljeni grad, i vatra siđe s neba te ih proguta. (10) A đavao koji ih zavede bi bačen u vatreno i sumporno jezero, gdje su bili i zvijer i lažni prorok; i oni će dan i noć biti mučeni zauvijek i dovijeka.

Sud na Božijem prijestolju

(11) Zatim vidjeh veliko bijelo prijestolje i onog koji je sjedio na njemu, od čijeg prisustva zemlja i nebo iščeznuše, i ne nađe im se mjesta. (12) I vidjeh mrtve, male i velike, gdje stoje pred prijestoljem, i otvoriše se knjige; i još jedna knjiga bi otvorena, knjiga života; i mrtvima je bilo suđeno po onom što je bilo napisano u knjigama, prema njihovim djelima. (13) I izruči more mrtve koji bijahu u njemu, i izručiše smrt i svijet mrtvih koji bijahu u njima; i bilo im je suđeno, svakom prema njegovim djelima. (14) Tad smrt i svijet mrtvih bijahu bačeni u vatreno jezero. To je druga smrt, jezero vatreno. (15) I čije se god ime ne nađe upisano u knjizi života, taj bi bačen u vatreno jezero.

Novo nebo i nova zemlja

21 Potom vidjeh novo nebo i novu zemlju, jer prvo nebo i prva zemlja nestadoše, i ne bješe više mora. (2) I vidjeh sveti grad, novi Jerusalem, gdje silazi s neba od Boga, opremljen poput zaručnice nakićene za njezina muža. (3) I čuh jak glas od prijestolja gdje govori: "Evo, obitavalište je Božije među ljudima, i on će obitavati među njima, i oni će biti njegov narod, a sam će Bog biti među njima, (4) i on će otrti svaku suzu s njihovih očiju; i više neće biti smrti; više neće biti ni žalosti ni plača ni boli; prošlo je ono što je prije bilo."
(5) I reče onaj koji sjedi na prijestolju: "Evo, ja sve činim novim." I reče: "Piši, jer ove su riječi pouzdane i istinite." (6) Tad mi reče: "Svršeno je. Ja sam Alfa i Omega, početak i kraj. Ja ću žednoga besplatno napojiti s izvora vode života. (7) Ovo će baštiniti onaj koji pobijedi, i ja ću mu biti Bog, a on će mi biti sin. (8) A strašljivi i nevjerni i gnusni i ubojice i bludnici i vračari i kumiropoklonici i svi lašci, njihovo mjesto bit će u jezeru koje gori vatrom i sumporom; to je druga smrt."

Novi Jerusalem

(9) Zatim jedan od sedam anđela koji su imali sedam činija punih sedam posljednih pošasti dođe te mi progovori i reče: "Dođi ovamo, pokazat ću ti zaručnicu, ženu Janjetovu." (10) I odnese me Duhom na veliku i visoku goru te mi pokaza sveti grad Jerusalem gdje silazi s neba od Boga (11) sa slavom Božijom u sebi. Njegov sjaj bijaše poput najskupocjenijeg dragulja, poput kamena jaspisova, čistog kao kristal. (12) Imao je velik i visok bedem s dvanaest kapija, a na kapijama dvanaest anđela, i na kapijama napisana imena dvanaest plemena sinova Israilovih: (13) tri kapije na istok i tri kapije na sjever i tri kapije na jug i tri kapije na zapad. (14) I gradski je bedem imao dvanaest temelja, a na njima je stajalo dvanaest imena od dvanaest apostola Janjetovih.

(15) Onaj koji je govorio sa mnom imao je zlatan štap za mjerenje da izmjeri grad i njegove kapije i njegove bedeme. (16) Grad je sagrađen kao kocka, i dužina mu je jednaka širini; i on izmjeri grad štapom – dvanaest hiljada stadija; njegova dužina i širina i visina jednaki su.[15] (17) I izmjeri njegov bedem – stotinu četrdeset i četiri aršina[16], prema ljudskim mjerama, koje su i anđeoske mjere. (18) Bedem bješe sagrađen od jaspisa, a grad bješe od čistoga zlata, poput čistog stakla. (19) Temelji gradskog bedema bijahu ukrašeni svakovrsnim dragim kamenom. Prvi temelj bješe od jaspisa, drugi od safira, treći od kalcedona, četvrti od smaragda, (20) peti od sardoniksa, šesti od sarda, sedmi od krizolita, osmi od berila, deveti od topaza, deseti od krizopaza, jedanaesti od hijacinta, dvanaesti od ametista. (21) I dvanaest kapija bijaše dvanaest bisera; svaka od kapija bješe od jednog bisera. A gradska ulica bješe od čistoga zlata, poput prozirnog stakla.

(22) Hrama ne vidjeh u njemu, jer Gospod Bog Svemogući i Janje njegov su hram. (23) I ne treba gradu sunce i mjesec da ga obasjavaju, jer ga je osvijetlila slava Božija, i njegova je svjetiljka Janje. (24) Narodi će hoditi u njegovom svjetlu, i kraljevi zemaljski donijet će u nj svoju slavu. (25) Danju – jer tamo neće biti noći – njegove se kapije nikada neće zatvarati; (26) i donijet će u nj sjaj i bogatstvo naroda; (27) i ništa nečisto, i niko ko čini gnusna djela i laže nikad neće ući u nj, već samo oni čija su imena upisana u Janjetovu knjigu života.

22 Potom mi anđeo pokaza rijeku vode života, čistu kao kristal, gdje izvire iz prijestolja Božijega i Janjetova (2) sredinom gradske ulice. Na drugoj strani rijeke bijaše drvo života koje rađa dvanaest vrsta plodova, koje daje svoj plod svakog mjeseca; a lišće stabla služi za liječenje naroda. (3) Neće ništa više biti prokleto, i prijestolje Božije i Janjetovo bit će u njemu, i sluge će mu se njegove klanjati; (4) oni će vidjeti njegovo lice, i njegovo će ime biti na njihovim čelima. (5) I neće više biti noći, i njima više neće trebati svjetlo od svjetiljke niti svjetlo od sunca, jer Gospod Bog bit će njihovo svjetlo, i oni će vladati zauvijek i dovijeka.

(6) I [anđeo] reče mi: "Ove su riječi pouzdane i istinite, a Gospod, Bog duhova proročkih, poslao je svoga anđela da pokaže svojim slugama ono što se uskoro mora dogoditi."

Isus dolazi

(7) [I Isus reče:] "Evo, ja ću brzo doći. Blagoslovljen je onaj koji čuva riječi proročanstva ove knjige."

(8) Ja sam Ivan, onaj koji je ovo čuo i vidio. I kad čuh i vidjeh, padoh ničice pred noge anđelu koji mi ovo pokaza. (9) Ali on mi reče: "Ne čini to. Ja sam sluga s tobom i tvojom braćom prorocima i onima koji se drže riječi ove knjige. Bogu se klanjaj."

(10) I reče mi: "Ne zapečaćuj riječi proročanstva ove knjige, jer vrijeme je blizu. (11) Neka zlotvor i dalje čini zlo, i onaj koji je nečist neka i dalje bude nečist, i neka onaj koji je pravedan i dalje postupa pravedno, i onaj koji je svet i dalje neka bude svet."

(12) [Isus reče:] "Evo, ja ću brzo doći, i moja je nagrada kod mene, da svakom čovjeku platim prema njegovim djelima. (13) Ja sam Alfa i Omega, prvi i posljednji, početak i kraj. (14) Blagoslovljeni su oni koji peru svoje haljine da bi stekli pravo na drvo života i ušli u grad na kapije. (15) Vani su psi i vračari i bludnici i ubojice i kumiropoklonici i svako ko voli lagati i varati. (16) Ja, Isus, poslah svoga anđela da vam posvjedoči ovo o zajednicama. Ja sam korijen i potomak Davidov, sjajna zvijezda Danica."

(17) Duh i zaručnica vele: "Dođi." I neka onaj koji čuje kaže: "Dođi." I neka onaj koji je žedan dođe; neka onaj koji želi uzme vode života na dar.

(18) Ja opominjem svakog ko čuje riječi proročanstva ove knjige: pridoda li im ko nešto, Bog će njemu pridodati pošasti koje su zapisane u ovoj knjizi; (19) a oduzme li ko od riječi iz knjige ovoga proročanstva, Bog će njemu oduzeti njegov dio na stablu života i u svetome gradu, koji su opisani u ovoj knjizi.

(20) Onaj koji ovo svjedoči veli: "Da, ja ću brzo doći." Amen! Dođi, Gospodine Isuse!

(21) Neka milost Gospodina Isusa bude sa svima! Amen.

[15] Tj. oko 2.200 km.

[16] Oko 65 metara.

DODACI

Vrijeme od Malakije do Isusa Pomazanika

Malakija (oko 430. god. pr. n. e.)

Perzijski period (450–330. god. pr. n. e.)

Oko dvije stotine godina poslije Nehemije Perzijanci su upravljali Judejom, ali je Jevrejima bilo dopušteno da nastave svetkovati svoje vjerske običaje. Tada su Judejom upravljali veliki svećenici koji su bili odgovorni jevrejskoj upravi.

Helenistički period (330–166. god. pr. n. e.)

Vladavina Aleksandra Velikog
Godine 333. pr. n. e. perzijsku vojsku smještenu u Makedoniji porazio je Aleksandar Veliki. On je bio uvjeren da grčka kultura predstavlja snagu koja može ujediniti cijeli svijet. Aleksandar je dozvolio Jevrejima da se drže svojih zakona i oslobodio ih je plaćanja danka i poreza za vrijeme sabatnih godina. Kad je izgradio Aleksandriju u Egiptu, hrabrio je Jevreje da se ondje nasele i dao im neke od privilegija koje je dao i svojim grčkim podanicima. Grčko osvajanje pripremilo je put za prijevod Starog zavjeta na grčki oko 250. god. pr. n. e.
334–323. Aleksandar Veliki osvaja Istok
330–328. Aleksandar na vlasti
320. Ptolemej I Soter osvaja Jerusalem
311. Seleuk osvaja Babilon; uspostavlja se dinastija Seleukida
226. Antioh III (Veliki) od Sirije preuzima vlast u Svetoj zemlji
223–187. Antioh postaje seleukidski vladar Sirije
198. Antioh osvaja Egipat i stječe prevlast nad Svetom zemljom
175–164. Antioh IV Epifan vlada Sirijom; judaizam je zabranjen
167. Matatija i njegovi sinovi dižu pobunu protiv Antioha; počinje pobuna Makabejaca

Hasmonejski period (166–63. god. pr. n. e.)

Kad je počeo ovaj historijski period, Jevreji su već trpjeli teško ugnjetavanje. Ptolemejci su tolerirali tolerantne Jevreje i njihove vjerske običaje, ali su seleukidski vladari bili odlučni da im nametnu helenizam. Uništavali su prijepise Svetog pisma i zakone su provodili silom i bili krajnje okrutni. Predvođeni Judom Makabejcem, ugnjetavani Jevreji su se bunili.
166–160. Juda Makabejac kao vođa
160–143. Jonatan postaje veliki svećenik
142. Jerusalemska kula očišćena
142–134. Simon postaje veliki svećenik; uspostavlja hasmonejsku dinastiju
134–104. Ivan Hirkan proširuje nezavisnu jevrejsku državu
103. Aristobul na vlasti
102–76. Aleksandar Janeus na vlasti
75–67. Salome Aleksandra na vlasti; Hirkan II veliki svećenik
66–63. boj između Aristobula II i Hirkana II
63. Pompej napada Svetu zemlju; uspostavlja se rimska vlast

Rimski period (od 63. god. pr. n. e.)

Godine 63. pr. n. e. rimski general Pompej zauzima Jerusalem te pokrajine Svete zemlje postaju potčinjene Rimu. Lokalna uprava se povjerava vladarima i upraviteljima koje namještaju carevi. U vrijeme Pomazanikova rođenja Herod Veliki vlada svom Svetom zemljom.
63–40. Hirkan II na vlasti, ali je rimski podanik
40–37. Parti zauzimaju Jerusalem
37. Jerusalem pod opsadom šest mjeseci
32. Herod poražen
19. počela gradnja Herodova hrama
16. Herod u posjeti Agripi
4. god. pr. n. e. Herod umire; nasljeđuje ga Arhelaj

Mjere i novčane jedinice koje se spominju u Bibliji

Tabela s mjerama koje se spominju u Starom zavjetu

Ovdje su navedene približne mjere, a one su varirale od mjesta do mjesta i iz vremena u vrijeme.

Jedinice za dužinu

Bosanski	Primjer iz teksta	Hebrejski	Današnji ekvivalent
podlanica	Izlazak 25:25	tofah	8 cm
dlan	Ezekiel 40:5	tofah	8 cm
pedalj	Izlazak 28:16	zeret	22,5 cm
aršin	Postanak 6:15	amma	45 cm

Napomena: dužina aršina u Ezekielu 40–48 za novi hram zapravo je aršin i jedan dlan (približno 53 cm).

Mjere za suhu tvar

Hebrejski	Primjer iz teksta	Današnji ekvivalent
kab	Kraljevi II 6:25	1,2 l
omer	Izlazak 16:16	2,2 l
sea	Postanak 18:6 (mjerica)	7,5 l
efa	Izlazak 16:36	22 l
letek	Hošea 3:2	110 l
homer	Levijevski zakonik 27:16	220 l
kor	Kraljevi I 4:22	220 l

Mjere za tečnost

Hebrejski	Primjer iz teksta	Današnji ekvivalent
log	Levijevski zakonik 14:10	0,3 l
hin	Izlazak 29:40	3,6 l
bat	Kraljevi I 7:26	22 l

Jedinice za težinu

Bosanski	Primjer iz teksta	Hebrejski	Današnji ekvivalent
gera	Izlazak 30:13	gera	0,6 g
beka	Postanak 24:22	beka	5,8 g
šekel svetišta	Izlazak 30:13	šekel hakkodeš	10 g
šekel (srebrenik)	Postanak 23:15	šekel	11,5 g
šekel po kraljevskoj mjeri	Samuel II 14:26	šekel beeben hammelek	12,5 g
mina	Kraljevi I 10:17	mane	575 g
talent	Izlazak 25:39	kikkar	34,5 kg

Tabela s mjerama koje se spominju u Novom zavjetu

Ovdje su navedene približne mjere, a one su varirale od mjesta do mjesta i iz vremena u vrijeme.

Jedinice za dužinu

Bosanski	Primjer iz teksta	Grčki	Današnji ekvivalent
aršin	Ivan 21:8	pehus	53 cm
hvat	Djela apostolska 27:28	orguia	1,8 m
stadija	Luka 24:13	stadion	185 m
milja	Matej 5:41	milion	1480 m

Mjere za suhu tvar

Bosanski	Primjer iz teksta	Grčki	Današnji ekvivalent
kvart	Otkrivenje 6:6	hoiniks	1,1 l
varićak	Matej 5:15	modios	8,8 l
mjera	Matej 13:33	saton	12,3 l
mjera	Luka 16:7	koros	525 l

Mjere za tečnost

Bosanski	Primjer iz teksta	Grčki	Današnji ekvivalent
mjera	Luka 16:6	batos	40 l
mjera	Ivan 2:6	metretes	40 l

Jedinice za težinu

Bosanski	Primjer iz teksta	Grčki	Današnji ekvivalent
dvanaest oza	Ivan 12:3	litra	330 g
talenat	Otkrivenje 16:21	talanton	40 kg

Novčane jedinice

Bosanski	Primjer iz teksta	Grčki
para	Luka 12:59	lepton
novčić	Matej 5:26	kodrantes
novčić, para	Matej 10:29; Luka 12:6	assarion
dinar	Matej 18:28	denarion
srebrenik	Luka 15:8	drahme
hramski porez	Matej 17:24	didrahmon
stater, srebrenjak	Matej 17:27, 26:15	stater, argurion
mina	Luka 19:13	mna
talenat	Matej 18:24	talanton

2 lepton = 1 kodrantes
4 kodrantes = 1 assarion
16 assarion = 1 denarion (dinar)
4 denarion = 1 stater

100 denarion = 1 mina
6000 denarion = 1 talenat
Napomena: 1 denarion (dinar) odgovarao je jednoj radničkoj dnevnici u vrijeme Isusa Pomazanika.

Biblijska imena i termini

Antipomazanik (Anrikrist) bezbožnik koga će ovlastiti sotona da se suprotstavi Isusu Pomazaniku na kraju vremena; (antikrist) bilo koja osoba koja se protivi Isusu Pomazaniku (1. Ivanova 2:18–22, 4:3; 2. Ivanova 7)

aramejski jezik sličan sirijačkom, kojim su u davna vremena govorili semitski narodi koji su živjeli na prostoru današnje Sirije. Tim jezikom još uvijek se govori u jednom selu u Siriji. Aramejski je bio službeni jezik Perzijskog carstva. Neki stihovi iz Starog zavjeta (Ezra 4:8–6:18; 7:12–26; Danijel 2: 4–7:28 i Jeremija 10:11) pisani su aramejskim. U vrijeme Isusa Pomazanika Jevreji su većinom govorili aramejski umjesto hebrejskog jezika

Ašera glavna božica drevnih Kanaanaca; bila je predstavljena u vidu rezbarenih stupova, motki koje su podizane na raznim mjestima

Aštoret kanaanska božica plodnosti, ljubavi i rata; također poznata i kao Astarta

Azija provincija Rimskog imperija; oblast današnje Turske

Baal kanaanski bog plodnosti; Baal znači *gospodar* ili *muž*

Baal-Zebub *gospodara života*, ujedno i podrugljivo ime kojim su Izrailci nazivali ekronskog boga Baalzebula, *gospodara uzvišenog mjesta* (Kraljevi II 1:1–6); u Novom zavjetu *Baalzebul* označava đavola

Baalzebul, v. Baal-Zebub

babilonsko sužanjstvo 597. god. pr. n. e. babilonski kralj Nabukodonosor je osvojio Jerusalem, jevrejsku prijestonicu, i u Babilon izgnao vođe naroda. Godine 586. pr. n. e. on je spalio Jerusalem i u babilonsko sužanjstvo prognao narod. Vrijeme od sedamdeset godina, koliko su Jevreji živjeli u Babilonu, naziva se *babilonskim sužanjstvom* (v. Kraljevi II 24–25, Ljetopisi II 36)

bogobojazni nejevreji iz vremena Isusa Pomazanika koji su prešli na judaizam, ali se nisu obrezali

Cion jedan od brežuljaka na kojem je podignut Jerusalem. Riječ Cion se metaforički koristi i da označi mjesto na kojem prebiva Bog ili narod Božiji. Izraz *kći jerusalemska* pjesnička je oznaka naroda grada Jerusalema

čador sastanka pokretni šator koji su stari Izrailci koristili u razdoblju od Mojsijeva do Solomonova vremena u svrhu štovanja Boga. Tako se naziva stoga jer je Bog izabrao da se ondje susretne sa svojim narodom

dvanaesterica dvanaest apostola Isusa Pomazanika

efod laneni komad odjeće opisan u Izlasku 28 i 39. Kada je narod Izrailov htio spoznati volju Gospodnju, ljudi bi koristili Urim i Tumim, koji su držani u prsnom dijelu efoda. U nekim stavcima riječ efod označava neku vrstu idola (npr. Suci 8:27, 17:5, 18:14–20)

farizeji jevrejska sekta iz vremena Isusa Pomazanika. Farizeji su bili strogi sljedbenici Zakona i religijskih predanja koja su se stoljećima nakupljala, a navodno su bila zasnovana na Zakonu

gnusoba pustoši pojam koji se prvi put javlja u knjizi proroka Danijela 9:27. Odnosi se na idola kojega je 168. god. pr. n. e. u jevrejskom hramu u Jerusalemu postavio Antioh Epifan, kralj Sirije; na rimsku vojsku koja je do temelja sravnila Judeju 70. god. n. e.; na budućeg Antipomazanika, koji će podignuti svog idola u znak pobune protiv Boga

Gospodinova večera novozavjetni običaj jedenja mesa, uključujući hljeb i vino, u znak sjećanja na smrt Isusa Pomazanika (v. Matej 26:26–29; Marko 14:22–25; Luka 22:15–20; 1. Korinćanima 11:23–34)

govoriti jezicima dar Duha Svetoga koji omogućava nekome da govori jezike koje nikada ranije nije učio (v.: Djela apostolska 2:4–13, 10:46, 19:6; 1. Korinćanima 12:8, 28, 30; 14:2–39)

Grci u Novom zavjetu širi pojam od uobičajenog, čisto etničkog naslova za Grke, to jest naslov za sve etničke skupine koje su govorile grčki i upražnja-

vale grčke običaje. U Rimljanima 10:12, 1. Korinćanima 12:13 i Galaćanima 3:28 taj naslov je označavao nejevreje. Od vremena Aleksandra Velikog (umro 333. pr. n. e.) grčki je postao *lingua franca* znatnog dijela staroga svijeta. To je i razlog zašto je Novi zavjet napisan na grčkom jeziku

gubavac ovako prevedeni pojam u Bibliji mogao se odnositi na bilo koju vrstu ozbiljne kožne bolesti

Herod ime peterice različitih kraljeva spomenutih u Novom zavjetu. Prvi je Herod Veliki, koji je vladao Palestinom u ime Rimljana između 40. i 4. god. pr. n. e. V. Matej 2:1–15. Kada je umro, njegovo kraljevstvo se podijelilo među trojicom sinova: Judeja i Samarija dodijeljene su Arhelaju (4. pr. n. e. – 6. n. e.), Galileja i Pereja dodijeljene su Herodu Antipi (4. pr. n. e. – 39. n. e.), a zemlje na sjeveroistoku dodijeljene su Filipu (4. pr. n. e. – 33/34. n. e.). Drugi je Herod Arhelaj (v. Matej 2:22); bio je tako loš vladar da su ga Rimljani svrgnuli 6. god. n. e., a Judeju i Samariju stavili pod izravnu vlast rimskog namjesnika. Treći je Herod Antipa, također poznat i kao tetrarh Herod; bio je odgovoran za hvatanje i smaknuće proroka Ivana (Ivana Umočitelja). On je, također, poslao Isusa Pomazanika na suđenje pred rimskim upraviteljem Poncijem Pilatom (v. Matej 14:1–12, Luka 23:7–12). Četvrti je kralj Herod Agripa I, unuk Heroda Velikog, koji je upravljao raznim oblastima Palestine između 37. i 44. god. n. e. Njegova smrt 44. god. n. e. zabilježena je u Djelima apostolskim 12:20–23. Peti je Herod Agripa II, sin Heroda Agripe I, koji je naslijedio kraljevstvo svoga oca 48. god. n. e. On je bio prisutan na suđenju apostolu Pavlu (v. Djela apostolska 25:13–26:32)

herodovci pristalice jevrejske političke partije koja je podupirala Heroda Antipu

Hititi ovom se riječju ukazuje na različite narode u Starom zavjetu: na narod koji je živio u Kanaanu prije osvajanja od Izrailaca (Postanak 23:10) i na potomke anatolskih Hitita koji su uspostavili *pozna hititska kraljevstva* u sjeveroistočnoj Anatoliji i Siriji (Kraljevi I 10:29; Ljetopisi II 1:17); nije poznato kakav je bio stvarni odnos između ovih dviju skupina

hosana riječ izvedena iz aramjeske riječi *hoša-na*, što znači *spasi sada!* U Novom zavjetu ovu je riječ svjetina u Jerusalemu koristila kao izraz dobrodošlice Isusu Pomazaniku

Jahve poseban hebrejski naslov koji se isključivo koristio za jednog, istinskog Boga. Riječ je, vjerovatno, izvedena iz hebrejskog glagola *biti*, a označava *samoopstojećeg*. Skraćeni oblik *Jah* također se prigodice upotrebljavao u govoru. Riječ *Jahve* iščezla je iz upotrebe među jevrejima negdje oko 5. st. pr. n. e., jer su osjećali da je preveć sveta da bi je izgovarala ljudska usta. Umjesto nje upotrebljavala se riječ *Adonaj* (Gospod) kad bi jevreji čitali Sveto pismo naglas

Jakov praotac naroda Izrailova; katkad se koristi kao sinonim za narod Izrailov

jedanaesterica nakon smrti Jude Iskariota apostoli Isusa Pomazanika neko su vrijeme bili poznati po imenu *jedanaesterica*. Matija je kasnije bio izabran na mjesto Jude (v. Djela apostolska 1:26), pa su apostoli iznova bili poznati kao *dvanaesterica*

Ješurun narod Izrailov

jevrejski blagdani u Bibliji se spominju sljedeći blagdani: *Pesah* (Izlazak 12:1–14; Levijevski zakonik 23:5; Popis 9:1–14, 28:16; Ponovljeni zakon 16:1–3a, 4b–7) – datum: 14. abib (mart – april); *Blagdan beskvasnog hljeba* (Izlazak 12:15–20, 13:3–10, 23:15, 34:18; Levijevski zakonik 23:6–8; Popis 28:17–25; Ponovljeni zakon 16:3b, 4a, 8) – datum: 15–21. abib (mart – april); *Blagdan žetve/ Blagdan sedmica/ Pedeseti dan* (Izlazak 23:16a, 34:22a; Levijevski zakonik 23:15–21; Popis 28:26–31; Ponovljeni zakon 16:9–12; Djela apostolska 2:1) – datum: 6. sivan (maj – juni); *Blagdan podsjećanja/ Dan truba/ Nova godina* (Levijevski zakonik 23:23–25; Popis 29:1–6) – datum: 1. tišri (septembar – oktobar); *Dan okajanja/ Jom kipur* (Levijevski zakonik 16:1–34, 23:25–32; Popis 29:7–11; Djela apostolska 27:9–10) – datum: 10. tišri (septembar – oktobar); *Blagdan koliba/ Blagdan berbe* (Izlazak 23:16b, 34:22b; Levijevski zakonik 23:33–36a, 39:43; Popis 29:12–34; Ponovljeni zakon 16:13–15; Zekarija 14:16–19) – datum: 15–21. tišri (septembar – oktobar); *Blagdan posvećenja/ Hanuka* (Ivan 10:22) – datum: 25 kislev (novembar – decembar); *Purim* (Estera 9:18–32) – datum: 14–15. adar (februar – mart)

jevrejski jezik jezik starih Israilaca. Od 5. st. pr. n. e. bio je zamijenjen aramejskim jezikom. U Novom zavjetu jevrejski jezik rijetko se koristi da označi aramejski. Jezik današnjeg Izraela veoma se zasniva na biblijskom hebrejskom, ali se uglavnom upotrebljavao u jevrejskim domovima posljednjih stotinu godina

Judeja 1. provincija Rimskog carstva koja se sastojala od južnog dijela Palestine; 2. ova provincija i oblast susjednih provincija; prostori koji su bili uvelike naseljeni Jevrejima

Kaldejci polunomadski narod semitskog porijekla koji je živio u sjevernoj Arabiji, a kasnije se nastanio u okolici grada Ur u južnoj Mezopotamiji (v. Postanak 11:28). Kraljevi koji su vladali Novobabilonskim kraljevstvom (626–539. pr. n. e.) bili su iz tog naroda. Ime Kaldejci, koje se u Danijelovoj knjizi često spominje, u hebrejskom i aramejskom jeziku ima i značenje *skupina čarobnjaka*, *mađioničara*

kći cionska/ kći jerusalemska pjesnički izraz za *narod grada Jerusalema*

Kefa aramejsko ime koje znači *kamen*; na grčom *Petros* (Petar)

Kerećani i Pelećani plaćenici pod zapovjedništvom Benajaha koji je formirao ličnu gardu kralja Davida. Smatra se da su Kerećani bili Krićani, a Pelećani Filistinci

kerubini natprirodna krilata stvorenja i njihovi kipovi

kovčeg saveza/ Svjedočanstva škrinja koja se u početku čuvala u *čadoru sastanka*, a kasnije u *mjestu nadasve svetom* jerusalemskog hrama. U njoj su bile ploče kamene na kojima je bilo ispisano *Deset zapovijedi*, i razni drugi sveti predmeti. Škrinja je imala poklopac koji je bio poznat kao *kapak pomirbeni* (v. Izlazak 25:17–22; Hebrejima 9:5)

kraljevstvo Božije/ nebesko pojam koji izražava Božije kraljevsko vladanje svijetom. Kraljevstvo Božije je započelo s dolaskom Isusa Pomazanika u ovdašnji svijet (Matej 3:2–3; Luka 11:20), ali će se u cijelosti ispuniti pri njegovu drugom dolasku (Matej 24–25).

Kuš oblast koja se proteže od Asuana na jugu Egipta do mjesta blizu današnjeg Kartuma u Sudanu, gdje se susreću Bijeli i Plavi Nil. Međutim, u Postanku 2:13 Kuš označava zemlju u blizini vrta Edena

lepra grčka riječ *lepra* prevedena je kao *guba* u Novom zavjetu; ta riječ odnosila se na različite kožne bolesti

Levijatan morska neman (u kanaanskoj mitologiji)

Levijevci jedno od dvanaest Israilovih plemena. Aron i Aronova svećenička loza potjecali su iz tog plemena. Pojam *levijevci* odnosi se na svećenike i sluge koji su pomagali svećenicima da izvrše svoje obaveze u hramu (v. Ljetopisi I 23:28–32)

mana hrana koju je Bog slao s neba kako bi nahranio Israilce koji su bježali iz Egipta pod vodstvom proroka Mojsija

Milo oblast u drevnom Jerusalemu. Milo se izvodi iz hebrejske riječi koja znači *ispuniti*. Kao oblast se razvila, najvjerovatnije, poravnavanjem tla i popunjavanjem svake udubine

mirha skupocjena mirisna mast koja se koristi kao lijek i kao miris

mjenjači drevni rimski novčići koji su na sebi imali utisnute paganske simbole, tako da su monoteistični jevreji srdito odbijali koristiti ih pri plaćanju poreza. Morali su ih mijenjati za posebnu vrstu novčića, ali su mjenjači novca u hramu za tu uslugu uračunavali dodatne lihvarske troškove

mjeseci računanje vremena i kalendar, kao i početni mjesec u godini, u starih Israilaca razlikuje se od današnjeg računanja vremena. U Petoknjižju srećemo dva različita kalendara. Jedan počinje u martu / aprilu, a drugi u septembru / oktobru. U nekim mjestima nije jasno koji se kalendar slijedi. Smatra se kako je od vremena kralja Solomona (971–931. pr. n. e.) primjenjivan sljedeći kalendar: 1. abib; nisan (mart / april); 2. ziv (ijar) (april / maj); 3. sivan (maj / juni); 4. tamuz (juni / juli); 5. ab (juli / august); 6. elul (august / septembar); 7. ethanim (tišri) (septembar / oktobar); 8. bul (markešvan) (oktobar / novembar); 9. kislev (novembar / decembar); 10. tebet (decembar / januar); 11. šebat (januar / februar); 12. adar (februar / mart)

mjesto nadasve sveto unutarnja prostorija u čadoru sastanka, a kasnije i u jevrejskom hramu u Jerusalemu. Bilo je to najsvetije mjesto, a unutra je mogao ući samo veliki svećenik jedanput godišnje

Molek božanstvo Amonaca poznato i kao Molok, Milkom i Malkam. Povremeno su djeca bivala žrtvovana i spaljivana u nastojanju da se umiri to božanstvo. Te je običaje zabranio Mojsijev Zakon (v. Levjevski zakonik 18:21, 20:2–5)

Negev suha pustinjska oblast na jugu Izraela

obrezani u stara vremena veoma mali broj ljudi, osim Jevreja, prepuštao se činu obrezivanja, tako da se pojam *obrezani* koristio za označavanje Jevreja, a *neobrezani* za označavanje onih koji nisu Jevreji

Otac Bog – Stvoritelj, koji se u Bibliji naziva Otac, jer on voli svoje stvorenje i brine se o njemu kao što se brižljivi otac brine za svoju djecu

pehar u Bibliji se katkad koristi kao simbol trpljenja (v. Matej 20:22–23, 26:39–42; Marko 10:38–40, 14:36; Luka 22:41–44; Ivan 18:11)

Pesah hebrejska riječ koja znači *prijeći*, *proći bez dodira*, *bez štete*. Na blagdan Pesah jevreji proslavljaju svoje izbavljenje iz egipatskog sužanjstva (v. Izlazak 12:11, 27)

pisari u Novom zavjetu to su jevrejski učitelji koji su bili osposobljeni da poučavaju Svetom pismu, prepisuju i tumače ga. Također su se zvali i *učitelji Zakona* i *stručnjaci za Zakon*.

poderane haljine poderana odjeća bila je znak teškog jada i zločina

Pomazanik Spasitelj ili Kralj čiji je dolazak najavljen u Starom zavjetu. Isus Krist

pomazati u Starom zavjetu ova riječ znači izliti maslinovo ulje po nekoj namirnici poradi svetih svrha, ili ga politi po glavi osobe koja se imenuje kraljem ili svećenikom. U Novom zavjetu pomazanje je uključivalo i Božije darivanje Duha Svetoga vjernicima (v.: Izlazak 30:22–29; 1. Samuelova 10:1–10, 16:3, 24:6; Kraljevi I 19:5–16; Izaija 61:1–3; Djela apostolska 10:38; 1. Ivanova 2:20, 27)

poreznici Jevreji koji su plaćali Rimljanima pravo sakupljanja poreza. Bili su veoma omraženi među ostalim Jevrejima

prteno platno/ pokajnička kostrijet i pepeo grubo platno izatkano od kozije kostrijeti. U drevna vremena Jevreji su uobičavali nositi prtenu odjeću ili odjeću od kostrijeti i posipati se pepelom u znak kajanja ili žalosti

rabi aramejska riječ za oslovljavanje vjerskih uglednika, znalaca Zakona; znači *moj učitelj*

Radosna vijest Evanđelje. Poruka spasenja koju Bog šalje svim vjernicima kroz smrt i uskrsnuće Isusa Pomazanika

rimsko građanstvo nije svaki čovjek koji je živio u Rimskom imperiju bio rimski građanin. Među povlasticama rimskog građanina bilo je i oslobođenje od sramnih kazni poput bičevanja i raspinjanja, kao i sudsko pravo pozivanja na cara. Osoba koja nije rođena kao rimski građanin mogla je steći pravo građanstva tako što je bivala oslobođena od ropstva, bilo da je nagrađena ili da je plaćala propisani novčani iznos

saduceji racionalistička jevrejska sljedba iz vremena Isusa Pomazanika. Oni su prihvaćali samo pet Mojsijevih knjiga, odbacujući ostale knjige Staroga zavjeta. Nisu vjerovali u život poslije smrti, uskrsnuće, raj i pakao, a poricali su i postojanje nadnaravnih bića poput anđela i demona

Samarijanci/ Samarićani narod nastao miješanjem Jevreja i drugih naroda. Živjeli su u oblasti između Judeje i Galileje. Iako su monoteisti, Jevreji su ih prezirali, jer nisu bili čistokrvni Jevreji i slijedili su nekoliko drukčijih religijskih običaja. I dandanas živi nekoliko stotina Samarijanaca u Palestini, i nešto u Americi. Već u 5. st. pr. n. e. prepisali su pet Mojsijevih knjiga, neovisno o Jevrejima. Ta činjenica priskrbljuje najuvjerljiviji dokaz o tome da je tekst ovih knjiga praktički ostao isti i da nije pretrpio bilo kakve značajnije preinake

sat u stara vremena mnogi ljudi su za početak novog dana uzimali zalazak sunca, a ne njegovo rađanje. Noć se dijelila na dvanaest sati ili nekoliko vremenskih razdoblja, a svako razdoblje sastojalo od tri ili četiri sata. Dan se dijelio na dvanaest sati i započinjao je s izlaskom sunca. Prema ovom sistemu računanja vremena, šest sati dana jeste 12:00, devet sati jest 15:00 itd. Novi zavjet slijedi ovaj sistem računanja vremena, premda neki učenjaci vjeruju da Ivan u svojim spisima koristi naš moderni sistem. Stoga, kada Ivan kaže *deset sati*, on vjerovatno misli na 10:00, a ne na 16:00 sati

satrapi provincijski upravitelji najvišeg reda za vladavine perzijskih careva 6–4. st. pr. n. e.

selah pojam koji se koristi u psalmima, vjerovatno da izrazi muzičku pauzu ili dionicu, iako značenje ove riječi nije sigurno utvrđeno

Sin Božiji Bog u Bibliji jednostavno se portretira kao Stvoritelj, ali i kao Otac – onaj koji ima neposrednu i samilosnu vezu sa svojim stvorenjem. Istinski vjernici su opisani kao njegovi sinovi i kćerke. U starom Izraelu kralj je nazivan *sinom Božijim*, jer se za njega pretpostavljalo da provodi volju Božiju na zemlji. Isus Pomazanik jeste Sin Božiji u posebnom smislu riječi. Nazivan je *jedinim Sinom Božijim*, jer je predvječna riječ Božija, koja je došla u ljudskom tijelu. Kao takav samo je on istinski Kralj i zaslužuje privrženost cijelog čovječanstva

Sin Čovječiji naslov koji se najprije pojavljuje kod Danijela (7:13), a Isusus Pomazanik ga je primio na sebe sama. Ovaj naslov naglašava to da je riječ Božija postala pravim ljudskim bićem, a ne utvarom koja se samo naizgled pokazuje kao nešto ljudsko. Isus Pomazanik je, zapravo, idealni Čovjek po čijem uzoru je Bog naumio da svaki čovjek raste

sin Davidov naslov Isusa Pomazanika, koji je potomak Davida, slavnog kralja Izraela (1011–971. pr. n. e.). Bog je obećao Davidu da će Pomazanik doći iz njegove loze

starješina vođa zajednice vjernika u Isusu Pomazaniku. Ovaj pojam ranije se koristio i da označi vođe jevrejske zajednice

Sveti grad Jerusalem

šabat (sedmi dan, subota) jevrejski dan odmora i bogoštovlja; traje od trenutka zalaska sunca u petak do zalaska sunca u subotu (v. Izlazak 16: 23, 20:8–11; Ponovljeni zakon 5:12–15)

Šefela plodna nizija u južnoj i središnjoj oblasti Izraela

Šeol stanište mrtvih; jevrejski pojam za mjesto u kojem prebivaju duše umrlih ljudi. One ondje iščekuju *dan suda*, kada će ih Bog uskrsnuti i odrediti im njihovu vječnu sudbinu

tetrarh grčki naslov koji označava *vladara četvrti*, a dodjeljivao se kralju koji je vladao nad malom oblasti i koji je bio potčinjen rimskom caru; v. Herod

Tofet mjesto bogoštovlja izvan Jerusalema, u dolini Ben Hinom. Ondje su ljudi žrtvovali djecu, kao žrtvu paljenicu, vjerujući da će time umiriti bijes boga Moleka

umočenje obred pranja dubokim uranjanjem u vodu kao znak da se osoba kaje zbog svojih grijeha, i da namjerava živjeti život kojim je Bog zadovoljan. Danas se taj obred vrši kao znak vjere u Isusa Pomazanika

Urim i Tumim dva sitna predmeta koji se čuvaju u džepu na prsnom dijelu komada odjeće koja se naziva efod, a koji je nosio jevrejski veliki svećenik. Koristili su se za žrijebanje i gonetanje volje Božije

uzvisina brdo ili vještački podignuta uzvisina na kojoj se štovalo neko božanstvo

Vijeće jevrejski nacionalni savjet u vrijeme Isusa Pomazanika poznato kao *Sanhedrin*. Sastojalo se od sedamdeset jevrejskih vođa, uključujući i svećenike, pisare i stare, a predvodio ga je veliki svećenik. Njegovu su moć ograničavali Rimljani

zajednica (vjernika) tako se prevodi grčka riječ *ekklesia*, što znači skup ili zajednica. U Septuaginti, drevnom grčkom prijevodu Starog zavjeta, *ekklesia* se kao riječ koristila da označi zajednicu Izrailaca. U Novom zavjetu ona se odnosi na lokalnu zajednicu ljudi, jevreja ili nejevreja, koja vjeruje u Isusa Pomazanika, ili se odnosi na cijelu zajednicu takvih vjernika na svakom mjestu i u svakom vremenu

Zakon ova riječ u Bibliji odnosi se na cjelovit sistem zakona koje je Bog dao proroku Mojsiju. Hebrejska riječ za Zakon jeste Tora. Riječ Zakon katkad označava *Petoknjižje* (pet knjiga Mojsijevih)

žrtve jevrejski sistem žrtava veoma je složen. One se, u osnovi, dijele u pet skupina: 1. *žrtva paljenica* (Levijevski zakonik 1:6, 8–13; 8:18–21; 16:24), čija je svrha bogoštovlje, okajavanje grijeha i pokazivanje vjernosti Bogu; 2. *žitna žrtva* (Levijevski zakonik 2; 6:14–23), čija je svrha bogoštovlje i prizivanje milosti Božije; 3. *žrtva sudioništva* (Levijevski zakonik 3; 7:11–34), čija je svrha bogoštovlje, zahvaljivanje, izmirenje; 4. *žrtva okajnic*a (Levijevski zakonik 4:1–5:13; 6:24–30; 8:14–17; 16:3–22) – obavezna žrtva zbog grijeha, radi okajanja i očišćenja; 5. *žrtva naknadnica* (Levijevski zakonik 5:14–6:7; 7:1–6) – obavezna žrtva zbog grijeha za koje postoji kazna koju treba otkupiti

E-mail
bosanskabiblija@mail.com

Tehnička priprema i dizajn
TDP, Sarajevo

Štampa
Suton, Široki Brijeg

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

27-23

BIBLIA
Biblija / [prijevod Graham James Dannenberg, Edib Kafadar]. - Sarajevo : TDP, 2013. - 998 str. ; 24 cm

Jedinstveni stv. nasl.: Biblia Hebraica Stuttgartensia ; United Bible Societies' Greek Text. - Tekst štampan dvostubačno. - Bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-553-04-2
1. Gl. stv. nasl.
COBISS.BH-ID 20365062

PUTOVANJA
APOSTOLA PAVLA
Razmjer 1 : 12 000 000
0 100 200
Kilometar
Prvo putovanje
Drugo putovanje
Treće putovanje
Pavlov put u Rim
ispod 0
0 do 200
200 do 500
500 do 1000
1000 do 2000
2000 do 3000
preko 3000
Nadmorske visine
date su u metrima
SREDOZEMNO MORE
Velika
Sirta
Libija
Egipat
Arabija
Sirija
Fenicija
Kipar
Krit
Kauda
Salmona
Rodos
Kos
Samos
Patmos
Lezbos
Samotrak
Sicilija
Malta
Sirakuza
Regij
Puteol
Apij Forum
Tres Tabernae
Rim
Dalmacija
Ilirija
Trakija
Makedonija
Epir
Ahaja
Grčka
Mizija
Lidija
Kartija
Pizidija
Pamfilija
Licija
Bitinija
Galacija
Likaonija
Kapadokija
Cilicija
Pont
Eufrat
Sinopa
Ankira
Pesinus
Antiohija
Ikonija
Listra
Derba
Tarsus
Perga
Atalja
Mira
Patara
Rodos
Kos
Samos
Efez
Smirna
Sard
Filadelfija
Hijerapol
Laodikeja
Kolosa
Milet
Kios
Troada
Asos
Adramitij
Mitilena
Pergam
Tijatira
Nikopol
Atina
Korint
Kenhreja
Filipi
Neapol
Amfipol
Apolonija
Solun
Bereja
Salamis
Pat
Antiohija
Seleucija
Palmira
Damask
Sidon
Tir
Ptolomej
Genezaretsko jezero
Cezareja
Antipatrida
Jerusalem
Mrtvo more
Petra
Aleksandrija
Sais
Heliopolis
Memfis
Nil
Kirena
Teniks
Laseja
Kaloi Limenes
A
B
C
D
E
F
G
H
1
2
3
4
5

STARI ISTOK
u vrijeme Starog zavjeta
Razmjer 1 : 14 000 000
0 100 200
Kilometar
Visine su date u metrima
ispod 0
0 do 200
200 do 500
500 do 1000
1000 do 2000
2000 do 3000
preko 3000
SREDOZEMNO MORE
Krit (Kaftor)
Rodos
Kipar (Kitim)
Delfi
Atina
Sard
Efez
Tatansko jezero
Halis
Hatuša
Tubal
Mešeh?
Gomer
Ararat
Togarm
Aškena
Jezero Van
Urmijsko jezero
Madaj
Karkemiš
Eden
Haran
Gozan
Habor
Arpad
Mezopotamija
Aram-Naharajim
Asirija
Niniva
Kalah
Ašur
Ugarit
Karkar
Ebla
Hamat
Rezef?
Arvad
Kadeš
Gebal
Ribla
Tadmor (Palmira)
Mari
Tigris
Eufrat
Ekbatana
Ahmeta
Sidon
Tir
Damask
Bašan
Megido
Edrej
Jafa
Gaza
Jerusalem
Amon
Moab
Kanaan
Baal-Zefon
Zoan
Ramses
Migdol
Pitom
Sukot
Heliopolis
Memfis
Kadeš
Tamar
Bocra
Punon
Maon
Elat
Paran?
Midjan
Edom
Kedar
Put
Duma
Tema
Dedan
ARABIJA
Babilonija
Akad?
Kuta
Babilon
Akad
Šinar
Sumer
Erek
Ur
Kaldeja
Elam
Susa
Perzija
Perzepolis
Libija
Put
Egipat (Micrajim)
Nil
Patros
Amarna
No-Amon (Teba)
A
B
C
D
E
F
G
H
1
2
3
4
5